a 4574.
a) 4574.1.41.1
4573 (41)
4° Polygl.
29 (1

Handjeri

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS

A - E

Geschenk des Herrn
Verfassers.

R. 15 - 41
3

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

TOME PREMIER.

A - E

JOSE BERNIER

DICTIONNAIRE

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS - ARABE - PERSAN ET TURC,

ENRICHI D'EXEMPLES EN LANGUE TURQUE AVEC DES VARIANTES, ET DE BEAUCOUP DE MOTS D'ARTS ET DE SCIENCES.

PAR LE PRINCE

ALEXANDRE HANDJÉRI.

TOME PREMIER.

À MOSCOU.

DE L'IMPRIMERIE DE L'UNIVERSITÉ IMPÉRIALE.

1840.

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

Печатать позволяется

съ тѣмъ, что бы по отпечатаніи представлено было въ Цензурный Комитетъ узаконенное число экземпляровъ. Москва. Іюня 12 го 1840 года.

Цензоръ В. Флеровъ.

Типъ

DÉDIÉ

À SA MAJESTÉ L'EMPEREUR

DE TOUTES LES RUSSIES

NICOLAS PREMIER.

Par Son très-dévoué, très-
soumis et très-fidèle serviteur.

Le prince A. Handjéri

NICOLAS BARNIER

DE TOUTES LES RUSSIES

LA MUSETTE FEMININE

DE

PEDIE

PRÉFACE.

Parmi les livres que réclament impérieusement les besoins de la diplomatie et du commerce en Orient, figure en première ligne un Dictionnaire de la Langue Turque, complet autant que possible, et fait pour guider les traducteurs dans leurs travaux, et les conduire pour ainsi dire pas à pas.

La langue Turque a, comme toutes les autres, subi des variations successives, que le temps et les relations de la nation Turque avec d'autres peuples y ont peu à peu introduites. Informe d'abord, et resserrée dans les limites fort étroites des connaissances bornées de cette nation dans son berceau, elle commença à se polir et à s'étendre, depuis que les Turcs se mêlèrent avec les Arabes et les Persans. Elle emprunta des premiers toute la richesse et la magnificence de leur langue, et des seconds, toute la douceur et l'élégance de la langue Persane, en adoptant une infinité de mots et d'expressions de l'une et de l'autre.

Quelque heureuse influence que ce mélange eût pu avoir sur le caractère de la Langue, le style Turc n'en continua pas moins d'être sec et négligé, et ne put se former que long-temps après que la dynastie des Osmanlis s'affermit sur le trône. Témoin les chroniques connues sous le nom d'Ali-Tarihi, de Hodza-Tarihi, de Néïma et même de Rachid et d'autres ouvrages contemporains, qui, malgré leur mérite, sont loin d'avoir atteint l'élégance de style à laquelle sont parvenus les auteurs du 17me siècle.

Ce n'est qu'à cette époque que la Langue se fixa et qu'elle acquit la beauté et la précision qu'on lui voit dans les ouvrages modernes et dans les productions sorties des chancelleries de la Porte. Les Grecs employés dans la partie diplomatique du Cabinet Turc, n'ont pas peu contribué à l'enrichir de belles traductions, en créant, par la combinaison des trois langues, beaucoup de mots dont le besoin d'exprimer des idées nouvelles avait nécessité la formation, et que la Porte a adoptés.

Ainsi un Dictionnaire de la Langue Turque ne saurait jamais être réellement utile aux traducteurs, si l'explication des mots n'est pas faite dans les trois langues dont elle est composée, et que les exemples ne soient fidèlement rendus avec la pureté et l'élégance de style qui caractérisent les écrits de la Porte. À ces conditions s'en joint une autre non moins nécessaire; celle d'offrir les exemples avec des variantes, servant à faire sentir les effets qui sont produits par les rapprochemens des mots dans la contexture des phrases, et par leurs combinaisons avec d'autres mots, ainsi que les nuances qui peuvent en résulter.

Dans le Dictionnaire que l'auteur présente aujourd'hui au public, et dans lequel il a pris pour base de son travail celui de l'Académie Française, édition 1798, il n'a fait que suivre cette route, qui est la plus riche en résultats. Outre les exemples, les mots mêmes y sont diversement traduits dans la signification fixée par l'usage, ou par les lexicographes les plus célèbres de l'Orient. Il a de plus enrichi ce Dictionnaire d'un grand nombre de mots d'Arts et de Sciences, pour être aussi utile aux commerçants et aux littérateurs.

Toutes ces conditions, si essentielles dans un bon Dictionnaire, ne se trouvent dans aucun des dictionnaires publiés jusqu'à présent. On n'a qu'à se donner la peine d'en comparer quelques pages à celles de ce Dictionnaire, pour voir, au premier coup d'oeil, l'immense différence qu'il y a entre celui-ci et tous ceux qui l'ont précédé, et pour se convaincre qu'il est d'une utilité infiniment plus grande pour toutes les classes des amateurs des langues Orientales.

L'auteur n'a cependant pas la présomption de prétendre pour cela que ce Dictionnaire soit parfait. Un ouvrage de cette nature ne peut parvenir à la perfection, si toutefois cela était possible, que par des améliorations successives, fruit du temps et d'un immense savoir, et surtout par le concours d'une société de savants Orientalistes, dont les lumières et l'érudition puissent suppléer aux faibles talens de l'auteur. Mais en le publiant tel qu'il est, il croit rendre un service essentiel à la littérature Orientale. Si ses efforts pour atteindre ce but ont été couronnés de succès, il se flatte que ce sera un titre d'indulgence pour les imperfections de son ouvrage.

L'auteur croit nécessaire d'ajouter ici quelques observations concernant la méthode qu'il a suivie dans son ouvrage.

N'ayant en vue dans ce Dictionnaire que la langue Turque, il n'a pas cru devoir rigoureusement s'assujettir aux règles grammaticales ni dans l'énonciation des mots de la langue Arabe, qu'il écrit souvent comme ils sont exprimés dans le Turc, ni dans le choix du régime des verbes de cette langue; choses auxquelles les Turcs ne font guère attention, en employant ces mots.

Dans la traduction des exemples, au lieu de répéter les mots sous la même forme dans laquelle ils sont expliqués, il s'est permis de faire usage indifféremment des racines ou des dérivés de ces mots, et de les présenter même sous d'autres formes, ou avec des expressions équivalentes, pour rendre la traduction plus conforme à l'idiotisme de la Langue Turque. Sans cette licence, qui ne nuit nullement à la fidélité de la traduction, il serait impossible d'éviter les tours et les locutions impropres.

Quelques mots Arabes étant pris dans la Langue Turque dans un sens différent de leur signification originaire, ces mots sont employés par l'auteur dans le sens que l'usage moderne leur a consacré.

Dans la Langue Turque, ainsi que dans la Persane, les mots scientifiques ayant été pour la plupart empruntés de l'Arabe, ils ne sont, en ce cas, expliqués qu'en cette dernière langue. Il en est de même de quelques mots du langage ordinaire qui se trouvent dans le même cas.

Les substantifs étant souvent confondus dans les trois langues avec les infinitifs des verbes, sont expliqués, en pareil cas, identiquement dans les uns et dans les autres.

Dans la plupart des mots proprement Turcs, l'ortographe étant tout-à-fait arbitraire, et abandonnée entièrement au caprice des auteurs, on les trouve dans tous les livres diversement orthographiés, et quelquefois dans la même page. Cette bizarrerie sera aussi remarquée dans ce Dictionnaire; mais le peu de mots de la langue Turque où l'ortographe est déjà fixée, sont toujours écrits uniformément.

L'auteur a dû se dispenser d'indiquer en caractères Français dans ce Dictionnaire, la prononciation des mots à côté du texte en langues Orientales, pour ne pas le rendre beaucoup trop volumineux, et par conséquent difficile à se procurer, et d'un usage fort incommode. Ce qu'il n'a pu faire maintenant par ces raisons, il a en vue de le faire dans le vice versâ de ce Dictionnaire, auquel il se propose de mettre la main, dès qu'il aura plus de loisir, et qui ne sera que d'un seul volume. Ainsi le lecteur pourra, en cas de besoin, recourir, pour la prononciation des mots, à ce dernier Dictionnaire.

Il s'est glissé dans ce volume quelques fautes, à cause de l'inexpérience du correcteur. Celles qui sont de nature à embarrasser le lecteur, sont indiquées à la fin de ce volume, où il est renvoyé en cas de doute. Mais l'auteur s'étant décidé à se charger lui-même de la correction des épreuves depuis la lettre D., il espère qu'à commencer par cette lettre jusqu'à la fin de l'ouvrage, il n'y aura que très-peu de fautes, et pour la plupart celles qui pourraient se former après, au moment de l'impression, par la suppression accidentelle de quelqu'un des points distinctifs des lettres des langues Orientales, ainsi que cela arrive malheureusement.

Table des signes et abréviations, employés dans ce Dictionnaire.

A. ..... signifie, mot Arabe.
P. ..... mot Persan.
P. vul. ..... mot Persan vulgaire.
T. ..... mot Turc.
Les phrases où il n'y a aucune de ces lettres, sont en Turc.
— ..... Ce signe sert à séparer les synonymes d'une même langue, ainsi que les variantes dans les exemples. Il se met aussi quelquefois, pour séparer les différentes acceptions des mots, qui ne s'éloignent pas trop de leur principale signification.
|| ..... Ce signe sert à séparer les mots des exemples.

Quant aux abréviations des mots Français, comme elles sont les mêmes que celles qui sont généralement usitées dans les Dictionnaires, l'auteur a cru inutile de les indiquer ici.

معلوم اوله که اشبو لغتک طبعنه واوراق مطبوعه‌نک تصحیحنه مأمور اونلرک لسان ترکی‌یه وقوفلری اولمدیغنه بناءً ابتداکی اوچ حرفک کلماتنده وباخصوص نقطه‌لرنده بعض غلطات واقع اولوب بو کیفیت مصنّف لغتک مشهودی اولنجه بصیله‌جق اوراقک امر تصحیحنی کندوسی التزام واولبابده بذل سعی مالاکلام ایتمکدن ناشی تلاحق ایدن حروف سائره‌ده هفواتک عددی اقلّ قلیل اوله‌جغی درکار در بناءً علی ذلک هر بر جلدک آخرنده غلطات مذکوره‌نک فهرستی بر ورقهٔ مخصوصه‌ده ضبط اولنمق لازم کلدی شویله که متن کتابده بولنه‌جق شبهه‌لو ویاخود نقطه‌لری ناقص کلمه‌لرک صحتی بیلنمک ایچون اول فهرسته مراجعت اولنه وبو کلماتک بولنمسنه مدار سهولت اولمق ایچون فهرست مذکور ایکی ستون اوزره تقسیم اولنوب بریسینک بالاسنده غلطات ودیگرینه تصحیحات دیو اشارت وهر بر کلمه قنغی صحیفده وصحیفدنک قنغی ستونده وقاچنجی سطرنده موجود اولدیغی رقملری وضعیله اشعار اولندی

بصمه خانده نقطه‌لو کاف حرفنک قالبی موجود اولمدیغندن کاف فارسینک اوزرینه اقتضا ایدن اوچ نقطه یرینه فتحه کبی برنشان وضع ایتمشلردر آنک ایچون اشبو لغتده دخی الفاظ فارسیّه‌ده اول بشانلو کافک استعمالی اقتضا ایلدی

Bayerische
Staatsbibliothek
MÜNCHEN

DICTIONNAIRE

FRANÇAIS-ARABE-PERSAN ET TURC.

A Particule qui marque le datif *A.* الى *P.* ب *T.* ٥ || Écrire à quelqu'un بر كمسنديه تحرير ايتمك Soumission à l'autorité اولى الامره اطاعت Attentif à la leçon درسه صرف اهتمام ايدن كيشى

Il s'emploie aussi à la place des prépositions suivantes :

Après *A.* بعد *P.* پس *T.* صكره || À deux mois de là بعد قدم بعد Aller pas à pas بوندن ايكى آى صكره ـ الشهرين لفظاً Dire mot à mot آياق آياق كتمك ـ القدم وارمق پول پول صايدق Compter sou à sou بعد لفظ سويلمك

Avec *A.* بَ *P.* بِ *T.* ايله || Travailler à l'aiguille بالابره ايكنه ايله ايش ايشلمك ـ اعمال ايتمك Gagner à la pointe de l'épée قليج ايله قزانمق ـ بحدّ السيف ظفرياب اولمق

Dans, en *A.* فى ـ الى *P.* در ـ ب *T.* ٥ ـ ده || Demeurer à Paris شهره پارسده اقامت ايتمك Retourner à la ville عودت ايتمك

Par *A.* من *P.* از *T.* دن || On juge à la mine كيفيّتى ناصيهٔ حالى چهره‌سندن آكلاشيلور ـ حالندن استدلال اولنور

Pour *A.* ل *P.* ب *T.* ايچون || Prendre à témoin شاهد استشهاد ايلمك ـ شاهد اتخاذ ايلمك ـ ايچون ياد ايتمك On eut bien de la peine à lui faire entendre cette chose فلان شيئى فلانه تفهيم ايچون خيلى زحمت چكلدى

Selon *A.* على *P.* بر *T.* اوزره ـ جه || Un habit à la mode طرز نو ظهور اوزره بر ثوب ـ على طرز الجديد بر لباس Bâtir à la manière d'Italie على صورة اتاليانى بنا ايتمك اتاليا طرزى اوزره بنا ياپمق ـ اتاليا طرزنجه ياپو ياپمق ـ

Sur *A.* على ـ بر *P.* الى ـ ب ـ اوزره *T.* ٥ ـ || Monter à cheval آت اوزرينه بنمك ـ آته بنمك

Vers *A.* الى *P.* ب *T.* ٥ || Venez à moi طرفمه كل ـ بكا كل

Entre *A.* بين *P.* ميان *T.* آره || Un homme de quarante à cinquante ans قرق اللى ياش آره‌سنده بر آدمدر

ABAISSEMENT. Diminution de hauteur *A.* سفالت ـ تسفّل ـ *T.* آلچقلق ـ اينمه || Abaissement *P.* پستى ـ تنزّل ـ قصارة القدّ d'un mur ديوارك قصارت قدّى ـ ديوارك آلچقلغى Abaissement des eaux صولرك اينمه‌سى ـ مياهك تنزّل وتسفّلى Abaissement du mercure dans le baromètre ميزان هواده جيوه نك تنزّلى

On dit, L'abaissement de la voix *A.* انخفاض ـ تنزّل الصوت *T.* پستئ صدا *P.* الصوت سسك ـ سسك آشاغيلنمه‌سى اينمه‌سى

Figur. *A.* انحطاط ـ تنزّل *P.* فرود آمدى *T.* آشاغيلنمه || Abaissement de fortune انحطاط اقبال تنزّل بختيارى وسعادت ـ بهره‌دار ـ غيرتك تنزّل وانحطاطى Abaissement de courage اولديغى مايهٔ غيرت وجرأتك مشرف انحطاط ورخاوت اولمسى

Il se prend aussi pour humiliation volontaire *A.* خشوع ـ مسكنت ـ تذلّل النفس ـ استحقار النفس ـ وضوع ـ خضوع *P.* النفس ـ فروتنى *T.* افتادگى ـ كوكل دوشكونلغى || Se tenir dans l'abaissement devant Dieu درگاه جناب پروردگاريده Un parfait chrétien استادهٔ مقام فروتنى ومسكنت اولمق doit se plaire dans l'abaissement عيسوئ صحيح وكامل حال

استحقار نفس ایله - تخشّع وتخضّعدن لذّتیاب اولملودر حائز نصاب انبساط وانشراح اولمق اقتضا ایدر

Il se prend aussi pour humiliation forcée *A.* مذلّت - حقارت

C'est un *P.* بر متعظم بالا پرواز اولمغله دائرهٔ خاکساری ومذلّتده ضبطی اقتضا ایدر || *T.* آلچقلق فرومایگی - خاکساری - خواری esprit altier qu'il faut tenir dans l'abaissement

ABAISSER. Faire aller en bas *A.* اهدال - اسدال - اسبال

P. آشاغی - آشاغی ایندرمک *T.* فرو هلیدن - فرو هشتن

Abaisser un store پرده بی - پرده بی اسدال ایتمک || صارقتمق

Abaisser une lanterne فنری - فنری اسبال ایتمک || ایندیرمک آشاغی ایندیرمک

Il signifie aussi, diminuer la hauteur *A.* تنزیل - تقصیر - قصر

P. بویی - قصه لتمق *T.* کوتاه کردن - پست کردن القدّ

Abaisser la muraille دیوارك قدّینی تنزیل ایتمک || اکسلتمک

Abaisser le ton de la voix پردهٔ صدایی - اخفاض صوت ایتمک || سسی ایندیرمک - پست ایتمک

Il se prend aussi pour humilier *A.* تذلیل - توضیع - تحقیر

Dieu abaisse les superbes *P.* باری تعالی حضرتلری اهل کبر وغروری توضیع وتذلیل حضیض مذلّته القا ایدر - پست وخوار ایدر - ایدر || *T.* آلچقلتمق خوار کردن

Rome abaissa l'orgueil de Carthage رومیه کبری دولتی قرطجنه لونك انف کبر وغرورلرینی - خیلا ونخوتنی کسر وتوضیع ایتدیردی ارغاد ایلدی

S'ABAISSER. S'avilir *A.* ارتکاب الذلّ والاحتقار - تمسکن

S'abaisser à des choses indignes de soi *P.* تذلیل النفس ذاتنه نا چسیان اوله جق حالنه - شیلری ارتکاب ایله اختیار ذلّ وحقارت ایتمك || *T.* آلچقلنمق خاکساری نمودن

Joint à la préposition Devant, il signifie s'humilier || S'abaisser devant la majesté de Dieu بارگاه جلالتپناه حضرت کبریایه حضور عظمت نشور جناب - اظهار عجز ومسکنت ایتمك ربّ العزّته ایفای فریضهٔ فروتنی واستکانت ایتمك

ABAISSEUR. Nom de muscles dont la fonction est d'abaisser les parties auxquelles ils sont attachés *A.* pl. عضلة هادله صارقدیجی بالق اتی *T.* پیامیغ فرو ران *P.* عضلات هادله || L'abbaisseur de l'oeil عضلهٔ هادلهٔ عین

ABANDON. État d'une chose, d'une personne abandonnée *A.* واگذ اشتگی *P.* بهل - متروکیت - مخذولیّت - خذلان

Il est dans l'abandon de Dieu || براغیلش من طرف الله مخذول من قبل الرحمن انداخته وادیٔ خزی وخذلاندر - ومتروکدر

Dans l'abandon général عند العامّه دوچار ابهال ومخذولیتدر نظرگاه عامهٔ انامدن پس انداخته وادیٔ مخذولیت - بالجمله دوستان Dans l'abandon de tous ses amis اولمشدر براغلمشدر - واحتّاسی طرفندن دوچار ابهال وخذلان اولمشدر

Il se prend aussi pour une sorte de négligence qui exclue toute affectation *A.* آبطاللق - توکلیلك *T.* قلندری *P.* توکّل

Il y a dans cette partie du discours un heureux abandon || مقاله نك فلان محلّنده بر توکّل دلپسند ودلربا واردر

Elle a dans ses manières un abandon séduisant پك خوش بر آبطاللق صورتی واردر اوضاع واطوارنده دلکش ودلفریب موجب مفتونیّت اولهجق بر نوع - بر نوع آبطاللق واردر آبطاللق وار در

Il se dit aussi pour résignation *A.* تسلیمیّت - توکّل - تکلان

P. اللهه نفسنی حواله ایتمه - اللهه براغلمه *T.* بخدا سپارش

Un parfait abandon à la volonté de Dieu || ارادهٔ صمدانیّه تسلیمیّت کامله

Et pour oubli de soi-même *A.* اهمال النفس - لا قیدیّت

Se laisser aller à l'abandon *P.* کندوبی قایرماه - قیدسزلك *T.* بیقیدی

Un aimable abandon بیقیدلك مسلکنه ارخای زمام نفس اهمال نفس وادیسنی اختیار ایتمك - ایتمك مطبوع ودلپسند بر کونه اهمال نفس

Et généralement, pour renoncement, oubli || L'abandon de tout soin کافّهٔ مشاغل وغوائلك ترك واهمالی Cet abandon de vous-même nous désole نفسك حقّنه اختیار ایلدیکك بو رتبه فراموشی واهمال موجب تأسّف بال اولور

En termes de Palais, il se dit pour délaissement *A.* کفّ || بوشلمه - براقمه *T.* دستکشی *P.* ترك - فراغ - فراغت - الید

Il a fait l'abandon de sa terre متصرّف اولدیغی چفتلکی چفتککدن تارك وفارغ - ترك ایلدی دستکش فراغ اولدی - اولدی

À L'ABANDON *A.* - علی حال الخذلان - مخذولاً - مهملاً

Tout est *P.* هر شیٔ حال متروکیّت ومخذولیّت اوزره در || *T.* براغیلشده اولدرق در حال بیزاری متروکاً à l'abandon هرشیٔ مخذول ومهمل قالدی -

ABANDONNEMENT. Délaissement entier *A.* مخالات - ترك کلّی

صالیوبرمک Abandonner quelqu'un à son caractère, à ses penchans, à son mauvais sort بر کمسنه‌یی کندو طبیعتنه ورغبات نفسانیه‌سنه وبخت منحوسنه حواله ایله براقمق

On dit, Abandonner son cheval اسبک زمام ضبط وتصرّفنی آتک باشنی - آتک باشنی صالیوبرمک - اطلاق ایتمک قویوبرمک

On dit, que Dieu abandonne souvent les méchants à leur sens réprouvé جناب خداوند بیچون اهل شرّی اکثریا انخاذ - سالک اولدقلری سمت ضلالتده ترک وابهال ایدر ایتدکلری سمت ضلالتده ترک ایدر

Abandonner une chose, une personne à quelqu'un. Lui permettre d'en faire ce qu'il lui plaira *A.* احاله - تفویض *P.* سپردن *T.* اصمارلمق - براقمق || Abandonner tous ses biens à ses créanciers آلهجقلوسنه - مجموع مالنی داینلرینه حواله ایلمک براقمق Vous vous plaignez de cet homme, je vous l'abandonne بو آدمدن شکایتک واردر اشته سکا تفویض ایدرم Un père a abandonné le soin de son fils à la conduite de... اوغلنک تأدیب وتربیه‌سی خصوصنی فلانک عهده‌ء اهتمامنه حواله ایلدی Son père l'abandonne, pour dire, qu'il ne veut pas prendre soin de lui خلع ایلدی - پدری تسییب وابهال ایلدی Dieu l'abandonne الله تعالی کندودن کفّ ید ایدر Mon courage m'abandonne غیرتم بندن فارغ وروگردان اولور

S'abandonner, se livrer à quelque chose *A.* تسییب النفس - دوشمک - مبتلا اولمق *T.* افتادگی نمودن *P.* تسلیم النفس S'abandonner à la debauche, au vice عیش وعشرته ومساوی هوای نفسه à ses passions ومعایبه تسلیم زمام نفس ایتمک aux امراض نفسانیه‌یه تسییب نفس ایتمک - مبتلا اولمق femmes دربای à la tristesse, aux pleurs زندوستلغه مبتلا اولمق غموم واکدارده وکوزیاشی ایچنده تسلیم زمام اختیار ایتمک زمام اختیاری وادیء طرب وسروره ارخا ایتمک à la joie Je m'abandonne à vous سکا تسلیم اولورم

S'abandonner à la Providence حکم تقدیره اظهار تسلیمیّت مقتضای - حکم طالعه متوکّل اولمق à la fortune ایتمک ظهوره تابع اولمق - طالعه تبعیّت ایتمک

On dit d'une femme qui se prostitue, qu'elle s'abandonne à tout le monde هر کسه تسلیم وجود ایدر

Abandonné. Il se dit d'un enfant sans secours, loin de ses parents *A.* مهمل - متروک *P.* بیکس *T.* کمسه‌سی یوق

بوشلمه *T.* وا گذاشتگی *P.* عدم الالتفات - Il est à plaindre dans l'abandonnement où il est de tous ses amis et de tous ses parents بالجمله خویشان واقربا واصدقا واحبّاسی طرفندن دوستان - کلیًا ترک واخلا اولنمش اولمغله محلّ مرحمتدر وآشنایانی کندوسندن سلب نگاه التفات ایتدکلری حسبیله سزاوار مرحمتدر Il a fait un abandonnement général de tous ses biens مال ومنالنی بر وجه مطلق ترک واخلا مال ومنالندن کافّة ومطلقاً فارغ اولدی - ایلدی

Il signifie aussi, déréglement excessif dans la conduite, dans les moeurs *A.* خلاعة الطبع - تسیّب الحال *P.* رسوایی *T.* تسیّب Abandonnement infâme || رسوایلک - خراباتیلک - Vivre dans l'abandonnement تسیّب حال حال فضاحت مآل خراباتیلک حالنده کچنمک - اوزره کچنمک

ABANDONNER. Quitter, délaisser *A.* ترک - اخلا - تخلّی *P.* بوشلمق - براقمق *T.* فرو هلیدن - وا گذاشتن || Les gens de guerre l'ont contraint d'abandonner sa maison عسکری طائفه‌سی کندو خانه‌سنی ترک ایلمکه مجبور ایلدیلر Il abandonna le pays مملکتی ترک ایلدی Abandonner sa femme et ses enfans ترک اولاد وعیال ایتمک Dieu n'abandonne pas les siens باری تعالی حضرتری عبادینی ترک واخلا ایتمز Vous m'avez abandonné dans le besoin وقت - وقت حاجتده بنی ترک ایلدک Abandonner la poursuite d'une affaire بر مصلحتک ضرورتده تعقیبنی بوشلمق - تعقیبنی ترک ایتمک Abandonner une cause بر دعوادن وازکچمک - بر دعوادن تخلّی وفراغت ایتمک

On dit, qu'un père a abandoné son fils پدر اوغلنی خلع اوغلندن سلب نگاه رغبت - بوشلدی - ترک ایلدی - ایلدی والتفات ایلدی

On dit, Abandonner une succession, une prétention, pour dire, y renoncer فراغت - میراثدن ودعوادن کفّ ید ایتمک ال چکمک - وازکچمک - ایتمک

Il signifie aussi, laisser en proie, exposer *A.* تسییب - ابهال *P.* براقمق - صالیوبرمک *T.* وا گذاشتن || Abandonner à la fureur des soldats عسکرک ایادیٔ باطشه‌ء قهریه‌نه تسییب Abandonner un vaisseau à l'orage سفینه‌یی وابهال ایتمک - صالیوبرمک - تندباد شدید ایچنه تسییب ایتدیرمک سفینه‌یی بوره ایچنده دستخوش امواج اولمق اوزره ترک Abandonner à la merci de....à la disposition de... وتسییب ایتمک ارادسنه حواله ایلد - فلانک ارادسنه براقمق...

Et d'un homme perdu de libertinage *A.* مسیّب الحال *P.* برباد *T.* خراباتی - خودخو

ABATAGE. La peine et les frais pour abattre le bois *A.* قطعیّه آغاج - کسمه بها *T.* مزد بریدن درخت *P.* اجرة القطع - کسیمی بهاسی

ABÂTARDIR. Dégénérer *A.* - تنکیر الجبلیّة - تغییر الاصل آولکی *T.* نژادرا دیگر گونه گردانیدن *P.* افساد الاصل حالنی دکشدرمک || La longue servitude abâtardit le courage امتداد حال رق ومملوکیّت مایه‌ء اصلیّه‌ء جسارتنک تغییربنه بادی اوله کلمشدر les jeunes gens s'abâtardissent dans l'oisiveté, dans les délices نو جوانلره کوره بیکاری وبطالت ولذایذ نفسه ادمان ومداومت باعث تغییر سنّ شبابده اولنلره کوره بیکاری وبطالت - جبلیّت اولور طبیعت اصلیّه لربنک تغییربنی مستلزم اولور

ABÂTARDI. *A.* متغیّر الاصل - متنکّر الاصل *P.* گمکرده نژاد *T.* اصلی دکشمش || Ce plant de vigne s'est abâtardi بو اوزوم متغیّر Un coeur abâtardi پیچلنمشدر - تکاکی متغیّر الاصلدر الاصل اولمش فؤاد

ABAT-JOUR. Sorte de fenêtre dont l'appui est en talus, afin que le jour se communique plus facilement dans le lieu où il est pratiqué *A.* فخت *P.* تابدان - روشندان *T.* باجه پنچره‌سی || Les marchands ont des abat-jours dans leurs magasins, pour faire paràitre leurs marchandises plus belles اهل تجارت متاعلربنی خوش کوسترمک ایچون اوطه‌لرنده روشندانلر یاپدیررلر

ABATIS. Quantité de choses abattues, telles que bois, arbres, pierres, maisons *A.* حساس pl. حساسات pl. کساره - خرده چوب - خرده سنگ *P.* انقاض pl. نقض - کسارات *T.* بیقندی - قیرندی || Les ennemis embarrassèrent les chemins par de grands abatis d'arbres اعدا معابر ومسالکی کسارات جسیمه‌ء اشجار ایله تصعیب ایلدیلر Cette rue est bouchée par un abatis de maisons بو طریق ابنیه بیقندیارله مسدود در

On dit aussi, Faire un grand abatis de gibier عظیم شکار قیرغینی ایتمک

On appelle aussi Abatis, les pieds, la tête, le cou, les ailerons etc. des volailles *A.* جزاره - سقط *T.* سقات

Il se dit aussi, du lieu où les bouchers tuent le bétail *A.* مذبحه - قتاره *P.* سلخخانه *T.* سالخانه

ABATTEMENT. Affaiblissement, diminution de force, de courage *A.* فتور - وصمت *P.* درماندگی *T.* کوشکلنک - قیرقلق || Ce malade est bien mal, je le trouve dans un grand abattement بو مریض غایت ایله حالت فتور ووصمتده اولدیغندن Cette mauvaise nouvelle l'a mis dans un étrange abattement مزاجی زیاده نا خوش کوریندور بوخبر موحش غایت فتوریني مؤدّی اولمشدر

ABATTEUR. Celui qui abat du bois *A.* قاطع الاشجار *P.* آغاچ کسیجی *T.* درخت افکن

ABATTRE. Mettre à bas, renverser par terre *A.* - هدّ - هدم نقش - یهیدن - فروافکندن - بخاک افکندن *P.* تهدیم یره - دوشورمک - بیقمق *T.* بر زمین زدن - زمین کردن || Abattre des maisons, des murailles آشاغی بیقمق - بیقمق هدم - بیوت ومنازل وحیطان وجدرانی نقش زمین ایتمک des arbres خاک ایله یکسان ایتمک - وتخریب ایتمک Abattre par آغاجاری کسوب بیقمق - تهدیم اشجار ایتمک le pied دیبندن بیقمق Il le prit rudement au collet, et l'abattit sous lui عنف ایله بوغازندن طوتوب آلتنه بیقدی lui abattit la tête de dessus les épaules کلّه‌سنی اوموزلری اوزرندن قوپاروب دوشوردی Il lui abattit le bras d'un coup de sabre همان بر ضربه‌ده قولنی دوشوردی Ce chasseur abat bien du gibier بو صیّاد خیلی شکار دوشرر Ce cheval est fougueux; on est contraint de l'abattre pour le ferrer بو اسب خرون وبد رام اولمغله حین انعالده یره بیقدیرلمق اقتضا ایدر

Figur. Affaiblir, faire perdre les forces, le courage *A.* تفتیر ایراث الکسر والانحطاط - ایراث الکسر والفتور - توصیم - نا توان کردن - درماندگی آوردن - سست وبیمجال کردن *P.* حمّای *T.* بیقمق || Une fièvre continue abat bien un homme قوای بدنیه‌یه - لازم خیلی مرتبه توصیم بدنی مستلزم اولور Cette maladie a bien abattu ses forces وجودی بیقار - خیلیجه باعث کسر وانحطاط اولور بو علّت قوای بدنیه‌سنه کلّی کسر وفتوری موجب اولمشدر Cette perte lui a abattu le courage غیرتنه ایراث - بو ضایعات کندوبه موجب فتور اولدی Ces deux maisons sont ennemies, elles font leurs efforts pour s'abattre l'une l'autre کسر وزوال ایلدی بو ایکی خانه‌دان میانه‌لرنده اولان بغض وعداوت تقریبیله احدهما آخرک انحطاط وتنزّلنی موجب اوله‌جق اسبابک استحصالنه صرف

مقدور ایدرلر

Figur. Abattre bien du bois, pour dire, expédier beaucoup d'affaires *T.* خیلی ایش سورمک

Proverb. Petite pluie abat grand vent *T.* چسنتی یغمور کسکین روزکار بصدیرر

S'ABATTRE || Un cheval s'abat, pour dire, que les pieds lui manquent, et qu'il tombe tout-d'-un coup *A.* کبوه *P.* شکرفیدن *T.* تکرلنمک

On dit aussi, une volée de pigeons s'abattit sur un champ Un تارلانک اوزرینه بر سوری کوکرجین نزول ایلدی orage terrible va s'abattre sur nous اوزریمزه قریباً بر تندباد روزکار تنزّل ایتمکده در Le vent s'abat هائل نزول ایده‌جکدر کسب سکونت ایتمکده در- دیکلمده در-

ABAT-VENT. Charpente qui garantit du vent et de la pluie *A.* جیقمه- جاتی *T.* بارانگریز *P.* افریز- سدفه

ABC. Petit livret contenant l'Alphabet *A.* اصباره pl. - اصابیر الف سپاره‌سی *T.* سپاره *P.* کتاب الابجد

Figur. Le commencement d'une science || Ce n'est là que l' A. B. C. des Mathématiques علوم ریاضیه‌نک هنوز ابجدیدر

ABCÉDER. Se tourner en abcès *A.* تورّی *P.* آماس فساد *T.* ورم آزمق آماس تباه شدن- پذیرفتن

ABCÉS. Tumeur inflammatoire qui se termine par la suppuration *A.* ورم قرحیّ pl. اورام قرحیّه *P.* آماس ریشدار *T.* Abcès au poumon || یاره‌لو ورم رنده اولان ورم قرحی

ABDICATION. Renoncement volontaire à une dignité *A.* استعفا *P.* پوستی بوشلمه *T.* از جاه دستکشی || L'abdication de Dioclétien فلان قیصرک استعفاسی

ABDIQUER. Abandonner la possession d'un État, d'une dignité *A.* کفّ الید- فراغت *P.* دست کشیدن *T.* بوشملق Abdiquer la royauté, la couronne, l'Empire || فارغ اولمق- ال چکمک- پادشاهلقدن وتاج وتختدن وملک وسلطنتدن Ce Général a abdiqué فلان جنرال کفّ ید وفراعت ایتمک خدمتدن استعفا ایلدی

ABDIQUÉ *A.* مستعفی *P.* دستکش *T.* پوستنی بوشملش

ABDOMEN. Le bas ventre *A.* خثلاه pl. بطن- خثلات *P.* تنّور البدن- اسفل *T.* کوبک آلتی || Les muscles de l'abdomen عضلات بطن اسفل

ABDUCTEUR. Nom qui se donne à différents muscles, dont la fonction est de mouvoir en dehors les parties auxquelles ils sont attachés *A.* عضلة رادعه *P.* پیامیغ بیرون ران *T.* طشره‌یه || L'abducteur de l'oeil عضلهٔ رادعهٔ عین دوردیجی بالق اتی

ABÉCÉDAIRE. L'ordre des lettres suivant l'Alphabet *A.* ترتیب حروف الابیجاد

ABÉCQUER. Donner la bécquée à un jeune oiseau *A.* تمقیق *P.* قوش کندویاوربسنی یملمک *T.* مرغ با بچه اش خورش دادن

ABEILLE. Insecte qui produit le miel et la cire *A.* نحله pl. نحل *P.* زنبور عسل- کتب- منج *T.* بال آریسی || Abeille dorée نحل زرنشان Essaim d'abeilles *A.* خشرمة النحل Une ruche بال آریسی سوریسی *T.* رمهٔ منج *P.* ثول النحل- Aiguillon d'abeille آری قوانی *T.* گندو *P.* کواره *A.* d'abeilles آری ایکنه سی *T.* نیش زنبور *P.* ابرة لنحل- ابرة الزنبور *A.* La reine des abeilles *A.* امیر النحل- خشرم- یعسوب *P.* آری بکی *T.* خان- میر منج

ABERRATION. Mouvement apparent qu'on observe dans les étoiles *A.* حرکة متموّجه || L'aberration des fixes ثوابتک حرکت متموّجه‌سی

ABÊTIR. Rendre stupide *A.* تبلید *P.* کور دل کردن *T.* بودالدلندرمک

Il est aussi neutre *A.* تبلّد *D.* کوردل شدن *T.* بودله‌لنمک || Il abêtit tous les jours کسب- کل یوم تبلّد ایتمکده در بلادت ایتمکده در

ABÊTI *A.* متبلّد *P.* کور دل *T.* بوداله لنمش

AB-HOC, AB-HAC. Confusément *A.* شذر مذر *P.* پراکنده قارش مورش *T.* وپریشان

ABHORRER. Avoir en horreur *A.* تنفّر- استنفار *P.* نفرت *T.* کوکل ایرکنمک || Les honnêtes gens abhorrent les fripons اهل عرض وناموس اولنلر فاسدین Les tyrans sont abhorrés de leurs sujets وحیله‌کاراندن نفرت ایدرلر مبغوض- جبّاران وظلمکاران منفور رعایا وزیر دستاندرلر

ABIME. Gouffre très-profond *A.* لجّه- غمر- غمیر pl. اغمار *P.* اوچرم *T.* غرقاب || Horrible abime غرقاب هول- غمیر هائل Il s'est fait là un abime par un tremblement de terre انگیز وقوعه کلان حرکت ارضدن بر غمر عمیق الغور پیدا اولدی Ne vous baignez pas en tel endroit de la rivière, il y a un abime نهرک فلان طرفنده برغمر بعید الغور اولمغله آنده

احتیاض اولنمق روا دکلدر

Dans le langage de l'Écriture, il signifie, enfer *A.* جحیم *P.* دوزخ *T.* جهنّم || Les anges rebelles ont été précipités dans l'abime طاعت باریدن منصرف سمت عصیان اولمش اشرار جانّ درکات جحیمه القا اولندی

Figur. *A.* مغاک *P.* ورطه *T.* اوجرم On emploie aussi les mots *A.* بحر *P.* دریا *T.* انکیس || Il est tombé dans un abime de misère, de malheur مغاک نا قعریاب نکبت وورطهٔ بی بن وکنار فقر ومسکنته گرفتار اولدی Le jeu, les procès, les bâtimens sont des abimes دعاوی ومرافعات وملاهی ومقامرات وابنیه وعمارات ورطهٔ بی بن وکنار مصارفدر La divisibilité de la matière à l'infini est un abime pour l'esprit humain مادّه نک الی غیر النهایه قابلیّت تجزّیسی ملاحظه‌سی عقل بشره کوره بر دریای بیحدّ وپایاندر Les abimes de la sagesse, de la miséricorde de Dieu حکم خفیّهٔ الهیّه ومرحمت بیغایت ربّانیهٔ بر بحر لا حدّ ونهایه در La Métaphysique est un abime علم کلام بر دریای بی سر وپا در

On dit d'un homme très-savant, C'est un abime de science فلان کشی بحر علوم ومعارفدر

ABIMER. Précipiter dans un abime *A.* خسف - سوخان *P.* غرق *T.* باترمق || Les cinq villes que Dieu abima یره باترمیش درزمین فرو بردن الله تعالینک خسف وغرق ایتدردیکی بلاد بامر الله تعالی یره باترلمش بش عدد شهرلر - خمسه

Figur. Perdre, ruiner entièrement *A.* تخریب - افنا *P.* یوق ایتمک - *T.* مضمحلّ کردن - هبا کردن - تباه کردن || Les dépenses excessives l'ont abimé ایتدیکی مصارف بیقمق خراب - مفرطه‌یه مبنی حالی کلّیاً مضمحلّ وخراب اولمشدر Prenez garde à cette porte qu'on vient de peindre, elle abimera votre habit هنوز نقش اولنمش بو قپودن حذر ایله لباسکی فنا وتباه ایده‌جکدر

Figur. Périr, et alors il est neutre *A.* محو - اضمحلال *P.* یوق اولمق *T.* نا بود گشتن - تباه شدن || C'est un méchant homme, il abimera avec toute sa fortune بر خبیث آدمدر جمیع اموال واشیاسیله محو ومضمحلّ اوله‌جغی ظاهردر Toute sa fortune abimera un jour برکون اولور که مال ومنالی رهین فنا - جملةً تباه وهبا اوله‌جقدر

S'ABIMER. S'abandonner tellement à quelque chose, qu'on ne songe à aucune autre *A.* استغراق - استغراق الذهن *P.* غرقه شدن *T.* طالمق || S'abimer dans la contemplation des merveilles de Dieu کرامات حضرت پروردگاری یه تطلّع وتنظّر مطالعه‌ء برله استغراق ذهن ایتمک S'abimer dans l'étude دریای افکاره کتبه استغراق ذهن ایتمک dans les pensées افکاره طالمق - استغراق ذهن ایتمک S'abimer dans la douleur درونه مستولی اولمش سیل غموم واکدار ایچنده عیش وعشرتده dans la debauche, dans les plaisirs غرق اولنمق حظوظات نفسانیّه‌ده - ومشتهیّات نفس ایچنده مستغرق اولمق نعیم دنیاده مستغرق اولمق -

ABIMÉ || Une ville abimée منخسفه بلده‌ء - بر دوچار خسف Un homme abimé یره باتمش شهر - وسوخان اولمش بلده dans la mer دریایه باتمش آدم - غریق

Figur. Une femme abimée dans la douleur غریق بحر اندوه Abimé de dettes وکدر اولمش خاتون Un meuble abimé de taches لکّه‌لرک کثرتندن فنا پذیر اولمش متاع بیت

AB IRRATO. Fait par un homme en colère *A.* عن جانب *P.* المغتاط *T.* از سر خشمناک طارغنلق حالنده اولان کشیدن - مرد مغتاط طرفندن اولان وصیّت || Testament Ab irrato طارغنلق حالنده اولان کشینک - وصیّتنامه‌ء مرد خشمدار وصیّتی

ABJECT. Vil bas *A.* لئیم *pl.* لئام رذیل - *pl.* ارذال دنیّ - *T.* یقدر - فرو مایه - ناکس *P.* سفله *pl.* سفیل - ادانی *pl.* لئیم ورذیل آدم || Un homme vil et abject کوتی - آلچق Une créature abjecte بر مزاج دنائت Un esprit abject امتزاج دنائت Une phisionomie abjecte مخلوق لئیم Des sentimens abjects سیمای دنائتنما Des emplois, des usages vils et abjects عادات وآداب دنیّه افکار مرذوله

ABJECTION. État où est une personne abjecte *A.* سفالت - *P.* خساست - دنائت - رذالت - فرومایگی - خاکساری *T.* ناکسلک || Il est tombé dans une telle abjection que... بر کونه حال سفالته گرفتار اولدیکه... Vivre dans l'abjection حال سفالته‌ده کچنمک L'abjection de ses sentimens et de ses moeurs دنائت افکار وخساست اخلاقی

Il signifie aussi, rebut, en cette phrase de l'Écriture-Sainte: L'opprobre des hommes et l'abjection du peuple فضیحه‌ء بنی رسوای عالم وسبب شین - نوع آدم ورذیلهٔ عامّهٔ عالم وعار بنی آدم

le est aux abois فلان قلعه صوك نفسنده در

ABOLIR. Annuler *A.* عملمانده کردن *P.* ابطال ـ الغا ـ نسخ *T,* بطاللمق ـ بوزمق ‖ Il n'appartient qu'à ceux qui font les lois de les abolir قانونلرك نسخ والغاسی واضعلری اولنلره مخصوص بر مادّه در Les nouvelles coutumes ont aboli les anciennes عادات جديده‌نك ايجاديله رسوم قديمه ملغا اولدی Le non usage a aboli peu-à-peu cette loi trop sévère غايت شدّتی آشكار اولان اشبو قانون عدم استعمال ايله رفته رفته ملغا وعملمانده قالمشدر Cette loi a été abolie par le fait sans être formellement révoquée بو قانون خلافنه امر اولنمش دكل ايكن فعلاً ابطال اولندی

Abolir un crime *A.* عفوالجرم *P.* گناه بخشيدن *T.* جرمی بغشلمق

S'abolir *A.* تعطّل ـ كسب المنسوخيّه *P.* عملما نده شدن *T.* بطاللنمق ـ بوزلمق ‖ Cette coutume s'est abolie d'elle-même بو عادت طبيعتيله منسوخ اولمشدر C'était une ancienne pratique qui s'est abolie قديمده جاری اوله كلمش وصكره‌دن منسوخ اولمش اعمالدن ايدی

On dit, que tout crime s'abolit au bout d'un certain nombre d'années هرجرم عدد معيّن سنين واوقات گذرانندە منسوخ ومعطّل عدّ اولنور

Aboli. *A.* معطّل ـ منسوخ عن العمل ـ ملغا *P.* عملمانده *T.* بوزلمش ـ بطاللنمش

ABOLISSEMENT. Action d'abolir *A.* تسقّط ـ انتساخ ـ التغا *P.* عملماندگی *T.* بطاللمه ـ بوزلمه ‖ L'abolissement des anciens usages رسوم قديمه‌نك انتساخ والتغاسی

ABOLITION. Anéantissement d'une loi, d'une coutume *A.* منسوخيّت *P.* سقوط عن العمل ـ *T.* بوزلمه ‖ L'abolition des cérémonies de l'ancienne loi شريعت قديمه ده مرعی L'entière abolition de l'ordre des Templiers عملدن سقوطی ـ اولان رسوم و آيينلرك منسوخيّتی طامپليه دينمكله معروف بوزلمسی ـ طريقتك كلّيًا منسوخيّتی

Abolition d'un crime *A.* عفو *P.* گناه بخشی *T.* صوچ ‖ Abolition générale عفو مطلق Il a eu son abolition عفوينه مظهر اولدی

ABOMINABLE. Détestable *A.* واجب الكراهة ـ مكروه ـ كريه *P.* محلّ الاستكراه ـ *T.* غرش انگيز ـ سزاوار غرش ـ پتيره استكراه طبعی ـ جنايت كريهه ‖ Crime abominable ايركنجك Homme abominable مكروه موجب اولدجق جرم وقباحت

ABJURATION. Action par laquelle on renonce à une fausse religion *A.* انكار الكفر ـ رجوع عن الكفر ـ از كفر رو گردانی *P.* كفردن دونمه *T.* ‖ Abjuration publique et solennelle رسماً Abjuration de l'hérésie رفض والحادك انكاری وعلناً انكار كفر رفض والحاددن رجوع ـ

ABJURER. Renoncer à une fausse religion *A.* ردّ الكفر *P.* كفردن دونمك *T.* از كفر رو گردانيدن ـ از كفر ور گشتن ‖ Il abjura son erreur ذاهب اولديغی خطايابی ردّ ايلدی Il abjura dans une telle église ذاهب اولديغی خطادن دوندی ـ فلان كليساده ردّ كفر ايلدی

Figur. Il se dit pour renoncer *A.* استنكاف ـ رجوع ـ نكول *T.* دونمك ـ رو گردان شدن ـ رو گردانی نمودن *P.* تبرّی ـ Abjurer une opinion بر اعتقاددن رجوع ونكول ايتمك Il a abjuré Aristote ـ ارسطو مذهبندن استنكاف ايلدی نكول ايلدی

Abjuré *A.* از كفر رو گردان *P.* راجع عن الكفر ـ منكر الكفر *T.* كفردن دونمش

ABLUER. Laver *A.* غسل *P.* شستن ـ شويدن *T.* يومق

Abluë *A.* مغسول *P.* شسته ـ شويده *T.* يوملمش ‖ Nos péchés peuvent être ablués par le repentir et les bonnes oeuvres معاصی وذنوبمز توبه وندامت واعمال خيريّه‌ء باهرة المبرّت ايله شسته‌ء صابون غفران اولمق ممكندر

ABLUTION. Le vin que le prêtre prend après la communion, et le vin et l'eau que l'on verse sur ses doigts, après qu'il a communié *A.* وضوء *P.* آبدست صوبی *T.* آبدست

ABNÉGATION. Renoncement à soi-même, et détachement de tout ce qui n'a pas rapport à Dieu *A.* تجرّد ـ ترك ما سوا *P.* كندودن ودنيادن *T.* وا گذشتن از هوای خود عن العلايق وازكله

ABOI. Bruit que fait le chien en aboyant *A.* ـ نباح ـ نبيح *T.* آوازه‌ء سگ ـ عوعو سگ ـ عو *P.* عواء الكلب كوپك ‖ L'aboi de ce chien est fort importun عوای كلب حاولمسی غايت تعجيزی موذيدر

ABOIS. Au pluriel, Il ne se dit qu'an figuré, en parlant d'une perssonne qui se meurt *A.* حالة النزع ـ حال الاحتضار *P.* كشمكش جان *T.* جان چكشمه ‖ Il est aux abois حال جان چشكور ـ احتضارده در

On dit aussi d'une place qui ne peut plus se défendre, qu'el-

On dit proverb. De l'abondance du coeur la bouche parle ما فی الصدرك حال طغیاننده لسان پر گو اولور

ABONDANT. Qui produit abondamment *A.* كثير - مخصب فراوان - شايگان *P.* مبذور - ممبذول - عميم البركة - الارزاق - چوق - مباح - كور - كمراه - بول *T.* بسيار - Pays abondant || هر كونه نعم وفوائدى مبذول برمملكت en toute sorte de biens Il est abondant en paroles, en comparaisons عميمة البركت - نطق وكلام وتمثيلات موافقة المرامى مبذور وفراوانـدر غزارت الفاظ وتعبيرات وكثرت تمثيلات وقياساتى دركار در Maison abondante en richesses مال وثروتى - كمراه بر خانه Récolte abondante بذير وكثير بر خانه مباح - محصول كثير وكمراه اولان محصول

ABONDER. Avoir en grande abondance *A.* تملّك سعة الحال بوللقده اولمق *T.* در فراخى بودن *P.* تملّك رفاغة الحال - وسعت حال Abonder en richesses || بوللق صاحبى اولمق - عيش شايگان وثروت - وكثرت مال ومناله مالك اولمق هر شيئده en toutes choses وبسار فراوان صاحبى اولمق Cette province abonde en خير ونعمت مبذور ومتوافر اولمق blés, en vins, en soldats, en gens d'esprit مملكتده خصب وحنطه‌يه متعلّق محصولاتك وعسكر خدمتنه لايق نفراتك ورشد وكياست ايله موصوف ذواتك بوللغى وار در

Il signifie aussi, être en grande quantité *A.* توفّر - ربعان كمراه اولمق - بول اولمق *T.* بسيار بودن - شايگان بودن *P.* Le bien abonde en cette maison || بو خانه‌ده خير كور اولمق - خير ونعمت كمراهدر - ونعمت توفّر وربعان اوزره در

On dit en Jurisprudence, que se qui abonde ne vicie pas *A.* زياده‌سى ضرر ايتمز *T.* لاباس فى الزيادة

Et Figur. Abonder en son sens, pour dire, être fort attaché à son opinion *T.* كندو زاينه - كندو زاينه متمسّك اولمق الصاق ذهن ايتمك

ABONNEMENT. Marché par lequel on consent à fixer à une certaine somme ce qu'il faudrait payer pour des droits dont le produit varie selon les circonstances *A.* عقد الايجار *P.* بكراش Faire un abonnement avantageux || كرالمه *T.* گيرى بر ايجار رابح عقد ايتمك

S'ABONNER. Être en abonnement *A.* استيجار *P.* بكراش S'abonner pour les dimes || كرا ايله طوتمق - كرالمق *T.* گرفتن اعشارك استيجارينى مقاولده‌يه ربط اتيمك

Goût abominable طعم كريه واجب الاستكراه آدم - الاطوار آدم Odeur abominable رايحه‌ء كريهه

ABOMINABLEMENT. D'une manière abominable *A.* مكروهاً - نفس ايركنجك *T.* كريهانه - غرش اذگيزانه *P.* مستكرهاً Il se conduit abominablement || موجب استكراه طبع وجهله Il écrit abominablement اوله‌جق وجهله عمل وحركت ايدر Abominablement mal صورت مكروهه ايله كتابت ايدر بادئ استكراه نفس اوله‌جق مرتبه‌ده قبيح وردئ

ABOMINATION. Horreur *A.* غرش *P.* مكروهيّت - كراهت *T.* ايركنش Avoir en abomination || كريه عدّ - اكراه ايتمك ايتمك

Il se dit aussi de ce qui est l'objet de l'abomination || Cet homme est l'abomination de tout le monde - مكروه عالمه‌در مكروه عالمدر

Il signifie aussi, action abominable *A.* pl. مكرهه - كريهه *P.* مكاره Ce crime est une des plus grandes abominations que l'on puisse imaginer || جان ايركنجك شئ *T.* پتيره بو جرم وجنايت خيال وخاطره كله ميه‌جك مكاره اعمالك Commettre des abominations ارتكاب مكاره اشدّ واعظميدر مكاره ورذايله تصدّى ايتمك - ايتمك

Abomination de désolation *A.* رذالة الخرابه - مكرهة الخرابه

ABONDAMMENT. En abondance *A.* - مبذوراً - بالغاً ما بلغ *T.* با فزونى - با فراخى *P.* متكاثراً - متوافراً - مع زيادة Il ne doit plus souhaiter de biens, il en a abondamment || زياده‌سيله - بول بول بالغاً ما بلغ صاحب ثروت وبسار ايدوكنه Cela est نظراً بوندن زياده ماله آرزومند اولمق عبثدر abondamment expliqué بو كيفيّت مع زيادة شرح وايضاح اولنمشدر

ABONDANCE. Grande quantité *A.* - فيض وبركت - غزارت - فراخى - فراوانى *P.* خصب - كثرت - وفور - وفرت - وفارت Abondance de tout || كمراهلق - چوقلق *T.* فزونى - شايگانى كثرت مال ومنال Abondance de biens هر شيئده فيض وبركت Pays d'abondance كثير الارزاق - وفير المحصولات بر مملكت En grande abondance بوللق مملكتى - خصب ورخا مملكتى - مملكت Être dans l'abondance با كمال وفرت وغزارت كثرت وغنايه مالك اولمق - سعده رزق صاحبى اولمق Année d'abondance خصب ورخا - فيض وبركت سنه‌سى بوللق سنه‌سى - سنه‌سى

وهلهٔ اولیده - ایلک قوپوشده *T.* اوّل باوّل

ABORDABLE. Qu'on peut aborder *A.* ممکن - ممکن المساحله *P.* الرفا پذیرای ساحلرسی *T.* یناشیله یلدجک || Cette côte n'est pas abordable à cause des écueils بو دریا کناری کمی - شابلرک کثرتی تقرببیله محلّ ممکن الرفا دکلدر یناشه یلهجک یر دکلدر

On dit, qu'un homme n'est pas abordable, pour dire, qu'il accueille mal ceux qui veulent l'approcher ممتنع المواصله در Et qu'il est très abordable یاننه وارلمز بر آدمدر - ممتنع المقاربه در - یاننه وارلمسی قولای بر آدمدر - سهل المواصله در

ABORDAGE. Il se dit ordinairement en parlant des combats de mer *A.* تراکب *P.* با هم رسی *T.* یاقلشمه || Aller à l'abordage Prendre un vaisseau par abordage لاجل التراکب بر سفینه نک اوزرینه وارمق سفینه یی بالتراکب ضبط ایتمک La nouvelle construction des vaisseaux a rendu l'abordage presqu' impossible سفینه لرک رسم جدیدلرینه کوره یاقلشمغله اوزرلرینه وارلمق همان درجهٔ استحاله ده در

Il se dit aussi du heurt de deux vaisseaux *A.* مصادمة *T.* با هم زدن کشتیها *P.* مصاکمة السفینتین - السفینتین || Il n'y a rien à craindre que l'abordage کمیلرک جانشمسی کمیلرک بری برلربله جانشمسندن زیاده مخوف ومخاطره لو بر شئ یوقدر

ABORDER. Aller à bord *A.* ارفا *P.* بساحل رسیدن *T.* یناشمق || Le vent était si fort, que nous ne pûmes aborder هبوب ایدن روزکارک شدّتندن یناشمق ممکن اولمدی Aborder dans une ile - بر جزیره ده ساحلرس قرار اولمق یناشمق - القای لنگر قرار ایتمک

Il signifie aussi, approcher *A.* تدانی - تقرّب *P.* بنزدیک *T.* یاقلشمق - یاننه وارمق شدن || On ne saurait aborder de cette église, tant elle était pleine de monde کلیسا خلق ایله مالامال اولدیغندن یاننه وارلمق امر محالدر

Et monter à un vaisseau par force dans un combat *A.* متراکباً کمی یه جانوب ایچنه یوروبش ایتمک *T.* هجوم فی السفینه

On dit, Aborder un vaisseau, lorsqu'un vaisseau va en heurter un autre *A.* تصادم السفینتین *P.* دو کشتی با همدیگر بر زدن *T.* ایکسی کمی بری برلربله جانشمق

Figur. Approcher de quelqu'un pour lui parler *A.* تقرّب *P.* بنزدیک *T.* یاننه کتمک آمدن || La foule était si grande

ABONNÉ *A.* مستأجر *pl.* مستأجرین *P.* کراشدار - کرایه دار *T.* کراجی

ABONNIR. Rendre meilleur *A.* اطابه - اصلاح *P.* بهتر ساختن *T.* ایولتمک خوب کردن - Les caves fraîches abonnissent le vin بارد سردابلر اصلاح خمر ایدر

Il est aussi neutre *A.* استطابه - کسب الصلاح - استصلاح *P.* یاپلمق - ایولنمک *T.* خوبی پذیرفتن || Ce vin abonnira dans la cave avec le temps بو خمر سرداب ایچنده مرور ایّام ایله یاپیله جقدر

ABORD, se dit proprement des ports où les vaisseaux peuvent mouiller *A.* ساحلرسی *P.* وصول السفینه - رفا - مساحلت *T.* یناشلمه || Ce port est de difficile ou de facile abord عسیر سهل - عسیر الرفادر - صعب الوصولدر - المساحله بر لیماندر یناشلمه سی قولای - یناشلمه سی کوچ - سهل المساحله - الرفا

Il se dit aussi en parlant des hommes qu'on aborde *A.* وصلت بر کمسنه نک - یاقلشمه *T.* نزدیکی *P.* مقاربت - مواصلت - شو یاننه وارمه || L'abord de cette personne est fort difficile آدمک وصلت ومقاربتنده صعوبت عظیمه وار در Cette personne a l'abord facile مواصلتی تکلّفدن عاری بر آدمدر gracieux عند المواصله اظهار مساهلت وملاطفت ایدر بر ذات Il a l'abord rude et fâcheux کریم الاخلاقدر مواصلت ردائت وار در - ومقاربتنده خشونت وبدلک وار در Craindre l'abord de quelqu'un بر کمسنه نک وصلتندن خوف Je lui ai dit cela dès l'abord بو کلامی همان ابتدای ایتمک Il m'a paru tel au premier abord نظرهٔ مواصلتده سویلدم وصلت اولیده - اولیده بکا بویله کورندی

Il signifie aussi affluence de personnes et de choses *A.* توالی *P.* الورود آمدن *T.* پیاپی آقیشوب کلمه || Il y a un grand abord de monde dans cette maison بو خانده خلقک متوالیًا Il y a un abord de toutes sortes de marchandises et de denrées اولطرفه هر جنس اموال وذخایر پیاپی هر جنس اموال وذخایر آقیشوب کلور - توارد ایدر

D'ABORD. Au commencement, premièrement *A.* فی - ابتداءً اک اوّل - ابتداده *T.* درآغازکار *P.* فی اوّل الامر - ابتداء الامر اوّل امرده || D'abord il semble que cela soit vrai اوّل امرده - صحیح کبی کورینور

TOUT D'ABORD, se dit au même sens, et cela rend l'expression un peu plus forte *A.* علی وهلة الاولی *P.* - اوّل باری

auprès de ce ministre, que je n'ai pu l'aborder بووكيل دولتك
يانده زحام ناس شول رتبه‌ده ايديكه تقرّب ايده‌مدم

Il se dit aussi du discours, pour dire, traiter, discuter || Il n'a pas même abordé la question مبحثه تقريب كلام بيله
صدد ومبحثك سمتنه بيله ياقلشمدى - ايتمش دكلدر

ABORIGÈNES. Il se dit des premiers habitans d'un pays *A.* اصلنده‌كى *T.* اهالئ پيشين *P.* سكنة قديمه - سكّان اصليّه
برلولر

ABORNEMENT. V. Aborner.

ABORNER. Mettre des bornes *A.* وضع - اختطاط - تحديد
سنور قويمق *T.* مرز بستن *P.* الحدود || Aborner un champ
تارلايى علايم فاصله وضعيله - تارلاده وضع حدود ايتمك
تحديد ايتمك

Abornė *A.* سنور قونمش *T.* مرز بسته *P.* محدود

ABORTIF. Qui est venu avant terme *A.* جهيض - سقط *P.*
دوشوك چوجوق *T.* زاده، نا بهنگام مولود || Enfant abortif
Et en parlant de fruits *A.* ناقص الخلقة *P.* نا رسيده سقط
جوره قالمش يمش *T.* فاكهه، ناقصة الخلقه || Fruit abortif

ABOUCHEMENT. V. Aboucher.

En termes d'Anatomie, il signifie, rencontre des orifices de deux valsseaux *A.* التقاء الافواه *P.* بهم پيوستگئ دهانها *T.*
آغز آغزه بتشمه

ABOUCHER. Faire trouver des personnes ensemble dans un lieu pour conférer sur quelque affaire *A.* جمع لاجل المشافهه -
براى سروا بهم - بهم رسانيدن *P.* جمع لاجل المذاكره
سويلشمك ايچون - بولشدرمق - كورشدرمك *T.* رسانيدن
بر يره قاوشدرمق || Il faut les aboucher ensemble فلان
كمسنه‌لرى مذاكره ضمننده كور شدرملودر

En Anatomie et dans les arts et métiers, il se dit de la jonction et communication des divers vaisseaux qui se rencontrent *A.* التقاء الافواه *P.* بهم آمدن دهانها *T.* آغز آغزه قاوشمه

S'Aboucher *A.* اجتماع - تلاقى *P.* بهم رسيدن *T.* كورشمك
بر يره كلمك - || Nous devons nous aboucher au premier jour
لاجل المشافهه قريباً بر يره كلمامز اقتضا ايدر Il se sont
بريره اجتماع برله مذاكره ومكالمه‌يه قيام ايتمشلر در abouchés

Abouché *A.* مجتمع - متلاقى *P.* بهم رسيده *T.* بريره كلمش
- متلاقى الافواه اولوقلر || Des tuyaux abouchés l'un à l'autre
آغز آغزه بتشمش - آغز آغزه اولاشمش اولوقلر

AB OVO. Dès l'origine, dès le commencement *A.* من اوّله
تا اصلندن *T.* از سر آغاز او *P.* من مبدائه || Prendre un fait ab ovo
بر ماده‌يى من مبدائها طوتمق

ABOUTIR. Toucher par un bout *A.* انتها - انقطاع *P.*
بسر شدن - رسيدن *T.* اوج كسلمك - توكنمك بآخر
Un arpent de terre qui d'un côté aboutit au grand chemin, et de l'autre, au champ d'un tel بر طرفى طريق عامّ وبرطرفى فلانك
Ce champ aboutit à un marais تارلاسنه منتهى بر دونوم بر
منتهى اولور - منقطع اولور - بو تارلا بر صولاق يره توكنور

Il se dit figur. de l'issue d'une chose, de ce qui en résulte à la fin *A.* وصول الى النتيجه *P.* نتيجه يافتن - انجام يافتن
نتيجه ويرمك - نتيجه بولمق *T.* || Tous ses desseins aboutissent à cela كافّه عزايم ومقاصدى بوكا منتجدر À quoi aboutissent tous les raisonnemens que vous faites? بسط ايلديكك
Cela ne peut aboutir à rien بالجمله دليللرك نتيجه‌سى ندر
Cela n'aboutira qu'à le perdre بو كيفيّت هيچ بر شيئه منتج اولمز
بو كيفيّت تلف اولمسندن غيرى بر درلو نتيجه
ويرميه جكى ظاهر در

Il se dit aussi des apostumes et des abcès, lorsqu'ils viennent à crever *A.* انفقاء *P.* كافته شدن *T.* دشلمك || Faire aboutir un apostume, un abcès دشمك - ورم حارّى تفقئه ايتمك

Abouti *A.* منتهى *P.* بسر شده - بآخر رسيده *T.* توكنمش
نتيجه بولمش *T.* نتيجه يافته *P.* منتج *A.* اوجى كسلمش -
دشلمش *T.* كافته *P.* منفقئ *A.* نتيجه ويرمش

ABOUTISSANT. V. Abouti.

Il s'emploie aussi au pluriel comme substantif. Ainsi on dit, Les tenants et les aboutissants d'une pièce de terre, d'une maison *A.* اطراف - بر خاندنك وبر ارضك حدود وغاياتى
ونهاياتى

On dit figur., qu'un homme sait tous les tenants et les aboutissants d'une affaire فلان - فلان مصلحته باطرافها واقفدر
فلان مصلحتك بالجمله كيرش - مصحتى اطرافيله بيلور
وچيقش يرلرينى بيلور

ABOUTISSEMENT. Il ne se dit que d'un abcès qui vient à aboutir *A.* فقاء *P.* آماس كافتگى *T.* دشله || L'aboutissement d'un abcès
ورمك دشلمه‌سى - فقاء ورم

ABOYANT. qui aboie *A.* عوّا *P.* لاينده *T.* حاولايجى

ABOYER. Il se dit des cris des chiens, lorsqu'ils menacent

Il se dit aussi de l'effet de la pluie sur la terre *A.* اروا *P.* صوبه *T.* آبیار کردن - سیراب کردن - شاداب کردن ارض کرکی کبی || La terre est bien abreuvée قاندرمق باران سیراب وریّاندر La pluie a bien abreuvé les terres تارلالری کرکی کبی اروا ایلدی

Figur. Préserver de desséchement *A.* تطریه - ترطیب - تجدید - رطوبتلندرمک *T.* تر وتازه ساختن *P.* الطراوة والرطوبة تازه‌لتمک || Des ventes journalières abreuvent un commerce بیع روزمرّه ایله آلیش ویرش مجدّداً کسب طراوت ایدر Il y a dans ce bourg un gros marché qui nous abreuve de toutes les choses nécessaires تازه‌لنور - بو قصبه‌ده بر جسیم بازار قوریلور که بزی کافّهٔ مالزمه ایله رطوبتلندرر

On dit aussi, Abreuver quelqu'un de chagrins بر کمسنه‌یه اشراب زهرابهٔ غموم واکدار ایتمک Et s'abreuver de larmes S'abreuver باران اشک وگریه ایله سیراب وریّان اولمق de fiel et d'amertume زهرابه نوش اندوه وکدورت اولمق

Abreuvé *A.* صوارلمش *T.* ابخورده - پسانیده *P.* مسقا ربّان *P.* شاداب - سیراب *T.* صویه قانمش

On dit aussi, Un coeur abreuvé de fiel et de haine لبریز زهرابهٔ غیظ وعدوان اولمش قلب کینه دار

ABREUVOIR. Lieu où l'on mène les chevaux à boire *A.* مساقی pl. مسقات - مناهل pl. منهل - مشارع pl. مشرعه مشرعهٔ عظیمه || Un grand abreuvoir *T.* صواد یری *P.* آبشخور Mener les chevaux à l'abreuvoir آتلری صواده کوتورمک

ABRI. Lieu où l'on peut se mettre à couvert du vent, de la pluie etc. *A.* ستره - ستاره pl. ستایر *P.* سپر *T.* صنعنه‌جق یر مدار استتار اولدجق || Chercher un abri سپرلنه‌جک شیٔ - بر محلّ جستجو ایتمک Il y a un bon abri dans cette plage بو یالی کنارنده سپرلنه‌جک بر محلّ مناسب وار در C'est un lieu extrêmement découvert, où il n'y a point d'abri هر طرفی مکشوف بر محلّ اولوب مدار ستره اولدجق بر شیٔ یوقدر

Il se dit aussi d'une plage où les vaisseaux sont en sûreté contre la tempête *A.* محلّ محفوظ *P.* جای محفوظ *T.* محافظه‌لو یر

Et figur. de quelque lieu que ce soit où l'on est en sûreté *A.* مامن - کهف الامان - کنف *P.* پناه - سایه‌گاه *T.* پناه || La solitude est un abri contre les embarras du monde پناه کتوره‌جک یر - صغنه‌جق یر انزوا وعزلت غوایل دنیویّه‌دن

A. استباح - اعتوا *P.* لاییدن *T.* حاولمق || Un chien qui aboie aux voleurs سارق کورنجه اعتوا ایدن کلب

On dit proverb. et figur. Tous les chiens qui aboient ne mordent pas هر حاولین کوپک اصرمز

ABOYEUR. Chien qui aboie *A.* نبّاح *P.* عوعو زن *T.* حاولییجی Il ne se dit qu'au figuré.

ABRACADARRA. Mot auquel on attribuait anciennement des vertus pour guérir la fièvre, en le portant autour du cou *A.* تعویذ الحمّا *P.* حرز تبلرزه *T.* استمه نسخه‌سی

ABRÉGÉ. Discours écrit qui a été abrégé *A.* مختصر - مجمل *P.* ملخّص - موجز - خلاصه *T.* اندک سخن || Il réduit toute la Théologie, tout le Droit Canon en abrégé علم الهی بوندن وفقه وشریعتی خلاصه ایدر Il en a fait un abrégé بر خلاصه یاپدی Donnez-moi un abrégé de votre affaire بر خلاصه‌سنی وبر - مصلحتکک بر اجمالنی ویر

On dit pour exprimer l'excellence de l'homme, qu'il est un abrégé des merveilles de l'univers خلاصهٔ نوادر جهاندر C'est un monde abrégé بر عالم مصغّر ومختصر در

Il se dit aussi dans le sens d'abréviation. V. ce mot.

ABRÉGER. Rendre plus court *A.* ایجاز - قصر *P.* کوتاه کردن *T.* قصدلتمق || Ses débauches lui abrégèrent la vie ادمان عیش وعشرت قصر عمرینه علّت اولمشدر La méthode qu'il a pour enseigner le Latin, abrège de beaucoup le temps des études لسان لاتینک تعلّمنده اتخاذ ایلدیکی فنّ واصول خیلیدن خیلی قصر وقت استفاده‌یه وسیله اولور Abréger une narration حکایه‌یی قصر وایجاز ایتمک Abrégez votre discours کلامکی قصر أیله

On s'en sert aussi absolument || Il faut abréger قصر کلام Laissons ce point pour abréger قصر کلام ایچون بو لازمدر Prenez ce chemin, il abrège بو طرفه مادّه‌یی ترک ایده‌لم طریق مختصر در - روانه اول طریقی قصر ایدر

ABRÉVIATEUR. Qui abrège l'ouvrage d'un autre *A.* ملخّص *P.* اندک سخن کننده *T.* خلاصه ایدیجی || L'abréviateur d'un tel ouvrage فلان تألیفک ملخّصی

ABRÉVIATION. Retranchement de quelques lettres dans un mot *A.* ترخیم pl. ترخیمات

ABREUVER. Faire boire *A.* اشراب - تسقیه - اسقا - سقی *P.* آب دادن - پسانیدن *T.* صوارمق

بری بر مامندر La pauvreté volontaire est un abri contre la cupidité فقر اختیاری صدمات ارباب طمعدن ازاده بر التزام حمایت مامندر La maison d'un protecteur est un abri ایدن ذاتک خانه‌سی کهف الاماندر

A L'ABRI se dit, de ce qui sert à mettre à couvert *A.* فی *P.* محل الاحتما ‖ Être à صغنه‌جق یرده *T.* در سایه‌گاه l'abri d'un bois, d'une muraille محل احتما اوله بیله‌جک بر اورمانده ودیواره بولنمق

Et figur. Agir à l'abri de la faveur مظهر اولدیغی مساعده‌نک سایه‌سنده عمل وحرکت ایتمک

ABRICOT. Fruit à noyau *A.* مشمش *P.* مشلوز *T.* قایصی

ABRICOTIER. Arbre qui porte des abricots *A.* شجر المشمش *P.* درخت مشلوز *T.* قایصی آغاجی

ABRITER. Mettre à l'abri *A.* حفظ ـ اظلال *P.* درسپر کردن *T.* سپرلتمک ـ قورتمق ‖ Cette maison est abritée par une montagne بو خانه بر جبل ایله محفوظدر

ABRITÉ *A.* محفوظ ـ مستظل *P.* در سپر کرده *T.* سپرلنمش ـ قورنمش

ABROGATION. Action par laquelle une chose est abrogée *A.* منسوخیت *P.* عملماندگی *T.* بوزلمه ‖ L'abrogation d'une loi بر قانونک منسوخیتی

ABROGER. Annuler une loi, une coutume *A.* ـ الغا ـ نسخ *P.* ابطال کردن *T.* عملمانده بوزمق ‖ Abroger une loi, une ordonnance, une coutume قانونک ونظامنامه‌نک وعادتک الغاسنه مبادرت ایتمک

Il s'emploie aussi avec le pronom personnel ‖ Cette loi s'est abrogée d'elle-même بو قانون خود بخود منسوخ وملغا اولدی طبیعتیله بوزلدی ـ

ABROGÉ. *A.* منسوخ ـ ملغا ـ *P.* عملمانده ملغا عن العمل ـ *T.* بطال اولمش

ABROTONE. V. Aurone.

ABROUTI. Bois dont les bourgeons ont été détruits par les bestiaux *A.* شجرة مرمومه pl. *P.* اشجار مرمومه *T.* درخت شاخ بوداقلری ینمش آغاج خورده

ABRUPTO. Inopinément, sans préparation *A.* بالبداهه ـ بداهةً *P.* ناگهان *T.* آنسزین بره ـ بغتةً ‖ Il se mit à parler ex abrupto بالبداهه کلامه آغاز ایلدی En entrant, il lui donna un soufflet ab abrupto دخولنده بغتةً بر شمار ویردی

بردن بره ـ

ABRUTIR. Rendre comme une bête *A.* القاء الی البهیمیة *P.* حیوان کبی ایتمک *T.* همحال حیوان ساختن ‖ Le vin, pris avec excès, abrutit les hommes ادمان خمرک افراطی عقل انسانه abrutit l'esprit انسانی حال بهیمیته القا ایدر ایراث حال بهیمیت ایدر

S'ABRUTIR. *A.* کسب الحال البهیمیة *P.* همحال حیوان بودن *T.* حیوان کبی اولمق

ABRUTISSENENT. État d'une personne abrutie *A.* حال البهیمیة *P.* حال حیوانی *T.* حیوانلق حالی

ABSENCE. Interruption de présence *A.* غیبت ـ غیاب *P.* نا موجودی ـ بودی *T.* نا موجود اولمامقلق ـ اولمامقلق ‖ Longue absence غیبت مختصره courte Il fut ordonné qu'on procédérait tant en présence qu'en absence حال غیاب وحضورده اجرای حکم شریعت اولنمق امر اولندی

Figur. *A.* فقدان کلی ـ معدومیت *P.* نا هستی *T.* یوقلق ‖ Il y a dans cet ouvrage une absence totale d'esprit, de goût, de logique اشبو تالیفده مایه رشد وکیاست واثر حسن طبیعتک وقواعد منطقیه‌نک کلی معدومیتی وار در

On dit aussi, Absence d'esprit, pour Distraction *A.* تشتت الذهن *P.* پریشانئ ذهن *T.* ذهن طاغنقلغی ‖ C'est une absence d'esprit qui n'est pas excusable عذر قبول ایده‌میه‌جک Il est sujet à des absences d'esprit بر نوع تشتت ذهنه مبتلا در تشتت ذهنه

ABSENT. Qui n'est pas présent dans un lieu *A.* غائب pl. غائبین *P.* نا موجود اولمیان ـ موجود بولنمیان ‖ Être absent de Paris پارسدن غائب اولمق Un religieux absent de son couvent تابع اولدیغی مناستردن غائب اولان راهب Un chanoine qui touche ses rétributions tant absent que présent موجود حال غیاب وحضورده ـ ونا موجود اخذ تعیینات ایدن کشیش غائباً وحاضراً ـ

Il se dit figur. pour distrait *A.* متشتت الخاطر *P.* پریشان بعضاً *T.* ذهنی طاغنق ذهن ‖ Son esprit quelque fois absent متشتت وپریشان اولان ذهنی

Il est aussi substantif ‖ Tant les absens que les présens غائبین کرک غائب وکرک حاضر اولنلر ـ وحاضرین On ouble les absens کوزدن ایراق اولان کوکلدن ایراق اولور Les absens ont toujours tort نا موجود اولنلر دائما مظلوم اولورلر

s'ABSENTER. Quitter pour quelque temps le lieu où l'on se trouve, ou une personne auprès de laquelle on est *A.* غیبوبت *P.* نابدید شدن *T.* غائب اولمق ‖ Je m'absenterai durant trois mois تمام اوچ آی غیبوبت ایده‌جکم S'absenter d'un pays بر مملکتدن غیبوبت ایتمک Il s'est absenté غائب اولدی ـ ایلدی

ABSINTHE. Plante qui est très-amère *A.* افسنتین *P.* خترف *T.* پلین ‖ Vin d'absinthe پلین شرابی Huile d'absinthe دهن پلین یاغی ـ افسنتین

ABSOLU. Indépendant *A.* مطلق ـ مستقل *P.* خود سر ـ یقید *T.* باشلو باشنه ‖ Pouvoir absolu حکومت مطلقه Commandement absolu ریاست مستقله ـ ریاست مطلقه

On dit, qu'un homme est absolu dans sa compagnie, pour dire, qu'il y fait tout ce qu'il veut زمره‌سی ایچنده مستقل زمره‌سی ایچنده کیف ما یشاء اجرای حکم ایدر ـ بالرایدر Parler d'un ton absolu استقلال مطلق صورتیله سوق کلام ایتمک

On dit dans le didactique, Absolu, par opposition à Relatif ‖ Homme est un terme absolu, Père est un terme relatif بشر لفظ مطلق ووالد لفظ مضاف عد اولنور

ABSOLUMENT. D'une manière absolue *A.* علی وجه الاستقلال *P.* خود کامانه *T.* باشلو باشنه اولدرق ‖ Cet homme dispose absolument de tout dans la maison فلان آدم بو خانه‌ده کافه امورى بر وجه استقلال اداره ایدر

Il signifie aussi, déterminément *A.* البت *P.* بهر حال *T.* مطلقا ـ البته ‖ On eut beau lui dire, qu'il ne devait pas partir, il le voulut absolument عزیتی مناسب اولمدیغنی کندویه سویلنمش ایسه‌ده البت عزیمت ایدرم دیو فارغ اولمدی

Il s'emploie aussi pour Tout-à-fait *A.* بالکلیة ـ جملة *P.* باهمگی *T.* بسبتون ‖ Tout le monde fut absolument de cet avis کافه ناس بالکلیه انکار ایلدی Il nia absolument جملة بورایده ایدی

On dit, Absolument parlant, pour dire, à en juger en gros *A.* علی وجه المطلق *P.* بر وجه مطلق *T.* طوپدن ‖ Absolument parlant, cette chose est bonne فلان شئ بر وجه مطلق دینلسه احسندر Il y a des beautés dans cet ouvrage, mais, absolument parlant, il n'est pas bon بو تالیفده لطیف شیلر وار در انجق بر وجه مطلق باقلنجه حسندن عاریدر

ABSOLUTION. Jugement par lequel un accusé est déclaré innocent *A.* حکم البرائة *P.* حکم یگناهی *T.* پاکه جیقارمه ‖ Les juges balancèrent entre l'absolution et la condamnation حکام برائت دمت ایله اثبات تهمت شقلرندن بریسی حکم ایلمکه متردد ایدیلر

Il signifie aussi, l'action par laquelle le prêtre remet les péchés *A.* دعاء المغفرة *P.* دعا خوانئ آمرزش *T.* یارلغش ‖ Donner l'absolution دعای مغفرتی ادا ایتمک Il est mort un moment après avoir reçu l'absolution دعای مظهر مغفرت اولدیغندن بر ساعت صکره تسلیم جان ایلدی

ABSOLUTOIRE. Qui porte absolution *A.* متضمن الغفران *P.* آمرزش ساز *T.* یارلغیجی

ABSORBANT. Substance qui a la propriété d'absorber *A.* ناشف *P.* در خورنده *T.* چکوب ایچیجی ‖ On lui a donné des absorbans فلانه ادویهٔ ناشفه ویردیلر

ABSORBER. Engloutir *A.* بلع ـ نشف *P.* نوشیدن ـ فرو بردن *T.* چکوب ایچمک ـ یوتمق ‖ Les sables, les terres sèches et légères absorbent les eaux de la pluie en un moment رمال وتراب یابس وخفیف ماء مطری بردقیقه ایچنده نشف ایدر Le Rhin, بر دقیقه ایچنده یودار ـ ایچنه چکوب ایچر ـ à la fin de son cours, se perd dans des sables qui l'absorbent ربن نهری نهایت مجراسنده صوبنی نشف ایدن قوملر ایچنده غائب اولور L'éponge absorbe l'eau سونکر صویی نشف ایدر

Il se dit aussi en parlant des couleurs, des sons, des odeurs, des saveurs *A.* محو *P.* نا بدید کردن *T.* بلورسز ایتمک ‖ Le noir absorbe la lumière رنک سیاه ضیایی محو ایتدیرر Une voix faible et délicate est absorbée dans un grand choeur ضعیف ونازک اولان صدا برواسع وجسیم سازنده خانه ایچنده محو اولور

On dit en Chimie, Les alcalis absorbent les acides مالحات تعدیل ایتدیرر ـ حامضاتک حدتنی محو ایتدیرر

Figur. Consumer entièrement *A.* انفاد ـ اتلاف ـ افنا *P.* هباکردن *T.* توکتمک ‖ Les procès ont absorbé tout son bien دعوالرک کثرتی مجموع مالنی افنا ایلدی Les frais du scellé ont absorbé la meilleure partie de la succession تمهیر ترکه‌نک جزء اعلاسی Cela absorbera trop de temps بو کیفیت مصارفنه افنا اولندی انفادینه ـ فتی جوق وقتک اتلافنه سبب اولدجقدر

On dit aussi, Absorber l'attention, l'intérêt *T.* استیعاب

جملەیه صوچ باغشلمه T. بخشایش گناهای همه کس

ABSTÈME. Celui qui ne boit point de vin A. ممسک عن الخمر P. باده ننوش T. شراب ایچمز

S'ABSTENIR. S'empécher de faire quelque chose A. تمنّع ـ تکلّف ‖ کسلمک T. خودرا زینهاربدن P. کفّ النفس ـ تکفّف اکل وشربدن کفّ نفس S'abstenir de boire et de manger ایتمک Quand on a pris l'habitude de faire quelque chose, il est bien mal aisé de s'en abstenir بر شیوه اعتیاد والفت اولنسخه آندن کفّ نفس ایتمک منسلب راحت بر کیفیّتدر

Il signifie aussi, se priver de quelque chose A. استمساک شرب خمردن P. پرهیز کردن T. صاقنمق ‖ S'abstenir de vin استمساک ایتمک Je m'abstiendrai de tout ce qui peut nuire à la santé مزاجه مضرّ اولهجق هر شیدن استمساک Il محلّ صحّت اولان شیلردن پرهیز ایدهجکم ـ ایدهجکم est plus aisé de s'abstenir que de se contenir استمساک کلی ضبط نفسدن اهوندر

ABSTERGENT. Remède qu'on emploie pour dissoudre les duretés A. دوای محلّل P. دوای پراکنده ساز طاغدیجی علاج

ABSTERGER. Nettoyer. Il se dit des plaies A. اذهاب الاوساخ T. جراحت پاکیزه کردن P. تنظیف الجراحة ـ الجراحة یاره تمیزلمک

ABSTERSIF. Propre à nettoyer A. مذهب الاوساخ الجراحة یاره تمیزلدیجی T. پاکساز جراحت P. منظّف الجراحة ـ

ABSTINENCE. Éloignement volontaire de l'usage d'une chose A. تحمّی ـ امساک P. پرهیز T. صاقنمه ‖ Abstinence de vin شرب خمردن امساک L'abstinence est utile au corps et à l'âme امساک وتحمّی جان وبدنه نافعدر

Il se dit aussi en termes de philosophie morale A. تعفّف پرهیزکارلق T. پرهیزکاری P. وراعت ـ

ABSTINENT. Qui est modéré dans le boire et dans le manger A. قلیل الغدا ـ ارباب القناعة pl. اهل القناعة ـ قنعین آز یمیجی T. اندک خور P.

ABSTRACTION. Opération de l'esprit, par laquelle il considère séparément des choses qui sont réellement unies A. تجرّد ـ انفراد P. جداسازی T. آیرمه ـ بشقدلمه ‖ Considérer les accidens, en faisant abstraction des sujets auxquels ils sont attachés عوارضی مسندٌ علیها اولدقلری موضوعاتدن مجرّد

افکار ایتمک ‖ Cet orateur avait tellement absorbé l'attention, qu'il n'y en eut plus pour les autres بر واعظ شول مرتبهده استیعاب افکار ایلدیکه سائر واعظین طرفنه دقّته مجال قالمدی Cette scène absorba tout l'intérêt de la pièce بو فصل جمیع مقالهنک مهمّ ومعتنا بهرلرینی استیعاب ایلدی

S'ABSORBER A. تنشّف ـ تشرّب P. نوشیده شدن T. چکیلوب ایچلمک ‖ Les pluies s'absorbent dans les sables میاه امطار رمال ایچنده متنشّف اولور

ABSORBÉ. A. متنشّف P. نوشیده T. چکیلوب ایچلمش

On dit d'un homme profondément appliqué à quelque chose, qu'il y est entièrement absorbé فلان خصوصده کلّیاً افنای بضاعهٔ عقل وفکر ایدر

Et d'un homme qui est dans une méditation continuelle des choses de Dieu, qu'il est tout absorbé en Dieu قدرت وعظمت جناب ربّ العزّتک مطالعهسیله دائما حالت محویّتده در

ABSOUDRE. Déclarer par jugement juridique un homme innocent A. علی وجه شرعی تنزیة عن ـ شرعاً تبریة الذمّة شرعاً T. بر وجهشرعی از گناه پاک نمودن P. الجنحه پاکه جیقارمق ‖ On l'a absous, malgré le crédit de ses ennemis خصماسنک نفوذی درکار ایکن شرعاً تبریهٔ ذمّتی Il y a eu cinq voix pour condamner l'accusé, et sept, pour l'absoudre حکم اولندی متهوم اولان شخصک حقنه حکم قباحت ایجون بش نفر وتبریهٔ ذمّتیچون یدی نفر کمسنه رأی ایتمشلر در Il s'est fait absoudre du crime dont on l'accusait حقنه اسناد اولنان جنحهدن تحصیل حکم برائت ایلدی

Il signifie figur., pardonner A. عفو P. گناه بخشیدن T. صوچ اهمالکی عفو ‖ Je vous absous de votre négligence باغشلمق ایدرم

Il signifie aussi, remettre les péchés A. عفو ـ اغفار الذّنوب P. آمرزیدن T. یارلغمق ‖ Tout prêtre a pouvoir d'absoudre en cas de mort هر راهب بر کمسنهنک حال مماتنده Absoudre un pénitent عفو ذنوب کفارت ذنوب ایتمش کمسنهنک ذنوبنی رهین مغفرت قلمق

ABSOUS. A. بریُ الذمّة P. پاکه T. از گناه پاک نموده صوچی باغشلنمش T. گناهش بخشیده P. معفوّ A. چیقارلمش

ABSOUTE. Absolution publique et solennelle, qui se donne en général au peuple par le prêtre A. عفو عمومیّ الذنوب P.

اولدرق مطالعه ایتمک La blancheur considérée par abstraction d'avec son sujet مسندٌ علیه اولدیغی موضوعدن تجرّد برله رنگ بیاضک کیفیّتی En faisant abstraction de la qualité des personnes, vous jugerez que .... ذواتنک حیثیّتلریني علی وجه التجرّد ملاحظه ایتدکچه شو وجهله حکم ایتمک اقتضا ایدر که

On dit, qu'un homme est dans des abstractions continuelles, pour dire, qu'il est appliqué à toute autre chose qu'à celle dont on parle بو آدمک ذهنی دائما حال استغراقده در

ABSTRACTIVEMENT. Par abstraction *A.* علی وجه التجرّد ـ آیرو ـ بشقه اولدرق *T.* جدا کارانه *P.* علی وجه الانفراد اولدرق || On peut considérer abstractivement les qualités du corps بدن انسانک کیفیّتلرینی علی وجه التجرّد ملاحظه ایتمک ممکندر

ABSTRAIRE. Séparer une chose d'une autre. Il se dit proprement en parlant de l'esprit *A.* تجرید ـ افراد *P.* جدا کردن *T.* آیرو قلمق ـ بشقه قلمق || Pour connaître l'accident comme accident, il faut l'abstraire du sujet, de la substance غرضک ماهیّتنی تمییز ایچون مسند علیه اولدیغی موضوعدن وجوهردن تجرّدی اقتضا ایدر

ABSTRAIT. Il n'est guère d'usage que dans cette phrase: Terme abstrait *A.* اسم المعنا

On dit, qu'un discours est abstrait, quand il est trop métaphysique مخیّل برکلامدر Et un homme abstrait مخیّلاته مبتلا آدم

Il se dit aussi d'un homme plongé dans la méditation et la rêverie *A.* مستغرق الذهن || On est abstrait pour être trop appliqué à une seule chose یالکز امر واحده کثرت توغل واشتغال باعث استغراق ذهن اولور

ABSTRUS. Qui est difficile à entendre *A.* غامض *pl.* غوامض *P.* مغلق ـ دشوار فهم *T.* آکلا یشی کوچ || Sciences abstruses مسئله غامضه Question abstruse علوم غامضه

ABSURDE. Qui choque l'esprit *A.* باطل *pl.* غیر ـ اباطیل *P.* غیر معقول ـ نا فرجام *T.* ناموجّه ـ یولسز || Cela est absurde بو کیفیّت امر غیر ـ بو کیفیّت نا معقولدر Un raisonnement absurde دلیل نا موجّه Dire des choses absurdes رشید در کلمات باطله تفوّه ایتمک Conséquence absurde لازمهٔ غیر معقوله Conduite absurde مسلک باطل Il n'y a pas d'homme plus absurde dans le monde جهانده بونک کبی باطل آدم یوقدر

Il est aussi substantif || Tomber dans l'absurde بطلان طرفنه Réduire son homme à l'absurde, pour dire, le forcer à convenir de son tort ou à déraisonner درقتار اولمق اقرار بطلانه یاخود بسط اباطیله مضطرّ ومجبور ایتمک

ABSURDEMENT. D'une manière absurde *A.* باطلاً *P.* نا فرجامانه *T.* یولسز اولدرق

ABSURDITÉ. Vice de ce qui est absurde *A.* بطلان *P.* نا یولسزلق *T.* فرجامی || Il s'ensuivrait de là une grande absurdité بوندن بر بطلان عظیم ترتّب ایده جکدر

On dit en parlant des personnes, Cet homme est d'une absurdité rare فلان کشینک بطلانی نادراتدندر

ABUS. Usage mauvais ou injuste que l'on fait d'une chose *A.* نا حقّ ـ عبثه قوللانمه *T.* صرف بیهوده *P.* بذل بالعبث یره قوللانمه || L'abus qu'il a fait de ses richesses, de ses forces مالنک وقوّت بدنیّه سنک عبث یره بذلی

Il signifie aussi, désordre, usage pernicieux *A.* اعتیاد فاسد *P.* عرف فاسد ـ فسادات *pl.* فساد ـ اعتیادات ناسده *T.* یولسز عادت || Abus manifeste بر یاسه بیراه حلول Réformer, corriger, retrancher les abus عرف فاسد ایتمش اعتیادات فاسده‌یی تصحیح واصلاح وسلب ونفی Il s'est glissé divers abus dans la Justice حلول ایتمش فساداتی سلب ونفی ایتمک ـ ایتمک امر شریعته بر تقریب Il faut distinguer un usage reçu et un abus qui s'est introduit گوناگون اعتیادات فاسده حلول ایتمشدر قبول عامّه ایله قرارگیر اولمش بر دّاب مرعی ایله صکره‌دن حلول ایتمش Les exemptions trop fréquentes dégénèrent en abus برفسادک یینسی فرق وتمییز ایتملو در معافیتلر پک رایگان اولنجه اعتیادات فاسده صورتنی کسب ایدر

Il signifie aussi, erreur *A.* خطا *pl.* خطایا *P.* کج اندیشی *T.* یاکلشلق || Ces peuples-là sont dans l'abus اشبو ملل واقوام Voilà un étrange abus اشته برغریب طریق خطایه سالکدرلر Le monde n'est qu'abus et vanité بودنیا خطا وبطلاندن عبارتدر

ABUSER. Tromper *A.* تغریر ـ تخدیع *P.* کنبوربدن *T.* آلداتمق || Il vous promet cela, il vous abuse بونی وعد ایدر لکن سنی Abuser les esprits faibles ضعیف العقل اولنلری تغریر آلدادر ایتمک

ABUSER une fille, c'est la séduire *A.* اضلال ـ اغوا *P.* گمراه آزدرمق *T.* کردن || Il a abusé cette pauvre fille sous promesse de mariage شو فقیره‌یی تزوّج وعدی ایله اضلال ایلدی

ABUSER de.... User mal *A.* بذل فوق ـ استعمال بالعبث عبثه قوللنمق ـ فنا قوللنمق *T.* بیهوده‌کاری کردن *P.* ما یلیق || Il a abusé de votre bonté حقنه سز اقلدن لطف وعنایتکی Il abuse des grâces que Dieu lui a faites مظهر فنا قوللندی Si vous lui faites cet honneur, il n'en abusera pas اولدیغی نعم الهیّه‌یی عبثه استعمال ایدر حقنه بو التفاتی ارزانی قلدیغک Il abuse de son loisir, de son temps, de son crédit, de son autorité حالده عبثه استعمال ایتمز اوقات خالیه‌سنی ونقد وقتنی ونفوذ واعتباریني وقوّت حکومتنی مرتبه‌ء لایقه‌دن زیاده بذل ایدر C'est un homme qui ne se menage point, et qui abuse de sa santé بو بر آدمدر که نفسنی اصلا کوزتمیوب بضاعه‌ء صحّت وعافیتنی فوق ما یلیق بذل ایدر Vous abusez de ma patience صبر وتحمّلمی فنا قوللنورسک Il abuse de la confiance que j'avais en lui حقنه روا قلدیغم اعتماد وامنیّتی مرتبه‌ء لایقه‌دن زیاده بذل واعمال ایدر

S'ABUSER. Se tromper *A.* اختداع *P.* فریفته شدن *T.* آلدانمق

ABUSEUR. Trompeur *A.* خداع ـ خادع *P.* خدیعتکار ـ فریبنده *T.* آلدادیجی

ABUSIF. Qui est contraire au bon usage, aux règles *A.* خارج قاعده‌دن *T.* خارج از قاعده ـ نا براه *P.* عرفیّ ـ عن القیاس جیقمش

ABUSIVEMENT. D'une manière abusive *A.* ـ علی غیر قیاس قاعده‌دن ـ قاعده‌دن جیقارق *T.* خارجاً عن القاعده ـ عرفاً عـلی غیر القیاس || Mot employé abusivement خارج اولدرق استعمال اولنمش لفظ Cet homme a été abusivement décrété بو آدمک اوزرینه عرفاً حکم اولندی

ABUTILON. Plante *A.* ابوطیلون ـ خطمیّ برّیّ *P.* خاتم دشتی *T.* خاتم اوتی

ABYME. V. Abime.

ACABIT. Qualité bonne ou mauvaise *A.* کیفیّت

ACACIA. Arbre de haute tige *A.* شجر السنط *P.* درخت بزغم *T.* سنط آغاجی ـ مصر تیکنی

Son fruit se nomme *A.* قرظ *P.* میوهٔ بزغم *T.* سنط آغاجی یمشی

Et le suc de ce fruit *A.* عصارة القرظ ـ آقاقیا

ACADÉMIE. Lieu où les membres d'une société de gens de lettres tiennent leurs séances *A.* مدرسة العلوم ـ دار العلوم *P.* مدرسه *T.* خانه‌ء دانش آموزی

ACAGNARDER. Accoutumer à une vie obscure et fainéante *A.* به بینامی وکاهلی آلفتیدن *P.* تألیف فی الخمول والکسل *T.* آدسزلقده وتنبللکده آلشدرمق

S'ACAGNARDER *A.* به بینامی *P.* ائتلاف فی الخمول والکسل *T.* آدسزلقده وتنبللکده آلشمق وکاهلی آلفتن

ACAJOU. Arbre آقاژو دیدکلری آغاج

ACANTHACÉ. Épineux *A.* شائک *P.* خاردار *T.* تیکنلو

ACANTHE, ou Branche-Ursine *A.* رأس الشیخ ـ آقنتیون *P.* کنگر *T.* تیکن اوتی

ACARIÂTRE. Qui est d'une humeur fâcheuse et criarde *A.* بد خو ـ تند خو *P.* معافیص *pl.* معفاص ـ عصاوید *pl.* عصواد *T.* یناز

ACATALEPSIE. Maladie qui attaque le cerveau *A.* داء الخباط آکلایش سقطلغی علّتی *T.* درد نا فهمی *P.* تعطّل المدرکه ـ

ACCABLANT. Qui accable *A.* ثقیل ـ مثقل *P.* درمانده ساز *T.* آغرلشدریجی ـ بصدریجی || Un poids accablant حمل موجب درماندگی اولدجق بار گران ـ مثقل

Il se dit aussi au figuré *A.* فادح *pl.* فوادح ـ باهظ *pl.* بواهظ *P.* سبب شکستگیٔ تاب وتوان ـ طاقتشکن ـ طاقتفرسا *T.* فوادح امور ـ امور فادحه || Affaires accablantes بصدریجی C'est une chose accablante pour un père que d'apprendre la mort de son fils unique بر پدره کوره ولد یکانه‌سنک موتی موجب ـ خبری فوادح دهردن معدود بر کدر طاقتفرسا در درماندگی وفتور اولدجق بر کدر طاقتشکندر

Il signifie aussi, importun *A.* ثقیل الروح ـ ثقیل النفس *T* آغر جانلو *P.* گرانجان || Un homme accablant ثقیل النفس ثقلتی موجب زوّار ومسافرین des visites accablantes بر آدم

ACCABLEMENT. L'état où l'on tombe par maladie ou par excès de douleur *A.* فتور ـ اکتراث ـ حال الموقوطیّة ـ وقط *P.* درمانسزلق *T.* فرو ماندگی ـ در ماندگی ـ طاقتفرسایی || Accablement du corps موقوطیّت حال بدن وجود درمانسزلغی ـ

Et figur. Accablement d'esprit *A.* فتور الذهن

On le dit aussi absolument: La maladie l'a mis dans un si grand accablement, qu'il a peine à se soutenir جکدیکی علّتدن شول رتبده موقوط الحالدر که آیاق اوزرنده طورمغه مجال

T. برای کیسه داری جمع کرده P. محکور A. Accaparé

مطربازلق ایچون برکدیرلمش

ACCAPAREUR. Celui qui accapare A. محتکر P. کیسه دار

T. مطرباز

ACCÉDER. Entrer dans des engagemens contractés déjà par d'autres puissances A. التحاق الی العهد P. به پیمان پیروی || Les Couronnes du Nord ont accédé à ce traité T. بر عهده اویوب کیرمک نمودن دول شمالیه فلان عهدنامه‌یه التحاق ایلدیلر

ACCÉLÉRATEUR. Il se dit en Anatomie, d'un muscle qui est le principal muscle des parties de la génération dans l'homme || T. تیزلدیجی P. زود ساز A. مورث التعجیل ـ معجّل Muscles accélérateurs عضلات معجّله forces accélératrices قوای مورثة التعجیل

ACCÉLÉRATION. Action d'accélérer A. عجله ـ سرعت P. T. تیزلک ـ چاپکلک زودی ـ شتابی || L'accélération du mouvement dans la chute des corps graves اجرام ثقیله‌نک هبوطنده حرکتک سرعتی Il faut faire telle chose pour l'accélération de l'ouvrage ایشک تعجیل وسرعتنه مدار اولمق ایچون فلان شیئ ایتملو در

ACCÉLÉRER. Hâter, presser A. اسراع ـ تعجیل P. زودی T. تیز یورتمک ـ چاپکلندرمک آوردن || Il faut accélérer ce travail تیزیور تملودر ـ بوایشی تعجیل ایتملودر

ACCENSE. Dépendance d'un bien A. ملحق pl. ملحقات ـ T. تابع P. باز بسته pl. مضافات مضاف || Ce pré est une accense de ma ferme بو چایر چفتلکم مضافاتندندر

ACCENSER. Joindre un bien à un autre A. الحاق P. پیوستن T. برلشدرمک || Accenser un pré à une ferme بر چایری بر چفتلکه الحاق ایتمک

Il signifie aussi, joindre un objet d'administration rurale à un autre A. جمع P. باهم آوردن T. برلشدرمک || J'ai accensé plusieurs bouquets de bois à une seule coupe بر قاچ اورمانلرک قطعنی ید واحده جمع ایلدم

On dit aussi, Ces deux villages ressortissaient de différents baillages, on les a accensés au même بو ایکی قریه بشقه بشقه بو دفعه ـ محکمه‌لره تابع ایکن بو دفعه بر یره ربط اولندی بر یره الحاق اولندی

ACCENT. Élévation ou abaissement de la voix sur certaines

وطاقتی قالمامشدر Depuis la mort de son fils, il est dans le dernier accablement اوغلنک وفاتندنبرو غایة الغایه مکترث غایت فتورده در ـ الحالدر

Il signifie aussi, une grande surcharge d'affaires A. تثاقل P. افزایش بار الحمل || Il est dans un accablement d'affaires, de travail, qui lui laisse à peine le temps de respirer تثاقل حمل امور ومشاغلدن هزار محنت ایله تنفّسه وقت بولور

ACCABLER. Abattre par la pesanteur A. الهاد P. فرسودهٔ || T. اوزرینه جوکوب بصمق ـ آلتنه بصمق زیر بار کردن La maison est tombée, et a accablé tous ceux qui étaient dedans خامه منهدم اولوب درونده بولنانلرک مجموعی آلتنه بصلوب قالدی

On dit aussi, Être accablé par le nombre, par la multitude des ennemis ـ دشمنک کثرتندن عاجز ودرمانده اولمق دشمنک کثرتی تقریبیله فرومانده وعاجز قالمق

Il signifie aussi, surcharger A. تحمیل فوق الطاقة P. بار || T. آشوری یوکلتمک بار طاقتفرسا نهادن ـ بی اندازه نهادن Il portait un fardeau dont il était accablé طاقت کتوره‌مدیکی بر بار گران آلتنده ایدی

Figur. Le travail, les affaires l'accablent بار مشاغل وامور Ne vous laissez pas accabler au mal, à la douleur, à la tristesse فتوریني مؤدّی اولور خسته‌لکدن والم ووجعدن وکدردن Il est accablé de dettes, de misère حمل ثقیل فتور کتورمه Il est accablé de visites دیون وبار فقر وفاقه آلتنده فرو مانده در کثرت زوّاردن عاجز ودرمانده در

On dit, Accabler quelqu'un de reproches, d'injures فلانی شوم وتوبیخات ایله تحمیل ایتمک Et accabler quelqu'un de grâces, de bienfaits, de présens بر کمسنه‌یی الطاف ونعم وهدایایه مستغرق ایتمک

ACCABLÉ. A. محمول ـ ملهد P. درمانده ـ زیر بار مانده T. آلتنه بصلوب قالمش || Accablé d'âge سال فرسوده

ACCAPAREMENT. L'action d'accaparer A. احتکار P. کیسه داری T. مطربازلق ایتمک || La police doit empêcher les accaparemens احتکارک منعی لازمهٔ ذمّت ضابطاندر

ACCAPARER. Acheter une grande quantité de denrées, dans le dessein de se rendre maitre du prix A. حکر P. کیسه داری T. مطربازلق ایتمک کردن

syllabes *A.* تجويد الحروف *P.* لهجه

Il se dit aussi, d'une prononciation vicieuse, propre à certaines provinces *A.* ركاكة التلفظ *P.* گفتار نا درست *T.* بوزوق سوبليش || On connait de son accent de quelle province il est قنغی مملکتک اهلی اولديغی رکاکت تلفظندن بللو اولور

On dit aussi, Les accens de la voix *A.* اصوات *P.* صداها *T.* سسلر || Tritste accent اصوات حزينه Les doux accens de sa voix صداسنک لطافتی

Il se dit aussi, d'une petite marque qui se met sur la voyelle *A.* حرکه pl. حرکات

ACCENTER. Mettre des accens *A.* وضع الحرکات

ACCEPTABLE. Qui peut être accepté *A.* ممکن القبول *P.* قبول اولنه‌بيله‌جک *T.* سزاوار پذيرايی || Ses offres sont acceptables عرض ايلديکی موادّ شايان قبول در

ACCEPTATION. V. Accepter.

ACCEPTER. Recevoir ce qui est donné *A.* تقبّل ـ قبول ـ قبول ـ قبوللمق *T.* پذيرفتن ـ بيواز کردن *P.* تلقّی بالقبول || Accepter un emploi بر منصبی قبول ايتمک J'accepte ce que vous m'offrez تقديم ايلديکک شيئ قبول ايدرم Les ennemis ont accepté la trêve دشمن عرض اولنان متارکه‌يی قبول ايلدی Accepter une lettre de change پوليچه تمسکنی قبول ايتمک

On dit, J'en accepte l'augure, pour dire, je souhaite que cela arrive همّتی قبول ايدرم

Accepté. *A.* مقبول *P.* قبوللنمش *T.* قبول کرده ـ پذيرفته

ACCEPTEUR. Qui accepte une lettre de change *A.* قابل *P.* قبول ايديجی *T.* بذيرا ـ بيواز کننده || L'accepteur d'une lettre de change devient débiteur personnel après l'acceptation پوليچه تمسکنی قبول ايدن وقت قبولدنصکره بنفسه التزام دين ايتمش اولور

ACCEPTION. Sorte de préférence que l'on accorde à certaines personnes par inclination *A.* تفضّل ـ امتياز *P.* برتری نمايی *T.* اوستونلک کوسترمه || Il n'y a point acception de personnes devant Dieu نزد باريده تفضّل اشخاص معتبر دکلدر Rendre la justice sans acception de personnes امتياز اشخاصه باقلميه‌رق احقاق حقّ ايتمک La justice ne fait acception de personne عدل وحقّده امتياز ذوات مرعی دکلدر

Il signifie aussi, le sens dans lequel un mot est usité *A.* معنا *P.* مغزا || Ce mot, dans sa plus naturelle acception, signifie.... بو لفظ معنای طبيعيسنه کوره شويله ديمکدر که

ACCÈS. Abord, entrée *A.* وصول *P.* دسترسی *T.* وارلمه ـ منيع ـ صعب الوصول بر قلعه || Place de difficile accès دکمه ـ سهل الوصول قلعه de facile accès دکمه‌سی کوچ ـ الوصول La place n'est pas fortifiée, mais l'accès en est difficile قلعه‌نک استحکاماتی يوغيسه‌ده بالطبع صعب الوصولدر

On dit, Avoir accès auprès de quelqu'un, pour dire, avoir la facilité de l'entretenir *A.* مقاربت ـ مواصلت *P.* بنزد آمدن *T.* يانه وارلمه ـ کوروشمه || Homme de facile accès سهل المواصله يانه بی تکلّف ـ يانه وارلمسی قولای بر آدم ـ بر آدم شاهک مواصلت Avoir un libre accès auprès du Roi واريلور آدم يانه وارمغه ـ ومقاربتنده رخصت مطلقه ايله مأذون اولمق مأذون اولمق

Il se dit aussi, de tout le temps où la fièvre dure sans interruption *A.* نوبت pl. نوبات *P.* واره *T.* نوبت || Avoir un accès de fièvre حمّا نوبتنه مبتلا اولمق Un accès violent بر يالکز بر نوبت Il en a été quitte par un accès نوبت شديده Son accès n'a duré que deux heures ايله حمّادن خلاص بولدی Un accès avec des redoublemens نوبتی يالکزايکی ساعت متمادی اولدی تجدّدات مکرره ايله مصحوب بر نوبت

Il se dit aussi, des attaques de certaines maladies *A.* حمله pl. حملات *T.* قوپش || Il est sujet à des accès de folie en de certains temps گاه ـ آرالق آرالق حملات جنونه مبتلا در ويگاه جنون حمله لربنه مبتلا در

Il signifie aussi, un mouvement intérieur et passager, en conséquence duquel on agit *A.* حملة متواترة ـ نوبة متواترة *T.* آره‌لقلو قوپش || Il est sujet à des accès de dévotion, de libéralité نوبات متواترهٔ تعبّد وديانت وحملات متواترة الظور Il faut prendre garde à ses accès سخاوتی وار در کندودن سنوح ايدن حملات متواترة الظهوردن حذر اولنملو در

ACCESSIBLE. V. Abordable.

ACCESSION. Consentement par lequel une puissance entre dans un engagement déjà contracté par une autre puissance *A.* لحوق *P.* موافقت ـ التحاق ـ بر عهده *T.* پيروی بعهد وپيمان || Acte d'accession اويوب کيرمه ـ التحاقی متضمّن سند

Il signifie aussi, l'action par laquelle on adhère à une chose *A.* انضمام الرضا ـ موافقة الرّای ـ انضمام الرّای *P.* رضا *T.* دادگی ‖ Il y a eu accession du père au contrat de mariage du fils پدرك انضمام رأی ورضاسی اوغلنك نكاحی حجتی دروننده مندرج ایدی

Il signifie aussi, ce qui survient de plus *A.* فضله *P.* فزونی ‖ Accession de droit فضله استحقاق *T.* آرتوقلق زیادگی ـ Accession de richesses فزونئ ثروت ویسار ـ فضله مال مال آرتوقلغی

ACCESSIT. Écolier qui approche du prix *A.* قریب الاعلا ‖ Un accessit à l'Académie دار العلومده اولان قریب الاعلا بر طالب

Il se prend aussi substantivement. ‖ Obtenir l'accessit قریب الاعلا رتبه سنی احراز ایتمك

ACCESSOIRE. Il se dit d'une chose qui sert d'accompagnement et de suite à une autre *A.* لاحقه *P.* در پی آمده *T.* صكره دن بو شیئ محض لاحقه اولاشمش ‖ Cela n'est qu'un accessoire لاحقه مقولدسی بر معنا در Une idée accessoire

Il signifie aussi, la chose qui suit ou accompagne *A.* مضاف *P.* منضمّ ـ ملحق ـ *T.* در پی بسته صكره دن اولاشدرلمش شیئ ملحق اصله تابع اولمق اقتضا ایدر ‖ L'accessoire doit suivre le principal

On dit en Anatomie, Les accessoires, en parlant de certains nerfs *A.* فروعات الاعصاب

ACCESSOIREMENT. D'une manière accessoire *A.* علی وجه بر وجه پی رسانی *P.* علی وجه للحوق ـ الاضافة متلاحقاً ـ *T.* صكره دن اولاشدررق ‖ Il ajouta accessoirement bien d'autres choses علی وجه اللحوق وافر شیلر دخی ضمّ وعلاوه ایلدی

ACCIDENT. Cas fortuit *A.* حادثه pl. حادثات pl. عارضه ـ خادثات *T.* ظهورات از قضا پید اشده *P.* عوارض ‖ Accident imprévu حادثه نا گهظهور inopiné خیال وخاطره كله مامش حادثه étrange حادثهٔ موحشه fâcheux حادثه وخیمه funeste حادثه غریبه La vie humaine est sujette à tant d'accidens عمر بشر عوارض برحادثهٔ جسیمه Il est arrivé un grand accident گوناگونه تابعدر عارضهٔ Accident favorable وقوعه كلمشدر ـ سرنمای ظهور اولمشدر عارضهٔ متیمّنه ـ عارضهٔ خیریّه heureux accident موافقه ـ سعبده

Par accident. Par hasard *A.* اتفاقاً *P.* راست *T.* از قضا اتفاقاً ظهور ‖ C'est par accident que cela est arrivé كلدرك ایتمش برحالتدر

ACCIDENT, en termes de Philosophie, c'est l'opposé de Substance, et signifie toutes les manières d'être d'une chose *A.* عرض pl. اعراض ‖ La substance soutient les accidens اعراض جواهر ایله قائمدر

ACCIDENTEL. Qui arrive par accident *A.* اتفاقی ـ عارضی *P.* راست كلمش از قضا آمده *T.* ‖ Cette circonstance est purement accidentelle امور اتفاقیه دندر ـ بو حالت محض اتفاقیدر

En termes de Philosophie. Qui n'est que par accident dans un sujet *A.* بالعرض ـ عارضی ‖ La blancheur est accidentelle dans la cire رنك ـ شمع عسلك رنك بیاضی عارضیدر بیاض شمع عسلده بالعرض واقعدر

ACCIDENTELLEMENT. V. Par accident.

ACCIPITRES. Toute espèce d'oiseaux de proie *A.* جوارح *T.* آلیجی قوشلر ـ یرتجی قوشلر

ACCISE. Nom de taxe qui se lève sur le vin et autres boissons *A.* رسم المسكرات *P.* رسم شراب *T.* باج مسكرات

ACCLAMATION. Cris par lesquels un grand nombre de personnes marquent leur approbation *A.* تاهیل pl. تاهیلات *P.* آلقشلمه *T.* بانگ دعا ‖ À son arrivée, il se fit une acclamation générale فلانك ورودنده تاهیلات عامّه ایله اظهار Le Sénat faisait des acclamations aux nouveaux Empereurs رومیهٔ كبراده ایمپراطور جدید نصبنده سناتو تعیین اولنور عظمای ملّت جمعیتی رفع اصوات Les applaudissemens et les acclamations تاهیل ودعا ایله ایفای رسم تعظیم ایدرلر ایدی صفق ابادی ایله اعلان آفرین واستحسان ورفع اصوات تاهیل ایله اظهار سرور Les acclamations des peuples اسمواقوامك تاهیل فراوان Élire par acclamation تحیات وتاهیلات ایله انتخاب وتهنیتی Cette loi est passée par acclamation فلان قانون رفع ایتمك اصوات تاهیل ایله قبول اولندی

ACCLIMATER. Accoutumer à la température d'un nouveau climat *A.* تالیف الی طبیعة الاقلیم *P.* بطبیعت زمین آلفتیدن اقلیمك طبیعتنه آلشدرمق *T.* ‖ Il faut du temps pour acclimater une plante étrangère دیار آخردن جلب اولنان بر نوع نباتی طبیعت اقلیمه آلشدرمق وقته محتاج بر مادّه در

S'ACCLIMATER. *A.* استیناس بالاقلیم ـ *P.* انتلاف بالاقلیم

le est accommodable بو ماده وبو نزاع ممکن الاصلاحدر n'est pas accommodable نا قابل اصلاحدر

ACCOMMODAGE. L'apprêt des viandes *A.* طبخ *P.* پزش *T.* پشورمه

ACCOMMODANT. Qui est d'un commerce aisé *A.* سهل العطف خوش منش - شیرینکار *P.* موطاء الاکناف - لیّن الجانب - اویغون طبیعتلو *T.*

ACCOMMODEMENT. L'accord d'un différend *A.* مصالحه - صلح || اوزلاشدرمه *T.* کارسازی بخوش دلی یکدیگر *P.* مهاوده - Accommodement à l'amiable مصالحه دوستانه Un méchant accommodement vaut mieux que le meilleur procès اضرّ مصالحه امر S'entremettre d'un accommodement اصلح دعاویدن اولیدر On lui proposa un accommodement فلانه بر صورت مصالحه تکلیف اولندی Nous sommes en voie, en terme d'accommodement اوزلاشمق Travaillez à cet accommodement, je les ai disposés بو صورت مصالحه یه طرفینی رضایه میل ایتدیردم همان Rompre un accommodement مصالحه بازارلغنی تنظیمنه سعی ایله Il ne s'éloigne pas d'un accommodement اوزلاشمه فسخ ایتمک صورتندن امتناع ایتمز

Il se dit aussi, des moyens qu'on trouve pour concilier les esprits, terminer les affaires *A.* صورة التوفیق - صورة المصالحه صورت همسازئ میانهٔ کسان *P.* صورة النظام - ذات البین || Il y aurait un accommodement en cette affaire, s'ils voulaient *T.* اوزلاشدرمه صورتی بو خصوصده مرادلری اولور ایسه J'y ai trouvé un accommodement توفیق ذات البینه مدار اولدجق بر صورت وار در توفیق ذات البینی موجب اولدجق بر صورت بولدم

On dit, Un homme d'accommodement. V. Accommodant.

ACCOMMODER. Procurer de la commodité *A.* تسهیل الاسباب *T.* آسانئ حال آوردن *P.* تهیئة الحال الاستراحة - الرّاحة || Il lui faut cela pour l'accommoder *T.* راحتلندرمک اسباب راحتنی تسهیله مدار اولمق ایچون فلان شیٔ محتاجدر Cela ne m'accommode pas بوشئی استراحت حالمه مدار اولدمز

Il signifie aussi, ranger, mettre dans un état convenable *A.* مرتّب کردن - پرداختن *P.* وضع فی احسن الرابطه - تنظیم حسن رابطه یه - رابطه ویرمک - نظام ویرمک - دوزمک *T.* || Il a bien accommodé sa maison, son jardin خانه سنه قویمق

اقلیمه آلشمق *T.* بطبیعت اقلیم آلفتن || Les habitans de l'Europe s'acclimatent difficilement dans les Antilles اوروپا اهالیسی آمریقه آطدلری اقلیمنده مّالوف ومّانوس اولمق امر دشوار در

Acclimaté. *A.* مّانوس بالاقلیم - مّالوف بالاقلیم *P.* بطبیعت اقلیمه آلشمش *T.* زمین آلفته

ACCOINTANCE. Familiarité, habitude *A.* الفت - خلطه *P.* آلفتگی - آمیزش *T.* قونشمه || Je ne veux point d'accointance avec lui فلان کشی ایله بر درلو الفت استمم

Il signifie aussi, liaison d'amour *A.* معاملة - علاقة البال العشق *P.* آشفتگی *T.* سویشمه - سویش

S'ACCOINTER. Se lier intimement avec quelqu'un *A.* کسب العلاقه *P.* آشفته شدن *T.* سوشمک || Il s'est accointé de cette fille بو قزه کسب علاقه ایلدی

ACCOISEMENT. Terme de Médecine. Calme *A.* سکونت *P.* آرامش *T.* طورغونلق || L'accoisement des humeurs سکونت اخلاط

ACCOISER. Calmer *A.* تسکین *P.* آرمیدن *T.* طورغونلق || Accoiser les humeurs تسکین اخلاط ایتمک کتورمک

ACCOLADE. Embrassement *A.* معانقه *P.* کناره - در آغوشی *T.* قوجاقلمه || Grandes accolades معانقات اکیده سازی

Il se dit dans un compte, d'un trait de plume qui joint plusieurs articles pour n'en faire qu'un *A.* خطّ الارتباط || Il a tiré une accolade sur le compte اسامئ عدیده یی جمع ایچون بر خطّ ارتباط کشیده ایلدی

ACCOLER. Jeter les bras au cou de quelqu'un en signe d'affection *A.* تعانق *P.* کناره کردن - در آغوش کردن *T.* قوجاقلمق || Ils s'accolèreut avec grande amitié محبّت عظیمه ایله بری برلرینی تعانق ایلدیلر

Accoler la cuisse ou la botte à un homme, pour dire, la lui embrasser par soumission et marque d'infériorité *T.* برکمسنه نک آیاغنه صارلمق

Accoler la vigne. La relever et la lier à l'échalas *A.* تعریش آصمه داللرینی کروید اوزرینه آلمق *T.*

Accoler deux ou plusieurs articles dans un compte *A.* جمع خطّ *T.* بکشیدن خطّ ارتباط با هم آوردن *P.* بخطّ الارتباط ارتباط کشیده سیله بر یره جمع ایتمک

ACCOMMODABLE. Qui se peut accommoder *A.* ممکن الاصلاح *P.* اصلاحپذیر *T.* اوزلاشدیریلور || Cette affaire, cette querel-

وقت وحاله موافقت وتبعیت S'accommoder au temps لازمدر
هر شیئه موافقت ایدر Il s'accommode à tout ایتمک
- تنظیم الحال Il signifie encore, prendre sa commodité *A.*
تدارک الاسباب الاستراحة || Il entend bien à s'accommoder
تنظیم حالک طربقنی بیلور

Il signifie aussi, être d'un facile accommodement || Donnez-moi tel cheval qu'il vous plaira, je m'accommode de tout قنغی آتی
Il est fort difficile, il ne s'accommode de rien دیلر ایسه‌ک وبر بن هر شیئه اوبارم
چتین خوبلو بر آدم اولدیغندن هیچ
Donnez-moi pour ma dette telle marchandise qu'il vous plaira, je m'en accommoderai بر شیئه موافقت ایتمز
مطلوبم ایچون نه جنس مال ویرسک اوبارم

On dit aussi, S'accommoder, pour dire, accommoder ses affaires *A.* انتظام الحال *P.* خوش - سامان حال پذیرفتن
Il devient riche, il s'est accommodé *T.* حالی دوزمک || حالی اندوختن
کسب انتظام حال ایتمکله صاحب مال وثروت
Je l'ai vu pauvre, mais il sait bien s'accommoder مقدما اولور
فقیر الحال ایکن کرکی کبی کسب انتظام حال ایلدی

ACCOMMODÉ. *A.* منتظم *P.* نظامیافته *T.* نظاملو

On dit, qu'un homme est peu accommodé des biens de la fortune, pour dire, qu'il n'est pas riche - خوشحال دکلدر
منتظم الحال دکلدر

ACCOMPAGNATEUR. Celui qui accompagne la voix avec quelque instrument *A.* رفیق فی اللحن *P.* پیرو *T.* پیرولک ایدن
C'est un savant accompagnateur || پیرولکده استاد کاملدر

ACCOMPAGNEMENT. Action d'accompagner en certaines cérémonies *A.* مشی بالمعیّه - مرافقت *P.* همراهی *T.* بولداشلق
On porta ce souverain au tombeau de ses ancêtres, et plusieurs princes furent destinés pour l'accompagnement || برابروارمه -
du corps بو پادشاهک جنازه‌سی آبا واجدادی قبرینه
کوتورلدقده میّت معیّننه امرای عدیده همراه اولمشلر در
Telle personne a été nommée pour l'accompagnement de l'ambassadeur ایلچی معیّننه مرافقت ایتمک ایچون فلان کمسنه
تعیین اولندی

Il se dit en Musique, des accords dont on accompagne la voix *A.* رفاقت فی اللحن *P.* پیروی *T.* پیرولک || Savoir l'accompagnement پیرولک فنّنه واقف اولمق

Il se dit aussi, de tout ce qui est regardé comme une suite

خانه‌سنی رابطه‌یه قویدی - وباغچه سنه حسن رابطه ویردی
Accommoder ses affaires خانه‌سنه رابطه ونظام ویردی -
امورینه رابطه ونظام ویرمک - رابطه حسندیه وضع ایتمک
Il signifie aussi, apprêter à manger *A.* طبخ *P.* پختن *T.*
Voulez-vous qu'on nous accommode pour notre dîner || پشورمک
اوبله طعامز ایچون برشئی طبخ ایتدیرمک استرمیسک
On dit de ceux qui tiennent hôtellerie, qu'ils accommodent bien leurs hôtes مسافرلری کرکی - مسافرینه اکرام ایدرلر
کبی راحتلرندرمکه اهتمام ایدرلر

Il se dit ironiquement, pour maltraiter *T.* دوناتمق || Je l'accommoderai comme il faut کرکی کبی دونادجغم

Il se dit aussi, en parlant des affaires qu'on termine à l'amiable, et des personnes que l'on met d'accord *A.* تنظیم بالتراضی
توفیق ذات البین - اصلاح ذات البین - تنظیم بالمصالحه -
T. بخشنودئ یکدیگرکار پرداختن *P.* تنظیم بالتدامل -
Il faut accommoder cette affaire || صلح ایله بینی بولدرمق - اوزلاشدرمق
بوماده‌یی تراضیء جانبین ایله تنظیم ایتملو در
Ils étaient près de se battre, on les a accommodés دوکوشمکه بر
S'ils ne s'accommodent, ils se ruineront en procès رمق قالمشیکن بینلربنی اصلاح ایلدیلر
اصلاح ذات البین ایله
اوزلاشمیه‌جق اولورلر ایسه دعوالرده حاللری خراب
اولدجقدر

Il se dit aussi, en parlant de certaines choses dont on convient ensemble *A.* توفیق ما بین *P.* با یکدیگر روایی نمودن
Vous avez un beau cheval, voulez-vous m'en accommoder? || آره‌بی اویدرمق - اوزلاشمق *T.*
بر کوزل آتک وار در بنم
Vous avez une maison dans mon fief, j'en ai une dans le vôtre, nous nous accommoderons, si vous voulez ایله اوزلاشمق استرمیسک
جفتلکم ایچنده بر خانه‌ک وار در بن دخی
سنک طپراغکده بر خانه‌یه متصرّف اولدیغمدن راضی
اولور ایسه‌ک اوزلاشمق ممکندر

Il se prend aussi, pour conformer *A.* توفیق *P.* همساز کردن
Les courtisans savent accommoder leur goût, leurs discours à ce qui plaît aux Princes || اویدرمق *T.*
مقرّ بین ملوک مشرب
وطبیعت وکلام وصحبتلربنی توفیق ایتمک فنّنی بیلورلر

On dit aussi simplement, S'accommoder, pour dire, se conformer *A.* موافقت *P.* پیروی کردن - همسازی نمودن *T.* اویمق
Il faut s'accommoder à l'usage || عرف وعادته موافقت ایتمک

nécessaire de certaines choses *A.* تتمّه pl. تتمّات || Cette chambre à coucher est belle, mais elle manque des accompagnemens nécessaires بو یتاق اوطه‌سی کوزلدر امّا تتمّات لازمه‌سی ناقصدر

Accompagner. Aller de compagnie avec quelqu'un *A.* رفاقت *P.* همراهی کردن ـ همپایی کردن *T.* یولداشلق ایتمک ـ برابر کتمک ـ معیّته کتمک || Je vous accompagne jusque là سنک معیّتکه کیده‌رم ـ فلان محلّه قدر سکا رفاقت ایدرم Il m'a accompagné à ce voyage بو سفرده بکا یولداشلق ایلدی ـ بکا رفاقت ایتدی ـ

Et suivre quelqu'un par honneur *A.* تباعت *P.* در پی رفتن *T.* اردی صره کتمک || La plus grande partie de la Noblesse accompagnait le gouverneur de la province عظمای قومک اکثریسی والئ مملکته پیروان اولمشلر ایدی Ce prince est toujours accompagné de gens de qualité بو بکک معیّتنده دائما اصحاب رتبدن بعض ذوات تباعت ایدرلر

Il signifie aussi, conduire en cerémonie *T.* ایفای مراسم مهماندارلق ایتمک ـ مهمانداری ایتمک || C'est un prince qui accompagne l'ambassadeur ایلچی یه مهماندارلق ایدن امرادن بریدر

Il signifie aussi, escorter *A.* لاجل المحافظه ـ تخفیر ـ خفارت *T.* پاسبانی کردن *P.* ترفیق النفرات || یساقچیلک ایتمک Il se fait toujours bien accompagner, parce qu'il a des ennemis خصماسی اولدیغندن دائما یانده سوق نفراته محتاجدر یساقچیلک ایچون یانه بر قاچ نفرات آلمغه محتاجدر ـ On dit figur., que le bonheur, la fortune accompagne quelqu'un توفیق واقبال هر حالده همپا ورفیقیدر Le malheur l'accompagne ادبار ونکبت رفیق هر کاریدر

Il signifie aussi, assortir *A.* تناسب ـ توافق *P.* چسپیدن *T.* اویغون کلمک ـ یاقشمق ـ یراشمق ـ زیبیدن ـ || Une garniture accompagne bien une robe فلان نوع زینت لباس اوزرنده موافق وچسپان کلور Pour un bon mariage, il faut quelque chose qui accompagne la beauté, quelque esprit, du bien رابطهٔ مزاوجتک حسن حالی زیبائی جمالدن بشقه رشد وکیاست ووجود مال وثروت کبی بر نوع فضیلتک دخی توافقیله حاصل اولور Les cheveux accompagnent bien le visage La flûte accompagne bien la voix اویغون کلور ـ صاچ چهره‌یه یاقیشور مناسب ـ دودک صدایه یاقشق کلور

Il se dit aussi, pour joindre une chose à une autre *A.* اضافه *P.* علاوه ـ با هم بستن *T.* اولاشدرمق || Il accompagna son présent d'une harangue هدیّه‌سنی بر موعظه علاوه‌سیله تقدیم ایلدی Il accompagna ses remontrances de menaces اعتراضاتنه علاوه کلمات تهدید آمیز ایلدی Tout ce qu'il fait, tout ce qu'il dit, il l'accompagne de tant de grâces جمیع افعال واقوالنده شول مرتبه‌ده اضافه حسن ولطافت ایدر که....

Et pour reconduire *A.* تشییع ـ ایفاء الرسم التشییع *P.* کوندرمک *T.* وارمق براهیدن || quand il s'en alla, on l'accompagna jusqu'à son carrosse عودتنده هنطوینه قدر واریلوب ایفای رسم تشییع اولندی

Il signifie en termes de Musique, jouer les parties accessoires d'une pièce de musique pendant qu'une ou plusieurs voix chantent, ou que quelque instrument joue le sujet *A.* رفاقت فی اللحن *P.* پیروی کردن *T.* پیرولک ایتمک

S'ACCOMPAGNER. Mener quelques gens avec lui *A.* استصحاب *P.* با هم روانیدن *T.* برابر کتورمک || Il s'accompagne toujours de méchants garnemens دائما معیّتنده اراذل ناس استصحاب ایدر

ACCOMPLIR. Faire, observer fidèlement et complètement ce qu'on est obligé de faire, d'observer *A.* اتمام *P.* تکمیل ـ باخر *T.* بانجام رسانیدن ـ رسانیدن || تمام ایتمک ـ بتورمک Accomplir le temps de son bannissement مدّت نفینی تکمیل ایتمک

Il signifie aussi, effectuer *A.* اجرا ـ ایفا *P.* بجا آوردن ـ حیّز ـ وجوده کتورمک ـ بریّنه کتورمک *T.* بکار آوردن || Accomplir sa promesse حصوله کتورمک ـ فعله کتورمک ایتدیکی son voeu انجاز وعد ایتمک ـ وعدینی ایفا ایلمک شروط عهدنامه‌یی اجرا ایتمک un traité نذری ایفا ایتمک un dessein اجرای نیّت ـ اجرای مرام ایتمک Accomplir un mariage qui avait été rés lu تصمیمکرده اولمش امر نکاحی J'espère que Dieu accomplira vos désirs حیّز حصوله توصیل ایتدیرمک الله تعالی حضرتلری کافّهٔ مارب ومطالبکی ایفا سزاوار حسن اسعاف ایده‌جکنی ـ ایده‌جکنی مأمول ایده‌رم Jésus-Christ a accompli les prophéties حضرت مأمول ایدرم Accomplir la loi عیسی اخبار انبیایی حیّز فعله کتوردی

شروط L'accomplissement d'un traité وجود پذیر اولمسی اجراسی - عهدنامه‌نک ایفاسی

ACCOQUINER. V. Acoquiner.

ACCORD. Convention que l'on fait pour terminer un différend آشتی *P.* مصالحه - بالتراضی نظام - بالتراضی مصالحه *A.* عقد مصالحه ایتمک || Faire un accord اویوشمه *T.* سازی Passer un accord بالتراضی بر کونه صورته نظام ویرمک Je me tiens à l'accord qui a été fait مقدّما بالتراضی ویریلان نظامه ثابتقدم

Il se dit aussi au pluriel, pour signifier les conditions préliminaires d'un mariage futur شروط النکاح آتی الوقوع *A.*

Il signifie aussi, consentement, union d'esprit, conformité de volonté اتّحاد القلب - موافقة الآرا - توافق الآرا - رضا *A.* یکدلی - همدمی *P.* || Ils ont toujours vécu dans une grande liaison, dans un parfait accord دائما یناشنده دائما کوکل - رابطهٔ کامله وموافقت تامّهٔ آرا ایله کچندیلر برلکیله کچندیلر

En ce sens, il s'emploie aussi avec la particule De || Ils sont d'accord بری برلرندن - بری برلریله یکرای وهمدمدرلر متوافق الآرا اولمشلر Ils en sont tombés d'accord راضی درلر J'en demeure d'accord بو بابده بندخی یکرای ویکزبانم در خشنود *P.* ارضا *A.* اوزلاشدرمق *T.* کردن

On dit aussi, Mettre des gens d'accord

On dit d'un homme, qu'il est de tous bons accords, pour dire, qu'il consent à tout ce que les autres veulent مطاوع *A.* - اویصال *T.* نرمخو *P.* طایع المزاج

Il signifie aussi, convenance, juste rapport de plusieurs choses ensemble یکرنگی *P.* مطابقت - مناسبت - موافقت *A.* اویغونلق *T.* || Il y a un merveilleux accord entre toutes les parties du monde, entre les parties du corps humain بو عالمک کافهٔ اجزاسنده وبدن انسانک جوارح واعضاسنده محیّر عقول اولدجق بر نوع تناسب وموافقت وار در

Et en Musique, union de plusieurs sons formant harmonie *A.* تناسب الالحان *P.* همدمی نوا *T.* سس اویغونلغی || Accord d'instrumens آلات موسیقیّه‌نک تناسب وتوافقی

On dit d'un instrument qu'il est d'accord, pour dire, que les cordes en sont montées juste au ton où elles doivent être *A.* صحیح البط *P.* کوک یافته *T.* دوزنی ویرلمش

Accomplir ses obligations مقتضای قانونی اجرا ایتمک - شریعتی ایفا ایتمک بر کمسنه در عهده ایلدیکی عهود وشروطی ایفا ایتمک

S'accomplir *A.* حصول *P.* مقارنة الی الحصول - حصول *T.* باجرا رسیدن - بکار آمدن - حصول پذیرفتن - یافتن اجرا اولنمق - وجود بولمق - فعله کتورمک - حصوله کلمک || Le traité qu'ils avaient fait n'a pu s'accomplir عقد ایتدکلری Si ce mariage s'accomplit اجرا اولمدی - عهدنامه حصوله کلمدی Si vos désirs s'accomplissent بو نکاح رهین حصول اولمجق اولور ایسه مآرب ومطالبک حصولپذیر اولدیغی Cela arriva de la sorte, afin que l'Écriture s'accomplit صورتده حال بو منوال اوزره وقوعه کلمک انجق کتاب اللهک Toutes les prophéties s'accomplirent مفهومی حیّز فعله کتورلمک ایچوندر - اخبار انبیانک جملهسی وجود پذیر اولمشدر حصولپذیر اولمشدر

Accompli. *A.* - بآخر رسیده - بانجام رسیده *P.* کامل - تامّ *P.* موفا - منجرّ *A.* تمام اولمش - بتمش *T.* بتمامی رسیده یرینی بولمش - وجوده کتورلمش *T.* بجا آمده - بکار آورده || Il a trente ans accomplis سنّی اوتوز سنه حصوله کلمش کاملهیه بالغدر

Il signifie aussi, parfait dans son genre بالغ الی - مکمّل *A.* بکمال رسیده - بسنده *P.* عدیم القصور - نصاب الکمال *T.* || C'est un homme accompli de tout point من کمالنی بولمش Une beauté accomplie جمیع الوجوه کمالنی بولمش آدمدر un ouvrage accompli نصاب کماله واصل حسن با کمال مکمّل بر تألیف - اولمش بر تألیف

ACCOMPLISSEMENT. Achèvement, exécution de ce qui est prescrit par une loi, ou de ce à quoi l'on s'est engagé soi-même - وصول فی حدّ الکمال - استتمام - استکمال - تکمیل *A.* تمامله - تمامه ایرشمه *T.* بانجام رسی *P.* بلوغ الی الکمال || L'accomplissement d'un ouvrage - بر تألیفک حدّ کماله وصولی استتمامی - تکمیلی

Il signifie aussi l'exécution, le succès d'une chose qu'on se proposait de faire, d'un désir etc. حصول - اجرا - ایفا *P.* وجوده کتورلمه *T.* بجا رسی - وجود پذیری - حصول یابی - فعله کتورلمه || L'accomplissement d'une promesse, d'une parole ایفای وعد d'un dessein حصول مرام de nos voeux, de nos désirs, de nos espérances تمنّیات ومرادات وکافهٔ مأمولاتمزک

ACCORDABLE. Qu'on peut accorder *A.* ـ ممكن الاسعاف *P.* شايان مساعفه ـ روا داشتنى *T.* مساعده ممكن الانجاح بوكرم ممكن || Cette grâce n'est pas accordable اولنه بيلدجك الاسعاف دكلدر

ACCORDANT. En Musique. Qui s'accorde bien *A.* ـ متوافق *P.* متناسب *T.* همساز بری برینه اویغون

ACCORDER. Mettre d'accord, remettre en bonne intelligence *A.* تأليف *P.* اصلاح ذات البين ـ توفيق ما بين ـ میانده *T.* آشتى بخشيدن ـ كسانزا همساز كردن ـ بارشدرمق || Accorder les esprits توفيق كلم وآرا ايتمك Accorder les coeurs تأليف قلوب ايتمك Ces deux hommes étaient en procès, en querelle; on vient de les accorder بو ايكى كيشى دعوا ونزاع اوزره ايديلر بو دفعه بينلرى تأليف اولندى

Il se dit aussi de doctrine, de lois, d'opinions, et signifie, concilier *A.* توفيق *P.* با يكديگر همساز كردن *T.* بری برینه || Accorder les Écritures كتب شريفه‌يى بری برینه اويدرمق Il n'est pas facile d'accorder ces deux passages بو ايكى فقره‌يى يكد يگره توفيق ايتمك امر آسان دكلدر Comment accorder toutes ces lois? بو قانونلرك جملدسنى بری برلرينه توفيق ايتمك نوجهله اوله بيلور

On dit en Musique, Accorder sa voix avec un instrument توفيق ايتديرمك ـ صدايى آلات موسيقيه سسنه اويدرمق

Accorder un insrument. C'est mettre les cordes juste au ton où elles doivent être *A.* ظبط *P.* كوك كردن *T.* سازه دوزن ويرمك

Il signifie aussi, octroyer, concéder *A.* ـ اسعاف ـ احسان *P.* تجويز المساعفه *T.* ـ مساعده ايتمك ارزان داشتن || Accorder un privilège, une grâce, une faveur بر باغشلمق كونه امتيازه ولطف وكرم واحسانه تجويز مساعده ايتمك Je lui accorde tout ce qu'il demande كافهٔ مسئولاتنى رهين اسعاف ايدرم

Accorder une fille en mariage *A.* خطب *P.* نامزد كردن *T.* نشان ايتمك

Accorder, signifie aussi, reconnaitre pour vrai *A.* تسليم *P.* اقرار راستى كردن *T.* مقبول طوتمق || Je vous accorde cette proposition ايراد ايتديكك اشبو قضيه بى تسليم ايدرم C'est une vérité de fait qu'il faut que vous m'accordiez فعلاً حقيقته مقارن بر كفيت اولمغله بهر حال تسليم ايتملوسك

S'accorder. Être d'accord, de concert *A.* اتفاق ـ توافق *P.* سوزى ـ برلشمك *T.* يكدل شدن ـ همدم وفاق شدن || Ils s'accordent tous ensemble pour me tromper ـ بنى تغليط ايچون جملدسى اتفاق ايلديلر Nous tâcherons de nous accorder جملدسى متحد الكلام اولديلر Accordez-vous avec vous même همدم وفاق اولمغه سعى ايده جكز نفسكه موافقت أيله

Il se dit aussi, de la coonformité des esprits et des humeurs *A.* امتزاج *P.* يكانگئ مزاج *T.* طبيعت اويغونلغى || Ils s'accorderont toujours bien ensemble هر حالده بری برلريله امتزاج ايده‌جكلردر Ces deux esprits n'auront pas de peine à s'accorder بو ايكى كيشينك طبيعتنه كوره بری برلريله امتزاجه زحمت چكميه جكلرى درکار در

On dit, Ce que vous me dites aujourd'hui ne s'accorde pas avec ce que vous me dites hier بو كونكى صحبتك دونكى دونكى كلامكه اويمز ـ كلامكه‌موافق دكلدر

Il se dit aussi généralement, de toutes les choses qui ont entre elles de la convenance *A.* تطابق ـ توافق *P.* تناسب ـ موافق دوشمك ـ موافق كلمك *T.* سزيدن ـ سزاييدن || Ces voix s'accordent parfaitement بو صدالر يننده اويمق Ces deux couleurs s'accordent bien بو موافقت تامه وار در امتزاج ايدر ـ ايكى رنك بری برلريله توافق ايدر

Accordé. Celui ou celle qui sont réciproquement engagés par le mariage A خطب pl. اخطاب Au féminin, Accordée *A.* مخطوبه *P.* نامزد *T.* نشانلو

ACCORT. Qui est souple, complaisant *A.* ـ مساهل المزاج اويغون خويلو *T.* مزاجگير *P.* خلوق

ACCORTISE. Humeur complaisante *A.* حفارت ـ مساهلة الطبع *P.* نوازشكارى *T.* جابيلك

ACCOSTABLE. Qui est facile à aborder *A.* ـ سهل المواصلة *P.* سهل الجوانب ـ سهل الاطراف *T.* رخصت ملاقات بولشمه‌سى قولاى || Il est devenu plus accostable كيده‌رك زياده‌جه سهل الاطراف اولدى

ACCOSTER. Aborder quelqu'un *A.* تقرّب *P.* بنزديك شدن *T.* يانه وارمق || Il m'accosta, lorsque je n'y pensais pas خاطر گذارم اولەميه جق بر وقتده تقرّب ايلدى

S'accoster. Fréquenter quelqu'un *A.* اختلاط *P.* معاشرت ـ آميزش كردن *T.* قونشمق || Il s'accosta d'un mauvais garne-

Au féminin, Accoucheuse *A.* قابله pl. قوابل *P.* پیش نشین *T.* ابه

s'ACCOUDER. S'appuyer du coude *A.* ارتفاق *P.* بر آرنج تکیه کردن *T.* دیرسك اوزره طیانمق

ACCOUDOIR. Ce qui est fait pour s'y accouder *A.* مرفقه *P.* مستند ـ سند ـ متکا *T.* قولتق یصدیغی بالشچه ‖ Avoir les bras sur un accoudoir اللری قولتق یصدیغی اوزرینه طیامق

ACCOUPLE. Lien avec lequel on attache les chiens *A.* قران *P.* رسنبند سگان *T.* زاغلری جفت باغلیه‌جق ایپ الکلاب

ACCOUPLEMENT. Assemblage par couple. Il se dit principalement des animaux *A.* قران الازواج *P.* جفت سازی *T.* صپانه جفتلتمه ‖ L'accouplement des boeufs pour la charrue قوشدرمق ایچون اوکوزلرك جفتلتمه‌سی

Il se dit aussi, de la conjonction du mâle et de la femelle des animaux *A.* سفاد ـ مجامعت *P.* گان جانوران *T.* اششمه ـ جفتلشمه ‖ Le mulet vient de l'ccouplement d'un âne et d'une cavale قاطر فرس ایله حمارك مجامعتندن حاصل اولور

En parlant des chiens et autres animaux de ce genre, on emploie les mots *A.* تشابك *P.* بهم پیوستگی *T.* جاتشمه

Et en parlant des oiseaux *A.* قعو *T.* جفتلشمه

ACCOUPLER. Joindre deux choses ensemble *A.* شفع *P.* با هم جفت کردن *T.* اش ایتمك ‖ Ces deux personnes sont mal accouplées بو ایکی کشی بری برلریله شفع موافق اوبغون اش دکلدر ـ دکلدر Ce serait vouloir accoupler le loup avec l'agneau قورد ایله قویونی اش ایتمکه چالشمقدر

Accoupler des boeufs *A.* قرن الازواج البقر *P.* جفت بستن *T.* اوکوزلری جفته قوشدرمق گاوها

Il signifie aussi, apparier ensemble le mâle et la femelle *A.* تنظیر الازواج ـ تزویج *P.* با همدیگر جفت ساختن *T.* اش کوکرجینلری بری برلرینه Accoupler des pigeons ‖ اویدرمق اویدرمق

ACCOURCIR. Rendre plus court, retrancher *A.* قصر *P.* کوتاه کردن *T.* قصه‌لتمق ‖ Accourcir une robe ثوبی قصر ایتمك Figur. Accourcir un ouvrage مختصر ـ تالیفی قصر ایتمك un discours کلامی قصر ایتمك قلمق

On dit ausssi, Accourcir un chemin *T.* قصر طریق ایتمك ‖ La chaussée qu'on a faite en tel end- یولی مختصر قلمق ـ

ment اراذل ناسدن بریله اختلاط ومعا شرت ایلدی

ACCOTER. Appuyer de côté *A.* ایکا *P.* تکیه کردانیدن *T.* طیاندرمق

S'ACCOTER. *A.* اتکا *P.* استناد ـ تکیه کردن *T.* طیانمق ‖ S'accoter contre une muraille بردیواره اتکا ایتمك

ACCOTOIR. Ce qui sert d'appui *A.* متکا *P.* مستند ـ سند ـ سندلی *T.* طیانمجق یر تکیه گاه

ACCOUCHÉE. Femme qui est en couche *A.* نفسا pl. نوافس *P.* زچه ـ زن زاج *T.* لوحوسه ‖ Aller voir une accouchée نفسانیك لوحوسه Quand est ce que l'accouchée relevera? زیارتنه وارمق نوقت آیاغه قالقه‌جقدر ـ نه زمان ترك فراش ایده‌جکدر نوقت یتاقدن قالقه جقدر ـ

ACCOUCHEMENT. Enfantement *A.* ولاد *P.* زایش *T.* طوغرمه ‖ Heureux accouchement یسر وسهولتله مقارن ولاد میمون Accouchement douloureux مصحوب بالآلام ولاد محنت انجام

ACCOUCHER. Enfanter *A.* وضع الحمل ـ ایلاد *P.* زاییدن *T.* طوغرمق ‖ Accoucher heureusement مصحوبًا بالیسر والمیمنه Elle est accouchée d'un enfant mâle ou d'une fille وضع حمل ایتمك وضع حمل ایله بر ولد ذکر یاخود بر ولد انثا ارکك ویاخود قز طوغردی ـ آرایش کهوارهٔ وجود ایلدی Accoucher à terme وقت ـ وعده‌سنده وضع حمل ایلمك avant terme موعوددہ طوغرمق وعده‌سندن آول وضع حمل وقتندن آول ـ ایلمك

Il se dit figur. en parlant des productions d'esprit *A.* تولید *P.* خلق ـ وجوده ـ وار ایتمك *T.* وجود پذیر کردن ـ زادن ‖ J'ai eu bien de la peine à accoucher cet ouvrage کتورمك بو تالیفی تولید ایدنجیه قدر خیلی امك صرف ایلدم Socrate disait, qu'il faisait l'office de sage-femme, qu'il faisait accoucher les esprits خلق ایدنجیه قدر وافر زحمت چکدم ـ حکیم سقراط دیرایمشکه تولید افکاره مشغول اولدیغنه نظرًا قبالت خدمتنی ایتمش اولور ایدی

Il est aussi actif, et signifie, aider à une femme à accoucher *A.* قبالت *P.* کار پیش نشینی کردن *T.* ابدلك ایتمك ‖ C'est cette sage-femme qui a accouché une telle dame فلان خاتونه قبالت ایدن بو قابله در

ACCOUCHEUR. Celui dont la profession est d'accoucher les femmes *A.* صاحب الفن القبالة *P.* استاد فن پیش نشینی *T.* ابدجیلك اوسته‌سی

ومحنته اعتیاد ایلدی

ـ ائتلاف ـ تآلف A. خوی گرفتن ـ آلفتگی پیدا کردن P. تحصیل الالفة T. بو اراضی آلشمق || Ces terres avaient accoutumé de produire حاصلات ویرمکه مألوف اولمشیدی

ـ آلشلمش T. آلفته P. مألوف ـ عادی ـ معتاد A. Accoutumé. وضع معتادی اوزره || À sa manière accoutumée اوله کلمش

ـ نظام عادیسنه رجعت ایتمک Rentrer dans l'ordre accoutumé نظام مألوف ومعتاده عودت ایتمک

بر P. کما هو العادة ـ حسب العادة A. À l'accoutumée. عادت مستمرهسی Il en a usé à l'accoutumée || عادتجه T. معتاد حسب العاده عمل وحرکت ـ اولدیغی اوزره حرکت ایلدی ایلدی

ACCRÉDITER. Mettre en crédit, en réputation A. ایجاب اعتبار ایتمک T. آزرم بخشیدن P. الموثوقیة || Sa bonne foi l'a accrédité parmi les marchands وفای عهده رعایتی یین التجار موثوقیت کلامنی موجب اولمشدر L'exactitude à payer est ce qui accrédite le plus un banquier برصرافه اعتبار ویرهجك اسبابك اقدم واقویسی ویرهجکی اقچه نك وقت وزمانیله تادیهسنه غایت Sa bonne conduite l'a fort accrédité dans la compagnie حسن سلوکی زمرهسی ایچنده کسب اعتباربنی موجب اولمشدر

Figur. Donner cours, autoriser A. تصدیق راست نمودن P. کرچکلندرمك T. || Accréditer une nouvelle, un bruit, une calomnie بر خبری ونشر اولنمش کلامی وافترایی تصدیق ایتمك

Accrédité. On le dit des hommes publics qui ont une mission autorisée d'une puissance auprès d'une autre تصدیق شان واعتباربنی مشعر نامه ایله بر دولت طرفندن تعیین وارسال اولنان سفیر ویاخود مأمور

ACCROC. Déchirure que fait ce qui accroche A. علق pl. خرمه ـ اعلاق P. درد T. یرتق pl. خرمات || Il y a un grand accroc à votre robe ثوبکده بر عظیم اثر علق وار در بر ایری یرتق وار در

Il se dit figur. d'une difficulté qui apporte du retardement A. ایلشك ـ ایلشکن T. عقده، پسماندگی P. ناشبة العوق یری

ACCROCHEMENT. V. Accrocher.

roit accourcit le chemin d'une lieue فلان محلده یاپیلان قالدرم یولك بر ساعتلك مسافهسی تقصیرینه سبب اولور

S'accourcir A. کوتهمی P. کسب القصارة ـ تقصر ـ اقتصار || Les jours commençaient alors à s'accourcir قصهلمق T. پذیرفتن اول وقتده ایام نهار اقتصاره باشلامشیدی

Accourci. A. قصهلمش T. کوتاه کرده P. متقصر ـ مقصر

ACCOURCISSEMENT. L'action d'accourcir A. تقاصر P. کوتاهسازی T. قصهمله V. aussi Accourcir.

ACCOURIR. Venir promptement A. اسراع السیر ـ ایشاك پویان ـ چرویدن ـ شتافتن P. انجفال ـ مسارعت ـ تسارع ـ سکردوب کتمك ـ قوشمق T. پوییدن ـ وشتابان رفتن || Accourir en diligence, en grande hâte عجله ایله کتمك Accourir au besoin غایت استعجال ایله سرعت وشتاب ایتمك Accourir en foule وقت حاجتده پویان وشتابان اولدرق یتشمك Dès qu'on sut que la bataille se donnait en tel endroit, toute la Noblesse y accourut جمع کثیر ایله تسارع وانجفال ایتمك فلان محلده محاربهیه شروع اولندیغی خبری ورودنده در حال کبار واصلزادگانك مجموعی خطوات تعجیل وسرعت ایله اول طرفه طوغری شتابان سیر سریع ایله اولجانبه طوغری شتاب ایتمشلر ـ اولمشلر در Accourir au secours de quelqu'un بر کمسهنك امدادینه سکرتمك

ACCOUTUMANCE. Habitude A. عادت pl. عادات دربت ـ عادات P. آیین T. توره || Mauvaise accoutumance عادت ـ عادت ردیه کوتی عادت ـ عادت نا مرضیه ـ غیر مرغوبه

ACCOUTUMER. Faire prendre une coutume, une habitude A. دادانمق ـ آلشدرمق T. آلفتیدن P. تضریه ـ تدریب ـ تعوید || Il avait peine à faire telle chose, mais on l'y a accoutumé فلان شیئ ایشلمکده مقدما رغبتی یوغیدی صکره آلشدردیلر Il faut accoutumer de bonne heure les enfans au travail اطفالی سعی ـ اوائل حاللرندنبرو خدمته آلشدرمق واجبدندر Accoutumer un cheval à galoper واجهتاده تدریب ایتمك لازمهٔ حالدندر آتی یورغه یوریمکه تضریه ایتمك

S'accoutumer. A. آیین ـ آلفتن P. تدرب ـ اعتیاد ـ تعود T. عادت ایدنمك ـ دادانمق ـ آلشمق || Je m'accoutume au froid, au chaud بستن Il s'est accoutumé à la fatigue بردوحره اعتیاد ایدرم جفا ـ تحمل تعب وزحمته آلشدی

ACCROCHER. Attacher, suspendre *A.* انشاب ـ تسميط ـ نوط *P.* آويختن *T.* ايلشدرمك ـ آصمق ‖ Accrocher une gravure تعليق ـ آصمق ـ بر قطعه تصويرى تعليق ايتمك

Figur. Retarder, arrêter *A.* توقيف ـ احالة الناشبة العوق *P.* بستن ـ ايلشدرمك *T.* در عقده پسماندگى وابسته كردن ‖ On a accroché cette affaire بو مصلحتى ايلشديردىلر Cette négociation est accrochée بو مصلحتك مذاكره‌سى وابستهٔ عقدهٔ مذاكره‌سنه احالهٔ مذاكره‌سى ايلشدى ـ عوق وتأخير اولمشدر ناشبهٔ تعويق وتأخير اولندى

S'ACCROCHER *A.* تشبث ـ نشليدن *P.* ايلشمك *T.* آويخته شدن ‖ Sa robe s'accrocha à des ronces لباسى تيكنلكه ايلشدى Quand on se noie, on s'accroche où l'on peut *A.* الغريق يتشبث بكل الحشيش *T.* بوغيلان آدم هر نه بولور ايسه آكا ياپشور On s'accroche à ce qu'on peut كيشى كوجى يتديكنه تشبث ايدر

S'ACCROCHER à un prince, à un grand seigneur *A.* تشبث بدامن حمايت دست زدن *P.* دامن *T.* فى ذيل الحماية حمايته ياپشمق ‖ Il ne savait où donner de la tête, il s'est accroché à ce grand seigneur قنغى طرفه باش اوره‌جغنى بيلدميوب عظمادن فلانك دامن حمايتنه تشبث ايلمكه مجبور اولمشدر

ACCROIRE. Il n'est usité que précédé du verbe Faire, et signifie, faire croire ce qui n'est pas *A.* الزام الوثوق والاعتماد *P.* اعتماد ايتديرمك ـ ايناندىرمق *T.* گروانيدن ‖ Il n'est pas homme à qui l'on en puisse faire accroire قولايلق ايله ايناندىره‌جق آدم دكلدر

On dit qu'un homme s'en fait accroire, pour dire, qu'il présume trop de lui-même *A.* ادّعاء ـ ذهاب فى عجب النفس *T.* كندوبى بكنمك *P.* خودبينى نمودن ‖ Depuis qu'il a cette place, il est devenu glorieux; il s'en fait accroire بو منصبى ضبط ايده‌ليدنبرو متعظم اولوب مسلك عجب وخيلايه سالك اولور Il a quelque mérite, mais il s'en fait trop accroire نوعمّا هنرمند ايسه‌ده خودبينلكى غالبدر

ACCROISSEMENT. Augmentation, agrandissement *A.* نمو ـ ربو *T.* آرتمه *P.* افزايش ـ بالش نشو ونما ـ ازدياد ـ تزايد ـ ‖ Grand accroissement تزايد عظيم L'accroissement du corps humain, d'une plante بدن انسانك وبر زياده‌لنمه ـ گورلك ـ L'accroissement d'un État حال ربعانى ـ نباتك نشو ونماسى

Accroissement de biens, d'honneurs, de fortune تزايد وتوسّعى ـ ملكك نمو وازديادى مال ومنال وشان واعتبارواقبالك L'accroissement de la religion chrétienne dans les Indes نمو وتزايدى مذهب عيسويك ممالك هنده كسب نمو وازديادى Accroissement de la rivière *A.* جموم المياه الانهار *T.* افزايش چايك قبا رمسى آب رود

ACCROÎTRE. Augmenter, rendre plus grand, plus étendu *A.* افزاييدن ـ باليدن *P.* تنميه ـ توسيع ـ تزييد ـ اربا ـ انما ـ ازكا تنميه ‖ Accroître son bien گورلتمك ـ قبارتمق ـ آرتورمق *T.* باغچه‌يى un jardin تزييد ايراد ايتمك son revenu مال ايتمك Accroître sa puissance, sa gloire, sa réputation, توسيع ايتمك اسباب قوتنى وشان وشهرتنى وصيت ونامنى son autorité وقوت حكومتنى متزايد وافزون ايتمك

On dit, qu'une portion de terre accroit à un autre par allusion, par atterrissement بر قطعهٔ ارض قطعهٔ آخره من جهة اللحق منضم اولور

S'ACCROÎTRE. *A.* كسب الربو والنمو ـ ترقى ـ استزاده ـ تزايد *T.* آرتمق ـ قبارمق ـ ارتمق *P.* افزايش پذيرفتن ـ افزودن ـ كسب الوسعة ـ ‖ Sa fortune, son bien s'accroit tous les jours مال چوغلمق ـ Il avait une terre fort bornée; elle s'est accrue بغايت مختصر چفتلكى وار ايدى ومنالى كلّ يوم تزايد ايتمكده در صكره‌دن كسب وسعت ايلدى

s'ACCROUPIR. S'asseoir sur sa croupe *A.* تورك ـ سرون بر *P.* چوملوب ـ چوكوب قيچ اوزرنده اوتورمق *T.* زمين شدن اوتورمق

ACCROUPISSEMENT. V. Accroupir.

ACCUEIL. Réception *A.* تلقى *P.* پذيرايى *T.* كورشمه ‖ Bon accueil سوء تلقى Mauvais accueil تلقّى دلنواز ـ حسن تلقى تلقّى بد معامله ايله كورشمه ـ تلقّى نا خوش ـ Accueil froid تلقّى مكرمانه تلقى favorable معامله باروده ايله تلقى ـ بارد civil تحميل جميلهٔ متنى موجب تلقّى خاطر ساز obligeant اولدجق حسن تلقى

Faire accueil, se prend toujours en bonne part *A.* تلقّى طاتلولق ايله بولشمق *T.* با روى دل پذيرفتن *P.* بالقبول ميرمذكور ‖ Ce prince fait accueil à tous ceux qui vont chez lui زيارتنه وار انلرك جمله‌سنى روى دل خاطرساز ايله وارانلرك جملدسنه التفات ايله تلقى ـ تلقّى بالقبول ايدر ايدر

مبادرت ایلدکلربنی لدی المشاهده بر دیوار دیبنه استناد برله وافر زمان مدافعدیه قیام ایلدی

ACCUMULATEUR. Celui qui accumule *A.* مستحقب ـ مدّخر *P.* برتهیده ساز *T.* بیغدیربجی || Accumulateur d'écus, de vivres مدّخر نقود واموال ومستحقب ذخایر وارزاق

ACCUMULATION. Action d'accumuler, ou le résultat de cette action *A.* تراکم *P.* آغاشدگی *T.* بیغلمه || Accumulation de biens, d'honneurs تراکم اموال واسباب شرف ورفعت

ACCUMULER. Mettre les unes sur les autres des choses de la même nature, de manière qu'elles s'élèvent jusque vers le comble *A.* رکم ـ تکویم ـ ادّخار ـ جمع *P.* برتهیدن ـ آغاشدن *T.* بیغمق ـ برکدرمک || Accumuler des biens, des trésors ادّخار اموال وجمع خزاین مالامال ایتمک Accumuler sou اقچه اقچه ـ دینار بر دینار جمع وتکویم ایتمک sur sou اوزرینه بیغمق

On dit figur. Accumuler crime sur crime *A.* ضمّ الجرم الی الجرم *P.* جرم نهادن *T.* جرم بر بالای قباحت اوزرینه قباحت بیغمق

S'accumuler. *A.* ارتکام *P.* آغاشده شدن *T.* بیغلمق || Des arrérages s'accumulent tous les jours بقایا کلّ یوم متراکم اولمقده تراکم ایتمکده در ـ در

Accumulé. *A.* متکوّم ـ متراکم *P.* برتهیده *T.* آغاشده ـ بیغلمش ـ برکمش ـ

ACCUSABLE. Qui peut être accusé *A.* قابل ـ ممکن الاتهام *P.* شایان اتهام *T.* اوزرینه صوچ آتیله بیلهجک الاظنان

ACCUSATEUR. Celui qui accuse quelqu'un en Justice *A.* متهم *P.* تهمت انداز *T.* تهمت آتیجی || برکمسندنک اوزرینه تهمت آتان صورتنی اتّخاذ ایلدی Il s'est rendu accusateur تهمت آتار

ACCUSATION. Action en Justice, par laquelle on accuse quelqu'un *A.* تهمت *P.* بزهکاری *T.* تهمت ـ صوچ || Accusation capitale مستحق نکال اولهجق تهمت Il y a plusieurs chefs d'accusation contre lui تهمت اولمق اوزره علیهنه عزو اولنمش علیهنه نیچه نیچه تهمتلر اسناد اولندی ـ متعدّد مادّهلر وار در Susciter une accusation برکمسندنک علیهنه اتهامی موجب اولهجق بر مادّه پیدا ایتدیرمک

Il se dit aussi généralement de tout reproche, de toute imputation qu'on fait à quelqu'un *A.* اسناد pl. اسنادات ـ اتهام *P.* اتهامات pl. *T.* بزه افکنی ـ صوچ آتمه || Vous l'accusez

ACCUEILLIR. Recevoir quelqu'un *A.* تلاقی ـ ملاقات *P.* پذیرفتن *T.* کورشمک || Il nous accueillit de la manière du monde la plus honnête جهانده امثالی یوق التفات عظیمه غایت Il nous accueillit fort froidement ایلهبزه ملاقات ایلدی بارد معامله ایله بزه ملا قات ایلدی

Figur. il se dit des choses *A.* اصغا *P.* گوش دادن *T.* قولاق ویرمک ـ دیکلمک || Il accueillit fort mal cette proposition دیکلدی ـ بو تکلیفی ردّت طبع ایله اصغا ایلدی بو تکلیفه ایرکنرک قولاق ویردی ـ

Il se dit figur. de tous les accidens fâcheux qui arrivent à quelqu'un *A.* استقبال *P.* در پیش آمدن *T.* قارشولیوب || Le vent, la tempête les accueillit اوکه چیقوب صاتشمق ـ صاتشمق حملات ریح شدید وصدمات فورتنهٔ هائل آنلری La pauvreté, la misère, tous les malheurs du monde l'ont accueilli آنلری قارشولیوب صاتشدی ـ استقبال ایلدی فقروفاقه ومسکنت حال والحاصل کافّهٔ آفات ومصایب اوکنه چیقوب صاتشدیلر

Accueilli. *A.* مقبول ـ متلاقی *P.* قبول کرده ـ پذیرفته *T.* کوروشلمش

ACCUL. Lieu qui n'a point d'issue *A.* مضیق ـ مأزم ـ مأزق *P.* تنگنای ناگریز *T.* دیبی یوق بوجاق ـ قصیق یر || Ceux qui poursuivaient les criminales, les poussèrent dans un accul مجرملرک تعقیبنه مأمور اولنلر مرسومونی بر تنگنای ناگریزه قصدیردیلر

Il se dit aussi, des piquets qu'on enfonce à terre pour retenir le canon *T.* طوبی آلیقویجق قازیق

Il se dit aussi, d'une petite anse dans la mer V. Anse.

ACCULER. Pousser dans un lieu sans issue, contre quelque chose qui empêche de reculer *A.* ایزاق *P.* بتنگنا در زدن *T.* دیبسز بوجاغه قصدیرمق || Il le poussuivit l'épée à la main, et l'accula contre la muraille مسلول السیف اولدرق پسنه دوشوب بر دیواره قصدیردی Notre armée avait acculé celle des ennemis عسکرمز دشمن عسکرینی بر مضیق بی منفذه قصدیردی

S'acculer. Se ranger contre un coin, contre une muraille pour se défendre *A.* استناد *P.* پشت دادن *T.* طیانمق || Se voyant poursuivi par quatre hommes, il s'accula contre la muraille, et se défendit long temps درت کشی پسنه دوشوب تعقیبنه

de paresse, de peu d'exactitude, c'est une accusation bien mal fondée فلانی اهمال ورخاوت وقصور دقت ایله اتهام ایدر بو محض - ایسدک بو محض اسناد ما لم یکن قبیلندندر اسناد بی اساسدر On l'accuse de beaucoup de désordres, mais ce sont des accusations calomnieuses حقنه کلی مرتبه تسیّب حال تهمتی عزو اولنور انجق بونلر هب اسنادات افترا آمیز قبیلندندر

ACCUSER. Dénoncer et traduire quelqu'un devant un juge, comme coupable d'un délit, pour en poursuivre la punition *A.* بر کس تهمت - بر کس بزه انداختن *P.* اتهام - القاء التهمة صوچ آتمق *T.* انداختن || Accuser un homme de vol, d'assassinat بر کمسنه نک علیهنه سرقت وقتل تهمتنی القا ایتمک Il a été accusé d'avoir intelligence avec les ennemis دشمن ایله معاملهٔ خفیه سی اولمق اوزره اتهام اولندی حقنه القا اولنان جرم وتهمت Le crime dont on l'accuse

On dit d'un criminel qui a avoué son crime, qu'il s'est accusé lui-même اقرار تهمت ایلدی - اتهام نفس ایلدی

On dit aussi, Accuser un acte de faux *T.* بر سندک حقنه اسناد کذب ایتمک

Il signifie aussi, imputer quelque faute à quelqu'un *A.* عزو *P.* بزه حمل التهمة - تجرم - اظنان - اسناد الجرم - التهمة *T.* تهمتلو قلمق - صوچ آتمق || Accuser quelqu'un de négligence بر کمسنه نک اوزرینه اسناد تهمت کاری نسبت کردن L'accuser à tort اسناد قباحت نکاسل ایتمک - نکاسل ایتمک بر کمسنه یی - بر کمسنه یه بغیر حقٍ اسناد تهمت ایتمک On l'accuse d'avoir fait cette satire لا عن اصلٍ اظنان ایتمک عزو ایدرلر - بو هجوک انشاسنی اوزرینه حمل ایدرلر اسناد ایدرلر -

Il se dit aussi au sens de servir de preuve *A.* شهادت *P.* شاهد حال اولمق *T.* گواهی کردن || Le fait vous accuse وقوع حال سنک علیهنه شهادت ایدر Toutes les apparences accusent sa mauvaise intention ظواهر احوالک مجموعی فساد نیتنی شهادت ایدر

On dit, Accuser ses péchés, pour dire, déclarer ses péchés au prêtre *T.* اعتراف ذنوب ایله اتهام نفس ایتمک - اعتراف ذنوب ایتمک

On dit qu'un homme accuse juste *A.* صحیح - صادق القول *P.* درستگو *T.* طوغری سوزلو الکلام

Et dans le sens contraire, qu'il accuse faux *A.* کاذب القول *P.* دروغگو *T.* یلان سوزلو

On dit aussi, accuser la réception d'une lettre *A.* اخبار مکتوبک وصولنی اخبار ایتمک *T.* الوصول المکتوب

Accusé. *A.* متجرّم - متهّم - متهوم *P.* نسبتکردهٔ جرم وگناه *T.* اوزرینه صوچ آتلمش

Il signifie aussi, celui qui est accusé en Justice *A.* متهوم *P.* - متهم ومتهوم *T.* تهمتلو || L'accusateur et l'accusé اتهام ایدن واتهام اولنان

ACÉPHALE. Qui n'a point de tête *A.* بلا رأس - لارأس *P.* بی سر *T.* باشسز || Insectes acéphales حشرات بلا رأس

Au figuré. Qui n'a point de tête *A.* بلا رئیس *P.* بی سرکرده *T.* امت بلا رئیس || Secte acéphale باشی یوق

ACERBE. Qui est d'un goût âpre. V. Âpre.

ACERBITÉ. V. Âpreté.

ACÉRER. Mettre de l'acier dans du fer *A.* اشباع الفولاد *P.* در آهن پولاد آمیختن فی الحدید *T.* دموره چلیک قاتمق

Acéré *A.* شبیع بالفولاد *P.* بپولاد آمیخته *T.* چلیکلنمش || Goût acéré طعم قابض *A.* قابض

Il se dit aussi du fer, lorsqu'il est rendu tranchant par le moyen d'acier *A.* مونّف - محدّد *P.* تیز *T.* کسکینلنمش || Lame acérée کسکینلنمش قلیج یلمانی Flèches acérées نبال محدّده

ACÉRIDE. Emplâtre fait sans cire *A.* لاصقی غیر مشموع *T.* مومسز یاقی

ACESCENCE. Disposition à l'acidité *A.* خلال *P.* ترشکک میخوشلق - اکشیمسیلک *T.* میخوشی -

ACESCENT. Qui approche de l'acidité *A.* ذو الخلال *P.* ترشکک اکشیمسی - اکشیمترک *T.* میخوش -

ACÉTEUX. Qui tient du goût du vinaigre *A.* خلّ *P.* ترشناک اکشی - سرکمسی *T.*

ACHALANDER. Procurer des chalands, des pratiques *A.* تکثیر فراوانئ خریداران آوردن *P.* تزیید المشترّیین - البایعین

S'achalander. *A.* تکثّر البایعین *P.* تزاید المشترّیین - مشتری یی چوغلتمق *T.* || La bonne marchandise et le bon marché achalandent fort une boutique بر دکّانک تکثّر بایعینه وسیله اولان امتعه نک جودتی واعتدال قیمتیدر

افزودن خریداران *T.* مشتریلر چوغلمق || Si vous voulez vous achalander, logez-vous dans un meilleur quartier تکثیر مشتریانی دیلر ایسەک بوندن اعلا بر محلەده اتخاذ مسکن ایله

ACHARNEMENT. Action d'un animal qui s'attache opiniâtrement à sa proie *A.* کسکین *T.* تندئ غرش *P.* شدّت البطش قاورایش

Il se dit aussi des personnes *A.* شدّت التهوّر - مماضغه *P.* قتی چوق سردلک *T.* تندئ بی اندازه || Ils se sont battus avec acharnement - مماضغهٔ شدیده ایله جنکلشدیلر متهوّرانه طوقشدیلر

Figur. il se dit, de l'acrimonie opiniâtre qu'on a contre quelqu'un *A.* شدّت المغایظه *P.* شدّت العنف - خشم وکینه *T.* اونکولک || L'acharnement de ces deux plaideurs est inconcevable بو ایکی خصملرک یکدیگری حقنه شدّت عنف ومغایظتلری دائرهٔ عقلدن خارجدر

ACHARNER. Exciter, irriter *A.* تهییج الغیظ - تعنیف - تغییظ *P.* اویکه لندرمک *T.* غرشایندن - کینه انگیختن - بخشم آوردن || Je ne sais qui peut les avoir acharnés les uns contre les autres بری برلرینی اولقدر عنف وغیظه کتورن کیمدر بیلەمم - بینلرنده اولقدر تهییج غیظ ایدن کیمدر بیلەمم - Ils sont acharnés au combat حین محاربده احد هما آخری حقنه تهوّر ومماضغت اوزره درلر

S'ACHARNER. S'attacher avec fureur *A.* تسلّط بالعنف والشدّة *P.* بغرش افتادن *T.* قاورایوب صاپلنمق - ابطاش بالعنف - اوزرینه دوشوب قاورامق - || Le tigre s'acharne sur sa proie قپلان فریسەسی اوزرینه بالعنف والشدّه انشاب اظفار نمر ژیان شکارینی عنف ایله قاورایوب - بطش وشدّت ایدر اوزرینه صاپلانور

ACHARNÉ. *A.* شدید الغیظ *P.* غرمیده - غرشیده اویکه لنمش || Un combat acharné محاربهٔ - حرب وقتال شدید الغیظ اویکدلو جنک - بالمماضغه

Il signifie aussi, attaché à quelque chose avec excès *A.* منهمک *T.* دوشکون || Un homme acharné au jeu *P.* مغرم - افتاده قماربازلغه مغرم ومنهمک بر ادم

ACHAT. L'action d'acheter *A.* مبایعه - شرا pl. مبایعات *P.* صاتون آلمه *T.* خرید || Un bon achat مبایعهٔ - مبایعهٔ رابحه مبایعهٔ غیر مرغوبه - مبایعهٔ ردئیه Mauvais achat مرغوبه Faire achat de marchandises مبایعهٔ اموال ایتمک

Il signifie aussi, la chose achetée *A.* مبیع pl. - مبیعات صاتون آلنمش شئ *T.* خریده *P.* مشترا

ACHE. Nom d'une herbe *A.* کرفس مائی *P.* کرسب آبی *T.* صو کرویزی

ACHEMINEMENT. Ce qui est propre à faire parvenir à la fin qu'on se propose *A.* وسیلة التمشیة - وسیلهٔ *P.* طریق موصل *T.* یولنه کیرمه - یورتمه || C'est un grand acheminement à la paix - امر مصالحه‌یه عظیم بر طریق موصلدر تسهیل طریق - امرصالحه‌نک یورتمسنه سبب کلیدر امر مصالحه‌نک تمشیتنه وسیله - مصالحه‌یه وسیله اولەبیلور عظیمه در

ACHEMINER. Mettre en état de pouvoir réussir *A.* تسهیل - یورتدرمک *T.* براه آسانی نهادن *P.* تذنیب - الطریق بو || Cet événement peut acheminer la paix یولنه قویمق تسهیل طریق - حادثه امرصلحک تسهیلنه مدار اولە بیلور امر مصالحه‌نک یورتمسنه - مصالحه‌یه وسیله اولە بیلور وسیله اولە بیلور

S'ACHEMINER. *A.* انسلاک - توجّه - عزیمت *P.* رو براه یول طوتمق *T.* عزیمت شدن || Nous nous acheminâmes vers cet endroit فلان طرفک یولنی - فلان طرفه توجّه ایلدک فلان سمته طوغری رو براه عزیمت اولدق - طوتدق On dit figur. qu'une affaire s'achemine فلان مصلحت منسلک یوربمکه باشلامشدر - یولنه کیرمشدر - طریقهٔ مقصود اولمقده در

ACHÉRON. Fleuve d'Enfer *A.* اثام

ACHETER. Acquérir à prix d'argent. *A.* اشترا - انباع *P.* خریدن *T.* صاتون آلمق || Acheter des étoffes, des provisions اقمشه وامتعه وذخایر وارزاق مبایعه ایتمک Acheter une maison بر باب منزل اشترا ایتمک Acheter argent comptant پیشین اقچه ایله مبایعه - عن نقدٍ مبایعه ایتمک Acheter à crédit - علی طریق النسیه اشترا ایتمک à bon marché بهای ویرەسی یه اولدرق مبایعه ایتمک Acheter cher غالی بها ایله مبایعه رخیص ایله مبایعه ایتمک à vil prix دون بها ایله مبایعه ایتمک بهالو آلمق - ایتمک Acheter au poids de l'or آلتون درهم ایله وزن ایدەرک Acheter en double en gros آلتون آغرلغنه صاتون آلمق - مبایعه ایتمک طوبدن ایکی قات بها ایله مبایعه ایتمک

كسراً مبايعه en détail جملةً مبايعه ايتمك ـ مبايعه ايتمك ايتمك

Figur. Obtenir avec beaucoup de peine *T.* بهالو آلمق ‖ J'ai bien couru pour obtenir cette grâce, on me l'a bien fait acheter بو مساعده‌يى تحصيل ايچون خيلى نكاپو ايلدم بكا C'est une dignité qu'il a achetée de son sang غايت بهالو آلدرديلر C'est acheter cher un repentir que de se ruiner, pour satisfaire ses plaisirs بو منصبى قانى بهاسيله تحصيل ايلدى بر كمسنه حظوظ نفسانيه‌سنى استيفا ايچون خرابيت حالنى ارتكاب ايده‌جك اولور ايسه اولبابده حاصل اوله‌جق پشيمانى وندامتى بهالو آلمش اولور

Acheté. *A.* مشترا ـ مبيوع *P.* خريده *T.* صاتون آلنمش

ACHETEUR. Celui qui achète *A.* مشترى *P.* خريدار *T.* صاتون آليجى

ACHÈVEMENT. Fin de l'exécution d'une chose *A.* ختام ـ تمام *P.* تمامت *T.* تماملمه ‖ Il ne manque que le toit pour l'achèvement de cette église بوكليسا بناسنك اتماميچون انجق سقفنك بناسى قالمشدر

Il se dit figur. de la perfection dont un ouvrage est susceptible *A.* نصاب الكمال *P.* بكمال رسى *T.* كماله كتورلمه ‖ La perfection est l'achèvement d'un ouvrage برايشك اتمامى نصاب كماله بلوغيله حاصل اولور

ACHEVER. Conduire un travail jusqu'à sa fin *A.* اتمام ـ ختم *P.* رهين ختام ـ بانجام رسانيدن ـ سپريدن تكميل ـ تتميم ـ تمام ايتمك ـ تماملمق *T.* كردن ‖ Il a achevé son entreprise متصدّى اولديغى مصلحتى رهين ختام ايلدى Les bâtimens sont achevés ابنيه ختامپذير اولمشدر

Il signifie aussi, porter le coup mortel à quelqu'un qui est déjà blessé ‖ Ce passant a été blessé par des voleurs, Il en est venu d'autres qui l'ont achevé ابناى سبيلدن بريسنى حرامىلر جرح ايلدكدنصكره بشقه بر حرامى گروهى ظهورايله ايشنى تمام ايلديلر

Achevé. *A.* متمّم ـ ختامپذير *P.* رهين بالختام ـ بانجام *T.* تماملنمش ـ رسيده ‖ Il signifie aussi, accompli, parfait dans son genre *A.* مكمّل ـ تامّ *P.* بكمال رسيده ـ با كمال *T.* كمالنى ‖ Une beauté achevée بولمش جمال با كمال

Et extrêmement mauvais dans son genre ‖ C'est un fou achevé تمام احمقدر

ACHILLÉE. Sorte de plante *A.* حشيشة الرئة *T.* قيسون ـ قنديل چيچكى

ACHOPPEMENT. V. Pierre d'achoppement.

ACHORES. Petit ulcère qui attaque principalement les enfans *A.* سعفة *P.* شربنه *T.* صولوجه

ACIDE. Substance qui se fait distinguer par sa saveur aigre et piquante *A.* حامض pl. حوامض *P.* ترش *T.* اكشى ـ حموضتلو ‖ L'acide vitriolique حامض زاجى L'acide nitreux حامض ملح البحر L'acide du sel marin حامض شورجىّ

ACIDITÉ. Qualité de ce qui est acide *A.* حموضت *P.* ترشى *T.* اكشيلك

ACIDULE. Tout ce qui a un goût légèrement aigre et acide *A.* ذو الحموضة ـ مزّ *P.* ترشكك *T.* ميخوش ـ اكشيرك

ACIDULER. Rendre aigre *A.* احماض *P.* ترش كردن *T.* جزيجه احماض ‖ Une boisson légèrement acidulée اكشتمك اولنمش مشروب

ACIER. Espèce de fer connu sous ce nom *A.* انيف ـ ذكير ـ ‖ جليك *T.* پولاد ـ آهن نر ـ روهنا ـ روهن *P.* فولاد ـ يلب Acier de bonne trempe صويى اعلا جليك Acier de Damas پولاد دمشقى

ACIÉRIE. Bâtiment où l'on fait de l'acier *A.* دار التصنيع *T.* جليك كارخانه‌سى *P.* روهن خانه الذكير

ACONIT. Espèce de plante vénéneuse *P.* خانق النمر *T.* قپلان اوتى ـ قپلان بوغان

ACOQUINANT. Qui acoquine *A.* جاذب الفؤاد *P.* دلكش ـ آتش En hiver, le feu est acoquinant ‖ كوكل قاپيمجى *T.* دلربا وقت شتاده جاذب الفؤاد در

ACOQUINER. Attirer *A.* جذب الفؤاد *P.* دل كشيدن ـ Le métier de gueux acoquine ceux qui l'ont fait une fois صنعت جرّوسؤال بر كرّه مباشرت L'oisiveté acoquine كوكل قاپمق *T.* دل ربودن ‖ ايدنلرك كوكلنى البتّه جذب ايدر كسل وبطالت انجذاب فؤاد ايدر

S'acoquiner. *A.* انجذاب الفؤاد *P.* دلداده شدن *T.* كوكل ‖ Il s'est acoquiné en ce pays-là قاپلمق اول ديارده منجذب الفؤاد اولمشدر

Il se dit aussi en parlant des animaux domestiques *A.* تضرّى *P.* آلفتن *T.* آلشمق ـ دادانمق ‖ Il ne faut pas qu'un chien de chasse s'acoquine à la cuisine بر كلب شكارينك مطبخده

دادانمسی جائز دکلدر

ACOQUINÉ. *A.* منجذب الفؤاد *P.* دلربوده *T.* کوکلی قاپلمش

ACORE. Sorte de racine *A.* اکیر *T.* آلواه *P.* وچ - قارون

ACOUSMATE. Bruit de voix humaines ou d'instrumens *A.* صتیت *P.* غرغاب *T.* جغلتی

ACOUSTIQUE. Théorie des sons *A.* علم الانعکاس الاصوات || Traité d'acoustique انعکاس اصواتی مشتمل تألیف

Il se dit adjectivement des instrumens qui servent à augmenter le son *A.* مصوّت *P.* آواز افزا *T.* سسی قباردیجی

On appelle, Nerf acoustique, le nerf qui va à l'oreille *A.* عصب السمع *P.* پی گوش *T.* قولاق سکیری

ACQUÉREUR. Celui qui acquiert des biens immeubles *A.* مبایع *P.* مستملک - خریدار ملک *T.* صاتون آلیجی ملک || Acquéreur de bonne foi ظنّ صادق ایله مستملک Nouvel acquéreur مستملک جدید

ACQUÉRIR. Rendre sien par achat *A.* مبایعه - انبیاع - اشترا *P.* خریدن *T.* صاتون آلمق || Acquérir une terre, une maison بر چفتلک وبر باب منزل اشترا ایتمک Acquérir de ses deniers کندو مالیله مبایعه ایتمک Acquérir du bien légitimement بحقّ اشترای ملک ایتمک Acquérir du bien par de bonnes, par de mauvaises voies طرق محموده ویاخود طرق فاسده ایله اشترای املاک ایتمک Acquérir quelque chose au nom d'autrui بر شیئی آخرک طرفندن اولدرق sous le nom d'un autre آخرک طرفندن وکالةً اشترا ایتمک - اشترا ایتمک بر شیئی آخرک اسمنده اولدرق Il a beaucoup acquis depuis quelque temps برمدّتدنبرو ایتمک قتی کلّی مبایعه ایتدی

On dit aussi, Acquérir les droits de quelqu'un بر کمسنه‌نک Et acquérir un nouveau droit sur quelque chose استحقاقلرینه مالک اولمق بر شیئک حقنه حقّ جدید تحصیل حقّ جدیده مالک اولمق - ایتمک

Il se dit aussi, de toutes les choses qui se peuvent mettre au nombre des biens et des avantages *A.* اکتساب - کسب *P.* احتراش - اقتنا - تحصیل - کوالیدن - الفاختن - الفنجیدن *T.* اندوختن - قزانمق || Acquérir de l'honneur کسب عزّ تحصیل رأس المال شان وشرف ایتمک - وشرف ایتمک de la réputation کسب نام - کسب صیت ونام ایتمک

du crédit کسب اعتبار ایتمک وشهرت ایتمک de l'autorité احراز مرتبهٔ حکومت ایتمک - کسب حکومت ایتمک de la science Il s'est acquis quantité d'amis تحصیل بضاعهٔ علم ومعرفت ایتمک وافر اصدقا واحبّا کسبنه موفق اولدی Il s'est acquis les bonnes grâces de son maître افندیسنک متبوعنک حسن نظرینی - حسن توجّهنی کسب ایلدی Vous avez acquis beaucoup de gloire en cette occasion تحصیله موفق اولدی بو خصوصده تحصیل شان ایتمش اولدک Il a acquis des droits à l'estime publique بین الناس مستلزم بین - حرمت واعتبار اولدجق استحقاقلر کسب ایلدی العامّه

ACQUIS. *A.* صاتون آلنمش *T.* خریده *P.* مبیوع - مشترا الفنجیده - اندوخته - الفاخته - کوالیده *P.* مکتسب - مکسوب کسب - کسب خبیث || Du bien mal acquis قزانلمش *T.* یولسز قزانلمش مال - حرام Qualités naturelles, qualités acquises طبیعی - خصایل خلقیّه وکسبیّه - خصایل ذاتیّه ومکسوبه واکتسابی خصلتلر

On dit, Je vous suis acquis, pour dire, vous êtes assuré de mon attachement سنک - سنک مال مملوکک مثابه‌سنده‌یم یانکده ملک مشترا مثابه‌سنده یم

Il s'emploie aussi substantivement || Cet homme a de l'acquis, beaucoup d'acquis, pour dire, qu'il est très-instruit فلان کشی کثیر التحصیلاتدر

ACQUÊT. Chose acquise *A.* مبیعه - مبیع pl. مبیعات *P.* خریده *T.* بر مبایعهٔ حسنه || Il a fait un bel acquêt صاتون آلنمش شئی بر مبیع حسن - ایتدی

En style de Pratique, Acquêts au pluriel, se dit proprement des biens qu'on a acquis *A.* اموال مکسوبه pl. مال مکسوب - مال کوالیده - مال اندوخته *P.* حریشه - ملک الید - قزانلمش مال *T.* || Les acquêts et les propres اموال مکسوبه وموروثه Il est permis à un homme de disposer de son acquêt هر کس اموال مکسوبه‌سنی کیف ما یشاء تنظیمه مأذون ومختاردر

Il signifie aussi, avantage, profit *A.* منافع pl. منفعت - نفع *T.* فائده pl. فوائد *P.* سود || Il n'y a pas grand acquêt à vendre cette marchandise بر مقوله مالک فروختنده Vous aurez plus d'acquêt de le payer que de plaider کلّی منفعت یوقدر دعوا ایتمکدن ایسه اقچه‌یی ویرسک انفعدر

ACQUÈTER. Acquérir un immeuble par un acte quelconque

ذمّتنده محسوبًا ادا ایتمک || Cela va à l'acquit des mineurs ورثهٔ صغارک ذمّتلرینی تخلیص ایچوندر

On dit figur., Faire quelque chose pour l'acquit de sa conscience بر شیئی - بر شیئی تطمین نفس ایچون ایشلمک نفس مخطره‌یی اضطرابدن تخلیص ایچون ایشلمک

On dit, Faire quelque chose par manière d'acquit, pour dire, la faire seulement par ce qu'on ne peut pas s'en dispenser *T.* زوراکی ایشلمک - بالضرور یاپمق - کرهاً ایشلمک

Acquit-à-caution. Billet que les commis d'un bureau donnent pour faire passer librement un ballot à sa destination *A.* ورقة - اذن تذکره سی *T.* گذر نامه *P.* ورقة الجواز - الرخصة مرور تذکره‌سی

ACQUIT-PATENT. V. Patent.

ACQUITTER. Remplir une obligation *A.* تخلیص الذمّة - از وام وارسته - رها کردن ذمّت *P.* تخلیص عن الدین بورجدن قورتارمق - ذمّتنی قورتارمق *T.* کردن || Il a acquitté son ami, sa succession دوستنک ذمّتنی واستوراث ایلدیکی ترکه‌نک اوزرنده اولان ذممانی تخلیص ایلدی Il s'est obligé de m'acquitter et indemniser بنی دیوندن تخلیص وضررمی تضمین ایلمکی در عهده ایلدی Il s'est acquitté de cent mille francs depuis peu عهد قریبدنبرو یوز بیک غروشلق دیوندن خلاص بولدی Il a acquitté entièrement sa terre ملکنی دیوندن کلیاً تخلیص ایلدی

On dit proverbialement, Qui s'acquitte s'enrichit ادای دین ایدن تیز زنگین اولور

On dit figur., S'acquitter des obligations qu'on a à quelqu'un فلانک طرفندن سزا قلنان منن فراوانک شکرینی ادا ایتمک

On dit, S'en acquitter, pour dire, y satisfaire || S'acquitter de son devoir واجبهٔ ذمّتی ایفا ایتمک S'en acquitter bien کما هو اللایق ایفای ما وجب حال ایتمک S'en acquitter mal خلاف ما یلیق ایفای ما وجب حال ایتمک S'acquiter d'une commission ایفای مأموریت ایتمک Il s'acquitte bien de sa charge منصبک شاننی کما هو حقّه اجرا Il s'acquitte bien de tout ce qu'il fait هر شیئی لایقی ایدر اوزره اجرا ایدر

Figur. Acquitter sa conscience *A.* تطمین - تبریة النفس القلب

آوردهٔ دست تملّک - ملک خود کردن *P.* استملاک *A.* ملک ایدنمک *T.* کردن

ACQUIESCEMENT. Consentement donné par amour de la paix - رضا نمایی - تن دادگی *P.* مطاوعت - طوع - رضا *A.* رضا - اویوشمه *T.* سر فرویی - مطاوعتنمایی - رضا دادگی || Un entier acquiescement aux volontés de quelqu'un بر ویرمه Acquiescement à la sentence کمسنه‌نک رأی وارادهسنه رضای تامّ Acquiescement à la volonté de Dieu صادر اولان حکمه مطاوعت On ne peut refuser son acquiescement à une proposition si bien démontrée ارادهٔ صمدانیّه‌یه مطاوعت کما ینبغی ثبوتیافته، اولمش بر قضیه‌ده ارائهٔ طوع ورضادن امتناع اولنمق محالدر

ACQUIESCER. Consentir par amour de la palx *A.* ارتضا - رضا دادن - تن دادن *P.* ارائة الطوع والرضا - انطیاع - رضا ویرمک - اویشمق *T.* سر فرو کردن || Il a acquiescé à ce qu'on demandait de lui کندودن مطلوب اولان مادّه‌یه Acquiescer aux sentimens, aux volontés d'autrui آخرک آرا وافکار ومراداتنه ارائهٔ رضا ایلمک Acquiescer à une sentence بر حکمه ایفای لازمهٔ سر فرویی ومطاوعت ایتمک

ACQUISITION. Action d'acquérir des biens *A.* تملّک *P.* الفبخ - ملکسازی *T.* ملک ایدنمه || Faire un contrat d'acquisition بر قطعه تملّک حجّتنی یاپمق Depuis cette acquisition, il n'est rien arrivé فلان شیئک وقت تملکندنبرو بر درلو حادثه ظهور ایتمش دکلدر

Il signifie aussi, la chose acquise *A.* ملک pl. املاک - متملّک pl. متملّکات - مبیع pl. مبیعات || Bonne acquisition ملک مرغوب - ملک جیّد Voilà ma nouvelle acquisition اشته مبیع جدیدم - اشته ملک جدیدم Il lui a cédé son acquisition مبیعنی - مالک اولدیغی شیئی فلانه فراغ ایلدی فلانه فراغ ایلدی

ACQUIT. Quittance *A.* تذکرة الادا - وثیقة الخلاص *P.* خلاص تذکره‌سی - ادا تذ کره‌سی *T.* خلاصنامه || J'en ai bon acquit یدمده بوکا دائر معتبر ادا تذکره‌سی وار در Je fournirai des acquits bons et valables معتبر ومعمول به ادا خلاص تذکره‌لری - تذکره‌لری ابراز ایده جکم

On dit, Payer une chose à l'acquit d'un autre, pour dire, la payer à la décharge d'un autre *T.* آخر کمسنه‌نک تخلیص

Il signifie aussi, Payer *A.* ادا ـ تأديه *P.* گزاريدن *T.* بر قطعه تمسكى ادا || Acquitter une obligation اوده‌مك ايتمك

On dit dans le même sens, S'acquitter.

ÂCRE. Qui a quelque chose de piquant *A.* حامز *P.* تيز *T.* كوزلرينه بر || Il lui tomba une humeur âcre sur les yeux كسكين نوع خلط حامز نزول ايلدى Le suc de cette herbe est âcre بو نباتك عصاره‌سى حامز الطعمدر Cela est d'un goût âcre كسكين دادى وار در ـ تيز مزه در ـ حمزت طعمى وار در

ÂCRETÉ. Qualité de ce qui est âcre *A.* حمزت *P.* تيزى *T.* كسكينلك ـ تيزلك || L'âcreté du sel, de la bile ملحك وصفرانك حمزتى

Et figur., Âcreté dans l'humeur *A.* حدّت الطبع *P.* تندخويى *T.* تيتزلك

ACRIMONIE. Âcreté active et mordicante, dont la nature se manifeste par les effets qu'elle produit *A.* حريفيّت ـ حرافت *T.* تيزلك || L'acrimonie du sel, des humeurs *P.* تيزى ـ حدّتى ـ ملحك واخلاطك حريفيّتى

ACRIMONIEUX. Qui a de l'acrimonie *A.* ذو الحرافة ـ حريف *T.* حريفيتلو *P.* تيز ـ حادّ

ACTE. Action d'un agent, opération *A.* عمل ـ صنع *P.* كار *T.* ايش || La création du monde est un acte de la puissance de Dieu خلقت عالم قدرت بالغهٔ جناب ربّ العزّتك عمل يديدر ـ بر صنع وكاريدر

Il se dit en Logique par opposition à Puissance *A.* فعل || Réduire la puissance en acte قوّتى فعله كتورمك La conséquence est bonne de l'acte à la puissance فعلك قوّت حقّنه ملازمه‌سى محمود واحسندر

On dit, Faire acte d'héritier, pour dire, un acte qui suppose qu'on a dessein de se porter héritier d'un défunt اجراى عمل وارثلك ـ اجراى كار وراثت ايتمك ـ وارث ايتمك || quand on a fait acte d'héritier, on est obligé aux dettes ايشنى ايشلمك وارث عملنى اجرا ايدن كشى اداى ديونه تركه‌يه واضع اليد اولان وارث ـ مجبور اولمش اولور هالكك ديوننى اداية مجبور اولور

Il se dit généralement de toutes sortes d'actions *A.* فعل pl. افعال *P.* كردار *T.* ايشلمه || Les mêmes actes plusieurs fois répétés forment l'habitude افعال متشابهه‌نك مرّة بعد اخرى

تكرّرى حدوث عادتى مستلزم اوله كلديكى دركار در

Il se dit aussi en termes de Morale *A.* عمل مندوب || Acte de religion اعمال مندوبهٔ ديندن بر عمل Acte de contrition عمل مندوب Acte d'humiliation عمل مندوب سدم وندامت تخشّع واستكانت

On dit, Acte d'hostilité *A.* افعال pl. فعل العدوان والخصومة دشمنجه حركت ـ دشمنلك ايشى *T.* العدوان والخصومة

On dit, Faire acte de possession, pour dire, un acte qui suppose qu'on se croit propriétaire d'une chose *A.* اجراء الحقّ المالكيّة

Il se dit aussi, de tout ce qui se fait par le ministère d'un officier de Justice *A.* حجّت pl. حجج ـ قباله ـ وثيقه pl. وثايق *T.* سند || Acte authentique *P.* سندات pl. سند ـ ترزده ـ چك Acte solennel سند حجّت معمول بها ـ سند معمول به Acte passé par devant notaire سند رسمى ـ معنون ومرسوم Passer un acte محكمه كاتبى حضورنده عقد اولنمش سند Signer un acte عقد سند ايتمك امضاى سند ايتمك

Il se dit aussi, des déclarations faites en Justice || Demander acte كيفيّت حالى ناطق سند طلب ايتمك Prendre acte de sa comparution حضور شرعده اثبات وجودى مبيّن سند On lui a donné acte de sa plainte بسط ايلديكى اخذ ايتمك J'en ai acte شكايتى مبيّن يدينه بر قطعه سند اعطا اولندى à la main بوكا دائر يدمده سند وار در

Acte sous seing privé. Toute convention passée entre des particuliers sans être revêtue de l'autorité publique *A.* سند غير معنون *T.* بلا معرفة المحاكم بالكز امضاى مخصوص ايله عقد اولنمش سند

Il se dit aussi, d'une dispute publique où l'on soutient des thèses *A.* مطارحة المسائل العلميّه ـ مباحثة علميّه || Soutenir un acte بر مباحثهٔ علميّه‌نك تأييد واثباتنه سعى ايتمك Présider à un acte مطارحهٔ علميّه مجلسنده رئيس اولمق

Il se dit aussi, d'une partie d'une pièce dramatique séparée d'une autre partie par un espace de temps *A.* مقامه pl. مقامات

Actes. Les décisions faites par autorité publique *A.* pl. احكام || Les actes du Sénat سناتو تعبير اولنور ديوانك احكامى Le Sénat cassa les actes de Néron سناتو ديوانى احكام نرونيّه‌يى نسخ ايلدى

Actes des Apôtres. *A.* كتاب الاعمال الحواريّين ـ كتاب

السير المحاربتين

ACTEUR. Celui qui représente au théâtre *A.* ملاعب pl. ملاعبين *P.* بازنده *T.* اوبنابيجى

Figur. Celui qui a part dans la conduite d'une affaire *A.* عامل pl. عمّال *P.* كار كن *T.* ايش كورن || Il a été un des principaux acteurs dans cette négociation بو مذاكره مصلحتنده باش عاملدر برى ايدى L'homme dont vous parlez est un très-bon officier, et un grand acteur au jour de combat ديديكك آدم سركردگان عسكر نامدارلردن اولوب روز جنك وپرخاشده ممتاز الاقران بر عامل بيهمتا در

ACTIF. Qui a la vertu de produire quelque chose en agissant *A.* عامل - فاعل *P.* كار ساز *T.* ايشليجى || La forme est active, et la matière passive - صورت فاعل ومادّه منفعلدر صورتده فاعليّت ومادّه‌ده انفعاليّت وار در

On dit. Dettes actives, pour dire, les sommes dont on est créancier *A.* مطلوبات *P.* خواسته *T.* ذمم ناسده اولان آلدجق - مطلوبات Et dettes passives, celles dont on est débiteur *A.* pl. ديون *P.* وام *T.* ويره‌جك - بورج

On dit, en parlant d'élection, Avoir voix active et passive, pour dire, avoir droit d'élire et d'être élu *T.* امر انتخابده هم آخرك حقّنه عامل وهم نفسى حقّنه جارى وشامل رأى صاحبى اولمق || Dans l'élection des Empereurs d'Allemagne, les Électeurs ecclésiastiques n'ont que voix active, les autres Électeurs ont voix active et passive آلمان ايمپراطورى انتخابنده رهبان زمره‌سندن اولان هرسكلرك رأيى يالكز آخرك حقّنه عاملدر لكن سائر هرسكلرك رأيى هم آخرك وهم نفسلرى حقّنه عامل وجاريدر

On dit, Prendre une part active dans une affaire, pour dire, y concourir de son action *T.* بر مصلحتده فعلاً معاونت || Je laisserai faire, et ne prendrai pas de part active بر مصلحتده فعلًا وضع يد مداخله ايتمك - ايتمك مصلحتى || Il a eu une part très-active dans le succès طبيعتنه ترك ايله فعلاً بر درلو اعانت ايده‌جك دكلم حسن نيتجه‌سنه فعلاً وحقيقةً عظيم دخلى وار ايدى

Il signifie aussi, qui agit avec promptitude *A.* شديد العمل *P.* مسراع - سريع العمل - *T.* چيره كار چابك ايشليجى || Le feu est le plus actif des élémens بين العناصر جملدن زياده سريع العمل اولان عنصر نار در

Il signifie aussi, agissant, diligent *A.* عمول - مقدام *P.* كار ايش ارى - ايشگذار *T.* بژكول - بشكون - ديو دست - گذار || C'est un homme extrêmement actif غاية الغايه عمول وكار طبع - ذهن بيفتور دائمىّ الاقدام Esprit actif گذار بر آدمدر بى كسل كثير الاجتهاد

Vie active. Celle qui consiste dans les actions extérieures de piété طاعت عمليدة مخصر اولان عيش وزندگانى

Actif, en termes de Grammaire *A.* متعدّى

ACTION. Exercice d'une puissance active *A.* عمل *P.* كار *T.* نارك خشب اوزرينه ايشلمه || L'action du feu sur le bois شمسك نباتات عملى L'action du soleil sur les plantes حقّنه عملى Le feu, par la violence de son action, vitrifie les métaux آتش شدّت عمليله معادنى صورت زجاجيّته وضع ايتديرر Une action vive عمل سريع momentanée عمل شديد كار يكدمه - الزوال

Il se dit généralement, de tout ce qu'on fait *A.* فعل pl. افعال *P.* كردار *T.* ايش || Bonne action عمل ردىّ Vilaine action عمل مستهجن - فعل قبيح - فعل جودتنما Action noire généreuse كردار بد - فعل شنيع افعال خيريّه‌يه مبادرت Faire de belles actions علوّ همّت اعمال حربيّه Actions militaires ايتمك

Il signifie aussi, combat *A.* مقارعه pl. مقارعات *P.* اوغراش - طوقشمه *T.* جنك - كارزار || Les deux armées étaient si près l'une de l'autre, qu'on jugea qu'elles ne se sépareront pas, sans qu'il y eût quelque action طرفين اردولرى شول رتبه‌ده مسافه قريبه‌يه كلديلر كه بينلرنده بلا حدوث المقارعه مفارقت ايده‌مه‌جكلرى متحقّق اولمشدر C'est un officier admirable pour un jour d'action جنك كونده نظيرى جنكى ايجاب يوق بر سركردهٔ عسكردر Engager une action عسكر ايتدرمك Des troupes commencent à entrer en action امر جنك وجداله مباشرت ايتمكده در

Et véhémence, chaleur à dire ou à faire quelque chose *A.* حرارت *P.* گرمى - گرميّت *T.* قيزغنلق || Parler d'action گرميّتلو سوز سويلمك - حرارت ايله نطق ايلمك Ce qu'il fait, il le fait avec action ايتدمكى ايشى حرارتلو طوتار

On dit, Être en action, pour dire, être en mouvement || C'est un homme qui est toujours en action دائمىّ الحركه بر آدمدر

Il signifie aussi, la contenance, le maintien d'un homme *A.* اوضاع pl. وضع *P.* طرز *T.* ادا || C'est son action ordinaire اوموزلری یوقاری قالدرمق وضع de hausser les épaules مّالوفیدر Il se tint long temps devant lui en action de suppliant فلانک حضورنده طول زمان متضرّع ونیازمند طرزنده قیام ایلدی

Il se dit particulièrement, de tout ce qui regarde la contenance de l'orateur *A.* طور ـ هیئت *P.* شیوه *T.* چلیم || Ce prédicateur n'a point d'action بو واعظده اصلا شیوه وهیئت Il a l'action belle l'action libre یوقدر حسن هیئتی وار در بارد وصیقندیلو l'action froide, contrainte سربست طوری وار در طور وهیئتنده بر نوع صوغقلق وصیقندی ـ طوری وار در وار در

Il signifie aussi, demande en Justice *A.* دعوا pl. دعاوی || Action criminelle حقوق دعواسی civile جرم وجنایت دعواسی Action personnelle مخصوص الی الشخص اولان دعوا Action de rapt سرقت دعواسی de garantie کفالت دعواسی Intenter action بر کمسنه نک اوزرینه ـ دعوایه مبادرت ایتمک دعوا ایتمک

Il signifie aussi, le droit qu'on a de faire une demande en Justice *A.* حق الادّعا pl. حقوق الادّعا || Il l'a subrogé en ses droits, noms et actions موجود اولان کافّهٔ استحقاقلرده وکندو اسمنده اولدرق اقتضا ایدهجک جمیع مطلوباتده وحقوق ادّعاده طرفندن فلانی نائب مناب ایلدی

En parlant de quelques anciens conciles, on appelle, Action, ce que dans les derniers on appelle Session *A.* مجلس pl. مجالس *P.* بزم *T.* لونجه || Dans la première action du concile مشورتنک اوّلکی مجلسنده

Il se dit aussi, de la somme qu'on a mise dans une compagnie de commerce *A.* سهم pl. اسهام || Action de la compagnie des Indes هندستان تجارتی شرکاسنک اسهامندن بر سهم

On appelle, Action de grâces, un témoignage de reconnaissance *A.* تشکّر *P.* شکرانه ـ شکرگذاری *T.* شکرایتمکلک || Rendre mille actions de grâces هزار بهزار ایفای لازمهٔ تشکّر Le Te Deum fut chanté en actions de grâces قرائت ایتمک اولنان دعا اجرای فریضهٔ تشکّر ضمننده ایدی

ACTIONNAIRE. Celui qui a action dans une compagnie de commerce *A.* صاحب السهم pl. اصحاب السهم *P.* سهمدار *T.* سهم صاحبی || Les actionnaires de la compagnie des Indes هندستان تجارتی شرکاسنک اسهام صاحبلری

ACTIONNER. Agir contre quelqu'un en Justice *A.* تصدّی الی بر کمسنه نک اوزرینه دعوا *T.* دعوا راندن بر *P.* الدعوا ادای || S'il ne paye pas, il faudrait le faire actionner دین ایتمیهجک اولور ایسه اوزرینه دعوا اولنمق اقتضا ایدر

ACTIVEMENT. D'une manière active *A.* بالاقدام ـ بالجدّ ـ مقدمانه ـ ورزشکارانه *P.* چالشهرق *T.* || Cela n'a pas été conduit assez activement بو ایش اولقدر جدّ واقدام ایلد اداره اولنهمدی

ACTIVEMENT. En termes de Grammaire *A.* متعدّیاً

ACTIVITÉ. Faculté active *A.* قوّة فاعلیّه || L'activité du feu نارک قوّت فاعلیّهسی

On appelle, Sphère d'activité, la sphère dans laquelle est renfermée la faculté d'agir d'un agent naturel *A.* حدود القوّة الفاعلیّه

Figur. Diligence, vivacité dans le travail *A.* سرعة العمل *P.* چاپکلک *T.* چاپکدستی ـ چالاکی || J'admire l'activité de cet homme بو آدمک سرعت عملی مدار حیرت اولهجق معنا در

ACTUEL. Effectif, réel *A.* مقارن الجدّ والحقیقة ـ حقیقی *P.* کرچکدن اولان *T.* بکار آورده || Payement actuel حقیقی اولان ادا

Il signifie aussi, présent *A.* حالی ـ حاضر *P.* اکنونی *T.* ـ حال وکیفیّت حالیّه ـ حال حاضر || État actuel شمدیکی شمدیکی حال

Il s'emploie aussi en différentes phrases par opposition à diverses choses. Ainsi on dit, Chaleur actuelle, c'est-à-dire, qui n'est pas en puissance حرارت بالفعل Intention actuelle, celle qui n'est pas virtuelle نیّت بالفعل Grâce actuelle, par opposition à habituelle قیض حقیقی Et péché actuel, par opposition à péché original زلّهٔ حالیّه

ACTUELLEMENT. Au moment présent *A.* الحالة هذه ـ حالاً *P.* اکنون *T.* شمدی ـ شمدیکی حالده || Il demeure actuellement en tel endroit حالا فلان محلّده ساکندر

ADAGE. Proverbe exprimé d'une manière piquante *A.* مثل pl. امثال ـ ضرب المثل pl. ضروب الامثال || Il ne parle que par adages ضروب امثال ایله تکلّم ایدر

ADAPTATION. V. Adapter.

ADAPTER. Ajuster convenablement une chose à une autre *A.* تلفیق ـ تطبیق *P.* چسپایندن *T.* یاقشدرمق ـ اویدرمق ‖ Adapter un couvercle à un vase بر طرفه قپاق اویدرمق

Il se dit aussi, de l'application qu'on fait d'un mot à une personne, à un sujet *A.* توفیق *P.* زیبایییدن *T.* یاقشدرمق ‖ Ce vers de Virgile lui est bien adapté فلانک حقنه سویلنان شعر تمام حالنه موافقدر

ADAPTÉ. *A.* مطابق ـ موافق *P.* چسپیده *T.* یاقشدرلمش ‖ Comparaison bien adaptée حاله موافق برقیاس Vers bien adaptés محلنه ـ حاله یاقشق بر بیت ـ حاله مطابق بر بیت صرف اولنمش بیت

ADDITION. Ce qui est ajouté *A.* ضمیمه pl. ضمایم علاوه ـ ضمایم pl. مضاف ـ علاوات pl. مستزاد ـ مضافات *P.* پس افزوده ضمّ ضمایم ‖ Faire des additions صکره‌دن آرتورلمش *T.* ضمایم جدیده‌یی مشتمل Un livre avec des additions ایتمک بر قطعه کتاب

On dit, Informer par addition مستزاداً اخبار ایتمک ـ علی طریق العلاوه انها ایتمک

Il se dit aussi, de la première règle d'arithmétique *A.* صنعة الاجمال *P.* جمع حساب صنعتی *T.* صنعت جیره ‖ Il ne sait encore que l'addition فنّ حسابده صنعت اجمالدن Faire une addition حسابی جمله غیری بر شیٔه واقف دکلدر حسابک یکوننی ایتمک ـ ایتمک

ADDITIONNEL. Qui est ou peut être ajouté *A.* منضمّ *P.* ضمّ ‖ Sou additionnel صکره‌دن آرتورلمش *T.* پس افزوده اولنمش اقچه

ADDITIONNER. Mettre plusieurs nombres ensemble *A.* جمع جمله *P.* اجمال الحساب ـ عقد الجمله ـ الحساب جمله ایتمک *T.* جیره کردن ـ بستن ‖ Il faut additionner toutes les sommes اعدادک مجموعنی جمله ایتمک اقتضا ایدر

ADDITIONNÉ. *A.* معقود الجمله *P.* جمله بسته *T.* جمله اولمش

ADUCTEUR. Nom de muscles dont la fonction est de mouvoir les parties auxquelles ils sont attachés *A.* عضلة محرّکه *P.* پیامیغ جنباننده *T.* دپردیجی بالق اتی ‖ L'aducteur de l'oeil عضلهٔ محرّکهٔ عین

ADEMPTION. Révocation d'une donation *A.* نقض الهبه *P.* باغشلایشی بوزمه *T.* شکست کار بخشایش

ADEPTE. Celui qui est initié dans les mystères d'une secte, d'une science *A.* دخیل *P.* رازدان *T.* ایچ یوزینه ـ محرم سرّ واقف

ADÉQUAT. Terme de Philosophie scolastique. Entier, total *A.* تامّ *P.* تمام *T.* بتون ‖ Idée adéquate معنای تامّ

ADHÉRENCE. Union d'une chose à une autre *A.* لصوق ـ اتّصال *P.* بهم پیوستگی *T.* یاپشقلق ‖ Adhérence de deux corps entre eux ایکی جرمک یکدیگره لصوق واتّصالی

L'adhérence de la pierre à la vessie est ce qui a empêché le succès de cette taille تد بیر تفتیقک نتیجه سنه مانع اولان حصاتک مثانه‌یه اتّصالی مادّه سیدر

Figur. Attachement à un parti, à une opinion *A.* تباعت ـ هوادری ـ همدمی *P.* برلشمه *T.* مماشات ‖ On l'accusait d'adhérence au parti des rebelles عصات طرفنه هواداری ومماشات Son adhérence aux opinions des hérétiques تهمتیله اتهام اولنمشدر اعتقاد روافضه تباعت تهمتیله اتهام اولنمشدر

ADHÉRENT. Qui est attaché à quelque chose *A.* متّصل ـ ملاصق *P.* بهم پیوسته *T.* یاپشق ‖ Une pierre adhérente à la vessie مثانه‌یه یاپشق ـ مثانه‌یه ملاصق بر حصات بر طاش

Il signifie aussi, celui qui est du sentiment, du parti de quelqu'un *A.* تابع pl. تبعه *P.* طرفدار ـ پیرو ـ هوادار *T.* قفادار ‖ Il fut condamné avec ses adhérens تبعه وهوادارلر یله معًا Ses fauteurs et adhérens علیهنه حکم اولندی همدم وهوادارلری

ADHÉRER. Être attaché à quelque chose *A.* اتّصال ـ التصاق *P.* بهم پیوسته شدن *T.* یاپشق اولمق ـ یاپشمق ‖ On trouva en l'ouvrant que la pierre adhérait à la vessie لدی التشریح حصات مثانه‌یه ملاصق بولندی

Il signifie aussi, être du sentiment et du parti de quelqu'un *A.* تبعیّت ـ اتّباع *P.* همدم شدن ـ پیروی کردن ـ طرفگیری *T.* اویمق نمودن ‖ Adhérer aux opinions d'autrui آخرک رأی وفکرینه تبعیّت ایتمک Tous ceux qui ont adhéré à ce parti اول فرقه‌یه طرفگیری وتبعیّت ایدنلرک جمله‌سی

Il signifie aussi, Confirmer un premier acte par un subséquent تأکید الحال ‖ La Cour adhérant aux conclusions du Procureur Général امین مطلقک آرا واحکامی قبل شرعدن

بو بابده تأكيد حال ? Adhérez-vous à cela لدى التاكيد ايدرميسك

ADHÉSION. V. Adhérence.

Il signifie aussi, acte par lequel une puissance adhère à un traité qui lui est proposé *A.* سند الالتحاق || Par son adhésion au traité عهدنامه‌يه التحاقى حاوى ويردیکی سند التحاقى حاوى بر قطعه سند Acte d'adhésion موجبنجه

AD HONORES, se dit de ceux qui sont décorés d'un titre sans en faire les fonctions *A.* بالاعتبار *P.* با پايه *T.* پايه‌لو

ADIANTE. Plante capillaire *A.* شعر الغول - شعر الجنّ - بالدرى قره اوتى *T.* پرسياوشان *P.* شعر الحىّ

ADIEU. Locution elliptique dont on se sert en prenant congé les uns des autres *A.* فى امان الله *P.* بامان خدا بادا *T.* اللهه اصمارلدق || Adieu, je m'en vais بن كيده‌رم اللهه فلانه اللهه اصمارلدم Il ne lui a pas dit adieu اصمارلدق بيله ديمدى Il y a eu bien des larmes répandues, quand ils se dirent adieu برى برلريله اللهه اصمارلدق ديدكلرى برى برلرينه - وقتده ديده‌لرندن سيال دموع بوشاندى اللهه اصمارلدق دييه‌رك وداعلشدكلرى ساعتده ديده‌لرندن سيول دموع بوشاندى

Dire adieu, signifie, prendre congé *A.* ايفاء الرسم التوديع *P.* بدرود كردن *T.* اسنه‌لشمك - وداعلشمك

Il se dit aussi pour congé *A.* وداع *P.* بدرود - گسيل - وداعلشمه - اسنه‌لمه *T.* گسى || Un éternel adieu وداع موبّد Les adieux furent longs et tendres برى برلريله وداعلشمه‌لرى طول ودراز وطرفيندن اظهار سوزش دل اولنه‌رق نتيجه ساز اولمشدر

Il se dit figur. en parlant d'un homme qui est en péril, ou d'une chose qui court grand risque *A.* الوداع || Si la fièvre vient à redoubler, adieu le malade حمّاسى بر قات دخى مشتدّ اوله‌جق اولور ايسه خسته‌يه الوداع Si vous touchez à ce cabinet, adieu mes porcelaines بو خزينه اوطه‌سنه ال ديه‌جك اولور ايسه‌ك ساقسونيا طاقملرمه الوداع ديملو در

On dit aussi, Dire adieu au monde *A.* انقطاع - ترك الدنيا *P.* دنيادن ازجهان گسيل كردن *T.* عن العلايق الدنيا وازكلمك

Il se dit aussi, de toutes les choses auxquelles on renonce *A.* فراغ - قطع العلاقه *P.* واگذ اشتن *T.* براقمق || Adieu aux plaisirs ذوقيّاتدن الوداع ديه‌رك كلّيّاً فارغ اولمق ذوقيّاتدن كلّيّاً قطع علاقه ايتمك

ADIRER. Perdre, égarer *A.* تضييع - اضاعه *P.* گم كردن *T.* ياوى قلمق - غيب ايتمك || Titre adiré سند ضايع Pièce adirée ضايع اولمش ورقه

ADITION. Acceptation d'un héritage *A.* قبول *P.* پذيرفتگى *T.* قبوللمه || Adition d'hérédité قبول وراثت

ADJACENT. Qui est situé auprès, qui est aux environs *A.* كائن فى - كائن فى الحوالى - كائن فى النواحى - مجاور *P.* القرب والجوار *T.* بيرامن فلان واقع - نزد فلان واقع || Pays adjacent قرب وحواليده اولان - قوكشولقده اولان Terres adjacentes قرب وجواردە كائن اولان مملكت - حوالى ونواحيده بولنان اراضى - وجواردە واقع اراضى اراضئ مجاوره

ADJECTIF. Terme de Grammaire. Il se dit des noms qu'on ajoute aux substantifs *A.* صفت *pl.* صفات

ADJECTIVEMENT. Dans un sens adjectif *A.* على طريق الوصفيّة - على طريق الوصف

ADJOINDRE. Il ne se dit que des personnes, lorsqu'on en joint une à une autre, pour avoir soin de quelque affaire *A.* تعيين بالمعيّة - ترفيق *P.* همباز كردن *T.* معيّنه ترفيق ايتمك || Il ne pouvait pas suffire seul à un si grand emploi; on fut contraint de lui adjoindre quelqu'un بو مقوله خدمت جسيمه‌نك اداره‌سى يارای استطاعتندن خارج بر كيفيّت اولمغله معيّننه آخر بر كمسنه ترفيق اولنمق لازم كلدى

Adjoint. *A.* معيّن بالمعيّة *P.* معيّن كرده *T.* آياقداش همباز معيّنه ترفيق اولنمش - اولمش

Il est aussi substantif *A.* رفيق - مشارك *P.* همكار - همباز *T.* آياقداش - اورتاق || C'est mon adjoint فلان كشى بنم آياقدا شمدر - بنم رفيقمدر - معيّتمه معيّندر On lui a donné des adjoints معيّننه بر قاچ رفيق ويردیلر

Il signifie aussi, un officier établi pour aider au principal officier dans ses fonctions, ou pour les faire en son absence *A.* معين *P.* دستگير *T.* ياردمجى

ADJONCTION. Terme de Palais. Jonction d'une personne à une autre *A.* تعيين بالمعيّة - معيّت - مرافقت *P.* همبازى *T.* برابرلك || L'adjonction de ces deux commissaires fait bien

espérer de son affaire بوایکی مباشرك بالمعیّه تعیینی حصول مصلحته وسیلهٔ املدر

ADJUDANT. Officier subordonné à un autre, pour l'aider dans ses fonctions *A.* ملازم *T.* یماق

ADJUDICATAIRE. Celui à qui on adjuge, selon les formes judiciaires, un bien contesté *A.* مدفوع لهٔ - مدفوع بحکم الشرعیّ *P.* با حکم قابض بحکم الشرعیّ - متسلّم بحکم الشرعیّ - *T.* حکم شرعی ایله مالك ولمش شرعی یذیرفتگار ‖ Il est adjudicataire de cette maison بو منزلك مدفوع لهیدر Adjudicataire des fruits de cette terre بو جفتلك محصولاتنك با حکم شرعی مدفوع لهیدر Il s'est rendu adjudicataire de cette maison بو منزلك باحکم شرعی قابضی حکمنه داخل اولمشدر

ADJUDICATIF. Qui adjuge *A.* موجب التسلیم - موجب التقبیض ‖ Jugement adjudicatif موجب الاصحاب - تقبیض وتسلیمی Sentence adjudicative ایجاب ایتمش حکم شرعی واصحابی متضمّن بر قطعه اعدم

ADJUDICATION. V. Adjuger.

ADJUGER. Déclarer en jugement qu'une chose contestée entre deux parties appartient de droit à l'une des deux *A.* اصحاب بحکم الشرعیّ - بحکم الشرعیّ دفع وتسلیم - بحکم الشرعیّ *T.* حکم شرعی *P.* باحکم شرعی تسلیم کردایندن نقبیض ‖ La sentence lui a adjugé telle chose حکم شرعی ایله آلیویرمك - ایله آلدرمق صادر اولان اعلام شرعی ایله فلان Adjuger la récréance, les fruits شئی کندویه اصحاب اولندی محصولاتی وفصل مادّه اولنجیه قدر ظهور ایدهجك فوائد وعوائدی با حکم شرعی فلانه دفع وتسلیم ایتمك

Il signifie aussi, Déférer à quelqu'un un bien qui se vend à l'enchère *T.* بعد المزایده دفع وتسلیم ایتمك ‖ Adjuger une terre à l'enchère مزاد اولنمش چفتلکی فلانه دفع وتسلیم Ce bien lui fut adjugé à tant بو ملك بعد المزایده شو قدر غروشه فلانه دفع وتسلیم اولندی

ADJURATION V. Adjurer ‖ Les adjurations que l'on fait dans les exorcismes حین استعاذه‌ده بسم الله تعالی سویلنان Après plusieurs adjurations بسم الله تعالی کلمات تنبیه آمیز نیچه نیچه کلمات تنبیه آمیز تکرّرندنصکره

ADJURER. Commander au nom de Dieu *A.* بسم الله تعالی ‖ Je t'adjure de dire la vérité واقع حالی سویله دیو تنبیه بسم الله تعالی سکا تنبیه ایده‌رم Je t'adjure par le Dieu vivant بسم الله الحیّ والقیّوم سکا انذار وتنبیه ایدرمکه

ADMETTRE. Recevoir, agréer une personne ou une chose *A.* قبول ایتمك *T.* پذیرفتن *P.* تقبّل - قبول ‖ Admettre quelqu'un dans une société, dans une compagnie بر کمسنه‌یی مجلسده وشرکتده قبول ایتمك Admettre quelqu'un au rang, au nombre de ses amis بر کمسنه‌یی یاران سلکنه انسلاکنی وعداد احبّایه معدودیّتنی قبول ایتمك Admettre aux ordres sacrés بر کمسنه‌نك طریقات محترمه‌یه دخولنی قبول ایتمك Admettre à la sainte table مائدهٔ مبارکدیه قبول ایتمك

On dit, Admettre quelqu'un à se justifier, pour dire, consentir qu'il se justifie dans les formes *A.* ارائة الرخصة - تجویز - رخصت - جائز کورمك *T.* ارزانی داشتن *P.* ارائة الجواز ویرمك ‖ Il a été admis à se justifier, ou il a été admis à ses preuves justificatives برائت ذمّتنی اثبات ایلمکه کندویه رخصت ویرلدی

Et dans le même sens, Admettre quelqu'un à faire preuve *T.* اثبات مدّعا ایلمکه اعطای رخصت ایتمك

On dit aussi, Admettre les raisons, les excuses de quelqu'un بر کمسنه‌نك بسط ایلدیکی علل واعذاری رهین حسن - اعذاریّنی سمع قبول ایله اصغا ایتمك - قبول ایتمك علل واعذاریّنی مقبول ومعتبر طوتمق

Admis. *A.* مقبول *P.* قبول کرده - پذیرفته *T.* قبوللنمش قبول اولنمش

ADMINICULE. Ce qui aide à faire preuve *A.* قرینه pl. قرائن *P.* نشانه *T.* نشان ‖ On n'y a pas des preuves formelles; il n'y a que des adminicules بو بابده دلایل صریحه اولمیوب C'est un grand adminicule بر قرینهٔ یالکز قرینه‌لر وار در عظیمه در

Il se dit aussi, de tout ce qui peut servir à faciliter le bon effet d'un remède *A.* مسهل العمل *P.* آسانساز *T.* قولایلدیجی

ADMINISTRATEUR. Celui qui régit les biens, les affaires d'une communauté, d'un hôpital *A.* متولّی *P.* کارکن *T.* متولّی ‖ Il est administrateur d'un tel hôpital فلان خسته خانه‌نك متولّیسیدر

Il se dit aussi, d'un homme chargé de quelque partie du Gouvernement *A.* مدیر pl. مدیرین - مدبّر الامور *P.* کار فرما *T.* ایش جویریجی ‖ C'est un mauvais administrateur ایشه یرامز

فائق الامثال بر مدیر Un excellent administrateur بر آدمدر بینظیر در

ADMINISTRATION. Direction d'une affaire particulière *A.* تولیت *P.* کارسازی *T.* متولیلک || L'administration des biens d'un pupille بر یتیم صغیرک مالنه تولیت

Il se dit aussi, de la direction des affaires publiques *A.* اداره || ایش چورمه - مهمّسازی *P.* تدبیر الامور - تصرّف الامور - Il a eu long temps l'administration des Finances امور دفتریه نک اداره سی مدّت مدیده دنبرو یدنده ایدی des principales affaires اعاظم امور دولتک اداره وتصرّفی یدنده ایدی Il avait l'administration de toutes choses کافهٔ امورک تدبیر وتصرّفی کف کفا یتنه مسلّم ایدی Cet homme n'entend rien en administration فلانک فنّ تد بیر امورده اصلا خبر تصرّف امور L'administration de la Justice وآگاهی یوقدر Il n'a aucun égard aux personnes dans l'administration de la Justice رویّت حقوق عباد - قضا وحکومت امر قضا وحکومتک Les abus qui se commettent dans l'administration de la Justice تصرّفنده شخص وذاته بر درلو رعایت ایتمز رویّت حقوق عباد خصوصنده ارتکاب اولنان فسادات

ADMINISTRER. Gouverner, régir *A.* اداره - تصرّف *P.* کار || C'est un homme qui a toujours sagement administré les affaires ایش چویرمک *T.* پرداختن امور لازمه یی دائما عاقلانه On l'accusa d'avoir mal administré les affaires وحکیمانه اداره یه موفق اولمش بر ذاتدر فلانی ادارهٔ امورده مخطی اولمق Administrer la Justice امور شریعتی تهمتیله اتهام ایتمشلر در امور عبادی رویّت ایتمک - تصرّف ایتمک

On dit, Administrer des témoins, des preuves, des titres, pour dire, les fournir اتیان بیّنه وبیان دلایل وابراز سندات ایتمک

ADMIRABLE. Digne d'admiration *A.* واجب الحیرة - شکفت *P.* محیّر العقول - معجب - واجب الاستعجاب حیرت *T.* شایان اعجاب وحیرت - شکفت انگیز - فرما || Dieu est admirable dans ses oeuvres کتوریجی جناب ربّ العزّت صنع یدی اولان کافهٔ امورده واجب الحیرتدر

On dit ironiquement, qu'un homme est admirable *A.* عجیب عجائب بر آدم *T.* غرایب کردار *P.* الاحوال

ADMIRABLEMENT. D'une manière admirable *A.* علی وجه حیرت کتوره جک *T.* بر وجه حیرتفرمایی *P.* الاعجاب || Il peint admirablement bien حیرت کتوره جک وجهله وجهله اعلا الاعلا رسم وتصویرایدر

ADMIRATEUR. Qui admire *A.* حیران *P.* سر گشته *T.* طکلایجی || C'est un admirateur de l'antiquité آثار متقدمینک حیرانیدر Il est de vos admirateurs سنک سرگشته وحیرانکدر Il est grand admirateur de tout ce qui est nouveau هرجدیدک حیرانیدر

ADMIRATIF. En termes de Grammaire. Qui marque l'admiration. Ainsi on dit, Point admiratif *A.* اشارة الاستعجاب Et particule admirative *A.* حرف التعجب - ادات التعجب

ADMIRATION. Sentiment causé dans l'ame par l'impression qu'y fait une chose que l'on regarde comme merveilleuse *A.* حیرت *P.* شکفت *T.* طکلامه || Quand il voit un beau tableau, il est en admiration بر تصویر رعنا استیلای حیرت کورنجه حیرتنده قالور Il est ravi en admiration حال واه وحیرتنده Avoir de l'admiration ایله مسلوب الشعور در ایراث وله وحیرت ایتمک Causer de l'admiration اولمق عالمک انظار حیرتنی S'attirer l'admiration de tout le monde عامهٔ انام عندنده مدار حیرت اولمق - حقنه استجلاب ایتمک Mouvement d'admiration وضع تعجّب واستغراب Transport d'admiration حالت حیرب واستغراب C'est un sujet d'admiration مدار استغراب اولهجق بر کیفیّتدر C'est une chose digne d'admiration شایان استغراب اولهجق - محل استغرابدر حالاتدندر

ADMIRER. Éprouver de l'admiration *A.* حیرت - تولّه - تعجّب *P.* استغراب - استعجاب - شکفت نمودن - شکفتن *T.* عجبلمک - طکلامق || Admirer la nature آثار قدرتک Admirer la sagesse, la valeur, la magnificence d'un prince تماشاسنده دیده دوز استغراب وحیرت اولمق برمیر ذیشانک عقل وفطانت ودلاوری وشجاعت ودارات وحشمتنک Admirer l'immensité du ciel سمانک واله وحیرانی اولمق Admirer une beauté parfaite مسافه یه بیحدّ وپایانی مطالعه سیله وله وحیرتنده اولمق حسن وجمال باکمالک تماشاسیله مبتلای استعجاب وحیرت اولمق

Il se dit aussi, en critique, de ce qui paraît étrange || J'admire la folie des hommes بنی آدمک خفّت عقلنه تعجّب Je vous admire de vouloir qu'on suive aveuglément vos avis ایدرم سنک کافهٔ رایلریکه خلقک علی العمیا تبعیّت وموافقتنی ادّعا ایلدیککه تعجّب ایدرم

ADMISSIBLE. Qui a les qualités requises pour être admis *A.* شایان - سزاوار پذیرایی *P.* معتبر - لایق القبول - مقبول قبول *T.* مقبول طوتیلور - قبوله کلور || Ses moyens de requête civile ont été jugés admissibles عرضحالی درونشده مندرج قریبن حسن - اولان علل واسباب مقبول ومعتبر طوتلدی قبول اولدی

ADMISSION. Action par laquelle on est admis *A.* مقبولیّت *P.* پذیر فتگی *T.* قبوللنمه || Depuis son admission aux ordres sacrés, il a toujours vécu en bon ecclesiastique طریقات مبارکه‌یه مقبولیتی وقتدنبرو دائما رهبانیته لایق حسن سلوك ایله تعیّشدن خالی اولمش دکلدر

ADMONÉTER. Faire remontrance à quelqu'un pour avoir manqué à quelque chose. Il ne se dit que de la remontrance faite par un juge *A.* عتاب - مؤاخذه *P.* تعزیر - مؤاخذه *T.* آزارلمق || La Cour ordonna qu'il serait mandé et admonété محکمه‌یه احضار ومؤاخذه وتعزیربنه ابتدار اولنمق خصوصی قبل شرعدن حکم اولندی

ADMONÉTÉ. *A.* مظهر التعزیر - مظهر المؤاخذه - معاتب *P.* آزارلنمش *T.* آزاریده

ADMONITEUR. Qui a la fonction d'avertir *A.* منبّه - مخطر *P.* آگاه کننده *T.* خبروبریجی || Un sage admoniteur بر منبّه صحیح الرأی - مخطر عاقل La conscience est un admoniteur sévère دلالت نفس مخطره بر منبّه بی اماندر

ADMONITION. V. Admonéter || Après plusieurs admonitions تعزیرات عدیده‌دنصکره

ADOLESCENCE. L'âge qui suit la puberté *A.* سنّ المراهقة *P.* جوانی *T.* دلو قانلولك وقتی || Il est encore dans l'adolescense هنوز سنّ مراهقتده در - هنوز دلو قانلو در Au commencement de l'adolescence اوائل حال مراهقتده

ADOLESCENT. Jeune garçon *A.* مراهق *P.* جوان *T.* دلو قانلو || Un jeune adolescent بر مراهق نو رسیده

Figur. Une vigne adolescente تازه‌لك - نورسیده اولان نکاك حالنده اولان نکاك

S'ADONNER. Se livrer à quelque chose avec ardeur *A.* تولع *P.* ابتلاء القلب - اعتلاق القلب - گرفتار شدن *T.* مبتلا - دوشکون اولمق - دوشمك - کوکل ویرمك شدن || Il s'adonne à l'étude, aux plaisirs, à la chasse مطالعهٔ کتبه ومشتهیات نفسه وصید وشکاره اعتلاق قلب ایدر مبتلا اولور - مولع وهوسکار در -

Il se dit aussi en parlant de chemin || Je vous prie de passer chez moi, si votre chemin s'y adonne یولکز دوشر ایسه خاندمه اوغرامکز نیاز اولنور

ADONNÉ. *A.* مبتلا - مغرم - مولع *P.* گرفتار *T.* دوشکون

ADOPTER. Prendre pour fils *A.* تبنّی - قبول الی البنوّة *P.* اتخاذ الدعیّ *T.* اوغللق فرزند خوانده || Auguste adopta Tibère اوغللغه قبول ایتمك - ایدنمك فلان قیصر فلانی علی طریق التبنّی کندویه اوغل ایدندی Chez les Romains, ceux qu'on avait adoptés passaient dans la famille et sous la puissance de ceux qui les avaient adoptés رومانیّون عندنده تبنّی طریقیله اتخاذ اولنان اولاد متخذ اولان ذاتك اهل بیتی عدادینه وتحت حکومتنه داخل اولمش اولورلر ایدی

Figur. Considérer comme sien *A.* استصحاب - قبول - الزام || قبوللمق *T.* بر خود مستصحب کردن *P.* الی النفس J'adopte vos sentimens سنك اعتقاداتك عندمده رهین قبول واستصحاب اولمشدر Je n'adopterai jamais une pareille opinion بو مقوله بر رأی عندمده ابد الآباد قرین قبول واستصحاب اولنمق احتمالی یوقدر

Il se dit aussi, pour choisir *A.* اختیار *P.* گزیدن *T.* سچمك || Après avoir essayé différents genres de peinture, il a adopté le paysage فنّ تصویرك انواع مختلفه‌سنی بعد التجربه فنّ رسم بلادی اختیار ایلدی Cet écrivain a adopté depuis peu une mauvaise manière فلان منشی عهد قریبدنبرو بر سوء طریق اختیار ایلدی

ADOPTIF. Qui est adopté *A.* دعیّ - وضیعه *P.* فرزند خوانده *T.* اوغللی - اخرت تبنّی طریقیله اتخاذ اولنمش - اوغللق اولاد

ADOPTION. V. Adopter.

ADORABLE. Digne d'être adoré *A.* واجب - مستحقّ العبادة *P.* سزاوار پرستش *T.* طاپنمغه کرکلو || Dieu seul est adorable العبادة سزاوار پرستش وعبادت یالکز جناب ربّ العزّتدر Les mystères de la religion sont adorables اسرار دین وایمان واجبة العباده اولدقلری بی گمانـدر La providence de Dieu est adorable en toutes choses تقدیر جناب ربّ متعال جمیع احوالده شایان پرستش وعبادتدر

Il se dit par exagération, de ce qu'on estime extrêmement.

Ainsi on dit: Cette femme est adorable سزاوار پرستش اولهجق
پرستشه لایق Un caractère adorable بر محبوبهٔ دلارادر
شایان پرستش اولهجق Une bonté admirable مشرب وطبیعت
جودت خلق وطبیعت

ADORATEUR. Qui adore *A.* متعبّدین pl. متعبّد ـ عابد *P.* طاپیجی *T.* پرستشگار ـ پرستنده || Les adorateurs du vrai Dieu معبود بالحقّك عابدین وپرستشگارانی Les vrais adorateurs متعبّدین صحیحه

On dit par exagération, qu'un homme est adorateur d'une femme
فلان کمسنه بر محبوبه نك مفتون وپرستشگاریدر

ADORATION. Action par laquelle on adore *A.* عبادت ـ طاپنمه *T.* پرستش *P.* تعبّد || L'adoration n'est due qu'à Dieu seul الله عظیم الشاندن غیری یه پرستش وعبادت لازم دکلدر

On dit aussi, L'adoration de la Croix *T.* صلیب شریفه عبادت

ADORER. Rendre à Dieu le culte qui lui est dû *A.* نساکت || قوللق ایتمك ـ طاپمق *T.* پرستیدن *P.* تعبّد ـ تنسّك ـ Adorer le vrai Dieu en esprit et en vérité جانب حقّه صدق طویّت وخلوص نیّت ایله ادای فریضهٔ عبادت ایتمك Les païens adoraient de faux dieux اهل جاهلیّت زوره عبادت بنی اسرائیل ایدرلر ایدی Les Israélites adorèrent le veau d'or بقر ذهبی یه نساکت ایلدیلر Les Juifs adoraient à Jérusalem ـ قوم یهود قدس شریفده ادای مناسك ایدرلر ایدی عبادت ایدرلر ایدی

Il signifie aussi, rendre des respects en se prosternant *A.* بزمین خاکساری ـ جبین سای زمین بندگی شدن *P.* سجود خاکپایه یوز سورمك *T.* جبهه فرسودن || Les rois de Perse se faisaient adorer ملوك عجم حضورلرینه چیقانلره سجده چهره سائی خاك عبودیّت رسمنی ـ ایتدیررلر ایدی اجرا ایتدیررلر ایدی

ADORÉ. *A.* معبود *P.* پرستیده *T.* طاپنمش

ADOSSER. Mettre dos à dos *A.* ایکاء الظهر ـ اسناد الظهر *P.* طیاندرمق ـ آرقه ویردرمك *T.* پشت دادن ـ تکیه کردانیدن || Adosser un enfant contre la muraille ظهر طفلی دیواره چوجوغه دیوار اوزرنده آرقه ویردرمك ـ اسناد ایتدرمك Il s'adossa contre la muraille, et se défendit long-temps دیوار اوزرنده استناد ایله وافر زمان مدافعه یه قیام ایلدی

ADOSSÉ. *A.* مستند ـ متّکی *P.* پشت داده ـ تکیه کرده *T.* طیانمش ـ آرقه ویرمش

ADOUBER. Faire les réparations nécessaires à un vaisseau. V. Radouber.

Il signifie aussi, boucher les trous d'une machine. V. Boucher.

ADOUCIR. Tempérer l'âcreté *A.* تعدیل ـ تلطیف *P.* یواشلتمق ـ یومشتمق *T.* ملایم ساختن ـ || Adoucir l'acide du citron avec du sucre لیمونك حموضتنی شکر ایله تعدیل Cela adoucit l'âcreté des humeurs فلان شئی اخلاطك ایتمك حدّتنه مدار تعدیل اولور

On dit, Adoucir la voix, pour dire, parler d'un ton moins aigre *A.* تلیین الصوت ـ تعدیل الصوت *P.* صدارا نرم کردن *T.* سسی یواشلندرمك

Et adoucir une expression, pour dire, la corriger, la tempérer par une autre moins dure || Cette critique est trop sévère, il faut l'adoucir بو لومك شدّتی زیاده اولمغله تعدیلی اقتضا ایدر

On dit aussi, La pluie adoucit le temps باران تعدیل هوایی
باران هوانك اعتدال وملایمتنه مستلزم ـ موجب اولور اولور

Il signifie aussi, rendre moins fâcheux || Cela adoucira votre mal بو حالت دوچار اولدیغك وجعك تعد یلنه مدار Adoucir l'ennui, l'amertume, le chagrin غمّ وکلالی اوله جقدر Adoucir l'humeur, le caractère ومرارتی والم وغصّه یی تعدیل ایتمك ملایمتلندرمك ـ مزاجی وخلق وطبیعتی تعدیل ایتمك ـ یوموشتمق

On dit aussi, Adoucir l'air d'un visage, pour dire, le rendre moins dur چهره یه ایراث طلاوت وحلاوت ایتمك

Il signifie encore, apaiser *A.* ایراث الرفق ـ تسکین *P.* یواشلندرمق *T.* نرمی بخشیدن || Adoucir la colère de quelqu'un والملایمة بر کمسنه نك غضبنی تسکین ایتمك بر کمسنه نك آتش تند خیز عنف وغضبنه افراغ ماء رفق ـ وملایمت ایتمك

S'ADOUCIR. *A.* کسب الملاینة ـ کسب السکونة ـ کسب الملایمة ـ الاعتدال *P.* نرمی پذیرفتن *T.* یواشلنمق || Le temps commence à s'adoucir هوا کسب Son humeur s'adoucit مزاجی سکونت وملایمته یوز طوتدی Sa voix s'adoucit صداسی کسب ملایمت ایتمکده در ملاینت ایدر

ADOUCI. *A.* مقارن التعدیل ـ قرین السکونة ـ قرین الملایمة

ADRESSE. Suscription d'une lettre *A.* عنوان المكتوب *P.* مكتوب ظرفی اوزری *T.* برنامه بر قطعه مکتوبی عنوان ظرفی موجبنجه محلنه ارسال ایتمك || Envoyer une lettre à son adresse

Il signifie aussi, indication de la personne et du lieu *A.* تعریف نام کسی وجای اقامتش *P.* تعریف الاسم والمحل صحتته آدی ویوردی بللوردجك کاغد *T.* || Une adresse sûre خطایه مقرون Une fausse adresse مقارن تعریف اسم ومحل تعریف Je vous donnerai mon adresse تعریف اسم ومحل اسم ومحلی محتوی اقتضا ایدن کاغدی سکا اعطا ایده‌جکم

On dit, Faire tenir des lettres à leur adresse مکتوبلری مکتوبلری ـ عنوانلری موجبنجه محللرینه ایصال ایتمك ظرف اوزرنده محرر الاسم محللره تسییر وایصال ایتمك

Adresse. Lettre de respect ou de demande, adressée au Souverain par un corps politique *A.* محضر *P.* محضر گونه عریضه *T.* محضر || On a fait une adresse pour telle demande فلان استدعایی حاوی محضر گونه بر قطعه عریضه ترتیب محضر گونه بر قطعه عرضحال ـ ایلدیلر

ADRESSE. Dextérité pour les choses du corps *A.* لباقت ـ ندابت *P.* لوسانه ـ جیره‌کاری *T.* چاپکلك ـ اوزلق || Il fait toutes les choses avec adresse هر کار وعملی جیره‌کاری ایله اجرا ایدر Il a beaucoup d'adresse à faire toutes ces exercices بو تعلیملرك جمله‌سنی کمال لباقت ایله اجرا ایدر

Et dextérité pour les choses de l'esprit *A.* حذاقت ـ فراهت ـ زبرکی ـ استادگی *P.* مهارت ـ ثقافة العقل ـ نوقت ـ اوزلق || Adresse d'esprit ثقافت عقل Il faut manier cette affaire avec adresse بومصلحتی بالفراهة والمهاره اداره ایتمك استادانه اداره ایتمك اقتضا ایدر ـ کرکدر Il a tiré cela de lui par adresse بوشیئی فلان کمسنه‌دن ماهرانه جلب ایلدی

On appelle, Tour d'adresse, un tour de subtilité de main *A.* خفة الید *P.* ال چاپکلکی *T.* چاپکدستی || C'est un homme qui fait des tours d'adresse خفت ید ایله صنعتلر اجرا ایدر بر آدمدر

Tour d'adresse, se dit d'un tour de finesse d'esprit *A.* حیله pl. حیل *P.* رنگ *T.* دوباره || Il lui a joué un tour d'adresse بر دوباره ـ بر رنك ایتدی ـ فلانه حیله ایلدی ایلدی

On appelle, Adresses de style, certaines tournures fines de

ADROIT. Qui a de l'adresse *A.* ماهر *P.* چابك ـ اوزلق *T.* || Il est adroit à tout faire هر کاره ماهر Il est adroit à tirer de l'arc یای چکمکده ماهر

ADROITEMENT. Avec adresse *A.* بمهارة *P.* اوزلقله *T.* || Il a adroitement tiré cela de lui بوشیئی فلان کمسنه‌دن ماهرانه جلب ایلدی

ADSTRICTION. Action par laquelle les parties du corps se resserrent *A.* تقبض *P.* اوزلمه *T.* || Il y a adstriction dans les fibres ریشه‌لرده تقبض وار

ADSTRINGENT. Qui a la vertu de resserrer les parties du corps *A.* قابض *P.* اوزلدیجی *T.* || Remède adstringent دوای قابض Donnez-moi des adstringents بکا قابض شیئلر ویرمساز

ADULATEUR. Qui flatte bassement *A.* متملق *P.* یوسمشقلق *T.* || Il est adulateur de tout le monde هر کسه متملق

ADULATION. Flatterie basse *A.* تملق *P.* یوسمشقلق *T.* || Il ne sait que l'adulation هیچ بر شی بیلمز یوسمشقلقدن غیری

ADULTE. Qui est parvenu à sa grandeur naturelle *A.* بالغ *P.* بالغ *T.* || Un homme adulte بالغ آدم

ADULTÈRE. Crime de celui qui a commerce avec la femme d'autrui *A.* زنا *P.* زنا *T.* || Il a commis un adultère زنا ایتمش

ADULTÉRER. Commettre un adultère *A.* زنا ایتمك *P.* زنا ایتمك *T.* || Il a adultéré avec la femme de son voisin قومشوسنك عورتیله زنا ایتمش

ADULTÉRIN. Qui est né d'un adultère *A.* ولد الزنا *P.* زنادن اولمش *T.* || Enfant adultérin ولد الزنا

ADULTÉRINS. Qui ont commis un adultère *A.* زانیان *P.* زنا ایدنلر *T.* || Ils ont été surpris adultérins زنا ایدرکن طوتلمشلر

ADUSTE. Brûlé, desséché *A.* محترق *P.* یانمش *T.* || Il a le sang adust قانی یانمش

ADUSTION. Action par laquelle les humeurs sont adustes *A.* احتراق *P.* یانمه *T.* || Il y a adustion dans le sang قانده احتراق وار

ADVENIR. Arriver, survenir *A.* حدوث *P.* وقوع *T.* || Il est advenu de grands malheurs بیوك بلالر وقوع بولمش

ADVENTICE. Qui est accidentel *A.* عرضی *P.* عرضی *T.* || Il a des maux adventices عرضی آلامی وار

ADVERBE. Partie d'oraison qui modifie le verbe *A.* ظرف *P.* ظرف *T.* || Adverbe de temps ظرف زمان Adverbe de lieu ظرف مکان

ADVERBIALEMENT. Par adverbe *A.* بالظرف *P.* ظرفله *T.* || Il a répondu adverbialement ظرفله جواب ویرمش

ADVERSAIRE. Ennemi *A.* خصم *P.* دشمن *T.* || Il a vaincu ses adversaires خصملرینی مغلوب ایتمش

ADVERSATIF. Qui marque opposition *A.* مخالف *P.* مخالف *T.* || Particule adversative حرف مخالف

ADVERSE. Contraire *A.* مخالف *P.* مخالف *T.* || Il a eu la fortune adverse طالعی مخالف اولمش

ADVERSITÉ. Infortune *A.* مصیبت *P.* مصیبت *T.* || Il a été dans l'adversité مصیبتده قالمش

ADVERTIR. Avertir *A.* اعلام *P.* خبر ویرمك *T.* || Il m'a advertit de cela بنی بوشیئدن اعلام ایتمش

ADVIENT. Temps de l'année qui précède Noël *A.* ایام میلاد *P.* میلاد ایامی *T.* || Il est en Advent میلاد ایامنده در

ADVOCATION. Droit de patronage *A.* ولایت *P.* ولایت *T.* || Il a l'advocation de cette église بو کلیسانك ولایتی اوکا مخصوصدر

ADYNAMIE. Faiblesse *A.* ضعف *P.* ضعف *T.* || Il est dans l'adynamie ضعفده در

ADYNAMIQUE. Qui est faible *A.* ضعیف *P.* ضعیف *T.* || Il a le pouls adynamique نبضی ضعیف

ÆGAGROPILE. Pelote de poil qui se trouve dans l'estomac de quelques animaux *A.* کرة الشعر *P.* توك توپی *T.* || Il a trouvé un ægagropile dans l'estomac de la chèvre کچینك قارنده بر توك توپی بولمش

ÆGILOPE. Tumeur qui se forme à l'angle de l'œil *A.* عین البقر *P.* اوکوز کوزی *T.* || Il a un ægilope عین البقری وار

ÆGYPTIAQUE. Qui est d'Égypte *A.* مصری *P.* مصری *T.* || Pierre ægyptiaque حجر مصری

ÆNIGME. Parole obscure *A.* لغز *P.* بیلمجه *T.* || Il a proposé une ænigme لغز سویلمش

ÆNIGMATIQUE. Qui est obscur *A.* لغزی *P.* بیلمجه کبی *T.* || Il a parlé d'une manière ænigmatique لغزی سویلمش

ÆNIGMATISER. Parler d'une manière ænigmatique *A.* لغز سویلمك *P.* لغز سویلمك *T.* || Il ænigmatise لغز سویلر

ÆRIEN. Qui est de l'air *A.* هوائی *P.* هوائی *T.* || Il a une maladie ærienne هوائی بر مرضی وار

ÆRIFORME. Qui est en forme d'air *A.* هوائی *P.* هوائی *T.* || Il a un corps ærisorme هوائی بر جسمی وار

ÆRODROME. Lieu où l'on s'exerce à courir *A.* میدان *P.* میدان *T.* || Il a été à l'ærodrome میدانه کیتمش

ÆROLITHE. Pierre météorique *A.* حجر السماء *P.* طاش یاغموری *T.* || Il a trouvé un ærolithe طاش یاغمورینی بولمش

ÆROMANCIE. Divination par l'air *A.* علم الهواء *P.* هوا فالی *T.* || Il a appris l'ærosmancie هوا فالنی اوکرنمش

ÆROMANCIEN. Qui pratique l'ærosmancie *A.* منجم *P.* هوا فالجی *T.* || Il a consulté un ærosmancien هوا فالجیه صورمش

ÆROMÈTRE. Instrument pour mesurer la densité de l'air *A.* مقیاس الهواء *P.* هوا اولچکی *T.* || Il a un ærosmètre هوا اولچکی وار

ÆROSCOPE. Instrument pour connaître les changements de l'air *A.* مقیاس الهواء *P.* هوا اولچکی *T.* || Il a un ærosmètre هوا اولچکی وار

style *A.* حيلهٔ كاتبيّه *T.* حيلة الكتابة

ADRESSER. Envoyer *A.* فرستادن *P.* بعث ـ تسيير ـ ارسال *T.* كوندرمك || Adresser une lettre à quelqu'un فلانـك طرفنه بر قطعـه مكتوب بعث وتسيير ايتمك Vous n'avez qu'à me l'adresser à un tel endroit طرفمه واصل اولمق ايچون فلانِ محلّه ارسال ايتسهك كافيدر Vous adresserez vos lettres à un tel, pour me les faire tenir مكتوبلريكى يدمه تسليم اولنمق Vous m'avez adressé un homme qui n'a pu me rendre raison de rien ايچون فلانـك طرفنه ارسال ايليهسك طرفمه بر آدم ارسال ايلدك كه هيچ بر شئده جواب ويرهمدى

On dit, Adresser la parole à quelqu'un, pour dire, lui parler directement *T.* فلانـك طرفنه ـ فلانه خطـاب ايتمـك توجيه كلام ايتمك

On dit aussi, Adresser ses voeux, adresser ses prières *T.* مطالب ومسئولاتنى فلان ـ مطالب ومسئولاتنى تبليغ ايتمك طرفنه ايصال ايتمك

Et adresser ses pas *T.* فلان ـ توجيه خطوات عزيمت ايتمك سمته عطف وجههٔ عزيمت ايتمك

S'ADRESSER. Aller trouver directement quelqu'un, avoir recours à lui *A.* مراجعت *P.* توجيه روى اتيد كردن *T.* بركمسنه نـك || Il faut s'adresser à un tel pour cette affaire طرفنـه طوغريلوب يونلمق بو خصوص ايچون فلانه مراجعت اولنملودر Je m'adresse à vous comme à la seule personne de qui je puisse espérer quelque secours اوّل وآخـر اتيد استعانت ايدهجك Vous vous adressez mal كمسهم اولمديغندن طرفكه مراجعت ايدرم À qui vous adressez-vous? à qui pensez-vous vous adresser? ياكلـش يره مراجعت ايدرسك مراجعت ايلديكـك كيمدر ومراجعت ايلديكـك آدم كيمدر ظنّ ايدرسك

On dit, qu'une lettre s'adresse à un tel مكتوبـك عنوانى بومكتوبـك عنوانى فلانـك اسمنه محرردر ـ فلانه خطابدر

On dit d'une chose qui concerne quelqu'un, qui le désigne dans le discours, Cela s'adresse à vous ـ بو كلام سكا راجعدر سكا خطابدر

ADRESSER, signifie aussi, toucher droit où l'on vise *A.* اصابت *P.* بآماج مقصود رسيدن *T.* محلّنه يتشمـك محلّنه وارمق ـ || Adresser au but هدف مقصوده ـ غرضه اصابـت ايتمك Vous avez bien adressé هدف مقصـوده اصابـت ايتمـك مصيب اولدك

ADRESSÉ. *A.* كوندرلمش *T.* فرستاده *P.* مبعوث ـ مرسل *A.* معطوف *A.* خطاب اولنمش *T.* خطاب كرده *P.* مخاطب متوجّه ـ

ADROIT. Qui a de l'adresse *A.* صاحب اللباقة ـ لبيق *P.* اوز *T.* جست وچالاك ـ چيرهكار

Il se dit aussi de l'esprit *A.* ثقيف العقل ـ نوّاق ـ ماهر *P.* زيـرك *T.* اوز || Il est adroit à ses exercices ايتديكـى تعليملرده جسـت وچالاكدر Être adroit à manier les esprits اذهان ـ اذهان ناسك اداره‌سنده صاحب مهارت اولمق جمهورك اداره وتصرّف فنده ثقيف العقل اولمق

ADROITEMENT. D'une manière adroite *A.* باللباقـة *P.* جيره اوزلولق ايله *T.* با جيره دستى ـ كارانه || Il fait adroitement des armes جيره‌كارى ولباقت ايله اعمال اسلحه ايدر

Il se dit aussi de l'esprit *A.* بثقافـة العقـل ـ بالمهـارة *P.* اوزلولـق ايله *T.* زيركانه || Il a conduit cette affaire fort adroitement بو مصلحتى بغايب ماهرانه اداره ايلدى

ADULATEUR. Flatteur *A.* مداهـن *P.* خوش آمد گـوى *T.* لئيم المزاج بر مداهن || Lâche adulateur يلتا قليجـى Les adulateurs ont perdu ce prince مداهنلر بوحكمدارك سبـب دائمـم C'est un perpétuel adulateur اضمحلالـى اولمشلـر در الاوقات مداهنه ايله مألوف بر آدمدر V. aussi Flatteur

ADULATION. Flatterie *A.* مداهنه *P.* سخـن خوش آمـد ـ || Il y a de l'adulation à cela خوش آمد گوبى *T.* يلتاقلق بوماذه‌ده مداهنه واردر V. aussi Flatterie.

ADULTE. Qui est parvenu à l'adolescence *A.* بالغ ـ مراهـق *P.* فى سنّ المراهقة *T.* يكنلـك بسـال خردمندى رسيده || Il n'est pas encore adulte هنوزسنّ مراهقه‌يه حالنه يتشمش بالغ دكلدر

ADULTÉRATION. Action de gâter et de dépraver ce qui est pur *A.* اغتشاش *P.* غـلّ آميـزى *T.* دغل سازى ـ || L'adultération des monnaies est un délit capital اغتشاش دراهم ودنانير تهمتى جنايات واجبة العقوبتدن معدود در

ADULTÈRE. Qui viole la foi conjugale *A.* فاسق ـ فاجر *pl.* زناكار *T.* زانى ـ فسقه || Époux adultère اهلنه خيانت ايدن Commerce adultère معاملهٔ زناكارانـه Amour adultère زوج فاسـق Une femme adultère عشق فجورآلود فاسقه بر خاتون زانيه خاتون ـ

Il se dit aussi au sens de mélange vicieux *A.* مشـوب ـ

Désarmer son adversaire خصمی مقاومتدن عاجز قلمق ـ خصمک یارای مقاومتنی رهین کسر وشکست ایتمک Ménager son adversaire خصمنی مدارا ـ خصمنه مدارا ایتمک Écraser son adversaire خصمی مضمحل وخراب ایله قوللنمق Adversaire puissant خصم قوی الاقتدار ایتمک généreux علو جناب ایله مالوف بر خصم ـ خصم عالیهمت

Il se dit aussi, de celui qui est d'un parti, d'une opinion contraire *A.* مخالف *pl.* مخالفین *P.* خلافگیر *T.* ضدّ طرفی ‖ Il est mon adversaire بنم خلافگیرمدر طوتان

ADVERSATIF. Terme de Grammaire. Il ne se dit qu'en cette phrase: Particule adversative. C'est une particule qui marque quelque opposition, quelque différence entre ce qui la précède, et ce qui la suit *A.* ادات الاستدراک

ADVERSE. Contraire *A.* مخالف *P.* نا سازکار ـ نا هموار *T.* ضدّ ‖ Fortune adverse بخت نا سازکار

En termes de Barreau, on dit, Partie adverse, pour dire, la partie contre qui on plaide *A.* خصم V. Adversaire.

ADVERSITÉ. L'état d'une fortune malheureuse *A.* شدّت ـ منکوبیّت ـ نکبات *pl.* نکبت ـ ضرّا ـ شدایید *pl.* شدیده کجروئ ـ سختی ـ فلکز دگی ـ بد بختی *P.* ادبار ـ الحال گرفتار مطمورهٔ ‖ Tomber dans l'adversité بختسزلک *T.* فلک ارسال منکوبیّت اولمق Les adversités que Dieu nous envoie وقت الهی اولان شدایید دهر Être constant dans l'adversité حال منکوبیّتده اظهار ـ ضرّا ونکبتده قوی القلب اولمق Succomber à l'adversité استیلای ثبات ومتانت ایتمک Sa vie était mêlée d'adversité et de prospérité شدّت وضرّاده دوچار فتور اولمق ایّام عمری سرّا وضرّا ایله مخلوط مدّت عمری گاه اقبال ورفاهت وگاه ادبار ـ ایدی وشدّتدن عبارت ایدی

Il se dit aussi, d'un accident fâcheux *A.* مصیبت *pl.* مصایب *P.* بلیّات *pl.* بلیّه ـ نوازل *pl.* نازله ـ نوایب *pl.* نائبه ـ ‖ Il a soutenu de grandes adversités بلا *T.* واژگونئ بخت عظیم بلالر ـ مصایب جسیمهده اظهار صبر وثبّت ایلدی Il a eu de grandes adversités à essuyer چکدی عظیم وجسیم نوایب دهره دوچار اولمشدر

AÉRER. Donner de l'air *A.* عرض الی الهوا *P.* هوا دادن *T.* هوالندرمک

Aéré, en parlant de la situation d'une maison, signifie, exposé.

ADV

P. مغشوش ‖ Mélange adultère ترکیب مغشوش Composition adultère مزج مغشوس حیله قاتلمش بر ترکیب ـ

Il signifie aussi, violement de la foi conjugale *A.* فسق ـ *P.* زنا ـ فجور *T.* زناکاری ‖ Commettre un adultère ارتکاب فسق وفجور ایتمک

On appelle, Double adultère, l'adultère commis par un homme et une femme mariés *A.* فسق الطرفین ‖ Enfant d'un double adultère عن فسق الطرفین حاصل اولمش ولد

ADULTÉRER. Falsifier un remède *A.* غشّ *P.* تغشیش ـ غلّ *T.* آلود ساختن ‖ Il est de l'intérêt des malades qu'on n'adultère pas les médicamens ادویه نک عدم تغشیشی مرضایه کوره اهمّ اموردن معدود در

ADULTÉRIN. Qui est né d'adultère *A.* اولاد *pl.* ولد الزنا *P.* حرامزاده ـ غیر زاد *T.* پیچ الزنا

ADUSTE. Qui est brûlé. Il ne se dit que des humeurs du corps *A.* محترق *P.* سوخته *T.* یانق ـ یانمش ‖ Humeur aduste خلط محترق Sang aduste دم محترق ـ یانمش قان

ADVENTIF. Il se dit des biens qui arrivent soit par succession collatérale, soit par la libéralité d'un étranger *A.* عارضی *P.* الظهور از راه نا راست آمده *T.* ظهورات مقولدسی ‖ Biens adventifs ظهورات مقولدسی ـ املاک عارضی الظهور اولان اموال

ADVERBE. Mot invariable que l'on joint à un verbe ou à un adjectif, pour en exprimer quelque circonstance ظرف ‖ Adverbe de lieu ظرف المکان Adverbe de temps ظرف الزمان Adverbe de quantité ظرف العدد Adverbe de qualité ظرف الحال

ADVERBIAL. Qui a la signification de l'adverbe *A.* ظرفی ـ متضمّن الظرفیّة

ADVERBIALEMENT. Dans un sens adverbial *A.* علی وجه الظرفیّة

ADVERBIALITÉ. Qualité d'un mot qui est considéré comme adverbe *A.* ظرفیّت ‖ Il y a des mots dont l'adverbialité est accidentelle معنای ظرفیّت بعض کلماتده عارضیدر

ADVERSAIRE. Celui qui est opposé *A.* خصم *pl.* خصما *P.* خصم ‖ Vaincre son adversaire ضدّاولان *T.* هماورد ـ هماویز خصمه غلبه ایتمک ـ اوزربنه حائز رهینهٔ فوز وغالبیّت اولمق

à l'air *A.* مروحه *P.* جای باد خیز *T.* - روزکار طوقنور یر
مروحه‌ده کائن || Une maison bien aérée روزکار اوغراغی یر
روزکار اوغراغی یرده بر خانه - بر باب منزل

AÉRIEN. Qui appartient à l'air *A.* هوائی *P.* هوائی *T.* هوایه
شیاطین Les démons aériens جرم هوائی || Corps aérien متعلق
ارواح هوائیه Esprits aériens هوا

AÉRIFORME. Fluide qui a les propriétés physiques de l'air *A.*
هوا طبیعتلو صویق *T.* آبی هوائی *P.* مایع هوائی الصفة

AÉROGRAPHIE. Description, théorie de l'air *A.* وصف الاحوال
الهوا

AÉROLOGIE. Traité sur l'air *A.* بحث فی علم الهوا

AÉROMÈTRE. Instrument à mesurer l'air *A.* - میزان الهوا
هوا اولچکی *T.* ترازوی هوا *P.* مقیاس الهوا

AÉROMÉTRIE. Science qui a pour objet les propriétés de l'air, et qui en mesure et calcule les effets *A.* فن الوزن الهوا

AÉROSTAT. Espèce de ballon, au moyen duquel on s'élève dans l'atmosphère à une certaine hauteur *A.* مرکب سیار فی
الهوا *P.* مرکب هوا نورد *T.* مرکب هوایه اوچان || L'aérostat s'élève jusqu'à ce qu'il ait atteint une couche d'air où il soit en équilibre سیار هوا اولان مرکب حال موازنده توقف
ایده بیله‌جك هوانك بر طبقه‌سنی ادراك ایدنجیه قدر
بالایه طوغری صعود ایدر

AÉTITE. Espèce de pierre *A.* حجر العقاب - حجر الولادة *P.*
قرطال طاشی *T.* سنگ عقاب

AFFABILITÉ. Qualité de celui qui reçoit avec bonté et douceur
خلاقة الطبع - طلاوة الوجه - طلاقة الوجه - بشر وبشاشت *A.*
کولر - طاتلو خویلولق *T.* خنده رویی - شیرینخویی *P.*
بشر وبشاشت ایله || Recevoir avec affabilité یوزلیلك
غایة الغایه طلاوت Il a beaucoup d'affabilité تلقی ایتمك
وجهی وار در L'affabilité de ce prince lui gagne tous les coeurs
بو حمکدارك محبول اولدیغی خلاقت طبع جلب قلوب
عامه‌یی مؤدی اولور

AFFABLE. Celui qui a de l'affabilité *A.* بشوش - طلیق الوجه
- طاتلو خویلو *T.* خنده رو - شیرینخو *P.* خلوق المزاج -
کولر یوزلو

AFFABULATION. Sens moral d'une fable *A.* حصة من القصه
قصه‌دن حصه *T.* معنای حکتنمای داستان *P.*

AFFADIR. Rendre fade *A.* افساد - ایراث البشاعة - ابشاع

الطعم *P.* بد مزه کردن *T.* طاتسزلتمق || Affadir un ragoût, en y mêlant qnelque chose de trop doux بر طعامك ایچنه
زیاده حلاوتلو نسنه قاتمغله طاتسزلندرمك

On dit figur. Affadir un discours par des pensées et par des expressions affectées تکلف وتصنعدن عبارت بعض معانی وتعبیرات
کلامك مذاقنی - ایله کلامه ایراث بشاعت ایتمك
کلامی طاتسزلتمق - بوزمق

AFFADISSEMENT. Effet que produit la fadeur *A.* غثیان *P.*
غثیان Affadissement de coeur کوکل بولانمه‌سی *T.* دژمنش
نفس

Figur. || Il loue jusqu'à l'affadissement ایراث غثیان
ایده‌جك مرتبه‌لرده مدح وثنا ایدر

AFFAIRE. Chose à faire *A.* خصوص pl. - خصوصات
مصلحت Affaire importante ایش *T.* کار *P.* امور pl. امر - مصالح pl.
مصلحت معتنا Affaire de conséquence مهمة - مصلحت مهمة
مشتبك ومشتبه épineuse مصلحت مطبوعه Affaire agréable بها
مشکل بر مصلحت - کار دشوار difficile بر مصلحت Je suis
الحالة هذه مصلحتدن à présent de loisir; je n'ai aucune affaire
فارغم بر درلو شغلم یوقدر Dites-moi la place que vous désirez, j'en fais mon affaire قنغی منصبی دیلر ایسه‌ك بکا
افاده ایله اسباب استحصالنی ایش ایدینورم Il est fort occupé, il a bien des affaires مصلحتی اولدیغندن بغایت
هزاران هزار امور ومصالح ایله Il a mille affaires مشغولدر
بار امور ایله قامت اقتدارم Je suis accablé d'affaires متحملدر
ایشی واردر - مصلحتی وار در Il a affaire دو تا در Il est en affaires ایشده در - مصلحتده در L'affaire du salut est la plus grande d'un chrétien بر مؤمنك اقدم اموری نجات جاندر

On dit, Faire affaire, pour dire, conclure, terminer une affaire *A.* تنظیم المصلحة *P.* کار پرداختن *T.* ایش کورمك
ایش بتورمك -

On dit ironiquement, qu'un homme a fait une belle affaire ایو
ایش کوردی

Il se dit particulièrement des procès *A.* دعوا pl. - دعاوی
منازعه pl. منازعات *P.* ستیز *T.* نزاع - دعوا || Il y a une grande affaire au Conseil, au Parlement مجلس شوراده ویاخود
پارلامنتو تعبیر اولنور مجلسده بر دعوای عظیم رویت
بو دعوا Cet avocat est chargé d'une affaire d'éclat اولنمقده در
وکیلی شهرتی موجب اوله‌جق دعوایی در عهده ایتدی

un homme qui a vu bien des affaires حروب ووقایع عدیده
Il a toujours bien fait dans toutes les affaires où il s'est rencontré کورمش بر آدمدر بولندیغی محاربانک جمله سنده
Il fit des merveilles dans la dernière affaire اثبات مهارت ایتمش بر آدمدر مؤخراً وقوعه کلمش محاربه، معجزه نماده کسب
L'affaire fut quelque temps disputée نتیجهٔ محاربه امتیاز ایتمشدر طرفین بیننده خیلی مدّت رهین کشمکش منازعه وتعنّد اولمشیدی

Il se dit aussi, de ce qui regarde la levée des deniers publics, la gestion des finances *A.* pl. مصالح مصلحت میریّه
Il est intéressé dans les affaires du Roi امور میریّه pl. امر میری - میریّه پادشاهک مصالح میریّه‌سنه علاقه‌سی وار در
Il a commencé par une petite recette, présentement il est dans les grandes affaires مقدّما بعض تحصیلات جزئیّه خدمتندن
Il a bien tiré de l'argent des affaires qu'il a faites بداءه ایله شمدی میرینک امور جسیمه‌سی ایچنده در اداره ایلدیکی
Il embrasse toutes sortes d'affaires مصالح میریّه‌دن اموال کثیره جلب ایده یلدی مصالح میریّه‌نک جمیع انواعنی
Il propose une affaire qui paraît bonne عرض استیعاب ایدر ایلدیکی میری یه‌متعلّق مصلحت نافع ومستحسن کورینور

Affaire, est aussi un terme général qui s'emploie pour exprimer toutes sortes de choses, et que l'on substitue à la place des termes propres de chaque chose *A.* امر *P.* کار *T.* ایش - شیٔ
Ainsi en parlant d'une victoire, on dit, C'est une grande affaire بو شان وشکوهی مستلزم بر امر جسیمدر Affaire glorieuse برامر
En parlant d'un mauvais succès, on dit, c'est une affaire fâcheuse بر کیفیّت موحشه در - بر امر موحشدر
Et en parlant d'une entreprise, on dit que c'est une affaire aisée کاردشوار - امر مشکل malaisée امر آساندر - امر اسهلدر
Vous me contez là une étrange affaire برامرغریب نقل ایدرسک
Le bon de l'affaire est . . . Ce que vous dites là est une autre affaire امرک حسنی بو در که . . . دیدیکک کلام امر آخر در

Affaires, au pluriel se dit, de toutes les choses qui concernent les intérêts publics et particuliers *A.* pl. امور - احوال
Affaires publiques امور عباد - امور واحوال عامّه Affaires d'État
Ce ministre est chargé de toute la conduite des affaires du Roi امور ملک وسلطنت امور خاصّهٔ شاهانه‌نک اداره‌سی
Le train, le courant جملهٔ فلان وکیلک عهده‌سنه محوّلدر

Pourquoi perdre tant de temps pour une affaire de rien ? لا شیٔ مقوله‌سی بر منازعه ایچون بو درجده ارتکاب زحمته
C'est une affaire de grande discussion, de longue discussion موجب ندر
Une affaire embrouillée مباحثهٔ عظیمه ومدیده‌یه محتاج بر دعوا در
embarrassée بر دعوای پیچاپیچ - معقّد بر دعوا
favorable enveloppée طولاشقلو بر دعوا مغلق بر دعوا
Une affaire extraordinaire خارق عاده بر دعوا خیرلو بر دعوا
re criminelle جرم وجنایت دعواسی
Son affaire se rapportera, se videra bientôt دعواسی قریباً ضبط وفصل اولنه جقدر
Il a un rapporteur qui expédie bien des affaires حسن صورت
Le point, le secret, la fin de l'affaire ایله دعوا بتورر بر وقایع کاتبنه مالکدر دعوانک دقیقه یری وسرّی ومقصدی

Il se dit aussi, de toutes les choses qu'on a à démêler avec quelqu'un *A.* مادّه || C'est une affaire d'intérêt منفعته متعلّق
C'est une affaire d'honneur عرض وناموس مادّه‌سی بر مادّه در
Sortir d'une affaire avec honneur بر مادّه‌دن عرض وشاننی
Se bien tirer d'une affaire بر مصلحتدن وقایه ایدرک جیقمق
Violà le noed de l'affaire مصلحتک حسن صورت ایله جیقمق
S'entremettre d'une affaire بر مادّه‌ده عقده‌سی اشته بو در
Se charger d'une affaire بر آره‌یه کیرمک - توسّط ایتمک
Débrouiller une affaire شورش مادّه‌یی در عهده ایتمک پذیر اولمش مادّه‌یی تسویه ایتمک

Il se prend aussi pour soin, peine *A.* pl. غوائل *P.* غائله
Il a bien des affaires sur les bras || Fâcheuse affaire موحشه غائلهٔ ایش کوچ *T.* اندیشه باشنده خیلیدن خیلی غائله‌لر
Il a une mauvaise affaire sur le corps باشنده بر غائلهٔ وار در
Si vous vous brouillez avec cet homme-là, vous vous attirerez des affaires وخیمه وار در بو آدم ایله بوزشه‌جق اولور ایسه‌ک
Cela lui a fait une affaire avec quelqu'un باشنه نیچه غائله‌لر جمع ایتمش اولورسک بوکیفیّت کندو یه بر غائله اولدی
Il m'a fait une affaire avec quelqu'un فلان کشی ایله بینمزده
Ses amis l'ont tiré d'affaire فلان کشی بی غائله پیدا ایتدیردی
Il a si bien fait, qu'il s'est mis hors d'affaire احبّا وخیرخواهانی بو غائله‌دن صیروب جیقاردیلر بو رتبه‌ده عاقلانه
Il ne veut point d'affaire حرکت ایلدیکه غائله‌یی بیتون اوزرندن دفع ایلدی غائله‌دن حظ ایتمز

Il se dit particulièrement des actions de guerre *A.* وقعه - *T.* جنک *P.* پیکار محاربه - حرب - وقایع pl. واقعه || C'est

affaire à moi فلانه تعرّض اولنور ایسه بنم ایله چکشمک لازم کله‌جکدر

AFFAIRÉ. Qui a bien des affaires *A.* کثیر الاشغال *P.* کاردار *T.* ایشی چوق || Il est si fort affairé, qu'il n'a pas une heure à lui شول رتبه‌ده کثیر الاشغالدر که بر دقیقه بیله خالی وقتی یوقدر

AFFAISSEMENT. État de ce qui est affaissé *A.* حال الانقیاص *P.* هبوط - نشست *T.* جوککلک - باصقلق || L'affaissement des terres Figur. جوککلکی - ترابک حال انقیاصی || J'ai trouvé ce malade dans un grand affaissement بو مریضی بغایت پک جوکمش بولدم - مهبوط الحال بولدم

AFFAISSER. Faire que des choses qui sont l'une sur l'autre s'abaissent *A.* اهباط *P.* نشستگی آوردن *T.* آشاغیلندرمق - کثرت امطار ترابی یتاقلندیرر || Les pluies affaissent les terres یتاقلندرمق

Il signifie aussi, faire ployer sous le faix *A.* ابراث الانقیاص *P.* فرو روانیدن *T.* جوکدیرمک || Une trop grande charge de blé a affaissé le plancher de ce grenier ذخیره‌نک چوق یوکی انبارک دوشمه‌سنی جوکدیردی

S'AFFAISSER *A.* انقیاص *P.* نشستن - فرو رفتن *T.* جوکمک || Les terres rapportées sont sujettes à s'affaisser آخر محلدن نقل اولنمش تراب عادتا مائل انقیاصدر Ce monceau de foin s'est affaissé de tant de pieds بو اوت بیغنی شو قدر آشاغی ایندی - ذراع جوکدی Un plancher qui commence à s'affaisser جوکمه‌یه - مشرف هبوط وانقیاص اولمش دوشمه یوز طوتمش دوشمه

On dit figur. d'un vieillard qui se courbe, qu'il s'affaisse sous le poids des années متحمل اولدیغی بار سنین وعوام ایله قامت طاقتی خمگشته - کسب حال مهبوطیت ایلدی ودو تا اولمشدر

AFFAISSÉ. *A.* مهبوط - هبیط *P.* فرو رفته - نشسته *T.* یتاقلنمش - چوکمش آشاغیانمش

AFFAITER. Apprivoiser un oiseau de proie *A.* تضریة الجوارح *T.* آلیجی قوش آلشدرمق

AFFALER. V. Abaisser.

On dit qu'un vaisseau est affalé, lorsqu'il est arrêté sur la côte par le défaut des vents, ou par les courants *A.* مجبور الی التوقف *P.* محتاج قرارگیری *T.* محتاج اولمش طورمغه

Affaires urgentes des affaires مجرای امور - سیاق وسباق امور Pour les expresses affaires امور ضروریهٔ مستعجله - امور ضروریه du Roi نفس همایونه مخصوص - امور مخصوصهٔ پادشاهی ایچون Les affaires d'une ville امور بلده Un homme dont les affaires sont en bon état اموری حسن حالده en mauvais état اموری منتظم بر آدم - اولان بر آدم Ses affaires sont nettes, claires اموری پاک مختل ویریشاندر Donner, mettre ordre à ses affaires امور بنه رابطه ومنقحدر Affaires domestiques وبرمک وامور بینی حسن نظام ورابطه‌یه وضع ایتمک Il a un homme d'affaires fort négligent امور بیتیه بغایت مهمل بر مدیر اموری وار در Ce ne sont pas là mes affaires بکا متعلق اموردن دکلدر Pourquoi en parlez vous, sont-ce là vos affaires? بو صحبته نیچون مداخله سنک وظیفه‌کدن خارج - ایدرسک سنک نه امورکدر امور دندر

On dit pour exprimer l'aptitude de quelqu'un à traiter les affaires, qu'il entend les affaires ادراک - تمییز اموره مقتدر در Il a le génie des affaires عقل کار اموره ید طولاسی وار در Il est habile en affaires رویت پردازی ومهمسازی یه مالکدر ایش - کار شناس آدم - کاردان آدمدر - اموره ماهر وحاذقدر بیلور آدم

On dit familièrement, Faire ses affaires, pour dire, satisfaire à ses besoins naturels *T.* قضای حاجت ایتمک

On dit, Avoir affaire de, pour dire, avoir besoin de *A.* احتیاج *P.* محتاج شدن *T.* محتاج اولمق || J'ai affaire d'argent اقچه‌یه محتاجم - اقچه‌یه احتیاجم وار در J'ai affaire de vous سکا احتیاجم وار در

On dit, Avoir affaire à quelqu'un, avec quelqu'un, pour dire, avoir à lui parler || J'ai affaire à lui فلان ایله ایشم وار Il faut les laisser, ils ont affaire l'un à l'autre فلان ایله سویلشه‌جکم وار در - در حاللرینه ترک ایتملو در زیرا بری برلرینه J'ai affaire à des gens difficiles صعب المزاج آدملر ایله ایشم وار در

Et avoir affaire à quelqu'un, pour dire avoir contestation *A.* مجادله - منازعه *P.* گفتگو *T.* دیدی قودی - چکشمه || Il faut prendre garde à qui on a affaire بر کمسنه کیمک ایله چکشدیکی Il verra à qui il a affaire کیمک ایله ملا حظه ایتملو در Si on l'attaque, on aura منازعه‌سی اولدیغنی آکلایه‌جقدر

هیچ بر کمسنه‌یه Je n'en affecte aucun راغب وهوسکار اولمق
علاقهٔ قلبم یوقدر - هوس ورغتبم یوقدر

Il signifie aussi, faire un usage vicieux de certaines choses
ریا کاری نمودن .P التزام الریا • والصنعة - التزام التصنّع .A
T. یاپمه قوللنمق || Affecter certains mots, certaines façons de parler, certains airs, certains gestes بعض الفاظ وتعبیرات استعمالنده وبعض کونه اوضاع واطوار اظهارنده التزام تصنّع ایتمک Affecter un langage extraordinaire
معتاد بر لسان قوللنمسنده التزام تصنّع ایتمک

Il signifie aussi, faire ostentation A. ظاهراً - ارائة الصورة
کوسترش .T عرض کالا کردن - نمایش کردن .P ارائة الصورة
ظاهرده کوسترمک - ایتمک || Affecter de paraître savant عرض کالای - ظاهرده عالم ودانشمند صورتنی کوسترمک
نفسنی عالم کوسترمک - علم وهنر ایتمک Affecter une grande modestie, une grande humilité ظاهرده کمال خضوع ومسکنت وغایت اعتفاف وعصمت صورتنی کوسترمک

Il signifie aussi, prendre quelque chose à tâche A. || التزام
Il affecte un air distrait ایدر التزام ذهن صورتنی استغراق

Il se prend aussi pour Rechercher une chose avec ambition, s'y porter avec ardeur A. انهماک - احتراص - اطماح النظر
T. جشمدوز هوس وارزو شدن - خواهشمند بودن .P الرغبة
کوز دیکمک - استکلو اولمق || Affecter le pouvoir suprême حکومت علیا رتبه‌سنه - حکومت علیا رتبه‌سنه منهمک اولمق Affecter le premier rang مرتبهٔ اطماح نظر رغبت ایتمک
اولی‌یه جشمدوز حرص وآز اولمق

Affecter. Destiner une chose à un usage A. تخصیص .P
T. تخصیص ایتمک || بفلان چیز سپردن - مخصوص کردن
Affecter un fonds de terre pour l'entretien de quelques prêtres بر قطعه عقاری بعض رهبانک نفقه‌سنه تخصیص ایتمک
Affecter une rente au paiement d'une dette بر ایرادی فلان دینک اداسنه تخصیص ایتمک

Figur. Exprimer la disposition qu'nt certaines substances à prendre certaines figures A. اتخاذ - اخذ .P پذیرفتن - گرفتن
T. قبول ایتمک || Le sel marin affecte dans sa cristallisation la figure cubique ملح بحری حال انجماددده شکل مکعبی
قبول ایدر - اخذ ایدر

Il signifie aussi, faire une impression fâcheuse A. ایقاع
|| طوقنمق - ضرر ایرشدرمک .T گزند رسانیدن .P الضرر

AFFAMER. Causer la faim A. اقحاط - تجویع - اجاعه
گرسنگی - گرسنگی آوردن .P ایقاع القحط والجوع - تغریث
T. قیتلغه اوغراتمق - آجقدرمق || Affamer une province پیدا کردن Vous ne faites que l'affamer, en lui donnant si peu à manger فلانه اولقدر غدای قلیل ویرمک تجویعندن غیری بر فائده‌سی یوقدر

Affamé. A. مبتلا • القحط والجوع - غرثان .P مبتلای بلای
T. گرسنگی آجلغه اوغرامش - قیتلغه اوغرامش

Figur. Qui a de l'avidité pour quelque chose A. ساهف -
T. دلتشنه - تشنه .P حریص - منهمک - مبتلا السهاف منهمک شان || Être affamé de gloire استکلو - استکی جوق مبتلای - شان واقبال تشنه‌سی اولمق - واقبال اولمق حریص Affamé de nouvelles سهاف شان واقبال اولمق
Je suis affamé de le voir مبتلای سهاف حوادث واخبار - حوادث واخبار دلتشنهٔ دیداری‌یم

On dit aussi, Écriture affamée, pour dire, une écriture trop deliée, trop maigre صیقشدیریلوب قیتلشمش بر یازو Et habit affamé, un habit dans lequel l'étoffe est trop épargnée
صیقشدیریلوب قیتلنمش بر ثوب

AFFÉAGER. Donner une partie de son fief à tenir en fief ou en roture A. مقطوعاً ایجار - ایجار علی طریق المقطوعیّة
P. کسیم ایله کرایه T. بر وجه مقطوعیّت بکراش دادن
ویرمک

AFFECTATION. Attachement vicieux à dire, ou à faire quelque chose A. تصنّع - جفلقه T. ریا کاری .P ریا - تصنّعات pl.
یاپمه || Il y a de l'affectation en tout ce qu'il fait, en tout ce qu'il dit کافهٔ افعال واقوالنده بر نوع تصنّع وار در Affectation de langage نطق وکلامده تصنع Il n'y a rien de naturel en lui, il est plein d'affectation en toutes choses کندوده طبیعی بر شئ یوقدر فی جمیع الامور التزام ریا وصنعت مالوف On ne saurait le corriger de ses affectations ایدر
اولدیغی ریا کاری وتصنعده قابل اصلاح دکلدر Une de ses affectations est de dire que.. اطوار تصنّع آنارندن بری
بو کلامی سویلمکدر که

AFFECTER. Marquer une espèce de prédilection et d'attachement A. اظهار العلاقة البال - اظهار الرغبة .P علاقهٔ
T. دلبستگی نمودن - درون نمودن خواهش - هوس ایتمک
بر منصبه || Affecter une place هوسکار اولمق - کوسترمک

Il est à craindre que le trop grand usage d'un remède si chaud n'affecte la poitrine avec le temps بو رتبده حار اولان دوانك افراط اوزره استعمالی مرور ایام ایله صدره مرور وقت ایله صدره ایقاع ضرر - طوقنمق احتمالی واردر ایتمك احتمالی وار در

Il signifie aussi, faire impression, toucher *A.* تأثير *P.* کارگر *T.* طوقنمق شدن || Cette pièce est dans les règles, mais elle n'affecte point les spectateurs بو فصل قواعد لازمه سنه رعایت اولندرق ادا اولنمشیکن تماشا ایدنلره اصلا تأثیری یوقدر Cet événement l'a beaucoup affecté بوحادثه قلبنه غایة الغایه درونده طوقندی - تأثیر ایلدی C'est un homme qui s'affecte aisément جزئی شیئدن متأثر اولور بر ادمدر

Affecté || Un fonds de terre affecté à l'entretien de... فلان شیئه تخصیص اولنمش بر عقار Un geste affecté اشارت صورتا اظهار Humilité affectée رمز ریا کارانه - تصنع الود Il est à craindre qu'il ne se fasse un dépôt sur la partie affectée التزام اولنمش خضوع ومسکنت المزده اولمش عضوده بر قرارگاه مادّه پیدا اولندجغی خوف اولنور

Il se prend aussi pour Affligé *A.* متألم - متأثر *P.* - غمگین *T.* تاسدلو || Il était vivement affecté de cette nouvelle بو خبردن از دل وجان متأثر اولمشیدی

AFFECTIF. Qui inspire de l'affection. Il ne se dit qu'en parlant des choses de piété *A.* مهیج العشق - مشوق العشق *P.* عشق انگیز *T.* عشق دپرشدریجی || Il parle des choses de Dieu d'une manière très-affective اوصاف عظمت اتصاف یزدانیدن بحث ایتدکچه غایت الغایه مشوق عشق Saint Bernard est un des Pères de l'Église les plus affectifs اولدجق وجهله افادهٔ مرام ایدر فلان ذات مبارك ائمهٔ دین ایچنده بغایت مهیج عشق الهی اولمق شهرتیله کسب امتیاز ایدنلرك بریدر

AFFECTION. Amour, sentiment qui fait qu'on se plaît à quelque chose *A.* علاقة آلفواد - نزوع القلب - نزوان القلب || کوکل چکنمه سی - سوش *T.* مهر *P.* عشق - اشتیاق البال Tendre affection علاقهٔ فؤاد شفقت آلود Affection paternelle - علاقهٔ بال امومت حنین پدری - علاقهٔ ابوّت maternelle بر کمسنه یه Avoir de l'affection pour quelqu'un حنین مادری عقد علاقهٔ فؤاد ایتمك Mettre son affection à une personne Il n'a علاقهٔ بالنسی ذات واحد حقنه حصر ایتمك

d'affection pour rien هیچ بر شیئك حقنه عشق وهوسی هیچ بر شیئك عاشقلوسی دکلدر - یوقدر

Il se dit aussi, de l'ardeur avec laquelle on se porte à dire, ou à faire quelque chose *A.* غلبة الشوق - اشتیاق البال *P.* شعف هوسکاری - اشتیاق دل وجان - اشتیاق درون *T.* جان قیزغینلغی || Se porter à quelque chose avec affection En parler برشئی حقنه اشتیاق بال ایله میل ایتمك فلان شیئه دائر اشتیاق درون ایله بحث ایتمك d'affection

Il signifie aussi, impression fâcheuse dans toute l'habitude du corps, ou dans quelqu'une de ses parties *A.* سرایت الضرر - طوقنمش - ضرر ایرشمد *T.* گزند رسی *P.* اصابت الضرر || Affection mélancolique سرایت ضرر سودا Affection hysterique اصابت ضرر داء الرحم

AFFECTIONNER. Avoir de l'affection *A.* تعلیق القلب - تعشق *T.* کوکل مهر بستن - دلداده بودن *P.* انتزاع القلب - سومك - ویرمك || C'est une personne que j'affectionne فلان کشی انتزاع قلب ایله سودیکم ذواتدندر C'est une sorte d'étude qu'il affectionne عاشق ودلداده اولدیغی بر نوع مطالعهٔ کتبدر

On dit, Affectionner quelque chose, pour dire, s'y intéresser avec affection *A.* هوس *P.* هوسکاری نمودن *T.* هوس ایتمك - قاپلمق -

Affectionné. *A.* منزوع القلب - مشتاق - متعشق *P.* دلداده *T.* سوکیلو - کوکل ویرمش - دلبسته -

C'est un terme aussi, qu'on emploie dans la souscription des lettres *A.* مشتاق *P.* دلداده *T.* سوکیلو || Votre très-humble et très-affectionné serviteur بندهٔ کمینه - عبد احقر ومشتاق ودلداده

AFFECTUEUSEMENT. Avec affection *A.* بالتعشق - باشتیاق || Il lui parla fort affectueusement البال *P.* با اشتیاق درون - مشتاقانه *T.* جان سوشیله غایت اشتیاق بال ایله سویلدی

AFFECTUEUX. Plein d'affection *A.* موجب التعشق - متضمن *P.* المحبة - عشق آمیز - مهر افزا - اشتیاق آلود - محبتنما *T.* کلام Discours affectueux || محبتلو - سویش کوستریجی Paroles affectueuses محبتنما محبتی متضمن - کلمات دلربا Mouvement affectueux اهتزاز اشتیاق آلود اقوال مهر افزا

AFFÉRENT. La part qui revient à chacun des intéressés dans un objet indivis *A.* حصّة شایعة

AFFERMER. Donner à ferme *A.* علی طریق - اقطاع - تقبیل

امن وآسایش عامه‌یی مقارن ثبات واستقرار quillité publique
بر کونه ایتمک S'affermir dans une résolution, dans un dessein
عزم وقراره وفکر ونیتده کسب ثبات واستحکام ایتمک
Affermi. A. رصین - مشید - محکم - مویّد - مستحکم P.
قریدن - ثابت - مستقر A. قویلشمش T. شکرف - استوار
استحکام - قویلنمش T. رسوخ یافته - پایدار P. الرسوخ والمتانة
بولمش

AFFERMISSEMENT. Conservation dans un bon état. Il ne se dit guère qu'au figuré A. دوام - استقرار - بقا P. پایداری T.
طیانقلق || L'affermissement de l'État, du trône, des lois, de la religion
ملک ودولتک وتخت وسلطنتک وقوانین
دوام وبقاسی - واحکامک ودین وشریعتک بقا واستقراری
L'amour du peuple envers le prince est l'affermissement de son trône
بر پادشاهک تخت سلطنتده دوام واستقراربنه سبب
اولان زیر دستان ورعایاسنک کندوحقنه عشق ومحبتلربدر

AFFÉTÉ. Qui est plein d'affectation A. متصنّع الاطوار P.
دوزمه یاپمه طورلو T. شیوه‌کار با تصنع || Elle ne serait pas désagréable, si elle n'était pas si affétée
فلان خاتون اولقدر
متصنعة الاطوار اولمسه نا مطبوعد دکل ایدی
Il se dit aussi des choses qui marquent de l'affectation A. باهر
سیمای تصنع || Mine affétée P. التصنّع T. یاپمه تصنع آمیز
اطوار باهر التصنع Manières affétées آمیز

AFFÉTERIE. V. Affectation.

AFFETTUOSO. Il se dit pour avertir qu'un morceau de musique doit être rendu avec une expression tendre A. بلحن
یانق ازکی ایله T. با نوای دلسوز P. الحزین

AFFICHE. Feuille écrite pour avertir le public A. رقعة الاخبار
خبر یافتدسی T. ورقپارهٔ اخبار P. رقعة الاشاعة -

AFFICHER. Attacher un placard A. الصاق الرقعة الاخبار P.
خبر یافتدسی یاپشدرمق T. ورقپارهٔ اخبار بر سر دیوار پیوستن
بر قطعه امر نامه‌یی الصاق رقعهٔ || Afficher une ordonnance
اخبار ایله عامه‌یه اعلان ایتمک
On dit par exagération : Non seulement je le dirai, mais je l'afficherai
فلان شیئی یالکز سویلمک دکل هر طرفه خبر
یافتدلری یاپشدروب عامه‌یه اشاعه ایده‌حکم
Et figur. Afficher le bel esprit, pour dire, vouloir passer pour bel esprit A. عرض الدعواء الرشد والکیاسة P. عرض کالای
فراست صاتمق T. فراست فروشی کردن - فرهنگی

کسیمه باغلیوب T. مقطوع دادن P. المقطوعیّة تفویض والزام
چفتلکنی اقطاع || Un seigneur qui afferme sa terre ویرمک
ادخالیه On lui a affermé les droits d'entrée ایدن ارض صاحبی
رسومی بر وجه مقطوعیّت فلانه تفویض والزام اولندی
Il signifie aussi, prendre à ferme A. تقبّل - مقطوعاً التزام
کسیم ایله آلمق T. بر وجه مقطوعیّت در عهده کردن P.
Affermé. A. مقطوعاً داده P. مقطوعاً ملزم
ویرلمش

AFFERMIR. Rendre stable A. تشیید - تأیید - تحکیم - احکام
محکم T. شکرف کردن - استوار کردن P. ترصین - ارصان -
قویلشدرمک - استحکام ویرمک - قلمق || Affermir une muraille
دیواره استحکام ویرمک De l'opiat qui affermit les dents
دیشلری قویلشدیرر علاج - احکام اسنانی موجب دوا
Il signifie aussi, rendre consistant ce qui est mou A. تشدید
T. سخت کردن P. ایراث الشدّة اوصلابة - تصلیب -
خمر بالغه ایراث || Le vin affermit le poisson قاتیلندرمق
صلابت ایدر

Figur. Rendre plus assuré A. تأیید - تثبیت - تقریر - تقویة
ایقاع الثبات - ایراث الثبات والقوّة - ایجاب الاستحکام -
- پایدار کردن P. ایراث الرسوخ والمتانة - ارساخ - والاستقرار
استحکام ویرمک - قوّتلندرمک T. بر قرار کردن || Affermir le
مایهٔ غیرت وجسارتنه ایراث - غیرتی تأیید ایتمک courage
ایراث - قلبه قوّت ویرمک Affermir l'âme ثبات وقوّت ایتمک
قوّت قلب ایتمک Affermir quelqu'un dans une résolution, dans une croyance, dans une opinion
بر کمسنه‌نک تصمیم
ایلدیکی عزم وقراری وذاهب اولدیغی رأی واعتقادی
ومتکلّف اولدیغی دین ومذهبی تأیید وتحکیم ایتمک Affermir l'autorité du Roi
پادشاهک قوّت حکومتنه استحکام
ومتانت ویرمک Affermir le sceptre dans la main d'un Roi
بر پادشاهک حامل اولدیغی دبوس حکومتی دست تصرّفنده
مستقر وپایدار قلمق Cette victoire l'a affermi dans ses États
فتح وغزا فلانک ملک وسلطنتنده وسیلهٔ ثبات واستقرار
تاج سلطنتی lui a affermi la couronne sur la tête اولمشدر
سر همایوننده بر قات دخی مستقر وپایدار ایلدی Cela vous doit affermir encore davantage dans votre sentiment
کیفیّت سنک فکر وضمیرکه بر قات دخی مدار تقویت
رفاه حال عبادی Affermir le repos des peuples اولمق کرکدر
اساس قوی اوزره تأیید واحکام ایتمک Affermir la tran-

On dit aussi, Afficher sa honte, pour dire, la rendre publique *A.* تشهير الفضاحة *P.* رسوایئی خودرا به عالم فاش کردن *T.* کندو رسوایلغنی فاش ایتمک

AFFIDÉ. À qui on se fie *A.* معتمدْ - معتمد - موْتمن - امین *T.* ستوار - سزاوار اعتماد *P.* علیه || Il lui fit dire par une personne affidée معتمدْ علیه بر کمسنه واسطه‌سیله اخبار ایلدی

AFFILER. Donner le fil à un instrument qui coupe *A.* - امها - زاغ ویرمک *T.* تیز کردن *P.* تْالیل - ارهاف - تذریب - کسکینلتمک || Affiler le tranchant d'un rasoir, d'un couteau - استره‌نک وبچاغک یلماننی تْالیل وارهاف ایتمک یلماننی کسکینلتمک - یلمانله زاغ ویرمک

Affilé. *A.* تیز کرده *P.* رهیف - مرهف - مْالول - مذرّب *T.* زاغلو - کسکینلنمش

Il se dit figur. d'une personne qui a beaucoup de babil *A.* دیلی کسکین *T.* تیز زبان *P.* فتیق اللسان - ذرب اللسان

AFFILIATION. Espèce d'adoption. Il se dit en parlant d'une compagnie qui en a affilié d'autres *A.* علاقة العزیة *P.* پیوند *T.* نسبت || Il y a affiliation entre l'Académie Française et celle de Marseille فرانسه ومارسلیاده واقع دار العلوملر ینننده علاقهٔ عزیت وار در

S'AFFILIER. Il se dit de l'action d'une société qui reconnait une autre société comme dérivant d'elle *A.* اعتزا - تعزّی *P.* با *T.* نسبتلنمک || L'Académie Française s'est affiliée quelques Académies de province فرانسه‌ده کائن دار العلوم بعض بلده‌لرده واقع دار العلوملری طرفنه اعتزا - بر جمعیته اعتزا ایتمک S'affilier à une société ایلدی نسبتلنمک

Affilié. *A.* معتزی *P.* نسبت پذیر - نسبت یافته *T.* نسبتلنمش

AFFINAGE. V. Affiner.

AFFINER. Purifier *A.* تصفیه - تمحیص *P.* نغزیدن *T* || Affiner de l'or et de l'argent قال ایتمک - صافیلتمک قال ایتمک - صافیلتمک - سیم وزری تصفیه ایتمک

On dit, Affiner du sucre *T.* شکری - شکری مکرر قلمق تصفیه ایتمک

On dit aussi, Affiner le lin, le chanvre, pour dire, le rendre plus délié *A.* ترقیق *P.* باریک ساختن *T.* اینجلتمک

Et l'on dit, que le temps et la cave affine le fromage مرور ایّام وسرداب ایچنده قرارودوام پنیرک طعمنی تلطیف ایدر

S'affiner. *A.* تصفّی - استصفا - استمحاض - تمحّض *P.* نغزشدن *T.* قال اولمق - صافلنمک - صاف اولمق || L'or s'affine dans la fournaise ذهب اوجاقده تصفّی وتمحّض ایدر Le sucre s'affine avec la salpêtre سکّر کهر جله ایله استصفا ایدر Ce fromage s'affine avec le temps بو پنیر مرور وقت ایله کسب لطافت ایدر

Il se dit figur. pour Devenir plus fin, plus délié *A.* کسب الدقّة *P.* دقیق گشتن - باریک شدن *T.* اینجلمک || L'esprit s'affine par la conversation عقل بشر محاورات ایله عقل انسان محاوره‌یه ادمان - کسب نصاب دقّت ایدر ایله دقیق وباریکبین اولور

Affiné. *A.* ممحوض - محص - مصفّا *P.* نغز *T.* صافیلنمش قال اولمش - صاف اولمش

AFFINERIE. Lieu où l'on affine *A.* دار التصفیة *P.* نغزشگاه *T.* قال کارخانه‌سی

AFFINEUR. Ouvrier qui affine *A.* مصفّی *P.* نغزگر *T.* قالمجی

AFFINITÉ. Alliance, degré de proximité que le mariage fait acquerir à un homme avec les parens de sa femme, et à une femme avec ceux de son mari *A.* مصاهرت - صهریّت *P.* مخاتنت - قرابت الصهریّة *T.* خویشاوندی از نکاح || Il a épousé ma soeur, il y a affinité entre lui et moi اولنمکله اولان حصملق همشیره مله عقد نکاح ایتمکله بینمزده Les divers degrés d'affinité رابطهٔ صهریّت حاصل اولدی قرابت صهریّه‌نک مراتب عدیده‌سی

On apelle, Affinité spirituelle, celle qui se contracte dans la cérémonie du baptême *A.* قرابت روحانیّه

Il signifie aussi, conformité entre deux choses *A.* - تواخی *P.* مقاربت *T.* یقینلک نزدیکئی حال || Ces deux mots ont beaucoup d'affinité ایکی لغت بیننده تواخی وار در Il y a de l'affinité entre la Poésie et la Peinture فنّ شعر ایله فنّ تصویر بیننده تواخی ومقاربت وار در

Il se dit aussi, de la liaison que des personnes ont ensemble *A.* اتّحاد *P.* یکجهتی *T.* اویغونلق || Il y avait une grande affinité entre eux بری بریندن - بینلرنده اتّحادکامل وار ایدی مزاج وطبیعتنده رابطهٔ کاملهٔ اتّحاد وار ایدی

Il se dit en Chimie, de la disposition que des substances ont

à s'unir ensemble *A.* جهت الوحدة

AFFIQUET. Parure. Il se dit par ironie *A.* تجمّلات مزخرفة *P.* هفت در هفت *T.* جيجى بيجى ـ دوزكون || Avec tous ses affiquets, elle ne laisse pas d'être laide بو قدر دوزكوندنصكره بد لقا اولمقدن خاليه دكلدر

Il se dit aussi, d'un bâton creux qui sert pour tenir les aiguilles *A.* مقبض الابره *P.* سوزندار *T.* ايكنه طوتهجق صاب

AFFIRMATIF. Qui affirme, qui soutient une chose pour vraie *A.* مؤكّد الوجوبيّة *P.* ملزم الاثبات ـ *T.* ايجابفرما سوزى || C'est un homme fort affirmatif قول ورٱينده تأكيد كسيجى

Parler d'un ton affirmatif طور وجوبيّت دعواسنده بر آدمدر قطعىٔ ملزم الاثبات ايله داى مرام ايتمك

On appelle en Logique, Proposition affirmative, celle qui énonce qu'un attribut est dans son sujet *A.* قضيّة الايجابيّة

AFFIRMATION. Assurance dans les formes juridiques *A.* تصديق شرعىّ || Prendre un acte d'affirmation تصديق شرعى يى محتوى سند اخذ ايتمك Le juge a pris leur affirmation حاكم تصديق شرعيلرينى تحصيل ايلدى

Il signifie en Logique, l'expression par laquelle une proposition affirme *A.* ايجاب || L'affirmation est opposée à la négation ايجاب نفيك مقابليدر

AFFIRMATIVE. Proposition par laquelle on affirme *A.* قول *T.* سخن تصديقساز *P.* كلام متضمّن الايجاب ـ مصدّق || Ils sont toujours d'avis différents; jamais l'un ne nie une chose, que l'autre ne prenne l'affirmative كرچكلندريجى سوز بينلرنده اختلاف رٱى وار در بريسى نفى وانكار ايتسه ديگرى تصديق طرفنى طوتار Sur l'expédient qu'on proposa, les uns furent pour l'affirmative, les autres pour la negative اول خصوصده تصديقى حاوى شو قدر كلم وآرا وار ايدى

On dit, Prendre l'affirmative pour quelqu'un, pour dire, se déclarer hautement en sa faveur *T.* بر كمسنه نك طرفنى طوتمق

AFFIRMATIVEMENT. D'une manière affirmative *A.* على طريق تصديق *T.* بر وجه تصديق *P.* بتأكيد الحال ـ التصديق على وجه التصديق داى || Parler affirmativement صورتيله مرام ايتمك Il en parle aussi affirmativement que s'il l'avait vu رٱى العين مشهودى اولمش كبى تصديق صورتنده مشهودى اولمش كبى تأكيد حال ايدر ـ سويلر

AFFIRMER. Soutenir qu'une chose est vraie *A.* ـ تصديق *T.* كرچكلندرمك *P.* تصديق كردن تأييد || Oseriez-vous bien affirmer cela? بونك وقوعنى تأييده جسارت ايدرمى ايدك

En style de Palais, Affirmer se prend pour Assurer avec serment *A.* بالقسم تصديق الحال *P.* با سوگند تصديق *T.* يمين ايله تصديق ايتمك كردن

On dit en Logique, qu'une proposition affirme بو قضيّه ايجابى || Toute proposition affirme ou nie هر بر قضيّه يا ايجاب واثباتى متضمّندر ـ حاويدر وانكارى متضمّندر

AFFLEURER. Réduire deux corps contigus à un même niveau بر حذايه *T.* هم برابر ساختن ـ همسر كردن *P.* تسويه *A.* بر حذايه برابرلشدرمك ـ كتورمك

Affleuré. *A.* متساوى *P.* همسر گشته ـ همبرابر ساخته *T.* حذالرى برابرلشمش ـ بر حذايه كتورلمش

AFFLICTIF. Il n'est guère d'usage que dans cette phrase: Peine afflictive, et signifie, une peine à laquelle la Justice condamne un criminel, et qui n'est pas seulement pécuniaire *A.* عقوبت مولمة البدن *P.* عقوبت تن آزار *T.* عقوبت اذيّت وجوده || Condamner à une peine afflictive حقنه بر كونه عقوبت مولمة البدن اجراسنى حكم ايتمك تعذيب بدنى موجب اولهجق بر عقوبتك اجراسنى حكم ايتمك

AFFLICTION. Déplaisir et abattement d'esprit *A.* الم pl. آلام *P.* كرب pl. كربت ـ صرّت ـ احزان pl. حزن ـ دلتنگى || Affliction sensible حزن قساوت ـ تاسه *T.* پژهان ـ تاسا ـ Cela lui causa une affliction mortelle بو مادّه كندويه جگر دوز كندويه موجب حزن جانسوز ـ ايراث الم مهلك ايتمشدر Les afflictions qu'il plait à Dieu de nous envoyer اولمشدر بمشيّة الله تعالى جانب ـ ارسال الهى اولان كرب وآلام عباده مرسل اولان آلام واحزان

AFFLIGEANT. Qui afflge *A.* موجب ـ مكرب ـ محزن ـ مولم ـ كدرلو *T.* كدر فرما ـ پژهان آور ـ حزن انگيز *P.* الالم بر خبر موجب || Une nouvelle bien affligeante قساوتلندريجى كدرلو بر خبر ـ بر خبر كدرفرما ـ الالم

AFFLIGER. Causer de l'affliction *A.* تكريب ـ احزان ـ ايلام پژهان ـ تاسا آوردن *P.* ايراث الحزن والالم ـ تعذيب ـ قساوتلندرمك ـ كدر وبرمك ـ تاسهلندرمك *T.* دل آوردن

|| Affliger son corps par des jeûnes, par des macérations صوم مدید وتشدد اکید ایله بدنی ایلام وتعذیب ایتمک Dieu a voulu affliger son peuple عبادک تعذیب وایلامنده Job fut affligé en son corps et en ses biens ارادهٔ صمدانیه تعلق ایلدی حضرت ایوب مالاً وبدناً مظهر الم وعذاب اولمشدر

S'AFFLIGER. *A.* اکتراب - تألم - احتزان - تحزن *P.* دلتنگ پژهان دل - وا خوردن - تاسا گرفتن - تنگی نمودن - شدن *T.* پذیرفتن قهرلنمک - قساوتلنمک - تاسدلنمک || Il s'afflige d'une chose dont il devrait se réjouir مسرور اولدجغی بر مادة ایچون محزون ومتألم اولور

AFFLIGÉ. *A.* محزون - غمگین - المناک *P.* وا خورده - متألم *T.* پژهانیده - دلتنگ - قساوتلو - کدرلو - تاسدلو || Appliquer un remède sur une partie affligée بر عضو متألم اوزرینه وضع محزونین ومتألمینه تسلیت Consoler les affligés دوا ایتمک ویرمک

AFFLUENCE. Concours et chute d'eaux, d'humeurs etc. *A.* بردن *T.* ریزش پیاپی *P.* دفوق - انصباب - صبصاب || L'affluence des eaux qui venaient de la fonte des neiges, fit déborder la rivière بوریبوب دوکله - بوشانمه متذاوب اولان اجماد وثلوجدن نشأت ایتمش صبصاب میاه نهرک L'affluence des humeurs sur une partie affligée cause souvent de grands accidents طغیاننه سبب اولمشدر المزده اولان عضوه اخلاطک دفوق وانصبابی غالب حالده عوارض عظیمه تحدثنه سبب اولور

Il se dit figur. d'une grande abondance de biens *A.* بذارت *T.* بوللق *P.* فزونی - فراوانی وفرت - مبذوریت || Affluence de toutes sortes de biens اجناس نعمک وفرت وبذارتی نعم گوناگونک بوللغی -

Il se dit aussi, d'un grand concours de monde *A.* تلاوی *P.* زحام الناس - تهاد الناس - انشلال الناس - الناس خلقک اوشونتیسی - خلقک آقشمهسی *T.* بسیارئ ناس || Grande affluence ناسک عظیم تلاوی وزحامی

AFFLUENT. Se dit des rivières qui se jettent dans une autre *A.* منصب *P.* ریزان *T.* بوشانن - دوکیلن || Le Rhin et les rivières y affluentes ربین نهری ودرونده منصب اولان انهار سائره

Il se dit aussi en Physique, d'un fluide qui se porte dans un certain sens *A.* مادة مصبوبة *P.* مادهٔ ریزان *T.* منصب

دوکیلن مادّه - اولان مادّه

AFFLUER. Se rendre à un même canal *A.* انصباب - تصبب || ایچنه آقمق - بوشانمق - دوکلمک *T.* ریزان شدن *P.* Il y a plusieurs ruisseaux et rivières qui affluent dans la Seine سنا نهری ایچنه منصب اولان متعدد جداول وانهار وارد

Figur. Abonder, arriver en abondance *A.* متواصلاً توارد - آردی - اقیشوب کلمک *T.* پیاپی آمدن *P.* متتابعاً ورود || Toutes sortes de biens affluent dans cette maison کسلمیهرک کلمک بو خانهیه هر جنس مال ومنال متواصلاً توارد Les vivres affluent dans le camp اردو ایتمکدن خالی دکلدر پیاپی آقیشوب کلییور - ایچنه ارزاق وذخایر متتابع الورود در

Il signifie aussi, survenir en grand nombre *A.* الب فوجاً - *T.* پیاپی آمدن - گروها گروه آمدن *P.* بعد فوج توارد || Les pélerins affluent à Rome de tous les endroits de la chrétienté pendant l'année sainte سنهٔ مبارکهده ممالک عیسویدنک مجموعندن روما شهرینه گروها گروه خلق آقیشوب کلور

AFFOIBLIR. Rendre foible *A.* ازالة القوّة - اضعاف - توهین *P.* ایراث الضعف والفتور - کسر القوّة - زبون ساختن || La débauche affoiblit le corps زبونلتمق *T.* شکست توانایی کردن عیش وعشرت اضعاف بدنه سبب اوله کلمشدر Le vin, pris avec excès, affoiblit les nerfs, le cerveau, la vue شرب خمره ادمان مفرط اعصاب ودماغه وقوّت باصرهیه موجب وهن وفتور اولور Affoiblir un parti بر فرقهنک اردونک Affoiblir une armée قوّتنه ایراث ضعف وفتور ایتمک Affoiblir la puissance de son ennemi دشمنک قوّتنه ایراث کسر وضعف ایتمک L'âge affoiblit l'esprit et la mémoire کبر سنّ عقل وشعوری وقوّت حافظهیی اضعاف وتوهین ایدر

On dit, Affoiblir les espèces d'or et d'argent, pour dire, en diminuer le poids ou le titre *T.* سیم وزر سکهلرینک عیاربنی عیاربنی تنقیص ایتمک - بوزمق

S'AFFOIBLIR. *A.* انتقاص القوّة - کسب الوهن والضعف *P.* زبونلنمق *T.* زبونی پذیرفتن - بی تاب شدن || Il s'affoiblit قوّتی رهین کسر وانتقاص اولدی - دوجار ضعف اولدی Son esprit s'affoiblit عقلنه - عقلنه وهن وضعف عارض اولدی زبونلق کلدی

AFFOIBLI. *A.* ضعیف - واهن - زبون *P.* زبونی یافته - بیتاب - *T.*

زبونلمش .T گرفتار ومن وزبونی-

AFFOIBLISSANT. Qui affoiblit 'A. کاسر القوّة - مضعف .P

زبونلديجی .T تاب شکن - زبونساز || Il y a des remèdes confortatifs, il y en a d'affoiblissants هم ادويهٔ مقوّيه وهم ادويهٔ مضعفه وار در

AFFOIBLISSEMENT. Diminution de forces A. انکسار - ضعف

زبونلنمه .T فتور پذيری .P انحطاط القوّة - القوّة || L'affoiblissement du corps قوای بدنيه نک انکساری de la vue صدانک انحطاط قوّت باصره نک انحطاطی de la voix اردونک انکسار قوّتی L'affoiblissement d'une armée قوّتی d'un parti بر فرقه نک انکسار قوّتی des forces ennemies دشمن عسکرينک قوّتنه عارض اولان حالت نقصان L'affoiblissement des monnaies سکّه نک - سکّه نک نقصان عياری انتقاص عياری

AFFOLER. Rendre excessivement passionné A. اصبا - افتان

دلو ايتمک - باشدن چيقارمق .T آشفته کردن .P || Il est affolé de sa maison خانه سنک مفتون وآشفته سيدر

S'AFFOLER. Être très-épris, être engoué A. افتتان - تصبّی

دلورمک - باشدن چيقمق .T آشفتن .P || S'affoler de quelqu'un بر کمسنه نک مفتون وآشفته سی اولمق

AFFOLÉ. A. مفتون .P آشفته دل - آشفته .T باشدن چيقمش - دلورمش -

AFFORAGE. Droit qui se payait à un seigneur, pour vendre du vin A. رسم الخمر .P باج باده .T شراب ويرکوسی

AFFOURCHER. Disposer deux ancres, en les jetant à la mer, de manière qu'elles forment une espèce de fourche A. القاء المراسی

لنگرهای کشتيرا بشکل صليبی .P السفينه علی شکل الصليب

دمورلری جتاللمه آتمق .T انداختن || Vaisseau affourché sur les ancres - دمورلری جتاللمه آتلمش بر قطعه سفينه جتاللمه آتلمش دمورلری اوزرنده طوران کمی

AFFRANCHIR. Mettre en liberté A. اعتاق .P آزاد کردن .T

بر قولی آزاد ايتمک || Affranchir un esclave آزاد ايتمک بر قولی آزادهٔ قيد رقيّت ايتمک -

Figur. Délivrer A. تخليص .P رها کردن .T قورتارمق - خلاص ايتمک || La mort nous affranchira des misères de ce monde حلول اجل مسمّا بزی بو دنيای دنينک بليدلرندن تخليص ايده جکدر

Il signifie aussi, exempter A. اعفا .P معاف کردن .T

رسوم خراجيّه دن Affranchir de tailles || معاف ومسلّم ايتمک معاف ايتمک Affranchir une personne de toutes sortes de charges بر کمسنه يی کافّهٔ تکاليفدن معاف ومسلّم ايتمک Affranchir une ville بر بلده يی معاف ايتمک Affranchir une lettre بر قطعه مکتوبی منزل مصرفندن آزاد قلمق

AFFRANCHI. A. مسلم - معاف .P معاف شده .T معاف اولمش

Il signifie aussi, un esclave à qui on a donné la liberté A.

عتيق - عاتق pl. عتقا .P آزاد کرده .T آزادلو || La condition d'affranchi عبد عاتقک حالی

AFFRANCHISSEMENT. L'action d'affranchir A. عتاقت .P

آزادلولک .T آزادگی

Il signifie aussi, exemption A. مسلّمی - معافيّت .T مسلّملک - معافلق || Lettre d'affranchissement معافيّت براتی - برات مسلّمی

AFFRES. Grande frayeur A. هول pl. اهوال رعب pl. رعوب - اهوال الموت || Les affres de la mort بلکمه .T آليز - سهم .P

AFFRÉTEMENT. Le louage d'un vaisseau. V. Affréter.

AFFRÉTER. Prendre un vaisseau à louage A. استيجار بالنول

کمی يی نولين ايله طوتمق .T کشتی بکراش گرفتن .P

AFFRÉTEUR. Celui qui prend un vaisseau à louage A. مستاجر

نولين ايله کمی طوتيجی .T کشتی بکراش گيرنده .P السفينه

AFFREUSEMENT. Effroyablement A. مهولاً - هايلاً .P سهم

بلکليه جک وجهله .T آليزکارانه - ايگيزانه || Il criait affreusement سهم ايگيزانه ندا ايدر ايدی - مهولاً فرياد ايدر ايدی

AFFREUX. Effroyable A. هايل - مهول .P سهمناک - قورقونج .T آليز افزا - هولناک - سهم انگيز - دهشتفرما

AFFRIANDER. Rendre friand A. تلذيذ الذائقه .P لذّت

دادی خوش ايتمک .T بخشيدن || Vous l'avez affriandé par la bonne chère que vous lui avez faite ويرديکک طعام نفيس ايله ذائقه سنی تلذيذ ايلدک

Il signifie aussi, attirer par quelque chose d'agréable au goût

خواهش انگيختن .P تشهية A. استکلندرمک .T || On affriande les poissons et les oiseaux par l'appât بالق وقوش قسمی يم واسطه سيله تشهيه اولنور

Figur. Attirer par quelque chose d'utile, d'agréable A. اطماع

کوکل آولشدرمق .T دل کشيدن .P || Le gain l'a affriandé فکر نفع وفائده اطماعنه سبب اولمشدر

AFFRONT. Injure, outrage A. تحقير pl. تحقيرات .P معاملهٔ

آلچقاتمه .T معاملهٔ تحقير آميز - خوارينما || Cruel affront

جکری خون - تحقیر جگر دوز Sanglant affront تحقیر شدید - تحقیر شدید التأثیر Affront sensible ایدن بر کونه تحقیر Il a reçu un grand affront تحقیر عظیمه تحقیر جگر تأثیر بر کمسنه مظهر اولدیغی Endurer un affront مظهر اولدی تحقیرک انتقامنی آلمق

On dit, Essuyer un affront مظهر تحقیر اولمق Boire ou avaler un affront بر کونه تحقیری - بر کونه تحقیری هضم ایتمک Ne pouvoir digérer un affront - تحقیری هضم ایده‌مامک یوتمق حوصلهٔ تحمّله صغدرمامق

Il signifie aussi, déshonneur, honte *A.* نقیصه - عار - شین *P.* ننگ *T.* اوتاندرمه || Il fait affront à ses parens رذالت - والدیننه موجب شین وعار در Vous pouvez répondre hardiment de lui; il est honnête homme, il ne vous fera point d'affront بر اهل عرض آدم اولمغله بی محابا حالنه کفیل سنی اوتاندرمز - اوله بیلورسک سکا بر درلو شین وعار کتورمز Les armes de ce prince reçurent un affront devant cette place بو قرالک عسکری فلان قلعه‌نک پیشگاهنده مظهر شین ورذالت اولمشدر Si vous entreprenez cette affaire, l'affront vous en demeurera بو مادّه‌یه تصدّی ایده‌جک اولور ایسه‌ک شین ورذالتی طرفکه راجع اوله‌جقدر

AFFRONTER. Attaquer avec hardiesse *A.* صولت - اقتحام *P.* بی محابا - بی پروا سورن انداختن || Affronter les ennemis jusque dans leur camp پرواسز صالمق *T.* صولت کردن دشمن اوزرینه کندو اردولرینه قدر بی محابا صولت وهجوم ایتمک

Figur. S'exposer hardiment *A.* استحقار - استبسال النفس - قایرمامق *T.* بی پروایی نمودن *P.* اظهار عدم المبالاة || Affronter la mort, les hasards, les périls, les dangers پرواسز صالمق - خوف ومبالات ایتمامک موتی وفلکک شیوه‌لرینی مخاطره‌بی نظر - ومهالک ومخاطراتی استحقار ایتمک مهالک - بی پروایی واستحقارایله مشاهده ایتمک ومخاطرانده استبسال نفس ایتمک

Il signifie aussi, tromper *A.* احتال - اختلاب - تدرّی *T.* رنگ || C'est un coquin qui affronte tout le monde دوباره ایتمک *T.* کردن عالمی احتال ایدر - عالمه دوباره ایدر بر دیوثدر

AFFRONTEUR. Celui qui trompe *A.* خلّاب - خالب *P.* خدعه *T.* دوباره‌جی فریبنده - کار

AFFUBLEMENT. Voile, habillement, ce qui couvre la tête, le visage, le corps *A.* لباس - غطاء pl. البسه *P.* یوشش *T.* اورتی

AFFUBLER. Envelopper le visage, le corps de quelque habillement *A.* لباس - تغطیة *P.* پوشانیدن *T.* بوربیوب اورتمک || On l'affubla d'une longue robe فلانی بر اوزون لباس ایچنده بوربیوب اورتدیلر

S'AFFUBLER. *A.* تکمّم - اغتطاء *P.* پوشیده شدن *T.* بوربنوب اورتنمک

AFFUBLÉ. *A.* متکمّم - مغطاء *P.* پوشیده *T.* بوربنوب اورتلمش

AFFÛT. Machine pour poser le canon *A.* مرکب المدفع *P.* طوب عربه‌سی *T.* نشستگاه توب

En termes de chasse, c'est l'endroit où l'on se cache pour attendre le gibier *A.* دجیه - قتره - درئیه *P.* نهاله *T.* آوجی کومولتیسی

Figur. et proverb. Être à l'affût de quelque chose ou absolument, Être à l'affût *T* بر شیئک ظهوربنه مترصّد اولمق بر شیئک ظهورنده مترصّد فرصت اولمق -

AFFÛTAGE. Action d'aiguiser les outils. V. Affûter.

Il se prend aussi pour Provision des outils nécessaires à un ouvrier *A.* آلات الاهل الصنایع - باسنه - دست اوزار *P.* اهل صنعت آوادانلغی *T.* افزار پیشه‌گر - فزار - دست افزار

Il signifie aussi, la peine, l'industrie d'affûter un canon *A.* مزد پر داختن نشستگاه توب *P.* جعیلة المرکب المدفع *T.* طوب عربه‌سی استادیه‌سی || On a donné tant pour l'affûtage طوب عربه‌سی استادیه‌سی ایچون شوقدر اقچه ویرلدی

AFFÛTER. Aiguiser quelque chose *A.* تشحیذ - تسنین *P.* تیز کسکینلتمک - یلدمک *T.* کردن

AFFÛTER un canon *A.* نصب المدفع علی المرکب *P.* طوبی عربه‌سنه بندرمک *T.* توبرا بر نشستگاهش نشاندن

AFIN QUE ou DE *A.* لاَنْ - لاجل *P.* برای - از بهر آنکه *T.* ایچون - ضمننده || Afin que vous le sachiez معلومک بو کرمک تحصیلی Afin d'obtenir cette grâce اولمق ایچون بو کتابی لاجل Afin de le consulter J'ai pris ce livre, الاستفاده آلدم ضمننده

AGA. Nom turc qui signifie, chef *A.* آغا pl. اغوات *P.* آقا *T.* آغا

AGAÇANT. Qui agace, qui excite *A.* مهیّج - مشوّق القلوب *P.* شهی - الهوا *T.* آشفته ساز - دلربا - کوکل آولایه‌جی || Des regards et des propos agaçants کوکل ایاشدریجی

انظار دلربا وكلمات مهيجة الهوا Des manières agaçantes مشوّقة الهوا - اطوار مهيجة الهوا - اوضاع شهيّه

AGACE. Oiseau qu'on nomme plus communément Pie. V. Pie.

AGACEMENT. Impression désagréable que les fruits verts font sur les dents *A.* كلالة الاسنان - ضرس الاسنان *P.* دندانگيری *T.* ديش قماشمه‌سی ‖ L'agacement des dents est incommode ضرس اسنان موجب انسلاب راحتدر

On dit, Agacement des nerfs, pour exprimer une certaine irritation au système nerveux *A.* تهييج الهوا *P.* جنبش اعصاب *T.* سكير دپرشمه‌سی

AGACER. Causer de l'agacement aux dents *A.* تضريس الاسنان *P.* تكليل الاسنان - ديشی قماشدرمق *T.* دندانگيری آوردن

Figur. Chercher à plaire par des regards, par des manières *A.* تهييج الهوا *P.* دل شيفتن *T.* كوكل آولامق ‖ C'est une coquette qui agace tout le monde بر محبوبهٔ شيوه‌كار در كه عالمه تهييج عشق وهوا ايدر

Il signifie aussi, animer, exciter *A.* تنشيط - تفريح البال *P.* دل زدودن *T.* شطارتلندرمك ‖ Il était pensif et distrait, on l'a agacé, et il est devenu fort aimable بغايت متفكّر وذهنی مستغرق ايكن تفريح بالنه اقدام اولنديغندن كركی كبی محبوب القلوب اولدی

Et impatienter, mortifier *A.* تهريش *P.* بخشم انگيختن *T.* قشقرتمق آغاليدن ‖ Cet homme est naturellement doux, mais si on l'agace, il s'emporte aisément بالطبع ملايم مزاج برآدمدر لكن تهريش اولنه‌جق اولورايسه تيز الدن اويكه‌لنور

AGACÉ. ‖ Des dents agacées *A.* اسنان مضرّسه *P.* دندان *T.* قماشمش ديش Des nerfs agacés *A.* اعصاب ضرس زده *P.* ناغشه دپرشمش سكيرلر *T.* پيهای جنبان

AGACERIE. Les petites choses que dit ou que fait une femme, pour attirer l'attention de quelqu'un *A.* دلال - غنج - شكل *P.* ناز - شيوه *T.* ارشمه ‖ Il paraît qu'elle a quelque dessein sur lui, elle fait des agaceries continuelles لا ينقطع غنج ودلالدن خاليه اولمديغندن غالبا فلان كمسنه حقنه بر كونه قصدی وار در

AGALLOCHER. Espèce d'arbre aromatique *A.* آلنجوج *P.* يلنجوج

AGARIC. Plante qui s'attache aux troncs des arbres *A.* غاريقون *P.* قطران كپوكی *T.* شربين

AGASILLIS. Arbrisseau qui produit la gomme ammoniaque *A.* جادر اوشاغی *T.* درخت اوشه *P.* شجر الاشق - شجرالاشج

AGATE. Pierre de la nature du caillou *A.* عقيق pl. عقايق عقيق يمانی *P.* عقيق طاشی *T.* عقيق ‖ Agate d'orient Agate-onyx. V. onyx Agate arborisée عقيق شجری Cachet d'agate عقيق اوزرنده محكوك خاتم - خاتم عقيق Agate bien gravée وجه احسن اوزره حكّ اولنمش عقيق

ÂGE. La durée ordinaire de la vie *A.* مدّة العمر *P.* هنگام *T.* ديريلمك وقتی زندگانی ‖ L'âge de l'homme ne passe pas communément quatre-vingts ans انسانك مدّت عمری عادتا سكسان ييلی تجاوز ايتمز L'âge des chevaux n'est guère que de trente ans فرسك مدّت عمری اوتوز سنه‌دن زياده وارمز

Âge d'homme, signifie, l'âge viril *A.* سنّ - سنّ الرجوليّة *P.* سال مردی *T.* يكتلك ياشی الكهولة

Il se dit aussi, de tous les différens degrés de la vie de l'homme *A.* سنّ *P.* سال - زاد *T.* ياش ‖ Bas âge سنّ صباوت Âge tendre صغر سنّ - زاد كودكی *P.* چوجوقلق ياشی *T.* زاد تازگی Jeune âge *A.* سنّ شباب *P.* سنّ ناعم صباوت Âge de raison *A.* سنّ تازه‌لك ياشی - كنجلك ياشی *T.* Âge de discrétion اوصليلق ياشی *T.* زاد هوشمندی *P.* رشد Âge mûr سنّ وقوف Âge nubile سنّ بلوغ سنّ عقل وتميز Âge caduc *A.* سنّ شيخوخت Âge avancé سنّ كبر سنّ كمال - Âge décrépit *A.* سنّ هرم *P.* احتيارلق وقتی *T.* كهنسالی À la fleur de l'âge *P.* سنّ ريعان *T.* بونده‌مه وقتی زاد فرتوتی Sur le déclin de l'âge شبابده حال انحطاط سنّده Une femme hors d'âge d'avoir des enfans سنّ ايلادك حدّينی تجاوز ايلاد اولاددن منقطعه اولمش خاتون - ايتمش بر خاتون

Il signifie aussi, le temps qu'il y a qu'on est en vie *A.* عمر pl. اعمار *P.* زندگانی *T.* ياشمه ‖ Long âge - عمر طويل اوزون ياشمه - زندگانی دراز - عمر مديد

On dit, Il est de mon âge بنم ياشمده در - بنم سنمده در Il est à l'âge de trente ans ياشی اوتوزه - سنّی اوتوزه بالغدر Quel âge avez vous? قتنی سنّده‌سك - ياشك نقدر وارمشدر

Être du même âge, se dit en parlant d'une personne qui a le même âge qu'une autre *A.* ترب pl. اتراب لدّات pl. لدّه - اتراب ‖ Nous sommes du même âge بر ياشده - ياشداش *T.* همسنّ - همسال *P.* سنين - بر ياشده‌يز - اترابز - سنين وهمسالز

Âge, se dit aussi par relation à divers temps marqués par

les lois. Ainsi on dit d'une fille, Être en âge de se marier *A.* حدّالبلوغ *P.* حال رسیدگی *T.* یتشمش یاش وقتی || On ne peut pas la marier par ce qu'elle n'est pas en âge هنوز حدّ بلوغه واصل اولمدیغندن نکاحی تجویز اولنمز Et en parlant d'un homme qui ne peut disposer de son bien, parcequ'il n'est pas majeur, qu'il n'est pas en âge هنوز سنّ معیّن بلوغده دکلدر

On dit aussi, Lettres de bénéfice d'âge, de dispense d'âge, pour dire, des lettres que le prince accorde à quelqu'un pour posséder quelque place avant l'âge prescrit par les lois *T.* قبل البلوغ رخصتی حاوی حکم سلطانی

Âge, se prend aussi pour vieillese *A.* شیخوخت *P.* پیری *T.* کهن سالی - قوجهلق

On dit, qu'un homme est d'un certain âge *A.* مسنّ *P.* نیمسال *T.* اورته یاشلو - یاشنی آلمش - یاشلوجه

Il se dit aussi des animaux || Quel âge a ce chien? شو کلبک سنّی نقدر در

Il se dit aussi du temps auquel les choses dont on parle sont ou ont été *A.* عهد - وقت *P.* زمانه - هنگام *T.* وقت - کون || Les merveilles de notre âge عهدمزک معجزاتی Il fut l'ornement de son âge وقتنک حلیهٔ بهیّهٔ پرتو افزاسی زمانهسنک ما به الافتخاری ایدی - ایدی

Il signifie aussi, un certain nombre de siècles *A.* دهر pl. دهور || La durée du monde est divisée en plusieurs âges مدّت دنیا دهور Le premier âge du monde est depuis la création jusqu'au déluge, et le second, depuis le déluge jusqu'à la vocation d'Abraham دنیانک دهر اوّلی ابتدای خلقت وآفرینشدن طوفان نوح وقتنه قدر متمادی ودهر ثانیسی زمان طوفاندن اصطفای الهیٔ حضرت ابراهیم وقتنه منتهیدر

On appelle, L'âge du monde, le temps qui s'est écoulé depuis que le monde est créé *A.* وقت الخلقة *P.* هنگام آفرینش *T.* یرادلش وقتی || Le déluge arriva en telle année de l'âge du monde طوفان نوح وقت آفرینشک فلانجی سنهسنده واقع اولدی

Les poètes ont divisé l'âge du monde en quatre parties, savoir, L'âge d'or عصر الذهب L'âge d'argent عصر الفضّه L'âge d'airain عصر النحاس L'âge de fer عصر الحدید

Figur. on appelle, L'âge d'or, un temps heureux *T.* رفاه وتنعّم Et l'âge de fer, un temps de guerre et de calamités *T.* وقتندن کنایه اولان عصر الذهب مصایب وشدایدوقتندن کنایه اولان عصر الحدید

Âge de la lune, c'est le temps qui s'est écoulé depuis que la lune est renouvelée *A.* ایّام القمر *P.* روز ماه *T.* آیک کونی

Âgé. Qui a un certain nombre d'années *A.* ذو السنّ *P.* بزاد یکرمی یاشنده || Une fille âgée de vingt ans *T.* یاشنده - یاشلو Il n'est pas si âgé que vous سنک قدر یاشلو دکلدر Elle est plus âgée que lui بر قز یاشی آندن زیاده در - آندن اسندر آندن یاشلو در -

Quand Âgé est mis tout seul, il signifie, qui a beaucoup d'âge *T.* کهن سال - دیرینه سال - پیر سالخورده *P.* مسنّ *A.* قوجهمان - احتیار

AGENCE. La charge d'agent *A.* کفالة الامور *P.* کار گذاری *T.* قپو کتخدالق

AGENCEMENT. Manière d'arranger *A.* حسن الانتظام - انتظام *T.* دیزمه || L'agencement fait valoir les petites choses لا شیٔ مقولهسی نسنهلر حسن انتظام ایله قیمتدار اولور

AGENCER. Ajuster, arranger *A.* وضع فی - تنسیق - تنظیم *T.* دیزمک - نظام دادن - مرتّب کردن *P.* حسن النظام یرینه قویمق

Agencé. *A.* مرتّب - منتظم *P.* سامان پذیرفته - ترتیب یافته *T.* دیزلمش

AGENDA. Mémoire des choses qu'on a à faire *A.* مذکّره *P.* آندریجی پوصله *T.* ورقهٔ یاد آور || Il fait tous les matins un agenda des choses qu'il se propose de faire le reste du jour هر صباح کونده ایدهجکی ایشلرک بر قطعه مذکّرهسنی ثبت وتحریر ایدر

Il se dit aussi d'un petit livre destiné pour écrire les choses qu'on a à faire *A.* دفتر المذکّرات *P.* یاد ساز *T.* اوارهٔ مذکّره || Mettez cela sur votre agenda بو مادّهیی مذکره دفترکه دفتری قید واشارت ایله

s'AGENOUILLER. Se mettre à genoux *A.* جثو *P.* زانو زدن *T.* دیزچوکمک || On fit agenouiller tout le monde مجموع خلقی خلقک جملهسنه دیز چوکدردیلر - اجثا ایتدردیلر Les éléphans s'agenouillent دیز چوکر - فیل قسمی جثو ایدر

AGENOUILLOIR. Petit escabeau sur lequel on s'agenouille *A.*

دیز یصدیغی *T.* بالشچهٔ زانو *P.* مجثا

AGENT. Terme de Philosophie. Tout ce qui agit *A.* عامل *P.* عامل طبیعی ‖ Agent naturel ایشلییجی *T.* کار کن surnaturel عامل فوق الطبیعه Le feu est le plus puissant de tous les agens naturels عنصر نار عوامل طبیعیه‌دنک اشدّ واقواسیدر

Il se dit par opposition à Patient *A.* فاعل *P.* کار ساز *T.* فاعل ومنفعل ‖ L'agent et le patient کار ایدیجی

Il se dit aussi, de celui qui fait les affaires d'un prince dans la Cour d'un autre *A.* کافل الامور *P.* کار گذار-کار ران ‖ Les princes qui entretiennent des agens dans une Cour étrangère قپو کتخداسی *T.* مصلحت گذار آخر دولتده قپو کتخداسی استخدام ایدن ملوک

On appelle, Agent de change et de banque, celui dont l'emploi est de s'entremettre entre les marchands et les banquiers, pour faciliter entre eux le commerce de l'argent *A.* سمسار pl. سماسره *P.* میانجی *T.* دلّال-سمسار

AGGLOMÉRATION. V. s'Agglomérer.

s'AGGLOMÉRER. S'assembler, se grossir par pelotons *A.* تکثّب *P.* بهم آغالسته شدن *T.* طوپلنمق ‖ Les sables se sont agglomérés de manière à former des masses solides امواج رمال نو بنو تکثّب برله متین وقوی کومه‌لر صورتنی کسب ایتمشدر

AGGLUTINANT. Qui agglutine *A.* ملتم-مندب-مدمّل *P.* اوکالدریجی-بتشدریجی *T.* بهم پیونده

AGGLUTINATION. Action de réunir les chairs, les peaux *A.* التیام *P.* بهم پیوستگی *T.* بتشدرمه-اوکالتمه

AGGLUTINER. Réunir les chairs, les peaux *A.* اندمال-انتداب *P.* تلتیم *T.* بهم پیوستن-بتشدرمک-اوکالتمق

AGGLUTINÉ. *A.* ملتم-مندوب-مندمل *P.* بهم پیوسته *T.* اوکالمش-بتشمش

AGGRAVANT. Qui rend plus grave *A.* مورث-موجب الوزانة *P.* کاسر الطاقة-مثقل-الثقالة *T.* طاقتشکن-گرانساز حال شدید الوزانة ‖ Circonstance aggravante آغرلشدریجی حالت-موجب کسر طاقت اولمش حالت شدیده-طاقتشکن

AGGRAVER. Rendre plus pesant, plus grief *A.* اضخام-ایراث *P.* تشدید-الوزانة *T.* آغرلشدرمق-گران ساختن ‖ Les circonstances aggravent le crime صورت احوال اضخام جنایتی جنایته ایجاب شدّت-تشدید جنایت ایدر-موجبدر ووزانت ایدر

AGILE. Léger et dispos *A.* خفیف الحرکة-شلول-هزهز *P.* سریع الحرکة *T.* جست وچالاک ‖ دپرنشی خفیف Un homme extrêmement agile بغایت خفیف الحرکه بر آدم Le tigre, le singe, le chat sont des animaux fort agiles قپلان ومیمون وکدی زیاده‌سیله سریع الحرکه اولان حیواناتدندر

AGILEMENT. Avec agilité *A.* بخفة الحرکة *P.* بچالاکی *T.* بخفّة ‖ Il monte à cheval fort agilement خفیف دپرنش ایله الحرکه اسبه رکوب ایدر

AGILITÉ. Grande facilité à se mouvoir *A.* سرعة-خفّة الحرکة *P.* خفیف دپرنش *T.* جست وجالاکی الحرکة

AGIO. Les spéculations faites sur les effets de commerce en papier, dont la valeur varie soit en hausse, soit en baisse *T.* اوراق میریّه آلیش ویرشنه دائر مطره‌بازلق تدبیری

AGIOTAGE. L'espèce de trafic que l'on fait des effets publics en papier, en les achetant ou les vendant *T.* اوراق میریّه‌نک مطره‌بازجه آلیش ویرشی ‖ On a fait de grandes fortunes par l'agiotage اوراق میریّه‌نک مطره‌بازجه ایتدکلری آلیش ویریشنده موال کثیره کسب ایلدیلر

AGIOTER. Faire l'agiotage *T.* اوراق میریّه مطره‌بازلق ایله مطره‌بازلق Il s'est enrichi à agioter آلیش ویریشنی ایتمک ایله ایتدیکی اموال میریّه آلیش ویریشنده تحصیل مال وثروت ایلدی

AGIOTEUR. Celui qui fait l'agiotage *T.* اوراق میریّه مطره‌بازی

AGIR. Faire quelque chose *A.* عمل *P.* کارکردن *T.* ایشلمک ‖ Il n'est jamais sans agir بیکار وعمل اصلا طورمز

Il signifie aussi, opérer, produire quelque effet *A.* عمل-تأثیر *P.* کارگر بودن *T.* کار ایتمک ‖ C'est un remède qui agit puissamment قویاً تأثیر وعمل-بردوای قوی التأثیر در Le feu agit sur tous les métaux نار کافّهٔ ایدن ادویددندر Les philosophes prétendent que les planètes agissent les unes sur les autres معادنه عمل ایدر زعم حکمایه کوره کواکب L'éloquence agit sur les esprits سیّاره احد هما آخرک حقنه عاملدر L'exemple des supérieurs agit fortement sur les inférieurs فصاحت لسان عقول ناسه عامل وموثر در اعالی واکابرک امثالی ادانی یه قویاً تأثیر ایدر

Il signifie aussi, négocier *A.* عمل-تعمّل-سعی-بذل *P.* السعی *T.* کار پرداختن ‖ ایش کورمک-عمل ایتمک

ne saurait souffrir l'agitation du cheval آتنک تلاعب وتزعزعنه
L'agitation du carrosse lui fait mal هنطوك طاكت كتوره‌مز
هنطوك صارصلشى - تزعزع وارتجاجى كندويه مضرّ اولور
كندويه مضرّ در

Figur. Trouble que les passions causent dans l'âme *A.* اضطراب
اضطراب - قلق - بلبله - بلبال البال - هزهزة الذهن - البال
- تپاك دل - تاپاك جان - دغدغهٔ درون - تلاشى *P.*
Il y a une grande agitation dans les esprits يوركٔ طاغنقلغى *T.* بيقرارئ دل
- اذهمان ناسده هزهزهٔ عظيمه وار در
L'amour, la haine, le désir, la crainte causent différentes agitations dans l'âme كلّى قلق واضطراب نمايا ندر
درد عشق وغلبهٔ غيظ وكين وآرزوى دل وخوف وخشيت قلبه كونه
گوناگون بلبله واضطرابه - كونه قلق واضطرابى مؤدّى اولور
باعث اولور

AGITER. Ébranler, secouer *A.* تحريك - ترجيح *P.* جنبانيدن
Les vents agitent la mer صارصمق - جالقتمق - اوينا تمق *T.*
روزكار دريايى - هبوب رياح تحريك دريايى مستلزمدر
Les vagues agitent le vaisseau امواج دريا سفينه‌نك اوينادر
دكز طالغه‌لرى كمى يى اوته برو اوينادر - ارتجاجنه باعثدر
Le vent agitait à peine les feuilles des arbres هبوب ايدن
ريح اوراق واشجارى كوج ايله تحريك ايدر ايدى

S'AGITER, se dit d'un malade qui se tourmente sans cesse *A.*
چپاليوب *T.* بيقرار بودن - شكهيدن *P.* تقلقل - تململ - تململ
- مريض اولان كشى حال Le malade s'agite دونشدرمك
چپاليوب دونشدرمكدن خالى دكلدر - تململده در Un cheval
برى اوته دپرنور - هزهزه وجولان ايدر - فرس تقلقل ايدر agite

Il se dit aussi, du mouvement qui arrive à la mer et aux flots *A.* بجوش وخروش - بجنبش آمدن *P.* التطام - تخمّط
La mer commençait à s'agiter دپرشمك *T.* آمدن روى
جوش وخروشه باشلدى - دريا تخمّط والتطامه يوز طوتدى
Les flots s'agitaient violemment امواج دريا كمال شدّت ايله
تخمّط والتطام اوزره ايدى

Il se dit figur. en parlant des différentes passions qui troublent l'esprit *A.* ايراث - تخديش البال - تخديش الذهن
بپيچ وتاب - بيقرار كردن *P.* ايراث البلبله - الاضطراب
يوركه طاغنقلق *T.* بدرون خدشه افكندن - انداختن
Les passions qui agitent l'homme بنى آدمك قلبنه
Le désir et ايراث بلبله واضطراب ايدن امراض نفسانيه

Il se dit aussi, qui opère avec force *A.* قوىّ العمل
Pour rendre ce remède plus agissant پك ايشلك *T.* سخت كارگر *P.* قوىّ التأثير -
بو دوايى بر قات دخى قوىّ
بر قات دخى عامل وموثّر ايتمك - العمل ايتمك ايچون
La poudre est moins agissante, quand elle est humide ايچون
باروت سياه نمناك اولنجه عمل وتأثيرينه نقصان ترتّب
ياش اولنجه - رطوبتلو اولنجه اولقدر قوىّ العمل دكلدر - ايدر
كم عملدر

AGITATION. Ébranlement prolongé *A.* زعزعه - رجرجه *P.*
L'agitation des vaisseaux était violente صارصلش - اوينايش - چالقنش *T.* چنبش
Il زعزعهٔ سفاين پك شديد ايدى

Il agit à la Cour pour les intérêts de sa province دولتده كندو
Il a tout pouvoir d'agir عمل ايدر - ولايتنك اموريچون سعى ايدر
Je vous prie d'agir pour moi كار وعمله رخصت تامّه‌سى وار در
بنم ايچون عمل ايلمكزى رجا ايده‌رم

Il signifie aussi, se conduire *A.* عمل *P.* عمل وحركت
Agir en homme || طاورانمق - ايشلمك *T.* كردار كردن - نمودن
Agir en homme d'honneur اهل عرصجه عمل وحركت ايتمك
C'est مرد عاقل كبى عمل وحركت ايتمك Agir en homme d'esprit
Ce n'est pas bien agir بو صورت ايله حركت نا صوابدر
يوللوطاورانش دكلدر - حركات مستحسنه قبيلندن دكلدر

Et poursuivre en Justice *A.* ادّعا *P.* دعوا كردن *T.* دعوا
Agir criminellement جرم وجنايته متعلّق دعوا || ايتمك
Agir civilement ايتمك Il a été حقوقه متعلّق دعوا ايتمك
obligé d'agir contre son tuteur كندو وصيسى اوزرينه دعوا
ايلمكه مجبور اولدى

Il s'agit de, signifie, il est question de *A.* مبحث جايل
|| دائر اولان صدد *T.* سخن درپيش *P.* صدد مفاض فيه
Il s'agit de savoir si... مبحث جايل شونى بيلمك اوزرنده
Il s'agissait de choisir entre l'un et l'autre صدد ايكيسندن در
Quand il s'agira de votre service بريسنك انتخابنده ايدى
De quoi s'agit-il ? صدد سنك خدمتكه دائر اولنجه
Il s'agit du salut de l'État مفاض فيه اولان صدد نه‌يه دائر در
صدد سلامت - ماده ملك ودولتك سلامت حاليدر
حال ملكه دائر در

AGISSANT. Qui se donne beaucoup de mouvement *A.* منزّ -
Un homme extrêmement agissant تك طورمز *T.* هميشه جنبان *P.* كثير الحركة
غاية الغايه كثير الحركه بر آدمدر

la crainte sont les passions qui nous agitent le plus قلبمزه ایراث خدشه واضطراب ایدن امراض نفسانیه‌دن اشدی استیلای غضب ایله La colère l'agite خوف ورجادر مضطرب البالدر

On dit aussi, Agiter le peuple, pour dire, chercher à exciter ses passions *A.* تحریک الفساد بین - تحریک الناس *P.* ناس‌را آغالیدن - بین الناس شورش انگیختن *T.* خلقی قشقرتمق

Il signifie aussi, discuter de part et d'autre *A.* مباحثه - بحث *P.* بری بریله سویلشمک *T.* با یکدیگر حرف زدن || Agiter une question بر مطلبک - بر مطلبدن بحث ایتمک On agita long-temps cette affaire مدّت مباحثه‌سنی ایتمک L'assemblée dura long-temps, et il s'agita une question importante مدیده اول مصلحتک مباحثه‌سی اولدی مجلس وافر زمان متمادی اولوب بر مطلب مهمّدن بحث اولندی بر مطلب مهمّک مباحثه‌سی جریان ایلدی -

Agité *A.* یورکی *T.* بیقرار - جنبان *P.* مضطرب - متحرّک Mer agitée بحر - خمط الامواج - بحر متخمّط طاغنق دپرنمش دکز *T.* دریای جوشان وخروشان *P.* متلاطم

AGNATS. Les collatéraux descendant par mâles d'une même souche masculine *A.* ابناء عن الکلاله *P.* سلسلهٔ خویشان از ارکک طرفندن اقربالر *T.* سوی نر

AGNATION. Qualité des agnats *A.* قرابت عن الکلاله *P.* ارکک طرفندن حصلق *T.* خویشاوندی از سوی نر

AGNEAU. Le petit d'une brebis *A.* حمل pl. حملان خروف - خرفان pl. Agneau de lait *A.* رعله *P.* قوزی *T.* بره *P.* Quartier d'agneau *A.* سودامن تازه قوزی *T.* برهٔ شیر خوار قوزی چیرکی *T.* چاریک بره *P.* ربع خروف

On dit d'une personne d'humeur fort douce, qu'elle est comme un agneau قوزی کبی یواش خوبلو در

AGNELER. Il se dit de la brebis qui met bas *A.* نفض الحمل *P.* قوزیلمق *T.* بره زاییدن

AGNELET. Petit agneau *A.* سخله *P.* برهٔ نوزاده *T.* کوزپه قوزی

AGNUS-CASTUS. Nom d'un arbuste *A.* فقد *T.* آید آغاجی

AGONIE. Le dernier combat de la nature contre la mort *A.* حالت النزع - حال الاحتضار *P.* رنج جان *T.* جان چکشمه || Être en agonie حال احتضاره اولمق - جان چکشمک Une longue agonie احتضار مدید

Figur. Extrême angoisse *A.* کربت pl. کروب ضجرت - عذاب درون - تنگدلی - جگر خوری - رنج دل *P.* البال || Il est dans de continuelles agonies *T.* جان صیقندیسی برآن وبر دقیقه عذاب - لا ینقطع مبتلای کربت وضجرتدر L'agonie de Notre-Seigneur au jardin des olives درونمدن خالی دکلدر حضرت عیسی حدیقهٔ زیتونده اولدیغی حالده قلب مبارکنه استیلا ایتمش فرط کربت وضجرت

AGONISANT. Qui est à l'agonie *A.* محتضر pl. محتضرین *P.* جان چکشن *T.* برنج جان کشان || Je l'ai laissé agonisant یانندن حین مفارقتمده محتضر ایدی Dire les prières des agonisants محتضرینه مخصوص دعایی قرائت ایتمک

AGONISER. Être à l'agonie *A.* احتضار *P.* برنج جان کشیدن *T.* جان چکشمک

AGRAFE. V. Épingle.

AGRANDIR. Rendre plus grand, plus étendu *A.* توسیع - تمدید *P.* تفسیح - پهن کردن *T.* یوتمق - ککیشلتمک || Agrandir une maison, un jardin خانه‌یی وباغچه‌یی توسیع ایتمک Cette ouverture est trop petite, il la faut agrandir بو فرجه زیاده تنگ وضیق اولدیغندن توسیعه محتاجدر Ce prince a fort agrandi ses États بو پادشاه حدود ملکنی کمالیله توسیع وتمدید ایلدی

Figur. Rendre plus grand en biens, en dignité *A.* اعظام القدر *P.* اعلاء الشان - اعظام الحال - بزرگی دادن - برتری *T.* قدری آرتورمق - اولولتمک بخشیدن || Les princes agrandissent qui il leur plait ملوک وسلاطین پسند ایتدکلری کسانک اعظام حال وشانلرینه همّت ایدرلر Et faire paraître plus grand *A.* اعظام *P.* ارائة فی صورة - اعظام ایمری - بیوک کوسترمک *T.* بزرک نمودن العظم بو لباس قامتی کوسترمک || Ce vêtement agrandit la taille Une distribution bien entendue agrandit un jardin en apparence بیوک کوسترر بر باغچه وجه مناسبی اوزره تقسیم اولندیغی حالده صورت ظاهرده عظیم وواسع کوریلنور Cet écrivain agrandit tout ce qu'il traite پر کاتب هر تحریر - ایلدیکی ماده‌یی صورت بزرکی واعظامده ارائه ایدر هر تحریر ایتدیکی ماده‌یی اعظام ایدر

Il se dit aussi pour Exagérer *A.* اعظام *P.* مبالغه نمودن || Cet homme est un peu sujet à agrandir ses récits *T.* قبارتمق فلان کمسنه تقریر ایلدیکی اموری اعظامه مبتلا در

On dit, Agrandir ses prétentions *T.* بو کمسنه تکلیفاتنی مطلوباتنی قبارتمق - اعظام ایتمک

S'AGRANDIR, se dit de celui qui augmente sa terre, sa maison *T.* پهنایی پذیرفتن *P.* تحصیل الفسحة - کسب الوسعة *A.* ککیشلنمک || Il s'est bien agrandi du côté de la rivière نهر طرفندن کسب وسعت ایلدی Il était logé fort étroitement; il a trouvé moyen de s'agrandir خانه‌سی بغایت طار ایدی لکن ککیشلتمنک طریقنی بولدی

AGRANDI. *A.* ممدود - متوسّع *P.* پهنایی پذیر *T.* بزرکی پذیرفته *P.* رهین الاعظام *A.* ککیشلنمش بیوکلنمش

AGRANDISSEMENT. L'action d'agrandir, ou de s'agrandir *A.* آرتمه - آرتوقلق *T.* فزونی *P.* تزاید - توسّع || L'agrandissement de ce parc est de deux cents arpents بو میدان ایکیوز دونم مقداری توسّع ایلدی

Figur. Accroissement en biens ou en fortune *A.* نموّ المال *P.* تزاید الشان - اعتلاء الشان - تزاید المال - والمنال *T.* فزونئ مال - شان || Il travaille pour l'agrandissement de sa famille کندو اهل بیتنک اعتلای شانته چالشیر L'agrandissement de cette maison vient d'un tel prince بوخاندانک اعتلای شانی فلان پادشاهک همتیله اولدی

AGRÉABLE. Qui plaît *A.* لطیف - طیّب - مطبوع - مرغوب *P.* مستحبّ - مستطاب - موجب - خوش - دلپسند - دلپذیر *T.* دلارا - دلنشین - حظّ درون || Une personne agréable خوش - کوزل Conversation agréable مطبوع الاطوار بر ذات - خانهٔ دلارا - منزل مطبوع Maison agréable مذاکرهٔ مرغوبه اقامتکاه دلآرا - مسکن مطبوع Demeure agréable کوزل او Jardin fort agréable غایت ایله مطبوع ودلپذیر بر حدیقهٔ Si cela vous est agréable بو کیفیّت عندکزده مرغوب انیقه Il a l'abord, la physionomie agréable ومستحبّ اولدیغی حالده وصلتنده وهیئت وسیماسنده لطافت ومطبوعیّت وار Des manières agréables اطوار مرغوبه Il est agréable de vivre avec ses amis در احبّا واصدقا ایله برلکده اولدرق زندکانی C'est un homme très-agréable en compagnie ایتمک حظّ درونی مستوجب بر حالتدر مجلسده مرغوب الاطوار ومطبوع Il ne faut pas sacrifier l'utile à l'agréable الاحوال بر شیرینکار آدمدر مطبوعی نافع اوزرینه ترجیح ایتمک روا دکلدر

On dit aussi, qu'un homme fait l'agréable, pour dire, qu'il affecte de passer pour agréable ظرافت فروشلق ایدر بر آدمدر حسن طبیعت صاتر -

On dit, Avoir pour agréable, pour dire, agréer. V. Agréer.

AGRÉABLEMENT. D'une manière agréable *A.* مرغوباً - طیّباً - خوشلق ایله - حسن ایله *T.* دلپذیرانه *P.* بالحسن واللطافة || Il reçut cela fort agréablement فلان شیئی محظوظاً ومرغوباً فلان شیئی وضع دلپذیرانه ایله تلقّی ایلدی - تلقّی ایلدی Il parle agréablement بالحسن واللطافه افادهٔ مرام ایدر Il est agréablement à la Cour سرای همایونده طیّباً ومرغوباً Il est agréablement logé مداوم خدمتدر اقامتکاهی مقارن Il écrit agréablement بالحسن واللطافه کتابت حسن ولطافتدر حسن ایله کتابت ایدر - ایدر

AGRÉER. Recevoir favorablement *A.* تلقّیٔ بالقبول *P.* بخوشی *T.* قبول ایتمک سزاوار حسن قبول کردن - پذیرفتن || Dieu agrée nos prières جناب ربّ متعال دعای عبادی سزاوار دعای عباد عند الله تعالی مقبول - حسن قبول ایدر Agréer le service de quelqu'un فلانک خدمتی ومستجاب در Il a agréé la proposition que je lui ai faite قرین حسن قبول اولمق کندویه ایتدیکم تکلیفی رهین حسن قبول ایلدی بالقبول تلقّی ایلدی -

Il signifie aussi, trouver bon *A.* تجویز - استصواب - تصویب مناسب کورمک - یوللی بولمق *T.* روا داشتن *P.* استحسان - نزد همایونده رهین || Le Roi l'a agréé مناسب بولمق - Il avait acheté une belle charge, mais le Roi ne l'a pas agréé استحسان واستصواب اولدی بر اعلا مأموریتی بالمبایعه Il n'a pu se faire agréer تحصیل ایلدی انجق پادشاه تصویب ایتمدی تحصیل استصوابه - مظهر تصویب اولمدی دسترس اولمدی

On dit proverb., Quand on doit, il faut payer ou agréer, pour dire, qu'il faut donner de l'argent à son créancier, ou des sûretés dont il soit content بورجلو اولان کشی دینینی ادا ویاخود دایننی ارضا ایتملو در

Il signifie aussi, plaire *A.* استحظاظ - تحسین - استحسان *P.* پسندیدن *T.* بکنمک || Cela ne m'agrée pas حظّ ایتمک - فلان شیئی استحسان ایده‌میورم Son service, sa personne n'agrée pas au maître فلانک خدمتی وذاتی متبوعی عندنده پسندیده ومستحسن دکلدر

gure, de l'esprit سیما وعقل ونهاده مشهود اولان آثار لطافت ومطبوعیّت

Il signifie aussi, plaisir, sujet de satisfaction *A.* سبب الحظّ *P.* موجب الحظّ النفس - اسباب الحظّ النفس *pl.* *T.* فرح بخشای جان - فرح افزای جان - بادئ حظّ درون || Cette personne a raison de demeurer à la Cour, elle y a de très-grands agrémens کوکل اکلندره جك شئ - کوکل خوشلندره جق شئ سرای همایونده اختیار اقامت ایلمکده حقّی وار در زبرا حظّ نفسی موجب اوله جق اسباب عدیده Cet homme trouve de grands agrémens dans sa famille, dans sa profession, dans sa charge وار در فلان کشی اولاد وعیالی ایچنده وبولندیغی حرفتده وعهره سنده اولان منصبده حظّ Il ne trouve aucun agrément dans sa province درونی مستلزم اوله جق اسباب بولور ولایتنده موجب حظّ نفس اوله جق بر شئ بولمز

Agrémens, au pluriel signifie, certains ornemens qu'on met sur les habits *A.* pl. تزیّنات *P.* زیب وزیور *T.* بزکلر

AGRÈS. Tout ce qui est nécessaire pour mettre un vaisseau en état de naviguer *A.* ما لزمة السفینه - آلات وادوات السفینه *P.* جهاز السفینه - مهمّات السفینه - *T.* کمی پیرایش کشتی || Le vaisseau a tous ses agrès کمینك کافّهٔ آلات وادواتی درونده موجود در

AGRESSEUR. Celui qui attaque le premier *A.* مُبادی الخصومة *T.* جنکه آغازندهٔ جنك *P.* صایل مبادی - صایل متقدّم - یاخود خصومته ایلك باشلایجی || L'agresseur a toujours tort غدر وظلم دائما ایقاع خصومتهٔ مبادی اولانك طرفنده در Il faut savoir, lequel des deux est l'agresseur ایکیسندن قنغیسی صایل متقدّم اولدیغی تحقیق اولنمق لازمدندر

AGRESSION. Action de l'agresseur *A.* مبادات الصولة - مبادات *T.* جنکه ایلك باشلمه *P.* آغاز پرخاشکاری || Il y a preuve d'agression de sa part الخصومة مبادات خصومت آنك Cette critique est une véritable agression طرفندن ظهور ایلدیکنه اثبات وار در بو مقوله لوم وتعییب محض مبادات مبادات محضدر - خصومتدر

AGRESTE. Rustique, sauvage *A.* برّیّ *P.* دشتی *T.* بیابان - Fruit agreste *A.* فاکههٔ برّیّه *P.* میوهٔ برّی *T.* قیرده کی قیر Lieu agreste *A.* موقع برّیّ *P.* محلّ دشتی *T.* قیریر Il est plus d'usage au figuré *A.* بدویّ - برّانیّ *P.* بیابانی *T.* میوه سی

Agréé. *A.* مستصوب - مستحسن - مقبول *P.* روا داشته - رهین المحظوظیّة *A.* مناسب کورلمش *T.* قبول کرده بکنلمش *T.* پسندیده *P.* مستحسن

Agréer. Équiper un vaisseau. V. Équiper.

AGRÉGAT. Assemblage *A.* جماعات *pl.* جماعت *P.* گروه *T.* صنف - بلوك

AGRÉGATION. Association dans un corps *A.* لحوق فی الجماعة - بلوکه کیرمه *T.* بگروه در آمدن *P.* دخول فی الجماعة جماعته دخولی On s'est opposé à son agrégation || صنفه کیرمه خصوصنده مخالفت اولندی

En Philosophie on appelle, Corps par agrégation, un corps qui n'est formé que de l'amas de plusieurs choses *A.* مجسّم بتلاحق الاجزا

AGRÉGER. Associer à un corps *A.* الحاق فی الجماعة - بلوکك ایچنه *T.* بگروه در نهادن *P.* ادخال فی الجماعة صنفك ایچنه آلمق - آلمق

AGRÉMENT. Approbation, consentement *A.* حسن - رضا *T.* روا داشت - رضادادگی *P.* الاختیار || کوکل خوشلغی Il a obtenu l'agrément du Roi pour cette charge بو منصب ایچون رضای شاهانه یی تحصیل ایلدی La mère a donné son agrément pour ce mariage بو نکاح ماده سنه والده رضا Il ne veut rien faire sans l'agrément de sa compagnie والده رضاداده اولدی - ویردی کندو صنفنك رضاسی منضمّ Il ne saurait disposer de sa maison qu'avec mon agrément اولمدقچه هیچ بر شیئه تصدّی ایتمز بنم حسن رضا واختیارم

Il signifie aussi, qualité par laquelle on plait *A.* لطافت - خوشلق *T.* دلپسندی *P.* مطبوعیّت || Cette femme n'est pas belle, mais elle a beaucoup d'agrément بو خاتون حسنا دکل انجق موجب مطبوعیّت - انجق بغایت مطبوعه در Cette maison n'est pas régulièrement bâtie, mais elle a de grands agrémens اوله جق اسبابی قتی کلّیدر بومنزلك بناسی کرچه قاعده اوزره دکل انجق کلّی مرتبه لطیف ومطبوعدر La solitude a ses agrémens حال عزلت ووحدت لطافت ومطبوعیّتدن خالی دکلدر Il n'y a nul agrément dans cet ouvrage بو تألیف اثار لطافتدن کلّیاً عاریدر Cette femme est belle, mais elle n'a nul agrément بو خاتون کرچه صاحبة الجمالدر انجق اصلا لطافتی یوقدر Les agrémens de la fi-

اخلاق Moeurs agrestes مزاج برّانی Humeur agreste || بیان بیانی خوبلر - وآداب بدویّه

AGRICOLE. Qui s'adonne à l'agriculture *A.* اهل الفلاحة pl. اکینجیلک *T.* برزیکر *P.* مألوف بالفلاحة - ارباب الفلاحة || Peuple, nation agricole اکینجیلک ایدن - ایله کچینور فلاحته مألوف قوم وملّت

AGRICULTEUR. Celui qui cultive la terre *A.* اکّار pl. - اکرة *P.* فلّاحین pl. زُرّاع - زُرّاع pl. حُرّاث pl. فنّ حراثته || Un bon agriculteur اکینجی *T.* برزکار - کشتکار ماهر بر کمسنه

AGRICULTURE. L'art de cultiver la terre *A.* فنّ الحراثة - اکینجیلک صنعتی *T.* پیشهٔ برزکری *P.* فنّ الفلاحة || Cet homme aime l'agriculture فلان کمسنه نک فنّ حراثته هوس Il entend l'agriculture فنّ حراثته وقوفی وار در ورغبتی وار در اکینجیلکی آکلر -

s'AGRIFFER. S'attacher avec les griffes *A.* انشاب - اظفار *P.* چنگ زدن *T.* طرنق ایلشدرمک || Le chat s'agriffe à la tapisserie کدی قماش قاپلو دیوارده طرنق ایلشدرر دیواره انشاب اظفار ایدر -

AGRIFFÉ. *A.* متنشّب بالاظفار - متخلّب *P.* چنگ زده *T.* طرنق ایلشدرلمش

AGRIPAUME. Plante qu'on nomme aussi Cardiaque *A.* فراسیون *P.* کرّاث جبلیّ - *T.* گندنای دشتی - ایت سیکی پراصه سی

AGRONOME. Versé dans la théorie de l'agriculture *A.* اهل العلم الفلاحة pl. ارباب العلم الفلاحة *P.* استاد علم برزکری *T.* اکینجیلک علمی اوسته سی || L'Angleterre a produit d'habiles agronomes انکلتره دن ماهر وحاذق ارباب علم فلاحت چیقدی - ظهوره کلدی

AGRONOMIE. Théorie de l'agriculture *A.* علم الفلاحة *P.* علم *T.* اکینجیلک علمی برزکری || La Chimie a contribué à perfectionner l'agronomie علم کیمیا علم فلاحتک اکمالنه وسیله اولمشدر

AGROUPER. Assembler en groupes *A.* تحزیب - تحفیل *P.* طوپلتمق *T.* گروها گروه بهم آوردن

AGROUPÉ. *A.* محزّب - محفل *P.* گروها گروه بهم آورده *T.* طوپلنمش

AGUERRIR. Accoutumer à la guerre *A.* تدریب الی الحرب *P.* تألیف الی الحرب - بجنک آلفتانیدن *T.* جنکه آلشدرمق آموزیدن || Ce Général a aguerri ses troupes en une seule campagne فلان سپهسالار زیر اداره سنده اولان عسکری همان بر یازلق سفر ایچنده حرب وضربه آلشدردی Depuis ce siège, les troupes étaient toutes aguerries اول محاصره دنبرو عسکرک مجموعی حرب وضربه تدرّب ایلدی

S'AGUERRIR. *A.* تدرّب الی الحرب - بجنک آلفتن *P.* جنکه آموخته جنک آوری شدن - آلشمق

AGUERRI. *A.* متدرّب الی الحرب - مألوف الی الحرب *P.* جنک آور - جنک آموخته - جنک آزما - جنکه *T.* جنکجی - آلشق

AGUETS au pluriel. Il ne se dit qu'aux phrases suivantes :

Être aux aguets, pour dire, épier l'occasion, le temps *A.* دیده دوز وقت فرصت *P.* انتهاز الفرصة - ترصّد الفرصة || Il était aux aguets pour prendre ses avantages ترصّد متربصّ ایچون فوائد تحصیل وقت فرصت ایدی

Et mettre aux aguets, dans le même sens *A.* وضع فی المکمن *P.* پوصیده قویمق *T.* در کمینگاه نهادن || Le prévôt a mis des gens aux aguets, pour se saisir d'un tel voleur ضابط بلده فلان حرامی یی اخذ ایچون پوصیلرده آدملر تعیین ایلدی

AH. Interjection *A.* ایا - هیا *P.* هی *T.* آخ || Ah! que je suis aise de vous voir! آخ مظهر دیدارک اولدیغمدن نقدر ممنونم Ah! que cela est beau! آخ بوشیٔ نقدر احسن وزیبا در

Ce n'est souvent qu'une interjection explétive *A.* یا *P.* ای *T.* یا || Ah! madame, gardez-vous de le croire یا قادین بوکا اعتماد ویر مکدن حذر ایله

AHEURTEMENT. Obstination, attachement opiniâtre à un avis *A.* عناد *P.* درشت خویی - لجاج *T.* عقل - اونکولک || C'est un étrange aheurtement que le sien بونک صاپلنمه سی عنادی غرائب احوالدندر

s'AHEURTER. S'obstiner *A.* تعنّد - اصرار - تمسّک العقل *P.* درشت خویی نمودن - لجاج نمودن *T.* اونکولک ایتمک || Il s'aheurte à cela contre l'avis de tous ses parens اولبابده خویشان واقربا سنک رأیینه مخالف عقلی صاپلتمق - S'aheurter à un obstacle عقل بر اولدرق اظهار تعنّد ایدر

Il se dit aussi, de celui qui sert conjointement avec un autre, ou sous lui *A.* معين *P.* دستيار *T.* يماق || Aide des cérémonies تشريفاتجى يماغى - تشريفاتجى معينى Aide de cuisine آشجى يماغى Aide-maçon ديوارجى يماغى

Aide de camp. Officier de guerre qui sert auprès du Général *A.* فيج pl. فيوج *P.* پيك *T.* قره قولاق || Aide de camp du Roi خنكار قره قولاغى

Aides. Subsides établis sur les boissons *A.* رسوم المسكرات

AIDER. Donner secours *A.* امداد - اعانت *P.* ياورى كردن *T.* مددرسى كردن - مدد رسانيدن - ياردم ايتمك || Aider quelqu'un à ses besoins بر كمسنه يه وقت حاجت وضرورتنده ايفاى لازمهٔ مددرسى واعانت ايتمك - اعانت ايتمك Aider les pauvres فقرا ومحتاجين حقنه مدّ ايادئ معاونت Aider quelqu'un de son bien, de sa bourse بر كمسنه يه كندو مالندن وكندو Les lunettes de longue vue ont fort aidé les Astronomes dans les découvertes qu'ils ont faites اهل نجومك دسترس كشف واستخراج اولدقارى احوالده Cette méthode aide beaucoup la mémoire دوربينلرك كلّى اعانتى اولدى بو فنّ قوّت حافظه يه كلّى مدار اعانت Il faut s'aider les uns les autres احد هما آخرى حقنه اولور برى برلربله - ايفاى لازمهٔ تعاون وتظاهر ايتمك اقتضا ايدر ياردملشمق لازمدر

Aider à ... signifie, secourir un homme trop chargé *A.* مدّ *T.* ال ياردمى ايتمك *P.* دستگيرى كردن الايادى الاعانة || Aider un peu à ce pauvre homme بو بيچاره يه آزه جق ال ياردمى ايله

Il signifie aussi, contribuer à faire réussir quelque chose *A.* صرف النقدينة المظاهرة - بذل الهمّة *T.* ياورى كردن *P.* بوخصوصده ياردم ايتمك || Il n'a pas peu aidé à cette affaire بر آز ياردمى اولمدى Aider au bon succès d'une affaire ماده نك حسن نتيجه سنه بذل نقدينهٔ همّت ايتمك

Aider, joint à l'infinitif des verbes avec la particule à, signifie, contribuer à une fin *T.* مدار اولمق - وسيله اولمق || Aider à faire réussir une négociation در دست مذاكره اولان Cela a bien aidé à le tirer d'affaire مصلحتك حسن نيتجه سنه وسيله اولمق مصلحتك ايچندن چيقمسنه مدار كلّى Cela n'y a pas peu aidé بو كيفيّت آز مدار اولمدى اولدى

S'aheurter à une opinion كونه مانع ومحذوره متمسّك اولمق C'est un homme qui s'aheurte tellement à ce qu'il s'est mis une fois dans la tête, qu'on ne le fait jamais revenir عقل بر رأيه مصرّانه متمسّك اولمق بر كرّه ذهننه قويديغى ماده ده شول رتبه ده اصرار ايدر كه صرف وتحويلى محال عقلى شول رتبه ده صاپلنور كه جورلمسى - إندر محالدر ممكن دكلدر

Aheurté. *A.* ذاهب الى التعنّد - ذاهب الى الاصرار *P.* عقلى صاپلنمش *T.* لجاجكار

AHI. Interjection qui exprime la douleur *A.* ويلا *P.* واى *T.* واه

AIDE. Assistance qu'une personne donne à une autre *A.* عون - دستيارى - ياورى *P.* مظاهرت - نصر - مدد - معاونت - يارمندى - مددكارى - دستگيرى *T.* ياردم || Donner aide امداد ويرمك - امداد ايتمك - معاونت ايتمك Demander, implorer de l'aide استمداد ايتمك - استعانت ايتمك Crier à l'aide امداده - مددرسلك طلبيله فرياد ايتمك Invoquer l'aide de quelqu'un بر يتشك ديو فرياد ايتمك كمسنه دن مدد واعانت رجا ايتمك

Il se dit aussi, du secours et des grâces de Dieu || Il faut tout attendre de l'aide de Dieu هر شئى عون وعنايت جناب خير الناصرين دن مأمول ايتملو در Mon Dieu! venez à mon aide يا ربّ بكا نصر ومدد احسان - يا ربّ بكا امداد ايله Dieu vous soit en aide الله امداد ايليه - الله معينك اوله ايله

Il se dit aussi, du secours, de l'utilité qu'on tire de certaines choses || Il a fait de grandes découvertes à l'aide des lunettes de longue vue دوربين اعانتيله عظيم وجسيم كشفلر Il n'eût pas réussi sans l'aide d'une telle machine تحصيلنه موفّق اولمشدر فلان آلتك اعانتى اولمامش اولسه ظفر بوله مزايدى

Aide, se dit aussi, de celui dont on reçoit le secours *A.* ياور - دستگير - مددرس *P.* ظهير - ناصر - معاون - معين - يارمند - ياردمجى *T.* || Dieu seul est ma force et mon aide قوّة الظهرم ومعين ودستگيرم انجق جناب حقدر Vous êtes toute son aide اوّل وآخر معين ومددرسى سنسك

Il se dit aussi, de la chose dopt on tire du secours *A.* مدار مابه الاعانة - الاعانة || Il n'a point eu en cela d'autres aides que les mémoires qu'on lui a donnés بو بابده ما به اعانتى كندويه ويريلان تقريرلردن عبارتدر

s'AIDER. Se servir d'une chose, en faire usage *A.* استعمال *P.* بكار بردن *T.* قوللنمق || S'aider bien d'une épée بر قليجى ايو قوللنمق

On dit, Dieu aidant, pour dire, avec l'aide de Dieu *A.* بعون الله تعالى *P.* تكرينك ياردميله *T.* ياورىٔ توفيق بارى

AIDÉ. *A.* معاون - مستعان *P.* مدد يافته *T.* ياورى پذير - ياردم اولنمش

AIE. Interjection. V. Ahi.

AIEUL. Grand père *A.* جدّ pl. اجداد *P.* نيا *T.* بيوك بابا

Ses deux aïeuls ont rempli les premières charges || جدّينى - ددە اعلاى مناصبى ضبط ايلديلر

On dit aussi, Aïeux, pour signifier, tous ceux dont on descend *A.* آبا واجداد *P.* نياگان *T.* آتا وددەلر

On dit, Aïeul paternel *A.* لاب جدّ *P.* نيا از سوى پدر *T.* بابا طرفندن ددە Et aïeul maternel *A.* لام جدّ *P.* نيا از والده طرفندن ددە *T.* سوى مادر

AÏEULE. Grand' mère *A.* جدّه *P.* مادر بزرك *T.* بيوك آنا

AIEUX. Outre le sens indiqné au mot Aïeul, il signifie, ceux qui ont vécu dans les siècles passés *A.* اسلاف *P.* پيشينان *T.* كچمشلر || C'était la mode chez nos aïeux رسم اسلافمزك وعادتى بويله ايدى

AIGLE. Le plus grand et le plus fort des oiseaux de proie *A.* انوق pl. انواق *P.* رخمه - دال *T.* قرتال قوشى

AIGLE noir *A.* نسر *P.* كركس *T.* قره قوش

On dit figur. d'un homme qui est d'un génie supérieur, que c'est un aigle انيق الفكر بر آدم

AIGLE. Nom d'une constellation *A.* نسرطاير

AIGLON. Le petit de l'aigle *A.* جرو الانوق *P.* دالپچه *T.* قرتال ياوريسى

AIGRE. Acide *A.* حامض pl. حوامض *P.* ترش *T.* - اكشى

Les fruits qui sont aigres au goût || حموضتلو حامض الطعم

Du lait aigre *A.* لبن حامض - لبن ماضر *P.* اولان فواكه

Vin aigre اكشيمش سود - ككرمسى سود *T.* شير ترشناك

A. خمر حامض - خمر مضير *P.* بادهٔ ترشناك *T.* ككرمسى اكشيمش شراب - شراب

Il se dit aussi, de quelques odeurs désagréables qui sortent de certaines choses corrompues *A.* زفرت *P.* بد بو بى *T.* چورك

Une senteur aigre qui fait mal au coeur || كوكلى قوقوسى شىٔ

كوكلى بولاندرر بر رايحه زفرا - بولاندرر بر زفرت

Il se dit encore des sons aigus et rudes *A.* احرش - خشين

Une voix aigre et désagréable *P.* صداى درشت *T.* سرد || Une cloche qui rend un son aigre صداسى خشين وكريه

D'un ton aigre ادای خشونتنما ايله

Un fer extrêmement aigre بر چاك

Ce fer est si aigre, qu'on ne le saurait forger بغايت سرد دمور - حديد احرش بو دمورك حرشتى شول قابل اعمال دكلدر - مرتبه‌ده در كه اعماله كلمز

Il se dit figur. de l'esprit, de l'humeur, et signifie, qui a quelque chose de mordant, de piquant, de désobligeant *A.* شديد - سرد *T.* حدّت آميز - تند وتيز *P.* ذو الشدّة - ذو الحدّة

Esprit aigre عقل طبع حدّت آميز || Humeur aigre حدّتلو

Dire des paroles aigres كلمات حدّت آميز تفوّه

Il lui a écrit d'un style fort aigre سبك وسياق شدّت آميز ايله تحرير ايلدى

Il se dit figur. des personnes || C'est une personne bien aigre سرد طبيعتلو بر آدمدر - حديد المزاج بر آدمدر

C'est l'humeur du monde la plus aigre جهانده بوندن زياده حدّتلو مزاج اولمز

On dit aussi, qu'il y a encore de l'aigre dans l'air هوادە حالا حدّت وار در

AIGRE-DE-CÈDRE, DE-LIMON, DE-BIGARADE. Sorte de liqueur qui se fait avec le jus de ces fruits et du sucre *T.* ترنج ليمون شربتى - شربتى

AIGRE-DOUX. V. Aigrelet.

AIGRELET. Un peu aigre *A.* مزّ المذاق *P.* - ترشكك اكشيمسى - اكشيرك *T.* ترش شيرين - ميخوش - خوشخوار

AIGREMENT. D'une manière aigre. Il ne se dit qu'au figuré *A.* بالشدّة - بالحدّة - شديداً *P.* بتندى وتيزى *T.* سردلك

Parler aigrement || ايلد بالشدّة تكلّم ايتمك

AIGREMOINE. Sorte d'herbe *A.* غافث *P.* دواى جگر *T.* قزل بيپراق

AIGREMORE. Charbon pulvérisé *A.* غبار الفحم *P.* سفوف *T.* كومر طوزى انكشت

AIGRET. V. Aigrelet.

AIGRETTE. Ornement de tête *P.* اتاقه - جغه *T.* صورغج || باشده صورغج طاقنمق Avoir une aigrette sur la tête

Les aigrettes que les Turcs donnent comme récompense d'un

service, s'appellent *T.* جلنك

Il se dit aussi, de la panache d'un casque *A.* رياش البيضه *P.* توغلغه تلی *T.* جغده خود

AIGREUR. Qualité de ce qui est aigre *A.* حموضت *P.* ترشی *T.* اكشيلك || Des fruits qui ont de l'aigreur ميوه حموضتلو

En parlant des rapports que causent des alimens mal digérés, on dit, Cela donne des aigreurs فلان شیٔ معده‌یه اكشيلك ايراث ايدر

Il se dit figur. d'une certaine disposition d'esprit, qui porte à offenser les autres par des paroles *A.* حدّت ـ شدّت ـ سورت *P.* تندی وتیزی *T.* تیزلك || Il a beaucoup d'aigreur dans l'esprit, dans l'humeur عقلنده سورت ومزاجنده غلبهٔ حدّت Répondre avec aigreur وار در حدّت ایله جواب ویرمك Il y a toujours de l'aigreur dans ses discours تند وتیز جواب ویرمك ـ كلامنده دائما بر نوع حدّت وار در Une réprimande pleine d'aigreur كلمات حدّت آمیزدن عبارت بر Il y a de l'aigreur entre ces deux personnes بو ایکی كشینك برى برلربله معاملدلرنده بر نوع شدّت وار در بر كونه سردلك وار در ـ

AIGRIR. Faire devenir aigre *A.* امضار ـ احماض *P.* ترشیدن *T.* اكشيتمك || Le tonnère aigrit le vin صاعقه خمره ایراث La chaleur aigrit le lait حرارت هوا امضار حموضت ایدر Le levain aigrit la pâte مایه سودی اكشيدر ـ لبنی موجبدر خمیری اكشيدر

Figur. Il signifie, irriter *A.* ایراث الحدّة والشدّة ـ احداد *P.* تند وتیز كردن *T.* سردلك كتورمك ـ تیزلك كتورمك || Cela ne fait qu'aigrir son mal, sa douleur فلان شیٔ علت ووجعنه ایراث حدّتدن غیری شیٔی مفید دكلدر Son discours a fort aigri les esprits كلامی اذهان سامعینه القای Cela ne servira qu'à aigrir les affaires حدّتی موجب اولمشدر بو كیفیّت امور واحواله ایقاع حدّتدن غیری فائده‌یی La mauvaise fortune lui a aigri l'esprit بخت منتج دكلدر معكوسی قلبنه ایراث حدّت وشدّتی موجب اولمشدر

S'AIGRIR. *A.* كسب الحموضة ـ احتماض *P.* ترشی پذیرفتن *T.* اكشيمك || Des viandes qui s'aigrissent sur l'estomac معده‌ده كسب حموضت ایدن لحوم

Figur. *A.* كسب الحدّة والشدّة ـ احتداد *P.* تندی پذیرفتن *T.* تیزلنمك ـ تیزلك پیدا ایتمك ـ نتیزلنمك ـ تند وتیز گشتن ـ

علّتی یومًا سردلنمك || Son mal s'aigrit de jour en jour فیومًا كسب حدّت وشدّت ایتمكده در Les esprits commençaient à s'aigrir اذهان ناس كسب حدّت ایلمكه یوز طوتمشیدی Les affaires s'aigrissent de plus en plus امور واحوال كندكچه مایل ـ نو بنو كسب صورت شدّت ایتمكده در احتداد وشدّت اولمقده در

AIGU. Qui se termine en pointe *A.* محدّد ـ موّنف *P.* تیز *T.* اوجی كسكین ـ اوجی سیوری سر تیز ـ نوك || Un javelot aigu اوجی سیوری حربه ـ كتالهٔ تیز نوك Fer aigu اوجی كسكین دمور ـ حدید سر تیز

On dit en termes de Géometrie, Angle aigu *A.* زاویة حادّة

Il se dit figur. des douleurs *A.* وجع حادّ *pl.* اوجاع حادّة *P.* رنج تند وتیز *T.* كسكین صزی

Il se dit aussi, des maladies *A.* مرض حادّ *pl.* امراض حادّة *P.* درد تند وتیز *T.* كسكین خستدلك

AIGUADE. Terme de Marine. Lieu où l'on peut remplacer l'eau consommée à la mer *A.* محل الاستسقا *P.* جای تدارك آب *T.* صوآلدجق یر

AIGUAIL. Rosée *A.* ندی ـ طلّ *P.* ژاله *T.* چه || L'aiguail ôte le sentiment aux chiens ژاله كلبك قوّت شامّه‌سنی ازاله ایدر

AIGUAYER. Laver dans l'eau *A.* غسل *P.* شوییدن *T.* ییقامق || Aiguayer un cheval آتی ییقامق

AIGUIÈRE. Sorte de vase dans lequel on met de l'eau pour le service ordinaire *A.* ابریق ـ ثفال *pl.* اباریق *P.* آفتابه *T.* ابریق || Aiguière d'argent سیم ابریق de vermeil doré ابریق de cristal بلور ابریق مذهّب سیم ابریق

AIGUILLADE. Gaule dont se servent les laboureurs et les voituriers pour piquer leurs boeufs *A.* مهمز *P.* خله ـ غاوشنگ *T.* اوكندره ـ خرگواز ـ بزلنكیج

AIGUILLE. Petite verge de fer pour coudre *A.* ابره *pl.* ابار *P.* سوزن ـ درزن *T.* ایكنه || La pointe d'une aiguille ایكنه اوجی Le trou d'une aiguille *A.* سمّ الابره *P.* سوراخ سوزن *T.* چشم سوزن ـ ایكنه یوردیسی ـ ایكنه كوزی ـ ایكنه دلیكی

Aiguille de tête. V. Épingle.

On dit proverb. Faire un procès sur la pointe d'une aiguille pour dire, contester sur des bagatelles *T.* بر ایكنه اوجی اوزرنده

نزاع ایتمک.

Et de fil en aiguille, pour dire, de propos en propos *A.* الكلام سوزدن سوزه *T.* يجرّ الكلام || De fil en aiguille, la conversation tomba sur cette matière الكلام يجرّ الكلام دييه‌رك سوزدن سوزه شو ماده‌يه كلدى صددى آچلدى

On dit aussi, d'une chose qu'on cherche, mais qui est difficile à trouver, C'est chercher une aiguille dans une botte de foin *T.* اوتلق كومه‌سى ايچنده بر ايكنه آرامقدر

Il se dit aussi, de différentes sortes de verges de métal, qui servent à différentes choses || Aiguille à tricoter des bas چوراب Aiguille d'occuliste كحّال ميلى Aiguille de balance *A.* لسان الميزان *P.* زبانهٔ ترازو *T.* ترازى ديلى Aiguille d'horloge ساعت عقربى Aiguille marine كمى پوصله‌سى Aiguille aimantée مقناطيسلو پوصله ايكنه‌سى

Il se dit aussi, d'une espèce de pyramide, établie sur le sommet des clochers des églises *T.* مناره كلاهى

AIGUILLÉE. Étendue de fil, coupée de sa longueur, pour travailler à l'aiguille *A.* خيط *P.* رشته *T.* ايپلك || Aiguillée de fil, de soie, de laine پموق وايپك وپياغى ايپلكى

AIGUILLETTE. Cordon ou tissu pour servir à attacher *A.* قليد *P.* باغ *T.* بندينه

On dit, Lâcher l'aiguillette, pour dire, se décharger le ventre *A.* استطلاق البطن *P.* شكم راندن *T.* ايچى سورمك

On dit aussi, nouer l'aiguillette, pour dire, faire un maléfice auquel on attribue le pouvoir d'empêcher la consommation du mariage *A.* اعنان الرجل *P.* شوهررا بافسون بستن *T.* اری سحر ايله باغلمق

Il se dit aussi, des morceaux de la peau ou de la chair, arrachés ou coupés en long *A.* شرحه *P.* شكله ـ لبى *T.* ديلم

AIGUILLIER. Étui où l'on met des aiguilles *A.* مسبر *P.* ايكنه‌دان *T.* سوزدان

AIGUILLON. Pointe de fer au haut d'un bâton dont on se sert pour piquer les chevaux et les boeufs *A.* زجّ pl. زجاج *P.* نوك غاوشنگ *T.* اوكندره حربه‌سى || On pique les boeufs avec un aiguillon, pour les faire aller اوكوزلرى سوق ايچون نوك غاوشنگ اوكندره حربه‌سيله دورتلر ـ ايله نحس ايدرلر

Il se dit aussi, du dard des mouches à miel, des guêpes etc. *A.* حمه pl. زنبور *P.* شوكه ـ حمات *T.* ايكنه دوزينه ـ نيش || Les abeilles laissent ordinairement leur aiguillon dans la piqûre قسمى اوردیغى محلّده ايكنه‌سنى ترك ايدر On dit que la reine des abeilles n'a point d'aiguillon آرى بكنك ايكنه‌سى يوقدر ديرلر

Il se dit figur. de tout ce qui incite à quelque chose *A.* آلت الحثّ ـ آلت الاغرا *P.* تازيانهٔ خواهش *T.* دورتيجى || La gloire est un puissant aiguillon à la vertu حثّ ـ قندريجى L'intérêt est le seul aiguillon qui puisse le faire agir اقبال صلاح حاله آلت قويّهٔ حثّ واغرا در بنو آدم ايچون فعل وعملده آلت اغرا اولمجق شئ انجق فكر نفع وفائده در ـ شوآدمه مشوّق فعل وعمل اولمجق شئ انجق مأمول ايشه قندره‌جق شئ انجق اميّد منفعتدر ـ نفع وفائده در

On dit dans le langage de l'Écriture, L'aiguillon de la chair, pour dire, les tentations de la chair فاحس شهوات جسمانيّه

AIGUILLONNER. Il n'est guère d'usage qu'au figuré *A.* اغرا ـ قندرمق ـ دورتمك *T.* تازيانهٔ خواهش زدن *P.* حثّ C'est un lent et paresseux qu'il faut un peu aiguillonner, pour le faire agir نوعمّا اغرا اولنمدقچه عمله تصدّى ايتمز بطئ الحركه ومهمل بر آدمدر

AIGUISEMENT. V. Aiguiser.

AIGUISER. Rendre plus pointu, plus tranchant *A.* احداد ـ ييله‌مك *T.* تيز كردن *P.* تشحيذ ـ تذريب ـ تسنين ـ تشحيذ سنان || Aiguiser le fer d'une lance كسكينلتمك Aiguiser la pointe d'un couteau مزراق تمرننى كسكينلتمك بچاغك آغزينى كسكينلتمك ـ احداد سكين ايتمك Pierre à aiguiser *A.* مسنّ ـ مشحذ *P.* فسان *T.* ييلكو طاشى Figur. Aiguiser l'appétit تسنين اشتها Aiguiser l'esprit تسنين Le travail modéré aiguise l'esprit شغل معقول تسنين ذهنه باعث اولور La nécessité aiguise l'esprit ضرورت بادئ تسنين عقلدر

AIGUISÉ. *A.* مسنون ـ مذرّب ـ مشحّذ *P.* تيز كرده *T.* كسكينلنمش ـ ييله‌نمش

AIL. Espèce d'oignon *A.* ثوم *P.* سير *T.* صارمساق || Une gousse d'ail *A.* فصّ الثوم *T.* صارمساق ديشى

AILE. Partie du corps des oiseaux et des insectes, qui leur sert à voler *A.* جناح pl. اجنحه ـ مجذاف pl. مجاذيف *P.* قناد *T.* پر ـ بال || Les ailes des oiseaux sont revêtues de plu-

بنانك جناحلری Les ailes d'un bâtiment يل دكرمنی قنادلری
جناحين العسكر pl. جناح العسكر Les ailes d'une armée A.
دوجناح - جناح لشكر P. مجنبتان العسكر pl. مجنبة العسكر -
عسكرك ايكی قوللری - عسكرك بر قولی T. لشكر L'aile
T. جناح راست - برانغار P. جناح اليمين - ميمنه droite A.
جوانغار P. جناح اليسار - ميسره L'aile gauche A. صاغ قول
صول قول T. جناح چپ - L'aile droite de la première ligne,
et la gauche, de la seconde صف اوّلك جناح يمينی
وثانينك جناح يساری L'aile droite enfonça les ennemis,
mais l'aile gauche plia au premier choc ميمنهٔ عسكر دشمنی
شكست ايتمش ايسه‌ده جناح يسار همان صدمهٔ اوليده
متوجّه سمت رجعت اولمشدر

AILÉ. Qui a des ailes A. ذو الجناح P. پردار T. قنادلو

AILERON. L'extrémité de l'aile de l'oiseau A. رأس القادمه
قناد اوجی T. سر شهپر P. روس القوادم pl.

Il se dit aussi, des nageoires des poissons A. جانحة السمك
P. بالق قنادی T. پر ماهی

AILLEURS. Adverbe. En un autre lieu A. فی محلّ الآخر -
بشقه T. بسوی دیگر - بجای دیگر P. فی جانب الآخر
بشقه طرفده - يرده || On souffre cela ici, mais ailleurs on ne
le souffrirait pas فلان طرفده تجويز اولنور انجق محلّ آخرده تجويز اولنمز S'il ne se trouve pas bien où il est, que
ne va-t-il ailleurs? بولندیغی محلّده خوش حال دكل ايسه
نيچون محلّ آخره نقل ايتمز Qu'il aille se pourvoir ailleurs
آخر محلّه واروب تدارکنی کورسون Je le ferai venir d'ail-
leurs آخر طرفدن كتورده‌جكم La voie dont vous vous servez
pour vos lettres n'est pas sûre, il faut les faire tenir par ail-
leurs ارسال مكاتيب ايچون قوللاندیغك طريق امين
اولميوب محلّ آخردن ارسال اولنملو در

On dit aussi, D'ailleurs, pour dire, d'un autre principe, d'une
autre cause A. من جهة الآخر P. از روی دیگر T. بشقد يوزدن
- بشقه جهتدن || Vous lui attribuez mal à propos votre disgrâ-
ce, elle vient d'ailleurs فلانده حال ادبار ومغصوبيتكی بيوجه
حمل ايدرسك حال بو كه جهت آخردن ظهور ايلدی
Il le querelle sur un sujet de rien, c'est qu'il lui en veut d'ail-
leurs لاشیٔ مقوله‌سی برماده ايچون نزاع ايدر زيرا بشقه
يوزدن طارغنلغی وار در

Il signifie aussi, de plus, outre cela A. قطع النظر - ماعدا

mes Les ailes des insectes sont اجنحهٔ طيور ذات الارياشدر
si déliées, qu'elles en sont transparentes حشرات ارضك پر
Un وباللری شول رتبده باريك ورقيقدر كه شفّاف اولور
oiseau qui étend ses ailes, qui les déploie تطفيف جناح ايدن
قنادينی يايمش - بالكشا اولان - بسط جناح ايدن - قوش
Moineau qui bat des ailes تصفيق جناحين ايدن صرچه
كنجشك - تحريك جناح ايدن صرچه قوشی - قوشی
قنادلرينی - قنادلربنی چارپشدران صرچه قوشی - بالزن
Une poule qui rassemble ses poussins sous ses ailes قاقشدران
پليچلرينی قنادی آلتنده - افراخنی ارقاف ايدن دجاجه
On peint ordinairement les Anges avec des ailes بصدران طاوق
Les anciens don- ملائكه‌يی عادتا ذوجناح رسم وتصوير ايدرلر
naient des ailes à la Victoire, à la Renommée, à l'Amour امم متقدّمين
غزاانك وصيت ونامك وعشقك صورت مثاليدلرينی
ذوجناح اولدرق نقش وتصوير ايدرلر ايمش

On dit proverb. Ne battre que d'une aile, pour dire, être
fort déclin de vigueur, de credit T. مرغ شكسته باله دونمك
|| Depuis sa maladie, il ne bat plus que d'une aile چكديكی
خسته‌لكدنبرو همحال مرغ شكسته بال بيتاب ويمجالدر
Sa disgrâce fait qu'il ne bat plus que d'une aile دوچار مغضوبيّت
اولدليدنبرو مانند مرغ شكسته بال بيقدر واعتبار در

On dit aussi, Ronger les ailes à quelqu'un, pour dire, lui
retrancher de son autorité, de son crédit T. بر كمسنه‌نك
قولی قنادينی كسمك

On dit aussi, Vouloir voler sans avoir des ailes, pour dire,
entreprendre une chose au desssus de ses forces T. بی بال
Et voler de ses propres ailes, وپر ايكن قصد پرواز ايتمك
pour dire, être en état de se passer du secours d'autrui T. كندو
قناد يله اوچمق

On dit aussi, qu'une fille est encore sous l'aile de sa mère,
pour dire, sous la conduite de sa mère والده‌سنك زير
جناح حكومتنده در

Dans le langage de l'Écriture, L'aile du Seigneur, signifie,
la protection de Dieu جناح حمايت جناب ربّ العزّت
|| Seigneur, couvrez-moi de vos ailes يا ربّ بنی جناح حمايتكده
حفظ واحما ايله

AILE, se dit aussi de diverses choses. Ainsi on dit, Les ailes
d'un moulin à vent A. جوانح الرحاء الريح P. پر باداس T.

ودخی - بوندن بشقه *T.* نیز - جز از آن *P.* من dirai d'ailleurs || Je vous بوندن قطع النظر سکا دییه‌جکم که

AIMABLE. Qui mérite d'être aimé *A.* محبوب - واجب المحبّة دلجو - دلاویز - سزاوار محبّت - دلپسند *P.* واجب العلاقه - صلاح وفضیلت سویله‌جک شیٔ *T.* || La vertu est aimable سزاوار محبّت Un caractère aimable واجب العلاقه ومحبّتدر اطوار دلپسند Des manières aimables اوله‌جق سیرت مرغوبه اطوار جالبة المحبّه - اطوار محبوبه - C'est le lieu du monde le plus aimable دنیاده سزاوار محبّت اوله‌جق موقعلردن بوندن افضل واعلا بر محلّ یوقدر

On appelle Aimable, une personne de société qui y plait par ses agrémens *A.* دلستان *P.* طیّب النفس - محبوب القلوب *T.* سویلور || C'est une femme très-aimable بغایت محبوبة القلوب بر خاتوندر

AIMANT. Porté à aimer *A.* سهل المحبّة - ودود *P.* - مهرکار *T.* آمادهٔ مهرکاری ودوستداری - دوستکار || Il est d'un caractère aimant بالطبع سهل المحبّتدر

AIMANT. Pierre qui a la propriété d'attirer le fer *A.* مقناطیس *P.* آهنکش - آهنربا *T.* مقناتیس || Pierre d'aimant حجر مقناطیس طاشیله مطلّا Aiguille frottée d'aimant مقناطیس اولان ایکنه

AIMANTER. Frotter du fer contre de l'aimant *A.* طلاء بالمقناطیس *P.* آهنربا سودن *T.* مقناطیس سورمک || On aimante la boussole, en la passant sur une pierre d'aimant پوصله‌نک ایکنه‌سی مقناطیس طاشی اوزرینه سورلمکله مقناطیسلو اولور

AIMER. Avoir de l'affection pour un objet quel qu'il soit *A.* - دل آویختن *P.* تعلیق القلب - عقد المحبّة - احباب *T.* سومک || Il faut aimer Dieu par dessus toutes choses هر شیٔدن زیاده جانب باری یه عقد محبّت اولنملو در Aimer son prochain comme soi-même هر کس قرینتی کندو نفسی کبی سومک Aimer son pays son prince کندو پادشاهنه محبّت ایتمک Aimer son père, sa mère کندو وطننه محبّت ایتمک Aimer ses enfans کندو اولادینه والد ووالده‌سنه علاقه دار اولمق Deux personnes qui s'aiment بری برلریله محبّت ایتمک Aimer quelqu'un de bonne amitié تحاب وتوادّ اوزره اولان ایکی کشی بر کمسندیه صدق بال ایله محبّت ایتمک Aimer tendrement بالحنین والاشتیاق محبّت ایتمک

L'aimer plus que sa vie la gloire حبّ اقباله گرفتار اولمق Aimer à la folie فلانی جانندن زیاده سومک مجنونانه علاقه Aimer fidèlement بالصدق والحقیقه محبّت ایتمک Aimer ardemment بالتیاع القلب علاقه ومحبّت ایتمک Aimer passionément هیمان درون ایله علاقه ایتمک Aimer jusqu'à la mort جانسپارانه محبّت ایتمک Aimer de tout son coeur از دل وجان عقد محبّت ایتمک

Il signifie aussi, être amoureux *A.* تعشّق *P.* هوا - دل دادن *T.* عشق بستن - گرفتار شدن - کوکل ویرمک - عاشق اولمق || Il est dangereux d'aimer مبتلای عشق وهوا اولمقده مخاطره درکار در

On dit proverb. Qui bien aime, bien châtie, pour dire, que c'est aimer véritablement quelqu'un que de le reprendre de ses fautes اعمال شدّت فرط محبّته دلالت ایدر

Et on dit, Qui m'aime, me suive بنی سون بکا تابع اولسون

Aimer sa personne, ou s'aimer soi-même. Avoir un attachement excessif à sa personne *A.* تحبّب النفس *P.* مفتون خود بودن *T.* کندویی سومک - بر کمسنه‌نک حبّ نفسی اولمق || Cette personne s'aime beaucoup فلان کشینک حبّ نفسی درجهٔ افراطده در - غالبدر

S'aimer dans un lieu, signifie, s'y plaire *A.* استحظاظ *P.* محظوظ اولمق - حظّ ایتمک *T.* کسب حظّ درون کردن - مصیفدن حظّ ایدر || Il s'aime à la campagne خوشلنمق - قیردن محظوظ اولور Je m'aimerais infiniment dans votre société - مجلسکزدن غایة الغایه کسب حظّ درون ایدرم کوکرجین Les pigeons s'aiment où il y a de l'eau خوشلنورم قسمی صو اولان یردن حظّ ایدر Les oliviers s'aiment dans les lieux sablonneux زیتون آغاجی قومسالللقدن حظّ ایدر خوشلنور -

Il se dit aussi, de l'attachement que l'on a pour quelques choses *A.* انجذاب القلب *P.* دلبستگی نمودن هوسناک - برکمسنه‌نک || Aimer les chiens خوشلنمق - هوسلو اولمق *T.* بودن کلابه هوسناک اولمق - کلاب حقّنه انجذاب قلبی اولمق Aimer le jeu قماره هوسکار اولمق Aimer la chasse, la bonne chère, l'étude کلابدن خوشلنمق - صید وشکاردن وطعام نفیسدن حظّ ایتمک - ومطالعهٔ کتبدن خوشلنمق

On dit, Aimer mieux, pour dire, préférer *A.* ترجیح *P.* بهتر شمردن - خوشتر یافتن *T.* اولی عدّ ایتمک || Elle

aime mieux entrer dans le couvent, que de faire le mariage qu'on lui propose نکليف اولنان نکاحه رضا ويرمکدن ايسه مناسترده طريقت رهبانيتی اتخاذ ايلمکی ترجيح ايدر J'aimerais mieux mourir, que de faire une si mauvaise action بو مقوله کريهه‌يی ارتکاب ايتمکدن ايسه موتی اختيار عندمده اوليدر - ايتمک عندمده اولی عدّ اولنور Aimer mieux l'étude que le jeu مطالعهٔ کتبی لهو ولعبدن اولی وارجح عدّ ايتمک

AINE. La partie du corps qui est entre le haut de la cuisse et le bas ventre *A.* مغبن الفخذ - اربيه - رفغ *P.* کش ران *T.* قالچه باشی - اويلق ديبی - اويلق قيصيغی کش زهار -

AÎNÉ. Le premier né des enfans *A.* کبير *P.* مهتر - مهتربن *T.* بيوک || Son fils aîné بيوک - فرزند مهتری - ولد کبيری Frère aîné بيوک قرنداش - برادر مهتر - اخ کبير اوغلی

En parlant des différentes branches d'une maison on dit, La branche aînée شجرهٔ نسبک شعبهٔ کبراسی La branche cadette شعبهٔ صغراسی

On dit aussi, Mon aîné بنم اکبرم Le cadet vaut bien l'aîné اصغری اکبرندن قالمز

Il se dit aussi, d'un second enfant à l'égard d'un troisième et ainsi des autres, et de toute personne plus âgée que l'autre *A.* استّ *P.* بزرکتر *T.* دخی ياشلو || Il est mon aîné, et je suis le vôtre فلان کشی بنم برادر استّمدر وبن سندن استّم Il est mon aîné de cinq ans بش سنه بندن استّدر

AÎNESSE. Primogéniture *A.* تقدّم السنّ - کبر السنّ *P.* حقّ تقدّم || Droit d'aînesse ياشده ايلکلک *T.* برتریٔ سال سنّ وسال

AINSI. En cette manière *A.* کذا *P.* هم اينچنين - اينچنين - بونجليـن - بو منوال اوزره - بويله‌جه *T.* بر اين منوال - کيفيّت || La chose se passa ainsi بو طريق ايله - بو وجهله فلان Cela n'ira pas ainsi حال بو وجهله جريان ايلدی Le sort le veut حال بو منوال اوزره جاری اوله‌جق دکلدر فلک بويله‌جه - مقتضای بخت بويله‌جه ايجاب ايدر ainsi Ainsi l'a voulu sa destinée قسمتی بويله‌جه ايجاب مراد ايدر ايلدی

On dit, Ainsi des autres choses, ainsi du reste, pour dire, il en est ainsi du reste *A.* والباقی هکذا - والباقی کذلک *P.* وباقی همانسان *T.* سائری دخی بويله

Il signifie aussi, par conséquent *A.* بناءً - فلذلک - فلهذا || بو صورتده - بوندن اوتری *T.* بنا بربن *P.* علی ذلک Ainsi il est évident que... بو صورتده - فلذلک معلومدر که ظاهر وآشکار در که

Il sert aussi à faire l'application du premier membre d'une comparaison avec le second *A.* هکذا *P.* بدآنسان *T.* آنجلين || Comme le soleil chasse les ténèbres, ainsi la science chasse l'erreur ضيای شمس دفع ظلمات ايتديکی کبی هکذا نور علم ظلمت ضلالی دفع وازاله ايدر

Ainsi-soit-il. Façon de parler dont on se sert pour demander l'accomplissement de ce qu'on souhaite *A.* لعلّ ان يکن هکذا *P.* بادا *T.* اوله بويله اولسون - کاشکی الله ويرسون

Puisqu' ainsi est, s'il est ainsi. Autres façons de parler *A.* واذا کان کذا *P.* مادامکه چنين باشد *T.* بويله اولنجه

Ainsi que de. De même que *A.* کما *P.* چنانکه *T.* اول وجهله که

S'il est ainsi que. S'il est vrai que *A.* ان کان کذا *P.* گر بويله اولديغی حالده - بويله ايسه *T.* چنين باشد

AIR. L'un des quatre élémens *A.* هوا || L'air est plus léger que l'eau هـوا اخفّ من الما در La basse, la haute, la moyenne région de l'air هوانک طبقهٔ سفلا واعلا ووسطاسی La pesanteur de l'air هوانک آغرلغی - ثقالت هوا La circulation de l'air جولان هـوا - دوران هوا Une colonne d'air هوا منبسط ومتخلخل L'air se dilate, se raréfie عمود هـوا کسب کثافت - هوا نکاثف ايدر L'air se condense اولور کسب انقباض ايدر - منقبض اولور se comprimre ايدر فلان شيئک بخاری هوايه مستحيل اولور s'évapore en l'air Toute l'étendue de l'air مدای هوانک مجموعـی La masse هوايی Nous respirons l'air هوانک طوبی - جمّاع هوا de l'air هوا رئه‌يی تازه‌لندرر L'air rafraîchit le poumon تنفّس ايده‌رز - هوايه نشر ايتمک - هوايه عرض ايتمک Exposer à l'air بوشه آتمق - هوايه آتمق Tirer un coup en l'air هوايه سرمک

On dit poëtiquement, Les plaines de l'air فضای بی انتهای هوا Le vague des airs خلای هوا Au plus haut des airs اعلای طبقات هواده

On dit en parlant de la qualité de l'air, Air sain *A.* هواء هوای درست - هوای صحت بخشا *P.* هواء سالم - صحيح هوای نا *P.* هواء ردیّ - هواء وخيـم *A.* صاغ هوا *T.* malsain

Il signifie aussi, manière, façon *A.* طور pl. اطوار ـ اسلوب pl. اساليب *P.* طرز *T.* ادا || Marcher de bon air, de mauvais air حسن ادا ياسوٗ ادا ايله مشى ايتمك À l'air dont il marche, dont il entre, dont il se met, on voit que رفتارى ودخولى وتلبّسى طورندن آكلاشيلور كه De l'air dont il parle, dont il agit, on peut juger que ... سويليشى وعمل وحركتى طورندن استدلال اولنور كه De l'air dont il se prend, il aura de la peine à réussir طوتديغى طوره كوره ظفر بولمغه L'air qu'il prend avec ces gens-là ne réussira pas نيل مرامه زحمت چكه‌جكدر ـ زحمت چكه‌جكدر بو آدملر ايله معامله‌ده De l'air dont il va, il ne durera pas long-temps قوللاندىغى ادا حقنه موجب خير اولمه‌جقدر طوتديغى طوره كوره طول اتّخاذ ايلديكى ـ مدّت دوام وبقاسى اولميه‌جغى دركار در Il a un certain air de dire les choses qui fait qu'on ne s'en fâche pas طور واسلوبه نظراً مدّت مديده مستدام اولميه‌جقدر بر نوع ادا ايله افادهٔ مرام ايدر كه مخاطبى كوجندرمز Avoir bon air, méchant air طورحسن ياطور قبيح صاحبى اولمق Air noble بر كمسنه‌نك حسن اداسى يابد اداسى اولمق ـ Air spirituel ادای ذكا Air grand طور عظمت ـ ادای عظمت Air guerrier طور عظمت وفراست L'air d'un homme de qualité عسكرى اداسى ـ طور اهل حرب d'un honnête homme اهل عرض Air méprisant طور استحقار hautain طور مكابره آدم طورى Il a l'air content خرسند وقانع طورنده در وتعظم

On dit, C'est un homme du grand air, pour dire, qu'il vit à la manière des grands عظما طورنده بر آدمدر Et d'une chose, qu'elle a un grand air, pour dire, qu'elle a une grande et belle apparence كوسترشلو بر شيئدر Dans ce sens, il se dit aussi dans ces phrases: Avoir un air de grandeur, de noblesse, de supériorité بر كمسنه‌نك صورت حالنده آثار عظمت Affecter un air de maître آغالق واديسنى طوتمق ـ رياست صورتنى التزام ايتمك Avoir un air de malignité يرامزلق ـ خباثت صورتنده اولمق Se donner un air de bel esprit, un air d'opulence ظرافت طبع وتموّل وثروت طوربنى كوسترمك

On dit, Avoir l'air bon, pour dire, avoir la mine d'un bon homme شكل وسيماسنده آثار جودت وخلاقت لايح ونمايان‌در Et qu'un homme a bien l'air de faire quelque ناصيهٔ حالنده ـ

T. هواى خوش *P.* هواء جيّد *A.* Bon air كوتى‌هوا *T.* خوش *T.* هواى نرم *P.* هواء لطيف ـ هواء ملايم *A.* doux خوش هوا اورته *T.* هواى بااعتدال *P.* هواء معتدل *A.* tempéré يواش هوا اينجه‌هوا *T.* هواى باريك *P* هواء رقيق *A.* subtil حاللو هوا هواى ـ هواى تند *P.* هواء خشين ـ هواء غليظ *A.* grossier قپالو هوا *T.* هواء محبوس *A.* renfermé سرد هوا *T.* درشت برامز هوا *T.* هواى بد *P.* هواء فاسد *A.* corrompu contagieux *T.* هواى پوسيده *P.* هواء متعفّن *A.* infecté هواء سارى *A.* Prendre l'air هواى نفيس تنفس ايتمك چورك هوا Changer d'air تبديل هوا ايتمك Donner de l'air à une chambre بر اوطه‌يى هوالندرمك ـ بر اوطه‌يه جلب هوا ايتديرمك Donner de l'air à un muid de vin شراب فوچيسنى نفسلندرمك

On dit, en parlant d'un homme qui se donne inutilement de la peine, qu'il ne fait que battre l'air بيهوده گرد باد پيما در يلقوانلغه كزر ـ

On dit d'une cloche, qu'elle fend l'air صداى ناقوس تنفليق Cette chاك سسى هوايى يارر ـ شجّ هوا ايدر ـ هوا ايدر expression se dit aussi, en parlant d'un homme ou d'un oiseau qui court rapidement فلان كشى تنفليق هوا ايدر كبى سرعت فلان قوش تنفليق رياح ايده‌رك طيران ايدر ـ وشتاب ايدر

On dit, Prendre le mauvais air, pour dire, gagner le mal contagieux علّت ساريه‌نك عفونتنى اخذ ايتمك

Et figur. L'air du monde est contagieux, pour dire, que la fréquentation du monde peut nuire à l'innocence علائق دنيا وسيلهٔ سرايت وخامتدر

On dit, qu'une chose est en l'air, toute en l'air, pour dire, qu'elle ne paraît presque soutenue de rien فلان شئ هواده معلّق كبى طورر

En parlant d'un homme dont la fortune n'a rien de solide, on dit, Toute sa fortune est en l'air مال ومنالى هب روزكار در

On dit aussi, Contes en l'air, pour dire, un discours qui n'a pas de fondement *A.* اقوال ما لا يعنى *T.* روزكارى صحبتلر

Et craintes en l'air, espérances en l'air, projets en l'air, menaces en l'air بيهوده خوف وخشيتلر وروزكارى مأموللر وتهديدلر وروزكارى مطالعات وتدبيرلر

Il se prend aussi pour Vent *A.* ريح pl. رياح *P.* باد *T.* يل هيچ ـ اصلا اثر ريح يوقدر Il ne fait point d'air || روزكار ـ روزكار اسمز

فلان شیئی ایده‌جکی صورت حالندن استدلال اولنور chose
صورت حالندن آکلاشیلور- Il a bien l'air de nous faire
صورت حالندن آکلاشیلور که بزی انتظاره قویه‌جقدر attendre

On dit par raillerie, Les gens du bel air, les gens du grand air, pour indiquer des gens qui affectent un ton et des manières recherchées *A.* متعاظمین - متظارفین *P.* ظرافت فروشان - ظرافت صاتیجیلر *T.* بزرکی فروشان بیوکلیک صاتیجیلر- بیوکلیک تصلایه‌جیلر-

On dit dans le même sens, Prendre des airs de savant *T.* هنر فروشلق ایتمک - خود بخود عالم صورتنی اتخاذ ایتمک

Air se dit aussi d'une certaine ressemblance qui résulte des traits du visage *A.* شکل *P.* سیما *T.* هیئت || Ils ont bien de l'air l'un de l'autre بری برلریله سیماده کلّی مشابهت Un peintre qui prend bien l'air du visage چهره‌نک وار در On voit tous les traits de son visage dans ce portrait, mais l'air n'y est pas هیئت وسیماسنی ماهرانه اخذ ایدن مصوّر اشبو تصویرده فلانک ملامح وجهی یکان یکان مشهود ایسه‌ده هیئت وسیما اصلا یوقدر - Avoir de l'air de quelqu'un, c'est avoir une certaine ressemblance avec lui *T.* فلانک سیماسی فلانک سیماسنه مشابه اولمق On dit aussi, Avoir tout l'air, pour dire, avoir grande apparence, ressemblance frappante *A.* مماثلت کاملة - مشابهت تامّة *P.* بتمامی || Cette anecdote a tout l'air d'un conte طبقی طبقنه بکزمک - عینیله بکزمک *T.* مانستن بو حکایهٔ نا گفته عینیله افسانه‌یه بکزر

Il se dit aussi des allures d'un cheval, et on dit, qu'un cheval va à tous airs, pour dire, qu'on le manie comme on veut *A.* طوع العنان *P.* خوش عنان *T.* قولای قوللانیلور آت

Il se dit en Musique, d'une suite de tons qui composent un chant *A.* لحن pl. الحان *P.* نوا *T.* مقام - هوا || Air gai triste شطارتلو هوا - نوای دلگشا - لحن مستلزم النشاط اسکی - نوای قدیم Air vieux نوای کدر خیز - لحن حزین یکی - نوای نو ظهور - نوای نو ایجاد Air à la mode هوا چیقمش هوا Composer un air بر مقام انشا ایتمک Chanter un air *A.* تغنّی اللحن *P.* نوا سرابیدن *T.* هوا اوقمق Faire un air sur des paroles گفته‌یه مقام باغلمق

AIRAIN. Cuivre *A.* نحاس - قبرس *P.* مس *T.* باقر || Chaudron d'airain باقر قزان Plaque d'airain نحاس - لوح باقر-

تحته‌سی

On dit figur. Un siècle d'airain, pour dire, un temps malheureux عصر المحن والشدايد Et un ciel d'airain, pour dire, un temps sec et aride où il ne pleut pas *A.* وقت الجدوبة *T.* قوراقلق وقتی Et front d'airain, pour dire, une extrême imprudence *A.* مرونت الوجه *P.* سخت روبی *T.* پک یوزلولک || Il faut avoir un front d'airain pour oser... بر... آدم غاية الغايه ممرن الوجه اوملو در که حتّی جسارت ایلیه

On dit d'un homme dur et impitoyable, qu'il a un coeur d'airain *A.* حدیدیّ الفؤاد *P.* سختدل - پولاد دل *T.* پک طاش یورکلو- یورکلو

On dit figur., que les injures s'écrivent sur l'airain et les bienfaits sur l'arène, pour dire, qu'on oublie aisément les bienfaits, et qu'on se souvient long-temps des injures شتوم وتکدیرات صحیفهٔ دلده کالنقش فی النحاس ابدی الاستقرار والطاف ونعم کالنقش علی الرمال زائل وناپایدار در

AIRE. Place préparée pour y battre les grains *A.* اندر pl. انادر *P.* خرمنگاه *T.* خرمن یری

Aire d'un bâtiment. C'est l'espace contenu entre les murs d'un bâtiment *A.* محاط الدائرة البنا - ساحة البنا

En termes de Marine, une aire de vent, c'est l'espace marqué dans la boussole pour chacun des trente deux vents *A.* درجة الریح *P.* درجهٔ باد *T.* روزکار کرته‌سی

Aire se dit aussi, du nid des oiseaux de proie *A.* وکر pl. اوکار *P.* آشیانه *T.* یوه - قوش یوه‌سی || Les aigles font toujours leurs aires en même lieu قرتال قوشلری دائما بر یرده اتخاذ اوکار ایدرلر

En Géometrie, c'est l'espace qu'une figure renferme *A.* محاط || L'aire d'un carré, d'un cercle شکل مربعک وشکل مستدیرک محاطی

AIRER. Faire son nid *A.* اتکار - اتخاذ الوکر *P.* آشیانه یوه یاپمق *T.* پرداختن

AIS. Planche de bois *A.* لوح pl. الواح *P.* تخته *T.* تحته || Ais de six pieds قدماً التی قدم Ais de chêne میشه تحته‌سی Cloison d'ais تخته بچمک Scier des ais بر قطعه تحته تخته پرده

AISANCE. Facilité, liberté d'esprit et de corps dans l'action *A.* سهولت - هون - هنائت *P.* آسانی *T.* قولایلق || Faire

toutes choses avec une grande aisance هر شیئی کمال هون
وسهولت L'aisance avec laquelle il se démêle ایشلمك
des choses les plus difficiles اصعب اموردن تخلیص نفسه
اوضاع L'aisance qu'il a dans ses manières کمال سهولتی
واطوارنده اولان صورت هنانت وسهولت

On dit qu'un homme vit avec aisance, pour dire, qu'il a de quoi jouir des commodités de la vie رفاه حال ایله کچینور
خوشحاللق ایله - سامان حال ایله -

Aisances, au pluriel. Lieu pratiqué dans une maison, pour y aller faire ses nécessités *A.* خلا - ممشی - مستراح *P.* ادبخانه
T. چشمه - کنیف

AISE. Sentiment de joie, de plaisir que l'on éprouve par la présence ou par la possession d'un bien *A.* محظوظیت - فرح البال
P. ممنونیت البال - انشراح البال - انبساط الخاطر - القلب
T. کوکل خوشلغی || Être ravi d'aise حظ درون - خوشدلی
کمال فرح ومحظوظیتدن مسلوب الشعور اولمق Il ne se
sent pas d'aise کمال حظ درونی حسبیله کندویه مالك دکلدر

Il signifie aussi, commodité. *A.* رفاهیت الحال - راحت
P. آرامش *T.* حضور || Être bien à son aise راحت ورفاهیت
Se mettre à son aise استراحت ایتمك Mettre
les autres à l'aise سائرلره تحصیل اسباب آرامش وراحت
Travailler à son aise راحت وحضوریله سعی ایتدرمك
C'est un homme agréable avec qui on est toujours à son aise ایتمك مطبوع الاخلاق بر آدم اولدیغندن کندوسیله دائما
راحت اولنور

En parlant d'un homme qui est dans l'abondance, on dit, qu'il est à son aise سعهٔ حالی - حسن حالده در - مرفه الحالدر
- بی نیاز در - خوشحالدر - زغادت حالی وار در - وار در
On بوللقده در - حالی دوزکوندر - ساز وسامانی یرنده در
dit, aimer ses aises, pour dire, aimer les commodités de la vie
T. اسباب آرام واستراحتنی سومك Chercher ses aises *T.*
اسباب حضور واستراحتنی آرامق

À l'aise. Commodément *A.* بالرفاه - بالسهولة - مرفهاً - مستریحاً
P. آرامش *T.* حضور ایله || Un cheval qui va à l'aise بآسانی والراحة
Une porte qui s'ouvre à l'aise بالسهوله سهل السیر اولان آت
On est fort à l'aise dans ce fauteuil - là اشبو گشاد اولنان قپو
Il tient six per- صندلیه اوزرنده مرفهاً ومستریحاً اوتوریلور
sonnes à l'aise dans ce carrosse بو هنطوده التی کشی راحتلو

فلان طرفده بر کونده On y va à l'aise dans un jour اوتورر
راحت ایله واریلور

Aise. Qui a de la joie, qui est content *A.* محظوظ - محظوظ
P. مسرور البال - ممنون الخاطر - البال خوشدل - شادمند
T. سونمش - کوکلی خوش || Que je suis aise de خرم دل -
vous avoir rencontré! سنی راست کتوردیکمدن نقدر محظوظ
Je suis bien aise de vous البال اولدیغمی تعریف ایدهمم
voir en bonne santé سنی حالت صحت وعافیتده کوردکچه
Que je suis aise de cette nouvelle! مسرور البال اولورم
بوخبر بغایت محظوظیت درونمه باعث اولمشدر

Aisé. Facile *A.* سهل - اسهل - هین - میسور *P.* آسان *T.*
Il n'y a rien de si aisé قولای || C'est une chose aisée بر امر اسهلدر
Violà le chemin le plus aisé بوندن اسهل شئ یوقدر
Il n'est pas aisé de bien écri- طریق اسهلی اشته بو در
re حسن کتابت امرآسان دکلدر

Il signifie aussi, commode *A.* موجب - موجب الراحة
T. راحتلو - راحتبخشا - آرامساز *P.* الاستراحة || Une voiture ai- راحتلو برعربه
sée

On dit, Avoir les manières aisées, pour dire, des manières d'agir où il n'y a rien de gênant *A.* خفیف الروح - هین
T. آزاده طور - سبکروح *P.* الاطوار سربست طورلو

On dit aussi, Avoir la conversation aisée *A.* ذو سلاسة اللسان
P. خوش گفتار *T.* سویلیشی صیقندیسز

Et avoir l'esprit aisé, pour dire, imaginer, s'expliquer facilement *A.* ذو فتاحة الذهن - ذو فتاحة الفهم *P.* گشاده ذهن
T. ذهنی آچق

Et avoir un style aisé *T.* سبك سلیس ایله کتابت ایتمك

On dit, Une taille aisée, pour, une taille libre, dégagée *A.*
T. قامت آزاده *P.* قدرشیق سرو سهی کبی سرپلمش بوی

Il signifie aussi, qui est à son aise, qui a les moyens de vivre sans gêne *A.* مرفه الحال - رخی الحال - عریض البطان
- حالی اویعون *T.* صاحب ساز وسامان - بی نیاز *P.*
حالی خوش -

Aisément. Facilement *A.* بالسهولة *P.* بآسانی *T.* قولایجه
|| Faire aisément des vers سهولت ایله انشاد شعر ایتمك

Il signifie aussi, commodément *A.* بالراحة *P.* بآرام *T.* راحتلو

Aisselle. Le dessous du bras à l'endroit où il se joint à l'épaule *A.* ابط pl. آباط *P.* بغل *T.* قولتق || Porter quelque

chose sous ses aisselles بر شئی قولتغی آلتنده کوتورمک

AJONC. V. Jonc marin.

AJOURNEMENT. Assignation en Justice *A.* احضار || Exploit d'ajournement احضار مراسلدسی

Ajournement personnel, c'est une assignation donnée à quelqu'un à comparaître en personne *T.* بالنفس احضاری مشعر ویریلان مراسله

AJOURNER. Assigner quelqu'un à certain jour en Justice *A.* احضار بتخصیص الوعده || Ajourner par exploit وعده ایده‌رک احضاری با مراسله امر ایتمک Ajourner des témoins بتخصیص الوعده احضار شهودی امر ایتمک Ajourner quelqu'un pour dire ses causes d'opposition بر کمسنه‌یی ردّ جوابی حاوی عذرلرینی بیان ایچون حضور شرعه احضار ایتمک

Ajourner une affaire, une discussion. C'est les renvoyer à un autre temps *A.* تأخیرالی وقت الآخر - تأجیل *P.* بهنگام بشقه وقته براقمق *T.* دیگر پس انداختن

AJOUTAGE. Chose ajoutée à une autre *A.* ضمیمه pl. ضمایم *P.* سربار *T.* اوسته قونیلان شئی pl. علاوات - علاوه

AJOUTER. Mettre quelque chose de plus, joindre une chose à une autre *A.* الحاق - اضافة - *P.* ضمّ - *T.* بر نهادن || Ce passage a été ajouté à ce livre بو بحث درون کتابده صکره‌دن ضمّ اولندی Il a ajouté de nouveaux legs à son testament وصیّتنامه‌سنده نذور جدیده ضمّ ایلدی Sa compagnie n'était que de quatre soldats, il en a ajouté encore dix بلوکی مقدّما اوتوز نفردن عبارت ایکن اون نفر دخی ضمّ وعلاوه ایلدی

On dit, Ajouter au conte, et ajouter à la lettre, pour dire, amplifier un conte par des circonstances inventées *T.* حکایه‌یی ومکتوبی توسیع ایتمک

Et ajouter foi à quelqu'un ou à quelque chose, pour dire, croire *A.* اعتماد - حوالة السمع الاعتماد *P.* باور - باوریدن *T.* اینانمق - قولاق ویرمک || On peut lui ajouter foi کلامنه حوالهٔ سمع اعتماد اولنمق ممکندر Il ne faut pas lui ajouter foi si légèrement بو قدر خفّت ایله حواله گوش Vous pouvez ajouter foi à tout ce qu'il vous dira اعتماد اولنمق روا دکلدر طرفکه بیان ایده جکی کافّهٔ اقواله اعتماد ایتمک جائز در

AJOUTÉ. *A.* مضاف - ملحق - منضمّ *P.* اوزرینه *T.* بر نهاده علاوه قلنمش - ضمّ اولنمش - قونمش

AJUSTEMENT. Action d'ajuster *A.* معادله - معایره - عیار *P.* عیارلمه *T.* همسنج سازی

Il signifie aussi, accommodement *A.* صورة التسویة والتعدیل || Trouver des ajustemens dans quelque affaire بر مصلحتده تعدیل وتسویه صورتلرینی تدارک ایتمک

Et parure *A.* تزیّن - زینت pl. تزیّنات *P.* پیرایش - دوزن - *T.* بزک زیب وزیور || Elle n'est pas belle, elle a besoin d'ajustement حسنی اولمدیغندن زیب وزینته محتاجدر Elle est si jeune et si belle, qu'il ne lui faut pas grand ajustement فلان محبوبه شول مرتبه‌ده تازه وحسنا در که تزیّنات عظیمه‌دن مستغنیه در

On dit, Faire des ajustemens à une machine, pour dire, y ajouter quelque facilité de plus بر آلتی علاوهٔ اسباب سهولت ایله اصلاح ایتمک

Et faire des ajustemens dans une maison, pour dire, l'orner بر منزلی علاوهٔ تجمّلات ایله تحسین ایتمک

AJUSTER. Rendre un poids ou une mesure juste *A.* تعییر - عیارلمق *T.* درست کردن - همسنج کردن *P.* تعدیل - تقویم || Ajuster une mesure sur l'étalon کیلی میری کیلی ایله میزان Ajuster une balance sur l'étalon میزانی میری میزانیله ایتمک تعییر ایتمک

Il signifie aussi, accommoder une chose en sorte qu'elle convienne à une autre *A.* توفیق *P.* مطابق ساختن - چسپانیدن *T.* یاقشدرمق - اویدرمق || Ajuster une barre à une fenêtre پنچره‌یه پرمقلق اویدرمق Ajuster un couvercle à une boite قوطی‌یه قپاق اویدرمق

Et mettre une chose en état de bien faire son effet *T.* قورمق تفنکی آتمق ایچون قورمق || Ajuster une arquebuse pour tirer

On dit absolument Ajuster, pour dire, viser juste *A.* توجیه *T.* بآماج درست ساختن *P.* استهداف - الی الهدف || Le gibier est parti trop vite, je n'ai pas eu le temps d'ajuster نشانه طوغریاتمق صید کمال سرعت ایله روانه اولدیغندن نشانه طوغریلده‌جق وقتم اولمدی - استهدافه وقت یوغیدی Ajuster une perdrix نشانی - بر ککلکی استهداف ایتمک Ajuster son fusil تفنکی بر ککلک اوزرینه طوغریلتمق نشانه طوغریلتمق

S'AJUSTER. Se préparer *A.* *P.* *T.* حاضرلنمق آماده شدن بهیّو کندویه نظام ویرمک -

On dit, que des gens se sont ajustés, pour dire, qu'ils sont de concert pour quelque dessein *A.* اتّحاد التوافق - اتّفاق *P.* سوزی - بری برلربله اویوشمق *T.* با یکدیگر همدم شدن اولبابده بر ایتمک || Ils se sont ajustés ensemble pour cela بری برلربله اتّفاق ایلدیلر Leurs humeurs sont trop différentes; ils ne sauront jamais s'ajuster مزاجلری بغایت مختلف اولمغله بری برلربله اویوشملری ممکن ومتصوّر دکلدر

S'AJUSTER au temps, signifie, s'y accommoder *T.* وقت وحاله موافقت ایتمک

On dit, Ajuster deux personnes, pour dire, les concilier *A.* تألیف ذات البین - اصلاح ذات البین - توفیق ما بین بری برلربله اوزلاشدرمق *T.* میانهٔ یکدیگررا اصلاح کردن *P.* || Il est difficile de les ajuster بینلربنی توفیق ایتمک امر دشواردر Il n'y a que vous qui les puissiez ajuster بری برلربله اصلاح ذات - اوزلاشدره جق سندن غیری آدم یوقدر

Et ajuster un différend, pour dire, le terminer à l'amiable البینلری خصوصی یالکز سنک الکدن کلهجک شیئدر *T.* تراضئ - مادّهٔ منازع فیهایی بالتراضی تنظیم ایتمک جانبین ایله تنظیم ایتمک

On dit encore, Ajuster des passages qui paraissent opposés بری برلربله متخالف المعنا کورینن فقره لری توفیق ایتمک

Il signifie aussi, embellir par des ajustemens *A.* - تزیین *P.* تجهیز *T.* دوزمک - دوناتمق پیراستن || Une chambre bien ajustée پیرایش - وجه احسن اوزره تجهیز اولنمش اوطه دونانمش - پذیر اولمش اوطه

Il se dit aussi en parlant de la parure dans l'habillement *A.* تزیین - تحلیه - تجمیل *P.* آراستن *T.* دوزن ویرمک || Une femme qui est deux heures à sa toilette à s'ajuster تزیّن وتجمّله اشتغال ایله متمادیاً ایکی ساعت قدر مداومه بر خاتون

AJUSTOIR. Balance où l'on pèse les monnaies *A.* میزان الدراهم *P.* اقچه وزنه سی *T.* ترازوی دراهم

ALAMBIC. Vaisseau qui sert à distiller *A.* انبک *P.* دیگ انبیقک *T.* انبیق - بر دیگ انبیق || Bec d'un alambic انبیقدن استخراج ایتمک Tirer à l'alambic passer لوله سی انبیقدن کچورمک par l'alambic

On dit figur., qu'une affaire a passé par l'alambic, pour dire, qu'elle a été examinée avec un grand soin *A.* انبیق متخیّله ده خلاصه اولمش بر مصلحتدر

ALAMBIQUER, ou S'alambiquer. Il n'est d'usage qu'au figuré. Se fatiguer l'esprit *A.* اتعاب الذهن *P.* بذهن رنج آوردن *T.* عقلی یورمق || S'alambiquer l'esprit mal à propos sur des questions épineuses مشتبه ومشتبک مسائل مشکلکشا اوزرنده Ces questions ne servent qu'à alambiquer l'esprit بو مسئله لر اتعاب ذهن ایتمک بیوجه اتعاب ذهندن غیری فائده بی مفید دکلدر

Il se dit aussi absolument pour dire, épuiser son esprit par une trop grande application à des choses abstraites *A.* استدقاق *P.* اینجه دن اینجه آرامق *T.* خرده جوبی نمودن || Dans ces sortes de matières, il ne s'agit pas d'alambiquer بو الحال مقوله ماده لرده مرام استدقاق حال دکلدر Allez au fait sans alambiquer plus long temps بوندن زیاده استدقاق حال لازم دکلدر همان اصل مصلحته صرف ذهن ایله

ALAMBIQUÉ. Il ne se dit que des pensées, des questions trop subtiles et trop raffinées *A.* مخلّص *P.* خلاصه شده *T.* خلاصه اولمش

ALARGUER. Se mettre au large, s'éloigner de côte *A.* تنحّی درجل دریا رفتن *P.* انزیال الی رحبة البحر - عن الساحل انکینه جیقمق - آچیغه جیقمق - آلارغه یه جیقمق *T.*

ALARGUÉ. *A.* منتحی عن الساحل *P.* در جل دریا رفته آچیغه جیقمش - آلارغه یه جیقمش *T.*

ALARME. Signal, cri pour faire courir aux armes *A.* صارخة فریاد برای *P.* ارائة العلامة لاخذ السلاح - لاخذ السلاح سلاحه *T.* نشان برای سلاح برداری - سلاح برداری سلاحه طاورانمق ایچون نشان - طاورانمک دیو باغرمه اخذ || Chaude alarme اورکونتیلک نشانی قالدرمه - کوسترمه سلاح ایچون ظهور ایدن صارخهٔ شدیده Fausse alarme سلاحه طاورانمق ایچون اصلی یوقدن نشان کوسترمه Sonner l'alarme اخذ سلاحی اطنان کوس ایله اخبار ایتمک Donner l'alarme - سلاحه طاورانمق ایچون فریاد ایتمک سلاحه طاورانمق ایچون اورکونتیلک نشانی کوسترمک اورکونتینک نشانی قالدرمق -

Il se dit aussi, d'une émotion causée dans un camp sur le bruit de l'approche de l'ennemi *A.* شاز - هول - نفار *P.* آلیز *T.* اردو ایچنده آثار هول || L'alarme est au camp اورکونتی سی

ونفار مستولی اولمشدر Les ennemis donnaient de fréquentes alarmes دشمن ایکیده برده ایقاع هول ونفار ایتمکدن خالی دکل دشمن ایکیده برده اورکونتی ویرمکدن خالی اولمدی - ایدی - فزع - زوْد A. Il se dit figur. de toute sorte de frayeur subite بلکلمه - بلک T. هراس P. دهشت || Il a pris l'alarme bien légèrement کمال خفّت ایله گرفتار زوْد ودهشت اولمشدر Vous nous avez donné bien des alarmes طرفمزه خیلی مرتبه القای فزع ودهشت ایلدک

On dit aussi, une fausse alarme, pour dire, une vaine crainte بیم بیهوده P. رعب بالعبث - خوف بلا اصل T. اصلی یوقدن قورقو

Il se dit aussi pour inquiétude, souci, chagrin A. قلق - تلاشی - پیچ وتاب P. خلجان - شاز - بلبال - اضطراب || Il est dans de grandes alarmes قورونتی T. دغدغهٔ درون عظیم Dans de continuelles alarmes خلجان واضطرابده در اضطراب دائمی یه مبتلا در Il n'est pas encore revenu de ses alarmes دوچار اولدیغی قلق واضطراب بالدن هنوز استخلاص نفس ایده‌مدی - قورتیلوب کندوسنه کلمدی هنوز آزاده اولدمدی - Cela lui donne des alarmes secrètes بو کیفیّت کندویه باطنًا وخفیًا ایراث دغدغهٔ درون ایدر

On dit poétiquement, Nourri au milieu des alarmes, pour dire, au milieu des combats محن هائلهٔ حروب ومقاتلات ایچنده پرورشیافته

ALARMER. Donner l'alarme A. احداث - تهویل - تزئید اورکونتی T. آلیزیدن P. ایقاع الهول والنفار - الهول والنفار || Cela va alarmer tout le camp بو کیفیّت اردونک مجموعنه احداث هول ونفاری موجب اولهجق حالاتدندر

Il signifie aussi, causer de inquiétude A. ایراث القلق بدرون - پیچ وتاب آوردن P. ایراث الخلجان - والاضطراب || Il ne faut pas que cela vous alarme یورکه قورقو ویرمک T. دغدغه انداختن فلان شئ سکا موجب خلجان واضطراب Ne vous alarmez pas de tous ces faux bruits بو اولملو دکلدر Sa maladie nous a alarmés مقوله شیوعات کاذبه‌دن مضطرب اولمه سوْ مزاجی موجب اضطراب بالمز اولمشدر

S'ALARMER. S'inquiéter, s'effrayer A. تزوّد - اهتیال - اشتئاز P. بلکلنمک T. آلیز پذیرفتن

ALBÂTRE. Pierre de la nature du marbre A. حجر النهی P. آق مرمر - صومرمری - قیمق طاشی T. مرمر سفید

On dit figur. Une gorge d'albâtre, pour dire, une gorge extrêmement blanche برگ یاسمین مثالی صاف وبرّاق بر سینهٔ تابناک

ALBERGE. Espèce de petite pèche A. برقوق P. زردالو T. زردالی

ALBERGIER. Arbre qui porte des alberges A. شجر البر قوق P. زردالی آغاجی T. درخت زردالو

ALBUGINÉ. Il se dit de certaines membranes blanches A. غشاء ابیض - قلفة بیضا P. پوست سپید T. آق زار || Les membranes albuginées des testicules A. قلفة بیضاء الخصیتان P. پوست سپیدخایه T. طشاغک آق زاری La membrane albuginée de l'oeil عینک آق زاری

ALBUGINEUX. Terme d'Anatomie. Qui est de couleur blanche A. بیض اللون P. سپید رنگ T. آق

ALBUGO. Tache blanche qui se forme à l'oeil sur la cornée A. ودق P. نقطهٔ سپید T. آق بنک

ALCADE. Mot emprunté de l'Arabe. Nom qu'on donne à un juge en Espagne A. القاضی

ALCALI. Mot emprunté de l'Arabe. Sel fossile et minéral d'un goût caustique et d'une odeur fétide A. ملح القلی P. نمک T. شخار قلیه طوزی || Alcali fixe قلی ثابت Alcali volatile قلی طیّار

ALCALIN. Qui contient un alcali à nu A. قلوی P. شخارنک T. قلیه‌لو || Une terre alcaline زمین شخارناک - ارض قلویّه - قلیه‌لو طوپراق

ALCALISER. Dégager d'un sel neutre la partie acide qui y était contenue, de manière qu'il ne reste plus que la partie alcaline A. تمییز القلی

ALCHIMIE. La partie mysterieuse de la Chimie qui s'occupe à transmuer les métaux A. الکیمیا P. کیمیاگری T. کیمیا جیلک

ALCHIMISTE. Celui qui cultive l'alchimie A. اهل الکیمیا P. کیمیاجی T. کیمیاگر

ALCOHOL. Mot emprunté de l'Arabe. Poudre impalpable A. الکحل

ALCOHOLISER. Réduire en poudre impalpable A. تدقیق فی صورة الکحل

ALCORAN. Mot Arabe. Le livre qui contient la loi de Mahomet A. قرآن P. کتاب الله - کلام قدیم - فرقان - قرآن T. قرآن نوی -

Il signifie aussi, la loi de Mahomet *A.* شریعت محمّدیّه شریعت محمّدیّه یی Abjurer l'alcoran || شریعت مصطفویّه ـ انکار ایتمک

ALDÉBARAM. Mot emprunté de l'Arabe. Nom d'une étoile fixe qui est dans l'oeil du taureau *A.* کوکب الدبران ـ الدبران ـ عین الثور ـ

ALÈGRE. Agile, gai *A.* نشیط المزاج ـ خفیف الروح *P.* شطارتلو ـ شن *T.* شوخ وشنگ ـ گشاده طبع ـ فرحناک || Il est toujours alègre هر دائم نشیط وفرحناکدر Voyez aussi le mot Gai.

ALÊNE. Espèce de poinçon dont on se sert pour coudre le cuir *A.* مخرز pl. مخاصف ـ مخارز *P.* درفش *T.* بیز || La pointe d'une alêne *A.* انف المخرز *P.* نوک بیزک اوجی *T.* درفش

ALENTOUR, adverbe. Aux environs *A.* فی ـ دائراً ما دار *P.* گردا گرد *T.* چب چوره || Tourner alentour دائراً الحول چب چوره دونمک ـ ما دار طواف ایتمک Les échos d'alentour دائراً ما دار صدور ایدن عکوس صدا Les bois d'alentour دائراً ما دار واقع اولان بیشه زارلر

ALENTOURS, au pluriel, signifie, les lieux circonvoisins *A.* pl. یانلر *T.* پیرامن *P.* نواحی ـ حوالی ـ جوانب ـ اطراف Les alentours de ce château sont magnifiques بو قوناغک اطراف وحوالیسی الطف واعلا در

Il se dit aussi, de ceux qui vivent familièrement avec une personne *A.* pl. همسازان *T.* قرنا ـ مقربین ـ مصاحبین *P.* یاننده کیلر ـ اطرافده کیلر || Si vous voulez réussir auprès de ce ministre, assurez-vous de ses alentours بو وکیل دولتک یاننده ترویج مرام ایتمک استر ایسک قرنا ومقربلریی Ce fut par ses alentours que l'on pénétra son secret اطرافده کیلرینی اله قویمغه سعی ایله ـ جلب ایله قرنا ومصاحبینی واسطه سیله سرّینه واقف اولمشلر در

ALERTE, adverbe. Debout. On s'en sert pour avertir quelqu' un de se tenir sur ses gardes *A.* قم *P.* برخیز *T.* قالق

ALERTE. Qui est vigilant *A.* متبصر ـ متیقظ *P.* بیدار دل *T.* قولاغی کیربشده ـ اوپانق || On ne le surprendra pas aisément, il est toujours alerte دائما تیقظ وبصیرت اوزره اولدیغندن علی الغفله طوتلمسی امر آسان دکلدر

Il signifie aussi vif, et se dit d'un enfant *A.* pl. جلجل شللنک ـ جیوه لک *T.* شوخ وشنگ *P.* جلاجل

ALEVIN. Menu poisson *A.* بلم ـ صغار السمک *P.* خرده *T.* اوفاق بالق ماهی || Il faut jeter de l'alevin dans cet étang اشبو برکه ایچنه خرده بالقلر القا اولنمق اقتضا ایدر

ALEVINER. Jeter de l'alevin dans un étang *A.* القاء البلم فی *P.* القاء الصغار السمک فی البرکه ـ البرکه بماهیدان خرده بالق کولی ایچنه اوفاق بالقلر *T.* ماهی درانداختن صالیوبرمک

ALEXIPHARMAQUE ou Alexitère. Remède contre les venins *A.* تریاق *T.* تریاک *P.* تریاق ـ دواء قاطع السمّ

ALEZAN. De couleur fauve tirant sur le roux. Il ne se dit que des chevaux *A.* اصحر *P.* بور *T.* قزل بوز

ALGANON. Châine qu'on met aux galériens *A.* غلّ pl. اغلال *P.* پابند *T.* دمور طوقه

ALGÈBRE. Science du calcul des grandeurs, représentées par les lettres de l'Alphabet *A.* الجبر والمقابله || Savoir l'algèbre فنّ جبر ومقابلدیه واقف اولمق

ALGÉBRIQUE. Qui appartient à l'algèbre *A.* جبریّ || Calcul algébrique حساب الجبر والمقابله ـ حساب جبریّ

ALGÉBRISTE. Celui qui sait l'algèbre *A.* اهل الجبر والمقابله pl. ارباب الجبر والمقابله

ALGUAZIL. Mot Arabe qui se dit en français d'un archer *A.* الغازی

ALGUE. Sorte d'herbe qui croît dans la mer *T.* دکز اوتی ـ دکز ارشتهسی ـ دکز صمانی

ALIBI. On se sert de ce mot pour dire, qu'une personne était absente d'un lieu, par la raison qu'elle était alors dans un autre *A.* موجودیّت فی محلّ الآخر *P.* موجودیّت بسوی دیگر *T.* بشقه یرده بولنمق || La fausseté de cette pièce a été prouvée par un alibi اشبو ورقه نک کذبی اول تاریخده صاحبنک محلّ آخرده موجودیّتی تحقیقله ثابت اولمشدر Les alibi ne sont pas reçus en matière criminelle جرم وجنایت دعواسنده محلّ آخرده موجودیّتک عذری معتبر دکلدر

ALIDADE. Règle mobile *A.* مسطرة جائلة *P.* ستارهٔ رونده *T.* کزر مسطره || Diriger l'alidade vers un objet مسطرهٔ جائلهیی بر طرفه طوغری توجیه ایلمک

ALIÉNABLE. Qui se peut aliéner *A.* قابل ـ ممکن الفراغ آخره فراغت اولنه *T.* فراغت کردنی *P.* النقل الی الغیر

بیلور ‖ C'est une terre substituée, elle n'est pas aliénable مشروطیت اوزره وبرلمش بر جفتلك اولمغله آخره نا قابل نقل وفراغدر

ALIÉNATION. Transport de la propriété d'un fonds *A.* فراغ - آخره کچورمه *T.* فراغسازی *P.* انتقال الی الغیر - فراغت ‖ Aliénation d'un domaine بر ملکك فراغ وانتقالی

On dit, L'aliénation des volontés, des esprits, pour dire, l'éloignement que des personnes ont les unes pour les autres *A.* بری *T.* دورئ اندیشها ودلها *P.* تبایین الافکار والقلوب برلرندن کوکل ومراد ایراقلغی

Et aliénation d'esprit, pour Égarement d'esprit *A.* هتر العقل - شوریدگئ *P.* زوال العقل - ذهاب العقل - اختلال الدماغ عقل غائبلکی *T.* گراش - گم شدگئ خرد - عقل

ALIÉNER. Transférer à un autre la propriété d'un fonds *A.* آخره کچورمك *T.* فراغت کردن *P.* نقل الی الغیر - فراغ ‖ Aliéner une terre بر ضیعه یی آخر کمسنه یه نقل وفراغ Aliéner des meubles précieux ذیقیمت متاع بیتی ایلمك Il y a des biens qui ne se peuvent pas aliéner بعض اموال وار در که آخره ممکن الفراغ دکلدر آخره فراغ اولنور مقولدن دکلدر - غیری یه نا قابل فراغدر -

Figur. Aliéner les affections, les coeurs, les esprits, pour dire, les faire perdre *A.* تغییر القلوب - تنفیر القلوب *P.* کوکللری اورکتمك *T.* رمانیدن دلها ‖ Cela lui aliéna les coeurs des peuples بو کیفیت حقندن قلوب ناسك تنفیرینی موجب اولمشدر Il a des manières hautes qui aliènent les esprits اطوار متکبرانه سی بادئ تنفیر قلوب عباد در

Et aliéner l'esprit, pour dire, faire perdre l'esprit *A.* اهتار شوریده سر کردن *P.* اخلال الدماغ - اذهاب العقل - العقل گراشیدن - *T.* عقلی کیدرمك ‖ Sa dernière maladie lui aliéna l'esprit موخراً دوچار اولدیغی خسته لك اهتار عقلنه سبب اولمشدر

ALIÉNÉ. *A.* آخره فراغت *T.* فراغ شده *P.* منتقل الی الغیر - هاتر العقل *A.* اورکمش *T.* رمیده *P.* متنفر *A.* اولنمش گراشیده - شوریده سر *P.* مختل الدماغ - ذاهب العقل عقلی کتمش *T.*

ALIGNEMENT. Ligne qu'on tire, afin qu'une muraille, qu'une rue soit dirigée en ligne droite *A.* خط الاستوا - سطر مستقیم *P.* خط برابری *T.* طوغریلق جزکیسی - جربی ‖ On a pris l'alignement de la rue qu'on veut bâtir انشا اولنه جق زوقاغك Suivant l'alignement qui en a été donné خط استواسی اخذ اولندی Prendre des alignemens ویریلان جربی یه تبعیت اولنه رق خطوط استوا اتخاذ ایتمك

On dit, qu'un ouvrage de maçonnerie n'est pas d'alignement, pour dire, qu'il ne va pas en ligne droite فلان دیوار خط جربیده دکلدر - استوا اوزره دکلدر

ALIGNER. Ranger, dresser sur une même ligne *A.* تنظیم بر خط *P.* تسطیر علی خط المستوی - علی سطر المستقیم ‖ طوغریلغه جزمك - جربی یه چکمك *T.* راست کشیدن On n'a pas bien aligné cette muraille بو دیواری سطر مستقیم جربی یه چکمدیلر - اوزره تنظیم ایتمامشلر در

On dit aussi, Aligner des soldats, pour dire, les ranger en ligne droite *A.* وضع علی صورة السطر - تصفیف العسکر ‖ عسکری صره یه دیزمك *T.* لشکررا در رسته نهادن *P.* Aligner le premier rang عسکرك صف اولنی صورت سطره تعبیه ایتمك

ALIGNÉ. *A.* خط راست *P.* مستوی الخط - مستوی السطر مصطف *A.* طوغریلغنه جیزلمش - جربی یه چکلمش *T.* کشیده بر صره یه چکلمش - صره لنمش *T.* رسته کشیده - صف بسته *P.*

ALIMENT. Nourriture, ce qui se mange *A.* اغدا pl. - اغدیه - آشام - توشه *P.* ما به قوام البدن - اقوات pl. قوت نان ‖ Le pain est un bon aliment آزیق - اولوش *T.* خوراك عزیز Les alimens les plus simples sont les plus sains اغدیه نك اسلم واصلحی غیر مخلوط اولنلر در Des alimens qui se corrompent dans l'estomac معده ده متعفن اولان کسب فساد ایدن اغدیه - اغدیه Des biens destinés pour l'aliment des pauvres اقوات فقرایه تخصیص اولنمش اموال انفاق فقرا ایچون -

On dit figur., que le bois est l'aliment du feu حطب آتشك غداسی مثابه سنده در - مدار قوامیدر

Alimens, au pluriel se dit, de tout ce qu'il faut pour entretenir une personne *A.* نفقه - مدار المعاش *P.* کچنه جك شئ *T.* ‖ Un père doit les alimens à ses enfans پدر نفقهٔ اولاد - اولادك انفاق وارزاقی پدر اوزرینه واجبدر On اولادی کچندرمك پدرك وظیفهٔ حالیدر - ایله مکلفدر lui a adjugé une pension pour ses alimens فلانه مدار معاش اولمق اوزره وظیفه تعیین اولندی

On dit figur. Les sciences sont l'aliment de l'esprit علوم ومعارف مدار قوامیدر- عقل انسانک غداسیدر

ALIMENTAIRE. Qui est destiné pour les alimens *A.* مخصوص برای زندگانی *P.* مخصوص الی النفقه - الی المعاش || Pension alimentaire کچندرمکه مخصوص *T.* تخصیص کرده نفقه‌یه مخصوص اولان معیشت

ALIMENTER. Nourrir. *A.* تغدیه *P.* پروردن - خورش دادن *T.* بسلمک

Il signifie aussi, fournir des alimens *A.* ارزاق - انفاق *P.* کچندرمک نوا دادن

Figur. Alimenter la discorde, la haine, les passions, la guerre civile شقاق ونفاقی وبغضا وکیندیی وامراض نفسانیه‌یی وحروب داخلیه‌یی نو بنو انما ایتمک

ALIMENTEUX. Terme de Médecine. Qui nourrit *A.* مغذی pl. - بسلییجی *T.* پرورشده *P.* غادیات pl. غادی - مغذیات || Remèdes alimenteux غداویریجی - غدائیتلو - غدالندریجی Sues alimenteux غدائیتلو علاجلر - ادویهٔ مغذیه - مغذیات عصارات مغذیه

ALINÉA, signifie, à la ligne *A.* سطرنجه *T.* فی مسطره

Il se prend aussi substantivement *A.* سطر pl. سطور || Lisez jusqu' au premier alinéa اوکی سطره قدر قرائت ایله

ALIQUANTE. Il se dit des parties qui ne sont pas exactement contenues dans un tout *A.* جزء ناقص *P.* پاره کم *T.* اکسک پارچه || Le nombre de trois est une partie aliquote de neuf, et le nombre de deux en est une partie aliquante طقوز عددک ایچنده اوچ عددی جزء تامدر وایکی عددی جزء ناقصدر

ALIQUOTE. Partie contenue, un certain nombre de fois juste dans un tout *A.* جزء تام *P.* پاره درست *T.* تمام پارچه || Trois est partie aliquote de douze اوچ عددی اون ایکی عدد ایچنده جزء تامدر

S'ALITER. Se tenir au lit *A.* اتخاذ القرار فی - استفراش *P.* الفراش شدن - صاحب فراش شدن *T.* در پستر ماندن - صاحب فراش اولمق - یتاقده اولمق

Alité. *A.* صاحب الفراش - ضاجع فی الفراش - مستفرش *T.* یتاقده یاتمش *A.* در پستر مانده

ALIZE. Sorte de petit fruit rouge *A.* نبق *T.* عربستان کراسی

ALIZÉ. Il se dit de certains vents réguliers *A.* ریاح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم روزکار رلری

ALIZIER. Arbre qui porte des alizes *A.* شجر النبق - سدر *T.* عربستان کراسی آغاجی

ALLAITEMENT. Action d'allaiter *A.* ارضاع *P.* شیر دهش *T.* امرزمه || L'allaitement d'un enfant صبینک ارضاعی

ALLAITER, ou Alaiter. Nourrir de son lait *A.* ارضاع *P.* سود ویرمک - امرزمک *T* شیر دادن || La nourrice qui l'allaite فلانه سود ویرن سود - فلانی ارضاع ایدن زن مرضعه Une chienne qui allaite ses petits یاوریلرینی ارضاع آناسی ایدن کلبه

ALLANT. Qui va *A.* ذاهب pl. ذاهبین - صادر pl. صادرین *P.* شده - رونده *T.* کیدیجی - واریجی || Les allans et les venans *A.* ذاهبین وصادرین - ایبین وذاهبین *P.* واردین وصادرین *T.* آمد شدگان - وروندگان Cette maison est ouverte aux allans et venans کلوب کیدنلر آمد شدگان - وروندگان مکشوف الابواب بر خانه در

Il signifie aussi, qui aime à aller *A.* کثیر المشی *P.* هردم *T.* روان جوق یوریجی - جوق کزیجی

ALLANTOÏDE. Terme d'Anatomie. L'une des membranes qui enveloppent le foetus des animaux *A.* مسکه

ALLÉCHER. Attirer par le plaisir *A.* تشهیه *P.* دل شیفتن *T.* اشتاهلندرمک

Alleché. *A.* مشتهی *P.* دل شیفته *T.* استاهلنمش

ALLÉE. Passage entre deux murs dans une maison *A.* دهلیز *T.* دهلیز *P.* دهالیز pl. ایکی دیوار آره‌سی کچید

Et lieu propre à se promener, qui est bordé d'arbres *A.* خیابان *P.* طریق منوّق بسطور الاشجار - سرایح pl. سربحه ایکی طرفی آغاج صره‌لنمش *T.* راه درمیانهٔ رستهای درختان - طرفینی یول || Ce bois est agréable, il est tout planté en allées سطور اشجار غرس اولنمش یوللری مشتمل برلطیف اورماندر Il se promène dans la grande allée du jardin باغچه‌نک ایکی طرفی سطور اشجار ایله آراسته طریق کبیرنده گشت وگذار Longues allées طرفینی سطور اشجار ایله تفریق اولنمش ایدر طرق منوّقهٔ مستطیله

On appelle Allées et venues, les pas que l'on fait pour une affaire *A.* ایاب وذهاب *P.* آمد شد - تکاپو *T.* قوشوب واروب کلمه‌لر - سکرتمه‌لر

ALLÉGATION. Citation d'une autorité, d'un fait *A.* استشهاد pl. استشهادات *P.* گواهی *T.* شاهدلک || L'allégation d'un

مدّت عمرنده وقوعیافته اولمش بر ما جرایه ایما ایدر بونده بر ایهام Il y a là quelque allégorie cachée ایدی خفی وار در On soupçonne dans ce vers quelque allégorie à اشبو شعرده اول وقتك بر کونه une anecdote de ce temps-là نکره‌سنه ایما اولندیغی ظنّ اولنور

ALLÉGORIQUE. Qui tient de l'allégorie *A.* مرموز - مکنا *T.* کنایه‌لو کلام *P.* مشتمل الکنایة ‖ Termes allégoriques کلمات کنایه دار - کلمات مرموزه Sens allégorique تفسیر کنایت Explication allégorique معنای کنایت آمیز اشتمال

ALLÉGORIQUEMENT. D'une manière allégorique *A.* علی طریق کنایه صورتنده *T.* بر وجه کنایه *P.* الکنایة

ALLÉGORISER. Expliquer selon le sens allégorique *A.* تفسیر حلّ بمعناه - کشف بمعناه المرموز - علی طریق الکنایة کنایه طریقیله معنا *T.* بر وجه کنایه معنا دادن *P.* الکنایة ویرمك ‖ Les Pères de l'Église ont allégorisé presque tout l'ancien Testament ائمهٔ دین تورات شریفك اکثر محللرینی علی طریق الکنایه حل وتفسیر ایتمشلر در

ALLÉGORISTE. Celui qui explique un auteur dans un sens allégorique *A.* مفسّر علی طریق الکنایة *P.* بر وجه کنایه معنا ویربجی - کنایه طریقیله شرح ایدیجی *T.* معنا دهنده

ALLÉGRESSE. Joie qui éclate au dehors *A.* نشاط - مراح *P.* هشاشت *T.* شادمانی - گوری ‖ Il reçut cette nouvelle avec une grande allégresse بو خبری با کمال مراح وهشاشت اخذ ایلدی

Il se dit plus ordinairement d'une joie publique *A.* سرور - بهجت *P.* شاد کامی - شادی *T.* سونخ ‖ Cris d'allégresse هیاهوی سرور ومسرّت - اصوات سرور وبهجت L'allégresse de son armée lui promettait la victoire زبر اداره‌سنده اولان عسکرده مشهود آثار سرور وبهجت عزایه دلیل قوی Dans l'allégresse publique عامه‌نك حال مثابه‌سنده ایدی شادکامی وسرورنده

ALLÉGUER. Citer une autorité, un fait *A.* استشهاد - اتیان *T.* بگواهی آوردن *P.* الشهادة ‖ Alléguer un passage, un texte فلان کتابك بر فقره‌سنی ویاخود Alléguer des auteurs قول نصّنی ذکر ایله استشهاد ایتمك قول مؤلفینی ذکر ایله استشهاد - مؤلفیندن استشهاد ایتمك Alléguer faux ذکر ایله اتیان شهادت ایتمك - ایتمك

بر فقره‌نك وبر قانونك علی سبیل الاستشهاد ذکری passage, d'une loi

Il se dit aussi, de la simple proposition d'une chose qu'on met en avant *A.* کلام مسرود *P.* سخن در میان کرده *T.* ‖ Il répondit fort pertinemment aux allégations de ses parties سویلنان سوز خصماسنك کلمات مسرودەلرینه بر وجه در میان ایتدکلری افاداته وجه - الیق جواب ویردی اصوب والیق اوزره جواب ویردی

ALLÉGEMENT. Soulagement *A.* نقصان الثقلة - خفّت *P.* سبکی *T.* ییملك ‖ Donner allégement à un plancher دوشمه‌یه دوشمه‌نك ثقلتنه ایراث قلّت - ایراث خفّت ایتمك Allégement à un bateau قایغك یوکنی تخفیف ایتمك ونقصان ایتمك

Figur. ‖ Ne sentez vous point d'allégement à votre mal? علتکه بر درلو خفّت حسّ ایتمزمیسك

ALLÉGER. Décharger d'un fardeau *A.* تنقیص الحمل - تخفیف *P.* سبکبار - سبکی آوردن - سبك ساختن *T.* تقلیل الثقلة - خفیفلتمك - یوکی آزالتمق - بیناتمك ‖ Alléger quelqu'un de son fardeau بر کم بار کردن - کردن تخفیف - کمسنه‌نك متحمّل اولدیغی باری تقلیل ایتمك بر کمسنه‌یی خفیفلتمك - ایتمك

Figur. Adoucir le mal, diminuer la douleur *A.* تلیین الالم - رنجرا کمتر ساختن *P.* ایراث الملایمة - تخفیف الالم - صزی‌یی آزالتمق *T.* ‖ Alléger la douleur de quelqu'un بر کمسنه‌نك درد والمنه ایراث خفّت وملایمت ایتمك

ALLÉGORIE. Une espèce de fiction dont l'artifice consiste à présenter à l'esprit un objet, de manière à lui en désigner un autre *A.* کنایة pl. رموز *P.* رمز - کنایات pl. سخن رموزآلود *T.* ‖ Le bandeau, les ailes, et l'enfance de l'Amour sont une allégorie ingénieuse, qui représente le caractère et les effets de la passion de l'amour عشقك صورتی کوزده چشمبند قولده پر وبال وشکل وسیماده آثار صباوت ایله نقش وتصویر اولنمق درد عشقك طبیعتنی وشدّت ولوعنی ایما ایدر دقیق ومخیّل بر کنایهٔ لطیفه در

En Rhétorique, il se prend pour Métaphore *A.* استعاره pl. استعارات

Il se dit aussi pour Allusion adroite *A.* ایما - ایهام pl. ایهامات ‖ Il faisait allégorie à un événement de sa vie

سیّاره لا ینقطع سیر وحرکت اوزره در

On dit, Aller au combat, pour dire, s'avancer pour combattre سمت - جانب حرب وقتاله توجّه وحرکت ایتمک

محاربه ومقارعه‌یه طوغری عطف لجام نهضت ایتمک

Et aller aux ennemis, pour dire, s'avancer pour les combattre دشمن اوزرینه وارمق - اعدا اوزرینه حمله‌یه مبادرت ایتمک

On dit par colère et en forme d'imprécation, Allez au diable وار جهنّم اول - جهنّمه کیت

On dit, Aller bien, pour dire, être dans le bon chemin *T.* طریق سلامتده اولمق || Il me semble que nous n'allons pas bien ظنّمه کوره طریق سلامتده روان دکلز

En termes de guerre, on dit, Aller au feu, pour dire, s'exposer au feu des ennemis دشمنک آتشی قارشوسنه عرض سینهٔ جرأت ایتمک

On dit, Aller aux opinions, aux avis, pour dire, recueillir les opinions, les avis کلم وآرانک جمعنه مبادرت ایتمک

Et aller au conseil, pour dire, demander conseil استشاره ایتمک

Et aller au devin, pour dire, consulter le devin دانشمق - عرّافه دانشمق

En parlant des choses qui dépendent de l'autorité, de la juridiction de quelqu'un, on dit, Il faut aller à lui pour cela بو خصوص ایچون فلانه مراجعت اولنملو در

Il faut aller au Roi pour cela بو مادّه ایچون خنکاره مراجعت اولنملو در

On dit en s'impatientant, en se mettant en colère contre quelqu'un, Allez vous promener وار بیقل - وار کز

Qu'il aille se promener وارسون بیقلسون

Aller, se dit aussi du mouvement, el de l'effet de certaines choses artificielles || Une montre qui va trente heures متمادیاً اوتوز ساعت یورر بر قطعه ساعت

Ce ressort ne va plus دکرمانی یورتمک

Faire aller un moulin بو زنبورک یوریمیور

Il y a quelque chose qui empêche la roue d'aller بو تکرلکک حرکتنه مانع برشیٔ وار در - یوریمسنی منع ایدر برشیٔ وار در

Il se dit aussi pour marquer l'écoulement du temps, et la durée du temps qui a été employé à quelque chose *A.* مرور *T.* رفتن *P.* تمادی *A.* صاوشمق - کچمک *T.* گذاشتن *P.*

Le temps va toujours وقت لا ینقطع مرور ایتمکده || سورمک

Rien ne va plus vite que le temps در وقت قدر سریع المرور

Son discours allait trop vite وقت کبی تیز صاوشور بر شیٔ یوقدر - شیٔ یوقدر

C'est un tel qui m'a dit cette nouvelle, je vous allègue mon auteur خلاف واقع اتیان شهادت ایتمک بو خبری سویلیان فلان کشیدر اشته مؤلّفی سکا بیان ایله استشهاد ایدرم

Il signifie aussi, mettre en avant *A.* ایراد - بسط - سرد *P.* || Alléguer des raisons اورتده قویمق *T.* در میان کردن بسط علل واعذار Alléguer des excuses سرد اسباب ایتمک

Les juges sont obligés de juger selon ce qui est allégué ایتمک حکّام وقضات سرد وایراد اولنوب ثبوتیافته اولمش قضایا اوزره حکم ایتمکه مجبور درلر

Allégué. *A.* مسرود *P.* اورتده قونمش *T.* در میان شده

ALLER. Se transporter d'un lieu à un autre *A.* ذهاب *P.* || Aller vite کتمک *T.* رفتن علی العجله - عجالةً کتمک

Aller doucement بر وجه استعجال - کتمک مشی ملایم ایله

lentement بطأت آهسته رفتار ایله رهپیما اولمق - کتمک

Aller en avant آغر آغر کتمک - ایله کتمک - استقدام ایتمک

Aller en arrière ایلرویه کتمک - استدبار ایتمک - ورادن

Un homme qui va à grands pas کیرودن کتمک - کتمک تند رفتار اولان - خطوات سرعت ایله روان اولان آدم

à petits pas آدم - خطوات ثانی ایله رهپیما اولان آدم

Un cheval qui va bon train جری آهسته روان اولان آدم

Cheval qui va le trot, qui va l'amble یورک آت - احسن اوزره کیدن آت لینکلمه کیدن ویورغه کیدن آت

Aller à pied پیا کتمک - پیاده اولدرق روانه اولمق - ماشیاً کتمک

Aller à cheval اسب سوار اولدرق کتمک - راکباً کتمک

Aller en carrosse, en bateau هنطو ایله وقایق آتلو کتمک

Aller en poste منزله سوار - منزل ایله کتمک ایله کتمک

Aller par mer Aller en Italie اتالیایه کتمک ایله کتمک

Aller aux nouvelles براه تری روان اولمق - بحراً کتمک

Aller au devant de quelqu'un تحصیل حوادث واخباره کتمک بر کمسنه‌نک استقبالنه کتمک

Il signifie aussi, se mouvoir ou être mu vers quelque endroit *A.* سیر *P.* روانه شدن *T.* || یوریمک

Les rivières vont à la mer میاه انهارجانب بحره طوغری سیر وجریان ایدر

Les nuées allaient du levant au couchant بلوطلر جانب شرقدن مغربه طوغری ساری وجاری ایدی

Les galères vont à voiles et à rames کیدر - چکدیریلر یلکن کورک سیر ایدر

Les vaisseaux allaient à pleines voiles سفینه‌لر طولو یلکن ایله

Les planètes vont continuellement کواکب سیر ایدر ایدی

بوآدم تحصیل علوم وفنون in dans les arts, dans les sciences
خصوصنده اقصی الغایات امکانه واصل اولهجقدر Cette affaire ira plus loin qu'on ne pense
بو مادّه تخمین اولنان کتدکچه برتر اولور Cela va de mal en pis
درجهیی آشورهجقدر Une maison qui va en décadence
کتدکچه فنادن فنایه وارر- Cette affaire peut aller à vous perdre
خرابه وارمش خانه - خرابه مشرف بر خانه Cela va à vous déshonorer
بو مادّه خرابیّت حالکه نتیجه ویرمک احتمالی وار در
بو کیفیّت زوال عرض وناموسکی منتج اوله بیلور

On dit, qu'une chose va de suite, pour dire, qu'elle est la conséquence d'une autre
- بو شیٔ فلان شیٔکک لازمهسیدر لاحقهسیدر

Il sert aussi à marquer l'aboutissement et la fin de quelque chose *A.* نتیجه - قرار *P.* انجام *T.* صوک || Toute son entreprise est allée en fumée
متصدی اولدیغی مصلحت هباء منثور همحال دخان هیچه نتیجه ویردی - مثالی هیچه قرار ویردی
مصلحتک صوکی هیچه قرار ویردی est allée en rien

On dit, qu'un homme va toujours au bien, pour dire, qu'il tend toujours au bien
دائما خیره مایل بر آدمدر

Et lorsque des personnes qui disputent ensemble commencent à s'échauffer, on dit, Cela va trop loin
بو حال کتدکچه اوزاغه وارر

On dit, C'est un homme fait pour aller à tout, pour dire, fait pour parvenir aux plus grandes places
هر خدمتده قوللانلمق ایچون خلق اولنمش بر آدمدر

Il signifie aussi, la manière dont on agit. *A.* حرکت - سلوک || Aller vite en besogne *P.* رفتن *T.* یوریمک - وارمق
ایشده سرعت وعجله ایله حرکت ایتمک Il ne faut pas reprendre avec aigreur, il faut y aller doucement
تعزیر ومؤاخذه خصوصنده شدّت اقتضا ایتمز تأنّی اوزره حرکت اولنمق
اول قدر عنف وشدّت کرکدر Il ne faut pas aller si rudement
اوزره حرکت جائز دکلدر La chose est bonne en elle-même, mais il faut y aller avec de grandes précautions
فلان مادّه فی حدّ ذاتها صوابه مقارندر انجق رویتنده غایت حزم واحتیاط ایله حرکت اولنمق لازمهٔ حالدندر Il y va de bonne foi
اول بابده صدق اعتقاد ایله عمل وحرکت ایدر
طریق سالمهٔ عرض Aller à la fortune par des voies d'honneur
وناموسه سالک اولدرق سمت اقباله روانه اولمق par de

مقالهسی نصف ساعتدن ecours n'ira qu'à une demi-heure
یارم ساعتدن زیاده - زیاده متمادی اولهجغی یوقدر
عملهلر غایت Les ouvriers vont bien lentement سورمیهجکدر
بطانت ایله ایش سوررلر Ce bâtiment-là est allé fort vite
پک چابک ایلروسورلدی - بو بنا پک چابک ایلرولندی

Et pour marquer l'étendue de certaines choses *A.* امتداد - وارمق - اوزانمق *T.* درازی پذیرفتن *P.* وصول - استطاله || La forêt va depuis le village jusqu'à la rivière
اورمان قریهدن نهره Cette montagne va jusqu'aux nues
اول قدر ممتدّ ارلور Ses cheveux vont jusqu'à la ceinture
جبل عیّوقه قدر واصلدر Ce manteau va jusqu'à la terre
صاچی بلنه قدر مستطیلدر یره برابر - بو قپود روی زمینه قدر مستطیل اولمشدر
یرک برابرلکنه واصل اولمشدر - اوزانمشدر

Il sert aussi à marquer où mène un chemin || Ce chemin va droit à l'église
طوغری - بو طریق طوغری کلیسایه جیقار واصل اولور - کلیسایه وارر

Et pour marquer à quoi se montent des nombres, des sommes *A.* بلوغ *P.* رسیدن *T.* جیقمق - وارمق || Ce calcul va bien haut
بو حساب مرتبهٔ علیایه جیقار Les nouvelles levées vont à trente mille hommes
تحریر جدید عسکری اوتوز بیک نفره بالغ اولور La dépense ira plus loin qu'on ne croit
یکون زیادهیه - مصارف ظنّ وتخمیندن زیادهیه بالغ اولهجقدر جیقاجقدر

Aller, sert aussi à marquer, tant au propre qu'au figuré, le progrès en bien ou en mal || Cela va
بو شیٔ یوریور Cela ira
ایلرو وار میورسک Vous n'allez pas
بو شیٔ یوریهجکدر Cet écolier a bien de la peine à aller
بو طالب ایلرو وارمغه زحمت چکدیور Il n'y a point d'homme dont l'esprit aille jusque-là
ذهنی اورهلری ادراک ایده بیلهجک آدم یوقدر اورهلره واره جق - ذهنی اورهلره واصل اولهجق آدم یوقدر -
قوّت متخیّلهسی Son imagination va si loin, qu'elle se perd
اول قدر اقصی الغایات تصوّره واصل اولور که غایب اولور
اعقل Le raisonnement des plus habiles ne va pas bien avant
ناسک قوّت متفکرهسی بوندن اوتهسنی ادراک ایدهمز
بو نوع انتقام مرتبهٔ اعتدالی Cette vengeance est allée trop loin
بغایت اوزاغه کتدی - زیاده آشوردی Son amour va jusqu'à l'excès
عشق ومحبّتی افراط مرتبدلرینه واریور va jusqu'à la folie
جنون مرتبهسنه وارر C'est un homme qui ira bien lo-

qu'il a pris l'a fait aller cinq ou six fois آلديغى علاج بش
عمل ايتدردى ـ التى دفعه امشا ايتدردى

On dit aussi, qu'un remède fait aller par haut et par bas
علاج فوقانى وتحتانى استفراغ ايدر

Se laisser aller. Ne pas faire de résistance *A.* اختيار المتابعة
T. روى دل نمودن *P.* تجويز الموافقة ـ اختيار المطاوعة ـ
اويوب كتمك || Se laisser aller au torrent de la coutume
عرف وعادتك مجراسنه اختيار متابعت ايتمك Se laisser
aller à la tentation نفس امّاره‌يه اختيار مطاوعت ايتمك
Se laisser aller aux mauvais exemples امثال قبيحه‌يه تجويز
Se laisser aller à la tristesse, à la douleur موافقت ايتمك
حزن وكدرك مغلوبى ـ حزن وكدره اختيار مطاوعت ايتمك
Elle s'est laissée aller à sa passion هوى نفسك حكمنه اولمق
هواى نفسك مغلوبى اولدى ـ اختيار متابعت ايلدى

On dit, qu'un homme se laisse aller, pour dire, qu'il est facile *A.* مطواع النفس ـ سهل الاقتياد *P.* سست انديشه *T.*
استدكلرى يره جكيلور

S'en aller. Partir *A.* ذهاب ـ عزيمت *P.* براهيدن ـ
كيده‌يور ـ عزيمت ايده يور || Il s'en va *T.* كتمك رفتن
On dit, Faire en aller *A.* اذهاب *P.* روانيدن *T.* كيدرمك
صاوشدرمق ـ

S'en aller, se dit aussi en parlant du déclin de la vie, des approches de la mort || Les jeunes gens viennent, et les vieillards s'en vont ارباب شباب وحداثت اقبال وريعانده ومسنّ
كنجلر كليجى احتيارلر ـ وسالخوردگان ادبار وانحطاطده درلر
كيديجيدرلر

Et tout ce qui cesse d'être dans un sujet || Ou ne croit pas que sa fièvre s'en aille sitôt حمّاسى قريباً زايل اولمجقى
Son rhumatisme s'en est allé par les sueurs حمّاسى تيز الدن صاوه‌جغى يوقدر ـ آكلاشلمز
مبتلا اولديغى وجع مفاصل Sa beauté s'en
va علّتى كثرت عرق تقريبيله مندفع اولمشدر Ce malade s'en
va حسن وجمالى زايل ومندفع اولمقده در
بو خسته كتمكده در

Et de tout ce qui se dissipe *A.* تلف *P.* رفتن ـ گم شدن
T. صرف اولنمق || Tout son argent s'en va en procès
اقچه‌سى Tout son temps s'en est allé à
cette affaire هب دعوالره صرف اولنور
وقتى جملةً بو خصوصده صرف واتلاف اولندى
Violà un habit qui s'en va اشته بو ثوب رهين تلف

méchantes voies تحصيل اقبال ايچون طرق مذمومهٔ شرّ
وخباثته منسلك اولمق Aller aux grands emplois par la faveur
مساعده طريقيله مناصب جليله‌يه واصل اولمق C'est
un homme qui va droit en tout هر حالده طريق استقامت
ماده‌نك طوغرى Il va au fait اوزره سلوك ايدر بر آدمدر
اوزرينه وارر

On dit d'un homme âgé et infirme, qu'il ne peut plus aller
حركته مجال وطاقتى يوقدر ـ حركته عديم الاقتدار در

En parlant d'habillement, il signifie, convenir *A.* جدارت
ـ *P.* خلاقت براشمق ـ ياقشمق *T.* برازيدن ـ زيبيدن || Un
collet qui va mal خليق وجدير كلميان گريبان Cet habit-
là vous va bien بو ـ بو لباس سنك اندامكه جدير ولايقدر
لباس سكا ياقشور

Il se dit aussi, de certaines choses qui sont appariées, et qui se vendent ensemble || Ces deux gants vont ensemble بو الدوانلر
ايكيسى برابر كيدر

ALLER de pair. Locution dont on se sert en parlant des personnes par rapport à la qualité, ou à la dépense, ou au mérite, et pour dire, être égal, être pareil *A.* معادل ـ متساوى
P. القدم همتا ـ همقدر ـ برابر *T.* آياقداش || Ces deux maisons vont de pair pour la noblesse بو ايكى خاندان حسب
ونسب خصوصنده معادلدر Il va de pair avec les plus grands
seigneurs pour la dépense مصارف خصوصنده اعاظم رجال
همقدر ومرتبه در ـ ايله متساوى الاقدامدر

ALLER, marque souvent un futur prochain || Le sermon va commencer وعظه باشلنمق اوزره ـ وعظ قريباً بداء اولنه‌جقدر
La contestation allait finir منازعه ومجادله قريباً ختام در
بتمك اوزره ايدى ـ بولمقده ايدى

Il sert aussi à marquer, de quoi il s'agit, de quelle importance est la chose dont on parle || Quand il devrait y aller de tout mon bien صدد مال وما ملكمك جمله‌سنه دائر اولنجه
Dans cette affaire-là, il n'y allait pas moins que de son honneur et de sa vie بو بابده صدد هب هب كندو عرض
وناموسنه وجانه دائر ايدى Souvenez-vous qu'il y va du salut éternel صدد نجات ابديّه‌يه دائر اولديغنى خاطردن
اخراج ايلمه

ALLER, signifie aussi, faire ses nécessités naturelles *A.* استمشا
P. شكم راندن *T.* عمل ايتمك ـ ايچ سورمك || Le remède

اولمقده در

Aller, s'emploie figur. en diverses phrases. Ainsi on dit: Aller son grand chemin طوغری یولدن شا شمامق Aller vite en besogne ایشده عجله ایتمک À force de mal aller, tout ira bien فنا کیدر امّا صوکی ایوکلور Les premiers vont devant, pour dire, les plus diligents ont toujours de l'avantage *A.* الفضل *T.* ایلرویه واران دودوکی چالر للمتقدّم Il va comme on le mène طبیعتیله یورر Cela va tout seul نه طرفه چکسه‌لر کیدر Cela va comme il plait à Dieu فلان ایش اللهه قالدی Cela va sans dire سوز یوق - شبهه یوق Il s'en est allé comme il est venu کلدیکی کبی کتدی Tout s'en est allé en fumée توتون کبی - هر شیٔ توتون کبی طاغیلوب نا بدید اولدی طاغیلوب غائب اولدی

Aller, se prend aussi substantivement dans cette façon de parler: Au long aller fardeau pèse آز یوک اوزون یوله آغر کلور

On dit aussi, Le pis aller, pour dire, le pis qu'il puisse arriver *A.* اشرّ مایکن *P.* اشرّ ما یتصوّر - بدترین احوال *T.* || S'il ne peut épouser cette fille-là, son pis aller sera de demeurer comme il est اوله‌جغک اک فناسی فلان قز ایله تزوّج ایده‌مدیکی صورتده اشرّ ما یکن کما کان بولندیغی محلّده قاله‌جغیدر

On dit aussi adverbialement, Au pis aller *A.* اضرّ ما فی الباب *P.* بالاترین گزند *T.* اولسه اولسه || Au pis aller, il en sera quitte pour une amende اضرّ ما فی الباب بر جریمه اولسه اولسه بر جریمه ایله قورتله‌جقدر - ویروب قورتله‌جقدر

Alleu, ou Franc-alleu. Bien héréditaire qui ne dépend d'aucun fief *A.* ملک موروث مفروز القلم *P.* پدر مانده مالکانه *T.* آزاده سر میراث قالمش وباشلو باشنده اولان بر مالکانه - میراث قالمش سربست ملک -

Il s'emploie aussi pour signifier, franchise de tout assujettissement féodal *A.* مفروزیّة القلم *P.* ازادگیٔ سر *T.* باشلو باشلولق

Alliage. Union de plusieurs métaux *A.* خلیطه - شیاب - *P.* لوس *T.* قاتندی || Les monnoyeurs doivent faire l'alliage selon l'ordonnance سکّه‌یه مأمور اولنلر L'argent et le cuivre servent d'alliage à l'or سیم ونحاس آلتون ایچنده شیاب اولدرق قوللا نیلور

Figur. *A.* غشّ - شوب *P.* آلایش *T.* بیلا شقلق || Il y a peu de vertus humaines sans quelque alliage بنی آدمده نوعمّا غشّ وشویدن عاری فضائلک وجودی نادر در

Alliance. Union par mariage *A.* علاقة المخاتنة - رابطة *P.* المصاهرة *T.* اولنمه پیوند خویشاوندی از روی نکاح || Il a fait une grande alliance, en mariant sa fille à un homme d'une si haute naissance وسیله‌سیله اولان حصلق قزینی بو درجده عالی نسب بر ذاته تزویج ایتمکله بر رابطهٔ Ces maisons sont jointes par plusieurs alliances جلیل القدر مصاهرت عقد ایتمش اولدی شو خاندانلر مصاهرات عدیده ایله بری برلرینه مربوطدر

Il se dit aussi, de l'union qui se fait entre des États pour leurs intérêts communs *A.* اتّفاق *P.* یکجهتی - یکانگی *T.* برلشمه همپیمانی || Les Suisses ont une ancienne alliance avec la France ازویچرلو ایله فرانسه دولتی یننده قدیمدنبرو Il y a entre ces États une alliance défensive اتّفاق وار در شروط - بو دولتلر یننده شروط تحفّظی حاوی اتّفاق وار در Alliance offensive شروط تعرّضی متضمّن بر تدافعی حاوی اتّفاق

Alliance. Affinité spiritnelle. V. Affinité.

On appelle, Ancienne alliance, l'alliance que Dieu contracta avec Abraham *A.* عهد قدیم

Figur. Union et mélange de plusieurs choses *A.* امتزاج - مزاوجب *P.* آمیزش *T.* قاتشمه || Faire une alliance du sacré et du profane, du vice et de la vertu مخالطب - مبارک ایله نا مبارکدن ومثلبه ایله منقبه‌دن بر مخلوط پیدا ایتدرمک Une heureuse alliance de mots الفاظک حسن مزاوجت وامتزاجی حسن مزاوجب واختلاطی -

Allier. Mêler, incorporer ensemble *A.* تخلیط - مزج - شوب *P.* آمیختن *T.* قاتشدرمق || Allier l'or avec l'argent سیم وزری بری بریله شوب وتخلیط ایتمک Ces deux métaux ne peuvent s'allier ensemble بوایکی معدن بری بریله قابل امتزاج وانشیاب دکلدر

S'allier. Former une alliance par mariage *A.* عقد الختونة - عقد المصاهرة - عقد الصهریّة *P.* ازروی نکاح خویشاوندی اولنمق وسیله‌سیله حصلق پید ایتمک *T.* بستن || S'allier à une bonne famille برخاندان ذی شرف ایله عقد مصاهرت ایتمک

Il se dit aussi, des États qui se liguent ensemble pour leurs communs intérêts *A.* عقد الاتفاق *P.* پیمان - همپیمانی کردن *T.* برلشمه شروطی باغلمق || Ces deux Républiques s'allièrent ensemble بو ایکی جمهور بیننده عقد C'est l'intérêt de leurs États اواصر یکجتی واتفاق اولنمشدر qui allie ces deux princes بو ایکی پادشاهلرک اتفاقنه سبب قوی طرفینک مصلحت ملکیه‌سیدر

ALLIÉ. *A.* مخلوط - ممزوج - مشوب *P.* آمیخته *T.* قارشمش

Il est aussi substantif, et signifie, celui qui est joint à un autre par affinité *A.* ختن pl.. اختان - صهر pl. اصهار || Nos parens et nos alliés اختان واقربامز

Et celui qui est confédéré *A.* متفق pl. متفقین *P.* همپیمان *T.* برلشمش

ALLIER. Filet à prendre des perdrix *A.* حبالة الحجله *P.* ککلک آغی *T.* کمند کپکگیر

ALLOCUTION. Harangue *A.* خطابه

ALLODIAL. Qui exprime la qualité d'une terre tenue en franc-alleu *A.* مشروط بمفروزیّة القلم || Terres allodiales مفروزیّت قلم ایله مشروط اولان اراضی

ALLODIALITÉ. Qualité qui constitue l'alleu *A.* مفروزیّة القلم *P.* آزاده سری *T.* باشلو باشلولق

ALLONGEMENT. Augmentation de longueur *A.* امتداد - استطاله *P.* دراز پذیری *T.* اوزانمه || L'allongement d'un canal جدولک اوزانمه‌سی - امتداد واستطاله‌سی

ALLONGER. Faire qu'une chose soit plus longue *A.* اطاله - *P.* تمدید - تطویل *T.* اوزاتمق || Allonger une galerie دهلیزی تطویل ایتمک un habit لباسی اطاله ایتمک les jambes مدّ اقدام ایتمک le bras مدّ ساعد ایتمک Allonger le temps تطویل مدّت - تمدید مدّت ایتمک Allonger un procès دعوایی اوزاتمق une affaire وقتی اوزاتمق - مصلحتی تطویل ایتمک

On dit figur., Allonger le parchemin, pour dire, faire de longues écritures *T.* تطویل سطور ایتمک Et pour dire, tirer un procès en longueur par des formalités et des chicanes مطاولات لا عن اصلٍ دعوایی - ما لایعنی ایله مرافعه‌یی اوزاتمق تطویل ایتمک

Et allonger la courroie, pour dire, tirer partie d'une somme modique, en mettant une grande économie *T.* بر قات دخی تأکید اداره وتصرّف ایتمک || Il a peu de revenu, et beaucoup de charges, il faut qu'il allonge bien la courroie قلیل الایراد وکثیر المؤنة ایدوکنه نظراً بر قات دخی تأکید اداره وتصرّفه محتاجدر

Il se dit aussi pour Étendre les profits d'une charge, d'un emploi *T.* تمدید طومار عوائد وفوائد ایتمک

ALLONGÉ. *A.* مطوّل - مستطیل *P.* درازی پذیرفته *T.* اوزانمش

ALLOUABLE. Qu'on peut allouer *A.* ممکن المحسوبیّة *P.* محسوب اوله بیله‌جک *T.* سزای محسوبیّت فی الحساب محسوبیّت قبول ایدر -

ALLOUER. Approuver, passer une dépense employée dans un compte *A.* قبول فی الحساب - ادخال فی الحساب *P.* در *T.* حساب پذیرفتن || Il avait bien peur qu'on ne lui allouât pas cette dépense بو قلمی داخل حساب بو قلم محسوب اولنمیه‌جغنی - ایتمیه‌جکلرندن قورقار ایدی بو قلم محسوب اولنمیه‌جقدر دیو - خوف ایدر ایدی خوفه ذاهب اولمشیدی

ALLOUÉ. *A.* مقبول فی الحساب - محسوب *P.* محسوب *T.* محسوب اولمش کرده

ALLUCHON. Pointe ou dent des machines *A.* سنّ pl. اسنان *P.* دندانه *T.* دیش

ALLUMER. Mettre le feu à quelque chose de combustible *A.* ایقاد - تلهیب - تشعیل - اشعال - اثقاب *P.* افروختن *T.* طوتشدرمق - یاقمق - افروزیدن || Allumer un fagot اشعال شموع des bougies اوطون یاقمق - حطب ایتمک اشعال نار Allumer le feu مومل‌ری یاقمق - ایتمک آتشی یاقمق -

Figur. || Allumer la guerre اشعال نائرهٔ حرب وقتال ایتمک Allumer une passion بر کونه مرض نفسانی‌یی اشعال وتلهیب Allumer la colère لهیب غیظ وغضبی اشعال ایتمک Une violente passion allume les humeurs امراض نفسانیه‌نک شدّتی اخلاطک التهاب واشتعالنه بادی اولور

On dit, qu'une trop grande application, une trop grande méditation, une trop grande contention allume les esprits, pour dire, qu'elle les subtilise trop, et les met dans un grand mouvement مبالغهٔ توغّل واشتغال وطول امتداد مطالعه وفرط اتعاب ارواحک - ذهن تسخیر ارواحی مؤدّی اولور حالاتدندر قزمسنه سبب اولور

S'ALLUMER. *A.* التهاب ـ توقّد ـ تشعّل ـ اشتعال *P.* فروزان *T.* یانمق شدن || Du bois qui a bien de la peine à s'allumer زحمت ایله مشتعل اولان حطب La guerre s'allume de toutes parts نائرهٔ حرب وقتال هر طرفه زبانه کش اشتعالدر Il est à craindre que sa bile ne s'allume صفراسی ملتهب اولهجغی خوف اولنور

ALLUMÉ. *A.* مشتعل *P.* افروخته ـ فروزان *T.* یانمش

ALLUMETTE. Brin de bois ou de chanvre servant à allumer des chandelles *A.* ثقاب الفتیله *P.* آتش افروز پتیله *T.* فتیل طوتزغی

ALLURE. Façon de marcher *A.* سَیرت ـ مِشیت *P.* رفتار ـ یوروبش *T.* روش || Je le reconnus à son allure فلانی مشیت ورفتارندن طانیدم

En ce sens, il n'est d'usage au pluriel qu'en parlant des chevaux *A.* جریت *P.* رفتار *T.* اشکین || Ce cheval a les allures belles اشکینی کوزل آتدر ـ احسن الجریه بر اسبدر

Il se prend figur. en mauvaise part, et se dit de la manière dont un homme se conduit dans une affaire *A.* طریق *P.* یول *T.* راه || Il faut bien qu'il change d'allure طوتدیغی یولی تبدیل ایتمک واجبات اموردندر Cette affaire prend une méchante allure چرکین یوله ـ بو ماده چرکین یول طوتمقده در بو ماده روش ورفتارنده صورت ردّیه کسب ایدر ـ وارمقده در

ALLUSION. Figure de Rhétorique par laquelle on fait sentir la convenance que des choses ont l'une avec l'autre *A.* ایما ـ ایهام *pl.* ایهامات || Allusion ingénieuse ایمای ـ ایمای مخیّل Allusion forcée ایمای قسری Allusion froide et insipide لطیف En parlant ainsi, il faisait allusion aux moeurs de son temps ایمای باردو بیمزه بو سیاق اوزره تعبیر حال ایدرک زمانه نک اخلاق وآدابنه ایما ایدر ایدی

ALLUVION. Accroissement de terrain qui se fait au bord d'une rivière *A.* لحق *pl.* الحاق || Droit d'alluvion حقّ لحق Cette terre s'est accrue par alluvion بو ارض علی طریق اللحق کسب وسعت ایلدی

ALMANACH. Calendrier *A.* تقویم *P.* روزنامه || Almanach nouveau نقویم جدید Almanach perpétuel دور ـ نقویم دائمی دائم نقویمی

On dit figur. et en raillant, Faire des almanachs, pour dire, s'amuser à faire des pronostics en l'air *T.* استخراج مغیّباته

مبتلا اولمق

ALOÈS. Plante dont on tire un suc très-amer *A.* صبر *P.* صاری صبر *T.* زکاب ـ الوا ـ حبّ الصبر || Pilule d'aloès صاری صبر خلاصه سی Extrait d'aloès صاری صبر حبّی

Aloès, est aussi un arbre dont le bois est odoriférant *A.* قطر عود آغاجی *T.* آلفنج ـ زادبوی *P.* عود ـ

ALOI. Le titre que l'or et l'argent doivent avoir *A.* عیار || Cet or est de bon aloi بو ـ بو آلتونک عیاری اجود در آلتون جیّد العیار در

On dit, qu'un homme est de bas aloi, pour dire, qu'il est de basse naissance *A.* دنیّ العیار ـ ناقص العیار *P.* کمعیار *T.* عیاری آشاغی آدم

ALORS. En ce temps-là *A.* فی ذلک ـ اذاک ـ حینیذٍ *T.* اول وقت آنکه *P.* الوقت || Alors je lui dis اول وقت فلانه دیدمکه

On dit proverb., Alors comme alors, pour dire, quand on sera en ce temps-là, on avisera à ce qu'il faudra faire اول زمان وقتک اقتضاسنه کوره حرکت اولنور

On dit aussi, C'était la mode d'alors اول وقتک رسمی ایدی اول وقتک عادتی ایدی ـ

ALOPÉCIE. Pelade. V. ce mot.

ALOUETTE. Petit oiseau *A.* قنبرا ـ جثال *pl.* قنابر ـ قنبره *pl.* چکاوک ـ چکاو *P.* ابو المليح ـ قبر طوبغار قوشی *T.* On appelle, Alouette huppée, une sorte d'alouette qu'on nomme Cochevis. V. ce mot.

ALOURDIR. Rendre lourd. V. Appesantir.

ALPHABET. Recueil de toutes les lettres d'une langue *A.* ابجد ـ ابیجاد ـ حروف الهجا || Alphabet Arabe حروف هجای عربیّه

On dit d'un homme qui n'a que les premiers commencemens d'une science, qu'il n'est encore qu'à l'alphabet فلان علمک هنوز ابجدینی بیلور

Il se dit aussi, d'un petit livre qui contient l'alpbabet *A.* اضبارة الابیجاد *T.* سیپاره ـ ابجد رساله سی

ALPHABÉTIQUE. Qui est selon l'ordre de l'alphabet *A.* علی ترتیب حروف الهجا || Par ordre alphabétique طریق الترتیب هجا اوزره

ALTÉRABLE. Qui peut être altéré *A.* ممکن الاستحالة *P.*

بشقه حاله دونر *T.* پذیرای دیگر گونی || Parmi les métaux, il y en a de plus ou de moins altérables اجناس معادن بیننده کیمی زیاده وکیمی اقل مرتبه‌ده استحالدیه قابل معدنلر وار در

ALTÉRANT. Qui cause de la soif *A.* معطش *P.* تشنگی آور *T.* صوصه‌لق کتوریجی

ALTÉRATION. Changement dans l'état d'une chose *A.* استحالة *P.* بشقه حاله دونمه *T.* دیگر گونی || L'altération des qualités dans les corps اجسامده کیفیاتک استحالدسی

Dans l'usage ordinaire, il se prend pour Changement de bien en mal dans l'état d'une chose *A.* سوء - فساد - خلل - تغیر *P.* بد حالی || Tous les excès causent de l'altération dans la santé هر شیده مبالغه قوام صحتک اخلالنه - وافراط سوء حال مزاجی منتج اولور Cela lui a causé une grande altération dans les humeurs - بو کیفیت اخلاطنه باعث فساد عظیم اولمشدر

On dit figur., Causer de l'altération dans l'amitié رابطهٔ محبتک اخلالنه بادی اولمق Causer de l'altération dans les esprits, pour dire, y exciter l'indignation اذهان ناسک تغیر حالنه ناسک تغیر قلوبنه باعث اولمق - بادی اولمق

Il signifie aussi, émotion d'esprit *A.* انزعاج القلب *P.* اضطراب القلب - اضطراب البال *T.* یورک طاغنقلغی || Son discours causa une grande altération dans les esprits کلامی انزعاج قلوب وافکاری مؤدی بو کلامی بر نوع اولمشدر Il dit cela avec quelque altération پیچ وتاب درون ایله سویلر

ALTÉRATION. Falsification des monnaies par l'excès de l'alliage *A.* غش الدراهم *P.* افساد العیار الدراهم - در درم غل آمیختن سکه‌یی - سکه‌یه حیله قاتمق *T.* درمرا کم عیار کردن - قلب ایتمک || L'altération de la monnaie est un crime capital سکه‌یه حیله قاتمق جنایات عظیمه‌دن معدود در

ALTÉRATION. Grande soif *A.* اوام - سهاف *P.* تشنگی سخت *T.* پک صوصه‌لق || Il a une altération continuelle L'altération est une suite ordinaire de la fièvre سهاف دائمی‌یه مبتلا در عطش شدید عادتا حرارتک لازمه‌سیدر

ALTERCATION. Contestation *A.* مجادله pl. مجادلات مشاجره - مجادلات pl. مشاجرات *P.* ستیز *T.* چکشمه || Il s'éleva une grande altercation entre eux بینلرنده مجادلهٔ عظیمه تحدث ایلدی

ALTÉRER. Changer l'état d'une chose *A.* تحویل *T.* دیگر گون ساختن بشقه حاله دوندرمک || Tout ce qui altère les qualités des corps کیفیات اجسامی تحویل ایدن شیلرک مجموعی

Il signifie ordinairement, changer de bien en mal *A.* تغییر *P.* بد - بد حال کردن اخلال - اسائه - تفسید - افساد - *T.* کوتولتمک - بوزمق حالی آوردن || Le soleil altère les couleurs شمس تغییر الوانی موجب در La fièvre altère les humeurs تاثیر حرارت بادئ افساد اخلاط اولور Cela lui altéra le tempérament بو شئ مزاجنه بادئ فساد وخلل مزاجنی اخلال ایلدی - اولمشدر

On dit figur., Altérer l'amitié اخلال شیرازهٔ حب ووداد Altérer les esprits تغییر قلوب ایتمک Altérer un discours کلامی تغییر ایتمک Altérer le sens des Écritures, pour dire, les détourner dans un sens différent de celui qui est reçu pour le véritable کتاب اللهک معناسنی تاویل ایتمک

On dit aussi, Altérer les monnaies *A.* تزییف الدراهم - بدرم غل آمیختن *P.* تغشیش الدراهم - افساد العیار الدراهم سکه‌یه - سکه‌یی قلب ایتمک *T.* درمرا کم عیار ساختن - حیله قاتمق

ALTÉRER. Causer de la soif *A.* تعطیش *P.* تشنگی آوردن *T.* صوصاتمق - صوصه‌لق کتورمک

S'ALTÉRER. *A.* کسب الفساد *P.* تباه شدن - فساد پذیرفتن || Le vin s'altère à l'air خمر هواده طوردقچه فساد بوزلمق *T.* Les bonnes coutumes s'altèrent peu à peu آداب پذیر اولور کیدرک فساد پذیر اولور - حسنه رفته رفته متغیر اولور

ALTÉRÉ. *A.* مستحیل *P.* بشقه حاله *T.* حال دیگر پذیرفته کوتولنمش - بوزلمش *T.* بد حالی پذیرفته *P.* متغیر *A.* دونمش حیله قاتلمش - قلب اولمش *T.* غل آمیخته *P.* مغشوش *A.* بوزلمش *T.* فساد پذیر *P.* مفسود *A.*

Il se dit quelquefois d'une émotion visible *A.* متلاشی *P.* مضطرب *T.* تلاشلو پرتلاش || Il paraissait fort altéré - ناصیهٔ حالنده آثار - بغایت مضطرب کوریلور ایدی پیچ وتاب واضطراب نمودارایدی

On dit figur. d'un homme cruel qui se plaît à répandre le sang, qu'il est altéré de sang humain سفک دمای بنی نوع

آلودهٔ آدمه مایل بر آدمدر que c'est un tigre altéré de sang خون اولمش بر نمر غرّاندن نمونه شدید الغیظ بر آدمدر

ALTERNATIF. Il se dit de deux choses qui agissent continuellement l'une après l'autre *A.* متعاقب ـ متناوب *P.* با نویک *T.* نوبتلو ـ نوبت ایله کلور || La systole et la diastole du coeur sont deux mouvemens alternatifs قلبك حال انقباض وانبساطی حرکتین متناوبتیندر Deux pièces d'une machine qui ont un mouvement alternatif برآلتك مناوبه ایله حرکت ایدن ایکی جزئی

Il se dit aussi, de certains offices qui sont exercés successivement par deux personnes tour à tour *A.* منصب المناوبة || Une charge alternative بر مناوبه منصبی

ALTERNATIVE. L'option entre deux propositions, entre deux choses *A.* اختیار احدی الشقین *P.* پسند میانهٔ یکدو *T.* ایکیسندن بریسنی سچمك || On lui a proposé de rendre la terre ou de la payer; il se trouve embarrassé sur l'alternative ارضی ردّ ایتمك وباخود بهاسنی ادا ایلمك صورتی کندوبه عرض وتکلیف اولنمغین احد شقینك اختیاربنه Je vous offre l'alternative زحمت چکو احد شقینك اختیاری On lui a donné l'alternative فلانی خصوصنی رایکه حواله ایدرم احد شقینك قبولنه تخییر ایلدیلر

ALTERNATIVEMENT. D'une manière alternative *A.* بالمناوبة *P.* بانویک *T.* نوبت ایله ـ نوبتلشدرك ـ بالمراوحة ـ

ALTERNE. Terme de Géométrie *A.* متبادل || Angles alternes زوایای متبادله

ALTERNER. Faire une chose tour à tour *A.* تعاقب ـ تناوب *P.* ارتواح ـ با نویك کردن *T.* نوبتلشمك || Ces deux officiers alternent tous les ans بو ایکی سرکرده‌لر بهر سنه بهر سنه مقام خدمتده تناوب ـ بالمناوبه خدمت ایدرلر نوبتلشدرك خدمت ایدرلر ـ وتعاقب ایدرلر

ALTESSE. Titre d'honneur *A.* حضرت رفیع المنقبة *P.* اعالی || Altesse royale حضرت رفیع المنقبت والا شان Altesse sérénissime حضرت رفیع المنقبت خدیوی ملوکانه Traiter d'altesse فلانه حضرت رفیع المنقبت القابنی ویررك معامله ایتمك

ALTHÉE. V. Guimauve.

ALTIER. Superbe, qui a de la fierté *A.* تایه ـ متعظم *P.* باد سر *T.* فضول شامخ الانف ـ اهل التیه والزهو ـ

ALUDE. Basane colorée dont on couvre les livres *A.* مسکة *P.* ملوّنة میشین رنگامیز *T.* بویه‌لو مشین

ALUMINEUX. Qui est d'alun *A.* شبّی *P.* زاکی *T.* شابلو

ALUN. Sel neutre *A.* شبّ *P.* زاك *T.* شاب || Alun brûlé یانمش شاب ـ شبّ محروق

On appelle Alun de plume, une espèce de talc qui est par petits filamens, et qui s'appelle aussi Pierre d'amiante *A.* حجر القطن *T.* حجر الفتیله ـ پموق طاشی

ALUNER. Tremper dans de l'eau d'alun *A.* مرث فی الشبّ *P.* شاب صویندہ اصلتمق *T.* ذر آب زاك فرغاریدن

ALVÉOLE. Petite cellule où les abeilles déposent leurs oeufs et leur miel *A.* نخاریب *pl.* نخروب خشارم *pl.* خشرم ـ *T.* خانهٔ زنبور ـ غنینه *P.* بیوت النحل *pl.* بیت النحل ـ هر بر آرینك || Chaque abeille a son petit alvéole کومج دلیکی کومجنده برر دلیك وار در

Il se dit aussi, des trous où les dents sont placées *A.* منبت السنّ *pl.* منابت الاسنان *P.* آره ـ بن دندان ـ خانهٔ دندان *T.* دیش چقوری

AMABILITÉ. Caractère d'une personne aimable *A.* ـ طلاوت *P.* محبوبیّت دلربابی ـ دلستانی *T.* کندوبی سودرمه

AMADOU. Mèche qui s'embrase au moyen d'un briquet et d'un caillou *A.* حرّاقه *P.* آتش انگیز *T.* قاو

AMADOUER. Flatter pour attirer à soi *A.* تعلیل ـ تهدین *P.* نواختن *T.* آوتمق Et en parlant d'enfans *A.* افدا *P.* چوجوغی آوتمق *T.* یبیك گوری بخشیدن || Amadouer le peuple خلقی ـ خلقی آوتمق ـ تهدین ناس ایتمك ـ افدای صبیان ایتمك Amadouer les enfans اوبالندرمق فلانی Il l'amadoua par de belles paroles چوجقلری آوتمق کلمات خوش آینده ایله تعلیل وتهدین ایلدی

AMAIGRIR. Rendre maigre *A.* اهزال ـ تنحیل ـ انحال *P.* لاغر کردن *T.* آربقلتمق || خیره‌لتمك ـ L'usage fréquent de certains alimens dessèche et amaigrit بعض ماکولاتك کثرت استعمالی ایراث یبوست وهزال ایدر

Il est aussi neutre, et signifie, devenir maigre *A.* ـ تنحّل ـ ناسیدن ـ لاغر شدن *P.* کسب الهزل والنحافة ـ تهزّل خیره‌لنمك ـ آربقلنمق *T.* زبونی پذیرفتن

AMAIGRISSEMENT. État d'une personne qui amaigrit *A.* نحال *P.* نحافت ـ هزال ـ لاغری *T.* آربقلق || L'amaigrissement est

un mauvais présage dans les personnes âgées مسنّ اولنلره کوره حال تنتحل علامات ردّیه‌دندر

AMALGAME. Union d'un métal avec le mercure *A.* مشیج *T.* آمیختهٔ فلزّها *P.* امشاج المعادن *pl.* معدنلر قارشیغی

AMALGAMER. Unir des métaux avec le mercure *A.* مشّج فلزّهارا آمیختن *P.* تمشیج المعادن ـ تمزیج المعادن ـ المعادن *T.* معدنلری بری برلریله قارشدرمق || Faire un amalgame ترکیب مشیج المعادن ایتمک

Figur. Unir des choses différentes *A.* مزج *P.* آمیختن *T.* قارشدرمق || Amalgamer les idées nouvelles avec les anciennes معانئ جدیده وقدیمه‌یی بری برلریله مزج ایتمک Ces deux caractères auront de la peine à s'amalgamer بو ایکی مزاج زحمت عظیمه ایله امتزاج ایده‌جکدر

AMALGAMÉ. *A.* ممزوج ـ مشیج ـ ممشوج *P.* آمیخته *T.* قارشیق

AMANDE. Fruit de l'amandier *A.* لوز *P.* بادام *T.* بادم || Amande douce *A.* لوز حلو *T.* طاتلو بادم ـ amère *A.* لوز مرّ ـ La coque de l'amande *T.* آجی بادام *P.* مزیج بادام ـ Huile d'amande بادم قبوغی ـ قشارة اللوز بادم عصاره‌سی ـ Du lait d'amande یاغی

Il se dit aussi, du dedans de tous les fruits à noyau *A.* لبّ *pl.* الباب *P.* مغز *T.* ایچ || Casser un noyau pour avoir l'amande چکردکی لبّنی آلمق ایچون قیرمق Les amandes d'abricots sont amères قایصی چکردکنک لبّی آجی اولور

AMANDIER. Arbre qui porte des amandes *A.* شجر اللوز *P.* بادم آغاجی *T.* درخت بادام

AMANT. Celui qui est amoureux d'une femme *A.* عاشق *pl.* عشّاق *P.* یار ـ جانان ـ دلدار *T.* سویجی || Amant fidèle حقیقتلو عاشق ـ عاشق وفادار ـ عاشق صادق

On dit figur., Les poètes sont les amans des Muses شعرا عاشق معارفدرلر

AMANS. Deux personnes qui s'aiment *A.* عاشق ومعشوق *P.* یاران *T.* بری بریله سوشن ایکی کشی

AMARANTE. Fleur d'automne *T.* قطیفه جیچکی

AMARINER. Envoyer des gens pour remplacer l'équipage d'un vaisseau pris *A.* ارکاب الملّاحین علی سفینة المستبا *T.* اسیر طوتلمش کمیده طایفه دوزمک

AMARRAGE. L'ancrage du vaisseau, ou l'attache de ses agrès avec des cordages *A.* مربط الجمول الانجر *P.* پیوندگاه *T.* ربسمانهای لنگر کمی دموری قومندلرینک باغ یری

AMARRE. Cordage servant à attacher un vaisseau *A.* قلس *pl.* قلوس *P.* رسن کشتی *T.* هلاط || Les amarres d'un vaisseau طوبی سفینه قلوس Retenir le canon avec les amarres طوبی هلاط ایله بغلیوب ـ قلوسه ربط ایله توقیف ایتمک V. aussi Câble. آلیقویمق

AMARRER. Lier, attacher avec une amarre *A.* ربط بالقلس *P.* با رسن بستن *T.* هلاط ایله باغلمق || Amarrer un vaisseau aux anneaux du port سفینه‌یی لیمان ساحلنده‌کی حلقه‌لره هلاط ایله باغلمق

AMARRÉ. *A.* مربوط بالقلس *P.* با رسن بسته *T.* هلاط ایله باغلو

AMAS. Assemblage de plusieurs choses *A.* کومه ـ کتله *pl.* کتول *P.* توده *T.* یغن || Amas de pierres طاش ـ کومهٔ احجار Avant de commencer à bâtir, il faut faire amas des matériaux nécessaires بنایه شروعدن مقدّم مالزمهٔ مقتضیه‌نک Il se fait un grand amas d'humeurs dans un corps mal disposé مالزمه‌یی یغدرمق لازمدر ـ جمع وتکویمی اقتضا ایدر سوء مزاجی اولان بدن ایچنده کومهٔ اخلاط مجتمع اولور

Il se dit aussi, de l'assemblage de plusieurs personnes *A.* جمعیت ـ هباشات *pl.* هباشه *P.* جمعیت ناس *T.* گروه برکنتی

AMASSER. Faire un amas *A.* تکویم ـ ادّخار *P.* توده کردن || Amasser de bas en haut *T.* یغمق بالا بر بالا نهادن ـ بر تهیدن ـ Amasser de l'argent اقچه بیغدرمق ـ ادّخار درهم ودینار ایتمک Amasser de grands biens اموال کثیره ادّخار ایتمک Amasser sou sur sou اقچه‌یی اقچه اوزرینه یغمق

AMASSER. Assembler beaucoup de personnes *A.* جمع *P.* با جمع عساکر || Amasser des troupes برکدرمک *T.* هم آوردن ایتمک

On dit figur., Amasser des preuves pour une affaire بر مصلحت ایچون جمع حجج وبراهین ایتمک Amasser des matériaux pour un ouvrage بر تألیف ایچون جمع وتدارک موادّ ایتمک

S'AMASSER. *A.* تجمّع ـ اجتماع *P.* بهم آمدن *T.* برکمک || Le peuple s'amassa autour de lui خلق اطرافنه طوپلنمق ـ Les maladies viennent par les mauvaises humeurs qui s'amassent طوپلندی ـ تجمّع ایلدی علل وامراض اخلاط ردّیه‌نک

اجتماعندن تحدّث ایدر

AMASSER. Relever de terre ce qui est tombé *A.* التقاط *P.* یره قالدروب آلمق *T.* بر جیدن || Amasser ses gants دوشمش الدوانلرینی التقاط ایتمک

AMASSÉ. *A.* بالا - بر تهیده - توده کرده *P.* مدّخر - مکوّم بهم - بهم آورده *P.* مجتمع *A.* بیغلمش *T.* بر بالا نهاده طوپلنمش - برکمش *T.* آمده

AMATEUR. Celui qui a beaucoup d'attachement pour quelque chose *A.* راغب *pl.* مشتاق - رغّاب *pl.* عاشق - مشتاقین *P.* هوسکار *T.* عاشقلو - استکلو || Amateur de la vertu مشتاق نام وشان de la gloire عاشق صلاح وفضیلت de louanges عاشق مدحت وستایش de la nouveauté عاشق حادث ونو پیدایه هوسکار - مشتاق حادث - کلّ جدید Il ne sait pas peindre, mais il est amateur فنّ تصویره انجق عاشقلوسیدر - واقف دکلدر انجق عاشق وهوسکاریدر

AMATIR. Rendre mat l'or et l'argent *A.* تکبیه *P.* بیقروغ سوندرمک *T.* ساختن

AMAUROSE. V. Goutte sereine.

AMBASSADE. La fonction de l'ambassadeur *A.* سفارت *P.* خدمت فرستاده *T.* ایلچیلک || Envoyer en ambassade علی خدمت سفارت - طریق السفاره بعث وارسال ایتمک ایله ارسال ایتمک

On dit de quelqu'un employé auprès de l'ambassadeur, qu'il est attaché à l'ambassade سفارت - مستخدم امور سفارتدر منتسبلرندندر

Il se dit aussi, de certains messages entre particuliers *A.* رسالت || S'acquitter d'une ambassade auprès de quelqu'un طرفنه ادای - فلانک یاننه ادای مأموریّت ایتمک Se charger d'une ambassade برکونه خدمت رسالت ایتمک رسالتی در عهده ایتمک

AMBASSADEUR. Celui qui est envoyé par un État souverain à un autre État avec caractère de représentation *A.* سفیر کبیر *P.* فرستادهٔ بزرگ *T.* بیوک ایلچی || Ambassadeur extraordinaire فوق العاده بیوک ایلچی Ambassadeur ordinaire عادتا بیوک ایلچی

AMBIANT. Qui entoure, qui enveloppe *A.* محیط *P.* گرد آور || Fluide ambiant سیّال محیط Air ambiant هوای *P.* طولانیجی محیط الانحا

AMBIGU. Qui peut être pris en deux sens *A.* ذو التوریة *P.* دو معنا ملتبس - ذو المعنین - ذو الوجهین - ایکی *T.* تورید لو - معنالو || Réponse ambiguë جواب توریه آمیز Paroles ambiguës اشارات الفاظ توریه آمیز Des signes ambigus براهین ذوی الوجهین Des preuves ambiguës

Figur. Un mélange de choses opposées *A.* مخلوط بالاضداد || Caractère ambigu مرکّب بالاضداد - اضداد ایله مخلوط Cette femme est un ambigu de prude et de coquette اولان بر کونه مزاج بو خاتون اضدادن مرکّب هم متحرّزه وهم گشاده مشربدر

AMBIGUÏTÉ. Défaut d'un discours susceptible de divers sens *A.* التباس - توریت *P.* دو معنایی *T.* ایکی معنالیلک || Parlez net et sans ambiguïté بلا توریة والتباس نقاحت ایله Il y a toujours de l'ambiguïté dans tout ce qu'il dit افادهٔ مرام ایله هر کلامنده دائما توریه والتباس وار در

AMBIGUMENT. D'une manière ambiguë *A.* علی طریق - بالتوریة *P.* بدو معنا *T.* ایکی معنالو اولدرق التوریة

AMBITIEUSEMENT. Avec ambition *A.* بحرص الاقبال *P.* بخواهش نام وشان *T.* شان استکی ایله || Rechercher ambitieusement les honneurs مدارج ومراتبی بحرص الاقبال خواهش نام وشان ایله مدارج ومراتبه - جستجو ایتمک طلبکار اولمق

AMBITIEUX. Qui a de l'ambition *A.* حریص الاقبال *P.* بلند اولولق دلوسی *T.* آزمند نامداری - نامجوی - نظر || Homme ambitieux حریص نام وشان - حرص اقبال ایله مجبول برآدم L'ambitieux sacrifie tout à son ambition حریص نام واقبال Les ambitieux se permettent tout pour parvenir à leurs fins حریص اقبال واعتلا اولنلر اغراض مخصوصه لرینی تحصیل ایچون مقاصد وآماللرینه دسترس اولمق - هر شیئ ارتکاب ایدرلر ایچون هر شیئه تصدّی ایدرلر

Il se dit aussi, de tout ce qui marque l'ambition || Esprit, caractère ambitieux حرص اقباله مبتلا اولان مزاج وطبیعت Prétentions ambitieuses حرص اقباله مقارن مطالب وتکلیفات Style ambitieux حرص اقبالی متضمّن سبک وسیاق

AMBITION. Désir immodéré de gloire, d'élévation *A.* حرص نامجویی - بلندئ نظر *P.* حرص العلوّ والرفعة - الاقبال *T.* اولولق دلولکی آز نام وبلندی - || Grande ambition حرص

Ambition déréglée غایت حرص واقبال ـ مفرط شان واقبال
démesurée حدّ قیاسدن خارج حرص نا صواب علوّ ورفعت
sans bornes حرص بیحدّ حرص بی اندازهٔ علوّ واقبال
insatiable غنا قبول ایده‌میه‌جك حرص وپایان اقبال وشان
Avoir de l'ambition حرص علوّواقباله مبتلا اولمق شان واقبال
Il se prend aussi, en bonne part *A.* انفت ـ علوّ الهمّة
|| Noble عرض صاقنمه‌سی *T.* ننگداری ـ ننگ *P.* حمیّت
ambition علوّهمّت کریمة المنقبت ـ انفت با نباهت کریمانه
louable علوّ همّت عالم ـ حمیّت محموده ـ انفت ممدوحه
Une sainte ambition انفت مبارکهٔ خدا پسند Ce prince
n'a d'autre ambition que de rendre son peuple heureux فلان
پادشاه بر ذات حمیّ الانفه اولدیغی حسبیله ترفیه حال
ما به ـ زیر دستانی اقدم اسباب شان وشرف عدّ ایدر
الشرف اتّخاذ ایلدیکی ماده انجق زیردستان ورعایاسنك
Toute son ambition est d'avoir l'honneur de vous servir تحصیل حسن حاللریدر
اوّل وآخر مطمح انظار حمیّتم اولان
مادّه انجق شرف خدمتکز ایله مشرّف اولمقدن
L'ambition des Saints est de gagner beaucoup d'âmes à Dieu عبارتدر
اهل اللهك مدار حمیّت اتّخاذ ایده کلدکلری
مادّه نفوس عبادی کثرت اوزره جانب باری یه جلب
اخصّ مقاصد ومطالبلری نفوس عبادی طرف ـ ایتمکدر
حقه جلب ایتمکدر

AMBITIONNER. Rechercher avec ardeur *A.* طلب ـ تولّع
از دل وجان آرزومند ـ از دل وجان آرزوداشتن *P.* بالحرص
Ce que j'ambitionne le plus, c'est de pouvoir vous rendre quelque service *T.* حرصلو اولمق ـ حرصلنمق وخواهان بودن
زیاده‌سیله مولع وآرزومند اولدیغم مادّه انجق سزك بر
اقصای مطالبم سزك برکونه خدمتکزده ـ خدمتکزده بولنمقدر
بولنمقدر

AMBLE. Allure du cheval entre le pas et le trot *A.* هملجه
P. لك وپك *T.* یورغلمه || Un cheval qui va l'amble یورغلمه
یوریین آت

AMBRE JAUNE. Substance résineuse qui se trouve principalement sur les bords de la Mer Baltique *A.* کهربا *P.* کاهربا *T.*
Chapelet d'ambre کهربا تسبیحی Huile d'ambre کهربا || کهربار
De l'ambre fort vert روغن کاهربا ـ یاغی صاف وبّراق بر
قطعه کهربا

AMBRE GRIS. Substance odoriférante qui se trouve sur la mer des Indes Orientales *A.* عنبر اشهبی ـ عنبر *P.* شهپری *T.* عنبر
|| Pièce d'ambre gris عنبرك بر شمعه‌سی Le musc et l'ambre
Essence d'ambre عنبر خلاصه‌سی L'ambre gris مشك وعنبر
est odoriférant طیبلردندر ـ عنبر اشهبی دطریّاتدندر

AMBRER. Parfumer avec de l'ambre *A.* تبخیر بالعنبر *P.* دود
عنبر ایله بخورلتمق *T.* شهپری افشاندن

Ambré. *A.* معنبر *P.* شهپرینماك *T.* عنبرلو

AMBRETTE. Petite fleur qui sent l'ambre *A.* حبّ المشك
T. عنبر چیچکی

On appelle, Poire d'ambrette, une espèce de petite poire *T.*
مسکت آرمودی

AMBROISIE. Plante maritime *A.* عنبریّه *T.* یایلا چیچکی

AMBULANT. Il ne se dit que d'un commis qui est obligé par son emploi d'aller de côté et d'autre *A.* غیر متمکّن *P.* نا بر
|| Commis ambulant کزیجی مأمور ـ آیاق مأموری *T.* قرار
کزیجی مأمور ـ مأمور غیر متمکّن

On dit aussi, Hôpital ambulant *A.* دار الشفاء النقیل *P.* بیمار
کوچیلور خسته خانه *T.* خسته خانه کوچ کردنی

Il se dit aussi, d'un homme qui est toujours par voie et par chemin *A.* دائمیّ السفر ـ کثیر السیر *P.* هر دم روان *T.* جوق
|| C'est un homme qui mène une vie fort ambulante کزیجی
کثیر السیر برآدمدر ـ کثرت سیر وحرکت ایله مألوف برآدمدر

AMBULATOIRE. Il se dit d'une juridiction qui n'est pas fixe en un même lieu *A.* ناقل *P.* کوچ کنان *T.* کوچر || Le Parlement était autrefois ambulatoire پارلامنتو دیوانی قدیمده بر
یرده مستقرّ اولمیوب محلّ بمحلّ کوچر ایدی

On dit proverb., La volonté de l'homme est ambulatoire بنی
ـ بی ثبات وقرار در ـ آدمك اراده‌سی متحوّل الاحوالدر
بی ثبات ونا پایدار در

ÂME. Le principe de la vie de tous les êtres vivants *A.* نفس
P. دیرلك مایه‌سی *T.* جان ـ مایهٔ حیات || Âme végétative نفس نباتی Âme sensitive نفس حیوانی Âme raisonnable نفس ناطقه

Les philosophes anciens ont appelé Âme du monde, un esprit univçrsel qu'ils supposaient répandu dans toutes les parties de l'univers *A.* عقل کلّ

Âme, se dit principalement de l'âme raisonnable *A.* نفس
P. روان *T.* جان || L'âme est indivisible نفس ناطقه

درونی شاهد در کـه... || Il sait bien en son âme que کوکل
حزازت قلبی وار در Il a l'âme bourrelée

Âme, signifie aussi, une personne *A.* نـفس pl. نـفوس *P.* کمسنه *T.* || Il n'y a pas âme vivante dans cette maison کس
بو خانه ایچنده نفس متنفّس یوقدر Il y a cent mille âmes dans cette ville بو بلده‌ده یوز بیک نفوس وار در

On se sert aussi de ce mot en différentes phrases. Ainsi on dit, qu'une personne a l'âme sur les lèvres, pour dire, qu'elle est près d'expirer جانـی دوداغنـه ـ جان بر لب آمده در qu'une chose est l'âme d'une autre, pour dire, que c'est ce qui la maintient کلدی فلان شیٔ فلانـک جانی مثابه‌سنده در La bonne foi est l'âme du commerce وفـای عهـد تجارتـک Donner de l'âme à un ouvrage, pour dire, exprimer vivement les choses qu'on y représente روحـی مثابه‌سنـده در ـ مادّهٔ حیات وبقاسیـدر
جان ویرمک ـ تألیفه افاضهٔ روح ایتمک
La raison est l'âme de la loi صواب حال قانونـک جانـی
مادّهٔ حیات وبقاسیدر ـ مثابه سنده‌در

On dit d'une armée sans chef, ou dont le chef n'est pas capable de l'être, que c'est un corps sans âme جسم بیجان مثالیدر

On appelle, L'âme du canon, le creux où l'on met la poudre *T.* طوبک خزینه‌سی

AMÉLIORATION. Progrès vers le bien *A.* اقبال الی الصلاحة *P.* اصلحیّت الحال ـ اصلحیّت ـ بهتری *T.* || Ce bien est délabré, mais avec du temps il est susceptible d'amélioration بو ملـک خیلیجـه خراب وویرانـدر انجـق مرور وقت ایله ممکـن الاصلاحدر Il y a une grande amélioration dans l'état de ce malade بو مریضـک حالنـده کلّی مرتبـه آثار بهتری واصلحیّـت نمایانـدر D'insensibles améliorations فرق اولنمیه‌جق اصلاحات جزئیّه

Il se dit aussi de ce qu'on fait dans un fonds de terre ou dans une maison pour les mettre en meilleur état *A.* اعمـار pl. آبادانـی *T.* تحسینات pl. تحسیـن ـ عمران ـ اعمارات
مدار عمران اولهجق شیٔ ـ اوکات || On est obligé de payer les améliorations à un possesseur de bonne foi que l'on dépossède صدق عهده اعتبار ایله استملاک ایتمش کمسنه‌نـک ملـک مشتراسی ید تصرّفندن نزع اولنمق مراد اولندقده اول ملکده ایتدیکی اعمارات وتحسیناتـک ثمنی کندویه ردّ واعطا اولنمق لازم کلور Il a fait une amélioration consi-

immortelle روحانیـدر spirituelle نا قابـل تجزّی وانقسامدر
ابدیّ البقا در ـ لا یموتدر ـ بریٌ عن المماتدر Les facultés de l'âme قوای نفسانیّهٔ Les fonctions et les opérations de l'âme نفس ناطقه‌نـک افعال واعمالـی Les passions de l'âme
باری Il faut aimer Dieu de toute son âme امراض نفسانیّـه
تعالی‌یه از جان ودل عشق ومحبّت ایتمک اقتضا ایدر

En parlant de l'âme par rapport à ses bonnes ou mauvaises qualités, on dit, Âme belle نفس نفیس ـ نفس طیّب Âme noble علوّ همّت ایله مجبول بر ذات نفس کریم généreuse
عالی مشرب آدم ـ علوّ جناب ایله مفطور بر ذات élevée
ـ کریم النسب ـ کریـم الاصل بر ذات Une âme bien née
قلب Âme faible قلب قهرمانـی Âme héroïque عالی نژاد
قلب Âme basse ضعـف قلب ایله مجبول بر ذات ـ ضعیف دنائت ـ خساست طبع ایله مجبول بر ذات ـ دنائت آلود
اغراض مخصوصه‌یـه intéressée نفس ایلـه مجبول بر ذات
اسیـر دینار ودرهـم Âme vénale منهمک طبع ناقص الهمّة
اخذ اجرته مرتکب طبع لئیم mercenaire طبع طمعکار noire
سیهدل بر آدم ـ کثافت طبع ایله مفطور آدم Âme étroite
عقلی قصیر آدم ـ کوته اندیش ـ قصیر العقل

En parlant de l'âme par rapport à la religion, on dit, Âme régénérée par le baptême تأثیر فیض وبرکت معمودیّت ایله
یکیلنمـش بر جان Une âme rachetée par le sang de Jésus-Christ حضرت عیسانـک دم مبارکلری فدیه‌سیله نجاتیافته
مرتبهٔ شرافته ـ نفس اقدس Âme sanctifiée اولمش بر جان
عزیز ومبارک Une bonne âme اعلا اولنمش بر جان مبارک
نور فیض الهـی ایلـه Âme illuminée par la grâce بر نفـس
قلوب ارباب تعبّد Les âmes dévotes روشنـا اولمش دل آگاه
Les âmes chrétiennes قلوب مؤمنین Nous avons une âme à sauver وتـقوا نجات وسلامتنه سعی ایده‌جک بر جانمز وار در

Il se dit aussi, de l'âme séparée du corps *A.* روح pl. ارواح *P.* جان *T.* جان || Les âmes des trépassés *A.* ارواح الاموات *P.* جانهای مردگان *T.* اولمشلرک جانلری Prier Dieu pour le repos de son âme درگاه جناب ربّ ذو الجلاله اراحـهٔ
روحی دعاسنی تـقدیم ایتمک Les âmes qui sont au Purgatoire کفارت ذنوب ایچـون برزخـده اولان ارواح اموات
Les âmes bienheureuses ارواح المفلحیـن ـ ارواح سعیده Les âmes damnées ارواح اهل النار

Il se prend aussi pour Conscience *A.* قلـب *P.* درون *T.*

dérable dans sa terre چفتلکنده کلیتلو عمران حاصل ایتدردی

AMÉLIORER. Rendre meilleur *A.* اجاده - اطابه - اصلاح *P.* بهتر کردن *T.* ایولتمک - اوکارمق || Il a recouvré des titres qui ont amélioré son droit حقنک بر قات دخی اطابه واصلاحنه وسیله اولمش سندات بولمشدر

Il se dit aussi en parlant des réparations qu'on fait à un bâtiment, des augmentations qui se font à un héritage *A.* اعمار - مرمات - معمور قلمق - شنلتمک *T.* آباد ساختن *P.* تعمیر - ایتمک || Il a fort amélioré cette métairie, en faisant rétablir les batimens qui tombaient en ruine, et en faisant fumer les terres مشرف خراب اولمش ابنیه‌سنی اعمار ووضع سرقین وزبیل ایله ترابنی اصلاح وتیمار ایده‌رک اول جفتلکی کلی مرتبه شن وآباد ایلدی

AMEN. Mot hébraïque, qui signifie, ainsi soit-il *A.* آمین

Il s'emploie aussi pour dire, que l'on consent à une chose *A.* آمنا *A.* آمین گویی کردن *P.* آمینجیلک ایتمک *T.*

AMENDABLE. Qui mérite d'être mis à l'amende *A.* مستحق جریمه‌یه لایق - جریمه‌یه کلور *T.* سزاوار تاوان *P.* التغریم

AMENDE. Peine pécuniaire imposé par la Justice *A.* غرامت pl. غرامات *P.* تاوان *T.* جریمه || Amende ordinaire غرامت - استبداد رأی ایله تعیین اولنان غرامت arbitraire عادیه تعیین اولنان Payer l'amende عرفًا حکم اولنمش جریمه یوجه آخر Amende d'un fol appel غرامتی ادا ایتمک محکمه‌یه نقل دعوا ایتدرن کشی اوزرینه ایجاب ایدن اوزرینه غرامات Condamné à de grosses amendes غرامت اوزرینه آغر جریمه‌لر حکم - جسیمه حکم اولنمش کمسنه اولنمش کشی

Amende honorable. Sorte de peine qui consiste à demander publiquement pardon de son crime *A.* علنًا اقرار الجرم وطلب العفو || Faire amende honorable la torche à la main, et la corde au cou مشعله الده وایپ بوغازده ایکن علنًا اقرار جرم وطلب عفو ایتمک

AMENDEMENT. Changement en mieux *A.* رجوح الی الصلاح - ایولنمه *T.* خوشتری *P.* اولویّت - رجوع الی الخیر - ایولکه دونمه || Il a toujours la fièvre bien fort, il n'y a point d'amendement حرارتی کما کان مشتدّ اولوب مزاجنده رجوع الی الصلاح اثری اصلا یوقدر Depuis qu'il s'est retiré des mauvaises compagnies, on remarque dans sa conduite un grand amendement مجالست اشراردن منقطع اولدیدنبرو طور وسلوکنده رجوع الی الصلاح اماراتی مشاهده اولنور

Il signifie aussi, engrais des terres *A.* سماد - زبیل *P.* خشکی *T.* فشقی || Terre maigre qui a besoin d'amendement سماده محتاج اولان ارض ضعیفه

AMENDER. Condamner à l'amende *A.* حکم الغرامة *P.* تاوان جریمه یوکلتمک - جریمه حکم ایتمک *T.* فرمودن

Il signifie aussi, corriger, rendre meilleur *A.* اصلاح - تصحیح || Il n'y a que Dieu qui le puisse amender الحال *P.* نیکو حال ساختن *T.* اوصولولتمق فلانی اللهدن غیری کمسنه اصلاح ایده‌مز La loi te condamne, le Roi te pardonne, que Dieu t'amende اشته شریعة الله مجرم اولدیغکی حکم ایتمش ایسه‌ده پادشاه تجویز مسامحه ایله عفو ایدر الله سنی اصلاح ایلیه

S'AMENDER. *A.* اصلاح النفس *P.* نیکحالی یافتن *T.* اوصولونمق || Il faut espérer qu'il s'amendera اصلاح نفس ایده‌جکی مأمولدر

AMENDER des terres. Les améliorer *A.* اصلاح الاراضی || Amender des terres avec du fumier تارلالری فشقی ایله اصلاح ایتمک

On dit proverb., Cela n'amendera pas votre marché بو کیفیّت سنک ایشکه مدار اولویّت اولمجق شیٔ دکلدر

AMENDER, signifie aussi, baisser de prix *A.* انحطاط الثمن - اوجوزلنمق *T.* بها فرود آمدن - بها کم شدن *P.* تنزّل القیمة || Le blé est bien amendé حنطه‌نک ثمنی بها آشاغیلنمق - خیلی تنزّل بولدی

AMENER. Faire venir au lieu où l'on est *A.* احضار *P.* آوردن بنی || Il m'a amené ici کتورمک *T.* آخانیدن - براریدن - امداد Il a amené du secours کتوردی - بو طرفه احضار ایلدی فلانی الی Amenez-le-moi pieds et poings liés کتوردی آیاغی مقیّد ومغلول اولدرق طرفمه احضار ایله Je vous l'amenerai par le collet یقه‌سندن طوتوب طرفکه کتوره‌جکم Ces charretiers nous amènent du vin, du bois بو عربه جیلر بزه خمر وحطب کتوررلر Amener des marchandises par charroi, par bateau مال نقل ایتدرمک - عربه وقایق ایله مال کتورمک

On dit, Quel bon vent, quelle bonne affaire vous amène ici? قنغی روزکار سنی بو طرفه آتدی وقنغی مصلحت سنی بو طرفه سوق ایلدی

Amener. Tirer à soi *A.* استجرار - جرّ *P.* در کشیدن

آغزه مرارت ویرر - فلان شیٔ آغزی تمریر ایدر amère
On dit, Ce qui est amer à la bouche est doux au coeur
لسانده تلخ اولان درونده شیرین کلور
Il se dit figur. de diverses choses pour en spécifier la qualité || Une douleur amère درد تند - وجع الیم - وجع شدید
قطرات - بکاء حزین Des larmes amères کسکین آغری - وتلخ
تظلمات فاجعه Des plaintes amères سرشك حزن انگیز
Raillerie amère استهزای جگر دوز - استهزاء شدید Des reproches amères تعزیرات شدیده Réprimande amère مؤاخذهٔ
شدید المراره بر تلف واجب Une perte amère شدیده
تلخساز ذایقهٔ جان اولحق بر حسرت - الحزن والاسف
تمریر ذایقهٔ جان Un contre-temps amer موجبة الضجرت
عمرینی ایتمش بر حایقه فاجعه On lui rend la vie amère
کندویه تلخ ایدرلر
Figur. Douloureux || Il est bien amer à un père de voir ses enfans ne pas répondre à ses soins بر پدره کوره اولادی
حقنه صرف ایلدیکی همتك مثمر اولمدیغنی کورمك
خیلی مرارتی مستلزم بر حالت جانسوز در Il est bien amer à un homme d'être chassé de sa maison بر آدم کندو
خانه سندن طرد واخراج اولنمق پك آجی شیٔدر
Il s'emploie aussi comme substantif || L'amer et le doux sont deux qualités contraires مرّ وحلو کیفیتین متضادتین قبیلندندر
Prendre des amers مرّیات استعمال ایتمك
Il se dit aussi, du fiel de quelques animaux *A.* مرارت *P.* اود *T.* زهره
AMÈREMENT. Douloureusement *A.* متفجعًا - فاجعًا *P.* دردناکانه
T. جان آجیسیله
AMERTUME. La saveur de ce qui est amer *A.* مرارت *P.* تلخی
صاری صبرك مرارتی *T.* آجیلق || L'amertume de l'aloès
مرارت طعمی -
Figur. Affliction *A.* الم pl. آلام - حزن *P.* جگر خواری - تاسا - غمّ خواری *T.* جان آجیسی || Avoir le coeur plein d'amertume قلب مالامال مرارت حزن والم اولمق
Je vous en parle dans l'amertume du coeur الم بال ایله سویلرم
Cela servit à adoucir l'amertume de sa douleur جان آجیسیله -
بو کیفیت مرارت جانزدای تاسا والمنه وسیلهٔ تعدیل
Les douceurs et les amertumes de la vie احوال اولمشدر
Les احوال تلخ وشیرین عمر بنی آدم - عمرك مرّ وحلوی

|| کندو طرفنه چکمك - برویه چکمك *T.* بخود کشیدن
Les forçats amènent les rames à eux فرقته جیلر کورکی کندو
طرفلرینه استجرار ایدرلر
On dit, Amener les vaisseaux à bord *T.* سفینه لری جانب
یالی کنارینه - یالی کنارینه چکمك - ساحله جلب ایتمك
یناشدرمق
On dit aussi, Amener les voiles, pour dire, les abaisser *A.*
یلکن ایندرمك *T.* بادبان فرو هشتن *P.* حطّ السجلول
On dit, qu'un auteur a bien amené un incident مولّف فلان
بوواقعه یی - حادثه یی بالحسن واللطافه درج وایراد ایلدی
Et qu'une preuve a été amenée de bien loin, pour dire, qu'elle n'est pas naturelle حسن ایله یرلشدردی
ابعد بعید بر دلیلدر
دورادور بر دلیلدر -
Il signifie figur., mettre en usage, introduire *A.* ایجاد *P.*
T. جیقارمق پیدا کردن || Ce sont les femmes qui amènent les modes, des habits نو ظهور لباسلری ایجاد ایدن نسوان
Tel médecin a amené l'usage de ce remède چیقاران - طایفه سیدر
بو دوانك استعمالنی ایجاد ایدن فلان طبیبدر
Il se dit aussi, des choses qui se succèdent ordinairement *A.*
کتورمك - چکمك *T.* بر کشیدن *P.* استجلاب - جلب - جرّ
|| Ce vent nous amenera la pluie هبوب ایدن ریح جلب
Un malheur en amène un autre *A.* مطری مؤدّی اولحقدر
بلا بلایی کتورر - مصیبت مصیبتی چکر *T.* البلیّة یجرّ البلیّه
بلا بلایی دعوت ایدر -
AMÉNITÉ. Agrément d'un lieue, d'une situation *A.* لطافت *P.*
T. کوزللك خوبی - دلارایی - دلکشی || L'aménité d'une situation لطافت هوا بر موقعك حسن ولطافتی
Figur. *A.* ظرافت *P.* خوشی - نازکی *T.* خوشلق || Il n'a nulle aménité dans le caractère طبیعتنده قطعًا وقاطبةً ظرافت
مزاج ومشربی ظرافتدن کلّیًا عاریدر - یوقدر
AMENUISER. Rendre plus menu *A.* ترقیق *P.* باریك
T. انجلتمك ساختن || Amenuiser un bâton عصایی ترقیق
ایتمك
AMER. Qui a une saveur rude comme l'absinthe *A.* ذو - مرّ
T. آجی || تلخناك - تلخ *P.* مرّ الطعم - مرّ المذاق - المرارة
Devenir amer آجیلنمق - کسب مرارت ایتمك Des herbes amères نباتات مرّ الطعم Cela est d'un goût amer مرّ المذاقدر
Cela rend la bouche دادی مرارتلو در - دادی آجیدر -

plaisirs du monde sont toujours mêlés d'amertume لذایذ دنیای دنی دائما مرارت وکدورت ایله مخلوطدر

AMÉTHYSTE. Pierre précieuse *A.* جمست *P.* کمست *T.* جبللقوم

AMEUBLEMENT. L'assortiment des meubles nécessaires pour garnir une chambre *A.* اثاث البیت *P.* رخت وبساط خانه *T.* او طاقمی || Ameublement de velours قطیفه‌دن مصنوع او طاقمی

AMEUBLIR. Rendre la terre plus meuble *A.* دکّ الارض *P.* طوپراغی یوفقه‌لتمق *T.* خاکرا باریک ساختن || Cette terre est fort compacte, il faut l'ameublir بو طوپراق غایت ایله صلب وکثیف اولدیغندن یوفقه‌لنمغه محتاجدر

AMEUTER. Mettre des chiens en état de bien chasser ensemble *A.* تضریة الکلاب الی الصید جماعةً *P.* سگانرا گروها زاغرلری سوری ایله آوجیلغه *T.* گروه بشکار آموزیدن || Figur. Attrouper et animer plusieurs personnes, pour les faire agir de concert *A.* اغراء الی الاحتشاد ـ اغراء الی التحزّب *P.* گروها گروه آغالیدن *T.* طوپلنمغه قشقرتمق || Il ameuta tous les marchands du quartier محلّه‌نک بالجمله تجّارینی تحزّب واحتشاده اغرا ایلدی Quand il eut ameuté tous ses amis, pour faire passer cette délibération اول مبحثی ترویج ایتمک ارادسنه مبنی جمیع یاران واحبّاسنی تحزّبه اغرا ایلدکده

AMI. Celui avec qui on est lié d'une affection mutuelle *A.* اصدقا pl. صدیق ـ احبّا pl. حبیب ـ محبّ سوکولی *T.* دوست ـ یار *P.* اخلاّ pl. خلیل ـ اودّا pl. ودید ـ محبّ ثابت constant محبّ صادق || Ami fidèle دوست ـ دوست خالص ـ محبّ خالص sincère یار وفادار ـ الوفا محبّ بریٌ عن الارتیاب sûr دوست اخلاص پرور ـ الفوّاد یار مجرّب الاطوار éprouvé دوست مشاخلت پیوست cordial محبّ خاصّ الخاصّ intime محبّ عالی همّت généreux ـ حبیب حمیم chaud دوست حقیقی vrai یار غمگسار ـ گرمیتلو دوست ـ دوست گرمناک Il est son meilleur ami دوست ـ محبّ صمیمی Ami de coeur اعزّ احبّاسندندر Il a été son ami dans tous les temps جمیع احوال دلستان وازمانده دوست وفاداری ایدی Être ami dans la bonne et dans la mauvaise fortune اقبال ـ سرّا وضرّاده دوست اولمق ـ سرور وکدرده دوست اولمق ـ وادباره دوست اولمق

Ami jusqu'à la mort هم ایو وهم کوتی کونک دوستی اولمق برکمسنه‌نک اوغوربنه جان فدا ایدر دوست صادق تدارک احباب Se faire des amis بذل جان ایدر دوست ـ احباب ودوستان Entretenir, cultiver ses amis ودوستان ایتمک Oublier ایله رابطهٔ مودّتک بقا واستقراربنه اهتمام ایتمک لوح خاطردن ـ احبّا واصدقایی فراموش ایتمک ses amis دوست Traiter en ami خاطردن جیقارمق ـ امحا ایتمک دوست کبی حرکت ایتمک Agir en ami کبی معامله ایتمک دوست ـ بو شئ کار محبّت دکلدر Cela n'est pas d'un ami کاری دکلدر Il ne faut point de cérémonie entre amis بین الاحبّا تکلّفات رسمیه جائز دکلدر Tout est commun entre amis دوستلر بینده هر شئ مشترکدر

On dit, Ami jusqu'aux autels, pour dire, ami à tout faire, excepté ce qui est contraire à la religion *T.* ایمانه طوقنمامق Ami jusqu'à la bourse, pour dire, ami à rendre toutes sortes de service, excepté d'aider de son argent شرطیله اولان دوست Ami de table, ami de débauche کیسه‌سنه طوقنمامق شرطیله اولان دوست *T.* Ami de la faveur, de la fortune جناق یارانی وعشرت یارانی Ami de la vérité, de la justice, de la raison اقبال دوستی فلان آدمک صدق کلامه وحقّ وعدله Les bons comptes font les bons amis وکلام معقوله علاقه ومحبّتی وار در Ami au prêter, et ennemi au rendre تمیز حساب تکثیر احبابه سبب اولور دشمن آلمقده دوست ویرمکده Il y a des animaux qui sont amis des hommes بعض حیوانات L'ormeau est ami de la vigne انسانی سور حیوانات وار در ـ محبّ انساندرلر کرومی ـ قره آغاج کرومی باغی سور Il y a des senteurs qui sont amies du cerveau باغدن حظّ ایدر دماغک حظّ ایلدیکی بعض عطریّات وار در

Ami. Propice, favorable *A.* معین ـ مساعد *P.* دمساز ـ یاور *T.* اویغون || Les destins amis بخت یاور ـ فلک دمساز La fortune amie بخت مساعد

AMIABLE. Doux, gracieux *A.* جالب المودّة ـ موجب المحبّة *P.* ـ دوستی اسلوب ـ مودّت آمیز ـ محبّتنما ـ محبّتنمون *T.* محبّتلو || Accueil amiable دوستی افزا تلقّی جالب المحبّة Paroles amiables کلمات دلپسند محبّت افزا

On appelle, Amiable compositeur, celui qui accommode un différend par les voies de la douceur *A.* مصلح باللطف والمساهلة ـ مصلح بالتطییب ـ

À L'AMIABLE. Par la voie de la douceur *A.* باللطف والمحبّة *T.* دوستلق مودتكارانه ـ *P.* دوستانه بالحسن والتطييب ـ Nous en conviendrons à l'amiable اوزلاشه‌جغز دوستانه ‖ Vider un différend à l'amiable بر مادّهٔ منازع فيهايه دوستانه فيصل ويرمك

AMIABLEMENT. D'une manière amiable *A.* على وجه المحبّة *P.* دوستانه *T.* دوستجه ‖ Il a parlé fort amiablement تمام دوستجه سويلدى

AMIANTE. Matière minérale dont on fait de la toile *A.* حجر پموق طاشى *T.* الفتيله

AMICAL. Qui part de l'amitié *A.* محبّى *P.* دوستى ـ دوستى *T.* دوستلقدن ناشى آميز

AMICALEMENT. V. Amiablement

AMIDON. Pâte de fleur de froment *A.* لباب ـ نشاستج ـ نشاء *P.* نشاسته *T.* نشاشته الفوم

AMIDONNIER. Celui qui fait l'amidon *A.* صانع النشاء *P.* نشاشته‌جى *T.* نشاشته گر

AMINCIR. Rendre plus mince *A.* ترقيق *P.* باريكتر ساختن *T.* انجلتمك

AMIRAL. Grand officier qui commande à tous les vaisseaux de guerre *A.* امير البحر *P.* قپودان پاشا *T.*

Il se dit aussi, de celui qui commande une armée navale, une escadre *P.* سركردهٔ دونمما *T.* دونمما باشبوغى

Il se dit aussi, du principal vaisseau d'une flotte *T.* پاشا باشبوغ كميسى ـ كميسى

AMIRAUTÉ. Office d'amiral *A.* امارة البحر *P.* قپودانئ دريا *T.* دريا قپودانلغى ـ قپودان پاشالق

Il se prend aussi pour le siége de la juridiction de l'amiral *T.* ترسانه ‖ Lieutenant de l'amirauté ترسانه‌قائم مقامى Faire juger une prise en l'amirauté بر آقدرمه مادّه‌سنه دائر اولان دعوايى ديوان ترسانده رؤيت ايتدرمك

AMITIÉ. Attachement de deux personnes l'une pour l'autre *A.* ـ موالات ـ خلّت ـ مودّت ـ محبّت ـ ولا ـ وداد ـ حبّ ‖ Ancienne دوستلق ـ سوكى *T.* دوستى ـ مهر *P.* مصادقت amitié constante اكيده مودّت ديرينه ـ محبّت قديمه sainte تحاب وتوادّ جانبين réciproque راسخه ـ ثابته واهمهٔ تخلّفدن برى حبّ وموالات inviolable محبّت مباركه véritable شائبهٔ خالدن آزاده مهر ومحبّت اكيده ـ

حبّ apparente مشفقه tendre خالصه sincère حقيقيّه ـ صحيحه ـ وداد ريا معتاد feinte, simulée حبّ صورى ـ ظاهرى Les noeuds, خديعت نمون ـ كاذبه trompeuse محبّت رياكارانه les liens de l'amitié پيوند مهر وولا ـ روابط ودّ وموالات Les lois de l'amitié قوانين واجبة الرعايةحبّ وولا Les devoirs de l'amitié فرايض دوستى ومحبّت Contracter amitié ربط شيرازهٔ حبّ ومودّت ايتمك ـ عقد محبّت ايتمك Les engagemens de l'amitié شرائط حبّ وولا Faire quelque chose par amitié بر شيئ محبّته مبنى ايتمك Renoncer à l'amitié دستكش فراغ اولمق ـ فلانك محبّتندن فارغ اولمق شرائط محبّتك Manquer à l'amitié كف يد فراغت ايتمك ـ نقض رابطهٔ Rompre l'amitié اجراسنده تجويز قصور ايتمك رشتهٔ مهر ـ فسخ شيرازهٔ مودّت ايتمك ـ محبّت ايتمك فلانك Répondre à l'amitié ومحبّتى كسر وشكست ايتمك طرفندن اظهاراولنان آثار حبّ وموالاته ايفاى شرط مقابله Cultiver l'amitié حسن مقابله ايله معامله ايتمك ـ ايتمك فلان ميرّ Le prince l'honore de son amitié محبّتى بسلمك فلانى محبّتى شرفيله مشرّف ايدر

On dit proverbialement, Les petits présens entretiennent l'amitié دستاويز نا ـ هديّه‌نك جزئيسى بيله محبّت آرتورر جيز وسيلهٔ تزايد محبّت اولور

AMMI. Plante *A.* انيسون مصرىّ ـ انبوس *P.* نانخواه *T.* مصر آناسونى

AMMONIAC. Adjectif que l'on joint au mot Sel; c'est une espèce de sel neutre *A.* نشادر *P.* نوشادر ـ اشخار ـ *T.* نشادر ‖ Sel ammoniac نشادر طوزى ـ ملح نشادر

Gomme ammoniaque *A.* وشق ـ اشق *T.* چادر اوشاغى

AMNIOS. Terme d'Anatomie. Une des enveloppes du foetus *A.* صوك ـ اش *T.* سلا

AMNISTIE. Pardon que le Souverain accorde à ses sujets pour crime de rebellion *A.* عفو بنسيان الجرايم *P.* آمرزش بافراموشئ *T.* گناه گناهى باغشليوب اونوتمه ‖ Le Roi accorda une amnistie générale پادشاه ارباب تهمت حقنه نسيان مطلق عموماً اهل ـ جرايمى حاوى عفو ملوكانه‌سنى ارزان قلدى جرمك جرايم گذشته‌لرى فيما بعد نسياً منسيّاً اولدرق عموماً هل جرمك صحيفهٔ ـ عفو اولنمسنه مساعده ايلدى معاصى وخطايالرينه قلم عفو وصفح ملوكانه‌سى كشيده نسيان On publia l'amnistie قلنمق خصوصنده اظهار جواز ايلدى

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

بر قاچ شیٔ بعضها فوق بعضٍ تنضید - استف ایتمک وتکویم ایتمک

AMONCELÉ. *A.* متراکم - مکوّد - مکوّم *P.* برتهیده *T.* بیغلمش - کومه‌لنمش - استف اولمش -

AMONT. C'est l'opposé d'Aval, et signifie, ce qui remonte la rivière *A.* خلاف المصبّ النهر *T.* جایک آنافور طرفی || Ces marchandises viennent du pays d'amont بو مال خلاف مصبّ نهر طرفنده کائن مملکتلردن توارد ایدر Le vent vient d'amont ریح خلاف مصبّ نهر طرفندن هبوب ایدر On appelle Vent d'amont, le vent du Levant *A.* ریح شرقیّ *T.* کون طوغیسی یلی

AMORCE. Appât dont on se sert à la chasse et à la pêche *A.* طعمة الصید *P.* طعم چینه - خورش شکار فریب *T.* یم || Prendre des poissons avec de l'amorce یم - یم ایله صید ماهی ایتمک ایله بالق آولامق

Il se dit aussi, de la poudre à canon qu'on met dans le bassinet d'une arme à feu *T.* آغز اوتی

Figur. Tout ce qui attire la volonté en flattant l'esprit *A.* تسویل - مشوّقات *pl.* مشوّق - مشوّق النفس - مطمعة النفس *pl.* آلداده‌جق شیٔ *T.* چیز دلفریب *P.* تسویلات || Dangereuse amorce تسویل موجب الخطر Les amorces de la volupté مشتهیّات نفسانیّه‌ده مطمعهٔ نفس اولان اسباب وحالات Douce amorce مطمعهٔ شیرین مذاق Il n'y a point de plus grande amorce pour les âmes basses que l'intérêt نفوس لئیمه ایچون La gloire a de puissantes amorces pour les grandes âmes مشوّقاتک اشدّ واقواسی هوای نفع وفائده در هوس شان واقبال ارباب شهامته کوره مطمعات عظیمه‌یی مستلزمدر Éviter l'amorce باعث تسویل نفس اولهجق حالاتدن حذر ومجانبت ایتمک

AMORCER. Garnir d'amorce *A.* ربط الطعمة الصید *P.* خورش *T.* یملتمک - یم باغلمق || Amorcer un hameçon شکار فریب بستن بالق اولطه‌سنه یم باغلمق

Amorcer un canon *T.* طوب فالیه‌سنده آغز اوتی قوبمق

Figur. Attirer par des choses qui flattent l'esprit *A.* اطماع *T.* کوکلی هوسلندرمک *P.* در دل هوس انداختن - دل ربودن || Être amorcé par le gain سودای ربح ومنفعت ایله اطماع Il s'est laissé amorcer par une apparence de gloire صورت ظاهریّهٔ نام سودای ربح وفائده‌یه دلربوده اولمق - اولنمق

مؤبّد ایله عفو خطایا خصوصی اشاعت واعلان اولندی فلان کمسنه نسیان تهمتلریله Il fut compris dans l'amnistie مظهر عفو اولنلرک عدادینه داخل اولمشدر Ceux qui furent نسیان مؤبّد جرایم ایله مظهر عفو exceptés de l'amnistie اولنلردن اخراج واستثنا اولنمش کسان

AMMY. Plante *A.* کمّون حبشیّ *T.* کفه کمیونی

AMODIATEUR. Qui prend une terre à ferme *A.* ملتزم - متقبّل *P.* التزامجی

AMOINDRIR. Rendre moindre *A.* ایراث - تنقیص - تقلیل *T.* اکسلتمک || Cela amoindrira votre revenu بو کیفیّت تقلیل ایرادکه سبب Cela a beaucoup amoindri ses forces بو حالت قواسنه اوله‌جقدر خیلی مرتبه ایراث نقصان ایلدی

S'AMOINDRIR. *A.* کسب النقصان والقلّة - انتقاص *P.* کم شدن *T.* اکسلمک - کاستن -

AMOINDRI. *A.* منتقص *P.* نقصان یافته - کاسته - کم گشته *T.* اکسلمش

AMOLLIR. Rendre mou et maniable *A.* تلدین - تلیین - الانة *P.* فرخسیدن - نرم کردن || Le chaud amollit la cire *T.* یومشتمق حرارت شمع عسلی تلیین ایدر

Figur. Rendre mou et efféminé *A.* ایراث الرخاوة - ارخا *P.* سست کردن *T.* کوشتمک || La volupté amollit le courage تنعّمات جسمانیّه قوّت قلبه موجب رخاوت اولور La retraite fortifie la vertu, la vie dissipée l'amollit حال انزوا وعزلت اصلاح حاله بادیٔ تقویت وتسیّب حال مستلزم سستی ورخاوتدر

S'AMOLLIR. *A.* کسب الملاینة - تلیّن *P.* نرم گشتن *T.* یومشامق

Figur. Devenir mou et efféminé *A.* کسب - ترخّی - استرخا *P.* سستی پذیرفتن *T.* کوشمک

AMOLLI. *A.* متلیّن *P.* نرم گشته *T.* یومشامش *A.* مسترخا *P.* رخاوت یافته - سستی پذیر *T.* کوشمش

AMOLISSEMENT. V. S'amollir.

AMOME. Fruit d'un arbre *A.* حاما

AMONCELER. Entasser *A.* رکم - تنضید - تکوید - تکویم *P.* کومه‌لتمک - استف ایتمک - بیغمق *T.* برتهیدن || Amonceler des herbes اکین دمتلرینی بیغمق Amonceler plusieurs choses les unes sur les autres برقاچ شیٔ بری بری اوزرینه

عشق céleste عشق الهی divin عشق نو پیدا ـ حادث الظهور
شهوانی sensuel جسمانی charnel دنیوی terrestre اخروی
علاقهٔ filial علاقهٔ پدر ـ علاقهٔ paternel ابوّت علاقهٔ conjugal زوجیّت
Avoir de تعشّق طرفین mutuel علاقهٔ ولدیّه ـ علاقهٔ بنوّت
l'amour قلبه اشراب عشق Inspirer de l'amour عاشق اولمق
هوای عشق وهوا Être transporté d'amour ومحبّت ایتمک
آتش عشق ایله پر Brûler d'amour ایله دل شیفته اولمق
دل خستهٔ عشق وهوا اولمق Languir d'amour سوز وگداز اولمق

Amour - propre, signifie dans le sens philosophique, le sentiment d'amour que chacun a pour soi *A.* اعتزاز النفس *P.* خویشتن پروری *T.* کندوبی عزیز طوتمه Dans le sens ordinaire, Il se prend pour ce même sentiment en mauvaise part, et signifie, l'opinion trop avantageuse qu'un homme a de lui-même *A.* عجب النفس *P.* خود پسندی *T.* کندوبی بکنمه || Cet homme a bien de l'amour - propre عجب نفسی غالب
Il y a bien de عجب نفس ایله مجبول بر آدمدر ـ بر آمدر
l'amour - propre dans cette prétention, dans ce langage بو ادّعاده
وبو کلامده خودپسندلک آثاری نمودار در

Amour de soi. L'attachement de chacun à son existence et à son bien - être *A.* حبّ النفس *P.* خود پرستی *T.* کندوبی || L'amour de soi a été donné à chacun pour veiller à sa conservation حبّ نفس قلب انسانده آنک ایچون ودیعه سومه
هر کس ـ قلندیکه دائما کندو حفظ ووقایه‌سنه اهتمام ایلیه
محافظهٔ نفسنه اختیار غفلت ایتمامک ایچون طبیعت
بنی آدمده حبّ نفس خصلتی من طرف الخالق ایداع
واحسان اولندی

On dit, Amour de bienveillance حبّ خیر واحسان Amour de charité حبّ حسنات ومبرّات Amour de concupiscence هوای نفع وفائده Amour d'intérêt هوای شبق وغلمت L'amour de Dieu عشق الهی L'amour du prochain حبّ قرین L'amour de la liberté حبّ خود سری وازادگی L'amour de la patrie et en proverbe *A.* حبّ وطن ـ غیرت وطن حبّ وطن من الایمان L'amour de la gloire حبّ نام وشان L'amour des richesses حبّ مال L'amour des plaisirs هوای لذایذ ومشتهیات L'amour des pères مهر ومحبّت پدر L'amour des peuples عباد اللهک رغبت ومحبّتی

On dit proverb., Tout par amour et rien par force, pour marquer, qu'on réussit toujours plus par la voie de douceur que

وشان اطماع نفسنه سبب اولمشدر

Amortir. Rendre moins ardent, moins violent *A.* اخماد ـ تسکین *P.* سست کردن *T.* بصدرمق || Ce feu est trop grand, il faut y jeter de l'eau pour l'amortir بو آتشک شدّتی غالب اولمغله القای ما ایله تسکین واخماد اولنمغه محتاجدر
Amortir le feu d'un érysipèle avec de l'oxycrat شیرپنچه‌نک التهابنی سرکه ایله تسکین ایتمک
Et faire perdre de la force *A.* کسر القوّة ـ تعدیل ـ تفتیر *P.* زور شکستن *T.* قوّتی قیرمق || Il reçut un coup de pistolet de fort près, mais son buffle amortit un peu le coup طپانچه‌نک قورشونی غایت قریب محلّدن اوزرینه اصابت ایتمشیکن کیبدیکی دری کسوه‌سی ضربه‌نک قوّتنی تفتیر وتعدیل
Le coup s'amortit ضربه کسب کسر وفتور ایلدی
Faire amortir des herbes dans de l'eau bouillante قینار صو کسر وتفتیر ـ ایچنده نباتاتک شدّتنی تعدیل ایتمک
Ces couleurs sont un peu trop vives et trop dures, il faut les amortir par d'autres plus douces ایتمک بو الوان زیاده‌سیله لامع ودرخشان وبغایت غلیظ وخشین اولمغله یانلرنده
Les temps amortit les couleurs دیگر گونه الوان ملایمه علاوه‌سیله تعدیله محتاجدر ـ On dit figur., Amortir les feux, les ardeurs de la jeunesse, les passions, pour dire, les rendre moins vives مرور ایّام الوانی تفتیر ایدر آتش تیز خیز شبابی اخماد واطفا ایتمک ولهیب تند وتیز نفسی رهین خمود وسکونت قلمق

Amortir, signifie aussi, éteindre une dette *A.* اهلاک الدین *P.* بورجی دوکتمک *T.* وامرا بر طرف کردن

Amortissement. L'action d'amortir une dette *A.* استهلاک *P.* بورجی دوکتمه *T.* بر طرفسازیٔ وام الدین || Caisse d'amortissement استهلاک دیونه مخصوص اموال خزینه‌سی

Il signifie en Architecture, ce qui termine le comble d'un bâtiment *A.* تاج *P.* کلاه *T.* تاقیه || On a mis pour amortissement à ce pavillon un vase de fleurs بو قصرک دپه‌سنده تاج اولمق اوزره بر قطعه جیچک ساقیسی وضع وتعبیه اولندی

Amour. Sentiment par lequel le coeur est attaché à un objet *A.* عشق ـ محبّت ـ هوا *P.* دل شیفتگی ـ علاقهٔ درون *T.* سوکی || Amour extrême عشق مفرط ardent عشق دلسوز ـ عشق با honnête عشق شدید violent عشق پر سوز وگداز légitime عشق حلال naissant عشق با عفاف ـ صلاح

par toute autre زور ایله بر شیٔ حاصل اولمز امّا طاتلولق ایله هر شیٔ اولور بتر

On dit, Pour l'amour de Dieu, pour dire, dans la vue de plaire à Dieu *A.* فی سبیل الله ـ حسبةً لله ـ لوجه‌الله Pour l'amour de quelqu'un *T.* فلانه محبّةً

En parlant des femelles des animaux, on dit, qu'elles sont en amour, pour dire, qu'elles sont en chaleur *A.* مستحرم ـ یالقمده اولمق *T.* گرفتار حِرمت شدن *P.* فی حال الحِرمة

s'AMOURACHER. Prendre une passion folle *A.* تعشّق ـ هیمان ـ دلبستهٔ عشق ومحبّت شدن ـ گرفتار عشق شدن *P.* عاشق اولمق ـ کوکل باغلمق *T.* شیفتهٔ عشق وهوا شدن اسیر عشق اولمق ـ

AMOUREUSEMENT. Avec amour *A.* علی وجه التعشّق ـ متعشّقاً سوکی ایله *T.* عاشقانه *P.* || Regarder amoureusement عاشقانه عطف لحاظهٔ عشق ومحبّت ایتمک ـ عطف نظر ایتمک

AMOUREUX. Qui éprouve de l'amour pour une personne de l'autre sexe *A.* عاشق pl. عشّاق *P.* ـ افتاده ـ دلدادهٔ عشق سوکی‌یه اوغرامش *T.* گرفتار دام عشق ومحبّت || Être amoureux عاشق شیدا Éperdument amoureux عاشق اولمق بالشعف والیهمان دلداده‌ء عشق ومحبّت اولمق ـ اولمق هایم وافتاده اولمق ـ

Il signifie aussi, enclin à l'amour *A.* مغرم الی العشق *P.* سوکی‌یه دوشکون *T.* هوسکار عشق || Il est d'un tempérament amoureux ـ بالطبع مغرم عشق وهوا در Et qui a une grande passion pour quelque chose || Être amoureux de la gloire عاشق مغرم شان واقبال اولمق ـ نام وشان اولمق Il est amoureux de la Peinture فنّ تصویرک عاشقیدر Il est amoureux de ses ouvrages مفتونیدر ـ کندو تألیفاتنک عاشقیدر

AMOVIBILITÉ. Qualité de ce qui est amovible *A.* قابلیّت عزل قبول ایتمه *T.* عزلپذیرایی *P.* || L'amovibilité de cette charge en diminue bien le prix بو منصبک قابلیّت عزلی کیفیّتی تنزّل قدر وقیمتنی موجبدر

AMOVIBLE. Qui peut être destitué à volonté *A.* قابل العزل دکشدرمه ـ عزل قبول ایدر *T.* عزلپذیرا *P.* ممکن المعزولیّة ـ عزل وتبدیل قبول ایدر بر خدمت || Emploi amovible قبول ایدر

AMPHIBIE. Qui vit sur la terre, et dans l'eau *A.* عایش فی البرّ والما *P.* خاکی وآبی *T.* || هم قره‌ده وهم صوده یشار Les castors, les crocodiles, les rats d'eau sont des animaux amphibies کلب الما وتمساح وفارة الما عایش فی البر والما هم قره‌ده وهم صوده یشار حیوانلر در ـ اولان حیوانات‌دندر

AMPHIBOLOGIE. Double sens que présente une phrase mal construite *A.* ایهام الکلام ـ اشتباه الکلام *P.* سخن مشتبه ـ شبهه‌لو سوز *T.* گمان آلود || Cet homme ne parle que par amphibologie دائما ـ بو آدم اشتباه کلام ایله نطق وتکلّم ایدر کلام مشتبه ایله تعبیر مرام ایدر

AMPHIBOLOGIQUE. Ambigu, à double sens *A.* مبهم ـ مشتبه جواب *A.* شبهه‌لو *T.* گمان آلود || Réponse amphibologique مبهم ومشتبه

AMPHIBOLOGIQUEMENT. D'une manière amphibologique *A.* علی وجه الابهام والاشتباه ـ مبهماً ـ مشتبهاً *P.* گمان آمیزانه شبهه‌لو اوله‌رق *T.*

AMPHIGOURI. Discours dont les mots ne présentent que des idées sans ordre *A.* کلام عدیم الارتباط *P.* سخن نا در برابر قاریشق سوز *T.*

AMPHITHÉÂTRE. Lieu élevé par degrés d'où les spectateurs voient plus commodément *A.* مصطبة ذات الطبقات *P.* نشیمن قدمه‌لو سدّ ـ قدمه‌لو صفّه *T.* توی بر توی

AMPLE. Étendu en longueur et en largeur *A.* واسع ـ وسیع گور ـ بول ـ ککیش *T.* پهن ودراز ـ فراخ *P.* فسیح ـ الانحا || Ample étendue مسافهٔ وسیعة الاطراف ـ مسافهٔ فسیحة الانحا Ce rideau est bien ample بو پرده خیلیجه ککیش بر مسافه ـ بولدر ـ واسعدر

Il se dit figur. de plusieurs choses par rapport à leur étendue طعام *A.* مطوّل ـ مفصّل *P.* دراز *T.* اوزون || Ample repas مفصّل ومشروح بر مقاله Ample discours مفصّل Ample récit مادّة واسعه Ample matière حکایت مفصّله Un ample traité مفصّل ومشروح بر قطعه عهدنامه Ample pouvoir رخصت واسعه Permission bien amble امتیازات واسعه Privilèges bien amples

AMPLEMENT. D'une manière ample *A.* علی وجه التفصیل ـ مفصّلاً زیاده سیله ـ بول بول *T.* با فراخی *P.* مع زیادةٍ ـ || Je lui ai écrit amplement فلانه تفصیل اوزره یازدم Il m'a amplement satisfait بنی زیاده‌سیله تطییب ایلدی

AMPLEUR. Étendue de ce qui est ample *A.* وسعت ـ فسحت ککیشلق ـ بوللق *T.* فراخی *P.*

AMPLIATION. Terme de finance, Le double d'une quittance ou

d'un autre acte *A.* نسخة ثانية || Registre des ampliations نسخ
نسخ ثانیه‌یی مشتمل اولان دفتر ـ ثانیه دفتری

On appelle, Lettres d'ampliation, des lettres en Chancellerie, pour expliquer les moyens qu'on avait omis dans une requête *T.* تفصیلی خاوی اوراق

AMPLIFICATEUR. Celui qni amplifie. Il ne se dit qu'en mauvaise part *A.* مطنب الكلام *P.* بسخن شاخ وبرگ دهنده
T. سوزی باللندریجی

AMPLIFICATION. Discours par lequel on étend un sujet *A.* تزليف الكلام ـ استبحار الكلام *P.* افزایش سخن *T.* سوز
آرتوقلغی

AMPLIFIER. Étendre par le discours *A.* استبحار ـ تفصیل ـ
تطویل ـ توسیع *P.* افزودن *T.* آرتورمق || Il amplifie toujours les choses نقل ایلدیکی احوالی دائما توسیع ایدر Il amplifie tout ce qu'il dit هر کلامنی توسیع وتطویل ایدر

AMPOULE. Fiole. *A.* كراز pl. كرزان *P.* صراخی *T.* شیشه
Il se dit aussi, de ces petites enflures qui se font sur la peau, et qui sont pleines d'eau *A.* مجاله pl. مجال

AMPOULÉ. Enflé. Il ne se dit qu'au figuré en parlant du style *A.* مصطلح

AMPUTATION. Terme de Chirurgie. Retranchement d'un membre *A.* انقطاع العضو ـ استطنان العضو *P.* بریدگی عضو
T. عضوی کسمه || Il n'a été sauvé que par l'amputation de son bras قولی کسلمدکچه قورتارلمق ممکن اولدمدی

AMPUTER. Retrancher un membre *A.* قطع ـ اطنان العضو
T. عضو کسمك *P.* العضو بریدن

Amputé. *A.* مقطوع العضو ـ مطنون العضو *P.* بریده عضو
T. عضوی کسلمش

AMULETTE. Figure ou caractère qu'on porte sur soi, en y attachant une confiance superstitieuse *A.* تعویذ pl. تعاویذ ـ
حمایل ـ نسخه *T.* بازو بند *P.* حرز

AMURER. Bander les cordages *A.* مطّ الارسان السفینه *P.*
کمی هلاطلرینی کرمك *T.* ریسمان کشتیرا سخت کشیدن

AMUSANT. Qui amuse *A.* ملهی القلب ـ ملهی الذهن *P.*
T. اکلندریجی ـ ذوقلی || C'est un esprit amusant صفابخش ـ دلگشا C'est la personne du monde la plus amusante ملهی برمزاجدر ـ الهای قلب ایدر برمزاجدر
جهانده بونك قدر بونك قدر صفابخش ـ الهای درون ایدر آدم یوقدر

Un livre fort amusant بغایت الهای ذهن ودلگشا آدم یوقدر
کوکل اکلندریجی کتاب ـ پك ذوقلی بر کتاب ـ ایدر کتاب

AMUSEMEMT. Ce qui amuse *A.* علاله *A.* وسیلة الالهاء القلب
کوکل اکلنجه سی ـ اکلنجه *T.* صفای درون ـ گشایش دل *P.*
حلاوتبخش درون اولدجق علالهٔ لطیفه || Amusement doux
ـ صفای درونی لاغوته سیدر Son luth fait son amusement
وسیلهٔ قلبی چالدیغی لاغوته در

Il signifie aussi, tromperie *A.* مماسحه *P.* سخن خوش آمدی
T. آلدادیجی سوز || Tout ce que vous me dites là, n'est qu'un amusement هب ـ دیدیکك کلام محض مماسحه‌دن عبارتدر
کلام خوش آمدی قبیلندندر

AMUSER. Arrêter inutilement, faire perdre le temps *A.* الهاء
آویدوب اکلندرمك *T.* از کار باز کشیدن *P.* اشغال ـ تعلیل ـ
|| Si vous amusez cet ouvrier, il ne pourra finir aujourd'hui son ouvrage بو عمله‌یی تعلیل والهاء ایده‌جك اولور ایسه‌ك
اشغال ایده‌جك ـ ایشنی بو کون بتره‌میه‌جکی ظاهر در
آویدوب اکلندره‌جك اولور ایسه‌ك ـ اولور ایسه‌ك

Il signifie aussi, détourner l'attention de quelqu'un des choses qu'on veut l'empêcher de voir ou de prévoir *A.* اغفال *P.*
آویدوب اویالندرمق *T.* بخواب غفلت آوردن || Amuser les ennemis دشمنی اغفال ایتمك

Et divertir par des choses agréables *A.* تنشیط ـ تفریج القلب
P. صفا بخشیدن *T.* اکلندرمك || C'est un homme qui a l'art d'amuser agréablement tous ceux qui le vont voir زیارتنه واراندلرك بالحسن واللطافه تفریج قلوبلری فنّی بیلور Amuser les enfans چوجقلری آوتمق ـ تهدین صبیان ایتمك

Et repaître de vaines espérances *A.* تمسیح ـ تعلیل بعسی
ـ آویدوب آلداتمق *T.* با بوك ومکر گذرانیدن *P.* ولعلّ
عسی ولعلّ ایله اکلندرمك || Il vous amuse pour vous tromper سنی تخدیع ایتمك اراده‌سنه مبنی مماسحه ایله
فلانی کلام خوش Il l'amuse de belles paroles معامله ایدر
آمدی ایله تمسیح ایدر

S'amuser. S'occuper par simple divertissement *A.* تفرّج
التها ـ تلهّی *P.* تلهّی ـ صفا پذیرفتن *T.* اکلنمك ـ ذوق ایتمك

AMUSETTE. Petit amusement *A.* الهیّه pl. ملاهی ـ ملعبه pl.
T. اویونجق || Les poupées sont des amusettes d'enfant قوقله ملاعب صبیاندندر *P.* بازیچه ملاعب

AMYGDALE. Les glandes qui sont aux deux côtés de la gorge

dans la luette *A.* لوزتان *P.* بادامان || Avoir les amygdales enflées لوزتانه شیش پیدا اولمق

AMYGDALOÏDE. Pierre qui ressemble à une amande *A.* حجر بادمی طاش *T.* سنگ بادامی *P.* لوزیّ الشکل

AMYRIS. V. Balsamier

AN. Espace de temps composé de douze mois *A.* اعوام pl. عام *T.* یيل *P.* سال pl. احوال حول - سنين pl. سنه - L'an commencé بدا اولنمش سنه Après un an entier بر سنهٔ Après un an révolu بر سنهٔ کاملهٔ ختامندنصکره L'an étant expiré سنه منقضی اولدقده Le premier jour de Janvier est le premier jour de l'an کانون ثانینک ابتداسی رأس سنه در

AN BISSEXTIL. Celui où l'on compte un jour de plus *A.* سنة کبیسة *P.* سال کبیسا *T.* کبیسا یيلی

On dit, L'an du monde, c'est-à-dire, de la création du monde *A.* تاریخ خلقة العالم *P.* تاریخ آفرینش *T.* یرادلش سنه‌سی Et l'an de grâce, l'an du salut, l'an de l'incarnation, pour dire, l'an de la naissance de Jésus-Christ تاریخ میلاد حضرت عیسی - Bon an, mal an. Formule qui signifie, compensation faite des mauvaises années avec les bonnes *A.* لدی تقدیر السنة القحط والخصب *P.* سال نیکو بسال بد حساب کرده *T.* قیتلق سنه‌سیله بوللق سنه‌سی بری بری اوزرینه حساب اولنه‌رق || Bon an, mal an, ce pré lui rapporte tant de foin فلان مرعا قوراق سنه‌سیله برکت سنه‌سی بری بری اوزرینه لدی الحساب بهر سنه شو مقدار گیاه محصول ویرر - Par an. Chaque année *A.* بهر سنه *P.* سنویّ *T.* بهر سال || Sa terre lui rapporte tant par an چفتلکی سنوی شو مقدار محصول ویرر

ANACARDE. Espèce de fruit *A.* تمر القهم - بلاذر *P.* بلادور *T.* بلادر انقردیا -

ANACHORÈTE. Ermite qui vit seul dans un désert *A.* زاهد *P.* تارک ما سوا - تارک الدنیا - مفرّدین pl. مفرّد - مرابط *T.* دنیابی براقوب خانه فروش - عزلتگزین - وحدتگزین || Les anachorètes de la Thébaïde صعید مزاهدین - مصرده اتّخاذ مکان ایتمش زهّاد مرابطین عزلتگزین

ANACHRONISME. Faute contre la chronologie *A.* سهو التاریخ *P.* خطاء التاریخ - *T.* خطای سال تاریخ - یيل یاکلشلغی

یاکلمه‌سی

ANAGALLIS. V. Mouron.

ANAGRAMME. Transposition des lettres d'un mot *A.* تحریف جناس بالتحریف - جناس محرّف -

ANAGYRIS, ou Bois Puant. Espèce d'arbre *A.* خرنوب الخنازیر *T.* قاطر قویرغی - طوکز تیکنی

ANALECTES. Fragmens choisis d'un auteur *A.* pl. منتخبات *P.* سچلمش قطعه‌لر *T.* قطعهای بر گزیده

ANALEPTIQUE. L'art de conserver la santé. *A.* علم الحفظ *T.* علم صحّتداری - علم تن پروری *P.* وجود صاغلغنی کوزتمنک فنی

Il se dit aussi, d'un remède qui fortifie *A.* مقوّیات pl. مقوّی *P.* توانایی افزا *T.* قوّتلندریجی - کوج کتوریجی

ANALISE. La réduction, la résolution d'un corps dans ses principes *A.* تمییز الاجزاء الاصلیّه - انحلال - حلّ *P.* از هم جدا *T.* سازیٔ جزهای اصلی سچوب برلرندن اصل جزلری بری بری بر نباتک اجزاء اصلیّه‌سنی || Faire l'analise d'une plante ایرمه بر شیٔک اجزاء اصلیّه‌سنی Analise chimique حلّ وتمییز ایتمک صنعت کیمیا ایله تمییز ایتمک

Faire l'analise d'un discours. C'est le réduire dans ses parties principales *A.* استکشاف الاصول - استخراج الاصول الکلام الکلام

ANALISE. En termes de Mathématiques. C'est l'art de résoudre les problèmes *A.* حلّ المسائل || Être versé dans l'analise فنّ حلّ المسائل ریاضیّده وقوف تامّ ایله عالم اولمق

En Logique. C'est la méthode de résolution qui remonte des conséquences aux principes *A.* حلّ القضیّة من الملازمات الی اصولها

ANALISER. Faire l'analise. Il se dit principalement des productions de l'esprit *A.* تحلیل - حلّ - کشف *P.* وا کردن *T.* آچمق || Analiser un discours, un raisonnement کلامی وبرهانی حلّ وکشف ایتمک

ANALISÉ. *A.* منحلّ *P.* وا کرده *T.* آچلمش

ANALISTE. Qui est versé dans les analises mathématiques *A.* کشّاف المسائل الریاضیّه - حلّال المسائل الریاضیّه

ANALITIQUE. Qui tient de l'analise *A.* متعلّق الی التحلیل

ANALITIQUEMENT. Par analise *A.* علی طریق التحلیل

ANALOGIE. Rapport, proportion *A.* قیاس pl. قیاسات || Il y a la même analogie de deux à trois que de six à neuf ایکی

ایله اوچ بیننده اولان قیاس التی ایله طقوز میانده اولان قیاسک عینیدر La solution de ce problème dépend de plusieurs analogies بو مطلبک حلی قیاسات عدیده‌یه متوقفدر

Il se dit en Philosophie, des rapports plus ou moins éloignés A. نسبت ‖ L'analogie du fer avec l'aimant حدید ایله حجر مقناطیس بیننده اولان نسبت La partie basse d'une montagne s'appelle Le pied de la montagne, par analogie avec le pied de l'homme جبلک سمت اسفلنه قدم اطلاقی اعضای آدمده اولان قدمه نسبت ایله در Raisonner par analogie قواعد نسبت اوزره سرد دلیل ایتمک Faible analogie بادئ نظرده وضوحی درکار Analogie frappante نسبت واهیه اولان نسبت

Il se dit en parlant d'Histoire et en Morale A. مناسبت P. موافقت - T. اویغونلق ‖ Il y a entre ces deux récits des analogies de temps et de circonstances, qui font croire que c'est le même fait diversement raconté بو ایکی روایتده مناسبت اوقات واحوال درکار ایدوکنه نظراً مادّه هب بر انجق علی الاختلاف نقل وحکایت اولندیغی ظنّ اولنور Ces deux hommes sont liés par analogie de leur caractère et de leurs goûts بو ایکی کشی بیننده موافقت امزجه وطباع تقریبیله رابطهٔ الفت باقی وبر قراردر

ANALOGIQUEMENT. Par analogie A. علی طریق القیاس - بالمناسبة - علی طریق النسبة - بالمقایسة ‖ Le mot de pied se dit analogiquement du bas d'une montagne لفظ قدم علی طریق النسبه ذیل جبل معناسنه مصروفدر

ANALOGUE. Qui a de l'analogie avec un autre A. متناسب P. یکسان T. اویغون ‖ Le pied de l'homme et le pied d'une montagne sont des termes analogues قدم انسان ایله قدم جبل Ce terme n'a point d'analogue en Français الفاظ متناسبه قبیلندندر بو لفظک فرانسز لساننده متنا سبی یوقدر

ANALYSE, ANALYSER. V. Analise, Analiser.

ANARCHIE. État sans chef et sans aucune sorte de gouvernement A. معدومیّت الریاسة - انفساخ السیاسة والحکومة - فترت T. نا بودئ حکومت - نا بودئ حکمرانی P. شغور - وباش یوقلغی ‖ La démocratie pure dégénère facilement en anarchie ناسک حکومت جمهوریّهٔ مطلقه‌سی سهولت ایله سهولت ایله انفساخ شیرازهٔ - حال فترته مستحیل اولور صورت شغور وفترتی - سیاست صورتنی کسب ایدر کسب ایدر

ANARCHIQUE. Qui tient de l'anarchie A. معدوم الحکومة - T. باشسز ضابطسز ‖ Un État anarchique بی نظام حکمرانی P. شاغر ضابط وحکومتدن - معدوم الحکومة بر ملک خالی بر مملکت شاغره

ANARCHISTE. Partisan de l'anarchie A. ارباب pl. اهل الفترة P. هوادار فترت T. ضابطسزلک طرفداری ‖ Des principes anarchistes ارباب فترت اصولی

ANASARQUE. Enflure oedémateuse de toute l'habitude du corps A. استقساء لحمی

ANASTOMOSE. Abouchement d'une veine dans une autre A. بهم P. ملاقاة الافواه العرقین - تلاقی الافواه العرقین ایکی طمر آغزلرینک بری T. پیوستگی دهانهٔ دو رک برینه قاتشمه‌سی ‖ Les anastomoses servent à la circulation du sang افواه عروقک احد هما آخره تلاقیسی دوران دمه مدار اولور

s'ANASTOMOSER. Terme d'Anatomie. Se joindre par les extrémités. Il ne se dit que des vaisseaux A. تلاقی الافواه العرقین P. بهم پیوستن T. دهانهٔ دو رک برینه قاتشمق

ANATHÉMATISER. Frapper d'anathème A. لعن P. نفریدن T. لعنتلمک ‖ Anathématiser les hérétiques نفرین کردن - ارباب رفض وبدعته لعن ونفرین ایتمک

ANATHÉMATISÉ. A. مظهر اللعنة - مقذّف باللعنة P. دوچار لعنتلنمش T. نفرین

ANATHÈME. Excommunication avec exécration A. لعنت P. بر کمسنه‌نک ‖ Lancer anathème بسور - نفرین لعنتلمه P. علیهنه قذف لعن ونفرین ایتمک Prononcer anathème نشر Fulminer anathème اصدار حکم لعنت ایتمک مناشیر لعن ونفرین ایتمک

Il se dit aussi des personnes, et alors il signifie, excommunié A. ملعون - لعین P. نفرین زده T. لعنتلو

ANATOMIE. Dissection du corps d'un animal A. تشریح ‖ Faire l'anatomie du corps humain بدن انسانک تشریحنی ایتمک Faire l'anatomie de l'oeil, du cerveau عینک ودماغک تشریحنی ایتمک - Il se dit aussi, de l'art de disséquer un corps d'animal A. فنّ التشریح

On dit ausssi, Faire l'anatomie d'une plante, pour dire, la

disséquer, afin d'examiner de quelles parties elle est composée T. بر نباتك اجزاسنى حلّ وتشريح ايتمك — Il se dit figur. de toute sorte de discussion particulière et exacte de quelque sujet que ce soit A. حلّ وشرح || Faire l'anatomie d'un discours, d'un livre برمقاله‌يى ويا كتابى حلّ وشرح ايتمك

ANATOMIQUE. Qui appartient à l'anatomie A. تشريحىّ || Observations anatomiques ملاحظات تشريحيّة Sujet anatomique مادهٔ تشريحيّه

On appelle, Théâtre anatomique, un lieu destiné pour y faire l'anatomie A. دار التشريح P. تشريحگاه T. تشريح يرى

ANATOMIQUEMENT. Suivant les règles de l'Anatomie A. حسب القواعد التشريح

ANATOMISER. Faire l'anatomie A. كشف وتشريح || Anatomiser un corps بر بدنك كشف وتشريحنه ابتدار ايتمك

ANATOMISTE. Qui est versé dans l'Anatomie A. اهل التشريح pl. ارباب التشريح || Cet homme-là n'est pas anatomiste فلان كشى ارباب تشريحدن دكلدر

ANCÊTRES. Les aïeux A. اصول وآبا - آبا واجداد - اجداد P. نياگان T. آتا وددەلر - ددەلر || Dégénérer de la vertu de ses ancêtres آبا واجداديندك متخلّق اولمش اولدقلرى Le tombeau de ses ancêtres صفت فضيلتدن تغيير طبيعت ايتمك Tous ses ancêtres se sont rendus recommandables آبا واجداديندك مرقدى ممتاز آبا واجداديندك جملەسى الاقران اولمش ذواتدندر

Il se dit aussi, de tous ceux qui nous ont devancés, encore que nous ne soyons pas de leur race A. اسلاف P. گذشتگان T. كچمشلر || Nos ancêtres nous ont laissé de beaux exemples اسلافمزدن موجب عبرت اولەجق آثار خيريّه بزه ميراث قالمشدر

ANCHE. Petit tuyau, par lequel on souffle dans les hautbois A. قصبة البوق P. نای سرغين T. زورنا بوريسى

Et un petit conduit par lequel la farine coule dans la huche du moulin A. مثعب الطحن P. گنك آسيا P. دكرمان لولەسى

ANCHILOPS. Tumeur de l'oeil qui dégénére en abcès A. قرحه Quand cet abcès s'ouvre, il prend le nom d'Égilops. V. ce mot.

ANCHOIS. Petit poisson de mer A. سمكهٔ P. ماهى ريز T. خمسى بالغى

ANCIEN. Qui est depuis long temps A. قديم P. ديرين - T. جوقدنكى - اسكى P. پيشين - ديرينه || C'est une ancienne coutume بر دأب ديرينەدر - بر عادت قديمه در Loi fort ancienne بناى قديم بغايت قديم بر قانون Bâtiment ancien سندات قديمه Anciens titres بناى پيشين - Ancien monument - بر اثر قديم - قديمدن قالمش بر يادكار — On le dit aussi par opposition à Nouveau et à Moderne || L'ancien et le nouveau Testament عهد قديم وجديد L'ancienne et la nouvelle Rome رومیّهٔ قديمه وجديده L'ancienne Grèce et la Grèce moderne يونان قديم وحادث

Il se dit aussi, des personnes qui ne sont plus en charge A. سابق pl. سابقين || L'ancien évêque d'une telle ville فلان بلدەنك پسقپوس سابقى

ANCIENS. Ceux qui ont vécu en des siècles fort éloignés de nous A. متقدّمين - قدما P. پيشينان T. اسكيلر || Un ancien disait قدمادن برينك قوليدر - قدمادن برى ديير ايديكه Il appuie son opinion de l'autorité d'un ancien رأيىنى قدمادن برينك كلامندن استشهاد ايله تأييد ايدر Les anciens avaient coutume de... عند القدما عادت ايديكه Les ouvrages des anciens آثار قدما - تأليفات قدما Les anciens ont porté les arts et les sciences bien loin متقدّمين علوم وفنونى قصاراى مراتب كماله ابلاغ ايتمشلر در

ANCIEN, est aussi un terme de dignité A. شيخ pl. شيوخ - T. احتيار - قوجه باشى P. پير P. مشايخ || Les anciens du peuple d'Israel قوم اسرائيلك مشايخ واحتيارلرى

Il signifie aussi, celui qui a été reçu dans une charge avant un autre A. اقدم P. پيشتربن T. اسكى || Il est votre ancien dans la Chambre, quoique plus jeune سنّ جهتيله سندن احدث ايكن قلمده سنك اقدمكدر Tous les anciens de la compagnie furent de cet avis فلان طايفدنك بالجمله اسكيلرى C'est au plus ancien en charge à porter la parole بو رأيده ايديلر آغاز كلام رتبه ومنصب جهتيله اسكى اولانه دوشر

ANCIENNEMENT. Autrefois A. فى زمان الماضى - قديمًا - عهد قديمده T. در ايّام گذشته - در هنگام پيشين P. - اسكى زمانده - ازمان سالفده - قديم الايّامده - سلفده كچمش زمانلرده || Anciennement on vivait d'une autre manière قديمده بشقه وجهله كچينورلر ايدى

ANCIENNETÉ. Qualité de ce qui est ancien A. قدم الزمان - قدم P. پيشينى وقت - پيشينى T. وقت اسكيلكى || Des choses

مکه صمانی - آیریغی

ÂNE. Bête de somme qui a de fort grandes oreilles *A.* حمار - اشک *T.* دراز گوش - خر *P.* اباعیر *pl.* بعیر - حمور *pl.* نهیق - نهیق ایدن مرکب || Un âne qui brait مرکب اعیار *pl.* عیر *A.* Âne sauvage آکیرن اشک - زن اولان خر یبان اشکی *T.* خر دشتی *P.* حمار الوحش - ناعل - Âne domestique حمارک سمری Le bât d'un âne حمار اهلی Bâter un âne خر سوار Aller sur un âne مرکبه سمر اورمق - Figur. Un حماره راکباً رهیما اولمق - اولهرق روان اولمق ignorant qui ne sait point les choses qu'il doit savoir *A.* حمار اشک *T.* خر هیچندان *P.* محض

ANÉANTIR. Réduire au néant *A.* اعادة الی العدم - اعدام یوق ایتمک *T.* نا بود کردن *P.* || Dieu n'a qu'à retirer sa main, pour anéantir toutes ses créatures باری تعالی حضرتلری جمیع مخلوقاتک اعدامنی مراد ایده‌جک اولور ایسه اوزرلرندن کف ید - اوزرلرندن ید اعانتنی سلب ایدر حمایت ایدر

Et détruire absolument *A.* محو - امحا - ازالة - افنا *P.* مضمحل یوق *T.* تباه کردن - هیچ کردن - نا بدید کردن - کردن || Il n'y a pas de fortune si élevée, qu'un revers ne puisse anéantir وجودی قالدرمق - ایتمک مرتبهٔ اقبال هر نقدر عالی اولسه بیله بر کونه آفت فلکیه اصابتیله رهین جهانده بر پرتو - اضمحلال اولمق احتمالندن خالی دکلدر اقبال یوقدر که حتی دستبرد روزگار نا سازکار ایله رهین محو وفنا اولمیه Les barbares ont anéanti l'Empire Romain - اقوام وحشیه رومیهٔ کبری دولتنی امحا وافنا ایلدیلر صحیفهٔ وجوددن حکّ وامحا ایتدردیلر - وجودینی قالدردیلر Anéantir une coutume - بر عرف وعادتی محو ایتدرمک بر عادتی ازاله - بر عرف وعادتک وجودینی قالدرمق بارگاه جناب On dit, S'anéantir devant Dieu - والغا ایتمک افنای وجود ایتمک - باریده اختیار محویت ایتمک L'Écriture dit: Jésus-Christ s'est anéanti lui-même حضرت عیسی خود بخود معدومیت نفسی ارتکاب ایلدی

S'ANÉANTIR. Devenir presque rien *A.* انعدام - اضمحلال *P.* محو اولمق - هبا اولمق *T.* هیچ گشتن - تباه شدن - تباهیدن - یوق اولمق || Cet homme avait entassé de grands biens, et mis de grandes charges dans sa maison, mais tout cela s'est anéanti فلان کشی اموال وفیره ادّخار وخاندانند مناصب

قدم زمانلری تقربیله سزاوار vénérables par leur ancienneté فلان حرمت اولان شیلر Cela s'est fait de toute ancienneté اوّل زمانده اولمشدر - شیٔ قدیم الایّامده واقع اولمشدر L'ancienneté d'une Maison بر خاندانک قدم زمانی - Il signifie aussi, priorité de réception dans une compagnie || Ils ont rang selon leur ancienneté مرتبه‌لری قدم زمانلریله اعتبار رتبه‌لری جماعته وصوللرینک قدم زمانه قیاس ایله - ایله در فلانک بر طریقته Ancienneté de réception, d'admission دو قدم زمان قبولی - قبول اولندیغی وقتک قدمی

ANCRAGE. Lieu propre pour ancrer *A.* مرسا *pl.* مراسی *P.* قرارگاه کشتی - آرامگاه کشتی *T.* کمی یتاغی || Il y a bon ancrage dans toute cette côte بو ساحلک هر محلّنده بو ساحلک هر محلّی - مناسب مرسای سفاین وار در Droit d'ancrage کمی یتاغی رسمی - حقّ مرسا

ANCRE. Grosse pièce de fer, dont on se sert pour arrêter les vaisseaux *A.* مرسات - انجر *P.* لنگر *T.* دمور || L'anneau, la vergue, le bras d'une ancre لنگرک حلقه‌سی وچیبوغی وقولی La grande ou la maîtresse ancre لنگر کبیر Jeter l'ancre القای لنگر قرار ایتمک Lever l'ancre رفع لنگر قرار ایتمک Se tenir sur l'ancre لنگر اوزرنده طورمق - لنگر اوزرنده توقّف ایتمک

ANCRER. Jeter l'ancre *A.* القاء الانجر *P.* لنگر انداختن *T.* دمور آتمق || Ils trouvèrent que le mouillage était bon là, ils y ancrèrent اول محلّده مرسای مناسب اولدیغنی لدی التحقیق القای لنگر قرار ایتمشلر در - Figur. S'affermir, s'établir dans un emploi *A.* ربط - تمکین الانجر الدوام والبقا ریشه - لنگر انداز قرار گشتن *P.* الارسان الدوام والاستقرار دمور آتمق *T.* || Il cherche à s'ancrer auprès de ce prince بو بکک یانده تمکین لنگر دوام واستقراره سعی Il est ancré dans cette maison بو خانه‌ده ریشه گیر ایدر استقرار در

ANDOUILLE. Boyau de porc, farci d'autres boyaux, ou de la chair du même animal *A.* عصیب الخنزیر *P.* گوشت آکند طوکوز اتی مومباری *T.* خوگ

ANDROGYNE. Hermaphrodite *A.* خنثا *pl.* خناث *P.* نر ماده هم دیشی هم ارکک *T.*

ANDROMÈDE. Constellation de l'hémisphère septentrional *A.* امرأة مسلسلة

ANDROPOGON. Plante *A.* اذخر *P.* خلال مامونی *T.* مکه

جلیله جلیله بر خوردار اولمشیکن بونلرك جمله‌سی هبا ٠ جلیله بر مراد - منثور ودائرهٔ هستیدن دور ومهجور اولمشدر وکامران اولمشیکن بونلرك مجموعی منعدم وتباه اولمشدر محو اولمشدر - بی اثر ونشان اولمشدر -

ANÉANTI. *A.* نا *P.* مضمحل - ممحا - زایل - منعدم - معدوم هیچ گشته - فنا پذیر - تباه شده - تباهیده - نا بدید - نود *T.* محو اولمش - وجودی قالقمش - هبا اولمش - یوق اولمش

ANÉANTISSEMENT. Réduction au néant *A.* انعدام - معدومیّت *P.* محو - تباهی *T.* یوق اولمقلق ‖ L'anéantissement de toutes les créatures dépend de Dieu کافهٔ مخلوقاتك باری - محو وانعدامی باری تعالینك ید قدرتنده در تعالینك ارادهٔ صمدانیه‌سنه منوط اولان احوالدندر

Figur. Destruction d'un Empire, abaissement d'une fortune élevée *A.* زوال - اندراس *P.* برگشتگی حال *T.* یقلمه ‖ Cette famille est tombée dans l'anéantissement بو خاندان دوچار برگشتگی وزوال اولمشدر La chute et l'anéantissement des trois premières monarchies اوّلکی اوچ عدد خاندان سلطنتك انحطاط واندراسی Depuis l'anéantissement de sa fortune, il est tombé dans le dernier mépris قوّت مالیه‌سی رهین زوال اولدیغندن برو حال کمال مذلّته گرفتار اولمشدر

ANECDOTE. Particularité secrète, qui avait été omise par les historiens précédents *A.* خبیئه pl. خبایا - مختبا دقیقهٔ *P.* راز نشکفته - نکتهٔ نا گفته - نکتهٔ پنهان *T.* هنوز یقه‌سی آچلمامش بر سر

ANÉMOMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer la force du vent *A.* میزان الریاح *P.* توازوی باد *T.* یل ترازیسی

ANÉMONE. Plante *A.* شقایق النعمان *P.* گل بی فرمان *T.* لالهٔ کوهی - لالهٔ دشتی - ‖ Anémone double کلنجك چیچکی simple قات یالن قات قاتمر یبانی کلنجك چیچکی کلنجك چیچکی

ÂNERIE. Grande ignorance de ce qu'on devait savoir *A.* حماریّت *P.* خری *T.* اشکلك ‖ Tout ce livre est plein d'ânerie بو کتاب سر تا پا حماریّتدن عبارتدر

ÂNESSE. La femelle de l'âne *A.* اتان pl. اتن - حماره pl حمایر *P.* خرماده *T.* قانجق اشك - دیشی اشك

ANET. Plante *A.* شبّت *P.* شوید - شویت *T.* دره اوتی ‖ Huile d'anet دره اوتی یاغی - روغن شویت

ANÉVRISME. Terme de Médecine. Tumeur causée par la dilatation d'une artère *A.* نتوّ الشریان *P.* برجستگیٔ رك *T.* طمر قبارمسی - طمر طومالمسی

ANFRACTUEUX. Plein de détours et d'inégalités *A.* منعرج - اکری بوکری *T.* نا هموار - کج ومج *P.* کثیر الانعراج طولمبه‌سی چوق

ANFRACTUOSITÉ. Détours et inégalités *A.* انعراج pl. انعراجات طولمبه‌لق - اکری بوکریلك *T.* ناهمواری *P.*

En Anatomie, éminences ou cavités inégales dans la surface des os *A.* حنو pl. احنا *P.* نا در برابری *T.* بوکریلك

ANGE. Créature purement spirituelle *A.* جنّ pl. اجنّه - جانّ اخیار روحانیّوندن - جنّ خیر Bon ange ‖ روحانیّون pl. روحانی - اشرار - جنّ شرّ Mauvais ange ارواح طیّبه‌دن بری - بری Ange de lumière ارواح خبیثه‌دن بری - روحانیّوندن بری Ange de ténèbres ارواح نیّره‌دن بری La chute des anges هبوط اجنّی - Et généralement tous les esprits bienheureux qui composent la hiérarchie celeste *A.* ملك *T.* سروش - فرشته *P.* ملائکه pl. ملك ‖ Les anges environnent le trône de Dieu ملایکهٔ کرام خدمهٔ عرش Les anges sont les ministres des volontés de Dieu بربن ربّ العالمیندر Les neuf choeurs des anges طبقات تسعهٔ ملائکه وفرشتگان Ange tutélaire *A.* حافظ pl. حفظه pl. حافظون Ange gardien *A.* ملك موکّل للحمایة ملك موکّل للمحافظة -

ANGÉLIQUE. Qui appartient à l'ange *A.* ملکیّ *P.* سروشی *T.* ملکره مخصوص ‖ Les esprits angéliques ارواح ملکیّه Les perfections angéliques کمالات ملکیّه - Il se dit figur., pour marquer une qualité excellente ‖ Esprit angélique عقل ملکیّ Une beauté angélique حسن - جمال ملکیّ المثال الصفات Voix angélique صوت ملیح ملکیّ الالحان ملك طلعت Pureté angélique نزاهت ملکیّ الصفت

ANGÉLIQUE. Plante *A.* آنجلیقا *P.* سنبل خطایی *T.* ملك اوتی ‖ L'angélique parfume la bouche, et fortifie l'estomac ملك اوتی تطییب رایحهٔ فم ایدر ومعده‌یه تقویت ویرر

ANGINE. Maladie de la gorge *A.* علت الخناق *P.* درد *T.* بوغاز صیقلمه‌سی خناك

ANGIOLOGIE. La partie de l'Anatomie que traite des vaisseaux *A.* بحث فی احوال الجوایف النفس

ANGIOTOMIE. Dissection des vaisseaux *A.* تشریح الجوایف

النفس

ANGLE. Ouverture de deux lignes qui se rencontrent *A.* زاويه *pl.* زوايا *P.* كوشه *T.* كوشه || Angle droit زاويهٔ قائمه زاويهٔ aigu زاويهٔ منفرجه obtus حادّه زاويهٔ خارجه saillant زاويهٔ داخله rentrant Une figure de plusieurs angles شكل كثير الزوايا Les angles d'un bataillon بر بطاليونك زاويه‌لرى

ANGLEUX. Il se dit des noix dont la substance est tellement renfermée en de certains petits coins, qu'il est difficile de l'en tirer *A.* جوز ملزوز اللبّ *P.* كنك *T.* چتين قوز

ANGOISSE. Grande affliction d'esprit *A.* ضجرت البال ـ *P.* كرب *pl.* كربت *T.* تاسا ـ جگر خورى || Être en angoisse ضجرت باله دوچار اولمق dans d'extrêmes angoisses, dans des angoisses mortelles اقصاى مراتب كربت وانضجاره كرب جانگداز مورثة الهلاكه دوچار اولمق ـ گرفتار اولمق

Poires d'angoisse. On appelle ainsi, certaines poires si revêches au goût, qu'on a peine à les avaler *A.* كمثرى برّىّ *P.* بوغاز بوران آرمودى ـ احلاط *T.* گلوگير

ANGUILLE. Poisson d'eau douce *A.* انقليس ـ جرّى ـ صلور *P.* مار ماهى *T.* يبلان بالغى

ANGULAIRE. Qui a un angle *A.* ذو الزاويه *P.* كوشه‌دار *T.* كوشه‌لو || Figure angulaire شكل ذو زاويه Corps angulaire جرم ذو زاويه

Il se dit aussi, d'une artère qui passe au grand angle de l'oeil *A.* ناظر *P.* رگ چشم *T.* كوز طمرى

ANICROCHE. Difficulté, embarras *A.* معلاق الاشكال *P.* دشوارى *T.* انكل || Il y a quelque anicroche dans cette affaire بو مصلحتده بر انكل وار در

ÂNIER. Celui qui conduit des ânes *A.* سايق الحمور ـ حمّار *P.* اشكجى *T.* خربان

ANIL. Plante *A.* وسمه ـ ورق النيل *P.* گياه نيل *T.* چويد اوتى

ANIMADVERSION. Improbation, correction en paroles seulement *A.* لوم ـ لائمه ـ عتاب ـ مؤاخذه *P.* نكوهش *T.* قنديش || Il a fait une friponnerie qui mérite animadversion سزاوار لوم Ce procédé mérite l'animadversion publique اوله‌جق بر كونه حيله ارتكاب ايلدى بو مثللر حركت مستحقّ لوم وتعييب L'animadversion de la Cour عامّهٔ انامدر دولت طرفندن اولان عتاب ومؤاخذه

ANIMAL. Être animé et sensible *A.* حيوان *pl.* حيوانات *P.* جانور *T.* جانوار || Animal terrestre حيوان برىّ Animal aquatique حيوان آبى ـ حيوان مائى Animal à quatre pieds *A.* درت آياقلو حيوان *T.* حيوان چارپا *P.* مواشى *pl.* ماشيه Dieu a créé tous les animaux جناب خالق الكونين جميع حيواناتى خلق وايجاد ايلدى Traité de la nature des animaux طبايع حيواناتى مشتمل بر قطعه مقاله L'homme est le plus noble des animaux انسان اشرف حيواناتدر

Il signifie aussi, une personne grossière *A.* بهيمه ـ بهيمه كالبهيمه || Celui qui vous a dit cela est un animal بو كلامى سكا سويليان بر جانور بى ادراكدر Ce n'est qu'un animal محض بهيمه‌در

Et qui appartient à l'animal *A.* حيوانىّ *P.* حيوانى *T.* جانورى || Vie animale عيش حيوانى Les facultés animales قواى حيوانيّه La partie animale, et la partie raisonnable جهت حيوانية وجهت عقليّه

On appelle Règne animal, la classe des animaux موالید ثلثه‌دن اولان جنس حيوانات Et en Chimie, Huiles animales, celles qui ont été tirées des animaux *A.* ادهان الحيوانات

Animal, dans le langage de l'Écriture-Sainte, signifie, charnel, sensuel *A.* جسمانىّ

ANIMALCULE. Petit animal qu'on ne peut voir qu'à l'aide du microscope *A.* ذرّة الهامّه *pl.* ذرّات الهوامّ *P.* جانور خرديكك *T.* اوفاجق بوجك || Les animalcules de la semence نطفه‌ده اولان ذرّات هوامّ

ANIMATION. L'union de l'ame au corps *A.* اتّخاذ الروح *P.* جان پذيرى *T.* جانلنمه || L'animation du foetus رحم مادرده دولك جانلنمه‌سى ـ حنينك اتّخاذ روح ايلمسى

ANIMER. Mettre le principe de la vie dans un corps organisé *A.* ايداع الروح الحيوانىّ ـ احيا *P.* جان ـ جان بخشيدن *T.* جانلندرمق || Il y a dans les corps vivants un principe qui les anime اجسام ذوى الارواحده ايداع روح حيوانى ايدر بر مادّهٔ حيات Dieu peut animer les pierres بارى تعالى حضرتلرى موجود در احياى احجاره قادر در ـ طاشلره جان وبرمكه قادر در

On dit, Animer quelqu'un de son esprit, pour dire, faire passer ses idées et ses sentimens dans son coeur *T.* فكر وضميرينى فكرينى آخرك عقلنه اشراب ـ آخر كمسنه‌يه انفاذ ايتمك On dit aussi, Le Zèle de Dieu anime cet homme ايتدرمك

فلان كشی‌یی غیرت الله تشجیع ایدر Il est animé d'un saint Zèle لهیب غیرت الهیّه درونده مشتعل وفروزاندر

Animer, signifie aussi, encourager, exciter. V. ces mots.

Figur. Donner de l'action, de la vivacité *A.* تحریك الی *P.* بكار راندن *T.* جانلندرمق - ایشه یورتدرمك || L'Orateur anime l'action العمل C'est un homme indolent que rien n'anime ذاتنده بغایت قابران - Et donner de la force à un ouvrage d'esprit *A.* اشراب الروح والقوّة *P.* روح دادن *T.* جانلندرمق - روح ویرمك || Il y a dans cet ouvrage quelques endroits qu'il faudrait animer بو تألیفده روح وقوّت ویرلمكه محتاج بعض محللر وار در C'est un orateur qui n'a point d'action, il n'anime point ce qu'il dit بو واعظك كلامنده روح وقوّت اولمدیغندن تأثیری یوقدر - On dit aussi, Animer la conversation *T.* صحبته حیات - Et qu'un sculpteur anime toutes ses figures هر تازه ویرمك ایشلدیكی صورته روح ویرر اویمه‌جیلردندر

Animer, signifie aussi, irriter, mettre en colère *A.* احداد - *T.* طارلتمق بخشم آوردن *P.* اغضاب

Animé. || Ils sont animés du même esprit جمله‌سی فكرواحد Les deux parties contractantes également animées du désir de rétablir entre elles la bonne intelligence طرفین معاهدین بینهماده رابطهٔ حسن الفتی تجدید ایتمك آرزوسنده علی التساوی یكدل وجان اولدقلرینه میانده حسن رابطهٔ الفتك تجدید واعاده‌سی فكری - بناءً قلوب جانبین معاهدینه علی وجه التساوی اشراب روح اشتیاق ورغبت ایلدیكنه مبنی

ANIMOSITÉ. Sentiment vif de haine contre quelqu'un *A.* بغض *T.* دشمنلك || Avoir une grande animosité contre quelqu'un كینه *P.* غیظ - بغضا - برکمسنه‌نك آخر حقنه بغض وكینه‌سی درونده مایهٔ بعضا وكینه موجود وبر قرار اولمق - اولمق Agir par animosité غیظ وبغضایه مبنی عمل وحركت ایتمك Sans aucune animosité بغضا وكینه‌دن كلّیاً عاری اولدرق

ANIS. Plante *A.* رازیانهٔ رومی *T.* كمون حلو - انیسون *P.* حبّة الحلوا - بذر انیسون || Semence d'anis *A.* آناسون *T.* آناسون تخمی زنبان

ANKILOGLOSSE. Vice du filet de la langue *A.* سقامة الوترة *P.* دیل سكیری عاتی *T.* رنج پیوند زبان اللسان || L'ankiloglosse cause une grande difficulté de parler وترهٔ لسانك سقامتی

عجمت لسانه سبب اولور

ANKILOSE. Privation de mouvement dans les articulations ou jointures *A.* عطلة الاوصال والمفاصل *P.* عملماندگیٔ پیوند های *T.* اك واویناق یرلرینك اویناممه مسی بدن

ANNAL. Qui ne dure qu'un an *A.* حولی المدّة *P.* یكساله *T.* بریللق || Il ne lui donna qu'une procuration annale فلانه حولیّ فلانی بریه ایچون وكیل ایتدی - المدّه بروكالت ویردی

ANNALES. Histoire qui rapporte les événemens année par année *A.* وقایع سنویّه‌یی *T.* وقایعنامه *P.* تاریخ الوقایع - Il se dit souvent pour l'Histoire *A.* تاریخ مشتمل اولان كتاب pl. تواریخ

ANNALISTE. Auteur d'annales *A.* محرّر الوقایع *P.* وقایع نویس *T.* واقعه‌لری یازان || Les annalistes de France فرانسه وقایع نویسلری

ANNEAU. Cercle qut sert à attacher quelque chose *A.* حلقه pl. حلقات *P.* جسر *T.* حلقه || Anneau de fer حلقهٔ آهنین - دمور حلقه -

Il signifie aussi, bague *A.* خاتم pl. خواتیم *P.* انگشتر *T.* یوزك || Anneau d'or آلتون یوزك - خاتم زرین Il lui a mis un anneau au doigt پرمغنه بر خاتم طاقدی

Il se dit figur., des boucles formées par la frisure des cheveux *A.* جعد pl. جعود *P.* شكنج *T.* حلقه - قیورم || Être frisé par anneaux صاچی حلقهٔ حلقه قیورمق

ANNÉE. Espace de temps dont la durée est de douze mois *A.* سنین pl. سنه - احوال pl. حوؤل pl. حول - اعوام pl. عام - سنهٔ ماضیه - سنهٔ سابقه *A.* یاسال *T.* سال || L'année passée كیچن یاسال *T.* سال گذشته - پادسال - دیسال *P.* عام اوّل L'année prochaine بولدر - سنهٔ آتیه L'année qui vient *A.* سنهٔ قریب الحلول Cette année كله‌جك یاسال *T.* سال آینده *P.* سنهٔ آتی الحلول - Le cours des années مرور سنین واعوام اشبو سنهٔ مباركه D'année en année یاسال بسال - سنه بسنه Donner en années یللق ایله ویرمك - معاومةً ویرمك Les années passent vite سنین وایّام سریع المرور در Le commencement, le milieu, la fin de l'année سنه‌نك اوّلی ووسطی وآخری - On dit, Année lunaire سنهٔ قمریّه Année solaire سنهٔ شمسیّه Année astronomique سنهٔ نجومیّة Année civile سنهٔ زمانیّة || L'année civile est

de trois cent soixante cinq jours, et l'année astronomique, de trois cent soixante cinq jours, cinq heures, quarante-neuf minutes سنهٔ زمانیه تمام اوچ یوز آلتمش بش کون وسنهٔ نجومیه اوچ یوز آلتمش بش کون بش ساعت وقرق طقوز دقیقه‌دن عبارتدر

Année d'exercice. Celle où l'on exerce actuellement une charge que plusieurs officiers ont droit d'exercer l'un après l'autre *T.* نوبت سنه‌سی || C'est son année d'exercice نوبتی سنه‌سیدر ou absolument, C'est son année, il est en année نوبتی‌ا سنه‌سنده در

Année de deuil *A.* ایّام الحداد ـ عدّة الحداد *P.* سال ماتم *T.* یاس وقتی || Une veuve qui se remarie dans l'année de son deuil, perd son douaire مرثهٔ ارمله عدّت حدادك انقضاسندن مقدّم عقد نكاح ایده‌جك اولور ایسه زوج هالكندن آلدیغی صداقی ردّ ایتمك لازم كلور

Bonne année. Une année d'abondance *A.* سنة الخصب والرخا *P.* سال فیض وبركت *T.* بوللق سنه‌سی ـ بركت سنه‌سی Mauvaise année, une année où la récolte a été mauvaise *A.* سنة القحط والغلا ـ سنة جدبة *T.* قیتلق سنه‌سی On dit, Pleine année, année médiocre, demi-année, pour exprimer les différents degrés de la fécondité سنهٔ كاملة البركه وسنهٔ معتدله وسنهٔ متوسّطه On dit aussi, qu'une terre vaut tant année commune, pour dire, en faisant compensation des mauvaises années avec les bonnes سنهٔ عادیه حسابیله شو مقدار محصول ویرر بر سنهٔ معتدله حسابیله ـ ارض

Année, se dit aussi du revenu d'une année *A.* واردات سنویّة || Son fermier lui doit deux années ملتزمی ذمّتنده ایكی سنه‌لك واردات وار در

On dit, Les belles années, pour dire, les années de la jeunesse *A.* ایّام الشباب ـ وقت الریعان الشباب *P.* هنگام تازگی *T.* كنجلك وقتلری

ANNELER. Boucler les cheveux *A.* تجعید *P.* خم كردن *T.* صاجی قیورمق

Annelé. *A.* مجعّد *P.* خم بخم ـ خم كرده ـ قیورق *T.* حلقه‌لنمش

ANNELURE. Frisure des cheveux *A.* جعودت *P.* خمیدگی *T.* قیورقلق

ANNEXE. Ce qui est uni à quelqu'autre bien *A.* مضاف pl. ملحقات ـ مضافات pl. ملحق || Les annexes d'une terre بر قطعه ضیعه‌نك مضافات وملحقاتی

ANNEXER. Joindre, attacher *A.* الحاق ـ اضافة || Annexer un fief à une terre بر مالكانه‌یی بر چفتلكه الحاق ایتمك Il a annexé ce droit à sa terre متصرّف اولدیغی چفتلكه فلان حوالّه‌ی اضافه ایلدی

ANNIHILATION. Anéantissement. V. Annulation.

ANNIVERSAIRE. Qui revient le même jour chaque année *A.* متناوب كلّ سنة *P.* روز بهر سال آینده *T.* فلانك سنه‌سی || Fête anniversaire بهر سنه متجدّد ومتناوب اولان كونی Jour anniversaire de cet événement فلان حادثه‌نك یوم عید سنه‌سی كونی

ANNONCE. Avis par lequel on annonce quelque chose au public *A.* خبر *P.* پیام *T.* خبر || Annonce de livres à vendre صاتیله‌جق كتابلرك خبری

ANNONCER. Faire savoir une nouvelle à quelqu'un *A.* اخبار ـ انها ـ انبا *P.* پیام آوردن *T.* خبر ویرمك || Annoncer une bonne nouvelle بر خبر خیری انها ایتمك Il nous est venu annoncer le mariage d'un tel فلانك نكاحی مادّه‌سنی اخطار ایچون كلدی Il nous a annoncé la paix مصالحه‌یی طرفمزه اخبار ایلدی ـ On dit, Annoncer la parole de Dieu, pour dire, annoncer l'Évangile *T.* كلام اللهی انبا واعلان ایتمك || Les prophètes ont annoncé l'arrivée du Messie انبیای عظام حضراتی ورود مسیحی انبا ایتمشلر در

Annoncé. *A.* مخبر ـ منها *P.* پیام داده *T.* خبرویرلمش

ANNONCIATION. Le message de l'Ange Gabriel à la Vierge *A.* تبشیر حضرت جبرائیل الامین ـ La fête de l'annonciation *A.* یوم العید البشارة مریم

ANNOTATEUR. Celui qui fait des remarques *A.* محرّر الحواشی *P.* حاشیه یازان *T.* حاشیه نویس

ANNOTATION. Note sur le texte d'un auteur *A.* حاشیه pl. حواشی || Il a fait de belles annotations sur Aristote ارسطو تألیفاتنی ـ تألیفنده كثیرة المنافع حاشیه‌لر یازدی بر وجه احسن تحشیه ایلدی

Il signifie, en termes de Pratique, l'état et inventaire des biens saisis sur un criminel *A.* دفتر الاموال المجرم *P.* انگارهٔ *T.* مال گنهكار صوچلونك مالی دفتری || On a fait l'annotation de ses biens اموالنك دفتریني ترتیب ایلدیلر

ANNOTER. Marquer l'état des biens saisis par autorité de Jus-

tice sur un criminel *A.* ثبت الاموال ـ تحرير الاموال المجرم *P.* صوچلونمك *T.* مال گنهكاررا در انگاره نوشتن المجرم || On a saisi et annoté ses biens اموالی ضبط مالنی دفتر ایتمك ضبط اولنوب تحرير اولندی ـ اولنوب ثبت دفتر اولندی

ANNUEL. Qui dure un an. V. Annal. – Il se dit aussi de certaines choses qui reviennent tous les ans *A.* حولیّ ـ سنویّ *P.* هر ساله *T.* هر ییللق || Revenu annuel ایراد سنوی – Plantes annuelles. Les plantes qu'il faut semer tous les ans *A.* نباتات هر ییل اکیلور اوتلر *T.* نباتهای هر ساله *P.* حولیّه

En termes d'Astronomie, Mouvement annuel, c'est la révolution du soleil d'un point du Zodiaque au même point *A.* دورة سنویّة ـ حولیّة || Le mouvement annuel se dit par opposition au monvement diurne qui est de vingt-quatre heures شمسك دورهٔ حولیّه‌سی تعبیری یکرمی درت ساعتدن عبارت اولان دورهٔ یومیّه تعبیرینه ضدّ اولهرق صرف اولنور

Droit annuel. Le droit que certains officiers payent au Roi chaque année *T.* سنوی میری عوائدی || Il n'a jamais payé le droit annuel سنوی میری عوائدینی وقتاً من الاوقات ادا ایتمش دکلدر

ANNUELLEMENT. Par chaque année *A.* سنةً بعد سنةٍ ـ سنویّاً هر ییلده *T.* سنه بسنه ـ سال بسال *A.* || On lui en paye annuellement tant سنه بسنه فلان کشی یه شو مقدار اقچه ادا اولنور

ANNUITÉ. Une sorte d'emprunt, par lequel le débiteur s'engage à faire annuellement, pendant un nombre d'années limitées, un paiement qui comprend la rente du capital, et un remboursement d'une partie, de sorte qu'au bout du temps indiqué, le débiteur est entièrement libéré بهر سنه اصل مال ومرابحه‌یه محسوباً مقدار معلوم اعطا اولنهرق سنین معدودهٔ اولنمق ـ معیّنده تأدیه اولنمق شرطیله آلنان قرض اقچه شرطیله استدانه اولنان مبلغ

ANNULAIRE. Le quatrième doigt de la main *A.* بنصر *P.* انگشت آدسز پرمق *T.* بی نام

ANNULATION. L'action d'annuler *A.* الغا ـ ابطال ـ نسخ ـ لغو بطاللمه *P.* بیعمل سازی *P.* عن العمل

ANNULER. Rendre nul *A.* الغا ـ تنسیخ ـ ابطال *P.* بیعمل بطاللمق *T.* عملمانده کردن ـ ساختن || Annuler un testament بر وصیّتنامه‌یی نسخ والغا ایتمك

ANNULÉ. *A.* ملغا عن العمل ـ منسوخ ـ ملغا *P.* بیعمل مانده بطاللنمش *T.*

ANOBLIR. Donner le titre de noble *A.* اعطاء المرتبة النجابة ـ شرافتلندرمك *T.* ارج بخشیدن *P.* احسان الشرافة ـ شرافتلو قلمق V. Ennoblir.

ANOBLISSEMENT. Grâce du prince, par laquelle on est anobli *A.* اکتساب العنوان الشرافة ـ استحصال العنوان النجابة اصلزاده‌لك عنوانی *T.* پذیرایی عنوان ارجمندی *P.* شرافتلنمه ـ تحصیل ایتمه

ANODIN. Remède qui opère doucement *A.* pl. دواء بلا وجع صزبسز *T.* علاج ییدرد *P.* دواء هیّن العمل ـ ادویة بلا وجع هیّن العمل بر مسهل || Purgation anodine علاج Se purger avec des anodins دواء ییوجع استعمالیله تنقیهٔ ما فی البطن ایتمك

ANOMALE. Verbe qui ne suit pas la conjugaison ordinaire des autres verbes *A.* غیر قیاسیّ ـ سماعیّ *P.* ییرون از قیاس *T.* قاعده‌دن چیقمش

ANOMALIE. Irrégularité dans la conjugaison *A.* عدم القیاس

ÂNON. Le petit d'un âne *A.* pl. جحش ـ جحاش دوبل ـ جحاش *P.* خرکرّه *T.* اشك یاوربسی ـ مرکب صوپاسی

ANONIME. Qui est sans nom *A.* معدوم الاسم ـ بلا اسم ـ اسمی نا مسطور ـ آدی یوق *T.* بی نام *P.* مخفیّ الاسم اسمی نا مذکور بر مؤلّف || Auteur anonime اسمی نا مذکور Livre anonime مصنّفی اسمی مخفی بر قطعه کتاب Lettre anonime بلا اسم وامضا بر قطعه مکتوب L'anonime qui a traité cette matière بو مادّه‌یی قلمه آلان اسمی نا مذکور کمسنه – On dit, Garder l'anonime, rester anonime, pour dire, ne se pas faire connaître pour l'auteur d'un ouvrage *T.* اسمنی اسمنی ذکر ایتمامك ـ مسکوت براقمق

ÂNONNER. Ne lire ou ne répondre qu'avec peine *A.* تغتغه *P.* دغدغیلك ایتمك *T.* کندئ لسان نمودن || Il y a deux ans que cet enfant va à l'école, et il ne fait encore qu'ânonner بو طفل ایکی سنه‌دنبرو مکتبده مداومت ایتمشیکن تغتغه‌دن خالی دکلدر

ÂNONNÉ. *A.* متغتغ *P.* کند لسان *T.* دغدغی

ANSE. La partie de certains vases, par laquelle on les prend *A.* عروه pl. عروات ـ مقبض pl. مقابض *P.* سپاری *T.* صاپ L'anse du sceau قولب ـ قوغه‌نمك قولبی ـ عروة الدلو ||

d'une marmite *A.* سپارئ ديگ *P.* عروة القدر - شكيم القدر *T.* تنجره نك قولبى

Et une espèce de golfe peu profond *A.* فرضة صغيرة - جهن *P.* كورفزجغر - كوچك كورفز *T.* شاخابچه

ANTAGONISTE. Adversaire *A.* خصم pl. خصوم - معارض pl. معارضين *P.* هماورد - هماويز *T.* خصم

ANTARCTIQUE. Qui est opposé au pôle arctique ou septentrional *A.* جنوبىّ || Pôle antarctique قطب جنوبى Les terres antarctiques قطب جنوبى سمتنده كائن اقطار واراضى Cercle polaire antarctique دائرهٔ قطب جنوبى

ANTÉCÉDENT. Qui est auparavant *A.* سابق - ماضى *P.* گذشته *T.* مقدّمكى - كيچن || Les actes antécédents سندات سابقه Les procédures antécédentes دعاوئ ماضيه

En termes de Grammaire, il se dit des noms et pronoms qui précèdent et régissent le relatif Qui *A.* مضاف اليه

En termes de Logique, c'est la première partie d'un argument, dont on tire une conséquence *A.* قضيّة ملزومة || Je vous accorde l'antécédent, mais je vous nie la conséquence سرد ايلديكنك كلامده قضيّهٔ ملزومه يى تسليم واقرار وقضيهٔ لازمه يى ردّ وانكار ايدرم

ANTECHRIST. On appelle ainsi un séducteur qui viendra à la fin du monde pour corrompre les fidèles *A.* مسيح دجّال - دجّال || Le temps de la venue de l'antechrist est incertain عدوّ عيسى - دجّالك ظهورى وقتى نا معلومدر

ANTENNE. Longue vergue qui sert à soutenir les voiles *A.* تير بادباندار *P.* صارى حامل الشراع - صوارى pl. صارى *T.* آندنه ديركى كشتى

ANTÉPÉNULTIÈME. Qui précède immédiatement la pénultième *A.* ما قبل قبل الآخر || Dans l'antépénultième ligne قبل آلاخرك ما قبلى اولان سطرده

ANTÉRIEUR. Qui précède *A.* مقدّم - اقدم *P.* پيشين - پيشترين *T.* ايلرو - اوك || La partie antérieure d'un vaisseau *A.* مقدّم السفينه - صدر السفينه *P.* طرف پيشين كشتى *T.* كمينك اوك طرفى Les parties antérieures d'un corps جسمك اجزاء مقدّمه سى Époque antérieure تاريخ مقدّم Un fait antérieur مقدّم وقوعه كلمش بر حال - مادّهٔ مقدّم الوقوع Ce contrat est antérieur à l'autre بو حجّت ديگرندن اقدمدر - ديگر حجّتك تاريخندن مقدّمدر

ANTÉRIEUREMENT. Précédemment *A.* فى - قبل ذا - مقدّما *P.* زمان المتقدّم - پيشتر بن وقت *T.* بوندن پيش ازين - پيشتر بن || Cette dette a été contractée antérieurement à la vôtre بو دينك مقاوله سى سنكيدن سنك ايله اولان مقاولهدن اوّل منعقد - مقدّم عقد اولنمشدر اولمشدر

ANTÉRIORITÉ. Priorité de temps *A.* تقدّم - تقدّم الزمان *P.* هنگام - الوقت *T.* پيشينئ ايلرولك || Antériorité d'hypothèque ترهينك تقدّم زمانى Antériorité de date تقدّم تاريخ d'une demande مطلبك تقدّم وقتى

ANTHOLOGIE. Recueil de petites pièces de poésies choisies *A.* منتخبات الاشعار

ANTHRAX, ou CHARBON. Espèce de bubon très-enflammé *A.* نار فارسىّ - جمرة *P.* آتش پارسى - آتشپاره *T.* يانى قره

ANTHROPOLOGIE. Figure par laquelle on attribue à Dieu des actions, des affections humaines *A.* اسناد الصفة المخلوق الى الخالق

ANTHROPOMORPHISME. Doctrine de ceux qui atttribuent à Dieu une figure humaine *A.* مذهب المسندين الصفة المخلوق الى الخالق

ANTHROPOPHAGE. Homme qui mange de la chair humaine *A.* آكل اللحم البشر pl. اكلة اللحم البشر *P.* مردمخوار *T.* آدم اتى يييحى

ANTICHAMBRE. Celle des pièces d'un appartement qui est immédiatement avant la chambre *A.* حجرة خارجيّة - مقدّم البيت *P.* پايگاه خانه *T.* ديش اوطه || Il y a dans cet appartement antichambre, chambre et cabinet بو دائره بر ديش اوطه سى وبر خلوت اوطه سنى مشتملدر Attendre dans l'antichambre ديش اوطه ده متوقّف - ديش اوطه ده منتظراً توقّف ايتمك مقام انتظار اولمق

ANTICIPATION. Action par laquelle on prend, on présente quelque chose d'avance *A.* استقدام الوقت *P.* پيشينئ وقت *T.* وقتندن ايلرولك || L'anticipation d'un paiement تأديه نك قبل حلول الوقت اقچه نك اداسى - استقدام وقت معيّنى

Il se dit en termes de Finance, Des expédiens auxquels ont recours les administrateurs, pour se procurer des fonds d'avance par des espèces d'emprunts, hypothéqués sur des parties du revenu public qui ne sont pas encore reçues *A.* تحصيل المال

بو سنده اولان تاریخک عدم صحتی اثبات cet acte اولندی

ANTIDATER. Dater un acte d'un jour antérieur à celui où il وضع التاریخ الکاذب - وضع التاریخ المقدّم a été fait *A.* مقدّم *T.* تاریخ نا درست نهادن - تاریخ مقدّم نهادن *P.* یلان تاریخ قویمق - تاریخ قویمق

ANTIDATÉ. *A.* مورّخ بتاریخ المقدّم - مورّخ بتاریخ الکاذب مقدّم تاریخ ایله یازلمش *T.* بتاریخ نا درست نوشته *P.* تاریخ مقدّم ایله مورّخ سند ومکتوب || Acte, lettre antidatée

ANTIDOTE. Contre - poison *A.* قاطع السمّ - مقاوم السمّ *P.* زهری - اغویی کسیجی *T.* پادزهر - زهردارو - تریاق قویّ التأثیر اولان دوای قاطع || Puissant antidote کسیجی السمّ La thériaque est un antidote contre la peste, contre la تریاق معجونی وبانک ولسع حیّاتک piqûre des serpens سمّیتنه دوای مقاومدر

ANTIFÉBRILE. Remède contre la fièvre *A.* مقاوم الحمّا *P.* ایصتمه کسیجی *T.* تب گریز

ANTILOGIE. Contradiction *A.* تناقض *P.* خلافنمایئ میانهٔ دو سوزلرک بری بریله اویغونسزلغی *T.* سخن

ANTILOPE. Animal *A.* ثیتل *T.* ییان اوکوزی

ANTIMOINE. Sorte de demi-métal *A.* اثمد - حجر الکحل - دمور - سرمه طاشی *T.* سنگ سرمه - راسخت *P.* لاصف راستق طاشی - بوزان || L'usage de l'antimoine a trouvé des adversaires کحلک استعمالی خصوصنده معارضلر ظهور ایلدی

ANTINOMIE. Contradiction entre deux lois *A.* تناقض بین خلافنمایئ میانهٔ دو *P.* تضادّ بین الحکمین - الحکمین ایکی احکام بیننده اولان تناقض *T.* قانون

ANTIPATHIE. Répugnance naturelle qu'on a pour quelque chose منافرت طبیعیّة - ابائت الطبع - ابائت النفس *A.* آزیغ *P.* ذاتی ایکرنش *T.* آزیغ مادرزاد - طبیعی || Antipathie invincible بوجهٍ من الوجوه دفعی ممکن اولمیان ابائت طبع Il y a de l'antipathie entre ces deux personnages درونده مضمر اولان منافرت طبیعیّه بو ایکی ذاتلرک Avoir de l'antipathie pour la lecture بیننده منافرت طبیعیّه وار در برکمسنه نک مطالعهٔ کتب خصوصنده ابائت طبعی اولمق

ANTIPATHIQUE. Qui tient à l'antipathie *A.* ذو ابائة الطبع *P.* آزیغ آلود *T.* ایکرنشلو || Ces deux personnes - là ont des

تحصیل مال پیش از حلول وقت *P.* علی وجه التداخل *T.* وقتندن آول علی الحساب اقچه آلمه || Les anticipations sont ordinairement des emprunts très-onéreux علی وجه التداخل تحصیل اولنان اموال دیون ثاقلهٔ طاقتگداز عدادندن معدود در

Il signifie aussi, usurpation faite sur les droits, sur le bien d'autrui *A.* تجاوزات *pl.* تعرّض - دخل تعرّضات *pl.* تجاوز - تعدّی *P.* دستدرازی *T.* صارقنتلیق || C'est une anticipation sur mes droits, sur mes terres بو مثللو حرکت تجاوز وتعدّی - بنم حقوقمه وملکمه محض دخل وتعرّضدر قبیلندندر

En Rhétorique, c'est une figure par laquelle l'orateur réfute d'avance ce qui peut lui être objecté *A.* جواب متقدّم الی اعتراضات المقدّرة

PAR ANTICIPATION. Par avance *A.* قبل حلول الوقت *P.* پیش *T.* وقتندن مقدّم || Il s'en est emparé par anticipation از وقت مرهون قبل حلول الوقت ضبطنه مبادرت ایلدی

ANTICIPER. Prévenir le temps *A.* تقدیم الوقت *P.* پیش *T.* وقتندن ایلرو ایشلمک || Le terme n'était pas échu, il a anticipé le paiement از وقت بکار آوردن وعده‌سی حلول - ایتمش دکل ایکن استقدام وقت ایله اقچه‌یی ادا ایلدی Anticiper le temps, le jour اقچه‌نک قبل الوقت اداسنه مسارعت ایتدی وقتندن - وقتی وکونی تقدیم ایتمک وکونندن ایلرو ایتمک

ANTICIPER sur ses revenus. C'est les recevoir, les dépenser en avance *T.* ایرادی علی وجه التداخل اخذ واستهلاک Anticiper sur les temps. C'est raconter l'histoire d'un événement avant son époque *T.* کیفیّت احوالی تقدیم تواریخ واوقات ایله نقل ایتمک

ANTICIPER, signifie aussi, usurper sur autrui *A.* دخل وتعرض *P.* ایصال التعدّیات - صارقنتیلق ایتمک *T.* دستدرازی نمودن

ANTICIPÉ. *A.* متقدّم الوقت *P.* پیش از وقت بکار آورده *T.* وقتندن ایلرو ایشلنمش - On dit, Joie anticipée, pour dire, une joie qu'on a, dans la vue d'un bien qui n'est pas encore arrivé *A.* مراح قبل الوقت *P.* شادمانئ بیهنگام *T.* وقتندن اوّل سونمه

ANTIDATE. Date mise faussement à une lettre, à un acte *A.* عدم الصحّة التاریخ - خلف التاریخ *P.* نا درستئ تاریخ *T.* تاریخک طوغری اولمامسنی || On a prouvé l'antidate de

humeurs antipathiques بو ایکی ذاتک مزاجی یکدیگری حقنه ابانت ومنافرت ایله مجبولدر

ANTIPÉRISTALTIQUE. V. Péristaltique.

ANTIPÉRISTASE. Action de deux qualités contraires, dont l'une augmente la force de l'autre *A.* عمل المحالتین المتضادتین || Les Péripaticiens disent que c'est par antipéristase que le feu est plus ardent l'hiver qu'en été حکمای مشائیونک قولنه کوره حرارت نارک موسم شتاده وقت صیفدن زیاده اشتدادی حالتین متضادتینک عملی تقریبیله اولور

ANTIPESTILENTIEL. Bon contre la peste *A.* مقاوم الوبا *P.* طاعون علاجی *T.* وبا دارو

ANTIPHRASE. Figure par laquelle on emploie un mot, ou une façon de parler, dans un sens contraire à sa véritable signification *A.* تعبیر بالعکس || Cela est dit par antiphrase بو معنا تعبیر بالعکس ایله افاده اولندی

ANTIPODE. Qui habite dans un endroit de la terre, diamétralement opposé à un autre *A.* اهالی السمت القدم || Ces peuples sont nos antipodes اشبو امم واقوام بزم سمت قدممز اولان اهالیدندر — Il se dit aussi des lieux par extension || Tel pays est l'antipode de tel autre فلان مملکت فلان فلان مملکتک سمت قدمیدر - مملکتک سمت قدمنده کائندر

ANTIQUAILLE. Certaines choses de peu de valeur, comme de vieux meubles *A.* معوزة pl. خدافل - معاوز *P.* چیزهای ژنده *T.* اسکی بوسکی شیلر || Tous ces meubles-là sont des antiquailles اشبو اثاث بیتک مجموعی خدافل ومعاوز مقولدسیدر

ANTIQUAIRE. Savant dans la connaissance des monumens antiques *A.* عالم الآثار المتقدمین pl. علماء الآثار المتقدمین *P.* دانای آثار دیرین *T.* اسکی زمان شیلرندن آکلر || Tous les antiquaires conviennent que cette médaille est fausse بو عتیق سکه نک ساخته اولدیغنه علمای آثار متقدمینک جمله سی متفق الکلامدرلر

ANTIQUE. Fort ancien *A.* قدیم *P.* دیرین *T.* اسکی - اسکی || Les monumens antiques آثار قدیمه Monnaie antique زمانکی عمارت Palais antique اسکی زمان سکه سی - درهم قدیم اول زمان - اسکی زمان بناسی - سرای دیرین - قدیمه La simplicité des moeurs antiques اخلاق وآداب بناسی ساده لکی - قدیمه نک تصنعدن برائتی

Il se dit aussi des personnes avancées en âge *A.* بلی الوجود || کچمش - یاشنی آلمش *T.* گذشته سال - فرسوده سال *P.* آزه جق کچمش - جزئیجه بلی الوجود در Il est un peu antique سیماسنده یاشنی آلمش آدمک Il a l'air antique آدمدر - برحسن گذشته در C'est une beauté antique صورتی وار در اثر *A.* - Et de ce qui vient des anciens - کچمش بر کوزللکدر || اسکی زمان شیئی *T.* کار قدیم *P.* عمل قدیم - قدیم کار قدیم - آثار قدیمه یی مطالعه ایتمک Étudier l'antique آثار قدیمه نک Copier l'antique اولان شیلره امعان نظر ایتمک اورنکنی آلمق

À L'ANTIQUE. À la manière antique *A.* علی طور القدما *P.* اول زمان طرزنده - اسکی زمان طورنده *T.* برسم دیرین

ANTIQUITÉ. Ancienneté *A.* قدم الزمان - قدم *P.* دیرینی *T.* اسکیلک || Temple vénérable par son antiquité قدم زمانی تقریبیله سزاوار اعتبار اولان عبادتخانه Cette maison est illustre par sa noblesse et par son antiquité بو خاندان کرک بو خاندان - اصالتی وکرک قدم زمانی تقریبیله ذیشاندر ذاتاً وزماناً حائز نصاب مجد وشرفدر L'antiquité des temps — Il se dit aussi de tous ceux qui ont vécu dans les siècles fort éloignés du nôtre *A.* ازمان قدیمة *P.* اسکی زمانلر *T.* اوقات پیشینه || Les héros de l'antiquité — Et des choses qui nous restent de l'antiquité ازمان قدیمه قهرمانلری *A.* آثار قدیمة pl. اثر قدیم *P.* یادکار پیشین *T.* اسکی زماندن قالمش شئ

ANTISCORBUTIQUE. Propre à guérir le scorbut *T.* مقاوم اسقوربط || Remède antiscorbutique مقاوم اسقوربط اولان دوا

ANTISEPTIQUE. Propre à arrêter le progrès de la gangrène *A.* دافع العفونة || Remède antiseptique دافع عفونت اولان دوا Un puissant antiseptique دافع العفونة اولان بر دوای قوی التأثیر

ANTITHÈSE. Figure de Rhétorique, par laquelle on oppose dans une même période des choses contraires les unes aux autres *A.* صنعة التقابل الاضداد || Les antithèses dans cet auteur sont très-fréquentes بو تألیفده صنعت تقابل اضدادک کثرتی مبالغه اوزره در

ANTIVÉNÉRIEN. Propre à guérir les maux vénériens *A.* دافع الداء افرنجی *T.* فرنکی علتی علاجی

ANTIVERMINEUX. Propre à combattre les vers *A.* دافع الصفار *P.* صوغلجان علاجی *T.* کرمگریز

ANTONOMASE. Figure de Rhétorique, qui met un nom appellatif, ou une périphrase au lieu du nom propre *A.* تسمية بالتغليب || On dit par antonomase L'apôtre, pour dire, Saint-Paul حضرت پاولوسه علی وجه التغليب الحواری دیرلر

ANTRE. Grotte faite par la nature *A.* كهف pl. كهوف - *T.* مغاره *P.* غار - اكنان pl. مغارات || Antre obscur مغاره - غار قره‌كو مغاره - غار تاريك - مغارهٔ مظلمه Se cacher dans un antre كيزلنمك - مغاره ايچنده اختفا ايتمك Antre profond مغارهٔ بعيد الغور

Et lieu où se retirent les bêtes féroces *A.* جحر pl. اجحار *P.* سميج - *T.* اين || L'antre du lion جحر اسد سميج شير - آرسلان ايمی

s'ANUITER. S'exposer à être surpris en chemin par la nuit *A.* الليال فی السفر *P.* شب شدن در راه گرفتار تاريكی *T.* يولده كيجه‌يه طوتلمق || Si vous m'en croyez, ne vous anuitez pas بكا اعتمادك وار ايسه الليال فی السفردن حذر يولده كيجه‌يه طوتلمه - ايله

ANUS. L'extrémité de l'intestin nommé Rectum, qui se rétrecit et se termine par un orifice plissé *A.* سرم *P.* انجيرهٔ || كوت دليكی - مقعد يرينك ايچ حلقه‌سی *T.* اندرونی Avoir une fistule à l'anus مقعدك ايچ حلقه‌سنده ماتيه پيدا اولمق

ANXIÉTÉ. Peine et embarras d'esprit *A.* قلق - بلبال - بلبال *T.* پيچ وتاب درون *P.* اضطراب - البال || Son mal est accompagné de grandes anxiétés علتی عوارض اكيدهٔ قلق واضطرابه مقارندر

AORISTE. On appelle ainsi le pretérit indéfini *A.* فعل ماضی

AORTE. Artère qui part du coeur *A.* بهر - آورطه *P.* شاه‌رگ *T.* شاه طمری

AOÛT. Le huitième mois de l'année *A.* آب *P.* شهر آب *T.* آغوستوس آيی || Le premier jour d'août آغوستوسك La mi-août منتصف آغوستوس ابتداكی كونی

APAISER. Calmer *A.* ايقاع السكونة - تسكين *T.* آرميدن *P.* خشم غضب || Apaiser Dieu ديكلتدرمك - بصدرمق - تبس ايتمك Apaiser le Roi باری يی تسكين ايتمك Cet enfant ne cesse de crier, apaisez-le ملوكانه‌يی تسكين ايتمك بو معصوم فريادن خالی دكلدر تسكينه سعی ايله

Apaiser les flots امواج بحره ايقاع سكونت ايتمك Apaiser les troubles d'un État درون - اختلال ملكی تسكين ايتمك ملكده زبانه كش اشتعال اولان آتش شورش واختلالی ظهوره كلان Apaiser une séditiou اخماد وتسكين ايتمك Apaiser une querelle حالت بغی وطغيانی دفع وتسكين ايتمك تسكين ايتمك - بصدرمق - نزاع وغوغايی تبس ايتمك Apaiser les murmures بصدرمق - قيل وقالی دفع وتسكين ايتمك Apaiser la douleur وجعی تسكين وتعديل ايتمك Sa fièvre est un peu apaisée جزئيجه - حمّاسی نوعمّا سكونتپذير اولمشدر كسب سكونت ايلدی

S'APAISER. *A.* كسب السكونة *P.* آرام پذيرفتن *T.* بصلمق || L'orage s'apaise سكونت بولمق - تبس اولمق - ديكلمك - ديكلمكده - ظهور ايدن بوره كسب سكونت ايتمكده در Le vent s'apaise شدّت روزكار كسب سكونت ايتمكده در Le feu s'étant apaisé آتش - شدّت نار سكونتپذير اولدقده Sa douleur commence à s'apaiser آتش ديكلمكه يوز طوتدقده - بصلدقده سكونته - وجعی كسب سكونت ايتمكده در يوز طوتدی

APANAGE. Terres données par un Souverain à ses puînés *A.* خاصّ pl. خواصّ || Donner une terre en apanage بر ارضی خاصّ اولمق اوزره ويرمك Les apanages des Enfans de France sont réversibles à la Couronne, au défaut d'hoirs mâles فرانسه شهزاده‌لرينه ويريلان خاصّلر اولاد ذكور قالمديغی صورتده خزينهٔ همايونه اعاده قلنور - On dit figur. Les infirmités sont l'apanage de la nature humaine, pour dire, qu'elles en sont la suite علل واسقام طبيعت بشريّه‌نك ملك خاصّيدر

APANAGER. Donner en apanage *A.* اصحاب الخاصّ - احسان *T.* خاصّ ويرمك *P.* خاصّ دادن || Le Roi a apanagé tous ses puînés پادشاه كوچك برادرلرينك جمله‌سنه خاصّ ويردی

Apanagé. *A.* صاحب الخاصّ *P.* خاصّدار *T.* خاصّلو || Il a été apanagé du Duché de... فلان دوقدلق تصرّفيله خاصّ صاحبی اولمشدر

APATHIE. État d'une âme qui n'est susceptible d'aucune émotion *A.* جمود النفس *P.* جمود دلی - مرده دلی *T.* فابران فسردگیٔ دل || Les Stoïciens voulaient que leur sage fût dans une entière apathie خويلولق رواقيّون كندو حكمالرينك كلّی مرتبه جمود نفس ايله مجبوليّتلرينی استرلر ايمش

APATHIQUE. Qui est insensible à tout *A.* جامد النفس *P.* قابران خويلو *T.* فسرده دل ـ مرده دل || Un homme apathique n'est touché de rien جمود نفس ايله مجبول اولان كشى هيچ بر شيدن متاثر اولمز

APENS. V. Guet - Apens.

APERCEVABLE. Qui peut être aperçu *A.* ـ ممكن التشخيص *P.* ديدنى *T.* سچيلور || Il y a des corps qui ne sont point apercevables sans microscope بعض اجرام خرده بين ايله باقلمينجه ممكن التشخيص دكلدر

APERCEVANCE. Faculté d'apercevoir *A.* قوة النظر *P.* ياراى كورمك قوتى *T.* ديدار

APERCEVOIR. Découvrir *A.* تشخيص ـ كشف ـ ديدن *P.* سرمك ـ سچمك *T.* چشم رسانيدن || En passant par une telle rue, il aperçut celui qu'il cherchait فلان زوقاقدن مرور ايدر ايكن آره‌ديغى آدمى كشف وتشخيص ايلدى Nous vous avons aperçu de loin سنى دوردن فرق وتشخيص ايلدك ـ چشمگذارمز اولمشسك ـ دوردن چشم رسمز اولمشسك ـ ايراقدن سزدك ـ سنى ايراقدن سچمشسز

S'APERCEVOIR. *A.* استشعار *P.* فهميدن *T.* آكلامق || Il s'est aperçu du piége qu'on lui tendait قوردقلرى دام سزدى ـ حيله‌يى كشف واستشعار ايلدى Il y a long temps que je me suis aperçu qu'il n'est pas de mes amis دوستم ـ اولمديغنى مدّت مديده‌دن برو كشف واستشعار ايلدم Il cache si bien son dessein, qu'il est difficile de s'en apercevoir سزمشيدم مرامنى اول قدر كتم واخفا ايدر كه سزلمسى آكلاشلمه‌سى كوجدر ـ مشكلدر

APERÇU. *A.* مشخّص ـ منكشف ـ ديده *P.* چشم رسانيده ـ ديده *T.* ـ Il est aussi substantif, et signifie, un exposé sommaire *A.* خلاصه Et une première vue non approfondie sur un objet *A.* لايحه *pl.* لوايح ـ علم اجمالىّ || Ce que je vous dis là n'est qu'un aperçu ديديكم كلام انجق بر لايحه در Je n'ai pour cet objet qu'un aperçu بو بابده اجمالى بر كونه علمم Cet homme a quelquefois des aperçus fort heureux بو وار در ـ آدمك فكرينه سنوح ايدن لوايح بعضاً مقارن صوابدر En en parlant de comptes, une estimation au premier coup d'oeil *A.* تخمين مختصرىّ ـ تقدير مختصرىّ || Par aperçu, cela monte à tant تخمين مختصرى اولدرق شو مقداره بالغ اولور

APÉRITIF. Qui facilite les sécrétions et les déjections *A.* مفتّح *pl.* مفتّحات || Remède laxatif et apéritif دواى مزلق ومفتّح Les apéritifs poussent ordinairement par les urines مفتحات عادتا ادرار طريقيله دافعدر

APETISSEMENT. Diminution *A.* تصاغر *P.* خردگى *T.* كوچكلنمه || L'apetissement qui parait dans les objets éloignés صور متباعده‌ده ايراقلشمش نسنه‌لرده كوربنن ـ مشهود اولان حالت تصاغر كوچكلنمه حالتى

APETISSER. Rendre petit *A.* تصغير *P.* خرده ساختن *T.* كوچكلتمك || Cette figure est trop grande, il la faut apetisser بو تصوير بغايت عظيم الحجم اولديغندن تصغير اولنمغه محتاجدر

Et devenir plus petit *A.* ـ تقصّر *P.* كسب القصارة ـ كوتهيدن *T.* قصه‌لمق || Après le solstice d'été, les jours apetissent انقلاب صيفيدنصكره نهارك تقصّرى دركار در Une étoffe qui s'apetisse à l'eau صوده كسب قصارت ايدر ثوب

APETISSÉ. *A.* مصغّر *P.* خرده گشته *T.* كوچكلنمش *A.* مقصّر *P.* كوتهيده *T.* قصه‌لنمش

APHÉLIE. Le point de l'orbite d'une planète dans sa plus grande distance du soleil *A.* اقصى البعد عن الشمس *P.* منزل امگاج *T.* كونشدن اك يوكسك كرته || L'aphélie de la terre از خورشيد جرم ارضك سمت شمسدن درجهٔ اوج قصواده بولنمسى

APHÉRÈSE. Figure de diction par laquelle on retranche quelque chose au commencement d'un mot *A.* حذف

APHONIE. Extinction de voix causée par une maladie *A.* بكم *T.* بى صدايى ـ دمبستگى *P.* انقطاع الصوت ـ بكامت سسك كسلمه‌سى

APHORISME. Maxime énoncée en peu de mots *A.* حديث *pl.* احاديث || Aphorisme d'Hippocrate حديث حكيم بقراط Aphorismes de Jurisprudence احاديث فقهيّه ـ حديث بقراطى

APHRONITRE C'est une sorte d'essence de nitre *A.* زبد الشورج *P.* كف شوره *T.* كهرجله كپوكى

APITOYER. Affecter de pitié *A.* تحريك ـ ترقيق القلب *P.* تهييج العرق الشفقة ـ الحنان *T.* شفقت انگيختن || Rien ne peut l'apitoyer sur mon sort مرحمته كتورمك پريشانئ حالم خصوصنده عرق رقّت وشفقتى بر وجهله تهييج اولنمق ممكن دكلدر

S'APITOYER. *A.* تحنّن ـ تشفّق ـ ترحّم ـ نمودن *P.* مهربانى

S'apitoyer || مرحمت ایتمک - اسرکمک T. شفقت نمودن - sur les malheurs de quelqu'un برکمسنه نک دوچار اولدیغی مصایب وآفاته مرحمت ایتمک

APLANIR. Rendre uni ce qui était inégal A. تسطیح - تسویة || دوزلتمک T. یکسان ساختن - هموار کردن P. تودیۀ - Aplanir des allées dans un jardin باغچه نک یوللرینی دوزلتمک - تسویه وتسطیح ایتمک Aplanir une montagne - جبلی تسویه وتسطیح ایتمک On dit figur. Aplanir les obstacles, les difficultés A. تسویة - تسویة الحال بدفع المعترضات بر طرف کردن موانع P. الحال بازالة العوایق والموانع On a aplani tous les obstacles || انکللری کیدرمک T. عوایق ومعترضاتک جملهسی ازاله اولندرق تسویۀ حال اولندی

APLANI. A. مسوّا - مسطح P. هواری پذیر - یکسان شده T. دوزلنمش

APLANISSEMENT. L'action d'aplanir, ou le résultat de cette action A. تسوّی - تسطّح - تسطیح - تسوّی - تسویة ایتطاء - تودّو - P. برابر سازی - هموار سازی T. برابرلشمه - دوزلتمه - Figur. L'aplanissement de ces difficultés est impossible || تسوّی الحال باندفاع العوایق A. بو مقوله صعوبتلرک اندفاعیله تسوّی حال اولنمق امر محالدر

APLATIR. Rendre plat A. تسفطیح - تصفیح P. بخمجیدن - یصّی قلق - یصّیلتمق T. پهن کردن Cette surface est trop bombée, il faut l'aplatir || بو طرفده روی زمین بغایت مسنم یرک یوزی زیادهسیله - اولدیغندن نوعمّا تصفیحه محتاجدر اورکجلو اولدیغندن آزهجق یصّیلنمغه محتاجدر

APLATI. A. مفطح - مصفح P. بخمجیده - یصتم T. پهن - La terre est aplatie vers les pôles || ارضک شکلی یصّیلنمش یصتمدر - ایکی قطبلرک قربنده مصفحدر

APLATISSEMENT. L'action d'aplatir, ou le résultat de cette action A. تصفّح P. پهن پذیری T. یصّیلنمه || L'aplatissement d'une boule de cire بال مومی یوارلغنک یصّیلنمهسی T. پهنایی زمین P. صفحیت الارض A. یرک یصتملغی

APLOMB. Il sert à désigner la situation verticale et perpendieulaire à l'horizon A. مستوزیاً قائم P. راست استاده T. بو دیوار تمام Ce mur tient bien son aplomb || دیم دیک بو دیوار مستوزیاً قائمدر Ce mur, cette ligne est d'aplomb

وبو خط مستوزیاً قائمدر - On dit figur., qu'un homme a de l'aplomb dans sa conduite, dans son caractère, pour dire, qu'il a de la tenue, de la suite فلان کشینک وضع وحرکتنده وصفت وسیرتنده قوام ورابطه وار در

APOCALYPSE. Révélation A. وحی || Le livre de l'apocalypse کتاب الوحی حضرت یوحنّا

APOCOPE. Retranchement de quelque chose à la fin d'un mot A. حذف الحرف الآخر - اسقاط الحرف الآخر

APOCRYPHE. Livre que l'Église ne reçoit pas pour canonique اعتبار T. کتاب نا مقبول P. کتاب غیر معتبر - کتاب مردود A. اولنمامش کتاب

Il se dit aussi en parlant des historiens et des histoires dont l'autorité est suspecte شبهه لو T. گمان آلود P. مشتبه - مظنون A. Livre apocryphe کتاب مظنون Auteur apocryphe || مظنون بر مؤلف Nouvelle apocryphe خبر مظنون

APODICTIQUE. Démonstratif A. مثبت P. اثباتساز T. اثبات ایدیجی

APOGÉE. Le point où une planète se trouve à sa plus grande distance de la terre A. اوج P. اوک - امگاج T. || L'apogée de la lune قمرک نقطۀ اوجی - Figur. || Sa fortune est à son apogée اختر - کوکب بخت واقبالی متصاعد اوج اعلا در بختیاری واقبالی رسیدۀ اوج اعلا در

APOGRAPHE. Copie d'un original A. نسخة ثانية P. صورت T. صورت

APOLOGÉTIQUE. Qui contient une apologie A. نافی الاتهام جرح تهمتی Lettre apologétique || متضمّن الجرح التهمة - متضمن بر مقاله

APOLOGIE. Discours pour la justification de quelqu'un, d'une action, d'un ouvrage A. مقالة فی - مقالة فی جرح التهمة مقالة فی جرح العیب - مقالة نافیة الاتهام - اثبات البرائة نفی تهمت واثبات برائته || Faire une apologie والقباحة Faire l'apologie de quelqu'un بر دائر بسط مقال ایتمک - کمسنه نک حقنه عزو اولنان تهمتی نفی وجرح ایتمک واقع اولان اتهامی جرح ایله برائت ذمتنی اثبات ایتمک Il a écrit lui-même son apologie حقنه عزو اولنان تهمتک کندوسی - جرحنی حاوی مقالهیی کندو قلمیله تحریر ایلدی On disait alors du mal de vous, mais depuis on a bien fait votre apologie قلمه آلدی اول وقتده سنی قدح وذمّ ایدرلر

بر عیسوی‌یه کوره اعظم معاصی وذنوب گریوهٔ ارتداده sier
اعظم ذنوب ایماندن ارتکاب عتو ایتمکدر - سلوك ایتمکدر
منکر - مرتدّ A. از ایمان ور گشته P. عاتی عن الایمان - الایمان T.
ایماندن دونمش

APOSTÈME. V. Apostume.

APOSTER. Mettre quelqu'un dans un poste, pour observer quelque chose A. اقامت فی الرقبة - تمکین فی الرقبة P.
- کوزه‌ده‌جك یرده قویمق T. بجای نگهداری نهادن
کوزجی قویمق || Aposter des gens, pour faire une insulte à
بر کمسنه‌نك عرضنه تعرّض اولنمق اراده‌سنه quelqu'un
On مبنی بر قاچ کسانی مقام ترقبده تمکین ایتدرمك
avait aposté un notaire, pour rédiger aussitôt le testament
وصیّتنامه‌یی در حال قلمه آلمق ایچون محکمه کاتبلرندن
بربسنی مقام ترقبده تمکین ایتدردیلر

APOSTILLE. Addition à la marge d'un écrit A. علاوة فی
الهامش P. کنار در کنار نوشته T. || Il y avait deux lignes
en apostille هامشده علاوه اولدرق ایکی سطر یازلمشیدی
L'apostille d'une lettre مکتوبك کنارنده‌کی یازو Après sa
lettre écrite, il mandait par apostille مکتوبنی بعد التحریر
کنارنده فلان شیئی اشارت ایلدی

APOSTILLER. Mettre des remarques à côté d'un écrit A.
اشارة فی الهامش P. در کنار نوشتن T. کنار یازمق || Le
ministre avait apostillé les dépêches de l'ambassadeur وکیل
دولت ایلچی طرفندن کلان تحریرات هامشنده رأینی
اشارت ایلدی

APOSTOLAT. Ministère d'apôtre A. رسالت الحواریّة - رسالت
|| Saint-Paul fut appelé à l'apostolat par une voie miraculeuse
حضرت پاولوس معجزه طریقیله خدمت حواریّته دعوت
اولندی

APOSTOLIQUE. Qui a rapport aux apôtres A. حواریّونی -
رسولیّ || Doctrine apostolique شریعت حواریّونیه L'Église
Catholique et Apostolique آیین قاتلکی وحواریّونی Tradition
apostolique نقل حواریّون Mission apostolique مأموریّت رسولیّه
Le saint siége apostolique مقرّ حکومت باهرة الشرافة حواریّونیّه
Vie apostolique عیش ومسلك حواری صفت Zèle aposto-
lique غیرت حواریّه

APOSTOLIQUEMENT. À la façon des Apôtres A. علی ذاب

بر تألیفك حقنه عزو اولنان عیبك l'apologie d'un livre
نفی وجرحنه مبادرت ایتمك Faire l'apologie de la conduite
بر کمسنه‌نك سلوك وحرکتنه دائر عزو te de quelqu'un
اولنان قباحتی جرح ایله برائتنی اثبات ایتمك Sa con-
برمدّتدنبرو مشهود duite depuis quelque temps fait son apologie
اولان سلوك وحرکتی حقنه عزو اولنان اتهاماتی جرح
ایله برائت ذمتنه شاهد در

APOLOGISTE. Celui qui fait l'apologie de quelqu'un A. کافل
سنك اثبات البرائة الآخر || C'est votre apologiste
برائتکه دائر جواب ویرمکه کافل ووکیلدر

APOPHTEGME. Dit notable de quelque personne illustre A.
حکما سوزی T. گفتهٔ حکما P. اقوال الحکما pl. قول الحکما
|| Les apophtegmes des sept sages de la Grèce یونانلك حکمای
سبعه‌سی اقوالی - Il se dit aussi de tout discours qui a l'air
de sentence ou de maxime || Il ne parle que par apophtegmes
قول حکما سویلر کبی تکلّم ایدر

APOPHYSE. Partie éminente qui s'avance hors du corps d'un
os A. بر جسته استخوان P. عیور العظام pl. عیر العظم T.
کمیکك تومسك یری - کمیکك طومالج یری

APOPLECTIQUE. Qui appartient à l'apoplexie A. فجمّوی P.
عارضهٔ طاملدیه متعلّق T. نزولی || Symptôme apoplectique
هیئت وسیماسنده Il a l'air apoplectique عارضهٔ فجمّه - فجمّویّه
- دوای فجمّوی Remède apoplectique آثار فجمّه بدیدار در
طامله علاجی

APOPLEXIE. Maladie qui attaque le cerveau A. داء الفجمّه
گرفتار P. درد نزول T. طامله علّتی || Être frappé d'apoplexie
نزوله اوغرامق - نزول اصابت ایتمك - فجمّه اولمق Mou-
rir d'apoplexie فجمّهٔ وفات ایتمك Fausse apoplexie
کاذبه

APOSTASIE. Abandon public d'une religion véritable pour une
fausse A. ور گشتگی از ایمان P. عتوّ عن الایمان - ردّت
ورطهٔ کفر T. ایماندن دونمکلك || Tomber dans l'apostasie
وردّته گرفتار اولمق

APOSTASIER. Abandonner une religion véritable pour en
embrasser une fausse A. انکار - ارتداد - تعتّی عن الایمان
الایمان P. از ایمان ور گشتن T. ایماندن دونمك || Le
plus grand crime qu'un chrétien puisse commettre, c'est d'aposta-

على طريق الرسل - على طريقة الحواريّين - الحواريّين

APOSTROPHE. Figure de Rhétorique, par laquelle l'orateur interrompt son discours, pour adresser la parole à des personnes vivantes ou mortes, et même à des choses inanimées *A.* خطاب

Il se dit aussi, d'un trait mortifiant adressé à quelqu'un *A.* تعزير *P.* سخن دلازار *T.* چيقش - آزارلمه || Vigoureuse apostrophe تعزير شديد Essuyer nne apostrophe تعزيره دوچار اولمق

APOSTROPHER. Adresser la parole dans un discours à une personne, ou à une chose *A.* توجيه الخطاب *P.* خطاب كردن *T.* سوزى فلان طرفه دوندرمك || Le prédicatenr, au milieu de son sermon, apostropha la croix واعظ اثناى وعظنده صليب شريفه توجيه خطاب ايلدى

Apostropher quelqu'un, signifie, lui adresser la parole, pour lui dire quelque chose de désagréable *A.* تعزير *P.* آزاريدن *T.* آزارلمق

APOSTUME. Enflure extérieure avec putréfaction *A.* ورم حارّ *P.* آماه تباه شده *T.* آزغين شيش || Apostume qui aboutit, qui mûrit, qui suppure تبسّر ايتمش وحدّ نصابه بالغ اولمش دشلمش ونصابنى بولمش - وتقيّحه باشلامش ورم حارّ وايرينلشمش بر آزغين شيش

APOSTUMER. Se former en apostume *A.* تكوّن الورم الحارّ *P.* آماس تباه شده بستن *T.* آزغين شيش اولمق || La contusion qu'il a eue commence à apostumer فلانه ظهور ايدن كدمه ورم حارّ اولمغه باشلادى

APOTHÉOSE. Cérémonie par laquelle les anciens déïfiaient les Empereurs *A.* رسم التبليغ الشان الالوهيّة *P.* آيين بخشايش *T.* اللهلق رتبه‌سنه اولولتمه رسمى بزركئ يزدانى آغوستوس نام روما ايمپراطوريته تبليغ شان الوهيّت رسمى

Il se dit aussi de la réception des anciens héros parmi les Dieux *A.* اعلاء الى رتبة الالوهيّة *P.* بمرتبهٔ يزدانى بلنديدن *T.* اللهلق رتبه‌سنه قدر چيقارمه || L'apothéose d'Hercule هركل نام قهرمان نامدارك مرتبهٔ الوهيّته ترفيع واعلاسى - Et par hyperbole, des honneurs extraordinaires rendus à un homme que l'opinion publique lève au dessus de l'humanité || Le public a fait son apothéose عامّه فلان كمسنه‌يى الله مثالى تمجيد وتعظيم ايلدى

APOTHICAIRE. Celui qui prépare et vend des drogues pour les malades *A.* صيدلانىّ pl. صيادله *P.* عقاقير - دارو فروش *T.* اسپچيار - اجزاجى || Habile apothicaire حاذق فروش واستاد اجزاجى

On dit, Des mémoires d'apothicaire, pour dire, des comptes sur lesquels il y a beaucoup à rabattre *T.* اجزاجى دفترندن نمونه قبارمش حساب Et faire de son corps une boutique d'apothicaire كندو وجودينى اجزاجى دكّانه چويرمك

APOTHICAIRERIE. Magasin d'un apothicaire *A.* دكّان الصيدلانىّ *P.* اجزاجى دكّانى *T.* كربهٔ عقاقير فروش

APÔTRE. Nom des personnes choisies parmi les disciples de Notre-Seigneur *A.* حوارىّ pl. حواريّون pl. رسل || رسل pl. رسول - حواريّون On appelle communément St. Pierre et St. Paul, Les princes des apôtres حضرت پاولوس وپتروس روٴساى حواريّون اسميله طور حواريّون اوزره وعظ Prêcher en apôtre تسميه اولنور ايتمك

APOZÈME. Potion faite d'une décoction d'herbes *A.* مطبوخ *P.* مطبوخ گياهاى مطبوخ النباتات الدوائيّه - الاعشاب اوتلقلر مطبوخى *T.* دوائى

APPARAT, Éclat qui accompagne certains discours ou actions *A.* دبدبه *P.* طمطراق *T.* كوسترش || Haranguer avec apparat طمطراق الفاظ ايله وعظ ايتمك Discours d'apparat عرض دبدبه ايچون سويلنان كلام Il est venu dans un grand apparat دبدبهٔ - طمطراق عظيم ايله ورود ايتمشدر عظيمه ايله كلمشدر

Il se prend aussi pour Ostentation *A.* اجتهار - مرائت *P.* كورونش *T.* نمايش

APPAREIL. Préparatif de tout ce qui a de la pompe *A.* كوكبهٔ *P.* دارات - طنطنه *T.* دارات || Grand appareil كوكبهٔ خارج ازعاده دارات وكوكبه Appareil extraordinaire عظيمه Appareil lugubre كوكبهٔ ماتمنما Appareil de guerre كوكبهٔ سفر On fait de grands appareils ponr son entrée دخولى ايچون دارات عظيم تدارك ايدرلر

Il se dit aussi des onguens, des emplâtres qu'on applique sur une plaie *A.* اسا pl. ضماد - آسيه pl. ضماده - اضمده pl. *P.* مرهملو صارقى *T.* مريشم || Mettre le premier appareil ضمادات اوڭكى ضمادى وضع وتعبيه ايتمك On ne pourra juger de la plaie que quand on lavera le troisième appareil

ظاهر Il viendra apparemment غالبا ظنّ ايدرسك كه ... que
ظاهر حالدن مستفاد اولنديغنه ـ حاله نظرًا ورود ايده جكدر
غالبا كله جكدر ـ كوره كله جكى آكلاشيلور
Il signifie aussi, sans doute *A.* بلا اشتباهٍ ـ محقّقاً ـ لاشكّ
P. بى گمان *T.* شبهه سز
APPARENCE. Ce qui paraît au dehors *A.* ظاهر *pl.* ظواهر ـ
T. نمايش *P.* صورة ظاهريّة ـ ظواهر الاحوال *pl.* الحال
ـ ظواهر مرغوبه ـ ظواهر مستحسنه || Belles apparences كورونش
ظاهر حاله Il ne faut pas se fier à l'apparence ظواهر ميموند
ظواهر Les apparences sont trompeuses اعتماد اولنمق روا دكلدر
Je ne m'arrête احوال دائما دلفريب وخديعت نموندر
pas à l'apparence صورت ظاهريّه يه نظر ايله تثبيت ذهن
Elle l'a trompé sous l'apparence de dévotion ايتمم
ـ ظاهريّهٔ تعبّد وديانت ايله فلانى تغرير وتخديع ايلدى
Sous l'apparence d'amitié فلانى گرفتار دام تزوير ايلدى
Cette maison a belle ap- صورت ظاهريّهٔ دوستى ومحبّتده
parence Sauver les apparen- بو خانه نك ظاهرى مطبوعدر
ces ظاهر حالى شائبهٔ لوم وتعييبدن آزاده قلمق
Il se prend aussi pour Probabilité, vraisemblance *A.* احتمال
|| Quelle apparence y a-t-il que?.. نه كونه احتمال واردر كه
Il n'y a nulle apparence بروجهله محتمل دكلدر Cela est hors
d'apparence بو كيفيّت بعيد عن الاحتمالدر Je n'y vois
point d'apparence اول بابده بر درلو امارهٔ احتمال مشهودم
Il y a quelque apparence دكلدر نوعًا احتمالى وار در
En apparence. *A.* ظاهراً ـ *P.* صورتا ـ *T.* بروى ظاهر
|| Ami en apparence, et ennemi inté- صورت ظاهرده ـ حالده
rieurement دوست صورى ـ صورتا دوست وباطناً دشمن
دشمن دوستنما ـ ودشمن باطنى
APPARENT. Qui est visible, évident *A.* ظاهر ـ عيان ـ جلىّ ـ
T. بديدار ـ آشكار *P.* معاين || ميدانده كورينور ـ كورينور
On dit qu'il est riche en argent; mais de bien apparent on ne
lui en voit point كثرت نقوده مالك اولمغله مشهور در
Il n'a aucun bien apparent sur le- لكن ظاهرده مالى كورنمز
quel on puisse asseoir une hypothèque استرهانه سزا اولهجق
Son droit est apparent حقّى آشكار وعياندر ميدانده مالى يوقدر
Il signifie aussi, spécieux *A.* ظاهرىّ ـ صوريّ *P.* ظاهر فريب
T. ظاهرده خوش كورينور || Un prétexte apparent عذر ظاهرى
Sous l'espérance d'un bien apparent بر خير صورى مأمولنه مبنى

اوچنجى ضماد رفع اولنمدقچه جراحتك كيفيّتى بللو اولهمز
On dit proverb., Faute de bon appareil ou autrement, pour
dire, faute d'avoir apporté les soins nécessaires, ou pour quel-
que autre cause *A.* از كم *P.* عن اهمالٍ او عن غير سببٍ
باقله مديغندن ياخود اخر *T.* اهتمامى يا از روى ديگر
يوزدن || Il est mort faute de bon appareil ou autrement
باقله مديغندن ياخود آخر يوزدن وفات ايلدى
APPAREILLER. Joindre à une chose une autre qui lui soit pa-
reille *A.* توفيق بالمثيل ـ احذاء بالتلو ـ احذاء بالعديل *P.*
T. اش اويدرمق بهمتايش همرنگ ساختن || Voilà un
beau vase, je cherche à l'appareiller بو آنيهٔ لطيفه يى تلو وعديليله
اشته بو بر دلبر قابدر اشنى ـ احذا ايتمك قيدنده يم
Voilà un beau cheval de carrose, je vou- اويدرمق قيدنده يم
drais bien trouver à l'appareiller اشته بر مطبوع ودلپسند
عربه باركيربدر عديل وهمتاسنى اويدرمق استرم
Il signifie aussi, donner des mesures justes pour tailler les
pierres suivant les places où elles doivent être placées *A.* تقويم
P. القدود اندازها ارزانيدن *T.* چاپلرى ـ اولچى اويدرمق
|| Ce qui contribue le plus à la beauté d'un اويغون كسمك
bâtiment, c'est de bien appareiller بنانك حسنى تقويم قدود
بنانك كوزللكنه وسيله اولان طاشلرك ـ احجاره توقف ايدر
چاپلرى اويغونلغيدر
En termes de Marine, il signifie, mettre à la voile *A.* نشر
|| Aussitôt qu'il *P.* الشراع بادبان گشادن *T.* يلكن ايتمك
vit l'ennemi, il fit appareiller دشمن كميلرينى كورديكى
Il faut appareiller عقيبنده نشر شراع عزم ونهضت ايلدى
بادبانگشاى عزم وسفر اولمق اقتضا ايدر
S'APPAREILLER. Se joindre à un pareil à soi *A.* تحاذى بالعديل
P. توافق العديلين ـ موافقت بالمثيل باخود همتا كردن
T. كندويه اش اويدرمق
APPAREILLEUR. Ouvrier qui trace le trait, la coupe de la pier-
re pour celui qui la taille *A.* رسّام القدود *P.* ـ اندازه پيما
T. رسم پرداز اندازها چاپ چيزن
APPAREILLEUSE. Femme qui fait métier de prostituer des fem-
mes *A.* قائده ـ دلّاله *P.* پزه ونك قارى *T.* دلّاله ـ پازن
APPAREMMENT. Selon les apparences *A.* على ما هو ـ ظاهراً
P. حسب الظاهر ـ الظاهر *T.* ظاهر حاله بدآنكه نموده باشد
|| Vous croyez apparemment غالبا ـ كورنديكنه كوره ـ نظراً

Il prend les biens apparens pour les véritables منافع صوريّه‌يى فوائد حقيقيّه‌دن عدّ ايدر Le mouvement apparent du soleil autour de la terre شمسك حول ارضده حركت صوريّه‌سى

Et remaquable entre d'autres personnes, entre d'autres choses كوزه اورر .T سر افراز- برگزيده .P ممتاز- متحيّز- متعيّن .A || Il s'adressa au plus apparent de la compagnie مجلسك جملدن زياده متعيّن اولان ذاته مراجعت ايلدى Les plus apparens de la ville شهرك وجوه واعيانى - متحيّزان بلده Il a la maison la plus apparente de la ville - شهرك اك ممتاز شهرده زياده كوزه اورر- ومتحيّز اولان منزله مالكدر خانديد مالكدر

APPARENTER. Donner à quelqu'un des parens par alliance *A.* اصهار .P خويشاوندى پيدا كردانيدن .T حصملق باغلتدرمق || Tâchez de bien apparenter votre fille كريمه‌كى بروجه اليق اصهاره سعى أيله

S'APPARENTER. *A.* عقد الرابطة- تحصيل القرابة- عقد المصاهرة المصاهرة .P خويشاوندى پيدا كردن .T حصملق باغلمق || S'apparenter à la Noblesse زمرهٔ اصلزادگان ايله عقد وجه احسن Il s'est bien apparenté رابطهٔ مصاهرت ايتمك اوزره تحصيل روابط مصاهرت ايلدى

APPARIEMENT. Action d'apparier. V. Apparier.

APPARIER. Mettre un mâle et une femelle ensemble, pour en former une paire *A.* تشريك الزوج مع الزوج - تزويج .T جفت با جفت با هم نهادن .P زوجًا زوجًا ترتيب - جفت جفت دوزمك - جفتلشدرمك || Apparier des pigeons كوكرجينلرى جفت جفت دوزمك

Il se dit figur. de deux choses qui prennent le nom de paire à cause de la simultanéité de leur usage *A.* احذاء بالطراق .P بمانندش جفت ساختن .T اش اويدرمق - چفلشدرمك || Apparier des gants الدوانه اش اويدرمق

APPARITION. Manifestation de quelque objet invisible *A.* - تجلّى .P رونمايى .T كورنمه || L'apparition de l'Ange Gabriel à la Sainte-Vierge جبرائيل امينك حضرت بتوله ظهور وتجليسى L'apparition des esprits ارواحك تجليسى

Et manifestation subite d'un objet visible qui n'avait point encore paru *A.* بداهةً ظهور- بده .P پيدايئ ناگهانى .T || L'apparition de l'étoile aux mages كوكبك آنسزين كورنمه كهنديه بداهةً ظهورى

APPAROIR. Terme de Palais. Il ne s'emploie qu'avec le verbe Faire, et signifie, montrer *A.* ابراز- تبيين .P - نمودن .T كوسترمك || Faire apparoir du pouvoir qu'on a نمودار كردن Il a fait apparoir de son bon droit بر كمسنه حامل اولديغى رخصتى ابراز ايتمك حقّنى موقع تبيّنه ابلاغ ايتدردى

Il s'emploie aussi impersonnellement dans cette phrase, Il appert, et signifie, il est évident *A.* تبيّن .P هويدا شدن .T || S'il vous appert que cela soit عندكده متبيّن اولور كورنمك Comme il appert par un tel acte فلان سندك مفهومندن ايسه متبيّن اولديغى كبى

APPAROÎTRE. Devenir visible *A.* - تعاين - انجلا - ترائى .P بدوّ .T كورنمك || Quand Dieu apparut à Moïse dans le buisson ardent جناب ربّ متعال خيسهٔ محرّقده حضرت موسى‌يه منجلى اولديغى L'Ange qui apparut en songe à Joseph عالم مثالده هنگامده Il lui apparut un spectre برطيف حضرت يوسفه مرئى اولمش ملك كوزينه - فلانه معاين اولدى - مشخّص كوزينه بدوّ ايلدى كورندى

En termes de Pratique, il signifie, constater *A.* - تحقّق .P تبيّن .T ثابت شدن || En cas qu'il vous apparoisse que cela soit كيفيّت حال بو منوال اوزره عندكده رهين - اولديغى عندكده متبيّن ومتحقّق اولور ايسه تبيّن اولدقده

En parlant de négociation, on dit, Faire apparoître de son pouvoir, pour dire, donner communication de ses pouvoirs dans les formes *A.* ابراز .P نمودن .T كوسترمك || Les ambassadeurs ayant fait apparoître de leur pouvoir ايلچيلر حامل اولدقلرى رخصتنامه‌لرى لدى الابراز

APPARTEMENT. Logement composé de plusieurs pièces dans une maison *T.* دائره || Petit appartement دائرهٔ صغيره Appartement d'hiver دائرهٔ شتائيه bel دائره مطبوعه مختصره Appartement d'été دائرهٔ صيفيّه قيش دائره‌سى - On lui a donné un appartement sur le devant, sur le derrière خانه‌نك يوزنده ياخود وراسنده فلانه بر دائره ويرلدى L'appartement d'en haut دائرهٔ عليا يوقاروده‌كى دائره - دائرهٔ سفلا آشاغيده‌كى دائره -

Il se prend aussi pour Étage *A.* طبقه pl. طبقات || Il est logé au premier, au second appartement طبقهٔ اوليده ياخود

اتّخاذ مسكن ايلدى - طبقهٔ ثانيده مقيمدر

APPARTENANCE. Dépendance *A.* تابع *pl.* توابع - مضاف *pl.* مضافات *P.* قلمرو ملك *T.* ناحيه - تابع || Cette métairie est une appartenance de ma terre بو ضيعه متصرّف ناحيه‌سيدر - توابعندندر - اولديغم ارضك مضافاتندندر

APPARTENANT. Qui appartient de droit *A.* ملك مخصوص *pl.* متملّكات - املاك مخصوصة *P.* ملك داشت *T.* عائد || Les biens appartenants à un tel سلك الملك فلانه - فلانك متملّكاتندن اولان اموال Une maison à lui appartenante فلانك عائد اولان ملكى اولان بر باب منزل

APPARTENIR. Être de droit à quelqu'un *A.* كون فى تحت *P.* كون فى داخل القبضة الملك - الملك ملك كس *T.* بودن برکمسنه‌يه عائد اولمق - برکمسنه‌نك مالى اولمق || Les biens qui appartiennent à des particuliers افراد ناسك Il retient injustement un bien qui m'appartient بغير حقٍ ضبط - ملكم اولان مالى فضولى ضبط ايدر La part et la portion qui lui appartient dans cette succession اشبو ميراثده فلانه عائد اولان سهم وحصّه Il m'en appartient une moitié - نصف حصّه‌سى بكا عائددر Les honneurs qui vous appartiennent طرفكه ياريسى بنمدر Ces droits appartiennent à ma charge عائد اولان مراسم تعظيم واحترام La connaissance de cette affaire appartient à un tel juge اشبو حقوق عهده‌مده اولان منصبه عائد در بو دعوانك رؤيتى فلان حاكمه عائد اولان اموردندر

Il se prend aussi pour, avoir une relation nécessaire ou de convenance *A.* تعلّق || Cette question appartient à la Philosophie بو مسئله حكمته متعلّقدر Cela appartient à la matière que je traite بو بحث در دست اولان ماده‌يه متعلّقدر Cela appartient à la Grammaire فنّ نحوه متعلّقدر

Il s'emploie quelquefois dans le sens d'être parent *A.* قرابت *P.* خويشاوند بودن *T.* حصم اولمق || Il appartient aux plus grands seigneurs du Royaume اعاظم رجال سلطنت ايله قرابتى L'honneur que j'ai de vous appartenir سزك ايله قرابتم واردر

تقريبيله مظهر اولديغم علوّ وشرف

il signifie encore, être attaché à quelqu'un, être domestique *A.* انتساب *P.* پرستارى كردن - در نوكرئ فلان بودن *T.* فلانك خدمتنده بولنمق || Je ne savais pas que ce laquais

بو چوقدار سنك متسبلركدن اولديغنى vous appartint سنك خدمتكده اولديغندن خبرم يوغيدى - يلمز ايدم

On dit impersonnellement, Il appartient, pour dire, il convient *A.* مناسب الحال *P.* لايق - درخور *T.* سزاوار - ياقيشور || Il appartient aux supérieurs d'avoir soin de ceux qui sont sous leur charge حسب المقام كندولره تابع اولان مأمورلرك حسن حاللرينه اهتمام اولنمق اولياى امورك مناسب اولادك Il appartient aux pères de châtier leurs enfans حاللريدر امر تأديبى والدلره لايق اولان اموردندر Il ne vous appartient pas de le reprendre فلانى تعزير ايتمك سكا لايق Il فلانك تعزيرى سنك وظيفهٔ حالك دكلدر - دكلدر n'appartient qu'aux princes et aux grands seigneurs de faire une si grande dépense بو مقوله مصرف جسيم انجق امرا وعظمايه لايقدر

On dit en termes de formule, Ainsi qu'il appartiendra, pour dire, selon qu'il sera convenable *T.* موجب ومقتضاسى اوزره || Pour être statué ce qu'il appartiendra موجب ومقتضاسى اوزره حكم اولنمق - Et à tous ceux qu'il appartiendra *T.* ايجچون ايجاب واقتضا ايدنلره

APPAS. Les charmes de la volupté ou de la beauté *A.* جذبه *P.* جاذبه - جذبات *pl.* دلربايى *T.* كوكل قاپه‌جق حال || Les appas de la volupté لذايذ نفسانيّه‌نك جذباتى Soupirer pour les appas d'une belle femme برمحبوبهٔ حسنانك جاذبه‌سنه حسرتكش اشتياق اولمق - Et figur. || L'appas de la gloire, de la vertu نام وشانك وصلاح حالك جذباتى

APPÂT. Mangeaille qu'on met soit à des piéges, soit à des hameçons, pour attirer des bêtes, des oiseaux, des poissons *A.* طعمه - مطمعة الصيد *P.* خوراك شكار فريب *T.* يم || Le sel, la pâte salée sont un excellent appât pour attirer les pigeons كوكرجينى جلب ايچون طوزوطوزلو خمير غايت اعلا يم اولور Les vers sont de bons appâts pour prendre des poissons قورد قسمى صيد ماهى ايچون اصلح واعلا يمدر

Figur. || Ce bon accueil, ces paroles obligeantes ne sont autre chose qu'un appât pour l'engager à faire ce qu'on souhaite de lui بو كونه تلقّئ بالاكرام نوازش آميز وكلمات خوش آمدئ ملاطفت انگيز انجق كندوسندن مطلوب اولان مرامك تحصيلنه وسيله اولدجق بر مطمعه در L'intérêt est un grand appât pour un avare آميد نفع وفائده ارباب بخل

وامساکه کوره عظیم وقوی بر یمدر

APPÂTER. Attirer avec un appât *A.* جلب بالطعمة *P.* بخوراک جلب کردن || Appâter les oiseaux *T.* یم ایله آیارتمق دلفریب قوشلری یم ایله ـ طیوری طعمه ایله جلب ایتمک آیارتمق

Et mettre le manger dans le bec des oiseaux *A.* وضع الطعمة *T.* قوش در دهان مرغ خوراک دادن *P.* فی فم الطیر آغزینه یم ویرمک

APPAUVRIR. Rendre pauvre *A.* ایراث الفقر والفاقة ـ افقار بگدایی گرفتاریدن ـ گدا ساختن *P.* ایقاع البؤس والمسکنة *T.* یوخسوللق کتورمک || Le grand nombre d'enfans l'a fort appauvri کثرت اولاد افقار حالنی مستلزم اولمشدر L'interruption du commerce appauvrit un pays بر ملکده انقطاع امور تعطیل معاملات ـ تجارت ایقاع بؤس ومسکنته سبب اولور Donner pour Dieu n'appauvrit pas l'homme تجارت سبب افقار مملکت اولور بر کمسنه لوجه الله تعالی اقچه ویرمکله فقیر اولمز

On dit figur., Appauvrir une langue, pour dire, en retrancher des mots, et la rendre par-là moins abondante *A.* ایراث القحط *P.* تنگ ساختن *T.* قیتلق کتورمک || Il faut prendre garde d'appauvrir la langue, à force de la vouloir polir والقلّة بر لسانده حسن ولطافت ویره‌یم دیر ایکن لغتلرینه ایراث قحط وقلّت ایلمکدن حذر اولنمق لازمه‌دندر

S'APPAUVRIR. Devenir pauvre *A.* افتقار ـ افتیاق ـ تمسکن *P.* دوچار فقر ویینوایی ـ گرفتار فقر ومسکنت شدن ـ گدا شدن *T.* فقیر اولمق ـ یوخسوللغه اوغرامق || Ce pays-là s'appauvrit tous les jours بو مملکت یوماً فیوماً کسب فقر ومسکنت Il s'est appauvri en peu de temps par ses dépenses excessives ایتمکده در فلان کمسنه ایتدیکی مصارف مفرطه تقریبیله Un État s'enrichit par la paix, et s'appauvrit par la guerre مدّت قلیله ایچنده گرفتار فقر وضرورت اولمشدر بر ملکده صلح وآسایش بادیٔ سعهٔ حال وثروت وامتداد سفر سبب Les langues vivantes s'enrichissent, et s'appauvrissent selon la différence des temps et des esprits حلول فقر ومسکنت اوله کلمشدر السنهٔ متداوله اختلاف ازمان وتفاوت افکار واذهانه تبعیّت ایله گاه کسب رایگانی وبرکت ایدر گاه دوچار قحط وضرورت اولور

APPAUVRI. *A.* متفقّر *P.* ـ دوچار فقر ومسکنت ـ گد اشده فقرلنمش ـ یوخسوللنمش *T.* گرفتار فقر ویینوایی

APPAUVRISSEMENT. L'indigence où l'on tombe peu à peu *A.* ـ کاست مال *P.* انحطاط الغناء والثروت ـ حال الافتقار *T.* فقرلنمه ـ یوخسولنمه || De là vient l'appauvrissement de la province مملکتده انحطاط غنا وثروت بوندن مملکتک افتقارحالی بوندن نشئت ایلدی ـ اقتضا ایلدی

APPEAU. Sorte de sifflet avec lequel on contrefait la voix des oiseaux *A.* مصفر الاصوات الطیور *T.* قوش سسی دودکی

On appelle aussi Appeaux, les oiseaux dont on se sert pour appeler les autres oiseaux. V. Appelant

APPEL. Recours au juge supérieur *A.* نقل الدعوا فی محکمة *P.* دعوایی آخر دعوارا پیش عدالتخانهٔ دیگر بردن *T.* آخر محکمه‌یه نقل || Acte d'appel بشقه محکمه‌یه قالدرمق نقل Causes et moyens d'appel دعوایی متضمّن بر قطعه سند Fol appel بیوجه دعوایی ایجاب ایتمش علل واسباب Juger sans appel آخر یره نقل دعوایه جواز دعوا نقلی فیما بعد استماعی ـ ویرلمیه‌جک وجهله فصل مادّه ایتمک تجویز اولنمامق اوزره فصل نزاع ایتمک

Appel, se dit aussi, de l'appellation à haute voix des personnes qui se doivent trouver à une assemblée *A.* نداء الدعوة *P.* دعوت سسی *T.* نانگ دعوت || Ce garde du corps ne se trouva pas à l'appel فلان نفر ندای دعوت وقتنده اثبات وجود ایتمدی Cet ouvrier n'était pas à l'appel, il a été rayé فلان رنجبر اسمی دفتردن ترقین اولنمش اولمغله دعوتده حین ندای دعوتده Se trouver à l'appel موجود دکل ایدی Il a manqué à l'appel حین موجود بولنمق ـ حاضر بولنمق ندای دعوتده اثبات وجود ایتمدی

Il se dit aussi, d'un signal qui se fait avec le tambour *A.* طبل الدعوة *T.* اطبال طبل دعوت ایتمک || Battre l'appel

– Il signifie aussi, défi. V. ce mot.

APPELANT. Qui appelle d'un jugement à un autre *A.* ناقل الدعوا *P.* برندهٔ دعوا پیش محکمهٔ دیگر *T.* دعوایی قالدران

Il se dit aussi, des oiseaux qui servent pour appeler les autres *A.* طیر منادی *A.* مرغ بانگزن *T.* چاغرغان قوش

APPELER. Dire le nom d'une personne *A.* تسمیة *P.* خواندن *T.* آدی دیمک ـ دیمک || Comment appelez - vous cet homme? شوآدمک آدینه ـ بو آدمی نه اسم ایله تسمیه ایدرسک Je ne sais comment on appelle cette plante بو نبات نه دیرلر

بیلمم بو نباته نه دیرلر- نه اسم ایله مسمّا در معلومم دکل

On dit proverb. d'un homme qui n'affaiblit point par ses expressions des vérités dures, qu'il appelle les choses par leur nom

دییدجکنی-هرشیئ آدی شانی نه ایسه اولدیغی کبیجه سویلر پراوجه سویلر

Appeler, signifie aussi, désigner une personne ou une chose par quelque qualité *A.* توصیف *P.* یاد کردن *T.* -دیمک شول آدمه دوست .... J'appelle un vrai ami celui qui.... || صفتلمق شول آدمی دوست حقیقی صفتیله توصیف- حقیقی دیرمکه ایدرمکه Peut-on appeler valeur une action si téméraire? بو مقوله جسارت شجاعت صفتیله صفتلنمق جائزمیدر On appelera toujours folie une conduite pareille à celle-là بو مقوله حرکته هر حالده جنون دیرلر

S'appeler. *A.* تسمّی *P.* نام داشتن *T.* دینمکله- دیمک نه اسم ایله Comment vous appelez-vous? || معروف اولمق بو آدک ندر- مسمّاسک Cette fleur s'appelle anémone بو شکوفه کلنجک- شکوفه نک اسمی کلنجک جیچکیدر بو حالت جیچکی دینمکله معروفدر Cela s'appelle un vrai ami تمام حقیقی دوستلق صفتیله توصیف اولنور Cela s'appelle folie en bon français فرانسزجه بوکا جنون دیرلر

Appeler. Prononcer à haute voix les noms de ceux qui doivent se trouver en quelque endroit *A.* دعوة باجهار الاسم *P.* کسرا آد اوقویوب چاغرمق *T.* بنامش خواندن || On va appeler tous les soldats l'un après l'autre نفرات عسکریه نک مجموعی برر برر- فرداً فرداً اجهار اسامی ایله دعوت اولنه جقدر Ce soldat n'était pas à la revue, quand on l'a appelé اسملری اوقنه رق چاغرله جقدر فلان نفر اجهار اسم ایله دعوت اسمی چاغرلدیغی- اولندقده یوقلمده موجود بولنمامشیدی وقتده موجود دکل ایدی

Il signifie aussi, se servir de la voix ou de quelque signe, pour faire appeler quelqu'un *A.* دعوت- تابیة *P.* -خواندن *T.* آواز کردن || Il appelait inutilement, pas un domestique n'était à la maison خانده خدمتکارلردن هیچ بر کمسنه موجود اولمدیغندن بیهوده چاغرر ایدی Appelez un tel فلانی چاغر Ne pouvant plus l'appeler de la voix, il l'appelait de la main لسان ایله چاغرمغه لیاقتی اولمدیغندن Appeler les voisins à son secours ال اشارتیله چاغرر ایدی Appeler de toute sa force وار قوتیله چاغرمق

On dit, Appeler au secours, pour dire, crier au secours *A.* رفع امداده *T.* بطلب دستگیری آوازیدن *P.* صیحة الاستعانة چاغرشمق

Il signifie aussi, envoyer chercher, faire venir || Appeler les médecins حکیملری چاغرمق- اطبّایی دعوت ایتمک

On dit, Appeler au combat, Appeler au duel, pour dire, envoyer défier *T.* تبارزه دعوت ایتمک- جنکه دعوت ایتمک

Il se dit aussi, du cri dont les animaux se servent pour faire venir à eux ceux de leur espèce || Le mâle appelle sa femelle دیشی یی دعوت ایدر- ارکک دیشی یی چاغرر La poule appelle ses poussins طاوق پلیچلرینی چاغرر- Et de toutes les choses dont le son sert à avertir de se trouver en quelque lieu || La cloche appelle à l'église صدای ناقوس خلقی کلیسایه چاغرر La trompette appelle au combat صدای شبور دعوت ایدر J'entends l'heure qui m'appelle عسکری حرب وقتاله داعیدر بنی دعوت ایدن ساعتک صداسی مسموعم اولدیور

Et figur. de tout ce qui avertit, qui excite à se trouver en quelque endroit pour quelque chose que ce puisse être *A.* سوق *P.* کشیدن *T.* چکمک || J'irai où l'honneur m'appelle مقتضای عرض وناموس هر قنغی طرفه بنی سوق ایتسه اولجانبه Mes affaires m'appellent ailleurs امور عزم وتوجّه ایده جکم وخصوصاتم بنی آخر طرفه سوق ایدر

Et des inspirations que Dieu nous envoie, et par lesquelles il nous fait connaitre sa volonté *A.* سوق ربّانی || Il ne faut pas résister, quand Dieu nous appelle سوق تقدیر الهی یه مخالفت جائز دکلدر Dieu appelle Saint Paul à l'apostolat باری تعالی حضرتلری حضرت پاولوسی خدمت رسالته دعوت ایلدی- سوق ایلدی

Il signifie aussi, citer, faire venir devant le juge *A.* احضار *P.* در حضور آوردن *T.* کتورتمک || On l'a fait appeler pour se voir condamner à payer une somme مبلغ معلوم المقدارک تأدیه سی خصوصی اوزرینه حکم اولدیغنی مشاهده ایتمک Appeler quelqu'un en témoignage بر ایچون احضار اولندی Appeler en Justice کمسنه یی لاجل الشهاده احضار ایتمک Appeler en garantie حضور شرعه احضار ایتمک لاجل الکفاله احضار ایتمک

On dit, que Dieu l'a appelé à lui, pour dire, qu'une personne

APPESANTIR. Rendre plus pesant *A.* ثاكيد ـ تثقيل ـ بهظ *P.* آغرلشدرمق *T.* گرانی آوردن ـ گرانتر کردن ايقاط ـ الثقالة || L'âge, la vieillesse, l'oisiveté, la fainéantise appesantit les corps بصقلق كتورمك ـ كبر سنّ وسال وپيرى وشيخوخت وحال بيكارى وعطلت وكسل ورخاوت ابدانه مستلزم بدنلرى ـ ايراث بهظ وثقالت ايدر ـ ثاكيد ثقالت اولور Sa dernière maladie l'a beaucoup appensanti ايقاط وتثقيل ايدر مؤخرًا جكديكى خستدلك وجودينه غايت ثقالت وجودينى زياده‌سيله آغرلشدردى ـ وموقوطيتى موجب اولمشدر وجودينه قتى كلّى بصقلق كتوردى ـ

Il se dit figur. en parlant des fonctions de l'esprit *A.* ثقتير ـ سستى ـ سست كردن *P.* ايراث الرخاوة ـ ايراث الفتور ـ آغرلشدرمق ـ كوشمك *T.* آوردن || L'âge ne lui a point encore appesanti l'esprit كبر سنّ هنوز ذهننه ذرّه‌جه مقدارى ايراث فتور ايتمش دكلدر

En parlant de la colère de Dieu, on dit, que Dieu a appesanti sa main sur ce peuple جناب منتقم قهار پنجهٔ سنجتگير بارى ـ سخط وغضبنى اول خلقك اوزرينه حواله ايلدى تعالى حضرتلرى يد قهرينى بو قومك اوزرينه تشديد ايلدى

S'APPESANTIR. *A.* كسب الثقالة ـ تثاقل *P.* گرانى پذيرفتن *T.* آغرلشمق || Le corps s'appesantit par un trop long repos آغرلشور ـ راحت مديده حسبيله وجود كسب ثقالت ايدر La main d'un tel chirurgien s'appesantit فلان جرّاحك الى آغرلشدى

On dit aussi, Les yeux commencent à s'appesantir, pour dire, avoir envie de dormir ديده‌سى استيلاى نوم ايله كسب ثقالت اويقو بصوب ـ كوزلرينه اويقو آغرلغى بصدى ـ ايتمكده در كوزلر آغرلشدى

Il se dit figur. soit en parlant des fonctions de l'esprit, soit en parlant des effets de la colère de Dieu || Son esprit baisse et s'appesantit de jour en jour شعورى يومًا فيومًا كسب فتور La main de Dieu s'est appesantie sur ce peuple-là ورخاوت ايتمكده در پنجهٔ قهر وغضب ربّانى اول قومك اوزرينه حواله اولندى

Et on dit, Il s'est trop appesanti sur ce sujet-là, pour dire, il en a trop parlé بو مادّه‌ده مبالغه ايله اطناب كلام ايلدى Cet écrivain s'appesantit sur les détails بوكاتب تفاصيل امرده اطناب كلام ايدر

est morte انّا لله وانّا اليه الراجعون مفهومنجه بامر الله ارجع الى ربّك تنبيهنه ـ تعالى دار عقبايه ارتحال ايلدى امتثالاً عازم دار بقا اولدى

Il signifie aussi, appeler à un tribunal supérieur de la sentence d'un subalterne *A.* نقل الدعوا *P.* دعوارا به محكمهٔ *T.* ديگر بردن || Il appellera de cette sentence دعوايى بشقه محكمه‌يه قالدرمق وبريلان اعلامه راضى اولميوب آخر محكمه‌يه نقل دعوا ايتدره‌جكدر Appeler comme de juge incompétent بو مادّه‌نك استماعنه فلان حاكمك صلاحيتى يوقدر ديو دعوايى آخر محكمه‌يه نقل ايتدرمك

Appelé. *A.* مدعوّ *P.* دعوت كرده ـ خوانده *T.* دعوت ـ Il s'emploie aussi en parlant du mystère de la prédestination, suivant l'expression de l'Écriture *A.* مدعوّ pl. مدعوّين || Beaucoup d'appelés et peu d'élus *A.* المدعوّين كثيره والمختارين قليلة

APPELLATIF. Terme de Grammaire. Il se dit des noms qui servent à exprimer une classe entière d'individus *A.* اسم الجنس || Homme, Arbre sont des noms appellatifs بشر وشجر اسماى جنسدندر

APPELLATION. V. Appel.

APPENDICE. Supplément qui se joint à la fin d'un ouvrage *A.* لاحقه ـ ذيل *P.* پى نوشت *T.* صكره‌دن اكلنمش

APPENDRE. Attacher à une voûte, à des piliers, à une muraille *A.* تعليق *P.* آويجتن *T.* آصمق || Appendre une offrande à une chapelle بر مسجدده تبرّكًا بر هديّه تعليق ايتمك Appendre des étendards à la voûte d'une église آويختهٔ موقع تعظيم قلمق كليسانك قبّه‌سى بالاسنده تعليق اولنه ورايات دشمندن آلنان C'est une coutume fort ancienne d'appendre dans les temples les enseignes prises sur les ennemis بيراقلرك معابد ومساجدده ربط وتعليقى غاية الغايه قديم بر عادتدر

Appendu. *A.* معلّق *P.* آويخته ـ آويزان *T.* آصيلو

IL APPERT. Il paraît, il est évident *A.* يتبيّن *P.* هويداست *T.* بللو اولور ـ مستبان اولور ـ معلوم اولور بديدار است ـ || Il appert de sa complicité par la procédure قباحتده مشاركتى Il appert qu'il est complice صورت مرافعه‌دن معلوم اولور معلوم ـ مشارك تهمت اولديغى مستبان ومعلوم اولور متبيّن اولور

APPESANTI. *A.* آغرلشمش *T.* گران گشته *P.* باهظ ـ موقوط ـ مثقّل *A.* فاتر *P.* کوشمش *T.* فتور یافته ـ سست

APPESANTISSEMENT. L'état d'une personne appesantie soit de corps, soit d'esprit par l'âge, par la maladie *A.* ـ موقوطیّت ثقالت *P.* آغرلشمه *T.* گرانی

APPÉTENCE. Action d'appéter *A.* رغبت طبیعیّة ـ تشهّی *P.* اوزلمه *T.* خواهش دل

APPÉTER. Désirer vivement et par inclination naturelle *A.* ارتغاب ـ تشهّی ـ اشتها *P.* آرزو داشتن *T.* اوزلمك ‖ L'estomac appète les alimens معده اطعمه وماکولاتی تشهّی ـ انثی ذکری تشهّی ایدر La femelle appète le mal ایدر دیشی ارککی اوزلر

APPÉTISSANT. Qui excite l'appétit *A.* مهیّج الاشتها ـ مشهّی *P.* استك ـ استك کتوریجی *T.* آرزو افزا ـ خواهش انگیز آزدریجی ‖ Viande appétissante لحم مشهّی

On dit d'une jeune personne qui a de la fraîcheur, qu'elle est appétissante *A.* محبوب مهیّج الشهوة *P.* دلبر شهوت استك آزدریجی بر کوزل *T.* انگیز

APPÉTIT. Faculté par laquelle l'âme se porte à désirer quelque chose pour la satisfaction des sens *A.* شهوات pl. شهوت *P.* خواهش ـ آرزو کشی *T.* استك ‖ Appétit sensuel شهوت Appétit charnel شهوت جسمانیه شهوت حواسّ ـ نفسانیه brutal شهوت بهیمیّه Appétit déréglé, désordonné شهوت فاسده Contenter, satisfaire ses appétits sensuels شهوات نفسانیّه‌یی Se laisser entraîner par ses appétis شهوات استیفا ایتمك شهوات نفسانیّه‌یه ارخای عنان ـ نفسانیّه‌یه تبعیّت ایتمك Se laisser gouverner par ses appétits شهوات اختیار ایتمك Avoir un appétit insatiable des richesses, des honneurs محکومی اولمق ـ نفسانیّه‌نك مغلوبی اولمق کسب مال ومنال وتحصیل شان واقبال خصوصنده غنا کتوریله‌میه‌جك مرتبه‌لرده مشتهی وآرزومند اولمق

APPÉTIT concupiscible. C'est, selon les philosophes de l'École, une faculté par laquelle l'âme se porte vers ce qu'elle regarde comme un bien *A.* نفس هالکه Et appétit irascible, une autre faculté par laquelle l'âme se porte à repousser ce qu'elle envisage comme un mal *A.* قوّت غضبیّه

APPÉTIT, se prend particulièrement pour le désir de manger *A.* اشتها *P.* خواهش خوردن *T.* یمکه استمك ‖ Grand appétit اشتهای شدید Violent appétit اشتهای مفرط Exciter l'appétit تشحیذ اشتها Aiguiser l'appétit تهییج اشتها Perdre l'appétit سلب اشتها Ôter l'appétit اشتهایی فوت ایتمك Cela m'a ouvert l'appétit فلان شئ اشتهایی آچدی Gagner de l'appétit تحصیل اشتها ایتمك Rentrer en appétit اشتها کلمك ـ اشتها عودت ایتمك

On dit figur. et proverb. d'un homme qui a beaucoup d'avidité pour le bien, que c'est un homme qui a bon appétit حریص On dit aussi, L'appétit vient en mangeant, pour dire, que plus on a de bien, plus on en veut avoir مال ومنال بر آدمدر طعام یدکچه اشتها آرتر

À L'APPÉTIT, signifie, faute de vouloir dépenser, par envie d'épargner *A.* ضنانةً ـ بخلاً *P.* از سر دریغ *T.* اسرکمك ایچون ‖ Il a laissé tomber sa maison à l'appétit d'une vingtaine d'écus یکرمی غروشلق مصرفی اسرکمك ایچون خانه‌سنی خطر À l'appétit d'un écu, il a laissé mourir un cheval de cinquante ducats انهدامه ترك ایلدی بر غروشلق مصرفی دریغ ایله اللی التون دکر برّاس آتنی مرد اولمغه ترك ایلدی

APPLAUDIR. Battre les mains en signe d'approbation *A.* اظهار *P.* اعلان التحبیذ بتصفیح الایادی ـ التحسین بتصدید الایادی آفرین یرینه ال چارپمق *T.* دستکزنی آفرین کردن ‖ Applaudir aux acteurs بازندگانك هنربنی تصدیقاً دستکزن تصدید ایادی ایله ادای رسم پسند وتحسین ـ آفرین اولمق تصفیح ایادیٔ استحسان ایتمك ـ ایتمك

Figur. Approuver *A.* ـ تصویب ـ استحسان ـ تحسین *P.* پسندیدن *T.* پسند ایتمك ـ بکنمك ‖ Toute l'assemblée applaudit à une proposition si juste استصواب حقّ وعدله مقارن اولمقوله تکلیفی ارباب مجلسك مجموعی تحسین وپسند ایلدیلر S'il faisait ce bien-là au public, tout le monde lui applaudirait عباد الله حقّنه بو مثللو خیری ایده‌جك اولور ایسه جمیع عالم عندنده مظهر آفرین وتحسین اولور Quand un homme est dans la faveur, toute la Cour lui applaudit ایدی بر کمسنه منظور پادشاهی اولنجه بالجمله خدمهٔ دولت طرفندن مظهر ستایش وتحسین اولور

S'APPLAUDIR. Se féliciter *A.* استسعاد *P.* محض سعادت ‖ S'applaudir مونلولنمق *T.* فرخندگیٔ حال شمردن ـ دانستن de sa bonne fortune قوّت ـ مساعدهٔ بختیله استسعاد ایتمك S'applaudir des bontés de quelqu'un بختیله مباهات ایتمك

Cette application est juste et heureuse فلان شیئک فلانه صرفی
محض صواب وتمام موافق حالدر Cette application est fausse
فلان شیئه صرفی خطایه مقرونـدر Il est si défiant, si soupçonneux, qu'il se fait application de tout ce qu'on dit شـول
رتبه‌ده سوء ظنـه مبتلا ووهمـه تابعدر که هر کلامـی نفسی
حقنه صرف ایدر L'application de la Géométrie à la Physique
فنّ مساحه‌نـک حکمت طبیعیّه‌یه صرفی

Il se dit encore d'une attention suivie *A.* مواظبت ـ وظوب
دوام الاقدام ـ انکباب ـ مداومـت ـ مزاولـت ـ ملازمت ـ
P. دوربشوب چالشمـه *T.* ورزش || Avoir de l'application à
l'étude مطالعه‌یه ملازمت ومواظبت ایتمک Il n'a point d'application à ce qu'il fait ایشلدیکی شیئـده اصلا مداومـت
فلان شئی اقدامی یوقدر Cela demande une grande application
کلّی مرتبه دوام اقدامه محتاجدر Il fait tout sans application
هر شیئی من غیر مواظبة ایشلر

APPLIQUER. Mettre une chose sur une autre, en sorte qu'elle y soit adhérente *A.* الصاق ـ ضرب علی *P.* بر نهادن
ـ اورمق *T.* بر زدن ـ یاپشدرمـق || Appliquer des couleurs
sur une toile بز اوزرینه ـ ثوب اوزرینه ضرب الوان ایتمک
معده‌نـک Appliquer un emplâtre sur l'estomac بویا اورمـق
ـ ضرب لازوق ایتمک ـ اوزرینه الصاق لازوق ایتمک
لاپه اورمـق Appliquer un cataplasme یاقی اورمق des ventouses حجمـات شیشه‌لـری ـ الصـاق محجمـات ایتمـک
فیل Appliquer des filets d'or sur l'ivoire اورمق ـ یاپشدرمق
آلتون تلی اورمق ـ دیشی اوزرینه رشتهٔ زر ضرب ایتمک
P. ضرب اللطمـه ـ لطـم On dit, Appliquer un soufflet *A.*
شمار اورمق ـ طپانجه اورمق *T.* سیلی زدن

Et appliquer un homme à la question, pour dire, le mettre à la question *A.* وضع فی الاذیّة *P.* بکیستار سپردن *T.* اشکنجه‌یه
قویمق

Il se dit figur. en parlant des comparaisons, des citations que l'on adapte à quelque sujet *A.* صرف *P.* مصروف ساختـن
برتمثیلی فلانه Appliquer une comparaison صرف ایتمک *T.* ||
فلان صرف ایتمک On peut lui appliquer ce vers de Virgile
Cette شاعرك بیتنی فلان حقنه صرف ایتمـک ممکندر
maxime-là peut s'appliquer à divers sujets بو قاعده موادّ مختلفه
Appliquer l'Algèbre à la Géométrie اوزربنه صرف اولنمق قابلدر
جبر مقابله‌یی فنّ مساحه‌یه صرف ایتمک

de son accueil برکمسنه طرفندن مظهر اولدیغی لطف وکرم
دلنواز وتلقّی بالقبول خاطرساز ایله استسعاد ایتمک

Il signifie aussi, se glorifier *A.* ـ تمدّح ـ تباهی ـ افتخار ـ فخر
P. استعظام النفس *T.* سرافرازی نمودن || C'est
un homme vain qui s'applaudit sans cesse اوکونمـک
بلا فاصله تمدّح وتفاخر Il est fâcheux de s'applaudir ایله مُالـوف بر باطـل آدمـدر
tout seul خود بخود استعظام نفس ایتمک بر حالت نا
مرضیّه در

APPLAUDISSEMENT. Battement de mains en signe de joie, d'approbation *A.* تحبیذ *pl.* تحسینات ـ تحبیذات *pl.*
P. آفرین ـ پسند *T.* خوشنودلـق کوسترشی || Il fut reçu avec
grand applaudissement فلان کمسنـه بالوجوه ایفـای مراسم
L'applaudissement تحبیذ وتحسین اولنه‌رق استقبال اولندی
des peuples جملهٔ امم واقوام طرفندن ادا اولنان رسوم مسرّت
Donner des applaudissemens ارائهٔ تحبیذ نمون تحبیذ وتحسین
Recevoir des applaudissemens صنوف تحبیذات وتحسیناته وآفرین
Il a l'applaudissement universel مظهر تحبیذ خواصّ مظهر اولمق
عامّه عندنده مظهر پسند ـ حقنه قبول عامّه وار در ـ وعوامدر
وآفریندر V. aussi Applaudir.

APPLICABLE. Propre à être appliqué à certain usage *A.* مصروف
ـ مخصّص ـ || Il fut condamné à cent écus d'amende, applicables à la nourriture des pauvres انفاق فقرایه تخصیصاً شو قدر
ارزاق فقرایه ـ غروش جریمه اداسی اوزرینه حکم اولندی
ترزیق مساکیـن وفقرایه مصروف ـ مخصّص اولمق اوزره
Ce passage n'est point applicable au sujet dont il s'agit اولمـق اوزره
بو فقره ما نحن فیهامز اولان مادّه‌یه مصروف اولهمز

APPLICATION. Action d'appliquer une chose sur une autre *A.*
ـ اوزرینه یاپشدرمـه *T.* بر نهادن *P.* ضرب علی ـ لصوق
L'application d'un emplâtre sur une partie malade || اوزرینه اورمه
اوزرینه یاقی ـ بر عضو مریض اوزرینه لازوقك ضربی
les Physiciens disent que le mouvement est l'application successive d'un corps aux différentes parties de l'espace اوزرینه یاقـی اورمه ـ یاپشدرمه
اهل حکمت طبیعیّه‌نـک مذهبنه کوره
حالت حرکت بر جسمـک اجزای مختلفهٔ خلایه متتالیاً
ومتناوباً التصاقندن عبارتدر

Il se dit figur. de l'adaptation d'une maxime, d'un discours, ou en général d'une chose à une autre *A.* صرف ـ مصروفیّت
|| L'application d'un passage بر عباره‌نـک فلان شیئه صرفی

Il signifie aussi, destiner certaines choses à certains usages A. تخصيص ـ تعيين P. سپردن T. مخصوص قلمق || Appliquer une somme d'argent à bâtir بر مقدار اقچه‌يى ابنيه‌يه تخصيص ايتمك Appliquer une amende aux pauvres, aux prisonniers آلنان جريمه‌يى فقرا واسرايه تخصيص ايتمك Il a appliqué cette somme à son profit اول مقدار مبلغى منفعتنه مخصوصه‌سنه تخصيص ايلدى Il a appliqué une partie de ses revenus à s'acquitter envers ses créanciers ايرادينك برمقدارينى ديونى اداسنه ـ آلهجقلوسنى اسكانه تخصيص ايلدى

Appliquer son esprit, ou s'appliquer, signifie, apporter une extrême attention à quelque chose A. تسليط الذهن ـ صرف استفراغ الجهد والسعى ـ ادامة الفكر ـ اعمال الفكر ـ الذهن P. بذل انديشه كردن T. عقلى ويرمك || Il applique son esprit aux Mathématiques, à la Médecine علوم رياضيه‌يه وطبابته بضاعة عقلنى علوم رياضيه‌يه ـ عقلنى ويرر ـ اعمال فكر ايدر Il s'applique à bien remplir les fonctions de sa charge وطبابته صرف ايدر عهده‌سنده اولان منصبه متعلق مأموريتلرك بسبتون عقلنى ويرر ـ ايفاسى خصوصنده اعمال افكار ايدر C'est un indolent qui ne s'applique à rien هيچ بر شيئه صرف هيچ بر شيئه ادامة فكر ايتمز ـ ذهن ايتمز بر تنبل آدمدر بر كسلان آدمدر

S'appliquer. S'attribuer, s'approprier A. صرف الى نفسه T. با خود چسپانيدن ـ با خود نسبت كردن P. صرف ايتمك || Il s'applique toutes les louanges qu'on donne à la valeur شجاعت حقنه سويلنان جميع مدايح واوصافى نفسنه صرف ايدر Pourquoi s'est-il appliqué cette histoire? بو حكايه‌يى نه ديو نفسنه صرف ايلدى Un avare s'applique rarement ce qu'il entend dire contre l'avarice بخل وامساكى تعريض زمينده سويلنان صحبتلرى بر ممسك آدم نفسى حقنه صرف ايتمك نادرات اوردندر Il s'applique tous les émolumens de sa compagnie زمره‌سنه عائد اولان كافة فوائد وعوائدى نفسى حقنه صرف ايدر

Appliqué. A. مصروف على P. مضروب T. برزده صرف ـ مخصص ـ معين P. مصروف گشته ـ سپرده T. اولنمش

On dit, C'est un homme appliqué, c'est à dire, dont le caractère est de s'appliquer tout entier à ses occupations A. مقدم P. مسجد ـ مكتب ـ ورزشكار T. چالشقان

APPOINTEMENT. Salaire annuel A. وظيفه pl. وظايف P. علوفه T. مواجب ـ راتبه ـ راستاد || Il lui donnait de gros appointemens آغر علوفه ويرر ايدى ـ كليتلو وظيفه اعطا ايدر ايدى Les appointemens d'un Gouverneur والئ مملكتنك وظيفهٔ معينه‌سى

APPOINTER. Donner des appointemens à un employé A. اعطاء راتبه دادن ـ راستاد دادن P. تعيين الوظيفه ـ الوظيفه علوفه ويرمك T.

Appointé. A. موظف P. علوفه وظيفه خوار ـ راتبه خوار T. آليجى

APPORTER. Porter au lieu où est la personne qui parle A. آوردن T. كتورمك P. احضار ـ احانة || Apportez-moi le livre qui est sur la table سفره اوزرنده اولان كتابى كتور On m'a apporté de beaux fruits بكا فواكه نفيسه كتوردىلر Apporter des marchandises par eau نهراً احضار مال ايتمك ـ Un courrier qui apporte de bonnes nouvelles نهراً مال كتورمك Quelles nouvelles nous apportez-vous? اخبار مفرحه كتورن اولاق بزه نه خبرلر كتوردك

Il signifie aussi causer, produire A. ايراث ـ انتاج ـ حصول P. آوردن ـ كتورمك T. حاصل كردن ـ حاصل ايتمك || La guerre n'apporte jamais que du dommage سفرده خسار وزياندن سفر دائما خسار ومضرتدن ـ غيرى بر ثمره ابدى حاصل اولمز غيرى بر شيئ منتج دكلدر Le mariage qu'il a fait, et dont il espérait de grands avantages, ne lui a apporté que du chagrin et des procés منافع جسيمه مأموليله عقد ايلديكى نكاحدن آلام واكدار حانگزا ودعاوئ راحتفرسادن غيرى بر شئ حاصل ايده‌مدى

Et alléguer, citer A. ايراد ـ اتيان P. سرد ـ درميان كردن T. قاله كتورمك || Il a apporté de bonnes raisons دلايل معقوله ـ On dit, Apporter des soins A. صرف الهمة ـ سرد واتيان ايلدى || Il a apporté tous les soins nécessaires pour faire réussir son dessein مرامنى ترويج ايچون اقتضا ايدن ما حصل ـ وسايل سعى واهتمامك مجموعنى اعمال ايلدى سعى واهتمامى جملةً صرف ايلدى

On dit en parlant d'affaires et de négociations, Apporter des facilités, ou des difficultés T. استحصال اسباب سهولت ـ ايقاع تسهيلات ايتمك ـ قولايلقلر كتورمك ـ ايتمك ـ ايقاع تصعيبات ايتمك ـ استحضار اسباب صعوبت ايتمك || J'y apporterai toutes les facilités possibles تصعيبلر كتورمك

APPRÉHENDER. Prendre, saisir *A.* اخذ - تضبّط *P.* در پنچهٔ نفسنی آوردهٔ || Appréhender au corps يقه‌لمق *T.* ضبط آوردن پنچهٔ ضبط ايتمك

On dit en formule de sentence: Si pris et appréhendé peut être يقه‌لنوب طوتلديغی - اخذی ميسّر اولديغی تقديرده حالده

Il signifie aussi, craindre *A.* تحاشی *P.* ارتعاب - خوف - احتراز ايتمك || Appréhender le froid ترسيدن *T.* قورقمق - قورقمق صوغوقدن Appréhender le jugement public اعتقاد ناسدن احتراز ايتمك Il appréhende de se présenter devant vous حضوركه جيقمقدن تحاشی Il appréhende de vous déplaire خوف وخشيت ايدر - ايدر سنی - اغبرار خاطركه باعث اولمقدن خوف ايدر On appréhende que la fièvre ne revienne كوجندرمكدن احتراز ايدر C'est une affaire dont on appréhende les suites محتمل الظهور اولان عواقب ومستتبعاتندن خوف اولنور بر ماده در

APPRÉHENDÉ. *A.* متحاشی - مرعوب - رعيب *P.* ترسيده *T.* قورقمش

APPRÉHENSIF. Porté à la crainte *A.* خايف *pl.* - خايفون قورقق *T.* بی زهره - بد دل *P.* جبان

APPRÉHENSION. Crainte *A.* خوف - خشيت - رعب *P.* بيم خوف وخشيت اوزره *T.* قورقو || Être dans l'appréhension اولمق

Il signifie aussi, l'idée qu'on prend d'une chose sans en porter aucun jugement *A.* وهم *P.* سگال *T.* صانمه - صانی

APPRENDRE. Acquérir quelque connaissance qu'on n'avait pas درس - آموختن *P.* تدرّس - استفاده - تحصيل العلم - تعلّم *A.* اوكرنمك *T.* گرفتن || Apprendre la Jurisprudence علم فقهی Il apprend à lire, à écrire تعلّم ايتمك قرائت وكتابتی Il commence à apprendre les mathematiques تعلّم ايدر علوم استفاده‌سنه مباشرت - رياضيه‌نك تحصيلنه بداء ايلدی Apprendre à danser صنعت رقصی تعلّم ايتمك ايلدی تعلّم وتدرّس ايتمك - استفاده ايتمك

Apprendre par coeur. *A.* حفظ عن ظهر - استظهار - حفظ *T.* ازبرلمك - از بر كردن *P.* القلب || Apprendre des vers ابيات واشعار استظهار ايتمك - ابيات حفظ ايتمك

Il signifie aussi, être averti, informé *A.* استخبار - تحصيل

حدّ امكانده اولان كافّهٔ اسباب تسهيلك استحصالنده تجويز قصور ايده‌جك دكلم Ce mariage, ce traité ne se conclura point, on y a apporté trop de difficultés بو نكاح ماده‌سی واشبو عهدنامه طرفيندن ايقاع تصعيبات جسيمه اولنمش اولديغندن Apporter des obstacles انعقادپذير اولمق احتمالی يوقدر استحضارموانع وعوايق ايتمك

APPOSER. Appliquer, mettre *A.* وضع - ضرب *P.* زدن *T.* اورمق - قويمق || Apposer le cachet de ses armes à un certificat بر شهادتنامه‌يه وضع مهر ايتمك

Apposer le scellé. C'est appliquer juridiquement le sceau de l'officier public à un appartement, à un coffre, afin d'empêcher qu'on n'en tire ce qui est renfermé *A.* تمهير *P.* مهر چسپانيدن مهرلمك *T.* مهر زدن -

APPOSITION. V. Apposer || L'apposition du scellé se fit dans les formes ordinaires وضع مهر ماده‌سی رسوم معتاده اوزره اجرا Il sera pourvu à la sûreté de ces effets, de ces titres, de ces papiers par apposition de scellé اولندی اشبو اموال واشيا واوراق وسنداتنك امر محافظه‌سی تمهير صورتيله تنظيم اولنه‌جقدر

Il se dit en Physique, en parlant de la jonction de certains corps à d'autres corps de même espèce *A.* اتّصال الاجزاء المتجانسه

En Grammaire, c'est une figure qui consiste à mettre ensemble un nom propre et un nom appellatif *A.* تبعيّة الاسم الی الاسم

APPRÉCIATEUR. Celui qui apprécie *A.* مميّز - مقوّم القيمة القيمة *P.* قيمت بيلور *T.* قدر دان - قدر شناس || Juste appréciateur du mérite قدر دان ارباب - مميّز قيمت اهليّت قدر شناس عادل اهليّت - استحقاق واهليّت

APPRÉCIATION. Estimation de la valeur d'une chose. V. Apprécier.

APPRÉCIER. Estimer *A.* تقويم - تقويم الثمن - تقدير القيمة القيمة *P.* بها قويمق *T.* تقدير بها كردن - آزر نهادن || Ce collier de perles a été apprécié à mille écus بو انجو À combien on a apprécié cette étoffe? گردنبندك بهاسی شو قدر غروشه تقدير اولندی بو قماشه نقدر قيمت تقدير بو قماشك قيمتی نقدر تقدير اولندی - اولندی

On dit, Apprécier un livre بر كتابك قدر وقيمتنی بيلمك Apprécier le mérite de quelqu'un بر كمسنه‌نك قدر واهليّتنه قدر واهليّتنی بيلمك - اعتبار ايتمك

T. آزمایش استادی *P.* اختبار الحذاقة ـ تجربة الحذاقة || Ce chirurgien a fait son apprentissage aux dépens d'un tel malade qui en est mort استادلغی صنعه بو جرّاح فلان مریضك حقنه تجویز غدر وضرر ایدهرك حذاقتنی تجربه قیدنده اولمغله مریض مذکورك فوتی لازم کلدی

APPRÊTS. Préparatifs *A.* pl. تدارکات *P.* اسباب آمادگی || Faire des apprêts pour l'arrivée d'un grand seigneur *T.* حاضرلنمه ـ تدارکلر بر ذات جایل الشانك قدومیچون تدارکات Faire de grands apprêts pour le festin d'une noce جسیمهیه مبادرت ایتمك ولیمهٔ سور ایچون کلّیتلو تدارکات ایتمك دوکون ضیافتیچون جسیم تدارکلر ایتمك ـ

APPRÊT. Manière d'apprêter les cuirs *A.* دباغت *P.* پیراهش *T.* سپیلش || Ce cuir ne vaut rien, on y a donné un méchant apprêt بو پوست سوء دباغتی تقریبیله بر درلو ایشه یرامز

Il se dit aussi, de l'assaisonnement des viandes. V. Assaisonnement.

Il se dit figur. de l'esprit, des manières, pour désigner un peu d'affectation *A.* تکلّف ـ تصنّع || Un esprit plein d'apprêt Il a trop d'apprêt dans son style تکلّفدن عبارت بر مزاج سبك وعبارهسنده عظیم تکلّف وار در L'apprêt de ses manières fatigue اوضاع واطوارنده اولان تصنّع موجب ملال اولهجق بر معنا در

APPRÊTER. Préparer *A.* اعداد ـ تهیئة *P.* آماده ـ تیار کردن || Apprêtez-moi ce qu'il faut pour mon voyage *T.* حاضرایتمك ـ حاضرلمق کردن بکا اقتضا ایدن مهمّات طریقی تهیئه اَیله Apprêtez mes hardes احمال واثقالمی اعداد اَیله Apprêtez le dîner اویله طعامنی حاضر اَیله

APPRÊTER des cuirs. *A.* دبغ ـ دبغ الاهاب *P.* پیراستن پوست ـ دری بی سپیلمك *T.* پیراهش دادن || Un corroyeur qui apprête des cuirs دبغ اهاب ایدن دبّاغ

Il signifie aussi, assaisonner. V. ce mot.

On dit, Apprêter à rire, pour dire, donner à rire *A.* اضحاك ـ ایراث الضحك *P.* خنده آوردن *T.* کولدرمك || Vous apprêtez à rire à tout le monde عالمهیی اضحاك ایدرسك عالمهیه ایراث ضحك وخنده ایدرسك

S'APPRÊTER. Se préparer *A.* تهیّؤ *P.* آماده شدن ـ تیار شدن *T.* تدارکنی کورمك ـ حاضر اولمق ـ حاضرلنمق

APPRÊTÉ. *A.* مهیّا *P.* آماده ـ تیار شده *T.* حاضر

خبر یافتن ـ خبر دار شدن ـ آگاه شدن *P.* اطّلاع ـ الوقوف *T.* خبر آلمق ـ بیلمك دانستن ـ || J'ai appris par une longue expérienee تجارب مدیده ایله تحصیل وقوف ایلدم Quelle nouvelle avez-vous apprise? تجربهٔ مدیده تقریبیله کسب وقوف واطّلاع ایلدم ـ نه مقوله حوادث استخبار ایلدك

Et enseigner *A.* درس ـ آموزیدن *P.* تدریس ـ افاده ـ تعلیم *T.* اوکرتمك دادن || C'est lui qui m'a appris l'Arithmétique علم رقمی بکا تعلیم ایدن فلان کشیدر

Et faire savoir *A.* اخبار *P.* آگاه کردن *T.* بیلدرمك || Il vous a appris de grandes nouvelles حوادث جسیمه اخبار ایلدی

On dit proverb. en parlant de certaines qualités des bêtes, Les bêtes nous apprennent à vivre قاعدهٔ تعیّشی بزه بهایم وحیوانات تعلیم ایدرلر Et en menaçant quelqu'un, On lui apprendra bien son devoir واجبهٔ ذمّتی نه اولدیغنی گوش نه اولدیغنی کندویه ـ هوشنه بر خوشجه القا ایدهجکلر در اوکرده جکاردر

APPRIS. *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوکرنمش

APPRENTI. Celui qui apprend un métier *A.* تلمیذ ـ مبتدی pl. تلامذه *P.* شاکرد ـ عجمی *T.* نونیاز ـ شاکرد ـ نوآموز || Apprenti menuisier طوغرهمجی ـ طوغرهمجی مبتدیلرندن بری Un apprenti à la guerre فنّ حربده مبتدی شاکردی

APPRENTISSAGE. L'état d'un apprenti *A.* حال التلمّذ ـ تلمذه *P.* عجمیلك حالی ـ شاکردلك حالی *T.* حال شاکردی || Dans un tel métier, l'apprentissage est difficile, long, laborieux فلان صنعتده شاکردلك حالی صعب ودشوار وطویل Mettre un jeune homme à l'apprentissage المدّه وکثیر المشقّه در بر کنج آدمی شاکردلکه ویرمك

Sortir d'apprentissage *A.* تخرّج *P.* بدستور استادی بکام شاکرد بشقه چیقمق ـ استادلغه چیقمق *T.* شدن

Il se prend aussi, pour le temps qu'on met à apprendre *A.* مدّة التلمّذ *P.* شاکردلك وقتی *T.* وقت شاکردی ـ || Durant son apprentissage مدّت تلمّذنده عجمیلك وقتی شاکردلکی وقتنده ـ

On dit, Faire l'apprentissage de la guerre, de la politique فنّ حربده تلمّذ ایتمك ـ جنك فننده تلمّذ ایتمك ـ امور دولك مبادئ قواعدینی تحصیل ایچون تلمّذ ایتمك

Il signifie figur. l'essai que l'on fait de ce qu'on a appris *A.*

APPRÊTEUR. Celui qui fait les préparations *A.* مرتّب *P.* ترتیب دوزیجی *T.* پیرایندە ـ ساز

APPRIVOISER. Rendre doux et moins farouche *A.* ـ تأنیس آدمه آلشدرمق *T.* بناس آلفتیدن ـ مونس کردن *P.* تأهیل || Apprivoiser un sauvage وحشی‌یی تأنیس ایتمک Il y a peu d'animaux farouches qu'on ne puisse apprivoiser تأهیل قبول Apprivoiser un lion ایدەمیەجک وحوش سباع اقل قلیلدر Apprivoiser des oiseaux ارسلانی تأنیس وتأهیل ایتمک قوشلری آدمه آلشدرمق ـ تأهیل طیور ایتمک

Figur. Rendre les hommes plus doux *A.* تألیف ـ تلیین النخلق یواشلغه آلشدرمق *T.* بنرمخویی آلفتیدن ـ نرمخو کردن *P.* || C'était un homme peu sociable, on a bien eu de la peine à l'apprivoiser مقدما قلیل الامتزاج بر آدم اولمغله تلیین خلقی امر تأنیس وتألیفی ـ خصوصنده خیلی زحمت چکلدی کلی زحمت ایله میسّر اولە بیلدی

S'APPRIVOISER. S'accoutumer, se familiariser *A.* تألّف ـ ائتلاف آلشمق *T.* آلفتن *P.* کسب الانس والالفة ـ استیناس ـ تأنّس ـ الفت ایتمک ـ الفت پیدا ایتمک ـ || Il s'est apprivoisé dans cette maison بو خانەده کسب انس والفت ایلدی S'apprivoiser avec le danger مخاوف ومخاطرات ایله تألّف ـ کسب اعتیاد والفت ایتمک ـ واستیناس ایلمک مخاوف ومهالک ایله مأنوس اولمق

APPRIVOISÉ. *A.* مأنوس ـ مألوف *P.* آلفته ـ انس یافته *T.* آلیشق آدمه آلشمش

APPROBATEUR. Celui qui approuve *A.* مستحسن ـ مستصوب *P.* پسند خوان *T.* پسند کن ـ بکنیجی || Une pareille conduite n'aura guères d'approbateurs بو مقوله حرکتک مستصوبین Il est approbateur de tout ce qui est nouveau ومستحسنی اولەمز هر طُرفه ونو ظهورک مستحسن وپسندخوانیدر

APPROBATIF. Qui marque de l'approbation *A.* مشعر التصویب قبوللق ـ قبولی حاوی *T.* پسندینما *P.* مشعر القبول ـ تصویبی مشعر بر قطعه || Sentence approbative کوستریجی اعلام Geste, signe approbatif تصویب وقبولی حاوی رمز واشارت

APPROBATION. Agrément, consentement *A.* جواز ـ رضا *P.* خوشنودلق *T.* خوشنودی || C'est une affaire faite, pourvu que le père et la mère y veuillent donner leur approbation والد پدر ومادرک ـ ووالده تجویز ایدرلر ایسه بتمش بر مادّه در رضاسی منضمّ اولدیغی حالده بتمش بر مادّه صاییلور

Il signifie aussi, jugement favorable *A.* استحسان ـ استصواب *P.* پسند *T.* بکنمه || Il a l'approbation de tous les honnêtes gens بالجمله ارباب عرض وناموسک استصواب واستحسانندە Il mérite l'approbation de tout le monde مظهر در مستحقّ سزاوار پسند واستحسان عامّهٔ جهاندر ـ استحسان کافّهٔ انامدر

APPROCHANT. Qui a quelque ressemblance, quelque rapport *A.* متقارب ـ متدانی *P.* نزدیک *T.* یقلاشور ـ یقین || Son style est fort approchant de celui des anciens سبک وعبارەسی قدمانک عبارەسنه بغایت متقاربدر Ce sont deux couleurs fort approchantes l'une de l'autre بو ایکی رنک احد هما بری برلرینه پک یقیندر ـ آخره زیاده متقاربدر

Il est aussi préposition, et signifie, environ, à peu près *A.* تقریباً *P.* نزدیک ـ همانا *T.* یقین || Il est approchant de huit heures ساعت سکزه یقیندر ـ ساعت تقریباً سکزده در

APPROCHE. Mouvement par lequel une personne s'avance vers une autre *A.* تقرّب ـ دناوت ـ مقاربت *P.* نزدیک *T.* یقلشمه ـ یاقلشمه || L'approche de son ennemi le déconcerta رسی خصمنک تقرّبی تشویش حالنی مستلزم اولمشار À l'approche de l'ennemi, les troupes se mirent sous les armes عسکر متهیّئ ـ دشمنک تقرّبنده عسکر سلاحه طاوراندی حرب وقتال اولدی

En parlant du temps, il signifie le temps qui est près de nous *A.* تقرّب الوقت *P.* نزدیکئ هنگام *T.* محاینت ـ || L'approche de la nuit کلوب چاتمەسی ظلمت لیلک Les approches de la mort le firent penser تقرّبی ـ محاینتی وقت موتک تقرّب ومحاینتی قلبنی یوقلمق فکرینی ایجاب ایتدردی

On appelle Approches, en termes de guerre, les travaux que l'on conduit jusqu'au corps de la place qu'on assiège *T.* قلعەیه || Lignes d'approches یقلشمق ایچون ایلرویه سوریلن مترسلر Les approches de cette place coûtèrent bien du monde ایلرویه سوریلن مترسلرک صرەلری قلعەیه تقرّب ایچون Pour faciliter les approches مترس سورلمسنده خیلی آدم تلف اولندی قلعەیه یقلشمق ایچون ایلرویه مترس سوقی مترس سورمک خصوصنه وسیلهٔ سهولت ـ خصوصنی تسهیلاً اولمق ایچون

On dit d'une place de guerre, qu'elle est de difficile approche pour dire, qu'il est difficile d'en faire les approches فلان

S'APPROCHER. V. Approcher dans le sens de devenir proche.

APPROFONDIR. Rendre plus profond *A.* تعميق - امعاق - تعميق *P.* ثقعير نغول كردن - ژرف كردن *T.* دربنلتمك || Approfondir un fossé خندقى بر قات دخى تعميق ايتمك Approfondir des fondations تمللرى دربنلتمك Il ne faut pas les approfondir davantage بوندن زياده تقعير وامعاقلرى اقتضا ايتمز

Figur. Pénétrer bien avant dans la connaissance de quelque chose *A.* تعميق الفكر - استكناه *P.* بژفى - نغولى كردن *T.* نظر كردن || Il y a du plaisir à approfondir les sciences كنه وغوره وارمق - درينه وارمق علومك تعميق واستكناهنده علومه تعميق فكر ايتمك باعث - خيلى لذّت وار در انشراح درون اولان موادّدندر Il ne faut pas vouloir trop approfondir les mystères de la religion ما ورای عقل اولان اسرار دينك كنهنه واصل اولمق قيدينه دوشمك خطا در

APPROPRIATION. Action de s'approprier une chose *A.* ضبط *P.* توفيق || L'appropriation بتصرّف خود آوردن *T.* كندويه ايدنمه d'une terre برارضك كندويه ابدنمه‌سى - بر ارضك ضبطى

APPROPRIER. Rendre propre à sa destination *A.* توفيق *P.* موافق ساختن - جسپانيدن *T.* ياقشدرمق - اويدرمق || Approprier les lois d'un peuple à ses moeurs بر قوم ايچون وضع اولنمجق قانونى اول قومك اخلاق وآدابنه توفيق Approprier les remèdes au tempérament du malade ايتمك مداواتى مريضك مزاجنه كوره اويدرمق son discours, aux circonstances مقالەيى حاله توفيق ايتمك son langage, aux personnes كلامى مخاطب اولان ذواتك حالنه توفيق le style, au sujet que l'on traite عباره‌يى مقصود ايتمك اولان مادّه‌يه كوره اويدرمق

S'APPROPRIER. Usurper la propriété de quelqu'un *A.* بغير حقّ ضبط *P.* ظلمًا استئخاذ - اغتصاب - غصب - حقّ ضبط || فضولى ضبط ايتمك - حقسز ايدنمك *T.* ضبط كردن Peu à peu il s'est approprié les biens dont il n'avait que l'administration مأمور اداره‌سى اولديغى اموال واملاكى رفته رفته آوردهٔ قبضهٔ اغتصاب - رفته فضولى ضبط ايلدى بغير حقّ نفسنه استئخاذ ايلدى - ايلدى

Il signifie aussi, se rendre propre une pensée, un ouvrage, en se disant l'auteur *A.* انتحال - تنحّل - نسبت *P.* كار عزو الى نفسه - خود نمودن *T.* كندونك اولديغنى ادعا - بنمسيلمك || Il s'appropria un tel ouvrage كندوبه نسبتلتمك - ايتمك

قلعه‌نك ايلرويه مترس سوريلدرك ياننه وارلمسى خصوصى من جهة الموقع دشوار در

Lunette d'approche. C'est un tuyau qui, par le moyen des verres qui y sont placés, grossit et approche les objets *A.* منظرة *P.* دوربين *T.* دوربين || Toutes les lunettes d'approche ont un côté qui grossit, et un côté qui diminue جميع دوربينلرك بر طرفى صور واشكالى اضخام واعظام وطرف ديگرى اول صورى تنقيص واصغار ايدر Les lunettes d'approche ont fait découvrir les taches du soleil جرم شمسده اولان نقطه‌لر دوربين واسطه‌سيله كشف اولندى

APPROCHER. Avancer auprès *A.* تدنية - تقريب *P.* نزديك *T.* آوردن || Approcher une chose d'une autre يقين كتورمك - يقلشدرمق L'ennemi s'approcha des lignes بر شيئى شئ آخره تقريب ايتمك عسكر اعدا متارس صره‌لرينه تقرّب La lunette approche les objets يقين كلدى - يقلشدى - ايلدى دوربين صور واشكالى تقريب ايدر

On dit figur., qu'un prince a approché quelqu'un de lui, pour dire, qu'il l'a admis dans sa familiarité پادشاه فلان كشى‌يى دائرهٔ مقرّبينه ادخال ايلدى Et qu'un homme approche le prince پادشاهه مقرّبدر - پادشاهك ياننه تقرّب ايدر

Il signifie aussi, devenir proche *A.* تقرّب - تدنّى *P.* نزديك *T.* بنزد آمدن - شدن || L'heure approche يقين كلمك - يقلشمق Le temps approche وقت وساعت تقرّب ايتمكده در زمان تقرّب ايدر

Figur. Approcher du but. C'est deviner à peu près *A.* تقريبًا تقرّس الحال || Ce n'est pas tout-à-fait ce que vous dites, mais vous avez approché du but حقيقت حال عينى ديديكك دكل انجق تقريبًا تقرّس حال ايلدك

Il signifie aussi, avoir quelque convenance, quelque ressemblance *A.* تقارب - تدانى *P.* نزديك بودن *T.* يقين اولمق - يقلشمق || Il fait des vers qui approchent de ceux des meilleurs poètes شعرائك شعرينه متقارب نظم ابيات ايدر Ces deux couleurs-là approchent fort l'une de l'autre بو ايكى رنك برى برينه تقارب ايدر Rien n'approche de la grandeur, de la magnificence de ce prince بو پادشاهك ابهت وعظمتنه ابهت وعظمتنه معادل اولمجق - تقارب ايدر شئ يوقدر Ces imaginations-là approchent de la folie بو بر شئ يوقدر جنونه قريبدر - مقوله خيالات حالت جنونه متقاربدر

كندونك - نفسنه عزو ايلدى - فلان تٰاليفى انتحال ايلدى اولديغنى ادّعا ايلدى

APPROPRIER. Ajuster, agencer *A.* وضع فى احسن - تنظيم *P.* پيراستن *T.* نظاملدق - Il || حسن حاله قويمق faut approprier cette chambre بو اوطه‌يى تنظيم ايتملو در n'y a qu'à lui mettre cette maison entre les mains, il l'aura bientôt appropriée خانه‌يى همان فلانك يدينه تسليم ايتملو در حال لايقى اوزره - در در حال حسن صورت ويرر تينظم ايدر

APPROVISIONNEMENT. Fourniture des choses nécessaires à une armée, à une flotte *A.* استحضار مالزمة والذخاير - تزوّد *P.* توشه درآوردن *T.* ذخيره‌لندرمه - آزقلندرمه -

APPROVISIONNER. Faire un approvisionnement *A.* تزويد - توشه دار كردن *P.* تهيّة الزاد والزواد - اعداد مالزمة والذخاير *T.* آزقلندرمق - ذخيره‌لندرمك || Il faut approvisionner la flotte دونمايه زاد وذخيره - دونمانك تز ويدى اقتضا ايدر دونمايى ذخيره‌لندرمك - تدارك ايتدرمك لازمهٔ حالدندر كركدر

APPROUVER. Agréer une chose, y donner son consentement *A.* رضا ويرمك - مناسب كورمك *T.* روا داشتن *P.* قبول - ارتضا - تنسيب - اظهار الرضا || Approuver et ratifier un contrat بر قطعه مقاوله سنديني تنسيب وتصديق ايتمك Le père refusa d'approuver le mariage پدر نكاح مادّه‌سنده اظهار رضادن امتناع ايلدى Le Roi approuva tout ce que l'ambassadeur avait fait ايلچى هر نه كه ايتمش ايسه نزد شاهانده ايلچينك هر ايتديكنى - رهين حسن قبول ورضا اولمشدر پادشاه تنسيب وقبول ايلدى

Il signifie aussi, juger louable *A.* تحسين - تصويب - استصواب - استحسان *P.* پسنديدن *T.* بكنمك || Approuvez-vous une conduite si étrange? بو مقوله مسلك غريبى تحسين ايدرميسن C'est une action qui mérite d'être approuvée سزاوار پسند واستحسان - تحسينه سزا بر فعل حسندر اوله‌جق بر فعل مرغوبدر

APPROUVÉ. *A.* مقبول - مرضى *P.* روا داشته *T.* رهين حسن مستحسن *A.* مناسب كورلمش - رضا وقبول اولمش *P.* پسنديده *T.* بكنلمش

APPROXIMATIF. Par approximation *A.* نزديك *P.* تقريبى

T. يقين

APPROXIMATION. Terme de Mathématique. Opération par laquelle on approche toujours de plus en plus de la valeur d'une quantité *A.* تقريب || Résoudre un problème par approximation مسئله‌يى على وجه التقريب حل ايتمك Un calcul par approximation روجه تقريب اولان - حساب تقريبى حساب

APPROXIMER. Être très-voisin *A.* تقارب *P.* نزديك بودن || Ces deux systèmes s'approximent en plusieurs points, et diffèrent en quelques autres *T.* يقين اولمق شو ايكى اصول موادّ متعدده‌ده برى بريله متقارب وبعضيلرنده متخالفدر Cette proposition approxime l'erreur بو مطلب غلط وخطايه متقاربدر غلط وخطايه قريبدر -

APPUI. Soutien, support *A.* دعامه pl. دعايم *P.* پشتوان *T.* طياق - دستك - پايندان || Mettre un appui à un mur طياق اورمق - ديواره نصب دعامه ايتمك Si on ne donne un appui à cet arbre, le vent l'abattra آغاجده دستك اولمز ايسه روزكاردن بيقيله‌جقدر

On appelle Hauteur d'appui, une hauteur qui n'est élevée qu'autant qu'il faut pour se pouvoir appuyer dessus *T.* اوزرينه آرقه طياندره‌جق قدر بوى

Il signifie aussi, faveur, aide, protection *A.* قوّة - مستند پشت وپناه - پشتيبان - تكيه‌گاه *P.* محلّ الاستناد - الظهر *T.* آرقه - طياندره‌جق بر - طياق || C'est un homme qui a de l'appui à la Cour سراى همايونده پشت وپناه صاحبى بر آدمدر Ce grand homme était regardé comme l'appui de l'État بوذات جليل القدر ملك ودولتك قوّة الظهرى ايدى Ce jeune homme sera un jour l'appui de sa maison ركن الدوله منزله‌سنده عدّ اولنور ايدى - بو نوجوان وقتيله خاندانك دعامهٔ قويه‌سى مثابه‌سنده اوله‌جقدر - قوّة الظهرى اوله‌جقدر Ce mariage a été l'appui de toute cette famille ركن ركينى مقامنده - بو نكاح جميع خاندانك قوّة الظهر استنادى - En parlant de Dieu on dit, Le Seigneur est mon unique appui اوّل وآخر مستند وتكيه‌گاهم خداى متعال محلّ استنادم كرم وعنايت باريدر - حضرتلريدر

En Mécanique, Point d'appui d'un levier, c'est le point fixe par lequel le levier est appuyé *A.* مركز الاستناد

APPUYER. Soutenir par le moyen d'un appui *A.* ارداء - اعماد

طوتيلان رسم وعادتى وسيلهٔ تأييد مدّعا ايتمك

|| طياندرمق - اوتورتمق *T.* نشاستن *P.* اقعاد *A.* Et poser

اوزرينه دوشمه نك Les murs sur lesquels le plancher appuie

اقعاد اولنديغى ديوارلر Une voûte qui appuie sur des colonnes

ستونلر اوزرينه طياندريلان - ستونلر اوزرينه اقعاد اولنان قبّه

ستونلر اوزرينه اوتوردلمش قبّه - قبّه

تشديد القوّة - تأكيد القوّة *A.* Et peser sur quelque chose

|| زورلى بصمق *T.* زور آوردن *P.* Appuyez davantage sur le cachet

مهرى - طبع اولنان مهر اوزرينه تأكيد قوّت ايله زورلى بصيوبر

Et insister *A.* اصرار *P.* اصرار نمودن *T.* طيانمق || Vous avez trop appuyé sur ce fait بو بابده زياده اصرار ايلدك

Il devait appuyer davantage sur cette demande پك طياندك - بو مطلوبك اوزرينه زياده طيانملو ايدى

ÂPRE. Qui est rude au goût *A.* عفصى *P.* تلخه - رندمزه

عفوصتلو - ككره *T.* || Poire âpre دادى - عفصى الطعم آرمود

لسانه ايراث عفوصت ايدن Âpre à la langue ككره آرمود

Et qui est rude au toucher *A.* خشين - احرش *P.* سخت

|| Âpre au toucher سرد *T.* درشت - واحرش حال لمسده خشين

Il se dit aussi, des chemins difficiles et raboteux *A.* - واعر صعب *P.* سخت *T.* سرد - چپره شك || Il nous mena par un chemin âpre et raboteux بزى بر طريق صعب ذو الخروق والحروفدن كتوردى سرد وضرب بر يولدن كتوردى -

Il se dit figur. de diverses choses, pour en marquer la violence *A.* شديد *P.* تند وتيز *T.* كسكين || Il lui a fait une réprimande fort âpre فلانه بغايت شديد بر تعزير ايلدى

C'est un homme qui a l'esprit âpre et austère مزاجى شديد

Le combat fut des plus âpres جنك ومتصلب بر آدمدر

Le froid est entièrement âpre وقتال اشدّ شديد اولدى برودت

Le feu غايت ايله تند وتيز در - هوا غاية الغايه شديد در est âpre نارده شدّت وار در

Et des personnes qui se portent avec trop d'ardeur à quelque chose *A.* حريص *P.* آزمند *T.* دوشكون || C'est un homme âpre à l'argent مال حريص بر آدمدر Il est âpre au gain بو

Il est âpre au jeu, à la chasse قماره خصوصده حرصى غالبدر وصيد وشكاره حريصدر

ÂPREMENT. Avec âpreté *A.* بالشدّة *P.* با تيزى وتندى *T.*

طياندرمق *T.* تكيه كردانيدن *P.* || Appuyer une muraille par des pilotis - طياندرمق - ديوارى ستون ايله اعماد ايتمك

On dit aussi, Appuyer une maison contre une autre بر منزلى ديگر منزله طياندرمق Une armée est appuyée d'un bois, d'un marais اردو بر اورمان وياخود بر صولاق يره طيانمشدر

Appuyer le pistolet à quelqu'un طپانچه يى بر كمسنه نك اوزرينه طيامق

Il signifie aussi, poser sur *A.* وضع على *P.* بر نهادن *T.* || Appuyer ses mains, ses bras sur une table اللرى وقوللرى بر سفره اوزرينه طياتمق

S'APPUYER. Se servir de quelque chose pour appui *A.* - اتكا *T.* پشت دادن - تكيه كردن *P.* ادعام - استيزا - استناد

|| S'appuyer sur un bâton عصايه اتكا آرقه ويرمك - طيانمق

Appuyez-vous sur moi بكا اتكا ايله بكا آرقه ويرمك ايتمك

Il s'appuya contre la muraille, contre un arbre بر ديواره يا آغاجه اتكا واستناد ايتمشيدى

Figur. Protéger, aider *A.* مظاهرت - معاضدت - صرف پايمردى كردن - دستگيرى نمودن - دستيارى كردن *P.* الهمّة

|| Appuyer une affaire همّت ايتمك - ياردم ايتمك - طياندرمق *T.* صرف همّت - مصلحته ايفاى لازمهٔ معاضدت ايتمك

Appuyer une personne بر كمسنديه معاضدت ومظاهرت ايتمك

Il m'a promis d'appuyer mon placet عرضحالمك ترويجنه ايتمك

Il m'appuyera de tout son crédit صرف همّت ايده جكنى وعد ايلدى ما حصل نفوذ واعتبارينى صرف ايده رك ايفاى لازمهٔ دستيارى ومظاهرت ايده جكدر

On dit figur. S'appuyer sur l'autorité, sur le credit, sur la faveur de quelqu'un بر ذاتك قوّت حكومتنه ونفوذ واعتبارينه بر ذاتك حمايت - وحمايت وه ساعده سنه استناد ايتمك مدار استناد عدّ - ومساعده سنى وسيلهٔ استناد اتخاذ ايتمك ايتمك

Il signifie aussi, soutenir *A.* تأييد *P.* قوّت دادن *T.* طياندرمق || Appuyer une opinion sur de bonnes raisons بر رأيى دلايل

Son droit est appuyé sur de bons titres معقولد ايله تأييد ايتمك

Sur quoi appuyez-vous ce que vous dites ? حقى سندات قويه ايله مؤيّد در ديديكك كلامى نه ايله تأييد

S'appuyer sur l'autorité des anciens, sur un usage reçu ايدرسك قدمانك اشهادى وبين العموم مرعى ومعتبر طوتيلان مرعى ومعتبر - رسم وعادتك ذكريله تأييد مدّعا ايتمك

On dit, Être après quelqu'un, pour dire, qu'on s'en occupe, et qu'on le fatigue *T.* بر کمسنه نک اوزرینه وارمق || Cet homme est toujours après ses valets بو آدم هر دائم خدمتکارلری اوزرینه واریيور

Il signifie aussi, de suite *A.* عقيباً *P.* در پی *T.* آردی صره || Vous irez devant, et lui après سن ايلرو واروب آردک صره شخص مذکور کيده جکدر

Après Tout, signifie, tout bien considéré *A.* مع هذا *P.* بدين *T.* بو جمله ايله بد ين جمله - همه || Après tout, il n'est guère possible بو جمله ايله نا قابلدر - مع هذا ممکن دکلدر Vous avez beau avoir de la bravoure, après tout il faut avoir de la modestie سنک مجبول اولديغک مايهٔ شجاعت عبثدر زيرا بوجمله ايله هضم نفس دخی لازمدر

Après coup. Trop tard, et après qu'une chose est faite *A.* بعد خراب بصره - بعد ختام المصلحة - دبريّاً *P.* پس از *T.* اوق يايدن جيقدقدنصکره - ايش ايشدن کچدکدنصکره کار || Vous voulez produire des pièces, quand votre procès est jugé; c'est venir après coup مرافعه يه فيصل ويرلمشيکن اوراق وسندات کتوروب عرض ايدر ايسه‌ک بو حرکت اوق يايدن جيقدقدنصکره در

Ci-après. Ensuite *A.* بعده - بعد ذا *P.* سپس - زين پس *T.* بوندنصکره معلوم || Comme on verra ci-après بوندن صکره Comme il sera dit ci-après بعده ذکر اولهجغی وجه اوزره ويان اولنه‌جغی وجه اوزره

APRÈS-DEMAIN. *A.* بعد الغد - شيع *P.* روز - پس فردا *T.* يارنکی کونک ايرتسی ديگر || L'affaire est remise à après-demain مصلحت يارنکينک ايرتسنه تأخير اولندی يارنکی کونک ايرتسنه براقلدی -

APRÈS-DÎNÉE. L'espace du temps qui est depuis le diner jusqu'au soir *A.* بعد الغد *P.* پس از چاست *T.* اويله يمکندنصکره || Il passe toutes les après-dînées en tel endroit کل يوم بعد هر کون اويله - الغد فلان محلده امرار وقت ايدر يمکندنصکره فلان محلده اکلنور

APRÈS-MIDI. Le temps qui dure depuis midi jusqu'au soir *A.* بعد الظهر *P.* پس از نيمروز *T.* اويلدنصکره Le temps qui est juste au milieu entre le midi et le coucher du soleil, s'appelle *A.* وقت العصر *T.* ايکندی وقتی

APRÈS-SOUPÉE. Le temps d'entre le souper et le coucher

برودت هوا || Le froid commence bien âprement سردلک ايله خيلی شدّت ايله بداء ايدر Il se porte âprement à tout ce qu'il fait شدّت - جميع افعالنده شدّت ايله حرکت ايدر وخشونت ايله عاملدر Un chien qui se jette âprement sur la viande لقمهٔ لحم اوزرينه شدّت ايله واران کلب

APRÈS. Préposition de temps, d'ordre, et de lieu *A.* بعد - بعد || Après le déluge صکره *T.* در پی - پس *P.* عقيب طوفاندنصکره - پس از طوفان - الطوفان Tibère fut empereur après Auguste تيبريوس آغوستوس عقيبنده ايمپراطور اولمشدر Les Conseillers sont après les Présidens مستشاران ناظرلر عقيبنده L'argent est après l'or le plus précieux des métaux درلر بعد الذهب اشرف معادن اولان فضه در Les richesses ne sont désirables qu'après l'honneur et la santé مال ومنال وقايهٔ عرض وناموس وحفظ صحت وجود فکرندنصکره شايان رغبت واعتبار عدّ اولنور

Il s'emploie aussi en plusieurs phrases auxquelles il donne un sens tout différent. Ainsi on dit: On court après les voleurs قطّاع طريقک عقيبنده درلر Des chiens sont après un loup کلاب بر قوردی تعقيب ايدرلر On court après les honneurs استدراک مراتب شان وشرف زمينده تعجيل On soupire après une succession خطوات تعقيب واقدام اولنو کلمشدر ميراثک وقت ظهوربنه حسرتکش اشتياقدرلر

On dit, qu'un tableau est d'après Raphael, pour dire, qu'il est copié sur l'original de Raphael بو تصوير فلان نام رسّامک تصويربنه تمثيلاً وتطبيقاً رسم اولنمشدر Et qu'un portrait est fait d'après nature, pour dire, qu'il est fait sur la personne même qu'il représente فلان آدمک صورتی نفسندن اخذ اولنه‌رق رسم وتصوير اولندی Parler d'après quelqu'un فلانه فلانجه تکلّم - فلان کبی تکلّم ايتمک - تمثيلاً تکلّم ايتمک Raisonner d'après ses préventions تثبيت ذهن ايلديکی ايتمک اعتقاداته تبعيّةً بسط دلايل ايتمک

On dit aussi, Être après quelque chose, pour dire, y travailler actuellement *T.* بر شيئ‌ک اوزرنده اولمق || Mon procureur était après mes papiers وکيلم اوراق وتحريراتم اوزرنده Il est après à bâtir une maison بر منزل بناسی اوزرنده ايدی Être après un emploi بر منصبک تحصيلی قيدی اوزرنده در اولمق

Après quoi *A.* آندنصکره *T.* پس - بعد ازين *P.* ثمّ - بعده

A. اخشام يمكندنصكره T. پس از شام P. بعد العشا Il passe ses après-soupées en bonne compagnie وقت بعد العشايى ياران ايله امرار ايدر

ÂPRETÉ. Qualité de ce qui est rude au toucher A. حرشت P. خشونت - T. درشتى - قاتيلق || L'âpreté d'une étoffe خشونتى - ثوبك حرشتى

Il signifie aussi, saveur piquante et désagréable A. عفوصت P. رندى T. ككره‌لك

Âpreté des chemins. A. وعارت الطريق P. سختئ راه T. يولك چپره‌شكلكى - يولك سردلكى

Figur. || Âpreté d'humeur شدّت مزاج - خشونت مزاج Âpreté de moeurs اخلاق وادابك شدّتى L'âpreté de son esprit le rend insociable خشونت مزاجى تقريبيله قابل الفت تعزير ومؤاخذه‌نك شدّتى دكلدر L'âpreté d'une réprimande برودتك شدّتى L'âpreté du froid

APTE. Propre à quelque chose. Il ne s'emploie qu'au Palais A. مستحق P. سزاوار - شايان T. كركلو || Apte à posséder تصرّفه مستحق

APTITUDE. Disposition naturelle à quelque chose A. استعداد P. شايستگى T. كليش || Il n'a pas guère d'aptitude aux Mathématiques مايهٔ استعداددن - علوم رياضيّه‌يه استعدادى يوقدر بى بهره در

APUREMENT. Reddition finale d'un compte A. تنقيح الحساب P. حسابك تميزلنوب كسلمه‌سى T. پاك سازئ حساب || Depuis l'apurement de ses comptes محاسبه‌سنك تنقيحندنبرو

APURER. Lever les charges qui ont été mises sur les parties d'un compte, lorsqu'il a été rendu A. تنقيح الحساب P. حسابرا T. پاك ساختن || Le compte de l'épargne a été rendu, et on travaille à l'apurer حسابى تميزليوب كسمك استفضالاتنك دفترى عرض اولنوب تنقيحنه مبادرت اولندى

AQUATIQUE. Marécageux A. ذو النسامة P. مرج - آغر T. اراضئ كثيرة النسامه || Lieux aquatiques چپللك T. صولاق چپللك يرلر - صولاق يرلر -

Il signifie aussi, ce qui croît et se nourrit dans l'eau A. مائى pl. مائيّات P. آبى T. صويك || Plantes aquatiques نباتات مائيّة P. گياههاى آبى T. صو اوتلرى Oiseaux طيور مائيّة P. مرغان آبى T. صو قوشلرى Animaux aquatiques حيوانات مائيّة

AQUEDUC. Canal pour conduire de l'eau A. قناة pl. قنوات P. بارگين T. صوبولى || Les Romains ont bâti un grand nombre d'aqueducs رومائيّون قنوات كثيره انشا ايتمشلر ايدى Aqueduc souterrain A. بلعوم pl. بلاعيم P. آهول T. يرآلتنده صو يولى

AQUEUX. Qui est de la nature de l'eau A. ذو المائيّة P. آبناك عينك مادّهٔ مائيّتلو - صولو T. || L'humeur aqueuse de l'oeil ذات المائيّتى Tumeur aqueuse مائيّتلو ورم Ces fruits n'ont point de goût; ils sont trop aqueux اشبو فواكه بغايت مائيّتلو اولمغله كلّيةً بى طعم ومزه در

AQUILIN. Courbé en bec d'aigle. Il ne se dit que du nez A. انف اقنا P. بينئ خميده T. بورون - طوغان بورنى || En Poésie, il signifie vent froid et orageux A. ريح عاصف pl. عواصف P. تندباد T. بوره

ARABESQUES. Terme d'Architecture. Dans le genre des Arabes A. على صورة العرب P. تازى گونه T. عربجه

Arabesques. Sorte d'ornemens qui contistent en des entrelacements de feuillages et de figures sans ensemble A. معرّج P. نقش پيچ در پيچ T. طولاشقلو نقشلر

ARABIQUE. Qui est d'Arabie A. عربىّ P. تازى T. عربى || Gomme arabique صمغ عربى

ARABLE. Labourable A. سهل الفلاحة - صالح للفلاحة P. سورلميه كلور - سورلمسى قابل T. شيار پذير || Des terres arables سورلميه - فلاحته صالح طوپراق - اراضئ سهلة الفلاحه كلور طوپراق

ARACK. Liqueur spiritueuse qu'on tire du riz fermenté A. نبيذ الارز P. باره T. پرنج عرقى

ARAIGNÉE. Insecte qui tire de son corps une substance dont il forme des filets et une toile A. عنكبوت pl. عناكب - موله - P. جولاهك - غنده - ديوپاى - تنند - T. مكسگير - اورومجك - تنته - تار عنكبوت P. نسج العنكبوت || Toile d'araignée بافتهٔ عنكبوت - انفست - كرتنه - تنسته T. آغى اورومجك

ARASEMENT. Action de mettre plusieurs pièces de niveau A. تسوية P. همسرى - همبرابرى T. برابرلشدرمه

ARASER. Mettre de niveau un mur, en élevant les endroits bas jusqu' à une hauteur déterminée A. تسوية القدود P. همسر كردن - همبرابر ساختن T. بوبى برابرلشدرمك || Ce mur est d'inégale hauteur en plusieurs endroits, il faut l'araser

بو ديوارك قدّى وافر محللرده نا مطابق اولمغله تسويه‌يه محتاجدر

ARATOIRE. Qui appartient à l'agriculture *A.* متعلّق ـ فلاحتّى *P.* الى الفلاحة *T.* متعلّق برزيكرى || Art aratoire فنّ فلاحت ـ فلاحته متعلّق فنّ Les instrumens aratoires اكنجى آتلرى ـ آلات فلاحت ـ ادوات فلاحيّه

ARBALÈTE. Arme qui était fort en usage avant l'invention de la poudre à canon. C'est un arc d'acier qui se bande avec un ressort *A.* قوس مجنّق *P.* كمان زنبوركدار *T.* زنبركلو يای

Arbalète à jalet, ou Arc à jalet. Une arbalète avec laquelle on tire de petites boules de terre cuite *A.* قذافة البنادق *P.* كمان مهره ـ كمان گره ـ كمانگروهه

ARBITRAGE. Jugement par arbitres *A.* روٌية الدعوا بمعرفة الحَكَم || Mettre quelque chose en arbitrage بر مادّه‌يى حَكَم معرفتيله روٌيت اولنمغه حواله ايتمك Se soumettre à l'arbitrage دعوانك حَكَم معرفتيله روٌيت اولنمسنه راضى اولمق

ARBITRAIRE. Qui depend de la volonté de chaque personne خود *P.* حكم برٌاى المستبدّ ـ حكم عندىّ ـ رٌاى عندىّ *A.* عرفى *T.* رٌايانه حكم || L'Église n'a point décidé là-dessus, cela est arbitraire شريعت بو بابده بر درلو حكم ايتمدى همان رٌاى ـ همان رٌاى مستبدّ ايله حكم اولنمش شيٌدر حكم عرفى ايله ـ عندى ايله جارى اولمش شيٌدر

Il se dit aussi, de ce qui dépend de la volonté des juges de prononcer *A.* وابستهٔ رٌاى *P.* منوط الى رٌاى القاضى *T.* قاضينك رٌاينه باغلو قاضى || En certains cas, les peines sont arbitraires بعض امورده جزا وعقوبتك حكمى رٌاى Amende arbitraire رٌاى مخصوص قاضى يه منوطدر قاضينك رٌاى خودنجه قطع ـ ايله قطع اولنمش جريمه اولنمش جريمه

ARBITRAIREMENT. D'une façon arbitraire *A.* بحكم العندىّ *T.* خود كامانه ـ خود رٌايانه *P.* باستبداد الرٌاى ـ عرفى استبداد رٌاى ايله || Agir arbitrairement كندو رٌاينجه ـ اوله‌رق استبداد رٌاى Gouverner arbitrairement عمل وحركت ايتمك ايله ادارهٔ ملك ايتمك

ARBITRAL. Prononcé par des arbitres *A.* صادرعن جانب الحَكَم || Sentence arbitrale حَكَم اعلامى ـ حَكَم طرفندن ويريلان اعلام Jugement arbitral حَكَم حكمى ـ حَكَم طرفندن صادر اولان حكم

ARBITRALEMENT. Par arbitre *A.* بمعرفة الحَكَم *T.* حَكَم معرفتيله

|| Cette affaire fut jugée arbitralement بودعوا حَكَم معرفتيله فصل اولندى

ARBITRATION. Estimation ou évaluation faite en gros *A.* تقدير *T.* بها نهادن بر وجه تخمين *P.* القيمة على وجه لتخمين اورانلمه‌دن بها كسمه

ARBITRE. Puissance que la volonté a de choisir. Il est toujours joint avec le mot Libre *A.* ارادة جزٌيّه || Dieu a donné aux hommes leur libre arbitre حقّ تعالى حضرتلرى انسانه ارادهٔ جزٌيّه احسان ايلدى

Arbitre. Celui que des personnes choisissent de part et d'autre pour terminer leurs différends *A.* حَكَم *P.* حَكَم *T.* طرفيندن تحكيم || Nommer un arbitre بالتراضى اختيار اولنان حَكَم بر Choisir quelqu'un pour arbitre تعيين حَكَم ـ حَكَم ايتمك كمسنه‌يى حَكَم اولمق اوزره انتخاب ايتمك Se rapporter de quelque chose à des arbitres بر مادّه‌يى تحكيم اولنان حَكَملرك حكمنه حواله ايتمك

Il signifie aussi, maître absolu *A.* حاكم مطلق كيف ما فرمان فرماى بيچون *P.* آمر مختار ـ فاعل مختار ـ يشاء ديلديكنى ايشليه‌يجى *T.* وچرا || Il est l'arbitre de mon sort ـ تعيين قسمتم خصوصنده كيف ما يشاء حاكم مطلقدر Dieu est l'arbitre de la vie et de la mort قسمتم يد اختياريه موقوفدر حضرت خداى متعال كيف ما يشاء حاكم الحيات والماتدر Ce prince s'est rendu l'arbitre de la paix et de la guerre بو پادشاه صلح وسفر خصوصنده كيف ما يشاء فاعل مختار ـ حاكم مطلق اولمق صورتنى اتّخاذ ايلدى صلح وسفر خصوصنى ارادهٔ مخصوصه‌سنه ـ اولمق صورتنى تعليق ايتدردى

ARBITRER. Juger, décider en qualité de juge *A.* حكم *P.* حكم *T.* يورمق || Ils paieront l'amende qu'il plaira au juge d'arbitrer حاكم طرفندن حكم اولنه‌جق جريمه‌يى ادا Ils lui ont tant arbitré pour ses frais ايده‌جكلر در مصارفيچون مصروفاتى شو قدره قطع اولندى ـ شو قدر مبلغ حكم اولندى Les réparations ont été arbitrées تعميراتك يكونى شو مقداره حكم اولندى ـ قطع اولندى Les experts ont arbitré que .... اهل خبره شونى حكم ايلديلر كه

ARBORER. Planter *A.* نصب ـ تنصيب *P.* نشاندن *T.* ـ نصب رايت ايتمك || Arborer un étendard ديكمك Arborer les enseignes نصب اعلام ايتمك بيراق ديكمك

نصب الویه ایتمک Arborer les drapeaux نشانلری دیکمک ـ ـ صلیب شریف نشاننی نصب ایتمک Arborer la croix نشاندهٔ موقع افتخار ایتمک Arborer le pavillon de France فرانسه بیراغنی دیکمک

Figur. Se déclarer ouvertement pour quelque parti *A.* رفع بیراق آچمق *T.* رایت افراشتن *P.* اللوا ‖ Il a arboré l'impiété رایت افراز کفر ـ رفع لوای کفر والحاد ایلدی دینسزلق بیراغنی آچدی ـ والحاد اولدی

Arboré. *A.* منصوب *P.* نشانده *T.* دیکلمش

ARBORISÉ. Il se dit de certaines pierres sur lesquelles on voit des représentations d'arbres *A.* حجر مشجّر pl. احجار مشجّرة

ARBOUSE. Fruit d'arbousier *A.* حناء احمر *T.* قوجه یمشی

ARBOUSIER. Arbre toujours vert, dont le fruit est doux et presque semblable à des cerises *A.* شجر حناء احمر *T.* قوجه یمشی آغاجی

ARBRE. Plante ligneuse et durable, n'ayant qu'un tronc principal qui s'étend, et se divise par quantité de branches *A.* شجر ـ شجر *P.* درخت *T.* آغاج ‖ Grand arbre شجر pl. اشجار شجرة Arbre haut *A.* شجر رفیع القدّ *P.* درخت بالا قدّ دوحه ـ کبیر branchu شجرهٔ کثیرة الاغصان touffu شجرهٔ ملتفّة الافنان sec *A.* شجر یابس *P.* درخت خشک *T.* آغاج قوری mort *A.* شجر میّت *P.* درختب مرده *T.* آغاج قوریمش vert *A.* شجرة ذات fleuri *A.* درخت تازه *P.* شجرطرئ چیچک آچمش آغاج *T.* درخت شکوفه دار *P.* الازهار Arbre toujours vert *A.* شجر دائمی البهار ـ عروه *P.* درخت غرس Planter des arbres بیخزان ـ هر دم تازه ـ هر دم بهار سطور اشجار Allée d'arbres آغاجلر دیکمک ـ اشجار ایتمک Arbre fruitier *A.* شجر مثمر *P.* درخت ایله مرتب طریق Arbre nain *A.* شجر داسی *T.* میوه ویرر آغاج میوه دار بودور آغاج

Il se dit aussi, d'une grosse et longue pièce de bois *A.* عمود pl. اعمده *P.* ستون *T.* دیرک ‖ Arbre de moulin دکرمانک L'arbre d'un navire کمینک ـ ستون سفینه دیرکی ـ عمودی دیرکی

On dit en termes d'Écriture, L'arbre de vie *A.* شجرة الحیاة Et l'arbre de la science du bien et du mal *A.* شجرة التمییز

Arbre de la croix. C'est la croix où Notre-Seigneur fut attaché *A.* عود الصلیب

On dit figur., Arbre généalogique *A.* شجرة النسب ‖ Faire graver un arbre généalogique بر عدد شجرهٔ نسب حکّ ایتدرمک

ARBRISSEAU. Petit arbre dont le tronc se divise en une infinité de tiges branchues *A.* بجله pl. بجلات *P.* بنک ـ اوفاق آغاج *T.* درخت خرده ـ درخت کوچک ‖ Jeune arbrisseau *A.* بجلهٔ طریه *P.* بنک تازه *T.* تازه یتشمش اوفاق آغاج

ARBUSTE. Arbrisseau qui ne s'élève guère *A.* شجرة داسیة *P.* درخت آغاج *T.* بودور کوته قد

ARC. Arme offensive propre à combattre de loin *A.* قوس pl. اقواس *P.* کمان ـ چرخ ـ *T.* یای ‖ La poignée d'un arc مقبض ـ توتیر قوس ایتمک Bander un arc کمان قبضه سی ـ قوس فلان Cela est courbé en arc یایی کرمک ـ یایی قورمق شیٔ شکل قوس اوزره منحنیدر

On appelle Arc de carrosse, deux pièces de fer courbées en arc, par le moyen desquelles le carrosse tourne *T.* عربه نک دمور یایی

En Architecture, il signifie cintre *A.* طاق pl. طاقات *P.* قبه نک کمری ‖ L'arc d'une voûte کمر *T.* کمر

Arc de triomphe, ou arc triomphal. Grand portique élevé à l'entrée d'une ville, en l'honneur d'un vainqueur *A.* طاق الغزا ‖ Élever un arc de triomphe بر طاق غزا اقامه ایتدرمک L'arc de Constantin قسطنطین نام قیصر ایچون اقامه ایتدریلان طاق معلّای غزا

Arc sourcilier. C'est le bout de l'os frontal où croissent les sourcils *A.* حجاج *P.* استخوان ابرو *T.* قاش کمیکی

ARCADE. Ouverture en arc *A.* فاصلة البناء المعقود pl. فواصل ‖ Les arcades d'un bâtiment بنانک فواصل معقوده سی Les arcades de la Place Royale سرای میداننده کی ابنیه نک فواصل معقوده سی *P.* فاصلهٔ کمربسته *T.* آچیقلق کمرلو

ARC-BOUTANT. Pilier qui finit en demi-arc *A.* دعامة محرّدة ‖ Un des arcs boutans de la voûte est tombé بنانک دعایم محرّده سندن بری منهدم اولمشدر *P.* ستون خمیده سر *T.* باشی اکری دیرک

Il se dit figur., des personnes qui sont les plus considérables dans un parti *A.* دعامة القوم *P.* پشتوان گروه *T.* فرقه نک طیاغی

ARC - BOUTER. Soutenir, appuyer *A.* نصب ـ ضرب الدعامة *P.* الدعامة پشتوان زدن *T.* دستک اورمق || Arc - bouter une muraille دیواره ضرب دعامه ایله استحکام ویرمک

ARCEAU. Arc d'une voûte *A.* طاق القبّة *P.* کمر کنبد *T.* قبّه کمری

ARC - En - CIEL. Météore qui paraît dans les nues *A.* قوس قزح *P.* کمان آسمان ـ کرگم ـ تیراره ـ کلکم *T.* الکم صاغمه || Les couleurs de l'arc-en ciel قوس قزحک الوان عدیده‌سی

ARCHAL. V. Fil.

ARCHANGE. Ange d'un ordre supérieur *A.* رئیس الملائکه *P.* سر فرشتگان *T.* اولوسی ملکلرک ـ باش ملک

ARCHE. La partie d'un pont sous laquelle l'eau passe *A.* طاق الجسر pl. طاقات الجسر *P.* کمر پل *T.* کوپری || Le pont a tant d'arches شوقدر عدد کمرلو بر قطعه کمری Arche trop haute بغایت مرتفع جسر کمری Un pont qui a une seule arche تک کمرلو بر جسر

Il se dit particulièrement du vaisseau de Noé *A.* سفینة النوح *P.* کشتیٔ نوح *T.* نوح کمیسی || Dieu commanda à Noé d'entrer dans l'arche avec toute sorte d'animaux حضرت نوح اجناس حیواناتک مجموعنی استصحاب ایله بامر الله تعالی سفینه‌یه سوار اولدی ـ Figur. Arche de Noé. Une maison où il y a toutes sortes de gens logés *T.* سفینهٔ نوحدن نمونه بر خانه

Arche d'alliance. Coffre fait par le commandement de Dieu, et dans lequel les tables de la Loi étaient gardées *A.* تابوت *P.* صندوقة السکینه ـ تابوت المیثاق ـ العهد سندوق پیمان

ARCHER. Combattant avec l'arc *A.* رامی السهم pl. رماة *P.* نبله pl. نابل ـ السهم *T.* اوقچی تیر انداز

Il se disait aussi, de certains officiers de Police *A.* قوّاس pl. قوّاسین *T.* قوّاس

ARCHET. Sorte de petit arc dont on se sert pour tirer le son du violon *A.* سهم الکمان *P.* کمانه ـ کمان *T.* تیر کمان || Passer doucement l'archet یایی کمان اوزرینه یواشجه یایی یورتمک

ARCHÉTYPE. Original, patron, modèle. Il n'est guère d'usage qu'en cette phrase, L'archétype du monde *A.* اصل العالم *P.* دنیانک ایلک قالبی *T.* هیولای نخستین جهان

Dans les monnaies, c'est l'étalon primitif des poids et mesures *A.* اصل المعیار

ARCHEVÊCHÉ. Diocèse d'un archevêque *A.* ایالت مطرانیّة *P.* متره‌پولیده تابع مملکت *T.* قلمرو متره‌پولیدی || Tours est un archevêché فلان قضا بر متره‌پولیده تابعدر

Il signifie aussi, le palais de l'archevêque *A.* بیت المطران *P.* متره‌پولید قوناغی *T.* خانهٔ متره‌پولید

ARCHEVÊQUE. Prélat métropolitain, qui a un certain nombre d'évêques pour suffragans *A.* مطران *T.* متره‌پولید

ARCHIDIACONAT. La dignité d'archidiacre *A.* ریاسة الشمامسه

ARCHIDIACRE. Le premier des diacres *A.* رئیس الشمامسه

ARCHIDUC. Titre de dignité qui n'est d'usage qu'en parlant des Princes de la Maison d'Autriche *T.* باش دوقه‌لق عنوانیله معنون آوشتریا شهزاده‌سی

ARCHIDUCHÉ. Seigneurie d'archiduc *T.* باش دوقه‌لق عنوانیله معنون اولان ایالت

ARCHIÉPISCOPAL. Appartenant à l'archevêque *A.* مطرانیّ *P.* متره‌پولیدلک *T.* متره‌پولیدی || Dignité archiépiscopale متره‌پولیدلک رتبه‌سی ـ رتبهٔ مطرانیّه

ARCHIPEL. Étendue de mer, entrecoupée de plusieurs îles *A.* بحر الجزایر *P.* دریای بسیار انجست *T.* آطه‌لر آره‌سی دکزی

ARCHIPRÊTRE. Le premier des prêtres *A.* رئیس القسّیسین *P.* سر کشیشان *T.* باش پاپاس

ARCHITECTE. Celui qui exerce l'art de bâtir *A.* معمار pl. معمارین *P.* راز ـ معمار *T.* بناگر دولکر قلفه‌سی || Savant architecte Fameux architecte معمار بر نامدار مشهور Ce n'est pas un architecte, ce n'est qu'un maçon معمار دکل بیانی قلفه دکل دیوارجیدر ـ بر بنّا در

ARCHITECTONIQUE. L'art de la construction *A.* فنّ معماریّ *P.* فنّ بناگری *T.* معمارلق صناعتی || Enseigner l'architectonique فنّ ـ فنّ معماری‌یی تعلیم ایتمک معماریده درس ویرمک

ARCHITECTONOGRAPHE. Celui qui possède l'art de faire la description des bâtimens *A.* وصّاف الاحوال الابنیه

ARCHITECTONOGRAPHIE. Description de bâtimens *A.* وصف الاحوال الابنیه

ARCHITECTURE. L'art de construire et disposer les édifices *A.* فنّ الانشاء الابنیه ـ علم البنا *P.* فنّ بنا پردازی *T.* یاپو

حرقت ـ حسن وجمالنه سوز دل ایله آشفته ومجنون اولمق بال ایله مشتاق اولمق

ARDENT. Qui est enflammé *A.* لهّاب ـ مسخّن ـ محمّا *P.* تنّور محمّا Fournaise ardente || قزغین *T.* آتشناک ـ سوزان حدید Fer ardent قزغین کلّه Boulet ardent قزغین فرون ـ قزغین دمور ـ مسخّن

Il signifie aussi, allumé *A.* مشتعل *P.* فروزان *T.* یانمش Flambeau || Lampe ardente یانمش قندیل ـ قندیل مشتعل ardent مشعلهٔ فروزان

Et qui brûle, qui enflamme *A.* موقد ـ محرق *P.* سوزنده یاقیجی *T.* آتشین ـ Le soleil est très-ardent aujourd'hui || بو کونکی کون شمس بغایت محرقدر On dit, Miroir ardent *A.* مرآت موقدة *P.* آیینهٔ آتش افروز *T.* آیینه طوتشدریجی آیینه

Figur. Violent, véhément *A.* شدید ـ شدید الحرقة اکید ـ Désir ardent || کسکین ـ یانق *T.* تیز ـ گرما گرم *P.* اشتیاق Amour ardent یانق استک ـ اشتیاق اکید ـ شدید عشق یانوب ـ عشق سوز ناک ـ عشق کثیر الالتیاع ـ شدید Fièvre ardente تعقیب اکید Poursuite ardente یاقیجی سوکی حمّای محرق ـ حمّای شدید الحراره

On dit aussi, Soif ardente *A.* غیم ـ سهاف شدّت العطش *P.* تشنگی سخت وتیز کسکین صوصه‌لق *T.*

Il signifie aussi, qui se porte avec affection et véhémence à quelque chose *A.* مولع ـ منهمک *P.* دلداده ـ دوشکون *T.* Homme ardent au combat, à l'étude, à || گرمیّت ایله مبتلا la dispute, à la chasse جنک وحربه ومطالعهٔ کتبه ومجادله مولع ومبتلا بر آدم ـ ومناقشه‌یه وصید وشکاره منهمک بر آدم

Et qui a grande activité *A.* مشهوم الطبع ـ شهم *P.* آتشپاره ـ جاهد ـ جلّاد الامور ـ شدید الاقدام ـ الشهامة *T.* غیرتلو ـ ایشنده گرمیّتلو ـ گرمیّتلو طاورانیجی || C'est un homme extrêmement ardent بغایت ـ جلّاد الامور بر آدمدر Un ایشنده گرمیّت ایله طاورانور ـ مشهوم المزاج بر آدمدر ardent adversaire خصم جاهد ـ شدید الاقدام بر خصم ـ Il se dit aussi, dans ce sens, des animaux || Cheval ardent اسب آتش یورکلو ـ آتشپاره بر کلب Chien ardent آتش عنان بغایت آتش مزاج بر طوغان Faucon trop ardent کوپک

Ardent, au substantif signifie, une exhalaison enflammée qui paraît dans les endroits marécageux *A.* بخار ناری pl. ابخرة *P.* ناریه بخار آتشین *T.* آتشلو بوغوم || On voit souvent des

ARDENTE. Fièvre ardente. Voyez ARD.

ARDEMMENT. Avec ardeur. Il ne se dit qu'au figuré *A.* بلوعة با سوز درون *P.* بشدّة الاشتیاق ـ بحرقة القلب ـ القلب گرمیّت ـ یورک یانقلیله *T.* با سوز دل ـ از جان ودل ـ Aimer ardemment || ایله لوعهٔ درون ایله محبّت ایتمک Se porter ardemment à quelque chose بر شیئه شدّت اشتیاق Il est ardemment épris de sa beauté برذاتک ایله مائل اولمق

فنّ قدیم وجدید Ancienne et moderne architecture || صناعتی فنّ بنانک اقسام خمسه‌سی Les cinq ordres d'architecture بنا ـ Architecture militaire, c'est l'art de fortifier les places *A.* فنّ البناء الاستحکامات ـ فنّ معماری الحربی ـ Architecture navale, c'est l'art de construire les vaisseaux *A.* فنّ الانشاء کمی یاپمه‌نک فنّی *T.* فنّ السفانة ـ السفن

Il signifie aussi, l'ordonnance d'un bâtiment *A.* هیئة البنا *P.* بنانک کسیمی *T.* رسم بنا || Voilà une belle architecture بر رسم لطیف بنا ـ اشته بر هیئت مطبوعهٔ بنا Un beau morceau d'architecture رسم بنانک بر قطعهٔ دلاراسی

ARCHITRAVE. Membre d'architecture qui pose immédiatement sur le chapiteau *A.* تاج *P.* کلاه *T.* باشلق دپه‌سی

ARCHIVES. Anciens titres et autres papiers importants *A.* دفاتر بر خاندان || Les archives d'une grande Maison وسندات قدیمه رفیع الشانک دفاتر وسندات قدیمه‌سی Le trésor des archives دفاتر وسندات قدیمه خزینه‌سی Vieilles archives دفاتر وسندات Feuilleter les archives دفاتر وسندات عتیقه قدیمه‌یی تتبّع ایتمک

Il se dit aussi, du lieu où l'on garde ces sortes de titres *A.* خزینة الدفاتر *P.* دفتر خانه *T.* دفتر خانه || Cette pièce a été tirée des archives بو ورقه دفتر خانه‌دن اخذ اولنمشدر

ARCHIVISTE. Garde des archives *A.* حافظ الخزینة الدفاتر *P.* دفترخانه امینی *T.* پاسدار خزینهٔ دفترها

ARÇON. L'une des deux pièces qui servent à faire le corps de la selle *A.* قربوس pl. قرابیس *P.* چناغ ـ سر زین ـ قادمة القربوس || Arçon de devant اکر قاشی *T.* کوههٔ زین مؤخّر Arçon de derrière اکرک اوک قاشی ـ قادم الرحل ـ اکرک آرد قاشی ـ القربوس

ARCTIQUE. Nom qu'on donne au pôle septentrional *A.* شمالیّ || Pôle arctique قطب شمالی Terres arctiques اراضیٔ شمالیّه اقالیم شمالیّه ـ

ARCTURUS. Nom d'une étoile *A.* سماک رامح

ardens dans les marais غالب حالده صولاق يرلرده ابخرهٔ ناريه كوربنور

ARDEUR. Chaleur véhémente *A.* شدّت ـ سخونـت ـ حمـوّ *P.* گرمی ‖ L'ardeur du feu آتشك قزغينلغی ـ تـف وتاب آتش ـ حموّ نار L'ardeur du soleil حميّای شمس

En parlant de la grande chaleur de l'air, on emploie les mots *A.* سهام ـ حرّ شديد ـ حميّاء الهوا ـ احتدام الحرّ *P.* تابش حرّ *T.* هوانـك اسيلكی ‖ Pendant les grandes ardeurs de la canicule سهام باحور ـ ايّام باحورده اولان احتدام حرّ

Il se dit aussi, de la chaleur piquante qu'on éprouve dans certaines maladies *A.* حرقت *P.* سوزش *T.* يانقلق ‖ Ardeur d'entrailles حرقت احشا Ardeur d'urine حرقت بول

Et figur., de la chaleur avec laquelle on se porte à quelque chose *A.* شوق اكيد ـ حرارت الاشتياق ـ حرارت *P.* گرمیٔ *T.* يانق استـك ‖ Faire quelque chose avec ardeur گرميّت درون ـ خواهش بر ايشه ـ بر ايشی حرارت ايله ايشلمك Une sainte ardeur حرارت اشتياق ايله بذل همّت ايتمك L'ardeur de رضاء اللهه مقارن گرميت درون غيرت افزون son zèle L'ardeur de sa dévotion اشتعال آتش گرماگرم غيرتی ـ حرارت غيرتی Poursuivre quelque chose avec ardeur اشتداد حرارت تعبّد وديانتی بر خصوصك تعقيبنه گرميّت گرميّت درون ايله بر ايشـك ـ درون ايله اقدام ايتمك Être plein d'ardeur pour le service de ses amis پسنه دوشمك بر كمسنه نـك دوست خدمتنده آتش غيرت وهمّتی دائمی ـ حميّای حرب وقتال L'ardeur du combat الاشتعال اولمق نائرهٔ ذات الضرام حرب وقتالـك ـ استحرار حرب وقتال جنگـك قزشمه سی ـ جنگـك قزغينلغـی ـ حال كمال اشتعالی L'ardeur de la dispute قزشمه سی ـ معارضه نـك اشتداد حرارتی

ARDILLON. Pointe de métal faisant partie d'une boucle *A.* لسان الابزين ـ عقرب *T.* طوقه

ARDOISE. Espèce de pierre tendre et de couleur bleuâtre *T.* قياغن طاشی

ARDOISIÈRE. Carrière d'ardoise *T.* قياغن طاشی اوجاغـی

AREC. Fruit d'un arbre que les Indiens mangent avec la feuille de bétel *A.* فوفل *P.* پوپل ـ فوفل *T.* فلفلـك

ARÈNE. Sable *A.* رمله pl. رمل pl. رمال *P.* ريگ *T.* قوم ‖ Les brûlantes arènes de l'Égypte مصرك ـ رمل رمضای مصر

يانق قوملری

Il se dit aussi, des cirques où se faisaient les combats des gladiateurs *A.* ميدان المبارزيـن *P.* عرصه گاه پهلوانـان *T.* پهلوانلره مخـصوص قوم ميدانی

ARÉNEUX. Sablonneux. *A.* رملیّ ـ كثير الرمال *P.* ريگنـاك شاطـئ ‖ Les plages aréneuses قومـلی *T.* ريـگ آلـود ـ كثيـر الرمال

ARÉOLE. Cercle coloré qui entoure le mamelon *A.* هالة لحلمه *P.* چنبر گذه *T.* جوره سی دوكمه سی ممه

ARÉOMÈTRE. Instrument servant à connaître le degré de la pesanteur des fluides *A.* مقياس المايعات *P.* ترازوی آبيها *T.* صيويق شيلرك ترازوسی

ARÉOSTATIQUE. Qui est en équilibre avec l'air. Il se dit des machines qui s'élèvent dans l'air. V. Aérostat.

ARÉOSTYLE. Édifice dont les colonnes sont éloignées les unes des autres *A.* عمارة ذات الاساطين المتباينة *P.* بنايـی بر بری برندن فاصلهلـو ديركلـر *T.* ستونهـای دور از يگديگر اوزرنده كی بنا

ARÈTE. Ce qui sert à soutenir la chair des poissons *A.* حسكة *P.* خار ماهی ـ آسه سفط ـ السمك *T.* بالق قلجغی ‖ Prenez garde aux arêtes بالـق قلجقلرندن حذر ايله

En termes d'Architecture. L'angle saillant que forment deux faces d'une pierre, d'une pièce de bois *A.* فرق الشكل المسنّم *T.* بالق صرتی شكلنـك سيوری طرفی

ARGANEAU. V. Organeau.

ARGÉMONE. Plante nommée aussi Pavot épineux *A.* ارغامونی *P.* ماميثای سرخ *T.* تيكنلو خشخـاش

ARGENT. Métal blanc *A.* لجين ـ فضّة *P.* سيـم *T.* گماشه ـ كمش معدنی ـ كمشخانه ـ معدن فضّه ‖ Minière d'argent كمش Barre d'argent كمش طمری ـ عرق فضّه Veine d'argent كمـش كلچه سی ـ كمش سبيكه سی Lingot d'argent چيبوغی Argent de bon aloi عياری ابو كمـش ـ فضّهٔ جيّد العيار Monnaie d'argent كمش سكّه ـ كمش اقچه Vaisselle d'argent اوانئ Assiettes d'argent سيم طباقلر Argent fin اعلا كمش affiné تصفيه اولنمش كمش purifié قال اولمش كمش monnoyé سيم معمول travaillé, ouvragé سكّه لنمش كمش ـ سيم مسكوك جلادار كمش ـ مجلاّ كمش ـ مصيقل poli ايشلنمش كمش ـ تـل اورلمش filé قالبه افراغ اولنمش كمش moulu جلالو ـ

ساخته کمش - عملی کمش faux صونق کمش mat کمش
Il se dit aussi, de toute sorte de monnaie *A.* مال pl. اموال *P.* پول *T.* اقچه ‖ L'argent du Roi مال خاصّ شهریاری L'argent du fisc بیت المال - اموال میریّه pl. مال میری L'argent des particuliers افراد ناسك - اموال افراد ناس Argent comptant نقد اقچه Payer en argent comptant اقچه‌سی پیشین - نقد اقچه ایله - نقداً - عن نقدٍ ادا ایتمك Avoir de l'argent en commerce بر کمسنه‌نك تجارتده اقچه ایله Prendre de l'argent à interêt مرابحه ایله اقچه اقچه‌سی اولمق Prêter de l'argent مرابحه ایله اقچه آلمق - استقراض ایتمك Emprunter de l'argent قرض اقچه ویرمك - اقچه ادانه ایتمك اودونج - استدانه ایتمك - اقچه استقراض ایتمك Toucher de l'argent قبض - اقچه اخذ ایتمك اقچه آلمق Tirer de l'argent de quelqu'un بر کمسنه‌دن اقچه ایتمك Amasser de l'argent ادّخار مال ایتمك جلب ایتمك Dépenser son argent mal à propos عبث یره اقچه یه‌ندرمق Faire tout à force d'argent هر شیئی اقچه صرف ایتمك Se laisser corrompre par argent اقچه‌یه طمعاً قوّتیله ایتمك C'est un juge incorruptible, il n'y a rien à faire auprès de lui par argent فلان حاکم قابل افساد اولمق مقولدن اولمیوب اطماع طریقیله کندوسندن بر شئی تحصیلی محال اندر محالدر

On appelle Argent du jeu, l'argent gagné au jeu *A.* کسب القمار *T.* قماردن قزانلمش اقچه

On dit, Payer argent sec پاك اقچه صایمق Payer argent bas پیشین اقچه ویرمك - طرنق دیبنده اقچه صایمق Payer argent sur table یك تحته‌ده اقچه صایمق

On appelle Argent mignon, un argent de réserve que l'on peut employer en dépenses inutiles *T.* آرتمش اقچه - زائد اقچه

Il se dit particulièrement de la monnaie faite de ce métal *A.* کمش آقچه *T.* سکّهٔ سیم - درم *P.* سکّة فضّیّة - دراهم pl. درهم ‖ Voulez-vous être payé en or ou en argent? اقچه‌کی آلتونمی On a battu cette année à la Monnaie tant de millions en argent یاخود کمش سکّه‌می استرسك بو سنهٔ مبارکده شو قدر کرّه یوز بیك کمش سکّه ضرب اولنمشدر

On dit proverbialement, Argent comptant porte médecine, pour dire, que l'argent est d'un grand secours aux affaires نقد اقچه Prendre quelque chose pour argent comptant, pour dire, croire légèrement quelque chose *T.* مال موجود کبی عدّ الده‌کی نقد اقچه کبی کرچك ظنّ ایتمك - ایتمك C'est de l'argent en barre, pour dire, qu'une chose est de bon et prompt débit, et qu'elle vaut autant que l'argent comptant Et c'est de l'argent perdu, c'est-à-dire, dépensé pour une affaire qu'on ne pense pas devoir réussir *T.* صندوقده موجود خالص سیکه کمش کبیدر دکزه آقچه آتمقدر

ARGENTER. Couvrir de feuilles d'argent *A.* طلاء بالفضّة *P.* بر کمش قاپلمق *T.* سیم اندودن ‖ Faire argenter un vase قطعه وعایی کمش ایله قاپلتمق

ARGENTÉ. *A.* مطلّاء بالفضّة *P.* کمش قاپلو *T.* سیم اندود ‖ Boutons d'étain argentés کمش ایله مطلّا قلای تکمه‌لر

Il se dit aussi, d'un blanc qui a l'éclat de l'argent *A.* مرقرق ‖ کمش کبی پارلدایه‌جی *T.* سیمگون *P.* درّیّ اللمعان - Le plumage argenté dn cygne اریاش مرقرقهٔ عرنوق Flots argentés *A.* امواج مرقرقه *T.* پارلدایه‌جی طالغه‌لر Les rayons argentés de la lune اشعّهٔ درّیّ اللمعان قمر

ARGENTIER. Officier dans les Maisons Royales, qui est préposé pour distribuer certains fonds *A.* امین المصرف *P.* کتخدای *T.* مصرف امینی مصارف

ARGENTERIE. Vaisselle et autres meubles d'argent *A.* اوانی کمش قابلرطاقمی - کمش قابلر *T.* آوندهای سیمین *P.* فضّیّة

ARGENTIN. Qui a un son clair et retentissant *A.* مطنطن *P.* پارلاق سسلو *T.* ولوله‌ناك ‖ Voix argentine صوت مطنطن صدای ولوله‌ناك -

Il se dit aussi d'une couleur qui a quelque chose de l'éclat de l'argent *A.* وهّاج *P.* رونقدار *T.* پرلاق ‖ Couleur argentine لون وهّاج ورونقدار - On dit aussi, Onde argentine موج وهّاج

ARGENTURE. Argent fort mince appliqué sur la superficie de quelque ouvrage *A.* ورقة الفضّة *P.* برگ سیم *T.* کمش ورق ‖ Ouvrage de dorure et d'argenture اوراق ذهبیّه وفضّیّه‌دن زرکاری وسیمکاری ورقلر ایله مصنوع - مصنوع اولان شیلر ایشلمه‌لر

ARGILE. Terre grasse, molle et ductile *A.* صلصال - غضار *P.* آوزلوطوپراقدن ‖ Vase d'argile اوزلوطوپراق *T.* گل سفید یاپلمش قاب

ARGILEUX. Qui tient de l'argile *A.* صلصالیّ - غضیر *P.* آلودهٔ - ارض غضیره ‖ Terre argileuse اوزلو طوپراقلو *T.* گل سفید

طوپراغی اوزلو یر - زمین صلصالناک

ARGO. Constellation *A.* السفينة

ARGUMENT. Terme de Logique. Raisonnement par lequel on tire une consequence *A.* برهان pl. حجج pl. حجّت - براهين *P.* آوند *T.* اثبات ‖ Argument en forme قياس عقلى pl. قياسات عقلية - Argument puissant حسب الشروط برقياس عقلى concluant برهان منتج الحكم - حجّت مثبته démonstratif ترتّب ايدر حجّت وبرهان pressant برهان ملزم - برهان مجبر حجّت منتجة الاثبات invincible جرحى - نا قابل جرح واعتراض اولان برهان faux غيرصحيح - برهان فاسد ممكن اولميه‌جق برهان péremptoire قطعى captieux ظاهر فريب sophistique مغالطه آميز Repousser un argument ايراد اولنان برهانى ردّ ودفع ايتمك Répondre à un argument - ايراد اولنان برهانه مقابله ايتمك Solidité d'un argument جواب ويرمك بر قياس عقلينك - رسوخ ومتانتى بر برهانك

Il signifie aussi, indice, preuve *A.* دليل pl. دلايل pl. ادلّه *P.* نمودار *T.* دليل ‖ J'en tire un grand argument contre lui اولهرق بر دليل قوى استخراج ايدرم عليهنه

Et le sujet en abrégé d'un ouvrage *A.* موجز - مجمل

ARGUMENTATEUR. Celui qui aime à argumenter *A.* مقوال مقوال البراهين - العقليّات

ARGUMENTATION. Manière de faire des argumens *A.* فنّ برهان اويدرمنك صنعتى *T.* فنّ آوند پردازى *P.* البرهنة

ARGUMENTER. Faire un argument *A.* احضار - اقامت البرهان اثبات كتورمك *T.* آوند آوردن *P.* اتيان الحجّة - البرهان Et tirer des conséquences d'une chose à une autre *A.* استخراج بر مسئله نك ‖ Argumenter contre une proposition الدليل شو وجهله J'argumente ainsi خلافنه استخراج دليل ايتمك On peut toujours argumenter de l'acte à la puissance اسخراج دليل ايدرمكه فعلدن قوّت حقنه استخراج دليل اولنمق هر حالده ممكندر

ARGUS. Espion *A.* عين *P.* آيشه - خبر پژوه *T.* جاشوت

On dit figur., Des yeux d'Argus, pour dire, des yeux très-pénétrans *A.* عين زرقاء اليمامه ‖ Il a des yeux d'Argus ابصر من زرقاء اليمامه در

ARGUTIE. Vaine subtilité *A.* بحث ما لا يعنى *P.* حرفزنى *T.* عبث سوز ‖ Il y a plus d'arguties dans ce discours que de raisonnemens solides بو مقالده ابحاث ما لا يعنى رسوخ واستحكامه مقارن ملاحظاتدن زياده در

ARGYRITE. V. Marcassite.

ARIDE. Qui est stérile *A.* مجدوب - جديب *P.* - شوره *T.* قوراق ‖ Terre aride زمين شوره - ارض مجدوبه - خشكسار Sablons arides قوراق يه‌ر - رمال مجدوبه - رملهٔ عجما قوراقلق قومساللر

Il signifie aussi, sec *A.* يابس *P.* خشكيده - خشك *T.* قوريمش - قورى ‖ Citerne aride قوريمش صهرنيج

Il se dit figur., d'un sujet qui ne fournit pas au discours, et d'un esprit qui ne produit rien *A.* عديم النما - عقيم *P.* هيچ مبحث عقيم ‖ Sujet aride قسير - قورى *T.* كمزاى - نه زاى Esprit aride طبع هيچ نه زاى - عقل عقيم

ARIDITÉ. Sécheresse *A.* جدوبت *P.* خشكى *T.* قوراقلق ‖ L'aridité de la terre يرك - خشكئ زمين - جدوبت ارض قوراقلغى

Figur. *A.* عدم النما - عقم *P.* بينمايى - كمزايى *T.* قوريلق ‖ L'aridité d'un sujet فلان مبحثده اولان حال - L'aridité du style سبك وعباره‌نك حال عقم وبينمايى قوريلغى - عقمى

Il signifie aussi, état de l'âme qui ne sent point de consolation dans les exercices de piété *A.* جمود القلب *P.* افسردگئ *T.* افسرده دلى - دل طاش يوركليك ‖ Les plus grands Saints ont des temps d'aridité اعزّهٔ كرامك اعظم واشهرلرى بيله بعضاً جمود قلب حالتنه مبتلا اولو كلمشلر در

ARISTOCRATIE. Gouvernement où le pouvoir souverain est exercé par les hommes les plus considérables d'un État *A.* حكومت الاشراف حدومت بزركان قوم *P.* حكومت الروٴساء والمتعيّنان - القوم *T.* قومك اولولرى معرفتيله اولان حكومت ‖ La République de Venise était une aristocratie وندیك جمهورى مقدّما بر État aristocratique حكومت روٴسا ومتعيّنان ايدى حكومت اشراف قوم صورتنده اداره اولنان ملك ودولت

ARISTOCRATIQUEMENT. D'une manière aristocratique *A.* قومك *T.* بحكومت بزركان قوم *P.* بحكومة الاشراف القوم ‖ Cet État est gouverné aristocratiquement اولولرى حكومتيله فلان ملك اشراف قوم حكومتيله اداره اولنور

ARISTOLOCHE. Plante *A.* زراوند Il y en a deux espèces et مدحرج زراوند طويل

ARISTOTÉLICIEN. Conforme à la doctrine d'Aristote *A.* ارسطوطاليسى || Philosophie aristotélicienne حكمت ارسطوطاليسيّة

ARISTOTÉLISME. Philosophie d'Aristote *A.* حكمت ارسطو

ARITHMÉTICIEN. Qui sait l'Arithmétique *A.* اهل العلم الحساب *T.* حساب علمنى شناسای علم شمار *P.* اهل العلم الرقم - بيلن || Savant arithméticien علم حسابده ماهر وعالم

ARITHMÉTIQUE. Art de calculer *A.* علم - علم الحساب *T.* حساب علمى *P.* علم شمار الرقم || Arithmétique spéculative علم حساب نظرى Arithmétique pratique علم حساب عملى Les quatre premières règles de l'Arithmétique اصول اقسام اصليّهٔ علم رقم - اربعهٔ علم حساب

ARITHMÉTIQUE. Qui est fondé sur les nombres *A.* مبنىّ على الارقام || Calcul arithmétique حساب مبنىّ على الارقام Proposition arithmétique مسئلهٔ مبنيّة على الارقام

Rapport arithmétique de deux quantités, c'est la différence de ces deux quantités *A.* نسبت حسابيّة Et proportion arithmétique, l'égalité de deux rapports arithmétiques *A.* قياس حسابىّ

ARITHMÉTIQUEMENT. D'une manière arithmétique *A.* حسب القواعد العلم الحساب *P.* بر موجب قاعدهٔ علم شمار *T.* علم حساب اوزره

ARLEQUIN. Bateleur, farceur *A.* مستسخر *P.* بذله باز *T.* مسخره

ARLEQUINADE. Bouffonnerie d'arlequin *A.* سخريّة *P.* بذله مسخره‌لق *T.* بازى

ARMATEUR. Celui qui arme à ses frais un vaisseau pour aller en course *T.* دشمن سفينه‌لرى اوزربنه - اذنلو قورسان تعرّض رخصتنى حامل اولدرق كمى دونادوب كزن سرسرى قپودان || Les armateurs Français ont fait plusieurs prises دشمن سفينه‌لرى اوزربنه تعرّض رخصتنى حامل اولدرق كمى دونادوب كزن سرسرى فرانسز قپودانلرى وافر اقدرمه اذنلو فرانسز قورسانلرى چوق - اخذ وضبط ايتمشلر در اقدرمه ضبط ايتمشلر در

ARME. Jnstrument qui sert à attaquer *A.* سلاح pl. اسلحه - پزه - ساز وسلب *P.* آلات حربيّة pl. آلت الحرب - آلت ضرب وتعرّض || Arme offensive يراق - پوصات *T.* گدر Arme défensive آلت مدافعه وتحفّظ Le fusil et le pistolet sont des armes à feu اسلحهٔ - پشتو وتفنك اسلحهٔ ناريّه‌دندر

آتش انداز نوعندندر

On dit, Armes blanches, pour dire, l'épée, la baïonnette etc. *A.* آلات جارحة - اسلحة بيضا - الواح السّلاح || L'épée et la baïonnette sont des armes blanches فليح وتفنك اوجنده كى حربه الواح السلاح نوعندندر

ARMES, au pluriel se dit en ces phraces: Faire des armes, tirer des armes, pour dire, s'exercer à escrimer *T.* فنّ اعمال سلاح قوللنمه‌سنى مشق ايتمك - سلاحى تعلّم ايتمك Mettre les armes à la main à un jeune homme, pour dire, être le premier à lui apprendre à faire des armes بر نو جوانى اعمال سلاح درسنه باشلتمق Avoir les armes belles, pour dire, faire des armes de bonne grâce *T.* بالحسن واللطافه اعمال سلاح ايتمك Être bien sous les armes, pour dire, avoir bonne grâce, quand on est armé *T.* حسن ادا ايله حمل سلاح ايتمك

Il se dit aussi, des différentes espèces de troupes qui composent une armée *A.* pl. طوايف عسكريّة - صنوف عسكريّة *P.* گروههاى لشكر *T.* عسكرى زمره‌لرى || Ce détachement est composé de différentes armes بو قول عسكر گوناگون صنوف Il a des instructions pour les différentes armes صنوف عسكريّهٔ مختلفه‌دن مركّبدر - عسكريّه‌دن عبارتدر عسكرك هر - مختلفه ايچون بشقه بشقه تعليماتى حاملدر بر صنفى ايچون بشقه‌جه وصايا وتعليماتى حاملدر

On appelle, Maître en fait d'armes, ou maître d'armes, celui qui montre à faire des armes *A.* معلّم الاعمال السلاح *P.* سلاح قوللنمه‌سنى كوسترن اوسته *T.* استاد سلاح آموز

Homme d'armes. Un cavalier armé de toutes pièces *A.* شاكى بسبتون *T.* سر تا پا سلاح پوش - پر سلاح *P.* السلاح بات يراغى مكمّل - سلاحلو

On dit, Il y a tant d'hommes portant armes, pour dire, capables à porter les armes *T.* حمل سلاحه - حرب وضربه قادر Et faire ses premières armes, pour dire, aller à la guerre pour la première fois *T.* مقتدر امر حربه بداء واستفتاح ايتمك Et faire passer un soldat par les armes, pour dire, le faire fusiller *T.* جنكه سفتاح ايتمك - بر عسكرى نفربنى عرضهٔ سيف سياست ايتمك

ARMES, signifie aussi, la profession de la guerre *A.* طريق جنكجيلك *T.* پيشهٔ نبرد آزمايى *P.* طريقت عسكريّة - عسكرىّ طريق عسكرى ايچون || Il est né pour les armes صنعتى

كندو خاندانك نشانى ايله Sceller du sceau de ses armes منقش خاتم ايله تمهير ايتمك

ARMÉE. Grand nombre de troupes assemblées en un corps *A.* لشكر *P.* جنود pl. جند - عساكر pl. عسكر - جيوش pl. جيش اردوى - اردوى جسيم Grande armée || اردو - جرى *T.* سپاه - قوتلو عسكر - عسكر قوى الاقتدار puissante بيوك اردو - كبير جيوش دريا خروش - جيش مطناب - عسكر جرار nombreuse عسكر ظفر رهبر Armée victorieuse كليتلو عسكر - لشكر انبوه - عسكر مغازى triomphante لشكر نصرت اثر - عساكر منصوره - شائبهٔ انهزامدن منزّه invincible اردوى ظفر پوى - گستر دلبرده défaite عسكر متشتّت الاحوال عسكر دائمى الظفر - دوچار كسر وشكست اولمش عسكر - هزيمتديده عسكر سبكبار عسكر leste Armée de vieilles troupes بوزغون عسكر - سفر كورمش اسكى عسكر - بلى الاسفار اولمش عسكر جنك آزما وسفر آشنا عسكردن عبارت بر اردو Armée de mer ou armée navale دريا عسكرى - عساكر بحريّه Une armée de gens ramassés ديرمه چاتمه نفراتدن - ديرنتى عسكر عسكر اخراج عبارت Lever, mettre sur pied une armée عسكر تحرير ايتمك - ايتمك Entretenir, faire subsister une armée اردويى بسلمك Les chefs de l'armée روسای عسكر اردو ضابطان عسكر - سركردگان عسكر - L'armée marche يولده - رهپيمای سمت مقصود در - سير وحركت اوزره در عسكرك - عسكرك سير ورفتارى La marche de l'armée در اردو خيمه نشين آرام وقرار ايدى L'armée campait يوريمه‌سى اوردونك قوناق Les quartiers de l'armée قونمش ايدى - عسكر قوناقلره نزول ايلدى L'armée a pris ses quartiers يرلرى قوناقلرده اتّخاذ قرار ايلدى Mettre, ranger une armée en bataille عسكرى ترتيب مقابله اوزره تنظيم ايتمك Recueillir les débris d'une armée - تنادید لشكرى جمع ايتمك عسكر قيرنتيلرينى - بقيّة السيوفى جمع ايتمك Faire la revue d'une armée عسكرى يوقلمق Le choc de deux armées ايكى عسكرك برى برلريله طوقشمه‌سى - تصادم صفين Les deux armées étaient en présence طرفين اردولرى مقام مواجهه‌ده اردوى همايون Armée Royale قرار اوزره ايدى

ARMEMENT. Appareil de guerre *A.* ترتيبات - تدارکات سفريّة سفر تدارکلرى *T.* برگ وساز سفر *P.* سفريّة || Grand armement كليتلو ترتيبات سفريّه - تدارکات جسيمهٔ سفر puissant دهشت انداز قلوب انام اولدجق تدارکات قويّه terrible

طريقت عسكريّدن Quitter les armes خلق اولنمش بر آدمدر فارغ اولمق - فراغت ايتمك Prendre le métier des armes طريقت عسكريّه‌يى التزام - طريقت عسكريّه‌يه دخول ايتمك ايتمك

Et les entreprises de guerre *A.* عزايم حربيّة - عزايم سفريّة || عزايم حربيّهٔ پادشاهينك L'heureux succès des armes du Roi نصر واقباله مقارنتى Dieu a béni, a fait prospérer les armes du Roi جناب خير الناصرين عزايم حربيّهٔ شاهانه‌يى مقارن يسر وتوفيق ايلدى

On appelle, Suspension d'armes, la cessation des hostilités pour un temps convenu *A.* متاركه

On dit proverb., que les armes sont journalières حادثات جنك وپيكار بيدوام ونا پايدار در

On dit d'une chose qui peut servir à la défense et à l'attaque, que c'est une arme فلان شئ الده بر آلتدر On dit aussi, Faire arme de quelque chose, pour dire, employer tous les moyens de se donner quelque avantage *T.* بر شيئى آلت اتّخاذ ايتمك

Armes, signifie aussi, toute l'armure d'un homme de guerre *A.* ادوات حربيّة - اهبه *P.* يلبه *T.* سلاح پوصات - سلاح طاقمى

V. Armure.

Aux armes. Cri par lequel on avertit une troupe de gens de guerre de prendre les armes *T.* سلاحه طاورانك || On criait aux armes, aux armes سلاحه طاورانك نداسى مكرّرًا سلاحه طاورانك ديو - ومتتابعًا رفع واعلا اولنور ايدى اصوات مكرّره ايله عسكرك تحريك سلسلهٔ انتباهنه مبادرت اولنمقده ايدى

Figur. Tout ce qui sert à combattre, à détruire une erreur *A.* آلت || Vous me fournissez des armes contre vous-même بر تقريب ايله كندو نفسك عليهنه اولدرق يدمده آلت ويرمش اولورسك Le jeûne et la prière sont les armes d'un chrétien contre les tentations بر مؤمنه كوره نفس امّاره حقّنه اصلح آلات قهر وتغلّب انجق صوم وصلاتدر

Il se dit aussi, de certaines marques propres à chaque Maison noble *T.* نشان خاندان || Les armes de France فرانسه دولتنك نشانى Il a hérité de tous les biens de cette Maison, à condition d'en porter le nom et les armes بو خاندانك كنيه ونشاننى قوللنمق شرطيله جميع اموالنه وارث اولدى

وسیله اولمشدر

S'ARMER. Se munir d'armes *A.* تلبّس ـ تسلّح ـ تقلّد السلاح *T.* سلاحلتمق ‖ S'armer d'une épée *P.* پزه پوشیدن ـ گدر پوشیدن السلاح قلیج ایله سلاحلنمک ـ سیف ایله تسلّح ایتمک S'armer d'une cuirasse تدرّع ایتمک ـ تلبّس درع ایتمک Ils s'armèrent aussitôt, et furent en état de combattre زره کیـیمک ـ درحال تلبّس اسلحه ایله آمادهٔ حرب اولمشلر در

Il signifie aussi, prendre les armes, faire la guerre *A.* رفع سلاح قالدرمق *T.* گدر بر گرفتن *P.* اخذ السلاح ـ السلاح ‖ Cet écrivain autorise les sujets à prendre les armes contre leur prince فلان مؤلّف رعایا وزیردستانک پادشاهلری اوزرینه رفع سلاح خصومت ایلملری خصوصنه ارائهٔ رخصت رعایانک پادشاهلری اوزرینه رفع سلاح خصومت ـ ایدر ایلملرینی تجویز ایدر

Et se munir, se précautionner contre les choses qui peuvent nuire *A.* استحصال ـ تدارک الآلات المحافظة ـ تحفّظ ـ تحمّی ‖ S'armer contre la pluie *P.* نگهداری کردن الوسایل التحرّز *T.* قورنمق اصابت باراندن ـ باراندن تحفّظ ایتمک S'armer d'une robe fourrée contre l'hiver استحصال آلات تحمّی ومحافظه ایتمک کورکه قابلو بر لباس تدارکیله برودت اسباب ـ شتادن لازمهٔ تحمّی وتحفّظی استحصال ایتمک لازمهٔ تحفّظی استحصال ایتمک

On dit figur., S'armer de courage آلات نجدت وغیرت S'armer de patience آلات صبر ایله نفسه تقویت ویرمک S'armer contre les accidens de la fortune وتحمّل ایله نفسه تقویت ویرمک حادثات روزگار نا سازکاره وسیلهٔ مقاومت S'armer contre les tentations اولدجق آلاتی استحصال ایتمک نفس امّاره‌یه وسیلهٔ مقاومت اولدجق اسباب وآلاتی S'armer de la prière آلت دعا وصلات استحصال ایتمک ایله نفسه قوّت ویرمک

ARMÉ. *A.* pl. کمیّ ـ کماة ـ حامل السلاح ـ مسلّح *P.* گدر پوش ـ سلاح بسته ـ سلاحپوش *T.* یراقلو ـ سلاحلو ‖ Armé de toutes pièces باشدن ـ اجناس سلاح ایله متکمّی Armé légèrement ایاغه قدر سلاح طاقنمش سبکبارانه مسلّح Pesamment armé خفیفجه سلاحلنمش ـ متحمّل اسلحهٔ ثقیله Les اسلحهٔ گرانبار ایله ـ اسلحهٔ گران سنج ایله مسلّح ـ Un اعداد عسکر ایتمش princes armés ملوک وحکمداران Un vaisseau armé en guerre ترتیب حرب اوزره تجهیز اولنمش

تدارکات سفریّه‌یه مبادرت Faire un armement تدارکات سفریّه برّی وبحری Armement par mer et par terre تدارکات ایتمک برّاً وبحراً اولان Armement naval تدارکات سفریّه ـ سفریّه دوننما Armement par terre برّاً تدارکات سفریّه تدارکاتی

On dit, L'armement d'un vaisseau, pour dire, ce qui sert à armer un vaisseau *T.* کمی‌یی ـ سفینه‌نک مالزمهٔ تجهیزی Et l'action de l'armer سفینه‌نک ودوننمانک ـ دوناداجق طاقم ‖ Il y a tant de vaisseaux en armement dans tel port کمینک دوننماسی ـ تجهیزی فلان لیمانده شو قدر پاره سفینه On dit, L'armement d'une troupe, pour dire, les armes dont elle est armée *T.* تجهیز اولنمق اوزره در عسکرک اسلحه وآلاتی

ARMER. Fournir d'armes *A.* تجهیز بالسلاح *P.* بسلاح پیراستن *T.* پزه دادن ـ یراق پوصات دوزمک ـ سلاح ایله دوناتمق ‖ Il y a dans cet arsenal de quoi armer cinquante mille hommes اشبو جبه‌خانده‌ده اللی بیک نفره وفا ایده‌جک اسلحه Il lui a tant coûté pour armer sa compagnie وآلات موجود در جماعتنی سلاح ایله دوناتمق ایچون شو قدر مصرف جماعتنه سلاح دوزمک ایچون شو قدر اقچه ـ ایلدی صرف ایلدی

Il signifie aussi, revêtir d'armes *A.* لباس بالسلاح ـ تسلیح *T.* سلاح پوشانیدن ـ بگدر پیراستن *P.* تقلید السلاح ـ یراق پوصات ایله دوناتمق ـ سلاحلندرمک ‖ Armer quelqu'un de toutes pièces بر کمسنه‌یی اجناس اسلحه‌نک On l'a armé de pied en cap فلان مجموعیله لباس ایلمک کشی‌یه از سر تا بقدم تقلید سلاح اولندی

Et lever des troupes *A.* ترتیب العسکر ـ اعداد العسکر ‖ Tous les princes de la Chrétienté arment ملوک نصارانک جمله‌سی ترتیب عسکر ایدرلر

On dit, Armer un vaisseau, pour dire, l'équiper *T.* سفینه‌یی کمی‌یی دوناتمق ـ تجهیز ایتمک

Il signifie aussi, donner occasion de prendre les armes, de faire la guerre *A.* احداث السبب الحرب ـ ایجاب السفر *T.* سر رشتهٔ جنگ دادن *P.* دویوشه ایجاب الحرب ـ دویوشه وسیله اولمق ـ سبب ویرمک ‖ L'intérêt de la religion a souvent armé les peuples les uns contre les autres مصلحت دین مرّةً بعد اخری ملل واقوام بیننده ایجاب حرب ملل واقوامی بری برلریله دویوشدرمکه ـ وقتال ایلدی

آلات صبر وتحمّل بر قطعه سفينه Un homme armé de patience
برودت ايله نفسنه تقويت ويرمش آدم Armé contre le froid
هوادن تحصيل اسباب تحفظ ايتمش كشى

On dit d'un homme armé plus qu'on n'a accoutumé de l'être, qu'il est armé jusqu'aux dents دپه‌سنه قدر پر سلاحدر

À MAIN ARMÉE, signifie, avec force et les armes à la main *A.* الده سلاح اولدرق *T.* سلاح در دست *P.* حرباً || Entrer à main armée dans un pays بر مملكت ايچنه الده سلاح حرباً پايگذار تجاوز اولمق - اولدرق پايدراز تجاوز اولمق Il a enlevé les fruits de ma terre à main armée چفتلكمك محصولنى النده سلاح اولدرق آلوب كوتوردى

ARMILLAIRE. Il se dit d'une sphère évidée qui représente les différens cercles de la sphère du monde *A.* كرة مجوّفة

ARMISTICE. Trève fort courte *A.* متاركه || L'armistice ne fut pas de durée, ne tarda pas à expirer متاركه متمادى اولميوب وقت قليل ايچنده منقضى اولمشدر

ARMOIRE. Meuble de bois *A.* خزانة *P.* جامه خانه *T.* دولاب || Les tablettes d'une armoire دولابك رافلرى

ARMOIRIES. V. Armes dans le sens de certaines marques propres à chaque Maison noble.

ARMOISE. Plante *A.* حبق الراعى *P.* برنجاسف *T.* وراتيغه

ARMORIAL. Livre contenant les armoiries de la Noblesse *T.* خاندانلرك نشانلرينى مشتمل دفتر || L'armorial d'Espagne اسپانيا دولتنك خاندان نشانلرينى مشتمل اولان دفتر

ARMORIER. Peindre ou appliquer des armoiries sur quelque chose خاندان نشاننى نقش وطبع ايتدرمك

ARMURE. Les armes défensives qui couvrent le corps, comme le casque, la cuirasse *A.* كسوة - كسوة حربيّة - مونسات *T.* جنك اثوابى *P.* يلبه الاهل الحرب || Armure pesante آغر جنك اثوابى - مونسات گرانبار - مونسات ثقيله Armure complète مكمّل جنك اثوابى طاقمى - مونسات مكمّله

ARMURIER. Ouvrier qui vend des armes *A.* بايع السلاح *P.* سلاحجى *T.* سلاح فروش - گدر فروش

AROMATE. Drogue odoriférante *A.* معطّر pl. معطّرات - عقاقير *T.* خوش سپرم - خوشبو *P.* رياحين pl. ريحان - عطريّة قوخولى || Le storax, la cannelle, le gingembre, le girofle, la muscade sont des aromates ميعهٔ سايله ودارچين وزنجفيل وقرنفل وهند ستان جوزى وسائر بونلر امثالى شيلر معطّرات نوعندندر La plupart des aromates croissent dans les pays chauds
عقاقير عطريه‌نك اكثريسى ممالك حاره‌ده حاصل اولور

AROMATIQUE. Qui est de la nature des aromates *A.* عطرىّ *T.* عطرناك *P.* ريحانيات pl. ريحانى - عطريّات pl. نباتات عطريّه || Herbes aromatiques عطريتلو - خوش قوخولو

AROMATISATION. V. Aromatiser.

AROMATISER. Mêler des aromates dans les drogues et les médicamens *A.* تقتيت - تطييب بالعطريّات - مزج *T.* عطرها آميختن *P.* بالعطريّات - عطريتلو شيلر قاتمق خوش قوخولو شيلر قارشدرمق

AROMATISÉ. *A.* مقتّت - مطيّب بالعطريّات - ممزوج *T.* عطرآميز *P.* بالعطريّات خوش - عطريتلو شيلر قاتلمش قوخولو شيلر قاتلمش

ARPENT. Certaine étendue de terre *A.* جريب pl. اجربة - گرى - گريب *P.* افدنة pl. فدّان || Un arpent de terre labourable فلاحته صالح بر دونم Un arpent de bois بر دونم قورى

ARPENTAGE. Mesurage de terres par arpens *A.* مساحة الاجربة *P.* دونم اولچمه‌سى *T.* گريب پيمايى || Faire l'arpentage d'une terre بر ارضك دونملرى مساحه‌سنى ايتمك

Il se dit aussi, de la science de mesurer les terres par arpens *A.* فنّ المساحة الاجربة *P.* فنّ گريب پيايى *T.* دونم اولچمه‌نك فنّى

ARPENTER. Mesurer les terres par arpens *A.* مساحة الاراضى *P.* بحساب الجريب بحساب گريب *T.* پيمودن زمين || On a arpenté le terrain d'un tel village فلان قريه‌نك اراضيسى بحساب جريب مساحه اولندى

ARPENTEUR. Officier dont la charge est de mesurer les terres par arpens *A.* مسّاح الاجربة *P.* گريب پيما *T.* دونم اولچيجى

ARQUEBUSE. Ancienne arme à feu *A.* برقيل pl. براقيل - بندق *P.* تفنك *T.* يوغون سبطانه

ARQUEBUSIER. Soldat armé d'une arquebuse *A.* حامل البرقيل *P.* بندق رماة البراقيل pl. رامى البرقيل pl. حملة البراقيل - تفنكجى *T.* انداز

Il signifie aussi, l'ouvrier qui fait toutes sortes d'armes à feu *A.* صانع الاسلحة الناريّة *P.* تفنگگر *T.* تفنكجى

ARQUER. Courber en arc *A.* تقويس *P.* خم كردن *T.* بوكريلتمك

Il signifie aussi, fléchir *A.* انحنا *P.* خميدن *T.* اكلمك || Cette poutre commence à arquer بو ستون انحنايه يوز طوتدى

S'ARQUER. *A.* تقوّس *P.* تحنّب ـ خم گشتن *T.* بوكريلنمك

ARQUÉ. *A.* مقوّس *P.* محنب ـ خم گشته *T.* بوكريلنمش *A.* || Poutre arquée ستون مقوّس *P.* منحنى *T.* اكلمش || Des jambes arquées بوكريلو آياقلر ـ ارجل محنبه

ARRACHEMENT. Action d'arracher *A.* قلع *P.* برکندگى *T.* قوپارمه || On a tant payé pour l'arrachement des souches كوتكلرك قلعى ايچون شو مقدار اقچه صرف اولندى

ARRACHER. Détacher avec effort ce qui tient à quelque chose *A.* قلع ـ تقليع ـ اقتلاع *P.* لنجيدن ـ برکندن *T.* قوپارمق || Arracher des arbres, des herbes قلع اشجار ونباتات Arracher les cheveux صاچى ـ قلع شعر ايتمك Arracher les dents ديش ـ تقليع اسنان ايتمك Arracher un clou d'une muraille ديواردن اقتلاع قوپارمق چيوى بى قوپارمق ـ مسمار ايتمك

Il signifie aussi, enlever une chose retenue par quelqu'un *A.* نزع *P.* فارندیدن *T.* چكوب قوپارمق || Arracher quelque chose des mains de quelqu'un بر شيئى بر كمسنه‌نك يد Arracher un enfant des bras de sa mère بر چوجوغى ـ بر طفلى آغوش مادردن نزع ايتمك چكوب آلمق ـ والده‌سى قوجاغندن چكوب قوپارمق

ARRACHER les yeux *A.* تفقئة ـ ابخاز العين ـ بخز العين *P.* كوز چيقارمق *T.* چشم كندن العين

Figur. Arracher de l'argent à quelqu'un *T.* برکمسنه‌نك النده اقچه قوپارمق ـ اقچه نزع ايتمك

Il signifie aussi, détacher *A.* فكّ *P.* جدا كردانيدن *T.* || On ne saurait l'arracher à l'étude فلانى مطالعهٔ كتب هوسندن فكّ ايتدرمنك يولى يوقدر Il est si attaché à cette femme, qu'on ne l'en peut arracher فلان محبوبه‌يه شول رتبده آشفته در كه انفكاكى محالات قبيلندندر

On dit d'un homme qui ne veut point parler, qu'on ne saurait lui arracher une parole آغزندن لفظ واحد نزع ايتمك آغزندن بر تنك لاقردى قوپارمق ممكن دكلدر ـ محالدر

On dit aussi, Arracher une opinion de l'esprit, de la tête de quelqu'un *T.* بر اعتقادى بر كمسنه‌نك ذهننندن نزع ـ بر كمسنه‌نك دروننندن ازعاج ايتدرمك ـ ايتدرمك چيقارتمق ـ اخراج ايتدرمك

On dit proverb. pour marquer l'extrême répugnance d'un homme à faire quelque chose, Vous lui arracherez plutôt la vie ـ فلانه شونى ايتدرمكدن ايسه جانى آلمق اسهلدر جانى بدننندن نزع ايتمك اسهلدر

D'ARRACHE-PIED, signifie, sans interruption *A.* ـ بلا فاصلة *P.* بر دوزه‌يه *T.* يكسر || Il a travaillé six heures d'arrache-pied آلتى ساعت متمادياً چالشدى

ARRACHÉ. *A.* منفكّ ـ منتزع ـ مقلوع *P.* لنجيده ـ برکنده *T.* چكيلوب آيرلمش ـ قوپارلمش ـ جدا كرده ـ فارنديده ـ

ARRANGEMENT. Ordre, état de ce qui est arrangé *A.* نظام *P.* سازمندى *T.* دوزلمه ـ دوزبلش || Arrangement de livres Il y a du goût dans l'arrangement de ces meubles حسن نظامى ـ كتابلرك نظامى بو اثاث بيتك صورت نظامنده حسن طبيعت وار در

Il se dit aussi, de la disposition et de l'ordre qu'on observe dans un discours, en mettant un terme à la place qui lui convient *A.* احتبال الكلام ـ انتساق الالفاظ *P.* همسازئ سخن *T.* سوزلرك ديزلمه‌سى || L'arrangement des paroles contribue à la clarté du discours حسن انتساق الفاظ صراحت كلامه مدار نقاحت كلام اولور ـ وسيله اولور

Il signifie aussi, louable économie *A.* حسن ـ حسن الرابطة *P.* ساز وسامان *T.* نظام || Cet homme manque d'arrangement بو آدمك امورنده ـ بو آدمده حسن رابطه يوقدر Il faut mettre de l'arrangement dans ses affaires امورينى حسن رابطه‌يه وضع ايتمك اقتضا ايدر ـ امورينى تحت رابطه‌يه وضع ايتمك لازمهٔ حالدندر ـ امورينه نظام ويرمك لازمدر

Et conciliation *A.* توافق ذات ـ اصلاح بالتراضى ـ مصالحة *P.* آشتى پردازى *T.* اوزلاشدرمه || Faire un arrangement entre deux personnes ايكى كيشينك بينلرنى بالتراضى تراضئ جانبين ايله بر صورت مصالحه ـ اصلاح ايتمك L'arrangement de ce procès ne sera pas aisé تنظيم ايتمك بو دعواده رضاى جانبين ايله بر كونه صورت مصالحه‌نك تنظيمى امر آسان دكلدر

Et les mesures qu'on prend pour finir une affaire *A.* تدابير || Prendre des arrangemens pour payer ses dettes ادای لازمة

معلوم المقدار عوائده بدل ایجار ایلدی
کرالنمش T. بکرایه داده P. موجر Arrenté. A.

ARRÉRAGER. Il se dit des rentes en redevance qui ne sont pas payées, et qui s'accumulent A. ادارا باز P. تأخیر الادا ویربله‌جکی صکره‌یه T. ادارا پسمانده کردن - مانده کردن || On ne laisse pas arrérager les dimes عشارک براقمق عشارک تأدیه وایفاسی صکره‌یه براغلمز - اداسی تأخیر اولنمز

ARRÉRAGES. Payemens d'une redevance, pour raison de laquelle le débiteur est en retard A. pl. مال P. اموال البقایا بقایا مالی T. مال باز مانده - پسمانده || Il lui doit tant d'années d'arrérages ذمتنده شو قدر سنه‌لک اموال بقایا Payer le principal et les arrérages قالدی اصل مالی وبقایایی ادا ایتمک

ARRESTATION. Action d'arrêter A. توقیف T. آلیقویمه
Il signifie aussi, prise de corps A. محبوسیت P. توقیف - محبوسیت || Il est en état d'arrestation طوتوب آلیقویمه T. گرفتاری حال توقیفده در - حال محبوسیتده در

ARRÊT. Jugement d'une Cour souveraine A. pl. احکام حکم P. فرموده T. بیورق || Arrêt par défaut تنبیهنه احضار Arrêt contradictoire تناقضی اظهار ممانعت ایدنک اوزرینه جریان ایدن حکم Arrêt définitif حکم قطعیّ المفاد Arrêt sur requête حاوی حکم عرضحال بالاسنده ویریلان Arrêt de mort حکم ترتیب جزایی - قتلی حاوی حکم Arrêt d'absolution عفو حکمی - قتل حکمی - متضمّن حکم Prononcer un arrêt احکام حکم ایتمک Rendre un arrêt عفو فرمانی بر حکمی Casser un arrêt اعطای حکم ایتمک Exécuter un arrêt حکمی انفاذ واجرا ایتمک نسخ ایتمک
Il signifie aussi, saisie de la personne A. اخذ P. گرفت Et saisie des biens A. ضبط T. طوتمه || On a fait arrêt sur sa personne et sur ses biens نفسی اخذ ومالی ضبط اولندی
En termes de guerre, on dit, Mettre aux arrêts, pour dire, ordonner de ne pas sortir de chez lui T. بر کمسنه‌یی خانه‌سنده حبس وتوقیف ایتمک Et garder les arrêts, pour dire, ne point sortir du lieu où l'on est aux arrêts T. بولندیغی محلّده حبسده مداومت ایتمک - حبس اولنمق
Il se dit aussi, de l'action du cheval, quand il s'arrête A. وقفة || Il حسن الوقفه بر فرسدر Ce cheval a l'arrêt beau est ferme sur l'arrêt بو آت حال وقفده متانت ایدر

ادای دیون - دیون ایچون تدابیر لازمه‌یه تشبّث ایتمک خصوصنده اقتضا ایدن تدابیروسبابک استحصالنه مبادرت ایتمک

ARRANGER. Mettre dans l'ordre convenable A. ترتیب - تنظیم - حسن نظامه وضع ایتمک - دوزمک T. پرداختن P. بونلرک Arrangez bien tout cela || نظالمق - ترتیبه قویمق Arranger des livres حسن ترتیبه وضع ایله - جمله‌سنی تنظیم ایله Arrangeons-nous autour du feu نظام اوزره دوزمک - کتابلری ترتیبه قویمق آتشک چوره‌سنده ترتیب اوزره طوره‌لم

On dit d'un homme qui parle avec ordre, qu'il arrange bien ses paroles رابطدلو سویلر - انتساق کلامه مالک بر آدمدر حسن ناطقه صاحبی - سخن پرداز بر آدمدر - بر آدمدر بر آدم

Il signifie aussi, accommoder, mettre en bon ordre A. وضع فی رابطه ویرمک T. بسیچیدن - کارسازی کردن P. رابطة الحسنة || Il a bien arrangé ses affaires نظامه قویمق - نظام ویرمک - امور وخصوصاتنی تحت رابطه‌یه وضع ایلدی اموربنی حسن نظام ورابطه‌یه افراغ - امورینه رابطه ویردی - On dit aussi, S'arranger chez soi, pour dire, mettre ses meubles en ordre, rendre sa maison commode T. خانه‌سنه خانه‌سنی نظامه قویمق - رابطه ویرمک

On dit, S'arranger ensemble, pour dire, s'accorder A. صلح باشتی کار روایی ساختن P. توافق ما بین - بالتراضی - بینکزی توفیق ایدک Arrangez-vous || اوزلاشمق T. بالتراضی صلح اولمک - بینکزی اوزلاشدرمک

Arrangé. A. مرتّب - منتظم P. پرداخته T. دوزلمش - Il se dit aussi d'un homme qui a de l'ordre dans ses affaires, dans sa conduite, dans sa maison A. مضبوط الحال رابطه‌لو T. بسامان P. منتظم الاحوال -

ARRENTEMENT et ARRENTER. Donner à rente une terre, une vigne etc. A. ایجار الغلّات P. حاصلاترا بکرایه دادن T. محصولی کرالندرمک - کرایه ویرمک || Donner un arrentement Prendre un arrentement غلّاتی استیجار غلّاتی ایجار ایتمک Il a arrenté toutes ses vignes aux paysans کرایه آلمق - ایتمک بالجمله کرومی باغلرینک غلّاتنی کویلویه ایجار ایلدی Il lui a arrenté tant d'arpens de terre moyennant telle redevance شو قدر دونم اراضینک غلّات ومحصولاتنی

ARRÊTÉ. Résolution prise dans une compagnie *A.* رأی ممضو *P.* قرار *T.* رأی قرار داده pl. آراء ممضوّة علیها || C'est un arrêté de l'assemblée مجلسک رأی قرار دادهسیدر ـ نتیجهٔ افکار ممضوّة علیها سیدر ـ مفاد قرار داده سیدر ـ قراربدر

On dit aussi, Un arrêté de compte, pour dire, un réglement de compte *T.* دفتر قرار داده

ARRÊTER. Empêcher la continuation d'un mouvement *A.* توقیف *P.* طوردرمق ـ آلیقویمق *T.* باز داشتن ـ پاییده کردن || Arrêter une horloge ساعتی طوردرمق ـ ساعتی توقیف ایتمک Arrêter un homme qui s'enfuit متوجّه سمت فرار اولمش بر کمسنهیی آتی طوردرمق Arrêter un cheval آلیقویمق ـ توقیف ایتمک Arrêter l'eau par le moyen d'une digue اوکنه سدّ احداثیله صویک جریاننی Arrêter le cours de l'eau صویی آلیقویمق ـ On dit aussi, Arrêter une fluxion سیلان مایی منع وتوقیف ایتمک ـ طوردرمق نزلهنک ـ نزلهیی منع ایتمک *T.* Et arrêter le sang انصابنی طوردرمق ـ انصابنی قطع ایتمک قانی طوردرمق ـ دمی قطع ایتمک ـ دمی ارقا ایتمک

Et arrêter ses yeux, ses regards, pour dire, regarder fixément *A.* نصب ـ امعان النظر ـ تحدیق النظر ـ اطماح النظر *T.* کوز دیکمک *P.* دیده دوختن || Il arrêta ses yeux sur telle chose فلان شیئه اطماح نظر ایلدی ـ دیده دوز مطالعه ودقّت ـ وقف انظار دقّت ایلدی ـ کوز دیکدی ـ اولدی

On dit figur. Arrêter la pensée, pour dire, réfléchir avec attention *A.* وقف ـ توطین النفس ـ تمکین الذهن ـ تثبیت العقل *T.* عقلی فکر نشاندن ـ نصب اندیشه کردن *P.* || Il arrêta sa pensée sur telle chose فلان شیئه ویرمک وقف افکار ملاحظه وتأمّل ایلدی ـ عقلنی تثبیت ایلدی ـ فلان شیئه عقانی ویردی ـ

Il signifie aussi, empêcher quelqu'un d'agir *A.* حجز ـ منع *P.* باز داشتن *T.* || Il veut faire des poursuites contre moi, mais j'ai de quoi l'arrêter بنم علیهمه اولمق قیدنده در لکن منعی اسبابی المده در Je n'ai fait que dire une parole, et je l'ai arrêté tout court بر تک کلام در حال روی مقصودینه ـ سویلیوب در حال منع ایتدردم حوالهٔ سدّ ممانعت ایلدم

On dit, Arrêter un courrier, pour dire, retarder son départ *A.* تأخیر *P.* درنگیدن ـ درنگانیدن *T.* آراخانیدن ـ صکرهیه آلیقویمق

ـ اولاغک عزیمتی تأخیر اولندی || On a arrêté le courrier صکرهیه آلیقوندی Ou pour dire, empêcher pour un temps le courrier de continuer sa route *A.* تمکیث ـ توقیف *P.* باز اکلندرمک *T.* آراخیدن || On a arrêté le courrier en tel endroit مکث ـ اولاغی فلان محلّده تمکیت وتوقیف ایلدیلر ایتدردیلر

Il signifie aussi, saisir par voie de Justice *A.* ضبط *P.* بر طوتوب آلیقویمق *T.* گرفتن || Les sergens ont arrêté son carrosse et ses chevaux ضابط نفراتی فلانک عربهسنی وبارکیرلرینی ضبط ایتمشلر در

Et prendre prisonnier *A.* توقیف *P.* گرفتاریدن *T.* || On l'a arrêté pour dettes دیون ایچون توقیف اولندی آلیقوندی

Il se dit aussi, d'un domestique qu'on retient pour son service *A.* استصحاب فی الخدمة ـ اخذ فی الخدمة *P.* بنوکری بپرستاری *T.* || Arrêter un laquais خدمتنه آلمق ـ بر چوقداری خدمتنه استصحاب ایتمک خدمتنه آلمق ـ گرفتن

Il signifie aussi, résoudre et déterminer quelque chose *A.* جزم *P.* تقریر الرأی ـ قرار دادن *T.* قرار ویرمک || Après avoir bien examiné l'affaire, on a arrêté telle chose فلان مصلحت اطرافیله تحرّی واستقصا اولندقدنصکره شو وجهله قرار ویرلدیکه Qu'a-t-on arrêté dans cette conférence? شونک اوزرینه تقریر رأی اولندیکه ـ Il a arrêté dans son esprit de donner sa démission مکالمده نه کونه قرار ویرلدی منصبندن استعفا ایلمسنی استعفاسنی ویرمکه قرار ویردی ـ درونده عزم وجزم ایلدی J'ai arrêté en moi-même خود بخود جزم ایلدم Nous avons arrêté cela ensemble بوکا بالاتّفاق قرار ویردک Arrêter un plan de conduite صورت سلوک وحرکته قرار ویرمک On ne peut rien arrêter sur cette affaire بو مصلحته بر درلو بر وجهله قرار ـ تقریر رأی اولنمق ممکن دکلدر ویرلمک درجهٔ امکانده دکلدر

On dit, Arrêter un compte, pour dire, le régler *A.* تنظیم تنظیم الدفتر ـ الحساب

S'ARRÊTER. Cesser d'aller *A.* قرار ـ توقّف *P.* ـ فنانیدن طورمق *T.* پاییدن ـ استادن || Il marchait à grands pas, mais il s'arrêta tout d'un coup خطوات تعجیل ایله رهپیما ایکن بغتةً توقّف وقرار ایلدی Le soleil s'arrêta à la voix de Josué حضرت یشوعک نداسیله شمس سیّار مجبور

ARRHES. L'argent qu'on donne pour assurance de l'exécution d'un marché *A.* كلّة - عربون - اربون - پيشينه *P.* - اربون - ارمون *T.* بيع || Le marché est-il conclu? donnez des arrhes عقد بيع ويرمك - بيع اولنمش ايسه اعطای عربون ايله

ARRIÈRE. Adverbe qui a diverses acceptions. Ainsi dans cette phrase, Arrière-moi satan, signifie, loin de moi satan *A.* خنس الله منّی وسواس الخنّاس *P.* ديو بدكار زمن دور بادا الله تعالی شيطان شرّينی بندن ايراق ايليه *T.* Et avoir vent en arrière, signifie, avoir vent en poupe *A.* هبوب الريح من روزكار اكسه‌دن اولمق *T.* باد در قفا بودن *P.* جهة الورا - راجعاً *A.* On dit, En arrière, pour dire, en reculant || كيرويه واره‌رق - كيرولنه‌رك *T.* باز روان *P.* قهقريّاً سير قهقری - سمت رجعته متوجّهاً روان اولمق Aller en arrière كيرويه رجعت ايتمك Retourner en arrière ايله يوريمك Faire un pas en arrière يك خطوه بازروان كيرو كلمك - بر آدم بر كيرولنمك - اولمق - On dit, En arrière de quelqu'un, pour dire, en l'absence de quelqu'un *A.* فی غيابه *P.* در وقت نابودیش *T.* غيابنده || Il me loue en présence, et me déchire en arrière حضورمده بنی مدح وثنا وغيابمده قدح ومذمّت ايدر - En arrière, signifie aussi, en retard *A.* علی حال التأخّر *P.* درحال پسماندگی || Ce fermier est en arrière *T.* كيرويه براقه‌رق بو ملتزم اموال Il était en arrière لازمه‌نك اداسنی پسمانده تأخير ايدر de trois quartiers عهده‌سنده اولان بدل التزامك اوچ كيروبه براقمشيدی - ربعنی پسمانده اولرق ترك ايتمشيدی On dit figur. d'une affaire, qu'elle ne va ni en avant, ni en arrière نه استقدام - فلان مصلحت نه اقبال ونه ادبار ايدر نه ايلرو ونه كيرو كيدر - ونه استيخار ايدر

ARRIÈRE, c'est aussi un mot qui se joint à un autre, pour signifier une chose placée derrière une autre *A.* مؤخّر *P.* قفا *T.* اكسه || L'arrière-corps d'un bâtiment بنانك - مؤخّر البنا L'arrière d'un vaisseau *A.* مؤخّر السفينة *P.* پس اكسه‌سی كمينك قيچی *T.* كشتی

ARRIÈRE-BOUTIQUE. Boutique qui suit immédiatement la boutique de devant *A.* معقاب الدكّان *P.* خانهٔ اندرونیٔ كربد *T.* ايچ دكّان

ARRIÈRE-CORPS. La partie d'un bâtiment qui a moins de saillie que les autres parties *A.* بناء الورا *P.* بنای پسين *T.*

توقّف ايدن Une montre qui s'arrête توقّف وقرار اولمشدر طوران ساعت - ساعت

Il signifie aussi, tarder, s'amuser, rester quelque temps dans un lieu *A.* مكث *P.* درنگ - آرامیدن - آراخيدن - درنگيدن *T.* اكلنمك || Nous sommes arrêtés une heure chez lui بر ساعت قدر خانه‌سنده مكث وتوقّف ايلدك

Et se contenir, cesser de faire quelque chose *A.* كفّ اليد *P.* دست كشيدن - انكفاف *T.* ال چكمك - وازكلمك || Vos enfans jettent des pierres, dites leur de s'arrêter اولادك رمی احجاردن خالی دكللر در بوندن كفّ يد ايلملرينی تنبيه ايله

Figur. Se déterminer, se fixer *A.* تثبيت - تقرير الذهن *P.* قرار دادن - پاييده سازیٔ انديشه نمودن *T.* قرار ويرمك || Après avoir écouté différentes propositions, il s'arrêta à la première عرض اولنان تكليفات مختلفه‌يی قرار - بعد الاستماع اوّلكی تكليفه تقرير ذهن ايلدی Après avoir vu toutes les étoffes qui étaient à vendre, il s'arrêta à celle-là ويردی بيعه عرض اولنان اثواب واقمشه‌نك مجموعنی بعد المعاينه فلان قماشه قرار ويردی

Et avoir égard, faire attention *A.* اعتبار - التفات *P.* روی *T.* كوكل باغلمق - التفات ايتمك || Il s'arrête à des appparences دل نمودن Il ne faut pas s'arrêter à des bagatelles ظواهر احواله عطف نگاه التفات ايدر Il ne faut pas s'arrêter à ce qu'il dit امور جزئيه‌يه احالهٔ نظر التفات ايتمك جائز دكلدر كلامنه اعتبار ايتمك روا دكلدر

Arrêté. *A.* متوقّف *P.* پاييده *T.* آليقونمش - طوردرلمش On dit qu'un homme n'a pas la vue arrêtée, pour dire, qu'il n'a pas la vue assurée باصره‌سنده رسوخ وثبات يوقدر Et qu'il n'a pas l'esprit bien arrêté, pour dire, qu'il n'est pas bien sensé عقلنده رسوخ ومتانت يوقدر

ARRHEMENT. Achat de grains en vert et sur pied *A.* اشتراء خريد كشت پيش از درو *P.* انبياع بالمحاقلة - بالمحاقلة *T.* اكينی هنوز يرده ايكن صاتون آلمه

Il signifie aussi, l'action d'arrher. V. Arrher.

ARRHER. S'assurer de quelque chose, en donnant des arrhes *A.* اعطاء الكلّة - اربان *P.* پيشينه دادن - اربون دادن *T.* بيع ويرمك || Arrher des marchandises عقد بازار اولنان اشترا اولنان مال ايچون بيع ويرمك - مالی اربان ايتمك

آردده‌کی بنا

ARRIÈRE-COUR. Petite cour dans un corps de bâtiment *A.* فناء داخلی *P.* ایچ حاولو *T.* شه اندرونی || Cette maison a une arrière-cour fort commode بو خانه‌نک ایچ حاولوسی بغایت راحتلو در

ARRIÈRE-FAIX. Les membranes où l'enfant est enveloppé, et qui sort de la matrice après l'enfantement *A.* سلا pl. اسلا ـ سکبة *T.* صوک ـ اش

ARRIÈRE-FIEF. Fief mouvant d'un autre fief *T.* مضاف pl. مضافات مالکانه || Une terre qui a plusieurs arrière-fiefs متعدّد مضافاتی مشتمل اولان مالکانه

ARRIÈRE-GARANT. Garant du garant *A.* کفیل الکفیل *P.* کفیلک کفیلی *T.* پایندان پایندان

ARRIÈRE-GARDE. La dernière partie d'une armée marchant en bataille *A.* ساقة الجیش *P.* دمدار ـ سالهٔ لشکر *T.* اردونک آرد قولی || Les ennemis donnèrent sur l'arrière garde دشمن ساقهٔ عسکر اوزرینه یوریدی

ARRIÈRE-GOÛT. Le goût que laissent dans la bouche certains alimens ou liqueurs *A.* بقیّة الطعم *P.* وا پس چاشنی *T.* صوکده قالان داد

ARRIÈRE-NEVEU. Le fils du neveu *A.* ولد الابن الاخ *P.* زادهٔ برادر زاده ـ یکن اوغلی *T.* ـ On dit, Nos arrière-neveux, pour dire, la postérité la plus reculée *A.* اخلاف *P.* پس آیندگان ـ بزدن صکره کله‌جکلر *T.* واعقاب

ARRIÈRE-PENSÉE. Pensée intérieure, vue secrète *A.* مرام خفیّ pl. افکار مکنونة *P.* فکر پنهان ـ اندیشهٔ نهانی ـ فکر مکنون ـ کیزلو مرام *T.* || Il y a dans cette proposition quelque arrière-pensée بو تکلیفده بر کونه مرام خفی وار در Cet homme a toujours des arrière-pensées بو آدمک هر مادّه‌ده افکار مکنوندسی وار در Il y a dans cette démarche une arrière pensée qui se démêlera avec le temps بو مادّه‌ده مرور اوقات ایله خارجه اخراج اولنه‌جق بر مرام خفی وار در

ARRIÈRE-PETIT-FILS. Le fils du petit-fils *A.* ابن الحفید *P.* طورونزاده *T.* حفید زاده ـ نبیره زاده

ARRIÈRE-PETITE-FILLE. La fille du petit-fils *A.* بنت الحفید *P.* طورون قزی *T.* دختر نبیره

ARRIÉRER. Différer un paiement, ne pas le faire à son échéance *A.* تأخیر ـ تأجیل ـ امتطال *P.* دیر ـ باز مانده کردن

کجیکدرمک ـ کیرویه براقمق *T.* انداختن

S'ARRIÉRER. *A.* تأخّر ـ استیخار ـ انخناس *P.* باز ـ وا ماندن صوکه ـ ورایه قالمق ـ کیرو قالمق *T.* پس ماندن ـ ماندن پیاده عسکری L'infanterie s'arriéra || پسمانده قالمق ـ قالمق وراده قالدی ـ کیرو قالدی ـ پسمانده قالدی ـ تأخّر ایلدی ـ Et figur., en parlant du paiement des redevances || Un fermier qui s'arrière, qui s'est arriéré بدل التزامک تأدیه‌سنی تأخیر ایتمش بر ملتزم

ARRIÈRE-SAISON. La fin de l'automne *A.* آخر الفصل الخریف *P.* آخر خزان ـ آخر موسم برگریز *T.* کوزک صوک وقتی || Les fruits de l'arrière-saison آخر خزانه مخصوص میوه‌لر ـ On dit que des pommes, des poires et autres fruits sont pour l'arrière-saison, pour dire, qu'ils ne sont bons à manger qu'à la fin de l'automne الما وآرمود وسائر بونلر مثالی میوه‌لر آخر موسم خزانده اکله صالحدر

Il se dit figur., en parlant du commencement de la vieillesse *T.* عمر انسانک وقت خزانی

En parlant des blés et du vin, on appelle Arrière-saison, les derniers mois qui précèdent les récoltes *A.* قُبیل الحصاد *P.* اوراق وقتی موسمندن ایلروجه *T.* وقت پیش از درو || Le blé se vend plus cher dans l'arrière-saison وقت قبیل حصادده حبوباتک بهاسی ترقی ایدر

Il se dit aussi, des mois qui précèdent les vendanges *A.* موسم *P.* ما قبل القطاف باغ بوزمی *T.* موسم پیش ازدروانگور || Ce vin ne se boit que dans l'arrière-saison وقتندن اوّل بو باده یالکز اوزم کسیمی وقتندن اوّل شربه صالحدر

ARRIMAGE. V. Arrimer.

ARRIMER. Arranger la cargaison d'un navire *A.* تنضید الحمولة *P.* بار کشتی بر تهیدن ـ کمینک یوکنی استف السفینة ایتمک

ARRIMEUR. Petit officier établi sur les ports, qui range la cargaison dans le vaisseau *A.* منضّد الحمولة السفینة *P.* بر تهندهٔ بار کشتی *T.* کمی یوکی استفجیسی

ARRISER. Abaisser. *A.* تنزیل *P.* فرود آوردن *T.* ایندرمک || Arriser les vergues آشاغی آلمق ـ دیرک چیبوقلرینی آشاغی آلمق

ARRIVAGE. Abord des navires dans un port *A.* ورود فی ـ لیمانه یناشمه ـ لیمانلمه *T.* بدربابنده رسیدن *P.* المرفا

ليمانه كلمه

Il se dit aussi, de l'arrivée des marchandises *A.* توارد *P.* كلمه‌سی - حبوباتك تواردی ‖ L'arrivée des grains *T.* كلمه رسيدن

ARRIVÉE. Action d'arriver *A.* قدوم - ورود *P.* كلمه رسيدن *T.* ‖ Son arrivée m'a fait grand plaisir ورودی بغايت باعث ورودندن غاية الغايه محظوظ وفرحناك - محظوظيتم اولمشدر قدومندن كسب ارتياح درون ايلدم - اولدم

Il se prend aussi pour le temps de l'arrivée d'une personne

بر *T.* هنگام آمدن *P.* وقت الورود - حين الورود *A.* ‖ Je me trouvai à son arrivée كمسنه‌نك كلديكی وقت كلديكی وقتده بولندم - حين ورودنده بولندم ‖ Depuis mon arrivée du courrier اولاغك حين ورودنده كلديكم وقتدنبرو

ARRIVER. Aborder, approcher de la rive *A.* تساحل - مساحلة يالی - يناشمق *T.* بلب دريا رسيدن - بساحل رسيدن *P.* ‖ La tempête nous obligea de relâcher, et nous arrivâmes à une plage déserte كناريه كلمك دريباده فورتنه ظهوريه مبنی توقفه محتاج اولوب شنلكدن عاری برشاطئ بحره مساحله برّ وبيابان بر يالی كناريه يناشدق - ايلدك ‖ Arriver au port ليمانه اينمك - ليمانه يناشمق

En termes de Marine, on dit, en parlant d'un vaisseau qui vient sur un autre, Ce vaisseau arriva sur l'autre, et lui lâcha toute sa bordée بو سفينه فلان سفينه‌نك اوزريه واروب آلاباندەسنی بسبتون آتدی

Il signifie aussi, parvenir à un lieu où l'on voulait aller *A.* وصول - ايرشمك *T.* آمدن - آخيدن - رسيدن *P.* وصول كلمك - واصل اولمق - بولمق ‖ Arriver de bonne heure اركن واصل اولمق La nuit nous empêcha d'arriver à un tel lieu ظلمت ليل فلان محلّه وصولمزه مانع اولدی Arriver dans sa maison خانه‌سنه واصل اولمق - On dit, Arriver à bon port, pour dire, arriver heureusement au lieu où on voulait aller *T.* بالامن والسلامه پا - رسيدهٔ ساحل سلامت اولمق نهادهٔ وصول اولمق

Figur. Arriver à ses fins, pour dire, venir à bout de ce qu'on s'était proposé *T.* مرامه ظفرياب - مقصوده نائل اولمق سرمنزل مقصوده واصل اولمق - مقصوده دسترس اولمق - اولمق

Il signifie aussi, réussir, parvenir *A.* - ظفر - تحصيل المراد تحصيل كام - بكام شدن - ظفر يافتن *P.* حصول المرام مراده ايرشمك *T.* كردن ‖ Vous aurez peine à arriver, si vous ne vous y prenez autrement اولبابده آخر صورت ايله حركت ايتمينجه تحصيل كام ايده‌ميه‌جكك دركار در ناگهانی بديد آمدن *P.* بغتةً ورود *A.* Et survenir *T.* طرفمزه جيقه كلمك - ظهور ايتمك ‖ Il nous arriva compagnie احباب ظهور ايلدی Il est arrivé un grand nombre de personnes وافر خلق جيقه كلمشدر - وافر كسان ظهور ايتمشدر

Il se dit aussi des accidens *A.* ظهور - حدوث - وقوع *P.* واقع اولمق - وقوعه كلمك *T.* وقوع يافتن - واقع شدن ‖ Cela peut arriver à tout le monde ظهور ايتمك - وقوع بولمق - Cela n'arrivera jamais فلان شئ هر كسه اوله بيلور Il m'arriva un grand malheur فلان شئ ابدی واقع اولمق احتمالی يوقدر بكا بر كدر عظيم ظهور ايلدی

Arrivé. *A.* ايرشمش - كلمش *T.* رسيده *P.* واصل - وارد وقوع بولمش - وقوعد كلمش *T.* وقوعيافته *P.* واقع

ARROCHE. Plante potagère *A.* - سرمق - بقلة الذ هبيّه قويون صرمشغی - قره پازی *T.* اسفناج رومی *P.* نبات القطف

ARROGAMMENT. Avec arrogance *A.* - بالزهو والجبروت اونكولك *T.* بادبرودانه - باد سرانه *P.* بالزهو والعظموت ‖ Parler arrogamment بالزهو والجبروت سوق كلام ايله ايتمك

ARROGANCE. Fierté, présomption qui fait qu'on s'attribue un mérite, une autorité qu'on n'a pas *A.* - عظموت - جبروت ‖ Sotte arrogance اونكولك *T.* بادبرودی - بادسری *P.* زهو حوصلهٔ تحمّله Arrogance insupportable عظموت حماقت آلود صيغه‌ميه‌جق وضع جبروت آميز

ARROGANT. Qui a de l'arrogance *A.* اهل الزهو والجبروت *P.* اهل الزهو والعظموت - ارباب الزهو والجبروت *pl.* ‖ Paroles arrogantes اونكو *T.* بادبرود - باد سر كلمات عظموت Mine arrogante شكل وسيمای عظموت آلود آميز

s'ARROGER. S'attribuer mal à propos quelque chose *A.* بغير بيوجه - خود بخود بر گرفتن *P.* غصبًا اتّخاذ - حق ادّعا كندو كندويه ايدنمك *T.* ادّعا كردن - با خود چسپانيدن ‖ Il s'arroge injustement un pouvoir, une qualité, une autorité qu'il n'a pas مالك اولمديغی رخصته ومرتبه وحكومته بيوجه Pourquoi vous vous arrogez une autorité, un titre qui ne vous appartient pas? ادّعای استحقاق ايدر سكا عائد اولميان سكا - حق وعنوانه نيچون ادّعای استحقاق ايدرسك

عائد اولميان حقّی وعنوانی نيچون غصباً اتّخاذ ايدرسك

ARRONDIR. Rendre rond *A.* تدوير *P.* گرد ساختن *T.* بر كلديی دكرمی قلمق - دكرميلتمك || Arrondir une boule فلان شئی كركی تدوير ايتمك Cela n'est pas assez arrondi كبی تدوير اولنمامشدر

On dit figur., qu'un homme a arrondi son champ, son pré, sa terre, sa fortune, pour dire, qu'il y a fait des augmentations تارلاسنی وچايرينی وجفتلكنی وامور ماليّه‌سنی توسيع ايلدی

ARRONDI. *A.* مستدير - مدوّر *P.* گرد *T.* دكرمی

ARRONDISSEMENT. L'action d'arrondir *A.* تدوير *P.* گردی *T.* دكرميلتمه || L'arrondissement de ce globe a coûté beaucoup de temps بو كره‌نك تدويری ماده‌سی چوق وقتك تدويری خصوصنده وافر زمان - صرفنی ايجاب ايلدی صرف اولندی

Il se dit aussi, de l'état d'une chose arrondie *A.* استدارة *P.* گردی *T.* دكرميلك || L'arrondissement de ces figures est parfait اشبو صور واشكالك استداره‌سی تامّ وبيقصور در

ARROSAGE. Canal pour conduire l'eau d'une rivière sur des terres trop sèches *A.* ساقيه pl. سواقی *P.* فركن *T.* آرق

ARROSEMENT. Action de verser de l'eau sur des plantes *A.* سقی *P.* آبياری *T.* صوارمه || L'arrosement est nécessaire à cause de la sécheresse انقطاع مطر تقريبيله سقيك لزومی دركار در

ARROSER. Humecter en versant de l'eau dessus *A.* اسقا - صوارمق *T.* آب دادن - آبياری كردن - پسانيدن *P.* اروا || Arroser des fleurs, des plantes چيچكلری ونباتلری صولاتمق - Arroser le jardin باغچه‌يی صوارمق اسقا ايتمك

On dit aussi, Arroser de la viande qui rôtit پشن كبابك اوزرينه سويق شئی سرپمك Et qu'une rivière arrose une campagne, un pays, pour dire, qu'elle y coule فلان نهر فلان صحرايی سقی واروا ايدر Et arroser de larmes, pour dire, mouiller de larmes باران اشك ايله متبلّل ونمناك ايتمك سيل اشك ايله اروا ايتمك -

ARROSÉ. *A.* پسانيده - سيراب - شاداب *P.* ريّان - مسقا *T.* صوادلمش

ARROSOIR. Vase fait pour arroser *A.* منضحة *P.* آبريز باغبان *T.* باغچوان قوغه‌سی || Arrosoir de cuivre منضحهٔ نحاسيّه - باقر قوغه

ARRUMAGE, ARRUMER, ARRUMEUR. V. Arrimage, Arrimer, Arrimeur.

ARSENAL. Magasin d'armes *A.* مسلحة - دار السلاح *P.* گدر جبه خانه *T.* خانه

ARSENIC. Demi-métal qui a la propriété de se dissiper dans le feu *A.* زرنيخ *P.* زرنه *T.* زرنيق || Arsenic blanc *A.* زرنيخ مرگ *P.* شك - هالوك - تراب هالك - سمّ الفار - ابيض آق زرنيق - صچان اوتی *T.* زرنهٔ سپيد - دارموش - موش Arsenic jaune *A.* زرنيخ اصفر *P.* زرنهٔ زرد *T.* صاری زرنيق Arsenic rouge *A.* زرنيخ احمر *P.* زرنهٔ سرخ *T.* قزل زرنيق

ARSENICAL. Qui tient de la qualité de l'arsenic *A.* زرنيخی *P.* زرنه‌ناك *T.* زرنيقلو || Les terres nouvellement remuées reçoivent quelquefois des vapeurs arsenicales يكی سورلمش طوپراقلر بعضاً ابخرهٔ زرنيخيّه اخذ ايدر

ART. Méthode pour faire un ouvrage selon certaines règles *A.* صنعت pl. صنايع - فنّ pl. فنون *P.* پيشه *T.* صناعت || Art noble صنعت شريفه Art vil et abject صنعت خسيسه Savoir un art بر صنعته واقف اولمق Les termes de l'art ولّيمه قواعد - قواعد صنعت Les règles de l'art اصطلاح صنعت Le sublime de l'art علوّ قدر فنّ Les secrets de l'art اسرار فنّ Réduire quelque chose en art بر شيئ قالب صنعته افراغ فنّ C'est un chef-d'oeuvre de l'art بر شيئه صنعت صورتنی وبرمك - ايتمك انفس اعمال صناعيّه‌دن بر عمل بديع Un discours où l'on a employé tout l'art de l'éloquence الصورتدر L'art de la Poésie صنعت بلاغت بتمامها اجرا اولنمش بر مقاله L'art de la navigation فنّ سفر - فنّ دريا L'art militaire ou de la guerre فنّ حرب Les maîtres de l'art بحر بر فنّك اساتذه ومعلّمينی

Arts libéraux. Ceux dont les productions sont plus l'ouvrage de l'esprit que de la main *A.* فنون عقليّة - فنون عالية Arts mécaniques. Ceux qui dépendent sur tout de la main *A.* فنون آلية Arts en général, se dit des arts tant libéraux que mécaniques فنون وصنايع

On appelle Beaux-arts, la Peinture, la Sculpture, l'Architecture, la Musique, la Poésie, l'Éloquence *A.* فنون شريفة - صنايع شريفة

On dit figur., Agir avec art, se conduire avec art حذاقت - حاذقانه حركت ايتمك - ايله عمل وحركت ايتمك

ARTHRITE. Maladie qui attaque les jointures *A.* وجع المفاصل اوبناق يرلرنده *T.* برنش *P.* ربح طيّار - داء الخمال - واهنة - كزر يل

ARTICHAUT. Espèce de légume *A.* حرشف *P.* كنگرك - انكنار *T.* كنگر بوستانى

ARTICLE. Jointure des os dans le corps animal *A.* مفصل pl. اوبناق يرى *T.* بندگاه *P.* فصوص pl. فصّ - مفاصل || Les fluxions tombent sur les articles نوازل مفاصل اوزرينه نازل Les doigts موادّ سيّاله مفاصل اوزرينه منصبّ اولور - اولور sont divisés en plusieurs articles اصابع مفاصل عديده يه منقسمدر

Il se dit aussi, d'une des petites parties d'un écrit composé de diverses chefs *A.* بحث pl. ابحاث - مقامة pl. مقامات || Un long article بحث مفصّل - بحث طويل important بحث مهمّ considérable بحث جسيم Mettre par articles ابحاث اوزرينه ترتيب ايتمك Diviser un livre par chapitres, et les chapitres par articles كتابى بر قاچ فصوله وهر بر فصلى بشقه بشقه ابحاثه تقسيم ايتمك

En parlant des articles d'un traité, d'une convention, d'un contrat de mariage, on emploie les mots *A.* شرط pl. شروط pl. موادّ - شروط خفيّه || Articles secrets مادّة pl. موادّ - شرايط Article séparé مادّة منفرده Dresser des articles de mariage عقد نكاحه دائر شروطى قلمه آلمق - En parlant des comptes, on se sert des mots *A.* مادّة *T.* اسامه || Examiner un compte article par article دفترى مادّه بمادّه تحرّى وتفتيش - دفترك مادّه لرينى يكان يكان تحرّى ايتمك - ايتمك Examiner chaque article l'un après l'autre فراده فراده تحرّى واستقصا ايتمك دفترده مقيّد اولان هر بر اسامه يى بشقه بشقد تفتيش ايتمك

On dit, C'est un autre article, pour dire, qu'une chose est différente de celle dont on a parlé بشقه مادّه - بحث آخر در || Je veux bien lui prêter cette tabatière, mais la lui donner c'est un autre article بو قوطى يى فلان كشى يه عاريةً ويرمكه راضى يم انجق كندويه احسان ايتمك بحث آخر در

À l'article de la mort, signifie, au dernier moment de la vie || آخر نفسده *T.* در دم واپسين *P.* عند الفيض النفس *A.*

Il ne faut pas attendre à l'article de la mort pour se conver-

فنّ جلب - فنّ جلب محبّت L'art de plaire استادانه خوش كچنمه نك - فنّ حسن عيش L'art de bien vivre قلوب جميع احوالنده Il y a de l'art dans tout ce qu'il fait فنّى هر نه كه ايشلر ايسه استادانه ايشلر - حذاقت وار در

On dit, qu'il faut s'en rapporter aux maîtres de l'art, aux gens de l'art, pour dire, à ceux qui sont regardés comme les plus habiles dans la matière dont il s'agit اصحاب وقوفه كيفيّت حال اصحاب وقوفدن - مراجعت اولنمق اقضا ايدر تحقيق اولنمق اوزره رايلرينه حواله اولنمق اقتضا ايدر

ART, se dit aussi par opposition à la nature || L'art perfectionne la nature اعمال صنعت آثار قدرتك استكمالنه سبب اولور Les productions de la nature et les ouvrages de l'art آثار قدرت وطبيعت واعمال اصحاب صناعت Il n'y a point d'art dans tout ce qu'il dit, c'est la nature toute pure هر كلامى صنعتدن كلّيًا عارى ومجرّد طبيعتك عينيدر Il y a en cela plus de naturel que d'art فلان شيده اولان حال طبيعى حال صناعيسنه غالبدر

Il se prend aussi pour artifice. V. ce mot.

ARTÉMISE. V. Armoise.

ARTÈRE. Vaisseau qui porte le sang du coeur vers les extrémités *A.* شريان pl. شرايين - عرق نابض pl. عروق نابضة - ضوارب pl. عرق ضارب pl. عروق ضاربة - نوابض pl. عرق رافز pl. عروق رافزة || Le chirurgien lui piqua l'artère en le saignant جرّاح فلانى فصد ايدر ايكن Il eut l'artère coupée شريانى طوقندى - شريانى طعن ايلدى Battement d'artère شريانى منقطع اولمشدر On appelle Aorte, la grosse artère شريانك آتلمسى - الشريان آورته اسميله مسمّادر - شريان كبير آورته اسميله معروفدر

ARTÉRIEL. Qui appartient à l'artère *A.* مخصوص - شريانى الى الشريان || Le sang artériel est plus rouge et plus subtil que le sang veineux دم شرايين دم عروقدن ارق واشدّ الحمرتدر

ARTÉRIOLE. Petite artère *A.* شريان صغير

ARTÉRIOLOGIE. La partie de la Médecine et de l'Anatomie qui traite des artères *A.* بحث الاحوال الشرايين

ARTÉRIOTOMIE. Ouverture qu'on fait à une artère avec la lancette *A.* شريانى يارمه *T.* تبزيل الشريان - بطّ الشريان

ARTHANITE. Plante *A.* عرطنيثا V. Cyclamen.

التفصيل تقرير كلام ايتمك

Articuler, signifie aussi, prononcer distinctement les mots. V. Articulation || Les petits enfans ne peuvent articuler distinctement les mots اطفال نا رسيده الفاظى صراحت ايله ادايه تلفّظ كلامه شروع Il commence à articuler قادر دكللر در ايتمكده Il y a des oiseaux qui articulent fort bien plusieurs mots بعض طيور بر قاچ الفاظى صراحةً ادا ايدرلر

S'articuler, se dit en parlant des os qui se joignent *A.* تعاقد *P.* بهم پيوسته شدن *T.* اكلشمك || L'humérus s'articule avec l'omoplate عظم العضد مشط الكتف ايله تعاقد ايدر ـ ديرسك كميكى كورك كميكيله برى بربنه اكلشور

Articulé. || Des faits articulés على حدةٍ مرتّب موادّ Mots biens articulés نقاحت ايله تلفّظ اولنمش الفاظ ـ Voix articulée, sons articulés *T.* صداى ناطقدار واصوات ناطقدار || Il n'y a que l'homme dont la voix soit naturellement articulée اداى نطق ايتمك حسب الطبيعة انسانه مخصوص بر حالتدر

Il signifie figurément, exprimé nettement *A.* منطوق بالصراحة || Voilà qui est articulé, cela se conçoit اشته صراحةً مبيّن ـ صراحةً منطوق ومبيّن اولديغندن معلوم وبديهيدر

ARTIFICE. Industrie *A.* استادى ـ هنر *P.* صنعت ـ معرفت *T.* استادلق || Cette horloge, cette machine est faite avec un artifice merveilleux بو ساعت وبو آلت محيّر عقول اولدجق صنعت ومعرفت ايله ياپلمشدر

On dit, qu'un homme ne vit que par artifice, pour dire, qu'il ne vit qu'à force de soin et de régime اعمال تدبير وصنعت اجراى صنعت ايله ظفرياب Réussir par artifice ايله كچينور اعمال اسباب حذاقت ومهارت ايدرك تحصيل ـ اولمق كام ايتمك

Artifice. Ruse, déguisement *A.* حيلة *pl.* حيل ـ دحل ـ حيل ـ مكر ـ حيلهكارى ـ نمش ـ ال ـ كنبوره *P.* تصنّعات *pl.* تصنّع ـ حيلهٔ خبيثه || Méchant artifice اوبناقلق ـ دكّ *T.* رياكارى détestable مكر كريهه ـ حيلهٔ كريهه grossier حيلهٔ غليظه ـ قبا ـ Se garantir d'un artifice اعمال مكر وحيله ايتمك User d'artifice حيله Un artifice ترتيب اولنان دام مكر وحيلهدن توقّى ايتمك Un procédé plein d'artifice عبارت بر حركت حيل وتصنّعاتدن C'est un homme sincère, sans artifice بر تصنّعاتدن عارى خلوصكار آدمدر

تصحيح ايمانى صدد موته قدر ترك ايتمك جائز tir تصحيح ايمان مادّهسنى دم واپسينه قدر تأخير ـ دكلدر ايتمك روا دكلدر

Article de Foi, se dit de chaque point de la croyance en matière de religion *A.* آيت ـ شروط الايمان *pl.* شرط الايمان شروط *pl.* آيات دينيّة الدين || C'est un article de Foi Tout ce qui est dans le symbole des Apôtres est article de Foi ايماندندر حواريّون كرامك ترتيبكردهلرى اولان صورت Croire une chose comme un article de Foi عقايدده مندرج موادّك جملهسى آيات دينيّهدندر بر شيئى آيات دينيّهدن ايت دين كبى شايان اعتقاد عدّ ايتمك ـ عدّ ايتمك Il croit tout comme article de Foi هر كلامى آيت ايمان عدّ ايله حوالهٔ سمع اعتماد ايدر

Article, en termes de Grammaire, c'est une partie de l'oraison *A.* حرف ـ ادات || Article féminin ادات التأنيث ـ Article masculin ادات التذكير Article pluriel ادات الجمع ـ L'article qui précède les noms appellatifs s'appelle *A.* حرف التعريف

ARTICULAIRES. Qui a rapport aux jointures du corps *A.* متعلّق الى المفاصل *P.* مفصلىّ ـ متعلّق بندگاه *T.* اوبناق || La goutte est une maladie articulaire نقريس برلرنده كى اوبناق برلرينه متعلّق برخسته لكدر ـ علّتى امراض مفصليّه دندر مفاصله متعلق بر علّتدر ـ

ARTICULATION. V. Article.

On dit en termes de Procédure, Articulation des faits, pour dire, déduction des faits article par article *A.* على حدّةٍ ترتيب مادّه هاراىك بيك *P.* فرداً فرداً تفريق الابحاث ـ الموادّ برر برر ـ مادّهلرى بشقه بشقه دوزمك *T.* ترتيب كردن آيرمق

On dit, L'articulation de la voix, pour dire, la prononciation distincte des mots *A.* تلفّظ ـ نطق ـ اداء المخارج الحروف *P.* حرفزنى الكلام *T.* سوز سويلمه || Il n'a pas l'articulation de la voix bien nette, bien libre مخرج حروفك اداسنده نطقده قولايلغى يوقدر ـ نقاحت وسهولتى يوقدر

ARTICULER. Déduire par articles. V. Articulation dans ce sens || Articuler des faits, et les proposer par ordre مادّهلرى فرداً فرداً تنظيم وعلى مراتبها عرض وتقديم ايتمك On dit, Articuler un fait, pour dire, le circonstancier *T.* على

Feu d'artifice. C'est un feu préparé avec art en signe de réjouissance *A.* فشنك *T.* پروازه ـ آتشبازی *P.* صنایع ناریّة || Faire un feu d'artifice pour le gain d'une bataille فشنك دوننماسی ایشلکی واقع اولان فتوحات ایچون اجرای صنایع سور غزا ـ آتشبازی ایله ایفای رسم سور وسرور اولنمق Préparer un feu d'artifice اولمق اوزره فشنك دوننماسنی ایتمك صنایع ناریّه مالزمه‌سنی ترتیب واعداد ایتمك

ARTIFICIEL. Qui se fait par art *A.* عملیّ ـ صناعیّ *P.* ساخته *T.* یاپمه || Fontaine artificielle یاپمه پیکار ـ منهل عملی Fleurs artificielles ساخته چیچکلر ـ عملی شکوفه‌لر Dents artificielles عملی دیشلر ـ اسنان صناعیّه Les Physiciens font un froid artificiel اهل حکمت طبیعیّه بر نوع برد عملی تصنیع ایدرلر Beauté artificielle حسن عملی ـ حسن صناعی ـ حسن عارضی

Jour artificiel. C'est l'espace de temps depuis le lever du soleil jusqu'au coucher, à la différence du jour naturel, qui est de vingt-quatre heures یوم زمانی که یوم نجومینك بشقه‌سیدر

ARTIFICIELLEMENT. Il est opposé à Naturellement *A.* عملیّاً *T.* ساخته‌کارانه *P.* بالمصانعة ـ صناعیّاً ـ باعمال الصنعة ـ عملیّاً جاری || Fontaines qui vont artificiellement یاپمه اولدرق عملی اولدرق آقان چشمه‌لر ـ اولان عیون ومناهل Ce corps ne se meut qu'artificiellement بو جسم اعمال صنعت ایله بالمصانعه متحرکدر ـ حرکت ایدر

ARTIFICIER. Celui qui fait des feux d'artifice *A.* مصنّف الصنایع *T.* فشنکجی || C'est le meilleur artificier de Paris پیشه‌ور آتشبازی *P.* النارّیة پارس فشنکچیلرینك اعلاسیدر

ARTIFICIEUSEMENT. D'une manière artificieuse *A.* بالحیلة ـ دكّ ایله *T.* بآل ونمش ـ مكّارانه ـ حیله‌کارانه *P.* بالمکر || Il a exposé le fait fort artificieusement ماده‌یی اویناقلق ایله بغایت حیله‌کارانه نقل وبیان ایلدی

ARTIFICIEUX. Plein d'artifice et de finesse *A.* مكّار ـ محتال ـ دكّاك *T.* حیله باز ـ پر مکر وآل ـ کنبوره ساز ـ حیله کار *P.* || C'est l'homme du monde le plus artificieux اویناق جهانده Esprit artificieux بونك قدر حیله‌کار آدم یوقدر Femme artificieuse محتاله بر خاتون آلود

ARTILLÉ. Garni *A.* مجهّز *P.* پیراسته *T.* دونانمش || Un vaisseau artillé de toutes pièces کافّهٔ مالزمه‌سیله مجهّز بر قطعه سفینه

ARTILLERIE. Tout l'attirail des canons, mortiers, bombes etc. انواع طوب *T.* توبهای هر گونه *P.* اجناس المدافع *A.* || L'artillerie fut bien servie à ce siége هر درلو طوبلر ـ طاقمی اول محاصره‌ده اجناس طوب بر وجه الیق اعمال کبیر La grosse artillerie ne put arriver assez à temps اولندی اجناس Fondre de l'artillerie طوبلر وقتنده واصل اولمدی طوب Faire jouer l'artillerie دوکمك ـ طوب اصاغه ایتمك On manquait de grosse artillerie انداختنه مبادرت ایتمك Le parc d'artillerie آغر طوبلر نا موجود ایدی طوبخانه Tout l'équipage de l'artillerie اجناس طویك بالجمله مالزمه Un régiment destiné pour la garde de l'artillerie اجناس ومهمّاتی طوبك محافظه‌سنه تعیین اولنمش بر آلای Grand maître de l'artillerie طوبجی اوجاغنك سر کتخداسی Général d'artillerie طوبچیان سپهسالاری Les chevaux de l'artillerie بر قطعه طوب عربه‌سی بارکیرلری Une pièce d'artillerie طوب ـ طوب بر پاره

Il se prend aussi, pour le corps des officiers qui servent à l'artillerie *T.* طوبچی ضابطانی وسرکردگانی || Toute l'artillerie se plaignait طوبچی ضابطلرینك مجموعی متشکّی Il est dans l'artillerie طوبچی اوجاغنه داخلدر ایدی

ARTILLEUR. Celui qui sert dans l'artillerie *A.* رامی المدفع *T.* طوبچی || C'est un bon, un excellent artilleur *P.* توب انداز بر استاد وبی نظیر طوبچیدر

ARTIMON. L'arbre de poupe d'un vaisseau *A.* دقل الکوثل *P.* قیچ دیرکی *T.* ستون پس کشتی

ARTISAN. Homme de métier *A.* pl. ارباب اهل الصنعة *T.* ایشجی || Simple artisan دستکار ـ پیشه‌ور ـ پیشه‌گر *P.* الصنایع Habile artisan ماهر واستاد بر نفر بیاغی ایشجی Les boutiques des artisans ارباب صنعتك دکّانلری ایشجی

Figur. Celui qui est l'auteur de quelque chose *A.* ـ صانع *T.* یرادیجی || Il a été l'artisan de sa fortune آفریننده *P.* مصنّف ـ خلّاق ـ خالق ثروت ویسارینك خالقی ایدی Artisan de son malheur دوچار اولدیغی مصیبتك خلّاق Artisan d'impostures, de calomnies خلّاق اکاذیب وصانعی ومفتریات

ARTISON. Petit ver qui s'engendre dans le bois *A.* pl. ارضه *P.* آغاج قوردی *T.* آیزك ارضات

ARTISONÉ. Bois troué par les vers *A.* مأروض *P.* کرمخورده *T.* قورد یمکلو ـ قوردلنمش آیزکزده ـ

ARTISTE. Celui qui travaille dans un art où le génie et la main doivent concourir *A.* اهل الفنّ pl. *P.* ارباب الفنّ *T.* استاد ‖ Un peintre, un architecte sont des artistes فنّ آشنا Il faut être un grand artiste pour réussir dans ces sortes d'opérations مصوّر ومعمار ارباب فنون گروهندندر بو مقوله اعمالی وجوده کتورمک ایچون اعاظم ارباب فنّدن اولمق اقتضا ایدر

ARYTÉNOÏDES. C'est le nom d'un des cartilages du larynx *A.* طرجهالی

ASARUM. Espèce de plante *A.* اسارون

ASCARIDES. Petits vers qui ne se trouvent que dans les gros et courts intestins *A.* حبّ القرع *P.* بغرسق *T.* کدودانه صوغلجانی

ASCENDANT. Terme de Généalogie. Qui va en montant *A.* نسب بالطول عن الاجداد ـ نسب بالطول عن آلابا *P.* اتا ودده‌لر *T.* نسب بالطول نیاگان ‖ La ligne ascendante نسب بالطول جهتیه اولان آبا واجدادک سلسله‌سی

Il signifie aussi, les personnes dont on est descendu *A.* اهل النسب بالطول عن الآبا ‖ Le mariage est défendu entre les ascendants et les descendants en ligne directe سلسلهٔ متّصله اوزره اولان اهل نسب بالطول عن الآبا ایله اهل نسب بالطول عن الاولاد بیننده عقد نکاح ممنوعدر

Il se dit aussi, en parlant des astres qui montent sur l'horizon *A.* طالع ‖ Les astrologues disent que le point ascendant a beaucoup d'influence sur la naissance des hommes et les événemens de la vie قول منجمینه کوره نقطهٔ طالعک ولادت انسانه ومدّت عمرنده وقوعه کلهجک حادثاته دخلی وار در

Il se dit aussi, en parlant de divers vaiseaux du corps *A.* مجاریٔ صاعده ‖ Les vaisseaux ascendants et descendants صاعد ونازلهٔ بدن

Il signifie aussi, le point du ciel ou le degré du signe qui monte sur l'horizon *A.* درجة الارتفاع ‖ Un tel signe était dans l'ascendant, quand il s'éleva une furieuse tempête فلان برج درجهٔ ارتفاعده اولدیغی حالده بر تندباد شدید ظهور ایلدی

En ce sens, il se dit aussi par rapport à la nativité des personnes *A.* طالع ـ حکم الطالع ‖ Il faut savoir votre ascendant سنک طالعک بیلنمک اقتضا ایدر Il a un heureux ascendant طالعی میموندر Il n'a pu résister à son ascendant طالعی حکمنه مقاومت ایده‌مدی

Figur. L'autorité, le pouvoir qu'une personne a sur l'esprit d'un autre *A.* غلبة ـ استیلا *P.* زبردستی *T.* عقله غالبلک ‖ Il a un grand ascendant sur son esprit فلانک عقلنه عظیم استیلاسی وار Il a pris un grand ascendant sur lui عقلنه کسب استیلای تامّ در C'était un grand capitaine, mais il avait en tête un homme qui avait un grand ascendant sur lui ایلدی فلان کشی ذاتنده بر جنکاور بنام ایدی انجق عقلنه کلّی غلبه واستیلاسی بر آدم وار ایدی

ASCENSION. Il se dit de l'élévation miraculeuse de Notre-Seigneur, lorsqu'il monta au ciel *A.* معراج *P.* بسوی آسمان *T.* کوکلره چیقمه برآمدن ‖ La glorieuse ascension du Fils de Dieu ابن اللهک معراج مجیدلری Les Apôtres se trouvaient à l'ascension de Notre-Seigneur وقت معراج حضرت عیسیده حواریّون کرام حضراتی موجود بولنمشلر در La fête de l'ascension *A.* عید المعراج المبارک ـ یوم السلاق

Et de l'action par laquelle un fluide monte dans les tuyaux *A.* عروج ـ تصاعد ـ صعود *P.* برآمد *T.* یوقارو چیقمه ‖ L'ascension de l'eau dans les pompes طولمبه‌ده صویک تصاعدی L'ascension du mercure dans le baromètre میزان هواده جیوه نک عروج وصعودی

ASCÈTE. Celui qui s'est consacré, d'une manière particulière, aux exercices de la piété *A.* اهل المجاهدة pl. ارباب المجاهدة *P.* زهنجه‌کار ـ روان آورد *T.* ارباب الریاضة pl. اهل الریاضة ـ کندویی قاتیلقده آلشدیجی

ASCITE. Hydropisie du bas ventre *A.* استسقاء زقّی

ASCLÉPIAS. Sorte de plante *A.* اسقلبیوس *P.* گیاه پادزهر *T.* پادزهر اوتی

ASIATIQUE. Qui appartient à l'Asie *A.* مشرقیّ *P.* خاوری *T.* آسیالو ‖ Moeurs asiatiques اخلاق مشرقیّه اهل شرقک ـ اسراف ـ اسراف اهل شرق Luxe asiatique آخلاق وآدابی مشرقیّون

ASILE. Lieu établi pour servir de refuge aux criminels qui s'y retirent *A.* دار الامان ـ کهف الامان ـ مأمن *P.* جای پناهگاه ـ جای پناه ـ امان *T.* صغنه‌جق یر ‖ Asile saint, sacré مساغ نعرّضدن inviolable دار الامان واجب الاحترام La loi بریٔ عن التعرّض اولان مأمن ـ آزاده دار الامان

de Moïse établit des asiles شریعت موسویّه مقتضاسنجه دار الامانلرك اقامتنه جواز وار در

Il se dit figur., d'une maison où un homme qui n'a de quoi subsister, trouve une retraite dans sa mauvaise fortune *A.* ملجاء *P.* پناه *T.* قورینه‌جق یر ‖ Il ne savait plus où donner de la tête, il a trouvé un asile chez un de ses amis باش اوره‌جق بر محلّ تدارکندن عاجز ایکن احبابندن ملجاء بریسنك خانه‌سنی ملجاء وپناه اتّخاذ ایلدی ‖ Il se dit aussi des personnes ou des choses ‖ Vous êtes mon asile پادشاهك ملجاء وپناهمسك La justice du prince est l'asile de l'innocence عدالتی ملتجای بیگناهاندر Le cloître est un asile contre la corruption du siècle مناسترزمانه‌نك فسادینه مدار احتما اولدجق بر ملجاء در

ASPALAT. Plante *A.* عود فرنگی *P.* دار شیشعان - قندول شمشك آغاجی - قندیل آغاجی *T.*

ASPALATHE. Sorte de bois qui approche du bois d'aloès *A.* قرمزی صندل *T.* قلنبك *P.* قرنوه

ASPECT. Vue d'un objet *A.* نظارت - طلعت - منظر *P.* آغاسنك کورونش *T.* ‖ Il tremble à l'aspect de son maître دیدار آغاسنی کورنجه کندویه رعشه - دیدار نده لرزه‌ناك اولور بالجمله L'aspect de toutes ces choses-là le surprit عارض اولور بوشیلرك نظارتی کندویه باعث استغراب وحیرت اولور بو مقوله Vous lui pouviez épargner un aspect si fâcheux نا خوش نظارتدن فلانی محافظه ایده بیلور ایدك

Il se dit aussi, de la perspective que présente un lieu *A.* منظرة *P.* نمایش *T.* کرسترش ‖ L'aspect de cette maison est très-beau, très-agréable بو خانه‌نك منظره‌سی احسن والطفدر بو خانه بغایت خوشنما ولطیف المنظره در- Cela fait un bel aspect بو شئ حسن منظره‌یه مدار اولور Voilà un vilain aspect اشته بر منظرهٔ کریهه

Et de la situation des planètes les unes à l'égard des autres ‖ Les astrologues disent, que le trine aspect de toute planéte est bienfaisant قول منجمینه کوره هر سیّاره منطقة البروجدن ثلث بعد اوزره ناظر اولدیغی حالده سعد وخیّر در Jupiter regardant Vénus de trine aspect مشتری ایله زهره‌نك منطقة البروجدن ثلث بعد اوزره یکدیگره نظارتلری Aspect bénin نظارت میمونه Mauvais aspect نظارت سیّئه Aspect infortuné نظارت مفیدة الادبار Malin aspect نظارت

Suivant les différents aspects منحوسه مختلفه‌لرینه کوره کواکبك نظارت

Il se dit figur. d'un projet, d'une affaire *A.* صورت *P.* کورونش *T.* ‖ Ce projet, cette entreprise se présentent sous un fâcheux aspect بو ترتیب ومباشرتنه تشبّث اولنان مباشرتنه تشبّث - مصلحت نا خوش صورتده کورینور بو مصلحتك - اولنان مصلحتك نمایشی ناخوشدر کورونشی فنادر

ASPERGE. Plante légumineuse *A.* هلیون *P.* مارچوبه هلیوم - قوش قونمز *T.* ‖ Asperges de couche یصدیقده - طاقة الهلیون Botte d'asperges *A.* یتشدرلمش قوش قونمز Des asperges qui montent en grains قوش قونمز دمتی *T.* دستهٔ هلیوم *P.* نمش الهلیون تخمه واران قوش قونمز

ASPERGER. Arroser avec de l'eau ou autre liqueur, qu'on épand par petites gouttes *A.* ترشیش - رشّ *P.* سرپمك *T.* رشاشه پاشیدن - بشخیدن - ‖ Dans quelques sacrifices on aspergeait le peuple du sang de la victime بعضاً آیین قربانك اجراسنده دم ذبیحه یی خلقك اوزرینه رشّ ایدرلر On asperge les chrétiens de l'eau bénite سرپیلور - مؤمنین عیسویّه اوزرینه ماء مقدّس رشّ اولنور

ASPÉRITÉ. Rudesse *A.* خرشت *P.* سختی *T.* سردلك - Et figur. ‖ L'aspérité du caractère de quelqu'un *A.* شراست سردلك - چتین خویلولك *T.* درشت خویی *P.* الطبع

ASPERSION. Action d'asperger *A.* رشّ الماء *P.* آب افشانی پاشش آب - رشاشه پاشی - *T.* صو سرپمه ‖ Aspersion légère رشّ خفیف - On dit, Baptême par aspersion, à la différence du baptême par immersion رشّ ما طریقیله اجرای رسم معمودیّت که تغمیس طریقیله اولان رسم معمودیّتك غیریسیدر

ASPHALTE. Espèce de bitume solide et compacte *A.* قفر الیهود

ASPHODÈLE. Sorte de plante *A.* جرش اوتی *T.* خنثی - بروق

ASPHYXIE. Suppression subite de tous les signes extérieurs de la vie *A.* اغما - تعطّل الحواسّ *P.* اوغنمه *T.* گمشدگیٔ حسّ ‖ Tomber en asphyxie عارضهٔ اغمایه گرفتار اولمق

ASPIC. Petit serpent dont la morsure est très-dangereuse *A.* اعیرج *pl.* اعیرجات *T.* صاغر یبلان ‖ Il fut piqué d'un aspic فلانی صاغر - صاغر یبلانك لسعیله مسلوع اولدی یبلان صوقدی

On dit figur., Une langue d'aspic, pour dire, un médisant *A.* دلی زفیرلی *T.* زبان زهرناک *P.* لسیع اللسان

ASPIRANT. Il se dit d'une personne qui aspire à entrer dans une charge *A.* آرزوکش *P.* رغّاب pl. راغب - مشتاق - طالب - خواستکار - رغبتلو *T.* استکلو - Il n'y a que deux charges qui vaquent, et il y a quantité d'aspirants محلول قالان مناصب یالکز ایکی ایکن متعدّد طلبکاران واردر

ASPIRATION. Action de celui qui attire l'air extérieur en dedans *A.* انجذاب النفس *P.* دم در کشی *T.* صولوق آلمه ‖ L'aspiration est opposée à l'expiration انجذاب نفس ردّ نفسك نقیضیدر

Il se dit aüssi, des pompes qui servent à l'élévation de l'eau *A.* انجذاب الهوا *P.* هوا را در کشیدن *T.* هوایی ایچرو ‖ Une pompe qui agit par aspiration انجذاب هوا چکمه تقریبیله ایشلیان طولمبه

Il signifie en Grammaire, la manière de prononcer en aspirant *A.* اجتهار - تلفّظ جهراً

Figur. Porter ses désirs à quelque chose *A.* طلب - اشتیاق - آرزومندی - آرزو کشیدن *P.* اطماح النظر الرغبة - ارتغاب - نمودن - خواستکار بودن *T.* رغبت ایتمك ‖ Aspirer à un emploi حسرتکش - بر منصبه وقف انظار اشتیاق ایتمك Aspirer aux honneurs مشتاق وآرزوکش اولمق - اشتیاق اولمق تحصیل جاه واقباله - مراتب ومناصبه اشتیاق ایتمب Il aspirait à l'Empire تخت سلطنته اطماح آرزو کش اولمق Il n'aspire qu'à vous plaire نظر اشتیاق ورغبت ایدر ایدی انجق رضاکی تحصیل ایلمکه وقف انظار اشتیاق ایدر

ASPRE. Petite monnaie chez les Turcs *T.* اوفاق اقچه

ASSA. Suc concret *A.* حلتیت *P.* انکدان - انکوان *T.* Il y en a de deux espèces, L'assa dulcis *A.* صمغی بالدرغان Et l'assa foetide *A.* عسل اللبنی عسلبند بخوری *T.* انکوان شیرین *P.* شیطان بوقی *T.* انکزد *P.* حلتیت منتن

ASSAILLANT. Celui qui attaque *A.* مهاجم - صایلین pl. صایل یوروبش *T.* دست انداز - سردمه ساز *P.* مهاجمین pl. ایدن ‖ Les assaillans furent repoussés jusque dans leurs tranchées عسکر مهاجمین کندو مترسلرینه قدر دفع وطرد اولندی

ASSAILLIR. Attaquer vivement *A.* هجوم - حملة - صولة یوروبش *T.* دست اندازی کردن - سردمه بردن *P.* اقتحام بر اردونك ‖ Assaillir un camp اوزرینه صالمق - ایتمك اوزرینه دست انداز هجوم - اوزرینه هجوم واقتحام ایتمك صالمق - وصولت اولمق Assaillir les ennemis dans leurs retranchemens دشمنك مترسلری اوزرینه هجوم وصولت ایتمك - Figur. ‖ Nous fûmes assaillis d'une furieuse tempête شدید فورتنه نك حملات نا گهظهورینه دوچار اولدق

ASSAINIR. Rendre sain *A.* اطابة - تصحیح *P.* درست ساختن *T.* صاغلتمق ‖ L'écoulement des eaux qui croupissaient dant ce vallon, a bien assaini le pays حال تعفّنده اولان میاه راکده نك بر سمته سوق واجراسی مملکتك کرکی کبی تصحیح هواسنه وسیله اولمشدر

ASSAISONNEMENT. Mélange des ingrédiens qui servent à assaisonner *A.* قزح *P.* آمیزش افزار *T.* تربیه

ASSAISONNER. Accommoder une chose à manger, avec les ingrédiens qu'il faut pour la rendre plus agréable au goût *A.* تربیه ایتمك *T.* افزار نهادن *P.* تبتیل - تقزیح - تصییغ ‖ Ce cuisinier sait bien assaisonner les viandes بو آشجی تقزیح بو آشجی انلرك تربیه ایتمنك - لحومك فنّنه واقفدر فنّنی بیلور

Il se dit figur., des manières douces dont on accompagne ce qu'on dit *A.* ایقاع اللطافة - تلطیف *P.* لطافت - خوش نمودن *T.* طاتلولندرمق - خوش کوسترمك دادن ‖ Les grâces que ce prince fait, il les assaisonne avec les phrases du monde les plus honnêtes فلان ذات ایتدیکی لطف واحسانی کلمات کلمات التفات آمیز علاوه سیله - التفات آمیز ایله تلطیف ایدر Ce père assaisonne les réprimandes qu'il fait à ses enfans, de tout ce qui peut les rendre plus supportables فلان پدر اولادینه ایتدیکی تعزیر وعتابی تخفیفنه مدار اوله بیله جك کلمات لیّنه علاوه سیله خوش کوسترر

Assaisonné. *A.* مبتّل - مقزّح *P.* افزارناك *T.* تربیه لو

ASSASSIN. Meurtrier de guet-apens *A.* غیلةً قاتل *P.* دزدانه مردمکش - ناگهان کشنده - قاتل *T.* اوغریلین ‖ L'assassin a été pris قاتل اخذ اولندی - On dit, Fer assassin *A.* سیف قتّال *P.* شمشیر خون آشام *T.* اولدریجی Des yeux assassins *A.* جشم *P.* نظرهٔ قتّاله کسکین قلیج Et bouche assassine *A.* لسان خونریز *T.* اولدریجی کوز جان یاقیجی دیل *T.* زبان جانسوز *P.* قتّال

ASSASSINAT. Meurtre de guet-à pens *A.* غیلةً - غیلة - فتوك *T.* دزدانه مردمکشی *P.* قتل النفوس اوغریلین آدم اولدرمه

بر کمسنه‌نک حقّنه re, l'attaquer lâchement par des discours حرف انداز طعن وتشنیع اولمق

اوغریلین *T.* ناگهان کشته *P.* مدغل ـ غیلةً مقتول *A.* Assassiné اولدرلمش

ASSAUT. Attaque pour emporter de vive force une ville, une place de guerre *A.* هجوم ـ حملة ـ صولة ـ هجمة ـ کبّة *P.* صولت ـ هجمهٔ شدیده Assaut vigoureux یورویش *T.* سردمه عسکرك علی ـ صولت وهجوم عمومی Assaut général قهّاره قلعه‌نک اوزرینه Monter à l'assaut العموم یورویشه شتابی قلعه‌نک اوزرینه Donner un assaut یورویش ایله چیقمق یورویش ایله حمله‌یه مبادرت ایتمك Repousser un assaut حمله‌یه مبادرت ایدن دشمن عسکرینی کیرویه ردّ ودفع عسکر محاصرین Les assiégeans furent repoussés à l'assaut ایتمك لدی الهجوم کیرویه دفع وطرد اولندی Prendre une place d'assaut آوردهٔ ـ قلعه‌یی حرباً وعنوةً فتح وتسخیر ایتمك یورویش ایله فتح ایتمك ـ قبضهٔ ضبط وتسخیر ایتمك Soutenir un assaut حملات مهاجمینه اظهار ثبات ومقاومت دشمنك یورویشنه طیانمق ـ ایتمك

Il se dit figur. de tout ce qui exige une résistance || Les assauts de la tempête فورتنه‌نک حملات شدیده‌سی Sa fortune a eu un rude assaut مالی حقّنه فلك ناسازکارك بر فلك ناسازکارك بر ـ حملهٔ شدیده‌سی اصابت ایلدی سکته‌سی ظهور ایلدی Ce malade éprouvera encore quelques assauts de son mal فلان مریض بوندنصکره دخی علّتك بعض حمله‌لرینه دوچار اوله‌جغی ظاهر در ـ Et de toute sorte de sollicitation vive et pressante || Résister aux assauts des passions, des tentations امراض نفسانیّه‌نک ورغبات نفس امّاره‌نک حمله‌لرینه مقاومت ایتمك J'ai soutenu plusieurs assauts pour cette affaire بو خصوصده نیچه نیچه حمله‌لره اظهار مقاومت ایلدم On m'a donné plusieurs assauts pour m'obliger à cela بو بابده بنی اجبار ایچون اوزریمه وافر حمله‌لر اولمشدر

On dit, Faire assaut d'esprit, de Grec, de Géographie etc., pour dire, disputer à qui fera paraître plus d'esprit, à qui montrera qu'il sait plus de Grec etc. *A.* ادّعاء التفضّل والمزیّة ـ *T.* عرض کالای برتری کردن *P.* تمازی ـ تفاضل عقل Il fait assaut d'esprit اوستلك دعواسنی ایتمك de Grec, de Géographie خصوصنده تمازی وتفاضل ایدر

غیلةً قتل نفوس جرمنك || L'assassinat est puni de la mort

حدّ شرعیسی چرخ سیاسته وضعیله اعدامدر محض غیله در C'est un pur assassinat

On dit en parlant de l'injustice d'une guerre, que c'est un assassinat entre les nations بو سفر بین العباد بیهوده قتل نفوس قبیلندندر

Il se dit aussi, d'un outrage fait de dessein formé, d'une trahison noire. V. Assassiner dans ce sens || Ils l'ont attendu au coin d'une rue, et l'ont chargé de coups; c'est un assassinat زوقاق کوشه سنده مترقّب فرصت اولدرق بغتةً اوزرینه هجوم وحوالهٔ ضربات متعدّده ایله ایقاع شرّ وشوم ایتمشلر در بو کونه دپه‌لمه غیلةً قتل نفوس تهمتی حکمنده در

Figur. Une action nuisible contre laquelle il n'y avait point de défense || Révéler un tel secret, est un assassinat بو مقوله بو مقوله سرّی ـ سرّك افشاسی محض قتل نفس کبیدر افشا ایتمك جان قیمقدن فرقی یوقدر

ASSASSINER. Tuer de guet-à pens *A.* ادغال ـ افتاك ـ فتك اوغریلین اولدرمك *T.* ناگهان کشتن *P.* قتل ـ غیلةً قتل ـ || On l'a assassiné sur le grand chemin طریق جاده‌ده روان ایکن اوزرینه واریلوب غیلةً قتل واعدام اولندی Il n'oserait vous attaquer en homme d'honneur, mais craignez qu'il ne vous assassine بر اهل عرض کبی سکا تعرّضه جسارت ایتمز انجق غیلةً وحیلةً قتلکه تصدّی ایلمسندن خوف وحذر ایله

Il se dit aussi pour dire, outrager, excéder de coups en trahison *A.* زد وکوب کردن *P.* احالة الضرب الشدید ـ وقذ *T.* دپه‌لمك || Ils se mirent quatre sur lui, et l'assassinèrent درت کشی اوزرینه دوشوب ضربات شدیده ایله دپه‌لدیلر زد وکوب شدید ایله دپه‌لدیلر ـ Il a rendu sa plainte contre ceux qui l'avaient assassiné کندویی ضرب شدید ایله تکدیر ایدنلر حقّنه بثّ شکوی ایلدی

Figur. Fatiguer, importuner avec excès *A.* تعجیز *P.* جانگزایی آوردن *T.* بوغمق ـ جان صقمق || Il assassine tout le monde de complimens رسوم اکرامه مبالغه ایدرك خلقی تعجیز ایدر Il assassine les gens du récit de ses aventures, de ses procès, de ses affaires خلقك جاننی صقار ـ کندو سر انجاملرینك ومرافعات ودعوالرینك وامور وخصوصاتنك حکایه‌سیله عالمی بوغار ـ عالمی تعجیز ایدر

On dit figur., Assassiner la réputation de quelqu'un, pour di-

l'assemblée est levée, pour dire, qu'elle est finie مجلس ختامپذیر
مجلس تمام اولدی - اولدی

Assemblée, se dit aussi d'une réunion de personnes en société *T.* بزم یاران - انجمن یاران *P.* مجلس الاحباب *A.*
دوست جمعیتی

ASSEMBLER. Mettre ensemble *A.* جمع - تحفیل *P.* با هم
طویلمق - برکدرمک *T.* فراهم آوردن - آوردن || Assembler
des troupes جمع عسکر ایتمک Assembler les États ملّت
وکیللرینی جمع وتحفیل ایتمک Assembler des matériaux
pour bâtir مالزمهٔ بنایی جمع وتدارک ایتمک Assembler
des papiers, des livres جمع اوراق وکتب ایتمک Assembler les feuilles d'un livre, pour les relier کتابک اوراقنی
شیرازه‌یه ربط ایچون بر یره برکدرمک

Il signifie aussi, joindre, enchâsser plusieurs pièces de bois, en sorte qu'elles ne fassent qu'un corps *A.* وصل - تلفیق *P.*
بری بربنه کچروب برلشدرمک - برلشدرمک *T.* باهم پیوستن
بری بربنه چاتدرمق -

S'ASSEMBLER. *A.* اجتماع - تجمّع - احتشاد - تحشّد - احتفال
P. فراهم آمدن *T.* طوبلنمق - برکمک || Le Parlement s'assembla پارلامنتو مجلسی اجتماع ایلدی Le peuple s'assemble
طوبلنور - خلق تجمّع ایدر

Assemblé. *A.* مجتمع - متحشد *P.* فراهم آمده *T.* برکمش -
طوبلنمش -

ASSÉNER. Porter un coup rude et violent *A.* ضرب شدیداً
P. سخت کوفتن *T.* پک چارپمق - پک اورمق || Il lui asséna un coup de massue اوزربنه صومانتی احاله‌سیله شدیداً
ضرب Il lui a asséné un coup de pierre entre les deux yeux ایلدی
بر پاره سنگ انداختیله ایکی کوزی آره‌سنی
شدیداً ضرب ایلدی

ASSENTIMENT. Consentement volontaire donné à une proposition, à un acte *A.* رضا - حسن الرضا - حسن القبول *P.*
قبوللمه *T.* بیواز - تن دادگی || Je n'ai point donné mon assentiment à cet acte بو سنده - بو سنده رضا وبردیکم یوقدر
تن دادهٔ قبول اولمش دکلم

Il se dit aussi, de l'approbation intérieure et forcée qu'on donne à une chose évidemment vraie *A.* قبول - تسلیمیت ||
Assentiment de conviction علم یقینه مبنی اولان تسلیمیت
L'évidence force l'assentiment صراحت حال ایجاب قبول

دعوای - لسان یونانیده وعلم جغرافیاده دعوای تفضّل ایدر
برتری ایله عرض کالای هنر ایدر - Et on dit, qu'une dame va au bal pour faire assaut de beauté فلان خاتون ضیافته
عرض کالای جمال ایچون کیدر

ASSEMBLAGE. Union de plusieurs choses qu'on joint ensemble
بر یره برکمه *T.* با هم آوری *P.* تجمّع - اجتماع - جمعیّت *A.*
|| Un bateau se fait de l'assemblage de plusieurs pièces de bois
- بر قایق متعدّد قطعات اخشابک اجتماعیله انشا اولنور
بر قاچ پاره تحته‌لرک بر یره برکدرلمسیله یاپیلور

Il se dit aussi des choses morales || Son caractère est un assemblage de bonnes et de mauvaises qualités مزاجی خصایل
حسنات وسیّئاتک بر - حمیده وذمیمه‌نک بر جمعیتیدر
مجموعه‌سیدر

ASSEMBLÉE. Nombre de personnes réunies dans un même lieu
A. محفل *pl.* مجالس - مجلس *pl.* مجامع - مجمع - محافل
P. نادی - انجمن *T.* جمعیتگاه - جمعیت - جماعت || Grande assemblée جمعیت عظیمه - مجلس جسیم Nombreuse assemblée جمعیت - جمعیت کثیره‌یی مشتمل محفل کبیر Assemblée d'États ملّت وکیللرینک جماعتی کثیره Assemblée de villes اهالئ بلده‌نک جمعیتی L'assemblée des notables سوز صاحبلرینک جماعتی - محفل وجوه واعیان Assemblée générale عموم جمعیتی - مجلس عمومی L'assemblée des fidèles جمعیت مؤمنین L'assemblée du clergé محفل رئیس مجلس Président de l'assemblée جماعت رهبان - رهبان
جماعتک باشی - صدر نشین مجلس - Il préside à l'assemblée مجلسده بالا نشین مقام ریاستدر Assemblée de parents مجلس خویشان واقربا Assemblée de creanciers مجلسی دعوت Convoquer une assemblée آلهجقلو جمعیتی
مجلسی حلّ ایتدرمک Congédier l'assemblée واحضار ایتمک
ارباب مجلسه عودت رخصتنی ویرمک - Défendre les assemblées - محافل ناسی یساغ ایتمک Tenir l'assemblée, c'est la présider *T.* مجلسده جالس مقام ریاست اولمق -
On dit aussi, qu'on tient assemblée, que l'assemblée se tient en tel endroit, pour dire, qu'on est actuellement assemblé فلان
جمعیته محلّده جمعیت حالا باقیدر Aller à l'assemblée فسخ - دفع جمعیت ایتمک Rompre l'assemblée وارمق
مجلس Et qu'une assemblée s'est rompue, pour dire, qu'elle s'est séparée sans rien décider فسخ مجلس اولندی Et que

وتسليميت ايدر

ASSENTIR. Donner son assentiment *A.* تسليم ـ تقبّل *P.* بيواز || Assentir تسليم ايتمك ـ قبوللمق *T.* قبول نمودن ـ كردن à un acte سندى قبول ايتمك Assentir à une vérité démontrée ثبوت يافته اولمش حقيقت امرى تسليم ايتمك

ASSEOIR. Mettre sur un fauteuil, sur un banc etc. *A.* اقعاد || Asseoir اوتورتمق *T.* نشستانيدن ـ نشاندن *P.* اجلاس ـ un malade خسته‌يى اقعاد ايتمك

S'ASSEOIR. *A.* جلوس ـ قعود *P.* نشستن *T.* اوتورمق || Asseyez-vous قعود ايله On le fit asseoir اقعاد اولندى

En parlant des oiseaux, il signifie, se percher *A.* استطمام *P.* بر شاخ نشستن *T.* دالـه قونمـق || Cet oiseau s'est allé asseoir sur un arbre بو قوش شاخ درخت اوزرنده استطمام آغاج اوزرنده قوندى ـ ايلدى

Il signifie aussi, poser sur quelque chose de ferme *A.* نصب ـ برلشدرمك ـ ديكمك *T.* نشاندن *P.* اقعاد ـ تمكين ـ اوتورتمق || Asseoir les fondemens d'une maison sur le roc اساس بنايى بر قيا اوزرنده اقعاد وتمكين ايتدرمك Asseoir une pierre بر پاره طاش نصب واقعاد ايتمك

On dit, Asseoir les tailles, les gabelles, pour dire, les imposer *A.* طرح *P.* انداختن *T.* صالمق ـ ساليانه صالمق

Et asseoir une rente, pour dire, la placer *A.* ترتيب الايراد *P.* ايراد برلشدرمك *T.* ايرادرا مقرّر كردن || On a mal assis cette rente, on la pouvait mieux asseoir بو ايراد لايقى اوزره برلشدرلمش اولميوب آخر وجهله برلشدرلمك اولا ايدى

Et asseoir un camp, pour dire, placer un camp || Il assit son camp hors de la portée du canon de la ville اردوسنى شهردن بعيد ـ طوب منزلندن خارج بر محلّده تمكين واسكان ايلدى نصب ايلدى

Asseoir son jugement, signifie, fonder son jugement sur quelque raison *A.* تقرير الرّاى ـ تثبيت الذهن *P.* انديشه نشاندن *T.* عقل صاپلتمق || Il ne faut pas asseoir son jugement sur une simple présomption ساده‌جه بر احتمال اوزرينه تثبيت ذهن ايتمك روا دكلدر

On dit figur., qu'on ne peut asseoir aucun fondement sur ce que dit une personne فلانك سويلديكى كلامه وضع اساس سوزينه تمل قويمق روا دكلدر ـ اعتماد اولنمق جائز دكلدر بل باغلمق يوللو دكلدر ـ

Assis. *A.* جالس ـ قاعد *P.* نشسته *T.* اوتورمش

ASSERMENTER. Assujettir sous la foi du serment *A.* تحليف || Il faut assermenter une telle personne فلان كشى‌يى تحليف ايتدرمك *P.* احلاف ـ سوكند دادن *T.* يمين ويردرمك فلانه يمين ويردرمك اقتضا ايدر ـ اقتضا ايدر

Assermenté. *A.* محلّف ـ مكلّف بالقسم *P.* يمينلو *T.* سوكند خورده

ASSERTION. Proposition qu'on soutient vraie *A.* مدّعا || La seconde assertion est une suite de la première مدّعاى ثانى مدّعاى اوّلك لاحقه‌سيدر

ASSERVIR. Assujettir *A.* ادخال ـ اعباد ـ ادخال تحت الحكم *P.* بيند بندگى آوردن ـ زير دست آوردن ـ تحت التبعيّة || قوللغه كتورمك *T.* فرمانبر كردانيدن ـ منقاد كردن ـ Ce conquérant a asservi plusieurs nations فلان غازئ جهانگير دائرهٔ ـ نيچه ملل واقوامى تحت حكمنه ادخال ايتدردى انقياد وتبعيّته ادخال ايلدى

On dit figur., Je ne saurais m'asservir à toutes ces cérémonies بو تكلّفات رسميّه‌نك جمله‌سنه محكوم اولمم S'asservir aux règles تبعيّت ايتمك ـ قوانين وقواعده تابع اولمق Et asservir ses passions ـ امراض نفسانيّه‌سنه غلبه ايتمك Ses charmes ont asservi tous les coeurs امراض نفسانيّه‌سنى كندويه محكوم ومغلوب قلمق جاذبهٔ حسن وجمالى كافهٔ كافهٔ قلوبى كندويه رام ـ قلوبى بستهٔ زنجير اسار ايلدى ومحكوم ايتدردى

Asservi. *A.* محكوم *P.* زير دست ـ فرمانبر *T.* اطاعته كتورلمش

ASSESSEUR. Adjoint à un juge principal *A.* معين القاضى ـ *P.* مجالس المجلس القضاء والحكومة ـ مجالس القاضى همنشين قاضى *T.* قاضينك اورتاغى || Conseiller assesseur مجالس ومستشار قاضى

ASSEZ. Suffisamment, autant qu'il faut *A.* على ـ وافى ـ كافى *P.* حسب الكفاية ـ قدر الكفاية *T.* يتشه‌جك ـ خيلى ـ بس ال ويره‌جك ـ لزومى مقدارى ـ كفايت مقدارى ـ قدر Assez grand كفايت مقدارى لطيف Assez bon || قدر Il n'a pas assez de vivres pour un an قدر وافى كبير بر سنه ـ بر سنه كفايت ايده‌جك قدر ذخيره‌سى يوقدر Assez d'argent يتشه‌جك مقدارى زاد وذخيره‌سى يوقدر كافى دكل بلكه Assez et plus qu'il ne faut قدر كفايه اقچه

هب Assez bien کافی دکل بالغاً ما بلغ - لز ومندن زیاده ایو Assez mal خیلیجه فنا Il est assez fort pour vous tenir tête خیلی - سکا مقاومت ایچون کفایت مقداری قوتی وار در خیلی بهادرلغی وار در Il a assez de courage قوتی وار در C'est assez parler بو قدر لاقردی کافیدر - بو قدر کافیدر

On dit, Assez peu, pour dire, peu *A.* قلیل *P.* انـدک *T.*

آز بچق - آزه‌جق Et assez souvent, pour dire, souvent *A.* بسیار بار *P.* اکثریا *T.* صیق صیق || C'est un homme d'assez peu d'esprit قلیل العقل بر آدمدر Il va assez souvent dans cette maison بو خانه‌یه اکثریا کیدر On se trouve assez souvent embarrassé بسیار بار اضطراب حاله گرفتار درلر

ASSIDU. Qui est exact à se trouver où son devoir l'appelle ایشنه هر - ایشنه مقیّد *T.* برزیده *P.* ملازم - مداوم *A.* فلان دائم دوریشور || Ce magistrat est fort assidu aux audiences مجالس - قاضی مجالس شریعتده بلا قصور مداومت ایدر قضا وحکومته غایة الغایه مداومدر

Il signifie aussi, qui a une application continuelle à quelque chose *A.* مواظب - متوغّل - مکبّ - مزاول *P.* ورزشکار - جالشقان *T.* جالشیجی - جالشگر - مواظبتکار || Un homme assidu au travail خدمتده مکبّ وورزشکار بر آدم Assidu à sa charge مأموریتنده ایفای لازمهٔ توغّل ومواظبت ایدر Assidu à l'étude امر مطالعه‌ده مکبّ ومواظب Se rendre assidu à son devoir واجبهٔ ذمّتی اولان اموره کمال مواظبت ایله بذل ما حصل همّت ایتمک

Et qui rend des soins continuels à quelqu'un *A.* غیر منفک - آیرلمز *T.* نا جدا *P.* دائمیّ الملازمة - عدیم الانفکاک || Il est fort assidu auprès du prince پادشاهک یاننده اصلا منفک اولمز Cet homme est fort assidu auprès de cette femme در فلان کشی بو خاتونک یاننده دائمیّ الملازمه

Il se dit aussi de certaines choses, pour en marquer la continuation *A.* متوالیّ - دائمیّ - عدیم الانقطاع - غیر منقطع *P.* پیاپی *T.* صیق صیق - صیق بری بری آردنجه || Des soins assidus همم متوالی الظهور Des peines assidues محن ومشاقّ Travail assidu سعی غیر منقطع سعی دائمی

ASSIDUITÉ. Exactitude à se trouver aux lieux où le devoir appelle *A.* ملازمت - مداومت *P.* برزیدگی *T.* ایشنده ایشه مقیّدلک - دائما بولنمقلق

Il signifie aussi, application continuelle *A.* مواظبت - مزاولت

Cette charge demande une grande assiduité *T.* جالشمه || *P.* ورزش بو مأموریّت غایت مواظبتی مقتضیدر J'ai refusé cet emploi, parcequ'il y fallait trop d'assiduité بو منصبی قبولدن امتناع ایلدم زیرا توغّل ومواظبت عظیمه‌یه L'assiduité vient à bout de tout طول ورزش وموازلت محتاجدر Assiduité à l'étude ایله هرشیئک حصولی ممکندر Assiduité auprès de quelqu'un *A.* عدم کتبه توغّل ومواظبت

ASSIDÛMENT. D'une manière assidue *A.* ملازمة دائمة - الانفکاک آیرلمامزلق *T.* نا جدایی *P.* بالملازمة - بالمداومة

آیرلمیه‌رق - دوروشه‌رک *T.* برزیده‌کارانه *P.* بالمواظبة - Il travaille assidûment بالمداومه ایشلر Il est assidûment auprès du prince فلان ذاتک یاننده هردائم ملازمت اوزره در

ASSIÉGEANT. Qui assiège *A.* محاصر *P.* محاصرین pl. Les troupes assiégeantes عسکر || قلعه‌یی قوشادان *T.* کنان قلعه‌یی قوشادان عسکر - لشکر حصار کنان - محاصرین Les assiégeans ont beaucoup avancé les travaux cette nuit عسکر محاصرین مترسلری بو کیجه ایچنده خیلی ایلرو سورمشدر

ASSIÉGER. Faire le siége d'une place *A.* حصر *P.* محاصرة - On va assiéger || قوشاتمق *T.* حصار کردن - پیرامنرا بستن une telle ville فلان بلده‌نک حصر وتضییقنه مبادرت اولنه‌جقدر

Figur. Enfermer, environner *A.* احاطة *P.* گردا گرد آمدن Les eaux vous ont assiégés میاه || اطرافی آلمق - قوشاتمق *T.* صولر اطرافکزی آلمشدر - کثیره سزی احاطه ایتمشدر Les créanciers l'assiègent tous les matins dans sa maison آله‌جقاوسی خانه‌سنده محاصره ایدرلر Combien de malheurs nous assiègent! نقدر مصایب وآفات بزی احاطه ایدر

Figur. Importuner par une présence continuelle || C'est un homme qui m'assiège tous les jours هرکون از صبح تا بشام بنی محاصره ایدر بر آدمدر

ASSIÉGÉ. *A.* محصور pl. محصورین *P.* حصار شده *T.* قوشادلمش Les assiégés firent une sortie || محاصره اولنمش - Un des assiégés vint se rendre dans le camp طشره‌یه عسکر چیقاردیلر محصورین بری اردویه تسلیم اولنمق ایچون کلدی

ASSIETTE. Manière d'être assis *A.* قعدت *P.* نشست *T.* Assiette commode قعدت Bonne assiette قعدت حسنه || اوتورش Ce malade ne peut pas trouver une bonne assiette موجبة الراحة

جوروك حواله‌لر

Il signifie aussi, l'exploit par lequel on est assigné à comparaître par devant le juge *A.* حكم الاحضار *P.* دستوك *T.* احضار مراسله‌سی ‖ Il faut comparaître à toute assignation هر كونه احضار مراسله‌سنه تبعيّت برله مجلس شرعده اثبات وجود ايتمك لازمه حالدندر

Il se prend aussi pour Rendez-vous *A.* موعد الملاقاة *P.* موعود الملاقاة *T.* وعدگاه باهمرسی ‖ Vous deviez vous trouver à midi en tel lieu, vous avez manqué à l'assignation تعيين اولنمش يرده وقتده عصرده فلان محلّده موجود بولنمق اقتضا ايدر ايكن بولنمديغكدن موعد ملاقاتدن تخلف ايتمش اولدك Donner une assignation بر محلّ موعود ملاقات تعيين ايتمك

ASSIGNER. Colloquer une dette sur un certain fonds *A.* احالة ‖ Sur quoi êtes-vous assigné? حواله ايتمك - اصمارلمق *T.* سپردن *P.* مطلوبك قنغی مالدن حواله اولندی Vous êtes bien assigné مطلوبك صاغ مالدن حواله اولندی On a assigné son remboursement, ses gages, sa pension sur les recettes générales, sur les cinq grosses fermes اقچه‌سنك اداسی وعلوفه‌سی ومعاشی اموال ميريّه حاصلاتندن ياخود مقاطعات خمسه جسيمه اموالندن حواله اولندی

Il se dit aussi, pour affecter particulièrement une chose à quelqu'un *A.* تخصيص - تعيين *P.* مخصّص كردن *T.* مخصوص ‖ Reste à la place que la nature t'a assignée قلمق حسب الفطره تخصيص اولنديغك محلّده قرار ايله Solon assigna des récompenses aux vertus, l'infamie, à l'oisiveté, le déshonneur, au vice سولون نام حكيم فضايل مقابله‌سنده حسن مكافات وكسل وعطالت حقنه انواع تشنيعات وتفضيحات ورذايل ومثالبه بالخزی والتحقير مجازات تعيين ايلدی

On dit proverbialement, On a assigné ce paiement sur les brouillards de la Seine, pour dire, sur un mauvais fonds فلان اقچه‌نك اداسی لدوس پويراز مقاطعه‌سی مالندن حواله اولندی

Il signifie aussi, indiquer, faire connaître *A.* اعلام - بيان ‖ بيلدرمك - آچيغه چيقارمق - بللو ايتمك *T.* نمودن *P.* On ne peut pas toujours assigner les véritables causes des événemens وقوعاتنك علل حقيقيّه‌سی هر حالده اعلام اولنه‌مز

Et donner un exploit pour comparaître devant le juge *A.* اصدار

بو مريض بر كونه قعدت حسنده قرار بوله‌مز C'est un homme inquiet qui ne peut demeurer dans la même assiette قعدت واحده اوزره دوام ايتمكدن عاجز بر آدمدر

Il signifie aussi, la situation d'un corps solide, posé sur un autre, en sorte qu'il soit ferme *A.* تمكّن - استقرار - ثبوت *P.* برلشمه *T.* پايداری ‖ L'assiette d'une pierre بر قطعه حجرك Cela n'est point dans son assiette فلان محلّنده استقراری ثابت دكلدر - يرنده برلشمش دكلدر - شئ مستقرّ دكلدر

Figur. L'état et la disposition de l'esprit *A.* قرار الذهن - عقلك *T.* پايداری انديشه *P.* ثبات العقل - وزانت الفكر ‖ Il n'a pas l'esprit dans une bonne assiette ذهنی اوتورشقلغی Il est fort inconstant, il n'a jamais l'esprit dans une assiette ferme قرار لايقی اوزره دكلدر ذهنی ابدی قرار ثابت اوزره حالدن حاله دونر بر آدمدر - طورميوب متحوّل الاطوار بر آدمدر اوتورشمش عقلی يوقدر دائما دونمكده در -

Il se dit aussi de l'imposition des tailles *A.* طرح الخراج ‖ طاپونك صالمه‌سی *T.* انداخت كزيد زمين *P.* الارض Les collecteurs font l'assiette de la taille dans chaque paroisse تحصيلداران خراج ارضی محلّه بمحلّه طرح ايدرلر

Et du fond sur lequel est assise une rente ‖ Une rente en bonne et sûre assiette - صاغ مال اوزره مربوط اولان ايراد صحيح وسالم مال اوزرينه ربط اولنمش مال

Assiette. Sorte de vaisselle plate qu'on sert à table *A.* صفحة *P.* تبنگ pl. طباق pl. طبق - قطعات pl. قطعة - صفحات pl. كمش - سيم طبق ‖ Assiette d'argent طبق - چناق *T.* دوره - چينی طبق de faïence مذهّب طبق de vermeil doré

ASSIGNABLE. Qui peut être déterminé avec précision *A.* ممكن ‖ Il n'y a pas entre ces deux objets de différence assignable بو ايكی صورت بينده تعيينی ممكن اولمجق بر كونه فرق يوقدر تعيين اولنه بيلور *T.* تعيين پذير *P.* التعيين

ASSIGNAT. Constitution ou assignation d'une rente sur un héritage qui demeure nommément destiné pour le paiement annuel de la rente *A.* تخصيص الايراد عن مال المعيّن *T.* بر وجه اوجاقلق ايراد باغلمق

ASSIGNATION. Destination de certains fonds pour le paiement de quelque somme *A.* حوالة pl. حوالات ‖ On lui a donné des assignations sur tel et tel fonds فلان وفلان مالدن حوالات - متعسّر الحصول حوالات De méchantes assignations وبردیلر

T. اهل ابخمن - ابخمن P. حضّار المجلس - مجلس A.
جماعت - لونجده بولنانلر || Son discours ravit toute l'assis-
نطق ایلدیکی مقاله حضّار مجلسه بادیٔ دلشیفتگی tance
آوردهٔ زبان نطق وبیان ایلدیکی مقاله - وهیمان اولمشدر
حضّار مجلسك جمله‌سنی انگشت بدندان وله وحیرت
حاضر بالمجلس J'en prends à témoin toute l'assistance ایلدی
بولنانلرك مجموعنی اشهاد ایدرم

Il se dit aussi, du corps des assistans qui compose le con-
seil d'un ordre religieux A. جماعة الطريقة P. ابخمن شورای
طریقتك سوز صاحبلری T. طریقت

ASSISTANT. Qui est présent en un lieu A. حاضر pl. حضّار
حاضر بولنان T. حاضر شده P. موجود - || Il y avait tant
عبادتگاهده طایفهٔ رهباندن شو de prêtres assistants à l'autel
قدر کشی حاضر وموجود ایدی Il prit tous les assistants à
حضّارك جمله‌سنی اشهاد ایلدی témoin Un grand nombre
جمّ غفیر حضّار d'assistans

ASSISTER. Être présent à quelque chose A. احتضار - اثبات
حاضر بولنمق T. حاضر بودن P. الوجود || Assister au ser-
نمازده حاضر بولنمق vice divin Assister à un enterrement
تدفین میّتده حاضر بولنمق Il a été banni pour avoir assisté
سرقت مادّه‌سنده حاضر بولندیغی بقریبیله نفی au vol
اولندی Il fut condamné comme complice à assister à la mort
اشتراك تهمت ایله متهوم اولمغله de celui qui fut éxécuté
جزاسی ترتیب اولنان مجرمك محلّ سیاستنه فلان
کمسنه‌نك استحضاری حکم اولندی Assister à la potence
حین صلبده حاضر بولنمق

Il signifie aussi, secourir, aider A. نصر - اعانت P. یاوری
یاردم ایتمك T. دستیاری کردن - دستگیری نمودن - نمودن
فقرا وحاجتمندانه || Assister les pauvres امداد ایتمك -
نفوذ واعتباریله Assister ses amis de son crédit اعانت ایتمك
الله معینمز Dieu nous a bien assistés احبابنه اعانت ایتمك
بر کمسنه‌یه وقت Assister un homme dans son besoin اولدی
ضرورتنده ایفای لازمهٔ اعانت ایتمك L'assister dans sa
حال مرضنده اعانت ایتمك maladie Il serait mort, s'il ne
بالاهتمام اعانتنه سعی اولنمامش اولسه l'eût assisté avec soin
هلاکی مقرّر ایدی - On dit, Assister un malade, un criminel
بر مریضك وبر مجرمك حین موتنده واجبات حسن عاقبتی à la mort, pour dire, l'exhorter à mourir en bon chrétien

احضار مراسله‌سنی ویرمك T. دستوك دادن P. الحكم الاحضار

ASSIMILATION. Action par laquelle les choses sont rendues semblables P. مشاکلة - مماثلة - مناظرة - مشابهة A.
بکزتمه T. همرنگسازی

ASSIMILER. Rendre semblable A. تشبیه - انظار P. همتا کردن
مشابه قلمق - مماثل قلمق - بکزتمك T. همسان ساختن -
بو ایکی شیلری || On est parvenu à assimiler ces deux choses
بری بربنه انظاره دسترس اولمشلر در

Et établir entre deux choses une comparaison qui suppose res-
semblance A. تشبیه - تمثیل P. مانندی نمودن T. بکزتمك
بو حال هیچ بر || On ne peut assimiler ce cas à aucun autre
تمثیل قبول ایده‌جك - درلو حال ایله تمثیل قبول ایتمز
شئ دکلدر

S'ASSIMILER. Se comparer à quelqu'un, s'estimer pour égal A.
همسانی نمودن - برابری نمودن P. معادلة - توازن - تکافؤ
برابرلك دعواسنی ایتمك - برابرلشمك T. || Je ne m'as-
بویله ذات جلیل القدر ایله similе point à ce grand homme
بویله بیوك آدم ایله توازن ومعادله - دعوای تکافؤ ایتمم
قیدنده دکلم

ASSIMILÉ. A. مشاکل - متشابه - مماثل P. همسان گشته T.
بکزدلمش

ASSISE. Rang de pierres qu'on pose horizontalement pour con-
struire une muraille A. سافة pl. ساف - مدماك pl. مدامیك
قور T. اخیر - باخسه P.

ASSISTANCE. Présence d'un juge ou d'un autre officier de Justice
dans quelque affaire du Palais A. حضور P. حاضر شدن T.
بولنمه || On donne tant au Commissaire pour son droit d'assis-
حضوری عوائدی اولدرق مباشره شو مقدار اقچه اعطا tance
بنفسه حاضر اولدیغی ایچون عوائد اولدرق شو - اولنور
قدر مبلغ مباشره ویریلور

Il signifie aussi, aide, secours A. معاونت - مظاهرت
- یاردم T. یاوری - دستگیری - دستیاری P. معاضدت
اعطای اعانت ایتمك Demander || امداد Prêter assistance
طلبکار اعانت ومظاهرت - استعانت ایتمك assistance
معاونتسخواه اولمق - اولمق Il est venu à bout sans aide,
هیچ بر کمسنه‌نك اعانتی sans assistance de personne
منضمّ اولمیدرق مرامنه ظفریاب اولمشدر

Il se dit aussi, d'une compagnie assemblée en quelque lieu

تلقین ایله اعانتنه همّت ایتمك

On dit, Dieu vous assiste *T.* الله معینك اوله

Se faire assister, ou simplement Assister *A.* استصحاب فی *P.* المعیّة یانندن آلمق *T.* با هم گرفتن || Se faire assister par quelqu'un بر کمسنه‌یی معیّنه استصحاب ایتمك Il se fit assister par des archers یاننده قوّاسلر استصحاب ایلدی Il était assisté de deux commissaires یاننده ایکی نفر مباشر وکیلیله مصحوباً Il comparut assisté de son procureur وار ایدی اثبات وجود ایلدی

ASSOCIATION. Union de plusieurs personnes qui se joignent pour quelque intérêt commun *A.* مشارکت ـ شرکت *P.* همبازی *T.* اورتاقلق || Un acte d'association شروط شرکتی حاوی بر قطعه اورتاقلق سندی ـ بر قطعه شرکتنامه ـ بر قطعه سند Leur association est rompue et finie بینلرنده اولان شرکت شرکتلری فسخ اولندی ومدّتی ـ منفسخ ومنقضی اولدی رهین ختام اولدی

ASSOCIER. Prendre quelqu'un pour compagnon, pour collègue dans un emploi *A.* ترفیق فی المعیّة ـ ترفیق ـ تشریك *P.* اورتاقلغه آلمق ـ اورتاق ایتمك *T.* برخور خود کردن || Je l'ai associé à mon emploi pour me soulager بار مشغولیّتمه مدار خفّت اولمق ایچون فلانی مأموریّتمه تشریك Dioclétien associa Maximilien dans l'Empire فلان قیصر ایلدم ادارهٔ ملك وسلطنت خصوصنده فلانی معیّتنه ترفیق ایلدی

Il se dit aussi, pour avoir part *A.* اتّخاذ الحصّة *P.* حصّه پای آلمق *T.* مند گشتن || Tibère fut associé à cet honneur فلان ذات اشبو شرفه حصّه‌مند اولمشدر

Et pour recevoir dans une compagnie *A.* قبول الی الشرکة *T.* در برخوری پذیرفتن ـ بهمبازی گرفتن *P.* اورتاقلغه قبول ایتمك || Les traitans des gabelles l'ont associé avec eux طوز ملتزملری فلان کشی‌یی شرکتلرینه قبول ایتمشلر در

S'ASSOCIER. *A.* اشتراك *P.* همبازی پیوستن *T.* اورتاقلشمق || Ils se sont associés pour le commerce des Indes هندستان بینلرنده عقد شرکت ـ تجارتی ایچون اشتراك ایلدیلر ایلدیلر

Il signifie aussi, fréquenter quelqu'un, avoir commerce avec lui *A.* مصاحبت ـ مجاورت ـ اختلاط *P.* آمیزش کردن *T.* قونشمق || Il ne faut pas qu'un jeune homme s'associe avec toutes sortes de gens بر تو جوان هر جنس آدم ایله کسب اختلاط

ومصاحبت ایتمك روا دکلدر

ASSOCIÉ. *A.* مشترك *P.* همباز ساخته *T.* اورتاقلشمش || Il est aussi substantif *A.* شریك pl. شرکا ـ مشارك pl. مشارکین *P.* شریکلری || Leur associé est mort همباز ـ برخور *T.* اورتاق وفات ایلدی

ASSOMMER. Tuer avec quelque chose de pesant, comme une massue, des pierres etc. *A.* توقیذ ـ وقذ *P.* ماری کردن *T.* بقری دپه‌لیوب اولدرمك || Assommer un boeuf avec un maillet اوکوزی طوقمق ایله اوروب ـ طوقمق ضربیله توقیذ ایتمك Assommer à coups de pierres, de bâton etc. ضرب اولدرمك دپه‌لمك ـ احجار وعصا ایله توقیذ ایتمك

Il signifie aussi, tuer avec quelque arme que ce soit *A.* قتل *P.* اولدرمك *T.* کشتن || Ses ennemis lui ont dressé une embuscade, et l'ont assommé دشمنلری بر کمینگاهه دوشروب قتل واعدام ایلدیلر Plusieurs furent assommés à cette demi-lune, à cette grande sortie بو آی طابیه‌سنده وقلعه‌دن چیقان کلّیّلو عسکر ایله واقع اولان جنکده وافر نفرات قتل واعدام اولنمشدر

Il signifie aussi, battre avec excès *A.* ضرب شدیداً *P.* سخت پك دوکمك *T.* کوفتن || Ce maître assomme de coups ses domestiques بو صاحب بیت خدمتکارلرینی ضرب شدید ایله ضرب ایدر

Figur. Incommoder *A.* ایراث السّامة *P.* بیزار کردن *T.* بزدرمك ـ بیقدرمق || Cet habit-là m'assomme بو لباس بنی بزدرر Ce grand parleur assomme tout le monde بو مکثار عالمه ایراث سأمت ایدر ـ ژاژخای عالمی بیقدرر

ASSOMMÉ. *A.* موقوذ *P.* ماری *T.* دپه‌لنوب اولدرلمش

ASSOMMOIR. Bâton garni d'une languette, d'un appât et d'une pierre pour tuer des bêtes *A.* میقعة *P.* کرزه *T.* جوماق

On donne aussi ce nom à un bâton garni dans le haut d'une balle de plomb, enveloppée de ficelle *A.* مقرعة *P.* سرکوبه *T.* صوپمانتی

ASSOMPTION. Le moment que la Sainte-Vierge fut enlevée au ciel *A.* ارتحال حضرت مریم Et le jour qu'on célèbre cette fête *A.* عید الارتحال حضرت مریم

Il se dit aussi, de la seconde proposition d'un syllogisme, autrement appelée La mineure *A.* صغرا

ASSONANCE. Ressemblance imparfaite de sons dans la termi-

naison des mots *A.* قوافی ناقصة *pl.* قافیة ناقصة *P.* نیم سوند *T.* یاری قافیه

ASSORATH. V. Sonna.

ASSORTIMENT. Convenance *A.* توافق *P.* زیبایش *T.* یاقشقلق || L'assortiment de ces couleurs est agréable بو الوانك بری برلریله توافقی بغایت مطبوع ودلپسند در C'est un étrange assortiment qu'une fille de quatorze ans avec un vieillard de quatre-vingts اون درت یاشنده بر قز ایله طقسان یاشنده بر پیر سالخورده‌نك مزاوجتی غریب وعجیب بر یاقشدرمه در - توافقات غریبه قبیلندندر

Il se dit aussi, de l'assemblage complet de certaines choses *A.* منظومة *T.* طاقم || Un assortiment de diamans بر الماس طاقمی

ASSORTIR. Mettre plusieurs choses ensemble en sorte qu'elles se conviennent *A.* توفیق احد هما بالآخر *P.* با هم چسپانیدن *T.* بری برینه اویدرمق - بری برینه یاقشدرمق || Assortir diverses couleurs l'une avec l'autre الوان مختلفه‌یی احد گوناگون رنکلری بری برلریند - هما آخره توفیق ایتمك Cette étoffe est riche, il faut l'assortir d'une doublure qui le soit aussi بو قماش ذیقیمتدر احد هما آخره موافق اولمق ایچون بطانه‌سی دخی قیمتدار بر ثوب بو قماش قیمتلو اولدیغندن اوزرنده قاپلنه‌جق - اولملو در قاپلنه‌جق قماشنی دخی - قماش دخی آکا کوره اولملو در آکا کوره اویدرملو در - Il se dit figur. des personnes || Quand on prie des gens à un repas, il faut avoir soin de les assortir ضیافته دعوت اولنه‌جق ذواتنك کیفیّت وحیثیّتلری جهتیله اویدرلمسنه اهتمام اولنمق لازمهٔ حالدندر Pour faire un bon mariage, il faut bien assortir les personnes مزاوجت محموده‌نك انعقادنده توافق ذوات شروطدندر Il faut assortir les conditions, les âges سناً ورتبةً یاقشدرلمق اقتضا ایدر

Il signifie aussi, fournir de toutes sortes de choses convenables *A.* تجهیز بالحوایج - تجهیز *T.* پیراستن *P.* - دوناتمق || Assortir une boutique de toutes sortes de marchandises هر - دکّانی اجناس اموال ایله تجهیز ایتمك Allez chez un tel marchand, il a de quoi vous assortir کونه مال ایله دوناتمق فلان بازرکانه وار حوایج مقتضیه‌کی تجهیز ایده‌جك شیلری وار در

Et convenir *A.* توافق احد هما بالآخر *P.* با همدیگر

بری بریله اوبغون کلمك - یاقشمق *T.* چسپیدن || Ces deux couleurs-là n'assortissent pas bien ensemble بو ایکی رنك بو ایکی رنکلر بری بریله اوبغون - یکدیگریله توافق ایتمز بو طراز ثوبه کلمز Cette garniture assortit bien avec l'habit Il faut trouver quelque chose qui assortisse à cela اوبغون کلور یاقشه‌جق بر شیٔ - بوکا توافق ایده‌جك بر شیٔ بولملودر

S'ASSORTIR. *A.* توافق - موافقت *P.* زیبیدن - چسپیدن *T.* یراشمق - یاقشمق || Ces deux pièces ne s'assortissent pas ensemble بو ایکی پارچه‌نك بیننده موافقت یوقدر بو ایکی پارچه بری بریله یاقشمز -

Il se dit figur., de la convenance ou de l'opposition des caractères, des humeurs *A.* امتزاج *P.* آمیزش کردن *T.* - قیناشمق || Ces deux personnes s'assortissent بو ایکی کشی اویوشمق Leurs caractères ne s'assortissent point بری برلریله امتزاج ایدرلر Je n'ai pu m'assortir avec cet homme طبیعتلری بر وجهله امتزاج قبول ایتمز بو آدم ایله امتزاج ایده‌مدم - اویوشه‌مدم

ASSORTI. *A.* موافق - متوافق *P.* چسپانیده *T.* - اوبغون یاقشمش

ASSORTISSANT. Qui convient, qui assortit bien *A.* - خلیق *T.* یراشق || Donnez-moi une couleur assortissante à ce gris بکا بو سنجابی رنکه خلیق بر رنك ویر

ASSOUPIR. Causer un engourdissement des facultés de l'ame et du corps qui conduit à un sommeil profond *A.* ایراث - تختیر *T.* اوبقو بصقلغی کتورمك || Les fumées des vins, des viandes l'assoupissent ابخرهٔ خمر ولحوم تختیرینی موجّدی Les vapeurs qui montent à la tête assoupissent دماغه اولور Une drogue qui assoupit les sens سوران ایدن ابخره ایراث سبات ایدر La monotonie d'un discours assoupit ordinairement les auditeurs تختیر حواسّی موجب اولان بر دوا کلامك ایراث سبات - وحدت سیاقی سامعینه باعث ختر اولور سامت ایدر

Il signifie aussi, endormir à demi *A.* تنعیس - ایسمان *P.* پنکلندرمك - امزغندرمق *T.* پینکی آوردن - شکرخواب دادن

Et adoucir pour un temps les douleurs aiguës *A.* تفتیر - اخدار || Un remède qui assoupit les grandes douleurs اوجاع شدیده‌یی مخدّر اولان دوا *P.* اویشدرمق *T.* خیره کردن

Figur. Empêcher l'éclat, le progrès de quelque chose de fâ-

بواشلنمش .T رام

ASSOURDIR. Rendre sourd *A.* ایراث الصمم ـ اصمام *P.* بو کورلدی || Ce bruit m'assourdit صاغرلتمق .T کر ساختن صدای سمعمه ایراث صمم ایدر Le bruit du canon assourdit طوب باعث صممدر

صاغرلنمش .T کر شده *P.* Assourdi. *A.* متصمّم

ASSOUVIR. Rassasier pleinement *A.* اشباع *P.* سیر کردن .T طویورمق || Depuis qu'il est relevé de maladie, on ne saurait خسته‌لکدن ـ شفایاب اولدیدنبرو اشباعی محالدر l'assouvir قالقدیغی وقتدنبرو طویورمسی ممکن دکلدر C'est une faim اشباعی مشکل بر نوع canine qu'on assouvira difficilement جوع الکلبدر Que faut-il faire pour assouvir cette voracité? بومقوله شره ونهامتی طویورمق ایچون نه ایتمک کرکدر شبع قبول ایتمز C'est un loup affamé qu'on ne saurait assouvir بر گرک گرسنه در On ne peut l'assouvir de pain, de viande فلانی نان عزیز ولحم ایله طویورمق ممکن دکلدر

ـ تشفّی *A.* Il se dit figur., en parlant de passions violentes غنا کتورمک .T غنا آوردن *P.* ایراث الشبع والغنا || Assouvir sa vengeance ـ کینه وانتقامنی تشفی ایتمک تشفّیْ غیظ sa rage سودای کینه وانتقامنه غنا کتورمک غنا ایتمک Il a un désir de gloire qu'il ne peut assouvir کتوره‌میه‌جک بر کونه حبّ اقبالی وار در Cette avarice بو مقوله طمع وحسّت ابد الآباد شبع ne s'assouvira jamais وغنا قبول ایتمک محالدر

Assouvi. *A.* طوق .T سیر ـ دلسیر *P.* شبیع ـ شبعان غنا کتورمش .T غنا یافته *P.* متشفّی

ASSOUVISSEMENT. État de ce qui est assouvi. Il ne se dit au propre que dans cette phrase, Assouvissement de la faim *A.* دفع آچلغی ـ آچلغی طویورمه .T دفع گرسنگی *P.* الجوع ـ Figur. || L'assouvissement des désirs کیدرمه استیفای حظ des passions استیفای حظوظات نفسانیّه

ASSUJETTIR. Soumettre, ranger sous sa domination *A.* ادخال زیر دست آوردن *P.* ادخال الی التبعیّة ـ تحت الحکومة بقید حکومت ـ محکوم ومطاع کردن ـ زیر حکم آوردن ـ پیوستن .T اطاعته کتورمک || Assujettir un peuple, une province بر ملتی وبر مملکتی آوردهٔ زیر دست حکومت On n'a pas encore قید محکومیّته ادخال ایتمک ـ ایتمک assujetti ce pays-là اول مملکت هنوز تحت حکومته ادخال

cheux *A.* ـ بصدرمق .T خاموش کردن *P.* اخماد ـ تسکین تبس ایتمک || Il se trouva impliqué dans l'accusation; ses parents assoupirent bientôt l'affaire اسناد اولنان تهمته بولاشمش بولندیغندن خویشان واقرباسی مادّه‌یی تیز الدن بصدردیلر Cette affaire est capable de vous ruiner, il faut l'assoupir بو مادّه سنک خرابیت حالکه سبب اولور بهر حال تسکینه سرنمای ظهور Assoupir la sédition سعی اولنمق لازمدندر نائرهٔ La guerre fut assoupie اولان شرارهٔ عصیانی بصدرمق بصلدی ـ حرب وقتال کسب سکونت ایلدی Assoupir un différend مادّهٔ منازع فیهایی بصدرمق Assoupir une querelle تسکین ایتمک ـ آتش جدال ونزاعی اخماد ایتمک

Assoupi. *A.* مسکن *P.* اویقو بصقلغنه اوغرامش .T خاتر بصلمش .T سکونت یافته

ASSOUPISSANT. Qui assoupit *A.* مورث السبات ـ مختّر .T ابخرهٔ مختّره || Vapeur assoupissante اویقو بصقلغی کتوریجی

ASSOUPISSEMENT. Engourdissement qui conduit à un sommeil profond *A.* اویقو بصقلغی .T سبات ـ ختر || Il était dans un grand assoupissement حال ختر مدیده دوچار اولمشدر Un assoupissement léthargique سرسام بارده مصحوب سبات عظیم Il signifie aussi, sommeil léger *A.* نعاس ـ نوام ـ سنه *P.* پنکلمه ـ اویوقلمه .T شکرخواب ـ پینگی || Il lui vient d'ordinaire un assoupissement après le repas بعد الطعام کندویه یمکدنصکره دائما پنکلر ـ عادتا نعاس عارض اولور

Figur., Une grande nonchalance pour ses devoirs, pour ses intérêts *A.* رخاوت ـ کسل ـ فتور *P.* سستی .T تنبللک || Il est tombé dans un honteux assoupissement sur tous ses devoirs واجبات حالی اولان امورک مجموعنده ارتکاب فتور ورخاوت ایلدی Il ne songe point à ses intérêts, il est là-dessus dans un assoupissement étrange اغراض مخصوصه‌سنه ذرّه‌جه قدر صرف ذهن ایتمیوب اول بابده غریب وعجیب فتورده در

ASSOUPLIR. Rendre souple *A.* ایراث الملایمة ـ تلیین *P.* ثوبی یومشتمق || Assouplir une étoffe یومشتمق .T نرم کردن On dit aussi, Assouplir un cheval *A.* اذلال ـ ایداع *P.* یواشلنمق .T کردن

On dit figur., Assouplir le caractère de quelqu'un *A.* تلیین خویی یواشلتمق .T نرمخو ساختن المزاج *P.*

Assoupli. *A.* مودوع *P.* یومشق .T نرم *P.* ملایم ـ لیّن

fiance, on dit, qu'il n'y a point d'ssurance à prendre en lui نشایان وثوق واعتماد دکلدر ـ موثوق علیه دکلدر

Il signifie aussi, forte probabilité *A.* تأمین *pl.* تأمینات ـ J'ai des assurances presque certaines que توثیق *pl.* توثیقات ‖ Il nous a donné des assurances très-probables اول بابده درجهٔ تحققه مقارن توثیقات وار در احتمال غالبی متضمن Ce ne sont pas de vaines assurances تأمینات اکیده عرض ایلدی تأمینات ما لا یعنی قبیلندن دکلدر

Et état où l'on est hors de péril *A.* حال الامنیة *P.* از خطر ‖ Je l'ai mis en lieu d'assurance آز ادگی *T.* امینلک مأمنده محلّ امانده ـ وضع ایلدم C'est ce qui fait l'assurance du pays ـ مملکتک امنیت حالنه وسیله اولهجق شئ بو در تأمین حال مملکتی موجب اولهجق مادّه بو در

Et promesse, nantissement qu'on donne pour servir de sûreté à un homme avec qui l'on traite *A.* التأمین ـ ما به سبب الامنیة *pl.* اسباب الامنیة ‖ Je vous donnerai vos assurances موجب امنیتک ـ سکا اسباب امنیتی اعطا ایدهجکم Une bonne assurance امنیت اولهجق اسبابی اعطا ایدهجکم Il donna des assurances positives de son amitié قویّه موجب اولهجق شئ حبّ وموالاتنی مویّد تأمینات قویّه Agréer les assurances de la considération très-distinguée et de l'attachement inviolable اعطا ایلدی فرط حرمت واعتبار باهر الامتیاز وشائبهٔ تخلّف وتغیّردن عاری علاقهٔ فوآد بی انبازه داثر عرض اولنان تأمینات قویّه سزاوار حسن قبول اولنمق

En termes de Commerce, c'est un acte par lequel, moyennant une certaine somme, on s'engage à répondre des pertes qu'on pourrait faire sur mer *A.* ضمان الخسار البحر *P.* پایندانئ زیان *T.* دکز ضررلرینه کفیللک دریا

On appelle Chambre des assurances, une compagnie de gens qui font de semblables actes *A.* مقرّ الضامنین الخسارات البحر

Il signifie aussi, hardiesse *A.* ثبات القلب ـ رباطت القلب *T.* یورک *P.* استوارئ دل رسوخ البال ـ متانت القلب ـ Il ne craint rien, il parle avec assurance هیچ بر قویلکی شیدن خوف وپرواسی اولمیوب رباطت قلب ایله سوق Voyez avec quelle assurance il répond aux juges کلام ایدر حکّامه نقدر ثبات قلب ایله جواب ویردیکنه باق C'est un acteur nouveau qui n'a pas encore d'assurance sur le théâtre

Figur. Assujettir ses passions اولنمش دکلدر ـ امراض نفسانیّه یی امراض نفسانیّه یه قهر وغلبه ایتمک ـ مغلوب ومحکوم قلمق

Il signifie aussi, astreindre à quelque chose *A.* اکراه ـ قسر *P.* ناچار کردن *T.* تابع قلمق ـ زورلمق ‖ Les règles de l'art assujettissent l'ouvrier اضطرار ـ قواعد فنّ عملهیی مضطرّ Il veut vous assujettir à cela بو خصوصده سنی وناچار ایدر S'assujettir aux heures d'autrui سنی تابع قلمق استر ـ قسر واکراه قیدنده در آخرک تعیینن ایلدیکی وقتلره تابع aux fantaisies, aux caprices d'un autre آخرک اوهام اولمق J'ai trouvé dans ce bâtiment un pavillon de fait, qui m'assujettit à en faire un pareil وخیالاتنه تبعیّت ایتمک بو بناده موجود بولنان چارطاق دیگر بر مثل ومانندینی احداث ایلمکه بنی مضطرّ ایدر

Et en Mécanique, Arrêter une chose en telle sorte qu'elle soit stable et sans mouvement *A.* تقریر ـ تمکین *P.* پایدار کردن *T.* یرلشدرمک

Assujetti. *A.* محکوم ـ داخل تحت الحکومة *P.* زیر دست *T.* بقید حکومت پیوسته ـ حکومت آورده اطاعته کتورلمش *A.* مضطرّ *P.* ناچار *T.* زورلنمش

Assujettissant. Qui assujettit *A.* موجب ـ موجب المحکومیّة *P.* ناچار ساز *T.* زورلییجی ‖ C'est un métier assujetissant المجبوریّة خیلی مرتبه مجبوریّتی موجب بر صنعتدر

Assujettissement. Contrainte, obligation de faire certaine chose *A.* اضطرار ـ مجبوریّت *P.* ناچاری *T.* زور ‖ C'est un grand assujettissement بو کیفیّت بر مجبوریّت عظیمه Il ne peut souffrir cet assujettissement بو مقوله اضطرار در ومجبوریّته طاقت کتورهمز

Assurance. Certitude *A.* تحقّق ـ وثاقت ـ وثوق *P.* درستئ *T.* صاغ بیلش دانش ‖ On ne peut plus douter de cette nouvelle, on en a une entière assurance بو خبرده وثاقت کاملهٔ علم ووقوف حاصل اولمش اولمغله محلّ شک بو خبر کسب درجهٔ تحقّق ایتمش ـ واشتباه قالمدی Vous n'avez qu'à partir avec assurance que je vous suivrai de près اولدیغندن آزادهٔ شک وگماندر سنک عقبکه بن دخی لحوق ایدهجکمی محقّقاً بیلدرک Prenez cette etoffe avec assurance, elle est fort bonne همان یوله روانه اول بو قماش بغایت اعلا در همان وثاقت درون ایله آله بیلورسک

En parlant d'nn homme en qui on ne peut prendre de con-

- مطلوبی ورهنی رابطهٔ قویّه‌یه بند ایتمك une hypothèque
روابط قویّه ایله تحکیم وتوثیق ایتمك

Assurer un vaisseau marchand. C'est garantir, moyennant une certaine somme, le prix des marchandises dont il est chargé
بر قطعه بازرگان سفینه‌سنك دریا خسارتلرینی تضمین T. شرطیله تأمینه مبادرت ایتمك || Assurer un navire à tant pour cent بر قطعه سفینه‌یی یوزده شو قدر بدل اداسی شرطیله ضمان خسارت تحتنه قویمق

S'assurer. Avoir confiance A. اطمان - اعتماد P. باور کردن - باوریدن T. اینانمق || Je m'assure qu'il fera ce que je lui demande اجرا - مسئولمی اجرا ایده‌جکنه اعتماد ایدرم - Et établir sa confiance A. استناد ایده جکنی محقق عد ایدرم P. تکیه کردن - طیانمق T. کونمك || Malheur à celui qui ne s'assure qu'à ses richesses حیفا شول آدمه که مالندن غیری عنایت بیغایت Il faut s'assurer à Dieu مدار استنادی یوقدر کونملو در - جناب باری‌یه استناد اولنملو در

On dit, S'assurer de quelqu'un, pour dire, s'assurer de la protection de quelqu'un A. کسب الامنیّة - تحصیل الامنیّة || C'est de cet homme que votre affaire dépend, si vous voulez qu'elle réussisse, assurez-vous de lui مصلحتك فلانك همتنه منوط اولمغله حصولی مطلوبك ایسه آندن تحصیل امنیّته سعی ایله - Et pour dire, l'arrêter A. توقیف - حبس محبوس ایتمك - آلیقویمق T. درزندان کردن A.

S'assurer de quelque chose. C'est prendre ses précautions pour en être le maître A. ضبط P. بدست آوردن P. اله
فلان جنرال Ce général s'est assuré de tel poste || قویمق فلان موقعی ضبط ایلدی

Assurer la main, signifie, rendre la main ferme et sûre A. متانت T. استواری پیدا کردانیدن P. ایقاع الرسوخ والمتانة || Il faut qu'un chirurgien s'exerce souvent pour s'assurer la main برجرّاح النه رسوخ ومتانت ویرمك ایچون Faire écrire souvent à un écolier, pour lui assurer la main عمل وتعلیمدن خالی اولماملو در بر شاکرده النه متانت ویرمك ایچون صیق صیق یازو یازدرمق

Assurer une muraille. C'est l'étayer A. احکام - تسنید - اعماد پاینده - دستکلمك T. استوار ساختن - پشتوانه زدن P.
Assurer un vase. C'est le poser de manière qu'il ne puisse tomber A. تمکین - قویّاً

هنوز ظهور ایتمش بر بازندهٔ نو آموز اولمغله مصطبهٔ لعبت پردازی اوزرنده چندان متانت قلبی یوقدر

ASSURÉMENT. Certainement, sûrement A. البتّ - محقّقاً بهمه حال P. من غیر اشتباهٍ - بلا شكّ - علی ایّ حالٍ - شبهه‌سز - البتّه T. بی شبهه - بیگمان || Assurément cela est vrai بلی شبهه‌شز Oui, assurément بو مادّه البتّ صحیحدر

ASSURER. Affirmer une chose A. تأیید - تصدیق الحال کرچکلندرمك T. تصدیق کردن P. الحال || Cela est-il ainsi? Oui, je vous en assure بو بویله میدر بلی حقیقتنی Il assure un mensonge aussi hardiment qu'une vérité تأیید وتصدیق ایدرم کذبی کلام حقّ کبی جسورانه تصدیق ایدر Il leur a assuré, qu'une telle chose était vraie فلان مادّه صدق Il nous l'assura tant de fois que nous le crûmes وحقیقته مقرون ایدوکنی آنلره تأیید ایلدی حقیقتنی بالدفعات تأیید ایلدیکندن اعتماد ایلدك

Il signifie aussi, rendre témoignage de quelque chose A. امنیّت دادن - تأکید نمودن P. تأمین - تأکیداً بیان اینماندرمق - بیلدرمك T. || Vous pouvez l'assurer, que je prendrai ses intérêts امورینی در عهده ایده‌جکمی طرفنه امورینی التزام - تأکیداً افهام وبیان ایده بیلورسك Assurez-vous de mes respects, de ma reconnaissance ایده‌جکمی تفهیم ایله تأمین ایده بیلورسك حقنه ایفای رسوم توقیر واحترام وعرض تشکّر ما لا کلام ایلدیکمی ایلدیکمی اینماندر - تأکید ایله

On dit, Assurez-vous que je vous servirai خدمتکده خدمتکده بولنه‌جغمه اعتماد ایله - بولنه‌جغمدن امین اول Vous avez promis de nous venir voir, je m'assure que vous n'y manquerez pas امین البال اول بزی زیارت ایده‌جکی وعد ایتمشسك اولّ بابده‌تجویز قصور ایتمیه‌جکدن امینم تجویز قصور ایتمیه‌جکه اعتماد تامّ وار در -

S'assurer d'un fait. C'est s'en procurer la certitude A. تحصیل کرچکلکنی بیلمك T. تحقیق کردن A. تحقیق - الیقین || Assurez-vous de cette nouvelle avant de la répandre بو خبری قبل الاشاعه تحصیل - نشر ایتمزدن مقدّم تحقیق ایله یقین ایله

Assurer. Faire qu'une chose ne périclite pas A. تحکیم - صاغلندرمق T. شکرف کردن - استوار کردن P. توثیق || Assurer une dette, رابطهٔ قویّه‌یه بند ایتمك - قویلشدرمك

ASTHME. Infirmité qui consiste dans une grande difficulté de respiration *A.* داء البهرة - عسر النفس - داء الضيق النفس *P.* صولوق طارلغی *T.* درد گرفته دم - دما - سنخج - تنگئ نفس اکید وشدید عسر Il a un asthme fâcheux ‖ صولغان علتی - ضيق نفسی ظهورنده Quand son asthme le prend نفسدمبتلادر Il est dans l'accès de son asthme ضيق نفسك نوبتی اوزرنده

ASTRAGALE. Le plus grand os du tarse *A.* كعب *pl.* كعوب آشق *T.* بجل - شتالنك - گوزك *P.*

C'est aussi une plante légumineuse qu'on nomme autrement Fausse Réglisse *A.* سوس كاذب *P.* سپتان كاذب *T.* يلانجی ميان اوتی

ASTRAL. Qui appartient aux astres *A.* كوكبیّ - نجوميّ *P.* يلدزه متعلق *T.* اخترى

ASTRE. Il se dit de tous les corps célestes *A.* نجم *pl.* نجوم يلدز *T.* اختر - ستاره - كواكب *pl.* كوكب - ‖ Le mouvement des astres سيروحركت نجوم Le cours des astres كواكبك L'aspect des astres طلعت كواكب Observer les astres دورى كواكبه ترصّد وتطلّع ايتمك Calculer le mouvement des astres كواكبك سير وحركتنى حساب ايتمك - On dit, L'astre du jour, pour dire, le soleil نيّر اعظم - نيّر عالم افروز نهار Et l'astre de la nuit, pour dire, la lune نيّر كثير الضياى ليل

On dit en Astrologie, L'influence des astres كواكبك تأثيرى Les astres influent sur les corps sublunaires ما بين الارض والقمر بولنان اجسامه كواكبك تأثيرى وعملى وار در طالع فرخنده *P.* طالع ميمون - كوكب سعد Astre bénin *A.* طالع شوم - كوكب نحس Astre malin *A.* موتلويلدز *T.* اختر بد L'astre qui préside à la naissance اوغورسز يلدز *T.* طالع مساعد Astre favorable حين ولادتده مستولى بولنان Être né sous un astre favorable طالع مساعد وميمونده كوكب Il prétendait connaître l'avenir par l'inspection des astres تولّد ايتمك كواكبه نظارت ايله مستقبلات اموری استخراج مغيّباتی استخراج قيدنده ايدى - ادّعاسنده ايدى

ASTREINDRE. Assujettir à des choses très-dures, très-gênantes زورلمق *T.* ناچاركردن *P.* اجبار - اضطرار - اقتسار - قسر *A.* مجبور ايتمق - زوراكى تابع قامق - زور ايله ايتدرمك - ‖ Astreindre quelqu'un à des conditions injustes et déraisonnables Il voulait m'astreindre à telle chose نا حقّ ونا معقول شروطه مضطرّ ومجبور ايتمك بنى فلان شيئه قسر واجبار

يرلشدرمك *T.* بر قرار كردن - پايدار كردن *P.* تقرير محكم قويمق -

Assurer sa contenance, son visage. C'est prendre une contenance, un visage ferme بر كمسنه چهره‌سنه ووضع وهيئتنه كسب سكونت وطمانينت ايتدرمك

Assurer, signifie aussi, faire qu'on n'ait point de peur *A.* ايقاع الجسارة - تأليف الى الثبات - بى پروا كردن *P.* ‖ Il tire des coups de pistolet aux oreilles du cheval, pour l'assurer يوركلندرمك *T.* استوارئ دل بخشيدن اسبى ثبات قلبه تأليف ايتدرمك ملاحظه‌سنه مبنى قولاغنه پشتو صقمقدن Les fréquents coups de canon assurent les soldats خالى دكلدر ضربات متتابعهٔ طوب نفرات عسكرك قلوبنه ايقاع قلوب نفرات عسكريّه‌يه ثبات - رسوخ ومتانتى مستلزمدر نفرات عسكريّه‌يى يوركلندرر - وجسارت ويرمكه سبب اولور

Assuré. *A.* موبّد - مقرون الى التصديق - مصدّق *P.* متحقّق - محقّق *A.* كرچكلنمش *T.* تصديق يافته - شكرف مستحكم - محكم *A.* كرچكدن بيلنمش *T.* تحقيق يافيه *P.* استوار - Il signifie aussi, hardi *A.* ربيط الفؤاد - ربيط الجيش - جسور *P.* - بى پروا ‖ Contenance assurée وضع وهيئت جسورانه *T.* يوركلو پر دل Regard assuré نگاه بى Mine assurée وجد وسيماى رباطتنما نظر جسارتنما - پروا

ASSUREUR. Celui qui assure les marchandises *A.* ضامن الخسارات البحر *P.* پايندان زيانهاى دريا *T.* دكز ضررلرى كفيلى

ASTÉRISME. Terme d'Astronomie, Constellation, assemblage de plusieurs étoiles *A.* صورت كوكبيّة *pl.* صور كوكبيّة ‖ Les astérismes sont marqués sur le globe céleste صور كوكبيّه كرهٔ فلكك اوزرنده مرتسمدر

ASTÉRISQUE. Petite marque qui se met dans l'impression d'un livre pour marquer un renvoi *A.* علامة الارسال *pl.* علايم الارسال ‖ Cet astérisque renvoie à une grande note مفصّل بر شرحه مراجعت ايچون وضع اولنمش علامت ارسالدر

ASTHMATIQUE. Qui a un asthme *A.* مبتلاء بضيق النفس *P.* مبهور دما - تنگ نفس - رنجور درد سنخج - گرفته دم *T.* دار صولق طارلغنه اوغرامش - صولغان علتنه اوغرامش ‖ Il y a quinze ans qu'il est asthmatique اون بش سنه‌دنبرو ضيق نفس علتنه مبتلا در

بوکا مجبور Je ne veux pas m'y astreindre قیدنده ایدی اولمق استمم

ASTREINT. *A.* مضطرّ - مجبور *P.* ناچار *T.* زورلنمش

ASTRINGEANT. Qui resserre *A.* قابض - ممسک *P.* سگول *T.* طوتیجی || Remède astringeant دوای قابض Herbe, poudre astringeante قبضی موجب نبات وسفوف Arrêter le sang avec les astringeants سیلان دمی قابضات ایله قطع ایتمک

ASTROLABE. Instrument astronomique *A.* اسطرلاب *P.* صلاب

ASTROLOGIE, ou Astrologie judiciaire. Art chimérique de lire l'avenir dans les astres *A.* علم الغیب - علم الزیج - علم النجوم *P.* فنّ اختر شناسی - فنّ اختر گویی *T.* منجملک || L'astrologie est une science vaine علم غیب باطل وبیهوده La plupart des astronomes se moquent de l'astrologie اهل هیئتک اکثریسی علم نجومی محلّ استهزا عدّ ایدرلر

ASTROLOGIQUE. Qui tient de l'astrologie *A.* نجومیّ *P.* اختر استخراج || Prédiction astrologique منجملکه متعلّق *T.* گویانه نجومی

Figure astrologique. La description du thème céleste, ou de la position dans laquelle est le ciel dans un temps donné *A.* شکل الزیج *P.* زیچه *T.* زایچه

ASTROLOGUE. Celui qui fait profession de l'astrologie judiciaire *A.* منجّم pl. منجّمین - اهل العلم الغیب pl. ارباب *P.* اختر شناس - اختر گوی *T.* منجّم العلم الغیب

ASTRONOMIE. La science du cours et de la position des astres *A.* علم الفلکیّات - علم الهیئة - علم الرصد *P.* فنّ هیئتده وقوف || Il est savant en astronomie اردجان ومهارتی واز در Les principes de l'astronomie sont certains اصول علم هیئت صحیح وغیر مشکوکدر

ASTRONOMIQUE. Qui a rapport à l'Astronomie *A.* فلکیّ || Tables astronomiques الواح فلکیه Observations astronomiques مطالعات فلکیه

ASTRONOMIQUEMENT. D'une manière astronomique *A.* حسب القواعد الهیئة

ASTUCE. Mauvaise finesse *A.* مکر - کید - مکیدت *P.* ستاوه - دغا - دغلبازی - زارخوشی - دوباره جیلک *T.* - نمش - اوبناقلق || Un homme plein d'astuce مکر ومکیدتدن عبارت Il a fait cela par astuce بو شیئی مکره مبنی ایلدی Employer de petites astuces مکاید جزئیه اعمال ایتمک

ASTUCIEUX. Qui a de l'astuce *A.* مکّار pl. مکّاریـن - اهل - زارخوش - نمش پرداز - ستاوه‌کار *P.* ارباب المکیدة pl. المکیدة - اوبناق - دوباره‌جی *T.* دغلباز -

ATARAXIE. Quiétude, tranquillité de l'ame *A.* سلوت القلب *P.* آرامش دل طمانینت البال - *T.* کوکل راحتلغی || Les Stoïciens tendaient à l'ataraxie حکمای رواقیون طمانینت Arrêter le sang avec les astringeants حکمای رواقیونک غرض ومقصودلری - باله ذاهب ایدیلر تحصیل سلوت قلبدن عبارت ایدی

ATELIER. Lieu où certains ouvriers travaillent *A.* مصنع pl. مصانع *P.* دستگاه *T.* تزکاه || Un sculpteur qui a son atelier dans la ville دستگاهی شهر ایچنده اولان طاش اویمه‌جی Des garçons qui travaillent à un atelier دستگاهده استادی Quitter l'atelier دستگاهی ترک ایتمک ایشلیان اوشاقلر

Il se prend aussi, pour tous les ouvriers qui travaillent sous un maître *A.* طایفة العمله || C'est un homme qui conduit bien un atelier عمله طایفه‌سنی حسن اداره ایله قوللنور بر Tout l'atelier quitta en même temps عمله‌نک جمله‌سی آدمدر دفعةً مفارقت ایلدیلر

ATÉMADOULET. Titre du premier ministre de Perse *A.* اعتماد الدولة

ATERMOIEMENT. Accommodement d'un débiteur avec ses créanciers, pour les payer à certains termes *A.* ربط بالتقسیط *P.* تقسیطه باغلمه *T.* وابستگی بتقسیط || L'atermoiement qu'il a fait avec un tel, a remis ses affaires فلان کشی ایله وبردیکی تقسیط نظامی امورینک حسن حاله تحویل اولنمسنه وسیله اولمشدر Moyennant cet atermoiement, il a satisfait ses créanciers تقسیطه ربط صورتیله آلهجقلوسنی اسکات ایلدی Contrat d'atermoiement مشعر بالتراضی تقسیطه رابطه وبرلدیکنی بر قطعه مقاوله سندی

ATERMOYER. Prolonger les termes d'un paiement *A.* تمدید وعده‌را دراز کردن *P.* تطویل الوعدة - مدّ الوعدة - الوعدة پولیچه *T.* وعده‌یی اوزاتمق || Atermoyer une lettre de change تمسکنک وعده‌سنی مدّ ایتمک Atermoyer une promesse ویریلان وعدک انجازی وقتنی تطویل ایتمک

S'ATERMOYER. S'accommoder avec ses créanciers pour les payer à certains termes *A.* ربط الی التقسیط *P.* بتقسیط پیوستن *T.* تقسیطه باغلمق || Il s'est atermoyé avec ses créanciers à six termes d'année en année سنه بسنه آلتی دفعده ادای دین

ـ ایتمک اوزره آلهجقلو سیله عقد شرط تقسیط ایلدی دیننی سنةً بعد سنة، التی تقسیطده ادا ایتمک اوزره دیونی Il s'est atermoyé pour ses dettes آلهجقلوسیله قوللشدی دیوننی مقسّطاً ادا ایتمک ـ اداسنی تقسیطه ربط ایلدی اوزره رابطه ویردی

ATERMOYÉ. *A.* مربوط علی التقاسیط *P.* بتقسیط پیوسته *T.* تقسیطه باغلو

ATHÉE. Celui qui ne reconnaît point de Dieu *A.* دهریّ pl. ـ اللهی بیلمان *T.* خدا نا شناس *P.* منکر الله ـ دهریّون منکر اللهدر ـ دهربدر ‖ C'est un athée اللهی انکار ایدن

ATHÉÏSME. Impiété qui consiste à ne reconnaitre point de Dieu *A.* دهریّت ـ انکار الالوهیّة *P.* خدا نا شناسی *T.* دهریلک اللهی بیلمامزلک ـ ‖ Le libertinage mène à l'athéïsme هوای نفسه تبعیّت منتج انکار الوهیّت اولور Cette opinion approche de l'athéïsme بو اعتقاد مذهب دهریّونه قریبدر

ATHÉRINE. Espèce de petit poisson *T.* آتربنه بالغی

ATHÉROME. Tumeur remplie d'un pus qui ressemble à de la bouillie *A.* دبیلة کلیسیّة

ATHLÈTE. Celui qui combattait dans les jeux solennels de la Grèce *A.* مصارع pl. مصارعین *P.* پهلوان ـ کشتگیر *T.* کورشیجی ـ Un athlète robuste مصارع قویّ البنیه ‖ کورش طوتیجی ـ Il se dit figur., des hommes forts et robustes *A.* مبارز قویّ البدن *P.* تهمتن *T.* یکت ـ On appelle les martyrs, Les athlètes de la Foi, les athlètes de Jésus-Christ مجاهدین دین ـ مجاهدین دین عیسی

ATHLÉTIQUE. C'est une branche de la Gymnastique *A.* فنّ المصارعة *P.* فنّ کشتگیری *T.* کورشیجیلک Il signifie aussi, qui appartient à l'athlète *A.* ـ صرّاعیّ *P.* مختصّ للمصارع *T.* پهلوانی یه مخصوص ‖ کورشیجی یه Force athlétique قوّت صرّاعیّه Cet homme a des formes athlétiques بو آدمک هیئت پهلوانیسی وار در

ATLAS. Recueil de cartes Géographiques *A.* اطلس

C'est aussi le nom qu'on donne à la première vertèbre du cou *A.* فهقة

ATMOSPHÈRE. La masse d'air qui environne la terre *A.* جوّ الهوا ‖ L'atmosphère est tantôt plus, tantôt moins chargée de vapeurs جوّ هواده ابخره نمک کثرتی وگاه قلّتی وار در

ATOME. Corps qu'on regarde comme indivisible à cause de sa petitesse *A.* جزء لا یتجزّی ‖ Démocrite et Épicure ont prétendu, que le monde était composé d'atomes, que les corps se formaient par la rencontre fortuite des atomes عالم اجزاء لا یتجزّیدن مرکّب ایدوکنی واجرام اول اجزانک اتّفاقاً مقارنتی حسبیله حاصل اولدیغنی حکمای یوناندن بعضیسی ادّعا ایتمشلر در

Il se dit aussi, de cette petite poussière que l'on voit voler en l'air au rayon du soleil *A.* ذرّة pl. ذرّات *P.* هباء خورشید *T.* هباء ـ لعاب الشمس ـ محاط الشیطان ـ شیطان عربه‌سی

ATONIE. Faiblesse de fibres *A.* وهن *P.* بیتابی ـ درماندگی *T.* مجالسزلق ـ بیتابلق ـ درمانسزلق

ATOUR. Parure *A.* تجمّل pl. تجمّلات *P.* زیب وزیور *T.* بزک ‖ Quand elle est dans ces beaux atours فلان بلادر ـ خاتون حال کمال تجمّلده اولدیغی حالده

DAME D'ATOUR. Une dame dont la charge est de coiffer et d'habiller la Reine *A.* مشّاطه ـ ماشطه *T.* قوتوجی اوسته

ATOURNER. Orner, parer *A.* تجمیل ـ تزیین *P.* آراستن *T.* دونانمق ـ بزه‌مک ‖ Atourner l'épousée عروسی تزیین ایتمک

ATOURNÉ. *A.* مزیّن *P.* آراسته *T.* دونانمش ـ بزنمش

ATRABILAIRE. Celui qu'une bile noire rend triste et chagrin *A.* سوداوی *P.* سوداناک *T.* سودالو ‖ Visage atrabilaire جهرهٔ سوداوی Humeur atrabilaire مزاج سوداوی

ATRABILE. Bile noire, mélancolie *A.* علّت السودا *P.* درد *T.* سودا خسته‌لکی سودا

ATRE. L'endroit de la cheminée où l'on fait le feu *A.* طابون *T.* اوجاغک آتشگاه کانون ـ کلخن کانون *P.* مسعر الکانون ـ آتشگاه ‖ Les carreaux d'un atre آتش طوتشدره‌جق یری آتشگاه Ôter les cendres d'un atre کانونک دوشمه توغله‌لری اوجاغک آتش ـ کانون ایچندن رفع رماد ایتمک طوتشدره‌جق یرندن کوللری چیقاروب پاک ایتمک

On dit d'une maison où l'on ne fait qu'un très-petit ordinaire, qu'il n'y a rien de si froid que l'atre اوجاغی یانمز بر خانه در

ATROCE. Énorme, excessif *A.* اضخم ـ جسیم ـ اشدّ *P.* آغر ـ پک بیوک *T.* تند وسخت ـ بزرک ‖ Crime atroce جرم جسیم واضخم ـ جنایت جسیمه On lui fit souffrir des tourmens, des supplices atroces فلان کمسنه‌یه اشدّ شدیده

عذاب واذیت چکدردیلر

Ame atroce, se dit d'une ame féroce *A.* قلب شدید السخیمة *P.* پکشمش وقرارمش بورک *T.* دل شوم وسیاه

ATROCITÉ. Énormité *A.* شدّت - ضخامت - جسامت *P.* آغرلق - پک بیوکلک *T.* || L'atrocité d'un crime اشکنجه L'atrocité des tourmens جسامت جنایت - Il se dit aussi d'un caractère noir واذیتک کمال شدّتی *A.* سخیمت القلب *P.* سیهدلی *T.* بورک قره‌لغی

ATROPHIE. Consomption, amaigrissement causé par le défaut des sucs nourriciers *A.* بطلان البدل ما یتحلّل

ATTACHE. Lien, courroie *A.* رباط pl. قیاد - ربط pl. اقیده *P.* پیوند *T.* باغ || Mettre un chien à l'attache کلبی قیاده کلبی باغلمق - کلبه باغ اورمق - ربط ایتمک

En parlant de certains endroits où l'on met les chevaux à l'attache, on dit, Prendre tant pour l'attache de chaque cheval بهر رأس دابّه ایچون اجرت مربط اولهرق شو مقدار Prendre des chevaux à l'attache مربطه بارکیرلر اخذ ایتمک قبول ایتمک

On appelle Lettres d'attache, des commissions expédiées à la Chambre des Comptes pour l'exécution de quelque arrêt صادر اولان حکم موجبنجه انفاذه دائر ویریلان امرنامه

Il se dit aussi, de l'ordonnance d'un gouverneur de province, pour faire mettre à exécution les ordres du Roi صادر اولان فرمان موجبنجه ویریلان والیٔ مملکت بیورلدیسی

ATTACHE, au figuré. Tout ce qui occupe l'esprit ou qui engage le coeur *A.* علاقة pl. علایق *P.* دلدادگی - دلبستگی *T.* کوکل باغلمه || Il aura bien de la peine à rompre cette attache بو علاقه‌نک قطعنده خیلی زحمت چکه‌جکدر Une attache criminelle علاقهٔ شنیعه

On dit, qu'une personne a rompu son attache, pour dire, qu' elle a cessé d'être attaché l'une à l'autre قطع علاقه ایلدی Ces deux amis ont rompu leur attache بو ایکی دوست میانه‌لرنده بینلرنده باز بسته اولان - قطع سررشتهٔ علاقه ایتمشلر در رابطهٔ علاقه والفتی شکست ایتمشلر در

On dit, Avoir de l'attache au jeu, à l'étude, pour dire, y être extrêmement attaché قماره ومطالعهٔ کتبه علاقه ایتمک مبتلا اولمق -

ATTACHEMENT. Sentiment qui fait qu'on s'attache fortement à quelque chose *A.* علاقة الفؤاد *P.* رابطة القلب - پیوستگی *T.* کوکل ویرمه || Avoir de l'attachement à un parti بر کمسنه‌نک فلان طرفه علاقهٔ درونی Avoir de l'attachement à une femme بر خاتونک اولمق Il a trop d'attachement à ses intérêts فلان خاتونه کوکل ویرمک - دلبستهٔ محبّتی اولمق اغراض مخصوصه‌سنه ارتباط قلبی Avoir de l'attachement à l'étude مطالعه‌یه درجهٔ غایتده در - هوسناک اولمق - علاقهٔ درون ایله هوسکار اولمق دوشکون اولمق

ATTACHER. Joindre une chose à une autre *A.* ربط - وصل - بتشدرمک - اولاشدرمق *T.* بهم پیوستن - پیوستن *P.* شدّ حبل || Attacher avec un cordon, avec un clou یاپشدرمق ایپ واکسر ایله یاپشدرمق - ومسمار ایله ربط ووصل ایتمک Attacher des boutons sur un habit لباسه تکمه‌لر ربط ایتمک Attacher contre la muraille دیواره - دیواره ربط ایتمک Attachez ces pièces ensemble بو یاپشدرمق - اولاشدرمق On attache les galériens à la chaîne پارچه‌لری بری برینه ربط ووصل ایله فرقته‌جیلری زنجیره ربط ایدرلر

ATTACHER avec la colle *A.* الزاق بالغرا - الصاق - الزاق *T.* شریشم زدن *P.* طوتقال ایله - طوتقال ایله بتشدرمک یاپشمق

S'ATTACHER. *A.* التصاق - التزاق *P.* چسپیدن *T.* یاپشمق || La poix s'attache si fort à l'étoffe, qu'elle emporte la pièce زفتک ثوب اوزرینه التزاقی شول مرتبه‌ده اولور که بسبتون بوزلمسنه سبب اولور

Il se dit aussi des hommes et des animaux *A.* انتشاب *P.* بری بریله یاپشمق - چاتشمق *T.* با هم گرفته شدن || Ces deux ennemis s'attachèrent si fortement l'un à l'autre, qu'on ne pouvait les séparer بو ایکی خصم بری برلریله شول بری - درجه‌ده چاتشدیلر که تفریقلری ممکن دکل ایدی برلریله اول قدر عنف وشدّت اوزره پنچه زن تعاند ومعادات اولمشلر که تفریقلری درجهٔ استحاله‌یه وارمشیدی بری برلریله اول درجه‌ده دست وگریبان اولمشلر که - Ce chien s'attache fort au taureau ما بینلری تفریق اولنمق مشکل ایدی - بو کلب بوغه‌یه انتشابدن خالی دکلدر بوغه‌یه چاتشمقدن خالی دکلدر

Figur. Lier par quelque chose qui engage à quelque devoir *A.* ربط *P.* بند کردن *T.* ایلشدرمک || Ce prince l'a attaché

یالکز فلان سمتدن دوکله ـ ایصال تعرّضه قابل بر قلعه در بیله‌جك قلعه در

ATTAQUANT. Assaillant *A.* مهاجم pl. صایل ـ مهاجمین pl. دوکشن *T.* سورن انداز *P.* صایلین pl. || Les attaquants furent repoussés هجوم وصولته ـ عسکر مهاجمین ردّ ودفع اولندی تصدّی ایدن عسکر اعدا روی رعونتنه حوالهٔ طپانچهٔ ردّ ودفع ایله اعاده قلندی

ATTAQUE. Action par laquelle on attaque l'ennemi *A.* مقارعة pl. طراد ـ حملات pl. ضربة ـ ضربات pl. مقارعات pl. || Attaque *T.* اورش *P.* سورن pl. مطاردات مطاردة ـ vigoureuse حملهٔ Rude attaque ضربهٔ باطشه ـ مقارعهٔ قویّه ناگهانی ونا ملحوظ ـ حملهٔ غیر مأموله Attaque imprévue شدیده خیال وخاطره کله‌میه‌جك بر حملهٔ ناگظهور ـ بر حمله Dès la première attaque, les ennemis lâchèrent pied همان حملهٔ اولیده عسکر اعدانك پای ثبات وقرارنده آثار فتور دشمنك اقدام ثبات واقدامنده ـ ورخاوت رونما اولمشدر عارضهٔ وهن وفتور پیدا اولدی

Il se dit aussi, d'un assaut donné à une place *A.* هجمة pl یوروبش *T.* سردمه *P.* صولات pl. صولة ـ هجوم ـ هجمات یوروبشه ـ هجومه سرعت وشتاب ایتمك || Aller à l'attaque علی العموم صولت وهجوم Donner une attaque générale وارمق قلعه‌نك اوزرینه عموماً هجومه مبادرت ایتمك ـ ایتمك اوچ دفعه On fit trois attaques, deux véritables et une fausse حمله وهجوم اولنوب ایکی دفعه‌سی حملهٔ صحیحه وبریسی ایکیسی جدّاً وحقیقةً وبریسی ـ حملهٔ کاذبه ایدی کذباً ومواضعةً ایدی

Il se dit aussi, des travaux qu'on fait pour s'approcher d'une place *T.* یاقلشمه مترسلری || Les assiégeans avaient fait trois attaques قلعه‌نك محاصره‌سنه قیام ایدن عسکر اوچ عدد یاقلشمه مترسلری احداث ایتمش ایلدی Un tel commandait l'attaque du côté de la rivière نهر طرفنده ترتیب اولنان یاقلشمه مترسلری اوزرنده فلان کمسنه مباشر ایدی On avait fait fort avancé l'attaque یاقلشمه مترسلری بغایت ایلرویه سورلدی

Il se dit figur., de quelques paroles qu'on lâche pour sonder les intentions de quelqu'un *A.* القاء الکلام *P.* سررشتهٔ سخن *T.* سوز آتمه ـ دیل آتمه در پیش انداختن || Je lui ai donné qualques attaques sur cette affaire, mais il n'a pas

فلان حکمدار à son service par une charge qu'il lui a donnée فلان کشی‌یه منصب اعطاسیله کندو خدمتنه ربط ایتدردی Son devoir l'attache auprès de vous وظیفهٔ مأموریتی تقریبیله Ils sont attachés l'un à l'autre par une amitié réciproque طرفکه مربوطدر میانه‌لرنده علاقهٔ توادّ وتحاب جانبین ایله مربوطدرلر

S'ATTACHER à quelqu'un, auprès de quelqu'un *A.* انتساب ـ توسّل ـ کسب التعلّق ـ انتما || S'attacher au service d'un grand کباردن بریسنك ـ کباردن بریسنه انتساب ایتمك S'attacher à la fortune خدمتنه کسب تعلّق وانتما ایتمك وکلای دولتدن بریسنك اقبالنه ربط آمال d'un ministre قسمتنه حوالهٔ نفس ایتمك ـ ایتمك

ATTACHER, signifie figur., appliquer *A.* تعلیق ـ اشغال الذهن عقلی *T.* دل دادن ـ دل گرفتاربدن *P.* ربط الافکار ـ الفکر علوم || L'étude des mathématiques attache beaucoup یورمق Le ریاضیه‌نك مطالعه‌سی بغایت اشغال ذهنی مستلزمدر jeu l'attache plus qu'il ne faut قماربازلق فلانك فکربنی لزومندن زیاده تعلیق ایتدرر Il a une affaire qui l'attache fort Attacher ربط فکربنه باعث اولور بر مصلحتی وار در son affection à quelque chose علاقهٔ قلبنی بر شیئك حقنه Attacher son esprit au jeu قماره ربط افکار ایتمك ربط ایتمك ـ On dit aussi, S'attacher, à peu près dans le même sens *A.* عقد درون پیوستن *P.* مرابطت القلب ـ عقد العلاقة ـ القلب دل آویختن ـ *T.* کوکل ویرمك || C'est un homme qui ne s'attache qu'à des bagatelles دائما صغار اموره عقد قلب واجبات مأموریتنده S'attacher à son devoir ایدر بر آدمدر شرط مرابطت قلبی ایفا ایتمك Les choses de la terre ne méritent pas qu'on s'y attache امور دنیا عقد علاقهٔ قواده شایان آرای مخصوصه‌سنه Cet homme s'attache trop à ses opinions دکلدر مرابطت قلبی غالب بر آدمدر Il est attaché à son profit, à ses intérêts منفعت مخصوصه‌سنه واغراض مخصوصه‌سنه مرابطت قلبی وار در

ATTACHÉ. *A.* اولاشمش ـ بتشمش *T.* پیوسته *P.* مربوط طوتقال ایله یاپشمش *T.* شریشم زده *P.* ملزوق ـ ملتصق انتسابلو *T.* انتساب کرده *P.* متعلق ـ منتمی ـ منتسب *A.*

ATTAQUABLE. Qui peut être attaqué *A.* قابل ـ ممکن الهجوم دوکله بیلور ـ دوکلمسی ممکن *T.* سورن پذیر *P.* التعرّض یالکز فلان محلدن || La place n'est attaquable que de ce côté

ـ آتشمق ـ جنكلشمك ـ چكشمك T. با هم ستيزيدن P. طوقشمق || Il est dangereux de s'attaquer à son maître كشى كندو افنديسيله چكشمك خطرى موجب بر حالتدر Il s'est attaqué à plus fort que lui كندوسندن اقوا بر كمسنه كندوسندن زورلو بر كمسنه ـ ايله مشاخزه‌يه ابتدار ايلدى ايله طوقشدى

ATTEINDRE. Toucher à une chose qui est à une distance assez éloignée pour qu'on n'y puisse pas y toucher facilement A. دكمك ـ ايرشمك T. رسيدن P. وصول || Atteindre à une certaine hauteur شو قدر ارتفاعه واصل اولمق Je ne saurais y atteindre jusque-là اول ـ اول محله قدر واصل اولمم اول محله وصولدن دست ـ محله قدر وصولدن عاجزم Atteindre au but هدف مقصوده واصل اولمق اقتدارم قاصر در ـ ادراك ـ درك A. Il signifie aussi, joindre en chemin يتشمك T. در پى رسيدن P. لحوق || Il prit la poste pour atteindre ceux qui étaient devant ايلروواراندلرى ادراك ايچون ايلرو وارانلره لحوق ووصول ضمننده ـ منزله سوار اولدى منزل ايله رهپيماى سمت تعجيل وسرعت اولمشدر

On dit, Atteindre un certain âge, pour dire, parvenir à un certain âge سنّ شو قدر حدّه وارمق ـ شو قدر سنّه بالغ اولمق

ATTEINDRE. Frapper de loin avec quelque chose A. ايصال ضربه رسانيدن P. توصيل الضربة ـ اصابة الضربة ـ الضربة T. ضربه‌يى ايرشدرمك || Il l'atteignit d'un coup de pierre رمى ايلديكى سنگپاره ايله ضربه‌يى فلانك اوزرينه Il ne put atteindre son ennemi que du second coup de pistolet ايرشدردى دشمننه انجق ايكنجى دفعده آتديغى طبانجه ايله ضربه‌يى اصابت ايتدردى

Et parvenir à quelque chose A. دسترس شدن P. نيل || Cette charge est au dessus de sa portée, il n'y saurait atteindre ايرشمك T. رسيدن بو منصب فلانك لياقتندن دورادور اولمغله تحصيلنه نايل اولهميه‌جغى دركار در

ATTEINT. A. بالغ ـ واصل A. نايل P. بدست رسانيده T. ـ مصاب بالمرض A. Atteint de maladie, de peste ـ يتشمش ـ خسته‌لكه اوغرامش T. وبا زده ـ علّتزده P. مصاب بالوبا P. متجرّم ـ متهوم A. Atteint de crime ـ طاعون ايله اورلمش Atteint et convaincu d'avoir volé تهمتلو T. تهمت زده ارتكاب سرقت ايتمك جرمياه عليهنه اتهام حكم شرعى جريان ايتمش بر كمسنه

بو خصوصه دائر كندويه نوعمّا القاى paru y faire attention ـ كلام ايلدم انجق بر درلو التفات صورتنى كوسترمدى انجق اصلا دماغ ايتمدى

Donner attaque à quelqu'un, signifie aussi, faire à quelqu'un des reproches d'une manière indirecte A. ايماء الطعن ضمناً ـ حرف اندازى كردن A. قدح || On lui a donné une légère attaque sur ses mauvais procédés طوقندرمق T. سوء حركتنه كندويه ـ دائر خفيفجه اولدرق كندويه ايماى طعن اولندى Il s'est bien aperçu des attaques qu'on donnait à son avarice حرف انداز طعن وتعيير اولمشلردر طمع خامى حقنه ايتدكلرى

حرف اندازلقلرى كركى كبى حسّ وادراك ايلدى

Il se dit aussi, de l'attaque de certaines maladies A. حملة pl. حملات || Il a eu une attaque d'apoplexie نزول علّتنك Il a eu plusieurs attaques de goutte بر حمله‌سنه دوچار اولدى نقريسك حملات مكرّره‌سنه اوغرادى

ATTAQUER. Assaillir A. اقتحام ـ هجوم ـ ايصال التعرّض حمله بردن ـ سورن انداختن ـ دستدرازى نمودن P. صول || Attaquer l'ennemi اوزرينه صالمق ـ اورمق T. نيوندديدن ـ L'attaquer dans ses retranchemens دشمن اوزرينه هجوم واقتحام ايتمك دشمنك كندو مترسلرى ايچنده اوزرينه Attaquer une place اوزرينه دستدراز تسلّط وهجوم ـ هجوم وصولت ايتمك قلعه‌نك ـ بر قلعه‌يى اورمق Attaquer rudement, vigoureusement اوزرينه صولت ايتمك C'est lui qui m'a attaqué le premier شديدًا وقويًا حمله ايتمك بنى اوّل اوران اولدر ـ اوزريمه اوّل حمله ايدن اولدر S'il m'attaque, je me défends طرفمه ايصال تعرّض ايده‌جك اولسه مدافعه ايدرم

Il signifie aussi, offenser par des paroles A. طعن باللسان طعنه زن ـ زباندرازى نمودن ـ حرف اندازى كردن P. طعن لسان ايله ـ ديل ايله انجتمك T. تشنيع شدن || Attaquer quelqu'un de paroles بر كمسنه‌يى طعن طوقنمق Il ne disait rien, vous l'êtes allé attaquer sur sa naissance قولاً تكدير ايتمك ـ لسان ايله دلازار ايتمك حرف واحد تفوّه ايتمش دكل ايكن واروب نسب وحسبنه طعنه زن واروب حسب ونسبنه طوقندك ـ تشنيع اولمشسك Attaquer un auteur sur ses ouvrages بر مؤلّفك تأليفاتى حقنه

حرف انداز طعن وتشنيع اولمق

S'ATTAQUER à quelqu'un. Se déclarer contre lui A. تشاخز

منزلده ساکندر

ATTENDRE. Être dans l'attente d'une chose *A.* ـ ترقّب *P.* پایستن ـ پرمر داشتن ـ چشم داشتن ـ انتظار ـ ارتقاب *T.* بکلمك || Attendre le retour de quelqu'un بر کمسنه نك عودتنی ـ عودتی انتظارنده اولمق ـ عودتنه منتظر اولمق L'attendre à dîner بکلمك طعامه ورودی انتظارنده اولمق Attendre avec impatience بی صبر وشکیب منتظر ومترقّب Attendre tranquillement طمانینت بال ایله استادهٔ اولمق Attendre le beau temps لطافت مقام ترقّب وانتظار اولمق Attendre هوانك ظهورینه دیده دوز ترقّب وانتظار اولمق la récompense de ses services ایتدیکی خدمتلرك مکافاتنه Une place qui attend du secours امداد ورودینه منتظر اولمق Toute l'Europe attend la paix دیده براه انتظار اولان قلعه Il attend اوروپا دولتلرینك جمله‌سی مصالحه‌یه منتظر در la fièvre حمّانك نوبتی ظهورینه منتظر در Attendre l'ennemi دشمنك ظهوری انتظارنده اولمق L'attendre de pied ferme ثبات قدم ایله فلانك ورودینه منتظر اولمق Attendre la mort avec courage ثبات قلب ایله منتظر ساعت موت اولمق

On dit proverb. Il ennuie à qui attend, pour dire, que c'est toujours avec ennui qu'on attend *A.* ـ الانتظار اشدّ من النار C'est où je l'attends اشته تمام استدیکم کرتده یه کلدی ـ Tout vient à point à qui peut attendre *A.* الصبر مفتاح الفرج *T.* صبر ایله هر شئ اولور بتر

Il signifie aussi, espérer *A.* تمنّی ـ ترجّی ـ استیقاع ـ توقّع امّیدوار ـ توقّع کردن ـ ربط امّید کردن ـ امّید داشتن *P.* مأمول ایتمك ـ اومق *T.* بودن || Il ne faut attendre sa récompense que de Dieu مکافاتنی انجق جناب باریدن Je n'attendais pas cela de vous تمنّی ایتملو در بو وضعی Que peut-on attendre d'un traître سندن مأمول ایتمز ایدم que des perfidies? بر خاین آدمدن خیانتدن غیری نه Il est à l'agonie, on n'en attend plus que la mort مأمول اولنور حال احتضارده اولمغله موتندن غیری بر نسنه مأمول اولنمز

S'ATTENDRE à.... Compter sur quelqu'un, sur quelque chose || je n'en fus pas surpris, je m'y attendais bien اول بابده اصلا Je m'attends qu'il me manquera de parole تعجّب ایتمدم بویله اولدجغنه منتظر ایدم وعدندن تخلّف ایدهجکنه منتظرم Je m'attends que vous viendrez demain یارنکی کون ورود

ATTEINTE. Il se dit pour marquer le coup qu'un cheval se donne avec ses pieds, ou qu'il reçoit d'un autre cheval *A.* رفسة *P.* لگد *T.* تپمه ـ صرحة || Ce cheval se donne des atteintes بو اسب کندو کندویه تپمه اورر Prenez garde que votre cheval ne donne des atteintes au mien سنك آتك بنمکی بی تپمکدن بر ایوجه حذر ایله

Figur. Donner atteinte, porter atteinte à quelque chose *A.* ایراث الخلل ـ ایراث النقیصة ـ ایراث الکسر ـ تعرّض *P.* انجتمك *T.* خلل آوردن ـ بادئ آزردگی شدن ـ آزردن || C'est donner atteinte à la déclaration du Roi بو کیفیّت بیاننامهٔ همایونه باعث بیاننامهٔ همایونه تعرّضی ـ کسر ونقیصه اولور حالا تدندر C'est donner atteinte aux priviléges, aux libertés de la province موجبدر بو کیفیّت مملکتك امتیازاتنه وشروط سربستیّتنه Donner atteinte à la réputation de quelqu'un طوقنمقدر ـ تعرّض ایتمکدر بر کمسنه‌نك حسن صیت ونامنه ایراث کسر خلل کتورمك ـ ونقیصه ایتمك

Il se dit figur. des attaques de maladie. V. Attaque.

Et de l'impression douloureuse que fait une chose dont on est sensiblement touché *A.* جرح الفؤاد ـ کسر القلب *P.* فجیع ومهلك || Atteinte mortelle کوکل قیرلمه *T.* دلازاری مزیل حیات اولهجق کسر قلب ـ بر نوع کسر قلب دائمیّ الفجیعه

ATTELAGE. Il se dit des boeufs, des chevaux qui sont nécessaires pour tirer la charrue *A.* ماشیة القران *P.* جانور *T.* جفت حیوانی || Ce laboureur a tant d'attelages بو چفتجی شو قدر جفت حیواناتی صاحبیدر Boeufs d'attelage ـ Il se dit ausssi des chevaux qui traînent la voiture عربه بارکیرلری ـ قوشوم بارکیرلری *T.*

ATTELER. Attacher des chevaux à une voiture *A.* ربط الفرس *P.* الی العجلی بارکیری عربه‌یه *T.* اسبرا بگردونه بستن قوشدرمق

ATTENANT. Joignant, tout proche *A.* واقع ـ ملاصق ـ متّصل *P.* همسایه *T.* بتشك قومشولقده اولان ـ فی الاتّصال || Un logis attenant à un autre قرب اتّصالده اولان دیگر Son jardin est attenant au mien منزله ملاصق اولان بر باب منزل باغچه‌سی بنم باغچه‌مك قرب اتّصالنده واقعدر Il demeure dans la maison attenante قرب اتّصالده کائن

دوکدیکی کوز Ses larmes m'ont attendri le coeur || انجلتمك
دیدهٔ غمگینندن سیلان - یاشی قلبمه ایراث رقّت ایلدی
- ایدن باران اشك تهییج عرق رقّتی موجب اولمشدر
تحنین قلبمه باعث اولمشدر

S'ATTENDRIR. *A.* کسب الهشوشة - کسب الملاینة - تلیّن *P.*
لاحنه Les choux s'attendrissent || یومشامق *T.* نرمی پذیرفتن
کسب الرقّة - استحنان *A.* - Figur. کسب ملاینت ایدر
یورك - رقّته کلمك - مرحمته کلمك *T.* مهربانی نمودن *P.*
مرحمته کلدی - آیاغنه صارلدیغنی کورنجه پدری رقّته کلمشدر || Son père s'attendrit en le voyant à ses genoux

ATTENDRI. *A.* ملیّن *P.* - نرمی پذیرفته - نرم گشته
P. مرقّق القلب - مستحنّ *A.* یومشامش *T.* ملاینت یافته
رقّتلنمش *T.* مهربانی پذیر - رقّت یافته - رقّت دیده
تحنّن *A.* ATTENDRISSANT. Qui rend sensible à la compassion
P. مهیّج الحنین والرقّة - مرقّق القلب - موجب الحنو -
مرحمته کتوریجی *T.* نرمساز دل - رقّت انگیز - رقّت خیز
دیدیکی Ce qu'il dit est fort attendrissant || رقّت کتوریجی -
کلمات Des paroles attendrissantes کلام مهیّج عرق مرحمتدر
حنو وحنینی مستلزم Spectacle attendrissant رقّت انگیز
تماشای رقّت بخشا

ATTENDRISSEMENT. Sentiment par lequel on s'attendrit *A.*
یورك انجلمه‌سی *T.* مهربانی *P.* حنو - رقّت القلب - حنین
بولندیغی حال Il profita de l'attendrissement où il se trouva ||
رقّت وتحنّندن اغتنام فرصت ایلدی

ATTENTAT. Entreprise contre les lois dans une chose capi-
کردار *P.* تعرّض - تعدّی - اسائت - عدواء فاحش *A.* tale
دهشتفرمای Horribre attentat || طوقنمه - کملك *T.* غدر آلود
بو کیفیّت C'est un attentat قلوب انام اولهجق بر تعدّی
حدّ قیاسدن بیرون Énorme attentat محض تعدّی وتعرّضدر
عباد اللهك Un attentat contre la liberté publique تعدّی
سربستیّت حالنه موجب تعدّی اولهجق بر حالت Em-
پêcher l'exécution d'un arrêt, c'est un attentat برحکمك انفاذینه
مخالفت تعدّیٔ فاحش قبیلندن بر کیفیّتدر Le Parlement
a cassé toute la procédure et tout ce qui s'est ensuivi, comme un
پالامنتودیوانی فلان مادّه‌یه دائر اولان attentat à ses droits
صورت محاکمه‌یی وآندن مترتب اولمش احوالی شروط
استحقاقنه محض تعدّیدر دیو جملةً نسخ وابطال ایلدی
Un horrible attentat vient d'enlever à sa famille mon bien aimé

فلانه Il ne faut pas s'attendre à lui ایده‌جکی مأمول ایدرم
سندن Ne t'attends qu'à toi seul ربط امید ایتمك جائز دکلدر
je ne m'attendais pas à vous voir sitôt غیری‌یه ربط امید ایتمه
آز وقت ایچنده سنی کوره‌جکمی مأمول ایتمز ایدم
je ne m'attendais pas que les choses dussent tourner si mal
کیفیّت حال بویله صورت قبیحه کسب ایده‌جکنی
ایشلر بو درجه‌ده صورت قبیحه‌یه منقلب - مأمول ایتمز ایدم
اولهجغی ملحوظ دکل ایدی

On dit proverbialement, Qui s'attend à l'écuelle d'autrui, a souvent mal dîné, pour dire, que quand on compte sur autrui, on se mécompte souvent

ایلك طعامندن مأمول ایدن *T.*
قارننی طویورمز

EN ATTENDANT. Cependant *A.* فی خلال هذه الوقت *P.*
در خلال این - در اثنای این وقت - در میان این حال
اول اثناده - اول آرالقده *T.* وقت || Il se mit à lire en
attendant اول اثناده قرائته مباشرت ایلدی Reposez-vous
en attendant آرالقده استراحت ایله En attendant, nous nous
promènerons اول خلالده - اول اثناده گشت وگذار ایده‌جکز
تا آنکه *P.* الی ما *A.* - Il signifie aussi, jusqu'à ce que - کزه‌جکز
اولنجیه قدر - اولنجیه دکین - ایدنجیه دکین *T.* || En atten-
dant ce temps وقتی حلولنه قدر - وقتی حلول ایدنجیه قدر
اول وقته قدر -

ATTENDU. *A.* منتظر *P.* چشم داشته *T.* بکلنمش

ATTENDU. Vu, eu égard *A.* بناءً - مبنیًا *P.* دن *T.* از بهر
حسبیله - اوتری || Il fut exempté des charges publiques, atten-
du son âge, son infirmité کبر سننه وضعف مزاجنه مبنی
یاشندن وعلت - بکلمك خدمتلردن معاف اولدی
Attendu - وجودندن اوتری بکلمك خدمتلردن عفو اولندی
que. Puisque *A.* لانّ *P.* چون *T.* - چونکه - نته‌کم || Attendu
qu'il s'agissait d'une matière importante, il fut arrêté que... چونکه
صدد بر مادّهٔ مهمّه‌یه دائر ایدی شو وجهله قرار ویرلدیکه

ATTENDRIR. Rendre tendre *A.* الانة - تلیین - اهشاش -
ایراث الملایمة *P.* نرم کردن *T.* یومشتمق || La gelée at-
tendrit les choux بوز لاحنه‌یی یومشادر Cela attendrit la viande
فلان شئی لحمی تلیین ایدر

Figur. Rendre sensible à la compassion *A.* ترقیق - تحنین
رقّت ومهربانی *P.* ایراث الرقّة - ایراث الحنین - القلب
یورکی - رقّت کتورمك - مرحمته کتورمك *T.* انگیخین

تعدّی ایلمك منع وتحذیری

T. غدر دیده ـ تعدّی یافته P. مظهر التعدّی A. ATTENTÉ. کملکه اوغرامش

ATTENTIF. Qui a de l'attention A. صاحب الدقّة pl. اصحاب دقّتکار P. ارباب البصیرة pl. اهل البصیرة ـ متبصّر ـ الدقّة ـ بر کمسنه ایشلدیکی ایشده صاحب دقّت اولمق T. مهمّ ایدنن ـ تقیّد ایدیجی || Être attentif à son ouvrage ایشلدیکی ایشده صرف دقّت ایتمك Être attentif à un discours بر کلامه امالهٔ گوش دقّت ایتمك C'est un homme fort attentif à son devoir واجبهٔ حالنی ایفاده اجرای لازمهٔ دقّت وبصیرت ایدر بر آدمدر Avoir l'esprit attentif بالطبع صاحب دقّت اولمق Prêter une oreille attentive حوالهٔ سمع دقّت ایتمك

ATTENTION. Application d'esprit à quelque chose A. دقّت ـ تقیّد T. دقّتکاری P. صرف الذهن ـ صرف البصیرة ـ اعتنا تصدّی اولنان || Avoir attention à ce qu'on fait, à ce qu'on dit اعمال وافعال وسویلنان کلمات واقوالده ایفای لازمهٔ اعتنا صرف ـ بذل دقّت ایتمك Prêter attention ودقّت اولنمق بو مادّه کلّی ذهن ایتمك Cela demande beaucoup d'attention دقّت ایله صرف ذهنه محتاجدر Il travaille avec attention هیچ بر شیئه ایشلر C'est un homme qui n'a attention à rien دقّت Réveiller l'attention صرف ذهن ایتمز بر آدمدر وبصیرتی ایقاظ ایتمك Attirer à soi l'attention du public خلقك انظار دقّتنی نفسی حقّنه جلب واماله ایتدرمك بوکا دقّت ایله ... Faites attention à

Il signifie aussi, soin officieux A. همم حسنة pl. حسن الهمّة همّت ـ خاطر پروری P. مراعاة الخاطر ـ رعایة الخاطر ـ خاطر صایمه T. دلنوازانه || Il m'a donné mille preuves d'attention دلایل ـ بکا بیحد وبیقیاس مراعات خاطر ایلدی کثیره ایله همم حسنه سنی اثبات واظهار ایلدی

ATTENTIVEMENT. Avec attention A. بالدقة ـ على وجه الدقة دقّت ایله ـ دقّتلوجه T. دقّتکارانه ـ متبصّرانه P. || Écouter attentivement دقّت ایله استماع ایتمك

ATTÉNUANT. Il se dit des remèdes qui procurent la fluidité aux humeurs A. مرقّق الاخلاط P. تُنُکساز کشها T. خاطلری یوفقه لدیجی

ATTÉNUATION. Affaiblissement A. وهن ـ فتور ـ ضعف P. درمانسزلق T. بیتابی ـ درماندگی || Être dans un état d'at-

بو دفعه برادرزادهٔ اعزّ واحبّم دهشتفرمای عقول neveu اولهجق بر کونه تعرّض ستمکارانه ایله اهل بیتی ایچندن رفع وسلب اولندی

ATTENTATOIRE. Qui attente contre l'autotité du prince, des lois A. موجب التعرّض ـ متضمّن التعدّی ـ موجب التعدّی P. غدر آلود T. طوقنیجی ـ کملك کتوریجی || Procédure attentatoire Cette sentence est attentatoire à l'autorité du Parlement موجب تعدّی اولان صورت محاکمه بو حکم پارلامنتو تعبیر اولنور دیوانك حکومتنه متضمّن تعدّیدر

ATTENTE. État de celui qui attend A. حال ـ حال الانتظار T. بکلمه پرمر ـ چشمداشت P. الترقّب بر شیئك ـ بر شیئك انتظارنده اولمق || Être en attente de quelque chose ظهوری مأمولیله دیده براه ترقّب وانتظار اولمق Longue attente انتظار موجب الملال Ennuyeuse attente انتظار مدید انتظار ملال انگیز ـ

Et l'espérance, l'opinion qu'on a conçue d'un homme ou d'une chose A. مأمول pl. مأمولات ـ امید P. ظنون pl. ظنّ ـ مأمولات T. صانمی ـ اومو پنداشت || Ce prince a répondu à l'attente qu'on avait de lui فلان حکمدار حقّنه اولان حسن ظنّی حقّنه اولان مأمول ناسی تصدیق ایلدی ـ تصدیق ایلدی Il a rempli notre attente مأمولمزی ایفا ایتمش اولدی Il a surpassé notre attente مأمول ومنتظرمز اولان درجه یی تجاوز مأمولمز اولان درجه یی آشوردی ـ ایلدی Cela est arrivé contre l'attente de tout le monde بو کیفیّت عامّهٔ ناسك مأمولنه مخالف ظهور ایلدی Le succès n'a point trompé notre attente نتیجهٔ حال مأمولمزی تکذیب ایتمدی

ATTENTER. Former une entreprise contre les lois A. تعدّی ـ ارتکاب الاسائة ـ قصد الاسائة ـ تصدّی الی الاسائة P. دستدرازی کردن T. سوء قصد ایتمك کملك ـ طوقنمق ـ || Attenter à la vie de quelqu'un بر کمسنه نك جانه جانه سوء قصد ایتمك ـ تعدّی ایتمك Attenter à la pudicité, à l'honneur d'une femme بر خاتونك عرضنه ارتکاب اسائت ایتمك Attenter sur la personne de quelqu'un بر نفسی ـ کمسنه نك نفسی حقّنه دستدراز تعدّی اولمق حقّنه ارتکاب اسائت ایتمك Attenter contre la liberté publique عباد اللهك حقوق سربستیّت حالنه قصد اسائت حقوق سربستیّتنة تعرّض ایتمك ـ ایتمك Défense d'attenter à sa personne et à ses biens نفس ومالی حقّنه اطالهٔ دست

اولمشدر

ATTERRER. signifie aussi, prendre terre. V. Atterrir.

ATTERRÉ. *A.* مفترش - مجمّل - مصروع - منسدح *P.* بخاك مضمحلّ *A.* يره يبقلمش *T.* يكسان خاك گشته - افكنده يبقلوب بلورسز اولمش *T.* ويران شده *P.* مندرس - خراب -

ATTERRIR. Prendre terre *A.* از *P.* خروج عن السفينة قره‌يه چيقمق - كميدن چيقمق *T.* كشتى بيرون شدن

ATTERRISSEMENT. Amas de terre qui se forme par la vase que la mer apporte le long d'un rivage *A.* اَلحاق الارض *P.* صكره‌دن كلوب بركمش طوپراق *T.* زمين پس آمده || Cette prairie s'est accrue de beaucoup par l'atterrissement بو چمنزار صكره‌دن ظهور ايتمش الحاق الارض تقريبيله خيلى مرتبه متزايد اولمشدر

ATTESTATION. Certificat, témoignage donné par écrit *A.* نميقة شاهدلكى مشعر كاغد *T.* گواهنامه - شهادتنامه *P.* الشهادة محلّه امامى طرفندن يدنده || Il a l'attestation du curé فلانك شهادتنامه وار در Attestation de vie et de moeurs سلوكنه واخلاق وخصالنه دائر بر قطعه شهادتنامه Attestation en bonne forme رسوم معتاده ايله معنون بر قطعه شهادت - بر قطعه شهادتنامهٔ مصنوع Attestation fausse كاغدى ساخته شهادتنامه - شهادتنامهٔ كاذب Attestation de médecin طبيب طرفندن ويرلمش بر قطعه شهادتنامه Attestation mendiée رجا طريقيله تحصيل اولنمش شهادت كاغدى

ATTESTER. Assurer, certifier *A.* تصديق على - شهادت || شاهدلك ايتمك *T.* گواهى دادن *P.* طريق الشهادة Le curé a attesté qu'il les a mariés رسم نكاحلرينى اجرا ايلديكنى محلّه امامى على طريق الشهاده تصديق ايلدى La chose est attestée par plus de cent personnes يوزدن متجاوز كسانك شهادتلريله تصديق اولندى

Et prendre à témoin *A.* استشهاد - اشهاد *P.* بگواهى آوردن || Cela n'est pas arrivé par ma faute, et j'en atteste tous ceux qui étaient présents à l'action *T.* شاهدلكه كتورمك بو وجهله وقوعنده بنم قباحتم يوقدر حاضر بولنان كسانك جمله‌سنى Attester le Ciel الله عظيم الشانى بوبابده اشهاد ايدرم شاهد اتخاذ ايتمك

ATTIÉDIR. Rendre tiède ce qui était chaud *A.* تفتير *P.* ايلى ايتمك - ايليلتمك *T.* نيم گرم كردن - بلكك كردن || Cette eau est trop chaude, il faut l'attiédir avec de l'eau froide

ténuation ضعف حال اوزره اولمق

Il signifie aussi, diminution des charges contre un accusé *A.* صوچى *T.* كمسازئ گناه *P.* تفتير التهمة - توهين التهمة || Donner ses défenses par atténuation توهين تهمت كوشتمه Donner des réponses par atténuation زمينده تقديم اعذار ايتمك Moyens d'atténuation تفتير تهمتى متضمّن اولان اسباب

ATTÉNUER. Affaiblir *A.* افتار - توهين - ايهان - اضعاف - زبونلتمق *T.* زبون وبيتاب ساختن - درمانده كردن *P.* درمانسزلق كتورمك || Les jeûnes, les veilles, les fatigues l'ont extrêmement atténué كثرت صوم وفرط سهر وشدّت تعب وزحمت غاية الغايه اضعاف حالنى مؤدّى اولمشدر On dit, Atténuer les humeurs *A.* ترقيق الاخلاط *P.* كشهارا اخلاطى يوفقدلتمق *T.* تنُك ساختن

ATTÉNUÉ. *A.* درمانده *P.* واهن - ضعيف الحال - ضعيف تاب وطاقتى كسلمش - درمانسز *T.* بيتاب

ATTÉRAGE. L'endroit où un vaisseau peut prendre terre *A.* يناشه‌جق *T.* قرارگاه كشتى در لب دريا *P.* مكان المساحلة كمى يتاجق ير - ير

ATTÉRIR. V. Atterrir.

ATTERRER. Abattre, renverser par terre *A.* تجهيل - تجديل بخاك انداختن *P.* افتراش - اسداح - سدح - تصريع - صرع - يره يبقمق *T.* نقش زمين كردن - يكسان خاك كردن - || Ils en vinrent aux prises, et il l'atterra sous lui برى برلريله خصمنى زير پاى قهر - اله كلوب خصمنى آلتنه يبقدى وتغلّبده برگشته قلدى

Figur. Ruiner entièrement *A.* تخريب *P.* رهين اندراس خراب - مضمحلّ كردن - ويران كردن - واضمحلال كردن || Les Goths achevèrent d'atterrer la puissance des Romains يبقوب بلورسز ايتمك - يبقمق *T.* ويباب كردن طايفهٔ تاتار حكومت رومانيّه‌يى عاقبة الامر رهين اندراس واضمحلال نهايت كار خراب ويباب وآشيانهٔ بوم وغراب - ايتمشلر در عاقبة الامر مضمحلّ وخراب ايتمشلر در - ايلديلر

Et affaiblir excessivement *A.* توصيم *P.* درمانده كردن *T.* || Il avait soutenu ses malheurs avec constance, mais ce dernier coup l'a atterré بصوب يبقمق باشنه كلان مصايبه ثبات قلب ايله اظهار صبر وتحمّل ايتمشيكن مؤخّراً ظهوره كلان حادثهٔ آفترسان تقريبيله درماندهٔ زمين تاسا واندوه

بالطبع ثقافت ذهن وقوّت جاذبه‌یه مالک ومزاجگیر آمدر

ATTIRER. Tirer à soi *A.* جذب *P.* کشیدن *T.* چکمک ‖ L'aimant attire le fer, et l'ambre attire la paille مقناطیس آهنی وکهربا صمانی جذب ایدر Le soleil attire les vapeurs شمس بخاری جذب ایدر Cet onguent a la vertu d'attirer les matières بو یاغک خاصه‌سی ماده‌لری جذب ایتمکدر

Figur. *A.* جلب ـ استجرار ـ جرّ ـ استجلاب *T.* چکمک ‖ Attirer quelqu'un à son parti برکمسنه‌یی کندو طرفنه جلب Attirer l'ennemi dans une embuscade دشمنی پوصه‌یه جلب ایتمک Attirer les regards de tout le monde sur soi انظار عامه‌یی نفسنه استجلاب Sa beauté, sa bonne mine lui attire tous les coeurs حسن وبها ولطافت سیماسی مستجلب قلوب کافّهٔ انامدر s'attirer l'affection, le mépris, l'estime, l'approbation de tout le monde عالمک حبّ درونی وباخود نظر استهانت واستحقارینی یاخود حسن ظنّ واعتبارینی وپسند Cette action lui a attiré de grandes bénédictions, de grandes louanges بو فعل مندوب حقّنه دعای خیر فراوان وثنا وستایش بیپایانی S'attirer de méchantes affaires نفسنه امور مستجلب اولمشدر S'attirer une querelle نزاعی کریهه جلب واستجرار ایتمک S'attirer la haine publique نفرت ناسی حقّنه جرّ ایتمک Ce crime a attiré de grands malheurs sur le coupable et sur toute sa famille بو جرم وجنایت کرک مجرم حقّنه وکرک اولاد وعیالنک جمله‌سنه مصایب عظیمه استجلابنه وسیله اولمشدر Un malheur en attire un autre بر آفت آفت دیگری جرّ ایدر Un abîme en attire un autre بر ورطه ورطهٔ دیگری استجرار ایدر

ATTIRÉ. *A.* مستجرّ ـ مجلوب ـ منجذب *P.* کشیده *T.* چکلمش

ATTISER. Approcher les tisons, pour les faire mieux brûler تسعیر ـ آتش شقاق ونفاقی احصاب ایتمک *A.* احصاب ـ اثقاب ـ تسعیر *P.* افروختن *T.* طوتشدرمق آتشی اثقاب ایتمک Attiser le feu ‖ طوتوق طوتشدرمق ـ آتشی طوتشدرمق ـ

On dit figur., Attiser le feu, pour dire, aigrir les esprits déjà irrités نائرهٔ شقاق وفساده مبادرت ایتمک

بو صو بغایت گرم اولمغله بر مقدار آب سرد علاوه‌سیله ایچنه صوغوق صو قاتمغله ایلیلنمکه ـ تفتیری اقتضا ایدر محتاجدر

S'ATTIÉDIR. *A.* کسب الفتار *P.* نیم گرم ـ بلکک شدن *T.* ایلیلنمک ‖ Les plus fervents s'attiédissent quelquefois اهل حمّو ایمان اولنلرک بیله نائرهٔ ذات اللهیب اولنلرک بیله گرمیّت ـ تعبّدلری بعضاً کسب خمود ایدر تعبّدلری کسب فتار ایدر

ATTIÉDISSEMENT. État d'une chose qui passe de la chaleur à la tiédeur *A.* فتار ـ سکونة الحرارة *P.* کمپذیرایی *T.* ایلیلنمه ‖ Son amitié pour moi a souffert un grand attiédissement گرمی حقّمده اولان حرارت محبّتنه بر مدّتدنبرو عارضهٔ سکونت پیدا اولمشدر ـ خمود کلّی عارض اولمشدر

Figur. ‖ Il avait d'abord fait paraître une grande ferveur, mais il est tombé depuis peu dans l'attiédissement اوّل امرده اظهار غایت حمّو وگرمیّت ایتمشیکن عهد قریبدنبرو فتار وخموده گرفتار اولدی

ATTIFER. Orner, parer *A.* تجمیل ـ تزیین *P.* آراستن *T.* بزه‌مک ‖ Les femmes sont long temps à s'attifer طایفهٔ نسوان تزیّن وتجمّله وافر زمان صرف ایدرلر

ATTIFÉ. *A.* مزیّن *P.* آراسته *T.* بزه‌نمش

ATTIRAIL. Il se dit d'une grande quantité de diverses choses récessaires pour certains usages *A.* pl. مالزمه ـ عدّة وعتاد *P.* لوازمات *T.* برگ وساز ‖ L'attirail de la chasse لوازمات صید وشکار L'attirail d'une imprimerie طاقم ـ یات یراق بصمه‌خانه طاقمی ـ طبعخانه لوازماتی L'attirail de la cuisine مطبخ طاقمی ـ مالزمهٔ طبخ یول لوازماتی L'attirail d'un voyage Il faut un grand attirail pour le service de l'artillerie لوازمات سفر ـ طوب وجبدخانه کلیّتلو طاقمه محتاجدر

Et d'une grande quantité de bagages superflus qu'on mène en voyage *A.* احمال واثقال *P.* بار وبنگاه *T.* یوک یاب ‖ Qu'était-il besoin de tant d'attirail? بو قدر احمال واثقال نیه لازم ایدی

ATTIRANT. Qui attire. Il ne se dit qu'au figuré *A.* جالب *P.* جاذب القلوب ـ القلوب *T.* دلکش ‖ Une femme qui a des manières fort attirantes اطوار جاذبة دلکش ودلربا شیوه‌لره مالکه ـ القلوب ایله‌مالوفه بر خاتون C'est un esprit adroit, attirant, insinuant بر زن خوش ادا

حسن وملاحت نزاعت قلبه - وجمال بر جاذب قويدر نام وشان وسيلهٔ قويّه در L'attrait de la gloire, des richesses
واقبال ومال ومنالك جاذبه‌سی Cette maison a de grands
بكا كوره بو خانه‌ده وسيلهٔ نزاعت قلب attraits pour moi
اوله‌جق وافر اسباب وار در Je me suis laissé prendre aux
بو محبوبه‌نك جاذبه‌سنه تسليم attraits de cette femme
زمام اختيار ايلدم Je me sens beaucoup d'attraits pour la musique
فنّ موسيقيده انجذاب ونزاعت قلبم قتى كليدر Cette personne a de l'attrait pour moi
فلان كمسنه‌ده انجذاب
قلبمه بادى اوله‌جق بر حال وار در

ATTRAPE. Tromperie *A.* مخاتلة - خدعة *P.* فند *T.* دوباره
آلداتمه - حيله - ‖ Ne vous fiez pas à son air de candeur, c'est une attrape
اظهار ايلديكى صورت اخلاصه اعتماد ايتمه
بر خدعهٔ محض فند وخدعه در C'est une attrape grossière
قبا بر دوباره در - غليظه در

ATTRAPER. Prendre à une attrape *A.* اخذ فى - احتبال
دوزاغه - دوزاقده طوتمق *T.* در دام گرفتاربدن *P.* المصيد
بر دلكو احتبال ‖ Attraper un renard دوشوروب طوتمق
بر رأس روباهى پا بستهٔ دام اصطياد ايتمك - ايتمك

Il signifie aussi, obtenir par industrie *A.* كسب - تحصيل
قزانمق *T.* اندوختن *P.* ‖ Il a si bien fait, qu'il a attrapé un bon emploi
شول وجهله استادانه حركت ايلديكه بر
بر كوزل - كوزل مأموريتك كسبنه ظفرياب اولدى
مأموريتك تحصيلنه ظفر بولدى - On dit aussi, Attraper un rhume, une fièvre, pour dire, gagner un rhume
زكامى وحمّابى قزانمق - كسب ايتمك

Figur. Surprendre artificieusement, tromper *A.* ختل - تغرير *P.*
دوباره - دوباره ايتمك *T.* بدام فريب انداختن - فريبيدن
طرّارلردن برى ‖ C'est un filou qui m'a attrapé ايله آلداتمق
بكا دوباره ايلدى - بنى دام فريبه دوشوردى Il s'est laissé attrapé par un filou qui lui a gagné son argent
مالنى قاپمش
بر طرّارك دام فريبنه گرفتار اولمشدر

Il signifie aussi, atteindre en courant après. V. Atteindre - On dit aussi, qu'une pierre a attrapé un homme à la tempe
طاش طلونه راست كلدى - فلانك طلونه اصابت ايلدى

On dit figur. Attraper le sens, la pensée d'un auteur, pour dire, pénétrer dans le sens, dans la pensée d'un auteur
مؤلّفك مراد ايلديكى - مراد ايلديكى معنايى ومرامى اخذ ايتمك

ATTISÉ. *A.* محضوب - مثقوب *P.* افروخته *T.* طوتشمش

ATTISEUR. Celui qui attise *A.* محضب النار *P.* آتش
آتش طوتشدريجى *T.* افروزنده

Figur. *A.* مسعر ‖ Attiseur de la guerre مسعر حرب وقتال

ATTISOIR. Instrument qui sert à attiser le feu *A.* مسعار - محضب *P.* آتشكاو *T.* كوسكى

ATTITUDE. Position du corps *A.* وضع - سحنت *P.* طرز *T.*
طورش ‖ Belle attitude سحنت حسنا - وضع احسن Toutes
les attitudes de ce tableau sont admirables بو تصويرك جميع
اوضاع واشكالى شايان استغراب وحيرتدر Son attitude était
à peindre وضع وشكلى تصويره سزا ايدى

On dit figur., L'attitude du respect وضع تأدّب de la crainte
وضع تهديد وانذار de la menace وضع خوف وخشيت
Prendre une attitude imposante dans les occasions وقوعه كلان
حالانده بر نوع وضع مهابت اتّخاذ ايتمك

ATTOUCHEMENT. Action de toucher *A.* ملامسة - لمس *P.*
- ال ايله يوقلمه - ال سورمه - ال دكمه *T.* پساو - پرواس
اللمه ‖ Notre-Seigneur guérissait les malades par le seul attouchement
حضرت عيسا مرضايه يالكز لمس يد ايله شفا
بخشا اولور ايدى On connaît la dureté ou la mollese d'un
corps par l'attouchement بر جسمك كيفيّت صلابت وملايمتى
ملامسه تقريبيله فرق وتميز اولنور Attouchement illicite
لمس حرام

ATTRACTIF. Qui a la force d'attirer *A.* جاذب pl. جواذب
P. كشان *T.* چكيجى ‖ Onguent attractif دهن جاذب L'aimant a une vertu attractive حجر مقناطيس بالخاصّه جاذبدر
حجر مقناطيسده بالخاصّه قوّت جاذبه وار در -

ATTRACTION. Action d'attirer *A.* انجذاب *P.* كشيدگى *T.*
آهنك مقناطيس ‖ L'attraction du fer par l'aimant چكمه
طرفنه انجذابى

ATTRACTIONNAIRE. Partisan du système de l'attraction *A.*
ارباب المذهب الانجذاب pl. اهل المذهب الانجذاب

ATTRAIRE. Attirer par le moyen de quelque chose qui plaît *A.* جلب *P.* دل كشيدن *T.* كوكل چكمك ‖ Le sel est bon
pour attraire les pigeons طوز كوكرجينلرك جلبنه وسيله در

ATTRAIT. Ce qui attire agréablement *A.* جذبة - جاذبة pl.
دلربايى - دلكشى *P.* موجب النزاعة - مابه النزوع - جذبات
T. كوكل چكشى ‖ La beauté est un puissant attrait حسن

مراد ایلدیکی معنایه ومرامه واصل - معنایه ومرامه وارمق اولمق - Et attraper le caractère, attaper les manières, pour dire, les exprimer, les imiter bien || Ce poète a bien attrapé le caractère d'un homme jaloux فلان شاعر برغیور آدمک طبیعتنی کما هی حقّهاادا ایلدی C'est un grand peintre, il attrape bien le caractère des passions امراض نفسانیه‌نک طبیعتنی بعینها ادا ایدر ماهر واستاد بر مصوّر در Ce peintre a bien attrapé votre air بو مصوّر شکل وسیماکی بر وجه اکمل ادا ایلدی

ATTRAPÉ. *A.* محتبل *P.* در دام گرفته *T.* دوزاقده طوتلمش

ATTRAPOIRE. Piége, machine pour attraper des animaux *A.* دوزاق *T.* دام *P.* مصاید pl. مصید - حبایل pl. حبالة - Il se dit figur. des tours de finesse dont on se sert pour tromper quelqu'un *A.* حبالة المکر والخدیعة - حبالة التزویر *P.* دام حیله دوزاغی *T.* فریب || Les filous ont cent sortes d'attrapoires طرّار طایفه‌سنده هزار کونه حبایل مکر وخدیعت وار در گوناگون دام حیله وفریب وار در -

ATTRAYANT. Qui attire agréablement *A.* نازع - نازع القلب *P.* دلکش *T.* کوکل چکیجی || Discours attrayant مقالهٔ نازعة القلوب Beauté attrayante حسن جالب القلوب Il n'y a rien de si attrayant que ses manières اوضاع واطواری قدر باعث جلب قلوب اولدجق هیچ بر حالت یوقدر

ATTRIBUER. Attacher, annexer quelque prérogative *A.* ربط *P.* پیوستن *T.* باغلمق || L'édit de création de cette charge y attribue de grands priviléges بو منصبک ایجادینه دائر صدور ایدن برات موجبنجه منصب مذکوره امتیازات عظیمه ربط اولندی Les gages, les émolumens qui ont été attribués à la charge de... فلان منصبه ربط اولنان وظیفه وعوائد سائره

Il signifie aussi, rapporter, référer une chose à celui qu'on prétend en être la cause, ou le principal instrument *A.* عزو - اوزرینه یوکلتمک - حمل ایتمک *T.* منسوب کردن *P.* اسناد || On lui attribue cette victoire بو غزایی فلانه عزو واسناد اولندی On lui attribue la perte de cette bataille اول ملحمده ظهور ایدن کیفیّت کسر وانهزام فلانک اوزرینه حمل اولندی On lui attribue ce livre-là, mais il n'en est pas l'auteur بو تألیف فلانه اسناد اولندی لکن مصنّفی بشقه در

Il s'attribue le travail d'autrui آخرک ایشنی نفسنه عزو ایدر Vous lui attribuez des vertus et des vices qu'il n'a pas مالک اولمدیغی محاسن ومساوی‌یی حقّنه اسناد ایدرسک حقّنه عزو ایلدیکک محاسن ومثالب کندوده موجود Il a toutes les bonnes qualités qu'on lui attribue اولمدیغندن اسنادات ما لم یکن قبیلندندر حقّنه عزو واسناد اولنان اوصاف جمیله‌نک مجموعی کندوده موجود C'est un remède auquel on attribue de grandes vertus بو در دوانک حقّنه خواصّ عظیمه عزو واسناد ایدرلر

ATTRIBUÉ. *A.* مسند *P.* نسبتکرده *T.* حمل اولنمش

ATTRIBUT. Ce qui est propre et particulier à chaque sujet *A.* خصیصة pl. خصایص || L'immensité est un des attributs de Dieu عدم تناهی خصایص ذاتیهٔ جناب ربّ لم یزلیدن بریدر Un des principaux attributs de la souveraineté c'est de... خصایص اصلیهٔ سلطنتدن بری فلان مادّه در... Ce droit est un des attributs de ma charge فلان استحقاق منصبم منصبمک خصایص - لازمه‌سندن اولان خصیصدلرک بریدر لازمه‌سندندر

En termes de Logique, c'est ce qui s'affirme ou se nie d'un sujet *A.* مسند || Dans cette phrase: Dieu est tout-puissant, Dieu est le sujet, et tout-puissant est l'attribut انّ الله قادر علی کلّ شئٍ عباره‌سنده الله لفظی مسند الیه وقادر علی کلّ شئٍ مسند در

ATTRIBUTIF. Terme de Palais. Qui attribue *A.* مخصّص || Attributif de juridiction مخصّص الی القضا

ATTRIBUTION. Partie d'administration assignée à une fonction publique *A.* امر متخصّص pl. امور متخصّصة *P.* کار تخصیصکرده *T.* مخصوص ایش || Les attributions du ministère de l'intérieur Cette affaire est dans les attributions du ministère de la guerre ادارهٔ داخلیه نظارتنک امور متخصّصه‌سی بو مادّه ادارهٔ مصالح سفریه نظارتنک امور مخصوصه‌سندندر

ATTRISTANT. Qui attriste *A.* محزن - موجب الترح - مکدّر - قساوت - اوتلندریجی *T.* کدر خیز - کدر آلود - اندوه فرما *P.* - اخبار مکدّره || Nouvelles attristantes کدرلو - کتوریجی کدرلو حوادثلر - اخبار کدر فرما

ATTRISTER. Rendre triste *A.* تتریح - احزان *P.* اندوهیدن - اوتلندرمک - کدرلندرمک *T.* اندوهناک کردن - بو خبر بکا خیلی قساوتلندرمک Cette nouvelle m'a bien attristé ||

مرتبه ایراث حزن وکدر ایلدی Il ne faut attrister personne هیچ بر کمسنه‌یی احزان وتکدیر ایتمک روا دکلدر

S'ATTRISTER. *A.* تحزّن ـ احتزان ـ غمگین شدن *P.* تترّح اوتلنمک ـ قساوتلنمک ـ کدرلنمک *T.* اندوهناک شدن || Il s'attriste mal à propos بلا موجب کدرلنور Ne vous en attristez pas بو بابده کدر ایتمه

ATTRISTÉ. *A.* محزون ـ مغموم ـ مکدّر *P.* اندوهگین ـ غمگین کدرلو ـ قساوتلو *T.* غمناک ـ

ATTRICTION. Regret d'avoir offensé Dieu *A.* تلهّف البال ـ یورک صزلمه‌سی *T.* اندوه درون *P.* سدم || L'attriction ne suffit pas sans la confession اعتراف معاصی ایله ادای شرط توبه اولنمدقچه سدم کافی دکلدر

ATTROUPEMENT. Assemblée tumultueuse de gens sans aveu *A.* محازبة *pl.* محازبات ـ تناشب الناس ـ جمعیّت الناس ـ خلقک طوپلنمه‌سی ـ خلقک برکمه‌سی *T.* بهم آمدن ناس *P.* || Dans un état bien policé les attroupemens sont défendus حسن خلقک ـ نظام اوزره اولان ملکده محازبات ناس ممنوعدر بر یرده طوپلنمه‌سی ممنوعدر

ATTROUPER. Assembler plusieurs personnes en troupe *A.* احشاد ـ تحزیب *P.* گروه گروه بهم آوردن *T.* برکدرمک || Il attroupa toute la canaille, tous les fainéants, tous les vagabonds, pour faire une sédition ایقاظ فتنه ضمننده اراذل ناسی وبالجمله هرزه‌کاران وآوارگانی جمع واحشاد ایلدی

S'ATTROUPER. *A.* تحزّب ـ اجتماع ـ احتشاد فوجاً فوجاً تجمّع *P.* بهم آمدن گروه بگروه *T.* برکمک بلوک بلوک برکوب || Il est défendu par les ordonnances de s'attrouper احتشاد ناس حسب النظام ممنوعدر Il s'attroupa une quantité de gens جمّ غفیر تحزّب واجتماع ایلدی

ATTROUPÉ. *A.* متحزّب ـ متحشد ـ مجتمع *P.* گروه بگروه *T.* بهم آمده برکوب طوپلنمش ـ برکمش

AUBAIN. Étranger qui n'est pas naturalisé dans le pays où il demeure *A.* غریب *pl.* غربا *P.* بیگانه *T.* یبانجی

AUBAINE. Succession aux biens d'un étranger, qui meurt dans un pays où il n'est pas naturalisé *A.* استوراث المخلّفات *P.* الغربا یبانجیلرک *T.* وراثت مرده‌یک بیگانگان || L'aubaine appartient au Roi مخلّفات غربا ترکه‌سی میراثی Le Roi a droit d'aubaine پادشاهک خزینه‌سنه عائد در

Ce seigneur مخلّفاتنک استوراثنده پادشاهک حقّی وار در a droit d'aubaine غربانک مخلّفاتنه بو صاحب ارضک Le droit d'aubaine a été entièrement supprimé حقّ استوراثی وار در مخلّفات غربایه حقّ استوراث مادّه‌سی کلّیاً لغو اولندی

Il se dit figurément, de tout avantage inespéré qui arrive à quelqu'un *A.* نعمت غیر مترقّبة *P.* نفع خداداد *T.* خداوردی نعمت

AUBE. La pointe du jour *A.* فجر ـ صبح ـ وقت الشفق *P.* بامداد ـ سپیده‌دم ـ صبحدم ـ سحرگاه *T.* شفق سوکلدیکی || Je me suis levé dès l'aube du jour وقت انفلاق فجرک شفق سوکیلور ایکن قالقدم ـ عقیبنده قالقدم

AUBÉPINE. Sorte d'arbrisseau *A.* ثغام *P.* جاورد ـ درمنه *T.* آق یاوشان ـ یاندیق اوتی

AUBERGE. Maison où l'on trouve à manger en payant *A.* دار *P.* مهمان سرای *T.* مسافر خانه || On fait bonne chère dans notre auberge بزم مسافرخانه‌ده اعلا طعام چیقار Tenir auberge مهمانسرا صاحبی اولمق ـ On dit aussi, Tenir auberge, pour dire, avoir maison ouverte بر کمسنه‌نک اتمکی میدانده اولمق

AUBERGINE. Sorte de plante qui porte un fruit oblong, *A.* حیصل ـ انب ـ باذنجان ـ حدق ـ کهکم *P.* بادنجان *T.* بادلجان

AUBERGISTE. Celui qui tient auberge *A.* صاحب الدار *P.* الاضیاف مسافرخانه صاحبی *T.* خداوند مهمانسرا

AUBIER. V. Obier.

AUBIN. Allure d'un cheval entre l'amble et le galop. *A.* خبب *P.* رفتار رهواری *T.* چابقون اشکنی

AUCUN. Nul *A.* لا احد *P.* هیچ *T.* هیچ بر || Vous n'avez aucun moyen de réussir dans cette affaire بو خصوصک حصولنه مدار اوله‌جق اسبابدن هیچ بریسنه مالک دکلسک Je ne connais aucun de vos juges سنک دعواکی رؤیب ایدن قضاتدن هیچ بریسیله آشنالغم یوقدر Je ne le veux en aucune manière هیچ بر طریق ایله مرضی ومقبولم دکلدر Il a obtenu ce qu'il demandait sans aucuns frais هیچ بر کونه مصرفه محتاج اولمیه‌رق تحصیل مرام ایلدی

AUCUNEMENT. Nullement *A.* بوجه من ـ وجهاً من الوجوه *P.* دیّار ـ قطعاً ـ اصلاً ـ الوجوه *T.* هیچ بر وجهله بهیچ وجه

moment d'audience صحبتمه بر دقیقه‌جق امالهٔ گوش اصغا ایله

Il signifie aussi, temps donné par des personnes constituées en dignité, pour écouter ceux qui ont à leur parler *A.* رخصت *P.* ملاقات ـ الملاقاة *T.* کوروشمه || Les ambassadeurs envoyèrent demander audience ایلچیلر استدعای ملاقات ایچون آدم کوندردیلر Ils furent admis à l'audience ملاقاته مخصوص اولان دیوانخانه‌یه کوتورلدیلر Ils furent quelque temps sans pouvoir obtenir audience رخصت ملاقاتی تحصیل ایده‌میوب ظهورینه قدر بر مدّت منتظر اولمشلر Le Contrôleur-Général des Finances donne audience un tel jour ایدی باش محاسبه ناظرینک اصحاب مصلحته ملاقات ایچون تعیین ایلدیکی کون فلان کوندر Se trouver à l'heure de l'audience ملاقات ایچون تخصیص اولنمش Dans la salle de l'audience ساعت معیّنده حاضر بولنمق ملاقاته مخصوص دیوانخانده ـ عرض اوطه‌سنده

Il signifie aussi, la séance dans laquelle les juges écoutent les causes *A.* مجلس الشرع *P.* انجمن عدالت *T.* حاکم || Cause qui se doit plaider à l'audience حاکم یری ـ دیوانی Cette affaire se jugera à l'audience مجلس شرعده رؤیت اولنه‌جق دعوا بو مصلحت مجلس شرعده رؤیت En pleine audience مجلس عموم قضاتده Sentence d'audience اولنه‌جقدر Le Président lui a promis l'audience مجلس شرعده ویریلان اعلام صدر نشین مقام شریعت اولان حاکم Ouvrir l'audience مجلس شرعک انعقادینی تعهّد ایلدی Les audiences sont finies مجالس عقد مجلس شرع ایتمک ـ Et l'assemblée de ceux à qui on donne audience *A.* حضار المجلس || Toute l'audience fut scandalisée حضار مجلسک جمله‌سی دوجار ریبه اولمشدر ـ Et le lieu où se donne l'audience *A.* مجلس *P.* انجمن *T.* || Ouvrir l'audience فتح مجلس ایتمک Fermer l'audience جمعیّت ختم مجلس ایتمک ـ اغلاق مجلس ایتمک On le mit hors de l'audience مجلسدن طرد ایلدیلر

AUDIENCIER. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Huissier audiencier T. دیوان چاوشی

AUDITEUR. Celui qui écoute quelque discours dans quelque assemblée publique *A.* سامع pl. سامعین *P.* شنوا *T.* دکلیان || Ce prédicateur a toujours un grand nombre d'auditeurs بو واعظک دائما قتی کلّی سامعینی وار در Il satisfit extrê-

هیچ بر درلو ـ هیچ بر طریق ایله ـ Je n'en veux aucunement || اصلا ودیار مقبولم دکلدر ـ وجهاً من الوجوه استمم

En style de Chancellerie il s'emploie sans négative, pour dire, en quelque sorte, à certains égards *A.* ـ من وجهٍ ـ من جهةٍ ـ اولقدر *T.* چندان *P.* نوعًا ما || Le Roi ayant aucunement égard پا دشاهک فلان شیٔده من جهةٍ اعتباری اولدیغنه مبنی ...à

AUDACE. Hardiesse excessive *A.* عدم المحابات ـ عدم پرواسزلق *T.* بی محابایی ـ کستاخی ـ بی پروایی *P.* التأدّب Grande audace عدم محابات عظیمه || کستاخلق ـ inouie نا مسموع ونا مسبوق عدم ـ عدم محابات غیر مسموعه Entrer avec audace طور بیمحابا ایله دخول ایتمک محابات Parler avec audace عدم محابات ایله تقریر کلام ایتمک Audace aveugle علی العمیا وضع بی پروایی ـ Il se prend aussi en bonne part *A.* جسارت ـ جرائت *T.* مردانگی *P.* || Noble audace جسارت ممدوحه Généreuse audace یورکلیلک جرائت قهرمانی Audace héroique جرائت قویّة الهمّة Des soldats qui vont au combat avec audace بالجرائة والجسارة Alexandre eut l'audace de passer le Granique avec trente mille hommes à la vue de deux cent mille سفره کیدن عسکر اسکندر رومی ایکی یوز بیک نفر عسکرک مواجهه‌سنده یالکز اوتوز بیک نفر ایله فلان نهری مروره جسارت ایلدی

AUDACIEUSEMENT. Avec audace *A.* ـ من غیر محاباةٍ ـ بلا محاباةٍ *P.* بیمحابا *T.* بی پروا ـ کستاخانه ـ پرواسزلق ایله || Répondre audacieusement بیمحابا جواب ویرمک ـ Il se prend aussi en bonne part *A.* بالجسارة ـ بالجرائة *P.* جسورانه || Il se jeta audacieusement یورک پکلکی ایله *T.* مردانه ـ au milieu des ennemis دشمن عسکری ایچنه جسورانه اقتحام ایلدی

AUDACIEUX. Qui a de l'audace *A.* عاری ـ عاری عن الادب ادبسز *T.* بی باک ـ بی آژرم ـ کستاخ *P.* عن التأدّب || Il est audacieux تأدّبدن عاریدر ـ مایهٔ تأدّبدن بی بهره در Il a un air audacieux تأدّبدن عاری بر وضع واداسی وار در ـ Il s'emploie aussi en éloge بر طور کستاخانه‌سی وار در ـ یورکلو *T.* مردانه دل *P.* جریء ـ جسور *A.*

AUDIENCE. Attention que l'on donne à celui qui parle *A.* اصغا ـ استماع *P.* گوش داشتن *T.* دکلمک || Parlez, vous aurez audience سویله کلامک قرین استماع اولور Prêtez-moi audience کلاممه حوالهٔ سمع اصغا ایله Donnez-moi un

mement tous ses auditeurs جمعیّت سامعینک جمله‌سنی جمله‌سنی خوشنود ایلدی ـ مقضی المرام ایتمشدر

Auditeur des comptes. Officier de la Chambre des Comptes, qui voit et examine les comptes qui s'y rendent *A.* ممیّز *P.* محاسبه ممیّزی *T.* تمییزساز محاسبه المحاسبات

AUDITIF. Qui appartient à l'organe de l'ouïe *A.* سمعیّ ـ اذنیّ *P.* گوشی *T.* قولاغه متعلق ‖ Nerf auditif عصب الاذن ـ قولاق سکیری

AUDITION. Action d'entendre *A.* حال الاستماع *P.* شنوایی *T.* ایشیدیجیلک ‖ Expliquer comment se fait l'audition حال ـ استماع نوجهله حاصل اولدیغنی شرح وتفسیر ایتمک On dit, Audition des témoins *A.* استماع الشهود *T.* شاهدلرك Et audition des comptes محاسبه‌نك تمییزی دیکلمه‌سی

AUDITOIRE. Le lieu où l'on plaide *A.* محلّ المرافعة *P.* مرافعه یری *T.* عدالتگاه ‖ Dès qu'il fut entré dans l'auditoire محلّ مرافعه‌یه دخولی عقیبنده

Il se dit aussi, de l'assemblée de tous ceux qui écoutent une personne qui parle en public *A.* جمهور ـ جماعة السامعین السامعین

AUGE. Pierre ou pièee de bois creusée, qui sert à boire et à manger aux chevaux et aux autres animaux domestiques *A.* جرن العلف *P.* علفدان *T.* یم تکنه‌سی ‖ Mener boire les chevaux à l'auge یم تکنه‌سنده صو ایچورمك

Il se dit aussi, d'un vaisseau de bois dans lequel les maçons délaient le plâtre *A.* مرحاض الرّهّاص *P.* ناوه *T.* دیوارجی ـ حمل ناوه ایتمك ‖ Porter l'auge دیوارجی ـ تکنه‌سی Cet architecte a commencé par porter l'auge, et tailler la pierre تکنه‌سنی طاشیمق بو معمار فی الاصل نقل ناوه ونحت حجردن بداء ایله تحصیل فنّ ایلدی

On dit proverb. J'aimerais mieux porter l'auge que de faire ce métier-là بو حرفتی ایشلمکدن ایسه دیوارجی تکنه‌سنی طاشیمق عندمده اولا در

AUGES. Il se dit de certaines rigoles qui servent à faire tomber l'eau sur la roue d'un moulin *A.* میازیب الطاحونة *P.* صو دکرمانی اولوقلری *T.* ناوهای آسیاب

AUGÉE. Ce que peut contenir une auge *A.* ملْ المرحاض *P.* بر تکنه‌لك *T.* یك ناوه ‖ Il ne faut qu'une augée pour boucher ce trou-là اول سوراخك سدّی ایچون بر تکنه‌لك بالچق کافیدر

AUGET. Petit vaisseau où l'on met la mangeaille des petits oiseaux qui sont en cage *A.* مزود الطیر *P.* توشه‌دان مرغ *T.* قوش یملکی

AUGMENT. Ce que la loi permet de donner à la femme sur les biens du mari. Il ne se dit qu'en cette phrase, Augment de dot *A.* ضمیمة مفروضة علی جهاز الزوجة عن مال الزوج *P.* بهرهٔ که از مرده‌ریك شوهر بر جهاز زن الهالك اولن قوجه‌نك مالندن زوجه‌یه جهازی ارتوقلغی *T.* افزایند نامیله عائد اولان حصّه

AUGMENTATIF. Il se dit de certaines particules ou de certaines terminaisons qui servent à augmenter le sens des mots *A.* ادات التفضیل ‖ La langue Italienne a plusieurs terminaisons augmentatives لسان تالیانیده تفضیلی متضمّن متعدّد مجاریٔ الفاظ وار در

AUGMENTATION. Accroissement *A.* ترقّی pl. ترقّیات ـ زیادت *P.* افزایش ـ فزونی ـ زیادگی *T.* تزاید ـ تزایدات pl. ـ علوفه‌نك زیاده‌لیك ـ ارتوقلق ‖ Augmentation de gages تزاید Nouvelle augmentation علوفه‌نك ترقیسی ـ تزایدی جدید Il a fait des augmentations à cette maison بو منزله احداث تزایدات ایلدی Il faut payer les améliorations et augmentations واقع اولان تعمیراتك واحداث اولنمش تزایداتك بهاسی ادا اولنمق اقتضا ایدر

AUGMENTER. Rendre plus grand *A.* توسیع ـ تزیید *P.* افزونیدن ـ زیاده‌لندرمك ـ ارتورمق *T.* مستزاد کردن ـ افزون کردن ـ ایرادینی کلّ یومٍ ‖ Il augmente chaque jour son reveuu منزلنی Il a augmenté sa maison, sa terre زیاده‌لندرمکده در تزیید قیمت Augmenter le prix وملکنی توسیع ایلدی عددی تزیید Augmenter le nombre بهایی ارتورمق ـ ایتمك la dépense مصرفی ارتورمق Augmenter عددی ارتورمق ـ ایتمك برتألیفی ضمّ ضمایم ایله توسیع ایتمك menter un livre Il ne faut pas diminuer la récompense, quand on augmente le travail خدمتی تزیید ایدنجه مکافاتی تقلیل ایتمك ـ Il se dit aussi des personnes ‖ Augmenter les domestiques, pour dire, augmenter leurs gages خدمتکارلرك علوفه‌سنی تزیید ایتمك Tous les ouvriers demandent qu'on les augmente عمله‌نك مجموعی اجرتلرینك ترقّیسنی مطلوب ایدرلر

Il est aussi neutre, et signifie, croître en qualité et en quan-

افزودن P. كسب الترقّی - استزاده - تزايد - ازدياد tité A. زيادەلنمك - آرتمق T. زياده شدن - Il augmente en bien et en honneur كركث مال ومنال وكركث شان واقبال جهتيله بو شئ آرتمقده Cela va en augmentant كسب ترقّی ايتمكده در علت يوماً فيوماً ترقّي Le mal augmente tous les jours كوندن كونه كسب ترقّی وازدياد ايتمكده در - بولمقده در افزايش - افزوده P. مترقّی - متزايد - مزداد Augmenté. A. زيادەلنمش - آرتمش T. يافته

AUGURAL. Ce qui appartient à l'augure A. عيّافيّ || Bâton augural عصای عيّافی Robe augurale خلعت عيّافيّه

AUGURE. Présage, signe par lequel on juge de l'avenir A. فال خير A. اوغور T. شكون P. فئول pl. فال Bon augure Mauvais augure فال خجسته - فال نيكو P. فال ميمون - اوغورسزلق T. فال بد P. فال نحس A. Augure sinistre فال شوم funeste فال ردئ Prendre à bon augure تشأّم ايتمك Prendre à mauvais augure خيرِ اتخاذ ايتمك اوغورسزلق - تطيّر ايتمك - فال نحس اتخاذ ايتمك - تفأّل بالخير اولنان طاير Oiseau de bon augure صايمق تفأّلی قبول اوغورلو طوتيلان قوش - ايدرم

Augure, se dit en parlant des Romains, de celui qui observait le vol et le chant des oiseaux, pour en tirer des présages

عيّافه سئوال... || L'augure étant consulté, répondit... A. عيّاف اولندقده شو وجهله جواب ويرمشكه La dignité d'augure était en grande considération parmi les Romains رتبهٔ عيافت بين روماتيين بغايت معزز ومعتبر ايدی

AUGURER. Tirer un augure A. استدلال الفال - تفأّل - استخراج الفال P. شكون گرفتن T. اوغور طوتمق || Je n'en augure rien de bon بر كونه فال خير استدلال ايدەمم Qu'en pouvez-vous augurer? اولبابده نه مقوله فال استخراج ايدرسك Je n'en augure rien de mauvais هيچ بر كونه فال نحس اولبابده فال نحس استدلالنی موجب - استدلال ايدەمم اولەجق بر شی يوقدر

AUGUSTE. Grand, digne de vénération A. مفخّم - واجب T. اولو P. بزركوار لازم التوقير - التفخيم sacrement da l'autel عبادتگاهده اجرا اولنان رسم ذبيحهٔ Auguste empereur ايمپراطور مفخّم Dans cette auguste assemblée اشبو مجلس واجب التفخيمده Ce pa-

بو سرايده بر نوع صورت lais a quelque chose d'auguste بو سرايده بر هيئت جالبة التوقير وار در - فخامت وار در

AUJOURD'HUI. Le jour où l'on est A. هذا اليوم P. امروز Il arrive aujourd'hui à midi T. بو كون - بو كونكی كون Ce n'est pas d'aujourd'hui que nous nous connaissons بو كونكی كون وقت عصرده ورود ايدر معارفەمز بو كونكی كوندن La journée d'aujourd'hui est plus belle que celle d'hier باشلامش دكلدر بو كونكی كون J'ai différé jusqu' aujourd'hui à vous donner de mes nouvelles احوالمه دائر اخبارك افادەسنی بو كونه قدر تأخير ايلدم Aujourd'hui passé A. بعد اليوم P. پس ازين روز T. بوندنصكره

Il signifie aussi, au temps que nous sommes A. فی - اليوم دربن وقت - دربن هنگام P. فی زماننا هذا - يومنا هذا Cela se pratiquait autrefois, mais aujourd'hui on en use autrement T. شمديكی وقتده - زمانەمزده - بو دفعه - بو وقتده فلان شئ بشقه زمانده اولور ايدی لكن شمديكی وقتده Les jeunes gens d'aujourd'hui زمانه نوجوانلری اخر كونه ايشلنور La mode d'aujourd'hui بو وقتك رسم وعادتی

AUMAILLES. Il ne se dit que des bêtes à cornes A. مواشی بوينوزلو حيوانلر T. جانوران سروناك P. ذات القرون Un troupeau de bêtes aumailles رمهٔ مواشئ ذات القرون || بوينوزلو حيوان سوربسی -

AUMÔNE. Ce qu'on donne aux pauvres par charité A. صدقة بگدايان بخشايش P. تصدّق - صدقات pl. تصدّقات pl. Donner aumône اعطای صدقه ايتمك Racheter ses péchés par l'aumône اعطای صدقات ايله كفارت ذنوب Donner par aumône على طريق الصدقه احسان ايتمك Distribuer des aumônes توزيع عطايا وصدقات ايتمك Vivre d'aumône تصدّق ايله كچنمك Être réduit à l'aumône صدقەيه احتياج درجەسنه وارمق - صدقەيه محتاج اولمق L'ambitieux fait des largesses, il ne fait pas d'aumônes حرص نام وشان ايله مجبول اولان كشی مسرفانه نشر عطايا ايدر C'est une belle aumône واقعا مندوب ومستحبّ امّا صدقه ويرمز Faire du bien à des pauvres honteux, c'est une aumône bien placée بر صدقه در خجالت سئوالی ارتكاب ايدەميان فقرا ومحتاجينه ويريلان صدقه محلّنه صرف اولنمش حسناتدندر

Il signifie aussi, une peine pécuniaire à laquelle la Justice condamne en certains cas T. جريمه صورتنده ويرلمسی حكم

اولنان صدقهٔ مجبوره

AUMÔNIER. Qui fait souvent l'aumône aux pauvres *A.* متصدّق *T.* گدا پرور *P.* ارباب الخير pl. اهل الخير - متصدّقين pl. فقرا باباسی - صدقه‌سی چوق بر آدم ‖ Dieu lui fera miséricorde, car il est grand aumônier ارباب خيردن عميم التصدّق بر آدم اولديغندن مظهر مرحمت جناب ربّ العزّت اولهجغی بی اشتباهدر

Il signifie aussi, un ecclésiastique dont la fonction ordinaire est de distribuer les aumônes qu'on lui donne à faire, et de faire la prière du soir et du matin *A.* امام pl. ائمّة ‖ Premier aumônier du Roi امام اوّل سلطانی Aumônier du quartier محلّه امامی

AUNAGE. Mesurage à l'aune *A.* مذارعة - قياس بالذراع *P.* آرشون ايله اولچمه - آرشونلمه *T.* بگز پيمايش ‖ L'aunage n'est pas bon آرشونله‌سی صحيح دكلدر

AUNE. Espèce de mesure *A.* ذراع pl. اذرع *P.* گز - اندازه - ذراع ايله تقييس ايتمك *T.* آرشون ‖ Mesurer à l'aune يارم - نصف ذراع Une demi-aune آرشون ايله اولچمك آرشون چيركنك - نصف ربع ذراع Demi quart d'aune ايكی اوجی دمورلی ياريسی Aune ferrée par les deux bouts بر ذراع چوقه Une aune de drap بر قطعه ذراع

On dit proverb., Mesurer les autres à son aune, pour dire, juger d'autrui par soi-même *T.* قياس نفس ايتمك

Tout du long de l'aune, signifie, beaucoup, excessivement *A.* فوق الحدّ والقياس *P.* خارج از اندازه *T.* اندازه‌دن چيقدرق ‖ Il a fait débauche, et il en a pris tout du long de l'aune اثنای عيش وعشرتده خارج از اندازه يوريدی S'il perd son procès, il en aura tout du long de l'aune دعواسنی غائب ايده‌جك اولور ايسه اندازه‌دن چيقه‌جقدر

AUNE. Arbre de bois blanc *A.* شوحط *P.* بشجير *T.* آقچه اغاج

AUNÉE, ou Enula campana. Plante médicinale *A.* قنس *P.* آندز اوتی *T.* راسن

AUNER. Mesurer à l'aune *A.* اذراع - تقييس بالذراع *P.* آرشون ايله - آرشونلمق *T.* در اندازه زدن - بگز پيمودن ‖ Auner une pièce de toile بر اندازه‌يه اورمق - اولچمك Auner fidèlement صحيحاً طوب بزی آرشون ايله اولچمك

Auné. *A.* مذرع *P.* آرشون ايله - آرشونلنمش *T.* بگز پيموده

اندازه‌يه اورامش - اولچلمش

AUNEUR. Officier établi pour avoir inspection sur l'aunage *A.* ناظر المذارعة *P.* سر گز پيمايان *T.* آرشونلمه ناظری

AUPARAVANT. Avant une chose *A.* مقدّما *P.* پيش ازين - مقدّم - اوّل - ايلرو *T.* پيشتر ‖ Si vous voulez vous en aller, réglez auparavant ce qu'il faut faire عزيمت ايتمك مرادك ايسه هر نه كه اقتضا ايدر ايسه مقدّم تنظيم ايله Je l'en avais averti long temps auparavant وافر زمان مقدّم خبرينی Un an auparavant بر سنه مقدّم - بر سنه اوّل ويرمشيدم

AUPRÈS. Préposition de lieu qui marque un rapport de proximité *A.* فی لقرب *P.* بنزديك *T.* يانده ‖ Sa maison est auprès de la mienne خانه‌سی بنم خانه‌مك قربنده La rivière passe auprès de la ville نهر شهرك قربنده جريان Quand il est en colère, il ne fait pas bon auprès de lui ايدر حال - حال غضبده ايكن يانده بولنمنك ذوقی يوقدر - Il sert aussi à marquer l'espèce de proximité qui résulte des services, de la fréquentation habituelle *A.* عند - فی القرب *P.* نزد *T.* يانده ‖ Être auprès d'un grand seigneur كباردن بريسنك قربنده بر ذات جليل الشانك يانده - مداوم خدمت اولمق On l'a mis auprès d'un prince بر بكك يانه تعيين اولمق Il s'est retiré d'auprès d'un tel seigneur فلان آغانك ايتدرلدی Il est fort bien auprès du Roi نزد پادشاهيده يانمدن چيقدی عند شهرياريده غاية الغايه - بغايت مقبول ومرغوبدر مظهر حسن نظر واعتبار در

Il s'emploie aussi comme adverbe *A.* قريباً *P.* نزديك *T.* ‖ Je ne puis pas voir cela, si je ne suis auprès فلان شیٔی يقين اولمينجه تشخيص ايده‌مم - فلان شیٔی انجق يقيندن تشخيص ايده بيلورم -

Il signifie aussi, en comparaison *A.* نسبةً - نظراً - قياساً *P.* نسبت ايله - يانده *T.* بنسبت ‖ Votre mal n'est rien auprès du sien سنك علّتك آنك علّتنه نسبت ايله لا شیٔ La terre n'est qu'un point auprès du reste de l'univers مقوله‌سيدر ارض جميع عالمه قياس ايله انجق بر نقطه مثابه‌سنده در

AURICULAIRE. Il se dit de celui qui a entendu de ses propres oreilles les choses qu'il dépose *A.* مستمع بسمع الاذن *P.* كندو قولاغيله ايشتمش *T.* بگوش خود شنيده ‖ Témoin auriculaire سمع اذن ايله مستمع اولان شاهد

On dit, Doigt auriculaire, pour dire, le petit doigt *A.* خنصر *P.* صرچه پرمق *T.* کالوچ

AURONE. Espèce de plante *A.* قیصوم *P.* قیسوم *T.* آیوه طنه

AURORE. Lumière qui paraît avant que le soleil soit à l'horizon *A.* صبح کاذب - تباشیر الصبح - بیاض الصبح - حیط ابیض *P.* طلوع || Le lever de l'aurore صباح آغارمه‌سی *T.* سپیده تباشیر صبح دانره L'aurore commençait à paraître حیط ابیض افقدن چهره‌نمای ظهور اولمغه باشلامشیدی

Il se dit figur., d'une chose qui commence *A.* تباشیر الحال - *P.* اوائل سر آغاز *T.* باشلنغج || Cela n'est encore qu'en son aurore هنوز اوائل حالدر - بو کیفیت هنوز تباشیر حالدر

On dit aussi, C'est l'aurore d'un beau jour, pour exprimer quelque incident heureux qui annonce un plus grand bonheur بو کیفیت بر روز فیروز میمنت اندوزک تباشیر صبحی بو کیفیت بر روز روشنک صباحی مقامنده - مثابه‌سنده در - Et en parlant d'une très-jeune personne, on dit, Une beauté dans son aurore هنوز حال طلوعنده اولان برحسن روزافزون

Il se dit aussi pour Le levant *A.* مشرق *P.* خاور *T.* کون جانب مغربدن سمت || Du couchant à l'aurore طوغیسی اقالیم مشرقیه Les climats de l'aurore مشرقه وارنجه

Couleur d'aurore, c'est une espèce de jaune doré *T.* اخشام کونشی رنکی

AUSPICE. Terme générique, qui désigne diverses manières de connaître l'avenir *A.* تفأل pl. تفألات - *P.* عرافت - فالگیری *T.* فال طوتمه || Prendre les auspices par le vol des oiseaux فال میمون طیران طیوردن عرافت ایتمک Heureux auspices Les Grecs et les Romains avaient grand égard aux auspices رومائیون واهل یونان عرافته عظیم اعتبار ایدرلر ایدی

On dit figur. Sous d'heureux auspices, pour dire, ayant la fortune favorable *A.* علی ایمن الحال - علی اسعد الحال *P.* بافرخندگی بخت - *T.* قوت بخت میمون ایله On dit aussi, Sous les auspices de quelqu'un, pour dire, sous la conduite, sous la bonne fortune, sous la faveur de quelqu'un *T.* فلانک قوت طالع میمنت آثاری - برکات همم میامن توأمیله فلانک یمن مساعدهٔ سنیه‌سیله - برکاتیله || Ce capitaine faisait des guerres, et gagnait des batailles sous les auspices du Roi بو سپهالار قوت طالع شهریاری ایله جنک وجدالده J'entreprendrai cette affaire sous vos auspices موفق اوله کلمشدر

برکات همم سنیه لریله بو مصلحته مباشرت ایده‌جکم

AUSSI. Pareillement, de même *A.* کذلک *P.* نیز *T.* دخی || Vous le voulez, et moi aussi مطلوبک ایسه بنم دخی - Il signifie aussi, encore || Il lui a donné telle chose et cela aussi مطلوبمدر فلان شیئی ویردکدنصکره بونی دخی ویردی Dites-lui aussi de ma part بنم طرفمدن دخی سویله

Et c'est pourquoi, à cause de cela *A.* بناءً علیه - فلذلک

P. بنا بریدن *T.* آنک ایچون || Il sert un maître qui le traite mal; aussi le veut-il quitter بد معامله ایدر بر آغایه خدمت ایدر آنک ایچون یانندن مفارقت ایده‌جکدر Ces étoffes sont belles; aussi coûtent-elles beaucoup بو متاعلر نفیس ولطیفدر بنا بریدن بهالری گراندر

Et autant, également *A.* مهما - حسبما - علی مرتبة - *P.* این *T.* قدرنجه - اولقدر || Il est aussi sage que vaillant همانسان - قدر عقلی - عاقل اولدیغی قدرنجه شجیع وجگر دار در Il vit aussi magnifiquement qu'il se peut قدر شجاعتی دخی وار در ممکن - مهما امکن دارات واحتشام ایله کچینور مرتبه‌ده دارات ایله

Aussi-bien que, signifie, de même que, autant que *A.* کمثل *P.* بسان *T.* قدر - کبی || Je sais cela aussi-bien que vous بو مادّه‌یه سنک - مادّه‌یی بن دخی سنک کبی بیلورم Il faut écouter les pauvres aussi-bien que les riches قدر علمم لاحقدر فقرا وبیچارگان اغنیا قدر مسموع اولمق لازمدندر

Aussi-bien, sert à rendre raison d'une proposition précédente *A.* علی الخصوص *T.* با خصوصکه || Je ne veux point y aller, aussi-bien est-il trop tard اولطرفه وارمغه بر درلو رغبتم یوقدر علی الخصوصکه وقت کیجدر

AUSSITÔT. Dans le moment *A.* فی الحال - فی الساعة *P.* - آنده *T.* در عقب - در حال - در آن ساعت - هماندم || J'irai aussitôt در حال کیده‌جکم Aussitôt qu'il l'aura fait عقیبنده ایتدیکی آنده - فلان شیئی ایتدیکی عقیبنده

AUSTÈRE. Qui est rigoureux en ce qui regarde le traitement du corps, et qui mortifie les sens *A.* موجب المشاقة - شدید *P.* سخت *T.* قتی || Religion austère دین موجب المشاقه Règle austère قانون شدید Jeûne austère صوم شدید Mener une vie austère مشاقت اوزره امرار عمر ایتمک Faire une pénitence austère مشاقت - مشاقت ایله کفارت ایتمک Il a gardé un silence aus-

tère سکوت اکید وشدید اوزره اولمشدر

Il signifie aussi, sévère, rude *A.* متصلّب ـ قسیّ ـ قاسی ـ متصلّب ـ قسیّ ـ قاسی *P.* شدید ـ ذو الصلابة *T.* سرد درشت ـ تند || Homme austère سرد تندخو *P.* شدید المزاج ـ قسیّ القلب بر آدم خویلو Moeurs austères اخلاق صلابت آثار ـ اخلاق متصلّبه Doctrine austère مذهب صلاح صلب وشدید Mine austère واجب الصلابت

Il se dit aussi pour Âpre. V. ce mot.

AUSTÈREMENT. Avec austérité *A.* بالتشدّد ـ بالمشادّة ـ بالتشدّد ـ بالمشادّة *P.* بسختی *T.* قاتیلق ایله || Jeûner austèrement بالشدّة حال تشدّد نفس Vivre austèrement بالمشادّه صائم اولمق ایله امرار عمر ایتمک

AUSTÉRITÉ. Rigueur qu'on exerce sur son corps, mortification des sens *A.* قاتیلق *T.* سختی *P.* تشدّد النفس ـ مشادّة || Pratiquer de grandes austérités اعمال تشدّدات عظیمه ایتمک

Il signifie aussi, sévérité *A.* صلابت ـ قسوت *P.* درستی *T.* صلابت ـ فلانک قسوت قلبی || L'austérité de Caton سردلک L'austérité de ses moeurs فلانک صلابت اخلاقی طبعی L'austérité de la vertu Romaine اهل رومانک صلاح حال خصوصنده اولان صلابت طبعاری

AUSTRAL. Méridional *A.* جنوبیّ || Le pôle austral قطب جنوبی La partie australe du Zodiaque منطقة البروجک سمت جنوبیسی Les terres australes اراضیٔ جنوبیّه

AUTANT. Adverbe qui sert à marquer égalité *A.* علی قدر *P.* قدر ـ اولمقدار ـ اولقدر *T.* این قدر ـ چندان || Je suis autant que vous بن دخی سنک قدرم Ce diamant vaut autant que ce rubis بو الماسک بو یاقوت قدر قیمتی وار در Ce vaisssau contient autant que l'autre شو ظرف دیگری قدر Il a fait cela, j'en puis faire autant مادامکه استیعاب ایدر Je donnerai de cette maison autant qu'un autre بو منزله بشقه سنک بونسی ایتدی مقابلنده بن دخی اولقدر ایده بیلورم Je le défends autant que je puis ویردیکی بها قدر بن دخی ویررم Travaillez autant que vous pourrez فلانه علی قدر الاستطاعه حمایه ایدرم قوّتک ـ علی قدر الطاقه سعی ایله Donnez-moi cent piastres à compte, vous serez quitte d'autant یتدیکی قدرنجه جدّ وسعی ایله بکا علی الحساب یوز غروش وبر بو وجهله اول مقدار بورجدن قورتلمش اولورسک

AUTANT QUE, signifie, selon que *A.* مهما *P.* چندانکه *T.* کوره

|| Autant que j'en puis juger آکلدیغمه کوره

D'AUTANT. PLUS. *A.* زیادةً علی *P.* چنان بیشترکه *T.* برقات زیاده اولدرق || Il agissait avec d'autant plus de chaleur, qu'il était porté par ses propres intérêts مصلحت اغراض مخصوصه سنه دائر اولدیغندن برقات دخی زیاده خواهش وگرمیّت Je lui en ai d'autant plus d'obligation, que je le mérite moins مایهٔ استحقاقدن کمبهره اولدیغمه نظراً مظهر اولدیغم لطفک برقات زیاده ممنونی یم Je suis d'autant plus obligé à le servir, qu'il m'a fait plaisir بنی مطیّب الخاطر ایلدیکنه نظراً خدمتنده بولنمقده برقات زیاده مجبورم

D'AUTANT MIEUX. *A.* بطریق الاولی *P.* بهتر ازآنکه *T.* برقات دخی اعلا که || Je sais la chose mieux que lui, et d'autant mieux que j'en suis témoin oculaire اول ماده یه فلاندن زیاده علمم لاحقدر بطریق الاولی که رأی العین مشهودم اولمش حالا تدندر

D'AUTANT QUE, signifie, parceque *A.* لانّ *P.* از بهر ـ زیرا که *T.* اجلدن ـ آندن اوتری آنکه || Et d'autant que c'est mon pupille, il faut que je veille à ses intérêts زیر وصایتمده بر صبی اولدیغی اجلدن امور لازمه سنه بذل همّت ایتمک لازمهٔ ذمّتمدر

AUTEL. Espèce de table destinée à l'usage des sacrifices *A.* قربان *T.* قربانگاه ـ بسملگاه *P.* منحر شریف ـ مذبحة Élever un autel بر مذبحهٔ شریفه بنا ایتمک || Se prosterner devant l'autel پیشگاه منحر شریفده ایفای فریضهٔ Les ministres des autels مذابح مبارکه سجده وطاعت ایتمک Parmi les Hébreux, il y avait un autel des holocaustes, un autel des parfums etc. خدمه سی قوم یهودک محرقات ایچون بشقه وبخوراته مخصوص بشقه ومناسک سائره یه Table متعلّق بشقه اولدرق متعدّد مذبحه لری وار ایدی Nappe d'autel مذبحهٔ شریفه لوحه سی Autel des païens. *A.* هیاکل pl. هیکل || L'autel de Jupiter هیکل مشتری

On dit, Qui sert à l'autel doit vivre de l'autel *T.* تکیه یه خدمت ایدن ـ خدمت ایدن چورباسنی یملو در تکیه دن بسلنور

On dit figur., Élever autel contre autel, pour dire, faire un schisme dans l'Église شقّ عصای مؤمنینه تصدّی ایتمک

Il se dit aussi, de celui de qui on a appris quelque nouvelle خبر وبريجى *T.* پيام دهنده *P.* ناقل الخبر - مأخذ *A.* || Je vous nomme mon auteur اشته مأخذم اولان كمسنه نك بو خبرك ناقلى اسمنى طرفكه بيان - اسمنى بيان ايدرم Il ne veut pas dire son auteur مأخذينى بياندن امتناع ايدر ايدرم

AUTHENTICITÉ. Qualité de ce qui est authentiqne *A.* صلاحيّت || L'authenticité de cette pièce n'est point contestée بو سندك اعتباره كركلولك *T.* شايستگى اعتبار *P.* الى الاحتجاج احتجاجه صلاحيّتى - احتجاجه صلاحيتى محلّ معارضه دكلدر برئ عن المعارضه در

AUTHENTIQUE. Muni de l'autorité publique, et revêtu de toutes ses formes *A.* معمول به - صالح الى الاحتجاج - دستور اعتبارلو *T.* سزاوار احتجاج - شايان اعتبار *P.* معتبر - العمل || Pièce authentique ورقهٔ معتبره - ورقهٔ معمول بها Contrat authentique صورت - احتجاجه صالح بر قطعه مقاوله سندى معتاده اوزره محرّر ومسطور ورسوم معتبره ايله معنون ومصدور دستور - نميقهٔ معتبره Écrit authentique بر قطعه مقاوله حجّتى احتجاجه Titre authentique العمل اولهجق بر قطعه نميقه دليل معتبر Preuve authentique صالح سند معتبر Attestation تصديق معتبر - شهادت معتبره authentique

Il signifie aussi, célèbre, notable *A.* واجب الاعتبار || Témoignage authentique شهادت واجبة الاعتبار

Il se dit aussi, d'une copie certifiée, légalisée *A.* نسخة || اصليله تطبيق اولنمش نسخهٔ ثانيه *T.* مطابقة باصلها - اصليله تطبيق اولنمش نسخهٔ ثانيه Copie authentique اصليله تطبيق اولنمش ورسوم مرعيّه اوزره معنون اصلنه مطابق ورسوم مرعيّهٔ معتاده - اولمش نسخهٔ ثانيه اوزره معنون بر قطعه صورت

Il se dit aussi, de l'original *A.* نسخة اصليّة || On trouve l'authentique des ces pièces dans les archives بو كاغدك نسخهٔ اصليّه سى اوراق وسندات محفوظه خزينه سنده موجود در J'ai vu l'authentique et la copie اصل نسخه يى وصورتنى كوردم

AUTHENTIQUEMENT. D'une manière authentique *A.* مصدوراً || Un traité, un contrat fait authentiquement معنوناً برسوم اللازمة - برسوم المرعيّة رسوم مرعيّه اوزره معنون ومصدور بر قطعه عهدنامه وبر قطعه مقاوله سندى

AUTHENTIQUER. Rendre authentique *A.* تصديق الصحّة من

- Il se dit aussi, d'une compagnie qui se divise en deux partis, en deux factions contraires ميانده شقّ عصاى وحدت ايتمك ايكى فرقه اولوب - ميانده شقاق واختلاف ظهور ايتمك - برى برى عليهنه دوشمك

On dit aussi, qu'un homme mérite qu'on lui élève des autels, pour dire, qu'il est digne des plus grands honneurs كندويه مخصوص اولهرق اقامت معابد ومساجده شايان برذات واجب الاحترامدر

On dit aussi, Les autels, pour dire, la religion *A.* pl. اديان || Attaquer les autels اديان حقّنه دستدراز تعرّض Respecter les autels اديان حقّنه رعايت شرط واحترام اولمق Cet impie avait juré la ruine des autels بوكافر اديانك ايتمك خرابيّتنى شرط ايلدى

AUTEL. Nom de constellation *A.* مجمرة V. Encensoir.

AUTEUR. Celui qui est la première cause de quelque chose سبب نخستين *P.* مبداء اوّل - بادى - مبدى - صانع *A.* || Dieu est l'auteur de la nature حقّ تعالى ايلكك سبب *T.* Jésus-Christ est l'auteur de notre salut حضرتلرى صانع كافهٔ موجوداتدر حضرت عيسى مبداء اوّل نجات وسلامتمز در Dieu n'est point l'auteur du péché جناب ربّ العزّت مبداء ذنوب وآثام اولمق احتمالى يوقدر Les auteurs de la sédition furent punis بادئ فساد اولنلرك جزاى ما يليقلرى بولدى On ne sait point l'auteur de cette nouvelle بو خبرك اجرا اولندى صانعى كيم اولديغى معلوم دكلدر

Il signifie aussi, inventeur *A.* مخترع - موجد - مبدع *P.* || L'auteur de l'opinion de la métampsycose چيقاران *T.* پيدا كننده مذهب تناسخك موجدى Les auteurs des opinions nouvelles اعتقادات جديده نك مبدعين وموجدينى L'auteur d'un projet موجد ومصنّفى - بر ترتيبك موجدى

Et celui qui a composé un livre *A.* مؤلّف pl. مؤلّفين - تأليف ييان *T.* تأليفسار *P.* مصنّف pl. مصنّفين || Auteur ancien مؤلّف قديم Auteur moderne مؤلّفين متقدّمين دن برى - مؤلّف متأخّرين دن برى Auteur Grec مؤلّف يونانى Auteur apocryphe مؤلّف مردود ونا معقول Auteur orthodoxe اسمى - مؤلّف مجهول الاسم anonyme مؤلّف صحيح الايمان Lire les bons auteurs تأليفات معتبره يى نا مذكور بر مؤلّف Citer un auteur بر مؤلّفك كلامنى على طريق الاستشهاد ذكر ايتمك مطالعه ايتمك

بوسندك صحتی Il faut authentiquer cet acte || قبل الحاكم حاكم طرفندن تصديق اولنمق اقتضا ايدر

AUTOCRATIE. Gouvernement exercé par un despote avec une autorité absolue *A.* سلطنت متفردة ـ سلطنت مستقلة *P.* باشلو باشنده پادشاهلق *T.* پادشاهئ خود سرانه

AUTOCRATOR. Souverain absolu *A.* سلطان ـ سلطان متفرد باشلو باشنده پادشاه *T.* پادشاه خود سر *P.* بالاستقلال

AUTOCTHONE. V. Aborigènes.

AUTOGRAPHE. Qui est écrit de la main de l'auteur *A.* محرر كندو خطيله *T.* با خط دست خود نوشته *P.* بخط يده خط يديله محرر اولان J'ai vu son autographe || يازلمش نسخه‌يی كوردم

AUTOMATE. Machine qui a en soi le principe de son mouvement *A.* متحرك برأسه كندو كنديلكندن *T.* خود روان *P.* ساعت برأسها متحرك يورر || Une horloge est un automate اولان آلات اقسامندندر Quelques philosophes prétendent que les bêtes ne sont que des automates بعض حكما بهايم قسمی ـ برأسها متحرك اولان اقسامدن اولديغنی دعوا ايدرلر On dit figur. d'un homme stupide, que c'est un automate برأسها متحرك جمادات قسمندندر

AUTOMNAL. Qui est de l'automne *A.* خريفی *P.* خزانی *T.* كوز وقتنده‌كی || Les fièvres automnales حميات خريفيه كوز وقتنده‌گی اصتمه‌لر ـ

AUTOMNE. Une des quatre saisons de l'année *A.* فصل الخريف *P.* مهرجان ـ برگريزان ـ كهنه بهار ـ موسم خزان *T.* كوز خزان لطيف || Un bel automne پيراق دوكمی وقتی ـ وقتی Automne fort sec خشك ويابس برخزان بی باران Automne froide et pluvieuse برودتی بسيار وكثير الامطار موسم خريف Une automne venteuse كثير الرياح بر كهنه بهار Au commencement de l'automne اوائل موسم خريفده L'automne est une saison tempérée فصل خريف بر موسم معتدلدر Des fruits d'automne موسم خزانه مخصوص اولان ميوه‌لر

AUTOPSIE. Examen attentif que l'on fait au moyen de la vue *T.* بينش بچشم خود *P.* كشف والمعاينة برأى العين *A.* بدن ميتك || Autopsie cadavérique كندو كوزيله كورمه رأى العين كشف ومعاينه‌سی

AUTORISATION. Action par laquelle on autorise *A.* رخصت *T.* اذن *P.* دستور ـ اذن ـ زوجك ووصينك رخصتی teur

AUTORISER. Donner autorité, donner pouvoir *A.* ترخيص ـ *T.* دستور دادن *P.* اعطاء الاذن ـ اجازت ـ اعطاء الرخصة طايفهٔ C'est le Roi qui autorise les magistrats || اذن ويرمك ـ قضات اجازت پادشاهی ايله اجرای حكومت ايدر قضاتك امر حكومته رخصتلری جانب پادشاهيدن صادر استمرار عرف C'est une chose autorisée par la coutume اولور La confiance وعادت تقريبيه اجازتيافته اولمش حالاتدندر que vous avez en moi, m'autorise à vous dire que... حقمه ارزانی قلنان اعتماد وامنيتك سكا شوكلامی سويلمكه وسيلهٔ رخصتدر Une femme ne peut contracter, si son mari ne l'autorise بر خاتون زوجنك اذن ورخصتی اولمينجه عقد معاهده‌يه Une femme qui s'est fait autoriser par la Justice قادره دكلدر حاكم طرفندن تحصيل رخصت ايتمش خاتون

S'AUTORISER. Acquérir de l'autorité *A.* كسب ـ كسب المساغ الجواز || Les coutumes s'autorisent par le temps, et acquièrent force de loi عرف وعادت مرور زمان ايله كسب درجهٔ عرف وعادت ـ مساغ وقانون حكمنه ابلاغ اولنو كلمشدر زمان مديد متمادی اولنجه كسب جواز ومساغ برله قانون حكمنه كيرر

AUTORISÉ. *A.* ماذون ـ مرخص *P.* اذنلو *T.* دستور يافته

AUTORITÉ. Puissance légitime *A.* حق الحكومة ـ حكومت *P.* حكومتلك *T.* حق حكمداری ـ فرمانفرمايی || L'autorité des magistrats اولياى امورك حق حكومتی L'autorité des lois قوانين موضوعه‌نك قوت حكومتی L'autorité spirituelle حكومت معنويه ـ حكومت روحانيه L'autorité temporelle حكومت سلطانيه L'autorité Royale حكومت دنيويه Autorité absolue حكومت ملوكانه Autorité souveraine حكومت مطلقه Autorité paternelle حكومت پدر ـ حكومت والديه Être en grande autorité حال كمال قوت وحكومتده اولمق Avoir de l'autorité صاحب حكومت اولمق Se maintenir en autorité مقام حكومتده وقايه اولنمق Abuser de son autorité بر كمسنه يدنده اولان قوت وحكومتی بيوجه صرف واعمال ايتمك Se prévaloir de son autorité بد اقتدارنده اولان حكومتدن Interposer son autorité قوت حكومتنی ميانده اختنام ايتمك Blesser l'autorité des juges آره‌يه كتورمك ـ تخليل ايتدرمك User d'autorité قضات وحكامك حق حكومتلرينه طوقنمق اعمال قوت حكومت ـ اجرای حق حكومت ايتمك

شول رتبده صاحبة - كه نزد مرضادن بر آن منفعك اولمز الخير بر خاتوندر كه خستدلرك يانى باشندن آيرلمز Il est toujours autour d'elle در يانده الدوام على - Et ici près بو - بو يقينده T. نزديك P. فى القرب - فى الجوار A. بوجواردە Il loge quelque part ici autour || بوحواليده - يقينارده خانەسى بو حواليده در - اقامت ايدر

AUTOUR. Oiseau de proie A. صقر - شيذق pl. صقور P. نواقل قسمندن بر چاقر || Autour de passage چاقر T. چرغ چاقرى صالدرمق - چاقرى اوچرمق Faire voler un autour

AUTOURSERIE. L'art d'élever et de dresser les autours A. چاقرجيلق T. فنّ پروردن چرغ P. فنّ التربيب الصقور صنعتى

AUTOURSIER. Celui qui fait profession d'élever et de dresser des autours A. مربّب الصقور - معلّم الصقور آموزندهٔ چرغ P. چاقر - چاقر بسليجى - چاقرجى T. پرورندهٔ چرغ - آلشدريجى

AUTRE. Pronom ou adjectif qui marque distinction entre deux choses A. آخر P. ديگر T. اول بر || Des deux livres que vous demandiez, voici l'un, voilà l'autre مطلوبك اولان ايكى جلد كتابدن اشته برى بو واول برى شو Des deux frères, l'un a pris le parti de l'Église, et l'autre, le parti de l'épée در ايكى قرنداشلرك برى طريقت رهبانيتى وديگرى طريق اهل سيفى اختيار ايلدى Ils étaient aigris l'un contre l'autre برى برينه طارغين - احدهما آخرى حقند غضبناك ايديلر Ils paraissent faits l'un pour l'autre گويا بريسى ايديلر Ils sons nés l'un pour l'autre ديگرى ايچون خلق اولنمشدر Il ne faut pas prendre بريسى ديگرى ايچون دنيايه كلمشدر l'un pour l'autre بريسنى اول برى ايچون ظنّ ايتملو دكلدر Confondre l'un avec l'autre برى بريله قارشدرمق Il y a une grande différence entre l'un et l'autre برى برلرى بيننده فرق Les uns et les autres بونلر واول برلرى عظيم وار در

Il se dit quelquefois pour marquer une personne indéterminée || J'aime mieux que vous l'appreniez d'un autre que de moi بشقه T. ديگر P. غير A. بندن بيلمكدن ايسه غير كمسنەدن Tout autre que lui ne s'en serait pas بندن خبر آلمقدن ايسه بشقەسندن - بيلسەك اولى ايدى si bien tiré بيلسك اولى ايدى آندن غيرى هر كيم اولسه بويله وجه احسن Ce que vous ne ferez pas dans اوزره اداره ايدەمز ايدى شان حكومتنى محافظه وصيانت Conserver son autorité قوّت حكومتنى فوت ايتمك Perdre son autorité ايتمك حدود حكومتنى توسيع ايتمك Étendre son autorité Sous votre autorité سنك تحت حكومتكدە Par autorité de Justice قوّت حكومت شريعت برله De pleine puissance et autorité Royale قوّت بالغەء ملوكانه وحكومت كاملهٔ پادشاهانه مقتضاسنجه

On dit d'un homme accoutumé à parler, à agir d'une manière impérieuse, qu'il veut tout emporter d'autorité هر شيئى متحكّمانه هر شيئده طور متغلّبانه ايله حركت - ايشلمك Et qu'un homme a fait une chose de son autorité privée, pour dire, sans avoir droit de la faire فلان شيئى حكم فضولى ايتدى - خودنجه ايتدى

Il se prend aussi pour Crédit, considération A. اعتبار - علوّ || Il a bien de l'autorité dans sa compagnie سوز صاحبلكى T. بلندئ قدر P. نفوذ الكلام - القدر زمرەسى ايچنده خيلى Il a de l'autorité dans sa famille قدر واعتبارى وار در اهل بيتى ايچنده نفوذ كلامى وار در

Et pour Sentiment d'un homme illustre que l'on rapporte pour confirmer ce que l'on dit A. اشهادات معتبرة pl. اشهاد معتبر || Trouverez-vous quelque autorité dans les Pères pour appuyer votre sentiment? تآليفات ائمّهٔ كرامدە سنك فكر ورأيكى Alléguer des autorités موئيد بر نوع اشهاد بوله بيلورميسك Apporter des autorités ايراد اشهادات معتبره ايتمك J'ai cent bonnes autorités pour prouver ce que j'avance اشهادات معتبره سرد وبيان ايتمك در ميان ايلديكم كلامى Il dit cela sans autorité اثبات ايدەجك يوز قدر اشهاداتم وار در شو كلامى هيچ بر درلو اشهاد معتبر ذكر ايتميەرك سويلر

AUTOUR. Préposition qui sert à désigner ce qui environne A. فى الحوالى - فى الاطراف T. پيرامن P. چورەسنده || Autour de sa personne نفسى اطرافنده Autour de la tête قلعەنك اطراف وحواليسنده Autour de la place اطراف رأسده Roder tout autour d'une maison بر خانەنك اطرافنه دائراً ما دار طواف ايتمك

Il signifie aussi, auprès A. عند P. نزد T. يانى - يانده || Elle est si charitable, qu'elle est continuellement autour des malades شول درجەده صاحبة البرّ والحسنه بر خاتوندر باشنده

un temps, vous le ferez dans un autre فلان وقتده ایتمیه‌جکسکی
بر غیر وقتده ایده‌جکسک Quelle autre chose souhaitez-vous de moi? بوندن غیری بندن نه استرسک Autre est la ville de Vienne en Autriche, et autre la ville de Vienne en Dauphiné آوشتریاده‌کی بیچ شهری بشقه ودوفینده کائن بیچ شهری بشقه در

On dit, L'autre jour, pour désigner un des jours précédents کیچن کون *T.* روز گذشته *P.* یوم ماضی *A.*

Autre, se dit aussi pour meilleur, de plus grande conséquence بام بشقه *T.* || L'homme dont vous parlez est habile; mais celui que je vous dis est bien un autre دیدیکک آدم حقیقتده ماهر در لکن بنم دیدیکم بام بشقه در Il avait été mis en prison pour dettes, mais depuis on l'a accusé de fausse monnaie; c'est bien une autre affaire دین ایچون حبس اولنمشیدی لکن صکره‌دن قلبزنلک تهمتیله اتهام اولندی بو بام بشقه بر مصلحتدر

Il se dit aussi, pour marquer l'égalité, la conformité qu'il y a entre deux personnes, entre deux choses ثانی - مدانی *A.* همرنگ *P.* بشقه *T.* || C'est un autre Alexandre مدانیٔ اسکندر Un autre César بشقه بر قیصر در Il le regarde comme un autre lui-même اسکندر ثانیدر - در فلان کمسنه‌یی نفسنک Cette ville est un autre Paris بو بلده مدانیسی کبی کورر مدانیٔ پارسدر - بر پارس ثانیدر

AUTREFOIS. Anciennement, au temps passé سابقاً - ماضیاً *A.* اوقات - سلفده - کیچن وقتلرده *T.* پیش ازین *P.* مقدّما - سلفده شویله اعتقاد ... || On croyait autrefois que... ماضیده مقدّما عادت بویله C'était autrefois la coutume اولنور ایدیکه مقدّما ادّعا ... Vous prétendiez autrefois que.... مقدّملرده - ایمش ایدر ایدککه

AUTREMENT. D'une autre façon بطور الآخر - بوجه الآخر *A.* بشقه وجهله - بشقه دکلو *T.* آخر گونه - طرز دیگر - دیگر گونه *P.* بشقه کونه - || Je ne le veux pas comme cela, je le veux autrement بویله استمم آخر کونه استرم Il est fait tout autrement que vous ne croyez ظنّ ایلدیکک صورتدن بام بشقه در

Il signifie aussi, si non, sans quoi فالّا *A.* ورنه *T.* یوخسه *P.* || Dites-lui qu'il soit plus sage, qu'autrement on le châtiera کندویه سویله عقلنی باشنه چوبرسون فالّا تٰادیب اولنور Il vous a vendu sa charge à telle condition, autrement il ne l'eût pas fait منصبنی شو شرط ایله سکا فروخت ایلدی ایوخسه فروخت ایتمز ایدی

Autrement, précéde de Pas, signifie, guère لا وافیاً *A.* نه چندان *T.* اولقدر دکل *P.* || C'est un homme qui n'est pas autrement riche اولقدر مالدار آدم دکلدر Il n'est pas autrement disposé à faire cela شونی ایلمکه چندان استعدادی یوقدر Est il malade? pas autrement, mais il est chagrin فلان کمسنه خسته‌میدر چندان دکل امّا مغموم ودلازار در

AUTRE-PART. Ailleurs فی غیر مکان. - فی محلّ الآخر *A.* بسوی دیگر - بجای دیگر *P.* بشقه یرده *T.* || C'est un livre que j'ai cherché partout, mais je ne l'ai pu trouver autre-part que là هر طرفه آراشدردیغم بر کتابدر انجق آخر یرده بوله‌میوب یالکز فلان محلّده بولدم

On dit aussi, D'autre part, pour dire, d'ailleurs, de plus برطرفدن *T.* || D'autre part on doit considérer que... برطرفدن ملاحظه اولنملو در که

AUTRUCHE. Nom d'un grand oiseau شتر *P.* عاله - نعامه *A.* مرغ *T.* دوه قوشی || Des plumes d'autruche ریش نعامه - دوه قوشی تلی - دوه قوشی یلکسی L'opinion vulgaire est que l'autruche digère le fer عوامّ ناسک اعتقادینه کوره دوه ام البیض *A.* La femelle s'appelle قوشی دموری هضم ایدر دیشی دوه قوشی *T.* شتر مرغ ماده *P.*

AUTRUI. Les autres personnes آخر - سائر *A.* دیگر *P.* *T.* || Il ne faut pas désirer le bien d'autrui, la femme d'autrui بشقه‌سی آخرک مالنه وعیالنه نصب عین حرص وطمع Ne fais à autrui que ce que tu voudrais qui te fût fait à toi-même ایتمک روا دکلدر نفسک حقنه حظّ ایده‌میه‌جکک Juger d'autrui par soi-même قیاس نفس عملی سائره ایلمه Loger chez autrui آخرک منزلنده ایله سائر حقنه حکم ایتمک Parler par la bouche d'autrui آخرک لسانیله اقامت ایتمک سوز سویلمک

On dit proverb. Mal d'autrui n'est que songe ایلک یاره‌سی *T.* آجیمز - Et, qui s'attend à l'écuelle d'autrui, a souvent mal dîné, pour dire, que nous ne devons compter que sur ce qui dépend de nous ایلک کاسه‌سندن چوربا بکلیان آج قالور

AUVENT. Petit toit en saillie, attaché au dessus des boutiques, pour garantir de la pluie بارانگریز *P.* اوکاف pl. وکف *A.* صجاق *T.* || Se mettre à l'abri de la pluie sous un auvent

بر صجاغك آلتنده اصابت باراندن محافظه اولنمق

AUXILIAIRE. Qui aide *A.* معاون - مددكار *P.* مددرسان - معين || Armée auxiliaire, troupes auxiliaires *T.* امدادجى - ياردمجى امداد عسكرى - ياردم عسكرى

AVAL. Souscription qu'on met au bas d'un billet, par laquelle on s'oblige d'en payer le contenu, en cas qu'il ne soit pas acquitté par celui qui l'a souscrit. *A.* امضاء الضمان - كفيللك امضاسى *T.* امضاى پايندانى *P.* امضاء الكفالة زير تمسكده كفالتى متضمن ويربلان شرح

C'est aussi l'opposé d'Amont, et il désigne ce qui descend la rivière *A.* مصبّ النهر *P.* شيب رود *T.* آقنديدن آشاغى || Un de ces bateaux allait amont, l'autre aval اول قايقلرك برى نهرك آنافورى طرفنه وديگرى آقنديدن آشاغى طوغرى كيدر ايدى

On dit, Le vent d'aval, pour dire, le vent du couchant *A.* ريح غربيّ *P.* باد غربى *T.* باطى يلى || Le vent d'aval amène presque toujours de la pluie ريح غربى اكثريا يغمور كتورر اكثريا باعث باران اولور - ريح غربى غالب حالده ممطر در -

À-VAU-L'EAU. Suivant le courant de l'eau *A.* تابعاً لمجراء *P.* صوبك آقنديسيله *T.* پيروان شيب آب || Le bateau allait à-vau-l'eau قايق مجراى مايه تبعيّت ايدرك قايق صويك آقنديسيله يورر ايدى - كيدر ايدى Personne ne ramait, nous nous laissions aller à-vau-l'eau هيچ بريسى كورك چكميوب قايق همان صويك اقنديسيله يوريمك اوزره براغلدى - On dit figur., qu'une affaire est allée à-vau-l'eau, pour dire, qu'elle n'a pas réussi بو مصلحت دكزه باتدى

AVALAISON. Chute d'eau impétueuse qui vient des grosses pluies qui se forment en torrent *A.* تشلشلات المياه pl. تشلشل الماء *P.* صاپرصاپر دوكلمه - هارل هارل صو دوكلمه‌سى *T.* آب شيب

AVALANGE ou AVALANCHE. Masse formée par les neiges qui roulent en s'accumulant du haut des montagnes *A.* قِلعة الثلج pl. قلع الثلج *P.* قار صحيفه‌سى - قار قياسى *T.* كمر برف

AVALER. Faire passer par le gosier dans l'estomac *A.* بلع - فرو - اوباريدن *P.* التقام - استراط - ازدراد - زرد - ابتلاع *T.* يوتمق || Il avale les morceaux sans les mâcher لقمه‌لرى جيينمكسزين بلع ايدر - On dit figur., qu'un homme ne fait que tordre et avaler, pour dire, qu'il mange goulument اغتدام والتهامدن خالى اولمز

On dit, Avaler le calice, avaler le morceau, pour dire, se soumettre à quelque chose de fâcheux *T.* حبّى يوتمق - Et avaler des couleuvres, pour dire, recevoir des dégoûts, des mortifications qu'on est obligé de dissimuler *T.* زهرلر يوتمق || À la Cour, on avale bien des couleuvres سراى همايونده نيچه سرايده نقدر زهرلر ايچورلر - نيچه زهرلر يوتمغه مجبور درلر

On dit, qu'un bateau avale, qu'il va en avalant, pour dire, qu'il suit le courant de la rivière قايق نهرك آقنديسيله يورر

S'AVALER. Pendre, descendre trop bas *A.* تهدّل *P.* فرو هليده - صارقمق *T.* سلپوكلنمك || Le ventre de cette jument s'avale بو قصراغك قارنى سلپوكلنور

AVALÉ. *A.* لقيم - مسترط - مبلوع *P.* فرو برده - اوباريده - *T.* يودلمش - Il signifie aussi, qui pend un peu avant سلپوكلنمش - صارقمش *T.* فرو هليده *P.* هادل *A.*

AVALEUR. Celui qui avale *A.* بالع - متسرّط *P.* اوبارنده *T.* يودان

AVANCE. L'espace de chemin qu'on a devant quelqu'un *A.* ايلرو كچمه - ايلرولمه *T.* پيشينئ راه *P.* مسابقت - سبق || Il a tant de lieues, tant de journées d'avance sur nous بزدن شو قدر ساعت وشو قدر قوناق مسابقت ايلدى Il court mieux que lui, il lui donnera dix pas d'avance sur cent آندن زياده يوروك اولديغندن خصمنك يوز خطوه‌ده اون زياده ايلرولنمسنه راضى اولور

Il se dit aussi, de ce qui se trouve déjà de fait ou de préparé dans une affaire *A.* مدار الاستقدام - وسيلة السبق *P.* ايلرولنمه‌يه مدار *T.* وسيلهٔ پيشروى || C'est une grande avance quand on veut bâtir, que d'avoir des matériaux شروع اولنه‌جق بنانك مالزمهٔ مقتضيه‌سى موجود اولمق استقدام مصلحته Si vous avez les mémoires qu'il vous faut pour écrire cette histoire, c'est autant d'avance مدار كليدر تأليف ايده‌جكك تاريخه دائر اقتضا ايدن تقريرلر يدكده موجود ايسه بو مصلحتك - كيفيّت استقدام امره وسيله اولمق دركار در ايلرولنمه‌سنه مدار كليدر

Il se dit aussi, en parlant d'une partie de bâtiment qui anticipe sur une rue, et qui sort de l'alignement du reste du bâtiment *A.* طنف pl. اطناف *P.* شهنشين *T.* جيقمه || On fera abattre cette avance بو جيقمه هدم ايتدريله‌جكدر

Et de l'anticipation du temps, lorsqu'on fait une chose, en

prévenant le temps où on a accoutumé de la faire *A.* استقدام - بر وجه پیشین *P.* معجّلاً - قبل حلول الوقت - الوقت وقتندن - اوّلجه - همان شمدیدن *T.* پیش از آمدن وقت سنکله برابر همان شمدیدن مسرور وشادانم - اوّلجه مسرور وشادمانم باستقدام الوقت طرفکه معجّلاً تبریک ایدرم - تقدیم مراسم تبریک ایدرم

Et du paiement qu'on fait avant le terme *A.* تقدّمة - معجّلة *P.* علی الحساب ویریلان اقچه - پیشینات *T.* پیشداد معجّلاً بیک غروش ویرمک C'est moi qui ai fait toutes les avances, tous les frais de cette entreprise مال پیشینات اولدرق بیک غروش اعطا ایتمک - بو مادّه‌ده اقتضا ایدن کافّهٔ معجّلاتی وبالجمله اقتضا ایدن علی الحساب اقچه - مصارفی ادا ایدن بنم وکافّهٔ مصارف طرفمدن ویرلمشدر

On dit figur., Faire des avances, pour dire, faire les premières démarches dans un accommodement, dans une liaison d'amitié *A.* در پیش *P.* فتح الباب الطلب - عرض المقدّمات الرغبة استکده اوک آیاق اولمق *T.* کردن مقدّمات خواهش مقام متانتده پایدار اولوب بر درلو عرض مقدّمات رغبت ایتمکه میل ایتمز Un bon chrétien n'hésite pas à faire les avances pour se réconcilier عیسوئ صحیح اولان کشی خصمیله بارشمق خصوصنده عرض مقدّمات رغبت ایلمکه تجویز تردّد وصعوبت ایلمز Ce n'est pas lui qui a recherché cette femme, elle a fait les avances فلان کشی اول خاتونه طالب اولمش دکلدر ابتدای امرده عرض مقدّمات خواهش ایدن مرقومه اوک آیاق اولان مرقومه در - در

AVANCEMENT. Progrès en quelque matière que ce soit *A.* یول آلمه - میدان آلمه - ایلرولنمه *T.* پیشدستی *P.* اقبال On voit un grand avancement à cet écolier بو طالبک بو طالب استفاده - استفاده خصوصنده اقبال تامّی وار در Un prince qui a fait beaucoup pour l'avancement des Lettres خصوصنده جوق میدان آلدی علوم ومعارفک اقبالی Il fait tout ce qu'il peut pour l'avancement de son travail خصوصنده صرف همّت ایتمش بر پادشاه ایشنک کسب اقبال ایلمسی خصوصنده الندن کلدیکی قدر سعی ایدر ایشنک میدان آلمسنه علی قدر الاستطاعه جدّ واقدام -

Ce bâtiment ne s'achevera pas sitôt, je n'y vois pas d'avancement ایدر بو بنانک قریباً تمکیلی مأمول دکلدر زیرا ایلرولندیکنی کوره‌میورم

Il se dit aussi, pour établissement de fortune *A.* - اقبال *T.* اولولنمه بلندئ قدر - فزونئ شان *P.* رفعت الحال بر کمسنه‌نک رفعت Être cause de l'avancement d'un homme بر واقبالنه سبب اولمق Procurer l'avancement de quelqu'un کمسنه‌نک اقبالنه وسیله اولمق

Et pour ce qui se donne par avance à un héritier *T.* سهم مفروضه محسوباً وارثه بر وجه پیشین ویریلان نسنه

AVANCER. Pousser en avant, porter en avant *A.* مدّ - سوق *T.* ایلرو در پیش آوردن - در پیش راندن *P.* تمدید - ایلرویه اوزاتمق - ایلرو یورتمک - سورمک Avancer la table سفره‌یی ایلرویه سوق ایتمک Il avança la tête hors du carrosse باشنی عربه ایچندن خارجه مدّ ایلدی Avancer le bras مدّ ساعد ایتمک Avancer le pied تمدید قدم آیاغی اوزاتمق - ایتمک

Il est quelquefois opposé à Différer *A.* استقدام - تقدیم الوقت *P.* پیشتر آوردن استعجال الوقت - تعجیل الوقت - الوقت وقت عزیمتنی Avancer son départ وقتی ایلرولتمک *T.* اویله طعامی وقتنی تقدیم Avancer le dîner تعجیل ایتمک ساعتک سیرینی استقدام ایتمک Avancer l'horloge ساعتی ایلرولتمک -

Il signifie aussi, faire du progrès en quelque chose *A.* سوق *T.* میدان آلدرمق - ایلرولتمک - سورمک *P.* راندن Avancer la besogne ایش سورمک - سوق مصلحت ایتمک Il a avancé un ouvrage ایشی ایلرولتمک - ایشه میدان آلدرمق Il a bien avancé ses affaires en peu de temps مدّت قلیله ایچنده امورینه میدان - امور وخصوصاتنی ایلرویه سوق ایتدردی آلدردی

Et payer par avance *A.* معجّلاً ادا *P.* بر وجه پیشین ادا کردن *T.* ایلرو ویرمک Avancer un terme à son hôte خانه صاحبنه بر قسطی معجّلاً ادا ایتمک Avancer les gages à ses valets خدمتکارلرینک وظیفه‌لرینی ایلرو ویرمک

Et débourser du sien pour quelqu'un *A.* وکالةً - بالوکالة ادا *P.* بجای دیگری دادن *T.* بشقه‌سیچون ویرمک Comme il n'était pas sur les lieux, j'ai avancé cet argent pour lui کندوسی محلّنده بولنمدیغندن اول مقدار اقچه‌یی طرفندن

اولدیغندن هدم اولندی Cet arbre avance hors de l'allée, il faut l'abattre شو آغاج یولدن طشره خروج ایتمکله هدم اولنمق اقتضا ایدر

Et faire du progrès *A.* کسب - کسب النموّ - کسب الاقبال *T.* برتری یافتن - زیادگی پذیرفتن *P.* الترقی والزیادة || Avancer en âge, en sagesse, en vertu ایلرو وارمق - زیاده‌لنمک - آرتمق - میدان آلمق سنّاً وعقلاً وصلاحاً کسب نموّ کسب نصاب زیادگی ونموّ ایتمک - وزیادت ایتمک Avancer dans l'étude علمده کسب ترقی وزیادگی ایتمک dans la piété مسلک تعبّد ودیانتده کسب نموّ ایتمک Il se tue de travail, et n'avance point سعیده اتلاف وجود مع هذا ایشی ایلرویه وارمز - ایدر مع هذا ایشی آرتمز Cet écolier avance بو طالب علمده کسب نموّ وترقی ایدر Il a beaucoup avancé en peu de temps مدّت قلیله ایچنده لمحة البصرده Il avance à vue d'oeil زیاده‌سیله میدان آلدی Voilà un travail qui n'avance point ذرّه قدر کسب نموّ ایدر Les affaires n'avanceut point entre ses mains ایلرویه وارمز بر ایشدر L'impression de ce livre n'avance guères مصلحت بونک النده آرتمز بو کتابنک طبعی خصوصی چندان ایلرو وارمز

S'AVANCER. Aller en avant *A.* مرور - سبق *P.* پیش رفتن *T.* اردو || L'armée s'avançait ایلرو یوریمک - ایلرویه کچمک ایلرویه طوغری خطوه پیمای سبق وگذار اولور ایدی Il s'avança de tant de journées شو قدر قوناقلق یره ایلرو وقتلر بللو اولمیدرق Le temps s'avance insensiblement کچدی موسم یوماً فیوماً سبق La saison s'avance سبق وگذار ایدر نهار مرور Le jour s'avance مرور ایتمکده در - ایتمکده در - Il se dit figur. en matière d'affaires et de négociation || Je me suis avancé de lui offrir telle chose de votre part سنک طرفکدن فلان شیٔی عرض ایتمک درجدلرینه Je me suis avancé jusqu'à lui offrir telle somme قدر یوریدم کندویه اولقدر مبلغ عرض ایتمک کرتدلرینه قدر یوریدم Cet ambassadeur s'est trop avancé, il court risque d'être désavoué فلان ایلچی زیاده‌جه یوریدیکندن بو مقوله حرکتی دولتی طرفندن قبول اولنمامق مخاطره‌سنده در

Avancé. *A.* متقدّم - متسابق *P.* پیش آمده *T.* ایلرولنمش - On dit, Un homme avancé en âge *A.* کبیر السنّ *P.* گذشته Et année fort avancée, nuit یاشلو - یاشنی آلمش *T.* سال

وکالةً بن ادا ایلدم Il est juste qu'il reprenne ce qu'il a avancé بالوکاله ادا ایلدیکی اقچه‌یی استرداد ایتمک حقدر Il a avancé cela de ses deniers بو اقچه‌یی کندو مالندن اولدرق بالوکاله ادا ایلدی

Et mettre en avant, proposer. *A.* سوق - ایراد - بسط - سرد *P.* الکلام سخن راندن - در میان کردن - در پیش کردن *T.* اورتهیه براقمق || Vous avancez une proposition fort dangereuse سرد ایلدیکک مسئله مخاطره‌یی درمیان ایلدیکک مسئله خطر وتهلکه‌یی مستلزمدر - منتجدر Je n'avance rien dont je n'aie de bonnes preuves دلایل صحیحه Vous avancez une chose dont vous serez désavoué ایلد اثبات ایده‌میه‌جکم شیٔ درمیان ایتمم رهین انکار اولدجق بر شایان انکار اولدجق بر شیٔ بسط - شیٔ در پیش ایلدک نا معقول عدّ اولندجق شیٔ ایراد ایلدک - وایراد ایلدک

On dit, Avancer quelqu'un, pour dire, lui procurer quelque avancement *A.* ترفیع القدر والمنزلة - ترفیع الرتبة *P.* برکشیدن || Son protecteur l'a fort avancé پایه آرتورمق - ایلرو چکمک *T.* بلندئ پایه دادن - حامیسی ترفیع رتبه‌سنده عظیم پایه‌سنی آرتورمغه عظیم همّت ایلدی - همّت ایلدی

Il signifie aussi, aller en avant *A.* تسابق - استقدام - تقدّم *P.* ایلرو وارمق - ایلرولنمک *T.* پیش رفتن || Faites-les avancer L'armée avançait ایلرویه سوق وتقدیم ایلد عسکر مملکت ایچنه طوغری مسابقت ایتمکده dans le pays پایگذار - سوق مطایای توجّه وتقدّم ایتمکده ایدی - ایدی Il recule au lieu d'avancer تقدّم ومسابقت اولمقده ایدی تقدّم ایده‌جکنه تأخر ایدر - استقدام ایده‌جکنه استدبار ایدر Avancer sur l'armée ennemie ایلرو واره‌جغنه کیرو چکیلور - دشمن - دشمن اردوسی اوزرینه طوغری تسابق ایتمک خطوه جنبان - اوردوسنه طوغری مطیّه ران مسابقت اولمق دشمن اردوسنه طوغری ایلرولندرک یوریمک - اقبال اولمق ایلرو یورر - ساعت استقدام ایدر - On dit, qu'une horloge avance

Il signifie aussi, anticiper *A.* تخطّی - تجاوز *P.* پایگذاری || Vous avez avancé de plus de deux arpens sur ma terre ایلرو کچمک *T.* کردن متصرّف اولدیغم اراضی ایچند ایکی دونمدن زیاده یره تجاوز ایلدک

Et sortir de l'alignement *A.* خروج *P.* پیش آمدن *T.* چیقمق || On a abattu le devant de cette maison, parce qu'elle avance sur la rue بو خاندنک یوزی زوقاغه زیاده چیقمش

bien avancée خیلی مرتبه گذران ایتمش وقت سنه وکرکی
خیلی مرتبه Saison bien avancée کبی ایلرولنمش وقت لیل
مرور ایتمکده اولان - گذران ایتمکده اولان موسم Un jeune
homme avancé, pour dire, un jeune homme qui a fait de bonne heure un grand progrès dans ses études قبل الوقت علمده
قبل الوقت Un esprit avancé میدان آلمش بر نو جوان
کمالـه رسیده اولمش عقل Les esprits avancés de très bonne heure ne réussissent guères موسم معتاددن چوق زمان مقدّم
ناضج اولمش عقول مثمر اولهمز

On dit en termes de guerre, Un ouvrage avancé, pour dire, un ouvrage de fortification qui est avant les autres *T.* اوک
مترس Et un corps-de-garde avancé, pour dire, un corps-de-garde qui est fort avant vers l'ennemi *A.* طلیعة العسکر *P.* - یزک
اوک قراغول *T.* تلابه

AVANIE. Affront. V. ce mot. — En parlant des pays du Levant, il signifie, les vexations que les Turcs font à ceux d'une autre religion que la leur, pour en tirer de l'argent *A.* تعدّی - جور pl. تعدّیات *P.* جفا - ستم *T.* صارقندیلق || Ceux qui voyagent dans le Levant sont exposés à beaucoup d'avanies ممالکك
شرقیّه یه سفر وسیاحت ایدنلر گوناگون جور وتعدّی یه دوچار
اولمق موقعنده درلر

AVANT. Préposition qui marque priorité de temps ou d'ordre *A.* مقدّم - قبل *P.* پیش از *T.* اوّل - ایلرو || Ceux qui ont été avant nous پیش آیندگان - اسلافمز - بزدن مقدّم اولنلر
بزم کچمشلرمز - بزدن ایلرو کلانلر - J'ai vu cela avant vous
پصقالیادن Avant pâques فلان شیٔ سندن اوّل منظورم اولمشدر
ختام سنه‌دن مقدّم Avant la fin de l'année اوّل Avant l'heure
- قبل الوعده ساعت معیّنه‌دن مقدّم Avant le terme
اوبله‌دن اوّل - قبل العصر Avant midi وعده‌دن اوّل Avant
کونش طوغمزدن اوّل - قبل طلوع الشمس Avant dîner le jour
اویله یمکندن اوّل - قبل طعام العصر Avant que de venir
عزیمتندن Avant qu'il parte وصولدن مقدّم - قبل الوصول
هواده برودت ظهورندن مقدّم Avant qu'il fasse froid اوّل
صوغوق باصمزدن مقدّم - پیش از ظهور سرما - Il faudrait
بو فصل دیگرندن اوّل وضع mettre ce chapitre avant l'autre
اولنملو ایدی

AVANT, est aussi une préposition qui se joint à un autre mot, pour faire signifier quelque chose d'antérieur *A.* مقدّم *P.* پیشین

T. اوک || L'avant-corps, et l'arrière-corps d'un bâtiment مقدّم
بنانك اوک - بنانك پیشین وپسینی - البنا ومؤخر البنا
وارد یوزی

AVANT, est aussi adverbe de lieu, et sert à marquer mouvement et progrès *A.* عمیقاً - بعیداً *P.* دور *T.* ایراق ژرف - دور || N'allez pas si avant اولقدر بعید وارمه Il entra assez avant dans le bois اورمان ایچنده خیلی بعید وعمیق
کتدی Le coup entra fort avant dans son corps ضربه بدنی
ایچنه بغایت دربن یره واردی Creuser bien avant dans la terre - یری خیلی عمیق حفر ایتمك - Il se dit aussi par rapport au temps || Bien avant dans l'hiver وقت شتا خیلی
وقت لیل Bien avant dans la nuit مرتبه ایلرو مرور ایلدکده
قرن Bien avant dans le siècle passé خیلیجه گذار ایلدکده
سابقك چوق ایلرو وقتنده

Il se dit aussi figur. || Jamais philosophe ne pénétra plus avant dans la connaissance des choses حکمانك هیچ بری معرفت
معرفت - اشیانك بوندن زیاده تعمیقنه ظفریاب اولهمدی
اشیا خصوصنده بوندن زیاده دربن واره‌مدی Vous poussez les affaires trop avant ایشلری چوق ایلرو دورترسك
Il fait des propositions trop hardies, il va un peu trop avant
جسورانه تکلیفلر عرض ایلمکه زیاده‌جه یورر Il est bien avant
آغاسنك یانده خیلیجه یوروکدر dans l'esprit de son maître
لوح حفظك ایچ Gravez cela bien avant dans votre mémoire
یوزنده نقش وقید ایله Il est mêlé bien avant dans cette affaire پکچه یوریدی - بو خصوصده پك آتلدی

En termes de Marine, on appelle la proue, L'avant *A.* صدر
کمینك باشی *T.* پیش کشتی *P.* مقدّم السفینة - السفینة

EN AVANT, signifie, au de là du lieu où on est *A.* متقدّماً
ایلرویه *T.* در پیش *P.* مقبلاً - ایلرویه || Pousser en avant
ایلرویه - متقدّماً روان اولمق Aller en avant سوق ایتمك
پایهٔ سریردن Au pied du trône, et deux pas en avant یوریمك
فیما - بعد الیوم - Et ensuite, après *A.* ایکی خطوه ایلرویه
بوندن بویله - بوندنصکره *T.* پس ازین - زین پس *P.* بعد
شمدنکیرو - On dit figur. Mettre en avant, pour dire, avancer une proposition. V. Avancer en ce sens.

AVANT-BRAS. Partie du bras depuis le coude jusqu'au poignet *A.* ذراع pl. اذرع *P.* ارش *T.* ارش

AVANT-CORPS. Ce qui excède le nu de l'architecture de

quelque ouvrage que ce soit *A.* قرنة البنا *P.* پیش جستهٔ بنا *T.* بنادن طومالوب جیقمش یر

AVANT-COUR. Espèce de cour par laquelle on passe pour entrer dans les autres cours d'un bâtiment *A.* فنا *P.* خارجیّ بر *T.* شه بیرونی دیش حاولی ‖ L'avant-cour d'un château قوناغک دیش حاولیسی

AVANT-COUREUR. Celui qui va devant quelqu'un, et qui en marque l'arrivée *A.* برید *P.* پیش آهنگ *T.* ایلرو قوشوب ‖ Les Tartares sont ordinairement les avant-coureurs de l'armée turque عثمانلو عسکرینک پیش آهنگانی عادتا تاتارلر در

Il se dit aussi, en parlant des prophètes qui ont annoncé, qui ont prédit la venue de Jésus-Christ *A.* مبشّر pl. مبشّرین خبرجی - مژده رسان - پیام آور *A.* مژده جی *T.* ‖ Les avant-coureurs de Notre-Seigneur Jésus-Christ حضرت عیسا افندمزک قدومنی مبشّر اولان انبیا

Il se dit figur., de tout ce qui annonce quelque chose qui arrive bientôt après *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* پیش رسان اوّل قوپمش *T.* پیش آینده - ‖ Tous ces mécontentemens, tous ces murmures des peuples furent les avant-coureurs de la guerre civile خلق ایچنده اولان قیل وقال وصورت اغبرار وانفعال محاربهٔ داخلیه نک مقدّماتی ایدی Les tremblemens de terre, la peste, la famine et tous les autres signes qui doivent être les avant-coureurs du jugement dernier یوم قیامتک مقدّمه لری اولان زلزله ووبا وقحط وغلا وسائر اشراط ساعتدن معدود علائم شتا

AVANT-COURRIÈRE. Il n'est d'usage qu'en Poésie, en parlant de l'aurore *A.* تباشیر الصبح *P.* پیک صبح

AVANT-DERNIER. Qui est avant le dernier *A.* قبل الاخیر *P.* پیش از واپسین *T.* صکره کیدن اوّل

AVANT-GARDE. La partie la plus avancée d'une armée *A.* مقدّمة الجیش - بغایاء العسکر - سرعان الخیل *P.* سرآهنگ *T.* لشکر جرقه جی ‖ L'avant-garde était commandée par un tel Général بغایای عسکر فلان جنرالک زیر حکمنده جرقه جی عسکری فلان جنرالک زیر حکمنده - ایدی L'avant-garde plia ایدی جرقه جی عسکری رو تاب رجعت اولمشدر

AVANT-GOÛT. Le goût qu'on a par avance de quelque chose d'agréable *A.* لذّت عاجلة *P.* لذّت پیشین ‖ Dieu le combla de consolations spirituelles, et lui donna un avant-goût de béatitude باری تعالی حضرتلری فلانه انواع تسلیّات روحانیه احسان وحقّنه سعادت ابدیه نک لذّت عاجله سنی ارزان ایلدی Ce n'est qu'un avant-goût des fruits de la paix بوکیفیّت ثمرات صلحک لذّت عاجله سیدر Les avant-goûts du Paradis نعم جنّتک لذایذ عاجله سی

AVANT-HIER. Le jour qui a précédé hier *A.* قبل الامس *P.* امس اوّل - پریرپریر *T.* پار روز - دونکی - اوته کون ‖ Il partit avant-hier اوته کون عزیمت کونک اوّلیسی ایلدی

AVANT-PROPOS. Discours qui se met au devant de quelque ouvrage, pour faire connaître ce qu'il contient *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* سر سخن *T.* سوز باشی ‖ Il y a un grand avant-propos à la tête de ce livre بو کتابک اوّلنده مفصّل ومشروح مقدّمه وار در - Il se dit aussi de la conversation ‖ Il a fait un avant-propos bien inutile بیهوده بر مقدّمه بسط ایلدی

AVANT-VEILLE. V. Avant-hier.

AVANTAGE. Ce qui est profitable, favorable pour quelqu'un *A.* فائدة pl. منفعت pl. نفع - منافع pl. لطف - فوائد - فائدهٔ عظیمه ‖ Grand avantage *T.* فائده *P.* سود لطفیّات کلّی فائده - لطف عظیم Chaque chose a ses avantages et ses inconvéniens هر - هر شیئده محاذیر ولطفیّات وار در هر شیئک حسن وقبحی - شیئده نفع وضرّ جهتی وار در نفع considérable فائدهٔ باهره Insigne avantage طرفی وار در Il n'y a nul avantage pour moi dans le voyage que vous me proposez تکلیف ایلدیکک سفر خصوصنده بنم ایچون On lui a fait tous les avantages possibles بر کونه لطف وفائده یوقدر حدّ امکانده اولان کافهٔ مساعدات حقنه ارزانی قلندی Les avantages de la fortune بختک فوائد - مساعدات فلکیه Les avantages de la naissance حسب ونسبدن مترتّب ومنافعی La beauté, la santé, la bonne constitution sont de grands avantages de la nature اولان فوائد ولطفیّات حسن وملاحت وصحّت وعافیت وقوّت وجود وخلقت عطیّهٔ طبیعت C'est un homme né avec de grands avantages اولان منافع جسیمه دندر رحم مادردن لطفیّات جسیمه ایله ظهور ایتمش Parler à l'avantage de quelqu'un بر کمسنه نک بر ذاتدر

Et - از سهم مفروض مساعدات جسیمه ایله افضال ایلدی en général, de tout traitement favorable qu'on fait à quelqu'un, en lui donnant plus qu'il ne pouvait exiger *A.* مساعدة pl. مساعدات || On a fait à cette femme de grands avantages par son contrat de mariage بوخاتونك نكاحي مقاوله نامه‌سنده حقنه عظيم وجسيم مساعده‌لر درج اولندی

On dit, Prendre quelqu'un à son avantage, pour dire, l'attaquer, quand on est ou plus fort, ou mieux armé que lui فرصت الده ایکن بر کمسنه‌نك اوزرینه وارمق

AVANTAGER. Donner des avantages à quelqu'un *A.* تمتیع - فائده‌لندرمك *T.* سود بخشیدن - سودمند گردانیدن *P.* افضال || Le ciel et la nature l'ont extrêmement avantagé مساعده ایله قایرمق - جناب ربّ العزّت وخلقت وطبیعت فلانی بالغاً ما بلغ تمتیع ایلدی l'ont avantagé de beaucoup de grâces الطاف کثیره ایله تمتیع وافضال ایلدی La loi, la coutume de ce pays-là avantage fort les aînés اول مملكتك قانونی وعرف وعادتی اولاد کبیره حقنه زیاده‌سیله مساعده‌لو در Un père ne peut avantager aucun de ses enfans que d'une certaine portion de ses biens برپدر اولادندن بریسنه مالندن یالکز برمقدارشی تخصیصیله مساعده ایده بیلور یوخسه خارج از سهم مفروض اولاد سائره‌سندن زیاده فائده‌لندرمکه قادر دکلدر

Avantagé. *A.* متمتّع - منتفع *P.* سودمند *T.* فائده‌لنمش - مظهر مساعده اولمش

AVANTAGEUSEMENT. D'une manière avantageuse *A.* علی وجه - بطور الاحسن - بصورة الرابحة - الانفع *P.* سودمندانه - کوزل صورت ایله - فائده‌لو وجهله *T.* بطور زیبا || Il s'est marié avantageusement صورت رابحه ایله تزوّج ایلدی Être monté avantageusement امر نکاحنی علی وجه الانفع تنظیم ایلدی Vêtu avantageusement بطور الاحسن اسب سوار اولمق Expliquer une chose avantageusement pour soi طور احسن ایله ملبّس بر شیئ کندویه فائده‌لو صورت ایله شرح ومعنا ویرمك Il a partagé avantageusement son fils aîné ترکه‌سنی فرزند کبیرینه انفع اوله‌جق صورت ایله تقسیم ایلدی Parler avantageusement de ses amis احباب احبابی حقنه ذکر - ودوستانی حقنه ذکر حسن ایتمك بالخیر ایله سوق کلام ایتمك

AVANTAGEUX. Qui produit de l'avantage *A.* منتفع - نافع

C'est un homme حقنه لطف صورتیله سوق کلام ایتمك qui tire avantage de tout هر شیئدن جرّ منفعت ایدر برآدمدر La querelle a été terminée à son avantage هر شیئدن استفاده‌نك فنّنی بیلور برآدمدر - نزاع ومخاصمه کندو حقنه Il contait la chose à son avantage فائده‌لو وجهله نتیجه بولدی ماده‌یی کندویه نافع اوله‌جق صورت ایله نقل ایدر Expliquer tout à son avantage هر شیئده نفسی حقنه ایدی Tourner tout à son avantage فائده‌لو اوله‌جق وجهله شرح ومعنا ویرمك کافّهٔ اموری کندویه فائده‌لو اوله‌جق صورت اوزره avantage هر شیئی کندودن یانه چویرمك - صرف وتقلیب ایتمك Les avantages des richesses, de l'esprit, du pouvoir کثرت مال ومزیّت عقل وکمال وقوّت بالاستقلالك فوائد ولطفیاتی Tirer avantage de quelque chose بر شیئدن استفاده ایتمك Tout ce qui est rare et brillant sera toujours de mode, tant que les hommes tireront plus d'avantage de l'opulence que de la vertu بر شیئدن جلب نفع وفائده ایتمك - بنی آدم مادامکه ثروت ویسارك لطفنی فوائد صلاح وفضیلت اوزرینه ترجیح ایده بهمه حال ندرتی درکار وموجب رونق بسیار اولان اشیانك جمله‌سی طرفه ودلپسند عدّ اولنور

Il signifie aussi, supériorité *A.* تفوّق - مزیّت - فضل *P.* || En tous ses combats, il a toujours eu l'avantage اوست کلمه *T.* زبردستی - برتری ایتدیکی جنکلرك جمله سنده فضل ایتدیکی محاربه‌لرك - ومزیّت دائما کندو طرفنده ایدی Nos troupes ont eu l'avantage du combat جملدسنده اوست کلدی میدان گیر ودار ده بزم عسکر قصب السبق تفوّق Les ennemis avaient l'avantage du lieu ومزیّتی احتیاز ایلدی دشمن عسکرینك موقع جهتیله فضل ومزیّتی زیاده ایدی Conserver ses avantages دشمن اردوسنك موقعی لطفی اغلب ایدی - مظهر اولدیغی اسباب تفوّقی محافظه ووقایه Ménager ses avantages تحیصلنه ظفریاب اولدیغی ایتمك Profiter de l'avantage فوائد تفوّق وتفضّلی حسن صورت ایله اداره ایتمك دسترس استحصال اولدیغی تفوّق وتفضّلدن اغتنام ایتمك

Il se dit aussi, de ce qu'un père donne à quelqu'un de ses enfans de plus qu'à un autre dans le partage de sa succession *A.* مساعدة زایدة عن سهم المفروض || Avantage indirect Le père a fait de grands avantages à son fils سهم مفروضدن زائد اولدرق طولایی بر مساعده پدر ولد کبیرینی خارج

خیرلو ـ فائده‌لو *T.* سودناك *P.* رابح ـ مفید ـ انفع ـ به
‖ Je ne vois pas en quoi cela vous est avantageux طرفکه نوجهله
سکا قنغی جهتدن فائده‌لو ـ نافع ایدوکنی کوره‌میورم
Ce n'est pas une chose qui vous soit avantageuse ایدوکنی بیله‌مم
Condition avantageuse سکا موجب فائده اولهجق شئ دکلدر
Traité avantageuse خیرلو شرط ـ شرط انفع ـ شرط رابح
Poste avantageux رابح وانفع بر قطعه عهد ـ فائده‌لو بر قطعه عهدنامه
Il est avantageux d'avoir l'estime publique نامه اصلح وانفع بر موقف
خلقك حسن ظنّ واعتباریني عند الناس مظهر حسن ـ کسب ایلمکده نفع عظیم وار در
ظنّ واعتبار اولمق امور منتفع بها دندر

On dit, Une taille avantageuse, pour dire, une grande taille avec une figure noble *A.* قدّ رشیق *P.* بالای بلند وزیبا *T.*
Et une couleur avantageuse *A.* لون جدیر *P.* دلبر بوی بوس
Et parure avantageuse *A.* تجمّل الیق *P.* زیب وزیور زیبا *T.* یاقشقلو
بزه‌مه

AVANTAGEUX. Présomptueux, qui cherche à prendre avantage sur les autres *A.* مدّعیّ الی التفضّل ـ متفضّل *P.* دعوای
‖ C'est un homme avantageux en paroles اوستلك دعواسنده اولان *T.* برتری کنان نطق وکلامنده تفضّله مایل بر آدمدر
C'est un homme avantageux, à qui il ne faut céder بالطبع
تفضّل ادّعاسنده بر آدم اولمغله هیچ بر شیئده طرفنه اظهار مماشات اولنمق روا دکلدر

AVARE. Qui a trop d'attachement aux richesses *A.* طامع *T.* طماحکار ـ طمعکار ـ آزمند *P.* حریص المال ـ طمّاع ـ طمعا pl. آچ کوزلو ـ
Et qui est possédé de la passion sordide de posséder, sans aucun dessein de faire usage *A.* بخیل pl. بخلا ـ ممسك ـ جماد
ـ سیهدست *P.* اخسّا pl. خسیس ـ متقفّل الید ـ الکفّ
‖ Il est si avare qu'il se refuse tout جمری ـ السی چولاق *T.* ژگور ـ سیهکاسه ـ تنگدست بخل وامساکی شول مرتبه‌ده غالبدر که هر شیئی کندو نفسنه بیله دریغ ایدر
Humeur avare بخل وامساك ایله مجبول بر مزاج
Il se dit figur. de celui qui épargne des choses utiles *A.* ضنین
اسرکییجی *T.* دریغکار *P.* ارباب الضنّة pl. اهل الضنّة ـ
‖ Un habile général conduit ses troupes, comme un avare du sang du soldat صاحب مهارت اولان جنرال افراد جنکاروانك

On dit aussi, que la fortune a été avare de ses dons envers quelqu'un قانونی اسرکیه‌رك ادارهٔ عسکر ایدر فلك نعم
Et que la nature ne lui a pas été avare de ses dons وعطایاسنی فلان کشی حقنه دریغ ایلدی طبیعت فلان کشی
On dit aussi, Être avare de louanges, de ses visites, pour dire, n'aimer pas à donner des louanges, à faire beaucoup de visites حقنه مواهب وعطایاسنی مبذول وبیدریغ ایلدی
نشر مدایح وثنایا خصوصنده وامر زیارتده بخل وضنت
Être avare de son temps وقتنی صرف ایتمکده بخل ایتمك
وقتنی بیهوده یره صرف ایتمامك ـ وامساك ایتمك
وقتنی اسرکمك ـ

AVARICE. Attachement excessif aux richesses *A.* حرص ـ طمع
‖ Avarice insatiable آچ کوزلیلك ـ طماح *T.* آز *P.* غنا کتورمز
L'ambition et l'avarice des hommes sont les seules sources de leurs malheurs طمع خام ـ حرص وطمع انسانك دوچار اوله کلدیکی مصایب وآفاتك علّت اصلیه‌سی حرص شان واقبال وطمع ثروت ومالدر

Il se dit ordinairement du vice d'un homme qui ne donne rien à personne *A.* بخل ـ امساك ـ خسّت ـ جمود الکفّ
ـ ال چولاقلغی *T.* ژگوری ـ تنگدستی ـ سیهدستی *P.*
‖ Avarice sordide خسیسلك لؤم ومسکنته مقارن بخل وامساك
Son avarice le fait vivre dans une épargne sordide کمال بخل
وخسّتی لئیم ودنی بر کونه اداره‌یه محتاج ایتدرر

AVARICIEUX. V. Avare.

AVARIE. Dommage arrivé à un bâtiment, ou aux marchandises dont il est chargé *A.* آفت pl. آفات ـ خسارت pl.
قضا زده‌لك *T.* آسیب *P.* خسارات pl. خسار
Il se dit aussi, d'un droit que paye pour l'entretien d'un port chaque vaisseau qui y mouille *A.* حقّ المرسا *P.* حق لنگر
سلامت عوائدی ـ دمور عوائدی ـ دمور حقّی *T.*

AVARIÉ. Il se dit des marchandises gâtées dans un vaisseau مال ـ مال آسیب دیده *P.* اموال مئوفة pl. مال مئوف *A.*
‖ Des marchandises avariées قضایه اوغرامش مال ـ قضازده اولمش مال آفتزده *T.* آفتزده اولمش اموال واشیا

AVEC. Ensemble, conjointement *A.* مع ـ ب *P.* با ـ هم *T.*
‖ Il faut tâcher de vivre bien avec tout le monde بیله ـ ایله
Je suis venu avec vous هر کس ایله خوش کچمکنه سعی ایتملو در
Il partit avec dix mille hommes معیّتنده سنکله کلدم

ایدر بر آدمدر

AVÉNEMENT. Élévation à une dignité suprême *A.* جلوس *P.* تخته چیقمه *T.* بر تخت نشست || Le Roi, à son avénement au trône, ordonna que... پادشاه تخت سلطنتده جلوسنده بالیمن À son heureux avénement شویله امر وفرمان ایلدیکه والسعاده سریر سلطنتده جلوسنده — En parlant du Messie, il signifie, le temps auquel il s'est manifesté aux hommes *A.* مجیٔ هنگام چهره نمایئ مسیح *P.* وقت الظهور مسیح — مسیح مسیحك کورندیکی زمان *T.*

AVENIR. Arriver par accident *A.* حدوث — تحدّث — ظهور — وقوع *P.* پیدا شدن — وقوعه کلمك — ظهوره کلمك *T.* چیقه کلمك || Les choses étant en ces termes, il avint que... صورت احوال بو صورتی کسب ایلدکده بو کیفیّت بو حالت وقوعنده Quand le cas aviendra ظهور ایلدیکه Quoi qu'il avienne هر نه ظهور ایده‌جك اولور ایسه Je me résous à tout ce qui en peut avenir کافّهٔ احوال محتمل الظهوری کوزمه آلورم On ne peut pas prévoir tous les cas qui aviendront محتمل الحدوث اولان کافّهٔ احوالی مقدّم استشعار ایتمك ممکن دکلدر

AVENANT. Participe actif du verbe Avenir. Il signifie, s'il avient que, s'il arrive que *A.* علی تقدیر الوقوع *P.* گر باشد *T.* اوله‌جق — ظهور ایده‌جك اولور ایسه — اولدیغی حالده ایکیسندن || Avenant le décès de l'un des deux اولور ایسه وفاتی ظهور ایلدیکی حالده — بریسنك وفاتی تقدیرنده ایکیسندن بریسی وفات ایده‌جك اولور ایسه —

AVENU. Participe passif du même verbe *A.* واقع *P.* وقوعیافته || Ce qu'on craignait est avenu کلوب چیقمش — واقع اولمش — وقوعه کلمش *T.* قورقیلان — خوف اولنان حال وقوعه کلدی Les choses qui sont avenues شئ کلوب چیقدی Il faut regarder cela comme non avenu بو احوال وکیفیّات کان لم یکن عدّ اولنملو — شئ کما لا وقع عدّ اولنملو در اصلا اولمامش کبی — نا بود ونا کرده عدّ اولنملو در — در عدّ اولنمق کرکدر

AVENIR. Le temps futur *A.* زمان مستقبل *P.* زمان آتی — زمان آینده *T.* وقت || On ne peut pas répondre de l'avenir احوال مستقبله ایچون جواب ویریله‌مز Qui peut pénétrer dans l'avenir? مستقبلات امورك ادراکنه قنغی مغیّبات امورك ادراکنه مقتدر بر کمسنه — آدم قادر در

اون بیك نفر اولدرق عزیمت ایلدی Il s'est marié avec elle فلان قز ایله تزوّج ایلدی Mettez tous ces papiers les uns avec les autres شو اوراقی بری برلریله برابر وضع ایله Mettre le bon avec le mauvais صالح ایله فاسدی برابر قویمق En ce pays-là on ne bâtit qu'avec du bois اول مملکتده ابنیه‌یی بچاق ایله بنا ایدرلر Couper avec un couteau سنامکی ایله تنقیه ایله قطع ایتمك Se purger avec du séné صحّت — بالصحّه نطق ایتمك Parler avec justesse بالعقل والدرایه ایله سوز سویلمك Se conduire avec prudence عاقللولق ایله حرکت ایتمك — حرکت ایتمك Se défendre avec courage شجیعانه — با دلیری وشجاعت مدافعه ایتمك شجاعت ایله مدافعه ایتمك — ودلیرانه مدافعه ایتمك Il s'est battu avec un tel فلان ایله جنکلشدی Distinguer l'ami d'avec le flatteur دوست ایله مداهنی فرق ایتمك Distinguer la fausse monnaie d'avec la bonne صحیح سکه ایله قلب سکه‌یی فرق وتمییز ایتمك Séparer l'or d'avec l'argent آلتون ایله کمشی بری برندن فرق ایتمك

AVEINDRE. Tirer une chose hors du lieu où on l'avait serré چیقارمق *T.* بیرون کشیدن — بیرون کردن *P.* اخراج *A.* || Aveindre des hardes d'un coffre صندوق ایچندن اشیا اخراج ایتمك

AVEINT. *A.* مخرج *P.* بیرون کرده *T.* چیقارلمش

AVEINE. V. Avoine.

AVELANÈDE. Cosse du gland *A.* قشر البلوط *P.* پوست قونج *T.* پلامود قبوغی

AVELINE. Espèce de grosse noisette *A.* بندق هندیّ *P.* هند فندغی *T.* گلوز هندی

AVÉNAGE. Redevance en avène *T.* عیناً یولاف اولدرق || L'avénage de cette ferme rend plus de six cents livres بو مقاطعه‌ده عیناً یولاف اولدرق آلنان جائزه‌دن آلتیوز غروشدن زیاده ایراد حاصل اولور

AVENANT. Qui a bon air et bonne grâce *A.* غضّ الناصیة — خوش ادالو *T.* خوشلقلا — فرخنده سیما *P.* ملیح النظر — اداسی کوزل

À L'AVENANT. À proportion *A.* همچنان *P.* علی هذا القیاس || C'est un homme qui fait grande dépense en habits, en chevaux et en toutes choses à l'avenant آکا کوره *T.* لباس وآت خصوصنده وعلی هذا القیاس جمیع اموره کلّیتلو مصرف

حال || Aventure périlleuse حادثهٔ خطرناک L'Énéïde contient les aventures d'Énée منظومه انیّه انه نامنده بر کمسنه‌نک Chercher des aventures حادثات غریبه‌سنی محتویدر حادثات غریبه‌یه متعلّق اولهجق احواله حریص اولمق Les nouvelles et les romans sont des relations circonstanciées d'aventures imaginaires خرافات وداستانلر حادثات غریبهٔ وهمیّه‌نک تفصیلاتیدر

Et hasard *A.* اتّفاق pl. اتّفاقات || C'est grande aventure, si je ne viens pas à bout تحصیل مرامه دسترس اولهمیهجق اولور ایسهم اتّفاقات غریبه‌دندر

À L'AVENTURE. Au hasard, sans dessein *A.* کیف ما اتّفق همان روزکارک کلیشنه - بوشه *T.* بی قصد *P.* بلا قصد - کیف ما اتّفق قورشون آتمق || Tirer à l'aventure کوره باد - کیف ما اتّفق روانه اولمق Marcher à l'aventure پیمای طریق ضلال اولمق Ils vivent à l'aventure, poussés et entraînés par le vent de la faveur, et par l'attrait des richesses نسیم حسن مساعده‌نک سوقی وجمع اموالک قوّت جاذبه‌سیله همان کیف ما اتّفق امرار وقت زندگانی - Par aventure. Par hasard *A.* اتّفاقاً *P.* از قضا *T.* ایدرلر اتّفاقاً واصل اولهجق || Si par aventure il arrive قضارا - On dit en termes de Commerce, Mettre de l'argent à la grosse aventure, pour dire, le placer sur un vaisseau au risque de le perdre *T.* اولور ایسه احتمال مخاطره‌یی قبول ایله کمی‌یه سرمایه قویمق

AVENTURER. Hasarder *A.* القاء - القاء فی الخطر - اخطار در معرض مخاطره - در تهلکه انداختن *P.* فی معرض الخطر مخاطره‌یه - تهلکه‌یه صالدرمق - تهلکه‌یه قویمق *T.* نهادن || Il a aventuré tout son bien مجموع مالنی معرض براقمق Je veux bien aventurer cette petite somme خطره القا ایلدی Il faut aventurer quelque chose اشبو جزئی مبلغی مخاطره‌یه قویمق استرم بر مقدار شیٔ تهلکه‌یه براقمق اقتضا ایدر

S'AVENTURER. *A.* القاء النفس فی معرض - اخطار النفس خودرا *P.* القاء النفس الی الخطر - اختیار المخاطرة - الخطر تهلکه‌یه *T.* خودرا بتهلکه انداختن - در تهلکه ور کردن || Il ne faut pas s'aventurer trop تهلکه‌یه صالمق - اتلمق تهلکه‌یه جوقجه - زیاده اخطار نفس ایتمک روا دکلدر Il s'est aventuré plus qu'il ne fallait صالمق جائز دکلدر اقتضاسندن - نفسنی لزومندن زیاده معرض خطره القا ایلدی

مستقبلات امور مشکوک ونا L'avenir est incertain وارمیدر - مستقبلات اموردن خبر ویرمک Prédire l'avenir معلومدر مغیّبات اموردن قبل الظهور خبر ویرمک Lire dans l'avenir لوح تقدیرده مرسوم اولان مستقبلات اموره صرف نظر ورای پردهٔ غیبده مستور اولان مستقبلات اموری - ایتمک وخیم Un fâcheux avenir بصر بصیرت ایله رؤیت ایتمک بو کیفیّت اوقات L'avenir en décidera ونا خوش بر امر آتی هنوز جلوه‌گر L'avenir ne lui échappe pas آتیده حکم اولنه‌جقدر مجلای ظهور اولمامش مستقبلات امور دیدهٔ عواقبین دیدهٔ عواقبین بصیرتنده منجلی - بصیرتنده غیر مستور در ازمنهٔ لاحقه‌نک دیدهٔ دقتی L'avenir vous contemple وعیاندر سنک اوزرکه ناظر وباصر در L'avenir est présent à Dieu دفتر مغیّبات امور باری تعالی حضرتلرینک پیش نظر جناب عارف الخفایا مستقبلات - علمنده موجود وحاضر در اموره عالم ودانا در

À L'AVENIR. Désormais *A.* فیما بعد *P.* زین - بعد ازین بوندن بویله - بوندن صکره *T.* پس

AVENTURE. Ce qui arrive inopinément à quelqu'un *A.* حادثة pl. حادثات pl. عارضة اتّفاقیّة - عوارض اتّفاقیّة - ما جرا - ماجرا || Aventure heureuse *T.* باشه کلان ایش *P.* سر گذشت حادثهٔ étrange اتّفاقات حسنه‌دن بر عارضه - حادثهٔ میمونه Il lui est arrivé une aventure extraordinaire اتّفاقات غریبه‌دن بر ماجرا - غریبه خارق عاده بر ماجرایه اوغرادی Il doit s'attendre à quelque aventure fâcheuse بر حادثهٔ موحشه باشنه بر فنا ایش - ظهوری انتظارنده اولمق اقتضا ایدر Raconter une aventure بر ماجرا نقل کله‌جکنه منتظر اولملو در Une aventure amoureuse احوال عشقه دائر بر ماجرا ایتمک Ce roman est plein d'aventures surprenantes بو قصه محیّر عقول اولهجق ماجرالر ایله مالامالدر

On dit, Dire la bonne aventure, pour dire, prédire à quelqu'un ce qui doit lui arriver *A.* تکهّن - کهانت *P.* باقیجیلک - فالجیلق ایتمک *T.* فال آچمق *T.* فال زدن کهانتی || Elles font profession de dire la bonne aventure فالجیلغی - حسب الحرفة فالزندرلر - حرفت اتّخاذ ایدرلر Croire aux diseuses de bonne aventure حرفت ایدندیلر فالزنلره اینانمق - فالزنلرک سوزینه اعتماد ایتمک

AVENTURE, signifie aussi, événement extraordinaire ou surprenant *A.* حادثة غریبة *P.* عجایب *T.* سر انجام شکفت انگیز

زیاده مخاطره‌یه صالدی

AVENTURÉ. *A.* انداختهٔ *P.* عرضهٔ المخاطرة ـ ملقاء فی الخطر ‖ تهلکه‌یه صالدرلمش ـ تهلکه‌یه براغلمش *T.* موقع خطر Cela est bien aventuré خیلیجه عرضهٔ مخاطره اولمش اوردندر Cette affaire est extrêmement aventurée بو مصلحت غایة C'est de l'argent aventuré انداختهٔ الغایه معرض خطر ده در موقع خطر اولمش اقچه در

AVENTURIER. Celui qui est sans nom et sans fortune, et qui vit d'intrigues *A.* وبش pl. اوباش pl. اوقاش *P.* سرسری *T.* باشی بوش ‖ Ce n'est qu'un aventurier اوباش مقوله‌سی سرسری مقوله‌سی مجهول الاحوالدر ـ بر آدمدر

Il se dit aussi de celui qui s'aventure, qui cherche à la guerre les aventures, sans être enrôlé en aucun corps *T.* سرسری ‖ Il y eut beaucoup de soldats qu'on appelle aventuriers, qui passèrent les monts avec lui معیّنده طاغی آتلامش سرسری Les aventuriers firent merveille dans ce combat تعبیه اولنور وافر عسکر نفراتی وار ایدی سرسری عسکری بو جنکده موجب استغراب اوله‌جق مآثر جلیله‌یه مظهر اولمشدر

AVENTURINE. Sorte de pierre précieuse *A.* حجر البرق

AVENUE. Endroit par où on arrive en quelque lieu *A.* مورد pl. معبر ـ موارد pl. معابر *P.* گذرگاه *T.* کله‌جك یول ‖ Les gardes étaient rangées dans toutes les avenues du palais عساکر خاصّهٔ شاهانه سرایك بالجمله موارد ومعابرنده صفّ بسته ایدی L'armée se saisit de toutes les avenues des montagnes عسکر جبالك کافّهٔ معابر وموارد ینی ضبط ایلدی

Il se dit aussi, d'une allée plantée d'arbres au devant d'une maison *A.* ـ طریق منوّق بسطور الاشجار فی مورد الدار خیابان در پیشگاه خانه *P.* طریق مسکك فی مورد الدار *T.* قوناغه کله‌جك ایکی طرفی آغاجلو یول ‖ Il y a une grande avenue qui conduit à sa maison خانه‌سنه منتهی اولور طرفینی سطور اشجار ایله آراسته بر عظیم یول وار در Il a planté une avenue de tilleuls, de noyers etc. ایکی طرفنده احلامور وجوز وسائر آغاجلر غرسیله خانه‌سنه منتهی بر طریق احداث ایلدی Ouvrir des avenues dans un bois بر اورمان ایچنده طرق عدیده احداث ایتمك

AVÉRER. Prouver, et faire voir qu'une chose est vraie *A.* اثبات ایتمك *T.* مثبت کردن *P.* تحقیق ـ اثبات ماده‌نك ـ کیفیتك وقوعی تحقیق اولندی a avéré ce fait-là On

C'est اثبات اولندی ـ وقوعی رسیدهٔ درجهٔ تحقیق اولمشدر une chose qu'on ne peut pas avérer اثباتی ممکن شئ دکلدر تحقیقی نا قابل برشیدر ـ

AVÉRÉ. *A.* ثبوتیافته *P.* متحقّق ـ محقّق ـ مثبت ـ ثابت *T.* اثبات اولنمش ‖ C'est une chose avérée ثابت تحقیقکرده ـ امر بدیهی الثبوتدر ـ ومتحقق بر ماده در

AVERSE. Pluie subite et abondante *A.* مطر ـ مطر هاطل *T.* صولو سپکن یغمور *P.* شتاب باران ـ باران هما هطّال ‖ Nous essuyâmes une averse بر مطر هطاله راست کلدك

AVERSION. Haine *A.* نفرت ـ بغضا ـ بغض *P.* رمیدگیٔ دل *T.* جان سومامزلك ‖ Avoir quelque chose en aversion غرش ـ Avoir de l'aversion contre quelqu'un بر شیئك حقنه بغض ونفرت ایتمك درونده بر کمسنه‌نك علیهنه بغض ونفرت اولمق Avoir de l'aversion pour le vin باده‌دن تنفر ایتمك

Il se prend ausssi pour Répugnance naturelle, antipathie *A.* عدم القبول ـ ضدّیّت الطبیعة ـ نفرت الطبع ـ ابائت الطبع *P.* آزیغ *T.* ایکرنش ‖ Il a de l'aversion pour les chats الطبیعة کدیلردن طبیعتی ایکرنور ـ کدیلردن ابائت طبعی وار در

AVERTIR. Informer quelqu'un de quelque chose *A.* ـ اخبار *T.* آگاه کردن ـ پیام دادن ـ آگاهیدن *P.* انبا ـ انها بیلدرمك ـ خبر ویرمك ‖ Je vous avertis qu'un tel est arrivé فلان کمسنه‌نك کلدیکنی طرفکه اخبار ایدرم Je l'ai averti de tout هرشیدن خبردار ایلدم ـ فلانی هرشیدن آگاه ایلدم Il faut avertir les parens فلان کمسنه‌یه کافهٔ اموری اخبار ایلدم ـ Avertir خویشان واقربایه خبر ویرلمك اقتضا ایدر du danger مخاطره اولدیغنی اخبار ـ مخاطره‌دن خبر ویرمك Avertir d'un accident برحادثه‌نك خبرینی ویرمك ایتمك Avertir du feu حریقك ظهورینی وقوعنی اخبار ایتمك ـ یقین خبرینی ویرمك ـ اخبار ایتمك

AVERTI. *A.* خبیر *P.* خبردار *T.* آگاه ـ خبر آلمش ـ On dit qu'un homme est bien averti, pour dire, qu'il est bien informé ـ Il se dit aussi de quelqu'un qui, étant menacé, se tient sur ses gardes *A.* واقف *P.* دانسده ـ خبردار *T.* بیلور ـ متیقّظ اویانق *T.* بیدار *P.* نابه ـ متنبّه ـ

AVERTISSEMENT. Avis qu'on donne à quelqu'un de quelque chose, afin qu'il prenne garde *A.* خبر pl. اخبار ـ اِخبار pl. اخطارات pl. اخطار ـ اخبارات *P.* آگاه سازی *T.* بیلدرمه ‖ Avertissement salutaire خیر وفلاحه مقرون ـ اخطار خیر

بر کونه اخطار عرض Donner un avertissement اخطار صوابنمون علی - ارسال خبر ایتمک Envoyer un avertissement ایتمک طریق الاخطار ارسال خبر ایتمک Recevoir un avertissement بر خبر آلمق

C'est aussi le titre qu'on donne à une espèce de petite préface qu'on met à la tête d'un livre pour avertir le lecteur *A.* تنبیه

Il signifie, en termes de Pratique, la première pièce pour l'instruction des juges *A.* انها || Il n'a pas encore communiqué son avertissement انهاسنی هنوز تقدیم ایتمامشدر

AVEU. Reconnaissance verbale, ou par écrit d'avoir fait ou dit quelque chose *A.* اقرار *T.* بخستو *P.* اعتراف - اقرار || Il paraît par son propre aveu que... کندو اقرارندن مستباندر که On sait de son propre aveu que کندو اقرارندن معلوم در که

Il signifie aussi, le témoignage qu'on rend de ce qu'un autre a dit ou fait *A.* شهادت *P.* گواهی *T.* شاهدلک || C'est lui qui a le mieux fait, de l'aveu de tout le monde عامه‌نک شهادتنه نظراً جملەدن اعلا ایش کورن فلان کشیدر

Et l'approbation qu'un supérieur donne à ce qu'un inférieur fait ou a dessein de faire *A.* رضا *P.* خشنودی *T.* قائل اولمقلق || Je ne veux rien faire sans votre aveu سنک رضاک منضم اولمدقچه هیچ بر شئ ایتمک استم Il a entrepris cela de votre aveu سنک رضا واذنک ایله بوکا تصدی ایلدی Il a l'aveu de ses parens pour son mariage تاهل خصوصنده والدینک رضاسنی تحصیل ایلدی

On appelle, Homme sans aveu, un vagabond que personne ne veut reconnaître *A.* مجهول الاحوال *P.* تونی - سمسک *T.* آدی شانی بلورسز

AVEUGLE. Privé de la vue *A.* اعما pl. عمیان - ذاهب || کوزی کور - کور *T.* پوشیده چشم - کور - نا بینا *P.* البصر Devenir aveugle - کور اولمق - اعما اولمق - تعمّی ایتمک Aveugle-né *A.* اکمه - ضریر pl. ضریک - اضرّا *P.* ضرکا *T.* کور مادر زاد آنادن طوغمه کور

On dit proverb. d'un homme qui crie bien fort pour quelque mal léger qu'on lui a fait, qu'il crie comme un aveugle qui a perdu son bâton دکنکنی - کور گمکرده عصا کبی فریاد ایدر - On dit aussi, qu'au royaume des aveugles, les borgnes sont rois, pour dire, qu'un homme d'un mérite médiocre paraît beaucoup parmi les gens qui n'en ont point *T.* آدم قیتلغنده خروسی عبد الرحمن چلبی دیرلر

Il se dit figur., d'une personne à qui la passion offusque l'entendement *A.* عمّی القلب *P.* کور دل *T.* عقلی کوزی کور || Les amants sont aveugles dans leurs désirs, dans leurs desseins درد عشقه مبتلا اولنلر مطالب ومرادانلرنده عمّی القلوبدرلر هوای عشقه تبعیّت ایتمش بیچارگانک بصر بصیرتلری - L'ambition, la colère le rend aveugle غلبهٔ حرص پوشیده در شان واستیلای غضب فراوان دیدهٔ بصیرتنی ستر ایدر Chacun est aveugle dans sa propre cause هر کسک کندو هر کس کندو دعواسنده - دعواسنده چشم بصیرتی نا بینا در کندو مصلحتنده بصر بصیرتی پوشیدهٔ - اعمای قلبه مبتلا در Aveugle sur ses défauts, il est clairvoyant sur ceux d'autrui پردهٔ غفلتدر چشم بصیرتی کندو معایبی حقنه نا بینا وسائرک - Il se dit aussi de la passion même *A.* مثالب وقبایحنی تمییزده نظر دقیق ایله نگراندر عدیم - مسلوب البصیرة || Désir aveugle عقل کوزینی کورلتمش *T.* بی بصیرت *P.* البصیرة عشق Amour aveugle عقل کوزینی کورلتمش بر - اشتیاق بی بصیرت علی العمیا خواهش واشتیاق - استک عقل کوزینی کورلتمش بر آشفتەلک - وهوای مسلوب البصیرة علی العمیا عشق وهوایه ابتلا -

On appelle Obéissance aveugle, une obéissance entière علی العمیا تبعیّت Soumission aveugle العمیا اطاعت وانقیاد کور کوربنه تابعلک - Une confiance aveugle est dangereuse علی العمیا اعتماد وامنیّت ایتمک خطری موجب بر کیفیّتدر - On dit figur., que le sort est aveugle, que la fortune est aveugle, pour dire, qu'ils favorisent des personnes qui ne le méritent point *P.* چشم آسمان کور است *T.* فلکک کوزی کور در

À L'AVEUGLE. Aveuglément *A.* کالاعما *P.* مانند کور - کورانه کور *T.* کور کبی - کورجه || Il agit à l'aveugle, en aveugle کبی عمل وحرکت ایدر

AVEUGLEMENT. Privation du sens de la vue *A.* زوال - عما *P.* البصر *T.* کورلک کوری - نا بینایی || Dieu le frappa d'un aveuglement soudain بامر الله تعالی بغتةً مبتلای عما الله تعالی قوّت باصره‌یی بردن بره کوزندن سلب - اولدی - Figur. Le trouble et l'obscurcissement de la raison ایشدردی انعدام - معدومیّت البصیرة - عماء البصیرة - عماء القلب *A.*

عقل T. پوشیدگی چشم بصیرت - کور دلی P. البصیرة بصیرتسزلک - کوزینک کورلکی || Aveuglement étrange بالطوع Aveuglement volontaire عجیب وغریب بصیرتسزلک. والاختیار ارتکاب اولنان بصیرتسزلک Quel aveuglement ! ارباب ذنوب L'aveuglement des pécheurs نقدر عمای قلب وآثامک عمای قلبی

AVEUGLÉMENT, adverbe. Sans rien examiner, sans rien considérer A. علی العمیا P. کور کورینه - کورانه T. بکوری || Je ferai aveuglément tout ce que vous voudrez کورلمدن مطلوبکی هرنه ایسه علی العمیا ایده‌جکم Obéir aveuglément کورلمدن اطاعت - علی العمیا سر فرو بردهٔ اطاعت اولمق ورطهٔ مخاطره‌یه Se précipiter aveuglément dans le péril ایتمک کندویی کورلمدن مهلکه‌یه صالدرمق - کور کورینه صالمق

AVEUGLER. Rendre aveugle A. ازالة - اذهاب البصر - تعمیة P. کور کردن - نا بینا کردن T. کور ایتمک || Il y a des gens que le grand soleil, le grand éclat de la neige a aveuglés شمسک غایت ضیاسی وبرفک کمال لمعانی شمسک شدّت - تقریبیله گرفتار عما اولمش آدملر وار در ضیا وپرتوی وبرفک غایت لمعانی بعض کسانه اذهاب نور بصری مؤدّی اولمشدر

Il signifie aussi, éblouir, empêcher pour quelque temps la fonction de la vue A. تکلیل البصر P. دیده‌را خیره ساختن T. کوزی قماشدرمق || La trop grande lumière aveugle ضیانک فرط ضیاسی خیره - فرط شدّتی تکلیل بصری مودّی اولور La neige آیدینلغک چوقلغی کوزلری قماشدرر - ساز عیوندر aveugle ceux qui la regardent برفک شدّت بیاضی اطماح - Figur. نظر ایله رویتنه مداوم اولنلرک بصرینی تکلیل ایدر اعماء - اعماء البصیرة A. تکلیل البصر البصیرة - اذهاب البصیرة - ازالة البصیرة - القلب عقل T. کور دل ساختن - دیدهٔ بصیرترا نا بینا کردن P. بصیرتی باغلمق - کوزینی کورلتمک || La passion nous aveugle دیدهٔ بصیرتمزی کور - مرض نفسانی بصیرتمزی باغلر L'amour aveugle les jeunes gens سنّ شبابده اولنلره کوره ایدر غلبهٔ عشق ومحبّت پرده پوش بصر بصیرت اوله کلمشدر مبتلای درد عشق اولان نو جوانلرک دیدهٔ بصیرتلری - La trop grande prospérité aveugle فرط اقبال ودولت پوشیده در Il faut que Dieu ait bien aveuglé cet homme دیدهٔ بصیرته مستلزم کلالتدر غالبا الله تعالی بو آدمک بصیرتنی باغلدی

Il faut s'aveugler pour ne pas apercevoir cet inconvénient بو محذوری فرق وتمییز ایتمامک ایچون ذاهب البصیره اولمق اقتضا ایدر

AVEUGLÉ. A. متعمّی P. کور کرده T. کورلنمش

AVEUGLETTE. Il ne s'emploie que dans cette phrase adverbiale, À l'aveuglette, et signifie, à tâtons A. بخبط عشواء P. بی گوالندگی T. ایمکلیدرک || Aller à l'aveuglette ایمکلیدرک یوریمک - خبط عشوا ایله یوریمک Chercher quelque chose à l'aveuglette - خبط عشوا ایله بر شئ آره‌مق بر شئ ایمکلیدرک آراشدرمق

AVIDE. Celui qui a un désir immodéré de manger et de boire A. صوغومسز T. گرسنه چشم P. شرهان - نهیم || Il est si avide, qu'il dévore plutôt qu'il ne mange شره ونهامتی شول Figur. - رتبه‌ده غالبدرکه طعامی اکل ایده‌جکنه التقام ایدر Celui qui souhaite quelque chose avec véhémence A. مولع - حرصلو T. آزمند P. حریص - شرهان - منهمک - مغرم Être avide de gloire حریص شان واقبال اولمق Être avide آخرک - آخرک مالنه حریص ومغرم اولمق du bien d'autrui آخرک مالنه کوز - مالنه دیده دوز حرص وغرام اولمق دیکمک

Il se dit aussi, pour désigner un homme très - intéressé A. آچ T. گدا چشم - کادمند - آزمرده - طمعکار P. طمّاع - طامع Il ne faut pas être si avide بو قدر طمعکار || طماحکار - کوزلو C'est un homme avide گدا چشم بر آدمدر اولمق روا دکلدر

AVIDEMENT. Avec avidité A. بالنهامة P. با گرسنگی چشم T. آزمندانه P. بالغرام - بالحرص A. صوغومسزلق ایله T. گدا چشمانه - طمعکارانه P. طامعاً - بالطمع A. حرص ایله آچ کوزلیلک ایله T.

AVIDITÉ. Desir immodéré et insatiable. Il se dit dans tous les sens d'Avide A. نهامت - شره P. گرسنگی چشم T. حرص T. آزمندی - آز P. غرام - ولوع - حرص A. صوغومسزلق || Manger avec une grande avidité فرط نهامت ایله اکل طعام L'avidité des biens حرص مال L'avidité des honneurs ایتمک - Il se dit aussi dans un sens de blâme حرص شان ورفعت آچ کوزلیلک - طماحکارلک T. گدا چشمی - کاد P. طمع A.

AVILIR. Rendre vil A. ایراث الخزی - اذلال - تهوین خاکسار - خوار کردن P. اخزا - تحقیر - تذلیل - والمذلّة آلچقلتمق T. کردن || Il a laissé avilir sa charge, sa dignité

دعوا وکالتنی التزام ایدن زمرهٔ متشرّعین رٲیلرینی تحریر signé
ایله عرض ایتمشلر در ـ وامضا On appelle Avis doctrinal, le sentiment des docteurs en Théologie, consultés sur quelque point de doctrine *A.* رٲی الفقها

Il se prend aussi pour Avertissement *A.* خبر pl. اخبار *P.* خبر *T.* پیام || Je profiterai de l'avis que vous me donnez ویردیک خبردن فائده‌مند اوله‌جغم ـ Il se dit aussi, des nouvelles qu'on mande, et de celles qu'on reçoit || Je vous donnerai avis de tout ce qui se passera هر نه واقع اولور ایسه‌ اردوطرفندن ... On a avis de l'armée que طرفکه خبر ویره‌جکم Les avis qu'on reçoit de tous côtés بو وجهله خبر وار در که portent que ... هر طرفدن توارد ایدن اخبار شونی حاویدر که

Avis au lecteur. On appelle ainsi, une espèce de petite préface. V. Avertissement.

Avis. Conseil *A.* نصیحت ـ نصح pl. اخطار ـ نصایح pl. اخطار دوستانه || Avis amical اویوت *T.* پند *P.* اخطارات نصیحت منتجة الثواب charitable نصیحت دوستانه ـ salutaire خیرلو نصیحت ـ خیرلو رٲی ـ خیرلو اخطار Il a profité des avis de sa mère والده‌سنک نصایح واخطاراتندن منتفع اولدی

Il se dit aussi, d'un moyen proposé pour faire venir de l'argent dans les coffres du Roi *A.* تدبیر pl. لایحة ـ تدابیر pl. عرض تدبیره قارشور || Il se mêle de donner des avis لوایح C'est un donneur d'avis عرض لوایح وتدابیره مبتلا بر آدمدر

Avisé. Prudent, qui ne fait rien sans y bien penser *A.* ارباب الحزم والبصیرة pl. اهل الحزم والبصیرة ـ متبصّر ـ حازم ملاحظه‌لو *T.* بصیرتمند ـ دوراندیش ـ آگاه ـ بهرٲی *P.* اسهد ـ عاقل وحازم بر صایقیلو ـ C'est un homme sage et avisé || اصحاب عقل ودرایت وارباب حزم وبصیرتدن ـ آدمدر بر آدمدر

Aviser. Donner avis *A.* اخطار *P.* آگاه کردن *T.* عقل ـ اوکرتمک On dit proverb., qu'un fou avise bien un sage بعض عاقللو دیوانه سوزندن ـ کرّه دیوانه عاقللویه عقل اوکردر درس آلور

Il signifie aussi, faire réflexion, faire attention *A.* مطالعة ـ ملاحظة *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمک || Avisez à ce que vous avez à faire ایده‌جکک ایشی ـ ایده‌جکنه ملاحظه ایله Il y a du temps pour y aviser مطالعه وقت مطالعه ایله

Cet homme s'est avili lui-même par sa bassesse منصبنی وشاننی تذلیل ایلدی فلان کشی لئامت طبعی تقریبیله ارتکاب ایلدیکی رذایل ـ نفسنی اذلال وتحقیر ایلدی اعمال ایله نفسنی تذلیل ایلدی

Il signifie aussi, déprécier *A.* اسقاط الاعتبار ـ تنزیل قدری *T.* کمقدر ساختن ـ کم اعتبار کردانیدن *P.* القیمة || Il ne faut pas avilir la marchandise آیاغه اورمق ـ آلچقلتمق ـ آشاغلتمق مالک اعتباریی اسقاط ایتمک جائز دکلدر L'abondance de cette marchandise l'a avilie بو مالک کثرت وبرکتی تنزیل قدریی ایجاب ایلدی

Avili. *A.* آلچقلنمش *T.* خوارشده *P.* مذلّل ـ محقر ـ مهان

Avilissant. Qui avilit *A.* ـ مستلزم التذلیل ـ موجب التحقیر آلچقلدیجی *T.* خوارساز *P.* مورث التهوین ـ موجب المهانة || Il est dans un état avilissant برحال مستلزم التحقیره گرفتار تهوین وتحقیری مستلزم dans une dépendance avilissante در برحال محکومیّتده در

Avilissement. L'état d'une chose avilie *A.* ـ حال المهانة *T.* حال خاکساری *P.* حال المذلّة ـ حال الخزی والهوان برمقام عالینک || L'avilissement d'une dignité آلچقلق حالی دوچار اولدیغی حال مهانت ومذلّت Il est tombé dans l'avilissement حال خزی وهوانه گرفتار اولدی

Aviron. Sorte de rame dont on se sert pour faire aller les bateaux sur les rivières *A.* بلیج السفینة ـ مردی *P.* خاده *T.* اعمال مردی ایتمک || Manier l'aviron مردی آغاجی ـ کوندر کوندر قوّتیله قاپغی Aller à force d'aviron کوندر قوللنمق ـ یورتمک

Avis. Opinion, sentiment *A.* رٲی pl. آرا *P.* اندیشه *T.* رٲی || C'est mon avis بنم رٲیم بو در تبدیل رٲی Changer d'avis بر کونه رٲیه ذاهب اولمق Être d'un avis ایتمک Il est toujours du bon avis هر حالده اصابت ـ دائما رٲینده مصیبدر بر کونه رٲی غریبه Être d'un avis singulier رٲیی وار در آرای ارباب شورایی جمع Prendre les avis ذاهب اولمق آرای ارباب شورانک Aller aux avis وتحصیل ایتمک حکّام استعلامنه مبادرت ایتمک Les juges en sont aux avis وقضات بیان رٲی ایتمکده درلر Ne rien faire que par bon avis هر شیٔده رٲی سالم ایله عمل ایتمک Prendre avis de quelqu'un بر کمسنه ـ بر کمسنه‌نک رٲینی تحصیل ایتمک Les avocats ont donné leur avis, et l'ont ایله استشاره ایتمک

دوشنمکه وقت وار در- وار در

S'AVISER. Il se prend dans le même sens, et signifie encore, s'imaginer quelque chose *A.* تعقّل - فکر *P.* در اندیش کردن *T.* در خاطر ایتمک - عقله قویمق || Il lui fit tous les honneurs dont il se put aviser در خاطر ایده بیلدیکی اکراملرک جمله‌سنی فلانک حقّنه اجرا ایلدی Il n'y a malice dont il ne s'avise تعقّل ایتمدیکی خباثت Il s'avisa d'un bon expédient بر تدبیر دلپذیر فکر قالمدی ودر اندیش ایلدی

AVITAILLEMENT. Approvisionnement de vivres dans une place. V. Approvisionnement.

AVITAILLER. V. Approvisionner.

AVIVER. Donner de la vivacité, rendre plus frais et plus net *T.* آب وتاب دادن *P.* ایراث النضارة - تنضیر - انضار *A.* تازه‌لتمک || On avive une statue de bronze, en la grattant légèrement pour la dorer پرنجدن مصنوع اولان بر قطعه صنم لاجل التذهیب خفیفجه حکّ اولندقچه کسب نضارت ایدر

AVOCAT. Celui qui fait profession de défendre des causes en Justice *A.* مکافل الدعوا - مکافل المخاصمات || Avocat fameux éloquent مکافلین مخاصماتدن مشهور ونامدار بر کمسنه کثیر savant فصیح البیان وناطقه پرداز مکافل مخاصمات Plaider par avocat المعلومات بر مکافل مخاصمات واسطه‌سیله مرافعه اولنمق

Figur. Celui qui intercède pour un autre *A.* شفیع || Vous avez un bon avocat en sa personne سنک امورکی التزام ایدر Je serai votre avocat auprès de lui بینظیر بر شفیعه مالکسک Sa mère fut son avocate فلان ذاتک یانندهسنک شفیعک اولدجغم امر شفاعتی والده‌سی التزام ایتمشدر

On appelle la Sainte - Vierge, L'avocate des pécheurs *A.* شفیعة المذنبین *P.* شفیعهٔ گناهکاران

AVOINE. Sorte de grain *A.* دُوسر *P.* دُوسر - سلت *T.* یولاف || Donner de l'avoine aux chevaux آتلره یولاف یدرمک Paille d'avoine یولاف صمانی Balle d'avoine یولاف قبوغی

AVOIR. Posséder de quelque manière que ce soit *A.* ملک *P.* صحابت - داشتن *T.* صاحب شدن - مالک اولمق || Il a du bien مالی وار - مال ساحبیدر Avoir une charge منصب صاحبی اولمق Avoir de l'argent صاتیلق بر Il a une maison à vendre اقچه‌یه مالک اولمق مستعار بر Il a un cheval d'emprunt باب خانه‌سی وار در یدنده آخرک مالی Il a le bien d'autrui رأس اسبی وار در آخرک مالنه مالکدر - وار در

Il s'emploie aussi pour dire, Être le sujet d'une passion, d'une sensation, d'un sentiment etc. *A.* کینونت - کون *P.* هستن - بر کمسنه‌نک افکاری Avoir des pensées || اولمق *T.* بودن بر کمسنه‌نک عشق ومحبّتی اولمق Avoir de l'amour بر کمسنه‌نک بغض ونفرتی اولمق Avoir raison de la haine مخافة حقی اولمق Avoir la crainte de Dieu devant les yeux الله بر کمسنه‌نک پیش نظر بصیرتنده اولمق Avoir l'âge de raison بر کمسنه‌نک سنّ رشده اولمق Avoir un procès دعواسی اولمق - Il s'emploie aussi impersonnellement dans le sens d'Être || Il y a un an بر سنه وار در Il y a beaucoup de gens محلّ اعتماد وار در Il y a lieu de croire وافر کسان وار در Il y a sujet de craindre موجب خوف اولهجق شیٔ وار در Il n'y a rien que je ne fasse pour vous سنک ایچون ایتمیه‌جکم Il y a tout à espérer کلّی مأمول وار در شیٔ یوقدر

AVOIR. Ce qu'on possède de bien *A.* ملک *P.* مال ومنال *T.* وارلق || Violà tout mon avoir اشته مال ومنالم بوندن - Il se dit aussi d'une possession, d'un bien *A.* ملک عبارتدر pl. املاک || Cette maison se loue bien, c'est un bel avoir بو خانه لایقی اوزره ایجار اولنو کلدیکندن بر ملک حسن - En termes de comptabilité, il est opposé à Dette عدّ اولنور *A.* مال موجود || L'avoir suspasse de très-peu la dette موجود مقدار دیندن جزئی مرتبه زیاده در Les livres de compte portent d'un côté Avoir, et de l'autre, Doit محاسبه دفترلرینک صحیفه‌لری بالاسنده بر طرفده مال ومقابلنده دین لفظلری یازیلور

AVOISINER. Être voisin *A.* مقاربت - مجاورت *P.* همسایه قرب - یقین اولمق - قومشولشمق *T.* نزدیک بودن - بودن پیشه‌زاره وجوارده اولمق || Les terres qui avoisinent la forêt Les provinces qui avoisinent la France مجاورت ایدن اراضی فرانسه ممالکی جوارنده کائن بلاد وایالات

S'AVOISINER. Se rapprocher *A.* تقرّب - تقارب *P.* نزدیک یقینلشمق - یاقلشمق *T.* با یکدیگر نزدیک شدن - آمدن || La recette ne tardera pas à s'avoisiner de la dépense مقبوضاتک مقبوضات آز وقت - مصروفاته تقرّبنه چوق شیٔ قالمدی

ایچنده مصروفاته تقرّب ایده‌جکدر Ces deux plaideurs semblent vouloir s'avoisiner بوایکی خصم بری برلرینه یاقلشمغه مائل کبیدرلر

On dit en Poésie, qu'un arbre, qu'un rocher avoisine les cieux, pour dire, qu'il est fort élevé *A.* مماسّ فی السما *P.* ـ افلاکه سر چکمش *T.* برابر فرق فرقدان ـ فلک مماسّ افلاکه سر عیوقه چیقمش || Des arbres qui avoisinent les cieux چکمش اشجار بلند بالا

Avoisiné. *A.* مجاور ـ همسایه *P.* همجوار ـ همسایه *T.* قومشو یقینلشمش ـ یاقلشمش ـ

AVORTEMENT. Accouchement avant terme *A.* سقط ـ سقط || Causer un avortement جوجوق دوشورمه *T.* افگانه الجنین *A.* سقط جنینه بادی اولمق

AVORTER. Accoucher avant terme *A.* القاء ـ اسقاط الجنین || Cette femme reçut un coup qui la fit avorter جوجوق دوشورمک *T.* افگانه کردن الجنین *P.* بو خاتون بر ضربه اصابتیله اسقاط جنین ایلدی On la soupçonna d'avoir pris des breuvages pour se faire avorter فلان خاتون القای جنین ایچون شربتلر استعمال ایلدیکی مظنّه‌سی وار در Il se dit aussi en parlant des femelles des animaux *A.* اجهاض ـ ازلاق الولد ـ ازلاق *P.* پچه افکندن *T.* یاوری ـ دول دوشورمک ـ دوشورمک ـ Et par extension, des fruits qui ne parviennent pas à la maturité requise *A.* نقصان فی بقاء خام ماندن ـ نا رسیده ماندن ـ نیم پخته ماندن *P.* النضج *T.* چیک قالمق || Il y a des vents qui font avorter les fruits بعض ریاح وار در که اثمار وفواکهک نقصان نضجنه بعض روزکارلر وار در که هبوبلرنده میوه‌لر ـ سبب اولور چیک قالور

Il se dit figur. en parlant de dessein, d'entreprise *A.* خسران نتیجه پذیر حصول نه شدن *P.* عدم الحصول ـ خیبت ـ || باشه چیقمامق ـ حصوله کلمامک *T.* نا حاصل ماندن ـ Ce dessein avorta بو مرام نتیجه پذیر حصول اوله‌مدی رهین خسران وخیبت اولمشدر Cette entreprise est avortée اشبو مباشرت اولنان مصلحت دوچار خسران وخیبت صورتیاب حصول اوله‌مدی ـ اولمشدر

Avorté. Il n'est d'usage que dans le figuré *A.* رهین الخسران باشه چیقمامش ـ حصوله کله‌مامش *T.* نا حاصل *P.* والخیبة

AVORTON. Animal né avant terme *A.* افگانه زلیق ـ سقط *P.* دوشوک *T.*

Il se dit par extension des animaux qui sont au dessous de leur grandeur naturelle *A.* ناقص الخلقة *P.* کم خلقت *T.* یرادلشی || C'est un avorton یرادلشی نا تمام ـ اکسک ناقص الخلقه Et figur., des productions d'esprit trop précipitées بر حیواندر || C'est un ouvrage plein de défauts, et fait à la hâte; ce n'est qu'un avorton فلان کتاب پر خطا وعجله ایله انشا اولنمغین ناقص الخلقه بر تألیفدر

Il se dit aussi des arbres et des plantes *A.* هراء *T.* پیچ || Les plus beaux arbres produisent souvent quelques avortons اشجارک اعلاسی بیله بعضاً پیچلر انبات ایده کلمشدر

AVOUER. Confesser et reconnaître qu'une chose est, en demeurer d'accord *A.* اقرار ـ اعتراف *P.* بخستو کردن *T.* نمودن || Avouer un crime مقرّ اولمق ـ اقرار ایتمک Avouer ingénument, franchement ساده اعتراف جرم ایتمک Avouez-moi la vérité لوحانه وخلوصکارانه اقرار ایتمک Je vous avoue mon ignorance حالی طرفمه اقرار وبیان ایله Il faut avouer que cet homme est bien étourdi سکا جهلمی اقرار ایدرم بو آدم خیلیجه شوریده دماغ اولدیغنی اقرار ـ On dit, Avouer la dette, pour dire, reconnaître qu'on a tort *T* ایتملو در ـ بر کمسنه حقّ یدنده اولمدیغنه مقرّ اولمق Et avouer un écrit, un ouvrage, pour dire, s'en reconnaître l'auteur برکاغد وبر تألیف کندونک اولدیغنه مقرّ ومعترف ـ Et avouer un enfant, pour dire, s'en reconnaître le père کندو ولدی ایدوکنه مقرّ ومعترف اولمق

Il signifie aussi, autoriser une chose *A.* تجویز *P.* روا داشتن || Il avoue tout ce qui s'est fait یوللو طوتمق *T.* رهین جواز وقبول کردن ـ هر نه ـ هر نه که اولدی ایسه تجویز ایدر اولمش ایسه طرفندن یوللو طوتیلور

On dit, Avouer un homme, pour dire, déclarer qu'on l'approuve en tout ce qu'il a fait, ou qu'il fera *A.* تحسین ـ قبول || Je l'avouerai en tout ce qu'il a fait کافهٔ اعمالی طرفمدن مقبول ومعتبر طوتله‌جقدر *P.* پسندیدن *T.* بکنمک مقبول ومعتبر طوتمق ـ

Avoué. *A.* رهین الاعتراف ـ قرین الاقرار *P.* اقرار کرده *T.* اقرارلنمش

AVRIL. Le quatrième mois de l'année *A.* شهر النیسان *P.*

نیسان آیی T. اردی بهشت

AXE. Ligne droite qui passe par le centre d'un globe A. الف الاستوا - محور || L'axe d'une sphère کره نک محوری L'axe du monde محور عالم L'axe de la terre محور ارض

AXILLAIRE. Qui appartient à l'aisselle A. ابطیّ P. بغلی - قولتق - عصب ابطی || Le nerf axillaire قولتغک T. کشی قولتق طمری - عرق ابطی Veine axillaire سکیری

AXIOME. Proposition générale, reçue et établie dans une science A. قاعدة مسلّم الثبوت || Axiome indubitable شکّ واهمهٔ واشتباهدن عاری بر قاعدهٔ مسلّم الثبوت Axiome de Philosophie حکمتک قاعدهٔ مسلّم الثبوتی C'est un axiome en Physique حکمت طبیعیّده قاعدهٔ مسلّم الثبوتدندر

AXONGE. Partie de la graisse des animaux A. کظر P. باشانه T. بوبرک یاغی

AZAMOGLAN. Mot turc qui signifie, garçon étranger T. عجم اوغلانی

AZÉDARAC. Sorte d'arbre A. قیقب P. آزاد درخت - طغک T. تسبیح آغاجی

AZEROLE. Sorte de petit fruit aigrelet A. زعرور P. کوهنل

آلج T. کوهنج -

AZEROLIER. L'arbre qui porte les azeroles A. شجر الزعرور P. آلج آغاجی T. درخت کوهنج

AZIME. Qui est sans levain A. فطیر P. بیمایه - خشکفا T. خمیرسز بیرامی - عید فطیر || La fête des azimes خمیرسز - مایه سز

AZIMUT. Terme d'Astronomie, emprunté de l'Arabe. On appelle Azimut d'un astre, l'arc de l'horizon compris entre le point du midi pris sur l'horizon, et le point où l'horizon est coupé par le cercle vertical, qui passe par le centre de l'astre A. السمت

AZUR. Sorte de minéral dont on fait un bleu fort beau A. لاجورد T. لاژورد P. لاجورد - عوهق || Une mine où l'on trouve de l'azur لاجورد چیقان بر معدن - On dit, L'azur des cieux, un ciel d'azur, en parlant d'un ciel serein A. سماء لاجورد رنکلو کوک T. آسمان لاجورد فام P. لاجوردیّ اللون

AZURÉ. Peint de couleur d'azur A. لاژورد P. لاجوردیّ اللون رنک T. لاجوردی - On dit en Poésie, La voûte azurée, pour dire, le ciel کنبد نیلگون آسمان - قبّهٔ لاجورد فام فلک - Et les plaines azurées, pour dire, la mer بسیط نیلگون دریا

BABEL. (La tour de) A. برج نمرود On se sert de ce mot, pour signifier une grande confusion d'opinions et de discours A. گوناگونئ P. تبلبل الالسنة والاصوات - بلبلة الافکار والاقوال درلو درلو - سوز قارشقلغی T. گوناگونئ زبانها - اندیشها بو مجلس || Cette conférence est la tour de Babel دیللر قارشقلغی مکالمه تبلبل السنه دن عبارتدر

BABEURE. Liqueur séreuse que laisse le lait A. فلوق P. پنیر صویی T. رخبیره

BABIL. Caquet, abondance de paroles inutiles A. فرفرة P. فارفره لق - یکشاقلق - کوزه لک T. یاوه گویی || Il nous étourdit par son babil یاوه گویلغی ایله باشمزی سرسم ایدر C'est un homme qui n'a que du babil صحبتی فرفره ویاوه گوییدن عبارتدر

BABILLARD. Qui aime à parler beaucoup A. مکثار - فرفار - فارفره - کوزه T. یاوه گو - هرزه گو P. مسهب - ثرثار

فرفاره قاری || femme babillarde یکشاق

Il se dit aussi d'un homme qui ne saurait garder un secret || دیلی طوتمز - آغزی کوشک T. دهان دره P. مذیل A. Ne vous fiez pas à cet homme-là, c'est un babillard دیلی دهان دره - طوتمز بر آدم اولدیغندن سرّکی کندویه اینانمه بر آدم اولمغله محرم راز ایلمه

BABILLER. Avoir du babil A. اکثار الکلام P. هرزه گویی T. یکشاقلق ایتمک || Les femmes aiment à babiller نمودن طائفهٔ نسوان اکثار کلامه مبتلا در

BABINE. Lèvre de quelques animaux A. مشفر pl. مشافر P. حیوان دوداغی T. بدفوز

BABIOLE. Chose puérile qui ne peut amuser que des enfans A. داح - ملعبة الصبیان P. بازیچهٔ کودکان T. جوجوق || Donnez à cet enfant des babioles بو طفله اعطای اویونجغی جوجوغه اویونجق ویر - ملعبه ایله

BABORD. Le côté gauche d'un vaisseau *A.* ميسرة السفينة *P.* كمينك صول ديواره‌سى *T.* ديوارهٔ جپ كشتى

BABOUCHE. Sorte de pantoufle *A.* نعل pl. نعال *P.* پاپوش *T.* پاپوچ - كفش

BABOUIN. Espèce de gros singe *A.* خنزوان *P.* پهنانه *T.* ميمون آزمه‌سى

Il se dit aussi d'un jeune enfant badin et étourdi *A.* طفل *P.* طيّاش *T.* كودك شوخ وشنگ جيوه‌لك چوجوق

BAC. Espèce de grand bateau plat dont on se sert dans les rivières *A.* ذات الرفيف *P.* سندلك رود روان *T.* كچيد صندلى ‖ La corde d'un bac كچيد صندلى هلاطى Passer la rivière dans un bac كچيد صندلى ايله نهرى مرور ايتمك

BACCALAURÉAT. Le premier degré qu'on prend dans une faculté, pour parvenir au doctorat *T.* ابتدا داخل ‖ Être examiné pour le baccalauréat ابتدا داخل رتبه‌سنى كسب ايچون امتحان اولمق

BACCHANALE. Débauche faite avec grand bruit *A.* سكر بالزجل *P.* هنگامهٔ عيش ونوش *T.* كورلتيلو عشرت - On dit aussi Bacchanal au masculin, pour signifier grand bruit *A.* زجل *P.* هياهوى *T.* شماطه

BACCIFÈRE. Il se dit des plantes qui portent des baies *A.* ذو الحبّة *P.* دانه دار *T.* چكردكلو

BACHELIER. Celui qui est promu au baccalauréat *T.* حائز ابتدا داخل رتبه‌سنى احراز ايتمش طالب - رتبهٔ ابتدا داخل

BACHOT. Petit bateau *A.* ركوة pl. ركوات *P.* زورقچه *T.* لوندره ايله نهرى Passer la rivière dans un bachot لوندره ‖ زورقچه‌يه راكباً نهرى كچمك - مرور ايتمك

BACILE, SALICOT, OU FENOUIL MARIN. Plante *A.* شمار البحر - صو رزنه‌سى *T.* رازيانهٔ آبى *P.* رازيانج بحرى

BÂCLER. Fermer une porte avec une barre par derrière *A.* ارتاج الباب *P.* جنبنه زدن *T.* قپويى - طرقاز ايله قپاتمق طيقامق V. Aussi Barrer.

Bâcler un bateau. C'est le mettre dans un lieu commode du port *A.* تمكين فى المرفاء *P.* بدريابند قرار كردانيدن *T.* ليمان ايچنده يرلشدرمك

Bâcler. Expédier un travail à la hâte *A.* مستعجلاً تمشيت *P.* على الفور تمشيت - *T.* تيز شتابكارانه بانجام رسانيدن الدن يورتمك ‖ Il a bâclé en huit jours une affaire qui pouvait durer six mois التى آى متمادى اولهجق بر مصلحته سكز كون ايچنده على الفور تمشيت وبردى

BÂCLÉ. V. Barré. – On dit figur. en parlant d'un traité conclu, d'une affaire arrêtée, Cela est bâclé, c'est une affaire bâclée تمشيت بولمش بر مصلحتدر - تمشيتيافته اولمش بر مادّه در

BADAUD. Niais, qui s'amuse à tout *A.* الوق *P.* كهبله *T.* بودالە

BADAUDER. Niaiser, s'amuser à tout *A.* تلوّق *P.* كهبلگى *T.* بودالەلق ايتمك نمودن

BADAUDERIE. Action ou discours de badaud *A.* لوق *P.* كهبلگى *T.* بودالەلق

BADIANE, ou ANIS DE LA CHINE *A.* انيسون برّى *P.* باديان *T.* يبان آناسونى

BADIN. Folâtre, qui s'amuse à des bagatelles *A.* داعب - شطارتلو - شقراق *T.* لاغزن - شوخ مشرب *P.* هزّال ‖ Cet homme est badin شطارت صاحبى آدمدر - شطارتلو بر آدمدر

BADINAGE. Action ou discours de badin *A.* مداعبة - مهازلة *P.* لاغ - لاغزنى - هزلكارى *T.* شطارت شقراقلق.

Figur. Certaine manière particulière d'agir *A.* طور *P.* طرز *T.* ادا ‖ Ce valet est fait au badinage de son maître كندو افنديسى طرزنده بر خدمتكار در

Et une sorte de galanterie, d'agrément dans le style, dans la conversation *A.* مطايبة pl. مطايبات - لطيفة pl. لطايف *P.* لاغ *T.* حوراطه ‖ Il y a un badinage agréable dans les écrits d'un tel فلانك تحريراتنده بر كونه لطيفهٔ دلپذير وار C'est un homme qui a un joli badinage در فلان كشى - فلان كشى ظريفانه لطيفه سويلر - گو بر آدمدر مطايبات مطبوعه قوللنور

BADINE. V. Baguette.

BADINER. Faire le badin *A.* تداعب - هزل *P.* لاغزنى نمودن - شقراقلق ايتمك ‖ C'est un homme qui aime à badiner - تداعبه مائل بر آدمدر - Il se dit aussi, en parlant d'une sorte de galanterie qu'on met dans la conversation *A.* تطايب لطيفه ايتمك *T.* لاغيدن *P.* ملاطفة - ممازحة - مفاكهة - تفاكه - حوراطه ايتمك ‖ Cet homme badine agréablement dans ses lettres مكاتيب وتحريراتنده ظريفانه لطيفه ايدر Badiner quelqu'un بر كمسنه‌يه لطيفه ايتمك

BADINERIE. Bagatelle, chose frivole *A.* هزلة pl. هزليّات - مسخره‌لق *T.* بيهوده كارى *P.* لغويّات pl. لغو ‖ Ce n'est

qu'une badinerie فلان شئ هزليات مقوله‌سيدر Il ne s'amuse qu'à des badineries مسخره‌لق شيلر ايله اوبناشور

BAFOUER. Traiter injurieusement et avec mépris *A.* مهارات *P.* هرا - مسخره‌لغه آلمق - ذوقلنمك *T.* خندستان كردن

BÂFRER. Manger goulument *A.* اغتذام *P.* علف خوارى سپورى يمك - صاوروب يمك *T.* كردن || C'est un homme qui aime à bâfrer اغتذام طعامه مائل بر آدمدر

BÂFREUR. Gourmand, celui qui aime excessivement à manger *A.* متغذّم - بلعم *P.* علف خوار *T.* سپورى يميان

BAGAGE. Équipage de ceux qui sont en voyage *A.* رحال - كار وبار - برگ وبار - بار وبنگاه *P.* احمال واثقال *T.* آغرلق - يوك || Cheval de bagage *A.* حموله - رحيل *P.* اسب يوك باركيرى *T.* بار كش Gros bagage عسير النقل وگرانكش آغر يوكلر - اولان يوكلر Menu bagage خفيف النقل اولان اوفاق يوكلر - يوكلر Les bagages de l'armée اردونك احمال آغرلقلرى - واثقالى On a pillé le bagage احمال واثقال نهب Il commande les bagages ويغما اولندى احمال واثقالك اداره‌سنه مأمور در

BAGARRE. Grand bruit causé ordinairement par une querelle *A.* برخاش - جر باش - خرشفة *P.* غوغا *T.* قرقشه‌لق || Il n'a pas voulu se mêler dans la bagarre غوغانك كورلتيسى كورلتيسنه قارشمق استمدى

BAGATELLE. Chose de peu de prix, et peu nécessaire *A.* خرش pl. خروش *P.* پيرزى شور مور - خرت مرت *T.* اوفاق - خرت مرت || Cette boutique n'est pleine que de bagatelles بودكان تفنك بودكان خرت مرت - خروش مقوله‌سى شيلر ايله مملو در مقوله‌سى شيلر ايله طوليدر

Figur. Chose frivole et de peu d'importance *A.* لغوىّ pl. لغويّات هيچ مقوله‌سى *T.* شئ نا چيز - لاش *P.* لا شئ - ما لا يعنى - || Il ne s'amuse qu'à des bagatelles لا شئ مقوله‌سى امور ايله Il ne conte que des bagatelles لغويّات نقل ايدر Il prend tout pour des bagatelles جميع اموري لا شئ مقوله‌سى عدّ ايدر - On dit, S'amuser à la bagatelle, pour dire, s'occuper de toute autre chose que de ses devoirs *A.* اسفاف - بيهوده كارى كردن *P.* تتبّع المداق الامور - اقتناص *T.* خردوات مقوله‌سيله اوينامق

BAGNE. Lieu où l'on enferme les forçats *T.* ترسانه زندانى

BAGUE. Anneau où il y a une pierre enchâssée *A.* خاتم pl. خواتيم *P.* اوزك *T.* انگشتر || Porter une bague طاقنمق يوزك

En termes de Pratique, on appelle Bagues et joyaux, les pierreries, perles et autres semblables choses de prix, qui appartiennent à une femme mariée *T.* عيالك مالى اولان حلّيات ومجوهرات

On dit en termes de Guerre, Sortir vie et bagues sauves, pour dire, sortir d'une place avec permission d'emporter sur soi ce que l'on peut آمنًا وسالمًا وقابل تحمّل اولان اثواب - Et qu'un homme est sorti et revenu bagues sauves, pour dire, heureusement واشيايى استصحاباً قلعه‌دن خروج ايتمك مصحوباً بالامن والسلامه رهايافته اولمشدر

BAGUENAUDER. S'amuser à des choses vaines, à des bagatelles. V. Bagatelle dans ce sens.

BAGUER. Arranger les plis d'un habit, et les arrêter ensemble avec du fil *A.* ملّ - تمليل *T.* ايلمك - چاتوب ايلمك || Il faut baguer avant que de coudre قبل الخياطة تمليل ديكمزدن اوّل چاتوب ايلمك كركدر - ايتمك اقتضا ايدر

Bagué. *A.* ملول *T.* ايلنمش

BAGUETTE. Verge, bâton fort menu *A.* قضيب pl. قضبان *P.* دستچوب *T.* چيبوق || Il avait une baguette à la main النده چيبوق وار ايدى - Baguette de tambour, se dit de deux petits bâtons avec lesquels on bat le tambour *A.* حفقة *P.* دوال - درّه *T.* طوره Et baguette de fusil, d'une sorte de baguette de fer, de bois etc. dont on se sert pour presser la poudre, la bourre etc. qu'on met dans le fusil *A.* سهم المدفع *P.* تفنك اوقى *T.* تير تفنك

BAGUIER. Petit coffret pour serrer des bagues *A.* درج pl. مجوهرات قوطيسى *T.* حقّه *P.* ادراج

BAHUT. Coffre couvert ordinairement de cuir *A.* جونة pl. جون *P.* سپد *T.* سپد

BAHUTIER. Artisan qui fait des bahuts *A.* صانع الجونة *P.* سپدگر *T.* سپدجى

BAI. Qui est de certaine couleur de rouge brun. Il se dit du poil du cheval *A.* كميت *P.* كهر - چرد *T.* طورى || Ce cheval a le poil bai بو آتك طونسى طوريدر Bai obscur آجق طورى Bai clair قزل طورى Bai doré قره ياغز طورى - Il se dit aussi du cheval même *A.* كميت *P.* اسب چرد *T.* خرمايى طورى آت

BAIE. Plage, rade, espèce de golfe où les vaisseaux sont à l'abri de certains vents *A.* رجل البحر *P.* کشتیگاه *T.* کمی || La baie de cette côte est fort sûre بو ساحلده اولان یتاغی کمی یتاغی بغایت محفوظدر

BAIE. Petit fruit mou, charnu, et qui renferme des pepins ou des noyaux *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه *T.* دانه || Baie de laurier دفنه داندسی - حبّ الغار

BAIGNER. Mettre dans le bain *A.* احاضة *P.* بآب در نهادن *T.* صویه قویمق || On l'a baigné durant quinze jours اون - بش کون علی التوالی فلان کشی‌یی احاضه ایلدیلر فلان کشی اون بش کون متمادیاً صو ایچنه وضع اولندی On n'oserait baigner ceux qui sont sujets au rhumatisme ریح طیّاره مبتلا اولنلرک احاضه‌سنه جسارت اولنه‌مز

Se baigner. *A.* استحاضة - اغتسال - احتیاض *P.* استنقاع - استحاضة - اغتسال - احتیاض *T.* بآب در رفتن - استنقاع ایتمک - نهر ایچنده استحاضه ایتمک Ceux qui sont mordus de chiens enragés vont se baigner dans la mer نهر ایچنه کیرمک معضوض کلب عقور اولنلر دریا ایچنده استنقاع واحتیاض ایدرلر Figur. || Les tyrans se baignaient dans le sang des martyrs جبّاران وظالمین مسیل Cet homme se baigne dans les larmes des malheureux, c'est-à-dire, se plaît à voir couler leurs larmes دمای شهدا ایچنده تحوّض واستنقاع ایدرلر ایمش آب دیدهٔ دردمندان ایله شوره زمین درونی کسب رطوبت وطراوت ایدر برآدمدر

Baigner, signifie aussi, mouiller, arroser *A.* اروا - تبلیل - سقی *P.* اسقا - شاداب کردن - سیراب کردن *T.* صویه || Baigner son lit de larmes فراشی باران اشک قاندرمق Baigner son visage de pleurs دو چشم گریانندن فوران ایدن قطرات دموع متّصل الورود ایله صفحهٔ رویی سرتا پا شاداب ونمناک ایتمک On dit aussi, qu'une rivière baigne les murs d'une ville, les bords d'un jardin, pour dire, qu'elle coule le long des murailles d'une ville, des bords d'un jardin فلان نهر سور بلده‌یی وباغچه‌نک ضرب ایدرک - کناریني سقی ایدرک مرور ایدر جریان ایدر

Baigner, au neutre. Être entièrement plongé, et tremper longtemps *A.* نقع - اتّدان *P.* آغشته شدن - فرغاریدن - آغاریدن *T.* صوده بصلمق || Il faut que ces herbes baignent dans l'esprit de vin اشبو نباتات شراب روحی ایچنده نقع اولنملو در que ces concombres baignent dans le vinaigre شو خیار سرکه ایچنده بصلملو در

Baigné. *A.* مستحاض *P.* بآب در نهاده *T.* صویه قونمش - On dit, Des yeux baignés de larmes دیدهٔ - چشم اشکبار غرق دریای عرق Un homme baigné de sueur اشک آلود غرق خون اولمش برآدم Baigné dans son sang اولمش برآدم

BAIGNEUR. Qui se baigne à la rivière *A.* مستحیض *P.* بآب در آمده *T.* صویه کیرن || Toute la rivière était pleine de baigneurs نهرک مجموعی صویه کیرنلر ایله مالامال ایدی

Il signifie aussi, qui tient bains et étuves *A.* حمّامی *P.* حمامجی *T.* گرمابه دار || Il est allé descendre chez un baigneur بر حمّامجی‌یه طوغری ایندی

BAIGNOIRE. Cave faite pour prendre le bain *A.* مستنقع - صویه کیریلمه‌جک ظرف *T.* شویگاه - آبدان *P.* مغسل یپقنه‌جق یر

BAIL. Contrat par lequel on donne une terre à ferme *A.* ضبط تمسکی - التزام تمسّکی *T.* رقم الالتزام *P.* قبالة || Bail à ferme بر وجه مقطوعیّت ویریلان التزام تمسّکی Bail de six ans التی سنه ایچون ویریلان التزام تمسّکی Bail à vie قید حیات ایله الزامی حاوی ویریلان التزام تمسّکی Bail conventionnel شروط وقیودی محتوی التزام تمسّکی Renouveler un bail التزام فسخ التزام ایتمک pre un bail - Il se prend aussi pour contrat de louage d'une maison *A.* سند الایجار *P.* رقم کرایه *T.* کرا سندی - تمسّکنی تجدید ایتمک کرالمه سندی -

BÂILLEMENT. L'action de bâiller *A.* ثأب pl. ثُؤب *P.* آسا *T.* اسنمه - دهاندره - باسک - خمیازه - فازه -

BÂILLER. Respirer en ouvrant la bouche involontairement *A.* تثائب *P.* آسا زدن *T.* اسنمک - فازیدن - خمیازه کشیدن || Bâiller d'ennui, de sommeil غلبهٔ سأمت وکلال واستیلای نومدن خمیازه کش اولمق

Figur. S'entr'ouvrir, être mal joint *A.* تخلخل *P.* ازهم جدا شدن *T.* سیرکلنمک - آیرلشمق || Les ais de cette cloison bâillent بو پرده‌نک تخته‌لری متخلخلدر

BAILLER. Donner, mettre en main, livrer. C'est un terme de Pratique *A.* تفویض - اعطا - تسلیم - دفع *P.* دادن *T.* بر وجه مقطوعیّت دفع وتسلیم ویرمک || Bailler à ferme

بر وجه مقطوعیّت الزام واعطا ایتمک ـ ایتمک Bailler par contrat, par testament مقاوله سندی ووصیّت حجّتیله تفویض واعطا ایتمک

BAILLET, se dit d'un cheval ayant le poil roux, tirant sur le blanc *P.* سرخچرده *T.* آقچل آل

BAILLEUL. Celui qui fait profession de mettre les os rompus ou disloqués *A.* مجبّر *P.* استجوانبند *T.* چیققچی

BÂILLEUR. Qui est sujet à bâiller *A.* کثیر الشّوب *P.* آسا زن اسنه‌یه‌جی *T.* خمیازه کش ـ

BAILLEUR. Celui qui baille à ferme *A.* مقبّل *P.* التزامساز *T.* الزام ایدیجی ـ التزامجی

BAILLI. Officier royal qui rend la Justice dans l'étendue d'un certain ressort *A.* قاضی pl. قضات

BAILLIAGE. Tribunal qui rend la Justice au nom du bailli *A.* محکمة pl. محاکم ـ Il se dit aussi de certaine étendue de pays qui est sous la juridiction du bailli *A.* قضا || Ce bourg est d'un tel bailliage فلان قصبه فلان قضانک مضافاتندندر

BÂILLON. Ce qu'on met dans la bouche d'une personne pour l'empêcher de crier, ou dans la gueule d'une bête, pour l'empêcher de mordre, ou de faire du bruit *A.* غمامة *P.* دهنبند *T.* آغزی طیقاجق طوب || Mettre un bâillon à une personne, à une bête بر آدمک ویاخود بر حیوانک آغزینی طوب ایله طیقامق

BÂILLONNER. Mettre un bâillon *A.* سدّ الفم ـ ربط الغمامة *T.* آغزی طوب قونداغیله طیقامق *P.* دهنبند بستن بالغمامة

BÂILLONNÉ. *A.* مسدود الفم بالغمامة *P.* با دهنبند بسته *T.* طوب قونداغیله آغزی طیقانمش

BAIN. Immersion des corps humains dans de l'eau pour le plaisir ou pour la santé *A.* حیاض *P.* اندر آب شدن *T.* صویه کیرمه || Bain entier, c'est quand tout le corps est plongé dans de l'eau *A.* حیاض کلّی *P.* همه تن اندر آب کردن *T.* بسبتون صویه کیرمه Demi-bain, c'est quand on n'y plonge qu'une partie du corps *A.* نصف الحیاض *P.* نیم حیاض *T.* یاری Bain de pieds *A.* حیاض الرجلین ـ حیاض الاقدام Bain de mer *A.* حیاض فی البحر *T.* آیاقلری صویه قویمه de rivière *A.* حیاض فی النهر *T.* نهر ایچنه کیرمه دکزه کیرمه Prendre un bain بر دفعه احتیاض ایتمک Bain chaud, froid, tied ماء حارّ ویاخود ماء بارد ویاخود ماء فاتر ایچنده

احتیاض ایتمک Les peuples du Nord sont persuadés que les bains froids rendent les hommes plus forts et plus robustes, et c'est pour cela qu'ils les forcent de bonne heure à en contracter l'habitude ماء بارد ایچنده احتیاض ایتمک موجب تزاید تندرستی وقوّت ایدوکی اقوام شمالیّه عندنده مجزوم ومتحقق عدّ اولنور بوکا مبنیدر که اوائل حاللرندنبرو اول عادت ایله تألّف واستیناسه خلقی مجبور ایدرلر

BAIN. La cuve où l'on prend le bain *A.* ابزن pl. ابازن *P.* آبدان *T.* صویه کیریلهجک قاب ـ Et l'appartement destiné pour se baigner *A.* بلّان pl. حمّامات ـ بلّانات pl. حمّام ـ حمّام ـ اصیجق *T.* غسلخانه ـ گرمابه *P.* مغسل

BAINS, se dit des eaux naturellement chaudes où l'on va se baigner *A.* حمّة ـ حمّام ـ گرم آب *P.* میاه معدنیّة حارّة || Les bains du Mont-d'or خدایی *T.* بانه ـ قاپلوجه ـ ایلیجه جبل الذهب نام کوهستانده کائن میاه معدنیّهٔ حارّه حمّاملری Les bains de Broussa بروسه قاپلوجه‌لری

BAIN des teinturiers. La cuve où il y a de l'eau et des drogues *A.* مخضب *P.* ناوژ رنگرز *T.* بویاجی تکنه‌سی

BAÏONNETTE. Espèce de long couteau qui se met au bout d'un fusil *A.* زجّ القذّاف *P.* سنیب تفنک *T.* تفنک حربه‌سی || Il fut blessé d'un coup de baïonnette تفنک حربه‌سی ضربیله مجروح اولمشدر Mettre la baïonnette au bout du fusil تفنکک اوجنه حربه کچورمک

BAÏRAM. Fête des Turcs *A.* عید *P.* بیرام *T.* بیرام

BAISE-MAIN. Hommage qu'on rend en baisant la main *A.* رسم التقبیل الید *P.* رسم دستبوسی *T.* ال اوپمه

BAISER. Appliquer la bouche sur une chose, et la toucher des lèvres *A.* تقبیل ـ تلثیم ـ کعم *P.* بوسیدن ـ بوسه دادن *T.* || Baiser à la bouche اوپمک تلثیم فم ـ تلثیم شفة ایتمک à la joue آغزی اوپمک *T.* تلثیم عذار ایتمک au front بری ایتمک Des enfans qui se baisent تقبیل جبهه ایتمک Baiser la croix صلیب شریفی برلریله مکاعمه ایدن اطفال صلیب شریفه بوسه زن تعظیم واحترام ـ تقبیل ایتمک Baiser la terre par humilité تذلّلاً ومتواضعاً سطح زمین مذلّت واستکانتده ـ زمینی بوسیدهٔ لب ادب قلمق Baiser les pieds du Pape ریم وضع شفاه تخضّع ایتمک le bas de sa robe دامننی لب پاپانک آیاغنی اوپمک اجرای رسم دامنبوسی ایتمک ـ ادب ایله تقبیل ایتمک

On dit à un homme qui a très-grande obligation à un autre, Vous devriez baiser les pas par où il passe فلانک خاکپاینی - بوسه گاه شفاه تعظیم وحرمت ایتمک واجبۀ ذمتکدر تراب اقدامنی سرمۀ دیدۀ توقیر واحترام ایتمک لازمۀ ذمتکدر

Baiser la main. Porter la main par respect près de sa bouche, quand on veut saluer *T.* تمنّا ایتمک

BAISER. Action de celui qui baise *A.* لثمة - قبلة *P.* بوسه *T.* اوپمه || Baiser de paix باریشق - بوسۀ صلح ومسالمت Chaste baiser بوسۀ دوستی ومحبّت Baiser d'amitié اوپمه‌سی Donner un baiser à quelqu'un بوسۀ عشق واشتیاق Baiser amoureux قبلۀ بالعفاف Elle lui a laissé prendre un baiser بر کمسنه‌یی تقبیل ایتمک Dérober un baiser بوسه‌یه رخصت ویردی Elle lui a refusé un baiser بر بوسه استراق ایتمک بوسه‌یی دریغ ایلدی - بوسه‌دن امتناع ایلدی

BAISEUR. Qui se plaît à baiser *A.* کثیر اللثم *P.* بسیار بوسه اوپمکه مبتلا *T.* زن

BAISOTTER. Baiser souvent *A.* تکریر المکاعمة - تکثیر القبلة *P.* هر دم بوسه زدن *T.* صیق صیق اوپمک || Ils ne font que se baisotter اوپشمدن غیری - مکاعمه‌دن خالی دکللر در بر شئ ایتمزلر

BAISSE. Déchet des espèces ou des papiers royaux commerçables *A.* انحطاط القیمة - تنزّل القیمة *P.* بها پستی قدر *T.* بها آشاغیلنمق || La baisse des actions اسهام بها آشاغلینمه‌سی - اینمه‌سی بهاسی اینمه‌سی - قائمه‌لرینک تنزّل قیمتی

BAISSER. Abaisser, mettre plus bas *A.* اهباط - تنزیل *P.* فرو بردن - فرو هشتن *T.* اشاغیلتمق - ایندرمک || Baisser les glaces du carrosse هنطوک جاملرینی ایندرمک Baisser pavillon بیراقِ ایندرمک Se baisser bien bas خیلیجه تنزّل خیلیجه آشاغیلنمق - ایتمک

Et rendre plus bas *A.* اقصار - تقصیر *P.* کوتاه کردن *T.* پست کردن || Baisser une muraille قدّ دیواری قصّه‌لتمق Baisser un toit سطح بنانک بوینی قصّه‌لتمق اقصار ایتمک

Baisser la tête. *A.* خفض الرّاس - تحنیة الرّاس *P.* سر خفض *T.* باش اکمک Baisser la voix *A.* خفض الصوت *T.* فرو کردن Baisser les yeux *A.* سسی ایندرمک *P.* صدارا پست کردن *T.* اوکنه *P.* اخفاض النظر - غضّ العین جشم فرو هشتن باقمق

Figur. || Baisser la lance, baisser pavillon devant quelqu'un, c'est-à-dire, lui céder, lui déférer *T.* رایت ارادتی سر برزمین تسلمیّت ایلمک

Baisser. Aller en diminuant *A.* انتقاص - کسب النقصان *P.* کم شدن *T.* اکسلمک || Le jour baisse نهار کسب نقصان ایدر La vue commence à lui baisser قوّت باصره‌سی کسب نقصان ایتمکده در - En parlant des eaux, on emploie les mots *A.* انغیاض *P.* کاهش پذیرفتن *T.* - مای نهر انغیاض ایلدی || La rivière est baissée اینمک نهرک صولری ایندی

On dit, que la mer hausse et baisse deux fois le jour, pour dire, qu'il y a deux fois par jour flux et reflux دریا کونده ایکی دفعه جزّ ومدّ ایدر

On dit aussi, que du vin baisse, pour dire, qu'il a perdu de sa force *A.* کسب الفتور - کسب الفتار *P.* سستی پذیرفتن *T.* کوشمک || Ce vin commence à baisser بو باده کسب - Et qu'un vieillard baisse, pour dire, qu'il s'affaiblit tous les jours بو پیر کوشمکه باشلادی - سستی وفتاره یوز طوتدی - Et que l'esprit baisse à quelqu'un, pour dire, qu'il s'affaiblit کسب فتور ایتمکده در عقل وشعوری کسب فتور ایتمکده در - Et que les actions, les papiers baissent, pour dire, qu'ils perdent de leur crédit *A.* انحطاط القیمة - تنزّل القدر *P.* کمقدر شدن *T.* بها آشاغیلنمق || Les actions et les papiers publics cnt baissé à cause de la guerre سفر تقریبیله اسهام قائمه‌لری وسائر اوراق میریه‌نک قیمتنه تنزّل عارض اولدی

On dit figur. d'un homme, que ses actions baissent, pour dire, que sa puissance, son crédit diminuent قدر واعتباری ساقط قدر واعتباربنه آثار سقوط وتنزّل رونما اولمقده - اولمقده در Que son crédit, sa faveur baisse قدر واعتباری دوشمکده در - در اولمقده در

On dit proverb. C'est un homme qui ne se hausse ni ne se baisse, pour dire, qu'il est toujours égal, qu'il ne s'émeut de rien *A.* خافض الطیر - واقع الطیر - ساکن الطیر *P.* هر دم دائم بر دوزه‌ده اولان کشی *T.* آسوده

Baissé. *A.* مهبوط - متنزّل *P.* فرو برده *T.* ایندرلمش *A.* مائل *A.* قصّه‌لنمش *T.* پست کرده - کوتاه گشته *P.* مقصّر

کاهشیافته P. منغاض A. اکسلمش T. کم گشته P. الی الانتقاص T. دوشمش T. ساقط A. اینمش T.

Tête baissée. Expression dont on se sert en parlant de ceux qui vont hardiment au combat A. مستمیتاً P. باآهنک سربازی T. باشنی میدانه قویه‌رق || Il va au combat tête baissée مستمیتاً جنکه صالر- آهنگ سر بازی ایله عزم سفر ایدر

BAISSIÈRE. Le reste du vin quand il approche de la lie A. خمر القعرة P. بادهٔ بن خم T. فوچی دیبی شرابی || Boire de la baissière فوچی دیبی شرابنی ایچمک

BAL. Assemblée pour danser A. مجلس الرقص P. بزم شادی T. حوره جمعیتی - رقص مجلسی ضیافتی || Grand bal رقص مجلسی Faire un bal عظیم وجسیم بر رقص مجلسی Il y a cet hiver plus d'assemblées que de bals اشبو موسم شتاده احباب جمعیتلری رقص مجلسلری Le bal a été brillant رقص مجلسی ضیافتلرندن زیاده در مجلس رقص مزیّن Bal paré ضیافتی پررونق واحتشام ایدی

BALADIN. Farceur. V. Bouffon.

BALADINAGE. V. Bouffonnerie.

BALAFRE. Blessure longue faite au visage A. حبط الوجه P. داغ روی T. یوز کرتکی || Grande balafre حبط الوجه کبیر Il se dit ordinairement de la cicatrice qui reste après la blessure A. ندبة pl. ندوب pl. انداب P. نشانهٔ زخم T. یاره یری

BALAFRER. Blesser en faisant une balafre A. ایقاع - تحبیط P. الحبط T. بر روی داغ زدن یوزی کرتمک

Balafré. A. حابط الوجه P. رو داغدار T. یوزی کرتکاو

BALAI. Instrument servant à ôter les ordures A. مکنسة - مسفرة - مخمّة - مقمّة - مکسحة P. چاروب T. سپورکه || Balai de jonc قوغه‌لق اوتندن مصنوع سپورکه

BALAIS. Il ne s'emploie qu'avec le mot Rubis. Sorte de rubis de couleur de vin fort paillet T پنبه یاقوت

BALANCE. Instrument dont on se sert pour peser. A. میزان pl. موازین P. سنجه T. ترازو - ترازی || Balance juste میزان Les bassins d'une balance A. کفتین المیزان P. پلهٔ ترازو T. ترازی La baguette d'une balance A. لسان المیزان P. زبانهٔ T. کوزی Le fléau d'une balance A. شاهین المیزان T. ترازی دیلی Tenir la balance juste میزانی P. شاهین ترازو T. ترازی قولی

میزانی حال la tenir en équilibre عدل وحق اوزره طوتمق Faire pencher la balance en faveur de quelqu'un موازنه واستوا اوزره طوتمق میزانی بر کمسنه‌نک طرفنه مساعده صورتیله اماله وارجاح ایتمک

On dit, que le poids emporte la balance, pour dire, qu'il est plus pesant que la chose pesée وزنک موزونه رجحی اغلبدر

Il signifie figur., l'attention avec laquelle on pèse dans son esprit les raisons qui se présentent pour et contre sur un sujet A. میزان العقل || Mettre en balance les raisons de part et d'autre طرفیندن ایراد اولنان علل واسبابی میزان عقل ایله وزن علل واسباب جانبینی سنجیدهٔ میزان تفکر ومطالعه - ایتمک - On dit aussi, Mettre dans la balance, pour dire, examiner en comparant P. وضع فی میزان المقایسة A. سنجیدهٔ T. قیاسلشدرمک || Mettre dans la balance les actions de deux grands hommes ایکی ذات عظیم الشانک اعمالنی میزان مقایسه‌یه وضع ایله وزن ایتمک - Et faire pencher la balance, pour dire, faire qu'une personne, qu'une chose, qu'un avis l'emporte sur l'autre میزان تفضّل وتفوّقک فلان طرفه ارتجاحنه ظفریاب اولمق

On dit, Être en balance, pour dire, être en suspens A. حال قرارسزلق T. بیقراری P. حال التذبذب - حال العدال - التردّد || Il est en balance, il ne sait à quoi se résoudre حال تردّد Et qu'une chose tient l'esprit en balance, pour dire, qu'elle le tient irrésolu وعدالده اولوب نه کونه قرار ویره‌جکنی بیله‌مز بوکیفیّت عقل وشعوری حال تردّد وعداله وضع ایدر - On dit aussi, La victoire a été long temps en balance, pour dire, qu'elle a été long temps disputée حال تردّد وعداله القا ایدر- کفّهٔ میزان فوز وظفر احد طرفینه راجح اوله‌میوب امر تفوّق وغالبیّت وافر- میانه‌ده متساوی الاحوال ایدی مدّت بین الجانبین حال تردّد ومشکوکیّت اوزره ایدی

Balance, en termes de Commerce, signifie, l'état final ou la solde du livre de compte A. میزان الحساب - Balance du commerce, c'est le résultat général du commerce actif et passif dans une nation T. اموال مبیوعه ومشترانک میزانی

Balance, est aussi le nom d'un des signes du Zodiaque A. برج المیزان

BALANCEMENT. Mouvement par lequel un corps penche tantôt d'un côté, tantôt de l'autre A. ذبذبة - دلدال P. خرام

T. صالنش ـ صالنتی ‖ Ceux qui dandinent en marchant font avec leur corps un balancement fort désagréable مشی مزعزع ایله روانه اولنلرك بدنلرنده پیدا اولنان حالت ذبذبه بغایت نا خوشدر Le mouvement de vibration que quelques astronomes ont observé dans la lune est un balancement vrai ou apparent بعض رصدبینلرك قمرده تمییز ایتدکلری حرکت متدالیه حقیقی ویاخود ظاهری بر نوع ذبذبه در

BALANCER. Tenir en équilibre A. تسویة ـ تعدیل الموازنة P. طارتی بی برابرلشدرمك T. همسنج ساختن ‖ Un danseur de corde qui ne balance pas bien son corps, est en danger de tomber بر رسنباز موازنهٔ بدنی لایقی اوزره تعدیل ایده‌مدیکی حالده خطر سقوطدن بری اولەمز

Se balancer. Se pencher tantôt d'un côté, tantôt d'un autre A. تبختر ـ دلدلة P. گرازیدن ـ چمیدن ـ خرامیدن T. صالنمق ـ صارصلمق ـ بری اوته آرغلنمق ـ

On dit aussi d'un oiseau, qu'il se balance en l'air, pour dire, qu'il se tient suspendu en l'air A. تطفیف فی الهوا P. قوش هواده آیلنمق T. در هوا خرامان شدن

Figur. Examiner les raisons qui sont pour et contre dans un sujet A. وزن بمیزان العقل P. بترازوی عقل سنجیدن T. مصلحتی میزان عقل ایله وزن ایتمك ‖ Balancer une affaire عقل ترازیسنده طارتمق

Il se dit aussi pour Rendre incertain A. القاء فی حال العدال P. قرارسزلغه دوشورمك T. در حال بیقراری انداختن

Et pour compenser une chose par l'autre A. تعویض P. مقابل مقابل ـ قارشولمق ـ بدل قلمق T. بدل ساختن ـ کردن قلمق ‖ Balancer les pertes par les gains فوائدی مضار وخساراته ارباح ومنافعی خساراته تعویض ایتمك ـ بدل قلمق Les vertus balancent tous ses vices محبول اولدیغی فضایل ومناقب کافهٔ معایبنه بدل اولور ـ کافهٔ معایبنه مقابل اولور

Balancer. Être en suspens A. تردّد ـ تذبذب ـ معادلة P. صالنمق T. بیقرار بودن ‖ Il a long-temps balancé entre l'espérance et la crainte وافر زمان بین الخوف والرجا متردّد ایکی شیئك اولمشدر Balancer dans le choix de deux choses اختیاری امرنده متردّد ومتذبذب اولمق La victoire a été long-temps balancée فوز وغالبیّت طول مدّت حال تذبذب ومشکوکیّت اوزره ایدی

BALANCIER. Pièce d'horloge, qui par son balancement règle le mouvement de l'horloge A. رقّاص الساعة ‖ L'usage du balancier est une des plus belles inventions de la Mécanique رقّاص ساعتك استعمالی فنون آلیه‌نك اعلای مخترعاتندندر

BALANCIER. Ouvrier qui fait des poids et des balances A. صانع الاوزان P. میزانگر T. ترازیجی

BALANÇOIRE. Pièce de bois mise en équilibre, et sur la quelle se balancent deux personnes A. مرجوحة ـ رجّاحة P. هلوچین T. باز پیچ ـ ترموره ـ جنبلول ـ صالنجق

BALAUSTE. Fruit du grenadier sauvage A. رمّان برّی P. انار دشتی T. یبان ناری

BALAUSTIER. Grenadier sauvage A. شجر الرمّان البرّی P. یبانی نار آغاجی T. درخت انار دشتی

BALAYER. Ôter les ordures A. تکسیح ـ کنس ـ اختمام P. سپورمك T. جاروب کشیدن ـ رُفتن ‖ Balayer une chambre ـ اوطه‌دن دفع کساسات ایتمك ـ اوطه‌یی سپورمك اوطه‌یی کناسه‌دن تطهیر ایتمك

En termes de Guerre, Balayer l'ennemi, c'est le mettre en fuite T. دشمنی فلان محلّدن رفتهٔ جاروب طرد وشرود ایتمك ‖ On a balayé les Hussards qui infestaient la plaine مکنسهٔ طرد ایله دفع ایتمك ـ روی صحراده ایصال ضرر وزیانه تصدّی ایدن طائفهٔ هوسارك لوث وجودلری رفتهٔ جاروب قهر ودمار اولمشدر ـ En termes de Marine, Balayer les corsaires, c'est en purger la mer روی دریایی قورسان طائفه‌سنك تطهیر ایتمك ـ روی دریایی قورسانلردن ـ لوث وجودندن تطهیر ایتمك ـ On dit aussi absolument, Balayer la mer, la plaine, le pays روی دریایی وروی صحرایی ودرون مملکتی اشرار واشقیادن تصفیه وتطهیر ایتمك

On dit figur. Le vent du Nord balaye le ciel, pour dire, qu'il en chasse les nuages ریح شمالی تصفیهٔ سمایی مؤدّیدر

Balayé. A. مکنّس ـ مکنّس P. رفته T. سپورلمش

BALAYEUR. Qui balaye A. کسّاح P. جاروبزن ـ جاروبکش T. سپوریجی

BALAYURES. Les ordures qui ont été amassées avec le balai T. خس وخاشاك P. قمامة ـ خمامة ـ کناسة ـ کساحة A. سپورندی

BALBUTIEMENT. Le défaut d'organe qui fait balbutier A. تغتغه T. دغدغیلك کلته P. تمتمة ـ تعتعة ـ

BALBUTIER. Prononcer imparfaitement A. تعتّع P. کلته زبانی

دغدغیلمق *T.* کردن || Cet homme ne fait que balbutier فلان
کشی همان تعتّع ایدر - En parlant d'un enfant, on emploie
les mots *A.* ببّة *T.* ببلمک || Un enfant qui commence à
balbutier هنوز ببّه‌یه بده ایتمش صبی

Figur. Parler snr quelque chose confusément *A.* تخلیط الکلام
P. هرزه گویی کردن *T.* قارشق سوزلو صحبت ایتمک
|| Il a voulu parler de cette affaire, et il n'a fait que balbutier
بو مادّه‌یه دائر نطقه مبادرت ایلدکده تخلیط کلامدن
غیری بر شئ ایده‌مدی

BALCON. Saillie pratiquée sur la façade extérieure d'un bâtiment *A.* عاذب *P.* بام ستون *T.* تخته‌پوش - قمریّه || Balcon
doré قمریّهٔ زر اندود

BALDAQUIN. Ouvrage d'Architecture qui est orné de colonnes, et qui sert à couvrir l'autel d'une église, un catafalque, un lit
A. سما *P.* آسمانه *T.* اوست اورتو

BALEINE. Poisson de mer *A.* بال *P.* وال *T.* قادرغه بالغی
|| Aller à la pêche des baleines قادرغه بالغی آوینه کتمک
- On appelle aussi Baleine, une espèce de corne pliante, tirée
des fanons de la baleine *A.* ارياش البال pl. ريش البال *T.*
قادرغه تلی

Baleine. Constellation *A.* القيطس

BALEINÉ. Garni de baleine *A.* مرتّش باریاش البال *T.*
قادرغه تللربله دونانمش

BALEINEAU. Le petit de la baleine *A.* وال *P.* خرو البال
T. قادرغه بالغی یاوریسی پچه

BALISE. Tonneau, ou autre marque que l'on met à l'entrée des
ports, pour montrer les endroits où il y a du péril *A.* علامة
pl. منبّهة علايم منبّهة *P.* نشانهٔ زینهار *T.* نشان || On met
ordinairement des tonneaux pour servir de balises ليمانلرده نشان
اولمق اوزره عادتا فوچيلر وضع اولنور

BALISTE. Machine de guerre chez les anciens. On s'en servait dans les siéges, pour lancer des pierres et des matières combustibles *A.* منجنيق

BALIVEAU. Arbre réservé dans la coupe des bois taillis, pour
le laisser croître *T.* اورمان کسلدکده یرنده ترک اولنان
|| Il faut réserver tant de baliveaux par arpent یتشمامش آغاج
هر دونمده شو مقداریتشمامش آغاجک قطعی تأخیر اولنمق
اشجار نا بالغک قطعی - اقتضا ایدر

BALIVERNE. Discours frivole et de peu d'importance *A.* ترّهة
pl. ترّهات - هرزه گویی *P.* اباطيل pl. باطل
T. خلطیات - کوزه سوزی || Conter des balivernes اباطيل
وترّهات نقل ایتمک

BALIVERNER. S'occuper de balivernes *A.* ارتکاب الترّهات
- کوزه‌لمک *T.* هرزه گویی کردن *P.* ارتکاب الاباطيل -
خلط کلام ایتمک

BALLE. Sorte de petite boule, faite de rognures d'étoffe, servant
à jouer à la paume *A.* كجّة pl. كجج تون - *P.* کوی *T.* طوب
|| Jouer aux balles *A.* كتج *P.* کوی بازی کردن *T.* طوب
اوینامق

On dit figur., À vous la balle, pour dire, c'est à vous à dire ou à faire quelque chose نوبت سکا کلدی - Et renvoyer la balle, pour dire, se décharger sur quelqu'un d'un soin, d'un travail *T.* بر مصلحتی آخرک اوزرینه تحمیل ایتمک Et en parlant de disputes, pour dire, faire retomber sur quelqu'un le trait qu'il a lancé *A.* ترامی بالمراجم *T.* طوقنقلی سوزی سویلدیکی || On lui renvoya sa balle سویلیانه اعاده ایتمک
طوقنقلی سوزی کندوسنه اعاده ایلدیلر

Balle, se dit aussi de petites boules de plomb, dont on charge les armes à feu *A.* بنادق pl. بندق *P.* گروهه - مهره *T.* قورشون
|| Balle de mousquet تفنک قورشونی - گروههٔ تفنک de
pistolet طپانجه قورشونی

Balles ramées. Deux balles de mousquet attachées ensemble *T.* چفته قورشون

Balle. Boulet dont on charge le canon *A.* كرة المدفع *P.*
گلّه‌سی *T.* زوالهٔ توب || Canon chargé طوب بوالغی - طوب
à balle گلّه‌لو طوب Ce canon porte vingt-quatre livres de balle
بو طوب یکرمی درت رطل گلّه چکر

Balle d'avoine. La petite enveloppe qui couvre le grain de l'avoine *A.* قشارة الدّوسر *P.* پوست دُوسر *T.* یولاف صوبندیسی

Balle. Gros paquet de marchandises *A.* رزمة pl. رزام *P.*
- شدّ رزمه ایتمک || Faire une balle *T.* دنک پرونده
- فسخ رزمه ایتمک Défaire une balle دنک باغلمق
|| Il a envoyé une balle de livres دنکی اچمق - دنکی چوزمک - فکّ عقد رزمه ایتمک
بر دنک کتاب ارسال ایلدی

BALLON AÉROSTATIQUE. V. Aérostat.

BALLOT. Gros paquet de meubles ou de marchandises *A.*

يوك دنكى .T بارخانه ـ تنگ ـ بلغنده .P عكام .pl عكم

BALLOTTADE. Saut d'un cheval qui jette les quatre pieds en l'air A. كفتة ـ كلتة .P پرتاو .T آتمك درت آياغيله پرتاو ايلمسى

BALLOTTAGE. Action de ballotter A. مقارعة ـ مزالمة .P قرعه || Plusieurs élections se font par le ballottage امر انتخاب اكثريا على طريق المقارعه تنظيم اولنور .T اندازى آتمه قرعه

BALLOTTE. Petite balle dont on se sert pour donner des suffrages A. كرة القرعة .P قرعه يوالغى .T غالوكچهٔ قرعه || Toutes les ballottes ont été en faveur d'un tel قرعه كره‌لرينك مجموعى فلان كشينك طرفنه مساعد چيقدى

BALLOTTE. V. Marrube.

BALLOTTER. Se servir de ballottes pour donner les suffrages, ou pour tirer au sort A. طرح القرعة ـ طرح الازلام .P قرعه انداختن .T آتمق قرعه ـ Figur. Ballotter une affaire. La discuter, l'agiter de part et d'autre مياننده طرح قرعهٔ مشورت مصلحتك حسن وقبحنى مطالعه ايله طرح قرعهٔ ـ ايتمك استشاره ايتمك

BALOURD. Personne grossière et stupide A. جافى الخلق ـ نا تراش ـ قبا .T خورياد ـ درشت منش .P انبخ

BALOURDISE. Chose faite ou dite mal à propos A. فعل غير سخن نا هنجار ـ كار نا هنجار .P كلام غير معقول ـ معقول .T يولسز لاقردى ـ يولسز ايش

Il signifie aussi, le caractère d'un balourd A. نبوخ الطبيعة .P نا تراشلق ـ قبالق .T خوريادى

BALSAMIER DE LA MECQUE, ou BAUMIER. Arbre dont on tire le baume de la Mecque A. شجر البلسان .P درخت بلسان .T بلسنك آغاجى

BALSAMINE. Plante qu'on cultive dans les jardins A. فاغية .P قنه چيچكى .T گل حنا

BALSAMIQUE. Il se dit des choses qui ont une propriété du baume A. ذو البلسانيّة ـ بلسانى .P بلسناناك .T بلسنكلو بو نباتك بلسانيتلو ـ || Cette plante a une odeur balsamique بر رايحهٔ بلسانيه‌سى وار در بر خاصيّت une vertu balsamique بلسانيه‌سى وار در ـ On dit, Un air balsamique, en parlant de celui qui s'exhale des plantes embaumées A. هواء فايح الروايح .T هواى عطرناك .P البلسانيه عطريتلو هوا

BALUSTRADE. Assemblage de plusieurs balustres servant d'ornement et de clôture A. جلفق .P دارافرين .T طرابزان ـ رخامدن مصنوع دارافرين Balustrade de marbre || پرمقلق مرمر طرابزان ـ

Il signifie aussi, toute sorte de clôture qui est à jour A. سياج .P چپر .T پرده ـ قورقولق

BALUSTRE. Sorte de petit pilier façonné A. عضد الجلفق .pl اعضاد الجلفق .P بازوى دارافرين .T پرمقلق قولى ـ طرابزان قولى ـ Il se prend aussi pour Balustrade. V. ce mot.

BALUSTRER. Orner de balustrade A. تزيين بالجلفق .P پرمقلق ايله دوناتمق .T بدارافرين پيرلستن

BALUSTRÉ. A. مجلفق .P پيرايشيافتهٔ دارافرين .T پرمقلق ايله دونادلمش

BALZAN. Il se dit d'un cheval noir, qui a des marques blanches aux pieds A. محجّل .P سپيد پا .T آياغى سكيللو

BALZANE. Marque blanche aux pieds d'un cheval A. تحجيل .P سپيدئ پا .T سكيل

BAMBIN. Nom qu'on donne à un enfant A. معصوم .P بيبك .T جوجوقجغز

BAMBOCHE. Il se dit d'une personne de petite taille A. بكباك .P كتال .T بودور || Cette femme est proprement une bamboche بو خاتون بكباكهٔ محضدر ـ بو عورت بيناغى بر بدور در

BAMBOU. Espèce de roseau de canne légère et garnie de noeuds A. حايزَران ـ هزاران .T نى هندى ـ حيزَران .P حيزُران || Canne de bambou حيزراندن مصنوع عصا

BAN. Mandement fait à cri public, pour ordonner ou pour défendre quelque chose A. تنبيه بالمنادات ـ اعلان بالمنادات .P دلّال معرفتيله بيلدرمك .T بمعرفت منادى آگاه كردن || On a publié, battu un ban dans toute l'armée, afin que tout le monde en soit averti كيفيّتى جمله‌يه اخبار ايچون اردو ايچنده مناديلر چاغردوب اشاعهٔ حال ايلديلر

Il signifie aussi, exil A. اجلا ـ نفى .P شهر بدر .T سوركون || Il lui a été enjoint de garder son ban à peine de . . . شو جهله مظهر تأديب اولنه‌جغى انذاريله منفاسندن منفكّ اولمامسى خصوصى كندويه تنبيه اولندى

On dit, Mettre quelqu'un au ban de l'Empire, pour dire, le déclarer déchu de sa dignité et de ses droits T. بر كمسنه‌نك يرينى حكّ ايتمك Et mettre une ville au ban de l'Empire بر بلده‌نك امتيازاتى قيدينى ترقين ايتمك .T

BANAL. Il se dit des choses à l'usage desquelles le seigneur a droit d'assujettir ses vassaux *T.* اعمال واستعمالنه مجبوريت شرطيله ‖ Moulin banal, four banal, taureau banal اعمال واستعمالنه مجبوريت شرطيله موضوع اولان بكلك نسنه

Figur. Témoin banal. Celui qui est toujours prêt à servir de témoin à tout le monde *A.* شاهد زور العامه *P.* هرزه گواه Et caution banale *A.* كفيل العامه *T.* عالم اورتالق شاهدى *P.* هرزه كفيل عامه

Il signifie aussi, trivial *A.* مبتذل ـ مطرد *P.* هردم ـ زبانزد ‖ Louanges banales *T.* قوللنلمش بزبان آورده نعوت ومدايح Cette innovation est banale بو ايجاد بغايت مطرد مطرده ومبتذلدر

BANANIER ou FIGUIER D'ADAM *A.* انجير آدم

BANC. Long siége où plusieurs personnes peuvent s'asseoir *A.* مصطبة ـ دكة *P.* بدواز *T.* اوتراق ـ سكى ‖ Banc de pierre احجاردن مصنوع بر قطعه مصطبه ـ Banc de galère. Une longue pièce de bois, sur laquelle sont assis les forçats pour tirer à la même rame *T.* چكديرجى اوتوراغى

Banc. La place destinée à certain ordre de personnes *A.* مقام *P.* جا *T.* پر ‖ Le banc de la Noblesse زمرهٔ اصحاب نسبك Le banc des députés de la ville وكلاى بلده نك مقامى

Il signifie aussi, écueil. V. Écueil et Barre dans le sens de banc de sable.

BANCROCHE. Celui qui a les jambes tortues *A.* منعرج الساقين *P.* كژ پا *T.* بجاقلرى بوكرى

BANDAGE. Lien qui sert à bander *A.* لفافة ـ اصرّة pl. صرار *P.* باغ ـ طولاق ـ صارقى *T.* پيچه ـ بند pl. لفايف ‖ Faire un bandage صارقى ياپمق ـ ترتيب لفافه ايتمك Délier un bandage ـ صارقى بى چوزمك ـ فسخ لفافه ايتمك Il se dit aussi de la manière de bander quelque chose *A.* تلفيف *P.* بند پردازى *T.* صارقى باغليشى ‖ Un des grands secrets de l'art des chirurgiens, c'est le bandage فنّ جراحتك اعظم اسرارندن برى تلفيف لفافه مادّه سيدر

Il signifie aussi, les bandes de métal qui servent à tenir en état les roues et d'autres machines *A.* اطار *P.* چنبر *T.* قصناق ‖ Le bandage de ces roues ne vaut plus rien بو تكرلكلرك چنبرلرى بوندنصكره ايشه يرامز

Et un instrument dont on se sert pour contenir les hernies *A.* صرار الفتق *P.* بند فتق ـ حصيه بند *T.* قاسيق صارقيسى ‖ Bandage simple تك قاسيق صارقيسى Bandage double چفته قاسيق صارقيسى

BANDAGISTE. Ouvrier qui fait les bandages contre les hernies *A.* صانع اللفايف الفتق *P.* استاد حصيه بند *T.* طشاقچى

BANDE. Sorte de lien plat et large pour serrer quelque chose *A.* حزام ـ وثاق ـ محزمة ـ قولان *T.* بند *P.* باغلمه ‖ Bande de fer دمور قولان ـ وثاق آهنين Bande de cuivre محزمهٔ باقر قولان ـ نحاسيه La bande d'une saignée فصد اولنان قان آلنمش طمره صاريلان ـ طمرك اوزرينه صاريلان لفافه باغلمه

Bande. Ornement plus long que large, qu'on joint à des meubles *A.* شريط *T.* شريت ‖ Bande de velours قطيفه دن شريت

Bande. Troupe, compagnie *A.* حزب pl. احزاب *P.* گروه Une bande d'archers بر گروه كمانكشان ‖ سورى ـ بلوك *T.* Une bande de voleurs حزب قطاع طريق ـ حزب حراميان Une bande de gens de guerre باشى بوش حرامى بلوكى ـ عسكرى طائفه سندن بر بلوك Les oiseaux vont par bandes سورى سورى كزرلر ـ قوشلر بلوك بلوك كزر

Il signifie aussi, parti ou ligue *A.* فرقة pl. فرق ‖ Il est d'une autre bande آخر فرقه دندر

On dit, Faire bande à part, pour dire, se séparer de ceux avec lesquels on est en société *A.* اعتزال *P.* جدا شدن *T.* آيرلمق

En termes de Marine, Bande du Nord, c'est le côté du Nord, et Bande du Sud, le côté du Sud *A.* جهت شماليّة وجهت جنوبيّة *P.* سوى شمالى ـ سوى جنوبى *T.* يلدز طرفى ـ On dit qu'un vaisseau est à la bande, pour dire, qu'il est sur le côté قبله طرفى كمى آلابانده اوزرنده طورر

Bandes ligamenteuses, en termes d'Anatomie, ce sont trois bandes adhérentes à la tunique membraneuse du coecum *A.* حبال العفج

BANDEAU. Bande qui sert à ceindre le front et la tête *A.* عصابة *P.* پنچه بند ـ پيشانيبند ـ سر بند ـ پيشانيبند *T.* قاش بصدى Bandeau بزدن عصابه ‖ Bandeau de linge باش باغلمه سى ـ راهبه لرك باشه باغلدقلرى عصابه de religieuse

Il se dit aussi d'une bande qu'on met sur les yeux de quel-

qu'un pour l'empêcher de voir *A.* غشاوة العين *P.* چشمپوش
پردهٔ چشم - *T.* کوز باغی || کوز اورتوسی - Les peintres et
les poètes représentent l'amour avec un bandeau sur les yeux
مصوّرین وشعرا تمثال عشقی دیدهٔ بیناسی غشاوه ایله
مستور وپوشیده بر طفل نو رسیده اولدرق تصویر ایدرلر
- On dit figur. Avoir un bandeau sur les yeux, pour dire, ne
voir pas quelque chose, parcequ'on est préoccupé *T.* بصر بصیرت
چشم بصیرت پوشیدهٔ پردهٔ - مستور غشاوهٔ غفلت اولمق
غفلت اولمق - Et arracher le bandeau, pour dire, faire tom-
ber le bandeau de dessus les yeux *T.* بر کمسنه نک دیدهٔ
کوزندن پرده یی - بصیرتندن رفع غشاوهٔ غفلت ایتمک
کوزینی آچدرمق - چیقارمق

BANDEAU. Diadème dont anciennement les Rois se ceignaient
la tête *A.* اکلیل pl. اکالیل *P.* پیشانیبند شاهی *T.* پادشاهک
پیشانیبند شاهی یی || Ceindre le bandeau royal باش کیمی
اکلیل ملوکانه یی تقلید سر افتخار ایتمک - بر سر ایتمک

BANDELETTE. Petite bande *A.* لفافة خفیفة *P.* بند نارین
T. انجه صارقی

BANDER. Serrer avec une bande *A.* شدّ الرباط - شدّ *P.*
جراحت اوزرنده || باغلمق *T.* بندیدن
یاره یی باغلمق - شدّ ضماد ایتمک

Et mettre un bandeau sur les yeux *A.* شدّ الغشاوة علی
العین *P.* چشمرا بستن *T.* کوزی باغلمق || Bander les
yeux à quelqu'un qu'on reçoit dans une place de guerre بر
قلعه ایچنه مأذون دخول اولان کشینک کوزینه شدّ
کوزلرینی باغلمق - غشاوه ایتمک Bander les yeux d'un
criminel à qui ou va couper le cou مظهر سیاست اولدجق
کمسنه نک کوزلرینی باغلمق

BANDER. Tendre quelque chose avec effort *A.* تشتیر - نشر
- || طولدرمق - کرمک *T.* تنجیدن *P.* توتیر - تملئة - تغریق
- توتیر قوس ایتمک - تشتیر قوس ایتمک Bander un arc
پشتوی یایی طولدرمق - تملئهٔ قوس ایتمک Bander un pistolet
پشتوی قورمق - تشتیر ایتمک Le vent bandait les voiles
یلکنلری طولدرر - روزکار کمینک یلکنلرینی تملئه ایدر ایدی
ایدی V. Tendre. - On dit figur. Bander son esprit, Avoir l'es-
prit bandé, pour dire, s'appliquer avec grande contenance d'es-
prit *T.* عقلی کرمک

SE BANDER. Se roidir opiniâtrement contre quelqu'un *A.* تشدّد
P. سختی نمودن *T.* قاتیلشمق || Cette ville est pleine de
divisions, les habitans se sont tous bandés les uns contre les
autres بو بلده ده شقاق واختلاف واقع اولوب جملهٔ اهالی
تعاند ومخالفته اظهار تشدّد ایتمشلر در

BANDER. Être tendu *A.* انتتار *P.* تنجیده بودن *T.* کرلمک
|| Cette corde bande trop بو حبلک انتتاری زیاده در
- کرلمش *T.* تنجیده *P.* موتر - متقرق - منتتر *A.* BANDÉ.
طولدرلمش

BANDEROLE. Espèce d'étendard que l'on met pour ornement
A. سرقة pl. سرق *P.* سره *T.* شنلک بیراغی || Un vaisseau
avec ses banderoles سرق فاخره ایله آراسته بر قطعه سفینه
شنلک بیراقلریله دونانمش سفینه

BANDIÈRE. V. Bannière.

BANDIT. Vagabond malfaisant *A.* مترأبل - ملغفة pl. مترأبلین
P. رهزن - دزد هرزه گرد *T.* ازباندید - Il se dit par extension
des gens sans aveu. V. Aveu.

BANDOULIER. Brigand qui vole dans les montagnes *A.* قاطع
الطریق pl. قطّاع الطریق *P.* رهزن *T.* یول کسیجی || Il a
été volé par les bandouliers قطّاع طریق طرفندن صویلمشدر
Une troupe de bandouliers بر گروه رهزنان

BANDOULIÈRE. Bande de cuir, qui sert aux cavaliers pour
porter leur mousqueton, et aux fantassins, pour y attacher leur
fourniment *T.* تفنک قولانی - پلاشقه قولانی || Ce cavalier
portait son mousqueton pendu à sa bandoulière بو سواری نفری
تفنکنی قولانه آصلمش اولدرق حامل ایدی

BANLIEUE. Une certaine étendue de pays qui est autour d'une
ville, et qui en dépend *A.* سواد - رستاق - ناحیة *P.* قلمرو
T. قضا || La banlieue de Paris پارس - سواد مدینهٔ پارس
Ce village est dans la banlieue de Paris فلان قریه قضاسی
پارس ناحیه سی داخلنده در

BANNE. Grosse toile qui sert ordinairement à couvrir les
grains et autres marchandises qui sont dans les bateaux *A.* غاشیة
P. پوشش *T.* تنته || Mettre une banne sur un bateau de peur
de la pluie et de la chaleur بارانمدن وحرارت شمسدن
قایغک اوزرینه - احترازًا قایغک اوزرینه بسط غاشیه ایتمک
تنته سرمک

BANNER. Couvrir avec la banne *A.* ستر بالغاشیة *P.* پوشیدن
T. تنته ایله اورتمک

BANNIÈRE. Enseigne, drapeau *A.* رايت *pl.* رايات *P.* بيراق *T.* بيراق || Arborer la bannière ايتمك نشر - رفع رايت Trafiquer sous la bannière de Russie بيراق آچمق - بيراغى گشاد ايتمك - رايت ايتمك روسيه بيراغيله تجارت ايتمك Se ranger sous la bannière de quelqu'un فلانك بيراغى آلتنه كيرمك

Il signifie aussi, l'étendard d'une église, d'une confrérie *A.* الوية *pl.* لوا *P.* سنجق *T.* سنجاق || Aller au devant de quelqu'un avec la croix et la bannière صليب شريف ولواى ميمنت رديف نشانلرينى كوتوررك بر كمسنه نك استقبالنه وارمق

BANNIR. Condamner par autorité publique à sortir d'un État *A.* اجلا - نفى *P.* بيرون از ديار راندن *T.* سورمك || Bannir à son de trompe صداى نفير ايله اعلان نفى ايتمك - Bannir à perpétuité ترانپته چالدررق نفيى اشاعه ايتمك Bannir du royaume بر وجه تأبيد نفى ايتمك داخل ملكدن نفى ايتمك

Il signifie aussi, chasser, éloigner, exclure *A.* تبعيد - طرد *P.* بيرون راندن - بر طرف كردن *T.* قوغمق || Il faut bannir les médisans des bonnes compagnies فضّال وبد زبان كمسنه لرك مجالس طرفادن طرد وتبعيدلرى اقتضا ايدر

Se bannir d'une compagnie, signifie, s'abstenir d'y aller *T.* كتمكدن تنحّى - جمعيّته وارمقدن اختيار مباعدت ايتمك ومباعدت ايتمك

Bannir, dans le sens d'éloigner de soi, se dit figur. de diverses choses *A.* ازالة - اماطة - اذهاب - دفع *P.* دور كردن *T.* كيدرمك || Bannir le vice ايتمك مساوى آثار Bannir toute crainte ايتمك اسباب خوف كافّة Bannir toute honte ايتمك حيا وشرم اماطة كلّيّاً Bannir le chagrin de son esprit ايتمك ازالة لوح درونـدن Bannir un ingrat de sa mémoire ايتمك ازاله خاطردن نامنى لوح بركافر نعمتك صحيفة حافظه دن ازاله وامحا ايتمك -

Banni. *A.* منفى *P.* بيرون از ديار رانده - نفى كرده *T.* سورلمش || Obtenir le rappel d'un banni ايتمك تحصيل - Il se dit aussi d'un homme odieux à qui toutes les portes sont fermées *A.* مردود *P.* نا مقبول *T.* براغيلوب || Il est banni de partout آتلمش هر طرفدن مردود ومطرود در

Cette opinion, ce système est banni de toutes les écoles بو مذهب وبو اصول جميع مدرسه لرده مردود ونا مقبولدر

BANNISSABLE. Qui doit être banni *A.* واجب - مستحقّ النفى

BANNISSEMENT. Condamnation à être banni par autorité de Justice *A.* النفى *P.* شايان نفى *T.* سورىلەجك آدم || Être condamné à un bannissement perpétuel حقنه نفى ابدى long bannissement نفى مديد حكمى جريان ايتمك

BANQUE. Le lieu où un homme qui fait commerce d'argent, exerce sa profession *A.* دكّان الصيرفىّ *P.* كربهٔ درمگزين *T.* صرّاف دكّانى || Porter de l'argent à la banque صرّاف - Il se dit aussi, de l'état de la fonction de celui qui fait un tel commerce *A.* حرفة الصيرفيّة *P.* صرّافلق *T.* درمگزينى || Faire la banque صرّافلق ايتمك Ce négociant entend bien la banque بو باركانك صرّافلق حرفتنده مهارتى وار در

Banque, signifie aussi, une caisse publique dans laquelle l'argent des particuliers est en dépôt *A.* خزانة الاموال العامّه *T.* بنكك صندوغى || La banque de Vienne بنج شهرنده كائن بنكك صندوغى

BANQUEROUTE. Faillite *A.* افلاس *P.* خشتگى - شكسته حالى *T.* مفلسلك || Banqueroute frauduleuse افلاس - افلاس كاذب Faire banqueroute حيله لو مفلسلك - خادع افلاسه چيقمق

BANQUEROUTIER. Celui qui a fait banqueroute *A.* مفلس *pl.* مفلسون *P.* مفلس *T.* ونگ - خشته - شكسته حال

Il se dit aussi, de tout débiteur qui abandonne ses biens à ses créanciers, faute de pouvoir payer *A.* نا معسر - معدم *P.* يوخسول *T.* بودمند || Il a tant fait de folles dépenses, qu'il a été obligé de se déclarer banqueroutier مجنونانه ايتديكى مصارف كثيره تقريبيله معدم اولديغنى اعلانه مجبور اولمشدر

BANQUET. Festin, repas magnifique *A.* وليمة *P.* جشن *T.* طمطراقلو ضيافت - وليمهٔ جليله || Banquet somptueux ضيافت - On nomme Banquet royal, un repas de cérémonie où le Roi mange en public avec toute sa famile *A.* مائدة الملك *P.* پادشاه سفره سى *T.* مائدهٔ ملوكانه - سفرهٔ شاهى

BANQUETTE. Terme de fortication. Petite élévation de terre, pour tirer par dessus le parapet d'un bastion, ou le revers d'une

tranchée *T.* یایا سکردمی

BANQUETTES, au pluriel. Petits bancs placés dans les salles de spectacles, et où s'asseyent les assistans *A.* قعیدة *P.* نشیمن - اوتوراق تحته‌سی *T.* نشستگاه

BANQUIER. Celui qui fait commerce d'argent *A.* صیرفی pl. صیرفیون *P.* درمگزین *T.* صرّاف || Les banquiers de Lyon فلان شهرك صرّافانی

BAPTÊME. Ablution religieuse qui, chez les Chrétiens, est un sacrement *A.* معمودیّت || Le sacrement de baptême تقدّس بالمعمودیّة Le péché originel est effacé par l'eau de baptême زلّهٔ قدیمهٔ بنی آدم شستهٔ ماء مبارك معمودیّت اولدرق Tenir un enfant sur les fonts de baptême بر صبیّی محو اولور Nom de baptême نوزاده‌یی لدی التعمید برداشتهٔ دست عبادت قلمق Dans les premiers siècles de l'Église, on conférait le baptême par immersion دین مبین عیسانك اوائل ظهورنده رسم مبارك تعمید علی برشّ Baptême par aspersion وجه التغطیس اجرا اولنورایدی الماء اجرا اولنان رسم معمودیّت

BAPTISER, ou BATISER. Conférer le baptême *A.* تعمید || On baptise avec de l'eau au nom du Père, et du Fils, et du Saint-Esprit رسم مبارك معمودیّت باسم الاب والابن وروح المقدّس ما ایله اجرا اولنور

BAPTISMAL. Qui appartient au baptême *A.* معمودیّ || L'eau baptismale ماء معمودی

BAPTISTAIRE. Il ne se dit qu'avec les mots Registre et Extrait تعمید اولنمش صبیانك *T.* سند المعمودیّة - دفتر المعمودین *A.* بر جوجوغك معمودیّتی سندی - دفتری

BARAGOUIN. Langage corrompu et inintelligible *A.* لثلثة *P.* بوزوق دیل *T.* زبان نا درست || Je ne comprends pas son baragouin لثلثهٔ کلامنی فهم ایده‌مم

Il se dit aussi, des langues qu'on n'entend pas, et qui n'ont aucun rapport avec la langue française *A.* مراطنة *P.* زبان اجنبی دیلی *T.* بیگانه || Ces Allemands nous étourdissent par leur baragouin شو آلمانلولرك مراطنه‌لری باشمزی سرسم ایدر

BARAGOUINER. Parler en termes impropres, barbares *A.* تکلّم قبا سوز ایله سویلمك *T.* سخن بد راندن *P.* بسوء التعبیر

Il signifie aussi, prononcer confusément, parler inintelligible-ment *A.* تلثلث الکلام - لغلغة *P.* سخن پچاپچ گفتن *T.* || Cet homme ne fait que baragouiner فلانك کلامی - فلان کشی تلثلث کلام ایدر لثلثه‌دن عبارتدر

On le dit aussi, d'une langue qu'on n'entend pas, et qui n'a aucun rapport avec la langue française *A.* تراطن *P.* بزبان اجنبی بر دیل سویلمك *T.* بیگانه سخن گفتن

BARAGOUINEUR. Celui qui parle mal une langue *A.* لثلاث *P.* بوزوق دیل ایله سویلییجی *T.* نا درست گوی

BARAQUE. Hutte que font les soldats pour se mettre à couvert *A.* دیماس pl. عریش - دیامیس pl. عرش *P.* کازه *T.* زمنیك || Sitôt qu'on fut arrivé, on fit des baraques وصوللری عقیبنده C'est aussi un terme de dénigrement, en parlant d'une maison mal bâtie. زمنیکلر احداثنه مبادرت ایتمشلر در V. Cabane.

BARAQUER, ou SE BARAQUER, Faire des baraques *A.* اتّخاذ العریش *P.* کازه پرداختن *T.* زمنیك ایدنمك || Les soldats n'eurent pas le temps de se baraquer عسکری نفراتی زمنیك ایدنمکه وقت بولدمدیلر

BARATTE. Sorte de vaisseau de bois, dans lequel on bat le beurre *A.* ابریج pl. مخض - اباریج *P.* مماخض pl. یایق *T.* انین - بستو -

BARATTER. Remuer du lait, pour faire du beurre *A.* مخض سودی جالقیوب *T.* شیر زدن *P.* زبد - امخاض اللبن - اللبن یاپمق

BARATTERIE. Tromperie d'un patron de navire *A.* خیانت *P.* دغلبازی *T.* حیله‌کارلق

BARBACANE. Petite ouverture pratiquée dans les murs des forteresses *A.* ثقبة السور *P.* سوراخ بارو *T.* مازغل دلیکی

BARBARE. Cruel, inhumain *A.* عدیم الرحم - قسیّ *P.* سختدل - مرحمتسز - قاتی *T.* بیرحم - || Ame barbare, coeur barbare قلب قسیّ عدیم الرحم N'attendez aucune miséricorde de ces gens-là, ce sont des gens barbares بو آدملر قسوت قلب ایله مجبول کسانلدن اولدقلری حسبیله کندولردن بر درلو رحم وشفقت مأمولنده اولمه

Il signifie figur. sauvage, qui n'a ni lois, ni politesse *A.* امّی pl. جاهل - جهلا pl. اهل الجهالة - جهلة pl. ارباب الجهالة || C'est un peuple barbare خوبراد *T.* خوریاد - خام *P.* وحشیّ - جهالت اخلاق - جاهل بر قومدر - خام وامّی بر ملّتدر

وآداب ایله مألوف بر طایفه در

On dit, L'irruption des barbares اقوام جهلانک استیلاسی امم وحشیه‌نک تسلط واستیلاسی - C'est un vrai barbare صرف بر امی آدمدر Les anciens Grecs et les Romains traitaient de barbares tous ceux qui n'étaient pas de leur nation یونان قدیم ورومانیون کندو ملتلرندن اولمیان کافهٔ مللی امی وجاهل عد ایدرک حقلرینه اول وجهله معامله ایدرلر ایدی

Barbare, en matière de langage, se dit des termes qui sont impropres قبا .T درشت .P خشن - غلیظ - بیّن الفظاظة .A || Cette manière de parler est barbare بو کونه نطق وتکلم کلمات غلیظه در Ces termes sont barbares درشت وغلیظدر Langue barbare لسان بیّن - لسان غلیظ خوبراد سوزلر در - الفظاظة

BARBAREMENT. Cruellement .A بالشدّة - بالقسوة .P با حقنه .T قاتیلق ایله || Il a été traité barbarement سختدلی بالقسوة والشدّه معامله اولندی

Figur. Sans politesse .A بالغلظة - بالفظاظة .P با درشتی .T قبالق ایله - قباجه || Ces peuples vivent barbarement اقوام C'est parler barbarement مذکوره صورت غلظتده کچینورلر قباجه بر سویلیشدر

BARBARESQUE. Qui appartient aux peuples de Barbarie .A بربری - مغربی || Navire barbaresque کمیسی - Il se prend aussi substantivement, pour signifier ces peuples mêmes .A بربر pl. .T مغاربه pl. مغربی - برابره غرب اوجاقلری || Être en guerre avec les Barbaresques مغربیلر - مرابط اوجاقلری خلقی - خلقی غرب اوجاقلریله سفر اوزره اولمق مغاربه ایله جنک اوزره اولمق -

BARBARIE. Cruauté, inhumanité .A قسوة القلب .P سختدلی .T مرحمتسزلک || Tout le monde déteste la barbarie de ces peuples بو خلقک قسوت قلبی منفور عالمدر

Barbarie. Manque de politesse .A غلظة الخلق - فظاظت .T خوبرادلق - درشتخویی .P جهالت - || La barbarie était grande en ce temps-là اول وقتلرده غلظت Le Roi François Premier a rétabli les Belles-Lettres en France, et en a chassé la barbarie اخلاق درجهٔ اعلاده ایدی اوّلکی فرانچسقو نام فرانسه قرالی درون ملکنده فنون ومعارفی احیا وظلمت جهالتی رفع وامحا ایلدی

BARBARISME. Faute de diction .A لحن .P خطای سخن .T سوز بوزوقلغی نا راستیٔ سخن - || Le barbarisme et le solécisme sont deux grands vices d'élocution لحن نطق وتعبیر وسقامت کلام ایکی کونه عیب عظیمدر

BARBE. Poil du menton .A لحا pl. لحیة .P ریش .T صقال || Barbe grise .A لحیهٔ شیبا .P لحیهٔ متوشیه - لحیهٔ شمطا - قیر سرپمش - قیرغل صقال - قیر صقال .T ریش دو موی Barbe blanche .A لحیهٔ بیضا .P ریش سفید .T صقال Grande barbe .A لحیهٔ مکثفه .P ریش بلمه .T صقال Faire sa barbe .A احتلاق .P تراش موکردن .T صقالی - Se peindre la barbe تلوین لحیه ایتمک اولمق بویامق

On appelle Barbes, des bandes de toile ou de dentelle, qui pendent aux cornettes des femmes .A هدب .P ریشه .T صچاق

Barbe de coq. Les deux petits morceaux qui pendent sous le bec des coqs .A عثنوان الدیک - رعثة .P ریش خروس .T خروسک بیونی آلتنده کی ایبک

Barbes d'épi. Les pointes des épis .A خادشة .P سرداسه .T بشاق قلمغی اوجی

Barbe-de-Bouc. Plante laiteuse .A لحیة التیس .P مارنه - Barbe-de-chevre. Plante .A لحیة المعزه .T تکه صقالی - Barbe-de-Jupiter. Arbrisseau .A لحیة الراعی - Barbe-de-Moine, ou Cuscute .A کشوث .P زحموک .T باغ افتیمون - Barbe-de-Renard, ou Tragacanthe. Plante épineuse .A قتاد صرمشغی -

Sainte-Barbe. L'endroit du vaisseau où l'on tient la poudre .T کمینک سانتد باربه‌سی

BARBEAU, ou BLUET. Petite plante .A اخراس الکلب .P چشمک

BARBERIE. L'art de raser .A فنّ الایسا - فنّ التحلیق .P پیشهٔ مو تراشی .T بربرلک - Et le lieu où l'on fait la barbe .A دکان الحلاق .P کربهٔ تراشگر .T بربر دکانی

BARBET. Chien à poil long .A کلب اوبر .P سگ دراز مو .T توبی اوزون کوپک

BARBIER. Celui qui fait la barbe .A حلاق .P بربر - .T بربر مو تراش

BARBIFIER. Raser, faire la barbe .A ایسا - تحلیق .P مو تراش ایتمک .T تراش کردن

BARBIFIÉ. *A.* محلّق *P.* تراش کرده *T.* تراش اولمش

BARBON. Vieillard. Terme de dénigrement *A.* متهرّم ـ هرم *P.* کهنه سال *T.* قوجامش ‖ Les jeunes gens se moquent des barbons اهل شباب اولنلر قوجامشلری محلّ استهزا عدّ ایدرلر

BARBOTER. Marcher dans la boue humide, s'y crotter *A.* آیاغی چامورہ باترمق *T.* پا درگل شدن *P.* ارتطام ـ تسوّخ

BARBOTEUR. Canard privé *A.* اوز اهلی *P.* مرغاب خانگی *T.* اواوردکی

BARBOTEUSE. Femme de mauvaise vie, qui sollicite les hommes dans la rue *A.* غر هرزه تاز *P.* هلوک ـ مرطومة ـ دردب *T.* سوقاق سپورکه‌سی

BARBOTINE. Semence amère propre à faire mourir les vers qui s'engendrent dans le corps humain *T.* خراسانی

BARBOUILLAGE. Mauvaise peinture *A.* لواثة الصباغ *P.* آلایش *T.* بویا بیلاشغی ‖ Ce n'est pas là de la peinture, ce n'est que du barbouillage بو نقش دکل محضا بر کونه بویا بیلاشغیدر

Il se dit aussi d'un récit, d'un raisonnement embrouillé *A.* ثغثغة ـ مجمجة *P.* گفتار شوریده *T.* مش یاش سوز ‖ On ne comprend rien à ce barbouillage بو مش یاش صحبتدن بر شیٔ آکلاشلمز

BARBOUILLER. Salir *A.* تلتیخ ـ تلطیخ ـ ایساخ ـ توسیخ *P.* تلویث شوخکین ساختن ـ جرک آلود کردن ـ آلودن *T.* مردارلمق ـ کیرلتمک ـ بیلاشدرمق ‖ Barbouiller le visage جهره‌یی آلودهٔ جرک ایتمک ـ جهره‌یی تلطیخ ایتمک Il est tout barbouillé d'encre سر تا پا مرکّب ایله آلوده در بسبتون مرکّبه بیلاشمشدر ـ

Il se dit aussi pour Prononcer mal, parler sans ordre *A.* تثغثغ ـ مجمجة *P.* پریشانگویی نمودن *T.* مش یاش سویلمک ‖ Cet homme barbouille, on ne l'entend pas شو آدم ثغثغه ایدر Qu'est-ce qu'il barbouille? نه تثغثغ ایدر کلامی فهم اولنمز مش یاش سویلدیکی ندر ـ Il a barbouillé tout le long de son discours بسط ایلدیکی مقاله سرتا سر ثغثغه‌دن عبارت ایدی ـ On dit aussi, Barbouiller un récit, pour dire, l'embrouiller حکایه‌یی مش یاش نقل ایتمک ـ حکایه‌ده تثغثغ کلام ایتمک

Il signifie aussi, peindre grossièrement *A.* تلویث بالصباغ *P.* برنگ شوخناک آلاییدن *T.* بویا ایله بیلاشدرمق

On dit, Barbouiller du papier, pour dire, mal écrire *A.* ترمیج *T.* کاغد کاغدرا آلوده کردن *P.* تطییخ الصحیفة ـ الصحیفة کاغدی قره‌لیوب بیلاشدرمق ـ بیلاشدرمق ‖ Cet homme a barbouillé bien du papier en sa vie, et n'a jamais écrit une ligne qui vaille فلان آدم مدّت عمرنده صحایف کثیره ترمیجنه اشتغال ایله شایان نظر التفات اولهجق بر سطر تحریرینه موفق اولهمدی

On dit figur., qu'un homme s'est bien barbouillé, pour dire, qu'il a gâté sa réputation صیت ونامنی جرک عیب ایله صیت ونامنی آلودهٔ جرک عیب ایلدی ـ تطییخ ایلدی نام وشاننه ایراث شین ایلدی ـ Il s'est bien barbouillé dans sa compagnie زمره‌سی ایچنده صیت ونامنی آلودهٔ جرک عیب ایلدی

BARBOUILLÉ. *A.* موسّخ ـ ملوّث ـ ملطّخ *P.* جرک آلود ـ آلوده *T.* وسخناک ـ کیرلو ـ بیلاشق

BARBOUILLEUR. Artisan qui peint grossièrement *A.* صبّاغ *P.* ردیٔ العمل رنگرز زشتکار *T.* قبا بویاجی

Il se dit figur. d'un méchant écrivain *A.* مرتجّ الصحایف *P.* آلایشزن صحایف *T.* کاغد بیلاشدریجی

Il signifie aussi, bavard, inintelligible *A.* ثغثاغ *P.* پریشان *T.* مش یاش سویلر گفتار

BARBU. Qui a de la barbe *A.* ملتحی *P.* لحیه ـ ریشدار *T.* صقاللو دار ‖ Cette femme est barbue comme un homme شو عورت ارکک کبی لحیه دار در

BARD. Civière à bras sur laquelle on porte des pierres et autres choses semblables *A.* اصیص *P.* زنبر *T.* تسکره ـ تکنه

BARDACHE. Jeune homme dont les pédérastes abusent *A.* عصید ـ مخنّث *P.* کنگاله ـ سابوره *T.* ککز ـ پشت

BARDE. Espèce d'armure faite de lames de fer, pour couvrir le poitral et les flancs du cheval *A.* تجافیف pl. تجفاف *P.* برگستوان *T.* چوقال ـ کجیم

BARDEAU. Petits ais minces et courts dont on couvre les maisons *A.* وشیع *P.* پرواره *T.* سندره تختدسی

BARDELLE. Espèce de selle *A.* اکاف *P.* پالان *T.* پالان

BARDER. Armer et couvrir de barde *A.* الباس التجفاف *P.* چوقال کیدرمک ـ چوقال اورمق *T.* برگستوان زدن

BARDÉ. *A.* ملبّس بالتجفاف *P.* برگستوان پوش *T.* چوقاللو

BARDEUR. Qui porte un bard *A.* حامل الاصیص *P.* زنبر

تکنه‌جی T. کش

BARDIS. Séparation de planches qu'on fait à fond de cale pour charger des blés A. فواصل الانبار السفينة T. کمی انبارلرینک بولمدلری

BARDOT. Petit mulet qui est ordinairement à la tête des mules A. قاطر سوربسنک T. سرقطار استران P. رأس القطار البغال باشی

BARET. Cri d'un éléphant A. قبع P. بانگ پیل T. فیلک فیلک سسی - باغرمه‌سی

BARGUIGNAGE. Difficulté à se résoudre A. عدال P. بیقراریٔ بوقدر ذهن T. عقل قرارسزلغی || Point tant de barguignage بوقدر عدال وتردّدک یری یوقدر - عدال وتردّد اقتضا ایتمز

BARGUIGNER. Avoir de la peine à se déterminer A. - تردّد عقل قرارسز اولمق T. بیقراری نمودن P. معادلة - تذبذب || Il a été deux mois à barguigner, avant que de rien conclure ایکی آی قدر هیچ بر شیٔ عقد ایده‌میوب حال تردّد اوزره ایدی Il ne faut pas tant barguigner pour dire son opinion رأینی بیان ایلمکده اولقدر تردّد لازم دکلدر

BARGUIGNEUR. Qui barguigne A. متذبذب - متردّد الرأی رأینده - رأینده قرار ویرمیان T. سست اندیشه P. الفکر قرارسز

BARIL. Sorte de petit tonneau A. فنطاس صغیر P. فیه - P. vul. چلکچه T. وارول || Baril d'huile, baril de moutarde, baril de poudre روغن وخردل وباروت وارولی

BARILLET. Petit baril A. فنطاس اصغر - فنطاس مختصر P. vul. وارولجغز T. کوچک چلک

BARIOLER. V. Bigarrer.

BARIOLAGE. V. Bigarrure.

BARLONG. Qui est d'une longueur mal proportionnée A. طویل یاقشقسز اوزون T. دراز نا زیبا P. قبیح الهیئة

BAROMÈTRE. Instrument servant à faire connaître la pesanteur de l'air A. میزان الهوا || Ce baromètre est fort juste بو میزان هوا بغایت صحیح ومستقیمدر On prévoit ordinairement par le baromètre, si on aura de la pluie ou du beau temps بارانک ظهور ایدوب ایتمیه‌جکی وهوانک لطیف اولوب اولمیه‌جغی میزان هوا واسطه‌سیله مقدّم استدلال اولنور

BAROQUE. Perle d'une rondeur fort imparfaite A. لؤلؤ ناقص T. مرواریدنا هموار P. لآلی ناقصة التدویر pl. التدویر

اندامسز اینجو - پورتقال اینجو

Figur. Irrégulier, inégal A. مشوّش P. نادر برابر - پریشان T. بوکری - اکری - قارشق || Un aspect baroque تشوّش حال Expression baroque ایله مجبول برذهن پریشان تعبیر نا هموار Figure baroque چهرهٔ نادر برابر

BARQUE. Petit vaisseau pour aller sur l'eau A. زورق pl. زوارق P. زورق T. تکنه - قایق || Barque de pêcheur بالقچی Barque longue زورق کچید تکنه‌سی de passage تکنه‌سی Conduire la barque زورقی سوق ایتمک اوزون تکنه - طویل Barque d'avis خبر قایغی Le patron de la barque قایق رئیسی - On dit figur., Conduire la barque, pour dire, conduire quelque entreprise ادارهٔ کشتیٔ امور ایتمک Et qu'un homme conduit bien sa barque, pour dire, qu'il conduit bien ses affaires فلان کشی کشتیٔ اموریني ماهرانه اداره ایدر

BARQUEROLLE. Petit bâtiment sans mât, qui ne va jamais en haute mer A. بستوق P. ناو T. چرنیق

BARRAGE. Certain droit qu'on lève sur les bêtes de somme et les chariots A. مکس P. باج T. باج - قرطل

BARRAGER. Celui qui reçoit le droit de barrage A. ماکس P. راهدار - باجدار T. باججی

BARRE. Pièce de bois, de fer etc. étroite et longue A. شزیب P. قضیب - T. تیر چیبوق || Barre de bois شزیب الخشب Barre de fer قضیب الحدید ممطول - آغاج چیبوق - دمور چیبوق -

Il se dit aussi, d'une pièce qu'on met derrière une porte pour la fermer A. ضبّة - سطام - مِترس - لزاز - کتیفة - P. پانه T. طرقاز || Il serait malaisé d'enfoncer cette porte, il y a une bonne barre بو قپونک وراسنده مترس قوی زرفین - بسکله اولدیغندن کسری عسیر ودشوار در

On dit figur. Cette promesse, ce billet est de l'or en barre, pour dire, que c'est une promesse sur laquelle on peut compter, un billet qui sera payé بو وعد وبو تحویل صافی بر آلتوندر بر سبیکه آلتون پارچه‌سیدر - سبیکه

On dit d'un homme, qu'il est raide comme une barre de fer, pour dire, inflexible, intraitable دمور قازیق کبی صلب Et qu'il est une barre, pour dire, qu'il est ferme, inébranlable وشدید در پولاد کبی بر آدمدر

Barre. Trait de plume que l'on passe sur un acte pour l'an-

nuler, ou sous quelques mots, pour les faire remarquer *A.* خطّ ـ خطّ البطلان *P.* کشه *T.* جیزکی || Tirez une barre sur ces mots, pour les effacer بو الفاظی محوایچون اوزرنده خطّ بو الفاظی جیز ـ بطلان کشیده ایله Faites une barre sous ces mots, pour les faire remarquer بو الفاظک زیرنده لاجل الاشاره بر خطّ کشیده قل ـ Il se dit aussi d'une ligne qu'on tire à la fin d'un écrit *A.* خطّ الختام ـ خطّ الاتمام

Barre. Un banc de sable qui barre une rivière *A.* کثیب pl. الضحل اکثبة الضحل *P.* توده ریگ *T.* قوم ییغندیسی || La barre de Bayonne بایونه دکزنده کی قوم ییغندیلری La barre de l'embouchure du Danube طونه نهری بوغازنده کی طونه نهری بوغازنده کی قوم ییغندیلری ـ اکثبة الضحل متراکمه

BARRES. Cette partie de la mâchoire du cheval, sur laquelle le mors s'appuie *A.* فکّان الفرس *P.* چانهٔ اسب *T.* داتبه نک || Ce cheval a les barres usées بو بارکیرک چکدلری فرسوده در

BARREAU. Barres qui grillent les fenêtres ou les portes *A.* شبّاکة pl. شبّاک *P.* غلبکن *T.* پرمقلق || Les barreaux d'une fenêtre *A.* شبّاک الروزن *T.* پنجره پرمقلغی Il passa au travers des barreaux پرمقلق آره سندن مرور ایلدی

Il signifie aussi, le lieu où se mettent les avocats pour plaider *A.* مقام المکافلین المخاصمات || Fréquenter le barreau ـ مکافلیـن مخاصماته مخصوص اولان مقامه متردّد اولمق On dit, Quitter le barreau, pour dire, quitter la plaidoirie *T.* نکافل مخاصمات ـ تکافل مخاصمات حرفتندن فارغ اولمق ـ Il se dit aussi, de tout le corps des avocats *A.* زمرة المکافلین المخاصمات || Tout le barreau est de cet avis مکافلیـن مخاصمات زمره سنک جمله سی بو رأیده درلر

BARRER. Fermer avec une barre par derrière *A.* ضرب اللزاز ـ طرقاز اورمق *T.* بسکله زدن ـ پانه زدن *P.* وضع اللزاز ـ قپویی ضرب لزاز ایله || Barrer une porte طرقاز ایله قپاتمق قپویی طرقاز ایله قپاتمق ـ اغلاق ایتمک

Et tirer des traits de plume sur quelque écrit, pour effacer les mots *A.* کشهٔ بطلان زدن *P.* اسرار القلم البطلان ـ نسخ *T.* بوزمق ـ چیزمک || Il faut barrer ces deux lignes-là بو ایکی سطر اوزرنده امرار قلم بطلان چیزملودر ـ بو ایکی سطری نسخ ایتملودر ـ اولنمق اقتضا ایدر

On dit, Barrer quelqu'un, pour dire, lui faire rencontrer des obstacles *A.* احداث الموانع ـ اعتراض *P.* مانع پیدا کردن *T.* الیقویمق ـ منع ایتمک || On l'a barré dans tous ses projets تدبیر وترتیبلرینک مجموعنه احداث موانع اولندی ـ Et figur. Barrer le chemin à quelqu'un, pour dire, l'empêcher d'avancer sa fortune *T.* بر کمسنه نک طریق اقبالنه حوالهٔ اقبالی یولنک اوکنی کسمک ـ حواجز ومعترضات ایتمک

Barrer les veines d'un cheval. C'est y mettre le feu, pour arrêter l'écoulement des mauvaises humeurs *A.* کیّ *P.* سوختن *T.* یاقمق || Il faut barrer les veines à ce cheval بو آتک طمرلرینی یاقمق اقتضا ایدر

BARRETTE. Sorte de bonnet *A.* برطل pl. برطلة *T.* برطه

BARRICADE. Espèce de retranchement fait à la hâte avec des tonneaux, des paniers chargés de terre, ou avec des arbres etc., pour mettre un poste en état de se défendre *T.* برکینتی شیلر برکینتی شیلر ایله قورلمش ـ ایله احداث اولنمش سدّ حاجز برکینتی شیلر ایله بر سدّ حاجز || Faire une barricade مترس برکینتی شیلر Enfoncer, rompre une barricade احداث ایتمک ایله قورلمش مترسی کسر ونقض ایتمک Attaquer une barricade برکینتی شیلر ایله قورلمش مترس اوزرینه هجوم ایتمک

BARRICADER. Fermer un passage avec des barricades *T.* ییغدروب طیقامق ـ برکینتی شیلر ییغدروب قپاتمق || Barricader les rues برکینتی شیلر ییغدروب معابر ومسالکی ـ Et mettre derrière une porte ou une fenêtre des barres pour empêcher de pénétrer *A.* سدّ عن الورا *T.* آرددن طیقامق V. Barrer.

Se barricader. S'enfermer pour ne voir personne *A.* تستّر *P.* پنهان شدن *T.* قپانمق ـ کیزلنمک || Il se barricade tous les jours, et n'en sort que vers le soir کوندزلرده قپانوب یالکز یالکز اخشاملری میدانه چیقار ـ اخشاملرده کوربنور

Barricadé. *T.* ـ برکینتی شیلر ییغدربلوب قپانمش ییغدربلوب طیقانمش

BARRIÈRE. Pièces de bois servant à fermer un passage *A.* بند گذرگاه ـ راهبند *P.* سدّ المعبر ـ عرضة المعبر ـ عرضة *T.* کچیدی قپاده جق نسنه || La barrière qui est devant la porte d'une ville بر بلده نک مدخلی پیشگاهنده نصب سدّ معبری رفع وگشاد Ouvrir la barrière اولنمش عرضه Fermer la barrière کچیدی سدّ ایتمک Franchir la

barrière سدّ معبری Forcer la barrière راهبندی آتلامق - Figur. Empêchement, obstacle *A.* عرضهٔ معبری - زورلمق || Il faut mettre des barrières à sa puissance سدّ الممانعة فلانک عظمت قدرت ومکنتنه حوالهٔ سدّ ممانعت اولنمق Les lois sont des barrières contre les abus, contre les crimes اقتضا ایدر قوانین واحکام حلول فسادات ووقوع قبایح ومنکراتده سدّ شدید ممانعت مثابه‌سنده در

Il signifie aussi, ce qui sert de borne et de défense *A.* سدّ حدّ - ثغور حاجزة *pl.* ثغر حاجز - اسداد فاصلة *pl.* فاصل || آره حدودی *T.* حدّ میانه *P.* حدود فاصلة *pl.* فاصل L'Espagne a de grandes barrières qui la séparent de ses voisins, la mer et les monts Pyrénées اسپانیا دولتنک همجوارلریله حدّ فاصل اولهجق قوی حدودی وار در که بری پیرنه جبالی ودیگری دریا در Les Alpes sont des barrières contre la France et l'Italie آلپس طاغلری فرانسه ایله اتالیا بینده حدّ فاصلدر

BARRIQUE. Gros tonneau *A.* برمیل - فنطاس *P.* خنبه *P. vul.* فنطاس || Barrique de vin ایری فوچی *T.* جلک بزرک Des barriques pleines de terre تراب شراب فوجیسی - الخمر ایله مملو فوچیلر

BAS. Qui a peu de hauteur *A.* دون - قصیر *P.* کوتاه - آلچق - قصّه *T.* پست || Un siége bas بر قطعه طارقهٔ قصیره Homme de basse stature *A.* قصیر القامه - آلچق بر اسکمله - Le plancher de cette chambre est trop bas قصیر القدّ بویی قصّه *T.* کوته بالا *P.* - بو اوطه‌نک تاوانی بغایت دوندر غایت آلچقد

On dit, que les marées sont plus basses en certains temps qu'en d'autres, pour dire, que le flux de la mer monte alors moins haut بعض اوقاتده دریانک حال مدّنده میاهی آلچقدر - Et qu'il y a basse marée, pour dire, que la mer s'est retirée یوقده در - ضاحله در - متنزّلدر مدّ دریا رجعت Et que la rivière est basse, pour dire, que les eaux en sont diminuées چکلدی - ایلدی نهرک صولری - میاه نهر متنزّلدر - Et figur., d'un homme à qui l'argent commence à manquer, que les eaux sont basses chez lui آلچقده در - آشاغیلندی فلانک - Et que le temps est bas, pour dire, que l'air est fort chargé de nuages مال جهتیله صولری صیغدر روی سما مغیّمدر کوک یوزی بلوطلودر - روی سما ابر آلود وکثیر الغمایمدر -

On dit, Avoir la vue basse, pour dire, ne pouvoir distinguer les objets que de près *A.* قاصر البصر - اکمش البصر - اکمش کلیل البصر - *P.* کوتهبین *T.* قپیق کوزلو Et avoir la voix basse, pour dire, ne pouvoir se faire entendre que de près *P.* خافض الصوت - خفیّ الصوت - هامس الصوت *A.* اینجه سسلو *T.* پست صدا

On dit, qu'une corde d'instrument est trop basse, pour dire, qu'elle n'est pas montée à un ton assez haut فلان سازک - Et parler d'un ton bas, pour dire, d'un ton peu élevé پرده‌سی پستدر پردهٔ پست - اخفاض صوت ایله تکلّم ایتمک Et figur., On a bien fait parler quelqu'un d'un ton plus bas, pour dire, qu'on a bien rabattu sa fierté ایله صدای بلند کبر کبرونخوتی پرده‌سنی آشاغیلتدیلر - ونخوتنی اخفاض ایتدردیلر

Bas, se dit aussi, de ce qui est situé en un lieu peu élevé آشاغی - آلت *T.* پایین - زیرین *P.* تحتانی - اسفل *A.* - آلت دائره - دائره زیرین - دائرهٔ سفلا || Appartement bas دیوانخانهٔ اسفل Salle basse آشاغیده‌کی دائره Bas étage هوانک طبقهٔ سفلا - طبقهٔ تحتانیّه La basse région de l'air - On dit dans le même sens, Un pays bas *A.* طبقهٔ سفلاسی آلچق یر *T.* زمین پست *P.* ارض منخفضه Et bas-ventre قارنک آلت طرفی *T.* شکم پایین *P.* بطن الاسفل *A.* آلت - آلزاچیای پایین - آلزاچیای اسفل Et la basse Alsace آلزاچیا Le cercle du Bas-Rhin نهر رین اسفلک دائره‌سی

Bas signifie figur., vil et méprisable *A.* دنیّ - سفیل - آلچق *T.* فرو مایه - کم مایه - خس *P.* رذیل - لئیم || Né de bas lieu اصل لئیمدن سرزدهٔ میدان وجود اولمش Un homme de basse extraction دنیّ - دنیّ الاصل - لئیم العصاره بر آدم Faire des actions basses النسب اعمال دنیّه ارتکاب ایتمک Il a les inclinations basses رذایل اعماله مرتکب اولمق - رغبات دنیّه ایله مجبولدر - On dit, Ce bas monde, pour dire, ici bas sur la terre بو دنیای فانی - بو دنیای دنی

On dit proverb., Le coeur haut et la fortune basse, pour dire, plus de courage que de fortune بخت بد وهمّت عالی et qu'un homme d'honneur ne doit rien faire de bas اهل عرض وناموس اولان کشی موجب لوم ودناءت اولهجق احوالدن مجتنب وگریزان اولملو در

Il signifie aussi, qui est sans courage, sans générosité *A.* آلچق *T.* کمتر - کمینه *P.* خسیس النفس - دنیّ الطبع - نذیل

سس یوکسلتمیه‌رک T. بی آواز بلند ‖ Chanter à basse note
سس یوکسلتمیه‌رک ترکی - بلا اجهار الصوت تغنّی ایتمک
بلا اجهار الصوت صلات Prier Dieu à basse note اوقومق
وعبادت ایتمک

Bas, au substantif. La partie inférieure de certaines choses

آلت T. زیر P. اسفل A. ‖ Le bas du ventre بطنک جانب
قدمه‌نک - قدمه‌نک طرف اسفلی Le bas du degré اسفلی
جهره‌نک جهت سفلاسی Le bas du visage آلت طرفی
دامن - ثوبک ذیلی - ثوبک غایت سفلاسی Le bas de la robe
لباسک اتکی - جامه

On dit figur., qu'il y a du haut et du bas dans l'esprit de quelqu'un, dans sa conduite, dans son humeur, dans ses ouvrages, pour dire, qu'il y a de grandes inégalités بر کمسنه‌نک
عقلی وکردار وحرکاتی ومزاج وطبیعتی ووضع وعملی آمیختهٔ
پست وبالا در

Bas. Adverbe qui a différentes significations. On dit, Mettre bas les armes, pour dire, poser les armes T. آلات حربیه‌یی
زمین تسلیمیّتده القا ایتمک Mettre chapeau bas, pour dire, ôter son chapeau شابقه‌یی چیقارمق - شابقه‌یی آشاغی آلمق
Mettre pavillon bas, pour dire, baisser le pavillon بیراغی
رایت - ایندرمک - تنزیل ایتمک Et figur. Céder, se rendre
اظهار تسلیمیّت - رضایی فرو بردهٔ زمین تسلیمیّت ایتمک
ایتمک - On dit des femelles de quelques animaux, qu'elles ont mis bas, pour dire, qu'elles ont fait des petits A. نفض
- یاوری چیقارمق T. پچه آوردن P. انتاج - انفاض -
بو کلبه وبو قصراق طوغرمق ‖ Cette chienne, cette cavale a mis bas
طوغردی - انتاج ایلدی - انفاض ایلدی - Il se dit aussi
du ton de la voix A. بصوت اللیّن P. باصدای پست T.
یواش سس ایله - صدای نرم ایله ‖ Parler bas, chanter bas
صوت لیّن ایله تغنّی وتکلّم ایتمک - On dit d'un homme insolent, qu'il faut le tenir bas, pour dire, qu'il faut le tenir dans le respect et dans la soumission حال وضاعت وتذلّله
طوتلمق اقتضا ایدر - Et figur., qu'une maison n'est bonne qu'à mettre à bas بو خانه خاک ایله یکسان اولمقدن
غیری ایشه یرامز Et d'une famille ruinée, que cette Maison est à bas بو خاندان حال تنزّل وانحطاطه گرفتار اولدی

À bas, est aussi une expression dont on se sert pour dire, Descendez A. انزل P. فرو بیا T. آشاغی ایسن ‖ À bas, à

- خساست نفس ایله مجبول اولمق ‖ Avoir l'âme basse
خسیس نذیل النفس اولمق Avoir le coeur bas, l'esprit bas
الطبع ونذیل الفواد اولمق

Il se prend aussi, pour ce qui est inférieur et de moindre dignité A. ادنا P. پس پایه T. کم رتبه - پس رتبه‌سی آشاغی
پس - ادنا رتبه‌ده اولان عسکری ضابطانی ‖ Les bas officiers
سفره‌نک Le bas bout de la table پایه عسکری ضابطانی
غایت سفلاسی - غایت ادناسی - On dit aussi, Basse Justice
محکمهٔ ادنا ‖ Ce seigneur a dans sa terre haute, moyenne et basse Justice بو صاحب ارضک درون ملکنده اعلا واوسط
وادنا محکمه‌لر وار در

En termes de fortification, on appelle Places basses, les casemates et les flancs qui servent à défendre le fossé T. خندق
درونده مشرف استحکامات سفلیه

Bas. Qui est de moindre valeur A. دنیّ القدر - خسیس القدر
P. کمقدر T. قدری آشاغی ‖ Bas or ذهب کمقدر Bas argent
Argent de bas aloi قدری آشاغی کمش - سیم دنیّ القدر
عیاری آلچق کمش - On dit, Bas prix, pour dire, un prix modique A. بهای - بهای نا چیز P. قیمة دنیّة - ثمن خسیس
ادنا بها - آشاغی بها T. بهای کمترین - دون
فلان شیئ غایة الغایه ادنا بها ایله ‖ J'ai acheté cela à très-bas prix
اشترا ایلدم - Et qu'un mot est bas, une expression est basse, pour dire, qu'il n'y a que le peuple qui s'en serve کلام سفیل
قبا سوز وقبا تعبیر - وتعبیر سفیل Et style bas, pour dire, un style rempli de manières de parler populaire قبا بر ترکیب
وعباره

On dit, Faire main basse, pour dire, passer au fil de l'épée
حوالهٔ سیف قهر وتدمیر ایتمک T. ‖ D'abord on fit main basse sur tout ce qui se présenta les armes à la main سلاح
دردست اولدرق اوکه جیقانلرک جمله‌سی اوزرینه حوالهٔ
جمله‌سی قتل عامّ ایله مظهر دمار - تیغ قهر وتدمیر اولندی
- Il signifie aussi figur., critiquer sans ménagement. A
اولدی
حرف انداز طعن - رسوا نمودن P. تفضیح - تشنیع
رسوای ایتمک T. ‖ On fit main-basse sur وتقبیح شدن
کافّهٔ - کافّهٔ اقوالنی تفضیح وتشنیع ایلدیلر tout ce qu'il dit
اقوالنه حرف انداز طعن وتقبیح اولمشلر در

À basse note. Façon de parler adverbiale, qui signifie, sans élever la voix A. بلا اجهار الصوت - بلا ترفیع الصوت P.

bas آشاغی این آشاغی این ـ C'est aussi un cri d'improbation پیقلسون .T پست وخاکسار بادا .P الی اسفل السافلین .A کتسون

En bas, se dit par opposition à En haut .A فی الاسفل .P آشاغی یه نزول ایدر Il descend en bas آشاغی یه .T بزیر ـ On dit figur., Traiter un homme de haut en bas, pour dire, le traiter avec fierté برکمسنه یه بالادن پسته معامله ایتمک

Par bas. .A تحتانی .P در پست .T آشاغیده Il a quatre chambres par bas ـ تحتانی درت عدد اوطه‌سی وار در On dit, L'émétique fait aller par haut et par bas, pour dire, qu'il fait vomir et aller à la garde-robe دوای مقیّی من الفوق هم یوقارودن وهم آشاغیدن عمل ایدر ـ والتحت عمل ایدر

Là-bas et Ici-bas. .T بوطرفده ـ اول طرفده Allez voir ce qui est là-bas وار اول طرفده نه اولدیغنه باق Venez ici-bas برویه کل ـ بوطرفه کل ـ Ici-bas, se prend aussi, pour tout ce qui est de la vie présente .A ما فی ـ عالم ما سوا بو دنیانک ایشلری .T احوال جهان .P الدنیا Les choses d'ici-bas sont périssables عالم ما سوانک اموری سریع الزوالدر

BAS. Vêtement qui sert à couvrir le pied et la jambe .A جوراب .T گیوه ـ گورب .P جوارب pl. جورب ـ مسمات Bas de soie پنبه‌دن حریردن منسوج جوراب Bas de coton ـ سلب جوارب ایتمک Tirer ses bas پرداخته جوراب جورابلرینی چیقارمق ـ جورابلرینی چکمک

Basané. Qui a le teint noirâtre .A اربد اللون .P دیزه رنگ Visage basané دیزه رنگ ـ وجه اربد اللون .T بوز قرامتق قرامتق بوز رنگلو یوز ـ چهره

BASANE. Peau de mouton préparée .A مسک مدبوغ pl. مسک .T میشین .P مسوک مدبوغة basane verte .A اخضر .P میشین سبز فام .T میشین یشل مشین Basane rouge .A قرمزی مشین .T میشین سرخرنگ .P مسک احمر ـ حور Portefeuille de basane پوست میشین ایله پرداخته بر جزدان

BASE. La partie d'une chose qui lui sert comme de fondement .A مبنا pl. مبانی .P بنداد .T تمل آیاغی V. Fondement. Il se dit proprement en Architecture, de la partie sur laquelle est appuyée une colonne ou autre chose semblable .A قاعدة pl. قواعد .P پایگاه .T آیاق ـ کرسی Poser une colonne sur sa base ستونی کرسیسی اوزرنده اقعاد ایتمک La base d'un عمودی قاعده‌سی اوزرنده اقعاد ایتمک ـ piédestal ـ Et en général, de tout ce qu'on veut indiquer comme l'appui de quelque corps .A رکن pl. ارکان .P مستند ـ پشتوان .T طیاق La main puissante qui fonde sur des bases éternelles tant de roches énormes et arides بوقدر صخور صمّای مجدوبه‌یی ارکان رصینهٔ ابدیّ الاستمرار اوزرنده بر قرار ایدن ید قویّ الاقتدار

En Géométrie, Base d'une figure, c'est la partie la plus basse de son circuit .A قدم .P پایه .T آیاق

Base, signifie figur., principe fondamental .A اساس ـ اصل pl. اصول .P ما به القوام ـ مایهٔ پایداری .T تمل La bonne foi est la base du commerce صدق قول امر تجارتک اساسی La sagesse est la base de toute vertu عقل مثابه سنده در ما به ـ اصل اصیلیدر ـ ودرایت کافّهٔ فضایلک اساسیدر Son honneur est la base de son crédit مایهٔ استحکامیدر ـ القوامیدر Voilà la base de ce système عرض وناموسی اساس وقع واعتباریدر Votre système est appuyé sur une fausse base اشته بو اصولک اساسی بو در سنک اصولک اساس رکیک اوزرینه مبنیدر

BASER. Fonder, établir sur une base solide. On l'smploie au figuré .A توطید علی الاساس ـ تمکین علی الاساس ـ تأسیس .P ـ استوار کردن .T یرلشدرمک On doit baser un impôt sur la consommation habituelle طرح اولنه‌جق ویرکونک اساسی بین الاهالی عادتا صرف وانفاد اولنان اموالک ویرکونک ـ مقداری اوزرینه تمکین اولنمق اقتضا ایدر طرحی خصوصنده بین الاهالی عادتا صرف وانفاد اولنو کلمش مقدار اموالک حسابی اساس کار عدّ اولنمق اقتضا ایدر Ce système est basé sur des faits constants بو اصول وقایع مقرّره اوزرنده تأسیس اولنمشدر

Se baser. Se fonder .A اتّخاذ المبنا ـ اتّخاذ الاساس .P تمل ایدنمک .T مدار استواریٔ کار شمردن Il faut, en matière de Gouvernement, se baser sur les vérités démontrées, et non sur des opinions variables امر سیاست وتصرّفده محتمل الاختلاف اولان مذاهب وآرادن صرف انظار ومجرّد حقایق احوال بدیهیّ الثبوتی اساس کار اتّخاذ ایتمک لازمدندر

Basé. .A مؤسّس ـ مبنی .P استوار کرده .T تملشمش ـ تملللشمش طوتمش

BAS-FONDS. En termes d'Agriculture, se dit des terrains bas et enfoncés *A.* اراضی - اراضی منخفضة - مواطی *pl.* میطاء - حضیض *P.* زمین پست *T.* باصق یر - اوتراقلویر || Les bas-fonds sont fertiles, mais humides اراضیٔ منخفضه منبت ومحصولدار امّا نمناک ورطوبتلو اولور

En termes de Marine, il se dit des fonds de mer où il y a peu d'eau *A.* ضحل *pl.* اضحال - رقّ *P.* سنار *T.* صیغ || Ce bâtiment tire beaucoup d'eau, il ne peut naviguer dans les bas-fonds بو سفینه چوق صو چکر سفینه‌لردن اولمغله صیغ صولرده سیر ایده‌مز

BAS-VENTRE. La partie la plus basse du ventre *A.* بطن *P.* زیر شکم *T.* سپدلک

BASILAIRE. Nom d'une artère *A.* نیاط *P.* رک پشت *T.* آرقه طمری

BASILIC. Herbe odoriférante *A.* ریحان - ضیمران *P.* شاهسفرم - فسلکن *T.* نازبو - سپرغم

BASILIQUE. Nom qu'on donne à certaines églises principales *T.* سلاطین کلیساسی - کلیسای سلطانی

C'est aussi le nom d'une veine du bras *A.* باسلیق *P.* رک *T.* بازو قول طمری

BASQUE. Pièce du bas d'un vêtement *A.* ذیل *pl.* اذیال *P.* دامن *T.* اتک || Les basques de ce corps de jupe sont trop longues بو ثوبک انکاری بغایت طویلدر - On dit d'un enfant qui suit sans cesse son père, son instituteur, sans le quitter d'un pas, qu'il ne quitte pas la basque de l'habit de son père qu'il est toujours pendu aux basques de son habit بابا سنک انکنی صالیویرمز هر دائم - علی الدوام دامانه آویزاندر انکنه آصیلو در

BASSE. Cette partie de Musique qui est la plus basse de toutes *A.* بمّ *P.* بم - شاهرود *T.* بم - بام سس - قبا سس - یوغون سس

BASSE-COUR. Cour qui sert au ménage d'une maison de campagne *A.* جفتلک انبارلری وآغیللری *T.* وصاید وانابیر الضیعة || Ce gentilhomme vit de sa basse-cour فلان آغا کندو جفتلکی انباری وآغیللرندن کچینور - Il se dit aussi d'une cour séparée et destinée pour les écuries, les équipages etc. *A.* فناء الاصطبل *P.* آخور شه آخور *T.* آخور حاولوسی

BASSE-FOSSE. V. Fosse.

BASSEMENT. D'une manière basse. Il ne se dit qu'au figuré *A.* بالدنائة *P.* بخواری *T.* آلچقجه || Élevé bassement بالدنائه افادهٔ مرام Il s'exprime bassement نشو ونما بولمش آلچقجه لاقردی ایدر - ایدر

BASSESSE. Sentiment, manières indignes d'un honnête homme *A.* لؤم - دنائت *P.* خواری *T.* آلچقلق || Bassesse d'âme دنائت طبع de coeur لامت نفس Il agit avec bassesse بر وضع دنی Il fait une bassesse باللؤم والدنائه عمل ایدر Il y a de la bassesse dans toutes ses actions ارتکاب ایدر جمیع اعمال وافعالی مقرون لؤم ودنائتدر

Il se dit aussi de la naissance et de l'extraction, pour dire, qu'elle est vile *A.* دنائة النسب *P.* فرومایگی *T.* صوی آلچقلغی || On se sent quelquefois de la bassesse de sa naissance دنائت بعض احوالده آثار دنائت - نسبی بعض احوالده بللو اولور اصل ونسب بدیدار اولور

On dit, La bassesse du style خساست سبک وعباره - سبک وعباره‌نک قبالغی

BASSET. Chien de chasse *A.* طلق *P.* سگ شکاری *T.* تازی

Il se dit aussi, d'un petit homme dont les jambes sont trop courtes *A.* قصیر الرجلین *P.* کوتهپا *T.* بجاقسز

BASSIN. Espèce de grand plat *A.* مرکن *pl.* مراکن - لکن *T.* تشت *P.* طساس *pl.* طسات - || Bassin d'argent ساقسونیا Bassin de porcelaine کمش لکن - تشت سیمین کاری لکن

Il se dit aussi, d'un vase où l'on met des fruits, des confitures *A.* اجّانة *pl.* اجاجین *P.* کاسه *T.* تغار - تیغار

On appelle Bassin dans les jardins, une pièce d'eau *A.* حوض *pl.* برکة - حیاض *P.* برک *pl.* آبدان - تالاب *T.* حوض - آبخانه

Bassin de fontaine. Le lieu fait en forme de bassin, pour y recevoir les eaux d'une fontaine *A.* جرن *pl.* جرون - مهراس *T.* قورنه *P.* آخر *pl.* مهارس

Bassin, se dit aussi du lieu où les vaisseaux jettent l'ancre dans un port *T.* دمورلیه‌جک یر - دمور براقله‌جق یر || Ce port est bon, mais le bassin en est petit بو لیمان ال ویرر انجق دمورلیه‌جک یری طار در

Bassins. Les deux plats d'une balance *A.* کفّتین المیزان *P.* ترازی جناقلغی *T.* دو پلهٔ ترازو

Bassin, se dit figur., d'une plaine entourée de montagnes *A.*

فتج pl. فجاج || C'est un beau bassin بر فتج لطيفدر

Bassin à barbe. Une espèce de plat creux où l'on met l'eau dont on se lave, pour se faire la barbe *A.* طاس *P.* طاس *T.* صو طاسی

Bassin de garde-robe. Un bassin qui reçoit les excrémens *A.* مبرز *P.* گوهريز *T.* هاوروز

Bassin, en termes d'Anatomie, c'est la partie inférieure du tronc *A.* قحقح *P.* كاسهٔ پايين تن *T.* كوده نك ديب كاسه سی

Bassine. Sorte de bassin dont se servent les apothicaires, les chimistes etc. *A.* منقعة *P.* آب انبار *T.* تكنه || Bassine de chimiste كيمياجی تكنه سی - منقعهٔ اهل كيميا

BASSINER. Chauffer avec une bassinoire *A.* تسخين بالمسخنة *P.* قزدره جق آلت ايله قزدرمق *T.* بآلت گرمساز تفيدن || Bassiner un lit فراشی مسخنه ايله تسخين ايتمك

Il signifie aussi, fomenter en mouillant avec une liqueur chaude *A.* تكميد - تسخين بالكمادة *P.* تسخين زدن *T.* كهتاب زدن || Bassiner une plaie پاره يی تكميد Bassiner les jambes d'un cheval آتك آياقلرينه كماده ايتمك آتك آياقلرينی اصيجق پچاوره ايله قزدرمق - اورمق

BASSINET. La petite pièce creuse de la platine d'une arme à feu *T.* فاليده || Mettre la poudre au bassinet فاليده وضع باروت ايتمك

En termes d'Anatomie, c'est une cavité dans laquelle aboutissent les entonnoirs de la troisième substance du rein *A.* جايفة البول

Bassinet. Plante. V. Renoncule.

BASSINOIRE. Bassin qui sert à chauffer le lit *A.* مسخنة *P.* آلت گرمساز خوابگاه *T.* يتاغی قزدره جق اوتو الفراش

BASSON. Instrument de Musique à vent *A.* صور pl. *P.* اصوار *T.* سرنا || Jouer du basson زورنا - نفخ صور ايتمك - Il se dit aussi, de l'homme qui joue de cet instrument *A.* صوّار *P.* سرنا زن *T.* زورناجی

BASTANT. Qui suffit *A.* كافی - وافی *P.* بس *T.* يتر || Cela n'est pas bastant بو كافی دكلدر Cette raison n'est pas bastante شوعلّت يتر دكلدر - شوعلّت يتشمز - شوعلّت وافی دكلدر

BASTION. Ouvrage de fortification, dont la figure est à peu près celle d'un pentagone. Il est composé de deux faces qui forment un angle saillant *A.* برج pl. بروج *P.* پيواسته *T.* جيقمه طابيه || Bastion revêtu de pierre ou de brique جداری طاش ويا خود توغله ايله انشا اولنمش جيقمه طابيه Bastion bien flanqué قوىّ الاضلاع بر قطعه جيقمه طابيه Gorge de bastion طابيه نك يوزی Face de bastion جيقمه طابيه نك كوكسی Miner un bastion جيقمه طابيه نك تحتنده لغم حفر ايتمك

BASTIONNÉ. Qui a des bastions *A.* ذو البرج *P.* پيواسته دار *T.* طابيه لو || Une tour bastionnée بر قطعه قلّهٔ ذات البرج بر قطعه طابيه لو قله -

BASTONNADE. Coups de bâton *A.* ضرب بالعصا - عصو - هرو *P.* چوب زدگی - لت وچوب *T.* تاياق - تاياق || Donner des bastonnades *A.* ضرب بالعصا *P.* لت وچوب زدن *T.* طياق اورمق Il craint la bastonnade طياقدن خوف ايدر طياغی خوف ايدر -

BAT. Queue de poisson *A.* ذنب السمك pl. اذناب *P.* دم ماهی *T.* قويرغی بالق

BÂT. Selle pour les bêtes de somme *A.* وكاف - كور pl. اكوار *P.* بدرو - پالان *T.* سمر || Cheval de bât رحل - pl. رحال *P.* اسب پالانی *T.* سمر باركيری *A.* فرس رحيل - On dit figur. d'un sot, C'est un cheval de bât سمر باركيرندن فرقی - Et d'un homme chargé dans la maison de la grosse besogne, C'est le cheval de bât يوقدر قوناغك حمّال باركيريدر

BATAILLE. Combat général de deux armées *A.* ملحمة - وقعة - نبرد - رزم *P.* معاركات pl. معاركة - مقابلة - وقايع pl. ملحمهٔ مصطفة الجيوش Bataille rangée *A.* جنك *T.* پرخاش ملحمهٔ عظيمه Grande bataille صف جنكی *T.* نبرد پره بسته *P.* اهراق دمای sanglante بيوك جنك - معركهٔ جسيمه - غايت عنف furieuse كثيره يی مستلزم اولمش وقعهٔ شديده معركهٔ بحريّه Bataille navale وشدّت ايله اولان قتال عظيم كمی جنكی - دونمه جنكی - دكز جنكی - پرخاش دريا - واقعه ده ثمرهٔ فوز وغالبيّتك Le gain, la perte d'une bataille يوم مقابله كسب وتحصيلی ويا خود فوتی - معركه Le champ de bataille *A.* يوم معركه - يوم محاربه - عرصه گاه حرب - رزمگاه *P.* حومة الحرب - سوق الحرب جنك ميدانی - ميدان محاربه *T.* وقتال Ordre de bataille نظام وترتيب جنك - ترتيب مقابله Combattre en bataille پره - ترتيب صفوف عسكر ايله جنك ايتمك rangée ترتيب بستهٔ مقام حرب وستيز اولمق Marcher en bataille ترتيب مقابله اوزره يوريمك - مقابله اوزره قطع راه ايتمك

Hasarder une bataille خطر مقابلەیی اختیار ایتمک Présenter la bataille عرض خواهش مقابلە ایتمک Le champ de bataille nous est demeuré جنک میدانی بد تصرّفمزه قالدی - بزه قالدی - On appelle, Corps de bataille, cette partie de l'armée qui est entre deux ailes *A.* قلب العسکر *P.* قلبگاه *T.* عسکر اردونک اورته بلوکی - On dit figur., qu'il a bien fallu donner des batailles pour en venir là, pour dire, qu'il a fallu bien contester بو کرتەیه کلنجید قدر خیلیدن خیلی جنکلشمک لازم کلدی - Et d'un homme qui a remporté l'avantange sur un autre dans une dispute, que le champ de bataille lui est demeuré میدان فلانه قالدی

BATAILLON. Troupe d'infanterie de plusieurs centaines d'hommes *T.* گروه پیادگان *P.* احزاب الرجّالة pl. حزب الرجّالة *A.* مرتبع || Bataillon carré بطالیون تعبیر اولنور یییا بلوکی Balaillon rond et en colonne الشکل بر عدد بطالیون تعبیر اولنور یییا بلولی شکل مستدیر ویاخود شکل عمودی اوزره مرتّب بر عسر بلوکی

BÂTARD. Enfant né hors de légitime mariage *A.* ولد الزنا pl. منابیذ - اولاد السرّ pl. ولد السرّ - اولاد الزنا pl. نغلا - نغیل pl. *P.* حرامزاده - ما در بخطا - پیچ *T.* || La bâtarde d'un tel فلانک ولد الزنا قزی Légitimer un bâtard حرامزادەیی - ولد الزنایه اعطای حق رشدت ایتمک Les bâtards avaient autrefois une part dans la succession du père حلالزاده سلکنه تسلیک ایتمک مقدّما اولاد الزنا پدرلری میراثنده حصّهٔ مفروضه اخذینه مستحق ایدیلر Race bâtarde عرق الحرام - عرق الزنا Les descendans d'un bâtard بر حرامزادەنک اخلاف واعقابی Ligne bâtarde ولد الزنادن اولان سلسلهٔ نسب

On appelle Bâtarde, la plus grande des voiles d'une galère *T.* بسطارده یلکنی

En termes de Jardinage, on appelle Bâtard, un fruit qui n'est pas de la véritable espèce dont il porte le nom *A.* خلاف الجنس *P.* غیر زاد *T.* پیچ

Porte bâtarde. C'est une porte de maison, qui n'est ni petite porte, ni porte cochère *A.* باب الورا *P.* پالگانه *T.* آرد قپو

BATARDEAU. V. Digue.

BÂTARDISE. État de celui qui est bâtard *A.* صلّت - زنیت *P.* نغولت - حرامزدگی *T.* پیچلک || La bâtardise exclut de toute succession en France فرانسەده حال زنیت حقّ وراثتدن کلّیاً اسقاطی مستلزمدر

BATEAU. Espèce de barque *A.* رکوة *P.* زورق *T.* قایق || Bateau de pêcheur بالقچی قایغی Passer en bateau ایله عبور ایتمک - On dit, un Bateau de sel, de foin etc. pour dire, un bateau chargé de sel, de foin etc. طوز قایغی واوتلق قایغی

On appelle, Pont de bateaux, un pont fait avec des bateaux attachés les uns aux autres *T.* طونباز کوپریسی

BATELAGE. Métier ou tour de bateleur *A.* شعبذه - شعوذه *P.* حقّه‌بازلق *T.* منجیکبازی - شعبده

BATELÉE. La charge d'un bateau *A.* حموله الرکوة *P.* بار *T.* بر قایق طولوسی || Batelée de foin بر قایق طولوسی اوتلق یک زورق

BATELET. Petit bateau *A.* رکیوة صغیرة - رکیوة *P.* زورقچه *T.* کوچک قایق

BATELEUR. Faiseur de tours de passe-passe *A.* مشعبذ - مشعوذ *P.* حقّه‌باز *T.* هنگامه گیر - شعبده باز - منجیکباز

BATELIER. Celui dont la profession est de conduire un bateau *A.* نوتیّ الرکوة *P.* زورقکش *T.* قایقچی

BATÊME. V. Baptême.

BÂTER. Mettre un bât sur une bête de somme *A.* شدّ الکور *P.* پالان زدن *T.* سمر اورمق - ایکاف

BÂTÉ. *A.* ذو الکور *P.* پالانی *T.* سمرلو

BÂTIER. Celui que fait des bâts *A.* اکّاف *P.* پالاندوز *T.* سمرجی

BÂTIMENT. Édifice *A.* عمارت pl. ابنیة pl. بنا - عمارات *P.* کرداد *T.* بنا || Bâtiment magnifique عمارت جلیلة الاناقه royal اسکی - کهنه بنا - بنای عتیق vieux عمارت سلطانیّه antique بنا اسکی زمان بناسی - بنای قدیم Bâtiment qui menace ruine - ییقله‌جغی قورقیلور بنا - خرابه مشرف بنا Entretenir un bâtiment آثار انهدام وخرابیّتی بدیدار اولمش بنا Réparer un bâtiment بر عمارتنک حسن حالنی وقایه ایتمک بنایه مرمّات ایتمک - بنایی تعمیر وترمیم ایتمک Surintendant, directeur, contrôleur, trésorier des bâtimens du Roi ابنیهٔ خاصّهٔ همایونک ناظری ومدیری ومحاسبه‌جیسی La surintendance des bâtimens ابنیه نظارتی وخزینه‌داری Entrepreneur de bâtimens بر وجه مقطوع التزام بنا ایدن

کوتری بازار ایله بنا در عهده ایدن -

On appelle Bâtiment de mer, ou Bâtiment, tout court, un navire, un vaisseau *A.* مرکب بحریّ pl. - مراکب بحریّة *P.* کشتی pl. سفن pl. سفاین - سفینة - جواری pl. جاریة *T.* ایری کمیلر - سفاین کبیره کمی || Les grands bâtimens

Bâtir. Construire *A.* انشا - ابنا *P.* بنا کردن *T.* - یاپمق || Bâtir une maison بر باب منزل بنا ایتمک Bâtir en pierre, en brique کارکیر بنا انشا ایتمک - طاش بنا یاپمق Bâtir sur pilotis برقطعه قازیق اوزرنده انشا ایتمک Bâtir un pont - انشای سفینه ایتمک Bâtir un vaisseau جسر انشا ایتمک Figur. Bâtir en l'air. Se mettre des chimères dans la tête *T.* روزکار اوزرنده بنالر قورمق

Bâtir, en termes de tailleur, c'est dresser la besogne en faufilant *A.* شصر *T.* - ایلمه ایله قورمق - ایلمه ایله چاتمق || Cette jupe n'est pas cousue, elle n'est que bâtie بو ثوب هنوز دیکلمش اولمیوب یالکز ایلمه ایله چاتلمشدر یالکز ایلمه ایله قورلمشدر -

Il signifie figur., établir *A.* تمکین - تأسیس - اقامة *P.* بر قورمق *T.* نهادن || Il a bâti sa fortune sur les ruines d'un tel بنای دولت واقبالنی فلانک خرابه‌زار ادبار ونکبتی اوزرینه تمکین ایلدی Il bâtit tout son système sur une supposition en l'air اتّخاذ ایلدیکی اصولی بسبتون بر ظنّ واهی اوزرینه تأسیس ایدر

Bâti. *A.* مبنی *P.* بنا کرده *T.* - یاپلمش - بنا اولنمش On dit figur. d'un homme bien fait, C'est un homme bien bâti *A.* مطبوع الشکل - خوش اندام *P.* - یاقشقلو *T.* On dit aussi, un grand malbâti, pour dire, un grand homme mal fait قبیح الشکل بر یوغون ادم

Bâtisse. L'état ou l'entreprise d'un bâtiment *A.* بنا *P.* کرداد *T.* یاپو سازی

Bâtisseur. Qui aime à bâtir *A.* منهمک الی الابنیة *P.* بنا دلوسی *T.* هوسکار بنا

Batiste. Espèce de toile très-fine *A.* سبیبة *T.* باتسته بزی

Bâton. Long morceau de bois qu'on peut tenir à la main *A.* عصا pl. اعصا - ابیل - هراوة pl. هراوی *P.* دست چوب - دستوار - پاشو *T.* دکنک || S'appuyer sur un bâton عصایه اتّکا ایتمک Marcher avec un bâton عصا در دست اولمرق - عصایه اتّکا ایله کزمک Donner des coups de bâton à quelqu'un برکمسنه نک یوریمک Il l'a fait mourir sous le bâton اوزرینه حوالهٔ ضربات عصا ایتمک زیر دست چوب قهرده انداختهٔ زمین هلاک - On appelle figur., Bâton de vieillesse, celui qui sert d'appui à une vieille personne, et qui l'assiste dans ses besoins دکنک آلتنده دپه‌لندی - ایتدرلمشدر فلانک حال پیری وشیخوختنده عصای تقویت مثابه‌سنده در

Bâton de commandement. C'est le bâton que portent certains officiers d'épée *A.* محضرة الحکومة *P.* سردستهٔ فرمانرانی *T.* بیورق دکنکی

Bâton, se dit aussi de diverses choses qui ont la forme d'un petit bâton *T.* چیبوق || Bâton de cire d'Espagne مهر مومی دارچین چیبوغی Bâton de cannelle چیبوغی

On dit figur., Faire faire quelque chose à quelqu'un le bâton haut, pour dire, le faire obéir avec violence رفع مقدعهٔ انذار وتهدید ایدرک ایشلتدرمک

Bâtonner. Donner des coups de bâton *A.* تهرّی - اثار - ضرب بالعصا *P.* دست چوب - لت وچوب کشیدن *T.* تایاق اورمق - کردن بالعنف والشدّه فلانی عصا ایله دوکمک - طیاق زدن || On l'a bâtonné rudement ضرب ایلدیلر

En termes de Chancellerie, il signifie, rayer *A.* امرار القلم *P.* خطّ بطلان کشیدن النسخ والالغا *T.* چیزمک || Bâtonner un article بر مادّه‌نک اوزرینه خطّ بطلان کشیده قلمق

Bâtonné. *A.* متهرّی - مضروب بالعصا *P.* لت کشیده *T.* دوکلمش - طیاق اورلمش

Bâtonnier. Celui qui a le bâton de confrérie en dépôt, et qui a le droit de le porter *A.* صاحب العصا *P.* پاشو دار *T.* دکنکلو

Batrachite. Pierre verte et creuse, représentant un oeil dans son milieu *A.* جزع *P.* حرز یمانیٔ صینی *T.* کوز بونجغی

Battage. Action de battre le blé, et le temps qu'on y emploie *A.* دیاسة الغلّة *P.* غله دوکمه *T.* کوبستن غلّه || Avant le battage مقدّم غلّه دوکمه‌سی - موسم دیاست غلّه‌دن وقتندن اوّل

Battant. Espèce de marteau qui frappe de côté et d'autre dans l'intérieur d'une cloche *A.* مقرعة الناقوس *P.* درایکوب چاک طوقماغی

Il se dit aussi, de chaque partie d'une porte qui s'ouvre en deux *A.* قناد *T.* لت *P.* صفق ـ صفيحة ـ جناح ـ مصراع || Une porte à deux battans *A.* در *P.* باب ذو المصراعين Ouvrir les deux battans d'une porte *T.* دو لت قپونك ايكى ـ جناحين بابى فتح وگشاد ايتمك قنادينى آچمق

On l'emploie aussi adjectivement. Métier battant, pour dire, un métier actuellement employé اليوم متداول اولان دستگاه Porte battante, pour dire, une porte qui se ferme d'elle-même *A.* باب صافق بنفسه *T.* كندودن قپانور قپو

BATTE. Plateau de bois qui a un long manche, et avec lequel on bat la terre pour l'applanir *A.* مرداس *P.* كلوخشكن ـ فيه *T.* كسك طوقماغى

Et petit banc sur lequel les blanchisseuses battent le linge *A.* ميقعة *P.* كدينه *T.* چرپيجى طومروغى

BATTELLEMENT. double rang de tuiles, qui termine un toit par en bas, et par où le toit s'égoutte *A.* ميزاب pl. ميازيب *P.* ناودان *T.* اولوق

BATTEMENT. Il n'est guère d'usage que dans les phrases suivantes: Battement de mains, c'est l'action de battre les mains en signe d'applaudissement *A.* تصفيح ـ تصديد الايادى *V.* ال چالمه *T.* دستكزنى *P.* تصفيق الايادى ـ الايادى ـ Applaudissement. Battement de coeur *A.* اختلاج القلب *T.* يورك طبيدن دل ـ طبطاب دل *P.* خفقان القلب Battement d'artères *A.* ضربان ـ نبضان الشرايين اوبنامسى طمر آتمق *T.* طبيدن رك *P.* وقز العروق ـ الشرايين Battement du pouls نبض *T.* جستن نبض *P.* نبضان النبض Battement d'ailes *A.* اخفاق الجناح ـ صفق الجناح آتمق *P.* بال زدن *T.* قنادلرى قاقمق

BATTERIE. Querelle où il y a des coups données *A.* مضاربة *P.* زد وچوب *T.* دوكش || Il fut tué dans une batterie اثناى مضاربده قتل واهلاك اولندى

Il se dit aussi de plusieurs pièces de canon, disposées pour tirer contre l'ennemi *A.* سطر المدافع pl. سطور المدافع *T.* طوب صره‌سى || Canon de batterie طوبى صره Mettre le canon en batterie طوبلرى صره‌لمق Dresser une batterie بر عدد طوب صره‌سنى نصب ايتمك Il y a cinq batteries devant la place قلعه‌نك پيشگاهنده بش عدد طوب صره‌لرى وار La batterie de la place a démonté celle des assiégeans قلعه‌نك طوبى عسكر محاصرينك طوبلرينى تعطيل وابطال ايتدردى

Il se dit aussi, d'un lieu couvert d'un parapet où les pièces d'artillerie sont placées pour les tirer *T.* طابيه ـ Figur. Dresser ses batteries, signifie, prendre ses mesures *T.* آلات وادوات لازمه‌سنى تدارك ايتمك ـ On dit aussi, qu'un homme dresse de bonnes batteries, pour dire, qu'il a plusieurs moyens pour réussir dans une affaire Et آلات وادوات قويه اعمال ايدر Et changer de batterie, pour dire, se servir de quelqu'autre moyen *T.* تبديل اصول ايتمك Et démonter la batterie de quelqu'un, pour dire, rendre ses moyens nuls *T.* بر كمسنه‌نك اعمال آلت اتخاذ ايلديكى تدبيرى ـ ايلديكى تدبيرى بوزدرمق ابطال ايتدرمك

On appelle aussi Batterie, la pièce qui couvre le bassinet des armes à feu *A.* زند القذاف *P.* تفنك *T.* آتشزنهٔ تفنك چقماغى

Batterie, signifie aussi la manière de battre le tambour *A.* طبالت *P.* طبلزنى *T.* طاولجيلق || La batterie des gardes مستحفظين خاصه عسكرينك طبالتى

Batterie de cuisine. Les ustensiles qui servent à la cuisine || مطبخ طاقمى *T.* ظروف آشخانه *P.* اوانى المطبخ *A.* Acheter de la batterie de cuisine بر طاقم اوانئ مطبخ مبايعه ايتمك

BATTEUR. Celui qui aime à battre, à frapper *A.* ضراب *P.* كوتكجى *T.* كوتكزن ـ كوبنده

On appelle Batteur en grange, un homme qui, après la récolte, fait sortir le grain de la paille *A.* دايس الغلة *P.* حرمان دوكيجى *T.* كوبندهٔ خرمن ـ كوبستندهٔ غله ـ Et batteur de pavé, un fainéant qui n'a d'autre occupation que de se promener dans les rues *A.* طواف الاسواق *P.* هرزه گرد *T.* سورتوك ـ دربدر ـ كوچه وبازار ـ Et batteurs d'estrade, des gens détachés pour aller à la découverte *A.* نفيضة *T.* اينجه قراغول

En termes de chasse, on appelle Batteurs, des hommes employés à battre le bois, pour en faire sortir le gibier *A.* محاوش *P.* شكار ران *T.* شكار سوريجيسى الصيد

BATTOIR. Espèce de palette à long manche, dont on se sert pour jouer à la longue paume *A.* محراش - مجمن - معصال *P.* چوکان *T.* صولجان - Il se dit aussi, d'une grosse palette de bois avec laquelle on bat la lessive *A.* معدكة - ميجنة - جنبه - كدنگه - كزينهٔ كازران - چكابه *P.* مقصرة - مبرز *T.* چرپيجى طوقماغى - توقاج سپوخ

BATTOLOGIE. Répétition inutile d'une même chose *A.* ثرثرة *P.* هرزه خايى *T.* يكشاقلق

BATTRE. Frapper, donner des coups pour faire du mal *A.* دوكمك - اورمق *T.* لت زدن - كوپيدن *P.* لت - ضرب || Battre quelqu'un à coups de poing بر كمسنه يى مشت Battre un chien كلبى دوكمك دست ايله ضرب ايتمك

On dit figur., Battre quelqu'un à terre, pour dire, accabler quelqu'un qui n'a plus la force de se défendre *T.* انداختهٔ زمين خاكسارى اولمش بر كمسنه نك اوزرينه وارمق سر برزمين عجز وخاكسارى اولمش بر كمسنه نك اوزرينه - دستدراز تسلّط اولمق

On dit, Battre les ennemis, pour dire, les vaincre, les défaire *A.* كسر - هزم *P.* شكستن - گاليدن *T.* قيرمق - بوزمق || Notre aile gauche battit l'aile droite de l'ennemi ميسرهٔ عسكرمز اردومزك - جناح يمين اعدايى كسر وشكست ايلدى صول قولى دشمن عسكرينك صاغ قولنى دوچار شكست وانهزام ايلدى - Et mener battant les ennemis, pour dire, les poursuivre après les avoir mis en déroute هزيمت ديده اولمش عسكرى ورادن حوالهٔ سيف دمار ايدرك تعقيب ايتمك - Et figur., Mener battant, lorsque dans une dispute on presse son adversaire de tant de raisons, qu'il ne saurait y répondre *T.* ضرب نطق ايله بر كمسنه يى اقطاع واسكات ايتمك زور ناطقه پردازى ايله بر كمسنه يى دمبسته وخاموش - قلمق || Il tâchait de soutenir son opinion, mais un tel le mena battant كندو رأينى تأييد ايتمك قيدنده ايكن فلان كمسنه زور ناطقه پردازى ايله اسكات واقطاعنه ظفرياب اولدى

On dit, Battre une ville en ruine, pour dire, tirer de l'artillerie sur une ville pour la ruiner *T.* قصد تخريب ايله بر بلده نك اوزرينه طوب آتمق - Et Figur. Battre un homme en ruine, pour dire, le réduire à l'extrémité dans les affaires qu'on a avec lui *T.* بيقمق - برابر زمين ايتمك - Et battre en ruine un système, un argument etc., pour dire, l'attaquer avec des raisons si fortes, qu'on n'y puisse rien opposer بر اصولى وبر دليلى ضرب نطق ايله كلّيّاً نقض وجرح ايتمك - On dit, Battre une muraille en brêche, pour dire, la battre pour faire brêche *T.* ايقاع رخنه ضمننده ديوار اوزرينه طوب آتمق

Battre, se dit aussi de diverses choses sur lesquelles on touche fortement avec différens instrumens, comme, Battre un arbre, pour dire, en faire tomber les feuilles *A.* انفاض الشجر Battre du blé *P.* آغاجى سلكمك *T.* درخترا بر هم زدن حرمان دوكمك - غلّه دوكمك *T.* غلّه را كوبستن *P.* دوس الغلّه Battre du plâtre *A.* دقّ الكلس *P.* آهك كوفتن *T.* آلچى Battre du papier *A.* ضرب الاوراق فى الشقاف *P.* دوكمك كاغدى جندره ده بصمق *T.* كاغدرا در جندره زدن Battre le beurre *A.* امخاض اللبن - تزبيد اللبن *P.* شير زدن *T.* عدك الثوب *A.* Battre la lessive سودى چالقيوب يايمق چكابه زدن - سپوخ زدن *P.* قصر الثوب - توجين الثوب - سكه زدن *P.* ضرب السكه *A.* Battre monnaie بز چرپمك *T.* دقّ الحديد على *A.* Battre le fer sur l'enclume سكه بصمق *T.* دموری اورس اوزرنده *T.* آهن بر سندان زدن *P.* السندان قپويى *T.* در زدن *P.* قرع الباب *A.* Battre la porte دوكمك چالمق Battre des livres, pour dire, donner des coups de marteau sur les feuilles d'un livre, pour les presser *A.* دقّ كتاب *T.* كوپيدن كاغدهاى كتاب *P.* الاوراق الكتاب كاغدلرينى دوكمك Battre la terre, pour dire, la rendre unie avec une batte *A.* ردس الارض *P.* زمينرا كوپيدن *T.* يرى دوكمك

On dit qu'une rivière bat les murs d'une ville, pour dire, qu'elle passe tout auprès فلان نهر سور شهرى ضرب ايله سور - سور شهرى صيررق جريان ايدر - جريان ايدر شهرى ضرب ايدر

On dit aussi, Battre le tambour *A.* ضرب - تطبيل الطبل Battre طاول چالمق *T.* تبير زدن - دهل زدن *P.* الكوس l'assemblée كوس اجتماع واحتشادى ضرب ايتمك Battre la marche كوس رحلت وحركتى تطبيل ايتمك Battre la charge تطبيل طبل ايله - كوس كرّ وهجومى ضرب ايتمك Battre la retraite ضرب طبل رجعت تنبيه كرّ وهجوم ايتمك - Et Battre la chamade, lorsque dans une ville assié-

gée on bat le tambour, pour marquer qu'on veut capituler *T.* آوازهٔ استیمانی ضرب طبل - طبل استیمانی ضرب ایتمك ایله نشر واعلان ایتمك

On dit proverb., qu'il faut battre le fer pendant qu'il est chaud, pour dire, qu'il ne faut point se relâcher dans la poursuite d'une affaire, quand elle est en bon train دمور تاونده ایکن دوکملو در

Battre l'estrade, battre la campagne, se dit, en termes de guerre, pour dire, courir de-çà et de-là dans la campagne, afin d'avoir des nouvelles de l'ennemi استطواف اودیه وصحاری تجسّس احوال دشمن - ایله تجسّس احوال اعدا ایتمك - Figur. Battre la campagne, se dit en parlant d'un homme qui, dans un discours, s'éloigne de son sujet par des digressions inutiles صددن خروج ایله هرزه گرد صحرای لاف وگذاف اولمق

On dit qu'un homme bat le pavé, pour dire, qu'il va et vient en plusieurs endroits sans aucune occupation *A.* تطویف زوقاقلری *T.* آواره گرد کوچه وبازار شدن *P.* الاسواق زوقاقلره سورتمك - طولاشمق

Battre, est aussi verbe neutre *A.* اضطراب - ضربان *P.* اویناماق *T.* کوپیدن || Le coeur bat à tous les animaux جمیع حیواناتك یورکی علی الدوام اضطرابده در

On dit aussi, que le coeur bat à quelqu'un, pour dire, qu'il a une espèce de palpitation *A.* اختلاج القلب *P.* دل طپیدن *T.* یورك اویناماق - Et Figur., que le pouls, le coeur bat à quelqu'un, pour dire, qu'il a peur *A.* ارتعاد القلب *P.* دل *T.* یورك دتره‌مك در پیچ وتاب شدن

On dit qu'un oiseau bat de l'aile, pour dire, qu'il trémousse de l'aile. *A* اخفاق الجناح - تصفیق الجناح *P.* بال زدن *T.* قناد قاقمق - Et figur., qu'un homme ne bat plus que d'une aile, pour dire, que sa fortune, sa santé, son activité sont extrêmement diminuées قولی قنادی - بال وپر شکسته در کسلمشدر

On dit aussi, que le fer d'un cheval bat, pour dire, qu'il loche *A.* انغاض النعل *P.* نعل اسب جنبیدن *T.* آتمك نعلی Et que le soleil bat à plomb en quelque endroit, pour dire, qu'il y darde perpendiculairement ses rayons اشعّهٔ شمس فلان محلّی عموداً ضرب ایدر

On dit, Le tambour bat, pour dire, qu'on entend le son du tambour کوس سسی - دبداب طبل قرع مسامع ایتمکده در ایشیدیلور Et sortir tambour battant, pour dire, sortir avec les honneurs militaires طبل سفری تطبیل ایدرك خروج ایتمك - Et Figur. Faire une chose tambour battant, pour dire, la faire au vu et au su de tout le monde *T.* کوس عزیمتی تطبیل ایدرك چیقمق - بر ایشی طاول سورنا ایله ایشلمك

On dit, Battre des mains, pour dire, applaudir *A.* تصفیق تحسین *T.* دستکزن آفرین شدن *P.* الایادی التحسین زمیذنده ال قاقشدرمق V. Applaudir.

On dit proverb., Tant que l'âme me battra dans le corps, pour dire, tant que je vivrai *A.* ما دام حشاشة الروح فی متنفّس انفاس *T.* تا آنکه نفس در تن باشد *P.* البدن مادامکه مرغ نفس قفس بدنده باقی - حیات اولدقچه مادامکه جان تنده اوله - اوله

Se battre, signifie, combattre *A.* محاربة - تقاتل - مقاتلة جنکلشمك - دوکشمك - طوقشمق *T.* جنکیدن *P.* تحارب - || Se battre à pied et à cheval راکباً وراجلاً محاربه ایتمك آتلو وپیاده اولدرق دوکشمك -

En parlant d'un oiseau de proie, qui se tourmente sur la perche où il est attaché, on dit qu'il se bat à la perche *A.* تقلقل قوش اوتوراغی اوزرنده چپالمق *T.* الطیر علی الجازع

Battu. *A.* مضروب *P.* زده *T.* دوکلمش - اورلمش - On dit, Avoir les yeux battus, pour dire, les avoir comme meurtris *A.* خسته کوز *T.* چشم خسته *P.* عین فاتر Et avoir eu long-temps les oreilles battues et rebattues d'une affaire, pour dire, en avoir ouï souvent parler *A.* مقروع السمع من امد المدید - چوق زماندنبرو ایشیدیلو کلمش *T.* هزار بار گوشزد *P.* On appelle Chemin battu, un chemin fort fréquenté *A.* سابلة - طریق مسلوك - طریق مذلّل - طریق ملیل - طریق موقّع ایشلك *T.* پایگاه ناس - گذرگاه ناس - راه خوابیده *P.* چکنمش یول - یول - On dit figur., que dans la plupart des affaires, il vaut mieux suivre le chemin battu, pour dire, qu'il vaut mieux suivre la route la plus commune اکثر امورده اکثر - طریق مسلوکدن عدول ایتمامك اولی وانسبدر امورده خلقك کچدیکی کوپریدن کچمك انسبدر - On dit aussi figur., Les routes battues, pour dire, les procédés ordinaires, les moyens connus *A.* طرق - طرق ووسایل مطّردة

عادت .T ره رفته .P طرق مسلوكة - طرق عادية - مألوفة
لطمه خوار امواج دريا .P مضروب بصدمات الامواج .A
فورتنه ضربنه اوغرامش .T لطمه زدهٔ تندباد فلاكت -

BATTUE, se dit d'une assemblée de gens qui battent les bois avec grand bruit, pour en faire sortir le gibier *A.* جمعيّة المحاوشين
آوی اورکیدوب سوره جك آدملر .T گروه شكار راندگان .P
‖ Il faut assembler les paysans pour faire une battue dans ce bois بو اورمان ایچنده بر گروه محاوشین دوزمك ایچون
کویلویی جمع ایتمك اقتضا ایدر

BAUDET. V. Âne.

BAUDIR. Exciter les chiens du cor et de la voix *A.* تحضيض
کوپکی قشقرتمق .T سگرا بر انگیختن .P الكلب

BAUDRIER. Large bande qui pend en écharpe, et qui sert à porter l'épée *A.* محمل pl. حمايل حميلة - حمالة - محامل
قلیج باغی .T شمشیر بند .P

BAUGE. Lieu fangeux où le sanglier se retire *A.* موئل الخنازير
طوکوز یتاغی اولان چپللك یر .T
Il se dit aussi d'un certain mortier de terre grasse, mêlée de paille *A.* ملاط مخلوط بالتبن - سياع حوزهٔ كاه آمیخته .P
صمانلو چامور .T کهگل -

BAUME. Plante très odoriférante qui est plus connue sous le nom de Menthe. V. Menthe. Il se prend plus souvent pour la liqueur qui coule de certains arbres *A.* دهن البلسان - بلسان .P
دهن پلسنك یاغی .T روغن بلسانی ‖ Baume d'Égypte بلسان هندی Baume du Pérou بلسان مصری Baume de la Mecque مكّه پلسنکی - بلسان مكّی - On dit figur., Cette nouvelle, ce discours a été pour moi un baume, pour dire, m'a consolé, a guéri mes inquiétudes, mon chagrin بو خبر وبو كلام زخم
بو خبر - جانسوز اكدارمه مرهم شفا مثابه سنده اولمشدر
وبو كلام شفای صدره بادی اولمشدر

BAUMIER. V. Balsamier.

BAVARD. Qui parle sans discrétion et sans mesure *A.* مهذار
یاوه گو - نوگواره - ژاژ خا - هرزه درای .P مكثار - اخطل -
کوزه - اوزان .T هرزه سخن - هرزه گو -

BAVARDAGE. Action de bavarder *A.* خطل - هذر الكلام
یاوه گویی - هرزه گویی - ژاژخایی .P كثرت الكلام - الكلام
کوزه لك - اوزانلق .T ‖ Je méprise le bavardage des commères هذر كلامنه - ارباب نفاقك هذر كلامنی استحقار ایدرم
حوالهٔ گوش اعتبار ایتمم

BAVARDER. Parler excessivement de choses frivoles *A.* اهذار
ژاژخایی - هرزه گویی کردن - غنشیدن .P اخطال الكلام -
اوزانلق - کوه زه لك ایتمك .T یاوه گویی کردن - کردن
‖ C'est un homme qui bavarde toujours على الدوام ایتمك
هذر كلامه مبتلا بر آدمدر

BAVARDERIE. V. Bavardage.

BAVE. Salive qui découle de la bouche *A.* ریق pl. ارياق
آغز یاری - سالیار .T گالیار .P مرغ - لعاب - ‖ Essuyer la bave d'un enfant صبینك آغزندن ارمعلال ایدن مرغی
چوجوغك آغزندن آقان سالیاری سلمك - مسخ ایتمك
Un vieillard à qui la bave tombe le long du menton ذقنه
طوغری ریق فمی دوکیلوب آقان بر پیر نا توان
Il se dit aussi, d'une espèce d'écume que jettent certains animaux *A.* راوول - روال .P آب دهان حیوان .T دابه نك
سالیاری

BAVER. Jeter de la bave *A.* اسالة - صبّ الريق - تمرّغ
آغز یاری دوکمك .T آب دهان ریختن .P اللعاب

BAVETTE. Petite pièce de toile que les enfans portent par devant *A.* مرمعلّ الصبيان .P بادرنگ - بادنگ - بارد نگ
چوجوق کوکسیلکی .T

BAVEUX. Qui bave *A.* ممرّغ - مرول .P گالیار ریز .T
صبیّ مرمعلّ - صبی ممرّغ ‖ Enfant baveux سالیاسی آقان
- سالیاری آقان قوجامان - شیخ ممرّغ Vieillard baveux
سالیاری آغزیدن دوکیلور احتیار آدم

BAYER. Tenir la bouche ouverte *A.* فتح الفم - اشحا - افغار
آغز آچمق .T دهن گشادن .P تفتيح الفم - Figur. Désirer quelque chose avec grande avidité ‖ Bayer après les richesses
- آرزوی تحصیل مال ایله اشحای فم حسرت ایتمك
سودای مال ایله دهن گشای حرص وطمع اولمق

BAYEUR. Celui qui baye *A.* فغّار .P دهنگشا .T آغزبنی
آچیجی ‖ La fête attira une infinité de bayeurs et de bayeuses ضیافتك تماشاسی ذکور واناثدن دهنگشای حیرت
اولمش جمّ غفیرك استجلابنه وسیله اولمشدر

BAZAR. Marché public *A.* سوق pl. اسواق .P بازار گاه
بازار .T

BDELLIUM. Gomme résinée qui s'écoule d'un arbre *A.* مقل

شجر A. L'arbre se nomme Bdella كورن صدغى T. ازرق
كورن آغاجى T. درخت دوم P. الدوم

BÉANT. Qui a la bouche ouverte A. مكشوف - شاحى - فاغر
آغزى اچق T. گشاده دهان P. الفم || Le lion alla à lui la gueule béante آرسلان فلانكك اوزرينه آغزى اچق اولدرق
آغزى آچق چقور - هوّة مكشوف الفم Gouffre béant يوريدى

BÉAT. Celui qui fait le dévot A. متزاهد - متعابد
صوفئ P. صوفيلق صاتيجى - صوفيلق كوستريجى T. ريا كار

BÉATIFICATION. Acte par lequel on béatifie les morts. V. Béatifier.

BÉATIFIER. Mettre au nombre des bienheureux A. افلاح
تسليك - تسليك الاموات فى سلك السعدا - الاموات
بسعادت جاودانى رسانيدن P. فى سلك المفلحين T. اولمشلرك جاننى موتلو مرتبه‌سنه قويمق || Le Pape a béatifié un tel ريم پاپاسى فلان كمسنه‌يى سلك سعدا
ومفلحينه تسليك ايادى

BÉATIFIQUE. Qui rend bienheureux A. مستلزم السعادة
موتلو ايديجى T. فرخندگئ سرمدئ بخشنده P. الابديّة || La vision béatifique dont nous jouirons en la présence de Dieu حضور لامع النور جناب ربّ غفورده مظهر اولهجعز
طلعت مستلزمة السعادة ابديّه - On dit proverb., Les grands croient que leur vision est béatifique عظما وسر بلندان ديدار
جمالرى مستلزم سعادت جاودانى اولديغن ظنّ ايدرلر

BÉATITUDE. Félicité éternelle A. نعيم الجنّة - سعادت ابديّة
P. موتلولق T. سعادت جاودانى - فرخندگئ سرمدى || La vraie béatitude consiste dans la vue de Dieu سعادت حقيقيّه
طلعت جناب ربّ ذو الجلالدن عبارتدر Les avant-goûts de la béatitude سعادت ابديّه‌نك چاشنئ پيشرسى
مثابه‌سنده اولان تنعمات Il n'y a point de vraie béatitude dans ce monde بو دنياى - بو جهانده نعيم حقيقى يوقدر
دنيده سعادت حقيقيّه نا موجود در

BEAU, BEL. Qui a les proportions de traits et le mélange des couleurs nécessaires pour plaire aux yeux A. احسن - حَسن
- خوب P. صاحب البهاء والجمال - جميل - بهىّ - مليح -
وجه حسن A. كوزل T. دلبر - زيبا - حسندار || Beau visage
كوزل جهره T. سيماى زيبا - روى حسندار P. Beau corps
تن P. بدن احسن الخلقة - بدن ذو الحسن واللطافة A.
چشم - عيون ملاحتنمون Beaux yeux كوزل وجود T. زيبا
زن - مرئة صاحبة البها - مرئة حسنا Belle femme زيبا
حسن دلاويزه مالكه دلبر در Elle est belle à ravir خوشلقا
مثال شمس - نوركبى بر طفل Un enfant beau comme le jour
حسن القدّ Avoir la taille belle تابان بر طفل ملاحتنشان
دلبر بويلو اولمق - بالاى زيبا صاحبى اولمق - اولمق
لطيف - ايادئ جميله صاحبى اولمق Avoir les mains belles
وزيبا اللره مالك اولمق - Il se dit aussi des animaux qui sont bien proportionnés P. حسن المنظرة - مطبوع الشكل A.
فرس مطبوع || Un beau cheval دلبر - ياقشقلو T. خوش اندام
دلبر بر آت - اسب خوش اندام - الشكل

Il se dit aussi, de l'agrément et de l'éclat des couleurs A.
كوزل T. رونقدار - خوش - خوشنما P. نضير - لطيف - نفيس
كوزل - سبز رونقدار - اخضر لطيف Beau vert || پارلق -
شكوفهاى خوشنما - ازهار لطيفه Belles fleurs پارلق يشل - يشل
لون روى باهر النضارة Beau teint كوزل چيچكلر -
سرخ رونقدار Une étoffe de beau rouge الوان نضيره Belles couleurs
الوان نفيسه Un tapis de très-belles couleurs رنكنده بر ثوب
ايله ملوّن بر قاليچه - Et des sons qui plaisent à l'oreille, d'un air pur, d'un ciel serein A. لطيف P. دلگشا T. كوزل || Belle voix صداى دلگشا - صوت لطيف Beaux accords
هواى دلگشا - هواى لطيف Beau temps تناسبات لطيفه
كوزل - ليلهٔ لطيفهٔ قمرا - مهتاب لطيف Beau clair de lune
كوزل - شبهنگام دلگشا - ليلهٔ لطيفه Belle nuit آى آيدينلغى
كيجه

On dit figur., Mettre une chose, un raisonnement dans un beau jour, pour dire, s'expliquer avec clarté بر ماده‌يى وبر
على وجه - رأيى موقع وضوح وصراحته ابلاغ ايتمك
التصريح بيان ايتمك

Beau, se dit généralement de tout ce qui excelle en son genre
حديقهٔ انيقه Beau jardin || دلبر T. دلارا P. رائق - انيق A.
خيابان - سريحهٔ انيقه Belle allée كوزل باغچه - باغ دلارا -
ايكى طرفى آغاج صره‌لريله دونانمش كوزل يول - دلارا
مياه لطيفه - مياه رائقه Belles eaux نهر انيق Belle rivière
تماشاى - تماشاى دلارا - منظرهٔ لطيفه - منظرهٔ رائقه Belle vue
ثياب نفيسه - ثياب انيقه Belles étoffes صفا بخشا Belle maison
البسهٔ Beaux habits خانهٔ دلگشا - خانهٔ دلارا - منزل انيق
كوزل اوروبه - جامهاى زيبا - البسهٔ نفيسه - انيقه Beau
الماس نفيس - الماس رائق diamant - Il se dit aussi de

l'âme *A.* نفس طيّب *P.* دل نيكو *T.* ايو يورك || C'est une belle âme نفس طيّب صاحبی بر آدمدر - Et de l'esprit et de ses opérations *A.* مستحسن *P.* مطبوع - خوش *T.* كوزل || Beau génie عقل احسن الرّای - عقل مستحسن Belle imagination تخيّلات مستحسنه - تخيّل واجب الاستحسان Belle mémoire حفظ حسن Beau poème نظم احسن منظومهٔ - Belle pensée معنای دلپسند - معنای مطبوع مطبوعه Belle harangue موعظهٔ مستحسنه Beaux vers اشعار مطبوعه Beau tour de vers شيوهٔ دلپسند شعريّه Belle période عبارهٔ مطبوعه Beau raisonnement رأی مستحسن - ملاحظهٔ مستحسنه Beaux sentimens افكار حسنه Voilà les beaux endroits de ce livre بو كتابك واجب الاستحسان اولان محللری بونلر در

On dit aussi, Bel esprit *A.* عقل جميل *P.* عقل سليم - عقل نيكو *T.* اوز عقل كوزل عقل - Bel homme *A.* وجيه - خوشلقا - خوشرو *P.* صاحب الجمال - صاحب الوجاهة - جهير *T.* دلبر - كوزل Bel oiseau *A.* طير جميل *P.* مرغ دلپسند Une maison en bel air *A.* منزل جيّد الهوا *P.* كوزل قوش هواسی كوزل او *T.* Un bel âge, pour dire, un grand âge *A.* سنّ كبير *P.* سال ديرين *T.* بيوك ياش Et le bel âge, pour dire, le jeune âge *A.* سنّ - سنّ النضارة *P.* الشباب *T.* تازه لك وقتی سال نو جوانی Le beau monde, pour dire, les gens les plus polis *A.* ظرفا - *P.* كرما - ظرفا طاقمی *T.* برگزيدگان ناس || Il voit le beau monde كرمای ناس ايله كوريشور Il est du beau monde كرمای ناس - Et on dit qu'un homme est du bel air *A.* كريم الاطوار *P.* شيرينكار *T.* خوش ادا - ظرفا طاقمندندر - ناسدندر Et qu'il fait le beau parleur, pour dire, qu'il affecte de bien parler اظهار كالای ناطقه پردازی ايدر Et qu'un homme est beau parleur, pour dire, qu'il parle bien *A.* منطيق - Beau *T.* ناطقه پرداز - سخنور *P.* فصيح اللسان سوز ابه‌سی Beau danseur *A.* مليح الرقص *P.* پا كوپان زيبا *T.* كوزل هوره Et qu'il est bel homme à cheval, pour dire, qu'il est de bonne grâce à cheval *A.* حسن الركبة *P.* خوش سوار *T.* تپيجی كوزل بنشلو

Il se prend aussi pour Grand dans son genre *A.* عظيم *P.* آتش عظيم ياقمق C'est || Faire beau feu بيوك *T.* بزرك un beau mangeur بيوك - پر خور عظيمدر - اكّال عظيمدر Cet homme a eu belle peur خوف عظيمه دوچار اولدی بيجيدر

Et pour Bon, heureux *A.* موافق *P.* خوش - ايو *T.* ياور - وقت وحال موافقدر L'occasion est belle || اويغون

Et pour Honnête, bienséant *A.* خليق - لايق - جدير - احرا - *P.* درخور - چسپان - زيبنده - *T.* ياقشق || Cela n'est pas beau à un jeune homme بو كيفيّت حديث السنّ بر ادمه كوره Rien n'est si beau que la modestie بو كيفيّت بر كنج ادمه ياقشمز - جدير ولايق دكلدر هضم نفسدن زياده اليق واحرا بر شئ يوقدر

Il se joint aussi à des termes de mépris et d'injure, pour en augmenter la force *A.* اعلا *P.* بينظير *T.* بيمانند - اشی يوق || C'est un beau coquin اشی يوق بر ديّوثدر - اعلا بر ديّوثدر

On dit aussi, Il fait beau voir, pour dire, il est agréable de voir *A.* تفريح النظارة *P.* تفريح كردن *T.* كوزی ديده‌را روشن || Il fait beau voir un Général à la tête de ses troupes فرحلندرمك زير حكمنده اولان عسكری اداره ايدر بر جنرالك عسكری باشنده - تماشاسی تفريح نظارت ايدر بر حالتدر اولان بر جنرالك سيری ادمك كوزينی فرحلندرر

Beau, signifie encore, inutile *A.* عبث *P.* بيهوده *T.* فائده‌سز || Vous avez beau faire et beau dire سنك فعلك وكلامك كوز ياشی beau pleurer سويلمك وايتمك عبثدر - عبثدر Nous avons eu beau prier دوكمك عبثدر نيازك عبث يرده در عبث يرده التماس ايلدك

On dit figur. Donner beau, pour dire, donner à quelqu'un une belle occasion de dire ou de faire quelque chose *A.* اعطاء السبب *P.* سر رشته دادن *T.* سبب ويرمك Et donner beau à ses ennemis, pour dire, leur donner des moyens, des occasions de nuire *T.* اعدايه - دشمنك النه سررشته ويرمك سبب ويرمك

BEAUCOUP. Adverbe de quantité et de temps *A.* كثير - وافر *P.* متوافر || Il l'a dit beaucoup de fois بلدفعات سويلدی - چوق كرّه سويلدی Il y a beaucoup de gens وافر آدم وار در Avoir beaucoup d'argent مال كثير صاحبی اولمق C'est un homme qui sait beaucoup هزار - بسيار دان آدمدر - كثير المعلومات بر آدمدر Il dit beaucoup en peu de paroles آشنا بر آدمدر الفاظ قليله مفيد ومختصر سويلر - ايله معنای كثير افاده ايدر Parler beaucoup, marcher beaucoup وافر - وافر مدّت تكلّم ايتمك - Mis devant ou après le comparatif, il sert à mar-

quer une augmentation considérable *A.* بالا بر *P.* مع زیادة ‖ Vous êtes plus savant de beaucoup *T.* خیلیدن خیلی - زیاده بالا سنک - سن مع زیادة آندن افضل واعلمسک سن فرسخ فرسنخ - علمک بالا بر بالا آندن زیاده در آندن اعلمسک

On dit, Il s'en faut beaucoup, pour dire, qu'il y a une grande différence *T.* فرقی جوقدر ‖ Le cadet n'est pas si sage que l'aîné, il s'en faut beaucoup صغیری کبیری قدر عاقل اولمیوب فرقی جوقدر - Et il s'en faut de beaucoup, pour dire, que la quantité qui devrait y être, n'y est pas *T.* نقصانی جوقدر

BEAU-FILS. Celui qui n'est fils que d'alliance par mariage *A.* ربیب *P.* پسر اندر - پسنده *T.* اوکی اوغل ‖ C'est votre beau-fils, vous avez épousé sa mère والده سیله - تزوّج ایلدیکه نظراً سنک ربیبکدر - Il se prend aussi pour Gendre. V. ce mot.

BEAU-FRÈRE. C'est le frère du mari d'une femme *A.* اخ الزوج *P.* برادر شوهر *T.* ار قرنداشی - Il se dit aussi du frère de sa femme *A.* اخ الزوجة *P.* خوسره - برادر زن *T.* قاین ainsi que du du mari de la soeur d'un homme *A.* صهر - زوج الاخت *P.* شوهر همشیره *T.* انشته - C'est aussi un nom d'alliance de deux personnes qui ont épousé deux soeurs *A.* ظأب pl. ظئوب ‖ Ils sont beaux-frères بجاناق *T.* همداماد *P.* اسلاف pl. سلف - بجاناقدرلر - بینلرنده قرابت مظائبه وار در

BEAU-PÈRE. Nom d'alliance qui se donne par un mari au père de sa femme, ou par une femme, au père de son mari *A.* حمو pl. احما *P.* خسر *T.* قاین آتا - قاین پدر - Les Persans appellent particulièrement پدر شوی le père du mari de la femme, et پدر زن le père de la femme du mari.

Beau-père, est aussi un nom d'alliance qui se donne par des enfans au second mari de leur mère *A.* راتب *P.* بدپدر - اوکی پدر - اوکی بابا *T.* پدندر

BEAUPRÉ. Nom d'un des mâts d'un vaisseau *A.* صاری pl. سرن دیرکی *T.* تیر کشتی *P.* سهم السفینة - صراری

BEAUTÉ. Juste proportion des parties du corps, avec un agréable mélange des couleurs *A.* حسن - جمال - ملاحت - وسامت - بها - بهجت *P.* خوبی - زیبایی *T.* کوزللک ‖ La beauté du corps بدنک حسن وملاحتی - دلبرلک - La beauté de visage *A.* حسن وجمال وجه - وجاهت

La beauté d'une femme *P.* سیما - خوبرویی *T.* چهره نک کوزللکی La beauté d'une femme خوبرویئ زن - محبوبه نک حسن وبهاسی La beauté de la taille رشاقت قدّ - حسن قدّ La beauté se passe en peu de temps حسن وملاحت - حسن وجمال سریع الزوالدر حسن وبهجت مدّت قلیله ایچنده - سریع الذهابدر Sa beauté est parfaite, accomplie کوزللک آز وقت ایچنده صاوار - زایل ونا بود اولور حسن وجمالی اکمل واعلا در Beauté naturelle *A.* حسن وجمال با کمالی وار در - ذاتی کوزللک *T.* خوبیٔ مادر زاد *P.* حسن طبیعی - خلقی Beauté artificielle *A.* حسن عاریتی - حسن عملی - حسن صناعی *P.* یاپمه کوزللک - ساخته کوزللک *T.* زیبایئ ساخته Beauté fade *A.* حسن تفه *P.* حسن مسلوب اللطافة - حسن Beauté journalière دادسز کوزللک *T.* خوبیٔ بیمزه - بی نمک - Il se dit aussi de tout ce qui touche agréablement les sens *A.* حسن - لطافت *P.* خوشی *T.* کوزللک ‖ La beauté du jour, du ciel, de la terre des fleurs, des eaux, des arbres یومک وسمانک وارضک وازهار وشکوفه لرک ومیاهک واشجارک حسن ولطافتی La beauté de l'esprit عقلک لطافتی La beauté des pensées لطافت نفس La beauté de l'âme معانی وافکارک حسنی La beauté de la voix لطافت صوت - Et au pluriel, de la réunion de plusieurs belles choses *A.* pl. محاسن - محسّنات - Les beautés de cet ouvrage sont sans nombre *T.* کوزللکلر *P.* زیبایییها لطایف - حسنیّات - بو تألیفک محسّناتی لا یعدّ ولا یحصیدر On ne peut détailler toutes les beautés qui se trouvent réunies dans cette ville بو بلده ده مجتمع اولان کافهٔ حسنیاتنک علی وجه التفصیل وصف وتعریفی ممکن Cette femme a mille beautés بو محبوبه هزاران هزار دکلدر محاسن نا دیده یه مالکه در

Il se dit aussi de chaque belle personne *A.* حسان pl. حسین Et au féminin حسنا *P.* خوبروی - صاحب الجمال - وجیه - بر حسنای نضارت قرین *T.* دلبر - کوزل ‖ Une jeune beauté - بر حسنای نخوتنما خوبروی نو رسته Une beauté fière مغرور جمال دلاویزی اولان بر دلبر Toutes les beautés de la Cour étaient dans cette assemblée سرای همایونک بالجمله اهل حسن وملاحتی اول مجلسده موجود ایدی

BEC. La partie qui tient lieu de bouche aux animaux *A.* منقار pl. مناقیر - منقاف pl. منسر - مناسر *P.*

قوش بورنی *T.* نول ـ شنید ـ شنند || Un oiseau qui se défend du bec منقاریله مقاومت ایدن بر قوش Un oiseau qui donne un coup de bec منقاریله ضرب ایدن قوش Bec crochu منقار اعقف ـ Il se dit figur. de la pointe de certaines choses || Le bec d'une plume *A.* سنّ القلم *pl.* اسنان القلم ـ انف القلم *P.* نوک قلم *T.* قلمك اوجی Le bec d'une aiguière *A.* بلبل الابریق *P.* لولین افتابه *T.* ابریغك امزکی Le bec d'un alambic *A.* قرو الانبیق *P.* لولهٔ دیگ بر دیگ *T.* انبیق لولهسی

BÉCABUNGA. Plante acquatique *A.* جرجیر الما *P.* سزاب *T.* صو کردمهسی ـ صو تره‌سی

BÉCASSE. Oiseau de passage *P.* ماکیان کوهی *T.* چولیق

BEC-DE-CORBIN. Ornement en forme de bec, mis au haut d'une canne *A.* رأس معقرب *P.* سر کژدمگون *T.* قرغه بورن || Canne à bec de corbin باش رأس معقرب ایله آراسته بر قرغه بورن باشلو بر دکنك ـ عصا

Il se dit aussi, d'une espèce de hallebarde *A.* رمح معقرب *P.* سنان کژسر *T.* باشی اکری مزراق

BEC - DE - GRUE ou GÉRANIUM. Sorte de plante *A.* ابرة الراعی *P.* الرأس

BECFIGUE. Petit oiseau qui se nourrit de figues *A.* عصفور *P.* انجیر خوار التین *T.* انجیر قوشی

BÊCHE. Outil de jardinage *A.* مصخفة *pl.* مصاخف ـ مرفش *P.* کلنگ ـ ترشت *T.* چپا

BÊCHER. Remuer la terre avec une bêche *A.* صخف *P.* کلنگ زدن *P.* چپا ایله قازمق *T.*

Bêché. *A.* مصخوف *P.* کلنگ زده *T.* چپا ایله قازلمش

BÉCHIQUE. Remède propre à guérir les maux de poitrine *A.* دواء صدری *pl.* ادویة صدریّة *P.* داروی نرمساز سینه *T.* کوکس یومشدیجی علاج

BECQUÉE ou BÉQUÉE. Ce qu'un oiseau rend avec le bec à son petit *A.* طعمة مزقوقة *P.* نوالهٔ که مرغ بنولش باپچهٔ *T.* قوشك بورنیله یاوریسنه ویردیکی یم خود دهد || Un oiseau qui donne la bécquée à ses petits یاوریلرینی زقّ یاوریلرینه بورنیله یم ویرن قوش ـ ایدن طیر

BECQUETER ou BÉQUETER. Donner des coups de bec *A.* نقر *P.* شنید زدن *T.* قوش بورنیله زده‌لمك || Les oiseaux ont béqueté ces fruits - là شو میوه‌لری قوشلر نقر ایلدیلر

Se becqueter. Se battre à coups de bec *A.* تناقر *P.* با شنید

Ou se caresser avec le bec, comme font les pigeons *A.* مطاعمة *T.* بورن ایله اورشمق جنکیدن قوشلر بری برلریله اوپشمك

BÉDÉGAR. V. Églantier.

BEDON. Homme gros et gras *A.* حذلم *P.* غك *T.* طوپاج

BEFFROI. Tour ou clocher d'où l'on fait le guet *A.* مرقبة ـ *P.* مرتباء دیدبانگاه *T.* بکچی کوشکی || On a sonné la cloche du beffroi بکچی کوشکینك چاکی چالندی ـ Il se prend aussi pour la cloche qui est dans le beffroi *A.* ناقوس || Il faut refaire le beffroi de cette tour المرقبة *P.* درای دیدبانگاه *T.* بکچی کوشکی چاکی بومرقبه‌نك ناقوسی تعمیر وترمیمه محتاجدر

BÉGAIEMENT. L'action de bégayer *A.* لکنت ـ رتّة *P.* کج زبانی ـ پلتکلك *T.* پپه‌یلك

BÉGAYER. Parler avec difficulté, en coupant et répetant les mots et les syllabes *A.* لکن ـ رتت *P.* کجزبانی نمودن *T.* پلتکلمك || Un homme qui bégaye si fort, qu'on a toutes les peines du monde à l'entendre پلتکلر شول مرتبه‌ده لکنت ـ که کلامی فهم اولنمقده عظیم زحمت چکیلور لسانی حدّ مبالغه‌ده اولمغله کلامی فهم اولنمق امر عسیر در Dès qu'il a bu trois verres de vin, il commence à begayer یالکز اوچ قدح باده نوش ایدنجه لسانده حال رتّه عارض اولور ـ On dit d'un enfant qui commence à parler, qu'il ne fait encore que bégayer ـ بو چوجوق هنوز ثغثغه ایدر Et figur. || Les plus grands philosophes ne font que bégayer, quand ils veulent parler de Dieu اعاظم حکما ذات عظمت صفات خالق السمواته دائر شقّ شفهٔ کلام ایده‌جك ایده‌جك ـ اولنجه رتت لسانِ ایله افادهٔ مرام ایدرلر اولنجه رتت لسانه دوچار اولورلر

BÈGUE. Qui a peine à parler et à prononcer les mots *A.* پپه‌یی ـ پلتك *T.* کجزبان ـ هاکره ـ الکز *P.* ارتّ ـ الکن

BÉGUEULE. Femme dédaigneuse avec impertinence *A.* شرسا *P.* زن بد خو *T.* اونکو عورت || Ne plaisantez pas avec cette femme, c'est une bégueule بوخاتون مطایبه‌یه کلمز ذاتنده بد *P.* تشارس *A.* بر شرسای بد اخلاقدر

BÉGUEULERIE. Le caractère, les airs d'une bégueule *A.* شراست الطبع *P.* بد خویی *T.* اونکولك || On ne peut اونکولمك کوسترمك خویی نمودن

supporter sa bégueulerie شراست طبعنه تحمّل اولندمز

BÉGUIN. Espèce de coiffe de linge pour les enfans *A.* قنبعة *P.* جوجوق تاقیدسی *T.* سربند کودک

BEIGE. Sorte de serge faite avec la laine *A.* لبدة *P.* نمد *T.* کچه

BÊLANT. Qui bêle *A.* ثایج -pl. ثوایج *P.* گوسفند آواز زن *T.* ملدبیجی

BÊLEMENT. Le cri des moutons *A.* ثُواج - یعار *P.* آوازهٔ گوسفند *T.* ملدمه

BÊLER. Il se dit des moutons, quand ils font entendre leur cri naturel *A.* ثُاج - ثغا - یعار *P.* گوسفند آواز زدن *T.* ملدمك

BELETTE. Nom d'un animal *A.* سرعوب pl. ابن - سراعیب *P.* عرس *T.* کلنجك

BÉLIER. Le mâle de la brebis *A.* کبش pl. اکباش *P.* قوج *T.* غوج

Et une machine dont les anciens se servaient dans la guerre *A.* مقمعة *P.* گرز *T.* دمور جوماق

Il se dit aussi, du premier des douze signes du Zodiaque *A.* برج الحمل *P.* برج بره

BELÎTRE. Coquin, gueux, homme de néant *A.* رذیل *P.* کلحانی *T.* چپل

BELLE-FILLE. La fille du mari par rapport à la femme, et la fille de la femme par rapport au mari, quand elle est née d'un autre lit *A.* ربیبة *P.* دختندر - دختر زن *T.* اوکی - On le dit aussi de la bru *A.* کنّة pl. کنایین *P.* سنه - قزی *T.* کلین زن پسر - سنار -

BELLEMENT. Doucement, avec modération *A.* بالتأنّی *P.* آهسته آهسته *T.* یواشجه - یواش یواش

BELLE-MÈRE. C'est, à l'égard des enfans, la femme que leur père a épousée, après la mort de leur mère *A.* رابّة *P.* ماریره - À l'égard d'un gendre, la mère de sa femme *A.* ختنة - خسرینه - خسره *P.* امّ الزوجة *T.* اوکی آنا مادراندر - Et à l'égard d'une bru, la mère de son mari *A.* حماة - امّ الزوج *P.* مادر شوی *T.* قاین آنا

BELLE-SOEUR. Nom qui se donne par un mari à la soeur de sa femme *A.* اخت الزوجة *P.* خواهرزن - خازنه *T.* بالدز - Et par une femme à la soeur de son mari *A.* اخت الزوج *P.* خواهر شوی *T.* ینکه - Et par un frère ou une soeur à la femme de son frère *A.* زوجة الاخ *P.* برادر زن *T.* کورمجه - Et à deux femmes qui ont épousé deux frères *A.* سلفة pl. سلفتان *P.* یاری *T.* ایلتی

BELLIGÉRANT. Il se dit des peuples qui sont en guerre *A.* محارب pl. محاربین *P.* جنك کننده *T.* نبرد ساز - جنك || Puissances bellegérantes دول محاربین

BELLIQUEUX. Guerrier, martial *A.* مألوف الی - محراب *P.* پرخاشجو - جنك آزما - جنکاور *T.* جنکجی || Nation belliqueuse حرب وضربه مألوف - قوم محراب Humeur belliqueuse جبلّیت حربیّه جنکاور ملّت - اولان قوم Prince belliqueux جنکاور پادشاه

BELLISSIME. Très-beau *A.* احسن - اجمل *P.* بهین *T.* پك کوزل

BELVÉDER. Lieu pratiqué au haut d'un logis *A.* غرفة pl. غرفات *P.* علویّة - غرف pl. فوقانی کوشك - چارطاق *T.* سرطاق - برباره - فرواره

BEN ou BEHEN. Arbre qui croît en Arabie *A.* شجرالبان *P.* بن آغاجی - سورقون آغاجی *T.* درخت بان - بیدمشك Le fruit de cet arbre se nomme *A.* فستق الهاویه - حبّ البان *P.* تخم غالیه *T.* سورقون تخمی Et l'huile qu'on tire de ce fruit *A.* دهن البان *P.* روغن بان *T.* بن یاغی

BÉNÉDICTE. Électuaire purgatif, et qui opère doucement *A.* مسهل هیّن العمل *P.* داروی شکمران با نرمی *T.* خوشلق ایله یورك سوریجی علاج

BÉNÉDICTION. Grâce et faveur du Ciel *A.* تبرّك ربّانیّ pl. تبرّکات ربّانیة *P.* تبرّکات یزدانی - فرخنده سازیٔ *T.* اللهك || Dieu l'a comblé de bénédictions جناب منعم مطلق کرمی Dieu a répandu ses bénédictions sur cette famille فلانك حقّنه تبرّکات ربّانیه‌سن اسباغ ایلدی جناب ربّ العالمین S'attirer la bénédiction de Dieu بو خاندانك اوزرینه تبرّکات رحمنیه‌سن نشر وافاضه بو خاندانك کشتزار آمالنی آبیاریٔ تبرّکات - ایلدی لم یزلیه‌سیله سیراب وریّان ایلدی برکات توفیق ربّانی بی نفسی حقّنه جلب ایتمك - On appelle, Maison de bénédiction, une maison où règne la piété مبارك - مهبط انوار تبرّکات ربّانیه اولان بر خانه بر خانه

Il se dit aussi, de l'action par laquelle les parents bénissent

leurs enfans *A.* دعا pl. ادعية *P.* درود *T.* دعا || Un père qui donne sa bénédiction à ses enfans اولادينه دعاسنى وبرن پدر - Et des voeux que l'on fait pour la prospérité de quelqu'un *A.* دعاء خير pl. تحيّات تحيّة مستطابة - ادعية خيريّة *P.* مستطابة *T.* خير دعا || Si vous faites une telle chose, on vous donnera mille bénédictions فلان شيئى ايتسەك هزاران هزار دعاى خيره مظهر اولەجغك دركار در Tous les peuples donnent mille bénédictions au prince كافّهٔ عباد الله جانب پادشاهىيه صد هزار دعاى خير ايدر

On dit, que la mémoire d'un homme est en bénédiction, pour dire, qu'on on ne se souvient de lui qu'en louant sa vertu *A.* خير دعا ايله ذكر *T.* مظهرياد نيكو *P.* مقارن الى ذكر بالخير اولنور آدم

BÉNÉFICE. Privilége accordé par le prince ou par les lois *A.* انعام pl. انعامات *P.* انعام پادشاهى *T.* پادشاه كرمى || C'est un droit accordé par bénéfice du prince انعام پادشاهى اولەرق تجويز اولنمش بر نوع استحقاقدر

On appelle, Lettres de bénefice d'âge, des lettres de Chancellerie que les mineurs obtiennent pour être émancipés بر صغيره قبل حلول الوقت حدّ بلوغك اثباتنى حاوى بالمساعده ويريلان اذننامه

Il signifie aussi, profit, avantage *A.* منفعت - نفع pl. منافع *T.* كار - لطف *P.* سود فائده - pl. فوائد || Tout a tourné à son bénéfice هر شئ كندو حقنه منتج فائده اولدى

On appelle, en termes de médecine, Bénéfice de nature, les évacuations extraordinaires, par lesquelles la nature se décharge *T.* مساعدهٔ طبيعت Et bénéfice de ventre, un dévoiement naturel et peu violent *A.* لينت طبيعيّة - استطلاق البطن طبيعىّ || Il lui est arrivé un bénéfice de ventre كندويه طبيعى بر استطلاق بطن عارض اولدى

BÉNÉFICE. Titre ecclésiastique accompagné de revenu *A.* زعامة pl. زعامات الرهبان الرهبان || La nomination des bénéfices بر زعامته رهبان زعامتلرينك توجيهى Posséder un bénéfice زعامتى ضبط متصرّف اولمق Prendre possession d'un bénéfice ايتمك - Il se dit aussi, du lieu même où est le bien du bénéfice *T.* زعامت || Un homme qui réside à son bénéfice كندو زعامتنده مقيم اولان كشى

BÉNÉFICIAL. Qui concerne les bénéfices *A.* متعلّق الى الزعامة *T.* زعامته متعلّق || Être savant dans les matières bénéficiales زعامته متعلّق اموره ماهر اولمق

BÉNÉFICIER. Qui a un bénéfice *A.* صاحب الزعامة || Un riche bénéficier ذيقدرت بر زعامت صاحبى

BENÊT. Niais, sot *A.* ابله *P.* سادەدل *T.* بون

BÉNÉVOLE. Il se dit du bénéficier qui possède en vertu d'un titre qu'on ne lui conteste pas *A.* متصرّف بلا معارض *P.* *T.* خداوند بى ستيز نزاعسز متصرّف || Il resta possesseur bénévole par la retraite volontaire de ses contendans كندويه معارض اولنلرك حسن رضا واختيارلريله دعوادن فراغتلرينه مبنى متصرّف بلا معارض قالمش اولدى

BÉNIGNEMENT. D'une manière bénigne *A.* بالحلم - بالرفق *P.* بالطف والملاينة - *T.* با شيرينى - شيرينكارانه طاتلولق || Il l'a traité bénignement فلانه بالرفق خوشلق ايله - ايله حقّنه اظهار معاملهٔ حلم وملاينت - والملاينه معامله ايلدى ايلدى

BÉNIGNITÉ. Douceur, bonté du fort au faible *A.* رفق - حلم *P.* ملاينت - شيرينكارى *T.* شيرينى - ملاطفت - طاتلولق - خوشلق -

BÉNIN. Doux, humain *A.* حليم - ليّن *P.* شيرين - شيرينكار *T.* طاتلو - نيكو - || Un naturel doux et bénin طبع حلو وحليم Humeur bénigne حلم وحلاوت ايله مجبول اولان طبيعت - رفق اياه مجبول اولان مزاج - مشرب حليم وشيرينكار - Il se dit souvent en dérision d'une bonté, d'une tolérance mal placée *A.* طابع النفس *P.* نرمخو - رضاجو *T.* يواش || C'est le plus bénin de tous les maris جميع ازواجك اك موافق - مساعد *A.* رضاجويبيدر - Figur. Favorable, propice هواى مساعد Le ciel bénin *P.* نيكو - ياور *T.* اويغون || Air bénin فلك مساعد

On dit aussi, Astres bénins *A.* كواكب ميمونة - كواكب متيمّنة *P.* ستارهاى فرخنده *T.* موتلو يلدزلر

Remède bénin. C'est un remède qui purge doucement *A.* دواء هيّن العمل Et maladie bénigne. Une maladie qui a une tendance heureuse *A.* مرض سليم

BÉNIR. Consacrer au culte Divin *A.* تقديس || Bénir une église كليسايى اجراى رسوم - كليسايى تقديس ايتمك لازمه ايله تقديس ايتمك

Il s'emploie aussi en diverses autres phrases *A.* تبريك -

دعا اوقومق *T.* دعا خواندن *P.* تسمیت || Bénir les armes, bénir le lit nuptial آلات حربیه‌یی وفراش زفافی تسمیت آلات حربیه‌نک وفراش زفافک اوزرینه قرائت ـ ایتمک تبریک وتسمیتنه ـ دعا ایله استجلاب یمن و برکت ایتمک مبادرت ایتمک ـ Il se dit aussi des pères et des mères qui donnent la bénédiction à leurs enfans *A.* دعا *P.* درود کردن *T.* دعا ایتمک

Il signifie aussi, louer, rendre grâce *A.* ـ محمدت ـ حمد شکر ایتمک *T.* شکرانگی نمودن ـ سپاسیدن *P.* تشگر ـ شکر || Benissez Dieu de la grâce qu'il vous a faite مظهر اولدیغک نعمت واحسانک شکرینی جانب باری‌یه ادا ایله Bénissons la main qui nous a créés بزی خلق ایدن ید مبارکه شکر وحمد اولسون Tout le monde vous bénit عالم سکا شکر ایدر On vous bénira, si vous faites cette bonne action بو فعل مندوب ومستحبی ایده‌جک اولور ایسه‌ک مظهر تشکر اولمش اولورسک

Il se dit aussi, en parlant des choses qui rappellent quelque agréable souvenir *A.* ذکر بالحمد والدعا *T.* رحمت اوقومق || Je bénis le lieu, l'heure où je vous ai vu سنک دیدارکه مظهر اولدیغم محل وساعته رحمت اوقورم محل وساعتی ـ رحمت ایله یاد ایدرم

Il signifie aussi, faire prospérer, et ne se dit que de Dieu *A.* اعطاء الیمن والبرکة ـ احسان الخیر والبرکة *P.* فرخندگی *T.* بخشیدن || Dieu bénit le travail de ces gens-là حق تعالی حضرتلری شو آدملرک ایشنه خیر وبرکت احسان ایلدی Dieu veuille bénir les armes du Roi جناب خیر الناصرین عساکر شاهانه‌یه یمن وبرکت احسان ایلیه

Dieu vous bénisse. Façon de parler qui se dit, pour souhaiter du bien à quelqu'un qui éternue *A.* یرحکم الله *P.* خیر بادا *T.* خیر اوله On s'en sert aussi en parlant à un pauvre, pour marquer qu'on n'a rien à lui donner *T.* الله ویره

Béni. Participe du verbe Bénir, qui se dit de certaines choses sur lesquelles la bénédiction du prêtre a été donnée *A.* مبارک ـ مقدس *P.* تبرکیافته *T.* شرف قدسیت ایله مشرف || Eau bénite ماء مبارک ـ ماء مقدس Pain bénit نان اولمش Les drapeaux ont été bénits بیراقلرک تبریک وتقدیسنه مبارک دائر دعا اوقوندی

Béni. Autre participe du verbe Bénir, qui en a toutes les autres significations || L'ange dit à la Sainte-Vierge: Vous êtes bénie entre toutes les femmes جبرائیل امین حضرت مریمه خطاب ایله دیمشکه جمیع نسوان ایچنده مظهر رحمت جناب کبریا اولمش سنسک Les armées bénies de Dieu sont toujours heureuses مظهر رحمت خدا اولان جنود منصوره دائما یمن وخیره مقارن اوله کلمشلر در Un peuple béni de Dieu سزاوار رحمت الهیه اولمش قوم

Bénitier. Vase à mettre de l'eau bénite *A.* کأس الماء المبارک *P.* مبارک صو قویه‌جق طاس *T.* کاسهٔ آب مبارک

Benjoin. Gomme aromatique qui découle d'un arbre, et qu'on appelle aussi, Assa Dulcis. V. Assa || Il entre du benjoin dans cette composition عسلبند بخوری بو ترکیبده جزء اولور

Bénoite. Nom d'une plante *A.* حشیشة مبارکة

Béquillard. Vieillard assez courbé et cassé pour avoir besoin d'une béquille *A.* شیخ عاکز *P.* پیر دستوردار *T.* دکنکله کزن قوجامان

Béquille. Sorte de bâton sur lequel les vieillards s'appuyent *A.* عکّازة *P.* دستور *T.* طیانه‌جق دکنک || Il ne marche plus qu'avec une béquille عکّازه‌یه طیانمدقچه سیره مجالی یوقدر

Béquiller. Aller avec une béquille *A.* تعکّز *P.* بر دستور دکنکه طیانرق یوریمک *T.* تکیه کنان روانه شدن

Berberis. V. Épine-Vinette.

Bercail. Bergerie *A.* زرب pl. زروب ـ زریبة ـ حظیرة *P.* آغیل ـ آغل ـ اغال *T.* قیون آغیلی ـ On dit figur. Ramener au bercail une brebis égarée, pour dire, Ramener un hérétique dans le giron de l'Église رهپیمای سمت تسیّب اولمش غنم گمکرده راه مثالی جادّهٔ سالمهٔ دین حقّدن عدول ایتمش اهل ضلالی حظیرهٔ ایمانه ارجاع ایتمک

Berceau. Sorte de petit lit où l'on couche les enfans *A.* مهد pl. مهود *P.* کهواره *T.* بشیک || Un enfant qui est encore au berceau کودک کهواره ـ هنوز اهل مهد اولان صبی بشیکده‌کی چوجوق ـ دار

On dit, Dès le berceau, pour dire, dès l'enfance مهد کهوارهٔ وجوده وضع قدم ایده‌لیدنبرو ـ صباوتدنبرو

Il se dit figur., en parlant des lieux où une chose a commencé *A.* مولد ـ منشاء *P.* جای حدوث *T.* اصل یورد || Florence a été le berceau de la Peinture moderne فلان شهر

فنّ تصویر متأخرینک مولدیدر La Saxe a été le berceau du Luthéranisme لوتران مذهبنک مولد ومنشأنی ساقسونیا مملکتیدر - Il se dit aussi, des commencemens d'un établissement || Cet établissement est encore au berceau هنوز بو عمارت حال عنفوان ظهورنده در- کهوارهٔ نشأتنده قرارگیر در - هنوز عهد صباوتنده در - On dit figur. et proverb., Il faut étouffer le monstre au berceau, pour dire, qu'il faut remédier au mal dès sa naissance اژدر فتنه‌یی همان مهد وجودده سر نما اولدیغی حالده ایکن اعدامی چاره‌سنه باقملو در

BERCEAU, se dit aussi de l'assemblage de plusieurs perches disposées en voûte dans un jardin, et couvertes de fleurs *A.* عریش pl. عرایش *P.* جفته *T.* چارطاق اوستی - Berceau de jasmin || ازهار یاسمین ایله پوشیده اورتولو قمریّه بر قمریّه

BERCER, Remuer le berceau d'un enfant *A.* تهزیز المهد *P.* بشیک صللاندرمق *T.* کهواره جنبانیدن - Figur. Amuser d'espérances fausses. V. Amuser || Il y a long temps que vous me bercez de cela بو خصوصده خیلی زمان کهوارهٔ امّید مدّت مدیده‌دنبرو- بلا طائلده بکا خواب خرگوش ویررسک بو بابده مأمولات بیهوده ایله بنی آویدوب اکلندررسک بنی مواعید عرقوبیّه ایله اکلندررسک -

BERGE. Bord relevé et escarpé d'une rivière, d'un chemin. V. Escarpé.

BERGER. Celui qui garde les brebis *A.* راعی pl. رعاة *P.* چوبان *T.* گاه‌بان - گوبان - شبان || La houtte du berger چوبانک دودوکی La mort égale les rois et les bergers حال موت ملوک ورعاتی برابرلشدرر

BERGERIE. V. Bercail. On dit figur. On a enfermé le loup dans la bergerie, lorsqu'on a laissé fermer une plaie, avant que d'en avoir fait sortir tout ce qui pouvait être nuisible *T.* قوردی قوبون ماندره‌سنده قپاتمقدر || Il ne faut pas laisser fermer cette plaie de sitôt, ce serait enfermer le loup dans la bergerie بوجراحتی تیز الدن سدّ ایتمک قوردی قوبون ماندره‌سی ایچنده قپاتمقدن فرقی اولمامغله انسدادینه عجله اولنمق جائز دکلدر

BERGERONNETTE. Petit oiseau blanc et noir *A.* اخرج - *T.* چوبان آلدانقجی مکّا

BERLUE. Sorte d'éblouissement passager *A.* زیغان البصر *P.* کوز بولانقلغی *T.* خیرکیٔ چشم || Il voit les objets autrement qu'ils ne sont, il a la berlue زیغان بصری اولمغله صورِ اشکالی آخر کونه رؤیت ایدر - Figur. Avoir la berlue. C'est juger mal d'une chose *A.* زیغ البصر البصیرة *P.* خیرگیٔ چشم دل *T.* عقلِ کوزینک بولانقلغی || Il faut avoir la berlue pour juger de cette manière بو بصر بصیرت زایغ اولملو در که حتی صورت ایله حکم اولنه

BÉRYL. Pierre précieuse *A.* یاقوت ازرق *P.* یاقوتِ کبودی *T.* کوک یاقوت

BESACE. Espèce de sac *A.* جراب - شلّاق pl. اجربة *P.* داغارجق - طوبره *T.* همیان || Les mendians portent la besace - دیلنجیلر داغارجق کوتوررلر- سائللر حامل شلّاقدرلر On dit figur. qu'un homme est à la besace, pour dire, qu'il est ruiné دیلنجی طوبره‌سیله کزمک مرتبه‌لرینی کسب ایلدی حمل شلّاقه محتاجدر-

BESACIER. Qui porte une besace *A.* حامل الشلّاق *P.* همیان داغارجق کوتوریجی *T.* بر دوش

BESICLES, au pluriel. Sorte de lunnettes, V. Lunette.

BESOGNE. Travail, ouvrage *A.* شغل pl. اشغال *P.* کار *T.* خدمت - ایش || Un artisan attentif à sa besogne شغلنده Mettre la main صرف ذهن ایله اهتمام ایدن اهل صناعت à la besogne شغل وعمله - عمله وضع ید مباشرت ایتمک Être à sa besogne ایشه بداءه وشروع ایتمک-دستزن شروع اولمق Une longue besogne ایشنه مشغول اولمق شغل طویل Quitter sa besogne شغل مدید - خدمتنی ترک ایتمک S'attacher, être assidu à sa besogne خدمتنه مکبّ ومواظب Mettre quelqu'un en besogne برکمسنه‌یی خدمته تعیین اولمق Ce que vous lui donnez à faire est une forte besogne ایتمک فلانه وبردیکک شیٔ آغر بر ایشدر Faire de la bonne besogne کوزل ایش ایشلمک

Il se dit aussi, de l'ouvrage même qui résulte du travail *A.* صنع - عمل الید - عمل دستکار *P.* ایش *T.* || Bonne besogne عمل جیّد Besogne délicate کوزل ایش - عمل احسن - عمل نفیس - مصنع نازک ایش - عمل grossière عمل غلیظ - عمل یدینی اظهار ایتمک Faire voir sa besogne قبا ایش ایشی بوزمق - عملی افساد ایتمک Gâter de la besogne درت کشینک ایشلدکلری Il fait plus de besogne que quatre ایشدن زیاده ایش ایشلر - Besogne de commande.

Un travail qui doit être exécuté au gré de celui qui le commande *A.* با سپارش - کار سپارشکرده *P.* معمول بالتوصیة - سپارش ایله ایشلنمش ایش - اصمارلمه ایش *T.* پرداخته Besogne d'affection. Celle qui l'on fait comme on l'entend *A.* معمول عن قریحة الصانع - معمول علی طبیعة الصانع *P.* ایشجینک طبیعتنجه *T.* بر وجه دلخواه استاد پرداخته || La besogne d'affection réussit mieux que celle de commande ایشلنمش ایش استادک کندو قریحه سندن ایشلنان ایش اصمارلمه ایشندن احسن اولور

On dit proverb., Selon l'argent la besogne ایش اجرته کوره شماطه سی ایشلنور Et faire plus de bruit que de besogne ایشندن زیاده در برکمسنه یه Et donner bien de la besogne à quelqu'un, pour dire, lui donner de la peine, de l'embarras *T.* غائله پیدا ایتدرمک

Et ironiquement, en parlant à un homme qui a gâté une affaire dont il s'est mêlé: Vous avez fait une belle besogne ما شاء الله ایو ایش کورمشسک - Et en parlant d'un homme qui agit précipitamment, on dit: Aller vite en besogne *T.* مصلحتده عجله ایله مصلحت سورمک - عجله ایتمک

BESOIN. Manque de quelque chose qui est nécessaire *A.* حاجت pl. حاجات pl. احتیاج - حوایج *P.* حاجتمندی *T.* || Grand besoin احتیاج عظیم Avoir besoin de quelque chose محتاجلق بر شیئه محتاج اولمق On lui a donné de l'argent, il en avait bien besoin آقچه یه غایت ایله احتیاجی اولدیغندن کندویه اعطا اولندی N'avoir besoin de rien من کلّ الوجوه غنیّ عن - هیچ بر شیئه احتیاج اولمامق On connaît les amis au besoin دوستلر وقت الاحتیاج اولمق Cela servira au besoin وقت حاجتده بللو اولور Chacun sait ses besoins هر کس حوایجی لازم اولدیغقدر Pour subvenir à ses besoins مخصوصه سنی بیلور Exposer à quelqu'un ses besoins ضروریّه سنه مدار اولمق ایچون بسط حاجات ایتمک - بر کمسنه یه عرض حاجت ایتمک Cet édifice a besoin d'une poutre neuve بو بنانک بر عمود جدیده احتیاجی وار در بو نبا یکی بر دیرکه محتاجدر - Cela lui a manqué au besoin فلان شیٌ وقت حاجتده موجود بولنمادی - On dit, Le blé est une denrée de premier besoin, l'un des premiers besoins حنطه اقدم حوایج ضروریّه دندر

On dit aussi, Qu'est - il besoin de ..? Qu'est - il besoin que....? Il n'est pas besoin بوکا نه حاجت - بوکا نه احتیاجی وار در Il n'est pas besoin que... de لازم دکلدر - حاجت یوقدر... J'ai besoin d'aller en tel endroit بوکا لزومی یوقدر - بوکا حاجت یوقدر فلان طرفه کتمکه محتاجم

Il signifie aussi, indigence, nécessité *A.* حال الاحتیاج - Il || صیقلق *T.* تنگئ حال *P.* حال المضایقة - حال الضرورة est dans un pressant besoin احتیاج شدید حالنده در Il l'a assisté dans le besoin, dans son besoin حال ضروتنده اعانت ایلدی ضرورت ومضایقه سی حالنده ایفای لازمهٔ مددرسی واعانت - ایلدی

Besoin, se prend aussi dans le sens de Nécessité naturelle *T.* || Il est sorti pour un besoin قضای حاجت - دفع طبیعی دفع طبیعی ایتمک - قضای حاجت ایچون چیقدی ایچون چیقدی

BESTIAL. Qui tient de la bête *A.* جانوری *P.* سبعیّ - بهیمیّ *T.* حیوانلغه متعلّق || Fureur bestiale جنون سبعی

BESTIALEMENT. À la manière des bêtes *A.* کالبهیم *A.* جانوراند *T.* حیوانجه مانند جانور -

BESTIALITÉ. le péché qui se commet avec une bête *A.* حیوان ایله جماع *T.* گادن حیوانات *P.* وطیٌ الحیوانات || Le crime de bestialité وطیٌ حیوانات معصیتی

BESTIAUX. pl. Il signifie la même chose que Bétail. V. ce mot.

BESTIOLE. Petite bête *A.* دویبة *T.* دابه جک - حیوانجق

BÉTAIL. Nom générique de toutes les bêtes à quatre pieds qui servent à la nourriture de l'homme *A.* pl. اشباح المال حیوان قسمی *T.* چرندگان *P.* دوابّ pl. انعام pl. مواشی pl. دوابّ ومواشی بی حفظ ایتمک || Garder le bétail حیوانلر - مواشیٌ Gros bétail مواشی وحیواناتی بسلمک Nourrir le bétail اوفاق حیوانلر - مواشیٌ صغیره Menu bétail ایری حیوانلر - کبیره کافهٔ دوابّ ومواشیسی ضایع وتلف Il a perdu tout son bétail اولدی

BÊTE. Animal irraisonnable *A.* بهیمة - حیوان غیر ناطق pl. جانوار - حیوان - طوار *T.* جانور *P.* بهایم || Bête à quatre pieds *A.* ماشیة pl. مواشی *P.* چارپا *T.* درت آیاقلی حیوان Bête sauvage *A.* وحش pl. وحوش *P.* جانوردشتی *T.* وحشی Bête farouche *A.* حیوان بهیمهٔ شدید البطش *P.* جانور غرّنده Bête privée *A.* حیوان اهلیّ *P.* جانور آزغین حیوان *T.* Bête à اوده بسلنمش حیوان *T.* جانور خانگی - پرواری

جانورسرودار P. حیوانات قرنا pl. حیوان اقرن cornes A.
جانور P. حیوان صایف Bête à laine A. بوینوزلی حیوان T.
P. حیوان اوبر Bête à poil A. یوکلو حیوان T. پشمدار
سباع pl. سبع Bête féroce A. قیللو حیوان T. جانور ریشدار
P. حمولة Bête de charge A. یرتجی حیوان T. آقوش - دد P.
یوک T. جانور محملکش - جانور بار کش - جانور بار دار
برحیوان وحشی بی تأنیس ایتمک Apprivoiser une bête طواری
- Bêtes fauves. Les cerfs, les chevreuils, les daims A. صفرة P. جانوران زردین پشم
T. کچی قسمی اولان حیوانلر - Bêtes puantes. Les renards, les blaireaux etc. A. حیوانات منتنة P. جانوران بد بوی
T. فنا قوخولو حیوانلر

Bêtes, se prend aussi quelquefois pour bêtes sauvages, bêtes féroces A. pl. یرتجی T. دد ودام P. وحوش وسباع - اوابد
جانورلر || On exposait les martyrs aux bêtes دین اوغوربنه
فدای جان ایدن شهدا وحوش وسباعه عرض اولنور ایدی
Combat de bêtes وحوش وسباع جنکی Livrer aux bêtes وحوش
وسباع ایچنه القا ایتمک

Il se dit figur. d'une perssonne stupide || C'est une vraie bête une grosse bête, une grande صرف بر حیواندر - بهیمهٔ محضدر
bête بیچاره یوغون بر حیواندر - بهیم عظیمدر une pauvre bête
une sotte bête احمق بر حیواندر une bête à manger بر حیواندر
du foin بیاغی بر حیوان علفخوار در - On dit d'un homme de peu d'esprit, et de bon naturel, que c'est une bonne bête
ساده دل بر حیواندر - بون بر حیواندر

Bête, est pris quelquefois adjectivement A. باهر البلادة P.
T. بوداله جه - نا دان - بلادتنما - بلادت آمیز || Un propos bête
بلیدانه - حرکت باهرة البلادة Conduite bête کلام بلادت آمیز
سوق Rien de plus bête que ce qu'il vient de dire حرکت
ایلدیکی کلام قدر بلادت آمیز بر صحبت یوقدر Il écoute
صورت بلیدانه ایله امالهٔ سمع ایدر d'un air bête

BETEL. Plante qui croît dans les Indes A. تانبول P. تامول
T. پان - تنبول

BÊTEMENT. D'une manière bête A. بالبلادة - کالبهیمة P.
T. بوداله جه - مانندهٔ جانور بی اذعان - بلیدانه حیوانجه
|| Il parle, il agit bêtement بلیدانه تکلم ایدر وبرجانور بی
اذعان کبی حرکت ایدر

BÊTISE. Défaut d'intelligence A. بلادة الذهن - حماقت -

Il || بوداله لق T. کندئ ذهن - گولی P. مواقت - بلادت
est d'une bêtise extrême افراط ایله - غایت مواقتی وار در
بوداله در

Il se dit aussi, des actions et des propos qui annoncent la bêtise || Il a dit, il a fait une bêtise برحماقت سویلدی
بوداله لق ایتدی وبوداله جه بر - وبر حماقت ایشلدی
کلام سویلدی

BÉTOINE. Nom d'une plante T. کستره

BETTE. Plante potagère A. سلق P. پاژو T. پازی On l'appelle aussi Poirée.

BETTERAVE. Espèce de poirée P. چغندر T. پنجار

BEUGLEMENT. La voix, le cri du boeuf et de la vache A. جؤار P. آوازهٔ گاو T. کومورمه || Le beuglement des boeufs et des vaches اوکوز واینکلرك - بقور وبقراتك جؤاری
کومورمه سی

BEUGLER. Mugir. Il ne se dit que du cri des boeufs et des vaches A. جؤار P. گاو آوازیدن T. اوکوز - کومورمك
P. تصرّخ - نعار - Figur. Jeter de hauts cris A. بوکورمك
نعار || Il se mit à beugler باغرمق - حیقرمق T. فریاد زدن
باغرمغه باشلادی - وتصرّخه مباشرت ایلدی

BEURRE. Substance grasse qui se tire de la crême battue dans la baratte A. سمن pl. سمون P. روغن T. یاغ ساده -
یاغی || Beurre salé A. سمن مملّح P. سمن نمکین T. روغن
P. سمن صافی - سمن مصفّا Beurre fondu A. طوزلو یاغ
T. روغن پالیده - Pot à beurre et pot de beurre. C'est un pot à mettre du beurre, et un pot où il y a du beurre A. دبّة السمن P. ناوهٔ روغن T. یاغ پوطنه سی

BEURRÉE. Tranche de pain sur laquelle on a étendu du beurre A. ثرید ملبّق P. کرج روغن اندود نان T. اوزرینه
یاغ سورلمش اتمك دیلمی

BEURRIER. Celui qui vend du beurre A. سمّان P. روغنفروش
T. یاغجی

BÉVUE. Méprise où l'on tombe par ignorance, par inadvertance A. سهو pl. سهوات - هفوة pl. هفوات P. لخشش T. یاکلمه
تألیفنده || Il a fait une infinité de bévues dans son livre
لا یعدّ ولا یحصی هفوات وسهوات وار در Une bévue grossière قبا بر یاکلمه - بر سهو غلیظ Il n'entend rien aux affaires de finance, il y fait à toute heure des bévues امور میربّه دن

اصلا خبری اولمیوب هر دم وآن برر کونه هفوه‌سی ظهور امور میربّدیه دائر قطعاً وقاطبةً وقوفی اولمیوب متّصل - ایدر واحد ارتکاب سهو وهفوه‌دن خالی دکلدر

BEY. Titre d'honneur chez les Turcs *A.* امیر pl. امرا *P.* بک *T.* میر

BEYLERBEY. Titre que les Turcs donnent aux Gouverneurs de quelques provinces *T.* بکلر بکی - میر میران

BEZESTAN. Nom que l'on donne en Turquie à des marchés publics *A.* سوق البزّازین *P.* بزّازستان *T.* بزستن

BÉZOARD. Pierre qu'on tient être souveraine contre le venin *A.* مسوس *P.* پادزهر *T.* پانزهر - فادزهر || De véritable bézoard مسوس Bézoard falsifié پادزهر صحیح - پادزهر حقیقی - ساخته پانزهر - پادزهر عملی - مصنوع Bézoard à fossile, et Bézoard minéral. Une certaine pierre qui ressemble au véritable bézoard par sa vertu *A.* مسوس معدنیّ - مسوس حجریّ

BIAIS. Travers, ligne oblique *A.* زایغ - نکیب - ضالع *P.* صاپق - قاچق - ورب *T.* جفتا - جفته - وریب || Il y a du biais dans ce bâtiment قاچقلق - بو بناده زیغوغت وار در بو اوک بر - بو خانه زایغدر Cette maison est de biais وار در طرفه صاپقلغی وار در Cette palissade pour cacher le biais du mur دیوارک وربنی ستر ایچون بر سطر اشجار - En parlant d'une étoffe, on dit, Couper une étoffe de biais en biais دیزدیلر *A.* منحرفاً - متمایلاً *P.* جفته *T.* قاچقلیجه - صاپدرق || On a coupé cette étoffe de biais en biais ثوبی منحرفًا قطع قماشی قاچقلیجه کسدیلر - ایلدیلر Vous ne coupez pas cela droit, vous allez en biais شونی خطّ مستقیم اوزره قطع شونی طوغری کسمیوب صاپدرق - ایتمیوب متمایلًا یوررسک - یوررسک On dit aussi, Couper une étoffe du bon biais, du mauvais biais, pour dire, la couper du bon sens, du mauvais sens, suivant l'usage auquel on la destine ثوبی تقطیع احسن قماشی - اوزره یاخود تقطیع ردیٔ اوزره قطع ایتمک خوش بچمده ویاخود قبا بچمده کسمک

Biais, se prend figur. pour les diverses faces d'une affaire, les divers moyens dont on peut se servir pour réussir à quelque chose *A.* جهت pl. طریق - جهات *P.* راه طرق pl. *T.* سمت - یول || Il y a plusieurs biais dans toutes les affaires هر مصلحتده گوناگون - کافّهٔ اموره طرق عدیده وار در Le tout est de prendre le bon biais الزم امور یوللر وار در

طریق صوابی اخذ ایتمکدر Prendre une affaire du bon biais, du mauvais biais مصلحتی جهت صوابدن ویاخود جهت نا راست ونا صوابدن طوتمق Prendre une affaire de tous les biais بر مصلحتی جمیع طرق وجهات ممکنه‌دن اخذ بر مصلحتی وجه الحجروجهة ما له مثلنجه جهات - ایتمک عدیده‌سنه توجیه ایدرک رویت ایتمک

On dit, Prendre un homme de biais, pour dire, le gagner avec habilité *T.* حسن تدبیر - بر تقریب جلب ایتمک ایله جلب ایتمک Et prendre une affaire de biais, pour dire, employer des moyens détournés pour la faire réussir *T.* بر اعمال لطایف - مصلحتده اعمال لطایف الحیل ایتمک الحیل ایله بر مصلحته تشبّث ایتمک

BIAISEMENT. Manière d'aller en biaisant *A.* نکب - زیغوغت *T.* طوغریلقدن نا راستی - کجروی *P.* ممایلت - ضلع - مراوغة *A.* - Figur. Détour pour tromper - قاچقلق - صاپمه - حیله بازلق - تیلکولک *T.* دسیسه کاری - آل *P.* احتیال تقریب دلفریب

BIAISER. Être de biais *A.* تزایغ - تمایل - تضالع *P.* وریب صاپقلغه وارمق - ور بلنمک *T.* جفته شدن - جفتن - گشتن || Ce chemin biaise بو یول صاپقلق - بو طریق تزایغ ایدر - Figur. Se servir de mauvaises finesses, n'agir pas sincèrement *A.* مراوغة - روغان *P.* حیله بازی - کجروی نمودن حیله بازلق ایتمک - تیلکولک ایتمک *T.* نمودن

Il signifie aussi, prendre quelque tempérament dans une affaire *A.* انعطاف - تمایل - میل *P.* گرایستن *T.* اکلمک || Il est des circonstances où l'on est obligé malgré soi de biaiser بعض احوالده خواه ونا خواه اختیار انعطاف اولنمقده مجبوریّت وار در بعض احوالده طوعاً وکرهاً تمایل وانعطاف اقتضا ایدر -

BIBERON. Petit vase qui a un petit bec *A.* کوز مبلبل *P.* امزکلو برداق *T.* جام لولیندار - بلبله

BIBLE. L'Écriture - Sainte, l'ancien et le nouveau Testament *A.* کتاب مقدّس - کتاب الله || Texte de la bible نصّ کتاب الله Les passages de la bible کتاب الهک سوره‌لری Version de la bible ترجمهٔ کتاب الله

BIBLIOGRAPHE. Celui qui est versé dans la connaissance des livres, des éditions *A.* عارف الاحوال الکتب

BIBLIOMANE. Qui a la bibliomanie *A.* مجنون الکتب *P.* دیوانهٔ کتاب *T.* کتاب دلوسی

BIBLIOMANIE. Passion d'avoir des livres *A.* جنون فی جمع الکتب *P.* کتاب دلولیکی *T.* دیوانگیٔ کتاب اندوزی

BIBLIOPHILE. Celui qui aime les livres *A.* عاشق الکتب *P.* کتاب عاشقلوسی *T.* دلدادهٔ کتابها ـ هوسکار کتاب ـ کتابلری سون

BIBLIOTHÉCAIRE. Celui qui est préposé pour avoir soin d'une bibliothèque *A.* حافظ الکتب *P.* نگهبان کتابخانه *T.* کتابخانه حافظی

BIBLIOTHÈQUE. Lieu destiné pour y mettre des livres *A.* دار الکتب *P.* کتبخانه *T.* کتابخانه || Faire bâtir une bibliothèque بر کتابخانه انشا ایتدرمک Il ne sort point de sa bibliothèque کتابخانه سندن اصلا مفارقت ایتمز ـ کتابخانه سندن آیرلمز ـ On dit d'un homme très-savant, que c'est une bibliothèque vivante فلان کشی بر کتابخانهٔ ذی روحدر ـ Et d'un homme qui sait beaucoup, mais qui sait mal et avec confusion, que c'est une bibliothèque renversée بر کتابخانهٔ مختل وپریشان کبیدر

Il se dit aussi des recueils, des extraits, des catalogues raisonnés d'ouvrages *A.* کلیات || La bibliothèque de Photius فلان مؤلفک کلیاتی La bibliothèque du Droit Français احکام وقوانین فرانساویه نک کلیاتی

BICEPS. Il se dit des muscles dont la partie supérieure est divisée en deux *A.* عضلة ذات الشجن *P.* پیامیغ شاخدار *T.* اوجی چتال بالق اتی

BICHE. La femelle du cerf *A.* ظبیة *P.* آهوی ماده *T.* دیشی کیک

BICHON. Sorte de petit chien *A.* زنّتی *P.* سگچه *T.* بوجو ـ فنو

BICOQUE. Petite ville ou place de peu d'importance *A.* بلیدة *P.* حصن محقر ـ محقرة *T.* کند نا چیز ـ دیزهٔ نا چیز || La réputation de ce Général échoua devant une bicoque بو جنرالک نام وشان واعتباری بر حصن محقر پیشگاهنده دوچار کسر وشکست اولمشدر Cette bicoque arrêta long-temps toutes les forces de l'ennemi بو حصن حقیر عساکر اعدانک جمله سنی مدّت مدیده توقیف واشغال ایتدردی

Il se dit aussi d'une très petite maison *A.* خصّ *P.* کلبه *T.* بو قریه نک قولبه || Je n'ai dans ce village qu'une bicoque ایچنده بر عدد قلبه دن غیری ملکم یوقدر

BIDET. Petit cheval *A.* مکبون *pl.* مکابین *P.* اسب خرده *T.* مدللو ـ اوفاق بارکیر

BIDON. Vase dont les soldats se servent, pour aller chercher leur provision d'eau *A.* اداوة *pl.* اداوی *P.* دبّه مطهرة ـ اداوی *T.* صو مطره سی ـ مطره

BIEN. Ce qui est bon, avantageux *A.* خیر *P.* نیکویی *T.* ایولک || Le souverain bien خیر اعلا Le vrai bien خیر حقیقی Le bien public خیر عامّه ـ خیر عباد Rendre le bien pour le mal اسائته خیر واحسان ـ شرّه خیر ایله مقابله ایتمک کملکه ایولک ایله مقابله ایتمک ـ ایله مقابله ایتمک ـ On dit, que c'est un grand bien qu'une chose soit arrivée, pour dire, que c'est un grand bonheur فلان شیئک وقوعی خیر محضدر ـ محض لطفدر ـ لطف عظیمدر ـ Et faire du bien à quelqu'un, pour dire, lui procurer quelque avantage *T.* ایولک ایتمک ـ بر کمسنده لطف واحسان ایلمک || Il aime à faire du bien à tout le monde عامّه یه برّ واحسان ـ Et vouloir du bien à quelqu'un, pour dire, avoir envie de l'obliger *T.* عامّه یه ایولک ایتمک استر ـ ایتمکه راغبدر بر کمسنه نک خیرخواهی اولمق

On le dit aussi, en parlant d'une chose dont on reçoit quelque avantage *A.* لطف ـ نفع ـ منفعت *P.* سودمندی *T.* فائده || C'est une chose qui fait du bien فائده لو بر ـ برشیٔ نافعدر Il lui est arrivé une succession qui a fait grand bien dans ses affaires فلانه ظهور ایدن میراث مادّه سی امورینه La saignée lui a fait grand bien نفع عظیمه بادی اولمشدر باعث ـ ایتدیکی فصد مزاجنه موجب لطف عظیم اولمشدر نفع کلّی اولمشدر

On dit proverb., Nul bien sans peine دنیاده زحمتسز فائده اولهمز

Bien, signifie aussi, vertu, probité, ce qui est louable, estimable *A.* بر ـ خیر ـ خیریّت *P.* نیکویی *T.* داد ـ ایولک || C'est un jeune homme qui se porte au bien خیره مایل بر آدمدر C'est un homme de bien ارباب خیردن ـ محقق وخیّر بر آدمدر Ce sont des gens de bien افعال خیریّه ایله معروف بر آدمدر ـ بر ذاتدر Il a fait en cela une action d'homme de bien بونلر ارباب خیر وحقانیّتدر بو بابده تمام اهل خیره سزا بر فعل بو بابده ارباب برّ وخیره لایق بر فعل ـ حسن ایتمشدر Il en a usé en homme de bien اول بابده احسن اجرا ایلدی تمام اهل ـ تمام اهل خیره لایق وجهله حرکت ایلدی

Être en بری برندن منفصل ومباین اولمش زوج وزوجه communauté de bien اموال - بالاشتراک متصرّف مال اولمق Faire cession de ses biens مال طرفین میانده مشترک اولمق Curateur aux biens vacans اموال وما ملکی فراغت ایتمک محلول قالمش اموالک اداره‌سنه مأمور - محلوله مدیری Les biens meubles et immeubles املاک ثابته اولان کشنی - جامد وناطق اموال - ناطق وصامت اموال - ومنقوله کرک ثابت اولان املاک وعقارات وکرک نقلی ممکن On dit, qu'un homme a du bien, pour اولان اموال واشیا dire, qu'il est riche *A.* متموّل *P.* مالدار *T.* زنکین Et avoir du bien au soleil, pour dire, avoir des biens fonds املاک وعقار On appelle Biens d'Église, les biens qui appartiennent à l'Église صاحبی اولمق کلیسایه مربوط اولان اموال واملاک Biens passagers, les biens de ce monde تنعّمات سریع الذهاب Biens éternels, la béatitude éternelle نعیم جاوید عقبا Biens du corps, la santé, la force دنیا تمتّعات - محسّنات بدنیه Et biens de l'âme, la vertu نعم نفسانیّه - فضایل نفس بدنیّه

BIEN. Particule adverbiale, qui sert à marquer un certain degré de perfection dans la chose dont il s'agit *A.* بحسن - ایو - کوزل *T.* با خوشی *P.* علی وجه الاحسن || Il se conduit bien حسن سلوک - وجه احسن اوزره حرکت ایدر Il se porte bien حسن کوزل حرکت ایدر - وحرکتی وار در Il va aussi bien que possible مزاجی خوشدر - عافیتی وار در Il parle bien مزاجی مهما امکن حسن صورته مایلدر Il dit bien وجه احسن اوزره سویلر - حسن ایله تکلّم ایدر Il fait bien ایو دیر - یوللو سویلر - کلامی احسن واوفقدر Tout va bien هر شئ ایو ایدر - وجه احسن ایله عمل ایدر Mener une affaire à bien صورت احسن اوزره اولمقده در Je me trouve bien بر مصلحتی حسن صورته وضع ایتمک aujourd'hui Il fait fort bien sa charge بو کون حالم خوشدر Il s'est fort مقتضای منصبنی احسن وجوه ایله اجرا ایدر bien acquitté de sa commission مأموریتنی وجه احسن اوزره اجرا ایلدی Il est bien à la Cour صورت سرای همایونده Il est bien dans ses affaires حسن اموری حسنه اوزره در Il est bien auprès du Roi, auprès des ministres حال اوزره در نزد پادشاهیده ووکلای سلطنت عندنده مظهر حسن Un homme bien né توجّهدر بهزاد - کریم النسب بر آدم Un homme bien fait صوی آدم - آدم متناسب الاعضا بر آدم

حقّجه حرکت ایتدی

On dit qu'un homme sent son bien, pour dire, qu'il a les manières d'un homme bien élevé برکمسنه‌نک ناصیهٔ حالنده - Et proverb., En tout bien et en tout honneur, pour dire, à bonne intention *A.* آثارخیر ونجابت هویدا وبدیدار در بنیّة || Il voit cette fille en tout bien et en tout honneur بفکر الصادق - بنیّة الخیریّة - الخالصة فلان قزه نیّت خالصه وفکر نیّت خیریّه ایله نظر ایدر - صادق ایله نظر ایدر

Bien, signifie aussi, ce qu'on possède en argent, en fonds de terre etc, *A.* مال *pl.* املاک *pl.* ملک - مال ومنال - اموال || Bien de patrimoine ابویندن وارلق *T.* سوزیان *P.* ما ملک - Les biens de père et de mère منتقل اولان مال موروث Les biens paternels et les biens maternels اموال پدر ومادر - اموال ولدیین موروث عن الاب وموروث عن الام اولان پدرمانده - موروث پدر وموروث مادر اولان اموال - اموال Il ne faut pas toucher au bien d'autrui آخرک ومادر مانده مال ایل مالنه طوقنمق روا دکلدر - مالنه وضع ید جائز دکلدر Avoir du bien مال صاحبی - مالک ملک ومال اولمق Acquérir du bien کسب مال ایتمک Manquer de bien اولمق Être né sans bien مال ومنالدن بی بهره اولمق مال ومنالدن بضاعهٔ مزجات - بی نصیب اولدرق دنیایه وضع قدم ایتمک Avoir un bien clair مالدن بی بهره اولدرق دنیایه کلمک et net پاک ومنقح ماله صاحب اولمق Bien clair et liquide مختلّ الاحوال بر مال Un bien embrouillé صاف وسالم بر مال Un bien litigieux Avoir نزاعلو مال - منازع فیه بر مال tout son bien engagé, tout son bien hypothéqué بر کمسنه‌نک کافهٔ Tout son bien est saisi ما ملکی جملهٔ رهنده اولمق ما ملکی جملهٔ ضبط - املاک واموالی ضبط اولندی Être sans bien تهی دست - مالدن عاری اولمق اولندی Avoir du bien mal acquis کسب صفر الید اولمق - اولمق خبیث ایله تحصیل اولنمش ماله مالک اولمق Dépenser son bien مالنی صرف واتلاف ایتمک Manger son bien مالنی یمک - مال ومنالنی اکل وبلع ایتمک Partager son bien مالنی پایلشدرمق - مالنی تقسیم ایتمک Mettre ordre à son bien اموال واملاکنی حسن رابطه‌یه وضع Amasser du bien آدخار مال - جمع مال ایتمک Posséder de grands biens اموال کثیره‌یه مالک اولمق ایتمک Un mari et une femme séparés de corps et de biens مالاً وبدناً

Un homme باقشقلو بر آدم - بهبود آدم - خوش اندام آدم - bien mis اندامی - لبیق الثیاب - احسن الکسوه بر آدم - On dit, Bien, fort bien, pour marquer qu'on agrée ce qu'un autre propose *A.* کوزل کییملو - خوش فهو الاحسن - طیّب *P.* خوش *T.* پک ایو - پک کوزل

Bien, signifie aussi, beaucoup, fort *A.* وافر *P.* بسا - خیلی *T.* چوق - خیلی || Bien de l'argent خیلی اقچه Bien de la peine خیلی تعب وزحمت - خیلی خلق Bien du monde Il est bien savant خیلیدن خیلی عالمدر Bien des spectateurs خیلی ناس Il est arrivé bien à propos چوق سیرجی - نظّار متوافره - Et à peu près, environ *A.* تمام وقتنده کلدی || Il y a bien trois ans que je ne l'ai vu تقریبی - یقین - قدر *T.* نزدیک *P.* تقریباً فلانی تقریباً اوچ سنه دنبرو Il y a bien deux lieues d'ici بوندن ایکی ساعتلک کورمدم - Il se dit aussi par redondance, et pour donner plus de force à ce qu'on dit *A.* قدر مسافه در کما ینبغی - کما هو حقّه || Auriez-vous bien کرکی کبی *T.* بیش وبس *P.* حقیقةً - l'assurance de le nier? انکارنده کما ینبغی جسارتک وارمیدر Je le savais bien کرکی کبی بیلور - کما هو حقّه معلومم ایدی Il est bien vrai que cela est بویله رعنا بیلور ایدم - ایدم اولدیغی حقیقةً صحیحدر

Bien que, conjonction. Encore que, quoique *A.* مع هذا *P.* ایسه دخی - هر نقدر *T.* اکرچه - با آنکه || Bien que je le souhaite de tout mon coeur, je ne le puis ازجان ودل مطلوبم اکرچه جان ودلدن مطلوبمدر - ایسه دخی المدن کلمز هر نقدر دلخواهم ایسه دخی وسعمدن - امّا المده دکل خارج بر معنا در

BIEN-AIMÉ. Qui est très-chéri *A.* اعزّ - احبّ *P.* جانبرابر - فرزند اعزّ واحبّیدر || C'est son fils bien-aimé *T.* سوکیلو سوکیلو اوغلیدر

BIEN-DISANT. Qui parle bien *A.* طلیق اللسان - فصیح اللسان *P.* ناطقه پرداز - خوشگفتار - سخنور - کوزل سویلیشلو *T.* Il se dit aussi par opposition à Médisant *A.* عذب اللسان *P.* خوشگو - شیرینگفتار *T.* طاتلو دیللو

BIEN-ÊTRE. Il se dit d'une subsistance aisée et commode *A.* رفاه الحال - حسن الحال - سعة الحال - رغادت *P.* خوشی خوش - خوشحاللق *T.* نیکوییٔ حال - سامان حال - حال || Il a le nécessaire, mais il n'a pas le bien-être حوایج دیرلک

Et d'une ضروریّه دن محروم دکل انجق سعهٔ حالی یوقدر situation agréable du corps et de l'esprit *A.* طیب الحال *P.* خوشی *T.* خوشلق || Goûter le bien-être طیب حالک لذّتیله متلذّذ Sentir du bien-être طیب حال حسّ ایتمک اولمق

BIENFAISANCE. Inclination à faire du bien aux autres *A.* کرم *P.* خیریّت - مبرّت - برّت الطبع - نیکوکاری - نیکخواهی *T.* ایولک || Il a un grand fonds de bienfaisance طبعنده مایهٔ بالغهٔ خیریّت مرکوز در

BIENFAISANT. Qui prend plaisir à faire du bien aux autres *A.* راغب الی البرّ - کثیر الخیر - خیّر - منعام - محسن *P.* کریم - نیک کردار *T.* کرمکار - ایولک || Il est généreux et bienfaisant عالیهمّت وکثیر الخیر در Avoir l'humeur bienfaisant بالطبع محسن ومنعام مزاجده مایهٔ برّ - برّ واحسان ایله مجبول اولمق - اولمق Caractère bienfaisant سجیهٔ مرضیّهٔ وخیریّت مجبول اولمق قریحهٔ صبیحهٔ احسان سازی - نیک کرداری وخیر گستری Il y a des âmes naturellement bienfaisantes بالطبع وخیر پروری - اعمال خیریّة ایله مألوف نفوس کریمة الاخلاق وار در بالطبع کثیر الخیر ذوات وار در

BIENFAIT. Service que l'on rend à quelqu'un *A.* pl نعمت عوارف pl. عارفة - هم pl. همّت - الطاف pl. لطف - نعم *T.* ایولک نیکی - نیک کرداری *P.* احسانات pl. احسان - || Je n'oublierai jamais un si grand bienfait بو نعمت عظمی یی بو نعمت جلیله لوح - فراموش ایتمک احتمالم یوقدر بو - خاطرمدن امحا اولنمق احتمالی محال اندر محالدر مقوله لطف واحسان عظیمده تجویز فراموشی ونسیان اولنمق C'est un bienfait signalé بو بر نعمت حالتی عدیم الاحتمالدر Combler de bienfaits مستغرق نعم فراوان ایتمک جلیله در پیمانهٔ آمالی صنوف نعم الطاف ایله سرشار ایتمک - Il en a reçu mille bienfaits هزاران هزار نعم واحساناته مظهر Il ne faut pas reprocher les bienfaits بر کمسنه مظهر اولمشدر Il faut reconnaître les bienfaits اولدیغی نعمتلری ایدنمک یوزینه اورمق جائز دکلدر واجبهٔ شکر نعمته رعایت لازمهٔ نعم والطاف ایچون ایفای رسم تشکّر اولنمق - حالدندر Il y a des gens qui oublient également les injures et les bienfaits مقتضیات امور دندر بعض کسان واردرکه ایولکی وکملکی - On dit, Un bienfait n'est jamais perdu علی السویه فراموش ایدرلر - Il y a des gens qui écrivent les ایولک ضایع اولمز

séances ـ حسن ادبك رعايتنده اختيار غفلت ايتمك
Pécher contre la bienséance شروط حسن ادبه مبالات ايتمك
Les règles, les قاعدهٔ حسن ادبك رعايتنده خطا ايتمك
lois de la bienséance آداب ـ حسن ادبك قواعد وشروطی
مرعيّه‌نك قواعد واحكام لازمه‌سی
Et ce qu'il convient d'avoir *A.* مناسب ـ موافق الحال
چسپان ـ شايسيه *P.* حسب الحال ـ لايق الحال ـ الحال
Cette chose est à la bienséance de || ياقشق ـ اويغون *T.*
Cette فلان شیٔ فلان كمسنه‌نك مناسب حاليدر quelqu'un
charge est à votre bienséance بو منصب سنك موافق حالكدر
Cette terre est à votre bienséance à cause du voisinage فلان
Par droit de bien- ارض جواريّتی تقريبيله لايق حالكدر
séance موافقت حالك ـ حقّ مناسبت حال مقتضا سنجه
موجب ومقتضاسی اولدرق

BIENSÉANT. Ce qu'il sied bien de faire, de dire *A.* ـ لايق
زيبنده ـ سزاوار ـ شايان *P.* جدير ـ خليق ـ احری ـ اليق
Il est bienséant aux jeunes gens de respecter la || يراشيق *T.*
vieillesse, de n'être pas trop pressés de parler حديث السنّ
اولنلره كوره حال شيخوخت حقّنه حرمت ونطق وكلامده
حديث ـ اظهار تهالكدن مجانبت ايتمك اليق واحريدر
السنّ اولنلره كوره لايق حال اولان شيوخ حقّنه ايفای
لازمهٔ توقير وحرمت وسوق كلامه اختيار عجله‌دن حذر
ومجانبت ايتمكدر

BIEN-TENANT. Celui qui tient, qui possède les biens d'une
succession *A.* ذو اليد ـ واضع اليد *P.* دارنده *T.* ال قومش
Il a été attaqué comme bien-tenant || واضع اليد اولمق اوزره
Elle est bien-tenante اوزرينه دعوا اولندی واضعة اليد در
Les héritiers bien-tenants ورثه واضع اليد اولان

BIENTÔT. En peu de temps *A.* عن قريب ـ سَ ـ عسی
Je reviendrai || يقينده *T.* در اندك زمانی ـ زود *P.* قريباً ـ
bientôt يقينده كيرو كله‌جكم ـ عن قريب عودت ايده‌جكم

BIENVEILLANCE. Bonne volonté envers quelqu'un *A.* حسن
خير *P.* رغبة باللطف والاحسان ـ حسن النظر ـ التوجّه
Se || خيرخواهلق *T.* توجّه درون ـ خيرخواهی ـ انديشی
concilier, gagner la bienveillance de quelqu'un بر يسنك حسن
Le prince l'honore de sa توجّهنی جلب وتحصيل ايتمك
bienveillance پادشاه فلان كمسنه‌يی شرف حسن نظر
Il a reçu des marques de sa bien- ملوكانه‌سيله مشرّف ايدر

injures sur l'airain, et les bienfaits, sur le sable بعض كسان
كوردكلری كملكی باقر تحته‌ده وايولكی قوم اوزرنده
نقش ايدرلر

BIENFAITEUR. Celui qui a fait du bien à quelqu'un *A.* ولیّ
P. اصحاب الكرم *pl.* صاحب الكرم ـ اولياء النعم *pl.* النعمة
C'est votre bienfaiteur || نعمت صاحبی *T.* كرمساز سنك
ولیّ نعمتكدر

BIENHEUREUX. Fort heureux *A.* ـ قوی البخت ـ مسعود
فرخنده ـ بختيار *P.* ميمون الطالع ـ مجدود ـ عالی البخت
État heureux || بختلو ـ موتلو *T.* بلند اختر ـ جوانبخت ـ بخت
Séjour heureux ـ مأوای سعادتنما حال بختياری وسعادت
Vie bienheureuse عمر مسعود Bienheureux مأوای ميمنت بخشا
qui peut vivre en paix زهی بختياری وسعادت اول كمسنه‌يه
Il est bien- كه آسودگی حال ايله امرار اوقات عمر ايدر
heureux d'avoir évité ce danger بو مخاطره‌دن تخليص گريبان
ايلمسی محض قوّت بختندندر

Et qui jouit de la béatitude éternelle *A.* ـ سعدا *pl.* سعيد
ارباب الجنّة *pl.* اهل الجنّة ـ مفلحون *pl.* مفلح ـ ابرار *pl.* برّ
P. جنّتی ـ فردوس آشيان ـ سعادتمند *T.* موتلو || Les esprits
bienheureux ارواح ابرار ـ ارواح سعدا ـ ارواح سعيده
Le séjour des bienheureux مقرّ سعدا ومفلحون وسعادتمندان
Il signifie aussi, béatifié *A.* منسلك فی سلك المباركين
T. برتبهٔ عزيزان رسانيده *P.* منسلك فی سلك الاعزّة ـ
عزيزلر رتبه‌سنه قونمش

BIENNAL. Qui dure deux ans *A.* دو ساله *P.* جاری سنتين
L'exercice biennal d'un office مدّتی سنتينده *T.* ايكی يللق ||
On lui a donné une charge biennale جاری اولان خدمت
فلانه سنتين متصرّف اولمق اوزره بر منصب ويرلدی

BIENSÉANCE. Convenance de ce qui se dit, de ce qui se fait
avec ce qui est dû aux personnes et aux usages reçus *A.* شرط
آداب *pl.* قاعدة الحسن الادب ـ دأب الادب ـ الادب
T. حسن ادبه ياقشقلق || Cela choque la *P.* آزرمكاری
bienséance بو كيفيّت قاعدهٔ حسن ادبی مخلّدر Il sait ce
qui est de la bienséance حسن ادبه ـ شرط حسن ادبی بيلور
Cela n'est pas de la bienséance شرط ادبه لايق اولانی بيلور
Cela est contre la bienséance دأب ادبه مغاير موافق دكلدر
Garder les bienséances آداب مرعيّه‌يه رعايت بر كيفيّتدر
Negliger les bien- رسوم حسن ادبه رعايت ايتمك ـ ايتمك

veillance qui ne sont pas équivoques واهمهٔ شک واشتباهدن
عاری آثار واضحهٔ حسن توجّهنه مظهر اولمشدر

BIENVEILLANT. Celui qui a de la bienveillance pour quelqu' un *A.* راغب الی - خیر الفکر - متوجّه باللطف والاحسان
ایولکه استکلو *T.* نیکخواه - خیر خواه - خیر اندیش *P.* الخیر

BIENVENU. Qui est venu à propos, que l'on reçoit avec plaisir *A.* مقبول القدوم *P.* خوش آمده *T.* خوش کلمش

Il se dit aussi substantivement, en forme de compliment, dans cette phrase: Soyez le bienvenu *A.* اهلًا وسهلًا *P.* خوش
قدومکز مبارک اوله - خوش کلدیکز - صفا کلدیکز *T.* آمدی

BIENVENUE. L'heureuse arrivée de quelqu'un *A.* یمن القدوم
P. خوش کلمه فرخنده رسی *T.* وصول بالسلامة - Payer sa bienvenue سلامت ایله وصولی عوائدینی ادا ایتمک Donner un repas pour sa bienvenue سلامت اقچه‌سنی ویرمک - سلامت ایله وصول ضیافتنی ایتمک
ضیافتنی ایتمک

BIÈRE. Sorte de coffre où l'on met un corps mort *A.* تابوت
P. صندوقهٔ مرده - سریر المیّت - نعش - توابیت *T.* تابوت *pl.*

Bière, se dit aussi d'une espèce de boisson qui se fait avec du blé ou de l'orge *A.* نبیذ الشعیر - جعه - شعیریّه *P.* کنگاب
T. آرپه صویی - آب جو - Double bière شعیریّهٔ مکرّره Bière blanche شعیریّهٔ بیضا Brasser de la bière مکرّر آرپه صویی Brasseur de bière معصّر شعیریّه تعصیر شعیریّه ایتمک

BIEZ. Canal qui conduit les eaux sur la roue d'un moulin *A.*
P. میزاب الرحاء *T.* ناودان آسیاب دکرمن اولوغی

BIFFER. Effacer ce qui est écrit *A.* تطلیس - نسخ *P.* خطّ
T. بوزمق - چیزمک بطلان کشیدن || Il a été ordonné par arrêt, que ces mots seront biffés d'un tel livre, ou d'un tel compte
بو الفاظک کتابده ودفترده نسخ وتطلیسی با اعلام شرعی امر اولندی

Biffé. *A.* مطلوس - منسوخ *P.* خطّ بطلان کشیده *T.* چیزلمش
بوزلمش -

BIFURGATION. Terme d'Anatomie. Il se dit d'une partie qui fourche et se divise en deux *A.* انفتاق *P.* دوشیانگی *T.*
اصل سنک چتاللق || La bifurgation de la racine d'une dent
دیش کوکنک چتاللغی - انفتاقی

BIGAME. Qui est marié à deux personnes en même temps *A.*
P. ذو منکوحتین - ذو زوجتین *T.* ایکی دو زن دارنده

Il se dit aussi de ceux qui ont été mariés deux fois *A.* متزوّج مرّتین *P.* ایکی *T.* دو باره نکاح شده
دفعه اولنمش || Les bigames ne sont point reçus aux ordres sacrés مرّتین تزوّج ایتمش اولنلرک طریقت مبارکه‌یه
دخوللری تجویز اولنمز

BIGAMIE. Mariage avec deux personnes en même temps *A.*
P. نکاح بزوجتین *T.* نکاح با دو زن ایکی قاری‌یه اولنمه

Et l'état de ceux qui ont passé à un second mariage *A.*
P. مزاوجة ثانیة *T.* نکاح دوم ایکنجی نکاح

BIGARADE. Espèce d'orange *A.* نارنج مرّ *P.* نارنگ تلخ *T.* ترنج

BIGARREAU. Espèce de cerise *A.* صلب *P.* قرصیاء گلنار *T.* سخت طراغنی کراس || Les bigarreaux sont sujets aux vers
طراغنی کراس قوردلنور

BIGARREAUTIER. Arbre qui porte des bigarreaux *A.* شجرة
القرصیاء الصلب *P.* درخت گلنار سخت *T.* طراغنی کراس
آغاجی

BIGARRER. Rassembler sur un fond des couleurs qui tranchent, et qui sont mal assorties *A.* وشی - تنمیغ *P.* رنگارنگ
آلاجه بولاجه ایتمک - آلاجه *T.* دیسه ساختن - کردن
|| Il a trop bigarré sa livrée خدمتکادلرینک کسوه‌سنی
خدمه‌سنک رسم کیمینی - زیاده منمّغ ورنگارنگ ایلدی
آلاجه بولاجه ایلدی - On dit figur. Bigarrer son style, pour dire, coudre des passages inutiles qui ne produisent que de la confusion *T.* حشویّات رنگارنگ جمعیله تکثیر سواد ایتمک

Bigarré. *A.* منمّغ - کثیر الوشی *P.* رنگارگ *T.* آلاجه

BIGARRURE. Variété de couleurs *A.* وشی - اختلاف الالوان
P. رنگامیزی - رنگارنگی - رنگها - گوناگونیٔ رنگ *T.* آلاجدلق
بو ثألیفده اختلاف الوان وار در - Figur. || Il y a de la bigarrure dans cet ouvrage
بو قالقلغی - رنکلر قارشمه || Il y a de la bigarrure à cet habit
ثوبده گوناگونیٔ الوان وار در
بو مجلسده اجناس مختلفه Il y a bien de la bigarrure dans cette société آلاجدلق بولاجدلق وار در - اختلاط الوان وار در -
آلاجه بولاجه بر مجلسدر - وار در

BIGLE. Louche qui a deux regards différens *A.* اشفع *P.* جا
T. دو جتال کورن شاشی

BIGLER. Regarder en bigle *A.* شفعاً نظر *P.* دو جا دیدن *T.*
جتال کورمکی عادت || Il s'accoutume à bigler جتال کورمک
ایدینور

BIGOT. Dévot outré et superstitieux *A.* متعصّب *P.* صوفیکار *T.* صوفی || Elle est bigote در Manières بو خاتون متعصّبه bigotes اطوار متعصّبانه Faire le bigot اظهار تعصّب ایتمک صوفیلق صاتمق -

BIGOTERIE. Attachement superstitieux aux moindres pratiques de la religion *A.* تعصّب *P.* صوفیکاری *T.* صوفیلق || Toute sa dévotion n'est que bigoterie اتّخاذ ایلدیکی مسلک تعبّد ودیانت محض تعصّبدر

BIJOU. Petit travail de luxe *A.* تحفة pl. تحف - ترفة pl. ترف *P.* بزجامه *T.* تفاریق || Cette femme a de beaux bijoux بو خاتون تحف نفیسه یه مالکه در Il a un cabinet tout plein de bijoux ترف وتحف ایله مالامال برخزینه اوطه‌سی V. aussi Joyau. وار در

BIJOUTERIE. Profession de celui qui fait commerce de bijoux *A.* تجارت التحف *P.* تجارت الترف - بزجامه فروشی *T.* تحفجیلک - تفاریقجیلک

BIJOUTIER. Celui qui fait commerce de bijoux *A.* تاجر التحف *P.* بایع التحف - بزجامه فروش - تحف فروش *T.* تحفجی - تفاریقجی -

BILAN. Livre où les marchands écrivent leurs dettes actives et passives *A.* کتاب الدیون والمطلوبات *P.* اوارهٔ وام وخواسته *T.* آله‌جق ویره‌جك دفتری || Ce négociant a déposé son bilan بو بازرگان ذممات دفترینی تسلیم ایلدی

BILE. L'une des humeurs du corps animal, dont la sécrétion se fait dans le foie *A.* صفرا *P.* لو - زرده *T.* اود - صفرا || Bile noire *A.* سودا *P.* لو سیاه *T.* قره صفرا Bile échauffée *A.* صفراء محمّا *P.* لو گرم *T.* قزغین صفرا Bile recuite *A.* صفراء محترقه *P.* لو سوخته *T.* یانق صفرا Émouvoir la bile, exciter la bile صفرایی تحریك ایتمك وصفرایی قشقرتمق Purger la bile تنقیهٔ صفرا ایتمك Il regorge de bile صفراسی غالبدر Des vapeurs de bile ابخرهٔ صفراویّه Dégorgement de bile صفرانك - طموم صفرا Débordement de bile طغیان صفرا - On dit figur. Emouvoir, échauffer la bile, pour dire, exciter la colère تحریك عرق غضب ایتمك واشعال نائرهٔ خشم وغضب ایتمك

BILIAIRE. Terme d'Anatomie. Il se dit des conduits de la bile *A.* مجراء الصفرا *P.* گذرگاه لو *T.* صفرانك یولی

BILIEUX. Qui abonde en bile *A.* کثیر الصفرا - صفراوی *P.* صفراسی غالب - صفراسی چوق *T.* لوناك || Une humeur bilieuse مزاج صفراوی Une complexion bilieuse مزاج صفراوی Les bilieux sont sujets à de grandes maladies صفراویّ المزاج Tempérament bilieux اولنلر امراض شدیده‌یه مبتلا درلر طبیعت صفراویّه - On dit figur. d'un homme colère, que c'est un homme bilieux *A.* سریع الغضب *P.* زود خشم *T.* طارغن

BILL. Projet d'acte du Parlement d'Angleterre *T.* انکلتره پارلامنتوسنك لایحه‌سی || Le Roi a rejeté un tel bill نا - انکلتره قرالی پارلامنتونك لایحه‌سنی ردّ ایلدی مقبولدر دیو ردّ ایلدی

BILLEBARRER. Bigarrer par un mélange bizarre de diverses couleurs *A.* وشی بالوان المتفرّقة *P.* رنگهای نا در برابر *T.* قارش مورش رنكلر اورمق || Il a fait billebarrer son habit d'une étrange façon با هم زدن ثوبنه قارش مورش رنكلر اوردردی

BILLEBAUDE. Confusion, désordre *A.* اختلال - هوشة *P.* شورش *T.* پریشانلق - قارشقلق || C'est une billebaude que tout ce ménage-là بو خانه‌نك صورت اداره‌سی بسبتون شورش واختلالدن عبارتدر

À LA BILLEBAUDE. Sans ordre, et en confusion *A.* علی وجه التهوّش *P.* شورشکارانه *T.* قارش مورش || Tout cela s'est fait à la billebaude بونلرك جمله‌سی صورت شورش واختلال اوزره اولدی

On appelle en termes de Guerre, Jeu de billebaude, celui que chaque soldat fait à volonté, sans attendre de commandement *T.* بر عسکری نفرینك کندیلکندن آتدیغی قورشون

BILLET. Petite lettre missive *A.* تذکرة pl. تذاکر || Il m'a écrit un billet بکا بر قطعه تذکره تحریر ایلدی - Il se dit aussi de certains écrits par lesquels on informe le public de quelque chose *A.* تذکرة الاخبار *P.* اخبار نامه *T.* خبر تذکره‌سی - On dit, Faire courir le billet entre les particuliers d'une compagnie que l'on veut assembler, pour dire, leur envoyer des billets afin de les avertir ارباب جماعتی جمع ایچون دعوت تذکره‌لری نشر ایتمك - خبر کاغدی

Billets. Divers papiers royaux qui avaient cours dans le public *A.* اوراق میریّة *T.* میری کاغدلری || Billets de monnaie, billets de Banque بین الناس نقد مقامنده متداول اولان میری کاغدی

Billet, signifie aussi, écrit ou promesse par laquelle on s'oblige à payer une somme *A.* تحويل pl. تحويلات || Donner un billet sur quelqu'un بر كمسنه‌نك اوزرينه حواله‌يى متضمن بر حاملنه ادا Billet payable au porteur قطعه تحويل ويرمك تحويلى Négocier un billet اولنمق اوزره ويريلان تحويل تحويلى Escompter un billet تداول ايادى ايله دور ايتدرمك تحويلى ادا ايتمك Acquitter un billet تنزيل ايله ادا ايتمك On trouvera de l'argent sur son billet فلانك تحويليله اقچه تدارکى ممكندر

Il se dit aussi, d'un petit écrit que l'on donne à ceux que l'on veut faire entrer à quelque assemblée *T.* اذن تذكره‌سى - On dit aussi, que les soldats logent par billets dans les villes, dans les villages عسكرى نفراتى يدلرينه ويريلان تذكره - اذن تذكره‌سيله اتخاذ منزل ايدرلر موجبنجه قوناقلره قونارلر

BILLETER. Attacher des étiquettes *A.* ربط العلم - ربط الرقعة *P.* نشانلمق - يافته ياپشدرمق *T.* نشان پيوستن || Il faut billeter ces pièces de drap اشبو چوقه طاقه‌لرينه ربط علم اشبو چوقه طوبلرينى نشانلمق - اولنمق اقتضا ايدر اقتضا ايدر

Billeté. *A.* معلم *P.* نشاندار *T.* نشانلو

BILLION. Mille millions. V. Milliard.

BILLON. Monnaie de cuivre pur, ou de cuivre mêlé avec un peu d'argent *A.* تستوق pl. تستوقات *P.* دغل *T.* اوزرى كمش - Il se dit aussi de toute sorte de monnaie décriée et défectueuse *A.* زيف pl. زيوف - بهرج *P.* ناسره - نبهره *T.* قلب || Il a trouvé dans un sac de mille francs plus de cent francs de billon بيك غروش محتوى اولان كيسه ايچنده يوزدن متجاوز قلب آقچه بولدى

BILLONNAGE. Crime de celui qui substitue des espèces défectueuses à la place des bonnes *A.* ترويج الزيوف *P.* نبهره ناسره *T.* قلب آقچه كچورمه || Il a été puni pour crime de billonnage ترويج زيوف تهمتيله تأديب اولندى

BILLONNEMENT. V. Billonnage.

BILLONNER. Substituer des espèces défectueuses à la place des bonnes *A.* ترويج الزيوف *P.* تروبج نبهره فروختن *T.* قلب آقچه كچورمك

BILLONNEUR. Celui qui fait métier de billonner *A.* مروّج *P.* الزيوف نبهره فروش *T.* قلب آقچه كچورن

BILLOT. Tronçon de bois *A.* جزن *P.* هيمهٔ كند *T.* كتوك - كتوك اوزرنده || Couper sur un billot *T.* آغاج اومجه‌سى قطع ايتمك

Et un tronçon d'arbre sur leqnel les cordonniers battent leurs semelles *A.* فرزوم *T.* پاپوشجى كولدسى - پاپوشجى كتوكى

BIMBELOT. Jouet d'enfant *A.* داحة *P.* زيچهٔ كودكان *T.* چوجوق اويونجغى

BINAGE. Action de biner *A.* فلحان ثانى *P.* شيار دوم *T.* ايكنجى نطس

BINAIRE. Qui est composé de deux unités *A.* شفع - زوج *P.* جفت *T.* || Nombre binaire عدد شفع

BINER. Donner une seconde façon aux terres labourables *A.* تكرير الفلحان *P.* بار دوم شيار كردن *T.* ايكنجى دفعه نطس ايتمك

BINOCLE. Télescope au moyen duquel on voit un objet avec les deux yeux en même temps *T.* چفته دوربين

BIOGRAPHE. Auteur qui a écrit une vie particulière *A.* محرّر الترجمة الاحوال

BIOGRAPHIE. Ouvrage qui a pour objet des vies particulières *A.* ترجمة الاحوال

BIPÈDE. Il se dit des animaux à deux pieds *A.* ذو الرجلين *P.* دو پا *T.* ايكى آياقلو || L'homme est un bipède انسان ذو الرجليندر

BIQUE. La chèvre *A.* عناق pl. عنز - عنوق pl. ماعز - عنوز *P.* مواعز pl. ديشى اوغلاق *T.* بز ماده

BIQUET. Le petit d'une bique *A.* عنيز *P.* بزيچهٔ ماده *T.* ديشى اوغلاق ياوريسى

Il signifie aussi, une espèce de trébuchet qui sert à peser de l'or ou de l'argent *T.* آلتون وزنه‌سى - وزنه

BIS. Brun. Il ne se dit que du pain ou de la pâte *A.* اسمر *P.* نان خبز اسمر || Pain bis *A.* خشكار *P.* خرجى - بوز *T.* خشكار خمير *P.* عجين اسمر Pâte bise *A.* خشكار خرجى ايتمك *T.* خشكار خرجى خمور *T.*

BISAÏEUL. Père de l'aïeul *A.* جدّ اعلا - جدّ اكبر *P.* نياى لاب جدّ || Bisaïeul paternel *T.* بزرك دده‌نك باباسى لامّ || Bisaïeul maternel پدر طرفندن دده باباسى - اكبر

والده طرفندن دده باباسی - جدّ اکبر Bisaïeule. Mère de l'aïeul ou de l'aïeule *A.* مادر نیای بزرک *T.* جدّة کبرا *P.* بیوک والده‌نک والده‌سی

BISBILLE. Petite querelle sur des choses frivoles *A.* منافسة *P.* کشمکش جدال *T.* خرلشمه || Ces gens-là sont toujonrs en bisbille بو آدملر دائما کشمکش جدال اوزره درلر

BISCORNU. Qui a une forme irrégulière *A.* کج *P.* عاقف Il se dit figur. de l'esprit *A.* معکوس *T.* اکری بوکری ومج *P.* کج - واژگون *T.* ترس || Esprit biscornu عقل معکوس - Raisonnement biscornu مطالعهٔ معکوسه ترس عقل - کج عقل کج رأیی -

BISCOTIN. Sorte de petit biscuit ferme et cassant *A.* کعک گورکجغز - اوفاق گورک *T.* کاک خرده *P.* اصغر

BISCUIT. Pain cuit deux fois *A.* کعک *P.* کاک - خشکنان *T.* پکسماد || Vieux biscuit کهنه پکسماد Biscuit moisi کوفلنمش بر عدد پکسماد تعییناتی Une ration de biscuit پکسماد

BISE. Vent du Nord *A.* ریح الشمال - جربیا *P.* باد هراه *T.* پویراز

BISEAU. Extrémité coupée en talus *A.* طرف منحدر القطع *P.* کنار شیو تراشیده *T.* شیو کسلمش اوج || Faire un biseau à une glace آیینه‌نک - کنار آیینه‌یی منحدراً قطع ایتمک اوجنی شیو اولدرق کسمک

BISER. Devenir bis. C'est un terme d'Agriculture *A.* کسب السمرة *P.* تیره شدن *T.* بوزلنمق - بوز اولمق - بوزلق پیدا ایتمک

BISON. Boeuf sauvage *A.* بقروحش *P.* گاو کوهی *T.* یبان اوکوزی

BISQUAIN. Peau de mouton *A.* جلد - مسوک pl. مسک قیون پوستکیسی *T.* پوست میش *P.* الغنم

BISSAC. Sorte de sac *A.* خرج pl. خرجة *P.* خرجین *T.* خرج

BISSEXTE. L'addition qui se fait d'un jour au mois de Février *A.* فضل السنة || On aura bissexte cette année بو سنهٔ مبارکده فضل السنه وار در

BISSEXTIL. Il se dit de l'année où se rencontre le bissexte *A.* سنة کبیسة *P.* سال کبیسا

BISTOURI. Instrument de Chirurgie, servant à faire des incisions *A.* مبضع *P.* کلک *T.* جرّاح اوسترەسی

BITUME. Matière liquide et inflammable qui se trouve dans le sein de la terre *A.* قیر *P.* کزف *T.* قره ساقز || Les murs de Babylone étaient bâtis de brique et de bitume شهر قدیم بابل آجر وقیر ایله بنا اولنمشیدی

BITUMINEUX. Qui a les qualités de bitume *A.* قیریّ *P.* قره ساقزلو *T.* کزفناک

BIVAC, ou BIVOUAC. Terme d'art militaire. Lieu dans lequel la garde ou l'armée entière passe la nuit à l'air *A.* مکان العرا *P.* محلّ ناذب - محلّ الجهاء - اوستی *T.* جای نا پوشیده محل عراده بیتوتت ایتمک || Coucher au bivac آچق یر آچیقده یاتمق - اوستی آچق یرده یاتمق -

BIVALVE. Coquillage qui a deux parties jointes par une sorte de charnière *A.* ذو الصدفین pl. ذوی الصدفین *T.* چفته صدفلو

BIVAQUER, ou BIVOUAQUER. Passer la nuit à l'air *A.* اعرا - در جای نا پوشیده شبگیری کردن *P.* مجهیاً امرار اللیل *T.* کیجه‌یی آچق یرده کچورمک || L'armée a bivaqué trente jours de suite عسکر اوتوز کون متوالیاً اوستی آچق یرده آچیقده امرار اوقات لیال ایلدی - امرار اوقات لیال ایلدی

BIZARRE. Fantasque, extravagant *A.* منکر - نکیر العقل *P.* بر عقلی صاورق *T.* ناهموار اندیش || Avoir l'esprit bizarre آرای کمسنه‌نک نکارت عقلی اولمق Opinions bizarres مزاج منکر منکره Humeur bizarre

Il signifie aussi, extraordinaire *A.* مستغرب - اغرب - غریب *P.* غیر مألوف - بیگانه *T.* نکره - عجایب || Couleur bizarre ریش غریب Plumage bizarre لون غیر مألوف - لون غریب کسوهٔ غریبه وزی وقیافت غیر Habit, ajustement bizarre نکره بر قیافت - مألوفه

BIZARREMENT. D'une manière bizarre *A.* علی وجه الغریب *P.* بالنکارة - بطرز بیگانه *T.* غریبانه - عجایب صورت ایله وجه غریب اوزره || Agir bizarrement عجایب اولدرق - غریبانه طور ایله حرکت ایتمک - عمل وحرکت ایتمک صورت غریبه ایله تلبّس ایتمک Être bizarrement habillé

BIZARRERIE. Qualité, caractère de celui qui est bizarre *A.* عقل *T.* ناهموارئ عقل *P.* غرابت الطور - نکارة العقل بر ایشی مجرّد صاورقلغی || Faire quelque chose par bizarrerie نکارت عقله مبنی ایشلمک Cet homme est sujet à de grandes bizarreries فلان کشی غایة الغایه نکارت عقله مبتلا در Il signifie aussi, singularité *A.* غرابت *P.* بیگانگی *T.* عجایبلق || La bizarrerie des modes ایجادلرک غرابتی La bizarrerie

des saisons غرابت آفکار وارا des opinions موسملرک غرابتی

BLAFARD. Il se dit des objets dont les couleurs sont éteintes, et qui sont d'une blancheur mate et inanimée *A.* اکدر - اکمد *P.* بولانق - صونق *T.* تیره وتار - قیر گون || Couleur blafarde ضیای کامد Lueur blafarde صونق رنک - لون اکمد Teint blafard رنگ روی تیره وتار - لون اکمد وجه Visage blafard بولانق چهره - سیمای کمدتنما

BLAIREAU. Sorte de bête puante qui se terre, et vit ordinairement de serpens et de sauterelles *A.* زبزب *P.* شغاره - پورصوق *T.* واهم - قیاور - شفاره

BLÂMABLE. Digne de blâme *A.* واجب - مستحق الملامة شایان - ناستوده - نکوهیده - سزاوار زوز *P.* ذمیم - المذمّة || تعییب اولنه‌جق - عیبلنه‌جق - قینامغه کرکلو *T.* بوسین Une personne blâmable بر شخص - بر شخص مستحق اللوم Une action blâmable مستحق المذمّة بر آدم - سزاوار لوم فعل واجب الملامه - ذمیم فعل

BLÂME. Sentiment ou discours par lequel on condamne une personne, une action *A.* مذمّت - لوم - طعن - ملامت *P.* عیبلمه - قینامه *T.* بوسین - طعنه - زوز - نکوهش || Tout flatteur est digne de blâme هر مداهن مستحق طعن وملامتدر Encourir le blâme مظهر لوم ومذمّت اولمق Éviter le blâme شائبهٔ لوم ومذمّتدن احتراز ومجانبت ایتمک Donner le blâme de quelque chose à une personne بر ایشده ترتب ایتمش ملامت ومذمّتی فلانک اوزرینه تحمیل ایتمک Tout le blâme tombe sur lui حال ملامت ومذمّت جملهٔ فلانک S'attirer le blâme فلانک اوزرینه محمولدر - اوزرینه راجعدر de tous les honnêtes gens اهل عرض طائفه سنک لوم Rejeter sur un autre وطعنتی نفسی حقنه جلب ایتدرمک tout le blâme de quelque chose بر مادّه‌ده مترتب اولمش لوم ومذمّتی بسبتون آخرک اوزرینه عزو واسناد ایتمک

Il se dit aussi, de la réprimande que fait le juge *A.* عتاب *P.* سرزنش *T.* قاقنج - آزارلمه || La peine du blâme est infamante حاکمک عتاب ومواخذه‌سنی ایجاب ایدن مؤاخذة - حدّ شرعی مستلزم تفضیح وتشهیر در

BLÂMER. Reprendre, condamner *A.* لوم - تلویم - طعن - تعذیل *P.* ذمّ - تشنیع - تعییب - تقبیح - زوز کردن - نکوهیدن *T.* عیبلمک - قینامق || Blâmer une personne, une action بر کمسنه یی وبر فعلی طعن وتقبیح ایتمک Tout le monde a blâmé son procédé جمله عالم فلانک حرکتنی تعییب ایلدی

Il se dit aussi, lorsque le juge fait une réprimande à une personne *A.* تعزیر - عتاب - توبیخ *P.* سرزنش کردن *T.* آزارلمق || Il a été ordonné qu'il serait blâmé, l'audience tenante Être blâmé en مجلس شرعده تعزیر وتوبیخی امر اولندی Justice, porte note infamatoire عتاب مظهر حدّ شرعی اولدرق وتعزیر اولمق موجب افتضاح حالدر

BLÂMÉ. *A.* ملوم - معیوب - مذموم - مستقبح رهین اللوم *T.* زوز کرده - نکوهیده *P.* والمذمّة عیبلنمش - قینانمش

BLANC. Qui est de la couleur de la neige *A.* ابیض *P.* سفید ریش Plume blanche || بیاض - آق *T.* سپید فام - خنگ - سعر اشیب - شعر ابیض Cheveux blancs آق توی - ابیض Barbe blanche آغارمش صاچ - آق صاچ *T.* موی سفید *P.* آق صقال *T.* ریش سفید *P.* لحیهٔ شیبا - لحیهٔ بیضا *A.* غلبهٔ حال شیخوخت تقریبیله Homme tout blanc de vieillesse بیاض - خبز ابیض Pain blanc ابیض الشعر اولمش بر آدم قار کبی بیاض Blanc comme neige خاص اتمک - اتمک Blanc comme lait سود کبی بیاض - On dit de deux choses très-différentes l'une de l'autre, qu'il y a de la différence comme du blanc au noir میاندلرنده اولان فرق بین الابیض والاسود اولان فرق کبیدر

Il se dit aussi par opposition à Sale *A.* مطهّر - نظیف *P.* پاک - تمیز *T.* پاک - پاکیزه || Linge blanc پاک بز Serviette blanche تمیز پیشگیر - مقرمهٔ مطهّره

On dit, Armes blanches, par opposition aux Armes à feu *A.* آلات جارحة - الواح السلاح *T.* کسیجی سلاح Et fer-blanc, une espèce de fer réduit en feuilles. V. Fer-blanc.

On dit aussi, Argent blanc, pour dire, toute sorte de monnaie d'argent *T.* آق اقچه

On appelle, Blanc-manger, une espèce de plat fait avec du lait *A.* محلّب *P.* شیربا *T.* محلّبی

Et gelée blanche, la gelée qui se forme le matin de la rosée *A.* صقیع *P.* سرما ریزگی *T.* قیراغو

Drapeau blanc, se dit du drapeau que les assiégés arborent, lorsqu'ils demandent à capituler *A.* لواء الاستیمان *P.* بیراق *T.* سفید امانخواهی ویره بیراغی

On dit proverb., Donner carte blanche à quelqu'un, pour dire,

BLANCHÂTRE. Qui tire sur le blanc *A.* اطحل *P.* نیلگون - لون اطحل Couleur blanchâtre || *T.* آقچل سپید گون - آقچل رنک

BLANCHEMENT. Proprement *A.* بالطهارة ـ طاهراً ونظیفاً *P.* تمیز اولدرق *T.* پاکانه Il faut tenir les enfans le plus blanchement qu'on peut || اطفالی ممکن مرتبه طهارت ونظافتده وقایه ایتملو در

BLANCHERIE. Lieu destiné à blanchir des toiles *A.* دار القصارة *P.* کازرگاه *T.* چرپیجی یری - بز آغارده جق یر

BLANCHEUR. La couleur blanche *A.* بیاض *P.* سفیدی *T.* سودک - بیاض لبن La blancheur du lait || بیاضلق - آقلق خیره ساز عیون نظار Une blancheur qui éblouit بیاضلغی لون وجهک بیاضی La blancheur du teint اولان بیاضلق چهره نک - چهره نک بیاضلغی - رنگ رویک بیاضلغی - برگ سمن کبی بیاضلغی

BLANCHÎMENT. L'action de blanchir des pièces de toiles *A.* قصارت *P.* کازرکاری *T.* چرپمه

BLANCHIR. Rendre blanc *A.* تبییض *P.* ـ سفید ساختن دیواری آغارتمق *T.* سپیدی دادن || Blanchir une muraille دیواری آغارتمق - تبییض ایتمک Cela blanchit le teint - فلان شیٔ رنگ رویی تبییض ایدر Il se dit aussi au neutre, et signifie, devenir blanc *A.* ابییضاض *P.* سفیدی آقلق پیدا ایتمک - آغارمق *T.* پذیرفتن Faire blanchir des toiles à la rosée || ثیابی شبنمده ترک ایله آغارتمق Mettre des toiles sur l'herbe pour blanchir ثیابی لاجل التبییض بزی آغارمق ایچون اوتلق - چمن اوزرنده بسط ایتمک اوزرنده سرمک

BLANCHIR. Laver *A.* تغسیل - غسل *P.* شوییدن - شستن *T.* یایقمق Blanchir du linge || تغسیل اثواب ایتمک - On dit qu'une femme blanchit, pour dire, qu'elle fait métier de blanchir du linge - چماشیری یایقمق - اثوابی یایقمق چماشیر یایقمق حرفتنی ایدر - غسل اثوابی حرفت ایدینور

BLANCHIR, se dit aussi des personnes. On dit, qu'un homme commence à blanchir, pour dire, que ses cheveux commencent à blanchir *A.* تشیّب - توشّی *P.* خنگسار شدن *T.* صاچی آغارمق Cet homme commence à blanchir || بوادمک شعری صاچی آغارمغه باشلادی - تشیّب وتوشّی به یوز طوتدی Il se dit figur. pour dire, faire paraître innocent un homme lui donner plein pouvoir بر کمسنه یه رخصت نا محدوده ویرمک

Il signifie aussi, la matière blanche que les peintres emploient pour rendre blanc *A.* صبغة البیضا *P.* رنگ سپید *T.* صبغهٔ بیضای || Blanc de plomb, de céruse بیاض بویه صبغهٔ اسربیّه Broyer du blanc وصبغهٔ بیضای اسفیداجیّه اوطه یی بیضایی سحق ایتمک Peindre une chambre en blanc بیاض بویه ایله نقش ایتمک

Blanc, signifie aussi, une sorte de fard *A.* غمنة *P.* سپیده *T.* آقلق - آق سپتاک - شپیتاک || Cette femme met du blanc بو خاتون یوزینه آق سورر

On appelle, Le blanc de l'oeil, cette partie de l'oeil qui paraît blanche *A.* بیاض العین *P.* سپیده چشم *T.* کوزک آقی

On dit proverb. de deux personnes qui se sont extrêmement querellées, qu'elles se sont mangé le blanc des yeux بر بریتک کوزینی چیقاره جق اولدیلر

On appelle, Le blanc d'oeuf, la glaire d'un oeuf *A.* قیقیٔ *P.* یمورطه نک آقی *T.* سپید آستینه

Blanc, au substantif, se dit des peuples qui ont le teint blanc, à la différence des noirs *A.* بیاض اللون *P.* سپید رو *T.* آق - آق چهره لو

Blanc, se dit aussi, d'un papier signé que l'on donne pour servir de quittance en quelque occasion *T.* امضا ایله ممضی بر قطعه یازلمامش کاغد || Cet officier, en partant pour l'armée, m'a laissé son blanc pour recevoir sa pension au trésor royal فلان سرکردهٔ عسکر اردویه حین عزیمتنده خزینهٔ همایوندن وظیفه سی آلنمق ایچون یدمده امضاسیله ممضی بر قطعه یازلمامش کاغد براقدی - Et quittance en blanc, une quittance où on laisse en blanc le nom de celui qui doit payer آقچه یی ادا ایده جک کمسنه نک اسمی آچق - Et promesse en blanc, une promesse où le nom de celui à qui l'on doit payer n'est point exprimé اولدرق بر قطعه مقبوض سندی اقچه یی قبض ایده جک کمسنه نک اسمی آچق - Et procuration en blanc, une procuration où le nom de celui que l'on constitue procureur, est laissé en blanc اولدرق بر قطعه دین تمسکی وکیلک اسمی آچق برقطعه وکالتنامه

BLANCHAILLE. Fretin, menu poisson blanc *A.* بلم *P.* ماهیٔ *T.* اوفاق بالقلر خرده

qu'on accusait de quelque chose *A.* ـ ازالة الدنس التهمة گناهرا شستهٔ ـ از گناه پاکیزه کردن *P.* اصحاء الوسخ القباحة پاکه چیقارمق *T.* صابون برائت کردن || On l'accusait de beaucoup de choses, mais il a trouvé à la Cour de bons amis qui l'ont entièrement blanchi حقنه نیچه نیچه قباحتلر عزو اولنمش ایکن وکلای دولت بیننده تدارکنه دسترس اولدیغی دوستان وحمایتکارانی بسبتون پاکه چیقارمسنه همت ایتمشلر در

Et pour dire, passer un long temps de sa vie dans une occupation *A.* ریشرا سفید *P.* تشییب الشعر ـ اشابة الشعر صاچ آغارتمق *T.* کردن || Blanchir dans le service خدمت Blanchir dans les armes خدمات ایچنده صاچ آغارتمق صاچی سفرلر ایچنده ـ عسکریده اشابهٔ شعر ایتمک بو ندیم Ce vieux courtisan a blanchi dans l'intrigue آغارتمق کهنسال اعمال فن دسیسه کاریده اشابهٔ شعر ایتمش بر کتب علمیه C'est un savant qui a blanchi sur les livres آدمدر مطالعهسنده صاچنی آغارتمش بر فاضل آدمدر

BLANCHI. *A.* مبیض *P.* سفید کرده *T.* آغارمش ـ بیاضلنمش اشیب *A.* یایقنمش *T.* شوییده ـ شسته *P.* مغسول *A.* صاچی آغارمش *T.* سفید ریش

BLANCHISSAGE. L'action de blanchir du linge *A.* غسل *P.* غسله کوندرمک || Envoyer au blanchissage یایقمه *T.* شویش Voilà un mauvais blanchissage اشته بر غسل قبیح Payer le blanchissage اجرت غسلی ادا ایتمک Il lui en coûte tant tous les ans au blanchissage بهر سنه غسل اثواب مصارفی شو قدره بالغ اولور

BLANCHISSANT. Qui blanchit, qui paraît blanc *A.* قریب آقچل *T.* سفید گونه *P.* البیاض

BLANCHISSEUR. Celui qui blanchit du linge *A.* غسال الثیاب *P.* جامه شوی *T.* چماشیر یایقایجی || Blanchisseur au mois ماهیه‌لو چماشیر یایقایجی Donner du linge à la blanchisseuse چماشیر یایقایجی ـ اثوابی غسالهٔ ثیابه تسلیم ایتمک قاری یه ویرمک ـ Et celui qui fait le blanchissage des toiles *A.* قصار *P.* کازران *T.* بز آغاردیجی ـ چرپیجی

BLANCHISSERIE. V. Blancherie.

BLASER. S'user à force de boire des liqueurs fortes *A.* تختر *P.* سستی پذیرفتن ـ شل گشتن *T.* اورسه‌لنمک || Il a tant bu d'eau de vie, qu'il s'est blasé شول مرتبه‌ده مبالغه اوزره

شرب عرق ایتمشدر که وجودنده تختر عارض اولدی

Il signifie aussi, affaiblir le goût de certaines choses *A.* تفتیر *P.* الذائقة *T.* چاشنیرا فرسودن || دادک قوتنی کیدرمک La satiété blase le goût حال شبع قوت ذائقه‌نک تفتیربنی Les excès l'ont blasé موذی اولور فرط عیش وعشرت تفتیر ذائقه‌یی مستلزم اولمشدر

BLASÉ. *A.* متختر *P.* شل گشته *T.* سستی یافته ـ اورسه‌لنمش *A.* فاتر الذائقة *P.* فرسوده چاشنی *T.* دادینک قوتنی کتمش

BLASPHÉMATEUR. Celui qui blasphème *A.* لوام الرب ـ کنود *P.* کفور القول ـ فریه گو *T.* کفر سویلییجی || Grand blasphémateur کنود عظیم

BLASPHÉMATOIRE. Qui contient des blasphèmes *A.* متضمن *T.* کفرلو فریه آمیز *P.* الکنود

BLASPHÈME. Parole qui outrage la Divinité *A.* قول بین سخن *P.* قول متضمن الکفر ـ اقوال بینة الکنود *pl.* الکنود *T.* کفر ـ کفرلو سوز || Proférer un blasphème قول فریه آمیز کفر ـ کفرلو سوز قاله کتورمک ـ بین الکنود تفوه ایتمک مکروه عالم اولدجق بر کلام Exécrable blasphème سویلمک ـ On le dit par exagération pour Discours injuste کفر آمیز || On ne peut médire à cet homme-là sans faire un blasphème بو آدمک علیهنه کلام سویلمک کفر سویلمکدن فرقی یوقدر

BLASPHÉMER. Proférer un blasphème *A.* لوم الرب ـ کنود *P.* افتراء علی الله ـ فریه کردن || On ne saurait dire cela sans blasphémer بو کلامی سویلمک الله حقنه کفر سویلمک ـ بوسوزی لسانه کتورمک الله حقنه ـ افتراء علی الله قبیلندیدر Blasphémer le saint nom de Dieu et les Saints کفر سویلمکدر اسم جلالی واولیای کرامی لوم ایتمک

BLATIER. Marchand de blé. Il se dit de ceux qui transportent le blé sur des chevaux d'un marché à l'autre *A.* میار الفوم *P.* میار الحبوبات ـ جلبکش حبوبات *T.* جلبی کوتورن

BLATTE. Insecte *A.* بنات وردان *pl.* حمام *T.* بوجکی

BLÉ ou Bled. Il se dit de tous les grains farineux dont on peut faire du pain, et des plantes qui produisent ces grains *A.* حبوبات نانی *P.* حبوبات ـ حبة ـ اجناس الفوم ـ فوم *T.* مزروعات *pl.* مزروع *A.* اتمک یاپیلان حبوبات *P.* اکین *T.* کشت || Du blé en tuyau اوزدکلنمش Du

بشاقلنمش اکین - سنبله پیدا ایتمش مزروعات blé en épi
Terre à blé اکین اکه‌جک یر - مزرعه Voilà une belle pièce
de blé اشته بر کوزل اکین تارلاسی - اشته بر اعلا مزرعه
Blé froment *A.* حنطه pl. بغدای *T.* گندم *P.* برّ - قمح - حنط
Blé seigle *A.* سنف *P.* کنگران *T.* چاودار Blé de Turquie,
ou Maïs *A.* ذره - طهف *T.* مصر بغدایی - Blés épais مزروعات
آفته - مزروعات آفتزده Blés niellés صیقشمش اکین - ملتفه
اصابت جلید ایله آفتدیده Blés bruinés اوغرامش اکین
Un gerbe de blé قیراغویه اوغرامش اکین - اولمش مزروعات
Couper les blés اکینی بچمک Battre بر قطعه اکین دمتی
le blé اکینی دوکمک - دوس Ses greniers حبوبات ایتمک
sont pleins de blé انبارلری اجناس حبوبات ایله مالامالدر
Un sac de blé بر حبوبات ایله مملو بر جوال Un boisseau de blé
Un marchand de blé *A.* بایع الحبوبات *P.* کیل حبوبات
Un grand amas de حبوبات بازرکانی *T.* حبوبات فروش
blé زرع حبوبات Semer du blé عظیم بر حبوبات کومه‌سی
حبوباتی تطحین ایتمک Moudre du blé حبوبات اکمک -
حبوباتی درانبار ایتمک Serrer le blé حبوباتی اوکوتمک -
- حبوباتی تکییل ایتمک Mesurer du blé حفظ ایتمک -
حبوباتی اولچمک

On dit proverb. Crier famine sur un tas de blé, pour dire, se plaindre lorsqu'on est dans l'abondance ذخیره بیغنی اوزرنده
- Et en parlant des choses dont la garde peut être avantageuse, on dit, C'est du blé en grenier اوتورمش ایکن آچلقدن فریاد ایتمک انباره موجود ذخیره کبیدر

BLÊCHE. Homme qui n'a point de fermeté *A.* همج pl. هموج
P. بی زهره *T.* دنکسز || C'est uu grand blêche برهمج هامجدر

BLÊCHIR. Manquer de fermeté *A.* تهتج *P.* بی زهره شدن
T. دنکسز اولمق - دنکسزلک پیدا ایتمک

BLÊME. Pâle *A.* اشحب اللون - خاسف اللون *P.* زرد
بکزی صارمش - بکزی آتمش *T.* چرده || Avoir le visage
blême بکزی صارمش اولمق - چهره اشحب اللون اولمق

BLÊMIR. Pâlir *A.* کسب الشحوبة *P.* زرد چهره شدن *T.*
بکز آتمق - بکزصارمق || C'est un comédien, il rougit, il pâlit, il blêmit quand il lui plaît مراد ایتدکچه چهره‌سنه گاه حمرت گاه امتقاع وصفرت وگاه شحوبت کسب ایتدرر بر لعبده باز مضحکدر

BLESSER. Donner un coup qui fait plaie *A.* تجریح - جرح
یاره‌لمق *T.* داغ زدن - زخم کردن - شخودن *P.* تکلیم -
|| Blesser légèrement جرح خفیف ایله تجریح ایتمک dangereusement جرح خطرناک ایله تجریح ایتمک Blesser à mort جرح قتّال ایله - جرح مهلک ایله تجریح ایتمک
Il n'a point encore fait de campagne qu'il n'ait été blessé شمدیه‌دیک قدر مجروح وزخمدار اولمدیغی بر سفره اشمش دکلدر
Il n'a pas été blessé, il n'a reçu qu'une contusion مجروح اولمیوب یالکز بره‌لندی

Et causer quelque incommodité *A.* تعذیب *P.* ایذا - آزردن
|| Les souliers me blessent زحمت ویرمک - اذیّت ویرمک *T.* رنجیدن - On dit figur., پاپوش آیاغمی آزرده ایدر qu'un objet blesse la vue, pour dire, qu'il fait une impression désagréable کوزه - رنجش بصری موجّبدر - تعذیب نظر ایدر
qu'un son blesse l'oreille نا خوش کلور تعذیب سامعه ایدر
que des nudités, des paroles déshonnêtes تخدیش سمع ایدر -
blessent la pudeur عریانئ بدن وکلام فحش مخلّ عار
Et que des objets et des récits affreux blessent l'imagination وحیا در صور واشکال مهیبه وحکایات موحشه قوّهٔ متخیّله‌ده بادئ رنجش اولور حالاتندندر

On dit aussi, Blesser l'honneur et la réputation de quelqu'un بر کمسنه نک عرض وناموسنه وصیت وشهرتنه تعرّض ایتمک
Blesser l'amitié عرض وناموسنه وصیت وشهرتنه طوقنمق -
Blesser la قاعدهٔ حبّ وموّدته ایراث کسر وخلل ایتمک
bonne foi رسوم صدق ووفایی اخلال ایتمک Blesser les convenances, pour dire, faire ou dire quelque chose de contraire aux convenances, et qui s'écarte de la vraisemblance آداب مرعیه‌یی مخلّ واحتمالات عقلیه‌دن بعید افعال واقوالی آداب مرعیه‌یه خلل وبره‌جک وجواز - ارتکاب ایتمک عقله مقارن اوله‌میه‌جق برایش ایشلمک وبر سوز سویلمک

Et figur. Blesser quelqu'un, pour dire, l'offenser *A.* تجریح
کوکل *T.* خاطر رنجیدن - دل شکستن *P.* کسر البال - الفؤاد
|| Qu'a donc ce discours qui vous blesse? خاطر قیرمق - قیرمق
Cet بو کلامده رنجش خاطرکه بادی اولدجق نه وار در
homme se blesse de tout فلان آدم هر شیئدن منکسر البال
- Et qu'un homme a le cœur blessé هر شیئدن خاطر مانده اولور - اولور دلی داغدار *T.* دل شکسته *P.* مجروح الفؤاد *A.*
کوکلی قیرق -

Blesser, signifie aussi, faire tort, faire préjudice *A.* اضرار -

ضرر کتورمک *T.* گزند آوردن - زیان آوردن *P.* ایراث المضرّة فلان شئ || Cela ne blesse personne طوقنمق - مضرّ اولمق - کمسنده مضرّ دکلدر La clause de cette transaction, de ce contrat me blesse بو مقاوله سندینک فلان شرطی بکا مضرّ در بکاموجب ضرّوزیاندر -

Se blesser. Se faire du mal *A.* جلب الآفة *P.* آفتزده شدن - ضرره اوغرامق *T.* دوجار رنجش گشتن - آزرده شدن - سقوط ایتمکله || Il s'est blessé en tombant انجنمک - زده‌لنمک دوشمکله زده‌لندی - آفتزده اولمشدر Ne vous êtes-vous point blessé? بر درلو ضرره اوغرادیغک یوقمیدر - On dit d'une femme grosse, qu'elle s'est blessée, pour dire, qu'il lui est arrivé quelque mal qui met son fruit en danger || Elle s'est tellement blessée, qu'elle en est accouchée avant terme فلان خاتون شول رتبه‌ده آفت زده اولدیکه قبل حلول الوقت وضع حمل ایلدی

Blessé. *A.* مجروح pl. جریح - مجروحین pl. مکلوم - جرحا || یاره‌لو *T.* داغدار - زخم خورده - زخمدار *P.* کلیم - Avoir soin des blessés یاره‌لولری - مجروحینی تیمار اتیمک - مقتولین ومجروحین Les morts et les blessés کوزتمک مردگان وزخمداران - On dit qu'un homme a le cerveau blessé, pour dire, que sa tête est dérangée *A.* مختلّ الدماغ *P.* شوریده عقلی خللتلو *T.* دماغ

BLESSURE. Plaie *A.* جراحات pl. جراحت - جروح pl. یاره *T.* ریش - زخم *P.* کلوم pl. کلم - جرایح pl. جریحة Il se dit figur. des choses qui offensent l'honneur, l'amour-propre || Les blessures qui se font à l'honneur, à l'amour-propre sont plus sensibles que les autres بر کمسنه‌نک عرض وناموسی وخود پرستلکی حقنه ایقاع اولنان جراحات جروح سائره‌دن - Il se dit aussi, de la violente impression que l'amour fait sur l'âme بر قات دخی شدید التأثیر در || L'amour fait de dangereuses blessures اصابت سهام عشق وهوادن دخیلهٔ قلبده تحدّث ایدن جراحات بغایت خطرناکدر

BLETTE. Sorte de plante *A.* بقلة یمانیّه *T.* اشتر اوتی

BLEU. Qui est de couleur d'azur *A.* ازرق اللون - ازرق *P.* کبودی - گوک مائی *T.* کبود فام - کبود گون bleu کوک رنکلو اطلس - مائی اطلس - اطلس کبود فام Des yeux bleus *A.* چشم کبود *P.* عین ازرق - عین اشهل *T.* - زرقا بر محبوبه در Cette femme a les yeux bleus آلا کوز Quand le sang lui porte à la tête, il devient tout bleu مائی کوزلیدر - آلا کوزلیدر - بر محبوبهٔ سهلا در دم بالای رأسه - Il se dit aussi سوران ایدنجه چهره‌سی کومکوک اولور de la couleur bleue *A.* لون ازرق *P.* رنگ کبود *T.* کوک Bleu pâle رنک آسمانی Bleu céleste || مائی رنکی - رنکی قویی - لاجوردی Bleu foncé صونق مائی - کبود پژ مرده خنکار Bleu de roi سود مائیسی - آبگون Bleu clair مائی بایغین مائیسی Bleu mourant

On appelle en termes de Guerre, Parti bleu, un parti de gens armés qui font des courses pour piller *T.* چاپولجی - یغماجی

BLEUÂTRE. Tirant sur le bleu *A.* اقمر *P.* نیلگون *T.* هوایی - مائیسی - کوکچل -

BLEUIR. Faire devenir bleu *A.* تزریق *P.* رنگ کبودی دادن *T.* مائیلندرمک || Bleuir de l'acier جلیکی مائیلندرمک

Bleui. *A.* مزرّق *P.* رنگ کبود پذیرفته *T.* مائیلنمش

BLINDER. Garnir de blindes une tranchée *A.* ستر المترس *P.* پرده مترس *T.* مترسرا در پرده کردن بالسترة

BLINDES, au pluriel. Sorte de défense faite de pièces de bois ou de branches d'arbres entrelacées *A.* سترة المترس *P.* پردهٔ مترس *T.* مترس پرده‌سی

BLOC. Assemblage de diverses choses *A.* کودة pl. اکواد *P.* تودہ *T.* کومه || Faire un bloc de marchandises امتعه بر کومه یپغمق

On dit, En bloc, pour dire, en gros *A.* مجازفةً *P.* بیکپارگی - کوتری - طوبدن *T.* || Faire marché en bloc et en tâche, c'est-à-dire, faire un marché sans entrer dans les détails مالی طوبدن بازارلشمق - مجازفةً بازارلشمق

Bloc, se dit aussi d'un gros morceau de pierre qui n'est pas taillé *A.* رضام pl. رضام *P.* سنگپارهٔ بزرک *T.* - طومروق || Un bloc de marbre بر قطعه رضام رخام طاش طومروغی - بر قطعه مرمر طومروغی -

BLOCAGE ou BLOCAILLE. Menu moellon, petites pierres *A.* قضّة pl. قضاض *P.* سنگریزه *T.* مولوز

BLOCUS. Disposition d'un corps de troupes sur les avenues d'une place, pour empêcher qu'il n'y puisse entrer aucun secours *A.* سدّ الموارد والمسالک *P.* سدّ گذرگاه *T.* وارله‌جق || Faire le blocus d'une place قلعه‌نک یوللرک باغلمه‌سی Convertir le siége دائراً ما دار موارد ومسالکنی سدّ ایتمک

قلعه‌نك محاصره‌سنى دائراً ما دار موارد ومسالكنى en blocus
قلعه‌نك سدّ ايتمك Lever le blocus صورتنه تحويل ايتمك
سدّ موارد ومسالكنه مأمور اولان عسكرى چكمك Le blocus
برليمانك - برليمانك منافذ وموادى انسدادى d'un port
اغزنده توقيف سفاين ايله انسداد موادى

BLOND. Qui est d'une couleur moyenne entre le doré et le châtain clair *A.* اصفر *P.* زرد چرده *T.* صارى ‖ Des cheveux blonds صارى صاچ - شعر اصفر Barbe blonde - لحيهٔ صفرا صارى چهره‌لو - اصفر الوجه Un homme blond صارى صقال
صفرت *A.* - Il se dit aussi de la couleur blonde آلا چهره‌لو -
بوز *T.* اخطب ‖ Blond cendré *A.* صاريلق *T.* زردى *P.*
- اصفر فاقع Blond ardent آلتون صاريسى Blond doré صارى
كسكين صارى

BLONDIN. Qui a les cheveux blonds *A.* اصقر الشعر *T.*
صارى صاچلو

BLONDIR. Devenir blond. Il ne se dit qu'en termes poétiques *A.*
صاررمق *T.* زردى پذيرفتن - همرنگ زر گشتن *P.* اصفيرار
‖ La moisson commence à blondir مزروعات اصفيراره يوز طوتدى

BLONDISSANT. Qui blondit *A.* مصفّر *P.* همرنگ زر گشته
T. صاررمش ‖ Les épis blondissants خوشهٔ همرنگ زر اولمش
مزروعات

BLOQUER. Faire le blocus d'une place *A.* سدّ الموارد
وارله‌جق يوللرى *T.* گذرگاهرا گردا گرد بستن *P.* والمسالك
اطرافى قوشاتمق - باغلمق ‖ Bloquer une place, un camp
برقلعه‌نك ومترس ايچنده متحصّن وقرارگير اولمش fortifié
اردونك اطراف واكنافدن وارله‌جق يوللرى سدّ وبند
برليمانك پيشگاهنده سفاين Bloquer un port ايتمك
توقيفيله بوغازينى سدّ وبند ايتمك

Bloqué. *A.* مسدود المسالك والموارد *P.* گذرگاهش بسته
T. اطرافى قوشادلمش - وارله‌جق يوللرى باغلنمش

se BLOTTIR. S'accroupir, se mettre tout en un tas *A.* - كنوع
‖ در طوب بوزلمك *T.* در هم پيچيده شدن *P.* اقرنباع
Se blottir dans un coin بر بوجاقده در طوب بوزلمك Les
perdrix se blotissent devant le chien كبكلك كلبى كورنجه
در طوب بوزلوب طورر

BLUETTE. Étincelle *A.* شرارة pl. شرر pl. شرار *P.* خدره
T. قغلجم - On dit figur., qu'il y a quelques bluettes d'esprit dans cet ouvrage, pour dire, qu'il y a quelques petits traits d'esprit فلان تأليفده بعض لمعات رشد وكياست بديدار
فلان تأليفده لمعة ما فراست وكياست وار در - اولور

BLUTEAU ou BLUTOIR. Espèce de sas fait d'étamine ou de crin *A.* منخل pl. مناخل *P.* پرويزن *T.* الك ‖ Ce bluteau n'est pas assez fin, il ne fait pas la farine assez blanche اشبو الك كركى كبى اينجه اولمديغندن دقيقى بياض چيقارمز

BLUTER. Passer par l'étamine *A.* نخل *P.* بيختن *T.* المك

BOBÈCHE. La partie d'un chandelier, dans laquelle on met la chandelle *A.* فوهة المسرجة *P.* دهانهٔ شمعدان *T.* شمعدان
مسرجهٔ ذات ثلثة الافواه Chandelier à trois bobèches آغزى
اوچ آغزلو شمعدان -

BOBINE. Espèce de fuseau sur lequel on dévide du fil *A.* ماصوره *T.* ماشوره - ماسوره - نابچه *P.* ليسنة - اواقى - وشيعة

BOBINER. Dévider du fil sur la bobine *A.* طىّ على الاواقى
ماصوره‌يه صارمق *T.* بر نابچه پيچيدن *P.*

BOCAGE. Petit bois, bosquet *A.* مشجرة *P.* خيابانزار *T.*
قوريلق

BOCAL. Espèce de bouteille *A.* قاحز - قاقوزة - مشربة *P.*
بر - بر مشربه باده Un bocal de vin بقراج *T.* آبستانه
بقراج باده

BOEUF. Taureau coupé *A.* بقر pl. بُقر *P.* گاو *T.* اوكوز
- صغر Boeuf qui tire à la charrue تارلا سورن اوكوز ‖ Boeuf
de labour جفت اوكوزى Une couple de boeufs بر جفت اوكوز
- صوار *A.* Troupeau de boeufs صغر پاچه‌سى Pieds de boeuf
صغر سوريسى *T.* گلهٔ گاو *P.* قطيع البقر Mettre des boeufs
à l'engrais صغرلرى صواده قويمق Une étable à boeufs
صغر *T.* پوست گاو *P.* اديم البقر Cuir de boeuf آغيلى
توتسيده قوريمش Boeuf fumé صغر دربسى - پوستكيسى
صغر - قديد بقر - اشرارهٔ بقر Boeuf salé صغر بصدرمه‌سى
T. گاو دشتى *P.* بقر وحش *A.* Boeuf sauvage بصدرمه‌سى
يبان اوكوزى - Il se dit aussi par injure d'un homme stupide *A.* بقر عديم الاذعان *P.* گاو پيكر *T.* اوكوزكبى آدم

On appelle en termes d'Architecture, Oeil de boeuf, une fenêtre ronde qui se pratique aux toits, pour. éclairer les bâtimens *A.* كوّة pl. كوا *P.* روشندان *T.* باجه

BOHÈME, ou BOHÉMIEN. Ce mot est employé pour désigner une sorte de vagabonds qui courent le pays, disant la bonne aventure. On les appelle aussi Égyptiens *A.* زنجى ضرّاب الفال

فالمجی جنکانه *T.* زنگی فالزن *P.*

BOIRE. Prendre, recevoir une liqueur dans la bouche, pour la conduire à l'estomac *A.* تجذّب - تجرّع - شرب *P.* نوشیدن شرب ما ایتمک *T.* ایچمک || Boire de l'eau نوش کردن - بوزلی Boire à la glace صو ایچمک - نوش آب ایتمک - بالاغتراف شرب Boire dans le creux de la main آوج ایله صو - کف دست ایله نوش ایتمک - ما ایتمک دریک نفس نوشیدن *P.* اجتراع *A.* Boire d'un trait ایچمک آهسته *P.* ترمّق *A.* Boire à longs traits بر نفسده ایچمک *T.* آزجه آزجه ایچمک *T.* آهسته نوشیدن - On dit, Faire boire un cheval, le mener à boire اسبرا آب *P.* اسقاء الفرس *A.* طواری صوارمق *T.* دادن - Et boire à la santé de quelqu'un - طلو ایچک *T.* دوستگانی نوشیدن *P.* شرب النخب *A.* فلانک عشقنه ایچمک || On a bu à la santé de quelqu'un - فلان کمسنه نک عشقنه نوش ساغر دوستگانی ایلدیلر Boire au bon retour de quelqu'un, pour dire, en signe de joie de son arrivée فلان کشینک میمنت قدومیچون نوش فلانک سلامت ایله کلدیکنه - ساغر دوستگانی ایتمک - Boire au retour, à l'heureux voyage, pour exprimer les voeux qu'on fait en faveur de celui qui part طلو ایچمک مصحوباً بالامن والسلامه سمت مقصوده وصولک دعاسنی ذکر الله سلامتلر ویره - ایدرک نوش ساغر دوستگانی ایتمک - Boire à la ronde, pour dire, boire à la santé de tous les conviés l'un après l'autre دییه رک طلو ایچمک اصحاب مجلسک عشقنه فرداً بعد فرد نوش ساغر دوستگانی ایتمک - Boire le vin du marché, se dit de ceux qui, après avoir fait un marché, vont boire ensemble لدی الانعقاد المعامله بری برلر یله پیالهٔ دوستگانی نوش ایتمک

On dit, Donner pour boire, pour dire, donner quelque chose à de petites gens par libéralité *A.* اعطاء العطیّة بخشش - قهوه پاره سی *T.* داشاب دادن - داشن دادن - دادن شربتلک ویرمک - بخشش ویرمک - ویرمک

Boire, signifie aussi, s'enivrer *A.* سکران - سکر *P.* مست سکره مبتلا در || Il est sujet à boire سرخوش اولمق *T.* شدن

On dit figur. Boire un affront, pour dire, souffrir une injure sans en témoigner de ressentiment *A.* تجرّع - هضم الرذالة زهرابهٔ خواری ورذالت نوشیدن *P.* الکأس الرذالة *T.* رذالتی یوتمق - Et qui fait la faute la boit, pour dire, que celui qui a fait une faute, en doit porter la peine خطایی ایدن آجیسنی چکر

On dit, que le papier boit, pour dire, que l'encre perce au travers *A.* تشرّب - نشف *P.* نوشیدن *T.* ایچمک || Ce papier n'est pas bon, il boit بو کاغد ایشه یرامز زیرا مرکبی زیرا مرکبی ایچر - نشف ایدر On le dit aussi dans le même sens, en parlant de la terre et de l'éponge.

BUVANT. Participe du présent. Celui qui boit *A.* شارب *P.* نوشنده *T.* ایچیجی || Cet homme est bien buvant et bien mangeant ایچیجی وشربی یرنده بر آدمدر - Bu. Participe du passé. *A.* مشروب *P.* نوشیده *T.* ایچلمش

BOIRE, substantif. Ce qu'on boit *A.* مشروب *P.* نوش *T.* ایچقی - ایچه جک || On lui apprête son boire et son manger نوش وخوردینی آماده - مشروب وطعامنی آماده ایدرلر - یییه جکنی وایچه جکنی حاضر ایدرلر - ایدرلر En parlant d'une personne qui met une application extraordinaire à une chose, on dit, qu'elle en perd le boire et le manger *T.* ترک - ترک خواب وراحت ایتمک - خورد وخواب ایتمک نوش وخوردی فراموش - اکل وشربی نفسنه حرام ایتمک ایلمک

BOIS. Substance dure des arbres *A.* عود pl. عیدان *P.* چوب تازه *T.* چوب تازه *P.* عود طریّ *A.* Bois vert آغاج *T.* || قوری آغاج *T.* چوب خشک *P.* عود یابس *A.* Bois sec آغاج قورد ینکلو *T.* چوب کرمخورده *P.* عود مُاروض Bois vermoulu چورک آغاج *T.* چوب پوسیده *P.* عود بالی *A.* pourri آغاج چوب رکدار *P.* عود ذو العرق *A.* veiné چوریمش آغاج - طمرلو آغاج *T.* Bois de chêne میشه آغاجی Bois de chauffage, ou bois à brûler *A.* حطب *P.* هیمه *T.* اوطون Bois de construction, ou bois à bâtir *A.* خشب pl. اخشاب *P.* چوب *P.* عود لاعمال الالواح Bois de sciage کراسته *T.* بنا تخته بچیله جک آغاج *T.* تخته پرداختنی Bois d'équarrissage دیرکلک *T.* چوب ستون پرداختنی *P.* عود لاعمال العمود *A.* عربه کراسته سی *T.* Bois de charronnage آغاج

On appelle dans les arbres, Bois vif, le bois qui pousse des branches et des feuilles *A.* عود حیّ *P.* چوب زنده *T.* دیری Et bois mort, les branches qui ne reçoivent pas de sève آغاج جانی قالمامش - اولو دال *T.* شاخ مرده *P.* غصن میّت *A.* دال On appelle aussi, Bois mort, tout arbre séché sur le pied

درخت ـ درخت خشکیده *P.* شجرة یابسة ـ شجر میّت *A.* قوری آغاج ـ قوریمش آغاج *T.* خشک Et bois chablis, le bois des arbres abattus par les vents *A.* عود الشجرة المنهدمة *P.* بیقلمش آغاج اوطونی *T.* هیزم درخت شکشته

Bois, signifie aussi, un lieu planté de certaines sortes d'arbres, comme chênes, hêtres etc. *A.* غریفة ـ غریف ـ اغیال pl. غیل *P.* بیشه *T.* میشه‌لک *T.* قوری ـ میشه‌لک || Grand bois pl. غرایف Un بیوک قوری ـ غریفهٔ وسیعة الاطراف ـ غریف کبیر bois de deux cents arpens ایکیوز دونم یر احاطه ایدر قوری Bois touffu چتلغی ـ اشجار ملتفه‌یی مشتمل اولان غریف Bois de haute futaie آغاجلی قوری اشجار رفیع القدّی همسر فرق فرقدان اولمش درختان بالا ـ مشتمل بیشه‌زار Traverser un bois قوری ایچندن قدّی محتوی بیشه‌زار Un pays de bois قوری آره‌سندن کچمک ـ مرور ایتمک Percer des routes dans un bois قوریسی چوق بر مملکت ـ کثیر الاغیال بر مملکت La lisière d'un bois قوری ایچنده یول آچمق ـ On appelle, قوری کناری ـ طرّهٔ غریف Garde-bois, un bas officier préposé pour la conservation du bois *A.* عسعس الغیل *P.* پاسبان بیشه‌زار *T.* قوری بکچیسی

Bois de lit. Tout ce qui compose la menuiserie d'un lit *A.* سریر الفراش *P.* تخت جامه خواب *T.* یتاق صفه‌سی || Dresser un lit de bois بر قطعه سریر فراش نصب ایلمک

Bois, se dit aussi des cornes d'un cerf *A.* روق الظبیّ *P.* کیک بوینوزی ـ کیک مهره‌سی *T.* شاخ آهو ـ گداش

BOIS-PUANT. V. Anagyris.

BOISER. Garnir de menuiserie *A.* تغریق باخشاب المنحوتة *P.* سلیجی کاری آغاج ایله بچوب پرداخته پوشانیدن *T.* سلیجی ایشی تحته‌لر ایله قاپلمق ـ دوناتمق

Boisé. *A.* مغرّق باخشاب المنحوتة *P.* بچوب پرداخته ـ Il se dit aussi سلیجی ایشی تحته‌لر ایله قاپلو *T.* پوشانیده d'une terre bien garnie de bois *A.* ارض ـ ارضٍ حطیبة *P.* غلبا آغاجی کوریر ـ آغاجلق *T.* درختستان

BOISERIE. Ouvrage de menuiserie dont on couvre les murs d'une chambre *A.* عمل من اخشاب المنحوتة *P.* کار چوب *T.* سلیجی ایشی پرداخته

BOISEUX. De nature de bois *A.* عودیّ *T.* چوبی *T.* آغاجلو || Cette plante est boiseuse بو نبات نباتات عودیّه اقسامندندر

BOISSEAU. Mesure pour les choses solides *A.* مِدّ pl. امداد *P.* کیله ـ اولچک *T.* پیمانه ـ چارو || Mesurer au boisseau نصف المدّ *A.* Un demi-boisseau اولچک ایله تکییل ایتمک یاری اولچک ـ نصف اولچک *T.* نیم پیمانه *P.*

BOISSELÉE. Ce qu'un boisseau peut contenir *A.* ملْ المدّ *P.* بر کیله‌لک ـ اولچک طلوسی *T.* یک چارو || Acheter une boisselée de grains بر اولچک طلوسی غلّه مبایعه ایتمک برکیله حبوبات ـ

BOISSELIER. Artisan de divers ustensiles de bois *A.* صانع آغاج قابلری *T.* کارگر ادوات چوبین *P.* الاوانی الاخشابیّة ایشلییجیسی

BOISSELERIE. Métier du boisselier *A.* صنعت الاعمال الاوانی آغاج قابلری *T.* کارگری ادوات چوبین *P.* الاخشابیّة ایشلییجیلکی

BOISSON. Liqueur à boire *A.* شراب pl. مشروب ـ اشربة || ایچه‌جک شیٔ ـ ایچتی *T.* نوشیدنی *P.* مشروبات pl. La bière, la limonade sont des boissons rafraîchissantes شعیریّه ولیمون شربتی مشروبات مبرّده قسمندندر

BOÎTE. Ustensile creux à couvercle *A.* صونة ـ درج pl. صونات Boîte d'or درج سفوف قوطیسی *T.* قوطی || Boîte à poudre Boîte à montre ساعت قوطیسی آلتون قوطی ـ زرین enrichie de diamans الماس قوطی ـ مجوهر قوطی à tabac انفیّه قوطیسی ـ Il se dit aussi, de ce qui est contenu dans la boîte || Une boîte d'abricots بر قوطی قایصی

BOITER. Clocher *A.* تعرّج *P.* لندیدن ـ لنگیدن *T.* آقسمق || Boiter tout bas چوقجه آقسمق ـ En parlant des chevaux, on emploie les mots *A.* غمز ـ طلع *P.* لنگیدن *T.* یکه‌رک || Ce cheval boite بو آت ظالعاً یورر یوریمک

BOITEUX. Qui boite *A.* اعرج pl. عرجان *P.* لنگ *T.* آقسق || Femme boiteuse مرئهٔ عرجا ـ Et en parlant des chevaux *A.* ظالع *P.* لنگرو *T.* یکه‌رک یوریییان ـ On dit proverb., Il ne faut pas clocher devant les boiteux طوپاللر یانندہ آقسمق آدابدن دکلدر

BOÎTIER. Boîte des chirurgiens *A.* خفش الجرّاح *P.* درج *T.* جرّاح قوطیسی *T.* ریشساز

BOL ou BOLUS. Petite boule de drogues *A.* حبّ pl. حبوب *P.* دانه *T.* حب

Bol ou Bol d'Arménie. *A.* طین ارمنیّ *P.* گل ارمنی *T.* کل ارمنی

BOLET. Plante *A.* عرهون *pl.* عراهين *T.* طوملان

BOMBARDEMENT. V. Bombarder.

BOMBARDER. Jeter des bombes *A.* ضرب - رمی الخمبرة *P.* بالخمبرة خمپره انداختن *T.* قومباره آتمق || Bombarder des retranchemens مترسلر اوزرینه خمپره آتمق

BOMBARDÉ. *A.* مضروب بالخمبرة *P.* خمپره زده *T.* قومباره ایله دوکلمش

BOMBARDIER. Celui qui tire des bombes *A.* رامی الخمبرة *pl.* رماة الخمبرة *P.* خمپره انداز *T.* قومباره‌جی

BOMBE. Boule de fer creuse, remplie de poudre *A.* خمبرة *P.* - فتاتهٔ خمبره || Un éclat de bombe *T.* قومباره زواله - خمپره ضربهٔ خمپره‌دن Voûte à l'épreuve de la bombe خمپره پارچه‌سی مصون کمرلو بنا

BOMBEMENT. Convexité *A.* شکل مسنّم *P.* خرپشتی *T.* بر شیشه‌نک شکل || Le bombement d'un verre اورکچلک مسنّمی V. aussi Convexité.

BOMBER. Rendre convexe *A.* تسنیم *P.* خرپشت کردن *T.* بالق صرتی ایتمک - اورکچلتمک

BON. Qui a de la bonté *A.* خیر *P.* خوش - نیک *T.* ایو || Dieu a vu que la lumière était bonne حقّ تعالی نور وضیا - Il se dit aussi des ouvrages, خیر اولدیغنی روٴیت ایلدی de l'art, et des qualités de l'esprit *A.* جیّد - طیّب - لطیف - Bonne eau کوزل - ایو *T.* دلپذیر - زیبا - نیکو *P.* جمیل - ارض جیّده Bonne terre هوای لطیف Bon air ماء لطیف Bon poème منظومهٔ دلپذیر - نشیدهٔ لطیفه - Dans ce sens, il se dit même des choses nuisibles *A.* اصلح *P.* گزیده - بهین *T.* ایو || Bon arsenic گزیده واصلح سمّ فار Bon sublimé corrosif ایو سولمن - Il se dit aussi des personnes qui excellent en quelque profession *A.* اعلا - ممتاز *P.* گزیده *T.* اوز || Bon citoyen جنک آور ممتاز Bon capitaine اعلا بر ابن البلد Bon soldat سرباز صاحب امتیاز Bon homme de guerre اعلا بر سپهسالار Bon Général اوز جنکجی - بر اهل حرب فنّ فروسته ماهر Bon homme de cheval ماهر بر سپهسالار - فنّ دریاده Bon homme de mer اوزجندی - اعلا فارس - بر آدم طبیب ماهر - اعلا طبیب Bon médecin ممتاز وماهر بر آدم Bon poète استاد شاعر - اعلا شاعر Bon philosophe علم حکمتده حکیم بر گزیده - صاحب مهارت

On dit d'un homme qui peint bien, qui écrit bien, qu'il a une bonne main *A.* ذو خداقة الید - صنیع الیدین *P.* چیره‌دست Et qu'une nouvelle vient de bonne main, pour dire, qu'elle vient de bonne part *T.* الی اوز فلان خبر شایان وثوق واعتماد Et qu'une affaire est en bonnes mains, pour dire, qu'elle est entre les mains d'une personne qui saura bien la conduire اولدجق محلّدن اخذ اولنمشدر - بوخصوص اهلی النده در Et qu'un homme est en bonnes mains, pour dire, que la personne qui en est chargée en aura bien soin فلان مصلحت اربابی النده در فلان کشی اربابی النه تفویض اولنمشدر - اربابی النه دوشمشدر -

Il signifie aussi, clément *A.* رحیم - رؤف - رحیم *P.* مرحمتکار *T.* مرحمتلو || Dieu est tout bon باری تعالی حضرتلری ارحم Aimer le bon Dieu جناب ربّ الکریمه عقد عشق الرحیمیندر Prier le bon Dieu جناب ارحم ومحبّت ایله دلبسته اولمق S'il plaît au bon Dieu اللهدن نیاز ایتمک - الرحیمیندن استدعا ایتمک مشیّت ربّانیّه تعلّق ایده‌جک - انشاء الله تعالی موافق ارادهٔ صمدانیّة اولدیغی حالده - اولور ایسه

On dit par exclamation, Bon Dieu! pour marquer la surprise où l'on est de quelque chose *A.* سبحان الله *P.* خدایا *T.* الله || Bon Dieu! l'aurait-on jamais cru? سبحان الله هیچ اینانیله‌جق الله شیمیدر

Tout de bon. Phrase adverbiale qui signifie, sérieusement *A.* جدّاً *P.* راست *T.* کرچکدن || Tout de bon? Oui, tout de bon کرچکدنمی اوت کرچکدن - جدّامی بلی جدّاً

Bon, signifie aussi, indulgent, humain *A.* جیّد - طیّب النفس مروٴتکار - نیک نهاد - نیک منش *P.* صاحب المروٴة - الطبع بونی هضم Il faut être bon pour souffrir cela *T.* مروٴتلو - ایو || ایتمک مجرّد جودت طبع ایله مجبول اولمغه توقّف ایدر Ce sont de bonnes gens جودت طبع ایله مجبول آدملر در اصحاب مروٴتدندرلر -

Et un homme simple, qui se laise dominer et tromper par les autres *A.* امحص *P.* ساده دل *T.* بون - Il se prend aussi en bonne part pour signifier un homme d'esprit, plein de droiture, de candeur *A.* مخلص - جیّد الخصال - خالص البال *P.* پاکدل || C'est un homme de mérite, un très-bon homme *T.* خوبی ایو - یورکی تمیز خوشخو - خیر اندیش - ارباب لیاقتدن بغایت لیاقت صاحبی وایولر ایوسی - جیّد الخصال بر آدمدر Il faut être bon homme avant tout اقدم امور خالص بر آدمدر

البال اولمقدر

Il signifie aussi, propre à certains usages *A.* صالح *P.* بایسته *T.* کرکلو - یرار || C'est un homme bon à mille choses هزار ایشلره صالح بر آدمدر C'est un homme bon à employer, bon pour le conseil - استخدامه واستشاره یه صالح بر آدمدر خدمتده قوللنلمغه ودانشلمغه یرار بر آدمدر Une viande bonne à manger اکله صالح لحم Du vin bon à boire شربه صالح À quoi cela est-il bon? فلان شیٔ نه یه صالح اوله بیلور بیاده فلان شیٔ هیچ Cela n'est bon à rien فلان شیٔ نه یه یرار- نافع *A.* - هیچ بر ایشه یرامز - بر ایشه صالح دکلدر Et utile *T.* فائده لو || Un remède bon au mal de tête سود بخشا *P.* باش آغریسنه فائده لو علاج - داء صداعه نافع بر دوا Cela est bon à la fièvre فلان شیٔ حمّا ایچون نافعدر

On dit proverb. d'un homme qui n'est propre à rien, qu'il n'est bon ni à rôtir ni à bouillir نفغ - خیر وشرّه یرامز آدمدر - Et d'un méchant homme, qu'il n'est bon qu'à noyer وضرّه یرامز بر آدمدر دکزه آتلمقدن غیری ایشه یرامز

On dit d'un homme, qu'il est bon de prétendre, de dire, de faire etc., pour dire, qu'il n'a nulle raison de prétendre, de dire, de faire نابجا در - ادّعاسی وکلامی وحرکتی عبثدر

Bon, en parlant des choses, signifie, avantageux, favorable, convenable *A.* خیر - موافق - مناسب - لایق - الیق *P.* نیک هیچ || Cela ne présage rien de bon خیرلو - خوش *T.* سزا - بر درلو خیره دلالت ایتمز Voilà un bon temps pour les voyageurs اشته ابنای سبیل ایچون بر موافق هوا Le temps est bon pour semer زرع تخمه مناسب بر هوا در pour planter غرس اشجاره موافق بر هوا Voici la bonne heure pour lui parler اشته فلان کشی ایله سویلشمکه وقت مناسب بو در - On dit, Prendre quelque chose en bonne part, pour dire, y donner un sens favorable بر شیٔ معناسنی خیره صرف ایتمک

On dit proverb., lorsqu'un créancier ne se contente pas des excuses dont on le veut payer, Tout cela est bel et bon, mais de l'argent vaut mieux بونلر هب کوزل لکن صاغ اقچه Et, à quelque chose malheur est bon, pour dire, quelquefois un malheur qui arrive est l'occasion d'un bien اولسه اولیدر بعضاً بعض کرّه کدر منتج سرور اولور - کدرک صوکی ایو اولور

On dit, Bon cela, pour approuver une chose, après avoir désapprouvé une autre بوکا سوز یوق - بوکا نه دیملو Et bon, pour signifier qu'on acquiesce à une proposition - نه کوزل پک ایو

Bon, est aussi employé en diverses phrases. Ainsi on dit, Trouver bon, pour dire, approuver, permettre *A.* - تجویز - مناسب کورمک *T.* روا داشتن *P.* تنسیب - تصویب Et trouver tout bon, pour dire, s'accommoder presque également de tout *A.* انطیاع بالسهولة فی کلّ حال *P.* بهمه کار رضا داده || C'est un homme qui trouve tout bon هر شیٔه قائل اولمق *T.* شدن مطواع بر - هر حالده سهل الانطیاع بر آدمدر - Et tenir bon, pour dire, résister avec fermeté *A.* اظهار - اظهار الثبات القدم المتانة *P.* پای فشردی نمودن *T.* طیانمق || Il tient bon مقام مقاوتده اظهار متانت ایدر

Bon, joint avec les mots, Génie et Démon, signifie, bienfaisant, favorable *A.* اخیار الاجنّی pl. جنّ خیر || C'est un bon génie qui l'a inspiré, qui l'a conduit بر جنّ خیر ارشاد ایلدی وبر - On appelle, Bon ange, l'ange-gardien *A.* حافظ pl. حفظة pl. حافظون *P.* فرشتهٔ نگهبان *T.* کوزدیجی ملک || Se recommander à son bon ange محافظهٔ نفسنه موکّل - کندو حافظندن استغاثه ایتمک اولان فرشتددن استعانت ایتمک

Bon, s'emploie aussi en différentes phrases: Bon compagnon *A.* احسن الرفیق - نعم الرفیق *P.* همدم نیک *T.* ایو اورتاق Bon vivant *A.* متنوّق *P.* خوش عیش *T.* خوش کچنمکه Bon enfant, Bon garçon *A.* طفل جیّد الطبیعة مبتلا *P.* کودک ایو چوجوق *T.* خوش منش

On dit, qu'un homme a le corps bon, pour dire, qu'il est robuste *A.* قویّ البنیة - قویّ البدن *P.* توندرست *T.* وجودی - Et qu'il a bon pied, pour dire, qu'il va bien du pied صاغلم - Et qu'il a bon pied, bon oeil, pour dire, qu'il est agile, éveillé *A.* سریع السیر *P.* چاپکپا *T.* چاپک - آیاغی آیاغی - Et qu'un homme est de bonne maison, pour dire, qu'il est d'une ancienne noblesse *A.* کریم النسب *P.* خاندان دیرین *T.* خاندان آدم

Bonne année, se dit d'une année fertile et abondante *A.* سنة سنة الخیر والبرکة - الخصب والرخا *P.* سال نیکو *T.* بوللق - Et bon an, برکت سنه سی - اوجوزلق سنه سی - سنه سی

mal an, pour dire, le produit d'une année compensant celui de l'autre برکت سنه‌سیله قحط سنه‌سی بری بری اوزرینه محسوب اولنه‌رق - Et bon jour, pour dire, un jour de fête *T.* روز فیروز - روز فرخنده *P.* یوم مجید - یوم مبارک *A.* مبارک کون

On dit, De bonne heure, pour dire, tôt *A.* عاجلاً - مستعجلاً *P.* بزودی *T.* تیز || Tâchez de venir de bonne heure مستعجلاً کلمکه سعی ایله - Et il est encore de bonne heure, pour dire, à temps *A.* فی وقت الاوفق *P.* در سر وقت *T.* وقتنده - وقت وزمانیله - Et à la bonne heure, pour marquer une espèce d'approbation *A.* فنعم - فبها *P.* خوش *T.* اعلا - نه خوش - نه اعلا

On dit, Faire bon visage à quelqu'un, lui faire bonne mine, pour dire, le recevoir civilement *A.* عرض الوجهة الالتفات *P.* التفات نمودن *T.* روی التفات یوزی کوسترمک || Il lui fit bon visage بر کمسنه‌نک حقنه اظهار روی التفات - Et donner quelque chose de bonne grâce, pour dire, d'une manière honnête *A.* باللطف والخفایة - بالحسن والظرافة *P.* نازکانه *T.* چلبیلک ایله

On dit, À tout bon compte revenir, pour dire, sans préjudice des erreurs de calcul *T.* لدی الحاجه اعادهٔ حساب اولنمق - Et qu'un homme est de bon compte, pour dire, qu'il est fidèle dans les comptes qu'il rend حسابنده درست بر سلوک وحرکتنه آدمدر - Et rendre bon compte de sa conduite دائر تمیز حساب ویرمک - Et donner de bonnes enseignes de quelque chose, pour dire, l'indiquer par des marques faciles à reconnaître *T.* اسم ورسمیله بر شیئک خبرینی ویرمک - Et à bonnes enseignes, pour dire, avec une connaissance suffisante de ce qui est à faire *A.* بوقوف الحال *T.* صورت - حالی کرکی کبی بیلدرک - Et mettre quelqu'un sur le bon pied, pour dire, le réduire à faire ce qu'il doit *T.* بر کمسنه‌یی یولنه قویمق - On dit aussi, d'un homme qui a du crédit, qu'il est sur un bon pied dans le monde بین الناس موقع حسن بین الناس مظهر حسن اعتبار در - اعتباره قائمدر

On dit proverb., quand on veut faire entendre quelque chose à quelqu'un, en ne s'expliquant qu'à demi, À bon entendeur salut *A.* العارف یکفیه الاشارة

Bon, signifie aussi, bonne qualité *A.* حسن - pl. حسنة - محاسن *P.* نیکخویی - نیکویی *T.* ایولک || C'est un homme qui a du bon et du mauvais فلان کشیده حسن وقبیح فلان کشیده محاسن ومساوی مجتمعدر - طرفی وار در Un fils qui n'a pris de son père que le bon بابا سنک یالکز محاسنی اخذ ایتمش بر ولد La pièce dont vous parlez a des défauts, mais elle ne laisse pas d'y avoir du bon سویلدیکک فصل فی الواقع بعض مساوی یی مشتمل ایسه دخی محاسندن کلیاً خالی دکلدر

On dit, que des gens d'affaires ont eu du bon dans un parti, dans un traité, pour dire, qu'ils ont trouvé du profit فلان ماده‌ده وفلان معاهده‌ده فائده‌مند اولمشلر در - Et en parlant d'une affaire d'argent, d'une entreprise lucrative on appelle, Le revenant bon, ce qui en revient du profit ربح صحیح

On appelle aussi, Deniers revenant bons, la somme qui reste d'un fonds qu'on avait destiné pour quelque dépense *A.* فضلة فضلة المصارف - المال

Bon, signifie aussi, ce qu'il y a d'avantageux, d'important en quelque chose *A.* احسن الجهات *P.* بهترین حال *T.* لطفی || Le bon de l'affaire est que... مصلحتک جهت احسنی طرفی ماده‌نک لطفی طرفی بو در که - بو در که

Et l'assurance par écrit d'une chose promise *A.* وثیقة القبول *P.* مقبول سندی - قبول سندی *T.* قبولنامه || Le bon du Roi قبول شاهانه‌یی محتوی اولان سند Le bon d'un banquier قبول امضاسی - صرّافک ویردیکی قبول سندی - On dit هر کلامده d'un homme facile à l'excès, qu'il met son bon à tout وضع امضای قبول ایدر

BONNE. Femme chargée de veiller sur un enfant *A.* حاضنة - ربیبة *P.* دایه *T.* دادی

BONNE AVENTURE. Vaines prédictions de l'avenir *A.* تعبیر الفال *P.* فالگویی *T.* فالجیلق || Se faire dire sa bonne aventure مستقبلات - مستقبلات احواله دائر تعبیر فال ایتدرمک - Il se dit particulièrement, des prédictions qu'on fait sur l'inspection de la main *A.* استدلال بعلم الکف *P.* ازکف دست فال زدن *T.* آوجه باقیجیلق - Il se prend aussi pour Aventure heureuse *A.* ارزاق *pl.* رزق مسعود - حالات میمونة *pl.* حالت میمونة مسعودة *P.* قسمت فرخنده *T.* موتلو ایش || Il lui est arrivé une bonne aventure فلان کشی حقنه بر حالت میمونه ظهور فلان کشی حقنه ورای پردهٔ تقدیردن بر رزق - ایلدی

مسعود نصیب اولدی

BONNE FORTUNE. Ce qui arrive d'avantageux et d'inattendu ـ یاورئ بخت P. مساعدة البخت ـ اقبال البخت A. بخت آچقلغی ـ خیرلو بخت ایشی T. گشایش بخت || Il lui est arrivé une bonne fortune depuis peu عهد قریبده خیرلو بر بخت ـ کندویه بر مساعدهٔ بخت ظهور ایلدی ایشنه اوغرادی

BONNE VOGLIE. Celui qui se loue pour ramer sur une galère A. غادف P. زورقکش T. کورکچی || Il y a dix bonnes voglies sur cette galère بو چکدیریده اون نفر استاد کورکچی وار در

On dit, de bonne voglie, pour dire, de bonne volonté A. بنیّت خیر P. بنیّة الخالصة ـ بنیّة الحسنة ـ بارادة الخیریّة خیرلو نیّت ایله T. باندیشهٔ خیر ـ

BONACE. Calme, tranquillité de la mer A. رکود ـ سکونة البحر لیمانلق ـ لیمانلق دکز T. آرمیدگیٔ دریا P. البحر

BONASSE. Simple et sans aucune malice A. صافی القلب T. بیغل وغش ـ صافدرون ـ ساده درون ـ ساده لوح P. یورکی حیله‌سز ـ بون

BONBON. Pâtes sucrées A. سکریّات P. سکرینها T. شکرلمه‌لر

BONBONIÈRE. Boîte à bonbons A. درج السکریّات P. درج شکرلمه قوطیسی T. سکرینها

BOND. Le saut que fait une balle ou autre chose semblable, lorsqu'étant tombée à terre, elle se relève A. قفزة pl. قفزات P. منجك T. سکمه || La balle n'a point fait de bond دوشن کله‌یی Prendre la balle au bond کله سکمه ایتمدی کله‌یی سکر ایکن ـ حال قفزه‌ده اولدیغی حالده قاپمق Le boulet de canon fit plusieurs bonds طوب کله‌سی بر قاچ سکمه ـ قاچ دفعه تردید قفزات ایله دوشدی Entre bond et volée بین القفزة والطیران ایتدکدن صکره دوشدی ـ سکمه ایله هوایه اوچدیغی وقتك آره‌سنده ـ On dit figur., Prendre la balle au bond, pour dire, faire une chose précisément dans le moment qu'elle est faisable برایشی تمام نصابنه تمام وقتنده ایشلمك ـ کتوروب ایشلمك ـ Et qu'une balle fait un faux bond, pour dire, qu'en faisant le bond, elle s'écarte du lieu où elle devait retomber A. دالفاً قفزان P. نا راست منجك کردن T. صاپه‌رق سکمك ـ Et d'un cheval, qu'il va par bonds, pour dire, qu'il va en sautant A. مناقلة P. جهان

Il se dit aussi des chevreuils et d'autres animaux A. قفزان P. جهیدن T. صچرامق || Il ne va que par sauts et par bonds ایله وثبات وقفزات روانه اولور

BONDE. Pièce de bois qui, étant baissée ou haussée, sert à retenir ou à lâcher l'eau d'un étang A. صنّاعة P. سپر بند T. صاوه‌جق || Lever la bonde صاوه‌جغی قالدرمق ـ رفع صنّاعه ایتمك Hausser la bonde صاوه‌جغی یوقاری ـ ترفیع صنّاعه ایتمك Lâcher la bonde صاوه‌جغی ـ تنزیل صنّاعه ایتمك قالدرمق ایندرمك ـ Figur. Lâcher la bonde à ses larmes, à ses plaintes, à sa colère چشمه زاری وشرشکه وطوفان تظلّم واشتکایه ومسیل شدید الجریان عنف وغضبه گشاد ویرمك

Bonde, se dit aussi d'un trou rond fait dans un tonneau A. فوجی دلکی T. سوراخ چلك P. vul. بزال

BONDIR. Faire un ou plusieurs bonds A. قفزان P. منجك کردن T. سکمك || Les boulets de canon bondissent sur le pavé طوب کلّه‌لری قالدیرم اوزرینه سکه‌رك دوشر Cette balle est trop molle, elle ne bondit point بو کلّه بغایت کوشکدر سکمز ـ Il se dit aussi, de quelques animaux qui vont en sautant A. قفزان ـ وکور ـ وکر P. جهیدن T. صچرامق || Les agneaux bondissaient dans les campagnes قوزیلر دشت وصحراده قفزان ایدرلر ایدی ـ On dit figur., lorsqu'on a une extrême répugnance pour un aliment, ou pour quelque autre chose qui fait soulever le coeur, Cela fait bondir le coeur A. منش گردا P. ایراث الجیشان النفس ـ اجاشة النفس یورکی یرندن اویناتمق T. آوردن

BONDISSANT. Qui bondit A. قافز P. بزان ـ منجکزن ـ چهنده T. صچرایه‌جی

BONDISSEMENT. Mouvement de ce qui bondit A. قفزان ـ صچرایش T. جهیدگی ـ منجکزنی P. نقزان

BONDON. Morceau de bois dont on bouche le trou d'un tonneau A. صماد الفنطاس P. بودبند چلك T. فوچی طاپه‌سی ـ فوچی طیقاجی ـ Il se dit aussi de l'ouverture où l'on place le bondon. V. Bonde.

BONDONNER. Boucher la bonde d'un tonneau avec le bondon A. تصمید البزال ـ ضرب الصماد علی البزال P. بودبند زدن T. فوچینك دلیکنی طیقامق ـ فوچی دلیکنه طاپه اورمق

Bondonné. A. مصمّد P. بودبند زده T. طاپه‌سی ـ طیقانمش

خیری اولدرق

BONHOMIE. Bonté de coeur, et simplicité *A.* صفوت القلب *T.* بونلق ‖ C'est un homme plein de bonhomie بسیتون صفوت قلب ایله مجبول بر آدمدر *P.* سادگیٔ درون ـ ساده دلی

BONIFICATION. Amélioration *A.* اصلحیّت الحال *P.* بهترئ *T.* ایولنمه ‖ Cette affaire est susceptible d'une grande bonification بو مادّه کلّی مرتبه کسب اصلحیّت حاله قابلدر

BONIFIER. Mettre en meilleur état *A.* اصلاح *P.* تجویید ـ یاپمق ـ ایولتمك *T.* خوشتر کردن ـ بهتر کردن ‖ Bonifier des terres en les fumant اراضی یی بالتزبیل تجویید واصلاح Plusieurs choses se bonifient étant gardées, telles que le vin et le café نیچه شیٔلر طپراغی فشقی ایله ایولتمك ـ ایتمك ـ محافظه اولندقچه کسب صلاح ایدر خمر وقهوه کبی یاپیلور

Il signifie aussi, faire bon, suppléer *A.* تکمیل ـ اداء النقصان *P.* کمرا ادا کردن *T.* اکسکی طولدرمق ‖ Si cette place ne vous vaut pas mille écus, je vous bonifierai ce qui s'en manquera بو منصبدن تماماً بیك غروش تحصیل نما ایدهمدیکك حالده اولمقدارك اکسکنی ادا ایدهرم

BONJOUR. Manière de saluer *A.* صباح خیر *P.* صباحکم خیر صباحکز خیر اولسون *T.* بادا

BONNE - DAME. Plante. V. Arroche.

BONNEMENT. Naïvement, avec simplicité *A.* بالصفوة والخلوص *P.* ساده دلانه ـ صافدلانه ـ بالاخلاص *T.* بونلق ایله ‖ Il a dit bonnement ce qu'il en pense اول بابده فکر وملاحظهسنی J'y vais tout bonnement, sans y entendre finesse بالصفوة والاخلاص بیان ایلدی بو خصوصده حیلهدن عاری صفوت ـ Il se dit aussi pour Précisément *A.* صحیحاً *P.* راست *T.* حقیقتیله ‖ Je ne sais pas bonnement, combien il y a d'ici là بو طرفدن فلان محلّه قدر نمقدار مسافه ایدوکنی صحیحاً بیلمم

BONNET. Habillement de tête *A.* قلنسوة pl. قلانیس *P.* سرپوش *T.* باش اورتوسی ـ طاقیه ‖ Bonnet de satin اطلسدن مصنوع Bonnet de nuit کیجهلیك باش اورتوسی اطلس قلنسوه ـ قلنسوه Bonnet rond *A.* قلنسوة مدوّرة ـ کمّة *P.* سرپوش لنبه *T.* دکرمی ـ On dit, qu'une chose a passé à volée de bonnet, pour dire, que tous les avis ont été d'accord بو مادّه موافقت کلم وآرای عمومی ایله قرارگیر نظام اولمشدر

BONHEUR. Félicité, état heureux *A.* تنعّم ـ نعیم ـ سعادت *P.* خوشحالی ـ فرخندگیٔ حال ـ سعادتمندی pl. تنعّمات *T.* موتلولق ‖ Grand bonheur سعادت عظیمه Vrai bonheur سعادت ـ سعادت ثابته solide نعیم حقیقی ـ سعادت حقیقیّه سعادت ظاهریّه apparent سعادت کامله parfait دائمیّ القرار Jouir du bonheur de la vie نعیم عیش وزندگانی ایله متمتّع سعادت دنیویّه ـ تنعّمات دنیویّه ایله متنعّم اولمق ـ اولمق خوشحالیٔ Le bonheur de l'État ایله کسب صفای خاطر ایتمك Le bonheur سعادت حال ملك ودولت ـ ملك وسلطنت heur du règne d'un roi زمان ـ فلان پادشاهك عصر مسعودی Contribuer au bonheur سلطنتنده اولان حسن حال ملك de quelqu'un بر کمسنهنك حسن حالی خصوصنه بذل ایفای لازمهٔ دستگیری ومعاونت ایتمك ـ همّت ایتمك Envier le bonheur de quelqu'un بر کمسنهنك سعادت حالنه اطماح نظر رشك وغبطه ایتمك

Il signifie aussi, prospérité, bonne forture, événement heureux *A.* بختیاری *P.* اقبال البخت ـ جدّ ـ علوّ البخت ـ بخت ‖ بخت آچیقلغی ـ اقبال *T.* گشایش بخت ـ کامرانی ـ Bonheur inespéré بخب نا ملحوظ ـ فوق المأمول بر اقبال Il lui est arrivé خیال وخاطره کلهمیهجك اقبال بخت ـ un grand bonheur بخت ـ فلانه بر اقبال عظیم ظهور ایلدی Jouer avec bonheur قماره مجدود ومبخوت عالی توجّه ایلدی Il a du bonheur بختی گشاده در ـ بختیت وکامراندر اولمق Être en bonheur حال بختیاری واقبالده اولمق Prendre part au bonheur d'autrui آخرك اقبالندن وایهدار سرور ومحظوظیّت بر کمسنه آخرك اقبالنی نفسی حقنه شایع ـ اولمق آخرك اقبالندن اتخاذ حظ بلیغ ـ ومشترك عدّ ایتمك احبّا واصدقاسنك S'intéresser au bonheur de ses amis ایتمك امر اقباللرینی امور ـ امر اقباللرینی التزام ایتمك قوّت بخت Un coup de bonheur مخصوصهسندن عدّ ایتمك بر کمسنهنك Avoir plus de bonheur que de mérite قوّت طالع ـ بختی ذاتنه غالب اولمق ـ بختی اهلیّتنه غالب اولمق Il s'en est tiré par le plus grand bonheur du monde عالمده مثلی نا مسبوق بر کونه مساعدهٔ بخت ایله اول مادّهنك ـ On dit, Par bonheur, pour dire, heureusement *A.* باقتضاء البخت المیمون *P.* محضا قوّت بختك اثر *T.* بیاورئ طالع فرخنده

BONNETERIE. L'art du bonnetier *A.* فنّ التصنيع القلانيس *P.* سرپوش گری *T.* طاقیه‌جیلق

BONNETIER. Celui qui fait des bonnets *A.* صانع القلانيس *P.* سرپوش گر *T.* طاقیه‌جی

BONSOIR. Terme dont on se sert pour saluer quelqu'un sur la fin du jour *A.* مساوكم خير *P.* وقت شام خير بادا *T.* اخشامكز خير اولسون

BONTÉ. Qualité de ce qui est bon *A.* ـ طيبت ـ جودت *P.* لطافت *T.* ايولك || La bonté du vin جودت خمر La bonté d'un terroir طيبت ارض La bonté de l'air جودت هوا d'un remède متاعك جودتی d'une étoffe دوانك جودتی d'un cheval اسبك جودتی

Il se prend aussi, pour une qualité morale qui porte à faire du bien *A.* ـ لطف الطبع ـ جودت الطبع ـ طيب النفس *P.* خيريّت ـ ايولك *T.* نيكمنشی ـ نيكنهادی ـ نيكخوبی || Le propre de la bonté est de se faire aimer جودت طبعك خاصه‌سی كندوبی سودرمكدر Bonté naturelle جودت فطريه Bonté singulière طيب نفس Sa bonté est connue de tout le monde عديم المثل طيب جودت طبعی ـ نفسی عامه عندنده معلوم ومشهور در Abuser de la bonté de quelqu'un تواتر يافتهٔ السنهٔ خواص وعوامدر ـ مسلم انامدر بر كمسنه‌نك جودت طبعنی حدّ بر كمسنه طرفندن ـ لايقندن خارج صورت ايله قوللنمق C'est un homme plein de bonté ارزانی قلنان لطف وكرمی بی انصافانه قوللنمق Et en parlant de Dieu *A.* ـ طبيعتی معدن خير وجودتدر || La bonté infinie de Dieu رأفت ـ كرم رأفت بی نهايت ـ كرم بی حدّ وپايان جناب ربّ منّان La bonté divine كرم الهی Dieu est la suprême bonté جناب ربّ العزّت حضرت خداوند لم يزل محض خير علی الاعلا در

On se sert aussi du mot Bonté, pour exprimer ce qui se fait à notre égard de la part des autres par pure honnêteté *A.* لطف *pl.* الطاف ـ كرم ـ همم حسنة *pl.* حسن الهمّة ـ كرم ـ احسان *pl.* احسانات *P.* نيكوبی *T.* ايولك || La bonté que vous avez eue de m'écrire طرفمه تحرير مكتوبه همّت بيورماری Dites lui que je lui suis extrêmement obligé des bontés qu'il me témoigne طرفمه ارزانی قلديغی همم حسنه‌نك غاية الغايه طرفمه اظهار ايلديكی ـ ممنونی اولديغمی كندويه افاده ايله

الطاف واحسانات جليله‌نك منّتدار شكرگذاری اولديغمی لطف وكرمك مرتبهٔ بيان ايله Vous avez trop de bonté غايتده‌در

Il signifie aussi, trop grande facilité *A.* ـ مساهلت الطبع *T.* كوشكلك *P.* نرمخويی || La bonté du père est la cause de la perte du fils ملاينت المزاج پدرك مساهلت طبعی Il se laisse tous les jours tromper par son trop de bonté اوغلنك خرابيّت حالنه سبب اولمشدر فرط ملاينت مزاجی Sa bonté l'a ruiné تقريبيله كل يوم گرفتار دام مكر وخديعت اولور مساهلت طبعی خرابيّت حالنه بادی اولمشدر Il a une bonté sotte ابلهانه بر كونه مساهلت طبعی وار در

BOOTÈS. Constellation. V. Bouvier.

BORAX. Sel propre à faciliter la fonte des métaux *A.* بورق *P.* بوره *T.* تنكار

BORBORISME, ou BORBORYSME. Vent qui se fait entendre dans les intestins *A.* قرقرة الامعا ـ قرقر *pl.* قراقر *P.* گرده پيچ *T.* باد شكم بورونتی

BORD. L'extrémité d'une surface *A.* طرف ـ حِرف *pl.* حرف *P.* كناره *T.* كنار ـ اوج || Le bord d'un vaisseau, d'un bateau كمينك وقايغك ـ حرف سفينه وطرف زورق Bord d'un verre *A.* شفة القدح ـ شفير القدح *P.* لب ـ كناری Bord d'une robe *A.* ـ بردانك دوداغی *T.* لب پياله ـ جام ـ اتك *T.* كناره ـ دامن *P.* طرف ـ اذيال *pl.* ذيل *A.* Bord de la mer *A.* ساحل البحر ـ ساحل البحر ـ اوج *P.* سيف البحر ـ لب Bord d'une rivière *A.* دكز قيسی ـ يالی *T.* دريا شاطی Bord d'une montagne ـ چای قيسی *T.* لب جوی *P.* پرهٔ كوه *A.* حايف الجبل Arriver à bord, signifie, arriver au bord de l'eau, au bord de la mer *T.* ساحله واصل اولمق ـ ساحلرس اولمق

On le dit poétiquement au pluriel, pour dire, des régions environnés d'eau *A.* عراق || Les bords Africains عراق آفريقيه Les bords Indiens عراق هند

Quand on ne peut trouver un mot qu'on cherche, on dit qu'on l'a sur le bord des lèvres فلان لفظ دوداغم كنارنده طولاشور Et qu'un homme a le coeur sur le bord des lèvres, pour dire, qu'il ne sait rien dissimuler ـ فلان لفظ ديلم اوجنده دربورگنده Et qu'il a l'âme sur le bord des lèvres نه وار ايسه دوداغنده او در جانی دوداغنه گلدی ـ جان بر لب آمده در

On appelle, Rouge bord, un verre plein de vin jusqu'au bord *A.* قدح طافح pl. اقداح طافحة *P.* پیمانهٔ سرشار *T.* طاشقین قدح

On dit figur., Être au bord du précipice, pour dire, être tombé dans un grand malheur حایف ورطهٔ فنا وتبارده اولمق - کنارهٔ مغاک تباه وفناده اولمق

Il se dit aussi, d'une espèce de ruban dont on borde certaines parties de l'habillement *A.* طراز - وشیع *P.* پروز *T.* سنجف

Il se dit, en termes de Marine, de tout vaisseau *A.* سفینة *P.* کشتی *T.* کمی || Le capitaine nous régala sur son bord رئیس سفینه کمیسی ایچنده بزه ضیافت ایلدی Il a tant de matelots, de soldats, de passagers sur son bord سفینه‌سی ایچنده شو قدر ملّاح وشو قدر عسکری Il était à bord de l'Amiral نفراتی وشو قدر یولجی وار در آمیرال کمیسنک ایچنده ایدی - On appelle, Vaisseau de haut-bord, un grand bâtiment à voiles *A.* سفینة رفیع الحجم - بیوک *T.* کشتیٔ بزرک *P.* سفینهٔ کبیرة - سفینة جسیمة - Et vaisseau de bas-bord, une galère ou tout autre petit bâtiment plat *A.* مراکب صغیرة pl. مرکب صغیر *P.* کشتیٔ کوچک *T.* اوفاق تکنه - تکنه - On dit, Changer le bord, pour dire, revirer le vaisseau *A.* اصافة السفینة عن کمی یی یولندن *T.* کشتیرا از راه ور تافتن *P.* الطریق صاپتمق - Et courir bord sur bord, pour dire, louvoyer tantôt à droite, tantôt à gauche *T.* اورچه پوجه کتمک

Bord à bord, se dit des liqueurs, lorsqu'elles remplissent toute la capacité de ce qui les contient *A.* لبالب *P.* الی اسباله *T.* آغز برابرلکنه سر تا سر - || La rivière est bord à bord du quai ماء نهر ساحل ایله لبالب کلدی L'eau est bord à bord du vase صو قابنک آغزی برابرلکنه کلمشدر

BORDAGE. Revêtement de planches qui couvre le bord d'un vaisseau *A.* ظهارة السفینة *P.* پوشش کشتی *T.* کمینک قاپلمه‌سی

BORDAYER. Terme de Marine. Gouverner alternativement d'un côté et d'un autre, lorsque le vent ne permet pas de porter à route *A.* سیر عایراً متموّراً *P.* کج ومج روانه شدن *T.* اولطه ایله یوریمک - اولطه ایتمک

BORDÉ. Galon d'or, d'argent etc. V. Galon.

BORDÉE. La décharge de tous les canons rangés d'un des côtés du vaisseau *T.* آلایانده || Il lâcha contre l'ennemi une bordée de son canon دشمن اوزرینه بر آلایانده طوب آتدی Essuyer une bordée یکپاره بر آلایانده طوب ضربنه دوچار اولمق - On dit figur., Une bordée d'injures, ou simplement, une bordée || Il lui a lâché une bordée فلانه بر آلایانده ویردی I! a essuyé une furieuse bordée اشدّ شدید بر آلایانده‌یه مظهر اولمشدر

Il se dit aussi, du chemin que fait un vaisseau, quand il est obligé de bordayer *T.* اولطه || Le vaisseau fit une bordée کمی بر اولطه ایتدی Les vaisseaux furent obligés de faire plusieurs bordées, pour arriver sur les ennemis کمیلر اعدا اوزرینه وارمق ایچون بر قاچ اولطه ایتمکه مجبور اولمشلر در Courir des bordées اولطه ایدرک یوریمک - اولطه ایتمک

BORDEL. Lieu de prostitution *A.* ماخور pl. مواخیر - بیت - بابلخانه - بابللق *T.* قحبه خانه - ژغاو - گانگاه *P.* الریبة اوروسبی خانه -

BORDER. Garnir l'extrémité de quelque chose, en y cousant un ruban, un morceau d'étoffe etc. *A.* تطریز - توشیع *P.* طراز پرواز قویمق - کنار قویمق - سنجف جویرمک *T.* بستن Border un chapeau d'un galon d'or شابقه‌نک کناریني صرمه شرید ایله تطریز ایتمک

Il se dit aussi, de ce qui s'étend le long de certaines choses, et qui y sert comme de bord *A.* امتداد فی الطرف - بر نسنه‌نک کناری اوزونلغنه *T.* بدرازیٔ کنار رفتن *P.* اطرار برکه‌نک اوزانمق || Une belle prairie qui borde un étang کناریني اطرار ایدن بر چمنزار دلنشین Cette chaussée borde la rivière بو دوشنمش یول نهرک کناری اوزونلغنه ممتدّ اولور

Border la haie, signifie, disposer des troupes sur un des deux côtés d'une rue *A.* تصاف فی طرف الطریق *P.* در کنارهٔ یولک - یولک کنارنده دیزلمک *T.* راه صف بستن || Les régimens des gardes bordent la haie dans les rues, quand le Roi vient à Paris پادشاهک پارس شهرینه حین دخولنده عسکر خاصّه آلایلرینک نفراتی زوقاق کنارنده صف بسته اولورلر

On dit qu'un lieu est bordé de précipices, pour dire, qu'il y a des précipices tout autour *A.* محاط بالخروق والحفرات *P.* محاط بالخروق والمطمورات - گردا گرد بلوزه وسیلا بکند *T.* چپ چوره اوچرم ایله جویرلمش پیراسته

Border, en termes de Marine, signifie, côtoyer *A.* مساحلةً *P.* سير قیلری صیپره‌رق *T.* نزدیک لب دریا روانه شدن || La flotte ne fit que border les côtes دوننما همان دوننما ـ مساحلةً سیر وگذراندن غیری بر شئ ایتمامشدر همان دکز قیلرینی صیپروب کزمکدن غیری بر شئ ایتدیکی یوقدر

Bordé. *A.* مطرّز ـ مشيّع *P.* طراز بسته *T.* کنارلو ـ سنجفلنمش

BORDEREAU. Mémoire des espèces diverses qui composent une certaine somme *A.* حساب الاجناس الدراهم *P.* حساب اجناس سکّه‌لرک حسابی *T.* درمهای گوناگون

BORDIGUE. Espace retranché avec des claies sur le bord de de la mer, pour prendre du poisson *A.* فنزر *T.* دالیان ـ بالق دالیانی

BORDURE. Ce qui borde quelque chose, et lui sert d'ornement *A.* حاشية pl. حواشي *P.* پرواز *T.* پروازی || کنار ـ La bordure d'un miroir آیینه‌نک پروازی ـ حاشیهٔ مرآت La bordure d'une tapisserie قالیچه‌نک کناری ـ On dit, La bordure d'un parterre, pour dire, les plate-bandes qui entourent un parterre *T.* چیچکلنک پروازی ـ Et la bordure d'une forêt, pour dire, les arbres qui sont au bord قوریلق کنارنده‌کی آغاجلر

En terme d'Armoiries, il se dit d'une brisure qui entoure tout l'écu *T.* زنجیر

BORÉAL. qui est du côté du Nord *A.* شمالی || Pôle boréal قطب شمالی

BORÉE. Vent septentrional. V. Bise.

BORGNE. Celui à qui manque un oeil *A.* عور pl. عیران ـ بر *T.* یکچشم *P.* اخوق ـ مبخوق العین ـ باخق العین || Une femme borgne ـ زن یکچشم ـ مرئهٔ عورا کوزی کور بر کوزی کور عورت

BORNAGE. L'action de planter des bornes dans une terre *A.* نشاندن *P.* وضع العلایم الفاصلة ـ نصب الاعلام الحدود *T.* نشان مرز || Ils sont en différend pour le bornage de leurs terres سنور نشانلری دیکمک اراضیلرنده نصب اعلام حدود خصوصنده منازعه اوزره درلر

BORNE. Pierre ou autre marque qui sert à séparer un champ d'avec un autre *A.* علم الحدود pl. اعلام الحدود pl. ارفة ـ *T.* نشان مرز *P.* علایم فاصلة pl. علامت فاصلة ـ ارف سنور نشانی ـ سنور علامتی || Planter des bornes, asseoir des bornes اعلام Arracher des bornes علایم فاصله نصب ایتمک ـ Il se dit aussi, des pierres حدودی قلع واخراج ایتمک qu'on met à côté des portes, ou le long des murailles, pour empêcher qu'elles ne soient endommagées par des voitures *A.* حجر حاجز *P.* سنگ زینهار *T.* قورقولق طاش || Mettre des bornes à une porte contre une muraille قپو اوکنده ودیوار دیبنده قورقولق طاشلری قویمق

Bornes, se dit de tout ce qui sert à séparer un État *A.* حدود *P.* تخوم ـ *T.* سنور مرز || L'Espagne a pour bornes deux mers et les Pyrénées اسپانیا دولتنک حدودی ایکی طرفی دریا Étendre les bornes de l'Empire حدود وبر طرفی پیرنه طاغلربدر ـ Et figur., de tout ce qui est regardé comme les limites de quelque chose || Passer les bornes de son pouvoir ملک ودولتی مدّ وتوسیع ایتمک بر ـ حدود رخصتنی تجاوز ایتمک Passer les bornes de sa juridiction کمسنه حامل اولدیغی رخصتک حدودینی آشورمق ـ حدود حکومتنی تجاوز ایتمک Passer les bornes de la raison et de la modestie حدود حکومتندن خروج ایتمک عقل ودرایت ونصافت وحقانیّت عقل ورویّت واعتدال ونصافت ـ حدودندن خروج ایتمک Passer les bornes de son sujet دائره‌سندن مفارقت ایتمک Mettre des bornes, donner des bornes à son ambition صددک حدودندن خروج ایتمک حرص نام واقبالنه وضع حدّ اعتدال Se contenter dans les bornes du devoir حرص نام واقبالنه تعیین حدّ ایتمک ـ ایتمک واجبهٔ حالک خدودنده اختیار Franchir les bornes du respect حدود لازمهٔ انحصار ایتمک Aller au delà des bornes, passer au delà des bornes de la bienséance توقیر واحترامی تجاوز ایتمک آداب مرعیّه‌نک حدودینی تجاوز Se prescrire des bornes کشی نفسنه تعیین حدود ایتمک Connaître ses bornes وجیبهٔ حدّ شناسی به واقف ایتمک Son ambition n'a point de bornes حدّینی بیلمک ـ اولمق حرص شان واقبالنده ـ سودای نام وشانی لا حدّ ولا قید در حدّ وقید یوقدر

BORNER. Mettre des bornes *A.* اختطاط ـ تحدید ـ نصب نشانهای مرز *P.* تأریف ـ وضع العلایم الفاصلة ـ الاعلام *T.* نشاندن || Borner un champ, un vignoble سنور نشانلری دیکمک مزرعه‌یی وکرومی باغی علایم فاصله وضعیله اختطاط علایم فاصله وضعیله تحدید ایتمک ـ ایتمک

Il signifie aussi, limiter, resserrer dans une certaine étendue

BOSPHORE. Nom du détroit qui sépare la Thrace de l'Asie Mineure *A.* ملتقاء البحر الابيض والاسود *T.* استامبولده‌کی بوغاز ایچی

BOSQUET. Petit bois *A.* غيضة ـ خميلة *P.* خیابان *T.* آغاجلق ـ قوریلق ‖ Un petit bosquet خیابان صغیر

BOSSAGE. Il se dit de toute partie saillante laissée exprès dans un mur, dans une colonne *A.* سنم *P.* شکل کوهه *T.* اورکجلك ‖ Mur à bossage, porte à bossage, colonne à bossage اورکجلو ـ جدار ذو سنم وباب ذو سنم وعمود ذو سنم دیوار واورکجلو قپو واورکجلو دیرك

BOSSE. Grosseur extraordinaire au dos *A.* فزرة ـ حدب *P.* آرقه‌قنبوری *T.* کوژپشتی ـ Il se dit aussi, de cette espèce de grosseur à l'estomac *A.* قعس ـ فطاء ـ بزخ *P.* کوژئ سینه ـ Il se dit aussi des animaux ـ *A.* سنام pl. اسنمة ـ کوکس قنبوری ـ سنام ناقه *P.* اورکج *T.* کوهه ‖ La bosse d'un chameau ـ Il se dit aussi, d'une enflure qui vient de contusion *A.* نفاخ ـ نبرة *P.* برجستگی *T.* طومالمه ـ قبارق آلنده بر قبارق پیدا اولدی ‖ Il s'est fait une bosse au front

Et d'une élévation dans toute superficie qui devrait être plate et unie *A.* محدّب *P.* خرپشته *T.* طومالج ‖ Un terrein plein de bosses طومالجی چوق ـ مواقع محدّبه ایله مملو بر ارض بر بر

En termes de Sculpture, il se dit du relief d'une figure *A.* تسنيم ـ مسنّماً مصنوع بر تصویر *T.* شکل مسنّم ـ قبارمه ‖ Une figure relevée en bosse Une figure de demi-bosse نصف نیم قبارمه ـ تسنیم اولدرق تصنیع اولنمش بر قطعه تصویر ـ On appelle, Ouvrage de ronde bosse, un ouvrage de plein relief *T.* تسنیم کامل اوزره ایشلنمش بر ایش ـ On dit, Dessiner la bosse, dessiner d'après la bosse, pour dire, copier une figure en relief بر تصویرك صورت مسنّمنی آلمق

BOSSELAGE. Travail en bosse *A.* عمل التسنيم *T.* قبارمه ایشی

BOSSELER. Travailler en bosse *A.* اعمال فی شکل المسنّم *T.* قبارمه ایش ایشلمك ـ Il se dit aussi, des bosses qui se font par accident à une pièce d'argenterie *A.* انهزام *T.* ازلمك ‖ Cette écuelle s'est bosselée en tombant بوکاسه یره دوشمکله بسبتون Elle est toute bosselée ازلدی ـ ازکلمك پیدا ایلدی مهزومدر

BOSSU. Qui a une bosse au dos *A.* احدب ـ مفزور *P.* کوژ

A. حصر *P.* در بستن *T.* قوشاتمق ‖ La mer et les Alpes bornent l'Italie اتالیا الکه‌سی آلپس طاغلری ودریا Son jardin est beau, mais la rivière le borne de trop près ایله محصر در باغچه‌سی لطیف ودلگشا در انجق ـ Il se dit aussi, des personnes par rapport à leurs maisons et à leurs héritages ‖ Il est borné per une grande forêt du côté du Levant قربنده جریان ایدن نهر ایله بغایت محصور در سمت مشرقدن بر عظیم اورمان ایله محصور Il veut vendre sa maison, parce qu'il s'y trouve trop borné, et qu'il ne saurait faire des acquisitions در خانه‌سنده بغایت محصور الاطراف اولوب ضمایم جدیده ایله کسب وسعت حال ممکن اولمدیغندن فروختنه خواهشکار ـ On dit aussi, Il faut se borner à cela شوکا حصر نفس ایتملو در C'est un homme qui sait se borner حصر نفسك طریقنی بیلور بر آدمدر

Il signifie figur., modérer *A.* تعیین الحدود ـ وضع الحدود ‖ Borner son ambition, ses désirs, ses prétentions, ses espérances سودای خام شان واقباله ومشتهیات نفسه ومطلوبات ومأمولاتنه تعیین حدود ایتمك

BORNÉ. *A.* منحصر ـ محدود *P.* نشانهای مرز نشانده *T.* حدودی وضع اولنمش ـ On dit qu'une maison a une vue bornée, pour dire, une vue de peu d'étendue فلان خانه‌نك مدای بصری محدود وقاصر در ـ Et figur., Avoir des vues bornées, pour dire, avoir peu de lumière ou peu d'ambition دائرهٔ افکار ومطالعاتی محدود وقاصر در ـ Et avoir l'esprit borné, être borné, pour dire, être capable de peu de chose *T.* عقل قاصر صاحبی اولمق ـ On appelle, Fortune bornée, une fortune médiocre قوّت مالیّهٔ ـ بر قوّت مالیّهٔ قاصرة الحدود غیر واسعه

BORNOYER. Regarder d'un seul oeil une surface, pour juger de son alignement *A.* استشراف باحدی العینین *P.* بیکشم *T.* بر کوزی قیپه‌رق باقمق نگرستن

BOZAN. Breuvage fait avec du millet *A.* غبیرا ـ نبیذ الارزن *P.* بوزه *T.* بوزه ‖ Les Turcs font un grand usage du bozan سقرقه ـ بوزه بین المسلمین کثیر الاستعمال اولان بوزه مشروباتدندر

BOSEL. Marbre rond qui est la base des colonnes. On l'appelle aussi Tore *T.* کرسی طاشی

مرنده ‖ Une femme bossue T. قنبور زونگ - لوخ - پشت
کوکسی T. کوژ سینه P. افطاء - اقعس - ابزخ - Et qui a une bosse à l'estomac A. قنبور قاری - زن کوژ پشت - حدبا
کوکسی - مرنده قعسا - مرنده بزخا ‖ Une femme bossue قنبور
اکری بوکریسی T. زمین خرپشته P. ارض کثیر الحدب - Il se dit aussi d'un terrain qui a beaucoup d'inégalités A. قنبور قاری
طومالجی جوق بر یر - جوق بر یر

BOSSUER. Faire des bosses à la vaisselle, en la laissant tomber
A. هزم P. فرسودن T. ازدرمك - ازمك ‖ Bossuer des plats
طباقلری ازدرمك

Bossué. A. مهزوم P. فرسوده T. ازلمش - ازكلو

BOSTANGI-BACHI. Chef des Bostangis, chargés de la garde du sérail du Grand-Seigneur T. بوستانیان خاصه - سر بوستانجی باشی

BOTANIQUE. Science qui traite de tous les végétaux A. علم النباتات

BOTANISTE. Celui qui s'applique à la science qui traite des plantes A. ارباب العلم النباتات pl. اهل العلم النباتات

BOTTE. Assemblage de plusieurs choses liées ensemble A. حزمة pl. حزم P. دسته T. دمت ‖ Botte de raves, d'asperges, de céleri ترب وقوش قونمز وكرويز دمتی Mettre du foin en bottes گیاه خشکی دمت باغلمق - Botte de soie. C'est l'assemblage de plusieurs écheveaux de soie, liés ensemble A. كلتة الحریر P. دستهٔ ابریشم T. ایپك كلته‌سی - Il se dit aussi, d'une grande quantité de plusieurs choses A. كومة P. توده T. بیغن - كومه ‖ Une botte de lettres بر كومه مكتوب

Botte, est aussi une chaussure de cuir, qui enferme le pied et la jambe A. جرموق pl. جرامیق P. چپداز - سرموزه T. چزمه ‖ Botte de vache اینك طومارندن - جلد بقردن مصنوع چزمه Botte de maroquin سختیان چزمه Bottes de campagne دوزلمش چزمه Bottes de chasse آوجی چزمه‌سی Bottes de pêcheurs قیر چزمه‌سی Botte haute بالقچی چزمه‌سی De grosses bottes یوغون چزمه La tige de la botte بطّال چزمه - Le talon de la botte ساق جرموق T. چزمه‌نك قونجغی عقب جرموق A. پاشینهٔ چپداز P. چزمه‌نك اوكچه‌سی Botte cirée موم سورلمش چزمه Une paire de bottes بر جفت چزمه Faire graisser ses bottes چزمه‌یی یاغلمق

On dit proverb., A propos de bottes, de tout ce qui se dit ou se fait, sans que rien y ait donné lieu A. من - بلا سبب P. نا بجا - بی مناسبه غیر مناسبة T. مناسبتسز ‖ Il dit des injures à propos de bottes بلا مناسبة تفوّه شتوم ایدر Il se fâche à propos de bottes بلا سبب تهوره كلور

Bottes, se dit, de la terre qui s'attache aux souliers, quand on marche dans un terrain gras A. لطخ الوحل P. آلایش گل T. چامور بیلاشغی ‖ Ce terrain est si gras, qu'on ne saurait se promener, sans en rapporter des bottes فلان ارض شول رتبه‌ده یاغلودركه اوزرینه كزلسه بهر حال چامور بیلاشغی جلب اولنور

BOTTELAGE. Action de botteler. V. Botteler.

BOTTELER. Lier en bottes A. ربط الحزمة P. شدّ الحزمة - دمت باغلمق T. دسته بستن ‖ Botteler du foin, de la paille اوتلق وصمان دمتلری باغلمق

BOTTELEUR. Celui qui fait des bottes de foin, de paille etc. A. رابط الحزمة P. دسته بند T. دمت باغلییجی ‖ Payer des botteleurs دمت باغلییجیلرك اجرتنی ویرمك

BOTTER. Faire des bottes A. خفافت P. سرموزه پرداختن T. چزمه یاپمق ‖ Ce cordonnier botte bien فلان خفاف بر عسكر آلاینده Botter un régiment ماهرانه خفافت ایدر - Il signifie aussi, chausser des bottes خفافت خدمتنی ایتمك ‖ چزمه كییدرمك T. سرموزه پوشانیدن P. تلبیس الجرموق A. Bottez-moi بكا چزمه‌یی كییدر - Et se chausser les bottes soi-même چزمه كییمك T. سرموزه پوشیدن P. تلبّس الجرموق A. ‖ Je vais me botter چزمه كییمكه واریورم

Se botter. Amasser beaucoup de terre de ses pieds, en marchant dans un terrain gras A. استیحال P. خاك گل آلود چامور بیلاشمق T. بر گرفتن

BOTTIER. Artisan qui fait des bottes A. خفّاف P. سرموزه گر T. چزمه‌جی

BOUC. Le mâle de la chèvre A. تیس pl. اتیاس pl. تیوس قرون P. كشن - بز نر T. تكه ‖ Les cornes d'un bouc A. La barbe d'un bouc شاخ بز نر P. تكه بوینوزی T. لحیة التیس A. ریش بز نر P. تكه‌نك صقالی T.

Il se dit aussi, d'une peau de bouc où l'on met du vin ou de l'huile A. زقّ pl. سقا - ازقاق pl. اسقیة P. خیك T. بر طلوم روغن زیت ‖ Un bouc d'huile طلوم

BOUCASSIN. Étoffe de coton dont on fait des doublures T. بوغاصی

BOUCHE. La partie du visage de l'homme qui reçoit les alimens, et par où sort la voix *A.* فوه pl. افواه *P.* دهن ـ فم *T.* آغز ‖ Bouche belle فم لطيف Bouche de vermeille دهان كوچك آغز ـ دهن تنگ Bouche petite دهن لعلگون Avoir une grande bouche بزرك دهان اولمق ـ افوه اولمق Bouche plate فتحه فم Ouvrir la bouche يصتم آغز ـ فم افطح ـ سدّ فم ايتمك Fermer la bouche آغزى آچمق ـ ايتمك آغز اوپمك ـ تلثيم فم ايتمك Baiser à la bouche آغزى قپامق ـ On dit figur., N'oser ouvrir la bouche, pour dire, n'oser parler دهان نطقك گشادينه ـ شقّ شفهيه جسارت ايتمامك ـ آغز آچمغه جسارت ايتمامك ـ جسارت ايتمامك Et fermer la bouche à quelqu'un, pour dire, le faire taire بر كمسنه نك لسان قالنه حوالهٔ سداد صمت وسكوت بر كمسنه يى مبهوت ـ بر كمسنه يى صوسدرمق ـ ايتدرمك ـ On dit, Bouche béante, pour exprimer l'etonnement *A.* منفغر الفوه *P.* دهنگشا *T.* آغزى آچق ‖ Ils étaient tous bouche béante جمله سى دهنگشاى حيرت ايديلر ـ Et d'un homme qui s'est fait une habitude de dire continuellement de certaines paroles, qu'il les a à tout moment à la bouche فلان لفظلر هر دم وآن ورد زبانيدر

On dit, Faire la petite bouche sur quelque chose, pour dire, ne vouloir pas s'expliquer tout-à-fait sur quelque chose نيم دهان ايله افادهٔ حال ايتمك Et ne pas faire la petite bouche sur quelque chose, pour dire, s'en expliquer ouvertement بر صراحةً كشف حال ـ مادّه ده بسط لسان صراحت ايتمك ـ On dit aussi, Dire quelque chose de bouche à quelqu'un برمادّه يى فلان كمسنه يه شفاهاً افاده ايتمك ـ Et bouche close, bouche cousue, pour dire, qu'il faut garder le secret sur l'affaire dont il s'agit آغزى ـ بند دهان ايتملو در ـ تقفيل لسان لازمدر ـ On dit qu'une nouvelle va de bouche en bouche, pour dire, qu'elle devient publique فلان خبر متداوَل آغزدن آغزه دور ايدر ـ Et d'un homme qui parle contre sa pensée, qu'il dit cela de bouche, mais le coeur n'y touche pas السنهٔ انامدر ديلدن سويلر ـ لسانى درونده موافق دكلدر ـ Lorsqu'on parle de quelque chose à manger, qui excite une espèce d'envie, on dit que l'eau vient à la bouche *A.* تلتحز الفم *P.* آب دهان آمدن *T.* آغز صولهمق ‖ Cela fait venir l'eau à la bouche فلان شئ تلتحز فمى

آغزى صولهدر ـ موجب اولور

On dit, Prendre sur sa bouche, pour dire, épargner sur la dépense de sa nourriture *A.* قطع ـ تقنّى فى اقوات اليوميّة *P.* از توشهٔ هر روزه گسستن *T.* آغزدن ‖ Il prend sur sa bouche les charités qu'il fait آغزندن كسمك كسوب فقرايه صدقه وبرر

On appelle, Flux de bouche, une grande abondance de salive *A.* طغيان اللعاب *P.* فزونئ آب دهان *T.* سالياركك آزغنلغى ـ On dit figur. d'un grand parleur, qu'il a le flux de bouche آغزندن چشمه كبى سوز بوشانور *T.*

On dit encore, Être sur sa bouche, Être sujet à sa bouche, pour dire, être gourmand *A.* عبد الحلقوم *P.* گلو بنده *T.* بوغازى اسيرى

Bouche, se dit aussi des personnes par rapport à la nourriture *A.* نفوس لازمة الانفاق ـ نفوس محتاجة الانفاق ـ نفوس *P.* بوغاز طويوره جق آدم *T.* طعام خوار ‖ Il a tous les jours cinquante bouches à nourrir كلّ يوم اللى نفر نفوس لازمة بهريوم اللى بوغاز طويورمغه ـ الانفاقك اطعامنه محتاجدر محتاجدر Les vivres commençant à manquer dans la place, on en fit sortir toutes les bouches inutiles قلعه نك ايچنده زاد وذخيره نك قلّتى ظهور ايتمكله زايد اولان بالجمله نفوس طرد واخراج اولندى

Il se dit aussi, en parlant des chevaux et d'autres bêtes de somme *A.* لجمة *P.* دهان *T.* آغز ‖ La bouche d'un cheval *A.* لجمة الفرس *P.* دهان اسب *T.* آغزى آتك آغزى Un cheval qui a la bouche bonne طيّب اللجمه بر آت qui a la bouche mauvaise ردئ اللجمه بر رأس آت qui a la bouche forte قوىّ اللجمه بر آت ـ On dit qu'un cheval est fort en bouche, qu'il n'a point de bouche, pour dire, qu'il n'obéit pas au mors كم آلمز آت *T.* اسب تند لگام *P.* فرس شديد اللجام *A.* ـ Et figur., qu'un homme est fort en bouche, pour dire, qu'il parle avec beaucoup de véhémence *A.* حديد اللسان *P.* تيز آغزى كسكين *T.* زبان

En parlant d'une pièce d'artillerie, il signifie l'ouverture par où le boulet sort du canon *A.* فوهة المدفع *P.* دهانهٔ توب *T.* طوب آغزى ‖ Exposer des troupes à la bouche du canon عسكرى طوب آغزينه عرض ايتمك ـ On dit aussi, Bouches à feu, en parlant des canons et des mortiers *A.* آلات ناريّة

آتش یاغدریجی آلتلر .T آلات آتشبار .P آلات ناشرة النار -

Bouches, se dit des embouchures par où de grands fleuves se déchargent dans la mer *A.* افواه النهر *P.* دهانهای جویبار *T.* بوغازلر || Les bouches du Nil *V.* نهر نیل بوغازلری Embouchure.

BOUCHÉE. Petit morceau de quelque chose à manger *A.* لقمة *pl.* اكلة - لقمات *P.* اكل *T.* گراش - تكه - لقمه - دادملق || Une bouchée de pain بر لقمه اتمك - اكلة الخبز

BOUCHER. Fermer une ouverture *A.* سدّ - ردم *P.* - بستن ثقبه‌یی باغلمق - قپامق *T.* بندیدن || Boucher un trou Se boucher le nez, les oreilles, les yeux سدّ انف وسدّ آذان وسدّ بروں وقولاق وكوز قپامق - عیون ایتمك

Dans les phrases suivantes le mot, Boucher, s'exprime par des mots particuliers. Ainsi on dit: Boucher le tonneau *A.* اصمام - تصمید *P.* بسوراخ شپوخ زدن *T.* طاپه ایله Boucher la bouteille *A.* اعفاص - ادسام *P.* فدامرا قپامق Boucher le passage *A.* سكّ المعبر *P.* گذرگاهرا بستن *T.* یولی قپامق Boucher les chemins, les avenues كچیدلری قپامق - تسكیك Boucher une porte, une fenêtre *A.* مسالك ومعابر ایتمك قپویی - در وروزنه بستن *P.* سكّ الباب وسكّ الروزن *A.* وپنچره‌یی طیقایوب قپامق - En parlant d'un bâtiment qui est au devant d'un autre, on dit, qu'il en bouche la vue نظارتی كسر ایدر - نظارته حایل اولور - نظارته معترض اولور

On dit figur., Se boucher les yeux, pour dire, ne vouloir point voir *A.* اغشاء العیون *P.* چشم پوشیدن *T.* كوزی قپامق - Et se boucher les oreilles, pour dire, ne vouloir point entendre *A.* سدّ المسامع *P.* گوش پوشیدن *T.* قولاق قپامق

Bouché. *A.* مسدود - مردوم *P.* بسته *T.* - باغلنمش - باغلو - On dit figur., d'un homme qui a l'intelligence dure, qu'il a l'esprit bouché *A.* كثیف الذهن *P.* كند - طیقانمش - قپانمش *T.* عقلی طیقانمش || Il a aujourd'-hui l'esprit si bouché, qu'on ne lui peut rien faire entendre بو كونكی كون شول رتبده كثافت ذهنی وار در كه كندویه افهام كلام ایتمنك طریقی یوقدر

BOUCHER. Celui qui tue du bétail, pour en vendre en détail *A.* جزّار - ساطر - قصّاب *P.* قصّاب *T.* حیوان بوغازلییجی

BOUCHERIE. Le lieu où l'on tue le bétail *A.* مجزرة - مذبح - Il se dit aussi, du lieu où l'on vend la viande *A.* دكّان القصّاب *P.* بسملگاه - قناره - سلخخانه *T.* سلخخانه - مسلحة - قصّاب دكّانی - كربهٔ گوشت فروش - گوشت آویز Figur. Tuerie, massacre *A.* مذابحة - مناحرة - اقتتال - مقاتلة *P.* مرگامرگ *T.* قیرغین || Il se fit une grande boucherie dans le combat اثنای محاربه‌ده مذابحهٔ عظیمه واقع اولدی Mener ou envoyer des soldats à la boucherie عسكری نفراتنی عسكری نفراتنی قناره‌یه - مذابحه‌یه سوق وتسییر ایتمك كوندرمك

BOUCHOIR. Grande plaque de fer qui sert à boucher un four *A.* طبق الفرن *P.* داش پوش *T.* فرون قپاغی

BOUCHON. Ce qui sert à boucher une bouteille ou quelque autre vase *A.* سداد - صمام - دسام - صبار - عفاص *P.* فدام *T.* طیقاج || Bouchon de liége, de bois, de papier منتار - Bouchon de paille, طیقاجی آغاج طیقاجی كاغد طیقاجی Bouchon de foin *A.* تون التبن - تون الحشیش *P.* گلول *T.* اوتلق یوالغی - صمان یوالغی || Faire un bouchon de paille pour frotter un cheval آتی اوغشدره‌جق بر عدد صمان یوالغی یاپمق

BOUCHONNER. Chiffonner *A.* اقفاع *P.* پر چین كردن *T.* بزی بوروشدرمق || Bouchonner du linge بوروشدرمق - بوزمك Bouchonner un cheval. Le frotter avec un bouchon de paille *A.* دلك الفرس بتون التبن *P.* اسبرا بگلول كاه سودن *T.* آتی صمان یوالغیله اوغوشدرمق

BOUCLE. Anneau de métal *A.* ابزیم *pl.* ابازیم - ابزین *pl.* باغ - طوقه *T.* گرهبند - بندینه *P.* ابازین || Des boucles de souliers پاپوچ طوقه‌سی - بندینهٔ پاپوش - ابازیم نعل Une ceinture à boucles طوقه‌لو قولان - Boucles d'oreilles *A.* قرطة گوشواره *P.* حلقات *pl.* حلقة - شنوف *pl.* اقراط *pl.* گوشوارهٔ || Des boucles d'or حلقهٔ گوش - آویزه - كوپه *T.* جواهر ایله مرصّع Des boucles de diamans آلتون كوپه - زرین الماس كوپه - مجوهر كوپه - Il se dit figur., des anneaux que forment les cheveux frisés *A.* حلقة *pl.* حلق - جعد *P.* حلقهٔ زلف *T.* صاچ حلقه‌سی || Friser en boucles صاچی حلقه حلقه - شعری حلقه شكلنده تجعید ایتمك

حلقه حلقه ایتمك - قیورمق

BOUCLER. Attacher avec une boucle *A.* ربط بالابزين *P.* || طوقه ایله باغلمق *T.* گره بستن - ببندینه استوار کردن Boucler ses souliers پاپوشلرك - پاپوشلره ربط بندینه ایتمك - Boucler des cheveux. C'est leur faire prendre la forme de boucle *A.* تحبیك الشعر فی شكل الحلقة *P.* تجعید الشعر - صاچی حلقه *T.* زلفرا حلقه گونه خم کردن || Il est tous les soirs une heure à se friser et à se boucler هر اخشام بر ساعت متمادیاً صاچنی تجعید حلقه قیورمق - Boucler un port. C'est le fermer وحلقه شكلنده تنظیم ایلمكه مشغولدر لیمانی سدّ وبند ایتمك

BOUCLIER. Arme défensive *A.* ترس pl. تروس - جنّة - مجنّة *P.* سپر - درق *T.* قلقان || Un bouclier rond ترس مستدیر Parer du bouclier مجنّه ایله بیضاوی الشكل oval الشكل Les Grecs et les Romains portaient de grands boucliers ستر وحفظ ایتمك یونان ورومالو خلقی جسیم قلقان استعمال ایدرلر ایدی - Il se dit figur. des personnes, par exemple, d'un général d'armée || C'est le bouclier de l'État جنة الامان - Et d'un grand théologien || C'est le bouclier de la Foi ملك ودولتدر سپر دین وشریعتدر - جنّهٔ حافظهٔ دین وشریعتدر

On dit figur., Faire son bouclier, pour dire, faire sa principale défense *T.* سپر عدّ ایتمك - سپر مدافعه عدّ ایتمك || Il fait son bouclier de cet argument بو دلیلی کندو حقنه سپر قوی اتخاذ ایدر C'est là un méchant bouclier فلان شئ ایبشه بیرامز بر نوع سپر در

BOUDER. Il se dit des enfans, lorsqu'ils ont quelque petit chagrin, qu'ils témoignent par leur mauvaise mine *A.* اظهار المعارة *P.* یوز اکشتمك *T.* تندرویی کردن - جین جبین نمودن || Un enfant qui boude toujours دائما اظهار معارت ایدر بر چوجق

Il se dit aussi d'une personne qui vient tout d'un coup rompre son amitié avec quelqu'un *A.* قطع الالفة *P.* رشتهٔ آشنایی کوسمك - دوستلق ایپنی کسمك *T.* || Je ne sais pas ce qu'il a contre moi, mais il boude depuis quelque temps, et il ne me parle plus حقمه انیفعالی نه اولدیغنی بیلدمم هله بر مدّتدنبرو کوسکونلك کوستروب بنمله صحبت بو ایکی کشی بری برلرینه Ces deux personnes boudent ایتمز بو ایکی کشی بینشده قطع الفت وار در - کوسکوندرلر

BOUDIN. Boyau rempli de sang et de graisse de porc *A.* مسوّد طوکوز قانیله طولمش کودن *T.* الخنزیر

En termes de sellerie, il se dit d'un petit porte-manteau de cuir qu'on met sur le dos d'un cheval *A.* خرج pl. خرجة *P.* خرج *T.* خرجین

BOUDOIR. Petit cabinet où l'on se retire *A.* بیت الخلوة *P.* خلوت اوطه‌سی *T.* خلوتکده

BOUE. La fange des rues *A.* وحل pl. اوحال *P.* خلا - گل || Un chemin plein de boue طریق وحلناك *T.* چامور - خلاب Des rues pleines de boue وحل ایله مملو اولان زوقاقلر Être tout couvert de boue سر تا پا موحل وگل آلود اولمق Tomber dans la boue موحل ایچنه دوشمك Faire rejaillir de la boue چامور صچراتمق - On dit, Payer les boues et les lanternes *T.* تجریف اوجال واشعال قنادیل اسواق عوائدینی ادا - Et جامور سپورمه وفنر یاقمه رسومنی ویرمك - ایتمك proverb., qu'une maison n'est faite que de boue et de crachat, pour dire, qu'elle n'est bâtie que de méchants matériaux جالی خس وخاشاك مقوله‌سی شیلردن - چرپیدن یاپلمش بنا - Et figur. Tirer quelqu'un de la boue, pour dire, le tirer d'un état misérable et bas *T.* دوزلمش بنا خاك مذلّتدن رفع Et c'est une âme de boue وحلزار ذلّ وحقارتدن اخراج ایتمك - ایتمك Et traîner un homme dans la boue, pour dire, le vilipender چپل بر آدمدر - ملوّث بر آدمدر غلطیدهٔ خاك جامورہ باترمق - مذلّت ایتمك

Il se dit aussi, du pus qui sort d'un apostume, d'un abcès *A.* قیح pl. قیوح *P.* ریم - چرك *T.* یاره مردارلغی - ایرین || Un apostume dont il sort beaucoup de boue ایچندن قیح وافر خروج ایدر بر ورم

BOUÉE. Terme de Marine. Morceau de bois ou de liége, ou baril vide, qui flotte au dessus d'une ancre *T.* سامندوره

BOUEUR. Charretier qui enlève les boues des rues *A.* ناقل الوحل *P.* گل بردار *T.* چامور طاشیدیجی

BOUEUX. Plein de boue *A.* موحل - کثیر الوحل *P.* گلناك || Chemin tout boueux طریق کثیر وحلناك - *T.* چامورلی چامورى جوق بر یول - الوحل

BOUFFANT. Qui paraît gonflé. Il ne se dit que des étoffes *A.* دیك طورر - دیك طورمش *T.* بر آماسیده *P.* متنفّخ || Une étoffe bouffante دیك طورر بر ثوب

BOUFFÉE. Il se dit de l'action subite et passagère de diverses choses *A.* هجمة pl. هجمات *P.* خروش *T.* صغاناق || Une bouffée de vent روزكار صغاناغى - هجمهٔ ريح Une bouffée de fumée توتون صغاناغسى - هجمهٔ دخان Il vient des bouffées de chaleur de temps en temps گاه وبيگاه خروش نا گهظهور آرالق آرالق صجاقلق - گرما رو نمون وپيدا اولور صغاناقلرى ظهور ايدر - On appelle, Bouffée de fièvre, un accès de fièvre qui n'a pas de suite *T.* حمّا سرپنديسى

Il se prend aussi pour Halenée *A.* نكهت *P.* دم دهان *T.* آغزدن - نكهت باده Des bouffées de vin || آغز قوقوسى - هوه كلان شراب قوقوسى

BOUFFER. S'enfler les joues. Il ne se dit qu'au figuré, en parlant d'un homme qui marque sa colère par la mine qu'il fait *A.* انتفاخ العرق الغضب *P.* رگ خشمرا بر *T.* اويكدن پوفلمق - اويكه قبارمق خيزانيدن || Il bouffe de colère اويكهسندن پوفلر - عرق غضبى منتفخ اولور

Il se dit aussi, d'un certain effet que font les étoffes qui se soutiennent d'elles-mêmes *A.* انتصاب *P.* برآماسيدن *T.* ديكلمك - ديك طورمق -

BOUFFETTE. Petite houppe qui pend aux harnais des chevaux *A.* هدب الغاشية *P.* ريشهٔ زينپوش *T.* حاشهنك پشكولى || Il faut des bouffettes à ce harnais بو آت غاشيهسنه پشكول قومق اقتضا ايدر

BOUFFIR. Enfler *A.* تنفيخ - انتاء - طمر *P.* آماسانيدن *T.* شيشورمك - قبارتمق || L'hydropisie lui a bouffi tout le corps بدننى بسبتون - علّت استسقا بدننى جملهً تنفيخ ايلدى Il est aussi neutre *A.* انتفاخ *P.* بر آماسيدن *T.* شيشوردى - شيشمك - قبارمق || Le visage lui bouffit tous les jours چهرهسى يوماً فيوماً انتفاخ ايتمكده در

Bouffi. *A.* منفوخ - منتفخ *P.* آماسيده *T.* شيشكن - قبارمش - On dit figur. d'un homme plein d'orgueil, qu'il est bouffi d'orgueil et de vanité *A.* مالوف بالنفخ والتعظّم *P.* آلودهٔ نفخ اولولق خليياسيله قبارمش آدم *T.* وپندار

BOUFFISSURE. Enflure dans les chairs *A.* نفخة pl. نفخات *P.* آماس *T.* شيشكينلك || Bouffissure de visage نفخهٔ وجه يوز شيشكينلكى - نفخهٔ چهره -

BOUFFON. Personnage de théâtre qui fait rire *A.* مضحك *P.* مسخر - بلكنجك *T.* مسخره زنجكار - || Son métier est de faire le bouffon صنعتى مسخرهلق ايتمكدر Un mauvais bouffon بر مضحك كريه Autrefois les rois avaient des bouffons ملوك وسلاطين خدمتنده تمسخره مخصوص آدملر وار ايمش - Il signifie aussi, plaisant, facétieux *A.* هزّال *P.* بذلهباز *T.* مقلّد || Avoir la mine bouffonne مقلّد چهرهلو اولمق Un discours bouffon مقلّد عبارهٔ Style bouffon مقلّد سوزى - كلام هزل آميز هزل آميز

BOUFFONNERIE. Ce qu'on fait ou ce qu'on dit pour faire rire *A.* اضحوكة pl. اضحوكات *P.* زنج سخريّة pl. سخريّات *T.* زنجكارى - مقلّدلك - مسخرهلق || Plaisante bouffonnerie سخريّهٔ لطيفه Méchante bouffonnerie سخريّهٔ كريهه

BOUFFONNER. Faire ou dire quelque chose dans le dessein de faire rire *A.* اعمال الاضحوكات *P.* زنجكارى كردن *T.* مقلّدلك ايتمك

BOUGE. Petit cabinet auprès d'une chambre *A.* حجرة داخليّة *P.* حجرهٔ اندرونى *T.* ايچ اوطهسى

BOUGER. Se mouvoir de l'endroit où l'on est *A.* تنحنح - تنحّ *P.* نوبدن *T.* قملدامق || Si vous bougez de votre place, vous me désobligerez بولنديغك محلّدن Ne bougez de là قملدانهجق اولور ايسهك خاطرم قالور اول محلّدن قملدامه

BOUGETTE. Petit sac de cuir qu'on porte en voyage *A.* جراب pl. اجربة *P.* انبان *T.* هكبه

BOUGIE. Chandelle de cire *A.* شمع pl. شموع - موم العسل كبير موم عسل || Grosse bougie *P.* شمع كافور *T.* بال مومى قرص موم العسل - شمعه Pain de bougie ايرى بال مومى - موم عسلدن Ne brûler que de la bougie بال مومى كلچهسى - بياض وياخود Bougie blanche ou jaune غيرى موم ياقمامق اشعال شموع ايتمك Allumer les bougies صارى بال مومى اطفاى شموع ايتمك Éteindre les bougies مومارى ياقمق - مومارى سوندرمك -

Il se dit aussi, d'une petite verge cirée que les chirurgiens introduisent dans l'urètre *A.* ميل مشمّع

BOUGIER. Passer sur la cire fondue d'une bougie allumée les bords de quelque étoffe, pour empêcher qu'elle ne s'effile *A.* تشميع *P.* شمع اندود كردن *T.* بال موميله ياغلمق || Bougier du taffetas صندالى تشميع ايتمك

Bougié. *A.* مشمّع *P.* شمع اندود *T.* بال مومى سورلمش

BOUILLANT. Qui boue *A.* قينايىجى *T.* جوشان *A.* مغلا - فاير feu *A.* فُواره pl. فوارات *P.* گرده پيچ جوشش *T.* قينايش || Faire bouillir de l'eau à petits bouillons ou à gros bouillons فشقردىسى فوارات خفيفه ياخود فوارات غليظه ايله صوبى خفيفجه ياخود كسكينجه فشقردرق - تغلية ما ايتمك قيناتمق

On dit, qu'il n'y faut qu'un bouillon ou deux, pour dire, qu'il ne faut pas faire bouillir long temps une chose برايكى قينايش - On dit figur., Dans les premiers bouillons de sa colère اوّل فوران - غلوان خشم وغضبنده غضبنده

Bouillon, se dit aussi de l'eau qui a long temps bouilli avec de la viande *A.* مرق *P.* گوشابه - گوشتابه *T.* ات صوبى || Cela fait un bouillon clair بوندن صاف وبرّاق ات صوبى Un bouillon nourrissant حاصل اولور غدايتّلو ات صوبى rafraîchissant - مبرّد ات صوبى Et de l'eau qui a bouilli avec les herbes pour servir de nourriture ou de remède *A.* مطبوخ pl. مطبوخات - Et de l'effet qui arrive à l'eau, lorsque la superficie en est agitée par quelque mouvement violent *A.* نفّاخة pl. نفّاخات *P.* خيزابه *T.* صو قبارجغى || L'eau sortait à gros bouillons - ما نفّاخات جسيمه ايله انشعاب ايدر ايدى Une fortaine qui jette de gros bouillons نفّاخات جسيمه ايله انفجار ما ايدن چشمه

BOUILLON-BLANC. Espèce de plante *A.* بنج ابيض *P.* بنگ *T.* آق باك سفيد

BOUILLONNEMENT. L'état d'une liqueur qui bouillonne *A.* جوشقون - فشقرش - فشقرمه *T.* بر جستگى *P.* ثوران - فوران اتلمه

BOUILLONNER. Il se dit des liqueurs, lorsqu'elles s'élèvent par bouillons *A.* انشعاب - تفوّر - تثوّر *P.* تنفّط - جوشيدن *T.* بر جستن || Une fontaine qui bouillonne جوشقون آتلمق Une source qui bouillonne لدى السيلان تفوّر ايدن عين ما Le sang bouillonne en sortant de la plaie فوران ايدن ينبوع - دم جراحت ايچندن تثوّر ايدر قان ياره ايچندن فشقرر

BOULANGER. Celui qui fait et vend du pain *A.* خبّاز *P.* نانپز *T.* نانفروش - نانوا || Boulanger de gros pain صمون Maître-boulanger اتمكچى اوستەسى Garçon boulanger اتمكچيسى اتمكچى اوشاغى

BOUILLANT. Qui boue *A.* مغلا - فاير *T.* جوشان || Eau bouillante قينار صو - آب جوشان De l'huile bouillante قينار - حال جوشش وغلياندە اولان - دهن زيت فاير Il se dit figur. des personnes, et signifie prompt, vif, ardent *A.* مشبوم النفس - وقّاد - فيّور *P.* آتشين مزاج || Un homme bouillant آتش بوركلو *T.* آتشپاره - آتش مشرب - آتشپاره بر آدم - وقّاد الذهن بر آدم

BOUILLI. Viande cuite avec de l'eau *A.* نشيل *P.* گوشت *T.* قينامش - پشمش || Du bocuf bouilli صوده قينامش ات - صويش *T.* آب افسرده

BOUILLIE. Sorte de nourriture qui est faite de lait et de farine *A.* فريقة - فيرة *P.* شيروا *T.* لاپه - سودبولماجى

BOUILLIR. Il se dit des liqueurs, qui par la chaleur sont mises en mouvement *A.* تغلّى - غليان - جيشان - فيحان *P.* جوشيدن *T.* قينامق || Faire bouillir de l'eau *A.* تغلية الماء *P.* آب جوشانيدن *T.* صو قيناتمق Du lait qui bout غليان Quand le vin bout dans le tonneau خمر فوچى ايدن سود - On dit figur. d'un jeune homme ardent et fougeux, que le sang lui bout dans les veines ايچنده غليان اوزره اولديغى حالده قانى قينار - قانى طمرلرى ايچنده جوشان وخروشاندر - On dit aussi, La tête me bout, la cervelle me bout, pour exprimer, qu'on sent une excessive chaleur à la tête دماغمده حمّ شديد وار در

Bouillir, se dit aussi des choses qu'on fait cuire dans l'eau ou dans quelque autre liqueur *A.* طبخ *P.* پختن *T.* بشورمك || Faire bouillir de la viande طبخ لحم ايتمك Faire bouillir des herbes dans du vin شراب ايچنده نباتات طبخ - قيناتمق - Il se dit aussi, du vaisseau où l'on fait bouillir quelque chose *A.* اغلا - تغلية - افاحة - افارة *P.* جوشانيدن *T.* قيناتمق || Faire bouillir le pot اغلاى قدر ايتمك - افارهٔ Le pot bout قدر غليان تنجره يى قيناتمق - قدر ايتمك قيناتمق - اوزره در تنجره

Bouilli. *A.* مطبوخ *P.* پخته *T.* قينامش - پشمش || Du bocuf bouilli صوده قينامش ات - صويش Des châtaignes bouillies طبخ اولنمش صغر اتى قينانمش كستانه

BOUILLOIRE. Vaisseau de cuivre propre à faire bouillir de l'eau *A.* مسخنة الماء *P.* آبتابه *T.* صو قيزدرجق قاب

BOUILLON. Cette partie de l'eau ou de quelqu'autre liqueur, qui s'élève en rond au dessus de sa surface par l'action du

désordre *A.* انهدام - انتكاس *P.* بر گشتگی - سرنگونی *T.* || Le tremblement de terre fit un bouleversement général dans toute la ville باش اشاغی یيقلمه واقع اولان حركت ارض بلده‌یی - درون بلده‌ده سرتا پا بادیٔ انتكاس كلّی اولمشدر - Il se dit figur., du désordre qui arrive dans les affaires *A.* انتكاس الاحوال *P.* پریشانی آلت اوست اولمقلق - آلتنی اوستنه چویرمه *T.* زیر وزبری - هرج ومرج || Ses affaires sont dans un bouleversement total بسبتون آلت اوست - امور واحوالی انتكاس كلّی اوزره در بسبتون هرج ومرج اولدی - اولدی

BOULEVERSER. Ruiner, abattre *A.* تخریب - تهدیم - هدم *P.* خراب ویباب كردن - بر گشته كردن *T.* ییقمق || La tempête a tout bouleversé كافهٔ ظهور ایدن تندباد شدیدد اشیایی خراب ویباب ایلدی

Il signifie aussi, déranger, mettre sens dessus dessous *A.* تهویش *P.* تنكیس - زیر وزبر كردن *T.* تار ومار كردن - آلتی اوستنه قارش مورش ایتمك - آلت اوست ایتمك - چویرمك - آلاق بولاق ایتمك - هرج ومرج ایتمك || Bouleverser tout dans une maison برخانه‌نك كافهٔ اشیاسنی هرج ومرج آلاق بولاق ایتمك - ایتمك - On dit figur., Cela a bouleversé ses affaires بو كیفیت امور واحوالنی تار ومار ایلدی Cet homme a bouleversé l'État نظام ملك ودولتی زیر وزبر اساس نظام ملك ودولتی رهین انهدام وخرابیت - ایلدی - Et d'une nouvelle qui a causé quelque grande altération dans l'esprit d'un homme, qu'elle lui a bouleversé l'esprit فلان خبر پریشانیٔ ذهننه بادی اولمشدر

BOULEVERSÉ. *A.* منتكس - منهدم *P.* ویران گشته - بر گشته *T.* آلت - باش آشاغی ییقلمش *P.* تار ومار - زیر وزبر هرج ومرج اولمش - اوست اولمش

BOULEVUE. À la boulevue, à boulevue. Expressions adverbiales, pour dire, vaguement, avec peu d'attention *A.* من غیر تأمّلٍ *P.* بی اندیشه *T.* صایمه‌رق || On a jugé cela à la boulevue بو مادّه‌یی بلا تأمّل حكم ایلدیلر Faire quelque chose à la boulevue بر ایشی من غیر تأمّلٍ ایشلمك

BOULEUX. Cheval propre à des services de fatigue *A.* حمولة *P.* اسب بار كش *T.* حمّال باركیری

BOULICHE. Grand vase de terre dont on fait usage sur les

BOULANGER. Pétrir du pain *A.* تعجین الخبز *P.* نان سرشتن *T.* یوغرمق || Un garçon qui boulange bien كوزل تعجین اتمك نان ایدر بر اوشاق

BOULANGERIE. L'art de faire le pain *A.* فنّ الخبازة *P.* پیشهٔ - Il se dit aussi, du lieu où le pain se fait *A.* مكان الخبازة - دكّان الخبّاز *P.* كارگاه *T.* نانگری - اتمكچیلك صنعتی || Aller à la boulangerie اتمك یاپیلان یره وارمق

BOULE. Corps sphérique servant à divers usages *A.* كرة pl. كرات *P.* گروه - زواله *T.* یوالق || Boule de bois كرهٔ خشبیّه - Il se dit aussi, de certains arbrisseaux taillés en forme de boule *A.* ملموم الهیئة - كرىّ الشكل *P.* لنبد گونه *T.* طوب بچمنده اولان شمشاد كری || Une boule de buis طوب جمشیری - الشكل

On appelle, Jouer à la boule, jouer à un certain jeu où plusieurs personnes font rouler des boules d'un endroit à un autre *A.* لعب الكجّة *P.* طوب اویناتمق *T.* كوی اندازی كردن

BOULEAU. Sorte d'arbre *A.* قَین *P.* غوش *T.* آغاجی

BOULET. Grosse balle à charger un canon *A.* مدملج pl. مدملجات *P.* گروهه *T.* كلّه || Un boulet de canon طوب كلّه‌سی Un boulet de vingt-quatre livres یكرمی سكز قیه‌لك كلّه‌سی Il fut tué d'un boulet de canon طوب كلّه‌سی ضربندن قتل - Boulet rouge. C'est un boulet qu'on a fait rougir au feu *T.* قزغین كلّه

Boulet, se dit aussi, de la jointure qui est au dessous du paturon de la jambe d'un cheval *A.* ارساغ pl. رسغ - محتبل *P.* خرده - بوقاغیلق *T.* خردهٔ پای اسب

BOULETTE. Petite boule de pâte ou de chair hachée *A.* كرة *P.* زواله *T.* یوالق || On fait des boulettes de viande hachée ات قیمه‌سیله یوالق یاپیلور - لحم مهرّم ایله یوالق یاپیلور D'excellentes boulettes اعلا یوالقلر

BOULEVART ou BOULEVARD. Rempart *A.* سور *P.* بارو *T.* حصار || Se promener sur le boulevart بالای سورده كزمك دیواری - Un boulevard revêtu de pierres احجاردن مصنوع سور - On dit figur. d'une place forte qui met un grand pays à couvert de l'invasion des ennemis, qu'elle est le boulevart du pays بو قلعه فلان مملكتك سدّ سدیدی مثابه‌سنده در

BOULEVERSEMENT. Renversement qui met toutes choses en

vaisseaux *A.* دنّ - راقود *pl.* دنان *P.* خم *T.* كوب

BOULIMIE. Grande faim, fréquente et désordonnée, accompagnée de faiblesse et de dépérissement *A.* داء - جوع بقرىّ || La boulimie attaque principalement les voyageurs dans les pays froids بوليمه-وس - الذيب جوع بقرى علّتى اكثريا ممالك باردەيه سفر ايدنلره عارض اولە كلمشدر

BOULIN. Trou pratiqué dans un colombier, afin que les pigeons se retirent et fassent leurs petits *A.* بيت التمراد *pl.* بيوت التمراد *P.* كريچهٔ كبوترخانه *T.* كوكرجين كومسى كوكرجين خانه بوجاغى - خانەسى

BOULINE. Corde amarrée vers le milieu de chaque côté d'une voile, et qui sert à la porter de biais pour prendre le vent de côté, lorsque le vent arrière et le vent largue manquent pour faire la route qu'on se propose *T.* بورينه ايپى

BOULINER. Naviguer avec un vent de biais *T.* بورينه هواسيله كتمك - On dit, Il va boulinant, en parlant d'un homme qui va d'un pas pesant, penchant du côté où il appuie *A.* ضلع يان يان يوريمك *T.* فى المشى

BOULINGRIN. Pièce de gazon que l'on entretient dans un jardin *A.* دبرة القفرة الارض *P.* تختهٔ چمن *T.* چيم اولك || Passer le cylindre sur un boulingrin چيم اولك اوزرينه لوغ طاشى كزدرمك

BOULINIER. Il se dit d'un vaisseau selon qu'il va bien ou mal à la bouline *T.* بورينەيه چيقان كمى || Ce vaisseau est un bon boulinier بو كمى بورينەيه ايو چيقار كميلردندر est un mauvais boulinier بو كمى بورينديه چيقمز

BOULOIR. Instrument avec lequel on remue la chaux, quand on l'éteint *T.* كرج چالقدان

BOULON. Cheville qui a une tête ronde, et de l'autre côté une ouverture où l'on passe une clavette *A.* شكّة مسمّرة *P.* غازهٔ پرچيندار *T.* پرچينلو جاوته || On se sert quelquefois de boulons pour soutenir une poutre بر ديركه استحكام ويرمك ايچون بعضاً پرچينلو جاوتەلر استعمال اولنو كلمشدر

BOULONNER. Arrêter une pièce de charpente avec un boulon بغازهٔ پرچيندار *P.* احكام بشكّة المسمّرة - ربط بشكّة المسمّرة *A.* پرچينلو جاوته *T.* بغازهٔ پرچيندار استوار كردن - پيوستن پرچينلو جاوته ايله قويلشدرمك - ايله بتشدرمك

BOUQUE. Terme de navigation. Passage étroit. V. Détroit.

BOUQUET. Assemblage de fleurs liées ensemble *A.* حزمة الازهار *P.* رمش - طاقة الريحان - طاقة الازهار - حزم الازهار *pl.* بر طونام چيچك - چيچك دمتى *T.* دستهٔ گل - گلدسته بر عدد حزمهٔ ازهار Un bouquet de fleurs || چيچك باغى - بر عدد دستهٔ بنفشه Un bouquet de violette Faire un bouquet گلدسته ربط وتنظيم ايتمك Un bouquet de diverses sortes de fleurs گوناگون - الوان ازهاردن مرتّب بر چيچك باغى Offrir un bouquet de jasmin بر حزمه چيچكلردن عبارت بر عدد رمش - عدد دستهٔ ياسمين تبليغ وتقديم ايتمك ياسمين تقديم ايتمك

Il se dit aussi, de l'assemblage de certaines choses qui sont liées ensemble *A.* عقد *pl.* عقود *P.* بند *T.* باغ || Un bouquet de plumes بر عدد قوش يلكى باغى Bouquet de diamans عقد اللآلى de perles عقد مجوهرات de pierreries عقد الماس - اينجو باغى - On dit aussi, Bouquet d'artifice, pour signifier, un bouquet de différentes pièces d'artifice qui partent ensemble *T.* صالقم فشنك

BOUQUETIER. Vase propre à mettre des fleurs *A.* اناء الازهار *P.* شكوفەدان - گلدان *T.* چيچكلك قاب || Bouquetier d'argent ساقسونيا كارى چيچكلك قابى de porcelaine سيم شكوفەدان

BOUQUETIN. Bouc sauvage *A.* وعل *pl.* وعول *P.* اوعال طاغ تكەسى *T.* بز كوهىٔ نر

BOUQUIN. Vieux bouc *A.* تيس عتيق *P.* كشن كهنه سال *T.* قوجەمش تكه

On appelle, Bouquins, les lièvres et les lapins mâles *A.* اخزة *P.* خرگوش وخرگوشك سپيد نر *T.* اركك طاوشان واركك آلە طاوشانى

Bouquin. Vieux livre *A.* كتاب عتيق *pl.* كتب عتيقة *P.* اسكى كتاب *T.* كتاب ديرين - كتاب كهنه

BOUQUINER. Il se dit des lièvres qui couvrent leurs femelles *A.* نزاء الارنب *P.* خرگوش كشنى آوردن *T.* اركك طاوشان ديشى يه آشمق

Il signifie aussi, chercher de vieux livres *A.* تطلّب الكتب *P.* كتابهاى كهنه جويدن *T.* اسكى كتابلر طالبى العتيقة اسكى كتابلر آره‌مق - اولمق

BOURACAN. Sorte de gros camelot *A.* طرن غليظ *P.* صوف *T.* درشت || Il porte un manteau de bouracan قبا فرنك شاليسى قپودى كيمشدر قبا فرنك شاليسى

BOURBE. Fange, amas considérable de boue entassée, telle que celle qui se forme dans les eaux croupissantes, dans les étangs, dans les marais, ou qu'on laisse amonceler dans les campagnes *A.* غریزن - غلیژن - لچن - لژن *P.* ردغة - ترنوق *T.* لوش - بالچق || Bourbe épaisse قویی - ترنوق غلیظ Un fossé plein de bourbe بالچق ایله مملو بر چقور Bourbe puante مردار قوقار بالچق - ترنوق منتن Un poisson qui sent la bourbe بالچق قوقار بر بالق

BOURBEUX. Plein de bourbe *A.* کثیر - ردغ - کثیر الوحل *P.* چامورلو - بالچقلو *T.* لچن آلود - لوشناک || Un endroit bourbeux *A.* مردغه *P.* جای لوشناک *T.* بالچقلو یر Eau bourbeuse *A.* ماء مرتدغ *P.* آب لچن آلود *T.* آب پر لوش - آب لوشناک Étang bourbeux چامورلو صو - بالچقلو صو Rivière bourbeuse برکهٔ کثیرة الردغه نهر کثیر الاوحال Chemin bourbeux طریق کثیر الردغه بالچقلو Fossé bourbeux خندق

BOURBIER. Lieu plein de bourbe *A.* مردغة - سواغ *P.* خلاب *T.* جای لوشناک - بتاقلق - بتاق یر || Il s'est engagé dans un bourbier - بر وحلزار ایچنه تسوّخ وارتظام ایلدی Se tirer d'un bourbier بر بتاقلق ایچنه آیاغی کوملدی بر بتاقلقدن صیپیر یاوب - جای لوشناکدن رهایاب اولمق En parlant d'un homme qui s'est engagé dans une mauvaise affaire, on dit figur., Il s'est engagé dans un bourbier, d'où il aura peine à se tirer قورتلمق - خروجی مشکل اولهجق بر استخلاصی دشوار بر ورطه ایچنه ارتظام - ورطه‌یه دوشدی قورتلمسی کوج بر بتاقلغه اوغرادی - ایلدی

BOURBILLON. Pus épaissi qui sort d'un apostume *A.* غذیذة *P.* ریم غلیظ *T.* قویو ایرین || Ce cheval a un javart; mais dès que le bourbillon sera sorti, il pourra marcher بو آتك آیاغنده مهره علّتی وار در انجق ایچنده اولان قویو ایرین چیقدیغی عقیبنده مشی وحرکته کسب اقتدار ایدر

BOURCER. V. Carguer.

BOURDILLON. Sorte de bois refondu, propre à faire des futailles *A.* الواح السهوة *P. vul.* تختهٔ چلك *T.* فوچی تختهسی

BOURDON. Espèce de mouche-guêpe *A.* سرمان *P.* زنبور کافر *T.* یبان آریسی

Il signifie aussi, une grosse cloche *A.* ناقوس کبیر *P.* درای *T.* ایری چاك بزرك

BOURDONNEMENT. Le bruit des bourdons et des autres insectes de cette nature *A.* دندنة - طنین - غنان *P.* طنین *T.* وزردی - Figur. Le bruit sourd qui naît de plusieurs voix non articulées, et qui d'ordinaire ne marque pas approbation *A.* هساهس *P.* فسافس - فسفس *T.* مرلدامه - فسلدی || Après qu'il eut achevé de parler, on entendit dans toute l'assemblée un bourdonnement بر نطقی ختامنده اهل مجلس بینلنده اهل مجلس ایچنده - کونه هساهس عظیم استماع اولندی Il se dit aussi, d'un bruit continuel dans l'oreille *A.* اهتفاف - بر عظیم مرلدامه قوپدی - عظیم بر فسلدی قوپدی *P.* الاذن *T.* طنین گوش || Cette maladie lui a laissé un bourdonnement dans l'oreille بو مرض سببیله قولاغنده بر کورلدمه اثری قالمشدر

BOURDONNER. Il se dit pour exprimer le bruit que font certains insectes *A.* تدنین - تطنین *P.* اغنان - رستن *T.* طنین - وزردامق || Des mouches qui bourdonnent اغنان ایدن زدن - وزردایان سینك - ذباب - Il se dit aussi, du bruit confus que font plusieurs personnes qui n'approuvent pas ce qui a été dit ou fait *A.* همهمة *P.* فسفس کردن *T.* فسلدمك - مرلدامق || Après la harangue, on entendit bourdonner toute l'assemblée موعظدنك عقیبنده بین الحضّار هساهس کثیر *P.* حضّار مجلس مرلدامغه باشلادیلر - پیدا اولدی باشلادیلر

BOURG. Gros village *A.* قصبة pl. قصبات *P.* قصبه - چلود *T.* قصبه || Gros bourg قصبهٔ جسیمه Bourg fermé دیوار چویرلمش قصبه - قصبهٔ مسوّره

BOURGEOIS. Citoyen d'une ville *A.* مدنیّ pl. مدنیّون - اهل - اهالی المدینة pl. اهل المدینة - بلدیّ pl. بلدیّون *T.* بلده نشین - دسگره نشین *P.* اهالی البلدة pl. البلدة || Bourgeois de Paris اهل بلدهٔ پارس Riche bourgeois سعهٔ Un bourgeois aisé et accommodé ذیقدرت بر اهل بلده - On dit, Le bourgeois, pour dire, tout le corps des citoyens, toute la ville *A.* سکّان البلدة pl. سکنة البلدة *T.* شهر *P.* بلده نشینان pl. اولاد البلده || Le bourgeois se souleva اهالیسی اهالیٔ بلده رفع لوای - Il se dit aussi pour Roturier. V. ce mot.

Dans les différents métiers, les garçons appellent leur bourgeois, le maître chez lequel ils travaillent *A.* معلّم pl. معلّمین

P. استاد T. اوسته

Bourgeois, se dit encore par mépris, pour reprocher à un homme qu'il n'a nul usage du grand monde A. فظّ P. خویراد T. قبا

BOURGEOISEMENT. D'une manière bourgeoise, en simple bourgeois A. على طور اهل البلدة P. بطرز بلده نشین T. شهرلو || Vivre bourgeoisement شهرلو کبی کچنمک کبی

BOURGEOISIE. Qualité, droit de bourgeois A. بلدیّت P. شهرلولک T. بلده نشینی || Droit de bourgeoisie شهرلولک حقّی - Il se prend aussi collectivement pour les bourgeois mêmes || Toute la bourgeoisie était sous les armes جمیع اهالیٔ بلده سلاحلندی

BOURGEON. Le bouton qui pousse aux arbres, et d'où il vient ensuite des feuilles et du fruit A. قمعولة pl. قماعیل T. طومورجق || Au mois de Mars, on commence à voir les bourgeons aux arbres شهر مارتک حلولنده قماعیل اشجار پیدا اولور Un arbre qui pousse quantité de bourgeons شجرهٔ کثیرة القماعیل

Il se prend aussi pour le nouveau jet de vigne A. شطاء الکرم P. نو رُستهٔ تاک T. آصمه فلزی || Couper les nouveaux bourgeons d'un cep de vigne تکاکده مجدّداً ظهور ایدن فلزلری قطع ایتمک

Il se dit figur., d'une bube qui vient au visage A. قمعولة pl. بجرة - قماعیل P. آبله T. قبارجق || Avoir le visage tout couvert de bourgeons جهره بجر وقماعیل ایله پوشیده ومستور اولمق

BOURGEONNER. Pousser des bourgeons au printemps A. تبرعم T. طومورجقلنمق || Tout commence à bourgeonner طومورجقلنمغه یوز - جمیع اشجار تبرعمه باشلادی - On dit figur. d'un homme, que le front, le nez, le visage lui bourgeonne, pour dire, qu'il y a des élevures جبینندہ وانف وجهره‌سنده آثار قمعوله پیدا اولمغه باشلادی

Bourgeonné. Il ne se dit que du visage A. ذو القمعولة P. آبله زده T. قبارجقلو

BOURRACHE. Plante potagère que les anciens appelaient Buglose. V. ce mot.

BOURRASQUE. Tourbillon de vent de peu de durée A. ریح P. ثائب - هیله T. قای گردباد || Il s'éleva tout d'un coup une bourrasque À peine étaient-ils en mer, qu'il survint une bourrasque دفعةً بر قای چیقدی هنوز دکزه چیقمشلر ایکن بردن بره بر قای - بردن بره بر ریح ثائب ظهور ایلدی چیقدی

Il se dit figur., d'un redoublement subit de quelque mal T. بوره || Je me croyais en repos, et quitte de ma fièvre, il est survenu une bourrasque حمّادن قورتیلوب راحتده اولدیغمی ظنّ ایتمشیکن نا گاه بر بوره‌یه دخی دوچار اولدم C'est une bourrasque qu'il a fallu essuyer باشنه کلمه‌جک بر بوره - Et figur., des caprices de quelqu'un A. بادرة pl. بوادر - ایدی P. تیز خویی - رومی خویی T. تتیزلک || Elle a fort à souffrir des bourrasques de son mari زوجنک بادره‌لرندن زحمت چکه‌جکی وار در

BOURRE. L'amas des poils de certaines bêtes à poil ras, qui, étant raclé de dessus leur peau, sert à garnir des selles, des bâts etc. A. حلاّنة الصوف - نتافة الصوف P. پشم ریزه T. یوک اوفانتیسی

Il se dit aussi, de la matière qu'on met dans les armes à feu par-dessus la poudre et par-dessus le plomb A. طبق العین P. سرپوش گروهه T. خرتوج طاپه‌سی || Il l'a tiré à bout portant, et lui a mis la bourre dans le ventre همان اوزرینه صیقوب طاپه‌یی قارننه طیادی

On appelle, Bourre-lanice, la partie la plus grossière qui provient de la laine A. خسالة الصوف - قشیر - قشام - بقامة - قرد P. پشم کمایه T. یوک ویپاغی طلاشی || Matelas de bourre-lanice یوک طلاشیله طولمش - بقامه ایله آکنده اولان مندر - Et bourre-tontice, la laine qui tombe des draps, lorsqu'on les tond A. جزازة الجوخ P. تراشهٔ ماهوت T. جوقه قرقندیسی - Et bourre de soie, la partie la plus grossière du cocon A. ایپک - ایپک قوزاغی طلاشی T. لاس P. خبث القزّ - Et figur., qu'il y a bien de la bourre dans un ouvrage, pour dire, qu'il y a bien des choses mêlées avec d'autres qui sont bonnes ایچنده یونقه‌سی چوقدر

BOURREAU. Exécuteur de la haute police A. جلاّد P. خونریز T. جلاّد || Mourir par la main du bourreau ایادیٔ قهّارهٔ جلاّد جلاّد الندہ اولمک - خونفشانده تسلیم جان ایتمک Livrer un criminel entre les mains du bourreau بر صاحب جنایتی ایادیٔ جلاّد بی امانه تسلیم ایتمک - On dit figur., que le

remords de la conscience est un cruel bourreau نفس لوّامه ـ Il signifie aussi, cruel, inhumain بر جلّاد بی امان کبیدر بیاغی برجلّاد در ـ صرف برجلّاد در ‖ C'est un vrai bourreau

BOURRÉE. Fagot de menues branches *A.* ابالة الاشذاب ـ آغاج ـ جالی دمتی *T.* دستهٔ چوبپارها *P.* ابالة القضیب بر عدد جالی دمتی ‖ Brûler une bourrée بودانتیسی دمتی جالی یاقمق ـ یاقمق Chauffer le four avec des bourrées جالی ایله یاقمق ـ فرونی آغاج بودانتیسی ایله یاقمق

BOURRELER. Tourmenter, gêner. Il ne se dit qu'au figuré, pour marquer les peines intérieures que les reproches de la conscience font souffrir *A.* احکاک القلب ـ تحزیز القلب *P.* یورکی طرملایوب قازیمق *T.* دل خراشیدن ‖ La conscience bourrèle les méchants نفس لوّامه قلوب اشراری احکاک نفس لوّامه قلوب اهل شرّه القای حزازت واحتکاک ایدر ـ ایدر

Bourrelé. *A.* شدید الاحتکاک ـ ذو الحزازة *P.* پر خراش *T.* طرمانتیلو ‖ Conscience bourrelée قلب خراش آلود ـ احتکاک آلود

BOURRELIER. Celui qui fait les harnais des chevaux et des bêtes de somme *A.* سرّاج pl. سرّاجیین *P.* زینگر *T.* سراج ‖ Acheter des harnais d'un bourrelier سراجدن ات طاقمی مبایعه ایتمک

BOURRER. Mettre de la bourre après la charge dans les armes à feu *A.* اطباق العین *P.* بر گروهه سرپوش زدن *T.* خرتوج ‖ Bourrer un fusil, un canon تفنکه اوزرینه طاپه اورمق وطوبه طاپه اورمق

BOURRICE. Espèce de panier *A.* زنبیل pl. زنابیل *P.* ـ زنبیل *T.* زنبر

BOURRIQUE. Ânesse. V. ce mot.

BOURRIQUET. Machine qui sert à monter les fardeaux de dessous terre *A.* دولاب بار خیز *P.* منجنون رافع الاثقال *T.* یوک قالدرهجق بوجورغاد

En termes de Maçonnerie, c'est une civière qui sert à enlever avec une grue des moellons ou du mortier etc. *A.* اصیص ذو المحاویل *P.* چرخلو تسکره *T.* ناوهٔ چرخدار لادگر

BOURRU. Qui est d'une humeur brusque et chagrine *A.* شریس *P.* تند خو *T.* چتین خویلو ‖ Un homme bourru شریس Esprit bourru شراست طبع ایله مجبول بر آدم ـ الطبع بر آدم مزاج شراست آلود

BOURSE. Petit sac qui s'ouvre et qui se ferme avec des cordons et où l'on met de l'argent *A.* کیس pl. اکیاس *P.* معضدة ـ کیسه *T.* کیسه ـ همیان میشین کیسه de tissu ‖ Bourse de cuir طوقونمش کیسه ـ کیس منسوج Bourse de point d'Espagne زنبرکلو کیسه Bourse à ressort اسپانیا کاری ایشلمه کیسه کیسهسنی بوشاتمق ـ کیسهسنی تخلیه ایتمک Vider sa bourse کیسهیه ـ کیسهیه وضع ید ایتمک Mettre la main à la bourse ـ فکّ عقدهٔ کیسه ایتمک Ouvrir la bourse ال دکورمک کیسهیی ـ کیسهنک آغزینی آچمق ـ کسهیی گشاد ایتمک ـ فوههٔ کیسهیی اغلاق ایتمک Fermer la bourse جوزمک ـ کیسهیی باغلمق ـ کیسهیی بند ایتمک On dit, Couper la bourse, pour dire, dérober la bourse de quelqu'un avec adresse *A.* طرّ الکیسة *P.* کیسه بریدن *T.* یان کسیجیلک ـ Et en parlant des filous qui dérobent avec adresse, on dit, Coupeur de bourse *A.* طرّار الاکیاس *P.* کیسه بر *T.* یان کسیجی ـ Et figur. d'un homme qui prête volontiers de l'argent, que sa bourse est ouverte à ses amis دوستلری حقنه کیسهسی میدانده در Et que toutes les bourses sont fermées, pour dire, qu'on ne trouve point d'argent à emprunter اکیاس جملهٔ ناس مسدود ومقفلدر

On dit, Avoir la bourse, Tenir la bourse, Tenir le cordon de la bourse, Manier la bourse, pour dire, avoir le maniement de l'argent فلان کشی بر کمسنهنک کیسهسنی ید اداره وتصرّفنده طوتمق ـ On dit aussi de plusieurs personnes qui font leur dépense en commun, qu'elles font bourse commune دخل وخرج ـ کیسهٔ دخل وخرجی بالاشتراک اداره ایدرلر بینلرنده مشترکدر ـ On dit aussi, Au plus larron la bourse, pour dire, donner de l'argent à garder à celui dont on aurait dû le plus se méfier کیسهیی یان کسیجی النه امانت ـ یان کسیجی النه اینانمق ـ ویرمک ـ Et faire une affaire sans bourse délier, pour dire, sans donner de l'argent کیسهیه کیسهیه طوقنمقسزین ـ وضع ید ایتمکسزین مصلحتی بتورمک مصلحتی بتورمک

Bourse, se prend en Turquie pour la somme de cinq cents écus *T.* بر کیسه اقچه

Il se dit aussi, d'une pension fondée dans un collége pour entretenir un écolier *T.* مکتبدهکی طالبه مدار ـ موقوف معاش اولهرق ویریلان موقوف

Et du lieu où s'assemblent les marchands et les banquiers pour traiter de leurs affaires *A.* دار المعاملات التجّار *P.* کاروبار بازرکانلرك ایش یری *T.* سرای سوداگران

On appelle, Bourses, deux sacs de cuir qui se mettent aux deux côtés de la selle du cheval *A.* جراب pl. اجربة *P.* انبان *T.* هکبه – Il se dit aussi, de la peau qui enveloppe les testicules *A.* کیس الحصیتین – جراب – صفن *P.* کیسهٔ خایه *T.* خایه طوبره‌سی || Avoir les bourses enflées منفوخ الصفن خایه طوبره‌سی شیشکین – انفخ الحصیتین اولمق – اولمق خایه طوبره‌سی قاولج اولمق – اولمق

BOURSIER. Celui qui a une bourse dans un collége *T.* مکتبده موقوف – Et celui qui vend des bourses *A.* بایع الاکیاس *P.* کیسه فروش *T.* کیسه‌جی

BOURSILLER. Contribuer chacun d'une petite somme pour quelque chose *A.* بر وجه غرما دادن *P.* اداء علی طریق الغرما *T.* قورامه ایله اوده‌مك || Il n'y avait pas assez d'argent, il fallut encore boursiller مقداروافی اقچه موجود اولمدیغندن علی طریق الغرما بر مقدار دخی ویرلمك لازم کلدی On les fit tous boursiller غرمایه ادخال ایلدیلر

BOURSON. Petite poche au dedans de la ceinture d'un haut-de-chausse *A.* جیب

BOURSOUFLER. Enfler la peau. *A.* تطهیم – تهبیج – ترهیل *P.* آماسیدن *T.* قبارتمق – شیشورمك || Le vent lui a tout boursouflé le visage روزکارك تأثیری چهره‌سنی یوزینی بسبتون شیشوردی – بسبتون ترمیل ایلدی

Boursouflé. *A.* مطهّم – نافخ – مهبّج – مرهّل *P.* آماسیده *T.* قبارمش – شیشکین – شیشمش || Visage boursouflé وجه مطهّم شیشکین – یوز –

BOURSOUFLURE. Enflure *A.* نفخة pl. نفخات *P.* آماس *T.* شیشکینلك – قبارق || Il a de la boursouflure dans le visage یوزنده شیشکینلك وار در

BOUSCULER. Mettre sens dessus dessous *A.* تنکیس – عکس *P.* زیر وزبر کردن *T.* آلتی اوسته – آلت اوست ایتمك || On a bousculé tous mes livres کتابلرمك جمله‌سنی چویرمك زیر وزبر ایلدیلر

Bousculé. *A.* منکوس – معکوس *P.* زیر وزبر گشته *T.* آلت آلتی اوسته چویرلمش – اوست

BOUSE. Fiente de boeuf *A.* خثی pl. اخثاء سرقین البقر – *P.* خوش گاو *T.* اوکوز ترسی – اوکوز فشقیسی || Mettez de la bouse de vache dans le pied de ce cheval بوآتنك آیاغی اوزربنه اینك ترسی وضع ایله

BOUSILLAGE. Un certain mélange de chaume et de terre détrempée, dont on se sert pour faire des murailles de clôture *A.* سیاع *P.* کهگل – خازه *T.* صمانلو بالچق || Une maison qui n'est faite que de bousillage منزل مصنوع بر باب – کهگلدن صمانلو بالچقدن یاپلمش بر باب خانه

BOUSILLER. Maçonner avec du chaume et de la terre *A.* تطیین – تسییع *P.* کهگل اندودن – خازه زدن – بالچق *T.* صوامق || En ce pays-là, on n'a ni pierre ni plâtre, on ne fait que bousiller اول دیارده طاش وآلچی موجود اولمدیغندن انجق صمانلو بالچق صواسی قوللنلور

Bousillé. *A.* مطیّن – مسیّع *P.* کهگل اندود *T.* بالچق صوالو

BOUSILLEUR. Celui qui travaille au bousillage *A.* سیّاع – *P.* بنّاء الطین – سیوخ pl. سیاخ – طیّان *T.* کهگلکر – خازه‌گر بالچق یاپوجیسی – بالچق یوغوریجی

BOUSSOLE. Cadran dont l'aiguille se tourne toujours vers le Nord *A.* بسیطة مقوّمة الی قطب الشمالیّ – راهنامج *P.* پوصله *T.* راهنامهٔ قطبنما || Le principal usage de la boussole est sur la mer پوصله‌نك اصل استعمالی بحرایچون موضوعدر Se conduire par la boussole پوصله‌یه اقتدا برله روانه اولمق – پوصله‌یی دلیل راه اتخاذ ایده‌رك روانه اولمق –

BOUT. L'extrémité d'un corps *A.* غایت pl. غایات – طرف *P.* پایان *T.* اوج || Le bout d'un bâton, d'une pique طرف دکنك ومزراق اوجی – عصا ورمح Les deux bouts d'une table سفره‌نك ایکی اوجی – سفره‌نك غایتینی Le bout du jardin باغچه‌نك غایتی Il est logé à l'autre bout de la ville شهرك دیگر غایتنده واقع بر محلّده اقامت ایدر Il lui présenta le bout du fusil شهرك اول بر اوجنده‌کی یرده مقیمدر – Appuyer le bout du pistolet sur l'estomac de quelqu'un à bout portant تفنکك اوجنی کوستردی طپانجه‌نك اوجنی فلانك کوکسنه طیامق – On dit, Le bout des doigts *A.* انملة pl. انامل – بنان pl. بنانة – *P.* سر انگشت *T.* پرمق Le bout du nez *A.* ارنبة pl. ارانب *P.* سر بینی *T.* اوجی Le bout de l'oreille *A.* شحمة الاذن *P.* بناگوش بورون اوجی Toucher à quelque chose du bout du doigt || قولاق یومشغی *T.* پرمق اوجیله یاپشمق – بر شیٔه رؤس انامل ایله مسّ ایتمك

On dit, Rire du bout des dents, pour dire, s'efforcer de rire
A. تهانف ـ ارتاك P. بی اختیار خندیدن T. کوکلسز

On dit, Le bout de la mamelle, Le bout du téton, pour dire, le mamelon A. حلمة pl. ثآليل P. ثوّلول ـ حلمتان pl. ممه امزکی ـ ممه تکمدسی T. گذه ـ دانهٔ پستان ـ سر پستان

On dit figur. de quelqu'un, qu'il n'aura une chose que par le bon bout, pour dire, qu'il ne l'obtiendra qu'à des conditions avantageuses à celui qui la donne فلان کمسنه اوجنه فائده عرض ایتمدکچه فلان شیئی تحصیل ایده‌میه‌جکی درکار در Ou pour dire, qu'on ne la cédera que par force || Il ne l'aura que par le bon bout اوجنه جبر وزوری کوسترمینجه

Bout, se dit aussi, de ce qui garnit l'extérieur de certaines choses A. رأس P. سر T. باش ـ دپدلك || Mettre un bout d'argent à une canne برـ عصایه بر رأس سیمین کچورمك سیم دپدلك کچورمك

En parlant des choses qui ont de la durée, il en signifie la fin A. آخر ـ ختام P. انجام T. صوك ـ تکمیل || Au bout de l'an سنه آخرنده Le bout de l'année آخر سنه Au bout du terme وعده‌نك ختامنده Ce fermier est au bout de son bail فلان ملتزم در عهده ایلدیکی C'est une affaire dont il ne verra jamais le bout التزامك آخرنده Il est à peu près au bout de son travail ایشی همان ختامه قریبدر ـ Il se dit aussi, de plusieurs choses qui renferment également l'idée de l'étendue, et celle de la durée || Le bout d'un sermon, d'un discours موعظه‌نك وکلامك آخری ـ موعظه‌نك وکلامك ختامی Il est au bout de son argent مالنك آخرنده quand il aurait un million d'or, il en trouverait bientôt le bout اون کرّه یوز بیك آلتونه مالك اولسه بیله تیز الدن تا آخرینه وارنجیه قدر صرف ایدر

Il se dit encore, de la moindre partie de certaines choses A. جزء ـ نبذه P. پارچه T. پارچه || Entendre un bout de messe قدّاس مبارکك بر جزئنی استماع ایتمك Je n'ai pu entendre qu'un bout du sermon وعظك یالکز بر نبذه‌سنی استماع ایده بیلدم

Au bout du compte, signifie, tout considéré, après tout A. آخر الامر ـ نهایة الامر P. انجام کار ـ نهایت کار T. صوك || Au bout du compte, que lui en peut-il arriver? صوکنده Au bout du compte, il n'a pas trop de tort نهایة الامر حقّنه نه واقع اوله بیلور نهایت کار اولقدر قباحتی یوقدر

À bout. Façon de parler dont on se sert à diverses phrases. Ainsi on dit, Être à bout, pour dire, ne savoir plus que devenir نه ایده‌جکنی ـ اقصی الغایات وله وحیرته گرفتار اولمق Mettre un homme à bout, pour dire, le réduire à ne savoir plus que faire بیله‌میوب شاشه قالمق بر کمسنه‌یی قصارای حدود ناچاری ومبهوتیّته ایصال ایتدرمك Pousser un homme à bout, pour dire, pousser, mettre sa patience à bout

On dit, Rire du bout des dents, pour dire, s'efforcer de rire
A. تهانف ـ ارتاك P. بی اختیار خندیدن T. کوکلسز

On dit, Le bout de la mamelle, Le bout du téton, pour dire, le mamelon A. حلمة pl. ثآليل P. ثوّلول ـ حلمتان pl. ممه امزکی ـ ممه تکمدسی T. گذه ـ دانهٔ پستان ـ سر پستان || Un enfant qui n'a pas encore pris le bout de la mamelle هنوز حلمهٔ ثدیه یاپشمامش بر صبیّ ـ Et on dit, Cette nourrice n'a pas de bout, pour dire, que sa mamelle n'a pas de bouton saillant ـ ممسك حلمدن عاریه اولان زن راضعه یاپشه‌جق ممه امزکی یوق سود آناسی

Bout, se dit aussi d'une petite partie de certaines choses, comme ruban, corde, boudins, cervelas etc. A. قطعة pl. قطعات P. پاره T. پارچه ـ بضعة pl. بضعات

On dit de certaines choses dont les extrémités sont jointes, qu'elles sont bout à bout A. متّصل الطرفین P. کنار بکنار هم T. آمده || اوجی اوجنه اولاشمش ـ کناری کناریه بتشك Coudre deux toiles bout à bout ایکی قطعه بزی کنارلریني بری بریه اولاشدره‌رق دیکمك ـ Et d'un homme qui ne subsiste que difficilement, qu'il a de la peine à joindre les deux bouts ایکی اوجی کوچ ایله بر یره کتورر

On appelle, Le haut bout, la place qui est regardée comme la plus honorable A. صدر المجلس P. بالای انجمن T. مجلسك اوست یری Et le bas bout, celle qui est regardée comme l'étant moins A. ذیل المجلس P. پایین انجمن T. مجلسك آلت طرفی || Être au bas bout ذیل مجلسده Être au haut bout صدر نشین اولمق

BOUTEILLE Vaisseau propre à contenir des liqueurs *A.* قنينة *P.* صرچه ـ مینای آبگینه *T.* بوقال ‖ Bouteille de verre مینا Bouteille de terre بوقال طپراق بوقال ـ مینای سفالین Bouteille ronde, carrée, plate مستدیر الشکل ومربّع الشکل ومصفّح Bouteille au vinaigre بوقالی سرکه Le ventre, le cou d'une bouteille بوقالك شکمی وحلقومی Le bouchon d'une bouteille بوقالك طاپهسی Coiffer une bouteille بوقالك آغزینی باغلمق

Il se dit aussi, d'une sorte d'ampoule, de vessie pleine d'air, qui se forme sur l'eau *A.* نفاخة ـ حباب *P.* آبسواران *T.* نزول صو قبارجقلری ‖ La pluie fait des bouteilles en tombant ماء مطر سببیله روی آبه حبابلر پیدا اولور

BOUTEROLLE. La garniture qu'on met au bout d'un fourreau d'épée *A.* سنبك السیف *P.* پرازوانه *T.* قین دیبلکی

BOUTIQUE. Lieu où les marchands étalent et vendent leurs marchandises, et où les artisans travaillent *A.* pl. دكاكین دكّان *P.* كربه *T.* دكّان ‖ Grande boutique دكّان كبیر Boutique bien fournie معمور بر دكّان Boutique de chandelier مومجی دكّانی Avoir boutique صاحب دكّان اولمق Garçon de boutique تابع دكّان ـ On dit, Se mettre en boutique, ouvrir boutique, pour dire, commencer à faire marchandise اتّخاذ دكّان Et fermer boutique, pour dire, cesser de faire marchandise سدّ باب دكّان ایله تجارتدن فارغ ایتمك ودكّان آچمق ـ Il se dit aussi, de toutes les marchandises dont une boutique est garnie دكّانی قپادوب آلیش وبرشدن کسلمك ـ اولمق *A.* اموال موجودة فی الدكّان ‖ Il a engagé toute sa boutique ـ دكّانده موجود اولان اموالك جملهسنی رهنه قویدی On appelle, Garde-Boutique, une étoffe qui n'est plus à la mode, et que le marchand garde depuis long temps *T.* دكّانده قالمش یاتقین مال

BOUTIQUIER. Celui qui tient boutique *A.* دكّانی *P.* كربهدار *T* دكّانجی

BOUTOIR. Instrument des maréchaux *A.* معضدة *P.* سمتراش *T.* سونتراج

BOUTON. Le petit bourgeon que poussent les arbres et les plantes *A.* pl. كمّ كمام *P.* غنچه *T.* غنچه ـ طومورجق ‖ Il y a bien des boutons à ces arbres بو آغاجلرده خیلی غنجه وار ـ Et une bube qui vient aux différentes parties du corps V. Bube. در

بر کمسنهیی صبره طاقت کتورهمیهجك مرتبهلره کتورمك Venir à bout d'un dessein, d'une entreprise, pour dire, réussir dans un dessein موفّق اولمق ـ سرمنزل مقصوده واصل اولمق بر ایشی باشه ـ نایل مرام اولمق ـ تحصیل کام ایتمك ـ Venir à bout de faire une chose, pour dire, parvenir à faire une chose, ou à la fin d'une chose چیقارمق بر شیئك اجراسنه ظفریاب اولمق وبر ایشك ختامنه دسترس اولمق

De bout en bout. D'une extrémité à l'autre *A.* من اوّله الی آخره *P.* سر تا سر *T.* بر باشدن باشندن صوکنه قدر ـ بر باشه قدر ‖ Il m'a conté d'un bout à l'autre tout ce qui s'est passé من جریان ایدن احوالی اوّلها الی آخرها بکا نقل وحکایت ایلدی

BOUTADE. Saillie d'esprit et d'humeur *A.* فلتة pl. ـ فلتات *P.* تیز خوبی *T.* جلال ‖ Quelle boutade vous prend? افتلات الطبع نه کونه جلالك ـ سکا نه کونه فلته عارض اولور Il a des boutades جلالی طوتار ـ کثیر الفلتات برآدمدر طوتار دائما افتلات N'agir que par boutade جلاللنور ـ بر آدمدر افتلات طبع Composer par boutade طبع ایله عمل ایتمك C'est une boutade qui lui a pris جلال ایله یازمق ـ ایله انشای کلام ایتمك جلالی طوتدی

BOUTANT. Terme d'Architecture. Il ne se dit qu'en ces mots: Arc-boutant. C'est un pilier qui finit en demi-arc, et qui sert à soutenir une voûte. V. Arc-boutant. ـ Pilier boutant. C'est un pilier qu'on appuie contre un bâtiment, pour le maintenir, pour le fortifier *A.* عماد *P.* پشتوان *T.* پایندان ـ طیاق ‖ Construire des piliers boutants contre un mur دیوار اوزرینه نصب دیوار اوزرینه طیاق یاپمق ـ اعمده ایتمك

BOUTE-FEU. Incendiaire *A.* محدث ـ محرّق ـ مسعر الحریق *P.* آتش افکن الحریق *T.* قوندااقچی ـ قوندااقچی ‖ On surprit des boute-feux قوندااقچیلر اخذ اولندی ـ On dit figur. de ceux qui excitent des discordes et des querelles, que ce sont des boute-feux موقد نائرهٔ ـ مسعر فتنه اولنلردندر آتش انگیز فتنه وفساد اولان ـ فساد وشقاق اولنلردندر Il a été le boute-feu de la sédition موقد نائرة بغی اربابدندر C'est un vrai boute-feu وعصیان وفروزندهٔ آتش عتوّ وطغیان ایدی صرف قوندااقچیدر

Il se dit aussi, d'un bâton dont le bout est garni d'une mêche, pour mettre le feu au canon *T.* فتیل قونداغی

Il signifie aussi, une sorte de petite boucle d'or, d'argent etc., servant à attacher ensemble différentes parties d'un habillement T. تکمه A. زرّ pl. زرور P. ازرار pl. اخکوزه - اخکونه T. گرهبند - دست ابرنجن - دستینه P. اسورة pl. سوار Bouton d'argent تکمه سیم de diamant تکمه الماس - مجوهر تکمه Passer les boutons dans les boutonnières تکمه لری ایلکلره تکمه لری ایلکلمك - کچورمك

On appelle, Bouton de feu, un bouton de fer rougi au feu dont les chirurgiens et les maréchaux se servent en plusieurs opérations A. حبّة الکیّ P. دانهٔ داغزن T. داغلغی تکمه سی

Et bouton-d'or, une fleur d'un très-beau jaune T. ربعیّه جیچکی

BOUTON-DE-CAMISOLE. Genre de coquille des mers de l'Afrique. On la nomme aussi, Turban-de-Pharaon. - A. اصابع فرعون - امساك الخراج

BOUTONNER. Pousser des boutons A. اکمام P. غنچه بستن T. غنچه سورمك Les rosiers commencent à boutonner گل آغاجلری غنچه پیدا ایتمکه باشلادی

Il signifie aussi, Passer les boutons d'un habit dans les boutonnières A. شدّ الازرار - زرّ P. اخکونه را بندیدن T. تکمه لمك - ایلکلمك -

BOUTONNIER. Celui qui vend des boutons A. بایع الازرار P. تکمه جی T. اخکونه فروش

BOUTONNIÈRE. Taillade faite dans un habit, pour y passer les boutons A. عروة - وعلة P. انگوله - انگول T. ایلك

BOUT-SAIGNEUX. Le cou d'un veau ou d'un mouton, tel qu'on le vend dans la boucherie A. عنق الغنم - عنق العجل P. قیون - بوزاغی بوغازی T. گردن گوسفند - گردن گوساله بوغازی

BOUTURE. Branche coupée d'un arbre, et qui, étant plantée en terre, y prend racine A. تغاریز pl. تغریز P. شاخ نشانده T. آناسندن آیرلمش دال فدانی

BOUVERIE. Étable à boeuf A. حظیرة البقر P. نعل گاو T. صغر آغیلی

BOUVIER. Celui qui conduit les boeufs, et qui les garde A. راعی البقار - بقّار P. گوباره - گوباره - گاوبان T. صغرتماج

C'est aussi le nom d'une constellation de l'hémisphère boréal A. عوّا P. متراك

BOUVREUIL. Espèce d'oiseau A. بقرة pl. بقور T. موتة قوشی

BOYAU. Intestin A. معا pl. امعا - عصل pl. اعصال P. روده T. بغرسق || Il a les boyaux gangrenés امعاسنده لحم میّت

Gros boyau معای کبیر Boyaux grêles امعای رقیقه - On appelle, Descente de boyaux, une maladie causée par la rupture du péritoine, qui fait que les boyaux descendent dans les bourses A. نزول الامعا P. فرود آمدیٔ روده T. بغرسق اینمه سی

On dit d'un cheval, qu'il a du boyau, pour dire, qu'il a beaucoup de flanc A. فرس ضلیع P. اسب سخت پهلو T. قبورغه سی قوند آت

On appelle aussi, Boyau, un long conduit de cuir, adapté à une machine pour transmettre l'eau T. خرطوم

BRACELET. Ornement que les femmes portent au bras A. دستوار - دستبند - دست ابرنجن - دستینه P. اسورة pl. سوار Bracelet de perles درارئ گرانمایه دن T. بلازك - دستوانه - انجو بلازك - مصنوع بر قطعه دستبند

BRACHIAL. Terme d'Anatomie. Ce qui a rapport au bras A. عضلهٔ ذراعیّ Muscle brachial P. بازویی T. قوله متعلّق Artère brachiale حبل الذراع قولده کی بالق اتی - ذراعیّه Nerfs brachiaux قول سکیرلری - اعصاب ذراعیّه قول طمری -

BRACHYGRAPHE. Écrivain en notes abrégées A. کاتب الارقام المرخّمة

BRACHYGRAPHIE. L'art d'écrire en abrégé A. فنّ الکتابة بالترخیمات

BRACMANE ou BRAMINE. Prêtre Indien A. برهمن pl. براهمة P. برهمن

BRAI. Espèce de goudron ou résine refondue, claire et sèche. Ce brai se nomme, Brai sec A. قطران مذاب یابس T. قال Si dans la fonte on jette des substances grasses, il s'appelle Brai gras T. یاغلو قطران اولمش وپکشمش

BRAILLARD. Qui parle beaucoup, fort haut et mal à propos A. بربار - جلبان P. بلند آواز T. باغرغن - یایغره جی

BRAILLER. Parler bien haut et beaucoup A. اجلاب - بربرة P. باغرمق - یایغره ایتمك T. بآواز بلند سخن راندن

BRAILLEUR. V. Braillard.

BRAIRE. Il ne se dit que pour signifier le cri de l'âne A. نهیق - صخیر P. خر آوازه زدن T. مرکب آکیرمق || Le propre de l'âne est de braire حمارك نهیق ایلمسی خصایص ذاتیه سندندر

BRAISE. Bois réduit en charbons ardents *A.* جمرة pl. جمرات *P.* لخچه - آتش قوری *T.* زلک - انکشت تفته - اخکر - یانر کمور - کوز جمره‌سی || Du bois qui fait de bonne braise آتش قورنده Des poires cuites à la braise اعلا اولور حطب پشمش آرمود

BRAISIÈRE. Vaisseau où l'on fait cuire différents mets à la braise *T.* صحن

BRAMER. Il se dit du cri du cerf *A.* بغام - نزاب - بربرة *P.* آهو آوازیدن *T.* کیک ملدمک || Le cerf brame, quand il est en rut کیک قسمی حال نزاده اولنجه نزاب ایدر

BRANCARD. Sorte de voiture *A.* نعش *P.* تخت روان *T.* تختروان

BRANCHE. Le bois que pousse le tronc d'un arbre *A.* غصن pl. افانین - شاخ *P.* pl. شجون - اغصان pl. فنن - شجن - فاخ *T.* دال || Grosse branche ایری دال - غصن کبیر Cet arbre étend ses branches bien loin بوآغاج افانین واغصانی مسافهٔ بعیده‌یه مدّ ایدر pousse ses branches toutes droites Une branche de laurier دفنه آغاجی دالله‌رینی طوغربلغنه اوزادر - On appelle figur., Branches, les différentes parties d'une affaire, d'une entreprise, les différents objets d'une science *A.* pl. شعبة - شجون pl. فروع pl. فرعات pl. شعاب *P.* شاخ *T.* دال بوداق || Ce commerce a bien des branches بو نوع تجارتک شعب وفروعات Les différentes branches des Mathématiques, de la Physique, de la Métallurgie, de l'Anatomie عدیده‌سی وار در علوم ریاضیه‌نک وحکمت طبیعیه‌نک وعلم معدنیاتک وفنّ تشریحک Cette affaire, cette question a plusieurs branches فروعات عدیدهٔ مختلفه‌سی وار در فلان بحثک وفلان مصلحتک فروعات عدیده‌سی وار در

On dit, Se prendre, S'attacher aux branches, pour dire, s'attacher aux circonstances inutiles d'une chose dont on néglige le fond - اصل ماده‌یی آره‌میوب فروعاتنه یاپشمق On dit proverb. d'un homme qui, au lieu d'approfondir les matières, passe légèrement d'un sujet à l'autre, qu'il saute de branche en branche دالدن داله قونر - On dit aussi, Il vaut mieux se tenir au gros de l'arbre qu'aux branches, pour dire, qu'il vaut mieux s'attacher à celui qui a l'autorité supérieure, qu'à celui qui n'a qu'une autorité subalterne آغاجک دالنه یاپشمقدن ایسه اومجه‌سنه یاپشمق یکدر

On appelle, Branches, dans l'Anatomie, les petites veines et les petites artères qui tiennent aux grosses veines et artères *A.* فروع الشرایین || Les branches qui sortent du tronc de la veine-cave وتیندن منشعب اولان فروعات

En termes de Généalogie, on appelle figur. Branches, les familles différentes qui sortent d'une même tige || La Branche de Bourbon شجرهٔ آل بوربون شجن Il a fait une nouvelle branche فلان کمسنه شجرهٔ نسل ونسبنک بر شعبهٔ جدیده‌سی فلان شعبهٔ اولمش اولدی Il est la tige d'une telle branche Il est l'aîné de sa branche شجن نسلک ارومهٔ اصلیه‌سیدر - On dit aussi, Branche de commerce, pour dire, un objet particulier de commerce *T.* شجرهٔ نسبنک ولد کبیریدر تجارتک بر شعبه‌سی

Il se dit aussi de diverses autres choses. Ainsi on appelle Branches, les deux parties du bois d'un cerf *A.* افنان الروق الظبی *P.* شاخ - Et les deux pièces de fer qui tiennent au mors du cheval, et où la bride est attachée *A.* حکمتان اللجام pl. حکمة اللجام *P.* بازوی لگام *T.* گم - On dit aussi, Un chandelier à plusieurs branches, pour dire, un chandelier d'où il sort plusieurs rameaux شمعدان کثیر قوللری چوق شمعدان - الاغصان

BRANCHE-URSINE. V. Acanthe.

BRANCHER. Pendre un voleur sur un arbre *A.* صلب *P.* آصمق - آصدرمق *T.* بردار کردن

Il se dit aussi, des oiseaux qui se perchent sur des branches d'arbre *A.* استطمام *P.* بر شاخ نشستن *T.* دال اوزرنده بو ککلک استطمام ایدر || Cette perdrix branche قونمق دال اوزرنده قونمشدر -

Branché. *A.* مستطمّ *P.* بر شاخ نشسته *T.* دال اوزرنده قونمش

BRANCHIES. Les ouïes des poissons *A.* آذان السمک *P.* بالغک قولاقلری *T.* گوشهای ماهی

BRANCHU. Qui a beaucoup de branches *A.* شجرة مغیال - شجر کثیر - شجرة ملتفّة الافنان - شجرة فنوا - شجرة فنّا - درخت بسیار شاخ - درخت شاخ بر شاخ *P.* الاغصان دالی بوداغی گور آغاج *T.* درخت پر شاخ

BRANDE. Les bûcherons appellent, Brandes, les menues bran-

ches des arbres *A.* قضيب pl. قضايب *P.* شاخ باريك *T.* چالى - اينجه دال - اوفاق دال

BRANDILLEMENT. Mouvement qu'on se donne en se brandillant *A.* اوينايش - صالنش *T.* جنبش *P.* خطران - رفلان

BRANDILLER. Mouvoir de-çà et de-là *A.* خطر - ارفال *P.* ارفال اوينانمق - صاللمق *T.* جنبانيدن || Brandiller les bras اللرى اوينانمق - اللرى صاللمق - ايادى ايتمك

Se brandiller. Se mouvoir, s'agiter en l'air par le moyen d'une corde ou de quelqu'autre machine *A.* تذبذب - انديال *P.* صاللنمق *T.* جنبيدن

BRANDILLOIRE. V. Balançoire.

BRANDIR. Branler en sa main une branche, une hallebarde etc., comme si on se préparait à frapper de la pointe *A.* خطر - اجالة - تهزيز - هزّ *P.* اوينانمق *T.* جنبانيدن || Il brandissait une pique en sa main مزراغى النده خطر ونهزيز ايتدرمكده مزراغى النده اوينادر ايدى - ايدى

BRANDON. Espèce de flambeau fait avec de la paille tortillée *A.* مشعلة pl. مشاعل *P.* مشعله *T.* مشاله

Il se dit aussi, des corps enflammés qui s'élèvent d'un incendie *A.* جذوة pl. جذوات *P.* جذمة - جذاء - جذوات pl. آتشلو كوسكو *T.* تنوراشوب || Le vent poussait des brandons qui portaient par tout l'incendie هبوب ايدن ريح شديدك اطاره ايتدرديكى جذوات پر تف وتاب تقريبيله طرف طرف احداث حريق اولنور ايدى - On dit figur., Les brandons de la discorde جذوات عدوان وشقاق Cet écrit est un brandon de guerre civile بورساله درون ملكده اشعال نائرهٔ حرب وقتالى موجب اولدجق بر جذوهٔ آتش افروز Jeter le brandon de la discorde parmi les citoyens در ابناى بلد ايچنه القاى جذوهٔ شقاق ونفاق ايتمك

BRANLANT. Qui branle *A.* نغّاض - مرجف - جنبان *P.* صرصليجى - صالنيجى *T.* جنبيده || Avoir les jambes branlantes آياق صرصيلور اولمق - نغضان رجليند مبتلا اولمق - Tête branlante *A.* رأس متنزنز *P.* سر جنبان *T.* صاللنور باش - On dit figur. de quelqu'un, ou de quelque chose de mal assuré, et qui paraît près de tomber, C'est un château branlant بناسى متزلزل بر عمارت نا پايدار - بو بر بناى متزلزلدر خرابه مشرف بر بنيهٔ متزلزل الاساسدر - در

BRANLE. Agitation de ce qui est remué, tantôt d'un côté, tantôt de l'autre *A.* قلقلة - نغضان - زلزال - رجفان *P.* لرزش || Le branle du carrosse lui fait du mal هنطوك رجفانى كندويه ايراث ضرر ايدر Cela a un grand branle فلان شيئك رجفان شديدى وار در

Il signifie aussi, première impulsion donnée à une chose *A.* هزهزة *P.* جنبش *T.* دپرنش || Suivre le branle général خلقك دپرنشنه اويو ويرمك - عامّه يه تبعيّت ايتمك

On dit figur., Être en branle, pour dire, commencer à être en mouvement, pour faire quelque chose *A.* ابتدار الى الحركة *P.* بجنبش آمدن *T.* يرندن اوينامق - || Cet homme est paresseux, mais quand il est une fois en branle, il en fait plus qu'un autre فلان كمسنه ذاتنده تنبل بر آدمدر انجق بر كرّه حركته ابتدار ايدنجه سائردن انجق بر كرّه يرندن لوينايجق اولور - زياده ايش كورر ايسه آخرك ايده‌ميه‌جكنى ايدر

Et donner le branle aux autres, pour dire, les mettre en train d'agir سائرلرك تحريك اقدام سعى واقداملرينه مبادرت ايتمك - Et donner le b anle à une affaire, pour dire, la mettre en mouvement بر مصلحتى دورتوب - بر مصلحتى يورتمك يورتمك - Il se dit aussi, d'une espèce de lit suspendu dont on se sert dans les vaisseaux *A.* فراش معلّق *P.* پستر آويزان *T.* آصمه يتاق

BRANLEMENT. Mouvement de ce qui branle *A.* ترنّرة - تلتلة *P.* رجيف - رجفان *T.* جنبش صرصلش || Le branlement d'un carrosse عربه‌نك - هنطوك رجفانى - رجيف هنطو Branlement de tête *A.* نزنزة *P.* جنبش سر *T.* صرصلشى - باش صرصلشى - باش صاللانشى

BRANLER. Agiter, remuer *A.* تحريك *P.* جنبانيدن *T.* صاللمق || Branler les bras, les jambes تحريك ايادى وتحريك سرجنبان - تحريك راس ايتمك Branler la tête رجلين باش صاللمق - اولمق

Et être agité, pencher de côté et d'autre *A.* ارتجاف - اوينامق - صرصلمق *T.* لرزيدن *P.* تترتر - تزلزل || Tout le plancher branle دوشمه - دوشمه‌نك مجموعى تزلزل ايدر Les dents lui branlent بسبتون صرصلور - On dit, La tête branle à quelqu'un ديشارى اوينار باشى صاللنور - باشى متنزنزدر

Il s'emploie aussi en d'autres phrases, où il a diverses significations. Ainsi on dit: Ne branlez pas de là اول محلّدن

اول یردن قملدانمه - ترمز ایتمه - Et figur., Les enfans n'osaient branler devant leur père اولاد پدرلری حضورنده ارتمازه پدرلری حضورنده قملدانمغه - جسارت ایده‌مزلر ایدی جسارت ایده‌مزلر ایدی

BRAQUE ou BRAC. Espèce de chien de chasse *A.* ثمثم *P.* زاغر *T.* یوزه

BRAQUEMENT. L'action de braquer, et l'état de ce qui est braqué *A.* انعطاف - انصراف - توجّه *P.* وا گردش *T.* دونمه - دوندرمه - چویرلمه - چویرلش || Le braquement du carrosse عربه‌نك چویرلمسی - عربه‌نك انعطافی Le braquement du canon طوبك دوندرلمه‌سی

BRAQUER. Tourner et présenter une chose d'un côté ou d'un autre *A.* صرف - عطف - توجیه *P.* گردانیدن - وا گردیدن *T.* دوندرمك - چویرمك || Braquer un carrosse هنطوی Braquer le canon عربه‌یی دوندرمك - عطف وتوجیه ایتمك طوبی دشمن طرفنه صرف وتوجیه - On dit figur., qu'un homme est braqué au sujet d'une affaire, contre une affaire, pour dire, qu'il est prévenu طوبی اعدا اوزرینه دوندرمك - ایتمك فلان مصلحته عقلی صاردی

BRAS. Partie du corps qui tient à l'épaule *A.* عضد pl. اعضاد *P.* ید - Les mots *A.* قول *T.* بازو - ارش *P.* ذراع - ساعد - *T.* ال qui signifient, Main, s'emploient par extension dans la signification de Bras || Bras droit *A.* عضد ایمن - صاغ قول *T.* دست راست - بازوی راست *P.* یمنا Bras gauche *A.* عضد ایسر *P.* بازوی چپ *T.* صاغ ال Bras fort *A.* ساعد قوی - ساعد قوی الاقتدار صول قول Bras nerveux *A.* ساعد کثیر قوتلو قول *T.* بازوی زورمند *P.* La force du bras *A.* الاعصاب *P.* بازوی پیناك سکیرلو قول *T.* Lever, hausser le bras *A.* قوّت الساعد *P.* زور بازو قولك کوجی *T.* Étendre le bras *A.* رفع الید - ترفیع الید *P.* دست برافراشتن Être blessé au bras *A.* بسط الید - تمدید الید *P.* ال اوزاتمق *T.* مجروح الید دست گستریدن Avoir le bras rompu منکسر الید قول یاره‌لو اولمق - اولمق Avoir le bras démis قول قیریق اولمق - بازو شکسته اولمق - اولمق Moulin à bras *P.* الی چیقمش اولمق - منفك الید اولمق Civière à bras *T.* ال دسکره‌سی Couper, rompre bras et jambes à quelqu'un ال دکرمانی دستاس بر کمسنه‌نك النی آیاغنی - Dans les phrases suivantes, on exprime le mot Bras par les mots *A.* حضن pl. احضان *P.* حجر - قولتوق - قوجاق *T.* آغوش || Elle portait un enfant sur ses bras قوجاغنده بر چوجوق کوتورر - بر صبی احضان ایدر ایدی Porter un paquet sous le bras قوجاغنده بر بوغچه ایدی Ils s'embrassèrent bras dessus bras dessous قولتوقده بر بوغچه کوتورمك - کوتورمك بری برلرینه بسط احضان اشتیاق ایله معانقه ایلدیلر

On dit, Avoir les bras retroussés, pour dire, avoir la manche retroussée, de manière que le bras paraisse à nu *T.* تشمیر مشمّر الاکمام اولمق - مشمّر الساعد اولمق - ساعد ایتمك قوللری صیغه‌یوب - قوللری صیغه‌مق - برچیده آستین اولمق - آچیق قویمق

On dit, À tour de bras, pour dire, de toute sa force *T.* وار - Et qu'un homme ne vit que de ses bras قوّتی بازویه کتوره‌رك کدّ یمین وعرق - فلان کشی عمل یدیله تعیّش ایدر - Et figur., Demeurer les bras croisés, pour dire, demeurer sans rien faire جبینی ایله تعیّش ایدر مقفّل الایادی اولدرق مقفّل الایادی اولدرق منقطع عن - عملدن فارغ اولمق دست بسته فراغ اولدرق استادهٔ مقام - العمل طورمق الی باغلو طورمق - بیکاری اولمق

On dit aussi d'un juge qui retranche à quelqu'un beaucoup de ses droits, qu'il lui coupe bras et jambes *T.* قولنی قنادینی کسر || Cette sentence arbitraire nous a coupé bras et jambes استبداد رأی ایله اصدار اولنان بو کونه حکم قولمزی قنادمزی کسدی Cet examinateur, par les retranchemens qu'il a faits à cet ouvrage, a coupé bras et jambes à l'auteur بو ممیّز فلان تألیفده ایتدیکی تنقیحات ایله مؤلّفك قولنی قنادینی کشمش اولدی Cette nouvelle nous coupe bras et jambes - Et se jeter entre les bras de quelqu'un, pour dire, se mettre sous sa protection بو خبر قولمزی قنادمزی کسر بر کمسنه‌نك زیر جناح حمایتنه - حجر حمایه‌سنه احتجار ایتمك حصن حفظ وحمایتنه تسلیم نفس ایتمك - التجا ایتمك || Se voyant persécuté de tous côtés, il se jeta entre les bras d'un tel بر کمسنه‌یه دخیل دوشمك - هرطرفدن علیهنه هجوم اولندیغن کورنجه فلانك زیر جناح حمایتنه التجا ایلدی Se jeter entre les bras de Dieu فلانك زیرجناح حمایتنده اتخاذ ملجا وپناه ایلدی - نفسنی باری تعالینك ید قدرتنه تسلیم ایتمك

On dit, qu'un médecin a tiré un homme d'entre les bras de la mort فلان طبیب فلان کمسنه‌یی پنچهٔ سخت‌گیر مماتدن تخلیص ایتدردی - Et recevoir quelqu'un à bras ouverts, pour dire, le recevoir avec grande joie بر کمسنه‌یی حضن حسن بر کمسنه‌یه بسط حضن التفات ایله - قبولده تلقی ایتمک قبولنه عرض اشتیاق ایتمک

On dit aussi, qu'un homme tend les bras à un autre, pour dire, qu'il est prêt à le recevoir, à lui donner sa protection *T.* مدّ ایادیٔ لطف وحمایت ایتمک || Ce fils a fait de grandes fautes, mais son père l'invite au repentir, et lui tend les bras فلان ولد ارتکاب خطایای عظیمه ایله متّهم اولمشیکن پدری طریقهٔ پشیمانی وندامته دعوت برله حقّنه مدّ ایادیٔ لطف وحمایت ایدر

On dit figur. et proverb. Avoir quelqu'un sur les bras, pour dire, en être chargé ou importuné *T.* فلان کشی بر کمسنه‌نک دوش طاقت واستطاعتنده بار گران اولمق || Cette pauvre veuve a cinq enfans sur les bras بو دردمند دول قارینک دوش استطاعتنده بش نفر اولادک باری واردر Cet homme-là est sur mes bras, il faut que je le nourrisse فلان کشی محوّل دوش اهتمام اولدیغندن انفاقنه محتاجم

Bras, se prend aussi figur. pour Puissance *A.* ید القدرة *P.* زور بازو *T.* قول قوّتی || Le bras de Dieu n'est pas raccourci جناب ربّ العالمینک ید قدرتی شانهٔ اقتصاردن منزّهدر - On dit de quelqu'un, qu'il a les bras longs, pour dire, que son pouvoir, son crédit s'étend bien loin *A.* صاحب الید *T.* دست توانایی اش دراز *P.* الطولی الی اوزون

Il se prend figur. pour Vaillance et exploits militaires *A.* ایادی *P.* پنجهٔ سخت‌گیر دشمن - زور بازوی زبردستی باطشة قهّارة *T.* الک زوری شکن || Tout cède à l'effort de son bras ایادیٔ باطشهٔ قهّاره‌سندن هیچ بر شیٔ ایچون خلاص ونجات زور بازوی زبردستی وقهرینه هر شیٔ سر فرو ایدر - یوقدر - On dit aussi figur., qu'un homme est le bras droit d'un autre, pour dire, qu'il est le principal instrument dont il se sert en toutes choses *A.* ید یمنا *P.* دست راست *T.* صاغ ال || Il est le bras droit d'un tel ید یمناسی - فلانک ید یمناسیدر صاغ الی مقامنده در - مثابه‌سنده در

Il se dit aussi, d'un canal ou d'une rivière qui se sépare en deux, en trois *A.* شعبة pl. شعاب *P.* شاخ *T.* قول || Le Danube se sépare en plusieurs bras طونه نهری بر قاچ شعبه‌لره بر قاچ قول اولور - منقسم اولور - Bras de mer, se dit d'une partie de la mer qui passe entre deux terres *A.* رجل البحر *P.* بغلچهٔ دریا *T.* دکز قولتغی

On appelle, Chaise à bras, un fauteuil aux deux côtés duquel il y a de quoi s'appuyer les bras *A.* طارقة ذات الاعضاد *P.* صندلیٔ بازو دار *T.* صندلیّه قوللی

À bras, signifie, à force de bras *A.* بکدّ الایادی *P.* با زور *T.* دست قوّتیله || Faire monter le canon à bras طوبی الی کدّ ایادی ایله قورمق

BRASER. Joindre deux morceaux de fer ensemble avec une certaine soudure *A.* الزاز باللحم - الصاق باللحم *P.* بالهم *T.* کفشیر زدن - با کفشیر بهم پیوستن - بهم پیوسمن لهم || Ce canon de fusil a été mal brasé, il faut le rebraser بو تفنکک قونداغی لایقی لهملتمک - ایله بتشدرمک اوزره لهملنمش اولمدیغندن تکرار لهملنمکه محتاجدر

Brasé. *A.* ملحوم *P.* کفشیر زده *T.* لهملنمش

BRASIER. Feu de charbons ardents *A.* سعیر - فیّد *P.* انکشت || Brasier ardent *A.* سعیر شدید *T.* آتش قوری آتشناک کسکین *P.* الالتهاب آتش تیز سوز انکشت - اخکر تفیده آتش قوری

Il se dit aussi, d'une espèce de grand bassin de métal où l'on met de la braise, pour échauffer une chambre *A.* مسعر *T.* منقال انکشتدان - لکن - آتشدان - منقله *P.* - On dit figur., d'un homme qui a une fièvre ardente, que c'est un brasier que son corps بدنی بر منقل پر آتش کبیدر

BRASILLER. Faire griller sur la braise *A.* تفیّد *P.* بر اخکر *T.* پختن آتش قوری اوزرنده پشورمک

Brasillé. *A.* مفتّد *P.* بر اختر پخته *T.* آتش قوری اوزرنده پشمش

BRASSARD. La partie de l'armure qui couvre le bras d'un gendarme *A.* معضاد pl. دملوج - معاضید pl. دمالیح *P.* بازو *T.* قولچاق ساعد آهنین - دستوانه - بند

BRASSE. Mesure de la longueur de deux bras étendus *A.* باع *T.* قولاج || Vingt brasses de corde یکرمی قولاج ایپ *P.* بازه ابواع -

BRASSÉE. Autant qu'on peut contenir entre ses bras *A.* شمل *T.* قوجاقلق || Une brassée de bois بر قوجاقلق *P.* یک بازه الحجر

قوجاقلق قوجاقلق آلوب کوتورمک Emporter à brassées اوطون

BRASSER. Remuer les liquides à force de bras *A.* تحریک

چالقمق - اویناتمق *T.* جنبانیدن *P.* ترجیح - Il faut ‖ Il faut brasser tout cela بونلرک جمله‌سنی برابرجه چالقملو در

Brasser de l'or et de l'argent fondus dans le creuset ذوب اولنمش زر وسیمی پوتد ایچنده ترجیح ایتمک

Brasser de la bière, signifie, faire de la bière *A.* تنبیذ

آرپه صویی *T.* آب جو پرداختن *P.* تنبیذ الشعیریّة - الجعة

ناردنک *T.* تنبیذ الفواکه *A.* - Et brasser du cidre یاپمق

یاپمق - Figur. Tramer, négocier secrètement. Il ne se dit qu'en mauvaise part ‖ Brasser une trahison قورمق خیانت Brasser quelque chose contre l'État دولت علیهنه بر کونه فساد قورمق

Brassé. *A.* مرجوج *P.* جنبانیده *T.* چالقلنمش

BRASSERIE. Le lieu où l'on brasse de la bière *A.* دار الاعمال

آرپه صویی کارخانه‌سی *T.* کارگاه آب جو *P.* الجعة

BRASSEUR. Celui qui brasse de la bière *A.* منبّذ الشعیریّة

P. آرپه صویی یپان *T.* آب جو پرداز

BRASSIAGE. Mesurage à la brasse *A.* ببازه *P.* تبوّع - بوع

قولاجلمه - قولاج ایله اولچمه *T.* پیمودن

BRASSIÈRES. Espèce de petite camisole *A.* مجول *P.* نیمتنه

T. زیبون

BRAVACHE. Faux brave *A.* متشتّجع *P.* قبا دایی *T.* بادبروت

BRAVADE. Action, parole, manière par laquelle on brave quelqu'un *A.* عدم المحابات *P.* بی پروایی *T.* صایمقسزلق ‖ Il lui a fait une bravade فلانه بر کونه عدم محابات بر کونه بی پروالق صورتنی کوستردی - طوربنی اظهار ایلدی

Il pensait m'étonner par ses bravades اظهار ایلدیکی صایمقسزلق وضعلریله بکا ایراث وله وحیرت ایده‌جکنی ظنّ ایتمشیدی

BRAVE. Qui a beaucoup de valeur, beaucoup de courage *A.* - ابطال *pl.* بطّال - نجید - شجعان *pl.* شجاع *pl.* شجیع اهل لجلادة - اهل الصرامة - جلید الطبع - صارم المزاج بهادر - شیرمرد - دلاور - دلیر *P.* ارباب الصرامة والجلادة *pl.* یورکلو - یکت *T.* سرباز - پردل - جگردار - ‖ Brave soldat شجیع وبهادر بر نفر جنکجی Il est brave comme l'épée qu'il porte حامل اولدیغی سیف قاطع کبی صاحب یالکز قولًا Il n'est brave qu'en paroles صرامت وجلادتدر - یکتلکی یالکز دلده در - ولساناً عرض شجاعت ایدر Tous nos braves se signalèrent شجاعتی انجق لفظی مراد در

بو وقعده عسکرمزک بالجمله شجعان en cette accasion ودلاورانی تحصیل نام فراوان ومشار الیهم بالبنان اولمشلر ابطال وسربازانک مجموعی اثبات شجاعت وجلادت - در ذاتنده شجیع Il fait le brave, et ne l'est pas ایتمشلر در ذاتنده مایهٔ دلیری یوغیکن بهادر فروشلق - دکل متشجعدر - یکت دکل ایکن یکتلک تاصلر - ایدر Il se prend aussi dans un sens odieux ‖ Il a toujours des braves à sa suite, pour dire, des gens déterminés à tout faire دائما معیّنده کوزبنی بوداقدن صاقندرمز همپالری وار در

Il signifie aussi, honnête *A.* ادیب *pl.* ادبا *P.* خردک اهل غرض *T.*

BRAVEMENT. Vaillamment *A.* بالصرامة - بالجلادة - بالشجاعة - شجیعانه - دلاورانه - سربازانه - شیرمردانه - دلیرانه *P.* یکتجه‌سنه *T.* جلادتکارانه ‖ Il monta bravement à l'assaut قلعه‌نک اوزرینه مردانه وشجیعانه اقتحام ایلدی

Il signifie aussi, habilement, adroitement *A.* بالمهارة *P.* استادانه

T. استادجه‌سنه ‖ Il s'est acquitté bravement de sa commission مأمورتنی مهارت تامّه ایله اجرا ایلدی Il s'est tiré bravement de cet embarras بوغائله‌دن استادانه قورتلمش اولدی

BRAVER. Morguer, regarder avec hauteur *A.* اظهار الجبروت

P. آورد کوسترمک *T.* زبردستی نمودن - سر بلندی نمودن کندو طفره کوسترمک - ‖ Il l'alla braver jusque chez lui خاندسنه قدر وارروب اظهار جبروتنه ابتدار ایلدی Est-ce pour me braver, ce que vous en faites? ایتدیک فعلی

On dit, Braver les dangers, Braver la mort *A.* بکا آورد کوسترمک ایچونمی ایده‌یورسک استخساس - استحقار الخطر

بی باکی - بی باکی نمودن *P.* استبسال النفس - النفس

T. قورقوب صاقنمامق - کوز یپلاماسق ‖ Il brave داشتن - جمیع مخاوف وتهالکی استحقار ایدر Il brave tous les dangers مخاطره‌لو - جمیع مخاوف ومهالکه استبسال نفس ایدر Il brave la mort خوف هلاکی شیلردن اصلا کوزی یپلماز

اولوم قورقوسندن صاقنمز - استخساس ایدر

BRAVO. Terme d'applaudissement *A.* بخ بخ - حبّذا

P. زهی آفرین - په په *T.* خوشا - شاد باش - آفرین -

BRAVOURE. Valeur éclatante *A.* بسالت - صرامت - حماست - دلاوری - شیرمردی *P.* جلادت - نجدت - شجاعت - سربازی *T.* یکتلک ‖ Je sais qu'il a de la bravoure ارباب مایهٔ بسالت - حماست وشجاعتدن اولدیغی معلومدر

بر رخنه آچمق Faire une brèche یورویشه وارلمق ممکندر Réparer une brèche آچیلان ثلمه‌یی سدّ ایتمک Le canon avait fait brèche à la muraille آتیلان طوبلردن قلعه دیواری ضرب طوب ایله قلعه دیوارنده ـ رخنه دار وخللپذیر اولدی ثلمهٔ دیوار Planter un drapeau sur la brèche رخنه آچلدی اوزرینه بیراق دیکمک Entrer par la brèche dans une ville ـ آچیلان رخنه یولندن بلده ایچنه دخول ایتمک Battre en brèche. C'est battre une muraille avec du canon, pour y faire brèche احداث ثلمه ایچون قلعه دیواری اوزرینه قلعه دیواربنی کدمک ایچون ـ امطار طوب وکلّه ایتمک ـ اوزربنه طوب وکلّه یاغدرمق Il se dit aussi de plusieurs autres choses : Faire une brèche à un couteau ـ تثلیم السکّین بچاغی کدمک On a abattu cent arpens de bois dans cette forêt ; c'est une grande brèche بو اورمانده یوز دونم مقداری آغاجلر قطع اولنمغین بر رخنهٔ عظیمه پیدا اولدی

Figur. Le tort, le dommage qui s'est fait à quelque chose *A.* فلّ ـ خلل ـ کسر *P.* رخنه ـ شکست *T.* سکته ‖ C'est une brèche à l'honneur زجاجهٔ عرض وناموسه بر نوع فلّ ورخنه قوّت مالیّه‌سنه ایراث کسرورخنه Cela fait brèche à sa fortune در قوّت مالیّه‌سنه عارض ایدر Réparer les brèches de sa fortune اولمش فلول ورخنه‌لری تلئیم واصلاح ایتمک Brèche aux immunités, aux priviléges d'une nation برملّتک شروط معافیّت وامتیازاتنه عارض اولان کسر وخلل

BRÈCHE-DENT. Qui a perdu quelqu'une des dents de devant *A.* ادقم ـ اقصم الثنیّة ـ اقصم ـ اثرم *P.* دندان پیشین شکسته *T.* اوک دیشی دوشوک ـ اوک دیشی صینق ‖ Cet homme est brèche-dent فلان کشی اثرمدر

BRECHET. L'extrémité inférieure de la partie de la poitrine où aboutissent les côtes *A.* قعر الصدر *P.* بن سینه *T.* کوکس ‖ Avoir mal au brechet قعر صدرده وجع اولمق آلتی

BREDOUILLEMENT. Action de bredouiller *A.* ثغثغة ـ جمجمة *P.* کوه‌لمه *T.* کلته زبانی

BREDOUILLER. Parler d'une manière mal articulée et peu distincte *A.* تثغثغ ـ تجمجم *P.* کلته زبانی کردن *T.* سوزی کوه‌لیه‌رك سویلمك ‖ On n'entend rien de ce qu'il dit, il ne fait que bredouiller تثغثغدن خالی اولمدیغی تقریبیله Que bredouillez-vous là? نه کوه‌لیورسك کلامی بردرلو فهم اولنه‌مز

جلادت ـ وصرامت طبعنده مرکوز اولدیغنه وقوفم وار در Il a fait paraître sa bravoure en toute occasion طبع ایله مجبول ایدوکنی بیلورم شجاعت مجبولەسنی هر حالده ـ Il signifie aussi, au pluriel, les actions de valeur ‖ Il raconte ses bravoures à tout moment اثبات ایلدی هرآن وهر دقیقه شجاعتی حکایه‌لرینی نقل ایدر ـ شجاعتی نقل ایدر

BRAYER. Bandage pour ceux qui sont sujets aux descentes de boyau *A.* لفافة الفتق *P.* بند بادخایه *T.* قاسیق ‖ Porter un brayer لفافهٔ فتق ایله باغلو اولمق باغی Faiseur de brayers طشاقچی

BRAYER. Enduire de brai un vaisseau *A.* دمّ السفینة بالقطران *P.* بر کشتی کتران زدن *T.* کمی یی یاغلو قطران ایله یاغلمق

BRAYETTE. La fente de devant d'un haut-de-chausse *A.* ترتماج *T.* تفرجة ـ مفتق

BREBIS. La femelle du bélier *A.* نعجة ـ اغنام pl. غنم pl. ضائنة ـ نعجات pl. ضوائن *P.* گوسفند ماده *T.* نعاج شیر *P.* لبن غنم *A.* ‖ Lait de brebis ماریه ـ دیشی قیون صوف غنم *P.* Toison de brebis قیون سودی *T.* گوسفند قیون یپاغیسی ـ قیون یوکی *T.* پشم گوسفند Troupeau de brebis *A.* قطیع الاغنام *P.* رمهٔ گوسفندان *T.* قیون سوریسی Mener paître les brebis *A.* رعی الاغنام *P.* چرانیدن گوسفندان *T.* قیون اوتارمق

On dit proverb., en parlant d'une personne qu'on craint qui ne corrompe les autres par son mauvais exemple, que c'est une brebis galeuse qu'il faut séparer du troupeau سوری ایچندن چیقارلدجق اویوزلی بر قیوندر

Dans le langage de l'Écriture, il signifie, un chrétien, en tant qu'il est sous la conduite de son pasteur *A.* ربیض pl. ربضاء ‖ Le bon pasteur donne son âme pour ses brebis راعی صالح زیر اداره‌سنده بولنان ربضا اوغورینه فدای جان ایدر Le bon pasteur va chercher la brebis égarée, pour la ramener au troupeau راعی صادق ربیض ضالّه‌یی مربض اصلیسنه ارجاع ایچون تفقدی امرینه اهتمام ایدر

BRÈCHE. Ouverture faite à ce qui sert de clôture, comme muraille ou autre *A.* ثلمة ـ فرجة pl. فرج ـ خلل *P.* رخنه ـ شکاف *T.* کدك ‖ Grande brèche ثلمهٔ عظیمه ـ فرجهٔ ـ آهون La brèche est praticable, on peut aller à l'assaut اولنان ثلمه‌نك محلّی سهل المرور اولدیغندن همان پیدا واسعه

BREDOUILLEUR. Celui qui bredouille *A.* ثغثاغ *P.* كلته زبان *T.* سوزى كوه‌لر || On n'entend point ce qu'il dit, c'est un bredouilleur كلته زبان بر آدم اولمغله لسانندن هيچ بر سوز آكلاشلهميور

BREF. Court, de peu de durée, de peu d'étendue *A.* قاصر *P.* مختصر - قصير - كوته *T.* قصه || Le temps que vous me donnez est bien bref ويردیكلك مهلت بغايت قصه در Cet homme est bref dans ses décisions فلان كشی كافهٔ عزايم وتصميماتنده اختصاره مايل بر آدمدر

Le féminin Brève n'est guère usité qu'en parlant d'une syllabe, pour dire, qu'on la prononce rapidement *A.* مقصور || La première syllabe d'un tel mot est brève, et la seconde, longue فلان لفظك جزء اوّلی مقصور وجزء ثانيسی ممدود در Les brèves et les longues sont très marquées en Grec et en Latin لسان يونانی ولاتينده حروف مقصوره وممدوده‌نك مخرجی بغايت مصرّحدر

Bref, est aussi adverbe. En peu de mots *A.* خلاصة - الحاصل *T.* حاصل سخن - انجام سخن *P.* نتيجة الكلام - الكلام سوزك قصه‌سی - حاصلی || Je vous ai déjà dit que cela ne se peut, que cela ne se doit pas, bref je ne le veux pas فلان شیٔ بويله اولمق ممكن اولمديغنی وبويله اولمق اقتضا ايتمديكنی طرفكه بيان ايتمشيدم خلاصهٔ كلام عندمده سوزك قصه‌سی بو وجهله اولمسنه رضام يوقدر - مرضی دكلدر - On dit, Parler bref, pour dire, avoir une prononciation trop prompte, trop précipitée *A.* تكلّم بسرعة اللسان *P.* چاپكزبانی *T.* چاپك سويلمك نمودن

Bref. Lettre du Pape *T.* رؤس ريم پاپا طرفندن ويريلان || Il a reçu un bref du Pape ريم پاپا طرفندن بر قطعه Le secrétaire des brefs رؤس قلمی سر رؤس تحصيل ايلدی خليفه‌سی

BRÉHAIGNE. Il se dit des femelles des animaux qui sont stériles *A.* عاقر pl. عقر *P.* نسترون *T.* قسير

BRELANDER. Jouer continuellement à quelque jeu de cartes que ce soit *A.* مداومت الی المقامرة *P.* بقمار ورزش دائمی *T.* قماربازلغه دوشكون اولمق - قماربازلغه مبتلا اولمق كردن

BRELANDIER. Qui joue continuellement aux cartes *A.* مداوم - قمارجی *T.* قمارباز *P.* مقامرين pl, مقامر - فی المقامرة قمار بكربسی

BRELOQUE. Curiosité de peu de valeur *A.* طرفة خسيسة pl. طرف خسيسة *P.* طرفهٔ ناچيز *T.* جيجی بيجی || Cet homme vend bien cher ses breloques فلان كشی طرف خسيسه‌سنی خيلی غالی بها ايله فروخت ايدر

BRÉSIL. Sorte de bois rouge propre à la teinture *A.* بقم *P.* بقام *T.* دار بهال - بكم

BRÉSILLER. Rompre par petits morceaux *A.* رضّ *P.* ريزه ريزه كردن *T.* اوفاتمق - خرد وخشخاش ايتمك || Voilà qui est tout brésillé بسبتون اوفانمشدر - يكپاره مرضوضدر

Brésillé. *A.* رضيض - مرضوض *P.* ريزه ريزه گشته *T.* خرد اوفانمش - وخشخاش اولمش

BRETELLE. Sorte de tissu de chanvre ou de fil, dont on se sert à divers usages *A.* ولم pl. ولام *T.* قولان

BRETELLER. Tailler une pierre *A.* نحت الحجر *P.* سنگ تراشيدن *T.* طاش يونمق

Il signifie aussi, gratter un mur avec des instrumens à dents *A.* حكّ بالمسحل - سحل - حجش *P.* بمشت - رنديدن *T.* رنده ايله قازيمق - رنده‌لمك رنده ستردن

BREUILLER. Carguer les voiles. V. Carguer.

BREUILS. V. Cargue.

BREUVAGE. Boisson *A.* شراب pl. اشربة - مشروبات pl. مشروب *T.* ايچكی - شربت *P.* نوش شربت || Breuvage agréable شربت لطيف délicieux الذّ لذيذ بر شربت mixtionné شربت ممزوج - Il se dit aussi, de certaines médecines qu'on donne à des chevaux, à des boeufs etc. || Faire donner un breuvage à un cheval آته بر شربت ايچورمك

BREVET. Sorte d'expédition par laquelle le Roi accorde quelque grâce ou quelque titre de dignité *A.* منشور pl. مناشير - براتلو *T.* براتلر - گشادنامه *P.* بروات pl. برات || Brevet de Duc خانلق براتی - دوقدلق براتی Le brevet d'une pension معاش براتی Faire enregistrer un brevet براتی سجّله قيد ايتدرمك

BREVETAIRE. Porteur d'un brevet du Roi *A.* صاحب البرات pl. حملة البروات pl. حامل البرات - اصحاب البروات *T.* براتدار - دارندهٔ گشادنامه *P.*

BREVETER. Donner un brevet à quelqu'un *A.* اعطاء البرات *T.* برات ويرمك *P.* گشادنامه دادن احسان البرات -

Breveté. V. Brevetaire.

BRÉVIAIRE. Livre contenant l'office qu'on est obligé de dire chaque jour *A.* كتاب الاوراد ـ كتاب الصلات *P.* نمازنامه *T.* نماز كتابى

BRICOLE. Cette partie du harnais d'un cheval qui passe sous les coussinets, et qui s'attache aux boucles du poitrail *A.* لبب pl. الباب *P.* سينه بند *T.* كوكسيلك ـ كملدرك

On appelle aussi Bricoles, certaines longes de cuir dont se servent les porteurs de chaises *A.* سير pl. سيور *P.* سيرم *T.* قايش

On dit figur. de quelqu'un qui use de voies trompeuses et détournées, qu'il joue de bricole حقّه بازلق ايدر Il ne va que par bricoles شعبده كارلق ايله عمل وحركت ايدر Je me défie de ses bricoles فلان كشينك ايتديكى حقّه بازلقلردن امين اولمم

On dit aussi, De bricole, Par bricole, pour dire, indirectement *A.* عن طريق المنعدل *P.* از راه نا راست *T.* صاپه يولدن || S'il ne peut parvenir là directement, il y viendra de bricole اول طرفه راه راستدن واره‌مديغى حالده طرق منعدلدن طوغرى يولدن واره‌مديغى صورتده صاپه يوللردن ـ وارر واره بيلور

Bricoles. Espèce de rets ou de filet, pour prendre des cerfs etc. *A.* جرّة *P.* شست آهو *T.* كيك آغى

BRIDE. La partie du harnais d'un cheval, qui est composée de la têtière, des rènes et du mors, et particulièrement, le mors avec toutes ses parties qui l'accompagnent *A.* لجام *P.* لگام *T.* لجام فرس ـ الجام ـ كم ـ اويان || Mettre la bride à un cheval lui آته كم اورمق ـ آته اويان اورمق ـ آتى اويانلمق tenir la bride haute ou courte كمى يوكسك ياخود كمى Lâcher la bride à un cheval ارخاى لجام ايتمك قصّه طوتمق lui mettre la bride sur le cou آتك اويانى كمى كوشتمك ـ Il se prend aussi pour les rênes seules *A.* عنان pl. اعنّة *P.* عنان *T.* ديزكين || Le cheval a rompu sa bride آت ديزكينى شكست ايلدى Mener un cheval par la bride ديزكينى الده طوتەرق آتى Courir à bride abattue طولو ديزكين كتمك كوتورمك

Figur. Tenir quelqn'un en bride. L'empêcher de faire ce qu'il veut بر كمسنه‌نك عنان اختيارينى يد تصرّفده ضبط عنان ـ عنان اختيارينى الدن صاليويرمامك ـ ايتمك ـ Et lui tenir la bride haute, lui tenir la bride courte. Le traiter avec quelque sorte de sévérité بر كمسنه‌نك ديزكينى صيقى طوتمق ـ Et aller bride en main dans une affaire. Y procéder avec beaucoup de retenue et de circonspection فلان مصلحتده عنان حزم واحتياطى الدن براقميه‌رق عمل وحركت ايتمك ـ Et lâcher la bride à quelqu'un, lui mettre la bride sur le cou. Ne pas le retenir comme on faisait, l'abandonner à sa propre volonté ارخاى بر كمسنه‌نك عنان اختيارينى ـ عنان رخصت ايتمك ـ Et lâcher la bride à ses passions. S'abandonner entièrement à ses passions امراض نفسانيّه سنه نفس امّاره‌نك يد قهربنه ـ تسليم عنان متابعت ايتمك ـ Courir à bride abattue après les plaisirs تسليم عنان ارادت ايتمك حظوظات نفسك وراسنه گرمرو تهالك وانهماك مشتهيّات نفسك پسنه طولو ديزكين اولەرق ـ اولمق ـ On dit aussi, qu'un homme court à bride abattue à sa ruine, à sa perte سكرتمك خرابيّت حالنه منتهى اولەجق طريق فنايه طوغرى طولو ديزكين اولەرق سرعت ايتمك

Bride, se dit aussi, du petit cordon qui passe sous le menton de l'enfant, et qui sert à tenir le béguin en état sur sa tête *A.* تسبغة القنبعة *P.* زنخبند عرقچين *T.* قپچال ـ معصومك اسكفدسى باغى

BRIDER. Mettre la bride à un cheval *A.* الجام *P.* لگام *T.* زدن اويان اورمق ـ كم اورمق ـ اويانلمق || Il est temps de brider, il faut partir عزم راه ايتمك لازمدن اولمغله همان آتلرى اويانلمنك وقتيدر

Il signifie aussi, ceindre et serrer étroitement *A.* تضييق *P.* تنگ داشتن *T.* قصدرمق ـ صيقشدرمق || Un béguin qui bride un enfant ـ بر تقيه ـ معصومى صيقشدرر بر اسكفه On dit figur., qu'on a bridé un homme par un contrat ou par un acte, pour dire, qu'on a mis dans le contrat des conditions qui l'obligent à se tenir dans de certaines bornes فلان سند فلان سند ايله باغلندى ـ ايله قيد وبند اولندى

Bridé. *A.* ملجم *P.* لگامزده *T.* لگامدار ـ كم اورلمش ـ اسب ـ اسب مسرّج وملجم || Cheval sellé et bridé اويانلمش اكرلنمش واويانى اورلمش آت ـ زينپوش ولگامدار

BRIDON. Espèce de bride légère qui n'a point de branche *A.* نكل *P.* دهانه *T.* قنطرمه

BRIEF. Court, de peu de durée *A.* مختصر *P.* كوتاه *T.* قصّه

|| Il a été crié à trois briefs jours مختصری اوچ کون ایچنده اولبابده Ils en ont fait bonne et brièvе justice ندا اولندی حکایت Brièvе narration مختصریجه اجرای حق اولندی Brièvе sentence حکم مختصری مختصره

BRIÈVEMENT. D'une manière courte *A.* مجملاً ـ مختصراً ـ *P.* علی طریق الاختصار ـ علی وتیرة الایجاز ـ بالاختصار *T.* باندك سخن ـ مختصرانه ـ مختصریجه ـ قصّه‌جه || Il nous raconta brièvement علی طریق الاختصار نقل ایلدی Expliquez-moi cela brièvement بونی مختصریجه بکا شرح وبیان ایله

BRIÉVETÉ. Le peu de durée da quelque chose *A.* قصارت *P.* اختصار ـ کوتهی *T.* قصه‌لق || La briéveté de la vie مدّت عمرك قصارت La briéveté du temps قصارت واختصاری La briéveté de son règne مدّت سلطنتك قصر وقت ـ وقت اختصار وقصارتی

BRIGAND. Voleur de grand chemin *A.* قاطع الطریق pl. *P.* رهزن ـ منکل ـ شنکل ـ جته ـ *T.* یول کسیجی || Une troupe de brigands بر گروه قطّاع طریق ـ Il se dit aussi, de ceux qui font des exactions, des concussions *A.* نهّاب *P.* طرّار ـ یغماگر *T.* قاپیجی || Ces petits juges sont de vrais brigands صرف یغماجیدرلر ـ بو اوفاق قاضیلر طرّار مقوله‌سیدرلر

BRIGANDAGE. Vol fait à force ouverte, comme le vol sur les grands chemins *A.* قطع الطریق *P.* رهزنی ـ شنکلی *T.* یول کسیجیلك || Ce n'était alors que brigandages par toute la France اول دورده فرانسه ایچنده سرتا سر رهزنلکدن غیری ـ Il se dit aussi pour Concussion, exaction, injustice *A.* نهب pl. مناهبة ـ نهاب pl. *P.* یغماگری *T.* تاراجگری ـ قاپیجیلك ـ یغماجیلق || Les traitans furent punis pour les brigandages qu'ils avaient exercés sur les peuples عمّال ومحصّلین عباد الله حقّنه ارتکاب ایتدکلری Il s'est fait de grands brigandages dans les finances اموال میریّده مناهبات ـ Et pour toute espèce de volerie *A.* جسیمه واقع اولمشدر *P.* لصوصیّت ـ سرقت *T.* دزدی ـ خرسزلق ـ اوغریلق || C'est un brigandage بو حالت سرقت محضدر

BRIGANDER. Voler, vivre en brigand *A.* ارتکاب السرقة ـ *P.* ارتکاب اللصاص *T.* دزدی کردن ـ عیّاری کردن ـ خرسزلق || C'est un homme qui n'a fait que brigander toute sa vie ایّام عمریمی سرقت ولصاصده امرار ایدن Des gens qui se sont attroupés pour brigander ایلدی لصاص وسرقت ایچون متحشد اولمش جماعت

BRIGANTIN. Sorte de petit vaisseau *T.* براغانتین تعبیر اولنور نوع چکدیری

BRIGUE. Poursuite vive qu'on fait par le moyen de plusieurs personnes qu'on engage dans ses intérêts *A.* محاولة pl. محاولات *T.* اطراف پیدا ایده‌رك چالشمه || Faire une brigue محاوله‌یه فلان ایش محاوله Cela se fit par brigue تصدّی ایتمك اطراف پیدا ایدوب چالشمغله ـ طریقیله حصولپذیر اولمشدر بجرلدی

Il se prend aussi pour Faction, parti *A.* فرقة المعاقدین *P.* فرق المعاقدین pl. *T.* گروه همپیمانان بر فرقهٔ قویّهٔ معاقدینه || Avoir une puissante brigue فرقه‌سی مالك اولمق Toutes les brigues se réunirent en sa faveur فرق معاقدینك مجموعی فلانك طرفنه اعانةً همدست اتحاد اولمشلر در

BRIGUER. Poursuivre par brigue *A.* اقدام فی المحاولة ـ *T.* سعی بالمحاولة || Briguer un emploi, une dignité اطراف پیدا ایده‌رك بر منصبك وبر رتبه‌نك تحصیلنه سعی ایتمك Briguer les voix, les suffrages d'une compagnie بر جماعتك کلم وآراسنی تحصیل ایچون اطراف پیدا ایده‌رك چالشمق

Il signifie aussi simplement, rechercher avec empressement *A.* سخت خواستکاری نمودن *T.* مجدّاً طلب ـ *P.* تطلّب استیوب آراشدرمق || Briguer la faveur, la protection de quelqu'un بر ذاتك حسن مساعده وحمایتنی مجدّاً طلب ایتمك

BRIGUEUR. Qui brigue *A.* مجدّ فی الطلب ـ *P.* طلبکار ـ خواستکار *T.* استکلو || Il y a beaucoup de brigueurs pour cette charge بو منصبك جوق طلبکارانی وار در

BRILLAMMENT. D'une manière brillante *A.* علی وجه الازهر *P.* با کمال پرتو ورونق *T.* پارلاقلق ایله || Ce morceau de musique a été brillamment exécuté بو فصلی کمال رونق وپرتو ایله ادا اولندی Cet officier s'est montré brillamment dès sa première campagne فلان اوفیچیال همان ایلك سفرده کمال پرتو ورونق ایله اثبات وجوده موفّق اولدی

BRILLANT. Qui a un grand éclat *A.* لمّاع ـ لامع ـ لمّاح ـ *P.* رخشان ـ درخشان ـ ازهر ـ متلالیٔ ـ برّاق ـ ناشر اللمعان

Il y a des diamans qui brillent plus les uns que les autres تلالو ایدر بعض الماس وار در که سائر الماسلردن زیاده متلالئ ودرخشاندر - Il se dit figur., de la gloire, de la vertu, des belles qualités et des productions de l'esprit || Sa gloire brille dans tout l'univers ضیای پرنمای اقبالی شعشعه پاش آفاقدر La valeur, la libéralité sont les vertus qui brillent le plus en ce prince صیت شان واقبالی پرتو ریز چار اقطار عالمدر بو میر ذیشانک ذاتنده مرکوز اولان مناقب جلیله ایچنده بر وجه افضل پرتو افشان وشعشعه پاش اولان فضایل فایقه بریق حماست وبسالت ونور بیفتور جوانمردی وسماحتدر Cet ambassadeur brillait dans cette Cour par sa magnificence فلان ایلچی فلان دولتده فرط دارات واحتشامی تقریبیله زیاده پرتولو ایدی La vertu brille dans l'adversité نور صلاح وفضیلت حال نکبت وادباره نشر شعشعهٔ امتیازدن خالی دکلدر C'est l'endroit de la pièce qui brille le plus بو فصلک زیاده پرلاق یری شو در Son esprit brille par tout نور عقلی هر حال وهر محلّده پرتو ریز ولمعه پاشدر C'est un homme qui brille dans toutes les compagnies où il se trouve بولندیغی مجلسلرک جمله‌سنده پرتو تامّ ایله فایق الاقران اولور

BRIN. Ce que le grain pousse d'abord hors de terre *A.* سرگیاه نو دمیده - گیاه نو رسته *P.* نشیئة - جدور pl. جدر *T.* || Brin d'herbe نشیئهٔ یردن یکی چیقان نبات اوجی La grêle n'a pas laissé dans ce pré un brin d'herbe نزول ایدن طولو بو چمنزارک ایچنده یک سر گیاه براقمدی Le froment a déjà jeté de beaux brins زرع اولنمش تخم - Il کوزل اوج ویردی - حنطه جدور جمیله اجدار ایلدی se dit aussi des scions que les plantes et les arbustes poussent *A.* کورپه فلز *T.* نو نهال *P.* غصن ناعم - قضیب V. Scion - On dit figur. d'une jeune personne grande et bien faite, que c'est un beau brin d'homme بر نو نهال زیبا در

Il se dit aussi, des cheveux, du poil et du crin *A.* سحل *P.* تار مو *T.* توی تلی || Arracher le crin d'un cheval الشعر آت یلیسنی تل تل قوپارمق brin à brin

Il se dit aussi en parlant de certaines choses, comme paille, foin, fourrage, bois etc. *A.* جوبل *P.* خسپاره *T.* چوب || Il n'y en a pas un brin, pour dire, qu'il n'y en a point du tout تک بر چوب بیله یوقدر - یک خسپارهٔ ناچیز بیله یوقدر

پارلاق *T.* پرتوناک - پرتوریز - رونقدار - تابان - تابناک - شمس تاباندن Plus brillant que le soleil || پارلدایجی - ضیای رونقدار - ضیای برّاق Une lumière brillante ازهر وانور بغایت متلالی ودرخشان بر قطعه Un diamant fort brillant الماس طاشی جلیل - Il se dit figur. des choses morales *A.* پارلاق *T.* پرفر ورونق - پرتاب وفروغ *P.* || C'est un homme qui a fait des actions brillantes مؤثر جلیله‌یه موفق اولمش مؤثر پر تاب وفروغه مظهریّت ایله کسب نام - بر آدمدر وشهرت ایتمش ذواتدندر La valeur, la générosité, la libéralité sont des vertus brillantes بسالت وشجاعت وعلوّ همّت وسخا وسماحت فضایل جلیلدن معدود در Une pièce de poésie pleine de pensées brillantes معانئ جلیله ایله مملو بر منظومه

Brillant, signifie aussi, éclat, lustre *A.* تلالو - پرتو - لمعان *P.* جلا - پارلتی - پارلقلق *T.* آب وتاب - رونق - فروغ || Les perles orientales ont un certain brillant qui ne se trouve point dans les autres ممالک شرقیّده چیقان انجولرک جلاسی سائر انجولرده بولنمز Ce diamant a plus de brillant que l'autre - بو الماسک آب وتابی دیگرندن زیاده در - On dit figur., qu'il y a du brillant dans une poésie, dans une pièce d'éloquence فلان نظمده وصنایع علم بیانی محتوی اولان فلان مقالده لمعهٔ علم ومعرفت ساطع وپرتو افشاندر Et qu'elle est pleine de faux brillans, pour dire, qu'elle est pleine de pensées ingénieuses, mais frivoles, fausses صنایع علم بیانی محتوی اولان فلان مقاله‌نک فروغ وپرتوی تمویهاتدن عبارتدر - Et d'un homme qui a beaucoup d'imagination et d'esprit, mais peu de jugement, qu'il a plus de brillant que de solide عقلنک فروغ ولمعانی رسوخ ومتانتنه عقلنک پارلقلغی متانت واستحکامدن زیاده در - غالبدر

Brillant. Diamant taillé à facettes par-dessus et par-dessous *T.* پرلانته طاشی

BRILLANTER. Tailler un diamant à facettes semblables à celles d'un brillant *T.* الماسی پرلانته تراشیله ایشلمک

Brillanté. *T.* پرلانته تراشیله ایشلنمش - On dit figur. Un style brillanté مموّه وممزوق سبک وعباره

BRILLER. Reluire, jeter une lumière étincelante *A.* تلالؤ - درخشیدن - بشخیدن *P.* نشر النور - نشر الضیا - الاحة - تشعشع || Le soleil brille یلابیمق - پارلدامق *T.* درفشیدن - پرتو ریختن - نجوم وکواکب Les étoiles brillent شمس نشر ضیا ایدر

Il n'y avait pas un brin de paille, pas un brin de fourrage dans tout le camp اردونك مجموعنده يك جوبل كاه وياخود يك خسپارهٔ حشيش موجود دكل ايدى

On dit proverb. en parlant de toutes sortes de choses, qu'il n'y en a brin, pour dire, qu'il n'y a rien de la chose dont on parle *A.* قطعًا ـ ديّار *P.* هيچ *T.* هيچ || Il n'y a brin de la chose que vous cherchez آرادیغك شیئدن قطعًا وديّار يوقدر

Brin-à-Brin. Successivement, l'un après l'autre *A.* واحدًا بعد واحد *P.* يك بيك ـ تار بتار ـ يكايك *T.* برر برر || Ôter les mauvaises herbes d'un jardin brin-à-brin باغچه نك يرامز اوتلرينى برر برر قوپاروب چيقارمق

BRINDILLE. Branche menue d'un arbre *A.* غصنة pl. غصون *P.* شاخ باريك *T.* اينجه دال

BRIOINE. V. Couleuvrée.

BRION. Mousse qui croît sur l'écorce des arbres et particulièrement sur celle des chênes *A.* مشرة *P.* اشنه *T.* توزاق

BRIQUE. Terre mêlée et séchée dont on se sert pour bâtir *A.* آجر ـ طوب *P.* آگور ـ ساغ ـ خشت پخته ـ آخيز *T.* توغله || Carreau de brique آجر چار كوشه Bâtir de brique توغله خشت پختهدن مصنوع Maison de brique بناسى ياپمق Bastion revêtu de brique خشت پخته ايله پوشيده بر منزل En Orient on faisait cuire la brique au soleil توغله قابلو طابيه ـ قطعه طابيه ممالك شرقيه ده توغلهيى كونشده پشوررلر ايدى

BRIQUET. Petite pièce d'acier dont on se sert pour tirer du feu d'un caillou *A.* مقدحة ـ قدّاحة pl. زناد *P.* زند ـ آتشزنه *T.* آتشبرگ ـ چقماق

BRIQUETERIE. Lieu où l'on fait de la brique *A.* مصنع *P.* آگور خانه ـ ساغخانه *T.* توغله pl. مصانع الآجر كارخانهسى الآجر

BRIQUETIER. Celui qui fait ou qui vend des briques *A.* صانع الآجر ـ بايع الآجر *P.* آگور گر ـ آگور فروش *T.* توغلهجى

BRIS. Fracture. Il se dit de la rupture d'un scellé ou d'une porte *A.* كسر *P.* شكست *T.* قيرمه || Le juge ordonna le bris des portes حاكم قپولرك كسر وشكستنى حكم ايلدى Il est accusé de bris de scellé كسر مهر تهمتيله متهومدر

Bris de prison, se dit pour une simple évasion de prison *A.* انفلات عن المحبس *P.* گريز از زندان *T.* حبسدن || Un homme accusé de bris de prison قاچمه شيوبشوب

عن المحبس تهمتيله متهوم اولان كشى

Il signifie aussi, les pièces d'un vaisseau qui s'est brisé en donnant contre les rochers *A.* انقاض ـ حطامات السفينة *P.* قضايه اوغرامش كمى *T.* لتات كشتئ شكشته السفينة || Les bris des vaisseaux, après l'an et jour passés sans réclamation, appartiennent au seigneur du lieu où la mer les jette قيرنتيلرى قضا زده اولمش سفينهلرك انقاض وحطاماتى برسنه وبركون وعدهسنه قدر دعواجى ظهور ايتميهجك اولور ايسه سوق امواج بحر ايله بولندقلرى ارضك صاحبنه اصابت ايدر

BRISANS. Il se dit des vagues de la mer poussées impétueusement contre la côte *A.* امواج متأطمة *P.* خيزاب بر هم شكسته *T.* چاقيشوب چاتليان طالغهلر || Il y a des brisans fort rudes à cette côte اشبو شاطئ بحرده اشدّ شديد امواج متأطمه حملهلرى وار در ـ Il se dit aussi, des écueils qui sont à fleur d'eau *A.* جباجب pl. جبجبة *P.* اِندراب *T.* شاب || L'entrée de ce port est pleine de brisans بو ليمانك بوغازى شابلر ايله مالامالدر

BRISE. Nom qu'on donne à de petits vents frais et périodiques *A.* ريح رائد *P.* باد صبا *T.* سرين روزكار

BRISÉES. Branches que le veneur rompt aux arbres, pour reconnaître l'endroit où est la bête *A.* اغصان مكسورة لكشف المكان الصيد *P.* شاخهاى شكسته براى يافتن محلّ شكار *T.* آوك يرينى بولمق ايچون اورمانده كسيلن آغاج || Faire des brisées محلّ صيدى كشف ايچون كسر دالرى Aller aux brisées اورمانده آوك يرينى اغصان اشجار ايتمك ـ On dit figur. بولمق ايچون آغاج دالرى كسمكه كتمك Suivre les brisées de quelqu'un, pour dire, suivre son exemple, l'imiter *A.* اقتفاء الى اثر فلان ـ سلوك فى مسلك فلان *P.* اتّباع الى اثر فلان ـ بر پيرو فلان كس شدن *T.* كمسنه نك ايزينه اويمق ـ On dit aussi, Reprendre ses brisées, Revenir sur ses brisées, pour dire, reprendre une affaire, un dessein qu'on avait abandonné ou interrompu *A.* استيناف المبحث *P.* اقتبال المبحث ـ از سر نو بصدد آغاز كردن *T.* يكيدن ـ مطلب سابقه يكيدن باشلمق ـ صدده باشلمق

BRISEMENT. Il se dit des flots qui se brisent contre un rocher *A.* تأطّم الامواج *P.* تأطّم خيزابها شكستگئ خيزابها *T.* بر هم طالغهلرك ـ Il se dit figur., d'une véhémente douleur de ses

بوکیلوب دیویشورلمک *T.* خمانیدن *P.* تلوّی - انطوا *A.* بوکلمک - || Un bois de lit, une table, un fauteuil qui se brisent بوکیلوب دویشوریلور بر عدد یتاق سریری وبر عدد تخته سفره‌سی وصندلیّه

Brisé. *A.* اقصد - قصید - متحطّم - منقصم - متکسّر - منکسر *P.* قیرلمش *T.* خرد گشته - خش وخاش - شکسته - منهشم - اوفانمش -

BRISE-RAISON. Celui qui parle sans suite et hors de propos خلط کلام ایدن *T.* هرزه چان - ژاژخا *P.* مهذار - هذّار *A.*

BRISE-VENT. Clôture faite pour arrrêter l'effort du vent, et en garantir les arbres *A.* سِتر قاطع الریح *P.* باد گریز *T.* روزکاری کسر پرده

BRISEUR. Celui qui brise quelque chose *A.* قاصم - کاسر *P.* قیریجی *T.* شکنده

BRISOIR. Instrument à briser *A.* مهزعة - مدقّة - مدقّ *P.* طوقماق *T.* کوبه

BRISURE. Partie fracturée *A.* کسر pl. قصد قصدة - کسور pl. قیرقلق *T.* شکست *P.* حطام - || Il y a des brisures dans ce parquet بو دوشمه‌ده کسرلر وار در

BROC. Sorte de vaisseau dont on se sert pour tirer une grande quantité de vin à la fois *A.* دلو pl. دلا *P.* دول *T.* قوغه - || Emplir, vider un broc قوغه‌یی تملئه وتخلیه ایتمک C'est un homme qui boirait un broc de vin قوغه‌یی طولدرمق وبوشاتمق قوغه طولوسی شراب ایچر بر آدمدر

Il se prend aussi pour Broche dans cette phrase. Manger de la viande de broc en bouche, pour dire, la manger sortant de la broche کبابی طومانی ایله یمک

BROCANTER. Acheter et vendre des curiosités *A.* بیع وشراء تحف آلم صاتمی *T.* خریدن وفروختن تحفها *P.* التحف تحفجیلک - تحف آلیش ویریشنی ایتمک - ایتمک ایتمک

BROCANTEUR. Celui qui brocante *A.* تاجر التحف *P.* تحفجی *T.* فروش

BROCARD. Parole de raillerie piquante *A.* ناقر pl. نواقر *P.* طوقانقلی سوز *T.* سخن جگر دوز || Un diseur de brocards طوقانقلو Donner un brocard تفوّه نواقر ایله مألوف بر آدم بر سوز سویلمک

BROCARDER. Piquer par des paroles satiriques *A.* نقر *P.*

péchés, de la contrition de coeur *A.* حزحزة البال السادم *P.* گناهکارك یورك طرمانتیسی *T.* خرخشهٔ دل گناهکار || Le brisement de coeur est une marque de conversion سادمك حزحزهٔ بالی طریق حقّ وایمانه عودتنه دلالت ایدر حالاتندندر

BRISER. Rompre et mettre en pièces *A.* هشم - کسر - قصد *P.* خش - شکستن تهزیع - رضّ - قصم - تحطیم - حطم - *T.* اوفاتمق - قیرمق خرد ساختن - وخاش کردن || Briser une porte قپویی کسر وشکست ایتمك Ce coup lui brisa l'os ظهور ایدن ضربه کمیکنی شکست ایلدی Briser en mille pièces خرد وخشخاش - قیروب صد هزار پارچه ایتمك - بیك پارچه ایتمك On dit figur., que des peuples ont brisé leurs fers, pour dire, qu'ils se sont délivrés d'une domination tyrannique اقوام مذکوره متحمّل اولدقلری قیود واغلال رقیّتی شکست ایلدیلر Et qu'un amant a brisé ses chaînes زنجیر عشقی نقض وشکست ایلدی

Il signifie aussi, incommoder par une agitation forte *A.* ایراث || زده‌لمك - قیرقلق کتورمك *T.* شکستگی آوردن *P.* الکسر L'agitation du carrosse l'a brisé عربه‌نك صرصلشی وجودینه Ce cheval a un train rude qui m'a tout brisé قیرقلق کتوردی آتك اشکینی آغر اولدیغندن وجودمه ایراث کسر کلّی Il est brisé de fatigue, de lassitude غایت تعب ایلدی ومشقّت بادئ کسر وشکستگی اولمشدر Il se sent brisé du dernier accès de fièvre موخّراً ظهور ایتمش حمّانك نوبتندن وجودنده کسر کلّی حسّ ایتمکده در

Se briser. Se casser, être mis en pièces *A.* تکسّر - انکسار *P.* شکسته شدن ترضرض - انهشام - تقصّم - انقصام - انحطام *T.* اوفانمق - قیرلمق ریزه ریزه شدن - خش وخاش شدن - || Le vaisseau se brisa contre le rocher کمی قیانك - قیانك اوزرینه دوشوب شکست اولمشدر Le verre, la faïence se brisent facilement اوزرینه اورلمغله پاره‌لندی قولای - صرچه وچینی قسمی سهل الانقصامدر On dit proverb., Tant va la cruche à l'eau qu'à la fin elle se brise, pour dire, qu'on s'expose tant de fois au danger, qu'à la fin on y périt پیکاره صیق صیق کوتوریلان دستی صوکنده قیریلور

Il se dit aussi, de plusieurs ouvrages, composés de diverses pièces qui, étant jointes ensemble, peuvent aisément se plier

طوقانقلی سوز سویلمک T. سخن جگر دوز راندن

BROCARDEUR. Celui qui dit des brocards A. قایل النواقر

طوقانقلی سوزلر سویلییجی T. گویندهٔ سخن جگر دوز P.

BROCART. Étoffe brochée de soie, d'or ou d'argent A. دیباج pl. دبابیج P. دیبا T. || Brocart d'or دیباج زربفت ـ دیبای سیم بفت Brocart d'argent آلتون تللی دیبا ـ Habit de brocart دیبا لباس Du brocart de Venise وندیک دیباسی

BROCATELLE. Étoffe fabriquée à la manière du brocart, et de moindre valeur A. متاع مدتج P. متاع دیبا بافت T. دیبا تقلیدی

Il signifie aussi, une sorte de marbre de plusieurs couleurs A. رخام موشّی P. مرمر رنگامیز T. صماقی مرمر طاشی

BROCHE. Ustensile de cuisine, instrument de fer où l'on passe la viande qu'on veut faire rôtir A. مفادة ـ سفود pl. مفاند P. سیخ کباب T. کباب شیشی ـ گردنای ـ بُس || Mettre de la viande à la broche تسفید ـ اتی کباب شیشنه کچورمک ـ تقلیب مفاده ایتمک Tourner la broche لحم ایتمک ـ شیشی دوندرمک Il se dit encore, de certaines petites verges dont on se sert à tricoter A. مسراد P. تننده T. درزن اوریجی ایکنه‌سی

Il signifie aussi, une espèce de cheville pointue, dont on se sert pour boucher le trou d'un tonneau qu'on a percé A. سکّ pl. سکاک الردم P. سیوخ T. دلیک طیقه جق چیوی

On appelle aussi, Broche, une pointe de fer qui est dans la serrure, et qui doit entrer dans le trou de la clef A. لسان القفل P. زبانهٔ کلید T. کلید دیلی ـ Et une baguette de bois dont on se sert à enfiler diverses choses, comme cierges, chandelles etc. A. جازع P. تیر T. صیریق

BROCHER. Passer l'or, la soie etc. de côte et d'autre dans l'étoffe A. سرد ـ تسرید P. تنیدن T. اورمک || Brocher une étoffe d'or et d'argent ثوبه تسرید خیوط زر وسیم ایتمک ـ قماشه آلتون وکمش تللری اورمک

En parlant de reliure de livres, il se dit des livres dont on n'a fait qu'assembler les cahiers, en les cousant l'un à l'autre A. تضبیر الکراریس P. دسته‌بندیدن T. کرّاسهارا دسته جزولری || Brocher un livre بر کتابک جزلرینی دسته‌لیوب باغلمق Il n'est pas besoin de relier ce livre, il ne faut que le brocher بو کتابک تجلیدی لازم دکل همان جزلرینی تضبیر ایتمک کافیدر

Il signifie aussi, exécuter à la hâte A. خرق P. زود بکار || Brocher la besogne خرق امر آوردن T. سوکوب بتورمک Je n'ai mis que mon idée sur le papier, j'ai broché cela en deux heures یالکز فکرمی قلمه آلوب یازویی همان ایکی ساعت ایچنده سوکوب بتوردم

BROCHET. Poisson d'eau douce T. طورنه بالغی

BROCHEUR. Ouvrier qui broche des livres A. ضابر الکراریس P. کتاب جزولری باغلییجی T. دسته‌ساز کرّاسها

BROCHOIR. Marteau de maréchal propre à ferrer les chevaux A. مطرقة البیطار P. کدینهٔ نعلبند T. نعلبند چکیجی

BROCHURE. Action de brocher un livre. V. Brocher. Il se dit aussi des livres qu'on vend en brochure, et non reliés A. کتاب غیر مجلّد T. جلدسز کتاب

BRODER. Travailler avec l'aiguille sur quelque étoffe A. نقش سوزنی ـ نغشده ایشلمک T. پسته کاری کردن P. بالغرز ایشلمک || Broder un habit ثوبی سوزنی ایشلمک Broder un lit یتاق شلته‌سی یوزینی نغشده ایشلمک ـ On dit figur., qu'un homme brode bien un conte, pour dire, qu'il orne bien un conte حکایه‌یی کوزل نقش وتزیین ایدر ـ Et broder une nouvelle, pour dire, l'amplifier, y ajouter des circonstances T. بر خبری باللندرمق

Brodé. A. منقّش بالغرز P. پسته T. سوزنی ایشلنمش ـ نغشده ایشلنمش

BRODERIE. Ouvrage de celui qui brode A. نقش مغروز pl. نغش ـ سوزنی ایشی T. پسته کاری P. نقوش مغروزة || Riche broderie فاخر وذیقیمت سوزنی ایشی Travailler en broderie سوزنی ایشلمک Une étoffe toute couverte de broderie یکپاره سوزنی ایشیله قاپلنمش بر قماش

BRODEUR. Celui qui brode A. نقاش بالغرز P. پسته کار T. نغش ایشلییجی ـ سوزنیجی

BROIE ou MAQUE. Instrument propre à broyer le chanvre et le lin A. مطرقة القنّب P. کنبکوب T. کندر دوکنی

BROIEMENT ou BROÎMENT. Action de broyer A. سحق ـ دوک P. کوب T. دوکمه || Le broiement des couleurs سحق اصباغ بویالرک دوکمه‌سی ـ

Bromos. Plante A. دُوسر برّی P. دُوسر دشتی T. یبان یولافی

BRONCHADE. Action de broncher *A.* كبوة pl. كبوات *P.* سورچمه *T.* اشكوخش || Son cheval fit une bronchade سوار بنديكى آتنك - كبو ايلدى - اولديغى آت كبوه ايلدى آياغى سورچدى

BRONCHER. Faire un faux pas, chopper *A.* تعثّر *P.* پا لغزيدن آياغم آياق سورچمك *T.* || Une pierre m'a fait broncher بر طاشه راست كلمكله سورچدى - En parlant de chevaux il signifie, faire une bronchade *A.* كبوة *P.* اشكوخيدن *T.* سورچمك - Figur. Faillir *A.* زلّت *P.* لخشيدن *T.* ياكلمق || Il ne faut pas broncher devant lui فلانك حضورنده اختيار زلّت ايتمك جائز دكلدر - Proverb. Il n'y a si bon cheval qui ne bronche, c'est-à-dire, il n'y a point d'homme si habile qui ne fasse quelquefois des fautes *A.* لكلّ جواد كبوة *T.* آت كحيلان اولسه بيله آياغى سورچر

BRONCHES. On nomme ainsi les vaisseaux du poumon qui reçoivent l'air *A.* مجارى النفس - قصبات الرئة *P.* شاخهاى صولوق بوريلرى - خرتلاق بوريلرى *T.* نای گلو

BRONCHIAL. Qui appartient aux bronches *A.* متعلّق لقصبات الرئة *P.* صولوق بوريلرينه متعلّق شاخهاى نای گلو *T.* La veine bronchiale *A.* انبوب الرئة pl. انابيب الرئة - متعلق صولوق طمرى *T.* عرق الرئة pl. عروق الرئة *P.* رك شش

BRONCHIES. Les ouïes des poissons. V. Branchies.

BRONCOCÈLE. Tumeur qui croît à la gorge *A.* ورم - حلاق بوغاز شيشى *T.* سرگلو *P.* الحلق

BRONZE. Alliage de cuivre, d'étain et de zinc *A.* شبه *P.* پرنجدن مصنوع بر قطعه *T.* پرنج || Une statue de bronze پرنج اوزرنده حكّ ونقش ايتمك صنم Graver sur le bronze پرنج دوكيجيسى Fondeur en bronze پرنج اوزرنده قازمق - On dit qu'un homme a un coeur de bronze, pour dire, qu'il a le coeur fort dur *A.* حديدىّ الفؤاد *P.* آهندل *T.* سرد دمور يورگلو - يورگلو

BRONZER. Peindre en couleur de bronze *A.* تلويين بلون الشبه *P.* پرنج رنكنده بويامق *T.* رنگ شبه زدن

Bronzé. *A.* ملوّن بلون الشبه *P.* پرنج رنكلو *T.* رنگ شبه زده

BROQUETTE. Sorte de petit clou de fer à tête *A.* مسمار صغير *P.* شيشه اكسرى *T.* ميخ خرده

BROSSE. Sorte d'ustensile servant à nettoyer les habits *A.* مسفرة مهلوبة *P.* بشنجه - كاسموى *T.* فورچه - Brosse à nettoyer la tête *A.* مدرات - مشقّة *P.* سرخاره *T.* قاشيق - Brosse à dents *A.* مسواك مهلوب *P.* دندانسوى مويين *T.* ديش - Brosse, se dit aussi d'une sorte de gros pinceau, dont on se sert pour coucher ou pour étendre les couleurs *A.* قلم مهلوب *P.* قلم مويين *T.* توى قلم

BROSSER. Frotter avec une brosse *A.* دلك بمسفرة المهلوبة *P.* فورچه لمق - فورچه سورمك *T.* بشنجه زدن - كاسموى زدن Brosser la tête *A.* شقّ || Brosser un habit ثوبى فورچه لمق باش سرخاره زدن *T.* جكّ الرأس بالمشقّة - الرأس قاشيقلمق

BROSSIER. Celui qui fait des brosses *A.* صانع المسفرات *P.* بشنجه گر *T.* فورچه جى المهلوبة

BROU. L'écale verte des noix *A.* قشر اخضر الجوز *P.* پوست جوزك يشل قبوغى *T.* سبز گردگان || Le brou des noix sert à divers usages قشر سبز جوز وجوه شتّا ايله استعمال Des noix confites avec leur brou يشل قبوقلريله رچل اولنور اولمش جوز

BROUÉE. Bruine, brouillard. V. ces mots.

BROUET. Espèce de bouillon au lait et au sucre *A.* رغيدة *P.* لاخشه *T.* سود بولماجى

BROUETTE. Espèce de petit tombereau qui n'a qu'une roue, et qu'un homme pousse devant lui *T.* ال عربه‌سى || Brouette de jardinier باغچوانك قوللاندينغى ال عربه‌سى

BROUETTER. Transporter dans une brouette *T.* ال عربه‌سيله نقل ايتمك || Brouetter de la terre ال عربه‌سيله نقل ايتمك تراب ايتمك

BROUHAHA. Bruit confus *A.* زجلة *P.* غلغله - خلالوش *T.* شماطه

BROUILLARD. Vapeur épaisse qui obscurcit l'air *A.* ضباب *P.* طمان *T.* هر - پژم - ميغ || Brouillard épais ضباب كثيف Brouillard qui se dissipe قوبى طمان - منحلّ ومتفرّق اولان روى هوادن بر طرف وزايل - طاغيلان طمان - طمان - طمان نزول ايلدى Le brouillard est tombé اولان طمان دوشدى - Il s'emploie aussi figur. || Je n'y vois qu'un brouillard, je n'y démêle rien بو مصلحت بكا قراكولقدر هيچ بر شئ بو خصوص كوزمده قراكولقدر هيچ بر شئ سچه‌ميورم - آكليه‌مم

Papier brouillard, se dit d'un certain papier qui boit, et qui est de couleur grise *T.* چرچوه كاغدى

BROUILLER. Mettre pêle mêle *A.* تهويش - تخليط *P.* بر هم

سبب فلان كشيدر

BROUILLON. Qui ne fait que brouiller *A.* مشوّش الاحوال ايشلرى *T.* آشوب رسان - برهم‌زن امور *P.* مخلّ الامور - بالطبع تشويش C'est une humeur brouillonne ‖ قارشديريجى Il est aussi substantif - امور ايله مألوف بر مزاجدر فتنه - فتنه كار *P.* محرّك الشقاق - مشاغب - شغّاب *A.* غوغا قشقرديجى *T.* پيك شرّ - شورش انگيز - انگيز

Il signifie aussi, ce qu'on écrit d'abord, pour le mettre en suite au net *A.* تسويد - مسوّدة pl. تسويدات *T.* قرالمه ‖ Voilà mon brouillon اشته قلمه آلديغم مسوّده بو در

BROUIR. Il se dit des blés et des fruits qu'un coup de soleil brûle *A.* لفح - تسفيع *P.* تف زدن *T.* كونش چالمق - كونش چالوب كويندرمك ‖ Le soleil a broui jusqu'aux feuilles des arbres à fruit شدّت حرارت شمس اشجار مثمره‌يى كونش يمش ويرر - اوراقلرينه وارنجه لفح وتسفيع ايلدى Des fruits آغاجلرك يپراقلرينى بيله چالوب كويندردى brouis كونش چالنمش يمش - فواكه مسفوعه

Broui. *A.* ملفوح - مسفوع *P.* تف زده *T.* كونش چالنمش

BROUISSURE. Dommage que la gelée fait aux fleurs et aux premiers bourgeons des arbres *A.* سلق *P.* سرما زدگى *T.* صوغوق چالمه

BROUSSAILLES. Les épines, les ronces et autres sortes de bois semblables, qui croissent dans les forêts *A.* عضّ pl. عضوض - تيكنلى چالى *T.* خار وخاشاك *P.* شراس pl. شرس - تيكنلك

BROUTANT. Qui broute *A.* متورّق *P.* يپراق برگخوار *T.* اوتلايىجى ‖ Le cerf, le daim etc. sont des bêtes broutantes - آهو وجيران وسائر بو قسم حيوانات بهايم متورّقه‌دندر يپراق اوتلر حيوانلردندر

BROUTER. Manger la feuille attachée à l'arbre *A.* تورّق *P.* يپراق اوتلامق *T.* برگ چريدن ‖ Les chèvres broutent la feuille - Et manger l'herbe qui tient à la terre *A.* رتع - ثمّ - رعى *P.* چريدن *T.* اوتلامق ‖ Les moutons broutent l'herbe اغنام ثمّ نبات ايدرلر La famine fut si grande en ce pays-là, que les pauvres furent réduits à brouter l'herbe اول ديارده قحط وغلانك شدّتى شول رتبه‌يه رسيده اولمشدر كه فقرا وبيچارگان سطح زميندن ارباب فقر - ثمّ نبات ايله تعيّشه محتاج اولمشلر در

هرج ومرج - قارش مورش ايتمك *T.* تار ومار كردن - زدن طار طغان ايتمك - ايتمك ‖ Il a brouillé tous ses papiers Brouiller plusieurs vins les جميع اوراقنى تار ومار ايلدى بر قاچ نوع باده‌يى برى برلريله تخليط uns avec les autres تسويط *A.* - Figur. Mettre de la confusion, du désordre - ايتمك - پريشان كردن - شوريده كردن *P.* تشويش - اخلال - هرج ومرج ايتمك *T.* آشوب رسانيدن - پيچاپيچ كردن تشويش امور ‖ Brouiller des affaires قارش مورش ايتمك امورى موى زنگى كبى پيچاپيچ وپريشان - ايتمك On dit d'un امورى هرج ومرج وپريشان ايتمك - ايتمك homme à qui l'amour trouble l'esprit, que l'amour lui a brouillé la cervelle, l'esprit - درد عشق وهوا عقلنى اخلال ايلدى درد عشق ايله مختلّ الدماغ اولدى

Il signifie aussi, mettre en mauvaise intelligence deux personnes, deux amis l'un avec l'autre *A.* تعثين ذات البين - تشغيب ذات البين - افساد ذات البين - تشويش ذات بمياننده دوكس فتنه انداختن *P.* اخلال ذات البين - البين ايكى كشى‌يى برى برلريله بوزشدرمق - بوزشدرمق *T.*

On dit, Brouiller du papier, pour dire, écrire des choses inutiles et ridicules *T.* تلويث صحيفه ايتمك

Se brouiller. S'embarrasser, se troubler en parlant *A.* حصر سوزى شاشورمق - خبط اولمق *T.* شوريده زبان شدن *P.* ‖ Il se brouilla tellement, qu'il ne savait plus ce qu'il disait شول رتبه‌ده مبتلاى حصر اولمشدر كه سويلديكنى بيلمز خبط اولوب ديديه‌جكنى شاشوردى - اولدى

On dit, que deux pesonnes se sont brouillées, pour dire, qu'elles ont cessé d'être amies *A.* قطع الالفة ما بين *P.* با يكديگر - on dit, Le بورى برلريله بوزشمق *T.* رشتهٔ محبّترا شكستن temps se brouille, pour dire, que le ciel se couvre de nuages هوا ابر پوشان *P.* تغيّم الهوا - اغتيام السما - اغطال السما *A.* كوك يوزينى بولت - هوايه بولانقلق كلمك *T.* شدن هوا بولتلنمق - قاپلمق

BROUILLERIE. Désunion, dissension *A.* شواش - شقاق - نا سازكارى *P.* منازعات pl. منازعة - اختلافات pl. اختلاف نزاع - بوزشقلق *T.* كشاكش - ‖ Il est arrivé une brouillerie entre eux ميانلرنده بر - بينلرنده بر منازعه واقع اولدى C'est lui qui est cause de كونه شقاق واختلاف كيردى toutes ces brouilleries بو اختلافات ومنازعاتك جملەسنه

واحتیاج یر یوزندن اوت اوتلامغله کچنمکه مجبور اولمشلر در ـ On dit proverb. Où la chèvre est attachée, il faut qu'elle y broute, pour dire, qu'on doit se résoudre à vivre dans l'état où l'on se trouve engagé *A.* الکراب علی البقر

BROUTILLES. Menues branches d'arbres dont on fait des fagots *A.* کسارات الاغصان *P.* شاخریزه *T.* چالی ‖ Des broutilles pour faire des fagots دمت باغلیه‌جق چالی ـ Il se dit aussi, de plusieurs petites choses inutiles et de nulle valeur *A.* pl. خروش *P.* خرده مرده *T.* خرت مرت

BROYER. Piler, casser *A.* دهـك ـ دوك ـ سحـق ـ دقّ *P.* کوپیدن *T.* اوکتمك ـ دوکمك ‖ Broyer du poivre بوبر Broyer menu اینجه دوکمك Broyer des couleurs سحق ایتمك بویالری دقّ وسحق ایتمك

BROYEUR. Celui qui broie *A.* سحّاق *P.* کوپنده ـ کوپزن *T.* اوکدیجی ـ دوکیجی

BROYON. Espèce de molette avec laquelle les imprimeurs broyent le vernis et le noir dont ils composent leur encre *A.* مدوك pl. مسحنة ـ صلّی pl. صلایة ـ مداوك *T.* سماقی طاشی

BRU. La femme du fils par rapport au père et à la mère *A.* کنّة pl. کنایین *P.* سنه ـ سنهار ـ زن پسر *T.* کلین

BRUCOLAQUE. V. Revenant.

BRUINE. Petite pluie froide *A.* سدیم *P.* نژیم ـ نزم *T.* پوص ‖ La bruine a gâté les blés نزول سدیم حبوباتی افساد یاغان پوص اکینلری بوزدی ـ ایلدی

BRUINER. Il se dit de la bruine qui tombe *A.* نزول السدیم *P.* نژیم افتادن ـ نزم باریدن *T.* پوص یاغمق ‖ Il ne pleut pas, il bruine یغمور یاغمیوب پوص یاغر

Bruiné. Gâté par la bruine *A.* منّوف عن السدیم *P.* نژیمزده *T.* پوص چالنمش

BRUIRE. Rendre un son confus *A.* سطـع ـ سطع الدویّ *P.* غرویدن ـ تندیدن *T.* کورلده‌مك ‖ On entend bruire les vagues دویّ امواج مسموع اولور Le vent, le tonnere, les flots bruyaient ریـح ورعـد وامواج دریادن دویّ هزیز ریـح ورعـد ودویّ امواج ـ مهیب متساطع ایدی تساطع ایدر ایدی

BRUYANT. Qui fait un bruit confus et continu *A.* ساطـع *P.* غروندہ *T.* کورلده‌یه‌جی ‖ Flots bruyants امواج شدید الدویّ Trompette bruyante کرّه‌نای

کورلدیلوسس ـ صدای هزیز انداز Voix bruyante شدید الهزیز

BRUISSEMENT. Bruit confus *A.* هادّ ـ هفیـف ـ هزیز ـ دویّ *P.* غرنبش *T.* کورلدمه ـ کورلدی ‖ Le bruissement des vagues Le bruissement des vents هادّ امواج بحر ـ Le bruissement d'un carrosse qui roule هفیـف ریاح یوربیان ـ هنطوك طقطقه‌سی عربه‌نك طاقردیسی

BRUIT. C'est en général toute émotion de l'air qui se rend sensible au nerf auditif *A.* زمزمة ـ صتیت *P.* آواز *T.* صدا ـ Petit bruit صتیت خفیف Grand bruit صتیت شدید ‖ سس صدای ـ صدای خفی Bruit sourd اینجه سس ـ آواز نرم ـ صدای مخلوط Bruit confus سچیلور سچیلمز سس ـ پنهانی Bruit éclatant شماطه ـ قاریشق سس ـ صدای نا در برابر ـ Le bruit du tonnerre کورلده‌یه‌جی سس ـ صدای رعد آشوب Le bruit du canon زمزمهٔ رعد آشوب Bruit زمزمهٔ طوب Le bruit de l'eau agréable صدای دلکش ـ صدای مطبوع صویك *T.* صدای آب ـ پندوره *P.* صوت الما ـ هرهر *A.* صو چاغلدیسی ـ شارلتیسی

On dit, Loin du bruit, pour dire, loin du tumulte du monde *T.* دور از دغدغهٔ جهان *P.* بعیداً عن خرشفة الدنیا *A.* دغدغهٔ دنیا شماطه‌سندن ایراق ‖ Se retirer loin du bruit ـ عالمدن مباعدت ایله کناره گیر انزوا ووحدت اولمق Et sans bruit, pour dire, doucement *A.* بلا صیتٍ *P.* بی دغدغه *T.* بی صیت وصدا ـ سسسز ـ صداسزجه ـ کورلدیسزجه ‖ On le fit entrer sans bruit بی صیت وصدا یرینه ادخال ـ Et faire beau bruit, pour dire, se fâcher, s'emporter اولندی ‖ S'il vient à savoir cela, il fera beau bruit کورلده‌یوب شاقیمـق *T.* تندی نمودن *P.* تهوّر *A.* بوندن خبر آلدجـق اولور ایسه تهوّره کله‌جکدر

Il signifie aussi, nouvelle *A.* خبر pl. اخبار ـ خبر ذایع pl. حوادث *T.* آوازه ـ چاو *P.* شایعات pl. شایعة ـ اخبار ذایعة فلان شایعـه متدائر السنهٔ انامدر ‖ Le bruit court تواتر ـ بر شایعهٔ کریهـه منتشر اولدی Il court un mauvais bruit بین الناس ـ خلقـك آغزنده نا خوش بر حوادث کزر ـ افواه ناسده بر شایعهٔ نا ـ بر خبـر کریه انتشار یافته در Semer آوازهٔ سر پوشیـده Un bruit sourd مرضیّـه دوران ایدر ارجوفـة *A.* Un faux bruit نشر حوادث واخبار ایتمك des bruits چاو نا درست *P.* اخبار کاذبة pl. خبر کاذب ـ اراجیف pl. اخبار *P.* مرمّات الاخبار *A.* Bruits vagues یلان حوادث *T.*

بوش تواترلر T. بی اساس

On dit proverb., qu'un homme est bon cheval de trompette, qu'il ne s'étonne pas du bruit, pour dire, qu'il ne s'épouvante pas aisément کوس دیکلمش بر آدمدر طاول سسندن آلمز

Il se dit aussi, de l'éclat que font certaines choses dans le monde A. زمزمة P. ولوله T. کورلدی || Cette affaire fait du bruit بو مصلحت بین الناس زمزمه یی موجب اولور - Étouffez cette affaire, n'en faites point de bruit بو خصوص کورلدیلی بر ماده در بو ماده یی همان تسکین ایله هیچ سزلدیسنی چیقارمه - کورلدی ایتمه

À GRAND BRUIT. Avec faste, avec ostentation A. بالطنطنة - کورلتی ایله - پارلتی ایله T. با دبدبه P. بالکوکبة || C'est un homme qui marche toujours à grand bruit دائما کمال طنطنه ایله کزر بر آدمدر - A petit bruit. Sans éclat A. بلا دبدبةٍ - On dit, Chasser à grand bruit, pour dire, chasser à cor et à cri avec une meute et des piqueurs A. صید بالاحاشة - صید بالتقویة P. شکار چرگه کردن - سس چیقاره تسزبین - سسسزجه T. بی صدا سورگون آوینه چیقمق T. سفر چالقیلری سسی

On appelle, Bruit de guerre, un concert d'instrumens guerriers A. الحان المغازف الحرب P. آهنگ سازهای جنگ

BRUIT, se prend aussi pour Démêlé, querelle A. نزاع - چکشمه T. غوغا - ستیز P. منازعة || Il y a eu du bruit entre eux بینلرنده منازعه واقع اولمشدر

Et pour Murmure, sédition A. قال وقیل P. گفتگو T. سزلدی || Il y a bien du bruit dans cette ville بو شهرک ایچنده بین الناس خیلی قیل وقال وار در

Et pour Réputation A. صیت P. نام وشهرت - آوازه T. آد || Elle a mauvais bruit نام وصیتی قبیح ونا خوشدر Avoir bon bruit حسن صیت وشهرت صاحبی اولمق

BRÛLANT. Qui brûle A. محرق - مسخن P. سوزان - سوزنده T. یانق - یاقیجی - قیزغین || Le soleil est bien brûlant شمس بغایت مسخندر Un vent brûlant ریح محرق Fièvre brûlante حمّای محرق قیزغین روزکار - باد سوزان - Il a les mains brûlantes اللری آتش کبی یانر تب سوزان - Figur. Vif, animé A. شدید الاشتعال - شدید - ملتعج - وقّاد P. آتشناک - سوزناک - شعله ناک - یاقیجی T. الاستیقاد || Zèle brûlant غیرت شدید الاشتعال - غیرت آتشناک Une brûlante ardeur de combattre هوای شدید الاستیقاد هوای آتشناک حرب وقتالک شدّت - حرب وقتال عبارهٔ سوزناک - سبک وعبارهٔ آتشناک Style brûlant اشتعالی

BRÛLEMENT. Action de brûler ou état de ce qui est brûlé A. احتراق - حرقت P. سوزش T. یانمه || Le brûlement des titres d'une créance مطلوبات سندانکک احتراقی

BRÛLER. Consumer par le feu A. احراق - احراق - حرق P. سوختن T. یاقمق || Brûler une maison, brûler des vaisseaux بر باب منزلی وسفینه لری احراق اوطون - حطب حرق ایتمک Brûler du bois بالنار ایتمک Chez le Grecs et chez les Romains on brûlait ordinairement les morts یاقمق قوم یونان وملّت رومانیّون بینلرنده احراق بر Brûler un homme tout vif اموات عادتی جاری ایدی کمسنه یی حیّ وزنده ایکن آتشه القا برله احراق ایتمک le brûler à petit feu آتش خفیف ایچنده احراق ایتمک

Il signifie aussi, faire du feu de quelque chose || En ce pays-là, on ne brûle que du charbon de terre اول دیارده یالکز معدنی کمور یاقرلر En cette maison-là, on ne brûle que de la cire اول خانده هب بال مومی یاقرلر On ne brûle que de l'huile هب زیتون یاغی یاقرلر

On dit, Brûler la cervelle à quelqu'un, pour dire, lui casser la tête d'un coup de pistolet ضرب طبانجه ایله بر کمسنه نک دماغنی ازمک

Il se prend aussi pour Échauffer excessivement A. احما - تابیدن - تفیدن P. ایراث الحمّو والسخونة - تسخین T. فلان شیٔ قیزدرمق - یاقمق || Cela me brûle les mains دمه ایراث - احمای دم ایدر Cela brûle le sang اللرمی یاقر Il a une fièvre qui le brûle حمّو وحرقت ایدر وجودینی پر تف وتاب - احراق ایدر بر حمّاسی وار در Le soleil a brûlé toute la campagne ایدر بر حمّاسی وار در شمسک حمّو وحرارتی روی صحرایی سر تا سر احراق کونشک قیزغینلغی قیرلری یکپاره یاقدی - ایلدی

Il se dit aussi, de l'effet que produit la chaleur du soleil sur le teint de l'homme A. تسفیع P. تفزده کردن T. کویندرمک || Le soleil lui a brûlé le teint حرارت شمس تسفیع وجهنه - Et de l'effet du froid excessif A. تشویط - احراق - سلق P. سرما زدن T. یاقمق - صوغوق چالمق || La gelée a brûlé la racine

اوياقيجى T. خانه سوز P. محرق البيوت A.

BRÛLOT. Sorte de bâtiment rempli de matières combustibles, et destiné pour brûler d'autres vaisseaux A. حرّاقة pl. حرّاقات

آتش تكنه‌سى - آتش كميسى T. كشتىٔ آتشريز P.

BRÛLURE. L'impression que le feu fait sur la peau, ou sur quelque autre chose A. اثر الحرق pl. آثار الحرق P. سوزش T. يانقلق || De l'onguent pour la brûlure دفع اثر حرقى Le feu tomba sur son habit, et y fit une grande brûlure ايچون ترتيب اولنان دهن لباسى اوزرينه آتش دوشوب عظيم C'est un trou de brûlure يانقلقدن براثر حرق احداث ايلدى پيدا اولمش بر سوراخدر

BRUMAL. Qui appartient à l'hiver A. شتوىّ P. زمستانى Les fêtes brumales قيش نباتى - نبات شتوى T. قيشلق || Plante brumale قيش بيراملرى - اعياد شتويّه

BRUME. V. Brouillard.

BRUMEUX. Couvert de brume A. ذو الضباب P. ميغناك Ciel brumeux ايّام كثير الضباب Temps brumeux T. طومانلو || سماى ميغناك

BRUN. De couleur tirant sur le noir A. اسمر اللون - اسمر Teint brun T. قرامتق بوز - گندم گون - سيه‌چرده P. اربد - قرامتق بوز رنگ - رنگ روى سيه‌چرده P. لون اسمر A. Habit brun بكز ثوب اسمر - Il se dit aussi, de la couleur brune قرامتق بوز رنكى T. رنگ سيه‌چرده P. ربدت - سمرت A. || Elle est d'un beau brun بو خاتوندر لطيفه‌يه مالكه بر خاتوندر Cette étoffe tire sur le brun رنكى قرامتق بوزه چالر - ثوبك رنكى سمرته مايلدر

On dit, Sur la brune, pour dire, vers le commencement de la nuit A. عند الظلام العشا P. در سياه شامگه T. اخشام - On dit aussi, qu'il commence à faire brun A. تقرّب ظلام العشا P. سياه شامگه - صولر قراردغى وقتده - قرالتيسنده صولر قرارمغه باشلدى T. رونماست

BRUNETTES. Petites chansons faciles à chanter T. شرقى

BRUNI. L'opposé du mat A. مصقل - مجلّا P. جلادار - تابدار T. پرلاق - جلالو

BRUNIR. Rendre de couleur brune A. تربيد P. رنگ گندم زدن T. قرامتق بوز رنكنده بويامق || Faire brunir un carrosse هنطوى قرامتق بوز رنكنده بويامق - Il est aussi neutre, et signifie, devenir de couleur brune A. اسميرار P. سيه‌چرده

نزول ايدن جليد عروق اشجارى تشويط ايلدى des arbres آغاجلرك - ياغان قيراغو آغاجلرك كوكلرينى ياقدى - كوكلرينى احراق ايلدى

Brûler, au neutre, et se brûler, signifie, être consumé par le feu A. احتراق - تشيّط P. سوختنه شدن T. يانمق || Voilà une maison qui brûle اشته احتراق اوزره اولان خانه On voyait de loin des vaisseaux qui brûlaient احتراق اوزره اولان سفينه‌لر دوردن كورينور ايدى Le bois sec brûle mieux que le bois vert حطب يابس حطب طريدن زياده سهل الاحتراقدر

Figur. Être possédé d'une violente passion A. التهاف الفوآد P. التذاع - التعاج القلب - التهاب الفؤاد - دل سوختنه بودن T. يانوب ياقلمق || C'est un homme qui brûle d'ambition آتش تيزخيز حبّ نام وشان ايله لهيف الفؤاد بر آدمدر Il brûle d'amour - آتش عشق ايله ملتعج وملتذعدر درد عشق ايله يانوب - دل سوختهٔ آتش عشق وغرامدر Il brûle du désir de se signaler كسب شان وشهرت ياقيلور Il brûle du désir de vous voir سوداسيله دل بيقرارى پر سوز ولهيبدر مظهر - آرزوى ديدارك ايله لهيف الفواد در ديدارك اولمق آرزوى جان سوزيله بى صبر وقرار در On - آتش اشتياق ديدارك درونده شديد الالتهابدر - dit aussi figur. et proverb., Il est venu se brûler à la chandelle, lorsque ne voulant que s'amuser auprès d'une jolie personne, il en devient amoureux T. نفسنى پروانه كبى موم آتشنه ياقمق - On le dit aussi d'un homme qui, séduit par quelque apparence, est cause lui-même de sa perte || Il s'est venu brûler à la chandelle; car s'imaginant qu'il n'y avait point de preuves contre lui, il s'est remis en prison, et on lui a fait son procès عليهنده بركونه اثبات اولمديغنى ظنّ ايده‌رك تكرار حبس اولنمغه طالب اولدى انجق لدى المحاكمه اثبات جرم ايله متهوميّتى لازم كلديكندن بو تقريب پروانه كبى نفسنى مومك آتشنه ياقمش اولدى

Brûlé. A. محترق - مشيّط P. سوخته T. يانمش - Figur. Cerveau brûlé. Un fanatique, un homme qui porte tout à l'excès A. محرور الدماغ P. گرمسر T. باشى قزغين - Brûlé, au substantif, signifie l'odeur de quelque chose qui brûle A. دخن T. يانق قوقوسى P. بوى سوخته رايحة العثن - شياط -

BRÛLEUR. Il ne se dit qu'en cette phrase, Brûleur de maisons

قرامتق بوز اولمق T. رنگ گندم بستن ـ شدن || Les cheveux de cet enfant étaient blonds, mais ils commencent à brunir بو طفلك صاچی صاری ایکن اسمیراره یوز طوتدی

Il signifie aussi, polir, lisser A. تجلیة ـ تصقیل ـ صقل P. جلا ویرمك T. جلا دادن || Brunir de l'or, de l'argent آلتون وکمشه جلا ویرمك ـ صقل زر وسیم ایتمك

Bruni. A. مرتّد P. قرامتق بوز T. رنگ گندم پذیرفته جلالنمش T. جلا داده P. مصیقل ـ مجلّا A. اولمش

BRUNISSAGE. Ouvrage de brunisseur, ou action de brunir A. جلا P. تصقیل A. جلاجیلق ایشی T. جلاگری P. صیقلة T. جلالمه پردازی

BRUNISSEUR. Artisan qui brunit les ouvrages d'or et d'argent A. صاقل pl. صقل pl. صاقلین P. جلاکار ـ جلاگر T. جلاجی || Porter de la vaisselle d'argent chez le brunisseur اوانئ سیمی جلاکاره کوتورمك

BRUNISSOIR. Instrument dont on se sert pour brunir les métaux A. مصقلة P. شکار آهنج T. مصقاله

BRUNISSURE. Façon qu'on donne aux étoffes que l'on teint pour diminuer et brunir leurs teintes A. لون کدر P. رنگ بوز رنك T. تیره

BRUSQUE. Rude A. عنیف ـ ذو الحدّة P. تند وتیز T. تتیز ـ مشرب تند وتیز ـ مزاج حدّت آلود || Homme brusque جواب Réponse brusque وضع عنیف Air brusque تتیز طبیعت عنف آمیز

BRUSQUEMENT. D'une manière brusque A. بالعنف والحدّة P. با تندی T. تتیزلك ایله || Faire quelque chose brusquement بر شیئی عنف وشدّت ایله ایشلمك Répondre brusquement بالعنف والحدّه جواب ویرمك Charger brusquement les ennemis اعدا اوزرینه عنف وشدّت ایله حمله دشمن اوزرینه حملهٔ تند وتیز ایله وارمق ـ ایتمك

BRUSQUER. Offenser quelqu'un par des paroles rudes A. قرص ـ بد معامله نمودن P. مشارسة ـ اظهار العنف ـ بالقوارص تتیزلك T. تندی نمودن ـ بسخن جگر دوز دلازار کردن || C'est un homme dangereux, il brusque tout le monde طوقنقلو سوز ایله تکدیر ایتمك ـ ایتمك کندودن قورقله‌جق آدمدر کلام جگر دوز ایله عالمی ـ عالمه اظهار عنف ایدر دلازار ایدر

En parlant d'une petite place de guerre qui ne mérite pas un siége, mais qu'on peut emporter d'emblée, on dit que c'est une place qu'il faut brusquer بیمحابا اوزرینه اقتحام اولنه‌جق صالدرشه کلور بر قلعه در ـ بر قلعه در

On dit, Brusquer l'aventure, pour dire, prendre brusquement son parti, au hasard de ce qui peut en arriver T. هرچه بادا باد دییه‌رك صالمق

BRUSQUERIE. Caractère de ce qui est brusque A. عنف P. تتیزلك T. تندی || Dire une brusquerie بر کلام عنف ارتکاب اطوار Se permettre des brusqueries آمیز تفوّه ایتمك عنف آمیز ایتمك

BRUT. Qui n'est pas poli, qui est âpre A. غیر معمول P. خام ـ ایشلنمامش T. خام ـ نا پرداخته || Du sucre brut خام شکر Diamant brut الماس غیر معمول ـ خام الماس ـ Il se dit figur. des ouvrages d'esprit, et des manières de quelqu'un qui a encore besoin de culture || Je ne puis pas vous montrer cet ouvrage, il est encore tout brut بو تألیفی هنوز سکا ارائه اوضاع Il a des manières brutes ایده‌مم زیرا بسبتون خامدر واطواری هنوز خامدر Je l'ai vu arrivant de son village encore tout brut فلانی قریه‌سندن کلوب هنوز خاملق حالنده ایکن کوردم

BRUTAL. Tenant de la bête brute, grossier, féroce A. بهیمیّ غدنگ ـ غدنگی ـ جانوری ـ دد گونه ـ ددی P. سبعیّ ـ طبع ـ عقل بهیمی || Esprit brutal حیوان کبی T. واری بهیمی Homme brutal بهیمیّ المزاج اولان آدم Courage brutal بهیمهٔ ـ On dit au substantif, C'est un brutal جسارت بهیمیّه بیاغی بر حیواندر ـ محضدر

BRUTALITÉ. Vice du brutal, férocité A. سبعیّت ـ بهیمیّت P. غدنگی ـ ددی T. حیوانلق || Sa brutalité lui a fait beaucoup d'ennemis بهیمیّت مزاجی طرفنه اعدای وفیره استجلا بنه Il y a de la brutalité à cela بو بابده بر بادی اولمشدر Assouvir sa brutalité هوای بهیمیّه‌سنی نوع بهیمیّت وار در ـ Il signifie aussi, action brutale, parole brutale A. فعل بهیمیّ حیوانجه T. کار جانوری وسخن جانوری P. وقول بهیمیّ || Faire une brutalité بر فعل بهیمی ایش وحیوانجه سوز Il lui a dit une brutalité فلانه بر کلام بهیمیّت آمیز ایتمك سوبلدی

BRUTE. Animal privé de la raison A. بهیمة pl. ـ بهایم

حیوان - طوار T. جانور P. حیوان غیر ناطق || Il tient moins de l'homme que de la brute بهیمیتی بشریتنه غالبدر Il n'a pas plus de raison qu'une brute بهیمه - بر بهیمه قدر عقلی یوقدر La raison fait une différence essentielle entre les hommes et les brutes مثالی مایهٔ عقلدن بی بهره در عقل بنی نوع انسان ایله بهایم بیننده وسیلهٔ فرق عظیم اولور

BRUYÈRE. Sorte de petit arbuste A. خلنج pl. خلانج P. جام آغاجنك بر نوعی T. خلنگ

Il se prend aussi, pour le lieu où croissent ces petits arbustes A. مشجرة الخلانج P. خلنگستان

BUANDERIE. Lieu où l'on fait la lessive A. مغسل P. خانهٔ جماشر یایقیه‌جق یر - جماشیر خانه T. جامه شوی

BUANDIER. Celui qui fait le premier blanchissement des toiles neuves A. قصّار - حوّار P. کازران T. چرپیجی

BUBE. Pustule qui vient sur la peau A. بثر pl. بثور P. پناور T. سیولجه || Avoir des bubes sur le visage T. چهره سیولجه‌لو اولمق

BUBON. Tumeur maligne qui vient en certaines parties du corps A. حبن pl. حبون P. هر - هوزرش T. قان چیبانی || Bubon pestilentiel حبن وبائی Bubon vénérien فساد فرنکیدن متولد اولمش قان چیبانی

BUBONOCÈLE. Espèce de hernie A. ادرة P. کنده خایه T. دبه طشاق

BUCCAL. Il se dit des parties qui ont rapport à la bouche A. فوهیّ P. دهانی T. آغزه متعلّق || Glandes buccales غدد فوهیّه Artère buccale شریان الفوه

BUCCINATEUR. Muscle qui occupe latéralement l'espace qui est entre les deux mâchoires A. عضروف الفنیك

BÛCHE. Pièce de gros bois de chauffage A. جزن pl. اجزن P. هیمهٔ کند T. طومرق - کتوك - ایری pl. جزل - اجزال - اوطون یارمه‌سی || Bûche de chêne میشه طومرغی Grosse bûche ایری طومرق

On dit proverb. d'un homme lent et pesant, qu'il ne se remue non plus qu'une bûche کتوك کبی طوروب یرندن - Et figur. d'un homme stupide, que c'est une bûche قملدانمز بیاغی بر اوطون یارمه‌سیدر

BÛCHER. Le lieu où l'on serre le bois à brûler A. مخزن الحطب P. هیمه خانه T. اوطونلق

BÛCHERON. Celui qui travaille à abattre du bois dans une forêt A. کسّار الحطب P. هیمه بر T. اوطون کسیجی || Faire travailler des bûcherons اوطون کسیجیلری ایشلتدرمك

BÛCHETTE. Menu bois que les pauvres gens vont ramasser dans les forêts A. کسارة الحطب pl. کسارات الحطب P. خرده هیمه - هیزمپاره T. اوطون اوفانتیسی || Ramasser des bûchettes اوطون - کسارات حطب جمع ایتمك اوفانتیلری دیوبشورمك

BUFFET. Espèce d'armoire pour enfermer la vaisselle et le linge de table A. خزانة المهمّات المائدة T. سفره طاقمی دولابی - Il signifie aussi, la vaisselle même A. سفره‌جی دولابی P. اوانی المائدة T. سفره طاقمی || Un buffet d'argent سیم سفره طاقمی Un buffet de grand prix ذیقیمت بر سفره طاقمی

BUFFLE. Espèce de boeuf A. جاموس pl. جوامیس P. گاو T. صو صغری || De la corne de buffle قرن جاموس میش On mène les buffles par le moyen des anneaux qu'on leur passe dans les naseaux جاموسی بورننه صو صغری بوینوزی - حلقه طاقوب تقوید ایدرلر

BUFFLETIN. Jeune buffle A. جرو الجاموس P. گاومیش پچه T. صو صغری یاوریسی

BUGLOSE. Herbe médicinale A. لسان الثور P. بوغلص - لسان ثور T. فریر - بوغلس - زبان || Des fleurs de buglose لسان ثورچیچکی

BUIS. Espèce d'arbrisseau toujours vert A. بقس P. شمشاد - حدیقة الشمشاد || Parterre de buis چمشیر شمشاد - بقش Bordure de buis چمشیر باغچه‌سی - چمشیر چویرلمش پرواز Palissade de buis چمشیردن دوزلمش دیواره Peigne de buis چمشیر طراق

BUISSON. Hallier, touffe d'arbrisseaux sauvages, épineux A. خارزار T. مشرسة - مشوكة P. || چالی اورمانی - چالیلق Des Buisson épais چیتلقی چالیلق - مشوکهٔ ملتفّة الاغصان arbres nains taillés en buisson مشوکه شکلنده تراشیده اولمش Dieu a paru à Moïse dans un buisson ardent حقّ تعالی حضرتلری برمشوکهٔ رمضا ایچنده حضرت موسی‌یه بودور آغاجلر کورندی V. Hallier. Il se prend aussi, pour un bois de peu d'étendue A. خیسة pl. اخیاس P. درختستان T. بوك || Ce n'est pas une forêt, ce n'est qu'un petit buisson اورمان

دکل بر بوکدر

On dit proverb. Il a battu les buissons, et un autre a pris les oiseaux, pour dire, il a pris toute la peine, et un autre en a eu tout le profit *P.* کوهرا فرهاد کند لعلرا پرویز یافت *T.* کیم یدی کیم طرادی صحبت کیمه یرادی

BUISSONNEUX. Couvert de buissons *A.* کثیر المشاوک *P.* کثیر *T.* چالیلغی چوق پر خارزار || Un pays buissonneux المشاوک بر مملکت

BULBE. Ognon de plante. V. Ognon.

BULBEUX. Qui participe de la nature d'une bulbe, et qui en vient *A.* بصلی *P.* پیازی *T.* صوغان کوکلی || Il y a des plantes bulbeuses, et des plantes qui viennent de graine نباتاتک بعضیسی بصلی وبغضیسی حاصل عن البذور در

BULBONAC. Plante. V. Lunaire.

BULLE. Élévation sphérique qui se fait sur l'eau, sur le savon etc. *A.* فقّاعة pl. فواقع ـ فقاقیع pl. نفّاخة ـ فواقع pl. یعلول ـ نفّاخات pl. یعالیل *P.* گوپله *T.* قبارجق || Les enfans tirent du savon des bulles qu'ils chassent en l'air اطفال صابوندن اخذ نفّاخات ایله بر هوا ایدرلر

BULLETIN. Billet par lequel on rend compte chaque jour de l'état d'une affaire *A.* اخبار نامهٔ احوال *P.* ورقة الاخبار الیومیّة *T.* هر کونک خبرینی حاوی تذکره || Avez-vous vu le bulletin de l'armée? اردونک اخبار یومیّه‌سی ورقه‌سی منظورک اولمشمیدر

BUPHTALMUM. Plante *A.* بهار *P.* چشم گاو *T.* صغر کوزی

BUPLEVRUM ou OREILLE DE LIÈVRE. Plante *A.* آذان الارنب *P.* گوش خرگوش *T.* قولغی طاوشان طول ـ خذنی معک ـ عورت یپراغی

BURALISTE. Celui qui est préposé à un bureau de paiement, de recette etc. *T.* سرکی خلیفه‌سی

BURAT. Étoffe commune de laine *A.* لبد pl. البادِ *P.* نمد *T.* کچه

BURE. Étoffe grossière faite de laine *A.* عبا *P.* نمد *T.* آبا || Habit de bure عبا کسوه‌سی Être vêtu de bure آبا ایله کینمک

BUREAU. Comptoir sur lequel on compte de l'argent *A.* لوحة الاحصا *P.* تختهٔ شمار *T.* اقچه تخته‌سی || On a compté l'argent sur le bureau فلان مبلغ اقچه تخته‌سی اوزرنده صایلدی

Il se dit aussi, d'une table sur laquelle on met des papiers *P.* پیشتخته *T.* بشتخته || J'ai mis mes papiers sur son bureau اوراقمی پیشتخته‌سی اوزرنده وضع ایلدم

Il se dit aussi, du lieu où plusieurs compagnies s'assemblent pour travailler *T.* قلم || Le grand bureau de la Chambre des comptes دفترخانه‌نک باش قلمی Le bureau des Finances مالکانه قلمی Le bureau du domaine اموال میریّه قلمی Le bureau des gabelles طوز زجریّه قلمی Le bureau des aides معدنی قلمی Bureau de la marine امور بحریّه قلمی Le bureau de la guerre امور حربیّه قلمی Les commis d'un tel bureau فلان قلمک خلفاسی ـ Il se prend aussi, pour les personnes mêmes qui travaillent à un bureau *A.* کتّاب *T.* ارباب قلم

BURIN. Instrument d'acier fait pour graver *A.* منقار pl. مناقیر *P.* کزلک *T.* دمور قلم || Ouvrage fait au burin دمور قلم ایله ایشلنمش ایش ـ On dit d'un excellent graveur, qu'il a le burin délicat, pour dire, qu'il grave bien فلان اویمه‌جینک قلمنده لطافت وار در

BURINER. Travailler avec le burin *A.* نقر *P.* بکزلک کندن *T.* قلم ایله قازیمق ـ قلم ایله اویمق || Faire buriner des armes آلات واسلحه‌یی قلم ایله اویمق Une planche bien burinée اویمه‌سی لطیف برتخته ـ قلم ایله اویولمش برلوحة

BURINÉ. *A.* منقور *P.* بکزلک کنده *T.* قلم ایله قازلمش ـ قلم ایله اویولمش

BURLESQUE. Ce qui est d'une bouffonnerie outrée *A.* مضحک *P.* سبک مقلدلکدن عبارت *T.* افسوس آمیز || Style burlesque ابیات مضحکه Vers burlesques وعبارهٔ مضحکه Termes burlesques کلمات مضحکه

BURLESQUEMENT. D'une manière burlesque *A.* علی وجه المضحک *P.* افسوسکارانه *T.* مقلدجه

BUSE. Oiseau de proie *P.* بوتیمار ـ غم خورک

On dit proverb., On ne saurait faire d'une buse un épervier, pour dire, qu'on ne saurait faire d'un sot un habile homme *P.* از خانهٔ جغد باز نیاید

BUSTE. Ouvrage de sculpture ou de peinture représentant une figure humaine, qui n'a que la partie supérieure du corps صورت نصف البدن *P.* صورت نیمتن *T.* یاری کوده تصویری || Il s'est fait peindre en buste کندویی نصف بدن اولدرق رسم وتصویر ایتدردی

BUT. Point où l'on vise *A.* غرض pl. اغراض ـ هدف pl. نشان یری *T.* نشانهٔ تیر ـ پوتاب ـ آماج *P.* اهداف || Viser au but نشان آلمق Frapper au but اورمق ـ نشانه غرضه Atteindre au but اصابت ایتمک Toucher au but غرضه یتشمک Donner au but نشانه طوقنمق نشانک اوزرینه آتمق

Il signifie figurément, la fin que l'on se propose, la principale intention que l'on a *A.* مقصود ـ مقاصد pl. ـ غرض ـ مرام *T.* آهنگ *P.* مرام اصلی ـ مرام || Je n'ai pas d'autre but آخر بر کونه غرض ومقصدم یوقدر Je n'ai d'autre but en cela que ... بو بابده فلاندن غیری بر درلو مرامم یوقدر C'est mon but بنم مرام ومقصودم بو در Se proposer un but بو بابده بر کونه مقصده عزم ونیّت ایلمک Il a son but هدف مقصوده اصابت Atteindre son but مرامی وار در تحصیل مقصوده ظفریاب ـ مقصودینه واصل اولمق ـ ایتمک Cacher son but مرامنی کتم واضمار ایتمک Aller à son but par des voies détournées طرق معتنفه دن سمت سمت مقصوده صاپه یوللردن عزم ـ مقصوده روان اولمق But fort sensé تمام اصول عقله موافق مرام وتوجّه ایتمک ـ Aller au but. C'est aller directement à la fin qu'on se propose, lorsqu'un homme a trouvé le point de la difficulté d'une affaire ـ تمام ایشک اوزرینه طوغری وارمق On dit aussi, Toucher au but تمام هدف مقصوده اصابت ایتمک

On dit, De but en blanc, pour dire, brusquement *T.* اولو اورتهدن ـ Et troquer but à but, pour dire, sans retour de part ni d'autre *T.* باش باشه مبادله ایتمک

BUTE. Instrument qui sert à couper la corne des chevaux *A.* معضد البیطار *P.* سمتراش *T.* سونتراج

BUTER. Frapper au but *A.* اصابت الی الغرض *P.* بنشانگاه نشانه اورمق *T.* زدن

Se buter, signifie, se fixer, se déterminer avec obstination *A.* نصب النفس ـ دل ـ دل آویختن *P.* توطین النفس *T.* نشاندن || Voila à quoi je me bute کوکلی صاپاتمق اشته نه خصوصه نصب نفس ایدهرم ـ En parlant de deux personnes qui sont toujours contraires l'une à l'autre, on dit, que ce sont des gens qui se butent احد هما آخری حقّنه تصدّد بنیلرنده کشمکش اختلاف ـ واعتراضدن خالی دکللر در بری برلریله چارپشمقدن ـ واعتراض مستدیم وبر قرار در فارغ دکلدرلر

Buter, signifie figurément, tendre à quelque fin *A.* اطماح ـ کوز دیکمک *T.* آهنگیدن ـ چشم دوختن *P.* قصد ـ النظر فلان منصبه || Il butait à une telle charge کوکل باغلمق فلان منصبه قصد ایتمشیدی ـ اطماح نظر ایتمشیدی

Buter, se dit aussi d'un cheval qui bronche *A.* تعثّر *P.* اشکوخیدن بو آت هر خطوه ده || Ce cheval bute à chaque pas *T.* سورچمک بو آتک آیاغی هر خطوه ده سورچر ـ تعثّر ایدر

En termes de maçonnerie, il signifie, soutenir un mur par le moyen d'un pilier boutant *A.* اعماد *P.* دستک *T.* پشتوانه زدن دیواره دستک اورمق || Buter un mur دستکلمک ـ اورمق Buter une voûte ـ Et en termes de jardinage, garnir tout autour le pied d'un arbre آغاجک قبّه یی دستک ایله طیاندرمق آغاجک دیبنده طپراق ـ دیبنی طپراق ایله اورتمک چویرمک

BUTIN. Ce qu'on prend sur les ennemis *A.* غنیمت pl. غنایم *T.* پروه *P.* انفال pl. نفل ـ || Riche butin طوبملق مال انفال وغنایم ـ غنایم فراوان Grand butin غنایم گرانبها اغتنام ایتمک ـ تحصیل غنایم ایتمک Faire butin جسیمه عسکر غنایم کیثره ایله Les soldats revinrent chargés de butin عسکر غانمًا ومنتفعًا عود ـ محمول اولهرق عودت ایتمشدر عسکری نفراتی جیب ودامانلری مالامال ـ ورجعت ایلدی غنایم اولهرق عود وقفول ایلدیلر Il eut tant de chevaux pour sa part de butin کندو حصّه سی اولهرق شو قدر راس آت غنیمت آلدی Partager le butin مال غنایمی تقسیم اموال غنایمدن حصّه دار اولمق Avoir part au butin ایتمک

BUTINER. Faire du butin *A.* اغتنام ـ اخذ الغنایم *P.* پروه *T.* پروه اندوختن ـ ستادن || Les soldats ont bien butiné en ce pays طوبملق مالی آلمق بو مملکنده عسکر طائفه سی کلیتلو غنایم اخذنیه دسترس اولمشدر

BUTIREUX. Qui est de la nature du beurre *A.* سمنی *P.* یاغلو *T.* روغنی

BUTOR. Espèce de gros oiseau qui vit dans les marécages *A.* قطاة *P.* سنگخوار *T.* بغرنلق قوشی ـ Il se dit figurément, d'un homme stupide *A.* ابیهم *P.* گول *T.* اوغوز

BUTTE. Motte de terre élevée *A.* تلّ pl. تلال *P.* تودهٔ خاک *T.* طپراق ییغنی ـ Il se dit particulièrement d'une petite élévation de terre, ou de maçonnerie, où l'on place le but auquel on tire *A.* مقعد الهدف *P.* جایگاه آماج *T.* نشان دیکیلان

ابچیلور ابچیله بیلور T. || Ce vin n'est pas buvable ابچیلور بیلور باده دکلدر

BUVEUR. Celui qui boit A. شارب P. نوشنده T. ابچیجی - Il se dit ordinairement d'un homme qui aime le vin, et qui boit beaucoup A. مدمن الخمر - شروب - شریب - بکری T. لوغ - سنگ انداز - می نوش P. مستخمر

BUVOTTER. Boire à petits coups A. تمقق - تمتک P. جرعه یودم یودم ابچمک T. بجرعه نوشیدن

اتحاد فتنه‌کارانی خارجه اخراج ایلمک Ruiner une cabale اساس اتحاد فتنه‌کارانی خراب - فتنه‌کارانی تار ومار ایتمک - ویرباب ایتمک Il veut dire encore, la troupe même de ceux qui sont de la cabale A. حزب - زمرة السعاة الی الفساد گروه فتنه‌کاران P. معاقدین علی الفساد - المعاهدین للفساد T. برامزلقده برلشمش طاقم || On a exilé toute la cabale زمرهٔ سعات للفساد عموماً نفی وطرد اولندی

CABALER. Faire des cabales, A. سعی الی لفساد P. برامزلقده اوغراشمق T. پیشگی کردن || Il ne saurait s'empêcher de cabaler سعی الی الفساددن کف ید ایلمسی محالدر

CABALEUR. Qui cabale A. ساعی الی الفساد pl. سعاة برامزلقده چالشیجی T. فساد پیشه P. الی الفساد || C'est un grand cabaleur عظیم بر فساد پیشه در

CABANE. Petite loge couverte ordinairement de chaume A. صلاش T. گومه - کرچه - کریزه - کریخه P. اکواخ pl. کوخ - ایزبه || Cabane de berger چوبان ایزبه‌سی Les cabanes des pauvres فقرا صلاشلری - اکواخ فقرا

On appelle aussi, Cabane, la grande cage où l'on met couver de petits oiseaux A. محاضن الطیور pl. محاضن الطیور P. قوشخانه T. مرغانخانه

CABARET. Taverne A. حانوت pl. حوانیت pl. خمّارة - میخانه‌جی T. ماخور - خرابات - میخانه - میکده P. خمّارات میخانه - دکّانی

Cabaret, Plateau où l'on met la salière, le poivrier, le

ÇÀ. Adverbe qui signifie, ici A. هاهنا - هنا P. اینجا T. شورادە - بورادە || Venez çà بورایه کل - Çà et là. De côté et d'autre A. هنا وهناك P. اینجا وآنجا T. - اوته برو اوتەدە بروده توقف || Il s'arrêta çà et là اوتەدە بروده ازین P. من هذا الجانب - Par de-çà, De de-çà A. ایلدی برودن - بو طرفدن - برو طرفدن T. سو برو طرفدن کل

On dit, En de-çà, pour dire, de ce côté A. فی هذا الجانب

P. درین سو T. برو طرفه - برویه || En de-ça de la rivière نهرك برو طرفنده - On dit aussi, De de-çà la rivière T. نهرك طونه نك برودەکی طرفنده || Les provinces de de-çà le Danube برو طرفنده‌کی ممالك وایالات

On dit en style de Palais, Depuis deux ans en çà A. منذ از دو سال تا باین روز P. منذ سنتین الی آلان - سنتین ایکی یىلدنبرو T.

CABALE. Complot de plusieurs personnes qui ont un même dessein. Il se prend en mauvaise part A. معاقدة علی - اتحاد للفتنة P. معاهدة للفساد - الفساد برامزلقده T. پیمان فتنه‌کاران || Forte cabale قوی الاطراف بر کونه اتحاد للفتنه Dangereuse cabale مخاطره‌سی ملحوظ اتحاد فتنه‌کاران Faire cabale فساد ایچون عقد معاهده ایتمك Être d'une cabale عقد متحدین للفتنه گروهندن اولمق Dissiper une cabale فسخ وحل - اولنمش اتحاد فتنه‌کارانی حل ومحو ایتمك Découvrir la cabale معاهدهٔ منحل وپریشان ایتمك - ایتمك

sucrier etc. *A.* مقـزحة *P.* ابـراز دان *T.* سفـره حوايجـى ـ Et une espèce de plateau qui a les bords relevés, et sur lequel on met les tasses pour prendre du café, du thé *A.* صينى القهوة pl. صوانى القهوة *P.* سينىٔ قهوه *T.* قهوه طبلهسى

CABARET ou OREILLE-D'-HOMME. Pante fort commune *A.* آذان العبد *T.* جوبان دودكى

CABARETIER. Celui qui tient cabaret *A.* بيّاع ـ خمّار ـ سكّار *P.* ميفروش *P.* ميخانهجى ـ الخمر سبّاء

CABAS. Espèce de panier de jonc *A.* قفّة *P.* تـنكوى *T.* كوفه

CABESTAN. Espèce de tourniquet qui sert à rouler ou à dérouler un câble *A.* دوّارة القطاج *P.* چرخهٔ ريسمان *T.* هلاط چيقريغنى چويرمك ‖ Tourner le cabestan هلاط چيقريغنى

CABINET. Lieu de retraite pour travailler en particulier *A.* خلوت اوطهسى *T.* تـنهاخانه ـ خلوتخانه *P.* بيت الخلوة *A.* مهمّه اوطهسى ـ

Il signifie aussi, lieu où l'on serre des papiers, des livres ou quelque chose de précieux *A.* مخدع pl. مخادع ـ قيطون *P.* خزانه *T.* خزينه اوطهسى ‖ Un cabinet de tableaux, d'armes, de curiosités, de raretés, d'antiquités انواع تصويرات واسلحه وآلات وطرف نا ديدهٔ بديعة الصفات وغرايب ونادرات وكار قديم اولهرق نيچه آثار عجيبة الصناعاتى مشتمل خزينه Cabinet de médailles اوطهسى اسكـى زمـان سكّهلرينـك خزينه اوطهسى

CABINET. Conseil intime où se traitent les mystères les plus cachés de la Cour *A.* ديوان خـاصّ pl. دواويـن خاصّة *P.* دولت ـ دولتـك خاصّه ديوانى *T.* راز خانهٔ دولت ‖ L'intrigue du cabinet ديوان خـاصّ دولتـك لطايف الحيـلى Secrétaire du cabinet دولتـك خاصّه ديوانى سرّ كاتبى Les secrets du cabinet ديوان خاصّ دولتـك اسرارى ـ On dit aussi, Courrier du cabinet *T.* مهمّه اولاغـى ـ دولت اولاغى

Il signifie encore, un petit lieu couvert dans un jardin, soit de treillage, ou de verdure *A.* معرّش قمريّـة ـ قمريّة *P.* چـارطـاق *T.* چارداق ‖ Cabinet de jasmin مهتـابيّه ـ Cabinet de différentes fleurs ياسميـن پوشيـدهلو قمريّه ازهار گوناگون ايله پوشيده ـ گوناگون ايله مسقّف بر قمريّه بر مهتابيّه

Il signifie aussi, les lieux d'aisance *A.* خـلا *P.* ادبخـانه

T. كنيف

CÂBLE. Grosse corde *A.* جمـل pl. جمول *P.* ريسمان *T.* قومنه ‖ On attache les ancres à des câbles كمى لنـگرى قومنديه Couper les câbles, قومنديه طاقـنور ـ ربـط وتعليـق اولنـور Filer le câble قومنهلرى قطع ايتمك قومنه اورمـك

CÂBLER. Tordre plusieurs cordes ensemble *A.* تشريج القلوس *P.* هلاطلـرى برى برينـه *T.* رسنهـا با همديگـر تافـتـن صوقشدروب اورمك

CABOCHE. Tête. Il n'est d'usage que familièrement *T.* كلّـه ‖ Grosse caboche ايرى كلّه

CABOCHON. Pierre précieuse qu'on n'a fait que polir sans la tailler *A.* منحوت *P.* جوهر غير تراشيده *T.* گوهر نا تراشيده يونلمامش ‖ Cabochon de rubis خـام طاش ـ جواهر طاشى يونلمامش d'émeraude زمرّد نا تراشيده ياقوت طاشى

CABOTAGE. Navigation le long des côtes *A.* سير فى البحر *P.* مساحلةً *T.* رهپـيمايئ كشتى بلب دريا كمينـك قيلرى ‖ Ce bâtiment n'est propre qu'au cabotage بو كمى انجـق قيـلرى صيـيروب كزمكه صالحدر كمينـك يالى كناريله كتمسى ـ صيـيروب كزمهسى

CABOTER. Naviguer le long des côtes *A.* سفر فـى البحـر *P.* مساحلةً *T.* كشتى بلب دريا روانه شدن كمى قيلرى صيـيروب كتمك

CABRER. Il se dit du cheval, et signifie, se dresser sur les pieds de derrière *A.* شبـاب *T.* اسـب بر پا خاستـن بوآت شاخلنور ‖ Ce cheval se cabre شاخ قالقمق ـ شاخلنمق Ne tirez pas la bride à ce cheval, vous le ferez cabrer ديزگينـنى چكمه آتى شاخلندررسك ـ Il signifie figurément, s'emporter de colère *A.* تهوّر *P.* تـندى نمودن *T.* خيرچينلنمـق ‖ On ne lui saurait dire un mot qu'il ne se cabre كندويـه بر تـك كلام سويلنهجك اولور ايسه تهوّره كلور

CABRI. Le petit d'une chèvre *A.* فرير pl. فـرار *P.* بزپچـه *T.* كچى ياوريسى ـ اوغلاق ‖ Il saute comme un cabri مثال اوغلاق كبى صچرار ـ فرير نو رسيده قـفزان ايدر

CABRIOLE. Saut léger *A.* قـفزة pl. قـفزات *P.* پرنده *T.* پرتاو

CABRIOLEUR. Faiseur de cabrioles *A.* قافز ـ وثّاب *P.* پرنده *T.* پرتاو ايديجى باز

CACA. Terme dont se servent les nourrices, en parlant des ordures des enfans *A.* قـقـقـة *P.* قـقا

CACALIA. Plante. On la nomme aussi, Pas-de-cheval *A.* قلّام - قاقلی *A.* رجل الفروح - قاقلی *P.* دوه اوتی *T.* مسك اوتی

CACAO. Sorte d'amande qni fait le principal ingrédient du chocolat *A.* لوز هندیّ *P.* بادام هندی *T.* هند بادمی

CACOYÈRE ou CACOTIER. Arbre qui produit le cacao *A.* شجر اللوز الهندیّ *P.* درخت بادام هندی *T.* هند بادمی آغاجی

CACHALOT. Espèce de grand poisson, qu'on nomme aussi Catodon *A.* عروسة البحر

CACHE. Lieu secret propre à cacher quelque chose *A.* مكمن *P.* نهانخانه *T.* كيزلو يو || Il a trouvé la cache نهانخانه‌يی خارجه چيقاردی

CACHECTIQUE. Qui est attaqué de cachexie *A.* مريض بسوْ *T.* سوْ قنيه علّتيله خسته || Sang cachectique سوْ قنيه علّتی قانی

CACHER. Mettre une chose en un lieu où l'on ne puisse pas la voir *A.* اخفا - نهفتن - نهان كردن *P.* اكنان *T.* صاقلمق - كيزلمك || Cacher de l'argent, des pierreries مال اخفای دفينه Cacher un trésor ومجوهرات اخفا ايتمك دفينه صاقلمق - ايتمك

Il signifie aussi, couvrir *A.* تغطية - اغطا - ستر *P.* پوشيدن *T.* اورتمك || Cacher la gorge سينه‌يی - سينه‌يی ستر ايتمك Et figur. Celer, dissimuler *A.* كتم - اعماس - اخفا - اورتمك *P.* پنهان داشتن - نهفتن *T.* صاقلمق - كيزلو طوتمق Cacher son dessein اخفای اسمنی كتم ايتمك Cacher son nom فكرينی زير پردهٔ خفاده مرام ايتمك Cacher sa pensée پنهان ايتمك - On dit aussi, qu'un homme cache sa marche, cache son jeu, pour signifier, qu'il cache ses desseins سلوك اخفای ما فی الضمير ايدر - ورفتارينی وحيله‌سنی كتم ايدر

Se CACHER. Ne se pas laisser voir, *A.* اختفا - تحفّی - تستّر - صاقلنمق - كيزلنمك *T.* نهان شدن *P.* احتجاب - تواری - فلاندن - فلاندن تواری واختفا ايدر || Il se cache à lui صاقلنور Il s'est caché à tous ses amis جميع احبّا واصدقاسندن عيون دوستان واحبابدن تستّر - تستّر وتخفّی ايتمشدر - واحتجاب ايلدی On dit, qu'un homme ne peut se cacher à soi-même, pour dire, qu'il ne peut se dissimuler ses sentimens فلان كشی - فلان كشی اخفای ما فی البال ايده مز

ارتكاب ريا ايله ما فی الصدرينی كتم ايده‌مز

CACHÉ. *A.* مكنون - مستتر - مستور - ستير - مختفی - خفيّ *P.* مكتوم - متواری *T.* كيزلو پنهان - نهفته - نهان - پوشيده On appelle, Esprit caché, un esprit dissimulé *A.* مبطن *P.* درون پوش *T.* ايچ‌لی آدم - صاقلنمش - صاقلو - كيزلنمش - Et vie cachée, une vie solitaire et retirée *A.* حال الخمول حال گمنامی *P.* حال الاحتجاب والوحدة - حال التواری حال خمول *T.* آد باتقنلغی حالی || Il mène une vie cachée On dit figur. d'un homme qui a beaucoup de talens, et qui ne les produit pas, que c'est un trésor caché *A.* دفينة مكنونة *P.* گنجينهٔ پنهان *T.* گنجينهٔ سر پوشيده - باشی اورتيلو بر خزينه - كيزلو خزينه

CACHET. Sceau qui sert à fermer des lettres *A.* خاتم pl. مهر - خواتيم *P.* مهر *T.* مهر || Cachet bien gravé كوزل حكّ مطبوع الحكّ بر قطعه خاتم - اولنمش مهر Cachet d'armes نشان مهری Cachet d'or آلتون مهر - مهر زرين - Il se dit aussi, de l'empreinte formée sur la cire avec le cachet *A.* نقش الخاتم *P.* نقش مهر *T.* نقشی مهرك نقشی || Le cachet est entier نقش خاتم تامّ وكالمدر Le cachet est rompu نقش مهر شكسته ومنكسر در - On dit, qu'une lettre est à cachet volant, lorsque le cachet mis sur l'enveloppe ne la ferme pas مهری ياپشدرلمامش بر قطعه مكتوب

On dit figur., qu'une chose porte le cachet de quelqu'un, lorsqu'elle fait reconnaître son auteur فلان شيوه فلان كمسنه‌نك - On dit de même, Son style a un cachet particulier نقشی نمايان وبديدار در سبك وانشاده كندويه مخصوص بر كونه Cet écrivain a son cachet نقش وصورت وار در بو كاتبك كندويه مخصوص بر نقش ورنكی وار در

On appelle, Lettre de cachet, une lettre du Roi cahetée de son cachet *T.* امر عالیْ ممهور - فرمان ممهور || Être exilé par lettre de cachet ممهور امر عالی موجبنجه نفی وتغريب اولنمق

CACHETER. Appliquer un cachet sur quelque chose *A.* ختم *P.* مهر زدن - وضع المهر - تمهير *T.* مهرلمك || Cacheter des lettres مكاتيب وتحريراتی تمهير ايتمك Cacheter le paquet تحريرات بوغچه‌سنی تمهير ايتمك Cacheter avec de la cire d'Espagne فرنكی موم ايله تمهير ايتمك Je cachette ma lettre en votre présence مكتوبمی سنك حضوركده مهرلرم

CACHETÉ. *A.* ممهور-مختوم *P.* مهرلو *T.* سر بمهر-مهر بسته

EN CACHETTE. En secret, à la dérobée *A.* مخفياً-خفيّاً-خفيةً

مكتوماً-سرّاً- *P.* زير پردهٔ خفا-نهانى *T.* سرّانى-كيزلوجه

مخفيجه- || Faire quelque chose en cachette بر ايشى خفيةً زير پردهٔ خفاده ايشلمك-ايشلمك

CACHEXIE. Maladie causée par la depravation des humeurs *A.* سوء القنية

CACHOT. Basse et obscure prison *A.* سجن مظلم *P.* سيه بودرم *T.* || Cachots noirs اثر ضيادن عارى قراكولق بودرملر-سيه چالهاى تاريك وتار-سجون مظلمه On l'a mis au cachot بودرمه القا اولندى Mettre quelqu'un dans un cachot بودرمه حبس ايتمك-بودرمه وضع ايتمك

CACOCHYME. Malsain. Il se dit proprement du corps humain, quand il est plein de mauvaises humeurs *A.* ردئ لكيموس-ردئ الاخلاط-فاسد الاخلاط || Un corps cacochyme ردئ الكيموس بر بدن

CACOCHYMIE. Mauvais état des humeurs *A.* ردائت الكيموس ردائت الاخلاط-فساد الاخلاط-

CACOPHONIE. Rencontre de syllabes ou de paroles qui font un son désagréable *A.* ثقلت المخرج-ردائت التلفظ *P.* نا سسك بدلكى *T.* در برابرئ آواز || Dans toutes sortes de composition, et particulièrement dans les vers, on doit éviter la cacophonie هر نوع تركيبده وعلى الخصوص اشعارده ردائت تلفظى موجب اولهجق كلماتدن مجانبت اولنمق شرطدر -Il se dit aussi, en parlant des voix et des instrumens qui chantent et qui jouent, sans être d'accord *A.* ردائت الصوت سسك اويغونسزلغى *T.* نا هموارئ صدا *P.* ثقلت الصوت

CADASTRE. Registre public, dans lequel la quantité et la valeur des biens-fonds de chaque province sont marquées en détail *A.* اوارجة الاملاك الايالة *P.* اوارهٔ املاك ولايت *T.* || Les cadastres servent de règle dans l'imposition des tailles ولايت دفترخانه‌سى طرح تكاليف خصوصنده اساس كار اتخاذ اولنور

CADAVÉREUX. Qui tient de la nature du cadavre *A.* جيفىّ لون روبى *P.* لاشه گونه *T.* لشلو || Il a le teint cadavéreux لش قوقوسى-رايحهٔ جيفيّه لاشه گونه در Odeur cadavéreuse

CADAVRE. Corps mort *A.* جيفة pl. جسد ميّت-اجياف لش-لش *T.* لاشهٔ تن مرده-لاشه *P.* اجساد الاموات pl.

بر جسد ميّتى كوده‌سى شق وتشريح ايتمك || Faire la dissection d'un cadavre

CADEAU. Repas, fête que l'on donne *A.* وليمة *P.* جشن-ضيافت *T.* مهمانى بر وليمهٔ عظيمه ايتمك || Donner un grand cadeau

Il se dit aussi, d'un petit présent *A.* هديّة pl. هدايا تحفة-هدايا *P.* پيشكش-ارمغان *T.* دستاويز-پيشكش pl. تحف بكا بر يوزك هديّه ايتدى m'a fait cadeau d'une bague -بر يوزك اتحاف واهدا ايلدى On dit, Faire un cadeau à quelqu'un, pour dire, donner à quelqu'un quelque chose qui lui soit agréable *A.* اهدا-احسان-اتحاف *P.* دستاويز-ارمغان ويرمك *T.* بخشيدن-پيشكش كردن-دادن باغشلامق-پيشكش ايتمك On dit figur. Je m'en fais un grand cadeau, pour dire, je m'en promets un grand plaisir حظّه محض عندمده محض نعمت عدّ اولنور-احسان عدّ ايده‌رم

CADENAS. Espèce de serrure qu'on applique et qu'on ôte quand on veut *A.* قفل معلّق pl. اقفال معلّقة *P.* فلخم آويخته مستدير الشكل آصمه كليدى *T.* آصمه كليد || Cadenas rond Cadenas d'Allemagne آلمانكارى آصمه كليدى Cadenas à chiffre ou à secret گشادگاهى كيزلو آصمه كليدى

CADENASSER. Fermer avec un cadenas *A.* اغلاق بقفل آصمه كليديله كليدلمك *T.* با فلخم آويخته بستن *P.* المعلّق || On a cadenassé la porte قپويى آصمه كليديله تقفيل ايلديلر Il faut la fermer et cadenasser قپويى قپايوب آصمه كليديله كليدلمك اقتضا ايدر

CADENCE. Terme de Musique. Il se dit de tout passage d'un accord dissonant à un accord quelconque *A.* وزن النغمات *P.* شكنج *T.* اصول || Toute harmonie n'est proprement qu'une suite de cadence لطافت ترنّم توازن نغماتك تتابعندن ازكينك لطافتى اصولك بر دوزه‌يه اجراسندن-عبارتدر Perdre la cadence عبارتدر اصولى شاشورمق

Il signifie aussi, l'agrément qui résulte d'un vers ou d'une période, dont l'harmonie flatte l'oreille *A.* وزن pl. اوزان || Ces vers ont de la cadence اشبو ابيات موزوندر La cadence de cette période est belle بو فقره‌نك رفتارى لطيفدر

CADENCER. Rendre les périodes nombreuses et agréables à l'oreille *A.* تشبيب الكلام *P.* سخن پيراستن *T.* سوزى صره‌لتمق

CADENETTE. Longue tresse *A.* ضفيرة *P.* مرغوله *T.* اورلمش صاچ

CADET. Puîné *A.* سوغ pl. اسواغ *P.* پسر واپس زاد *T.* اولادك كوچكى - صكره‌كى اولاد ‖ La légitime du cadet سهم مفروض پسر واپس زاد اولاد اسواغك Partage des cadets همشيرهٔ *P.* اخت سوغه *A.* حصّهٔ موروثه‌لرى Soeur cadette *T.* كوچك قز قرنداش - On dit, Branche cadette d'une maison شجرهٔ نسب خاندانك شجنهٔ صغيره‌سى فلان خاندانك شعبهٔ صغيره‌سى -

Il se dit au substantif, pour le dernier des fils *A.* عِجزة - اك كوچك *T.* فرزند واپسين *P.* اصغر الاولاد - آخر الولد صوك اولاد - اولاد ‖ Cet homme est le cadet de toute cette maison فلان كشى اول خاندانك آخر ولديدر - Il se dit aussi, en parlant de deux hommes dont l'un est moins âgé que l'autre *A.* اصغر من جهة السنّ *P.* كوچكتر بسال *T.* ياش بن سنّ جهتيله ‖ Je suis son cadet جهتيله دخى كوچك ياش جهتيله فلانك كوچكى يم - فلاندن اصغرم - Et en parlant des personnes d'un même corps, par rapport au temps où elles y ont été reçues *A.* داخل مؤخّراً - داخل لاحقاً *P.* صكره‌دن كلمش - صكره‌دن كيرمش *T.* پس آمده ‖ Le lieutenant se plaint qu'on ait fait capitaines plusieurs de ses cadets ملازم قپودان كندو پس آمدلرندن وافر كسانه قپودانلق رتبه‌سى ويرلديكندن تشكّى ايدر Je suis moins âgé que lui, mais dans la compagnie il est mon cadet فلان كشى من جهة السنّ بندن اكبر ايسه دخى زمره‌يه دخولى وقتنه نظراً زمره‌يه دخولى تاريخنه نظراً بنم صغيرمدر - بندن مؤخّر در

On appelle Cadet, un jeune homme qui sert comme simple soldat pour apprendre le métier de la guerre *A.* تلميذ الفنّ *P.* نو آموز فنّ جنكاورى pl. تلاميذ الفنّ الحرب *T.* جنكجى عجميسى - جنكجيلك صنعتى عجميسى - جنكجى شاكردى

CADETTE. Pierre de taille propre pour paver *A.* رضام للرصف *T.* قالديرم دوشنه‌جك طومرق طاش

CADI. Nom qu'on donne à un juge chez les Turcs *A.* قاضى pl. قضاة - On donne le nom de Cadilesker au juge suprême qui réside à la capitale de la Turquie *T.* قاضيعسكر

CADMIE. Nom donné par les chimistes à un enduit ou à une suie métallique *A.* اقليميا *P.* قليميا

CADOGAN. Noeud qui retrousse les cheveux, et les attache fort près de la tête *A.* عقدة العقيصة *P.* كاكل بند *T.* صاچ باغى

CADOLE. Le loquet d'une porte *A.* مغلاق pl. مغاليق *T.* قپو مندالى V. Loquet.

CADRAN. Horloge solaire, superficie sur laquelle les heures sont marquées, et où il y a une aiguille *A.* بسيطة - لوحة *P.* ساعت آفتاب *T.* ارتفاع تخته‌سى ‖ Cadran horizontal بسيطهٔ ارتفاع افق vertical بسيطهٔ ارتفاع سمت الرّاس polaire بسيطهٔ ارتفاع شمال equinoxial بسيطهٔ استوا Le style sert à marquer les heures sur le cadran لوحهٔ ارتفاع عدد ساعته دلالت - اوزرنده‌كى ميل ساعته اشارت ايدر - C'est aussi la partie extérieure d'une horloge, d'une montre *A.* لوحة الساعة *P.* تختهٔ ساعت *T.* ساعت تخته‌سى ‖ Cadran d'or آلتون ساعت تخته‌سى d'émail مينا كارى Les heures de ce cadran ne sont pas bien marquées ساعت تخته‌سى ارقام ساعات اشبو ساعت لوحه‌سى اوزرنده لايقى اوزره اشارت اولنمش دكلدر

CADRE. Bordure de bois ou d'autre chose, où l'on enchâsse des tableaux, des estampes etc. *A.* اطار - حاشية *P.* چارچوپه *T.* چرچوه ‖ Un beau cadre لطيف ومطبوع چارچوپه Cadre doré يالدزلو چارچوپه - مذهّب چارچوپه Il faut faire un beau cadre à ce tableau بو تصويرده بر كوزل چرچوه ياپلملو در

CADRER. Avoir de la convenance, du rapport *A.* توافق - مطابق - مطابقت نمودن - همرنگ بودن *P.* انطباق *T.* اويغون كلمك - اويمق ‖ Les dépositions de ces témoins ne cadrent pas ensemble شاهدلرك اخبارى برى برينه موافق كلمز - برينه مطابق دكلدر La réponse ne cadre pas avec la demande سؤاله موافق كلمز جواب Vous vous servez d'une comparaison qui ne cadre pas حاله موافق كلمز - ايلديكك قياس حاله مطابق دكل Ces deux choses ne cadrent pas bien l'une avec l'autre بو ايكى شيلرك يكديگرى ايله كما هو اللايق مطابقتى يوقدر

CADUC. Homme vieux, cassé *A.* قحوم - خرف - هرم - فانى *P.* فرتوت - زرمان - كهن پير *T.* بونه‌مش - قوجامان ‖ Devenir caduc حال هرمه گرفتار اولمق - Il se dit proprement de ce qui appartient à l'homme *A.* بالىّ *P.* برتبهٔ كهنى رسيده Âge caduc سنّ بالى *T.* چوريمش - كهنه‌لنمش - اسكيمش Santé caduque كهنه‌لنمش ياش - اسكيمش - برو وصحت باليه

جوریمش صحت وجود ـ وجود صاغلغی ـ Et des bâtimens qui sont près de tomber *A.* مشرف الخراب *P.* بخرابی جوریمش *T.* خراب ویباب ـ آثار خرابی پیدا کرده ـ رفته عتیق ومشرف خراب اولمش ‖ Maison vieille et caduque اسکی وجوریمش خانه ـ منزل

On appelle, Mal caduc, l'épilepsie. V. ce mot.

On dit en termes de Palais, Legs caduc, succession caduque, pour signifier, un legs, une succession qui n'a pas lieu *A.* وصیّت منسوخة ـ ساقطة عن الاعتبار ووراثت ساقطة عن الاعتبار اعتباردن دوشمش *T.* نا سزای اعتبار *P.* عن العمل

On appelle, Voix caduque, celle qui par quelque raison particulière n'est point comptée dans un suffrage *A.* رأی ساقط ـ رأی نا *P.* رأی مردود ـ رأی غیر معقول ـ رأی غیر معتبر معتبر ـ دوشورلمش رأی *T.* رأی نا مقبول ـ پذیرفته اولمیان رأی

CADUCITÉ. L'état d'un homme caduc *A.* خرافت ـ قحامت قوجامانلق *T.* کهنسالی ـ فرتوتی *P.* هرم ـ فلان کشی حال هرم وقحامته ‖ Cet homme approche de la caducité قوجامانلق حالنه یقلشدی ـ مشرفدر Il est dans une extrême caducité ـ منتهای مراتب قحامته رسیده اولمشدر حال ویرانگی *P.* حال الخرابیّة Il se dit aussi, des bâtimens *A.* جورکلک ـ اسکیلک *T.* ‖ Cette terre a été moins vendue à cause de la caducité des bâtimens بو ضیعه مشتمل اولدیغی ابنیه‌نک خرابیّت حالنه مبنی دون بها ایله فروخت اولندی

En style de Palais, Caducité d'un legs se dit, lorsqu'un legs devient caduc *A.* منسوخیّت عن العمل ـ سقوط عن الاعتبار اعتباردن دوشکونلک *T.* نا سزایی اعتبار *P.*

CAFARD. Hypocrite *A.* ارباب الریا *pl.* اهل الریا ـ مرایی ریا ایدن *T.* ریاکار ـ زرق پیشه *P.* ‖ Je hais les cafards صورت طبیعتم ارباب ریادن نفرت ایدر Il a l'air cafard ریاکارانه‌سی واردر

CAFÉ. La semence du cafier *A.* قهوة ـ بنّ *P.* قهوه *T.* ‖ Balles de café قهوه دنکلری Tasse de café قهوه فنجانی Prendre du café قهوه تناول ایتمک ـ شرب قهوه Rôtir du café قهوه تطحین Moudre le café قهوه‌یی قاورمق ـ قلو قهوه ـ قهوه‌یی اکوتمک ـ On appelle aussi Café, le lieu où l'on va prendre le café *T.* قهوه خانه ـ قهوه ‖ Cela s'est dit au café قهوه خانده ـ قهوه‌ده سویلنمش بر کلامدر

CAFETAN. Robe de distinction en usage chez les Turcs *A.* قفتان *T.* خفتان *P.* خلع *pl.* خلعت ‖ Le Grand-Seigneur envoie des cafetans à ceux qu'il veut honorer پادشاه آل عثمان التفات ایده‌جکی کسانه خلعت ارسال ایدر Revêtir de cafetan قفتان کیدرمک ـ اکسای خلعت ـ الباس خلعت

CAFETIER. Marchand de rafraîchissemens, qui prépare aussi le café *A.* بایع الشربة *P.* شربت فروش *T.* شربتجی

CAFETIÈRE. Pot qui sert à faire le café *A.* ابریق القهوة *P.* قهوه دان *T.* قهوه ابریغی

CAFIER. Arbre qui porte le café *A.* شجر البنّ *P.* درخت قهوه آغاجی *T.* قهوه

CAGE. Petite loge portative de bâtons d'osier ou de métal, pour mettre des oiseaux *A.* قفص *pl.* اقفاص ـ جدیلة ـ شریجة *P.* قفس *T.* کوفجان ـ قفس ‖ Mettre un oiseau dans la cage قوشی در قفس ـ طیری درون قفسه وضع ایتمک Cage de fer دمور تل قفسی ایتمک ـ On dit figur., Mettre un homme en cage, pour dire, le mettre en prison بر کمسنه‌یی مانند مرغ قفس ـ مثال مرغ قفس بسته حبس ایتمک ـ بسته در زندان ایتمک Et proverb., qu'il vaut mieux être oiseau de campagne qu'oiseau de cage, pour dire, que la liberté est préférable à tout قفس قوشی اولمقدن ایسه یایلا قوشی اولمق یکدر ـ On dit aussi, La belle cage ne nourrit pas l'oiseau, pour dire, qu'il ne suffit pas d'être bien logé, et qu'il faut avoir encore de quoi vivre قفسک دلبرلکیله قوشک قارنی طویمز

CAGNARD. Fainéant *A.* کاهل ـ تنبل *P.* کسلان ـ رخو المزاج تنبل ـ اوشنکن *T.*

CAGNARDISE. Fainéantise *A.* کسل ـ رخاوت الطبع *P.* تنبللک ـ اوشنکلک *T.* کاهلی ـ

CAGNARDER. Vivre dans la paresse *A.* ارتکاب الکسل تنبللک ایتمک *T.* کاهلی کردن ـ تنبلی کردن *P.* والرخاوة تنبللکده کچنمک ـ

CAGNEUX. Qui a les jambes tournées en dedans *A.* احنف اکری بجاقلو *T.* کچل *P.* معوّج الساق ـ اعصل ـ افدع ـ آیاغی اکری ـ

CAGOT. Qui a une dévotion fausse *A.* متزاهد *P.* زهد نما صوفیلق صاتیجی ـ صوفیلق کوستریجی *T.* زهد فروش ـ

CAGOTERIE. Action du cagot *A.* زهد كاذب *P.* زهد فروشی *T.* ساخته صوفیلق

CAGOTISME. Caractère du cagot *A.* تزاهد *P.* زهد نمایی *T.* صوفیلق صاتمه

CAHIER. Assemblage de feuilles de papier, jointes ensemble *A.* كرّاسة pl. كراريس *P.* كرّاس *T.* جزء || Cahier de papier يازلمامش جزء Cahier écrit يازلمش Cahier blanc اوراق جزئی كتابك جزء لری Les cahiers d'un livre جزء

On dit, Les cahiers des États, Les cahiers de l'assemblée du clergé, pour dire, le résultat de leurs délibérations *T.* وكلای ملّت مجلسنك مضبطه‌سی وجماعت رهبانك مضبطه‌سی

— Le cahier des frais, pour dire, le mémoire des frais *A.* جريدة المصارف *P.* اوارهٔ هزينه *T.* خرج ومصرف دفتری مصرف دفتری

CAHOT. Espèce de saut que fait une voiture, en roulant sur un chemin mal uni *A.* تسغسغ pl. تسغسغات *P.* برجهيدگی *T.* اوپنايش — دپرنش || Faire un grand cahot عربه تسغسغ عربه پك دپرنش ايتمك — شديد ايتمك

CAHOTAGE. Mouvement causé par des cahots *A.* سغسغة *P.* برجهيدگی *T.* اوپنامه — دپرنمه

CAHOTANT. Qui fait faire des cahots *A.* مورث السغسغة *P.* بر جهنده *T.* اوپناديجی — دپرديجی

CAHOTER. Causer des cahots *A.* ايراث السغسغة *P.* برجهانيدن *T.* اوپناتمق — دپرتمك || Nous avons été bien cahoté dans ce chemin بو طريقده عربه‌نك خيلی تسغسغه دوچار اولمشسز

CAHUTTE. Petite loge, hutte. V. Cabane.

CAÏEU. Rejeton des ognons qui portent fleur *T.* جيچك جيچك صوغانی فلزی — صوغانی قوزوسی

CAILLE. Oiseau de passage dont la chair est délicate *A.* لبّادی *P.* بولدرجين لاروده — گلچه — سمانه *T.* بولدرجين موسمی || La saison des cailles

CAILLEMENT. État du lait ou d'une autre liqueur qui se caille *A.* روب — خثور — خثارت *P.* سختی *T.* قويولمه — قويولق

CAILLER. Figer, épaissir, coaguler *A.* اخثار — تخثير — ارابة *P.* سخت كردن *T.* قويولتمق || La présure caille le lait تروبب — سوده ايراث — پنير مايه‌سی سودی تخثير ايدر خثارت ايدر

SE CAILLER. *A.* تخثّر — تروّب — كسب الخثارة — ارثا *P.* سختی *T.* قويولنمق || Le lait se caille لبن تخثّر ايدر Le sang se caille قان — دم تروّب ايدر قويولق پيدا ايدر

CAILLÉ. *A.* متخثّر — رائب *P.* سختی پذيرفته — سختی بسته *T.* قويولنمش — On dit aussi, Du caillé, pour dire, du lait caillé *A.* رائب *P.* ماست *T.* يوغرت

CAILLETEAU. Jeune caille *A.* فرخ اللبّادی *P.* سمانه پچه *T.* بولدرجين پلازی

CAILLETTE. La partie de l'animal qui contient la présure à cailler le lait *A.* كرش *P.* شكمبه *T.* اشكنبه

CAILLETTE. Femme frivole et babillarde *A.* وقواقة *P.* زن هرزه *T.* يكشاق قاری || C'est une franche caillette صرف بر خا وقواقه در

CAILLOT. Grumeau de sang *A.* علقة pl. علقات *P.* خونپارهٔ *T.* اوپوشمش قان پارچه‌سی || Il crache des caillots de sang آغزندن قان پارچه‌لری توكرر — نفث علقات ايدر

CAILLOU. Pierre très dure qui varie par la couleur *A.* حصبة — خرسنك *P.* حصا pl. حصات — جمرات — جمرة — سنگريزه *T.* چقل طاشی || Chemin plein de cailloux طريق چقللو يول — طريق كثير الحصا — محصات Caillou uni et poli املس ومصيقل چقل طاشی Terre pleine de cailloux *A.* محصبة — محصات *P.* خرسنگزار *T.* چقللق يری — Caillou de rivière *A.* رضواض *P.* خرسنگ رود *T.* چای طاشی — On appelle aussi Caillou, la pierre qu'on frappe avec un briquet, pour tirer du feu *A.* مطرّة — مرو *P.* آتشزنه *T.* مرو — سنگ چقماق طاشی

CAILLOUTAGE. Ouvrage de cailloux ramassés *A.* ذو الحصا *P.* محصّب — خرسنگ كاری *T.* چقللو || Chemin de cailloutage طريق — چقللو يول — حصادن عبارت طريق Grotte de cailloutage مغاره محصّب

CAÏMACAN. Nom que les Turcs donnent au lieutenant du Grand Visir *T.* قائممقام

CAIMANDER. V. Quémander.

CAIMANDEUR. V. Quémandeur.

CAÏQUE. Petite chaloupe *A.* زورق pl. زوارق *T.* قايق || On envoya le caïque pour reconnaître l'ennemi احوال اعدايی استكشاف ايچون قايق ارسال اولندی

CAISSE. Coffre de bois *A.* سندوق pl. سناديق *P.* تبنگو *T.* صنديق || Des caisses de sucre شكر صنديقلرى - Il se prend, aussi pour le lieu où les financiers, banquiers, marchands etc. mettent leur argent *T.* اقچه صنديغى || Allez à la caisse, vous serez payé اقچه صنديغنه وار مطلوبكى اول طرفده - On dit, Tenir la caisse, pour dire, avoir le maniement de l'argent d'un banquier etc. اقچه صنديغنك صنديق امانتى خدمتنه مأمور - اداره‌سنه مأمور اولمق اولمق

Caisse militaire. La caisse qui contient l'argent destiné aux dépenses d'une armée *T.* اردو خزينه‌سى - اردو صنديغى

Caisse, signifie aussi, un tambour *A.* طبل pl. اطبال *P.* دهل *T.* تنبير - طاول || Battre la caisse ضرب - اطبال طبل ايتمك - On dit, Battre la caisse, pour dire, طاول جالمق - طبل عسكر جمعى ايچون طاول جالمق lever des soldats

Caisse de tambour, se dit en Anatomie, d'une cavité qui se trouve au fond du trou auditif externe de l'oreille *A.* قعر السملوخ

CAISSON. Grande caisse qui sert pour porter des vivres et des munitions à l'armée *T.* ذخيره صنديغى وجبه‌خانه صنديغى

CAISSIER. Celui qui tient la caisse chez un financier, chez un banquier *A.* حافظ السندوق *P.* تبنگو دار *T.* صنديق أمينى || Un tel est son caissier فلان كشى فلانك يانده صنديق امينيدر

CAJOLER. Flatter, entretenir quelqu'un de choses qui lui plaisent, avec intention de le séduire *A.* تطييب بالمداهنة *T.* بكلام خوش امدى فريفتن - مماسحة *T.* طاتلو ديل - ايله آلداتمق || Il l'a tant cajolé, qu'il a obtenu ce qu'il demandait فلانى شول رتبه‌ده مداهنه ايله تطييب ايلديكه تحصيل مرامه دسترس اولمشدر

Il signifie aussi, tâcher de séduire une femme *A.* سعى الى *T.* يول بگمراهى فڕوليدن *P.* تشويق الى الغواية - الاغوا || Il faut avertir la mère qu'un tel cajole sa fille يول آزمغه قندرمق - ازدرمق قيدنده اولمق فلان كمسنه فلان قزى اغوا Une honnête femme ne se laisse pas cajoler قيدنده اولديغنى والده‌سنه اخبار ايتمك اقتضا ايدر اهل عفّت اولان خاتون برعفيفهٔ پاكدامن آخرك - اغواى نفسه ارانهٔ رخصت ايتمز كلام خوش آمدينه فريفته اولمرق اغواى نفسنه ارانهٔ رخصت ايلمز

CAJOLERIE. Louange qui sent la flatterie *A.* مداهنة *P.* كلام *T.* سخن دلفريب - خوش آمدى || Vos louanges ne sont que de pures cajoleries ايتديكلرك ديل محض - مدح وستايشلر محضا كلمات دلفريب قبيلندندر مداهنه‌در

CAJOLEUR. Qui use de cajoleries *A.* مداهن pl. مداهنين *T.* دل فريبنده *P.* مماسح - طاتلوسوز ايله كوكل آلداديجى || C'est un vrai cajoleur صرف مداهندر

CAJUTE. Petite chambre à coucher dans un vaisseau *A.* مبيت *P.* خوابگاه كشتى *T.* كمينك يتاق قمره‌سى

CAL. Durillon qui vient aux pieds et aux mains. V. Durillon || Il vient des cals aux mains à force de travailler, et aux pieds, à force de marcher اللرده كثرت عملدن وآياقلرده كثرت مشى وحركتدن سكيللر عارض اولور - En termes de Chirurgie, il se dit pour Callosité. V. Ce mot.

Le plus souvent on appelle, Cal ou Calus, la cicatrice qui se forme sur un os fracturé *A.* ندب العظم *P.* اثر استخوان *T.* قيرق كميكده قالمش ياره اثرى شكسته

CALAISON. Profondeur d'un navire depuis le premier pont jusqu'au fond de cale *A.* اسفل السفينة *P.* پست كشتى *T.* كمينك آشاغى طرفى

CALAMENT ou MENTHE AQUATIQUE. Espèce de plante *A.* حبق الماء - حبق التمساح *P.* فوتنج نهرى *T.* صويارپوزى || On emploie le calament comme le thé يبان نانه‌سى - حبق الما چاى مثللو استعمال اولنور

CALAMINE ou PIERRE CALAMINAIRE. *T.* آق توتيا || On a mis trop de calamine en fondant ce cuivre بو باقره لدى الذوب زياده‌جه آق توتيا وضع اولندى

CALAMITE. Un des noms de la pierre d'aimant *A.* حجر المقناطيس *P.* سنگ آهربا *T.* مقناطيس طاشى

CALAMITÉ. Grand malheur *A.* مصيبت pl. مصايب *P.* نائبة - مصايب pl. آفات pl. آفت سماويّة - آفات pl. آفت - نوائب *T.* بلا - آسيب || La guerre, la peste sont des calamités سفر ووبا مصايب سماويّه قبيلندندر C'est une vraie calamité سفروطاعون آفات دهريّه قبيلندندر La perte de ses enfans et de sa fortune a accablé sa vieillesse de calamités بر نائبهٔ عظما در - بو حالت مصيبت محضدر

chose que ce soit برکمسنه حساب وتخمیننده خطا ایتمک - Il signifie aussi, la pierre qui s'engendre dans les reins. V. Pierre. یاکلش صایمق - حسابنده یاکلمق

CALCULABLE. Qui se peut calculer *A.* ممکن - ممکن الاحصا - صایبیله بیلور *T.* شمردنی *P.* ممکن الحساب - التعداد صایبیلور

CALCULATEUR. Qui calcule *A.* محاسب pl. محاسبین *P.* صایبیجی *T.* شمارنده || Cet astronome est un grand calculateur فلان منجم بر محاسب کاملدر

CALCULER. Supputer, compter *A.* حساب - تعداد - احصا - شمردن *T.* عدّ - *P.* حساب ایتمک - صایمق || C'est lui qui a calculé toutes ces sommes اشتو مبلغک مجموعنی حساب ایدن Après avoir bien calculé, je trouve que.... فلان کشیدر - On dit aussi, Calculer des tables astronomiques, pour dire, dresser de pareilles tables کرکی کبی لدی الحساب منفهم اولور که الواح نجومیه نک حسابنی ترتیب ایتمک - Et calculer une éclipse, pour dire, déterminer par le calcul le temps d'une éclipse کیفیت کسوفی حساب نجومی ایله استخراج حساب نجومی ایله بولمق - ایتمک

CALCULÉ. *A.* محسوب - معدود *P.* شمردہ *T.* صایلمش

CALE. Abri entre deux pointes de terre ou de rocher *A.* ابط || Le vaisseau battu par une tempête se sauva dans une cale فورتنه نک بغلکاه دریا *P.* آباط لبحر pl. البحر *T.* دکز قولتغی ضربندن زحمتکشیده اولمش سفینه بر دکز قولتغی ایچنه دستخوش امواج دریا اولمش - صوقیلوب سلامت بولدی سفینه بر دکز قولتغی ایچنده نجات یافته اولمشدر Les corsaires se cachent dans des cales, pour surprendre les petits vaisseaux qui passent قورسان کمیلری مرور وعبور ایدن مراکب بحریه یی نصب ایچون دریا قولتقلرنده اختفا ایدر

On appelle, Fond de cale, le lieu le plus bas d'un vaisseau *A.* قعر السفینة *P.* ته کشتی *T.* کمینک دیبی

CALE. Un morceau de bois plat que l'on met sous le pied de quelque chose, pour qu'elle soit de niveau *T.* بسلمه || Cette poutre, cette table baisse plus d'un côté que de l'autre, il faut mettre une cale بو دیرکک وبو سفره تخته سنک بر طرفی آخرندن زیاده متمایل ومتنزل اولمغله آلتنده بسلمه وصعنه محتاجدر

CALEBASSE. Fruit qui croît en forme de citrouille, et dont

CALAMITEUX. Il ne se dit qu'en parlant des temps de peste, de guerre, de famine etc. *A.* اوقات النوائب والآفات - *P.* ایّام الشدايد والمصايب مصیبت *T.* هنگام آسیب وبلا وقتلری

CALANDRE. Ver qui ronge le blé *A.* سوس *P.* سوبسه - کرم - *T.* گندم تخل بتی

Il signifie aussi, une machine dont on se sert pour presser et lustrer les étoffes *A.* قیقاب *P.* مهره *T.* مهره || Mettre du drap à la calandre جوقه یی مهره لمک

CALANDRER. Faire passer par la calandre *A.* ضرب القیقاب *P.* مهره زدن *T.* مهره لمک - مهره اورمق || Calandrer une étoffe ثوبی مهره لمک

CALCAIRE. Il désigne les terres ou les pierres que l'action du feu peut changer en chaux *A.* جصّی الطبیعة *T.* کرجلنه || Pierres calcaires جصّی الطبیعة اولان احجار بیله جک کرجلنه بیله جک طاشلر -

CALCÉDOINE. Agate d'une couleur trouble et remplie comme de nuages *T.* بلغمی طاش

CALCINATION. Opération par laquelle une terre, une pierre ou un métal sont reduits dans l'état de chaux *A.* استحالة الی الجصّ *P.* کچ پذیری *T.* کرجلنمه || Calcination du plomb, de l'or etc. قورشون وسائر اول مثللو شیلرک کرج هیئتنه استحاله سی

CALCINER. Réduire en chaux *A.* تحویل الی الجصّ *P.* کرج حالنه دوندرمک *T.* همحال کچ پرداختن

CALCINÉ. *A.* مستحیل الی الجصّ *P.* صورت کچ پذیرفته *T.* کرج حالنه دونمش

CALCUL. Compte *A.* حساب *P.* شمار *T.* صایی || Faire le calcul de quelque somme مبلغک حسابنی ایتمک Par mon calcul بنم حسابمه کوره - بنم حسابم موجبنجه Erreur de calcul حسابده دوچار سهو حساب Se tromper dans un calcul حسابده آلدانمق - غبن اولمق - On dit, que l'erreur de calcul ne se couvre point, pour dire, qu'on peut toujours revenir contre l'erreur de calcul حسابده - یاکلش حساب بغداددن دونر - Et figur. Se tromper dans son calcul, pour dire, se méprendre en quelque

on extrait une liqueur qui est bonne contre les maux de poitrine *A.* دبا *T.* قباق

CALEBASSE. Espèce de bouteille faite d'une courge vidée et séchée *P.* کدوینه ـ کشنگ *T.* یاتق

CALEÇON. Vêtement qu'on met sous le haut-de-chausse *A.* جامهٔ بادرون ـ ازارپا *P.* سراویل *pl.* سرویل ـ تبّان *T.* طومان ـ ایچ طونی

CALÉFACTION. Chaleur causée par l'action du feu *A.* لُهاب *P.* حرّ النار ـ گرمیٔ آتش *T.* آتشک اسیلکی || Cette préparation se fait par une légère caléfaction بو ترکیب حرّ النار خفیف ایله اعمال اولنور

CALEMBREDAINE. Vains propos *A.* ترّهة *pl.* ترّهات *P.* هرزه خلطیّات ـ بوش لاقردی *T.* خایی || Il ne répond à tout ce qu'on lui dit que des calembredaines کندویه هر نه که سویلنور ایسه ترّهاتدن عبارت جواب ویرر

CALENDES. Premier jour de chaque mois *A.* رأس الشهر ـ غرّة *P.* سر ماه *T.* آی باشی

CALENDRIER. Le livre qui contient l'ordre de tous les jours *A.* تقویم *P.* روزنامه ـ زیج *T.* تقویم || Vieux calendrier *A.* تقویم عتیق *P.* تقویم پارینه *T.* تقویم اسکی Calendrier nouveau *A.* تقویم جدید *P.* تقویم نو *T.* یکی تقویم ـ On appellle, Nouveau calendrier, celui qui est conforme à la réformation faite par le Pape Grégoire XIII تقویم مؤخّر الترتیب Et vieux calendrier, celui dont on se servait avant la réformation faite par ce Pape تقویم قدیم ـ تقویم مقدّم || Le nouveau calendrier avance de onze jours sur l'ancien تقویم مؤخّر الترتیب مقدّمکی تقویم حسابندن اون بر کون تقدّم ایدر

CALENTURE. Fièvre chaude assez commune sur mer *A.* حمّا محرقة *P.* بیمار سیاه *T.* قره حمّا

CALEPIN. Recueil de mots, de notes, d'extraits qu'une personne a composé à son usage *A.* مجموعة || Je consulterai là-dessus mon calepin بو بابده مجموعه‌مه مراجعت ایده‌جکم Cela n'est pas dans son calepin فلان شیٔ مجموعه‌سنده مقیّد دکلدر

CALER. Baisser. Il ne se dit guères que des voiles d'un vaisseau *A.* طیّ الشراع ـ تنزیل الشراع *P.* بادبانرا فرود آوردن *T.* بادبانرا پیچیدن ـ یلکنی دیوبشورمک ـ یلکنی ایندرمک ـ On dit figur. Caler la voile, pour dire, baisser le ton, diminuer la résistance *T.* یلکنی ایندرمک || Avec les grands, le plus sûr est de caler la voile کبار ایله معامله‌ده یلکنی ایندرمک اولا در

CALER. Mettre une cale *T.* بسمله وضع ایتمک || Il faut caler le pied de cette table بو سفره‌نک آیاغی آلتنده بر بسلمه وضع اولنمق اقتضا ایدر

CALÉ. *A.* مطویّ الشراع *P.* پیچیده بادبان *T.* یلکنی دیوبشورلمش

CALFAT. Celui qui calfate un vaisseau *A.* قلّاف *P.* زفتزن *T.* قلفاتجی || Maître calfat قلفاتجی اوسته‌سی ـ Il signifie aussi, l'ouvrage que fait le calfat *A.* قلافت *P.* زفت *T.* قلفات || Ce vaisseau a eu son calfat بو کشتی اندایش کمی قلفات اولدی

CALFATAGE. Étoupe enfoncée dans la couture des vaisseaux *A.* مشقة التقلیف *T.* کتان کمی قلفاتنده وضع اولنمش

CALFATER. Boucher les fentes d'un vaisseau, et l'enduire de pois et de goudron *A.* قلف ـ تقلیف *P.* زفت زدن ـ بکشتی قلفاتلمق *T.*

CALFATÉ. *A.* مقلوف *P.* زفت زده *T.* قلفاتلو ـ قلفاتلنمش

CALFEUTRAGE. Ouvrage de celui qui travaille à calfeutrer une porte, une fenêtre *A.* ردَم *P.* رخنه بستگی *T.* یاریق || Travailler au calfeutrage خدمت ردمه جدّ وسعی طیقامه یاریق طیقامغه چالشمق ـ ایتمک

CALFEUTRER. Boucher les fentes d'une porte, d'une fenêtre pour empêcher que le vent n'entre *A.* ردْم ـ سدّ الفروج *P.* رخنه بستن *T.* کدکلری طیقامق || Il faut calfeutrer cette porte شو قپوده اولان رخنه‌لرک ردمی لازمدر

CALFEUTRÉ. *A.* مردوم *P.* رخنه بسته *T.* قپانمش ـ طیقانمش

CALIBRE. La grandeur de l'ouverture du canon de toutes sortes d'armes à feu *T.* چاپ || Le calibre d'un mousquet تفنگ چاپی Les canons de batterie doivent avoir tant de cabibre ایری Gros calibre طابیه طوبلری فلان چاپده اولملو در ـ Figur. La qualité, l'état d'une personne جسیم چاپ ـ چاپ ایکیسی دخی || Ils ne sont pas tous deux de même calibre بر عیارده دکلر در ـ بر چاپده دکلدرلر

Et la grosseur de la balle, proportionnée à l'ouverture d'une arme à feu *A.* وزن ـ عیار ـ قیّة *P.* درهم *T.* قیه || Cette balle

est de tel calibre بو کلّه شو قدر قیه‌لکدر Balle de calibre تامّ تامّ العیار بر کلّه - الوزن کلّه

Il signifie aussi, volume, grosseur *A.* حجم *P.* تناوری *T.* چلیم - ایریلک || Ces deux colonnes sont de même calibre بوایکی دیرکک ایریلکی - بو ایکی ستون مستوی الحجمدر بو ایکی دیرک بر چلیمده در - بر در

CALIBRER. Passer des boulets dans le calibre pour les mesurer *T.* کلّه‌نک اندازه‌سنی آلمق ایچون طوبک چاپنه اویدرمق

Calibré. *T.* اندازه‌سی چاپه اویدرلمش

CALICE. Vase sacré qui sert à la messe pour la consécration du vin *A.* جام مبارک *P.* پیالهٔ مبارک *T.* قدح مبارک - On dit proverb., Boire le calice, avaler le calice, pour dire, souffrir quelque chose de fâcheux et de rude *A.* تجرع الکأس *P.* نوش زهرابهٔ شدّت ومحنت *T.* محنت قدحنی || Cela est rude, mais il faut avaler le calice بو کیفیّت یوتمق فی نفس الامر هضمی گران اولدیغی درکار در مع هذا موجب ضجرت بال - تحرّع کأس محنت اولنمق لازمدر ایدوکی درکار در مع هذا هضمی لازمه‌دندر

Calice, en termes de fleuriste, c'est le renflement que l'on remarque à l'extrémité du pédoncule qui renferme les organes sexuels *A.* جفرىّ pl. جفریّات *P.* کفره *T.* جیچکک ایچنده‌کی تخم قابی

CALIFE. Titre que prirent les successeurs de Mahomet dans le nouvel empire temporel et spirituel, établi par ce législateur *A.* خلیفة pl. خلفاء

CALIFOURCHON. Il s'emploie avec la préposition À, et signifie, jambe de-çà, jambe de-là *A.* مفاجّاً - مفشّحاً - مفرّج الرجلین *P.* آپشی آیررق *T.* پایها از هم جداً کنان || Se mettre à califourchon sur un bâton برعصانک اوزرنده مفاجّاً راکب بر دکنک اوزرینه آپشی آیررق بنمک - اولمق

CÂLIN. Niais et indolent *A.* متبطّل *P.* بیکار *T.* خوارده || Il fait le câlin خواره‌لق ایدر

se CÂLINER. Se tenir dans l'inaction *A.* تبطّل *P.* در بیکاری *T.* خواره‌لق ایتمک || Il passe le temps à se câliner خواره‌لقده امرار اوقات ایدر

CALLEUX. Qui a des cals *A.* مستأرض - مکنب - مجسو *P.* ناصر - ناصرلو *T.* خشکریشدناک - شفه گرفته - شفه دار || Ulcère calleux *A.* جراحت مستأرضه - باغلمش ناصر باغلمش یاره -

CALLOSITÉ. Chair solide et sèche qui s'engendre sur les bords d'un ulcère *A.* کنب - ارض - جسّة *P.* خشکریشه *T.* ناصر - Il se forme aussi des callosités aux mains et aux pieds, sans qu'il y ait une plaie. V. Cor.

CALMANT. Remède qui calme les douleurs *A.* دواء مسکّن داروی - داروی نرمساز *P.* مسکّنات - ادویة مسکّنة pl. بر یوموشدیجی علاج *T.* سکونتبخشا || Prendre un calmant دوای مسکّن استعمال ایتمک

CALMAR ou CORNET. Nom d'un animal mou *T.* مرکّب بالغی

CALME. Tranquille *A.* مطمئن - ساکن *P.* آرمیده - آسوده *T.* دیکلمش - طورغون || La mer est calme دریا ساکندر L'air est calme هواده - هواده سکونت وار در - هوا ساکندر Lieu calme et sans bruit طورغونلق وار در دغدغه‌دن عاری - Figur. || Esprit calme سزلدیمز وسکونتلو یر - محلّ ساکن سکونت Il mène une vie calme et tranquille سکونت عقل سکونت Un homme fort calme واطمینان حال ایله کچینور Son humeur est ordinairement calme طبع ایله مجبول بر آدم Ce malade est calme عادتا مزاجی سکونت ایله مالوفدر مستریح وآرمیده - فلان مریض حال آرام واستراحتده در مطمئن الحالدر - در

Calme. Bonace *A.* رکود البحر - هدوّ البحر *P.* آرام دریا *T.* لیمانلق || Quand il fut en haute mer, le calme le prit, et l'empêcha d'avancer دریانک آچیغنه چیقنجه لیمانلغه راست کلدیکندن ایلرویه واره‌مدی Il y a de grands calmes dans ces mers-là اول بحارده عظیم لیمانلقلر اولور - Figur. Tranquillité *A.* حال السکونة - حال الاستراحة - طمانینت *P.* آسایش || Je vis ici dans un grand calme بو محلّده راحتلق *T.* آرامش - Un doux calme راحت وسکونت کامله اوزره امرار اوقات ایدرم Le calme de l'esprit شیرینیٔ آرام وسکونت - طاتلو بر آرام وسکونت کوکل راحتلغی - آرامش دل - سکونت بال

CALMER. Apaiser *A.* تسکین *P.* آرمیدن *T.* دیکلندرمک || Calmer les flots هیجان امواج دریایی تسکین ایتمک Calmer l'orage, la tempête بوره‌یی وفورتنه‌یی تسکین ایتمک Calmer une sédition اتش بغی - فتنه‌یی تسکین ایتمک - زور بالغی بصدرمق - وعصیانی اخماد وتسکین ایتمک Figur. *A.* تسکین - تطمین *P.* آرمانیدن - آسودگی بخشیدن

تسکین اذهان Calmer les esprits || بصدرمق - راحتلندرمک T. - ملک ودولتی تطمین ایتمک Calmer un État ایتمک امراض نفسانیّه‌یی تسکین Calmer les passions راحتلندرمک نائرهٔ امراض نفسانیّه‌یه نشر رشاشهٔ خمود وسکونت - ایتمک صزی یی - تسکین وجع ایتمک Calmer la douleur ایراث سکونته مدار Cela n'est pas propre à calmer بصدرمق مدار تسکین اولمجق شیٔ دکلدر - اولمجق شیٔ دکلدر Il s'étudie toujours à calmer دائما تسکین صورتنه صرف دائما تسکین حال قیدنده در - ذهن ایدر

CALOMNIATEUR. Celui qui calomnie A. افّاک - مفتری P. افتراجی T. بهتان انداز Passer pour un calomniateur مفتری صورتنده کچنمک

CALOMNIE. Fausse imputation A. افیکة - افک pl. افایک - اسنادات کاذبة pl. اسناد کاذب - مفتریات pl. افترا - بهتان P. اسنادات ما لم یکن pl. اسناد ما لم یکن T. افترا || C'est une pure calomnie افترای محض Une noire calomnie برافترای قبیح Fabriquer des calomnies contre quelqu'un بر کمسنه‌نک حقنه خلق افایک ومفتریات ایتمک Se justifier d'une calomnie عزو اولنمش افترادن تبریهٔ ذمّت Se purger d'une calomnie اسناد ما لم یکندن تبریهٔ ذمّت ایتمک Repousser une calomnie اسناد اولنان بهتانی ردّ وجرح ایتمک

CALOMNIER. Attaquer quelqu'un par des imputations fausses et inventées A. القاء الافترا - قذف - رمی الافیکة P. بهتان افترا ایتمک T. کردن || Les méchants sont sujets à calomnier les gens de bien اهل شرّ اولنلر ابرار واخیار حقنه رمی ارباب شرّ ومفسدت اهل خیره - افایک ومفتریاته مبتلا درلر ابرار واخیار حقنه سنگ - قذف وافترادن خالی دکللر در انداز بهتان اولمق اهل شرّ اولنلرک عادت مألوفه‌لریدر

CALOMNIÉ. A. مظهر الافترا P. بهتان زده T. افترا اولنمش

CALOMNIEUSEMENT. Avec calomnie A. بالافترا P. بر وجه افترا ایله T. بهتان || Il a été accusé calomnieusement حقنه بهتان محض اولدرق حقنه - بالافترا عزو جخه اولندی عزو تهمت اولندی

CALOMNIEUX. Qui contient calomnie A. متضمّن الافیکة - متضمّن الافترا P. بهتان آمیز T. افترالو || Une accusation calomnieuse افک وافترایی متضمّن بر کونه اسناد Paroles calomnieuses اقوال بهتان آمیز

CALOTTE. Espèce de petit bonnet T. فس || Les cardinaux portent des calottes rouges قاتلک متره‌پولیدلری باشلرنده آل فس کییرلر

CALOTROPIS. Plante A. اشخر - شجر العشر P. درخت تیغال T. تیغاله آغاجی

CALOYER. Moine Grec A. قسّیس pl. قسّیسین P. هربد T. کشیش

CALQUE. Trait léger d'un dessin qui a été calqué A. نقش منقول P. رسم نقلکرده T. اصلندن چیقارلمش نقش

CALQUER. Contre-tirer un dessin, le copier trait pour trait A. نقل النقش P. نقل کردن T. اخراج نقش - صورت چیقارمق - نقشی آلمق -

CALUS. Dureté à la peau, à la chair ou aux os. V. Callosité. - Et une espèce de noeud qui se forme d'une humeur épaisse, et qui rejoint les parties d'un os rompu A. ندب P. انداب العظم pl. بندگاه استخوان شکسته T. کمیکده‌کی یاره یری - قیرق کمیکک دوکم یری - Figur. Un endurcissement de coeur qui se forme par la longue habitude A. قسوت القلب P. سختدلی T. || یورک قاتیلغی Cet homme est insensible aux misères de son procbain, il s'est fait là-dessus un calus فلان کمسنه کندو قرینکک آلام واکدارندن متأثر اولمیوب قلبنه قسوت تامّه مستولی اولمشدر L'impie se fait un calus contre les remords de sa conscience کافر ایمان اولان کشینک قلبنده نفس لوّامه‌نک تنبیهی تأثیر ایتمیه‌جک مرتبه‌ده قسوت وار در

CALVITÉ. État d'un tête chauve A. صلع P. داغسری T. طازلق || La calvité est causée par la vieillesse ou par la maladie کیفیّت صلع کبر سنّدن ویاخود علّتدن نشأت ایدر

CAMARADE. Compagnon de profession A. رفیق pl. رفقا حریف - P. همکار - همپا - خیلتاش T. آیاقداش - بولداش pl. حرفا || Ils étaient camarades d'école سبقداش - مکتب رفیقلری ایدیلر Ces deux soldats ont été long-temps camarades مکتب آیاقداشلری ایدیلر - ایدیلر بو ایکی عسکری نفراتی وافر زمان یولداش ایدیلر - رفیق ایدیلر - On dit, Camarades de voyage سفر یولداشلری - سفر رفیقلری

CAMARD. Camus, qui a le nez plat A. افطح P. پهن بینی || C'est un camard افطح یصّی بورونلی - یایوان بورونلی T. الانف بر آدمدر

CAMBISTE. Celui qui fait sur la place le commerce de lettres de change *T.* پولیچه صرّافی

CAMBRER. Courber en arc *A.* تحنیب ـ تقویس *P.* خم *T.* بوکمک کردن || Cambrer la forme d'un soulier شکل پاپوشی Il faut chauffer ce bois pour le cambrer بو تقویس ایتمک خشبه‌یی تقویس ایچون تسخینی اقتضا ایدر

Se cambrer. *A.* تحنّب ـ تقوّس *P.* خمیدن *T.* بوکلمک || Cette poutre commence à se cambrer بو ستون تقوّسه مایلدر بو دیرک بوکلمکه یوز طوتدی ـ

Cambré. *A.* محنّب ـ مقوّس *P.* خم‌گشته *T.* بوکلمش || Cette femme a la taille cambrée فلان خاتون محنبة القامه در

CAMBRURE. Courbure légère *A.* قوسیّت *P.* حنب ـ خم *T.* بوکندی ـ بوکریلک || La cambrure d'un soulier بوکریلکی ـ بر پاپوشک قوسیّتی

CAMÉLÉON. Petit animal *A.* حربا *P.* آفتاب گردک *T.* قیا کلری بوقلمون ـ آفتاب پرستک || Il est plus changeant que le caméléon مانند بوقلمون متحوّل النقوش گونا گوندر ـ Il se dit figur. d'un homme qui change d'humeur et de discours au gré de l'intérêt || C'est un vrai caméléon en politique معاملات دول خصوصنده محض بوقلموندر

CAMÉLÉOPARD. Nom d'un animal *A.* زرّافة *P.* زرپا شتر گاو ـ زورنپه *T.* شتر گاو ـ پلنگ

CAMELOT. Étoffe faite de poil de chèvre *A.* طرن *P.* صوف *T.* شالی || Camelot de Hollande فرنک ـ فلمنک شالیسی Camelot de Turquie انکوری شالیسی ـ طرن انقری شالیسی

CAMISADE. Attaqne faite la nuit ou de grand matin, pour surprendre les ennemis *A.* غارت علی حین غفلة ـ غارت *P.* شبخون *T.* کیجه بصقینی || Donner une camisade غارت علی حین غفلة شبخون ـ وشبخونه مبادرت ایتمک وغارت ایتمک

CAMISOLE. Chemisette que l'on met par-dessus la chemise *A.* قدعة *P.* نیمتن *T.* یلک || Camisole de toile بزدن یلک

CAMOMILLE. Espèce d'herbe odoriférante *A.* اقحوان pl. بابونج ـ حبق النبطی ـ اقاحی *P.* گل ـ کوپل ـ بابونه پاپادیه چیچکی *T.* گورستان || Huile de camomille دهن ـ Camomille des teinturiers. پاپادیه چیچکی یاغی ـ اقحوان V. Oeil de boeuf.

CAMP. Le lieu où une armée se loge *A.* معسکر ـ مصفّ *P.* اردو یری *T.* اردوگاه ـ لشکرگاه ـ گوران || Camp retranché مکشوف Camp ouvert اطرافی مترس جویرلمش اردو یری محصون Camp fortifié آچیقده قونمش اردو ـ الاطراف اردو استحکامات ایله ترصین وتحکیم اولنمش ـ الاطراف اردو منتظم ومرتّب اردو Camp bien ordonné اردو Camp avantageux Dans موقع انفع وانسبده خیمه زن قرار اولمش اردو اردونک بالجمله محلّات ونواحیسنده tous les quartiers du camp Il a posé, il a mis son camp en tel endroit اردوسنی فلان فلان محلّده ـ فلان محلّده قوندردی ـ محلّده قوردی ـ راس مصفّده À la tête du camp ترتیب مصفّ ایلدی اردونک حرّاس ومستحفظینی La garde du camp اردو باشنده Se retrancher dans un camp اردو قراغوللری ـ اردو بکچیلری ـ Fortifier un camp اردو ایچنده مترسلنمک ـ اردو ایچنده تترّس ایتمک Il força l'ennemi dans son camp اردو یرینه استحکام ویرمک دشمنی کندو اردوسی ایچنده اوردی On donna l'alarme au camp اردویی قالدرمق ـ رفع خیام قرار ایتمک ـ اردویی تفزیع وتدهیش ایلدیلر ـ Il se prend aussi pour l'armée campée *A.* معسکر *P.* اردو *T.* اردو || Tout le camp fut alarmé اردونک جمله‌سی دوچار فزع ودهشت اولمشدر جمله‌سنه اورکندیلک دوشدی ـ

Camp-volant. Une partie armée de cavalerie qui tient la campagne, pour faire des courses sur les environs *T.* سبکبار || Il commande un camp-volant چاپولجی بلوکی ـ سواری عسکری بلوکی ـ بر چاپولجی بلوکی سرکرده‌سیدر ـ On appelle, Maréchal de camp, un officier Général au-dessous du Lieutenant-Général *T.* میر لوا ـ Et aide-de-camp, un officier destiné à porter les ordres du Général *T.* قره قولاق

CAMPAGNARD. Qui demeure ordinairement aux champs *A.* اهالی البادیة pl. اهل البادیة ـ بدویّون pl. بدوی ـ برّانی *P.* دشت نشین ـ بادیه نشین ـ صحرا نشین *T.* قیر ادمی || Gentilhomme campagnard صحرا نشین اولان اصلزادگاندن Il n'y a rien de si ennuyeux que les complimens d'un campagnard برّانیلرک قوللاندقلری تعبیرات اکرام آمیز قدر Cet homme a l'air campagnard ثقیل ومعذب بر شئ یوقدر برّانی سیماسی ـ فلان کشیده اهل بادیه سیماسی وار در بدوی هیئتنده در ـ وار در

CAMPAGNE. Plaine *A.* صحرا pl. صحاری ـ قاع pl. اقواع

Il يکرمی صيف موسملرنده سفره اشدی - سفر بر اولدی commence à porter les armes, c'est sa première campagne هنوز - En حمل سلاحه شروع ايلدی اشته اوّلکی سفری بو در parlant du service de mer, on dit *A.* سفر *P.* سفر بحرىّ *T.* دريا سفری دريا

Pièce de campagne. Une pièce d'artillerie que l'on mène aisément en campagne *T.* سرعت طوبی

CAMPANE. Ouvrage de soie, d'argent filé etc. avec des ornemens en forme de cloches *A.* هدبة pl. اهداب *P.* آويزه *T.* ذيقيمت پشکول || Une riche campane پشکول

CAMPANULE ou GANTELÉE. Plante laiteuse *A.* رجل - زرنب چکرکه آياغی *T.* سرو ترکستانی *P.* الجراد

CAMPEMENT. Action de camper *A.* قرار - نزول *P.* رخت افکنی قونمه - قوناق *T.* فرو نهاد کار وبار قرار - || Dans notre premier campement, nous êumes nouvelles des ennemis اوّلکی نزولمزده اوّلکی قوناقده دشمن - احوال دشمندن خبردار اولدق - Il se dit aussi du camp même *A.* حوادثندن خبر الدق || Il n'a plus que trois campemens à faire pour arriver à une telle ville منزلگاه *P.* منزل - مرحلة *T.* قوناق فلان بلده‌يه قدر انجق اوچ مرحله قالدی

CAMPER. Il dit d'une armée qui s'arrête en quelque lieu *A.* تخييم *P.* رخت افکندن - خيمه زدن *T.* قونمق - نزول حطّ رحال توقّف وقرار ايتمک - نصب خيام قرار ايتمک || Nous campâmes en tel endroit فلان محلّده نصب خيام L'armée alla camper à la vue des ennemis اردو قرار ايلدک اردو دشمنک کوزی اوکنده - نظرگاه اعداده نزول ايلدی اردو دشمن پيشگاهنده رخت افکن اقامت - قوندی وقرار ايلدی

Il est aussi actif *A.* نصب الخيام القرار - تخييم *P* خيمه نصب || Ce Général a campé son armée entre la montagne et la rivière فلان باشبوغ اردوسنی قوندرمق *T.* رخت انداختن - زدن طاغ ايله نهر بينده قوندردی Il se campe toujours avantageusement اردوسنی دائما بر وجه انفع قوندرر Il s'était campé près d'une ville بر شهرک قربنده تخيّم ايتمشيدی - On dit d'un homme, qu'il campe, pour dire, qu'il n'a point de logis assuré بر شهرک يانده قونمشيدی - خانه بر دوشدر

CAMPÉ. *A.* مخيّم *P.* خيمه نشين *T.* قونمش

CAMPHORATE. Plante médicinale *A.* ريحان الکافور *P.* کافور

Vaste campagne صحرای عظيم || Grande campagne *T.* اوه *P.* دشت Rase campagne پهنا - صحرای فسيح الاکناف En pleine campagne صحرای دوز اوه - صحرای ملسا On dit que la campagne est belle, pour dire, qu'on a l'espérance d'une grande récolte اچق صحراده - مکشوفده صحاریّ - On dit figur., qu'un écrivain, qu'un orateur etc. bat la campegne, pour dire, qu'il dit beaucoup de choses hors de son sujet اکين اوه‌لری کوزلدر - مزروعات مبشّرة الريعاندر فلان کاتب وياخود فلان واعظ هرزه گرد صحرای حشويّات واباطيلدر

Il signifie aussi, champs *A.* بادية *P.* دشت *T.* قير || Maison de campagne قير اوی - مسکن باديه La vie de la campagne قيرده اوتورانک کچنشی - عيش اهل باديه Il n'est pas chez lui, il est ellé à la campagne خانه‌سنده دکل قيره کتدی Il est ellé à sa campagne قيرده‌کی خانه‌سنه کتدی

Il se dit aussi, de la saison propre aux travaux de certains ouvriers *A.* صيف *P.* تابستان *T.* ياز || Cette maison sera bâtie dans trois campagnes بو خانه‌نک بناسی اوچ يازده تکميل اوله‌جقدر

Il se dit aussi, du mouvement, du campement et de l'action des troupes || Les armées sont en campagne صنوف عساکر Les troupes se mettront bientôt en campagne صحراده در - صحرا نشيندر Faire une campagne عسکر صحرايه چيقاجقدر Les troupes tiennent la campagne برسنه‌لک صحرا موسمنده سفر بر اولمق Ouvrir la campagne, commencer la campagne عساکر صحراده قيام اوزره در استفتاح بازار حرب حرکات حربيّه‌يه بداء وشروع - وجداله مبادرت ايتمک - Et du temps durant lequel les armées sont ordinairement en campagne *A.* سفر صيفیّ *P.* سفر تابستانی *T.* ياز سفر || La campagne a été longue cette année موسم سفر - سفر - سفری بو سنهٔ مبارکده موسم سفر طويل ومتمادی اولدی elle a commencé de bonne heure et fini bien tard اوزون اولدی - اوزادی - بو سنه موسم سفر ارکندن بداء ومباشرت وکيج وقتده ختام ونهايت بولدی Voilà une glorieuse campagne pour les armées du Roi اشته عساکر پادشاهی‌يه شايلو La campagne de Hollande فلمنک سفری Cet homme a servi long temps, il a fait vingt campagnes فلان اولمش بر سفر کشی مدّت مديده خدمته مداومت برله يکرمی کرّه

كافور اوتى *T.* سپرم

CAMPHRE. Espèce de gomme orientale *A.* كافور *P.* كافور *T.* كافورى || Le camphre est trop combustible كافور بغايت شديد كافور غايت ايله طوتشيجيدر - الوريدر

CAMPHRÉ. Il se dit des liqueurs où l'on a mis du camphre *A.* مخلوط بالكافور *P.* كافورناك *T.* كافورلى || De l'eau de vie camphrée كافورلى راقى - عرق كافور ناك

CAMUS. Qui a le nez court et plat *A.* افطس *P.* پوچ بينى *T.* پط برون

CANAILLE. Terme de mépris, qui se dit de la plus vile populace *A.* سخالة الناس - خشارة الناس - اراذل الناس *P.* خذله طاقمى *T.* پستمايگان - خسان ناس سفلة واراذل - آدم مولوزى - خلقك برباد طاقمى - || Il n'y avait point d'honnêtes gens, il n'y avait que de la canaille اول طرفده اهل عرض گروهندن هيچ بر كمسنه اولميوب هب خذله طاقمى وار ايدى Toute la canaille s'attroupa dans la place publique شهر ميداننده خشارهٔ ناسك مجموعى تحشد C'est un bateleur qui amuse la canaille خذله واجتماع ايلدى طاقمنى اكلندرر بر حقه باز در

CANAL. Conduit par où l'eau passe *A.* مثعب pl. مثاعب *P.* آبراه *T.* صو يولى || Canal de bois مسيل - pl. مسايل Couduire l'eau par canaux صويى اخشابدن مصنوع صو يولى Les canaux de la fontaine sont rompus چشمه نك صو يوللرى شكست اولمشدر - Il se dit aussi, du lit d'une rivière *A.* مجراء النهر - مسيل النهر *P.* رهگذر جوى *T.* چايك آقندى يرى

Il se dit aussi, de certaines pièces étroites et longues qui servent d'ornement aux jardins *A.* جدول pl. جداول *P.* رود Creuser un canal || صو آرقى *T.* فركن - خانه برجدول حفر Vider un canal صو آرقنى - جدولى تخليه ايتمك Nettoyer un canal صو - جدولى تطهير ايتمك Le canal est à sec جدول خشك ويا بسدر آرقنى تميزلتمك صو آرقى قوريدر -

Et de certaines conduites d'eau qui sont tirées d'un lieu à un autre pour la commodité du commerce *A.* مذنب pl. مذانب *P.* آچلمش آرق *T.* لر - بندروغ || Le canal de Languedoc سر بندروغ لانقدرق C'est un pays tout coupé de canaux تا پا مذانب كثيره ايله قطع اولنمش بر مملكتدر - Et de certains lieux où la mer se resserre entre deux rivages *A.* شرم *P.* شرم البحر - تنگ دريا *T.* بوغاز - طار بوغاز || Le canal de Constantinople قسطنطنيه ده كى - شرم البحر قسطنطنيه Le canal de la Mer-Noire بحر سياه بوغازى Le canal de Malte مالطه بوغازى

LE CANAL DE LA VERGE. C'est le conduit par où passe l'urine des hommes *A.* مجراء البول *P.* مجراى شاشه *T.* سدك مجراى بولك طغيانيله ادرار يولى || Uriner à plein canal - Canal thorachique, en termes d'Anatomie, c'est un canal qui sortant du réservoir de péquet s'élève dans le thorax *A.* ساقية الحجوشن ايتمك

CANAL, signifie aussi figur., la voie, le moyen dont on se sert pour quelque chose *A.* واسطة pl. وسايط - وسيلة pl. وسايل *P.* طرق pl. طريق - راه *T.* يول || Vous ne réussirez dans cette affaire que par ce canal بو خصوصده انجق فلان انجق بو يول ايله ظفر ياب - واسطه ايله ظفر بوله بيلورسك اوله بيلورسك

CANAPSA. Sac de cuir que porte sur les épaules un goujat, ou un pauvre artisan, quand il voyage *A.* مثملة *P.* انبان *T.* چانطه - داغرجق

CANARD. Oiseau aquatique *A.* اوز pl. اوزون *P.* مرغاب *T.* اوردك || Canard sauvage *A.* اوز برّى *P.* مرغاب دشتى *T.* يبان اوردكى privé *A.* اوز اهلى *P.* مرغاب خانگى Canard de rivière او اوردكى *T.* چاى اوردكى - اوز نهرى Tirer aux canards اوردكه Chasser aux canards اوردك آولمق Un potage aux canards اوردك صويندە پشمش چوربا آتمق - On dit, Plonger comme un canard, pour dire, plonger habilement اوردك صويى چورباسى - اوردك كبى طالوب چيقمق

CANARDER. Tirer sur quelqu'un d'un lieu où l'on est à couvert *A.* رمى عن المكمن *P.* از كمين انداختن *T.* پوصيدن || Les soldats qui s'avancèrent jusque dans les faubourgs, furent tués par les ennemis, qui les canardaient des fenêtres واروشه قدر وارمش عسكرى نفراتى خانه پنجره لرندن اوزرلرينه قورشون انداختيله اهلاك وتدمير اولمشلر در

CANARI. Serin des îles Canaries *A.* صافر *P.* زردچقو *T.* قناريه قوشى

CANCAN. V. Quanquan.

CANCELLER. Annuler une écriture, en la barrant ou croisant à traits de plume *A.* نسخ *P.* فرسودن *T.* چیزمك - بوزمق || Canceller et annuler des lettres بعض حروفی نسخ والغا - Et annuler une écriture en passant le canif dedans *A.* حكّ *P.* ستردن *T.* قازیمق - چیزمك - ایتمك

CANCELLÉ. *A.* منسوخ *P.* فرسوده *T.* بوزلمش - چیزلمش *A.* محكوك *P.* سترده *T.* قازلمش

CANCER. Espèce de tumeur maligne *A.* سرطان || Une femme qui a un cancer au sein صدرنده سرطانی اولان خاتون Arracher un cancer سرطانی نزع وقلع ایتمك Extirper un cancer سرطانی قلع واستیصال ایتمك - C'est aussi le nom d'un des signes du zodiaque *A.* سرطان

CANCRE. Espèce d'écrevisse de mer *A.* سرطان *P.* خرچنگ *T.* پنچپا - پنكج V. aussi Crabe.

CANDÉLABRE. Grand chandelier fait à l'antique *A.* ماثلة pl. *P.* ماثلات *T.* چراقمه - چراغپا - ایلكمن

CANDEUR. Pureté d'ame *A.* صفوت - خلوص البال - خلوص *P.* نقاء الفوآد - صفوت القلب - پاكیزگیٔ دل *T.* یورك - یورکی تمیز || La candeur de son ame صفوت - خلوص بالی - تمیزلكی Agir avec candeur خلوص اوزره حركت ایتمك - درونی Un procédé plein de candeur خلوص وصفوتدن عبارت كار Abuser de la candeur de quelqu'un بر كمسنه نك خلوص وعمل Un faux air de candeur خلوص وصفوتنی عبثه صرف ایتمك بر كونه طور خلوص ظاهر فریب - خلوص صوری - ظاهری On le dirait la candeur même صفوت محض دینسه جائز در

CANDI. Sucre réduit en forme de cristal *A.* قند مكرّر - نبات شكری *T.* كند - تبرزد *P.* ابلوج السكر - برت - طبرزد

CANDIDAT. Celui qui aspire à quelque charge, à quelque dignité *A.* طالب الرتبة pl. طلّاب الرتبة - راغب الرتبة pl. *P.* رغّاب الرتبة - خواهشگر جاه - طلبكار جاه - خواهنده جاه *T.* رتبه استكلوسی || Les candidats chez les Romains étaient vêtus de blanc قدیم رومالیون بیننده طلبكار رتبه اولنلر كسوهٔ بیضا ایله تلبّس ایدرلر ایدی

CANDIDATS, dans les facultés de l'Université, sont ceux qui sont sur les bancs pour parvenir à quelque grade *A.* ملازم pl. ملازمین

CANDIDE. Qui a de la candeur *A.* مخلص البال - مخلص *P.* پاكیزه - پاكدل - صافدرون - خلوصكار - خالص الفوآد - یورکی پاك - یورکی تمیز *T.* درون || Un homme candide مخلص بر آدم Une ame candide قلب صاف Un procédé candide حركت خلوص آمیز - حركت خالصه

CANDIDEMENT. Avec candeur *A.* بخلوص القلب - بصفوة البال *P.* كوكل پاكلكیله *T.* خلوصكارانه

CANDIR, SE CANDIR. Faire fondre du sucre jusqu'à ce qu'il soit candi *A.* تقنّد *P.* تبرزد گشتن *T.* قندلنمك || Faire candir du sucre شكر قندلندرمك - شكر تقنید ایتمك Des sucreries qui se candissent تقنّد ایدن سكریات

CANDI. *A.* مقنّد *P.* تبرزد گشته *T.* قندلنمش

CANE. La femelle du canard *A.* اوزّة *P.* مرغاب ماده *T.* دیشی اوردك

CANETON. Le petit d'une cane *A.* فرخ الاوزّ *P.* مرغابچه *T.* اوردك پلازی

CANETTE. Petite cane *A.* اوزّة صغیرة *P.* مرغابچهٔ ماده *T.* دیشی اوفاق اوردك

CANEVAS. Espèce de grosse toile claire, sur lequelle on fait des ouvrages de tapisserie *A.* خیش pl. *P.* كرپاس اخیاش *T.* قالین اوستوبی بزی || Gros canevas اوستوبی بزی Tracer un canevas اوستوبی بزی اوزرنده رسم چیزمك

Il se dit figurément, du premier projet de quelque ouvrage d'esprit *A.* رسم *P.* نیرنگ *T.* رسم || Cet ouvrage n'est pas achevé, on n'en a encore fait que le canevas بو تألیفك انجق رسمی چیزلمشدر هنوز رهین ختام اولمش دكلدر Travailler sur un bon canevas لطیف واحسن بر كونه رسم اوزرنده Tracer son canevas رسمنی چیزمك ایشلمك

CANGRÈNE. V. Gangrène.

CANICHE. Chien barbet. V. Barbet.

CANICULAIRE. Il ne se dit que des jours qui précèdent et qui suivent celui où la canicule se lève le matin *A.* باخوریّ || Jours caniculaires ایّام باخوریّه

CANICULE ou GRAND CHIEN. Nom d'une constellation *A.* كلب - Il signifie aussi, le temps dans lequel on suppose que domine cette constellation *A.* ایّام الباخور - موسم الباخور - موسم الوقدة

CANIF. Petite lame de fer, emmanchée de bois, d'ivoire etc. dont on se sert pour tailler des plumes *A.* مردودة *P.* چاكی *T.* قلمتراش - چاقی

CANIN. Qui tient du chien *A.* كلبيّ *P.* سگ آسا ـ سگی *T.* كوپكچه || Faim canine *A.* جوع كلبی *P.* گرسنگیٔ سگی *T.* كوپك آچلغی ـ Dent canine. Une des dents pointues qui servent à inciser les alimens *A.* ناب pl. انياب *P.* سگدندان *T.* آزی ديشی

CANNAIE. Lieu planté de cannes *A.* مقصبة *P.* نيستان *T.* قامشلق

CANNE. Roseau qui a des noeuds *A.* قصبة ـ قصب *P.* نای *T.* قامش || Les cannes viennent extrêmement grandes dans les Indes قصب هندستانده غاية الغايه عظيم وجسيم ـ Canne de sucre. Les roseaux qui portent le sucre *A.* قصب السكر *P.* نيشكر *T.* شكر قامشی ـ Il y a aussi une espèce de canne qu'on nomme, La canne odorante *A.* قصب الذريرة

Il se dit aussi, d'un bâton léger dont on se sert pour s'appuyer en marchant *A.* عصا *P.* دستوار *T.* دكنمك || Une canne à pomme d'or آلتون سرلو بر عصا Donner des coups de canne عصا ايله ضرب ايتمك

CANNELAS. Espèce de dragée faite avec de la cannelle *A.* طارچين شكری *T.* دارچين سكّر آميز *P.* دار صينیٔ سكّری

CANNELER. Creuser des espèces de canaux le long du fût d'une colonne, ou en d'autres ornemens d'Architecture *A.* مخطّطاً ناويدن *P.* نقر *T.* اولوق اولوق اويمق || Canneler une colonne بر ديركی اولوق اولوق اويمق

Cannelé. *A.* مخطّطاً منقور *P.* ناويده *T.* اولوق اولوق اولوق اويولمش بر ستون || Colonne cannelée اويولمش

CANNELLE. Écorce odoriférante d'un arbre *A.* قرفة ـ دار *P.* صينی *T.* دارچين ـ طارچين || Un bâton de cannelle بر دارچين De la poudre de cannelle عدد طارچين چيبوغی Esprit de cannelle طارچين روحی طارچين توزی ـ سفوفی Huile de cannelle طارچين ياغی ـ دهن دارچين Cannelle géroflée *A.* قرفة القرنفل *T.* قرنفل قبوغی ـ Cannelle sauvage *A.* دار صينیٔ جبلیّ *P.* دارچين كوهی *T.* يبانی طارچين ـ يبان طارچينی

CANNELLE ou CANNETTE. Morceau de bois creusé, qu'on met à une cuve de vendange *A.* مثعب pl. مثاعب *T.* مصلق ـ Il se dit aussi, d'un robinet qu'on met à un tonneau, pour en tirer l'eau *A.* صنبور *P.* دنمك ـ لوله *T.* لوله

CANNELLIER. Arbre dont on tire la cannelle *A.* شجر الدار *T.* طارچين آغاجی *P.* درخت دارچين صينی

CANNELURE. Espèces de petits canaux creusés sur des colonnes *A.* خطّ منقور *P.* ناوه‌كاری *T.* اولوقلمه || La cannelure orne bien une colonne ستون اوزرنده خطوط منقوره‌نمك خطوط منقوره ستونه زينت ويرر ـ اعمالی موجب زينتدر

CANNETILLE. Petite lame très-fine d'or ou d'argent tortillé *T.* صرمه طرطل وسيم طرطل

CANON. Pièce d'artillerie *A.* مدفع pl. مدافع *P.* توپ ـ *T.* طوب || Canon de fonte دوكمه طوب Canon de fer رعداننداز Gros canon طابيه طوبی Canon de batterie دمور طوب Pièce de canon آغر طوب ـ كبير طوب بر ـ بر پاره طوب La bouche du canon طوبمك بر قطعه طوب ـ عدد طوب La lumière du canon طوبك فاليه‌سی Le bruit du canon آغزی L'attirail طوبك كورلديسی ـ صدای طوب ـ دمدمهٔ طوب Le recul du canon طوبمك طاقمی ـ طوبك مالزمه‌سی Monter, braquer, pointer le canon طوبك كيرويه دپشی Tirer le canon طوبی قورمق وچويرمك ونشانه اويدرمق Enclouer le canon طوبی ميخلمق Un coup de canon بر يايلم طوب Une volée de canon بر ضربهٔ طوب Une muraille à l'épreuve du canon طوبمك ضربنه مقاومت

Il se dit aussi, de toutes les canons d'une armée ـ ايدر بر ديوار || On a pris le canon des ennemis اعدانمك مجموع طوبلری Être hors de la portée آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتصرّف اولندی Se tenir sous le canon du canon طوب منزلندن خارج اولمق de la place قلعه‌نمك طوبی آتنده جا گرفتهٔ قرار اولمق

Il signifie aussi, cette partie des autres armes à feu où l'on met la poudre et le plomb *T.* قونداق || Le canon du pistolet طپانجه‌نمك قونداغی Canon cannelé اولوقلی قونداق Canon rayé چيزكيلی قونداق ـ چيبوقلی قونداق

En termes de manége, c'est la partie de la jambe du cheval qui s'étend depuis le genou jusqu'au boulet *A.* وظيف pl. اوظفة *T.* قوری انجمك

Canon. Décret, réglement. Il se dit des décisions des conciles touchant la Foi et la discipline *A.* فتوی pl. فتاوا || Les saints canons فتاوای شريفه Cela est contre les canons بو كيفيّت فلان Les canons d'un tel concile فتاوای شريفه‌يه مغاير در مجلسده محكوم عليها اولان فتاوا

DROIT CANON. La science du Droit ecclésiastique, fondée sur les canons de l'Église *A.* علم الشريعة - علم الفتاوا || Étudier en Droit canon علم فتوابى اوقومق - Le corps du Droit canon. C'est le recueil des canons de l'Église, et des décrétales des Papes *A.* كلّيّات الفتاوا - Canon des Écritures. Le catalogue des livres qui sont reconnus pour divinement inspirés *A.* كتب منزلة || Les Protestants rejettent certains livres comme n'étant pas du canon des Écritures پروتستان مذهبنده اولنلر كتابلرك بعضيسنى كتب منزلددن دكلدر ديو ردّ وانكار ايدرلر Le canon des Chrétiens, le canon des Juifs طائفهٔ نصارانك وقوم يهودك اعتبار ايتدكلرى كتب منزله

CANONICITÉ. Qualité de ce qui est canonique *A.* مشروعيّت || La canonicité des livres saints كتب شريفه نك مشروعيّتى

CANONIQUE. Qui est selon les canons *A.* شرعىّ - مشروع || Doctrine canonique مذهب مشروع Mariage canonique نكاح شرعى - مشروع

LIVRES CANONIQUES. Ceux qui sont contenus dans le canon des livres de l'Écriture-Sainte *A.* كتب شرعيّة

CANONIQUEMENT. D'une manière canonique *A.* حسب الشريعة *T.* شريعت اوزره *P.* بر مقتضاى شريعت - بر وجه شرعى || Il vit canoniquement مقتضاى شريعته رعايت ايله كچنور Un mariage fait canoniquement اصول شريعت اوزره كچنور - بر وجه شرعى عقد اولنمش نكاح Une élection faite canoniquement حسب الشريعه واقع اولان انتخاب

CANONISER. Mettre dans le catalogue des saints *A.* تسليك تسليك فى سلك الاوليا - فى سلك الاعزّة

CANONISTE. Savant en Droit canon *A.* عالم pl. الشريعة علماء الشرع || Tous les canonistes demeurent d'accord que .... فلان مادّه متّفق عليها جمهور علماى شرعدر

CANONNADE. Plusieurs coups de canon, tirés à la fois ou de suite *A.* رمى المدافع متواليًا *P.* طوب اندازئ پياپى *T.* طوب آتشى - طوب يايلمى || Les deux flottes se sont séparées après quelques canonnades طرفين دونمالرى بر قاچ طوب آتشدقدنصكره برى برندن مفارقت ايتمشلر در

CANONNER. Battre à coups de canon *A.* ارماء المدافع على *P.* توب انداختن بر *T.* اوزرينه طوب آتمق || Les armées se canonnèrent long-temps avant que de venir aux mains طرفين عسكرى ال اله كلمزدن مقدّم وافر زمان برى برى اوزرينه

برى برى اوزرينه طوب - ترامئ مدافع ايله جنك ايلديلر آتشديلر

CANONNIER. Celui dont la profession est de servir le canon *A.* رامى المدافع pl. رماة المدافع *P.* توب انداز *T.* طوبچى || Bon canonnier استاد طوبچى

CANONNIÈRE. Petite embrasure pour tirer des coups de fusil *A.* كوّة السور pl. كواء السور *P.* سوراخچهٔ ديوار *T.* مزغال دليكى Il se dit aussi, d'une petite tente qui est faite en forme de toit, et qui n'a point de muraille *T.* شمسيّه || Une canonnière sert ordinairement à quatre soldats بر شمسيّه عادتا درت نفره - Et d'une sorte de tente à deux mâts *T.* ايكى ديركلو چادر - كافيدر

CANOPE. Nom d'une étoile *A.* سهيل

CANOT. Petite chaloupe *A.* تلوّى *P.* سندلك *T.* كوچك صندل

CANTATE. Petit poème fait pour être mis en musique *A.* منظومة *P.* الاغنية *T.* چغامهٔ سرود || Belle cantate ازكى كفته سى لطيف بر ازكى كفته سى

CANTHARIDE. Espèce de mouche vénimeuse *A.* ذرّوح pl. ذراريح *P.* كاغنه *T.* قدوز بوجكى || Appliquer un emplâtre de cantharides قدوز بوجكى ياقيسى ياپشدرمق Prendre des cantharides قدوز بوجكى تناول - قدوز بوجكى استعمال ايتمك ايتمك

CANTIQUE. Chant consacré à la gloire de Dieu *A.* نشيدة || Entonner un cantique بر قطعه نشيدهٔ حمدلة - التسبيح Le cantique de Moïse تسبيح تلحين ايتمك حمدلهٔ حضرت موسى - Cantiques spirituels. Des chansons faites sur des matières de dévotion *A.* الهيّات - Cantique des cantiques. Un des livres de Salomon *A.* تسبيحة التسابيح - نشيد الانشاد

CANTON. Certaine partie d'un pays, séparée et différente du reste *A.* بقعة pl. بقاع *P.* كور pl. كورة - كور *T.* قضا || Il n'y a dans cette province qu'un canton où l'on recueille du vin بو مملكتده خمر حاصل اولور ياكز بر قضا وار در

Il se dit aussi en parlant des villes *A.* محلّة pl. محلّات *P.* كوچه *T.* محلّه || Dans Rome, il y a un canton destiné pour les Juifs رومادە مسكن يهود اولمق اوزره بر محلّه تخصيص اولنمشدر

En parlant des Suisses, on appelle, Canton, chacun des États qui composent le corps Helvétique *A.* ايالة pl. ايالات *P.* خره *T.* ايل || Les treize cantons Suisses ازويچرلونك اون اوچ

پاره ایالاتی Les cantons Catholiques et les cantons Protestants اهالیسی قاتلک مذهبنده ویاخود پروتستان ایینلنده اولان ازوبچرلو ایالاتی

CANTONNEMENT. État des troupes cantonnées *A.* قرار- تأوّی *P.* فی المنازل *T.* خانه نشینی - Il se dit aussi, du lieu où les troupes se cantonnent *A.* مسکن العسکر *pl.* مساکن العسکر *T.* عسکر قوناغی || Les quartiers de cantonnement عسکر قوناقلری

CANTONNER. Il se dit des troupes distribuées dans plusieurs villages *A.* اتّخاذ الحضر- اتخاذ الحضارة *P.* کند نشین شدن *T.* قوناقلرده قونمق- عسکر قوناقلره کیرمک || Les troupes commencèrent à cantonner عسکر اتخاذ حضره باشلادی Faire cantonner des troupes عسکری قوناقلرده قوندرمق

Se cantonner. Se retirer dans un canton, pour y être en sûreté *A.* تحصّن *P.* پناه داشتن *T.* صغنمق || Les rebelles s'étaient cantonnés dans un coin de la province طائفهٔ عصات مملکتک بر کوشه‌سنده تحصّن ایتمشلر ایدی

Cantonné. *A.* مقیم فی الحاضرة *P.* کند نشین *T.* قوناقلرده || Les troupes cantonnées en divers villages نیچه نیچه قونمش عسکر اتّخاذ حضارت ایتمش وضیاعده قرا

CANULE. Petit tuyau qu'on met au bout d'une seringue *A.* قصبة *P.* ماشوره *T.* امزک- شرنقه ماصوره‌سی

CAP. Tête *A.* رأس *pl.* روس *P.* سر *T.* باش || De pied en cap. *A.* من الرأس الی القدم *P.* از سر تا پا *T.* باشدن ایاغه قدر

Cap. Promontoire *A.* شناخ *pl.* اشنخة - طایق *pl.* طوایق - خراشیم *pl.* خرشوم - راعف الجبل - بینی کوه - روغ *P.* بورون *T.* || Doubler un cap بورونی آشورمق Le cap de Bonne - Espérance امید بورونی

Cap-de-more. Cheval de poil rouan, qui a la tête et les extrémités noires *A.* فرس ازرق مطرّف

CAPABLE. Qui a les qualités requises pour quelque chose *A.* اهل اللیاقة- اهل الکفایة- لایق- کافی- مقتدر- قادر- صالح *P.* سزاوار- درخور *T.* کرکلو || C'est un homme capable de gouverner ادارهٔ ملکه قادر بر آدمدر C'est un homme capable des plus grandes affaires اعاظم امورک اداره‌سنه لیاقت وکفایتی خطوب جسیمه‌نک تصرّف واداره‌سنده - ظاهر بر آدمدر Il n'est capable de rien عظیم الکفایه برآدمدر هیچ بر کافهٔ اموره بی بهرهٔ لیاقت- شیئه لیاقت واقتداری یوقدر واقتدار در Il est en âge, il est capable d'exercer cette charge سنّی بالغ اولمغله فلان منصبک اداره‌سنه لیاقتی درکار در - ضبط منصبه صلاحیتی وار در - ضبط منصبه مقتدر در - On dit qu'un homme est capable d'amitié, capable de reconnaissance ایفای - علاقهٔ درونه وشکر نعمته قابلیتی ظاهر بر آدمدر واجبهٔ دوستی ومحبّت واجرای حقّ شکر نعمته قابلیتی درکار در - Et qu'il est capable d'affaires, pour dire, qu'il entend bien les affaires *A.* واقف الامور *P.* کارآشنا *T.* ایش بیلور || C'est un homme capable d'affaires کار آشنا بر آدمدر - Et qu'il est capable de tout, pour dire, qu'il est capable de s'acquitter de toutes sortes d'emplois هر- هر ایش الندن کلور ایشک اربابیدر

En parlant d'un scélerat, on dit qu'il est capable de tout, pour dire, qu'il peut se porter aux actions les plus noires هر کندوسندن هرشئ ملحوظدر- شیئی ارتکاب ایدر برخبیثدر - On dit qu'un homme n'est pas capable de raison, n'est pas capable d'entendre quelque chose, pour dire, qu'il n'est pas en disposition, en état d'entendre raison قبول کلامه استعدادی یوقدر سوزدن آلمز-

On dit aussi, qu'il n'est pas capable de manquer à sa parole خلف وعده عدیم القابلیه بر آدمدر

Capable, se dit aussi des choses, et il n'est guère d'usage qu'avec les verbes Tenir et Contenir *A.* متحمّل - وافی - کافی *P.* کنجا *T.* صغیشور || Cette caisse est capable de tenir tant de pintes فلان صندوقه شو قدر شو مقدار صراخی تحمّلنه کافیدر- صراخی‌یه متحمّلدر Cette salle est capable de contenir tant de personnes فلان دیوانخانه - شو قدر کسان اتّساعنه قابلدر- شو قدر کسانه متّسعدر فلان دیوانخانه‌ده شو قدر کسان - شو قدر کسان آلور صیغیشور

Il signifie aussi, habile *A.* صاحب الاهلیّة- اهل *P.* شایسته *T.* ارباب - یرار || C'est un homme très - capable مایه‌دار اهلیّت - Mettre une chose, une affaire entre les mains d'une personne capable بغایت صاحب اهلیّت آدمدر بر منصبی وبر منصبی ادعوا- مصلحتی اهل یدینه تفویض ایتمک الامانات الی اهلها مفهومنجه صاحب لیاقت واهلیّت بر منصبی - اولان کشینک کهف کفایتنه تودیع ایتمک - Avoir l'air capable, وبر خصوصی اربابی الله تسلیم ایتمک

جیقان مهره

CAPILLAIRE. Il se dit de certaines plantes dont les feuilles sont très déliées *A.* نباتات رقیقة الاوراق *P.* گیاه باریک ـ Et des racines longues et filamenteuses *A.* اصول ذات العروق *P.* بیخ ریشه دار *T.* یپراغی اینجه اوت *T.* برگ ـ Et d'un tuyau fort étroit, d'une veine fort étroite || Tuyau capillaire *A.* میزاب اضیق pl. میازیب ضیّقة Veine capillaire *A.* عرق *P.* میزاب تنگ *T.* طار اولوق اینجه طمر *T.* رک باریک *P.* عروق رقیقة pl. رقیق

CAPITAINE. Celui qui a le commandement d'un vaisseau *A.* رئیس السفینة pl. رؤساء السفاین *P.* ناخدا ـ کشتیبان ـ راموز ـ Il se dit aussi, de celui qui commande dans certaines maisons royales *T.* کمی رئیسی ـ کمی قپودانی *T.* سرای اوستهسی

Capitaine de port. Celui qui commande dans un port *T.* لیمان رئیسی

Capitaine, se dit aussi d'un général d'armée, par rapport aux qualités nécessaires pour le commandement *A.* محراب *P.* جنگ || Ce Roi était un grand capitaine *T.* آزما جنگ علمنی بیلور Capitaine expérimenté فلان پادشاه بر محراب نا مدار ایدی Vaillant capitaine مجرّب الاطوار بر محراب حمیّت شعار Vieux capitaine جنگ آزمای قویّ البطش والبسالت Ce général est plutôt soldat que capitaine بلی الاسفار اولمش بر جنگ آزمای کهنه سال فلان امیر الجیش محراب لقبیله ملقب اولمقدن ایسه محارب دینسه الیقدر جنگ ـ جنگ آزما دینمکدن ایسه جنکاور دینسه انسبدر ـ علمنی بیلور دینمکدن ایسه همان جنکجیدر دینسه یکدر

CAPITAL. Principal *A.* رییسیّ ـ اصلی *P.* سر *T.* باشلو || C'est là le point capital de cette affaire اشته بو مصلحتک نکتهٔ اشته بو مصلحتده فصّ الامر شو محلّدر ـ اصلیّهسی بو در Cette clause est capitale dans ce contrat اشته مصلحتک باشلو یری شورهسیدر ـ فلان مادّه شومقاوله حجّتی ایچنده ـ On dit, Faire son capital de quelque chose, pour dire, en faire sa principale occupation باشلو شروطدندر ـ شروط اصلیّهدندر ـ شروط رئیسهدندر ـ بر شیئی رأس امور اتخاذ ایتمک اهمّ امور معتنا بهادن عدّ ایتمک ـ اقدم امور عدّ ایتمک Il fait son capital de l'étude مطالعهیی اقدم اموردن عدّ ایدر ـ Figur. Tout ce qu'il y a de principal, de plus important *A.* رأس المسئلة ـ اهمّ الامور *P.* اوّلترین کار *T.* باش مادّه ||

signifie, avoir l'air d'un homme qui présume trop de son habilité یرارلق تاصلدمق ـ یرارلق صاتمق ـ کفایت فروشلق ایتمک

CAPACITÉ. Habileté, suffisance *A.* کفایت ـ لیاقت ـ اهلیّت *P.* شایستگی ـ درخوری *T.* یرارلق || Avoir peu de capacité قلیل البضاعه ـ بضاعهٔ اهلیّت ولیاقت قاصر اولمق Manquer de capacité بضاعهٔ لیاقتدن بی بهره اولمق Faute de capacité فقدان بضاعهٔ لیاقته ـ عدم لیاقته مبنی Juger de la capacité d'un homme par ses ouvrages بر کمسنه نک قدر لیاقت واهلیّتنی کندو تألیفاتندن استدلال مبنی Avoir beaucoup de capacité کفایت واهلیّت تامّه ایتمک

Il signifie aussi, la profondeur et la largeur de quelque chose *A.* وسعت ـ اتّساع *P.* کنجایش *T.* صیغهجق میدان || La capacité d'un vaisseau سفینهنک وسعتی La capacité du cerveau, de l'estomac دماغک ومعدهنک مرتبهٔ اتّساعی ـ On dit, La capacité de l'esprit, pour dire, l'étendue et la portée de l'esprit *A.* اتّساع العقل *P.* کنجایش عقل *T.* عقلک صیغهسی ـ عقلک کنجایش دائرهٔ عقل وشعور حسب || Selon la capacité de l'esprit کنجایش بذیر دائرهٔ ـ عقلک اتّساعنه کوره ـ الاتّساع العقل عقله ـ عقله صیغشدیغنه کوره ـ عقل اولهجق مرتبهده صیغجق قدر

CAPARAÇON. Sorte de couverture que l'on met sur les chevaux *A.* جلّ pl. جلال *P.* جل *T.* جول || Mettre un caparaçon à un cheval آته جول اورمق

CAPARAÇONNER. Mettre un caparaçon à un cheval *A.* تجلیل *P.* احلاس ـ جل زدن *T.* جوللمق || Il faut caparaçonner ce cheval بو آتی جوللمق اقتضا ایدر

Caparaçonné. *A.* مجلّل ـ محلوس *P.* جل پوش *T.* جوللنمش

CAPE. Manteau à capuchon *A.* برنس pl. برانس *P.* برنس *T.* کپنک ـ On dit, Rire sous cape, pour dire, se réjouir de quelque chose secrètement *A.* کتکتة *P.* زیر لب خندن *T.* بیق آتنده کولمک

Il se dit aussi, d'une espèce de couverture de tête des femmes *A.* مقنعة *P.* چادر *T.* جار

CAPELET. Enflure qui vient au train de derrière du cheval à l'extrémité du jarret *A.* جدرة العرقوب *T.* طوارک اکریجهسنده

CAPITEUX. Qui porte à la tête *A.* موجب السوار - سوّار - موجب الحمار *P.* سر گرانی آور *T.* باشه - باشه اورر محمورلق كتوريجى

CAPITON. Soie grossière dont on se sert pour divers ouvrages *A.* خسالة القزّ *P.* خس وخش ابريشم *T.* ايپك خرده‌سى || Ce n'est pas de la fine soie, ce n'est que du capiton خاص ايپك دكل ايپك خرده‌سيدر

CAPITULAIRE. Réglement sur les matières civiles et ecclésiastiques *A.* كتاب القوانين *P.* قانون نامه *T.* قانون كتابى || Les capitulaires de Charlemagne فلان نام آلمان ايمپراطورينك قانوننامه‌سى

CAPITULATION. Le traité qu'on fait pour la reddition d'une place *A.* معاهدة الاستيمان *P.* شرطنامهٔ استيمان *T.* ويره || La capitulation d'une ville سندى تسليم اولنمش بر بلده‌نك || Les articles de la capitulation استيمانى معاهده‌سى شروط || Une capitulation honorable, avantageuse ويره سندينك شروطى - معاهدهٔ استيمان شانلو وفائده‌لو استيمان سندى || Faire sa capitulation استيمانى حاوى سند عقد - استيمان ايتمك شروط استيمانه رعايت ايتمك || Tenir la capitulation ايتمك ويره سندينى ضبط وتحرير ايتمك || Dresser la capitulation معاهدهٔ استيمان سندينى قلمه آلمق - استيمان معاهده‌سنده وضع امضا - استيمانى امضا ايتمك || Signer la capitulation قبول ايتمك - استيمانى قبول ايتمك || Recevoir à capitulation

Il se dit aussi, des moyens de rapprochement qu'on propose en affaires *A.* مصالحة *P.* آشتى *T.* صلح || Cet homme n'entend à aucune capitulation en fait d'intérêt فلان كشى منفعت مخصوصه‌سنده دائر اولان ماده‌لرده بر وجهله كلام صلحى بالمصالحه || On en vint à bout par capitulation اصغا ايتمز مصالحه - مصالحه صورتيله بجرلدى - طفرياب اولندى طريقيله تنظيمى ميسّر اولمشدر

CAPITULER. Traiter de la reddition d'une place *A.* مذاكرة *P.* طلب الامان - مذاكرة الاستيمان - الشروط الاستيمان سلمًا تسليم قلعه شروطنى *T.* زنهار خواستن - امان خواستن || Battre la chamade pour capituler ويره شرطلرينى سويلشمك - سويلشمك ضرب طبل ايله مذاكرهٔ استيمانه اعلان سلماً تسليم قلعه شروطنى سويلشمكه اعلان - رغبت ايتمك || Il signifie aussi, entrer en traité sur quelque affaire, venir à un accommodement *A.* تصالح - مصالحة - مسالمة

Le capital est de travailler à son salut اهمّ امور امر نجات رأس مسئله - وفلاحه بذل ما حصل وسع واقتدار ايتمكدر نجات جانه مدار اولدجق اسبابك استحصالنه سعى واقدام ايلمكدر

Il se dit aussi, d'un crime qui mérite le dernier supplice *A.* جنايت رئيسة - جرم واجب التنكيل - كباير *pl.* كبيرة آغر صوج - باشلو صوج *T.* تاوان گران *P.* جنايات رئيسة || Crime capital جرم واجب - كبايردن معدود جنايت || Peine capitale التنكيل جزاى - ترتيب جزا - جزاى بالتنكيل - On dit, Les sept péchés capitaux *A.* جزاى با سياست - بالقتل والنكال كباير سبعة - Et ennemi capital, pour dire, ennemi mortel *A.* خصم الدّ *P.* دشمن بى امان - خصم جان *T.* جان دشمنى

LETTRES CAPITALES. Les grandes lettres qu'on met au commencement des chapitres *A.* حروف كبيرة *P.* حرفهاى بزرك *T.* ايرى يازو - ايرى يازلمش حرفلر

CAPITAL. Le principal d'une dette *A.* اصل - رأس المال *P.* المال سوزيان - سرمايه *T.* اصل مال - آنا || Il a payé les intétêts, mais il doit encore le capital ايشلنمش كذشته‌لرى اصل مال - ادا ايلدى لكن اصل مال عهده‌سنده در عهده‌سنده بورج قالدى

CAPITALE. La première ville d'un Empire, la résidence du Souverain *A.* دار السلطنة *P.* دار الملك - تختكاه *T.* پاى تخت || Pétersbourg est la ville capitale de la Russie پتره‌بورق شهرى دولت روسيّه‌نك دار السلطنتيدر || Il se dit aussi, de la première ville d'une province *A.* كرسىّ *T.* مملكتك باش *P.* مقرّ الحكومة - المملكة مملكتك مقرّ حكومتى - قصبه‌سى

CAPITALISTE. Celui qui fait valoir ses capitaux dans les entreprises de commerce *A.* اصحاب المال *pl.* صاحب المال - سرمايه - مال صاحبى *T.* سرمايه‌دار *P.* صاحب البضاعة - || Riche capitaliste ذيقدرت سرمايه صاحبى || Ce capitaliste est un franc usurier فلان صاحب مال ربوايه طامع بر معامله‌جيد

CAPITAN. Fanfaron *A.* فيّاش *P.* بادغن *T.* آورد ايدن

CAPITAN-PACHA. Amiral Turc *T.* قپودان پاشا - قپودان دريا

CAPITATION. Taxe par tête *A.* جزية - جزية الرّاس *P.* جزيه‌يى ادا ايتمك || Payer la capitation خراج *T.* كزيد

- مهوّس العقل بر آدم Un homme capricieux المزاج اولمق چالقسی بر آدم - عقلی چالق بر آدم

CAPRICORNE. Nom d'un signe du zodiaque *A.* برج جدی *P.* بزه || Le soleil était dans le capricorne شمس برج جدیده Le tropique du capricorne مدار جدی ایدی

- شجره الشفلح CÂPRIER. Arbrisseau qui porte des câpres کبره آغاجی *T.* درخت کورز *P.* کرفنة - شجرة الکبر

CAPRISANT. Il se dit d'un pouls dur et inégal *A.* نبض غلیظ قاتی وقارشیق *T.* نبض تند ونا هموار *P.* کثیر الاختلاف نبض

CAPSULAIRE. Qui appartient à une capsule, et qui en a la forme *A.* کیسه *P.* فی شکل الکیس - ملبّس بالحجرو - مکیّس || کیسه هیئتنده - کیسه کبی - قابلو *T.* کیسه گونه - دار Fruit capsulaire قابلو یمش - میوهٔ کیسه پوش - فاکههٔ مکیّسه Membrane capsulaire کیسه شکلنده بر اینجه زار

CAPSULE. Il se dit des petites loges qui renferment les semences et les graines des fruits *A.* کیسهٔ تخم *P.* جرو - کیس البذر *T.* تخم کیسه‌سی

CAPTATEUR. Celui qui, par des insinuations artificieuses, tâche de se procurer un avantage *A.* ختّال *P.* حیله‌باز *T.* دوباره‌جی

CAPTATION. Action de capter, de surprendre des héritages par artifice *A.* مخاتلة *P.* دوباره - حیله‌بازی || Il a usé de captation pour obtenir cette succession بو میراثی تحصیل ایچون بر کونه دوباره ایله میراثک اخذینه - اعمال مخاتله ایلدی دسترس اولدی

CAPTER. Se procurer par toute sorte de moyens, de la part des autres, quelque chose de flatteur *A.* تحصیل - جلب *P.* بر تقریب قزانمق - قزانمق *T.* بدست آوردن || Il a capté la bienveillance d'un tel بو ذاتک حسن نظرینی تحصیل بو ذاتک حسن نظرینه دسترس اولدی - ایلدی

CAPTÉ. *A.* مجلوب *P.* بدست آورده - بدست رسانیده *T.* قزانلمش

CAPTIEUSEMENT. D'une manière captieuse *A.* علی - تغلیطاً *T.* دلفریبانه *P.* اغفالاً - بالاغفال - وجه التغلیط اویالندررق

CAPTIEUX. Qui tend à induire en erreur *A.* مغلّط - مغفّل *T.* اویالندریجی *P.* دلفریب || Terme captieux تکلیف Proposition captieuse کلام دلفریب - کلام مغلّط Clause captieuse شرط اغفال آمیز تکلیف اغفال آمیز - مغفّل

- صلح ایدشمک *T.* بمیانه آشتی کردن *P.* تسالم - Il commence à se défier de son droit, il demande à capituler حقّی اولدیغنه شک واشتباهی عارض اولمغله تسالم ومصالحه یه طالبدر

CAPONNIÈRE. Logement creusé en terre, que l'on fait dans des fossés secs, pour y placer quelques fusiliers qui tirent sans être vus *T.* خندق ایچنده تفنکچیانه مخصوص قازلمش قولبه || On fit un feu continuel des caponnières de cette place اول قلعه‌ده خندق ایچنده حفر اولنمش تفنکچیان قولبه‌لرندن دشمن اوزرینه لا ینقطع قورشون یاغدررديلر

CAPOT. Espèce de cape d'étoffe grossière *A.* لبّادة *P.* چکمان *T.* یاپونجه || Quand les soldats sont en sentinelle, ils ont ordinairement des capots عسکری نفراتی قوللق بکلدکلری - وقتده یاپونجه کییرلر Capot contre la pluie *A.* ممطرة *P.* یغمورلق *T.* جامهٔ بارانی - بارانی - لباده

CAPOTE. Espèce de manteau que les femmes portent, quand elles sortent *A.* بالا پوش - زبر پوش *P.* فرّوج - جلباب *T.* فراجه - اوستلک

CÂPRE. Espèce de petit fruit vert *A.* شفلح - اصف - کبر *P.* کبره *T.* کور - کورک - کورزه - کورز

CAPRICE. Fantaisie, Boutade *A.* هوس العقل - لمم *pl.* مهوّسات *P.* رومی خوبی *T.* چالقلق || Suivre son caprice هوس عقله اتباع ایله Il se gouverne plus par caprice que par raison عقلنه تبعیّت ایتمک اکثریا اصول فطانت اوزره حرکت ایتمیوب همان Il a des caprices هوس عقله اتباع ایله امورینی اداره ایده کلمشدر Être sujet aux caprices d'autrui مهوّسات عقلی وار در - Et saillie d'esprit et d'imagination *A.* بدیهة المتخیّلة *pl.* بدایه المتخیّله || Ce poète, ce peintre travaille de caprice فلان شاعر وفلان مصوّر بدیههٔ متخیّلدسی اوزره عمل ایدر Cet homme a d'heureux, de beaux caprices فلان کمسنه‌نک بدایه متخیّله‌سی الطف واحسندر

CAPRICIEUSEMENT. Par caprice *A.* بهوس - مهوّساً - ملموماً *P.* رومی خویی *T.* چالقلق ایله || Cet homme agit capricieusement فلان کمسنه هوس عقله تبعیّت ایله عمل وحرکت ایدر

CAPRICIEUX. Fantasque *A.* مهوّس العقل - ملموم *P.* رومی *T.* عقلی چالق خوی || Avoir l'humeur capricieuse مهوّس

Argument captieux دليل دلفريب ـ دليل مغلّط Ce qu'il vous dit est captieux سويلديكى كلام اغفالى متضمّندر Il se dit aussi des personnes *A.* مغفّل ـ مغلّط *P.* دل فريبنده *T.* آلدادیجی ـ اویالندریجی *T.* || C'est un raisonneur captieux دلايل مغلّطه سردينه مألوف بر آدمدر Cet homme est souvent captieux فلان كشي اكثريا تغليط واغفاله مبتلا در Je crains beaucoup les captieux مغلّط ومغفّل آدملردن زياده سيله خوف ايدرم

CAPTIF. Qui a été fait esclave à la guerre *A.* اسير ـ اخيذ pl. سبيّ ـ اسرا pl. سبايا *P.* گرفته *T.* طوتساق || Les Grecs ayant pris la ville passèrent les hommes au fil de l'épée, et emmenèrent les femmes captives قوم يونان فلان بلده‌يى لدى التسخير ذكورى قنطرهٔ تيغ آبداردن گذار واناثى اسيرًا فلان بلده‌يى آوردهٔ ـ كندو ديارلرينه سوق وتسيار ايلديلر قبضهٔ فتح وتسخير ايلدكلرنده ذكورى جملهٔ طعمهٔ شير شمشير وطائفهٔ نسوانى بستهٔ زنجير اسار ايده‌رك كندو ديارلرينه ـ وطائفهٔ نسوانى سبى واسترقاق ايلديلر ـ تسيير ايلديلر Il se dit aussi, de toute sorte de prisonniers *A.* سبيّ pl. سبايا *P.* رقّ ـ برده *T.* چاكر ـ يسير ـ قول Figur. *A.* تابع ـ محكوم ـ مملوك || Ame captive, raison captive نفس وياخود عقل محكوم ـ On dit encore, Tenir captif, pour dire, tenir dans une extrême sujétion *T.* حال رقّيت ومحكوميّته طوتمق || Il tient sa femme captive زوجه‌سنى حال رقّيت ومحكوميّت اوزره قوللنور Il tient ses enfans captifs, et il ne leur laisse aucune liberté اولادينى تنكناى رقّيته ابقا ايله هيچ بر درلو اولادينى حال رقّيت ومملوكيّته ـ رخصت وسر بستيّت ويرمز ابقا ايله

CAPTIVER. Rendre captif *A.* تقييد ـ استرقاق ـ استبا ـ سبى *P.* در بند چاكرى ـ بستهٔ زنجير چاكرى كردن فى قيد الاسار *T.* آوردن ـ On dit figurément, La beauté qui m'a captivé قول ايتمك دل آشفته‌مى بستهٔ زنجير اسار ورقّيت ايتمش حسن Ses yeux ont captivé ma liberté چشم دلرباسى دل پريزاد زارمى گرفتار كمند اسار ومملوكيّت ايتمشدر Il signifie aussi, assujettir *A.* ادخال ـ تقييد تحت الحكم *T.* محكوم در بند فرمانبرى بستن *P.* فى قيد المحكوميّة || Vous ne saurez captiver cet esprit فلانك عقلنى قيد قلمق C'est une humeur محكوميّته تقييد ايده‌مبيه جكك دركار در qu'on ne saurait captiver قيد مخكوميّته ادخال اولنورار ابدن

En ce sens on dit aussi, Se captiver *A.* تسليم النفس ـ دكلدر سرفروبردهٔ ربقهٔ *P.* قبول القيد المحكوميّة ـ الى المحكوميّة محكوم اولمق *T.* تبعيّت شدن || Il perd toutes les affaires, parcequ'il ne saurait se captiver قيد محكوميّته تسليم نفس ايده‌مديكندن كافهٔ اموره دوچار خيبت وخسران اولور Pour faire sa fortune, il faut se captiver auprès des grands تحصيل مرام ايتمك نزد عظماده قبول محكوميّته محتاجدر En termes de l'Écriture, on dit, Captiver son esprit, son intention sous le joug de la Foi عقل وشعورى زنجير ايمانه رام ومنقاد ـ Figur. حكم ايمانه سر فروبردهٔ تسليميّت اولمق ـ ايتمك بر ذاتك حسن || Captiver la bienveillance de quelqu'un حسن توجّهنى كندويه مسخّر قلمق ـ توجّهنى تسخير ايتمك

CAPTIVITÉ. Esclavage *A.* رقّيّت ـ مملوكيّت ـ حال الرقّية *P.* حال بندگى ـ حال چاكرى *T.* قوللق || والمملوكيّة Tenir en captivité حال رقّيتده طوتمق Vivre dans la captivité حال مملوكيّتدن Sortir de la captivité حال مملوكيّتده كچنمك Être dans la captivité ربقهٔ رقّيتدن خلاص بولمق ـ خروج ايتمك Se racheter de la captivité حال مملوكيّته اولمق ـ اعطاى ثمن ايله حال رقّيتدن نفسنى تخليص ايتمك Il se dit figur., d'une grande sujétion *A.* اسر ـ محكوميّت *P.* || يسيرلك ـ اسيرلك *T.* بندگى ـ سرفرويى ـ فرمانبرى C'est une maison où les domestiques sont en captivité بو خانه‌ده بوقوناقده خدمتكاران ـ توابع وخدمه حال اسر ومملوكيّتده درلر اسرا كبى درلر

CAPTURE. Prise au corps *A.* اخذ *P.* گرفت *T.* || طوتمه On a pris un fameux voleur; c'est une belle capture مشهور ونامدار بر حرامى اله كتورلدى اشته بو بر اخذ احسندر Il se dit aussi, de la saisie des marchandises défendues قاچقون ـ مالك اخذ وضبطى

CAPTURER. Faire capture, saisir *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* طوتمق

Capturé. *A.* مأخوذ *P.* گرفته *T.* طوتلمش

CAPUCHON. Couverture de tête des moines *A.* طرطور القسّيس *P.* كشيشك باش اورتوسى *T.* سرپوش راهب ـ كلاه راهب

CAPUCINE. Espèce de fleur potagère *T.* فرنك تره‌سى

CAQUET. Babil *A.* بقبقة ـ طرطرة ـ بربرة *P.* هرزه ـ لكلكه *T.* كوزه‌لك || Caquet importun بربره تعجيزى موجب Avoir trop de caquet كوزه اولمق Cet homme n'a que du ca-

quet فلان كشينك صحبتى بربره‌دن عبارتدر

CAQUETAGE. V. Caquet.

CAQUETER. Causer beaucoup sans retenue *A.* طرطرة - بربرة *P.* هرزه خايى كردن - لكلكه كردن *T.* كوزه‌لك ايتمك || Des femmes qui ne font que caqueter لكلكه‌دن خالى Il ne lui faut pas dire de secrets, il aime trop à caqueter اولميان زنان فلان كشيه اسرار سويلمك جائز دكلدر زيرا طرطرهٔ كلامه مبتلا در

Il se dit aussi, du bruit que font les poules, quand elles veulent pondre *A.* قوقئة *P.* قوقه كردن - تلابيدن *T.* طاوق قاقه‌لمق

CAQUETERIE. V. Caquet.

CAQUETEUR. Qui caquette *A.* بقباق - بربار *P.* - هرزه‌خا *T.* كوزه لكلك زن

CAR. Conjonction *A.* لان *P.* براى - از بهر آنكه - از آنكه *T.* زيرا كه - آنكه || Il ne faut pas faire telle chose, car Dieu le défend فلان ايشى ايشلملو دكلدر زيرا حق تعالى حضرتلرى آنى منع ونهى ايدر

CARABÉ V. Ambre jaune.

CARABIN. Garçon chirurgien *A.* طالب الاساوة pl. طلبة *P.* جرّاح عجميسى - جرّاح شاكردى *T.* شاكرد ريشساز الاساوة

CARABINE. Espèce d'arquebuse *T.* قرابينه

CARABINIER. Armé de carabine *T.* قرابينه‌جى

CARACHE. Tribut que paient au Sultan les sujets turcs non musulmans *A.* خراج - جزية *P.* خراج *T.* كزيد

CARACOLE. Mouvement en rond qu'on fait faire à un cheval *A.* جولة *P.* خرام حلقه وارى *T.* طولنه‌رق كزمه

CARACOLER. Faire des caracoles *A.* اجالة *P.* حلقه وارى *T.* طولندررق كزدرمك || Il y avait plaisir à le voir caracoler آنى طولندررق كزدريكنى كورمك بغايت Caracoler autour d'un carrosse موجب محظوظيت اولمجق حالاتدن ايدى هنطوك اطرافنده آتنى طولندررق كزدرمك

CARACTÈRE. Figure dont on se sert dans l'écriture *A.* حرف pl. حروف *P.* حرف *T.* يازو || Gros caractères حروف كبيره Petits caractères حروف دقيقه - حروف خرده Caractères Grecs حروف يونانيه Les anciens imprimaient sur le front des criminels et des esclaves certains caractères قدما مجرملرك وكولدلرك جبينده بعض حروف

آنلرنده بعض حروف بصدرلر - طبع ايتدررلر ايدى

Il se dit aussi, de l'écriture d'une personne *A.* خط *P.* ايدى - *T.* يازو خط || J'ai reconnu votre caractère سنك خطكى - Et des fontes de lettres dont se servent les imprimeurs *A.* قالب الحرف pl. قوالب الحروف || Cacactères usés قوللنلمش حروف - مستعمل قوالب الحروف Caractères de plomb فرسوده اولمش حروف قالبرى - قالبلرى قورشوندن مصنوع حروف قالبلرى

Il signifie aussi, titre, dignité, qualité *A.* عنوان pl. رتبة - رتبهٔ - رتبهٔ مباركه || Caractère sacré پوست *T.* پايه *P.* رتب Le caractère de prêtrise مقدسه عنوان رهبانيت - رتبهٔ رهبانيت Être revêtu du caractère d'ambassadeur بيوك ايلچيلك Un ambassadeur qui soutient son caractère avec dignité عنوانيله معنون اولمق رتبه‌سنك شانني كما هو اللايق وقايه ايدن عنوان سفارتنى شان لايقى اوزره وقايه ايدن - ايلچى واجب الاحترام C'est un caractère qu'il faut respecter ايلچى بر رتبه در

On dit, qu'un ambassadeur a déployé son caractère, pour dire, qu'il a déclaré sa mission مأموريت سفارتنى كشف واعلان Ou qu'il a caché son caractère مأموريت سفارتنى ايلدى - Et d'un homme qui n'a point de mission ni de pouvoir de faire quelque chose, que c'est un homme qui n'a point de caractère, qui parle sans caractère بر درلو عنوان مأموريت ايله معنون دكلدر وبر درلو عنوان مأموريت ايله معنون اولميدرق سويلر

Il signifie aussi, ce qui distingue une personne des autres à l'égard des moeurs et de l'esprit *A.* صفت pl. صفات pl. سمة - سير pl. سمات || Cet homme a un étrange caractère d'esprit صفت عقلي اغرب بر آدمدر Le caractère d'un auteur بر مؤلفك صفت وسيرتى Homère a excellé dans les caractères فلان شاعر تصوير سمات وصفاتده ممتاز الاقران اولمشدر Diversifier, garder, soutenir les caractères صفتلرى تنويع وتلوين ايتمك وكما هى حقها حفظ Ne pas démentir son caractère صفت مخصوصه‌سنى ووقايه ايتمك Ne pas sortir de son caractère متصف تكذيبت ايتمامك - On dit d'un homme de moeurs faciles et agréables, que c'est un bon caractère d'homme *A.* حسن السيرة - كريم الخليقة اولديغى صفته لايق وضع ومشواردن خروج ايتمامك حسن - حسن

طاتلی *T.* شیرینکار- خوشمنش *P.* لطیف الطبیعة - النقیبة - کوزل خویلو - خویلو Et d'un homme d'un caractère décidé, qu'il a du caractère رکین القریحة - اصیل القریحة *A.* Ou qu'il n'a pas de caractère استوار منش *P.* خویی تمللو *T.* - On dit aussi, Cet homme a du caractère dans la phisionomie عدیم القریحة *A.* بی بهرهٔ استوارئ منش *P.* خویی *T.* - دنکسز سیماده رنگ - سیماسنده صفت مخصوصه وار در Ou qu'il n'a point de caractère dans la phisionomie کندویه مخصوص اورنک وار در - خودی وار در سیماسنده صفت مخصوصه یوقدر

Il se dit aussi, des traits par lesquels l'artiste désigne les objets qu'il présente à notre esprit *A.* اسلوب - هیئت || Ce début en Musique a du caractère بو تقسیمده اسلوب وهیئت واردر Cet édifice n'a pas de caractère بو بناده هیئت یوقدر Cette façade a le caractère d'un temple بو بنانک صفحه سی عبادتگاه هیئتنده در Cette strophe a vraiment le caractère de l'ode بو قطعه عینیله بر قصیده اسلوبنده در L'éloquence d'un tel a tout un autre caractère que celle d'un tel فلانک فصاحت وبلاغت کلامی فلانک فصاحتندن بام بشقه اسلوبده در

Il se prend aussi, pour des lettres ou figures auxquelles le peuple attribue une certaine vertu *A.* تعویذ pl. تعاویذ *P.* نسخه *T.* فسون || Il n'a jamais été blessé à la guerre, on dit qu'il a un caractère sur lui وقتًا من الاوقات جنکلرده - مجروح اولمش دکلدر دیدکلرینه کوره حامل تعویذ در دیدکلرینه کوره اوزرنده بر نسخه وار در

En Botanique on appelle, Caractère générique, celui qui convient à tout un genre *A.* صفت جنسیّة Et caractère spécifique, celui qui ne convient qu'à une espèce صفت نوعیّة

Caractères, en Chimie, sont des signes dont on se sert, pour représenter en abrégé les substances qui servent aux opérations chimiques *A.* ارقام الاهل الکیمیا - On dit aussi, Caractères algébriques, Caractères astronomiques *A.* ارقام الجبر والمقابلة وارقام نجومیّة

CARACTÉRISER. Marquer le caractère d'une personne, d'une passion, d'une vertu *A.* توصیف - وصف - تصویر *P.* نگاشتن *T.* صورت ویرمک - صورتلندرمک || Ce poète, cet auteur caractérise bien les personnes فلان شاعروفلان مؤلّف حکایت ایلدیکی ذواتی کوزل تصویر ایدر Il caractérise bien les passions امراض نفسانیّه یی بروجه احسن وصف وتصویر ایدر

Les qualités éminentes qui caractérisent cette personne فلان ذاتک متّصف اولدیغی مناقب جلیله La bonté qui vous caractérise متّصف - متّصف اولدیغک شیمهٔ لطف وکرم اولدیغک حسن خلق وطبیعت

CARACTÉRISTIQUE. Qui caractérise *A.* ممیّز || Signe caractéristique علامت ممیّزه Lettre caractéristique ادات ممیّزه La lettre R est la caractéristique de tous les futurs français فرانسز لسانده حرف رزمان مستقبل صیغه سنک ادات ممیّزه سیدر

CARAFE. Sorte de petite bouteille *A.* قرقار pl. قراقیر *P.* بلبلی || Mettre du vin dans des carafes صراخی شیشه *T.* سبزی - صراخی شیشه لرده باده طولدرمق

CARAFON. Sorte de vaisseau de bois, dans lequel on met un flacon avec de la glace, pour faire rafraîchir les liqueurs *A.* برّادة *P.* مخشف - یخدان *T.* قارلق || Mettre de la glace dans le carafon قارلقده بوز طولدرمق

CARAMEL. Sucre fondu et durci *A.* عقیدة *P.* کاجیک - عقیدهٔ شکری *T.* مشاش || Le caramel est bon pour le rhume عقیده زکامه نافعدر

CARAT. Certain titre, certain degré de bonté et de perfection dans l'or *A.* عیار *P.* سنگ *T.* عیار || De l'or à vingt carats یکرمی عیاره آلتون Il n'y a point dans le commerce de l'or à vingt-quatre carats آلیش ویرشده یکرمی درت عیاره آلتون یوقدر - On dit figur., qu'un homme est un sot à vingt-quatre carats یکرمی درت عیاره بر احمقدر

Il signifie aussi, le poids de quatre grains *T.* قیراط || Ce diamant pèse tant de carats بو الماس شو قدر قیراط آغرلغنده شو قدر قیراطدر - در

CARAVANE. Troupe de marchands, de voyageurs qui vont de compagnie *A.* قافلة pl. قوافل *P.* کاربان *T.* کروان || La caravane de Damas شام کاربانی La caravane qui va à la Mecque قافلهٔ حجّاج Marcher avec la caravane کاربان معیّتنه La caravane fut attaquée par les Arabes کاربان عربان کتمک - Il signifie aussi, un nombre de vaisseaux marchands qui vont de conserve *A.* جلب *P.* گروه Caravane d'Alep حلب آلایی || آلای *T.* کشتیها d'Alexandrie آلایی - اسکندریّه جلبی

CARAVANSERAIL. Hôtellerie dans le Levant, où les caravanes sont reçues *A.* رباط pl. رباطات *P.* کاربانسرا *T.* خان

CARAVELLE. Navire rond *T.* قراوله

CARBATINE. Peau de bête fraîchement écorchée *A.* سلخة ـ پوستکی *T.* پوست *P.* جلد مسلوخ

CARBONNADE. Manière d'apprêter les viandes sur le charbon *A.* ملیل *P.* پریزه *T.* کول بصدی

CARCAN. Cercle de fer avec lequel on attache par le cou à un poteau, celui qui a commis quelque crime *A.* غلّ الجید *pl.* اغلال الجید *P.* دوشانه ـ دوشاخه ـ لاله *T.* ـ Et une espèce de collier de pierreries. V. Collier.

CARCASSE. Les ossemens du corps d'un animal, lorsqu'il n'y a plus de chair *A.* بدن ـ ابدان معروقة *pl.* بدن معروق *P.* تن بی گوشت ـ ابدان مستولة *pl.* مستول *T.* اتی صیرلمش کوده ـ کمیکلری قفس قالمش کوده ‖ Le champ de bataille était encore plein de carcasses d'hommes et de chevaux عرصه گاه قتال هنوز ابدان معروقهٔ انسان ودوابّ جنگ میدانی کمیکلری قفس ـ ایله مالامال ایدی ـ Il se dit figur., d'une personne extrêmement maigre *A.* متقحّل ـ معرّق *T.* اتی همحال استخوان بی گوشت ـ مثال خره‌جوب *P.* قالمامش قوری کمیک

Il se dit aussi, d'un vaisseau dont il n'y a encore que la charpente de faite *A.* هیئة مقفّصة *P.* خره‌جوب *T.* قره جاو ‖ Il n'y a que la carcasse qui soit prête بو کمینک یالکز قره جاوی موجود در

Il signifie aussi une sorte de bombe *T.* قفس کله

CARCINOMATEUX. Qui tient de la nature du cancer *A.* سرطانیّ ‖ Ulcère carcinomateux قرحهٔ سرطانیّة

CARCINOME. V. Cancer.

CARDAMINE ou CRESSON DES PRÉS *A.* ایهقان *P.* تره‌ٔ کوهی *T.* یبانی تره اوتی

CARDAMONE. Graine médicinale *A.* قاقلة *P.* ـ هال ـ هیل قاقوله *T.* شوشمیر ـ هال بوا ـ خیربویا

CARDE. Le peigne d'un cardeur *A.* شوکة الکتّان *P.* سنیژه *T.* کتان طراغی

CARDER. Peigner avec la carde *A.* مشق *P.* شانه ـ شاندن *T.* طرامق زدن ‖ Carder de la laine, de la soie یوک وایپک طرامق ـ Carder du coton *A.* ندف *P.* پنبه زدن *T.* پموق اتمق

CARDÉ. *A.* ممشوق *P.* شانه زده ـ شانیده *T.* طرانمش *A.* مندوف *P.* پنبهٔ زده *T.* آتلمش پموق

CARDEUR. Ouvrier qui carde la laine *A.* مشّاق *P.* شانه پنبه زن ـ Cardeur de coton *A.* ندّاف *P.* پنبه زن *T.* طرایجی ـ زن پموق آتان

CARDIAQUE. Propre à fortifier le coeur *A.* مقوّی القلب *P.* یورک قویلشدریجی *T.* توان آور قلب ‖ Remède cardiaque یورک قویلشدره‌جک علاج ـ دوای مقوّی القلب ـ Il se dit en Anatomie, de ce qui appartient au coeur *A.* قلبیّ *T.* یورکه متعلّق ـ متعلّق الی القلب

CARDINAL. Principal. Il se dit des quatre points principaux de la sphère *A.* جهات اربعة الفلک ـ خوافق السما *P.* فلککک درت طرفی *T.* ـ Et des quatre principales vertus *A.* فضایل اربعة

On appelle, Vents cardinaux, ceux qui soufflent des quatre principaux points de la sphère *A.* ریاح اصلیّة اربعة *P.* چهار اصللو درت یل *T.* باد اصلی ـ Et nombres cardinaux, ceux qui ne désignent pas l'ordre *A.* اصول الاعداد ‖ Un, deux, trois sont des nombres cardinaux, et premier, second, troisième sont des nombres ordinaux بر وایکی واوچ عددلری اصول اعداددندر وبرنجی وایکنجی واوچنجی کلمه‌لری مراتب اعدادندندر

CARDON. Espèce de plante *A.* حرشف برّیّ *P.* کنگرک *T.* اشک کنکری ‖ La tige des cardons est bonne à manger اشک کنکرینک اوزدکی اکله صالحدر

CARÊME. Temps d'abstinence avant la fête de Pâques *A.* صوم *pl.* صیام *P.* روزه *T.* پرهیز ـ اورج ‖ Le saint temps de carême ـ اثنای صیامده Durant le carême ایّام مبارکهٔ صیام Le commencement, la fin du carême صومک مدّت صیامده La mi-carême اوّل وآخری منتصف وقت صیام Jeûner le carême یمکدن ـ ایّام صومده طعامدن امساک ایتمک Faire carême *A.* صوم *P.* روزه داشتن *T.* اورج آیقونمق Et rompre le carême *A.* فسخ الصوم *P.* روزه شکستن *T.* اورجی بوزمق طوتمق

CARÉNAGE. Lieu où l'on donne la carène à un vaisseau *A.* محلّ القلافة *T.* قلفات یری ـ Il signifie aussi, l'action de caréner *A.* قلافة *T.* قلفاتلمه ـ قلفات

CARENCE. On appelle, Procès verbal de carence, celui qui constate qu'un défunt n'a laissé aucun bien *A.* حجّت النفی

نفی مال حجتی .T چك نا بودئ مال .P المال

CARÈNE. Quille. C'est une longue pièce de bois, ou plusieurs pièces mises au bout l'une de l'autre, et qui règnent par dehors dans la plus basse partie d'un vaisseau T. كمينك قرينه‌سى - كمينك انبارى اوكورغه‌سى - Il se prend souvent pour toute la partie d'un vaisseau qui est comprise depuis la quille jusqu'à la ligne de l'eau A. اسفل المنطقة السفينة P. پايين كمينك صوايچنه - كمينك بلى آلتى T. كمرگاه كشتى كيرن يرى

Il signifie aussi, le travail que l'on fait pour calfater un vaisseau dans ses oeuvres vives T. كمينك صوايچنه كيرن يرينك قلفاتى - Mettre un vaisseau en carène. C'est le coucher sur le côté, jusqu'à ce qu'on voie la quille, pour le calfater aux endroits qui sont dans l'eau, et que l'on nomme Oeuvres vives A. تضجيع السفينة لاجل التقليف T. قلفاتلمق ايچون كمى‌يى يان ياتورمق

CARÉNER. Donner la carène à un vaisseau. V. Carénage.

CARESSANT. Qui aime à caresser A. ملطّف القلب P. نوازشكار T. اوخشايه‌جى - نوازنده - دلنواز - ressant Il est d'humeur caressante بالطبع نوازشكار بر آدمدر تلطيف قلوبه مايل بر آدمدر

CARESSE. Témoignage d'affection A. تلطيف pl. تلطيفات P. نوازش - اوخشامه - اوخشايش T. نوازشكارى - دلنوازى Douces caresses تلطيفات دلاويز Agréables caresses حلاوتبخش شيرينساز ذائقة - دل وجان اوله‌جق تلطيفات وتطييبات Caresses trompeuses تلطيفات خادعه دل اوله‌جق نوازشات Faire des caresses اظهار معاملات نوازشات دلفريب - Recevoir des caresses مظهر تلطيفات نوازش وتلطيف ايتمك Il ne m'a pas fait la moindre caresse بكا جزئى وكلّى اولمق - On dit figur., Il ne faut pas se fier aux caresses de la fortune بر درلو نوازش ايتمش دكلدر فلكك شيوهٔ نوازش والتفاتنه اعتماد جائز دكلدر

CARESSER. Faire des caresses A. تلطيف P. نواختن T. اوخشامق - Caresser un enfant چوجوغى اوخشامق - Figur. Bien recevoir A. التفات P. سزاوار - روى دل نمودن اكرام ايتمك T. نوازش كردن - Le prince a bien caressé un tel پادشاه فلان كشى‌يى مظهر حسن نوازش والتفات فلان كشينك حقنه خيليجه اظهار روى دل - ايلدى والتفات ايلدى

CARESSÉ. A. ملتفت P. نواخته T. اوخشانمش اكرام اولنمش T. مظهر روى دل -

CARET. Sorte de tortue dont l'écaille sert à faire des peignes et autres ouvrages A. سلحفاة هنديّ P. سنگ پشت هند قابلو باغه‌سى T. هندى

CARGAISON. Marchandises qui font la charge entière d'un vaisseau A. حمولة P. بارخانهٔ كشتى T. كمى - كمى يوكى - حموله‌سى || On a pris un vaisseau dont la cargaison était fort riche حموله‌سى غايت ذيقيمت بر سفينه اخذ اولندى يوكى پك ماليتلو بر كمى طوتلدى

CARGUE. Corde qui sert à trousser et à raccourcir la voile d'un vaisseau A. حبل القلاعة P. رسن بادبان يلكن T. هابليسى

CARGUER. Trousser et raccourcir les voiles par le moyen des cargues A. تنقيص الشراع بجرّ الحبل P. بادبانرا برسنكشى هابلى‌يى چكوب يلكنى قصه‌لتمق T. كمتر ساختن

CARICATURE. Figure grottesque qu'un sculpteur ou un graveur fait exprès pour s'amuser ou pour rire A. صورة سخريّة P. مسخره صورتى T. پيكر خنده فرما

CARIE. Pouriture qui attaque les os A. بلى - رمّت - رمّ P. نخر - العظم || Il y a sujet de craindre que la carie n'attaque l'os T. پوسيدگى استخوان كميكده محلّ - حال رمّت عارض اولمق احتمالندن خوف اولنور خوف عارضهٔ رمّتدر

Il se dit aussi, de la pouriture des dents A. قادح P. كرم T. خوارى - Dents qui ont la carie قورد ينكلكى - چوركلك قورد ينكلو ديش - اسنان مقدّحه

CARIER. Pourir. Il se dit des os A. ارمام P. در استخوان T. كميكى چورتمك پوسيدگى آوردن

CARIÉ. A. عظم بالى - ناخر - رميم P. استخوان پوسيده T. اسنان مقدّحة - On dit, Dents cariées A. چوريمش كميك - Et bois carié. Celui qui est piqué de vers A. خشب مدوّد - خشب مقدّح قورد ينكلو آغاج T. چوب كرم خورده P. خشب مُاروض

CARMIN. Espèce de laque, d'une couleur rouge très-vive A. آل لوك T. لاك لعل رنگ P. لكّ برّاق

CARMINATIF. Remède contre les maladies venteuses A. دواء

CARNOSITÉ. Excroissance de chair qui se forme sur les bords d'une plaie, d'un ulcère *A.* لحمة نابتة فى اسفار القرحة *P.* پاره كنارنده بتمش *T.* گوشتپارهٔ پيرامن ريش رسته ارتق ات

CARONCULE. Petite chair glanduleuse qui se trouve dans plusieurs parties du corps *A.* ومشة pl. ومشات *P.* دانهٔ گوشتين *T.* ات بكى — Caroncule lacrymale. Une petite masse rougeâtre, située entre l'angle externe des paupières, et le globe de l'oeil *A.* موق pl. امواق مقية العين *P.* دانهٔ كوشهٔ چشم *T.* كوز بيكارى

CAROTIDES. Nom des deux artères qui conduisent le sang au cerveau *A.* وريدان *P.* || Les artères carotides viennent de la partie supérieure du cerveau وريدان فرق دماغدن منشعب اولور

CAROTIQUE. Qui a rapport au carus *A.* متعلق الى سبات السهرى — Il se dit aussi, du trou de l'os temporal qui donne passage à l'artère carotide *A.* منفذ الوريد فى الصدغ

CAROTTE. Sorte de racine bonne à manger *A.* اصطفلين — جزر *P.* كزر *T.* هاويج

Carotte de tabac. Un assemblage de feuilles de tabac *A.* طومار الاوراق الدخان *P.* نوشت برگهاى تنباگو *T.* توتون پيراقلرى طوماري

CAROUBE. Fruit du caroubier *A.* خرنوب — خرّوب شامى *P.* خرنوب فشوش — ترمس — شامى *T.* كچى بوينوزى

CAROUBIER. Arbre qui porte des caroubes *A.* شجر الخرّوب *P.* شجر الخرنوب — درخت خرنوب *T.* كچى بوينوزى اغاجى

CARPE. Sorte de poisson d'eau douce *A.* جرّيث *P.* ماهئ *T.* سازان بالغى گول

Il se dit aussi, de la partie qui est entre le bras et la paume de la main *A.* كوع pl. اكواع *P.* بندگاه دست *T.* ال آياسنك قوله قاوشديغى يير

CARQUOIS. Étui à flèches *A.* جعبة pl. جعاب pl. كنانة — جعاب || تركش — اوق قبورى *T.* تيركش — تيردان *P.* كنانات فيل ديشى وياخود آبنوسدن Carquois d'ivoire, d'ébène مصنوع تيركش Carquois garni de flèches سهام ايله آراسته بر قطعه تيردان

CARRÉ. Qui est d'une figure à quatre côtés *A.* مربّع — مربّع *T.* درت كوشه لو *P.* چار كوشه الشكل || Parfaitement carré

CARNAGE. Massacre, tuerie *A.* قتل عامّ — غربلة — ذباح *P.* كشتا كشت *T.* قيرغين || On a fait grand carnage des ennemis عسكر اعدايى ذباح عظيم ايله مظهر دهشتفرماى قلوب Un horrible carnage قهر ودمار ايلديلر مهيّج هول ودهشت اولمش قتل — اولمش غربله عظيمه عظيم قيرغين — عامّ وحشت انجام

CARNASSIER. Qui se paît de chair crue. Il se dit des animaux *A.* لاحم pl. لواحم *P.* گوشتخوار *T.* ات يييجى || Les corbeaux, les loups sont des animaux carnassiers ذئاب قورد وقارغه ات يييجى — واغربه حيوانات لاحمه دندر — Il se dit aussi, des hommes qui mangent beaucoup de viande *A.* اكّال اللحوم *P.* گوشتخوار — هوسكار گوشت *T.* ات يمكه مبتلا خوارى || Les peuples septentrionaux sont fort carnassiers en comparaison des méridionaux اقوام شماليّه — امم جنوبيّه يه نسبت ايله بغايت گوشت خوار درلر غاية الغايه اكل لحومه مبتلا درلر

CARNASSIÈRE. Petit sac où l'on met le gibier qu'on a tué à la chasse *A.* مقنب *P.* فتراك *T.* آوجى جانته سى

CARNATION. Représentation de la chair de l'homme par le coloris *A.* صورت اللون البشرة *P.* صورت رنگ تن انسان *T.* آدم كوده سى رنكى صورتى || Cette carnation est belle, vive et naturelle اشبو لون بشره صورتى لطيف وزنده وبعينه — Il se dit aussi, du teint d'un homme *A.* طبيعى كبيدر *P.* لون البشرة — رنگ روى تن *T.* كوده دريسنك رنكى || Belle carnation لون الطف بشره vilaine carnation لون اقبح بشره

CARNE. L'angle extérieur d'une pierre, d'une table *A.* قرنة *P.* الزاوية كوشه اوجى *T.* نوگ كوشه

CARNET. Livre d'un marchand où sont contenues ses dettes actives et passives *A.* دفتر pl. دفاتر دفتر الديون والمطلوبات *P.* ذممات ومطلوبات — دفتر *T.* اوارهٔ وام وخواسته — اواره دفترى

CARNIFICATION. Changement des os en chair *A.* استحالة *P.* استخوان رنگ گوشت يافتن *T.* العظم الى اللحم كميك اته دونمك

CARNIVORE. Qui se nourrit de chair. V. Carnassier.

چار Jardin carré شكل مربّع Figure carrée شكل تامّ التربيع كوشه بر باغچه

Nombre carré. Le nombre qui résulte d'un nombre multiplié par lui-même *A.* جدا - مجذور || Neuf est le nombre carré de trois طقوز عدد اوچ عددك مجذوربدر - Racine carrée. Le nombre qui, multiplié par lui-même, produit un nombre carré *A.* جذر || Tirer, extraire la racine carrée جذرى استخراج اوچ عددى ايتمك Trois est la racine carrée de neuf طقوزك جذربدر

CARRÉ. Figure carrée *A.* شكل مربّع *P.* شكل چار كوشه *T.* درت كوشه‌لو صورت || Carré parfait, dont les quatre côtés et les quatre angles sont égaux جهات وزوايای اربعه‌سى متساوى شكل مربّع تامّ Carré long شكل مربّع مستطيل Petit carré شكل مربّع صغير La diagonale d'un carré بر شكل مربّعك زاويهٔ متقابله‌سى Le côté d'un carré بر شكل مربّعك ضلعى فلان شئ تربيعاً Cela a tant de toises en carré بر ذراع تربيعى Une toise carrée درت ذراعدر

En parlant de jardinage, il signifie, un espace de terre en carré, dans lequel on plante des fleurs, des légumes etc. *A.* دبرة pl. مشارة - دبر pl. مشاير *P.* خوبد *T.* تخته - اولك || Un carré de parterre جيچكلك تخته‌سى Carré de potager سبزوات تخته‌سى - مشارهٔ بقول

Carré de mouton. La pièce du quartier de devant d'un mouton *A.* ربع الغنم *P.* چاريك گوسفند - قيون چيركى *T.* Carré de toilette. Un petit coffre dont les femmes se servent à leur toilette *A.* حفش pl. احفاش *P.* صندوقچه *T.* صندقجغز

CARREAU. Espèce de pavé plat, fait de terre cuite, de pierre, de marbre etc. dont on se sert pour le dedans des maisons *A.* صفيحة pl. صفايح *P.* تخته *T.* تحته || Petit carreau صفيحهٔ carreau de terre cuite *A.* طابق pl. طوابيق *P.* تاوه صغيره Carreau de marbre توغله تخته‌سى *T.* يصّى - صفيحهٔ رخام مرمر تخته‌سى

On dit, Coucher sur le carreau, pour dire, coucher sur le plancher *T.* قورى تخته اوزرنده ياتمق - Et jeter des meubles sur le carreau, pour dire, les jeter dans la rue اثاث بيتى زوقاغه طرح والقا ايتمك - Et coucher, jeter quelqu'un sur le carreau, pour dire, l'étendre sur la place mort ou très-blessé *T.* مسطوحاً روى - سطيحاً بسيط ارضده افراش ايتمك

نقش زمين ايتمك - ارضده گسترانيده قلمق - Et demeurer sur le carreau, pour dire, être tué sur la place *T.* سطيحاً قتل اولنوب ميدانده يايلمش قالمق - بر اوزرنده قالمق

Carreau de vitre. Pièce de verre que l'on emploie aux fenêtres *A.* زجاجة الكوّة *P.* آبگينهٔ روزنه *T.* پنچره جامى - جام -

Carreau. Coussin qui sert pour s'asseoir, ou pour se mettre à genoux *A.* نضيدة *P.* پسترك *T.* شلته || Carreau de velours قطيفه قابلو شلته Se faire porter un carreau à l'église كليسايه شلته كتورتمك

Il se dit aussi, d'une sorte d'obstruction qui rend le ventre des enfans dur et tendu *A.* صلابة البطن *P.* سختئ شكم *T.* قارن قاتيلغى

CARREFOUR. L'endroit auquel se croisent deux ou plusieurs chemins *A.* مفرق الطريق pl. مفارق الطرق - مجتمع - دهانهٔ راه - سر كوچه *P.* يول آغزى *T.* || Planter des croix dans les carrefours يول آغزلرنده حاج علامتلرى Le peuple assemblé dans le carrefour ديكمك يول آغزنده Publier à son de trompe par tous les carrefours تحشّد ايدن ناس بالجمله يول آغزى اولان محللرده طرامپته جالدررق اشاعهٔ حال ايتمك

CARRÉGER. V. Louvoyer.

CARRELAGE. Ouvrage de celui qui pose les carreaux *A.* فرش الصفايح *P.* تخته دوشمه‌سى *T.* گسترانيدن تخته || Les ouvriers prennent tant pour chaque toise de carrelage عمله فرش شو - صفايح ايچون بهر ذراع شو قدر جعيله اخذ ايدرلر قدر اجرت آلورلر

CARRELER. Paver de carreaux *A.* تفريش الصفايح *P.* تخته دوشمك *T.* گسترانيدن || Carreler une chambre de carreaux de fayence بر اوطه‌ده صفايح چينى تفريش چينى تخته‌لرى دوشه‌مك - ايتمك

CARRELEUR. Celui qui pose le carreau *A.* مفرّش الصفايح *P.* تخته دوشه‌يجى *T.* گستراندهٔ تخته

CARRELURE. Les semelles neuves qu'on met à de vieux souliers *A.* نقيلة pl. نقايل *P.* پينهٔ دوال *T.* تصمه يامه‌سى || Mettre une carrelure à des souliers پاپوش تصمه‌لرينه يامه اورمق - انقال نعال ايتمك

CARRÉMENT. En carré *A.* مربّعاً - على وجه التربيع *P*

طاش Descendre dans une carrière جلب احجار ایتمك
معدن احجاری استحاثه Fouiller une carrière اوجاغنه اینمك
مرمر معدنی - مرمر اوجاغی Carrière de marbre ایتمك

CARROSSE. Voiture à quatre roues, suspendue et couverte *A.* قوچو - هنطو *T.* گردونه *P.* احداج pl. حداجة - حدج || Carrosse چفته صفه‌لو Carrosse à deux fonds قپولی هنطو à portière آیینه جاملو Carrosse à glaces مقطع هنطو Carrosse coupé لیّن Un carrosse doux چوقه‌ قابلو هنطو Carrosse drapé هنطوی سوق واساره Mener un carrosse الحرکه بر هنطو
بارکیرلری هنطوه قوشدرمق Mettre les chevaux au carrosse ایتمك

CARROSSIER. Faiseur de carrosses *A.* صانع الاحداج *P.* قوچو یاپوجیسی - هنطوجی - هنطو یاپوجیسی *T.* گردونه‌گر

CARRURE. La largeur du dos par les épaules *A.* شنخوب *P.* اوموز باشی *T.* بالای پشت || Voilà un homme d'une belle carrure اشته احسن الشنخوب بر آدمدر Cet habit est trop large de carrure بو لباسك اوموز باشنده‌کی طرفی بغایت عریضدر

CARTAME. V. Carthame.

CARTE. Assemblage de papiers collés l'un sur l'autre. V. Carton. – Et petit carton dont on se sert pour jouer à divers jeux *A.* قمار کاغدی *T.* کاغد منگوا *P.* اوراق القمار pl. ورق القمار - اویون کاغدی - On dit, Tirer les cartes, pour dire, chercher l'avenir dans la disposition des cartes *A.* تکهّن باوراق القمار قمارکاغدلریله باقیجیلق ایتمك *T.* بکاغد منگوا فال زدن *P.* – Et donner carte blanche à quelqu'un, pour dire, le laisser maître d'une affaire *A.* اعطاء - اعطاء الرخصة غیر محدودة. استقلال - دستور بیحدّ وپایان دادن *P.* الاستقلال المطلق بول بول رخصت ویرمك *T.* بی اندازه دادن || Le Roi a donné carte blanche à ce général فلان جنراله جانب کیف ما - پادشاهیدن رخصت نا محدوده اعطا اولندی یشاء عمل وحرکت ایتمك اوزره جانب پادشاهیدن یدینه استقلال مطلق ویرلدی

Carte. Mémoire de la dépense d'un repas chez un traiteur *T.* طعام مصرفی پوصله‌سی

Carte de Géographie. Une grande feuille de papier sur laquelle est représentée la position de différentes parties du globe terrestre *A.* تصویر البلاد *P.* رسم کشورها *T.* خریطه || Carte générale عمومی خریطه La carte générale de l'Europe اوروپا

CAR

درت کوشه‌لو اولدرق *T.* چار کوشه || Couper quelque chose carrément بر شیئی مربّعاً قطع ایتمك Tracer un plan carrément بررسمی - بررسمی علی وجه التربیع نقش ایتمك
درت کوشه‌لو اولدرق جیزمك

CARRER. Donner une figure carrée *A.* تربیع *P.* چارکوشه
درت کوشه‌لو ایتمك *T.* کردن

se CARRER. Marcher d'une manière qui marque de l'arrogance *A.* تبختر *P.* لنجه کردن - لنجیدن - خرامیدن *T.* صالنی
صالنی یوریمك

CARRIER. Ouvrier qui travaille à tirer la pierre des carrières *A.* قالع الحجر - قاطع الحجر *P.* سنگ شکن - سنگ کن *T.* طاش جیقاریجی - طاش قیریجی

CARRIÈRE. Lieu fermé de barrières pour des exercices d'homme à cheval *A.* مضمار pl. حلبة - مضامیر pl. حلایب *T.* میدان - آت میدانی *P.* اسپریس pl. میادین السبق pl. السبق
میدان سبقك || Le bout de la carrière قوشی میدانی - S'arrêter au milieu de la carrière غایتی منتصف حلبده Entrer dans la carrière مکث وتوقف ایتمك حلبه ایچنه پا نهادهٔ دخول اولمق - On dit, Se donner carrière, pour dire, se réjouir, se laisser emporter à l'envie que l'on a de dire ou de faire quelque chose *T.* کمیت نفسه اطلاق عنان رخصت ایتمك - Et se donner carrière aux dépens de quelqu'un, pour dire, le plaisanter sans ménagement بر کمسنه استهزا زمیننده مطلق العنان اولمق

Il se prend figur. pour le temps qu'on exerce un emploi, et pour le cours de la vie || Finir, achever sa carrière منزل عمر Ne faire que commencer sa carrière نا پایدارك نهایتنه واصل اولمق قطع - هنوز قطع منزل خدمته شروع ایتمك On dit - ایده‌جکی منزل خدمتك هنوز مقدّمه‌سنده اولمق aussi, Ouvrir à quelqu'un une belle carrière, pour dire, lui donner une belle accasion de paraître et d'exercer ses talens فلان کمسنده اجالهٔ کمیت هنر ایده بیله‌جك احسن واعلا بر میدان آچمق Cela lui a ouvert une belle carrière
بو مادّه اجالهٔ کمیت هنر وحذاقت ایده بیله‌جك بر میدانك قپوسنی آچدردی

Il signifie aussi, le lieu d'où l'on tire de la pierre *A.* معدن *T.* طاش معدنی *P.* سنگزار - کان سنگ منبت الحجر - الحجر || Tirer des pierres de la carrière اوجاقدن طاش اوجاغی -

خریطهٔ مخصوصه Carte particulière اقلیمنك عمومی خریطه‌سی
کرهٔ ارضك - خریطهٔ کافهٔ عالم Carte universelle ou Mappemonde
کرهٔ ارضك شکل مسطحی خریطه‌سی - خریطهٔ مسطحی
Carte topographique ارض مخصوصه خریطه‌سی Apprendre la carte
علم Savoir bien la carte خریطه‌یی تعلم واستفاده ایتمك
خریطه‌ده Faire la carte d'un وقوف تام صاحبی اولمق
pays خریطه‌سنی - بر مملکتك خریطه‌سنی رسم ایتمك
Entendre la carte خریطه‌یی چیقارمق - چیزمك
خریطه‌یی آکلامق - فهم ایتمك - Carte hydrographique ou Carte marine. Une carte qui représente toutes les côtes, les mouillages etc. دریا خریطه‌سی - خریطهٔ بحریه - Carte céleste. Une carte qui représente les constellations خریطهٔ فلك - Carte généalogique. Une carte qui contient toute la généalogie d'une maison *T.* فهرست انساب خاندان - فهرست خاندان

On dit figur., qu'un homme sait la carte, pour dire, qu'il est au fait des intrigues de la ville, d'un quartier etc. احوال بلده‌نك نقشنی آلمش بر آدمدر - Et perdre la carte, pour dire, se confondre dans ses idées *T.* پوصله‌یی شاشورمق

CARTEL. Défi par écrit pour un combat singulier *A.* ورقة میدان اوقومق *T.* ورقة التحدیا - الدعوة الی التناحب ایچون دعوت تذکره‌سی

Il signifie aussi, réglement fait entre deux parties pour l'échange des prisonniers *A.* معاهدة الاستبدال الاسرا *P.* پیمانه‌نامه || اسرا مبادله‌سنه دائر معاهده *P.* برای مبادلهٔ گرفتگان Régler le cartel اسرا مبادله‌سنه دائر معاهده‌یی تنظیم Le cartel est fait استبدال اسرا سندی عقد اولنمشدر ایتمك

CARTHAME ou SAFRAN BÂTARD. Espèce de plante *A.* عصفر *P.* بهرم - Semence de carthame, ou Semence de perroquet *A.* قرطم *P.* تخم بهرم *T.* تخمی آصپور - *T.* کاژیره آصپور

CARTILAGE. Une des parties des solides du corps des animaux, moins compacte qu'un os *A.* غضاریف pl. - غضروف *T.* استخوان نرم - کرجن *P.* غراضیف pl. غرضوف کمرتلك || Le cartilage du nez بورون کمرتلکی - غضروف انف Le cartilage des oreilles قولاق کمرتلکی - غضروف اذن - Cartilage ligamenteux. C'est un cartilage plus mou que les autres *A.* مشاشة pl. مشاش - *P.* وشایظ pl. وشیظة کرکرانك - *T.* قطرداق کرکری -

CARTILAGINEUX. Qui est de la nature du cartilage *A.* غضروفی

P. کمرتلکلو *T.* کرجناك - کرجنی

CARTON. Carte grosse, faite de papier haché, battu et collé || *A.* مقوا *T.* کاغدی کاغد توی بر تو *P.* قرطاس مطرق Un livre relié de carton جلدی مقوا کاغدی بر کتاب Boîte de carton مقوا قوطی

CARTONNIER. Ouvrier qui fabrique le carton *A.* صانع القرطاس المطرق *P.* مقواجی *T.* پیشه‌گر کاغد توی بر توی

CARTOUCHE. Il se dit d'une charge de canon, composée de balles et autres petites pièces de fer *A.* عین *T.* خرتوج || Carton chargé à cartouche طولدرلمش طوب - خرتوج Et de la charge entière d'une arme à feu *T.* فشنك || Déchirer la cartouche avec les dents فشنکی دیش ایله یرتمق

CARTOUCHE. Congé absolu ou limité, donné à un militaire par écrit *A.* اذن تذکره‌سی *T.* اذننامه *P.* ورقة الاذن

CARUS. Affection soporeuse, profond assoupissement *A.* سبات سهرتی || Le carus tient fort de la léthargie et de l'apoplexie سبات سهرینك سرسام بارد وفجنه علتلریله علاقهٔ تامه‌سی وار در

CARVI. Plante *A.* کمون برتی - کمون ارمنی - کراویا *P.* قرمان کمیونی *T.* زیرهٔ رومی - کراویا

CARYBDE. Nom d'un gouffre. On dit figur., Éviter Carybde et tomber en Scylla, pour dire, éviter un péril et tomber dans un autre *P.* یغموردن *T.* از باران گریخته وزیر ناودان آمده قاچر ایکن طلویه راست کلمك

CARYOPHYLLATA. V. Benoite.

CAS. Terme de Grammaire *A.* اعراب

Cas. Accident, occasion, aventure *A.* کیفیت pl. کیفیات - حالت pl. حالات || Cas fortuit اتفاقیه حالت - قضیهٔ - بر کونه حالت *T.* از قضا *P.* اتفاقاً *A.* Par cas fortuit اتفاقیه خیال وخاطره کلمامش Un cas imprévu اتفاقیه ظهورینه مبنی ما ورای عقل اولهجق بر حالت غیر ملحوظه - بر کیفیت دائرهٔ تصوردن خارج بر حالت نا ملحوظه - Cas extraordinaire کیفیت فوق المعتاد بر حالت Un cas étrange اول تقدیرده - اول مقوله حالت وقوعنده En tel cas غریبه - اول مثللو حالت ظهورنده En pareil cas اول حالده - اول مثللو حالتك ظهوری تقدیرنده En ce cas, il faudrait اول مثللو حالتك وقوعی صورتنده اقتضا ایدر... que - On appelle Cas métaphy-

sique, une hypothèse, une supposition par impossible *A.* فرض المحال

Cas, signifie aussi, un fait ou arrivé, ou supposé comme pouvant arriver *A.* حال pl- احوال || Ce n'est pas le cas dont il s'agit ما نحن فيه اولان - مبحوث عنه اولان حال بو دكلدر Posez le cas اولحالك وقوعنى فرض ايله حال بو دكلدر Cela n'est pas dans le cas de l'ordonnance, de la coutume بو كيفيت نظامنامه‌نك ناطق اولديغى وعرف وعادتك شرع وقانونه ايجاب ايلديكى احوالدن دكلدر Cas de la loi متعلق حال - En ce sens on dit, Au cas que, en cas que cela soit, ou que cela arrive ظهورى - اول حالك وقوعنده Le cas avenant اول حالك وقوعنده Si le cas اول مثللو برحال - اول حالك ظهورى تقديرنده y échet حال Posez le cas que cela soit ظهور ايده‌جك اولور ايسه بويله اولديغى En cas que cela soit بويله اولديغنى فرض ايله حال - موت تقديرنده En cas de mort بو تقديرده - حالده نقض مصالحه تقديرنده En cas de rupture موت وقوعنده - حال نقض صلح ظهورنده - En cas, se dit aussi en diverses phrases, pour dire, en fait de, en matière de *T.* بابنده - خصوصنده || En cas de chevaux, vous pouvez vous en rapporter à lui آت خصوصنده فلانه مراجعت ايده بيلورسك - آت بابنده فلانك راينه مراجعت ايده بيلورسك - En tout cas. Quoiqu'il arrive *A.* على كل حال *P.* بهمه حال *T.* هر حالده || Je vous paierai dans un mois; en tout cas, je vous donnerai des sûretés suffisantes بوندن برآى ختامنده مطلوبكى ادا ايده‌رم على كل حال مدار امنيتك اوله‌جق توثيقات وافيه اعطاسنه دخى راضى يم

On dit, Faire cas de quelqu'un ou de quelque chose, pour dire, l'estimer, en avoir bonne opinion *A.* اعتداد - التفات *P.* اعتبار *T.* سزاوار اعتبار عدّ كردن - شايان التفات داشتن || Faire grand cas d'un homme لايق اعتبار عدّ ايتمك - ايتمك بر كمسنه‌يى غاية الغايه سزاوار اعتداد واعتبار عدّ C'est un prince qui sait faire cas des honnêtes gens ايتمك اهل عرضه اعتبار ايتمنك يولنى بيلور بر پادشاهدر Ne faire cas que de l'argent درهم ودينار دن غير نسنه‌يه التفات On ne fait pas grand cas de ce qu'il dit ايتمامك كلامنه سوزينه اولقدر اعتبار - چندان حوالهٔ سمع التفات اولنمز اولنمز

Cas, signifie aussi, un fait, une action, et il ne se dit guères qu'en matière criminelle *A.* قباحت pl. قبايح *P.* كردار بد *T.* صوج بزه - Il est convaincu d'un cas énorme برقباحت || Le cas dont il est accusé est graciable جسيمه ايله متهمدر Son cas va mal متهم اولديغى قباحت ممكن العفو در Son cas n'est pas net كراهت صورتنى كسب ايتمكده در قباحتى ساده دكلدر - قباحتى لوث رداتدن عارى دكلدر Son cas est sale مردار در - قباحتى آلودهٔ لوث رداتدر Cas privilégiés ou Cas royaux. Une sorte de crimes dont il n'y a que les juges royaux qui puissent connaître *T.* محاكمه‌سى - قضات خاصهٔ سلطانيه‌يه مخصوص اولان بر قباحت || La fausse monnaie, le duel sont des cas privilégiés مرافعه‌سى قلبزنلك وايكى كشى بيننده بالتناحب مبارزه قباحتلرينك مرافعه‌سى قضات خاصهٔ سلطانيه‌يه مخصوص اولان مواددندر - On dit aussi en matière criminelle, Pour les cas résultants du procès, et cela ne se dit que lorsque les preuves ne sont pas complètes *T.* سياق محاكمه‌دن مترتب اولمش احواله مبنى || Il était accusé d'assassinat, mais comme il n'y avait point de preuves suffisantes, il fut condamné aux galères pour les cas résultants du procès غيلهٔ قتل نفس تهمتى فلانك حقنه اسناد اولندى انجق اثبات وافى موجود اولمديغندن همان سياق محاكمه‌دن مترتب اولمش احواله مبنى وضع كورك ايله تاديبى بابنده حكم جريان ايلدى

CASANIER. Qui aime à demeurer chez lui par esprit de fainéantise *A.* لذمة - راضم - دمّيجة *P.* كاهل خانه نشين *T.* يرندن قملدانمز تنبل

CASAQUE. Sorte de manteau. V. Capote.

CASCADE. Chute d'eau naturelle ou artificielle *A.* سلسبيل pl. سلسبيلات *P.* زهاب *T.* سلسبيل || Une cascade naturelle قدرتدن آقان سلسبيل - خدايى بر سلسبيل La rivière fait une cascade en cet endroit نهرك فلان محلنده Une belle cascade لطيف ودلكش بر سلسبيل پيدا اولور La cascade de Saint-Cloud فلان سرايك باغچه‌سنده بر سلسبيل Faire une cascade dans un jardin بر باغچه اولان سلسبيل ايچنده سلسبيل احداث ايتمك

CASE. Maison *A.* بيت *P.* او *T.* خانه || Le maître de la case خانه خدا - كتخداى خانه *P.* صاحب البيت *T.* او صاحبى

Au jeu de trictrac, c'est chacune des places qui sont marquées d'une espèce de flèche; et au jeu des échecs, chacun des carrés de l'échiquier *A.* بيت *P.* خانه *T.* خانه || Avancer un pion à la seconde case پياده‌يى ايكنجى خانه‌يه سورمك

CASEMATE. Cave sous terre pour défendre les fossés d'une place de guerre *A.* دياماس *pl.* دياميس *P.* سرب - زيرزمين *T.* بر آلتى ايزبه || Faire des casemates زير زمينلر احداث Des casemates à éventer زير زمينده ايزبه‌لر ياپمق - ايتمك la mine باروت لغمنى تنفيس وابطال ايچون حفر اولنان زير زمينلر

CASEMATÉ. Il ne se dit qu'en cette phrase: Bastion casematé *T.* برآلتى ايزبه‌لرى اولان بر قطعه طابيه

CASERNE. Logement de soldats *A.* مسكن العسكر - مشتا *P.* عسكر قشلاغى - قشلاق *T.* لشكرخانه || On fit entrer tous les soldats dans les casernes عسكرى طائفه‌سنك مجموعى قشلاقلره ادخال ايتدرلدى

CASERNER. Loger dans les casernes *A.* تمكّن فى المشتا *P.* مشتا نشين بودن - در لشكرخانه نشستن *T.* قشلاقده || La garnison logeait chez les bourgeois, mais on la fit caserner عسكر مستحفظين مقدما اهالئ بلده خانه‌لرنده مقيم ايكن مشتالرده اسكان ايتدرلدى La moitié de la troupe caserna cet hiver بوقيشده عسكرك نصفى مشتانشين اولمشدر

CASERNÉ. *A.* مشتا نشين *P.* ساكن فى المشتا *T.* قشلاقده اوتورمش

CASEUX. Qui est de la nature du fromage *A.* جبنىّ *P.* پنيرى *T.* پنيرسى || La partie caseuse du lait جزء سودك جبنيسى

CASQUE. Arme défensive de la tête *A.* تريكة - مغفر *pl.* ترايك *P.* دمور كلاه - توغلغه *T.* ترك - كلاه آهنين - بختاق - خود || Une armure complète avec le casque, la cuirasse, les brassards, les gantelets كسوهٔ مبارزينك مغفرى ودرعى ومعضده ودستوانه‌سيله مكمّل بر طاقمى

CASSAILLE. La première façon qu'on donne à la terre *A.* فلج الارض - كراب *P.* شيار *T.* نطس

CASSANT. Fragile, sujet à se casser *A.* سريع - قصِم - حطِم *P.* بنفسه متحطّم - سهل الانقصام - الانكسار *T.* زود شكست || C'est dommage que le verre soit si cassant حيفا تيز قيريلور كه زجاج بنفسه متحطّم اولان شيلردندر Le cristal est beau, mais il est bien cassant بللور قسمى لطيفدر امّا خيلى سريع الانكسار در - Il se dit aussi, des fruits qui font une légère résistance sous la dent *A.* شديد القضم *P.* درشت خا *T.* طراغانى گورك -

CASSATION. Acte juridique par lequel on casse des jugemens *A.* سند ناسخ الحكم - سند ناقض الحكم *P.* سند حكم *T.* بطاللمه سندى - حكمى بوزان سند شكن || La cassation d'une procédure دعوانك نسخ وابطالنى حاوى سند La cassation d'une sentence اعلامى ناسخ اولان سند La cassation d'un testament نقض وصيتى - وصيتنامه‌يى ناقض اولان سند محتوى سند

CASSE. Plante ou arbre qui vient en Egypte et dans les Indes *A.* خيارشنبر *P.* بگير *T.* خيارشنبه || Se purger avec de la casse خيارشنبه ايله تنقيه اولنمق Prendre de la casse خيارشنبه تناول ايتمك - استعمال ايتمك

CASSE. Terme dont se servent les gens de guerre *A.* محكوميّت *P.* يرك جالنمسى - اسامينك جالنمسى - يرك حكى *T.* الاسم Il n'est d'usage qu'en ces phrases: Il craint la casse, c'est-à-dire, d'être cassé يرى حكّ اولنمسندن خوف ايدر Cela mérite la casse محلّى حكّ اولنمغه سزا در Compagnie vacante par casse تفراتنك محلّى حكّ اولنديغندن محلولده قالمش بلوك

En termes de Fonderie, c'est un bassin pour recevoir le métal fondu qui découle du fourneau *A.* جرن الصوّاغ *P.* آخر - دوكيجى قورنه‌سى *T.* ريخته‌گر - En termes d'Imprimerie, c'est une caisse partagée en petits carrés où sont les caractères *A.* لوح الحروف *P.* تختهٔ حروف *T.* حروف تخته‌سى

CASSE-COU. Endroit où il est aisé de tomber *A.* مشدخة العظام *P.* جاى استخوان شكن *T.* كميك قيرار ير || Cet escalier est un vrai casse-cou بو نردبان حقيقتده كميك قيرار ير در

CASSE-NOISETTE ou CASSE-NOIX. Instrument avec lequel on casse des noisettes *A.* مرضاح *P.* گلوز شكن *T.* جكردك چكيچى

CASSER. Briser, rompre *A.* كسر - تكسير - شدخ - رضح - *P.* شكستن *T.* قيرمق || Casser des noix جوز رضح - Casser des os عظام كسر - عظام شدخ - جوز قيرمق Casser

بوزلمش حکم T. حکم شکسته P. حکم منقوض - حکم منسوخ
از خدمت آزاد P. معفوّ عن الخدمة A. Un régiment cassé
محکوک Un officier cassé خدمتدن عفو اولنمش T. کرده
یری حکّ اولنمش - الاسم عسکر سرکرده‌سی Un homme
extrêmement cassé A. موقوط الحال P. سست وبیمجال T.
تاب وطاقتی قالمامش - زبون Un homme cassé de vieillesse
تاب T. کهن پیر - بیراد - پیر نا توان P. مهدود A.
وطاقتی قالمامش قوجامان

CASSEROLE. Ustensile de cuisine A. طنجیر pl. - طناجیر
قدر pl. قدور P. پاتیله - دیگ T. تنجره ‖ Casserole de cuivre
باقر تنجره T. دیگ میسین P. قدر نحاسی A. Casserole
de terre cuite A. قدر خزفی P. دیگ سفالین T. جوملک
Petite casserole A. طنجیر صغیر - تنجره - تنجره طپراق تنجره
P. دیگچه T. اوفاق تنجره

CASSE - TÊTE. Il se dit de tout ce qui demande une grande
contention d'esprit A. مصدع الرّاس - مشدّخ الرّاس P. سر
L'algèbre est un vrai ‖ باش یاریجی T. دماغ فرسا - شکن
casse-tête علم جبر ومقابله حقیقت حالده مشدّخ سر در
On dit aussi d'un vin fumeux, que c'est - آدمک باشنی یارر
un casse - tête A. سوّار فی الرّاس P. سراسمه ساز T. باش
قاورایمجی

CASSETTE. Petit coffre A. صندوقة P. پیشتخته T. جکمجه
On lui a pris ses pierreries dans sa cassette ‖ مجوهراتنی جکمجه‌سی
پیشتخته‌یی گشاد Ouvrir une cassette ایچندن چالمشلر در
On appelle, La cassette du Roi, la somme qu'on porte - ایتمک
au Roi le premier jour du mois pour ses propres dépenses T.
Le Roi a ‖ جیب همایون مالی - جیب همایون اقچه‌سی
donné à un tel une pension sur sa cassette خنکار جیب همایون
مالندن فلان کشی‌یه معاش تعیین ایلدی

CASSIER. L'arbre qui porte la casse A. شجر خیارشنبر P.
خیارشنبه آغاجی T. درخت بگیر

CASSIOPÉE. Nom d'une constellation A. ذات الکرسی

CASSOLETTE. Vase où l'on met des eaux de senteur, pour
les faire évaporer par le feu A. مجمرة المیاه الفایحة P.
Mettre ‖ قوخولو صولر بخوردانی T. بوی افزار آبهای مشکین
du feu sous une cassolette قوخولو صولر بخوردانی آلتنه آتش
Il se dit aussi, de l'odeur même qui s'exhale de la - قویمق
cassolette A. بخار فایح P. دود خوشبو T. بخور بوغومی

On - بر کمسنه‌نک قوللرینی قیرمق les bras à quelqu'un
dit figur., Se casser la tête, pour dire, s'appliquer à quelque
chose avec une grande contention d'esprit A. شقّ الرّاس -
باشی یارمق T. سررا چاکچاک کردن P. تشدیخ الرّاس

Casser un testament, un contrat, une sentence. C'est les dé-
clarer nuls A. الغا - نسخ - نقض P. شکستن T. بوزمق -
بو وصیّتنامه نسخ اولندی Ce testament a été cassé ‖ قیرمق
Casser des gens de guerre, casser des troupes. C'est les licencier
A. عفو عن الخدمة P. از خدمت آزاد کردن T. خدمتدن
عفو ایتمک Casser un officier. C'est le chasser du service
On dit d'un subal- - یربنی حکّ ایتمک T. حکّ الاسم A.
terne à qui on a ôté une commission, un emploi, qu'on l'a cassé
aux gages یدینه تفویض اولنان امانت استرداد اولندی

Se casser. A. انکسار - تکسّر - انحطام - انقصام P. شکسته
En élevant cette machine, la corde se cassa ‖ قیرلمق T. شدن
بو آلت یوقاری رفع اولنور ایکن ایپی تکسّر ایلدی
ایپی شکست اولدی - ایپی رهین انقصام اولدی -
Dans les phrases suivantes, on emploie les mots A. انصداع
Une poire casse sous ‖ چاتلمق P. چاک شدن P. تشقّق -
la dent, quand elle est ferme sans être dure آرمود طیانقلی
Une اولوب سرد اولمدیغی حالده دیشده منشقّ اولور
étoffe forte se casse, lorsqu'elle se coupe صلب اولان ثوب
سرد اولان قماش کسیلور - قطع اولنور ایکن تشقّق ایدر
ایکن چاتلر

Casser, signifie aussi, affaiblir, débiliter A. ایقاط - توهین -
ایراث الوقط والفتور - تفتیر P. سست وبیمجال کردن -
تاب - زبونلتمق T. سست وزبون کردن - سستی آوردن
Les fatigues de la guerre, ‖ فتور کتورمک - وطاقتی کسمک
les débauches l'ont fort cassé مشاق سفریّه ودوام عیش وعشرت
On dit dans le même - وجودینه غایت مرتبه ایراث وقط وفتور ایلدی
sens, Se casser A. کسب الوقط والفتور P. سستی پذیرفتن
C'est un homme qui ‖ زبونلمق T. زبون وبیمجال شدن -
commence à se casser فلان کشینک وجودی کسب وقط
Il se casse fort depuis peu وفتوره یوز طوتدی
وجودی کسب وقط وفتور ایتمکده در

Cassé. ‖ Un verre cassé A. زجاج منکسر P. آبگینهٔ شکسته
Une sentence cassée A. قیرلمش صرجه - قیریق صرجه T.

قوقولو بوغوم

CASSONADE. Sucre qui n'est point encore raffiné *A.* سكّر خام *P.* خام شكر *T.* شكر نا پرداخته ‖ Ces confitures ne sont faites qu'avec de la cassonade بو ريچاللر خام شكر ايله پشمشدر

CASSURE. L'endroit où un corps est cassé *A.* موضع الكسر *P.* شكستگاه *T.* قيريق يرى ‖ Faire disparaître une cassure شكستگاهى نا پيدا ـ موضع كسرى محو وازاله ايتمك قيريق يرى بلورسز ايتمك ـ ايتمك

CASTAGNETTE. Instrument composé de deux morceaux de bois ou de fer que l'on frappe l'un contre l'autre en cadence *A.* صنج *P.* چارپاره *T.* زيل ‖ Danser avec des castagnettes چارپاره ايله رقص ايتمك

CASTE. On appelle ainsi, Les tribus dans lesquelles sont divisés les idolâtres des Indes Orientales *A.* عشيرت pl. عشاير ـ *P.* قبيله pl. قبايل *T.* اويماق ـ بوى ‖ La caste des Bramines برهمن قبيله‌سى Le chef d'une caste شيخ العشيره بوى بكى ـ

CASTILLE. Débat, démêlé de peu d'importance *A.* قال وقيل *P.* گفت وگو *T.* ديدى قودى

CASTOR. Animal amphibie *A.* كلبة ـ كلب البحر ـ قضاعة *P.* بيدستر ـ سگلابى ـ قندز ـ سگ بحرى ـ سگ آب الما *T.* قوندز ‖ Poil de castor قوندز تويى Peau de castor قوندز پوستكيسى Chapeau de castor قوندز پوستكيسى ـ صوف قضاعدن مصنوع چوقه Drap de castor شابقه‌سى قوندز تويله منسوج چوقه

CASTORÉUM. Matière tirée du castor *A.* خصى القضاعة ـ *P.* جند بادستر ـ جند بيدستر *T.* قوندز خصى الكلب الما خايه‌سى

CASTRAT. Chanteur qu'on a châtré *A.* مطرب مخصّا *P.* خنياگر آخته *T.* حادم ازكيجى ـ طواشى خواننده ‖ Les castrats viennent d'Italie طواشى خواننده‌لر اتاليادن كلور

CASTRATION. Opération par laquelle on châtre un homme *A.* جباب ـ خصا *P.* آختگى ـ خايه كشى *T.* حادملمه ـ Le mot حادملمه n'est employé qu'en parlant des hommes. Pour les animaux, en général, on emploie le mot *T.* اندمه et pour les coqs, les mots *T.* اكديجلمه ـ اكديج ايتمك

CASUALITÉ. Qualité de ce qui est casuel *A.* كيفيّت عارضيّة ـ عارضيّت ـ

CASUEL. Fortuit, accidentel, qui peut arriver ou n'arriver pas *A.* امر اتّفاقىّ ـ حال عارضىّ ـ حال تصادفىّ *P.* كار خود *T.* از قضا بديد آمده ـ كار خود پيدا ـ آمده ـ ظهورات بو Cela est fort casuel ‖ قضارا چيقه كلان ـ راست كلمه امور اتّفاقيّه‌دندر ـ حال محض احوال تصادفيه قبيلندندر ظهورات قبيلندندر ـ

On appelle, Droits casuels, certains profits de fief qui arrivent fortuitement *A.* عوايد طيّارات *P.* عوايد بادآورد *T.* عوايد بادهوا فلان عايده عوايد عوايدلر ‖ Tel droit est un droit casuel ـ Parties casuelles. بادهوا عوايد قبيلندندر ـ طيّارات قبيلندندر Ce sont les droits qui reviennent au Roi pour les charges de judicature, quand elles changent de titulaire *A.* جوائز pl. جائزة ‖ Trésorier des parties casuelles جوائز خزينه دارى ـ Il se dit aussi au substantif du revenu casuel d'une terre, d'un bénéfice *A.* طيّارات *P.* بادآورد *T.* بادهوا ـ ظهورات ‖ Le casuel de cette terre vaut mieux que le revenu بو چفتلكك اوليدر ـ طيّاراتى واردات معيّندسندن زياده در

CASUELLEMENT. Fortuitement, par hasard *A.* اتّفاقاً *P.* از قضارا ـ راست كله *T.* قضا

CATACHRÈSE. Figure de discours qui consiste dans l'abus de la signification propre d'un mot *A.* اصطلاح بالعبث ‖ L'expression, Aller à cheval sur un bâton, est une catachrèse فارس عصا اولەرق كزمك تعبيرى اصطلاحات بالعبث قبيلندندر

CATACLYSME. V. Déluge.

CATACOMBES. Grottes souterraines dans lesquelles on enterrait les corps morts *A.* لحد pl. الحاد ـ سرداب الميّت بودروم ـ بودروم سيى *T.* دخمه *P.* سراديب الاموات pl. نابولى شهرى آلتنده واقع ‖ Les catacombes de Naples مزار اولان الحاد Il y a plusieurs martyrs enterrés dans les catacombes وافر شهدا درون الحاددە مدفوندرلر Visiter les catacombes مراقد والحادى ـ سراديب امواتى زيارت ايتمك زيارت ايتمك

CATADOUPE. Chute d'un fleuve *A.* صبب النهر pl. اصباب *T.* آب شيب رود *P.* مهبط المياه النهر ـ النهر چاى صولرينك اصباب نهر اتل ‖ Les catadoupes du Volga آشاغى يه دوكلشى

CATAFALQUE. Décoration funèbre que l'on dresse pour y placer le cercueil d'un mort *A.* سرير الجنازة *P.* تابوت تختگاه *T.* جنازه ‖ On éleva pour ce prince un magnifique ايچون قبّه‌لو صفه

catafalque فلان میرك جنازه‌سنی وضع ایچون بر تختگاه مزیّن ومعلاً نصب اولندی

CATAIRE. V. Herbe-au-Chat.

CATALEPSIE. Maladie où l'on reste tout-à-coup immobile *A.* داء الثبات *P.* کرخ

CATALEPTIQUE. Qui est attaqué de catalepsie *A.* مشبوت *P.* کرخزده

CATALOGUE. Liste, dénombrement *A.* فهرس pl. فهارس *P.* - دفتر *T.* فهرست || Le catalogue des livres کتب فهرست - Rayer un livre d'un catalogue کتاب دفتری برکتابك اسمنی دفتر ایچندن چیزمك - فهرست ایچندن حكّ ایتمك Le catalogue des plantes دفتر اعشاب ونباتات Le catalogue des Saints فهرست اعزّه واولیای کرام

CATAPLASME. Espèce d'emplâtre *T.* لاپه || Faire un cataplasme بر لاپه ترتیب ایتمك Appliquer un cataplasme بر لاپه اورمق - لاپه وضع وتعبیه ایتمك

CATARACTE. Humeur qui s'amasse sur le cristallin de l'oeil, et qui empêche de voir *A.* غشاوة العين - سبل *P.* تم *T.* پرده || Avoir une cataracte sur l'oeil کوزده علت سبل اولمق L'oculiste lui a enlevé la cataracte کحّال پرده‌یی کوزندن رفع ایلدی

Il signifie aussi, chute des eaux d'une grande rivière, lorsque ces eaux tombent d'extrêmement haut *A.* فارعة pl. فوارع - چایك یوقاریدن آقان *T.* ابشار رود *P.* شلال pl. شلالات || Les cataractes du Nil فوارع نیل - شلالات نیل - Et au pluriel, Abondance d'eaux qui tombent du ciel. Il n'est d'usage que dans cette phrase de l'Écriture : Les cataractes du ciel furent ouvertes *A.* انفتح روازن - اندفق سيول السما *P.* السّما كوكدن *T.* سیول شتاببار آسمان فرو ریخته شد - On dit proverb., Lâcher les cataractes, pour dire, laisser débonder sa colère *T.* افارهٔ فوّارهٔ خشم وغضب ایتمك

CATARRHAL. Il n'est guères d'usage que dans cette phrase : Fièvre catarrhale *A.* حمّاء نزلیّ *P.* تب نزله‌ناك *T.* حمّای نوازل

CATARRHE. Fluxion qui affecte quelque partie du corps *A.* نزلة pl. نزلات *P.* نزله *T.* نوازل || Il lui est tombé un catarrhe sur la poitrine صدرینه نزله اینمدی Grand catarrhe نزلهٔ شدیده Un catarrhe suffocant نزلهٔ مخنقه

CATARRHEUX. V. Catarrhal.

CATASTROPHE. Événement funeste *A.* نازلة pl. نوازل - مصیبت فادحة pl. فوادح - مصایب pl. نكمة pl. نكمات *P.* آزرنك *T.* فلاكت || La vie de cet homme avait été heureuse, mais elle a fini par une cruelle catastrophe مدّت عمری مرزوقیّت حال ایله کچدی انجق عاقبتی بر نكمت شدیده‌یه مقارن اولمشدر

CATÉCHISER. Instruire des mystères de la Foi *A.* هدایت عقاید - درس دین دادن *P.* تلقین الایمان - الی الحقّ دینی اوکرتمك *T.* آموزیدن || Cathéchiser les infidèles, les ignorans, les enfans اهل کفر والحاده وجهلا ونادانلره واطفاله اهل کفره وجهلایه واطفاله هدایت - تلقین ایمان ایتمك الی الحقّ ایتمك - Figur., Tâcher de persuader quelque chose à quelqu'un *A.* ازکان - تلقین الكلام - تفهیم المحال *P.* سخن آموزیدن *T.* سوز اوکرتمك || Je l'ai long temps catéchisé, mais inutilement عبث یره بو قدر زمان كندویه تلقین كلامه سعی ایلدم Il le faut un peu catéchiser بر مقدار تلقین كلامه محتاجدر

Catéchisé. *A.* ملقّن *P.* عقاید دین آموخته *T.* دینی اوکرنمش

CATÉCHISME. Instruction sur les principes de la Foi. *A.* درس العقاید *P.* دین درس *T.* درسی دین || Aller au catéchisme درس عقایدك استفاده‌سنه وارمق Un enfant qui sait bien son catéchisme درس عقایدی بیلن طفل Enseigner le catéchisme درس عقایدی تعلیم ایتمك - Et le livre qui contient cette instruction *A.* كتاب العقاید - On dit, Faire le catéchisme à quelqu'un, pour dire, le mettre au fait, l'endoctriner *A.* تلقین - تعلیم *P.* آموزیدن *T.* - درس ویرمك فلانی تلقین ایلدیلر || On lui a fait son catéchisme اوکرتمك فلانه درس ویردیلر -

CATÉCHISTE. Celui qui enseigne le catéchisme *A.* ملقّن دین - عقاید خوجه‌سی *T.* خواجهٔ دین آموزنده *P.* الایمان اوکردیجی خوجه

CATÉCHUMÈNE. Celui que l'on instruit au catéchisme *A.* متدرّس pl. مهتدی - متدرّسین العقاید *P.* مهدیّین دین اوکرنن *T.* عقاید آموز

CATÉGORIE. Terme de Logique scolastique. Sorte de classe dans laquelle les anciens philosophes rangent tous les êtres et tous les objets de nos pensées *A.* مقولة pl. مقولات || Les dix

catégories d'Aristote La حكيم ارسطونك مقولات عشره‌سى
catégorie de la substance, de l'accident etc. مقولهٔ جوهر ومقولهٔ
عرض ومقولات سائره - Figur. || Ces gens-là sont de même
catégorie جمله‌سى - اول كمسنه‌لر مقولهٔ واحده‌دن معدود درلر
Ces deux choses ne sont pas de même catégorie بر مقوله درلر
بر مقوله دكلدر - بو ايكى شئ مقولهٔ واحده‌دن عدّ اولنمز

CATÉGORIQUE. Qui est dans l'ordre, qui est à propos, clair, précis, sans équivoque *A.* منقّح - *P.* وافى - پاكيزه درخور حال - *T.* تميز - پاك || Réponse catégorique جواب - جواب وافى
پاك جواب - جواب پاكيزه - منقّح

CATÉGORIQUEMENT. D'une manière catégorique *A.* منقّحاً - پاك - تميزجه *T.* بپاكيزگى *P.* وافيًا - على جه النقاحة
على وجه النقاحه افادهٔ || Répondre catégoriquement اوله‌رق
منقّحاً تقرير كلام ايتمك - مرام ايتمك

CATHARTIQUE. Purgatif *A.* منقّيات pl. منقّى *P.* شكمران
يوركى سوريجى - سوروب پاكلديجى *T.*

CATHÉDRANT. Philosophe qui préside à une thèse *A.* متصدّر
كرسى نشين مقام - مشكل گشا *P.* المقام الحلّ المشكل
مشكل حلّ *T.* جالس مسند مشكل گشايى - مشكل گشايى
ايتمك ايچون صدرده اوتوران

CATHÉRÉTIQUE. Médicament qui ronge les chairs *A.* دواء
اتى آشندريجى علاج *T.* علاج گوشت فرسا *P.* اكّال

CATHÉTER. Instrument, sonde faite pour être conduite dans la vessie *A.* محراف المثانة *P.* ميل آبدان پرواس *T.*
قاوق يوقليه‌جق ميل

CATHOLICISME. Le système de la religion catholique *A.* مذهب
قاتلك دينى *T.* آيين قاتلك *P.* قاتلك

CATHOLICITÉ. Caractère de l'Église catholique. *A.* قاتلكيّت
P. قاتلكى *T.* قاتلكلك || La catholicité de cette opinion
بو اعتقادك قاتلكيّتى On doute de la catholicité de cet
بوموّلفك قاتلكلكنده - بوموّلفك قاتلكيّتى مشكوكدر écrivain
شبهه وار در - Il se prend aussi, pour tous les pays catholiques
ممالك قاتلكيّه || C'est un usage reçu dans toute la
catholicité ممالك قاتلكيّه‌نك مجموعنده مرعى ومعتبر بر
دأت وعادتدر

CATI. Apprêt que l'on donne sous une presse aux étoffes, pour les rendre plus fermes et plus lustrées *A.* جلاء بالجندرة
P. جندره‌ده پرداخت ايتمك *T.* پرداخت با جندره

CATIMINI ou EN CATIMINI. En cachette *A.* خفيةً *P.* نهانى
بونى - پس پرده *T.* كيزلوجه || Il a fait cela en catimini
خفيةً ابتدى

CATIN. Femme de mauvaise conduite *A.* فاحشة *P.* آلوده
روسپى *T.* روسبى - دامن

CATIR. Donner le lustre à une étoffe *A.* تجلية بالجندرة *P.*
جندره‌ده پرداخلمق *T.* با جندره پرداختن

CATOPTRIQUE. Partie de l'optique qui enseigne les lois que suit la lumière réfléchie par les miroirs *A.* بحث فى اصول
الانتكاسات الضيا

CAUCHEMAR. Sorte d'oppression qui survient quelquefois durant le sommeil *A.* كابوس - جاثوم - جثام *P.* خفتو - سكاجه
كابوسه مبتلا اولمق || Être sujet au cauchemar *T.* آغربصمه

CAURIS ou CORIS. Monnaie dans plusieurs contrées de l'Inde غورى

CAUSAL. V. Causatif.

CAUSALITÉ. Manière dont une cause agit *A.* سببيّت

CAUSATIF. Terme de Grammaire. Conjonction causative *A.*
ادات التعليل

CAUSE. Ce qui produit un effet *A.* سبب pl. اسباب - علل pl. مبادى pl. مبداء || Dieu est la première de
toutes les causes حقّ جلّ وعلى حضرتلرى اوّل كافّة الاسبابدر
Il est cause des causes مسبّب الاسبابدر la souveraine cause
On - مبداء كافّة العالم در la cause universelle مبداء اعلا در
appelle aussi Dieu absolument, Cause première مبداء اوّل comme
on appelle les créatures, Causes secondes *A.* اسباب جزئيّه ||
Dieu laisse agir les causes secondes جناب ربّ ذو الجلال
On dit, - اسباب جزئيّه‌نك عملنه ارائهٔ رخصت ايدر
Cause principale علّت اصليّه Cause instrumentale علّت آليه
Cause matérielle علّت ماديّه Cause formelle علّت صوريّه
Cause efficiente سبب فاعلى - علّت فاعليّه Cause finale علّت غائيّه
Cause physique علّت طبيعيّه Cause morale علّت عاديه
Cause occasionelle سبب عادى - علّت مترتّبه - علّت موجبه
Il se dit aussi des hommes *A.* سبب - بادى - باعث ||
Cet homme est cause du malheur de... فلان كشى فلانك
On dit d'un malheur que quelqu'un a causé - باعث نكبتيدر
sans le vouloir, qu'il en est la cause innocente عن بادئ لا
Et en parlant de certaines - باعث بلا اختيار - اختيار در
choses qui amènent quelques événemens à leur suite, on dit

دعوایی آخر محکمه‌یه Faire appeler une cause کچورمك
بشقه محکمه‌یه Plaider une cause قالدرمق ـ نقل ایتدرمك
دعوایی Gagner sa cause دعوا سورمك ـ سوق دعوا ایتمك
غایب ایتمك ـ دعوایی فوت ایتمك Perdre sa cause قزانمق
نقل اولنمش Cause appelée فوتی نا ممکن بردعوا Cause imperdable
پسماندهٔ ـ وقت آخره تعلیق اولنمش دعوا Cause remise دعوا
Mauvaise cause دعوای حقّ Bonne cause تأخیر اولمش دعوا
دعوای ـ دعوای ملتبس ومشتبه Cause embrouillée دعوای باطل
شهرتگیر Cause célèbre قارش مورش بر دعوا ـ پیچاپیچ
Cause دعوای مشکوك Cause douteuse افاق اولمش بر دعوا
indubitable ـ واهمهٔ شكّ واشتباهدن عاری بر دعوا On dit
qu'un homme est en cause, qu'il a été mis en cause, pour dire, دعوایه ادخال اولمشدر ـ دعوایه داخدر qu'il est partie au procès

Et qu'il est hors de cause, pour dire, qu'il n'est plus intéressé au procès دعوادن جیقدی ـ دعوادن خارجدر

À CAUSE. En considération de *A.* رعایهٔ || À cause de lui فلانه
رعایهً À cause de cela فلان شیئه رعایهً ـ À cause que. Par
ce que *A.* لانّ *P.* ازین سبب که ـ برای آنکه ـ از بهرآنکه
T. || اول سببدن که ـ آندن اوتری که ـ نته‌کم ـ زیرا Je
n'irai pas, à cause qu'il est trop tard کتمیه‌جکم زیرا بغایت
ـ کیده‌مم نته کم وقت پك کیجدر ـ کیجدر Dans les édits
on dit, À ces causes, pour dire, en considération de ce qui a été
exposé *A.* بناءً علی ذلك ـ بدءً علیه *P.* بنا برین *T.* بو
آنك ایچون ـ بو سببلردن اوتری ـ سببله مبنی

باعث ـ بادی شدن *P.* ایراث CAUSER. Être cause *A.*
P. شدن سبب اولمق || Il a pensé causer un grand malheur
Causer du dommage بر بلیّهٔ عظیمه ایراث ایده یازدی ایراث
Causer la guerre سبب ضرّ وزیان اولمق ـ مضرّت ایتمك
Causer de la joie سفره بادی اولمق ـ سفره باعث اولمق
بادیٔ Causer du scandale ایراث شادمانی ومسرّت ایتمك
Causer باعث وجع اولمق Causer de la douleur ریبه اولمق
du chagrin ایراث حزن وکدر ایتمك

CAUSÉ. *A.* مستوجب ـ منبعث ـ مستلزم *P.* بادی شده *T.*
بادی اولمش

CAUSER. S'entretenir avec quelqu'un *A.* ـ محادثة ـ مصاحبة
صحبت ایتمك *T.* حرف زدن ـ سخن راندن *P.* محاورة
ـ سویلیشمك ـ On dit, Causer de choses et d'autres, pour
dire, s'entretenir de diverses choses sans contention d'esprit *A*

qu'elles en sont cause اول ماده‌لر باعث اولدی Ce que je
vous dis là est cause de tous les désordres qui sont arrivés سکا
نقل ایلدیکم ماده صکره‌دن ظهوره کلمش جمیع اختلالاته
سبب اولمشدر Ces affaires ne me sont pas survenues sans
cause بو احواله بلا سبب اوغرامدم Les remèdes dont on
l'a accablé sont cause de sa mort مبالغهٔ مداوات کندویه سبب
ـ کثرت ادویه باعث موتی اولمشدر ـ ممات اولمشدر
فلانه تحمیل ایتدکلری ادویه ومعالجاتنك کثرتی بادیٔ
موتی اولمشدر

Il signifie aussi, motif, sujet, occasion *A.* سبب ـ موجب ||
Cause légitime موجب شرعی Juste cause عدل ـ سبب حقّ
فلان Il n'a point fait cela sans cause وحقّه مقارن سبب
بلا موجب ایتمدی ـ شیئی بلا سبب ایتمدی Il se formalise sans cause
بلا موجب رنجیده خاطر اولور C'est à juste
cause qu'il en a usé de la sorte بو وجهله عامل اولدیغنك
ـ سببی حقّه مقارندر Ou dit, Parler avec connaissance de
cause, pour dire, avec pleine connaissance de ce qu'on dit, de
ce qu'on fait فلان مصلحته دائر عن علم الیقین سرد کلام
ـ علم یقینی منضمّ اولدرق ـ وعمل وحرکت ایتمك
مصلحتی بیلدرك

CAUSE, en style de Pratique signifie, droit cédé ou transmis d'une personne à une autre. Il ne se dit qu'en cette phrase:
Ayant cause *A.* علاقة صاحبی *T.* علاقة دار *P.* صاحب العلاقة
|| Ses héritiers et ayant cause فلانك ورثه‌سی ووراثته
صاحب علاقه اولنلر

Il signifie aussi, intérêt *A.* مصلحت || La cause de Dieu جناب
La cause du prochain قرینه عائد اولان حقّه دائر مصلحت
La cause des Rois مصلحت ملوك وسلاطین La
cause publique مصلحت جمهور ناس ـ مصلحت عامّه La
cause des pauvres مصلحت فقرا وضعفا La cause de l'Église
مصلحت ملك ودولت La cause de l'État مصلحت دین
ـ On dit, La bonne et la mauvaise cause, pour dire, Le hon
et le mauvais parti دعوای حقّ ودعوای باطل ـ On dit,
Prendre le fait et cause de quelqu'un, pour dire, se déclarer
pour quelqu'un, prendre son parti برکمسنه‌نك دعوا ومصلحتنی
برکمسنه‌نك امورینی التزام ایتمك ـ التزام ایتمك

Il signifie aussi, procès *A.* دعوا pl. دعاوی || Mettre une
cause au rôle مضبطه‌یه ـ دعوایی مضبطده قید ایتمك

سخن بر P. محاورة ما لا يعنى - سوق الكلام بلا تأمّل. آفاقى صحبت ايتمك T. هوا راندن - Et causer littétature سياحاته دائر Causer de voyages مذاكرهٔ علميّه ايتمك T. صحبت ايتمك

CAUSER. Parler avec malignité A. غيبت - ذمّ P. زشتارى T. فصل ايتمك || N'allez pas si souvent dans cette maison, on en cause بو خانه‌يه اولقدر تردّد ايتمه زيرا خلقه - زيرا خلقى فصل ايدرلر - Et parler trop. V. Bavarder.

CAUSERIE. Babil A. كثرت الكلام P. پر گويى T. كوه‌زه‌لك || C'est une causerie perpétuelle آردى - كثرت كلام دائميدر V. aussi Babil. آره‌سى يوق بر كوه‌زه‌لكدر

CAUSEUR. Qui parle beaucoup A. كثير الكلام P. پر مقوال - چوق سوزلو T. پر سخن - گو - Et qui parle indiscrètement, sans garder le secret A. مشياع - فجفاج - مذياع - مذيل P. بوش بوغاز - آغزى كوشك P. دهاندره || Ne dites rien à cet homme-là, c'est un causeur بوآدمه بر شئ سويلمه زيرا بوش بوغاز بر آدمدر

CAUSTICITÉ. Malignité, inclination à dire ou à écrire des choses mordantes ou satiriques A. ذرب اللسان - لدغ اللسان P. بد زبانى T. ديل زفيرليلكى || La causticité de sa langue de sa plume قلمنك زفيرليلكى - ذرب قلمى ذرب لسانى

CAUSTIQUE. Brûlant, corrossif A. محرق P. سوزنده T. دواى محرق ونبات ياقيجى || Remède, herbe caustique - Figur. Homme caustique, pour dire, mordant, satirique A. ذرب اللسان P. بد زبان T. ديلى - ملدغ - كوا زفيرلى

CAUTÈRE. Ouverture qu'on fait dans la chair, en la brûlant avec un bouton de fer, pour faire écouler les mauvaises humeurs A. كيّة P. داغ T. ياقى || Se faire faire un cautère au bras قفاده ياقى آچدرمق derrière la tête قولده ياقى آچمق Panser un cautère ياقى‌يى صارمق Laisser fermer un cautère ياقى‌يى قپاتمق - Il signifie aussi, le bouton de feu qui sert à faire un cautère A. مكوات - جمان الكىّ P. حبّهٔ داغگشا T. ياقى داغلغى || Cautère potentiel, ou pierre caustique جهنّم ياقى داغلغى اورمق Appliquer un cautère طاشى

CAUTÉRIQUE. Qui brûle, qui conserve les chairs A. محرق P. سوزنده T. ياقيجى

CAUTÉRISATION. Action de faire un cautère A. اكتوا P. ياقى اورمه T. داغزنى

CAUTÉRISER. Brûler de la manière que font les caustiques A. حرق pl. احراق P. سوختن T. ياقمق || Ce poison lui avait cautérisé l'estomac, les intestins بوسمّ فلانك معده‌سنى وبغرسقلرينى ياقدى

CAUTÉRISÉ. A. محترق P. سوخته T. يانمش A. مكتوى P. داغلنمش T. داغزده

CAUTION. Celui qui répond, qui s'oblige pour un autre A. كفيل pl. كفلا - ضامن P. پايندان T. كفيل || Caution solvable كفيل مقتدر Caution bourgeoise كفيل ممكن التضييق Caution solidaire يكديگرى حقنه - احد هما آخره كفيل Bonne et suffisante caution برى برلرينه كفيل وضامن - كفيل موثمن وكافى Être caution de quelqu'un يرار كفيل - فلانه ضامن ومتكفّل اولمق - فلان ايچون تكفّل ايتمك Servir de caution كفالتى قبول ايتمك Recevoir une caution كفيل مقامنده اولمق Donner caution كفيل ويرمك Décharger les cautions كفيللرى قيد كفالتدن تخليص ايتمك Certifier une caution كفالتى تصديق ايتمك Se rendre caution كفيل اولمق Fournir caution - On dit, Élargir quelqu'un à la caution d'un autre, pour dire, avec la garantie d'un autre T. آخرك كفالتيله بر كمسنه‌نك سبيلنى تخليه ايتمك - Et élargir quelqu'un à sa caution juratoire, pour dire, sous la promesse qu'il fait avec serment بر كمسنه‌نك يمينلو تعهّدينه مبنى سبيلنى تخليه ايتمك - Et être caution, se rendre caution d'une chose, pour dire, assurer, garantir qu'elle est vraie بويله اولديغنه تكفّل ايتمك || J'en suis caution بوكا تكفّل ايده‌رم Qui me sera caution de ce que vous me dites? ديديكك كلامه كيم تكفّل ايدر - On dit figur., qu'un homme est sujet à caution, pour dire, qu'il ne faut pas se fier à lui بلا شهادة شايان اعتماد دكلدر Et qu'une histoire, qu'une nouvelle est sujette à caution فلان حكايت وفلان خبر كفيل وشاهده محتاجدر

CAUTIONNEMENT. Acte par lequel on s'oblige pour un autre A. قبالة الكفالة P. چك پايندانى T. كفالت حجتى

CAUTIONNER. Se rendre caution A. تكفّل P. پايندان شدن T. كفيل اولمق || Je le cautionne فلانه كفيل اولورم Il a trouvé un de ses amis qui l'a cautionné كندويه كفيل اولمش

– Et qu'il est beau cavalier, pour dire, qu'il a bonne grâce à cheval *A.* زیبا سوار *P.* مطبوع الرکبة – حسن الرکبة *T.* بنشی یاقشقلو

Il signifie aussi, homme de guerre à cheval *A.* فارس pl. محارب *P.* جنکاور سواری *T.* آتلو عسکری نفری ‖ Il y a eu dans le combat tant de cavaliers tués اثنای حربده شو قدر Chaque compagnie de gens à cheval est ordinairement de cinquante cavaliers آتلو نفراتی قتل اولندی آتلو عسکر بنک – Et un gentilhomme qui fait profession des armes *A.* اهل الحرب pl. جنکجی *T.* جنکاور – سرباز *P.* ارباب الحرب ‖ C'est un cavalier très-accompli بغایت – بر جنکاور تامّ المهارتدر استاد جنکجیدر

Et une pièce de fortification de terre fort élevée, où l'on met du canon, soit pour la défense, ou pour l'attaque d'une place *A.* اوزرینه طوب – طوب قلّه سی *T.* دمدمه *P.* طربال المدافع وضع اولنمش قلّه

Il signifie aussi, qui a l'air libre et dégagé *A.* لا ابالی *P.* رند لا ابالی سیماسنده *T.* اشپه ‖ Avoir l'air cavalier اولمق – On dit, Faire une réponse cavalière, traiter un homme d'une manière cavalière, pour dire, brusquement, hautainement *T.* رندانه جواب ویرمک – لا ابالیانه جواب ویرمک

CAVE. Lieu souterrain où l'on met du vin et d'autres provisions *A.* مطمورة pl. مطمورات – سرداب pl. سرادیب – بودروم *T.* مخزن زیر زمین – سمچه *P.* ترامس pl. ترمسة سرداب عمیق الغور Une cave profonde ‖ یر آلتی مخزنی سرین بودروم – مطمورهٔ بارده Faire descendre du vin dans la cave یر آلتی مخزنک ایچنه باده فوچیلرینی ایندرمک

Cave. Nom de deux grosses veines qui sortent de l'oreillette droite du coeur *A.* وتین *P.* رک دل *T.* یورک طمری ‖ Veine cave supérieure, ou inférieure وتین اعلا یاخود اسفل

CAVEAU. Petite cave *A.* سرداب صغیر *P.* سمچهٔ کوچک *T.* کوچک بودروم – Il se dit aussi, des petites caves des églises, où l'on met des corps morts *A.* مغارة القبور *P.* غار مزار بودرومی *T.* مردگان

CAVECÉ. Cheval qui a la tête noire *A.* فرس ادرع – فرس ادغم الرّاس *P.* اسب سیهسر *T.* باشی یاغز آت ‖ Un cheval cavecé اسب سیهسر

On l'a cautionné jusqu'à la concurrence de . . . بر دوست بولدی شو مقدار اقچه یه قدر کندویه کفیل اولدی

Cautionné. *A.* مکفّل *P.* بسپایندانی بسته *T.* کفیللو

CAVALCADE. Marche de gens à cheval avec pompe et cérémonie *A.* موکب سواریان *P.* کتیبة الفرسان – کتیبة الخیل *T.* آتلو آلایی ‖ Le Pape va en cavalcade prendre possession de l'église de St. Jean ریم پاپاسی حضرت یحنّا کلیساسنک ضبط وتصرّفیچون آتلو آلایله کیدر – Il se dit aussi, des simples promenades à cheval faites par plusieurs personnes *A.* تنفّرج الفرسان *P.* تنفّرج گروه سواریان *T.* آتلو جماعتی تنفّرجی

CAVALCADOUR. Il se dit des écuyers qui ont soin des chevaux et des équipages de l'écurie du Roi et des princes *A.* امین pl. امناء الاصطبل *P.* کتخدای آخور *T.* آخور کهیه سی

CAVALE. La femelle du cheval *A.* رمکة – برذونة pl. ارماک *P.* مادیانه *T.* قسراق ‖ Belle cavale رمکهٔ حسنا Grande cavale رمکهٔ کبیرة الجثّه Faire courir une cavale قسراغی ایلغار ایله یورتمک

CAVALERIE. Les différentes espèces de troupes servant à cheval *A.* فرسان الخیل *P.* سواریان *T.* آتلو عسکری – سواری ‖ Faire des levées de cavalerie سواری عسکری تحریر Commander la cavalerie آتلو عسکرنده باش اولمق ایتمک Officiers de cavalerie آتلو عسکرینی اداره وتصرّف ایتمک – Un corps de cavalerie سواری جنکی Combat de cavalerie سواری ضابطانی Cavalerie bien montée سواری عسکری طابوری Remonter la cavalerie آتلری توانا سواری عسکری – On dit qu'un officier entend bien la cavalerie, pour dire, qu'il sait bien mener la cavalerie سواری نفراتنه آت ویرمک – Cavalerie légère آتلو جنکنک اداره سنه ماهر بر سرکرده سبکبار آتلو عسکری – سبکبار سواری عسکری *T.*

CAVALIER. Homme qui est à cheval *A.* فارس pl. فرسان – اسب سوار – سواری *P.* رکبان الافراس راکب الفرس *T.* آتلو ‖ Il trouva des cavaliers sur le chemin اثنای طریقده بر قاچ سواری بولدی Il avait trois ou quatre cavaliers qui accompagnaient son carrosse هنطوبنه رفاقت ایدر اوچ درت نفر سواری وار ایدی – On dit qu'un homme est bon cavalier, pour dire, qu'il est bien à cheval آت اوزرنده اوتورشی محکمدر

val rouan cavecé de noir *A.* فرس اصحر ادغم الرّاس *T.* باشی یاغز بوز آت

CAVEÇON. Demi-cercle de fer qui se met sur le nez des chevaux, pour les dompter et les dresser *A.* حناک ـ محنک آتک *P.* برس *T.* یواشه || Mettre un caveçon à un cheval آتک بورونده یواشه ـ بورونده ضرب حناک ایتمک یواشه اورمق ـ کچورمک

CAVER. Creuser, miner *A.* حفر ـ اکل *P.* فوسودن *T.* آشندرمق || La mer a cavé ce rocher میاه بحر آشندروب چقورلتمق ـ بو قیا طاشنی آشندردی Les austérités lui avaient cavé les joues طول مسادّه تقریبیله یکاقلری آشنوب چقورلندی آشنوب ـ آشنمش *T.* فرسوده *P.* محفور ـ مأکول Cavé. *A.* چقورلنمش

CAVERNE. Antre vaste et profond *A.* کهف pl. کهوف ـ مغاره *T.* سمیج ـ غار *P.* اغوار pl. غار ـ اولاج pl. ولجة || Caverne profonde غار عمیق obscure کهف مظلم || Il se dit figur, d'un rendez-vous de scélérats *A.* دار الندوة یرامز یتاغی *T.* انجمنگاه بدکیشان *P.* الاشقیا

CAVERNEUX. Plein de cavernes *A.* کثیر الاولاج *P.* غارستان مملکت کثیرة الاولاج || Pays caverneux مغاره‌سی جوق *T.* Montagnes, terres caverneuses جبال واراضیٔ کثیرة الاولاج

CAVIAR. Nom qu'on donne à des oeufs d'esturgeon salés *A.* صعقر حاویار *T.* اشپل *P.* بیض السمک ـ

CAVILLATION. Raisonnement captieux *A.* مغالطة pl. مغالطات || Il y a beaucoup de cavillation dans ce raisonnement *P.* معنای مغالطه آمیز *T.* مغلطه بو مطالعه‌نک ایچنده قتی ـ Il signifie aussi, moquerie. V. ce mot. ـ جوق مغالطه‌لر وار در

CAVITÉ. Un creux, un vide dans un corps solide *A.* جوف سندین *P.* اوقاب pl. وقب ـ جوایف pl. جایفة ـ اجواف pl. || Les cavités du cerveau جوایف دماغ || قووقلق *T.* سنجین ـ Les cavités du coeur جوایف قلب Les cavités d'un rocher قیانک قووق یرلری ـ اوقاب سنگ خارا

CE. Pronom démonstratif *A.* ذا *P.* این *T.* بو || Ce cheval اول که *T.* انکه *P.* ماالذی *A.* Ce qui بو آت ـ me fâche, c'est que... اول که بادئ انفعالم اولور بو در که ... ندر ـ نه *T.* چه کار ـ چه *P.* ای شئ ـ ماهو *A.* Qu'est-ce? ـ من *A.* Qui est-ce? ـ کوردیکم ندر Qu'est-ce que je vois? || گر *P.* فلو کان *A.* Fût-ce ـ بو کیم *T.* این کیست *P.* هذا کندو باشد *T.* اولسه بیله ـ اولسه دخی || Fût-ce mon fils کندو اوغلم اولسه ـ فلو کندو اوغلم اولسه ـ اوغلم اولسه دخی ـ بیله *A.* علی ما *P.* از آنکه *T.* کوره || À ce que ظنّمه کوره À ce qu'il me semble ـ دیدیکنه کوره À ce qu'il dit ـ On dit, C'est bon, pour dire, cela suffit *A.* یکفی *P.* بس *T.* ال ویرر ـ یتر شو ـ اشته بو ـ اشبو *T.* همین ـ همان این *P.* هذا *A.* CECI. || Ceci est meilleur que l'autre اشته بو دیگرندن اولیدر Ceci n'est pas un jeu d'enfant بو شئ ملعبهٔ صبیان دکلدر Ceci est à moi, cela est à vous اشته شو بنم اول بری سنکدر Que veut dire ceci? بو نه دیمکدر ـ بو نه دیمک استر

CÉANS. Ici dedans *A.* هاهنا *P.* در اینجا *T.* بوره‌ده

CÉCITÉ. L'état d'une personne aveugle *A.* عشاوت ـ عما *P.* کورلک *T.* نا بینایی ـ کوری

CÉDANT. Qui cède son droit *A.* فارغ عنه وا *P.* تارک ـ فارغ || Le cédant et le cessionnaire براقیجی *T.* گذارنده فارغ اولان وفراغتی قبول ایدن ـ عنه ومفروغ له

CÉDER. Laisser, abandonner à quelqu'un *A.* ترک *P.* گذاشتن || Céder sa place à un autre یرینی آخره ترک براقمق *T.* Céder le pas حق تقدّمی فلانه ترک ایتمک Céder le haut du pavé قالدرم باشنی فلانه ترک ایتمک Et se relâcher, se rendre, se soumettre *A.* انطیاع ـ مطاوعت راضی *T.* خرسندی نمودن ـ تن دادن *P.* اظهار الرضا ـ مادامکه اقتضا ایدر راضی || Cédons, puisqu'il le faut اولمق مقتضی اولنجه مطاوعتمز لازم کلور ـ اولملو یز

On dit, Céder ses droits, ses prétentions, pour dire, les transporter au profit de quelqu'un *A.* فراغ *P.* نقل وفراغ ـ فراغت فراغ کردن *T.* قصر ید ایتمک ـ فراغت ایتمک || Il a cédé tous ses droits à cette personne کافهٔ حقوقنی فلانک اوزرینه نقل فلانک اوزرینه ـ فلانه قصر ید ایلدی ـ وفراغت ایلدی

Il signifie aussi, acquiescer, ne pas s'opposer *A.* موافقت ـ تسلیمیت *T.* سرفرویی نمودن *P.* متابعت ـ اویمق ـ تبعیّت کوسترمک || Il faut céder à nos supérieurs بیوکلرمزه ایفای لازمهٔ متابعت ـ روسایه موافقت لازمدر طهور ایدن آفته متابعت Céder au mal اولنمق لازمه‌دندر ـ وقت وحاله متابعت ایتمک Céder au temps مقتضای وقت وزمانه موافقت ایتمک Céder à la raison غلبهٔ قوّته متابعت Céder à la force حکم عقله تبعیّت ایتمک ـ بخت شومه اظهار متابعت ایتمک Céder à l'infortune

قضایه رضا ویرمك

Et se reconnaître inférieur à un autre en quelque chose *A.* *P.* تسلیم القصور والدونیّة - اقرار الدونیّة - اعتراف القصور آشاغیلغنی *T.* اقرار کمتری کردن - اقرار کمقدری کردن || Il lui céde en mérite, en expérience لیاقت بابنده وتجربهٔ امور خصوصنده فلاندن فلاندن قاصر ودون اولدیغنی - قصور ودونیّتنی اقرار ایدر Le céder à quelqu'un en science, en vertu علم ومعرفت وفضیلت ومنقبت بحثنده فلاندن دون اولدیغنه Je lui céde en tout کافهٔ امورده آندن قاصر معترف اولمق علی کل حال، بندن متفوّق وممتاز - اولدیغمی اقرار ایدرم آندن کمقدر اولدیغمی تسلیم ایدرم - ایدوکنه مقرّم

Et s'affaisser, rompre *A.* تقعوس - میل الی الانهدام - انهیار *P.* بل ویرمك - چوکمك *T.* فرو هلیدن || Cette poutre ne tardera pas à céder بو دیرك قریبًا انهیار وانهدامه میل La voûte étant trop chargée commence à céder کمرك اوزری زیاده‌سیله محمول اولدیغندن انهیاره یوز طوتدی فلان کمر اوزرنده اولان حمل ثقیلك شدّتندن ناشی - کمر اوزرنده‌کی یوك زیاده بصقن - مایل انهیار وانهدامدر بصقن اولدیغندن بل - اولدیغندن چوکمکه یوز طوتدی ویردی

CÉDRAT. Espèce de citron *A.* ترنج - اترجّ *T.* آغاج قاونی || Du cédrat confit آغاج قاونی ریچالی De l'essence de cédrat آغاج قاونی خلاصه‌سی

CÈDRE. Arbre odoriférant *A.* عرعر - ارز *P.* ناژون - آوزبن *T.* آردج آغاجی || Une écritoire de cèdre خشب عرعردن - On dit d'un homme profond à la connaissance des choses naturelles, qu'il connaît tout depuis le cèdre jusqu'à l'hyssope, pour dire, depuis les grandes choses jusqu'aux plus petites هر شیئده نقیر وقطمیر وقوفی جمیع احوالی نقیر وقطمیر بیلور - وار در

CÉDRIE. Résine qui sort du cèdre *A.* صمغ الارز *P.* زنج *T.* آردج قطرانی || La cédrie conserve les corps morts ناژون صمغ ارز ابدان امواتی محافظه ایدر

CÉDULE. Billet sous seing privé, par lequel on reconnaît devoir quelque somme *T.* تحویل pl. تحویلات || On lui a prêté dix mille roubles sur sa simple cédule ساده‌جه برتحویلی ایله کندویه اون بیك غروش ادانه اولندی

CEINDRE. Entourer, environner *A.* احاطة - تکنیف *P.* گردا - چوره‌یه آلمق - قوشاتمق *T.* گرده پیچ کردن - گرد بستن || Ceindre une ville de murailles بلده‌یی اطرافنی چویرمك شهرك اطرافنه دیوار چویرمك - جدار ایله احاطه ایتمك Ceindre un parc d'une haie vive ساحه‌نك اطرافنی چیت ایله قوشاتمق la ceindre de fossés اطرافنه خندق چویرمك Se ceindre le corps, se ceindre les reins. Se serrer le corps, les reins avec une écharpe, un cordon etc. *A.* شدّ - تحزّم - احتزام *P.* سخت - Ceindre l'épée à quelqu'un. Lui mettre l'épée à côté *A.* تقلید السیف *P.* قلیج طاقمق *T.* شمشیر در میان بستن - On dit figur., Se ceindre le front d'un diadème, pour dire, ceindre le diadème, se faire roi *A.* لبس الاکلیل السلطنة *P.* افسر پادشاهی بر بادشاهلق تاجنی طاقنمق *T.* سر کردن

CEINT. *A.* محاط - مکتنف *P.* گردا گرد بسته *T.* قوشانمش || Avoir le front ceint de lauriers فلانك اطرافی چویرلمش - بیشانیٔ افتخاری غزادن کنایه اولان اغصان الغاردن Une ville ceinte de murailles مرتب عصابه ایله پیراسته ومحاط اولمق سور ایله محاط بر بلده Une place ceinte de bastions یکپاره طابیه‌لر ایله محاط بر حصن

CEINTURE. Ruban de soie ou autre chose semblable, avec quoi on se ceint ordinairement par le milieu du corps *A.* نطاق *P.* منطقة - کمر *T.* قوشاق میانبند - || Mettre une ceinture par-dessus sa soutane ایپج لباسك اوزرنده بند نطاق ایتمك Ceinture de soie حریردن منسوج بر منطقه Ceinture à frange d'or صرمه صچاقلو میانبند - Et le bord d'en haut d'une culotte, d'une jupe *A.* حبکة - حجزة *P.* شنوار بند *T.* اوچقورلق - Et l'endroit du corps au-dessus des hanches, où l'on place la ceinture *A.* حجزة *P.* کمر گاه - بل میان *T.*

CEINTURIER. Faiseur ou vendeur de ceintures *A.* صانع النطاقات *P.* کمر گر - بیّاع النطاقات - کمر فروش *T.* قوشاقچی

CEINTURON. Ceinture à laquelle il y a des pendans attachés, où l'on passe l'épée *A.* محمل pl. محامل - حمالة - قلادة شمشیر بند *T.* قلیج باغی - قلیج قولانی *P.* السیف

CELA. V. Ceci. Quand Cela est opposé à Ceci, il se dit d'une chose plus éloignée *A.* ذلك *P.* آن *T.* او

CÉLÉBRANT. Celui qui dit la messe *A.* مقریٔ القدّاس السریف

قدّاس شریف اوقوبیجی *T.* قدّاس خوان *P.*

CÉLÉBRATION. L'action de célébrer. Il n'est guères d'usage que dans ces phrases : La célébration de la messe *A.* ترتیل القدّاس الشریف *P.* قدّاس شریفک *T.* قدّاس خوانی La célébration de l'office divin *A.* قرائت الصلاة اوقونمه‌سی *T.* نماز اوقونمه‌سی *T.* نماز خوانی *P.* الشریفة La célébration d'un mariage *A.* اجراء الرسم النکاح *P.* اجرای آیین نکاح La célébration d'une fête اعلاء شرافت عید

CÉLÈBRE. Fameux, renommé *A.* مشهور pl. مشاهیر - شهیر - جلیل - صاحب الصیت والاشتهار - منبوه الاسم - شهرة pl. آدلو شانلو - شهرتلو *T.* شهرتیافته - نامدار - بنام *P.* الاشتهار || Un auteur célèbre صیت ونامی - مشاهیر مؤلفیندن بری Un lieu célèbre مشهور شهرتگیر آفاق اولمش بر مؤلف Une célèbre Université شهرتیافتهٔ السنهٔ انام ونامدار بر محل Une action célèbre بر فعل جلیل الاشتهار اولمش بر دار العلوم Une célèbre assemblée بر مجلس عمیم الاشتهار Un homme célèbre par ses vertus فضایل ذاتیه‌سی تقریبیله مشهور ذاتنده مرکوز اولان فضایل برگزیده - ونامدار اولمش آدم تقریبیله مشار بالبنان وشهرتگیر جهان اولمش بر ذات - On dit, Jour célèbre, fête célèbre یوم جلیل وعید جلیل

CÉLÉBRER. Exalter, louer avec éclat *A.* تحمید - نعت - ثنا *P.* سپاسیدن *T.* اوکمک || Célébrer les grandes actions اعمال جلیله‌یی نعت وتحمید ایتمک Célébrer la mémoire de quelqu'un بر ذاتک نامنی بالنعت والتحمید ذکر ایلمک Célébrer les exploits d'un prince بر پادشاهک مآثر جلیله‌سنی مآثر جلیله‌سنی نعوت کثیره ایله اعلا - نعت وثنا ایتمک ایتمک

Et solenniser *A.* اعزاز - تمجید - اجلال الشان - اعلاء الشان *P.* بلند شان کردن *T.* اولولتمک || Célébrer les fêtes اعیاد اعیاد شریفه‌یی اعزاز - شریفه‌نک شانئی اجلال ایتمک Célébrer le jour de la naissance d'une grande personne وتمجید ایتمک عظمادن بریسنک میلادینی تمجید واجلال ایتمک - Célébrer la messe. Dire la messe *A.* اداء الصلاة القدّاس *T.* قدّاس خواندن *P.* قدّاس کریم ترتیل القدّاس الشریف || Le prêtre n'a pas encore célébré la messe شریفی اوقومق - Célébrer امام صلات قدّاس شریفی هنوز ادا ایتمامشدر un mariage *T.* اجرای آیین نکاح - اجرای رسم نکاح ایتمک ایتمک

CÉLÉBRITÉ. Grande réputation d'un nom, d'une personne, d'un ouvrage *A.* علوّ الصیت - شرافة الشان - عظم الشان *P.* نباهت بلندئ شان *T.* اولولق علوّ نام - فرّ وشکوه - || La célébrité de son nom نباهت نامی - علوّ نام وشهرتی Cette cérémonie se fit avec une grande célébrité بو رسم وتشریفات فرّ وشکوه عظیم ایله اجرا اولندی

CELER. Taire, ne pas donner à connaître *A.* اخفا - کتم *P.* پنهان کردن *T.* صاقلمق - کیزلمک || Celer un dessein کتم فلان C'est un homme qui ne peut rien celer مرام ایتمک کس هیچ بر شیئ کتمنه قادر دکلدر Celer les effets d'une succession اموال میراثی کتم واخفا ایتمک

Celé. *A.* مختفی - مکتوم *P.* پنهان *T.* کیزلو - کیزلنمش صاقلو - صاقلنمش

CÉLERI. Plante potagère *A.* کرفس *P.* کرسف - براجیل *T.* کرویز سلاطه‌سی || Une salade de céleri

CÉLÉRITÉ. Vitesse *A.* استعجال - عجلة - سرعت *P.* زودی تیزلک - چابکلک *T.* چابکی - || Cette affaire demande de la célérité بو مصلحت سرعته محتاجدر بو مصلحت موادّ - بو مادّه چابکلک استر - موجبة الاستعجالدندر

CÉLESTE. Qui appartient au ciel *A.* سماوی - فلکی *P.* آسمانی *T.* کوکه متعلق || Globe céleste کرهٔ فلک Les corps célestes تأثیرات فلک Les influences célestes اجرام فلکیه Thème ou figure céleste صورت فلکیه - On appelle poétiquement les astres, Les flambeaux célestes درارئ رخشان فلک - Bleu céleste. Un bleu de la couleur du ciel رنگ آسمانی کوک رنکی -

Il se dit aussi, de tout ce qui appartient au ciel pris pour le séjour des bienheureux || Les esprits célestes ارواح سماویه La Cour céleste عالم لاهوتی Intelligences célestes ملائکهٔ کرام Les puissances célestes علیون La gloire céleste صحرای قدسی - Les âmes sont d'origine céleste نفوس بنی آدم مجد علوی من الازل ارواح سماویه‌دندر

Il signifie aussi, divin, qui vient de Dieu *A.* صمدانی - ربّانی *P.* الهی - یزدانی *T.* || Don céleste تکری طرفندن اولان La colère, le courroux céleste سخط وغضب موهبهٔ ربّانیه - Et Inspiration céleste الهام ربّانی - وحی ربّانی ce qui est d'une nature excellente || Beauté céleste حسن وجمال

Et en parlant d'une passion qui n'est pas bien éteinte, on dit, C'est un feu caché sous la cendre زیر خاکستر خفاده مستور پوشیدهٔ خاکستر کتمان اولمش بر آتش - بر آتش سوزاندر بر آتش خسپوشدر - پر سوز در

CENDRE DE PLOMB. Le plus menu plomb dont on se sert pour tirer sur le petit gibier *A.* دقاق الجلاهق *P.* گروهـهٔ خرد *T.* صاچمه

CENDRÉ. Qui est de couleur de cendre *A.* رمادیّ - ارمد *T.* کول رنکلو *P.* خاکستری رنگ - فور اللون || Gris cendré کول رنکسی قیر - اشهب ارمد Des cheveux d'un beau blond cendré لطیف بر کول رنکسی قمرال صاچ La substance cendrée du cerveau مادّهٔ رمادیّهٔ دماغ

CENDRÉE. Menu plomb. V. Cendre de plomb.

CENDREUX. Qui est plein de cendre *A.* ملطّخ بالرماد - مرمّد *P.* کول بیلاشمش *T.* خاکستر آلود

CENDRIER. La partie du fourneau dans laquelle tombent les cendres *A.* محطّ الرماد *P.* خاکستردان *T.* کوللک

CENS. Redevance en argent que certains biens doivent annuellement au seigneur du fief dont ils relèvent *A.* خراج الارض *T.* رسم طاپو سالیانهٔ زمین *P.* اخراج الارض *pl.* || Payer les cens طاپو رسمنی ادا ایتمک - خراج ارضی ادا ایتمک Abandonner la terre pour le cens ارضی متحمّل اولدیغی طاپو رسمیچون ترک ایتمک

CENSÉ. Réputé *A.* معدود *P.* شمرده - شماریده *T.* صایبلور || Celui qui est trouvé avec les coupables, est censé complice ارباب قباحت معیّننده بولنان عدّ اولنور - صایلمش Il est censé et réputé tel کشی همنفس وهوادارلری عدّ اولنور Une loi est censée abolie par le non usage شو جنسدن معدود ومتعارفدر برقانون متروک من العمل اولنجه طول مدّت متروک وعملماندده - منسوخ وملغا عدّ اولنور ملغا صایبلور - اولنجه ملغا عدّ اولنور

CENSEUR. Celui qui reprend les actions d'autrui *A.* عیّاب *T.* عیبجو - نکوهنده *P.* مسترزی - لوّام - لایم - عذّال Il se prend aussi en bonne part *A.* نقّاد - مفاحص *P.* حالی آراشدریجی *T.* احوال پژوه || Censeur injuste لایم عیّاب خرده جو équitable Pointilleux عیبجوی ستمکار - ظالم احوال پژوه راستکار - نقّاد عادل - نقّاد حقّ شناس discret Il se dit aussi, - احوال پژوه با انصاف - مفاحص منصف

نفس نفیس ملائک انیس Âme céleste ملکیّ المثال طبع ملکیّ الصفات

CÉLIAQUE ou COELIAQUE. Flux de ventre *A.* استمصال البطن *P.* شکمرانی *T.* یورک سورمه‌سی - Il se dit aussi d'une artère qui se partage vers le foie et la rate *A.* عمود الکبد

CÉLIBAT. L'état d'une personne qui n'est point mariée *A.* حال التجرّد - صرارت - عزوبت *P.* از نکاح آزادگی *T.* ارکنلک بینکاحی || Passer sa vie dans le célibat مدّت عمرینی حال عزوبتده امرار ایلمک Garder le célibat حال تجرّده مداومت ایتمک

CÉLIBATAIRE. Celui qui est dans le célibat *A.* عزیب - عزب *pl.* اعزاب *P.* آزادهٔ نکاح - بینکاح *T.* ارکن

CELLE. Pronom féminin *A.* التی *P.* آن *T.* او

CELLÉRIER. Titre d'office qu'on donne dans un monastère à celui qui prend soin des dépenses *A.* امین المصرف *P.* وکیلخرج *T.* کتخدای مصرف

CELLIER. Lieu dans lequel on serre le vin et autres provisions *A.* مخدع - مخزن *pl.* مخازن *P.* خورصلا *T.* کیلار

CELLULE. Petite chambre d'un religieux *A.* رکح *pl.* ارکاح *P.* رهبان حجره‌سی *T.* گریبهٔ درویشان - Il se dit figur., d'une retraite qu'on aime à habiter *A.* بیت الوحدة *P.* خلوتخانه *T.* تنهالق یر - تنها یر - خلوتکده -

CELLULE. Il se dit aussi des petites alvéoles où les abeilles font leur cire *A.* تحزوب *pl.* تحازیب *P.* چشم شهد *T.* کومج

وقوب الدماغ *A.* Et des petites cavités du cerveau - دلیکی تجاویف الدماغ -

CELUI. Pronom *A.* الّذی *pl.* الّذین *P.* آن *pl.* آنلر *T.* اول - او - Celui-ci. V. Ceci. Celui-là. V. Cela. آنها - آنان

CENDRE. La poudre qui reste des matières combustibles *A.* رماد *P.* خاکستر - خُل *T.* کول || Feu couvert de cendre کولده کوملمش آتش - رماد ایچنده مدفون آتش Cuire sous la cendre *A.* ملّ *P.* در خاکستر پختن *T.* کولده - Réduire en cendres, mettre en cendres *A.* ارماد - پشورمک *P.* اتراب ساختن *T.* خاکستر ساختن - کول ایتمک - Et figur., Réduire, mettre un pays en cendres, pour dire, mettre tout à feu et à sang || Tamerlan mit l'Asie en cendres تیمورلنک آسیا اقلیمنی Ce village fut réduit en cendres از سر تا پا بر صحرای رماده تحویل ایتدردی - بو قریه بر پشتهٔ خاکستره دوندی

d'un critique qui juge des ouvrages d'esprit *A.* ممیّز *P.* حرفگیر *T.* قصور آراشدریجی || Consulter un censeur éclairé بر ممیّز دلا گاه ایله ـ معارف آزمانک رأینه مراجعت ایتمک استشاره ایتمک

Il signifie aussi, celui que le Gouvernement commet pour l'examen des livres *A.* مفتّش التّالیفات *P.* پژوهندهٔ تألیفها *T.* تألیفلر تفتیشجیسی ـ Dans l'Université, c'est un officier nommé pour examiner la capacité des récipiendaires *A.* ممتحن *P.* امتحانساز *T.* امتحانه مأمور امتحانجی ـ

CENSIER. Celui à qui le cens est dû *A.* مالک الخراج *P.* صاحب سالیانهٔ زمین *T.* رسم طاپو آلان || Seigneur censier ارض صاحب طاپو آلان رسم ـ Et le livre où s'enregistrent les cens *A.* دفتر الخراج الارض *P.* اوارهٔ سالیانهٔ *T.* طاپو رسمی دفتری زمین

CENSITAIRE. Celui qui doit cens à son seigneur *A.* مکلّف *P.* بخراج آرض بار کش سالیانهٔ زمین *T.* طاپو رسمی || Tous les censitaires d'un fief برمالکانه خراج التنده اولان ارض ایله مکلّف اولنلرک جملهسی

CENSIVE. Redevance en argent ou en denrées, que certains biens doivent annuellement au seigneur *A.* جائزة سنویّة pl. جوائز سنویّة *P.* گزید سالی *T.* یللق کسم || Cette terre doit tant de censive بو ارضک ذمّتنده شو قدر جوائز سنویّه باقیدر

CENSUEL. Qui a rapport au sens *A.* متعلّق لخراج الارض || Droit censuel خراج ارضه متعلّق رسم Rente censuelle خراج ارضه متعلّق عایده

CENSURABLE. Qui peut être censuré, qui mérite censure *A.* واجب الملامة ـ محلّ الملامة ـ مستحقّ الملامة ـ مکن الملامة *P.* قنامهسی لازم ـ قنامغه کلور *T.* سزاوار نکوهش || Proposition censurable تکلیف ممکن الملامه Conduite censurable فعل واجب الملامه Action censurable حرکت واجبة الملامه محلّ ملامت اولهجق فعل وحرکت ـ

CENSURE. Correction, répréhension *A.* اعتراض ـ لوم *P.* حرفگیری *T.* قنایش || Soumettre ses écrits à la censure de quelqu'un اثر قلمی اولان تألیفات وتحریراتی بر کمسنهنک نظر اعتراضنه حواله قلمق Subir la censure de quelqu'un کمسنهنک لوم واعتراضنه دوچار اولمق Souffrir la censure معرض لوم واعتراض اولمق S'exposer à la censure

عرضهٔ لوم واعتراض اولمق ـ واعتراضه القای نفس ایتمک ـ En matière de dogme, il se dit d'un jugement qui porte condamnation *A.* حکم المردودیّة || La censure que la Sorbonne a fait d'un livre سوربون مدرسهسی علماسی طرفندن فلان فلان کتابک ـ کتابک حقنه ویریلان حکم مردودیّت مردود اولدیغنه دائر سوربون علماسی طرفندن ویریلان حکم

CENSURER. Reprendre *A.* لوم ـ الامة ـ تعذیل ـ تعییب ـ تعریض ـ تشنیع *P.* نکوهیدن *T.* قنامق || Il y a des gens qui ne se plaisent qu'à censurer بعض کسان خلقی لوم وتعییبه مبتلا درلر

Censurer un livre. C'est déclarer qu'un livre contient des erreurs *A.* اثبات المردودیّة

Censuré. *A.* مقارن التعریض والتشنیع ـ معیوب ـ ملوم *P.* قنانمش *T.* نکوهیده

CENT. Dix fois dix *A.* مائة pl. مئات *P.* صد *T.* یوز || Cent hommes یوزنفر cent ans یوز سنه À cent deux ans d'ici یوزبش سنه ـ Il se prend aussi pour Centaine, un cent *A.* مائة واحدة *P.* یکصد *T.* بریوز || Deux cents *A.* مائتین *P.* دویست ـ دو صد *T.* ایکیوز trois cents *A.* ثلاث مائة *P.* سه صد *T.* اوچیوز ـ On se sert souvent de ce nombre pour désigner un nombre incertain *A.* مئات *P.* صد چندان *T.* نیچه یوز || Il y a cent choses pareilles نیچه یوز بویله Il y a cent occasions نیچه یوز حاللر وار در شیلر وار در Il y a été cent fois صد هزار حال وار در ـ صد چندان حال بولنور ـ On dit en matière de commerce, d'intérêt, Cinq pour cent, dix pour cent اول طرفه نیچه یوز دفعه کتدی یوزده *T.* بش یوزده اون || Donner de l'argent à cinq pour cent d'intérêt یوزده بش غروش مرابحه حسابیله اقچه ادانه Gagner dix pour cent dans une affaire بر مادّهده ایتمک Il y a cent pour cent à gagner یوزده اون فائده ایتمک dans cette affaire بو مادّهده یوزده بر یوز دخی فائده وار یوزده بر اول قدر دخی فائده وار در ـ در

CENTAINE. Nombre de cent unités *A.* قدر مائة *P.* صد قدر *T.* یوز مقداری || Une centaine d'années یوز سنه مقداری Une centaine d'écus یوز غروش قدر Une centaine d'écoliers, یوز قدر طلبه وشاکردان ـ On dit, À centaines, par centaines, یوزر یوزر *T.* صد بصد *P.* مائةً بعد مائةٍ *A.*

CENTAINE. Le brin de fil par lequel tous les fils d'un écheveau

sont liés *A.* عقدة المريرة *P.* بندگاه سف *T.* طوره‌نك دوكمی تلی

CENTAURE. Nom d'une constellation *A.* كنتارس - قنطورس

CENTAURÉE. Plante *A.* قنطوريون *P.* قنطوريون || La petite et la grande centaurée قنطريون كبير وقنطريون صغير

CENTENAIRE. Qui a cent ans *A.* صد ذو مائة عام *P.* صد يوز ياشنده *T.* || Nombre centenaire يوز سندلك - يوز ييللق *T.* Prescription centenaire تصرّف بلا نزاع عدد صد ساله Possession centenaire يوز سندلك وعده ملكيت اوزره بالغ فى *A.* - Il se dit aussi des personnes سندلك تصرّف سنّ مائة *P.*

CENTENIER. Un officier qui commande cent hommes *A.* رأس الجماعة الممئونة *P.* يوز باشي *T.* سركردهٔ صد كس

CENTIÈME. Nombre d'ordre de cent *A.* صدم *T.* صدى *P.* || La centième année يوزنجى سنه - Il signifie, au substantif, une partie d'une chose divisée en cent parties *A.* يوزده بر *T.* صديوده *P.* احد من مائة || Le centième de cette rente بو ايرادك يوزده برى

CENTRAL. Qui est au centre. Il ne se dit que dans ces phrases: Point central نقطة المركز Feu central نار فى بطن الارض Force centrale قوّت مركزيّه

CENTRE. Le point du milieu d'un cercle ou d'une sphère *A.* نقطة الدائرة - مركز ou d'une figure ovale, carrée etc. *A.* حاق الوسط *P.* ميانگاه *T.* - Il se prend aussi, pour le lieu où les choses tendent naturellement comme au lieu de leur repos *A.* مركز هر شئ مركز اصليسنه || Chaque chose tend à son centre اصلى - Centre de gravité. C'est le point par lequel un corps étant suspendu, ses parties demeurent en équilibre *A.* مركز ميزانى - Figur. Être dans son centre, pour dire, être où l'on se plaît بر كمسنه مركزنده قرارگير N'être pas dans son centre مركزندن دور ومهجور اولمق Il signifie aussi, le milieu *A.* وسط - بطن - ميانه *P.* نافى - قلبگاه - جگرگاه - اورته *T.* || Le centre du royaume كوبك - اورته Le centre d'une province قلبگاه مملكت وسط ملك armée قلبگاه عسكر - On dit figur., Le centre des affaires, pour dire, le lieu où se traitent la plupart des affaires مركز دائرهٔ

پارس *P.* امور || Paris est le centre des affaires du Royaume شهرى مركز امور سلطنتدر La Cour est le centre de la politesse سراى همايون مركز دائرهٔ ظرافتدر

CENTRIFUGE. Qui tend à éloigner d'un centre *A.* ناحى عن المركز *P.* مركزندن قاچرر *T.* از مركز دور ران || Un corps qui se meut en rond a une force centrifuge حركت دوريه مستديراً - اوزره متحرّك اولان جرم ناحى عن المركزدر حركت ايدن جرمده قوّت انحاء عن المركز وار در

CENTRIPÈTE. Qui tend à approcher d'un centre *A.* مايل الى المركز || Force centripète قوّت مميّلة الى المركز

CENTUPLE. Cent fois autant *A.* ضعف مائة *P.* صد چندان يوز اولقدر - يوز قات *T.* || On lui a donné le centuple يوز اولقدر Un fonds qui rapporte au centuple قاتنى ويردبلر بو چفتلك نما ويرن ملك Cette terre rend au centuple برده يوز محصول ويرر Dieu rendra au centuple tout ce qu'on fera pour lui حضرت خداى لم يزل فى سبيله تعالى انسانك ايتديكى جميع اعماله صد چندان مكافات ايده‌جكدر

CENTUPLER. Répéter cent fois *A.* تكرير الى مائة مرّة *P.* يوز كرّه ايتمك *T.* صد بار كردن

Centuplé. *A.* مكرّر الى مائة مرّة *P.* - صد بار كرده يوز كرّه اولمش *T.* صد بار شده

CEP. Pied de vigne *A.* كرم pl. كروم - حبلة pl. حبل - Cep de treille اوزم چيبوغى - تكاك *T.* تاك *P.* زرجون Arracher le cep اوزم اصمه‌سى تكاكى - كرم عريش اوزم تكاكنى قلع واستيصال ايتمك

Ceps. Lien ou espèce de chaîne *A.* مقطرة *P.* كنده *T.* طومرق || Avoir les ceps aux pieds et aux mains دست وپا كنده ال آياق طومرقلى اولمق - بسته اولمق

CEPENDANT. Pendant cela *A.* فى خلال ذاك الحال - در ميان - در اثناى اين حال *P.* فيما بين هذه الحال اول - اول اثناده - اول آرالقده *T.* در آن دم - اين حال آرده - خلالده || L'affaire presse, et cependant vous perdez une bonne occasion مصلحت مستعجلدر آرده مناسب فرصتى فوت ايدرسك Nous nous amusons, et cependant la nuit vient لهب ولعب ايله امرار وقت ايتمكده‌يز بو اثناده - Il signifie aussi, néanmoins *A.* مع - مع هذا - كيجه باصيبور بوبله - بو جمله ايله *T.* باين جمله - باين همه *P.* ذلك

ایکن || Vous m'avez promis telle et telle chose, et cependant vous faites tout le contraire فلان وفلان شیئی وعد ایتمشسک فلان شیئی وعد ایتمش ایکن - مع هذا خلافنی ایدرسک خلافنی ایدرسک

CÉPHALALOGIE. La partie de l'Anatomie qui traite du cerveau *A.* بحث فی احوال الدماغ *T.* وصف احوال کام *P.* بینی یه متعلّق فصل

CÉPHALE. Poisson *T.* کفال بالغی

CÉPHALIQUE. Qui appartient à la tête *A.* دماغیّ - رأسیّ *P.* کامی - سری *T.* باشه متعلّق || Remède céphalique دوای دماغی Plante, poudre céphalique نبات دماغی وسفوف دماغی - Veine céphalique. Une des veines du bras qu'on croyait autrefois venir de la tête *A.* قیفال *P.* سراروی *T.* باش طمری

CÉPHALALGIE. Mal de tête *A.* صداع *P.* درد سر - کلک *T.* باش آغریسی

CÉPHÉE. Constellation *A.* قیفاوس

CÉRAT. Espèce de pommade ou d'onguent où il entre de la cire *A.* دهن مشموع *P.* روغن دهن مرکّب بالجرجس *T.* بال مومی یاغ شمع آلود

CERBÈRE. Nom du chien qui, selon la Fable, gardait la porte des Enfers *A.* سرباح

CERCEAU. Cercle qui sert à relier les tonneaux *A.* اطار *P.* فوچی چنبری - قصناق *T.* آهنجه - چنبر *P.* || Cerceau de fer تصنیع اطار ایتمک Faire des cerceaux دمور چنبر - اطار آهنین - قصناق یاپمق - Et une sorte de filet dont on se sert pour prendre des oiseaux *A.* شرک الطیر pl. شُرک الطیر *P.* ششت *T.* مرغگیر || Prendre des oiseaux au cerceau آغ ایله قوش - شرک الطیر ایله صید طیور ایتمک آولامق

CERCEAUX. Il se dit des plumes du bout de l'aile des oiseaux de proie *A.* آخر الخوافی الجوارح *T.* آلیجی قوشک صوک یلکی

CERCLE. Figure dont toutes les parties sont à distance égale du centre *A.* دائرة pl. دوائر *P.* دائره - چپر - برهون *T.* چوره || Le cercle se divise en trois cent soixante degrés دائره اوچیوز درجه یه منقسدر Un demi-cercle نصف دائره Un quart de cercle ربع دائره Une portion de cercle دائره نک - قطعهٔ دائره - Il se prend aussi pour Circonférence *A.* خط مستدیر *P.* خطوط مستدیرة pl. خطّ گرداگرد *T.* دور چیزکیسی || Tracer un cercle ترسیم ایتمک مستدیر - بر خطّ مستدیر بر خط *V.* aussi Circonférence.

Il signifie aussi, cerceau. V. ce mot. - On appelle aussi, Cercles, les cerceaux qui entrent dans la composition de la sphère *A.* منطقة pl. مناطق || Les grands, les petits cercles de la sphère کره نک صغیر وکبیر منطقه لری

Cercle vicieux, se dit figur. d'une manière defectueuse de raisonner *A.* تدویر سقیم الکلام || Raisonner ainsi, c'est faire un cercle vicieux بو وجهله سرد دلیل ایتمک بر تدویر سقیم کلام ایتمکدر - On dit sussi figur., Chercher la quadrature du cercle, pour dire, chercher une chose qu'on n'a jamais pu trouver دائره نک تدویری طریقنی آرامق کبی خلیای محاله ذاهب اولمق

Cercle, se dit aussi, des assemblées d'hommes et de femmes, qui se tiennent dans la maison des particuliers pour la conversation *A.* حلقة المجلس الاحباب *P.* حلقهٔ انجمن یاران *T.* مجلس صحبت احباب || Rompre le cercle par une partie de jeu قماره مباشرت ایله حلقهٔ مجلس یارانه ایراث کسر ایتمک

CERCLER. Mettre des cerceaux à un tonneau, à une cuve *A.* شدّ الاطار *P.* تاطیر - چنبر بستن *T.* چنبر کچورمک || Cercler un tonneau فوچی یه چنبر کچورمک

Cerclé. *A.* مأطور *P.* چنبر بسته *T.* چنبرلو - چنبرلنمش

CERCUEIL. Bière, caisse où l'on met un corps mort *A.* تابوت pl. توابیت *P.* نعش - سندوقچهٔ مرده - اران - تختهٔ تابوت *T.* تابوت || Un cercueil de plomb, de marbre اسربدن ویاخود مرمردن مصنوع بر قطعه تابوت Mettre un mort dans le cercueil میّتی درون تابوته وضع ایتمک

CÉRÉBRAL. Qui appartient au cerveau *A.* دماغیّ || Les artères cérébrales شرایین دماغ - شرایین دماغیّه

CÉRÉMONIAL. L'usage réglé en chaque Cour touchant les cérémonies *A.* تشریفات - رسوم وتشریفات *T.* آیین *T.* یول || Le cérémonial est différent selon les pays ارکان هر مملکتده هر مملکتک رسوم - رسوم وتشریفات مختلف ودیگرگوندر Le cérémonial de Rome est régulièrement observé وتشریفاتی بشقه در رومادہ رسوم وتشریفاته اهتمام اوزره رعایت اولنور - Il signifie aussi, le livre où sont contenues les règles des cé-

Il signifie aussi, civilité *A.* رسم الحفاية pl. رسوم الحفاية || C'est اكرام - تكلف رسمى *T.* رسم خاطر پرورى - جغر *P.* un grand faiseur de cérémonies غايت واكرامه رسوم حفايت Ne faisons point de cérémonies ايله مبتلا در بينمزده تكلفات Bannir la cérémonie رسميه لازم دكلدر تكلفات رسميه يى Il est ennemi des cérémonies كليتاً بر طرف ايتمك رسميه نك مخالفيدر

CÉRÉMONIEUX. Qui fait trop de cérémonies *A.* مكرام *P.* چغرساز || C'est un homme fort cérémonieux بغايت مكرام ونوازشكار بر آدمدر

CERF. Espèce de bête fauve *A.* ظبى pl. ظبا *P.* آهو *T.* || Un jeune cerf كنج كيك - آهوى نورسته Un vieux cerf قوجامش كيك - ياشلو كيك - آهوى كهن سال Le bois d'un cerf شاخ آهو - قرن ظبى - روق ظبى Un cerf qui brame بوينوزى ملهمن - نزيب ايدن ظبى Vite comme un cerf آهو كبى - مثال آهو سبكپا وتيز پو كيك آياغى چاپك

CERF-VOLANT. V. Escarbot.

CERFEUIL. Plante potagère *T.* فرنك ميدانوسى

CERISAIE. Lieu planté de cerisiers *A.* شجيرة القراصيا - باغ - درختستان آلوبالو - گلنارستان *P.* مشجرة القراصيا || Une belle cerisaie كراس باغچه سى - كراسلق *T.* آلوبالو كوزل كراسلق - گلنارستان لطيف ودلكش

CERISE. Fruit à noyau *A.* قراصياء حلو *P.* آلوبالو - گلنار *T.* كراس Celle qui est aigre s'appelle *A.* قراصياء حامض *P.* || Cerises confites فشنه ريچالى *T.* فشنه گلنار ترش

CERNEAU. La moitié du dedans d'une noix verte, tirée de sa coque *A.* لبّ الجوز *P.* مغز گوز *T.* جوز ايچى || Éplucher des cerneaux جوز ايچى صويمق - تقشير لبّ جوز Manger des cerneaux جوز ايچى يمك

CERNER. Entourer *A.* احاطة دائراً ما دار - تكنيف - احاطة اطرافنى باغلمق - اطرافنى چويرمك *T.* گرد آوردن *P.* حصر - قوشاتمق - اطرافنه حلقه چويرمك - || Cerner une place, cerner un corps de troupes قلعه نك وطابورك اطرافنى - قلعه يى وطابورى دائراً ما دار احاطه ايتمك - باغلمق قلعه يى حصر واحاطه ايتمك - قلعه نك اطرافنى چويرمك - Figur., Cerner un homme, pour dire, l'entourer de certains conseils, de certains témoins, pour s'assurer de lui *A.* حصر -

تشريفات *T.* تشريفاتنامه *P.* كتاب التشريفات rémonies *A.* دفترى || Le cérémonial russe روسيّه دولتنده مرعى اولان تشريفات دفترى

Il se dit aussi, de l'usage des cérémonies qui se pratiquent entre les particuliers *A.* رسوم الاكرام *P.* رسم خاطرسازى - On dit, اكرام رسمى - تكلفات رسميه *T.* آيين التفات qu'un homme n'aime point le cérémonial, pour dire, qu'il n'aime pas les cérémonies - تكلفات رسميه دن حظ اتيمز Et qu'un homme est fort sur le cérémonial, pour dire, qu'il est instruit du cérémonial قواعد تشريفاتده وقوف تامّى وار در Ou pour dire, qu'il est pointilleux et difficile sur les cérémonies اجراى رسوم وتشريفات خصوصنده بغايت مدقّق بر آدمدر

CÉRÉMONIE. Formes extérieures du culte religieux *A.* رسم pl. رسوم *P.* آيين *T.* رسوم || Les cérémonies du baptême رسوم تعميد مبارك Les cérémonies de l'Église رسوم دينيّه Le sacre des Évêques se fait avec de grandes cérémonies پسقپوسلرك امر تقديسلرى رسوم عظيمه ايله اجرا اولنور Les cérémonies de l'ancienne loi شريعت قديمه نك رسومى - Il s'applique aussi aux choses humaines || L'entrée du Roi se fit avec de grandes cérémonies پادشاهك شهره دخولى آلاينده عظيم وجسيم تكلفات رسميه اجرا اولندى On a donné audience à l'ambassadeur avec beaucoup de cérémonie ايلچينك ملاقاتنده قتى كللى كسوهٔ رسميه Habit de cérémonie تكلفات رسميه ادا اولندى Grande cérémonie رسم جليل - Grand Maître des cérémonies *T.* باش تشريفاتجى - تشريفاتىٔ اوّل Maître des cérémonies تشريفاتى خليفه سى Aide des cérémonies تشريفات كيسه دارى - On dit, En cérémonie, pour dire, avec pompe et grand appareil *T.* آلاى ايله || Mener quelqu'un en cérémonie بر كمسنه يى آلاى ايله كوترمك Reconduire en cérémonie بر كمسنه يى آلاى ايله تشييع ايتمك

On dit, Faire des cérémonies, pour dire, faire des difficultés avant de consentir à quelque chose *T.* اظهار تكلّف ايتمك || Il a fait bien des cérémonies pour prendre médecine معالجه علاج آلمقده خيليدن - آلمق ايچون عظيم تكلّفلر ايلدى - On dit aussi, Sans cérémonie, point de cérémonie, pour dire, sans contrainte, librement *A.* خيلى اظهار تكلّف ايلدى طرح تكلّف - تكليفسزجه *T.* بى تكلّفانه *P.* بلا تكلّف تكليف وتكلّف بر طرف اولدرق - ايده رك

آز مدتك تمامنه قدر - On dit, Un certain quidam, pour désigner les personnes dont on ignore le nom *A.* فلان *P.* فلان *T.* فلان

CERTAINEMENT. Avec certitude *A.* فی - فی الواقع - حقاً *T.* کرچکدن راست *P.* فی نفس الامر - الحقیقة || Certainement les hommes sont aveugles فی الواقع انسانك بصر - Il انسانك کوزی کرچکدن کور در - بصیرتی اعما در signifie aussi, indubitablement *A.* من غیر شك - بلا شبهة *P.* بی گمان *T.* شبهه سز || Le savez-vous certainement? بلا شك وشبهه معلومکمیدر

CERTES. Certainement *A.* لا شك - حقیقةً - واقعا *P.* حقیقتده *T.* بی شبهه || Et certes, ce fut avec beaucoup de raison واقعا پك یوللو اولدی

CERTIFICAT. Écrit faisant foi de quelque chose *A.* وثیقة *T.* گواهنامه - رقم گواهی *P.* وثیقة الشهادة - التصدیق بر قطعه شهادت || Donner un certificat شهادت سندی شهادتی متضمن بر قطعه سند ویرمك - سندی اعطا ایتمك Prendre un certificat بر قطعه شهادت سندی اخذ ایتمك Certificat de mariage اشهاد حالی محتوی بر قطعه سند تحصیل ایتمك - Certificat de service خدمته دائر شهادتنامه عقد نکاحی مصدق سند - مشعر شهادتنامه

CERTIFICATEUR. Celui qui certifie une caution, une promesse, un billet *A.* کفیل الصحة - مصدق الصحة *P.* پایندان راستی *T.* بر شیئك کرچکلکنه کفیل صحتنه || Donner un certificateur کفیل ویرمك Recevoir un certificateur کفیل حاله صحت صحتت حالی مصدق اولانی - اولانی قبول ایتمك قبول ایتمك

CERTIFICATION. Assurance par écrit que l'on donne en matière d'affaires *A.* کفالة الصحة - تصدیق الصحة || Sa certification est au bas de la promesse d'un tel کفالت صحتنه دائر ویردیکی شرح فلانك تعهدنامه‌سی ذیلنده محرر کفیلك صدق وصحتنه Certification de caution ومسطور در دائر کفالت

CERTIFIER. Témoigner qu'une chose est vraie *A.* تصدیق - بر شیئك *T.* ثایید راستی کردن *P.* ثایید الصحة کرچکلکنه شهادت ایتمك || Je vous certifie que cela est صحتنی ثایید ایدرم - واقع اولدیغنی تصدیق ایدرم Certifier une caution, c'est se rendre en quelque manière caution

اطرافی باغلمق *T.* پیرامن بستن *P.* محاصرة || On l'a cerné de manière à ce qu'il ne puisse échapper فلانی حرکته مجالی اطرافنی باغلدیلر - قالمیه‌جق وجهله محاصره ایلدیلر

Et détacher une chose de tout ce qui l'environne *A.* تقشیر *P.* برهنه کردن *T.* صویمق || Cerner des noix تقشیر جوز جوز صویمق - ایتمك

CERNÉ. *A.* محاط *P.* گرد آورده *T.* اطرافی چویرلمش *A.* مقشر *P.* برهنه شده *T.* صویلمش - On dit, qu'une personne a les yeux cernés, grand elle les a battus *A.* الحص العین *T.* قیپق کوزلو

CERTAIN. Indubitable, vrai *A.* مقارن - محقق - صحیح *P.* درست مقرون بالصدق والحقیقة - الی الصحة والتحقیق || شبهه‌سز - کرچك *T.* ازادهٔ شك واشتباه - بی گمان - Cela est certain فلان شی محققدر La nouvelle est certaine صحیح ومحقق On le tient pour certain فلان خبر صحیحدر Faire un rapport certain صدق وحقیقته اولمق اوزره عد اولنور J'ai eu un avis certain que . . . مقرون بر تقریر ایتمك - On dit, H ne faut pas quitter le certain pour l'incertain بر خبر صحیح آلدمکه امر مقرر ومحققی بر امر مشکوك مشکوکی محقق اوزربنه - ایچون ترك ایتمك روا دکلدر ترجیح ایتمك جائز دکلدر

En parlant des personnes, il signifie, assuré *A.* صاحب کرکی - شبهه‌سز بیلور *T.* شناسای بی اشتباه *P.* الیقین بو بابده کرکی || Êtes-vous bien certain de cela? کبی بیلور کبی یقینك وارمیدر

Il signifie aussi, préfix et déterminé *A.* معین *P.* تعیین بللو - تعیین اولنمش *T.* شده || L'assemblée se doit tenir à jour certain مجلس یوم معینده عقد اولنه‌جقدر On se sert souvent d'un nombre certain à la place d'un membre incertain غالب حالده عدد غیر معین یرینه بر عدد معین استعمال بو مالك Cette marchandise n'a pas de prix certain اولنور فیات معینه‌سی Elle n'a pas de taux certain ثمن معینی یوقدر بللو فیاتی یوقدر - یوقدر

Il s'emploie aussi à la place de Quelque *A.* بعض *P.* چند *T.* بر آز - نیچه - چندین - || Certaines personnes, certaines choses - بر آز آدم وبر آز شیلر - بعض کسان وبعض شیلر On dit, J'ai ouï dire à certain homme بر کمسنه‌دن مسموعم Et durant un certain temps بر - بر آز مدت ایچنده اولمشدر

تقویهٔ Conforter, fortifier le cerveau وقوعندن خوف ایتمک
مؤخّر الدماغ Partie postérieure du cerveau دماغ ایتمک
Réjouir le cerveau تفریح دماغ ایتمک Avoir le cerveau attaqué دماغ آفتزده اولمق ـ منوف الدماغ اولمق Avoir le cerveau vide ـ La blessure qui atteint le cerveau même s'appelle *A.* دامغة *P.* ـ تهی مغز اولمق ـ خالی الدماغ اولمق Il se dit aussi de la partie blanche et molle du cerveau *A.* ـ لبّ الدماغ بینی یه دوقنمش یاره *T.* زخم مغز فرسا Cette blessure lui a découvert le cerveau ; on lui voyait la cervelle *T.* مغز کام *P.* منح الدماغ بینی ایلکی بو جراحت Il lui a fait sauter la cervelle d'un coup de pistolet دماغنی کشف ایله ایچنده‌کی لبّی کورینور ایدی طبانجه قورشونی یرندن اوچورلدی ـ ضربیله لبّ دماغی یرندن اطاره اولندی Manger de la cervelle d'agneau قوزی ـ اکل منح فریر ایتمک On dit d'un homme qui a été longtemps exposé à l'ardeur du soleil, et qui s'en trouve incommodé, que le soleil lui a fait bouillir la cervelle ـ بینیسی ایلکی یمک رماضت شمس کونشک قیزغنلغی بینیسنک ـ اذابهٔ دماغنه بادی اولمشدر lui a desséché la cervelle دماغنک لبّنی تجفیفه ایلکنی ازدی بادی اولدی

Cerveau, se prend figur. pour Esprit, entendement || Cerveau débile *A.* سخیف العقل ـ فاتر الدماغ ـ رکیک الدماغ *P.* شوریده Cerveau démonté *A.* مختلّ الدماغ سست مغز Cerveau brûlé *A.* محرورالدماغ *P.* گرم مغز *T.* باشی خسته malade *A.* علیل الدماغ ـ سقیم الدماغ *P.* قیزغن Il a le cerveau étroit *A.* ضیّق الدماغ *P.* کوته مغز *T.* قصه عقللو خالی *A.* *T.* تهی مغز *P.* آشفته دماغ ـ مغشوش الدماغ ـ الدماغ On dit d'un homme, que c'est une bonne cervelle, pour dire, qu'il est de bon sens *A.* سلیم العقل *P.* سدید Et au contraire, que c'est une petite cervelle *A.* قلیل العقل *P.* اندک مغز *T.* عقل سداد صاحبی العقل une cervelle légère *A.* خفیف العقل *P.* سبکمغز une cervelle évaporée, éventée مبخور الدماغ ـ On dit aussi, Mettre quelqu'un en cervelle, le tenir en cervelle, pour dire, le mettre en inquiétude تخدیش ذهن ایتمک ـ تخدیش دماغ ایتمک

On appelle, Cervelle de palmier, une moelle douce qui se trouve au haut du tronc du palmier *A.* جذمة *T.* حرما بینیسی

de cette caution *A.* تصدیق الکفالة ـ تکفّل الصحّة الکفالة
Certifié. *A.* مصدّق ـ مقارن الی التصدیق *P.* تصدیقکرده *T.* تصدیق اولنمش

CERTITUDE. Assurance pleine et entière *A.* ـ علم الیقین *P.* تحقّق *T.* دانش بی گمان || Quelle certitude en avez-vous? شبهه‌سز بیلش بو بابده نه جهت ایله علم یقینک La certitude que j'en ai نه وجهله علم یقینک لاحقدر ـ وار در Je sais cela avec certitude تحصیل ایلدیکم علم یقین شو در که بو کیفیّت علم الیقین ـ بو کیفیّتی یقیناً بیلورم Cela est certain, de toute certitude بو حال تحقّق معلوممدر Certitude morale تامّه بالغ اولمش صدق وصحّته مقارندر Certitude physique تحقّق طبیعی تحقّق عادی ـ تحقّق عقلی Et stabilité *A.* طیانقلق *T.* پایداری *P.* بقا ـ دوام ـ ثبات || Il n'y a nulle certitude dans les choses du monde امور دنیاده اصلا ودیّار ثبات ودوام یوقدر

CÉRUMEN. Matière jaunâtre qui se trouve dans l'oreille *A.* قولاق کیری *T.* ریم گوش *P.* وسخ الاذن

CÉRUMINEUX. Qui tient de la cire *A.* شمعیّ الکیفیّة *P.* بال مومی ـ بال مومسی واری *T.* شمع گونه || Les glandes cérumineuses غدد شمعیّة الکیفیّه La matière cérumineuse des oreilles آذانک مادّهٔ شمعیّة الکیفیّتی

CÉRUSE. Chaux de plomb dont la couleur est blanche *A.* اسفیداج *P.* سپیداب *T.* استوبچ

CERVEAU. Le féminin fait Cervelle. La masse qui occupe entièrement la cavité du crâne *A.* دماغ pl. ادمغة *P.* کام *T.* || Cerveau froid دماغ بارد humide دماغ رطب sec بینی موهون الدماغ اولمق Avoir le cerveau débile دماغ یابس ـ جفیف الدماغ اولمق désséché سست دماغ اولمق ـ خشکیده دماغ اولمق L'humidité, la sécheresse du cerveau دماغک رطوبت ویبوستی La substance du cerveau لبّ بطون ـ اجواف الدماغ Les ventricules du cerveau دماغک انجه ـ اغشیهٔ دماغ Les membranes du cerveau الدماغ دماغه اصابت زارلری Des drogues qui attaquent le cerveau دماغه ایدن اعشاب وعقاقیر Des fumées qui montent au cerveau تصفیهٔ دماغ ایتمک Purger le cerveau سوران ایدن ابخره تحریک دماغ ایتمک Émouvoir le cerveau تنقیهٔ دماغ ـ دماغدن جذب ـ دماغدن نزع ایتمک Attirer du cerveau دماغه عکس مادّه Craindre un transport au cerveau ایتمک

CERVELAS. Espèce de grosse saucisse *A.* عصيب *P.* جگر آگند *T.* مومبار

CERVELET. La partie postérieure du cerveau *A.* موخّر الدماغ *P.* بينينك اكسه‌سى *T.* وا پس كام

CERVELLE. V. Cerveau.

CERVICAL. Qui appartient au cou *A.* عنقىّ *P.* گردنى *T.* || Muscle cervical عضلهٔ عنق Nerfs cervicaux بوغازده‌كى بوغاز سكيرلرى - اعصاب العنق

CESSANT. Qui cesse *A.* منقطع *P.* وا استاده - برطرف گشته *T.* || Toutes choses cessantes هر شئ منقطع وبر كسلمش Tous empêchemens cessants جميع موانع بر طرف اولدرق Toutes affaires cessantes كافهٔ امور رهين انقطاع طرف اولنجه اولدرق

CESSATION. Intermission, discontinuation *A.* انقطاع *P.* نا كسلمه *T.* || Cessation de commerce انقطاع تجارت Cessation de poursuites انقطاع تعقيبات Cessation de travail انقطاع عمل - On dit, Cessation d'armes ترك - ترك تعرّض Cessation d'hostilités ترك حرب خصومت وتعرّض

CESSE. Il n'est guère d'usage qu'en cette phrase, Sans cesse, et signifie, continuellement *A.* بلا انقطاع - لا ينقطع آردى آرەسى *T.* بى فاصله - پيوسته - هر آيينه *P.* بلا فاصلة اردى - اردينى كسيلمز - متصل واحد - اولميه‌رق لا ينقطع تكلم Parler sans cesse || بر دوزه‌يه - كسلمكسزين ايتمك - On dit, N'avoir point de cesse, pour dire, ne cesser point *T.* خالى اولمامق Il n'aura point de cesse que vous ne lui ayez donné ce qu'il demande مطلوبى ويرلمينجه نه آرام اصلا خالى اولەجغى يوقدر Il n'a ni repos ni cesse وسكونت ايدر ونه خالى اولور

CESSER. Discontinuer *A.* انقطاع *P.* منقطع شدن *T.* كسلمك Cesser de parler || Cesser de vivre حياتدن منقطع اولمق سوزدن - سويلمكدن كسلمك - كلامدن منقطع اولمق Il ne cesse de pleurer بكادن منقطع اولمز Sa fièvre a cessé حمّاسى رهين انقطاع اولمشدر - حمّاسى منقطع اولدى Sa goutte a cessé de le tourmenter مبتلا اولديغى نقريس Il a cessé de pleuvoir علّتى اذيّت ويرمكدن منقطع اولمشدر - تخلّى - ترك *A.* - Il est aussi actif - باران منقطع اولدى براقمق - ديكلتدرمك - بوشلامق *T.* وا گذاشتن *P.* فراغت

|| Cessez vos plaintes شكايتلردن تخلّى - شكوالرى ترك ايله Cessez vos cris فريادددن - فريادى ترك ايله وفراغت ايله Cessez vos poursuites ايتديكك فريادى بوشله - فارغ اول Cessez votre travail شغل تعقيبلردن تخلّى وفراغت ايله شغل وعملدن فارغ اول - وعملكى ترك ايله

Cessé. *A.* منقطع *P.* بر طرف گشته - وا استاده *T.* كسلمش - بوشلانمش *T.* وا گذاشته *P.* متروك *A.*

CESSIBLE. Qui peut être cédé *A.* ممكن - ممكن الترك - بوشلنمغه كلور - بوشلنه بيلور *T.* وا گذاشتنى *P.* الفراغ فراغت اولنه بيلور

CESSION. Transport, démission *A.* فراغ - كف اليد بوشلمه *T.* وا گذاشت *P.* تخلّيات pl. تخلّى - فراغات pl. - حقّنى فراغ ايتمك || Faire cession de son droit براقمد - حقّندن كفّ يد وفراغت ايتمك - حقّندن فارغ اولمق - On dit, Faire cession de biens, pour dire, abandonner ses biens à ses créanciers مالندن كفّ يد - ترك مال ايتمك بر كمسنه مالندن فارغ اولمق - ايتمك

CESSIONNAIRE. Celui qui accepte une cession *A.* مفروغ اليه فراغى قبول *T.* متصرّف عن قصر اليد - متقبّل الفراغ - متصرّف عن الفراغ || Il agit en qualité de cessionnaire ايدن اولمق اوزره عمل وحركت ايدر Il est cessionnaire des droits d'un tel فلان كمسنه‌نك حقوقنه عن قصر اليد متصرّفدر - Il se dit aussi, de celui qui fait cession *A.* فارغ *P.* وا گذارنده *T.* فراغت ايدن - بوشليان

CET. V. Ce.

CÉTACÉ. Il se dit des grands poissons *A.* هركل pl. - هراكلة دكز جانورى *T.* جانور دريا *P.* دوابّ بحريّة pl. دابّة البحر

CÉTÉRAC ou DORADILLA. Plante capillaire *A.* حشيشة الطحال طلاق اوتى *T.*

CHABLIS. Bois abattu dans les forêts par le vent *A.* قلعة قوپوب بيقلمش *T.* كنده هيزم *P.* قلوع الاشجار pl. آغاجلر

CHACAL. Animal qui tient le milieu entre le chien et le loup *A.* ابن آوى pl. بنات آوى - سرحوب pl. سراحيب *P.* چقال *T.* شگال

CHACUN. Chaque personne, chaque chose *A.* كلّ واحد *P.* هر برمز *T.* هر برى || Chacun de nous هر يك - هر كس Chacun هر كس كندو دردينى بيلور Chacun sent son mal

Il est aussi adjectif, et signifie, mélancolique, triste, de mauvaise humeur *A.* مکتئب - منقبض *P.* نژند - تیره دل *T.* || Il est si chagrin depuis quelque temps, qu'on ne le reconnaît plus طبیعتی تاسه‌لو بر مدّتدن برو شول رتبده منقبضدر Il a l'esprit chagrin که شکل وسیماسی تشخیص اولنمقدن قالدی بطن مادردن Il est né chagrin منقبض النفسدر Il est naturellement chagrin انقباض طبیعت ایله ظهور ایلدی Air chagrin بالطبع مکتئب ومنقبضدر سیمای انقباضنما

CHAGRIN. Espèce de cuir *A.* زرغب *P.* پوستیان - کیمخت *T.* || Livre couvert de chagrin کتاب مزرغب الجلد صاغری جلدی صاغریلو کتاب -

CHAGRINANT. Qui chagrine *A.* باعث - مکدّر - محزن *P.* مورث الترح - الحزن والکربة کدر فرما - اندوه انگیز *T.* تاسه‌لندریجی - اوتلندریجی - کدر خیز - || Cela est chagrinant فلان شی بر حالت کدر فرما در Cet homme-là est bien chagrinant بو آدم مورث حزن واندوهدر

CHAGRINER. Attrister, rendre chagrin *A.* اغمام - احزان - تاسا آوردن - اندوهیدن *P.* املال - ایراث الکربة - تکدیر بو کیفیّت Cela me chagrine || اوتلندرمک - تاسه‌لندرمک *T.* بکا موجب حزن واندوه اولور - بنی املال واحزان ایدر مبتلا اولدیغی علّت باعث املال Sa maladie le chagrine شو آدمی Quel plaisir prenez-vous à le chagriner? بالی اولور احزان وتکدیر ایلمکدن نه جهت ایله صفایاب اولورسک مرامم سکا ایراث Je n'ai pas eu intention de vous chagriner حزن واندوه ایتمک دکل ایدی

CHAGRINÉ. *A.* مغموم - متترّح مکدّر - ملول - محزون *P.* اوتلنمش - تاسه‌لو *T.* غمگین - غمخورده - اندوهناک

CHAÎNE. Lien composé d'anneaux entralacés *A.* سلسلة pl. سلسلهٔ حدیدیّه || Chaîne de fer زنجیر *T.* سلاسل *P.* آلتون زنجیر - زنجیر زرین d'or دمور زنجیر - زنجیر آهنین - ساعتک کوستکی - ساعتک زنجیری La chaîne d'une montre کوستکلو ساعت - زنجیرلو ساعت Une montre à chaîne ازقه ومعابرده مدّ زنجیر Tendre les chaînes dans les rues زوقاق باشلرنده زنجیر - زوقاقلرده زنجیر اوزاتمق - ایتمک لیمانک La chaîne du port اوزاتمغله سدّ معابر ایتمک کلبی زنجیره باغلو طوتمق Tenir un chien à la chaîne زنجیری الماس کوستک - الماس زنجیر - مجوهر زنجیر Chaîne de diamans

pour soi هر کس کندو نفسیچون Ils ont payé chacun son écot حصّه‌سنی ادا ایلدی - هر کس کندو رفنه‌سنی ویردی Logez ces voyageurs chacun à part بو ابنای سبیلک هر برینی بشقه بشقه محللرده قوندر Chacun en son particulier هر کس کندو نفسندن Rendre à chacun ce qui lui appartient هر کسه عائد اولانی اعطا ایلمک Toutes les dames du bal étaient fort parées, et chacune avait une parure différente ضیافتده مجتمع اولان خواتینک جمله‌سی پر زیب وزیور اولوب هر برینک زینتی ایسه مختلف ودگرگون ایدی On trouva dans chacun de ses tiroirs telle et telle chose بو چکمجه‌لرک هر برنده شو شیلر بولندی Il faut remettre ces livres-là chacun à sa place بو کتابلرک هر برینی یرلو یرینه یرلشدرمک Chacun se gouverne à sa mode هر کس امور ینی اقتضا ایدر کندو - کندویه مخصوص وضع وطریق اوزره اداره ایدر Chacun s'en plaint بو بابده هر کس تشکّی کیفنجه اداره ایدر On dit proverb., Chacun en parle - هر کس سویلر ایدر Chacun le sien n'est pas trop, pour dire, qu'il est juste que chacun ait ce qui lui appartient هر کس کندو حقّنی آلنجه دیه‌جک یوق

CHAFOUIN. Qui est maigre et de petite taille *A.* ضئیل *P.* چلیمسز خیره *T.* لاغر بد اندام

CHAGRIN. Peine, affliction *A.* حزن pl. احزان - ملال - غصّة pl. اکدار pl. کدر - غموم pl. غمّ - کروب pl. کربت || Chagrin تاسه - اوتلمه *T.* تاسا - غم - اندوه *P.* ترح - غصص cuisant Grand chagrin کدر جگر سوز - حزن جانسوز Avoir du chagrin مغموم Chagrin mortel کدر مهلک شدیده Apprendre avec chagrin حزن درون ایله ومکدّر اولمق Vivre dans le chagrin ترح بال ایله خبر آلمق - استخبار ایتمک Miné, rongé par le chagrin مغموماً - غموم واکدار ایچنده امرار اوقات ایتمک ومحزوناً امرار ایّام زندگانی ایتمک Exempt, délivré de tout chagrin استیلای اندوه - غلبهٔ غموم واحزان ایله دلشکست وکدر ایله دلفکار برئ عن Les chagrins abrègent la vie آزادهٔ اندوه وتاسا - الغموم تراکم اکدار وغموم - کروب وغموم قصر عمری موجب در Dissiper son chagrin dans le vin شرب باده کوتهساز حیاتدر نشئهٔ باده ایله دفع ملال وکدر ایتمک - ایله دفع غمّ ایتمک - Il se prend aussi pour Colère, dépit *A.* غیظ *P.* خشم *T.* طارغنلق || La moindre contradiction excite son chagrin ادنا بر نوع تعریض تحریک غیظ وخشمنه باعث اولور

ارشی ایپلك وارغاجی ایپکدر

CHAÎNETTE. Petite chaîne *A.* سلسلة صغيرة *P.* زنجيرك *T.* ساعت کوستکی || La chaînette d'une montre کوستك

CHAÎNON. Anneau d'une chaîne *A.* حلقة السلسلة *P.* حلقهٔ زنجير حلقه‌سی *T.* زنجير

CHAIR. Substance qui est entre la peau et les os de l'animal *A.* لحم pl. لحوم *P.* گوشت *T.* ات || Chair vive *A.* لحم ميّت morte *A.* صاغ ات *T.* گوشت زنده *P.* لحم حيّ لحم ـ لحم ثابت *A.* اولمش ات *T.* گوشت مرده *P.* صلب قاتی ات *T.* گوشت سخت *P.* Avoir un coup d'épée dans les chairs لحمده ضربهٔ سيف ايله مجروح اولمق On guérit aisément les blessures qui ne sont que dans les chairs لحمده قليبح ياره‌سی اولمق ـ ياالكز لحم ايچنه نافذ Avoir la chair mauvaise فاسد اولمش ياره‌لر سهل الالتيامدر Sa plaie va bien, les chairs commencent à revenir الللحم اولمق جراحتی التحامه يوز طوتديغندن كسب صلاح ايتمكده Le corps d'un tel saint est en chair et en os dans cette église فلان عزيزك ميّت مباركی لحم وعظامی باقی اوله‌رق موجود در ـ On appelle, Chairs baveuses, les chairs spongieuses d'une plaie qui ne va pas bien *A.* لحوم سونكر كبی اولمش *T.* گوشت نشكرد گونه *P.* اسفنجيّة سونكره دونمش ات ـ ات ـ On dit d'un cheval qui est en bon état, qu'il est bien en chair *A.* فرس لحيم البدن *P.* اتنه طلو آت *T.* اسب تنومند ـ Et d'un homme qui reprend de l'embonpoint, qu'il est en chair *A.* لحِم *P.* تنومندی كسب ـ ات باغلمش *T.* يال وبال پيدا كرده ـ پذيرفته لحامت ايتمش ـ Et d'une femme qui a de la fraîcheur, qu'elle a la chair fraîche *A.* ناعمة البدن *P.* تازه تن *T.* اتی تر وتازه

Dans le langage de l'Écriture, il signifie, la nature humaine, le corps humain *A.* جسد *P.* تن *T.* وجود || Le Verbe s'est fait chair *A.* الكلمة كان جسداً *P.* سخن پذيرای تن La résurrection de la chair بعثت سوز وجودلنمدی *T.* شد جسم *A.* جسد ـ Il signifie aussi, l'homme terrestre et animal دم وجسمك حكمنه تبعيّت || Écouter la chair et le sang نفس امّارة *A.* ايتمك ـ Et la concupiscence || Le monde, le diable et la chair sont les ennemis de notre salut دنيا نجات ـ وشيطان ونفس امّاره اعدای نجات وفلاحمز در

ـ On dit, Une chaîne de montagnes, pour dire, une suite de montagnes *A.* سلسلة الجبال *P.* زنجير كوهها *T.* طاغلر زنجيری ـ Et dans le même sens, بری برلرينه متّصل طاغلر زنجيری ـ Une chaîne d'étangs يكديگره متواصل صو بندلری زنجيری Il signifie aussi, continuité *A.* تسلسل ـ تتالی *P.* پی در پی پيوستگی *T.* بری بری آردنجه اولاشقلق || Cela forme une chaîne d'occupations, où il n'y a pas un moment de perdu بو كيفيّتده بر تسلسل مشاغل صورتی نمودار اولمغله يك آن ويك دقيقه عبث يره صرف اولنمق جائز دكلدر On dit figur. ـ La chaîne des idées *A.* سلك المعانی ـ تسلسل المعانی ـ تتالی المعانی والافكار || La chaîne de mes idées est rompue سلسلهٔ معانی وافكارم رهين شكست پذيرای شكستگی وانكسار اولمشدر ـ اولمشدر

CHAÎNE. La peine des galères *A.* pl. سلاسل ـ اغلال ـ قيود *P.* بند *T.* زنجير || Tous ceux qu'on trouva dans ce vaisseau corsaire furent mis à la chaîne شو قورصان سفينه‌سی ابچنده جمله‌سنی ـ بولنانلرك جمله‌سی سلاسل واغلاله ربط اولندی On le tira de la chaîne جمله‌سی در زنجير اولدی ـ زنجيره طاقديلر ـ Il signifie aussi, toute la troupe des criminels condamnés aux galères فلانی سلاسل واغلالدن تخليص ايلديلر *A.* طايفة المغلولين *P.* گروه زندانيان زنجير بستگان *T.* پاپزن || La chaîne n'est pas encore partie طاقمی پايزن ـ Figur. Servitude, captivité *A.* اسار ـ هنوز عزيمت ايتمامشدر pl. الرقيّة اسر الرقيّة ـ pl. قيد الرقيّة ـ pl. سلسلة ـ قيود الرقيّة *P.* زنجير بندگی pl. السلاسل المحكوميّة ـ پيوند || Ces peuples ont rompu leurs chaînes ملل واقوام مذكوره قيود فرمانبری *T.* قوللق باغی ـ قوللق زنجيری Cet amant se plaît dans ses chaînes بو عاشق آشفته متحمّل اولديغی قيود محكوميّتدن محظوظ وخوشدلدر

On dit, Mettre à la chaîne, pour dire, enchaîner *A.* ربط *P.* فی السلسلة *T.* بزنجير بستن ـ در زنجير كردن زنجيره ـ On dit aussi, Les chaînes du péché قيد وبند ايتمك ـ باغلمق سلاسل اكيدة المعاقد ذنوب وآثام

CHAÎNE. Les fils tendus sur les deux rouleaux d'un métier, pour faire de la toile ou de l'étoffe *A.* سدا ـ حابل *P.* تار *T.* ارش || La chaîne de cette étoffe est de fil, et la trame, de soie بو قماشك ـ بو ثوب خيطیّ السدا وحريرتی اللحمه در

Il se dit figur., de la charge d'un professeur public *A.* مقام التدريس || Le Roi donne les chaires des professeurs Royaux معلّمين خاصّه‌يه مقام تدريس جانب پادشاهيدن توجيه Chaire de Philosophie مقام تدريس حكمت اولنور Chaire d'Éloquence مقام تدريس علم بيان

CHAISE. Siége qui a un dos *A.* طارقة *T.* صندلى ـ صندليّه قطيفه قاپلو Chaise de velours آغاج صندليّه Chaise de bois || صندليّه ـ Et siége où l'on se met pour faire ses besoins naturels. On l'appelle aussi Chaise percée *A.* مبرز *P.* تشتخانه ـ Et une espèce de siége dans laquelle on se fait porter par deux hommes *T.* تسكره || Il se fait porter en chaise تسكره ايله كوتوريلور Il va en chaise تسكره كوتوريجى Porteur de chaise

CHALAND. Celui qui achète ordinairement chez un même marchand *A.* مشترى مألوف *P.* خرايدار آلفته *T.* آليشق || Un marchand qui a beaucoup de chalands مشترى ـ مشترى C'est un de ses chalands مشتريسى چوق بر بازركان مشتريان Ses chalands l'ont quitté مألوفه‌سندن بريدر فلان بازركانى ـ Il se prend aussi simplement pour Acheteur *A.* مشترى *P.* خريدار *T.* آليش ويرش ايدن || Attirer les chalands مشترى ـ مشتريلرى جلب ايتمك Nouveau chaland مشترئ جديد مشترئ نو پيدا ـ

Il signifie aussi, un bateau plat dont on se sert pour transporter les marchandises *T.* ماغونه || Un chaland chargé de foin اوتلق يوكلو بر قطعه ـ گياه خشك ايله محمول ماغونه ماغونه

CHALASTIQUE. Il se dit des médicamens qui relâchent les fibres *A.* مرخى *P.* سستى آور *T.* كوشديجى

CHALCITE. Minéral qui tient de l'airain *A.* قلقديس *T.* قره بويه

CHALCOGRAPHE. Graveur en airain. Il se dit aussi de tous graveurs sur métaux *A.* حكّاك على النحاس ـ حكّاك على المعادن *P.* برمس كننده ـ برمس كاونده ـ برمعدن كننده *T.* باقر يا معدن اوزرنده قازيجى

CHALCOGRAPHIE. L'art de graver sur l'airain ou sur les autres métaux *A.* فنّ الحكّ على النحاس ـ فنّ الحكّ على المعادن *P.* كاوشگرئ مس ـ كنده‌كارئ معادن *T.* باقر يا معدن اوزرنده قازيجيلق

نفس اماره‌يى اماته Mortifier sa chair وفلاحمزك دشمنيدر نفس اماره‌يى كثرت تشدّدات ايله توهين واماته ـ ايتمك شدّت رياضت ايله نفس اماره‌يى Macérer sa chair ايتمك نفس اماره La chair se révolte contre l'esprit تذليل ايتمك عقلك اوزرينه عصيان ايدر ـ On dit, L'esprit est prompt, et la chair est faible ارادة حاضر امّا قوّت قاصر در Les faiblesses, les infirmités de la chair علل واسقام جسمانيّه ـ On appelle le péché d'impureté, Péché de la chair معصيت جسمانيّه

Il signifie aussi, la peau de l'homme *A.* بشرة ـ جلد pl. جلود *P.* پوست *T.* درى || Cette personne a la chair douce جلدى ابيضدر دريسى يومشقدر ـ جلدى نرم وناعمدر blanche جلدى خشيندر ـ On appelle, Couleur de chair, certaine couleur qui approche de la couleur de la chair de l'homme rude آدم *T.* رنگ پوست مردم *P.* لون بشرة الانسان *A.* دريسى رنكى

Chair, considérée comme aliment, se dit aussi des animaux et des fruits *A.* شحمة ـ لحم *P.* گوشت ـ *T.* ات || Un brochet a la chair ferme ou molle طورنه بالغنك لحمى قاتى شفتالونك اتى La chair de la pêche ويا خود يومشقدر du melon صغر ـ لحم بقر Chair de boeuf قاونك شحمه‌سى لحم منشوى Chair rôtie قيون اتى ـ لحم غنم de mouton ياغلو ات ـ لحم سمين Chair grasse بريان ات ـ زبون ات ـ گوشت لاغر ـ لحم نخيف Chair maigre

CHAIRE. Espèce de tribune un peu élevée *A.* كرسىّ pl. كراسى || L'évêque étant dans sa chaire, donna la bénédiction au peuple پسقپوس كرسيسنده ايكن حاضر بولنان خلق اوزرينه Le professeur étant dans sa chaire ايفاى رسم تقديس ايلدى مدرّس كندو كرسيسنده اولديغى حالده

Il se dit aussi, de la tribune d'où un prédicateur annonce la parole de Dieu *A.* منبر pl. منابر || Dès que le prédicateur fut en chaire منبر اوزرينه چيقدقده ـ واعظ منبره لدى الصعود ـ On appelle la chaire où l'on prêche, La chaire de vérité منبر حقّ et L'éloquence de la chaire, l'éloquence qui convient à la prédication فصاحت كلام اهل وعظ ـ On dit d'un homme qui a le talent de prêcher, qu'il a le talent de la chaire فنّ وعظده صاحب معرفتدر ـ On dit aussi, qu'on a interdit la chaire à un prédicateur خدمت وعظ فلانه منع فلانه يساق اولدى ـ اولندى

CHALDAÏQUE. Qui appartient aux Chaldéens *A.* كلدانى ‖ Langue chaldaïque لسان كلدانيون - لسان كلدانى

CHALEUR. Qualité de ce qui est chaud *A.* حرّ pl. حرور - تاب - تابش - تف - تفت - گرمى *P.* حمّو - حرارت *T.* توش ‖ Chaleur actuelle گرميت - صجاقلق - اسيلك Chaleur naturelle حرّ بالقوّه Chaleur virtuelle حرّ بالفعل حرارت غريزيّه - طبيعيّه Chaleur étrangère حرارت خارجيّه insupportable حرّ مفرط excessive طاقت - حرارت ما لا يطاق تحمّلى نا قابل حرارت شديده - كتورلهميه جك حرارت tempérée حرارت معتدله Différens degrés de chaleur حرارتلك درجات متنوّعه سى - مراتب مختلفه سى Le chaleur du feu تاب آتش - حرارت آتش - حمّو نار La chaleur du soleil حرارت شمس Les chaleurs de l'été *A.* تابش خورشيد - حرارت يازاسيلكى *T.* تف تابستان *P.* ايّام حارّهٔ صيف - موسم صيف Durant les grandes chaleurs موسم قيظ ده - مدّت حرّ شديده Chaleur étouffante *A.* صجاقلغك كسكينلكى وقتنده - حرارت آدمى بوكالدرر *T.* تف وتاب دمگير *P.* حاصرة النفس La chaleur de la fièvre حمّانك حرارتى Chaleur de foie *A.* حرارت كبد *P.* آتش جگر *T.* جكرك يانقلغى Chaleur d'entrailles باغرسقلرك يانقلغى - حرارت احشا Cela éteint la chaleur naturelle فلان شئ حرارت غريزيّه يى Tempérer la chaleur حرارتى تعديل ايتمك اخماد ايدر Chaleur de style قلم قيزغنلغى - استحرار قلم Chaleur d'éloquence حرارت ايله تحرير Écrire avec chaleur حرارت نطق وبيان Prendre avec chaleur l'intérêt de ses amis دوستلرك واملا ايتمك دوست - مصلحتنى گرميّت بال ايله التزام ايتمك Parler avec chaleur حرارت ايله مصلحتنى گرميّتلو طوتمق Prendre une affaire avec beaucoup de chaleur نطق وتكلم ايتمك - بر مصلحتى كمال گرميّت وحرارت ايله طوتمق On appelle figur., Chaleur de foie, un mouvement de colère prompt et passager *A.* حميّاء الغضب *P.* تندئ خشم *T.* اويكه قيزغنلغى ‖ Il lui prit une chaleur de foie اويكه سنك قيزغنلغى طوتدى - On dit aussi figur. La chaleur du combat *A.* حميّاء الحرب جنكك قيزغنلغى *T.* گرمئ رزم وپرخاش *P.* استحرار الحرب - ‖ Dans la chaleur du combat حميّاى حرب وقتال اثناسنده جنكك قيزغنلغى - هنگام استحرار حرب وپرخاشده - استحرار معارضه ده Dans la chaleur de la dispute وقتنده

‖ معارضه نك گرميتى اثناسنده - Il se prend aussi figur. pour Zèle véhément, ardeur *A.* حمّو - حرارت *P.* گرمئ درون *T.* دوستان واحبّاسنه گرميّت ‖ Il sert ses amis avec chaleur بو مادّه نك تعقيبنه غايت گرميّت درون ايله خدمت ايدر Il montre beaucoup de chaleur à poursuivre cette affaire الغايه اظهار گرميّت ايدر Il y met, il y apporte trop de chaleur بو بابده فوق الغايه گرميّت درون ايله اقدام ايدر حمّو وحرارت ايله اقدام ايدر -

On dit des femelles des animaux, qu'elles sont en chaleur, pour dire, qu'elles sont en amour *A.* استطيار - استحرام ارككه قيزغنلق - يلاقيمه *T.* گشنى *P.* استضراب - استجعال - بو كلبه حال استحرامده در ‖ Cette chienne est en chaleur بو ديشى كوپك ارككه قيزغندر - بو كلبه مستحرمه در Laissez passer la chaleur de cette cavale بو قصراغى حال يلاقيمه سى صاونجيه - استجعالنى دفع ايدنجيه قدر ترك ايله - قدر ترك ايله En parlant d'une chienne qui est en chaleur, les Arabes emploient particulièrement le mot صارف

CHALEUREUX. Qui a beaucoup de chaleur naturelle *A.* حارّ *T.* گرم طبيعت *P.* متوقّدالفؤاد - محرور المزاج - المزاج ‖ À l'âge de soixante et dix ans, on n'est guères chaleureux قانى صجاق - يوركى صجاق يتمش ياشنه وارمش كشى سنّى يتمش سنه يه بالغ - چندان محرور المزاج اولمز اولمش كشينك اولقدر حرارت طبعى قالمز

CHALIBÉ. Il se dit des préparations où il entre de l'acier *A.* ذو الذكير *P.* روهن آميز - روهنى *T.* چليكلو ‖ Eau chalibée چليكلو صو

CHALON. Grand filet que les pêcheurs traînent par le moyen de deux bateaux *T.* اغريب

CHALOUPE. Sorte de petit bâtiment dont on se sert sur mer *A.* قارب *P.* سندل *T.* فلوقه - صندل ‖ Chaloupe d'un vaisseau de guerre جنك كميسى صندليسى Chaloupe de pêcheur صندلى دريايه بالقچى صندلى Descendre la chaloupe en mer القا ايتمك بر صندل Ils se sauvèrent dans une chaloupe ايچنده تخليص جان ايلديلر - On appelle, Chaloupe canonnière, une chaloupe armée pour la guerre *T.* شالوپه

CHALUMEAU. Tuyau de paille, de roseau *A.* قصب pl. قصبات *P.* نايژه - ماسوره - نايچه *T.* ماسره - Il se dit en Poésie, de toutes sortes de flûtes et d'instrumens à vent champêtres *A.*

مزمار pl. مزامير P. نای T. دودك || Au son des chalumeaux اصوات مزامير ايله

CHAMADE. Signal que les assiégés donnent pour demander à capituler A. نشانهٔ P. علايم الاستيمان pl. علامت الاستيمان اطبال || Battre la chamade ويره نشانی T. زنهارخواهی طبل ايله اظهار علامت استيمان ايتمك La brêche étant faite, les assiégés battirent la chamade قلعه ديوارنده رخنه آچلدقده محصورين رفع نشان استيمان ايلديلر

CHAMAILLER. Se battre confusément dans une émeute A. قرقشه T. كشمكش آشوب وغوغا كردن P. تناحر ـ تشاجر وافر زمان || Ils chamaillèrent long temps ايله دوكشمك ـ Figur. Disputer, contester avec bruit A. منازعة P. بشورش وآشوب ستيزيدن T. چكشمك || Ils se chamaillèrent une heure durant منازعه قدر بر ساعت بر ساعت متماديًا غوغا ايتمشلر در ـ ايتمشلر در

CHAMAILLIS. Combat où l'on chamaille A. مناحرة ـ مشاجرة P. كشمكش آشوب وغوغا T. دوكش || Voilà un grand chamaillis اشته بر عظيم غوغا

CHAMARRER. Orner de passemens, de bandes de velours, de galons A. تحلية ـ تزويق P. آراستن ـ پيراستن T. دوناتمق || Chamarrer un habit لباسی تحليه ايتمك

CHAMARRURE. Manière de chamarrer A. حلية P. آرايش T. پردازی ـ Il se dit aussi, des galons, des dentelles dont on chamarre A. اسباب الزينة P. اسباب زيب وزيور T. دونانمه

CHAMBELLAN. Officier qui sert en l'absence du premier chambellan A. حاجب pl. حجّاب P. ميربار T. قپوجی باشی ـ سر بوّابين Grand Chambellan T. مير علم

CHAMBRE. Il se dit de la plupart des pièces d'une maison A. بيت pl. بيوت ـ حجرة pl. حجرات P. خانه ـ گربچه T. اوطه || Chambre à coucher A. مبيت ـ منام ـ بيت النوم P. خوابگاه T. يتاق اوطهسی Belle chambre لطيف ودلارا Chambre de parade رسم اوطهسی Chambre haute, chambre basse اوطه فوقانی وتختانی اوطه ـ يوكسك وآلچق اوطه Il y a tant de chambres à feu dans cette maison بو منزل شو قدر اوجاقلو اوطه‌يی مشتملدر Chambre vide خالی اوطه Chambre meublée اثاث ومهمّات لازمه‌سيله منتظم اوطه ـ مفروش اوطه Chambre à louer كرايه ويريلور اوطه ـ ايجاره مخصوص اوطه

Chambre garnie مجهّز ومزيّن اوطه ـ Robe de chambre A. مبذلة ـ Pot de chambre A. كونده‌لك لباس T. جامهٔ هر روزه P. ـ Valet de chambre T. اوردك T. آبريز P. مبولة ـ On dit, Garder la chambre, pour dire, être indisposé à ne pouvoir sortir de sa chambre T. ايچ آغاسی اوطه‌دن جيقمامق

La chambre, prise absolument, signifie, la chambre du Roi T. خانهٔ خاصّه || Premier gentilhomme de la chambre خانهٔ خاصّه Pages de la chambre خانهٔ خاصّه شهرياری باش آغاسی Musiqne de la chambre خانهٔ خاصّه سازندگانی جوقدرانی ـ Il signifie aussi, les officiers de la chambre du Roi T. اندرون ـ Dans le Parlement d'Angleterre, il y a la Chambre haute, ou la Chambre des Pairs, des Lords, des Seigneurs خدمهٔ خاصّهٔ شهرياری ـ همايون آغالری مجلس عظمای ـ ديوان اعلا Et la Chambre basse, ou la Chambre des communes قوم ديوان مختار اهالئ ايالت ـ مجلس وكلای عموم ملّت ـ اسفل اولان ملّت وكيللری مجلسی ـ Il se dit aussi de plusieurs bureaux où l'on traite certaines affaires T. قلم pl. اقلام

Chambre d'une mine. L'endroit de la mine où l'on met la poudre T. لغم خزينه‌سی ـ On appelle aussi, Chambre, l'endroit où l'on met la poudre dans un canon, dans un mortier T. طوپك وهاونك باروت خزينه‌سی

CHAMBRETTE. Petite chambre A. حجيرة P. گربچك T. || Il se tient renfermé dans sa petite chambrette كندوسنی كوچك اوطه‌سی ايچنده حبس ايلدی

CHAMEAU. Animal haut de jambes A. ابل pl. آبال ـ جمل pl. جمال P. اشتر T. دوه || Chameau d'Arabie عربستان دوه‌سی La femelle s'appelle A. ناقة

CHAMELIER. Celui qui a la conduite des chameaux A. ابّال P. اشتربان ـ ساربان T. دوه‌جی

CHAMOIS. Espèce de chèvre sauvage A. بقر وحش P. گاو ايكی رأس || Il prit deux chamois طاغ اوكوزی T. كوهی ارواوی pl. اروية Chamois femelle A. بقر وحش صيد ايلدی ـ Il se dit aussi P. ديشی طاغ اوكوزی T. گاو كوهیٔ ماده de la peau de cet animal A. جلد البقر الوحش P. پوست طاغ اوكوزی دريسی T. گاو كوهی

CHAMOISERIE. L'atelier où l'on prépare les peaux de chamois A. مدبغة الجلود البقر الوحش T. داغ اوكوزی دريسی طباقخاندسی

CHAMP. Pièce de terre labourable, qui n'est pas fermée de murailles *A.* محقلة pl. محاقل ـ مزرعة pl. مزارع *P.* کشتزار ـ مخصب ومنبت مزرعه || Champ fertile تارلا *T.* شورمیز ـ محصول ویرمز تارلا ـ کشتزار بیحاصل ـ مزرعهٔ عاقره stérile شو قدر دونمی محتوی بر محقله Champ de tant d'arpens بر تارلاده فلاحت وحراثت Labourer, cultiver un champ تارلایی ـ مزرعه یی تزبیل ایتمک Fumer un champ ایتمک تارلایه ـ تارلایی زرع ایتمک Semer un champ کوبره لمک مزرعه یی احصاد ایتمک Moissonner un champ تخم اکمک تارلاده کی غلّه یی بچمک ـ Le décimateur prend la dîme des champs عشر تحصیلداری ـ عشّار مزارع ومحاقلک عشریئی اخذ ایدر تارلالرک عشرینی تحصیل ایدر On dit, En plein champ, pour dire, loin de toute habitation *A.* فی الغرا ـ فی فضاء ـ آچق اوه ده *T.* در دشت وصحرا *P.* المکشوف || Il passa la nuit en plein champ مدّت لیلی فضای مکشوف الاطرافده کیجه یی آچق اوه ده کچوردی ـ امرار ایلدی

Champ, se dit aussi, de l'étendue qu'embrasse une lunette d'approche *A.* مداء النظارة || Cette lunette a trop peu de champ بو دوربینک مدای نظارتی بغایت قاصر در

Figur. Sujet, matière, occasion *A.* میدان *P.* جولانگاه *T.* میدان || On lui a ouvert un beau champ pour acquérir de la gloire فلان کشی یه کسب نام وشانه وسیله اولهجق بر Voilà un beau champ pour étaler son éloquence, son érudition کوزل میدان آچلدی اشته فصاحت وبلاغت وهنر ومعرفتنی عرض ایده بیلهجک بر جولانگاه بیعدیلدر Le champ de l'honneur فضای پهنای شان واقبال ـ میدان شان واقبال

Champs. Toutes sortes de terres tant labourables que prés, bois etc. *A.* صحرا pl. صحاری *P.* دشت *T.* اوه ـ قیر || Mener les vaches, les brebis aux champs اینکلری وقیونلری صحرایه کوتورمک Il ne fait guère bon aux champs par ce temps-là بو هوا ایله صحرالرده لطافت یوقدر ـ Il se dit aussi, de tous les lieux qui ne sont pas dans les villes ou dans les faubourgs *A.* بادیة pl. برّیّة ـ بوادی pl. براری *P.* بیابان *T.* قیر || Maison des champs قیر اوی ـ خانهٔ بیابانی Il demeure aux champs قیرده مقیمدر ـ بادیه نشیندر ـ تبدّی ایدر ـ On dit d'un homme qui est bien fou, qu'il est fou à courir les champs قیرلری کزر دیوانه لردندر ـ Et proverb. Avoir un œil aux champs, et l'autre à la ville, pour dire, prendre garde à tout بر کمسنه نک بر کوزی ایچریده وبر کوزی طشره ده اولمق

En termes de guerre, Champ de bataille, se dit de la place où combattent deux armées *A.* معرکة ـ حومة القتال ـ مصفّ ـ مکرّ *P.* میدان الجدال ـ سوق الحرب ـ نبردگاه ـ ساحهٔ کارزار عرصه گاه حرب وقتال ـ رزمگاه ـ کینه گاه ـ آوردگاه ـ *T.* جنک میدانی || Il est demeuré maître du champ de bataille میدان ـ حومة القتال ید تصرّفنده قالمشدر Il a couché sur le champ de bataille حرب وجدال ید تصرّفنده ابقا اولندی سوق الحرب ایچنده بیتوتت ـ Battre aux champs. C'est battre le tambour pour se mettre en marche *A.* اطبال الطبل العزیمة *P.* کوس عزیمت عزیمت طاولنی چالمق *T.* زدن

Champ. Figur. Un fond sur lequel on peint, on représente quelque chose *A.* سطح *P.* بوم *T.* زمین

Sur-le-champ. Sur l'heure même, sans délai *A.* فی الحال ـ در آن ساعت ـ در ساعت ـ در حال *P.* بلا توقف ـ علی الفور عقیبنده ـ همان اول انده ـ انیده *T.* در عقب ـ هماندم ـ بو ماده فی الحال فیصلپذیر || L'affaire fut vidée sur-le-champ اول ماده یه همان انیده فیصل ویرلدی ـ اولدی On l'arrêta sur-le-champ در آن ساعت توقیف اولندی ـ On dit, Parler, prêcher, haranguer sur-le-champ, pour dire, sans préparation *A.* بالبداهة ـ بداهةً ـ مرتجلاً

À tout bout de champ. À chaque moment *A.* فی کلّ آن *P.* هر دم وآن *T.* ایکیده برده || Il retombe dans la même faute à tout bout de champ ایکیده برده بو خطایی تکرار ایدر ـ ایکیده برده بو خطایی اعاده ایتدرر هر دم وان بو خطایی اعاده ایتدرر

CHAMPEAUX. Prés, prairies *A.* مرغة pl. مرغات *P.* مرغزار جایرلق ـ جایر *T.* چمنزار ـ V. Prés et Prairie.

CHAMPÊTRE. Qui appartient aux champs *A.* برّانی ـ بدوی *P.* قیر ـ منزل برّانی || Maison champêtre *T.* قیرک ـ دشتی موسیقیٔ برّانی Musique champêtre عیش برّانی Vie champêtre اوی موسیقیٔ بادیه نشینان ـ اهل بادیه

CHAMPIGNON. Espèce de plante spongieuse *A.* کمأة pl. کمأت جبأة pl. جبأت *P.* سلمه *T.* منتار || Champignons bons à manger طعمی خوش منتار ـ اکله صالح منتار Ragoût aux champignons منتار یخنیسی ـ Champignon vénéneux *A.* فطر pl. کمأت قتّال ـ فطور *P.* سلمهٔ زهرناک *T.* دلوجه منتار ـ On

dit proverb. d'un homme qui s'est élevé en peu de temps, qu'il est venu en une nuit comme un champignon منتارکبی بردن بره جیقیوبردی

CHAMPION. Celui qui combat en champ clos *A.* مبارز pl. مبارزین *P.* پهلوان *T.* کوروشیجی || Brave, vaillant champion دلاور وجگردار پهلوار- پهلوان دلاور Ceux qui ne pouvaient combattre de leurs personnes, fournissaient des champions جنکه مقتدراولمیانلرطرفلرندن وکالةً پهلوان تعیین ایده کلمشلر - Figur., Défenseur *A.* حامی *P.* دستگیر- پای مرد *T.* ایدی یاردمجی || Cet homme est le champion des mauvaises causes فلان کمسنه فاسد دعوالرک حامیسیدر

CHANCE. Ce qui peut arriver d'heureux ou de malheureux à quelqu'un par le pur effet du hasard *A.* صرف البخت pl. تصرّفات البخت *P.* بازیچهٔ بخت pl. صروف البخت *T.* بخت حالی || Au jeu des dés, du trictrac, chaque joueur a des chances favorables et des chances défavorables ملعبهٔ کعبتین ونرد اثناسنده اویونجیلرک هر بری گاه مسعود احتمالات- وگاه منحوس صروف بخته دوچار اوله کلمشدر Je n'ai que deux chances contre moi میمونه یا مشئومه یه دوچار اوله کلمشدر خلافمه اولهرق یالکز ایکی نوع تصرّفات J'en veux courir la chance بختک ظهوری احتمالی وار در بو بابده محتمل الوقوع اولان تصرّفات بختک تجربه سنی ایتمک آرزوسنده یم

Il se dit aussi pour Bonheur *A.* بخت - یمن البخت *P.* La chance est pour vous || اوغور *T.* بختیاری یمن بخت - Et pour Malheur, disgrâce *A.* بخت - سنک طرفکه متوجّهدر بختسزلک *T.* بد بختی *P.* معکوسیّت البخت - معکوس معکوسیّت بختنی بر کمسنه یه Conter sa chance à quelqu'un || بخت معکوسنک کیفیّتنی بر کمسنه یه - نقل ایتمک نقل ایتمک

CHANCELANT. Qui chancelle *A.* متهادی - مهادی - مترنّح اورچه پوجه *T.* سست پا- لوک روان *P.* متزلزل الاقدام- مترنحا Je le vis chancelant || صارصلهرق یوریین - یوریین متزلزل Aller d'un pas chancelant مشی وحرکت ایلدیکنی کوردم - Figur., Irrésolu *A.* متذبذب الاقدام اولهرق روان اولمق Esprit || قرارسز *T.* نا بقرار- بیقرار *P.* متقلب - قلوب - chancelant - Et mal assuré *A.* رأی متقلب - فکر متذبذب *T.* نا پایدار- بی ثبات *P.* عدیم الاستقرار- عدیم الثبات || Une fortune chancelante اقبال بی ثبات تملسز

CHANCELER. Être peu ferme sur ses pieds, pencher de côté et d'autre *A.* مهادات - تهادی - ترنّح *P.* سست پایی کردن - آیاقده طوره میوب صارصلمق - اورچه پوجه یوریمک *T.* Il chancelle comme un ivre || صارصلهرق یوریمک مانندهٔ مست بی شعور مترنّح وسست پا در Il est près de tomber, il chancelle آیاقده طوره میوب صارصلهرق یوریدکندن مترنّح الاقدام اولهرق روانه اولوب مشرف - ییقلهجقدر - Il se dit figur. des choses morales, et signifie, n'être pas ferme, n'être pas assuré *A.* تذبذب - تقلّب نا پایداری- بیقراری نمودن - بی ثباتی نمودن *P.* تزلزل - تملسزلک - قرارسز اولمق - بر قراره طورمامق *T.* کردن || Il varie, il chancelle dans ses réponses, dans ses résolutions, dans sa Foi, dans ses opinions تملسز اولمق - ایتمک جوابلرنده وتصمیمات ومنویّاتنده وامردینده وآرا وافکارنده Un trône qui chancelle تلوّن وتذبذبی درکار در حال تزلزلده مال ومنالنده Sa fortune chancelle اولان تخت سلطنت اساس غنا وثروتنده آثار نا - حالت تزلزل بدیدار در پایداری وتزلزل نمودار در

CHANCEUX. Qui est en chace, en bonheur *A.* مجدود - مرزوق بختیار *P.* بختیار *T.* بختلو -

CHANCIR. Moisir. Il ne se dit que des choses qui se mangent کوف - کوفلنمک *T.* کلاش بستن *P.* تسنّه - تکرّج *A.* Ces confitures commencent à chancir || باغلمق بو ریچاللر تسنّیه یوز طوتدی

Chanci. *A.* متسنّه - متکرّج *P.* بسته کلاش *T.* کوفلنمش

CHANCISSURE. Moisissure *A.* کرج *P.* کلاش *T.* کوف

CHANCRE. Espèce d'ulcère, qui ronge la partie du corps sur laquelle il s'est formé *A.* آکلة *P.* خوره || Il a le visage rongé par le chancre مرض آکلدن جهره سی آسنمشدر - Et certaine pustule que la chaleur d'une fièvre fait venir sur la langue, au palais, aux lèvres *A.* عقبة - عقبول pl. خلاً - عقابیل *P.* تبخاله *T.* اوچوق || Il a la langue toute couverte de chancres لساننده دیلی بسبتون اوچوقلندی - عقابیل کثیره تحدّث ایتمشدر

CHANCREUX. Qui tient de la malignité du chancre *A.* آکلی *P.* خوره ناک || Ulcère chancreux قرحهٔ آکلیّه

CHANDELIER. Artisan qui fait ou vend de la chandelle *A.* بایع الشموع - شمّاع - مومجی *T.* موم فروش - مومگر *P.*

Et ustensile qui sert à mettre de la chandelle, de la bougie شمعدان *T.* چراغدان - لکن - شمعدان *P.* منار - مسرجة *A.* || Chandelier de cuivre شمعدان مسین *P.* مسرجةٌ نحاسيّة *A.* Grand chandelier شمعدان باقر *T.* سیم شمعدان d'argent Chandelier à plusieurs branches شمعدان کثیر شمعدان کبیر بر قاچ قوللو شمعدان - الاغصان - On appelle le lustre, Chandelier de cristal. V. Lustre. - On dit, Être placé sur le chandelier, pour dire, être en vue, occuper une place éminente چراقمدیه چیقمق - مناره‌یه چیقمق

CHANDELLE. Petit flambeau de suif *A.* شمع pl. شموع *P.* موم *T.* سپندار - موم || Grosse chandelle شمع کبیر Chandelle des quatre à la livre بهر رطله دردر کلان مومدن بر موم Allumer la chandelle مومی یاقمق - اشعال شمع ایتمک Moucher la chandelle مومک فتیلنی آلمق Éteindre la chandelle Souffler la chandelle مومی سوندرمک - اطفای شمع ایتمک Travailler à la chandelle مومده ایش مومی پوفلمک Il s'est éteint comme une chandelle موم کبی منطفی ایشلمک Un papillon qui se brûle à la chandelle موم آتشنه اولدی - On dit figur., par allusion au papillon, qu'un homme se brûle à la chandelle, pour dire, qu'il tombe dans un danger vers lequel il est attiré - پروانه مثالی افتادهٔ آتش اولور - نفسنی پروانه کبی آتشه القا ایدر - Et qu'un homme vient se brûler à la chandelle, pour dire, qu'il cherche un asile dans un lieu où il y a le plus de danger pour lui پروانه مثالی خود بخود - موم آتشنه صوقیلور - Et d'un homme qui meurt insensiblement et de vieillesse, qu'il s'en va comme une chandelle موم کبی موم کبی رفته رفته اریمکده در - اریپور

CHANFREIN. Partie de la tête du cheval qui s'étend depuis les yeux jusqu'aux naseaux *A.* جبهة الفرس *P.* پیشانیٔ اسب *T.* آتک آلنی

CHANGE. Troc d'une chose contre une autre *A.* مبادلة *P.* بدل چیزی بجای دیگر - نوش || Gagner au change دکش *T.* مبادلده ضرر Perdre au change مبادلده فائده‌مند اولمق - On dit figur. d'un homme qui répond vivement à une plaisanterie que quelqu'un lui faisait, qu'il lui a rendu le change ایتمک حاضر جوابلق ایله *T.* حاضر جوابی کردن *P.* مقابلة بالبداهة *A.* حاضر جوابلق ایتمک - قارشولغنی ایتمک

Et le lieu où l'on va changer des pièces de monnaie pour d'autres *A.* دار الصرف الدراهم *P.* صرّافخانه *T.* صرّاف یری

Et la profession de celui qui fait tenir, qui fait remettre de l'argent d'une ville à une autre *A.* سفتجة *P.* سفته‌کاری *T.* || La place du change پولیچه‌جی چارسوسی پولیچه‌جیلق Courtier de change پولیچه دلّالی - پولیچه سماری Faire le change پولیچه‌جیلق ایتمک - Lettre de change, billet de change پولیچه تمسکی *T.* گرو نامه - سفته نامه *P.* ورقة السفتجة *A.* - Il signifie aussi, la place même où s'assemblent les banquiers pour traiter de leurs affaires *A.* سوق المعاملین السفتجة *P.* پولیچه‌جی بازاری *T.* بازارگاه سفته‌کاران - Et le prix que le banquier prend pour l'argent qu'il fait remettre *A.* اجرة - پولیچه عوایدی - پولیچه باشی *T.* مزد سفته *P.* السفتجة Et le profit, l'intérêt de l'argent qu'on prête selon le cours de la place *A.* فضل رایج الدراهم *P.* زیادهٔ رایج درم *T.* آقچه باشی -

On dit, Donner le change à quelqu'un, pour dire, détourner adroitement quelqu'un du dessein qu'il peut avoir, en lui donnant lieu de croire une chose pour une autre *A.* بالاغفال صرف دلفریبانه از *P.* بالتغلیط صرف عن المقصد - عن المقصد بر کمسنه‌نک ضمیرینی بر تقریب *T.* مقصد باز گردانیدن عقلنی بر تقریب بشقه طرفه - سمت آخره دوندرمک - Et on dit de celui qui se laisse ainsi tromper, qu'il a pris le change صاپدرمق - On dit encore, qu'un homme prend le change, lorsque dans une dispute, dans la négociatiou d'une affaire, il sort de son sujet *A.* الواء الکلام - سخنرا بسمت دیگر *P.* صرف الکلام الی صدد الآخر صدد کلامی سمت آخره صرف وتحویل *T.* گردانیدن صددی بشقه طرفه چویرمک *T.* ایتدرمک

CHANGEANT. Qui change aisément *A.* متحوّل - متقلّب - سریع التحوّل - کثیر التقلّب - متحوّل من الحال الی الحال نمایندهٔ روی گوناگون - گیرندهٔ صورتهای گوناگون *P.* متلوّن *T.* درلو درلو دونیجی - کونه کونه دونیجی || Voilà un temps bien changeant اشته کثیر التحوّل بر هوا Une nation fort changeante بالطبع متقلّب - دائما حالدن حاله دونر بر ملّت Humeur changeante مزاج کثیر التلوّن Esprit changeant الاحوال بر ملّت رأی دائمیّ التقلّب - رأی کثیر التلوّن

CHANGEMENT. Passage d'un état à un autre *A.* تبدّل pl. تحوّلات pl. تحوّل - انقلاب - تقلّبات pl. تقلّب - تبدّلات

façon de faire طرف de parti صورت عملی تبدیل ایتمک
دکشدرمک de ton پرده دکشدرمک ـ Changer en bien, en
mal صورت حسنه وصورت قبحه تبدیل ایتمک Il se
met aussi absolument || Le temps va changer, il fait du brouillard
هوا تحوّلده ـ بخار ظهور ایتمکله هواده آثار تحویل بدیدار در
هوا متحوّل اولهجق اولور Il dégèlera, si le vent change در
رسم وعادت La mode a changé ایسه ذوبان جمود درکار در
بو Rien n'est stable en ce monde, tout change تبدّل ایتدی
دنیاده هیچ بر شیٔ باقی وپایدار اولمیوب هب تحوّل
تبدیل Il est rentré chez soi pour changer وتبدّل اوزره در
جامشیر دکشدرمک ایچون ـ جامه شوی ایچون اوینه کلدی
Ce malade a assez transpiré, il est temps de le changer بو خسته
خیلیجه ترلمش اولدیغندن جامه‌سنی تبدیل ایلمنک وقتیدر

On dit figur., Changer de batterie, pour dire, changer de façon de faire ou de parler *T.* نغمه دکشدرمک ـ هوا دکشدرمک

Changé. *A.* متحوّل ـ متبدّل *P.* دکشمش *T.* دگرگون شده ـ On dit, qu'un homme est changé à ne pas le reconnaître فلان کشی تشخیص اولنمیه‌جق مرتبه‌ده متغیّر الحال اولمشدر

CHANGEUR. Celui qui est préposé pour changer les espèces d'or ou d'argent *A.* صیرفیّ ـ صرّاف pl. صیارفة *P.* درمگزین *T.* صرّاف ـ On dit, qu'un homme paye comme un changeur, pour dire, qu'il paye comptant صرّاف کبی اقچه‌یی همان طرناق دیبنده ادا ایدر

CHANSON. Vers que l'on chante sur quelque air *A.* pl. اغنیة *P.* بستهٔ نو ظهور || Chanson nouvelle *T.* ترکی بسته اغانی اسکی ـ بستهٔ پارینه Vieille chanson یکی جیقمش ترکی ـ Chanson à danser بستهٔ عشق آمیز Chanson amoureuse ترکی Composer رقص بسته‌سی Chanson à boire عشرت بسته‌سی Dire, chanter une بر اغنیه نظم وانشاد ایتمک une chanson بر اغنیه اوقومق chanson

CHANSONNER. Faire des chansons contre quelqu'un *A.* نظم *P.* الاهجیّة *T.* سرود جرشفت آمیز نوشتن یاپمق

CHANSONNETTE. Petite chanson *A.* اغنیة مختصرة *P.* بستهٔ شرقی *T.* کوته

CHANSONNIER. Faiseur de chansons *A.* شاعر الاغانی *P.* ترکی یاپان *T.* سرود نویس ـ Il se dit aussi, d'un recueil de chansons diverses *A.* مجموعة الاغانی *P.* مجموعهٔ سرود

Changement continuel *P.* دکشمه *T.* دیگر گونگی ـ دگر گونی || Tout est sujet au changement انقلاب غریب étrange تبدّل دائمی
Changement de saison هر شیٔ تحوّل وانقلابه تابعدر de تبدّل صورت عیش وزندگانی de vie تبدّل موسم
conduite تبدّل طور ـ تبدّل سلوک وحرکت ـ تبدّل مسلک d'état, de condition تبدیل صنف ـ تبدیل طریق وروش
Changement dans la nature اشیای طبیعیّه‌نک وطریقت dans les affaires تبدّل امور واحوال dans le Gouvernement تبدّلی
Aimer les changemens صورت ادارهٔ ملک ودولتک تبدّل وتحوّلی تبدّلات وانقلاباتدن حظ ایتمک

CHANGER, Quitter une chose pour en prendre une autre à sa place *A.* تبدیل *P.* بدل کردن *T.* دکشدرمک || Il a changé sa vieille vaisselle pour de la neuve عتیق اوانیٔ سیمی جدیده تبدیل ایلدی Il a changé ses tableaux contre des meubles تصویراتنی اثاث بیت ایله تبدیل ایلدی Changer un louis pour de l'argent blanc بر عدد آلتونی آق اقچه‌یه
Je ne veux pas changer avec lui فلان ایله تبدیل ایتمک On a changé l'ordre مبادله ایتمک استمم نظامی تبدیل ایلدیلر
Il a changé tout son plan ترتیبنی کلّیاً تبدیل ایلدی Il a changé toute sa maison خانه‌سنک رسمنی بالکلّیه تبدیل ایلدی

Et transmuer une chose en une autre *A.* تحویل *P.* بصورت دوندرمک *T.* دیگر گردانیدن || Dans le Sacrement de l'Eucharistie le pain est changé au corps de Jésus-Christ قدّاس ـ مبارکده خبز جسد حضرت عیسی‌یه تحویل اولنور
La femme de Loth fut changée en une statue de sel مستحیل اولور لوطک زوجه‌سی ملحدن مصنوع بر صنمه تحویل
Ce chimiste se vante de pouvoir changer toutes sortes de métaux en or اولندی اهل کیمیادن فلان کشی هر نوع معدنک آلتونه تحویلنه مقتدر اولدیغنی ادّعا ایله افتخار
Il est aussi neutre, et il s'emploie tant au propre qu'au figuré ـ آلتونه تحویلنه مقتدرم دیو افتخار ایدر ـ ایدر || Changer d'habit de chemise تبدیل پیراهن تبدیل جامه ایتمک
de logis تبدیل منزل ایتمک کوملک دکشدرمک ـ ایتمک
d'avis de résolution تبدیل نیّت ایتمک قوناق دکشدرمک ـ
de pays de maître de langage de couleur de visage de تبدیل هوا d'air تبدیل مکان de place تبدیل رأی
تبدیل مخدوم یورد دکشدرمک ـ تبدیل دیار تبدیل لسان آغا دکشدرمک ـ تبدیل رنک دکشدرمک ـ لون

ـ خوشجه ترانه ایتمك passablement خطاء تغنّی ایتمك
رفع Chanter à pleine voix ال ویره‌جك قدر ازکی اوقومق
Chanter آواز بلند ایله تنغّم ایتمك ـ صدا ایله ترنم ایتمك
Chanter faux صدای پست ایله ترنم ایتمك à basse voix
اصولسز ایرلامق ـ صدای بی اصول ایله ترانه خوان اولمق
ـ En parlant de prières, on emploie les mots *A.* تلاوت ـ قرائت
ترتیل Chanter la messe || اوقومق *T.* خواندن *P.* ترتیل ـ
انجیل شریفی Chanter l'Évangile قدّاس شریف ایتمك
دعای نماز عشایی تلاوت Chanter les vêpres قرائت ایتمك
شپیل *P.* تغرّد ـ تغرید *A.* ـ Il se dit aussi des oiseaux ایتمك
اوتمك *T.* سرایییدن ـ زدن

Il signifie anssi, publier ou célébrer *A.* فاش *P.* اشاعة ـ نشر
ثنا خوانی *P.* اعلاء الشان ـ تمجید *A.* آشکارا ایتمك *T.* کردن
کافّة Tout le monde chante vos louanges || اولولتمق *T.* کردن
ناس ثنایا ومدایحکی نشر ایتمکدن خالی دکلدر chante
علوّ شانـنی نشرایدر Chanter les hauts faits d'un héros
بر قهرمان عظیم الشانك مآثر جلیله‌سی صیتـنی
بر قهرمان عظیم الشانك ثنا خوان مآثر ـ اعلا ایتمك
جلیله‌سی اولمق

On dit, qu'un homme chante, quand il récite ou lit d'une manière qui n'est pas naturelle *A.* تلحین الکلام *P.* سرود گونه
ـ مقام اوقور کبی سویلمك *T.* حرف زدن ـ Et chanter la palinodie, pour dire, se rétracter, se dédire de ce qu'on avait avancé *A.* رجوع عن الکلام *T.* برعکس سخن سراییدن
سوزی دکشدرمك *T.*

CHANTERELLE. La corde d'un instrument de musique qui a le son le plus aigu *A.* زیر *P.* زیر *T.* سازك اینجه تلی

Il se dit aussi, d'un oiseau que l'on met dans une cage, afin que, par son chant, il attire les autres oiseaux dans les filets qu'on a tendus pour les prendre. V. Appelant.

CHANTEUR. Celui qui fait métier de chanter *A.* ـ مغنّی
سرود خوان ـ تزانه خوان ـ رامشگر ـ خنیاگر *P.* مطرب
ترکی اوقویجی ـ ایرلایجی ـ خوانـنده

CHANTIER. Grande place où l'on entasse des piles de gros bois à brûler ou de charpente *A.* ساحة الحطب *P.* عرصه‌گاه
کراسته میدانی ـ اوطون میدانی *T.* هیزم || Les chantiers sont
حطب ساحه‌لری مالامال pleins, on ne manquera pas de bois
اولمغله قلّت حطب احتمالی یوقدر Le bois est en chantier

ترکی مجموعه‌سی *T.*

CHANT. Élévation et inflexion de voix sur différents tons *A.*
ـ نوا *P.* رنمات ـ رنمة ـ نغمات pl. نغمة ـ الحان pl. لحن
ازکی *T.* سرود ـ رامش ـ خنیا ـ آغازه ـ ترانه || Beau chant
لحن مطبوع agréable کوزل ازکی ـ ترانهٔ دلکش ـ نغمهٔ لطیفه
نغمهٔ mélodieux لحن موزون harmonieux آغازهٔ خوش ـ
سرود lugubre نوای اندوهناك ـ لحن حزین triste شیرین
ـ ترانهٔ طربناك ـ لحن نشیط Chant d'allégresse ماتم آلود
ترانهٔ Chant de triomphe شطارتلو ازکی ـ نوای فرح افزا
لحن Chant pastoral سرود عروسی Chant nuptial فتح وغزا
چوبان ازکیسی ـ رعاة Il a fait les paroles, un autre a fait
le chant بریسی کفته‌یی انشاد ایدوب آخری تلحین ایلدی

Il se dit aussi, du ramage des oiseaux *A.* ـ صداح الطیر
قوش اوتمه‌سی *T.* رامش مرغ ـ شپیل *P.* صفیر الطیر ـ غرد
تغرید ـ رامش بلبل ـ غرد بلبل || Le chant du rossignol
T. آواز خروس *P.* سقع *A.* ـ Et du cri du coq عندلیب ـ
خروس سسی

CHANTANT. Qui se chante aisément *A.* سهل ـ سهل الترنّم
سهل Air chantant || ایرلامسی قولای *T.* آسان سرا *P.* التنغّم
ایرلامسی قولای بر هوا ـ نوای آسان سرا ـ الترنم بر مقام
ـ On dit d'une langue dont la prosodie a quelque chose de musical, qu'elle est chantante لسان نغمه دار

CHANTEAU. Morceau coupé d'un grand pain *A.* قطعة الخبز
P. پارهٔ نان *T.* اتمك پارچه‌سی ـ Et un morceau d'étoffe coupé d'une plus grande pièce *A.* شقّة pl. شقق *P.* پاره
T. پارچه

CHANTEPLEURE. Sorte d'entonnoir qui a un long tuyau percé de plusieurs trous *A.* قمع متقافص *P.* تکاب قفسناك *T.*
قفسلی خونی ـ Il se prend aussi, pour une fente qu'on pratique dans des murs, pour laisser écouler les eaux *A.* منهر pl. مناهر
P. دیوار دیبنده‌کی صو *T.* رهگذر آب در بن دیوار
آقه‌جق دلك

CHANTER. Former avec la voix une suite de sons variés *A.*
ـ سراییدن ـ درایییدن *P.* تطریب ـ ترنّم ـ تنغّم ـ تغنّی
ایرلامق *T.* ترانه کردن ـ سرود خواندن || Chanter bien
حسن ادا ایله ترانه ـ بالحسن واللطافه تغنّی ایتمك
بلا ـ صحت اوزره تغنّی ایتمك Chanter juste ایتمك

حطب ساحده يينلمشدر

CHANTIER D'ATELIER. C'est le lieu où l'on décharge le bois ou la pierre, pour les travailler *A.* منحت ـ منحت الاخشاب *T.* كارگاه سنگ ـ كارگاه هيزم *P.* الاحجار كراسته كارخانه‌سى ‖ Le bois est en chantier اخشاب طاشجى كارخانه‌سى Les pierres sont en chantier طاش كارخانده در ميدانده موجود در

Il se dit aussi des pièces de bois, sur quoi on pose des muids de vin, ou d'autre liqueur dans la cave *A.* مصطبة الفناطيس *T.* فوچى كرويدى ‖ Il a tant de pièces de vin sur le chantier كرويد اوزرنده موجود شو قدرعدد فوچى شرابى وار در

On dit, Mettre une pièce de bois en chantier, pour dire, la mettre en état d'être travaillée بر قطعه آغاجى دستگاه اوزرينه وضع ايتمك ـ Et d'un vaisseau que l'on construit, qu'il est sur le chantier دستگاه ـ كمى دستگاه اوزرنده در ـ Et figur., d'un ouvrage de Littérature ou d'art sur lequel on travaille, qu'il est sur le chantier هنوز دستگاهده در

CHANTRE. Celui dont la fonction est de chanter dans l'église *A.* ملحّن ـ موذّن pl. ملحّنين *P.* خواننده *P.* دعا سرا *T.* ـ Et celui qui est chef des chantres *A.* ازكيلو دعا اوقويه‌جى *T.* سر خوانندگان *P.* رئيس الملحّنين ـ رئيس الموذنين باش موذن

CHANVRE. Plante qui porte le chenevis *A.* قنّب *P.* كنب *T.* كندر ـ Il se dit aussi, de la filasse du chanvre شن ـ كنو ـ Et de la toile *P.* رشتهٔ كنو *T.* كندر تلى *A.* خيط القنّب du chanvre كندر بزى

CHAOS. Il se dit de l'état où toutes les choses étaient dans l'instant de la création *A.* هيولا ـ Et figur., de toute sorte de confusion هيولاى تشاوش واختلال ‖ Ses affaires sont dans un chos épouvantable امور واحوالى بر هيولاى شورش Sa bibliothèque est un chaos كتابخانه‌سى واختلال ايچنده در Sa tête est un chaos فلان بر هيولاى شورش واختلالدر كشينك باشى محض هيولاى شورش واختلالدر

CHAPE. Couvercle d'un alambic *A.* طبق الانبيق *P.* كلاه انبيق *T.* انبيق قپاغى

Il se dit aussi, de la partie de la boucle par laquelle elle tient au soulier ou à la ceinture *A.* حلقة الابزين *P.* حلقهٔ

طوقه حلقه‌سى *T.* بندينه

CHAPEAU. Coiffure des hommes *A.* قلنسوة pl. قلانيس *P.* شابقه *T.* سرپوش ـ كلاه ‖ La forme d'un chapeau شابقه‌نك Les bords d'un chapeau شابقه‌نك كنارلرى Chapeau pointu قطعه‌سى Chapeau de castor قوندز دريسندن مصنوع شابقه Mettre son chapeau اوجى سيورى شابقه شابقه‌سنى بر سر Ôter son chapeau باشده قويمق ـ ايتمك شابقه‌يى اخراج ـ On dit, Ôter son chapeau à quelqu'un, pour dire, le saluer *T.* شابقه‌يى جيقاروب سلام ويرمك ـ Et mettre chapeau bas, pour dire, ôter son chapeau *T.* شابقه‌يى آشاغى يه آلمق

On appelle aussi, Chapeau, le bouquet de fleurs qu'on met sur la tête d'une fille le jour de ses nôces *A.* اكليل الازهار *T.* پساك ـ استفان گل جيچكدن باش باغى

On dit d'une femme, qu'elle s'est donné un mauvais chapeau, pour dire, qu'elle a fait tort à sa réputation كندو نفسنه بر ايو ـ On dit proverb. du plus grand bonheur qu'ait une personne, que c'est la plus belle rose de son chapeau كلاه ايتدى زيور ‖ Pourquoi se déferait-il de cette charge? c'est la plus belle rose de son chapeau كلهكوشهٔ افتخاريدر بو مقوله زيور كلهكوشهٔ افتخارى اولان منصبدن نيجه فراغت ايدر

CHAPELET. Certain nombre de grains enfilés, sur lesquels on dit des Avé Maria *A.* سبحة *P.* هزار دانه *T.* تسبيح ‖ Enfiler des chapelets تسبيح Chapelet de corail مرجان تسبيح Dire son chapelet تسبيح دانه‌لرينى رشته‌يه نظم ايتمك ـ On dit proverb., que le chapelet se défile, quand quelques personnes d'une même famille, d'une même société viennent successivement à manquer شمار اولدرق ذكر اوراد ايتمك تسبيح ديزيسى ـ سبحهٔ جمعيتلرى رهين انحلال اولمقده در سوكلمكه يوز طوتدى

C'est aussi une certaine machine qui sert à élever les eaux, et qui est composée de plusieurs seaux attachés de suite à une chaîne *A.* منجنون pl. دولاب الما ـ دواليب الما ـ ناعورة *T.* دولاب *P.* نواعير صو طولابى

Il se dit aussi, de certaines pustules qui viennent autour du front, et qu'on regarde comme un symptôme de la maladie vénérienne *A.* فساد دم ـ دم فاسد *T.* بثور فاسدة جيبانلرى جيبانلرى

CHAPELLE. Petite église *A.* مسجد pl. مساجد – Il se dit aussi, des différens lieux où l'on dit la messe dans une église *A.* محراب pl. محاريب *P.* نمازگاه *T.* نماز يرى || La chapelle de la Vierge محراب شريف حضرت مريم La chapelle de Saint Joseph محراب حضرت يوسف – Et des lieux qui sont pratiqués dans une maison, pouv y dire la messe *A.* معبد بيتيّة pl. معابد بتيّة *P.* كليساى خانگى *T.* او كليسا سى

CHAPERON. Bande d'étoffe que les femmes attachaient autrefois à leur tête *A.* معجر *P.* سر انداز *T.* جار – Et une espèce de coiffe de cuir, dont on couvre la tête et les yeux des oiseaux de proie *A.* ستارة العيون *P.* چشميوش *T.* پچه

Il se dit aussi, du haut d'une muraille de clôture faite en forme de toit *A.* طنف *P.* بارانگريز *T.* صچاق

CHAPERONNER. Mettre un chaperon à une muraille *A.* تطنيف *P.* ببارانگريز پوشيدن *T.* صچاق ايله اورتمك || Chaperonner une muraile des deux côtés ديوارى طرفيندن صچاق ايله اورتمك – Il se dit aussi, des oiseaux de proie auxquels on met un chaperon *A.* وضع الستارة العيون *P.* با چشمپوش *T.* پچه‌لمك پوشانيدن

CHAPITEAU. La partie du haut d'une colonne *A.* قمّة العمود *P.* سر ستون *T.* ديركلك تپه‌سى – Il se dit aussi, des corniches et autres couronnemens qui se posent au-dessus des buffets et autres ouvrages *A.* تاج *T.* چاتمه تپه‌لك

CHAPITRE. Une des parties qui servent à diviser certains livres *A.* باب pl. ابواب || Chapitre premier, chapitre second *A.* باب اوّل باب ثانى *P.* باب نخستين – باب دوم *T.* اوّلكى Un livre divisé par chapitres ابواب عديده‌يه ايكنجى باب ابواب عديده‌يه تقسيم – تبويب اولنمش بر قطعه كتاب – Et en parlant des livres de compte *A.* فصل pl. فصول واردات – دخل وايراد فصلى || Chapitre de recette فصل – خرج ومصرف فصلى Chapitre de dépense فصلى مصروفات – Figur. La matière, le sujet dont on parle *A.* بحث pl. ابحاث *T.* صدد || Puisque nous sommes sur ce chapitre-là چونكه بو بحثده يز – چونكه بو بحثه كلدك La conversation tomba insensiblement sur le chapitre de ces gens-là صحبت رفته رفته اول كسانك صددينه جارى اولدى C'est un chapitre qu'on traitera une autre fois وقت آخرده مذاكره اولنه‌جق بر بحثدر

Il signifie aussi, le corps des chanoines d'une église *T.* زمرهٔ رهبان كليسا || Cette terre appartient à un tel chapitre فلان اراضى فلان كليسانك رهبانى املاكندندر – Et l'assemblée que les chanoines tiennent, pour traiter de leurs affaires *T.* كليسا رهبانك لونجه‌سى – Pain de chapitre. C'est le pain qu'on distribue aux chanoines *T.* كليسا رهبانى فودوله‌سى – كليسا راهبلرينك تعيين فودوله‌سى

On dit figur., d'un homme qui n'a pas grand crédit dans sa compagnie, qu'il n'a pas voix en chapitre مسموع الكلام دكلدر Et dans le sens contraire on dit, qu'il a voix en chapitre مسموع الكلامدر

CHAPITRER. Réprimander une personne *A.* توبيخ – تعزير – عتاب – مؤاخذة *P.* سر زنش كردن *T.* آزارلمق

Chapitré, *A.* معاتب – مؤاخذ *P.* سر زنش كرده *T.* آزارلنمش

CHAPON. Coq châtré *A.* ديك ممعول *P.* خروس خايه *T.* اميلق كشيده

CHAPONNER. Châtrer un jeune coq *A.* امعال الديك *P.* آختن خايهٔ خروس *T.* اميلقلمك

CHAQUE. Adjectif indiquant la totalité des individus d'une espèce *A.* كلّ *P.* هر *T.* هر || Chaque homme هر كس Chaque maison هر خانه Chaque arbre هر شجر En chaque espèce هر نوعده Chaque pays a ses coutumes هر مملكتك كندو عرف وعادتى وار – On dit proverb., Chaque tête, chaque avis, pour dire, chacun pense à sa manière *P.* هر كسى بنددد *T.* بآيين ديگر دستارها هر قفادن بر صدا

CHAR. Sorte de voiture dont les anciens se servaient dans les cérémonies publiques *A.* هودج *P.* گردونه *T.* عربه || Char de triomphe غزاته مخصوص گردونهٔ شرف نمونه Char doré عربه‌سنه سوار اولدى Il monta sur son char گردونهٔ زرنشان – On dit poétiquement, Le char du soleil, le char de la lune گردونهٔ سبك سير آفتاب وگردونهٔ درخشان ماه

CHARADE. Espèce de logogriphe *A.* احجيّة بمقطعات الكلمة *P.* كلمه‌يى بولمرك چيقان بيلمجه *T.* چيستان بتقطيع كلمه

CHARANÇON. Insecte qui ronge les blés dans les greniers *A.* سوس القمح pl. سُوس القمح *P.* سيسك – سيسرك – كرم *T.* تخل بتى گندم || Le charançon s'est mis dans ces blés-là, et les a gâtés شو حنطه ايچنه تخل بتى دوشمكله رهين فساد

وتباه اولمشدر

CHARBON. Morceau de bois entièrement embrasé qui ne jette plus de flamme *A.* جمرة pl. جذوة ـ جمرات pl. جذا *P.* زغار ـ انكِشت *T.* كمور ‖ Ce bois-là est fort propre à faire du charbon شو اوطون ياقيلوب كمور ياپلمغه اصلحدر Un sac de charbon بر جوال كمور Noir comme du charbon *A.* اسود ـ Charbon de terre. Sorte de fossile dur et inflammable *A.* فحم معدنىّ *P.* انكِشت *T.* معدن كمورى ـ بر كمورى معدنى ‖ Mines de charbon de terre بر كمورى معدنلرى

CHARBON. Espèce de gros furoncle. V. Anthrax ‖ Il lui parut un charbon au bras قولنده ـ قولنده بر جمره ظهور ايلدى ـ C'est aussi une maladie des blés. V. Nielle.

CHARBONNÉE. Morceau de viande grillée sur le charbon *A.* كل بصدى *T.* اخكر پز *P.* فيْد

CHARBONNER. Noircir avec du charbon *A.* تفحيم ـ تحميم *T.* زغار آلود كردن *P.* تسحيم بالفحم ـ كمور ايله قره‌لمق ـ كمورلتمك ‖ Charbonner une muraille ديوارى آلودهْ سواد اخكر ايتمك ـ تفحيم جدار ايتمك Charbonner quelqu'un بر كشينك ديوارى كمور ايله قره‌لمق ـ يوز ينى كمور ايله قره‌لمق ـ Il se dit figur. pour Peindre grossièrement *A.* تسحيم *P.* قبا *T.* تصوير نا در برابر كردن صپا قره‌لمق ‖ Il ne l'a pas peint, il l'a charbonné ايتميوب همان قبا صپا قره‌لدى

CHARBONNÉ. *A.* مسحّم ـ محمّم *P.* اخكر آلوده *T.* كمور ايله قره‌لنمش

CHARBONNIER. Celui qui fait ou qui vend du charbon *A.* فحّام *P.* انكِشت فروش ـ انكِشتكر *T.* كمورجى ـ Et le lieu où l'on serre le charbon *A.* مخزن الفحم *P.* انكِشتخانه ـ كمورلك *T.* اشبو ـ انكِشتدان

CHARBONNIÈRE. Le lieu où l'on fait le charbon *A.* دار الاعمال *P.* كارخانهٔ انكِشت *T.* كمور كارخانه‌سى ‖ Il y a une charbonnière dans une telle forêt فلان بيشه‌زاركْ ايچنده بر كمور كارخانه‌سى وار در

CHARBOUILLER. V. Nieller.

CHARCUTER. Découper de la chair, et la mettre en pièces *A.* تكتيع *P.* لختْ لختْ بريدن *T.* لتالت كردن ـ تكه تكه طوغرامق ‖ Il a charcuté ce morceau de viande شو ات پارچه‌سنى تكه تكه طوغرادى

CHARCUTÉ. *A.* مكتّع *P.* لختْ لختْ بريده *T.* تكه تكه طوغرانمش گشته

CHARCUTIER. Vendeur de chair de pourceau *A.* جزّار الخنزير *P.* قصّاب خوگ *T.* طوكوز قصّابى ‖ Une boutique de charcutier خنزير قصّابى دكّانى

CHARDON. On donne ce nom à plusieurs espèces de plantes dont la tête et les feuilles sont couvertes de piquans *A.* pl. نباتات *P.* شايكة *T.* تيكنلو اوتلر نباتات خار آور

CHARDON À BONNETIER OU À FOULON. Plante fort commune *A.* قولغان تيكنى ـ دوه تيكنى *T.* شترخار ـ اشترخار *P.* طرثوث ـ Chardon-Bénit. Plante sudorifique *A.* شوكة البيضا ـ شوكة ـ Chardon-Étoilé, ou Chausse-Trape. Plante *A.* حسك *P.* خارجنك *T.* خسك ـ Chardon de Notre-Dame, ou Chardon-Marie. Plante *A.* شويكة ابراهيم *T.* پيغمبر تيكنى ـ Chardon Hémorroïdal. Plante *A.* ذنب السبع ـ Chardon-Roland, où à Cent têtes. V. Érynge.

CHARDONNERET. Petit oiseau à tête rouge *A.* سقّانه *P.* مرغ سقا قوشى *T.* سقا قوشى ‖ Nourrir des chardonnerets آبكش بسلمك

CHARDONNETTE, ou CARDONNETTE. Espèce d'artichaut sauvage *A.* حرشف جبلىّ *P.* كنگرك كوهى *T.* يبان انكنارى

CHARGE. Faix, fardeau *A.* حمل pl. احمال *P.* بار *T.* يوك ‖ Charge pesante آغر يوك ـ بار گران ـ حمل ثقيل excessive حمل مفرط légère بار طاقتفرسا ـ بار طاقتشكن ـ حمل خفيف On a donné trop de charge à ce mur, à ce plancher بو ديوار وبو دوشمه فوق الطاقه تحميل اولندى ـ Et ce que peut porter une personne, un animal, un vaisseau etc. *A.*

عوائدات Les émolumens d'une charge تحصیل اولنان منصب
عوائد منصب ـ منصب Les gages, les appointemens d'une charge معیّن علوفه‌سی ـ منصبك وظیفهٔ معیّنه‌سی Les fonctions d'une charge مترتّبات ـ منصبك مترتّبات لازمه‌سی
منصب ریاست Charge de président, de trésorier مأموره‌سی
مجلس ومنصب خزینه‌داری Être pourvu, revêtu d'une charge
بر منصبه تعیین اولنمق Être en charge منصبده اولمق Hors de charge معزول اولمق ـ منصبدن خارج اولمق Exercer une charge بر منصبك اداره‌سنه قیام ایتمك Faire bien sa charge عهده‌سنده اولان منصبك حسن اداره‌سنه موفق S'acquitter dignement de sa charge مقتضای منصبنی اولمق C'est un homme qui sait bien faire valoir sa charge بر وجه احرا اجرا ایتمك شان منصبك اجراسنی بیلور بر ذاتدر
شان مقامنی اجرایه مقتدر بر ذات صاحب لیاقتدر ـ On lui a enjoint de se défaire de sa charge عهده‌سنده اولان منصبدن فارغ اولمسی کندویه تنبیه اولندی On l'a déclaré incapable d'occuper aucune charge فیما بعد ضبط منصبه عدم لیاقتی حکمی اشاعه واعلان اولندی Vous entreprenez sur ma charge دستدراز تعرّض ـ منصبمه تعرّض ایدرسك بو کیفیّت سنك اولورسك Cela n'est pas de votre charge منصبندن Se démettre de sa charge منصبکه متعلّق اموردن دکلدر منصبندن استیفا ایتمك ـ کف ید وفراغت ایتمك Donner démission de sa charge استیفاسنی ویرمك Ce n'est pas une charge, ce n'est qu'une commission بو منصب دکل انجق Entrer en charge منصبه داخل اولمق Sortir de charge عزل اولمق ـ منصبدن چیقمق

Et commission *A.* مأموریّت || On lui a donné charge de.... فلانه شویله بر مأموریّت ویرلدی J'ai charge de vous dire que طرفکه شونی افاده ایلمکه مأموریتم وار در ـ On dit, Faire l'acquit de sa charge, pour dire, en remplir le devoir fidèlement. *A.* اداء الخدمة ـ اجراء المأموریّة || Ce commissaire, en dressant procès verbal, a fait l'acquit de sa charge بو مباشر کشف اعلامنی قلمه آلمغله اجرای مأموریّت
حدود مامور یتنی Aller au-delà de sa charge ایتمش اولدی
تجاوز ایتمك ـ On dit aussi, qu'une chose est à la charge de quelqu'un, pour dire, qu'on lui en a donné le soin فلان مادّه
فلان کشینك دوش اهتمامنه تحمیل اولندی

À LA CHARGE, et À CHARGE. À condition *A.* بالشرط *P.* بشرط

کوتورله بیله‌جك *T.* مقدار بار برداری *P.* قدر التحمّل *A.*
بر قاطرك قدر La charge d'un mulet est de tant || یوك
تحمّلی شو مقدار در La charge de ce bâtiment est de cinquante tonneaux ـ شو کمینك قدر تحمّلی انجق اللی فوجیدر انجق ـ شو کمی انجق اللی فوجی حموله استیعاب ایدر اللی فوجیلق یوك کوتوره بیلور

Il se dit figur., de tout ce qui met dans la nécessité de quelque dépense *A.* مؤنت *P.* بار مصارف *T.* مصرف یوکی || C'est une grande charge que beaucoup d'enfans کثرت اولادك مؤنتی غایت گراندر Il a beaucoup de charge et guère de bien کثیر المؤنه وقلیل الایراد در Il faut que je le nourrisse, il est à ma charge نفقه‌سی طرفمدن ویرلمك اقتضا ایدر زیرا مؤنتی ایله متحمّلم

Il signifie aussi, imposition *A.* تکلیف pl. تکالیف pl. تکالیف || C'est le peuple qui porte les charges استحمال تکالیف ایدن Il faut payer les charges de la ville, comme les boues, les lanternes, les pauvres etc. متحمّل تکالیف اولان عباد اللهدر ـ عباد اللهدر زوقاقلرك چامورینی سپورمك وفنرلرینی یاقمق وفقرایی انفاق ایتمك وسائر بو مقوله شیلر ایچون
اقتضا ایدن تکلیفاتك اداسی واجبات اموردندر Les charges de l'État تکالیف میریّه ـ تکلیفات میریّه Charges onéreuses تکالیف شاقّه

On dit, Payer les charges d'un mur, pour dire, indemniser le voisin de la nouvelle charge qu'on met sur le mur mitoyen دیوار فاصل اوزرنده احداث اولنان تحمیلاتك ضرینی تضمین ایتمك ـ On dit, Être à charge à quelqu'un, pour dire, lui causer de la dépense ou de l'incommodité *T.* بر کمسنه‌یه بار اولمق ـ ثقلت ویرمك || Il faut tâcher de n'être à charge à personne هیچ بر کمسنه‌یه بار وثقلت اولمقدن احتراز سکا ثقلت ایتمك لازمدر Il craint de vous être à charge طرفکه ـ سکا بار اولمقدن احترازایدر ـ ویرمکدن خوف ایدر ایراث بار وثقلتدن خوف ایدر

Il signifie aussi, dignité, emploi *A.* منصب pl. مناصب *P.*
قضا وحکومت منصبی Charge de Judicature || پوست *P.* جاه de Finance منصب دفتری Charge militaire منصب عسکری Charge dans l'armée اردو منصبی Charge dans la maison du Roi اندرون همایون منصبی Charge honorable منصب معتبر lucrative بالرشوه vénale نمادار منصب ـ منصب کثیر النما

son chargement en tel port حمولەسنی فلان اسکلەده آلدی - Et l'acte par lequel il paraît qu'un marchand a chargé telle quantité de marchandises sur un vaisseau *T.* حموله قائمەسی || Il a produit le chargement et les connaissances de telles marchandises فلان وفلان ماللرك حموله قائمەسنی وارساليه تذكرەلرينی ابراز ايلدی

CHARGER. Mettre une charge sur . . . *A.* تحميل *P.* بار نهادن باركيری تحميل ايتمك || Charger un cheval *T.* يوكلتمك بر L'architecte a trop chargé ce mur معمار شو ديواره زيادەجه Il n'y a بو ديواری جوق يوكلتدی - تحميل بار ايلدی point de danger de charger une voûte برقبەنك اوزرينه تحميل اوزرينی يوكلتمكده احتمال - بار ايتمك موجب خطر دكلدر خطر يوقدر

Et peser sur . . . *A.* حمل الثقالة - اثقال - تثقيل *P.* بار آغرلشدرمق *T.* بار دادن - آوردن || Cette poutre charge trop cette muraille بو ديرك ديوارك اوزرينه بغايت حمل Cela chargera trop cet homme ثقالت ايدر فلان شئ فلان كشی اوزرينه غاية الغايه تحميل باری موجب اولەجقدر - On dit qu'une viande charge l'estomac, pour dire, qu'elle pèse trop sur l'estomac *A.* موجب بار گران اولەجقدر- بر معده *P.* املاء المعدة - تحميل المعدة - تثقيل المعدة Et qu'un homme se charge l'estomac de trop de viandes معدەيه آغرلق كتورمك *T.* بار آوردن كثرب اكل لحوم ايله - معدەسنی تثقيل ايدر - معدەسنه ايراث ثقالت ايدر كثرت اكل لحومدن امتلا اولور

Figur. || Charger un discours de figures, de citations كلامی مالامال مجازات وانباشتهٔ صنوف اشهادات ايتمك - Et charger un récit, une histoire, pour dire, y ajouter beaucoup de choses, et en exagérer les circonstances *T.* حكايەيه - حكايەيی زوايد ومبالغات ايله تمويه ايتمك - On dit aussi, حكايەيی باللندرمق - يال وبال ويرمك Charger sa mémoire de quelque chose, pour dire, mettre une chose dans sa mémoire, s'appliquer sérieusement à la retenir قرارگير كوشهٔ خاطر كردن *P.* تمكين فی درج الحافظة *A.* خاطره يرلشدرمك *T.* || Charger sa mémoire de bonnes choses درج - درج حافظەده احوال صالحه تمكين ايتدرمك درج حافظەده - حافظەيی احوال خيريه ايله هولدرمق - On dit aussi, Il ne faut pas احوال خيريه يرلشدرمك

شرطيله - شول شرط ايله كه *T.* آنكه || Je lui ai vendu ma maison, à la charge de payer mes plus anciens créanciers اك قديم داينلرمی اسكات ايتمك شرطيله منزلمی فلانه فروخت ايلدم Je lui ai promis telle chose, mais c'est à la charge que... فلان شيئی وعد ايلدم انجق شو شرط ايله كه

Charge, signifie, en termes de guerre, le choc de deux troupes qui en viennent aux mains *A.* حملة pl. حملات - جولة pl. جولات مهاجمة - كبّات pl. كبّة - مجاولات pl. مجاولة - جولات - طوقشمه *T.* تاخت وتاز - سورن *P.* كرّ - مهاجمات pl. || Rude charge حملهٔ شديده furieuse دشمن اوزرينه وارش تاخت - مهاجمهٔ قويه vigoureuse كبّهٔ عنيفه - مجاولهٔ باطشه Sonner la charge انفاخ نفير حمله حملهٔ سربازانه - وتاز دليرانه Aller à la charge اطبال كوس هجوم ايتمك - وهجوم ايتمك سمت مجاوله ومهاجمه يه - حمله وهجومه عزيمت ايتمك طريق مجاوله - طوغری سوق مطايای اقدام ايتمك Soutenir la charge مقام مجاولەده ومهاجمه يه عنانتاب اولمق مقام مهاجمەده اظهار ثبات ومتانت - ثابتقدم اولمق La première, la seconde charge حملهٔ اولی وحملهٔ ايتمك - On dit, Retourner à la charge, pour dire, faire uue seconde charge sur l'ennemi, après s'être retiré *A.* ازسر نو بدشمن تاختن *P.* كرّ بعد الفرّ *T.* اوكی حمله وايكنجی حمله - ثانيه دونمك جالمق - Et figur. Revenir, retourner à la charge, pour dire, faire une nouvelle tentative, faire de nouveau la même proposition qui a été déjà refusée *T.* برحمله دخی ايتمك

Il signifie aussi, ce qu'on met de poudre et de plomb etc. dans une arme à feu, pour tirer un coup *T.* فشنك V. Cartouche.

Il se dit figur. des preuves et indices qu'il y a contre un accusé *A.* اسناد pl. اسنادات - قرينة التهمة - قراين التهمة *T.* گناه اسناد كرده *P.* شوايب التهمة pl. شائبة التهمة - || On a porté بر كشينك اوزرينه حمل اولنان قباحت les charges et informations au greffe حقنه اولان اسنادات واولبابده تحصيل اولنان اشهادات مضبطەده قيد اولندی - On dit, Informer à charge et à décharge, pour et contre l'accusé متهم اولان كشينك خلافنده وياخود برائت ذمتی زمينده ادای شهادت ايتمك

CHARGEMENT. Marchandises chargées sur un vaisseau *A.* حمولة السفينة *P.* بار كشتی *T.* كمينك يوكی || Il a fait

trop charger la mémoire des enfans, pour dire, il ne faut pas les obliger à retenir trop de choses حافظهٔ اطفاله فوق الطاقه ـ Et charger sa conscience de quelque chose, pour dire, prendre une chose sur sa conscience, et s'en rendre responsable devant Dieu تحميل ثقلات ايتمك جانر دكلدر نفسنده ـ Et charger un homme de coups, pour dire, le battre avec excès *A.* وقذ ـ تحميل الضربات *P.* طياق بصمق *T.* فرو ماندهٔ لت وكوب كردن على Et le charger d'injures, d'opprobres, de malédictions, pour dire, lui dire beaucoup d'injures, l'accabler d'opprobres بر كمسنه يى شتوم غليظه وكسر عرض وناموسى موجب تكديرات عنيفه وسبّ ودشنام شديده ايله رسوا ايتمك

On dit, charger une arme à feu, pour dire, y mettre ce qu'il faut de poudre, de plomb etc. *A.* اشحان *P.* ـ آگندن تفنكى طولدرمق *T.* آغستن ـ انباشتن || Charger un fusil طوبى زياده طولدرمق Vous chargez trop ce canon, il crevera كله ايله طولدرمق Charger à bal طولدريغكدن چاتليه جقدر Charger à cartouche خرتوج ايله طولدرمق

Il signifie aussi, imposer quelque charge, quelque condition onéreuse *A.* تحميل التكليف *P.* ـ بار تكاليف انداختن تكليف يوكلتمك *T.* تحميل بار كردن || Charger les peuples عباد الله اوزرينه تحميل تكليفات ايتمك Les charger d'impôts خلق اوزرينه تحميل رسوم وضريبات ايتمك de charges onéreuses تكاليف شاقه تحميل ايتمك Charger une terre d'une redevance فلان ارضه بر كونه جانزه ربطيله تحميل بار ايتمك

Et attaquer les ennemis en campagne *A.* صاولة ـ صولت ـ بر ـ بدشمن تاختن ـ سورن انداختن *P.* اقتحام ـ هجوم دشمن اوزرينه *T.* دشمن اسب ران تاخت وتاز بودن || Il charge toujours l'ennemi دشمن اوزرينه صالمق ـ وارمق دائما دشمن اوزرينه اجالهٔ مطايای هجوم واقتحامدن دائما اعدا اوزرينه اسبران صولت وهجوم ـ خالى دكلدر Charger sans reconnaître احوال دشمنى اولمقدن خالى دكلدر Nous le chargeâmes si vigoureusement, que nous le fîmes plier تحقيق ايتميدرك اوزرينه وارمق شول رتبه ده بطش شديد ايله اوزرينه صالدق كه كيرويه توجيه وجههٔ رجعته مجبور ايتدردك

Et donner commission, donner ordre pour l'exécution de quelque chose, pour la conduite de quelque affaire *A.* تحميل على گماشتن ـ سپردن *P.* احالة على العهدة ـ تقليد على الجيد ـ ـ مأمور قلمق ـ اصمارلمق *T.* سپردهٔ عهدهٔ اهتمام كردن ـ ابلاغ بويونه طولامق || On l'a chargé de porter la parole افادهٔ حاله مأمور اولدى ـ كلامه مأمور اولدى C'est à vous de prendre garde à cela, je vous en charge بو خصوص محوّل بو ـ عهدهٔ اهتمامك اولمغله محافظه سى واجبهٔ ذمتكدر خصوص عهدهٔ كفايتكه احاله اولنمش اولمغله اهتمام اوزره بر محافظه سى لازمهٔ حالكدر Charger un avocat d'une cause دعوانك رؤيتنى ارباب شريعتدن بر وكيلك اوزرينه گردن اهتمامنه تقليد ايتمك ـ تحميل ايتمك

Se charger. Prendre le soin, la conduite de quelque chose ـ پذيرفتاريدن *P.* التزام ـ انحمال ـ تحامل ـ تحمّل *A.* اوزرينه آلمق *T.* در عهده كردن || Je ne veux pas me charger de cette affaire بو ماده يى در عهده ايتمك استمم ـ بو ماده يى اوزريمه آلمم Il a refusé de se charger de la garde de ce trésor خزينه نك امر محافظه سنى در عهده ايلمكدن امتناع ايلدى Vous vous êtes chargé de lui parler فلانه سويلمكى در عهده ايلدك Il s'est chargé de la distribution des deniers مبلغك توزيعى خصوصنى در عهده التزام ايلدى ـ اوزرينه آلدى ـ ايلدى

On dit, Charger un registre de telle et telle chose, pour dire, la marquer snr le registre فلان وفلان ماده يى سجلّده ـ Ou charger sur un registre, sur un livre de comptes قيد ايتمك ـ سجلّده ودفترده قيد ايتمك *T.* || Je ne chargerai point cet article sur mon livre بوماده يى دفترمده قيدايده جك دكلم

Charger quelqu'un. Déposer contre lui *A.* تحميل التهمة *P.* بار تهمت يوكلتمك *T.* تهمت بفلان افكندن || Les témoins, les dépositions le chargent furieusement شاهدلرك اشهاداتى فلانك اوزرينه بر وجه شديد تحميل تهمت ايدر لر Il est fort chargé par le testament de mort d'un tel فلان هالكك وصيّنامه سنده فلان كشى حقّنه غاية الغايه تحميل تهمت اولندى

Chargé. *A.* متحمّل ـ حامل ـ محمول *P.* بار آور *T.* يوكلنمش || ايش يوكلنمش *T.* گماشته *P.* مأمور ـ حامل المأمورية *A.* يوكلو ـ

Il signifie aussi, imposé de quelque charge onéreuse *A.* مكلّف *P.* تكليف ايله يوكلو *T.* بار كش تكاليف

Chargé d'affaires. Titre inférieur donné au représentant d'une

puissance *T.* مصلحتگذار — Il se dit aussi, du représentant d'un particulier *T.* قپو کتخداسی

On dit, qu'un cheval est chargé d'encolure, chargé de ganache V. Cheval.

On dit que le temps est chargé, pour dire, que le temps est couvert de nuages *A.* مغطّا — مغما — مغيّم *P.* ابر پوش *T.* قپلامه — بلوطلو هوا —

Couleur chargée. Une couleur qui est trop forte *A.* لون شبيع *P.* رنگ سخت *T.* کسکین رنک

CHARGEUR, Qui charge *A.* محمّل *P.* بر نهندهٔ بار *T.* یوکلدیجی

‖ Chargeur de bois, de charbon حطب وکمور یوکلدیجی

CHARIOT. Voiture propre à porter diverses choses *A.* عجلة pl. اعجال *P.* گردونه *T.* عربه ‖ Chariot de bagage حموله عربه‌سی Chariot de foin اوتلق عربه‌سی — یوک عربه‌سی — گردونهٔ بار بر — Les chariots d'artillerie جبه خانه — طوب ومهمّات عربه‌لری Chariots de vivres ذخیره عربه‌لری

Charior. Nom de deux constellations. Le grand chariot *A.* بنات النعش اکبر *P.* هفتورنگ مهین *T.* یدی — یدیکر Le petit chariot *A.* بنات النعش اصغر *P.* هفتورنگ یارلر کوچک یدیکر *T.* کهین

CHARITABLE. Qui a de la charité pour son prochain *A.* اهل البرّ والخير — محسن — ارباب المبرّت pl. اصحاب البرّ والخير pl. ایولک ایشلییجی *T.* نیکوکردار *P.* ‖ Il faut être charitable envers tout le monde جميع ناس هر کسه اجرای برّ وخير — حقنه صاحب مبرّت اولملو در عامّه حقنه محسن اولمق واجبات — ایتمک لازمه‌دندر — Et celui qui fait l'aumône *A.* متصدّق *P.* صدقه — حالدندر ‖ Cette dame est fort charitable صدقه‌سی چوق — صدقه‌یی سور *T.* پرداز بغايت نشر — بغايت متصدّقه بر خاتوندر صدقه‌یه مألوفه بر خاتوندر

Il se dit ausssi des choses, et signifie, qui part d'un principe de charité *A.* ثواب آميز *P.* قرين الثواب — مستثاب *T.* اعانت جالبة — اعانت مستثابه ‖ Secours charitable ثوابلو Conseil charitable نصيحت ثواب آميز Avis charitable رأی قرين الثواب

CHARITABLEMENT. Par charité *A.* فی سبيل الله تعالی — الله ایچون *T.* براه ایزد متعال *P.* حسبةً لله — لوجه الله تعالی ‖ Assister, consoler charitablement les pauvres فقرا وضعفايه

لوجه الله تعالی اعانت وایفای حقّ تسليت واستمالت فی سبيل الله تعالی اخطار Avertir charitablement ایتمک الله ایچون خبر ویرمک — ایتمک

CHARITÉ. Amour par lequel nous aimons Dieu comme notre souverain bien *A.* عشق الهیّ *P.* عشق يزدانی *T.* تکری‌یه عشق ‖ La charité couvre la multitude des péchés کوکل بغلمه عشق Si je n'ai point la charité, je ne suis rien الهی ساتر صنوف ذنوب ومعاصيدر بی نصيب عشق الهی اولديغم حالده La charité est la perfection de la loi لا شئی مثابه‌سنده يم عشق الهی مکمّل دين وشريعتدر

Et l'amour qu'on a pour le prochain en vue de Dieu *A.* محبّت لرضاء الله *P.* محبّت براه خدا *T.* الله ایچون ‖ La charité des premiers Chrétiens عيسويّين متقدّمين سوش Avoir de la charité pour le prochain بيننده رضاءً لله تعالی مرعی اولان محبّت قرين حقنه رضاءً لله تعالی محبّت Charité fraternelle رضاءً لله المتعال محبّت برادرانه Il fait telle chose par pure charité فلان فعلی محضا رضاء الله ایچون ایدر

Et aumône *A.* صدقة pl. تصدّقات — صدقات pl. تصدّق — حسنة pl. حسنات ‖ C'est une belle charité que de nourrir et d'instruire les orphelins ایتامی انفاق وامر تعليملرينه Faire la charité دقّت اولنمق صدقات مندوبه قبيلندندر Ce pauvre homme vous demande la charité بر کمسنه‌یه صدقه ویرمک استدعا بوفقير بی نوا سندن صدقه Il se recommande aux charités des gens de bien بو بيچاره سندن صدقه مأمولنده در — ایدر ارباب خيرک تصدّقاتنه Cette dame fait de grandes charités وقف اميد ایدر بو خاتون کلّيتلو تصدّقات ایدر

Il se dit aussi, d'une assemblée de personnes pieuses, pour secourir les pauvres *A.* جماعة الاصحاب الخيرات والحسنات ‖ Il a été enterré par la charité دفنی مصارفی اصحاب — خيرات والحسنات جماعتی صندیغندن ویرلدی — Et de l'hôpital où on reçoit les pauvres malades *A.* دار المرضاء المساکين *P.* فقرا خسته خانه‌سی *T.* بيمار خانهٔ گدايان

CHARIVARI. Toute sorte de bruit, de crierie *A.* خرشفة — شماطه *T.* هياهوی *P.* ‖ Il y a un terrible charivari dans cette maison بوخانه‌نک ایچنده خرشفهٔ عظيمه وار در

CHARLATAN. Il se dit d'un médecin qui se vante de guérir

toutes sortes de maladies *A.* لافزن علم طبابت *P.* متطبّب *T.* حکیملک لافنی ایدن - Figur. Celui qui cherche à en imposer, à se faire valoir par un grand étalage de paroles *A.* لافزان *T.* طفره فروش - لافزن *P.* نقّاع - فیّاش

CHARLATANER. Tâcher d'amadouer, de tromper par belles paroles *A.* تمسیح *P.* با سخن خوش آمدی فریبیدن *T.* صورت حقدن آلداتمق - طاتلو سوز ایله آلداتمق

CHARLATANERIE. Discours artificieux pour tromper quelqu'un *A.* مماسحة *P.* سخن خوش آمدئ دلفریب *T.* حقّدن آلدادیجی بر صحبت || Tout ce qu'il vous dit n'est que charlatanerie دیدیکی صحبت سخن خوش آمدئ دلفریبدن عبارتدر

CHARLATANISME. Caractère du charlatan *A.* فیش *P.* لاف *T.* لافزانلق وگذاف

CHARMANT. Agréable *A.* جالب القلب - رائع - انیق *P.* مورث المفتونیّة *T.* دلاویز - دلکش - دلربا || Beauté charmante حسن دلربا - حسن رائع Lieux charmants امکنهٔ دلاویز - امکنهٔ انیقه Voix charmante صوت انیق Cette maison est charmante مفتونیّت قلبی صدای دلربا - Conversation charmante موجب بر خانه در محاورهٔ دلربا -

CHARME. Ce qu'on suppose superstitieusement fait par art magique, pour produire un effet extraordinaire *A.* اخذة - سحر *P.* افسون *T.* کوز باغیجیلق || Faire un charme سحر ایتمک Rompre un charme فسخ سحر ایتمک Ôter un charme رفع سحر ایتمک User de charme استعمال سحر ایتمک Lever un charme سلب سحر ایتمک - Figur. Attrait, ce qui plaît extrêmement *A.* جاذبة - قوّة جاذبة *P.* جاذبه - آن *T.* دلربایی - کوکل || Charme inévitable مقاومت اولنمیه‌جق جاذبهٔ قاپیجیلق Puissant charme جاذبهٔ قویّه - جاذبهٔ قویّة سالبة الشعور La Musique, la Poésie a de grands charmes فنّ موسیقی وفنّ شعرک قوّت جاذبه‌سی پک چوقدر On ne peut se défendre des charmes de cette fille بو حسنای دلربانک فلان قیزک - قوّت جاذبه‌سنه مقاومت اولنمق امر محالدر ناصیهٔ حالنده درخشان اولان انوار حسن وآنک قوّت جاذبه‌سنه مقاومت اولنمق نا قابلدر

CHARME. Arbre qui sert ordinairement à faire des palissades *T.* کولکن آغاجی || Bois de charme کولکن آغاجی اوطونی Allée de charmes طرفینی کولکن آغاجلری سطوریله آراسته بر Palissade de charmes یول دیوارواری ترتیب اولنمش کولکن آغاجلری

CHARMER. Produire un effet extraordinaire par un prétendu art magique *A.* تسحیر *P.* فسون کردن *T.* سحر ایتمک || On croit que ce berger charme les loups, les serpens بو راعی قورد ویلان قسمنه سحر ایدر ظنّ اولنور Plusieurs croient qu'en disant certaines paroles, ils charment les armes à feu وافر کسان رقیه خوانلق ایله آلات حربیّهٔ نارّیه‌یی تسحیره Il crut que son cheval était مقتدر اولدقلرینه معتقد درلر charmé آتی مسحور اولدیغنی ظنّ ایلدی - Figur. Plaire extrêmement *A.* تسحیر - افتان *P.* دل شیفین *T.* مفتون || Ce prédicateur vous charmera بو کوکلی قاپمق - ایتمک Cette fille charme tous ceux qui la regardent واعظ سنی تسحیر ایده‌جکدر بو محبوبه مجموع نظّاری مفتون ومسحور ایدر Cette musique m'a charmé بو الحان موسیقیّه بنی مفتون ومسحور ایلدی

CHARMÉ. *A.* مسحور *P.* افسون کرده *T.* سحرلو - سحرلنمش کوکلی قاپلمش *T.* دلشیفیه *P.* مفتون *A.*

CHARMOIE. Lieu planté de charmes *T.* کولکنلک

CHARNEL. Qui appartient à la chair *A.* جسمانیّ *P.* تنی *T.* لذّت جسمانیّه Appétit charnel || Plaisir charnel کوده‌یه طوقنور Copulation charnelle مجامعت شهوت جسمانیّه - On dit aussi, Homme charnel, pour dire, homme sensuel *A.* نفس جسمانیّ جسمانیّه

CHARNELLEMENT. Selon la chair *A.* من جهة الجسمانیّة || Il a connu cette femme charnellement بو قاری ایله من جهة الجسمانیّه کسب معارفه والفت ایلدی

CHARNEUX. Qui est principalement composé de chair *A.* لحمیّ *P.* گوشتی *T.* اتلو || Les joues, les muscles sont des parties charneuses یکاق - وجنات وعضلات اعضای لحمیّه‌دندر وبالق اتلری اجزای لحمیّه‌دندر

CHARNIER. Le lieu où l'on garde des viandes salées *A.* مخزن - مخزن اللحوم المشرّرة - مخزن الاشرارة - القدید *P.* مخزن گوشتهای نمکزده *T.* بصدرمه اللحوم المملوحة طوزلو ات انباری - انباری

CHARNIÈRE. Fermeture de métal, composée de deux pièces enclavées l'une dans l'autre *A.* زرّ *P.* بش - بند *T.* بندکشه

|| La charnière d'un compas, d'une boîte, d'une montre پرکارك وقوطینك وساعتك بندکشدسی

CHARNU. Bien fourni de chair *A.* ملحم - کثیر اللحم - لحیم *P.* بدن لحیم گوشتدار - تنومند - تناور *T.* اتلو || Corps charnu ملحم ومبدن اتلو کوده - تن گوشتدار - Personne charnue بو ککلکك برکمسنه Cette perdrix a l'estomac bien charnu کوکسی کثیر اللحمدر - Il se dit aussi des fruits || Des pruneaux bien charnus, des olives bien charnues کثیر اللحم ارك وخیلیجه اتلو زیتون

CHARNURE. La chair, les parties charnues considérées selon les différentes qualités qu'elles peuvent avoir *A.* لحامت - اتلولك *T.* تناوری *P.* کیفیت لحمیة || Charnure ferme کوشك اتلولك - لحامت مسترخیه molle لحامت قویه

CHAROGNE. Corps de bête morte, exposé et corrompu *A.* جیفة pl. جیاف *P.* لاشه *T.* لش || Puant comme une charogne مانند لاشه کبی مردار قوخولو - جیفهٔ متعفنه منتن وبد بو

CHARPENTE. Ouvrage de pièces de bois, taillées et disposées pour être assemblées *A.* خشب pl. اخشاب *P.* چوب *T.* میشه آغاجی کراستهسی || Charpente de bois de chêne کراسته La charpente d'une église کلیسانك کراستهسی Maison bâtie en charpente کراستهلك آغاج Bois de charpente اخشابی خانه

Figur. La charpente du corps, pour dire, la structure *A.* بنیة البدن *P.* ترکیب تن *T.* کودهنك - کودهنك کراستهسی یاپوسی

CHARPENTER. Tailler d'une manière maladroite. *A.* تکتیع *P.* لتره لتره کردن *T.* تکه تکه طوغرامق || Vous charpentez cette viande, au lieu de la couper بو اتی قطع ایدهجکه Le chirurgien lui a charpenté tout le bras تکتیع ایدرسك جرّاح فلانك قولنی تکه تکه طوغرادی

CHARPENTÉ. *A.* مکتّع *P.* لتره لتره بریده *T.* تکه تکه طوغرانمش

CHARPENTERIE. L'art de travailler en charpente *A.* فنّ النجارة *P.* درگری *T.* دولکرلك - Il signifie aussi, charpente || Échafaud de charpenterie کراسته کرویدی La charpenterie de cette église est fort belle بو کلیسانك ابنیهٔ اخشابیهٔسی اعلا کراستهٔسی ویاخود - صنایع نجاریهٔسی بغایت نفیسدر - در دولکرلك ایشی اعلا در

CHARPENTIER. Artisan qui travaille en charpente *A.* نجّار *P.* کنکار - دروگر - درگر *T.* دولکر || Il est dans l'embarras, il a les charpentiers et les maçons chez lui دولکر وصواجی عملهسی خانهسنده اولمغله غائلهسی وار در

CHARPIE. Amas de petits filets tirés d'une toile usée et dépécée *A.* فتیلة الکرباس *P.* پلیته *T.* تفتیك || Faire de la charpie تفتیك یاپمق La charpie sert à mettre dans les plaies, dans les ulcères وضع تفتیك جروح وقروح اوزرینه On porta tant de tonneaux de charpie à l'armée اولنمق ایچون قوللنلور شوقدر فوجی تفتیك اردویه نقل اولندی - On dit figur. d'une viande bouillie qui est comme réduite en filets, qu'elle est en charpie ات تفتیك - ات تفتیکلندی کبی اولدی

CHARRETÉE. La charge d'une charrette pl. املاء ملء العجلة *P.* العجلة || Charretée de bois, de foin بر عربه طلوسی حطب وبر عربه طلوسی گیاه Demi-charretée نصف عربه طلوسی

CHARRETIER. Qui conduit une charrette *A.* عجلیّ *P.* گردونه *T.* عربهجی || Bon charretier استاد - ماهر عربهجی - Et celui qui mène une charrue *A.* سایق النوجر - عربهجي صپان سوربجی *T.* ایمد کش *P.* اکرة pl. اکار

CHARRETIER, adjectif. Par où peuvent passer les charrettes *A.* ممرّ العجلة *P.* گذرگاه گردونه *T.* عربه کچر یر || Porte charretière عربه قپوسی - عربه کچر قپو - On dit, Voie charretière, en parlant de l'espace, entre les roues de la charrette, commode pour passer dans un chemin *T.* عربه یولی || La voie charretière est plus étroite dans ce pays qu'ailleurs بو مملکتك عربه یوللری سائر مملکتلرك یوللرینه نسبت ایله اضیقدر

CHARRETTE. Sorte de voiture à deux roues *A.* عجلة ذات المحالتین *P.* گردونهٔ دو چرخ *T.* ایکی تکرلکلو عربه

CHARRIAGE. Action de charrier *A.* نقل بالعجلة *P.* بر - عربه ایله کوتورمه *T.* گردونه براهیدن || Le charriage coûte souvent plus que la pierre غالب حالده عربهنك اجرت Le charriage est difficile en hiver نقلیهسی طاشك دکرندن زیاده اولور قیش ایچنده عربه ایله نقل اموال مشکلدر

CHARRIER. Voiturer dans une charrette ou chariot *A.* تحمیل *P.* بر گردونه نهادن *T.* عربهیه یوکلتمك || Charrier des pierres d'une carrière معدندن اخراج اولنمش طاشی عربهیه تحمیل ایتمك Charrier des gerbes du champ

کسب نحول ایتمک ـ حال سهامه گرفتار اولمق

CHARTRE - PRIVÉE. Prison sans autorité de Justice *A.* محبس *P.* بیتی زندان خانگی *T.* او حبسی || Il n'est pas permis de tenir un homme en chartre-privée برآدمی زندان خانگیده حبس ایتمکه رخصت وجواز یوقدر

CHARTRE, ou CHARTE. Anciens titres, anciennes lettres patentes des Rois *A.* منشور قدیم pl. مناشیر قدیمة *P.* گشاد نامهای || Trésor des chartres مناشیر پیشینه *T.* اسکی براتلر پیشین ـ خزینه‌سی ـ Il se dit aussi, d'un acte solennel qui fait la base de la constitution d'un État *T.* قانوننامهٔ ملک

On appelle, Chartre, ou Charte-partie, un acte conventionnel que fait le proprietaire d'un vaisseau avec un marchand qui charge dessus des marchandises *T.* نول ـ نول سفینه حجتی سفینه مقاوله نامه‌سی

CHARTRIER. Lieu où l'on conserve les chartres d'une abbaye etc. *A.* مخزن المناشیر والبروات *P.* دفتر خانهٔ گشادنامها || Chartrier en bon ordre ترتیبده *T.* بروات وسندات مخزنی اولان مناشیر وبروات مخزنی

CHAS. Le trou d'une aiguille *A.* سمّ الابرة ـ خربة *P.* سفار ـ ایکنه یوردیسی *T.* سوراخ سوزن ـ چشم سوزن ـ سوفار ـ ایکنه دلیکی

CHASSE. Action de chasser des bêtes *A.* صید *P.* شکار *T.* || Chasse aux chiens courants آو ـ آولمه au تازی ایله آولمه lévrier آلیجی قوش ایله آولمه à l'oiseau زاغر ایله آولمه Chasse à la grande bête یرتیجی حیوان آوی ـ صید سباع Chasse du vol هواده اوچار قوش آوی La chasse du cerf صید آوه کتمک ـ آوه چیقمق Aller à la chasse کیک آوی ـ طبا Pays de chasse آو یتاغی ـ آو یری ـ مکان صید La chasse est défendue dans les plaisirs du Roi پادشاهک نزهتگاهلرنده Chien de chasse *A.* کلب صیّاد *P.* سگ صید وشکار ممنوعدر Fusil de chasse آوجی کوپک *T.* شکاری Habit de chasse *A.* کسوهٔ صیّاد *P.* جامهٔ شکاری *T.* آوجی قیافتی ـ آوجی قیللغی ـ

Et le gibier que l'on prend *A.* صید pl. صیود *P.* نخجیر *T.* || Il vit de sa chasse کندوآوندن کچینور Faites-nous manger de votre chasse کندو صیدکدن بزی اطعام ایله

On dit, Donner la chasse aux ennemis, donner la chasse aux vaisseaux, pour dire, les poursuivre *A.* طرد ـ نقفیة ـ تعقیب

à la grange خرمندن غلّه دمتلرینی عربه‌یه تحمیل ایله انباره نقل ایتدرمک

On dit qu'une rivière, qu'un torrent charrie du sable, des pierres, pour dire, que dans leur cours, ils entraînent de ces sortes de matières *A.* دفع *P.* راندن *T.* ایلتمک || Telle rivière charrie du sable فلان نهر دفع رمال ایدر Charrier avec beaucoup de bruit des pierres طرّاقهٔ عظیمه ایله دفع احجار ایتمک ـ Et absolument, qu'une rivière charrie, pour dire, qu'elle est couverte d'un grand nombre de glaçons *T.* نهر بوز قیالریله قاپلندی

CHARROI. Conduite de voitures *A.* سوق الاعجال *P.* گردونه رانی *T.* عربه ایله کوتورمه || Dans les temps que les corvées étaient en usage, on exigeait des charrois des paysans qui avaient des chevaux سخره تحمیلی عادتی جاری اولدیغی وقتلرده بارکیر اصحابی اولان کویلولردن سوق عربه خدمتی مطلوب ایدی ـ Il se dit aussi, des corps destinés à transporter les bagages ou l'artillerie d'une armée || Il sert dans les charrois یول عربه‌لرینک سوقی خدمتنه مأمور در Capitaine de charroi یوک عربه‌لرینی سوق ایدن نفراتک قپودانی

CHARRON, Artisan qui fait des trains de carrosse, des chariots etc. *A.* صانع الاعجال *P.* گردونه گر *T.* عربه‌جی عربه‌جی ـ اوسته‌سی

CHARRONNAGE. L'art du charron *A.* فنّ الاعمال الاعجال *P.* گردونه گری *T.* عربه‌جیلق

CHARROYER. Transporter sur des chariots. V. Charriage.

CHARRUE. Machine à labourer la terre *A.* نواجر pl. نوجر *P.* فدادین pl. فدّان ـ *T.* صپان غباز ـ ایمد || Charrue bien attelée وجه لایق اوزره جفت قوشلمش صپان Charrue de boeufs اوکوز قوشلمش صپان Le soc d'une charrue *A.* سکّة ـ حدیدة الفدّان Le manche de la charrue *P.* سپار *T.* صپان دموری Tirer la charrue *A.* مِقوم *P.* دست ایمد *T.* صپان قلبی ـ جفت سورمک ـ صپان سورمک ـ On dit figur., C'est tenir la charrue que de s'adonner à un travail si pénible بو مقوله زحمتلو خدمتی ایتمک جفت سورمکدن فرقی یوقدر

CHARTRE. Dépérissement du corps, maigreur *A.* نحول ـ سهام *T.* آریقلق ـ قوریلق || Tomber en chartre *T.* لاغری ـ زبونی

پسه *T.* در قفا شتابیدن - در پس شتافتن *P.* عن القفا اکسدیه دوشوب - قوغالمق - اکسدیه دوشمک - دوشمک بر قوغالمق || On donna la chasse à un parti de cavalerie بر بلوک - بلوک سواری عسکرک تعقیبنه مبادرت اولندی سواری عسکرک قفاسنه سوق مطایای الغار ایله طرد وتعقیبنه اقدام اولندی Les galères de Malte donnent la chasse aux corsaires مالطه چکدیریلری مغرب قورصانلری سفینه‌لرینک پسنه دوشوب قوغالیورلر - Et qu'un vaisseau prend chasse, lorsque ayant rencontré un vaisseau ennemi, il se retire pour éviter le combat *A.* توجّه الی سمت الفرار *P.* شتابرو سمت قاچمه یولنه طوغری صاپمق *T.* گریز شدن

CHASSE MORTE. Il se dit figur., d'une affaire commencée que l'on ne poursuit pas, et qui demeure là *A.* متروک علی حاله *P.* بی نتیجه مانده *T.* یام یصی قالمش - مرامقهٔ متروک -

CHASSE-MOUCHE. Petit balai avec lequel on chasse les mouches *A.* مذبّة *P.* مکسران *T.* سینکلک

CHASSER. Forcer de sortir de quelque lieu *A.* دفع - طرد *P.* بدر کردن - بدر بردن - بیرون راندن *T.* قوغمق || Chasser les ennemis hors du Royaume اعدایی درون ملکدن وطنندن طرد Il a été chassé de son pays طرد ودفع ایتمک Chasser les chiens, les mouches, les oiseaux کلاب اولندی وذباب وطیوری دفع وطرد ایتمک - On dit, que de certaines herbes chassent le mauvais air, le venin, pour dire, qu'elles ôtent le venin qui est dans l'air بعض نباتات دافع سمّیت بعض نباتات وار در که هوانک ردائت وسمّیتنی - هوادر دفع ایدر

On dit proverb., qu'un clou chasse l'autre, pour dire, qu'une nouvelle passion, un autre goût, un autre intérêt en chasse un autre *A.* الحدید بالحدید یفلح *T.* جیوی جیوی بی چیقارر

Il signifie aussi, mener, faire marcher devant soi *A.* سوق *P.* راندن *T.* سورمک || Chasser les vaches aux champs اینکلری صحرایه سوق ایتمک Chasser un troupeau de moutons قیون سوریسنی سورمک

Il se dit aussi des choses, et signifie, pousser en avant || La poudre fine chasse bien plus que la grosse باروت رقیق باروت غلیظدن زیاده دافعدر La charge n'est pas assez forte pour chasser un boulet si pesant بو خرتوج اول مقوله کلّهٔ گرانسنگی اول مقوله آغر کلّه‌یی - دفع ایده‌جک قدر قوتلو دکلدر Il faut chasser ce clou dans la muraille à coups de marteau شو مسماری مدقه ایله دیوار روزکار بارانسی Le vent chasse la pluie ایچنه قاقیوبرملو در دفع وطرد ایدر

Et poursuivre, tâcher de prendre à la course avec des chiens certaines bêtes *A.* تعقیب *P.* درپی شتافتن *T.* قوغالمق - طاوشان وکیک قوغالمق || Chasser le lièvre, le cerf etc. قنص - اصطیاد - صید Et poursuivre toute sorte de gibier *A.* شکردن *P.* آو آولمق - آولمق *T.* || Chasser au fusil اقتناص - تفنک ایله صید ایتمک Chasser avec le chien couchant اورمان ایچنده تازی ایله آو آولمق Chasser en fond de forêt بنم صید ایتمک Je ne souffrirai pas qu'il chasse sur mes terres طپراغم داخلنده - ملکم ایچنده صید ایلمسنی قبول ایده‌مم آو آولمسنه رضا ویره‌مم

On dit, qu'un homme chasse de race, pour dire, qu'il suit l'exemple de son père *A.* نزع الولد نزوعاً - اولولد سرّ ابیه - فلان کمسنه صوی قوغر - اولاد باباسنه چکر *T.* الی ابیه Et qu'une voiture chasse bien, pour dire, que son mouvement est prompt - سبک رفتار بر عربه - سریع السیر بر عربه چاپک یورر بر عربه

CHASSEUR. Qui chasse *A.* صیّاد - قنّاص *P.* - شکاری آوجی *T.* صیدگر - || Les dames étaient habillées en chasseuses نخجیرران آوجی - خواتین صیّادات زیّنده ایدیلر Il signifie aussi, un soldat plus leste, plus agile *T.* قیافتنده ایدیلر - سبکبار عسکری نفری

CHASSIE. Humeur gluante qui sort des yeux malades *A.* رمص *P.* پیخ - کیغ - ژفک - ریمهٔ چشم *T.* چپاق

CHASSIEUX. Qui a de la chassie aux yeux *A.* ارمص *P.* || Des yeux chassieux *A.* عین چپاقلو *T.* ریمه گرفته - پیخدار چپا قلو کوز *T.* چشم ریمه دار *P.* رمصا

CHÂSSIS. Ouvrage de menuiserie où l'on met des vitrages pour empêcher le vent *A.* اطار الروزنة *P.* چارچوپه *T.* چرچوه || Il a double châssis à sa chambre اوطه‌سنک پنچره‌لرنده ایکی جام چارچوپه‌سی Châssis de verre قات چارچوپه واردر Châssis de toile بز قابلو چرچوه - Châssis dormant. Un châssis qui ne se lève, et qui ne s'ouvre point *T.* یرندن اوینامز یرلو چار چوپه

CHASTE. Qui s'abstient des plaisirs d'un amour illicite *A.*

طاهر الذيل ـ ارباب العفّة pl. اهل العفّة ـ اعفّا pl. عفيف
عفيف Homme chaste || اهل عرض T. پاكدامن P. متحرّم ـ
آلودهٔ چرك فسق وفجور ـ عفيفه خاتون Femme chaste آدم
اولميان زن پاكدامن

Il signifie aussi, éloigné de tout ce qui blesse la pudeur, la modestie A. نا ـ پاكيزه ـ پارسا ـ سپيدكار P. نزيه ـ صالح
عفاف ونزاهت اوزره Amour chaste || تميز T. آلودهٔ فسق
Il est chaste de corps نفس نزيه Coeur chaste اولان عشق
خلقاً وخلقةً ـ قلباً وقالباً ارباب صلاح ونزاهتندر et d'esprit
ظاهراً وباطناً صاحب نزاهتدر ـ نازه الطبعدر Cela blesse
les oreilles chastes بوكيفيّت سوامع اهل صلاحى تخديش
مقالات Il n'a que des pensées, des discours chastes ايدر
الفاظ وتعبيرات عفّت ـ صالحه وافكار نزيهه صاحبيدر
سبك وسياق Style chaste نما وافكار صلاح انتما صاحبيدر
عفاف آلود

CHASTEMENT. D'une manière chaste A. بالعفاف ـ عفيفاً
والنزاهة P اهل عرضجه T. پاكيزه كارانه || Vivre chastement
بالعفاف والنزاهه امرار وقت زندگانى ايتمك

CHASTETÉ. Vertu par laquelle on est chaste A. عفّت ـ
پارسايى P. عصمت ـ نزاهت الخلق ـ نزاهت النفس ـ عفاف
وقايهٔ آداب Garder la chasteté || اهل عرضلق T. پاكدامنى ـ
بوكيفيّت مخلّ عفاف Cela blesse la chasteté عفت ايتمك
وعصمتدر ـ Il se prend aussi pour une entière abstinence des plaisirs
de l'amour A. زهادت P. پارسايى ـ زاهدى T. مشتهيّات
نفسدن كسلمه

CHAT. Animal domestique qui prend les souris A. سنّور ـ
كدى T. گربه ـ پسك ـ پوشك P. قطاط pl. فطّ ـ هرّة
سياه ـ سنّور اسود chat noir ايرى كدى ـ هرّهٔ جسيمه Gros chat
كدى كبى خاين Traître comme un chat كدى Roder comme
un chat كدى كبى طولاشمق ـ On dit, Au chat, au chat,
pour faire fuir un chat A. غس غس ـ غسغسة T. پس پس

On dit proverb. des gens qui s'accordent mal ensemble, qu'ils s'accordent, qu'ils vivent comme chiens et chats بينلرى كدى
ايله كوپك كبيدر ـ On dit aussi, Éveiller le chat qui dort, pour dire, réveiller une affaire qui était assoupie فتنهٔ نائمه يى
ايقاظ ايتمك

CHÂTAIGNE. Sorte de fruit A. بلوط الملك P. شاهبلوط
Châtaignes T. كستانه || Châtaignes bouillies قينامش كستانه
قاورلمش كستانه ـ كباب كستانه roties

CHÂTAIGNIER. Arbre qui produit les châtaignes A. شجر
كستانه آغاجى T. درخت شاهبلوط P. البلوط الملك

CHÂTAIN. Qui est de couleur de châtaigne. Il ne se dit que du poil et des cheveux A. اشقر P. شاهبلوطگون T. قومرال
قومرال صاچ ـ شعر اشقر Cheveux châtains || كستانه رنكى ـ
Châtain clair آچق قومرال

CHÂTEAU. Forteresse A. حصن pl. حصون P. ديز ـ باره T.
سنگ خارا اوزرنده واقع Château sur un rocher || حصار
يالچين قيا اوزرنده بر حصار ـ بر حصن sur une montagne
بالاى كوهده واقع بر حصن Le château commandait la ville
شهر اوزرينه ـ فلان حصن شهر اوزرينه حواله اولور ايدى
مشرف ايدى ـ On dit proverb., Ville prise, château rendu
شهر آلنجه حصارك ويره‌سى حاضر در ـ On dit aussi,
Faire des châteaux en Espagne, pour dire, faire des projets
en l'air T. يدى اقليمده بنا قورمق

Il signifie aussi, la maison où demeure le seigneur d'un lieu
A. دسيعة P. سرا T. قوناق || Il s'est retiré à la campagne
dans son château ييلاقده كندو سرايندە چكلدى

Château de poupe, ou Château d'arrière, et Château de proue ou Château d'avant. L'espèce de logement qui est élevé sur la poupe et sur la proue d'un vaisseau A. قصر الذنب السفينة
كاخ پس كشتى وكاخ پيش كشتى P. وقصر الصدر السفينة
كمينك قيچ كوشكى وكمينك باش كوشكى T.

CHAT-HUANT. V. Hibou.

CHÂTIER. Punir A. تنكيل ـ اعقاب ـ نقمة P. مجازات
C'est || تأديب ايتمك T. تأديب كردن ـ گوشمال كردن
اولادك تأديب وگوشمالى au père de châtier ses enfans
پدرلرينك وظيفهٔ حاليدر Les fléaux dont Dieu châtie les
بنى نوع آدمى قهر وتنكيل ضمننده ارسال الهى hommes
اولان مصايب وآفات Cette ville s'est révoltée, mais on l'a
rigoureusement châtiée par la perte de ses priviléges, et par la
mort de grand nombre des plus coupables فلان بلده‌نك
اهاليسى رفع لواى بغى وعصيان ايلدكلرينه بناءً مظهر اوله
كلدكلرى امتيازاتك نسخ والغاسى وبينلرنده زياده آلودهٔ
جرم وقباحت اولمش اكثر سر كشانك گردن عتو
ومفسدتلرينه بلا امانٍ سيف دمار وسياست حوالەسيله
فلان بلده‌نك اهاليسى ـ تأديبات لايقه‌لرى اجرا اولندى

مصلحت وفلان مطلب بغايت نازكدر

CHATOYANT. Il se dit d'un objet dont la couleur varie suivant la direction de le lumière qui le frappe *A.* متحول الالوان *P.* پذيراى رنگهاى گوناگون *T.* درلو درلو رنكلر باغلر ‖ Étoffe chatoyante, pierre chatoyante ثوب متحول الالوان وحجر متحول الالوان

CHÂTRER. Ôter les testicules *A.* استلال الخصية ـ اختصا *P.* اجتباب ـ جبّ حادم ايتمك *T.* آختن ـ خايه كندن ـ En parlant des animaux, on emploie les mots *A.* امعال ـ معل *T.* اندمك ‖ Châtrer un cheval, un chat دابّه يى وكدى يى اندمك ـ امعال ايتمك

On dit figur. Châtrer un livre, pour dire, en retrancher ce qui choque les bonnes moeurs, la religion ou le Gouvernement *A.* تنقيح عن اولمنهيّات *P.* از منهيّاب پاك ساختن *T.* يرامز شيلردن تميزلمك ‖ On a châtré cette histoire en plusieurs endroits بو تاريخك وافر محللرينى محتوى اولديغى منهيّاتدن تنقيح ايلديلر

CHÂTRÉ. *A.* مسلول الخصية ـ مختصا *P.* كنده ـ خايه كشيده *T.* آخته ـ خايه طواشى ـ حادم En parlant des animaux *A.* معول اندمش

CHÂTREUR. Celui qui fait métier de châtrer des animaux *A.* معّال الكلاب *P.* خايه كن ـ خايه كش *T.* انديجى ‖ Châtreur de chiens

CHATTEMITE. Il se dit d'une personne qui affecte une contenance flatteuse pour tromper quelqu'un *A.* محادل ـ رواغ *P.* دلكو مزاجلو *T.* روباه منش ‖ Il a beau faire la chattemite, il ne me trompera pas دلكولك ايتمسى عبثدر بنى قوفه كتورەمز

CHAUD. Qui a de la chaleur *A.* حارّ ـ سخن ـ سخين *P.* گرم *T.* اسيجق ـ اسّى ‖ Le feu est chaud طبيعت نار حارّ در Le soleil est bien chaud aujourd'hui بوكون شمسك حرارتى Eau chaude ماء سخين ـ Temps chaud هواى حارّ زياده در Mettre quelque chose sous les cendres chaudes بر اسيجق صو مرقهٔ حارّه تناول ايتمك Prendre un bouillon chaud كومك اسيجق ات صويى ايچمك ـ

BAIN CHAUD. *A.* حمّام pl. حمّامات *P.* گرمابه *T.* اسيجق Fer chaud *A.* حديد محمّا *P.* آهن تفيده *T.* قيزغن دمور

رهرو گريوهٔ عصيان اولدقلرينه مبنى مقدما حقلرينه ارزانى قلنان شروط امتياز رفع وترقيين وبينلرنده قبايح غليظه ايله متهم اولمش اولنلر بلا امانٍ قتل واعدام اولنمرق Quand il plaît à Dieu de مظهر تأديب شديد اولمشلردر nous châtier امر تأديبمزه ارادهٔ صمدانيه تعلق ايلديكى حالده

CHÂTIÉ. *A.* تأديب كرده ـ گوشمال گشته *P.* معاقب ـ منكّل *T.* مظهر تأديب اولمش ـ تأديب اولنمش

CHÂTIMENT. Punition *A.* جزا ـ عقوبت ـ عقاب ـ نكال *P.* گوشمال *T.* تأديب ‖ Léger châtiment تأديب خفيف Rude, rigoureux châtiment عقاب اكيد ـ تأديب شديد Cruel, sévère châtiment قبل تأديب بى رحم Un visible châtiment de Dieu يزدانيدن ورود ايدوب بادئ نظرده معاين اولان برتأديب S'il a failli, il en a reçu le châtiment ايتديكى خطا آسمانى مقابلنده جزاسنى بولدى

CHATON. Petit chat *A.* دروص الهرّة pl. درص الهرّة ـ هرير *P.* پوشك پچه *T.* كدى ياوريسى

CHATON. Terme de joaillier V. Oeuvre.

CHATOUILLEMENT. Action de chatouiller *A.* دغدغة *P.* غلغليجه *T.* قجيقلمه ـ قجيق ـ غمليج ‖ Être sensible au moindre chatouillement ـ Il se dit aussi, de certaines impressions agréables qu'on sent quelquefois *A.* هزّت ـ دغدغهٔ جزئيه دن متأثر اولمق *P.* تهزهز ـ جنبش *T.* اوينايش ‖ Le chatouillement des sens تهزهز حواسّ

CHATOUILLER. Causer par un attouchement léger un tressaillement qui provoque à rire *A.* تدغدغ ـ الدغدغة ايراث *P.* غلغليجه آوردن *T.* قجيقلمق ‖ Chatouiller quelqu'un aux côtés ـ On dit, que le vin chatouille le palais, que la musique chatouille l'oreille, pour dire, qu'ils flattent agréablement les sens باده مورث هزّت كام والحان ـ On dit, Chatouiller un cheval de l'éperon موسيقيه تنشيط سامعه ايدر *T.* دابّه يى مهميز ايله قجيقلمق

CHATOUILLEUX. Qui est fort sensible au chatouillement *A.* سريع الدغدغة *P.* زود غلغليجه پذير *T.* تيز قجيقلنور ـ On dit figur. qu'un homme est bien chatouilleux, pour dire, qu'il s'offense aisément *A.* سريع الانفعال *P.* زود خشم *T.* چابك ـ Et qu'une affaire, qu'une question est bien chatouilleuse, pour dire, qu'il la faut traiter avec grande circonspection فلان كوجنور

Four chaud *A.* يانمش فرون *T.* تنّور تابیده *P.* تنّور محمّم — On dit, Pleurer à chaudes larmes, pour dire, pleurer excessivement قیزغن فرون — چشم غمگینندن اسبب باران دموع دیدهٔ غم آلودن ریزان اشک — ایله سخین العین اولمق — Et proverb., qu'il faut battre le fer pendant qu'il est chaud, pour dire, pendant qu'une affaire est en bon train, il faut travailler à la faire finir *T.* دمور طاونده ایکن دوکلملو در

Il signifie aussi, qui procure de la chaleur *A.* مهیّج — حارّ *P.* قیزدریجی — اسیدیجی *T.* تاب افزا — گرمساز الحرارة || Les épiceries sont chaudes بهارات مهیّجة الحرارتدر Herbes chaudes نباتات حارّه — On dit d'un écrivain, d'un orateur, d'un peintre, qu'il est chaud dans la composition, pour dire, que sa composition est vive, animée سبک وترکیبی — قلمی پر آتشدر محض آتشدر

Fièvre chaude. Un sorte de fièvre violente *A.* حمّاء محرقة pl. یاقیجی *T.* تب گرم *P.* حمّاء صالب — حمّیات محرقة — On dit proverb., Tomber de fièvre en chaud mal, pour dire, tomber d'un médiocre mal dans un plus grand *P.* از باران یغموردن قاچر ایکن طلویه *T.* گریخته وزیر ناودان آمده استمدن قاچر ایکن حمّایه راست کلمک — راست کلمک

On appelle à la guerre, Une attaque chaude, Une occasion chaude, celles où le combat a été rude et sanglant *A.* وقعة پرخاش گرماگرم *P.* مقارعة شدید الحمیّا — شدید الاستحرار — On dit aussi, Chaude alarme, pour dire, une grande et soudaine alarme *T.* قیزغن دویوش — کسکین *T.* تفزیع شدید — On dit aussi, La donner bien chaude, pour dire, donner une grande alarme, en faisant le mal plus grand qu'il n'est *T.* اورکنتیلک — مبالغه ایله اورکنتی ویرمک

On dit des femelles de quelques animaux, qu'elles sont chaudes, pour dire, qu'elles sont en amour *A.* مستضرب — مستحرم — ارکککه — کوسنوک *T.* گشنیناک *P.* مستطر — مستجعل — ارککه — کلبهٔ مستضربه || Chienne chaude یلاقیمش — قیزمش قیزمش کوپک

Chaud. Qui se met facilement en colère *A.* مستشیط المزاج آتش *T.* تیز مشرب — آتش مزاج *P.* فیور — متنفّط المزاج — متنفّط || Il est chaud et emporté قیزغن مزاجلو — خویلو مستشیط المزاج وسریع الغضب Il a la tête chaude بر آدمدر محرور الدمدر Il a le sang chaud محرور الدماغدر — الدماغدر — قانی قیزغندر —

Il se dit aussi, d'un homme ardent, vif et empressé à servir ses amis, qu'il est ami chaud *A.* ودید سجیر — محبّ حمیم *P.* غیرتلو دوست *T.* دوست گرمکار — Et d'un homme indifférent sur une affaire, que cela ne lui fait ni froid ni chaud — کندویه کوره بو مادّه‌نک شدّت وملایمتی مساویدر — Et figur., d'une chose qui ne sert ni ne nuit à une affaire, Cela ne fait ni froid ni chaud بو شیئک نفع وضری مساویدر بو شیئک — بو شیئ نه خیری موجب ونه شرّی مستلزمدر — Et d'un homme qui ne se détermine ni d'un côté ni de l'autre, qu'il n'est ni chaud ni froid نتیجه‌سنده نه خیر وار نه شرّ نه گرمیتلو ونه صوغوق طاورانور

Chaud, signifie aussi, récent. Ainsi on dit, Cela est encore tout chaud هنوز طومانی چیقار

Il signifie aussi, chaleur *A.* حرّ — حرارت *P.* گرما — تب *T.* صجاقلق — اسیلک || Il fait grand chaud وار حرّ شدید Souffrir le chaud آسنمق — حرارتده اولمق Avoir chaud در گرم وسرده تاب آور — حرّ وبردی تحمّل ایتمک et le froid فرط حرارتدن چاک استطاعت اولمق Crever de chaud حرّ مفرطدن چاک اولمق Mourir de chaud, étouffer de chaud هلاک اولمق وحرّ شدیددن نفس طوتلمق Il fait chaud dans cette chambre comme dans un four, comme dans une étuve — بو اوطه فرون کبی ویاخود حمّام کبی صجاقدر — On dit figur. qu'il fait chaud à une accasion, à une attaque, pour dire, qu'il y a beaucoup de périls à essuyer بو حال وبو وقعه آتش محضدر

À la chaude. Sur l'heure, dans le même moment *T.* طومانی همان طومانی طومانده || Cela s'est fait à la chaude طومانده همان طومانی On attaqua l'ennemi à la chaude اولو ویردی طومانده دشمن اوزرینه هجوم اولندی

CHAUDEMENT. En sorte que la chaleur se puisse conserver *T.* در حال گرمی *P.* بالحرارة — علی حال الحرارة *A.* صجاقلق اوزره || Se bien vêtir, et se tenir chaudement لایقی اوزره Mettre de la viande devant le feu pour la tenir chaudement کیینوب حال حرارتده محفوظ طوتلمق لحمی حال حرارتده ابقا ایچون آتش قارشوسنده وضع ایتمک — Figur., Avec ardeur *A.* بحرارة البال *P.* با گرمیٔ دل *T.* گرمیّت

بر مصلحتی گرمیتلو- ایله || Poursuivre chaudement une affaire
گرمیت ایله تعقیب ایتمك Prendre une affaire chaudement
بر مصلحتی گرمیتلو طوتمق- بر مصلحته گرمیتلو تشبث ایتمك

CHAUDIÈRE. Grand vaisseau de cuivre où l'on fait bouillir quelque chose *A.* مرجل pl. مراجل - ماعون pl. مواعین *P.* مرجل مطبخ || Chaudière de cuisine قزان *T.* قزغان - لوید
بویاجی قزغانی de teinturier مطبخ قزانی-

CHAUDRON. Petite chaudière *A.* مسخنة pl. مساخن pl. کوچك قزان *T.* تنکیره - آبتابه *P.* تساخین || Écurer un chaudron آبتابه یی سلمك Mettre un chaudron sur le feu
آبتابه یی آتش اوزرینه وضع ایتمك

CHAUDRONNÉE. Ce qu'un chaudron peut contenir *A.* ملء
کوچك قزان طلوسی *T.* یك آبتابهٔ پر *P.* المسخنة

CHAUDRONNERIE. Marchandise de chaudronnier *A.* متاع
چیزهای *P.* اوانی نحاسیّة pl. امتعة نحاسیّة pl. نحاسی
قزانجی مالی- باقرجی مالی *T.* مسین

CHAUDRONNIER. Artisan qui fait, qui vend des chaudrons et autres ustensiles de cuisine *A.* بایع - بایع الامتعة النحاسیّة
قزانجی- باقرجی *T.* مسگر *P.* الاوانی النحاسیّة

CHAUFFAGE. La quantité de bois que l'on consomme dans une année pour se chauffer *A.* ذخر الحطب الحرق *P.* زاد
یاقه‌جق اوطون ذخیره‌سی *T.* هیمه || Il m'en coûte vingt voies de bois pour mon chauffage خانه‌مده یاقه‌جق اوطون
ذخیره‌سی شو قدر عربه‌یه بالغدر Bois de chauffage حطب
یاقه‌جق اوطون- الحرق

CHAUFFER. Donner de la chaleur *A.* احرار - اسخان - استمق *T.* گرم ساختن *P.* تسخین || Chauffer des draps
چارشفلری استمق- چارشبلری اسخان ایتمك Chauffez-vous, il fait froid هواده برودت اولمغله کندوکی تسخین
ایادی واقدامی اسخان Se chauffer les pieds, les mains
ال آیاق استمق - ایتمك - Il est aussi neutre *A.* حمّو *P.*
فرون یانمق- قیزمق *T.* گرمیدن || Le four, le bain chauffe
وحمّام یانر

CHAUFFER DE L'EAU. *A.* احمام الما - اسخان الما *P.* گرم
صو استمق *T.* کردن آب - Chauffer le four, le poêle *A.*
تنفیدن تنور *P.* احماء التنور - اسجار التنور - تسجیر التنور
فرونی قیزدرمق - فرونی یاقمق *T.* تابیدن تنور-

CHAUFFÉ. *A.* مسجور - استمش *T.* گرم گشته *P.* مسخن

یانمش - قیزمش *T.* گرمیده - تفیده *P.* محمّا - محتم

CHAUFFERIE. Forge destinée à forger le fer qu'on veut réduire en barres *A.* اتون الحدّاد pl. اتاتین الحدّاد *P.* کورهٔ
کوره - دمورجی اوجاغی *T.* آهنگر

CHAUFFOIR. Lieu d'un monastère où l'on va s'échauffer *A.*
مناستر اوجاغی *T.* کانون دیر *P.* کانون الصومعة
Et les linges chauds avec lesquels on couvre, on essuie un malade *A.* کمادة pl. کمادات *P.* کرپاس گرمیده *T.*
استیجق بز || On lui a mis plusieurs chauffoirs, et on ne peut l'échauffer فلانك اوزرینه کمادات کثیره وضع اولنمشیکن
تسخینی ممکن اولمدی - Et un linge de propreté pour les femmes *A.* حیضة - معرکة *T.* حیض پچاوره‌سی *P.* حیض بزی- حیض

CHAUFOUR. Grand four à cuire la chaux *A.* اتون الجصّاص
کرجمجی اوجاغی *T.* کورهٔ کجگر *P.* اتاتین الجصّاص pl.

CHAUFOURNIER. Ouvrier qui fait la chaux *A.* جصّاص *P.*
کرجمجی *T.* کجگر

CHAUMAGE. Action de couper le chaume *A.* جزّة الحفافة
P. درو کاهبن *T.* اکیز کسیمی - Et le temps auquel on coupe le chaume *A.* موسم الجزاز الحفافة *P.* وقت درو کاهبن *T.*
اکیز کسیمی وقتی

CHAUME. La partie du tuyau des blés qui reste dans le champ, quand on les a coupés *A.* قصارة - حفافة pl. قصارات *P.*
صمان دیبی - اکیز *T.* کاهبن || Maison couverte de chaume
اوستی صمان دیبی ایله - قصارات ایله پوشیده اولان خانه
اکیز دمتی Botte de chaume اورتیلو او - Il se prend aussi pour le tuyau tout entier du blé *A.* قصبة الزرع *P.* نای گندم
اکین اوزدکی *T.*

CHAUMIÈRE. Petite maison couverte de chaume *A.* خصّ pl.
صلاج - ایزبه *T.* نی انبا - تواره *P.* خصاص || Méchante chaumière
کوتی ایزبه - خصّ خسیس Il loge dans une chaumière
بر ایزبه‌ده اقامت ایدر

CHAUSSAGE. Entretien de la chaussure *A.* تدارك الخفاف
یاق قابی - آیاق قابی تدارکی *T.* تدارك پای افزار *P.*
ایدنمه‌سی || il dépense tant pour la coiffure, tant pour le chaussage باش کسوه‌سی ایچون شو قدر وآیاق قابی
ایچون شو قدر اقچه صرف ایدر

CHAUSSÉE. Levée de terre qu'on fait au bord de l'eau, pour retenir l'eau d'une rivière, d'un étang *A.* عضد pl. اعضاد *P.*

بازو T. دیواره || La chaussée d'une rivière, d'un étang عضد
نهرك وصو بندینك دیواره‌سی - نهر وعضد برکه - Et une
levée qui se fait dans des lieux humides, pour servir de chemin
راه آژیانه P. طریق مرصوف - رصفات pl. رصفة A. T.
قالدرم دوشه‌لی یول - قالدرم - طاش دوشه‌لی یول || Les
Romains ont fait la plupart des grands chemins en manière de
chaussées رومانیون شاهراهلرك اکثریسنی رصفات مستحکمه
رومالو اولو یوللرك اکثریسنی طاش - صورتنه وضع ایلدیلر
دوشه‌لی یاپدردیلر - Rez-de-chaussée. Le niveau du terrain A.
یر یوزی - یر برابرلکی T. روی زمین P. سطح الارض ||
بو داثره روی زمینه Cet appartement est au rez-de-chaussée
سطح ارضده در - برابر در

CHAUSSER. Mettre des bas ou des souliers A. تنعّل - انتعال
آیاق T. پای افزار نهادن P. تخفّف - تلبّس النعل -
تلبّس مسامیت ایتمك || Chausser ses bas قابی کیمك
تلبّس نعال ایتمك Chausser ses souliers چوراب کیمك -
پاپوش کیمك - On dit qu'un bas, qu'un soulier chausse
bien, pour dire, qu'il va bien sur le pied بو چوراب وبو پاپوش
آیاغه اویغون کلور - آیاغه اوفاق کلور

On dit figur., Chausser de près les éperons à quelqu'un, pour
dire, poursuivre de près quelqu'un qui s'enfuit A. استذناب
بر T. در پس فلان مهمیز زن شتاب شدن P. تقفّی
کمسنه‌نك قویرغنی صالیوبرمیوب ایزینی بصدرق کتمك

Chaussé. A. منعّل P. پای افزار پوش T. آیاق قابی کیمش
- On dit proverb., qu'un homme est sorti un pied chaussé et
l'autre nu, pour dire, qu'il s'est sauvé avec précipitation پاپوشسز
قاچدی

CHAUSSES. Culotte, caleçon A. سراویل pl. سراویلات P.
شلوار T. طون || Attacher ses chausses شلواری ایلکلمك
Chausses de drap چوقه شلوار V. aussi Caleçon. On dit proverb.
d'un homme qui est fort pauvre, qu'il n'a pas de chausses
آیاغنده کیمه‌جك طونی یوقدر

Chausse. Une pièce de drap taillée en capuchon pointu, dans
laquelle on passe des liqueurs qui ont besoin d'être clarifiées
چوقه کلاه T.

CHAUSSE-TRAPE. Instrument composé de quatre pointes de fer
disposées en triangle, dont trois portent toujours à terre, et la
quatrième demeure en l'air A. حسك P. سیالنج T. دمنور
طکوز آیاغی - تیکنی || On sème des chausse-trapes sur une
brêche ou dans les endroits où la cavalerie doit passer, pour
en rendre le passage difficile جدار قلعه‌ده ظهور ایدن رخنه
یرلرنده وباخود سواری عسکرك کچه‌جکی محللرده
تصعیب معابر ضمننده حسك نشر ایدرلر - Chausse-Trape.
Plante. V. Chardon étoilé.

CHAUSSETTE. V. Bas.

CHAUSSON. La chaussure qu'on met au pied nu, avant que
de prendre les bas T. ترلك

CHAUSSURE. Ce que l'on met au pied pour se chausser, comme
souliers, pantoufles, bottes etc. A. خف pl. خفاف P. پای - موزه
خف لطیف || Bonne chaussure آیاق قابی T. پاپوش - افزار
Chaussure malpropre مردار آیاق قابی - خف مقذر Chaus-
sure à l'antique کار قدیم آیاق قابی

CHAUVE. Qui n'a plus de cheveux, ou qui n'en a guères A.
رودچکاد - لغسر - دغسر P. اجالح pl. صلعان pl. اصلع
باشی طاز T. تویل - لغ -

CHAUVE-SOURIS. Sorte d'oiseau nocturne A. خفّاش pl. خفافش
یراشه T. موشك - شبانور - شبپره P. وطواط - || Les chauve-
souris ne commencent à voler que le soir یراشه قوشی اخشام
وقتنده طیرانه بداءٔ ایدر

CHAUVETÉ. État d'une personne chauve A. صلع P. دغسری
طازلق T.

CHAUX. Pierre calcinée par le feu A. جصّ P. آژه - کچ
کرچ T.

CHEF. Tête A. رأس pl. رؤس P. سر T. باش || Le chef
courronné de lauriers شعایر غزادن معدود اولان اغصان
غاردن مصنوع اکلیل افتخار ایله مکلّل بر رأس Le chef
de Saint Jean حصرت یحنانك سر مبارکی - On dit, Tant
de chefs de bétail, pour dire, tant de pièces || Il a deux cents
chefs de brebis ایکیوز رأس اغنامه مالکدر

Il se dit figur. de celui qui a le premier rang, la princi-
pale autorité dans un corps, dans une assemblée A. رئیس pl.
سرور - سرکرده P. باش T. || Le Pape est le chef vi-
sible de l'Église ریم پاپاسی آیین عیسویلك رئیس مرئی
Le chef d'une assemblée رئیس مجلس ومعاینیدر Les chefs
de l'armée سرکردگان لشکر - سروران لشکر - رؤسای عسکر
Chef de faction فرقه‌نك Chef de bandits سرکردهٔ اشقیا

الصناعتی اولمق اوزره اعمال ایلدیکی فلان شیئ عرض وتقدیم ایلمک ـ Figur. Ouvrage parfait en quelque genre que ce puisse être *A.* نقاوة الصنایع ـ عین الصنایع *P.* سر آمد *T.* گل روی سپد ـ آبروی ـ کار ایشک اعلاسی ‖ Ce palais est un chef-d'oeuvre d'Architecture بو سرای فنّ معمارینک نقاوة الصنایعیدر Cette beauté est un chef-d'oeuvre de la nature بو حسن وملاحت سر آمد کار خلقتدر Ces tableaux sont des chefs-d'oeuvre بو تصویرلر عین الصنایع مقولهسیدر

CHEF-LIEU. Lieu principal *A.* مقرّ الحکومة ـ کرسیّ الایالة *P.* قرارگاه حکومت *T.* ولایتک باش قصبهسی ‖ Chef-lieu de tout l'ordre فلانِ طریقتک مقرّ حکومتی Il faut rendre hommage au chef-lieu کرسیّ ایالت حقنه ایفای وجیبهٔ احترام اولنملو در

CHÉIK. Chef de tribu chez les Arabes *A.* شیخ *pl.* شیوخ *pl.* *T.* پیر *P.* مشایخ

CHÉLIDOINE. V. Éclaire.

CHEMIN. Voie, route *A.* طریق *pl.* طرق ـ سبیل *pl.* سبل *T.* یول ‖ Chemin battu *A.* مسلک *pl.* مسالک *P.* ره ـ راه ـ صراط ـ راه ـ راه خوابیده *P.* طریق مذلّل ـ سابلة *A.* طریق مکشوف Chemin frayé *A.* چیکنمش یول *T.* خسپیده *P.* راه گشاده *T.* آچلمش یول Vilain, mauvais chemin *A.* طریق قبیح *P.* راه نا خوش *T.* فنا یول Chemin uni *A.* طریق مسجّر ـ صریق محجّر *A.* راه هموار *P.* مستویّ *T.* دوزیول pierreux *A.* طریق کثیر الاحجار ـ طاشلق یول *T.* راه سنگستان *P.* طریق ذو الجروف والخروق raboteux *A.* راه ـ راه آچار *P.* طریق کثیر الوحل fangeux *A.* چاقر چقور یول *T.* نا در برابر چاموری ـ چامورلی یول *T.* راه گل آلود ـ راه وحلناک *P.* راه ژرفناک *T.* طریق محفر *P.* چوق یول creux *A.* راه درشت *P.* طریق طالف *A.* چقورلی یول Chemin ferré *A.* طریق مفروش بالحدید ـ پک بر یول Chemin de fer *A.* دمور دوشهلی یول *T.* راه آهن گستریده *P.* طریق جدیدیّ Chemin passant, celui par où il passe beaucoup de monde, ou Chemin fréquenté *A.* ایشلک *T.* ره رفته *P.* طریق مسلوک گذرگاه ناس اولان یول ـ ممرّ عامّه بر یول ـ یول Chemin détourné *A.* طولاشق *T.* ره گرده پیچ *P.* طریق معتنف معاجیل طرقدن *T.* طریق معجال Chemin de traverse *A.* یول کسدرمه یول ـ مقاصیر طرقدن بر طریق ـ برطریق Le chemin du charroi عربه یولی Petit chemin ou sentier *A.* مسئل *P.*

رئیس *A.* ـ سرکرده‌سی سابقه ـ سپهسالار *P.* امام الجیش ـ امیر الجیش ـ الجیش سالار *T.* باشبوغ ـ سر عسکر ‖ Il est du devoir d'un bon chef de . . . شو وجهله حرکت ایتمک سر عسکرک لازمهٔ شروط مأموریتنی بیلور بر سر عسکره کوره واجبهٔ ـ ذمّتیدر ذمّتدر ـ On dit, Chef d'escadre, pour dire, celui qui commande une escadre *T.* رئیس Chef de cuisine *A.* دونمنا باشبوغی *T.* آشجی باشی Chef d'office *P.* سر آشپزان *P.* الطبّاخین سرقدحکاران Chef de gobelet *P.* کیلارجی باشی *T.* سرکیلاری ریاست مطلقه On dit, Commander une armée en chef عنوان سرداری ایله ادارهٔ ـ عنوانیله ادارهٔ عسکر ایتمک ـ On dit aussi, Être en chef dans une affaire عسکر ایتمک باش اولهرق بر مصلحتک اوزرنده اولمق Travailler en chef dans une affaire باش اولهرق بر ایشک رویتنده Être en chef dans une négociation امر مذاکره‌ده مداومت ایتمک ـ On appelle, Greffier en chef, le premier greffier *P.* سرکار اولهرق مأمور اولمق باش کاتب *T.* سر کتّاب

En parlant de biens, de successions, on dit, De son chef, pour dire, de son côté *A.* عن ذاته *P.* از روی خویش *T.* عن ذاته شو کندو طرفندن ‖ Il a tant de bien de son chef قدر ماله مالکدر Il a eu cette terre du chef de sa femme بو چفتلک عن زوجته منتقل اولهرق داخل ملکی اولمشدر ـ On dit aussi, De son chef, pour dire, de sa tête, de son propre mouvement *A.* براسه *P.* خود بخود *T.* کندیلکندن ‖ Il a fait cela de son chef, sans en avoir ordre بو ایشی مامورینی یوغیکن خود بخود ایتدی

On dit, Les chefs d'une accusation, pour dire, les articles, les divers points d'une accusation *A.* موادّ التهمة ـ Et crime de lèse-majesté au premier chef, pour dire, attentat contre la personne du Prince *T.* ـ خیانت عظمانک درجهٔ اولاسی Et crime de lèse-majesté au second chef, pour dire, attentat contre l'intérêt de l'État بالذات نفس همایونه خیانت ذات دولته خیانت ـ خیانت عظمانک درجهٔ ثانیه‌سی *T.* مصلحت ملکه طوقنور خیانت ـ

CHEF-D'OEUVRE. Ouvrage que font les ouvriers, pour faire preuve de leur capacité *A.* انموزج الصناعة *P.* نمونهٔ استادکاری *T.* استادلق اورنکی ‖ Présenter son chef-d'oeuvre انموزج

یول - رهیاب اولمق Se faire chemin یوله کیدر ایکن - یولدن عود ورجعت ایتمک Rebrousser chemin بولمق طریق ممکن Chemin praticable *A.* یول آلمق Avancer chemin کیدیلور یول *T.* راه آسان گذار *P.* المرور impraticable *A.* کیدلمز یول *T.* ره نا گذار *P.* طریق ممتنع المرور

On dit proveb., À chemin battu, il n'y a point d'herbe, pour dire, qu'il n'y a point de profit à faire dans un négoce dont trop de gens se mêlent *T.* ایشلک یولده اوت بتمز

Figur. Moyen, conduite qui mène à quelque fin *A.* - طریق طریق السهولة - طریق موصل || Il veut faire fortune, mais il n'en prend pas le chemin کسب مال وثروت قیدنده Il aspire در انجق آکا موصل اولهجق طریقه سلوک ایتمز خواهشکار جاه ورتبه در امّا طوتدیغی طریق ایله واصل مقصد اولدمز La vertu est le chemin de la gloire صلاح وعفت طریق Le chemin de la perdition est large موصل اقبال وسعادتدر Les hérétiques ne sont pas en bon chemin طریق عصیان وسفاهت واسعدر ارباب رفض وبدعت سالک راه رشاد صراط مستقیم اوزره سالک دکللردر - دکللر در

On dit figur., qu'un homme va son grand chemin, pour dire, qu'il n'entend point de finesse à ce qu'il fait, à ce qu'il dit *T.* طوغری یولدن هیچ شاشمز - Et qu'il va toujours son chemin, pour dire, que rien ne le détourne de ce qu'il a entrepris *T.* طوتدیغی یولدن آیرلمز || Quelque chose qu'on lui dise, il va toujours son chemin هر نه دیرلر ایسه دیسونلر وظیفهسی اولمیوب طوتدیغی یولدن آیرلمز - On dit, Aller le droit chemin, pour dire, procéder avec sincérité, sans tromperie *T.* مسلک رهرو شاهراه راستی واستقامت - استقامتده سلوک ایتمک طرغری یولدن شاشمامق - طوغریلقدن شاشمامق - اولمق - Et suivre le chemin battu, pour dire, s'attacher aux usages établis *T.* - طریق مسلوکدن سر مو انحراف ایتمامک خلقک کچدیکی کوپریدن - راه رفتهیه سالک اولمق کچمک || Il n'y a rien de plus sûr que de suivre le chemin battu اسلم طرق هر حالده خلقک کچدیکی کوپریدن - Et montrer le chemin à quelqu'un, pour dire, donner exemple *T.* کچمکدر اوک آیاق - پیش آهنگ طریق عبرت اولمق - On dit d'un homme qui a mis une affaire en bon train, et qui ne la poursuit pas, qu'il demeure en beau chemin مصلحتنی اولمق

پیاده Chemin des gens de pied چوبان یولی - چیغر *T.* گریوه شاهراه *P.* جاده - شارع *A.* Grand chemin پایه یولی - یولی راه آژیانه *P.* طریق مرصرف *A.* Chemin pavé اولو یول *T.* طرفینی سطور Chemin bordé d'arbres قالدرم دوشهلی یول *T.* طرفینی خندق bordé de fossés اشجار ایله پیراسته یول موشقه یولی Montrer, enseigner Chemin de Moscou قازلمش یول - دلالت طریق ایتمک - ارائهٔ طریق ایتمک le chemin قولاغوزلق ایتمک - یولی اوکرتمک - یولی کوسترمک Savoir le chemin اشنای طریق اولمق Couper, fermer, embarrasser le chemin یولی قطع وسدّ وتصعیب ایتمک Ouvrir le chemin طرق ومسالکی یوللری - یوللری امین ایتمک - واهمهٔ خطردن آزاده قلمق Rendre les chemins libres یولی گشاد ایتمک میان موانع وحوائلدن بریّ قلمق Traverser le chemin یولک ایچندن کچمک - طریقدن مرور ایتمک Quitter son chemin بر کمسنه عازم اولدیغی طریقی ترک ایتمک Il me vint couper chemin یولمی قطع ایتمک قیدنده اولدی Ce chemin va, mène, conduit en tel endroit بو طریق فلان متوجّه اولدیغی Il se détourna de son chemin طرفه موصلدر طریق مقصوددن انحراف ایلدی - طریقدن عدول ایلدی بو یولی ترک Ne quittez pas ce chemin یولندن صاپدی - صاغ - صاغکه ویاخود صولکه کلان یولی طوت Prenez le chemin à main droite, à main gauche الکدهکی ویاخود صول الکدهکی یوله صاپی ویر Il ne tient point de chemin, il va à travers champs یولدن روانه عزم راه Se mettre en chemin اولمیوب تارلالر ایچندن کیدر یولک اوّلندن Tout le long du chemin یوله چیقمق - ایتمک یاری یولده - منتصف طریقده À mi-chemin آخرینه قدر راکب Vous êtes mal monté, vous demeurerez par les chemins اولدیغک دابّه ایشه یرامز یولده قالهجقسک Allez par là, c'est le droit chemin اول طرفدن روانه اول ره راست Suivez ce chemin-là اول یولدن - اول یوله طوغری کیت اولدر طوتدیغک یوله Poursuivez votre chemin مفارقت ایلمه مداومت ایله Cet homme ne fait qu'aller et venir; il est toujours par voie et par chemin بو آدم ایاب وذهابدن خالی Il y a bien du chemin d'ici là اولمیوب علی الدوام یولده در بو طرفدن اول محلّه قدر وافر یول وار در Deux heures de chemin ایکی ساعتلک یول Une journée de chemin بر اثنای طریقده - خلال طریقده Chemin faisant کونلک یول

Cheminée de marbre مرمر دن مصنوع کانون

Et cette partie du tuyau qui sort hors du toit *A.* داخنة اوجاق *T.* دودگنـد ـ دودآهنگ ـ موری *P.* دواخن *pl.* || Il fit un grand vent qui abattit bien des cheminées بر ریح شدید ظهوریله دواخن وافره رهین انهدام اولمشدر

CHEMINER. Faire du chemin pour aller quelque part *A.* قطع ره پیمودن *P.* ذهاب فی الطریق ـ طیّ المنزل ـ الطریق عزم راه کردن ـ رهرو شدن ـ روانه شدن ـ ره نوردیدن ـ شو *T.* یوله کتمک || Il y a tant d'heures que nous cheminons رهپیمای سمت ـ قدر ساعتدنبرو قطع طریق ایتمکده یز فلان چوقدار خیلیدن Ce laquais chemine bien مقصود اولمقده یز On dit figur., Cheminer droit, pour dire, ne point tomber en faute خیلی قطع منزل ایدر *T.* سالک طریقهٔ صواب اولمق || Il fera bien de cheminer droit رهرو سمت صدق وسداد اولمق ـ حقّنه انفع امور سالک طریقهٔ صدق وسداد ـ On dit aussi qu'un homme sait cheminer, pour dire, qu'il sait aller à ses fins اولمقدر سمت مقصوده طوغری سلوکک ـ En parlant d'un poème, d'une oraison, on dit, que cela chemine bien, pour dire, que l'ouvrage est bien suivi یولنی بیلور یولیله ترتیب اولنمشدر

CHEMISE. Vêtement de linge *A.* قمیص *pl.* اقمصة ـ سربال کوملک *T.* پیراهن *P.* جلابیب *pl.* جلباب ـ سرابیل *pl.* || Chemise blanche *A.* قمیص ابیض *P.* پیراهن سپید *T.* || Chemise de nuit *A.* قمیص اللیل *P.* پیراهن بیاض کوملک de jour *A.* قمیص النهار *P.* کیجهلک کوملک *T.* شبینه سربال Chemise de femme *A.* کوندز کوملکی *T.* پیراهن روزی ارکک d'homme زنّه کوملکی *T.* پیراهن زن *P.* المرئة تقمّص Mettre sa chemise *A.* حمّام کوملکی de bain کوملکی پیراهن ـ پیراهن در بر کردن *P.* تلبّس القمیص ـ تسربل ـ تبدیل Changer de chemise *A.* کوملک کییمک *T.* پوشیدن کوملک دکشدرمک *T.* پیراهن تبدیل کردن *P.* القمیص Ôter sa chemise *A.* اخراج القمیص *P.* پیراهن بر آوردن *T.* تسخین القمیص Chauffer une chemise *A.* کوملکی چیقارمق *P.* کوملکی استمق *T.* پیراهنرا گرمیدن Manche de chemise *A.* کوملک یکی *T.* آستین پیراهن *P.* کمّ القمیص Collet de chemise *A.* جربان پیراهن *P.* گریبان کوملک *T.* ـ On dit d'un homme fort pauvre, qu'il n'a pas de یقهسی

یولنه قویوب ترک ایلدی ـ En qu'un homme a bien fait du chemin en peu de temps, pour dire, qu'en peu de temps il a fait beaucoup de progrès dans la fortune, dans les sciences etc. آززمان ایچنده ـ وقت یسیرده خیلی طریق قطع ایلدی سر Et qu'un homme fera son chemin ـ چوق میدان آلدی مقصوده واصل اولهجغی درکاردر

On dit par menace, Je le trouverai en mon chemin, pour dire, je trouverai occasion de lui nuire برکون اولورکه یقهسی الله کچر ـ Et il me trouvera en son chemin, pour dire, je le traverserai dans ses desseins طریق مقصودندن صرف ایتدرهجکمی ـ Et figur., Couper chemin à quelque chose, pour dire, en empêcher le cours, le progrès *A.* سدّ ـ سدّ المجرا *T.* اوکی سدّ راه شدن *P.* حوالة السدّ الممانعة ـ الطریق || On a voulu couper chemin aux chicanes par la nouvelle ordonnance یولی قپاتمق ـ کسمک صادر اولان نظامنامهٔ جدیددن ـ مرام مجرای تزویراتک اوکنی کسمک ایدی ترتیب اولنان نظامنامهدن مراد طریق تزویراته حوالهٔ سدّ ممانعت ایدی Il fallut abattre une maison, pour couper chemin à l'embrasement حریقک اوکنی کسمک ایچون بر خانهنک هدمی اقتضا ایلدی Couper chemin à la fièvre, à une maladie ـ حمّایه وعلّته حوالهٔ سدّ ممانعت ایتمک حمّانک وعلّتک اوکنی کسمک

On dit figur., Chemin faisant, pour dire, en même temps, par occasion *T.* آرالقده ـ اول خلالده || En examinant la doctrine de ce livre, il a remarqué, chemin faisant, plusieurs fautes de langue بو کتابک حاوی اولدیغی قواعد وتعلیماتی مطالعه خلالنده عباره نک نیچه سقامات وخطایاسنه دقّت ایلدی

CHEMIN COUVERT. C'est un chemin sur le bord extérieur du fossé où le soldat est à couvert du feu des assiégeans *A.* طریق مستور *P.* راه پوشیده *T.* سکردم یولی || Emporter le chemin couvert قلعهنک سکردم یولنی ضبط ایتمک

Le vulgaire appelle cet amas d'étoiles qui forment comme un chemin blanc au milieu du ciel, Le chemin de S. Jacques *A.* مجرّة *P.* راه حاجیان *T.* صمان اوغریسی V. aussi, Voie-lactée.

CHEMINÉE. L'endroit où l'on fait du feu dans les maisons pour s'échauffer *A.* اوجاق *T.* کانون ـ آتشدان *P.* کانونة ـ کانون || Tuyau de cheminée اوجاق بوریسی Ramoneur de cheminée اوجاق طوتشدی Le feu prit à la cheminée اوجاق سپوریجیسی

chemise آرقه‌سنده کیه‌جك کوملکی یوقدر - On dit, Vendre, engager, manger jusqu'à sa chemise هر کوملکنه وارنجه شیئی صاتمق ورهند قویمق وهبا وتلف ایلمك

CHEMISE DE MAILLE. Un corps de chemise qui était fait de petits annelets d'acier, dont on se servait à se couvrir comme d'une arme défensive *A.* غليلة pl. غلايل - شليل - صديع *P.* زره کوملکی *T.* زیر جامهٔ آهنین

CHEMISETTE. Vêtement qui se met sur la chemise *A.* غلالة *P.* نیمتن *T.* ایچلك

CHÊNAIE. Lieu planté de chênes *A.* مشجرة البلّوط *P.* قونجستان *T.* پلید آغاجلری اورمانی - میشه‌لك

CHENAL. Canal d'eau bordé de terre *A.* مثعب pl. مثاعب *P.* رود آورد *T.* صو یولی

CHÊNE. Sorte de grand arbre *A.* شجر البلّوط *P.* درخت قونج *T.* پلید آغاجی - میشه آغاجی || Un ais de chêne میشه تخته‌سی Poutre de chêne میشه دیرکی Pomme de chêne *A.* بلّوط *P.* قونج *T.* پلاموط

CHÉNEAU. Conduite de plomb ou de bois qui porte les eaux du toit dans la gouttière *A.* مسيل الاجّار pl. مسايل الاجّار *P.* رودبار بام *T.* طام دره‌سی

CHENET. Ustensile de cuisine et de chambre sur quoi on met le bois dans la cheminée *A.* اثفيّة الكانون pl. اثافی الكانون *P.* سپای کانون *T.* اوجاق اسقره‌سی || Chenet de cuivre باقر اوجاق اسقره‌سی - اثفيّهٔ نحاسيّه

CHENEVIÈRE. Champ semé de chenevis *A.* مزرعة القنّب *P.* کنوستان *T.* کنویر تارلاسی || La terre est trop sèche pour y faire une chenevière ارضك یبوستی غالب اولدیغی تقریبیله کنویر تارلاسی اولمز - On appelle, Épouvantail de chenevière, ce qu'on met dans un champ, dans un jardin pour faire peur aux oiseaux. V. Épouvantail.

CHENEVIS. Graine du chanvre *A.* حبّ القنّب - طلّام - کندر تخمی *T.* برزك - شاهدانه - کنودانه *P.* شهدانج || Les oiseaux vivent de chenevis طیور قسمی کنویر ایله تغذّی ایدرلر

CHENILLE. Sorte d'insecte qui ronge les feuilles des arbres *A.* سرفة *P.* صد پایه *T.* یپراق قوردی - طرطل || Les chenilles se changent en papillons سرفه پروانه یه مستحیل اولور

Il se dit aussi, d'un tissu de soie qui imite la chenille, et dont on se sert dans les broderies *T.* ایپلکی ایپك اورلمش واری طرطل

CHENU. Qui est tout blanc de vieillesse *A.* اشيب - اشيب - صاچی آغارمش - آق صاچلو *T.* خنگسار *P.* الشعر On dit en Poésie, Les montagnes chenues, pour dire, les montagnes couvertes de neige *A.* جبال اشيب الرؤس *P.* کوهسار *T.* تپه‌لری آق طاغلر سپیده سر

CHER. Qui est tendrement aimé *A.* اعزّ - عزيز *P.* احبّ - دلجو - دلاویز - سوکولی *T.* کوکلدن سوکولی || C'est une personne qui lui est extrêmement chère عندنده غاية الغايه احبّ De tous ses enfans, celui qui lui est le plus cher, c'est... اولادی بینمنده فلان نام ولد وعزیز عدّ اولنور بر ذاتدر Sa mémoire me sera toujours chère جمله دن زیاده احبّ واعزّ یدر فلانك ذکری الی الابد عندمده عزیز عدّ اولنه‌جقدر Il n'y a personne à qui la vie ne soit chère عمرینی عزیز طوتمیان آدم یوقدر Un homme de bien n'a rien de plus cher que l'honneur اهل خیر وصلاح عندنده اعزّ آمال امر اعزّ احبّاسی عرض وناموسدر Ses plus chers amis l'ont condamné علیهنه حکم ایلدیلر

Et qui coûte beaucoup. *A.* غالی - ثمین - ذو القيمة *P.* قیمتدار - بها دار - بهاور - گرانبها - قیمتلو || Les belles étoffes sont toujours chères اقمشهٔ لطیفه دائما ذیقیمتدر Les diamans sont toujours chers الماس قسمنك بهاسی هر دائم غالیدر Le blé est ordinairement plus cher dans la moisson que dans les autres temps حنطه‌نك بهاسی وقت حصاددہ اوقات سائره‌دن زیاده بهالو اولور Tout est cher à Paris پاریسده هرشئ غالیدر Chère année. Une année où le blé est beaucoup plus cher qu'à l'ordinaire *A.* سنة القحط والغلا *P.* سال تنگی *T.* بهالولق شو حال سنهٔ سنه‌سی || Cela arriva dans la chère année قحط وغلاده واقع اولدی

Cher, se dit aussi de celui qui vend à plus haut prix que les autres *T.* طوق صاتیجی || Ce marchand est trop cher فلان بازرکان بغایت طوق صاتیجیدر

Il se prend aussi adverbialement, et signifie, à haut prix *A.* بثمن الغالی *P.* با بهای گران *T.* آغر بها ایله || Vendre cher بکا بهالو آغر بها ایله صاتمق Cela me coûte cher بازارده‌کی اولدی Il me l'a vendu plus cher qu'au marché بهادن زیاده‌یه صاتدی - Figur. Vendre bien cher sa vie,

pour dire, se bien défendre مردانه مقاومت برله نقد جاننی طوزلو صاتمق

CHERCHER. Se donner de la peine pour trouver *A.* طلب - جستجو کردن - جوییدن *P.* استفقاد - تفقد - تطلب بر آراشدرمق - آرامق *T.* جستن || Chercher quelqu'un کمسنه‌یی طلب وجستجو ایتمک Chercher quelque chose بر شیئی آرامق - بر شیئی طلب وتفقد ایتمک Chercher soigneusement بالتحرّی جستجو ایتمک Chercher par tout طرف طرف آراشدرمق - هر طرفده طلب وتفحص ایتمک Chercher à tâtons ال یوردامیله - بالتعییث جستجو ایتمک Chercher de l'oeil امرار نظر ایله تفقد ایتمک آراشدرمق Chercher du secours استعانت کوز کزدررک آراشدرمق - جویای دستگیری اولمق - استمداد ایتمک - ایتمک Chercher de l'argent طلب درهم ودینار ایتمک امداد آرامق Un domestique qui cherche condition طالب اقچه آرامق - En cherchant on trouve *A.* قسمت آرایان خدمتکار - خدمت اولان خدمتکار آرایان بولور *T.* من قرع بابًا ولج ولج Chercher un trésor دفینه آرامق Chercher la pierre philosophale جویندهٔ وسایل واسباب Chercher des moyens کیمیایی آرامق Chercher des innovations طالب اختراعات اولمق اولمق Chercher des excuses جویندهٔ عذر وبهانه - جویندهٔ اعذار اولمق Chercher la gloire طالب جاه وشان اولمق Chercher le profit طالب ربح وفائده اولمق Chercher une occasion وسیله خواه اولمق - فرصتجوی اولمق Chercher un passage dans un livre کتابک ایچنده بر فصل طلبنده اولمق Chercher l'origine d'un mot بر لفظک اصلنی آرامق Chercher la cause d'un nouveau phénomène علایم سماویّه دن برعلامت حادثه‌نک سبب اصلیسنی آرامق - Il se dit aussi des choses inanimées || L'eau cherche un passage ماء جاری بالطبع بر L'aiguille aimantée cherche le Nord مقناطیسلو ایکنه مجرا آرار شمال طرفنی آرار

On dit proverb., Chercher quelqu'un par mer et par terre, le chercher à pied et à cheval, pour dire, le chercher par tout *T.* کوکده یرده آرامق - Et chercher une aiguille dans une botte de foin, pour dire, se donner inutilement beaucoup de peine pour chercher une chose صمان چوالی ایچنده ایکنه آرامقدر

On dit, Chercher noise, chercher querelle, pour dire, se mettre à propos délibéré dans le cas de se brouiller avec quelqu'un *T.* غوغا آرامق - جویندهٔ سر رشتهٔ نزاع اولمق

Et chercher un malheur, pour dire, faire des choses capables d'attirer quelque malheur à celui qui les fait *T.* کالباحث کندو بلاسنی آرامق - عن حتفه بظلفه کندو بلاسنی آرامق

CHERCHEUR. Celui qui cherche *A.* طالب pl. طلّاب *P.* || Ne vous amusez pas à ces chercheurs de trésors بو دفینه طالبلریله وقتنی ضایع ایلمه آرایيجی *T.* جوینده - جویا

CHÈRE. Tout ce qu'on sert dans un repas sous le rapport de la quantité, de la qualité et de la délicatesse *A.* طعام *P.* خورش *T.* یمک || Maigre chère طعام خسیس Grande chère بزی مکمّل طعام Il nous fit la meilleure chère du monde طعام نفیس بینظیر ایله اطعام ایلدی On fait bonne chère en ce pays-là, et à bon marché اول مملکنده بهای رخیص ایله طعام نفیس اکل ایدرلر Ils font petite chère عادتا طعام مختصری Faire une chère délicate طعام ایدرلر لطیف اکل ایتمک - On dit qu'un homme est de bonne chère, pour dire, qu'il aime la bonne chère *A.* متطرّس *P.* خوشخوار *T.* تمیز یمک یر - Et chère entière, pour dire, un grand repas suivi de plusieurs divertissemens *A.* ولیمة *P.* سور ضیافت

CHÈREMEMT. Tendrement *A.* باشتیاق - باعتلاق القلب *P.* جان *T.* مشتاقانه - از دل وجان - جان برابرانه البال فلانه || Je l'aime chèrement علاقهٔ درون ایله - وکوکلدن اشتیاق بال ایله محبّتم وار در Je conserve cela chèrement حرز جان - فلان شیئی علاقهٔ درون ایله حفظ ایده‌رم کبی صاقلرم

Il signifie aussi, à haut prix *A.* باسعار الغالیة - غالیا *P.* با بهای بلند *T.* طوزلو - طوق بها ایله - آغر بها ایله || Vendre chèrement sa marchandise مالنی اسعار غالیه ایله طوزلو - مالنی طوق بها ایله صاتمق - فروخت ایتمک - On dit figur., qu'un homme vend chèrement sa vie صاتمق جاننی طوزلو صاتر

CHÉRIF. Nom qu'on donne à un descendant de Mahomet *A.* شریف pl. شرفا *T.* میر - Il signifie aussi Prince chez les Arabes || Le chérif de la Mecque *A.* شریف المکّة

CHÉRIR. Aimer tendrement *A.* محبّت بعلاقة القلب - محبّت عن صمیم البال - محبّت بتعشّق البال *P.* دل

Une chétive chère طعام محقّر Avoir chétive mine سیمای خساستنما صاحبی اولمق

CHÉTIVEMENT. D'une manière chétive *A.* مرذولاً - مخسولاً *P.* محقراً - بالخساسة - Cet homme vit chétivement آلچقلق ایله کمترانه *T.* مخسولًا ومحقرًا امرار وقت زندگانی ایدر

CHEVAL. Animal domestique quatrupède que nous montons, et dont nous nous servons pour tirer des voitures ou la charrue *T.* باره - اسب *P.* افراس pl. فرس - خیول pl. خیل *A.* فرس اتحم - فرس ادهم *A.* Cheval noir بارکیر - آت سیاه - یاغز بارکیر *T.* اسب سیاه - شبدیز - اسب شبرنگ قیر بارکیر *T.* اسب خنگ *P.* فرس اشهب *A.* Cheval blanc بارکیر اخرج بارکیر *T.* اسب جنگار *P.* فرس اخرج *A.* Cheval gris pommelé truité *A.* بقله قیری *T.* چپار *P.* انمش *A.* Cheval gris moucheté قزل بوز *T.* بور *P.* اصحر *A.* alezan سیسلو *T.* بوز *P.* ابرش کمیت اغبر *A.* bai brun طوری *T.* جرد *P.* کمیت *A.* bai سرخ *P.* اصهب *A.* bai clair یاغز طوری *T.* سرخ تیره *P.* زردپور *P.* ورد اغبس *A.* isabelle آچق طوری *T.* زرده دمور قیری *T.* چرمه *P.* ازرق *A.* rouan قوله اقمر *P.* poil-de-souris چیل *T.* اسب جهری *P.* احسب فقره *P.* اشهب قرطاسی soupe-de-lait *A.* سول دورنگ *T.* ابلق - ازغب *P.* pie سود قیری *T.* خنگ قپلان آلاجه *T.* پلنگ چرده *P.* انمر *A.* tigre آلاجه یکپاره بر طونده آت *T.* یکرنگ *P.* بهیم *A.* Cheval Zain صباح الخیرلو *T.* اغرّ الناصیة *A.* bien marqué mal marqué *T.* حصن pl. حصان - فحول pl. فحل *A.* Cheval entier جفتهلو اکدیج *T.* خایه کنده *P.* مخصّی *A.* hongre آیغر *T.* رخت *P.* اسب تلد قفا *P.* فرس ارقب *A.* Cheval chargé d'encolure غلیظ الحجحفلة *A.* Chargé de ganache بیونی قبا بارکیر *T.* دوداغی صارقمش آت *T.* اسب فرو لب - اسب لفچن *P.* دیشلری *T.* اسب دندان رسیده *P.* فرس قارح *A.* Cheval fait عربه بارکیری Cheval de charrette تمام اولمش آت de charrue هنطو بارکیری de carrosse جفت بارکیری de bât - فرس رحیل - براذین pl. برذون - فرس حامل الکور *A.* de somme ou de charge اسب پالانی *P.* کودن سمر بارکیری *T.* اسب بار گیر - اسب بار کش *P.* فرس حمولة *A.* Cheval de bagage حمّال بارکیری *T.* Cheval بوک بارکیری de selle *A.* مرکب pl. دابّة - مراکب pl. دوابّ pl. مطیّة - مطایا *P.* فرس المنزل *A.* de poste طوار - بنک *T.* ستور *P.*

- جاندن سومک *T.* از جان ودل دوستی کردن - بستن Chérir || کوکل بغلیهرق سومک - جان وکوکلدن سومک احبّا واصدقاسنه تعشّق بال ایله محبّت ایتمک ses amis دوستلرینی جاندن سومک - Il chérit extrêmement sa femme زوجهسنه - زوجهسنه غایت تعشّق بال ایله محبّتی وار در غایة الغایه علاقهٔ درونی وار در Un prince qui chérit ses peuples زیر دستانی حقّنه علاقهٔ درونی اولان بر پادشاه Un amant qui chérit ses peines, ses tourmens چکدیکی عذاب درونه عن صمیم البال محبّتی درکار اولان عاشق آشفته

CHÉRI. *A.* سوکولی *T.* دلپذیر *P.* مرغوب - محبوب || Un Prince chéri de ses peuples محبوب القلوب زیر دستان اولان بر پادشاه - En parlant des anciens Hébreux, on dit, Le peuple chéri de Dieu ملّت مرغوبهٔ جناب ربّ العزّت

CHÉRISSABLE. Digne d'être chéri *A.* واجب - مستحق المحبّة سویلور *T.* سزاوار مهر ومحبّت - شایان مهربانی *P.* المحبّة || La gloire la plus chérissable est celle qui nâit de la vertu سولمکه لایق - زیاده مستحق محبّت واشتیاق اولان شان واقبال انجق فضیلت وصلاحدن منشعب اولاندر La santé est le plus chérissable de tous les biens کافّهٔ نعمدن شایان - مستحق محبّت اولان نعمت صحّت وجود در محبّت اولان

CHERSONÈSE. V. Presqu'île.

CHERTÉ. Prix excessif des marchandises *A.* غلاء الاسعار - غلا بها آرتوقلغی - بهالولق *T.* بلندئ بها - فزونئ بها *P.* Grande cherté غلای عظیم excessive غلای مفرط La cherté des vivres غلای اسعار ذخایر Pourvoir, remédier à la cherté اندفاعی - غلای اسعارك اندفاعی اسبابنی تحصیل ایتمک Causer la cherté غلای اسعاره سبب اولمق چاره سنه باقمق

CHÉRUBIN. Ange du seeond choeur de la première hiérarchie پاکان خطّهٔ اوّل *P.* کروبیّون pl. کروبیّ *A.*

CHERVIS ou CHIROUI. Plante *A.* کزر *P.* جزر برّی - ذبح یبان هاوجی *T.* دشتی

CHÉTIF. Méprisable *A.* آلچق *T.* کمتر *P.* مرذول - مخسول || Une chétive créature ose-t-elle s'enorgueillir? بوبله بر مخلوق Et - مرذول تفاخر واستکباره جسارت ایتمک جائزمیدر mauvais *A.* کوتو *T.* کم مایه *P* محقّر - خسیس - ردئ || Un fermier qui a des moutons fort chétifs اغنام ردّیه صاحبی بر Faire une chétive récolte غلّهٔ خسیسه حصاد ایتمک ملتزم

Être à cheval, se dit d'un homme monté sur un cheval, ou sur quelque autre animal, et même sur une poutre, sur une muraille etc. *A.* ركوب *P.* سوار كردن *T.* بنمك

On dit, Monter à cheval, pour dire, apprendre à monter à cheval *A.* استفادة الفنّ الفروسيّة ـ تعلّم الفنّ الفروسيّة *P.* بنجيلك اوكرنمك *T.* فنّ اسب تازى آموختن ‖ Il a monté à cheval sous un tel فنّ فروسيّتى فلان استادك بنجيلكى فلان استاددن اوكرندى ـ يانندە استفادە ايلدى ـ On appelle, Bon homme de cheval, un homme qui sait bien manier un cheval *A.* فارس ماهر *P.* يكنا سوار *T.* جندى

On dit proverb. L'oeil du maître engraisse le cheval, pour dire que, quand le maître prend lui-même soin de ses affaires, tout en va mieux آغانك كوزى آتى طاولدر ـ Et jamais bon cheval ne devienne rosse, lorsqu'on parle d'une personne qui conserve jusqu'à la dernière vieillesse la vigueur et l'esprit qu'il avait en sa jeunesse *A.* الخيل تجرى على مساويها *T.* كحيلان ـ Et qu'il n'est si bon cheval qui ne bronche *A.* لكلّ جواد كبوة *T.* آياغى سورچمز ـ Et à cheval donné, on ne regarde point la bouche *T.* بخشش آتمك ديشنه باقلمز ـ Et d'un homme qui ne s'étonne point de ce qu'on lui dit, des menaces qu'on lui fait, Il est bon cheval de trompette, il ne s'étonne point pour le bruit *T.* كوس ديكلمش طاول سسندن آلمز ـ On dit aussi, Changer son cheval borgne contre un aveugle, pour dire, se défaire d'une mauvaise chose pour une pire *T.* يكچشم آتنى بر كور آتە دكشدرمكدر ـ On dit proverb., qu'il fait toujours bon tenir son cheval par la bride, pour dire, qu'il fait bon être maître de son bien, d'une affaire où l'on a intérêt بر آدم كندو امورندە ديزكينى الندن صاليويرملو دكلدر ـ Et fermer l'écurie quand les chevaux sont dehors, pour dire, prendre des précautions quand le mal est arrivé آخور بوش قالدقدنصكره قپوسنى قپاتمنك اوق يايدن چيقدقدنصكره تدبيرك فائدەسى ـ فائدەسى نه يوقدر

On dit figur. d'un homme grossier, brutal, que c'est un cheval, un cheval de bât بياغى حمّال باركيرى كبى بر آدمدر ـ Et d'un homme qu'on charge de toutes les affaires difficiles, fatigantes d'une maison, qu'il en est le cheval de bât فلان خانەنك حمّال باركيريدر ـ Et d'un jeune homme, qui est

اسب *P.* دابّة المكارى *A.* منزل باركيرى *T.* يام Cheval de louage مكارى باركيرى ـ كرا باركيرى *T.* كرايەدار صوى *T.* اسب بهزاد *P.* افراس جياد pl. فرس جواد *A.* يدك *T.* پالاى ـ پالادە *P.* جنيب *A.* Cheval à la main آت d'attelage آلاى آتى Cheval de parade قوشوم باركيرى Barbarie مغرب آتى *T.* اسب مغربى *P.* فرس مغربىّ *A.* d'Arabie عربستان باركيرى *T.* اسب تازى *P.* فرس عربىّ *A.* Cheval pesant اسب كند پا *P.* افراس ثول pl. فرس اثول *A.* سبك *P.* مهارش العنان *A.* léger à la main قابران آت *T.* اسب *P.* فرس نكل *A.* hardi باشى خفيف آت *T.* عنان فرس كريم ـ فرس نجيب *A.* noble ياوز آت *T.* مايه دار ـ صويى پاك آت *T.* پاكيزە نژاد *P.* كحيل ـ النسب اسب جگر *P.* روّاع الفؤاد ـ طيّار *A.* courageux كحيلان آت شديد ـ عدوان ـ مسهك ـ منسرح *A.* vite يوركلو آت *T.* دار يوكرك *T.* صبا رفتار ـ تيز رو ـ باد پيما *P.* جرّاء ـ العدو de يورغه يورر آت *T.* فرس مهلمج *A.* Cheval d'amble آت pas *A.* فرس معناق *T.* اشكين يورر آت *A.* fougueux حرون Cheval de هاربن آت *T.* سر كش ـ نا فرمان *P.* جرور ـ جنك آتى *T.* اسب نبردگاه *P.* فرس المعركة *A.* bataille اسب برگستوان پوش *P.* ملبّس بالتجفاف *A.* Cheval bardé چوللو *T.* جل پوش *P.* مجلّل *A.* caparaçonné چوقاللو آت *T.* اسب *P.* فرس ربض *A.* Cheval de manége جوللنمش ـ فرس قنود *A.* Cheval doux باش اوكرنور آت *T.* آموزندە اسب سبك عنان ـ اسب رام *P.* فرس ذلول ـ فرس منقاد ملايم آت ـ يواش آت *T.* Cheval qui se défend contre l'écuyer خرچين آت *T.* اسب بد رام *P.* فرس ناتق *A.* Cheval orillard قولاغى *T.* اسب بزرك گوش *P.* فرس آذن *A.* maigre لاغر *P.* مهزول *A.* efflanqué آريق *T.* ايرى ات يراقلندرلمش آت *T.* ناربن پهلو *P.* فرس ممشوق ـ ضامر اكسەسى ناربن *T.* باريك قفا *P.* رقيق القذال *A.* effilé ايت اللى ـ آياغى بويرق *T.* كژ پا *P.* اعقل *A.* jarreté الماجقلرى *T.* اسب پست پشت *P.* فرس مدكوك *A.* ensellé بيلكى *T.* هضيم ـ اهضم *A.* Cheval bas de devant بصق آت ايقيلنور *T.* منحوط *A.* Cheval poussif بيلكى قارنلى ـ اوكلى آياقلرى *T.* سست پا *P.* مخبول *A.* fourbu ارعم *A.* morveux حسّ *A.* étriller آتە تيمار ايتمك Panser un cheval طوتلمش دستمالى *P.* دلك *A.* frotter قشاغيلمق *T.* قشاوە كردن *P.* نعللتمق *T.* نعل زدن *P.* انعال *A.* ferrer اوغوشدرمق *T.* كردن

emporté, que c'est un cheval échappé کم - بر سرکش آتدر کم آلمز بر آدمدر - آلمز بر آتدر

Cheval de frise, se dit, en termes de guerre, d'une pièce de bois hérissée de longues pointes *P.* مندو *T.* چرخ فلک || On met les chevaux de frise à une brèche, pour arrêter les assiégeans قلعه دیوارنده ظهور ایتمش ثلمه‌دن عسکر محاصرینک هجومنی منع ایچون چرخ فلکلر وضع اولنو کلمشدر

Cheval marin. Cheval fabuleux ayant le devant d'un cheval et le derrière d'un poisson *A.* بنت البحر - بنت الما *P.* آت بالغی *T.* اسب دریا

Chevaux, se prend pour des gens de guerre à cheval *A.* فرسان الخیل *P.* سپاه سواریان *T.* آتلو عسکری - Chevau-légers. Cavaliers légèrement armés *T.* سبکبار آتلو عسکری - جرد آتلو عسکر

Petit cheval. Nom d'une constellation *A.* قطعة الفرس

CHEVALERIE. Il dit de divers ordres de chevaliers *A.* علم الافتخار *P.* نشان افتخار *T.* نشان سرافرازی || L'ordre de St. Vladimir, l'ordre de St. Georges sont des ordres de chevalerie حضرت ولادمیر وحضرت حضر الیاسک اسملریله مشرّف اولان نشانلر نشان افتخار انواعندندر

CHEVALET. Il dit d'un morceau de bois qui sert à tenir élevées les cordes d'un instrument de musique *A.* عتب *P.* طنبوره اشکی *T.* خرک - Et des étais qu'on met aux bâtimens, quand on veut les reprendre sous oeuvre *T.* عاریتی دستک

CHEVALIER. Celui qui a un ordre de chevalerie *A.* حامل دارندهٔ نشان *P.* حملة الاعلام الافتخار *pl.* العلم الافتخار نشان افتخار صاحبی *T.* سرافرازی || Chevalier de l'ordre de St. Vladimir حضرت ولادمیر اسمیله مشرّف اولان طریقتک نشان افتخارینی حامل اولان کمسنه Chevalier de plusieurs ordres طرایق عدیده‌نک نشان افتخارلرینی حامل اولان کمسنه

On appelle, aux échecs, Chevalier ou Cavalier, une des pièces du jeu *P.* اسب *T.* آت

CHEVALINE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Bête chevaline, et signifie, cheval ou cavale *A.* دابّة *P.* استور *T.* طوار - بنک

CHEVELU. Qui porte de longs cheveux *A.* اهلب - جثیل - اوزون *T.* دراز مو *P.* طویل الشعر - اشعر - مجمّم - ازبّ || Les peuples septentrionaux sont plus chevelus que ceux du midi ممالک شمالیه خلقی اقالیم جنوبیّده ساکن اقوامدن زیاده طویل الشعر در - Racines chevelues. Les racines d'arbres qui poussent des filamens déliés *A.* عروق ذات الذوائب *P.* بیخهای ریشه دار *T.* صچاقلو کوکلر - Il se dit aussi, au substantif, des petits filamens attachés aux racines des arbres, et qui sont aussi déliés que les cheveux *A.* ذوائب العروق *P.* ریشهای بیخ *T.* کوک صچاقلری

Comète chevelue. Une comète qui jette des rayons de lumière en forme de cheveux *A.* کوکب ذو الذائبة *P.* اختر گیسودار *T.* پرچملو یلدز

CHEVELURE. Les cheveux de la tête *A.* شعر - شعر الرأس *P.* موی سر *T.* صاچ || Avoir une longue chevelure طویل الشعر - Il se dit aussi, des rayons des comètes *A.* ذائبة الکواکب *P.* ریشهٔ اختر *T.* یلدزک صچاغی

Chevelure de Bérénice. Nom d'une constellation *A.* الهنعة

CHEVET. Long orciller sur lequel on appuie sa tête, quand on est dans le lit *A.* مخدّة *P.* ناز بالش *T.* یوز یصدیغی - On dit proverb. d'un homme qui débite des histoires fabriquées sans preuve, qu'il a trouvé cela sous son chevet, pour dire, qu'il l'a rêvé جیبندن چیقاردی - رؤیاسنده کوردی

CHEVÈTRE. Pièce de bois dans laquelle en emboîte les soliveaux d'un plancher *A.* مجرّ *P.* تژه *T.* کویشلمه دیرکی - Il se dit aussi, du bandage dont on se sert pour la fracture et la luxation de la mâchoire *A.* لفافة الحنک *P.* چنه بند *T.* چکه باغی

CHEVEU. Poil de la tête de l'homme *A.* شعر *P.* مو - کوپله *T.* صاچ قیلی - باش || Il est chauve, il n'a pas un cheveu داغسر - اصلع اولدیغندن باشنده شعر واحد بیله یوقدر باشی طاز - اولمغله باشنده اثر مو نا بدید ونا موجود در Il ne tombe pas un cheveu de notre tête sans la permission de Dieu اولدیغندن قیلدن بسبتون چپلاقدر بلا اذن ربّانی یک Il ne s'en faut pas l'épaisseur d'un cheveu que ces deux choses-là ne se touchent موی سر یرندن قوپمق احتمالی محالدر De grands cheveux, de longs cheveux *A.* شعر طویل *P.* موی دراز courts *A.* شعر قصیر *P.* موی کوتاه *T.* اوزون صاچ قصّه *T.* بو ایکی شیئک بتشمسنه قیل قدر یر قالمشدر

CHEVILLE DU PIED. La partie de l'os de la jambe qui s'élève en bosse aux deux côtés du pied *A.* كعب pl. كعوب *P.* غازه ـ شتالنگ *T.* طپوق پژول

CHEVILLER. Joindre avec des chevilles *A.* اشكاك *P.* طولابی زدن *T.* جيويلمك || Cheviller une armoire, une porte وقپويی جيويلمك

CHEVILLÉ. *A.* مشكّك *P.* غازه زده *T.* جيويلنمش ـ On appelle en Poésie, Vers chevillés, des vers qui sont chargés de mots inutiles حشويّاتدن عبارت ـ ابيات حشويّات آميز اولان اشعار

CHÈVRE. La femelle du bouc *A.* عنز pl. عنوز pl. عناز ـ ماعز *P.* بز ماده *T.* ديشی كچی || Troupeau de chèvres *A.* مواعز pl. قطيع العناز ـ سرب العناز *P.* رمهٔ بزها *T.* كچی سوريسی Lait de chèvre *A.* لبن العنز *P.* شير بز *T.* كچی سودی Poil de chèvre *A.* وبر عنز *P.* موی بزه *T.* كچی تويی ـ On appelle, Barbe de chèvre, ou Barbe de bouc, une barbe qu'on laisse venir longue *A.* لحية معنّزة *T.* تكه صقال ـ On dit proverb., Où la chèvre est attachée, il faut qu'elle y broute *A.* الكراب على البقر *T.* كچی باغلنديغی يرده اوتلمودر ـ Et sauver, ménager la chèvre et le chou, pour dire, pourvoir à deux inconvéniens contraires *T.* طاوشانه قاچ تازی يه طاوشانه قاچ تازی يه ـ طوت ديديه‌رك عمل وحركت ايتمك طوت ديديه‌رك ايكی طرفی اوخشاتمق

CHÈVRE. Nom d'une constellation *A.* جدی *P.* بزه

CHEVREAU. Le petit d'une chèvre *A.* فريز pl. فرار *P.* بزيچه *T.* اوغلاق Le chevreau mâle s'appelle plus particulièrement *A.* جدی pl. جديان *P.* بزيچهٔ نر *T.* اركك اوغلاق Et la femelle *A.* عناق pl. عنوق *P.* بزيچهٔ ماده *T.* ديشی اوغلاق

CHEVRETTE. La femelle du chevreuil *A.* وعلة *P.* بز كوهیٔ ـ Et une sorte de petite écrevisse de mer *A.* جراد البحر *T.* تكه ماده

CHEVREUIL. Espèce de bête fauve *A.* وعل pl. وعول *P.* بز كوهی *T.* چوپور ـ طاغ كچيسی

CHEVRIER. Qui mène paître les chèvres *A.* معّاز *P.* بزبان *T.* كچی چوبانی

CHEVRILLARD. Petit chevreuil *A.* فريز الوعل *P.* بزيچهٔ طاغ كچيسی ياوريسی *T.* كوهی

CHEVRON. Pièce de bois qui sert à la couverture d'une maison,

frisés صاچ دوز صاچ *T.* موی هموار *P.* شعر سبط plats *A.* صاچ قيورق صاچ *T.* موی پيچيده *P.* شعر متقرّد blonds *A.* شعر اسمر صاری صاچ *T.* موی زرد *P.* شعر اصفر bruns *A.* شعر اسمر صاچ ـ ياغز صاچ *T.* موی سيهچرده *P.* شعر noirs *A.* قره ياغز صاچ ـ سياه صاچ *T.* موی سياه *P.* اسود châtains *A.* شعر قومرال صاچ *T.* شعر اشقر ـ شعر اصهب cendrés شعر اشمط *A.* بوز صاچ gris *T.* شعر اخطب اللون ـ اخطب *P.* شعر ابيض blancs *A.* قيرغل ـ قير *T.* موی ابلك *P.* شانه ممتشط *P.* آق صاچ bien peignés *A.* موی سفيد *T.* فرو هشته *P.* مسترسل ـ مسرّح ondés *A.* طرانمش *T.* زده موی خم بخم *P.* شعر محبّك annelés *A.* صارقق انجه *T.* موی باريك *P.* شعر رقيق fins *A.* حلقدلنمش صاچ شعر هرissés *A.* اورلمش صاچ *T.* شعر منتفش ـ مشعال tressés *A.* اورپورمش قيل *T.* شعر منتفش ـ مشعال Peindre les cheveux *A.* تلويين الشعر صاچی بويامق *T.* Une touffe de cheveux طوپلنمش صاچ ـ طوب اولمش صاچ *T.* جثالة الشعر *A.*

On dit proverb., Fendre un cheveu en quatre, pour dire, substiliser trop *T.* قيلی درده يارق انجه دن انجه يه آرامق ـ Et prendre l'occasion aux cheveux, pour dire, profiter de l'occasion *T.* موشكافانه تحرّی ايتمك ـ فرصتی يقه‌لمق figur., qu'une chose fait dresser les cheveux à la tête فلان شیٔ شول رتبه ده ايراث دهشت ايدر كه اشعيلال شعر باشده‌كی قيللری اورپورر ـ رأسی مؤدّی اولور

CHEVILLE. Morceau de bois ou de fer que l'on fait entrer dans un trou, pour le boucher ou pour d'autres usages *A.* شكّة *P.* لهاز ـ بساهنك ـ غازه ـ فانه *T.* چيوی || Cheville de bois چار كوشه Cheville carrée دمور چيوی de fer آغاج چيوی On dit proverb., Autant de trous, autant de chevilles; et cela se dit d'un homme qui trouve à tout des excuses, des défaites, des réponses *T.* هر دليكه برر يما بولور

CHEVILLE OUVRIÈRE. Une grosse cheville de fer qui joint le train de devant d'un carrosse avec la flèche *A.* قطبة *P.* ميخ گردونه *T.* عربه ميلی ـ عربه ايكی ـ On dit figur. du principal mobile d'une affaire, que c'en est la cheville ouvrière قطب دائرهٔ مدار دائرهٔ امردر ـ مصلحتدر

En parlant de luths, de violons etc., c'est ce qui sert à tendre ou à détendre les cordes *A.* اذن العود *P.* گوش ـ گردنا *T.* طنبوره بورغوسی طنبور

et qni soutient les lattes sur lesquelles on pose la tuile *A.* مجرّة السقف *P.* پالار *T.* جاتی طبانی

CHEVROTER. Aller en bondissant *A.* مشی بالقفوز - قفزان *P.* چهار چهان رفتن *T.* صچرایه‌رق یوریمک ‖ Il chevrote en marchant صچرایه‌رق یورر - لدی المشی قفزان ایدر On dit, qu'un homme chevrote en chantant, que sa voix chevrote, pour dire, qu'il chante par secousses *A.* ترديد الصوت *P.* هلهله *T.* سسی اوینداده‌رق چیقارمق

CHEVROTIN. Peau de chevreau corroyée *A.* ماعز مدبوغ *P.* دباغتلنمش *T.* پوست پیراستهٔ بزیچه جلد المعز المدبوغ - اولاق دریسی

CHEZ. En la maison de *A.* فی داره *P.* نزد او - بخانه اش *T.* اوندہ هر کس کندو خانه‌سنده ‖ Chacun est maître chez soi آغادر Je viens de chez vous کلییورم - خانه‌کزدن - Il signifie aussi, parmi *A.* بین *P.* میان *T.* آره ‖ Il y avoit chez les Grecs une coutume بین الیونان بر عادت وار ایدی

CHIAOUX. Huissier chez les Turcs *A.* ترتور *P.* سرهنگ *T.* چاوش

CHIASSE. Écume de métaux *A.* زبد المعدن *P.* کف معدن *T.* معدن کپوکی ‖ Chiasse de fer *A.* زبد الحدید *P.* کف Chiasse de cuivre *A.* زبد النحاس *T.* دمور کپوکی - ساید - اهن *P.* کف مس *T.* باقر کپوکی

CHIASSE DE MOUCHE, DE VER. Les excrémens de la mouche, du ver *A.* ذقط - خرء الذباب - ونمة - ونیم *P.* گوه مکس *T.* سینک ترسی - On dit figur., qu'un homme est la chiasse du genre humain, pour dire, qu'il est très-méprisable *A.* خسالة الناس *P.* آدم مولوزی *T.* خسترین مردمان

CHICANE. Subtilité captieuse en matière de procès *A.* تزویر pl. شرّتلک *T.* مکر بازی *P.* تلبیسات pl. تلبیس - تزویرات ‖ Vilaine chicane تزویر قبیح Étrange chicane تلبیسلک - Pure chicane تزویر محض Chercher des chicanes تزویر مستغرب - تزویرات وتلبیساته سلوک ایتمک - On appelle, Gens de chicane, les praticiens subalternes, comme juges de village etc. *A.* نوّاب - امناء الشرع - Il se prend figur. pour les subtilités captieuses dont on se sert dans les contestations mal fondées *A.* مغالطة pl مغالطات *P.* سخن مغالطه آمیز ‖ Toutes ces raisons ne sont que de pures chicanes بو دلیللرك جمله‌سی محض مغالطه قبیلندندر Vous me faites là une chicane ایراد ایلدیک کلام مغالطه نوعندندر Chercher chicane à quelqu'un حقنه بر نوع مغالطه پیدا ایتمک قیدنده در

CHICANER. User de chicane *A.* اعمال - ارتکاب التزویر *P.* مکر بازی کردن *T.* تلبیسلک ‖ Cet homme ne fait que chicaner شرّتلک ایتمک - کار وپیشه‌سی - فلانک کافهٔ اعمالی تزویردن عبارتدر - Il signifie aussi, se servir de détours, de subtilités captieuses dans les contestations *A.* اعمال المغالطات *P.* مغلطه ایتمک *T.* سخن مغالطه راندن ‖ Il chicane sur tout هر شیئده مغلطه ایدر

Et tenir quelqu'un en procès mal à propos *A.* القاء الشرّ *T.* جمیع همجوارلرینه شرّ آتمق ‖ Cet homme chicane tous ses voisins القای شرّ ایدر

On dit, en termes de guerre, Chicaner le terrain, pour dire, le disputer *T.* مقام مقاومتدن عدم تناحی ومفارقت واظهار لج وعناد ایله متانت ایتمک

Il signifie aussi, reprendre, critiquer *A.* تعریض *P.* حرفگیری *T.* عیبلمق ‖ Il ne faut pas chicaner les poètes sur des vétilles جزئیات مقوله‌سی شیلر - ایچون شعرایه انگشت زن اعتراض اولمق جائز دکلدر حرف انداز اعتراض اولمق روا دکلدر

On dit figur. d'une chose qui n'est pas fort considérable, mais qui ne laisse pas de faire de la peine, Cela me chicane فلان شئ بکا زحمت ویرر

CHICANERIE. V. Chicane.

CHICANEUR. Celui qui aime à chicaner en affaires *A.* مزوّر *P.* تلبیس *T.* مکر باز - تزویر کار

CHICANIER. Celui qui conteste sur les moindres choses *A.* مغالطه پرداز *P.* مایل الی المغالطة - مألوف الی المغالطة *T.* مغلطه‌جی

CHICHE. Trop ménager *A.* ممسك - جماد الکفّ - شحیح *P.* سیهکاسه - تنگدست *T.* جمری - On dit figur., qu'un homme est chiche de ses paroles, chiche de ses pas, de ses peines, chiche de louanges, pour dire, qu'il n'aime pas à parler, à agir pour les autres, à donner des louanges فلان کشی نطق وکلامده وعمل وحرکتده وارتکاب تعب ومشقت خصوصنده ونشر ثنا وستایش بابنده بخل وضنّتی غالب بر آدمدر

فلان کشینک فلان وفلان شیلرده بخل وضنتی واردر- Il signifie aussi, chétif, mesquin *A.* خسیس- دون *P.* کمقدر ایتدیکم آلچق *T.* ناجیز- || Chiche récompense de mon travail سعی واقدامک مکافات خسیسه‌سی La moisson sera chiche بو سنه نـک حصادی دون وکمقدر اوله‌جقدر

Pois chiche. Espèce de pois *A.* حمص *P.* نخود *T.* نخود

CHICHEMENT. D'une manière chiche *A.* بالشحّ- بالنخساسة جمریلـک ایله- جمریجه *T.* باتنـگدستی *P.* بالامساک- || Récompenser chichement un service rendu بر کونه خدمتـه بالشحّ والامساک مکافات ایتمک

CHICORACE. Il se dit de toutes les plantes qui tiennent de la nature de la chicorée *A.* نباتات هندبائيّة *P.* گیاههای کسناجی *T.* هندبالو اوتلر

CHICORÉE. Sorte d'herbe potagère *A.* لعاعة- هندبا *P.* کسناج *T.* کاسنی- کسیـج- || Chicorée blanche هندبا- کونه‌یک کسناج- هندبای برّی sauvage آق هندبا- هندبای بیضا یبانی هندبا- کوهی

CHICOT. Le reste d'un arbre qui sort un peu de terre, coupé ou abattu par le vent *A.* جذل pl. اجذال *P* گرنهٔ درخت *T.* کتوک || Cette forêt est pleine de chicots بو بیشه‌زار اجذال- بو اورمان هب کتوکدن عبارتدر- اشجار ایله مالامالدر Et un petit morceau de bois rompu *A.* کسارة الحطب *P.* هیزم *T.* ریزه || En passant par la forêt, son cheval se mit un chicot dans le pied آغاج قیرنتیسی اورمان ایچندن مرور ایدر ایکن راکب اولدیغی دابّه‌نـک آیاغنه بر آغاج قیرنتیسی صوقلدی

Et un morceau qui reste d'une dent rompue *A.* اصل السنّ *P.* المنشرم || Il m'a arraché une dent, mais il m'a laissé un chicot قیریق دیش کوکی *T.* بن دندان شکسته بر دیشمی قلع ایلدی انجق بر قیریق دیش کوکی براقدی

CHICOTIN. Certain suc amer dont on frotte le bout des mamelles pour sevrer les enfans *A.* ذیرة- ذیار

CHIEN. Animal quadrupède domestique *A.* کلب pl. کلاب *P.* سگ *T.* ایت- کوپـک || Chien hargneux *A.* کلب خرلداشیجی کوپـک *T.* کلب هرّاش- خرّاش enragé *A.* Chien de chasse قودوز کوپک *T.* سگ دیوانه *P.* کلب عقور Dresser *A.* کلب صیّاد *P.* سگ شکاری *T.* آوجی کوپـک un chien کوپکی- تعلیم کلب ایتمک- تضریبهٔ کلب ایتمک

کوپکه آوجیلق اوکرتمک- آوه آلشدرمق

On dit proverb. des gens qui sont toujours en dispute, qu'ils s'accordent comme chien et chat *T.* بینلری کدی ایله کوپک کبیدر- Et bons chiens chassent de race, pour dire, que les enfans suivent ordinairement les inclinations de leurs pères *T.* کوپکـک ایوسی صوی قوغر- Et tous les chiens qui aboient ne mordent pas, pour dire, que tous ceux qui menacent ne font pas toujours de mal هر هاولیان کوپک اصرمز- Et qu'un chien hargneux a toujours les oreilles déchirées, pour dire, qu'un homme querelleur attrape toujours quelque coup *A.* خرلداشان کوپکک قولاغی یرتـق اولور- Et de deux hommes qui sont en débat pour emporter une même chose, que ce sont deux chiens après un os بر کمیـک اوزرینـه خرلداشـان ایکی کوپک کبیدرلر- Et faire le chien couchant, ponr dire, tâcher de gagner quelqu'un par des soumissions *T.* تبصبـص- On dit aussi, quand un homme a quelque prétention sur quelque chose, qu'il n'en donnerait pas sa part aux chiens *T.* تبصبصات کلبیّه ایلـه تلطیف ایتمـک- کلبی ایتمک حقّنـی- Et qu'il ne faut pas se moquer des chiens qu'on ne soit hors du village, pour dire, qu'il ne faut pas mépriser un danger, tant qu'on n'en est pas encore sorti کوپکلـره یدرمـز محلّه ایچندن- Et d'un homme qui ne peut pas se servir d'une chose, et qui ne veut pas que les autres s'en servent, qu'il est comme le chien du jardinier qui ne mange point de choux, et n'en laisse point manger aux autres چیقمینجه کوپکلره سوز آتمق عقللولق دکلدر باغچه‌دکـی بکچـی کوپکـی کبیدر نه کندو یر نه- Et mener une vie de chien, pour dire, mener une vie misérable بشقه‌سنه یدرر ایت کبی کچنمک

Chien, signifie aussi, cette pièce qui tient la pierre d'une arme à feu *A.* زنـد *P.* آتشزنـه *T.* چقماق || Le chien d'un fusil تفنکـک چقماغی

C'est aussi le nom de deux constellations. Le grand chien et le petit chien *A.* کلب اکبر وکلب اصغر

CHIENDENT. Nom d'une herbe *A.* نجیـل- ثیل *P.* کورگیاه *T.* آیرق اوتی

CHIENNE. La femelle du chien *A.* کلبة *P.* سگ- لاس- لاج *T.* دیشی کوپک ماده

CHIEN MARIN. Sorte de poisson de mer *A.* زجر pl. زجور-

ایت بالغی - کوپک بالغی T. شیم P. سمک الکلب

CHIFFE. Il se dit par mépris d'une étoffe faible et mauvaise A. چول T. پالاس P. مسوح pl. مسح - بلس pl. بلاس || Mou comme chiffe چول کبی کوشک

CHIFFON. Méchant morceau de vieille étoffe A. خرقة pl. اسکی بوسکی - چاپوت T. چاپوب - خس وخاش P. خرق

CHIFFONNER. Bouchonner, froisser A. اقفاع P. پر شکن - بوزمک T. فاهم آوردن P. پر چین ساختن - کردن - ثوبی پر چین وشکن || Chiffonner un habit بوروشدرمق اوروبایی بوروشدروب بوزمک - ایتمک

CHIFFONNÉ. A. متقفع P. بوزلمش T. چین آلود - شکندار - بوروشمش

CHIFFONNIER. Celui qui ramasse des chiffons par la ville A. طالب الرثاث T. چاپوت چاپوبجوی - چاپوبچین P. اسکیلر آلیجی - دویشریجی Et figur., un homme qui ramasse et qui débite sans choix tout ce qu'il entend dire par la ville A. لاقط لاخبار T. حوادث دویشریجی پیامچین

CHIFFRE. Caractère dont on se sert pour marquer les nombres A. رقم pl. ارقام || Chiffres Arabes ارقام عربیّه Chiffres Romains ارقام رومیّه Apprendre le chiffre علم ارقامی تحصیل ایتمک Mettre le chiffre aux feuilles d'un livre صحایف کتابده وضع - رقمده خطا ایتدی Il s'est trompé au chiffre رقم ایتمک On dit proverb. et figur. d'un homme qui n'a aucun crédit, aucune autorité, C'est un zéro en chiffre صفر زاید منزله سنده در

Il se dit aussi, d'une manière secrète d'écrire par le moyen de certains caractères convenus avec ceux à qui l'on écrit A. حروف معهودة P. حروف لتره گونه T. حروف معهوده ایله یازمق Faire un chiffre حروف معهوده انشا ایتمک Changer de chiffre حروف معهوده صورتنی تبدیل ایتمک Le commis qui a les chiffres حروف معهوده حافظی اولان کاتب Avoir le secret du chiffre سرّینی - حروف معهوده نک سرّینه واقف اولمق - La clef du chiffre. C'est l'alphabet qui sert à chiffrer et à déchiffrer les dépêches qu'on écrit en chiffre T. حروف معهوده نک مفتاحی - Et figur. Certaines façons de parler que quelques personnes ont entre elles, et qui ne sont pas entendues des autres A. کلمات T. لتره - لوتره P. لسان معهود - تعبیرات معهودة - معهودة بینلرنده معهود || C'est un chiffre entre eux طانشقلی سوز بر لساندر - بر تعبیر در

Il se dit aussi, de l'arrangement des lettres capitales de noms, entrelacées l'une dans l'autre A. نقش الاسم || Voilà un beau chiffre اشته بر لطیف نقش اسم Graver un chiffre sur un cachet فص خاتم اوزرنده بر نقش اسم حکّ ایتمک Il n'a point d'armes à son carrosse, il n'a qu'un chiffre هنطونده نسب نشانی اولمیوب یالکز بر نقش اسمی وار در

CHIFFRER. Marquer par chiffres A. وضع الرقم - ترتیب P. رقم زدن T. رقم نویستن - رقم یازمق || Ne savoir pas chiffrer وضع ارقام صورتنی بیلمامک Chiffrer les pages d'un registre صحایف دفتر ده وضع رقم ایتمک - صحایف دفتری ارقام ایله اشارت ایتمک

CHIFFRÉ. A. مرقّم P. رقمزده T. رقملو - Et écrit en chiffre T. حروف معهوده ایله محرّر

CHIFFREUR. Celui qui compte bien avec la plume A. محتسب P. ارقام شمار T. ارقام رقملری حساب ایدن || Il faut être habile chiffreur pour être bon arithméticien علم حسابده فایق اولمق فنّ حساب ارقامده کسب مهارته توقّف ایدر

CHIGNON. Le derrière du cou A. قفا pl. قفلة - اقفیة pl. اکسه T. قفا - حیره P. موخّر العنق - قفلات

CHIMÈRE. Monstre fabuleux A. حیوان من عجایب المخلوقات عجایب مخلوقاتدن آدی T. موجود الاسم معدوم الجسم - On appelle figur. Chimères, les imaginations vaines A. خیالات ممتنع الوقوع - خیالات باطلة خیال نا بودنی - باد پیمایی P. خیال المحال - اوهام باطلة - محض خیال محالدر C'est une pure chimère || بوش خیال T. ذهنده - اوهام باطلهیه ذاهب اولمق Se former des chimères سر رشتهٔ اوهام باطله تصوّر ایتمک Se repaître de chimères آمالی خیالات باطلهیه ربط ایتمک Avoir la tête remplie de chimères ذهن خیالات باطله ایله مالامال اولمق Traiter une prétention de chimère برمطلوبی خیال محال قبیلندن عدّ ایتمک

CHIMÉRIQUE. Plein d'imaginations ridicules et vaines تابع روزکاری خیاللره یلیجی T. باد پیما P. الی خیالات الباطلة - Il se dit aussi, des imaginations et des espérances qui n'ont aucun fondement A. مختصّ الی خیال المحال - باطل - خیالیّ P. وجوده گلهمیه جک T. وجود نا پذیر - نا بودنی || Préten-

tion chimérique خیال محال قبیلندن بر- ادّعای خیالی
خیالات باطله قبیلندن - نیّت باطله Dessin chimérique مطلوب
خیال - امنیّهٔ باطله Espérance chimérique بر نیّت کاسده
محال قبیلندن بر امل کاسد

CHIMIE. Art de décomposer les corps, et de les recomposer de nouveau *A.* علم کیمیا *P.* کیمیا گری *T.* کیماجیلک ‖ Enseigner la chimie کیمیاجیلکی - علم کیمیایی تعلیم ایتمک Étudier la chimie علم کیمیایی مطالعه ایتمک اوکرتمک Secrets de chimie اسرار علم کیمیا opération de chimie عمل کیمیاگری

CHIMIQUE. Qui appartient à la chimie *A.* کیمیاوی *P.* کیماکاری *T.* کیمیایه متعلّق ‖ Opération chimique عمل کیمیاوی Remède chimique کیمیاوی علاج - دوای کیمیاوی

CHIMISTE. Celui qui sait la Chimie *A.* کیمیائی pl. کیمیائیّون *T.* کیمیا شناس - کیمیاگر *P.* ارباب کیمیا pl. اهل کیمیا - C'est un chimiste اهل کیمیا گروهندندر ‖ کیمیاجی Un excellent chimiste کیمیائی ماهر Les principes des chimistes اصول کیمیائیّون

CHINA. V. Squine.

CHINOIS. Qui vient de Chine *A.* صینی *P.* چینکاری - چینی *T.* چین ماچین ایشی ‖ Jardin chinois چینکاری باغچه Goût chinois طبیعت صینیّه

CHIOURME. Les forçats et autres qui rament sur une galère *T.* ریاله سفینه‌سنک ‖ فرقته‌جی طائفه‌سی La chiourme de la Réale فرانسه فرقته‌جیری Toutes les chiourmes des galères de France چکدیریلرینک بالجمله فرقته‌جی طائفه‌سی

CHIPOTER. Faire peu à peu, lentement *A.* تراخی - توانی *T.* اغر دپرنمک ‖ دیرکاری نمودن *P.* تبطّی - Il ne fait que chipoter تبطی وتراخیدن خالی دکلدر

CHIPOTIER. Celui qui chipote *A.* بطیء الحرکة - متبطّئ - آغر دپرنشلو *T.* دیرکار *P.* متراخی

CHIQUENAUDE. Coup que l'on donne, lorsqu'après avoir plié le doigt contre le pouce, on le lâche sur le visage, sur le nez *A.* انقاع pl. انقاعات - انقاع الانف *T.* فسکه ‖ Il se plaint qu'on l'a battu, on ne lui a pas donné une chiquenaude ضرب اولندیغندن شکایت ایدر حال بو که کندویه بر فسکه بیله اورلدیغی یوقدر

CHIRAGRE. Goutte qui attaque les mains *A.* وجع الید *P.* ال آغریسی *T.* رنج دست

CHIROGRAPHAIRE. Qui est créancier en vertu d'un acte sous seing privé *A.* دایِن بسند غیر معنون *P.* با سند نا معنون معرفت شعله ترتیب اولنمامش تمسّک ایله *T.* وامدار بورجلو

CHIROLOGIE. Art d'exprimer ses pensées par des mouvemens qu'on fait avec les doigts *A.* علم الاشارات بالاصابع *P.* فنّ پرمق اشارتلریله مرام *T.* ادای مرام بجنبش انگشتها آکلاتمنک فنّی

CHIROMANCIE. L'art prétendu de deviner par l'inspection de la main *A.* علم الکفّ ‖ Savoir les règles de la chiromancie علم کفّک قاعده‌لرینه آشنا اولمق La chiromancie est une science frivole علم کفّ بی اصل واساسدر

CHIROMANCIEN. Celui qui exerce la chiromancie *A.* اهل ارباب العلم الکفّ pl. العلم الکفّ

CHIRURGICAL. Qui appartient à la chirurgie *A.* جرّاحیّ *P.* جرّاحلغه متعلّق *T.* ریشسازی ‖ Opération chirurgicale عمل جرّاحی

CHIRURGIE. Science qui apprend à guérir les maladies externes du corps humain *A.* علم التدبیر الجراحات - علم الاساوة *P.* جرّاحلق صنعتی *T.* علم ریشسازی ‖ Apprendre la chirurgie علم تدبیر جراحاتی تحصیل ایتمک Exercer la chirurgie جرّاحلق ایتمک

CHIRURGIEN. Celui qui exerce la chirurgie *A.* آسی pl. جرّاح *T.* ریشساز *P.* جرّاحان pl. جرّاح - اسات ‖ Être entre les mains des chirurgiens جرّاحلر النده اولمق

CHIRURGIQUE. V. Chirurgical.

CHISTE ou KISTE. Capsule membraneuse dans laquelle la matière qui produit les tumeurs est souvent renfermée *A.* کیس pl. اکیاس *P.* کیسه *T.* داغرجق ‖ Tumeurs enkistées اورام مکیّسه

CHIURE. Excrément que font les mouches. V. Chiasse ‖ De la viande où il y a des chiures de mouches *A.* لحم مذقوط *P.* گوشت ونیمدار

CHOC. Heurt d'un corps contre un autre *A.* مصادمة pl. مصاکمة - صکمة - مصادمات *T.* گوست - کوس - آسیب *P.* مصادمهٔ شدیده ‖ Rude choc چارپشمه - چاتشمه - طوقشمه choc de deux vaisseaux ایکی سفینه‌لرک بری برلریله بری برلریله چاتشمه‌سی - یکدیگره تصادمی - مصادمه‌سی - Il se dit aussi, de la rencontre et du combat de deux armées

اخذ وترکی شقلرندن encore à choisir de prendre ou de laisser
اخذ وترکی - بریسنک اختیارنده هنوز وقتک وار در Ils le
بینندہ اختیاری هنوز سنک ید اقتدارکده در
اوزرلرینه رئیس اولمق اوزره choisirent pour leur chef
احبا ودوستانی کرکی Choisir bien ses amis انتخاب ایلدیلر
فواکهی Choisir des fruits, des étoffes کبی انتخاب ایتمک
واثواب وامتعه‌یی انتقا ایتمک

CHOISI. *A.* منتخب *P.* مختار - گزیده *T.* سچمه - سچلمش
منتخب - نخبهٔ عسکر *A.* Des troupes choisies || اورنده‌لمش -
سچمه *T.* آب روی عسکر - سرآمد عسکر - گزیده عسکر *P.* عسکر
بو خانه‌یه Il ne va dans cette maison que des gens choisis عسکر
منتخب آدملر آمد شد ایدر

CHOIX. Élection. *A.* انتخابات pl. انتخاب - انتخابات *P.*
انتخابده مصیب Faire un bon choix || سچلش *T.* گزیدگی
انتخاب Un mauvais choix انتخاب با صواب ایتمک - اولمق
سوء انتخاب ایتمک - نا صواب ایتمک C'est un choix
حقاً شانکه لایق بر انتخابدر On lui a donné
اختیاری رأینه - امر انتخابی فلانه احاله ایلدیلر le choix
فلان شیئی سنک Je laisse cela à votre choix حواله ایلدیلر
اختیارکه تعلیق ایدرم Remettre la chose à son choix et à son
opinion فلان ماده‌یی فلانک رأی واختیارینه احاله ایتمک
بو مالی آخر Un autre a eu le choix de cette marchandise
بر کمسنه انتخاب ایلدی

CHOLAGOGUE. Qui fait couler la bile *A.* مسهل الصفرا -
صفرایی سوریجی *T.* زرده ران *P.* دافع الصفرا || La fume-
terre, la scammonée, l'aloès sont cholagogues شاهتره ومحمودیه
وصاری صبر مسهل الصفرا اولان ادویه‌دندر

CHOLÉDOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite de la bile
A. مقالة فی خواص الصفرا

CHOLIDOQUE. Le canal qui conduit la bile du foie dans l'in-
testin duodénum *A.* مجراء الصفرا

CHÔMABLE. Qui se doit chômer *A.* واجب التعطیل *P.* سزاوار
عید Fête chômable || ایشدن کسلمکه کرکلو *T.* ترک کار
واجب التعطیل

CHÔMAGE. L'espace de temps qu'on est sans travailler *A.*
ایشدن - تعطیل وقتی *T.* هنگام بیکاری *P.* وقت العطلة
کسلمه وقتی || On déduit le chômage aux ouvriers qui ont
دشتگاهده موجود بولنمیان manqué de se trouver à l'atelier

|| چارپشمه *T.* گیراگیر *P.* مطاردة - مصادمة - مقارعة *A.* Le
طرفین اردولرینک - مقارعهٔ صفین choc de deux armées
بری برلریله مصادمه‌سی - Les ennemis furent renversés au
عسکر اعدا همان مطاردهٔ اولیده تاب آور premier choc
مقاومت اولمیوب برگشته وسر نگون اولمشدر Du premier
شدت choc مصادمهٔ اولیده Ils ne soutinrent pas le choc
مصادمه‌یی تحمله اظهار عجز ایتمشلر در - Figur. || Il a
مالنه برصدمهٔ عظیمه ظهور reçu un rude choc dans sa fortune
بر صکمهٔ شدیده - بر سکتهٔ جسیمه عارض اولدی - ایلدی
واقع اولدی - On dit aussi d'un homme qui a reçu une atta-
que fâcheuse dans sa santé, qu'il a reçu un rude choc
برصدمهٔ جسیمه‌یه دوچار اولدی

CHOEUR. Troupe de musiciens qui chantent ensemble *A.*
جمعیت المطربین *P.* گروه نواگران *T.* خواننده وسازنده
طاقمی || La messe fut chantée à quatre choeurs de musique
قداش شریف درت عدد جمعیت مطربیندن اجرای
اصوات موسیقیه اولندیغی خلالده قرائت اولندی - Il se
dit aussi, d'un morceau de musique à plusieurs parties, qui est
chanté par le choeur *A.* فصل pl. فصول || Le premier choeur
est excellent اوّلکی فصل احسن واعلا در

CHOIR. Tomber. *A.* سقوط *P.* افتادن *T.* دوشمک || Prenez
garde de choir سقوطدن حذر ایله On lui donna un coup qui
le fit choir یک ضربده دوشدی

CHU. *A.* ساقط *P.* افتاده - افکنده *T.* دوشمش - On dit
proverb, qu'un homme est chu en pauvreté, pour dire, qu'un
homme est devenu infirme, ou bien qu'il est fort déchu de sa
première fortune *A.* مهبوط الحال *P.* گرفتار ضعف وبد
کوتیلنمش *T.* حالی

CHOISIR. Élire. *A.* انتقا - انتخاب - اختیار - انتقار *P.*
سچمک - اورنده‌لمک *T.* گزیدن || Le Roi l'a choisi pour
être gouverneur de cette place پادشاه فلان کشی‌یی فلان
قلعه‌نک محافظی اولمق اوزره انتخاب ایلدی Choisis-
sez des deux ایکیسندن برینی اختیار ایله Ces choses sont
si pareilles, que l'on a peine à choisir بو ایکی شیئلرک بری
برلریله اولقدر مشابهتلری وار درکه قنغیسی شایان اختیار
اولدیغی بیلنمک امر دشواردر C'est une nécessité de faire
cela, il n'y a point à choisir بو شیئک ایشلنمسنده حاجت
ضروریه درکار اولمغله فکر اختیاره مساغ یوقدر Vous avez

عملەنك حسابندن تعطيل وقتى فرو نهاده اولور

CHÔMER. Ne rien faire faute d'avoir à travailler *A.* تعطّل ايشدن - ايشلمامك *T.* بيكار ماندن *P.* انقطاع عن العمل - ايش ايشلمامك - بوش قالمق || Un bon ouvrier ne doit point chômer - بر ايو رنجبر ايش ايشلمامك روا دكلدر En parlant des terres, il signifie, les laisser reposer, n'y semer rien *A.* يرى دكلتدرمك *T.* بزمين آرام دادن *P.* اراحة الاراضى || Il faut laisser chômer les terres de temps en temps يرى آرالق آرالق دكلتدرمك اقتضا ايدر - On dit aussi qu'un moulin chôme, pour dire, qu'on n'y moud point *A.* معطّل *P.* بو دكرمن معطّلدر *T.* ايشلمز || Ce moulin chôme عملمانده بو دكرمن ايشلمز - Et que la monnaie chôme, pour dire, qu'on cesse d'y travailler faute de matière - ضربخانه ايشلمز Il signifie aussi, solenniser un jour de fête, en cessant de travailler || On a ordonné de chômer ce jour-là اول كونده عملدن تعطيل اولنمسى تنبيه اولندى

CHONDROLOGIE. Partie de l'Anatomie qui traite des cartilages *A.* گفتار در شرح احوال *P.* بحث فى تعريف الغضاريف كمرتلك احوالنه دائر مقاله *T.* استخوانهاى نرم

CHOPPER. Faire un faux pas en heurtant du pied contre quelque chose *A.* تعثّر *P.* لغزيدن *T.* سورجمك || Il a choppé contre une pierre qui l'a presque fait tomber آياغى بر طاشه اوغرايوب همان يره بيقلمق درجەسنه تعثّر ايلدى

CHOQUANT. Offensant, déplaisant *A.* مكدّر - موذى القلب *T.* جانخراش - دلازار *P.* موجب التعنيف - معنّف - البال معنّف بر آدم || Homme choquant كوكل انجيديجى Air choquant تعنيف طبعى موجب سيماى دلازار Manières choquantes - تعنيف طبعى موجب اولەجق اطوار واوضاع *P.* كلمات قارصة - قوارص - مناقير *A.* pl. Paroles choquantes جگرگاهه - كوكل ياقيجى سوز *T.* گفتار دلدوز - سخن جانگزا طوقانقلى سوز - تأثير ايدر طوقانقلى سوز

CHOQUER. Donner un choc, heurter *A.* سقع - صكم *P.* آسيب طوقندرمق - چارپمق *T.* زدن || Si ce grand vaisseau vient à choquer cette barque, il la brisera بو سفينهٔ كبيره شو صندل اوزرينه صكمه زن اولەجق اولور ايسه كسر وشكستنى Choquer le verre à table l'un contre l'autre موذّى اولەجغى ظاهر در سفره‌ده كى قدحك برِ يسنى آخر بر قدح اوزرينه صكم بشقه قدح اوزرينه - آخر قدح اوزرينه چارپمق - ايتمك طوقندرمق

SE CHOQUER. *A.* تصاكم - تصادم *P.* با هم كوب خوردن - چارپشمق *T.* با هم آسيب خوردن - Il se dit aussi, en parlant de la rencontre et du combat de deux troupes de gens de guerre *A.* تضارب - مضاربة - مقارعة - تصادم - مصادمة *P.* چارپشمق - طوقشمق *T.* با هم زدن || Quand les deux armées vinrent à se choquer طرفين اردولرى برى برلريله مصادمه ومقارعه‌يه شروع ايلدكلرنده

Figur. Offenser *A.* تكدير البال - ايذا - قرص *P.* آزاريدن اينجتمك *T.* رنجيده خاطر كردن - رنجيدن - آزرده دل كردن - بكا ايراث رنجش ايتمك || Il fait cela pour me choquer طوقنمق - بنى آزرده دل ايتمك مرامنه مبنى - واذا ايچون بونى ايدر بنى اينجتمك ايچون ايدر - ايدر Je ne saurais entreprendre cela sans choquer un tel فلان كشى‌يه طوقنمدقچه شو شو كلام بنى دلازار Ce mot me choque ايشه تصدّى ايده‌مم هر Il se choque de tout بنى رنجيده خاطر ايدر - ايدر - رنجيده خاطر اولور - شيئدن آزرده دل اولور - Et déplaire نا - نا خوش آمدن *P.* استكراه الطبع - تنفّر - نكاره *A.* بادئ رنجش خاطر شدن - خاطر رنجيدن - پسند آمدن خوشلنميوب ايكرنمك - بكنمامك - خوشلنمامق *T.* || Tout ce qu'il fait me choque كافّهٔ افعال وحركاتنى طبعمه مستكره Cette façon de parler me choque بو سويليش ونا خوشدر Choquer la vue باصره‌يه بادئ استكراه طبعى مستلزم اولور Choquer l'oreille باصره‌يه ايراث رنجش ايتمك - تنفّر اولمق تخديش سامعه ايتمك - استكراه سامعه‌يى مستلزم اولمق Cela choque le bon sens, la bienséance, l'honneur عقل سداده وحسن ادبه وعرض وناموسه بادئ استكراه اولور

Choqué. *A.* مسقوع - مصكوم *P.* آسيب زده *T.* چارپلمش اينجنمش *T.* رنجيده خاطر - آزرده دل - دلازار *P.* مكدّر البال *A.*

CHORION. Nom d'une des membranes du foetus *A.* مشيمة pl. دول يتاغى *T.* مشايم

CHOROGRAPHIE. Description d'un pays *A.* رسم - تصوير البلاد يورد نقشى *T.* نگار كند *P.* البقعة

CHOROGRAPHIQUE. Qui appartient à la chorographie *A.* متعلّق الى تصوير البلاد || Description chorographique تصوير بلاده Table chorographique تصوير بلاده متعلّق وصف وتعريف متعلق اولان فهرست

CHOROÏDE. Tunique de l'oeil dans laquelle est la prunelle *A.*

طبقة مشيمية || La choroïde est une expansion de la membrane du cerveau appelée, Pie-Mère عينك طبقهٔ مشيميه‌سی ام الدماغك انبساطندن متكوندر

CHOSE. Tout ce qui est, tout ce qui existe *A.* شیٔ pl. اشیاء *P.* جیز *T.* شیٔ-نسنه || Dieu a créé toutes choses كافهٔ اشیابی خلق ایدن جناب ربّ العالمیندر Un bon ami est une chose bien précieuse خالص دوست زیاده قیمتدار بر شیٔدر La chose du monde qne je crains le plus, c'est... بو جهانده زیاده خوف ایلدیكم شیٔ فلاندر Il lui a dit cent choses obligeantes بادیٔ ممنونیت اوله‌جق هزار بهزار شیلر سویلدی Il a dit cent choses pour le fâcher اغضابنی موجب نیچه شیلر سویلدی C'est une chose sans exemple امثالی نیچه شیلر Il y a mille jolies choses dans cet ouvrage مثلی نا مسبوق بر شیٔدر-نا موجود بر شیٔدر بو تألیف هزاران هزار لطیف Les choses ne sont plus dans l'état où elles étaient شیلری مشتملدر كیفیت احوال مقدما-شیلر اولكی حالده دكلدر L'état des choses اولدیغی صورت اوزره دكلدر-صورت احوال La chose a changé de face كیفیت حال آخر كیفیت احوال كیفیت حال صورت اخرایه متحول-صورت كسب ایلدی Faites cela sur toutes choses, avant toutes choses هر اولدی شیٔدن اقدم بونی ایله Il lui a dit entre autres choses que..... Toutes choses cessantes هر سائر شیلر آره‌سنده شویله دیدیكه La chose alla mieux qu'on ne pensait شیٔ بر طرف اولنجه كیفیت حال فوق الملحوظ صورت احسن كسب ایلدی C'est peu de chose مصلحت ظنّ وتخمیندن زیاده اعلا اولدی- امر جزئیدر-شی یسیر در Ce n'est pas grand'chose امور جسیمه‌دن دكلدر-كلّیتلو شیٔ دكلدر-امر جسیم دكلدر Le bon de la chose est que... فلان شیٔك لطفی بو در كه On dit proverb. À chose faite conseil pris, pour dire, qu'il n'est plus temps de demander conseil, quand la chose sur laquelle on devait délibérer est faite مصلحتك حسنی بو در كه- ایش ایشدن كچنجه مشورت عبثدر

Il signifie aussi, bien, possession *A.* مال pl. اموال || Soigner sa chose, veiller à sa chose بر كمسنه مالنه اهتمام ایتمك

QUELQUE CHOSE, s'emploie comme un seul mot *A.* شیٔ ما *P.* بر شیٔ *T.* چیزی || On m'a dit quelque chose qui est très plaisant بكا پك ذوقلی بر شیٔ نقل ایلدیلر

CHOU. Sorte de légume *A.* بقلة الانصار-كرنب *P.* كلم *T.* لهنه || Semer des chous لهنه اكمك-On dit proverb., qu'une chose ne vaut pas un tronc de chou, pour dire, qu'elle ne vaut rien بر لهنه صاپی قدر قدری یوقدر

CHOU-DE-CHIEN. Plante. V. Cynocrambe-Chou-Fleur. Espèce de chou *A.* قنبیط *P.* كلم رومی *T.* قرنبیط-Chou-Navet. V. Navet.

CHOUCAS. Espèce de corneille grise qui a le pied rouge *A.* حاتم pl. حتوم *P.* كراغه *T.* قوزغون

CHOUETTE. Espèce d'oiseau *A.* غراب الليل مدتبج-*P.* *T.* بیلاق قوشی

CHOYER. Conserver avec soin *A.* حماية-وقاية *P.* نگه *T.* كوزتمك || Cette mère choie bien ses enfans اولادینی كوزل وقایه ایدر بر والده در Choyer des meubles اثاث بیتی كوزتمك

SE CHOYER. *A* احتما-تحمّی *P.* خودرا نگهداشتن *T.* كندویی كوزتمك || Il n'est pas encore bien remis de sa santé, et il ne se choie pas هنوز كركی كبی افاقت بولمامشیكن احتما ایتمز

CHOYÉ. *A.* محمّی *P.* نگهداشته *T.* كوزدلمش

CHRÉTIEN. Celui qui professe la doctrine de Jésus-Christ *A.* نصرانی-مسیحی-عیسوی *P.* ترسا *T.* خرستیان-On dit, La religion, la Foi chrétienne *A.* دین عیسوی *P.* آیین عیسوی *T.* خرستیان دینی

CHRÉTIENNEMENT. En bon chrétien *A.* حسب القواعد العیسویة *P.* ترسایانه *T.* خرستیانجه‌سنه || Vivre chrétiennement قواعد عیسویه اوزره سلوك ایتمك

CHRÉTIENTÉ. Le pays chrétien *A.* ممالك نصرانیة *T.* ممالك || C'est pour le bien et pour le repos de la chrétienté ممالك نصارا ممالك نصارانك حسن حالی ورفاهیت واستراحتی ضمننده در

CHRIST. Jésus, le Sauveur du monde *A.* حضرت عیسی

CHRISTE MARINE ou SALICOT, BACILE, FENOUIL MARIN. V. Bacile.

CHRISTIANISME. La loi et la religion de Jésus-Christ *A.* ترسایی *T.* شریعت عیسویة-نصرانیت-عیسویت *P.* خرستیانلق || Le christianisme ordonne qu'on pardonne à ses ennemis, et même qu'on les aime دشمنه عفو ایله معامله وبلكه حقنه اظهار محبت ومعامله اولنمق شریعت عیسویه

فرایض مذهب ـ وجیبهٔ حال عیسویّتدر ـ مقتضاسندندر عیسویدندر

CHRONIQUE. Histoire dressée suivant l'ordre des temps *A.* تاریخ *pl.* تواریخ *T.* وقایع سنویّهیی مشتمل تاریخ ‖ Vieille chronique تواریخ عتیقه Anciennes chroniques تاریخ قدیم ـ Maladie chronique. Une maladie qui dure long temps *A.* مرض مزمن *pl.* مزمنة *T.* رنج سالی *P.* مرض مثبط ـ امراض ‖ Ce n'est pas une maladie aiguë, c'est une maladie chronique یییللنمش علّت فلان علّت امراض حادّهدن دکل برمرض مزمندر

CHRONOGRAMME ou CHRONOGRAPHE. Inscription dans laquelle les lettres forment la date *A.* تاریخ بحروف العددیّة ـ تاریخ بحروف الابیجاد

CHRONOLOGIE. L'histoire des temps *A.* حساب التواریخ ـ حساب الازمان ‖ Exacte chronologie حساب صحیح تواریخ Il sait bien la chronologie تواریخ ازمانه آشنا در Cela ne s'accorde pas avec la bonne chronologie فلان شیٔ حساب تواریخه مطابق کلمز

CHRONOLOGIQUE. Qui a rapport à la chronologie *A.* متعلّق الی حساب التواریخ ‖ Table chronologique حساب تواریخه Abrégé chronologique حساب تواریخه متعلّق بر فهرست متعلّق رسالهٔ مختصره

CHRONOMÈTRE. Instrument servant à mesurer le temps *A.* مقیاس الاوقات

CHRYSOCOLLE. La matière que l'eau entraîne et détache des mines *A.* ملح الصاغة ـ Les anciens donnaient aussi ce nom à une substance qu'ils employaient pour souder l'or *A.* لزاق لحام الذهب ـ الذهب

CHRYSOCOME. Plante *A.* حشیش برّاق *P.* زرگیا *T.* آلتون اوتی

CHRYSOLITE. Pierre précieuse d'un jaune verdâtre *A.* زبرجد *P.* زبرجد

CHRYSOPRASE. Pierre d'une jolie couleur vert de pomme *A.* کحلة *T.* کوزبونجغی

CHUCHOTER ou CHUCHETER. Parler bas à l'oreille de quelqu'un *A.* اسرار فی ـ تنمیش ـ اکتتات ـ اکتات ـ قرّ فی الاذن *P.* فس فس کردن الاذن *T.* فسلدهمک ـ فسلدهمک ‖ Chuchoter quelques mots à l'oreille ـ سمعه اسرار ایتمک تنمیش واکتات ایتمک

CHUCHOTEUR. Celui qui aime à chuchoter *A.* منمّش ـ مکتّ *P.* فس فس زن *T.* فسلدایییجی ‖ Les chuchoteurs sont incommodes مجلسده فس فس ایدنلر بغایت ایراث ثقلت ایدرلر

CHUCHOTERIE. Entretien de ceux qui se parlent à l'oreille *A.* مسارّة ـ تسارّ ـ فتافت ـ فس فس *P.* فسلدی *T.* فسلس ـ فت فت ـ

CHUT. On se sert de ce mot pour imposer silence *A.* صه *P.* صوص *T.* خب باش

CHUTE. Mouvement d'une chose qui tombe *A.* سقوط ـ سقطة *P.* افتادگی *T.* دوشش ‖ Il est tombé de son haut, et il a fait une lourde chute محلّ مرتفعدن یییقلوب بر آغر سقطهیه Il est incommodé d'une chute de cheval دوچار اولدی آتدن Il fut accablé par la chute d'une maison سقوطنه مبنی مضطرب الحالدر ـ بر خانهنک سقوطندن فرو مانده اولدی Il se prend figur. pour Disgrâce *A.* انحطاط ـ سقوط *P.* بسر *T.* دوشش ـ باش اوزرینه در آمد ‖ Cet homme était extrêmement élevé, le voilà tombé, il ne se relevera jamais de sa chute فلان کشی ذروهٔ اعلای اقباله عروج ایتمشیکن اشته بسر در آمدهٔ حضیض ادبار اولمشدر بو حال انحطاطدن الی الابد رفع اولنهجغی یوقدر ـ Et pour Faute envers Dieu *A.* زلّات *pl.* سقطة ـ سقاط ـ زلّات *pl.* سقطات *P.* لغشش *T.* سورچمه ‖ La chute du premier homme زلّت ابو البشر La chute des mauvais anges ارواح خبیثهنک سقاط وزلّتی Se relever de sa chute par la pénitence توبه طریقیله ورطهٔ Être une occasion de chute et de scandale زلّتدن خروج ایتمک وسیلهٔ زلّت وریبه اولمق

Chute d'humeurs *A.* انصباب الاخلاط ـ هبوط الاخلاط *P.* انحدار الاخلاط ـ نزول الاخلاط *T.* ریزش کشها اخلاطک ـ La chute des feuilles. La saison où les feuilles tombent *A.* فصل النفاض الاوراق ـ فصل السقوط الاوراق *P.* موسم برگریز *T.* یپراق دوکمی ‖ Il mourut à la chute des feuilles وقتی یپراق دوکمنده اولدی ـ وفات ایلدی هنگام برگریزده

On appelle aussi Chute, la fin d'une pièce de Poésie *A.* مقطع بیتی

CHYLE. Suc blanc qui se forme des alimens digérés *A.* کیلوس *P.* کش سپید *T.* کیلوس ‖ Les alimens se tournent en chyle

اغدیه واقوات کیلوسه مستحیل اولور

CHYLIFÈRE. Il se dit des vaisseaux qui portent le chyle *A.* کیلوسک قابلری *T.* ظروف کش سپید *P.* اوعیة کیلوس

CI. Adverbe de lieu. *A.* هنا ـ هنا *P.* اینجا ـ بوره‌ده *T.* ـ بو محلّده || Les témoins ci-présens بو محلّده حاضر اولان بو محلّده مربوط اولان بر قطعه Le mémoire ci-joint شهود اشبو ورقه‌یه مصحوبًا ارسال اولنان بر قطعه تقریر ـ تقریر ـ On s'en sert aussi dans les comptes où, après avoir mis la somme tout au long, on le met au bout de la ligne *A.* جمعًا || Quatre aunes d'étoffe à vingt francs, ci 80 livres درت ذراع چوقه بهری یکرمی غروش حسابیله جمعًا ۸۰ غروش Il se joint aussi avec l'interrogant Qu'est-ce? || Qu'est-ce-ci? *A.* ما هذا *P.* این چیست *T.* بو ندر ـ بو نه ـ Et avec le pronom démonstratif et les substantifs || Celui-ci *A.* هذا *P.* این *T.* بو ـ شو ـ بو Cet homme-ci اشته بو آدم ـ Il se met aussi devant les prépositions Dessus, Dessous, Devant, Après. Ainsi on dit: Ci-dessous *A.* غبّ ما *P.* بزیر *T.* آشاغیده Ci-dessus *A.* آنفًا *P.* بالا *T.* یوقاریده Ci-devant *A.* مقدّما ـ سابقا *P.* پیش ازین *T.* بعده ـ بعد ذا *A.* بوندن اقدم ـ بوندن اوّل Ci-après *P.* بوندن صکره *T.* زین پس ـ پس ازین || j'ai dit ci-dessus Les mots ci-dessous mentionnés یوقاریده سویلدمکه ـ بالاده بیان ایلدمکه زیرده اشارت اولنان الفاظ Nous verrons ci-après بعده مشهودمز اوله‌جقدر ـ Il se met aussi après la préposition Entre, et sert à marquer le temps *A.* بین هذا *P.* الوقت والوقت فلان *T.* ازین وقت تا بوقت فلان || Entre ci et demain فلان وقتدن فلان وقته قدر اشبو وقتدن یارینه قدر

On dit, Par-ci, par-là, pour dire, en divers endroits *A.* من هنا ومن هناک *P.* از اینجا واز آنجا *T.* شورادن بورادن || je ne sais pas la pièce toute entière, je n'en ai retenu que quelques lambeaux par-ci par-la مقاله‌نک جمله‌سی معلومم دکلدر شوندن بوندن بعض قطعه‌لرینی خاطرمده در شوندن بوندن انجق بر قاچ قطعه‌سی ـ حفظ ایده‌بیلدم

CI-CONTRE. Terme de comptabilité, qui sert à désigner qu'une somme sera rapportée en addition *T.* نقل یکون

CIBOULE. Petit ognon frais *A.* بصل طرئ *P.* پیاز تاره *T.* تازه صوغان

CICATRICE. Marque des plaies, qui reste après la guérison *A.* ندبة pl. ندوب pl. انداب ـ اثر الجرح pl. آثار الجروح *P.* نشانئ زخم *T.* یاره نشانی ـ یاره یری || Grande cicatrice بادئ بقای شان Glorieuse, honorable cicatrice ندبهٔ جسیمه Il a le corps couvert de cicatrices وشهرت اوله‌جق اثر جراحت بدنی پر آثار جروحدر ـ On dit figur. Quand on a reçu un grand affront, La cicatrice en demeure long temps رذالت عظیمه جراحتنک اثری طول زمان باقی وبر دوام اولور رذالت عظیمه تقریبیله درونده عارض اولان کسر وجراحت ـ ترذیل ـ مدّت مدیده التئامپذیر اولمق احتمالی یوقدر عظیمدن ناشی دخیلهٔ قلبده عارض اولان زخم جگردوزک نشانه‌سی طول مدّت زایل اولمیوب باقی وبر قرار اولور ایراث الانداب ـ انداب CICATRISER. Faire des cicatrices *A.* نشانهٔ زخم پیدا کردانیدن *P.* یاره نشانی براقمق *T.* اندمال Se CICATRISER. Il se dit d'une plaie presque guérie *A.* التئام پذیرفتن *P.* التئام ـ ارتئام ـ رأم ـ انداب ـ التحام ـ یاره‌نک اتی پکشوب ـ یاره قپانمق ـ یاره اوکولمق *T.* جراحتی مایل بتشمک || Sa plaie commence à se cicatriser اندمال والتئامدر

CICATRISÉ. *A.* ملتئم ـ ندیب ـ مندمل *P.* التئام یافته *T.* اتی پکشوب بتشمش ـ اوکولمش

CICEROLE. Espèce de pois chiche *A.* ماش *P.* مردمک *T.* مردمک

CICINDÈLE. Espèce d'insecte *A.* یراع *T.* اویاز سینکی

CICLAMEN. Plante *A.* بخور مریم *P.* بخور مریم Sa racine s'appelle *A.* عرطنیثا *T.* کف الاسد ـ طکوز اغرشغی

CICUTAIRE. ou CIGUË AQUATIQUE. Plante *A.* شوکران الما *P.* صو بالدرانی *T.* تفت آبی

CID. Mot Arabe qui signifie Chef *A.* سیّد pl. سادات

CIDRE, Boisson faite du jus de pommes *A.* نبیذ التفّاح *P.* نبیذ تفّاح غلیظ || Gros cidre الما ناردنکی *T.* می سیب خفیف الما ناردنکی Petit cidre قوبی الما ناردنکی ـ

CIEL. La partie supérieure du monde, qui environne tous les corps *A.* سما pl. سموات ـ فلک pl. افلاک *P.* آسمان *T.* کوک || Les étoiles du ciel نجوم وکواکب روی سماده اولان Le ciel est bien étoilé نجوم ایله منجلی روی سما لمعان Tout ce qui est sous le ciel تحت سماده اولان وروشندر Lever les yeux au ciel رفع جانب سمایه جمیع موجودات

شیطان رجیم عالم علویدن ایلدی Lucifer fut précipité du ciel
طرد واسقاط اولندی Le chemin du ciel est la pratique de l'Évangile
موصل دار النعیم اولان صراط مستقیم انجیل شریفک احکامنه متابعت وآکا کوره عمل وحرکت ایتمکدر
Il se prend aussi pour Dieu même, pour la Providence *A.* خدا *P.* تقدیر ربّانیّ - تقدیر الهیّ - ربّ العالمین - اله مقدّر - الله - تکری *T.* تقدیر یزدانی - Grâces au ciel ‖ غضب اللهه شکر وحمد اولسون - شکر الله Le ciel irrité
ارادهٔ الهیّه بو وجهله سخط باری - الله Le ciel l'a voulu
مشیّت بیعلت جناب ربّ العزّت بویله - تعلّق ایلدی مراد - الله تعالی اویله‌جه مراد ایلدی - ایجاب ایلدی
- حکم تقدیر ازلیدر الله بویله در C'est un arrêt du ciel
ارسال مقتضای حکم تقدیر الهیدر C'est un coup du ciel
فلک سلّه‌سیدر - الهی ارلمش بر ضربه در Le ciel vous soit propice
تقدیر - توفیق الهی همیشه رفیقک اولسون
جناب الهی هر حالده مساعد اوله Le ciel m'est témoin
الهی *P.* عارف القلوب والخفایا شاهد عدلدر Ô ciel *A.*
- یا حقّ - یا احکم الحاکمین خدایا Ô juste ciel *T.* یا الله - On dit, Les mariages sont faits au ciel, pour dire, qu'ils sont résolus par la Providence
لوح ازلده - امر نکاح مقدّرات الهیّه‌دندر تقدیر اولنمش اموردندر
Il se prend aussi pour Climat *A.* اقلیم *P.* بوم وبر *T.* بورد
تبدیل ‖ On a beau changer de ciel, on ne change point d'esprit
اقلیم عبثدر تبدیل عقله وسیله اولمز
آسمانهٔ *P.* سماء السریر النوم *A.* Et pour le haut d'un lit
یتاق صفه‌سنک تاوانی *T.* خوابگاه

CIERGE. V. Cire.

CIGALE. Espèce d'insecte qui fait un bruit aigre dans les champs durant les ardeurs de l'été *A.* صرصر *P.* زنجره *T.*
جرلایق - اوراق قوشی - آغوستوس بوجکی ‖ Le chant de la cigale
اوراق قوشنک اوتمه‌سی

CIGOGNE. Espèce de gros oiseau de passage *A.* لقلاق pl.
لیلک قوشی *T.* لکلک *P.* لقالق ‖ Le cri de la cigogne
لیلک سسی *T.* آوازهٔ لکلک *P.* لقلقه *A.*

CIGUË. Herbe vénéneuse *A.* شوکران *P.* تفت - دورس *T.*
بالدران اوتی ‖ Les Athéniens se servaient souvent du jus de ciguë pour faire mourir ceux qui étaient condamnés à mort
آتنه‌لو با حکم شرعی مستحقّ قتل اولنلرک اعدامی

طرف آسمانه عطف انظار ایتمک - انظار ایتمک Lever
- جانب سمایه رفع ایادئ نیاز ایتمک les mains au ciel
فلک القمر *A.* On dit, Le ciel de la lune فلک المرّیخ Le ciel de Mars
- افلاک نجوم سیّاره Les cieux des planètes
Et dans le langage poétique, La voûte des cieux *A.* قبّة الفلک
قبّهٔ نه طباق افلاک - کنبد فلک *P.* pl. قباب الافلاک
فلکک قبّه‌سی *T.* کنبد نه طاق افلاک - On dit, Les influences du ciel, pour dire, les prétendues influences des astres *A.* تأثیرات نجومیّة - تأثیرات الکواکب - Et de deux choses entre lesquelles il y a une grande différence, qu'elles sont éloignées comme le ciel et la terre
بیلرنده اولان فرق
بین الارض والسما در - بین السماء والسمکدر - Et d'un homme qu'on a loué extraordinairement, qu'on l'a élevé jusqu'au ciel
عیوّقه چیقاردیلر - فلانی بالای سمایه قدر ترفیع ایلدیلر Et qu'on l'a élevé jusqu'au troisième ciel
فلکک یدنجی طبقه‌سنه
عرش اعلایه چیقاردیلر - قدر ترفیع ایلدیلر
On dit proverb., Remuer ciel et terre, pour dire, faire tous ses efforts
برهمزن زمین وآسمان اولمرق بذل جدّ واقدام - کوک ایله یری بری برینه قاترق چالشمق - ایلمک Et figur., Voir les cieux ouverts, pour dire, se trouver dans un grand bonheur
دنیا وما فیهایه مالک اولمش قدر ممنون
شادمرگه اوغرامق - الحال اولمق
Il se prend aussi pour l'air *A.* هوا - سما ‖ Ciel serein سمای - هوای صاف - سمای صاف Ciel clair آیاز هوا - صحو
بلوطلی - هوای مظلم - سمای مغیّم Ciel obscur هوای روشن
هوای Ciel tempéré لطیف هوا - هوای ملایم Ciel doux هوا
- بالای سمادن نازل اولان ندی La rosée du ciel معتدل
جوّ هواده پرواز ایدن Les oiseaux du ciel کوکدن یاغن چی
نه روی سما ونه On ne voit ni ciel ni terre اجناس طیور
آتش سماوی Le feu du ciel سطح غبرانک تشخیصی ممکندر
آتش *P.* نار سماوی *A.* On appelle, Feu du ciel, le tonnerre
آسمانی V. aussi Tonnerre.

Ciel signifie aussi, le séjour des bienheureux, le paradis *A.* فردوس اعلا *P.* عالم علوی - عالم الملکوت - دار النعیم *T.*
جنّت ‖ Gagner le ciel مظهر قرار دار النعیم اولمق Le Royaume des cieux ملک سماوات - عالم ملکوت Notre Père qui êtes dans les cieux ابنا الذی فی السماوات Notre - Seigneur monta au ciel ربّمز حضرت عیسی عالم علویه عروج

خصوصنده غالب حالده بالدران اوتنی استعمال ایدرلر ایمش

CIL. Le poil des paupières *A.* هدب *pl.* اهداب ـ شعر الجفن *P.* مژگان ـ مژه *T.* کرپک

CILICE. Espèce de ceinture que l'on porte sur la chair pour mortification *A.* زنّار ـ کسینج *P.* کسنی *T.* ایپ قوشاغی ‖ Porter le cilice زنّار ایتمک میانده تنطیق Faire pénitence dans le cilice کفارت ذنوب ایچون ایپ قوشاغی قوشانمق

CILLEMENT. Action de ciller les yeux *A.* ارتضاک العین *P.* پریدن چشم *T.* کوز اویناتمه ‖ Il a un cillement continuel دائمی ارتضاک عینه مبتلا در

CILLER. Fermer et rouvrir les yeux dans le moment *A.* ارضاک *P.* چشم پریدن العین *T.* کوز اویناتمق ‖ Ciller les paupières کوز قپاقلرینی اویناتمق ـ ارضاک اجفان ایتمک On lui a tiré un coup de pistolet aux oreilles, et il n'a pas seulement cillé قولاغنه بر طپانجه چکلمشیکن کوزلرینی حضورنده Personne n'ose ciller devant lui بیله اویناتمدی هیچ بر کمسنه ارضاک عینه جسارت ایتمز

CIME. Le sommet d'une montagne, d'un arbre, d'un rocher *A.* رأس ـ قمّة *pl.* قمام ـ شعوف *pl.* شعاف *pl.* شعفة ‖ La cime de la montagne *A.* رؤس *P.* ذروه ـ آهانه *T.* دپه طاغ دپه‌سی *T.* ذروهٔ کوه *P.* رأس جبل ـ شعفهٔ جبل

CIMENT. Brique pilée dont on fait une espèce de mortier *A.* آزهٔ آگور آلود *T.* خراسانلو خرج ‖ Bâtir à chaux et à ciment کرج وخراسانلو خرج ایله بنا یاپمق Faire du ciment خراسانلو خرج یاپمق Bassin de fontaine enduit de ciment خراسانلو خرج ایله صوانمش حوض Mettre du ciment entre les pierres d'une muraille دیوارک طاشلری آره‌سنده خراسانلو خرج طولدرمق Le ciment des Romains était d'une perfection qu'on a peine à égaler رومالونک اعمال ایتدکلری خراسانلو خرج شول رتبه‌ده کماله رسیده اولمشدیکه نظیری تقلید اولنمق امر دشوار در V. Mortier.

CIMENTER. Employer du ciment dans un ouvrage de maçonnerie *A.* تشیید بغبار الآجر *P.* بآزهٔ آگور آلود اندودن *T.* قالدیرم ‖ Cimenter du pavé خراسانلو خرج ایله صوامق ـ Figur. Affermir *A.* تشیید ـ احکام ـ تحکیم ـ تأیید *P.* استوار کردن *T.* قوند وقوی قلمق ـ قویلشدرمک ـ پکلشدرمک ‖ Cimenter la paix par des alliances بنیان صلح وصلاحی روابط یکجهتی

Les martyrs ont cimenté la Foi par leur sang واتّفاق ایله تحکیم وتشیید ایتمک شهدای عظام بنیهٔ قویّهٔ دین مبینی Cimenter une amitié دم مبارکلریله تشیید ایلدیلر بنیهٔ قوی الاساس حبّ وموالاتی تایید واحکام ایتمک

CIMENTÉ. *A.* مشیّد بغبار الآجر *P.* مشیّد ـ مستحکم *A.* خراسانلو خرج ایله صوانمش *T.* قویلشمش *T.* استواری یافته ـ پایداری یافته

CIMETERRE. Grand coutelas *A.* مشمل *P.* دشنه *T.* یتاغان

CIMETIÈRE. Lieu destiné à enterrer les morts *A.* مقبرة *pl.* مزارلق *T.* مزارستان ـ مرزغن ـ مرغزن ـ گورستان *P.* مقابر ‖ Enterrer dans le cimetière مزارستانده دفن ایتمک ـ En parlant d'un pays dont l'air est mortel pour les étrangers, on dit figur., que c'est leur cimetière دیار آخردن کلانلره کوره حفرهٔ هلاک منزله‌سنده بر یر در

CIMIER. L'ornement qu'on porte au haut du casque *A.* سنبک *P.* البیض *T.* توغلغه دپه‌سی ‖ Il avait une telle figure pour cimier سنبک بیض یرینه فلان صورتی طاقمشیدی

CIMOLIE. Espèce d'argile *A.* طین قیمولیا *P.* گل قیمولیا *T.* کفه کلی

CINABRE. Combinaison de soufre et de mercure *A.* زنجفر ـ شقرة ـ سنجفر *P.* قنبار ـ سیمشگرف *T.* زنجفره ‖ Cinabre naturel زنجفر معدنی artificiel زنجفر عملی

CINÉRATION. Réduction d'un corps combustible en cendres par la violence du feu *A.* ترمّد ـ استحالة الی الرماد *P.* کوله دونمکلک ـ کوللنمه *T.* خاکستر سازی

CINGLER. Naviguer à pleines voiles *A.* مخور ـ استمخار *P.* طلو یلکن ـ طلو یلکن کتمک *T.* بادبان پر هوا روانه شدن انکپن طرفنه طلو ‖ Cingler à haute mer ایله آقوب کتمک یلکن ایله کتمک

CINNAMOME. V. Cannelle.

CINQ. Nombre qui est celui des doigts de la main *A.* خمس *P.* پنج *T.* بش ‖ Les cinq sens de nature حواسّ خمسه Les cinq doigts de la main اصابع خمسهٔ ید Cinq fois ـ بش کرّه بش سنه‌لک مدّت ـ بش سنه مدّت Espace de cinq ans بش دفعه

CINQUANTAINE. Nombre de cinquante *A.* قدر العدد خمسین *P.* مقدار یک مر *T.* اللی قدر ‖ Une cinquantaine de personnes اللی نفر قدر ـ اللی قدر نفوس

CINQUANTE. Dix fois cinq *A.* خمسين *P.* مر- پنچاه *T.* اللى || Cinquante fois اللي دفعه

CINQUANTENIER. Celui qui commande cinquante hommes *A.* رئيس خمسين شخصاً *P.* سركردهٔ پنچاه كس *T.* اللى باشلرينه خبر || On fit avertir les cinquanteniers ويرلدى باشى

CINQUANTIÈME. Nombre d'ordre *A.* خمسون *P.* پنچاهم *T.* اللنجى || Le cinquantième article اللنجى مادّه - Il signifie aussi, la cinquantième partie d'un tout *A.* احد من خمسين *P.* اللى حصّه ده بر- الليده بر *T.* يك ازپنچاهم || Il lui en appartient un cinquantième اللى حصّه ده بر كندويه اصابت ايدر كندويه عائد در-

CINQUIÈME. Nombre d'ordre *A.* خامس *P.* پنچمين - پنچم *T.* بشنجى || Le cinquième Roi پادشاه خامس La cinquième fois بشنجى دفعه - دفعهٔ خامسه - Il signifie aussi, la cinquième partie d'un tout *A.* خمس pl. اخماس *P.* - پنچيك *T.* پنچيوده بش حصّه ده بر- بشده بر

On dit absolument, la cinquième, pour désigner la cinquième classe d'un collége *A.* طبقة خامسة *P.* طبقهٔ پنچمين *T.* بشنجى طبقه

CINQUIÈMEMENT. En cinquième lieu *A.* خامساً *P.* پنچمين *T.* بشنجيسى

CINTRE. Figure en arcade *A.* شكل مطوّق *P.* اسلوب كمر *T.* شكل مطوّق || Bâtir à plein cintre كمرواري - كمر شكلى À demi-cintre شكل نصف طاق اوزره تامّ اوزره بنا ايتمك Cette cave est en cintre شكل نيم كمر اوزره - بنا ايتمك بو بودروم كمر شكلنده - بو سرداب شكل مطوّق اوزره در - Il signifie aussi, cette arcade de bois sur laquelle on bâtit les voûtes de pierre *A.* قالب الطاق *P.* خو *T.* كمر قالبى

CINTRER. Faire un cintre, bâtir en cintre *A.* اعمال الطاق *P.* بناء فى شكل الطاق - كمر ساختن *T.* كمرواري ياپمق || Cintrer une porte قپويى كمرواري ياپمق

CINTRÉ. *A.* مطوّق الشكل - مطوّق *P.* كمردار- كمر گونه *T.* كمرلو- كمرواري

CIRAGE. Action de cirer *A.* طلاء بالشمع *P.* موم اندودى *T.* مومليّمه || Il a employé beaucoup de temps à ce cirage بو مومليّمه خصوصنده وافر وقت صرف ايلدى - Il se dit aussi, de la cire appliquée sur quelque chose *A.* دمام الشمع *P.* موم صواسى *T.* اندايش موم

CIRCÉE. Plante *A.* عشرق *P.* مروخوش *T.* مرماخور - La semence de cette plante s'appelle *A.* حردب *P.* تخم مرو *T.* مرماخور تخمى

CIRCOMPOLAIRE. Il se dit de tout ce qui environne les pôles *A.* ما حول القطبين *P.* پيرامن دو قطب *T.* ايكى قطبك || Les terres et les mers circompolaires ما حول جوره سنده كى القطبين اولان برارى وبحار Les étoiles circompolaires حول القطبين اولان كواكب ونجوم

CIRCONCIRE. Couper le prépuce *A.* قلف - ختانت - ختن *P.* سنّت ايتمك *T.* ختنه كردن || Il était ordonné dans l'ancienne loi de circoncire les enfans mâles اولاد ذكورك ختنى شريعت قديمه احكامندندر

Circoncis. *A.* مختون *P.* ختنه كرده *T.* سنّتلو

CIRCONCISION. L'action par laquelle on circoncit *A.* ختان *P.* ختنه *T.* سنت || La circoncision était ordonnée dans l'ancienne loi ختان مادّه سى شريعت قديمده فرض وتعيين اولنمشدر

CIRCONFÉRENCE. Le tour d'un cercle *A.* حول pl. - احوال *P.* خطّ مستدير - گرد *T.* پيرامن - جوره || Toutes les lignes situées du centre à la circonférence sont égales entre elles مركزدن حول دائره يه طوغرى چكيلان خطوط La circonférence d'un grand cercle احد هما آخره مساويدر Les Mathématiciens divisent la circonférence d'un cercle en trois cent soixante degrés دوائر فلكدن بر دائرهٔ عظيمه نك جرمى اهل علوم رياضيه بر دائره نك جوره سنى اوچيوز آلتمش درجه يه تقسيم ايدرلر - Il se dit aussi de toute sorte d'enceinte || Cette ville enferme plusieurs jardins dans sa circonférence بو بلده جوره سى داخلنده نيچه باغ وباغچه لر Cette place a tant de toises dans sa circonférence دوره سى داخلنده - مشتملدر شو قلعه نك جرمى شو قدر ذراعدن عبارتدر - On dit, que le sang est porté du centre à la circonférence par les artères, et qu'il est rapporté de la circonférence au centre par les veines بدن انسانده دوران ايدن دم شرايين واسطه سيله مركزدن جانب جرمه دفع وايصال وبنه عروق معرفتيله جرمدن مركز طرفنه اعاده واسبال اولنور

CIRCONFLEXE. Il se dit d'un accent qu'on met sur certaines

syllabes *A.* حركة المدّ

CIRCONLOCUTION. Circuit de paroles, périphrase *A.* تطويف *T.* سوزی سخن‌را گردا گرد آوردن *P.* دور الكلمات ـ الكلام تطويف كلام صورتنی ‖ User de circonlocution طولاشدرمه استعمال ايتمك

CIRCONSCRIPTION. Ce qui borne la circonférence des corps حدود *T.* كنار پذيری ـ كران پذيری *P.* انحصار ـ محدوديّت *A.* ‖ La circonscription est une propriété naturellement inséparable des corps ايچنده قصلمه انحصار ومحدوديّت كافّهٔ اجرامك بالطبع لازم غير مفارق عدّ اولنان خصايص ذاتيه‌لرندندر

CIRCONSCRIRE. Donner des limites *A.* ـ تحديد ـ حصر ـ حدود كسمك *T.* كنار بستن ـ كران نهادن *P.* تعيين الحدود ‖ Dieu est un être infini qui ne se peut circonscrire ni par les lieux, ni par les temps جناب خداوند بيچون وچرا زماناً ومكاناً تحديد ـ قيد محدوديّتدن منزّه بر ذات عديم الانتها در وانحصاردن منزّه ومبرّا در

Circonscrit. *A.* منحصر ـ محصور ـ محدود *P.* كران پذيرفته *T.* حدودی كسلمش

CIRCONSPECT. Discret, retenu *A.* متحرّس ـ محترز ـ حازم *T.* صايقيلو ـ پروادار ـ پرهيزكار *P.* اهل الحزم اولاحتياط ـ ‖ Homme fort circonspect بغايت محترز ومتحرّس آدم Circonspect dans ses actions, dans ses paroles اقوال وافعالنده قواعد حزم واحتياطه رعايت ايدن آدم

CIRCONSPECTION. Retenue, discrétion *A.* ـ حزم ـ احتراز ـ صايقيلق *T.* پروادارى ـ پرهيزكارى *P.* احتياط ـ تحرّس ‖ Il faut user d'une grande circonspection كمال حزم واحتياط اوزره حركت اولنمق اقتضا ايدر Il a apporté beaucoup de circonspection dans cette affaire بو خصوصده قواعد تحرّس واحترازه كماليله رعايت ايلدی Agir avec circonspection محترزانه ـ احتراز اوزره عمل وحركت ايتمك Parler avec circonspection حزم واحتياطله حركت ايتمك رعايت ايده‌رك سوق كلام ايتمك

CIRCONSTANCE. Particularité qui accompagne un fait *A.* حال *pl.* ـ كيفيّات *pl.* كيفيّت ـ حالات *pl.* حالت ـ احوال ‖ Circonstance aggravante تأكيد شدّتنی كيفيّت الاحوال تزايد شدّت وجسامتی موجب بر حالت ـ موجب بر حال Circonstance remarquable امعان نظر دقّته شايان بر حالت Remarquer, observer, examiner, peser toutes les circonstances de l'action اول واقعه‌نك كافّهٔ احوال وكيفيّاتنه حوالهٔ نگاه دقت وامعان نظر بصيرت ايتمك وظهوره كلمش مجموع ما جرالرينی بالتحرّی تفتيش وتفحّص ايتمك وميزان عقل ايله وزن ايده‌رك مطالعه ايتمك Les circonstances des personnes, du lieu, des temps زمان ومكان واشخاص وذواتنك احوال وكيفيّاتنی Exposer un fait, et en marquer jusqu'aux moindres circonstances بر واقعه‌يی ظهوره كلمش حالات جزئيه‌سنی بسط وتعداد ايده‌رك نقل ايتمك Le choix des circonstances كيفيّت احوالك اختياری Souvent les circonstances changent la nature des choses اكثريا صورت احوال طبيعت امورك تبدّلنی ايجاب ايدر ـ On dit, Se déterminer par circonstance *T.* حسب الاقتضاء الحال ـ Et loi, réglement de circonstance عقد نيّت ايتمك حسب مقتضای حاله ـ الاقتضاء حال وضع اولنمش قانون ونظام نظراً وضع اولنمش قانون ونظام

En style de Pratique, on dit, en parlant d'un bien fonds, d'une affaire, Les circonstances et dépendances *A.* متعلّقات ومضافات ‖ Terre adjugée avec ses circonstances et dépendances مضافات ومتعلّقاتيله تمليك اولنمش اراضی

CIRCONSTANCIER. Marquer les circonstances *A.* تصريح الاحوال ‖ Circonstancier une affaire مصلحتك جريان ايتمش احوالنی ما جرانك دقايق احوالنی بيان ـ تصريح ايتمك بر واقعه‌نك جريان ايتمش Circonstancier un fait ايتمك بر ماده‌يی وقوعه كلمش كافهٔ ـ احوالنی تصريح ايتمك احوالنی تعداد ايده‌رك تصريح ايتمك

Circonstancié. *A.* مصرّح الاحوال

CIRCONVALLATION. Fossé que l'on fait autour d'un camp avec des redoutes et autres fortifications *A.* ـ حوزة الاستحكامات مترس چوره‌سی *T.* مترس گردا گرد *P.* دورة الاستحكامات ‖ Lignes de circonvallation دورهٔ استحكاماتك صره‌لری Faire la circonvallation d'un camp بر اردونك دورهٔ استحكاماتنی اردويی بر دورهٔ استحكامات ايچنه آلمق ـ احداث ايتمك اطرافنه بر دورهٔ استحكامات جويرمك ـ

CIRCONVENIR. Tromper artificieusement par des détours *A.* دوباره ايله فريبيدن *P.* اخلاب ـ ختلان ـ ختل *T.* اعمال الداتمق ‖ Il croyait le circonvenir par ses artifices ايلديكی حيل ودسايس ايله فلانی اخلاب ايده‌جكن ظنّ ايلدی Il a circonvenu ses juges حكّامی ختل واخلاب ايلدی

قضات وحكّامی دوباره ایله آلداتدی ـ

CIRCONVENU. *A.* مخلوب ـ مختول *P.* فریفته *T.* آلدانمش

CIRCONVENTION. Tromperie artificieuse *A.* مخالبة ـ مخاتلة

P. فریب *T.* آلدانمه ـ دوباره || Il a usé de circonvention دوباره ایتدی ـ اعمال مخاتله ایلدی

CIRCONVOISIN. Voisin *A.* همجوار *P.* متجاور ـ مجاور ـ جار

T. جوارده اولان ـ قومشولقده اولان || Lieux circonvoisins جوارده Les provinces circonvoisines کاڤن اراضی واماکن جوارده Les peuples circonvoisins اسم واقع اولان ممالک وایالات Les nations circonvoisines قرب همجوار اولان اقوام ـ متجاوره Paroisses circonvoisines جوارده واقع وجوارده بولنان ملل وامم محلّات

CIRCONVOLUTION. Il se dit de plusieurs tours faits autour d'un centre commun *A.* دورات متتابعة || Faire plusieurs circonvolutions دورات متتابعه ومتعدّده رسم ایتمک

CIRCUIT. Enceinte, tour *A.* دورة *P.* گرده *T.* چوره || Le circuit de la ville بلده‌نک دوره‌سی Faire le circuit des murailles دیوارلرک چوره‌سنی ـ دورهٔ جدرانی انشا ایتمک Un grand circuit دورهٔ واسعه ـ دورهٔ عظیمه چویرمک

CIRCULAIRE. Rond *A.* مستدیر *P.* گرد *T.* دکرمی || Forme circulaire صورت مستدیره Figure circulaire شکل مستدیر ـ Il se dit aussi, de ce qui va en rond || Mouvement circulaire *A.* حرکت دوریّة

LETTRE CIRCULAIRE. Une lettre faite pour informer diverses personnes d'une même chose *A.* رسالة مغلغلة *T.* یردن یره کزدرله‌جک || Écrire une lettre circulaire یردن یره عمومه خطاب کاغد کزدرلمک اوزره عمومه خطاب بر قطعه مکتوب تحریر ایتمک Expédier des lettres circulaires یردن یره کزدرلمک اوزره عمومه خطاب مکاتیب نشر ایتمک

CIRCULAIREMENT. En rond *A.* علی طریق ـ مستدیرًا *P.* گردا گرد *T.* طولانرق || Les cieux se meuvent circulairement افلاک بر وجه تدویر حرکت ایدر ـ الاستدارة تدویرًا

CIRCULATION. Mouvement de ce qui circule *A.* دوران *P.* دکرمی دونمه ـ طولانمه *T.* روش گردا گرد || La circulation du sang دوران دم La circulation de la sève dans les plantes نباتات ایچنده صویک دورانی ـ Figur. La circulation de l'argent, pour dire, le mouvement de l'argent qui passe d'une main à l'autre *A.* مداولة ـ تداول ـ دوران *P.* ازدست بدست *T.* گذارش || La circulation de l'argent نقودک دوران ومداولەسی ایادیٔ ناسده ـ الدن اله دونمه ـ الدن اله کزمه

CIRCULER. Se mouvoir circulairement *A.* تداور *P.* گرد آمدن

T. کزمک ـ طولانمق || Le sang circule dans les veines دم ـ On dit figur. کزر ـ تداور ایدر ـ عروق ایچنده دوران ایدر L'argent circule, pour dire, qu'il a son cours ordinaire dans le commerce *A.* تداول ـ دوران || L'argent circule sans aucune difficulté نقود بلا صعوبةٍ ایادیٔ ناسده تداول ودوران ایدر ـ Et faire circuler des billets, pour dire, leur donner cours dans le commerce *T.* اوراقه رواج ویرمک ـ Et faire circuler une histoire, une anecdote, pour dire, les répandre *A.* نشر واشاعة تواتر ایتمک ـ السنهٔ ناسده دور ایتدرمک *T.* بین الناس

CIRE. Matière jaunâtre qui reste du travail des abeilles, après qu'on en a exprimé le miel *A.* شمع العسل *P.* جرجس ـ شمع || Cire vierge خام بال مومی Pain de cire *T.* انگبین بال مومی Flambeau de cire pure بال مومی کلچه‌سی نقیّ وصاف ـ شمع عسل مذاب Cire fondue بال مومدن مصنوع شمع Blanchir la cire à la rosée اریمش بال مومی ـ دوکمه بال مومی بال ـ شمع عسلی ندیه عرض ایله تبییض ایتمک Les anciens écrivaient sur des tablettes enduites de cire آغارتمق مومی جیده قدما شمع عسل ایله طلا اولنمش الواح اسکی زمان آدملری ـ اوزرنده تحریر حروف ایدرلر ایمش بال مومی سورلمش تختدلر اوزرنده یازو یازارلر ایمش Figure de cire بال مومدن مصنوع صورت ـ On dit d'un homme qui a la jaunisse, qu'il est jaune comme cire بال مومی کبی صاب صاری اولمشدر ـ Et d'un jeune enfant doux et docile, que c'est une cire molle, pour dire, qu'on lui fera prendre telles inclinations qu'on voudra بال مومی کبی لیّن الجانب بر چوجوقدر ـ Il se prend aussi pour Bougie. V. ce mot.

CIRE D'ESPAGNE. Certaine composition dont on se sert pour cacheter des lettres *A.* شمع فرنگی *P.* جرجس ـ ختام فرنکی *T.* مهر مومی ـ فرنک مومی

On appelle aussi, Cire, l'humeur épaisse et jaune qni se forme dans les oreilles *A.* وسخ الاذن *P.* ریم گوش *T.* قولاق کیری

CIRER. Enduire de cire *A.* تشمیع ـ تشمیع *P.* طلاء بالشمع *T.* اندودن || Cirer des bottes چزمه‌یه موم سورمک ـ موملتمق موم سورمک

Ciré. *A.* مشمّع *P.* موم اندود *T.* موم سورلمش ـ مومللنمش || Toile cirée مشمّع ـ مشمّع بز

CIRIER. Ouvrier qui travaille en cire *A.* شمّاع *P.* مومگر *T.* بال مومجی ـ مومجی

CIROËNE. Espèce d'emplâtre *A.* لاصقی مشمّع *P.* مرهم شمع *T.* مشمّعلو مرهم اندود

CIRQUE. Lieu destiné pour les courses des chevaux et des chariots *A.* حلبة السباق ـ مضمار ـ میدان السباق *P.* پهنه *T.* قوشو میدانی || Remporter le prix aux jeux du cirque میدان سباقده قصب السبق امتیازی احراز ایتمک

CISAILLER. Couper avec les cisailles *A.* قرض بالمقصّ *P.* مقص ایله کسمک *T.* بگاز بریدن || Cisailler des pièces de monnaie altérées, de peur qu'elles ne demeurent dans le commerce مغشوش سکّه‌لری بین التجّار دوران ایتمامک ضمننده مقص ایله کسمک

Cisaillé. *A.* مقروض بالمقصّ *P.* مقص بگاز بریده *T.* ایله کسلمش

CISAILLE. Il se dit des rognures qui restent de la monnaie qu'on a fabriquée *A.* قراضة السکّة *P.* سکّه تراشهٔ سکّه *T.* کسنتیسی

Cisailles, au pluriel. Sorte de gros ciseaux à couper des plaques de métal *A.* فرزل *P.* گاز آهنکر *T.* دمورجی مقصی

CISALPIN. Qui est en deçà des Alpes *A.* ما قبل الجبال *P.* آلپس پیش از کوهستان آلپس *T.* آلپس بلقانی بروسی

CISEAU. Instrument plat qui tranche par un des bouts, et qui sert à travailler le bois, le fer etc. *A.* عتلة ـ بیرم *P.* اسکنه *T.* آی دموری || Ciseau de sculpteur اویماجی ـ عتلهٔ نقّار Ciseau de menuisier طوغرامه‌جی ـ بیرم نجّار Ciseau d'orfèvre قیومجی آی دموری ـ بیرم صیّاغ آی دموری de maçon دیوارجی آی دموری Les statues de marbre se travaillent avec le ciseau مرمر صنملری آی دموریله اعمال اولنور

On appelle, Ouvrages de ciseau, les ouvrages de sculpture *A.* منقور pl. صنایع نقریّة ـ تراشکاری *P.* کنده‌کاری ـ اویمه ایشی *T.* ـ Et on dit d'un habile sculpteur, qu'il a le ciseau admirable, le ciseau excellent فلان اویمه‌جینک قلمی بینظیر در

Ciseaux. Instrument de fer composé de deux branches tranchantes *A.* مقصّ pl. مقصّات *P.* دوکارد *T.* مقص || Un étui à ciseaux مقص قوطیسی ـ مقراضدان Ciseaux de tailleur درزی مقصی ـ مقراض خیّاط Ciseaux de jardinier باغچه‌وان مقصی ـ مقراض باغبان Couper une étoffe avec des ciseaux ـ ثوبی مقراض ایله تقطیع ایتمک Dans ce sens, on dit quelquefois, Ciseau, au singulier || On n'a point encore mis le ciseau dans cette étoffe بو ثوبه هنوز بو قماشده هنور مقص ـ وضع مقراض اولنمش دکلدر Le chirurgien lui a donné trois coups de ciseau کیرمامشدر جرّاح اوچ کرّه مقص اوردی ـ On dit poétiquement, Le ciseau de la Parque قاطع رشتهٔ حیات ـ مقراض سرنیز اجل اولان مقراض اجل

CISELER. Travailler avec le ciseau *A.* اعمال بالمقراض *P.* مقص ایله ـ مقص ایله ایشلمک *T.* بدوکارد پرداختن || Ciseler de la vaisselle d'argent اوانئ سیمی مقص قیرقمق مقراض ایله اعمال ایتمک ـ ایله قیرقمق

CISELET. Petit ciseau dont les orfèvres, les graveurs etc. se servent *A.* بیرم صغیر *P.* اسکنهٔ خرد *T.* کوچک آی دموری

CISELEUR. Ouvrier dont le metier est de ciseler *A.* نقّار بالبیرم *P.* اسکنه‌کار *T.* آی دموریله اویماجیلق ایدن

CISTE. Plante qui donne le ladanum *A.* نبات اللادن *P.* لادن اوتی *T.* گیاه لادن

CITADELLE. Forteresse qui commande à une ville *A.* حصار داخلیّ *P.* ایچ قلعه *T.* ارک ـ ناربن قلعه || Forte citadelle حصار قوی La ville est prise, mais la citadelle tient encore شهر فتح وتسخیر اولندی انجق ایچ قلعه هنوز مقاومت ایدر Les fosses, les remparts d'une citadelle حصار داخلینک خنادق Le gouverneur de la citadelle ایچ قلعه دیزداری Bâtir une citadelle بر ایچ قلعه انشا ایتمک

CITATION. Ajournement. V. ce mot. ـ Et allégation d'un passage *A.* مستشهد pl. مستشهدات *P.* اشهاد ـ اشهادات pl. شاهدلکه دائر سوز *T.* سخن گواهینمون || Mettre les citations en marge اشهاداتی حاشیهٔ صحیفده اشارت ایتمک Une fausse citation اشهاد بی اصل ـ اشهاد فاسد ـ اشهاد کاذب Remplir un discours de citations مقاله‌یی مستشهدات ایله Des marges chargées de citations مستشهدات مالامال ایتمک گوناگون ایله مملو اولان حواشی

CITÉ. Ville enfermée de murailles *A.* بلدة pl. بلاد ـ بلدة *P.* شهر *T.* دسگره || Grande cité بلدهٔ محروسة ـ مسورة بلدهٔ كثيرة Cité nombreuse شهر عظيم ـ بلدهٔ معظمه ـ جسيمه Belle cité بلدهٔ دلارا Jérusalem s'appelle la sainte cité الاهالى قدس شريف محروسهٔ مباركه صفتيله موصوفدر ـ Droit de cité. Le droit qu'a tout homme né dans une ville, d'élire ses représentans, et de concourir à la confection des lois *A.* حقّ البلديّة

CITER. Ajourner. V. ce mot. ـ Et alléguer *A.* ذكر على طريق *P.* سخن گواهينمون در ميان كردن سرد الاشهاد ـ الاشهاد *T.* شاهدلك اولدرق بر صحبت ديمك || Citer la loi نصّ قانونى على طريق الاشهاد ذكر وبيان ايتمك Citer faux بر گونه اشهاد غير صحيح در ميان ايتمك Citer les auteurs anciens مؤلّفين قديمه نك كلامنى على طريق الاشهاد سرد وبيان ايتمك

CITÉ. *A.* مستشهد *P.* بگواهى آورده *T.* شاهدلكه كتورلمش شاهدلك اولدرق سويلنمش ـ

CITÉRIEUR. Terme de Géographie. Ce qui est en deçà *A.* داخلىّ *P.* درونى *T.* ايچ || L'Inde citérieure est en deçà du Gange هند داخلى نهر گنگ برو طرفنده كائن اولان ممالك هنددن عبارتدر

CITERNE. Réservoir sous terre pour garder l'eau de pluie *A.* صهريج pl. صهاريج ـ مصنعة ـ مثملة *P.* شهارو *T.* صارنيج || Eau de citerne صارنيج صوبى

CITERNEAU. Petite citerne *A.* صهريج صغير *P.* شهاروجه *T.* كوچك صارنيج

CITOYEN. Habitant d'une ville *A.* ابناء البلد pl. ابن البلد *P.* مدنيّون pl. مدنىّ ـ اهالى المدينة pl. اهل المدينة ـ *T.* يرلو ـ يوردلو || Riche citoyen مدنئ كند نشين ـ بوم زاده Sage citoyen ابناى بلده دن صاحب عقل ودرايت ذيقدرت بر آدم ـ On dit qu'un homme est bon citoyen, pour dire, que c'est un homme zélé pour sa patrie صحيح وصادق برابن بلد

CITRIN. Qui a la couleur de citron *A.* ليمونىّ اللون *P.* ليمون رنكلو ـ ليمونى *T.* ليمو رنك

CITRON. Sorte de fruit qui est plein de jus *A.* ليمو *P.* ليمون *T.* ليمون || Citron aigre ليمون ترش ـ ليمون حامض ـ Citron doux طاتلو ـ ليمون شيرين ـ ليمون حلو اكشى ليمون Jus de citron ليمون صوبى Écorce de citron confite ليمون قبوغى ريچالى ـ Il se dit aussi de la couleur de citron *A.* لون الليمون *P.* رنگ ليمو *T.* ليمون رنكى

CITRONNÉ. Qui sent le citron, où l'on a mis du citron *A.* ذو الليمون *P.* ليمودار *T.* ليمونلى

CITRONNELLE. V. Mélisse.

CITRONNIER. L'arbre qui porte le citron *A.* شجر الليمون *P.* درخت ليمو *T.* ليمون آغاجى

CITROUILLE. Sorte de fruit qui devient extrêmement gros *A.* قرعة pl. قرع *P.* كدوى حلو *T.* بال قباق

CIVADIÈRE. Voile du mât de beaupré *T.* جيوادره يلكنى

CIVETTE. Animal dont on tire une sorte de liqueur odoriférante قطّ الزباد *P.* گربهٔ زباد *T.* مسك كديسى ـ Il se dit aussi, de la liqueur même qu'on tire de cet animal *A.* مضنون *P.* زباد ـ *T.* غاليه ـ زباد فليدمسك ـ

CIVIÈRE. V. Bard.

CIVIL. Qui concerne les citoyens *A.* مدنىّ ـ بلدىّ || Société civile معاشرت اهل بلاد ـ معاشرت بلديّه On dit, Guerre civile *A.* حرب داخلىّ pl. حروب داخليّة Troubles civils, Dissension civile *A.* فتن واختلالات داخليّة *P.* شورش *T.* دار وگير درونى ملك ايچنده كى جنك ملك ايچنده كى قرقشه لق وآشوب درونى

Civil, se dit aussi par opposition à Criminel *A.* متعلّق لحقوق العباد || Matière civile حقوق عباده متعلّق مادّه Procès civil حقوقه متعلّق دعوا ـ Partie civile. En matière criminelle, c'est l'accusateur *A.* متهم على الجانى ـ Intérêts civils. Le dédommagement dû à quelqu'un à cause du tort qu'il a souffert par le crime commis *A.* غرامة المجرم الى المظلوم ـ Figur. Mort civile. Le retranchement des droits et des fonctions de la société civile, en conséquence d'une condamnation à mort ou à un bannissement perpétuel *A.* موت من جهة الامور الدنيا || Le bannissement perpétuel emporte la mort civile نفى مؤبّد من جهة الامور الدنيا موتى متضمّن بر كيفيّتدر

Civil, signifie aussi, courtois, poli, bien élevé *A.* جميل ـ طيّب النفس ـ كريم الاخلاق ـ كريم النفس ـ الخلق ـ طاتلو خويلو *T.* خوش منش ـ نوازشكار *P.* حافى ـ مكرم || Il faut être civil à l'égard de tout le monde عامّه چلبى Il m'a reçu d'une manière fort civile حقّنه مكرم اولمق لازمه دندر حقّمه كماليله ـ بنى مكرمانه معامله ايله استقبال ايلدى

ایفای لازمهٔ اکرام والتفات ایده‌رك مجلسنه قبول ایلدی
Un homme fort civil بغایت ـ غایة الغایه کریم النفس آدم مکرم وحافی بر آدم

CIVILEMENT. En matière civile, en procès civil *A.* علی وتیرة *T.* دعوای حقوق قاعده‌سنجه الدعواء الحقوق || Procéder civilement دعوای حقوق قاعده‌سنجه رؤیت مصلحت دعوای حقوق قاعده‌سنجه محاکمه ایتمك Juger civilement دعوای حقوق قاعده‌سنجه ایتمك Poursuivre civilement تعقیب مصلحت ایتمك ـ On dit, qu'un homme est mort civilement, lorsqu'il y a contre lui quelque condamnation à perpétuité فلان کمسنه من جهة الامور الدنیا میّت مثابه‌سنده در

Il signifie aussi, avec politesse *A.* مکرماً ـ بالاکرام والالتفات *P.* دلنوازانه ـ نوازشکارانه ـ مکرمانه || Vivre civilement avec quelqu'un بالمجاملة ـ بر کمسنه ایله مکرمانه انس والفت بر کمسنه ایله مراسم اکرام والتفاته مراعات ـ ایتمك Traiter civilement مراسم ایده‌رك عمل وحرکت ایتمك Parler civilement حسن اکرامه رعایت ایده‌رك عمل وحرکت ایتمك تعبیرات اکرام آمیز ایله تکلّم ایتمك

CIVILISATION. État de ce qui est civilisé *A.* نزاهت ـ تظرّف *P.* پیراستکی *T.* ظریفلنمه

CIVILISER. Réduire une cause criminelle à une procédure civile *A.* حقوق دعواسی افراغ فی صورة الدعواء الحقوق *T.* جرم وجنایته صورتنه قویمق || Civiliser une cause criminelle متعلق بر مصلحتی حقوق دعواسی صورتنه قویمق

Et rendre civil, sociable *A.* ـ تظریف ـ تکریم الاخلاق *P.* پیراستن ـ فرهیختن تهذیب الاخلاق ـ تنزیه الاخلاق *T.* ظریفلمق || Le commerce des Grecs a civilisé les barbares امّی وجاهل اولان اقوامك ملّت یونان ایله تجارتی تهذیب اخلاقلرینه وسیله اولمشدر

CIVILISÉ. *A.* مهذّب الاخلاق *P.* پیراسته خلق *T.* ظریفلنمش || Les peuples civilisés ـ مهذّب الاخلاق اولان امم واقوام نزاهت اخلاق ایله مألوف اولمش ملتلر

CIVILITÉ. Courtoisie *A.* ظرافت الاخلاق ـ ظرافت *P.* خوش ظرافت || Plein de civilité چلبیلك ـ ظریفلك *T.* منشی اخلاق ایله مألوف بر آدم Il en a usé avec beaucoup de civilité غایت ظرافت ایله معامله ایلدی Manquer de civilité قواعد ظرافتده تجویز قصور ایتمك Cela est contre les règles de la civilité بو کیفیت قواعد ظرافته منافیدر Il est de la civilité de... شویله ایتمك مقتضای ظرافتدندر

Il se dit aussi, des paroles civiles, des complimens *A.* حفایت *P.* تلطّفات pl. تلطّف ـ اکرامات pl. اکرام ـ حفایات pl. *T.* چلبیلك || Faire civilité à quelqu'un نوازشکاری ـ دلنوازی ادای مراسم ـ برکمسنه حقنه اظهار حفایت واکرام ایتمك اظهار آثار Faire des civilités حسن التفات واکرام ایتمك Recevoir des civilités de la part de quelqu'un دلنوازی وحفایت ایتمك برکمسنه طرفندن مظهر انواع اکرامات اولمق Après les premières civilités de part et d'autre مقدّمهٔ مجلسده Il a mal reçu les civilités qu'on lui a faites مراسم معتادهٔ اکرام وملاطفت طرفیندن بعد الادا حقنه اجرا اولنان لوازم اکرامی حسن صورت ایله تقبّل ایتمدی

CLABAUD. Il se dit d'un chien qui a les oreilles pendantes *A.* صارقق قولاقلی *T.* سگ شلل گوش *P.* کلب اغضف کثیر ـ Et d'un chien qui se récrie mal à propos *A.* کوپك اصلی یوقدن *T.* هرزه لای ـ عوعو زن *P.* نبّاح ـ النباح هاولایه‌جی کوپك

CLABAUDAGE. Bruit que font des chiens qui clabaudent *A.* کوپکلرك هاولامسی *T.* عوعو سگان *P.* نبیح الکلاب

CLABAUDER. Aboyer sans cesse et sans sujet *A.* اعتواء بالعبث *P.* اصلی یوقدن هاولمق *T.* هرزه لایی کردن ـ Figur. Crier sans sujet || Cet homme ne fait que clabauder فلان آدم کوپك کبی هاولمقدن خالی دکلدر

CLABAUDERIE. Criaillerie importune *A.* نبوح *P.* غریو *T.* || Il croit l'emporter par ses clabauderies perpétuelles لا ینقطع حایقرمغله تحصیل مرام ایده‌جکن ظنّ ایدر

CLABAUDEUR. Grand criailleur *A.* نبّاح *P.* غریوکار *T.* حایقریجی || C'est un clabaudeur éternel دائمی بر نبّاحدر

CLAIE. Ouvrage à claire-voie, fait de brins d'osier entrelacés *A.* قفص pl. اقفاص *P.* قفس *T.* قفس || Une claie à nettoyer les habits اثواب سلدجك قفس Claie à passer la terre طپراق الیدجك قفس On traîne sur la claie ceux qui ont été tués en duel مبارزه منفرده‌ده قتل اولنمش اولنلر قفس ایچنده کوتوریلور

CLAIR. Éclatant, qui jette de la lumière *A.* ـ منیر ـ مضیٔ ضیادار ـ درخشان ـ تابناك ـ تابنده ـ تابان *P.* لامع ـ لایح *T.* پارلدایه‌جی ـ پارلاق || Le soleil est le plus clair de tous

De l'eau claire || طوری T. نغز - ناب P. نصیع - ناصع - آب ناب P. ماء صاف - ماء نصیع A. Ce vin n'est pas encore clair بو باده هنوز نقی وصاف دکلدر Cela est clair comme de l'eau de roche هنوز کسب صفوت ایده‌مدی - On dit, que le temps est clair, que le ciel est clair, pour dire, qu'il n'y a aucun nuage A. صاف - منقشع - منکشف مصحا - صحو P. آچق - آیازلق - آیاز T. تابان - گشاده Le temps est clair روی سما Le ciel est clair et serein هوا گشاده وصافدر روی سما مصحا ومصفّا در - صاف وجلوا در

Et qui a peu de consistance. Il ne se dit que des liquides || Ce sirop est trop clair صولی - صویق T. آبی P. مائی A. - فلان ربّک مائیتی غالبدر - فلان ربّ بغایت مائیدر Lait-clair. Le petit-lait. V. ce mot.

Et ce qui n'est pas bien serré A. متخلخل - مفترق - فارق شعر متخلخل Cheveux clairs || سیرک T. جدا از هم دیگر P. مزروعات بغایت متخلخلدر Les blés sont fort clairs سیرک صاچ - بو اورمان غایت Ce bois est fort clair اکین پک سیرکدر - Il se dit aussi dans ce sens des étoffes - بو اورمانده آغاجلر فارقدر - سیرکدر رخو - رخو الغزل - هلهل - سخیف A. متخلخل النسج - النسج سیرک طوقنمش T. سست بافت P. خیلیجه De la gaze bien claire || سیرک - یوفقه طوقنمش - رخو النسج بر بز Toile claire سخیف الغزل برونجق بزی

Il se dit aussi de la voix et des sons, et signifie, net, aigu || La voix des femmes est ordinairement plus claire que celle des hommes انجه T. باریک P. رقیق A. زنان طائفه‌سنک صداسی عادتا صدای رجالدن زیاده رقیقدر

Figur. Intelligible, aisé à comprendre A. بیّن - صریح P. بدیدار T. آچق Style clair آچق معنا - معنای صریح Idée claire || آچق Expression claire عبارهٔ صریحه Discours clair مقالهٔ صریحه Commentaire clair شرح صریح Il n'y a rien de si clair تعبیر بیّن Méthode claire et aisée بوندن زیاده صریح وبیّن بر شیٔ یوقدر Il s'est expliqué en termes fort clairs صریح واسهل بر صنعت کلمات بیّنه ایله افادهٔ مرام ایلدی

Et evident, manifeste A. واضح - بیّن الوضوح - ظاهر - بارز - آشکار - بللو T. نمودار - هویدا - آشکار P. جلیّ - Son droit est clair comme le jour || آشکار فلانک حقی کالشمس فی وسط La raison, حقی کون کبی آشکار در - النهار واضح ونمودار در les astres شمس جمیع کواکبدن زیاده ضیادار در La lune est claire قمر تابانلدر Le feu est clair de sa nature آتش شو Ce bois fait un feu très-clair بالطبع مضیٔ ودرخشاندر آغاجک آتشی پک پارلاقدر

Il se prend aussi substantivement A. نور - ضوء - تاب P. پارلایش - آیدینلق T. رخشانی - تابش || Le clair de la lune آیک آیدینلغی T. ماهتاب P. ضوء قمر A. Nous marchâmes toute la nuit au clair de la lune تمامیٔ لیلده ضوء قمرده بتون کیجه آیک آیدینلغیله کزدک - قطع راه ایلدک Un beau clair de lune لطیف بر ماهتاب

Il signifie aussi, qui reçoit beaucoup de jour A. مستضی - ضیادار - تابناک - روشنا - روشن P. کثیر الضیا - مستنیر بو اوطه غایت Cette chambre est fort claire || آیدینلقلو T. ایله ضیا دار در

On dit, Il fait clair, pour dire, il fait jour A. طلع النهار روی - سپیده‌دم رو نمود P. انفجر الصبح - طلع الصبح - صباح اولدی T. صبح بخند - صبح نمایان شد Il ne faisait pas encore clair, quand nous partîmes وقت عزیمتمزده طلوع - روی صبح هنوز کنارهٔ افقده چهره نما اولمامشیدی قبل الانفجار الصبح - شمسدن مقدّم عزیمت ایتمشیدک یوله چیقدق

Il signifie aussi, luisant, poli A. مجلّا - برّاق - صیقل P. پرلاق - جلالو T. || Des armes claires پارلاق سلاحلر - اسلحهٔ مجلّا Vaisselle d'argent fort claire بغایت جلادار اوانیٔ سیم - On dit, qu'une dame a le teint clair, pour dire, qu'elle l'a vif et uni A. مرنّة برّاقة صاحبة - برگ سمن T. با رنگ روی رونقدار - سیم سیما P. الزهرة کبی چهره‌سی صاف ومجلّا

Il signifie aussi, moins foncé A. کاشف P. روشن T. آچق || Vert clair آچق یشیل - سبز روشن - اخضر کاشف Rouge clair آچق قرمزی Cheveux clair-bruns آچق اسمر صاچ

En termes de Peinture, Clair-obscur, se dit des lumières et des ombres ramassées avec art A. ضحّ وظلّ P. پرتو وسایه T. || Ce peintre entend bien le clair-obscur آیدینلق ایله کولکه‌لک فلان مصوّر ضحّ وظلّک ترتیبی فنّنه ماهر در

Il signifie aussi, transparent, A. شفّاف || Verre clair زجاج شفّاف Des vitres bien clairs شفّاف جاملر

Et qui n'est point trouble A. منقّا - نقیّ - مصفّا - صاف

فلان ليمان ايچنده موجود اولان سفينه‌لرك مجموعى le port اول محلدن بالنقاحه فرق وتشخيص اولنور J'ai distingué clairement sa voix صداسنى منقحاً فرق ايلدم Il signifie aussi, d'une manière intelligible *A.* بالصراحة - صراحةً على - آچيقدن - آچيقدن - آچق *T.* آشكارا *P.* بيّناً - وجه الصراحة بر فقره‌يه على وجه Expliquer clairement un passage || آچيغه بر فقره‌يى صراحةً شرح وتفسير - الصراحه معنا وبرمك فكرينى بيّناً Il m'a dit clairement son intention ايتمك بالوضوح - واضحاً *A.* Et évidemment - وصراحةً طرفمه افاده ايلدى آشكاره جه *T.* بر وجه آشكار *P.* على وجه الايضاح - عياناً -

CLAIRET. Il ne se dit que du vin rouge *A.* خمر - امّ ليلا سياه شراب *T.* بادهٔ سيهفام - بادهٔ لعل گون *P.* كميت

Il se dit parmi les joailliers, des pierres dont la couleur est trop faible *A.* ذابل اللون *P.* پژمرده رنگ *T.* رنكى صونق

CLAIRE - VOIE. Terme de jardinage. On dit, Semer à claire - voie, pour dire, jeter la graine le moins épais qu'il se peut *A.* پراكنده تخم افشاندن *P.* مفترقاً زرع - متخلخلاً زرع سيرك اكمك *T.*

On appelle aussi, Claire - Voie, les claies, les mannequins et autres ouvrages d'osier *A.* سفط متقافص *P.* سپد قفسكارى سيرك اورلمش سپد - كوزنكلو اورلمش سپد *T.* - On dit aussi de toutes sortes de tissus qui ne sont pas serrés, qu'ils sont faits à claire - voie *A.* مضلعاً منسوج *P.* قفسكارى بافته سيرك طوقونمش - كوزنكلو طوقونمش *T.*

CLAIRIÈRE. Endroit dans une forêt tout-à-fait dégarni d'arbres *A.* قطعة الارض عارية عن الاشجار *P.* زمين بى درخت *T.* اغاجدن چپلاق بر || Il y a tant d'arpens dans cette forêt, sans compter les clairières بو بيشه‌زار اشجاردن عارى يرلرى داخل حساب اولميه‌رق شو قدر دونمدر

CLAIRON. Sorte de trompette *A.* بوق pl. ابواق *P.* بورى *T.*

CLAIR - SEMÉ. Qui n'est pas semé près à près *A.* مزروع مفترقاً *P.* پراكنده تخم كشته *T.* سيرك اكلمش

CLAIRVOYANCE. Sagacité, et pénétration dans les affaires *A.* بصيرت - فراست صائبة - زكانت - پاكبينى - نظربازى *P.* بصيرت كوزى آچقلغى *T.* حقايق بينى || C'est un homme habile qui a de la clairvoyance اصحاب بصيرت وارباب حذاقتدن بر آدمدر Rien ne saurait échapper à son exactitude

سبب ولازمهٔ حال واضح وآشكار la conséquence en est claire در Preuve claire - اثبات بيّن الوضوح - دليل واضح On dit aussi, Esprit clair, pour dire, un esprit qui a de la netteté *A.* نقاء الذهن *P.* پاكيزگئ انديشه *T.* عقل تميزلكى || Cet homme a l'esprit clair پاك انديشدر - نقاى ذهنى وار در

On dit aussi d'un profit évident, Profit clair *A.* ربح صريح || Il gagne بللو فائده - بللو كار *T.* سود آشكار *P.* نفع منقح - clair et net cent mille francs بو خصوصده صريح وصحيح صحيح ومنقح شو قدر غروش - يوز بيك غروش نفعى وار در نفعى وار در

On appelle, Clairs deniers, Argent clair, l'argent qu'on peut toucher quand on veut *A.* نقد خالص - نقد حاضر *P.* نقد صافى آق اقچه - تميز نقد اقچه *T.* پيشين || C'est de l'argent clair صافى آق اقچه در - نقد حاضر در

Clair, s'emploie aussi comme adverbe. V. Clairement. — On dit figur. qu'un homme voit clair, pour dire, qu'il a l'esprit pénétrant *A.* باريكبين - صاحب الذهن النقاد - دقيق النظر *T.* آچق كوز || On ne lui en fera pas aisément accroire, il voit fort clair بغايت دقيق النظر بر آدمدر كندويه بر شئ ايناندرمق امر آسان دكلدر - Et qu'un homme entend fort clair, pour dire, qu'il a beaucoup d'intelligence *A.* صاحب چاپك *P.* سريع الانتقال - سريع الفهم - الفتاحة الذهن نمدن قپار - سوز آكلار *T.* تيز فهم - فهم || Il ne faut pas beaucoup d'explication avec lui, il entend fort clair فلان كشى نيم - ايله تفصيله حاجت يوقدر زياده‌سيله سريع الفهمدر اشارت ايله فهم حاله مقتدر اولديغندن كندوسيله مصاحبته - On dit, Parler clair, pour dire, parler avec une voix grêle et aiguë *A.* نكلّم بصوت الرقيق *P.* اينجه سس ايله *T.* بصداى باريك سخن راندن || Il parle clair comme une femme سويلمك زنه كبى صوت - Et figur. Parler clair, pour dire, parler franchement *A.* نقيّاً نكلّم *P.* پاك گفتن *T.* تميزجه - صاغدن صاغه سويلمك - پاكچه سويلمك - سويلمك

On dit, Semer clair, pour dire, répandre la graine de loin en loin *A.* متخلخلاً تبذير - مفترقاً زرع *P.* پراكنده تخم افشاندن *T.* تخمى سيرك آتمق - سيرك اكمك

CLAIREMENT. Nettement *A.* بالنقاحة *P.* پاكانه *T.* تميزجه || De là on distingue clairement tous les vaisseaux qui sont dans

et à sa clairvoyance چشم دقت وبصیرتنده هیچ بر شیٔ دیدهٔ دقایقبینی هر شیٔ ناظر وبینا در- خفی اولهمز

CLAIRVOYANT. Éclairé et pénétrant dans les affaires *A.* متبصّر - حقایقبین - پاکبین *P.* اهل البصیرة - صاحب الزکانة بصیرتی کوزی آچق *T.* روشن نظر || Il a l'esprit clairvoyant Vous ne le tromperez pas, il est trop clairvoyant دیدهٔ بصیرتی پاکبیندر فلانی آلداده‌میه‌جقسك زیرا غایت ایله متبصّر آدمدر

CLAMEUR. Grand cri *A.* صرخه - اصطراخ *P.* فریاد - واویلا *T.* کورلتی - حیقرمه || Il s'éleva une clameur universelle بر فریاد عمومی قوپدی - اصطراخ عمومی حادث اولدی Clameur tumultueuse صرخهٔ هنگامه انگیز Les clameurs d'une populace On entendait de tous côtés de grandes clameurs هر طرفدن بر اصطراخ شدید مسموع اولور ایدی Cela excita les clameurs de l'assemblée بو کیفیّت ارباب مجلس بینندہ حدوث Les clameurs des femmes صرخهٔ مؤدّی اولمشدر قاریلرك حیقرمسی - نسوان

CLANDESTIN. Qui se fait en cachette *A.* مکنون - مکمون *P.* پنهان - پس پردهٔ خفا *T.* کیزلو - اورتولو || Mariage clandestin ازدواج مکنون - نکاح مکنون Assemblée clandestine جمعیّت مکنونه

CLANDESTINEMENT. En cachette *A.* مکمونًا - مکنونًا *P.* پس پردهٔ خفا *T.* کیزلوجه - نهانی || Ils se sont mariés clandestinement مکنوناً عقد نکاح ایتمشلر در

CLANDESTINITÉ. Vice de ce qui est clandestin *A.* مکنونیّت *P.* پنهانی *T.* کیزلولك || La clandestinité empêche la validité d'un mariage امر نکاحده حالت مکنونیّت مانع مشروعیّتدر مشروع دکلدر - مکنوناً عقد اولنان نکاح معتبر دکلدر -

CLAPET. Espèce de petite soupape qui se lève et se baisse par le moyen d'une charnière *T.* زنبرکلو طاپه || Clapet de pompe طلومبه‌نك زنبرکلو طاپه‌سی

CLAPIER. Trou où les lapins se retirent *A.* جحر الوبور *P.* خانهٔ خرگوشك سپید *T.* اق طاوشان اینی || Un clapier bien peuplé معمور بر عدد جحر وبور

se CLAPIR. Se blottir, se cacher dans un trou *A.* متقفّعًا انجحار *P.* پس شدن *T.* با هم پیچیده درسوراخ پنهان بوریله‌رك دلیکه صوقلمق

CLAPL. *A.* متقفّعًا منجحر *P.* با هم پیچیده درسوراخ پنهان *T.* بوریله‌رك دلیکه صوقلمش

CLAQUE. Coup du plat de la main *A.* لطمة *P.* سیلی *T.* طپانجه

Et une espèce de sandale qu'on met par-dessus le soulier *A.* جرموق *P.* سرموزه *T.* اوست ادك

CLAQUEDENT. Il se dit d'un homme qui parle beaucoup de lui avec jactance *A.* متصلّف - فخّار - *P.* خود ستا - طفره فروش *T.* آورد صاتن || Ce n'est qu'un claquedent بیاغی بر لافزن بر خود ستای محضدر - طفره فروشدر

CLAQUEMENT DES DENTS. Le bruit que font les dents d'un homme qui tremble de froid *A.* قفقفة *P.* ژغژغ دندان - دیش قجردیسی *T.* چکچك اسنان - Claquement des mains. Le bruit que font les mains, en les frappant l'une contre l'autre *A.* تصفیق الایادی - تصدید الایادی *P.* دستکزنی *T.* ال چالمه - ال قاقمه

CLAQUER. Faire un certain bruit aigu et éclatant *A.* تسطیع || سسلندرمك *T.* بانگ زدن - آوازیدن *P.* تصویت - Claquer les mains *A.* سطع الایادی - تصدید الایادی *P.* Un charretier qui fait claquer son fouet اللری قاقشدروب سسلندرمك *T.* دست بر هم زدن تسطیع سوط ایدن عربه‌جی - On dit, Claquer des dents, et que les dents claquent *A.* قفقف الاسنان دیش قجردامق *T.* دندان ژغژغ زدن *P.* اصطکاك الاسنان - || Lorsque le frisson lui prend, les dents lui claquent حال اوشویوب - عروایه دوچار اولنجه اصطکاك اسنانه مبتلا اولور دتره‌دیکی حالده دیشی قجردار

CLAQUET. Petite latte dans un moulin, qui bat avec bruit *A.* مقلقة الرحی *P.* بیمند - کلنده - لکلك *T.* چاقلداق - On dit d'une personne qui parle beaucoup, que la langue lui va comme un claquet de moulin دیلی دکرمن چاقلداغی کبی هیچ طورمز

CLARIFICATION. Action par laquelle on rend une liqueur claire *A.* استصفا - انشخال *P.* پالودگی *T.* طوریلتمه

CLARIFIER. Rendre claire une liqueur *A.* تصفیة - ترویق - *P.* تنصیع - شخل - پالودن - پالافتن - *T.* راوك کردن || Clarifier un sirop رتبی شخل وترویق ایتمك Clarifier du sucre شکری تصفیه ایتمك Il y a plusieurs ma-

nières de clarifier le vin باده‌نك تصفیه‌سی بر قاچ طریق ایله اولور

CLARIFIÉ. *A.* مصفّا *P.* مروّق ـ پالوده ـ پالافته *T.* راوك طوریلنمش

CLARINE. Sonnette qu'on pend au coup des animaux *A.* جرس *P.* زنگ *T.* اردالا ـ چاگ

CLARINETTE. Sorte de haut-bois *A.* مزامیر *pl.* مزمار ـ زمّارة *P.* نای *T.* قوال

CLARTÉ. Lumière, splendeur *A.* ضوء ـ ضیا ـ نور *P.* تاب ـ رخشیدگی ـ روشنایی ـ روشنی *T.* آیدینلق ـ ایشیق || La clarté du jour ضیای نهار La clarté du soleil ضیای شمس de la lune ضوء قمر des étoiles Lire à la clarté du feu آتش ایشیغنده ـ ضیای آتشده قرائت ایتمك Les hiboux fuient la clarté بایقوش قسمی آیدینلقدن اوقومق قاچر

Et la transparence du verre *A.* صفوت ـ نقا *P.* پاکیزگی *T.* تمیزلك || Il y a des verreries où l'on fait le verre d'une bien plus grande clarté que dans les autres بعض شیشه کارخانه‌لرنده ساتر لردن بر قاچ قات زیاده نقا وصفوت ایله شیشه ایشلرلر La clarté du verre augmente le prix des lunettes شیشه‌نك صفوتی دوربینك ترقّی قیمتنه باعث اولور ـ Il se dit figur. de la netteté de l'esprit *A.* نقاحت ـ صراحت *P.* روشنی *T.* آچیقلق || Parler, écrire avec clarté بر وجه نقاحت تکلّم ایتمك Expliquer quelque chose avec une grande clarté نقاحت کامله ایله شرح وتفسیر ایتمك Il faut de la clarté dans le style سبك وعباره‌ده نقاحت وصراحت شرطدر Ces principes sont d'une grande clarté بو اصولده نقاحت وصراحت تامّه وار در

On dit poétiquement, Commencer à voir la clarté du jour, pour dire, naître ظلمتکدهٔ عدمدن خروج ایله دیدهٔ بینانسنه ضیای شمس عالم افروز عکس انداز بروز اولمغه باشلامق ـ Et jouir de la clarté du jour, pour dire, vivre باصرهٔ هستی ووجود پرتو خورشید جهانتابدن استفاضهٔ نعمت نور ایتمك

CLASSE. L'ordre suivant lequel on range diverses personnes, ou l'on distribue diverses choses *A.* طبقة *pl.* طبقات *P.* پایه *T.* بوی ـ بابت || Sur les côtes de France, on a distribué les matelots en plusieurs classes فرانسه سواحلنده ملّاح طائفه‌سی بر قاچ طبقه‌یه تقسیم اولندی Il y a trois classes de Grands d'Espagne ـ اسپانیاده اوچ طبقهٔ عظما وار در Et rang qu'on donne au mérite et à la capacité *A.* مرتبة ـ رتبة *pl.* مراتب *T.* کرته *P.* پایه درجات *pl.* درجة ـ مرتبهٔ اولی مؤلّفلرندن بری Auteur de la première classe

CLASSER. Distribuer par classes *A.* ترتیب علی طبقات *P.* وضع علی ترتیب الطبقات ـ پایه بپایه ترتیب کردن ـ ملاح نفراتنی بابت بابت آیرمق *T.* || Classer des matelots فباتاتی بابت طبقه طبقه ترتیب ایتمك Classer des plantes بابت ترتیبنه قویمق

CLASSÉ. *A.* موضوع علی ترتیب الطبقات *P.* پایه بپایه بابت بابت آیرلمش *T.* ترتیب کرده

CLAUDE. Sot, imbécile *A.* دانق ـ بلید *P.* گول *T.* اوغوز || Il n'est pas si claude qu'on le croit ظنّ اولندیغی درجه‌ده بلید دکلدر

CLAUDICATION. Action de boiter *A.* عرج *P.* لنگی *T.* آغسقلق

CLAVEAU. Maladie qui attaque les brebis et les moutons *A.* نقاز *T.* چالق مرضی || Quand le claveau se met dans un troupeau de moutons, il y fait de grands ravages اغنام سوریسنده چالق مرضی دوشه‌جك اولور ایسه خسارات جسیمه‌یه باعث اولور

CLAVELÉ. Il se dit des bêtes à laine qui ont le claveau *A.* چالق مرضنه اوغرامش ـ چالقلو *T.* منقوز

CLAVELÉE. V. Claveau.

CLAVETTE. Espèce de clou qu'on passe dans l'ouverture faite au bout d'une cheville, d'un bâton, pour les arrêter *A.* حدیدة الغلّة *P.* میخ پرچین *T.* پرکنمه دموری ـ پرکده‌جك دموراکسر

CLAVICULE. Chacun des deux os qui ferment la poitrine par en haut *A.* ترقوة *pl.* تراقی *P.* جنبر گردن *T.* بیون جنبری || La clavicule droite, la clavicule gauche کوپربجك کمیکی ـ ترقوة یمنا وترقوة یسرا

CLAUSE. Disposition particulière faisant partie d'un traité *A.* شرط *pl.* شروط || Clause expresse شرط صریح ـ شرط مخصوص Mettre, insérer une clause dans un traité تقییدی حاوی شرط ـ شرط مقیّد عهدنامه ایچنه بر شرط Glisser une clause dans un acte سندك درج ایتمك On y a mis des clauses avantageuses pour lui فلان شرطی بر تقریب ادخال ایتمك ایچنه فلان کشی حقنه شروط

A. مقاليد السموات — Et avoir la clef des champs, pour dire, être en liberté d'aller où l'on veut *T.* مطلق العنان اولمق — خليع العذار اولمق — Et donner la clef des champs à un homme, pour dire, le mettre en liberté *T.* بر كمسنه يى صحراى بر كمسنه يى خليع العذار — خود سر يده تسييب ايتمك براقمق

Clef d'un pressoir. La vis qui sert à serrer ou à lâcher le pressoir *T.* منكنه نك بورمه سى

Clef de chiffre. L'alphabet qui sert à chiffrer et à déchiffrer *T.* حروف معهوده مفتاحى

CLÉMENCE. Vertu qui porte à pardonner les offenses *A.* مهربانى *P.* رحم — مرحمت — رأفت *T.* اسركمه || Clémence divine رأفت ومرحمت ربانيه royale مرحمت شاهانه La clémence est la vertu des Rois شيمهٔ رأفت ومرحمت كارى User de clémence envers les vaincus فضايل مخصوصهٔ ملوكدندر مغلوبين حقنه مرحمت ايله معامله ايتمك Avoir recours à la clémence du Prince مرحمت پادشاهى يه التجا ايتمك Implorer la clémence d'un juge حاكمدن استدعاى مرحمت ايتمك

CLÉMENT. Qui a la vertu de clémence *A.* رؤف — رحيم *P.* مرحمتكار *T.* مرحمتلو — اسركيجى || Prince clément پادشاه غازى — غازئ مراحم پرور Vainqueur clément مراحم دستگاه Père clément پدر رأفت گستر — On dit que Dieu est clément et miséricordieux مرحمتكار جناب ربّ العزه رحيم وحنّاندر جناب خداى متعال ارحم الرحيميندر

CLÉPSYDRE. Horloge d'eau qui sert à mesurer le temps *A.* ساعة الماء *P.* ساعت آب *T.* صو ساعتى

CLERC. Celui qui par la tonsure est entré dans l'état ecclésiastique *A.* راهب pl. رهبان *P.* كشيش *T.* كشيش || Il est défendu de mettre la main sur les prêtres et les clercs قسّيسين پاپاس وكشيش — ورهابين اوزرينه ال قالدرمق ممنوعدر اوزرينه ال قالدرمق حرامدر

Et celui qui écrit et travaille sous un homme de Pratique *A.* كاتب pl. كتّاب *P.* نويسنده — دبير *T.* يازيجى || Clerc du Palais محكمه كاتبى — On appelle, Vice de clerc, une faute qui se trouve dans une pièce par l'ignorance ou par l'inadvertance d'un clerc, *A.* زيغ القلم *P.* سهو — لخشش خامهٔ كاتب *T.* قلم كاتب كاتبك قلمى سورچمه سى

شروطى Satisfaire aux clauses نافعه درج وادخال اولندى — مقتضاى شروطى ايفا ايتمك — اجرا ايتمك — Clause dérogatoire. Une clause d'un testament, par laquelle le testateur déclare nuls tous les testamens qu'il pourrait faire ensuite *T.* مؤخر تاريخ ايله محتمل الظهور اولان وصيتلرى ناسخ بر شرط

CLAUSTRAL. Appartenant au cloître *A.* ديرىّ *P.* خانقاهى *T.* مناسترك || Les lieux claustraux مناستر — اراضئ ديريّه يرلرى

CLAYON. Petite claie sur laquelle on fait ordinairement égoutter des fromages *A.* مثملة *P.* vul. پالونهٔ بنير *T.* پنير سوزگوسى

Et une claie ronde sur laquelle les pâtissiers portent diverses pâtisseries *A.* سفط pl. اسفاط *P.* سپد *T.* سله

CLAYONNAGE. Assemblage fait avec des pieux et des branches d'arbres en forme de claies, pour soutenir des terres *A.* حايط مسفّط *P.* لادرز *T.* سپد اورلمش ديوار — چيت ديوار || Il faut faire là un clayonnage, de peur que les terres ne s'éboulent اول محلّده طپراق دوكلمامك ايچون چيت ديوار چويريلوب احكام اولنمق اقتضا ايدر

CLEF. Instrument pour fermer et ouvrir une serrure *A.* مقاليد pl. مقلد — اقليد — مفاتيح pl. مفتاح *T.* كليد *P.* دندانهٔ كليد *A.* مواشيق || Les dents d'une clef آنختر Une porte, un coffre, une armoire qui ferme à clef مفتاح ايله اغلاق اولنور قپو وصندق وطولاب Porter les clefs d'une ville à un Prince مفاتيح بلده يى تبليغ ايتمك Toutes les villes envoyèrent au-devant de lui; leurs maires lui portèrent les clefs شهرك آنخترلرينى تقديم ايله تسليم ايلمك — جميع مداين وبلاد بشقه بشقه قوجه باشيلرينى فلانك استقبالنه ارسال ومفاتيح ابوابى تقديم ايله عرض — On dit figur. de certaines places fortes, qu'elles sont les clefs du Royaume خواهش تبعيّت وامتثال ايلديلر كليد ملك — ودولت مثابه سنده در — Et que la Grammaire est la clef des sciences, que la Logique est la clef de la Philosophie علم نحو كافهٔ علومك مفتاحى مثابه سنده وعلم منطق حكمتك مفتاحى مقامنده در — On dit aussi, Les clefs des trésors de l'Église, pour dire, le pouvoir d'accorder des indulgences *A.* مقاليد الكنوز المغفرة Et les clefs du Paradis, Les clefs du Royaume des Cieux, pour dire, la puissance de lier et de délier

CLERGÉ. Le corps des ecclésiastiques *A.* طائفة الرهبان *P.* كشيشلرك صنفى *T.* گروه كشيشان زمرة الرهابين - || Le clergé de France L'assemblée du clergé فرانسه نك طائفهٔ رهبانى جمعيّت زمرهٔ رهابين

CLÉRICAL. Qui a rapport au clergé *A.* رهبانىّ *P.* كشيشى *T.* كشيشك || Les fonctions cléricales وظايف حال رهبانيّت - وظايف مأموريّت رهبانيّت

CLÉRICALEMENT. D'une manière cléricale *A.* على نهج كشيشجه *T.* كشيشانه *P.* على طريق الرهبانيّة - الرهبانيّة - على طريق الرهبانيّه ملبسدر || Il est vêtu cléricalement كشيشجه كيينمشدر

CLÉRICATURE. L'état ou la condition du clerc *A.* حال رهبانيّت - الرهبانيّة *P.* كشيشى *T.* كشيشلك || Droit de cléricature حال رهبانيّته Priviléges de cléricature حقّ رهبانيّت مربوط اولان امتيازات

CLIENT. Celui qui a chargé de sa cause un avocat *A.* مؤكّل || C'est mon client فلان كشى بنم مؤكّلمدر

Il se dit aussi des parties à l'égard de leurs juges *A.* مدّعىّ *P.* مدّعيّون *pl.* دعواجى *T.* دعوا كننده || La salle de ce magistrat est pleine de cliens بو قاضينك ديوانخانه سى دعواجيلر ايله مملو در

Et de ceux qui se mettent sous la protection des plus puissants citoyens *A.* پناه گيرنده - پناهنده *P.* ملتجى - محتمى متعلّق - سايه ده صغنمش *T.* پناهندهٔ سايهٔ حمايت - || Les cliens rendaient beaucoup d'honneurs à leurs patrons محتميان ومتعلّقين كندو حاميلرينه ايفاى رسوم تعظيم واحترام ايدرلر ايمش

CLIENTELLE. Tous les cliens d'un même seigneur. V. Client. || Il avait assemblé ce jour-là toute sa clientelle اول كون بالجمله محتميان وتعلّقاتنى ياننه جلب وجمع ايلدى - بالجمله تبعه وهوادارانى ياننه جلب ايلدى - Il signifie aussi, la protection que le patron accorde à ses cliens *A.* صاحبلك *T.* ياورى *P.* صيانت - حمايت || Cet homme est sous votre clientelle فلان كشى سنك زير صيانت تبعه وهوادارانك - سنك سايهٔ حمايتكده در - وحمايتكده در گروهندندند

CLIGNEMENT. V. Cligner.

CLIGNER. Fermer les yeux à demi *A.* تحشيف العين - اغضاء العين *P.* چشمرا نيم پوشانيدن *T.* كوز قيپمق || Il est sujet à un clignement d'yeux تحشيف عينه مبتلا در Un clignement perpétuel اغضاى عين دائمى

CLIGNÉ. *A.* محشف العين *P.* چشم نيم پوشيده *T.* قيپمش - On appelle l'homme qui a les yeux clignés dès sa naissance *A.* اغضن *P.* چشم نيم پوشيدهٔ مادر زاد *T.* آنادن طوغمه قيپق كوزلو

CLIGNOTEMENT. Mouvement involontaire, qui fait qu'on remue continuellement les paupières *A.* اختلاج - اختلاج العين كوز اوبنامسى - كوز سكرمه سى *T.* پريدن چشم *P.* الاجفان || Il est sujet à un clignotement d'yeux continuel بلا انقطاع اختلاج اجفانه مبتلا در

CLIGNOTER. Remuer et baisser les paupières fréquemment *A.* كوز *T.* چشم پرانيدن *P.* اطراف العين - خلج الاجفان || L'excès de la lumière fait clignoter les yeux كوز اوبناتمق - سكرتمك فرط ضيا اختلاج اجفانى موذى اولور

CLIMAT. Terme de Géographie. Partie du globe de la terre, comprise entre deux cercles parallèles à l'équateur *A.* اقليم *pl.* اقاليم *P.* كشور *T.* يور || Les anciens ne connaissaient que sept climats حكماى متقدّمين يالكز اقاليم سبعه يه واقف ايديلر Climat méridional اقليم جنوبى Climat septentrional اقليم شمالى Les Géographes modernes ne comptent plus par climats, mais par degrés de latitude جغرافيّون متأخّرين اقليم اعتباريله حساب ايتميوب درجات عرض ايله حساب ايدرلر - Il se prend aussi pour Région, pays, eu égard à la température de l'air *A.* اقليم - ارض *pl.* اراضى *P.* زمين *T.* يور || Climat chaud اقليم حارّ Climat tempéré اقليم لطيف Changer de climat تبديل ارض ايتمك Les climats froids اقاليم بارده - اراضئ بارده

CLIMATÉRIQUE. Chaque septième année de la vie humaine *A.* حدّ كامل سبعة سنين - On appelle, La grande climatérique, ou simplement la climatérique, la neuvième septénaire || Il est mort dans sa climatérique حدّ سبعة سنين عمرك دورهٔ كاملهٔ تاسعه سنده وفات ايلدى

CLIN. Prompt mouvement de la paupière *A.* لمحة البصر - طرفة العين *P.* پريدن چشم *T.* كوز يوموب آچلمه || Un clin d'oeil Se faire obéir par un clin d'oeil يك طرفة العين

CLIVER. Terme de lapidaire. Fendre *A.* شقّ ـ *P.* تفليق يارمق ـ ياروب كسمك *T.* شكافتن

CLOAQUE. Conduit par où l'on fait écouler les eaux et les immondices d'une ville *A.* اردبّة ـ *P.* بالوعة ـ *T.* لغم ‖ Les cloaques des Romains subsistent encore, et sont bien bâtis et fort hauts رومائيونك بنا ايتدكلرى بالوعه‌لر بغايت متين ومرتفع اولوب الى يومنا هذا موجود وباقيدر ـ Il se dit aussi, d'un lieu destiné pour recevoir les immondices *A.* مقذرة ـ جعس *P.* گاريز *T.* گريز ‖ Il est tombé dans un cloaque برگاريز ايچنه دوشدى ـ Figur. ‖ Cloaque de toutes sortes de vices بالوعهٔ معايب ومثالب

CLOCHE. Instrument de métal, au milieu duquel il y a un battant pour tirer du son *A.* ناقوس pl. نواقيس *P.* درای *T.* ناقوس Cloche harmonieuse چاك ‖ Grosse cloche ناقوس كبير چتلاق چاك ـ ناقوس منصدع fêlée خوش صدا Tinter les cloches چاكلرى چالدرمق ـ اطنان نواقيس ايتمك Les cloches sonnent ـ طنين نواقيس ولوله انداز مسامع انامدر ـ اصاغهٔ نواقيس ايتمك Fondre des cloches چاكلر چالينور چاك دوكمك Convoquer, assembler au son de la cloche ـ اطنان نواقيس ايله خلقى دعوت ايتمك On appelle, Fleurs en cloche, certaines fleurs dont la figure approche de celle d'une cloche *T.* قنديللو چيچك ـ On dit proverb., Fondre la cloche, pour dire, prendre une dernière résolution sur une affaire qui a été long – temps agitée *T.* مصلحتى بر قالبه افراغ ايتمك ‖ Quand il vint à fondre la cloche مصلحتى بر قالبه افراغ ايتمك صددينه كلنجه Il est temps de fondre la cloche مصلحتى بر قالبه افراغ ايلمنك وقتيدر

Il se dit aussi, d'une ampoule qui se forme sur la première peau *A.* مجلة pl. مجال *P.* آبله *T.* قبارجق ‖ Il lui est venu des cloches aux mains à force de travailler كثرت عملدن ناشى اللرنده قبارجقلر ظهور ايلدى

À CLOCHE-PIED, signifie, sur un seul pied *A.* عاتباً ـ بالعتبان ـ *P.* بالهجلان ـ بر يكپا جهان *T.* بر آياق ايله سكدرك ‖ بر آياق ايله ـ عاتباً مشى ايتمك Aller à cloche-pied عاتباً توثب ايتمك Sauter à cloche-pied سكدرك يوريمك ـ بر آياقده سكدرك صچرامق

CLOCHEMENT. Action de boiter *A.* حال العرج ـ *P.* عرجان آغسقلق *T.* لنگى

Faire un clin d'oeil à quelqu'un, signifie, lui faire un signe de l'oeil *A.* غمز ـ طرفة العينده كندونفسنه اطاعت ايتدرمك گلوچ ـ چشم زدن *P.* رمز بالعين ـ مغاضنة ـ تلميح ـ بالعين كردن *T.* كوز ايله اشارت ايتمك ـ كوز ايتمك ‖ Il lui a fait un clin d'oeil ـ فلان كمسنديه رمز وتلميح ايلدى كوز ايله اشارت ايلدى ـ چشمزن اشارت اولدى

CLINOPODIUM, ou FAUX BASILIC. Plante *A.* حبق القرنفل *P.* قرنفل يارپوزى ـ مسك اوتى *T.* فرنجمشك

CLINQUANT. Petite lame d'or ou d'argent qu'on met dans les galons *A.* خيط الذهب ـ خيط الفضّة ـ *P.* رشتهٔ زر ـ رشتهٔ سيم ـ *T.* آلتون بو كمش تلى ـ تلى ‖ Il a beaucoup de clinquant dans ces galons ـ شريدلر ايچنده وافر تل واردر Et les lames ou feuilles de cuivre qui brillent beaucoup *A.* ورقة النحاس pl. اوراق النحاس ـ شماطه تلى *T.* برگ مس *P.* Il se dit figur. des fausses beautés d'un ouvrage *A.* شعشعة كاذبة *P.* رونق عاريتى *T.* رونق ‖ Une poésie pleine de clinquant اصلسز پارلاقلق عاريتيدن عبارت بر منظومه

CLIQUART. Nom d'une pierre très estimée pour bâtir *A.* بلنط

CLIQUE. Société de gens qui s'unissent pour cabaler *A.* طايفة *P.* يرامز جمعيّتى *T.* گروه بد انديشان ‖ C'est une clique dangereuse منتج خطر اولهجق بر طايفهٔ اشرار در Il est de la clique گروه ـ طائفهٔ اشراره داخل اولنلردندر اشراره داخل اولنلردن بريدر

CLIQUETER. Faire un bruit qui imite le claquet d'un moulin, quand il est en mouvement *A.* جعجعة *P.* چكپاك زدن *T.* طاقردامق

CLIQUETIS. Bruit que font les armes en choquant les unes contre les autres *A.* قعقعة ـ خشخشة ـ *P.* چقاچاق ـ چكاچاك *T.* آوازهٔ سلاح ـ سلاح قغشدامسى ‖ On ouït un grand cliquetis d'armes عظيم بر خشخشهٔ اسلحه مسموع اولور

CLIQUETTE. Sorte d'instrument qu'on passe aux doigts, et dont on tire quelque son mesuré *P.* چارپاره *T.* چلپاره

CLISSE. Petite claie propre à faire égoutter des fromages V. Clayon. – Et petite bande de bois pour tenir en état les os fracturés *A.* جبيرة *P.* استخوانبند *T.* قيريق كميك باغى

CLITORIS. Petite partie de chair qui est dans les parties naturelles des femmes *A.* بظر pl. بظور ـ قنب pl. اقناب *P.* ديلاق *T.* گوبگ ـ چگليز ـ خروسگ ـ گندمك

CLOCHER. Bâtiment où les cloches sont pendues *A.* برج چاک مناره‌سی - چاک قلّه‌سی *T.* درایگاه *P.* الناقوس || Clocher pointu دپه‌سی سیوری چاک قلّه‌سی Monter au clocher چاک مناره‌سنه - برج ناقوس اوزرینه صعود ایتمک چیقمق

CLOCHER. Boiter en marchant *A.* تعرّج - عرج *P.* لنگیدن صاغ آغسق یوریمک - آغسمق *T.* || Clocher du pied droit آغسق آیاقدن آغسمق - On dit figur. que dans une affaire, il y a quelque chose qui cloche, pour dire, qu'il y a quelque chose de défectueux فلان ماده‌نک آغسق سقاط یری وار در - یری وار در - Et proverb., qu'il ne faut pas clocher devant les boiteux, pour dire, qu'il ne faut contrefaire personne طوپالک قارشوسنده آغسمق جائز دکلدر

CLOCHETTE. Petite cloche qu'on peut tenir à la main *A.* جلجل *pl.* جلاجل *P.* درابچه *T.* چینقراق || Sonner une clochette چینقراغی اوتدرمک - تصویت جلجل ایتمک

CLOISON. Espèce de muraille de charpente ou de maçonnerie چیت دیوار - صوندرمه *T.* چپر - گرکج *P.* سیاج - حظار *A.* || Faire une cloison چیت دیوار - برحظار انشا ایتمک Approcher une cloison سیاجی صوندرمه یاپمق - ایتمک Cloison de bois صوندرمه‌یی برو طرفه یقلشدرمق - تقریب ایتمک de maçonnerie احجاردن تخته پرده - حظار اخشابی Leurs chambres ne sont séparées que par une cloison اوطه‌لری یالکز بر صوندرمه کارکیر دیوار - کارکیر پرده - مصنوع سیاج بر پرده ایله بولنمشدر

Il se dit aussi, des membranes qui divisent l'intérieur des fruits *A.* خرز *pl.* خروز *P.* پرده *T.* زار

CLOÎTRE. Cette partie d'un monastère qui est faite en forme de galerie avec une cour au milieu *A.* حوزة من بیوت الصومعة || Le cloître des Cordeliers مناسترک بر دائره‌سی *T.* مناسترده - Il se prend aussi pour Monastère *A.* صومعة *pl.* دیر - صوامع *P.* ادیار - خانقاه - دیر || Il s'est jeté dans un cloître التجا بر صومعه‌یه *T.* مناستر بر مناستره صغندی - بر مناستره دوشدی - ایلدی

CLOÎTRER. Contraindre à entrer dans un monastère, et à y prendre l'habit *A.* حبس فی - ادخال فی الصومعة جبراً مناسترده حبس *T.* در دیر بستن - دردیر کردن *P.* الصومعة || Les parens de cette fille réfolurent de la cloîtrer فلان قزک والدینی مناسترده حبسنی تصمیم ایلدیلر

Cloîtré. *A.* محبوس فی الصومعة *P.* در دیر بسته *T.* مناستر بند

CLOÎTRIER. Religieux fixé dans un monastère *A.* معتکف *pl.* اهالی اهل الصومعة - معتکفین فی الدیر *pl.* فی الدیر مناسترلو *T.* دیر گزین *T.* الصومعة

CLOPINER. Marcher en clochant un peu *A.* ظالعاً - تظلّع یکه‌رک یوریمک - یکه‌مک *T.* لنگ ولوک رفتن *P.* مشی || Il clopine یکه‌رک یورر - ظالعاً مشی ایدر

CLOPORTE. Espèce de petit insecte *A.* حُمر *pl.* حمار قبّان دوه‌جک - یراشجیکی - اولیا دوه‌سی *T.* خرک زمین *P.* قبّان De la poudre de cloporte حمارقبّان سفوفی || اشک قوردی -

CLORE. Fermer *A.* سدّ *P.* بستن - بندیدن *T.* قپامق - بغلمق || Clore les passages معابر ومسالکی سدّ ایتمک - On dit, Clore la bouche سدّ دهان ایتمک کچیدلری بغلمق - Clore l'oeil, pour dire, dormir *A.* اغطاء العین *P.* چشم پوشیدن *T.* کوز قپامق || Il n'a pu clore l'oeil de toute la nuit تا بصباح اغطای عین ایده‌مدی || Il n'avait encore clos l'oeil, que le bruit etc. هنوز چشم پوش خواب وآرام اولمشیکن - Et figur. Clore la bouche, pour dire, empêcher de parler *A.* اغلاق الفم *P.* دهان بستن *T.* آغزی قپاتمق ou réduire quelqu'un à ne pouvoir parler حبط ایتدرمک *T.* دمبسته کردن *P.* ابکات - افحام - اقطاع *A.*

Clore, signifie aussi, entourer de haies, de murs, de fossés جوره‌سنی جویرمک *T.* گرده پیچ کردن *P.* تحویط - احاطة *A.* || Clore une ville de murailles شهرک اطرافنی سور ایله جوره‌سنه دیوار - اطرافنه دیوار جویرمک - تحویط ایتمک جویرمک

Et achever, terminer *A.* عقد - اتمام - ختم *P.* بآخررسانیدن قپاتمق - بغلمق - بتورمک *T.* عقد کردن || Clore une affaire بر مصلحتی ختم واتمام ایتمک Clore un traité دفتری ختم قطعه عهدنامه عقد ایتمک Clore un inventaire وصیّتنامه‌یی دفتری قپاتمق - واتمام ایتمک Clore un testament عقد وصیّتنامه‌یی قپاتمق - ختم ایتمک Clore un marché حسابی بازارلغی بغلمق - بیع ایتمک Clore un compte مجلسی - مجلسه ختام ویرمک Clore une assemblée بغلمق قپاتمق

CLÔTURE. Enceinte de murailles, de haies etc. V. Cloison – On dit aussi, La clôture d'un compte قطع حساب d'un inventaire اختتام d'une assemblée دفترك قپانمسی - ختم دفتر مجلسك قپانمه‌سی - اتمام مجلس - مجلس

CLOU. Petit onvrage de métal qui a une tête par un bout, et une pointe par l'autre *A.* مسمار pl. سكّ - مسامير pl. كواكب pl. كوكب - سكوك || Gros clou *T.* ميخ *P.* اكسر اوفاق اكسر bien pointu ايرى اكسر - مسمار كبير يالدزلو - مذهّب مسمار doré اوجى سيورى اكسر Clou à crochet دپه‌لو اكسر قرغه بورونى اكسر Clou à cheval نال اكسرى - ميخ نعل Clou à mettre sous des souliers پاپوچ نعلچه‌سى اكسرى Attacher avec des clous اكسر ايله ياپشدرمق - اكسر ايله ربط ايتمك Arracher un clou اكسرى چكوب - نزع مسمار ايتمك - قلع مسمار ايتمك Pendre quelque chose à un clou بر شيئى اكسره چيقارمق - Clous d'or, clous d'argent. Certaines petites pointes d'or ou d'argent, dont on pique des boîtes de montre et des tabatières pour les orner *A.* رصيعة دقيقة *T.* خرده قباره - On dit proverb., qu'un clou chasse l'autre, pour dire, qu'une nouvelle passion en chasse une autre *A.* الحديد بالحديد يفلح *T.* چيوى چيوى‌يى چيقارر

On appelle aussi Clou, une sorte d'apostume qui vient au corps humain *A.* ثؤلول pl. مسمارية *T.* ثأليل مسماريّة طاوق كوتى

CLOU-DE-GIROFLE. Sorte d'épicerie *A.* ثمر القرنفل *P.* قرنفل *T.* قرنفل - ميخك

CLOUCOURDE. Herbe gris-de-lin qui vient parmi les blés *A.* زوان *P.* زوان *T.* قره‌موق

CLOUER. Attacher avec des clous *A.* تسمير *P.* ميخ زدن *T.* قپونك || Clouer des pentures de portes چيويلمك - ميخلمق - تسمير الواح ايتمك Clouer des ais رزه‌لرينى ميخلمق تحته ميخلمق

CLOUTER. Garnir, orner de clous d'or ou d'argent *A.* تزيين خرده قباره ايله دوناتمق *T.* بدقاق الرصايع

CLOUTERIE. Commerce de clous *A.* تجارة المسامير *P.* داد ميخفروشى - وستد ميخ *T.* اكسرجيلك - Et le lieu où l'on fabrique les clous *A.* مكان الاعمال المسامير *P.* كارخانهٔ ميخ *T.* اكسر كارخانه‌سى

Clos. *A.* محاط *P.* گرده *T.* قپانمش بسته *P.* مسدود باب مسدود || Porte close *T.* پيچ گشته اطرافى چويرلمش Jardin clos de murailles باغچه اطرافى - ديوار ايله محاط باغچه À huit clos, signifie, à portes fermées - ديوار چويرلمش باغچه قپولر *T.* در بسته *P.* بابواب المغلقة - بابواب المسدودة *A.* قپالو اولدرق || On donnait quelquefois les audiences à huit clos, par ménagement pour les parties مخاصمينه بعضاً طرفين رعايةً مجلس مرافعه مسدود الابواب اولدرق عقد اولنور ايمش

On dit, qu'un homme a les yeux clos, pour dire, qu'il est mort چشم بيناسى پوشيدهٔ غطاى مماتدر Il n'eut pas sitôt les yeux clos, que... چشم بيناسى هنوز پوشيدهٔ غطاى ممات هنوز كوزينى - اولديغى عقيبنده شويله ظهور ايلديكه - Et figur., Yeux clos, pour dire, aveuglément et sans examiner *A.* على العميا - بستر العين قپامشيكن شويله ظهور ايلدى كه كورلمه‌دن - كوز قپايرق *T.* چشم پوشان *P.* باغماض العين - فلان طرفه على || Il y est allé à yeux clos كوزيومدرق - كورلمه‌دن كتدى - العميا كتمشدر Je signerai yeux clos tout ce que vous voudrez دلخواهك هر نه ايسه همان اغماض همان - همان كوز يومدرق - عين ايله امضا ايده‌رم كوز قپايرق

On dit à un homme, Bouche close, pour lui donner à entendre, qu'il faut tenir une chose fort secrète *A.* قفل فمك *P.* دهان بسته باش *T.* آغزيكى كليدله - Et figur. d'une chose qui est secrète et cachée, que ce sont lettres closes || Je ne sais pas la résolution du conseil, ce sont lettres closes pour moi مجلس شورانك قرارى معلومم دكلدر بو كيفيّت بكا كوره مكتوب سر بمهر كبى پوشيده ومستور در - Et se tenir clos et couvert, pour dire, se tenir en lieu de sûreté محلّ مستور ومحفوظده قرارگير اولمق

CLOS. Espace de terre cultivé et fermé de haies, de fossés etc. *A.* محجر pl. محاجر *P.* كشت چپربسته *T.* چوره‌سى قپالو || Un clos de vingt arpens يكرمى دونم استيعاب ايدر تارلا Un clos de vigne چوره‌سى قپالو كرومى Clos d'arbres fruitiers اشجار مثمره‌يى محتوى چوره‌سى باغ قپالو بر يير

CLOSSEMENT. Cri de la poule. V. Gloussement.

CLOSSER. V. Glousser.

CLOUTIER. Faiseur de clous, ou celui qui vend des clous *A.* میخفروش - میخگر *P.* بایع المسامیر - صانع المسامیر *T.* اکسرجی

CLYSTÈRE. Lavement destiné à débarrasser les entrailles *A.* حقنة pl. حقنات || Clystère laxatif حقنهٔ مسهله rafraîchissant حقنهٔ مبرّده Prendre un clystère احتقان ایتمک Rendre un clystère حقنه یی دفع ایتمک

COACTIF. Qui a droit ou pouvoir de contraindre *A.* قاهر - مکره - مجبر *P.* زور آور *T.* زورلاییجی || Pouvoir coactif قوّت قاهره - قوّت مجبره

COACTION. Contrainte, violence *A.* اکراه - جبر - قسر - قهر *P.* زور *T.* زبردستی || User de coaction جبر ایله معامله ایتمک La coaction prouvée détruit l'acte اثبات جبر واکراه مبطل سند اولور حالاتدندر

COADJUTEUR. Celui qui est adjoint à un prélat, et qui est destiné à lui succéder *A.* ملازم || Coadjuteur d'un archevêque پسقپوس ملازمی

COADJUTORERIE. La charge de coadjuteur *A.* خدمت الملازمة *T.* ملازملک || La coadjutorerie d'un archevêché پسقپوسک یانده خدمت ملازمت

COAGULATION. L'état d'une chose coagulée, ou l'action par laquelle elle se coagule *A.* تخثّر - تروّب - حال الروب *P.* سختی *T.* قویولق || La coagulation du sang روب دم du lait سودک قویولنمسی - تخثّر لبن

COAGULER. Cailler, figer. *A.* اخثار - ترویب *P.* سختی *T.* قویولتمق || La présure coagule le lait سخت ساختن - آوردن پنیر مایه‌سی سودی اخثار ایدر Le venin de la vipère coagule le sang dans les veines انکرک یپلانمک - On dit aussi, Le sang extravasé se coagule سمّیتی دمک عروق ایچنده ترویبنی مستلزمدر مجرای طبیعیسندن خروج ایتمش دم تروّب ایدر

Coagulé. *A.* خاثر - راثب *P.* سختی پذیر *T.* قویولنمش

COAGULUM. Coagulation qui résulte du mélange de quelques liqueurs *A.* خثارة - روبة *P.* سختی پذیرفته *T.* قویولنمش || Cette eau, mêlée avec du sel de tartre, forme un coagulum فلان صو قریم تارتار ایله لدی المزج احداث خثاره ایدر

se COALISER. Se réunir pour défendre une cause *A.* شرکت برلشمک *T.* بهم پیمان بستن *P.* تعاهد - فی الاتّحاد

COALITION. Il se dit en Physique, de l'union intime de plusieurs substances *A.* امتزاج *P.* یکجهتی *T.* برلشمه - Figur. L'action de se réunir pour défendre une cause *A.* تعاهد - برلشمه *T.* بهم پیمانی *P.* شرکت فی الاتّحاد || La coalition des puissances دولتلر ایتمش دولتلرک اتّحادی -

COASSEMENT. Le cri des grenouilles *A.* نقیق - طق *P.* وغ وغ *T.* آواز وزغ - قوربغه سسی

COASSER. Mot qui exprime le cri que font les grenouilles *A.* نقنقة *P.* وغ وغ زدن *T.* قوربغه اوتمک

COBALT. Demi-métal dont on tire l'arsenic *A.* جوهر الزرنیخ *P.* جوهر زرنه *T.* زرنیق طاشی

COCAGNE. Il ne se dit qu'en cette phrase: Pays de cocagne, pour dire, pays abondant en toutes choses *A.* ارض مبذور النوال - ارض کثیرة البرکة - مخصبة *P.* زمین پر برکت *T.* بوللق یر

COCASSE. Plaisant *A.* طنّاز *P.* بذله باز *T.* خوراطه‌جی

COCCIX. Petit os qui est comme un appendice de l'os sacrum *A.* ثعلبة - عصعص *T.* پوچ کمیکی - بزدم کمیکی

COCCUS. V. Kermès.

COCHE. Espèce de chariot couvert *T.* سرم عربه‌سی

COCHE, au féminin. Entaillure faite en un corps solide *A.* حزّ *P.* کز *T.* کرتمک || Faire une coche à un bâton عصایی دکمکی کرتمک - تحزیز ایتمک - La coche d'une flèche. C'est l'entaillure qui est au gros bout de la flèche *A.* فوق pl. افواق *P.* سوفار *T.* اوق کزی - Il signifie aussi, la marque qu'on fait sur le bois pour tenir le compte du pain etc. *T.* چتله کرتمکی

COCHEMAR. V. Cauchemar.

COCHENILLAGE. Décoction faite avec la cochenille, pour teindre en cramoisi *A.* ماء القرمز *P.* آب دوپا *T.* قرمزصویی

COCHENILLE. Insecte *A.* قرمز - دود الصبّاغین *P.* دوپا *T.* قرمز بوجکی

COCHENILLER. Teindre une étoffe dans un bain fait avec de la cochenille *A.* صبغ بالقرمز *P.* بآب دوپا رنگ زدن *T.* قرمز ایله بویاتمق

Cochenillé. *A.* مصبوغ بالقرمز *T.* قرمز ایله بویانمش

COCHER. Celui qui mène un coche ou un carrosse *A.* عجلتی

عربه‌جی *T.* گردونه ران *P.*

COCHER. Constellation septentrionale *A.* قاید

CÔCHER. Il se dit des coqs qui couvrent la poule *A.* مواکعة

خروس طاوغی بصمق *T.* خروس بر ماکیان جهیدن *P.*

COCHET. Petit coq *A.* فرخ الدیک *P.* خروس پچه *T.* خروس پلازی - خروس پلیجی

COCHEVIS. Sorte d'alouette *A.* قوبع *P.* هوزه *T.* جکک قوشی

COCHLÉARIA. Plante *T.* قاشق اوتی

COCHON, Animal domestique très-connu *A.* خنازیر pl. خنزیر *P.* خوگ *T.* طوکوز || Cochon gras خوگ فربه - خنزیر سمین - Le petit du cochon s'appelle *A.* سموز خنزیر - یاغلو طوکوز - خوگ پچه *P.* خنایص pl. خنوص - خرانیص pl. خرنوص *T.* طوکوز انیکی

COCHONNER. Il ne se dit que d'une truie qui fait de petits cochons *A.* نفض الخنایص *P.* خوگ پچه زاییدن *T.* طوکوز انیکلری طوغرمق

COCO. Fruit du cocotier *A.* جوز هندی - نارجیل *P.* گوز هندستان جوزی *T.* هندی || Les Indiens tirent du fil de l'écorce du coco, et en font de la toile اهل هند نارجیل قشاره سندن تل چیقاروب نسج ثوب ایدرلر La chair du coco est agréable جوز هندینک لبی لطیفدر

COCON. La coque qui enferme le ver à soie *A.* جوز-فیلق القز *P.* پیله *T.* ایپک قوزه‌سی

COCOTIER. L'arbre qui porte la noix de coco *A.* شجر هندستان جوزی آغاجی *T.* درخت گوز هندی *P.* النارجیل

COCTION. Action de faire cuire dans de l'eau bouillante ou dans une autre liqueur *A.* طبخ - نضج *P.* پزش *T.* پشمه - Il se dit aussi, de la digestion des alimens dans l'estomac *A.* نضج الغذا *P.* پزش خوراک در معده *T.* طعامک معده‌ده پشمه‌سی || Quand l'estomac est faible, la coction ne se fait pas معده ضعیف اولنجه نضج طعام ممکن دکلدر - On dit aussi, La coction des humeurs *A.* نضج الاخلاط *P.* پزش کشها *T.* اخلاطک پشمه‌سی La coction des métaux *A.* نضج المعادن

COCU. Celui dont la femme manque à la fidélité conjugale *A.* دیوث - مذل *P.* کشخان - قلتبان *T.* قورومساق

COCUAGE. État de celui qui est cocu *A.* تدییث - مذال *P.* قورومسالق *T.* قلتبانی

CODE. Recueil de lois, constitutions etc. *A.* کتاب الاحکام احکام کتابی *T.* احکام نامه *P.*

Il se dit aussi, de quelques recueils d'ordonnances *A.* مجموعة القوانین

CODÉCIMATEUR. Celui qui perçoit les dîmes avec un autre *A.* شریک العشار *P.* همستان رسم دهیک *T.* اونده‌لقچی اونده‌لق تحصیلداری اورتاغی - اورتاغی

CODÉTENTEUR. Celui qui retient avec un autre une somme, une succession *A.* ذو الید مشترک - واضع الید مشترک *P.* بیله طوتیجی *T.* بهم گیرنده

CODICILLAIRE. Qui est contenu dans un codicille *A.* مندرج || Clause codicillaire فی وصیة الملحقة وصیت ملحقه ایچنده مندرج اولان شرط

CODICILLE. Disposition écrite par laquelle un testateur ajoute quelque chose à son testament *A.* وصیت ملحقة *P.* پی نوشت وصیت *T.* صکره‌دن ضمّ اولنمش وصیت

CODONATAIRE. Associé avec un autre dans une même donation *A.* مشارک الی الهبة *P.* شریک بخشایش *T.* بغشلمه اورتاغی

COECUM. L'un des gros intestins *A.* عفج pl. اعفاج *T.* کودن بغرسغی

COERCIBLE. Qui peut être retenu dans un certain espace *A.* ممکن الضبط - ممکن الاستیعاب *P.* در گرفتنی *T.* بر یره || La vapeur de l'eau est coercible صغدر یلور - بخار ما ممکن الضبط‌در - بر یره صغدر یلور شیلردندر بخار ما ممکن الاستیعابدر

COERCITIF. Qui renferme le droit de coercition *A.* زاجر || Pouvoir coercitif قوت زاجره - قوت زجر ونهیی موجب بر Mesures coercitives زجری موجب اولدجق وسایل واسباب

COERCITION. Action par laquelle on empêche quelqu'un d'agir contre son devoir *A.* زجر || Les abbés commendataires n'ont point de coercition sur les religieux بروجه آرپه‌لق متصرّف خانقاه اولان شیخلر راهبین معتکفین حقنده اجرای معاملهٔ زجر ایده‌مزلر

CO-ÉTAT. Il se dit d'un prince qui partage la souveraineté avec un autre *A.* شریک الحکومة - شریک الملک *P.* پادشاهلق - ملک اورتاغی *T.* همباز پادشاهی - همباز ملک اورتاغی

COÉTERNEL. Qui existe de toute éternité *A.* متساوی الازلیّة

بو me fait crever le coeur بو کیفیّت بغرمی خون ایدر
حالت Il en a le coeur ému یورکمی جاکچاک ایدر
اولبابده عرق رقت درونی حرکته کلدی Cela le touche
سویدای قلبنه ـ بو کیفیّت جگر گاهنه تأیثر ایدر au coeur
یورکنه طوقنور ـ قدر تأثیر ایدر Son coeur nage dans la joie
فؤاد ما فی الصدری شناور دریای شادمانی وسرور در
فلان کمسنه نک قلبنه ایراث حنان On lui toucha le coeur
قلبنی تجریح ورقت ایتمشلر در Vous l'avez blessé au coeur
مجروح وزخمدار ایلدک ـ ایلدک Cela me perce, me dé-
بو کیفیّت زجاجهٔ قلبمی ریزه chire, me fait fendre le coeur
یورکمی پارچه پارچه ایدر ـ ریزه ایدر Il garde cela dans
دخیلهٔ قلبده ـ بو ماده یی درونده اضمار ایدر son coeur
یورکنده صاقلو طوتار ـ کتم واضمار ایدر J'ai gravé cela dans
بوماده یی صحیفهٔ دلده کالنقش فی الحجر قید mon coeur
نگاشتهٔ صحیفهٔ درون ایلدم ـ وترسیم ایلدم J'ai cela bien
ـ بونی دخیلهٔ قلبمده محفوظ طوتارم avant dans le coeur
یورکمک ایچ یوزنده صاقلرم

On dit, Avoir à coeur, Prendre à coeur une affaire, pour dire, s'y intéresser fort *A.* التزام عن صمیم البال *P.* ازدل وجان *T.* جان وکوکلدن استمک در عهده کردن ـ Et cette affaire me tient au coeur بوماده عن صمیم البال مطلوب وملتزممدر ـ Et qu'une chose tient au coeur, pour dire, qu'on en garde le souvenir, parcequ'elle a déplu عقدهٔ درون اولدی ـ Et se ronger le coeur, pour dire, s'affliger *A.* احتکاک القلب *P.* دل یورک قازنتیسنه اوغرامق *T.* خراشیده شدن

Il se dit aussi par opposition à l'esprit || Ce sermon plaît à l'esprit, et ne touche point le coeur بوموعظه تفریح خاطری مستلزم ایسه ده قلبه اصلا تأثیری یوقدر ـ On dit figur. Amollir ou attendrir le coeur de quelqu'un, pour dire, le fléchir *T.* دلرا نرم ساختن *P.* تلیین القلب ـ ترقیق القلب *A.* Et dans le même sens, Vous me percez le coeur, Vous me faites crever le coeur یورکمی یومشتمق یورکمی جاکچاک ـ Et d'un événement qui rend le courage, qu'il relève le coeur *A.* ایجاب قوت قلبی *T.* تازگی دلاوری بخشیدن *P.* التقویة القلب ـ Et qu'un homme a le coeur endurci, pour dire, qu'il est extrêmement obstiné dans le mal *A.* قسی القلب *P.* سختدل *T.* جتین یورکلو ـ Et qu'il a un coeur de roche, de

|| Le Verbe est coéternel au Père کلمة الله اب ایله متساوی الازلیّتدر Quelques philosophes païens ont cru que la matière était coéternelle à Dieu قدیمده عبدهٔ اصنام حکماسنک بعضیلری مادّه یی حضرت ربّ متعال ایله متساوی الازلیّت ظنّ ایتمشلر در

COEUR. Partie noble de l'animal, dans laquelle on croit que réside le principe de la vie *A.* قلب pl. قلوب *P.* دل *T.* یورک || Le mouvement du coeur اهتزاز قلب Le battement du coeur خفقان قلب Palpitation du coeur اختلاج قلب Les ventricules du coeur اجواف قلب ـ بطون قلب Les oreillettes du coeur آذان قلب La base du coeur قاعدهٔ قلب Le coeur lui tressaillait d'aise, de joie فرط نشاط وسرور دخیلهٔ قلبنه ایراث هیجان نا محصور ایدر ایدی La joie dilate le coeur نشاط وشادمانی موجب انبساط قلبدر Épanouissement de coeur انشراح قلب ـ انبساط قلب ـ On dit, que le vin, la thériaque fait revenir le coeur باده وتریاق حیاترسان موجب انشراح ـ باده وتریاق یورکی تازه لر ـ دل وجاندر ـ On dit aussi, Tant que le coeur me battra dans le ventre, pour dire, tant que je vivrai قلبدر متنفّس انفاس حیات اولدقچه مادامکه مرغ دل قفس جانده جولان اوزره اوله ـ

Le coeur, se considère aussi comme le siége des passions *A.* یورک ـ کوکل *T.* دل ـ درون *P.* بال ـ افئدة pl. فؤاد ـ قلب || Il a le coeur serré de douleur, de tristesse استیلای غموم غلبهٔ الام واکداره مبنی ـ واکدار ایله منقبض الفؤاد در ـ مجروح الفؤاد در Il a le coeur navré معذب وپر ازار در دلی ـ درونی زخمناکدر ـ دلی زخمخورده در ـ دلفکار در قلب مروّع *A.* transi Coeur outré داغدار در قلب پر *P.* enflammé فؤاد التیاح معتاد *A.* دل ترسان *P.* لهیب embrasé d'amour یانق کوکل *T.* دل سوزناک ـ لهیب لهیب de colère عشق ایله پر سوز وگداز اولان دل آشفته آتش تیز خیز غیظ ـ کینه وغضب ایله متشیّط اولان قلب وغضب ایله مشتعل اولان کانون فؤاد Il a le coeur saisi سادم contrit کوکلی قاپلمشدر ـ دلربوده در ـ نازع الفؤاد در کانون فؤادی دخان آه وواه ایله gros de soupirs الفؤاد در کاسهٔ درونی شربت نا خوش gros de dépit ممتلی ومالامالدر کاس plein d'amertume گوار سخط وکینه ایله لبریز وسرشاردر درونی مالامال زهرابهٔ آلام واکدار در Le coeur lui saigne بغری خون اولور ـ جکری خون اولور Cela me saigne le coeur

يورکی پاکلتمک *T.* لوح درونرا پاکیزه ساختن ‖ Il s'est déchargé le coeur آیینهٔ قلبی ژنگ - تصفیهٔ درون ایلدی لوح درونی شانبهٔ کدورتدن - انفعالدن تصفیه ایلدی تصفیه ایلدی - On dit aussi, Il faut que je vous ouvre, que je vous décharge mon coeur کشف ما فی الضمیر ایتملو یم کشف راز درون ایتمک اقتضا ایدر -

Coeur, signifie aussi, courage *A.* قوّت - رباطت القلب *P.* زورمندی - مردانگی - جگرداری القلب *T.* یورکلیلک ‖ Il a du coeur رابط - ربیط الجأشدر - قوی القلبدر - غیرت - Il n'a point de coeur غیرتلو در - یورکلو در - جگردار در - پر دلدر - القلبدر ضعیف النفسدر - اصلا رباطت قلبی یوقدر Perdre coeur یورکسز در - بیجگر در - بد دلدر - ماهی القلبدر - Reprendre coeur غیرته فتور کتورمک - قوّت قلبه فتور کلمک یکیدن - مجدّدًا تحصیل قوّت قلب ایتمک Un coeur généreux *A.* کسب غیرت ایتمک - مشهوم الفؤاد بلند همّت *P.* علی الهمّة - جلیل الهمّة - متأبّه الفؤاد دنی - لئیم النفس Un coeur bas *A.* همّتلو *T.* عالیهمّت - Un coeur lâche آلچق *T.* دون همّت - خسدل *P.* القلب Un homme de peu de coeur *A.* جبان *P.* بی زهره - بیدل Cela lui a enflé, élevé, haussé le coeur *T.* کم غیرت *P.* ضعیف القلب بو ماده قلبنه ایراث نفخ یورکنی قبارتدی - ورفعت ایلدی lui a abattu, abaissé le coeur - بو ماده درونسنه ایراث وضاعت وتذلّل ایلدی - On dit proverb., Faire contre fortune bon coeur, pour dire, ne pas se laisser abattre par la contradiction et les échecs مخالفت فلک حالنده فتور آفات فلکیّه دن متأثّر ودرمانده اولمامق - کتورمامک Et avoir le coeur haut, et la fortune basse بخت بد وهمّت عالی بلاست فهواسنجه بلندئ همّت وبخت با شأمت بلاسنه مبتلا اولمق

Il signifie aussi, force, vigueur *A.* قوّت - حماست *P.* بو دابّه توانایی *T.* کوچ ‖ Ce cheval, cet oiseau est en coeur - En parlant d'un malade on dit, qu'il a le coeur bon, pour dire, que son courage se soutient وبو قوش قوّتلو در قوّتی برنده در

Il signifie aussi, affection *A.* توجّه القلب - علاقة الفؤاد *P.* دلبستگی - دلدادگی *T.* کوکل بغلمه‌سی ‖ Il a mis là tout son coeur علاقهٔ فؤادینی بسبتون فلان شیئه ربط ایلدی

marbre, de diamant, de bronze, d'airain, pour dire, qu'il ne peut être touché ni de pitié ni d'amour *A.* متحجّر القلب - *P.* قسیّ القلب *T.* سنگدل طاش یورکلو

On dit, Un coeur de lion, pour exprimer le courage *A.* فؤاد *T.* ارسلان یورکلیلک - Et un coeur de tigre, pour exprimer la cruauté *P.* شیر دلی مستأسد قلب - فؤاد متنمّر *T.* پلنگ خویی قپلان یورکلیلک *P.* سبعیّ الخلقة

Coeur, signifie aussi, les inclinations de l'âme *A.* نفس *P.* خوی - ایچ *T.* درون - خو - منش ‖ C'est un bon coeur *A.* طیّب النفس *P.* نیکخو - خوشمنش C'est کوزل خویلو *T.* بد درون - سیهدل un mauvais coeur *A.* خبیث النفس *P.* ایچی مردار - ایچی فنا Il a le coeur franc *A.* خالص الفؤاد علوّ - نفس کریم *P.* ایچی تمیز - پاکدرون Coeur généreux قلب Coeur dissimulé همّت ایله مجبول قلب مکارم‌شمول مفسدت قلب - فاسد القلبدر Il a le coeur gâté ریاکار ایچی - چپل درون - جبلیتی فاسد در - ایله مجبولدر طاش - دل سنگین - فؤاد قسوت اعتیاد Coeur dur چورک کبی بر یورک

Il se prend aussi pour Estomac. Ainsi on dit: Mal de coeur *A.* وجع المعدة - مغص *P.* پیچش شکم - کناک *T.* یورک Soulévement de coeur *A.* جشیان معده سانجوسی - بوریسی *T.* منش گردا *P.* غثیان النفس - جشوء النفس - J'ai encore mon dîner sur le coeur اکل ایلدیکم کوکل بولانمه‌سی L'eau que j'ai bue me tourne autour du coeur, me pèse sur le coeur طعام هنوز معده‌یه ثقلت ویرمکده در ایچدیکم صو - Et figur., qu'une chose pèse sur le coeur à un homme, pour dire, qu'elle lui cause beaucoup de peine هنوز معده اوزرنده طوروب ثقلت ویرمکده در فلان شئ فلانک نفسنه - Et qu'une chose fait mal au coeur à quelqu'un, pour dire, qu'il la voit avec déplaisir گران کلور نفسه کریه ونا معقول نفسه موجب نفرت وکراهت اولور - کلور

On dit d'une liqueur agréable, qu'elle va au coeur, pour dire, qu'elle réjouit فرحبخشای دل وجاندر - تفریح نفس ایدر - Et proverb., Se donner au coeur joie de quelque chose, pour dire, en jouir pleinement یورکی تازه‌لر - فلان شئ ایله دلسیر شادمانی وانبساط اولمق - Et figur., Il s'en est déchargé le coeur, Il en a le coeur net, pour dire, qu'il a dit nettement ce qui le fâchait *A.* تصفیة القلب *P.* تصفیهٔ درون

جناب Dieu connaît les coeurs مفتّش القلوب والضمایر در حضرت خدای ـ ربّ الارباب عارف القلوب والضمایر در حقّ voit le fond des coeurs متعال دانای ضمایر وافکار در ـ تعالی حضرتلری بواطن قلوب وضمایره بصیر ودانا در مکامن Dieu est scrutateur des خواطر وقلوبه ناظر وبینا در Vous lisez dans coeurs الله ذو الجلال منقّر ضمایر واذهاندر صحیفهٔ درونده منقوش اولان خبایای افکارم mon coeur دیدهٔ خرده‌بینکه منکشف وعیاندر Il lit dans les replis les مطاویٔ قلبده مکنون اولان خفایای plus cachés du coeur نهانخانهٔ دلده ـ افکار انظار دقایقبینکه ستیر وپنهان دکلدر ـ پنهان اولان سرایر احوال مو بمو منظور دیدهٔ ادراکیدر On dit figur., qu'un homme ouvre son coeur à quelqu'un *A.* || یورکی آچمق *T.* کشف درون *P.* کشف ما فی البال Il a ouvert son coeur à une telle personne فلان آدمه کشف ـ درون ایلدی Et qu'il parle à coeur ouvert, pour dire, qu'il parle franchement صفوت قلب ایله ـ بخلوص البال سویلر ـ Et se parler coeur à coeur, pour dire, sans aucune réserve سویلشمک ایکی ـ طرفیندن کشف درون ایله محاوره ایتمک ـ On dit aussi, Il a le coeur sur le bord des lèvres, pour dire, qu'il ne dissimule rien طرفدن جاندن سویلشمک فلانکک قلبنده نه وار ایسه لساننده دخی او در

Par coeur, signifie, par mémoire *A.* عن ظهر القلب ـ از برـ از دهون *P.* بالاستذکار ـ استظهارًا || Apprendre une chose par coeur از بردن *T.* بر شیئی عن ظهر القلب Savoir des vers par coeur بر شیئی از برایتمک ـ اوکرنمک ـ استظهار اشعار ایتمک ـ استذکارًا بیتلر حفظ ایتمک ازبردن بیتلر بیلمک

Coeur. Le milieu de quelque chose, d'un État, d'une ville *A.* قلب ـ اورته ـ کوبک *T.* نافـ قلبگاه *P.* کبد ـ || Le coeur du Royaume قلبگاه ملک ـ Le coeur de la ville قلبگاه بلده ـ بلده‌نک تمام شهرک کوبکی Il loge au coeur de la ville کبدنده اقامت ایدر ـ On dit aussi, Au coeur de l'hiver, Au coeur de l'été *A.* فی کبد الشتا *P.* در فی کبد الصیف ـ قیش اورته‌سنده ویاز *T.* میان زمستان ودر میان تابستان اورته‌سنده

COEXISTENCE. Simultanéité *A.* موجودیّت بالمعیّة *P.* هم هستی وارلقده برابرلک *T.*

COEXISTER. Exister ensemble *A.* وجود بالمعیّة *P.* باهم

فلان شیئه دلدادهٔ ـ کوکلنی هب هب فلان شیئه بغلدی ـ فلانه دلداده Il lui a donné son coeur عشق ومحبّت اولمشدر فلانکک قلبنی جلب ایلدی Il a gagné son coeur اولمشدر Il a gagné le coeur des peuples, des soldats قلوب ناسی قلوب ناسک جلبنه موفّق ـ وقلوب عسکری جلب ایلدی مرغ دلی بالا پرواز عالم Élever son coeur à Dieu اولدی Offrir son coeur à Dieu جانب یزدانی‌یه اصعاد قلب ایتمک ـ لاهوت ایلمک Avoir, mettre son coeur en Dieu دلدادهٔ عشق الهی اولمق ارادهٔ صمدانیّه‌یه تسلیم نفس ایتمک Il a mis son coeur aux choses de la terre امور دنیایه دلداده J'ai fait cela de coeur et d'âme عالمِ ناسوته ـ ما سوایه ـ اولدی جان ودلدن ایتدم ـ فلان شیئی عن صمیم البال ایتدم Je l'aime de tout mon coeur فلانه از دل وجان محبّتم وار در Il a le coeur à l'étude مطالعه‌یه علاقهٔ فلانی جاندن سورم ـ Il a le coeur porté à cela مطالعه‌نک دلداده‌سیدر ـ درونی وار قلبی فلان شیئه مایلدر

On dit aussi, Il a fait cela de bon coeur, pour dire, avec plaisir *A.* بطیب الخاطر *P.* با خوشدلی *T.* با فرح جان ـ || Il lui a rendu ce service de bon coeur فلان کوکل خوشلغیله خدمتی طیب خاطر ایله ایتدی Et il a fait cela à contre coeur, pour dire, contre son affection *A.* کرهًا *P.* بخلاف دلخواه ـ Et proverb., Qui est loin des yeux est loin du coeur, pour dire, qu'on oublie les absens *T.* استمیه‌رک نا خواه ـ کوزدن De l'abondance du coeur la bouche parle, pour dire, qu'on parle volontiers des choses dont on a le coeur rempli ایراق اولان کوکلدن ایراق اولور صدرک طغیانی حالنده لسان پر ـ Et figur., de deux personnes qui s'entr'-aiment fort, qu'elles ne sont qu'un coeur et qu'une âme *A.* گو اولور متّحد القلوب *P.* جسم واحد ـ جسم وجان کبی *T.* یکدل ویکجهت مثابه‌سنده

On appelle, Mon coeur, une personne qu'on aime bien *A.* روحی *P.* جانم *T.* جانا Et ami de coeur, celui que l'on aime tendrement *A.* صدیق ـ خدین ـ محبّ صمیمی *P.* کوکل دوستی ـ جان دوستی *T.* یاردلاویز ـ دوست جان برابر

Il signifie aussi, l'intérieur, le fond de l'âme *A.* خاطر *pl.* سرایر القلوب *pl.* سریرة القلب ـ ضمایر *pl.* ضمیر ـ خواطر راز نهفتهٔ درون *P.* قلب ـ دخیلة القلب ـ باطن القلب ـ جناب ربّ قدیر Dieu sonde les coeurs || ایچ *T.* درون ـ

وارلقده برابر اولمق T. هستن

COFFRE. Espèce de caisse A. صندوق pl. صناديق - سندوق P. تبنگو T. كالەدان - صندق || Coffre de bois pl. سناديق آغاج صندوق - صندوق چوپين - اخشابى صندوق دمور - صندوق آهنين - صندوق حديدى Coffre de fer قعر صندوق Le fond du coffre سپد صندوق Coffre de cuir صندوقلرى دنك بغلمق Emballer les coffres صندوق ديبى - On dit figur., les coffres du Roi, pour dire, le trésor Royal بو اقچه خزينهٔ خاصّه T. || Cela entre dans les coffres du Roi خزينهٔ خاصّه يه عائد در

En termes de Chirurgie, c'est l'espace qni est enfermé sous les côtes T. سپدلك

COFFRER. Mettre dans un coffre A. وضع فى الصندوق صندیغه قويمق T. در كالەدان نهادن - در صندوق كردن P. صندیغه يرلشدرمك -

COFFRET. Petit coffre A. صندوق صغير P. صندوقچه T. صندقجغز

COFFRETIER. Ouvrier qui fait des coffres A. صانع الصناديق صندقجى T. صندوقگر P.

COGNASSE. Coin sauvage A. سفرجل برّى P. بهئ دشتى T. يبان آيوەسى

COGNASSIER. Arbre qui porte des cognasses ou des coins A. شجر السفرجل P. درخت بهى T. آيوا آغاجى

COGNAT. Il se dit en général de ceux qui sont unis par des liens de parenté A. pl. اقربا قريب - ذوى الارحام P. خويشاوند T. حصم - Et de ceux qui sont parens du côté des femmes A. ذوى الارحام من قبل النسا P. خويشان قارى طرفندن اقربا T. از سوى زن

COGNATION. Lien de parenté entre tous les descendans d'une même souche A. رحم - قرابت P. خويشاوندى T. حصملق - اقربالق

COGNÉE. Outil de fer A. قدوم pl. قدايم P. تيشه T. كسر - On dit proverb., Il est allé au bois sans cognée, pour dire, il a entrepris quelque chose, sans se munir de ce qui lui était nécessaire T. بالطەسز اورمانه واردى

COGNER. Frapper fort sur une chose pour la faire entrer dans une autre A. دقّ P. چقيدن T. قاقمق - Et simplement, frapper A. ضرب P. زدن T. چارپمق - اورمق || Il s'est cogné la tête contre la muraille باشنى ديوار اوزرينه چارپدى - On dit figur. Se cogner la tête contre le mur, pour dire, entreprendre une chose impossible, ou dont on n'est pas capable نافله يرده باشنى طاشدن طاشه اورمق T.

COHABITATION. État du mari et de la femme qui vivent ensemble A. مخالطت - مشاركت العيش - اتّحاد المعاشرة P. برابر كچنمه T. همخانگى - بهم زندگانى العيش || Les juges ont ordonné la cohabitation خصوصنه اتّحاد معاشرت حكّام طرفندن رخصت ويرلدى

COHABITER. Vivre ensemble comme mari et femme A. تعاشر برابر كچنمك T. بهم زندگانى كردن P. تخالط فى العيش -

COHÉRENCE. Liaison, connexion A. ارتباط - اتّصال P. پيوستگى بتشكلمك - اولاشقلق T.

COHÉRENT. Il se dit des parties d'un tout qui sont liées entre elles A. مرتبط - متّصل P. بهم پيوسته T. اولاشق - بتشك || Ce raisonnement est cohérent dans toutes ses parties بو دليل عقلينك جميع اجزاسنده اتّصال وارتباط وار در

COHÉRITIER. Celui qui hérite avec un autre A. خليط الوراثة وارثلك اورتاغى T. هم وارث P. مشارك الوراثة - cohéritiers خليط وراثت اولنلر بينندە

COHÉSION. Adhérence A. جهت الوحدة P. يكجهتى - برلك T. يكانگى || Les parties des liqueurs grasses ont une certaine cohésion qui en rend la séparation moins aisée مايعات سمينده بر كونه جهت وحدت وار در كه تفريقلرينى تصعيب ايدر

COHOBATION. Opération de Chimie, qui consiste à renverser la liqueur provenue par la distillation sur la substance dont elle a été tirée, pour la distiller de nouveau A. تكرّر التصعيد برقات دخى انبيقدن چكمه T. ديگر بار تصعيدسازى P. برصوبى مكرّرًا تصعيد ايتمك || Tirer une liqueur par cohobation

COHOBER. Épaissir une liqueur par la cohobation A. تكرير برقات دخى T. ديگر بار تصعيد كردن P. التصعيد انبيقدن چكمك

Cohobé. A. مصعّد مكرّر - مكرّراً مصعّد P. ديگر بار تصعيد انبيقدن چكلمش T. كرده

COHORTE. Corps d'infanterie A. فيئة الرجّال pl. فيئات الرجّال - يايا بلوكى T. گروه پيادگان P. - Il se prend en Poésie pour toutes sortes de gens de guerre A. جند pl. جنود P. جنگاور

COIFFURE. Converture de tête. *A.* مكورة *P.* سرپوش *T.* باش باغی - صارق || Le turban est la coiffure des Turcs اهل قاوقدر - اسلامك باش باغی عمامه در

COIN. Angle *A.* زاوية pl. زوايا *P.* كنج - پيغوله - كوشه زوقاغك كوشه - زاويهٔ زوقاق || Le coin d'une rue بوجاق خانه‌نك كوشه‌سی - زاويهٔ بيت باشی Le coin d'une maison بر كوشه‌ده كيزلنمك Un petit coin Se cacher dans un coin بر كوشه‌جك - بر پيغولهٔ صغير - On dit, Les quatre coins de la terre, du monde, de la ville, pour dire, les extrémités اقطار اربعهٔ ارض وجار اقطار عالم وجار جهات بلده ياخود نواحیٔ اربعهٔ بلده

On dit, Regarder du coin de l'oeil, pour dire, regarder à la dérobée *A.* لحاظ - لحظان - مسترقاً نظر - مخاوتهٔ نظر *T.* بكوشهٔ چشم نگاه كردن - نگاه دزديده زدن *P.* النظر كوز قوبروغيله كورمك - كوز اوجيله باقمق - اوغربلين باقمق رمز بالعين - اغضان العين - Et faire signe du coin de l'oeil *A.* كوز ايله اشارت ايتمك - كوز ايتمك *T.* چشم زدن *P.*

Il se prend aussi pour une petite partie d'un logis *A.* زاوية *T.* بيغولهٔ خانه *P.* البيت || Il est logé dans un petit coin de la maison خانه‌نك بر كوچجك بوجاغنده شونی بوجاغك بريسنه Jettez cela dans un coin مقيمدر آتيويز On a cherché par tous les coins de la ville شهرك كوشه وبوجاقلری - بالجمله كوشه وبوجاقلرنده آرادیلر آراندی

Et pour un morceau de fer gravé, dont on se sert pour marquer de la monnaie *A.* سكة *P.* تمغای درهم *T.* سكه دامغه‌سی قالب سكه - سكهٔ زايفه Faux coin سكهٔ پادشاهی Le coin du Roi

Et pour le poinçon qui sert à marquer de la vaisselle *A.* ميسم pl. وسم - مياسم pl. وسوم *P.* تمغا *T.* تمغا || De la vaisselle marquée du coin de Paris پارس تمغاسيله موسوم اوانئ - سيم - On dit figur., qu'une chose est marquée au bon coin, pour dire, qu'elle est des meilleurs de son espèce تمغای تفضل ومزيت ايله موسومدر

COIN ou COING. Gros fruit à pepin *A.* سفرجل pl. سفارج آيوا *P.* غمرات - بهی - آبی *T.* آيوا || Confiture de coins ريچالی

COINCIDENCE. État de deux choses qui coïncident *A.* التقا - بری برينه چاتشمه *T.* بهم آمد - بهم رسانی *P.* مقارنت

COHORTE. Troupe de gens de guerre *A.* جنود شجاعت آلود - جنكجی *T.* || Les vaillantes cohortes Il se dit aussi d'une troupe de toutes sortes de gens *A.* طايفة طايفه‌سنی گروه *P.* خلق *T.* || Il est venu là avec sa cohorte Le prévôt se transporta là avec toute sa cohorte معيّتنه استصحاب ايله اول طرفه كلمشدر ضابط بتون خلقيله برابر اول محلّه وارمشدر

COHUE. Lieu où se tiennent les petites Justices *T.* كنار محكمه‌سی - Figur. Une assemblée où tout le monde parle tumultuairement *A.* محفل كثير الخرشفة *P.* ابخمن پر آشوب *T.* شماطه‌لو جمعيّت - يايغره‌سی چوق بر جمعيّت

COI. Tranquille, calme *A.* مطمئن الحال *P.* آسوده *T.* آسوده - حال اطمينان اوزره اولمق || Se tenir coi دغدغه‌سز حال اولمق

COIFFE. Espèce de couverture de tête des femmes *A.* كوارة *P.* سرپوش *T.* صارق - هوطوز

Et une certaine membrane que quelques enfans apportent sur leur tête en venant au monde *A.* فقنة - سابياء - فاقياء *T.* نقاب || Cet enfant avait la coiffe en naissant بو چوجوق حين دوغدقده نقابلی چيقدی - Il se dit aussi, d'une enveloppe membraneuse qui embrasse la partie de la fructification *A.* غلاف *T.* قبچوق

COIFFER. Orner la tête d'une coiffe *A.* تكوير *P.* سرپوش *T.* هوطوز صارمق - باش بغلمق || Coiffer de fleurs بستن شكوفه لر ايله باش بغلمق

Se coiffer || Se coiffer avec ses cheveux باشی كندو صاچيله - On dit figur. Se coiffer de quelqu'un, d'une opinion, pour dire, s'en préoccuper, s'en entêter. Il s'emploie aussi à l'actif dans ce sens *T.* تكوير ايتمك عقلی بر كمسنه حقنه وبر رأيه صارمق || Je ne sais qui l'a coiffé d'une opinion si étrange عقلنی بو مقوله رأی غريبه كيم صاردرديغنی بيله‌ميورم

Coiffé. *A.* مكوّر *P.* سرپوش آور *T.* باش بغلمش || Une femme coiffée en paysanne اهل قرا كبی مكوّره بر خاتون - On appelle, Du vin, de la bière coiffée, du vin ou de la bière où l'on a mêlé quelqu'autre liqueur *A.* ممزوج *P.* آميخته *T.* قاريشق كويلو طرزنده باش بغلمش بر قاری

COIFFEUR, COIFFEUSE *A.* ماشطة - ماشط *P.* سرپوش پرداز *T.* باش باغی دوزيجی

طاغ بوغازلرینی ضبط ایلدک -

COLATURE. Séparation d'une liqueur d'avec quelque matière grossière *A.* مصالة *P.* پالوده *T.* سوزمه || Colature de sirop de chicorée هندبا سیروبی سوزمه‌سی

COLCHIQUE ou TUE - CHIEN. Plante. V. Cynocrambe.

COLCOTAR. Résidu de l'huile de vitriole *A.* قلقطار *P.* قره بویانک صاریسی *T.*

COLERA - MORBUS. Nom d'une maladie *A.* هیضة || Il est mort d'un colera - morbus هیضه علتندن وفات ایلدی

COLÈRE. Passion par laquelle l'âme se sent vivement émouvoir contre ce qui la blesse *A.* غضب - خشم *P.* سخط - غرم *T.* اویکه - طارغنلق || Grande, violente colère غضب شدید juste, raisonnable حقّ وصوابه مقارن - غضب با صواب L'effort de la colère غلوّ غضب Les effets de la colère آثار آتشبار خشم وغضب Transport, mouvement de colère هیجان L'ardeur, la violence, la chaleur de la colère حرکت عرق غضب - فوران غضب - غضب آتش تیز خیز عنف وغضب لهبان غیظ - حال توقد غضب - اشتعال نائرهٔ غضب - L'impétuosité de la colère حال استحرار غضب - حمیّای غضب - وغضب تندیٔ خشم - فورت غضب - حدّت غضب Les premiers bouillons de la colère بوادر عنف وغضب وکینه شونی حال Il fit cela en colère مبادیٔ غلوّ خشم وغضب - غضبده ایکن ایتدی Se mettre en colère غضبه کلمک Émouvoir, exciter, irriter la colère de quelqu'un برکمسنه‌یی اغضاب افارهٔ دیگ - عرق غضبنی تحریک ایتمک - ایتمک نائرهٔ Allumer la colère de quelqu'un غضبنه بادی اولمق Apaiser, calmer la colère غضب وانفعالنی اشعال ایتمک de quelqu'un آتش غضبنی تسکین ایتمک Réprimer, refréner la colère de quelqu'un اسب حرون عنف وغضبنه شدّ تعدیل غضب Adoucir sa colère لجام ممانعت ایتمک اشتیاط لهیب غضب ایله Être enflammé de colère ایتمک پر آتش غضب اولمق - پر سوز وآتش اولمق La colère le transporte, le met hors de lui غلبهٔ غیظ وغضب حالنده Il ne parle jamais qu'en colère مسلوب الشعور اولور هر دائم بر غضوبانه سویلر Attirer la colère de quelqu'un sur soi کمسنه‌نک غضب وانفعالنی نفسی حقّنه جلب ایتمک Il faut que sa colère se passe حال غضبی دفع اولنملو در - On dit figur. La colère de Dieu, la

|| La coïncidence de deux lignes التقای خطّین de deux surfaces مقارنت وجهین

COÏNCIDENT. Qui coïncide *A.* مقارن - متلاقی *P.* بهم رسیده بر یره قاوشمش - بری برینه چاتشمش *T.* در هم افتاده -

COÏNCIDER. S'ajuster l'un sur l'autre *A.* اجتماع - تلاقی *P.* بری برینه *T.* بهم آمدن - در هم افتادن - بهم رسیدن بری برینه قاوشمق - چاتشمق || Ces deux lignes coïncident - بو ایکی خط یکدیگره مجتمع ومتلاقیدر Il se dit au figuré, en parlant des événemens *A.* تصادف - مصادفة *P.* با هم بر - بر وقتده راست کلمک *T.* بیکدم رسیدن - افتادن بو ایکی Ces deux circonstances coïncident || وقتده چاتشمق بو ایکی حال وقت - حال بری بریله تصادف وتلاقی ایدر واحدده مصادف ومقارندر

COÏON. Qui a le coeur bas, l'âme servile *A.* انذال pl. نذیل آلچق *T.* ناکس *P.* سفلة pl. سفیل -

COÏONNER. Traiter quelqu'un en coïon, se moquer de lui *A.* مسخره‌لغه - ذوقلنمک *T.* خنده ریشی نمودن *P.* استهزاء - ترؤم استهزایی قبول Il n'est pas homme à se laisser coïonner || آلمق ایدر اربابدن دکلدر - Il est aussi neutre, et signifie, dire des coïonneries *A.* نطق الترهات *P.* هرزه گویی کردن *T.* خلط ایتمک - خلط کلام ایتمک

COÏONNERIE. Bassesse de coeur *A.* نذالت *P.* ناکسی *T.* آلچقلق || Il a fait voir dans cette occasion sa coïonnerie بو خصوصده نذالت طبعنی اثبات ایلدی Faire des coïonneries حالات نذیله ارتکاب ایتمک

COÏT. Accouplement du mâle avec la femelle pour la génération *A.* جماع - باه *P.* گان *T.* چقتلشمه

COL. Partie du corps qui joint la tête aux épaules. V. Cou. - On dit par analogie à cette partie du corps, Le col de la matrice *A.* عنق الرحم *P.* گلوی زهدان *T.* دول یتاغی بوغازی Le col de la vessie *A.* عنق المثانة *P.* گلوی آبدان *T.* قاوق بوغازی Et col de chemise, de rabat, de pourpoint, pour dire, la partie supérieure de ces choses *A.* جیب pl. جیوب *P.* گریبان *T.* یاقه - گردبان -

En parlant d'un passage étroit entre deux montagnes, on dit toujours, Col, et non pas cou *A.* خانق *P.* دربند *T.* بوغاز - Le col de Tende جبل تنده بوغازی Nous nous saisîmes des cols des montagnes خوانق جبالی ضبط ایلدک || طار بوغاز

پویراز وقره یلی وکششلمه ولدوس درجات اربعهٔ latéraux درث اورته کرتهلردن اسن روزکارلر در- متوسّطه ریاحندندر

COLLATEUR. Celui qui a droit de conférer un bénéfice *A.* توجیه صاحبی *T.* صاحب التوجیه - موجّه || Le patron n'est que présentateur, l'Évêque en est le collateur حسب الحمایه آغالق ایدن یالکز صاحب عرض اولوب لکن پسقپوس صاحب توجیهدر

COLLATIF. Qui se confère *A.* توجیه *P.* ممکن التوجیه || Dignité collative ممکن التوجیه پذیر *T.* توجیه اولنه بیلور اولان منصب

COLLATION. Droit de conférer un bénéfice *A.* استحقاق التوجیه *P.* توجیه حقّی *T.* حقّ توجیهسازی || Cette collation appartient à l'Évêque فلان منصبک استحقاق توجیهی پسقپوسه عائد امور دندر - Et l'action de comparer la copie d'un écrit avec son original *A.* تطبیق - مقابلة *P.* بایکدیگرهمرو کردن *T.* بری بریله قارشولیوب اویغونلغنی باقمه || Collation fidèle مقابلهٔ صحیحه Il a fait la collation de cette copie avec l'original تطبیق - صورتی نسخهٔ اصلیهسیله مقابله ایلدی Faire la collation de divers exemplaires صور مختلفهیی ایلدی بری برلریله مقابله وتطبیق ایتمک

Collation. Repas léger qu'on fait entre le dîner et le souper *A.* طعام ما حضر - عجالة *P.* نیمچاشت *T.* قهوه آلتی || Collation de viandes froides, de confitures, de pâtisseries صوغوق ات طعاملری ویرپچاللر وخمیر ایشی یمکلردن عبارت طعام ما حضری تهیه ایتمک Préparer la collation قهوه آلتی

COLLATIONNER. Comparer une copie avec l'original. V. Collation || Collationner avec l'original اصلیله تطبیق ایتمک Collationner sur les registres قیود وسجلات ایله مقابله ایتمک Il a collationné cet acte, ces pièces اشبو سندی واوراقی تطبیق ایلدی

Et faire le repas qu'on appelle collation *A.* تناول الطعام *P.* نیمچاشت خوردن *T.* ما حضر - قهوه آلتی ایتمک Il a collationné légèrement خفیفجه قهوه آلتی یمکنی یمک بر قهوه آلتی ایتدی

Collationné. Comparé avec l'original *A.* مطابق *P.* با یکدیگر بری بریله قارشولنوب - تطبیق اولنمش *T.* همرو کرده اصلیله || Copie collationnée à l'original اویغونلغی باقلمش On met au bas d'un acte, Collationné مطابق بر قطعه صورت

colère du Ciel *A.* خشم *P.* غضب سماوی - سخط ربانی اللهک طارغنلغی - غضب الله *T.* غضب آسمانی - یزدانی - On dit aussi, que la mer est en colère, c'est à dire, fort agitée *A.* جوش وخروش دریا *P.* غلیان وهیجان البحر *T.* دکز سردلشمک - دکز سرد اولمق

Colère, se dit aussi, de celui qui est sujet à la colère *A.* طارغین *T.* تند منش - زود خشم *P.* غضبان - فیور - غضوب غضوبه خاتون Femme colère || تیز اویکهلنور -

COLÉRIQUE. Enclin à la colère. V. Colère.

COLIFICHET. V. Bagatelle.

COLIMAÇON. V. Limaçon.

COLIN-MAILLARD. Sorte de jeu *P.* سرمامک *T.* کوز اویونی

COLIQUE. Maladie qui cause des tranchées dans le ventre *A.* قولنج *P.* بغرسق آغریسی - قولنج *T.* بادگنج - کولنج || Colique hépatique قولنج کبدی venteuse قولنج ریحی graveleuse ou néphrétique قولنج کلوی Colique d'estomac قولنج معده Sa colique est passée مبتلا اولدیغی وجع قولنج بر طرف اولدی

COLLABORATEUR. Celui qui travaille de concert avec un autre, qui lui aide *A.* معین *P.* همکار - دستگیر *T.* ایش اورتاغی

COLLATÉRAL. Il ne se dit qu'en parlant de parenté et de succession hors de la ligne directe *A.* عن - نسب بالعرض || Héritier collatéral وارث عن الکلاله Succession collatérale الکلالة Ligne collatérale عن کلالة انتقال ایدن میراث - Il se prend aussi pour Parent collatéral *A.* سلک نسب بالعرض - سلک عن الکلاله قریب عن - قریب عن الکلالة || C'est un collatéral عن کلالة اقربادندر Il n'a que des collatéraux نسب بالعرض جهتیله اقربادندر pour héritiers وراثتی انساب بالعرض اولان اقربایه منحصر Un collatéral ne peut exclure celui qui descend en ligne directe در نسب بالعرض جهتیله اولان قریب نسب بالطول ایله قرابتی اولان کشیی استحقاق وراثتدن اسقاط واخراجه قادر دکلدر Tout son bien est allé aux collatéraux جمیع اموالی نسب بالعرض اولان اقرباسنه انتقال ایلدی

On appelle, en termes de Géographie, Points collatéraux, les points qui sont au milieu de deux points cardinaux *A.* درجات *P.* متوسّطة *T.* اورته کرتهلر درجهای میانه || Le nord-est, le nord-ouest, le sud-est, et le sud-ouest sont les quatre points col-

COLLÉGE. Corps ou compagnie de personnes notables qui sont en même dignité *A.* زمرة pl. زمرات *P.* زمره *T.* طايفه ‖ Le collége des Princes de l'Empire آلامان امراسنك زمره‌سی Le collége des secrétaires du Roi زمرهٔ كتاب اسرار پادشاهی طايفهٔ كتاب اسرار-

Et lieu destiné pour enseigner les lettres, les sciences etc. *A.* مدرسة pl. مدارس *P.* درسخانه *T.* درس اوقويه‌جق ‖ Étudier au collége علم ايتمك مدرسده استفادهٔ Être pensionnaire dans un collége مدرسده اجرت ويرر طلبه‌دن Fonder un collége بر مدرسه بنا ايتمك اولمق بنياد ايتمك

COLLÈGUE. Compagnon en dignité *A.* رفيق pl. رفقا *P.* آياقداش *T.* پاداش

COLLER. Joindre avec de la colle *A.* الزاق الصاق-غرو- طوتقال-طوتقال ايله ياپشدرمق *T.* بسريشم پيوستن *P.* تخته‌لری طوتقال ايله برى ‖ Coller des ais ايله بتشدرمك بر بر ينه ياپشدرمق Coller une pièce d'ébène sur d'autre bois آبنوس آغاجی پارچه‌سنی آخر بر نوع آغاجه ياپشدرمق Coller contre la muraille ديوار اوزرينه ياپشدرمق Coller deux choses ensemble ايكی شيئی برى برينه غرو والزاق ايتمك برى برلرينه طوتقال ايله ياپشدرمق -

Et enduire de colle *A.* طلاء بالغرا *P.* سريشم سودن *T.* طوتقال سورمك - طوتقاللمق ‖ Il faut coller cette toile avant que de l'imprimer طوتقال بوبزك اوزرينه قبل الطبع On dit figur. d'un habit qui est juste à la mesure du corps, qu'il semble collé sur le corps بولباس سورلمك اقتضا ايدر - Et d'un homme qui est ferme à cheval, qu'il est collé sur son cheval, sur sa selle بدن اوزرينه ياپشدرلمش كبيدر آير آت اوزرنده ميخلی كبيدر - اوزرينه ياپشمش كبيدر - Et avoir les yeux collés sur une chose *A.* نصب العين الدقة *P.* اطماح النظر-تحجيم النظر- *T.* ديده دوختن كوزديكمك ديكه ديكه باقمق -

COLLET. Partie de l'habillement qui entoure le cou *A.* قبيب *P.* يقه گريبان *T.* اكندرك - Et cette pièce de toile qu'on met autour du cou par ornement *A.* معنقة *P.* گلو بند *T.* بوغاز بغلمه‌سنی آمارلمك ‖ Empeser un collet بوغار بغلمه‌سی Attacher un collet بوغاز بغلمه‌سنی بغلمق - On dit, Sauter au collet de quelqu'un, pour dire, le saisir au cou. V. Colleter.

à l'original اصليله مطابق دردیو ذيل ورقده اشارت اولنور تطبيق اولنمشدر ديو-

COLLE. Matière tenace dont on se sert pour joindre deux choses *A.* لزاق - غرا - رومة *P.* سريشم *T.* طوتقال ‖ Colle d'amidon نشاشته طوتقالی - لزاق النشا Colle forte غراء جلود بالق طوتقالی - غراء السمك Fondre de la colle de poisson طوتقال اريمك - اذابهٔ غرا ايتمك Faire joindre avec de la colle طوتقال ايله ياپشدرمق - لزاق ايله الزاق ايتمك

COLLECTE. Quête destinée à quelque oeuvre de bienfaisance *A.* تلقط الدراهم *P.* چيدن درهم ودينار *T.* اقچه ديويشورمه - Et levée des deniers des impositions *A.* تحصيل - جبايت ‖ Un colleeteur qui a dissipé les deniers de sa collecte جابيلك *T.* پاكارى *P.* الاموال ميريّة تحصيل ايلديكی اموالی Du temps de sa collecte وقت صرف واتلاف ايدن جابی جبايتنده

COLLECTEUR. Celui qui est nommé pour recueiller les impositions *A.* محصّل - جابی *P.* تحصيلدار - پاكار *T.* جابی ‖ Collecteur du sel طوز رسمی جابيسی

COLLECTIF. Terme de Grammaire par lequel on désigne plusieurs choses sous un nom singulier *A.* اسم جامع ‖ Peuple, multitude, armée sont des termes collectifs قوم وخلق وجيش اسمای جامعه‌دندر

COLLECTION. Recueil de plusieurs passages ou matières *A.* مجموعة ‖ Il a fait une bonne collection de tout ce qu'il y a de plus remarquable dans cet auteur بومؤلفك كتابنده بولنان جميع منتخباتی اخذ ايله كوزل بر مجموعه ترتيب ايلدی - Et une compilation de plusieurs ouvrages qui ont quelque rapport ensemble *A.* جمّاع - جمعيّت *T.* بركنتی - ديرنتی ‖ Collection d'antiques جمّاع جمعيّت de plantes آثار قديمه - جمّاع احكام دينيّه Collection des canons اجناس نباتات جمعيّت احكام دينيّه

COLLECTIVEMENT. Dans un sens collectif *A.* مجموعاً - مشتملاً *P.* بهمه *T.* طوبدن - هب ‖ L'homme, c'est-à-dire, tous les hommes pris collectivement لفظ بشرك معناسی مجموعاً ومشتملاً اعتبار اولنديغی حالده بالجمله بنی نوع آدم ديمكدر

COLLÉGATAIRE. Celui à qui un legs a été fait en commun avec d'autres personnes *A.* مشارك الی هبة الموصی *T.* وصيّت ايله ترك اولنمش هبه‌يه اورتاق

COLLETER. Prendre quelqu'un au collet pour le jeter par terre *A.* تعنيق *P.* از گريبان گرفتن *T.* بيوندن قاوره‌مق || Ils se colletèrent بری برلرينك - بری بريني تعنيق ايلديلر بيونلريني قاوره‌ديلر

COLLIER. Rangée de parles ou de pierres précieuses que les femmes portent au-cou *A.* زناق - قلادة - محنقة *P.* گردنبند - زهبند *T.* بوغماق - كردانلق || Collier de perles سمط لآلی ايله آراسته de pierreries جوهر ايله آراسته بر عدد - مجوهر قلاده گردنبند Mettre au cou un collier بيونه - گردنه تقليد قلاده ايتمك قلاده كردانلق طاقمق

Et un cercle de métal qui se met au cou des esclaves *A.* طوق pl. اطواق *P.* حلقهٔ گردن *T.* بيون حلقه‌سی || Mettre un collier d'argent au cou d'un esclave بر كوله‌نك گردننه بر قولنك بيوننه سيم حلقه طاقمق - طوق سيمين كچورمك - Il se dit aussi, d'une marque naturelle qui se voit quelquefois autour du cou des animaux et des oiseaux *A.* طوق *T.* حلقه || Un chien noir qui a un collier blanc لون بياض ايله مطوّق بر كلب Pigeon à collier حمامهٔ بيونی آق حلقه‌لو سياه كوپك - سياه گردنی حلقه‌لو كوكرجين - مطوّقه

Et un cercle qu'on met au cou des chiens *A.* زمّار - ساجور *P.* گردنبند سگ - ساجور *T.* حلقه بوينه كچوريلان كوپك

En parlant d'un homme qui a une grande autorité dans une compagnie, on dit que c'est un des grands colliers, des gros colliers de la compagnie *A.* عنق pl. اعناق القوم *P.* قومك سوز صاحبی *T.* از گردنان انجمن

Et la partie du harnais des chevaux de labour, qu'on leur met au cou *A* زناق *P.* گل افسر *P.* چكه باغی

On appelle figur. Collier de misère, un engagement à un état, à une occupation laborieuse || طوق محنت ومشقت Voilà les vacances finies, il faut reprendre le collier de misère اشته ايّام تعطيل منقضی اولمغله طوق محن ومشاقه - Et cheval de collier, un cheval propre à tirer *T.* قوشوم باركيری - گردندادهٔ تسليميّت اولمق اقتضا ايدر - On dit d'un homme de guerre qui ne craint point de s'exposer quand il le faut, qu'il est franc du collier كوكسنی كررك صولت ايدن بر سرباز در

COLLINE. Petite montagne *A.* تلّ pl. تلال - اكمة pl. آكام *P.* پشته *T.* تپه - اويوك || Longue colline haute پشتهٔ طويل colline *A.* ربوة pl. ربوات - رابية *P.* پشتهٔ بلند *T.* يوكسك Le haut d'une colline *A.* راس الاكمة *P.* تپه تارك پشته Le pied, le bas de la colline *A.* ذيل الاكمة *P.* دامن پشته - ته پشته *T.* تپه‌نك يوقاريسی - تپه‌نك باشی Le penchant de la colline *A.* منحدر التلّ *P.* نشيبگاه پشته *T.* تپه‌نك انيش يری Colline plantée de vignes كرومی باغلری مشتمل بر عدد تپه

COLLIQUATIF. Maladie ou venin qui décompose les humeurs du corps *A.* محلّل الاخلاط *P.* خلطلری حلّ *T.* حلّساز كشها ايديجی

COLLIQUATION. Décomposition des humeurs *A.* انحلال الاخلاط - انفساخ الاخلاط -

COLLISION. Le choc de deux corps *A.* مصادمة - مصاكمة *P.* چارپشمه - طوقشمه *T.* باهمزدگی || Les philosophes expliquent plusieurs effets par la collision des corps حكما نيچه آثارك شرحنی اجرامك تصادمی تقريبيله ايدرلر

COLLOCASIE, ou COLCAS. Plante *A.* قلقاس

COLLOCATION. Action par laquelle on range des créanciers dans l'ordre suivant lequel ils doivent être payés *A.* تنظيم || On a fait la collocation de ses créanciers المطلوبات الدايينين على مراتبهم آله‌جقلوسنك مطلوباتی على مراتبهم ادا اولنمق - Et l'ordre, le rang dans lequel chaque créancier est colloqué *A.* ترتيب ايچون اقتضا ايدن دفتر تنظيم اولندی || Il a été payé suivant sa collocation الاصحاب المطلوبات اصحاب مطلوباتنك حقی ترتيبلری موجبنجه ادا اولندی

Collocation de l'argent. C'est l'emploi qu'on fait de l'argent en le plaçant *A.* تعبية المبلغ *P.* پول نهادن *T.* اقچه يرلشدرمك

COLLOQUE. Entretien de deux ou de plusieurs personnes *A.* محادثة - محاورة *P.* با همديگر مكالمه *T.* سويلشمه || Les colloques d'Erasme محاورات فلان Ils ont eu ensemble de longs colloques بينلرنده محاورات طويله گذران ايلدی ميانه‌لرنده دور ودراز محاوره‌لر گذران ايلدی

COLLOQUER. Mettre en ordre les créanciers, afin qu'ils puissent toucher leurs deniers sur le prix d'un bien qui se décrète en Justice *T.* مديونك ملكی بهاسندن استيفای ديون اولنمق اوزره اصحاب مطلوباتنی على الترتيب دفتر توزيعده قيد ايتمك

COLLUDER. S'entendre secrètement au préjudice d'un tiers *A.* تواعد على الخدعة *P.* همزبان مكر وفريب شدن *T.* آلداتمق ايچون سوزى بر ايتمك

COLLUSION. Intelligence secrète entre plusieurs parties au préjudice d'un tiers *A.* مواعدة على الخدعة *P.* همزبانئ مكر آلداتمق ايچون - آلداتمق ايچون سوز برلكى *T.* وفريب مخفيًا مواعدهٔ الى || Collusion secrète برى برلريله دانشقلق الخدعه Collusion visible, manifeste ظاهر وجلى مواعدهٔ الى كوز كوره آلداتمق ايچون سوز برلكى - الخدعه On voit bien qu'il y a collusion entre eux بينلرنده مواعدهٔ على الخدعه اولديغى آچيقدن مشهود ومعايندر

COLLUSOIRE. Qui se fait par collusion *A.* مبنىّ على المواعدة *P.* آلداتمق *T.* مبنى بر همزبانئ مكر وفريب لالتخديع ايچون سوز برلكيله اولمش

COLLUSOIREMENT. Avec collusion *A.* بالمواعدة على الخدعة *P.* آلداتمقده سوزبرلكى اولەرق *T.* با همزبانئ مكر وفريب || Cet arrêt a été rendu collusoirement بوحكم اعلامى مواعدهٔ آلداتمقده سوز برلكيله - على الخدعه ايله اعطا اولنمشدر اولمش بر حكمدر

COLLYRE. Remède extérieur qui s'applique aux yeux *A.* كحل *P.* شياف - ذرور - سرمه - كوز علاجى *T.* چشمك - سرمه - چشخام - چشام

COLOMBAGE. Rang de solives dans une cloison de charpente *A.* pl. اوتاد السياج *P.* اوتاد چپر *T.* صوندرمه قازيقلرى

COLOMBE. Pigeon *A.* pl. حمايم - حمامة - وراقى ورقا *P.* ورقاى صداقت انتما || La fidèle colombe كوكرجين *T.* كبوتر Le Saint-Esprit descendit en forme de colombe sur Jésus-Christ روح الله حضرت عيسى اوزرينه هيئت حمامده نزول ايلدى Les femmes présentaient au temple, le jour de leur purification, une paire de colombes نسوان طايفەسى عدّت مجيضك يوم تكميلنده معبد شريفده بر جفت حمامه ساده La simplicité de la colombe تبليغ واهدا ايدرلر ايمش لوحئ كبوتر

COLOMBIER. Bâtiment en forme de tour où l'on nourrit des pigeons *A.* pl. تمراد - تمارید - برج الحمايم *P.* وردە - كابوك *T.* كوكرجين قوشخانەسى || Peupler un colombier كبوتر خانه - Un colombier de cinq cents boulins كبوتر خانەيى معمور وآبادان ايتمك بشيوز بيوتى مشتمل بر باب كبوتر خانه

COLOMBIN. Il se dit de la mine de plomb pure *A.* فلزّ الآنك *P.* فلزّ اسرب *T.* قورشون معدنى

Il signifie aussi, qui est d'une couleur mélangée entre le rouge et le violet *A.* احمّ اللون *P.* بنفشجى رنگ سرخچرده *T.* قزلسى منكسەلى || Couleur colombine لون حمّه

COLON. Habitant d'une colonie *A.* pl. ناقل - نواقل مهاجر - راحلين *P.* كوچ *T.* مهاجرين pl. كوچ

CÔLON. L'un des gros intestins *A.* قولون *T.* ايكنجى بغرسق

COLONEL. Celui qui commande un régiment *T.* مير آلاى

COLONIE. Nombre de personnes que l'on envoie d'un pays, pour en habiter un autre *A.* pl. نواقل - راحلين - مهاجرين *P.* كوچلر *T.* كوچها || Il y a plusienrs colonies Françaises dans le Nouveau-Monde يكى دنياده وافر فرانسەلو كوچلرى وار Envoyer une colonie كوچلر كوندرمك Établir une colonie در Les Romains envoyaient des colonies de soldats vétérans dans les villes qu'ils avaient conquises كوچلر اسكان ايتمك رومائيّون فتح ايتدكلرى امصار وبلدانه عتيق سولتات نفراتندن عبارت كوچلر كوندروب اسكان ايتدررلر ايدى

Il se dit aussi, des lieux où l'on envoie des habitants *A.* امكنة المهاجرين - امكنة النواقل - امكنة الراحلين *P.* كوچلر اسكان اولنمش يرلر - كوچلر يرى *T.* قرارگاه كوچها || Marseille est une colonie des Phocéens مارسليا شهرى يونان كوچلريله معمور اولمش بر يردر

COLONNADE. Suite de colonnes rangées pour servir d'ornement à un édifice, à une place publique *A.* pl. سطر الاعمدة - صفّ - اساطير المراسب pl. سطر المراسب - سطور الاعمدة *T.* صرەلنمش رستهٔ ستونها *P.* صفوف الاعمدة pl. الاعمدة || La colonnade d'un tel jardin فلان باغچەده اولان سطور اعمده ومراسب

COLONNE. Sorte de pilier pour soutenir ou pour orner un bâtiment *A.* pl. عمود - اعمدة pl. مرسب - مراسب سارية - ستون *P.* استن - ديرك *T.* || Colonne de marbre pl. سوارى de bronze پرنچدن مصنوع مرمر ستون - عمود رخامى Colonne isolée آغاج ديرك - اخشابى ستون de bois ستون Colonne accouplée چفته ايرو تك بر ديرك - عمود منفرد Dresser une colonne ديركلر ديركديكمك - نصب عمود ايتمك Deux rangs de colonnes ايكى صف ستون La base de la colonne *A.* قاعدة العمود - ركن العمود *P.* پايهٔ ستون *T.* ديركك

رنگ ویردیکه

SE COLORER. *A.* تلوّن *P.* خست پذیرفتن - رنگ بستن *T.* رنکلنمک - رنک بغلمق || Les fruits se colorent peu à peu au soleil فواکه واثمار اندک اندک تاب خورشیددە کروم کسب Les raisins commencent à se colorer رنگبسته اولور لونه یوز طوتمشدر

COLORÉ. *A.* ملوّن *P.* رنگ - خست پذیرفته - رنگ بسته *T.* رنکلو - رنک بغلمش آمیز

COLORIER. Employer les couleurs dans un tableau *A.* نقش *P.* رنگامیز ساختن - نگاریدن - نگاشتن وشی - تنقیش - *T.* رنکلندرمک - رنک اورمق - نقشلمق رنگ زدن - Colorier un tableau تصویری نقش ایتمک Ce peintre colorie fort bien فلان مصوّر غایت اعلا نقش ایدر

COLORIÉ. *A.* منقّش *P.* رنگامیز - رنگ زده - نگاشته موشّا - *T.* نقشلو - نقشلنمش || Tableau bien colorié نقش نفیس ایله منقش بر تصویر

COLORIS. Ce qui résulte du mélange et de l'emploi des couleurs dans les tableaux *A.* نقش pl. نقوش *P.* نگار *T.* نقشلمه پارلاق - نقش رونقدار vif || Coloris frais نقش طری وناضر بو تصویرک نقشندە Ce tableau pèche dans le coloris نقش قصور ونقصان وار در - On dit d'un beau visage, d'un teint frais, Voilà un beau coloris اشته بر لون روی پر نضارت اشته پارلاق بر بکز - اشته بر رنک روی ازهر -

COLORISTE. Peintre qui entend bien le coloris *A.* اهل الفنّ *T.* نقشلییجی *T.* نگارشگر النقاشة || C'est un bon coloriste فنّ نقاشته ماهر بر آدمدر

COLOSSAL. De grandeur démesurée *A.* جسیم - عظیم الهیکل *T.* افراط ایری دژمان - *P.* پیلتن القالب هیئت جسیم القالب || Figure colossale

COLOSSE. Statue d'une grandeur démesurée *A.* صنم جسیم الهیکل *T.* افراط ایری بت *P.* بت پیلتن || Le colosse de Rhodes صنم جسیم الهیکل جزیرۀ ردوس

COLOSTRE. Premier lait qui se trouve dans le sein des femmes après leur délivrance *A.* لباء *P.* فلّه *T.* آغوز

COLPORTAGE. Fonction de colporteur *A.* بیع بالاعناک *P.* زوقاقدە *T.* پیلورئ بر دوش آرندگان - پیلورئ کوچه گرد زوقاقده کزوب چرچیلک ایتمه - کزوب صاتیجیلق ایتمه

COLPORTER. Faire le métier de colporteur *A.* بیع - اعناک

بدن العمود Le fût de la colonne *A.* دیرکک تملی - آیاغی *P.* تنۀ ستون *T.* دیرکک کودەسی Le chapiteau de la colonne *A.* قمّة العمود - Il *P.* سر ستون *T.* دیرکک دپەسی se dit aussi, de la division des pages des livres en plusieurs parties || Dans ce livre, il y a trois colonnes à la page بو کتابک صحیفەلری اوچر ستون اولدرق ترتیب اولنمشدر Ce dictionnaire est à deux colonnes بو لغتک صحیفەلری ایکیشر ستونلیدر - On appelle figur. Colonne de l'État, Colonne de l'Église, un grand personnage qui soutient l'État et l'Église par sa capacité *A.* دعامة الملک والدولة ودعامة الدین *P.* رکن رکین الدولة والدین - عمود الدولة وعمود الدین - *T.* دولتک ودینک دیرکی ستون ملک ودین - On dit aussi, La paix et la justice sont les deux colonnes de l'État امن وآسایش عباد ونشر عدل وداد دعامتین ملک ودولت مثابەسنده در

Il se dit aussi, de quelqnes grandes colonnes qu'on élève dans les places publiques *A.* نصیبة pl. نصایب *P.* میل *T.* دیکیلی || La colonne de Trajan قیاصرۀ رومدن فلان نام طاش قیصرک نصب ایتدردیکی دیکیلی طاش

Et d'un corps de troupes rangé sur beaucoup de hauteur et peu de front, et qui marche en laissant assez d'intervalle entre les rangs *T.* قول || L'armée marche sur l'ennemi en trois colonnes عسکر اوچ قول اولەرق دشمن اوزرینه وارمقده در

COLOQUINTE. Plante du genre des cucurbites *A.* حنظل *P.* ابو جهل قارپوزی *T.* کبست - کیستو - کوست - فنک || Amer comme coloquinte حنظل کبیَ مرّ المذاق

COLORANT. Qui donne de la couleur *A.* ملوّن *P.* خست آور اجزای ملوّنه Les parties colorantes || *T.* رنک ویریجی رنگاور -

COLORER. Donner de la couleur *A.* تلوین *P.* رنگ دادن *T.* رنک ویرمک خست زدن - رنگ زدن - Le soleil colore les fruits, les fleurs, les nuées خورشید تابان فواکه واثمار وازهار وانوار وجوّ هواده مرئی اولان سحب La nature colore بیشماری برر کونه لون ایله تلوین ایدر les pierreries, les métaux ید قدرت جواهره وفلّزاته رنک ویرر - Figur. Donner une belle apparence à quelque chose de mauvais || Colorer uue injustice ظلمه رنگ حقّانیّت ویرمک Colorer un mensonge کذبه رنگ حقیقت ویرمک Il a si bien coloré sa faute, que . . . ایتدیکی خطایه اولقدر کوزل

کوچه بکوچه ـ کوچه بکوچه پیلوری کردن *P.* بدور الابواب زوقاقده کزوب چرچیلك ایتمك *T.* خرده فروشی کردن || Il est défendu de colporter des livres imprimés sans privilége اذن طبع ایله مرسوم اولمیان بصمه کتابلرك زوقاقده کزدیرلوب صاتلمسی ممنوعدر ـ Figur. Colporter une histoire. La répandre en la racontant dans les maisons بر حکایه‌یی دور بر حکایه‌یی خانه بخانه ـ ابواب ایده‌رك نشر ایتمك کزوب نشر ایتمك

COLPORTEUR. Petit mercier qui porte sur son dos ou devant lui, des marchandises pour les vendre *A.* بایع دایر ـ معنك *T.* خرده فروش کوچه گرد ـ پیلور کوچه گرد *P.* الابواب زوقاقده کزر صاتیجی

COLURE. Il se dit de deux grands cercles qui coupent l'équateur et le zodiaque en quatre parties égales *A.* دائرة مخطوطة || Colure des équinoxes استوانك دائرهٔ مخطوطه‌سی

COMA. Maladie soporeuse *A.* داء السكتة

COMATEUX. Qui produit le coma *A.* مورث السكتة ـ مسكت

COMBAT. L'action de combattre *A.* حرب pl. هیجا ـ حروب جدال ـ مقاتلات pl. مقاتلة ـ قتل ـ محارباب pl. محاربة ـ دوکش *T.* جنك ـ نبرد ـ پرخاش ـ داروگیر ـ پیکار ـ کارزار *P.* منفردا ایکی || Combat d'homme à homme جنك ـ اوغراش ـ ایکی کشی بیننده اولان ـ کشی بیننده اولان محاربه Combat d'une armée contre une autre armée ایکی طرفین مخاصمین ـ اردونك بری بریله محاربه‌سی Combat douteux مشکوك عسکرلرینك جنك وجدالی چگونگی حالی ورای پردهٔ ـ الاحوال اولان حرب وقتال Combat à outrance اقصی شك واشتباهده قالمش جنك Combat opiniâtre الغایات شدته رسیده اولمش حرب وقتال مقام معانده واصراره طرفیندن اظهار متانت اوله‌رق Combat sanglant سفك دمای واقع اولان دار وگیر شدید طغیان سیول خون ـ کثیره‌یی موجب جنك وپرخاش Combat sur terre ایله همنقش جیخون اولمش کارزار دهشتنمون محاربهٔ ـ حرب بحری sur mer ou naval حرب بری Rendre, livrer combat محاربه‌یه ابتدار دریا جنکی ـ بحریه Attirer l'ennemi au combat دشمنی جنك ویرمك ـ ایتمك Tenter la fortune du combat میدان حرب وجداله جلب ایتدرمك ـ امر محاربه‌ده تجربهٔ بخت ونصیب ایتمك Soutenir le combat کشمکش امر محاربه‌نك قسمتنی دنه‌مك

Hasarder un combat حرب وقتالده اظهار ثبات ومتانت ایتمك هر چه ـ خطر محاربه‌یی ترجیح ایدرك صالمق Présenter le combat باداباد دییه‌رك جنکه مبادرت ایتمك عرض خواهش مقاتله ایتمك ـ محاربه‌یه دعوت ایتمك Accepter le combat ـ عرض اولنان محاربه‌یی قبول ایتمك Au fort du combat دعوت محاربه‌یه اظهار روی قبول ایله مقابله ایتمك هنگام استحرار ـ حمیای جنك وجدالده Ils se rendirent sans combat اثنای شدت وقتالده ـ قتال وهیجاده بلا حرب گردندادهٔ تسلیمیت اولمشلر در Finir le combat حال Tenter le combat امر محاربه‌یه ختام ویرمك Éviter le combat محاربه‌یی تجربه ایتمك محاربه‌دن اجتناب Rétablir le combat ایتمك ـ محاربه‌یی تجدید ایتمك ازسر نو جنك وپرخاشه ـ حرب وقتاله استیناف ایتمك Ce ne fut qu'un combat, ce ne fut pas une bataille جنکه یکیدن باشلمق ـ شروع ایتمك ملحمه اولمیوب ساده‌جه اردوجنکی اولمیوب ساده‌جه بر دوکش ـ بر قتال ایدی ـ On dit, Être hors de combat, pour dire, n'être pas en état de combattre *T.* ایدی محاربه‌دن مسلوب الاقتدار اولمق خارج از اقتدار حرب وقتال ـ محاربه‌دن عاجز اولمق ـ اولمق

Il se dit figur., de certains états d'agitation, de souffrance, de trouble *A.* تنازع ـ تهارش *P.* کشمکش *T.* اورطوت || La vie de l'homme est un combat perpétuel عمر بشر بر کشمکش دائمیدر

Il se dit aussi, des contrariétés, des oppositions qu'on éprouve || قارشو طورمه ـ اوغراش *T.* ستیز *P.* مدافعة ـ مقاومة *A.* Il faut rendre bien des combats pour vaincre ses passions هوا وهوسی قهر ایچون نفسه خیلیجه مقاومت اولنمق اقتضا ایدر ـ Et de toute sorte de contestation et de dispute *A.* مجادلة مناقشات pl. مناقشة ـ معارضات pl. معارضة ـ مجادلات pl. || Combat de civilité *P.* یارش *T.* گفت وگوی ـ ستیزکاری عقل ـ عقله دائر مجادله Combat d'esprit ظرافته دائر مناقشه ـ Et de l'opposition de certaines choses entre elles *A.* یارشی || Le combat des humeurs dans le corps برهمزد *T.* برلریله طوقشمه *P.* مضاربة جوف بدنده اخلاطك مضاربه‌سی Le combat des élémens مضاربهٔ عناصر des vents مضاربهٔ یللرك بری برلریله طوقشمه‌سی ـ ریاح

COMBATTANT. Homme de guerre *A.* محارب ـ اهل الحرب

سنی نه مرتبه‌ده Si vous saviez combien il vous aime || نقدر سودیکنی بیلیدک Si vous saviez combien cette opinion est pernicieuse بو اعتقاد نه مرتبه‌ده مضرّ اولدیغی معلومک Combien cet homme est au-dessus de l'autre! شو آدم اولسه ایدی Il est incroyable combien cet auteur a fait d'ouvrages دیگرندن نقدر زیاده اعلا در بو مؤلّفک نقدر اثر قلمی اولدیغی اینانله‌جق شیٔ دکلدر

COMBINAISON. Assemblage de plusieurs choses disposées entre elles dans un certain ordre *A.* تطبیق بالمقابلة ـ توفیق بالمقابلة *P.* بری برلریله قارشولیوب اویدرمه *T.* با یکدیگر تطبیق || La combinaison des lettres بالمقابله تطبیق حروف Faire des combinaisons, pour voir l'effet que deux choses ensemble peuvent produire ایکی شیٔک اجتماعندن حصولی ملحوظ اولان نتیجه‌یی استخراج ایچون بری بریله بالمقابله توفیق ایتمک

En chimie, c'est l'union par laquelle les parties des deux corps se joignent, pour former un nouveau corps *A.* با ترکّب *P.* برلشمه همدیگر پیوستگی *T.*

COMBINER. Assembler plusieurs choses, et les arranger de toutes les manières *A.* توفیق احد هما بالآخر *P.* با همدیگر چسپانیدن *T.* بری بریله قارشولیوب اویدرمق || Combiner les nombres اعدادی بری برلریله توفیق ایتمک des raisonnemens, des preuves, des incidens دلایل عقلیّه‌یی وحجج وبراهینی وعوارض ووقایعی احدهما آخره توفیق ایتمک

Combiné. *A.* متوافق *P.* با یکدیگر چسپانیده *T.* بری بریله ـ Armée combinée. C'est une armée composée de différentes nations *A.* عسکر مرکّب *T.* مرکّب اردو اسپانیا وفرانسه‌نک || L'armée combinée de France et d'Espagne اسپانیا وفرانسه عسکرندن مرکّب اردو ـ مرکّب اردوسی

COMBLE. Il se dit des mesures des choses sèches, comme le blé, le seigle etc. *A.* مجمّم *P.* لبریز *T.* باشلو || Mesure comble ـ باشلو اولچک ـ مکیال مجمّم ـ En parlant des crimes des pécheurs, on dit figur. que la mesure est comble, pour dire, que leurs crimes sont montés jusqu'à l'excès مکیال جرایم ومعاصیلری پیمانهٔ ذنوب وخطایالری طولمشدر ـ مجمّم ولبریز در

Et ce qui peut tenir au-dessus des bords d'une mesure déjà pleine *A.* طفافة ـ جمام الکیل *P.* سربار کیل *T.* اولچک || Il a donné cela pour le comble باشی شونی اولچک باشی

T. جنگ آور *P.* ارباب الحرب والضرب pl. والضرب جنگجی ـ دوکش اری || Une armée de deux mille combattans ـ ایکی بیک نفر جنگجیدن عبارت بر عسکر Il se dit aussi d'un des soutenants ou des assaillants d'un tournoi *A.* کورشجی *T.* کشتگیر *P.* مبارزین pl. مبارز

COMBATTRE. Attaquer son ennemi *A.* محاربة ـ حرب *P.* جنگیدن *T.* جنگ ایتمک ـ دوکشمک || Combattre les ennemis دشمنه جنگ ایتمک Combattre vaillamment شجیعانه بالبطش والشجاعه محاربه‌یه قیام ایتمک ـ جنگ ایتمک مردانه جنگ ایتمک ـ On a combattu vaillamment de part et d'autre طرفیندن مردانه ودلیرانه محاربه اولندی Combattre de près یقین یردن ـ محل قریبدن جنگ ایتمک ـ دوردن جنگ ایتمک Combattre de loin جنگلشمک ثبات قدم ایله Combattre de pied ferme ایراقدن دوکشمک مقام کارزارده پابر جای ثبات ومتانت ـ جنگ ایتمک تن بتن Combattre corps à corps اولدرق جنگ ایتمک پیاده ـ راجلًا جنگ ایتمک Combattre à pied جنگلشمک سواری اولدرق ـ راکبًا جنگ ایتمک à cheval اولدرق آتلو اولدرق دوکشمک ـ جنگلشمک Combattre à l'épée, au pistolet ـ قلیج ایله پشتو ایله جنگ ایتمک On dit figur., Combattre les difficultés ظهور ایدن حوائل وموانعه مقاومت ایتمک Combattre les tentations نفس امّاره‌یه مقاومت ایتمک Combattre les raisons, les sentimens, les opinions d'autrui آخر کمسنه‌نک ضمایر وافکار وآراسنه بالمعارضه مدافعه ایتمک Combattre les vices, l'hérésie, une doctrine مثالب ومعایبه ورفض وبدعته وبر کونه مذهبه اعتراض ایله مدافعه ایتمک ـ Et qu'un remède combat un mal, pour dire, qu'il agit fortement ـ Et combattre ses passions, sa colère, pour dire, y résister دوا علّته مقاومت ایدر امراض نفسانیّه‌یه وغلبهٔ غضبه ـ Et combattre contre les vents, contre la faim, la soif *A.* مقاومت ایتمک ریاحه ودرد جوع وعطشه مقاومت ایتمک اظهار صبر ایله مقاومت ایتمک ـ

COMBIEN. Adverbe de quantité *A.* کم *P.* چند *T.* نقدر || Il y avait je ne sais combien de gens اولطرفده بیلمم نقدر آدم وار ایدی Combien vaut cela? فلان شیٔ نقدر دکر En combien de temps? نقدر وقت ایچنده Combien de temps n'a-t-il pas fallu? نقدر زمان اقتضا ایلدی ـ Il signifie aussi, à quel point *A.* علی ایّ مرتبة *P.* چندا *T.* نه مرتبه‌ده ـ

مستغرق عطایا وهدایا ایتمک Combler de présens ایتمک
مکیال آمالی مالامال سعادت ایتمک Combler de félicité
de gloire دریای شادمانی ومسرّتده غرق ایتمک de joie
سر تا سر de louanges غریق بحر عزّت واقبال ایتمک
Et combler la mesure, غریق بحر مدایح وثنایا ایتمک
pour dire, commettre un nouveau crime après un grand nombre
d'autres T. پیمانه‌یی طولدرمق || Leur rebellion a comblé la
mesure متصدّی اولدقلری بغی وعصیان ایله پیمانهٔ
Ce qui a comblé la mesure, c'est la قبایحلرینی طولدردیلر
dernière faute qu'il a faite پیمانه‌یی طولدران موخّراً ایتدیکی
جنحه در

Combler, signifie aussi, remplir un creux A. کبس - املاء - طمّ
P. انباشتن T. طولدرمق || Combler un fossé خندقی طولدرمق
Comblé. A. مکبوس - ملآن - مملو P. انباشته T. طولمش

COMBRIÈRE. Filet propre à prendre de gros poissons T. اغریب آغی
V. aussi Filet.

COMBUGER. Remplir d'eau des futailles pour les imbiber,
avant que de les employer A. تبلیل P. آبزده کردن T. اصلاتمق
Combugé. A. مبلّل P. آبزده T. اصلانمش

COMBUSTIBLE. Qui a la propriété de brûler A. مستوقد - وَقود
- طوتوشجی T. آتش انگیز - سوزش پذیرا P. سریع الوری -
La poix, le gou- یانیجی || Matière combustible مادّهٔ مستوقده
dron, le souffre, le bois sec, les feuilles sèches sont des matières
combustibles زفت وقطران وکبریت وحطب یابس واوراق
Le marbre, les pierres ne خشک سریع الوری اولان موادّدندر
sont pas combustibles مرمر وسائر طاشلر ممکن التوقّد دکلدر

COMBUSTION. Action de brûler A. احتراق - حرقت - حرق
یانیجیلک - طوتشمه T. سوختگی - سوزش P. وقدان - وَقود -
C'est la combustion de l'air qui fait la flamme || الهاب ناره
La combustion سبب عادی اولان هوانک وقود وحرقتیدر
des cadavres était très-dispendieuse chez les Romains رومائیون
بیننده لاشه‌لرک احتراقی مادّه‌سی کثیر المصارف ایدی
J'ai vu la combustion entière de ce palais اول سرایک کلّیاً
طعمهٔ اژدهای آتش اولدیغن - احتراقنی مشاهده ایلدم
Figur. Grand désordre, grand tumulte qui s'excite tout - کوردم
d'un coup dans une populace || Étrange combustion غرایب
Hor- احوالدن اولدرق لهیب پر نهیب شورش واختلال
rible combustion دهشتفرمای قلوب انام اولدجق آتش شدید

اولدرق ویرمشدر
Et le faîte d'un bâtiment A. سطح pl. سطوح - pl. اجّار
طام T. سر - بام P. عرش - اجاجیر || Le comble de la maison
Maison ruinée اوک طامی T. بام خانه P. عرش بیت A.
de fond en comble من العرش الی الفرش منهدم وویران
از سر تا پا خراب ویباب اولمش خانه - اولمش خانه
On dit - باشدن ایاغه قدر ییقلوب ویران اولمش خانه -
figur., qu'un homme est ruiné de fond en comble بنیهٔ احوالی
بنیان احوالی کلّیاً - از سر تا بقدم مضمحلّ وخراب اولمشدر
مندرس وویران اولمشدر
Il signifie figur., le dernier surcroît, le dernier point de quelque
chose A. اعلا - اوج - اقصی الغایات - مرتبهٔ اسنا P. ذروه
Par- اوج - تپه T. منتهای مراتب - بالاترین مراتب -
venir au comble des honneurs اوج اعلای شرف ورفعته
Au comble de ses désirs اسنای مراتب عزّ واقباله رسیده اولمق - واصل اولمق
منتهای مراتب مطالب وآماله واصل
Ce fut le comble de nos maux بومادّه منتهای مراتب اولمق
Le comble de son affliction, de sa douleur آلام واکدارمز در
اقصی الغایات اندوه والمی

Pour comble. Pour surcroît A. علاوةً P. سربار T. آرتق ||
Il tomba malade, et pour comble de malheur, il perdit peu de
temps après tout son bien مبتلای علّت اولدیغندن قطع نظر
مدّت قلیله گذراننده علاوةً آفات اولدرق جمیع اموالنی
Après avoir gagné la ba- غایب ایتمک کدرینه اوغرامشدر
taille, pour comble de gloire, il prit le général ennemi prisonnier
دشمن ایله لدی المقابله احراز قصب السبق غالبیّت
ایتمشیکن علاوةً بخت واقبال اولدرق بالنفس مدیر عسکر
اعدا اولان جنرالی دخی اسیر ایتمکه موفق اولمشدر

COMBLEMENT. Action de combler A. طفاق P. لبریزی T.
باشلو ییغمه

COMBLER. Remplir une mesure par-dessus les bords A. اجمام
Combler une || باشلو طولدرمق T. لبریز کردن P. اطفاف -
On - اولچکی باشلو طولدرمق - اجمام کیل ایتمک mesure
dit figur., Combler une personne de biens, pour dire, lui faire
de grands biens کاس آمالنی الطاف ونعم فراوان ایله لبریز
Combler de bienfaits پیمانهٔ آمالنی سرشار صنوف ایتمک
بر کمسنه‌یی مستغرق دریای - عواطف والطاف ایتمک
Combler d'honneurs مستغرق التفات نعم وعنایات ایتمک

عامّه‌یه الضرام فتنه وآشوب Ce fut une combustion générale
شامل اولمش بر آتش غلو واختلال ایدی Le Royaume
était en combustion ملک ودولت سر تا پا حال تضرّم
ملک ودولت باشدن آیاغه قدر - واحتدامده ایدی
بو طوتشمشیدی Cela mit toute la province en combustion
کیفیّت جمیع مملکتده اشعال نائرهٔ شورش واختلاله
سبب اولمشدر

COMÉDIE. Pièce dramatique *T.* قومدیا تعبیر اولنور اویونه
دائر مقاله - On dit figur., qu'un homme donne la comédie au public, pour dire, que par sa mauvaise conduite il donne lieu de parler de lui *A.* مضحک العالم *P.* بلکنجک همه کس *T.* خلق ایچنده مسخره - Et que tout cela n'est qu'une pure comédie, c'est-à-dire, une pure feinte بونلرک جمله‌سی شعبده بونلر هب حقه بازلق مقوله‌سیدر - بازلقدر

COMESTIBLE. Qui peut se manger *A.* مأکول pl. مأکولات - ینور شئ *T.* خوردنی - خورتار *P.* مطعوم pl. مطعومات - ذحایر مأکوله Viandes || ینه‌جک شئ Denrées comestibles
لحوم وسائر مأکولاته متعلق شیلر et autres choses comestibles
لحوم وسائر اکله صالح شیلر - Un impôt sur les comestibles
مأکولات ومطعومات اوزرینه طرح اولنمش ویرکو Les comestibles sont rares et chers dans ce pays
بو مملکتده مأکولات نادر الوجود وغالیدر

COMÈTE. Corps lumineux qui paraît extraordinairement dans le ciel, avec une trâinée de luimière. Comète à queue *A.* اختر دنباله دار *T.* نجم ذو الذنب - کوکب مذنّب *P.* اختر کوکب ذو اللحیة Comète barbue قویرقلی یلدز کوکب ذو Comète chevelue *A.* صاچلو یلدز *T.* ریشدار الذائبة *P.* پرچملو یلدز *T.* اختر گیسودار || Le peuple croit que les comètes sont des présages funestes عوامّ ناس اختر دنباله داردن تشأّم ایدر

COMIQUE. Propre à faire rire *A.* مضحک *P.* - خنده آور سیمای مضحک Visage comique *T.* کولدریجی خنده بخشا Roman comique حکایهٔ مضحکه

COMIQUEMENT. D'une manière comique *A.* علی طریق - هزلًا الهزل *P.* بذله کارانه *T.* کولدرجک وجهله || Il a traité ce sujet comiquement فلان مادّه‌یی هزل طریقیله قلمه آلدی

COMITÉ. Assemblée de personnes commises pour la discussion de certaines affaires *A.* مجلس خاصّ *P.* انجمن مخصوص *T.* لونجه || Comité des ministres مجلس خاصّ وکلای دولت

COMMANDANT. Qui commande dans une place *A.* محافظ pl. محافظین *P.* کوتوال *T.* قلعه محافظی - Et celui qui commande des troupes *A.* رئیس العسکر *P.* سردار لشکر - سر کردهٔ || Les officiers commandans عسکر ضابطی - عسکر باشی *T.* لشکر ضابطان عسکر - عسکرک روٴسا وسرکردگانی dans

COMMANDE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, De commande, et se dit d'un ouvrage qu'un ouvrier fait exprès pour quelqu'un qui lui en a donné l'ordre *A.* معمول بالتوصیة *P.* با سپارش - Il signifie aussi, procuration, commission d'acheter ou de négocier pour autrui *A.* مأموریّت *P.* سپارش *T.* اصمارلمه
اصمارلمه ایشی - اصمارلمه ایشلنمش *T.* پرداخته

COMMANDEMENT. Ordre que donne celui qui commande *A.* امر pl. اوامر *P.* فرمان - بیورق *T.* تنبیه - تنبیه || Commandement verbal امر شفاهاً - لساناً امر - آغزدن تنبیه Commandement par écrit امر تحریراً Il a fait cela par votre commandement فلان ایشی سنک امرک موجبنجه ایشلدی
J'obéis à vos commandemens سنک اوامر وتنبیهاتکه اطاعت
سنک تنبیهاتکه ایفای وجیبهٔ امتثال ومطاوعت - ایده‌رم
ایده‌رم

On dit au palais, Commandement, pour dire, l'exploit fait par un sergent en vertu d'une sentence *A.* تنبیه شرعیّ

Il signifie aussi, pouvoir de commander *A.* حکومت *P.* حکمرانی *T.* کارفرمایی - فرمانفرمایی - فرمانرانی - بیورمه || Avoir commandement sur quelqu'un بر کمسنه‌نک آخر اوزرینه حکومتی
Il a le commandement sur les troupes عسکر اوزرینه اولمق
Cela est sous son commandement عسکر اوزرینه اجرای حکومت ایدر - حکومتی وار در
Prendre le commandement فلان شئ زیر حکومتنده در
Refuser le commandement عنان حکومتی در دست ایتمک
امر حکومتی تکفّلدن امتناع ایتمک
حکومتی قبولدن استنکاف ایتمک -

On dit, Avoir le commandement d'une place, d'une province قلعه‌نک ومملکتنک محافظه‌سی بر کمسنه نک عهدهٔ اهتمامنده اولمق - Et avoir quelque chose à son commandement, pour dire, pouvoir s'en servir à sa volonté *A.* تحت الحکم *T.* حکم آلتنده *P.* زیر حکومت || Il n'a pas d'équipage, mais il a les carrosses de tous ses amis à son commandement کندو عربه‌سی یوقدر انجق بالجمله احبّاسنک عربه‌لری زیر

سردار عسکر پادشاهی ـ شاهانه‌نک رئیس ومدیری اولمق
اولمق Commander l'avant-garde, l'aile droite, l'aile gauche
مقدّمة الجيش وميمنهٔ عسكر وميسرهٔ عسكری اداره ايتمك
چرخه‌جی عسكری وصاغ وصول قول عسكری اوزرينه ـ
بر عسكرك اوزرينه باش اولمق Commander une troupe
بر دونمانك مدير ورئيسی une flotte رياست ايتمك
عساكر بحريّه اوزرينه رياست اولمق une armée navale
چند قطعه سفايندن عبارت دونمانك une escadre ايتمك
سوق A. Et mener à la guerre une troupe ـ مديری اولمق
عسكر كوتورمك ـ عسكر سورمك T. لشكر راندن P. العسكر
|| Il commandait les canonniers طوبچيلری سوق ايدر ايدی
L'officier qui commandait les troupes légères سبكبار عسكرينی
سوق ايدن سركرده ـ On dit aussi, que des gens de guerre
sont commandés pour une action, pour une attaque, pour dire,
qu'on leur a donné ordre de faire une attaque فلان عسكر بلوكی
فلان جنكه وفلان طرفی اورمغه مأمور اولمشدر

COMMANDERIE. Bénéfice affecté à un ordre militaire A. زعامت
|| Une commanderie de Malte مالطه قواليرلكك زعامتی

COMMANDEUR. Pourvu d'un bénéfice militaire A. صاحب
الزعامة

COMMANDITAIRE. Celui qui a une commandite A. شريك
مضاربه طريقيله اورتاق T. انباز با مضاربة A. بالمضاربة

COMMANDITE. Société de deux marchands dont l'un donne
son argent, et l'autre, ses soins A. شركة بالمضاربة P. انبازیٔ با
مضاربه طريقيله اورتاقلق T. مضاربه

COMME. Adverbe de comparaison A. مثل ـ ك P. مانند
T. همچون ـ بسان ـ مثللو ـ مثالی ـ كبی || Cela est froid comme glace بوز كبی صوغوقدر ـ مانند يخ بارد در Il est hardi comme un lion ارسلان مثالی جری ودلير در Comme j'espère نقل ـ نقل اولنديغی كبی Comme on dit مأمولم كبی بو مادّه‌يی اولنديغنه كوره Je regarde cela comme non avenu
اصلا اولمامش كبی عدّ ايده‌رم

On dit, Comme cela, pour dire, ni mal ni bien A. بين
بين P. همانا T. اشته بويله ـ Comme si, pour dire, de même que si A. كأنّ P. گويا كه T. صانكه || Il me voulait engager dans cette affaire, comme s'il eût été juste فلان مصلحتی
بكالزام ايتمك قيدنده ايدی گويا كه حقّ بر مادّه در
Il me pressait de le servir, comme si j'y étais obligé بنی كندو

حكمنده در ـ Bâton de commandement. Un bâton que divers officiers portent pour marque de leur autorité A. عصاء الحكومة
حكومت دكنكی T. دستچوب فرمانرانی P.

Il signifie aussi, loi, précepte A. وصايا الهيّة P. سپارش
اللهك تنبيهی T. خدا || Les dix commandemens de Dieu
وصايای عشرهٔ الهيّة Les commandemens de l'Église وصايای دين

COMMANDER. Ordonner quelque chose à quelqu'un A. امر P.
فلانه فلان || Il lui a commandé telle chose بيورمق T. فرمودن
بونی الله تعالی شيی امر ايلدی C'est Dieu qui le commande
امر ايدر N'avez-vous rien à me commander pour votre service? امر ايده‌جك بر خدمتكز يوقميدر Vous n'avez qu'à commander A. الامر امركم T. برامركز وار ايسه باش اوزرنده

Commander quelque chose à un ouvrier, à un artisan A. توصية
اصمارلمق T. سپارش كردن P.

Il signifie aussi, avoir autorité A. حكم ـ اجراء الحكومة P.
فرمان راندن T. بيورمق || Le Prince commande à ses sujets
پدر كندو le père, à ses enfans پادشاه زير دستانه حكم ايدر
سركرده زيراداره سنده le capitaine, à ses soldats اولادينه حكم ايدر
بر Commander dans une province اولان نفراتنه حكم ايدر
دريا ده Commander sur mer مملكتده اجرای حكومت ايتمك
اجرای فرمانرانی وحكومت ايتمك Commander en maître, en Roi
آغا كبی پادشاه كبی حكم ايتمك C'est un prince né pour commander
حكومت ايچون خلق اولنمش بر Il faut savoir obéir, pour savoir bien commander كما پادشاهدر هو اللايق اجرای حكومتك فننی بيلمك مراسم
اطاعتك كركی كبی بيلنمسنه منوط بر مادّه در ـ On dit figur., Commander à ses passions T. امراض نفسانيّه‌يه حكم ايتمك
Se commander à soi-même T. نفسه حكم ايتمك ـ Et qu'une place forte commande à tout un pays, pour dire, qu'elle le tient en respect فلان قلعه مملكتك مجموعنه ايقاع خوف وخشيت ايدر ـ Et qu'une éminence, une montagne commande une place, pour dire, qu'elle est dans une situation d'où l'on peut tirer dans la place A. اشراف ـ استطلال ـ انافة P. مشرف
بودن T. حواله اولمق || La citadelle commande la ville ايچ شهرك اوزرينه حواله در ـ قلعه شهرك اوزرينه مشرفدر

Il signifie aussi, avoir le commandement sur une armée, sur une flotte A. اداره ـ سروری كردن P. رياست ـ سرداری
كردن T. باش اولمق || Commander les armées du Roi عسكر

تثنیهٔ اموات ـ ذکر بالثنای اموات commémoration des morts ذکر دعای اموات ـ

COMMENÇANT. Celui qui est encore aux premiers élémens d'un art *A.* مبتدیٔ *P.* نو آموز *T.* عجمی ‖ Ce livre est trop fort pour un commençant بو کتاب بر مبتدی یه کوره بغایت غامضدر

COMMENCEMENT. Ce par où chaque chose commence *A.* بدایت فبال کار *P.* فواتح *pl.* فاتحة ـ اوائل *pl.* اوّل ـ مبادی *pl.* مبداء ـ باش ـ باشلنقیج ـ باشلایش *T.* سرآغاز ـ ‖ Bon commencement heureux فاتحهٔ مشئومه ـ بدایت ردیه mauvais فاتحهٔ خیریه Au commencement du monde عقیب اوّل آفرینشده ـ بدایت خلقتده Dès le commencement بدایتنده Dans le commencement وقت بدایتنده Depuis le commencement de la monarchie ـ بدایت ظهور سلطنتدنبرو Les commencemens des grands États sont obscurs بدایت سلطنتدنبرو ـ دول جسیمه نک مبادیٔ احواللری مستور پردهٔ Le commencement d'un livre کتابک ـ صدر کتاب ظلمتدر Lire un livre depuis le commencemement باشلنقیجی ـ اوّلی jusqu'à la fin برکتابی من اوّله الی آخره قرائت ایتمک Le commencement de l'année اوّلندن آخرینه قدر اوقومق ـ من بدایته الی نهایته ـ صدر السنة ـ رأس السنة ـ اوّل السنة *A.* Être au commencement du printemps یپیل باشی *T.* سر سال *P.* Donner commencement برشیٔه بداء ایتمک اوّل بهارده اولمق Souvent, de petits commencemens on vient à de grandes choses غالب حالده جزئیاتدن بداء ایله امور جسیمه یه واصل اولمق غالب حالده بدایات جزئیه اعاظم اموره موصل ـ ممکندر Cette action اوله کلدیکی اصحاب تجربه عندنده ظاهر در fut le commencement de sa fortune بو ایش بدایت اقبالی Beau commencement de l'année مسعود مقدّمهٔ اقبالی ـ اولدی ـ On dit, Prendre commencement, pour Commencer. V. ce mot. ـ ومیمن رأس سنه *P.* من الاوّل ـ اوّلاً *A.* Au commencement ابتداده *T.* ‖ Au commencement Dieu créa le ciel et la terre نخست الله تعالی ابتداده ـ اوّل ما خلق الله السماء والارض کوکلری ویری وار ایلدی

Il signifie aussi, cause première *A.* مبداء ـ علّت اصلیّة باش سبب *T.* سبب نخستین *P.* اصلیّ ‖ Dieu est le commencement et la fin de toutes choses حقّ تعالی حضرتلری جناب حقّ مبداء ومنتهای کافّة ـ اوّل وآخر کافّة الاشیا در خدمتنه ابرام ایدر ایدی کانّ بو بابده بر کونه مجبوریتم صانکه مجبوریتم ـ وار ایدی و دخی *T.* کذلک Comme aussi. Pareillement *A.*

Comme, signifie ausssi, en quelque façon *A.* ک ـ فی مثابة کبی ـ مقامنده ـ یرنده *T.* بجای ـ بسان *P.* کما ‖ La lumière est comme l'âme des couleurs نور وضیا الوانک روحی Il me fait tant de bien qu'il est comme mon père آیدینلق الوانک روحی کبیدر ـ مثابه سنده در بکا اولقدر لطف واحسان ـ Et de quelle manière *A.* کیف *P.* چه کونه *T.* نه دکلو ـ نه کونه ـ نوجهله ـ پدرم مقامنده در ـ ایدر که پدرم کبیدر ‖ Voici comme l'affaire se passa اول مادّه نه صورتده ـ نیجه اشته نه کونه واقع اولمشدر ـ Comme quoi? V. Comment?

Comme, est aussi adverbe de temps, et signifie, lorsque *A.* اذا *P.* در زمان آنکه *T.* ـ در آندمکه ـ آنگه که اول ـ قچنکه ‖ Comme le Roi était à Paris, il arriva que... اول اثناده که ـ زمانده ـ زمانکه پادشاه پارسده اولدیغی زمانده شویله شویله بر ـ ظهور ایتدیکه پارسده اولدیغی اثنناده Comme ils étaient assemblés, on leur apporta des lettres شئ ظهور ایلدیکه مجتمع اولدقلری زمانده تحریرات وارد اولمشدر

Il signifie aussi, parceque, vu que *A.* لانّ *P.* آز انجا که اول سببدن ـ چونکه ـ نتهکم *T.* از بهر آنکه ـ از بسکه ـ ‖ Comme cet homme est inconstant dans ses projets, aussi voit-on qu'il reussit rarement en quelque chose اول اجلدن ـ اول سببه مبنی ـ بو آدمک لوایح وترتیباتنده ثبات اولمدیغی Comme il a toujours aimé le bien public, il n'a jamais voulu consentir نادراً امورینه ظفریاب اولور جونکه دائما مطلوبی خیر عامّ ایدی اولبابده بر وجهله رضا ویرمدی ـ Et مطلوبی خیر عامّ اولدیغی سببدن راضی اولمدی ـ tant que, autant que *A.* کمثل ـ ک *P.* قدر *T.* اینقدر ـ اولقدر ‖ Rien n'anime le soldat, comme l'espoir du pillage امید یغما قدر عسکر نفراتنه موجب غیرت اولور بر شئ یوقدر Rien n'encourage les gens de Lettres, comme de voir les talens en honneur معارف حقنده قدرشناسلق قدراهل علمه غیرت ویره جک شئ یوقدر

COMMÉMORAISON. V. Commémoration.

COMMÉMORATION. La mémoire que l'Église fait d'un Saint ذکر بالثنا ـ تثنیة *A.* یاد ستایش *P.* دعا آکمق *T.* ‖ La

حق سبحانه وتعالی حضرتلری هر شیئك علّت ـ الاشیا در اصلیه وغائیه‌سیدر

Commencemens, se dit, des premières leçons, des premières isntructions en quelque art ou en quelque science *A.* pl. مبادی ـ مقدمات *T.* باشلنغجلر || Il a de bons commencemens dans les Mathématiques مبادئ علوم ریاضیه‌ده کوزل تحصیلاتی کوزل باشلنغجلری وار در ـ وار در

COMMENCER. Se mettre à travailler à un ouvrage dont il n'y a encore rien de fait *A.* بداء ـ ابتداء ـ شروع ـ مباشرت *T.* باشلمق || Commencer آغاز کردن ـ آغازیدن *P.* افتتاح un bâtiment بنایه شروع ایتمك Commencer un discours کلامه Continuer comme on a commencé شروع اولندیغی آغاز ایتمك Commencer par un bout, et finir par l'autre اوزره مداومت ایتمك بر اوجندن ـ اوّلندن بداء ایله آخرینه قدر تمامله‌مق Cet enfant commence à lire, à écrire باشلیوب اول بر اوجنه قدر بتورمك بو ـ بو طفل قرائت وکتابته شروع ایدر Ce Roi a commencé de regner en telle année جوجوق اوقویوب یازمغه باشلر بو پادشاه فلان تاریخده اجرای سلطنته بداء وافتتاح ایلدی ـ On dit, Commencer l'année, la journée par telle et telle chose سنهٔ جدیده‌یه ویوم جدیده فلان مادّه ایله افتتاح ایتمك Ce prince a commencé son règne par rétablir le bon ordre dans ses États فلان پادشاه ملکك ودولتنك اعادهٔ حسن نظامی مادّه‌سنه صرف همّت ایله استفتاح ایلدی ـ On dit aussi, Commencer l'année, la journée, pour dire, n'en être encore que dans le commencement || Nous ne faisons que de commencer l'année هنوز اوائل سنه‌ده یاخود کونك ابتداسنده اولمق سنهٔ ـ هنوز اوائل سنه‌ده یز جدیده‌یه هنوز داخل اولدق

COMMENDATAIRE. V. Commandeur.

COMMENDE. V. Commanderie.

COMMENSAL. Celui qui mange à même table avec d'autres personnes *A.* مؤاکل pl. مؤاکلین *P.* رفیق فی المائدة ـ خوانتاش *T.* طعام آیاقداشی || Nous sommes commensaux هم سفره ـ طعام آیاقداشلری یز ـ خوانتاشسز

COMMENSALITÉ. Droit des commensaux du Roi *A.* حقّ الرفاقة فی طعام آیاقداشلغی *T.* حقّ خوانتاشی *P.* حقّ المؤاکلة ـ المائدة || L'Académie Française jouit du droit de commensalité حقّی فرانسه‌ده دار العلوم خواجه‌لری رتبه‌سنده اولنلر حقنه مائدهٔ همایونده استحقاق مؤاکله جاریدر

COMMENSURABILITÉ. Rapport de nombre à nombre entre deux grandeurs qui ont une mesure commune *A.* تناسب الاعداد متّحد المقدار

COMMENSURABLE. On appelle, Quantités commensurables, celles qui peuvent être mesurées par quelque mesure commune, sans laisser aucun reste dans l'une ou dans l'autre *A.* کمیّات ممکن الحساب علی مقادیر الکاملة Et nombres commensurables, ceux qui ont quelque autre nombre qui les mesure, ou qui les divise sans aucun reste اعداد ممکن الحساب والتقسیم علی مقادیر الکاملة

COMMENT. De quelle manière *A.* کیف *P.* چه ـ چه گونه *T.* نه کونه ـ نوجهله ـ نه شکل ـ نیجه || Si vous voulez savoir comment la chose s'est passée, je vous le dirai سان کیفیّت حال نوجهله جریان ایلدیکنی تحقیق ایتمك استر ایسه‌ك Comment a-t-il pu se sauver? نوجهله خلاص سکا نقل ایده‌رم بولدی

Et pourquoi *A.* لمّاذا *P.* برای چه ـ چرا *T.* نه ـ نیچون || Comment vous êtes-vous avisé de venir ici? ندن اوتری ـ ندن ـ نه تقریب ایله ـ جهتله نیچون بو طرفه کلمکه Comment s'est-il adressé à moi plutôt qu'à un autre? نیّت ایلدك سائره مراجعت ایتمیوب طرفمه مراجعت ایلمسی On ـ ندن اقتضا ایلدی ـ نه جهت ایله واقع اولدی l'emploie aussi comme substantif, Le comment || J'ignore le comment صورتنی بیلمم ـ جهت وتقریبی معلومم دکلدر

COMMENTAIRE. Observations sur un livre *A.* تفسیر ـ شرح *P.* گزاره *T.* معنا آچمه ـ شرح || Ample commentaire شرح مفصّل Commentaire sur Aristote ارسطو شرحی Faire des commentaires شرح ایتمك Ce livre est si obscur et si difficile, qu'on ne le peut entendre sans commentaire بو تألیف اولقدر غامض ومشکلدر که بلا شرح فهم اولنمق ممکن دکلدر Le texte et le commentaire متن وشرح Cela n'a pas besoin de commentaire محتاج شرح وتفسیر دکلدر ـ غنیّ عن التفسیر در Il se dit figur., de l'interprétation maligne qu'on donne aux discours et aux actions de quelqu'un *T.* معنا ـ معنا ویرمك بولمق || Il fait des commentaires sur les actions de tout le monde عالمك ایشنه معنا ویرر On fit bien des commentaires درلو درلو ـ درلو درلو معنا ویردیلر ـ گوناگون معنا ویردیلر

بنیان تجارت ـ احوال تجارت کلّیاً خراب اولمشدر est ruiné امر تجارت رواج Le commerce va bien مندرس وخرابدر enrichit بیع وشراده کساد کلّی وار در ne va plus اوزره در امر تجارت ملکث ودولتده بادئ فزونئ مال وثروتدر un État بهارات آلش ـ بهارات تجارتی Le commerce des épiceries روسیه نکث Le grand commerce de Russie est de fourrures ویرشی اعاظم موادّ تجارتی اجناس فروه‌دن عبارتدر Le commerce ne demande que liberté et protection امر تجارتده مقتضی اولان انجق رخصت مطلقه وحمایت وصیانت تامّه در – Il se prend aussi, pour le corps des commerçants *A.* طایفة بازرکان اصنافی *T.* گروه سوداگران *P.* ارباب التجارة ـ التجّار || Cette loi a révolté tout le commerce بو قانون بالجمله طائفه تجّارك ازعاج نفسلرینه باعث اولمشدر

Il signifie aussi, communication ordinaire avec quelqu'un *A.* دانشقلق *T.* آمیزش *P.* مخالطة ـ مؤالفة ـ معاملة || Dans le commerce de la vie معاملات عیش وزندگانیده Dans le commerce du monde مخالطت بالناس خصوصنده Avoir, entretenir commerce avec quelqu'un بر کمسنه ایله میانده ترتیب بینلرنده رابطهٔ اختلاط ایتمك Ils ont grand commerce ensemble کلّی رابطهٔ اختلاط وموالفت وار در Ils sont en grand commerce l'un avec l'autre میانه‌لرنده مخالطت عظیمه درکار در Il a rompu tout commerce avec ces gens-là اول کمسنه‌لر ایله شکست رابطهٔ موالفت ـ سر رشتهٔ اختلاطی قطع ایلدی Quel commerce ont-ils ensemble? ایلدی بینلرنده اولان معاملات Ils entretiennent commerce de lettres نه یه مبنیدر بینلرنده مراسلات ومکاتبات معامله‌سی ـ تحریراً اختلاط وار در Ils ont commerce de nouvelles بینلرنده اخبار واستخبار وار در Commerce de littérature موألفت حوادث معامله‌سی وار در Commerce innocent مغازلدیه متعلّق معامله de galanterie علمیّه معاملهٔ مظنونه suspect معاملهٔ بالعفاف scandaleux مخالطت – On dit, Avoir commerce, Être en commerce avec... quand on parle de personnes de différents sexes. Il se dit en mauvaise part *A.* موجبة الریبه ـ معاملة شنیعة *P.* آمیزش مسافحة ـ زناکارلق آلیش ویریشی *T.* زناکارانه – Et qu'un homme est d'un agréable commerce, d'un bon commerce, c'est-à-dire, d'agréable société *A.* طیّب الالفة ـ الوف *P.* نیك ـ شیرینکار qu'il est d'un commerce sûr, pour dire, qu'on peut se fier à lui آمیزش قونشمه‌سی طاتلو *T.* موثوق ومعتمد ـ امین آدمدر

On fit divers commentaires sur cette parole-là اول معنا بولدیلر کونه کونه معنا ـ کلامك اوزرینه نیچه نیچه معنا بولدیلر بو کلامه درلو درلو شرح ویردیلر ـ ویرمشلر در

COMMENTATEUR. Celui qui fait un commentaire *A.* شارح pl. شرح ویریجی *T.* گزاره نویس *P.* مفسّرین pl. مفسّر ـ شارحین مفسّرین کتاب Les commentateurs d'Aristote || معنا آچیجی ـ ارسطو

COMMENTER. Faire un commentaire *A.* شرح ـ تفسیر *P.* گزاره کردن *T.* معنا آچمق || Plusieurs savants hommes ont commenté Homère فلان شاعری ارباب فضل ومعرفتدن Commenter les épîtres de St. Paul چوق کمسنه شرح ایلدیلر حواریّوندن فلان نام حوارینك مراسلاتنی شرح وتفسیر ـ معنا ویرمك *T.* ایتمك – Et tourner en mauvaise part هر شیئه معنا بولور Il commente sur tout || معنا بولمق Je ne crains point que l'on commente sur mes actions افعال وحرکاتمه بر درلو معنا بولنه‌جغندن خوف ایتمم Il n'y a point à commenter là-dessus بو بابده بردرلو معنا ویرله‌جك شئ یوقدر

COMMERÇABLE. Qui peut être commercé *A.* رایج ـ متعامل || کچر ـ آلنوب صاتیلور *T.* سره *P.* مکن البیع والشرا ـ Billets commerçables ایادئ ناسده رایج ومتعامل اوراق

COMMERÇANT. Celui qui commerce en gros *A.* تاجر pl. بازرکان *T.* سوداگر *P.* ارباب التجارة pl. اهل التجارة ـ تجّار || Riche commerçant مالدار بازرکان ـ تاجر متموّل

COMMERCE. Trafic, négoce *A.* تجارت ـ بیع ـ معاملة التجارة آلش ـ بازرکانلق *T.* فروخت وخرید ـ سوداگری *P.* وشرا || La liberté du commerce تجارتك بلا آلم صاتم ـ ویرش La facilité du commerce سهولت امر تجارت قید اجراسی Établir le commerce امر تجارتی وضع وایجاد ایتمك Rétablir le commerce تجارتی احیا وتجدید ایتمك Cela fait rouler le commerce بو کیفیّت ادارهٔ چرخ تجارته وسیله Défendre, interdire le commerce بیع وشرایی منع وزجر اولور La paix entretient le commerce آلنوب صاتلمغی یساق ایتمك ـ ایتمك fait fleurir le commerce صلح وآسایش بادئ قوام تجارتدر met l'argent dans le commerce توریق تجارته سبب اولور بازارکاه بیع وشراده تکثیر نقودی مستلزم اولور La guerre fait cesser le commerce سفر انقطاع معاملات تجارتی Le commerce est enterrompu معاملات تجارتك تعطیلنه سبب اولور ـ مؤدّیدر معاملات تجارت رهین انقطاع اولمشدر

بو مادّه‌یه مخصوصاً تعیین اولنمش کساندندر

Et confier *A.* تفویض ـ احالة *P.* سپردن *T.* اصمارلمق ‖ Je vous en ai commis le soin بو خصوصی سکا احاله ایلدم بو خصوصی سنکله عهدهٔ اهتمامنه احاله ایلدم ـ

COMMETTRE QUELQU'UN. L'exposer à recevoir quelque déplaisir. V. Compromettre. — Commettre deux personnes l'une avec l'autre. Les mettre dans le cas de se brouiller ensemble *A.* القا ـ نغل ـ القاء النفاق فیما بین ـ افساد ذات البین بمیانهٔ ـ میانهٔ دو کسرا شوربده کردن *P.* النغل والشقاق ایکی کشی‌یی بوزشدرمق *T.* دو کس شورش انداختن ‖ Il a commis le père avec le fils بری بریله دوشرمك ـ بابایی اوغلی ـ پدر ایله ولد بیننده القای نفاق ایلدی Il a fait des rapports qui ont pensé les commettre l'un avec l'autre ایله بوزشدردی بویله‌جه انهالر ایتدیکه بری برلری بیننده القای نفاق وشقاقه بر رمق قالمشیدی Se commettre avec quelqu'un بر کمسنه ایله بوزشمق

COMMINATOIRE. Il se dit d'un acte contenant quelque menace قورقوتمه‌یی *T.* زنهار آمیز *P.* متضمّن الشرط الانذار ـ منذر *A.* حاوی شرط منذر ‖ Clause comminatoire Jugement comminatoire فلان شیٔ انذاری متضمّن حکم Cela n'est que comminatoire محضا انذاری متضمّندر

COMMIS. Employé dans un bureau *A.* کاتب pl. کتّاب pl. یازیجی ـ خلیفه *T.* پناغ ـ دبیر *P.* کتبة ‖ Commis du trésor خزینه کاتبلرندن بری ـ کاتب خزینه Le premier commis du secrétaire d'État دولت سرّ کاتبی قلمنك باش کاتبی زیر حکمنده Il a plusieurs commis sous lui باش خلیفه‌سی ـ خلیفه‌لر ـ متعدّد کاتبلر وار در

COMMISÉRATION. Pitié, miséricorde *A.* حنو ـ شفقت ـ حنان *P.* زارئ دل *T.* کوکل صزلمه‌سی ‖ Cela excita une grande commisération dans toute l'assemblée بو کیفیت ارباب مجلسك مجموعی بیننده تحریك عرق حنان وشفقتی موجب اولمشدر

COMMISSAIRE. Celui qui est commis par les autorités à exercer une fonction *A.* مولّا ‖ Les juges lui étaient suspects, il a demandé des commissaires au Roi عندنده قضات وحکّام مظنون اولدقلرینه بناءً جانب شاهانه‌دن مولّالر تعیینی استدعا ایلدی Le Roi a nommé des commissaires pour juger فلان دعوایی فصل ایچون پادشاه مولّالر تعیین ایلدی Des

آدمدر ـ Et d'un homme qui se mêle de quelque pratique qui n'est pas honnête, qu'il fait un mauvais, un méchant, un vilain, un honteux commerce معاملات ردیّه‌یه ومعاملات قبیحه‌یه وبادیٔ شین وعار ارله‌جق معاملات شنیعه‌یه مداخله ایدر معاملات شنیعه ارتکاب ایدر ـ

COMMÉRAGE. Conduite de commère *A.* قتقتة *P.* سخن دکیجیلك *T.* جینی

COMMERCER. Faire commerce, trafiquer *A.* تجارت ـ تعامل *P.* سوداگری کردن *T.* بازرکانلق ایتمك ‖ Des marchands qui commercent aux Indes هندستانده تجارت ایدن تجّار

CQMMERCIAL. Qui appartient au commerce *A.* تاجری *P.* سوداگری *T.* بازرکانلغه متعلّق ‖ Parmi les politiques, les uns donnent la préférence au système agricole, les autres, au système commercial علم تدبیر ملك ودولته واقف اولنلرك بعضیسی اصول حراثت وفلاحتك رجحانیّتنه وبعضیسی امور تجارتك اولویّتنه ذاهبدرلر Les effets commerciaux نظامات تاجریّه ـ Statuts commerciaux اموال تاجریّه نظامات تجارت

COMMÈRE. Femme curieuse et qui parle de tout à tort et à travers *A.* قتّانة *P.* زن سخن چین *T.* دکیجی قاری

COMMETTANT. Celui qui charge un autre d'une affaire *A.* موکّل *P.* گمارنده *T.* وکیل ایدن

COMMETTRE. Faire. Il se dit de ce qui est péché, crime, ou faute *A.* ارتکاب *P.* بکار آوردن ـ کردن *T.* ایشلمك ‖ Commettre un crime ارتکاب جرم ایتمك une faute ارتکاب une méchante action ارتکاب قباحت ایتمك خطا ایتمك un péché ارتکاب معصیت مفسدت ایتمك ـ Il n'a commis en cela qu'une faute légère بو بابده ایتمك Commettre une irrévérence ارتکاب ایلدیکی خطا خفیف‌در dans l'église کلیسا ایچنده خلاف دأب تعظیم وحرمت Commettre une incivilité بر وضع وحرکت ارتکاب ایتمك دأب اکرامسازی وملاطفتده ارتکاب قصور ایتمك

Et employer, préposer pour un temps *A.* تعیین *P.* گماشتن *T.* مأمور ایتمك ـ طاپشرمق ‖ Commettre un homme à une charge فلانی بر مأموریّته تعیین ایتمك Le Roi l'a commis pour avoir soin de... پادشاه فلان کمسنه‌یی فلان خصوصك فلان خصوصك اوزرینه تعیین ـ نظارتنه تعیین ایلدی Ce sont des gens qu'on a commis exprès pour cela ایلدی

commissaires furent nommés pour régler les limites قطع حدود خصوصنده مولّالر تعیین اولندی Le Parlement a nommé un commissaire pour ouïr les parties طرفین مخاصمینک تقریرلرینی استماع ایچون دیوان طرفندن بر مولّا تعیین اولندی

Et celui qui est établi par autorité de Justice, pour gouverner des biens saisis ou mis en séquestre *A.* امینن pl. امنا *P.* امانتکار *T.* امانتدار || Il a été ordonné que les biens en question seraient régis par commissaires اموال مذکوره امنا معرفتیله اداره اولنمق امر اولندی

COMMISSAIRE. Un officier à commission permanente, chargé de faire la Police *A.* ضابط ـ شحنة *P.* شحنه *T.* صو باشی || Faire sa plainte devant le commissaire ضابطه شکایت ایتمک Envoyer quérir le commissaire du quartier آدم کوندروب محلّه ضابطنی کتورتمک ـ Commissaire des vivres. Officier commis pour avoir soin des vivres d'une armée *T.* نزل امینی ـ Commisaire d'Artillerie. Officier commis pour avoir soin de ce qui regarde l'artillerie *T.* طوبخانه امینی ـ طوبخانه ناظری ـ Commissaire de Marine *T.* ترسانه امینی ـ Commissaire des pauvres. Celui qui, dans une paroisse, recueille la taxe qu'on y a faite pour les pauvres *A.* جابی الاموال التصدّقات *T.* جبایت تصدّقات امینی

COMMISSION. Fait, action *A.* صنع ـ عمل *P.* کردار *T.* ایش Il n'est d'usage dans ce sens que dans cette phrase, Péché de commission معصیت بالعمل

Et charge qu'on donne à quelqu'un de faire quelque chose *A.* مأموریّت *P.* سپارش *T.* اصمارلمه || Commission honorable خوش مأموریّت ـ مأموریّت مرغوبه agréable شاقلو مأموریّت ـ صعب ودشوار بر مأموریّت difficile کوزل مأموریّت ـ کثیر المشقّه بر ـ مأموریّت متعبه pénible مشکل مأموریّت Donner commission à quelqu'un زحمتلو مأموریّت ـ مأموریّت بر کمسنه یی مأمور ـ بر کمسنه یه اعطای مأموریّت ایتمک Exécuter une commission اجرای مأموریّت ایتمک قلمق S'acquitter de sa commission ادای ـ مأموریّتنی ایفا ایتمک Outre-passer sa commission حدود مأموریّتنی خدمت ایتمک L'ambassadeur ayant exposé sa commission ایلچی تجاوز ایتمک Révoquer une commission مأموریّتنی لدی البیان ـ ابراز مأموریّت ایلدکده ـ Et charge donnée à quelqu'un pour faire un achat *A.* مأموریّت للمبایعة

P. صاتون آلمه سپارشی *T.* سپارش خریداری || C'est lui qui fait toutes les commissions de la province مملکتک بالجمله Je ne veux plus me mêler de vos commissions مبایعات مأموریّتلرینی ادا ایدن فلاندر فیما بعد سنک مبایعات مأموریّتلرکه قارشمم ـ Et le droit qu'un commissionnaire reçoit pour son salaire *A.* حقّ السعی || Il m'en a coûté un pour cent de commission pour les marchandises que je fais venir جلب ایلدیکم اموال ایچون حق سعی اولهرق عامله یوزده بر غروش ویردم

On dit, qu'un laquais fait bien ses commissions, c'est-à-dire, les messages dont on le charge فلان خدمتکار کندویه حواله اولنان مأموریّتلری لایقی اوزره اجرا ایدر

Il se prend aussi, pour un mandement du Prince, ou de quelque autre personne ayant autorité de commettre, de députer *A.* حکم مأموریّت امری *T.* فرمان مأموریّت *P.* المأموریّة || Commission verbale لسانًا ویریلان مأموریّت فرمانی Commission par écrit تحریرًا ویریلان مأموریّت حکمی Il a obtenu une commission du Roi adressante à... فلانه خطابًا بر مأموریّت فرمانی تحصیل ایلدی Il exerce cette charge en vertu de la commission qu'il a obtenue بو مأموریّتی تحصیل ایلدیکی فرمان موجبنجه اجرا ایدر La commission s'adresse aux Juges des lieux مأموریّت فرمانی حکّام وضابطان Quand ils furent assemblés, il leur exposa la teneur de sa commission مملکته خطاب اولور بر یره مجتمع اولدقلری حالده حامل اولدیغی مأموریّت فرمانلرینک مضمونی بیان ایلدی Expédier des commissions pour de nouvelles levées جدید عسکر تحریرینی حاوی مأموریّت فرمانلری اصدار وارسال ایتمک

COMMISSIONNAIRE. Correspondant chargé de l'achat ou du débit d'une marchandise *A.* عامل pl. عمّال *P.* کاردار *T.* یازیجی || Ces marchands-là tiennent un commissionnaire dans les principales villes بو بازرکانلرک بالجمله بلاد جسیمده بررِ عاملری وار در

COMMISSURE. Il se dit du point d'union de quelques parties du corps humain *A.* موصل pl. مواصل *P.* پیوندگاه *T.* موصل اعصاب La commissure des nerfs optiques || قاوشجق یر دوداقلرک قاوشدیغی یر ـ موصل الشفتین عین des lèvres

COMMODAT. Prêt gratuit *A.* قرض حسن *T.* قرض حسبیّ ـ

فائضسز اودنج

COMMODE. Facile, convenable *A.* موجب - موجب الرفاه *P.* آسانی بخشا *T.* حضورلو - راحتلو || Habit commode الراحة

Maison commode حضورلو بر خانه Une telle sorte d'habit est commode pour le froid بو راحتلو بر لباس

Commode à ceux qui montent à cheval مقوله لباس صوغوقده راحتلو در - Et trop indulgent, trop facile *A.* لیّن الجانب - سهل العطف *P.* یواش *T.* نرمخو - On dit figur., qu'un homme est fort commode à la société, c'est-à-dire, qu'il est d'une société douce et aisée *A.* خوش آمیزش *P.* لیّن الالفة - سهل الامتزاج - خلوق یومشق خویلو - اویصال

COMMODE. Armoire faite en bureau *T.* چکمجه

COMMODÉMENT. Avec commodité *A.* بالاستراحة - مستریحاً *T.* راحتلق بآسانیْ حال - بآسانی *P.* بالراحة والرفاه - بالراحة Être logé commodément || راحت وحضور ایله - ایله راحتلو لباس Être vêtu commodément والرفاه اقامت ایتمك Vous pouvez faire cela commodément بوایشی مستریحاً کیمیمك ایشلیه بیلورسك

COMMODITÉ. État, situation commode *A.* استراحت - راحت قولایلق - حضور - راحتلق *T.* آسانی *P.* سهولت الحال - Un carrosse est une grande commodité || بر هنطوه مالك Les dégagemens font toute la commodité d'une maison اولمق راحت عظیمه بی مؤدیدر بر خانه ایچنده تکثیر مخارج Il y a bien des commodités dans cette maison کلّی مرتبه بادیْ راحت وسهولتدر بو خانه ده قتی چوق اسباب راحت C'est un petit appartement où l'on a toutes ses commodités وسهولت وار در بو صغیر اوطده لزومی اولان اسباب راحتك - Il signifie aussi, le temps propre, l'occasion *A.* وقت الوسعة والراحة - وقت الرفاه *P.* وقت فراخی *T.* راحتلق حالی || Faites cela à votre commodité بونی بر وقت وسعت وراحتکده ایله

Il se dit en général, de tout moyen qui facilite quelque chose *A.* اسباب السهولة - مدار السهولة - وسیلة السهولة *P.* قولایلق *T.* مدار آسانی || Je me sers de la commodité que m'offre le départ d'un tel pour... فلان کمسنه نك عزیمتی شو... حرکتی ایتمکه بکا وسیلهٔ سهولت اولور On n'a pas toutes ses commodités en ce monde بو دار فنا اسباب راحتدن معرّا

La commodité de l'eau صویه وارمنك سهولتی La commodité de l'église کلیسایه وارمنك سهولتی

On appelle, Commodités, les aisances d'une maison *A.* مستراح *P.* آبریز - ادبخانه *T.* کنف

COMMOTION. Terme de Médecine. Ébranlement violent au dedans du corps *A.* زعزعة - قلقلة - رجفان *P.* لرزش *T.* صارصلش - Il y a à craindre que ce coup n'ait fait commotion au cerveau || یرندن اویلمه بو ضربه رجفان دماغی موْدّی اولمق Il tomba de fort haut, ce qui lui causa une commotion générale dans tout le corps احتمالندن خوف اولنور غایت مرتفع محلّدن سقوط ایلدیکنه نظراً داخل بدنده کلّیتلو بر صارصلش - Il se dit figur., de l'agitation excitée dans les esprits *A.* عارض اولمشدر قلق - هزهزة - اضطراب *P.* تلواسه - تلوسه *T.* دپرنش || Cet événement causa une grande commotion parmi le peuple - بو حادثه بین الناس موجب هزهزهٔ عظیمه اولمشدر موجب قلق واضطراب اولمشدر

COMMUER. Échanger la peine *A.* تحویل النوع العقوبة *P.* تادیبك صورتنی دکشدرمك *T.* تادیبرا با دیگر بدل کردن || Il obtint des lettres du Prince, qui commuaient la peine des galères en celle du bannissement علیهنه حکم اولنان وضع کورك تادیبنك نفیه تحویلنی حاوی فرمان پادشاهی تحصیل ایلدی

COMMUN. Il se dit des choses à quoi tout le monde participe *T.* به همه رایگان *P.* عامّ - عمومیّ الشمول - عمومیّ *A.* عامّه یه یایبلور || Le soleil, l'air, les élémens sont communs شمس وهوا وعناصر اربعه عمومیّ الشمولدر La lumière est commune à tous les hommes ضیای شمس جمیع ناسه عمومیدر

Et des choses dont l'usage appartient à plusieurs *A.* شایع - اورتاقلشی *T.* در کار چند کس *P.* خلیط - مشترك || Une cour commune شایع ومشترك - بینهماده شایع فنای دار Puits commun شایع ومشترك بئر ما حولی Passage commun Escalier commun نردبان شایع ممرّ مشترك Chemin commun طریق مشترك Cela est commun aux deux maisons فلان شیْ مشترکدر - ایکی خانه آره سنه شایعدر - Il se dit aussi, de ce qui est propre à différens sujets || Le boire et le manger sont communs à l'homme et aux bêtes اکل وشرب مادّه سی انسان وحیوانده شایع ومشترکدر La vie végétative est commune aux animaux et aux plantes نفس ناطیه حیوانات

بی نصیب بر آدمدر - Et lieux communs, des matières triviales et rebattues *A.* عبارات مطردة *P.* سخنهای رایگان *T.* سویلنمش سوزلر || Tout son livre est rempli de lieux communs کتابی عبارات مطرده ایله مالامالدر Employer des lieux communs تعبیرات مطرده استعمال ایتمک Ce qu'il y a de meilleur dans ce discours, c'est un lieu commun sur les conquérans بو مقاله‌نک جهانگیرلره دائر محتوی اولدیغی بر کلام مطرددن غیری احسن واعلا محلی یوقدر - On dit, qu'une terre vaut tant de revenu année commune, pour dire, bon an, mal an بو ضیعه‌نک ایراد سنویسی عام عادی اعتباری بو جفتلکک واردات سنویه‌سی - ایله شو مقداره اولور قحط وبرکت سنه‌لری بری بریله حساب اولنه‌رق شوقدره وارر

Il se prend aussi, pour Général *A.* عامّة - عمومی *P.* بهمه ناس آوازهٔ عامّه || Le bruit commun عامّه‌نک *T.* رایگان C'est l'opinion commune اعتقاد ناسدر - اعتقاد عامّه‌در La commune façon de parler صورت تکلّم عامّه - On dit, Le droit commun, pour dire, la loi généralement reçue dans un État *A.* قانون الملک عمومی

Il signifie aussi, le plus grand nombre *A.* اکثر - جمهور *P.* - جمهور ناس || Le commun des hommes *T.* چوغی انبوهی - جمهور فلاسفه Le commun des philosophes خلقک چوغی انبوهیٔ فیلوسوفان

Il se dit aussi par opposition à Distingué, et signifie, vulgaire, bas *A.* سفیل *P.* خوریاد *T.* خوبراد || Il a l'air commun آثار سیماسنده خوریاد اداسی وار در - سفالت وار در Un langage commun خویراد آغزی - خوریاد لسانی - نطق سفیل Des manières communes اوضاع سفالت آلود

Il signifie aussi, qui se trouve aisément et en abondance *A.* بول *T.* رایگان *P.* مبذول - رخیص || Les bons melons sont fort communs cette année بو سنهٔ مبارکده قاون بغایت رخیص Les herbes, les viandes les plus communes زیاده ومبذول‌در یک بول بولنان اوتلقلر واتلر - مبذول اولان نباتات ولحوم

Et qui est de peu de valeur, et peu estimable dans son espèce *A.* هادر - *P.* کمقدر *T.* خرجی || Marchand qui n'a que des marchandises communes امتعهٔ هادره صاحبی بر تاجر - Et qui est médiocre et peu estimable dans son genre *A.* خسیس *P.* کم مایه - کمتر *T.* - Il se dit aussi, des domestiques les moins considéra-

دشمن مشترک Ennemi commun ونباتاته مشترکدر Intérêt commun یکدیگره راجع اولان مصلحت - مصلحت مشترکه یکدیگره - طرفینه راجع مخاطره - مخاطرهٔ مشترکه Péril commun عائد تهلکه وخطر Cette douleur, cette joie m'est commune avec tous les gens de bien بو کدر وسروره جمیع خیرخواهان اشتراک Entreprendre une chose à frais communs ایله مشترکم مصرف ایله بر شیٔه مباشرت ایتمک J'ai cela de commun avec lui فلان کبشی ایله بالاشتراک بو شیٔه متصرّفم Cette affaire n'a rien de commun avec celle dont il s'agit بو ماده‌نک ما نحن فیها اولان مصلحت ایله بر درلو جهت مشارکتی یوقدر - بو خصوصک در میان اولان مصلحت ایله بوجه - من الوجوه مناسبتی یوقدر - Faire bourse commune, signifie, faire dépense commune *T.* مصرفده مشارکت ایتمک Il signifie aussi, s'associer dans une affaire, pour la suivre à frais communs, et en partager le profit *T.* کسب - دخل وخرجده مشترک اولمق - Commun est aussi substantif, et se dit d'une société entre deux ou plusieurs personnes || Il faut prendre cette dépense sur le commun بو مصرف میانده مشاع ومشترک اورته مالندن ویرلملو در - اولان مالدن ویرلملو در Ils ont mis leur bien en commun مالارینی بینلرنده شایع اولمق شایع ومشترک اولمق اوزره اورته‌ده - اوزره ترتیب ایلدیلر قودیلر Ils jouissent de la succession en commun, jusqu'à ce qu'ils aient fait le partage بینلرنده اقتضا ایدن تقسیمه رابطه ویرلنجیه قدر مال وراثتدن شایعاً متمتّع اوله یورلر

Il signifie aussi, Ordinaire *A.* عادی - معتاد - مألوف *P.* اوله کلمش - اولاغن *T.* هر دم کردنی - رایگان || L'usage en est fort commun Il n'y a استعمالی غایة الغایه عادیدر بونک قدر مألوف ورایگان شیٔ یوقدر Cela est commun parmi les gens de guerre عسکری بینلنده عسکری بینلنده اولاغن - مألوف ومعتاد اولان شیلردندر - On appelle, Sens commun, la faculté par laquelle le commun des hommes juge raisonnablement des choses *A.* عقل شیدر بو کیفیت عقل عادیه || Cela est contre le sens commun عادی بو کیفیتک اصول عقل عادیه منافاتی درکار در - منافیدر Cela répugne au sens commun بوحالت عقل عادیٔ صحیحه موجب نفار در C'est un homme qui n'a pas le sens commun, بضاعهٔ عقل عادیدن - مایهٔ عقل عادیدن بی بهره بر آمدر

communément فلان شئ اوله کلمشدر ـ فلان شی عادتا اولور T. همه یاس P. علی العموم ـ عموماً A. Et généralement عموماً متدائر السنهٔ انامدر || On en parle communément هیسی سویلنور ـ علی العموم ـ On dit, À parler communément, et communément parlant, pour dire, selon l'opinion publique T. عامّه نک اعتقادینه کوره ـ اعتقاد عامّیه نظراً Ou pour dire, selon la façon de parler ordinaire T. ـ لسان عامّه اوزره سویلنه کلدیکی وجه اوزره ـ خلقک دیلنجه

COMMUNICABLE. Qui se peut communiquer A. ممکن السرایة T. امکانپذیر سرایت P. ممکن التجاوز ـ مستعدّ الی السرایة ـ بشقدیه کچه بیلور || Il est de la nature du bien d'être communicable برّ وخیر بالطبع مستعدّ تجاوز وسرایتدر Le souverain pouvoir n'est point une chose communicable حکومت سلطانیه اخره امر سلطنتده ـ تجاوز وسرایت قبول ایدر مقوله دن دکلدر آخر ایله حصّه داری ومشارکت ممکن دکلدر

On dit, que deux rivières sont communicables, pour dire, qu'elles peuvent être jointes par un canal A. ممکن ـ ممکن الوصل بری بریله قاوشه T. با هم دیگر رسانیدنی P. الاجتماع بیلور ـ On dit aussi, que deux appartemens sont communicables بو ایکی دائره بری برلریله ممکن الوصلدر

COMMUNICATIF. Qui se communique facilement A. ـ ساری سرایت رسان P. سریع السرایة ـ سهل السرایة ـ مجاوز خیرومبرّت T. بشقدیه کچر || Le bien est de soi communicatif فی حدّ ذاته سریع السرایه در

On dit d'un homme qui aime à se communiquer, à faire part aux autres de ses lumières, qu'il est communicatif A. مفیض بیلدیکنی اسرکمز T. بیدریغساز معلومات P. المعلومات

COMMUNICATION. Action de communiquer A. عدوا ـ سرایت سرایت علل وامراض || Communication de maux ـ مجاوزت ـ On dit en termes de Physique, La communication du mouvement T. حرکتک عدوا وسرایتی

Donner communication d'une affaire à quelqu'un. C'est lui en faire part A. اخبار ـ افادة الحال ـ P. آگاه انها ـ خبر ویرمه ـ بیلدرمه T. سازی || Il lui a donné communication de son mariage امر تأهّلنی افاده وانها ایلدی Avoir communication d'un traité عقد اولنان عهدنامه نک خبرینی آلمق

Il signifie aussi, commerce, familiarité A. ـ مخالطة ـ خلطة قونسمه T. آلفتگی ـ آمیزش P. معاشرت ـ مساهات ـ موالفة

bles d'une maison A. ادانی الاتباع P. پرستاران پسپایه T. ادانیٔ || C'est du vin du commun خدمتکارلرک آشاغی صاقمی آشاغی طاقم Le dîner commun اتباعه مخصوص شرابدر پسپایه اتباعنک La table du commun خدمتکارلرک طعامی پسپایه خدمتکارلرک قوغوشی La salle du commun سماطی

COMMUNAL. Qui est commun aux habitants d'un village V. Communaux.

COMMUNAUTÉ. Société de plusieurs personnes qui vivent ensemble sous certaines règles A. جماعت pl. جماعات P. گروه T. طائفه || Une communauté de religieux رهبانلدن عبارت جماعت صورتیله تعیّش Vivre en communauté بر جماعت جماعته داخل اولمق Entrer dans une communauté ایتمک ـ On dit, Dîner à la communauté, c'est-à-dire, au réfectoire avec les autres T. جماعت سماطنده طعام ایتمک

Il se prend aussi pour le corps des habitants des villes et des villages A. جمهور الاهالی P. گروه کندنشینان T. یرلو خلقی

Il se dit aussi, de la société de biens entre deux ou plusieurs personnes A. مشارکة الاموال P. برابریٔ مال T. مال || Il y a communauté de biens entre le mari et la femme زوجین ـ زوج وزوجه بینلنده مشارکت اموال وار در Accepter la communauté مشارکت امواله رضا ویرمک Renoncer à la communauté مشارکت اموال خصوصلندن فارغ اولمق

COMMUNAUX. Pâturages où les habitants d'un village ont droit d'envoyer paître leurs troupeaux A. مراتع عامّة P. چراگاه همه T. ناس || Les communaux d'un boug بکلمک اوتلاقلری ـ عامّه اوتلاقلری ـ قصبه نک مراتع عامّه سی

COMMUNE. V. Communauté dans le sens d'habitans des villes et des villages || La commune d'un tel lieu فلان بلده نک La commune s'émut جمهور اهالی آیاغه قالقدی اهالیسی

Communes. Les peuples des paroisses de la campagne A. pl. اهالی || کوی خلقی T. اهالیٔ برزن P. اهالی النواحی ـ الناحیة Assembler les communes کوی ـ اهالیٔ ناحیه یی جمع ایتمک ـ Et les pâturages communs aux habitans d'une ville. V. Communaux. ـ Chambre des communes. V. Chambre.

COMMUNÉMENT. Ordinairement A. عادیاً ومستمرّاً ـ عادتاً P. اوله کلدرک T. هر آیینه ـ بر وجه عادی || Cela se pratique

|| Un corps qui communique son mouvement à un autre كچورمك ـ Le feu communique sa chaleur نار تعدية حرارت ايدر Le soleil communique sa lumière à toute la terre شمس پرتو وضياسنى ـ كافّهٔ اقطار ارضه تعديه وايصال ايدر Figur., Communiquer ses lumières à quelqu'un, pour dire, lui faire part de ses lumières Et commnniquer ses desseins T. افاضهٔ علوم ومعارف ايتمك ses pensées افادهٔ مقاصد ومنويّات ايتمك T. Et communiquer sa joie, sa douleur à quelqu'un ضمايم وافكار ايتمك T. سرور وكدر بنى آخر كمسنه يه سرايت ايتدرمك ـ On dit aussi, اخر كمسنه يى سرور وكدره بهره مند ايتمك Dieu communique ses grâces à qui il lui plaît جناب فيّاض لم يزل الطاف رحمنيّه سن على من يشاء اسباغ وافاضه ايدر

Se communiquer. A. عدو ـ تجاوز ـ سرايت P. در گذشتن

|| La chaleur du feu se communique aux corps environnants كچمك T. حرارت نار جواره بولنان اجرامه تجاوز وسرايت ايدر Une maladie qui se communique aisément سريع العدوا بر كونه علت Certains maux se communiquent aisément بعض امراض سريع العدوا در La joie et la douleur se communiquent peu à peu سرور وكدر رفته رفته تجاوز وسرايت ايدر

Il signifie aussi, donner communication de quelque chose A. خبردار ـ آگاهيدن P. عرض ـ انها ـ اشعار ـ اخبار ـ افادة

|| Communiquer ses affaires à un ami بيلدرمك T. نمودن ـ انها كردن ـ كردن امورينى دوستك برينه افاده ايتمك Il ne m'en a rien communiqué امور واحوالندن دوستك بريسنى خبردار ايتمك ـ بوكا دائر هيچ بر شئ بكا افاده Je lui ai communiqué mon intention, mon secret فلانه ايتمدى On lui a communiqué les titres مرامى وسرّمى كشف واشعار ايلدم Les ambassadeurs se communiquèrent respectivement leurs pouvoirs سنداتى كندويه عرض وافاده ايتمشلر در طرفين ايلچيلرى حامل اولدقلرى رخصتنامه لرى يكديگره ـ En ce sens, il est aussi neutre عرض واشعار ايلديلر ـ افاده وانها ايلديلر A. مخابرة P. با هم ديگر آگاه كردن T.

|| J'ai communiqué de cette affaire avec lui دانششمق ـ خبرلشمك Il en faut communiquer à un homme intelligent بو خصوصده فلان ايله مخابره ايلدم Il a fait cela sans en communiquer à personne اصحاب درايتدن برى بو فعلى بر كمسنه ايله مخابره ايتملو در ايله مخابره ايتمكسزين ايشلدى

|| Ils ont grande communication ensemble بينلرنده خلطهٔ عظيمه Ils entretiennent communication de pensées et de sentimens واو در ميانه لرنده مخالطت افكار وضمايم وار در

Et correspondance A. ـ معاملة ـ مخابرة P. با يكديگر

|| Avoir communication avec les ennemis de l'État T. خبرلشمه Ils ont rompu toute communication اعداى دولت ايله مخابره ايتمك Défendre toute communication بينلرنده سررشتهٔ مخابره ومعامله يى كافّهٔ معاملات قطع ايلديلر ومخابراتى منع ايتمك

En termes de Palais, Communication au parquet, c'est l'exposition des raisons que les avocats des parties font devant les gens du roi

|| Son avocat allégua telle chose à la communication T. انهايى محتوى تقرير فلان كمسنه نك دعوا وكيلى انهايى حاوى تقديم ايلديكى تقريرده فلان ماده يى سرد وبيان ايلدى

Il signifie aussi, moyen par lequel deux choses se communiquent A. گذرگاه بهم رسى P. ملتقا ـ منفذ مابين

|| Communication d'une chambre à l'autre T. اولاشه جق ير ـ قاوشه جق ير Porte de communication اورته ملتقاء الحجرتين Escalier de communication ملتقاى باب ما بين ـ قپو La communication des deux mers ما بين اولان نردبان Le détroit de Gibraltar fait la communication de l'Océan et de la Méditerranée منفذ بين البحرين ـ ملتقاء البحرين ـ سبته بوغازى بحر محيط ايله ايچ دكزك ملتقاسيدر

Dans l'art Militaire, Lignes de communication, sont de certaines tranchées que l'on fait, afin que deux quartiers de l'armée, deux attaques puissent communiquer ensemble, et s'entre-secourir T. برى برلرينه ـ برى برلرينه متنافذ مترسلر صره سى قاوشور مترس صره لرى

COMMUNION. Union de plusieurs personnes dans une même Foi A. ملّت ـ امّت P. همكيشان T. ملّت

|| La communion des fidèles امّت مؤمنين La communion de l'Église Romaine امّت مذهب رومائيّه Il s'est séparé de la communion de l'Église ملّت عيسويّه دن مفارقت ايلدى Il est dans la communion de l'Église ملّت ايچنده داخلدر hors de la communion ملّتدن خارجدر

COMMUNIQUER. Rendre commun A. ايحاب ـ اعدا ـ تعدية ويرمك T. با ديگر رسانيدن ـ سارى ساختن P. السراية

هیچ بر کمسندیی خبیر وآگاه ایتمکسزین خودسرانه ـ ایتدی Le rapporteur en communiquera avec les commissaires ضبط دعوایه مأمور اولان کشی مولّلر ایله مخابره ایده‌جکدر

Il signifie aussi, avoir commerce et relation *A.* اختلاط ـ *T.* با هم دیگر آلفتگی نمودن ـ آمیزش داشتن *P.* موالفت ارباب علم ومعرفت Communiquer avec les savants || قونشمق اعدا ایله اختلاط ایتمک Communiquer avec les ennemis دشمن ایله معاملهٔ الفت اوزره اولمق ـ مخالطه ایتمک دشمن ایله مخابره ایتمک ـ

Se communiquer. Se rendre familier, entrer facilement en conversation avec quelqu'un *A.* مصاحبت ـ موانست *P.* همدمی انسیّت ایتمک ـ کوروشمک *T.* انس والفت کردن ـ کردن || C'est un bon Prince qui se communique aisément سهولت ایله موانسـت ایدر کریم النفس بر پادشاهدر Les princes d'Orient se communiquent rarement à leurs sujets ملوک شرقیّه کندو زیر دستانلریله نادرًا مصاحبت ایدرلر Il ne faut pas se communiquer à tout le monde هر کس ایله موانسـت جائز دکلدر ـ On dit, que deux chambres se communiquent par un corridor ایکی اوطه کچید واسطه‌سیله بری برینه متواصلدر Et qu'une chambre communique à l'autre فلان اوطه دیگر بر اوطه‌یه نافذ در

Communiqué. *A.* معدًا *P.* سرایت کرده *T.* سرایت ایتمش خبر ویرلمش *T.* انها کرده *P.* مفاد ـ منها *A.* کچمش ـ

COMMUTATION. Changement de peine *A.* تحوّل الحکم العقوبة *P.* تأدیب صورتنک دکشدرلمسی *T.* تبدیلسازی حکم تأدیب

COMPACITÉ. Qnalité de ce qui est compacte *A.* صموت *P.* چگالی *T.* صوملق || Il n'y a pas de compacité absolue, toute matière étant poreuse مادّه عمومًا ذات المسامات اولدیغنه نظرًا هیچ بر شیئده صموت مطلق اولدمز

COMPACTE. Qui est condensé, dont les parties sont fort serrées *A.* مصمت ـ اصمت ـ مبهم *P.* چگال *T.* صوم || Corps compacte جرم مصمت Les métaux les plus compactes sont les plus pesants معادنـدن زیاده مصمت ومبهم اولنلرك وزانتی غالبدر

COMPAGNE. Femme qui a liaison avec une autre, ou qni sert avec elle dans le même emploi *A.* قرینة *P.* همپا *T.* || Chère compagne قرینهٔ عزیزه Fidèle compagne آیاقداش

Il se dit aussi d'une femme mariée par rapport à son mari *A.* حلیلة *P.* همسر *T.* اش || Ma très-chère compagne حلیلهٔ اعزّ واحبّم ـ Il se dit figur. des choses *A.* همباز ـ همدم *P.* رفیق ـ شریك *T.* اورتاق || La médiocrité est compagne du repos اعتدال حال رفیق راحتدر Les infirmités, compagnes de la vieillesse شریك حال شیخوخت اولان علل واسقام

COMPAGNIE. Assemblée de plusieurs personnes qui sont en conversation *A.* مجلس ـ منتدا ـ نادی pl. مجالس *P.* بزم ـ جمعیّت *T.* جمعیتگاه ـ انجمن || Bonne compagnie مجلس نادیٔ لطافت منادی ـ دلارا Mauvaise compagnie مجلس اشرار ـ ردائت انیس Aimer la compagnie مجلس خاندسنده احبابدن حظ ایتمك Recevoir compagnie chez soi جمعیّت یارانی تلقّی بالقبول ایتمك Saluer la compagnie مجلسه سلام ویرمك Compagnie d'hommes de مجلس رجال femmes مجلس نسوان Sa maison est le rendez-vous de la bonne compagnie خانه‌سی مجلس ظرفانك محلّ اجتماعیدر Donner entrée à quelqu'un dans une compagnie بر کمسنه‌یه فلان مجلسه رخصت دخول ویرمك Il fut bien reçu lui et sa compagnie کندوسی جمعیّت مصاحبینیله معًا ملتفتًا مجلس آرا در Il est de bonne compagnie قبول اولندی

Il se dit aussi, de deux personnes qui sont ensemble *A.* معیّت || بیله ـ برابرلك *T.* برابری ـ همدمی *P.* مصاحبت ـ Tenir compagnie مصاحبت ایتمك Ils vinrent de compagnie اولطرفه بالمعیّه کلدیلر Nous irons là de compagnie بالمعیّه کلدیلر ـ On dit, qu'un homme est en compagnie, c'est-à-dire, occupé avec quelques personnes مستصحبًا کیده‌جکز ـ کیده‌جکز ـ بیله کیده‌جکز یاننده جمعیّت وار در

Il signifie aussi, société de marchands ou de gens d'affaires *A.* شرکت *P.* انبازی *T.* اورتاقلق || Former, faire une compagnie ربط شیرازهٔ مشارکت ـ ترتیب شرکت ایتمك La compagnie des Indes هندستان ـ هندستان شرکتی ایتمك تجّاری شرکاسی

On appelle, Règle de compagnie, une règle d'Arithmétique dont on se sert pour partager le gain ou la perte des associés, suivant l'intérêt qu'ils y ont *A.* فنّ ـ فنّ الحساب المساهمة التقسیم الاسهام

Il se dit aussi, d'un nombre de gens de guerre sous un ca-

pitaine *A.* حزب pl. احزاب *P.* جماعت *T.* بلوك - زمرهٔ سپاه
پیادگان - حزب الرجّاله || Compagnie d'infanterie بلوك -
سواریان - حزب فرسان de cavalerie پایه بلوکی - جمعیّتی
سبکبار عسکر جماعتی de chevau-légers آتلو بلوکی - جمعیّتی
de carabiniers قرابینا تفنکجیلری جماعتی de fusiliers
مکمّل بر جماعت Compagnie complète تفنکجیان جماعتی
برجماعت Mettre sur pied une compagnie جماعت قویّه forte
پیدا ایتدرمك - On appelle, Compagnie franche, une compagnie qui n'est incorporée dans aucun régiment *A.* حزب منفرد
بللو باشلو بر جماعت *T.* بلوك خود سر *P.*

COMPAGNON. Camarade, associé *A.* رفیق pl. رفقا *P.* همبر
رفیق عزیز Cher compagnon || قفادار - یولداش *T.* همپا -
رفیق قدیم ancien رفیق صداقت سمیر - رفیق صدیق fidèle
مکتب *T.* خواجه تاش *P.* رفیق الدرس Compagnon d'école *A.*
On قسمت اورتاغی - قسمت رفیقی de fortune یولداشی
فلان کمسنه یی فلان lui a donné un tel pour compagnon
معیّتنه رفیق اولمق اوزره تعیین ایلدیلر Il n'a pas besoin
de compagnon رفیقدن مستغنیدر - رفیقه محتاج دکلدر Avoir
un fâcheux compagnon یرامز - بئس الرفیقه دوچار اولمق
- رفیق السفر *A.* Compagnon d'armes - یولداشه اوغرامق
- سفر یولداشی *T.* خیلتاش *P.* صاحب بالجنب On dit,
Travailler à dépêche compagnon, pour dire, vite et négligemment *T.* چالوب جارپمه‌جه ایشلمك || C'est un ouvrage fait
à dépêche compagnon چالوب جارپمه‌جه ایشلنمش بر شیئدر

Il signifie aussi, égal *A.* قرن pl. اقران *P.* اکفاء pl. کفوٌ - اقران
علی طریق الکفائه || Traiter de pair à compagnon همتا *T.*
C'est un homme qui اقرانجه معامله ایتمك - معامله ایتمك
ne peut souffrir ni maître ni compagnon فلان کشی نه قرن
وهمتا ونه مخدوم وفرمانفرما هضم ایدر مقوله دندر -
On dit d'un homme qui est capable نه کفو ونه آغا قبول ایدر
de faire de mauvais tours, que c'est un compagnon dangereux
سوٌ قرین *A.* || C'est un dangereux compagnon, défiez-vous-en
فلان کشی سوٌ قرینلر کندودن امین اولمه

Il signifie aussi, un garçon qui a fait son apprentissage en quelque métier, et qui travaille pour un autre *T.* قلفه ||
Compagnon tailleur درزی قلفه‌سی Il était compagnon chez un
tel maître فلان استادك یانده قلفه‌لق ایدر ایدی Il
paye ses compagnons au mois قلفه‌لرك اجرتنی ماه بماه

قلفه‌لر استیجار ایتمك Louer des compagnons ویرر

COMPAGNONAGE. Le temps qu'un garçon travaille chez un maître après son apprentissage *T.* قلفه‌لق حالی - قلفه‌لق وقتی

COMPARABLE. Qui peut être mis en comparaison *A.* مقیس - قیاس اولنه بیلور - قیاسه کلور *T.* قیاسپذیر *P.* ممکن القیاس
|| Un homme comparable aux plus grands hommes de l'antiquité
اسکی - اعاظم رجال متقدّمین ایله ممکن القیاس بر آدم
Y a-t-il rien de زمانده‌کی بیوك آدمله قیاس اولنه بیلور
comparable à cela ? بوکا مقیس اوله‌جق شیٔ وارمیدر - On dit
qu'une chose n'est pas comparable avec une autre, pour dire, qu'elles sont de nature absolument différente *A.* عدیم القیاس
- قیاسه‌کلمز *T.* بیقیاس - نا قابل قیاس *P.* ممتنع القیاس
|| Ces deux choses ne sont pas comparables قیاس قبول ایتمز
بوایکی شیٔ‌ك - بو ایکی شیٔ بری بریله عدیم القیاسدر
L'esprit n'est pas comparable avec la matière بیننده بر درلو جهت قیاس یوقدر
روح ایله ماده بیننده بردرلو جهت قیاس یوقدر

COMPARAISON. Action de comparer, ou le résultat de cette action *A.* قیاس *P.* مناظرة بالقیاس - قیاس بالمقابلة - قیاس
|| Comparaison des بری برلریله قیاسلشدرمه *T.* با همدیگر
hommes illustres Grecs et Romains قدیمی قوم یونان ایله اهل
روما ایچنده تحصیل نام وشان ایتمش رجالك بالمقابله
Pour faire une juste comparaison de ces deux auteurs, il faut قیاسلری
considérer en quoi ils se ressemblent, et en quoi ils diffèrent بو ایکی
مصنفلرك تألیفاتی قیاس صحیح ایله تقییس اولنمق
ایچون بری برلری بیننده اولان جهت مشابهت ومحل
Faire comparaison de deux personnes اختلاف ومباینته امعان نظر اولنمق لازمدر
ایکی ذاتی بری بریله قیاس ایتمك
Ne faites point entrer cet homme-là en comparaison avec un si grand personnage بو آدمی بویله بر ذات عالیقدر ایله
Mettre une chose en comparaison avec une autre قیاسه کتورمه
Il n'y a point de comparaison d'un tel avec un tel بر شیئی شیٔ آخر ایله قیاس ایتمك
فلان کشی فلان ایله قیاسه کلمز
- En comparaison. À l'égard *A.* فلان ایله قیاس قبول ایتمز -
|| Ce قیاس ایله - کوره *T.* بقیاس - بنظر *P.* نظراً - قیاساً
n'est qu'un ignorant en comparaison d'un tel فلانه قیاس ایله
Cela n'est pas cher en comparaison de ce que l'on paye جاهلدر
ailleurs فلان شیٔ سائر محللرده جاری اولان بهایه نظراً

حضوره کلمک ـ حضوره جیقمق .T بحضور آمدن .P الوجود || Comparaître devant le tribunal de Dieu دیوان بارینک حضور شرعده حاضر Comparaître en Justice حضور ینه جیقمق بنفسه ـ بنفسه حاضر اولمق Comparaître en personne اولمق اثبات وجود ایتمک Il a été assigné à comparaître par-devant tels juges فلان قضاتک حضورینه اثبات وجود ایلمسی طرفندن نصب Comparaître par procureur تنبیه اولندی بر کمسنه وکیل معرفتیله ـ وکیل ایله حضور شرعه جیقمق حضور شرعه جیقمق

COMPARANT. Celui qui comparaît devant un juge *A.* حاضر || حاضر بولنمش ـ موجود .T بحضور آمده .P حاضرون .pl Tels et tels comparants en leurs personnes فلان وفلان کشیلر La dite dame comparante par son procureur حضور شرعده بنفسهم حاضر اولدقلری حالده مرقومه کندو طرفندن تعیین ایلدیکی وکیل واسطه‌سیله حاضره اولدیغی حالده

COMPARATIF. Qui met en comparaison, ou qui est comparé *A.* مقیس بقیاس التقابلی ـ قیاسی || Tableau comparatif des richesses des nations ملل واقوامک حال یسار وثروتلری قیاس تقابلی ایله تقدیر اولنه‌رق ترتیب اولنان فهرست Les forces comparatives des armées ennemies عساکر اعدانک تخمین قیاسی ایله تقدیری

COMPARATIF. Terme de Grammaire par lequel on exprime le degré qui est entre le positif et le superlatif *A.* اسم التفضیل

COMPARATIVEMENT. V. Par comparaison.

COMPARER. Examiner le rapport qu'il y a entre une chose et une autre *A.* مقایسة ـ قیاس ـ اقتیاس .P با همدیگر قیاس کردن .T بری بری ایله قیاسلشدرمک || Comparer Virgile à Homère فلان شاعری فلان شاعر ایله قیاس ایتمک Quand vous aurez comparé ces auteurs, vous y trouverez une différence infinie بو ایکی تألیفلر لدی الاقتیاس بینلرنده فرق On ne saurait comparer la ligne et la surface کلی اولدیغی معلوم اولور خط ایله سطحک بری بریله اقتیاسی محالدر Et égaler *A.* معادلة ـ تنظیر .P یکسان ـ همسنگ نمودن .T معادل طوتمق ـ اویارطوتمق ماننـد کردن ـ نمودن || Il n'y a point d'église qu'on puisse comparer à St. Pierre de Rome رومیه کبراده واقع فلان نام کلیسایه قابل تنظیر اوله‌جق آخر Osez-vous bien vous comparer à un si grand homme? بر کلیسا یوقدر نفسکی بویله بر ذات جلیل الشانه تنظیره جسارت

فلان بها یه قیاساً غالی عدّ اولنمز ـ غالی عدّ اولنمز بالنسبة ـ نسبةً *A.* PAR COMPARAISON. Eu égard, par rapport نسبت ایله .T به نسبت .P || La plupart des choses ne sont bonnes ou mauvaises que par comparaison اکثر اشیانک قبح ردائت وصلاحی ـ وجودتی کیفیتی بالنسبه متحقق اولور Cela n'est blanc que par comparaison à une autre chose qui n'est pas si blanche احد هما آخره نسبت ایله ظاهر اولور بو شیٔ بیاض دکل الّا آنک قدر بیاض اولمیان آخر بر بوشیٔک بیاضلغی آنک قدر بیاض ـ شیٔه نسبت ایله اولمیان دیگر بر شیٔه نسبت ایله متحققدر

COMPARAISON, est aussi une figure de Rhétorique dont on se sert, en comparant une chose à une autre *A.* تمثیل .pl تمثیلات || Belle comparaison تمثیل جمیل Riche comparaison تمثیل واسع Il y a de belles comparaisons dans Homère فلان شاعرک دیوانده تمثیلات لطیفه وار در Il abonde en comparaisons طبعی تمثیلات بابنده کثیر ـ بذارت تمثیلاتی وار در Il est heureux en comparaisons ـ تمثیلاتده مصیبدر النتایجدر Cette comparaison est juste بو تمثیلک صوابه مقروندر ـ تمثیل راست وصوابدر بو تمثیل bien prise مأخذی پک مناسبدر Cette comparaison fait une belle image بو تمثیل کوزل تصویر حال ایدر vient bien au sujet ماده‌یه اوفق کلور Il a pris sa comparaison des mouches à miel سرد ایلدیکی تمثیلی نحل عسلدن اخذ واستخراج ایلدی ـ On dit proverb., que toute comparaison cloche, pour dire, qu'il n'y a pas de comparaison qui soit parfaite en tout تمثیلات سقامتدن خالی اوله‌مز

On dit, qu'une chose est sans comparaison, pour dire, sans pareille *A.* عدیم النظیر ـ عدیم المثل ـ عدیم القیاس .P بیمانند ـ بیهمتا .T مثلی یوق ـ اشی یوق ـ Sans comparaison, se dit encore par civilité et par respect, pour adoucir une comparaison odieuse *A.* لا تمثیل ـ لا تشبید .T بکزتمه || Il a fait sans comparaison comme le valet de la comédie اولمسون لا تشبیه بر قومدیا اویونی خدمتکاری کبی حرکت ایتدی

COMPARAISON D'ÉCRITURES. C'est la confrontation qu'on fait de deux écritures l'une avec l'autre *A.* مقابلة الخطوط .P رو برو .T یازولری قارشولتمه سازیٔ خطّها

COMPARAÎTRE. Se présenter en Justice *A.* حضر ـ اثبات

پوصله‌یه نظر ایتمک Regarder le compas || پوصله T. قطبنما
روزکار Le vent a fait le tour du compas پوصله‌یه باقمق -
پوصله‌نک دائراً ما دار دورینی ایتدی

COMPASSEMENT. Action de compasser. V. Compasser. Il ne se dit qu'au figuré. || Le compassement du discours A. تناسق
سوزك ديزلمسى T. بهم پيوستگى سخن P. الكلام Le compassement des actions A. تناسق الاعمال P. بهم بيوستگى
اعمالك بر دوزه‌يه ديزلمسى T. كار

COMPASSER. Mesurer avec le compas A. تقدير بالدوّارة
پركل ايله T. با پركار اندازه كردن P. اقتياس بالدوّارة
اولچمك || Il a exactement compassé les degrés, les distances dans cette carte اشبو حريطه‌نك درجات ومسافاتى على
وجه الصحّه پركار ايله تقدير اولنمشدر

Et bien proportionner une chose A. ترتيب بالتناسب
چرپى ايله دوزمك T. باندازه پرداختن P. تنظيم بالموازنة
باغچه Il a bien compassé ces allées || اندازه ايله دوزمك -
يوللرينى تناسب تامّ ايله تنظيم ايلدى - On dit figurément, Compasser ses discours, ses actions, ses démarches, pour dire, les bien régler A. تنسيق - ترتيب P. بهم پيوستن
چرپى ايله دوزمك - ديزمك T. مرتّب كردن -

Compasser des feux, signifie, en termes de guerre, les disposer de manière qu'ils fassent tous leur effet en même temps T. طوبلرى بردن آتلمق اوزره بالموازنه ترتيب ايتمك

Compassé. || Cet homme est compassé dans ses discours, dans ses démarches فلان كمسنه افعال واقوالنى دقّت اوزره تنسيق
چرپى ايله دوزر - وترتيب ايدر

COMPASSION. Mouvement de l'âme qui nous rend sensibles aux maux d'autrui A. حنين - شفقت - مرحمت P.
كوكل صزلمه‌سى T. مهربانى || Avoir compassion de la misère d'autrui آخرك حال فقر واحتياجنه مرحمت ايتمك Avoir de grands sentimens de compassion مناقب جليلهٔ مرحمتكارى
وشفقتپروريه مجبول اولمق Être touché de compassion غلبهٔ مرحمت ايله متاثر القلب اولمق Émouvoir à compassion تحريك عرق حنين وشفقت ايتمك L'état où ces pauvres gens sont réduits fait compassion بو فقرانك گرفتار
محلّ - اولدقلرى حال پر ملال مستلزم حنين وشفقتدر
مرحمتدر

COMPATIBILITÉ. Il se dit des qualités qui peuvent se conci-

كندوكى عظمت شان ايله شهرتيافته اولمش - ايدرميسك
بويله بر ذات ايله معادل طوتمغه جسارتك وارميدر V. Égaler.

Et marquer les rapports de ressemblance entre des choses ou des personnes A. تشبيه - تمثيل P. همتا كردن - بسان كردن
بكزتمك T. || Homère compare Diomède au milieu des Troyens, à un lion au milieu d'une bergerie فلان شاعر فلان نام
بهادرى فلان شهر اهاليسى ايچنده اولديغى حالده حظيرهٔ
اغنام ايچنه دوشمش بر شير ژيانه تشبيه ايدر

Comparer des écritures. Les confronter A. تقابل الخطوط
يازولرى T. خطّهارا رو برو كردن P. تطبيق الخطوط -
يوزلشدرمك

COMPAROIR. A. Comparaître.

COMPARTIMENT. Assemblage de plusieurs figures disposées avec symétrie A. رسم الاشكال P. نگار پردازى T. زمينلى زمانلى
رسم || Plafond à compartimens سقف منقّش رسم اشكال ايله
زمينلى زمانلى رسم اولنمش تاوان -

COMPARUTION. Action de comparaître A. حضور - اثبات
|| حاضر بولنمه - حضوره كلمه T. آمدن بحضور P. الوجود
Demander acte de comparution اثبات وجود ايلديكنى حاوى
بالنفس اثبات Comparution personnelle سند استدعا ايتمك
بالنفس حاضر بولنمه - وجود

COMPAS. Instrument servant à mesurer et à décrire des cercles A. دوّارة P. پركار - پركال - پرهون T. پركل || Compas de cuivre باقر پركار de fer دمور پركار Tourner le compas ادارهٔ
پركار ايتمك Compas à branches recourbées pour prendre la mesure d'un globe كره‌نك اندازه‌سنى آلمغه مخصوص پركار
پركار ايله Décrire un cercle avec le compas متعقّف الساقين
پركار ايله مساحه Mesurer avec le compas دائره جيزمك
پركار ايله اندازه‌لمك - پركار ايله تقدير ايتمك - ايتمك

Compas de proportion. Instrument de Mathématique A. مقياس
- On dit figur., Faire toutes choses par règles et par compas, pour dire, avoir une grande exactitude T. هر شيئده مقياس
وميزان ايله عمل ايتمك - Et qu'un homme a le compas dans l'oeil, pour dire, qu'il mesure à l'oeil presqu'aussi juste qu'avec un compas - پركار عين ايله تخمين وتقدير ايدر
مقياس نظر ايله تخميناته صابدر

En termes de Marine, il signifie, boussole A. راهنامج P.

شفقتلو- مرحمتلو T. مرحمتکار- مهربان P. حنّان || Coeur compatissant دل پر رحم- قلب مشفق Jeter un regard compatissant امالهٔ نگاه رحم- عطف لحاظهٔ شفقت ایتمک Il est fort compatissant بغایت مشفق وشفقت ایتمک ومرحمتکار در

COMPATRIOTE. Celui qui est de même patrie A. متحد الوطن همشهری T. هموطن- همبوم P. || Faire du bien à ses compatriotes همشهریلری حقنه خیر واحسان ایتمک Aimer ses compatriotes همشهریلرینه محبّت ایتمک

COMPENDIUM. Abrégé A. موجز- مختصر- مجمل P. کوتاه سخن T. قصّه || Le compendium de la Philosophie مختصر علم حکمت

COMPENSATION. L'action de comparer les avantages et les désavantages de plusieurs choses, et de balancer les uns par les autres A. موازنة || Juste, équitable compensation عدل وحقّه Faire compensation d'une chose avec une autre مقارن موازنه یکی شیئی بری برلریله موازنه ایتمک.

En termes de Jurisprudence, Confusion qui se fuit d'une dette mobiliaire liquide, avec une autre dette de même nature. Elle tient lieu de payement A. عوض- معاوضة- بدل T. قارشولق || C'est une maxime de droit que compensation n'a lieu que de liquide à liquide معاوضه مادّه‌سی انجق معارضه دن سالم ماله بدل اولدرق ینه بری عن النزاع مال آخر اعطاسیله صحیح اولدیغی اصول مرعیّهٔ فقهیّه‌دندر

COMPENSER. Il se dit des avantages et des désavantages des choses, dont les uns balancent les autres A. تعویض P. کوهریدن || قارشولغنی ویرمک- بدل ایتمک T. شیان ساختن- ذمّتنده Il a compensé ce que je lui devais avec ce qu'il me doit اولان مطلوبمی بندن آلهجغی اولان قرصه تعویض ایلدی Il faut compenser les dépens du procès دعوانک مصارفنی مصرفک بدلنی ویرمک- تعویض ایتمک اقتضا ایدر Ce fermier a eu de bonnes et de mauvaises années dans sa recette, les unes compensent les autres بو چفتلک ملتزمنک مدّت ضبطی اثناسنده خصب ورخا وقحط وغلا سنه‌لری اولمغله حاصلاتی بری برینه عوض اولور Le gain de cette année compense la perte de la précédente بو سنهٔ مبارکه‌نک نماسی سنهٔ ماضیه‌نک زیانینه بدل اولور Cet homme a des défauts, mais il les compense par ses bonnes qualités فلان کمسنه معایب ونقایصنی خصال محموده‌سیله تعویض ایدر

اویغونلق T. همرنگی P. موافقت- امتزاج A. lier ensemble || Il y a une grande compatibilité d'humeur entre ces deux personnes بو ایکی کشی بینده کلّی امتزاج طبیعت وار در Il n'y a pas de compatibilité d'esprit entre eux بینلرنده موافقت عقل ورأی یوقدر- Et des qualités qui font que des personnes ou des choses peuvent s'accorder ensemble A. قابلیت بیک جا پیوستگی P. صلاحیّت الی الاجتماع- الی الالتحاق T. بر محلّه قاوشمه || On a jugé la compatibilité de ces deux charges بو ایکی منصبلرک بر محلّده صلاحیّت اجتماعی حکم اولندی

COMPATIBLE. Qui peut compatir avec un autre A. ممکن امکانپذیر P. ممکن التوفیق- ممکن الائتلاف- الامتزاج همرنگی T. اویار || Ces deux caractères-là ne sont pas compatibles بو ایکی مزاج بری برلریله ممکن الائتلاف دکلدر- On dit, Deux charges compatibles, pour dire, qui peuvent être possédées ensemble par le même individu A. قابل- ممکن الاجتماع بر محلّه قاوشه بیلور T. بیک جا آمدنی P. الالتحاق

COMPATIR. Être touché de compassion pour les maux d'autrui A. مهربانی نمودن P. ترحّم- تشفّق- تحنّن- استحنان مرحمت ایتمک- کوکل صزلمق T. بخشودن- وا خوردن- || Je compatis à votre douleur سنک الم واندوهک موجب تشفق قلبم اولور

Et souffrir les fautes de son prochain, au lieu de s'en fâcher A. کوز T. چشم پوشیدن P. مسامحة- اغماض العین بر کمسنه || Compatir à la faiblesse de son prochain یومق کندو قرینی اولان کشینک ضعف نفسندن اغماض عین ایتمک

Il se dit aussi, des personnes et des choses qui conviennent l'une avec l'autre A. ائتلاف- توافق- امتزاج P. همسان بری برینه اویمق T. بهم آمیزش کردن- شدن || Il est si bizarre, et d'une si méchante humeur, que personne ne peut compatir avec lui فلان کشینک مزاجنده شول رتبه‌ده غرابت وخباثت وار در که بر کمسنه ایله امتزاج ایده‌میه‌جکی سهولت Ils ne sont pas d'humeur à compatir aisément درکار در ایله امتزاج قبول ایده‌جک مزاجده دکلدرلر Ces deux projets ne peuvent compatir l'un avec l'autre بوایکی ترتیب بری بزیله قابل توافق دکلدر

COMPATISSANT. Qui compatit A. راحم القلب- مشفق-

Il a un défaut que rien chez lui ne compense برعیبی وار در که کلّیاً بدلدن عاریدر

COMPÉTENCE. Le droit qui rend un juge compétent *A.* استحقاق *P.* قاضیلغه کرکلـک *T.* بایستگیٔ حکم وقضا فی الحکم والقضا || On lui dispute la compétence اول بابده حکم وقضایه استحقاقی اول مادّه‌ده اجرای حکم وقضایه ـ یوقدر دیو اعتراض ایدرلر Faire juger la compétence استحقاقی محل اعتراض ومخالفتدر برمادّه‌یه دائر اجرای حکم وقضایه استحقاق دعواسنی Cela n'est pas de sa compétence بو مادّه فصل ایتدرمـک Il faut فلانـک مستحق حکم وقضا اولدیغی موادّدن دکلدر juger auparavant la compétence اوّل امرده استحقاق حکم وقضا نه طرفه راجع اولدیغی تحقیق اولنمق اقتضا ایدر

On dit figur. d'un homme qui n'est pas capable de juger d'un ouvrage, d'une matière, que cela n'est pas de sa compétence بو مادّه‌نـک حکمی فلانـک امورینه متعلّق شیلردن دکلدر

Il signifie aussi, concurrence à la même chose, ou prétention d'égalité *A.* ادّعاء المساواة ـ دعواء الکفائة *P.* دعوای برابری || Il n'y a point de compétence entre le Prince et son sujet برابرلـک رعواسی *T.* دعوای یکسانی ـ پادشاه ایله زیردستان Mettre en compétence بیننده بر وجهله دعوای کفائـت اولدمز Entrer en compétence دعوای کفائت منزله‌سنه وضع ایتمک Je ne veux pas qu'on me mette en compétence avec un tel ادّعای مساوات ایتمک بنی فلان کشی ایله کفائت سلـکنه تسلیک ایلملرینه راضی دکلم

COMPÉTENT. Qui appartient, qui est dû *A.* عائد ـ مصاب *T.* دوشن || Portion compétente حصّهٔ عائده Le père a donné à chacun de ses enfans leur portion compétente پدر اولادینک هر برینه اصابت ایدن سهمی اعطا ایلدی

Il signifie aussi, suffisant *A.* کافی ـ وافی *P.* بس ـ یتر *T.* Âge compétent سنّ کافـی Temps compétent pour délibérer کرکلو مشورته کافی اولان زمان

Juge compétent. Un juge qui a droit de juger une affaire *A.* حکم *T.* استحقاق دارندهٔ حکم وقضا *P.* قاضی بالاستحقاق || Il est juge compétent قاضیٔ وقضایـه استحقاقـی اولان Il n'est pas juge compétent de cette matière بو بالاستحقاقدر Il a été déclaré juge compétent مادّه‌ده قاضیٔ بالاستحقاق دکلدر On dit قاضیٔ بالاستحقاق اولدیغی متحقّق وعیان اولمشدر ـ حکم وقضایه استحقاقـی ثابـت ومتحقـق اولدی ـ figur., qu'un homme est juge compétent de quelque chose, pour dire, qu'il a toute la connaissance qu'il faut pour en bien juger فلان کشی فلان شیٔـک حکمنـه تمام اهـل واربابدر

Partie compétente. Une partie capable de contester en Justice *A.* خصم باستحقاق الدعوا || Il est partie compétente en cette affaire بو خصوصده استحقاق دعوا ایلـه خصمدر Vous n'êtes pas partie compétente دعوایه استحقاقی اولان خصم دکلسـک

COMPÉTER. Appartenir en vertu de certains droits *A.* اصابت *T.* دوشمـک عائد بودن *P.* || Ce qui lui peut compéter et appartenir dans la succession de son père پدری میراثـندن کندویه عائد اولان حق ـ Et être de la compétence || Cette affaire ne compète point à tel tribunal بو خصوصـک رؤیتی فلان محکمه‌نـک استحقاقنه داخل دکلدر

COMPÉTITEUR. Celui qui prétend la même dignité que brigue un autre *A.* رقیب pl. رقبا ـ معارض فی المطلب *P.* همخواه ـ همطلب *T.* دیلمکده بری برینه خصم || Puissant compétiteur مطلبده رقیبدر C'est son compétiteur رقیب قوی Il aura bien des compétiteurs مطلبده رقیب ومعارضلری چوق چیقه‌جقدر Dangereux compétiteur معارض هائل وخطرناک

COMPILATION. Recueil *A.* مجموعة *P.* از هر سو چیده *T.* بو کتاب انجق بر مجموعه در || Ce livre n'est qu'une compilation دیرنتی

COMPILATEUR. Celui qui compile *A.* جامع ـ ملقّط *P.* چیننده *T.* دیریجی || Habile compilateur ملقّط صاحب مهارت Cet auteur n'est qu'un compilateur بو مؤلّف بیانـی تصنیفات سائره‌نـک بر ملقّطیدر

COMPILER. Faire un recueil *A.* جمع ـ ـ ـ *P.* جیدن ـ ـ ـ *T.* دیرمک || Il a compilé ce qu'il a trouvé de meilleur dans les auteurs sur une telle matière, et il en a fait un livre بو مادّه‌یه دائر مولّفین سائره‌نـک منتخباتـنی جمع وتلقّط برله بر کتاب تألیف ایلدی

COMPLAIGNANT. Qui se plaint en Justice de quelque tort qu'on lui a fait *A.* شاکی pl. شکات ـ متشکّی *P.* داد ـ گاه ساز *T.* خواه شکایتجی || La partie complaignante بث شکوا ایدن ـ شکایت ایدن ـ

COMPLAINTE. Plainte *A.* شکوا *P.* گله *T.* شکایت

Complaintes. Lamentations *A.* تشکّیات ـ تظلّمات *P.* سخنهای *T.* شکایتلـر || Il fait de grandes complaintes sur les

malheurs des temps دواهیٔ دهریّه‌دن عظیم شکایتلر ایدر

COMPLAIRE. S'accommoder à l'humeur de quelqu'un pour lui plaire *A.* رعایة الخاطر - تطییب القلب - تطییب الخاطر *P.* کوکلی خوش ایتمک *T.* دلنوازی نمودن - دل نواختن ‖ Je veux bien vous complaire en cela بو بابده مرامم سنکله بو بابده ایتدیکم مجرّد تطییب - خاطرکی تطییب ایتمکدر قلبک اراده‌سنه مبنیدر

Se complaire. Se délecter *A.* تحصیل الحظّ - تلذّذ *P.* حظّ ایتمک *T.* درون یافتن ‖ Il se complaît en lui-même خود بخود متلذذ اولور Il se complaît dans tout ce qu'il fait کافّهٔ افعالندن محظوظ ومتلذّذ اولور

COMPLAISAMMENT. Avec complaisance *A.* باللطف - بالملاطفة *P.* کوکل خوش ایده‌جک *T.* خاطرسازانه - دلنوازانه والمکرمة ‖ Il est entré complaisamment dans mes vues مرامه وجهله بالملاطفه مماشات ایلدی Il m'a écouté complaisamment کلامی - کلامه باللطف والمکرمه حوالهٔ سمع اصغا ایلدی معاملهٔ دلنوازانه ایله دیکلدی

COMPLAISANCE. Douceur et facilité de caractère, qui fait qu'on acquiesce aux volontés d'autrui *A.* لطف - مراعات الخاطر - دلنوازی *P.* رعایت الخاطر - مساهلت الطبع - الطبع کوکل یاپمه *T.* رضاجویی - خاطرپروری - خاطرسازی ‖ La complaisance doit être réciproque رسم رضاجویی وخاطرسازی یه Avoir une complaisance honnête, une complaisance raisonnable رعایت طرفیندن اولملودر عدل وصوابه مقرون لطف طبع Ayez cette complaisance pour lui فلانکه ایله مجبول اولمق Il n'a de complaisance pour personne حقنه بو بابده مراعات خاطر ایله هیچ بر کمسنه‌نک خاطرینه رعایت ایتمز Sa complaisance le rend aimable مساهلت طبعی حسبیله محبوب القلوبدر Il ne faut pas avoir de basse, de lâche complaisance لئامت وسفالته مقارن رعایت خاطر روا دکلدر Avoir une complaisance aveugle pour quelqu'un بر کمسنه‌نک خاطرینه علی العمیا رعایت ایتمک - Complaisances, au pluriel, se prend pour les marques de la complaisance *A.* رسوم معاملات خاطرنوازانه - معاملات ملاطفت آمیز *P.* المراعاة

COMPLAISANT. Qui a de la complaisance pour les autres *A.* خاطرپرور - دلنواز *P.* مراعی الخاطر - مساهل المزاج - مکرم جلبی مزاجلو - کوکل خوش ایدیجی *T.* رضاجوی - ‖ Homme complaisant مساهل المزاج آدم Humeur complaisante مزاج

مساهلت آلود - Il signifie au substantif, qui s'attache à plaire dans quelque vue d'intérêt *A.* مداهن *P.* جابلوسکار *T.* مداهنه‌جی ‖ Cet homme n'aime que les complaisans بو آدم انجق مداهنلردن انجق مداهنله محبّت ایدر - حظّ ایدر

COMPLÉMENT. Ce qui s'ajoute à quelque chose, pour lui donner sa perfection *A.* تکملة - تتمّة *P.* تمامی *T.* طولدرمه ‖ Le complément de la somme تکملهٔ مبلغ - On dit en Théologie, Complément de béatitude, pour dire, le comble de la béatitude *T.* حدّ کمال سعادتمندی ‖ La résurrection des morts sera le complément de la béatitude des Saints نشر اموات حدّ کمال سعادت اولیای عظامدر

Ou appele en Géometrie, Complément d'un angle, l'excès de 90 degrés sur cet angle *A.* کبس الزاویة

COMPLET. Entier, parfait *A.* مکمّل - کامل - تامّ *P.* تمام *T.* تامّ الاجزا بر لباس ‖ Un habit complet تمام - بتون Oeuvre complète تألیف مکمّل Nombre complet عدد تامّ Victoire complète سنهٔ کامله Année complète غالبیّت کامله - غزای مکمّل ‖ Il s'emploie aussi substantivement حدّ الکمال - عام کامل - Le complet d'un régiment بر آلایک حدّ کمالی Passer le complet حدّ کمالی تجاوز ایتمک Le non-complet کمالک نقصانی

COMPLÉTEMENT. D'une manière complète *A.* بالتمام - تماماً *P.* بتمامی بالتمام والکمال - مکمّلاً - کاملاً - علی وجه الاتمّ - *T.* تمامجه - بسبتون

COMPLÉTEMENT. L'action de rendre complet *A.* استکمال - *P.* تمامی *T.* تاملمه ‖ Le complétement des hommes de ce régiment بو آلایک استتمام بو آلایده نفراتک تاملمه‌سی - نفراتی

COMPLÉTER. Rendre complet *A.* اکمال - ابلاغ فی - تکمیل *P.* تتیم - اتمام - تمام کردن بتمامی رسانیدن - حدّ الاکمال *T.* تاملمق ‖ Compléter un régiment بر آلایک نفراتنی نفراتنی حدّ کماله ابلاغ ایتمک - تاملمق

Complété. *A.* مکمّل - بالغ فی حدّ الکمال *P.* بتمامی رسیده *T.* تاملنمش - تمام شده

COMPLEXE. Qui embrasse plusieurs choses *A.* مرکّب - مخلوط *P.* قاریشیق *T.* بهم آمیخته ‖ Terme complexe لفظ مرکّب Proposition complexe مسئلهٔ مرکبه

COMPLEXION. Constitution du corps *A.* ترکیب البدن -

تهمت واحده همدمی ومشارکتلری . . . liés ensemble, que تقریبیله بینلرنده رابطهٔ اتحاد وموافقت شول رتبه‌یه رسیده اولمشکه

COMPLIMENT. Paroles civiles, pleines d'affection ou de respect رسم اکرامسازی *P.* تکریمات *pl.* تکریم ـ تحیّات *pl.* تحیّة *A.* تحیّات محبّت Compliment affectueux دعا ـ خوش سوزلر *T.* Compliment sincère اخلاص آمیز ـ تحیّهٔ خالصه آمیز Compliment de remercîment تحدیث نعمتی حاوی تحیّات لایقه تهنیتی حاوی دعا de félicitation تشکّری حاوی تحیّه ودعا ـ تعزیه‌یی حاوی دعا de condoléance تبریک دعاسی ـ تحیّهٔ ملال انگیز ennuyeux تحیّهٔ بارده Compliment bien froid مناسبتسز بر تحیّه ـ تحیّهٔ نا بهنگام Compliment hors de saison بر کمسنه‌یه ادای مراسم تکریم Faire compliment à quelqu'un دعواسنی ایتمک Je lui fis compliment sur le gain de son procès تزوّجنه قزاندیغنه دائر فلانی تبریک ایلدم sur son mariage دائر مراسم ترفّعه وتبریکی ادا ایلدم Il reçut bien mon compliment عرض ایلدیکم تحیّات وتکریماتی سمع اعتبار ایلدی Il ne reçoit point de compliment là-dessus اولبابده بر درلو تحیّت ودعا مقبولی دکلدر Il m'a chargé de vous faire ses complimens طرفندن ابلاغ تحیّاته بنی مأمور عرض ایلدیکی تحیّات Il lui rendit son compliment وتکریماتک مقابله‌سنی ایلدی Tout son discours ne fut que compliment کلامی من اوّله الی آخره رسوم تکریماتدن ـ مکتوب تحیّت آمیز Lettre de compliment عبارت ایدی تهنیتی محتوی بر قطعه مکتوب V. Complimenter. — Il est quelquefois opposé à l'intention réelle, aux promesses effectives || Il vous fait des offres de service, c'est pur compliment سکا ـ عرض خواهش خدمت ایلمسی مجرّد بر شیوهٔ اکرامدر مجرّد لفظی مراد بر شیوهٔ اکرامدر

Il se prend aussi, pour un discours fâcheux et désobligeant || Vous lui avez fait là un mauvais compliment فلانه خیلیجه نا خوش بر دعا تبلیغ ایلدک

On dit, Ne faisons point de complimens بینمزده تکلّفات Laissons là les complimens رسمیّه‌یی طی ایده‌لم تکلّفات Sans compliment رسمیّه‌یی بر طرف ایده‌لم تکلّفات رسمیّه‌دن عاری اولدرق

COMPLIMENTER. Faire compliment *A.* تهنیت ـ تبریک ـ رسم فرخنده بادی ادا کردن *P.* ایفاء الرسم التهنیة

Bonne complexion *P.* بنیة البدن || وجودک قورلشی *T.* ترکیب کالبد robuste ترکیب فاسد mauvaise ترکیب جیّد délicate ترکیب ضعیف faible توانا ـ صحیح ـ ترکیب قوی bilieuse ترکیب سوداوی mélancolique لطیف ـ ترکیب نازک gaie ترکیب کدورت آمیز triste ترکیب صفراوی Cela est contraire, nuisible à sa complexion بو بشاشت آلود Il le faut traiter selon sa complexion شئی بنیهٔ وجودینه مضرّ در بنیهٔ وجودینک ـ ترکیب بدننه کوره تدبیر اولنملو در موجب ومقتضاسی اوزره تدبیر اولنملو در

Il est de bonne humeur *A.* خوی *T.* منش *P.* خلیقة ـ مزاج || Il est de complexion triste منقبض المزاجدر Il est de complexion gaie شن خویلو در ـ نشیط الخلیقتدر ـ بشوش المزاجدر

COMPLICATION. Assemblage, concours de choses de différente nature *A.* قارشقلق *T.* با هم آمیختگی *P.* اختلاط ـ مخلوطیّت || Cet homme a commis plusieurs vols et plusieurs homicides, il y a complication de crimes بو آدم مرّةً بعد اخری ارتکاب سرقت وقتل نفوسه جسارت ایتمش اولدیغنه نظراً حقّنده Ce malade a la goutte et la pierre, il y a complication de maux مخلوطیت جنایاتک تحقّقی درکار در بو مریض نقریس وحصات علّتلرینه مبتلا اولمغله مزاجنده اختلاط امراض وار در Il a perdu son fils et son bien, voilà une grande complication de malheurs اوغلی ومالنی فوت ایتمشدر اشته عظیم بر مخلوطیّت آلام واکدار

COMPLICE. Qui a part au crime d'un autre *A.* خلیط الجنایة همنفس تاوان *P.* رفیق الجرم والجنایة ـ شریک الجرم ـ قباحت اورتاغی *T.* هوادار گناه ـ همساز گناه ـ همدم خزده ـ || Je ne suis point complice de ce crime-là بو خیانته اصلا On a arrêté plusieurs personnes que l'on croit complices du même crime وقطعاً شریک وهمنفس دکلم مشارکت جرم وجنایت مظنّه‌سی اولمق اوزره وافر کسان حبس وتوقیف اول جرمده همدم وهمنفس ظنّ اولنان وافر ـ اولندی Il a été condamné à mort lui et ses complices کسان توقیف اولندی کندوسی وجرم وقباحته همدم وهوادارلری حقّنده ترتیب جزا حکمی جریان ایلدی

COMPLICITÉ. Participation à un délit commis par un autre *A.* قباحت اورتاقلغی *T.* همدمیْ تاوان *P.* مشارکت الی الجرم || Sa complicité est évidente, est prouvée مشارکت تهمتی La complicité du même crime les avait tellement واضح ومثبتدر

COMPLOTER. Faire un complot *A.* تحالف ـ تعاهد الی الفساد *P.* مری تعاقد علی الفساد ـ اتّفاق علی الشرّ ـ الی الشرّ در فساد با یکدیگر عهد ـ در فساد همدمی کردن ـ کردن *T.* برامزلقده عهدلشمک ‖ Ils ont comploté sa perte بستن اعدامی sa mort امر ازالهسنده بری برلریله تعاهد ایلدیلر خصوصنده بینلرنده محالفه ومعاقده ایتمشلر در Ils complotèrent sa ruine خرابیّت حالی خصوصنده میانهلرنده بینلرنده Ils avaient comploté ensemble تواعد وتحالف ایلدیلر فلان کمسنه Il complota avec un tel محالفهٔ شرّ وفساد ایلدیلر عقد مرایر مواعده واتّفاق ـ ایله مواعدهٔ شرّ وفساد ایلدی ایلدی

COMPONCTION. Regret d'avoir offensé Dieu *A.* ندامت ـ پشمانلق *T.* پشیمانی *P.* سدم القلب ‖ Grande componction ندامت حقیقیّه La véritable componctiou نهایت ندامت La componction de coeur est nécessaire pour la véritable pénitence توبهٔ صحیحهده سدم قلب واجبدر Demander à Dieu la componction du coeur حضرت حقّه توجّه ایله استدعای سدم جرایم Une vive componction de ses fautes قلب ایتمک بر کمسنه ارتکاب ـ وخطایادن از جان ودل نادم اولمق ایلدیکی معاصی وذنوب ایچون سادم القلب اولمق

COMPORTER. Permettre, souffrir *A.* تحمّل *P.* یارستن ـ مساغ اولمق ـ کوتورمک *T.* داشتن ‖ La médiocrité de son revenu ne comporte pas la dépense qu'il fait ایرادینک اعتدال حالی ایتدیکی مصرفه متحمّل دکلدر La dignité du magistrat ne comporte pas qu'il s'abaisse jusqne-là مقام قضا وحکومت اول رتبدیه قدر تسفّله متحمّل دکلدر Le caractère de l'ambassadeur ne comporte pas qu'il en use autrement عنوان سفارت کبیره آخر کونه عمل وحرکته متحمّل دکلدر Le lieu ne comporte pas que je vous entretienne davantage بومکان زیاده بومکانک زیاده صحبته تحمّلی ـ محاوره یه متحمّل دکلدر L'occasion ne comportait pas tant d'étalage بومحلده زیاده صحبتک مساغی یوقدر ـ یوقدر بو حال اولقدر طمطراق بو مادّهده اولقدر طمطراق ـ الفاظه متحمّل دکل ایدی بو مادّه اولقدر طمطراق الفاظ ـ الفاظه مساغ یوغیدی کوتورمز ایدی

Se comporter. Se conduire *A.* رفتار *P.* سلوک ـ حرکت ـ طاورانمق *T.* داشتن ‖ Il s'est bien comporté dans cette affaire بو خصوصده حسن سلوک وحرکتی اولدی Il s'est mal

COMPLIMENTER. Faire un compliment *A.* تبریک ایتمک *T.* تبریک کردن ‖ Comme il passait par une telle ville, le magistrat alla le complimenter فلان شهردن مرورنده حاکم بلده تبریکی زیارتنه کندی On l'envoya complimenter un tel prince فلان بکک تبریکنه ارسال اولندی On le complimenta de la part de... فلانک طرفندن فلان ـ کشی یه ادای رسوم تبریک وتهنیت اولندی Il s'emploie aussi absolument ‖ C'est trop complimenter تکلّفات رسمیّهده Ne perdons pas le tems à complimenter تکلّفات مبالغه ایتمکدر رسمیّه ایله اتلاف وقت لازم دکلدر

COMPLIQUÉ. Il se dit d'une maladie dans laquelle il y a d'autres maladies mêlées ensemble *A.* مرکّب ـ مخلوط *P.* امیخته ‖ C'est une maladie compliquée بو برمرض مخلوطدر *T.* قارشق Une fièvre compliquée بر حمّای مرکّب Ce sont des maux compliqués امراض مرکّبه قبیلندندر ـ Il se dit aussi d'une affaire mêlée avec d'autres ou embrouillée en elle-même *A.* پیچیده ـ پیچاپیچ *P.* معمّس ـ عموس ـ مرتبک ـ مشتبک ـ ‖ Il y a du criminel et du civil dans cette affaire, elle est fort compliquée بو خصوص *T.* قارش مورش ـ چپرهشک ـ چپارز هم جرم وجنایت وهم حقوقه متعلّق بر دعوا اولمغله بغایت L'affaire ne s'entend pas, elle est trop compliquée بو مشتبکدر معمّسات ـ خصوص بغایت مشتبک اولمغله آکلاشلهمیور چپرهشک بر ـ اموردن اولمغله حقیقتنه واصل اولنمیور Et d'une machine qui n'est pas simple ـ مادّه اولدیغندن آکلاشلمسی ممکن دکلدر *A.* مختلط التراکیب ـ مختلف التراکیب ‖ Cette machine est trop compliquée بوآلت بغایت مختلف التراکیبدر

COMPLOT. Mauvais dessein formé entre deux ou plusieurs personnes *A.* محالفة ـ مواعدة الی الفساد ـ معاقدة الی الشرّ *T.* یرامزلقده همدمیٔ فساد ـ مری *P.* صدع واحد ـ الی الفساد ‖ Complot pernicieux مواعدهٔ شرّ وفساده برلشمه ـ عهدلشمه détestable مکروهه محالفهٔ hardi خباثت آلود Faire un complot بینهماده محالفهٔ الی مبنی مواعدهٔ جسورانه Ils avaient fait complot de le prendre et de le tuer الفساد ایتمک Ils étaient de complot avec un tel اخذ وقتلی خصوصنده صدع واحد اولدیلر اجرای فساده فلان کمسنه ایله Leur complot a été découvert صدع واحد اولمشلر ایدی شرّوخباثته دائر میانهلرنده اولان مواعده ومحالفه خارجه اخراج اولندی

comporté dans cette ambassade سوء اشبو سفارت خدمتنده سفارت خصوصنده سلوك ـ حركت ايله عمل ايلدى وحركتى بر وفق رضا دكل ايدى Il s'est comporté en bon ami, en homme de bien dans les choses que je lui ai confiées عهدهٔ امانتنه حواله ايلديكم اموره خيرخواه خالص ودوست متخصّص كبى حركت ايلدى Il faut espérer qu'il se comportera mieux à l'avenir فيما بعد سلوك وحركتى احسن اولهجغى مأمولدر

En termes de Pratique, il se dit pour marquer l'état auquel est un héritage, une maison etc. *A.* هيئت موجودة *P.* حالى *T.* بر نسنه‌نك اولديغى حال كه هست || Je lui ai vendu cette maison, ainsi qu'elle se poursuit et comporte بو منزلى فلان كمسنه‌يه هيئت موجوده‌سى اوزره فروخت ايلدم

Comporté. *A.* متحمّل *P.* تحمّل داشته *T.* كوتورلمش

COMPOSÉ. Un tout formé de plusieurs choses ou de plusicurs parties *A.* تركيب pl. تراكيب *P.* چيز تركيبيافته *T.* تركيبلنمش || L'homme considéré physiquement, est un composé de corps et d'âme تركيبلنوب براولمش ـ شئى بشر اصول طبيعت اوزره نظر اولنسه روح وجسددن عبارت بر تركيبدر Le corps humain est un composé de différentes parties بدن انسان اجزاى مختلفه‌دن عبارت بر تركيبدر Le gouvernement d'Angleterre est un composé de monarchie et de république انكلتره دولتنك صورت حكومتى سلطنت وجمهوريتنك بر تركيبيدر La thériaque est un composé de plusieurs drogues تريان عقاقير عقاقير مختلفه‌دن مركّبدر ـ مختلفه‌دن عبارت بر تركيبدر

COMPOSER. Faire un tout de l'assemblage de plusieurs parties *A.* تركيب *P.* با هم پرداختن ـ تركيب كردن *T.* تركيبلمك || Dieu a composé l'homme d'un corps et d'une âme جناب خالق بى انباز آدمى روح وبدندن تركيب بو آلتك ايلدى Toutes les pièces qui composent cette machine بو آلتك تركيبنه ـ ما به تركيبى اولان اجزانك جمله‌سى داخل اولمش كافّهٔ اجزا Les apothicaires et les chimistes composent leurs remèdes de plusieurs drogues mêlées ensemble اجزاجيان واهل كيميا اعمال ايتدكلرى ادويه‌يى عقاقير مختلفه مزجيله تركيب ايدرلر Le Sénat et le peuple composaient la République Romaine روما جمهورى عوامّ ناسدن وسناتو ديوانندن مركّب ايدى

Et faire quelque ouvrage d'esprit *A.* تصنيف ـ تأليف ـ انشا

بر كتاب Composer un livre || *P.* تأليف كردن *T.* ياپمق نعت وتقريظى حاوى بر تأليف ايتمك un panégyrique موعظه تأليف ايتمك ـ Composer des vers *A.* انشاد *P.* شعر ياپمق *T.* جامه نوشتن ـ En Musique, il signifie, faire quelque air مقام ياپمق *T.* نوا پرداختن *P.* تصنيف اللحن *A.*

En termes d'Imprimerie, Assembler les caractères pour en former des mots *A.* ترتيب الحروف *P.* حرفهارا در سلك حرفلرى ديزمك *T.* ترتيب گذرانيدن || Composer un mot, une ligne, une page بر لفظك وبر سطرك وبر صحيفه‌نك حروفنى ترتيب ايتمك

On dit, Se composer et Composer sa mine, sa contenance, son visage. Les accommoder à l'état où l'on veut paraître *A.* جمع سيماى خودرا *P.* تأليف الشكل والسيما ـ الشكل والسيما جهره‌يى ديويشورمك *T.* جمع كردن || Prenez garde à vous composer, lorsque vous serez devant les juges حاكم حضورينه جيقه‌جغك وقتده جمع شكل وسيمايه اهتمام ايله Il faut savoir se composer selon le temps, selon les lieux وقت وحالِ ومكان ومحلّك اقتضاسنه كوره تأليف شكل وسيمايه دقّت Composez vos gestes, vos regards رموز واشارات واجبهٔ حالدندر وانظار ولحاظاتكى كما هى اللايق جمع وتأليف ايله

Composer. S'accommoder, s'accorder sur quelque différend à l'amiable *A.* تصالح ـ ائتلاف ما بين بالمصالحة *P.* مصالحه صلح ايله اويوشمق ـ صلح اولمق ـ صلح ايتمك *T.* كردن || Composer avec ses créanciers داينلريله بالمصالحه توفيق ما Composer d'une somme qui est due آلهجقلوسيله صلح اولمق ـ بين ايتمك Vous me devez tant, composons à l'amiable دين اولان مبلغ ايچون صلح اولمق بكا شو مقدار دينك ـ Et capituler. V. ce mot. وار در بينمزده دوستانه صلحه اولدلم

Composé. *A.* مركّب *P.* تركيب كرده *T.* تركيبلنمش ـ On dit, qu'un mot est composé, pour dire, qu'il est formé de plus d'un mot *A.* لفظ مركّب ـ كلمة منحوتة ـ Mouvement composé. Celui qui résulte de plusieurs autres mouvemens *A.* حركت متداخلة

COMPOSITEUR. Celui qui compose en Musique *A.* مصنّف *P.* الالحان تصنيف الحانده صاحب مهارتدر || C'est un habile compositeur مقام قوبيجى *T.* نوا پرداز

Et celui qui termine un différend à l'amiable *A.* مصلح pl.

مصلحون T. آشتی پرداز - میانجی P. مصلحون

En termes d'Imprimerie, Celui qui arrange les caractères, pour en former des mots A. مرتّب الحروف P. ترتیبساز

حرفلری دیزیجی T. حروف

COMPOSITION. Action de composer A. انشا P. انشا پردازی T. یاپمه || Être occupé à la composition d'une machine, d'un ouvrage - بر آلتک وبر کتابک انشاسنه مشغول اولمق - Il se dit aussi, de l'ouvrage même qui résulte de l'action de composer A. تراکیب pl. ترکیب || La composition du corps humain est admirable ترکیب بدن بشر محیّر عقول بر

کیفیتدر Toutes les parties qui entrent dans la composition du corps humain بدن انسانک ترکیبنه داخل اولان اجزانک - Il se dit aussi, du mélange et de l'incorporation de certaines drogues مجموعی || Cet apothicaire entend bien la composition des remèdes بو اجزاجی ادویدنک فنّ ترکیبنه ماهر در

Il entre telles et telles drogues dans la composition d'un tel remède فلان دوانک ترکیبنه عقاقیردن فلان وفلان شیلر داخل اولور

On appelle, Composition, certaines préparations pour imiter certaines choses, comme pierreries, perles etc. A. معجون P. نوشدارو T. معجون

Il signifie aussi, arrangement des caractères pour en former des mots A. ترتیب الحروف - تلفّق الحروف P. ترتیبسازیٔ حرفلرک دیزلمه‌سی T. حرفها

Et action de composer des ouvrages d'esprit A. تألیف - انشا T. یاپمه || Cet auteur est occupé à la composition d'un nouvel ouvrage بو مؤلّف بر کتاب جدید P. تألیفسازی - تصنیف

تألیفنه مشغولدر Cela lui est échappé dans la chaleur de la composition بو لفظ شدّت حرارت تألیف اثناسنده زیغ

قلم ایله قاچرلدی Cela est d'une composition pénible فلان تألیف موجب مشقت وبادیٔ غایت صعوبتدر Il nous a montré une pièce de sa composition کندو تألیفنک بر

کندو اثر قلمی اولان تألیفدن - قطعه‌سنی بزه ارائه ایلدی - Il se dit aussi, des ouvrages mêmes بر فصل بزه کوسترردی A. تألیف pl. تألیفات || Une belle composition بر تألیف

تألیف Savante composition بر تألیف نفیس - لطیف تألیف کثیر المعارف - معارف ردیف

Il signifie aussi, accommodement à l'amiable A. مصالحة - تألیف ذات البین بالمصالحة P. آشتی پردازی T. صلح

بینمزده Par composition faite, je lui dois tant || اویوشمه - اولان صلح موجبنجه شو مقدار دینم اقتضا ایدر Entrer en composition مصالحه صددینه کیرمک Venir à composition

مصالحه‌یه مبادرت ایتمک - On dit, C'est un homme de composition, de bonne, de facile composition, pour dire, c'est un homme d'accommodement A. سهل العطف - سهل المصالحة

معقول - قولای اویوشور T. آشتی پرور P. Et un homme de difficile composition A صعب العطف - صعب المصالحة P.

کوچ اویوشور T. آشتی نا پذیر

Il signifie aussi, capitulation A. تسلیم P. استیمان - سلم

قلعه بآشتی ویره T. || Cette place s'est rendue par composition بو قلعه سلمًا تسلیم اولندی Les articles de la composition شانلو Composition honorable, avantageuse شروط سلم واستیمان

وفائده‌لو شروط استیمان

COMPOTE. Espèce de confiture A. مربّا pl. مربّیات P.

الما رجلی - مربّاسی || Une compote de pommes الما ریچار - ریچال T. رجل

COMPRÉHENSIBLE. Que l'on peut comprendre A. ممکن الفهم

آکلاشله - آکلاشلور T. شناختنی P. ممکن الادراک - - نا قابل فهمدر || Cela n'est pas compréhensible بیله‌جک عقله صیغمار شیٔ دکلدر - آکلاشلور شیٔ دکلدر Un raisonnement qui n'est pas compréhensible ممکن الادراک اولمیان

بر برهان Il n'est pas compréhensible combien il a fait de dépenses à sa maison خانه‌سنه ایتدیکی مصرف دائرهٔ ادراکدن خارج بر معنا در

COMPRÉHENSION. Faculté de comprendre, de concevoir A. آکلایش - بیلش T. شناسایی P. قوّت مدرکة || Avoir la compréhension aisée قوّت مدرکده سرعت وسهولت صاحبی - عسر ادراکی وار در Il est de dure compréhension اولمق - En termes de Logique, on dit qu'un attribut est pris dans toute sa compréhension, pour dire, que le sujet est regardé comme contenant ce que signifie l'attribut مسند مسند الیهک معناسنی کافّةً جامعدر

COMPRENDRE. Contenir en soi A. استیعاب - اشتمال

کرهٔ ارض چار اقطار || Le globe de la terre comprend les quatre parties du monde ایچنده آلمق T. در گرفتن P. احتوا

عالمی مشتملدر L'Europe comprend plusieurs grands royaumes

اوروپا اقلیمی دول معظمهٔ عدیده‌یی محتویدر La Russie
روسیه دولتی نیچه ممالک comprend de vastes provinces
واسعه‌یی مشتملدر — Il se dit aussi des choses morales || La
عدل وداد علی justice en général comprend toutes les vertus
وجه الاطلاق کافهٔ فضایلی مشتملدر La Philosophie comprend
حکمت علم منطق وعلم اخلاق وعلم طبیعی وعلم کلامی محتویدر
ادخال — درج Et faire entrer comme partie dans un tout *A.*
ایچنه قویمق *T.* در نهادن *P.* || Il a compris dans sa quit-
مطلوبی اولان مقدارک طوپنی tance tout ce qui lui était dû
ابرا سندی ایچنه — ابرا سندینه درج وادخال ایلدی
قویدی Il a tant de revenu, sans y comprendre ce qu'il tire
عهده‌سنده اولان منصبلرک عوائدی مقدارینی de ses charges
ادخال ایتمیه‌رک سنوی شو قدر ایرادی وار رد

Figur. Avoir une connaissance exacte de toutes les idées ren-fermées dans un mot générique, dans un jugement *A.* اطّلاع — بیلمک *T.* دانستن *P.* شمول العلم — احاطة العلم
دریافتن *P.* ازکان — ادراک — درک — تفهّم — فهم cevoir *A.*
آکلامق *T.* شناختن — فهمیدن — || Je comprends fort bien ce
دیدیکک کلامی کرکی کبی فهم وادراک que vous dites
آکلاشلمه‌سی — عسیر الفهمدر Cela est difficile à comprendre
مصلحتک کوجدر Vous ne comprenez pas la difficulté de l'affaire
صعوبتنی فهم وادراک ایده‌میورسک Pour vous bien faire
کیفیّت حالی طرفکه افهام comprendre l'état de la question
وضع وحرکتنک Je ne comprends rien à sa conduite ایچون
بو بابده هیچ Je n'y comprends rien معناسنی فهم ایده‌مم
بر شی فهم ایده‌مم

Compris. *A.* ایچنه آلنمش *T.* در گرفته *P.* محتوی — مشتمل — آکلاشلمش — بیلنمش *T.* شناخته — در یافته *P.* منفهم *A.*
Y compris, Non compris, signifient, en y comprenant, sans y comprendre *A.* محسوباً — معاً *P.* ب *T.* بیله — محسوب اولمیه‌رق — خارجاً عن الحساب — ماعدا *A.* داخل حساب اولمیه‌رق — بشقه — محسوب اولمیه‌رق *T.* خارج از حساب — جز *P.* داخل اولمیه‌رق || Il a dix mille livres de revenu, y compris
منصبی عائداتیله معاً سنوی شو قدر les profits de sa charge
ایرادی وار در Il a six maisons, non compris celle où il loge
الیوم ساکن اولدیغی خانه‌دن ماعدا آلتی خانه‌سی دخی
الیوم مقیم اولدیغی خانه خارج از حساب اولمیه‌رق — وار در
آلتی خانه‌سی دخی وار در

COMPRESSE. Linge en plusieurs doublures, que les chirurgiens mettent sur l'ouverture de la veine *T.* بز یصدیغی || Appliquer une compresse, Mettre une compresse بر بز یصدیغی وضع ایتمک

COMPRESSIBILITÉ. Qualité d'un corps qui peut être comprimé *A.* صیقشمغه کلمکلک *T.* امکانپذیریٔ تنگی *P.* قابلیّت الی التضایق

COMPRESSIBLE. Qui peut être comprimé *A.* قابل التضایق || L'air est compressible هوا صیقشه بیلور *T.* امکانپذیر تنگی *P.* ماء لا قابل تضایقدر L'eau n'est pas compressible

COMPRESSION. Action de comprimer, ou l'effet produit dans ce qui est comprimé *A.* تضایق *P.* افشردگی — تنگسازی *T.* صیقشمه

COMPRIMER. Presser ou serrer un corps, de manière à le réduire à un moindre volume *A.* تضییق *P.* تنگ ساختن — صیقشدرمق *T.* افشاریدن || Comprimer l'air dans un fusil à vent هوایی بر هوا تفنکی ایچنده صیقشدرمق — Figur. Comprimer une faction. L'empêcher d'éclater *A.* تسکین الفتنة *P.* فتنه‌یی بصدرمق *T.* فتنه را بر طرف کردن

Comprimé. *A.* متضایق *P.* تنگی پذیرفته *T.* صیقشمش

COMPROMETTRE. Consentir réciproquement à se rapporter sur les différends, les procès qu'on a ensemble, au jugement d'arbitres *A.* نصب الحکَم بالتراضی — احکام الحکَم || Ils ont compromis de toutes leurs affaires entre les mains d'un tel
بینلرده منازع فیها اولان کافّهٔ امور ومصالحی بالتراضی
حکَم نصب ایتدکلری فلانک ید امانتنه تسلیم ایلدیلر
Je lui ai offert de compromettre là-dessus احکام اولبابده طرفمزدن
حکَم اولنمق صورتنی فلانه تکلیف ایلدم

Et exposer quelqu'un à recevoir quelque désagrément, soit en se servant de son nom, soit en le mêlant dans quelque affaire *A.* ایراث شکست عرض آوردن *P.* ایراث الشین والعار — الکسر والنقیصة *T.* عرضنی بیلاشدرمق || N'ayez pas peur, je ménagerai si bien les
choses, que je ne vous compromettrai pas وسوسه ایتمه ایشلری
شول وجهله اداره ایده‌جکم که سنک عرضکی بیلاشدره‌جق
Il faut prendre garde à ne pas se compromettre دکلم
برکمسنه نفسنه ایراث کسر ونقیصه ایلمامکه دقّت ایتملو در Il faut
éviter de se compromettre برکمسنه نفسنه ایراث کسر ونقیصه
عرضنی آلودهٔ شین وعار ایلمکدن — ایلمکدن حذر ایلملو در
عرضنی بیلاشدرمقدن — مجانبت ایتمک اقتضا ایدر

صاقنملو در ـ On dit, Compromettre sa dignité, son autorité, sa fortune, pour dire, les exposer à recevoir quelque diminution شانـنه وحكومتنه وقـوّت ماليّه‌سنـه ايـراث كسر ونـقيصه ايتمك

Compromis. *A.* گرفتارشكستگىٔ عرض *P.* رهين الكسر والنـقيصة *T.* عرضى بيلاشمش

COMPROMIS. Acte par lequel deux personnes promettent de se rapporter au jugement d'arbitres *A.* وثيقـة التحكيم || Faire un compromis طرفيندن حَكَمَ نصبنـى حاوى بر قطعه وثيقه طرفيندن بالتراضى Donner, signer un compromis ترتيب ايتمك تحكيم حَكَمَ اولنديغـنه دائر بر قطعه وثيقه كشيدهٔ سلـك On ne met en compromis que les affaires douteuses et litigieuses املا وذيلنـده وضع امضا ايتمك مشكوك ومنازع فيه اولان مادّه‌لردن غيرى مصلحتلر حَكَمله حواله اولنمز

On dit, Mettre quelqu'un en compromis avec un autre, pour dire, le compromettre بر كمسنه‌يى فلانـك يانـنده موجب بادئ شين وعار ـ كسر ونـقيصه اولمجق بر حاله دوشرمك فلانـك يانـنه عارلندرمق ـ اولمجق بر حاله دوشرمك

COMPTABILITÉ. Obligation de rendre compte *A.* كلفت الحساب *P.* بار حساب *T.* حساب ويرمكلـك || La comptabilité de cette charge est immense بو منصبك متحمّل اولديغى كلفت Votre comptabilité n'est pas embarrassante حساب بيحدّ وپايان‌در سنـك مكلّـف اولديغـك بار حسـاب موجـب ثقلت اولمجق مقولدن دكلدر

COMPTABLE. Qui est assujetti à rendre compte *A.* مكلّـف حساب ويرمكه مجبور *T.* متحمّل بار حساب *P.* بالحساب || Les trésoriers sont comptables خزينه‌داران حساب ويرمكه مجبوردرلر ـ On appelle, Quittance comptable, une quittance revêtue des formes nécessaires pour être allouée à la Chambre des comptes باش محاسبه‌ده محسوبيّتـه صالـح بر قطعـه مقبوض سندى

COMPTANT. Argent qui est en espèces, et que l'on compte sur-le-champ *A.* نقد pl. نقود *P.* پيشادست *T.* حاضر نورد ـ Il a tant d'argent comptant شو مقدار نقد اولمرق || اقچـه من نقد ادا ايتمك Payer argent comptant موجودى وار در فلانـك نـقود موجوده‌سى وار در ـ On dit qu'un homme a du comptant اشـته نـقود موجودم شو قدر Violà tout mon comptant در ـ نـقود كثيـره جمـع ايلدى Il amassa un gros comptant

كلّيتلو نـقود ادّخار ايلدى ـ On dit figur. d'une chose promise, et qui ne peut manquer, C'est de l'argent comptant نـقد موجود عن نـقد ـ نـقداً ـ Il s'emploie aussi adverbialement *A.* كبيدر طرنـق ديبنده *T.* دست بدست ـ دستاست *P.* معجّلاً ـ طرنق ديبنده ويرمك ـ نـقداً ادا ايتمك || Payer comptant

COMPTE. Calcul. *A.* حساب *P.* شمار *T.* صايى || Il sait le compte de son argent اقچه‌سنـك حسابنـى بيلـور On a donné à ce sommelier le linge, la vaisselle par compte سفـره طاقمى اولان بزه متعلّق شيلر واوانىٔ سائره حساب ايله حساب ايتمك Faire un compte كيلارجى‌يه تسليم اولندى بيشمار ـ بلا وزن، وغير حساب، Sans compte ni mesure وبى اندازه

Et l'état d'une dépense qu'on a faite *A.* صحيفة ـ دفتر المحاسبة *P.* دفتر اماره ـ اواره *T.* دفتر الحساب || Fidèle compte دفتر صحيح Compte final دفتر قطعى Compte exact دفتر بيخطا وقصور دفترلرينى Il lui demanda ses comptes حساب قطعى ـ الحساب ـ بر دفتر تنظيم ايتمك Dresser un compte مطالبه ايلدى حساب Rendre un compte بر قطعه محاسبه دفترى دوزمك بر Voir, examiner un compte حساب ويرمك ـ دفترينى ويرمك دفترى تتبّع ايتمك ـ دفتره نظر ايتمك Revoir un compte حسابى بر دخى ـ دفتره بر دفعه دخى نظر ايتمك دفترى صحّ كشيده‌سيله Valider un compte كوزدن كچورمك بو معمـول به ايتمـك Cette partie a passé dans le compte Passer دفتره درج اولندى ـ حساب دفتره داخلدر بر ـ برشيئى دفتره ادخال ايلمك quelque chose en compte شيئى محسـوب ايتمـك Rayer, ôter de dessus un compte دفتردن چيقارمق ـ دفتردن حكّ واخراج ايتمك Il a chargé ses comptes de cela فلان شئ ايله دفترلرينى قبارتدى Vérifier un compte دفترى تحقيق ايتمك Présenter un compte دفترى Affirmer un compte بر قطعه دفتر عرض ايتمك بر Avoir un compte ouvert avec quelqu'un تصديق ايتمـك Épurer un compte كمسنه ايله حساب دفترينى آچق طوتمق دفتـرده Il y a erreur au compte دفترى تنـقيح ايتمك دفترك حاوى اولديغى Les articles d'un compte سهو وار در Arrêter un compte قطع حساب ايتمك مفردات مادّه‌لرى دفتر نما Compte de l'épargne وصى دفترى Compte de tutèle Clore un compte دفترى قپامق ـ اغلاق دفتر ايتمك Solder un compte يكون دفترى ادا ايتمـك Reliquat d'un compte

|| Les étoffes qu'un tel prend seront sur votre compte فلانك
آلديغی امتعه سنك حسابكه محسوبدر - Et mettre une
histoire, un livre etc. sur le compte de quelqu'un, pour dire, les
donner pour en être l'auteur *T.* - فلانه عزو واسناد ايتمك
Et figur. Prendre sur son compte, pour dire, se charger de faire
quelque chose *A.* التزام *P.* اوزرينه *T.* در عهده كردن
آلمق || Ne vous mettez point en peine de lui faire des excu-
ses, je le prends sur mon compte طرفكدن اعتذار تكلفنه حاجت
يوقدر بو كلفتی بن در عهده ايدرم

Faire le compte à un domestique. Lui payer, en le renvoyant,
ce qui lui est dû *T.* خدمتكارك حسابنی قطع ايله طردينه
مبادرت ايتمك

On dit aussi, Faire son compte, pour dire, s'attendre, espérer
que *A.* استناد *P.* تكيه كردن *T.* كونمك || Il croyait que
ses amis l'assisteraient, il faisait son compte là-dessus احباب
ودوستانی طرفندن اعانت مأموليله آناره استناد ايدر
ايدی Ne faites pas votre compte sur les promesses de cet hom-
me-là - شو حريفك مواعيدينه استناد ايلمه Et pour dire,
se proposer *A.* نيّت *P.* نيّت داشتن *T.* || نيّت ايتمك
|| Il fait son compte de partir demain يارنكی كون عزيمت
ايتمك نيّتنده در

Et avoir bon compte, faire bon compte, pour dire, avoir à
bon marché *A.* بثمن الاهون *P.* باندك بها *T.* معقول بها
بو شيئه اهون بها ايله || Il a eu cela à bon compte ايله
مالك اولدی Ce banquier vous fera tenir votre argent à meil-
leur compte بو صرّاف استديكك اقچه‌يی سائرلردن اهون
بها ايله ويره‌جكدر Ce marchand vous fera bon compte بو
بازركان معقول بها ايله ايشكی تنظيم ايده‌جكدر

Et faire compte, tenir compte de quelque personne ou de quelque
chose, pour dire, l'avoir en quelque considération *A.* اعتداد *P.*
اعتبار ايتمك - صايمق *T.* شايان اعتداد داشتن || Il n'en
fait pas grand compte اعتبار ايتمز - چندان معتدّ به عدّ ايتمز
Il ne fait, il ne tient aucun compte de ce qu'on lui dit ديدكلری
ديدكلری كلام - صحبت عندنده شايستهٔ اعتداد دكلدر
عندنده معتبر صايلمز

Et faire son compte, trouver son compte, pour dire, trou-
ver du profit *A.* انتفاع - تحصيل الفايدة *P.* فائده‌مند شدن
فائده‌سنی - فائده‌لنمك - فائده‌لوجيقمق *T.* سودمند گشتن -

دفتره شرح Apostiller un compte حسابك صحّ الباقيسی
فذلكهٔ حساب - فذلكهٔ دفتر Arrêté de compte ويرمك
On dit proverb., Les bons comptes font les bons amis طوغری
طوغری حساب ايله دوست قزانيلور - حساب دوستلق آرتورر
- Et à tout bon compte revenir, pour dire, qu'on est toujours
reçu à calculer de nouveau ياكلش - اعادهٔ حساب اولاغندر
حساب بغداددن دونر - On dit, Manger à bon compte, c'est-
à-dire, sans se mettre en peine de ce qu'il en coûtera, ni qui
le paiera *T.* باد - مفت خور اولمق - مفت ومجانًا يمك
هوا طعام يمك - Et qu'un homme est de bon compte, pour
dire, qu'il ne se trompe point en comptant صحيح الحسابدر
مستقيم الحسابدر -

Figur., Rendre compte. Rapporter ce qu'on a vu, ce qu'on a
fait *A.* نقل ما وقع - اداء الحساب *P.* حساب دادن
نقل - انها ايتمك - حساب ويرمك *T.* نقل كردن
كيفيّتی سكا ايتمك || Je vous rendrai compte de cette affaire
بو مادّه‌يه دائر سكا حساب ويره‌جكم - نقل ايده‌جكم
Prenez garde à telle chose, car c'est vous qui m'en rendrez
compte بو بابده بكا حساب ويره‌جكسك آكا كوره دقّت
كافهٔ ايله Il faut rendre compte à Dieu de toutes ses actions
اعمالی ايچون حضور باريده حساب ويرملو در Rendre
compte de sa conduite, de son administration بر كمسنه سلوك
وحركتی وصورت حكومتی ايچون حساب ويرمك On
vint rendre compte au général que les ennemis paraissaient اعدانك
ظهورينی جنراله نقل واخبار ايلديلر

On appelle, Compte rond, un compte sans fraction *A.* عدد
تمام صايی *T.* شمار كامل *P.* اعداد كاملة *pl.* كامل || Vingt
et un n'est pas un compte rond يكرمی بر عدد كامل دكلدر
Quatre écus font un compte rond درت غروش عدد كاملدر
Quatre écus et demi ne font pas un compte rond درت بچق
درت بچق عدد كامل دكل عدد - غروش عدد مكسور در
بالكسر در

On dit figur., Au compte de quelqu'un, pour dire, selon qu'il
suppose la chose || À ce compte-là, je vous dis qu'il n'a pas
tort بو تقديرده - بو حسابه كوره حقّی وار در À votre compte,
cela serait ainsi سنك حسابكه كوره بويله در

On dit qu'une chose est sur le compte, au compte de quel-
qu'un, pour dire, que c'est à lui à la payer فلانك ذمّتنده در

بو || Il a bien fait son petit compte dans ce traité اویدرمق
بو معاهده‌ده فائده‌لو جیقدی ـ معاهده‌دن منتفع اولدی
On dit d'un homme qui est bien éloigné de ce qu'il croyait, qu'il est bien loin de son compte ظنّ وتخمینه ندن بغایت بعید در
ایتدیکی حسابدن پك بعید در ـ

Au bout du compte. Tout considéré, après tout *A.* فذلكة *T.* انجام سخن *P.* حاصل الكلام ـ نتیجة الكلام ـ الكلام سوزك صوكی || Au bout du compte, que m'en peut-il arriver? نتیجهٔ كلام بكا نه اوله بیله‌جكدر Au bout du compte, il n'est rien tel que de faire son devoir فذلكهٔ كلام وجیبهٔ ذمّتی اجرا ایتمك قدر لازملو بر شیٔ یوقدر

À compte. Façon de parler, pour dire, qu'on a donné ou reçu quelque chose sur la somme due *A.* محسوبًا ـ علی الحساب *P.* بر وجه محسوب *T.* محسوب اولدرق || Il a donné mille francs à compte علی الحساب بیك غروش اعطا ایلدی Il a reçu cinq cents francs à compte sur les mille francs qui lui sont dus مطلوبی اولان بیك غروشه محسوبًا بشیوز غروش آلدجغی اولان بیك غروشدن علی الحساب ـ اخذ ایلدی اولهرق بشیوز غروش اخذ وقبض ایلدی

Chambre des comptes. C'est une cour supérieure à laquelle tous les comptables qui ont manié les deniers du Roi rendent compte *T.* باش محاسبه ـ محاسبهٔ اول || Président à la Chambre des comptes باش محاسبه‌جی Maître des comptes باش محاسبه مدیّزی محاسبه‌جی خلیفه‌سی Correcteur des comptes Cela est enregistré à la Chambre des comptes باش محاسبه دفترلرنده قید اولندی

COMPTE-PAS. V. Odomètre.

COMPTER. Calculer *A.* عدّ ـ تعداد ـ احصا *P.* شمردن *T.* صایمق || Compter de l'argent اقچه صایمق Comptez combien de personnes il y a قاچ كشی وار در تعداد ایله Compter l'heure ساعتی تعداد ایتمك Compter les voix, les suffrages اصحاب مجلسك رأیلرینی تعداد واحصا ایتمك Je les ai comptés un à un یكان یكان ـ فردًا فردًا تعداد ایلدم ـ برر برر صایدم ـ عدّ وشمار ایلدم ـ Compter sur ses doigts, par ses doigts *A.* مناهدة ـ مخارجة *P.* بانگشت شمردن *T.* پرمق || Il compte par ses doigts حساب مخارجه حسابی ایتمك پرمق ایله صایر ـ ایله تعداد ایدر

Compter sur quelqu'un. Faire fond sur lui comme sur un homme dont on est assuré *A.* اعتماد ـ اتّكا ـ استناد *P.* تكیه كردن *T.* دل نهادن ـ طیانمق ـ كونمك ـ On dit dans le même sens, Compter sur ses forces, sur sa jeunesse, sur ses grands biens, sur son crédit, sur son savoir قوّتنه وسنّ شبابنه وكثرت مالنه ونفوذ واعتبارینه وعلم وهنرینه استناد ایتمك Il ne faut compter sur rien de ce qu'il promet ایتدیكی وعدلرك هیچ بریسی سزاوار اعتماد دكلدر

Compter sur une chose. Être persuadé qu'une chose aura lieu *A.* قویًا امل *P.* امیدوار بودن ـ امید واثق داشتن *T.* اومق ـ فلانك ورودینه امید || Je compte sur son arrivée مأمول ایتمك فلانك ورودینه قوی املم واردر ـ واثقم وار در Je compte sur votre constance سنك ثبات ـ ثبات طبعكه قوی مأمولم وار در Je compte sur son coeur, il est fait pour combattre et vaincre ومتانتكه استنادم وار در محاربه واعدا اوزرینه غلبه ایچون خلق اولنمش بر آدم اولدیغندن غیرتنه امید واثقم وار در

Il signifie aussi, Rendre compte *A.* اداء ـ اعطاء الحساب *P.* حساب دادن *T.* حساب ویرمك || J'ai compté de la dépense et de la recette الحساب مصرف وایرادك حسابنی ویردم Il a touché cette partie, et en a compté à la Chambre des comptes فلان مالـه وضع ید ایدوب باش محاسبه‌یه حساب ویردی

Compter par tête. *T.* عدد روس ایله حساب ایتمك Et compter par pièce *T.* عدد قطعات ایله حساب ایتمك

Il signifie aussi, supputer, venir à compte *A.* ـ حساب *T.* حساب كردن *P.* رؤیت المحاسبة ـ رؤیت الحساب || Voyons ce que vous avez reçu, ce que vous avez donné, il faut compter حساب كورمك مقبوضات وتسلیماتنك مقداریله باقوب حساب كوره‌لم J'ai compté avec un tel, je ne lui dois rien فلان ایله رؤیت حساب ایلدم ذمّتمده بر اقچه قالمدی Ce n'est pas le tout que de compter, il faut payer رؤیت محاسبه كافی دكل اقچه‌نك اداسی لازمدر

On dit d'un homme qui marche lentement, qu'il compte ses pas *A.* اهسته اهسته ره ـ اهسته رفتن *P.* تأنّی فی المشی *T.* یواش یواش یوریمك ـ Et compter tous les pas de quelqu'un, pour dire, l'observer de fort près *A.* خطوه بخطوه در *P.* تجسّس الحال خطوهً بعد خطوة آیاق آیاق آردینه دوشوب بر *T.* پی تجسّس كردن كمسنه‌نك حالنی كوزتمك

Il signifie aussi, se proposer *A.* نیّت قصد - نیّت *P.* نیّت داشتن *T.* نیّتده اولمق || Il compte partir demain یارنکی کون قصد عزیمتی - عزیمت ایتمك نیّتنده در یارنکی کون وار در

Et croire *A.* اعتماد *P.* باور کردن - باوریدن *T.* اینانمق || Comptez que vous me trouverez toujours prêt à vous servir Et - اعتماد ایله که هر درلو خدمتکده آمادهٔ سعی واقدامم

réputer, estimer *A.* عدّ *P.* شماریدن *T.* صایمق || Il faut le compter pour mort میّت صایلملو در - میّت عدّ اولنملو در

Compté. *A.* محسوب - معدود *P.* شمرده *T.* صایلمش - صاییلو - On dit figur., Tout compté, pour dire, tout bien considéré *A.* همه اندیشه کرده *P.* بعد کلّ الحساب - بعد کلّ الملاحظة *T.* هر طرفی صایلدقده

COMPTOIR. Sorte de table où Il y a un tiroir, et dont les marchands se servent pour compter leur argent ou pour le serrer *T.* پیشتخته

Il se dit aussi, du bureau général de commerce d'une nation en pays étranger *A.* دار التجارة *P.* تجارتخانه *T.* بازرکان || Les Hollandais ont plusieurs comptoirs dans les Indes اوی فلمنکلونك هند جانبنده متعدّد تجارتخانه‌لری وار در Les comptoirs appartiennent à la nation, et les factoreries aux marchands تجارتخانه‌لر ملّت ملکی ویازیجیخانه‌لر بازرکان ملکیدر

COMPULSER. Prendre communication des registres d'un officier public, en vertu d'une ordonnance du juge *A.* تفتیش القیود *P.* دفترلری آراشدرمق *T.* جستجوی قیود کردن والدفاتر

COMPULSOIRE. Acte de Justice portant ordre à l'officier public de communiquer ses registres *A.* حکم لابراز القیود *P.* قیودات کوسترلمسنی آمر *T.* فرمان برای نمودن قیود بیورلدی

COMPUT. Il se dit des supputations de temps qui servent à régler le calendrier *A.* حساب التقویم *P.* شمار تقویم *T.* تقویمك حسابی

CONCASSER. Briser et réduire en petites parties quelque matière dure, comme le sucre, le poivre *A.* اجشاش - جشّ - دقّ *P.* سحق - خرد کردن *T.* ریزیدن - خرد کردن || دوکوب اوفانمق Concasser du poivre, de la cannelle ببر ودارچین سحق ایتمك

Concassé. *A.* مجشوش - مسحوق - مدقوق *P.* خرد گشته

دوکلمش - دوکیلوب اوفانمش *T.* ریزیده -

CONCAVE. Il se dit d'une circonférence courbe, prise du côté qu'elle est capable de contenir quelque chose *A.* مقعّر *P.* کاواك || Miroir concave مرآت مقعّر *T.* قووق میان تهی - Le concave d'un globe کره‌نك جانب مقعّری

CONCAVITÉ. Cavité, le creux d'un corps *A.* تقعارت - جوف || La concavité de ce globe بو کره‌نك قعارتی *P.* کاواکی - جوفیّت - pl. اجواف *T.* قووقلق Concavité profonde فعارت عمیقه Les concavités du cerveau اجواف دماغ du crâne Les concavités de la terre اجواف قحف جوف ارض - Concavité d'une montagne, d'un rocher *A.* اجواف ارض - pl. شقوب *T.* قووق یر || Dans cette montagne, il y a une grande quantité de concavités بو جبلده شقوب کثیره بو طاغده قووق یرلر پك چوقدر - وار در

CONCÉDER. Accorder, octroyer *A.* انعام - احسان *P.* بخشیدن *T.* ویرمك - بغشلمق || Le Roi a concédé de grands priviléges à cette ville بو بلده‌یه جانب پادشاهیدن امتیازات جسیمه احسان اولندی

Concédé. *A.* محسن *P.* بخشیده *T.* احسان کرده - بغشلنمش

CONCENTRATION. L'action de concentrer ou l'effet de cette action *A.* اجتماع فی مرکز واحد - انحصار فی مرکز واحد || La concentration de la chaleur *P.* بریره برکمه *T.* در یکجا با هم رسی V. Concentrer. حرارتك مرکز واحده انحصاری

CONCENTRER. Réunir au centre *A.* حصر - جمع فی المرکز *P.* در یکجا با هم - در مرکز با هم رسانیدن فی المرکز *T.* مرکزه برکدرمك آوردن || Le grand froid concentre la chaleur naturelle برودت مفرطه حرارت غریزیه‌یی مرکز - Figur. واحده حصر وجمع ایتدیرر Concentrer toutes ses affections dans un seul objet علاقهٔ فؤادی جملهٔ شیٔ واحده حصر ایتمك

Concentré. *A.* مجتمع فی المرکز - منحصر فی المرکز *P.* مرکزه برکمش *T.* در مرکز وا هم آورده - On dit qu'un homme est concentré, pour dire, qu'il ne laisse rien apercevoir de ce qui se passe dans son âme *A.* مبطن *P.* درونگیر *T.* ایچلی

CONCENTRIQUE. Il se dit de divers cercles qui ont un même centre *A.* متحد المرکز *P.* هم مرکز *T.* مرکزی یر || Ces deux cercles sont concentriques بوایکی دائره متحد المرکز در

CONCEPT. Idée, simple vue de l'esprit *A.* خاطرة pl. خاطرات

برلك .T همدمی .P کلمة واحده ـ اتحاد ـ اتفاق .A fin اتحاد ـ اتحاد کلم وارا Concert d'opinions || سوز برلکی ـ بری برلریله متفق Ils étaient de concert ensemble ارا وافکار بری برلریله سوزی ـ بری برلریله کلمهٔ واحده ایدیلر ـ ایدیلر بالاتفاق .A De concert. D'intelligence ـ بر ایتمشلر ایدی سوز برلکیله .T همدمانه .P باتحاد الکلم ـ Ils ont fait cela de concert بو ایشی سوز برلکیله ایتمشلر در

CONCERTER. Conférer ensemble, pour exécuter un dessein سوزی .T با همدمی ترتیب کردن .P ترتیب بالاتفاق .A بر کونه نیت ومرامی Concerter un dessein || بر ایتمک بر مصلحتک une entreprise بالاتفاق ترتیب ایتمک Concerter l'exécution d'une affaire صورت تصدی ومباشرتنی بالاتفاق ترتیب ایتمک بر مادهنک صورت اجراسنی صورت اجراسنه سوزی بر ـ سوز برلکیله ترتیب ایتمک ایتمک

Se concerter. A. توفیق الکلم والآرا .P کلمهٔ ـ همدم شدن سوزی بر ایتمک .T واحده شدن Ils se concertèrent long temps, avant que de faire une chose فلان شیئی اجرا ایلمکدن شو ـ وافر زمان مقدم بینلرنده توفیق کلم وآرا ایتمشلر در ایشه مباشرت ایلمکدن خیلی زمان مقدم کلمهٔ واحده اولمشلر در

Concerté. A. مرتب بالاتفاق .P همدمانه ترتیبکرده .T اتفاق کلم وارا Un dessein concerté || سوز برلکیله دوزلمش سوزی بر ایدهرک دوزلمش بر ـ ایله ترتیب اولنمش مرام سوز برلکیله ترتیب اولنمش Une entreprise bien concertée نیت بر ایش Il a bien paru que ces gens-là étaient venus bien concertés بو آدملر بری برلریله کلمهٔ واحده اولدرق کلدکلری ظاهر اولمشدر Ils se trouvèrent tous contraires à son avis, alors on vit bien que c'était une pièce concertée جملهسی فلانک رأینه مخالف ظهور ایلدکلرینه بناءً معلوم اولدیکه بینلرنده سوز برلکیله ترتیبلو بر ایش ایدی Des mesures bien concertées اتحاد کلم وارا ایله استادانه ترتیب اولنمش تدبیرلر ـ Figur., Trop étudié, affecté || Cet homme-là est trop concerté en sa contenance, en ses discours بو آدمک طور واداسنده وکافهٔ اقوالنده تکلف عظیم وار در Prendre un air concerté تکلفلی بر طور اتخاذ ایلمک

CONCESSION. Le don, l'octroi d'un souverain, d'un seigneur کرم .T بخشایش .P عطایا .pl عطیة ـ هبة .A || Ce privilége

عقله کلان شئ .T اندیشه .P سوانح .pl سانحة ـ

CONCEPTION. L'action par laquelle un enfant est conçu dans le ventre de sa mère بارگرفتگی .T حبل ـ لقاح ـ علق .A || La fête de la conception de la Sainte-Vierge عید کبدلک Depuis la conception jusqu'à l'enfantement لقاح حضرت مریم وقت حبلدن وضع ـ وقت لقاحدن حین ولادته قدر ـ Il se dit aussi des animaux .A وسق .P حمل زمانینه قدر ـ Et figur., des pensées que l'esprit forme sur quelque chose بارگرفتگی .T اندیشه .P تصوّرات .pl تصوّر .A || Rare conception تصوّر نادر Plaisante conception عقلده صورت بولان معنا تصوّر پر لطایف

Il signifie aussi, la faculté de concevoir les choses قوّت .A ـ سرعت فاهمهسی وار در Il a la conception vive || فاهمة قوّت فاهمهسنده سهولت تامّه facile سرعت فهمی وار در Cet enfant n'a pas de conception قوّت فاهمهسنده آثار صلابت بدیدار در dure وار در بو طفل مایهٔ فاهمهدن بی بهره بو طفلک قوّت فاهمهسی یوقدر ـ در

CONCERNANT. Qui concerne برای فلان .P متعلّق ـ دائر .A || J'ai à vous dire quelque chose concernant cette affaire فلاندن طولایی .T بو مصلحته دائر سکا سویلیهجکم وار در Un édit concernant telle chose فلان مادهیه دائر بر قطعه فرمان

CONCERNER. Regarder, appartenir, avoir rapport à.... ـ طولایی اولمق .T متعلّق بودن ـ علاقه داشتن .P تعلّق بو متعلّق اولمق ـ دائر اولمق || Cela concerne vos intérêts کیفیّت سنک امور مخصوصهکه متعلّقدر Il n'ignore rien de ce qui concerne cet art بو صناعته متعلّق اولان اموردن واقف اولمدیغی شئ یوقدر Cette affaire concerne le public عامّهیه دائر امورندندر ـ عامّهیه متعلّقدر

CONCERT. Harmonie formée par plusieurs voix ou instrumens همسانئ ساز وآهنگ .P توافق المغازف والالحان .A || Agréable concert توافق لطیف ساز وازکی اویغونلغی Concert de voix توافق الحان d'instrumens مغازف والحان ـ Il se dit aussi, du توافق آلات موسیقیّه ـ توافق مغازف lieu où on entend un concert مجلس الارباب موسیقی .A .P انجمن سازندگان ـ انجمن ساز وآهنگ ـ انجمن موسیقیان سازنده وخوانندهٔ جمعیّتی .T وخوانندگان

Figur., Union de plusieurs personnes qui tendent à une même

est une concession d'un tel Roi بو امتیاز فلان پادشاهك عطیهٔ شاهانه‌سیدر - Il se dit aussi, des terres que le souverain donne aux particuliers *A.* اراضی موهوبة *P.* ارض بخشیده *T.* بغشلنمش یر - انعام اولنمش یر

Et figure de Rhétorique, par laquelle on accorde à son adversaire ce qu'on pourrait lui disputer *A.* تسلیم || On dit par concession, Je vous passe qu'il est honnête homme, mais cela le rend-il capable de son emploi? اهل عرض بر آدم اولدیغنی تسلیم صورتیله قبول ایدرم انجق بونك ایله منصبنه لایق اولمش اولورمی

CONCESSIONNAIRE. Celui qui a obtenu une concession *A.* هبه‌یی آلان *T.* بخشایشدیده *P.* متهب - معطی له

CONCEVABLE. Qui se peut comprendre *A.* ممکن الفهم - شناختنی - فهمیدنی *P.* ممکن الادراك - سهل التفهم *T.* آکلاشله بیلور - آکلاشلور || Je ne sais comment cela se peut faire, cela n'est pas concevable بو ماده نوجهله اوله بیلور بو ماده‌نك امکان وقوعی دائرهٔ - بر درلو ممکن الفهم دکلدر Cela est très-concevable سهل فهمدن خارج بر معنا در Ce qu'il dit est plus concevable que ce que vous dites الادراك بر معنا در دیدیکی کلام سنك کلامکدن زیاده ممکن الفهمدر

CONCEVOIR. Devenir grosse d'enfant *A.* تلقح - احتبال *P.* آبستن شدن - بار گرفتن *T.* کبه آولمق - کبه قالمق || Les prophètes avaient annoncé qu'une vierge concevrait بر باکره‌نك احتبالنی انبیای عظام حضراتی خبر ویرمشلر ایدی Dès l'instant qu'une femme a conçu بر خاتون کبه اولدیغی دقیقده Une femme qui est hors d'âge de concevoir سنی قبول حبلدن - Il se dit aussi des animaux *A.* خارج اولان بر خاتون *P.* استیساق *T.* کبه‌اولمق آبستن شدن - بار گرفتن || Les brebis conçoivent ordinairement au printemps اغنام قسمی عادتا آول بهارده کبه اولور

Figur., Entendre bien quelque chose *A.* - ادراك - درك *P.* تفطن - تفهم - فهم *T.* - آکلامق فهمیدن - در یافتن || Je conçois bien ce que vous dites دیدیکمکی کرکی بیلمك Je ne conçois rien à cela بو خصوصده کبی فهم ایده‌رم C'est une chose que l'on peut concevoir هیچ بر شیٔ فهم ایده‌مم Je ne conçois pas qu'un homme sage puisse faire cela درك وتفهمی آسان بر شیٔدر بر عاقل آدم اولمقوله حرکتی نیجه ایده بیلور درك اولنه‌جق شیٔ دکلدر Je ne conçois pas comment il s'est pu tirer d'une si mauvaise affaire بویله امر کریهدن نه تقریب ایله جیقدیغی درك بویله امر کریهدن نه صورت - وتفطن اولنور شیٔ دکلدر ایله تخلیص نفس ایده بیلدیکی دائرهٔ ادراکدن خارج آکلشله‌جق شیٔ دکلدر - بر معنا در

Et recevoir dans l'âme des idées, des impressions *A.* اتخاذ *P.* استیخاذ - اتخاذ فی القلب - در درون پیدا کردن *T.* کوکلده ایدنمك - کوکلده حاصل ایتمك || Concevoir des espérances دروندہ اتخاذ امانی وآمال ایتمك de l'horreur قلبده اتخاذ نفار ودهشت ایتمك de la haine, de l'aversion دروندہ اتخاذ کراهت وابائت ایتمك des désirs قلبده عشق رغبت واشتیاق پیدا ایتمك de l'amour دروندہ وساوس واوهام ومحبت حاصل ایتمك des soupçons دروندہ سوء ظن حاصل ایتمك de l'estime دروندہ فلانك حقنده اعتبار وحرمت پیدا ایتمك de la jalousie دروندہ اتخاذ رشك وحسد ایتمك

Et exprimer en certains termes *A.* افادة *P.* ادا - نمودن *T.* بیان ایتمك - ادا ایتمك کردن || Il fallait concevoir cette clause en termes plus précis بوشرط بوندن زیاده الفاظ صریحه ایله افاده اولنمق اقتضا ایدر ایدی Cela est conçu en termes formels الفاظ منصوصه ایله ادا وافاده اولنمشدر Cet article était conçu en termes obscurs بوماده الفاظ مبهمه Cette phrase est mal conçue ایله افاده وادا اولنمش ایدی تعبیرك صورت افاده‌سنده رکاکت وار در

CONCHYOLOGIE. Partie de l'histoire naturelle qui traite des coquillages *A.* بحث الاصداف

CONCHYTES. Coquilles pétrifiées *A.* اصداف متحجرة

CONCIERGE. Celui qui a la garde d'un hôtel, d'une maison *A.* حارس pl. حرّاس *P.* پاسبان - یتاقی *T.* قوناق بکچیسی - Et le logement d'un concierge *A.* بیت الحارس *P.* یتاقیخانه *T.* بکچی اوطه‌سی

CONCILE. Assemblée d'évêques *A.* مجلس المطرانین *P.* مجمع پولیدلر جمعیتی *T.* مترہ‌پولیدان || Concile national ربع مسکونده کائن بالجمله مترہ‌پولیدلرك عموم مجلسلری Concile oecuménique جمعیت مترہ‌پولیدان ملت Le saint concile Concile célèbre مجلس خطیر مترہ‌پولیدان Le concile ordonna, décréta que مجلس شریف مترہ‌پولیدان

مجلس متره‌پوليدان طرفندن بويله حكم اولنديكه

CONCILIABULE. Assemblée de prélats illégitimement convoqués *T.* مجلس نا شرعیٔ راهبان || Ce n'etait pas un concile, c'était un conciliabule مجلس متره‌پوليدان دكلدر نا شرعی — Il se dit aussi, d'une assemblée de gens qui pensent à faire quelque mauvais complot *A.* دار الندوة *P.* يرامز جمعيتی *T.* انجمن بد سگالان

CONCILIANT. Qui est propre à concilier *A.* موالف ـ مصالح *P.* آشتی بخشا *T.* اويوشدريجی || Esprit conciliant مزاج ائتلافه مائل بر مزاج ـ مصالح

CONCILIATEUR. Celui qui accorde des personnes ensemble *A.* ـ آشتی پرداز *P.* مؤلف ذات البين ـ مصلحون *pl.* مصلح || مصلحون ـ اوزلاشدريجی ـ بارشدريجی *T.* اصلاح كننده Sage conciliateur مصلح عاقل St. Louis était le conciliateur entre les princes chrétiens فلان پادشاه ملوك نصارا بينلرينی تأليف واصلاح ايدرايدی Faire office de conciliateur entre des personnes qui sont mal ensemble مخاصمه اوزره اولان كسان بيننده مصلح خدمتنی ادا ايتمك — On appelle, Conciliateur des antinomies, celui qui a travaillé pour concilier ensemble les lois qui paraissent contraires les unes aux autres موفق برى *T.* تأليفساز احكام متناقضه *P.* الاحكام المتناقضة || Cette personne est un des grands conciliateurs des antinomies برلريله مختلف اولان حكملرى اويدران فلان كشی احكام متناقضه‌نك امر تأليف وتوفيقنده يد طولا صاحبی اولنلرك بريدر

CONCILIATION. Action de concilier. V. Concilier || Travailler à la conciliation des esprits ـ تأليف قلوبه سعی ايتمك Il a un esprit de conciliation اصلاح ذات البينه ـ توفيق ذات البينه سعی ايتمك بالطبع تأليف قلوبه هوسكار در — Il se dit aussi de la concordance des lois *T.* احكام متناقضه‌نك برى برلريله توفيقی

CONCILIER. Accorder des personnes et des choses qui sont contraires *A.* تأليف ـ تأليف ذات البين ـ توفيق *P.* با هم برى ـ اوزلاشدرمق *T.* تأليف ساختن ـ توفيق كردن تأليف افكار ايتمك || Concilier les esprits برلريله اويدرمق تأليف قلوب ايتمك Concilier les nations ennemies les coeurs خصومت وعداوت اوزره اولان ملتلرك بينلرينی توفيق برى برلرينه دشمن اولان ملتلرك بينلرينی ـ ايتمك

تأليف آرا ايتمك Concilier les opinions اوزلاشدرمق les شاهدلرك تقريرلرينی برى برلرينه توفيق témoignages هر شيده تأليف ذات ايتمك Chercher à tout concilier تأليفاتی برى برلريله البينه چالشمق Concilier des auteurs قوانين واحكامی برى برلريله تأليف ايتمك des lois ايكی فقره‌يی يكديگره توفيق ايتمك Concilier deux passages فقهيا احكام متناقضه‌نك توفيقی توفيق ايتمك Les jurisconsultes sont bien embarrassés à concilier les antinomies خصوصنده چوق زحمت چكرلر

SE CONCILIER. *A.* تصالح ـ مصالحة ـ توافق ـ امتزاج *P.* بارشمق ـ اوزلاشمق *T.* با هم موافقت كردن ـ آشتی كردن مصالحه‌يه سعی Il faudrait tâcher de se concilier || اويوشمق ـ اولنمق اقتضا ايدر ايدی Ces gens-là ne pourront jamais se concilier بو آدملر ابداً مصالحه ايده‌جكلری يوقدر Leurs goûts ne se concilient pas ensemble مزاجلری توافق ايده‌مز

CONCILIER. Attirer, acquérir *A.* جلب ـ استجلاب ـ كسب || Il lui a concilié la faveur du prince فلانه حسن نظر شاهانه‌يی ـ تحصيل ـ اندوختن ـ بر خود كشيدن *P.* قزانمق *T.* قلوبی جلب ايتمك Se concilier les esprits جلب ايتدردی Cela lui a concilié la bienveillance du Public بوماده فلان حقنه استجلاب حسن توجه عامه‌يه وسيله اولمشدر Se concilier l'amitié des honnêtes gens اهل عرض اولنلرك ودّ ومحبتنی طرفنه جلب ايتمك Se concilier l'attention des auditeurs سامعينك دقتنی جلب وتحصيله موفق اولمق

CONCILIÉ. *A.* متوافق *P.* توفيق كرده *T.* اوزلاشمش ـ اويدرلمش

CONCIS. Qui est court *A.* موجز ـ مجمل ـ مختصر ـ كوتاه *P.* قصه *T.* || Un style concis سبك بالاختصار Écrire en style concis اختصار مجملًا يازمق Il est concis dans ses discours مختصر در ـ نطق وكلامی موجز ومجملدر ـ كلامی وار در

CONCITOYEN. Citoyen de la même ville qu'un autre *A.* متحد الوطن *P.* همبوم *T.* همشهری

CONCLUANT. Qui conclut, qui prouve bien ce qu'on veut prouver *A.* منتج الاثبات ـ مثبت ـ منتج الحكم *P.* نتيجه سبب || Raison concluante اثباتلو ـ نتيجدلو *T.* اثباتساز ـ دار Argument دليل منتج الاثبات Preuve concluante منتج الاثبات concluant ـ برهان مثبت ـ برهان منتج الاثبات برهان منتج الحكم

CONCLURE. Achever, terminer *A.* قطع - ختم - عقد *P.* نتیجه - بتورمك - كسمك - بغلمق *T.* بستن - پیوستن بر مصلحته Conclure une affaire || قرار ویرمك - ویرمك عقد عهدنامه ایتمك Conclure un traité نتیجه وقرار ویرمك Il a conclu le marché قطع بازار ایلدی - عقد بیع ایلدی La chose est conclue مصلحت قطع وختم اولندی Il a conclu son discours par là كلامنه بو وجهله نتیجه ویردی C'est assez délibérer, il faut conclure بو قدر مباحثه كافیدر بر بر قرار ویرمك اقتضا ایدر - نتیجه ویرلمك لازمدر Conclure un mariage عقد نكاح ایتمك

Et inférer une chose d'une autre *A.* استخراج - استنباط الحكم *T.* حكم استنباط حكم كردن *P.* استدلال البرهان - الحكم بوندن شو حكمی . . . Il conclut de là que || چیقارمق استنباط ایلدیكه On peut conclure de cette proposition que شو مسئله دن مستنبط اولان حكم بو در كه Qu'en voulez-vous conclure? بوندن نه كونه حكم استخراج ایتمك بوندن . . . Je n'en conclus rien d'autre chose que استرسك بشقه بر شئ استنباط اولنمز الا كه On dit, qu'un argument conclut bien, pour dire, qu'il est en bonne forme صحیح النتیجه بر برهاندر - Et qu'une raison, une allégation, une pièce conclut, quand elle prouve bien la chose que l'on veut prouver سرد اولنان اشبو سبب واشبو تعبیر وعرض اولنان نتیجه یوقدر Ces pièces ne concluent rien ورقه ده حكم یوقدر بو اوراقده - بو اوراق بر درلو حكمی متضمن دكلدر بو اوراقده بر درلو نتیجه یوقدر - بر درلو حكم یوقدر

En termes de Pratique, il signifie, proposer les fins de sa demande, après avoir déduit le fait et les raisons *T.* كلامه نتیجه كلامه قرار ویرمك - ویرمك || L'avocat a conclu à la mort دعوا وكیلی سرد مقال ایلدكدنصكره ترتیب جزا حكمنه Cet avocat parle facilement, mais il ne sait pas conclure نتیجه ویردی بو دعوا وكیلی بالسهوله ادارهٔ كلام ایدر انجق تقریرنده نتیجه ویرمنك فنّنی بیلمز

CONCLURE. Juger, donner son avis *A.* رأی - حكم *P.* رأی دادن *T.* رأی ویرمك - حكم ایتمك || Plusieurs des juges ont conclu à la peine de mort وافر قضات ترتیب جزایی حكم رأی ایتمشلر در - ایتمشلر در

CONCLU. *A.* منعقد - معقود *P.* بسته *T.* بغلنمش

CONCLUSIF. Qui conclut, qui termine *A.* مفید النتیجة *P.*

قرار ویرر - نتیجه ویرر *T.* نتیجه فرما

CONCLUSION. Fin d'une affaire *A.* انجام *P.* انعقاد - اختتام *T.* بغلیش - بترم - قرار || La conclusion d'une affaire پیوند - بر مصلحتك قراری - بر مادّه نك ختامی d'un traité بر معاهده نك انعقادی Il faut venir à la conclusion مادّه نك قرار مصلحت . . . La conclusion fut que قراریله كلملو در *P.* نتیجة - خاتمة *A.* - Et l'action de conclure شویله ایدیكه خاتمهٔ مصلحتك - مصلحتك آخریله یاقلشدق - مصلحته یاقلشدق نتیجه سنه یاقلشدق - قراریله تقرّب ایلدك *T.* قرار - انجام || Nous touchons à la conclusion بترم

Et la conséquence qu'on tire de quelque raisonnement *A.* حكم pl. حكم - حكم مستنبط - حكم لازم - حكم مترتّب - احكام ترتّب *T.* حكم استنباط كرده - حكم ترتّبكرده *P.* مستدلّ || Cette conclusion est bonne لازم كلان حكم - ایتمش حكم Sa conclusion ne vaut rien استنباط اولنان حكم صوابه مقروندر Fausse conclusion استنباط ایلدیكی حكم ایشه یرامز Conclusion juste حكم صحیح حكم باطل

CONCLUSIONS, en termes de Pratique. Ce que les parties demandent par des requêtes *A.* استدعا - استدعا || On m'a donné tout ce que je demandais par mes conclusions استدعا ایلدیكم مطلوباتنك جمله سنه مساعده اولندی

CONCLUSION, se prend adverbialement, pour dire, enfin, bref *A.* القصّة - الحاصل - حاصل الكلام - نتیجة الكلام *P.* محصّل *T.* سوزك بترمی || Conclusion, je ne ferai rien سخن حاصل كلام هیچ بر شئ ایده جك دكلم

CONCOMBRE. Espèce de fruit *A.* شعرورة - قثّاء *P.* بادرنگ - قثّاء الحمار Concombre sauvage *A.* خیار - آزرنك - خیار *T.* سیم آهنك - خرخیار - آزرنك كوهی *P.* قثّاء برّی یبان خیاری - اشك خیاری

CONCOMITANCE. Il se dit d'une chose qui va de compagnie avec une autre *A.* مقارنت - مرافقت *P.* مصاحبت - برابری *T.* برابرلك || Par concomitance من جهة المرافقة

CONCOMITANT. Qui accompagne *A.* مقارن - رفیق *P.* همرابر *T.* برابرلكده بولنان || La grâce concomitante رفیق حال اولان فیض الهی

CONCORDANCE. Convenance, rapport *A.* مرافقت - مطابقت *P.* همرنگی *T.* اویغونلق || Il y a une merveilleuse concordance entre les Évangélistes انجیل شریفی تألیف ایتمش

Il signifie aussi, être en quelque égalité de droit ou de mérite pour disputer quelque chose *A.* مجاودة ـ مراجحة *P.* دعوای اوستلك دعواسنی *T.* دعوای برتری نمودن ـ بهتری کردن ایتمك || Ces deux pièces d'éloquence concourent pour le prix قواعد بدیعیّه اوزره یازلمش اشبو ایکی قطعه ورقه احراز قصب السبق امتیازده دعوای مراجحه‌ده درلر

En termes de Physique et de Géométrie, il signifie, se rencontrer *A.* التقا ـ اجتماع *P.* بهم آمدن *T.* بهم افتادن ـ بر یره قاوشمق ـ بر یره کلمك || Deux lignes qui concourent en un point نقطهٔ واحده‌ده ملتقی اولان ایکی خط

CONCOURS. Action par laquelle on concourt *A.* مقارنت *P.* انضمام العون والنصرة ـ الاعانة ـ باهم یاوری ـ دستگیری *T.* یاردملشمه || Le concours de Dieu avec les créatures حضرت ربّ ذو الجلالك مخلوقات ایله مقارنت اعانتی Le concours du soleil, des astres avec les causes inférieures شمسك وکواکبك اسباب سفلیّه ایله مقارنت اعانتی

On dit, Mettre au concours une chaire de Théologie, de Droit, de Médecine, pour dire, la mettre à la dispute entre plusieurs prétendans, pour la donner à celui qui aura le plus de capacité علم الهی وعلم فقه وعلم طبابتك تدریسی خدمتنی *T.* محلّ مناقشه ومباحثه‌یه عرض ایتمك

Concours, signifie aussi, affluence de monde. V. Affluence. – Et rencontre *A.* اجتماع *P.* بهم آمد *T.* بر یره برکمه || Le concours des atomes اجتماع ذرّات Le concours des voyelles اجتماع حروف علّت

CONCRET. Terme didactique. Il se dit par opposition à Abstrait اسم عین – Et en Chimie, pour exprimer une chose coagulée *A.* متخثّر *P.* انبسته ـ انیسه *T.* قویولنمش

CONCRÉTION. Amas de plusieurs parties qui se réunissent ensemble *A.* تراکب *P.* بهم پیوستگی *T.* طوبلنمه || Concrétion saline طوبلنمش طوز ـ تراکب ملوح Concrétion pierreuse بر آره‌یه کلوب ـ طوبلنمش طاشلر ـ تراکب احجار طوب اولمش طاشلر

CONCUBINAGE. Commerce d'un homme et d'une femme qui ne sont point mariés *A.* تسرّی *T.* اوطه‌لق قوللنمه || Concubinage public مشهوراً ومتواتراً ـ آچیقدن اوطه‌لق قوللنمه Concubinage scandaleux بین الناس موجب تسرّی ایتمك ریبه اولمجق وجهله اوطه‌لق قوللنمه

ذوات کرام بیننده شایان استغراب اولمجق برمطابقت تامّه وار در

CONCORDAT. Transaction, convention. Il se dit en matière ecclésiastique *A.* معاهدة الاتّحاد || Faire un concordat عقد معاهدهٔ اتّحاد ایتمك

CONCORDE. Union de coeurs et de volontés *A.* اتّحاد القلوب رابطهٔ *P.* یکدلی *T.* کوکل برلکی || Maintenir la concorde اتّحاد قلوبی وقایه ایتمك Ils vivent dans une grande concorde کمال اتّحاد قلب ایله معاشرت ایدرلر Cela pourrait altérer la concorde qui est entre eux بوماده بینلرنده اولان اتّحاد قلوبك اخلالنه وسیله اوله بیلور

CONCORDER. Être d'accord *A.* توافق *P.* همسازی نمودن *T.* اویوشمق ـ موافق کلمك || Ces deux hommes ne pourront jamais concorder بو ایکی کشینك یکدیگریله توافقی ابداً ممکن دکلدر Cela ne concorde pas avec ce que vous aviez dit دیدیکك کلام ـ بو حال دیدیکك کلامه موافق کلمز دیدیکك کلامه اویمز ـ ایله توافق ایتمز

CONCOURIR. Coopérer. *A.* مقارنت العون ـ انضمام الاعانة *P.* والنصرة یاردملشمق *T.* باهم یاوری نمودن || La grâce concourt avec le libre arbitre انسانك ارادهٔ جزئیّه‌سنده توفیق بارینك انضمام اعانتی اولور Dieu concourt avec les créatures جناب حقّك خلایق ایله مقارنت عون ونصرت Vous ne sauriez venir à bout, si un tel ne concourt avec vous ربّانیه‌سی درکار در فلانك انضمام اعانتی اولمدقچه Tous les princes d'Allemagne concourent à cette élection دسترس مرام اولمیه‌جقسك بو امر انتخاب بالجمله آلمان Il n'y a concouru ni directement ni indirectement امراسنك انضمام اعانتلریله اولور بو بابده هیچ برکمسنه‌نك بالذات ویاخود بالواسطه انضمام اعانتی اولمدی Concourir au bien public بر ـ خیر عامّه‌ده انضمام اعانت ایله همّت ایتمك ـ کمسنه‌نك عامّه‌یه راجع امورده انضمام اعانتی اولمق Il se dit aussi, des occasions et des choses qui semblent s'unir pour tendre à quelque chose *A.* مقارنت ـ انضمام الاسباب *P.* همسازیٔ اقتران الاسباب الیسر والسهولة ـ الاسباب *T.* اسباب سببلر اویمق || Tout a concouru à sa perte امر تلفنده کافّهٔ اسبابك انضمام ومقارنتی درکار اولمشدر Concourir à son élévation فلانك ارتفاع قدر ومنزلتی خصوصنده اسباب یسر وسهولت مقارن اولمشدر

CONCUBINAIRE. Celui qui entretient une concubine *A.* متسرّی *T.* اوطه‌لق قوللنان

CONCUBINE. Celle qui n'étant pas mariée, vit avec un homme *A.* سرّیة pl. سراری *T.* اوطه‌لق || Ce n'est pas sa femme, c'est sa concubine کندو منکوحه‌سی دکل اوطه‌لغیدر Entretenir une concubine اوطه‌لق طوتمق - اوطه‌لق بسلمک

CONCUPISCENCE. Inclination de la nature corrompue, qui nous porte aux plaisirs illicites *A.* شهوت - شبق - غلمت *T.* آرزوی حیوانی *P.* نفسانیة

CONCUPISCIBLE. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Appétit concupiscible, qui est l'appétit par lequel l'âme se porte vers un objet qui lui plaît *A.* نفس حریصة

CONCURREMMENT. Par concurrence *A.* بالرقابة - بالمراغبة *P.* همخواهانه *T.* بیله‌جه دیله‌یرک || Ils briguèrent concurremment cette charge فلان منصبک امر تحصیلنه همخواهانه امر تحصیلنه رقابت ایله - ورزش واقدام ایتمشلر در *P.* بالمعیّة - Il signifie aussi, conjointement *A.* چالشمشلر در برابر *T.* بیله || Il faut que vous agissiez concurremment avec cet homme - بو آدم ایله بالمعیّه عمل وحرکت ایتملوسک برابرجه عمل ایتملوسک

En termes de Pratique, il signifie, en même ordre *A.* فی *T.* بر کرتده *P.* مرتبة المتساویة || Ces créanciers viennent en ordre concurremment بو آله‌جقلونک نوبتی مرتبهٔ متساویه‌ده در

CONCURRENCE. Prétention de plusieurs personnes à la même chose *A.* مراغبة - رقابة *P.* همخواهی *T.* دیلمکده بیله‌لک || Ils briguèrent la même charge, et leur concurrence fit que... جمله‌سی بر منصبک تحصیلنه چالشدقلرندن رقابتلری بوکا نتیجه ویردیکه Entrer en concurrence همخواهلق قیدینه - رقابت قیدینه دوشمک

On dit, Jusqu'à la concurrence, pour dire, jusqu'à ce qu'une somme soit remplie *A.* الی بلوغ فی حدّ فلان *P.* تا برسیدن فلان حده - فلان مقدارک تاملنمه‌سنه قدر *T.* بحدّ فلان بالغ اولنجیه قدر || Il sera obligé de lui fournir en deniers, en terres ou en meubles jusqu'à la concurrence de ce qui lui est dû فلانه اولان دینک حدّینه بالغ اولنجیه قدر نقد واراضی وامتعهٔ بیتیّه اعطاسنه مجبور اوله‌جقدر

CONCURRENT. Competiteur qui poursuit une même chose qu'un autre *A.* رقیب فی الطلب *P.* همخواه - همطلب *T.* بیله || Ils aspirent au même emploi, ils sont concurrens دیله‌ییجی Il a éloigné جمله‌سی بر منصبه مشتاق اولوب همخواهدرلر tous ses concurrens طالبده رقیبی اولنلرک جمله‌سنی دفع Il ne peut souffrir de concurrent رغبت وطالبده رقیب ایلدی Il y a plusieurs concurrens pour cette charge اولنلری چکه‌مز همخواه وهدطلبارک کثرتی وار در

CONCUSSION. Vexation, action par laquelle un officier public exige au-delà de ce qui lui est dû *A.* تهاویش pl. تهاویش تعدّیات - تعدّی - جور - مظالم pl. مظلة - ظلم - محاوش pl. ظلمکارلق *T.* ظلمکاری - ستم - بیداد *P.* || Manifeste concussion ارتکاب محاوش Convaincre de concussion ظلم صریح Il a commis d'horribles concussions ومظالم تهمتیله متهم ایتمک موجب نفار قلوب اوله‌جق محاوش ومظالم جسیمه‌یه تعدّی ایلدی

CONCUSSIONNAIRE. Celui qui fait des concussions *A.* ظالم *T.* ظالم - ظلمکار - ستمکار - بیدادگر *P.* جور pl. جائر - ظلة pl.

CONDAMNABLE. Qui mérite d'être condamné *A.* مردود - واجب شایان مردودیّت - نا پسند *P.* مستحق المردودیّة - المردودیّة *T.* بکنلمیوب آتاجق || Maxime condamnable فعل مردود Opinion condamnable شایان مردودیّت اوله‌جق کار نا پسند Il est condamnable dans sa conduite رأی واجب المردودیّت حرکتی مردود ونا معقولدر - عمل وحرکتی واجب المردودیّتدر

CONDAMNATION. Jugement par lequel on condamne *A.* حکم *T.* بر فلان کس حکم گذاری *P.* حکم العقوبة - علیه || Il y a eu comdamnation contre lui کمسنه اوزرینه اولان عقوبت حکمی Prononcer condamnation علیهنه حکم جریان ایلدی علیهنه اعلان - بر کمسنه‌نک علیهنه حکم ایتمک Il n'attend que sa condamnation همان علیهنه حکم اولنمق حکمک ظهوری انتظارنده در

Passer condamnation, C'est convenir qu'on a tort, qu'on mérite d'être condamné *T.* بر کمسنه حقّی اولمدیغنی تسلیم بر کمسنه مستحق - حقّی اولمدیغنه مقرّ اولمق - ایتمک Subir sa condamnation, C'est acquiescer à un jugement dont on pourrait appeler *T.* علیهنه علیهنه - صدور ایدن حکم عقوبته اظهار رضا ایتمک جریان ایتمش حکمه راضی اولمق

CONDAMNER. Donner un jugement contre quelqu'un *A.* اصدار

بر کسک *T.* بر فلان کس حکم گذرانیدن *P.* الحکم علیه ارباب جنایتدن Condamner un criminel ‖ خلافنه حکم ایتمک بر Condamner à la mort یریسنک علیهنه حکم ایتمک نفینی au bannissement کمسه نک قتلنی حکم ایتمک وضع کورک اولنمسنی حکم ایتمک aux galères حکم ایتمک Et blâmer, désapprouver, rejeter *A.* استهجان - استقباح *P.* ردّ - طعن - زوز کردن - طعنه زدن *T.* عیبلمق ‖ Il condamne tout ce que je fais - جمیع افعالمی استقباح ایدر بو Je condamne cette opinion جمیع افعالمه طعنه زن اولور مردود ومستهجن عدّ ایدرم - رأیی استهجان ایدرم Je condamne ces vers بو ابیات عندمده مردود ومستقبحدر Se condamner soi-même استقباح نفس ایتمک Il ne faut pas le condamner sans l'entendre استماع اولنمقسزین مظهر ردّ واستقباح اولنمق روا دکلدر - On dit figur., Condamner une porte, une fenêtre, pour dire, en interdire l'usage *A.* ابطال *P.* ابطال کردن *T.* بطاللمق

Condamné. *A.* محکوم علیه *P.* بر او حکم گشته *T.* علیهنه خلافنه حکم اولنمش - حکم جریان ایتمش

CONDENSATION. Action par laquelle un corps est rendu plus dense *A.* تکاثف - ثخانت - کثافت *P.* چگالی *T.* صیقیلق ‖ La condensation de l'air تکاثف هوا

CONDENSER. Rendre plus dense *A.* تکثیف - تثخین *T.* چگال ساختن *T.* صیقلشدرمق ‖ Le chaud raréfie les corps, le froid les condense اجسام حقنه حرارت بادیّ تخلخل وبرودت Il y a des machines avec lesquelles on condense l'air باعث تکاثف اولور هوایی تکثیف ایده جک آلات وار در

Se condenser. *A.* تکثف - تکاثف - تثخن *P.* چگالی *T.* پذیرفتن صیقشمق

Condensé. *A.* متکاثف - متثخن *P.* چگالی پذیرفته *T.* صیقشمش

CONDESCENDANCE. Complaisance *A.* مساعدة - مساهلة pl. مساعدات *P.* رضا کوسترمه *T.* ارزانسازی - مساعده نمایی ‖ Lâche condescendance جبانته مقرون مساهلت Sage condescendance عاقلانه مساعده Il faut de la condescendance dans le commerce du monde معاشرت ناسده رسوم مساهلتد رعایت لازمهٔ حالدندر Vous avez trop de condescendance pour lui آنک حقنه مساعده یی افراط ایدرسک

CONDESCENDANT.. Qui a de la condescendance *A.* مساهل ‖ Caractère condescendant *P.* ارزانساز - مساعدهکار *T.* معقول طبع مساهلت آلود

CONDESCENDRE. Se rendre aux sentimens de quelqu'un *A.* ارزان *P.* تجویز المساعدة - ارائة الرخصة - تجویز المساهلة *T.* مساعده نمودن - داشتن رضا کوسترمک ‖ Je ne puis condescendre à ce que vous souhaitez de moi مطلوبکه تجویز مساعده ایده مم C'est une chose à quoi il ne condescendra jamais ابدی رخصت ویرمیه جکی اموردندر Il a condescendu à tout ce qu'on a voulu de lui کافّهٔ کندودن مطلوب اولان امورده ارائهٔ مساعده ورخصت ایلدی - On dit aussi, Condescendre aux faiblesses, aux besoins de quelqu'un, pour dire, accorder quelque chose à ses faiblesses, à ses besoins *T.* فلانک ضعف نفسنه وحاجات ضروریّه سنه تجویز مساعده ایتمک ‖ Il faut quelquefois condescendre au goût de ses enfans اولادک مزاجنه بعضاً ارائهٔ مساعده ورخصت ایتمک اقتضا ایدر ارائهٔ مساهلت ایتمک اقتضا ایدر -

CONDISCIPLE. Compagnon d'étude *A.* رفیق الدرس *P.* سبقتاش *T.* درس اورتاغی

CONDITION. La nature, l'état, et la qualité d'une chose *A.* حال *T.* حال وشان *P.* شئون - شان - احوال pl. ‖ La condition des choses humaines est d'être périssable امور دنیا تابع زوال وفنا اولمق شانلرندندر La condition des princes les oblige à plus de devoirs que les autres personnes حال سلطنت ملوک اوزرینه سائر کساندن زیاده تحمیل باری Cette marchandise n'a pas les conditions qu'elle doit avoir موجبدر بو مالده مطلوب اولان احوال لازمه موجود دکلدر Cela n'est pas de la condition requise بو شیده مطلوب اولان حال وشان Sa condition est malheureuse dans les conjonctures où il se trouve یوقدر دوجار اولدیغی عوارضه نظراً حالی دیگرگون وپریشاندر

Et l'état d'un homme considéré par rapport à sa naissance *A.* حیثیّت ‖ Être de grande condition, de condition relevée جلیل الحیثیّه اولمق de médiocre condition متوسّط حیثیّتی de basse condition دنیّ الحیثیّه اولمق Il fait trop de dépense pour sa condition حیثیّتنه کوره ایتدیکی مصارف Cela est au-dessus de sa condition بو کیفیّت حیثیّت چوقدر - On dit, Homme de condition, pour dire, de naissance ذاتیّه سنک ما فوقیدر ارباب حیثیّتدن بر آدمدر

Il signifie aussi, la profession, l'état dont on est *A.* حرفت *P.* کار و پیشه *T.* حال || Chacun doit vivre selon sa condition حالنه کوره ـ هر کس حرفتنه کوره کچنملو در

Il se prend aussi pour Domesticité *A.* خدمت *P.* نوکری *T.* خدمتکارلق || Bonne condition خدمت مطبوعه Mauvaise condition خدمت ردیّه Il est en condition در خدمتده خدمت آرامقده Il cherche condition در

Il signifie aussi, clause *A.* شرط pl. شروط *P.* پیمان *T.* شرط || Condition avantageuse شرط نافع Rude condition شرط شقیل onéreuse شرط ملایم douce شرط شدید ـ خشین Condition آغر شرط ـ شرط گران ـ شرط طاقتشکن ـ الحمل nécessaire شرط محال impossible لازملو شرط ـ شرط واجب شروطی تجویز Accorder des conditions اجراسی نا ممکن شرط ـ Obtenir des conditions تحصیل شروط ایتمک Ils se sont rendus à des conditions honorables شانلو شروط ایله استیمان à des conditions raisonnables شروط معقوله ایله استیمان Vous lui imposez une condition bien dure فلانه خیلی ایلدیلر C'est une condition sans laquelle l'acte n'aurait pas été fait آغر بر شرط تحمیل ایدرسک بو شرط اولمسه سندک انعقادی Je vous ai accordé cela à telle condition ممکن دکل ایدی On dit, Je vous ai vendu cela sous condition, pour dire, qu'on le garantit بوکا شو شرط ایله رضا ویردم بو شیئی سکا ـ On dit, Condition sine quâ non, pour dire, une condition dont rien ne peut dispenser *A.* شرط کفالت ایله بیع ایلدم والّا فلا قبیلندن اولان شرط *T.* شرط ما لا بدّ

CONDITIONNÉ. Qui a les conditions requises *A.* منتظم بشروط ـ شرطنجه اولان *T.* آنچه بر وفق شروط است *P.* المطلوبة || Des livres bien conditionnés شروط لازمه‌سی اوزره اولان شروط لازمه‌لری اوزره منتظم کتابلر

CONDITIONNEL. Qui porte de certaines clauses, moyennant lesquelles une chose se doit faire *A.* مشروط ـ متضمّن الشرط *P.* شرطلو *T.* || Cette promesse n'est pas pure et simple, elle est conditionnelle بو تعهّد مشروطدر ساده وصاف Notre contrat est conditionnel بینمزده معقود اولان دکلدر مقاوله سندی شرطی متضمّندر

CONDITIONNELLEMENT. À certaines conditions *A.* مشروطاً ـ با شرط *T.* بالشرط *P.* || Je ne me suis obligé à cela que conditionnellement بوکا مشروطاً متعهّد اولدم Il fut institué héritier conditionnellement مشروطاً وارث نصب اولندی

CONDITIONNER. Donner à une chose les qualités requises *A.* نظاملق *T.* در سلک نظام پیوستن ـ پرداختن *P.* تنظیم || Conditionner un acte بر قطعه سند تنظیم ایتمک

CONDITIONNÉ. *A.* منتظم *P.* پرداخته *T.* نظاملنمش

CONDOLÉANCE. Compliment qui se fait pour témoigner la part qu'on prend à la douleur de quelqu'un *A.* تعزیة ـ تسلیة *P.* پرسش حال ماتمخورده *T.* یاسلو آدمک خاطرینی سورمه || Nous avons été lui faire nos complimens de condoléance رسم تعزیه‌یی اجرا ایچون زیارتنه واردق Lettre de condoléance تعزیه مکتوبی ـ تعزیه‌یی حاوی مکتوب ـ Pour adresser à quelqu'un un compliment de condoléance, on emploie ces phrases *A.* احسن الله عزاک ـ رزقک الله صبر الحسن *T.* باشکز صاغ اولسون ـ الله صبرلر ویرسون

CONDOR. Oiseau, le plus grand des volatiles *A.* رخ *P.* رخ

CONDUCTEUR. Celui qui conduit *A.* مرشد ـ قاید ـ دلیل *P.* پوله ـ پول کوستریجی ـ قولاغوز *T.* بدرقه ـ رهنما ـ رهبر || Moïse était le conducteur du peuple de Dieu حضرت موسی امّت اللهک دلیلی ایدی Conducteur de la jeunesse مرشد اطفال du troupeau قطیعه دلیل ـ سورینک C'est un tel qui fait tout dans cette compagnie, c'est le conducteur de la barque بو جمعیّت ایچنده کافّهٔ امورک مدیری فلان کشی اولوب مجلسک دلیل ورهنماسی ـ C'est aussi un instrument de Chirurgie. V. Sonde. مثابه‌سنده در

CONDUIRE. Mener, guider, faire aller *A.* اسرا ـ دلالت *P.* قولاغوزلق ـ کوتورمک *T.* رهبری کردن ـ روانیدن ـ براهیدن || Conduire quelqu'un بر کمسنه‌یه دلالت ایتمک ایتمک Conduire un aveugle اعماید دلالت ـ اعمایی اسرا ایتمک Conduire des voyageurs ابنای سبیله دلالت ایتمک Il prit des guides qui le conduisirent یولجیلره قولاغوزلق ایتمک ـ دلیللر تدارکیله سمت مقصوده اسرا اولندی ـ Il se dit aussi des animaux *A.* قیادت ـ سوق ـ تسریب *P.* براه || Conduire des chevaux کوتورمک ـ سورمک ـ یدمک *T.* راندن آتلری سوق ایتمک ـ آتلره قیادت ایتمک Conduire un troupeau بر سوری ـ بر سوری سوق ایتمک ـ Et des choses inanimées *A.* اساقة ـ سوق ـ تسریب ایتمک *P.* سوق ذخایر || Conduire des vivres سورمک *T.* راندن ایتمک des marchandises سوق اموال ایتمک ـ On dit par

Se conduire. Se comporter *A.* عمل *P.* ـ حرکت ـ سلوک *T.* حرکت ایتمک ‖ Il se conduit bien حسن سلوک کردن حرکتی مستحسن وپسندیده در ـ سلوک وحرکتی وار در Il se conduit mal سوء حرکتی وار در Cette femme s'est toujours bien conduite بو خاتون هر حالده حسن سلوک ایله عمل وحرکت ایلدی

Conduire, signifie aussi, accompagner quelqu'un par honneur ou pour sûreté *A.* ایصال بالمعیّة ـ ایصال بالرفاقة مصحوباً ـ ایصال برابر واروب *T.* همپایی کردن ـ با هم رسانیدن *P.* ایصال کوتورمک ‖ Cet ambassadeur fut conduit à l'audience par un tel ایلچی فلانه مصحوباً حضور پادشاهی یه ایصال اولندی J'ai affaire en ces quartiers-là, je vous y conduirai اول سمتلرده مصلحتم اولمغله سکا رفاقت ایدوب سوی مقصودکه قدر Il avait peur de ses ennemis, il se fit conduire اعداسندن احترازاً یاننه آدملر استصحابیله محلّ مقصوده ایصال ایدەرم Il est allé conduire une voiture d'argent بر خزینه عربەسنی محلّنه ایصال ایچون معیّنه کتدی Conduire un convoi ـ بر جلبک معیّنه رفاقت ایتمک ـ Il se dit encore, de la raison et des passions personnifiées ‖ La raison le conduit عقل وخرد دلیل ورهنماسیدر Ses passions le conduisent نفسنه ـ رهنمای کار وعملی امراض نفسانیەسیدر Il se laisse conduire par son intérêt انقیاد ومتابعت ایدر اغراض مخصوصەسنه ـ دلیل ومرشدی انجق غرض مخصوصیدر تبعیّت ایله عمل وحرکت ایدر

CONDUIT. Tuyau, canal par lequel coule et passe quelque chose de fluide *A.* مجرا *pl.* مجاری ـ منفذ *pl.* منافذ *P.* یول *T.* رهگذر ـ گذرگاه ‖ Conduit de pierre ou de plomb احجاردن یاخود قورشوندن مصنوع مجرا Le conduit d'une fontaine چشمەنک مجراسی Faire un conduit بر مجرا احداث Faire passer par un conduit بر یول یاپمق ـ ایتمک مجرایی سدّ Boucher un conduit ایچندن امرار ایتدرمک Ces eaux se déchargent ou se portent par un tel conduit بو صولر فلان مجرانک Les conduits par où la bile se décharge واسطەسیله اسالە واجرا اولنور صفرانک افراغ اولندیغی منافذ ومجاری Les conduits de l'urine سدک یوللری ـ مجاریٔ بول Il a les conduits bouchés مجاری ومنافذ مسدود در resserrés Un tel médicament resserre, ouvre مجاری ومنافذ منقبضدر

extension, Conduire l'eau, pour dire, la faire aller par des canaux *A.* اسالة الما ـ اجراء الما *P.* آبرا روانیدن *T.* صویی آقتمق ـ Et conduire une ligne, pour dire, la faire passer par différens points خطّی کزدررک چیزمک ـ Et conduire la main d'un écolier qui apprend à écrire یازو مشق ایدن شاکردک النی طوتوب کزدرمک

Il signifie aussi, avoir inspection sur un ouvrage *A.* نظارت *P.* نظارت کردن *T.* ناظرلق ایتمک ‖ Conduire un bâtiment حفرمترس خصوصنه بنایه نظارت ایتمک une tranchée نظارت ایتمک

Il se dit aussi des choses morales et des ouvrages d'esprit *A.* تدبیر *P.* تدبیر کردن *T.* تدبیر ایتمک ‖ Conduire un dessein, une entreprise بر کونه عزیمتک ومباشرت اولنەجق مصلحتک تدبیرینی ایتمک Il a bien conduit cette affaire بو مصلحتی حسن ـ بو ماڈەده کوزل تدبیر ایلدی تدبیر ایله اداره ایلدی

On dit, Conduire quelque chose à sa perfection *A.* ابلاغ الی بمرتبهٔ کمال رسانیدن *P.* ایصال فی درجة الکمال ـ حدّ الکمال کمالنه ایرشدرمک *T.*

Il signifie aussi, commander, régir, gouverner *A.* ادارة *P.* ادارە ایتمک *T.* حکمرانی کردن ـ کار فرمایی کردن ‖ Conduire une armée عسکرک اوزرینه ـ اردویی اداره ایتمک une flotte دونمانک مدیر وحکمرانی اولمق مدیر اولمق Moïse conduisit le peuple d'Israel حضرت موسی قوم اسرائیل Ce général sait bien conduire une armée اوزرینه مدیر وکار فرما ایدی بو جنرالک ادارهٔ عسکر خصوصنده وقوف تامّی Conduire l'avant-garde چرخەجی عسکرینی اداره وار در Conduire des ouvriers عمله ورنجبران اوزرینه مدیر ایتمک Ce père conduit bien sa famille بو پدر اهل بیتنی اولمق اولاد وعیالنی کوزل اداره ـ وجه احسن اوزره اداره ایدر Son maître à écrire lui conduit la main خطّاط خواجەسی یازو النی اداره ایدر Conduire un chariot عربەیی اداره واساره ایدر Conduire quelqu'un dans ses affaires بر کمسنەنک امورینی خصوصاتنی اداره ایتمک بر کمسنەیه ارائهٔ طریق ـ امور وخصوصاتنی اداره ایتمک Ce peuple-là est difficile à conduire ایله امور وخصوصاتنی اداره ایتمک On dit figur., Conduire bien sa barque, c'est-à-dire, ses affaires اول قومک امر اداره سی مشکلدر بر کمسنه کشتیٔ امورینی عاقلانه ومدبّرانه اداره ایتمک

قاعدهٔ عقل Conduite imprudente حکیمانه روش وحرکت حرکت مبهمه équivoque ودرایته منافی سلوک وحرکت حرکت نا بجا déplacée On ne comprend rien à sa conduite طور وحرکتندن بر شئ آکلاشلمیور Blâmer la conduite de quelqu'un برکمسنه‌نک سلوک وحرکتنی قدح وذمّ ایتمک On ne سلوک وحرکتنه طعنه زن لوم وتعییب اولمق - peut rien trouver à redire à sa conduite سلوک وحرکتی شائبهٔ C'est à vous سلوک وحرکتنه سوز یوقدر - تعریضدن بریدر à répondre de sa conduite آنک سلوک وحرکتی ایچون On dit qu'un - سن مسئولسک - سن جواب ویره‌جکسک homme a de la conduite, pour dire, qu'il a une conduite sage et prudente A. حسن - مسلک مستحسن - مشوار مستحسن P. السلوک رفتار پسندیده T. کوزل طاورانشِ ‖ C'est un homme qui a de la conduite حسن سلوک صاحبی بر آدمدر - Et qu'un homme n'a point de conduite مسلک مستهجن حسن سلوکی یوق بر آدمدر - صاحبی بر آدمدر

CONDYLE. Il se dit en général de toutes les éminences des articulations A. عجرة المفاصل pl. مهرهٔ P. عُجر المفاصل عجرة T. پیوندگاه بوغوم باشی ‖ Les condyles du fémur اومجه کمیکنده‌کی بوغوم باشی - الحرقفه

CONDYLOME. V. Excroissance.

CÔNE. Pyramide ronde dont la base est un cercle A. صنوبری T. کلاه‌واری ‖ Les pains مخروطیّ الشکل P. کلاهگونه - de sucre sont faits en cône شکر کلّه‌سی مخروطیّ الشکلدر Cône droit, celui dont l'axe est perpendiculaire à la base A. مخروطیّ مستقیم Et cône oblique, celui dont l'axe est oblique A. مخروطیّ مخنّی

CONFECTION. Composition faite de plusieurs drogues A معجون pl. معاجین P. نوشدارو T. معجون ‖ Bonne confection chimique معجون لطیف کیمیاوی - معجون طیّب کیمیاوی Confection d'hyacinthe قرمز معجونی d'alkermès جواهر معجونی Faire une confection بر معجون ترتیب ایتمک Cette confection est composée de... بومعجون فلان وفلان شیلردن مرکّبدر

En termes de Pratique, c'est l'action de composer un papier terrier, un inventaire A. ترتیب - انشا P. پرداخت T. دوزمه ‖ Travailler à la confection d'un papier terrier بر ارضک Après la دفتر خانه‌سنی ترتیب وانشایه مشغول اولمق confection de l'inventaire On dit aussi, - دفترک ترتیبندنصکره

فلان دوا قبض ویاخود تفتیح منافذی موّدیدر les conduits pl. مذنب - مجاری الما pl. مجراء الما A. Conduit d'eau - صو یولی T. رهگذر آب P. سروب pl. سرب - مذانب Conduit souterrain A. اردبّة pl. قنوات P. کهریز - یر آلتی صو یولی - لغملو صو یولی T.

CONDUITE. Action de conduire, de mener, de guider quelqu'un A. ایصال P. دلالت - رهنمایی T. رهبری - قولاغوزلق ‖ Être chargé de la conduite d'un aveugle یوله کوتورمه - یول کوسترمجیلک - بر اعمانک دلالتی خدمتیله متحمّل de la conduite d'un convoi مأمور ایصالنه بر جلبک اولمق - Il se dit aussi des animaux A. تسریب - سوق P. اولمق ‖ La conduite d'un troupeau کوتورمه T. راندن بر سورینک سورینک کوتورلمه‌سی - سوق وتسریبی

On dit, qu'un tel est chargé de la conduite d'un ambassadeur, c'est-à-dire, qu'il est chargé de l'aller recevoir sur les frontières فلان کمسنه ایلچینک مهماندارلغی خدمتنه مأمور در

Il se dit aussi, de la direction d'un ouvrage, d'un projet A. نظارتکاری P. نظارت ناظرلق T. ‖ Avoir la conduite d'un bâtiment بر بنایه نظارت ایتمک Prendre la conduite d'une entreprise مباشرت اولنه‌جق بر مصلحتده التزام نظارت بر مادّه‌نک Se charger de la conduite d'une affaire ایتمک نظارتنی در عهده ایتمک

Il signifie aussi, commandement sur les peuples A. ادارة - حکومتلک T. کارفرمایی - حکمرانی - فرمانفرمایی P. حکومت ‖ Être chargé de la conduite d'un grand État بر ملک جسیمک حکومت واداره‌سیله متحمّل اولمق Avoir la conduite d'une armée بر اردونک اداره‌سنی ایتمک Être chargé de la conduite d'une paroisse بر محلّه‌نک اداره‌سنه مأمور اولمق

Et l'inspection qu'on a sur les moeurs, sur les actions de quelqu'un A. نظارت التأدیب - نظارت التربیب P. نظارت ادب آموزی T. تربیه ناظرلغی ‖ Être chargé de la conduite d'un jeune prince, d'un jeune seigneur بر شهزاده‌نک یا بر کبارزاده‌نک تربیب وتأدیبی نظارتنه مأمور اولمق Ce jeune homme est sous ma conduite بو غلامک تربیه‌سی تحت نظارتمده در

Et manière d'agir A. سلوک - حرکت - هنجار P. روش - طاورانش T. ‖ Bonne conduite حسن سلوک وحرکت - sage هنجاز نا هموار - سوء حرکت mauvaise روش پسندیده

La confection d'un canal, d'un bâtiment, d'un chemin برصو يولك وبر بنانك وبر طريقك انشاسى

Il signifie aussi, achèvement *A.* اتمام ـ تماميت ـ ختام *P.* تماملمه ـ بتمه *T.* انجام ـ تمامى || Jusqu'à parfaite et entière confection تماماً وكاملاً ختام بولنجيه قدر ـ ختام اتمّ واكمله قدر

CONFÉDÉRATIF. Qui concerne une alliance entre des États *A.* متضمّن المحالفة ـ متضمّن المعاقدة *P.* وابستهٔ همپيمانى *T.* عهدلشمكه متعلّق معاقده‌يى متضمّن || Traité confédératif بر قطعه عهدنامه

CONFÉDÉRATION. Ligue, alliance *A.* محالفة ـ مكافلة ـ معاقدة *P.* همپيمانى *T.* عهدلشمه || Confédération bonne معاقدهٔ خيريّه ferme محالفهٔ مستمرّ البقا stable مكافلهٔ مؤكّده ـ محالفهٔ قويّه Se joindre, s'unir par confédération بالمحالفه ربط شيرازهٔ Il y a confédération entre ces deux États يكجهتى واتحاد ايتمك Renouveler une confédération بو ايكى ملكك بينىده رابطهٔ مكافلت وار در Entrer en confédération رابطهٔ محالفه‌يى تجديد ايتمك Ce prince était de la confédération دائرهٔ معاقده ومكافله‌يه دخول ايتمك Observer les articles d'une confédération فلان حكمدار حلقهٔ معاقدين ايچنه داخل اولنلردن ايدى Il se dit aussi, des ligues que font entre eux les sujets mécontens d'un État *A.* شروط محالفه‌يه رعايت ايتمك فرقة المخالفين *P.* گروه خلافگيران *T.* خلافگيرلر طاقمى || La dernière confédération de l'armée de Lithuanie ليتوانيا اردوسى ايچنده مؤخّراً ظهور ايتمش فرقهٔ مخالفين

se CONFÉDÉRER. Se liguer ensemble *A.* تحالف ـ تعاقد *P.* با همديگر عهد وپيمان ـ بهم پيمان بستن *T.* عهدلشمك ـ تكافل ـ تعاهد كردن || Ils se confédérèrent بری برلريله L'armée de Pologne se confédéra له عسكرى عموماً تحالف وتعاهد ايلدى

CONFÉDÉRÉ. *A.* حليف ـ معاقد ـ عقيد ـ مكافل *P.* همپيمان *T.* عهدلشمش || Les nations confédérées بری ـ ملل مكافلين برلريله عهدلشمش ملل مكافلين

CONFÉRENCE. Comparaison. *A.* مقابلة ـ تطبيق احدها بالآخر *P.* برى بر يله يوزلشدرمك *T.* همرويى با يكديگر || La conférence des ordonnances, des coutumes نظامنامدلرك وعادتلرك Conférence des temps مقابلهٔ بری برلريله تطبيق ومقابله‌سى des textes متنلرك برى برلريله مقابله تواريخ واحيان وتطبيقى

Et l'entretien que quelques personnes ont ensemble sur quelque affaire sérieuse *A.* مكالمة pl. مكالمات *P.* سروا *T.* سويلشمه Ils eurent de longues conférences ensemble ميانلرنده مكالمات Nouer une conférence مديده گذران ايلدى عقد مجلس Entrer en conférence avec quelqu'un بر كمسنه مكالمه ايتمك La conférence fut assignée à un tel jour مكالمه فلان كونه تعيين اولندى Les conférences pour la paix مصالحه مكالمه‌لرى pour les limites حدوده La conférence fut rompue مكالمه فسخ اولندى fut renouée مكالمه اعاده وتجديد اولندى Des conférences académiques مكالمات علميّه

CONFÉRER. Comparer deux choses ensemble *A.* مقابلة ـ تطبيق *P.* رو برو كردن *T.* برى بر يله يوزلشدرمك || Il signifie aussi, donner, accorder *A.* اعطا ـ احسان *P.* دادن || Conférer des honneurs بخشيدن ـ بخش ايتمك ـ ويرمك *T.* des dignités اعطاى اسباب مجد وشرف ايتمك des grâces اعطاى انعامات مراتب ودرجات ايتمك Plus les princes ont de grâces à conférer, plus ils sont puissants ملوك وسلاطينك يدلرنده احسان اولنه بيله جك الطاف وانعامات هر نقدر افزون ايسه مرتبهٔ قوّتلرى دخى اولقدر متزايد اولور ـ On dit, Conférer des charges, des bénéfices *T.* احسان مناصب ـ توجيه مناصب وزعامات ايتمك وزعامات

Il signifie aussi, parler ensemble sur quelque affaire *A.* مكالمة ـ مذاكرة *P.* سروا كردن *T.* سويلشمك || L'affaire est importante, elle mérite que nous en conférions à loisir بو مصلحت امور مهمّه‌دن اولمغله وقت خاليده مذاكره اولنمسى Les ambassadeurs conférèrent sur la paix ايلچيلر واجبه‌دندر مصالحه‌يه دائر مكالمه ايتمكده درلر

CONFERVE. Plante aquatique. *T.* صو سونكرى

CONFESSER. Avouer, demeurer d'accord *A.* اقرار ـ اعتراف *T.* اقرار ايتمك || Confesser la vérité حقيقت حالى اقرار ايتمك *P.* اقرار نمودن ـ اقرار كردن Il a confessé sa faute son crime خطاسنى اعتراف ايلدى جرمنى اقرار ايلدى On l'a appliqué à la question, il n'a rien confessé اذيّته ويرلمش Il confesse qu'il est vaincu ايكن هيچ بر شئ اقرار ايتمامشدر Je soussigné reconnais et confesse avoir ... مغلوب اولديغنه مقرّ ومعترفدر بنكه ذيل ورقه‌ده مسطور الامضايم قبول واقرار ...

ایدرمکه ـ On dit figur., qu'un homme confesse la dette, pour dire, qu'il confesse qu'il a tort حقّ یدنده اولمدیغنی اقرار ایدر ـ On dit, Confesser Jésus-Christ ou la Foi de Jésus-Christ, pour dire, avouer que l'on est chrétien اقرار دین عیسی ایتمک ـ Il signifie aussi, declarer ses péchés soit au prêtre, soit à Dieu *A.* اعتراف الذنوب *P.* اقرار کردن گناهها *T.* صوچلری اقرار ایتمک

CONFESSÉ. *A.* مقرّ ـ معترف *P.* اقرار کرده *T.* اقرار اولنمش

CONFESSION. Aveu, V. Confesser || Confession sincère اقرار ساده دلانه اقرار Confession ingénue اقرار خالص ـ صادق Confession forcée جبراً تحصیل اولنمش کرهاً اقرار extorquée La confession d'un criminel بر مجرمک اقراری اقرار Confession de Foi اقرار دین

CONFIANCE. Espérance ferme *A.* اعتماد ـ وثوق *P.* اعتمادداری *T.* اینانمه || Avoir confiance en quelqu'un بر کمسنه‌یه اعتماد Grande confiance اعتماد عظیم ـ اعتماد تامّ Ferme confiance ایتمک اعتماد ـ اعتماد کلّی extrême امید واثق ـ اعتماد قوی لطف حضرت باری‌یه Mettre sa confiance en Dieu مفرط اعتماد بلاهت آلود Sotte confiance معتمد اولمق Aveugle confiance اعتماد باطل Vaine confiance علی العمیا اعتماد Mettre sa confiance dans les richesses کثرت مالنه اعتماد واغترار نفسنه اعتماد Mettre sa confiance en soi-même ایتمک واغترار ایتمک

Et l'assurance que l'on prend sur la probité de quelqu'un *A.* امنیّت *T.* امینلک || Prendre confiance en quelqu'un بر کمسنه‌یه امنیّت ایله سویلمک Lui parler avec confiance امنیّت ایتمک Il a abusé de la confiance qu'on avait en lui حقنه ارزانی قلنان امنیّتی عبثه استعمال ایلدی ـ On dit qu'un homme a la confiance du Roi نزد ـ مظهر حسن اعتماد شاهانه در ـ Et donner sa confiance à quelqu'un پادشاهیده مظهر اعتماد وامنیّتدر بر کمسنه‌یی امین ـ بر کمسنه‌یه امنیّت ایتمک Et placer mal sa confiance نا بمحل ومعتمد عدّ ایتمک معتمد علیه ـ معتمد ـ Homme de confiance *A.* امنیّت ایتمک ـ امین ـ مؤتمن *P.* مردم اعتمادی *T.* امین آدم || C'est son homme de confiance امین ومعتمد آدمیدر Envoyer une personne de confiance معتمد علیه بر آدم کوندرمک Faire parler de quelque affaire par une personne de confiance بر مصلحتی مؤتمن بر آدم معرفتیله مذاکره ایتمک

Il se prend aussi pour une liberté honnête qu'on prend en certaines occasions *A.* عدم المحاباة ـ عدم الاحتراز *P.* بی محابایی *T.* قوجنمامه || Aborder quelqu'un avec confiance بر کمسنه‌نک یانه بی محابا وارمق

Et pour Sécurité, hardiesse *A.* امنیّت ـ وثاقت القلب *P.* قوّت القلب ـ البال *T.* یورکلولک || Parler au public avec une grande confiance وثاقت قلب ایله Aller au combat avec confiance وثاقت عامّه‌یه خطاب ایتمک Se présenter au péril avec confiance قلب ایله سفره کتمک موقع تهلکه وخطره قوّت قلب ایله عرض نفس ایتمک

Et pour Présomption *A.* عجب النفس *P.* خود بینی *T.* کندوبی بکنمه || C'est un homme plein de confiance عجب نفس ایله آلوده بر آدمدر

CONFIANT. Disposé à la confiance *A.* سهل الائتمان *T.* قولای ـ Et présomptueux *A.* معجب *P.* خود بین *T.* امنیّت ایدر کندوبی بکنمش

CONFIDEMMENT. En confidence *A.* علی طریق المحرمیّة *P.* محرمانه *T.* کیزلو اولدرق || Je vous dis cela confidemment بو کلامی سکا محرمانه سویلرم

CONFIDENCE. La part qu'on donne ou qu'on reçoit d'un secret *A.* محرمیّت *P.* رازداری ـ همرازی *T.* سرّداشلق || Faire confidence de quelque chose à quelqu'un بر کمسنه‌یه تجویز برماده‌ده بر کمسنه‌یی محرم راز ایتمک ـ محرمیّت ایتمک Il m'a fait confidence de son secret سرّینی بکا اعتماد ایلدی Entrer dans la confidence de quelqu'un سرّینه محرم ایلدی ـ Parler en confidence دائرهٔ محرمیّتنه رخصت حلول بولمق Traiter en confidence محرمانه صحبت ایتمک ـ Faire une fausse confidence à quelqu'un, pour dire, lui dire en secret quelque chose de faux, pour le tromper *A.* محرمیّت حیلهٔ محرمیّت *T.* حیله‌لو سرّ اینانمه مکر آلود

CONFIDENT. Celui à qui on confie ses plus secrètes pensées *A.* محرم الاسرار *P.* همراز ـ همداستان *T.* سرّداش || C'est son confident محرم اسراریدر Il était le confident de toute l'intrigue فسادک بسبتون محرمی ایدی Il fut trahi par son confident کندو محرم اسراری طرفندن غمز وخیانته محفوظ اللسان بر محرم Confident discret دوچار اولدی

CONFIDENTIEL. Tout ce qui se dit ou s'écrit en confidence.

Il est opposé à Officiel *A.* متضمّن المحرميّة *P.* ـ محرمانه بر وجه محرميّت ـ بسياق محرميّت *T.* محرميّت سياقنده || Entretien confidentiel محرميّت سياقنده اولان محاوره Lettre confidentielle محرميّت سياقنده محرّر بر قطعه مكتوب محرمانه يازلمش مكتوب ـ

CONFIDENTIELLEMENT. V. Confidemment || Cela m'a été dit confidentiellement et non pas officiellement بو مادّه رسماً دكل بروجه محرميّت افاده ـ محرمانه اولەرق بكا افاده اولندى اولندى

CONFIER. Commettre quelque chose à la fidélité ou au soin de quelqu'un *A.* ايداع على ـ تفويض على طريق الامانة بر وجه امانت ـ امانت كردن *P.* اعتماد ـ وجه الامانة دادن *T.* اينانمق ـ امانت ايتمك || Confier un dépôt à quelqu'un وديعه يى بر كمسنه نك يد امانتنه تفويض ايتمك Confier un secret à un ami سرّى بر دوسته امانت ايتمك Je vous ai confié ce que j'avais de plus précieux et de plus chéri عندمده زياده عزيز وگرانقدر اولان شيلرك جملەسنى Le Roi lui a confié l'administration des Finances يد امانتكه ايداع وتفويض ايلدم دفتردارلق خدمتى جانب پادشاهيدن Confier le gouvernement d'une province à un tel مفوّض يد امانتى قلنمشدر بر ايالتك امر اداره سنى فلانك يد Confier l'éducation d'un jeune prince à un sage gouverneur امانتنه تفويض ايتمك شهزاده نك امر تأديب وتربيه سنى ـ عاقل ودانا بر لالانك كفّ امانتنه تفويض ايتمك عهدهٔ امانتنه احاله قلمق

Se confier. S'assurer, prendre confiance *A.* ـ ربط القلب دل بستن *P.* توثّق القلب || Je me confie en la Providence de Dieu تقدير ربّانى يه ربط قلب ايده رم Il s'est confié en ses amis en ses forces دوستلرينه ربط قلب ايلدى قوّتنه توثّق قلب ـ كندو قوّتنه ربط قلب ايلدى ايلدى

CONFIGURATION. Forme extérieure *A.* شكل pl. اشكال *P.* پيكر ـ هيكل *T.* قيللق || La différente configuration des corps اجرامك اشكال مختلفه سى La diverse configuration des parties اجزانك اشكال گوناگونى

CONFIGURER. Figurer l'ensemble *A.* تشكيل *P.* هيكل بستن *T.* قيللقنمق

Configuré. *A.* متشكّل *P.* ـ پيكر يافته ـ هيكل بسته شكل پذيرفته *T.* قيللقنمش

CONFINER. Toucher aux confins d'un pays, d'une terre *A.* محادّة ـ موارفة ـ متاخمة *P.* همرز بودن *T.* سنورداش اولمق || La France confine avec l'Espagne فرانسه ممالكى اسپانيا Ces terres confinent à la forêt بو ايله متاخم وهمحدود در اراضى اورمان ايله همحدود در

Et reléguer. *A.* نفى *T.* از ديار دور كردن || On l'a confiné dans une île منفياً جزيره بند اولدى On l'a confiné dans un monastère مناستره نفى اولندى ـ منفياً مناستر بند اولدى

Se confiner dans une province, dans une solitude, pour dire, s'y retirer volontairement كندو ولايتنده وياخود بر محلّ وحدت وانزواده اختيار محصوريّت ايتمك

Confiné. *A.* متاخم *P.* موارف ـ همرز *T.* همحدود ـ سنورداش

CONFINS. Les limites, les extrémités d'un pays *A.* pl. تخوم pl. حدود *P.* ارف pl. سنور *T.* سر زمين ـ مرز

CONFIRE. Faire cuire des fruits, des fleurs dans du sucre ou dans quelque autre liqueur *A.* تربيب *P.* پروردن *T.* شكروعسل ايچنده تربيه لتمك || Confire au sucre, au miel طوز وسركه ايچنده Confire au sel et au vinaigre تربيه لتمك تربيه لتمك

Confit. *A.* مرتّب *P.* پرورده *T.* تربيه لنمش ـ On dit de certains fruits, qu'ils sont confits sur l'arbre, quand ils sont extrêmement mûrs *A.* نضج *P.* پخته *T.* پشكين ـ پشمش

CONFIRMATIF. Ce qui confirme *A.* مؤكد *P.* استوارساز *T.* || L'arrêt confirmatif de la sentence اعلامى مؤكد اولان فرمان Lettres patentes confirmatives d'un privilége احسان اولنان امتيازاتك تأكيدينى حاوى برات

CONFIRMATION. Ce qui rend une chose ferme et stable *A.* ـ قويلشدرمه *T.* استوارسازى *P.* تأكيد ـ استحكام ـ استقرار || La confirmation d'une sentence, d'un arrêt براعلامك پكشدرمه Obtenir des lettres de confirmation وبر حكمك تأكيدى Confirmation des prérogatives, des priviléges استحكامى حاوى فرمان تحصيل ايتمك معافيّات وامتيازاتك استقرار واستحكامى

Il se dit aussi, d'une nouvelle qui avait déjà été débitée pour vraie *A.* تصديق *P.* تحقيق ـ تحقّق پذيرى *T.* كرچكلنمه || Entière confirmation تصديق تامّ Pour plus grande confirmation برقات

Se confirmer. *A.* كسب الاستحكام *P.* استواری پذيرفتن *T.* قويلشمك

تحقق *P.* تحقق *A.* استحكام پذيرفتن *T.* كرچكلنمك پذيرفتن || Je me confirme dans cette résolution بو عزم ونيتم كسب استحكام ايتمكده در Cette nouvelle تصديق - بو خبر كسب تحقق ايتميور ne se confirme pas اولنميور

Confirmé. *A.* مستحكم - مؤيّد *P.* قويلشمش *T.* استواری يافته - تصديقيافته - تحقق يافته *P.* رهين التصديق - مصدّق *A.* كرچكلنمش *T.* بمرتبهٔ تصديق رسيده

CONFISCABLE. Qui peut être confisqué *A.* مستحق الضبط - مستحق الاستذما - مستحق المصادرة *P.* شايان مصادره *T.* مصادره‌يه كركلو || Toute marchandise de contrebande est confiscable هر قاچقون مال مستحق ضبط ومصادره در

CONFISCATION. Action de confisquer *A.* مصادرة pl. مصادرات جانب ميريدن *T.* ضبط المال عن جانب ميری - استذما - مال ضبطی || Le bannissement perpétuel et la condamnation à mort emportaient la confiscation des biens نفی ابدی وترتيب جزا حكمی مصادرهٔ اموالی مستلزم ايدی A peine de confiscation des exemplaires contrefaits ساخته نسخه‌لرك جانب ميريدن ضبطی انذاريله Les pays où la confiscation a lieu مصادره‌نك - ضبط اموالك عادتی جاری اولديغی مملكتلر

CONFISEUR. Celui qui confit des fruits ou autres choses avec du sucre *A.* مرتّب المربّيات *P.* ريچالگر *T.* رجلجی - لچرجی

CONFISQUER. Adjuger au fisc pour cause de crime *A.* مصادرة ضبط المال عن جانب ميری - استذما - || On a confisqué tous ses biens كافهٔ اموالی جانب ميريدن ضبط اولندی On confisque les merchandises de contrebande قاچقون مالی جانب ميريدن ضبط اولنور Confisquer corps et biens مال وبدن مصادره - وبدن جانب ميريدن ضبط اولنمق اولنمق

Confisqué. *A.* مصادره *T.* مستذما - مضبوط عن جانب ميری || Biens confisqués جانب ميريدن ضبط اولنمش - اولنمش مصادره اولنمش اموال

CONFITURE. Fruits confits au sucre ou au miel *A.* مربّا pl. مربّيات *P.* ريچال - پروريش - پرورده *T.* لچر || Un pot de confiture بر دستی لچر

CONFITURIER. Celui qui vend des confitures *A.* بايع المربّيات

La confirmation d'une nouvelle دخی مدار تصديق اولمق ايچون On m'a dit وعدك تصديقی d'une promesse برخبرك تصديقی telle chose, j'en ai eu la confirmation de tel endroit بكا بويله بر Le شئ سويلديلر فلان طرفدن تصديقی دخی كلدی courrier en a apporté la confirmation كلان اولاق اول خبرك On en attend la confirmation تصديقنی كتوردی Cela a besoin de confirmation, خبری ظهوريه منتظر درلر mérite confirmation بو خبر تحقيقه محتاجدر

En termes de Rhétorique, Confirmation, est cette partie du discours oratoire qui suit la narration *A.* اثبات

CONFIRMER. Rendre plus ferme *A.* ايجاب الاستحكام - تأييد || پكشدرمك - قويلمشدرمك *T.* استوار كردن *P.* تقوية - Cela m'a fort confirmé dans mon opinion بو كيفيّت اعتقادمی اعتقادمه بغايت مدار استحكام - بغايت تأييد ايلدی Ce miracle le confirma dans la Foi بو كرامتك ظهوری اولدی Il fut confirmé ايمانه موجب تقويت واستحكام اولمشدر dans son dessein par une telle rencontre, par l'exhortation d'un tel فلان مصلحتك تصادفنه مبنی وفلان كسك الحاح - Et apporter de nouvelles raisons, de nouvelles preuves, pour appuyer une proposition || Il a confirmé cette vérité par de grandes autorités وابرامنه مبتنی عزم ونيّتی تقويتپذير اولمشدر حقيقت حالی اشهادات قويّه ايله تأييد ايلدی

Il se dit aussi en parlant des priviléges et concessions, que les princes continuent à leurs sujets par de nouvelles lettres *A.* مقرّر ساختن - باقی كردن *P.* تقرير - كما كان ابقا - ابقا || اولديغی كبی ابقا ايتمك - اولديغی كبی براقمق *T.* Le Pape a confirmé les priviléges de ces religieux ربم پاپاسی بو رهبانك كافهٔ حقوق وامتيازاتنی كما كان ابقا ايلدی

Il signifie aussi, donner des assurances nouvelles d'une chose qui avait déjà été débitée pour vraie *A.* تحقيق - تصديق *P.* كرچكلندرمك *T.* محقق نمودن - راست نمودن || J'avais déjà ouï dire cela, on vient de me le confirmer فلان شئ مسموعم اولمشيدی شمدی تصديقی خبرينی آلدم J'ai reçu une lettre qui me confirme cette nouvelle بو خبرك On nous avait écrit telle chose, تصديقنی حاوی مكتوب آلدم mais cela ne se confirme pas بويله بر شئ تحريرر ايتمشلر انجق تحقق - ايدی انجق رهين تصديق اولنمامشدر ايتمامشدر

لچرجی T. ریچال فروش P.

CONFLAGRATION. Embrasement général A. تأجّج ـ اتّجاج علولنمه ـ طوتشمه T. آتش افروزی P. || La conflagration d'une planète کواکب سیّاره‌دن بریسنك تأجّجی du globe terrestre کرهٔ ارضك تأجّجی

CONFLIT. Choc, combat A. مضاربة ـ مقارعة ـ مصادمة P. چارپشمه ـ طوقشمه ـ قاقشمه T. بهم زدگی || Rude conflit اهرائی دمایی موّدّی اولمش sanglant مصادمهٔ شدیده مقارعهٔ شدیده ـ Il se dit figur., des contestations entre diverses juridictions sur le droit de juger une affaire T. حقّ استحقاق قضا وحکومته متعلّق ـ رؤیت دعوایه دائر معارضه معارضه

CONFLUENT. L'endroit où se joignent deux rivières A. ملتقاء ایکی T. آمیزشگاه دو رود P. مجمع النهرین ـ النهرین || Cette ville est bâtie sur le confluent de deux rivières بو بلده ملتقای نهرین اوزرنده ایرماغك قاوشدقلری یر بنا اولنمشدر

CONFONDRE. Mêler plusieurs choses ensemble A. تخلیط ـ قارش مورش ایتمك ـ قارشدرمق T. آمیزیدن P. تشویش || Dans le chaos, tous les élémens étaient confondus وقت هیولای فطرتده جمیع عناصر مخلوط ومشوّش ایدی ـ Et ne pas faire distinction entre des personnes et des choses différentes A. قارشدرمق T. با هم آمیختن P. تخلیط ـ تلبیس || Il ne faut pas confondre l'innocent avec le coupable مجرم گناهکاران ـ ایله بیگناهك تلبیس وتخلیطی جائز دکلدر ایله بیگناهی قارشدرمق روا دکلدر

Et convaincre en causant de la honte, réduire à n'avoir rien à répondre A. ایراث المدهوشیّة ـ ایراث البهت ـ تبهیت حبط ـ چاپقلندرمق T. آلیزیدن ـ آلیدن ـ فغواره کردن P. || Voilà un raisonnement propre à le confondre اشته ایتمك فلانه ایراث بهت ومدهوشیّت ایده‌جك بر برهان قوی Cette déposition a confondu l'accusé بو شاهدك اخباری موقع متهم ـ تهمت اولان کشی‌یی مبهوت ومدهوش ایلدی اولان کشی‌یی حبط ایتدردی

Et mettre en désordre A. تشویش ـ اخلال ـ شذرمذر تفریق طارطغان ایتمك T. تار ومار کردن ـ شوریدن P. || Dieu confond l'orgueil des superbes جناب حقّ اهل غرور ونخوتنك مکابره‌سنی اخلال وتشویش ایدر Dieu se plaît à confondre les vains projets des hommes باری تعالی حضرتلری بنی آدمك مطالعات باطله‌لرینی تار ومار ایتمك عادت الهیه‌سیدر

Il se dit aussi en termes de civilité, pour se défendre de quelque louange excessive A. ایجاب الخجالة ـ تخجیل P. اوتاندرمق T. شرمندگی بخشیدن || Vos louanges me confondent ایتدیکك مدایح وثنایا بنی اوتاندرر Ce que vous me dites là me confond سویلدیکك کلام بنی اوتاندرر

Se confondre. Se troubler, s'embrouiller A. اختلاط الذهن پریشان ـ پریشانئ ذهن افتادن P. تشتّت الخاطر ـ عقل شاشمق T. خاطر شدن || Ces détails sont fort embarrassés de circonstances, on s'y confond بو تفصیلات نیچه نیچه حالات مزاحمه‌سیله پیچاپیچ اولدیغنه نظراً تشتّت خاطری عرض موّدیدر Il est un peu confondu dans son raisonnement ایلدیکی مطالعهٔ عقلیه‌ده نوعمّا آثار پریشانئ خاطری نمایاندر

Confondu. A. مدهوش ـ مبهوت P. آلیزیده ـ فغواره T. متشتّت A. طارطغان T. تار ومار P. شذر مذر A. حبط اولمش شوریده خاطر ـ پریشان خاطر P. مختلط الذهن ـ الخاطر شاشورمش ـ شاشمش T.

CONFORMATION. Manière dont un corps organisé est formé A. ترکیب یاپو T. تراکیب pl. ترکیب یافتگی P. || La conformation des parties d'un corps اجزای جسمك ترکیبی des organes آلاتنك ترکیبی Cette maladie vient d'un vice de conformation بو علّتك سبب ومنشائی ترکیب بدنك بر نوع قصور ونقصانیدر ـ On appelle, Vice de conformation dans un animal, ce qu'il y a de défectueux dans la disposition des parties de son corps T. ترکیب بدنك سقامتی

CONFORME. Qui a la même forme, qui est semblable A. همتا ـ یکرنگ ـ همرنگ ـ همسان T. مطابق ـ موافق P. || Ces écritures sont conformes بو خطّلر بری برینه اویغون La copie est conforme à l'original صورتی اصلنه مطابقدر Son humeur est conforme à la vôtre مزاجی سنك مطابقدر Mener une vie conforme à sa profession حرفتنه مزاجکه موافقدر Son habit n'est pas conforme à sa profession کسوتی حرفتنه موافق دکلدر Ses moeurs ne sont pas conformes à sa doctrine حرفتنه چسپان دکلدر اخلاق وآدابی تعلیم ایلدیکی اصوله نا موافقدر

CONFORMÉMENT. D'une manière conforme A. علی وفق ـ موجب ومقتضاسنجه ـ وفقنجه T. بسان P. علی طبق

اوزره || Il faut procéder conformément à une telle déclaration فلان بيانناميه‌نك مضمونى وفقنجه عمل وحركت اولنمق وفق حال وشانى اوزره Vivre conformément à son état لازمدر كچنمك

CONFORMER. Rendre conforme *A.* تطبيق ـ توفيق *P.* همساز *T.* اويدرمق || Conformer sa vie, ses actions à la doctrine de l'Évangile سلوك ورفتار واعمال وافعالنى احكام انجيل شريفه تطبيق ايتمك Conformer ses sentimens à ceux du prince كندو خواطر وافكارينى پادشاهك اراده‌سنه توفيق ايلمك Se conformer à la volonté de Dieu ارادهٔ ربّانيّه‌يه موافقت ايتمك

Se conformer. *A.* اتّباع ـ توافق *P.* همسازى نمودن *T.* اويمق || Se conformer aux inclinations, aux façons de vivre de quelqu'un بر كسنه‌نك رغبات طبيعيّه‌سنه واوضاع تعيّش وزندگانيسنه توافق ايتمك

Conformé. *A.* توفيق‌كرده ـ همسان گشته *P.* مطابق ـ موافق *T.* اويمش ـ Il se dit aussi, en parlant de la manière dont les parties d'un corps organisé sont disposées entre elles || Un corps bien conformé بدن جسم متوافق التركيب mal conformé مختلّ التركيب

CONFORMITÉ. Rapport qu'il y a entre les choses qui sont conformes *A.* مشاكلت ـ مطابقت ـ موافقت *P.* همرنگى ـ اويغونلق *T.* همسانى ـ همتايى ـ يك گونگى || Conformité d'inclinations مطابقت ضمایر de sentimens موافقت مشرب d'humeurs موافقت امزجه d'esprit موافقت عقل Conformité de traités عهدنامدلرك مطابقتى ـ On dit, La conformité à la volonté de Dieu, pour dire, la soumission de sa propre volonté à celle de Dieu ارادهٔ صمدانيّه‌يه موافقت ـ En conformité. Conformément. V. ce mot.

CONFORTATIF. Qui fortifie *A.* مقوّى *P.* توان آور *T.* قوّت ـ دواى مقوّى || Remède confortatif كوج كتوريجى ـ ويريجى قوّت ويريجى علاج ـ داروى مقوّى ـ

CONFORTATION. Corroboration *A.* اقتوا ـ تقوّى *P.* توان *T.* قوّتلنمه پذيرى || Un estomac affaibli a besoin de confortation حال ضعفه اوغرامش بر معده اقتوايه محتاجدر Cela est bon pour la confortation des nerfs اقتواى اعصابه مدار اعصابك تقويتنه مدار در ـ اولور بر شيْدر

CONFORTER. Fortifier *A.* ايراث القوّة ـ تقويت *P.* توانايى قوّت ويرمك ـ قوّتلندرمك *T.* توانايى افزودن ـ بخشيدن تقويهٔ معده ـ معده‌يه قوّت ويرر || Cela conforte l'estomac دماغه موجب ـ تقويهٔ دماغ ايدر conforte le cerveau ايدر تقويت اولور

Et encourager *A.* ايجاب القوّة القلب ـ تقوية القلب يوركه قوّت ـ يوركلندرمك *T.* توانايىٔ دل بخشيدن *P.* ويرمك

Conforté. *A.* تقويت‌يافته *P.* قوّتلنمش *T.*

CONFRATERNITÉ. Relation qui existe entre des confrères *A.* قرنداشلق *T.* برادرى *P.* تواخى ـ مواخات || En considération de la confraternité ميانده اولان رابطهٔ مواخاته اعتباراً

CONFRÈRE. Un de ceux qui font partie d'un même corps, d'une même compagnie *A.* رفيق pl. رفقا *P.* همپا *T.* يولداش

CONFRONTATION. Action de confronter des personnes les unes aux autres *A.* مصاقبة ـ مواجهة *P.* رو برويى *T.* يوزلشدرمه || Confrontation de témoins شاهدلرك برى برلريله مواجهه‌سى ـ Et l'examen qu'on fait de deux écritures ou de différens passages, en les comparant *A.* مقابلة ـ تطبيق *P.* همرو كردن *T.* برى بريله قارشولمه || La confrontation des écritures Par la confrontation des passages, il vérifia que . . . عباره‌لرى برى برلريله لدى المقابله تحقّق . . . لدى التطبيق ـ ايلديكه

CONFRONTER. Présenter une personne ou une chose vis-à-vis d'une autre *A.* مواجهة ـ تواجه *P.* رو برو كردن *T.* يوزلشدرمك || Confronter les témoins à l'accusé شاهدلرى يوز يوزه كتورمك ـ Dès que les témoins lui eurent été confrontés متّهم ايله مواجهه ايتمك شاهدلر فلان ايله يوز يوزه كتورلديكى عقيبنده Confronter deux personnes ايكى كشيى برى برلريله مواجهه ايتمك

Et conférer une chose avec une autre *A.* تقابل ـ تطبيق برى بريله قارشوليوب تطبيق ايتمك *T.* همرو كردن *P.* || Confronter deux étoffes l'une avec l'autre ايكى قماشى برى برى بريله قارشولمه Confronter la copie à l'original صورتى اصليله مقابله ـ صورتى اصلنه تطبيق ايتمك وتطبيق ايتمك

CONFUS. Confondu l'un avec l'autre, brouillé *A.* مختلط ـ قارشق ـ قارش مورش *T.* شوريده *P.* متهاوش ـ مشوّش || Le chaos n'était qu'un assemblage confus des élémens هيولا

شورش *P.* اختلالات *pl.* اختلال Et désordre, trouble *A.* || Il y règne un esprit de désordre et de confusion قرقشه‌لق *T.* آشوب - اول طرفده استعداد شورش واختلال غالبدر Dans les temps de confusion et de trouble اوقات شورش قرقشه‌لق وقتلرنده - واختلالده

شرمساری *P.* محجوبیّت - حجاب - خجالت Et honte *A.* || On lui a fait une grande confusion, en lui reprochant sa lâcheté اوتانقلق *T.* شرمندگی - بیدلی وجبانتی ایچون Il a eu la confusion de ne pouvoir répondre à cet argument مؤاخذه اولندقده غایت خجالته گرفتار اولدی بو برهانه جوابدن عاجز اولنجه دوچار شرمساری وخجالت اولدی Je l'avoue à ma confusion مع الخجاله اعتراف ایدرم Vos louanges, vos bontés me donnent de la confusion ایتدیکک مدح وثنالر وحقمه بذل ایلدیکک لطف وکرملر بنی مستغرق لجّهٔ شرمندگی وخجالت ایدر

Il se dit aussi, d'une grande abondance de choses, ou d'une multitude de personnes *A.* ازدحام - مزاحمة *P.* فراوانی *T.* غلبه‌لک || Il y avait une grande confusion de mets چوقلق - ازدحام طعام Il y a une grande confusion de monde sur la place میداننده عظیم مزاحمهٔ ناس وار در

En confusion. Sans ordre, d'une manière confuse *A.* شغر بغر طارطغان *T.* پراکنده وپریشان *P.* هرج ومرج - شذر مذر - || Marcher en confusion آلاق بولاق - پراکنده وپریشان Les troupes surprises par l'ennemi, et n'ayant par le temps de se ranger en bataille, se battirent en confusion, et le repoussèrent اولدرق مشی وحرکت ایتمک دشمنک فجأةً اغاره‌یه مبادرتی تقریبیله عسکر ترتیب صفوفه وقت بولدیوب آلاق بولاق جنکه تصدّی برله صایلینی کیروبه دفع ایتدردی

CONGÉ. Permission d'aller, de se retirer *A.* اجازة الفراغ عن الخدمة *P.* دستور ترک خدمت *T.* خدمتدن چکلمک || Donner congé à un soldat بر عسکری نفربنه ایچون اذن Lui donner congé pour un temps خدمتدن فراغی ایچون اجازت ویرمک موقتًا خدمتدن فراغی ایچون اجازت Il a obtenu son congé خدمتدن فراغی ایچون توقیعت وقت ایله - ویرمک اجازت Accorder des congés à des

مطلقا عناصرک بر جمعیّت متهاوشه‌لرندن عبارت ایدی Cri confus, Bruit confus, c'est-à-dire, formé de plusieurs personnes dont on ne distingue pas les voix *A.* عناصرک مختلط وشوریده بر جمعیّتی ایدی - اصوات متشاوشة - اصوات متهاوشه - مخلوطة *P.* صدای پر آشوب *T.* قارشق || On entendit un cri confus اصوات مخلوطه استماع سسلر Bruit confus, signifie aussi, bruit incertain مشکوک اولندی - ومشتبه بر شایعه On dit en parlant d'une personne qui réunit plusieurs droits, que tels et tels droits sont confus et réunis en sa personne فلانک ذاتنده فلان وفلان جهت ایله نیچه استحقاقلر مخلوطاً مجتمعدر

Il signifie aussi, obscur, embrouillé *A.* مشتبه - مختلّ - || Esprit confus عقل بولانق - قارشق *T.* تیره وتار *P.* ملتبس Savoir confus علم مختلّ Ce discours est si confus, qu'on ne saurait l'entendre بو مقاله شول رتبه‌ده مشتبه وملتبسدر J'ai lu autrefois cet ouvrage, je n'en ai qu'une idée confuse که آکلاشله‌میور بو تألیفی مقدّما مطالعه ایتمشیدم ذهنمده ذهنمده مشوّش بر ذکری قالمشدر - مشتبه بر وقوف قالمشدر

Et honteux, embarrassé *A.* خجیل *P.* شرمسار *T.* اوتانمش || Il a été tout confus, quand il a vu qu'on l'avait pris sur le fait عمل اوزرنده ایکن اخذ اولندیغنی کورنجه غرق خجیل Il est demeuré confus دریای خجالت اولدی Je suis confus de vos bontés ایتدیکک وشرمسار قالدی - لطف وکرملردن مستغرق دریای خجالت اولمشم ایتدیکک الطاف وکرملرک محجوبی یم

CONFUSÉMENT. D'une manière confuse *A.* مشوّشًا - مختلطًا قارمه *T.* تار ومار - پریشان *P.* هرج ومرج - شذر مذر - || On a tout mis confusément dans sa maison قارشق - قارش خانه‌سنده هر شئ هرج ومرج اولدرق وضع اولندی J'en ai entendu parler confusément بوکا دائر مختلط وپریشان بر صحبت ایشتدم

CONFUSION. Mélange confus, embrouillement *A.* حال الاختلاط - تار وماری - پراکندگی - شورش *P.* حال التهاوش - || Il a tout brouillé, il a tout mis en confusion قارشقلق - پریشانلق *T.* پریشانی هر شیئی مختلّ وپریشان اولدرق Il y a bien de la confusion dans son cabinet حال تهاوش واختلاطه وضع ایلدی مابین اوطه‌سنده اختلاط کلّی وار اختلال کلّی - در

عسکر ضابطانه خدمتدن چکلمك اجازتنی ویرمك officiers
خدمتدن چکلمکه اذن ویرمك - Des officiers qui sont partis de l'armée sans congé بلا اذن اردودن مفارقت ایتمش
ایلچی L'ambassadeur a demandé un congé عسکر ضابطانی
خدمتدن فراغ اذننی استدعا ایلدی - Et la permission qu'on donne à un domestique de s'absenter pour quelque temps
A. اذن الغیبة - رخصت الغیبة || Il a demandé congé pour quelques jours à son maître بر قاچ کون غیبت ایتمك
ایچون مخدومندن رخصت استدی

Il se dit aussi, en parlant d'un domestique qui demande à se retirer tout-à-fait A. مفارقت عن الخدمة P. جدایی از
T. خدمتدن آیرلمه خدمت || Un domestique qui demande son congé خدمتدن آیرلمسنی استدعا ایدن خدمتکار - Et d'un domestique que son maître renvoie A. طرد P. بدر کردن
T. قوغمق || Son maître lui a donné son congé مخدومی طرد ایلدی

DONNER À QUELQU'UN CONGÉ, se dit, pour déclarer à quelqu'un qu'il doit se retirer, se désister de quelque chose T. جواب ردّ
ایله دفع ایتمك || Il allait librement dans cette maison, mais depuis peu on lui a donné son congé فلان کمسنه بو خانه‌یه
بی تکلّف آمد شد ایدر ایدی انجق عهد قریبدنبرو جواب ردّ ایله دفع اولندی Il cherchait sa fille en mariage, mais on lui a donné son congé فلان قزك نکاحنه عرض
خواهش وطلب ایدر ایدی انجق بو دفعه جواب ردّ ایله دفع اولندی - Et prendre congé, prendre son congé, lorsqu'une personne se désiste d'elle-même, abandonne la partie
A. کفّ الید - فراغت T. واز کلمك P. واگذاشتن || J'ai pris mon congé, sans attendre qu'on me le donnât فراغت
ایتدرلمکدن ایسه خود بخود فارغ اولدم - Prendre congé signifie aussi, aller, avant que de partir, saluer les personnes à qui on doit du respect P. گسیل A. اداء الرسم الوداع - وداع
T. بدرود کردن - وداع ایتمك || Il part pour l'armée, et il a déjà pris congé du Roi سفره متهیّئ
عزیمت اولمغله حضور شاهانده ایفای رسم وداع ایلدی Il a pris congé وداع ایلدی L'ambassadeur a eu son audience de congé ایلچی وداع ملاقاتنی ایتدی

CONGÉDIER. Renvoyer. V. Congé.

CONGÉLATION. L'action par laquelle le froid durcit les liqueurs A. جمود P. افسردگی T. طوکمه || La congélation de l'eau est plus ou moins prompte, suivant le degré du froid جمود
ما مرتبهٔ برودته کوره گاه عاجل گاه بطئ اولور Congélation parfaite جمود کلّی - جمود تامّ - Et l'état où sont les liqueurs congelées A. حال الجمود P. حال افسردگی T. طوکمك باغلمه
بوز باغلمه - || L'eau est plus dilatée dans sa congélation que dans sa fluidité مانك انبساطی حال جمودنده حال
مایعیتندن زیاده اولور - Il se dit aussi, de certains corps fluides qui viennent de se durcir par quelque cause que ce soit
A. مجمّد pl. مجمّدات P. افسرده T. بوز - طوك باغلمش
باغلمش || Il y a dans cette grotte de très-belles congélations
بو مغاره ایچنده بغایت لطیف مجمّدات وار در

CONGELER. Durcir par le froid A. تجمید P. افسردن T. افسردن
برد شدید مایی طوکدرمق || Le grand froid congèle l'eau
انیسه P. ترویب - اخثار A. - Figur. Coaguler تجمید ایدر
قویولتمق T. ساختن || Il y a des poisons qui congèlent le sang دمی اخثار ایدر بعض سمومات وار در

SE CONGELER. A. انجماد P. افسردن T. طوکمق A. تخثّر
قویولنمق T. سختی پذیرفتن P.

CONGELÉ. A. منجمد P. افسرده T. طوکمش A. متخثّر P.
قویولنمش T. انیسه

CONGÉNÈRE. Il se dit des muscles qui concourent à un même mouvement A. pl. عضلات متوافق العمل P. پیامیغهای
برلکده ایشلیان بالق اتلری T. هم عمل - Et en Botanique, des plantes qui sont de même genre A. نباتات مجانسة P.
بر صویده اولان اوتلقلر T. گیاههای همجنس

CONGESTION. Amas d'humeurs qui se fait dans quelque partie solide du corps A. تکثّب الاخلاط - تراکم الاخلاط P. بر تهیده
اخلاطك بریره - اخلاطك طوپلنمسی T. T. شدن کشها برکمه‌سی || La congestion diffère de la fluxion, en ce que celle-ci se fait plus promptement et avec inflammation نزله نك سریعًا
وبالالتهات ظهورینه مبنی تراکم اخلاط ایله فرقی وار در

CONGLOBATION. Réunion de plusieurs preuves entassées les unes sur les autres A. تراکم البراهین P. آغاشدنِ برهانها
T. برهانلرك یغدرلمسی

CONGLOBÉ. Il se dit de plusieurs glandes réunies qui n'en font qu'une A. جمّاع الغدد P. دشبلهای یکجسم شده T. در
طوب اولمش بزلر

CONGLOMÉRÉ. Il se dit des glandes amassées en pelotons, et réunies sous une même membrane *A.* غدد مكثوبة *P.* دشبلهای بر یره طوپلنمش بزلر *T.* در هم پیچیده

CONGLOMÉRER. Amasser *A.* كتب - تكويم *P.* بر تهیدن - یيغدرمق - كومه‌لندرمك *T.*

CONGLUTINATION. Action par laquelle une chose est rendue gluante et visqueuse *A.* تلزّج *P.* دوسكين پذيرى *T.* يلمشكلنمه - Et l'effet de cette action *A.* لزوجت *P.* دوسكينى *T.* يلمشكلك || La conglutination du sang, des humeurs دمك واخلاطك لزوجتى

CONGLUTINER. Rendre une liqueur gluante *A.* تلزيج *P.* دوسكين ساختن *T.* يلمشكلتمك || Ce poison conglutine le sang بو سمّ دمى تلزيج ايدر

Conglutiné. *A.* لزج - ملزّج *P.* دوسكين شده *T.* يلمشكلنمش

CONGRATULER. V. Féliciter.

CONGRÉGATION. Compagnie, corps de plusieurs personnes religieuses ou séculières, vivant sous une même règle *A.* طريقت *P.* گروه *T.* جماعت || Célèble congrégation مشهور pl. طرايق Congrégation d'hommes طريقت رجال ونامدار بر طريقت de filles طريقت نسوان - La congrégation des Pères de la doctrine Chrétienne ائمّهٔ عظام عيسويه‌نك جماعت الاهل - La congrégation des fidèles *A.* طريقتى امّت المؤمنين - الايمان

CONGRÈS. Assemblée de plusieurs ministres de différentes Puissances *A.* انجمن سروا *P.* مكالمة - مجلس المكالمة *T.* مكالمه || Le congrès de Vienne بچ شهرنده - بچ مكالمه‌سى || مجلسى معقود مجلس مكالمه - Il se dit aussi, de l'assemblée des représentans des États-Unis d'Amérique آمريقده ايالات متّحده جمهورينك جمعيّت ملّتى

CONGRU. Suffisant *A.* بالغ - كافى - وافى *P.* يتر بسا *T.*

Il signifie, en termes de Grammaire, une phrase qui est selon les règles *A.* كامل - صحيح *P.* درست *T.* طوغرى || Phrase congrue عبارهٔ صحيحه - On dit aussi, Réponse congrue, c'est-à-dire, précise *A.* جواب شافى - جواب وافى *P.* پاسخ پاكيزه پاك - تميز جواب *T.* جواب درست - جواب پاك - طوغرى جواب - جواب

CONGRUITÉ. Convenance *A.* موافقت *P.* همسازى *T.* اويغونلق - En Théologie, L'efficacité de la grâce de Dieu, qui agit sans détruire la liberté de l'homme *A.* موافقت التوفيق الربّانى *P.* مقاربت التوفيق الصمدانى - همسازىٔ توفيق يزدانى *T.* توفيق الهينك اويغونلغى

CONGRÛMENT. D'une manière congrue, correctement *A.* صحيحاً *P.* درست *T.* طوغرى || Il ne parle point élégamment, mais il parle congrûment يوغيسه‌ده كلامنده ظرافت بر وجه صحّت Il en parle congrûment صحّت نطقى وار در بالصحّه - تكلم ايدر

CONIQUE. Qui a la figure d'un cône *A.* مخروطىّ الشكل - صنوبرىّ *P.* كلاه بچمنده *T.* كلاهوارى

CONISE. Plante. *A.* شابانج - برنوف *P.* شابانك

CONJECTURAL. Qui n'est fondé que sur des conjectures *A.* گمانى *P.* تخمينىّ - ظنّى - حدسىّ *T.* اورانلمه || La médecine est une science conjecturale طبابت بر علم ظنّيدر - علم طبابت بر اورانلمه در

CONJECTURALEMENT. Par conjecture *A.* ظنّاً - تخميناً - اورانلمه‌دن *T.* انگارشكارانه - گمانسازانه *P.* والحدس - تخمين ايله - اورانلمه اولدرق || Il ne parle de cela que conjecturalement ظنّ وتخمين ايله سويلر - بو بابده تخميناً سويلر

CONJECTURE. Jugement probable *A.* ظنّ pl. ظنون - حدس تخمينات *P.* pl. تخمين - قرايىن pl. قرينة - حدسات - اورانلمه *T.* راخ - پندار - انگارش - گمان || Forte conjecture ظنّ محكم وقوى puissante ظنّ قوى - قرينهٔ قويّه faible ظنّ باطل vaine ظنّ خفيف légère ظنّ واهى trompeuse ظنّ ثابت الاصل - ظنّ قوىّ الاساس bien fondée خادع Tirer une conjecture ركيك الاساس - ظنّ فاسد الاساس mal fondée Appuyer une conjecture sur... استنباط قرينه ايتمك ظنّ وتخمينه - ظنّ وتخمينى فلان شئ ايله تأييد ايتمك Voilà une conjecture اشته فلان شئ ايله استحكام ويرمك Toutes les conjectures vont là جميع قرائن بو كا بر قرينه Je n'en parle que par conjecture تخميناً سويلرم دلالت ايدر Si ma conjecture ne me trompe ظنّ وتخمينمده خطا يوغيسه Cet art n'est fondé que sur des conjectures بو فنّ جملهٔ قراين وتخمينات اوزرينه مبنيدر

CONJECTURER. Juger sur des probabilités *A.* ظنّ - تزكّن - پنداشتن - انگاشتن - انگاريدن *P.* تخمين - تظنّن - ظنّ ايتمك - اورانلمق *T.* راخ داشتن - انديدن - گمانيدن - تخمين ايتمك || On m'a dit telle chose, et de là je conjec-

ture sa perte سويلدكلرى فلان خبردن تلف اولهجغنى
طبيب Le médecin ne fait souvent que conjecturer تزكن ايدرم
غالب حالده ظنّ وتخمين ايله عمل ايدر Ce que je conjecture de là, c'est que بوندن شووجهله ظنّ وتخمين ايدرمكه
CONJECTURÉ. *A.* مظنون - مزكون *P.* - گمانيده - انگاريده
T. اورانلنمش تخمينكرده

CONJOINDRE. Joindre ensemble par mariage *A.* - تزويج
T. بنكاح پيوستن - بهم جفت كردن *P.* عقد النكاح
نكاح برلشدرمك - نكاحلندرمك || Conjoindre par mariage
الله تعالينك عقد ايلديكنى بنى آدم حلّ Il ne faut pas que l'homme sépare ce que Dieu a conjoint وتفريق ايتمك جائز دكلدر

CONJOINT. *A.* مزاوج - معقود بالنكاح *P.* - بهم جفت كرده
نكاح ايله باغلنمش - برلشمش - نكاحلو *T.* بنكاح پيوسته
En termes de Pratique, il se prend aussi comme substantif, et signifie, le mari et la femme *A.* pl. ازواج *P.* زن وشوى
T. قوجه قارى || Les futurs conjoints ازواج اجله L'un des conjoints زوجينك برى

CONJOINTEMENT. Ensemble *A.* معاً - بالمعيّة *P.* برابر *T.* بيله
بو خصوصده بيلهجه - بالمعيّه عمل وحركت ايدهلم || Agissons conjointement en cette affaire

CONJONCTIF. Terme de Grammaire. Qui sert à unir *A.* ادات
ادات الوصل - عاطفة - العطف

CONJONCTION. Union, Il se dit en parlant de l'homme et de la femme *A.* مزاوجت *P.* هم جفتسارى *T.* نكاحلشمه - جفتلشمه
|| Conjonction par mariage مزاوجت بالنكاح
En termes d'Astronomie, on dit, Conjonction de deux planètes *A.* اقتران - قران *P.* بهم رسى *T.* بر يره قاوشمه || Saturne et Vénus étaient en conjonction زحل ايله زهره قرانده ايدى La conjonction du Soleil et de Mercure شمس ايله عطاردك اقترانى La conjonction de la Lune قران قمر
CONJONCTION, est aussi une partie d'oraison, qui joint les membres du discours *A.* وصل - عطف

CONJONCTIVE. Nom d'une des membranes de l'oeil, qui forme le blanc de l'oeil *A.* غشاوة البياض العين *P.* پوشش سپيد
T. كوز اقنمك زارى چشم

CONJONCTURE. Occasion, rencontre de circonstances *A.* مقارنت
سر وقت *P.* مصادفة الفرصة - مقارنت الاحوال - الحال
T. راست كلش - فرصت - وقت وحال || Heureuse conjoncture
مصادفهٔ منحوسهٔ حال مقارنت حال ميمون fatale cture
فرصت منحوسه - وفرصت La conjoncture est favorable فرصت
وقت وحال مساعد در - مساعد در Cela est arrivé dans une fâcheuse conjoncture اول كيفيتت بر وقت وحال موحش
اثناسنده ظهور ايلدى Il prit la conjoncture du départ du Roi عزيمتنى - پادشاهك عزيمتى فرصتندن اغتنام ايلدى
فرصت اتخاذ ايلدى Dans les différentes conjonctures de la vie مدّت عمرده ظهوره كلان احوال گوناگونك مقارنتنده

CONJUGAISON. Terme de Grammaire. Arrangement suivi de toutes les terminaisons d'un verbe *A.* pl. ابواب التصريف
باب فعل قياسى || Conjugaison régulière ابواب التصريف
باب فعل سماعى Conjugaison anomale On divise ordinairment les verbes Latins en quatre conjugaisons افعال لسان لاتين
عادتا ابواب اربعهٔ تصريفه منقسمدر
En termes d'Anatomie, Conjugaison des nerfs, c'est la conjonction des nerfs *A.* مزاوجت الاعصاب *P.* بهم پيوند پيها
T. سكيرلرك برى بريله باغلنمهسى

CONJUGAL. Qui concerne l'union entre le mari et la femme *A.* زوجىّ || Le lien conjugal رابطهٔ زوجيّه Le devoir conjugal
صداقت زوجيّه La foi conjugale واجبهٔ حال زوجيّت

CONJUGALEMENT. Selon l'union conjugale *A.* حسب الشروط
على ما وجب بين الازواج - المزاوجة

CONJUGUER. Exprimer les différentes terminaisons d'un verbe
A. تصريف || Conjuguer un verbe فعلى تصريف ايتمك

CONJURATEUR. Celui qui forme une conjuration *A.* ساعى
P. ساعى الى العصيان - حليف على الخروج - الى الخروج
زوربالق ايچون *T.* همپيمان فتنه وفساد - همدم سر كشى
مخوف وهايل برساعئ الى || Dengereux conjurateur قوللشن
مخاطرهلو بر حليف فتنه - الخروج

CONJURATION. Conspiration contre l'État, contre le Prince *A.*
P. همپيمانى معاقدة الى العصيان - محالفة على الخروج
T. زوربالق ايچون قوللشمه || Horrible conjuration بفساد
خروج وعصيانه دائر بر محالفهٔ عظيمه Tramer une conjuration
خروج وعصيانه دائر بر محالفهنك نسج وترتيبنه سعى
خروج وعصيانه دائر پس Découvrir une conjuration ايتمك
پردهٔ خفاده ترتيب اولنمش صورت معاقده ومحالفهيى
خروج على Il était de la conjuration خارجه اخراج ايتمك

زوربالق ایچون عهدلشمک T. عصیان هم پیمانی نمودن فلان کمسنه خروج علی || Cinna conjura contre Auguste السلطانه دائر محالفه ایلدی - On dit aussi, Conjurer contre quelqu'un برکمسنه نک علیهنه محالفه ایتمک Conjurer la ruine de sa patrie کندو وطننک خرابیتنه محالفه ایتمک - Il se dit aussi, d'une personne seule qui a formé un mauvais dessein contre quelqu'un A. عقد سوء القصد || Il semble que cet homme-là ait conjuré votre perte غالبا شو آدمک سنک حقکه سوء قصدی ایلدی - وار در

CONJURÉS, au pluriel. Ceux qui sont entrés dans une conjuration A. معاقدین للعصیان - محالفین الی الخروج P. زوربالق ایچون عهدلشنلر T. هپیمانان عصیان || On se saisit des conjurés محالفین للعصیان اولنلر اخذ اولندی C'est un des conjurés معاقدین للعصیان اولنلرک بریدر - خروج وعصیان خصوصنده عهدلشمش اولنلرک بریدر زمرهٔ محالفیندندر

CONNAISSABLE. Qui est aisé à connaître A. ممکن التشخیص P. شناختنی T. بیلنور || Il est fort changé, il n'est pas connaissable شول رتبده متغیّر اولمشدر که ممکن التشخیص چهره سی اولقدر دکشدیکه بیلنمز اولدی - دکلدر

CONNAISSANCE. Idée, notion qu'on a de quelque chose, de quelque personne A. معرفت - علم - وقوف - خبر P. آشنایی T. بیلش || La connaissance du bien et du mal آگاهی - نیک وبدک بیلشی - خیر وشرّ La connaissance de Dieu معرفة الله N'avoir aucune connaissance d'une affaire فلان مصلحته اصلًا وقطعًا علم وخبر اولمامق Cela est de ma connaissance بو مادّه یه علمم لاحقدر - بو مادّه بنم معلومم در Cela est de la connaissance de tout le monde بو مادّه عالمک معلومدر - معلومیدر Cela est venu à ma connaissance بو مادّه یه علمم منضمّ اولمشدر - بو مادّه معلومم اولمشدر Je n'en ai aucune connaissance بوکا دائر بردرلو خبر وآگاهم - On dit, Prendre connaissance, pour dire, s'informer A. تحصیل - یوقدر - بیلمک T. آگاهی یافتن P. تحصیل العلم - الوقوف || Il a voulu prendre connaissance de cette affaire بو مصلحته تحصیل علم ووقوف ایتمک مراد ایلدی Ce n'est pas à vous de prendre connaissance de mes actions افعال واعمالمه دائر تحصیل علم ووقوف ایتمک سنک وظیفهٔ امورک دکلدر

السلطان مادّه سنده عقد اتّفاق ایتمش محالفین زمره سندن خروج علی Tous ceux qui entrèrent dans la conjuration ایدی السلطان مادّه سیچون بیلنرنده محالفه ایدنلره داخل اولمش کسانک جملهسی

Il se dit aussi, des paroles dont les magiciens se servent pour conjurer les démons, l'orage, la peste etc. A. رقیة - pl. سحربازک اوقودیغی T. سخن افسون آمیز - افسون P. عزایم سوزلر

Il signifie aussi, prières A. pl. تضرّعات P. نیازها T. یلوارمه || Employer les prières, les conjurations تضرّعات ورجالر صورتنی استعمال ایتمک

CONJURER. Prier instamment A. تضرّع P. نیاز - نیازیدن || Je vous conjure de faire cela رجا ایتمک - یلوارمق T. لابه کردن - کردن شو ایشی ایلمکی سکا تضرّع ورجا ایدرم Je vous conjure au nom de Dieu جناب ربّ العالمین حرمتنه اولسون سکا تضرّع ونیاز ایدرم

Et exorciser pour chasser les démons A. استعاذة || Conjurer le diable شیطان شرّندن استعاذه ایتمک Esprit immonde, je te conjure par le nom sacré de Dieu یا روح خبیث باری تعالینک اسم شریفنی یاد ایله سندن استعاذه ایدرم

Il se dit aussi, en parlant de ceux qui croient que par des paroles ils peuvent chasser les maladies, les serpens A. ذکر P. خواندن عزایم برای برطرفسازیٔ العزایم لدفع الموذیات مضرّ شیلری قاچرمق ایچون سحربازلق سوزلری T. گزند اوقومق || Des gens qui prétendent avoir le secret de conjurer la fièvre ذکر عزایم ایله حمّانک دفعی سرّینه مالک - On dit figur., Conjurer la tempête, pour dire, détourner par adresse un malheur dont on est menacé A. دفع القضا - اصافة الشرّ - تخطّر الشرّ P. بلایی صاپتمق - قضایی صاوشدرمق T. گریزانیدن بلا - تهلکهیی آتلامق || Ce prince, voyant une armée de cinquante mille hommes prête à entrer dans ses États, trouva moyen de conjurer la tempête فلان پادشاه اللی بیک نفردن عبارت برارددو درون ملکه آمادهٔ دخول اولدیغنی کورنجه تهلکهیی آتلامنک - دفع قضانک تدبیرینی بولدی تدبیرینی بولدی

Il signifie aussi, former un complot contre l'État ou contre le Prince A. تحالف الی الخروج P. تعاقد للعصیان - برای

– Et parler en connaissance de cause, Agir avec connaissance de cause *T.* عن علم نطق ایتمك وعن علم عمل وحركت عن – عن وقوف الحال سوق كلام ایتمك – ایتمك وقوف الحال حامل اولمق – Et qu'un homme a une grande connaissance des affaires, pour dire, qu'il s'entend très-bien en affaires بغایت – امور ومصالحه وقوف تامی وار در – Et qu'il a grande connaissance des tableaux, des pierreries تصویرات ومجوهرات خصوصنده كار آگاه وامور آشنا در تصویرات وجواهردن آكلر – وقوف تامی وار در des livres – Et qu'il a bien des connaissances, de grandes connaissances *A.* احوال كتب وتاليفاته زیاده سیله واقف وآشنا در كثیر – همه دان – بسیار شناس *P.* كثیر المعارف – المعلومات چوق بیلشلو *T.* بسیار دان

Il se dit aussi, de l'éxercice de cette faculté par laquelle l'âme connaît les objets *A.* شعور *P.* شناسایی *T.* تانیمه ‖ Cette personne a perdu toute connaissance فلان كشی شعوریني كلیاً ضایع ایلدی Il n'a plus de sentiment ni de connaissance ند حاسه‌سی ونه شعوری قالمشدر Un transport au cerveau lui a ôté toute connaissance مادّه‌نك دماغه انعكاسی انسلاب شعوریني بادی اولمشدر Il a eu connaissance jusqu'à la mort دم واپسینه قدر شعوری برنده ایدی Il s'est trouvé mal, mais sans perdre connaissance سوء مزاجه گرفتار اولمش ایسه‌ده شعوری برنده در

Il signifie aussi, l'habitude, la liaison qu'on a avec quelqu'un *A.* آشنالق – بیلشمه *T.* آشنایی *P.* تعارف – معارفة ‖ Cet homme est-il de votre connaissance? بو آدم ایله معارفه‌ك بینمزده جاری À cause de notre ancienne connaissance وارمیدر – Il se dit aussi des personnes avec lesquelles on a des liaisons *A.* معارف pl. – معارفین pl. ‖ Faire de nouvelles connaissances بیلدك *T.* آشنا *P.* موانس مجدّداً آشنالر پیدا ایتمك On doit préférer ses amis à ses connaissances احبّا ودوستانی آشنالر اوزرینه ترجیح یتمك Il n'est pas mon ami, il n'est que ma connaissance لازمدر Je n'ai aucune connaissance دوستم دكل انجق آشنالرمدندر auprès de ce juge بو قاضینك یانده بر بیلدك آدمم یوقدر

On appelle, Pays de connaissance, un lieu où l'on connaît ceux qui y sont, et où l'on est connu *A.* موطن – مقام مألوف Et un lieu où l'on trouve des choses relatives à la science et à l'art que l'on cultive *T.* بیلدك یر – جایگاه آشنا *P.* مانوس بر كمسنه‌نك حالنه موافق اولان مكان ‖ Quand il entra dans cette maison, il fut ravi de se trouver en pays de connaissance اول خانه‌یه دخولنده حالنه موافق مكانده بولندیغنی كوروب دوچار آشفتگی وهیمان اولمشدر Il se trouve en pays de connaissance dans toutes les bibliothèques كتبخانه‌نك مجموعی كندو حالنه موافق مكانلر عدّ اولنور

CONNAISSEMENT. Déclaration contenant l'état des marchandises qui sont dans un vaisseau, de ceux à qui elles appartiennent, et des lieux où on les porte *A.* دفتر الحمولة السفینة *T.* حموله قائمه‌سی *P.* اوارهٔ بار كشتی ‖ On ne trouva sur ce vaisseau ni connaissement ni passeport بو سفینه ایچنده نه حموله قائمه‌سی نه گذارنامه بولندی

CONNAISSEUR. Celui qui se connaît à quelque chose *A.* عارف pl. عرفا pl. واقفون – واقف – عارفون pl. اهل الوقوف – بیلیجی *T.* خبردار – شناسا *P.* ارباب الوقوف pl. ‖ Si vous dites que ce diamant est d'une belle eau, vous n'êtes pas connaisseur بو الماس طاشینك صویی آكلایه‌مجی C'est un grand connaisseur en tableaux كوزلدر دیرسك ارباب وقوفدن دكلسك تصویرات خصوصنده وقوف تامی Faire le connaisseur تعارف – وقوف فروشلق ایتمك وار در ایتمك

CONNAÎTRE. Avoir dans l'esprit la notion d'une chose *A.* تعرّف *T.* شناختن – شناسیدن *P.* علم – تانیمق – بیلمك ‖ Connaître parfaitement معرفت كامله ایله بیلمك Connaître à fond كنهیله بیلمك Je ne le connais que de nom, que de vue یالكز سمعاً معلومدر یالكز نظراً معلومدر Je le connais bien كركی كبی بیلدكمدر – كركی كبی معلومدر D'où le connaissez-vous? نه جهت ایله عارف وآشناسك Je ne le connais que pour l'avoir vu en tel endroit فلان محلّده مشهودم فلان – اولدیغی جهتدن كندوسیله چشم آشنالغم وار در Il me connut à la voix, à la démarche طرفده كوردیكمدن كوزم اصرر بنی سسمدن ومسلكك ورفتارمدن تانیدی Je connais sa manière اوضاع واطواریني بیلورم Son style est aisé à connaître قولایلق – سبك وانشاسی بالسهوله بیلنور Je le connais pour ce qu'il est فلانی اولدیغی ایله بللو اولور Il a bien trompé du monde, on ne le connaît pas كبیجه بیلورم نه صفتده آدم اولدیغی معلوم اولمدیغندن واقر

مظلم اولديغندن آدم سچلمنك امكانى يوغيدى

Et sentir, éprouver *A.* تعرّف *P.* خبير - خبر دار بودن *T.* دانستن - بودن || On ne connaît point l'hiver à la Martinique فصل شتا مارتنيقه Les anciens ne connaissaient point la petite vérole جزيره سنده معلوم دكلدر جدرى علّتي بين القدما معروف دكل ايدى - جيچك علّتى اسكى زمان آدملرى بينده معلوم ومتعارف دكل ايدى

Et avoir autorité de juger de quelques matières *A.* استماع دعوا *T.* عدالت سازى نمودن *P.* رؤيت الدعوا - الدعوا كورمك || Ce juge connaît des matières civiles et criminelles فلان قاضى كرك حقوقه دائر وكرك جرم وجنايته متعلّق نقل دعوا Il en connaît par appel دعوالرى رؤيت ايدر Il ne peut pas connaître de cela ايله بو مادّه يى رؤيت ايدر استماعنه صلاحيّتى - بو دعوانك رؤيتنه صلاحيّتى يوقدر يوقدر

On dit, qu'un homme ne connaît personne, pour dire, qu'il n'a nul égard pour personne كمسه يى - هيچ كمسنه يه اعتبار ايتمز || Quand il est question d'intérêt, il ne connaît plus personne بيلمز صدد بر درلو نفع وفائده يه دائر اولنجه هيچ كمسه يى بيلمز Depuis qu'il est en place, il ne connaît plus ses amis منصبه - نائل اولدليدنبرو دوستلرينه عطف نگاه اعتبار ايتمز En parlant de certaines lois, de certaines coutumes qui ne sont point reçues en certains pays, on dit, qu'on ne les y connaît point || En ce pays-là, on ne connaît point le Droit Romain منصب اولدليدنبرو دوستلرينى بيلمز اولدى - اول مملكتده احكام رومانيّه معتبر دكلدر

Se connaître en quelque chose ou à quelque chose, pour dire, savoir en bien juger *A.* اقتدار فى التميز *P.* مايهٔ آگاهى داشتن *T.* بهرهٔ آشنايى داشتن - تانيمغه - آكلامغه قادر اولمق || Il se connaît en gens آدم قدرينى تانيمق - قادر اولمق Il se connaît en mérite en poésie آدم صرّافيدر - تميزه مقتدر در تميز اشعاره صاحب اقتدار تميز اهليّته قادر در Il ne s'y connaît point du tout اول خصوصده اقتدار تميزدن در مايهٔ تميزدن اصلا بهره سى يوقدر - كلّيًا بى بهره در

On dit aussi, qu'un homme ne se connaît point, pour dire, que l'orgueil ou la colère lui fait oublier ce qu'il est كندويى بيلمكدن قالمشدر - بصيرتى مستور پردهٔ غفلتدر

عارف بالنفس اول Connais-toi toi-même كسان آلداندى خير وشرّه Connaître le bien et le mal خود شناس اول - نيك وبدى فرق ايتمك - عارف اولمق Cet enfant ne connaît pas encore les lettres بو طفل هنوز حروفه عارف Vous ne connaissez pas encore vos forces هنوز حروفى تانيمز - دكلدر هنوز وقوفك - كندو قوّتنه هنوز عارف دكلسك Il ne connaît pas son faible ضعفى طرفنى بيلمور Je ne parle point de ce que je ne connais pas يوقدر معلومم اولميان Faire connaître sa façon de penser شيلردن هيچ بحث ايتمم Il fit connaître qui il était تعريف فكر ورايينى بيلدرمك كندوبى تعريف - كيم اولديغنى بيلدردى - نفس ايلدى Ne lui donnez pas à connaître que . . . فلانه بيلدرمه ايلدى

Et avoir une grande pratique de certaines choses, s'y entendre fort bien *A.* وقوف *P.* دانستن *T.* آگاه بودن - بيلمك || C'est un homme qui connaît bien la guerre امور حربيّه يه Il est bon officier de marine, il connaît fort bien la mer وقوف تامّى واردر احوال دريايه وقوف تامّى اولوب استاد Un homme qui connaît bien le monde et la Cour وماهر دونمنما سركرده لرندندر امور عالمه وآداب سراى همايونه عارف بر Il connaît bien les bons livres, les pierreries جهاندیده وسراى همايونده پرورده اولمش - آدمدر كتب بر آدمدر كتب - نفيسه ومجوهرات بابنده وقوف تامّى وار در نفيسه نك ومجوهراتك فرق وتميزينه قادر در

Et avoir quelques habitudes avec quelqu'un *A.* تعارف - معارفة *P.* آشنا بودن *T.* بيلشمك || Connaissez-vous quelqu'un de mes juges? بو مصلحتمى رؤيت ايده جك قاضيلردن Il connaît tout le monde بربله معارفدك وارميدر ما خلق دنياده بيلشمديكى آدم يوقدر - الله ايله آشنالغى وار در

On dit, Connaître une femme ou la connaître charnellement, pour dire, avoir habitation avec elle *A.* قربان || Adam connut Ève حضرت آدم حوّا ايله قربان ايلدى

Il signifie aussi, discerner les objets, les distinguer *A.* تشخيص - فرق - تميز *P.* گزاريدن *T.* سزمك - سچمك || Je ne l'ai vu qu'une fois, mais je le connaîtrais entre mille يالكز بر دفعه مشهودم اولمشيكن بيك كشى ايچنده كورسدم فرق وتميزينه قادرم La nuit était si noire, qu'on ne pouvait connaître personne ظلمت ليلك شدّتى شول رتبه ده ايديكه كيمجه بغايت - اشخاصك فرقى ممكن ومتصوّر دكل ايدى

Connu. *A.* معلوم ـ معروف *P.* دانسته ـ شناخته *T.* بیلنمش ‖ Il est connu de tout le monde عامه‌نك معلومیدر ـ بللو Ce nom m'est connu بو اسم معلوممدر

CONNEXION. Liaison que de certaines choses ont les unes avec les autres *A.* جهة الوحدة *P.* پیوند یکانگی *T.* بتشکلك ‖ Il n'existe aucune connexion entre ces principes, ni entre les conséquences qu'on en tire بو اصولك احد هما آخری بینده وآنلردن ترتب ایدن مستلزمات آره‌سنده بر درلو جهت وحدت یوقدر

CONNEXITÉ. Liaison aperçue entre deux objets, entre deux idées *A.* مناسبت ـ علاقة *P.* پیوستگی *T.* اولاشقلق ‖ Il y a une grande connexité entre la Morale et la Jurisprudence علم فقه ایله علم اخلاق بینده کلی علاقه ومناسبت وار در

CONNIL. V. Lapin.

CONNIVENCE. Complicité par tolérance et dissimulation d'un mal qu'on peut empêcher *A.* مشارکت الی الشر علی طریق التغافل *P.* چشمپوشانه همسازی قباحت *T.* کوز یومغله قباحته ‖ Connivence manifeste تغافل طریقیله قباحته اورتاقلشمه La connivence des juges شره مشارکت صریحه حکامك علی La connivence du père a été cause du désordre de ses enfans طریق التغافل قباحته مشارکتلری پدرك شره تغافلی سوء حال ـ Il se prend aussi pour Complicité *A.* مشارکت الی القباحة *P.* همسازی تاوان *T.* قباحته اورتاقلق ‖ Ils étaient de connivence ensemble pour . . . فلان خصوصده قباحته مشارکتلری وار ایدی

CONNIVER. Participer, en dissimulant, à un mal qu'on peut empêcher *A.* اشتراك الی الشر علی طریق التغافل *P.* بقباحت چشمپوشانه همسازی نمودن *T.* کوز یومغله قباحته اورتاقلشمق ‖ Un magistrat qui connive aux concussions des officiers de Justice امنای شرعك مظالم وتعدیاتنه علی طریق التغافل ارتکاب مشارکت ایدن ضابط Il ne voulut pas se déclarer ouvertement, mais il connivait avec lui آچیقدن میدانه چیقمق استمیوب لکن علی طریق التغافل قباحته ارتکاب مشارکت ایدر ایدی Un trésorier et un contrôleur qui connivent ensemble بری برلریله متغافلانه مشارك قباحت Un père qui connive aux débauches de ses enfans اولان خزینه دار ایله خزینه محاسبه‌جیسی اولادینك قباحت عیش

وعشرتلرینه تغافلی جهتیله ارتکاب مشارکت ایدن پدر

CONOÏDE. V. Conique.

CONQUE. Grande coquille concave *A.* صدف حلزونی pl. اصداف حلزونیه

CONQUÉRANT. Qui a fait de grandes conquêtes *A.* فاتح الاقالیم *P.* صاحب ظهور *T.* جهانگیر ـ کیتی ستان ‖ Alexandre a été un grand conquérant اسکندر ذو القرنین بر جهانگیر بر صاحب ظهور معظم ایدی ـ قوی الاقتدار ایدی

CONQUÉRIR. Acquérir par les armes *A.* تسخیر ـ فتح *P.* ـ بقبضهٔ تسخیر آوردن ـ تسخیر کردن ـ دستبردانه ستادن *T.* فتح ایتمك ‖ Conquérir une province بر مملکتی فتح ایتمك Alexandre conquit l'Asie اسکندر ذو القرنین آسیا اقلیمنی آوردهٔ قبضهٔ فتح ـ Figur. ‖ Conquérir l'amitié, les bonnes grâces de quelqu'un فلانك ودّ ومحبتنی وحسن توجهنی جلب وتسخیر ایلدی تحصیل ایتمك ـ وتسخیر ایتمك

Conquis. *A.* مسخر *P.* مفتوح ـ گرفتار ـ دستبردانه ستاده فتح اولمش *T.* آوردهٔ قبضهٔ تسخیر ـ بند فتح وتسخیر شده رهین فتح وتسخیر اولمش ـ بلاد مسخره ‖ Les villes conquises فتح اولمش مملکت Le pays conquis بلاد وامصار

CONQUÊTE. L'action de conquérir *A.* فتح pl. فتوحات ـ فتوح ‖ Faire la conquête d'un pays بر *P.* فتح سازی *T.* فتح Grande conquête فتح مملکتك فتحنه ظفریاب اولمق Glorieuse conquête فتح جزیل ـ عظیم بادئ ـ فتح مبین ـ Il se dit aussi de la chose conquise. V. Conquis ‖ Agrandir un État par des conquêtes آوردهٔ قبضهٔ فتح وتسخیر اولمش بلاد وممالك علاوه‌سیله فتوح جدیده ایله ـ دائرهٔ ملك ودولتی توسیع ایتمك ـ On dit, Vivre comme dans un pays de conquête, pour dire, vivre à discrétion حدود ملکی توسیع ایتمك بر بلدهٔ مسخره‌ده ـ Il se dit figur. en termes de galanterie *A.* تسخیر القلوب *P.* دل ربودن *T.* گوکل مرغ دلرا شکار پنچهٔ عشق کردن ـ اسار کردن عاشقك ‖ La conquête d'un amant گوکل قاپمه ـ تسخیری Cette beauté fait tous les jours de nouvelles conquêtes قلب عاشقك تسخیری ـ تسخیر قلبی بوزن حسنا نو بنو ـ On dit aussi, Cet homme a des qualités aimables, il a fait ma conquête تسخیر قلوب ایتمکدن خالیه دکلدر فلان

مرور ازمنه واوقات موجب استقرار آداب وعاداتدر-

CONSANGUIN. Parent du côté paternel. Il ne se dit qu'en cette phrase, Frère consanguin, qui signifie, frère de père *A.* اخ برادر از سوی پدر *P.* بنو العلّات pl. اخوان لاب pl. بابادن قرنداش *T.*

CONSANGUINITÉ. Parenté du côté du père *A.* قرابت لاب بابادن - بابادن حصلمق *T.* خویشاوندی از سوی پدر *P.* اقربالق

CONSCIENCE. Lumière intérieure par laquelle l'homme se rend témoignage à lui-même du bien et du mal qu'il fait *A.* کوکل اخطاری *T.* آگاهیٔ دل *P.* نفس مخطرة - اخطار وجدانی || Conscience timorée نفس مخطرهٔ وراعت آمیز délicate نفس مخطرهٔ کثیر الهجس scrupuleuse مخطرهٔ نزاهت آلود نفس مخطرهٔ صالحه bonne نفس مخطرهٔ رقت آلود tendre نزاهت Délicatesse de conscience نفس مخطرهٔ زایغه erronée - حوّاز نفس مخطره Remords de conscience نفس مخطره اخطار Le cri de la conciencе نفس لوّامه - حزازت نفس مخطره صدای موجب الایقاظی - وجدانینک تنبیه بصیر تفرماسی نفس مخطره نک محکمهٔ Le tribunal de la conscience نفس مخطره نک مدیر وجدانیسی Directeur de conscience نفس مخطره نک حکمی ومرشدی Le for de la conscience نفس مخطره نک دلالتی اوزره عمل Liberté de conscienee وحرکته رخصت Faire quelque chose pour l'acquit de sa conscience - بر عملی تنزیهٔ نفس مخطره ضمننده ایشلمک Cela نفس مخطره یه مدار اطمینان اولمق اوزره ایشلمک peut se faire en sûreté de conscience شو فعل نفس مخطره مأمون الحال اولدرق ایشلنه بیلور Votre conscience ne vous reproche-t-elle rien? نفس مخطره اصلًا وقطعًا سنی لوم بر کمسنه نفس Agir contre sa conscience وموأخذه ایتمزمی مخطره سنک خلافنه حرکت ایتمک Parler selon sa conscience اخطار وجدانیسنه تبعیّةً سویلمک Troubler les consciences نفس مخطرهٔ ناسی اخلال ایتمک Cela n'est propre qu'à alarmer les consciences بو کیفیّت نفس مخطرهٔ ناسه ایقاع فزع ودهشتدن غیری بر شیئی مفید دکلدر - On dit, qu'un homme a de la conscience, qu'il est homme de conscience, pour dire, qu'il est attentif à ne rien faire qui blesse sa conscience نفس مخطره سنه ایراث دغدغه ایده جک حالاتدن صجانبت ایدر آدمدر - On dit aussi, je mets cela, je laisse

کس مجبول اولدیغی خصایل دلربا تقریبیله قلبمی فلانک مسخری یم تسخیر ایلدی Je suis sa conquête

CONSACRER. Dédier à Dieu avec certaines cérémonies, rendre sacré *A.* تقدیس *P.* مقدّس کردن - مبارک ساختن *T.* مبارک قلمق || Consacrer une église بر کلیسایی تقدیس جام قدّاس شریفی تقدیس ایتمک un calice Et donner, dévouer à Dieu *A.* وقف فی سبیل الله *P.* الله یولنه براه خدا سپردن - براه خدا وقف کردن || Après tant de temps donné au monde, il a consacré le reste de ses jours à Dieu وقف ایتمک امور دنیایه صرف اوقات کثیره ایلدکدنصکره بقیّهٔ عمرینی سبیل اللهه وقف ایلدی - On dit figur., Consacrer à quelqu'un son temps, ses soins, pour dire, lui dévouer son temps, ses soins *A.* تخصیص - وقف *P.* مخصّص کردن - سپردن *T.* وقف ایتمک || Consacrer sa jeunesse, sa vie à l'étude des Langues, des Belles-Lettres, de la Philosophie وقت حداثتنی ومحصول عمرینی استفادهٔ السنه ومطالعهٔ علوم شریفه یه وعلم حکمته وقف ایتمک Consacrer son argent à se former une bibliothèque مالنی بر وقف - کتبخانه جمع وترتیبی خصوصنه وقف ایلمک وتخصیص ایلمک

On dit, que l'Église a consacré un mot, pour dire, qu'elle l'a déterminé à une signification particulière فلان لغت علمای دین طرفندن وضع اولنمشدر || Les mots de Consubstantiel et de Transsubstantiation sont des mots consacrés par l'Église اتّحاد جوهر واستحالهٔ جوهر تعبیرلری ائمّهٔ دین طرفندن وضع اولنمش اطلاقات فقهیّه دندر - On dit aussi, que l'usage a consacré une phrase, une façon de parler, pour dire, que l'usage l'a établie کثرت استعمال ایله کسب ثبوت ایتمش تعبیر وکلامدر

Il signifie aussi, rendre éternel dans la mémoire des hommes یاد فلان چیزرا همیشه پاینده *P.* تأبید الذکر - ابقاء الذکر *A.* ابدی آکدرمق *T.* کردن || Cette seule action par laquelle il finit sa vie, doit consacrer sa mémoire فلانک یالکز آخر عمرنده ایتدیکی فعل الی الابد ابقای ذکرینی موجب اولدجق برحالتدر On consacra cet événement par plusieurs monumens یادکار مستدیم اولمق اوزره احداث اولنمش آثار متعدّده Le temps consacre les usages ایله اول واقعه نک ذکری تأبید اولندی مرور ازمان عاداتک تأبید وابقاسنی موجبدر

CONSCIENCIEUSEMENT. D'une manière consciencieuse *A.* بنزاهة گناهدن *T.* با خدا ترسی *P.* بالنصافة ـ بالحقّانيّة ـ النفس نزاهت نفس ايله عمل Agir consciencieusement ‖ صاقنه‌رق امر وحركت ايتمك Faire un partage consciencieusement محقّانه ـ حقّانيّت ايله ـ مقاسه‌يى بالحقّانيّة تنظيم ايتمك ومنصفانه

CONSCIENCIEUX. Celui qui a la concience délicate *A.* نازه گناهدن صاقنيجى *T.* خدا ترس *P.* منصف ـ محقّ ـ النفس ‖ Il est consciencieux jusqu'au scrupule وهم وهجسه تابع اولمق مرتبه‌ده منصف بر آدمدر

CONSÉCRATION. V. Consacrer.

CONSÉCUTIF. Qui se suit immédiatement dans l'ordre des temps *A.* متوالى ـ متلاحق ـ متتابع ـ متعاقب ـ متوالى *P.* پس از يكديگر ـ پياپى *T.* برى برى آردنجه ‖ Trois fêtes consécutives برى Trois jours consécutives اعياد ثلثهٔ متعاقبه برينه متعاقب اوچ كون

CONSÉCUTIVENENT. Tout de suite, selon l'ordre du temps *A.* پى در پى *P.* متلاحقًا ـ متتابعًا ـ متعاقبًا ـ متواليًا ـ متتاليًا ـ برى برينه متعاقب اوله‌رق ـ برى برينه اولاشه‌رق *T.* برى برى آردنجه ‖ Il a eu consécutivement trois grandes maladies برى برينه متعاقب اوچ آغر خسته‌لك چكدى Il a exercé consécutivement trois grandes charges متواليًا اوچ منصب جليل ضبط ايلدى

CONSEIL. Avis que l'on donne à quelqu'un sur ce qu'il doit faire ou ne pas faire *A.* نصح ـ نصيحت *pl.* اخطار ـ نصايح *T.* اودوت ـ اندرز ـ پند *P.* *pl.* اخطارات ‖ Bon conseil نصيحت خيريه sage نصيحت حكيمانه prudent عاقلانه خيرلو نصيحت ـ نصيحت نافعه salutaire نصيحت مؤ اخطار pernicieux اخطار وخامت انجام dangereux اخطار مستلزم الخطر ـ خطرناك intéressé معلّل بالغرض اولان نصيحت شدّت آميز ـ نصيحت عنيفه violent نصح ورأى بيغرضانه نصيحت ـ غرضدن عارى نصيحت désintéressé نصيحت ويرمك ـ اعطاى نصيحت ايتمك Donner conseil بر كمسنه‌نك اوكوت ويرمك ـ Suivre le conseil de quelqu'un بر كمسنه‌نك اخطار ونصيحتنه تبعيّت ايتمك Croire un conseil نصيحتنى اصغا ايتمك ـ نصيحتنه اعتماد ايتمك Je ne demande pas votre conseil sur cela بو بابده سنك نصيحتكى فلانه اخطارى لازم بر C'est un conseil à lui donner صورمم بو ماده‌يى ذاتكده مودوع اولان cela sur votre conscience نفس مخطره‌نك حكمنه حواله ايدرم Je m'en rapporte à votre conscience سنك ذاتكده مودوع اولان نفس مخطره‌نك حكمنه راضى يم ـ Et vous aurez cela sur votre conscience, pour dire, que si vous agissez en cela contre votre conscience, vous en répondrez devant Dieu بو ماده‌ده ذاتكده مركوز اولان اخطار وجدانينك خلافنه حركت ايده‌جك اولور ايسك وبالى نفسكه راجع اولمش اولور

On appelle, Cas de conscience, certaines difficultés ou questions sur ce que la religion permet ou défend en certains cas *A.* شكّ العقيدة *pl.* شكوك العقيدة *P.* گمان عقيدت *T.* اعتقاددن طولايى بر مشكل ‖ Proposer un cas de conscience عقيده‌يه متعلّق بر كونه شكّ بسط وايراد ايتمك Résoudre un cas de conscience عقيده‌يه متعلق بر مشكلى حلّ ايتمك

Conscience, signifie aussi, scrupule qu'on a dans une chose, parcequ'on croit qu'elle est contre les bonnes moeurs, contre la bienséance *A.* نفس هاجسة ‖ Faire conscience d'une chose فلان شيئده نفس هاجسه ايجاب احتراز ايتمك Il y a de la conscience à jouer avec un homme qui ne sait pas le jeu قمارى بيلميان كشى ايله اوينامقده نفس هاجسه مانع اولور Je ferais conscience d'avoir commerce avec un homme si décrié بويله مذموم آدم ايله اختلاط والفتى نفس هاجسه تجويز ايتمز Je fais conscience de vous importuner si souvent de la même chose هر دائم شو مصلحت ايله سنى تعجيز ايلمكه نفس هاجسه‌م مانعدر

En Métaphysique, il signifie, la connaissance qu'on a d'une vérité par le sentiment intérieur *A.* نفس ملهمة ‖ Les hommes ont la conscience de leur liberté بنى آدمك حرّيّت حاللرى خصوصنده نفس ملهمه‌لرى شاهد در Conscience intime نفس ملهمهٔ صميميّه

En conscience, en bonne conscience, signifie, en verité, de bonne foi *A.* بصدق البال ـ براستئ انديشه *P.* بصدق الطويّة ـ انصافانه ـ بپاكئ درون *T.* طوغريلق ايله ‖ Je vous le dis en conscience بو كلامى صدق بال ايله سويلرم Ce marchand vend en conscience, il ne surfait point بو بازركان ضمّ ضميمه‌يه اصلا رغبت ايتميوب مالنى انصافانه صاتر Vous êtes obligé en conscience à cela قواعد صدق طويّته اتباعاً عامل اولمغه مجبورسك

نصایح واخطاراته مصیب شیندر C'est un homme de bon conseil
اخطارات خیریه‌سیله بر آدمدر Il m'a aidé de ses bons conseils
نصیحتلرمک بکا اعانت ایلدی Il a rejetté tous mes conseils
ایتدیکم اخطاراتک هیچ بریسنه - مجموعنی ردّ ایلدی
استشارة P. - حوالهٔ سمع قبول ایتمدی Prendre conseil A.
پند خواستن - کناج کردن T. اوکوت آلمق || Il ne prend conseil que de sa tête, de son intérêt, de son avarice یالکز کندو نفسندن ومصلحت مخصوصه‌سندن وطمع خامندن اوکوت آلور

On dit proverb., que la nuit porte conseil, pour dire, qu'il ne faut pas prendre son parti à la hâte اللیلة حبلی تولّد A. شب آبستن است P. المنایا - مشیمهٔ شبدن نلر طوغر T. Et à nouvelles affaires, nouveaux conseils وقایع حادثه‌ده آرای حادثه لازمدر - Et à parti pris, point de conseils عزیمت عزم جازم - قطعیّه ایتمش کشی‌یه پند ونصیحت کار ایتمز ایتمش کشی‌یه

Conseils évangéliques. Les conseils que l'Évangile donne A. وصایاء انجیل الشریف P. سپارشهای انجیل شریف T. || Ce n'est pas un précepte, ce n'est qu'un conseil فلان شئ انجیل شریفک احکامندن اولمیوب وصایاسی عدادندندر

Il se prend aussi pour Résolution A. عزیمت قطعیّة P. قرار T. رٲی قرارداده || Ne m'en parlez plus, le conseil en est pris بوندنصکره بوکا دائر بکا بر شئ سویلمه زیرا قرار Je ne sais quel conseil prendre نه کونه قرار ویرلمک ویرلمشدر اقتضا ایلدیکنی بیله‌میورم

Et pour assemblée de personnes qui délibèrent sur certaines affaires importantes de l'État A. مجلس المشورة - شورا P. کناجگاه - چپیره T. مشورت - لونجه || Le conseil d'État شورای وکلای سلطنت - شورای رجال دولت Le conseil des Finances امور دفتریّه رجالنک مجلس مشورتی Le conseil de Commerce امور تجارت ناظرلرینک مجلس مشورتی Conseil privé شورای خاصّ Grand conseil مشورت عظما Conseil général عمـوم مشورتی - Conseil de ville. Un conseil établi pour connaître et ordonner des affaires de la ville A. مجلس شهر لونجه‌سی T. مشورتگاه کلانتران شهر P. الوجوه البلدة || On en a parlé au conseil de ville وجوه بلده مجلسنده - Conseil de guerre. L'assemblée que tiennent les officiers d'un corps d'armée pour l'exercice de la Justice militaire A. دیوان الاهل الحرب P. عدالتگاه ضابطان T. لشکر عسکر ضابطلری دیوانی

Conseil, se dit aussi de la personne dont on prend conseil A. مستشار || Un tel est son conseil مستشاری فلان آدمدر Le malade est en péril, son médecin demande du conseil اوّل وآخر مستشاری بو در مریض حال مخاطره‌ده اولمغله کندویه تدبیر ایدن طبیب مستشاره طالبدر

On dit, Les conseils de Dieu, pour dire, les décrets de la providence Divine A. احکام القدر الهیّ pl. احکام المقدّرات || Il faut adorer les conseils de Dieu احکام قدر الهی‌یه الهیّة عبادت ایتمک لازمدندر Les conseils de Dieu sont impénétrables عقل بشر احکام مقدّرات الهیّه‌نک درکندن عاجز در Êtes-vous entré dans les conseils de Dieu? اسرار قدر الهی‌یه محرمیسک

CONSEILLER. Donner conseil A. نصح - نصیحت - نصاحت اوکوت ویرمک T. اندرز کردن - پندیدن P. اخطار - || Bien conseiller رٲی حسن اوزره نصیحت ایتمک Mal conseiller رٲی نا صواب ایله نصیحت ایتمک Qui vous a conseillé cela? بونی سکا کیم نصیحت ایتدی Conseiller sagement حکیمانه نصیحت ایتمک Je vous le conseille en ami دوستانه سکا نصیحت ایدرم Conseiller la paix انعقاد مصالحه‌یه دائر - عقد مصالحه‌یی رٲی ایتمک Conseiller à quelqu'un de faire une chose نصیحت ویرمک بر کمسنه‌یه بر شیئ‌ک ایشلنمسنی نصح واخطار ایتمک

CONSEILLER. Celui qui donne conseil. A. ناصح - مخطر - اوکوت ویریجی T. پند دهنده P. مشاور || Sage conseiller مستشار صحیح الرٲی Bon conseiller ناصح عاقل Il n'en a été ni l'auteur ni le conseiller اشبو مباشرت اولنان Mauvais conseiller مادّه‌نک نه موجدی ونه مشاوری ایدی Le désespoir est un mauvais conseiller مشاور رکیک الرٲی La passion est une conseillère dangereuse حال مأیوسیّت ناصح مخطیدر مرض نفسانی بر مخطر خطرناکدر

Il se dit aussi, des juges établis pour rendre justice A. مستشار || Conseiller d'État مستشار دولت Conseiller à la Cour des Monnaies ضربخانه مستشاری Conseiller d'honneur با پایه مستشار - On appelle, Conseillers-nés, ceux qui ont droit de séance dans un conseil en vertu de leur dignité حسب الرتبه داخل

مجلس اولان مشاورین

CONSENTANT. Qui consent *A.* طایع *P.* - راضی رضا داده || Le mari consentant *T.* راضی اولمش خوشدل - خشنود - La femme présente et consentante حاضر راضی اولمش زوج بالمجلس اولوب رضا داده اولان زوجه

CONSENTEMENT. Acquiescement à quelque chose *A.* - رضا || کوکل خوشلغی *T.* تنندادگی - خشنودی *P.* قبول - طوع Consentement verbal شفاهاً رضا Consentement tacite رضای ضمنی Consentement par écrit تحریراً رضا وقبول - رضای کرهی forcé Consentement volontaire رضای مجبوری - رضای مع الکراهه D'un commun consentement رضای اختیاری - حسن اختیار ایله رضا Consentement mutuel جمله نک رضاسی منضم اولدرق اتفاق کلم وآرا unanime تراضیٔ جانبین - رضای طرفین Donner son consentement رضاسنی ویرمک ایله اولان رضا Refuser son consentement قبول ورضادن امتناع ایتمک Arracher, extorquer le consentement de quelqu'un بر کمسنه نک رضاسنی جبراً وقهراً نزع ایتمک Le consentement des deux parties est nécessaire pour un mariage امر نکاحده طرفینک حسن رضا واختیاری واجبهٔ حالدندر Il s'est marié sans le consentement de son père پدرینک رضاسی لاحق اولمقسزین Cela n'est pas fait de mon consentement رضاسی منضم اولمیدرق تأهل ایلدی - تزوج ایلدی فلان مادّه انضمام رضام ایله اولمامشدر

CONSENTIR. Donner son consentement à une chose *A.* رضا - راضی شدن - تن دادن - خشنودی نمودن *P.* ارتضا - راضی اولمق - رضا ویرمک *T.* رضا دادن || Les parens ont consenti à ce mariage بو امر نکاحده والدینک رضاسی Je ne puis consentir منضمّدر رضا ویرهمم Je consens à tout ce que vous voulez راضی اولورم - کافهٔ مسئولاتکه رضا ویررم - On dit proverb, Qui ne dit mot consent *T.* سکوت اقراردندر

Il est aussi actif, et alors il n'est d'usage que dans la Pratique *A.* - روا داشتن *P.* اظهار المساغ والجواز - تسویغ - تجویز || Consentir la vente *T.* جائز کورمک - یوللو بولمق ارزان داشتن بیع وفروختی تجویز ایتمک

Consenti. *A.* کوکلی خوش *T.* خشنود *P.* رضیّ - مرضی جائز کورلمش *T.* جواز داده - روا داشته *P.* مجاز *A.* اولمش

CONSÉQUEMMENT. D'une manière conforme aux principes qui ont été posés *A.* بر *P.* حسب القانون الملازمة - بالملازمة || Raisonner conséquemment *T.* ملازمه طریقیله وجه ملازمه قانون ملازمه یه رعایت ایله - بالملازمه سرد دلیل ایتمک سرد دلیل ایتمک

On dit, Agir, parler conséquemment, c'est-à-dire, conformément à ses vues مقتضای مصلحت اوزره عمل وحرکت ایتمک ومصلحتک موجب ومقتضاسی نه یسه آکا کوره مصلحت لازمه سنجه عمل ایتمک - سوق کلام ایتمک وسویلمک

Il signifie aussi, Par une suite raisonnable et naturelle *T.* بر مقتضای لازمهٔ حال || On a découvert qu'il avait intelligence avec les ennemis, et conséquemment on l'a arrêté دشمن ایله مخابره اوزره اولدیغی خارجه اخراج اولنوب بر مقتضای لازمهٔ حال توقیف اولندی V. aussi. En conséquence.

CONSÉQUENCE. Conclusion tiré d'une ou de plusieurs propositions *A.* حکم مترتّب - حکم pl. ملازمة - احکام مترتّبة - ملازمة Tirer une conséquence استخراج حکم ایتمک || La conséquence qu'on en tire est juste استنباط اولنان حکم est fausse محض صوابدر Nier une conséquence استنباط اولنان حکم باطلدر Prouver une conséquence حکم مترتبی ردّ وانکار ایتمک Conséquence لازمهٔ - ترتّب ایتمش حکمی اثبات ایتمک حالی اثبات ایتمک

Et importance *A.* اعتداد *P.* قدر منـدی *T.* || صایلمقلق Un homme de conséquence شایان اعتداد - معتدّ به بر آدم Une affaire de nulle conséquence قدر منـد بر آدم - بر آدم بر مصلحت - هیچ بروجهله معتدّ بها اولمیان بر مصلحت Une terre de conséquence شایان اعتداد بر بیقدر - هیچقدر Une charge de conséquence صاییلور بر ملک - ملک صاییلور بر منصب - اعتداد بر منصب

Il se dit aussi, des suites qu'une action ou une chose peut avoir *A.* مستلزم pl. مستلزمات - مستتبع pl. مستتبعات - انجام - پیرس *P.* عواقب pl. عاقبت *T.* صوک || Un exemple de dangereuse conséquence مستتبعات خطرناکی موجب بوحالت Cela peut avoir d'étranges conséquences اوله جق امثال عواقب ومستتبعات غریبه ایجاب ایده بیلور - On dit aussi, qu'une chose tirerait à conséquence, pour dire, qu'il y aurait à craindre qu'on ne s'en prévalût فلان شئ مستلزم امثال اوله بیلور

Sans conséquence, signifie, sans avoir des suites de quelque

la liberté de ses sujets پادشاه حامئ مال ومنال ونگهبان سربستیت حال رعایا وزیردستاندر

CONSERVATION. Action de conserver, ou effet de cette action A. صيانة ـ محافظة ـ وقاية P. نگهداری T. كوزتمه || Ayez soin de la conservation de ces fruits بو ميوه‌لرك امر وقايه‌سنه Chacun a soin de sa conservation اهتمام ايله هر كس وقايهٔ هر كس نفسنك محافظه وصيانتنه ـ نفسه سعی ايدر J'ai fait cela pour votre conservation بذل همت ايدر بوايشی Il سنی وقايهٔ ايشلدم ـ سنك وقايتك ايچون ايشلدم ne songe qu'à la conservation de sa santé عقل وفكری وقايهٔ محافظهٔ صحتندن غيری نسنه‌يه صرف ـ حال صحتيدر Veiller à la conservation de ses droits, de son bien, de sa réputation, de ses priviléges ذهن ايتمز كندو حقوقنك وقوت ماليه‌سنك وبين الناس صيت وشهرتنك ومظهر اولديغی امتيازاتك محافظه سنه بذل نقدينهٔ انتباه وبصيرت ايتمك Je lui dois la conservation de ma vie وقايهٔ عمرم خصوصنده فلانك ممنون همتی يم

CONSERVATOIRE. Qui conserve A. الحفظ ـ موجب صاقلمغه T. مدار پاسداری P. وسيلة المحافظة ـ الوقاية تمهير || Le scellé est un acte conservatoire وسيله اولان وسيلهٔ حفظ ووقايه در ـ مادّه‌سی مدار حفظ اولور اعمالدندر

CONSERVE. Espèce de confiture A. خميرة T. خميره || Conserve de violettes بنفشه خميره‌سی de fleurs d'orange ليمون Cette conserve est bonne pour le poumon جيچكی خميره‌سی شو خميره امراض رئه‌يه نافعدر

En termes de Marine, il se dit d'un vaisseau qui fait route avec un autre. V. Escorte. — On dit aussi, que deux vaisseaux vont de conserve, pour dire, qu'ils vont de compagnie A. بالرفاقة T. برابر ـ بيله ـ بوابرجه || Ces deux vaisseaux vont de conserve P. بالمعيّة ـ بو ايكی سفينه‌يه بالرفاقه روانه درلر

CONSERVES. Sorte de lunettes qui conservent la vue A. منظرة P. حافظة البصر T. چشمك پاسدار نظر وقايهٔ بصره مخصوص كوزلك

CONSERVER. Garder avec soin une chose, pour qu'elle ne se gâte pas A. وقاية ـ توقية ـ حفظ P. نگه داشتن T. صاقلمق || Conserver des fruits ميوه‌لری حفظ ووقايه ايتمك ـ كوزتمك ـ Conserver des habits البسه واثوابی وقايه ايتمك ـ On dit d'un homme qui a grand soin de sa santé, qu'il a grand soin

importance || Tout ce qu'il dit est sans conséquence, il ne faut pas s'en fâcher سويلديكی صحبتلردن هيچ بر شیٔ لازم كلمديكندن انجنمك اقتضا ايتمز ـ Il se dit aussi, en parlant de certains priviléges attachés exclusivement à quelques personnes, sans tirer à conséquence pour les autres || Ce qu'on fait pour certaines gens est sans conséquence pour d'autres بعض كسان حقنه ارزانی قلنان مساعدات امثال اولدرق سائره سرايت ايتمز ـ On dit dans le même sens, qu'une grâce est sans conséquence امثال اولمامق شرطيله اولان لطف واحسان ـ سائره سرايت ايتمامك شرطيله ارزانی قلنان لطف ومساعده ـ Et qu'un homme est sans conséquence, pour dire, qu'on ne doit pas prendre garde à ses discours كلامندن بر كلامندن حكم ترتب ايتمز بر آدمدر ـ شیٔ لازم كلمز

En conséquence. Conséquemment A. حسب ـ حسب الايجاب P. بر موجب T. موجبنجه ـ موجب ومقتضاسنجه الموجب || J'ai reçu votre lettre, et j'agirai en conséquence مكتوبك واصل اولوب موجبنجه عمل وحركت ايده‌جكم En conséquence de vos ordres اوامر وتنبيهاتك مقتضاسنجه

CONSÉQUENT. Qui raisonne, qui agit conséquemment A. منتظم عامل حسب القانون الملازمة ـ متناسق الاحوال ـ الاطوار P. رابطه كار T. رابطدلو || Cet homme est conséquent dans ses projets سوانح ولوايحنده منتظم الاطوار بر آدمدر dans sa conduite سلوك وحركتنده متناسق الاحوال بر آدمدر

Conséquent. La seconde proposition d'un enthymème A. لازم || Ce conséquent est absurde, ainsi l'antécédent ne peut pas être vrai لازم باطل اولنجه ملزوم صحيح اولامز

En termes de Mathématique, c'est le second terme d'une raison ou d'un rapport A. تالی

Par conséquent. Donc, par une suite nécessaire A. فلذلك بوندن T. پس ـ بنا بريين P. بناءً عليه ـ بناءً على ذلك ـ اوتری || Le soleil est levé, et par conséquent il fait jour شمس طلوع ايلدی بناءً عليه نهار در Vous me l'avez promis, et par conséquent vous y êtes obligé فلان شیئی بكا وعد ايلدك بنا بريين اولبابده مجبور اولمش اولدك

CONSERVATEUR. Celui qui conserve A. حافظ pl. حفظة ـ حمات pl. حامی ـ محارسين pl. محارس ـ حرّاس pl. حارس P. صاقليوب ـ كوزه‌دیجی T. پاسدار ـ نگهبان ـ نگهدار || Le prince est le conservateur des biens et de قوردیجی

بیوك خسته‌لك - آغر خسته‌لك - جسیم

CONSIDÉRANT. Remarque qui précède le dispositif d'une loi *A.* مقدّمة الحكم || Le considérant de cette loi est très-bien fait بو قانونك مقدّمهٔ حكمی صورت احسن اوزره ترتیب اولنمشدر

CONSIDÉRABLEMENT. Beaucoup *A.* غایةً - بزیادة *P.* بغایت - غایت ایله - كلّیتلوجه - چوق *T.* بسیار - با فزونی - Il a perdu considérablement dans cette affaire بو خصوصده كلّیتلو غایت ایله متضرّر اولدی - ضرر ایتدی Ce travail est considérablement avancé بو ایش بغایت ایلروبه واردی Il fut considérablement blessé dans ce combat بو جنكده كلّیتلو وجه ایله یاره‌لندی

CONSIDÉRATION. Action par laquelle on considère, on examine *A.* ملاحظة pl. ملاحظات *P.* اندیشه *T.* فكرلنمه || Cela mérite considération سزاوار دقّت وملاحظه در est digne de considération شایان ملاحظه در Cela demande une longue considération ملاحظهٔ مدیده‌یه محتاجدر

Il signifie au pluriel, Réflexions *A.* pl. مطالعات *P.* اندیشها *T.* مطالعدلر || Considérations sur le commerce, sur les finances تجارته وامور میریّه‌یه دائر مطالعات

Il signifie encore, attention dans la conduite *A.* رویّت *P.* هوشیاری *T.* دوشونمه || C'est un homme qui agit sans considération بلا رویّة عمل ایدر بر آدمدر Il n'apporte aucune considération dans tout ce qu'il dit, dans tout ce qu'il fait كافّهٔ صرف - اقوال واعمالنده بر وجهله صرف رویّت ایتمز صرف فكر وملاحظه ایتمز - فكر ورویّت ایتمز

Et raison, motif *A.* سبب pl. اسباب - علّت pl. علل *P.* سبب *T.* || Il y a été obligé par de grandes considérations اسباب جسیمه‌یه مبنی بوكا مجبوریّتی اقتضا ایلدی Diverses considérations علل واسباب مختلفه Il a été obligé par des considérations d'honneur, d'intérêt شان وناموسه عائد ومصلحت مخصوصه‌یه راجع علل واسبابه مبنی بوكا مضطرّ اولمشدر

Et égard qu'on a pour quelqu'un *A.* حرمت - رعایت *P.* كرامی - رعایتسازی *T.* صایمه || C'est à votre considération qu'il en a usé si bien سكا حرمةً بوبله كوزل حركت ایلدی Si ce n'était la considération d'un tel فلانه حرمت ورعایت فكری - On dit, Mettre en considération اولماسش اولسه موقع *T.*

de se conserver حفظ وجودی خصوصنه اهتمام تامّی وار در Et d'une femme, qu'elle a grand soin de conserver son teint رنگ وقایهٔ حسننه - رویّنی وقایه خصوصنه بذل سعی عظیم ایدر اهتمام ایدر

On dit aussi, Conserver son pays, ses terres, pour dire, les garantir de tout ce qui peut y apporter du dommage *A.* احما - پاسداری كردن - پاسیدن *P.* صیانت - صون - حمایت مملكتنی *T.* قوریمق - صاقندرمق || Conserver son pays املاكنی Conserver ses terres حمایت وصیانت ایتمك دست تعرّض اغیاردن حمایت ایتمك - صیانت ایتمك

On dit encore, Conserver la mémoire d'une chose *A.* وقایة درونده *T.* در درون یاد داشتن *P.* حفظ فی الخاطر - الذكر بر لطف || Conserver la mémoire d'un bienfait صاقلمق ذكرینی كوشهٔ خاطرده - ونعمتك ذكرینی وقایه ایتمك بر كمسنه مظهر اولدیغی شتیمه‌نك d'une injure حفظ ایتمك خاطرده حفظ ایتمك - ذكرینی صاقلمق - Et conserver sa réputation, son honneur *T.* حسن صیتنی وشاننی وقایه ایتمك - Et conserver toute sa tête, pour dire, conserver son jugement *T.* عقل وشعورینه خلل كتورمامك - Et conserver sa haine, son amour, pour dire, ne pas cesser de haïr, d'aimer عشق - بغض وعداوتی درونده حفظ ایتمك ومحبّتی خللدن مصون قلمق

On dit, Se conserver, pour dire, se conduire sagement en un temps difficile *A.* محافظة النفس *T.* كندویی قورتمق

CONSIDÉRABLE. Qui doit être considéré, qui est important گرانسنگ - شایان اعتبار *P.* معتدّ به - واجب الاعتبار *A.* اسباب واجبة || Raisons considérables صایبلور *T.* بزركقدر - فلان Cela n'est pas considérable اسباب معتدّ بها - الاعتبار شیٔ محلّ اعتداد واعتبار دكلدر Il tient un rang considérable شایان اعتبار واعتداد در - مرتبهٔ واجب الاعتباردە در ذو - منبوه الاسم - صاحب الاعتبار *A.* - Homme considérable اولو *T.* بزركوار *P.* صاحب البجالة - مبجّل - الشان والاعتبار

Il se dit aussi par rapport à la grandeur, au nombre, à la quantité *A.* فراوان - بزرك - انبوه *P.* كثیر - عظیم - جسیم *T.* تألیف جسیم || Ouvrage considérable چوق - كلّیتلو - بیوك Somme considérable كلّیتلو مقدار - مبلغ كثیر Dépense considérable كلّیتلو مصرف - مصرف عظیم Armée considérable عسكر فراوان - اردوی جسیم - كثیر Maladie considérable داء

C'est un homme qui ne considère rien امالهٔ بصر بصیرت ایله هیچ بر شیئی - هیچ بر شیئه امالهٔ نظر فکر وتأمل ایتمز Considérez quels avantages il vous reviendra de votre bonne conduite ملاحظه ایتمز سنك حسن سلوك وحركتكدن نه كونه عوائد وفوائد تحصیل اولنه‌جغن ملاحظه ایله

Et avoir égard *A.* كرامی نمودن *T.* رعایت - حرمت *P.* || Considérez les longs services qu'il vous a rendus سكا صایمق طول مدّت ایلدیكی خدمتلره حرمت ایله Ce juge ne considère ni les personnes ni les recommandations فلان قاضی نه ذواته ونه توصیه‌لره رعایت ایدر

Et estimer, faire cas *A.* اعزاز - اعتبار *P.* معتبر شمردن *T.* || Il est fort considéré à la Cour نزد شاهانده اعتبار ایتمك Vous le devriez considérer davantage بغایت معزّز ومعتبر در Je ne considère ni sa fortune ni ses richesses, je ne considère que son mérite فلانه زیاده‌جه اعتبار ایتملو ایدك عندمده علوّ واقبال وكثرت مال ومنالی سزاوار اعزاز اولمیوب انجق اهلیّت ذاتیه‌سنه اعتبار ایدرم

Considéré. *A.* منظور بعین الدقّة *P.* بدیدهٔ دقّت نگرسته بعد كلّ دقّتلو باقلمش *T.* - On dit, Tout bien considéré پس از ملاحظهٔ *P.* لدی التأمّل - لدی المطالعة - المطالعة هر شئ اطرافیله ملاحظه اولندقدنصكره *T.* همه حال

CONSIGNATAIRE. Dépositaire d'une somme consignée *A.* حافظ الودیعة *P.* امانتدار *T.* امانتكار || Le consignataire délivre les deniers حافظ ودیعه اولان كشی ید حفظنده اولان اقچه‌یی دفع وتسلیم ایدر

CONSIGNATION. Dépôt juridique d'une chose, fait entre les mains d'une personne publique *A.* ودیعة - مودوع *P.* مال گرو *T.* امانت || Il n'a pas assez d'argent pour la consignation qu'on lui demande وضع ودیعه اولنمق ایچون كندودن مطلوب اولان اقچه یوقدر Le receveur des consignations قابض اموال - امانت ماللرینی اخذ وقبض ایدن - Consignations, au pluriel. C'est le bureau public où l'on porte l'argent déposé *A.* خزینة الودایع *P.* خزانهٔ اموال *T.* امانت مالی خزینه‌سی گرویده || Porter son argent aux consignations اقچه‌سنی امانت خزینه‌سنه كوتورمك

CONSIGNE. L'ordre ou l'espèce d'instruction qu'on donne à une sentinelle *A.* تنبیه pl. تنبیهات - وصیّة pl. وصایا *P.* سپارش *T.* اصمارلمه

Faire entrer en considération شایان اعتبار قلمق - اعتباره وضع ایتمك Prendre en considération موقع اعتباره ادخال ایتدرمك Considération سزای اعتبار عدّ ایتمك

Il se dit aussi, des égards qu'obtiennent les talens, les vertus, ou que la dignité et les charges attirent *A.* قدر - شان *P.* اعتبار *T.* ارزمتدی || C'est un homme de grande considération بجالت - عزّت - بجالت جلیله صاحبی بر آدمدر Il s'est acquis une grande considération عظم قدر واعتبار ایله معروف بر آدمدر تحصیل شان وعزّت ایتمش بر ذات Il est en haute considération علوّ شان ایله سر عالیقدر در Il n'a nulle considération dans le monde غایت ایله معتبر در - افراز اولمش آدمدر بین الناس بهرهٔ قدر واعتباری C'est une charge qui donne peu de considération یوقدر قدر كمقدر واعتبار برمنصبدر - یسیری موجب اولور بر منصبدر On n'a nulle considération pour lui حقنه اصلا اعتبار ایتمزلر Il a perdu toute sa considération قدر واعتباربنی كلیّاً فوت ایلدی

CONSIDÉRÉMENT. Avec prudence *A.* بالفكر والرویّة - بالملاحظة *P.* اندیشكارانه *T.* دوشونرك || Il faut agir considérément dans cette affaire بو خصوصده بالفكر والرویّه حركت اولنملو در متفكّرانه عمل وحركت اولنمق اقتضا ایدر -

CONSIDÉRER. Regarder attentivement *A.* اطماح - تدقیق النظر *P.* دقّت - دقّتلو باقمق *T.* بدقت نگرستن || Considérer un bâtiment, un tableau بنایه وتصویره ایتمك امالهٔ نظر - اطماح نظر دقّت ایتمك - تدقیق نظر ایتمك J'ai long-temps considéré cet homme-là pour le mieux reconnaître دقّت ایتمك شو آدمی ایوجه بیلمك ایچون وافر زمان اوزرینه اطماح نظر دقّت ایلدم

Et examiner avec attention *A.* اعمال - تامّل - امعان النظر *P.* اندیشه امالة البصیرة - مطالعة - ملاحظة - الفكر والرویّة || ملاحظه ایتمك - دوشونمك *T.* ملاحظه كردن - كردن Il faut bien considérer les choses, avant que de s'engager اموری در عهده ایتمزدن اوّل مطالعه ایتمك اقتضا ایدر Considérez, je vous prie, telle chose كرم ایدوب بو شیئه امعان نظر ایله Quand vous aurez tout considéré, vous trouverez que... اطرافیله لدی المطالعه معلومك اولور كه Considérez un peu ce que vous faites ایتدیكك ایشه جزئیجه كندو كندینه Considérez en vous-même امالهٔ بصر بصیرت ایله

Il se dit dans les places de guerre, d'un homme qui se tient aux portes, pour tenir registre de ceux qui entrent dans la place قپودن کیرنلرک ضبط وتحریرینه مأمور قپوجی *T.*

CONSIGNER. Mettre une somme en dépôt entre les mains de la Justice ou d'un particulier *A.* تسلیم علی طریق - ایداع امانةً ویرمک *T.* بر وجه امانت دادن - گرویدن *P.* الامانة || Si vous ne voulez pas recevoir votre argent, je le consignerai اقچه‌کسی آلمغه راضی اولمدیغک حالده علی طریق الامانه بر محلّه تسلیم ایدرم Pour sortir de prison, il a consigné la somme pour laquelle on l'avait arrêté محبسدن چیقمق ایچون سبب محبوسیّتی اولمش اقچه‌یی امانةً بر محلّه وضع ایلدی

Il s'emploie aussi dans le sens d'insérer در نهادن *P.* درج *T.* ایچنه قویمق || Il a consigné cet événement dans ses ouvrages, pour le transmettre à la postérité بو واقعه‌یی اخلاف واعقابه یادکار اولمق اوزره تألیفاتنده درج ایلدی Ce fait héroïque sera consigné dans l'histoire بو فعل جلیل قهرمانی درون تواریخ واثاره درج اولنه‌رق زیور صحیفهٔ اعتبار اوله‌جقدر

Il signifie aussi, donner l'ordre à une sentinelle *A.* تنبیه - *T.* اصمارلمق سپارش کردن *P.* توصیة || On lui a consigné de ne laisser entrer personne کمسه‌نک دخولنه رخصت ویرلمامسی خصوصی کندویه تنبیه وسپارش اولندی

Consigné. *A.* مودوع *P.* امانةً گرویده - امانت کرده امانت طریقیله وضع اولنمش - ویرلمش

CONSISTANCE. État d'un fluide épaissi *A.* تعقّد - *P.* قوام *T.* قویولق || Cette composition n'a point de consistance شو ترکیبده اصلا اثر قوام یوقدر Il faut y donner un peu plus de consistance بر وتعقّد یوقدر De la gelée qui n'a pas assez de consistance مقدار دخی قوامه کتورلمک اقتضا ایدر هنوز کرکی کبی قوامنی بولمامش - Il se dit aussi de certaines choses qui n'ont pas encore acquis le degré de solidité qu'elles doivent avoir *A.* حال القوام - || نصاب Ces choses ne sont pas encore parvenues à leur état de consistance بو شیلر هنوز حال قوامله‌رینی تحصیل ایده‌مدی - هنوز نصاب مطلوبه بالغ اوله‌مدی

Et état d'un corps solide dont les parties résistent aux efforts qui tendent à les séparer *A.* ثبات *P.* استواری *T.* طیانقلق || C'est un terrain qui n'a point de consistance اصلا ثباتی یوق - Figur., Stabilité, solidité *A.* دوام - ثبات - رسوخ - بر ارضدر *P.* پایداری *T.* قرار || Les choses du monde n'ont point de consistance امور دنیاده اصلا ثبات ودوام یوقدر Le temps qu'il fait n'a pas de consistance هواده دوام وقرار یوقدر Les affaires de cet État n'ont point de consistance احوال ملکک احوال ملک وسلطنت - ودولتده آثار دوام وقوام یوقدر احوال دولت بی - اساس قوی اوزره مستقرّ وپایدار دکلدر - On dit aussi, C'est un esprit qui n'a point de consistance, pour dire, qui n'est pas ferme dans ses résolutions عقلنده - متانت رأیی یوقدر - اصالت رأیی یوقدر عقلی مایهٔ - عقل بی ثباتی وار در - رسوخ ومتانت یوقدر اصالت واستحکامدن بی بهره در

Il signifie aussi, état de perfection où les choses, susceptibles d'accroissement ou de décroissement demeurent pendant quelque temps حال رسیدگی *P.* نصاب البلوغ - حال الوقوف - حال الکمال *A.* یتشمه *T.* || On distingue trois états dans un arbre, la crue, la consistance, et le retour شجرده اوچ حال وار در بری حال نموّ دیگری حال وقوف وکمال واوچنجیسی حال انحطاط وزوالدر

Il se dit aussi des affaires, quand elles sont dans une situation à ne pas changer sitôt *A.* حال التوقّف *P.* حالت آرام طورغنلق حالی *T.* وبر قراری || Ses affaires sont dans un état de consistance فلانک مصالح واموری حال توقّفده در اموری حال توقّف اوزره باقی وبر قرار در -

Il se dit encore, de ce qu'une terre contient dans son étendue *A.* هیئت موجودة || Donner un état de la consistance d'une terre برجفتلکک هیئت موجوده‌سی دفترینی تقدیم واعطا ایتمک - On dit, La consistance d'une succession, pour dire, tout ce qui la compose اموال متروکه‌نک هیئت موجوده‌سی

CONSISTANT. Qui consiste *A.* ذو ماهیّة *P.* عبارت *T.* اورمان || Une terre consistante en bois, en terres labourables بو ارضک ماهیّتی اورمان - ومزرعه‌دن عبارت بر ارض ومزرعه‌یه صالح - Il signifie en Physique, qui a quelque degré de solidité *A.* ثابت *P.* سخت *T.* قاتی || Les corps consistants se transportent plus aisément que les fluides اجرام ثابته‌نک نقلی مایعات نقلندن اسهل واهوندر

CONSISTER. Il exprime l'état d'une chose par rapport à son essence, à ses attributs, à ses parties *A.* قوام الماهيّة *P.* عبارت *T.* عبارت اولمق بودن || La perfection de l'homme consiste dans le bon usage de sa raison بشرك ماهيّت كمالى حسن انسانك حال كمالى انجق حسن ـ ادارهٔ عقل ايله قائمدر ادارهٔ عقلدن عبارتدر La vertu de cette plante consiste en telle qualité بو نباتك فضيلتى فلان خاصّه‌دن عبارتدر Le devoir d'un juge consiste à bien rendre la justice قاضينك واجبهٔ ذمّتى كما ينبغى اجراى حقّ وعدالتدن عبارتدر Son revenu consiste en rentes, en blés فلانك ايرادى غلّات ايرادينك ماهيّتى غلّات وحيواناتدر ـ وجوباتدن عبارتدر Une pièce de terre qui consiste en tant d'arpens شو قدر دونمدن عبارت بر ارض Cette maison consiste en une cour, et tant de chambres بو منزل بر حاولى وشو قدر بيوتدن عبارتدر ـ En parlant de ce qu'il y a de principal dans une affaire, on emploie aussi les mots *A.* توقّف *P.* وابسته شدن *T.* باغلو اقدم مصلحت فلان . . . || Tout consiste à savoir . . . اولمق اهمّ امور فلان شيئك بيلنمسنه ـ شيئى بيلمكدن عبارتدر حال متوقفدر ـ On dit, La vertu consiste dans un juste milieu صلاح حال بين ـ صلاح قاعدهٔ اقتصاده رعايتدن عبارتدر الافراط والتفريط حدّ متوسّطك رعايتنه متوقفدر

CONSOLABLE. Qui peut recevoir consolation *A.* ممكن التسلى قساوتى كيدريله بيله‌جك *T.* تسليتپذير *P.* قابل التسلية ـ تسلى قبول ايده بيله‌جك ـ || Sa perte est si grande, qu'il n'est pas consolable دوچار اولديغى حال خسران شول رتبده‌در كه قابل تسليت دكلدر

CONSOLANT. Qui procure de la consolation *A.* موجب التسلية ـ قساوت كيدريجى *T.* مدار تسليت ـ تسليت بخشا *P.* تسليت ويريجى || Ce que vous dites là n'est guère consolant مدار تسليت ـ ديديكك كلام موجب تسليت دكلدر C'est une chose bien consolante dans ses malheurs que de ne se les être point attirés par sa faute گرفتار اولديغى مصايب وآفات كندو سهو وخطاسندن ناشى اولمديغى فكرى خيلى مرتبه تسليت خاطرينه وسيله اولور بر حالتدر

CONSOLATEUR. Celui qui console *A.* معزّى ـ مصبر ـ مسلى *T.* غمگسار ـ تسليتساز ـ تسليت فرما ـ تسليت رسان *P.* تسليت ويريجى ـ تسليت كتوريجى || Dieu est le consolateur des malades, des affligés جناب ارحم الرحيمين تسليت رسان قلوب مرضا ودردمندان وصبر دهندهٔ مغمومين وستمديدگاندر

CONSOLATIF. V. Consolant.

CONSOLATION. Soulagement que l'on donne à l'affliction de quelqu'un *A.* تسلّى ـ سلوت البال ـ عزا *P.* غمگسارى ـ تسليت *T.* تسليت بخشايى || Grande consolation تسلّئ عظيم Douce consolation حلاوترسان ذائقهٔ دل وجان اولهجق تسلّئ Consolations spirituelles تسلّيات روحانيه Apporter de la consolation فرحبخشا Recevoir de la consolation تسلّى ويرمك Écrire une lettre de consolation تسليتپذير اولمق ـ تسلّى حاصل ايتمك Grand sujet de consolation بر قطعه تعزيه نامه يازمق Faites cela pour ma consolation تسلّئ باله مدار كلّى ـ Il se dit aussi, d'un véritable sujet de satisfaction et de joie *A.* فرح البال *T.* كوكل خوشلغى ـ Et de la chose, ou de la personne qui console *P.* خرّمئ دل ـ آزادگئ دل || La philosophie est sa consolation ما به تسليتى علم حكمتدر Vous êtes toute ma consolation اوّل وآخر مدار تسليتم سنسك Je n'ai point d'autre consolation que vous سندن غيرى مدار تسليتم يوقدر Dieu est toute ma consolation آميد وتسليتم انجق بارى تعالينك كرميدر

CONSOLER. Soulager l'affliction de quelqu'un *A.* تعزية ـ تسلية ـ تسليت رسانيدن ـ تسليت بخشيدن *P.* تأسية ـ اصبار ـ تسليت ويرمك *T.* غمگسارى نمودن || Consoler les affligés ـ ماتمزدگان حقنه ايفاى لازمهٔ تعزيه وتسليت ايتمك Consoler par lettres تحريراً ماتمزده‌لره تسليترسان اولمق Il se console avec ses amis ايفاى رسم تعزيت ايتمك Se consoler avec Dieu احبابنك مصاحبتيله كسب تسلّى ايدر جانب حقّه ربط قلب ايله متسلّى اولمق

Consolé. *A.* متسلى ـ متأسّى *P.* تسليت يافته *T.* تسليت بولمش

CONSOLIDANT. Ce qui affermit et cicatrise les parties divisées d'une blessure *A.* مندب ـ مدمّل *P.* درشتساز *T.* بتشدروب || Les baumes sont des consolidans بلسنك پكشدريجى Des médicamens consolidans اقسامى ادويهٔ مندبه‌دندر جراحات اولان معالجات

CONSOLIDATION. Réunion des parties divisées d'une blessure *A.* التحام ـ انتداب ـ تدمّل *P.* درشتى پذيرى *T.* پكشمه

|| La consolidation d'une plaie جراحتك تدمّل وانتدابی یاره‌نك پكشمه‌سی -

Il se dit en termes de Pratique, de la réunion de l'usufruit à la propriété *A.* ارتباط - مربوطیّت *P.* پیوستگی *T.* حاصلات بغلنمه || La consolidation de l'usufruit à la propriété وغلاّنك ملكه مربوطیّتی

Et de l'action par laquelle une dette publique est consolidée. || قوبلشدرمه - صاغلتمه *T.* استوارسازی *P.* استحكام *A.* La consolidation de ces sortes de rentes بو مقوله عائداتك استحكامی خصوصی

CONSOLIDER. Rendre solides les parties divisées d'une blessure *A.* انداب *P.* درشت ساختن *T.* پكشدرمك || Cette plaie est rejointe, mais on n'a pu encore la consolider بو جراحت ملتئم اولدی انجق اندابی هنوز میسّر اوله‌مدی

On dit figur., Consolider une union, un traité, pour dire, les affermir *A.* ایجاب - تأكید - تحكیم - احكام - تشدید - پكشدرمك *T.* استوار كردانیدن *P.* الاستحكام والتقویة || قوبلشدرمك Par ce mariage, l'union de ces deux Cours fut d'autant plus consolidée بو نكاح ماده‌سیله ایكی دولتلر بینده رابطهٔ یكانگی واتحاده بر قات دخی تقویت واستحكام ویرلمشدر Cette condition a consolidé le traité بو شرطك علاوه‌سیله میانده معقود اولان عهدنامه كسب عقد اولنان عهدنامه‌یه تقویت - استحكام ایتمشدر واستحكام ویرلمشدر

Et assigner un fond, pour assurer le paiement d'une dette publique *A.* تحكیم *P.* استوار ساختن *T.* صاغلتمق - قوبلشدرمك || Le Gouvernement a consolidé ces sortes de rentes بو مقوله عائداته دولت طرفندن استحكام ویرلمشدر

Consolidé. *A.* منتدب - مندمل *P.* ملتحم - درشتی پذیرفته *T.* پكشمش - صاغلنمش

CONSOMMATEUR. Celui qui consomme *A.* مستهلك - مستنفق *P.* تباه‌كننده *T.* دوكدیجی || Les cultivateurs et les consommateurs زمرهٔ زرّاعین وجماعت مستنفقین

Et celui qui perfectionne *A.* بكمال - تمامكننده *P.* مكمّل *T.* تمامله‌دیجی || Jésus-Christ est l'auteur et le consommateur de la Foi حضرت عیسی ایمانك موجد ومكمّلیدر

CONSOMMATION. Achèvement, accomplissement *A.* تمامت - ختام *P.* بلوغ فی حدّ الكمال - استكمال - استتمام - سپری *T.* تمامله || La consommation d'un ouvrage بر ایشلنان ایشك حدّ كماله بلوغی La consommation des prophéties كلام انبیانك استكمال واستتمامی La consommation d'un livre اتمام وتكمیلی - بر تألیفك ختام وتمامتی

- On dit, La consommation des siècles, pour dire, la fin des siècles *A.* آخر الزمان - انتهاء الادوار *P.* پایان جهان *T.* دنیانك صوكی دامان آخر الزمان

Consommation du mariage. La première fois que le mari et la femme habitent ensemble *A.* زفاف *P.* گردك *T.* كیردك

Il signifie aussi, grand usage qui se fait de certaines choses *A.* نفاد - استهلاك - بذل *P.* تباهسازی *T.* دوكنمه || Grande consommation de bois حطبك كلّیتلو بذل واستهلاكی Impôt sur les consommations بذل واستهلاك اولنان اجناس ذخایر اوزرینه طرح اولنان ضریبه

Et débit *A.* نفاق - رواج *P.* رایگانی *T.* صاتش - خرج || Les marchands disent qu'il n'y a pas de consommation مبیعاتده تجّار طائفه‌سی - رواج ونفاق یوقدر دیو بازركانلر سویلیور بازارده كساد اولدیغنی سویلر

CONSOMMÉ. Bouillon fort succulent d'une viande extrêmement cuite *A.* عصارة اللحم المهرّا *P.* گوشتابهٔ سخت *T.* پك || Consommé de chapon قینامش ات صویی پك قینامش Il ne vit que de consommé املیق صویی غداسی انجق پك غداسی لحم مهرّا - قینامش ات صویندن عبارتدر عصاره‌سندن عبارتدر

CONSOMMER. Achever, accomplir *A.* اكمال - تتمیم - اتمام *P.* نكمیل - بانجام رسانیدن *T.* سپری نمودن - تاملق || Consommer une affaire بر مصلحتی اتمام ایتمك بتورمك Dieu consomma en six jours la création du monde حقّ تعالی حضرتلری امر تكوین وخلقتی ایّام ستّه‌ده تكمیل ایلدی

- On dit qu'un homme a consommé son droit, quand le droit qu'il a en quelque chose a eu son effet فلان كمسنه حقّنی استیفا ایلدی

Et faire consommer de la viande, pour dire, la faire tellement cuire, que presque toute la substance soit dans le bouillon *A.* تهریبة اللحم *P.* گوشترا سخت پختن *T.* اتی پك قینانمق || Prenez une rouelle de veau, un chapon etc., et faites consommer tout cela بر پاره بوزاغی اتی وبر املیق وسائر

لحوم آلوب مجموعنی شدیداً تهریه ایله

Il se dit aussi, des choses qui se détruisent par l'usage *A.* دوکتمک *T.* تباهیدن *P.* استهلاک - انفاق - ابذال - انفاد انفاد زاد وذخیره || Consommer des denrées خرج ایتمک - ایتمک

Consommé. *A.* منتفد - مبذول - مستهلک *P.* تباه گشته *T.* دوکنمش - On dit, qu'un homme est consommé en toutes sortes de sciences, pour dire, qu'il est fort savant *A.* نحریر pl. نحاریر شناور - همه دان *P.* بلی العلوم والمعارف - متبحر العلوم - علمی دوکتمش بر آدم *T.* دریای دانش - On dit aussi, Sagesse consommée, vertu consommée, pour dire, parfaite *A.* عقل کمالنی بولمش *T.* فضیلت کاملة - فطانت کاملة - کامل عقل وفضیلت

CONSOMPTIF. Il se dit, des remèdes propres à consumer les humeurs, les chairs *A.* دواء مفنی الاخلاط واللحوم *T.* اخلاطی دوکدیجی واتلری آشندریجی علاج

CONSOMPTION. Action par laquelle une chose est consumée *A.* تلف - فنا *P.* تباهی *T.* دوکنمه || Il se fait une grande consomption de bois dans ce fourneau بو فرونده قتی کلّی حطب افنا واتلاف اولنور La victime fut brûlée jusqu'à l'entière consomption ذبیحه تماماً وکاملاً فنا پذیر اولنجیه قدر احراق اولندی

Et dépérissement du corps *A.* هبط - انقهال *P.* تباهئ وجود *T.* وجودک اریبوب فنا بولمسی || Il est mort de consomption مهبوطاً وفات ایلدی

CONSONNANCE. Accord de deux sons *A.* موافقت الاصوات *P.* سس اویغونلغی *T.* دمسازی - هم آهنگی || Consonnance parfaite موافقت تامهٔ اصوات imparfaite موافقت ناقصهٔ Varier les consonnances موافقت اصواتی صور مختلفه اصوات Consonnance de mots dans la prose کلام ایله اجرا ایتمک موافقت مخرج کلمات - منثورده موافقت اصوات کلمات Consonnance de rimes dans la poésie کلام منظومده موافقت موافقت مخرج قوافی - اصوات قوافی

Et uniformité de son dans la terminaison des mots qui riment ensemble *A.* موافقت الاساجیع - تواخی الاساجیع

CONSONNANT. Qui est formé par des consonnances *A.* متوافق *P.* الالحان نغمه - هم آهنگ *T.* نغمه لری اویغون

CONSONNE. Lettre de l'alphabet qui n'a point de son d'elle-même *A.* حرف سالم pl. حروف سالمة || Les voyelles et les consonnes حروف علّت - حروف معتلّه وحروف سالمه وحروف سالمه

CONSORTS. Ceux qui ont intérêt avec quelqu'un dans une affaire civile *A.* pl. رفقا *P.* همدمان *T.* آیاقداشلر || On l'a condamné lui et ses consorts à payer solidairement کندوسی ورفقاسی یکدیگره کفیل اولهرق اقچه یی ادا ایلملریچون اوزرلرینه حکم جریان ایلدی

CONSPIRANT. En mécanique, Puissances conspirantes, sont celles qui agissent sous la même direction, et qui concourent à produire le même effet *A.* قواء متّحد المقصد

CONSPIRATEUR. Celui qui conspire pour quelque mauvais dessein *A.* حلیف علی الفساد - عقید علی الفساد *P.* همدم *T.* برامزلق ایچون قوللشمش - برامزلقده هوادار || C'était un des conspirateurs معاقدین علی الفسادن بری محالفین علی الفساد زمره سندن ایدی - ایدی

CONSPIRATION. Trame sourde contre l'État. V. Conjuration - Et trame formée par plusieurs personnes pour des intérêts particuliers *A.* اتّفاق علی الشرّ - معاقدة الی الفساد *P.* همپیمانئ *T.* برامزلق ایچون برلشمه || Il y a eu conspiration contre vous سنک علیکه معاقدهٔ شرّ وفساد اولمشدر Ils ont fait une conspiration, pour lui faire perdre sa place فلان کمسنه لر فلان کشینک عهده سنده اولان منصبی اوزرندن رفع ایچون بینلرنده عقد اتّحاد فساد ایتمشلر در

CONSPIRER. Agir de concert pour l'exécution d'un dessein bon ou mauvais *A.* اتّفاق - عقد الاتّفاق - اتّحاد *P.* یکدلی *T.* برلشمک همدم شدن - نمودن || Conspirer unanimement Ils conspirent tous à même fin کلمهٔ واحده ایله عقد اتّفاق ایتمک جمله سی غرض واحد اوزرینه متّفقدرلر Ils conspirent au bien public عباد اللهک خیر ونفعی بابنده بالاتّفاق سعی ایدرلر Ils conspirèrent ensemble pour rétablir l'ordre et la justice اعادهٔ حسن نظام واحیای عدالت خصوصنده عقد اتّفاق ایلدیلر Tout le monde conspire à la ruine, à la destruction de... فلانک خرابیّت حال وتلف وزوالی خصوصنده عامّه نک اتّفاقی وار در Ils conspirèrent ensemble pour s'opposer à ses progrès فلانک طریق اقبالنه حوالهٔ سدّ ممانعت ایتمک اوزره بری برلریله عقد اتّفاق ایتمشلر در

Il se dit aussi des choses qui contribuent au même effet *A.* اویغون *T.* هم آهنگ شدن - همساز شدن *P.* توافق جمیع احوال پادشاهک Tout conspire à la gloire du Roi || کلمک علوّ شان واقبالی خصوصنده توافق ایدر Tous les événemens de cette année ont conspiré au bonheur de l'Empire بوسنهٔ مبارکده سرنمای میدان ظهور اولمش کافهٔ حادثات ملک وسلطنتنک حسن حالنه توافق ایلدی Tout conspire contre mes intérêts کافهٔ احوال اغراض مخصوصه مک خلافنه توافق ایتمکده در - Il signifie aussi, faire une conspiration contre l'État, ou contre le prince. V. Conjurer.

CONSPUER. Cracher sur quelque chose. Il ne se dit qu'au figuré توکرمک *T.* تف کردن *P.* بصق - بزق - تفل *A.*

Conspué. *A.* تف کرده *P.* متفول - مبزوق - مبصوق *T.* توکرلنمش

CONSTAMMENT. Avec constance *A.* بالمتانة - بالثبات *P.* یورک طیانقلغیله *T.* متانتکارانه - پایدارانه || Souffrir constamment ثبات - بالثبات والمتانه اظهار صبر وتحمّل ایتمک Aimer constamment قلب ایله مقام تصبّر وتحمّلده بر دوام اولمق S'attacher constamment بالثبات والمتانه محبّت ایتمک Suivre constamment un dessein بر شیئهٔ متانتکارانه توطین نفس ثبات ومتانت ایدهرک ایتمک Nier constamment un fait بر کونه غرض ونیّته مداومت ایتمک Soutenir constamment ce qu'on a avancé بر واقعهنک انکارنده اظهار ثبات ومتانت ایتمک ایراد اولنان کلامی - Il signifie aussi, avec persévérance *A.* ثبات ومتانت ایله تأیید ایتمک *P.* همیشه *T.* دائماً - بالمداومة

CONSTANCE. Vertu par laquelle l'âme est affermie contre les choses qui sont capables de l'ébranler *A.* ثبات القلب - ثبات - پایداریٔ دل - راسخدلی *P.* متانت الطبع - متانت - متانت *T.* یورک طیانقلغی || Grande constance ثبات دل admirable محیّر ثبات ومتانت نادره Rare constance عظیمه invincible, inébranlable شائبهٔ عقول اولدجق متانت قلب کسردن بری وواهمهٔ تزلزلدن عاری ثبات ومتانت قویّه Montrer, témoigner, faire paraître sa constance متانت طبعنی طبعنده - ثبات ومتانتنی اظهار ایتمک - اظهار ایتمک Opposer sa constance à la douleur مرکوز اولان مایهٔ متانتی ظاهره اخراج ایتمک بر کمسنه دوچار اولدیغی اکدار والامه Endurer avec constance ثبات قلب ایله مقابله ایتمک

قلب ایله صبر ومقاسات ایتمک La fortune a éprouvé la constance de ce philosophe دوزگار ناسازکار اول فیلوسوفک اول فیلوسوفک - متانت قلبنی موقع امتحانه وضع ایلدی La constance affermit l'homme contre les adversités ثبات ومتانتنی محکّ تجربهده ضرب ایلدی La constance de son amitié ثبات ودّ ومحبّتی

CONSTANT. Qui a de la constance *A.* متین - ثبیت الفؤاد *P.* راسخدل *T.* یورکی طیانغان || Il a montré une âme constante dans les plus grands maux القلب اشدّ مصایب ونوایبده Constant dans les tourmens اظهار متانت قلب ایلدی Il est ferme et constant dans l'adversité اذیّت واشکنجه حالنده ثبیت الفؤاد در آفات فلکیّده ثبات ومتانتی درکار در

Il signifie aussi, certain, indubitable *A.* بدیهیّ - ثابت رسیدهٔ درجهٔ ثبوت - ثبوتیافته *P.* محقّق - متحقّق - الثبوت *T.* کرچک کسب تحقّق ایتمش - رهین ثبوت اولمش || La chose est constante کیفیّت حال ثابت ومتحقّقدر C'est une vérité constante parmi les philosophes, parmi les politiques بونک صحّتی حکما بیننده وآشنایان امور دول On me l'a donné pour constant میانده رسیدهٔ درجهٔ ثبوت اولمش حالا تدندر متحقّق اولمق اوزره بکا خبر ویردیلر

Et persévérant *A.* ثابت - مداوم بالثبات - ثابت النفس *P.* صاحب الثبات - القدم *T.* پایدار - راسخدم || Il est constant dans ses desseins عزایم ومنویّاتنده ثابتقدمدر Constant dans son amour مقاصد ومنویّاتنده ثبات قدمی ظاهردر - Constant dans la Foi ایمانده عشق ومحبّتنده ثابتقدم Une ferme et constante résolution ثبات نفس ایله مداوم استحکام وثباتله مقارن بر تصمیم قوی - En Géométrie, on appelle Constantes, les quantités qui demeurent toujours les mêmes *A.* اعداد ثابتة

Il se dit figur., de toutes les choses qui demeurent long temps ou toujours dans le même état *A.* مستمرّ - مستقرّ - مستدیم *P.* بردوام مستمرّ - باقی - ابدیّ الدوام - مستمرّ البقا - القرار - بر قرار - پایدار *T.* طیانوب طورر || Fortune fixe et constante واهمهٔ État constante et immuable بختیت مستمرّ القرار Tout change dans ce monde, il n'y a rien de constant تغیّردن آزاده حال مستمرّ البقا دنیاده هیچ بر شئ باقی ومستقرّ Constante اولمیوب حالدن حاله تحوّلدن خالی دکلدر

prospérité رفاه مستمرّ ـ رفاه حال مستمرّ القرار

CONSTATER. Établir la vérité d'un fait par des preuves certaines *A.* اثبات *P.* اثبات کردن *T.* اثبات ایلمک ‖ Il faut constater ce fait, avant que d'en tirer une induction بو بابده استخراج قرینه‌دن مقدّم واقع حالک اثباتی اقتضا ایدر

CONSTATÉ. *A.* مثبت *P.* ثبوتیافته *T.* اثباتلو ـ اثبات اولنمش

CONSTELLATION. Assemblage d'étoiles, auquel on suppose une figure. *A.* صور کوکبیّة pl. صورت کوکبیّة ‖ Les astronomes ont divisé le ciel en différentes constellations اهل نجوم فلکی صور کوکبیّهٔ مختلفه‌یه تقسیم ایلدیلر ـ En parlant du moment de la naissance d'un homme, on dit, qu'il est né sous une heureuse constellation *A.* در *P.* فی طالع المیمون *T.* اختر نیک اوغورلو یلدزده ou sous une malheureuse constellation *A.* اوغورسز *T.* در اختر بد *P.* فی طالع المنحوس یلدزده

CONSTELLÉ. Terme d'Astrologie. Qui est fait sous une certaine constellation *A.* مطلسم *P.* طلسملو *T.* طلسمدار ‖ Pierre constellée حجر مطلسم Anneau constellé خاتم مطلسم

CONSTER. Être évident *A.* تبیّن ـ تحقّق *P.* آشکار شدن *T.* بللو اولمق ‖ Il conste de cela que... بوندن بو کیفیّت تحقّق وتبیّن ایدر که

CONSTERNATION. Étonnement accompagné d'abattement de courage *A.* انصجار ـ کربت ـ ضجرت ـ نصَب ـ صرّت *P.* البال ـ کوکل بصقلغی *T.* خارخاریٔ درون ـ تنگدلی ‖ Grande consternation ضجرت عظیمه Générale consternation عامّه‌یه شامل انضجار بال پر ملال Cela causa une telle consternation dans les esprits que... بو کیفیّت قلوب ناسه شول رتبه‌ده ایراث تنگدلی وضجرت ایتمشدر که Cette perte fut suivie d'une consternation universelle فلانک فوتی عقیبنده حال نصب وضجرت قلوب عامّه‌یی استیعاب ایلدی Tout le monde était dans la dernière consternation عامّهٔ ناس منتهای مراتب صرّت وانضجاره دوچار اولمشیدی

CONSTERNER. Causer la consternation *A.* اضجار ـ انصاب ـ تنگدلی ـ تنگدلی آوردن ـ تنسیدن *P.* ایراث الصرّة ـ دادن *T.* کوکل بصقلغی کتورمک ‖ Cette nouvelle serait capable de consterner les esprits بوخبر قلوب ناسک اضجارینی موجب اولدجق مقوله‌دندر

CONSTERNÉ. *A.* متضجّر *P.* تنگدل گشته ـ تنسیده *T.* کوکل بصقلغنه اوغرامش

CONSTIPATION. État de celui qui est constipé *A.* اطام ـ شکم بستگی *T.* اعتقال البطن ـ حصر البطن ـ انقباض *P.* قبضلق ‖ Une si longue constipation est dangereuse بو مقوله انقباض مدید مستلزم تهلکه وخطر در

CONSTIPER. Resserrer le ventre de telle sorte, qu'on ne peut aller librement à la selle *A.* ایطام ـ احصار البطن ـ اعقال *P.* ایراث القبض ـ البطن *T.* شکم بستگی اوردن قبضلق ‖ Ces fruits-là constipent ceux qui en mangent بو کتورمک ایراث ـ جنس فواکهک اکلی اعقال بطنی مؤدّیدر قبض ایدر

CONSTITUANT. Celui qui constiue un procureur *A.* موکّل *P.* وکیل ایدن *T.* وکیلساز ‖ Le dit sieur constituant lui a donné pouvoir de... موکّل مرسوم شو وجهله فلانه رخصت ویردیکه

CONSTITUER. Composer un tout. Il se dit des parties qui, par leur union, forment un tout *A.* ترکیب ـ انشا ـ تصییر *P.* الهیئة *T.* هیئت دادن هیئتلندرمک ‖ L'âme et le corps constituent l'homme روح وبدن هیئت بشری تصییر ایدر La matière et la forme constituent le corps physique جرم طبیعی مادّه وصورتدن مرکّبدر

Dans le style Didactique, il signifie, faire consister *A.* اقامة ـ اقامة *P.* الماهیّة *T.* عبارت قلمق عبارت ساختن ‖ Les philosophes constituent l'essence de l'homme dans la raison, et le souverain bien, dans la vertu حکما جوهر انسانی عقله وخیر حکما جوهر انسانی عقلدن ـ اعلایی صلاح حاله اقامه ایدرلر وخیر اعلایی صلاح حالدن عبارت عدّ ایدرلر

Et mettre, établir *A.* نصب *P.* گماشتن *T.* قومق ‖ Je l'ai constitué procureur فلانی طرفمدن وکیل نصب ایلدم Il est constitué en dignité منصبه نصب اولندی Qui vous a constitué juge? سنی کیم حاکم نصب ایلدی

On dit en termes de Palais, Constituer quelqu'un prisonnier, pour dire, le mettre en prison بر کمسنه‌یی حال محبوسیّته وضع ایتمک ـ On dit, Constituer un homme en frais, en dépense, pour dire, lui causer des fraits etc. *A.* القاء فی المصارف *P.* مصرفه اوغراتمق *T.* دوچار هزینه کردانیدن ـ Et constituer une pension, pour dire, créer une pension *A.* ترتیب المعاش *T.* معاش یاپمق ترتیب راتبه کردن *P.* Il a constitué à

son fils une pension de telle somme, pour lui tenir lieu d'alimens اوغلنه نفقهٔ لازمه اولمق اوزره شو مقدار اقچه معاش یاپدی - Et constituer une dot, constituer une telle somme en dot *T.* مهر معجّله - مهر معجّل ایچون مال ترتیب ایتمک - On dit, qu'un homme est bien ou mal constitué, qu'il a le corps bien ou mal constitué, pour dire, qu'il est de bonne ou de mauvaise complexion تخصیصاً شو قدر مبلغ ترتیب ایتمک مطبوع - فلان کمسنه صحیح البنیه یاخود سقیم البنیه در بر کمسنه نک یاپوسی صاغ - البنیه یاخود کریه البنیه در یاپوسی ایو یاخود فنادر - یاخود چورکدر

CONSTITUTIF. Ce qui constitue essentiellement une chose *A.* ما به الانشا - ما به الترکیب || La divisibilité est une propriété constitutive de l'étendue قابلیت تجزّی بعدک ما به الترکیبی اولان خصایصدندر

CONSTITUTION. Composition *A.* انشا *P.* پرداخت *T.* یاپو || La forme et la matière entrent dans la constitution du corps naturel مادهٔ وصورت جرم طبیعینک امر انشاسنه بالوجوب داخلدر

Il se dit aussi, de l'établissement d'une pension, d'une rente; et les rentes mêmes s'appellent des Constitutions *A.* ترتیب مستغلّات مرتّبة - المستغلّات ترتیب || Contrat de constitution مستغلّاته داتر برقطعه مشارطه حجّتی Il a pour cent mille livres de constitutions اموال مرتّبه دن اولدرق یوز بیک غروش مستغلّاتی وار در Il a mis la plus grande partie de son bien en constitutions اکثر مالنی مستغلّات مرتّبه یه ربط ایلدی

Il signifie aussi, Ordonnance, loi, réglement *A.* نظام pl. یول *T.* رسم وراه - یاسه *P.* قوانین pl. قانون - نظامات نظام با sage نظام مستحسن || Bonne constitution ارکان Les constitutions قانون مبارک - نظام مبارک صواب sainte قوانین ونظامات شرعیّه canoniques قوانین سلطانیّة Impériales حواریّون کرامک وضع ایتدکلری قوانین ونظامات apostoliques وضع نظامات Faire des constitutions Enfreindre, violer les constitutions - نظامات مرعیّه یی نقض ایتمک موضوعه نک خلافنه حرکت ایتمک Cette république était gouvernée par de bonnes constitutions فلان جمهور نظامات وقوانین مستحسنه اوزره اداره اولنور ایدی Les constitutions d'un tel Empereur portent que . . . فلان پادشاهک وضع وایجاد . . .

ایلدیکی شروط نظام شونی ناطقدر که - La constitution d'un État, c'est la forme de son gouvernement, et ses lois fondamentales *T.* نظام الملک والدولة || La constitution de l'État monarchique exige que . . . حکومت منفرده ایله اداره اولنان ملک ودولتک نظامی شونی ایجاب ایدر که

Il se dit aussi, de la complexion du corps humain *A.* بنیة - بدن قوی - بدن قوی الترکیب || Forte constitution ترکیب ردی - سقیم البنیه در Il est de mauvaise constitution البنیه الترکیبدر - La constitution des parties du corps humain, c'est l'ordre et l'arrangement du corps *T.* اجزای بدن انسانک ترتیب وانتظامی

On dit, la constitution de l'air, pour dire, l'état de l'air *T.* حال هوا

CONSTITUTIONNEL. Qui a rapport à la constitution d'un État *A.* همرنگ *P.* موافق الی القانون - قانونی - موافق الی النظام یول ارکانه اویغون *T.* رسم وراه || Cet acte n'est pas constitutionnel بو سند قانونی دکلدر Ces vues sont très-constitutionnelles اشبو عزایم وافکار تمام موافق قانوندر

CONSTRICTEUR. Il se dit des différents muscles dont la fonction est de resserrer quelques parties *A.* عضلة قابضة pl. بوزشدروب طوتیجی *T.* پیامیغ فاهم آور *P.* عضلات قابضة Les constricteurs du pharynx عضلات قابضهٔ غلصمه || بالق اتی Les constricteurs du vagin عضلات قابضهٔ مهبل

CONSTRICTION. Resserrement des parties d'un corps *A.* تقبّض بوزشوب طوتلمه *T.* فا هم آمدن *P.* انقباض -

CONSTRINGENT. Qui resserre *A.* قابض *P.* فا هم آور *T.* بوزشدروب طوتیجی

CONSTRUCTEUR. Celui qui construit *A.* بنّا *P.* بناساز - داوزار - سفان - بنای سفاین || Constructeur de vaisseaux یاپوجی *T.* Cet architecte est bon constructeur کمی یاپوجیسی - بومعمار فنّ بنایه ماهر در

CONSTRUCTION. Action de construire *A.* بنا *P.* بناسازی *T.* On a interrompu la construction de ce bâtiment بو || یاپو عمارتک بناسی تعطیل اولندی

Et la disposition, l'arrangement des parties d'un bâtiment *A.* هیئة البنا *P.* صورت بنا *T.* یاپونک ترتیبی - یاپونک - دوزلشی || La construction de ce palais est parfaitement belle et solide بوسرایک صورت بناسی بغایت لطیف ومحکمدر

Cet homme-là entend bien la construction des vaisseaux فلان كمسندنك صورت انشای سفاين خصوصنده وقوف تامّی وار در — Figur. || La construction de ce poème n'est pas régulière بو منظومه‌نك انشاسی صحيح دكلدر

En termes de Géometrie, il se dit de la figure qu'on trace, et des lignes qu'on tire pour résoudre un problème *A.* انشاء الاشكال والخطوط — En termes de Grammaire, c'est l'arrangement des mots suivant les règles de la Langue *A.* انشا — *P.* تركيب — *T.* سوز دوزمه‌سی || La construction de cette phrase est fort bonne بو عباره‌نك تركيبی احسن واعلا در Il n'y a pas là de construction بوندە تركيب يوقدر Défaut de construction سقامت انشا — سقامت تركيب

CONSTRUIRE. Bâtir. *A.* انشا — بنا *P.* ابنا — *T.* بنياد كردن بر باب منزل بنا || Construire une maison ياپويا پمق — ياپمق بروجه متانت بنا اولنمشدر Cela est solidement construit ايتمك مواد برگزيده ايله Cela est construit avec de bons matériaux انشای سفينه Constuire un vaisseau انشا اولنمش بر بنا در كمی ياپمق — ايتمك

En termes de Grammaire, Arranger des mots suivant les règles de la Langue *A.* انشا — تركيب *P.* آراستن — *T.* سخن بر عباره انشا || Construire une phrase سوزلری دوزمك بو فقره بر وجه Cette période est bien construite ايتمك انشاد — Construire un poème *A.* احسن انشا اولنمشدر || Pour bien construire un poème, il faut avoir beaucoup d'imagination et de jugement بر منظومه‌نك حسن ايله انشادی قوّت خياليه‌نك وسعتنه واصالت رأيك كمالنه متوقف بر معنا در

CONSTRUIT. *A.* مبنّی *P.* بنياد كرده — بنا كرده *T.* ياپلمش

CONSUBSTANTIALITÉ. Unité de substance *A.* وحدت الجوهر || Les Ariens niaient la consubstantialité du Fils avec le Père آريانوس مذهبنه ذاهب اولنلر اب ايله ابنك اتحاد جوهرلرينه منكر ايديلر

CONSUBSTANTIEL. Il se dit des personnes de la Trinité, pour dire, qu'elles n'ont qu'une seule et même substance *A.* متّحد الجوهر || Les trois personnes de la Trinité sont consubstantielles اقانيم ثلثه متّحد الجوهر در Le Fils est consubstantiel au Père اب وابن متّحد الجوهر درلر

CONSUBSTANTIELLEMENT. *A.* من جهة الاتّحاد الجوهر || Le Fils est consubstantiellement un avec le Père ابن من جهة الاتّحاد الجوهر اب ايله واحد در

CONSUL. Officier envoyé par son Prince en divers lieux de commerce *A.* قنصول *P.* شاهبندر *T.* قونسلوس

CONSULAIRE. Qui appartient à la juridiction des consuls *A.* قونسلوسه متعلّق *T.* متعلّق شاهبندر *P.* قنصولّی

CONSULAT. L'emploi de consul *A.* مأموريّت قنصوليه *P.* قونسلوسلق مأموريّتی *T.* شاهبندری — Et le temps pendant lequel on exerce la charge de consul *A.* مدّت قنصوليّت — *P.* هنگام شاهبندری *T.* قونسلوسلق وقتی || Sous le consulat d'un tel فلان كمسندنك قونسلوسلغی ايّامنده

CONSULTANT. Celui qui donne avis et conseil *A.* مشاور *P.* رأی ويريجی — اوكوت ويريجی *T.* پند دهنده || Médecin consultant طبيب مشاور

CONSULTATION. Conférence que l'on tient pour consulter sur quelque affaire *A.* مشاورة — مشورت *P.* كنكاش — كنكاج *T.* مشاورهٔ عظيمه ومديده || Grande, longue consultation دانشمه Ils furent long temps en consultation مدّت مديده مشاوره‌يه قيام ايتمشلر در Les médecins n'ont rien résolu après une longue consultation اطبّا طول مدّت مشاوره‌دنصكره بر كونه قرار ويره‌مديلر

On appelle au Palais, Le banc ou la chambre des consultations, les lieux où l'on trouve les avocats consultants *A.* مقام الاهل الفتوا *P.* جايگاه اهل فتوا *T.* اهل فتوا يری

Il signifie aussi, l'avis par écrit que les avocats et les médecins donnent *T.* تحريرًا ويريلان رأی || J'ai produit la consultation de ce médecin فلان طبيبك تحريرًا ويردیكی رأيی ابراز ايلدم

CONSULTATIVE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Voix consultative, pour dire, l'avis qu'on a droit de donner, sans qu'il soit compté dans les délibérations *A.* رأی علی طريق الاخطار || Les Évêques ont voix délibérative dans les conseils, mais les docteurs n'y ont que voix consultative مجلس شورادە پسقپوس طائفه‌سی علی طريق المشوره وفقها زمره‌سی يالكز علی طريق الاخطار رأی صاحبيدرلر

CONSULTER. Prendre avis, conseil de quelqu'un *A.* استشعار *P.* استنصاح — رأی طلبيدن *T.* پند خواستن — رأی دانشمق — اوكوت آره‌مق — Consulter les devins استشعار عرّافلردن

وقتمی جملةً بو ایشه اتلاف ایلدم

Se consumer. Dissiper son bien *A.* استهلاک المال *P.* تباهیدن

|| Il se consume en procès, en dépenses مالی دوکتمک *T.* مال تباهی پذیرفتن - مال دعوا مصرفلرینه ومصارف سائره یه افناء الوجود *A.* استهلاک مال ایدر - Et détruire sa santé وجودی فنا ایتمک *T.* وجودرا تباه کردن *P.* || Il se consume d'ennui et de tristesse غلبهٔ سأمت وکلال واستیلای -انهباط *A.* اندوه وملال ایله افنای وجود ایدر - Et dépérir وجود فنا پذیرفتن - تن فرسوده گشتن *P.* انهباط القواء البدن وجود فنایه وارمق *T.*

Consumé. *A.* فنا پذیرفته *P.* فنا بولمش *T.*

CONTACT. Attouchement de deux corps *A.* تماسّ *P.* باهمرسی

|| Le contact des deux corps بری بریند طوقنمه - بری بریند چاتشمه *T.* نقطهٔ تماسّ جرمین Point de contact

CONTAGIEUX. Qui se communique par contagion *A.* -ساری

سرایت - بیلاشیجی *T.* سرایت کن *P.* ساعر - معدّی

|| Un mal contagieux مرض ساری Le peste est une maladie contagieuse ایدیجی - Figur. || علّت وبا امراض ساریه دندر سائره سرایتی مستلزم بر اعتقاد باطل Une erreur contagieuse ساری بر صحبت Une conversation contagieuse

CONTAGION. Communication d'une maladie maligne *A.* سرایت

|| Ce mal se prend par contagion بیلاشمه *T.* سرایتکاری *P.* سعر - عدوا - بو علّت سرایت طریقیله کسب اولنور - On dit figur., La contagion des mauvaises moeurs, du vice, de l'hérésie etc., pour dire, la communication مقوله دندر اخلاق - Il signifie aussi, peste. V. ce mot. - Figur. || L'hérésie est une contagion ردّیه نک ومثلبه نک ورضیک عدوا وسرایتی رفض وبدعت علّت وبا منزله سنده در

CONTAMINATION. Souillure *A.* دنس pl. ادناس *P.* ناپاکی

|| Suivant la loi de Moïse, il y avait plusieurs sortes de contamination مردارلق *T.* پلیدی - شریعت موسویّه موجبنجه ادناسک انواعی وار ایدی

CONTE. Narration de quelque aventure *A.* قصّة pl. قصص

|| Un conte bien long منقبه *T.* داستان *P.* حکایات pl. حکایة - اوزون بر منقبه - مفصّل بر قصّه - حکایهٔ طویله Bon conte حکایهٔ قصّهٔ ردّیه Conte pour rire قصّهٔ مطبوعه mauvais کولدریجی منقبه - حکایهٔ خنده فرما - مضحکه ennuyeux حکایهٔ véritable حکایهٔ هزل آمیز plaisant حکایهٔ کلال انگیز

اهل عرّافلره دانشمق - رأی ایتمک Il a consulté les experts

بر کمسنه Se consulter soi-même خبره دن. استشعار رأی ایلدی

Consulter - نفسنه دانشمق - کندو نفسندن استنصاح ایتمک

از *P.* استعلام الرأی الطبیب - استطباب *A.* les médecins

Consulter les astres - حکیمه دانشمق *T.* طبیب رأی خواستن

Consulter ses livres - نجومه دانشمق - نجومدن استعلام حال ایتمک *T.*

بر کمسنه کتابلرینه مراجعت ایله استشعار *T.*

Figur., Consulter sa conscience نفس - حال ایتمک

ses کندو نفسنه دانشمق - مخطره سندن استفتا ایتمک forces مصالح ses intérêts, son goût مخصوصه سنه وکندو مشربنه دانشمق

Il signifie aussi, conférer ensemble, délibérer *A.* - استشارة

دانشمق *T.* کناج کردن - کنگاش داشتن *P.* تشاور - مشاورة

|| Il en veut consulter avec ses amis اولبابده مشورت ایتمک - Ils consultèrent ensemble دوستلریله مذاکره ومشاوره ایتمک استر Les médecins ont consulté sur sa maladie بینلرنده استشاره ایلدیلر فلانک علّتنه دائر اطبّا مشورت ایتمشلر در Il consulta fort long-temps avant que de s'engager بو مصلحتی در عهده ایتمزدن مقدّم وافر زمان استشاره ایلدی

CONSULTEUR. Docteur commis par le Pape pour donner son avis sur des matières qui regardent la Foi *A.* حلّال المشکلات الدینیّة *P.*

دینه دائر مشکلات آچیجی *T.* مشکل گشای امور دین

CONSUMER. Détruire, réduire à rien *A.* اهلاک - افنا *P.*

- فنایه واردرمق *T.* نا بود ساختن - تباه کردن - تباهیدن

|| Le feu consuma tout ce grand édifice en deux heures de temps دوکتمک - یوق ایتمک مشتعل اولان آتش اول عمارت جسیمه یی همان ایکی ساعت ظرفنده افنا ایلدی La victime fut consumée par le feu آتش اول ذبیحه یی Le temps consume toutes choses وقت کلّیاً افنا ایتمشدر Il consume tout son bien en débauches وزمان کافّهٔ اشیایی رهین فنا وتباه ایدر جمیع مالنی عیش وعشرته افنا واهلاک Il a consumé son partimoine موروث پدر اولان مالک ایدر La rouille consume le fer پاس مجموعنی تباه وافنا ایلدی Cette maladie le consume بو علّت افنای دموری افنا ایدر وجودینی مؤدّیدر

Et employer sans réserve *A.* هدر کردن *P.* هدر - اتلاف

|| J'ai consumé tout mon temps à cet ouvrage خرج ایتمک - صرف ایتمک *T.* نقد - بتون وقتمی بو ایشه هدر ایلدم

صحیحه Faites-nous un peu le conte de ce qui arriva là اول طرفده وقوعه کلان ما جرانک جزئیجه حکایه‌سنی ایله بو آدمدن اوتری On a fait d'étranges contes de cet homme-là حکایه‌ده Il ajoute au conte حکایات غریبه نقل اولندی حکایه‌یی باللندرر-ضمّ ضمایم ایدر Il embellit, il enrichit, il enjolive le conte حکایه‌یی - حکایه‌یه زیب وزینت ویرر - شاخ وبرگ ویررک نقل ایدر Conte fabuleux. V. Fable.

CONTEMPLATEUR. Celui qui contemple *A.* متطلّع - متنظّر *P.* نگران *T.* کوزلییجی - باقیجی || Contemplateur perpétuel متطلّع دائمی Contemplateur des merveilles de Dieu, des secrets de la nature متطلّع معجزات جناب ربّ العزّت ومتنظّر اسرار قدرت

CONTEMPLATIF. Qui s'attache à contempler de la pensée *A.* فکیر - فکر غریق الفکر *P.* اندیشه کار *T.* دوشونمکه طالغن || Homme fort contemplatif غایة الغایه فکیر بر آدم Philosophie contemplative اغراق فکر ایله اولان حکمت نظریّه Une dévote contemplative اغراق فکر ایدر بر عابده - Vie contemplative. Celle qui se passe dans la contemplation *T.* مطالعهٔ معنویّه مصروف اوقات عمر || S'adonner à la vie contemplative اوقات عمری مطالعهٔ معنویّه یه صرف ایتمک

CONTEMPLATION. Action de contempler *A.* نظر - مطالعة - باقمه *T.* دیدار *P.* طلعت || Profonde contemplation مطالعهٔ عمیقه مطالعهٔ عابدانه مطالعهٔ دائمه Il est toujours en contemplation دوام مطالعه‌یه طالغندر La contemplation des choses divines احوال ربّانیهٔ نک مطالعه‌سی نظر کواکب - طلعت نجوم وکواکب des astres

CONTEMPLER. Considérer avec soin *A.* تدنیق النظر - تطلّع - نگرستن *P.* امعان النظر - تحدیق النظر - اطماح النظر - دقّت - دقت ایتمک - باقمق *T.* دیدهٔ دقت دوختن || Il y a long-temps que je contemple cet homme, sans le pouvoir reconnaître ایله باقمق شو آدمه طول مدّت امعان نظر Contempler un bâtiment, un tableau بر بنایه وبر ایتمشیکن بیله‌مدم Contempler le ciel روی سمایه تصویره تدنیق نظر ایتمک les astres نجوم وکواکبه دیده اطماح نظر دقت ایتمک Contempler la grandeur et les perfections de Dieu دوز مطالعه ودقّت اولمق قدرت وعظمت ربانیّه‌یه وآثار کمال لم یزلیّه‌یه تحدیق انظار مطالعه ودقّت ایتمک

CONTEMPORAIN. Celui qui est du même temps *A.* معاصر pl. معاصرین *P.* همعصر - همعهد *T.* بر زمانده اولان || Les auteurs contemporains مؤلفین معاصرین Histoire contemporaine عصر واحد تاریخی - تاریخ همعصر C'est mon contemporain بنم معاصرمدر

CONTEMPORANÉITÉ. Existence de deux ou de plusicurs personnes en même temps *A.* معاصرت *P.* همعصری - همعهدی *T.* بر وقتلک

CONTEMPTEUR. Qui méprise *A.* مهین *P.* خوار کننده *T.* آلچقلدیجی

CONTENANCE. Capacité, étendue *A.* سعت - اتّساع *P.* کنجایش *T.* صغمش || Ce vaisseau est de la contenance de tant de tonneaux شو کمیده شو - بو سفینه شو قدر فوجی یی متّسعدر بو کمی شو قدر فوچی آلور - قدر فوچی صغشور Et le maintien, la posture, la manière de se tenir *A.* وضع *P.* طرز *T.* قورم || Bonne contenance وضع اسلوب - هیئت - وضع نا خوش - وضع قبیح mauvaise کوزل قورم - حسن وضع ridicule وضع اضطراری forcée وضع وقورانه grave وضع - وضع موجب الثقلت موجب التمسخر embarrassante صقندیلو قورم - ثقلت آمیز Il ne sait quelle contenance tenir نه هیئتده طورمق اقتضا ایلدیکنی بیله‌میور - On dit qu'une personne n'a point de contenance, pour dire, qu'elle ne sait de quelle manière se tenir وضع لایقنی استحضار ایده‌میور - اسلوب لایقنی بولدمیور Et perdre contenance, pour dire, cesser tout à coup d'avoir sa contenance naturelle *T.* وضع - خلقیسنی شاشورمق - On dit de certaines choses, qu'on les porte par contenance, c'est-à-dire, uniquement pour la bonne grâce *T.* لطافت وضع وهیئت ضمننده - Et figur., Faire bonne contenance, pour dire, témoigner de la résolution, de la fermeté وضع پایداری *P.* اظهار الثبات - اظهار الطور الثبات *A.* متانت کوستومک - متانت ایتمک *T.* نمودن || Les ennemis faisaient bonne contenance دشمن عسکری اظهار وضع ثبات ومتانت ایتمکده ایدی

CONTENANT. Ce qui contient *A.* محیط - شامل - حاوی *P.* ایچنه آلان *T.* کنجاینده || La mesure est la partie contenante, et la liqueur est la chose contenue کیل جزء محیط ومایع حاوی Le contenant est plus grand que le contenu شئ محاطدر محیط محاطدن اوسعدر - محتویدن اکبر واوسعدر

CONTENDANT. Concurrent, qui dispute une chose avec un

استمساك نفس ايتمك هر كسك - نفسه قادر دكلدر النذن كلمز Il est difficile de se contenir parmi tant d'occasions وسيلهٔ معصيت اولهجق بو قدر حالات آره‌سنده de péché Les médecins lui ont défendu le vin, mais il ne peut se contenir استمساك نفس ايتمك مشكلدر اطبا فلان كشي‌يه شرب خمرى منع ايتمشلر ايكن امساك ايده‌ميور

CONTENU. *A.* متضمّن - محاط - محتوى - مشتمل *P.* ايچنده اولان - ايچنه آلنمش *T.* اشتمالكرده - درداشته - قانع - CONTENT. Qui jouit avec plaisir de ce qu'il a *A.* خود دار - خرسند *P.* ارباب القناعة *pl.* اهل القناعة *T.* قسمتنه قانع اولمق || Être content de son sort قناعتلو شئ قليله Être content de peu قسمتنه قناعت ايتمك بالقناعه Vivre content آزه قناعت ايتمك - قناعت ايتمك - On dit proverb., Il est heureux, qui est content; Il est riche, qui est content حالنه قناعت ايدرك كچنمك - كچنمك القناعة كنز لا يفنى مصداقنجه صاحب قناعت اولان مالدار عدّ اولنور

Et qui jouit avec plaisir de ce qu'il a demandé, sans rien demander de plus *A.* ممنون - مطيّب الخاطر - مقضىّ الفؤاد *P.* كوكلى خوش *T.* خوشدل - كامروا - خشنود || Il désirait cette place, il l'a obtenue, il est content آرزومند اولديغى Il vous a demandé mille francs, vous les lui avez donnés, il est content, il ne demande rien de plus منصبك تحصيلنه دسترس اولمغله مطيّب الخاطر در سندن طلب ايلديكى بيك خروشى كندويه اعطا ايلديككه بناءً مقضىّ الفؤاد اولوب Avoir le coeur content, زياده بر درلو مطلوبى قالمامشدر فلانك Avoir l'air content ممنون البال اولمق l'esprit content سيماسنده آثار ممنونيّت بال لايح وبديدار اولمق Être content de quelque chose - بر شيئدن ممنون الخاصر اولمق Les ouvriers ne sont pas contents de leur payement مطيّب البال اولمق عمله ويريلان اجرت ايله مطيّب الخاطر دكلدرلر

On dit, Être content de quelqu'un, pour dire, être satisfait de lui *A.* شاكر - متشكّر - شكر گذار *P.* ممنون - سپاسكنان - خشنود *T.* خشنود || J'ai vu un homme bien content de vous سندن نهايت ممنون ومتشكّر بر آدم كوردم Vous devez être content de lui فلان كمسنددن خشنود اولملوسك - Être content. Agréer, consentir *A.* راضى - طايع *P.* رضا داده *T.* كوكلى رضا ويرن - خوش اولان || Je suis content de faire telle chose,

رقيب - مخاصمين *pl.* مخاصم - خصما *pl.* خصم autre *A.* ستيزنده - هخواه *P.* رقبا *pl.* خصم *T.* || Les princes contendants Il y مخاصمه اوزره اولان حكمداران - ملوك مخاصمين فلان شى ايچون اوچ نفر رقيب avait trois contendants Les contendants qui aspiraient au prix de la course وار ايدى احراز قصب السبقه طالب اولان رقيبلر

CONTENIR. Comprendre dans certain espace *A.* اشتمال - احتوا جوره‌سنه - ايچنه آلمق *T.* درداشتن - كنجيدن *P.* استيعاب - آلمق - آلمق || Ce muid contient tant de pintes بو فوجى شو Cette شو قدر بوقالى مستوعبدر - قدر بوقال استيعاب ايدر pièce de terre contient tant d'arpens شو قدر دونم استيعاب Il se شو قدر دونمى مشتمل بر ارض - ايدر برقطعه ارض dit aussi, en parlant de matières de doctrine, d'érudition *A.* تضمّن محتوى اولمق *T.* متضمّن بودن - داشتن *P.* اشتمال - احتوا - || Le symbole de la Foi contient douze articles كلمهٔ شهادت La charité contient toutes les vertus دينِ عيسى موادّ اثنى عشره‌يى محتويدر La définition contient le genre et la différence عشق الهى كافهٔ فضايلى مشتملدر تعريف جنس جنس ونوعى محتويدر - ونوعى متضمّندر

Il signifie aussi, retenir en certaines bornes *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* طوتمق || Ces digues, ces levées ont été faites pour contenir les rivières dans leur lit بو بندلر وبو طپراق ديوارلرى ميـاه انهارى مجراى طبيعيلرنده ضبط ايچون انشا اولندى - Figur. || Contenir quelqu'un dans l'obéissance حدود On ne saurait le contenir ضبط اطاعت ايچنده ضبط ايتمك Contenir ses passions ضبطى ممكن دكلدر - اولنمز امراض نفسانيّه‌يى قهر ايتمك - نفسانيّه‌يى ضبط ايتمك امراض نفسانيّه‌يه غالب وقاهر اولمق -

SE CONTENIR. Se retenir *A.* ضبط النفس *P.* خويشتنددارى *T.* نمودن كندويى ضبط ايتمك - كندويى آليقويمق || Quand je l'entendis parler de la sorte, j'eus bien de la peine à me contenir بو كلامى سويلديكنى لدى الاستماع ضبط نفسه Peu s'en fallut qu'il ne s'emportât, néanmoins il se contint خيلى زحمت چكدم آتش غضبى اشتعالنه بر رمق قالمشيكن Il signifie aussi, se modérer sur les choses qui peuvent être préjudiciables à la santé *A.* امساك ضبط نفس ايده بيلدى *T.* صاقنمق || پرهيز كردن *P.* احتما - استمساك النفس - Tout le monde n'a pas la force de se contenir هر كس استمساك

بو دليل مقنع ياخود غير مقنعدر satisfait pas l'esprit

CONTENTER, signifie aussi, plaire, donner de la satisfaction *A.* بر مراد كردن - خوشدل كردن *P.* تطييب القلب - ارضا *T.* قايرمق - كوكلى خوشلندرمق || Ce jeune homme contente bien ses parents بو غلام والدينى رضاسنى كركى كبى Jamais personne ne m'a contenté sur ce sujet تحصيل ايدر On ne بو بابده خاطرمى هيچ بر كمسنه تطييب ايتمدى saurait contenter tout le monde عالمك رضاسنى تحصيل - قلوب عامه‌نك تطييبى امر محالدر - ايتمك محالدر Il se dit aussi des passions et des sens *A.* ايراث - اغنا *T.* خوشى آوردن - خوشى بخشيدن *P.* الاستيفاء الحظ بو آهنگ كتورمك || Cette musique contente fort les oreilles تفريح سامعه ايدر - استيفاى حظ سامعه‌يى مورث اولور Ces objets contentent extrêmement les yeux اشبو صور استيفاى اشبو صورك ديدارى بصر - حظ باصره‌يى موجبدر Contenter les yeux استيفاى حظ تماشائيانى تفريح ايدر Contenter ses appétits مشتهيات نفسى اغنا بصر ايتمك sa passion مرض حظوظات نفسى استيفا ايتمك - ايتمك Cette charge a contenté نفسانيسنك حظنى استيفا ايتمك son ambition بو منصبك تحصيليله حرص جاه واقبالى اغنا Contenter ses désirs اشتياق كرده‌سى اولان اولنمش اولدى sa curiosité آرزوى تطلب وتجسسنه مطلوبانى اغنا ايتمك

SE CONTENTER. *A.* استقناع - ارتضا *P.* خشنودى نمودن *T.* خرسندى نمودن || قناعت ايتمك - كوكل خوشلنمق Se contenter de son sort رزق مقسومنه قناعت ايتمك - Il ne faut pas être insatiable, il faut se contenter قسمتنه اغنا Il faut se contenter كتورمامك جائز دكلدر قناعت لازمدر Se contenter de ما ملكنه قناعت ايتملو در a peu شئ يسير ايله قناعت ايتمك - Il signifie aussi, ne vouloir ou ne pouvoir pas faire plus que ce qu'on a fait, en demeurer là *A.* اكتفا *P.* بسنديدن *T.* يتمك - قناعت ايتمك || Je me contente de lui avoir prêté de l'argent de ma bourse, mais ne je veux point le cautionner فلانه كيسه‌مدن قرضاً اقچه Vous devriez ويرديكم كافيدر كندويه كفالت دخى ايده‌مم vous contenter de lui avoir ôté son bien, sans en vouloir encore à son honneur, à sa vie عرض وجانند تعرض ايتميوب همان Contentez-vous de مالنى نزع ايتمكله اكتفا ايتملو ايدك pourvu que vous . . . شويله ايلديكك حالده بن دخى Je suis content de vous céder cette بونى ايتمكه راضى اولورم terre, à la charge de . . . شو ارضى فلان شرط ايله سكا - On dit qu'un homme est content de soi, pour ويرمكه راضى يم dire, qu'il s'est conduit d'une manière conforme au plan qu'il s'était formé - رأى خودنجه ايتديكى حركتدن خشنود در On dit ironiquement, qu'un homme est content de lui-même, qu'il est content de sa petite personne, pour dire, qu'il a trop bonne opinion de lui-même كندو عقلندن خوشنود در

CONTENTEMENT. Joie, plaisir, satisfaction *A.* ارتياح البال - دلشادى - حظ درون *P.* محظوظيت البال - انبساط القلب *T.* كوكل خوشلغى || Il y a bien du contentement à خوشدلى - vivre en honnête homme محافظهٔ عرض ايدرك كچنمك Ses enfans lui خيليجه بادئ ارتياح بال اولور بر كيفيتدر donnent du contentement اولادينك سلوك وحركتى انبساط Un homme inquiet n'a jamais de contentement قلبنى مؤذى اولور - On dit تنكدل اولان كشى ابدى محظوظ البال اولمز proverb. Contentement passe richesse, pour dire, que la satisfaction de l'esprit est le plus grand de tous les biens *A.* القناعة - On dit, Ce n'est pas contentement, pour dire, كنز لا يغنى cela ne suffit pas *A.* غير وافى - غير كافى *P.* بس نه *T.* يتر || Vous ne m'offrez que cela, ce n'est pas con- وافى دكل - دكل tentement انجق شو مقدار وبررسك كافى دكلدر

CONTENTER. Satisfaire, rendre content *A.* اقناع - تطييب *P.* خشنود ساختن - خوشدل كردن - خرسند كردن *T.* كوكلى خوش ايتمك || Il faut peu de chose pour le con- آز شئ ايله مطيب - جزئى شئ وسيلهٔ تطييبى اولور tenter Le peu de bien qu'il a le contente مالك البخاطر اولور مالك - اولديغى مال يسير ايله مطيب البخاطر در Personne ne peut le con- اولديغى مال قايله قناعت ايدر tenter C'est un هيچ بر كمسنه فلانك اقناعنه قادر اولمز homme qui contente tous ceux qui ont affaire à lui كندوسيله Con- مصلحتى اولنلرك جمله‌سنى تطييب ايدر بر ذاتدر tenter les ouvriers en les payant bien عملدنك اجرتلرينى Ces اعطا ايله اقناع وتطييبلرنده تجويز قصور ايتمامك sortes de gens sont difficiles à contenter بو مقوله كسانك - On dit qu'une raison, qu'une preuve con- تطييبى امر مشكلدر tente ou ne contente point, pour dire, qu'elle satisfait ou ne

m'avoir trompé une fois بنی بر دفعه آلداتدیغکه اکتفا ایله
Ne vous contentez pas d'y être allé une fois, mais allez-y si souvent que vous le trouviez اول طرفه بر کرّه کتمکله اکتفا ایلمه همان فلانی بولنجیه قدر دفعات ایله وارملوسک

Il signifie aussi, apaiser quelqu'un en lui donnant quelque chose *A.* ارضا *P.* خشنود کردن *T.* اسکات ایتمک ‖ Cet homme ira se plaindre partout, si on ne le contente بو آدم ارضا اولنمیه‌جق اولور ایسه هرطرفه واروب شکایت ایده‌جکدر ـ اسکات اولنمدیغی جالده طرف طرف واروب بث شکوا ایده‌جکدر

CONTENTÉ. *A.* مقضی الفواد ـ مستقنع *P.* خرسند ـ بکام قایرلمش ـ خوشلنمش *T.* خشنود کرده ـ خوشدل گشته ـ

CONTENTIEUX. Qui est disputé *A.* منازع فیه *P.* جای منازع فیه اولان بر *T.* نزاعلو ستیز ‖ Un droit contentieux حقّ La terre dont il est question est contentieuse entre tels et tels دردست مذاکره اولان چفتلك فلان وفلان بیننده Ce point est contentieux entre les philosophes منازع فیهدر دقیقه بین الحکما منازع فیها در C'est une affaire contentieuse ـ Et qui aime à disputer *A.* منازع ـ مجادل *P.* جدلزن ـ سرنگنده *T.* سوز یارشیجی ـ اونکو جدلکار ـ بالطبع مجادله‌یه مایل بر آدم ـ مجادل بر آدمدر ‖ C'est un homme contentieux

CONTENTION. Débat, dispute *A.* منازعة pl. منازعات مجادلة ـ مناقشة pl. مناقشات مساجلة pl. مساجلات ـ مجادلات *P.* جدلکاری ـ سخال *T.* سوز آتشمه ‖ Il y a matière à contention سر رشتهٔ منازعه وار ـ اولبابده وسیلهٔ منازعه وار در C'est une source de contention éternelle منبع منازعات Il est ennemi de toute contention هرمقوله مجادله نك موّبده در Il s'émut, il survint contention entre eux بینلرنده مخالفیدر ـ Et chaleur, véhémence dans la dispute *A.* معاندة *P.* تکوّن ایلدی ـ منازعه تحدّث ایلدی کشمکش ستیز ـ ستیزکاری *T.* چکشمه ‖ Ils disputèrent de part et d'autre avec beaucoup de contention طرفیندن معاندهٔ عظیمه ایله منازعه ایکی طرفدن چکشمك سوز آتشدیلر ـ اولندی

CONTENTION D'ESPRIT. Grande application d'esprit *A.* اتعاب الذهن *P.* ذهن یورمه *T.* بیتابسازیٔ اندیشه ‖ Il s'y applique avec grande contention d'esprit غایت ایله اتعاب ذهن

La contention d'esprit altère la santé ایده‌رك بو ایشه مداومت ایدر اتعاب ذهن صحت وجودك اخلالنه باعث اولور

CONTENU. Ce qui est renfermé dans quelque chose *A.* محاط ‖ Le contenant est plus grand que le contenu محیط محاطدن اوسع ـ Et ce qui contient un écrit, un discours *A.* مضمون ـ مفهوم ـ مآل ـ مفاد ـ معنا *T.* مغزا *P.* ‖ Le contenu de la lettre مکتوب مضمون
Je vous dirai le contenu مفهومنی طرفکه افاده ایده‌جکم

CONTER. Narrer *A.* نقل ـ روایت ـ حکایت *P.* گزارش ‖ Conter une histoire روایت کردن ـ کردن نقل ایتمك *T.* Conter des fables قصص وافسانه‌لر بر حکایه‌یی نقل ایتمك Conter comment une chose s'est passée بر ماده‌نك نقل ایتمك Contez-nous نه وجهله واقع اولدیغنی نقل وحکایت ایتمك Contez-nous ce que vous avez vu کوردیککی طرفمزه نقل ایله On conte nous-en le détail شو ماده‌یی تفصیلیله نقل ایله Il m'a conté cela de fil en aiguille que... شویله اولدیغی منقولدر ایکه‌دن ایپلکه‌دك بکا ـ نقیر وقطمیر طرفمه نقل ایلدی ـ On dit, qu'un homme conte bien, pour dire, qu'il narre bien *A.* منطیق ـ مقوال *P.* سخن ـ ناطقه پرداز ـ Et qu'un homme en conte de belles, qu'il conte des sornettes, pour dire, qu'il conte beaucoup de choses à tort et à travers *A.* خلط الکلام *P.* هرزه خابی آغزینه کلدیکنی سویلمك *T.* کردن ـ On dit proverb. Conter des fagots, pour dire, conter des choses frivoles ou fausses *T.* ربط ویابس کلام سویلمك

CONTÉ. *A.* منقول ـ مروی *P.* روایت کرده ـ گزارش کرده *T.* نقل اولنمش

CONTESTABLE. Qui peut être contesté *A.* ممکن المعارضة ـ محلّ المنازعة *P.* سزاوار ستیزکاری *T.* معارضه‌یه کله بیلور ‖ C'est une opinion contestable محلّ معارضه برمذهبدر معارضه‌دیه ـ کله بیلور بر رأیدر

CONTESTANT. Qui conteste *A.* معارض pl. معارضین *P.* ستیزه کار *T.* چکشان ‖ Les parties contestantes معارضه اوزره اولنلر Les deux contestants طرفین معارضین

CONTESTATION. Dispute, débat sur quelque chose *A.* مبارات *T.* سرنگ ـ ستیزه *P.* مناقشة ـ منافسة ـ معارضة ـ منازعة ـ چکشمه ‖ Former une contestation بر معارضه پیدا ایتدرمك

CONTINENCE. Empire qu'exerce sur lui-même celui qui s'abstient des plaisirs de l'amour *A.* تعفّف ـ تحرّم ـ استعفاف ـ کندوبی *T.* خویشتنداری ـ پرهیز کاری *P.* امساک النفس موهبهٔ خداداد اولان Le don de la continence ‖ صاقندرمه حال تحرّم واستعفاف Observer la continence dans le mariage امر نکاحده قاعدهٔ امساک نفسه رعایت ایتمک فلانک مجبول طبعی اولان شیمهٔ La continence d'un tel پرهیز کاری وتعفّف

Et capacité, étendue *A.* اتّساع ـ سعت *P.* کنجایش *T.* بر ظرفک قدر Connaître la continence d'un vase ‖ صغش صحرانک Mesurer la continence d'un champ اتّساعنی بیلمک قدر اتّساعنی مساحه ایتمک

CONTINENT. Qui a la vertu de continence *A.* متحرّم ـ عفیف کندوبی *T.* خویشتندار ـ پرهیز کار *P.* ممسک النفس ـ بغایت عفیف وپرهیز Il est fort continent ‖ صاقندریجی کار آدمدر

CONTINENT. Grande étendue de terre ferme, qui n'est pas environnée par les mers *A.* بَر pl. براری *P.* زمین *T.* قره ‖ Les Géographes divisent le monde entier en deux grands continents, celui de l'ancien monde, qui comprend l'Europe, l'Asie et l'Afrique ; et celui du nouveau monde, qui comprend l'Amérique septentrionale, et l'Amérique méridionale جغرافیون کافّهٔ عالمی ایکی برّ کبیره نقسیم ایدوب بری اوروپا وآسیا وافریقه‌یی شامل اولان دینای عتیق ودیگری امریقهٔ شمالیّه ایله امریقهٔ جنوبیّه‌یی حاوی اولان دنیای جدید در L'Angleterre est انکلتره جزیره‌سی اقلیم séparée du continent de l'Europe منفصلدر ـ اوروپانک برّندن منفرقدر

CONTINGENCE. Il n'est d'usage que dans ces phrases : Selon la contingence des affaires, selon la contingence des cas, pour dire, selon que les affaires tournent, selon ce qui arrivera *A.* ـ حسب الاستمکان الاحوال ـ حسب السیاق الاحوال بر وجه سیاق امور وبر وجه *P.* حسب الاستمکان الامور ایشلرک *T.* بر مقتضای وقت وحال ـ سیاق احوال کلیشنه کوره ووقت وحالک کلیشنه کوره

Dans le langage didactique, Contingence est opposé à Nécessité اصطلاح حکماده امکان وجوبک مقابلیدر ـ En Géométrie. Angle de contingence, c'est l'angle compris entre l'arc d'une courbe et la ligne qui touche cet arc à son extrémité *A.*

Il s'est élevé une contestation ـ بر مناقشه حدوث ایلدی Ils ont été long-temps en contestation طول تحدّث ایلدی ـ Il aime la contestation مدّت معارضه اوزره ایدیلر Cet article est en contestation بو مادّه معارضه اوزره حظّ ایدر منازع فیها در ـ در

Contestation en justice *A.* مخاصمة ـ مرافعة *P.* خصومتکاری *T.* حضور حاکمده نزاعلشمه

CONTESTER. Refuser de reconnaître des droits, des prétentions *A.* انکار بالمعارضه ـ اعتراض ـ امتناع عن القبول *P.* حرف نا پسندی انداختن ـ حرف اعتراض انداختن *T.* حال Il conteste ma qualité ‖ سوز قارشیلیوب انکار ایتمک وشانمه حرف انداز اعتراض اولور Il conteste ce testament اشبو وصیّتنامه‌یه اعتراض ایدر On lui conteste cette succession بو میراثه استحقاقنی قبولدن امتناع ایدرلر

Contester. Entrer en contestation *A.* مباحثة ـ معارضة ‖ On contestera long-tems sur cet article بو مادّه‌نک اوزرینه وافر زمان مباحثه اولهجقدر

Contesté. *A.* مقارن الی الاعتراض *P.* اعتراضکرده

CONTEUR. Celui qui a l'habitude de faire des contes dans la société. *A.* نقّال القصص *P.* قصّه خوان مناقب ـ داستانسرا ـ مدّاح ـ منقبه سویلیجی *T.* خوان Et celui qui débite des faussetés *A.* ناشر الاکاذیب *P.* متقوّل ـ اراجیفگو *T.* یلان یلان طاغدیجی ـ صاتیجی

CONTEXTURE. Tissure, enchaînement de plusieurs parties qui forment un tout *A.* انتساج *P.* با هم تنیدگی *T.* اورکی ‖ La contexture des muscles انتساج عضلات ـ On l'emploie figur. en parlant d'un discours, d'un ouvrage d'esprit *A.* احتباک *P.* ارتباط الکلام ـ انتساج الکلام ـ الکلام بهم بستگیٔ سخن *T.* سوزک اولاشقلغی

CONTIGU. Qui touche une chose *A.* متلاصق ـ ملاصق ـ متّصل *P.* همسایه *T.* بتشک ـ یناشق ‖ Maisons contiguës بیوت بری برینه بتشک اولر ـ یکدیگره ملاصق خاندلر ـ متلاصقه Deux jardins contigus بری برینه متلاصق ایکی باغچه La Normandie est contiguë à la Bretagne فلان مملکت فلان مملکت ایله جار ملاصقدر

CONTIGUÏTÉ. État de deux choses qui se touchent *A.* اتّصال *P.* تلاصق ـ همسایگی *T.* بتشکلک ‖ La contiguïté de ces deux maisons بو ایکی منزلک یکدیگره تلاصق واتّصالی

زاوية متمكّنة

CONTINGENT. Qui peut arriver, ou n'arriver pas *A.* محتمل شايد كه باشد يا نه *P.* محتمل ـ محتمل الوقوع ـ الظهور *T.* اولمسى واولمامسى ممكن باشد || C'est une chose contingente sur laquelle il ne faut pas compter محتمل الظهور محتملات ـ قبيلندن اولمغله شايان استناد دكلدر قبيلندن اولمغله

PORTION CONTINGENTE. La portion qui peut appartenir à quelqu'un dans un partage *A.* حصّة عائدة pl. حصص عائدة ـ دوشن پاى *T.* روزئ سزا *P.* اسهام عائدة ـ سهم عائد Il se dit aussi, de la part des frais communs d'une société, auxquels chacun doit contribuer *A.* حصّة من المصرف *P.* بهرهٔ ـ مصرفده غرما پايى ـ مصرف غرماسى *T.* هژينه Et de la part que chacun doit recevoir, ou doit fournir *A.* حصّة pl. حصّة معيّنة ـ حصّة مقطوعة ـ حصص *P.* بهره *T.* پاى || Il lui revient tant de cette succesion pour son contingent بو ميراثدن فلانك حصّه سنه شو قدر مال اصابت ايدر Chaque prince d'Allemagne contribue pour un certain contingent, soit en argent, soit en hommes آلمان امراسنك هر برى مال و ياخود عسكر جهتيله مقطوع اولان حصّه سنى اعطا ايدرك ايفاى لازمهٔ اعانت ايدر

CONTINU. Dont les parties ne sont pas divisées les unes des autres *A.* متّصل ـ متواصل *P.* بهم پيوسته *T.* اولاشق || Quantité continue عدد متّصل Étendue continue مداى متّصل Parties continues اجزاى متّصله ـ Dans le Didactique, il se dit substantivement *A.* جرم متّصل || Les parties du continu اجزاى جرم متّصل Le continu est divisible à l'infini جرم متّصل الى غير النهايه قابل توزّع وتجزّيدر

Il se dit aussi, de la durée d'un temps non interrompu *A.* غير منقطع ـ مستمرّ ـ دائمى *P.* پيوسته *T.* آره‌سى كسلمز || Fièvre continue تب دائمى ـ حمّاى دائمى Travail continu Étude continue عمل دائمه ـ مطالعهٔ دائمه ـ سعى دائم Dix ans de guerre continue اون سنه مستمرّ مطالعهٔ مستمرّه Un bruit continu دائم ومستمرّ بر كورلدى اولمش سفر

CONTINUATEUR. Il ne se dit que d'un auteur qui continue l'ouvrage d'un autre *A.* مذيّل *P.* ذيل نويس ـ تذييل ساز *T.* آشاغيسنى يازان || Sponde est le continuateur de Baronius فلان كمسنه فلان مؤلّفى تذييل ايلدى

CONTINUATION. L'action par laquelle on continue *A.* مداومت *T.* مواظبت ـ آردينى كسمامه || Il a trouvé beaucoup de difficultés dans la continuation de ce travail بوخدمتك مداومتنده La continuation d'un ouvrage بر وافر صعوبتلر عارض اولمشدر ايشده مداومت ومواظبت

Et la durée de la chose continuée *A.* استمرار ـ عدم الانقطاع *P.* پيوستگى *T.* آره‌سى كسلمامه || La continuation de la guerre استمرار فتن واختلالات des troubles استمرار سفر La continuation d'un mur ديوارك عدم انقطاعى

À LA CONTINUE. Expression adverbiale, qui signifie, à la longue, à force de continuer *A.* بعد مدّة *P.* رفته رفته *T.* كيده‌رك كتدكچه ـ || Il travaille d'abord avec ardeur, mais à la continue il se ralentit ابتداى امرده گرميلو سعى ايدر انجق اوّل امرده گرميّت ايله اقدام ـ رفته رفته رخاوت پيدا ايدر ايدر انجق كيده‌رك سعينه فتور كتورر

CONTINUEL. Qui dure sans interruption *A.* دائمى ـ دائم پيوسته *P.* عديم الانقطاع ـ غير منقطع ـ مستمرّ ـ مستديم آردى آره‌سى كسلمز *T.* بى فاصله ـ بى انقطاع ـ همواره ـ مطر دائم سعى دائمى || Travail continuel pluie continuelle آردى آره‌سى كسلمز ـ باران بى فاصله ـ مطر غير منقطع Guerre continuelle ياغمور Chaleur continuelle حرارت دائمه سفر بعيد الاستمرار ـ سفر غير منقطع

CONTINUELLEMENT. Assidûment, toujours *A.* دائماً ـ بالمداومة دائما ـ آردينى كسمكسزين *T.* پيوسته ـ هميشه *P.* مستمرّاً ـ دائماً ومستمرّاً || Il étudie continuellement مدام ـ هر دائم ـ بالمداومه مطالعه ايدر ـ مطالعه‌يه مشغولدر Ils se querellent continuellement دائماً ومستمرّاً چكشيورلر

CONTINUER. Poursuivre ce qui est commencé *A.* دوام فى السعى دوام من غير انقطاع ـ دوام كما فى السابق ـ استمرار ـ آردينى *T.* پيوسته ورزش نمودن ـ پيوسته دركار شدن *P.* ـ بر عمله دوام ايتمك || Continuer un travail كسمامك Continuer un discours بر عمله من غير انقطاع سعى ايتمك Continuer un poème بر منظومه كلامده دوام واستمرار ايتمك En continuant ses demandes, il prétend que . . . مطلوباتنده دوام واستمرار ايده‌رك انشاسنده كما فى السابق دوام ايتمك ادّعا ايدر كه

Et persévérer dans une habitude *A.* مواظبت ـ مداومت *T.* پيوسته بجا آوردن ـ ورزيدن *P.* عدم الانفكاك ـ

Et liaison de toutes les parties du discours *A.* ارتباط الكلام *P.* بهم پيوستگئ سخن *T.* سوزك اولاشقلغى || Ce poème serait parfait, si les incidens qui le font languir, n'interrompaient la continuité de l'action بو منظومه‌نك ارتباط كلامنه بادئ انقطاع اولمش بعض حادثات كلال آميز درج اولنمامش اولسه حال كمالنه هيچ سوز يوغيدى

CONTINÛMENT. Sans interruption *A.* بلا انقطاع ـ لا ينقطع *P.* نا گسل من غير انفكاك ـ بلا انفصال ـ بلا فاصلة ـ آردى آره‌سى اولميه‌رق ـ فاصله‌سز ـ متصل واحد ـ بر دوزه‌يه *T.* بلا فاصله بذل اقدام اولنملو || Il y faut travailler continûment از صبح تا مسا متصل واحد كتب وتحريره مداومدر Il écrit continûment depuis le matin jusqu' au soir

CONTONDANT. Qui blesse sans percer ni couper, mais en faisant des contusions, comme un bâton etc. *A.* مكدّه *P.* بتره ـ از آلت مكدّهه || Instrument contondant *T.* بره‌لديجى

CONTORSION. L'action de tordre ou de tourner une partie du corps, hors de la situation naturelle *A.* تلوّى العضو pl. تلوّيات *P.* عضو بوروقلغى *T.* ور تافت عضو ـ پيچش عضو العضو || La colique lui fait faire des contorsions وجع قولنج اعضاسنه ايجاب تلوّيات ايدر ـ Et l'état d'un membre qui est de travers *A.* اعوجاج pl. لوا *P.* ليّة ـ كجى ـ پيچش *T.* ـ ليّت عنق وليّت || La contorsion du cou, des bras بوروقلق بويونك وقوللرك بوروقلغى ـ اعضاد

Il se dit aussi, des grimaces et des mouvemens extraordinaires que font certaines gens, en parlant avec véhémence *A.* تقطّبات الوجه pl. تقطّب الوجه *P.* شكن ـ كج چهره‌يى چهره بوروقلغى *T.* || Un orateur qui se démène, et fait des contorsions continuelles حين وعظ وخطابده كج چهره‌لك ايدن واعظ

CONTOUR. Ce qui termine une figure *A.* حاشية *P.* كناره *T.* بو تصويرك كنار || Le contour de cette figure est admirable كناري بغايت اعلا در ـ On dit aussi, Le contour d'une colonne عمودك كناري ـ Il se dit aussi de toutes sortes d'enceintes *A.* دورة *P.* گرد ـ پيرامن *T.* جوره || Le contour de Paris پارس شهرينك دوره‌سى

CONTOURNER. Donner à une figure, ou à un ouvrage d'Architecture le contour qu'ils doivent avoir *A.* تقطيع الدورة *P.* دوره‌يه كسيم ويرمك *T.* بچيرامن چيز صورت دادن

Continuez à bien faire, vous vous en trouverez bien منفعتك اولمامق ـ آيرلمامق ـ دورشمق كوزل ايشلمكه مداومت Si vous continuez à boire, vous ruinerez votre santé ايده‌جك اولور ايسه‌ك نفسكه خيرلو اولمش اولور شرب خمره مداومت ايلديكك حالده وجودينى خراب ايده‌جكه شبهه يوقدر

Et prolonger *A.* تطويل ـ تمديد ـ مدّ *P.* دراز كردن *T.* خطّى مدّ وتطويل ايتمك || Continuer une ligne اوزاتمق بر سدّك وبر ديوارك بناسنى une terrasse, une muraille اسطالة ـ امتداد *A.* ـ Et se prolonger اوزاتمق ـ مدّ ايتدرمك *P.* اوزانمق *T.* درازى يافتن || Cette côte continue jusqu'à tel endroit منتهى اولور ـ بو ساحل فلان محلّه قدر ممتدّ اولور ـ Dans ce sens, on dit aussi, Se continuer || Ces montagnes se continuent depuis tel endroit jusqu'à tel autre بو جبال فلان محلّدن فلان محلّه قدر امتداد ـ محاذه قدر ممتدّ اولور بو كوهستان فلان محلّه قدر امتداد يافته در

Il signifie aussi, prolonger à quelqu'un la possession de quelque chose *A.* ابقا ـ مدّ *P.* ابقا كردن ـ بجا اقرار كردن *T.* || On lui a continué les priviléges de sa charge عهده‌سنده اولان منصبه مربوط امتيازاتنك وعده‌سى مدّ Continuez ـ lui vos bienfaits اولندى فلانك حقنه ارزانى On lui a continué sa pension قلديغنك نعم وعنايانى بوندن بويله دخى ابقا ايله Continuer un bail à un fermier معاشى كما كان ابقا اولندى بر مالكانه‌يى ملتزمى عهده‌سنه Continuer quelqu'un dans un emploi التزامك وقتنى مدّ ايتمك ـ ابقا ايتمك *T.* بر كمسنه‌نك مأموريتنى مدّ ايتمك ـ Et durer, ne cesser pas *A.* تمادى *P.* پيوستگى داشتن || La pluie continue باران متمادىدر *T.* باقى اولمق ـ سورمك Je crois que cette guerre ne continuera pas ياغمور سورمكده در ـ سورمز ـ ظنّ ايدرمكه بو سفر متمادى اولمز

CONTINUITÉ. Liaison des parties du continu *A.* اتّصال *P.* اتصال || La continuité des parties اولاشقلق *T.* پيوستگى اجزا ـ En termes de Médecine, Solution de continuité, c'est la division que fait une plaie à quelque partie du corps animal *A.* تفرّق الاتّصال *P.* جدا پذيرئ پيوستگى *T.* آيرلمه

Il signifie aussi, durée continue *A.* بقاء المدّة ـ امتداد المدّة *P.* پيوستگى *T.* اوزانوب طورمه || La continuité du travail مصايبك امتداد مدّتى des maux عملك امتداد مدّتى

Savoir bien contourner une figure دورهٔ تصویرک حسن ایله تقطیعی فنّنی بیلمک

Contourné. *A.* محشا *P.* کنارله *T.* کناره دار – Pris absolument, il se dit de ce qui est de travers, mal tourné *A.* معوّج *P.* اکری *T.* کج اندام الاسلوب

CONTRACTANT. Celui qui contracte *A.* معاهدین pl. معاهد *P.* پیمانکننده *T.* عهدلشن – قوللشن مشارط pl. مشارطین – || Il faut de la bonne foi entre les parties contractantes معاهدین بین المعاهدین قاعدهٔ – بیننده صدق طویّت شرطدر وفای عهد شرطدر – وفاداریه رعایت واجبدندر

CONTRACTER. Faire une convention avec quelqu'un *A.* عقد *T.* پیمان بستن *P.* مشارطة – تشارط – عقد – العهد قوللشمک عقد || Contracter mariage بازارلق باغلمق – شرطلشمق – عقد اتفاق ایتمک Contracter alliance نکاح ایتمک Contracter une obligation عقد عهد ایتمک Contracter devant notaire امنای شرعدن بریسنک حضورنده مشارطه ایتمک حضورنده عقد عهد ایتمک –

Il se dit aussi, des maladies qui se gagnent *A.* کسب – اخذ *P.* اندوختن *T.* قزانمق || Contracter une maladie علّتی اخذ علّتی قزانمق – ایتمک C'est une maladie qu'il a contractée à l'armée اردوده کسب ایلدیکی بر علّتدر – Et des liaisons qui se forment entre deux personnes par une continuelle fréquentation *A.* تحصیل *P.* کسب – پیدا کردن *T.* ایدنمک || Contracter amitié تحصیل محبّت ایتمک Contracter familiarité avec quelqu'un بر کمسنه ایله تکلیفسزلک پیدا تکلیفسزلک کسب ایتمک – ایلمک

Se contracter, se dit des muscles et des nerfs qui se raccourcissent et se resserrent *A.* تقلّص *P.* درهم کشیدن *T.* چکیلوب بوزلمک – قصیقلنمق || Les muscles causent le mouvement des parties en se contractant تقلّص عضلات بادیٔ تقلّص عضلات واسطه سیله اعضا – تحریک اعضا اولور متحرّک اولور

Contracté. *A.* منعقد *P.* باز بسته – انعقاد کرده *T.* باغلنمش قصیقلنمش *T.* درهم کشیده *P.* متقلّص *A.*

CONTRACTION. Raccourcissement qui arrive aux nerfs et aux muscles, lorsqu'ils viennent à se retirer *A.* تقلّص *P.* بهم کشیده *T.* چکیلوب بوزلمه – قصیقلنمه شدن || La systole du coeur consiste dans sa contraction قلبک انقباضی حال تقلّصندن

عبارتدر Cette fluxion, cette blessure causa la contraction d'un tel muscle بو نزله وبو جراحت فلان عضلهنک تقلّصنی فلان بالق اتنک چکیلوب بوزلمسنه – مستلزم اولمشدر سبب اولدی

CONTRADICTEUR. Celui qui contredit *A.* معارض *P.* خلافگو *T.* قارشو سویلیجی || Cet avis a été reçu partout sans trouver de contradicteur بو رأی هر طرفده بلا معارض رهین حسن قبول اولمشدر

On appelle en Jurisprudence, Légitime contradicteur. Celui qui a qualité ou intérêt pour contredire *A.* خصم شرعی || Un inventaire de mineurs se fait avec le subrogé tuteur, qui est le légitime contradicteur صغاره دائر اولان دفتر خصم شرعی معرفتیله ترتیب اولنور – Et acte sans contradicteur, un acte par défaut, sans que les parties intéressées y aient été appelées *T.* لدی غیاب الخصوم خصملرک غیابنده – ویریلان حجّت

CONTRADICTION. Action de contredire *A.* تعریض – اعتراض *P.* خلافگویی *T.* قارشولق جواب || Les grands n'aiment pas la contradiction کبار وعظما کلاملرینه اعتراض اولنمقدن حظّ ایتمزلر – On appelle, Esprit de contradiction, un homme qui ordinairement n'est pas de l'avis des autres *A.* مالوف بالمعارضة *P.* مجبول بالمجادلة *T.* جدلجو || C'est un esprit de contradiction چکشمکه مبتلا – بالطبع معارضدیه مالوف بر آدمدر معارض وجدلجو بر آدمدر

En termes de Philosophie, on dit qu'une chose implique contradiction, lorsqu'elle renferme en même temps l'affirmative et la négative *A.* متضمّن التضادّ – On dit aussi, qu'il y a contradiction entre deux propositions, lorsqu'elles sont tellement opposées l'une à l'autre, qu'il est impossible que l'une et l'autre soient vraies en même temps *A.* تناقض || Il y a une manifeste contradiction à ce qu'il dit سویلدیکی کلامده تناقض صورت – تناقض ظاهری Contradiction apparente ظاهر وار در ظاهرده اولان تناقض

CONTRADICTOIRE. Qui contredit *A.* متناقض *P.* مخالف *T.* بری بربنه ضدّ با یکدیگر || Ce deux propositions sont contradictoires بو ایکی مسئله یکدیگره متناقضدر

Il se dit aussi, des jugemens rendus, après que toutes les parties ont été ouïes *T.* بعد الاستماع الخصما ویریلان حکم

بعد الاستماع الخصما ویریلان حکمی محتوی بر قطعه اعلام || Sentence contradictoire

CONTRADICTOIREMENT. D'une manière contradictoire *A.* بری بربنه *T.* متناقضانه *P.* علی وجه التناقض - متناقضاً || Ces deux propositions sont contradictoirement opposées بو ایکی مسئله علی وجه التناقض بری بربنه مخالفدر

CONTRAIGNABLE. Celui qui peut être contraint à payer *A.* سزاوارنا چارسازی *P.* مستحق الاضطرار - واجب الاجبار زورلنه بیلور || Ceux qui ont accepté des lettres de change sont contraignables par corps پولیچه تمسکلرینی قبول ایدنلر ادالری بابنده حبس ایله مضطرّ قلنمغه مستحقدرلر

CONTRAINDRE. Obliger quelqu'un par force, par violence *A.* نا چار کردن *P.* اجبار - اضطرار - اقتسار - قسر - اکراه *T.* مضطرّ قلمق - زور ایله ایتدرمک - زورلمق || On l'y contraindra par force فلان کشی بوکا جبرًا مضطرّ اولهجقدر فلان کشی ضرب دست ایله بو خصوصه قسر واکراه ضرورت حال بوکا اولنهجقدر La nécessité l'y a contraint شدّت ضرورت واحتیاجه مبنی بوکا مجبور - اجبار ایلدی فلان بلده La [ville]fut contrainte à se rendre اولمشدر - استیدانه مجبور اولمشدر On dit proverb., La nécessité contraint la loi *A.* زور الضرورات تبیح المحظورات اویونی بوزار

En termes de Justice, il signifie, obliger de payer *A.* اجبار فی الادا *P.* اوده‌مکه زورلمق *T.* بتوختن نا چار کردن || Contraindre par saisie de biens, par corps et autres voies ضبط اموال صورتی وحبس طریقی ووجوه سائره ایله ادایه اجبار ایتمک

Et gêner quelqu'un, l'obliger à s'abstenir de quelque chose *A.* تضییق *P.* تضییق کردن *T.* صقشدرمق || Je ne prétends pas vous contraindre مرادم سنی تضییق ایتمک بو کیفیت بکا موجب تضییق دکلدر Cela me contraint بنی صقشدرر - اولور

Se contraindre. Se gêner, se forcer *A.* تضییق النفس *P.* کندوبی صقمق - صقلمق *T.* خودرا تضییق کردن || Il se contraint devant ces personnes-là شو ذواتک حضورنده صقیلور Il est fort libre de son natnrel, mais il sait bien se contraindre quand il en est besoin ذاتنده بغایت سربست

بر آدمدر انجق حین حاجتده کندوبی صقمنک یولنی بنم ایچون صقلمه بیلور Ne vous contraignez pas pour moi

بنم ایچون نفسکی تضییق ایلمه -

Contraint. *A.* زورلنمش *T.* نا چار *P.* مضطرّ - مجبور Il signifie aussi, gêné, et est opposé à Libre, à naturel *A.* مجبوریّ - مضیّق *P.* تضییق کرده *T.* صقلمش - صقشدرلمش || Il n'a pas l'air naturel, il a l'air contraint هیئت وسیماسی طبیعی اولمیوب اضطراریدر Posture contrainte ثقلت - بر کونه وضع وادای اضطراری Il n'y a rien de contraint dans ses actions, dans ses manières افعال واطوارنده هیچ بر کونه ضرورتیه یوقدر Et serré - هیچ بر اثر ثقلت یوقدر - حالت متضایق - متضیّق *A.* تنگ *T.* طار *P.* صقشمش - طار || La rivière est fort serrée, fort contrainte entre les montagnes نهر جبال آره‌سنده غایت الغایه متضایقدر La mer est contrainte dans ce détroit بحر بوبوغازده متضیّقدر On dit figur., Style contraint, versification contrainte عباره ضروری ثقلتلو - وضروری نظم

CONTRAINTE. Violence qu'on exerce contre quelqu'un *A.* جبر زور *T.* زور - ناچار سازی *P.* کره - || Employer la contrainte زور ایتمک - اعمال جبر واکراه ایتمک Faire quelque chose par contrainte بر شیئی جبرًا وکرهًا ایشلمک Agir sans contrainte بلا جبر عمل ایتمک La grande, la dure contrainte où il est بولندیغی حال مجبوریّت عظیمه

Et l'état de celui à qui on fait cette violence *A.* حال زور - زورلمه *T.* حال نا چاری *P.* حال الاضطرار - المجبوریّة

Il se dit aussi, de la retenue que le respect et la considération obligent d'avoir || Vous le tenez en contrainte فلانی حال اضطرارده طوتارسک C'est une grande contrainte que d'être obligé de se taire dans certaines occasions بعض حالاتده صمت وسکوته محتاج اولمق عظیم مجبوریّتی موجبدر Il est dans une extrême contrainte حال اضطراری مرتبهٔ افراطده در

Et de la gêne où l'on est quand on est trop serré dans ses habits *A.* ضیق - مضایقة *P.* تنگی *T.* طارلق - صیقی || Votre habit, vos souliers vous sont trop étroits, vous devez être dans une grande contrainte لباسک وپاپوشک بغایت تنگ Comment pouvez-vous souffrir cette contrainte? اولمغله عظیم صیقیده‌سک بو مضایقه‌یه - بو صیقی‌یه نیجه تحمّل ایدرسک

En Jurisprudence, on appelle Contrainte, un acte en vertu du quel on peut contraindre un homme en son corps ou en ses biens *T.* حبس ایله تضییقی حاوی حکم وتوقیف مال طریقیله تضییقی حاوی حکم

Il se dit aussi du style et des vers *A.* ثقلت ـ ضرورت *P.* تنگی *T.* صیقندی || Ces vers sentent la contrainte de la rime نظم ایلدیکی ابیاتده آثار ضرورت قافیه نمودار در

CONTRAIRE. Opposé *A.* ضدّ pl. اضداد ـ مغایر ـ متضادّ ـ *P.* ناسازگار ـ نا هموار ـ *T.* ضدّ || Directement contraire تضادّ تقابلی ایله متناقض Totalement contraire ضدّ کامل ـ کلّیاً متناقض Le froid et le chaud sont contraires برد ایله حرّ اضدادندر La fortune contraire بخت La vertu et le vice sont contraires فلک نا مساعد ـ مخالف Ces lois sont contraires محامد ومثالب اضداد قبیلندندر Vent contraire روزگار مخالف Cela est contraire à la loi de Dieu بو حال شریعة اللهه مخالفدر Contraire à l'honneur, aux moeurs عرض وناموسه وحسن ادبه مخالفدر Contraire à la vérité مخالف صدق وحقیقت Cela est contraire à ce que vous en aviez dit بو حال دیدیکک صحبته متناقضدر ـ دیدیکک کلامک نقیضیدر ـ دیدیکک کلامه مخالفدر ـ Il se dit aussi des personnes *A.* مخالف *P.* خلافگیر *T.* خلافده || C'est un homme qui m'a toujours été contraire اولان دائما فلان کشی دائما بنم مخالفمدر ـ بنم خلافمده اولمش آدمدر En cela vous êtes contraire à vous-même بو بابده نفسکه مخالفسک Ce sont des gens qui ont toujours été contraires l'un à l'autre هر دائم بری برلرینه مخالف کساندندرلر ـ بری برلرینه خلافگیر درلر ـ دائما بری برلرینه ضدّ درلر ـ Il est aussi substantif || Vous m'avez dit le contraire بونک بونک خلافنی سویلمشیدک ـ مغایرینی سویلمشیدک Je vois tout le contraire de ce qu'on m'avait promis طرفمه موعود اولان شیئک تمام خلافنی کوریییورم Je vous prouverai le contraire سکا خلافنی اثبات ایده جکم J'en demeure d'accord, je ne dis pas le contraire خلافنه سوز سویلمم بو بابده بنم Notre traité porte le contraire بینمزده دخی رأیم موافقدر Il agit tout au contraire de ses ancêtres معقود اولان عهدنامه خلافنی ناطقدر آبا واجدادینک مسلکنه مغایر عمل حرکتی ـ آتالرینک خلافنجه حرکت ایدر ـ وحرکت ایدر

ـ آبا واجدادی حرکتنه منافیدر On dit, Aller au contraire d'une chose, pour dire, s'y opposer *A.* اظهار الضدّیّة *P.* خلافی *T.* خلافنه کتمک ـ ضدّینه کتمک نوردن || On en demeure d'accord, personne ne va au contraire بو بابده متوافق الآرا درلر هیچ بز کمسنه خلافنه ذاهب دکلدر Allez-vous au contraire de cela ? بونک ضدّینه کیدرمیسک ـ En Philosophie, on appelle les qualités qui sont directement opposées sous un même genre, Les contraires *A.* ضدّ pl. اضداد || Le noir est le contraire du blanc اسود ابیضک ضدّیدر Deux contraires ne peuvent subsister ensemble بیننده تضادّ تقابلی وار در ـ Et en Logique, Propositions contraires, celles qui énoncent des choses opposées, de manière cependant qu'elles peuvent être fausses toutes deux, quoiqu'elles ne puissent pas être toutes deux vraies *A.* اجتماع الضدّین محالدر قضایاء متضادّة || Tout homme est vertueux, tout homme est vicieux, sont deux propositions contraires کلّ انسانٍ ذو الفضیلة وکلّ انسانٍ ذو القبیحة ایکی قضایای متضادّه قبیلندندر

Il signifie aussi, nuisible *A.* مضرّ *P.* زیان آور *T.* ضرر ایدر || Il y a des alimens qui sont contraires aux bilieux صفراوی المزاج اولنلره مضرّ بعض اغدیه ومأکولات وار در Un remède contraire à la poitrine صدره مضرّ بر دوا Le vin vous est contraire باده سکا مضرّ در

Au Contraire. Tout autrement, d'une manière opposée *A.* بالعکس *P.* بر عکس *T.* عکسنه || Vous dites que cela arriva de la sorte ; au contraire il arriva que . . . بو وجهله واقع اولدیغنی دیرسک بالعکس شویله واقع اولدیکه

CONTRARIANT. Qui est porté par caractère à contrarier *A.* مستضدّ *P.* ضدّیّتکار *T.* ضدّلک ایدر || Humeur contrariante مضادّه ایله مجبول اولان مزاج ـ مزاج مستضدّ Il est contrariant بالطبع ضدّلک ایلمکه ـ بالطبع مستضدّ بر آدمدر مبتلا بر آدمدر

CONTRARIER. Dire ou faire le contraire de ce que les autres disent ou font *A.* اظهار الضدّیّة *P.* ضدّی نمودن *T.* ضدّلک || Il me contrarie toujours ضدّلک کوسترمک ـ ضدّ کلمک ـ ایتمک مر اموردہ بکا ـ دائما بکا اظهار ضدّیّت ایدر C'est un homme qui ne veut point être contrarié ضدّ کلور Vous vous contrariez vous-même کندوسنه ضدّ کلمکدن حظّ ایتمز بر آدمدر Cela est کندو نفسکه ضدّلک ایدرسک

بری برلرینه ضدّ اولان ـ الامراض النفسانیّة المتضادّة امراض نفسانیّه نك جكشمه سی

CONTRASTER. Être en opposition *A.* تنافی ـ تناقض *P.* نا *T.* مخالف اولمق ‖ Sa conduite contraste avec son état منافیدر ـ طور وحركتی حالنه متناقضدر Ces deux personnes contrastent ensemble شو ایكی كشی بینشده شو ایكی كشی بری برلریله متناقض ـ تناقض وار در الاحوالدر

Il signifie, en termes de Peinture et de Sculpture, faire un contraste. V. Contraste.

Il se dit en Architecture, pour dire, éviter la répétition de la même chose *A.* اعمال بالاختلاف *P.* گوناگون ساختن *T.* درلو درلو یاپمق

CONTRASTÉ. *A.* متضادّ *P.* نا همساز *T.* ضدّلنمش

CONTRAT. Convention entre deux ou plusieurs personnes, rédigée par écrit sous l'autorité publique *A.* pl. حجّت ـ وثیقة مقاوله سندی ـ مقاوله حجّتی ـ حجّت *T.* شرطنامه *P.* حجج ‖ Contrat de bonne foi بصدق الطویّه عقد اولنمش شرطنامه Contrat d'acquisition مبایعه حجّتی Contrat de vente بیع حجّتی d'échange استبدال حجّتی de donation هبه حجّتی de constitution مستغلّاته دائر مشارطه حجّتی de mariage نكاح مقیّد ومشروط بر قطعه حجّت Contrat conditionnel pur et simple شروط وقیوددن عاری ساده جه بر قطعه حجّتی متضمّن اولان ـ وثیقهٔ مزوّره frauduleux حجّت حیله یی مواضعهً اولمش بر قطعه شرطنامه faux وثیقه simulé دستور ـ حجّت معمول بها valide حجّت فاسده ـ كاذبه حجّت ـ حجّت سقیمه defectueux العمل اولدجق حجّت Ce contrat est illicite مغیریه ومستهجنه بر حجّتی Casser un contrat بو حجّت مانا عن العملدر nul حجّتی ratifier الغا ایتمك annuler نقض ایتمك بر حجّتك صحّتنی تصدیق ایتمك ـ تصدیق ایتمك Valider un contrat approuver بر حجّتی قبول ایتمك Exécuter un contrat بر ـ بر حجّتك موجب ومقتضاسنی اجرا ایتمك Revenir contre un contrat عقد اولنمش حجّتی تنفیذ ایتمك Mettre une condition à un contrat وثیقه نك خلافنه حركت ایتمك درج وادخال ـ درون حجّته بر شرط درج ایتمك Signer un contrat بر قطعه شرطنامه یی امضا ایتمك

contrarié بوزده ضدّیّت وار در Vous ne faites que contrarier ـ Et faire obstacle, s'opposer aux volontés de quelqu'un *A.* مخالفت ـ ممانعت *P.* خلافگیری نمودن *T.* قارشو كلمك ‖ Il me contrarie dans tous mes desseins بالجمله ـ كافّهٔ عزایم ومنویّاتمه مخالفت ایدر مقاصد وافكارمه اظهار ممانعت ایدر

CONTRARIÉ. *A.* مظهر المخالفة ـ مظهر المضادّة *P.* دوچار ‖ Il fut contrarié par le vent *T.* مخالفت اوغرامش ـ ضدّلكه هوانك مخالفتنه اوغرامشدر ـ مخالفت هوایه دوچار اولمشدر

CONTRARIÉTÉ. Opposition entre des choses contraires *A.* ضدّیّت ‖ Grande contrariété manifeste تضادّ كلّی ـ ضدّیّت عظیمه *T.* ضدّلك *P.* تضادّ ـ ضدّی ـ نا هموازی La contrariété qui existe entre le froid et le chaud واضحه تضادّ برد وحرّ بینده اولان تضادّ La contrariété des élémens des humeurs تضادّ امزجه des desseins تضادّ عزایم وافكار Contrariété de lois تناقض قوانین واحكام ـ تضادّ قوانین d'arrêts تضادّ اوامر واحكام Comment pouvez-vous accorder cette contrariété de passages, de lois? بو عباره لرده وبو قانونلرده مشهود اولان ضدّیّتك بینی نه تقریب ایله توفیق ایده بیلورسك

Et obstacle, empêchement *A.* pl. معترضات ـ تصدّد *P.* عوایق pl. ـ سدّ راه *T.* كیروطوردریجی pl. تصدّدات ‖ Il trouva de grandes contrariétés à ce qu'il prétendait مطلوبنده تصدّدات عظیمه ظهور ایلدی Cette proposition éprouvera bien des contrariétés بو تكلیف معترضات كثیره یه دوچار Cette affaire a passé, mais après beaucoup de contrariétés خیلی اعتراضاته راست كلدجكی دركار در ـ اولدجقدر بو مصلحتك ترویجی عوایق ومعترضات كثیره دنصكره میسّر اولمشدر

CONTRASTE. Opposition *A.* تضادّ ـ منافات *P.* ـ ضدّی *T.* ضدّلك ‖ Contraste de caractères تضادّ سیر ـ نا همسازی de sentimens منافات افكار ـ تضادّ افكار Contraste d'ombre et de lumière وصفات ضوء وظلّك تضادّی

En termes de Peinture et de Sculpture, s'est la différence et l'opposition, soit entre le caractère des figures, soit entre leurs attitudes, soit entre les parties d'une même figure ou entre les couleurs *A.* تقابل الاضداد الاشكال والصور *T.* بری برینه ـ On dit, Contraste de passions, pour dire, combat de passions opposées *A.* تصادم ـ ضدّ اشكال وصورتلرك قارشولمه سی

مغایر اولەرق T. بر خلاف - خلافسازانه || Il a fait cela contre l'avis, contre la volonté de tous ses parens بو ایشی بالجملە خویشان واقرباسنک رأی ورضالرینە مغایر Il a fait cela contre les défenses qu'on lui en avait faites اولەرق، ایشلدی فلان ایشی طرفنە اولان تحذیراتە مغایر اولەرق ایشلمش اولدی - Et auprès, proche A. فی القرب P. خانەسی نزدیک T. یانندە || Sa maison est contre la mienne بنم خانەم قریندە در

On dit figur., Élever autel contre autel, pour dire, faire un schisme dans l'Église A. تسلیط الامّة علی - شقّ العصاء الدین الامّة ou pour opposer l'autorité d'une personne puissante à l'autorité d'une autre également puissante A. تسلیط القوّة القاهرة علی قوّة القاهرة - Et proverb., C'est le pot de terre contre le pot de fer, pour dire, c'est une personne sans crédit qui a affaire à une personne puissante T. طپراق صاقسینک دمور چوملکیله طوقشمەسی کبیدر - On dit encore, Aller contre vent et marée, pour dire, s'embarquer dans une affaire contre toutes les difficultés T. آقندیبه قارشو کورک چکمک

Il s'emploie aussi substantivement || On parle diversement de cette affaire, il faut savoir le pour et le contre بو خبر صور گوناگون ایله منقول اولدیغنه نظراً مخالف وموافق روایتلرینه La chose n'est pas sans difficulté, il y a du pour et du contre تحصیل وقوف ایتمک لازمدندر مصلحت صعوبتدن نفع وضرری - عاری دکل مخالف وموافق طرفی وار در طرفی وار در

CONTRE - AMIRAL. Le troisième officier d'une flotte T. ریاله - Il se dit aussi, du vaisseau commandé par le contre - amiral A. ریاله بک - قپودانی ریاله کمیسی - ریاله

CONTRE - APPROCHES. Travaux des assiégés pour aller au-devant de ceux des assiégeans T. عسکر محاصرینک مترسلرینه مقابل آچیلان مترسلر

CONTRE - BALANCER. Il se dit de deux forces opposées dont l'une balance l'autre A. معادلة - موازنة P. همسنج کردن - دنکی برابرلشدرمک - دنک ایتمک T. بارسنج کردن || Un poids qui contre - balance un autre بری برینه معادل Ces deux poids se contre - balancent mutuellement اولان ایکی اوزان بو ایکی اوزان یکدیگره موازندر - figur. || Ses raisons contre-balancent les vôtres فلانک بسط ایلدیکی دلایل

شرطنامەده وضع امضا ایتمک - Un contrat en bonne forme رسوم لایقه اوزره معنون ومصدور برِ قطعه وثیقه Dresser un contrat برقطعه مقاوله سندی قلمه آلمق La minute d'un contrat بر شرطنامەنک مسوّدەسی Minuter un contrat بینمزده شرطنامه تسوید ایتمک Notre contrat porte cela معقود اولان شرطنامه بونی ناطقدر Cela est porté par notre contrat فلان مادّه بینمزده معقود مقاوله سندی ایچنده - Il se prend aussi, pour toute convention A. معاهدة داخلدر pl. معاهدات P. پیمانەنامه T. معاهده سندی

CONTRAVENTION. Infraction A. منافات - مغایرت - خلف P. خلاف سازی T. قارشو وارمه || C'est une contravention manifeste au traité شروط عهدنامەیه منافات صریحه در - Il est accusé de contravention aux ordonnances, aux édits خلف واضحدر قوانین واحکامه مغایر حرکت تهمتیله متّهمدر - قانونەنامه حقّنه ارتکاب خلف ومغایرت تهمتیله متهومدر V. Infraction.

CONTRE. Préposition servant à marquer opposition A. علیه - خلافنه - علیهنه - اوزرینه T. بخلاف - بر P. علی خلاف || Se battre contre quelqu'un بر کمسندنک اوزرینه واروب Avoir procès contre son voisin همجواری اوزرینه دوکشمک Cela est contre l'honneur بو کیفیّت عرض دعوا ایتمک contre l'État ملک ودولت علیهنده در وناموسه مخالفدر contre le bon sens اصول عقل سلیمه مخالفدر Lutter contre la mauvaise fortune بخت نا سازکارک خلافنه چالشمق Des sujets qui se révoltent contre leur souverain پادشاهلری پادشاهلری اوزرینه خروج ایدن - علیهنه عصیان ایدن رعایا Donner de la tête contre une muraille دیوار رعایا وزیردستان Qu'avez - vous à dire contre cela? بونک اوزرینه باش اورمق بونک خلافنه بر دیه جکک - خلافنه نه دییه جکک واردر Je n'ai rien à dire contre cette opinion بو رأیک وارمیدر Quand on fit cette proposition, tout le monde s'éleva contre خلافنه دییه جکم یوقدر بو تکلیف درمیان اولندقده کافّهٔ ناس Pour moi, je suis contre هله بن بونک خلافنه قالقدی On dit aussi, Parler contre sa pensée کندو خلافنده یم - Agir contre ses intérêts اغراض فکرینه مخالف کلام سویلمک Faire une chose contre sa volonté مخصوصەسنک خلافنه حرکت ایتمک کندو رضاسنه مخالف ایش ایشلمک

Il signifie aussi, malgré A. علی وجه المغایرة - مغایراً P.

CONTRE-COUP. Répercussion d'un corps sur un autre *A.* اوروشك كيرويه *T.* باز زد *P.* ردّ الضرب ـ عكس الضرب تپشی || La balle a donné contre la muraille, et il a été blessé du contre-coup آتيلان كله ديواره اصابت براه عكس ضربندن فلان مجروح اولدی ـ Et l'impression d'un coup faite à une autre partie opposée à celle qui a été frappée *A.* تأثير العكس الضربة || Il fut blessé au front, et mourut du contre-coup جبهه ده ياره لنوب ضربه نك عكسی تأثيرندن وفات ايلدی ـ Il se dit figur., lorsque le malheur de quelqu'un retombe sur un autre *A.* عكس السيّئة *P.* عكس ستم *T.* ضررك سرپنديسی ـ فنالغك سرپنديسی || Si on ruine cet homme-là, le contre-coup portera sur vous بوآدمك حالی خراب اولهجق اولور ايسه سيّئهسی سنك طرفكه عكس سيّئهسنك Vous en sentirez le contre-coup ايدهجكی درکار در فلان Cela reviendra à vous par contre-coup عكسنی طويهجقسك فلان شيئك ـ شيئك عكس سيّئهسی سكا طوقنهجقدر ضرری سرپنديسی

CONTREDIRE. Dire le contraire *A.* ـ مقابلة بجواب الردّ قارشو سويلمك *T.* خلافگويی نمودن *P.* تعريض || Contredire quelqu'un بر كمسنه نك ـ بر كمسنهيه تعريض ايتمك كلامنه جواب ردّ ايله مقابله ايتمك || Contredire une proposition بر مطلبه جواب ردّ ايله مقابله ايتمك

SE CONTREDIRE. *A.* مناقضة ـ تناقض || Cet auteur se contredit en beaucoup d'endroits بو تأليفك وافر محللرنده تناقض وار در Il se contredit lui-même كندو كندويه تناقض ايدر Vous vous contredisez سن خود بخود تناقض ايدرسك Les hommes se contredisent les uns aux autres بنی آدم برى برلريله تناقض دن خالی دكلدر ـ Il se dit aussi absolument || Cet homme aime à contredire شوآدم جواب ردّ ايله مقابلهدن شوآدم دائما جواب ردّ ايله Il contredit éternellement حظّ ايدر هر دائم تعريض ايدر ـ مقابله ايدر

En termes de Palais, il signifie, faire des écritures, pour détruire les moyens, les raisons dont la partie adverse se sert *A.* جرح || Il n'y a qu'une pièce à contredire محلّ جرح اولهجق بر ورقهدن غيرى يوقدر Ce moyen-là ne mérite pas d'être contredit بو دليل سزاوار جرح دكلدر

CONTREDIT. *A.* مظهر التعريض *P.* تعريضكرده *T.* قارشولغی جرح اولنمش *T.* مجروح *A.* سويلنمش

Ses bonnes qualités contre-balancent ses défauts واسباب سرد ايلديكك دليللره همسنج وموازندر فلانك خصال حميدهسی مثالب ومعايبنه متوازندر

CONTREBANDE. Il se dit de toutes les choses dont le souverain a défendu de trafiquer *A.* اموال ممنوعة *P.* اموال مهرّبة ـ اموال ممنوعاتدن اولان مال *T.* مال ياساقكرده ـ مال گريزانيده قاچقون ـ قاچقون مال || Un vaisseau chargé de contrebande قاچقون مالی يوكلو بر قطعه ـ ماليله مملو بر قطعه سفينه ـ On dit, Faire la contrebande, pour dire, faire commerce de marchandises de contrebande *A.* بيع الاموال المهرّبة ـ بيع الاموال الممنوعة *P.* تجارت الاموال الممنوعة ـ اموال ممنوعه آليش ويرشی ايتمك *T.* ياساقكرده فروختن

CONTREBANDIER. Celui qui fait la contrebande *A.* مهرّب فروشندهٔ اموال ياساقكرده *P.* معامل الاموال الممنوعة ـ الاموال ممنوعات مالی تجارتنه مألوف ـ مال قاچريجی *T.*

CONTRE-BATTERIE. Batterie de canons opposée à une autre طوب صرهسنه مقابل ديگر طوب صرهسی *T.* || La batterie ayant été dressée, les ennemis firent aussitôt une contre-batterie بر قطعه طوب صرهسی وضع اولنديغی عقيبنده مقابلنده اعدا طرفندن دخی بر صره طوب تعبيه اولندی

CONTRE-BOUTER. Appuyer un mur d'un autre mur *A.* اعماد ديوار بديوار ديگر استوار كردن *P.* الجدار بجدار الآخر *T.* ديواری بشقه ديوار ايله طياندرمق

CONTRECARRER. S'opposer directement à quelqu'un *A.* اظهار خلافگيری ـ خلافداری نمودن *P.* مخالفة ـ مضادّة ـ الضدّية كردن *T.* قارشو طوتمق ـ ضدّ كلمك || Il le contrecarre en toutes choses كافّهٔ اموره فلانه ـ جميع اموره فلانه ضدّ كلور Il était tout puissant dans sa compagnie, on a suscité un tel pour le contrecarrer اظهار ضدّيّت ومخالفت ايدر زمرهسی ايچنده قادر مطلق ايكن كندويه ضدّ كله بيلهجك بر آدم پيدا ايتدرديلر

CONTRE-CHARME. Charme contraire qui empêche un autre charme *A.* مقاوم السحر *P.* ابطال ساز افسون *T.* سحری بوزيجی

CONTRE-COEUR. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, À contre-coeur, pour dire, à regret *A.* نا لا عن طوع ـ كرهاً *P.* بخلاف دلخواه ـ خواه استميدرك *T.* || Faire une chose à contre-coeur بر ايشی كرهاً ايشلمك

CONTREDISANT. Qui aime à contredire *A.* معارض بالطبع *T.* قارشو سوز *P.* هوسکار خلافگویی میّال الی جواب الردّ - بالطبع معارض ‖ C'est un esprit contredisant سویلمکه مبتلا بالطبع جواب ردّه مایل - بر آدمدر

CONTREDIT. Réponse que l'on fait contre ce qu'il a été dit *A.* جواب الردّ - جواب الضدّ *P.* سخن خلافنما *T.* قارشولق بو کلامک ضدّینه جواب یوقدر ‖ Cela est sans contredit سوز بو کلامه جواب ردّ یوقدر -

CONTREDITS. Terme de Palais. Écritures servant de réponse à la production de la partie adverse *T.* جرحی حاوی اولان تقریرلر - اوراق

SANS CONTREDIT, signifie, certainement *A.* لا شکّ *P.* بی شبهه سز - سوز یوق *T.* بی گمان - سخن

CONTRÉE. Certaine étendue de pays *A.* قطر pl. اقطار ناحیة - pl. نواحی *P.* خره *T.* ... ‖ La grêle n'a pas gâté toute la province, elle n'a été que par contrées طلو سدت سمت یانوب مملکتک جمله سنه ایراث ضرر ایتمدی Ce sont les meilleures terres de la contrée ناحیه نک اصلح اولان اراضیسی بونلر در - Il se prend aussi dans une acception plus générale *A.* بقعة pl. بقاع - pl. اصقاع *P.* صقع - بوم زمین - *T.* ولایت ‖ Toutes les contrées de l'Asie اسیا اقلیمنک کافهٔ Errer de contrée en contrée مملکتدن مملکته بقاع واصقاعی هرزه گرد راه ضلال اولمق

CONTRE-ÉCHANGE. Change mutuel *A.* بدل مقابل - بدل *P.* بدل چیز *T.* بدل چیزی بجای دیگر دکش قارشولغی ‖ On m'a donné dix bouteilles de vin, j'ai donné en contre-échange trente bouteilles de cidre بکا ویریلان اون عدد بوقال باده نک بدل مقابلی اولمق اوزره اوتوز بوقال ناردنک ویردم - V. Echange. بدل اواره اوتوز بوقال ناردنک ویردم

CONTREFAÇON. Fraude qu'on fait en contrefaisant l'impression d'un livre ou la manufacture d'une étoffe *A.* صنع بالزور - ساخته کارلق *T.* حیلهٔ احتذاء - سرقهٔ اختذاء ساخته کاری *P.* ساخته جیلک - ‖ Il a été condamné pour contrefaçon ساخته کارلق تهمتیاه حقنه حکم جریان ایلدی

CONTREFACTEUR. Celui qui est coupable de contrefaction *A.* ساخته کار *P.* حیلهٔ محتذی - محتذی بالسرقة - مصنع بالزور *T.* ساخته جی ‖ Il a été puni comme contrefacteur ساخته کار اولمق اوزره مظهر تأدیب اولمشدر

CONTREFACTION. V. Contrefaçon. - Il se prend aussi pour imitation plaisante *A.* محاکات *P.* تقلید - تقلید خنبانش *T.* معرفت محاکاته مالکدر ‖ Il a le talent de la contrefaction

CONTREFAIRE. Imiter, représenter quelque personne, quelque chose *A.* احتذاء *P.* بنمونهٔ فلان پرداختن *T.* فلانک اورنکی تحاکی *A.* کبی ایشلمک - Il se dit aussi en mauvaise part *A.* والوچانیدن - تقلید کردن - خمانیدن - خنبانیدن *P.* تواغد - *T.* تقلید ایتمک ‖ Cette femme se rend odieuse, elle contrefait tout le monde عالمی تقلیده مبتلا اولمغله منفور انام اولمش بر خاتوندر - On dit, Contrefaire des draps, des étoffes آخرک عملی اولان چوقه یی وامتعه واقمشهٔ سائره یی مسترقاً احتذا برله نسج ایلمک

Il signifie aussi, déguiser *A.* تغییر - تنکیر *P.* دیگرگون کردن *T.* بنمونهٔ فلان پرداخته - دکشدرمک - بشقه قلمق ‖ Contrefaire son écriture, sa voix یازوسنی وسسنی - تنکیر خطّ وتنکیر صوت ایتمک - Se contrefaire. Déguiser son caractère *A.* تنکیر النفس *P.* کندوسنی بشقه کوسترمک *T.* خودار دگرگون نمودن ‖ On ne peut pas se contrefaire long-temps طول مدّت تنکیر نفس ایتمک ممکن دکلدر

Il signifie aussi, rendre difforme et défiguré *A.* تمسیخ الصورة *P.* گست ساختن *T.* بوزمق - جرکینلتمک ‖ Il a eu des convulsions qui lui ont contrefait le visage عارض اولان احتلاجاته مبنی چهره سی یکپاره تمسیخ اولندی

CONTREFAIT, *A.* محتذا *P.* بنمونهٔ فلان پرداخته *T.* فلانک دیگرگونی پذیرفته - منکر *A.* اورنکی کبی ایشلنمش - بشقه اولمش - دکشمش *T.* دیگرگون ساخته - On dit qu'un homme est tout contrefait, c'est-à-dire, difforme, défiguré *A.* مسوخ الخلقة *P.* مودون - گست اندام *T.* قورمی بوزوق قدّ وقامتی چلیمی بوزوق - ‖ Il a la taille toute contrefaite کلّیاً بوزوقدر - کلّیاً مسوخ وبی اندامدر

CONTREFAISEUR. Celui qui contrefait *A.* محاکی - مواغد *P.* جنباننده - خماننده *T.* مقلّد ‖ C'est un excellent contrefaiseur d'animaux حیواناتی تقلیده مهارتی چوق بر آدمدر بی نظیر حیوانات مقلّدیدر -

CONTRE-FINESSE. Finesse opposée à une autre finesse *A.* دسیسة بالمقابلة *P.* بر روی آل *T.* حیلدیه قارشو حیله ‖ User de contre-finesse حیل ودسایس ایله مقابله حیلدیه قارشو حیله ایتمک - ایتمک

CONTRE - FORT. Mur contre - boutant, servant d'appui à un autre mur *A.* جدار معمّد الجدار الآخر *P.* دیوار پشتوانزن *T.* دیواری طیاندرەجق دیوار آخر بر دیوار دیگر

CONTRE - GARDE. Espèce de fortification au - devant d'un ouvrage *A.* مترس خارجیّ *P.* مترس بیرونی *T.* طشرە مترسی || Emporter une contre - garde طشرە مترسی ضبط ایتمک

CONTRE - INDICATION. Terme de Médecine. Indication contraire aux autres indications *A.* قرینة مخالفة ـ قرینة بالعکس *P.* قرینهٔ نا راست *T.* مخالف قرینه

CONTRE - JOUR. L'endroit opposé au grand jour, où le jour ne donne pas à plein *A.* مفیئة ـ خلاف المضحاة *P.* جایگاه کونی اولمیان یر *T.* بی پرتو شمس || Les femmes aiment ordinairement le contre - jour نسوان طائفەسی عادتا کونی اولمیان یردن حظ ایدر

Il s'emploie aussi adverbialement dans cette phrase, À contre-jour *A.* فی المفیئة ـ علی خلاف المضحاة *P.* بجای بی کونی اولمیان یردە *T.* پرتو شمس || Vous ne sauriez bien juger de ce tableau, vous ne le voyez qu'à contre - jour بو تصویرە کونی اولمیان یردە نظر ایلدیککدە مبنی کیفیتنی کما هو حقّها تمییز ایدەمیورسک

CONTRE - LETTRE. Acte secret, par lequel on déroge à ce qui est porté par un premier acte public *A.* سند خفیّ مخالف *P.* سند نهانی شکست آور سند آشکار *T.* الی الجلیّ آشکار سندی بوزان کیزلو سند || L'obligation est simulée, il y a une contre - lettre بو تمسّک مواضعه در خلافنه سند وار در

CONTRE - MÂITRE. Officier marinier, qui commande sous le maître *A.* عاقب الرئیس السفینة *P.* کشتیبان دوم *T.* قوجه رئیسی

Dans les grandes manufactures, c'est celui qui dirige les ouvriers *A.* نقیب العملة *P.* کتخدای رنجبران *T.* رنجبرلر کهیەسی

CONTREMANDER. Révoquer l'ordre qu'on a donné *A.* نسخ *P.* خلاف امر پیشین فرمودن *T.* اوّلکی امرک خلافنه امر ویرمک || Il a demandé son carrosse, il l'a contremandé هنطوینی استمشیدی صکرە خلافنه امر ویردی

CONTRE - MARCHE. Il se dit d'une armée qui fait une marche contraire à celle qu'elle paraissait vouloir faire *A.* عدول عن *P.* بشقه یولە صاپمە *T.* روتابی بسمت دیگر الطریق || L'armée avait pris sa marche vers une telle place, et tout d'un coup on lui fit faire une contre - marche; elle se rabattit sur une autre place عسکر فلان قلعەنک اوزرینه قصد وتوجّه ایتمشیکن بردن بره طریق آخره عدول ایتدریلوب ـ بشقه قلعەنک اوزرینه سوق مطایای عزیمت ایلدی عسکر فلان قلعەنک یولنی طوتمشیکن بغتةً بشقه طرفه صاپدریلوب فلان قلعەیه طوغری قطع طریق ایلدی

CONTRE - MARQUE. Seconde marque apposée à un ballot de marchandises, ou à de la vaisselle d'argent *A.* وسام ثانی pl. تمغای دوم *P.* وسوم ثانیة || Faire une contre-marque à de la vaisselle d'argent اوانیٔ سیمه ایکنجی تمغا اورمق

CONTRE - MARQUER. Apposer une seconde marque *A.* ضرب الوسام الثانی *P.* تمغای دوم زدن *T.* ایکنجی تمغایی اورمق || Contre - marquer un ballot de marchandises بر عدد امتعه تنکی اوزرینه ایکنجی تمغایی اورمق

CONTRE - MARQUÉ. *A.* موسوم بوسام الثانی *P.* بتمغای دوم ایکنجی تمغا ایله تمغالنمش *T.* تمغازدە

CONTRE - MINE. Ouvrage souterrain que l'on fait pour éventer la mine de l'ennemi *A.* دحل مقابل *P.* سمج مقابل *T.* لغم قارشولغی || Les ennemis avaient fait une contre - mine sous le bastion دشمن جیقمه طابیەنک آلتنده بر لغم قارشولغی احداث ایلدی Les meneurs de la mine et de la contre - mine se rencontrèrent حفر لغم ایدن لغمجیلر دشمن طرفندن || - لغم قارشولغی آچان نقّابلر ایله بر یرە قاوشمشلر در se dit aussi, d'une mine pratiquée sous les dehors d'une place, pour faire sauter les ennemis *A.* دحل خارجیّ *P.* سمج بیرونی *T.* دیش لغم || En bâtissant la place, on avait fait une contre - mine hors des murailles فلان قلعەنک حین بناسنده خارج سوردە بر لغم حفر واحداث ایتمشلر ایدی

CONTRE - MINER. Faire des contre - mines *A.* احداث الدحل *P.* سمج مقابل پرداختن *T.* لغم قارشولغی آچمق || Tous les dehors de la place avaient été contre - minés خارج سور بسبتون لغم قارشولغی ایله احاطه اولنمشیدی Les assiégés avaient contre - miné ce bastion محصوریندن فلان طابیەنک تحتنده بر لغم قارشولغی آچمشلر ایدی

CONTRE - MINEUR. Celui qui travaille à une contre - mine *A.* نقّاب الدحل المقابل *P.* کاوندهٔ سمج مقابل *T.* لغم

قارشولغی آچان لغمجی

CONTRE-MUR. Mur que l'on bâtit tout le long d'un autre pour le conserver *A.* جدار علی الجدار - جدار مکرّر *P.* دیوار اوزرنده - ایکی قاتلو دیوار - چفته دیوار *T.* دیوار دو تا دیوار || Faire un contre-mur à une terrasse سدّك دیواری اوزرنده دیوار یاپمق

CONTRE-MURER. Faire un contre-mur *A.* احداث الجدار دیوار بر دیوار *P.* احداث الجدار المکرّر - علی الجدار چفته دیوار یاپمق *T.* دیگر پرداختن

CONTRE-MURÉ. *A.* مستحکم بجدار المکرّر *P.* بدیوار دو تا چفته دیوار ایله قویلشمش *T.* استوار کرده

CONTRE-ORDRE. Révocation d'un ordre *A.* امر بالخلاف *P.* فرمان بخلاف *T.* خلافنه امر || Il a eu ordre de partir, mais il a reçu un contre-ordre عزیمتنه دائر فرمان کلمشیکن خلافنه امر وارد اولمشدر

CONTRE-PESER. Contre-balancer *A.* تعادل - توازن *P.* همسنج طارتیده برابرلشمك - دنکلشمك *T.* بودن || Ces raisons-là sont trop faibles, pour pouvoir contre-peser les autres اشبو در میان اولنان سببلر بغایت واهی اولوب مقدما سرد اولنمش اسباب قویّه یه قابل توازن اولهجق مقولدن دکلدر

CONTRE-POIDS. Poids servant à contre-balancer d'autres poids *A.* ردء - عِدل *P.* بارسنج - پاسنگ - پارسنگ *T.* دنك || Contre-poids de tournebroche کباب شیشینك بارسنجی Contre-poids d'horloge *A.* شاقول الساعة *P.* شاقول ساعت *T.* وزن معادل Figur. *A.* آصمه ساعتنك دنك طوبی - وزن مقابل *P.* متوازن - هم میزان *T.* همسنج - دنك || Son avarice met un étrange contre-poids à toutes ses bonnes qualités بخل وامساکی مجبول اولدیغی خصال حمیده یه غریب بر وزن مقابل اولور Sa lâcheté sert de contre-poids à son insolence, à son orgueil, à sa cruauté جبانت طبعی مألوف اولدیغی کستاخلغه وکبر وغروره وقساوت قلبه وزن معادل مقامنده در La crainte de Dieu est un puissant contre-poids à nos mauvaises inclinations مخافة الله انسانك رغبات ردّیه سنه قوی بر وزن مقابل منزلسنده در Dans la république Romaine, la puissance des tribuns était le contre-poids de la puissance du Sénat رومیهٔ کبرا جمهورنده وکلای ملتك قوّتی سناتو مجلسنك قوّتنه موازن ایدی

Il signifie aussi, un long bâton dont les danseurs de corde se servent *T.* میزان صریغی

CONTRE-POIL. Le sens contraire à celui dont le poil est couché *A.* عکس الشعر *P.* وارون مو قیلك ترس طرفی *T.* À contre-poil *A.* من جهة المعکوسة الشعر *P.* از سوی - دیکنه - ترسنه - قیل ترسنه *T.* وارون مو Faire la barbe à contre-poil ترسنه تراش اولمق Étriller un cheval à contre-poil دیکنه قشاغیلمق - آتی ترسنه قشاغیلمق Il se dit aussi, en parlant du sens contraire à celui dont le poil d'un drap est couché *A.* عکس الزئبر *P.* وارونهٔ پرز *T.* پروزك || Nettoyer un drap à contre-poil چوقه یی پروزینك ترسی ترسنه سپورمك

CONTRE-POINTER. Piquer une étoffe des deux côtés *A.* خرز *P.* نکنده زدن *T.* نکنده لمك

Il signifie, en termes d'Artillerie, opposer une batterie à une autre *A.* ترتیب المدافع متقابلاً *P.* توب در مقابل توب *T.* طوبی طوب ایله قارشولمق نشاندن - Il se prend figur. pour Contredire, contrecarrer. V. ces mots.

CONTRE-POISON. Remède qui empêche l'effet du poison *A.* قاطع السمّ - مقاوم السمّ *P.* پادزهر - تریاق - شفا دارو *T.* زهری کسیجی || Il serait mort, sans le contre-poison qu'on lui a donné مقاوم سمّ ویرلمامش اولسه هلاك اولور ایدی La thériaque est un excellent contre-poison تریاق غایت - Figur. اعلا بر دوای قاطع السمّدر || Ce livre-là est le contre-poison des nouvelles hérésies فلان تألیف نو پیدا بدعتلرك تریاقی مثابه سنده در

CONTRE-PORTE. Seconde porte *A.* باب مکرّر *P.* در مکرّر *T.* ایکنجی قپو

CONTRE-RUSE. V. Contre-finesse.

CONTRE-RÉVOLUTION. Seconde révolution en sens contraire à la première *T.* نظام حادثك خلافنه اولدرق بر نظام آخر

CONTRE-RÉVOLUTIONNAIRE. Celui qui favorise une contre-révolution *T.* نظام حادثك خلافنه اولدرق بر نظام آخرك ایقاعنه سعی ایدن

CONTRESCARPE. C'est la pente du mur extérieur du fossé *A.* صوح خندکك *T.* دیوار مقابل خندك *P.* مقابل الخندق قارشو طرفنده کی دیوار

CONTRE-SEING. Signature de celui qui contre-signe *T.* آخرك امضاسی - امضاسنه علاوه اولدرق وضع اولنان کوچك ختم

ذیلنده وضع اولنان امضا

On dit, Avoir le contre-seing, c'est-à-dire, le droit de contre-signer *T.* کوچک صحه مأذون اولمق

CONTRE-SENS. Sens contraire au sens naturel d'un discours *A.* معناء بالعکس *P.* معنای بر عکس *T.* عکسنه ـ ترسنه معنا || Vous interprétez mal ce que je dis, vous prenez le contre-sens de mes paroles اقوال وکلماتمه معنای بر عکس ویررک دیدیکمی خلافنه شرح وتفسیر ایدرسک ‖ Il se dit aussi, de tout sens différent du sens véritable d'un texte, d'un discours ‖ Cette traduction est pleine de contre-sens بو ترجمه معنای بالعکس ایله مالامالدر ‖ Il se dit aussi des étoffes, pour dire, qu'elles ne sont pas du sens et du côté qu'elles doivent être *A.* جهت معکوسة *P.* سوی واژگون *T.* ترس طرف ‖ En faisant ce manteau, il a pris le contre-sens de l'étoffe بو قاپودی اعمال ایدر ایکن قماشک جهت معکوسه‌سنی طوتدی ـ Figur. ‖ Il prend toujours le contre-sens d'une affaire دائما مصلحتک جهت معکوسه‌سنی اخذ ایدر ـ À contre-sens, Façon de parler adverbiale, qui s'emploie dans toutes les significations de Contre-sens *A.* معکوساً ـ عکسنه *T.* بر عکس *P.* علی العکس ـ ترسنه ‖ Expliquer un discours à contre-sens مقالەنک معناسنی ثوبی معکوساً شرح ایتمک Employer une étoffe à contre-sens جهت معکوسدن استعمال ایتمک Il a pris cette affaire à contre-sens بو مصلحتی معکوساً طوتدی

CONTRE-SIGNER. Signer au-dessous de celui au nom duquel les lettres sont expédiées *T.* صاحب ـ کوچک صحح چکمک تحریراتک امضاسی ذیلنده امضا قویمق

CONTRE-TEMPS. Accident inopiné qui traverse le succès d'une affaire *A.* عایق pl. عوایق ـ مخالفت ـ عایق غیر ملحوظ *T.* عایق ناگهپیدا ـ عایق ناگهظهور *P.* الوقت والحال ‖ Il est arrivé d'étranges contre-temps dans cette affaire بو مصلحتده عوایق غریبه حادث انسزین اوکه چیقمش مانع ‖ Il a essuyé bien des contre-temps نیچه نیچه عوایق اولمشدر ‖ On dit, Tomber dans des contre-temps, pour dire, tomber dans des circonstances fâcheuses qui dérangent les mesures qu'on avait prises *T.* عوایق جانخراشه دوچار اولدی خیلیدن خیلی مخالفت ـ غیر ملحوظه‌یه دوچار اولدی ـ وقت وحاله اوغرادی ـ وقت وحاله اوغرامق ـ اولمق مخالفت

A CONTRE-TEMPS. En prenant mal son temps *A.* لافی الوقت *T.* نا بهنگام ـ بیوقت *P.* فی وقت المخالف ـ المناسب ‖ Parler à contre-temps نا بهنگام سوق کلام ایتمک وقتسز Agir à contre-temps بیوقت عمل وحرکت ایتمک

CONTRE-TIRER. Il se dit lorsque sur une estampe fraîchement tirée, on en tire une autre *A.* استخراج النقش من نقش *T.* یکی بصلمش *P.* الطرئ نقشک اوزرندن صورت چیقارمق

CONTREVALLATION. Fossé et retranchement qu'on fait autour d'une place assiégée, pour empêcher les sorties de la garnison *A.* دائرة الاستحکامات *P.* استحکامات گردا گرد *T.* محاصره اولمش قلعه‌نک اطرافنه چویریلان خندق ومترسلر ‖ Lignes de contrevallation محاصره اولمش قلعه‌نک اطرافنه چویرلمش خندق ومترس صره‌لری

CONTREVENANT. Qui contrevient *A.* متصدی الی الخلاف *P.* عامل بالخلاف ـ خلافساز *T.* خلاف کننده ـ خلافنه ‖ À peine aux contrevenants خلافنه حرکت ایدنلره زجراً خلافنی ایشلیان ـ خلافنه حرکت ایدن ـ یوریین

CONTREVENIR. Agir contre une loi, contre une obligation qu'on a contractée *A.* مخالفت ـ حرکت بالخلاف *P.* مغایراً حرکت ـ حرکت خلافنه *T.* رهروسمت خلاف شدن ـ کردار مخالف کردن ‖ Contrevenir aux commandemens de Dieu اوامر ربانیه‌یه مغایر اوامر الهیه‌نک خلافنه حرکت ایتمک ـ حرکت ایتمک Contrevenir aux ordonnances شروط نظامنامه‌نک خلافنه حرکت Quiconque y contreviendra خلافنه حرکت ایدن هر ایتمک Contrevenir à une clause du contrat مقاوله سندینک کیم ایسه محتوی اولدیغی شروطدن بریسنک خلافنه حرکت Il prétendait n'avoir point contrevenu à la loi قانونه ایتمک مغایر بر درلو حرکت ایلمدیکنی ادّعا ایدر ایدی

CONTRE-VENT. Sorte de grand volet de bois, servant à garantir du vent et de la pluie *T.* کپنک

CONTRE-VÉRITÉ. Ce qu'on dit pour être entendu dans un sens contraire à celui que les paroles portent *A.* تعبیر بالعکس pl. تعبیرات بالعکس *P.* سخن ضدّ *T.* عکسنده ـ عکسی سوز ‖ Dire d'un homme reconnu pour poltron qu'il est brave, c'est une contre-vérité employée ironiquement جبانت ایله معروف اولان کشی ایچون بر بهادر آدمدر دیمک

Et ce qui se paye en temps de guerre en pays ennemi *A.* مال امان *T.* نعلبها *P.* مال الامان || Payer les contributions مال امان اولەرق طرح اولنان تكليفى ادا ايتمك Mettre tout le pays en contribution مملكتك جملەسى اوزرينه مال مال امان صالمق ـ امان طرح ايتمك Les contributions ont fourni aux frais de la guerre مال امان اولەرق تحصيل اولنان اقچه مصارف سفريەيه مدار اولمشدر

En termes de Pratique, on appelle Contribution au sou la livre, ce que chacun des cohéritiers paye à proportion de la part qu'il a dans la succession *T.* ورثەنك اسهام مفروضەلرندن بهر غروشه شو قدر اقچه اعتباريله ادا اتيدكلرى حصّه

CONTRISTER. Affliger. *A.* ايراث الحزن ـ اغمام ـ تحزين *T.* غمگين كردن ـ اندوهناك كردن ـ اندوه رسانيدن *P.* كدرلتمك ـ اوتلندرمك || Il ne faut pas contrister ses amis دوستلره ايراث حزن وكدر ايتمك روا دكلدر Cette nouvelle l'a fort contristé بو خبر فلانى غايت ايله تحزين فلانك غاية الغايه محزونيّت بالنه باعث اولمشدر ـ ايلدى

Contristé. *A.* مغموم ـ محزون *P.* غمگين ـ اندوهناك *T.* كدرلو ـ اوتلنمش

CONTRIT. Qui a un grand regret de ses péchés *A.* سادم *P.* يوركى صزيلو *T.* خراشيده دل || Un coeur contrit قلب سدم آلود

CONTRITION. Regret d'avoir péché *A.* سدم البال ـ سدم *P.* گناه ايشليانك *T.* خرخشهٔ دل گناهكار ـ خراش دل بزەكار || Faire un acte de contrition سدم بالدن يوركى صزيسى سدم بالدن ناشى برايش ـ نشأت ايتمش برعمل ايتمك ايشلمك

CONTRÔLE. Registre qu'on tient pour la vérification d'un rôle *A.* دستور *pl.* دساتير ـ اوارجة ـ *P.* اواره *T.* قيد دفترى ـ روزنامه دفترنده || Cela a passé au contrôle روزنامه دفترى Tenir le contrôle ثبت وتحرير اولندى روزنامه دفترينى Faire le contrôle حفظ ايتمك ترتيب قيودات دفترينى V. Registre.

Il se dit aussi, pour le droit que l'on paye *A.* عائدة القيد *P.* رسم قيد *T.* قيد عوائدى || J'ai payé le contrôle de ces actes اشبو سنداتنك قيديّه خرجى ـ قيدّيه سنى ادا ايتدم ـ Il signifie aussi, l'office de celui qui tient le contrôle *A.* امانة الدساتير *P.* خدمت اوارەدارى *T.* روزنامەجيلك

استهزاءً صرف اولنمش بر تعبير بالعكسدر Il y a des gens qui ne louent et qui ne blâment que par des contre-vérités بعض كسان ذمّ ومدحده تعبيرات بالعكس استعمال ايدرلر

CONTRIBUABLE. Celui qui doit contribuer au paiement des impositions, et particulièrement de la taille *A.* اهل الذمّة *pl.* ارباب الذمّة *P.* كزيدبر *T.* خراجكذار || On fit une imposition sur tous les contribuables عموماً اهل ذمّت اوزرينه ضريبه طرح اولندى

CONTRIBUER. Aider au succès de quelque dessein *A.* اعانت ضمّ الهمم الحسنة ـ ضمّ الاعانة ـ بذل الهمّة ـ معاونت ـ همّت ـ ياردم ايتمك *T.* دستگيرى كردن ـ ياورى نمودن *P.* وسيله وآلت اولمق ـ ايتمك || Contribuer à la fortune, à l'avancement de quelqu'un بر كمسەنك تحصيل يسار وثروت ـ وترفيع رتبه ومنزلتى خصوصنه بذل همّت ايتمك Contribuer au gain d'une bataille ترفيع رتبه ومنزلتنه وسيله وآلت اولمق فلان ملحمەده فائدهٔ غالبيّتك تحصيلنه صرف اعانت ايتمك بو بابده بنم دخى همّتم J'y contribuerai de mon côté منضمّ اولەجقدر Contribuer de ses deniers au bâtiment d'une église بر كليسانك بناسى خصوصنه كندو مالندن اعانت ايتمك

Et payer extraordinairement quelque somme pour les nécessités publiques *A.* اداء الغرامة ـ اداء التكليف ـ اداء المعقلة *P.* تكليف ويرمك *T.* ساليانه دادن || Toute la province a contribué pour les ponts et chaussées كوپرى وقالدرملرك مصارفى اولەرق عموماً اهالئ مملكت اداى تكليف ايلديلر Toute la province a contribué pour l'entretien des gens de guerre ـ عسكرك امر انفاقنده جميع مملكت ساليانه ويردى تكليف ويردى

Il se dit aussi, des sommes qu'on paye aux ennemis pour se garantir du pillage *A.* اداء المال الامان *P.* نعلبها دادن *T.* مال امان ويرمك || Tout le pays contribue جميع مملكت Il a fait contribuer toute la province جميع عموماً اهالئ مملكت ـ ايالته مال امان ادا ايتدردى مال امان طرح ايلدى ـ اوزرينه مال امان صالدى

CONTRIBUTION. Levée extraordinaire faite par autorité publique *A.* تكاليف *pl.* تكليف ـ غرايم *pl.* غرامة ـ معاقل *pl.* معقلة *P.* ساليانه *T.* تكليف || Les villages ont payé tant par contribution قريەلر تكليف اولەرق شو مقدار مبلغ ويرمشلر در

اختراع الافک ـ اختلاق الکذب ـ خلق الکذب ـ افترا *A.* || یلان دوزمک *T.* بهتان پیدا کردن ـ دروغ بافتن *P.* C'est un fait qu'on a controuvé pour le perdre فلانی اعدام اعدام قصدیله ـ قصدیله اختراع اولمش بر افترای محضدر Il n'y a pas un لا عن اصل اختراع اولمش بر مادّه در mot de vrai à tout cela, ce sont toutes choses controuvées شیلرک ایچنده صحّته مقارن لفظ واحد اولمیوب جمله‌سی اختلاق اولمش اکاذیب مقوله‌سیدر

CONTROVERSE. Débat sur une question, sur une opinion *A.* مباحثة ـ معارضات *pl.* معارضة ـ مناقشات *pl.* مناقشة || Grande controverse سوز آتشمه *T.* سرنگ *P.* مباحثات بوده جای مناقشه Cela est hors de controverse مناقشهٔ عظیمه بلا معارضه رسانیدهٔ موقع Cela passe sans controverse یوقدر حسن قبول اولمجق مقوله‌دندر Les anciens rhéteurs proposaient des sujets de controverse زمان قدیمده اهل بیان محلّ مباحثه اولمجق مسائل عرض ایدرلر ایدی

Il se dit aussi, de la dispute qui a pour objet des points de Foi *A.* مفاقهة *pl.* مباحثة فقهیّة ـ مفاقهات *pl.* مباحثهٔ دینیّة *pl.* || Traiter un point de controverse مباحثات دینیّة Il est versé دینیّه متعلّق بر مادّه‌نک مذاکره‌سنی ایتمک dans les matières de controverse فنّ مفاقهده صاحب ید ـ On dit, Étudier la controverse, c'est-à-dire, les matières de controverse طولا در محل مفاقهه اولان مسایلی مطالعه ـ Et prêcher la controverse, pour dire, Éclaircir dans la chaire ایتمک les points de doctrine qui sont en controverse entre les catholiques et les hérétiques مباحثات دینیّه‌نک کشف وحلّی زمینده وعظ ایتمک

CONTROVERSISTE. Celui qui traite des matières de controverse *A.* مباحث فی امور الدین ـ مفاقه || C'est un célèbre controversiste منبوه الاسم بر مفاقه ماهر در

CONTUMACE. Le refus, le défaut que fait une partie de comparaître au tribunal *A.* اجتناب عن ـ امتناع عن المرافعة *P.* مرافعه‌دن قاچنمه *T.* گریز از مرافعه المحاکمة || Il a été condamné par contumace مرافعه‌دن امتناعی تحقّقنه مبنی علیهند حکم جریان ایلدی Faire juger la contumace مرافعه‌دن امتناع تهمتنه دائر اولان دعوایی فصل ایتدرمک ـ Il signifie aussi, celui qui a refusé de comparaître en Justice *A.* از محاکمه *P.* مجتنب عن المحاکمة ـ ممتنع عن المرافعة

خدمت میریه‌دن || Le contrôle des Finances خدمتی روزنامه‌جیلک خدمتی

CONTRÔLE. Marque qu'on imprime sur les ouvrages d'or et d'argent *A.* وسام *pl.* وسوم ـ سمة *pl.* سمات *P.* تمغا *T.* دامغه || Cette pièce de vaisselle est suspecte, elle n'a pas le contrôle بو آنیهٔ سیم تمغالو اولمدیغندن مظنوندر La ferme du contrôle de l'or et de l'argent سیم وزر تمغاسی رسمنک مقاطعه‌سی

CONTRÔLER. Mettre sur le contrôle *A.* ثبت فی الاوارجة *P.* روزنامه دفتریه *T.* دراواره قید کردن ـ قید فی الاوارجة ـ Contrôler des quittances de finances || قید ایتمک جانب میریدن ویریلان مقبوض سندلرینی روزنامه دفترینه قید قیودات دفترینه کچورمک ـ ایتمک

Et mettre le contrôle sur les ouvrages d'or et d'argent *A.* دامغه اورمق ـ تمغا بصمق *T.* تمغا زدن *P.* توسیم || Il a fait contrôler sa vaisselle ـ اوانیٔ سیمی توسیم ایتدردی کمش ظرفلرینه تمغا اوردردی

Figur. Critiquer les actions, les paroles d'autrui *A.* تعییب *P.* لوم ـ عیبلمق ـ قندمق *T.* بوسین کردن || Quel droit avez-vous de le contrôler? فلان کمسنه‌یی لوم وتعییب ایلمکه Vous contrôlez tout ce qui se fait dans sa maison نه کونه استحقاقک وار در خانه‌سنده‌جاری اولان کافّهٔ احوالی لوم Je ne contrôle point vos actions خانه‌سنده جریان ایدن جزئی وکلّی ـ وتعییب ایدرسک اورده سنگ انداز لوم وتعییب اولورسک اعمال وافعالکه بوجه من الوجوه حرف انداز لوم وتعییب اولمم

CONTROLÉ. *A.* مقیّد فی الاوارجة *P.* در اواره قید شده *T.* تمغا زده *P.* موسّم *A.* روزنامه دفترنده قید اولنمش *T.* عیبلنمش *T.* بوسین کرده *P.* ملوم ـ معیوب *A.* تمغالنمش

CONTRÔLEUR. Officier dont la charge est de tenir contrôle de certaines choses *A.* امین الدساتیر *P.* اواره گیر *T.* روزنامه‌جی || Contrôleur général des finances روزنامچهٔ اوّل Contrôleur des bâtimens ابنیه روزنامه‌جیسی Contrôleur général de la maison du Roi سرای همایون روزنامه‌جیسی de la maison de la Reine حرم همایون روزنامه‌جیسی ـ Et maître d'hôtel dans les maisons des Princes *T.* مصرف امینی

Figur. Celui qui se mêle de censurer les actions d'autrui *A.* عیّاب *P.* لوّام ـ بوسینکار *T.* عیبجوی ـ قندیجی ـ عیبلییجی

CONTROUVER. Inventer une fausseté pour nuire à quelqu'un

اوزرینه جرم تحقّق ایتمش کشی - اولنمش کشی

CONVALESCENCE. Recouvrement de la santé après une maladie *A.* حال - حال بیمار خیزی *P.* حال النقوه - نقاهت || Être en convalescence هنوز خسته‌لکدن قالقمشک حالی *T.* درواخ نقاهت Parfaite convalescence حال نقاهتده اولمق کامله

CONVALESCENT. Qui relève de maladie *A.* ناقه *P.* بیمار || هنوز خسته‌لکدن قالقمش *T.* پل - درداخ - درواخ - خیز Je suis bien aise de le voir convalescent فلانی حال نقاهتده کورنجه مرفّه البال اولورم

CONVENABLE. Qui convient, propre *A.* لایق الحال - لایق || Cet emploi n'est pas convenable à ses talens یاقشق *T.* درخور - چسپان *P.* احرا - الیق - جدیر - بو منصب فلانکه Faire une dépense convenable à sa fortune مودوع طبعی اولان مناقب ومعارفه چسپان دکلدر حالنه لایق مصرف - Et conforme, proportionné *A.* لایق - حالنه یاقشق - ایتمک || Cette bonne action a eu une récompense convenable کرکلو *T.* سزا - بایسته - سزاوار *P.* موافق - مناسب مکافات لایقه‌سی ادا - مکافات مناسبه‌سی ادا اولندی - Et décent, qui est à propos *A.* جائز *P.* روا *T.* یوللو || Il n'est pas convenable à un homme sage de.... بر عاقل آدمه کوره شویله ایتمک جائز دکلدر

CONVENABLEMENT. D'une manière convenable *A.* علی طریق *T.* بر وجه الیق - درخورانه *P.* علی وجه الاوفق - الالیق بر وجه الیق || Il répondit convenablement یاقشغی اوزره - مناسباً *A.* - Et d'une manière conforme *T.* بر وجه مناسب - ببایستگی *P.* علی وجه الانسب || Il a parlé convenablement au sujet کرکلو وجهله - کرکی کبی - مناسبی اوزره ماده‌یه مناسب وجهله سوق کلام ایلدی

CONVENANCE. Rapport, conformité *A.* مناسبت - موافقت *P.* براشقلق - یاقشقلق *T.* بهم بایستگی - سزاواری || Ces choses-là n'ont point de convenance l'une avec l'autre بو ایکی بری - شیلرك احد هما آخره بر درلو موافقتی یوقدر Quelle convenance y a-t-il entre des choses si différentes? برلریله اصلا جهت مناسبت یوقدر بو درجه‌ده مختلف اولان Pour bien discourir des choses شیلر بیننده نه مناسبت وار در

Il || مرافعه‌دن قاچنمش *T.* از مرافعه گریزان - گریزان est contumace مرافعه‌دن مجتنبدر

CONTUMACER. Instruire la contumace *A.* رؤیت الدعوا مرافعه‌دن اجتناب دعواسنی *T.* الاجتناب عن المرافعة Il s'est laissé contumacer محاکمه‌دن اجتنابی || رؤیت ایتمک

CONTUS. Meurtri, froissé sans être entamé *A.* مکدّم - مجبوط - عضو مکدّم || Une partie contuse بره‌لنمش *T.* بتره دار *P.* بره‌لنمش عضو

CONTUSION. Meurtrissure *A.* کدمة pl. کدمات - اثر - حبط - الحبط *P.* بتره *T.* بره || Légère contusion کدمهٔ خفیفه Il reçut dans sa cuirasse un coup de mousquet qui lui fit une contusion کیسه‌یکی زره اوزرینه برضربهٔ تفنك اصابتیله وجوده بر بره پیدا اولدی - اثر حبط ظهور ایلدی

CONVAINCANT. Qui a la force de convaincre *A.* مقطع - ملزم - مسکت *P.* زبانبر *T.* الزام ایدیجی || Cet argument est convaincant برهان مسکتدر

CONVAINCRE. Réduire quelqu'un par le raisonnement, à demeurer d'accord d'une vérité, d'un fait *A.* الزام - الزام القبول *P.* ملزم کردن *T.* الزام ایتمك - بر کمسنه‌نك عقلنی || Convaincre quelqu'un d'une vérité بر ماده صدق - یاتورمق بر - وحقیقته مقارن اولدیغنه بر کمسنه‌یی الزام ایتمك Convaincre par de bonnes raisons ماده‌نك صحتنده فلانك عقلنی یاتورمق Je l'ai convaincu par cette raison دلائل معقوله ایله ارضا والزام ایلمك فلانی شو دلیل ایله الزام ایلدم

Se convaincre. *A.* تحصیل الیقین - کسب التحقیق *P.* ملزم شدن *T.* عقل یاتمق - الزام اولمق || Il se convaincra par expérience تجربهٔ احوال کسب - بالتجربه ملزم اولدجقدر Se convaincre soi-même par ses propres yeux یقین ایلمسنه وسیله اولدجقدر رأی العین مشهودی اولدرق تحصیل یقین Se laisser convaincre à l'évidence صراحت حاله ایتمك تبعیّت ایله ملزم اولمق

On dit, Convaincre un accusé de quelque crime, pour dire, prouver qu'il a fait le crime dont on l'accuse *A.* تجرّم علیه بر کمسنه‌نك اوزرینه اثبات جرم وجنایت *T.* بالاثبات بالاثبات الزام جرم وجنایت ایتمك - ایتمك

Convaincu. *A.* ملزم *P.* ملزم شده *T.* الزام اولنمش Convaincu d'un crime *A.* متجرّم بالاثبات *T.* اوزرینه اثبات جرم

اولنه‌جق حکمک انتخابی وفلان شرطک عقدی ووقت
Convenir وحالک تعیینی خصوصنده متّفق الرّای اولمق
فلان شیٔک ثمننی قطع ایچون du prix de quelque chose
بینلرنده بالتراضی موافقت ایتمک

Et être propre et sortable *A.* لیاقت - خلاقت - جدارت
یراشمق - یاقشمق *T.* بایستن - زیبیدن - چسپیدن *P.*
مناسب اولمق - ‖ Cette maison m'a couvenu, et je suis con-
بو خانه حالمه لایق اولمغله بهاسنی بالتراضی venu du prix
بو Il ne vous convient pas de parler si fièrement قطع ایلدم
بو مثللو - کونه مغرورانه صحبت سکا جدیر ولایق دکلدر
Ces empresse- کبر وغرور ایله سویلمک سکا کوره یاقشمز
mens ne conviennent pas à votre dignité بو مثللو اوضاع متهالکانه
Ce sont des plaisirs qui convien- سنک شانکه لایق دکلدر
nent mal à un homme de votre âge سنک سنکده بالغ اولمش
Ces بر آدمه کوره بو مقوله تلذّذاته رغبت نا چسپاندر
louanges ne me conviennent nullement بو مقوله اوصاف ومدایح
On dit, que بوجه من الوجوه بکا جدیر وچسپان دکلدر -
deux personnes se conviennent, pour dire, que leur état, leur
caractère ont du rapport بو ایکی کشی بری بریله متوافق
الحالدرلر

Il signifie aussi, être expédient, être à propos *A.* صواب *P.*
مناسب اولمق - یوللو اولمق *T.* سزا بودن ‖ On délibéra
long - temps sur ce qu'il convenait le plus de faire, ou d'aller
aux ennemis, ou de les attendre دشمن اوزرینه وارلمق ویاخود
دشمنمک ورودینه منتظراً قونیلان محلّده توقّف ایتمک
شقلرندن قنغیسی اصوب والیق اولدیغنه دائر وافر زمان
مشاوره اولنمشدر

Convenu. *A.* متّفق علیه *P.* بالتراضی - همزبان وفاق آمده
On dit, Entre nous, سوز برلکیله قرار بولمش *T.* قرار داده -
c'est chose convenue بیننده بالتراضی متّفق علیه اولمش
C'est chose convenue قرار داده اولمش ماده در - بر شیدر
entre toutes les parties intéressées اولبابده برر جهت ایله
مصلحته علاقه‌سی اولنرک جمله‌سی بیننده بالتراضی قرار
گیر اولمش ماده در

CONVENTICULE. Petite assemblée secrète et illicite *A.* دار
بزم فساد پیشگان - بزم نا بکاران *P.* الندوة *T.* یرامز
دار الندوه‌لر ممنوعدر ‖ Les conventicules sont défendus لونجه‌سی

CONVENTION. Accord, pacte que deux ou plusieurs personnes

ses, il en faut observer les convenances et les différences احوال
اشیادن کما هو اللایق بحث اولنمق اول شیلرک بیننده
Con- اولان جهت موافقت واختلافک تحقیقنه منوطدر
venance d'humeur موافقت طبیعت de goût موافقت مزاج
- Il se dit aussi des rapports d'âge, d'état, de caractère *A.*
اویغونلق *T.* همتایی *P.* کفائت الحال - موافقت الحال
‖ Faire un mariage de convenance کفائت حاله رعایت
C'est par des raisons de conve- ایده‌رک عقد نکاح ایتمک
nance qu'ils se sont liés ensemble مرافقت حاله مبنی عقد
رابطهٔ اتّحاد ایتمشلر در

Et bienséance, décence *A.* ذاب الادب *P.* شایستگی *T.*
‖ Il n'y aurait pas de con- رسم ادبه اویغونلق - یاقشقلق
venance à en user de la sorte بو وجهله معامله اولنمق ذاب
بو وجهله معامله یاقشمز - ادبه منافیدر

CONVENIR. Être conforme, avoir des rapports de convenance
سزیدن - سزا بودن - شایشتگی داشتن *P.* توافق *A.*
‖ Ces موافق کلمک - اویغون کلمک *T.* موافق بودن -
deux choses conviennent parfaitement ensemble بو ایکی شیلر
Le lait cuit et la farine crue بیننده توافق تامّه وار در
font beaucoup de saburre, et conviennent mal à notre estomac
قینامش سود ایله دقیق نا پخته چوق چوکندی براقدیغندن
Après la culture de la terre, c'est celle معده‌یه موافق کلمز
des arts qui convient le plus à l'homme حراثت اراضی
ماده‌سندنصکره درجهٔ ثانیه‌ده انسانه موافق حال اولان
J'ai deux partis à vous پرورش صنایعه سعی وهمّت ایتمکدر
proposer, choisissez celui qui vous conviendra le mieux طرفکه
تکلیف ایده‌جکم ایکی شقّدن هر قنغیسی حالکه اوفق
ایسه اختیار ایله

Et demeurer d'accord, être de la même opinion sur quelque
chose *A.* موافقت بالتراضی - اتّفاق الکلام - اتّفاق الرّای
- اویوشمق *T.* همزبانی نمودن - همزبان وفاق بودن *P.*
بر کمسنه‌نک سوزینی - بر کمسنه‌نک سوزیله اویمق
‖ Je conviens de سوز برلکیله قرار ویرمک - تسلیم ایتمک
ce que vous dites, mais convenez aussi qu'il n'est pas juste que...
سنک کلامکی تسلیم ایدرم سن دخی فلان شیٔ حقّ
Ils sont convenus de se trouver en tel اولمدیغنی تسلیم ایله
lieu فلان محلّده بولنمق ایچون متّفق الکلام اولمشلر در
Convenir d'un arbitre, d'un article, du temps, du lieu نصب

font ensemble *A.* معاهدة pl. معاهدات ـ شرط ـ عهود pl. عهد ـ مقاوله *T.* پیمان *P.* آصار pl. اصر ـ مواثیق pl. میثاق ـ عهد صریح expresse عهد ضمنی || Convention tacite قوللشمه verbale شفاهًا معاهده par écrit تحریرًا معاهده Ils ont fait une convention entre eux que... بینلرنده شونی متضمّن عقد La convention était que... مضمون معاهده‌ده عهد ومیثاق ایلدیلر Je tiens à la convention معاهده‌نك موجب شویله ایدی که ومقتضاسنی ادّعا ایدرم

CONVENTIONNEL. Qui suppose convention *A.* جاری بالاعتبار ـ اعتباری اولهرق قوللشلمش *T.* اعتباری *P.* مشروط بالاعتبار ـ بالاعتبار مشروط اولان قیمت || Valeur conventionnelle قیمت اعتباری

CONVENTIONNELLEMENT. Sous convention *A.* بالمعاهدة *P.* قوللشلمش اولهرق ـ مقاوله ایله *T.* با پیمان

CONVENTUALITÉ. État d'une maison religieuse où l'on vit sous une règle *A.* حال الدیر *P.* حال خانقاهی *T.* مناسترحالی

CONVENTUEL. Qui appartient au couvent *A.* دیرتی *P.* خانقاهی *T.* مناسترلو ـ Assemblée conventuelle, L'assemblée composée de toute la communauté du couvent *A.* جماعت الاهل الدیر *P.* مناسترلو لونجه‌سی *T.* انجمن اهل خانقاه

CONVERGENCE. Position réciproque de deux lignes qui vont en s'approchant *A.* تمایل الی التقارب *P.* میل نزدیکی با بری بربنه یقینلشمه *T.* همدیگر

En Dioptrique, c'est la disposition des rayons d'un corps lumineux, qui vont en s'approchant jusqu'à ce qu'ils se réunissent tous en un point *A.* تمایل الی الالتقا, *T.* یقینلشه‌رق چاتشمه

CONVERGENT. On appelle ainsi les lignes qui vont en s'approchant l'une de l'autre *A.* خطوط متمایلة الی التقارب *P.* بری برلربنه یقینلشدرق *T.* خطّها مایل نزدیکی با همدیگر واران چزکیلر

En Dioptrique, il se dit des rayons de lumière qui vont en s'approchant pour tendre à un même centre *A.* متمایل الی الالتقا, *T.* بری برلربنه چاتشمق ایچون یقینلشان || Les verres convexes rendent les rayons convergens, les concaves les rendent divergens زجاج محدّب نشر ایلدیکی اشعّه‌یی متمایلًا الی الالتقا وزجاج مقعّر متمایلًا الی المباینت سوق وصرف ایتدرر

CONVERGER. En Dioptrique. Tendre, vers le même point *A.* تمایل الی الالتقا, *T.* چاتشمق ایچون یقینلشمق

CONVERSE. On dit en Logique, qu'une proposition est converse d'une autre, lorsque de l'attribut de la première on fait le sujet de la seconde, et du sujet de la première, l'attribut de la seconde *A.* عموم وخصوص مطلق || Tout ce qui est matière est impénétrable, est une proposition converse de celle-ci: Tout ce qui est impénétrable est matière كلّ مادة ممتنع النفوذ قضیه‌سیله كلّ ما كان ممتنع النفوذ مادّة قضیه‌سی بینده عموم وخصوص مطلق واردر

CONVERSATION. Entretien familier *A.* محاورة pl. محاورات ـ مذاکرة pl. مذاکرات *P.* سروا ـ محادثة pl. محادثات ـ محاورهٔ مطبوعه Conversation agréable || سویلشمه *T.* صحبت badine محادثهٔ لطیفه آمیز intéressante مذاکرهٔ مهمّه ennuyeuse محاورهٔ ملال انگیز Lier conversation محاوره‌یه ربط شیرازهٔ محاوره‌یه Entrer en conversation مبادرت ایتمك صحبته کیرمك Renouer conversation تجدید محاوره‌یه ابتدار ایتمك Reprendre la conversation où elle en était مذاکره‌یی قالدیغی یردن اخذ مذاکره اوزره اولمق Être en conversation ایله یکیدن باشلمق Par forme, par manière de conversation علی طریق المذاکره C'est un homme de bonne conversation خوش صحبت بر آدمدر Rompre une conversation قطع رشتهٔ مذاکره ایتمك Interrompre une conversation صحبتك ـ صحبته انقطاع ویرمك La conversation tourna, tomba sur telle chose آره‌سنی کسمك انجرار کلام ایله صحبت فلان ماده‌نك اوزربنه کلدی La conversation commençait à languir, il la réchauffa, la ranima مذاکره‌ده آثار وهن ورخاوت رونمای ظهور اولمشیکن مجدّداً احیاسنه ظفریاب اولدی

CONVERSER. S'entretenir familièrement *A.* تحادث ـ مکالمة ـ سویلشمك *T.* صحبت کردن ـ سروا کردن *P.* مذاکرة ـ صحبت ایتمك || Se plaire à converser avec des gens de Lettres اهل علم ایله تحادث ومذاکره‌دن حظّ ایتمك Ils conversaient ensemble familièrement بینلرنده بی تکلّفانه سویلشرلر ایدی

CONVERSION. Transmutation *A.* استحالة *P.* صورت پذیری *T.* بشقه صورته دونمه || La conversion des métaux بحال دیگر معدنلرك استحاله‌سی

Il se dit aussi, d'un simple changement de forme *A.* تصریف

prend se convertit en bile هر نه که تناول ایدر ایسه صفرایه صفرایه مستحیل اولور - تحوّل ایدر

Il se dit aussi, du changement qui se fait de certaines choses dans le commerce *A.* تبدیل - تعویض *P.* نوش کردن - *T.* دکشدرمک عوض ساختن - بدل کردن || Il a converti toutes ses pierreries en vaisselle d'argent جمیع مجوهراتنی اوانئ سیم ایله تبدیل ایلدی

Il signifie figur., changer de croyance, de sentimens de mal en bien *A.* ارجاع - ارشاد - ارجاع الی الحق براه حق *P.* صرف الی الهدایة - الی طریق الرشاد حق - ایمانه کتورمک *T.* براه هدایت اوردن - گردانیدن || Convertir les idolâtres, les hérétiques هدایتلندرمک - یولنه دوندرمک عبدهٔ اصنامی واهل رفض وبدعتی طریق طریق هدایته ارشاد ایلمک - حقه ارجاع ایتمک Ces peuples se sont convertis à la Foi اقوام مذکوره ایمانه ارجاع - Se convertir. Changer de croyance *A.* رجوع ایلدیلر - اولندی استرشاد - رجوع الی طریق الحق - اهتدا - تهدّی براه - هدایت پذیرفتن *P.* انصراف الی الرشاد - طوغری - هدایتلنمک - ایمانه کلمک *T.* رشاد امدن || Il s'est converti dans sa dernière maladie یوله دونمک موخّراً گرفتار اولدیغی حال مرضده اهتدا ایلدی Ce pécheur s'est converti فلان مذنب طریق رشاده رجوع ایلدی طریق رشاده انصراف ایلدی -

Convertir quelqu'un. Le faire changer de résolution sur quelque chose *A.* تبدیل النیّة - تصریف الفکر *P.* اندیشهٔ فلان عقلی جلمک - عقلی چویرمک *T.* کس را تبدیل کردانیدن || J'ai fait tout ce que j'ai pu pour lui faire rompre son voyage, mais il n'y a pas eu moyen de le convertir عزیمتنی منع ایچون بذل سعی بلیغ ایلدم انجق اولبابده عقلنی چویرمک بر وجهله ممکن اولهمدی

Converti. *A.* دونمش *T.* گردیده *P.* متحوّل - مستحیل ایمانه کلمش - هدایتلنمش *T.* هدایتیافته *P.* مهتدی

CONVERTISSEMENT. Changement *A.* تبدّل - تحوّل *P.* بدل دکشمه *T.* سازی || Demander le convertissement d'une obligation en contrat de constitution بر قطعه تمسّک ایراد تبدیل اولنمسنی - مرتب حجّتنه تبدّلنی طلب ایتمک

CONVEXE. La surface extérieure de tout ce qui est courbe *A.* محدّب *P.* خرپشته *T.* دیشی قنبور || Corps convexe

prend se convertit en bile صفرایه مستحیل اولور - تحوّل ایدر

Il se dit aussi, du changement qui se fait de certaines choses dans le commerce *A.* تبدیل - تعویض *P.* نوش کردن - *T.* دکشدرمک عوض ساختن - بدل کردن || Il a converti toutes ses pierreries en vaisselle d'argent جمیع مجوهراتنی اوانئ سیم ایله تبدیل ایلدی

Il signifie figur., changer de croyance, de sentimens de mal en bien *A.* ارجاع - ارشاد - ارجاع الی الحق براه حق *P.* صرف الی الهدایة - الی طریق الرشاد حق - ایمانه کتورمک *T.* براه هدایت اوردن - گردانیدن || Convertir les idolâtres, les hérétiques هدایتلندرمک - یولنه دوندرمک عبدهٔ اصنامی واهل رفض وبدعتی طریق طریق هدایته ارشاد ایلمک - حقه ارجاع ایتمک Ces peuples se sont convertis à la Foi اقوام مذکوره ایمانه ارجاع - Se convertir. Changer de croyance *A.* رجوع ایلدیلر - اولندی استرشاد - رجوع الی طریق الحق - اهتدا - تهدّی براه - هدایت پذیرفتن *P.* انصراف الی الرشاد - طوغری - هدایتلنمک - ایمانه کلمک *T.* رشاد امدن || Il s'est converti dans sa dernière maladie یوله دونمک موخّراً گرفتار اولدیغی حال مرضده اهتدا ایلدی Ce pécheur s'est converti فلان مذنب طریق رشاده رجوع ایلدی طریق رشاده انصراف ایلدی -

Convertir quelqu'un. Le faire changer de résolution sur quelque chose *A.* تبدیل النیّة - تصریف الفکر *P.* اندیشهٔ فلان عقلی جلمک - عقلی چویرمک *T.* کس را تبدیل کردانیدن || J'ai fait tout ce que j'ai pu pour lui faire rompre son voyage, mais il n'y a pas eu moyen de le convertir عزیمتنی منع ایچون بذل سعی بلیغ ایلدم انجق اولبابده عقلنی چویرمک بر وجهله ممکن اولهمدی

Converti. *A.* دونمش *T.* گردیده *P.* متحوّل - مستحیل ایمانه کلمش - هدایتلنمش *T.* هدایتیافته *P.* مهتدی

CONVERTISSEMENT. Changement *A.* تبدّل - تحوّل *P.* بدل دکشمه *T.* سازی || Demander le convertissement d'une obligation en contrat de constitution بر قطعه تمسّک ایراد تبدیل اولنمسنی - مرتب حجّتنه تبدّلنی طلب ایتمک

CONVEXE. La surface extérieure de tout ce qui est courbe *A.* محدّب *P.* خرپشته *T.* دیشی قنبور || Corps convexe

La conversion des espèces *T.* دکشمه *P.* بدل سازی - تبدیل سکّه‌لرک دکشمه‌سی - اجناس دراهمک بدیلی

Et d'un mouvement que l'on fait faire aux troupes *A.* توجّه - Conversion à droite, à gauche *T.* دونمه *P.* روتاب انصراف طرف یمینه طرف یساره توجّه

En matière de religion, il signifie, changement de croyance de mal en bien *A.* رجوع الی طریق الرشاد - هدایت ایمانه *T.* هدایت پذیری *P.* رجوع الی دین الحق || Prier Dieu pour la conversion des infidèles حقّ یولنه دونمه - طوغری یوله دونمه - کلمکلرک کفّارک طریق حقّ Prier Dieu pour la conversion des pécheurs ورشاده رجوعلرینی کرم باریدن نیاز - ایتمک مذنبین وگناه کارانک طریق رشاده رجوعلرینی مرحمت صمدانیّه‌دن تمنّی ونیاز Travailler à la conversion des pécheurs ایتمک اهل ذنوب ومعاصینک راه رشاده ارشادلری خصوصنده بذل سعی وهمّت ایلمک

En Logique, c'est le changement d'une proposition en sa converse *T.* عموم وخصوص مطلق صورتنه وضع

CONVERTIBLE. Susceptible d'être converti en une autre chose *A.* ممکن الاستبدال *P.* تبدّل پذیر *T.* امکانپذیر دکشه بیلور || Ce billet est convertible en argent بو تحویل نقد اقچه ایله ممکن الاستبدالدر

En Logique, il se dit d'une proposition qui peut devenir la converse d'une autre *T.* عموم وخصوص مطلق صورتنی کسب ایده بیلور

CONVERTIR. Changer, transmuer une chose en une autre *A.* ایجاب الاستحالة - تحویل *P.* گردانیدن *T.* دوندرمک - چویرمک || Il y a des chimistes qui prétendent qu'on peut convertir les métaux imparfaits en or اهل کیمیانک بعضیسی معادن غیر کامله‌یی ذهبه تحویل ایلمکه قادر اولدقلرینی معادن ناقصه‌نک ذهبه تحویلی امکانندن - ادّعا ایدرلر Jésus-Christ convertit l'eau en vin حضرت عیسی ذاهبدرلر Dans le mystère de l'Eucharistie, le pain et le vin sont convertis au corps et au sang de Jésus-Christ قربان مقدّسک ترتیبی سرّنده خبز وخمر حضرت مستحیل اولور - عیسانک دم وجسد مبارکنه تحویل اولور Un bon estomac convertit tout en bonne nourriture معدهٔ صحیحه‌ده معدهٔ قویّه‌ده - کافّهٔ اطعمه غدای صالحه مستحیل اولور Tout ce qu'il کافّهٔ اطعمه بر وجه اصلح بدل ما یتحلّل اولور

جسم محدّب الشكل - جسم محدّب Le côté convexe d'une ligne courbe بر خطّ مقوّسك جهت محدّبی Un miroir convexe مرّات محدّب

CONVEXITÉ. La superficie de ce qui est convexe *A.* حدب *P.* خرپشتی *T.* دیش قنبورلغی || La convexité d'un globe کره‌نك تحدّبی - تحدّب

CONVICTION. L'effet qu'une preuve évidente produit dans l'esprit *A.* جزم - یقین - علم الیقین *P.* دانش بی گمان *T.* شبهه‌سز بیلش - جزماً بیلش || Être dans une entière conviction, avoir une entière conviction des vérités de la religion حقایق ایمانك صحّتنه بعلم الیقین معتقد اولمق

Il se dit aussi, de la preuve évidente d'une vérité, d'un fait *A.* تحقّق - اثبات - ثبوت || On a long-temps douté de la circulation du sang, mais l'expérience nous en a donné une conviction entière دوران دم ماده‌سی طول زمان مشكوك ایدی ومشتبه ایكن تجربه طریقیله اثبات اولندی On a trouvé dans ses papiers la conviction de son intelligence avec les ennemis اوراقی ایچنده دشمن طرفیله مخابره‌سی ماده‌سنك ثبوت وتحقّقی Ce qu'il a dit sans y penser, fournit une conviction contre lui بلا رویّة سویلدیكی كلام كندو علیهنه وسیلهٔ اثباتدر

CONVIER. Inviter *A.* استزارة - دعوت *P.* خواندن *T.* دعوت || Convier à un festin, aux noces ضیافته ودوكونه - مجلسه دعوت ایتمك à une assemblée دعوت ایتمك - جمعیّته دعوت ایتمك - Et exciter || Toutes ces choses vous y convient بو شیلرك جمله‌سی سنی فلان ایشی ایشلمكه La raison, la gloire, votre devoir vous convie مقتضای عقل ولازمهٔ شان وواجبهٔ حالك سنی اون خصوصه داعیدر

CONVIÉ. *A.* مدعوّ *P.* خوانده *T.* دعوتلو - دعوت اولنمش

CONVIVE. Celui qui est invité et qui se trouve à un repas avec d'autres *A.* مواكل *pl.* مواكلین *P.* همكاسه - هم پیاله *T.* طعامده برابر اولان - چناق یولداشی || Tous les convives étaient de bonne humeur مجموع مواكلین بشوش ونشاطمند Il était du nombre des convives ایدی هم پیالگان عداد ندن ایدی

CONVOCATION. Action de convoquer *A.* دعوت فی الجمعیّة *P.* جمعیّته چاغرمه - جمعیّته كتورتمه *T.* خواندن بجمعیّت || La convocation d'une assemblée بر جمعیّتك دعوتی La convocation des États ملّت وكلاسنك جمعیّته دعوتلری C'est lui qui doit faire la convocation de l'assemblée جمعیّتك فلانك - دعوتی ماده‌سی فلانك امور لازمه‌سندندر مقتضای مأموریّتیدر V. Convoquer.

CONVOI. Il se dit de l'assemblée qui accompagne un corps mort qu'on porte à la sépulture *A.* موكب الجنارة *P.* یسال جنازه *T.* جنازه آلایی || Un grand convoi موكب عظیم جنازه Aller au convoi موكب جنازه‌یه وارمق Être du convoi موكب جنازه‌یه داخل اولمق - جنازه آلاینه رفاقت ایتمك - جنازه‌یه اربابندن اولمق جنازه آلایی

En termes de Marine, il se dit d'un ou de plusieurs vaisseaux de guerre qui escortent des vaisseaux marchands *A.* سفینة مأمورة بالخفارة - مخفرة *P.* سفینة مأمورة بالخفارة *T.* كشتیٔ پاسبان || On lui a donné un vaisseau pour lui servir de convoi یسا قچیلمكه مأمور كمی - یساقچی كمیسی معیّنه خفارته مأمور مخفر اولمق اوزره معیّنه - بر قطعه سفینه ترفیق اولندی بر قطعه سفینه تعیین اولندی

Il se dit aussi, d'une flotte marchande avec son escorte *A.* جلب *pl.* اجلاب *P.* آلای *T.* جلب || Le convoi de Smyrne, le convoi d'Alexandrie ازمیر جلبی واسكندریّه جلبی

Et d'une quantité de munitions, de vivres qu'on mène dans un camp, dans une ville assiégée *A.* قافلة الذخایر والمهمّات *P.* ذخیره ومهمّات كروانی *T.* كاربان ذخیره ومهمّات || Préparer un grand convoi كلّیلو بر كروان تهیئه واعداد ایتمك Le siége était fort avancé, mais il est entré un convoi امر حصر وتضییق خیلی مرتبه میدان آلمشیكن ذخایر ومهمّاتدن مبارت بر كاربان عظیم درون قلعه‌یه رهیاب دخول اولمشدر

CONVOITER. Désirer avec avidité *A.* احتراص - تولّع - حرصلنمق *T.* گدا چشمی نمودن - آزمندی نمودن *P.* حرص ایله استكلو اولمق || Convoiter ardemment گرمیّت درون حریص Convoiter les richesses ایله تولّع واحتراص ایتمك Convoiter le bien d'autrui ماله چشمدوز حرص وآز اولمق - مال اولمق آخرك نصیبنه اطماح نظر حرص وولوع ایتمك Convoiter la femme de son prochain كندو قرینی زوجه‌سنه مدّ نگاه حرص وولوع ایتمك

CONVOITEUX. Qui convoite *A.* شدید الحرص - حریص *T.* حرصلو - آزمند *P.* مغرم - شرهان - مسهب - مولع || Convoiteux de gloire مغرم شان واقبال Convoiteux de richesses مغرم مال

CONVOITISE. Désir avide *A.* ولوع - شدّة الحرص - حرص *T.* حرص || Convoitise effrénée *P.* گدا چشمی - آز غرام - شره - طاشقین - حرص وشره نا مضبوط dérèglée حرص بیقید وحدّ La convoitise des richesses حرص مال des honneurs حرص Regarder quelque chose d'un oeil de convoitise عزّ ورفعت نظر حرص وولوع ایله مشاهده ایتمک

CONVOLER. Se remarier *A.* تکریر الاستفراش - تکریر النکاح *P.* تکرار نکاح - تکرار اولنمک *T.* دیگر بار نکاح بستن || Convoler en secondes noces دفعهٔ ثانیه اولدرق تکرار عقد نکاح ایتمک

CONVOQUER. Faire assembler par autorité publique *A.* دعوت *P.* بمجلس خواندن - انتدا - استحضار المجلس - فی الجمعیّة *T.* جمعیّتی کتورتمک - جمعیّتی جاغرتمق || Convoquer un concile ملّت les États مجلس شورایی استحضار ایتمک Convoquer le Parlement وکلاسنی جمعیّته دعوت ایتمک پارلامنتو تعبیر اولنور ملّت جمعیّتنی استحضار ایتمک

CONVOYER. Escorter *A.* استصحاب لاجل الخفارة - تخفیر *P.* برای پاسبانی همراه شدن - رفاقت لاجل الخفارة - *T.* یساقچیلق ایچون معیّته برای پاسبانی بمعیّت رفتن || Convoyer des vaisseaux marchands خفارت ضمننده تجّار کمیلری معیّتنه جنک Faire convoyer un train d'artillerie سفیندلری ترفیق ایتمک ارسال اولنان بر طاقم طوبلره خفارت ایتمک اوزره قدر کفایه عسکر تعیین ایلمک

Convoyé. *A.* مصحوب بالمخفر *P.* بپاسبانی همراه شده *T.* یساقچی ایله کزن

CONVULSIF. Qui se fait avec convulsion *A.* متخلّج - مختلج *P.* حرکت Mouvement convulsif || سکریه لو *T.* سلافناک Pouls convulsif سکریمه لو - نبض راکز - نبض مختلج متخلّجه Il se dit aussi, de ce qui donne des convulsions *A.* موجب - نبض || سکردیجی *T.* سلاف آور *P.* مورث الاختلاج - المخلوج L'émétique est convulsif دوای مقیّی موجب المخلوجدر

CONVULSION. Mouvement irrégulier et involontaire des muscles, avec secousse *A.* اختلاج *pl.* اختلاجات *P.* سلاف *T.* Grande, violente convulsion اختلاج شدید || سکریمه Convulsion épileptique اختلاج صرعی Tomber en convulsion اختلاج ظهور Dans le fort de la convulsion اعضایه گرفتار اولمق Sujet à des convulsions ایدن اختلاجک حال کمال شدّتنده Il mourut dans les convulsions اختلاج اعضایه مبتلا اولمق - Il se dit figur., des emportemens, efforts extraordinaires qu'on fait pour quelque chose *A.* اختلاج القلب - خلجان القلب *P.* طبیدن La seule vue d'un homme qui demande de l'argent donne des convulsions à un avare *T.* یورک اوینمه سی دل اقچه طلبنده اولان بر کشینک یاکلز دیداری بر ممسک آدمه کوره موجب اختلاج درون اولور

CONVULSIONNAIRE. Qui a des convulsions *A.* متخلّج الاعضا *P.* اعضاسی سکرر *T.* سلافدار

COOBLIGÉ. Celui qui est obligé avec un ou plusieurs autres dans un contrat *A.* مشارک التعهّد - شریک العهد *P.* همپیمان *T.* برابر تعهّد ایدن || Il a été condamné à payer, sauf son recours contre ses coobligés کندوسیله مشارک تعهّد اولنلرک اوزرینه دعوایه صلاحیتی شرطیله دینک اداسی علیهنه Défenses d'attenter à sa personne, ses biens, ses cautions et ses coobligés حکم اولندی نفس ومالنه وکندویه کفیل وضامن اولنلره وکذلک کندوسیله برابر تعهّد ایدنلره تعرّضک منعی

COOPÉRATEUR. Celui que coopère avec quelqu'un *A.* مشارک *T.* همکن *P.* منضمّ الی العمل - عامل بالمعیّة - فی العمل || Les ministres de l'Église sont les coopérateurs de Jésus-Christ برابر ایشلییجی وکلای امور دین حضرت عیسا ایله بالمعیّة عاملر در

COOPÉRATION. Action de celui qui coopère *A.* انضمام العمل معیّت - مشارکة الی العمل - انضمام السعی - انضمام الهمّة - *T.* برابر چالشمه - برابر ایشلیش *P.* همکنی العمل || Dieu ne nous sauve qu'avec notre coopération باری تعالی حضرتلری انضمام عملمز اولمینجه فلاح ونجاتمزی تجویز ایتمز

COOPÉRER. Opérer conjointement avec quelqu'un *A.* عمل *P.* با هم اشتراکاً عمل - ضمّ الهمّة - سعی بالمعیّة - بالمعیّة *T.* برابر چالشمق - برابر ایشلمک با هم کارپرداختن - ورزیدن بر کمسنک ایمانه || Coopérer à la conversion de quelqu'un Je n'y ai point coopéré رجوعی خصوصنه اشتراکاً عمل ایتمک Coopérer بو بابده انضمام سعیم واقع اولدیغی یوقدر au succès d'un dessein بر مقصودک حصولنه بالاشتراک سعی بر مقصدک حصولنه انضمام سعی ایله - وعمل ایتمک همّت ایتمک

COOPTER. Admettre quelqu'un dans un corps, en le dispen-

sant de quelques unes des conditions nécessaires pour y entrer بروجه مساعده رخصت قبول نمودن P. قبول بالمساعدة A. مساعده طریقیله قبوللمق T. || L'Université de Paris coopta cette personne فلان کشی پارس مدرسه‌سنه بالمساعده قبول اولندی

COPARTAGEANT. Celui qui partage avec un autre A. مساهم T. بهره گیر - حصّه دار P. مشارك فی الحصّة - مقاسم - مساهم اولان || Puissance copartageante پایداش - پایلشن مقاسمده مشترك - وارث مقاسم Héritier copartageant دولت اولان وارث Donner à chacun des copartageants la partie qui lui peut appartenir مقاسمینك هر برینه اصابت ایدن حصّه‌یی ادا وتسلیم ایتمك

COPEAU. Éclat, morceau de bois qu'un instrument tranchant fait tomber du bois qu'on abat, ou qu'on met en oeuvre A. برادهٔ P. دقاق الحطب pl. کسارة الخشب - نحاتة - برایة اوطون - آغاج قیرنتیسی T. هیزمریزه - تراشهٔ چوب - چوب اوفانتیسی || Gros copeau ایری آغاج قرنتیلری Menus copeaux دقاق خرده اوطون اوفانتیلری Brûler des copeaux اوطون اوفانتیلری یاقمق - الحطب حرق ایتمك

COPERMUTANT. Chacun de ceux qui permutent ensemble leurs bénéfices A. معاوض pl. معاوضین - متعاوض P. با یکدیگر برای برپله دکشن T. عوض کنان

COPHTE. ou COPTE. Nom qu'on donne aux chrétiens originaires d'Égypte A. قبطیّ pl. قبطیّون

COPIE. Écrit fait d'après un autre A. نسخه ثانیة pl. نسخ آلنمش اورنك T. صورت P. صور pl. صورت - ثانیة صورت - صورت صادقه - نسخهٔ صحیحه || Fidèle copie Copie exacte سهو وخطادن سالم بر قطعه صورت Copie collationnée à l'original اصلنه مطابق نسخهٔ ثانیه La copie d'un contrat بر قطعه نسخهٔ ثانیه‌سی - مقاوله حجّتنك بر قطعه صورتی - Il se dit aussi, de l'imitation exacte des originaux de peinture et de sculpture || Avoir des copies des meilleurs originaux, des meilleurs tableaux احسن تصویراتك واکمل نسخ Une copie tirée sur l'original اصلیّه‌نك نسخ ثانیه‌لرینه مالك اولمق بر - اصلندن نقل اولنمش بر قطعه صورت Copie de copie اصلندن منقول صورتك قطعه نسخهٔ ثانیه Ce n'est pas un original, ce n'est qu'une copie نسخهٔ صورتی - On dit d'un homme singulièrement ridicule, que c'est un original sans copie اصلیّه دکل انجق بر صورتدر اورنکی یوق

اورنکسز آدمدر - بر آدمدر

COPIER. Tirer la copie d'une écriture, d'un tableau A. استنساخ نقل نسخه P. اخذ الصورة - اخراج الصورة - استکتاب - صورت چیقارمق - صورت آلمق T. صورت برکشیدن - کردن || Copier fidèlement Copier sur وجه الصحّه استنساخ ایتمك Copier un contrat بر قطعه مقاوله حجّتنك صورتنی آلمق Copier mot à mot لفظاً بلفظٍ استکتاب واستنساخ ایتمك Copier une statue بر صنمك لفظاً بلفظٍ صورت چیقارمق - Ce palais est copié sur un tel bâtiment صورتنی چیقارمق فلان - بو قوناق فلان بنانك اخذ اولنمش بر صورتیدر بنانك اورنکیدر

Figur. Imiter, exprimer par l'imitation les gestes, les manières, le style de quelqu'un A. انظار P. تمثیل - T. کراهانیدن || Il s'attache à copier ce qu'il y a de meilleur dans son modèle یاننده اولان نسخهٔ اصلیّه‌نك احسن واعلا Un tel peintre, un tel poète a bien copié la nature فلان مصوّر وفلان شاعر آثار خلقت - Il signifie aussi, contrefaire. V. ce mot. بکزتمك یرلرینی تمثیله بذل مقدور ایدر فلان شاعر آثار خلقت کوزل بکزتدی - وقدرتی کوزل تمثیل ایلدی

Copié. A. مستنسخ P. نسخهٔ نقلکرده T. صورتی آلنمش

COPIEUSEMENT. Avec abondance A. بذیرًا - مبذورًا - غزیرًا P. با فراوانی || Boire copieusement بول بول - گور T. با انبوهی - بذیرًا وغزیرًا شرب ایتمك Uriner copieusement بول بول ایشمك - غزیرًا وبذیرًا دفع بول ایتمك

COPIEUX. Abondant A. بذیر - مبذور - غزیر - فراوان P. انبوه T. بول - گور || Faire un repas copieux طعام مبذور Faire une selle copieuse بول کور طعام یمك - اکل ایتمك بول دفع طبیعی ایتمك

COPISTE. Celui qui copie A. نسّاخ - مستنسخ P. صورتنویس برشینك اورنکنی آلان - صورت یازان - صورت آلان T. - On dit d'un peintre qui ne fait que copier les tableaux d'un autre, qu'il n'est qu'un copiste A. مستنسخ التصویرات P. صورتنویس تصویرلرك اورنکنی چیقاریجی T. نگارها

COPROPRIÉTAIRE. Celui qui possède une propriété avec un autre A. مشارك الملك - خلیط P. همباز ملك T. ملك اورتاغی

COPULATIF. Terme de Grammaire. Qui sert à lier les mots A. حرف الوصل - ادات الوصل

COPULATION. Conjonction charnelle de l'homme avec la femme *A.* مجامعت - جماع *P.* گان - جُفتی *T.* جفتلشمه ‖ La copulation charnelle est défendue hors le mariage خارج من غير نكاح - از نكاح مجامعت جسمانيّديه جواز يوقدر مجامعت جسمانيّه ممنوعدر

COPULE. Le mot qui lie le sujet avec l'attribut *A.* كلمة الوصل

COQ. Le mâle de la poule *A.* ديك pl. ديوك pl. اديباك تاجهٔ خروس *T.* خروس - خروه *P.* خروس ‖ Crête de coq Combat de coq خروسلرك دوكشمه‌سی - احتراش ديكان Le chant du coq *A.* سقع ديك *P.* بانگ خروس *T.* خروس اوتمه‌سی - سسی - On appelle figur. Coq, un homme qui est le principal dans quelque endroit *A.* بيضة البلد ‖ Il est le coq de son village ساكن اولديغی قريه‌نك بيضة البلديدر

COQUE. Enveloppe extérieure de l'oeuf *A.* قوبة pl. قوب - پوست تخم *P.* قشارهٔ البيض - خرشاء البيض - قيض البيض - يموزطه قبوغی *T.* مرغ - Et l'enveloppe ligneuse de la noix جوز قبوغی *T.* سفال جوز - پوست جوز *P.* قشر الجوز *A.* - Et l'enveloppe où se renferme le ver à soie, quand il veut filer *A.* فليق pl. فياليق *P.* پيله *T.* ايپك قوزه‌سی - ايپك قوزاغی ‖ Ce ver à soie commence à faire sa coque دود القزّ ايپك قوردی قوزاق ياپمغه - نسج فليقه مباشرت ايلدی باشلدی ! On dit proverb., qu'un jeune garçon ne fait que sortir de la coque, pour dire, que ce n'est encore qu'un enfant *T.* هنوز قبوغندن چيقه‌ش بر ياوريدر ‖ Il ne fait que sortir de la coque, et il fait déjà l'entendu هنوز قبوغندن چيقمش بر چوجوق ايكن رشد ودرايت دعواسنده در

COQUELICOT. Espèce de pavot *A.* خشخاش برّی *P.* خشخاش جيچكی *T.* خشخاش كوهی

COQUELUCHE. Nom d'une maladie épidémique qui cause des toux violentes *A.* سعال يابس *P.* سعال كابی - سرفهٔ خشك *T.* قوری اوكسورك

COQUEMAR. Vase de métal ou de pot servant à bouillir de l'eau *A.* مسخنة *P.* آبتابه *T.* صو قيزدره‌جق قاب

COQUERET ou ALKEKENGI. Plante fort commune *A.* الكاكنج *P.* قنبل اوتی *T.* عروس در پرده - كاكنج ‖ La baie de coqueret قنبل اوتی *T.* دانهٔ كاكنج *P.* عبب - حبّ الكاكنج داندسی

COQUET. Qui fait le galant *A.* مغازل *P.* عشقباز - زنباره *T.* مغازِلة - صدوف - شنيقة - Femme coquette *A.* زنباره - عشقباز قاری *T.* زن شوخ مشرب

COQUETER. Être coquet *A.* تغزّل *P.* عشقبازی كردن *T.* عاشقانه ارشمك - عشقبازلق ايتمك ‖ Elle coquète toujours avec tout le monde على الدوام عامّه ايله تغزّلدن خاليه دكلدر

COQUETTERIE. Manières ou paroles d'un coquet ou d'une coquette *A.* مغازلة *P.* عشقبازی *T.* عشقبازلق ‖ Il y a bien de la coquetterie dans toutes ses manières كافّهٔ افعال واطوارنده آثار عشقبازی ومغازله نمودار در Il n'y a eu entre eux que de la coquetterie بينلرنده اولان معامله انجق مغازله‌دن عبارت ايدی

COQUILLAGE. Terme collectif. Petit poisson à coquille *A.* pl. ذوی الاصداف pl. اصداف بحريّة *P.* جانوران صدفدار ‖ Le peuple des côtes de la mer vit de coquillages قبوقلی صو بوجكلری *T.* دريا سواحل بحرده متمكن اولان Il y a des coquillages de mer, d'eau douce et de terre خلق اصداف بحريّه ايله تعيّش ايدر بحرده وطاتلو صوده وقره‌ده تعيّش ايدر قبوقلی بوجكلر وار در

COQUILLE. Coque des testacés *A.* صدف pl. اصداف *P.* بوجك قابی *T.* صدف ‖ Coquille dorée صدف ذهبی اللون Amasser des coquilles جمع اصداف ايتمك Vase fait en coquille صدف شكلنده مصنوع ظرف - Il se dit aussi des coques d'oeufs et de noix, principalement quand elles sont cassées *A.* خشالة البيض *P.* پوست ريزهٔ تخم مرغ *T.* يمورطه ريزهٔ سفال جوز *P.* كسارة القشر الجوز *A.* قابی قيرنتيسی *T.* جوز قبوغی قيرنتيسی

COQUIN. Terme d'injure. Personne vile, méprisable *A.* نذيل pl. نذلا *P.* نا بكار *T.* كلخنی ‖ C'est un coquin كلخنی بر Un tour de coquin بر كلخنی دوباره‌سی - Il se dit aussi d'une femme qui trompe beaucoup d'amans *A.* فاجرة مذّاعة *P.* پرده‌سی صيرق عورت *T.* زن هزار آشنا ‖ C'est une coquine پرده‌سی صيرق بر عورتدر

COQUINERIE. Action de coquin *A.* نذالت *P.* نا بكاری *T.* كلخنيلك

COR. Calus ou durillon qui vient aux doigts des pieds *A.* ثآليل pl. ثولول *P.* آژخ - گوك - گندمه *T.* سكل

Et instrument à vent *A.* شبّور *P.* سرغین - نای روبین - نفخ شبّور || Sonner du cor *T.* بوری - نفیر - گاودم بوری - صدای شبّور ایله Au son du cor بوری چالمق - چالنه رق

À cor et à cri. On dit, Chasser à cor et à cri, pour dire, chasser à grand bruit *A.* بر وجه جرگه شکار *P.* متقوّمًا صید *T.* سورکون آوی ایتمک کردن || Chasser à cor et à cri dans une telle forêt فلان اورمانده سورکون آوی ایتمک

CORAIL. Sorte d'arbrisseau qui croît dans la mer, et qui est ordinairement rouge *A.* مرجان *P.* بسد - خروهک *T.* مرجان || Corail rouge مرجان احمر blanc مرجان ابیض pâle مرجان Un مرجان دالی - غصن مرجان اسمر Branche de corail بر عدد مرجان تسبیح - On dit d'une belle bouche, que c'est une bouche de corail, que ce sont des lèvres de corail دهان لعلین - لب لعلگون - دهان لعلگون - لب لعلین -

CORALLIN. Qui est rouge comme le corail *A.* مرجانیّ اللون *P.* بسد رنگ *T.* مرجان رنکلو

CORBEAU. Gros oiseau d'un plumage noir *A.* غراب pl. اغربة *P.* زاغ *T.* قارغه قوشی || Les corbeaux font leurs nids sur les plus hauts arbres اغربه قسمی اشجار شامخه اوزرنده اتخاذ اوکار ایدرلر - Corbeau. Constellation *A.* الغراب

On appelle, Corbeau de fer, certain morceau de fer qui est scellé dans la muraille, et qui sert à soutenir une pièce de bois sur laquelle portent les solives *T.* قارغه بورنی جاوته

En termes de Marine, c'est un croc de fer pour accrocher les vaisseaux de l'ennemi *A.* قعفاء *P.* آکنج *T.* قانجه

CORBEILLE. Espèce de panier *A.* سلّة pl. سلال - قشاوة pl. *P.* قشاوات *T.* سپد - سله || Corbeille de fleurs ترنیان سپد - شکوفه سپدی - شکوفه سله سی

CORBILLAT. Le petit du corbeau *A.* فرخ الغراب *P.* زاغچه *T.* قارغه پلازی

CORBILLON. Espèce de petite corbeille *A.* خفش *P.* سپدجه *T.* اوفاق سپد

CORDAGE. Toutes les cordes qui servent à la manoeuvre d'un vaisseau *A.* قطاج - pl. ارسان وقلوس السفینة *P.* رسنهای *T.* کشتی کمینک هلاط طاقمی || Avoir des cordages de rechange سفینه ایچنده یدکلک هلاط طاقمی موجود اولمق Magasin de cordages کمی هلاطری انباری Gros cordage ارسان دقیقه Menu cordage قالین هلاطلر - ارسان ضاخمه طوب کلدسی Le canon donna dans les cordages اینجه هلاطلر سفینه هلاطلرینه اصابت ایلدی

Il se dit aussi, des cordes qu'on emploie à des trains d'artillerie ou à faire des machines *A.* مسد pl. امساد *P.* ریسمان *T.* اورغان || Il faut bien des cordages dans un équipage d'artillerie نقل اولنه جق طوب طاقمی ایچون کلّیتلو اورغان Élever une machine avec des cordages برآلتی اورغانلر لازمدر - Il se dit aussi d'une seule corde ایله یوقاری قالدرمق V. Corde.

CORDE. Tortis fait de chanvre ou d'autres matières *A.* رسن pl. وصاید - حبول pl. احبال pl. حبل - ارسان pl. مریرة pl. مرایر *P.* شتین *T.* مرار - رسن || Longue corde ایپ Corde à trois cordons اوزون ایپ - رسن دراز - حبل طویل Tordre une corde اوچ تلدن بوکلمش ایپ Attacher avec une corde ایپ اورمک - فتل حبل - حبل Cela était pendu à une corde فلان بر ایپ ایله ربط ایتمک Étendre du linge sur une corde شیٔ بر ایپ ایله آصلو ایدی Pont de corde بر ایپ اوزرنده چماشیر سرمک اورغان ایله یاپلمش - احبال ممسوده ایله مصنوع بر جسر Échelle de corde *A.* حابول pl. حوابل *P.* کمند *T.* کوپری - On dit figur. d'une affaire, qu'elle a passé à fleur de corde, pour dire, qu'il s'en est peu fallu qu'elle n'ait manqué ایپدن نردبان فلان مصلحتک حصوله کلمامسنه بر قیل قالدی حصوله کلمامسنه یک سر مو قالدی -

Il se dit aussi, d'un gros cable sur lequel les bateleurs dansent *A.* حبل الوثابین علی الرسن *P.* رسنباز *T.* شتین || Danser sur la corde ایپ اجل بشکی - جانباز ایپی جانباز Aller voir les danseurs de corde اوزرنده رقص ایتمک - On dit figur. qu'un homme danse sur la corde, pour dire, qu'il est engagé dans une affaire hasardeuse سیرینه کتمک جانبازلق ایدر

Il se prend aussi pour le supplice de la potence *A.* صلب *P.* برداری *T.* آصمه || Cela mérite la corde بو جرم صلب ایله مجازاتد مستحقدر

On dit figur. La corde au cou, en parlant de ceux qui font amende honorable *A.* مقلّد الجید بالرسن *P.* رسن بر گردن *T.* بوغازی ایپ باغلو اولمق || Il a fait amende honorable

CORDEAU. Petite corde dont se servent les maçons et les ingénieurs *A.* امام - مطمار *P.* زیج *T.* چربی ایپی || Des allées tirées au cordeau چربی ایپیله چکلمش یوللر Un tel ingénieur tenait le cordeau à l'ouverture de la tranchée خندق آچیلور ایکن مهندس چربی ایپنی النده طوتار ایدی

CORDELER. Tresser en forme de corde *A.* تضفیر - ضفر *P.* اورمك *T.* تافتن || Cordeler des cheveux تضفیر شعر ایتمك

Cordelé. *A.* مضفور *P.* موی تافته *T.* اورلمش صاچ

CORDER. Faire de la corde *A.* مسد - قلد - فتل *P.* رسن اورغان اورمك - ایب بوکمك *T.* بافتن

Cordé. *A.* مقلود - مفتول *P.* بافته *T.* اورلمش

CORDERIE. Lieu où l'on fait de la corde *A.* دار الاعمال *P.* محبلة - الحبول *T.* کارگاه رسنتاب - ایپ کارخانه‌سی Et l'art de faire des cordes *A.* فنّ القلد *P.* پیشهٔ رسنتاب - Et le lieu où l'on garde les cordes *A.* مخزن الاحبال *P.* مخزن رسنها *T.* ایپ انباری

CORDIAL. Propre à conforter le coeur *A.* مقوّی القلب *P.* یورکی قوّتلندریجی *T.* توانایی ده دل || Breuvage cordial خمر مقوّئ قلب اولهجق شربت Le vin vieux est cordial عتیق مقوّئ قلبدر

Figur. Plein d'affection, qui procède du fond du coeur *A.* صمیمیّ *P.* درونی *T.* جان وکوکلدن اولان || Amour cordial محبّت - خلّت صمیمیّه Affection cordiale عشق صمیمی - On dit aussi, C'est un ami cordial *A.* محبّ صمیمیّ - صدیق صمیمیّ *P.* دوست *T.* جان دوستی - دوست جانبرابر - درونی

CORDIALEMENT. De tout son coeur *A.* عن - عن صمیم - از جان ودل - از درون *P.* بالمحبّة والاخلاص - صمیم البال *T.* جان وکوکلدن || Je vous aime cordialement طرفکه عن صمیم القلب محبّتم وار در Vivre cordialement avec ses amis, ses voisins احبّا وهمجواران ایله بالمحبّة والاخلاص کچنمك

CORDIALITÉ. Affection tendre et sincère *A.* ودّ صمیمیّ - خلّت *P.* مودّت خالصة - مشاخلت - *T.* جاندن دوستئ درونی || Procéder avec cordialité مودّت خالصه ایله عمل وحرکت ایتمك

CORDIER. Artisan dont le métier est de faire des cordes *A.* حبّال *P.* رسنتاب *T.* ایپچی

CORDON. Une des petites cordes dont une grosse corde est

la corde au cou تذلّله تقلید رسن برله اقرار قباحت جید
بوغازی ایپ باغلو - واستدعای عفو ومسامحت ایلدی
اولهرق جرمنی اقرار واستدعای عفو وامانه ابتدار ایلدی
- Et se rendre la corde au cou, pour dire, se soumettre sans condition à la merci du vainqueur *T.* گردن اختیاره ربط
رسن بر گردن - رسن انقیاد ایله عرض تسلیمیّت ایتمك
انقیاد اولهرق استدعای امان ایتمك || Les assiégés se rendirent la corde au cou عسکر محصورین رسن بر گردن
انقیاد اولهرق استیمان ایتمشدر

On appelle les scélérats et les filous, Gens de sac et de corde *A.* مستحقّ الصلب *P.* آویختنی *T.* آصیلهجق آدم - On dit, Mettre la corde au cou à quelqu'un, pour dire, être cause de la ruine de quelqu'un *T.* بر کمسنهیه ایپ قوشاتمق

Il se dit aussi du tortis de chanvre, de crin ou d'autres matières dont on garnit les arcs *A.* اوتار - وتر - قناب *P.* زه *T.* کمانه کریش || Mettre une corde à un arc یای کریشی
Bander la corde توتیر وتر - شدّ قناب ایتمك کچورمك
La corde était trop bandée, elle rompit کریشی کرمك - ایتمك
زه کمان بغایت مدّ وتوتیر اولنمغله شکست اولمشدر
کریش زیاده کرلمش اولدیغندن قیرلدی -

Il se dit aussi, en parlant des instrumens de Musique *A.* وتر *pl.* اوتار *P.* رودة - تار *T.* تل - کریش || Corde de luth وتر de violon کمان کریشی Corde de boyau طنبورة تلی - طنبور
Corde d'acier چلیك تلی d'argent حیوان سکیرندن کریش
La grosse corde بام تلی Hausser, baisser la corde کومش تلی - سیم تل Détendre les cordes تلی یوکسلتمك وتلی ایندرمك
- On dit figur. Ne touchez pas cette corde-là تللری کوشتمك
- بو تله طوقنمق جائز دکلدر - بو تله طوقنمه
Et proverb., Toucher la grosse corde, pour dire, toucher le point le plus important *T.* بام تلنه بصمق || Vous avez touché la grosse corde بام تلنه بصدك

Il signifie aussi, la tension d'un muscle *A.* توتّر العضلة || Il avait mal au bras, et il y sentait une corde qui le tirait قولده ظهور ایدن وجعی تقریبیله کویا جذب عضو ایدر بر توتّر عضله حالتی حسّ ایدر ایدی

Corde de drap. Ce sont les fils dont il est tissu *A.* غزل *P.* تل - ایپلك *T.* رشته || Ce drap a la corde bien fine بو چوقه نك ایپلکی غایت اینجه در - چوقه دقیق الغزلدر

composée *A.* سحل pl. سحول ـ قوا pl. قوّة ـ سحول *P.* طاق الحبل ‖ Une corde à trois cordons تار رسن *T.* ایپک قاتی ـ ایپ تلی اوچ تللدن عبارت ـ قوای ثلثه‌دن عبارت اولان حبل Filer les cordons d'une corde قوای حبلی غزل ایتمک ایپ ـ Il se dit aussi, d'une corde faite de fil de coton ou de soie *A.* بریم *T.* ایپک قیطان ‖ Cordon de fil قیطان de soie ایپلک قیطان ـ Et de la tresse, du tissu qui s'emploie à serrer la forme d'un chapeau ou à l'orner *A.* شریط *T.* شریت ‖ Un cordon plat یصّی بر شریت ـ Et du ruban qui sert à attacher quelque chose ‖ Nouer avec un cordon شریت ایله ربط ایتمک Porter une croix pendue à un cordon شریته معلق برصلیبی حامل اولمق

On appelle aussi Cordon, le large ruban dont sont décorés les chevaliers d'un ordre *T.* نشان شریتی ـ مناط نشان ‖ Cordon bleu مائی رنگ مناط نشان

Et le petit bord façonné d'une pièce de monnaie *T.* زنجیر ‖ Le cordon de ce louis d'or a été rongé بو آلتونک زنجیری قیرقلمشدر

En termes de guerre, Une suite de postes garnis de troupes *A.* سطر العسکر *T.* صره واردی عسکر زنجیری

En termes d'Anatomie, Cordon ombilical. Le lien qui attache l'enfant au placenta par le nombril *A.* سرر *P.* بپوند ناف *T.* جنین جوجوغك کوبکی ایپی

En termes de Jardinage, on appelle Cordon de gazon, une bande de gazon qui règne le long de quelque plate-bande *A.* جیم صره‌سی *T.* یك رسته چمن *P.* سطر من قرف الارض

CORDONNER. Tortiller en manière de cordon *A.* تفتیل ـ ضفر *P.* تضفیر ـ *T.* تافتن ‖ Cordonner de la filasse de chanvre اوروب بوکمك کتان ایپلکی اوروب بوکمك

CORDONNÉ. *A.* مفتول ـ مضفور *P.* تافته *T.* اوریلوب بوکلمش

CORDONNERIE. Le métier de cordonnier *A.* فنّ السکافة *P.* کفشگری ـ سرگری *T.* خفافلق ـ پاپوشجیلك ‖ Maître en cordonnerie فنّ سکافتده استاد ـ Et le lieu où l'on vend des souliers, des bottes *A.* دکّان السکّاف *P.* دکّان کفشگر ـ دکّان *T.* پاپوشجی دکّانی ـ خفاف دکّانی سر گر

CORDONNET. Petit cordon ou petit ruban, pour attacher quelque chose *A.* مقاط *T.* اینجه قوردله

CORDONNIER. Artisan qui fait des souliers, des bottes etc. *A.* سکّاف *P.* کفشگر ـ سرگر *T.* خفّاف ‖ Cordonnier pour femme زنه خفافی

CORIACE. Qui est dur et difficile à mâcher *A.* عالك ـ *P.* سخت خا *T.* جینمه‌سی قاتی متین المضغة

CORIACÉE. Il se dit des substances dont la consistance approche de celle de cuir *A.* صلد *P.* سخت *T.* قاتی ـ قاتیلشمش

CORIANDRE. Espèce de plante *A.* کزبرة ـ تقدة *P.* کشنیز *T.* کشنش ـ Semence de coriandre *A.* جلجلان ـ حبّ الکزبرة *P.* تخم کشنیز *T.* کشنش تخمی

CORME ou SORBE. Fruit très-acide *A.* غبیرا *P.* پستنك *T.* ایکده

CORMIER. Arbre qui porte des cormes *A.* شجر الغبیرا *P.* ایکده آغاجی *T.* درخت پستنك

CORMORAN. Oiseau acquatique, qui a le cou fort long *A.* قوق

CORNAC. Conducteur des éléphans *A.* فیّال *P.* پیلبان *T.* فیلجی

CORNALINE. Pierre précieuse rouge *A.* سلیمانی ‖ Tête gravée sur une cornaline سلیمانی اوزرنده حکّ اولنمش بر Cachet de cornaline سلیمانی طاشلو خاتم ـ Cornaline de vieille roche *A.* عین الهرّ *P.* باباغوری *T.* باباغوری

CORNARD. Terme d'injure, qui se dit de celui dont la femme s'est abandonnée à un autre *A.* دیّوث ـ *P.* قرنان *T.* غلتبان کراطه ـ قلطبان

CORNE. Partie dure qui sort de la tête de quelques animaux *A.* قرن pl. قرون ـ pl. اروق *P.* سرو ـ *T.* شاخ ‖ Les animaux qui portent cornes حیوانات ذوی بوینوز حیوان بوینوزدن Tabatière de corne بوینوزلو حیوانلر ـ القرن Un peigne de corne بر قوطی بوینوزندن مصنوع حیوان ـ Ou dit figur., Les cornes du croissant *A.* قرن الهلال ـ عدد طراق

Et la partie dure qui est au pied du cheval, du mulet etc. *A.* حافر pl. حوافر *P.* سنبه ـ *T.* صرنق ـ On dit figur., qu'un homme porte les cornes. V. Cornard.

CORNE. Sorte d'instrument rustique dont se servent les vachers *A.* بوق *T.* بوینوز

CORNÉE. La première des tuniques de l'oeil *A.* طبقة قرنیّة

CORNICHE. Ornement d'Architecture en saillie, qui est au-dessus de la frise *A.* كنة *P.* شادروان *T.* چيقمه آوادانلق ‖ Corniche Ionique رسم يونانى اوزره تصنيع اولنمش چيقمه آوادانلق

CORNICHON. Petite corne *A.* قرن صغير *P.* سروجه *T.* اوفاق بوينوز

Et petit concombre propre à confire dans le vinaigre *A.* ضغبة *P.* خيار خرده *T.* خيار ياوريسى ـ شنخيار

CORNOUILLE. Le fruit du cornouiller *A.* قرانيا *P.* راهن ـ قزلجق *T.* طاقدانه ـ سرخك

CORNU. Qui a des cornes *A.* ناطح pl. نواطح ـ ذو القرن *P.* سرو دار *T.* بوينوزلو ‖ Bêtes à cornes pl. ذوى القرون حيوانات ناطحه

COROLLAIRE. Conséquence d'une proposition démontrée *A.* لازمة pl. لازمات الاثبات ‖ Les trois principes me paraissent d'une évidence incontestable, et les propositions qui suivent n'en sont que des corollaires اصول ثلثه نك وضوح وتحققنده وجدانمه كوره جاى جدل وتعريض اولمديغى ملابسه سيله تلاحق ايدن مسائل لازمات الاثبات قبيلدن عدّ اولنور

CORONAL. Il se dit de l'os situé à la partie antérieure du crâne *A.* عظم الجبهة *P.* استخوان پيشانى *T.* آلن كميكى

CORONA-SOLIS. Espèce de plante *A.* نمام *P.* سيسپر *T.* آى كون چيچكى ـ كونديك چيچكى

CORONOPE. Plante *A.* رجل الغراب ـ آطريلال *T.* قوزغون هلال اوتى ـ آياغى

CORPORATION. Association autorisée par la puissance publique, et formée de plusieurs personnes qui vivent sous une police commune *A.* صنف pl. اصناف ـ جماعة الاهل الحرف *P.* اصنافان ـ اصناف *T.* گروه پيشه وران ‖ Les arts et les métiers forment des corporations distinctes حرف وصنايع مختلفدن بشقه بشقه اصنافلر تكوّن ايدر

CORPOREL. Qui a un corps *A.* مجسّم *P.* تن آور *T.* كوده لو ‖ Dieu n'est point corporel حقّ تعالى حضرتلرى جسمدن منزّهدر

Et qui concerne le corps *A.* جسمانىّ ـ بدنىّ *P.* تنى *T.* كوده يه متعلّق ‖ Plaisirs corporels لذايذ جسمانيّه Vous ne songez qu'à des choses corporelles امور جسمانيّه دن غيرى بر

‖ La cornée est offensée طبقهٔ قرنيّه معلوله در ـ علّتلو در

CORNEILLE. Oiseau noir comme un corbeau *A.* غوهق pl. غواهق *P.* كلاغ *T.* قره قرغه ‖ Une bande de corneilles قره قارغه سوريسى ـ قطيعة العواهق

Corneille emmantelée. Une sorte de corneille qui a une partie du corps grisâtre *A.* غراب البين *P.* پيسه *T.* آلا قرغه

CORNEMUSE. Sorte d'instrument à vent *T.* غايده ‖ Jouer de la cornemuse غايده چالمق Enfler une cornemuse غايده يى شيشورمك

CORNER. Sonner d'un cornet ou d'une corne *A.* نفخ الصور *P.* صور زدن *T.* بورى چالمق ‖ Le vacher a corné dès le matin اينك چوبانى على السحر بوينوزى چالدى

Et parler dans un cornet, pour se faire entendre à un sourd *A.* نطق بالمسرّة *P.* با دور شنيد سخن گفتن *T.* قولاق بوريسيله سويلمك

On dit, Corner aux oreilles de quelqu'un, pour dire, lui insinuer quelque chose avec importunité *A.* تعذيب السمع ـ *P.* گوش رنجيدن *T.* قولاغى بيقدرمق ‖ Il a obtenu cela à force de lui corner aux oreilles فلان شيئى فلان كشينك سامعه سنى تعجيز ايدرك تحصيل ايلدى

On dit figur. que les oreilles cornent, quand on a des bourdonnemens aux oreilles *A.* اهتفاف الاذن *P.* طنيدن گوش *T.* قولاق كورلده مك ‖ Les oreilles me cornent اهتفاف اذنم وار در

CORNET. Petit cor ou petite trompe *A.* صور pl. اصوار *P.* صور *T.* بورى ‖ Cornet de postillon سوريجى بوريسى

Il se dit aussi, d'un petit instrument en forme d'entonnoir, dont les sourds mettent le petit bout dans l'oreille pour entendre *A.* مسرّة *P.* دور شنيد *T.* قولاق بوريسى ‖ Il est si sourd, qu'il n'entend qu' avec un cornet قولاغى شول رتبده صاغر در كه انجق قولاق بوريسيله ايشيده بيلور

Et de la partie de l'écritoire dans laquelle on met de l'encre *A.* محبرة *P.* زكابدان *T.* مركّب حقّه سى

Et d'une espèce de petit vase de corne ou d'ivoire dans lequel on remue les dés *A.* حقّة pl. حقاق ‖ Jeter les dés avec le cornet زارلرى حقّه ايله آتمق

CORNEUR. Celui qui corne *A.* صوّار *P.* صور زن *T.* بورى بورى چالان ـ زن

Corps || وجود ـ کوده T. تن P. اجساد pl. جسد ـ بدن ـ
bien constitué بدن جیّد الترکیب Les infirmités des corps
Les forces du corps قوای بدنیّه La sensibilité
du corps حاسّهٔ بدن L'animal est composé de corps et d'âme
L'âme est attachée au corps حیوان روح وبدندن مرکّبدر
Quand l'âme est détachée, séparée du corps جسده متصلدر
Les parties du corps روح جسددن منفصل اولدیغی حالده
اعضای بدن ـ اجزای بدن

Corps - mort, ou simplement Corps *A.* میّت pl. اموات
میّت pl. اجسام میّتهٔ *P.* تن مرده *T.* اولمش V. aussi Ca-
davre || Disséquer un corps جسم میّتی کشف وتشریح ایتمک
Porter un corps à terre میّتی دفن ایتمک

Saisir un homme au corps. L'arrêter pour le mener en pri-
son *A.* اخذ *P.* گرفتن *T.* طوتمق || On l'a saisi au corps
بشخصه ـ Condamnation par corps *T.* فلان کمسنه اخذ اولندی
بدناً تأدیب اولنمسی ـ تأدیبی بابنده جریان ایدن حکم
Confiscation de corps et de biens بابنده جریان ایدن حکم
مال وبدنک بالمصادره ضبطی

On dit, Lutter corps à corps, Se battre corps à corps, pour
dire, en se saisissant mutuellement par le corps *A.* محاربهٔ بدناً
یقه یقه یه دوکشمک *T.* تن بتن جنکیدن *P.* بـبدن

Et gagner quelque chose à la sueur de son corps, c'est-à-dire,
en travaillant *A.* بکدّ الیمین *P.* بعرق جبین *T.* آلن تریله
|| Il a acquis tous ces biens à la sueur de son corps بو اموالک
مجموعنی کدّ یمین وعرق جبینیله کسب ایلدی

Répondre de quelqu'un corps pour corps, pour dire, en répondre
comme de soi-même *A.* نفس *P.* تکفّل بنفسه الی نفس الآخر
کندو نفسیله آخرک *T.* خود برای نفس دیگر پایندان کردن
نفسنه کفیللک ایتمک

Faire quelque chose à son corps défendant, pour dire, contre
son gré *A.* کرهاً *P.* نا خواه ـ بخلاف دلخواه *T.* استمیه رک
|| Croyez qu'il ne fera cela qu'à son corps défendant اعتماد
ایله که شونی کرهاً ایده جکدر ـ On dit, À corps perdu, pour dire,
sans considérer, ni craindre le danger *A.* باستبسال النفس
|| نفسنی فدا ایده رک *T.* جانسپارانه *P.* بتفدیة النفس ـ
Il s'est jeté dans la mêlée à corps perdu جانسپارانه ایچنه
حنگامه القای نفس ایلدی

Corps, signifie aussi, la partie intérieure du corps humain

عقوبت جسمانیّه Peine corporelle شیه اعمال فکر ایتمیورسک
Punition corporelle بدناً تأدیب

CORPORELLEMENT. Qui a rapport au corps *A.* بدناً ـ جسماً
|| Punir corporellement بدناً تأدیب ایتمک Manger,
recevoir le corps de Jésus-Christ réellement et corporellement
حضرت عیسانک جسم مبارکنی حقیقةً وجسمانیّاً تناول
ایتمک

CORPORIFICATION ou CORPORISATION. Terme de Chimie. Opé-
ration qui redonne aux esprits à peu près le même corps qu'ils
avaient avant leur spiritualisation *A.* تجسّم *P.* تن گرفتگی
T. وجود باغلمه

CORPORIFIER. Supposer un corps à ce qui n'en a point *A.*
وجود اسناد ایتمک *T.* اسناد تن کردن *P.* اسناد الجسم
|| On a corporifié Dieu, les Anges, les âmes humaines جناب
حقه وملائکهٔ کرامه وارواح بنی آدمه اسناد جسم ایلدیلر
En termes de Chimie Faire reprendre aux esprits le corps
qu'ils avaient perdu, en quittant les sels *A.* تحویل الی الجسم
یکیدن وجوده *T.* از سر نو بتن تحویل کردن *P.* مجدّداً
دوندرمک

CORPS. Substance étendue et impénétrable *A.* اجرام pl. جرم
جرم Corps naturel || کوده *T.* کالبد *P.* اجسام pl. جسم ـ
جرم بسیط simple جسم طبیعی physique جرم جبلّی ـ خلقی
mixte جسم حیّ ـ جسم ذو الروح vivant جرم مخلوط composé
جرم ثابت Tout corps a trois dimensions جسم مرکّب solide
جرم کریّ الشکل Corps sphérique هر جرمده ابعاد ثلثه وار در
Corps aériens اجرام هوائیّه Corps léger جرم خفیف Corps pe-
sant جرم ثقیل diaphane جرم شفّاف opacte جرم مصمت
Les corps célestes اجرام فلکیّه Les corps sublunaires اجرام
Les corps élémentaires اجرام عنصریّه Le mé-
lange des corps اختلاط اجرام Les corps ne peuvent se pénétrer
les uns les autres اجرام یکدیگره متنافذ اولدمز L'impénétra-
bilité des corps اجرامک نفوذه عدم قابلیّتی L'extension des
corps انبساط اجرام Les corps sont corruptibles اجرام واجسام
ذو الجسم اولان Les êtres ayant corps بالطبع مستعدّ فساد در
معدوم الجسم اولان Les êtres qui n'ont point de corps موجودات
جسمدن عاری اولان موجودات ـ موجودات Un ange n'est point
corps, c'est un esprit ملک جسم دکل انجق بر روح مجرّد در

Il se dit aussi, du corps de l'homme et des animaux *A.* جثمان

تعبیری اهل صنایعـک اصناف مختلفدسنه اطلاق اولنو کلمشدر

Il se dit aussi, de la totalité du territoire qui forme un État ملکک ـ ملککک قالبی *T.* کالبد ملک *P.* جسم الملک *A.* فرانسه وجودی || Le corps de France n'était pas encore entamé ملکنـک جسمنه هنوز تعرّض اولنمامشیدی

Il signifie aussi, collection de plusieurs ouvrages ou pièces de divers auteurs sur la même matière *A.* مجموعة || Corps de Droit Canon مجموعهٔ احکام فقهیّه Le corps des historiens de France فرانسه تواریخی مجموعه‌سی

Il se dit aussi, en parlant de l'épaisseur, de la solidité, de la consistance de certaines choses *A.* حجم ـ جسم *P.* تن *T.* حجمی اولان کاغد || Du papier qui a du corps وجود ـ چلیم جسمدار کاغد ـ Un onguent qui a trop de corps حجمی چوق بر یاغ

Corps du soleil, de la lune ou des autres planètes, se dit du globe et du disque de ces planètes *A.* قرص ـ جرم *P.* چشمه *T.* آغیل || Il découvrit une tache dans le corps du soleil جرم چشمهٔ آفتابک ـ شمسک ایچنده بر نقطه کشف ایلدی On voit des cavités, des éminences dans le corps de la lune ایچنده بر بنـک اولدیغنی خارجه اخراج ایلدی جرم قمرده بعض مجوّف وبعض ناتی شیلر کوریلور

Corps-de-logis. Étendue de bâtiment, composée de plusieurs pièces, et considérée séparément des ailes et autres accompagnemens *A.* امّ البنا *T.* آنا بنا ـ اصل بنا || Grand corps-de-logis عظیم وجسیم اصل بنا

Corps-de-Garde. Un petit détachement de soldats, chargé de la garde d'un poste particulier *T.* قوللق نـفراتی

Il se dit aussi, du lieu destiné à placer un détachement de cette espèce *T.* قوللق یری

CORPULENCE. La taille de l'homme considérée par rapport à sa grandeur, à sa grosseur *A.* لحامت ـ ربالت ـ ثدانت ـ کوده قبالغی ـ دیزمانلق *T.* تـنومندی *P.* بدانت ـ جسامت || Grande corpulence لحامت عظیمه grosse corpulence بدانت ضخیمه ـ On dit aussi, Un homme de petite corpulence *A.* صغیر البدن *P.* خرده اندام *T.* اوفاق کوده‌لو

CORPULENT. Qui a beaucoup de corpulence *A.* مبدّن ـ ملحّم ایری ـ کوده‌لو *T.* تـنومند *P.* اربل ـ عظیم الجسم ـ جسیم ـ

ـ ایچ *T.* درون بدن *P.* جوف البدن ـ داخل البدن *A.* جوف بدنده || Il a une médecine dans le corps وجود ایچی وجودی ایچنده Il a deux balles dans le corps بر دوا وار در ایکی قورشون وار در

Et la partie du corps humain qui est entre le cou et les hanches *A.* جثّة *T.* کوده || Son corps est bien fait, mais il a les bras et les jambes difformes لطیف الجثه در انجـق قوللری وبالدرلری نا خوشدر ـ Il se dit aussi, de la principale partie d'une chose || Le corps d'un arbre, pour dire, la tige *A.* بدن الشجر *P.* تنهٔ درخـت *T.* آغاجک اوزدکی Le corps d'un carrosse, pour dire, la partie qui est suspendue *A.* بدن العجلة *P.* تن گردونه *T.* عربه‌نـک بدنی Le corps d'un vaisseau, pour dire, un vaisseau considéré sans les mâts, les voiles, les cordages etc. *A.* بدن السفینـة *P.* تن کشتی *T.* کمینـک تکنه‌سی

Il se dit aussi, d'une armée entière *A.* کتیبة pl. کتایب *P.* کتیبهٔ عظیمه || Corps considérable *T.* قول ـ طابور گروه سپاه Marcher en corps d'armée طابور اولدرق قطع طابور جسیم ـ L'armée était divisée en trois corps طریق ایتمک اردو اوچ Il commandait un petit corps اوچ قوله منقسم ایدی ـ طابوره تقسیم اولنمشیدی بر طابور صغیرِ اوزرینه مأمور ایدی Corps détaché بشقه‌جه ایرلمش طابور ـ طابور مستحیز Corps avancé ایلرویه تقدّم ایتمش طابور Corps de réserve لاجل لدی الاقتضا اعمال اولنمق ـ الاحتیاط ترتیب اولنمش طابور Ce corps était composé de cinq mille hommes اوزره ترتیب اولنمش عسکر فلان طابور بشبیک نفردن عبارت ایدی

Et d'une troupe quelconque qui forme une corporation distincte des autres *A.* طایفة pl. طوایف *P.* گروه *T.* اوجاق ـ طایفه || Il est aimé dans son corps طائفه‌سی ایچنده محبوب Le corps d'artillerie طوبجی اوجاغی ـ طایفهٔ طوبجیان القلوبدر

Il signifie aussi, réunion de plusieurs personnes sous les mêmes lois, les mêmes réglemens *A.* جماعت pl. جماعات || Le corps de l'État جماعت ملک Le corps du Clergé جماعت رهبان Le corps des marchands جماعت تجّار Le corps de l'État commençait à être malade جماعت ملک ودولت مشرف هیئت مجموعهٔ ملک ودولتده ـ ضعف وسقامت اولمشیدی On donne le nom de corps de métiers aux différentes classes d'artisans آثار ضعف وسقامت عارض اولمشیدی جماعت

کوده‌سی ایری - کوده‌لو

CORPUSCULE. Petit corps *A.* جرم دقیق pl. دقائق الاجرام *P.* کوده‌جق *T.* || Les atomes sont des corpuscules ذرّات اجرام دقیقه در pl. اجرام دقیقة Le mélange, la rencontre de plusieurs corpuscules اجرام دقیقهٔ کثیره‌نک اختلاط ومقارنتی

CORRECT. Où il n'y a point de fautes *A.* صحیح - بریٔ *T.* بیخطا - درست *P.* عاری عن الخطا - عن السقامة بو کتاب غایت صحیحدر || Ce livre est fort correct طوغری Il en fit faire une copie correcte صورت صحیح بر قطعه اخذ ایتدردی Son langage, son discours, son style sont corrects لسانی ونطق وکلامی وسبک وعباره‌سی سقامت بو تعبیر خطا Cette phrase est correcte وخطادن بریدر وسقامتدن عاریدر

CORRECTEMENT. D'une manière correcte *A.* علی - صحیحاً سالماً عن السقامة - من غیر سقامة - بلا سقامه - وجه الصحّة - طوغریجه *T.* بر وجه صحّت - با درستی - درستانه *P.* بلا سقامه تحریر ایدر || Il écrit correctement خطاسز Il parle correctement من غیر سقامة تکلّم ایدر

CORRECTEUR. Celui qui corrige, qui reprend *A.* مؤدّب *P.* ادب اوکردیجی *T.* || Correcteur sévère مؤدّب فرهیزنده سرد مؤدّب - شدید

Correcteur d'imprimerie. Celui qui corrige les épreuves *A.* مصحّح دار الطباعة *P.* مصحّح طبعخانه *T.* بصمه خانه مصحّحی

Dans la Chambre des comptes, il y a des officiers qu'on appelle Correcteurs *A.* ممیّز || Il est correcteur des comptes باش محاسبه‌ده ممیّز در

CORRECTIF. Ce qui a la vertu de tempérer, de corriger *A.* مصلح pl. مصلحات *P.* اصلاحساز *T.* اصلاح - ایولدیجی - Figur. Certain adoucissement qu'on emploie dans le discours *A.* تعبیر معدّل - تعبیر موجب التعدیل *P.* سخن تعدیلساز *T.* یوموشادیجی سوز || Cette proposition est trop hardie, elle a besoin de correctif بی باکانه بر کلامدر نوعمّا بی باکانه بر کلام اولمغله تعدیلنه - بر تعبیر معدّله محتاجدر مدار اولدجق بر کونه تعبیره محتاجدر

CORRECTION. Action de corriger *A.* تصحیح pl. تصحیحات *T.* اصلاح پردازی - درستسازی *P.* اصلاحات pl. اصلاح - اصلاحلتمه - طوغریتمه || La correction d'une phrase, d'un discours بر تعبیرک وبر مقاله‌نک تصحیحی La correction des défauts, des moeurs, des abus معایب وخطایانک وآداب واخلاقک وحلول ایتمش فساداتک اصلاح وتصحیحی - Et qualité de ce qui est correct *A.* صحّت *P.* درستی *T.* || Son style est recommandable par sa correction سبک وعباره‌سی صحّتنه نظراً شایان اعتبار در La plus grande correction est devenue le caractère distinctif de leur style حال صحّت کامله سبک وعباره‌لرینک صفت کاشفه‌سی اولدی

Et réprimande *A.* تعزیر - توبیخ - مؤاخذة *P.* سرزنش *T.* || Correction paternelle تعزیر پدرانه fraternelle مؤاخذهٔ ازارلمه Cela mérite correction فلان شئ سزاوار تعزیر در برادرانه محلّ توبیخدر -

Et peine, châtiment que l'on inflige dans le dessein de corriger *A.* تأدیب لاصلاح النفس *P.* گوشمال *T.* || تأدیب Légère correction تأدیب خفیف Sévère correction تأدیب شدید Cela mérite correction مستحقّ تأدیبدر Il lui a fait une petite correction اصلاح نفس ایچون جزئیجه تأدیب وگوشمال اولندی

Et pureté de langage *A.* نقاحة الکلام *P.* پاکیزگیٔ سخن *T.* دیل تمیزلکی - سوز تمیزلکی || Il parle, il écrit avec une grande correction غایت نقاحت کلام ایله نطق وتحریر ایدر

Il se dit en Pharmacie, de la préparation d'un médicament, par laquelle on ôte ou l'on diminne les qualités nuisibles des drogues qui y entrent *A.* تعدیل - اصلاح *P.* اصلاحسازی - یوموشاتمه - سردلکی قیرمه *T.* شکست درشتی

CORRECTIONNEL. Qui appartient à la correction. Il se dit, des lois et des peines qui concernent les délits *A.* متعلّق الی مخصوص الی اصلاح النفس - اصلاح النفس || Peine correctionnelle اصلاح نفسه متعلّق جزای سزا Tribunal de police correctionnelle اصلاح نفسه مخصوص محکمهٔ اهل عرف

CORRÉLATIF. Qui marque une relation commune et réciproque entre deux choses *A.* منسوب احد هما الی لآخر *P.* با یکدیگر *T.* بری برلرینه نسبتلو منسوب || Les termes de père et de fils sont des termes corrélatifs اب وولد لفظلری احد هما آخره منسوب الفاظدندر

CORRÉLATION. Relation réciproque entre deux choses *A.* بری *T.* نسبت با یکدیگر *P.* نسبت احد هما الی الآخر بریله نسبت ‖ Les termes de père et de fils emportent corrélation اب وابن لفظلری احد هما آخره نسبتی متضمّندر

CORRESPONDANCE. Rapport, relation entre les personnes, entre les choses *A.* مناسبت *P.* نسبت با همدیگر *T.* بری بریله مناسبت ‖ Il y a entre eux une partaite correspondance d'opinions بینلرنده مناسبت کاملهٔ افکار وآرا وار در Il y a dans l'homme et dans plusienrs animaux beaucoup de correspondance entre les organes de la génération et ceux de la voix انسانک وسائر نیچه ینچه حیواناتک آلات تناسللری ایله آلات صوت وصدالری بیننده کلّی مناسبت وار در

Il se dit aussi, de la relation que les marchands ont les uns avec les autres pour le commerce *A.* مخابرة pl. مخابرات - *P.* مخابره با همدیگر *T.* مخابره‌لشمه - pl. مجاوبة مجاوبات ‖ Ce marchand a correspondance dans toutes les villes بو بازرکانک جمیع امصار وبلدانده مخابره‌سی وار در Avoir correspondance شهرلرک جملهسیله خبرلشمه‌سی وار در Entretenir correspondance dans les pays étrangers خبرلشمک - مخابره ایتمک ممالک اجنبیّه ایله ربط شیرازهٔ مخابره Rompre toute correspondance avec quelqu'un فلانی کلّیاً شکست - ایله رشتهٔ مخابره‌یی بالکلّیه قطع ایتمک رشتهٔ مخابره ایتمک

CORRESPONDANCE PAR LETTRES. *A.* مکاتبة *P.* نوشتن نامه با *T.* مکتوبلشمه - Il se dit aussi des lettres mêmes *A.* مکاتیب وتحریرات *P.* نامها *T.* بوایلچینک کاغدلر ‖ J'ai lu la correspondance de cet ambassadeur مکاتبه‌سنی اوقودم - مکاتیب وتحریراتنی قرائت ایلدم

Il se dit aussi, des différentes relations que des personnes ont ensemble *A.* معاملة pl. معاملات *P.* پیوند آشنایی *T.* علاقه - بیلشوب قونشمه ‖ Nous avons eu long-temps correspondance de lettres بیننلرده طول مدّت معاملهٔ مکاتیب وتحریرات Entretenir correspondance avec des gens de Lettres وار ایدی اهل علم ایله وقایهٔ شیرازهٔ معاملهدن خالی اولمامق Je ne veux point de correspondance avec cet homme-là شو آدم ایله بر درلو معاملهده بولنمق استمم Avoir des correspondances suspectes محلّ - بر کمسنه‌نک معاملات مظنونه‌سی اولمق سوء ظنّ اولهجق معاملهلری اولمق

CORRESPONDANT. Il se dit des choses, qui se correspondent *T.* رو برو - مقابل یکدیگر *P.* متحاذی - متناظر - متقابل *A.* بری بریله قارشولشمش - قارشولقلی ‖ Angles correspondans, lignes correspondantes زوایای متقابله وخطوط متقابله

Il signifie aussi, négociant qui est en correspondance réglée avec un autre négociant *A.* مکاتب - مراسل *P.* مکاتبه دار *T.* جوابلشیجی - مکاتبه ایدن مکاتب ‖ Fidèle correspondant صادق القول Il a des correspondants dans toutes les villes de commerce محلّ تجارت اولان جمیع امصار وبلدانده تجارت یری اولان - بشقه بشقه مکاتبین ومراسلینی وار در - Et celui avec qui on est en société dans un commerce réglé de lettres جمیع بلاده کندوسیله مکاتبه ایدر آدملر وار در ‖ J'ai un bon correspondant dans un tel pays فلان مملکتده مکاتبه ایلدیکم ایشه یرار بر آدم وار در ‖ Un correspondant bien informé اخبار صحیحه استجلانبه قادر مکاتب کار آشنا

CORRESPONDRE. Répondre de sa part par ses sentimens, par ses actions *A.* مقابلة *P.* مقابله کردن *T.* قارشولمق ‖ Correspondre à l'affection de quelqu'un برکمسنه‌نک اظهار ایلدیکی علاقهٔ درونه مقابله ایتمک Je vous ai rendu toutes sortes de bons offices, mais vous n'y avez pas correspondu سنک حقّکه من کلّ الوجوه صرف مساعیٔ جمیلهده بندن یانه تجویز قصور اولنمش دکل ایکن طرفکدن اجرای لازمهٔ مقابلهیه رعایت اولنمامشدر Cet enfant ne correspond pas aux bonnes intentions de ses parens بو طفل والدینینک حسن نیّتلرینه مقابله ایتمز - Il se dit aussi, des choses qui se rapportent, qui symétrisent ensemble *A.* تحاذی - تقابل *P.* متقابل بودن *T.* قارشولقلی کلمک - قارشولشمق

CORRIDOR. Espèce de galerie étroite qui sert de passage pour aller à plusieurs appartemens *A.* سباط pl. سوابیط *P.* سازاک *T.* کچید

CORRIGER. Réformer, ôter ce qui est défectueux *A.* تصحیح *T.* اصلاح کردن - درست کردن *P.* اصلاح - طوغریاتمق - اصلاح ایتمک - ایتمک ‖ Il n'a qu'un défaut, mais il sera fort difficile de l'en corriger یالکز بر عیبی وار بر عیبی وار در انجق اصلاح اولنمسی بغایت دشوار در Il est sujet au vin, il ne s'en corrige jamais شرب خمره مبتلا اولوب Il m'a envoyé son livre pour le corriger بو عیبی نا قابل اصلاحدر تألیفنی لاجل التصحیح طرفمه ارسال ایلدی

Il a revu, corrigé et augmenté son livre تألیف ایلدیکی کتابه مکرّرًا امرار نظر دقت وبعد التصحیح والاصلاح ضمایم Corriger un plan, un dessein عدیده ایله توسیعنه مبادرت ایلدی محو واثبات ایله تصحیح - بر رسمی تصحیح ایتمک Cette copie qu'il avait transcrite était toute pleine de fautes, j'ai bien eu de la peine à la corriger استنساخ ایلدیکی صورت سقامت وخطالردن عبارت اولمغله امر تصحیحنه Les modernes ont corrigé les anciens en plusieurs choses خیلی زحمت چکدم متأخّرین وافر شیلرده متقدّمینی تصحیح Corrigez cette humeur violente بو مزاج عنیفی ایتمشلر در اصلاح ایله

Et reprendre, châtier *A.* تعریک - تأدیب لاصلاح النفس *P.* قولاق بورمق - تأدیب ایتمک *T.* گوشمال کردن الاذن || Le père corrige ses enfans والد اولادینی تأدیب ایدر Il a besoin d'être corrigé اصلاح النفس ایچون تأدیبه محتاجدر

Et tempérer *A.* اصلاح - معتدل ساختن *P.* قیرمق *T.* شکستن - کردن || Il faut corriger la crudité de l'eau avec un peu de vin صویک خاملغی بر مقدار باده صویک خاملغی بر - مزجیله اصلاح اولنمغه محتاجدر L'acide du citron se corrige par le sucre مقدار شراب ایله شکست اولنملو در لیمونک حموضتی شکر ایله تعدیل واصلاح اولنور

Se corriger. *A.* اصلاح النفس *P.* فرهنگی پذیرفتن *T.* اصلاح اولنمق - اوصلیلنمق

Corrigé. *A.* مصحّح *P.* درست کرده *T.* صحیحلنمش *A.* مظهرالاصلاح *P.* اصلاحلنمش *T.*

CORRIGIBLE. Qui peut être corrigé. Il se dit ordinairement des moeurs *A.* قابل الاصلاح - ممکن الاصلاح *P.* اصلاحپذیر || Cet homme n'est pas corrigible نا قابل اصلاحدر - شو آدم ممکن الاصلاح دکلدر

CORROBORATIF. Qui a la vertu de corroborer *A.* مقوّی pl. مقوّیات *P.* توان آور - توانایی بخش *T.* قوّت ویریجی || Remède corroboratif دوای مقوّی Potions corroboratives مشروبات مقوّیه Se servir de corroboratifs استعمال مقوّیات ایتمک

CORROBORATION. Action de corroborer ou état de ce qui est corroboré *A.* تقوّی - اقتوا *P.* توانپذیری *T.* || On a travaillé à la corroboration de son estomac معده‌سنک قوّتلنمه‌سنه بذل سعی وهمّت اولندی

CORROBORER. Fortifier *A.* تقویت - تأزیر - تشدید *P.* قوّت - قوّتلندرمک *T.* توان بخشیدن - توانایی دادن || Le vin corrobore l'estomac خمر معده‌یه قوّت ویرر ویرمک باده مقوّیٔ معده در -

Corroboré. *A.* مقوّا *P.* توانایی پذیر - تقویت یافته *T.* قوّتلمنش

CORRODANT. Qui est capable de ronger les parties solides *A.* آکل - اکّال *P.* خوارنده *T.* آشندریجی || La pierre infernale est corrodante جهنّم طاشی آشندریجیدر

CORRODER. Ronger, manger. Il se dit des humeurs malignes ou des drogues qui rongent quelque partie du corps animal, ou de quelque autre corps solide *A.* اکل *P.* خوردن *T.* آشندرمق || Le poison lui a corrodé les intestins تناول ایلدیکی سمّ بغرسقلرینی آشندردی

Corrodé. *A.* مأکول *P.* خورده *T.* آشنمش

CORROI. La façon que le corroyeur donne aux cuirs *A.* دباغت *P.* پیرایش پوست *T.* دری سپیلمه‌سی

CORROMPRE. Gâter, altérer, changer en mal *A.* افساد - افساد ایتمک - بوزمق *T.* افساد کردن - تباهیدن *P.* تفسید || La fièvre corrompt la masse du sang, les humeurs حمّا دمک مجموع دمک واخلاطنک - مجموعنی واخلاطی افساد ایدر Figur. Corrompre les moeurs d'un jeune homme افسادینی موجب اولور بر نو جوانک اخلاقنی افساد ایتمک Les mauvaises compagnies corrompent les moeurs مجاورت اشرار خوف La crainte corrompt le plaisir افساد اخلاقی موجّبدر اخلال ایدر - وخشیت ذوق وصفایی افساد ایدر

En parlant de la viande, on emploie ces mots *A.* ازخام *P.* گنده ساختن - خرسیده ساختن *T.* جورتمک || Le grand chaud corrompt la viande هوانک شدّت حرارتی ازخام لحمی مستلزمدر

Et en parlant de l'air *A.* تغفین - افساد - توخیم *P.* بوزمق - فنالندرمک *T.* || Cela avait corrompu l'air بو شیٔ تغفین هوایی موجب اولمشدر

Corrompre une fille, une femme, pour dire, la débaucher *A.* اغوا - ابغا *P.* گمراه کردن *T.* باشدن چیقارمق - آزدرمق

Et corrompre un juge, pour dire, l'engager par argent ou autrement à juger contre sa conscience *A.* افساد بالاطماع -

rurgien a mis un corrosif sur la chair morte pour la manger جرّاح لحم میّتی آشندرمق ایچون اوزرینه بر دوای اکّال وضع ایلدی

CORROSION. L'action ou l'effet de ce qui est corrosif *A.* اکل *T.* آشنمه || Cette humeur fit une grande corrosion *P.* خورش ـ انتکال ـ بو خلط فلان محلّی کلّی مرتبه‌ده اکل ایلدی La corrosion de l'estomac est un indice de poison آشندردی معده‌نک ـ معده‌نک انتکالی سمّه دلالت ایدر برقرینه در آشنمه‌سی

CORROYER. Repasser, ratisser les cuirs, et leur donner le dernier apprêt *A.* دبغ *P.* دباغت ـ دباغلمق *T.* پیراستن پوست || Corroyer des peaux de vache جلود بقراتی دری سپیلمک ـ اینک طومارلرینی دباغت ایتمک ـ دبغ ایتمک

On dit, Corroyer le fer, pour dire, le battre *A.* دقّ الحدید *P.* آهن کوپیدن *T.* دموری دوکمک Corroyer le bois, pour dire, en ôter la superficie *A.* تجلیف الحطب *P.* پوست Corroyer du mortier, pour dire, mêler ensemble la chaux et le sable *A.* خرجک چامورینی یوغورمق *T.* آژه آعشتن *P.* تعجین الملاط ـ دباغلنمش *T.* پوست پیراسته *P.* مدبوغ Corroyé. *A.* سپیلمش

CORROYEUR. Artisan dont le métier est de corroyer les cuirs دباق *T.* پوسپیرا *P.* دبّاغین pl. دبّاغ *A.*

CORRUDE. Espèce d'asperge sauvage *A.* هلیون برّیّ *P.* مارچوبهٔ یبانی قوش قونمز *T.* کوهی

CORRUPTEUR. Celui qui corrompt l'esprit, les moeurs *A.* مفسد *P.* افسادساز *T.* افساد ایدیجی || Les corrupteurs des témoins sont encore plus coupables que les faux témoins mêmes شاهدلری افساد ایدنلر شهود مزوّره‌دن زیاده قباحتلو درلر

Corrupteur des filles. *A.* مبغی ـ مغوی *P.* گمراهساز *T.* باشدن جیقاریجی ـ آزدریجی || Cette femme est une dangereuse corruptrice de la Jeunesse بوعورت نو رسته‌لر حقّنده بر مبغیهٔ هایله در

CORRUPTIBILITÉ. Qualité par laquelle un corps physique est sujet à la corruption *A.* قابلیّت الی الفساد *P.* امکا نپذیریٔ فساد *T.* بوزلمغه قابللک ـ تباهپذیری || La corruptibilité est attachée à tous les corps قابلیّت فساد کافّهٔ اجرامک شانندندر

Ce || آیارتمق *T.* اطماع کردن *P.* افساد ـ جلب بالاطماع juge s'est laissé corrompre فلان حاکم بالاطماع افساد اولنمشدر ـ Il se dit dans le même sens des témoins || Ces témoins se sont laissé corrompre بو شاهدلر بالاطماع افساد اولنمشدر Corrompre par argent اقچه عرض ایدرک افساد ایتمک

Il se dit aussi en parlant d'un texte, d'un passage qu'on altère *A.* تغییر ـ تحریف *P.* دیگر گون ساختن *T.* بوزمق || On croit que le texte est corrompu en cet endroit ظنّ اولنور تحریف ـ که متن صحیفه فلان محلّده تغییر اولنمشدر

ـ En parlant du langage, du style, on dit, La lecture des mauvais auteurs corrompt le style تألیفات سقیمه‌نک مطالعه‌سی اهل انشانک عباره‌لرینی تغییر وافساد ایدر

Corrompre. Altérer le forme *A.* تغییر الهیئة *P.* صورترا دیگر قیللغی ـ قطعه‌یی بوزمق ـ صورتی بوزمق *T.* گون ساختن بوزمق

Se corrompre. *A.* کسب الفساد ـ تفسّد *P.* فساد پذیرفتن ـ فساد بولمق ـ فساده وارمق ـ بوزلمق *T.* تباهی پذیرفتن ـ || Quand la masse du sang vient une fois à se corrompre مجموع دم بر کرّه کسب فساد ایده‌جک اولدقده ـ En parlant des viandes *A.* تزخّم *P.* گنده شدن ـ خرسیدن *T.* چوریمک ـ En parlant de l'air *A.* تعفّن *P.* کسب الوخامة ـ بوزلمق ـ Il se dit aussi des moeurs ـ فنالنمک ـ بوزلمق *T.* نا خوش شدن || Les moeurs se corrompent facilement par la fréquentation des mauvaises compagnies اخلاق حسنه مجاورت اشرار ایله کسب فساد ایدر

Corrompu. *A.* مفسّد ـ فاسد *P.* فساد یافته ـ فساد پذیر خرسیده ـ گنده *P.* زاخم *A.* فساده وارمش ـ فساد بولمش *T.* نا خوش *P.* وخیم ـ متعفّن *A.* بوزلمش ـ چوریمش *T.* فنالنمش ـ On dit, que l'Italien, le Français sont du Latin corrompu تالیانی وفرانساوی لسانلری لاتین لسانندک ـ لاتین لسانندک بوزنتیسیدر ـ محرّفیدر ـ On dit, Moeurs corrompues اخلاق فاسده Homme corrompu آدم فاسد المزاج Nations corrompues par la molesse کسل ورخاوت طبیعی تقریبیله فساد پذیر اولمش ملّتلر Mot corrompu par l'usage کثرت استعمال ایله تحریف اولنمش کلمه

CORROSIF. V. Corrodant || L'arsenic est corrosif زرنیق اکّالدر Humeur corrosive خلط اکّال Telle chose est un puissant corrosif شدید آشندریجیدر ـ فلان شئ قوی بر اکّالدر Le chi-

CORRUPTIBLE. Sujet à corruption *A.* تابع الی الفساد *P.* فساد بولمغه قابل - بوزلمغه قابل - بوزله بیلور *T.* تباهیدنی || Il n'y a rien sous le ciel qui ne soit corruptible تحت قبّهٔ فلکده بولنان موجودات ایچنده تابع فساد اولمیان شئ یوقدر Les corps les plus humides sont les plus corruptibles زیاده - Figur. Qui peut se laisser corrompre, pour faire quelque chose contre son devoir *A.* قابل الافساد *P.* امکانپذیر فساد *T.* افساد اولنه بیلور || C'est un homme qui n'est pas corruptible فلان کشی قابل افساد قبول ایده‌جک - ممکن الافساد دکلدر - افساد دکلدر آدم دکلدر C'est un juge très-corruptible غایت مرتبده افساده قابل بر حاکمدر

CORRUPTION. Altération dans la substance d'une chose *A.* فساد *P.* فساد پذیری *T.* بوزلمه - بوزوقلق || La corruption du sang, des humeurs دمك واخلاطك فسادی - En parlant des viandes, on emploie ces mots *A.* زخومت *P.* خرسیدگی *T.* بوزلمه - چوریمه - گندگی - Et en parlant de l'air *A.* فنالنمه - فنالق *T.* نا خوشی *P.* وخامت - تعفن - عفونت - Il signifie aussi, putréfaction, pourriture *A.* عفونت *P.* پوسیدگی *T.* چورکلك || On a cru long-temps que les vers s'engendraient de corruption قورد عفونتدن تکوّن ایلدیکی وافر زمان ظنّ واعتقاد اولنمشیدی - Et l'altération qui arrive dans un corps physique || Quelques philosophes ont dit que la corruption d'une chose est la génération d'une autre بعض حکمانك مذهبنه کوره بر شیئك فسادی آخر شیئك کوننی مستلزمدر

Il se dit figur. de toute dépravation dans les moeurs || La corruption des moeurs فساد اخلاق La corruption du siècle فساد دهر du coeur de l'homme فساد قلوب بشر Il y a en lui un fonds de corruption طبعنده مایهٔ فساد وار در Le monde n'est qu'une corruption بو عالم فسادندن عبارتدر Un juge soupçonné de corruption افساد اولنمغله مظنون اولان حاکم

Il se dit aussi, des changemens vicieux qui se trouvent dans le texte, dans le passage d'un livre *A.* تحریف pl. تحریفات - On dit qu'un mot se dit par corruption, pour dire, qu'il a été altéré || Quand on dit Coeur au lieu de Cure, c'est par corruption قلب لفظی یرنده قالب لغتی دینلدیکی حالده

کلام محرّف عدّ اولنور

CORSAGE. La taille du corps humain depuis les épaules jusqu'aux hanches. V. Corps.

CORSAIRE. Pirate qui commande un vaisseau armé en course *T.* قورصان || Les corsaires d'Alger جزایرلو قورصانلری Il tomba entre les mains des corsaires قورصان النه گرفتار Les corsaires قورصان طائفه‌سی - Et le vaisseau monté par un corsaire *T.* قورصان سفینه‌سی - قورصان تکنه‌سی

CORSELET. Corps de cuirasse *A.* جُبّة *P.* جَبه *T.* قابورغه

CORSET. Petit corps de toile sans baleine, que les femmes portent *A.* قدعة *P.* نیمتن *T.* زیبون

CORTÉGE. Suite de personnes qui accompagnent un grand seigneur, un ambassadeur dans les cérémonies publiques *A.* موکب pl. مواکب *P.* یسال *T.* آلای || Grand cortége موکب Nombreux cortége موکب بیوك آلای - آلای والا - عظیم Cortége de carrosses کثیر الازدحام Jamais ambassadeur n'a eu un plus beau cortége هنطو آلایی ایلچیلردن هیچ بر ایلچی Faire cortége بو مقوله موکب عالی‌یه مظهر اولمش دکلدر Aller en cortége آلای ایله روانه اولمق

CORTICAL. La partie extérieure du cerveau *A.* قمیص الدماغ

CORTUSE ou OREILLE D'OURS. *A.* آذان الدبّ *P.* بوصیر - صغر قوبروغی - قاطر قوبروغی *T.* گوش خرس

CORUSCATION. Éclat de lumière *A.* لمعان *P.* رخشیدگی *T.* پارلدایش || La coruscation d'un météore اجرام فلکیه‌دن بریسنك لمعانی

CORVÉABLE. Qui est sujet à la corvée *A.* متحمّل - متسخّر *P.* مکلّف بالسخرة - السخرة *T.* شاکاربر - مچرکگذار || On a commandé les corvéables امر سخره چکنلره چکن اولندی

CORVÉE. Un service que le paysan doit à son seigneur *A.* سخرة *P.* مچرك *T.* آنقریه || کار بیمزد - شاهکار - شاکار - Grande corvée سخرهٔ عظیمه Fâcheuse corvée سخرهٔ شاقه - Il sert en corvée سخرهٔ عنیفه سخره طربقیله خدمت ایدر Ce seigneur charge ses paysans de corvées extraordinaires آنقریه ایشلر - فلان آغا متصرّف اولدیغی قریه اهالیسی اوزرینه فوق العاده آنقریدلر تحمیل ایدر - On dit figur., Ce n'est qu'une corvée pour moi فلان ایش بکا کوره محض سخره در Je me fusse bien passé de cette corvée صرف آنقریه در -

بو آنقریه‌دن بر تقریب شیوشمش اولور ایدم

CORVETTE. Petit bâtiment léger *T.* قوروته سفینه‌سی - قوروته

CORYPHÉE. Celui qui est à la tête d'une secte, d'une société, d'une coterie *A.* سرور - پیشوا *P.* قدوة - مقتدا - رئیس *T.* باش || Épictète a été dans son siècle le coryphée des Stoïciens فلان حکیم کندو دورنده مقتدای حکمای رواقیون ایدی Pétrarque était le coryphée des poètes de son temps - فلان کمسنه کندو وقتی شعراسنک پیشواسی ایدی ملک الشعرای زمانی ایدی

COSAQUES. Peuples de l'Ukraine *T.* قزاق طائفه‌سی

CO-SEIGNEUR. Celui qui possède une terre avec un autre *A.* مشارک الحکومة *P.* همباز ملکداری *T.* آغالق اورتاغی || Il est co-seigneur avec un tel فلان کشی ایله مشارک حکومتدر

COSMÉTIQUE. Il se dit des drogues qui servent à l'embellissement de la peau *A.* عقاقیر ملطّفة البشرة *P.* عقاقیر زیبا *T.* دری‌یی کوزللدیجی اجزالر || Les médecins prétendent que les cosmétiques nuisent à la santé عند الاطبّا ملطّف بشره اولان عقاقیر مخلّ صحتدر

COSMOGONIE. Science ou système de la formation de l'univers *A.* علم تکوین العالم || La cosmogonie d'Hésiode فلانک علم تکوین عالمه دائر تألیف ایلدیکی کتاب

COSMOGRAPHE. Qui sait la cosmographie *A.* عارف العلم دنیانک رسمنی *T.* دانشمند رسم جهان *P.* الهیئة العالم || Savant cosmographe علم هیئت عالمه عارف بر بیلور فاضل کثیر المعلومات

COSMOGRAPHIE. Description du monde entier *A.* علم الهیئة رسم دنیانک علمی *T.* علم رسم جهان *P.* العالم || Il sait bien la cosmographie علم هیئت عالمه وقوف تامّی وار در

COSMOGRAPHIQUE. Qui a rapport à la cosmographie *A.* هیئت متعلّق الی هیئة العالم || Description cosmographique عالمه متعلّق وصف وتعریف

COSMOLOGIE. Science des lois générales par lesquelles le monde est gouverné *A.* علم الانتظامات العالم *P.* علم انتظامات دنیانک احوال نظامی علمی *T.* جهان

COSMOPOLITE. Citoyen du monde, celui qui n'adopte point de patrie *A.* ابن الارض *P.* رند لامکان - خوش نشین *T.* بوردی بوق || Un cosmopolite regarde l'univers comme sa patrie ابن ارض اولان کشینک کوزنده ربع مسکون کندو وطنی

مشابه‌سنده در - کبیدر

COSSE. Enveloppe de certains légumes, comme pois, fève etc. *A.* سنفة pl. سنف *P.* قلافة - پوست *T.* قبجوق || Cosse dure *A.* قلافة غلیظة *P.* پوست درشت *T.* سردقبجوق tendre *A.* قلافة طریّة *P.* پوست تر وتازه *T.* یومشق قبجوق longue *A.* سنفة طویلة *P.* پوست دراز *T.* اوزون قبجوق

COSSER. Il se dit des beliers qui heurtent de la tête les uns contre les autres *A.* تناطح الکباش *P.* جنکیدن غوجها *T.* قوجلر سوسشمک - قوجلر دوکشمک - قوجلر اورشمق

COSSON. Espèce de petite vermine qui gâte le blé *A.* سوس *P.* سوفته *T.* غلّه کوه‌سی || Le cosson s'est mis dans le blé de cette grange بو ذخیره انباری ایچنه قورد دوشدی V. aussi Charançon.

COSSU. Qui a beaucoup de cosse *A.* کثیر القلافة *P.* بسیار قبجوغی کور *T.* پوست

COSTAL. Qui appartient aux côtes *A.* ضلعیّ *P.* پهلویی *T.* قابورغه‌نک - قابورغه‌یه متعلّق || Il y a huit vertèbres costales سکز عدد فقرات ضلعیّه وار در کمیکلری وار در

COSTUME. Il se dit de la manière de s'habiller selon certains caractères particuliers *A.* زیّ pl. ازیا *P.* طرز جامه پوشی *T.* قیافت || Un costume bourgeois زیّ اهل بلد کسوت - قیللق - Le costume de juge قاضی قیللغی - قاضی کسوتی - زیّ قاضی

COSTUMER. Habiller, vêtir selon le costume *A.* تزیّة *P.* جامه پوشانیدن *T.* قیافتلندرمک

Costumé. *A.* متزیّی *P.* جامه پوش *T.* قیافتلنمش

COSTUS. Espèce de plante *A.* قسط *P.* قسطس || Costus arabique قسط عربی Costus spécieux قسط هندی

COTE. La marque numérale dont on se sert pour mettre en ordre les pièces d'un procès, d'un inventaire *A.* رقم pl. ارقام || La cote trois, la cote quatre ایکی رقمی اوچ رقمی

Cote mal taillée. Une composition qu'on fait en gros sur plusieurs prétentions, au lieu d'entrer dans la discussion particulière de chaque chose *T.* بر طوب || Vous avez des prétentions les uns contre les autres ; il faut faire de tout cela une cote mal taillée بری برکز اوزرینه ادّعالرکز واردر جمله‌سنی بر طوب ایتمک اولا وانسبدر

Cote, signifie aussi, quote-part *A.* حصّة pl. حصص *P.*

پای T. بهره

CÔTE. Os courbé et plat qui s'étend depuis l'épine du dos jusqu'à la poitrine A. ضلع pl. اضلاع P. استخوان پهلو T. ‖ Dieu forma Ève d'une côte d'Adam ایکو کمیکی - قبورغه کمیکی خلق الله حوّا من ضلع آدم Il s'est froissé une côte برضلعنی زده‌لدی - On appelle, Fausses côtes, celles d'en bas qui n'aboutissent point au sternum A. pl. جوانح P. استخوانهای زیرین ککرك کمیکلری T. پهلو

Figur., Serrer les côtes à un homme. Le presser vivement A. تضییق P. تضییق کردن T. صقشدرمق

Côte à côte, signifie, à côté l'un de l'autre A. متساوی ‖ Ils marchaient côte à côte یان یانه یورولر ایدی T. پهلو بپهلو P. جنبًا بجنبٍ - الجنوب

Côte, se dit aussi de plusieurs choses qui ont quelque ressemblance avec les côtes des animaux A. ضلع - شقّ P. شکله ‖ Côte de melon d'eau قارپوز دلیمی T. دلیم

Côtes d'un vaisseau. Les pièces qui sont jointes à la quille, et qui montent jusqu'au plat-bord A. نطاق السفینة P. کمرگاه کمینك بلی T. کشتی

Côte. Le penchant d'une montagne A. صفح - صفق الجبل طاغك آرقاج یری - طاغ یوره‌سی T. شیو کوه P. الجبل ‖ Côte plantée de vignes کرومی باغلردیکلمش طاغ یوره‌سی Côte fertile ارضی مخصب بر صفح جبل Sur le haut de la côte بالای شیو جبلده

À mi-côte. A. مناصفةً - مشاطرةً P. نیمپاره T. یاری اولهرق ‖ Une maison bâtie à mi-côte منزل مناصفةً بنا اولنمش

Côte. Rivage de la mer. A. شطّ pl. شطوط - شاطی البحر - شطوط کنارهٔ دریا - لب دریا P. سیف البحر - سواحل pl. ساحل T. یالی - دکز یالیسی ‖ Côte pleine d'écueils صخور صمّادن Côte dangereuse عبارت ساحل مخوف وخطرناك Côtes de France فرانسه سواحلی Briser à la côte شاطئ بحر L'armée navale parut sur la côte اوزرنده شکست اولمق Son vaisseau est échoué sur la côte دونمنما عسکری دکز یالیسی اوزرنده ظهور ایلدی Les pirates qui courent nos côtes راکب اولدیغی سفینه دکز یالیسنده سواحلمز اطرافنه اوتوردی Des batteries qui défendent la côte گشت وگذار ایدن دریا رهزنلری - On appelle Gardes-Côtes, des vaisseaux armés pour défendre les côtes T. ساحلی محافظه ایدن طابیه‌لر واردهٔ‌قوسطه سفینه‌لری

CÔTÉ. La partie droite ou gauche de l'animal depuis l'aisselle jusqu'à la hanche A. جنب pl. جنوب P. پهلو T. یان ‖ Côté droit, coté gauche صاغ وصولِ - جنب ایمن وجنب ایسر Le côté lui fait mal یانی اغرر - وجع جنبی وار در Il était couché sur le côté یانی اوزرنده یاتمشیدی

Il se prend aussi pour toute la partie droite ou gauche de l'animal et de tout corps solide A. جانب pl. جوانب P. جانب سو T. یان ‖ Il était perclus de tout le côté gauche ایسری جملهٔ مفلوج ایدی Il boite des deux côtés جانبیندن ایکی یاندن آقسار - اعرجدر Je vis qu'il marchait à son côté, à ses côtés یان یان یوردیکنی کوردم Il a l'épée au côté قلیج یانی طرفنه آصلمشیدی - On dit figur., Cet homme, ce marchand est sur le côté, pour dire, que ses affaires sont en fort mauvais état فلان کشینك وفلان بازرکانك بلی قیرلدی

Et jeter, mettre quelqu'un sur le côté, pour dire, le coucher, le renverser par terre mort ou blessé A. تسطیح - تقتیل - افتادهٔ خاك دمار کردن - نقش زمین کردن P. تفریش T. یره یاتورمق ‖ Il lui donna un grand coup d'épée, et le jeta, le mit sur le côté بر ضربهٔ شدیدهٔ شمشیر ایله فلانی زمین اوزرینه حوالهٔ شمشیر خون - قهر ودماره تفریش ایلدی اشام ایله افتادهٔ خاك دمار ایتمشدر

On dit, qu'un navire est sur le côté, pour dire, qu'il est sur le sable, échoué کمی قوم اوزرنده - کمی یان اوتوردی - Et mettre un vaisseau sur le côté, pour dire, le caréner, le radouber T. کمی‌یی یان یاتروب قلفاتلمق

Il signifie aussi, endroit, partie d'une chose A. طرف pl. محالّ - محلّ - اطراف P. سو T. یر - سمت ‖ Attaquer la place dù côté le plus faible قلعه‌یی اك ضعیف طرفندن On y peut éntrer par deux côtés ایکی طرفدن دخول اورمق On y aborde de tous côtés هرسمت وطرفدن ایتمك ممکندر On n'y aborde d'aucun côté هیچ بر طرفدن یانمه واریلور Il n'est jamais à la maison, il est toujours de côté et d'autre, pour apprendre des nouvelles یانمه وارلمز - یانمه وارله‌جق سمت یوقدر - دائما استخبار حوادث ایچون طرف طرف De ce côté-là je ne crains rien کزدیکندن خانه‌سنده هیچ بولنمیور - اول طرفدن هیچ بر درلو خوفم یوقدر De quelque côté que vous considériez l'affaire, elle est mauvaise تامون الغایله یم

كندو طرفى اولنلرك ـ كندو طرفگيرى اولنلرك جملەسى ـ سن قنغى طرفكسك ? De quel côté êtes-vous جملەسى بن قنغى طرفه متعلقسك Je suis du côté de la justice حق وعدلك طرفدارى يم ـ حقك معينى يم Je ne suis ni pour un côté ni pour l'autre بن نه بو طرفك نه اول Il se met du côté du plus fort نه برينه ونه ديگرينه طرفگيرم ـ طرفك يم غالب طرفنى طوتار

À côté. À droite ou à gauche, et auprès *A.* فى القرب *P.* قرب قريەده ‖ À côté du village *T.* يان طرفنده ـ يانندە نزد يانندە يوريمك Marcher à côté كويك يانندە ـ Être à côté يانندە اولمق Quand vous serez en tel endroit, n'allez pas tout droit, mais prenez un peu à côté فلان محلّه وصولكدە طوغرى يوله وارميوب بر مقدار يان طرفه صاپيويرـ On dit, Donner à côté, pour dire, s'éloigner du but. Il se dit au figuré et au propre نشانه اصابت ايدەمامك ‖ En tirant, il a donné à côté آتوب هدف مقصوده اصابت ايدەمدى Il s'est trompé dans cette affaire, il a donné à côté سهم تدبيرينى هدف مقصوده اصابت ايتدره ميوب شو مصلحتده دوچار خيبت وخسران اولمشدر Il a passé à côté de la difficulté بر طرف ايتدردى ـ مشكلى شيوشدردى ـ On dit figur., qu'un homme est à côté, ou marche à côté d'un autre, pour marquer l'égalité de naissance, de mérite *A.* معادلة ـ مكافئة ‖ برابرلشمك *T.* يكسان بودن ـ همتا بودن *P.* مناظرة ـ Molière marche à côté de Plaute فلان شاعر فلان شاعر ايله فلان ايله برابرلشور ـ فلان ايله يكساندر ـ مكافئه ومعادله ايدر

Côté, se dit aussi en parlant des étoffes *A.* وجه *P.* رو *T.* يوز ‖ Mettez cette étoffe du beau côté قماشى يوزى طرفندن قو

De côté, signifie, de biais, obliquement *A.* ضالعاً *P.* كج *T.* ضالعاً Il marche de côté ‖ يان باقر Il regarde de côté بر طرفه اكلەرك يورر ـ يان يورر ـ يورر Il faut vous tourner un peu de côté سنى جزئيجه يان طرفه اصلاع ايتملو در ـ سنى يان طرفه اكمك اقتضا ايدر ـ On dit figur., Regarder de côté, pour dire, regarder avec dédain, ou ressentiment *A.* متشارزاً نظر *P.* كج ديدن ـ كج نگاه كردن *T.* طارغين باقش ايله باقمق ـ طارغين باقمق ـ اكرى باقمق بكا طارغين ـ بكا كج نظر ايدر ‖ Il me regarde de côté باقشيله باقر ـ Et mettre une chose de côté, pour dire, la mettre en reserve, et en dérober la connaissance aux autres

مصلحته هر قنغى طرفندن نظر ايدەجك اولور Il ne sait de quel côté tourner نه سمته توجّه ايتمك ايسەك De quel côté vient le vent ? اقتضا ايلديكنى بيلەمز روزكار Le vent s'est tourné du côté du midi قنغى طرفدن هبوب ايدر Il n'y a point d'union entre eux, chacun tire de son côté روزكار سمت جنوبه تحويل اولندى بينلرنده اتحاد يوقدر ـ On dit proverb., Voir de quel côté vient le vent, pour dire, examiner en quel état sont les affaires, pour se déterminer et prendre son parti همان هر كس كندو طرفنه چكر روزكار نه طرفدن اسديكنى كوزەدرك آكا كوره حركت ايتمك

Il se dit figur., des personnes et des choses *A.* جهت pl. جهات *P.* روى *T.* يوز ‖ Il se fait toujours voir, il se montre par le beau côté دائما نفسنى جهت حسندن اظهار ايدر Vous devriez regarder la chose par le bon côté ماذەيه حسنى جهتندن نظر ايتمك اقتضا ايدر ايدى Il regarde tout par le mauvais côté هر شيئه جهت قبيحندن نظر ايدر On a tourné son affaire de tous les côtés مصلحتنى هر جهتدن تقليب ايلديلر

En parlant de parenté et de succession, on distingue deux côtés, le côté paternel *A.* جانب الاب ـ قبل الاب *P.* سوى پدر *T.* بابا طرفى et le côté maternel *A.* والده طرفى *T.* سوى مادر *P.* جانب الام ـ قبل الام ‖ Du côté du père *A.* عن جانب الاب ـ *P.* از سوى پدر لاب ـ Ils sont parens du côté du père من قبل الوالد اقربا درلر Du côté de la mère عن جانب الوالده لاب اقربا درلر ـ Il était mon cousin du côté de sa grand'mère maternelle فلان كشى لام جدّەسى طرفندن بنم حاله زادەم Le côté paternel پدر طرفندن اولان نسب Un propre de côté et ligne عن اب وعن نسب منتقل اولان ملك

Il signifie aussi, parti *A.* معين *P.* ياور ـ طرفگير ـ طرفدار *T.* طرف ‖ Le côté du Roi پادشاهك ـ پادشاه طرفى C'est le côté des ennemis اعدانك طرفگيرلرى طرفدارانى Le côté le plus juste جملەدن زياده حقانيتلو اولان طرف بو Il a جملەدن زياده عدل وحق طرفگيرلرى بونلر در ـ در Dieu de son côté الله تعالى حضرتلرى ياور ومعينيدر Il se rangea, il se mit d'un tel côté فلان طرفك سلكنه منسلك Tous ceux qui étaient de son côté صرەسنه كيردى ـ اولدى

Et figur., pour dire, omettre d'en parler A. حفظ P. فرو داشتن T. صاقلمق بر طرف P. صرف النظر - انحاء عن النظر A. بر طرفه قويمق - بر يانه براقمق T. كردن || Je mets de côté tous les reproches que j'aurais à vous faire سكا ايده جكم سكا ايده جكم مؤاخذه لر - تعزيراتدن صرف انظار ايدرم سكا ايده جكم توبيخات شويله طورسون - بر طرف طورسون سكا ايده جكم توبيخاتى بر يانه قورم -

Et laisser une chose, un homme de côté, pour dire, l'abandonner, négliger de s'en occuper A. ترك P. گذاشتن T. بوشلمق - براقمق || J'ai laissé mon procès de côté, pour venir ici بو طرفه كلمك ايچون دعوامى ترك ايلدم Peut-on laisser de côté un si bon officier? فنننه ماهر بو مقوله بر عسكرى ضابطنك تركى روامیدر

COTEAU. Penchant d'une colline A. ضاجع التلّ - سفح التلّ - بيلان T. شيب پشته P. احقا pl. حقو - ضواجع التلّ pl. بر حقو - مخصب ونمادار بر سفح تلّ || Fertile coteau بل كثير المحصولات - Il signifie aussi, colline. V. ce mot.

CÔTELETTE. Petite côte de certains animaux, accommodée pour être mangée A. ضلع اللحم المشنّط P. پهلوى گوشت T. طراقلق ات كبابى || Mettez-nous des côtelettes sur le gril بريان اسقره نك اوزرينه كباب اوله جق طراقلق پارچه لرى وضع ايله

COTER. Marquer suivant l'ordre des lettres ou des nombres A. وضع الرقم P. اشارت بالارقام - با رقم نشان كردن T. اوراق اوزرينه وضع || Coter des pièces رقم ايله نشانلمق اوراقى رقم ايله نشانلمق - رقم ايتمك

Coté. A. مرسوم بالارقام P. رقمزده - با رقم نشان كرده - رقملو رقم ايله نشانلو

CÔTIER. Pilote qui a la connaissance pratique des côtes A. ربّان السواحل P. بدرقهٔ لب دريا T. دكز يالييسى

CÔTIÈRE. Suite de côtes de mer A. صفّ - سلك السواحل P. رستهٔ لب دريا T. دكز يالييسى صره سى || Cette côtière est sujette à un tel vent بو صفّ سواحل فلان روزكارك اوغراغى يريدر

COTIGNAC. Sorte de confiture faite avec des coins A. مربّاء السفرجل P. آيوا رجلى T. ريچال بهى

COTILLON. V. Jupe.

COTISATION. Action de cotiser A. توزيع - توزيع بالمحاصّة pl. توزيعات P. توزيع همه كس T. توزيع || Cotisation d'impôts ويركو توزيعى - توزيع ضريبات Cotisation d'aumônes pour les pauvres فقرايه ويرله جك تصدّقات توزيع اختيارى Cotisation volontaire حصّه لرينك توزيعى forcée توزيع جبرى Cette cotisation a donné beaucoup de peine بو توزيع بغايت موجب ثقلت اولمشدر Voilà une cotisation mal faite اشته ترتيبى نا خوش بر توزيع

COTISER. Régler la part que quelqu'un doit payer de quelque somme A. طرح الحصّة - تعيين الحصّة P. بهرهٔ غرامت فلانه شو T. توزيع صالمق انداختن || On l'a cotisé à tant مقدار اقچه تعيين حصّه اولندى Il faut que chacun se cotise selon ses facultés هر كسه درجهٔ اقتدارينه كوره طرح حصّه هر كسه اقتدارى قدرنجه توزيع صالمق اقتضا - اولنملو در هر كسه قانون مقايسه يه رعايت ايله تعيين حصّه - ايدر اولنملو در

COTON. Espèce de laine qui vient sur un arbre nommé Cotonnier A. قطن - پنبه P. غاز - پموق T. || Coton des Indes قطن مندوف Coton cardé هند پموغى - قطن هندى قطن مفتّك - قطن منفوش Coton épluché آتلمش پموق - پموق دنكى toile de coton ديتلمش پموق - پموق بزى balle de coton

On dit, qu'une étoffe jette son coton, pour dire, qu'elle jette une espèce de duvet qui ressemble à du coton A. اغبرار الثوب پروز دوكمك - پروزلنمك T. پرزه انداختن P. نشر الزّبر - حاو آتمق - Il se dit figur., du poil follet qui vient aux joues et au menton des jeunes gens A. زغب P. خطّ رخسار T. تازه || Son menton commençait à se couvrir du premier coton خطّ رخسارى هنوز سر نماى ظهور ايتكه باشلامشيدى

Coton, se dit aussi d'une certaine bourre qui enveloppe le bourgeon de quelques arbres A. بلّة T. طومورجغك تفتيكى

se COTONNER. Il se dit des choses qui commencent à se couvrir d'un certain duvet A. تزغيب P. مو پيدا كردن - توى بتمك T. مو زادن || Ses joues commencent à se cotonner رخسارنده توى بتمكه باشلادى

Il se dit aussi des étoffes A. زبرة P. پرزه زدن T. || Le drap d'Espagne se cotonne پروزلنمك - حاو آتمق Cette toile se cotonne بو ثوب اسپاينا چوقه سى پروزلنور

بو بز پروزلنور - زبره پیدا ایدر

COTONNÉ. Il n'est guère d'usage que dans cette phrase, Cheveux cotonnés, pour dire, très-courts et très-frisés *A.* شعر موی زنگی مثال - موی ژولیده *P.* شعر متقرد - قط *T.* عرب صاچی کبی قبورق، صاچ - قصه وقیورق صاچ

COTONNIER. Arbuste qui porte le coton *A.* شجر - زعبل *P.* درخت پنبه *T.* پموق آغاجی القطن

COTONNINE. Grosse toile dont on se sert pour les voiles des vaisseaux *A.* بزّ الشراع *P.* کرپاس بادبان *T.* یلکن بزی

CÔTOYER. Aller côte à côte de quelqu'un *A.* مشی متساوی *P.* همپا روانه شدن *T.* یانی صره - یان یانه کتمک الاقدام کتمک || Ne souffrez pas qu'il vous côtoie à la procession - آلایده سنکله متساوی الاقدام مشی ایلمسنی قبول ایتمه سنکله متساوی الاقدام اولمسنی

Et aller tout le long de... *A.* اطرار *P.* از - بکناره رفتن *T.* کناره گذارشدن || Côtoyer la rivière کناری صیيررق کتمک Côtoyer toujours la forêt ساحل نهری اطرار ایله روانه اولمق دائما - اورمانک کناریني اطراردن خالی اولمامق L'armée des ennemis côtoyait la nôtre اورمانک کناریني صیيررق کتمک عسکراعدا بزم عسکرک کناریني صیيررق Les galères côtoyaient les terres n'osèrent prendre le large, et ne firent que côtoyer قطع طریق ایتمکده ایدی چکدیری سفینه‌لری سواحلی صیيروب کیدرلر ایدی آچیغه جیقمغه جسارت ایتموب همان اطرار سواحله مداومت ایلدیلر

COTRET. Petit faisceau court, composé de morceaux de menu bois *A.* حزمة القضبان *P.* دسته چوب *T.* چیبوق دسته‌سی

COTTE DE MAILLES. Chemise faite de mailles ou petits anneaux de fer *A.* غلالة pl. غلایل *P.* پیراهن آهنین *T.* زره کوملکی

CO-TUTEUR. Celui qui est chargé d'une tutèle avec un autre *A.* رفیق الوصیّ *P.* همباز وصی *T.* وصی اورتاغی

COTYLE. Cavité d'un os, dans laquelle un autre os s'articule *A.* وقب العظم pl. وقوب العظم *P.* گو استخوان *T.* کمیک چقوری

COTYLÉDON ou NOMBRIL DE VÉNUS. Espèce de plante *A.* آذان القسّیس *P.* قدح مریم *T.* جمعه کوبکی - ساقسی کوزلی

COTYLOÏDE. Il se dit de la cavité de l'os des îles, qui reçoit la tête du fémur *A.* وقب الحجبتان

COU. La partie du corps des animaux qui joint la tête aux épaules *A.* رقبة pl. رقاب - عنق pl. عنوق *P.* گردن *T.* Gros cou اوزون بویون - عنق طویل Long cou || بویون عصابة عنق Mouchoir de cou *A.* قبا بویون - عنق اضخم Avoir le cou de travers *P.* بویون باغلمه‌سی *T.* گردنبند اکری بویونلو - کج گردن اولمق - منحرف العنق اولمق Allonger le cou بویون اوزاتمق - مدّ عنق ایتمک اولمق Se casser le cou بویونی شکست ایتمک - کسر عنق ایتمک - On dit, Sauter au cou, se jetter au cou de quelqu'un, pour dire, l'embrasser avec beauconp d'affection *A.* تعانق *P.* در آغوش قوجاقلمق *T.* کردن

Et couper le cou à quelqu'un, pour dire, séparer sa tête de son corps, lui trancher la tête *A.* تقفین - قطع الرأس *P.* کلّه قوپارمق - بویون اورمق *T.* گلو بریدن - سر بریدن || Il fut condamné à avoir le cou coupé سیف گلو بریدهٔ بویونی - سیاست اولمق اوزره حقّنه حکم جریان ایلدی اورلمق وجهیله جزاسی ترتیب اولنمق بابنده حکم جریان ایلدی - Figur., Rompre le cou à un homme, pour dire, lui rendre de mauvais offices qui ruinent sa fortune *T.* برکمسنه‌نک بلنی قیرمق - ظهر اقتداریني شکست ایتمک

On dit, Cou de chemise *A.* جیب القمیص *P.* گریبان *T.* کوملک یقه‌سی پیراهن

On dit aussi, Le col ou le cou d'une bouteille, d'un matras, pour désigner cette partie longue et étroite, par où on emplit et on vide ces vases *A.* عنق *P.* گلو *T.* بوغاز

COUCHANT. Qui se couche *A.* ضاجع - متضجّع *P.* خسپیده *T.* یاتمش

Chien couchant. Une espèce de chien de chasse *A.* ثمثم *P.* تضریبهٔ ثمثم ایتمک || Dresser un chien couchant زاغر *T.* یوزه زاغری آوه اوکرتمک - Figur., Faire le chien couchant. C'est affecter un air humble et soumis auprès de quelqu'un, pour en obtenir ce qu'on désire تبصبصات کلبیّة ایله تحصیل مرام تبصبصات کلبیّه ایتمک - قیدنده اولمق

Soleil couchant. Il se dit du soleil, lorsqu'il est près de se coucher *A.* تضجیع الشمس - طفول الشمس - غروب الشمس *P.* غروب خورشید *T.* کونشک باتشی || Le soleil levant, le soleil couchant طلوع شمس وغروب شمس J'arriverai chez vous avant le soleil couchant قبل الغروب طرفکده

واصل اولەجغم

Couchant. La partie occidentale de la terre *A.* مغرب *P.* جانب باطی طرفی *T.* سمت باختر || Du côté du couchant مغربدن Le midi et le couchant جنوب ومغرب - Et l'endroit où le soleil se couche *A.* غرب *P.* باختر *T.* باطی || Maison exposée au couchant جانب غربه ناظر اولان خانه

On dit, Le couchant d'hiver, le couchant d'été مغرب شتوی ومغرب صیفی - Et figur., qu'une personne est à son couchant, pour dire, qu'elle est vieille کوکب سنّ سریع Ou pour dire, que son génie baisse, et est près de s'éteindre الزوالی مایل غروبدر ضیای عقلی مشرف خمود وزوالدر

COUCHE. Lit. Il ne se dit qu'en quelques phrases *A.* فراش pl. فرش *P.* پستر *T.* دوشک - یتاق || La couche nuptiale فراش عروسی - فراش زفاف La couche royale پادشاهی

Il se prend aussi, pour le seul bois d'un lit *A.* سریرالفراش *P.* سریر - تخت جامه خواب *T.* یتاق سریری || Couche de bois de noyer جوز اغاجندن مصنوع سریر نوم - On dit figur., Souiller la couche de quelqu'un, pour dire, abuser de sa femme فراش زوجیّتی تدنیس ایتمک - On dit aussi, Les fruits de sa couche, pour dire, les fruits de son mariage, ses enfans ثمرات فراش زوجیّتی

Il signifie aussi, le temps pendant lequel les femmes demeurent au lit à cause de leur enfantement *A.* مدّة النفاس - لوحوسدلق وقتی *T.* هنگام زاجی *P.* حال النفاس Elle fit ses couches en tel endroit وقت نفاسنی فلان محلّده حال نفاسنی تکمیل Elle est relevée de couche امرار ایلدی حال نفاسدن چیقدی - ایلدی

Il se prend aussi pour l'enfantement *A.* ولاد - وضع الحمل *P.* زایش *T.* طوغورمه || Heureuse couche ولاد سعید Mauvaise couche وضع حمل کثیر المحنت

Fausse couche. Une couche avant terme *A.* سقط *P.* آفگانه *T.* دوشوک دوشورمه V. Avorter.

Couches. Les linges dont on enveloppe les petits enfans *A.* لفایف الصبیّ *T.* جوجوق صارقیلری

Couche, en termes de Jardinage, se dit des planches relevées, et faites de fumier et de terre, pour semer des fleurs ou des légumes *T.* فدان اکلەجک یصدیق - فدان یصدیغی || Semer sur couche اکمک طرحی Il faut échauffer cette couche-là avec de nouveau fumier فدان اکلمش یصدیق طرحنی تازه فشقی القاسیله قزدرمق اقتضا ایدر

Et de certaines choses qu'on met par lits, comme des fruits, des médicamens, et des viandes dont on veut faire quelque composition *A.* فرش *P.* تو *T.* قات || Il faut mettre une couche de fraises, puis une couche de groseilles, puis une couche de sucre بر فرش چیلک صکره بر فرش فرنک اوزمی وصکره بر فرش شکر وضع اولنملو در

Et de l'enduit qu'on fait avec des couleurs ou des métaux, pour peindre, bronzer ou dorer *A.* طلا - دمام *P.* اندایش *T.* - اوّلکی صوا - دمام اوّل || La première couche صوا - طلا Double couche استار Il faut donner trois couches de blanc à huile اوچ قات یاغلو بیاض طلای - دمام مذهّب Couche d'or بویا اورلمق اقتضا ایدر التون صوا - زرین

Couchée. Le lieu où on loge la nuit en faisant voyage *A.* منزل اللیل - مبیت الابناء السبیل - مبیت *P.* نزولگاه *T.* یتاجق قوناق یری || La dînée est en tel endroit, et la couchée est en un tel lieu شبانه یمکلک یری فلان Nous nous rencontrâmes à la couchée محلّده وقوناق فلان یرده در قوناق یرنده ملاقی اولدق

Coucher. Mettre quelqu'un au lit *A.* اضجاع فی الفراش یتاغه قویمق - یتاغه یاتورمق *T.* خوابانیدن - خسبانیدن *P.* آغالرینی یتاغه یاتوران || Ces valets couchent leur maître خدمتکارلر Les plus proches parentes couchent la mariée عروسی بیت الزفافده اضجاع ایدن اخصّ اقرباسی اولان خاتونلر در

Et étendre de son long sur la terre, sur un lit etc. *A.* تبسیط *P.* اوزادوب یاتورمق - اوزاتمق *T.* گسترانیدن || On coucha ce saint sur des charbons ardents اول عزیزی جمرات پر تف وتاب اوزرنده تبسیط ایلدیلر Saint Louis en mourant voulut qu'on le couchât sur la cendre فلان قرال حال موتده ایکن بدنی رماد اوزرنده تبسیط اولنمسنی وصیّت ایتمشیدی - Et être étendu pour prendre son repos *A.* اجلعباب *P.* یصانمق - اوزانوب یاتمق *T.* خسبیدن || Coucher sur la terre طپراقده یصانمق - تراب اوزرنده اوزانوب یاتمق

Coucher sur le dos. *A.* بر *P.* مستلقیاً ضجوع - استلقا

Coucher sur le ventre *T.* آرقه اوزرنده یاتمق *P.* پشت خسبیدن *A.* مکبوباً ضجوع

Coucher sur le côté *A.* بر *P.* ضجوع علی الجنب *T.* یوز اوزرنده یاتمق واژرو خسبیدن یان یاتمق پهلو خسبیدن

Se coucher. Se mettre au lit, ou s'étendre tout de son long sur quelque chose *A.* ضجوع - انضجاع *P.* خسبیدن *T.* یاتمق || Il s'est couché fort tard یک کیج یاتدی - On dit proverb., Comme on fait son lit on se couche, pour dire, que selon qu'on dispose ses affaires, on s'en trouve bien ou mal *T.* هر کس دوشه‌دیکنه کوره یاتور

Coucher. Loger la nuit dans quelque endroit *A.* بیتوتت *P.* کیجه قالمق *T.* در شب آرام کردن || Il coucha dans une hôtellerie کیجه بر - بر مسافر خانده بیتوتت ایلدی - Et passer la nuit dans quelque endroit مسافر خانده قالدی *A.* امرار الوقت اللیل *P.* امرار الوقت شبرا گذرانیدن *T.* کیجه‌لمک || Coucher au cabaret میکده‌ده امرار کیجه‌یی کچورمک - لیل ایتمک

On dit, Coucher avec une femme, pour dire, avoir commerce avec elle *A.* همفراش *P.* استفراش - مفارشة - مضاجعة - مکامعة *T.* برابر یاتمق بودن || Il y a plus d'un an que ce mari ne couche plus avec sa femme فلان آدم بر سنه‌دن زیاده در زوجه‌سیله استفراش ایتمز

On dit du soleil et des autres astres, qu'ils se couchent, pour dire, qu'ils descendent sous l'horizon *A.* غوور الشمس - غروب انغماس - غموس الکوکب - تضجیع الشمس - تغویر الشمس - غیاب الکوکب - الکوکب *P.* غیاب فرو رفتن *T.* باتمق || Le soleil se couchera dans demi-heure کونش نصف ساعت صکره غروب - En parlant de la lune, on emploie en Arabe le mot افول || Il y a une heure que la lune est couchée بر ساعت آی باتدی - اولدیکه قمر افول ایلدی

On dit, Coucher par terre, Coucher sur le carreau, pour dire, renverser, tuer *A.* تسدیح - تفریش *P.* بخاک انداختن - نقش زمین کردن *T.* یره یاتورمق - یره ییقمق || Il lui donna un grand coup d'épée, et le coucha sur le carreau اوزرینه حواله ایلدیکی ضربهٔ شدیدهٔ سیف ایله روی خاکه تفریش بر قلیج چالمغله فلانی یره ییقدی - ایلدی

Les ennemis quante par terre عسکر اعدا ایلرویه طوغری کلمکده ایکن

Il se dit aussi, des choses inanimées || La grêle, la pluie couchent les blés طلو ویغمور اوزرینه بر یایلم قورشون آتیلوب اللی نفر مقداری - نقش زمین اولمشدر

Coucher un cep de vigne اکینلری یره یاتورر - اکینلری تفریش ایدر

Coucher les branches d'un arbre en terre برآصمه تکاکنی یره یاتورمق آغاجک افنان واغصانی ترابه یاتورمق

Il se dit aussi, des dentelles et autres choses semblables, qu'on étend de plat sur quelque étoffe *A.* مدّ *P.* تمدید - کشیدن *T.* چکمک || Coucher des galons sur une étoffe ثوبک اوزرینه شریت چکمک

Coucher. Étendre une couleur, en mettre une couche sur quelque chose *A.* تطلیة - طلا *P.* طلا کردن - سودن *T.* سورمک || Coucher une couleur بویا سورمک - طلای صبغ ایتمک Coucher de l'or sur . . . فلان شیئک اوزرینه آلتون طلا - آلتون سورمک - ایتمک

Coucher par écrit. C'est mettre par écrit *A.* ثبت علی *P.* ضبط وتحریر - القرطاس - بر کاغد نوشتن *T.* قلمه آلمق بیان کردن || Ce n'est pas assez de dire cela, il faut le coucher par écrit بو کلامی یالکز سویلمک کافی دکلدر قلمه آلملو در Il couche bien par écrit وجه احسن پک اعلا ضبط وتحریر مادّه ایدر - اوزره مادّه قلمه آلور

Coucher dans un acte. C'est insérer dans un acte *A.* درج *P.* ثبت وتحریر فی - اندر نوشتن *T.* ایچنده یازمق || La clause est couchée tout au long dans le testament فلان شرط وصیتنامه ایچنده مفصلاً درج وتحریر اولندی On a couché cet article dans les registres فلان شرط قیوداتده ثبت ودرج - On dit, qu'on a couché quelqu'un sur l'état des pensions, sur l'état de la Maison du Roi فلان کشی طرف شاهانه‌دن ویریلان معاش دفترنده قید اولندی - Et coucher en recette, en dépense, pour dire, employer un article sur l'état de la recette ou de la dépense اسامینک بریسنی ایراد ویاخود مصرف دفترنده قید ایتمک

On dit figur., qu'un homme couche gros, pour dire, qu'il promet, ou qu'il avance des choses au-dessus de ses forces فلان کشی پک ایری طوغرار

Couché. *A.* ضاجع *P.* خسبیده *T.* یاتمش *A.* مبسوط *P.* متفرّش *A.* اوزانوب یاتمش - اوزانمش *T.* گسترانیده

يره - يره يقلمش T. نقش زمين گشته - بخاك انداخته، ياتورلمش

On dit, À soleil couché, pour dire, un peu après que le soleil est couché A. بعد الغروب - P. پس از فی عقیب الغروب Et avant soleil couché A. قبل T. غروب كونش باتدقده P. قبيل الغروب - بيش از غروب خورشيد T. كونش باتمزدن اوّل

COUCHER. Action de se coucher. V. le verbe Coucher. - Et la garniture d'un lit, comme matelas, lit de plume etc. A. مهاد pl. امهدة P. پستر T. يتاق - دوشك

COUCHEUR. Qui couche avec un autre A. مفارش - ضجيع P. همپستر - همفراش T. يتاق اورتاغى - برابر يتان - كميع

COUCOU. Oiseau gros comme un pigeon A. ساق حرّ P. قوقو T. قوسقووق

COUDE. La partie extérieure du bras à l'endroit où il se plit A. مرفق pl. مرافق P. آرنج - آرن - وارن T. ديرسك || Il était appuyé sur son coude ديرسكى اوزرينه طيانمشيدى Il a les coudes fort pointus مرفقلرى بغايت سيوريدر - Il se dit aussi d'une rivière || La Seine fait un coude en cet endroit سنا نهرى فلان محلّده ديرسكلنور

COUDÉE. Toute l'étendue du bras depuis le coude jusqu'au bout du doigt du milieu A. ذراع pl. اذرع P. ارش T. بيلك - Et certaine mesnre ou longueur prise sur l'étendue de la coudée A. ذراع P. ارش T. آرشون

COUDE-PIED. La partie supérieure du pied qui se joint à la jambe A. كعب P. پژول T. طپوق

COUDER. Plier en forme de coude A. احنا - تحنية P. خميدن T. بوكمك || Couder une barre de fer بر دمور جيبوغنى احنا Couder une branche de vigne اصمه جيبوغنى بوكمك ايتمك

COUDOYER. Heurter quelqu'un du coude A. بهز - وكز بالمرفق P. بوارن زدن T. ديرسك اوجيله قاقيويرمك

COUDRAIE. Lieu planté de coudres A. مشجره البندق P. فندقلق T. گلوزستان

COUDRE. Arbre qui porte des noissettes. V. Coudrier.

COUDRE. Attacher deux ou plusieurs choses ensemble avec du fil passé dans une aiguille A. خياطت - خيط P. دوختن T. ديكمك || Coudre promptement et habilement بالسرعة والمهاره Coudre deux choses ensemble ايكى شئ خياصت ايتمك

بدى برينه ديكمك - On dit figur., d'un mal arrivé ou près d'arriver, qu'on ne sait quelle pièce y coudre, pour dire, qu'on ne sait quel remède y apporter بوكا نه كونه يما ياپشدرمق - On dit aussi, Coudre des passages A. ربط الفقرات P. پيوستن T. فقره‌لرى فقره‌لرى بهم پيوستن || Cinq ou six passages qu'il avait cousus ensemble, faisaient tout son discours مفالدسى برى برينه مربوط بش آلتى فقره‌لردن عبارت ايدى

Cousu. A. مخيوط P. دوخته T. ديكلمش - On dit, Bouche cousue, pour dire, gardez le secret, ne dites mot A. قفل آغزيكى - آغزيكى كليدله T. دهانرا بدوز P. فمك ديكيلو طوت

COUDRIER ou COUDRE. Arbre qui porte des noisettes A. شجر البندق P. درخت گلوز T. فندق آغاجى

COUENNE. Peau de pourceau A. جلد الخنزير P. پوست T. خوگ طوكوز پوستكيسى

COULAGE. Perte des liqueurs qui s'écoulent des tonneaux A. سفحان P. ژوهش T. آقش || Le coulage d'une pièce de vin باده ظرفنك سفحانى Marchandises sujettes à coulage سفحانه مايل اولان اموال تجّار

COULAMMENT. D'une manière coulante, aisée A. بالسلاسة P. كمثل ماء الجارى - سليساً - سهلاً - بالسهولة - مانند آب T. صو كبى - آقر صو كبى || Il parle coulamment روان سلاست لسان ايله تكلّم ايدر Cela est écrit coulamment سلاست كلام ايله تحرير اولنمشدر

COULANT. Qui coule A. جارى P. روان T. آقيجى || Ruisseau coulant A. نهر جارى P. جوى روان T. آقيجى چاى - Figur. Aisé, qui n'a rien de rude A. سليس P. سهل - آسان T. سلاستلو || Style coulant سهل وسليس اولان عباره Ses vers sont bien coulans اشعارنده خيلى سلاست كلام وار در

Veine coulante. A. عرق منهر P. رگ ريزان T. آقيجى طمر

Noeud coulant. Un noeud qui se serre et desserre sans se dénouer A. انشوطة T. ايملكلى دوكم

On dit, Du vin coulant, pour dire, agréable à boire, qui passe aisément A. سائغ - زليل P. خوشنوش T. ايچملى - ايچمى خوش

Et d'un homme avec qui il est facile de traiter les affaires, qu'il est coulant A. مساهل - سهل الجانب - حشيش الطبع

غریق بحر گمنامی وخمول - خموله غرق ایتدرلمشدر باتمشدر - باترلمشدر - اولمشدر

On dit aussi des choses solides, qu'elles coulent, pour dire qu'elles glissent, qu'elles s'échappent *A.* زلج *P.* لغزیدن *T.* || Comme il passait par la rue, une tuile coula d'un toit, et lui tomba sur la tête زوقاقدن مرور ایدر ایکن طامك بریسندن بر کرمید قایوب باشنه اصابت ایلدی

Il se dit figur. du temps qui passe *A.* مرور - زلول *P.* گذاشتن *T.* || Les jours, les années, les siècles coulent vite کچمك Le temps اوقات وایّام وسنین واعوام سریع المرور در coule insensiblemeut - Il signifie وقت وزمان طویلمیه‌رق کچر aussi figur., faire glisser adroitement *A.* ازلاق *P.* لغزانیدن *T.* || Il a coulé ce mot subtilement dans la clause بر تقریب قایدریویرمك - قایدرمق بوکلامی برتقریب شرطك Il en faudrait couler un mot dans votre discours ایچنه قایدردی سویلدیکك صحبت ایچنه بوکا داٴیر بر لفظ قایدرملو ایدك Il lui a coulé deux mots à l'oreille ایکی لفظ سمعنه ازلاق Il ایکی لاقردی بر تقریب قولاغنه قایدردی - ایلدی coula cette pièce parmi les autres papiers فلان ورقه‌یی تحریرات سائره بینده قایدردی

On dit d'une période, d'un vers, qu'ils coulent bien, pour dire, qu'il ne s'y trouve rien de rude فلان فقره وفلان بیت سلیسدر - On dit aussi de tout ce qui est dit ou écrit d'une manière aisée, que cela coule de source صو کبی آقر - Et que les liqueurs spiritueuses, les bons vins coulent agréablement, pour dire, qu'on les boit avec plaisir مشروبات لذیذه وخمر جیّد سائغ وخوشنوشدر

Couler, se dit aussi des personnes qui passent, sans faire de bruit *A.* هامساً مرور - ازلاج القدم - زلج *P.* بی صیت وصدا *T.* || Coulez vite le long de cette muraille صداسز شیوبشیویرمك رفتن بو دیوارك اوزونلغنه طوغری صداسزجه Ces troupes coulèrent à la faveur de la nuit, et entrèrent dans la place شیوبشیویر بوعسکر ظلمت لیلدن اغتنام فرصت - ایده‌رك صداسزجه قلعه‌نك ایچنه شیوبشوب کیرمشدر قلعه‌نك ایچنه ازلاج اقدام مرور ایلدی

On dit d'un homme qui dans son discours n'a parlé d'une chose que légèrement et en passant, qu'il n'a fait que couler sur ce fait *A.* توطیئاً بیان *T.* ماده‌یه سطحیجه طوقندی

سهل المٰاخذ - رویت امورده هشیش الطبع اولمق لازمدر معقول آدم *T.* کار ساز *P.*

COULANT. Diamant ou pierre précieuse que les femmes portent pour ornement à leur cou *A.* منجد pl. مناجد *P.* گردنبند || Cette dame avait un coulant de grand prix بو خاتون ذیقیمت وگرانبها بر اصقیلو کردانلق طاقنمشیدی آصقیلو کردانلق *T.* آویزه دار

COULER. Fluer. Il se dit des choses liquides *A.* تسیّل - سیلان آقمق - دوکلمك *T.* روان شدن - ریزیدن *P.* جریان - || Ce ruisseau coule doucement, lentement فلان نهر آهسته آهسته جریان ایدر La rivière coule le long des murailles فلان نهر دیوارلرك اوزونلغنه طوغری جریان ایدر coule alentour, tout au tour de la ville فلان نهر شهره دائراً شهره جب جوره آقر - ما دار جریان ایدر vers le Nord فلان نهر سمت شماله طوغری جریان ایدر Les larmes lui coulent des yeux دموع عیونندن سیلان ایدر Cette chandelle est de mauvais suif, elle coule بو مومك یاغی فنا اولمغله Le sang qui coule dans les veines مجاریٔ آقر - سیلان ایدر Cette encre est trop claire, elle coule trop عروقده جریان ایدن دم - بو مرکّب پك صولو اولدیغندن زیاده‌جه آقر

On dit d'un vase, d'un tonneau, qu'il coule *A.* سفحان *P.* || Ce baril coule de toutes parts شو وارول آقمق *T.* ژوهیدن هر طرفدن آقر

Couler à fond, se dit d'un navire, pour dire, s'enfoncer dans l'eau *T.* کمی صویه باتمق - Il s'emploie aussi activement pour Faire submerger un navire *A.* اغراق - غرق *P.* فرو روانیدن *T.* || Attaquer un vaisseau, et le couler à fond à coups de canon اوزرینه طوب انداختیله سفینه‌یی غرق ایتمك - Figur. Couler quelqu'un à fond dans la dispute. C'est le réduire à ne savoir que répondre *T.* غریق بحر بهت وحیرت - غرقاب بهت وخجالت ایتمك - ایلمك - Et couler une matière à fond. Dire sur un sujet tout ce qu'on peut dire, sans rien omettre فلان ماده‌ده سویلنه‌جك صحبتی دیبنه قدر دوکتمك - On dit aussi, qu'on a coulé un homme à fond, qu'il est coulé à fond, pour dire, qu'on a ruiné son crédit, sa fortune || Cet homme avait un grand crédit, un grand poste, on l'a coulé à fond, il est coulé à fond فلان کشی صاحب نفوذ وشان وبر مسند عالی ایله کامران ایکن قعر دریای

ماده‌یی تر کچه‌رك آکدی -

Couler. Passer une chose liquide au travers du linge, du sable etc. *A.* امرار عن المصفاة - امرار عن المبزلة - بزل *P.* از || Couler سوزکیدن کچورمك - سوزمك *T.* پالانه ریختن du lait dans un couloir صودی - صودی مبزله‌دن کچورمك Couler au travers d'un linge بر بز ایچندن کچوروب سوزمك سوزمك

On dit, Couler une glace, pour dire, en faire couler la matière fondue *A.* افراغ - سبمك *P.* ریختن *T.* دوکمك || Le secret de couler les glaces est récent فنّ سبمك مرأتك موخّراً کشف اولندی - سرّی موخّراً خارجه اخراج اولندی

COULEUR. Impression que fait sur l'oeil la lumière réfléchie par la surface des corps *A.* لون pl. الوان *P.* رنگ - فام *T.* || Les couleurs simples *A.* الوان بسیطه *P.* رنگهای - تویر رنك *T.* ساده Les couleurs composées الوان مرکّبه Couleur naturelle *A.* لون طبیعیّ - لون خلقیّ *P.* رنگ خدا artificielle *A.* لون عملیّ *P.* رنگ ساخته ذاتی رنك *T.* داد claire *A.* لون کاشف *P.* رنك روشن *T.* یاپمه رنك sombre *A.* لون کدر *P.* رنگ تیره *T.* آچق رنك brune *A.* لون اسمر *P.* رنگ سیه‌چرده *T.* بوز رنك obscure *A.* لون اقتم *P.* رنگ شبگون *T.* قرامتق رنك éclatante *A.* لون ناضر *P.* رنگ رونقدار *T.* پرلاق رنك gaie *A.* لون بهیج *P.* رنگ خندان *T.* شطارتلو رنك vive triste, morne *A.* لون حایی *P.* رنگ زنده *T.* روحلو رنك *A.* لون موجب الترح *P.* رنگ ماتم نما *T.* صقندیلی رنك forte *A.* لون شدید *P.* رنگ تیز *T.* کسکین رنك faible enfoncée, chargée *A.* لون شبیع *T.* قویی رنك rude *A.* لون ضعیف *P.* رنگ بیفروغ *T.* فرسز رنك douce *A.* لون خشین *P.* رنگ تند *T.* سرد رنك passée *A.* لون عذب *P.* رنگ شیرین *T.* طاتلو رنك ternie *A.* لون ذابل *P.* رنگ پژمرده *T.* کسك رنك mêlée *A.* لون وشی *P.* رنگ دو گونه - رنك changeante *A.* لون تابع الاجه - قارشیق رنك *T.* دو رنگ *T.* رنگ دیگر گونی پذیر *P.* لون زایل - الی التغیبر tranchante *A.* لون بریق - لون ازهر *P.* بوزیلور رنك Couleur tirante sur le brun *A.* رنگ سیه‌چرده *P.* لون مایل الی الاسمر *T.* پارلده‌ییجی رنك رخشان

بو باده‌نك Ce vin a la couleur malade بوزلغه چالر رنك
لون اسحم - لون اسود *A.* Couleur noire رنكی بایغندر *P.* رنگ لون ابیض *A.* blanche قره رنك *T.* رنگ سیاه
لون اشهب *A.* grise بیاض رنك - آق رنك *T.* سپید لون *A.* rouge قیر رنك *T.* رنگ ابلك *P.* لون ابلق -
لون *A.* verte قزل رنك - قرمزی *T.* رنگ سرخ *P.* احمر لون بنفشجیّ *A.* violette بشل رنك *T.* رنگ سبز *P.* اخضر
P. لون اصفر *A.* jaune منکشه رنکی *T.* رنگ بنفشه کوزی *T.* لون امغر *A.* incarnate صاری رنك *T.* رنگ زرد
T. رنگ زرد پور *P.* لون ورد اغبس *A.* isabelle رنك رنگ آتشگون *P.* لون لهبیّ *A.* Couleur de feu قوله رنکی
لون *A.* Couleur amarante آتشی رنك *T.* رنگ آتشین - رنگ *P.* لون وردیّ *A.* Couleur de rose مور رنك *P.* احوا
لون ورق *A.* Couleur de rose sèche کل رنکی *T.* گلگون قوریمش کل *T.* رنگ گلبرگ خشکیده *P.* الورد الیابس
رنگ *P.* لون بشرة الانسان *A.* Couleur de chair یپراغی رنکی Couleur aurore *T.* انسان دریسی رنکی *T.* پوست مردم
P. لون لیمونیّ *A.* Couleur de citron اخشام کونشی رنکی لون مسکیّ *A.* de musc لیمون رنکی *T.* رنگ لیمونی
P. لون حمّه *A.* d'olive مسك رنکی *T.* رنگ مسکی لون ادخن *A.* de ramoneur زیتون رنکی *T.* رنگ زیتونی
تلوین *A.* Diversifier les couleurs توتسورنکی *T.* رنگ دود *P.* رنکلری آلاجه *T.* رنگهارا گوناگون ساختن *P.* الالوان
رنکلری درلو درلو ایتمك - ایتمك Variété de couleurs *A.* رنکارك درلولغی *T.* گوناگونیٔ رنگها *P.* اختلاف الالوان
رنگها *P.* اشابة الالوان - مزج الالوان *A.* Mêler les couleurs رنکاری قارشدرمق *T.* با هم آمیختن Assortir les couleurs
رنك *T.* رنگ دادن *P.* تلوین *A.* Donner de la couleur تألیف الالوان رنکلمك - ویرمك

Couleur. Drogue dont on se sert pour la peinture et pour la teinture *A.* صبغة - صباغ pl. رنگ *P.* خضاب - صبغات بویالری - صحق صبغات || Broyer les couleurs *T.* بویه بویالری قارشدرمق - مزج صبغات Mêler les couleurs دوکمك Préparer les couleurs بویالری ترتیب ایتمك Appliquer les couleurs بویا اورمق - ضرب صباغ ایتمك Coucher, asseoir, poser les couleurs بویایی سورمك - طلای صباغ ایتمك Avant que de dorer ce plafond, il le faut mettre en couleur

مطبوع ودلپسند بر صورته قویمق -

COULEUVRE. Espèce de serpent *A.* حنفش *P.* گرزه *T.* قره

يیلان || Couleuvre d'eau حنفش مائی - On dit proverb. d'un homme qui a eu bien des dégoûts, sans oser s'en plaindre, qu'on lui a bien fait avaler des couleuvres فلانه خیلی یيلانلر یوتدردیلر

COULEUVRÉE ou BRIOINE. Plante fort commune *A.* فاشرا *P.* هزار چشان *T.* اورن کلی - آصمه اق

COULEVRINE. Pièce d'artillerie plus longue que les canons ordinaires *T.* قولورینه طوبی

COULIS. Suc d'une chose consommée à force de cuire, passé par une étamine, par un linge etc. *A.* مصول رب *P.* رب *T.* پالوده سوزلمش رب

Vent coulis. Un vent qui se glisse au travers des trous *A.* منفذ الریح - ممرّ الریح - مخترق الریح *P.* گذرگاه باد *T.* دلیك اوغراغی یل

COULISSE. Longue rainure par laquelle on fait couler, aller et revenir une fenêtre, un volet, une porte *A.* مجراء الصفق *P.* ناوهٔ لت *T.* قناد سورمه‌سی || Faire une coulisse قناد سورمه‌سنی یاغلمق Graisser la coulisse سورمه‌سی یاپمق - Il se dit aussi du volet qui va et vient dans ces rainures *A.* صفق جاری *P.* لت ناوه دار *T.* سورمه قناد || Fermer la coulisse سورمه قنادینی قپامق

COULOIR. Écuelle faite de bois, qui, au lieu de fond, a une pièce de linge par où on coule le lait en le tirant *A.* مبزلة اللبن - ملبن *P.* پالان شیر *T.* سود سوزکیسی

Il se dit aussi, d'un passage de dégagement d'un appartement à un autre *A.* معبر - منفذ *P.* گذرگاه *T.* کچید - On dit aussi, en termes d'Anatomie, Les couloirs de la bile *A.* مجاری الصفرا

COULOIRE. Vaisseau propre à faire égoutter la partie liquide ou le suc de quelque substance qu'on veut en séparer *A.* مصفات - راووق - مبزلة *P.* شیب پالا *T.* سوزکی

COULPE. La souillure, la tache du péché *A.* دنس الذنب *pl.* ادناس الذنب *P.* چرك گناه *T.* صوج لکه‌سی || Par la confession la coulpe est remise, et non pas la peine اعتراف طریقیله دنس ذنب رهین عفو اولندیغی درکار ایسه‌ده Le grand amour de Dieu انك عذاب وعقوبتی زایل اولمز

بو تاوانی تذهیبدن مقدّم اصباغ وتخضیب ایتمك اقتضا - صباغ اوّلی طالا ایتمك Mettre la première couleur ایدر بویانمك استارینی اورمق Bien manier, bien employer les couleurs انواع صبغاتی حسن ایله ترتیب واعمال ایتمك Adoucir les couleurs بویالری تعدیل ایلمك Amortir les couleurs بویالری سوندرمك Ce peintre entend bien le mélange, la fonte des couleurs فلان نقّاش بویالرك مزج واصانعه‌سی - فنّنه کرکی کبی ماهر در On appelle en Peinture, Couleurs amies, celles qui ne se font point paraître réciproquement dures بری بریله *T.* رنگهای با هم آشنا *P.* الوان ممتزجة *A.* امتزاجلو رنکلر

Il se prend aussi pour Le teint *A.* لون الوجه *P.* رو رنك *T.* بکز || Bonne couleur رنك روی احسن Mauvaise couleur لون وجه اقبح Couleur vermeille لون وجه ازفر Blême لون وجه اکمد Il a repris sa couleur رنك رویی یرینه کلدی وجه بکزی یرینه کلدی -

Et pour la rougeur qui survient au visage pour quelque cause naturelle ou accidentelle *A.* قنوّ - حمرت *P.* سرخی *T.* قزللق || La couleur lui monta au visage حمرت چهره‌سنه چیقدی - On dit figurément, Prendre couleur, pour dire, se décider *A.* کسب الصورة *P.* رنك پذیرفتن - صورت پذیرفتن *T.* صورتپذیر نظام اولمق - صورت بولمق || Cette affaire commence à prendre une bonne couleur فلان مصلحت برصورت حسنه بولمغه یوز طوتدی

Couleur, signifie figur., prétexte, apparence *A.* صورت ظاهریّة *P.* روی *T.* یوز - صورت || Il l'a trompé sous couleur d'amitié فلانی خلوص ومحبّت صورتیله آلداتدی Il s'est rendu maître de l'affaire sous couleur de le servir فلانه خدمت ایتمك صورتیله À cela il n'y a ni couleur ni apparence de vérité بو ماده‌ده صحّت وحقیقت صورتی وکوسترشی یوقدر

Il se prend aussi, pour une raison apparente dont on se sert pour couvrir quelque mauvaise action *A.* صورت - ظاهر الحال *P.* نمایش *T.* کوسترش || Cela le choquera d'abord, si vous n'y donnez quelque couleur ظاهر حالی اویدرمینجه بو شئ معقول Couleur plausible رنجش خاطرینی موذی اوله‌جقدر Revêtir un mensonge de belles couleurs ومستحسن بر صورت ظاهر بر کذبی صورت مستحسنه ایله تزیین ایتمك

T. زد تازیانه P. مشق السوط A. Coup de fouet دورتەسی
قرع العصا A. Coup de bâton قامچی ضربی - قامچی اورشی
Coup دکنک ضربی T. کوب دستچوب P. هرو العصا -
de bec A. نقر المنسر P. زد نول T. قوش بورونی اورشی
Coup de flèche A. خزق السهم - طعن السهم آزدن تیر P.
T. اوق ضربی - Il se prend aussi pour la marque des coups
qu'on a reçus A. اثر الضرب - حبط P. بتره T. ضربه - بره
برەسی

Coup de feu. La blessure faite par une arme à feu A. جرح
البندقة P. زخم گروهه T. قورشون یارەسی

On appelle Coup dans l'eau, Coup d'épée dans l'eau, une action, un effort inutile T. صویه قلیج - انکینه پاله چالمه چالمه

On dit, Sans coup férir, pour dire, sans tirer aucun coup
A. بلا حرب ولا ضرب P. بیجنک T. قورشون آتلمقسزین
|| On a pris cette place sans coup férir فلان قلعه بلا حرب
قورشون آتلمقسزین آوردۀ قبضۀ ضبط - وضرب فتح اولندی
وتسخیر اولمشدر

On appelle figur. Un coup de bec, Un coup de dent, Un coup de langue, une médisance, une raillerie piquante A. جرح
|| دیل یارەسی T. زخم زبان P. عض اللسان - اللسان
Cet homme est incommode dans le commerce, il donne toujours des coups de dent, des coups de langue بو آدم ایله مخالطه والفتده ثقلت وار در دائما عضّ لسان ایله خلقی آزرده دل ایدر

Coup de sang. L'épanchement qui se fait dans le cerveau par la rupture subite de quelques vaisseaux sanguins A. حملة الدم
P. قان دپرنشی T. برجستکئ خون

On dit figurément, Détourner le coup, rompre un coup, pour dire, empêcher qu'une chose préjudiciable ne se fasse A. دفع
الآفت P. قضا گریزانیدن T. قضایی صاپتمق - Et faire son coup, pour dire, réussir A. اصابت فی هدف المقصود
P. مرام نشانەسنه وارمق T. بآماج مرام رسیدن - Et manquer son coup, pour dire, ne réussir pas A. اخطاف الرمیة
P. مرام نشانەسنه وارەمامق T. بآماج مرام نرسیدن

Et rabattre les coups, pour dire, adoucir une affaire, apaiser les esprits A. تسکین الشدّة - تعدیل الحدّة P. تیزی
سردلکی یومشتمق - سردلکی کیدرمک T. خوابانیدن

emporte la coulpe et la peine چرک گناه وآنک عذاب
وعقوبتی غلبۀ عشق الهی ایله زایل اولور

COULURE. Il se dit en parlant des grains de la grappe qui tombent A. نفض الحبّ العنب P. ریزیدگئ دانۀ انکور
T. اوزم دانەلرینک دوکلمەسی || La vigne est sauvée de la gelée, il n'y a plus que la coulure à craindre آصمەلر طلونک آفتندن قورتلدی بوندنصکره خوف اولنەجق شئ انجق داندلرینک دوکلمسیدر

Il se dit aussi, de la portion du métal qui s'échappe du moule où la fonte est jetée A. صبّة السبک T. سوبکه قالبی
دوکندیسی

COUP. Impression que fait un corps sur un autre en le frappant A. ضربة pl. ضربات P. کوب T. اورش - ضرب ||
Rude coup ضربۀ شدیده léger ضربۀ خفیفه La force du coup
ضربک زور وقوّتی - شدّت ضربه Coup qui entre bien avant
- ضربۀ حجر Coup de pierre ایچرویه نافذ اولان ضربه
تفنک قورشونیله Il a reçu un coup de fusil طاشک ضربی
تفنک قورشونی ضربەسنه اوغرادی - اورلمشدر Donner,
frapper, allonger un coup حوالۀ ضربه - احالۀ ضربه ایتمک
اورمق - Détourner un coup ضربەیی صاپتمق Parer, esquiver un coup ضربەیی صاوشدرمق Cela fut abattu à coups de marteau چکیچ ضربیله هدم اولندی Il fut terrassé d'un coup
همان بر ضربەده یره ییقلدی Il eut un coup dans le bras
Coup mortel ضربۀ مهلکه Coup qui ne fait قولده اورلدی
qu'effleurer la peau انجق دریی صییرر بر ضربه Il tira
sur lui, mais il manqua son coup فلانک اوزرینه قورشون
آتدی انجق ضربەسنی اصابت ایتدرەمدی - Figur., Frapper les grands coups dans une affaire, c'est-à-dire, employer les moyens sûrs et décisifs بر مصلحته حوالۀ صدمات ممتجة
المرام ایتمک

Coup de poing. A. لکزة - وکزة P. مشت T. یومرق Coup
de pied A. رفسة - رکل P. لکد T. تپمه Coup d'épée A. هدو
T. آزدن تیغ P. صفق السیف - ضربة السیف - السیف
طعن - زجّ الرمح A. Coup de lance, de pique قلیج چالمی
P. سپوخش نیزه T. مزراق دورتمەسی Coup de poignard A. وجاء الخنجر P. آزدن دشنه T. یتاغان ضربی Coup
de dent A. همز السنّ P. گزش دندان T. دیش اصیرغی
Coup d'éperon A. نخس المهمیز P. سپوخش مهمیز T. ماهمز

On appelle à la guerre, Coup de main, une attaque subite, imprévue qui réussit *A.* مغافصة ـ حملة بالمغافصة *P.* يـك آنسزين بصمه *T.* ضرب دست ناگهانی || Cette place ne craint point les coups de main فلان قلعه مغافصهٔ واحده‌يه elle est à l'abri d'un coup de main يك دوچار اولمقدن امیندر ضرب دسته دوچار اولمقدن مصوندر

Cour, se dit aussi de la décharge et du bruit que font les armes à feu, lorsqu'on les tire *A.* اطلاق المدفع *P.* طوب آتمه *T.* انداخت توب || Les forteresses saluent l'étendard Royal de tant de coups de canon قلع وحصون سنجاق همايونه شوقدر طوب انداختيله سلام ايدرلر À l'entrée du Roi, on fit une salve de cent coups de canon, et de mille coups de mousquet پادشاهك شهره دخولنده يوز طوب وبيك تفنك آتلدی ـ Coup de partance. Le coup de canon qu'on tire, quand un vaisseau part *A.* مدفع الرحلة *T.* عزيمت طوبی ـ وداع طوبی || À la pointe du jour, on tira le coup de partance مدفع العزيمة ـ على السحر وداع طوبی آتلدی ـ On dit, Tirer à coup perdu, c'est-à-dire, sans viser à aucun but certain *T.* هوايه آتمق

On dit proverb. d'une chose qu'on a faite, et qui vaut bien la peine qu'on y a prise, que le coup vaut la balle, que le coup vaut l'argent *T.* آتيلان ـ آتيلان كله بوشه كتمدی قورشون عبث يره صرف اولنمدی

Coup de tonnerre. Le bruit qni accompagne ou suit un éclair *A.* زمزمة الرعد *P.* بانگ تندور *T.* كوك كوراتيسی

Coup de filet. C'est le jet du filet dans l'eau, pour prendre du poisson *A.* القاء المجزفة ـ حطّ المجزفة *P.* انداخت *T.* بالق آغی آتشی || Il a pris tout ce poisson-là d'un coup de filet بو بالغك مجموعنی بر آغ اتشنده صيد ايلدی

Figur. Coup de partie. Un coup important qui décide du succès d'une grande affaire *A.* تدبير صارم الامر ـ تدبير فاصل الامر || En arrêtant les séditieux, on a fait un coup de partie عصاتك توقيفيله بر تدبير فاصل الامر اجرا اولنمش اولدی On dit aussi, Coup de bonheur, Coup de forture *A.* فجأة نازلة الدهر Coup de malheur *A.* بخت ايبشی *T.* البخت *P.* قضای ناگهانی *T.* قضا مقولدسی برمصيبت Coup d'aventure, coup de hasard *A.* امر اتفاقی ـ حادثة اتفاقية

Cour, se dit aussi d'un mouvement impétueux, comme du vent qui souffle sur la mer, d'une tempête *A.* ضرب شديد *P.* ضرب || Coup de vent كسكين چارپش *T.* ضرب تند وتيز فورتنه‌نك ضرب شديدی Coup de tempête شديد ريح Un coup de mer écarta leurs vaisseaux دريانك شدّت ضربی سفينه‌لرينك تبعيدينه سبب اولمشدر

Cour de soleil, se dit de l'impression violente que le grand soleil fait sur ceux qui s'y trouvent exposés *A.* صقر الشمس *P.* كونش چالمه *T.* تفزدگی خورشيد

Cour, se dit aussi des actions humaines *A.* فعل ـ حركت *P.* كردار *T.* ايش || Grand coup حركت شديده Beau coup فعل ميمون النتيجه Heureux coup فعل دلپسند Voilà un coup d'étourdi اشته بر سرسم آدم ايشی C'est un coup de désespoir حان مأيوسيتدن نشئت ايتمش بر فعل Il a fait là un mauvais coup اولبابده بر حركت قبيحه‌يه ابتدار ايلدی Coup hardi بر فنا ايش ايشلدی ـ Il a fait ce coup-là de sa tête, sans prendre conseil de personne هيچ بر كمسنه ايله استشاره ايتمكسزين همان كندو باشندن بو عزيمته تصدّی ايلدی ـ بو حركته ابتدار ايلدی

On appelle Coup du Ciel, Coup d'en haut, Coup de la Providence, un événement merveilleux qu'on ne devait pas attendre naturellement *A.* صدمة فلكيّة ـ ارسال الهی ـ حادثة سماويّة *T.* ظهورات آسمانی *P.* اللهدن كلمش بر حال ـ Et coup d'ami, un service qu'on rend à son ami *A.* فعل المحبّ الصادق *P.* خالص دوست ايشی *T.* كار دوست خلوصكار ـ Et coup de maître, un coup d'habile homme *A.* عمل الرجل الحاذق *P.* استاد ايشی *T.* كاز استاد ـ Et coup d'État, une mesure utile au bien de l'État, quoiqu'elle soit contraire aux règles de l'humanité دستبردانه بر تدبير شديد التأثير حكومت Et coup de tête, un coup d'un grand jugement *A.* رأی صارم قوی التأثير Il se dit aussi, d'une action étourdie *A.* عمل السامه *P.* كار شاشقين ايشی *T.* سراسيمه

Coup de foudre, Coup de massue. Un événement imprévu, accablant *A.* ضربة المقرعة ـ ضربة الصاعقة *P.* كوب بير ـ كوب بير || صويمانتی ضربی ـ يلدرم چالمه‌سی *T.* كوب كوپال Cette nouvelle a été pour lui un coup de foudre بوخبر كندويه كوره بر ضربهٔ صاعقه منزله‌سنده ايدی La réprimande, les menaces qu'on lui fit, furent pour lui un coup de massue فلان

À COUP SÛR. Certainement *A.* لا محاله ـ علی ای حال، البتّ *T.* البته بهمه حال *P.* البتّ || Vous me trouverez à coup sûr البتّ بنی بولهجقسک

COUP SUR COUP. Immédiatement l'un après l'autre *A.* متوالیاً ـ بری بری ـ بری بری آردنجه *T.* پیاپی *P.* متعاقباً ـ متتالیاً طرفنه اوزرینه || Il lui a envoyé deux courriers coup sur coup بری برینه متعاقب ایکی ـ متوالیاً ایکی اولاق کوندردی اولاق ارسال ایلدی Il lui est survenu je ne sais combien de malheurs coup sur coup فلان کشیٔ یه بیلمم نقدر مصایب هر بار کاوب بنمله غوغا ایدر Il tombait à tous me quereller ایکیده برده دوشر ایدی coups ـ Encore un coup. Encore une fois *A.* تکرار *P.* نیز *T.* بو دفعه دخی ـ بر دخی ـ ینه بودفعه دخی سکا دیرمکه Encore un coup je vous dis que...

COUPABLE. Qui a commis quelque faute ou quelque crime *A.* مخطیّ ـ مجرم *P.* خزده کار ـ گناهکار ـ جنحه کار *T.* صوجلو || On l'a accusé de telle chose, il en est coupable فلان کشی فلان شیٔ ایله اتهام اولندی اولبابده مخطی ومجرم C'est le plus coupable de tous جملهدن متحققدر Il s'est trouvé coupable زیاده مجرم وگناهکار اولان فلاندر S'il s'enfuit, il se اهل جرم وجنحه اولدیغی تبیّن ایلدی rendra coupable فرار ایدهجک اولواریسه مجرم اولمش اولور

COUPANT. Qui coupe *A.* قاطع ـ صارم *P.* برّان *T.* کسیجی || Un outil coupant آلت قاطعه

COUPE. Il se dit d'un bois sur pied que l'on coupe *A.* قطع ـ قطع اشجار *P.* بریدگی *T* کسمه || La coupe des bois آغاجلرک کسیمی La coupe s'en fait de neuf ans en neuf ans Ce bois n'est اورمانک قطعی هر طقوز سنهده بر اولور pas en coupe ـ بو اورمان هنوز قطع اولنمغه صالح دکلدر

کشیٔ یه ایتدکلری تعزیرات وتوبیخات وانواع تهدیدات کندویه اولقدر ضربات مقرعه مثابهسنده ایدی

COUP D'ESSAI. La première action, le premier ouvrage par lequel on donne des marques de ce qu'on est capable de faire *A.* انموزجة الصناعة *P.* نمونهٔ کار *T.* ایش اورنکی

On dit proverb., Faire d'une pierre deux coups, pour dire, venir à bout de deux choses par un seul moyen *T.* بر طاش ایله ایکی قوز اورمق ـ Et qu'une chose porte coup, pour dire, qu'elle tire à conséquence سائره سرایتی ـ فلان شیٔ امثال اولور موجب اولور

COUP, signifie aussi, une fois *A.* دفعة pl. دفعات ـ مرّة pl. مرّات *P.* بار *T.* کرّه || Deux coups, trois coups ایکی دفعه Le premier coup دفعهٔ اولی Je lui pardonne pour ce coup-là بو دفعه ایچون فلانه عفو ایدرم C'est assez pour ce coup بو دفعه ایچون کافیدر Ce qui ne se fait pas en un coup, se fait en deux بر دفعهده میسّر اولمیان ایکنجی دفعهده اولور

On dit, Cette maison plaît au premier coup d'oeil فلان خانهنک دیداری نظرهٔ اولیده دلگشا وفرحبخشا در ـ Et que le coup d'oeil d'une terrasse est charmant, pour dire, qu'on découvre de là une vue agréable فلان سدّک نظارتی لطیف ـ Et que ce général a le مدای نظری لطیفدر ـ ودلگشا در coup d'oeil excellent, pour dire, qu'il connaît d'abord tout l'avantage qu'il peut tirer de la situation des lieux فلان جنرالک دیدهٔ دقایق آشناسی استکشاف احوال امکنه ومواقع فلان ـ خصوصنده بغایت راست بین ودرست پیما در ـ جنرال تمییز مواقع وامکنه خصوصنده مصیب النظر در فلان جنرال کمالیله مصیب النظر در

On dit, qu'il n'y a qu'un coup de pied jusqu'à un certain endroit, pour dire, qu'on peut y aller en peu de temps فلان محلّ ـ محلّه قدر بر خطوه مسافهدن زیاده یوقدر بر خطوه مسافهده در

TOUT À COUP. Soudainement, en un moment *A.* مفاجئةً ـ فجئةً *P.* ناگهان *T.* آنسزین ـ نا گاه || Ce mal l'a pris tout à coup ـ بغتةً ـ Tout d'un coup. Tout en une fois *A.* دفعةً *P.* بیک راه *T.* بر دفعهٔ بیک || Il gagna mille écus tout d'un coup اوغوردن غروش قزاندی

بو اورمانک هنوز کسیمی وقتی دکلدر

Il se dit aussi de certains fruits que l'on coupe, pour voir s'ils sont bons *T.* کسمه‌جه بازار || Il m'a vendu ce melon à la coupe شو قاونی کسمه‌جه بازار ایله بکا صاتدی

Et des monnaies que l'on coupe, pour voir si elles sont bonnes *A.* قرض *P.* گسیخت *T.* کسمه || On n'a reconnu la fausseté de cette monnaie qu'à la coupe بو سکّه زیوفدن اولدیغی انجق لدی القرض معلوم اولمشدر

On dit, qu'une étoffe est dure à la coupe, pour dire, qu'elle résiste au ciseau *A.* خشن القطع *P.* درشت در بریدن *T.* کسلده‌ده سرد

Il se dit aussi, de la façon dont on taille l'étoffe, le cuir etc. *A.* تقطیع *P.* طرز بریدن *T.* کسیم || Cet habit ne va pas bien, la faute en vient de la coupe بو ثوب یاقشقلو دکلدر ـ Il se dit aussi des pierres, et signifie, ou la façon ou l'art de les tailler || Il entend bien la coupe des pierres فنّنه کرکی کبی واقف وآشنا در Il a fait un traité de la coupe des pierres فنّ تقطیع احجاره دائر بر مقاله تألیف ایلدی V. aussi Tailler. ـ En Architecture, c'est la représentation d'un bâtiment de terre ou de mer || Coupe perpendiculaire, coupe horizontale d'un navire, d'un moulin سفینه‌نک ودکرمانک تقطیع عمودیسی وتقطیع مصفحی

On dit, La coupe d'un cintre, d'un dôme, d'un escalier, pour dire, l'inclination des joints, des voussoirs d'un arc *A.* مکسر pl. مکاسر *P.* شکستگاه *T.* قیرمه یری

COUPE. Tasse *A.* باطیة pl. اکواز *P.* کوزه ـ ساتکنی ـ کوز *T.* برداق || Coupe d'or آلتون برداق ـ کوز ذهبی Boire dans une coupe *A.* کَوز *T.* برداق ایله ایچمک ـ Figur. Boire la coupe jusqu'à la lie, pour dire, essuyer une mortification toute entière, un malheur avec tous les dégoûts qui peuvent l'accompagner نوش پیالهٔ کربت ـ تجرّع کأس آلام واکدار ایلمک واندوه ایتمک

Coupe, en Astronomie, est le nom d'une constellation méridionale *A.* الکأس ـ الباطیة

COUPE-GORGE. Lieu où il est dangereux de passer à cause des voleurs *A.* مهلکة pl. مهالک ـ دغل pl. ادغال *P.* جای قورقنج یر ـ بتاقجی یری *T.* خطرناک || Ne passez pas dans ce bois, c'est un coupe-gorge بو بیشه‌زار ایچندن مرور ایلمه زیرا مهلکه در

COUPELLE. Petit vaisseau où on purifie l'or et l'argent par l'action du feu *A.* بوطة *P.* پوته *T.* پوطه || Mettre de l'or à la coupelle پوطه ایچنه آلتون وضع ایتمک Cet argent a passé par la coupelle بو سیم پوته‌دن کچورلمشدر ـ On dit figur. Mettre à la coupelle, passer à la coupelle, pour dire, mettre à une épreuve rigoureuse نهادهٔ پوتهٔ تجربه وامتحان پوتهٔ تجربه وامتحاندن امرار ایلمک ـ ایتمک

COUPER. Séparer un corps continu, avec quelque chose de tranchant *A.* قطع ـ تخزیع ـ خزع *P.* بریدن ـ گسیختن ـ کسمک *T.* گسستن || Couper du bois قطع حطب *P.* هیزم Couper les cheveux اودون یارمق ـ اودون کسمک *T.* بریدن ـ شقّ *A.* Couper en deux قطع شعر صاچی کسمک ـ ایکی‌یه یارمق *T.* دو نیم کردن *P.* قطع بالنصف ـ تشطیر Couper en morceaux *A.* تکتیع ـ تخصیل *P.* پاره پاره بریدن ـ تفتیت Couper par pièces *A.* پارچه پارچه کسمک *T.* لته ـ لخت لخت بریدن ـ ریزه ریزه کردن *P.* تبضیع Couper de la viande *A.* تکتیع *P.* طوغرامق *T.* لته لته کردن Couper le bras *A.* جدع ـ تجذیم ـ جذم *P.* بازو بریدن *T.* قول Couper le nez, les oreilles *A.* قطع الانف ـ تصلیم کسمک *T.* بینی بریدن *P.* گوش *P.* قطع الاذن *A.* برون کسمک Couper la tête *A.* تقفین الرّاس قولاق کسمک *T.* بریدن Couper les blés *A.* قطع الرّاس ـ احتصاد الغلّة ـ حصد الغلّات *P.* سر بریدن *T.* باش کسمک ـ گندم درویدن Couper la jambe *A.* قطع الرجل *P.* پا بریدن اکین بچمک *T.* بجاق کسمک ـ On dit, Couper la gorge, pour dire, tuer *A.* نحر *T.* اولدرمک ـ کشتن *P.* قتل ـ Se couper la gorge l'un à l'autre. S'entre-tuer *A.* تذابح ـ تناحر *P.* با هم دیگر گلو بری برینی بوغازلمق *T.* بریدن

On dit, couper la bourse à quelqu'un, pour dire, lui voler adroitement sa bourse, ou les autres choses qu'il avait sur lui *A.* اطرار الکیس *P.* کیسه بریدن *T.* کیسه یان کسیجیلک ایتمک ـ Figur. Tirer de l'argent d'une personne qui n'a pas beaucoup d'envie d'en donner *T.* کیسدیی ـ حلّ عقدهٔ کیسه ایتدرمک چوزدرمک || Il s'est laissé couper la bourse pour avoir la paix تحصیل امن وآسایش ایچون کیسه‌سنی چوزمکه

راضی اولدی

On dit figur. Couper bras et jambes à quelqu'un, pour dire, lui faire une injustice énorme *T.* بر کمسنه‌نک قولنی قنادینی کسمک

Couper, signifie aussi, traverser, diviser *A.* تفریق - قطع *P.* آبرمق - کسمک *T.* جدا کردن || Une chaîne de montagnes coupe toute cette province بر صره جبال متسلسله فلان مملکتی سر تا پا قطع وتفریق ایدر Il y a quantité de canaux qui coupent ce pays-là وافر مجاریٔ ما اول مملکتی قطع ایدر - On dit aussi, que deux lignes, deux chemins se coupent, c'est-à-dire, se croisent *A.* تقاطع || Ces deux lignes, ces deux chemins se coupent بو - بو ایکی خط تقاطع ایدر ایکی طریق تقاطع ایدر

On dit, couper l'eau, pour dire, fendre l'eau en nageant *A.* خرق صولری سوکمک *T.* دریدن آب *P.* شق الامواج - المیاه

Couper dans le vif, se dit des chirurgiens qui, en faisant leurs opérations, coupent jusque dans la chair vive *A.* تبزیل صاغ اته *T.* تا بگوشت زنده بریدن *P.* الی لحم الحیّ - Il se dit aussi figur., pour dire, toucher à ce qui est le plus sensible *T.* جگرگاهه طوقنمق || Il a coupé dans le vif جگرگاهه طوقندی

Couper le vin. C'est le mêler avec de l'eau *A.* تقطیع تقطیب الخمر - قتل الخمر بالماء - سحط الخمر - الخمر شرابه صو قاتمق *T.* آب در باده آمیختن *P.*

On dit, couper chemin à quelqu'un, pour dire, se mettre au devant de lui sur son chemin, pour l'empêcher de passer *A.* صدّ یولی کسمک *T.* سدّ راه کردن *P.* سدّ الطریق - الطریق - Et figur. Couper chemin à un mal, pour dire, en arrêter le cours *T.* اوکی کسمک || Il faut couper chemin à cette fièvre بو رفض à cette hérésie بو حمّانک اوکنی کسملو در وبدعتک اوکنی کسملو در Il faut couper le mal dans sa racine علّتک عرقنی قطع ایتمک اقتضا ایدر Il faut couper court à cette intrigue بو فسادک اوکنی تیز الدن کسمک اقتضا ایدر

On dit, Couper par le plus court, par le plus court chemin, par ce sentier, pour dire, aller par le chemin le plus court *A.* سلوک از راه کوته *P.* سلوک عن طریق المختصر - عن المقربة کسدرمه یولدن کتمک *T.* روانه شدن

On dit, couper les vivres à une armée, pour dire, fermer les avenues, pour empêcher qu'on ne lui porte des vivres *T.* اردونک اردویه ذخیره کلمه‌جک یوللری - ذخیره‌سنی کسمک طوتمق - Et figur. Couper les vivres à quelqu'un, pour dire, lui retrancher les moyens de subsister *T.* قطع رزق ایتمک - Couper les eaux à une place assiégée, pour dire, couper les canaux qui portent de l'eau à la ville *T.* قلعه‌یه جاری صو یوللرینی کسمک

On dit en termes de Guerre, Couper les ennemis, pour dire, se mettre entre une partie de leur armée et une autre partie, ou entre leur armée et la place qu'ils couvraient *T.* دشمن عسکرینک اورته‌سنه کیروب آره‌یی کسمک || Les assiégés ayant fait une sortie, furent coupés par les nôtres عسکر محصورین درون قلعه‌دن چیقنجه بزم عسکر اورته‌یه کیروب قلعه ایله آنلرک آره‌سنی کسدی L'avant-garde de l'ennemi ayant passé la rivière, nos gens la coupèrent دشمنک مقدّمة الجیشی نهری عبور ایلدکده بزم عسکر ورادن معبر نهر ایله آنک آره‌سنی کسدی - Et couper la communication d'une ville, pour dire, se poster de manière qu'on ne puisse y envoyer du secours *T.* موارد ومداخلنی - بر بلده‌نک اطرافنی کسمک ضبط ایتمک

On dit, Couper le feu, Couper un incendie, pour dire, en arrêter la communication *T.* آتشک وحریقک اوکنی کسمک

On dit figur. Couper court, pour dire, abréger un discours *A.* ایجاز سوزی قصّه *T.* سخنرا کوتاه کردن *P.* خصر الکلام - الکلام ایتمک

On dit, Couper la parole à quelqu'un, pour dire, l'interrompre *A.* سلک سخنرا گسیختن *P.* قطع الکلام - قدّ الکلام *T.* صحبتک آره‌سنی کسمک Ou pour dire, lui imposer silence صوصدرمق *T.* خاموشانیدن *P.* اسکات - ابکات *A.*

Couper un cheval. C'est le châtrer *A.* اعمال الفرس آتی اکدج ایتمک *T.* خایهٔ اسبرا کندن *P.*

On dit, Les sanglots coupent la voix, pour dire, qu'ils font perdre la voix *T.* کوکس کچورمه نفسی کسر

Coupé. *A.* مقطوع *P.* بریده - گسسته *T.* کسلمش - Pays coupé. Un pays qui est traversé de fossés, de canaux et de rivières خروق وجروف وجداول وانهار ایله متقاطع بر مملکت

بشقه بشقه اسكان ايده‌جك يرٍ اولمديغندن سراى همايون آغالرى ايكيشر ايكيشر قوندرلمشدر

Couplé. *A.* مزوّج *P.* جفت كرده *T.* جفتلنمش

COUPLET. Certain nombre de vers *A.* قطعة pl. قطعات ‖ Cette chanson est de quatre couplets بو اغنيه درت قطعه‌دن عبارتدر

COUPOIR. Instrument dont on se sert dans la fabrique des monnaies, et en différens métiers, pour couper *A.* مقراض pl. صندى *T.* قاطع ـ مقاريض

COUPOLE. L'intérieur, la partie concave d'un dôme *A.* جوف القبّة *P.* درون كنبد *T.* قبه‌نك ايچ يوزى ‖ La coupole de cette église est bien peinte بو كليساده جوف قبه‌نك نقشى لطيف واحسندر

COUPON. Petit reste d'une étoffe *A.* كسفة pl. اكساف ـ خزاعة ـ قطاعة *P.* لخت ـ پاره *T.* پارچه ‖ Un coupon de toile بز پارچه‌سى ـ بز خزاعه‌سى

Il se dit aussi, des papiers portant intérêts, et dont on coupe une partie à échéance *A.* فرزة السهم *P.* پارهٔ سهم *T.* سهم قاتمه‌سى پارچه‌سى

COUPURE. Séparation, division faite dans un corps continu par quelque chose de tranchant *A.* قُطعة pl. قُطعات ـ قَطع *P.* كسكلك *T.* بريدگى ‖ Une grande coupure بر قطع جسيم J'ai une coupure au doigt بر كسكلك ـ پرمغمده بر قُطعه وار در وار در

COUR. Espace à découvert, enfermé de murs, qui est ordinairement à l'entrée de la maison *A.* قاعة pl. قاعات ـ فنا *T.* حولى ‖ Grande cour فناى عظيم *P.* شه رحبات ـ رحبة petite cour قاعهٔ واسعه ـ Avant-cour قاعهٔ مختصره ـ فناى صغير Cour de derrière ديش حولى ـ فناى خارجى Cour pavée احجار ايله مفروش ـ فناى مبلّط آرد حولى ـ ورا Cour de cuisine قالدرم دوشه‌لى حولى ـ فناى دار ـ فناى مربّع الشكل Cour carrée مطبخ حوليسى ـ مطبخ درت كوشه‌لو حولى

Basse-Cour. La cour d'une maison qui est destinée au logement des domestiques *T.* خورنطه طاقمى حوليسى ‖ Servante de basse-cour خورنطه طاقمى حوليسنده خدمت ايدن بسلمه

V. aussi Basse-Cour.

Cour. Les officiers qui accompagnent ordinairement un Souverain

Vin coupé. Du vin mêlé avec de l'eau *A.* خمر متقطّع ـ خمر مقطوب ـ خمر مسحوط *P.* بادهٔ آب آميخته *T.* صو قاتلمش شراب ـ Lait coupé. Du lait mêlé avec de l'eau *A.* لبن مضيوح ـ لبن مذيق ـ لبن ممذوق *P.* شيراب آميخته *T.* صو قاتلمش سود

COUPERET. Sorte de couteau de boucherie et de cuisine, propre pour couper la viande *A.* ساطور *P.* گوشت كوب *T.* صاتور

COUPEROSE ou VITRIOL. Nom vulgaire de sulfates métalliques. *A.* زاج *P.* زاك *T.* قره بويه

COUPEUR. Celui qui coupe les grappes en vendange *A.* قطّاف *P.* انگور چين *T.* اوزم كسيجى ‖ Il a loué deux hotteurs et dix coupeurs ايكى نفر كوفه‌جى واون نفر اوزم كسيجى استيجار ايلدى

Coupeur de bourses. Filou qui coupe la bourse *A.* نشّال ـ طرّار *P.* كيسه بر ـ خرد دست *T.* يان كسيجى

COUPLE. Deux choses de même espèce qu'on met ensemble *A.* زوج pl. ازواج ـ شفع *P.* جفت *T.* جفت ‖ Une couple d'oeufs ايكى دانه يمورطه ـ بر جفت يمورطه Une couple de chapons ايكى عدد ايملق ـ بر جفت ايملق Une couple de boîtes de confitures ايكى عدد ـ بر جفت شكرلمه قوطيسى شكرلمه قوطيسى

Et le lien dont on attache deux chiens de chasse ensemble *A.* عصمة الكلبين ـ عصام الكلبين *P.* فسار دو سگان *T.* ايكى زاغرى بغليان يولار ‖ Les chiens ont rompu leur couple كلاب بويونلرنده اولان عصامى شكست ايلديلر

Il se dit aussi, de deux personnes unies ensemble par amour ou par mariage ‖ Beau couple, heureux couple زوج مرغوب بترى برى حقنه صداقتى دركار اولان Couple fidèle وبختيار زوجين

COUPLER. Attacher des chiens de chasse avec une couple *A.* ربط الكلاب بالعصام مثنّاةً *P.* سگانرا دو بدوبفسار پيوستن *T.* ايكيشر ايكيشر زاغرلره يولار باغلمق ‖ Il faut coupler ces chiens بو زاغرلره ـ بو كلابه ربط عصام اولنمق اقتضا ايدر يولار باغلمق اقتضا ايدر

Et loger deux personnes ensemble *A.* اسكان ـ مثنّاةً اسكان *P.* بالرفاقة *T.* دو بدو نشستانيدن ايكيشر ايكيشر قوندرمق ‖ Il n'y avait pas où loger tout le monde séparément, on coupla les officiers de la Maison du Roi اول محلّده جميع خلقى

Ou dit, La cour céleste, pour signifier le Paradis *A.* مقرّ
مونلولرك يرى *T.* قرارگاه سعادتمندان *P.* العليّين
Il signifie aussi, les respects, les assiduités qu'on rend à quelqu'un *A.* ملازمة الى الخدمة *P.* رضاجويانه خدمت
T. مزاجگيرانه ملازمت رضاجويلق ايله خدمت || Faire sa cour au Roi نزد پادشاهيده ملازم مقام خدمت اولمق Il y a long-temps qu'il fait la cour à cette dame مدّت مديده دنبرو فلان محبوبه‌نك يانده رضاجويانه ملازمت ايتمكده در C'est mal faire sa cour, que de porter de mauvaises nouvelles بر كمسنه‌يه اخبار موحشه كوتورمك قاعدهٔ تحصيل رضايه مزاجگيرانه خدمتك خلافيدر ـ منافی بر حالتدر
On dit, Faire la cour de quelqu'un, pour dire, lui rendre de bons offices auprès de quelqu'un *T.* بر كمسنه‌نك حقنه || بر كمسنه‌يی توصيه ايتمك ـ سوق كلمهٔ طيّبه ايتمك Vous avez besoin d'un tel, je lui ai fait bien votre cour فلان آدمك هنتنه محتاجسك طرفنه سنك حقّكه كركی ـ سنی طرفنه توصيه ايلدم ـ كبی سوق كلمهٔ طيّبه ايلدم
On dit aussi, Je dirai telle chose à un tel, j'en ferai ma cour, pour dire, Je lui dirai une chose qui lui plaira فلان كشی‌يه شويله بر كلام سويلمكه رسم مزاجگيری‌يه رعايت ايتمش اولدجغم درکار در
On appelle, Ami de cour, un ami sur qui l'on ne peut guère oompter *A.* صديق العين *P.* دوست بيوفا *T.* زمانه دوستی
Cour. Siége de Justice où l'on plaide *A.* محكمة pl. محاكم *P.* عدالتخانه *T.* محكمه قپوسی || Cour ecclésiastique امور روحانيه متعلّق محكمه Cour laïque رهبانه مخصوص محكمه Cours souveraines *A.* محاكم عالية *P.* اولو محكمه‌لر *T.* عدالتگاه والا Cours subalternes *A.* محاكم سفليّة *P.* عدالتخانهٔ های پس پايه *T.* كوچك محكمه‌لر ـ On dit, Mettre hors de cour, ou hors de cour et de proeès, pour dire, renvoyer une des parties, ou toutes ensemble, comme n'y ayant pas sujet de plaider *T.* دعوا مسموع دكلدر ديو مرافعه‌دن ردّ ايتمك || On mit les parties hors de cour طرفين مخاصمين دعوالری مسموع دكلدر ديو مرافعه‌دن ردّ اولنمشلر در Il avait voulu intervenir au procès, mais il n'avait aucun droit, on l'a mis hors de cour فلان كشی دعوايه مداخله قيدنده اولمشيدی انجق بر درلو استحقاقی اولمديغندن مرافعه‌دن منع وردّ اولندی

COURAGE. Qualité qui fait braver les dangers et ses suites

پرستاران *P.* اتباع وحشم سلطانی ـ خدمة خاصّة السلطان *A.* ـ پادشاه دائره‌سی خلقی ـ پادشاه دائره‌سی *T.* شاه || Cour Royale اندرون همايون خلقی ـ سرای همايون خلقی La cour du Roi خدمهٔ خاصهٔ شهريارى La cour de France فرانسه پادشاهنك دائره‌سی خلقی Grande cour كلّيتلو دائره ـ دائرهٔ جسيمه دائره‌سی خلقی Cour splendide, magnifique محتشم Petite cour دائرهٔ مختصره Le Roi tient sa cour en tel endroit پادشاه دائرهٔ ملوكانه‌يی فلان محلّده تخصيص ايلدی La cour est partie دائرهٔ همايون عزيمت ايلدی Avoir une charge à la cour ـ دائرهٔ همايونده منصب صاحبی اولمق Vieillir à la cour اندرون همايونده بر منصب ضبط ايتمك C'est la fleur, c'est l'ornement de la cour اندرون همايونده صاچ آغارتمق Intrigues de cour فلان كشی كل بوستان سرای همايوندر Il est fort connu à la cour سرای همايون دسيسه‌لری Un seigneur de la cour, une dame de la cour سرای همايونده معلوم بر آدمدر ـ سرای همايون آغالرندن بری ـ Il se prend aussi pour la suite d'un grand seigneur سرای همايون قادينلرندن بری اتباع ولواحق ـ خدم وحشم *A.* دائره خلقی ـ اتباعی *T.* نوكران و پرستاران *P.* خدمة وتبعة ـ || Les petites cours ont leurs intrigues aussi bien que les grandes قپو خلقی ـ دائره‌ـ حيل ودسايس جسيم دائره‌لرده جاری ـ Et pour le lieu où est le Souverain avec sa suite اولدينغی كبی مختصر دائره‌لرده دخی جاريدر *A.* دار سلطانیّ *P.* پادشاه سرايی *T.* سرای همايون || Adressez vos lettres à la cour ظرف مكتوبك اوزرينی سرای همايونه ديو تحرير ايله ـ Et pour le Souverain et son conseil دولت || Recevoir un ordre de la cour دولت طرفندن امر آلمق Il lui a été dépêché un ordre de la cour دولت طرفندن كندويه امر شويله اولمغه ... La cour ne veut pas que ... ارسال اولندی شويله اولمق رضای دولته منافيدر ـ دولتك رضاسی يوقدر Il s'est dévoué à la cour دولت عليّه‌يه وقف نفس ايلدی Il est bien à la cour معتبر در ـ نزد دولتده مظهر اعتبار در ـ Et pour l'air, la manière de vivre de la cour || Il entend, il sait bien sa cour خدمتنده اولديغی سرای همايونك رسوم وآدابنه واقفدر C'est un homme de la vieille cour دور سابقده اولان اندرون همايونك رسوم وآدابيله مألوف بر آدمدر L'esprit de la cour سرای همايونك مزاجی

les sangliers *A.* يورکلو *T.* پر دل *P.* جری

Il se prend aussi pour Affection *A.* طيب الخاطر *P.* خوشئ

Je vous servirai de grand courage, de bon courage || کوکل خوشلغی *T.* دل طيب خاطر ايله سکا خدمت ايده‌جکم

Il y allait de grand courage کوکل خوشلغيله کيدر ايدی

Il signifie aussi, dureté de coeur *A.* صلابت القلب

Auriez-vous le courage d'abandonner vos enfans? || کوکل پکلکی *T.* سختئ دل *P.* قسوة القلب کندو اولادکی ترک

Je n'ai pas le courage de refuser cela à mon ami ايده‌جک درجه‌سنه قدر صلابت قلبک وارميدر بو شيئی دوستمه دريغ

Le traître eut le courage de livrer son meilleur ami ايتمک مرتبه‌ده صلابت قلبم يوقدر فلان خاين اصدق احبابی اولان آدمی اله ويرمک مرتبه‌ده اظهار قسوت قلب ايلدی

COURAGEUSEMENT. Avec courage *A.* بالنجادة - برباطة القلب - جگردارانه - دليرانه - مردانه - دلاورانه *P.* بالجسارة - جسورانه *T.* يورکليلک ايله - غيرت ايله || Il s'y est porté courageusement رباطت قلب ايله اولطرفه واردی Il s'est battu courageusement جسورانه جنک ايلدی Il a souffert les tourmens courageusement اذيتلره رباطت قلب ايله طياندی

COURAGEUX. Qui a du courage et de la hardiesse *A.* رابط - دلاور *P.* جسور - قوی القلب - ربيط القلب - الشجاش *T.* جگردار - پر دل - يورکلو - غيرتلو || Courageux au dernier point جسارتی درجهٔ - درجهٔ کمالده ربيط القلب کمالده در

COURAMMENT. Rapidement, avec facilité *A.* بالسرعة - سريعاً *P.* والسهولة - بچاپکی - بآسانی - روان *T.* مثال آب چاپلک || Cela est écrit couramment بالسرعة والسهوله صو کبی - قولايلق ايله - ايله قرائت Il lit couramment سريعاً يازلمشدر Aller couramment صو کبی اوقور - ايدر سريعاً سير ايتمک - چاپلک ايله يوريمک

COURANT. Qui court *A.* جاری *P.* روان *T.* آقيجی - آقر - آقر صو - آب روان - مای جاری || De l'eau courante Un ruisseau courant - آقر ايرمق - نهر جاری - جدول جاری On dit figur., L'intérêt courant *T.* بين الناس جاری اولان Acheter des denrées, des marchandises au prix courant فيئات مرابحه سعر جاری اوزره ارزاق واموال مبايعه ايتمک Le terme courant اليوم جاری ذخاير واموال بيع ايتمک -

نجدت - جسارت - نجادت - نجدت - رباطت القلب *A.* جگر داری - پر دلی - دلاوری *P.* قوت القلب - الطبع *T.* غيرت - يورکليلک || Grand courage غيرت کامله Noble courage نجدت طبع کريمانه Courage franc élevé نجادت باهرة الانفت fier نجدت بالغه haut نجادت جليله شائبهٔ قهر وتذليلدن بری رباطت invincible, indomptable نجدت طبع قهرمانی héroïque قلب شهامت آلود غيرت intrépide غيرت قويهٔ ثباتکارانه ferme غيرت مردانه رباطب قلب اهل حرب martial جسورانه غيرت - دلاورانه Son peu de courage قلت غيرتی - نقصان غيرتی Prendre courage تحصيل رباطت وغيرت ايتمک Reprendre courage ازسر نو تحصيل رباطت وغيرت - تجديد غيرت ايتمک Perdre courage يکيدن قوت قلب پيدا ايتمک - ايتمک Exciter le courage غيرته فتور کتورمک - فوت غيرت ايتمک Enflammer le courage تحريک عرق غيرت ايتمک Échauffer le courage تنوّر تيز خيز غيرتی اشعال ايتدرمک غيرتی قيزدرمق - بی فتور نجدت وغيرتی تسخين ايتمک Éveiller le courage غيرت نائمه‌يی ايقاظ ايتمک Ranimer le courage قوت قلبه مجدداً ايراث شدت ايتمک Fléchir le courage قوت قلبه ابراث کسر وتدنی ايلمک Accroître, augmenter le courage قوت قلبی برقات دخی مزداد وافزون Le courage lui est revenu قوت قلبی کما کان يرينه ايتمک Cela lui fera تازه‌لندی - رباطت وغيرتی يکيلندی - کلدی revenir le courage بو کيفيت رباطت قلبنک تازه‌لنمسنه Le courage lui manque مايهٔ غيرتی وسيله اولدجغی درکار در Manque de courage عدم جسارت - فقدان غيرت مفقود در Signaler son courage C'est نجدت طبعنی اثبات ايتمک un brave soldat, il a du courage برجنک آور ربيط القلبدر Il a plus de courage que de force جسارتی قوتنه غالبدر Les plaisirs amolissent le courage لذايذ نفسانيه موجب استرخای غيرت يولداشلرم Courage, mes amis, courage, soldats غيرتدر - On dit, qu'un grand courage dédaigne de se venger نجادت طبع ايله مجبول اولنلر سودای انتقامی استحقار ارباب نجدت وغيرت داعيهٔ انتقامی محض شين - ايدرلر Et que les grands courages ne se laissent point abattre par l'advérsité وعار عدّ ايدرلر رباطت قلب ايله مجبول اولنلر کجروئ بخت نا سازکار تقريبيله فتور کتورمک احتمالی - Il se dit aussi des animaux hardis, comme les lions, يوقدر

ایشلمک اوزره اولان وعده - اولان وعده L'année courante بهای جاری Le prix courant بو سنه Le mois courant بو - Il signifie en matière de rentes, le terme qui court *A* - آی ایشلمکده اولان تقسیط *T.* تقسیط جاری || Je vous quitterai tous les arrérages du passé, pourvu que vous me payiez le courant ایشلمکده اولان اشبو تقسیطک اقچه‌سنی ادا ایلدیکک حالده بقایای سابقه‌دن فارغ اولورم

Courant, au substantif signifie, le fil de l'eau *A.* مجراء الما صویک آقندیسی *T.* گذرگاه آب *P.* ممرّ الما -

Courant d'eau. Un canal ou un ruisseau qui court *A.* مسیل گذرگاه سیلاب *P.* کراب pl. کربة - مسایل الما pl. سیل صوینک دوکلدیکی یر *T.* || Il y a un courant d'eau qui fait moudre des moulins دکرمانلری دوندرر بر مسیل ما وار در

On appelle Courans, en termes de marine, certains endroits de mer où l'eau court rapidement d'un certain côté *A.* مدفع البحر دکزک *T.* سیلابگاه دریا *P.* دوافع البحر - مدافع لبحر pl. آقندی - اقندیسی || Le courant emporta le vaisseau de ce côté-là آقندی - مدفع بحر سفینه‌یی اولطرفه سوق ایلدی Il y a de dangereux courans sur cette côte کمی‌یی اولطرفه آقندی بو دکز قییسنده مخوف وخطرناک اقندیلر وار در Il y a sur mer des courans généraux et des courans particuliers دریاده آنا آقندیلر وکوچک آقندیلر وار در

On dit figur., Le courant du marché, pour dire, le prix actuel des denrées *A.* نرخ رایگان *P.* نرخ رایج - سعر رایج *T.* - Et le courant des affaires, pour dire, les affaires ordinaires رایج الوقت بها - ناس بیننده متداول اولان بها امور جاریه - Et être au courant des affaires, des nouvelles, pour dire, connaître ce qui se passe امور عادیهٔ روزمرّه - امور عادیه - حوادث واخبارک - سیاق وسباق احواله واقف اولمق - Et le courant du monde, pour dire, la manière ordinaire du monde شیرازه‌سنی بیلمک || Se gouverner selon le courant du monde عادت جاریهٔ دنیا عادت جاریهٔ دنیانک موجب مقتضاسی اوزره - ومقتضاسی اوزره ادارهٔ نفس ایتمک عمل وحرکت ایتمک

Tout-courant. Sans hésiter *A.* بلا توقّف *P.* - بی توقّف چاپچق - ایلشمکسزین *T.* چاپک

COURBATU. Il se dit d'un cheval qui n'a pas le mouvement des jambes bien libre, pour avoir été morfondu après un trop grand travail *A.* فرس مخبول *P.* اسب درمانده پا *T.* آیاقلری طوتلمش آت

COURBATURE. Maladie du cheval courbatu *A.* خبل *P.* درماندگی - Il se dit aussi des hommes, pour signifier une lassitude douloureuse *A.* فتور - وصمت *P.* درماندگی - بی تابی - *T.* قیرقلق - درمانسزلق || Sa maladie commença par une courbature ملتی بر حالت وصمت وفتوردن بداء ملتنک مقدمه‌سی بر وجود قیرقلغی ایدی - ایلدی

COURBE. Qui approche de la forme d'un arc. *A.* مقوّس - بوکری - اکلمش *T.* جنگ - جفته - خمیده - خم *P.* منحنی || Ligne courbe خطّ منحنی

Il se dit aussi d'une pièce de bois cintrée qui sert aux ouvrages de charpenterie *A.* خشبة دفقاء - خشبة عقفاء *P.* دیزم - دیزم کژ *T.* گنک اکری آغاج

COURBER. Rendre courbe une chose *A.* تحنیة - تقویس - اکمک *T.* جفتانیدن - خمیدن *P.* اضلاع - تحنیب || Courber un arc. یایی تقویس ایتمک Le trop grand faix a courbé cette pièce de bois بوکمک حمل مفرط بو خشبه‌یی قوسی Courber un arc pour le bander تحنیه واضلاع ایلدی سنّ توتیر ایچون تحنیه ایتمک La vieillesse l'a courbé جیزکی Courber une règle شیخوخت قدّینی تحنیه ایلدی - Figur. Plier sous la volonté d'un autre *T.* اندازه‌سنی تحنیه ایتمک سر فرو بردهٔ - تحنیهٔ سر رضا ومطاوعت ایتمک || Tout est courbé devant ce seul homme باش اکمک - سر فرو ایتمک - مطاوعت اولمق بو آدمک اوکنده جملهٔ جملهٔ ناس سر فرو ایدر - ناس سر فرو بردهٔ مطاوعت اولور

Se courber. *A.* تقوّس - تحنّب - انحنا - تحنّی *P.* خمیده || اکلمک - بوکلمک *T.* دو تا گشتن - خم گشتن - شدن Il devient vieux, il commence à se courber کبرسنی تقریبیله شیخوختی تقریبیله انحنای قامته یوز - منحنی القامتدر طوتدی

Courbé. *A.* مقوّس - منحنی *P.* خم گشته - دو تا - ضالع - Courbé de vieillesse *A.* مقوّس - منحنی القدّ - ادفق - محنب - احنب *P.* ایکی قات *T.* خم گشته قامت - دو تا - اهنع - القامة قامتی اکلمش - اولمش

COURBETTE. Mouvement que le cheval fait, en levant éga-

صوقاق اوروسپیسی - صوقاق سپورکه‌سی *T.* روسبی - جاف

COURGE. Espèce de citrouille *A.* یقطین *P.* کدو *T.* قباق

Courge longue آصمه قباق

COURIER. V. COURRIER.

COURIR. Aller vite *A.* عدو - سیر بالسرعة *P.* - دویدن - قوشمق *T.* تازیدن - شتافتن - تکیدن - پویبیدن - قوشه‌رق || Courir légèrement خفیفجه سکرتمک - سکرتمک - یوریمک Courir de toute sa force جدّ مزید ایله - معاجرةً قوشمق بو آت آهوی Ce cheval court vite comme un cerf سکرتمک منزل Courir comme la poste سبکپا کبی سریع العدو در سورر کبی سکرتمک Courir à toute bride, à bride abattue - یل یپدرك سکرتمک - طلو دیزکین قوشمق Il se dit figur. de toute action précipitée || Il faut aller bride en main, on ne fait pas les affaires en courant رویت امورده عجله لازم دکلدر هر شیئده عنان ثانی یی الدن براقمیه‌رق عمل وحرکت اولنمق اقتضا ایدر On peut exprimer aussi cette idée par ces proverbes *A.* یبلغ الهضم بالقضم العجلة - ایریشور منزل مقصودینه *T.* من الشیطان والتأنی من الرحمن - یواش یوریین چوق منزل آلور - آهسته کیدن Courir à sa perte, à sa ruine, à son malheur *T.* کندو بلاسنی کالباحث عن حتفه بظلفه خود بخود بلاسنی - آرامق طلب شانٍ Et courir après les honneurs, les richesses - آرامق ورفعت وارزوی تحصیل مال وثروت بابنده بلا فتور نکاپو ایتمک

Il est aussi actif, et signifie, poursuivre à la course avec dessein d'attraper *A.* تعقیب - استذناب *P.* - در پی دویدن آردینه - پسنه دوشمك *T.* در پی شتافتن - در پی پویبیدن قوغمق - دوشوب قوغلامق || Courir quelqu'un pour le prendre بر کمسنه‌یی - بر کمسنه‌یی اخذ ایچون تعقیب ایتمک - طوتمق ایچون پسنه دوشوب قوغمق On dit, Courir le cerf, courir le lièvre *A.* تعقیب الظبی - تعقیب الارنب کیك وطاوشان *T.* در پی آهو ودر پی خرگوش شتابیدن *P.* کیك وطاوشان قوغمق - پسنه دوشمك

Courir aux armes. Prendre les armes en hâte ponr quelque alarme *T.* اخذ سلاحه شتابان اولمق - سلاحه طاورانمق

Il se dit aussi, des côtes, des terres, des rochers et des montagnes qui s'étendent d'un lieu à un autre *A.* امتداد - اوزانمق *T.* درازی یافتن *P.* استطالة || Cette côte court de

lement les deux pieds de devant, et en se rabattant aussitôt || Faire faire des courbettes à un cheval *A.* قماص *P.* کنبد *T.* اوینایش - پرتاو آتی اویناتمق

COURBURE. Inflexion, état d'une chose courbée *A.* حنایت - خم *P.* قوسیت - حنب - چنگی - اکلش *T.* بوکریلمك || Cette pièce de bois a plus de courbure بو خشبه‌نك حنایتی زیاده در

COUREUR. Celui qui est léger à la course *A.* شدید العدو - چاپکپا *P.* ادفق السیر - سریع السیر - سریع القدم - آیاغی - سکردیمجی *T.* پوینده - دوده - تیز رو - سبکپا || C'est le meilleur coureur qu'on ait jamais vu نا چاپمك مثلی کورلمامش شدید العدوا - دیده بر دوندهٔ سبکپا در بر آدمدر

Et celui qui va et vient, qui est souvent par la ville, ou en voyage *A.* سیّار - کیثر السیر *P.* آواره گرد *T.* طرف - کزیمجی || C'est un coureur perpétuel, on ne le trouve jamais à la maison سیّار دائمیدر هیچ بر وقتده خانه‌سنده بولنمز Il n'a fait toute sa vie que voyager, c'est un coureur کثیر السیر بر آدمدر عمرینی سیر وسیاحته امرار ایلدی

Et un homme qui court à pied, et dont on se sert pour faire des messages *A.* فیج pl. فیوج *P.* قاصد - پیك *T.* ساعی || Les Turcs font porter des nouvelles avec grande diligence par des coureurs اهل اسلام ساعیلر معرفتیله بالسرعة والاستعجال ایصال اخبار ایدرلر

On dit, qu'un homme est un coureur de nuit, ponr dire, qu'il se retire fort tard *A.* سرّا - شب زنده‌دار - شبگرد *P.* قایم اللیل - کیجه کزیمجی *T.* شبگیر -

Coureur. Cheval de selle qui a la taille légère et déchargée *A.* فرس هملاج *P.* تکاور - اسب رهوار - اسب راه گستر - *T.* چاپقون

Coureurs, se dit à la guerre, des cavaliers détachés du gros, soit pour découvrir, soit pour aller à la petite guerre *A.* سریّة pl. سرایا *P.* یزك *T.* چته - چته‌جی || Les coureurs de leur armée سرایای عسکرلری - اردولرینك چته‌جیلری Ce n'est pas leur armée, leur avant-garde, ce ne sont que des coureurs اردولری ویاخود جرخه‌جیلری اولمیوب انجق چته‌جی عسکریدر

COUREUSE. Fille ou femme prostituée *A.* دردب *P.* جاف

l'Est à l'Ouest l'espace de quatre lieues بو ساحل شرقدن غربه درت ساعت مسافده ممتد اولور Ces montagnes courent du Nord au Sud, en partageant de grands continens بو جبال برارئ عظیمه قطع ایده‌رك شمالدن جنوبه طوغری مستطیل اولور

On dit figur. Courir fortune de..., Courir risque de..., Courir hasard de..., pour dire, être en péril de.... *A.* كود *P.* بر رمق قالمق - آله یازمق - آز قالمق *T.* اندك ماندن || Il court fortune d'être chassé طرد اولنمغه از قالدی de perdre son bien ما ملکنی غیب ایتمکه بر رمق قالدی Il court risque de la vie جانمی فوت ایلمکه بر رمق قالدی J'ai couru hasard de me tuer قتل اوله یازدم Vous courez risque موقع خطرده‌سك - دوچار خطر اولماکه بر رمق وار در - Courir des risques, Courir des chances, pour dire, être exposé à des périls, à des événemens *T.* عرضهٔ مخاطرات اولمق - وتابع تصرّفات مختلفة الاحوال اولمق Courir même fortune. Être dans la même situation d'affaires طالعلری برابرجه ایشلمك

Courir le bon bord, signifie, pirater *T.* ازباندیدلغه کزمك

On dit, Il a bien couru, pour dire, il a beaucoup voyagé کثیر السیاحة بر آدمدر - وافر سیر وسیاحت ایتدی

Courir sus. Se jeter sur quelqu'un pour le maltraiter *A.* تغوّل بر *T.* بر فلان یوبیدن *P.* انثلال علی فلان - علی فلان اوزرینه شرکیر اولمق - کمسنه‌نك اوزرینه اوشونمتی ایتمك || Les paysans se sont soulevés, et ont couru sus aux troupes اهل قریه عصیان ایدوب عسکر اوزرینه اوشونمتی ایلدیلر

On dit, Courir sur le marché de quelqu'un, pour dire, enchérir sur un autre, prétendre emporter ce qu'un autre marchande بها آرتروب آخرك بازارلغنی *T.* اخلال البیع بالمساومة *A.* بوزمق || Je voulais acheter cela, pourquoi vous venez courir sur mon marché? فلان شیئك مبایعه‌سنه طالب اولدم نیچون سن کلوب آرتررق بازارلغمی بوزمق قیدنده طالب اولمشیکن سن نیچون کلوب لا یسوم - اولورسك الرجل علی سوم اخیه کلامنك خلافنه اولدرق بازارلغمی بوزمق استرسك - Et figur., Courir sur le marché, Courir sur les brisées de quelqu'un, pour dire, vouloir emporter sur lui une chose à laquelle il a prétendu le premier *T.* آخرك آخرك قسمتنه - مطلوبنه طمع ایتمك

Courir au plus pressé. S'occuper de ce qui importe davantage *A.* تقدیم الاهمّ علی المهمّ - تقدیم الاهمّ

On dit aussi, Courir, soit dans un combat, soit dans un tournoi, ou autre exercice semblable *A.* استباق *P.* باهم پوبیدن *T.* قوشمشمق - On dit figur. de personnes qui sont dans les mêmes emplois, qu'elles courent la même carrière, pour dire, qu'elles ont les mêmes prétentions مقصود واحد اوزرینه دعوای تقدّم - مقصد واحدده دعوای مسابقت ایدرلر - ایدرلر - Et courir après des fantômes, pour dire, se livrer à des espérances ou à des craintes imaginaires *T.* اوهام باطله‌یه ذاهب اولمق - خیالات بیهوده‌یه ذاهب اولمق

Et qu'une nouvelle court les rues, pour dire, qu'elle est sue de tout le monde بین الناس - السنهٔ اهل سوقه متداوَل در - شایع ومتواتر در

Courir, signifie aussi, Couler V. ce mot. - Et ravager *A.* غارت *P.* تاراج وتالان - یغما کردن - غارتیدن - ترکتاز کردن *T.* چاپول ایتمك - یغمالمق || Les troupes ont couru une telle province عسکر فلان مملکتی یغما وغارت ایلدی Les pirates courent la mer ازباندید پامال یغما وتاراج ایلدی - طائفه‌سی دریاده ترکتاز ایدرلر

Il se dit aussi, du temps *A.* مرور - جریان *P.* روان بودن *T.* کچمکده اولمق - ایشلمك || Le temps court insensiblement الیوم Le terme qui court وقتلر طویولمقسزین مرور ایدر L'année qui court ایشلمکده اولان وعده - جاری اولان وعده - On dit, qu'une chose court à sa fin, pour dire, qu'elle n'a pas long-temps à durer بو سنه - اشبو جریان اوزره اولان سنه || Ma provision de bois court à sa fin قریب الختامدر - مشرف زوالدر - مشرف ختامدر تدارك ایلدیکم حطب Cette maladie court à sa fin بو ذخیره‌سی قریب ختامدر - Il se dit aussi, des intérêts de l'argent || L'intérêt de cette somme court de tel jour قریب الختامدر - علّت مشرف ختامدر بومبلغك فائضی فلان کوندن بداء ایله ایشلمکده در

Courir. Être en vogue *A.* اشتهار *P.* رایگان بودن *T.* رواجده اولمق || Cette chanson courait par la ville فلان ترکی شهرك ایچینده اشتهارده ایدی - On dit, L'avis qui court, pour dire, l'avis qui a le plus de voix dans une delibération qui n'est pas achevée زیاده رواجده اولان رأی *T.* برترین آرا *P.* رأی غالب *A.*

On dit, Faire courir des bruits, ponr dire, répandre des bruits *A.* خبرلر *T.* حوادث افشاندن *P.* نشر الاخبار - اشاعة الاخبار || Il court un mauvais bruit حوادث یایمق - تواتر ایتمك

باشنه تاج سلطنت الباس ایلدی Il lui a ôté la couronne
باشندن افسر سلطنتی نزع ایلدی Il aspire à la couronne
تاج سلطنته طالبدر - تاج سلطنته اطماح نظر رغبت ایدر
سلطنت دعواسیله معارضه ایدر Il a Il dispute la couronne
سلطنتدن فارغ اولدی Abdiquer la renoncé à la couronne
سلطنتدن استعفا ایتمک Quitter la couronne
ترک سلطنت ایتمک - سلطنتدن کف ید ایتمک Céder
سلطنتی آخره قصر ید وفراغت la couronne à un autre
ولیّ عهد - وارث سلطنت ایتمک Héritier de la couronne
وارث تخت وتاج سلطنت - سلطنت - Et pour l'État qui
est gouverné par un Roi *A.* ملک - دولت || La couronne
دول شمالیه Les couronnes du Nord فرانسه دولتی de France
بو Ce droit est un des plus beaux fleurons de sa couronne
اسحقاق سلطنتی حلّیاتنک احسن واعلاسیدر Il a relevé
عرض وناموس دولتی وپرتو l'honneur, l'éclat de la couronne
اساس ملک ودولتی Il a ébranlé la couronne ملکی احیا ایلدی
صرصدی - رهین زعزعه وتزلزل ایلدی Les charges de la
couronne مناصب دولت Les officiers de la couronne رجال
املاک Les domaines de la couronne خدمهٔ دولت - دولت
فرانسه نک L'État et couronne de France املاک میریه - دولت
ملک ودولتی - On dit, traiter de couronne à couronne,
c'est-à-dire, de souverain à souverain ایکی پادشاه بنفسهما
مخابره ایتمک

En Astronomie, Couronne septentrionale et Couronne australe,
c'est le nom de deux constellations *A.* اکلیل شمالیّ واکلیل
جنوبیّ

Il signifie aussi, la partie la plus basse du paturon d'un
cheval *A.* رسغ pl. ارساغ *P.* مهرهٔ پای اسب *T.* بوقاغیلق

Et une sorte de météore qui paraît autour du soleil ou de
la lune *A.* هالة pl. هالات *P.* هاله *T.* آی - کونش آغیلی
آغیلی

COURONNEMENT. Cerémonie pour couronner les souverains
رسم بر سر نهادن *P.* رسم التلبّس التاج - رسم التتوّج *A.*
تاج کیمه رسمی *T.* افسر || Son couronnemeut se fit en tel
lieu رسم تتوّجی فلان محلّده اجرا اولندی Le jour du
couronnement یوم تتوّج - یوم رسم تتوّج - Le couronnement
d'un vaisseau, c'est la partie du vaisseau qui est au-dessus de
la poupe *T.* کمی قیچینک باشلغی - کمی قیچینک تاجی

- شیوع بولدی - نشر اولندی - بر خبر موحش منتشر در
On dit aussi, qu'il court bien des maladies امراض کثیره شایع
بر کتاب - Et faire courir un livre, un manifeste ومنتشر در
یایمق - وبر بیاننامه نشر ایتمک - Et faire courir une santé,
pour dire, la faire boire par tous les convives ادارهٔ اقداح
دوستگانی ایتمک - Et faire courir la voix, pour dire, de-
mander les avis à ceux qui composent une assemblée *T.* ارباب
مجلسدن استشعار کلم وآرا ایتمک - Et faire courir le billet,
pour dire, envoyer un billet, pour avertir ceux qui ont intérêt
à quelque affaire *T.* اخبار تذکره لری - اخبار تذکره سی کزدرمک
یایمق - نشر ایتمک

On dit, Au temps qui court, pour dire, au temps présent *A.*
T. دریدن هنگام *P.* فی زماننا هذا - فی یومنا هذا - الیوم
بو کونه بو کون - بو وقتلرده

COURONNE. Ornement de fleurs qui entoure la tête, et qu'on
porte dans quelques occasions, pour marque d'honneur, ou en
signe de joie *A.* رعلة pl. رعلات *P.* پساک *T.* چیچکدن
اغصان غاردن || Couronne de laurier دوزلمش باش چنبری
دفنه داللرندن دوزلمش باش چنبری - مرتب رعلهٔ جمیله
Couronne triomphale شعار موجب الافتخار فتح وغزا اولان
Les Grecs décernaient des couronnes aux پساک پرتوناک
citoyens qui avaient rendu quelque service considérable à leur
patrie قوم یونان ابنای بلده دن وطن حقنه بر گونه خدمت
جلیله یه موفق اولنلرک سر افتخالرینی رعلات موجبة
المباهات ایله تزیین ایدرلر ایدی - On le dit figur. de
la gloire que les martyrs acquièrent en mourant pour la foi
|| Il a reçu la couronne du martyre تاج وهّاج شهادتی احراز
ایتمشدر

Il signifie aussi, ornement de tête que les Rois portent pour
marque de leur dignité *A.* تاج pl. تیجان *P.* افسر *T.* تاج
|| Couronne Impériale تاج ایمپراطوری Royale تاج پادشاهی
Ducale دوقدلق تاجی Couronne enrichie de pierreries مجوهر
جواهر ایله مرصّع تاج پادشاهی - تاج Porter une couronne
- Couronne d'é- تاج بر سر اولمق - تاج ایله ملبّس اولمق
pines. Celle que l'on mit sur la tête de Notre-Seigneur *A.*
P. تاج خار پر افسر *T.* تیکنلو تاج - Il se prend figur.
pour Souveraineté *A.* تاج السلطنة - سلطنت *P.* افسر ملکداری
T. پادشاهلق تاجی || Il lui a mis une couronne sur la tête

Figur. L'accomplissement, la perfection de quelque chose *A.* تمامله *T.* تمامی *P.* ما به الاستكمال - تكملة || Cette célèbre action fut le couronnement de toutes les autres اشبو فعل جليل عميم الاشتهاری بالجمله افعال سائرهٔ سابقه‌سنك تمكلهٔ Pour couronnement d'une si belle vie جميله‌سی اولمش اولدی بويله بر عمر مندوب الآثارك تكمله‌سی اولمق C'est le couronnement de l'oeuvre عملك ما به الاستكماليدر

COURONNER. Mettre une couronne sur la tête *A.* تتويج - التباس || Couronner un Roi تاج كيدرمك *T.* افسر بر سر نهادن *P.* التاج بر پادشاهه التباس تاج ايلمك Couronner celui qui a gagné le prix, ou qui a fait une belle action احتياز قصب السبق ايدن ويا خود بر فعل جليله موفق اولان كشينك باشنی تاج افتخار ايله آراسته قلمق Couronner de fleurs بر كمسنه‌نك باشنی ازهار گوناگوندن مرتب تاج پر Couronner d'une couronne d'or ابتهاج ايله تزيين ايتمك تاج زرين ايله تتويج ايلمك

Figur. Faire honneur, récompenser *A.* اعزاز - تمجيد *P.* آزر اعتبار ايتمك - اولولمك *T.* بخشيدن || Couronner la vertu محارم ومنكراتی اعزاز le vice صلاح وفضيلتی اعزاز ايتمك Dieu couronne les martyrs, les saints حق جل وعلا قيدنده اولمق حضرتلری مظهر رتبهٔ شهادت اولان ذوات كرامی واعزه واوليای عظامی تاج وهاج سعادت سرمديه ايله تمجيد Il fut couronné de gloire اكليل جليل علو واقبال واعزاز ايدر Sa vertu fut couronnée بر وصلاح ايله زيور يافته اولمشدر N'est-ce pas couronner le crime que d'élever un si méchant homme à cette dignité? حالی اعزازاً وتكريماً رهين حسن مكافات اولمشدر بو مقوله ارباب شر وشقاوتدن بر خبيثی بويله بر مسند عالی‌يه اصعاد ايتمك ذات شر واسائتی اعزاز دكلميدر

Et apporter la dernière perfection à quelque chose *A.* ختم - تكميل *P.* تمامله‌مق *T.* بتمامی رسانيدن || Cette dernière action a couronné toutes les autres موخراً ظهور ايدن بو فعل جميليله كافهٔ افعال سابقه‌سی ختم وامضا اولندی Il a couronné sa vie par une généreuse mort ايام عمرينی بادیٔ ياد خير اولدجق بر موت دليرانه ايله ختم وامضا ايلدی Le succès a couronné son entreprise متصدی اولديغی مصلحت حسن نتيجه ايله ختم وامضا اولندی - On dit proverb., La fin couronne l'oeuvre V. Fin.

Et environner. *A.* احاطة - تكليل *P.* گردا گرد كردن *T.* چب جوره طولاشمق || Plusieurs coteaux couronnent cette ville بوبلده‌نك اطرافی متعدد پشته‌لر ايله مكلل ومحاطدر

Se couronner. S'orner, s'embellir *A.* كسب الزينة - تزين *P.* آراسته شدن - پيرايش پذيرفتن - زيور يافتن *T.* دونانمق - بزنمك || Le ciel se couronna d'étoiles après cet affreux orage تندباد شديدك سكونتی عقيبنده قبهٔ فلك نجوم وكواكب درخشان ايله آرايشپذير اولمشدر Dans les fêtes champêtres, les jeunes bergères se couronnaient de fleurs اياد اهل قراده بنات رعات ازهار گوناگون ايله تزيين سر ايدرلر ايمش

Couronné. *A.* ملبس بالتاج - متتوج *P.* تاج بر سر - تاجدار گردا *P.* محاط - مكلل *A.* تاجلو - تاج كيمش *T.* افسر بر - آورده || Le port est couronné de hautes montagnes چب جوره طولاشلمش گرد دانراً ما ليمانك جوانب واطرافی دار جبال شاهقهٔ منيع الوصول ايله مكلل ومحاطدر

pl. On appelle les rois, Têtes couronnées *A.* اصحاب التاج تاجلو *T.* افسر بر - تاجدار *P.* اصحاب التاج

COURRIER. Celui qui court la poste, pour porter les dépêches *A.* بريد *P.* چپار - اولاق *T.* قوريير - اولاق || Courrier ordinaire عادی اولاق extraordinaire فوق العاده اولاق Courrier du cabinet دولت اولاغی خارج از معتاد اولاق - Expédier un courrier بر نفر اولاق ارسال وتسيير ايلمك Le courrier d'Amsterdam قوريری - آمستردام اولاغی

COURROIE. Pièce de cuir coupée en long, étroite, et qui sert à lier quelque chose *A.* سير pl. سيور *P.* پژاژ *T.* قايش - صريم || Attacher des courroies ربط سيور ايتمك Les courroies d'un carrosse هنطوك قايشلری Serrer les courroies پكشدرمك - قايشلری شد ايتمك - On dit proverb., Étendre, Allonger la courroie, pour dire, étendre ses droits au delà des bornes de l'équité *T.* ايپی پك چكمك || Il a bien fallu allonger la courroie, pour en venir là كرمك ايشی اول رتبه‌يه كتورمك ايچون ايپی خيلی مرتبه Ses droits n'iraient pas si haut, s'il n'avait étendu la courroie چكمك لازم كلدی ايپی پك چكماسش اولسه ادعا ايلديكی حقوق بو مرتبه‌يه قدر چيقه‌مز ايدی

COURROUCER. Mettre en courroux, irriter *A.* اغضاب - استخاط - طارلتمق *T.* غرشانيدن - بخشم آوردن *P.* تهييج الغضب -

On le dit aussi, des mauvaises humeurs dans le corps des animaux *A.* أنصباب *P.* ريـزش *T.* دوكلـش ‖ Il faut que cette humeur ait son cours بو خلطه برمحلّ انصباب ويرلملو بر مجرا ـ بر مصبّ مناسب ويرلمك اقتضا ايدر ـ در ويرلمك

Cours de ventre. Le flux de ventre *A.* استطلاق البطن ـ يورك سورمه‌سى *T.* شكمرانى *P.* انديال البطن

Cours. Le mouvement des astres et du soleil *A.* سير ـ حركت *P.* جنبش *T.* يوريمه ‖ Le cours du soleil, de la lune شمس وقمرك سير وحركتى Le cours des astres est réglé نجوم وكواكبك سيرى معيّندر L'Astronomie traite du cours des astres علم نجوم سير كواكب بحثنه دائر در Le cours apparent du soleil est d'orient en occident شمسك سير ظاهريسى مشرقدن مغربه در

Il se dit aussi du temps, des années, de la vie *A.* دور ـ ايّامك دورى *T.* گردش ايّام *P.* دوران المدّة ـ دوران Pendant le cours de dix ans اون سنه دورنده Finir, achever le cours de sa vie دور عمرى اتمام ايتمك La mort en coupa, en interrompit le cours فلانك دور مدّت عمرى حلول موت ايله رهين انقطاع اولمشدر Le cours de ses années اوقات عمرينك دورانى Le cours de son règne دور ـ دور طبيعى يه تبعيّةً سلطنتى ـ سجراى طبيعى يه تبعيّةً ـ دوران احوال طبيعيّه يه اتّباعاً Il signifie aussi, l'étude que l'on fait de suite en toutes les parties d'une science *A.* دورة الدرس ‖ Il a fait son cours en Philosophie, en Chimie, en Mathématiques dans un tel collége علم حكمت وعلم كيميا وعلوم رياضيّه‌ده دورهٔ درسنى فلان مدرسه‌ده تكميل ايلدى À la fin de son cours, il s'est fait passer maître-ès-arts دورهٔ درسنى تكميل ايدنجه فنّنده استاد جيقدى

On appelle, Voyages de long cours, les longs voyages sur mer *A.* اسفار بعيدة ـ اسفار قاصيّة *P.* سفرهاى دور ودراز *T.* اوزون اوزادى سفرلر

Cours, se dit aussi des affaires *A.* مجراء المصلحة *P.* روش ايشك كيدشى ـ ايشك يورويشى *T.* رفتار مصلحت ـ كار بقدلم مجراى ‖ Nous verrons quel cours prendra cette affaire Arrêter, retarder le cours d'une affaire مصلحت نديه واره‌جقدر Suspendre le

‖ Ses crimes ont courroucé le Ciel contre lui ذنب وعصيانى ارتكاب ايلديكى جهتله سخط وغضب الهى اوزرينه حلول ايلمشدر ارتكاب ايلديكى ذنوب ومعاصى كندوحقّنه سخط وغضب استجلابنه بادى اولمشدر ذنوب وآثام تقريبيله جناب منتقم قهّارى اسخاط واغضاب ايتمش اولدى Le prince est courroucé پادشاهك آتش سخط وغضبى مشتعلدر Dieu se courrouce contre les méchants ـ الله تعالى اشراره تغضّب ايدر Il se dit figur. de la mer ‖ Quand la mer se courrouce, est courroucée دريانك هيجان خشم وشدّتى حالنده

Courroucé. *A.* غرشيده ـ خشمناك *P.* سخيط ـ غاضب *T.* طارلمش

COURROUX. Colère *A.* سخط ـ غضب *P.* خشم ـ غرش *T.* ‖ Juste courroux حقّه مقارن سخط وغضب Le courroux du Ciel طارغنلق Le courroux de Dieu غضب الله ـ سخط بارى Entrer, se mettre en courroux غضبه سخط وغضب سماوى Apaiser le courroux نائرهٔ ـ تسكين غضب ايتمك كلمك Irriter, provoquer le courroux خشم وغضبى اخماد ايتمك ـ تحريك غضب ايتمك Il se dit aussi des animaux féroces ‖ Le courroux du lion, du taureau, de l'éléphant طارغنلق ـ كوموردمه *T.* غرش ـ غرندگى *P.* زمخرة *A.* زمخرهٔ شير وثور وفيل ـ Le lion en courroux شير ژيان ـ شير غرّان *P.* ـ L'éléphant en courroux *P.* پيل ژيان ـ پيل دمان ـ Et de la mer ‖ Le courroux de la mer دريانك هيجان خشم وشدّتى Les flots en courroux امواج هيّاج

COURS. Flux. Il se dit principalement de l'eau des rivières ‖ Cours rapide آقش *T.* روش آب *P.* جريان *A.* جريان آقش ـ جريان بطئ اغر آقش چاپكلكله ايله Arrêter, empêcher le cours سرد آقش ـ جريان شديد سويمك ـ جريان مايى توقيف ومنع ايتمك Détourner le cours آقشنى طوردرمق ومنع ايتمك جريان مايى آخر طرفه ـ مايى صرف وتحويل ايلمك بشقه ـ صويمك آقشنى بشقه طرفه صاپتمق ـ اماله قلمق Rompre le cours مجراى مايى كسر وشكست طرفه دوندرمك Couper le cours صويمك ـ مجراى مايى قطع ايتمك Il faut que les eaux aient leur cours آقنديسنى كسمك La rivière a pris son cours مياهك مجرالرى اولمق لازمدر Donner cours à l'eau par-là نهرك صويى فلان طرفه اتّخاذ مجرا ايلدى ـ صويى آقتمق ـ صويى اجرا ايتدرمك

La course des chevaux, des chariots قوشوده آیاغی چاپکدر - پویندهٔ چاپکپا در آتلرك وعربدلرك قوشمه‌سی À toutes les courses il a remporté le prix فلان کس جمیع قوشولرده قوشو میدانلرینك جمله‌سنده قصب - اوکدلی قزاندی Il se dit aussi, des voyages qu'on fait pour quelqu'un *A.* سفر pl. اسفار *P.* پویه *T.* قوشمه || J'ai fait mille courses pour son affaire مصلحتیچون بیك سفر ایلدم Il a travaillé pour moi, mais il s'est bien fait payer de ses courses بنم ایچون خیلیجه سعی ایتمش ایسه‌ده ایتدیکی سفرلرك اجرتنی بالغًا ما بلغ آلدی

Il se dit aussi, de ce qu'on donne à un courrier pour les frais de son voyage *A.* مصارف الطریق *P.* خرج راه *T.* یول بو خرجلغی || Ce courrier a eu cent piastres pour sa course اولاغه خرج راه اولدرق یوز غروش ویرلدی

Il signifie aussi, célérité, vigueur *A.* استعجال - عجلة - سرعت *P.* شتاب - چاپکلق *T.* چاپکی || Rien ne peut arrêter ce conquérant dans sa course فلان صاحب فتوحك سرعت واستعجالنه حوالهٔ سدّ ممانعت اولمجق شیٔ یوقدر Cet orateur est rapide dans sa course فلان واعظك سرعتی واستعجالنده شدّت عظیمه وار در

On dit poétiquement, La course du soleil, la course de la lune دور شمس وقمر La course précipitée du temps دور شدید السیر اوقات وازمان Le soleil va finir sa course, pour dire, le jour va finir خورشید تابان دوریومیسنی تکمیل ایلمکده - Il signifie figur., le cours de quelque emploi, de quelque travail *A.* دور || Après avoir passé par divers emplois, il termina sa course par l'ambassade مناصب عدیده ضبطندنصکره دورینی مأموریّت سفارت ایله تکمیل ایلدی Il a heureusement achevé sa course دورینی بالیمن والسعاده تکمیل ایلدی - Et la durée de la vie || Il a fini sa course en héros منزل عمرینی بر قهرمان دورعمرینی بر قهرمان - جلادت عنوان کبی قطع ایلدی کبی ختم وتکمیل ایلدی

Course. Acte d'hostilité qu'on fait en courant les mers, ou en entrant dans le pays ennemi *A.* غارت *P.* تاخت وتاراج *T.* تاراج وتالان || Les ennemis font des courses jusqu'en tel lieu دشمن فلان محلّه قدر یغماجیلق - چاپول دشمن عسکری فلان محلّه - مطایای یغما وغارت ایدر

Cours de la Justice مرافعه‌نك روشنی توقیف ایله معلّق Se laisser aller au cours de l'opinion رأی ناسك براقمق رأی جمهورك - مجراسنه تبعیّت ایتمك

Il signifie aussi, progrès *A.* فیضان - حال النموّ *P.* برومندی *T.* آرتوقلمق || Le cours de ses victoires مظهرو اولدیغی غزوات وفتوحاتنك حال نموّ وفیضانی Le cours de son bonheur رفعت واقبالنك حال نموّ وفیضانی Le cours de ses malheurs گرفتار اولدیغی مصایب وآفاتنك حال نموّ Il faut que le mal ait son cours علّتك حال نموّی وفیضانی Le cours du mal علّتك حال نموّی تمام اولملو در Arrêter le cours d'une dangereuse doctrine برمذهب خطرناكك Couper cours à la faction ظهور ایتمش فرقه‌نك نموّ وفیضانی قطع ایتمك Les cours des opinions آرا واعتقادات ناسك نموّ وفیضانی

Il se dit aussi, des choses qui sont en vogue *A.* اشتهار - رواج *P.* رایگانی *T.* روایش || Cette chanson, ce bruit eut cours pendant quelque temps بو ترکی وبو خبر بر مدّت بین الناس Les passemens n'ont plus de cours شریتلرك اشتهارده ایدی - Et de la monnaie || Cette monnaie a cours رواج واشتهاری قالمامشدر La somme a été payée en louis d'or et d'argent et monnaie, le tout bon et ayant cours مبلغ مذکور عن نقد وخالص ورایج آلتون وکمش Donner cours à la monnaie étrangère سکه اولمدرق ادا اولندی - Le cours du marché, c'est le prix auquel se vendent les choses dans le marché *A.* ثمن *T.* رایج بهای رایج - بهای رایگان *P.* سعر رایج - رایج - بین الناس رایج ومتداول اولان بها - وقت اولان بها On dit figur., qu'une chose, une manière, un mot n'a cours que parmi la populace فلان شیٔ وفلان طور وفلان لفظ یالکز - Et donner cours اشتهارده در - سفلهٔ ناس بینده متداولدر à un bruit, pour dire, aider à le répandre *A.* ترویج *P.* رایگان *T.* رواج ویرمك کردن - Et donner cours à une opinion, à une maxime, pour dire, l'accréditer *T.* بر کونه اعتقاده وبر قاعده‌یه رواج ویرمك

COURSE. Action de courir *A.* جری - عَدوان - مجارات *P.* عدو *T.* تازش - قوشو - یامه - سکرتمه - پویش - پویه || Course légère جری خفیف Longue course جری مدید Il est vite à la course سریع القدمدر - جری وعدوانده

كسمك ـ Et qu'un homme se trouve court, quand il ne peut parvenir à quelque dessein *A.* قاصر الوسع ـ قاصر الاستطاعة *P.* دست اقتدارش كوته *T.* كوجى يتمز ‖ C'est folie à vous d'entreprendre cela, vous vous trouverez court بو مادّه‌يه تصدّى ايتمك سكا كوره كار عاقل دكل زيرا دست وسع واقتدارك زيرا وسعكدن خارج بر كيفيّتدر ـ قاصر در

On dit, Le chemin le plus court, ou simplement le plus court طريق مختصر ـ معاجيل الطرق *pl.* طريق معجال *A.* اوغريـن يول ـ قصّه يول *T.* راه كوتاه *P.* طرق مختصرة ‖ Il est venu le premier, parcequ'il avait pris le chemin le plus court طريـق معجالـى اخذ ايلديكنه مبنى جملدن اوّل ـ Il se dit aussi au figuré ‖ Pour arriver à ce but, pour sortir de cette affaire, le plus court et le meilleur est de faire... منزل مقصوده وصولـك وياخود بو مصلحتك ايچندن چيقمنـك طريـق مختصرى واولا وانسبى بونى ايتمكدر

Court, signifie aussi, bref, de peu de durée *A.* مختصـر ـ قصّه *T.* كوته *P.* قصير ‖ En hiver les jours sont courts, et en été les nuits sont courtes موسـم شتاده وقـت نهار وموسـم يازك كونلرى وقيشك ـ صيفده وقت ليال قصير ومختصر در عمر انسان La vie de l'homme est courte كيجه‌لرى قصّه در عمر انسانـك مدّتى قصّه در ـ قصير در Vous ne me donnez que huit jours, le terme est bien court ويرديكـك مهلت سكز كوندن عبارت اولمغله بغايت قصّه در Un sermon bien court غايت مختصر بر موعظه Les apophtegmes doivent être courts ـ كلام حكما مختصر اولمق كركدر On dit d'un prédicateur, d'un avocat, qu'il est court, c'est-à-dire, succint كلامنده اختصار قصّه سوزلو در ـ وار در

On dit proverb., qu'un homme est revenu avec sa courte honte, pour dire, qu'il a reçu un affront, un refus *T.* بو مصلحتدن قره يوزلو چيقدى

Et qu'il en est retourné avec sa courte honte, pour dire, qu'il n'a pas réussi dans sa négociation *T.* تهى دست عودت خائباً وخاسراً عودت ايلدى ـ ايلدى

On dit, Demeurer court dans quelque discours, pour dire, perdre ce qu'on voulait dire *A.* حصر الكلام ـ حصر *P.* سلك ـ ديبيه‌جكنـى شاشورمق *T.* كلامرا غائب كردن ـ Et qu'un homme demeure court, quand il est si pressé par des objections,

قدر چاپولدن خالى دكلدر Les galères de cet endroit font des courses sur une telle mer فلان محلّك چكديرى سفينه‌لرى فلان دريايه كلوب يغماجيلـق ايدرلـر Ce capitaine, ce vaisseau est armé en course فلان سفينه چاپولجيلـك صورتـنده دونانمشدر

COURSIER. Cheval propre pour les batailles et les tournois *T.* يوكرك اسب باد پيما ـ تكاور *P.* فرس عدا ـ خيل جرّار *A.* راكب فرس عدا ‖ Monté sur un coursier آت

COURT. Qui a peu de longueur *A.* قصير pl. قصار *P.* كوتـه ‖ Un peu court جريجـه كوتـه Cheveux courts شعر *T.* قصّه ـ Il se dit aussi Robe courte ثوب قصيـر ـ قصّه صاچ ـ قصير d'une personne qui a la taille petite *A.* قصير القامـة ـ قصير *P.* كوته قدّ ـ كوچك بالا ـ كوته بالا القدّ آلچق بويلو *T.* قصّه بويلـو ‖ Cet homme est court et entassé قصّه بويلـو ـ طقناز بر آدمدر ـ On dit, qu'un homme a la vue courte, pour dire, qu'il ne voit pas de loin *A.* قصيـر البصر ـ كليل البصـر ـ ايراغه كورمز ـ بصرى قصّه *T.* كوتهبين *P.* Et figur., qu'une chose est trop courte, quand elle ne peut parvenir jusqu'où on voudrait qu'elle parvînt *A.* ناقص ـ قاصر *P.* كوتاه ـ تمام نا ـ اكسـك ـ قصّه *T.* علم بسر ‖ La science humaine est courte انسانـك قاصر ونا تمامدر La prudence humaine est trop courte بصر بصيرتـى كوتاه وقاصر در Votre pouvoir est trop court فلان مصلحت ايچون بضاعة اقتدارك قاصر در ... pour Vous avez les bras trop courts pour atteindre là اول محلّـه واصل اولمقدن دست اقتدارك قاصر در Ses moyens sont trop courts ـ اسباب اقتدارى قاصر در Et qu'un homme est court d'argent, court de finance, pous dire, qu'il a peu d'argent اقچه‌سـى قصّـه در ـ قوّت ماليّه‌سى قاصر در Il ne peut demeurer long-temps à Paris, il est court d'argent اقچه‌سـى قصّه اولديغندن پارسده طول مدّت مكث وتوقّف ايده‌مز ـ قوّت حافظه‌سـى قصّه در ـ Et qu'il est court de mémoire ـ بضاعة حفظى قاصر در ـ Et qu'il a l'esprit court, l'intelligence courte *A.* قاصر الفهم ـ قاصر العقل *P.* كوتـه عقل *T.* عقلى ـ Et que les vues d'un homme sont courtes, pour dire, qu'il manque de prévoyance *A.* قصيـر النظر *P.* كوتـه نظـر ـ كوتـه *T.* كوزى ايراغه وارمز ـ Et couper court à quelqu'un, pour dire, lui faire une réponse décisive qui l'empêche de continuer son discours *T.* قصّه‌جـه جواب ويـروب صحبتـى

qu'il ne sait que répondre *A.* منقطع الكلام *P.* مبهوت ودمبسته *T.* قاله قالمش ـ ديديه‌جكى قالمامش ـ حبط اولمش ـ Et figur., Prendre quelqu'un de court, quand on le presse sans lui donner assez de temps pour satisfaire *A.* تضييق *P.* بتنگ صيقشدرمق ـ صيقيده قويمق *T.* نهادن ‖ Il n'y a que deux jours que le terme est échu, vous me pressez, c'est me prendre de bien court وعده‌نك وقتى هنوز ايكى كوندنبرو منقضى اولمشيكن تعجيلدن خالى دكلسك بو تقريب بنى خيلى تضييق ايدرسك

On dit proverb., Il sait le court et le long de cette affaire, c'est à-dire, toutes les particularités مصلحتك اوّل وآخرينه كيرش وچيقش ـ كافهٔ حقايق ودقايقنى بيلور ـ واقفدر يرلرينك هبسنى بيلور

COURTAGE. Négociation de courtier *A.* سمسرت ـ دلالت *P.* سفيرى ـ سِفيرى *T.* سمسارلق ـ دلّاللق ‖ Faire le courtage des vins شراب سمسارلغنى ايتمك Droit de courtage سمسار عوايدى ـ سمساريّه ـ دلّاليّه

COURTAUD. Celui qui est de taille courte, grosse et entassée *A.* حذلم ـ مكرّس *P.* پسه *T.* طقناز كوده‌لو بودور

Et un cheval ou un chien auxquels on a coupé les oreilles et la queue *A.* مقطوع الذنب والآذان ـ ابتر واصلم *P.* دم *T.* قويروغى وقولاغى كسك وگوش بريده ‖ Il était monté sur un courtaud مقطوع الذنب والآذان بر اسبه راكب اولمشيدى

COURTAUDER. Couper la queue à un cheval *A.* ـ ابتار ـ بتر *P.* قطع الذنب *T.* قويرق كسمك دنباله بريدن

Courtaudé. *A.* مقطوع الذنب ـ ابتر *P.* دم بريده *T.* قويرغى كسك

COURTE-HALEINE. V. Asthme.

COURTIER. Qui s'entremet des ventes et achats de certaines marchandises *A.* سمسار pl. سماسرة *P.* دلّال ـ سفسير ـ سِفير *T.* دلّال ـ سمسار ميانجى ‖ Courtier de chevaux آت دلّالى Je ne veux point passer par la main des courtiers سمسار النه دوشمكدن بر وجهله حظّ ايتمم ـ Courtier de mariage. Celui qui se mêle de faire des mariages *A.* خطّاب *P.* ميانجئ نكاح *T.* دوكورلك دلّالى

COURTINE. Rideau de lit *A.* سرادق الفراش pl. سرادقات *P.* الفراش پردهٔ خوابگاه *T.* يتاق پرده‌سى ‖ Tirer les courtines يتاق پرده‌سنى چكمك

COURTILLIÈRE. Espèce d'insecte qui se forme dans le fumier *A.* جعل pl. جعلان *P.* سرگين گردان *T.* بوق بوجكى

COURTISAN. Qui est attaché à la Cour *A.* نديم pl. ـ ندما ملازمين خاصّة pl. ـ ملازم خاصّ السلطان ـ نديم سلطانى *P.* ملازم درگاه شهريارى *T.* ركاب همايون خدمه‌سى ‖ Vieux courtisan نديم قديم اندرون همايون رجالى ـ Habile, fin, rusé courtisan نديم عاقل ومدبّر سلطانى Sage courtisan حاذق وماهر وحيل ودسايسده يد طولا صاحبى courtisan بديم دقايق آزما

Et celui qui courtise, qui cherche à plaire *A.* مداهن *P.* يلتاقليجى *T.* جابلوسكار

Et celui qui rend à quelqu'un des assiduités, pour en obtenir quelque avantage *A.* ملازم الباب لتحصيل المطلب *P.* ملازم *T.* درگاه حاجت جويى تحصيل حاجت سوداسيله قوللق ايدن ‖ Ceux qui ont des emplois à donner, ne manquent point de courtisans توجيه مناصبه قادر اولنلره تحصيل حاجت سوداسيله قوللق ايدر چوقدر

COURTISER. Faire la cour à quelqu'un pour en obtenir quelque chose *A.* ملازمت نمودن *P.* بر نزد كس ملازمت نمودن *T.* بر كمسنه‌يه قوللق كوسترمك ـ كمسنه‌نك يانه اشمك ‖ Cet homme vous courtise fort فلان كشى سكا چوق قوللق كوسترر Il n'est pas d'humeur à courtiser personne, s'il n'en a besoin بلا موجب هيچ بر كمسنه‌نك يانه ملازمت ايلمك مزاجنه مخالفدر Il courtise ce vieillard pour avoir sa succession بو احتيارك مالنه وارث اولمق امّيديله يانه اشمكدن خالى دكلدر ـ Courtiser les dames. Leur être assidu, chercher à leur plaire *A.* ملازمت عند النسا *P.* نزد قاريلره قوللق كوسترمك *T.* زنان ملازمت نمودن

COURTOIS. Gracieux. V. Civil.

COURTOISIE. V. Civilité.

COUSIN. Il se dit de ceux qui sont issus de deux frères *A.* ابن العمّ pl. ابناء العمّ *P.* عمّزاده *T.* عموجه اوغلى ‖ Nous sommes cousins عموجه اوغللرى يز ـ Ceux qui sont issus de deux soeurs s'appellent *A.* ابن الخالة pl. ابناء الخالة *P.* خاله زاده *T.* خاله اوغلى ـ Cousins maternels. Ceux qui sont issus des frères de la mère *A.* ابن الخال pl. ابناء الخال *P.* خالو زاده *T.* طايى اوغلى ـ Cousins paternels. Ceux qui sont issus

des soeurs du père *A.* ابن العمّة pl. ابناء العمّة *P.* عمّه زاده *T.* خاله اوغلی

COUSIN. Sorte de mouoheron piquant *A.* بعوضة pl. بعوض *P.* سیوری سینک *T.* سپید پر - پشه || Les cousins l'ont tourmenté toute la nuit استیلای بعوض ایله تا بسحر معذب اولمشدر

COUSINAGE. La parenté qui est entre cousins *A.* قرابت الاولاد عموجه اوغللری حصملغی *T.* خویشاوندئ عمّزادگان *P.* العمّ

COUSINER. Appeler quelqu'un cousin *A.* خطاب بابن العمّ - عموجه اوغلی دیو چاغرمق *T.* بنام عمّزاده خواندن *P.* || Il vous cousine, de quel côté est-il votre cousin? عموجه اوغلی دیو دیمک سکا ابن عمّ دیو خطاب ایدر بو قرابت نه جهتدندر

COUSINIÈRE. Sorte de gaze dont on entoure un lit, pour se garantir des cousins *A.* کلة - ناموسیّة *P.* پشه خانه *T.* جبنلک

COUSSIN. Sorte de sac rempli de plumes ou d'autres choses, et dont on se sert pour s'appuyer *A.* وسادة pl. وساید *P.* یصدق *T.* بالین || Coussin de drap, de velours جوقه یصدق وقطیفه یصدق Coussin de carrosse هنطو یصدیغی

COUSSINET. Petit coussin *A.* نمرق pl. نمارق *P.* مرفقة - نیمدست - گرده *T.* قولتق یصدیغی

CÔUT. Ce qu'une chose côute. Il se dit de ce qu'on paye aux officiers publics pour différents actes *A.* خرج *T.* خرج || Les frais et loyaux côuts کافّهٔ مصارف وحقّ اولان خرجلر

CÔUTANT. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Au prix côutant *A.* بقدر ثمن المصروف *T.* اولدیغی بهاده || Je vous le donne au prix côutant بو شیٔ بکا نه بهاده اولدی ایسه سکا اولقدره ویررم

COUTEAU. Instrument tranchant, qui sert à couper *A.* سکّین pl. سکاکین *P.* کارد *T.* بچاق || Couteau tranchant *A.* سکّین épointé *A.* سکّین مقطوع الانف *P.* کارد بزّان *T.* کسیجی بچاق ébréché *A.* سکّین مفلول *P.* کارد رخنه دار *T.* اوجی pliant *A.* سکّین مارن - سکّین مزان - کارد *P.* کدکلو بچاق Couteau à gaine *A.* اکلوب بوکلور بچاق *T.* سکّین Couteau à ressort قینلو بچاق *T.* زنبرکلو Couteau à virole پرازواندلو بچاق *P.* مغلف Couteau à lame d'argent کمش ناملولی بچاق Couteau à manche d'ivoire فیل

دیشی قبضه‌لو بچاق La lame, la pointe, le tranchant, le dos d'un couteau بچاغک ناملوسی واوجی ویلمانی وآرقه‌سی Couteau à deux lames چفته ناملولی بچاق Couteau d'or اوزرینه بر آلتون بچاق Il lui a donné un coup de couteau بچاق ضربه‌سی حواله ایلدی Il tira le couteau sur lui بچاغی اوزرینه بچاق چکدی Il lui mit le couteau à la gorge کوکسنه طیادی - On dit, que des gens sont aux épées et aux couteaux, quand ils sont en grande querelle *T.* بچاق بچاغه درلر

Il signifie aussi, une courte épée qu'on porte au côté *A.* شفرة pl. شفار *P.* دشنوه *T.* یتاغان || Il avait du désavantage en cette rencontre, parceque son ennemi avait une épée de longueur, et lui n'avait qu'un couteau وقت مقابله‌ده ضرر طرفی فلانک حقّنه غالب ایدی زیرا دشمنی النده قلیج وکندوده بر یتاغان وار ایدی

COUTELAS. Sorte d'épée courte et large *A.* مشملة *T.* پاله || Coutelas de Damas دمشقی پاله Il lui a fendu la tête avec son coutelas پالاسیله فلانک باشنی یاردی

COUTELIER. Celui qui fait ou vend des couteaux *A.* سکّان بچاقجی *T.* کارد فروش - کارد گر *P.* بایع السکاکین -

COUTELIÈRE. Étui dans lequel on met plusieurs couteaux - بچاقلر قوطیسی *T.* درج کاردها *P.* کنّة السکاکین *A.* بچاقلر محفظه‌سی

COUTELLERIE. L'art du coutelier *A.* صنعة السکّانة *P.* کارد گری *T.* بچاقجیلق

COÛTER. Terme relatif au prix que l'on a payé une chose *A.* بلوغ القیمة الی *P.* بالغ شدن *T.* شو بایه‌ن قدر بها || Combien vous coûte cette étoffe? بوقماش سکا نقدره اولدی

Et être cause de dépense *A.* ایجاب المصرف *P.* موجب *T.* مصرف شدن || Coûter peu جزئی مصرفی موجب اولمق Coûter beaucoup چوق غالی بهایه اولمق Coûter cher مصرفی موجب اولمق L'entretien d'un cheval coûte tant بر آتک بسلمه‌سی مصرفی Je veux avoir cela, quoiqu'il en coûte بر آتی بسلمک شو قدره اولور - شو قدره بالغ اولور هر نقدر مصرفی موجب Ne plaidons point, les procès coûtent trop اولور ایسه اولسون بونک مبایعه‌سی مطلوبمدر دعوایه رغبت ایلمامز جائز چوق - دکلدر زیرا مرافعه‌لر چوق مصرفه سبب اولور

COUTUME. Habitude *A.* عادت pl. عادات ـ آداب pl. دٰاب ـ عادت حسنه || Bonne coutume *T.* آیین *P.* دیدنهٔ ـ عدت Mauvaise coutume آیین پسندیده ـ دیدنهٔ محموده ـ عادت ذمیمه Vilaine coutume دیدنهٔ مستهجنه ـ قبیحه اتخاذ ـ اعتیاد ایتمک Prendre une coutume عادت کریهه ترک Quitter une coutume عادت ایدنمک ـ عادت ایتمک کندویه عادت Cela lui a tourné en coutume عادت ایتمک عادت مستمرّه‌سی اولدی ـ اولدی On fait beaucoup de choses par coutume جوق شیلری اعتیادًا ایدرلر ـ On dit, Avoir coutume, Avoir de coutume, pour dire, avoir accoutumé عادت ایدنمک *T.* بخود آیین بستن *P.* اعتیاد ـ تعوّد *A.* ـ On dit absolument, Il en use comme de coutume علی ما هو المعتاد حرکت ایدر Il est plus gai que de coutume معتادندن زیاده بشوش وفرحناکدر Il s'est levé plus tard que de coutume ـ وقت معتادندن زیاده کیچ قالقدی ـ Il se dit figur., en parlant des choses inanimées || Ce pommier a coutume de donner beaucoup de fruits بو الما آغاجنک عادتی جوق میوه ویرمکدر Les pierres qui viennent d'être tirées de la carrière ont coutume de se fendre à la gelée فنوز معدندن استخراج اولنمش احجار موسم جماده ده دوچار انشقاق دوچار انشقاق اوله کلمشدر ـ اولمق عادتلریدر

Il se dit aussi, de ce qui a passé en quelque sorte d'obligation, ou d'engagement, parcequ'on l'a souvent pratiqué *A.* قاعدة pl. قواعد *P.* رسم وراه *T.* رسم ـ یول || Cela s'est tourné en coutume فلان شیٔ قاعده حکمنه کیردی Parce qu'on lui a souffert cela une fois, il le veut tourner en coutume ایشلدیکی ایش بر دفعه تجویز اولندیغندن اول ایشی ـ فیما بعد قاعده حکمنه ادخال ایتدرمک قیدنده در ـ عادت حکمنه ادخال ایتدرمک ـ Et de ce qu'on pratique ordinairemeut en de certains pays, et en de certaines choses *A.* یاسه *P.* آداب pl. دٰاب ـ طرق pl. طرقت ـ رسوم pl. رسم دٰاب دیرین ـ رسم قدیم || Vieille coutume *T.* توره ـ آیین ـ اسکی توره ـ آیین دیرین ـ C'est la coutume de cette ville de se réjouir, de solenniser telle fête فلان یوم عیدده شنلک ایتمک واجرای رسوم اولنمق بلده‌نک آداب مرعیّه سندندر C'est la coutume en France de . . . شویله ایتمک فرانسده مقبول ومعتبر بر C'était une coutume reçue رسوم مرعیّه‌دندر Il a ramené l'ancienne coutume رسم وعادت ایدی

فلان شیٔ بعد Tous frais faits, il m'en coûte tant مصرفلیدر کلّ المصارف بکا شو قدره اولور Il coûte beaucoup à bâtir بنا ماده‌سی مصارف ـ بنا مصرفی چوغه بالغ اولور ـ Et être cause de perte, de douleur, de soins, de travail *T.* کثیره‌یی موجب اولور موجب ـ قیمتلو اولمق ـ بهالو اولمق || Il a fait une folie qui lui a coûté cher qui lui a ایتدیکی مجنونانه حرکت کندویه بهالو اولدی Il lui en coûté son bien مالنک صرفنی موجب اولمشدر a coûté un bras pour avoir été à la guerre سفرده بولنمسی بر قولنی غایب ایلمکه سبب اولمغله کندویه بهالو اولدی Il vous en coûtera la vie بو خصوص جانکی صرف ایلمکه Cette perte lui en a coûté bien des soupirs, des larmes باعث اوله‌جقدر فلانک فوتی نیچه آه وانین وگریه صرفنی C'est trop acheter le plaisir d'un moment, quand il coûte un long repentir موجب اولمشدر لذّت یکدمه ایچون طول زمان عذاب ندامتی چکیله‌جک اولور ایسه اول مقوله Cette recherche lui a coûté bien du temps لذّت پک بهالو اولور ابتدیکی تفتیش وتفحّص وافر وقتک صرفنه بادی lui coûte un grand soin کلّی همّت صرفنه سبب اولدی lui coûte un grand travail وافر امک وزحمت صرفنی اولور موجبدر

On dit, que rien ne coûte à un homme, pour dire, qu'il n'épargne rien هیچ بر شیٔ دریغ ایتمز || Quand il est amoureux, quand il est question d'obliger ses amis, rien ne lui coûte دلبستهٔ عشق ومحبّت اولنجه ویاخود صدد احبابی حقّنه بذل همّته دائر اولور ایسه هیچ بر شیٔ دریغ ایتمز ـ Et que tout lui coûte, pour dire, qu'il a de la peine à faire tout ce qu'il fait *T.* هر شیٔ نفسنه گران کلور || Il fait plaisir à regret, tout lui coûte خلاف دلخواه خاطره رعایت ایدر هر شیٔ نفسنه گران کلور

COÛTEUX. Qui engage à de la dépense *A.* کثیر المصارف ـ || بهالو ـ مصرفلو *T.* گران مصرف *P.* موجب المصرف Les voyages sont coûteux اسفار وسیاحات موجب مصارفدر Le goût des tableaux est coûteux هوس تصویرات کثرت مصارفی موجبدر

COUTRE. Fer tranchant qui fait partie de la charrue, et qui sert à fendre la terre *A.* سکّة pl. سککة ـ حدیدة الفدان *P.* سپاری *T.* صپان دموری

قدیمی احیا ایلدی

Il signifie aussi, certain droit municipal qui, s'étant autorisé par l'usage dans une ville, ou dans une province, y a force de loi *A.* عرف pl. قواعد مرعيّة ـ عرف البلدة ـ قاعدة مرعيّة *P.* یاسه ـ توره *T.* یول ارکان || La coutume générale d'une province Coutume locale مملکتک عمومی عرف وعادتی Réformer بر یره مخصوص عرف وقاعده ـ عرف مخصوص la coutume Rédiger par écrit عرف مملکتی تصحیح ایتمک une coutume بر قاعدهٔ عرفیّه‌یی قلمه آلمق Il se sont mariés suivant la coutume de Paris پارس شهرینک عرف وقاعده‌سی Suivant la disposition de la coutume اوزره عقد نکاح ایلدیلر مرعی ومعتبر طوتیلان یول ارکانک موجب ومقتضاسی اوزره

On appelle absolument, La coutume d'un pays, le recueil du droit coutumier de quelque pays *T.* قواعد مرعيّهٔ مملکتی مشتمل مجموعه ـ Et certains droits et impôts qui se paient en quelques passages et ailleurs *A.* رسم pl. رسوم *P.* باج *T.* عوائد || Payer la coutume رسمی ادا ایتمک La coutume qui se leve en tel endroit sur le vin, sur les vivres, sur les bateaux فلان محلّده شرابدن واجناس ذخایردن وقایقلردن آلنان فلان وفلان شیئدن تحصیل اولنان رسم ـ عوائد

COUTUMIER. Qui a accoutumé de faire *A.* متعوّد ـ مألوف ـ عادت ایدنمش ـ آلشمش *T.* آلفقه *P.* عادتا مألوف ـ کذبی عادت || Il est coutumier de mentir پیشه ایدنمش عادتا کذبه مألوفدر ـ ایدنمشدر ـ Et qui appartient à la coutume *A.* عرفیّ || Droit coutumier احکام عرفیّه ـ Pays coutumier. Un pays qui se gouverne par un droit municipal عرف بلده اوزره اداره اولنو کلمش بر مملکت

COUTURE. Assemblage de deux choses qui se fait par le moyen de l'aiguille, et avec du fil etc. *A.* درز pl. خرزة ـ دروز *P.* خرز pl. || دیکش ـ یییوه *T.* درز ـ آزیده ـ آجده ـ نکنده ـ بخیه درز ـ درز رقیق fine قبا دیکش ـ درز غلیظ Grosse couture نکندهٔ دوتا ـ درز مکرّر Double couture اینجه یییوه ـ باریک درزی مرئی On n'en voit point la couture ایکی قات یییوه ـ دیکشی یری فرق ـ دیکش یری کورنمز ـ ومعاین دکلدر ـ Et l'action de coudre *A.* خیاطت *P.* کار دوختن *T.* اولنمز || Cette couture est aisée بو نوع خیاطت آساندر دیکش

Il se dit aussi, de la cicatrice qui reste d'une plaie, ou des grandes marques que laisse la petite vérole *A.* حدب pl. احداب *P.* پژموی *T.* چوپور || Il a en encore la couture sur le visage حالا چهره‌سی چوپورلیدر Il a le visage tout plein de coutures چهره‌سی پر احدابدر

On dit figur., qu'une armée a été défaite à plate couture *A.* ابتیاضاً واستیصالاً ـ علی وجه الابتیاض *P.* سراسر *T.* دیبی || L'armée ennemie a été défaite à plate couture عسکر اعدا دوز ابتیاضاً واستیصالاً مظهر کسر وهزیمت اولمشدر

COUTURÉ. Qui porte des marques semblables à des coutures *A.* ذو الاحداب *P.* پژمویدار *T.* چوپورلی || Il est tout couturé de petite vérole علّت جدریدن چهره‌سی بسبتون چوپورلیدر

COUTURIÈRE. Celle qui travaille en couture *A.* خایطة *P.* درزی قاری *T.* زن درزی

COUVAIN. Semence des punaises et d'autres insectes *A.* بیوض *P.* تخم خستر *T.* بوجك یمورطه‌سی || Les fourmis cherchent avec avidité le couvain des punaises قرنجه‌نك الحشرات تخته بتی یمورطه‌سنه حرصلو خواهشی وار در

COUVÉE. Tous les oeufs qu'un oiseau couve en même temps *A.* بیوض الواکنة *P.* خایهای یك کُرك *T.* برقولچقه‌نك || Cette poule a amené quinze poussins d'une couvée فوللق یمورطه‌سی بو طاوق بصدیغی برفوللق یمورطه‌دن اون بش Et tous les petits qui viennent de ces oeufs ـ پلیچ چیقاردی *A.* افراخ الواکنة واحدة *P.* پچهای یك کُرك *T.* بر قولچقه پلیچلری

COUVENT. Monastère *A.* صومعة pl. صوامع ـ دیار pl. دیر بر *P.* دیر *T.* مناستر || Se mettre, entrer dans un couvent مناسترده اتّخاذ مسکن ایتمك ومناستره داخل اولمق Couvent de filles قزلر مناستری ـ صومعهٔ ابکار ـ Il se prend aussi, pour tous les religieux qui sont dans un même monastère *A.* اهالی الصومعة *P.* دیر گزینان *T.* مناستر خلقی

COUVER. Il se dit des oiseaux qui se tiennent sur leurs oeufs, pour les faire éclore *A.* حضون ـ وکن ـ ارخام *P.* کرکی *T.* کردن || Cette poule a couvé tant d'oeufs یمورطه بصمق بو طاوق شو قدر یمورطه بصدی On lui a fait couver des oeufs de cane بو طاوق اوردك یمورطه‌لرینه ارخام اولندی ـ On dit figur., Cet homme couve de mauvais desseins فلان فلانك دماغنده ـ کمسنه دروننده مقاصد فاسده اضمار ایدر Tout cela couve une guerre civile بو شیلرك فساد وار در مجموعی تحتنده بر محاربهٔ داخلیّه آثاری مستتر ومکنوندر

Tout cela couve quelque grand malheur بو شيلرك تحتنده بر مصيبت عظيمه مستتر ومكنوندر

Il se dit aussi des choses qui, sans être apparentes, tendent à produire enfin un effet nuisible *A.* استتار - كمون - كنون *P.* اورتيلو *T.* پوشيده بودن - نهفته بودن - پنهان شدن || Le feu couve sous la cendre جذوات نار تحت خاكسترده مكنوندر - رماده مكنوندر Cette vapeur maligne, ce mauvais air se garda dans une balle de laine, et couva long-temps بو بخار متعفن وبو هواى ردئ بر عدد يوك دنكى ايچنده محفوظ اولدرق طول زمان مستتر ومكنون اولمشدر Cette mauvaise humeur couve dans les entrailles - En ce sens, il est aussi actif *A.* ستر - اكمان - تكنين - اكنان *P.* اورتولى طوتمق - اورتمك *T.* پنهان كردن - نهفته داشتن || Vous couvez une grande maladie كيزلمك - صاقلى طوتمق - صاقلى - داخل بدنده بر مرض عظيم اكنان ايدرسك - Figur. || Cette conspiration couve depuis long-temps طوتارسك بو آتش فتنه وفساد مدّت مديده دنبرو زير خاكستر خفاده مكنون وپنهاندر Cette guerre s'est allumée, elle couvait depuis long-temps زمان مديددنبرو زير خاكستر خفاده مستتر ومكنون اولان شرارهٔ حرب وقتال بو دفعه طاوگير اشتعال Sa haine a long-temps couvé dans son coeur مايهٔ غيظ اولمشدر درونده - وعدوان طول زمان دخيلهٔ قلبنده مكنون ايدى مضمر ايدى

Se couver. *A.* استكمان - اكتمان - استكنان - اكتنان *P.* پنهان شدن - نهفتن *T.* اورتونمك - كيزلنمك || Il se couve quelque chose de fort dangereux بغايت موحش وخطرناك بر شئ مستكن وپنهاندر Il se couve là-dessus je ne sais quoi بو خصوصده مستكن ومستكمن بر شئ واردر

Couvé. *A.* مكنون - مكمون - ستير - مستتر *P.* نهفته - پنهان *T.* صاقلى - اورتولى - كيزلنمش

COUVERCLE. Ce qui est fait pour couvrir un pot, un coffre, etc. *A.* طبق pl اطباق - اصدة pl. اصاد - نهنبن *T.* قپاق || Le couvercle d'un pot تنجره قپاغى - Mettre un couvercle sur... *A.* تطبيق - *P.* وضع الطبق - نهنبيدن - قپاقلمق *T.* سرپوش نهادن

COUVERT. Tout ce dont on couvre une table pour y manger, à l'exception des mets *A.* مهمّات المائدة *P.* مهمّات خوان *T.* سفره طاقمى

Et logement où l'on est à l'abri *A.* محلّ التستّر *P.* جاى || Si j'avais le couvert pour cette nuit dans cette maison اورتونجك بر - صيغنه جق بر - پوشيده شوقوناقده بو كيجه ايچون Il n'y est pas nourri, il n'a que le couvert بكا بر محلّ تستّر اولمش اوليدى فلان محلّده فلانه يمك ويرلميوب يالكز بر - اورتونجك بر ويرلور

Et lieu planté d'arbres qui donnent de l'ombre *A.* ظليلة pl. ظلايل *P.* جاى سايه دار - *T.* كولكه لك بر || Il n'y a point de couvert dans ce jardin بو باغچه نك ايچنده بر محلّ سايه دار يوقدر

Il se dit aussi de l'enveloppe, de l'adresse d'un paquet *A.* ظرف المكتوب *P.* پوشش نامه - *T.* مكتوب ظرفى || Cela est arrivé franc de port sous le couvert d'un ministre فلان شئ وكلاى دولتدن بربسنك مكتوبى ايچنده مظروف اولمغله اجرت منزلدن برى اولدرق كلمشدر

À couvert. À l'abri *A.* متترّس - مصون *P.* پس سپر - *T.* صيغنمش - سپرلنمش || Il ne craint point la pluie, il est à couvert متترّس ومصون اولمغله حملات باراندن پرواسى سپرلنمش اولديغندن يغموردن اصلا باكى يوقدر - Quand on est à couvert de l'orage, de la pluie صيغندى - تترّس ايلدى بوره ويغمور صدمدلرندن L'attaque n'est pas si dangereuse de ce côté-là, on y peut aller à couvert سپرلنمش اولنجه اول طرفدن هجومه جندان Être à couvert d'un bois, d'un marais, d'une rivière تهلكه وخطر يوقدر زيرا سپرلنه رك وارلمق ممكندر اول طرفده كائن اول طرفده - اورمان وصولاق برى ونهر ايله سپرلنمك واقع اورمانى وچپللك برى ونهرى مدار تترّس اتخاذ Être à couvert de ses ennemis تسلّط ايتمك - On dit figur., دست تطاول اغيادن مأمون - اعدادن مصون اولمق Être à couvert de la nécessité شديدهٔ احتياجدن اولمق de la mauvaise fortune صدمات فلك مأمون الحال اولمق - À couvert, signifie aussi figur., نا سازكاردن مصون اولمق en lieu caché *A.* فى مكان المحفوظ *P.* درجاى محفوظ *T.* صاقلو يرده || Mettre son bien, ses effets à couvert بركمسنه Mettre sa réputation à couvert اموال واشياسنى محلّ محفوظده يرلشدرمك نام وشهرتنى محافظه وصيانت ايتمك la mettre à l'abri de tout soupçon نام وشاننى شائبهٔ سوء

دوستلق یوزندن - محبّت یوزندن -

COUVERTURIER. Celui qui fait des couvertures de lit *A.* لحّاف *P.* زبرپوشگر *T.* یورغانجی

COUVEUSE. Poule qui couve *A.* راخم - واکنة *P.* کُرُک *T.* یمورطه بصان طاوق - قولچقه

COUVI. Il se dit d'un oeuf gâté pour avoir été gardé long-temps *A.* ممذّر - ماذر *P.* گندلاش *T.* ایکدین || Dans cette omelette il y a quelques oeufs couvis بو قیغنه‌نک ایچنده بعض بو قیغنه‌ده بعض ایکدین یمورطه‌لر - بیوض ممذّره وار در وار در

COUVRE-FEU. Ustensile qu'on met sur le feu pour le couvrir et le conserver la nuit *A.* مطبنة *P.* آتش پوش *T.* کوملمش آتش قپاغی

COUVRE-PIED. Petite couverture qui ne couvre que la partie inférieure du lit *A.* لحاف مغطی الرجل *P.* لحافچهٔ *T.* پای پوش || Couvre-pied de taffetas آیاقلری اورتجك یورغانجغز آیاقلری اورتجك اطلس یورغانجغز

COUVRIR. Mettre une chose sur une autre dans le dessein de la cacher *A.* اغطا - تغطیة - ستر *P.* پوشانیدن *T.* اورتمك || Couvrir de terre les racines d'un arbre عروق شجری تراب آغاجك کوکلرینی طپراق ایله اورتمك - ایله اغطا ایتمك Se couvrir le visage یوزی اورتمك - چهره‌یی تغطیه ایتمك - Figur. Cacher, dissimuler *A.* ستر - کتم *P.* پوشیدن - نهفتن *T.* اورتمك - کیزلمك || Il sait bien couvrir ses desseins Il sait bien مقاصد وافکارینك کتمی طریقنی رعنا بیلور couvrir ses défauts مثالب ومعایبنك ستری طریقنه ماهر در Sa modestie apparente couvre une grande vanité هضم نفس - ظاهریسی تحتنده عظیم بر نخوت باطله مستور در On dit aussi, Couvrir sa marche, pour dire, la cacher à l'ennemi *T.* عسکرك سیر وحرکتنی ستر ایتمك || Un bon général doit savoir couvrir sa marche عسکرك سیر وحرکتنی کتم ایتمنك فنّنی بیلمك برسپهسالار صاحب مهارتنك واجبهٔ حالیدر - Et figur., qu'un homme sait couvrir sa marche, pour dire, qu'il sait cacher ses desseins ما فی الضمیرینی کتم سریرهٔ بالنی کتم واخفا ایتمك - ایتمنك فنّنی بیلور فنّنی بیلور

Couvrir une maison *A.* تغطیة - اغما *P.* خانه‌را پوشیدن *T.* خانه‌را ببام پوشیدن اوك - اوی جاتی ایله اورتمك

ظنّدن مصون اولمجق صورته وضع ایلمك Rien ne met à couvert de la calomnie افك وافترادن مدار صیانت اولمجق بر شئی یوقدر

COUVERTE. Émail qui couvre une terre cuite mise en oeuvre *A.* طلا *P.* اندایش *T.* صوا || La pâte d'une bonne porcelaine doit être mise sans sels, et la couverte, sans métaux اعلا ساقسونیانك خمیری طوزسز وطلاسی معدنسز اولملو در

COUVERTEMENT. Secrètement et en cachette *A.* مستوراً - مخفیجه - کیزلوجه *T.* پس پردهٔ خفا - نهانی *P.* مخفیاً || Il faisait semblant de le vouloir servir, mais couvertement il lui rendait de mauvais offices صورت ظاهرده فلانه خیرخواهلق کوسترمکدن خالی دکل ایکن پس پردهٔ خفاده علیهنده Il a fait cela si couvertement, qu'on n'en a jamais pu rien deviner ایدی بونی شول رتبده مخفیجه ایشلدیکه ذرّه قدر سر رشته ویرمامشدر

COUVERTURE. Il se dit de certaines choses qui servent à en couvrir d'autres *A.* غطا pl. اغطیة *P.* پوشش *T.* اورتی

Couverture d'une maison *A.* غما *P.* بام - خانه‌نك پوشیدهٔ *T.* فلان خانه قورشون de plomb || La couverture était de tuile فلان خانه کرمید پوشیده‌لو ایدی - او اورتوسی - جاتی قورشون پوشیده‌لو ایدی - ایله مغمّا ایدی

Il signifie aussi, ouvrage d'ourdissage dont on se couvre pendant la nuit *A.* لحاف - ملحفة - مشمال *P.* زبرپوش *T.* || Couverture piquée نکنده‌لو یورغان Couverture de la Chine جینیکاری ملحفه - Il se dit aussi de plusieurs autres choses *A.* غشاوة - غشا - سترة *P.* پوشش *T.* اورتی || Couverture de chariot اورتوسی - عربه‌نك غشاوه‌سی de chaise اورتوسی - صندلیه - Couverture d'un livre *A.* جلد || Couverture de maroquin سختیاندن مصنوع جلد کتاب Couverture dorée مذهّب جلد

Il signifie figur., prétexte *T.* مدار ستر اولمجق عذر وبهانه || Il cherche une couverture à son crime ایتدیکی جنحه‌یه Quelle couverture peut-il donner à cette méchanceté? مدار ستر اولمجق بر بهانه بولمغه چالشور بویله خباثتده مدار L'hypocrisie sert de couverture à bien des crimes ستر اولمجق عجبا نه کونه عذر وبهانه بوله بیلور زرق وریا نیچه - On dit aussi, Sous couverture d'amitié *T.* مناهی وقبایحك ستریله مدار اولور خیرخواهلق صورتنده - صورت محبّتده

بالای افتخاری سر تا پا زیور یافتهٔ صنوف مجد وشرف صنوف مجد وشرف ایله پر زیب وزیور اولمق - اولمق اورتنمک .T پوشیده شدن .P اغتشا - تغطی .A Se couvrir. مطح زمین قالیچهٔ رنگارنگ ازهار ایله اغتشایه یوز طوتدی || La terre commence à se couvrir de fleurs روی زمین قبای بیضای برف ایله اغتشا واکتسایه de neige باشلادی - Et figur., Se couvrir d'un prétexte, couvrir sa faute, pour dire, s'excuser .A تستر - تستر بالعذر .P باروپوش || Il بهانه اورتوسیله اورتنمک .T عذر وبهاند پوشیده شدن veut se couvrir de ce prétexte بوعذر ایله تستر قیدنده در On pourrait couvrir sa faute, en disant que... شویله دیمکله قباحتنی بوکلام ایله ستر قباحت اولنمق ممکندر - ستر ایتمک ممکندر

En termes de Guerre, c'est se poster près d'un bois, d'un marais etc., pour ne pouvoir être attaqué facilement .A تترس فلان شئ .T پس سپر فلان چیز جا کردن .P تواری - بر اورمان وراسنده Se couvrir d'un bois || ایله سپرلنمک سپرلنمک - بر اورمان ایله تترس ایتمک - تترس ایتمک

Se couvrir, signifie aussi, mettre son chapeau sur sa tête باشی اورتمک .T سر پوشیدن .P اغطاء الرأس .A || Il se couvre devant le Roi حضور پادشاهیده باشنی اورتر

Et s'obscurcir par les nuages .A اغتمام - تغیم - اغتیام کوک یوزی .T روی آسمان ابر پوش شدن .P اغتطال روی Le temps commence à se couvrir || بلود ایله قپلانمق روی سما قریبن Le ciel se couvre سما اغتیامه باشلادی کوک یوزی بلود ایله قپلانیور - اغتطال اولمقده در

Couvrir une enchère. C'est enchérir au-dessus de quelqu'un بها آرتورمق .T بها افزانیدن .P تزیید الثمن .A

Couvrir, se dit aussi d'un animal qui s'accouple avec sa femelle آشمق .T گشنی کردن .P قیاع - قوع - نزو .A || Cette chienne a été couverte d'un épagneul بوکلبه بر اندلس کوپکنه آشدرلدی

Couvert. .A اورتلمش .T پوشیده .P مستور - مغطا سر .P مطبق .A قپلانمش .T پوشانیده .P مغشا - مستغرق درونگیر .P مبطن .A Figur. Dissimulé - قپاقلنمش .T پوشیده On dit aussi, Haine couverte .A غیظ مکتوم .P کینهٔ .T ایچاو || Un homme couvert بر آدم مبطن - ایچلو آدم عدوّ مکتوم Ennemi couvert کیزلو دشمنلک .T سر پوشیده کیزلو .T دشمن دوستنما - دشمن نهانی .P عدوّ باطنی -

Couvrir de tuile || اوزرینی اورتمک - جاتیسنی اورتمک اوک جاتیسنی کرمید - بام خانه‌یی کرمید ایله اغما ایتمک بیتی حفافه ایله اغما ایتمک Couvrir de chaume ایله اورتمک Couvrir un livre .A تجلید .P بجلد پیراستن .T جلدلمک || Couvrir un livre de veau برکتابی بوزاغی دریسیله جلدلمک

Couvrir le feu. Mettre de la cendre dessus pour le conserver آتشی کومک .T آتشرا بخاکستر پوشیدن .P طبن .A

Il signifie aussi mettre une chose sur une autre pour la conserver ou pour l'orner .A استغراق .P پوشانیدن .T قپلامق || Couvrir d'or, d'argent آلتون وکمش قپلامق - زر وسیم ایله قپلامق Couvrir un coffre de cuir صندیغه میشین قپلامق

Et mettre un couvercle sur un pot ou sur une autre chose قپاقلمق .T سرپوش نهادن - نهنبیدن .P اطباق - تطبیق .A || Couvrir un pot قپاق ایله اورتمک - تنجره‌یی قپاقلمق

Couvrir. Mettre une chose en grande quantité sur une autre .T سر تا سر پوشیدن .P الماء - جملةً اغطا - استغراق .A || Couvrir la campagne de morts روی صحرایی ابدان قپلامق یریوزینی ابدان اموات ایله مالامال - اموات ایله قپلامق Couvrir une table de ducats تختدیی مجار آلتونیله ایتمک Il vint un boulet de canon qui le couvrit de terre اغطا ایتمک - آتیلان طوب کله‌سندن سر تا سر پوشیدهٔ غبار اولمشدر Il était couvert de sang et de poussière اوستی باشی هب توز طپراق اولدی خون - سر تا سر پوشیدهٔ خون وغبار ایدی Cet homme était tout couvert de lèpre وغبار ایله ملمّا ایدی - Figur., Couvrir de honte بدنی بسبتون آبرشلق یاره‌لریله قپلانمشیدی .A الخجالة فی بحر غرق .P Couvrir d'opprobre اوتاندرمق .T دریای شرمساری کردن غرق دریای ننگ وعار .P غرق فی بحر الشین والعار .A Couvrir d'infamie عارلندرمق .T کردن غرق فی بحر الخزی رسوایلغه طالدرمق .T غرق دریای رسوایی کردن .P والفضاحة Couvrir de confusion .A غرق فی بحر البهت والحیرت .P حیرته طالدرمق .T غرق دریای شکفت ودمبستگی کردن

Il signifie aussi, revêtir .A اکسا .P پوشانیدن .T کیدرمک || Couvrir les pauvres اکسای فقرا ومحتاجین Cette femme est si pauvre, qu'elle n'a pas de quoi se couvrir فلان قاری شول رتبده فقیرة الحالدر که تستر واکتسا ایده‌جک بر شیئی یوقدر - Figur. Se couvrir de lauriers, se couvrir de gloire, pour dire, acquérir beaucoup de gloire بر کمسنه‌نک

CRACHER. Jeter dehors la salive, le flegme *A.* ابساق - ابزاق *P.* تهو کردن - تف زدن *T.* توکرمک || Il voulut goûter à cette viande, mais le premier morceau qu'il prit, il le cracha بو اتی دادمق مراد ایلدی انجق تناول ایلدیکی اولکی لقمه‌یی توکردی - Il se dit aussi, de toute autre chose qui incommode dans la gorge, dans le poumon *A.* نفث *P.* هراش کردن *T.* قوصمق || Cracher du sang نفث بغرصقلرینی Cracher ses poumons قان قوصمق - دم ایتمک - On dit figur., Cracher des injures, pour dire, injurier, شتم ودشنام - آغزدن آتش پوشکورمک dire beaucoup d'injures - فراوانه ابتدار ایله آغزدن آتش پوشکورمک Et proverb., qu'un homme crache contre le ciel, quand il parle contre des puissances si grandes, que l'injure retombe toute sur lui *T.* کوکه کوکه توکرن صقالنه توکرر - توکرن یوزینه توکرر

CRACHER du Latin, cracher du Grec. C'est parler Latin ou Grec mal à propos لسان لاطینده ولسان یونانیده اصطلاح پاره‌لمق

CRACHÉ. *A.* مبصوق - مبزوق *P.* تفکرده *T.* توکورلمش - On dit d'un homme qui ressemble fort à son père, que c'est son père tout craché بابا سنک بورنندن دوشمش

CRACHEUR. Celui qui crache souvent *A.* بسّاق - بزّاق *P.* کثیر البزاق - بصّاق *T.* توکوریجی تهو زن - تف زن

CRACHOIR. Vase dans lequel on crache *A.* مبزقة *P.* تفودان *T.* توکرک حقه‌سی

CRACHOTEMENT. Crachement fréquent *A.* تفل *P.* تفوسازی *T.* توفلمه || Il a un crachotement perpétuel دائمی بر توفلمه‌سی وار در

CRACHOTER. Cracher souvent et peu à la fois *A.* تفل *P.* تفو زدن *T.* توفلمک || Il ne fait que crachoter لا ینقطع توفلمکدن خالی دکلدر - توفلر

CRAIE. Pierre tendre et blanche, propre à marqner *A.* طباشیر *P.* گل خوردنی - فهر *T.* تباشیر || Cela est blanc comme craie طباشیر کبی بم بیاضدر Marquer avec de la craie طباشیر ایله نشانلمق

CRAINDRE. Avoir peur *A.* ارتعاب - خوف *P.* هراسیدن - ترسیدن *T.* قورقمق || Craindre le péril مخاطره‌دن خوف Craindre la mort, تهلکه‌دن خوف واحتراز ایتمک - ایتمک موتدن وآوازهٔ رعددن خوف ایتمک C'est un homme qui ne craint rien هیچ بر شیدن خوف ایتمز بر

دشمن - Couvert d'or, d'argent, de cuir etc. *A.* مغرّق *P.* پوشیده *T.* قپلامه - قپلانمش - On dit, Couvert de plaies, pour dire, blessé en beaucoup d'endroits بدنی سرتا پا جروح - بدنی یاره ایله قپلانمش - کثیره ایله مالامال Et couvert de honte, couvert de crimes غریق بحر شرمساری وخجالت - مستغرق Couvert de gloire مستغرق جرایم وجنایات - مجد واجلال ایله ملمّا - شان واقبال || Ce général courut de grands périls en cette campagne, il en revint couvert de gloire فلان جنرال بو سفرده مهالک ومخاطرات عظیمه‌یه دوچار اولدقدنصکره مستغرق مجد واجلال اولدرق عودت ایلدی - On dit aussi, Mots couverts, paroles couvertes, c'est-à-dire, ambigus *A.* کلمات مرموزة *pl.* سخن *P.* توریه‌لو سوز - اوستی قپالو سوز *T.* رمز آلود || Je lui fis entendre en mots couverts que ... شویله اولدیغنی کلمات مرموزه - Et temps couvert, ciel couvert *A.* مغیّم ایله فلانه بیلدردم - Il signifie aussi, بلودلی *T.* پرشگال - ابر پوش *P.* مغطول - vêtu *A.* ملبّس *P.* پوشان *T.* کیملو - کییلمش || Il est toujours bien couvert دائما البسهٔ نفیسه ایله ملبّسدر Elle est toute couverte de pierreries دائما مجوهرات ایله ملبّسه جواهره مستغرقدر - در

CRABE. Poisson de mer à coquille qu'on nomme aussi Cancre *A.* سرطان *P.* پنچپایه *T.* ینکج - جغانوس

CRAC. Mot qui exprime le bruit que font les choses qui craquent *A.* طق *P.* تراک - طراق *T.* جات - طاقردی || Il fit crac J'entendis crac, c'était une salive qui éclatait طراق ایتدی - بر جات ایشتدم مکر بر دیرک چاتلر ایمش On dit, Cric-crac, pour exprimer un bruit de même espèce qui se répète plusieurs fois *A.* طقطقة *P.* چکاچاک *T.* چاتردی

CRACHAT. Le flegme ou la pituite que l'on crache *A.* بزاق *P.* آب دهن - تفال - بصاق - بساق - تهو - تفو - تف *T.* توکرک || Gros crachat تفال عظیم ایری توکرک Vilain crachat بزاق کریه - On dit proverb., qu'une maison est bâtie de boue et de crachat خس وخاشاکدن بنا اولنمش چالی چرپیدن یاپلمش او - بر باب منزل

CRACHEMENT. Action de cracher *A.* بزق - بسق - بصق *P.* تفو اندازی *T.* توکرمه || Crachement continuel بزق دائمی - Crachement de sang *A.* نفث الدم *P.* هراش خون *T.* قان قوصمه

La crainte de Dieu devant les yeux مخافة الله پیشنهاد ضمیر اولمق
La crainte de Dieu est le commencement de la sagesse رأس خوف الحکمة مخافة الله
Si la crainte de Dieu ne le retenait خدا زمام نفسنی ضبط ایتمامش اولسه
Le vrai courage n'est pas toujours exempt de crainte جسارت حقیقیه دائما برئ
De crainte de, De crainte que *A.* عن الخوف دکلدر - فلانک قورقوسیله *T.* || از بیم آنکه *P.* احترازاً - خوفاً
De crainte d'être surpris بغتةً - بغتةً اخذ اولنمقدن احترازاً
De crainte qu'on ne vous trompe سنی غبن طوتلمق خوفیله
On dit aussi, Crainte d'accident وتغریره دوشورمکدن احترازاً
Crainte de pis خوفاً عن الاشرّ خوفاً عن ظهور الحادثه

CRAINTIF. Timide, retenu *A.* متذعّر-اوجل-هیّاب-هیّوب
بی زهره - بیدل *P.* متخوّف - جبان - قورقق-اودک *T.*
On a بالطبع متذعّر وهیّابدر || Il est craintif de son naturel
rendu cet enfant trop craintif بوطفلی بغایت جبن وخوفه آلشدردیلر

CRAINTIVEMENT. Avec crainte *A.* بالخوف - بالوجالة - خایفاً
قورقرق *T.* ترسان وهراسان - با بیم وهراس *P.* || Il parle
craintivement خایفاً تکلّم ایدر

CRAMOISI. Sorte de teinture d'une couleur rouge foncée *A.*
رنگ سرختیره *P.* لون امغر || قویی کوه‌زی *T.*
Et ce qui قویی - قویی کوه‌زی بویالو ثوب
est teint de cramoisi *A.* امغر *P.* رنگ سرختیره *T.* قویی
On dit proverb., qu'un homme est sot, ou qu'il est کوه‌زی -
laid en cramoisi, pour dire, qu'il est très-sot, très-laid قزل
احمق وقزل چرکین

CRAMPE. Contraction ou tiraillement convulsif et douloureux, qui attaque l'estomac, les bras, les jambes, etc. *A.* مغص *P.*
سانجو *T.* || Il lui prit une crampe en nageant حال برنس
یورر ایکن - سباحتده کندویه عارضهٔ مغص ظهرر ایلدی
کندویه سانجو طوتدی

CRAMPON. Pièce de fer recourbée, à une ou plusieurs pointes, qui sert à attacher fortement quelque chose *A.* مسمار ناشب
Gros دمور پرکت *P.* پرچین *T.* پرکت || Crampon de fer
crampon ایری پرکت Attacher avec un crampon پرکت ایله
Mettre un crampon بر پرکت اورمق یاپشدرمق Cela est
tenu par un crampon بر پرکت ایله طوتلمشدر

Et un bout de fer recourbé qu'on fait exprès aux fers de

خارجه اخراج اولنمقدن خوف Il craint d'être découvert آدمدر
اهل خیر اولان کشی Un homme de bien ne craint rien ایدر
هیچ بر شیدن خوف ایتمز - On dit d'un homme méchant,
نه قهر الهیدن ترسان ونه qu'il ne craint ni Dieu, ni diable
نه اللهدن ونه شیطاندن - شرّ شیطان لعیندن هراساندر
قورقار

- سکوهیدن *P.* احتیاب - تخشّی - خوف *A.* Et respecter
اللهدن خوف ایتمک || Craindre Dieu هیبتلنمک *T.* باکیدن
والد ووالده‌سندن احتیاب ایتمک Craindre son père, sa mère
اللهدن قورقار بر آدمدر C'est un homme craignant Dieu

CRAINT. Celui dont on doit craindre *A.* فزعة *P.* ترسرسان
فصّال *T.* قورقولور || C'est un médisant fort craint dans le pays
بر آدم اولمغله مملکت ایچنده فزعهٔ ناسدر

CRAINTE. Appréhension, peur *A.* وجل - ذعر - رعب - خوف
قورقو *T.* پروا - ترس - هراس - بیم *P.* || Grande خشیت -
حقه مقارن خوف وخشیت عظیمه Juste crainte crainte
La crainte du châtiment خوف عقوبت رعب وخشیت La
crainte de la mort خوف موت La crainte de l'Enfer خوف
جهنم قورقوسی - بیم دوزخ - سقر La crainte des jugemens
احکام قضا جریان الهیّدن خوف واحتراز Donner, de Dieu
بر کمسنه‌یه ایراث inspirer, imprimer de la crainte à quelqu'un
فلانک درونده ایقاع رعب - خوف وخشیت ایتمک
وهراس ایتمک Jeter de la crainte dans l'esprit, dans l'âme
بر کمسنه‌نک قلبنه القای خوف وبیم ایلمک Je lui ai
بو خوفی درونندن سلب وازاله ایلدم ôté cette crainte
هر کونه خوف واحترازی برطرف قلمق Perdre toute crainte
بیخوف وحیا C'est un homme sans crainte et sans pudeur
نه قورقوسی ونه - بی شرم وباک بر آدمدر - بر آدمدر
اخافه Il lui faut donner de la crainte عار وناموسی وار در
فلان کشی - فلانی قورقوتملو در - اولنمق اقتضا ایدر
قورقویه دوشورلمک اقتضا ایدر le retenir par la crainte
فلان کشی خوفه دوشورلمرک منع ایتدرلملو در
بوآدم موقع خوف واحترازه ضبط ایله tenir dans la crainte
بونی قوللانملو در C'est la crainte qui lui a fait faire cela
علی الدوام خوفندن ناشی ایتدی Il est toujours en crainte
تعظیم واحترامه Crainte respectueuse خوف وخشیت اوزره در
مبنی اولان خوف وخشیت La crainte de Dieu *A.* مخافة
اللهدن قورقمه *T.* خدا ترسی *P.* الله Avoir la crainte de

cheval, quand on veut ferrer les chevaux à glace *T.* قیار

CRAMPONNER. Attacher avec un crampon *A.* شدّ بمسمار *P.* پرکتمك - پرکتلمك *T.* پرچیدن الناشب || Il faut cramponner cette pièce de bois بو آغاجی پرکتمك اقتضا ایدر - Se cramponner *T.* پرکتلنمك

CRAMPONNER un cheval *T.* آتی قیارلمق

CRAMPONNÉ. *T.* قیارلنمش - پرکتلنمش

CRAN. Entaille pratiquée sur un corps solide, pour arrêter ou accrocher quelque chose *A.* حزّة *P.* کاف *T.* کرتمك || Faire un cran بر کرتمك آچمق Avancer ou retarder une montre d'un cran ساعتی بر کرتمك بندرمك یاخود ایندرمك

CRAN. V. Raifort.

CRÂNE. L'os de la tête de l'homme, qui contient le cerveau *A.* قحف pl. اقحاف pl. قحوف *P.* آهیانه *T.* دماغ کمیکی || La capacité du crâne اتّساع قحف Les sutures du crâne دروز قحف Les trous du crâne منافذ قحف La cavité du crâne جوف قحف La partie antérieure du crâne *A.* جبهة La partie postérieure du crâne *A.* قمحورة Les deux tables du crâne جدران قحف

CRAPAUD. Animal vénimeux qui ressemble à la grenouille *A.* ضفدع سامّة *P.* وزغ زهردار *T.* قره قوربغه || La bave d'un crapaud قره قوربغه‌نك سالیاری Le venin d'un crapaud قره قوربغه‌نك زهری

CRAPAUDINE. Sorte de plante *A.* کفّ - شجرة الضفادع *P.* کبیکبج الصبع *T.* قوربغه اوتی - یرتجیلر آیاسی - Et sorte de pierre *T.* قوربغه طاشی

Il se dit aussi, d'un morceau de fer ou de bronze creux, dans lequel entre le gond d'une porte *T.* رزه‌نك زیوانه‌سی

CRAPOUSSIN. Il se dit d'un très-petit homme contrefait *A.* دمیم pl. دمایم - مسحول *P.* غك *T.* خیره چوره

CRAPULE. Vilain excès de boire et de manger, qui est passé en habitude *A.* شرب مدام - گرستی *P.* عیش ونوش مدام *T.* بکریلك || Il aime la crapule مبتلا عیش ونوش مدامه Honteux crapule در بادئ شین وعار اولهجق عیش ونوش Il est dans une crapule continuelle شرب مدامدن خالی مدام بکریلکدن خالی دکل - دکلدر

CRAPULER. Vivre dans la crapule *A.* ادمان الی الخمر *P.* بکریلك ایتمك *T.* گرستی نمودن || Il crapule jour et nuit شب وروز بکریلك ایدر

CRAPULEUX. Qui aime la crapule *A.* مدمن الخمر *P.* بکری *T.* خراباتی - گرست

CRAQUELIN. Espèce de gâteau qui craque sous les dents lorsqu'on le mange *A.* کعك *P.* کاك *T.* گورك || Craquelin au beurre یاغلو کورك

CRAQUEMENT. Le son que font quelques choses en craquant *A.* صریر - صلیل - زیغ زیغ *P.* صریف - تراك *T.* قجردی - جترداممه - || Avez vous ouï le craquement de cette poutre? بو دیرکك صریری مسموعك اولشمیدر

CRAQUEMENT DE DENTS. *A.* قبیب الاسنان *P.* چکاچك دندان *T.* دیش قجردیسی - جرستش

CRAQUER. Il se dit pour exprimer le bruit que font certains corps en éclatant *A.* صرّ - صلصلة - تصلصل *P.* تراکیدن *T.* زیغ زیغ کردن || Le plancher est si chargé, que les poutres en craquent دوشمه‌نك اوزرنده اولان بار اولقدر بو یتاق سریری Ce lit craque گراندر که دیرکلر جتردایور Un coup de vent rompit le mât, on l'entendit craquer بر تندباد شدیدك ضربندن ستون سفینه قیریلوب جتردار - Il se dit aussi des os *A.* انقاض - جاتردیسی ایشیدیلور ایدی || Cet homme est si sec, que les os lui craquent فلان کشی شول مرتبه‌ده کمیکلری جتردار - قوریدر که کمیکلری چکرر

Faire craquer ses doigts *A.* تفرقع الاصابع - تفقیع الاصابع *P.* پرمق جترداملق *T.* انگشتها تراکیدن

Faire craquer ses dents *A.* تقبیب الاسنان *P.* دندان تقبیب *T.* دیش قجردامق - دندان ژغژغ کردن - جرستیدن

CRAQUÈTEMENT. Convulsion dans les muscles des mâchoires, qui fait craquer les dents *A.* اختلاج العضلات الفکّان *P.* چکه بالق اتلرینك سکریمه‌سی *T.* سلاف پیامیغهای چنه

CRAQUETER. Craquer souvent et avec petit bruit. V. Pétiller. - Il se dit aussi pour exprimer le cri de quelques oiseaux *A.* قوش سسلنمك - قوش جولدمك *T.* چاویدن *P.* زقزقة

CRASSE. Ordure qui s'amasse sur la peau dans le poil des animaux *A.* وسخ pl. اوساخ - درن *P.* کلنخچ - چرك - لیمه - || Il est plein de crasse پر وسخدر La crasse des mains ال کیری - چرك دست - وسخ ایادی || کیر وپاس - کیر *T.*

LA CRASSE DE LA TÊTE. *A.* حزازة - هبریّة *P.* سپوسه *T.* قوکاق

LA CRASSE DES MÉTAUX. Certaine ordure qui sort des métaux,

quand on les fond *A.* ریم معدن *P.* خبث المعدن *T.* معدن بوقی

CRASSE. Avarice sordide *A.* شحّ - جمود الکفّ *P.* سیهدستی *T.* جمریلك || Il a toujours vécu dans la crasse دائما جمریلك ایله کچندی

CRASSE. Grossier, épais *A.* غلیظ *P.* سخت *T.* قالین || Humeur crasse et visqueuse خلط غلیظ ولزج Matière crasse et épaisse مادّهٔ غلیظه وکثیفه - Figur. Ignorance crasse *A.* جهل مرکّب - غلیظ *P.* جهل سحت *T.* نادانئ قبا جاهللك

CRASSES. Il se dit des écailles qui se séparent de quelques métaux, lorsqu'on les frappe à coups de marteau *A.* فسالة - توبال *P.* توبال *T.* توال

CRASSEUX. Plein de crasse *A.* متوسّخ - مدرن - درن *P.* کیرلو - پیس - کیرلو پاسلو *T.* وسخناك - چرك آلود || Mains crasseuses ایادئ وسخاك Il est tout crasseux سر تا پا وسخناك وچرك آلود در

Il s'emploie aussi au substantif, pour dire, malpropre *A.* متقهّل - مقذّر *P.* چرك آلود *T.* مردار - پیس || Vilain crasseux ایکرنجك مردار - متقهّل کریه

Il signifie aussi, sordidement avare *A.* شحیح - جماد الکفّ *P.* سیه دشت *T.* جمری - قره جناقلو

CRATÈRE. Espèce de tasse à boire *A.* تیغار *P.* تغاغ *T.* طاس

Et la bouche par laquelle un volcan vomit sa lave, ses feux *A.* فوهة الجبل النار *P.* دهانهٔ کوه آتشفشان *T.* آتشلو || Le cratère de l'Etna اتنه اسمیاله مسمّا جبل طاغك آغزی نارك آغزی

CRAVAN. Oiseau aquatique de la grosseur du canard *A.* کروان *P.* کروان قوشی *T.* کروان

CRAVATE. Linge qui se met autour du cou *A.* منديل العنق *P.* بوغاز - بوغاز باغلمهسی *T.* دستمال گردن - دلام گردن جورهسی

CRAYON. Petit morceau de pierre de mine, propre à marquer, à écrire, à dessiner *A.* قلم معدنیّ *P.* خامهٔ اسربی *T.* قورشون قلم || Tirer une ligne avec un crayon قورشون Dessiner au crayon قلمیله بر خط چیزمك قورشون قلمیله Portrait fait au crayon قورشون قلمیله رسم رسم ایتمك - Figur. La description qu'on fait de quelque personne *A.* تصویر || Vous nous avez bien dépeint cet homme-là, vous en avez fait un fidèle crayon بوآدمك حالنی افاده برله حقیقتی اوزره تصویر ایلدك

Il se prend aussi pour la première idée, ou le premier dessin d'un tableau qu'on trace avec du crayon *A.* مسودّة *P.* هیولا *T.* قره لمه - نیرنگ || Il n'a pas commencé encore ce tableau, il n'en a fait qu'un crayon بو تصویرك رسمنه هنوز - Il se dit figur., شروع ایتمیوب یالکز مسوّدهسنی چیزدی des ouvrages d'esprit *A.* مسودّة *T.* تصارلمه || Cette pièce n'est pas achevée, ce n'est encore qu'un crayon بو قطعه هنوز شمدیکی - تکمیل اولنمیوب شمدیکی حالده بر مسوّده در حالده انجق بر تصارلمه در

CRAYONNER. Dessiner avec du crayon *A.* رسم بقلم المعدنیّ *P.* قورشون قلم ایله رسم ایتمك *T.* بخامهٔ اسربی نگاشتن || Crayonner un arbre قورشون قلم ایله بر اغاج رسم ایلمك - Et mettre seulement les premiers traits, dessiner grossièrement *A.* تسوید *P.* نیرنگ زدن *T.* قره لمق

CRÉANCE. L'instruction qu'un souverain confie à son ministre pour en traiter avec un autre souverain *A.* pl. تعلیمات *P.* تعلیماتنی سپارشها *T.* تعلیمات || Il lui exposa sa créance تعلیماتك همان بیان ایلدی Est-ce là toute votre créance? بوندنمی عبارتدر

Lettre de créance. Une lettre qui porte qu'on peut ajouter foi à celui qui la remet *A.* الوكة *P.* نامه اعتماد *T.* اعتماد نامه || Cet ambassadeur a présenté sa lettre de créance فلان ایلچی دولتی طرفندن حامل اولدیغی اعتماد نامهیی تبلیغ ایلدی - Lettre de créance d'un banquier ou d'un marchand. V. plus bas Lettre de crédit.

CRÉANCE. Dette active *A.* pl. مطلوبات *P.* قرض *T.* آلدجق || Sa créance est bonne مطلوبنه اعتراض On lui conteste sa créance مطلوبی شرعیدر مطلوبی منازعهلو در - ایدرلر

CRÉANCIER. Celui à qui il est dû quelque chose *A.* داین pl. اصحاب الدیون *P.* متقاضی - امخواه *T.* آلدجقلو || Un de mes créanciers اصحاب دیونمدن بری Il s'est accom

modé avec ses créanciers On a fait آلەجقلوسیله صلح اولدی l'ordre des créanciers آلەجقلونك دفتر ترتیبلرینی تنظیم ایلدیلر

CRÉATEUR. Celui qui crée un être de néant. Il ne se dit que de Dieu *A.* خالق ـ خلّاق ـ باری ـ مبدع *P.* آفرینندە یوقدن وار ایدیجی *T.* پروردگار ـ آفریدگار ـ جهان آفرین ـ جناب یرادیجی ـ Dieu est le créateur de toutes choses ربّ العالمین خالق کافّة الموجوداتدر

Il se dit aussi, de celui qui a inventé dans quelque genre que ce soit *A.* خالق ـ موجد *P.* پیدا کنندە ـ آفرینندە *T.* پیدا ایدیجی ـ یرادیجی ‖ Homère est regardé comme le créateur du Poème épique فلان شاعر انشاد وقایع فننك عقل موجد Génie créateur موجد وخالقی اولمغله مشهور در عقل فعّال ـ

CRÉATION. Action par laquelle Dieu crée *A.* خلقت ـ فطرت *T.* یوقدن وار ایتمکلك ـ یرادلش *P.* آفرینش ‖ La création du monde دنیانك یرادلشی ـ آفرینش جهان ـ خلقت عالم La création de l'homme خلقت بشر ـ Il se prend figur., pour un nouvel établissement d'offices, de rentes etc. *A.* خلق ـ احداث ـ ایجاد *P.* پیدا سازی *T.* یکیدن یاپمه ‖ On a fait de nouvelles créations de charges مناصب جدیدە خلق La création d'une pension برمعاشك ایجادی Édit portant création de... فلان شیئك ایجادینی محتوی بر قطعه حکم

On dit d'un mot nouveau, que c'est un mot de nouvelle création *A.* لغت مولّدة ـ کلمهٔ نو ایجاد *P.* کلمهٔ نو پیدا ـ کلمهٔ یکی جیقمه بر لفظ *T.* نو ظهور

CRÉATURE. Un être créé *A.* مخلوق pl. مخلوقات pl. *P.* برایا pl. برّیة ـ خلایق *T.* یرادلمش ‖ Les créatures animées مخلوقات ذوی الارواح inanimées مخلوقات L'Ange est la plus noble des créatures ملك اشرف Créature intellectuelle مخلوق ذو الادراك ـ مخلوق خلایقدر La puissance de Dieu éclate dans les plus viles créatures ذو العقل قدرت وعظمت جناب ربّ پروردگار ادنای مخلوقات Dieu est admirable dans ses créatures اوزرینه ساطع وبدیدار در صنع جناب کبریا اولان مخلوقاتك منظرەسی Le pécheur quitte le créateur pour s'attacher à la créature واجب الاستغرابدر مرتکب معصیت اولان کشی مخلوقه ربط قلب ایله خالقدن روگردان اولور

Il se prend aussi pour Personne ‖ Cet homme est la meilleure créature du monde فلان کشی احسن خلایق جهاندر Vous êtes une étrange créature سن غریب بر مخلوقسك Une maudite créature بر مخلوق مشئوم Cet enfant est une jolie créature بو طفل دلبر بر مخلوقدر Sale, vilaine créature ملوّث ومردار بر مخلوق، C'est une créature de mauvaise vie ـ سؤسلوك ایله مألوف بر مخلوقدر Il se dit aussi par mépris *T.* حریف ‖ Cette créature-là le ruine بو حریف فلان Aimeriez-vous cette créature-là? شو کشیی خراب ایدر حریفی جانك سومك ممکنمیدر

Il se dit figur., d'une personne qui tire sa fortune, son élévation d'une autre *A.* غرس الیمین ـ صنیعة *P.* برآورده ـ برکشیده *T.* چراغ دست افروخته ‖ C'est la créature d'un tel صنیعهٔ ـ فلانك چراغ دست افروختهسیدر Il s'est fait beaucoup de créatures مخصوصهسیدر وافر کمسنهلری چراغ ایتدی

CRÉCELLE. Moulinet de bois dont on se sert au lieu de cloche dans les églises *A.* وبیل *P.* ناقوس چوپین *T.* تخته چاك

CRÉCERELLE. Oiseau de proie qu'on dresse à la chasse *A.* یوّیوٗ *P.* یوهه *T.* دلوجه طغان

CRÈCHE. La mangeoire des boeufs, des brebis etc. معلف pl. معالف *P.* علفدان *T.* یملك ‖ Mettre du fourrage dans une crèche یملکده ـ معلف ایچنده وضع گیاه ایتمك اوتلق قویمق

CRÉDIT. Réputation où l'on est de bien payer *A.* شهرت شهرت صاغلملق ‖ Grand crédit الموثوقیّة *T.* اعتبار شهرتی ـ اعتبار عظیم ـ عظیمهٔ موثوقیّت I! a bon crédit chez les marchands بین ـ تجار بیننده شهرت موثوقیّت حالی وار در S'il avait besoin de cent mille écus, il les trouverait sur son crédit التجار موثوقیّت حال ایله مشهور در یوز بیك غروشه احتیاجی اولسه شهرت موثوقیّت حالنه مبنی Cette affaire compromet son crédit بالسهوله تدارك ایده بیلور ایدی بو مادّه شهرت موثوقیّت حالنه بادئ شین بو مادّه اعتباربنه خلل کتورهجکی درکار در ـ ونقیصه اولور ـ Il se dit aussi, en parlant des papiers ou effets de commerce qui ont plus ou moins de cours sur la place *T.* اعتبار ‖ Les billets de cette compagnie prennent crédit بو شرکانك

نفوذ واعتباريني بيوجه صرف ايتمك Abuser de son crédit
عبثه اسراف واتلاف ايتمك - On dit, Avoir du crédit sur l'esprit de quelqu'un, pour dire, avoir du pouvoir sur son esprit T. بر كمسنه نك عندنده مسموع الكلام اولمق
بر كمسه نك يانده صاحب نفوذ اولمق

CRÉDITER. Terme de commerce. Porter un article à la page droite d'un compte, que l'on nomme Le côté du crédit A. قيد T. دردفترمال خواستنى نوشتن P. فى حساب الذممات
آلهجق دفترينه كچورمك

Créditer sur une ville. Donner à quelqu'un des lettres de crédit sur une place T. برکمسنه يه شايان موثوقيت اولديغنى
متضمن توصيه نامه ويرمك

CRÉDULE. Qui croit trop facilement A. نقوع الاذن
قولاى اينانيجى T. سبك باور - گرويده P. خفيف الاعتماد
عوام ناس Le peuple est crédule || هر ايشتديكنه اينانور -
نقوع الاذن بر آدم Homme crédule خفيف الاعتماد در

CRÉDULITÉ. Facilité à croire A. نقوع الاذن
قولاى اينانيجيلك T. گرويدگى P. الاعتماد Vous avez trop de crédulité || نقوع اذنك غالبدر Il abusait de la crédulité des peuples خلقك خفت اعتمادينى وسيلهٔ انتفاع
عدّ ايدر ايدى

CRÉER. Tirer du néant, donner l'être A. خلق - تكوين
يوقدن وار ايتمك - يراتمق T. آفريدن P. ابرا - ابداع -
جناب حكيم مطلق ارض Dieu a créé le ciel et la terre ||
الله تعالى يرى وكوكى - وسمواتى خلق وتكوين ايلدى
جناب ربّ ذو الجلال زمين واسمانى - يوقدن وار ايلدى
نيستى وعدمدن عالم هستى وشهوده كتوردى Dieu a créé
بارى تعالى حضرتلرى كافهٔ ممكناتى toutes choses de rien
يوقدن وار ايلدى

Il se dit aussi, des choses dont les hommes sont les inventeurs A. خلق - اختراع - احداث - ايجاد P. پيدا كردن
صنعتنى كندوسى Il a créé son art || يكيدن ياپمق T.
La cantate est un genre nouvellement créé احداث وايجاد ايلدى
نشيده صكره دن احداث اولنمش بر نوع شعر در
Créer des charges ايجاد مناصب ايتمك

On dit, Créer des dettes, pour dire, faire des dettes A. عقد
بورج T. دين پيدا كردن P. اتخاذ الدين - الديون
Il a bien créé des dettes depuis la mort de sa || ايدنمك

تمسكاتى كسب اعتبار ايتمكده در Les actions de cette banque sont remontées de crédit بوصرافخانه نك اسهام قائمه لرى
اعتبارى ترقى بولدى

Lettre de crédit. Une lettre dont le porteur peut toucher de l'argent de ceux à qui elle est adressée T. بر كمسنه نك
موثوقيت حالنى متضمن توصيه نامه

Faire crédit, donner à crédit, c'est donner des marchandises, sans en exiger sur l'heure le paiement A. انسا، نسئهٔ بيع - بيع بالنظرة - بيع بالاخرة - بيع بالكلالة - بيع بالنسئة -
- ويره سى صاتمق T. بسادست فروختن P. كلئهٔ بيع -
On dit aussi, نسئه طريقيله ويرمك - ويره سى يه ويرمك
Prendre des marchandises à crédit A. مبايعة بالنسئة - نكلئ
- ويره سى يه آلمق T. بسادست خريدن P. كلئهٔ اشترا
Et vendre, acheter à crédit T. ويره سى يه نسئه طريقيله آلمق
طريقيله آلم صاتم ايتمك

À crédit, signifie aussi Inutilement A. عبثاً P. بيهوده T.
Personne ne vous sait gré de ce que vous faites, vous travaillez à crédit || توكلى - عبث يره ايتديكك ايشدن هيچ
Vous vous donnez de la peine à crédit بر كمسنه خشنود دكلدر عبث يره سعى ايدرسك
بيهوده يره زحمت ايدرسك
Et sans preuve A. بلا سند - بلا دليل - دليلسز T. || Vous dites cela à crédit, quelle preuve en avez-vous? شو كلامى
دليلسز سويليورسك بوكا دائر نه كونه اثباتك وار در

Crédit. Autorité, pouvoir, considération A. نفوذ - مكانت
Il est en crédit || اعتبار - آزرم P. نفوذ - الكلام
Il a grand crédit مظهر مكانتدر كمال نفوذ واعتبارى وار در
Il a beaucoup de crédit à la Cour سراى همايونده كلّى اعتبار
Il s'est mis en crédit par un tel moyen فلان ومكانتى وار در
Son crédit peut beaucoup طريق ايله كسب نفوذ واعتبار ايلدى
Il y a employé tout son crédit نفوذ واعتبارى قويدر
اولبابده ما حصل نفوذ واعتبارينى صرف ايتمش اولدى
- اولبابده اسباب نفوذ واعتبارينى جملهٔ اعمال ايلدى
Il a tout cela par le crédit d'un tel بونلرك جمله سنى فلانك
مجموعنى فلانك نفوذى سايه سنده - نفوذيله كسب ايلدى
Il a perdu beaucoup de son crédit مظهر اولديغى ايدندى
Il est bien مكانت واعتبارك كلّى مقدارينى فوت ايلدى
déchu de son crédit نفوذ واعتبارى خيلى مرتبه منحط وساقط
Se servir de son crédit نفوذ واعتبارينى اعمال ايتمك اولدى

femme زوجه‌سنك وفاتندنصكره ديون كثيره پيدا ايلدى
CRÉÉ. *A.* مخلوق *P.* آفريده *T.* يرادلمش

CRÊME. La partie la plus grasse du lait, de laquelle on fait le beurre *A.* رغوة - طثرة *P.* سرشير *T.* سود يوزى - سود قيمغى تناول || Manger de la crême سودك قيمغى ايتمك Cette vache est bonne, son lait rend bien de la crême صوى اينكدر سودى جوق قيمق ويرر

CRÊME CUITE. *A.* زبّاد *P.* چرابه - شمه *T.* قيمق - Figur. Ce qu'il y a de meilleur en quelque chose *A.* خلاصة - زبدة *P.* گزيده *T.* سرآمد - قيمق || Il a extrait cet auteur avec soin, il en a pris toute la crême كمال اهتمام ايله بو تأليفك زبده‌سنى اخذ ايلدى Il n'y a plus rien à gagner en cette affaire, un tel en a pris toute la crême بو مادّه‌ده كسب منفعت ايده‌جك برشئ قالمدى زيرا فلان كشى زبده‌سنى قيمغنى بسبتون آلدى - بسبتون اخذ ايلدى

CRÊME DE TARTRE. Sorte de sel tiré du tartre de vin *T.* قريم تارتار - شراب طورطيسى || Il faut le purger avec de la crême de tartre فلانى قريم تارتار ايله تنقيه ايتدرملو در

CRÉMENT. Terme de Grammaire. Augmentation de syllabe qui survient à un mot dans la formation des temps ou des cas *A.* حرف منضمّ

CRÊMER. Il se dit du lait qui se couvre de crême *A.* قيمقلنمق - قيمق باغلمق *T.* سرشير بستن *P.* طثور - تزبّد || Le lait de cette vache crême bien بو اينكك سودى كركى كبى قيمق باغلر

CRÉNEAU. Une de ces ouvertures qui sont pratiquées par intervalles égaux au haut des murs d'une ville *A.* تفرجة الشرفة pl. تفاريج الشرفات *P.* فرجهٔ كنگره *T.* بدن آره‌سى || Étant monté au haut d'une muraille, il s'attacha à un créneau بالاى ديواره لدى الصعود بدن آره‌لرينك بربسنه Attacher les échelles aux créneaux قلعه‌نك بدن يابشدى Tirer par les créneaux آره‌لرينه نردبانلر طياتمق قلعه بدنلرى آره‌سندن قورشون آتمق

CRÉNELAGE. Cordon fait sur l'épaisseur d'une pièce de monnaie *T.* زنجير

CRÉNELER. Faire des créneaux, ou façonner en forme de créneaux *A.* اعمال التفاريج الشرفات *P.* بميانهٔ كنگرها فرجه *A.* بدنلره آره‌لق ياپمق *T.* پرداختن

آره‌لقلو بدن شكلنده ياپمق *T.* الشرفات المنفرجة

CRÉNELURE. Dentelure faite en créneaux *A.* هيئت مضرّسة *P.* ديش ديش اولان شكل *T.* دندانه كارى || Il y a de feuilles de plantes qui sont en crénelure بعض نباتاتك اوراقى مضرّسدر

CRÊPE. Étoffe claire et frisée, qui est ordinairement noire. On en porte dans le deuil *A.* سحل pl. سحول *P.* سرش - سيرش *T.* بورنجك || Un bandeau de crêpe باغلمه بورنجك Voile de crêpe بورنجك روپوش

CRÊPER. Friser en manière de crêpe *A.* تشنيج *P.* پيچانيدن *T.* بوروشدرمق - بوروشق ياپمق || Crêper une étoffe ثوبى بوروشق ايتمك - Crêper des cheveux *A.* تجعيد الشعر *P.* مويرا پيچ در پيچ - مو پيچانيدن - مو پر شكن كردن *T.* صاچى قيورمق - Dans ce sens on dit aussi, So crêper *A.* تجعّد - تقرّد *P.* موى پر - موى پيچيده شدن *T.* صاچ قيورلمق - شكن گشتن

CRÊPÉ. *A.* مجعّد - متقرّد *P.* پيچيده *T.* بوروشق مشنج قيورجق *T.* پيچ درپيچ - پيچيده *P.*

CRÉPI. Enduit de mortier que l'on applique sur un mur *A.* دمام *P.* اندايش *T.* صوا || Il faut donner un crépi à cette muraille بو ديواره - بو ديوارى صوامق اقتضا ايدر صوا اورمق لازمدر

CRÉPINE. Sorte de frange *A.* هدب pl. اهداب *P.* شنگله *T.* پشكول || Crépine d'or, d'argent آلتون پشكول سيم پشكول La crépine d'un lit يتاق سريرينك پشكولى

CRÉPIR. Enduire une muraille de crépi *A.* دمّ *P.* دوسيدن *T.* صوامق - اندودن

CRÉPI. *A.* مدموم *P.* دوسيده - اندوده *T.* صوانمش

CRÉPISSURE. V. Crépi.

CRÉPITATION. Bruit d'une flamme qui pétille *A.* كلحبة - آتش چاتردیسى *T.* تراك آتش *P.* حدمة النار - حرات

CRÉPU. Crêpé. Il ne se dit que des cheveux. V. Crêpé || Les Nègres ont les cheveux crépus زنكيلرك صاچى مجعّد ومتقرّد موى زنكى پيچاپيچدر - در

CRÉPUSCULE. Lumière qui reste après le soleil couché jusqu'au commencement de la nuit *A.* خيط اسود - فحمة العشا *P.* اخشام آيدنلغى *T.* سپيدئ شامگاه - Et le temps qui est depuis la fin de la nuit jusqu'au lever du soleil *A.* فحمة

شفق T. سپیده دم P. وقت الفجر - خیط ابیض - السحر شفق وقتی - آیدنلغی

CRESSON. Sorte d'herbe antiscorbutique A. رشاد P. تره T. کیکیز - تره تیزک P. جرجیر - Cresson alénois A. تره اوتی - Cresson des prés. V. Cardamine.

CRESSONNIÈRE. Lieu où croît le cresson A. منبت الرشاد P. تره زار T. تره اوتی یری

CRÊTE. Chair rouge, dentelée, qui vient sur la tête des coqs, T. تاجهٔ خروس - لالگا - خوج P. تاج الدیک - نعفة A. ایبک - خروس ایبکی || Grosse crête نعفهٔ ضخمه Double crête A. فرَق P. خوج دو تا T. چتال ایبک - Il se prend aussi, pour la huppe que quelques oiseaux ont sur la tête A. قوش ایبکی T. خوجه P. قنبرة

Il signifie aussi, le haut de la terre qui est relevée sur le bord des fossés dans les champs A. اعضاد pl. عضد الخندق P. خندق کنارنده کی T. دیوارهٔ کنار خندک الخندق طپراق دیواره سی

Il se dit aussi de la partie la plus relevée d'une montagne A. سر - تارک کوه P. رأس الجبل - شمراخ - قمّة الجبل T. طاغ تپه سی کوه - Et d'une pièce de fer élevée en forme de crête sur un habillement de tête T. تپه لک

CRÊTE-DE-COQ. Espèce de pédiculaire très-commune dans les près A. تنتور الجندی P. بستان افروز T. خوج - سلطان بورکی

CREUSER. Rendre creux A. تجویف P. سندیدن ساختن T. چقورلتمق - ایچنی اویمق - قووقلتمق || Creuser la terre طاشی تجویف یری Creuser une pierre تنهٔ درختی اویوب ایتمک Creuser un tronc d'arbre آغاج اومجه سنک ایچنی اویمق - قووقلتمق

Il se dit aussi absolument et sans régime A. احتفار - حفر P. کولیدن - کاویدن - کندن T. قازمق || Creuser sous terre یر تحت الارض حفر ایتمک Creuser dix pieds en terre ایچنده اون قدم مقداری حفر ایتمک Creuser jusque sous les fondemens اساس بنایه قدر حفر ایتمک On trouva un trésor en creusant حفر ایدر ایکن بر دفینه بولندی On trouve de l'eau à force de creuser حفر ایتدکچه صو بولنور - Figur. Approfondir quelque chose A. تعمیق - اکتناه P. بژرفی رسیدن - استکناه T. بر شیئک غوریته

بر شیئک کنهنه وارمق - وارمق || Creuser un sujet, une question - بر مطلبی وبر مسئله یی تعمیق واستکناه ایتمک On dit aussi, Creuser dans une matière, dans une affaire A. تعمیق الفکر P. ژرفبینی کردن T. غوریته واصل اولمق - Personne n'avait jamais tant creusé dans cette science || بر شیئک دیبنه داری اکمک بر علمده فلان قدر هیچ بر بوعلمک غوریته فلان قدر - کمسنه تعمیق فکر ایده مدی Il a creusé jusqu'au fond dans cette affaire هیچ بر کمسنه واصل اوله مدی - بر خصوصک کنهنه قدر تعمیق فکر ایلدی - On dit, qu'un homme s'est creusé le cerveau, pour dire, qu'il s'est donné beaucoup de peine à approfondir une matière A. شج الرأس P. سر شکافتن T. باش یارمق || Il s'est creusé le cerveau à chercher la pierre philosophale, la quadrature du cercle کیمیایی ودائره نک تربیعنی آراشدروب بولمق ایچون باشنی یاردی - Et qu'un homme creuse son tombeau, pour dire, qu'il se rend lui-même cause de sa mort کندو الیله مزارینی حفر ایتمش اولور کندو الیله مزارینی قازار -

CREUSET. Vaisseau de terre dans lequel on fait fondre les métaux A. بوطة - مذوب P. پوته T. پوطه - On dit figur., que la vertu d'un homme a été mise au creuset, pour dire, qu'elle a passé par toutes sortes d'épreuves صلاح حالی تمییز کردهٔ ابریز خالص العیار صلاح - پوتهٔ تجربه وامتحان اولمشدر قالکردهٔ - وفضیلتی مفتون پوتهٔ تجربه وامتحان اولمشدر - On dit aussi, Éprouver une pensée au creuset de la raison پوتهٔ تجربه وامتحان اولمشدر بر معنایی نهادهٔ پوتهٔ عقل ایتمک - بر معنایی پوتهٔ عقل وتفکره وضع ایله تجربه ایتمک - Cette pensée s'évapore au creuset du bons sens محک عقلده تجربه ایتمک - فلان معنا پوتهٔ عقل سلیمه لدی الوضع بخاره مستحیل اولور

CREUX. Qui a une cavité intérieure A. اجوف - مجوّف P. سندین - سنجین T. میان تهی - قووق || Ce bâton est creux بو عصا مجوّفدر Ce pilier n'est pas massif, il est creux en dedans بو عمود مصمت اولمیوب بو دیرک صوم دکل ایچی قووقدر - درونی مجوّفدر

On dit, qu'un homme a les yeux creux, pour dire, qu'il a les yeux fort enfoncés dans la tête A. اخوص - منقر العین - باتقن کوزلو - چقور کوزلو T. ژرف چشم P. مسفوع العین

Et qu'un homme a le ventre creux, pour dire, qu'il a besoin de manger *A.* خميص - اخمص البطن - خاوى الجوف *P.* قارنى بوش *T.* تهى شكم الحشا

Il signifie aussi, profond *A.* بعيد الغور - عميق - قعير *P.* - حفرة بعيد الغور || Un fossé bien creux *T.* دربن ژرف Creux de deux pieds دربن خندق - دربن چقور - خندق عميق La rivière est fort creuse en cet endroit دربنلكى ايكى قدم - عمقى ايكى قدم نهر فلان محلّده بغايت قعير در Antre creux مغارة فلان محلّده نهرك قعارتى زياده در - Chemin creux چقور يول بعيد الغور

Et visionnaire, chimérique *A.* تهى مغز *P.* مجوّف الدماغ *T.* عقلى بوش || C'est un esprit creux, c'est un cerveau creux - Il s'emploie aussi dans ce sens en d'autres phrases *A.* باطل *P.* تهى *T.* بوش || Idée creuse بوش خيال Imagination creuse خيال باطل

On dit figur. Viande creuse, des nourritures légères, et qui ne sont pas solides *A.* غذاء عديم الثبات - غذاء غير مسيك *P.* طوتمز آزق *T.* قوت نا پايدار - خوراك سبك

CREUX. Cavité. *A.* حفرة pl. احفار *P.* مغاك - پُك *T.* بر شيئى حفره || Cacher quelque chose dans un creux چقور Tomber dans un creux ايچنده كتم واخفا ايتمك Le creux d'un arbre *A.* جوف الشجر *P.* كاواك - دوشمك - Le creux d'un rocher *A.* آغاجك قووق يرى *T.* درخت - قيا قووغى *T.* كاواك سنگ خارا *P.* شقوب pl. شقب - Le creux de la main. La cavité qui se fait dans la paume de la main, en la pliant un peu *A.* بطن الكفّ *P.* ال آياسى - آوج ايچى *T.* درون كف دست

Creux, signifie aussi, un moule dont on se sert pour mouler, ou pour imprimer quelque figure en relief *A.* قالب منقور *P.* ايچى اويولمش قالب *T.* قالب كويده

CREVASSE. Fente qui se fait à une chose qui s'entr'-ouvre ou qui se crève *A.* صدع pl. شقّ - شقوق pl. فلق - شقوق pl. فلوق *P.* چاك - كَفت *T.* ياريق - چتلاق || Il y avait une crevasse à la muraille ديوارده بر چتلاق وار ايدى La grande sécheresse fait des crevasses à la terre شدّت حرارت يره ياريقلر پيدا ايتدرر - ارضه ايراث شقوق ايدر

Crevasse aux pieds et aux mains *A.* سلع pl. سلوع *P.* فتالش *T.* چتلاق || Il a des crevasses aux mains, aux pieds الده

آياقده چتلاقلرى وار در

CREVASSER. Faire des crevasses *A.* شقّ - تفليق - تسليع *P.* فتاليدن - كفتانيدن *T.* چتلاتمق || Le froid lui a crevassé les mains شدّت برودت تقريبيله اللرى چتلادى La trop grande sécheresse fait crevasser la terre شدّت برودت تسليع ايادى يه بادى اولمشدر - انشقاق ارضى مستلزمدر - ارضه بادى اولور

Se crevasser. *A.* انشقاق - انصداع - انفلاق *P.* انسلاع - يارلمق - چتلامق *T.* كَفتن

CREVER. Faire éclater, faire rompre avec un effort violent. *A.* شقّ - تشقيق - صدع *P.* چاك كردن *T.* كفتانيدن - Le débordement des eaux a crevé la digue چتلاتمق || مياهك صو بندينك - طمّو وطغيانى صو بندينى شقّ وصدع ايلدى La pesanteur de la terre creva la muraille انشقاقنه بادى اولمشدر ترابك ثقالتى ديوارى صدع وتشقيق ايلدى La trop grande charge de poudre crevera ce canon طولدريلان باروتك كثرتى بو طوبك انصداعنه باعث اولهجقدر Crever un sac à force de le remplir جوالى زور تشحين جزمه يى شقّ ايتدرمك Crever une botte ايله چتلاتمق Un gros poisson creva les filets ايرى بر چتلاتمق - يارمق - بالق آغلرى منشقّ وچاكچاك ايلدى

Crever une bube. *A.* ابسار - تفقّئة *P.* فتليدن *T.* دشمك || Il n'est pas encore temps de crever cette bube بو چبانك دشلمه سى وقتى دكلدر

Crever les yeux. *A.* قلع - خسف العين - تفقّئة العين *P.* كوز چيقارمق *T.* چشم بر كندن العين

Crever un cheval. C'est le fatiguer si fort qu'il en meure, ou qu'il en soit outré *A.* اعراب الفرس *P.* اسبرا فرو *T.* آتى چتلاتمق مانده كردن

On dit, qu'une chose crève les yeux, quand elle est en vue, et qu'on ne la voit pas || اشته كوزك اوكنده ديكلو طورر Vous cherchez votre gant, le voilà, il vous crève les yeux - الدوانكى آره يورسك اشته كوزك اوكنده ديكلو طورر

Et qu'une chose crève le coeur, pour dire, qu'elle cause une grande compassion *A.* تشقيق القلب *P.* دلرا چاكچاك جكرى - بغرى يارمق - يوركى پاره پاره ايتمك *T.* كردن || J'étais fort en colère contre lui, mais il me creva le coeur par les excuses qu'il me fit خون ايتمك حقّنه غايت مرتبه

Il se prend figur., pour les plaintes et les gémissemens des personnes qui sont dans l'oppression *A.* انين *P.* غريو وفرياد ايكلدى *T.* ناله وزارى - || Dieu entend les cris des veuves et des orphelins ارامل وايتامك انين وفريادى بارگاه جناب ربّ حنّانه مسموعدر

On dit aussi, Le cri de la nature ندای قوىّ التّاثير طبيعت Le cri de l'amour maternel ندای جگر دوز حنين مادرى

Il signifie aussi, la proclamation de la part du magistrat, pour défendre ou ordonner quelque chose *A.* نداء المنادى *P. vul.* دلّال چاغرمسى *T.* بانگ جارچى || Il est défendu par cri public ندای جهير Cri public ندای منادى ايله يساقدر Cri pour ordonner ou empêcher le cours d'une monnaie بر سكّه نك بين الناس دوران وتداولنى ويا خود رواج ومداوله سنك منعنى حاوى اولان ندای منادى

Et le ton dont on crie dans les rues plusieurs sortes de choses *A.* فديد البايعين *P.* بانگ فروشندگان *T.* صاتيجى || Les cris de Paris پارس شهرى اسواقنده كى حيقرمسى - On dit aussi, qu'il n'y a qu'un cri sur quelque chose, sur une personne, pour dire, que chacun en parle de la même manière فديد بايعين فلانك حقّنه اتّفاق كلم واقوال وار در - On dit, Chasser à cri et à cor. V. Cor.

CRIAILLER. Faire des cris répétés et sans sujet *A.* زياط - || جاغروب بغرمق - حيقرمق *T.* غريويدن *P.* تجليب Cette femme criaille sans cesse après ses domestiques فلان عورت Si vous ne le contentez, il sera toujours à votre porte à criailler لا ينقطع خدمتكارلرى يوزينه جاغروب بغرر فلان كمسنه يى اسكات ابتميه جك اولورايسه ك خانه كك قپوسنه كلوب بغرمقدن خالى اولدجغى يوقدر

CRIAILLERIE. Crierie fréquente et sans sujet *A.* جلبة - نعير - بغرمه - حيقرمه *T.* غريو *P.* زجلة - زياط - || Que cette criaillerie est fatigante ! بوجلبه ونعير نقدر ثقيلدر

CRIALLEUR. Celui qui a l'habitude de criailler *A.* زيّاط - شماطه جى - بغرغان - چاغرغان *T.* غريوان *P.* زاجل - جلّبان || Une femme criailleuse جلّابه بر عورت

CRIANT. Dont on peut se plaindre hautement *A.* مهيج الصياح *P.* فرياد قوپاريجى *T.* فرياد انگيز - فرياد خيز || Une injustice criante ظلم فرياد خيز

غضب وانفعالم وار ايكن عرض ايلديكى اعتذارلر جگرمى چاكچاك ايلدى

Il est aussi neutre, et signifie, s'ouvrir, se rompre par un effort violent *A.* تشقّق - انصداع *P.* كفتن *T.* چتلامق || Le canon creva dès le second coup طوب همان ضربهٔ ثانيندده خمپره هواده متشقق La bombe creva en l'air تشقّق ايلدى هوايه پرّان اولديغى حالده چتلادى - اولدى

Il se dit aussi d'une bube, d'un apostume *A.* تفقّؤ *P.* فتليدن *T.* دشلمك

On dit aussi, Crever de graisse *A.* تفضّج *P.* از فربهى - Et crever de chaud *A.* سموزلكدن چتلامق *T.* چاك شدن - Et crever de rire, pour dire, rire avec excès *A.* تشقّق من فرط الحرّ *P.* ازسختىٔ گرمى چاك شدن *T.* اسيلكدن چتلامق - غرق *P.* اهزاك فى الضحك - استغراق فى الضحك *A.* كولمكدن بوغلمق - كولمكدن بايلمق *T.* دريای خنده شدن

Crevé. *A.* مصدوع - منشقّ - مسقوق *P.* چاك - كفته - چتلاق - چتلامش *T.* شده

CREVETTE. Petite écrevisse de mer *T.* تكه

CRI. Voix haute et poussée avec effort *A.* صرخة - صيحة - || Grand cri *A.* بانگ تند وتيز *P.* صيحهٔ شديده Horrible cri *A.* صيحهٔ épouvantable *A.* صرخهٔ دهشت فرما *P.* صرخهٔ موحشه قورقنج حيقرمه *T.* نعرهٔ هولناك *P.* هايله aigu, perçant صرخهٔ حزينه - صرخهٔ مفجعه douloureux *A.* صيحهٔ حادّه ونافذه جكرى ياقيجى *T.* بانگ سوز ناك - بانگ حزن اور *P.* صيحان Jeter un cri, faire un cri, pousser un cri *A.* چيغلدى بر صيحه J'entends un cri حيقرمق *T.* بانگ زدن *P.* تصيّح - مسموعم اولور - سمعمى قرع ايدر Il fit un cri en mourant تسليم جان ايلديكى وقتده آغزندن بر صيحه چيقدى

Le cri des animaux *A.* اصوات البهايم pl. صوت البهايم *P.* آواز جانوران *T.* حيوان سسى - On dit, Cri d'allégresse, de joie *A.* بانگ شادى وطرب *P.* اصوات السرور والنشاط *T.* شنلك وسرور چيغلديسى

Cri. La voix ordinaire de certains oiseaux *A.* صوت الطير *P.* قوش - قوش سسى *T.* آواز مرغان pl. اصوات الطيور || Le cri de la corneille annonce de la pluie قره اوتمه سى قرغه نك اوتمه سى بارانه دلالت ايدر La chouette a un vilain cri پيلاق قوشنك صوتى كريهدر

On dit proverb., Il crie comme un aveugle qui a perdu son bâton اعمای گمکرده عصا کبی فریاد وفغان ایدر - Et plumer la poule sans la faire crier, pour dire, exiger des choses qui ne sont pas dues, d'une manière adroite et sans éclat T. طاوغک سسنی چیقارتمقسزین توبنی یولمق

On dit, que les boyaux crient à quelqu'un, quand il se fait du bruit dans ses entrailles A. قلقلة الامعا P. رودها آواز زدن T. بغرسقلر سسلنمک - بغرسقلر کورلمک || Ses boyaux crient sans cesse درون بطنده - لا ینقطع قلقلة امعایه مبتلا در بغرسقلری متصل واحد سسلنمکدن خالی دکلدر

Crier, se dit figur. d'une chose qui, se frottant rudement contre d'autres, rend un son aigu A. صریر P. تراکیدن T. چاتردامق || Cette porte crie بو قپو چاتردار

Il signifie aussi, prononcer quelques paroles d'un ton de voix élevé A. اجهار الصوت - جهر الصوت - اعلاء الصوت P. بلند آوازی کردن - آواز بلند زدن T. بغرمق || Il ne saurait disputer sans crier بغرمغله بکا اجهار صوت ایتمدکچه مناقشه ایده‌مز Pensez-vous l'emporter sur moi à force de crier? - On dit, Crier aux armes, crier à la garde, crier tue, tue, crier à l'aide, au secours, au meurtre, au voleur, au feu, crier merci, crier famine اوست کله‌جکیمی ظنّ ایدرسک سلاحه طاورانک دیو قوللق یوقمی دیو اورک اورک دیو مدد یوقمیدر دیو جان قورتاران یوقمیدر دیو خرسز بصدی دیو یانقین وار در دیو امان دیو یبه‌جک یوقدر - Et figur., que le sang du juste crie vengeance, pour dire, qu'il demande vengeance دیو فریاد ایتمک دم مظلوم تقاضای دم مظلوم دعوای انتقام ایله فریاد وفغان ایدر - انتقام ایدر

Il signifie aussi, gronder A. سلاطت P. بد زبانی کردن T. سوکوب صایمق || Il ne fait que crier سلاطت لساندن خالی دکلدر

Et faire un certain cri, soit pour rallier au combat, soit pour témoigner sa joie A. هلهلة P. ولوله زدن T. هیاهوی ایتمک || On crie par toutes les rues, Vive le Roi پادشاه بیک یاشه دیو جمیع اسواق وبازارلرده هیاهوی طرب وانبساطی رسانیدهٔ فلک هفتمین ایتمشلر در

Crier. Se plaindre hautement avec aigreur A. تظلّم الحال فریاد - آواز گله زدن P. اجهار الاصوات التظلّم والاشتکا - ناس Le peuple crie || صیزلمق - آغلاشمق T. گله آمیز کردن

CRIARD. Qui crie souvent A. صیّاح - نعّار - صوّات P. نعره بغریجی - حیقریجی T. بلند آواز - زن || Il est criard de son naturel ذاتی حیقریجیدر - بالطبع صوّاتدر - Il se dit aussi des oiseaux A. غرّاد P. کثیر التغرید - چوق اوتن T. بسیار چاو - On appelle, Dettes criardes, de menues dettes A. دیون متفرّقة P. اوفاق - جفوت بورجی T. خرده دیون تفک بورج

CRIBLE. Instrument percé de plusieurs trous, dont on se sert pour séparer le bon grain d'avec le mauvais A. غربال pl. خربة - غرابیل P. غلبیز T. قلبور pl. خربات

CRIBLER. Nettoyer le blé avec le crible A. غربلة P. بیختن T. قلبوردن کچورمک - قلبورلمق

Criblé. A. مغربل P. بیخته T. قلبوردن - قلبورلنمش - کچورلمش - On dit figur. d'un homme qui est couvert de blessures, qu'il est criblé de blessures, de coups A. مغربل البدن P. همحال غربال گشته || Il est criblé de coups et de blessures کثرت جروح وضرباتدن بدنی مغربلدر T. کوده‌سی قلبوره دونمش

CRIBLEUR. Celui qui crible A. مغربل P. غلبیز زن T. قلبورلییجی

CRIBLEUX. Il se dit, en termes d'Anatomie, d'un petit os qui est au haut du nez A. عظم الخیشوم P. استخوان بن بینی T. بورون دیبنده‌کی کمیک - بورونک دیبلک کمیکی

CRIBLURE. Le mauvais grain et les ordures qui sont séparées du bon grain par le crible A. خسالة الغربال - روثة P. غلبیز چالقنتی - چورنتی - قلبور توکندیسی T. مانده

CRIC. Machine à roue dont on se sert pour enlever de terre des corps pesants A. مربعة ذات المحالة P. بار خیز چرخه یوک قالدره‌جق تکرلکلو آلت T. دار

CRIC-CRAC. Mot qu'on dit pour exprimer le bruit que fait une chose qu'on déchire, qu'on casse A. قضیض P. تراک T. جات جات - جاتردی

CRIÉE. Proclamation en Justice pour vendre des biens A. اعلان البیع بالمنادی || صاتلق مالی دلّاله ویرمه T. صاتلق خانه‌یی دلّاله ویرمک Mettre une maison en criée

CRIER. Jeter des cris A. تصرّخ - تصیّح P. بانگ - بانگیدن - آوازیدن - زدن T. بغرمق - حیقرمق || Il crie de toute sa force وار قوّتیله تصیّح ایدر - وار قوّتیله حیقرر

ایجاب - کبایردن معدود اولان جرم عظیم - کبیره - کبیره جخهٔ عظیمه Grand crime سیاست ایده‌جک بر جخه détestable inouï جنایت جسیمه énorme جرم واجب الاستنفار ایشیدلماسش قباحت - جخهٔ نا شنیده - جرم نا مسبوق Commettre, faire un crime قباحت - ارتکاب جنایت ایتمک جرم - جرم قبیح - جنایت قبیحه Crime noir ایشلمک قابل عفو واغماض اولمیه‌جق جخهٔ Crime irrémissible شنیع بر جرمک جزای ما یلیقنی اجرا Punir un crime عظیمه رهین - بر جرمی عفو ایتمک Pardonner un crime ایتمک - شستهٔ صابون عفو وصفح ایتمک - عفو وصفح ایتمک فلانک صحیفهٔ جرمنه قلم عفو ومسامحه کشیده قلمق Abolir un crime جرمی نسخ والغا ایتدرمک L'abolition d'un crime جنایتک La peine d'un crime جرمک امحا والغاسی برکونه قباحت ایله اتهام Accuser d'un crime حدّ شرعیسی Convaincre فلانی کشی حقنه عزو جرم ایتمک - ایتمک برکسنه‌نک حقنه برنهج شرعی اثبات جنایت d'un crime Imputer un crime مظنهٔ قباحت عدّ ایتمک Supposer un crime ایتمک Se purger d'un crime اسناد قباحت ایتمک برکمسنه عزواولنان تهمتدن کندو - تهمتدن تبرّی ایتمک Il fut condamné pour ses crimes برآنتنی اثبات ایتمک ارتکاب ایلدیکی قبایح وجنایات مقابله‌سنه مجازات Il est diffamé par ses crimes ارتکاب لایقه‌سی حکم اولندی ایلدیکی مکاره وجرایمه مبنی بین الناس رسوای وبد نام C'est un homme noirci de crimes کثرت قبایح اولمش برآدمدر ادناس جرایم ایله مدنّس بر - ایله رو سیاه اولمش آدمدر Tout couvert de crime سر تا پا آلودهٔ جرایم وقبایح آدمدر Prévenu de crimes ارتکاب جرایم ایله مظنون اولمش آدمدر Vieilli dans le crime قبایح وجنایات ایچنده اسکیمش Atteint et convaincu du crime de ... فلان جرم ایله متجرّم Ce crime fut éteint et aboli par des lettres du prince اولوب حقنه اثبات شرعی لاحق اولمش بر کمسنه بو تهمت Ce crime demeurera-t-il impuni ? با امر عالی عفو ولغو اولمشدر بوتهمت آزادهٔ عقاب ومجازات اولمق ممکنمیدر Crime d'adultère اتلاف اموال میریه تهمتی Crime de péculat تهمت سرقت Crime de rapt تهمت زنا Crime de fausse monnaie قلبزنلک تهمتی Crime de lèse-majesté ذات همایونه ذات دولته‌راجع خیانت Crime d'État راجع خیانت تهمتی On dit, Faire un crime à quelque chose Tout le monde crie de cela خلق آغلاشور - تظلّم حال ایدر بر خصوصده عامّه اجهار اصوات تظلّم واشتکادن خالی Il est allé crier à ses juges حکّام طرفنه تظلّم حال دکلدر ایتمکه کتدی

Et blâmer publiquement *A.* آشکاره *P.* قدح وطعن علنًا وجهاراً *T.* آچیقدن قنامق || Les prédicateurs, dans les chaires, crient contre le vice واعظلر منبر اوزرنده مثالب وعیوبی علناً وجهاراً قدح ایدرلر Il crie partout contre moi طرف طرف علیهمه آشکاره زباندرازلق ایدر

Et proclamer par autorité de Justice *A.* اعلان الحال بالمنادات *P.* جاغردرق بیلدرمک *T.* بندا رایگان کردن || On a crié à son de trompe qu'on eût à ne plus porter d'armes حمل سلاحک منعی خصوصی ترامپته نداسیله اعلان اولندی

Et proclamer en public pour vendre ou pour retrouver quelque chose *A.* تصویت المنادی *P.* vul جارچی آوازیدن *T.* || On a crié du vin à cinq sous خمرک قیه‌سی دلّال جاغرمق Faire crier des étoffes perdues بشر پاره دیو دلّال جاغردی - Il se dit aussi des choses que l'on va vendre ou acheter par les rues *A.* ضایع اولمش مال ایچون دلّال جاغرتمق زوقاقده *T.* در کوچه مال فروختنی آوازیدن *P.* تفدید زوقاقده الما || Crier des pommes صاتلق مال جاغرمق جاغرمق

CRIERIE. Le bruit qu'on fait en criant *A.* عربدة - صخب *P.* خلالوش - غلغله *T.* شماطه || Faites cesser cette crierie شو عربده‌یی تسکین ایله Que gagnez-vous avec toutes vos crieries ? ایتدیکک شماطه‌دن نه فائده ایتمش اولورسک

CRIEUR. Celui qui crie, qui fait du bruit *A.* معربد - صخّاب *P.* عربده‌جی - شماطه‌جی *T.* غلغله انداز - خلالوشکار || Faites taire ce crieur بو عربده‌جی حریفی صوصدر C'est un crieur perpétuel صخّاب دائمیدر

Et certains officiers qui vont crier par la ville, pour annoncer quelque chose *A.* منادی *P.* vul جارچی *T.* دلّال - Il se dit aussi de ceux qui crient dans les rues pour vendre quelque chose *A.* مفدّد *P.* فروشندهٔ کوچه‌گرد آوازن *T.* زوقاقلرده زوقاقده چاغران صاتیجی - کزن صاتیجی

CRIME. Mauvaise action que les lois punissent *A.* جنایت *P.* جرایم pl. جروم pl. جرم - جخهٔ - جنایات pl. - تاوان *T.* خزده || Crime capital جنایت - قباحت - تهمت - صوچ

– On dit, Des yeux criminels *A.* انظار محرّمة *P.* نگاه حرام *T.* Des mains criminelles ایادیٔ حرام آلود Des voeux criminels حرام باقش مطالب منکره

CRIMINELLEMENT. D'une manière criminelle *A.* علی وجه شفوکارانه *P.* حرام اولەرق *T.* || Aimer criminellement الحرام حرام اولەرق علاقه ایتمک

On dit, Poursuivre criminellement une affaire, pour dire, la poursuivre par procédure criminelle *T.* بر مادّەیی جرم وجنایت دعواسی صورتنده تعقیب ایتمک

CRIN. Poil long qui vient au cou et à la queue des chevaux et de quelques autres animaux *A.* هلب – شعر – سبیبة – حیوان – حیوان صاچی *T.* موی چارپا *P.* شعر البهیمة || Crin long اوزون قیل – شعر طویل Cordon de crin قیلی – Le crin du cou du cheval حیوان قیلندن بوکلمش ایپ s'appelle aussi *A.* عرف *P.* یش – گیسوی اسب *T.* آت || Peigner le crin d'un cheval یلیسی عرف فرسه تشبّث Se tenir, s'attacher aux crins d'un cheval آتک یلیسنه یاپشمق – ایتمک Ce cheval a le crin beau il a les crins pendants حسن السبیبه بر آتدر – لطیف العرف بر آتدر سبیبەسی منسدل – منسدل السبیبه بر آتدر Cheval à tous crins یلیسی صارقق بر آتدر – ومسترسلدر Matelas de crin آت قیلیله طولمش مندر فرس اعرف

Se prendre aux crins, se dit de deux hommes qui se prennent aux cheveux *A.* مفاقسة – تفاقس *P.* با همدیگر از موی || Il se sont pris aux crins, et se sont long-temps battus بری بریله صاچلرندن طوتشمق *T.* کشیدن با همدیگر مفاقسەیه بری – قیام وطول مدّت مضاربه ومدافعەیه اقدام ایتمشلر در بریله صاچلرندن طوتشوب دوکشدیلر

CRINIÈRE. Tout le crin qui est sur le cou d'un cheval ou d'un lion *A.* ذوابة pl. ذوائب *P.* پش – گیسو – پرچم *T.* || La crinière d'un lion اسد ذوابهٔ – ارسلانک – پرچم – یلی Le lion rugissait et secouait sa crinière ارسلان پرچمی کوموروب پرچمنی صاللر ایدی

CRISE. Effort de la nature dans les maladies, qui produit un changement subit *A.* بحران || Bonne crise بحران جیّد mauvaise بحران ردیٔ imparfaite بحران ناقص favorable بحران نافع Jour de crise یوم بحران – Figur. Le moment périlleux et décisif d'une affaire || Les affaires sont dans la crise امور

qu'un de..., pour dire, lui imputer à crime بر کمسنەیی برکمسنەیی فلان شیٔ ایله تهمتلو ایتمک – تهمتلو ایتمک Il signifie aussi, péché *A.* ذنب pl. ذنوب – معصیت pl. معاصی *T.* صوچ || C'est un crime devant Dieu que de... گناه *P.* آثام pl. اثم – شویله ایتمک عند الله تعالی Notre-Seigneur Jésus-Christ a porté la peine de nos crimes معصیت عظیمه در حضرت عیسی گناهلرمزک مجازاتنی Ce pécheur fait pénitence de ses crimes کندو نفس مبارکلرینه تحمیل ایلدی بو آثم ومذنب ارتکاب ایلدیکی C'est un homme qui vit dans le crime معصیتک کفارتنی ایدر ظلمات معاصی واثام ایچنده امرار وقت ایدر نفسنی آلودهٔ ادناس ذنوب ایدرک امرار – بر آدمدر وقت ایدر

CRIMINALISER. Rendre criminel un procès civil *A.* تحویل دعوای حقوقرا بدعوای *P.* الدعواء الحقوق الی دعواء الجنایة حقوق دعواسنی جنایت *T.* تحویل کردن دعواسنه چویرمک

CRIMINEL. Qui est coupable d'un crime *A.* جانی pl. جنات عاصی pl. عصات – آثمون pl. آثم – مذنبون pl. مذنب – ارباب الجرم pl. اهل الجرم والجنایة – مجرمون pl. مجرم – والجنایة *P.* گناهکار – بزەکار – تاوانکار *T.* صوچلو || Il serait criminel devant Dieu et devant les hommes عند الحق والخلق Il est criminel de lèse-majesté مذنب وگناهکار اولمش اولور Ce serait être criminel d'État ذات همایونه راجع تهمت خیانت ایله مجرمدر نفس سلطنته تهمت خیانت ایله Tous ceux qui sont accusés ne sont pas criminels مجرم اولمقدر حقّلرینه اسناد جرم وجنایت اولنلرک جملەسی مجرم عدّ اولنمز – Il se dit aussi, de tout ce qui regarde la procédure qu'on fait contre ceux qui sont accusés d'un crime *A.* متعلّق جرم وجنایته متعلّق دعوا || Procès criminel فی الجنایة Matière criminelle, affaire criminelle جرم وجنایته متعلّق مادّه Code criminel جرم وجنایت دعوالرینه متعلّق احکامک قانوننامەسی

Il signifie aussi, contraire aux lois Divines et humaines *A.* منهیّ pl. منهیّات – محرمة pl. محارم – منکر pl. منکرات *P.* شفو *T.* حرام || Action criminelle فعل منکر Pensée criminelle خاطرهٔ منهیّة Désirs criminels رغبات منکره Attachement criminel علاقهٔ منهیّة Procédés criminels محارم ومنهیّات

اشته ومصالح حال بحرانده در Voilà le moment de la crise مصلحتك بحرانی وقتی

CRISPATION. Resserrement qui arrive aux parties extérieures des choses, qui se contractent et se rident par l'approche du feu, ou par quelque autre cause *A.* تكنّع *P.* برهم پيچش - اكتزاز *T.* قوريبوب بوروشمه

Il se dit en Médecine, d'un mouvement à peu près pareil qui arrive dans les entrailles, dans les nerfs *A.* تقبّض *P.* پيچش *T.* بوزلمه

CRISPER. Causer de la crispation *A.* ايجاب - ايراث الكزازة - قوريدوب بوروشدرمك *T.* برهم پيچيدن *P.* التكنّع En Médecine *A.* تقبيض *P.* پيچانيدن *T.* بوزمك - Se crisper. V. Crispation.

CRISPÉ. *A.* قوريبوب *T.* برهم پيچيده *P.* متكنّع - مكزوز بوزلمش *T.* پيچيده *P.* متقبّض *A.* بوروشمش

CRISSER. Faire craquer ses dents. V. Craquer.

CRISTAL. Pierre transparente, et qui en se formant affecte une partie régulière dans ses parties *A.* حجر البلّور *P.* گوهر بلور *T.* بللور طاشی || Il y a des cristaux de différentes couleurs الوان گوناگون ايله بللورلر - الوان مختلفه بللورلر وار در بللور تراش - نحت بللور ايتمك Tailler du cristal وار در ايتمك - Il se prend aussi, pour une espèce de verre qui est clair et net comme le vrai cristal *A.* مهات pl. - مهوات بللور *T.* بلور *P.* بلّور || Servir des fruits sur des cristaux بللور طباقلرده ميوه عرض ايتمك - Il se dit en Chimie, de certaines matières en forme de cristal *A.* ثلج الحكما

CRISTALLIN. Qui est clair et transparent comme du cristal *A.* ثلاجيّ - بلّوريّ *P.* بللوريين *T.* بللور كبی || Des eaux cristallines بللور كبی صاف وبرّاق صولر - مياه ثلاجيه En Anatomie, Membrane cristalline est une des trois tuniques de l'oeil *A.* طبقة زجاجيّة

CRISTALLISATION. Opération par laquelle les parties solides d'un corps, qui a été dissous dans un liquide, se réunissent pour former un corps solide *A.* انجماد *P.* فسردگی *T.* طوكمه || Cristallisation naturelle انجماد طبيعی artificielle انجماد عملی

CRISTALLISER. Congeler en manière de cristal *A.* تحويل فسرده - صورت بلور دادن *P.* اجماد - الی صورة البلّور *T.* طوكدرمق - بللور صورتنه قويمق كردن

بو صويی اجماد ايله cette eau

Se cristalliser. *A.* انجماد - اتّخاد الصورة البلّوريّ *P.* صورت گرفتن *T.* بللور صورتنی آلمق - طوكمق || L'eau qui passe par ces sortes de terres, de rochers, se cristallise بو مقوله طپراقلردن وقيا طاشلری ايچندن مرور ايدن مياه رهين انجماد اولور Les sels se cristallisent اجناس ملوح تابع طوزلر بللور صورتنی آلور - انجماد در

Cristallisé. *A.* منجمد *P.* فسرده - صورت بلور گرفته *T.* طوكمش - بللور صورتنی آلمش

CRITÉRIUM. Marque à laquelle on reconnaît la verité des objets intellectuels. Il n'est d'usage que dans le dogmatique *A.* آيت بيّنة - آيت || L'évidence est le critérium de la vérité صراحت حال آيت بيّنهٔ حقيقتدر

CRITIQUABLE. Qui peut être justement critiqué *A.* ممكن شايان حرفگيری - شايان زوز *P.* ممكن اللوم - التعريض *T.* قنايشه كركلو || Les meilleurs ouvrages sont critiquables احسن تأليفات بيله ممكن التعريضدر

CRITIQUE. Il se dit du jour où il arrive quelque crise dans certaines maladies *A.* يوم البحران *P.* روز بحران *T.* بحران - On dit par extension, Les momens critiques de la vie عمر انسانك اوقات بحرانی Le moment critique d'une affaire بر مصلحتك وقت بحرانی Les temps sont critiques وقتلر اوقتلر نازكدر - وقت وحال صورت بحرانده در تتكده در

Il signifie aussi, l'art de juger un ouvrage de littérature *A.* فنّ *P.* فن الانتقاد التأليفات - فنّ التميز التأليفات *T.* تأليفلرك عيبلرينی آرامه نك فنّی خرده گيریٔ تأليفات || C'est un homme qui a la critique sûre فنّ تميز تأليقاتده رسوخ ومتانت صاحبی بر آدمدر Il est habile dans la critique فنّ تميز تأليقاتده ماهر در Exercer sa critique sur un ouvrage فنّ تميز وانتقادينی فلان تأليف حقّنه اجرا برتأليفی ايلدی Soumettre un écrit à la critique de quelqu'un فلان كمسنه نك نقد وتميز ينه حواله قلمق Observations critiques بر تأليفك نقد وتميزينی حاوی ابحاث ومطالعات - Il se dit aussi de celui qui examine les ouvrages littéraires *A.* نقّاد التأليفات - مميّز التأليفات *P.* خرده گير *T.* تأليفلرك عيبلرينی ارايه جی || Bon critique نقّاد ردیٔ Méchant critique C'est un critique fort judicieux ماهر

avec un croc قانجه ایله چکمك ـ On appelle, Crocs de la ville, de grands crocs dont on se sert pour arrêter le cours du feu *T.* یانقین قانجه‌لری

Croc, se dit aussi de certaines dents de quelques animaux. V. Crochet dans ce sens.

Croc-en-jambe. Tour de lutte, pour faire manquer le pied à celui avec qui on est aux prises, et pour le faire tomber *A.* منصوبة الشغربيّة ـ دابرة *P.* شرید صارمه *T.* || Il lui a donné le croc-en-jambe فلانی منصوبهٔ شغربیّه‌یه صارمه‌یه کتوردی ـ گرفتار ایلدی

Croc, signifie aussi, le bruit que les choses dures font sous la dent, quand on les mange *A.* صوت الكشب *P.* كلوچ *T.* || Cela fait croc sous la dent فلان شیٔ دیشده چاتردار چاتردی

CROCHE. Qui est courbé et tortu *A.* اعقف ـ اعصل ـ اعوج *P.* کج ـ کژ *T.* اکری V. aussi Crochu.

CROCHET. Petit croc *A.* معلاق pl. معالیق *P.* آویخته ـ Crochet à pendre de la viande اوفاق چنکل *T.* چنگالچه ات آصله‌جق چنکل *T.* گوشت آویز *P.* معلاق اللحم *A.* ـ Crochet à pendre une montre مناط الساعة *A.* ساعت آویز *P.* ـ On appelle, Clou à crochet, celui dont on se sert pour suspendre un tableau *A.* مسمار اعقف *T.* ساعت آصله‌حق چنکل قارغه بورون اکسر *T.* میخ کج سر *P.* الرأس

Crochet. Instrument de Chirurgie dont on se sert pour tirer la tête du foetus, restée dans la matrice, ou pour extraire des pierres dans l'opération de la taille *A.* معصال الجرّاح *P.* چنگال جرّاح چنکلی *T.* جرّاح

Il se dit aussi de certaines dents aiguës et perçantes de quelques animaux *A.* ناب pl. انیاب ـ صلقوم pl. صلاقیم *P.* آزو دیشی *T.* پشتك

CROCHETS. Ce que les portefaix s'attachent snr le dos, pour porter plus aisément leurs fardeaux *A.* راحول الحمّال *P.* حمّال سمری *T.* خرپشته ـ بکهوجتان

Crochets, en termes d'Imprimerie. Des figures courbes, pour marquer une parenthèse *A.* pl. علایم فاصلة ـ Il se dit aussi de certaines figures recourbées, qui servent à lier ensemble deux ou plusieurs articles *A.* علامت الجمع ـ علامت الوصل

CROCHETER. Ouvrir une porte, un coffre etc. avec un crochet *A.* فتح المغلاق بالكلّاب *P.* کلیدرا بچنگال گشادن *T.*

بر ممیّز سلیم الرّایدر ـ بر نقّاد صائب الفکر در

Il se prend aussi, pour une censnre maligne de la conduite d'autrui *A.* عیبلمه ـ فصل *T.* بوسین *P.* قدح ـ لوم || Rien n'échappe à sa critique فلانك لسان لوم وقدحندن هیچ بر شیٔ قورتلمز Au lieu de louer cet ouvrage, il en fait la critique بو تألیفی مدح وثنا ایده‌جکنه لوم ایدر ـ Et pour une disposition à censurer trop légèrement *A.* طبع عیّاب *P.* طبع خرده گیر ـ قنامغه مبتلالك *T.* ـ Et pour celui qui trouve à redire à tout *A.* معترض ـ عیّاب *P.* عیبجو || C'est un critique fâcheux بر عیبجوی زوزکار ـ قنایبیجی *T.* دلخراشدر

Il se prend aussi, pour la discussion des faits obscurs, des dates incertaines, de la pureté des textes, de l'authenticité des manuscrits *A.* استکناه الحقیقة الاحوال || Il fallait beaucoup de critique pour écrire cette histoire بو تاریخك تألیفی خیلیجه استکناه حقیقت احواله محتاج ایدی

CRITIQUER. Censurer quelque chose *A.* اعتراض ـ تعریض حرف انداز ـ خرده‌گیری کردن ـ زوز کردن *P.* تعییب ـ ذمّ اعتراض بودن *T.* عیبلمق ـ قنامق || Vous critiquez ce vers-là mal à propos بو بیته بیوجه حرف انداز اعتراض Il critique les actions, la conduite de tout le monde بو بیتی نا حقّ یره عیبلرسك ـ اولورسك عاتمه‌نك افعال وحرکاتنی ذمّ وتعییب ایدر

CROASSEMENT. Le cri des corbeaux *A.* نعاب ـ نعیب ـ نعیق قرغه سسی *T.* آواز زاغ *P.*

CROASSER. Il se dit du cri des corbeaux *A.* عاق عاق ـ شحیح ـ نعق *P.* زاغ قرغه اوتمك *T.* آواز بیدن

CROC. Fer ou bois recourbé qui a plusieurs pointes crochues, et dont on se sert pour y suspendre quelque chose *A.* کلّاب pl. کلالیب ـ خطّاف *P.* جنگال *T.* جنکل || Croc de fer دمور جنگال Pendre de la viande au croc اتی جنگاله تعلیق ایتمك ـ On dit, Mettre les armes au croc, Pendre son épée au croc, pour dire, quitter le métier de la guerre آلات حربی آویختهٔ جنگال متروکیّت ایله خدمت حربیّه‌دن فارغ اولمق

Il se dit aussi, d'une longue perche, au bout de laquelle il y a une pointe de fer avec un crochet *A.* قعداء *P.* ـ آکیج قایقچی قانجه‌سی Tirer || Croc de batelier قانجه *T.* کژك

قپو Il a crocheté une porte ‖ کلیدی چنکل ایله آچمق
کلیدینی چنکل ایله آچدی

CROCHETEUR. Portefaix qui porte des crochets *A.* حمّال حامل
سمر حمّالی *T.* بار کش خرپشته دار *P.* الراحول

CROCHU. V. Croche. – On dit, Doigt crochu, main crochue, pied crochu *A.* اصبع احنف ويد - اصبع افدع ويد افدع وقدم افدع
انگشت کژودست کژ وپای کژ *P.* احنف وقدم احنف
اکری پرمق واکری ال واکری آیاق *T.*

CROCODILE. Animal amphibie *A.* تمساح *P.* نهنگ *T.*
تمساح ‖ La peau d'un crocodile پوست تمساح – On appelle, Larmes de crocodile, les larmes par lesquelles on veut émouvoir quelqu'un pour le tromper *A.* دموع الریا *P.* شک ریا
یلاندن کوز یاشی *T.*

CROIRE. Estimer une chose véritable *A.* اعتقاد *P.* باوریدن
گرویدن *T.* اینانمق ‖ Croire légèrement – باور نمودن
بلا سند اعتقاد Croire sans preuve خفیف الاعتقاد اولمق
سهل الاعتقاد اولمق Croire facilement ایتمک Croire certainement, fermement قویّاً اعتقاد ایتمک J'ai de la peine à croire cela بوکا اعتقاد ایده‌میورم Je n'en crois rien بونلرک
بو بریسنده حوالهٔ سمع اعتقاد ایتمم Il croit cette relation
Il croit cela comme l'Évangile, comme article de Foi تقریره اعتقاد ایدر
C'est un homme défiant, il ne croit que ce qu'il voit بوکا کلام الله کبی اعتقاد ایدر
رای العین مشهودی اولان شیدن غیریسنی سزاوار اعتقاد عدّ ایتمز

Et penser, présumer, avoir opinion que . . . *A.* ظنّ *P.* پنداشتن
صانمق *T.* انگاریدن - راخ داشتن - گمانیدن - پیوسیدن -
بونی جیّد واحسن ظنّ Je crois cela bon ‖ مأمول ایتمک -
بونی فلانِ کشیدن مأمول Je ne crois pas cela de lui ایدرم
فلانِ آدمدن هر شیٔ مأمولدر Je crois tout de lui ایتمم
هر شیئه مقتدر اولدیغنی ظنّ ایدرم Je le crois capable de tout
دائما بر عاقل آدم اولدیغنی ظنّ Je l'avais cru toujours sage
اهل عرض آدم Le croyez-vous homme d'honneur? ایتمشیدم
اولدیغنیمی ظنّ ایدرسک

Et ajouter foi à quelqu'un *A.* اعتماد - ائتمان *P.* گرویدن
اعتماد ایتمک - امنیّت ایتمک - اینانمق ‖ Croyez-vous *T.*
بوآدمه اعتمادک - شوآدمه اعتماد ایدرمیسک ? cet homme-là
سکا اعتماد ایدرم Je vous crois وارمیدر C'est un menteur avéré, on ne le croit plus کذّاب محض اولدیغی ثابت ومتحقّق
اولمغله کلامی هیچ بر کمسنه‌نک عندنده شایان اعتماد
هله بونی ایتمه بکا Croyez-moi, ne faites point cela دکلدر
اطبّایه امنیّتم یوقدر Je ne crois point les médecins اعتماد ایله
حَکملرک J'en croirai des arbitres قول اطبّایه اعتمادم یوقدر -
قول Croire aux astrologues رأینه ائتمان واعتماد ایده‌جکم
منجّمینه اعتبار واعتماد ایتمک Croire au rapport, au témoignage de quelqu'un بر کمسنه‌نک تقریرینه واخبارینه اعتماد ایتمک

Se croire. *A.* ظنّ - تظنّی *P.* تخیّل - پنداشتن *T.* خیاللمق
بو آدم کندویی ارباب مهارتدن ‖ Cet homme se croit habile
بو فعله مجبور Il se croit obligé de faire cela ظنّ وتخیّل ایدر
اولدیغنی ظنّ وتخیّل ایدر

Croire. Terme de religion. Avoir la foi *A.* ایمان *P.* ایمان
آوردن *T.* ایمان کتورمک ‖ À la première prédication des Apôtres, les Juifs crurent حواریّون کرامک موعظهٔ اولیلری
عقیبنده طائفهٔ یهود ایمان کتوردی Cet impie ne croit point
بو کافر ایمان ایتمز

CROISADE. Ligue faite contre les infidèles *A.* محالفة - جهاد
محالفهٔ للجهاد مادّه‌سنی نشر ‖ Publier la croisade للجهاد
واشاعه ایتمک

CROISÉE. Fenêtre *A.* کوّة pl. اکوا - روزن pl. روزن - روشن
پنجره *T.* روزنه *P.* رواشن pl. ‖ Il y a tant de croisées dans ce bâtiment بو بنا ده شو قدر روزنه وار در Les croisées sont bien pratiquées پنجره‌لر وضع احسن اوزره تصنیع اولنمشدر

CROISEMENT. Action de deux choses qui se croisent *A.* التقاء
پیوستگیٔ صلیب واری *T.* التقاء تقاطعی - صلیبی *P.*
خاج شکلنده چاتشمه

CROISER. Disposer une chose en forme de croix *A.* وضع
خاج بشکل صلیب با هم آوردن *T.* فی شکل الصلیب *P.*
قلیجلری شکلنده چاتشدرمق ‖ Croiser les épées, les baïonnettes
وحربه‌لری خاج شکلنده چاتشدرمق Croiser les branches d'un arbre اغصان شجری شکل صلیبی اوزره وضع وترتیب ایلمک

Croiser les bras. *A.* اطباق الایادی *P.* دست صلیبی کردن
تربیع الرجلین *A.* Croiser les jambes - اللری چاپراز طوتمق *T.*
بغداش قورمق *T.* پای صلیبی کردن *P.*

Il signifie aussi, traverser *A.* قطع - مرور *P.* گذشتن *T.*

يالكز سن مستغلق الايادى طوررسك - طوررسك

Croisés. Ceux qui ont pris la croix pour la guerre sainte *A.* محالفين للجهاد

CROISEUR. Capitaine d'un vaisseau qui est en croisière *T.* طولاشوب قوله كزن كمى قپودانى || Nos croiseurs nous donnèrent tel avis طولاشوب قول كزن كميلرك قپودانلرى Sur l'avis de nos croiseurs, nous nous approchâmes de l'ennemi شويله خبر ويرمشلر در كه قوله كزن كميلرمز قپودانلرينك اخباريله مبنى دشمن طرفنه تقرّب ايلدك

CROISIÈRE. Il signifie pour les vaisseaux, l'action de croiser V. Croiser || La croisière a duré trois jours كميلرك طولاشوب قوله كزملرى اوچ آى متمادى اولدى

Il se dit aussi, des endroits où l'on va croiser كميلرك || La Manche est une mauvaise croisière طولاشوب قوله كزدكلرى بير فلان بوغازك موقعى كميلرك طولاشوب قول كزمه‌سنه صالح دكلدر

CROISSANCE. Augmentation en grandeur *A.* نمو *P.* نشو - نمو *T.* برومندى - بالش || Âge de croissance سنّ نموّ Ce jeune garçon n'a pas encore pris sa croissance بو طفل هنوز حال نشو ونموّه ادراك ايتمامشدر Cet arbre n'a pas encore toute sa croissance بو شجر هنوز نموّ كامل مرتبه‌سنه بالغ دكلدر

CROISSANT. La figure de la nouvelle lune jusqu'à son premier quartier *A.* هلال pl. اهلة *P.* نو ماه - ماه هلال *T.* || La lune est dans son croissant قمر هنوز هلاليتى يكى آى Les cornes du croissant قرنين هلال - Figur. L'Empire du croissant, pour dire, l'Empire du Turc *A.* سلطنت اسلاميّة

Il signifie aussi, un instrument de fer en forme de croissant, dont les jardiniers se servent pour tondre les palissades *A.* مقضب *P.* دهره *T.* دهره

CROISSANT. Qui croît *A.* متزايد ومترقّى - مترقّى - متزايد *P.* بعضها فوق بعضٍ نو بنو افزايشپذير *T.* كتدكچه || Sédition croissante اولان آرتيجى نوبنو متزايد وافزون Le peuple est opprimé par des taxes toujours croissantes فتنه وعصيان بعضها فوق بعضٍ تزايددن خالى اولميان L'impôt va toujours en croissant تكاليفدن عباد اللهك حالى مكدّر وپريشاندر خراج كتدكچه كسب ترقى ايتمكده در نو بنو مترقى اولمقده در -

Un lièvre qui croise le chemin طريقى قطع ومرور || كچمك ايدن بر طاوشان

En termes de Marine. Parcourir un espace déterminé, pour chercher des bâtimens ennemis *T.* كمى بر محلّ معيّنده طولاشوب قوله كزمك || Les navires de France croisent sur telles côtes فرانسه سفينه‌لرى فلان قيلره طولاشوب قوله كزرلر Il y a des vaisseaux qui croisent depuis un tel endroit jusqu'à un tel endroit بعض كميلر فلان محلّدن فلان محلّه قدر طولاشوب قوله كزر

On dit aussi, que deux chemins, deux lignes se croisent, pour dire, qu'ils se coupent, se traversent *A.* تقاطع الطريقين - وتقاطع الخطّين - Et que deux personnes se croisent, quand elles se rencontrent en allant par deux chemins différents *A.* متقاطعاً تقابل - متقاطعاً تصادف - متقاطعاً تلاقى *T.* بو آرقوريدن چاتشمق || Ces deux courriers se sont croisés يولده برى - ايكى اولاق يولده متقاطعاً تقابل ايلديلر - Et figur., Croiser quelqu'un pour dire, le traverser dans ses desseins *A.* برلريله آرقوريدن چاتشديلر - اصداد - صدّ *P.* اوكنى - منع ايتمك *T.* حوالهٔ سدّ ممانعت كردن اعتراض - On dit aussi, que deux personnes se croisent dans leurs prétentions, pour dire, qu'elles se traversent كسمك ايكى كشينك مطلوباتى چاتشور

Croiser. Rayer en passant la plume sur quelque écriture *A.* نسخ - ترقين *P.* خطّ بطلان كشيدن *T.* چيزمك || Il m'a croisé trois ou quatre articles tout de suite دفعةً اوچ درت دفعةً اوچ درت اسامى اوزرينه - اسامى ترقين ايلدى اوچ درت اسامى چيزدى - خطّ بطلان كشيده ايلدى

Croisé. *A.* موضوع فى شكل الصليب *P.* بشكل صليب با - On appelle en termes de guerre, Feu croisé, celui qui bat l'ennemi de différens côtés *T.* هم آورده - خاچ شكلنده چاتشمش دشمن اوزرينه متقاطعاً ورود ايله يميناً ويساراً امطار صاغدن صولدن برى برينه چاتشه‌رق - اولنان آتش ياغدريلان آتش

On dit, Demeurer, se tenir, avoir les bras croisés, pour dire, demeurer oisif *A.* استغلاق الايادى *P.* دست بستهٔ عطلت بودن *T.* ال باغلو طورمق || Tout le monde travaille, il n'y a que vous qui avez les bras croisés كافّهٔ ناس سعى وعملدن خالى اولميوب يالكز سن ال باغلو اولدرق

CROÎT. Augmentation de bétail par la génération *A.* تزايد *T.* حيوانلرك فزونئ نسل چارپا *P.* النسل الحيوانات || Le cheptel se donne à perte et à croît دوش دول چوغلمه‌سی حيوان بسلمه‌سنك مقطوعی ضايعاته وياخود دول دوش پيداسيله چوغلمه‌سنه صاحب حيوانات قارشمامق شرطيله الزام اولنو كلمشدر

CROÎTRE. Devenir plus grand *A.* كسب النمو - ازكا - انما *P.* بيومك - آرتمق *T.* برومند شدن - باليدن || Croître bien vite سريعاً انما وازكا ايتمك Croître en peu de temps لمحة à vue d'oeil مدّت قليله ايچنده كسب نمو ايتمك insensiblement حسّ بصر البصرده كسب نشو ونما ايتمك Les herbes, ايله تمييز اولنه‌ميه‌جق وجهله نشو ونما بولمق les arbres croissent نباتات كسب زكوّ ونما ايدر Cette pluie a fait bien croître les blés بو باران اكينلرك كركی كبی نشو ونماسنه سبب اولمشدر Les animaux croissent jusqu'à certain âge حيواناث سنّ معلومه قدر نشو ونما بولور

On dit, Se laisser croître la barbe *A.* ارسال اللحية *P.* صقال صاليويرمك *T.* ريش گرفتن

Il signifie aussi, augmenter de quelque façon que ce soit. Il se dit en parlant de la rivière *A.* طموّ الماء النهر - طموّ النهر - چاى - چاى قبارمق *T.* نهر بر آمدن *P.* طموم النهر - || Les neiges ont fait croître la rivière قباروب يوكسلمك كثرت برف وباران مياه نهرك طموّينه بادی اولمشدر - Et de la lune *A.* آى *T.* ماه برتری يافتن *P.* نموّ القمر - قمر كسب نموّ || La lune commence à croître بيومك - Et du jour *A.* روز درازی *P.* استطالة النهار - ايتمكده در پذيرفتن *T.* كون اوزامق || Les jours croissent pendant l'été يازده كون اوزار - فصل صيفده وقت نهار استطاله ايدر - Et de la fièvre *A.* فزونی پذيرفتن - افزودن *P.* تزايد - ترقی *T.* آرتمق || Sa fièvre croît tous les jours حمّاسی كل يوم ترقی - Il se dit aussi, en d'autres phrases || Ce mal croîtra, ira toujours en croissant, si l'on n'y prend garde فلان علّت كوزدلميه‌جك اولور ايسه يوماً فيوماً مترقی ومزداد Sa faveur croît tous les jours مظهر اولديغی اوله‌جغی درکار در Croître en vertu, en sagesse حسن توجّه يوماً فيوماً ترقيده در بضاعة صلاح وعفّت ومايهٔ عقل ودرايتی كسب نما وتزايد Elle croît toujours en beauté پرتو حسن وجمالی ايتمكده در روز بروز كسب نموّ وريعان ايدر

Il signifie aussi, multiplier *A.* توفر - كسب الكثرة - تكثر *P.* افزايش يافتن - افزودن - فزونی يافتن - بسيار شدن *T.* چوغلمق || Le genre humain crut si fort en peu de temps بنی نوع آدم وقت قليل ايچنده بالغاً ما بلغ تكثر ايلدی Ses troupes croissent d'heure en heure عسكری ساعت بساعت كثرت بولمقده در Ses biens croissent مالی كسب فزونی ووفرت ايدر

Il se dit aussi des herbes, des plantes, des fruits, et signifie, venir, être produit *A.* نبت - انبات - حصول *P.* رويیدن - كلشمك - بتمك *T.* گواليدن - حاصل شدن - رستن - || Il croît de bon blé sur cette terre بو ارضده نه اكين Il n'y croît ni blé ni vin اعلا حنطه نابت اولور ونه اوزوم حاصل اولور

Crû. *A.* آرتمش *T.* نمو يافته - باليده *P.* نامی - مترقی *A.* متوافر - متكثر *A.* زياده‌لنمش *T.* افزون *P.* مزداد - بسيار *P.* گواليده - رسته *P.* حاصل - نابت *A.* چوغلمش *T.* بتمش - كلشمش -

CROIX. Espèce de gibet où l'on attachait autrefois les criminels pour les faire mourir *A.* عمود صليبیّ الشكل *P.* دار || La croix était le supplice des voleurs, des esclaves etc. خاج وارى دار آغاجى *T.* صليب قديمده عمود صليبی اوزرنده ترتيب جزا صورتی انجق خرسز وكوله وسائر La croix a été sanctifiée par la mort de Jésus-Christ اول مثللو مجرملر حقنه مصروف ايدی آلت عقوبت اولان عمود صليبی حضرت عيسانك موتی تقريبيله كسب شرف L'Empereur Constantin défendit qu'on punît les criminels par le supplice de la croix وقدسيّت ايلدی مجرملرك عمود صليبیّ الشكل اوزرنده ترتيب جزالری ماده‌سنی قسطنطين Jésus-Christ est mort en croix نام ايپراطور يساق ايلدی pour le salut du genre humain حضرت عيسا بنی نوع انسانك فلاح حالی ضمننده عمود صليبیّ الشكل اوزرنده Notre-Seigneur étant étendu sur l'arbre de la croix اختيار هلاك ايلدی حضرت عيسا عمود صليبی اوزرنده منشدح اولديغی حالده

Il se dit aussi des figures faites pour représenter la croix de Jésus-Christ *A.* صليب *P.* چليپا *P.* خاج || On porte la croix à la procession خاجی آلايده كوتورلر Mettre une croix en un lieu تقليد صليب مباركك Aller à l'adoration de la croix صليب ايتمك

زیارتنه وارمق Planter la croix نصب صلیب ایتمک Arborer la croix رفع لوای صلیبیّ النقش - رفع صلیب ایتمک - Le signe de la croix, c'est le signe que le chrétien fait avec la main en forme de croix *A.* علامة الصليب *P.* خاچ نشانی *T.* نشانهٔ جلیپا - Prendre la croix, se dit de ceux qui s'engageaient d'aller faire la guerre sainte aux infidèles - اتخاذ العلم الصليبيّ لاجل الجهاد On dit, Avoir les jambes en croix. V. Croiser les jambes.

CRONE. Machine qui sert dans les ports de mer pour charger et décharger les navires *A.* منجنون *T.* بوجورغاد

CROQUANT. Qui croque sous la dent *A.* كاشب *P.* كلوچ كاك كاشب || Biscuit croquant *T.* زن دیشده چاتردیجی دیشده چاتردار پکسماد -

CROQUER. Il se dit des choses qui font du bruit sous la dent *A.* كشب *P.* كلوچیدن - كلوچ زدن *T.* دیشده چاتردامق || Ces morilles sont pleines de gravier, elles croquent sous la dent بو منتارلرك ایچنده مولوزلی قوم زیاده اولمغله لدی الاكل دیشده چاتردار - Il signifie aussi, manger des choses qui croquent sous la dent *A.* خضم *P.* كلوچ زنان خوردن *T.* اجاتر جاتر یمك

CROQUET. Sorte de pain d'épice mince et sec. *A.* كعك مفوّه *P.* بهارلو گورك *T.* كاك افزار آلود

CROQUIGNOLE. Espèce de chiquenaude. V. Chiquenaude.

CROQUIS. Terme de Peinture. Esquisse, première pensée d'un peintre *A.* مسوّدة النقش *P.* كارنامه *T.* كرنامه || On reconnaît dans un simple croquis l'habile homme ou l'ignorant حاذق ویاخود جاهلك حالی ساده‌جه بر كرنامه‌ده فرق اولنور - Il se dit aussi des ouvrages d'esprit *A.* مسودّة - بللو اولور- *P.* هیولا *T.* قره‌لمه || Je n'ai jeté sur le papier qu'un croquis de mes idées هنوز افكارمك بر هیولاسنی نقش صحیفهٔ بیان ایلدم

CROSSE. Bâton pastoral d'évêque *A.* محضرة *P.* پاسو *T.* كمش دكنك - محضرهٔ سیمین || Crosse d'argent دكنك - Et un bâton courbé par le bout, avec quoi on pousse une balle, une pierre *A.* صولجان pl. صوالجة - محاجن pl. مجن *P.* چوكان *T.* قراغی

Crosse de fusil ou de mousquet. La partie courbe du fût qu'on appuie contre l'épaule en tirant *A.* ذنب السبطانة *P.* تفنك قونداغی *T.* دمبالهٔ تفك || Il l'a assommé à coups de crosse de fusil تفنك قونداغی ضربیله فلانی دپه‌لدی

CROSSÉ. Qui a droit de porter une crosse *A.* صاحب المحضرة *P.* پاسو دار *T.* دكنك صاحبی || Un abbé crossé et mitré صاحب تاج ومحضره اولان تكیه شیخی

CROSSER. Pousser une balle, une pierre avec une crosse *A.* قراغی ایله ایلتمك *T.* با چوكان راندن *P.* دفع بالمجن

CROSSEUR. Qui crosse. *A.* دافع بالمجن *P.* بچوكان رانده *T.* قراغی ایله ایلدیجی

CROTAPHITE. Il se dit d'un muscle des tempes qui sert au mouvement de la mâchoire *A.* عضلة الصدغ *P.* پیامیغ صدغ *T.* طولون بالق اتی

CROTTE. Boue qui est dans les rues *A.* وحل pl. اوحال *P.* گل *T.* چامور || Les rues sont pleines de crotte طرق وازقّه زوقاقلر طولو چامور در - مالامال اوحالدر - Et la fiente de certains animaux *A.* بعرة - ابعار pl. بعر - خرء *P.* غوش *T.* قیغ || Crotte de brebis قویون قیغی - ابعار اغنام Crotte de souris صچان قیغی *T.* غوش موش *P.* خرء الفارة - جیهبوق *A.*

CROTTER. Salir avec la crotte *A.* ایحال *P.* گل آلود كردن *T.* چامورە بیلاشدرمق - چامورلتمق || Vous crotterez votre robe لباسكی چامورە بیلاشدرە جقسك N'entrez pas avec vos bottes, vous crotterez toute la chambre جزمه ایله كیرمه اوطه‌یی یكپاره گل آلود ایده‌جكسك

Se crotter. *A.* توحّل *P.* گل آلود شدن *T.* چامورە بیلاشمق || Il s'est crotté چامورە بیلاشدی

Crotté. *A.* متوحّل *P.* گل آلوده *T.* چامورە بیلاشمش

CROTTIN. Les excrémens des chevaux, des moutons et de quelques autres animaux *A.* زبل - سرقین *P.* غوشاك - سرگین *T.* تزك - كوبره

CROULEMENT. Éboulement. V. Crouler || Le croulement d'un bastion, d'une terrasse چوكمه‌سی - طابیه‌نك وسدّك انهیاری

CROULER. Tomber en s'affaissant *A.* انقیاض - انهیار - انهیال *P.* فرو رفتن *T.* دوكلمك - چوكمك || La terre croula طپراق Ce bâtiment croule بو بنا مشرف دوكلدی - انهیال ایلدی بو بنا چوكمكده در - انقیاصدر

Et lancer un vaisseau à l'eau *A.* القاء السفینة فی البحر *P.* كمی‌یی دكزه ایندرمك *T.* كشتی بدریا انداختن

CROULIER. Il se dit des terres dont le fond est mouvant *A.*

آقوب دوکیلور .T نا پایدار-ریزان .P هیّار-هیر || Des terres croulières ترابی هیّار اولان Des prés crouliers چایرلق تراب هایر

CROUPADE. Terme de manége. Saut plus relevé que la courbette .A کفتة - کلتة .P سکیز .T آتك صچرایوب آتلشی

CROUPE. La partie de derrière qui comprend les hanches et le haut des fesses de certains animaux .A کفل pl. اکفال .P دلبر صغری - کفل احسن || Belle croupe صغری .T سرین ناقص الکفل بر آتدر Ce cheval n'a point de croupe

On dit, qu'un homme est monté, est mis en croupe, pour dire, qu'il s'est mis sur la croupe d'un cheval monté par un autre .A ارتداف - ردف .P در پس سواری نشستن .T آتلونك || Ce cavalier mit sa femme en croupe فلان اکسه‌سنه بنمك کندو عیالنی - راکب زوجه‌سنی کندویه ارداف ایلدی آتك اکسه‌سنه بندردی

Il se dit aussi, de la partie la plus élevée d'une montagne .A فرق الجبل .P بالای کوه - تارك کوه .T طاغك || Ce château est situé sur la croupe d'une montagne بو باشی سرای جبلك فرقی اوزرنده بنا اولنمشدر

CROUPIER. Celui qui est de part au jeu avec quelqu'un qui tient les cartes ou le dé .A شریك فی المقامرة .P انباز منگیاگری .T قمارباز اورتاغی || Il a gagné beaucoup au jeu, mais il n'en profite pas seul, il a bien des croupiers قماردہ وافر اقچه قزانمشدر انجق خیلی شریکلری اولمغله نفعی یالکز کندویه عاید دکلدر - Et associé secret dans une entreprise de commerce, qui y prête de l'argent, et qui a part au profit .A شریك فی المقارضة خفیةً

CROUPIÈRE. Morceau de cuir que l'on passe sous la queue du cheval, et qui tient aux harnais, ou à la selle .A ثفر pl. اثفار .P پاردم .T قوسقون || Mettre une croupière à une selle آتك ایره قوسقون باغلمق Serrer la croupière d'un cheval قوسقوننی صیقشدرمق

CROUPION. L'extrémité inférieure de l'échine de l'homme .A عَجب .P دمبال .T پالدم - Et la partie des oiseaux où tient la queue .A قطن - زمك .P دمبال .T قوشك قویرق قویرق دیبی - صوقمی

CROUPIR. Il se dit des liquides qui sont dans un état de repos et de corruption .A تعفّن عند الرکود - تعفّن .P از آرام .T طورغنلقدن چوریمك || Les eaux qui croupissent, deviennent puantes عند الرکود تعفّن ایدن میاه - کسب نتانت ایدر Il se dit aussi, des solides qui se corrompent dans une eau stagnante || De la paille qui croupit dans une mare کنداب ایچنده طوروب تعفّن ایدن صمان Il se dit aussi des personnes || Cet enfant croupit dans son ordure بو چوجوق مقذرات ایچنده تعفّن ایتمکده در Il ne faut pas laisser croupir un malade dans la saleté خسته‌یی اوساخ وادناس ایچنده جورتمك جائز دکلدر - Figur., Croupir dans le vice مزبلهٔ عیوب ومثالب ایچنده تعفّن ایتمك Croupir dans l'ordure فضاحت مردارلغی ایچنده چوریمك - معاصی ادناس واوساخ ایچنده تعفّن ایتمك dans le péché گناه مردارلغی ایچنده چوریمك - وآثام ایچنده چوریمك بیکاری وعطلت ایچنده چوریمك dans l'oisiveté

CROUPI. .A متعفن .P خرسیده .T چوریمش

CROUPISSANT. Qui croupit .A عفن - معفون .P خرسیدگی || Eaux croupissantes چوروك .T عفونتیافته - پذیرفته میاه معفونه

CRÔUTE. La partie extérieure du pain, durcie par la cuisson .A قشارة الخبز .P جلف - پوست نان .T اتمك قبوغی || Croûte brûlée یانمش اتمك قبوغی - جلف محترق Du pain où il y a bien de la croûte قبوغی - خبز کثیر الجلف - On dit proverb., Ne manger que de la croûte, pour dire, faire mauvaise chère چوق اتمك قوری اتمکدن غیر شئ یمامك

Et tout ce qui s'attache et se durcit sur quelque chose .A قشع pl. قشاع .P پوست .T قبوق || On a mis de la mie de pain sur ce chapon, pour y faire une croûte بو ایملقده قبوق پیدا ایتدرمك ایچون اوزرینه اتمك یومشغی وضع اولندی Dans la sécheresse, il se forme sur la terre une croûte وقت انقطاع مطرده روی ارض اوزرنده بر قشع شدید پیدا اولور

CROYABLE. Qui peut ou que doit être cru. .A مستحق شایان - شایستهٔ اعتماد - سزاوار باور - باوریدنی .P الاعتماد فلان شئ شایان || Cela est croyable اینانله‌جق .T اعتماد شایستهٔ اعتماد بر آدمدر C'est nn homme croyable اعتماد در Il n'est pas croyable combien il y eut de tués dans ce combat بو جنکده دوجار قتل واعدام اولمش آدملرك عددی شایان اعتماد اوله‌جق شیلردن دکلدر

CROYANCE. Pleine conviction, persuasion intime .A عقیدة

بنم T. اینانمه ‖ Telle est ma croyance P. باور اعتقاد ـ
اعتقادم بو در ـ Et opinion ‖ Cela est arrivé contre la croy-
ance de tout le monde بوکیفیت اعتقاد ناسک خلافنه
بو حال دائرهٔ اعتقاددن Cela passe toute croyance ظهور ایلدی
ـ دائرهٔ عقلدن دورادور در ـ بعید اندر بعید در On dit,
Avoir croyance en quelqu'un, en ce qu'il dit, en ce qu'il annonce
کلامنی موثوق عدّ ـ بر کمسنه نک کلامنه معتقد اولمق
ایتمک

Il signifie encore, ce qu'on croit dans une religion A. ایمان
عقیدهٔ ـ P. دین T. دین ‖ La croyance des Chrétiens عقیدهٔ
عیسویین des Juifs عقیدهٔ یهودیان Croyance bonne et sainte
ایمان حق ومبارک

CROYANT. Celui qui croit ce que la religion enseigne A.
P. اصحاب الایمان pl. اهل الایمان ـ مؤمنین pl. مؤمن
T. دینه اینانیجی ‖ Abraham est appelé le père des دیندار
croyans حضرت ابراهیم ابو المؤمنین اسمیله تسمیه اولنور
Les Califes prenaient le titre de chefs de croyans خلفای عظام
امیر المؤمنین لقبیله ملقّب اولورلر ایدی

CRÛ. Produit en nature d'une terre A. محصول الارض P.
T. رستهٔ زمین ‖ Du vin de mon crû ارضم محصولی
Ces denrées sont de mon crû بو ذخیره لر محصولی اولان خمر
ارضم محصولاتندندر

Il se dit aussi pour Accroissement A. نما P. رستاک T.
بیومه ‖ Ces arbres ont bien poussé, voilà le crû de cette année
بو آغاجلر کوزل فلز سورمشدر اشته بو سنه نک نماسی بو در

CRU. Qui n'est point cuit A. نیّ ـ فجّ ـ غیر ناضج P. خام
T. چیک ـ پشمامش ‖ Viande crue A. لحم نی ـ نا پخته
Des fruits crus چیک ات T. گوشت نا پخته P. فواکه
Cela se mange à demi-cru خام میوه لر ـ غیر ناضجه فلان
شیٔ نیم پخته اولدرق اکل اولنور

Cuir cru. Celui qui n'est pas préparé A. اهاب pl. آهبة P.
T. پوست نا پیراسته ـ Chanvre cru T. خام دری کتان خام
ـ Soie crue A. قزّ P. ابیشم T. گز ـ ایپک خام

Eau crue. Celle qui ne dissout pas le savon A. ماء ماسط
P. آب شور T. شوراق صو ‖ L'eau crue n'est pas favorable
à la digestion آب شور قوّهٔ هاضمه یه نافع دکلدر

On dit en Médecine, que les humeurs sont crues, les urines sont crues, pour dire, qu'elles ne sont pas suffisamment cuites par la chaleur naturelle A. ناضجة غیر وقارورهٔ T. اخلاط جیک خلط وجیک قاروره

Il signifie aussi, difficile à digérer A. بطیٔ الهضم P. دیر
T. سینمه سی کوج ‖ Le concombre est trop cru, il n'en
faut guère manger خیار بغایت بطیٔ الهضم اولمغله جوقجه
اکلی جائز دکلدر

Il signifie figur., sans ménagement, sans égards ‖ Une parole
bien crue چیک سوز ـ خام کلام Il lui annonça cette nou-
velle toute crue اول خبری اصلا تعدیل ایتمکسزین همان
چیک اوله رق فلانه سویلیویردی ـ Il se dit aussi, d'une pro-
duction d'esprit qui est encore informe ‖ Il n'a pas encore bien
digéré cela, il a mis sa pensée toute crue sur le papier بو
مادّه یی ذهننده کرکی کبی نضج ایتدرمکسزین اولبابده
لایح خاطری اولان فکری همان چیک اوله رق نقش
صحیفهٔ بیان ایلمشدر

À cru, signifie, sur la peau nue A. عریاناً P. بر هنگی در
T. چپلاق اوله رق ‖ Il est botté à cru آیاغی چپلاق اوله رق
جزمه کییمشدر

CRUAUTÉ. Inhumanité A. قسوت القلب ـ عدم الترحّم P.
T. بیرحمی ـ سختدلی ـ سنگدلی مرحمتسزلک ـ کوکل قاتیلغی
‖ Grande cruauté قسوت عظیمه Exercer sa cruauté sur des in-
nocens مفطور طبعی اولان قسوت قلبی بیگناهلر حقنه اجرا
Sa cruauté n'a point de bornes مجبول اولدیغی قسوت ایتمک
Traiter ses ennemis avec cruauté قلبک حدّ وپایانی یوقدر
User de cruauté en- دشمنلری حقنه مرحمتسزلک ایلمک
vers quelqu'un بر کمسنه نک حقنه بی ترحّمانه معامله
ایتمک

Et action cruelle A. تشدّد pl. تشدّدات ـ عمل شدید
ـ سردلک T. سنگدلی ـ سختی P. شدايد الاعمال pl.
شهرتگیر آفات اوله جق ‖ Insigne cruauté طاش یورکلیلک
Faire des cruautés شدايد اعمالدن بر عمل قسوت اثر
C'est une cruauté inouïe que ce ارتکاب تشدّدات ایتمک
qu'on leur fait souffrir فلان کمسنه لره چکدردکلری اذیّت
بو آنه قدر مسموع ومسبوق اولمامش شدايد اعمالدندر

On dit, La cruauté du sort, du destin, de la fortune A. جور
P. الفلک T. ستمکارئ بخت نا سازکار فلکک غدارلغی
Il se prend aussi, pour une chose fâcheuse A. فجیعة ـ حال
نفسه ـ نفسه کوج کلان شیٔ T. حالت جانگداز P. مولم

گران کلان شئ || Quelle cruauté de se voir trahi par ses amis! احبّا طرفندن مظهر غدر وخیانت اولمق نه قدر نه قدر نفسه گران کلور شیدر - مولم شیدر C'est une cruauté بر فجیعهٔ جانخراشدر

CRUCHE. Vase de terre ou de grès, à anse, et qui a ordinairement le ventre large, et le cou étroit *A.* جرّة pl. *P.* جرار ایبری - جرّهٔ عظیمه || Grande cruche *T.* دستی کلیژه - جرّه - سبو petite دستی Porter de l'eau dans une cruche اوفاق دستی ایله صو کوتورمک - Cruche d'huile, de miel *A.* دبّة بال - یاغ دبّه‌سی *T.* سبوی انگبین - سبوی روغن *P.* دبّه‌سی

CRUCHÉE. Ce que peut contenir une cruche *A.* ملء الجرّة بر دستی طلوسی - بر دستیلک *T.* یک سبویه *P.*

CRUCHON. Petite cruche *A.* قمقم *P.* کوزه - *T.* سبوچه دستیجک

CRUCIAL. Fait en croix *A.* صلیبی الشکل *P.* چلیپاواری خاچ طرزنده - *T.* خاچ کونده -

CRUCIFIEMENT. V. Crucifier.

CRUCIFIER. Attacher à une croix *A.* تسمیر فی عمود الصلیبی *P.* خاچ شکلی دار *T.* بر ستون صلیبی چارمیخ کردن || Les Juifs crucifièrent Notre-Seigneur قوم یهود حضرت عیسی افندمزی خاچ شکلی دار آغاجنده خاچ اوزرنده - میخلدیلر

CRUCIFIÉ. *A.* بر ستون صلیبی *P.* مسمّر فی عمود الصلیبی *T.* خاچ شکلی دار آغاجی اوزرنده میخلنمش چارمیخ کرده

CRUCIFIX. Représentation de Jésus-Christ attaché à la croix *A.* صلیب *P.* چلیپا - *T.* خاچ || Se mettre aux pieds du crucifix صلیب شریف آیاغنه وضع جبین مسکنت ایتمک - سجده ایتمک - On dit, Mettre les injures qu'on a reçues, ses ressentimens aux pieds du cricifix, pour dire, les oublier pour l'amour de Jésus-Christ crucifié بر کمسنه مظهر اولدیغی تکدیراتی اللهه حواله ایله خاطردن چیقارمق

CRUD. V. Cru.

CRUDITÉ. Qualité de ce qui est cru *A.* نیوْ - *P.* نیوْنت || La cruauté des fruits خاملق - *T.* چیکلک - نا پختگی - خامی میوه‌لرک خاملعی - نیوْنت فواکه

Il se prend aussi pour indigestion, pour des humeurs crues, engendrées dans l'estomac *A.* تخمة pl. تخمات - وخامت - *P.* ناگواری *T.* سینمه‌سزلک || Ces viandes engendrent des crudités بو نوع لحوم تولید تخمانه بادی Il a des crudités d'estomac احداث تخمه‌ایدر - معده‌سنده اولور - On dit, Manger des crudités, pour dire, manger des mets indigestes *A.* اکل المتخمات *P.* طعام نا - On dit aussi, La crudité des humeurs, pour dire, la mauvaise qualité des humeurs qui ne sont pas digérées *A.* عدم الانتضاج الاخلاط *P.* نا خلطلرک *T.* پختگیْ کش

CRUE. Augmentation des eaux *A.* طموّ - طغیان *P.* فزونیْ || Les grandes crues arrivent en cette saison صویک طاشقنلغی - صویک قبارمه‌سی *T.* آب میاهک طموّ عظیمی La crue du Nil فلان موسمده واقع اولور نیلک طموّ نیلک طاشقنلغی - وطغیانی

Et augmentatiou des tailles *A.* ترقّی *P.* زیادگی - *T.* آرتمه || La crue des tailles رسومات خراجیّه‌نک ترقّیسی

Et croissance *A.* نموّ - نما - زکوّ - نشو - *P.* بالش || Cet arbre a pris toute sa crue بو شجر حال بیومه - *T.* Cet enfant n'a pas encore toute sa crue بو طفل حدّ نموّ کاملهٔ هنوز بالغ اولمش دکلدر

CRUEL. Inhumain, impitoyable *A.* قاسی الفؤاد - قسیّ القلب بی امان - بی ترحّم - بیرحم - سنگدل *P.* عدیم الرحم - طاش یورکلو - مرحمتسز *T.* دیو جان - سخت جان - زوش - جبّار قاسی الفؤاد || Cruel tyran کوکلسی قاتی - Ces peuples-là sont sauvages et cruels بو اقوام وحشی وسخت جاندرلر Avoir l'ame cruelle, l'humeur cruelle قسوت قلب ایله مجبول شدید الطبع *A.* - Il se dit aussi de quelques animaux اولمق - سرد یورکلو *T.* تند خو *P.* || Le tigre est une bête cruelle قپلان بر حیوان شدید الطبعدر

On dit encore, Destin cruel, fortune cruelle فلک غدّار بخت ستمکار -

Il signifie aussi, fâcheux, douloureux *A.* فاجع - شدید - *P.* مولم - الیم *T.* جانگداز || C'est un cruel mal نفسه گران کلور Cruel supplice بر مرض شدید در Cruelle mort نکال مولم Il a fait cette année un cruel hiver موت الیم بو سنهٔ On lui fit de cruels reproches مبارکده شتای شدید واقع اولدی تعزیر شدید ایله مؤاخذه اولندی

Il se dit aussi, d'un homme ennuyeux, incommode *A.* ثقیل -

ثقلتلو T. گرانجان P. معتجز - وخوم

CRUELLEMENT. D'une manière cruelle A. بقسوة القلب - بي ترحمانه - بسختى P. بالشدة - بلا امانٍ - من غير ترحمٍ T. مرحمتسزلك ايله - سردلك ايله || Il l'a traité cruellement حقنه قسوت قلب ايله معامله ايلدى Il l'a fait mourir cruellement فلان كشى‌يى من غير ترحمٍ اعدام ايلدى

CRÛMENT. D'une manière dure, sans ménagement, sans égards A. بلا تعديلٍ P. بخامى T. جيك اولدرق || Il lui est allé dire tout crûment que ... فلانه واروب جيك اولدرق سويلديكه

CRURAL. Terme d'Anatomie. Qui appartient à la cuisse A. فخذى P. رانى T. اويلغك || Muscle crural A. عضلة فخذى - Artère crurale A. الفخد P. پاميغ ران T. اويلغك بالق اتى - صافن P. رك ران T. بوط طمرى

CRUSTACÉ. Il se dit des animaux qui sont couverts d'une envelloppe dure, mais flexible A. ذو القشر P. پوستدار T. قبوقلى || Le homard est crustacé استقوز ذو قشر در

CRYPTOGRAPHIE. V. Sténographie.

CRYSTAL. V. Cristal.

CUBE. Corps solide qui a six faces carrées et égales A. جرم مكعب || Figure posée sur un cube جرم مكعب اوزرنده - Il est aussi adjectif || Toise cube ذراع مكعب Racine cube كعب

CUBIQUE. Qui appartient au cube A. مكعب - كعبى || Figure cubique شكل مكعب

CUBITUS. Terme d'Anatomie. Os long de l'avant-bras A. كوع pl. اكواع P. استخوان ارش T. بيلك كميكى

CUBOÏDE. Terme d'Anatomie. On appelle ainsi un des os du tarse A. عظم الكعب P. استخوان گوزك T. طپوق كميكى

CUCURBITACÉ. Il se dit des plantes dont les fruits approchent de ceux de la courge, du potiron, de la calebasse A. اجناس اليقطينات

CUCURBITAINS. Vers plats qui ressemblent à des pepins de courge A. حبّ القرع || Les cucurbitains sont des portions du ténia حبّ القرع صفر ديدكلرى صوغلجانك قطعه‌سيدر

CUEILLETTE. Récolte de fruit des jardins A. قطافة - خرافة P. چيده T. ديوبشرم - محصول || La cueillette des olives زيتون محصولى - قطافة زيتون Quand il aura fait sa cueillette محصولنى آلدقده - خرافه‌سنى اخذ وجمع ايلدكده

La cueillette est bonne cette année بو سنة مباركه‌نك محصولى وافيدر

Et l'amas de deniers que l'on fait pour les pauvres, ou pour quelque oeuvre pieuse A. جمع الصدقات || Faire une cueillette pour les pauvres فقرا ايچون جمع صدقات ايتمك On a fait une cueillette pour rétablir cette église بو كليسانك تعميرى ايچون جمع صدقات ايلديلر V. aussi Collecte.

CUEILLIR. Détacher des fruits, des fleurs de leurs branches A. اختراف - اقتطاف - اجتنا P. چيدن T. ديوبشورمك || Cueillir des fruits, des légumes اقتطاف فواكه وسبزوات Cueillir des fleurs اجتناى ازهار ايتمك Des fruits prêts à cueillir وقت اقتطافلرى حلول ايتمش فواكه

CUEILLI. A. مجتنا - مقطوف P. چيده T. ديوبشورلمش

CUEILLOIR. Panier dans lequel on met les fruits que l'on cueille A. كتنة P. ترنيان T. ميوه سپدى

CUILLER, ou CUILLÈRE. Ustensile de table dont on se sert pour manger les alimens liquides A. ملعقة pl. ملاعق - ملبنة P. vul منكال - قاشق T. قاشق || Cuiller d'argent سيم قاشق - Il y a aussi des cuillères de cuisine servant à divers usages A. مسوط - مزهف P. كفچه T. كپچه - Il se dit aussi des cuillères dont se servent les artisans pour faire leurs ouvrages A. مذوبة T. چومچه

CUILLERÉE. Ce que contient une cuillère A. لقعة T. قاشق طلوسى

CUIR. La peau de l'animal A. جلد pl. جلود P. پوست T. درى || Il a le cuir dur et rude بو حيوانك جلدى صلب وخشيندر Des humeurs qui viennent entre cuir et chair جلد ايله لحم بينده تخلّل ايدن اخلاط L'âne et le mulet ont le cuir très-épais et dur حمار ايله قاطرك دريسى بغايت كثيف وخشيندر - Il se dit aussi de la peau corroyée des animaux A. اديم pl. آدام pl. آدمة P. چرم T. كون - Cuir de vache اينك طوارى - اديم بقره || طومار Cuir cru, c'est-à-dire, qui n'est pas préparé A. اهاب P. پوست نا Préparer des cuirs دباغت اولنمامش طومار T. پيراسته طومارلرى دباغت ايتمك

CUIRASSE. Partie de l'armure faite de cuir ou de fer, qui couvre le corps depuis les épaules jusqu'à la ceinture A. درع - اهن قبا - زره P. لبوس - جواشن pl. جوشن - دروع pl.

کییم - زره T. آهنین خفتان || Cuirasse à l'épreuve du pistolet, du mousquet نفوذ قورشوندن مصون درع قوی Cuirasse légère درع خفیف Prendre la cuirasse زره گران اهن قبا - قبای اهنین اتخاذ ایتمک - تدرّع ایتمک Le devant, le derrière de la cuirasse ایلده تلبس ایتمک زرهك پیش وپسی - زرهك صدر وظهری

CUIRASSÉ, adjectif. Qui porte la cuirasse A. متدرّع P. کییملو - زرهلو T. زرهپوش - جوشنپوس

CUIRASSER. Revêtir quelqu'un d'une cuirasse A. ادراع - زره کیدرمك T. زره پوشانیدن P. الباس الدرع || Il faut cuirasser vos cavaliers استصحاب ایلدیکك آتلولره زره کیدرمك اقتضا ایدر

Cuirassé. A. زره کییمش T. زرهپوش P. ملبس بالدرع

CUIRASSIER A. دارع P. زرهدار T. زرهلو || Il avait tant de cuirassiers معیتنده شو قدر زرهلو نفرات وار ایدی Un régiment de cuirassiers بر عدد زرهلو آلایی

CUIRE. Préparer les alimens, pour les rendre propres à manger A. طبخ P. پختن T. پشورمك || Il n'y a pas là assez de feu pour faire cuire ces viandes بو لحومك طبخنه وفا ایده‌جك قدر آتش یوقدر Un très-grand feu brûle les viandes, au lieu de les cuire شدّت نار لحومی طبخ ایده‌جکنه حرق ایدر On cuisait du pain dans toute la ville pour les troupes عسکر لازمه‌سی ایچون شهرك جمیع محللرنده طبخ نان ایدرلر ایدی - Et préparer par le moyen du feu certaines choses, pour les rendre propres à l'usage que l'on en veut faire A. طبخ - حرق P. پختن - سوختن T. یاقمق || Cuire de la brique توغله یاقمق de la chaux پشورمك - کرج حرق ایتمك

Il se dit aussi, des fruits que le soleil mûrit A. انضاج P. پشورمك T. پخته ساختن - پختن || Le soleil n'est pas assez chaud en ce pays-là pour bien cuire les melons اول دیاره شمسك حرارتی قرپوزی انضاج ایده‌جك مرتبده دکلدر - Il se dit aussi, de l'action de la chaleur naturelle sur les viandes ou sur les humeurs || Il y a des viandes que l'estomac a peine à cuire بعض لحوم معده‌ده عسیر النضجدر Quand la chaleur naturelle aura cuit ces humeurs-là حرارت غریزیه لحوم وار در که انضاجلرنده معده زحمت چکر - On dit de certains légumes, qu'ils cuisent bien A. سهل الطبخ P. آسان پز T. ou qu'ils ne cuisent pas bien A. عسیر الطبخ P. قولای پشر دشوار پز T. کوج پشر

Il signifie aussi, causer une douleur âpre et aiguë, telle qu'est celle que cause une brûlure ou une écorchure A. ایراث الحرقة یاقمق - یانقلق کتورمك T. سوزش آوردن P. || Je me suis écorché la main, cela me cuit الم منسلخ اولوب بو حالت بکا ایراث حرقت ایدر Les yeux me cuisent comme du feu کوزلرم آتش کبی یانر

Cuit. A. ناضج P. پخته T. مطبوخ - || قینامش - پشمش Du vin cuit قینامش شراب - خمر مطبوخ De la crême cuite قینامش سود قیمغی - رغوهٔ مطبوخه Des prunes à demi cuites نضجی نا تمام ارك - نیم پخته ارك Humeurs cuites پشمش خلطلر - کشهای پخته - اخلاط ناضجه

CUISANT. Âpre, piquant, aigu A. محرق P. سوزان - یاقیجی T. سوزناك || Un froid cuisant برد محرق Douleur cuisante وجع سوزناك - Il se dit figur., des peines d'esprit A. موجب الحزازة P. جگر دوز - جگر سوز T. جانسوز || Des soucis cuisants هموم جگر سوز Des remords cuisants نفس لوّامهٔ جانسوز

CUISINE. Pièce d'une maison où l'on apprête les mets A. مطبخ P. آشخانه T. مُطبخ || Grande cuisine مطبخ کبیر Cuisine claire مطبخ روشن - مطبخ ضیا دار آیدینلقلو مطبخ - Batterie de cuisine آلات وادوات مطبخ - اوانیٔ مطبخ Écuyer de cuisine, chef de cuisine مطبخ امینی مطبخ طاقمی Garçon de cuisine آشچی یمانی

On dit, Faire la cuisine, pour dire, apprêter à manger A. طباخت P. آشپزی کردن T. آشجیلق ایتمك

Et bonne cuisine, pour dire, bonne chère A. طعام نفیس P. خوراك بهین T. کوزل یمك Et mauvaise cuisine, pauvre cuisine, pour dire, mauvaise chère A. طعام خسیس - طعام ردیٔ T. خرجی یمك - On dit aussi d'une maison, que la cuisine y est bien froide, qu'elle n'y est guère échauffée, pour dire, qu'on y fait mauvaise chère اوجاغی یانمز بر قوناقدر اوجاغی تونمز بر قوناقدر -

Il signifie aussi, l'art d'apprêter les viandes A. فنّ الطباخة P. پیشهٔ آشپزی T. آشجیلق صنعتی || Nouvelle cuisine طباخت جدیده

CUISINER. Apprêter les mets *A.* طبخ الطعام *P.* آش پختن *T.* يمك پشورمك || Ce garçon cuisine assez bien بو آشجی يماغی هب ايوجه طبخ طعام ايدر

CUISINIER. Celui qui fait la cuisine *A.* طبّاخ pl. طبّاخين *P.* آشپز - خوردی پز - خوالیگر *T.* آشجی

CUISINIÈRE. Ustensile de fer-blanc qui sert à faire rôtir la viande *A.* مقلا *P.* تابه *T.* تاوه

CUISSE. Partie du corps depuis la hanche jusqu'au jarret *A.* فخذ pl. افخاذ *P.* ران - شل *T.* اويلق

Il se dit aussi, de certains fruits coupés par quartiers *A.* ربع *P.* جيرك *T.* چاريك

CUISSON. Action de cuire, ou de faire cuire *A.* طبخيّت *P.* پزش *T.* پشورمه || Il a eu tant pour la cuisson des viandes طعام طبخيّه‌سی اولمق اوزره شو قدر اجرت آلدی Il manque à ce pain un peu de cuisson بو اتمكك طبخيتی ناقصدر

Et la douleur qu'on sent d'un mal qui cuit *A.* حرقت *P.* سوزش *T.* آجيشقلق - يانقلق || Je sens une horrible cuisson dans ma plaie جراحتمده بر حرقت شديده وار در

CUITE. Cuisson. Il se dit des briques, de la chaux et d'autres choses semblables *A.* حرق - طبخ *P.* پزش *T.* پشمه || La première cuite, la seconde cuite طبخ اوّل وطبخ ثانی - ايلك پشمه وايكنجی پشمه -

CUIVRE. Métal rougeâtre *A.* نحاس *P.* مس *T.* باقر

Cuivre rouge *A.* نحاس احمر *P.* مس سرخ *T.* قرمزی باقر

Cuivre jaune. On l'appelle aussi Laiton *A.* صفر *P.* روی *T.* توج

CUL. Le derrière, cette partie de l'homme qui comprend les fesses et le fondement *A.* دبر pl. ادبار - انست pl. استاه - اوتراق - قيچ - كوت *T.* گونسته - كون - سرين *P.* مقعد || Il tomba sur son cul قيچی اوزرينه دوشدی Être à cul nu كوتی آچق اولمق - مكشوف الدبر اولمق Il était assis sur son cul comme un singe ميمون كبی قيچی اوزرنده - On dit, Renverser cul par-dessus tête *A.* اوتورمشيدی تپه‌سی اوزرينه *T.* سرنگون كردن - برگشته كردن *P* تنكيس - Avoir le cul sur la selle, pour dire, être à cheval *T.* يقمق ايور اوزرنده اولمق || Ce général est vigilant et infatigable, il a toujours le cul sur la selle بو جنرال بغايت متيقّظ وتعب وزحمتدن فتور كتورمز بر آدم اولوب دائما ايور اوزرنده در Les ennemis s'étant avancés, on tint conseil de guerre le cul sur la selle عسكر اعدا برويه طوغری توجّه ايلدكده رؤسا وسر كردگان ايور اوزرنده اولدقلری حالده مشورت ايتمشلر در - On dit proverb., Être à cul, pour dire, ne savoir plus que devenir, n'avoir plus de ressource ما له قيچ - قبلة ولا دبرة مثلنجه نه ايده‌جكنی بيله‌مز اولدی اوزرنده اوتوروب قاله قالدی

Il signifie aussi l'anus || Le cul d'un homme *A.* حلقة الدبر *P.* انجيره *T.* كوت دليكی Le cul d'un animal *A.* مجعر *P.* كوت دليكی *T.* سوراخ كون حيوان

Il se dit aussi de plusieurs autres choses *A.* قعر *P.* بن *T.* ديب || Le cul d'un verre, d'une bouteille برداغك وبوقالك Le cul d'un baril ديبی واروله‌ك ديبی d'un tonneau ديبی d'un chaudron قزغانك ديبی فوچينك ديبی

On dit, Mettre un muid, un tonneau sur cul, pour dire, le lever sur son fond pour le vider *A.* نكب *P.* سرنگون كردن تپه‌سی اوزرينه چويرمك - باش آشاغی چويرمك *T.*

On appelle Cul-de-jatte, celui qui est privé de l'usage des jambes et des cuisses *A.* مُقعد pl. مقعدين - زمين pl. زمنا *P.* كوترم *T.* زمين‌گير

Et cul-de-sac. Une rue qui n'a point d'issue *A.* سكّة رتج *P.* سكّ غير نافذ - سكّ - ديبسز سوقاق *T.* راه بی بن

CULASSE. La partie de derrière d'un canon, d'un fusil, d'un pistolet etc. *A.* مؤخّر المدفع *P.* دمبالهٔ توب *T.* طوبك قويرغی

CULBUTE. Certain saut qu'on fait, mettant la tête en bas, et les jambes en haut *A.* وثبة منكوسة *P.* پرتاوسر - كنبد *T.* تقله - باش آشاغی پرنده نگون باش || Faire la culbute تقله بازلق ايتمك - آشاغی پرنده آتمق

Il se prend aussi pour Chute *A.* كبوة pl. كبوات *P.* سقطة - يقلمه - دوشش *T.* افتايش || En descendant le degré, il a fait une horrible culbute نردبان بصمغندن اينر ايكن بر كبوهٔ شديده‌يه دوچار اولدی - On dit figur. d'un homme qui d'une grande fortune est tombé dans la pauvreté, dans la disgrâce, qu'il a fait une grande culbute اوج اقبالدن حضيض نكبت وادباره سقوط ايلد بر گشته حال اولمشدر ذروهٔ علوواقبالدن افتادهٔ زمين خذلان ونكبت اولمشدر -

CULBUTER. Renverser quelqu'un cul par-dessus tête *A.* تنكيس

CULTIVABLE. Propre à la culture *A.* صالح - صالح للحراثة *T.* قابل برزكرى - كاشتنى *P.* ممكن الحرث - للكراب || C'est un terrein qui n'est pas cultivable سورله بيله‌جك حراثته صالح دكل بر يردر

CULTIVATEUR. Qui cultive la terre *A.* حرّاث pl. حارث - كشتكار *P.* زرّاعين pl. زرّاع - فلّاحون pl. فلّاح - اكّار - كشاورز *T.* اكينجى || Ce pays manque de cultivateurs بو مملكتده فقدان زرّاعين وحرّاث وار در

CULTIVER. Faire les travaux nécessaires, pour rendre la terre plus fertile *A.* اصلاح الارض - حراثت - فلح - كرب - حرث *T.* زمينرا تيمار كردن - برزيدن - شياريدن - كاريدن *P.* مزرعه‌يى Cultiver un champ || نطس ايتمك - يرى سورمك باغچه‌نك Cultiver un jardin تارلا سورمك - حرث ايتمك باغلرك يرينى Cultiver les vignes اصلاح ايتمك كرومى باغلرى حرث ايتمك - اصلاح ايتمك

Il se dit figur., des arts et des sciences, pour dire, s'y adonner, s'y exercer *A.* بتحصيل ورزش *P.* ممارست - سعى الى التحصيل علمك Cultiver les sciences || تحصيله جالشمق *T.* نمودن علمه ممارست ايتمك - تحصيلنه سعى ايتمك

On dit aussi, Cultiver l'esprit, la mémoire, pour dire, les exercer *A.* تربية *P.* پروردن - تيمار كردن *T.* تربيه ايتمك || ذهنى وقوّت حافظه‌يى تربيه ايتمك

Il se dit aussi, de la connaissance, de l'amitié, de la bienveillance de quelqu'un, pour dire, prendre les soins nécessaires pou les conserver, les augmenter *A.* سعى الى - سعى الى الوقاية *T.* زياده‌لندرمكه جالشمق *P.* بزيادگى كوشش نمودن الانما || Cultiver la bienveillance de quelqu'un فلانك حسن توجهنى وقايه وانمابابنده بذل سعى ايتمك

CULTIVÉ. *A.* مكروب - محروث *P.* شياريده - كاشته - برزيده *T.* نطس اولمش - سورلمش

CULTURE. Les travaux qu'on emploie pour rendre la terre plus fertile *A.* صلاح - تربية الارض - حراثت - فلاحت *T.* كشاورزى - بيمار زمين - تربيه‌سازئ زمين *P.* الارض مزرعه‌لرك La culture des champs || يرى بسلمه - يرى سورمه باغلرده يركث تيمار La culture des vignes حراثت وتيمارى نباتات وشكوفه‌لركث La culture des plantes, des fleurs واصلاحى نباتلركث وچيچكلركث بسلمه‌سى - تيمارى Travailler à la culture ... تيمار وتربيه‌سى امرينه بذل سعى وكوشش

باش *T.* برگشته كردن - بسر در آوردن *P.* اكفاء - اكباب - بيقمق - تپه اوزرينه بيقمق - آشاغى بيقمق || Il le culbuta de haut en bas du degré بالاى نردبانـدن آشاغى به قدر تپه‌سى اوزرينه بيقدى Il l'a poussé rudement, et l'a culbuté عنف وشدّت ايله قاقيوبروب باش آشاغى بيقدى La cavalerie prit les ennemis en flanc, et les culbuta سوارى عسكرى دشمنك يانى طرفندن هجوم ايله بسر درآوردة - On dit figur., Culbuter un homme, pour dire, le ruiner, détruire sa fortune زمين شكست وهزيمت اولمسنه سبب اولدى خراب ايتمك *T.* تباه كردن *P.* تخريب *A.*

Il est aussi neutre, et signifie, tomber *A.* انتكاس - انكباب *P.* تپه‌سى اوزرينه - بيقلمق *T.* برگشته شدن - بسر درآمدن - Et figur., Être ruiné, perdre sa fortune *A.* اضمحلال *P.* حال يمان اولمق - خراب اولمق *T.* بخرابئ حال افتادن || Ce banquier a culbuté فلان صرّافك حالى مضمحل حالى رهين اضمحلال وخرابيّت اولمشدر - وخراب اولمشدر

Culbuté. *A.* منكوس *P.* تپه‌سى *T.* برگشته - بسر در آمده باش آشاغى بيقلمش - اوزرينه بيقلمش

CULBUTIS. Amas confus de choses culbutées *A.* كومة النقاضات *P.* تودهٔ شكستريزها *T.* بيقندى كومه‌سى

CULIER. Terme d'Anatomie. Le gros boyau qui se termine à l'anus *A.* معاء مستقيم *P.* رودهٔ راست *T.* طوغرى بغرسق

CULIÈRE. Sangle de cuir qu'on attache au derrière du cheval pour empêcher la selle de couler en avant *A.* حزام *P.* قولان *T.* زبرتنك

CULOT. Le dernier oiseau éclos d'une couvée *A.* نقف اخير *P.* صوك چيقان قوش *T.* فرغ واپسين

CULOTTE. La partie du vêtement qui couvre depuis la ceinture jusqu'aux genoux *A.* سروال pl. سراويل *P.* شنوار - ازارپا *T.* شلوار - ديزلك || Culotte de velours قطيفه شلوار de drap چوقه ديزلك

CULTE. L'honneur qu'on rend à Dieu par des actes de religion *A.* عبادت - طاعت - نساكت *P.* پرستش *T.* اللهه قوللق || Culte Divin عبادت الله المتعال Culte religieux طاعت دينية Les Chinois rendent à leurs ancêtres une espèce de culte اهل چين آبا واجدادلرى حقنه بر نوع پرستش - On dit aussi, Le culte des idoles *A.* عبادت - وعبادت ايدرلر بتلره تاپنمه *T.* بت پرستى *P.* الاصنام

ولایتنی در عهده والتزام ایلدی Il a un privilége qui l'exempt de tutèle et de curatèle وصایت وولایتدن معافدر باروولایتی اوزرندن آتدی Il s'est fait déchargé de la curatèle اوزرندن دفع ایلدی -

CURATEUR. Celui qui est établi par Justice, soit pour administrer les biens d'un mineur émancipé, ou d'un majeur déclaré incapable de les régir, soit pour régir une succession vacante A. ولیّ || Établir un curateur نصب ولی ایتمك Élire un curateur اختیار ولی ایتمك Nommer un curateur تعیین طفل نا بالغك ولیسی Le curateur d'un mineur ولی ایتمك متلف مال اولان کشینك صغیرك ولیسی - d'un prodigue مجنونك ولیسی d'un furieux ولیسی

En termes de Palais, Curateur aux causes, Curateur au mort, Curateur du mort, c'est celui que le juge nomme d'office pour défendre la cause d'un homme accusé de s'être défait lui-même نفسنی قتل ایتمکله متهم اولمش بر کمسنه طرفندن اولمق اوزره من قبل الشرع تعیین اولنان مرافعه وکیلی

CURATION. Traitement d'une maladie, d'une plaie A. مداوات T. خسته یه باقمه P. تیمار معالجة -

CURATRICE. Celle qui a une curatèle A. ولیّة || Elle est curatrice de ses enfans فلان خاتون کندو اولادینك ولیّه سیدر

CURCUMA, SOUCHET, ou SAFEAN D'INDE. Espèce de plante A. کرکمة P. زرده چوب T. صفرانی هندستان

CURE. Soin, attention A. همّ pl. هموم - اهتمام T. اوتلمه || J'ai beau lui donner de bons avis, il n'en a cure فلان کشی یه ایتدیکم اخطارات خیریّه عبثدر اصلا شایان اهتمام عدّ ایتمز

Et traitement d'une maladie A. تداوی - تدبیر P. تیمار || Belle cure تدبیر حسن Grande cure پردازی T. خسته یه باقمه تدبیر میمون Cure heureuse تداوئ کلّی - تداوئ جسیم تدبیر تسلیت - Cure palliative تدبیر موجب السلوة النتیجه تداوئ ناقص - imparfaite تدبیر نا تمام - تدبیر ناقص آمیز Il a entrepris cette cure فلان خسته یه تدبیر ایلمسنی در تدبیرنده موفق Il n'a pas réussi à cette cure عهده ایلدی اولدمدی

CURE. Bénéfice ecclésiastique auquel est attaché le soin des ames d'une paroisse A. امامة المحلّة P. امامئ برزن T. محلّه امامانغه نصب || Nommer à une cure محلّه امامانغی وتعیین ایتمك

ایتمك La culture dans tel pays est bonne, excellente امر || Figur. - حراثت اراضی فلان مملکتده احسن واعلا در La culture des arts, des sciences فنون وعلومك تحصیلی ذهنك تربیه سی La culture de l'esprit بابنده سعی وکوشش Un esprit naturel et sans culture تربیه دن عاری برعقل طبیعی

CUMIN. Plante ombellifère A. کمّون - سنوت P. زیره T. کمیون

CUMULATIF. Qui se fait par accumulation A. منضمّاً متراکم یینغله رق برکدرلن T. فرا هم آورده P. ملحق بضمّ الضمایم -

CUMULATIVEMENT. Par accumulation A. علی طریق الانضمام بالا بر بالا آورده - فرا هم آورده - بر وجه ضمیمه P. مضامّةً - برکلنه رك T.

CUMULER. Réunir plusieurs objets A. رکم - ضمّ الضمایم - برکدرمك T. بالا بر بالا کردن - فرا هم آوردن P. الحاق - یینغدرمق || Cumuler plusieurs droits pour fortifier une prétention بر مطلوبك تقویتینه مدار اولهجق نیچه نیچه Cumuler plusieurs genres de preuves حقلری بری بری اوزرینه ضمّ ایتمك - دلایل گوناگون ضمّ والحاق ایلمك درلو درلو دلیللر برکدرمك

CUMULÉ. A. منضمّ - متراکم P. فرا هم آورده - تو برتو گشته T. ییغدرلوب برکمش

CUPIDE. Avide A. متجشّع - شرهان - حریص P. آزمند - حرصلو T. شرهمند || C'est un homme cupide حرصی غالب بر آدمدر

CUPIDITÉ. Désir violent, convoitise A. نفس هالکة - شره P. آز T. حرص || Cupidité insatiable غنا - جشع - حرص - Grande cupidité مفرطه نفس هالکهٔ کتورمز حرص وشره حرص مفرط

CURABLE. Qui peut être guéri A. ممکن - ممکن التدبیر P. درمان پذیر - تیمار پذیر T. علاج قبول ایدر المداوات

CURAGE. Action de curer, de nettoyer A. جهار - جشجشة P. پاکسازی T. آیرتلمه || Le curage d'un puits جهار قویینك آیرتلمسی - بئر نقا -

CURATÈLE. Pouvoir et charge de curateur A. ولایت || Il est nommé à la curatèle ولایته نصب وتعیین اولندی Il est encore en curatèle هنوز تحت ولایتده در Il a accepté la curatèle de la succession محلول قالمش ترکه نك ولایتنی برادرزاده سنك Il a pris la curatèle de son neveu قبول ایلدی

CURÉ. Prêtre pourvu d'une cure *A.* امام *P.* امام المحلّة محلّه امامی *T.* برزن

CURE-DENT. Instrument avec lequel on se cure les dents *A.* خلال الاسنان *P.* دندان پریز - دندان افریز *T.* خلال || Cure-dent d'or التون خلال Se faire un cure-dent d'une plume, d'une paille قوش یلکندن یاخود صمان چوپندن خلال ایدنمك

CURÉE. Ce qu'on donne à manger aux chiens de la bête qu'ils ont prise *A.* حرج *P.* بهرهٔ سگ شکاری *T.* تازی پایی

CURE-OREILLE. Instrument propre à se curer les oreilles *A.* خلال *P.* گوش‌خبه *T.* قولاق آیرتلیه‌جق خلال

CURER. Nettoyer quelque chose de creux, comme un puits, un fossé etc. *A.* جهر - نکش - انتکاش - جشّ - انقا - *P.* تصمیل - تنقیة - پاکیزه کردن *T.* پاکیدن - تمیزلمك || Curer un fossé خندقی جشّ وانقا ایتمك un puits انتکاشِ مجرای مایی نکش وتنقیه ایتمك canal قویی‌یی آیرتلمق - بئر ایتمك

Se curer les dents. *A.* تخلّل الاسنان *P.* دندان پاك Se curer les oreilles تنقیة - دیشی آیرتلمق *T.* ساختن قولاق آیرتلمق *T.* گوش پاك ساختن *P.* الاذن

CUREUR. Qui nettoie. Il n'est guère d'usage que dans cette phrase, Cureur de puits *A.* نکّاش البئر *P.* پاکساز چاه *T.* قویی آیرتلیه‌جی

CURIEUSEMENT. Avec curiosité, soigneusement *A.* بالتحرّی *P.* باهتمام بسیار *T.* اهتماملوجه || S'informer curieusement على وجه التحرّی - Observer curieusement على وجه التحرّی استخبار ایتمك Rechercher curieusement بالتحرّی دقت ایتمك Lire curieusement بالتحرّی تفحّص ایتمك قرائت ایتمك

CURIEUX. Qui a beaucoup d'envie d'apprendre, de voir, de posséder des choses nouvelles, rares *A.* متحسّس - متحدّس - متطلّب - جستجو کننده - جویا *P.* پژوهنده - آراشدریجی *T.* هوسکار || Curieux de savoir متطلّب ادراك Il veut tout voir, tout savoir, il est curieux de voir متطلّب رویت وتحقیق بالطبع متحدّس بر آدم اولمغله هر شیئی Il est curieux de fleurs متطلّب ازهار بیلمك وکورمك استیور Curieux de nouvelles متحدّس اخبار در Curieux de peintures, de tableaux, de medailles نقوش وتصویرات وزمان قدیم سکّه‌لرینه متطلّب وهوسکار

Il se dit aussi, d'un homme qui veut indiscrètement pénétrer les secrets d'autrui *A.* متجسّس - نجّاث *P.* خبر پژوه *T.* خلقك اسرارینی آراشدریجی || Vous venez écouter à ma porte, vous êtes bien curieux قپو دیبنه قولاق یوب Ne soyez pas si curieux que de fouiller dans mes papiers اوررسك هله پك متجسّس آدمسك کاغدلرمی قارشدروب Curieux indiscret آرامق مرتبه‌لرده تجسّس قیدنده اولمه بوش Curieux impertinent بوغاز بر متجسّس ادبسز بر متجسّس

Il se dit aussi des choses, et signifie, rare, extraordinaire *A.* نادرة - غرایب pl. غریبة - غریب - نکرة pl. نوادر *P.* نادیده - کمیاب - نکره *T.* عجایب - نکره || Cette remarque est curieuse نکره بر مطالعه در - مطالعهٔ غریبه در Un bijou curieux نادراتدن بر قطعه مجوهر Travail curieux عمل نکره ایش - دستکار نا دیده - غریب

CURIOSITÉ. Désir d'apprendre, de voir, de posséder des choses rares et nouvelles *A.* تحسّس - تحدّس - تطلّب *P.* جستجو پژوهش - آراشدرمه *T.* || Grande curiosité تحدّس عظیم louable تطلّب حماقت آلود sotte تحدّس ممدوح impertinente تحدّس محظور - تحسّس ممنوع défendue تحدّس بی ادبانه Il eut la curiosité de voyager امر سفر وسیاحته متطلّب ایدی Aller par curiosité de voir متطلّب رویت ومشاهده ایدی Satisfaire en quelque lieu سودای تحسّس ایله بر طرفه کتمك Satisfaire, contenter sa curiosité درونده جایگیر اولان تحدّس اشتیاق تحسّس - احوال بابنده اقناع نفس ایتمك Sa curiosité n'est que pour les tableaux خصوصنده استیفای حظ ایتمك اشتیاق تطلّبی انجق تصویرات حقنده در

Il se dit aussi, d'une trés-grande envie de savoir les secrets d'autrui *A.* تجسّس *P.* خبر پژوهی *T.* جاسوسلق || C'est avoir trop de curiosité que de vouloir pénétrer dans le secret de ses amis malgré eux احبّانك خلاف دلخواهلری اولدرق سرّینی استکناه قیدنده اولمق تجسسك غایتیدر

Il signifie aussi, chose rare et curieuse *A.* غریبة pl. غریبات *P.* اعاجیب pl. اعجوبة - غرایب pl. چیز نا دیده *T.* کورلمامش شئ

CURSIVE. Il ne s'emploie que dans ces phrases, Lettres cursives, Écriture cursive, pour dire, courante *A.* خطّ مستعجل *P.* خطّ چاپك *T.* عجله‌لو یازو

CURURES. La boue qui est au fond d'un puits, d'un égoût, d'une mare que l'on cure *A.* سملة pl. سمال ـ ثملة *P.* لجن *T.* دیبده‌کی قره بالچق ـ لژن

CURVILIGNE. Qui est formé par des lignes courbes *A.* مشكّل *T.* اکری بخطوط جنگ صورتیافته *P.* بخطوط المنحرفة جیزکیلردن دوزلمش

CUSCUTE. V. Barbe-de-moine.

CUTANÉ. Qui appartient à la peau *A.* جلدیّ *P.* پوستی *T.* درینک || La gale est une maladie cutanée جرب امراض اوبوز علّتی دری خسته‌لکلرندندر ـ جلدیّه‌دندر

CUTICULE. Petite peau très-mince *A.* قشره رقیقة *P.* پوست انجه زار *T.* باریک

CUVE. Grand vaisseau de bois dont on se sert pour y fouler la vendange *A.* مفضخ pl. مفاضخ ـ قرو ـ معصرة *P.* فشردگاه *T.* اوزم بصه‌جق قاب

Il se dit aussi de quelques autres vaisseaux de même nature, dont on se sert pour d'autres usages *A.* منقعة ـ ابزن *P.* آبزن *T.* آغاجدن حوض ـ Cuve de teinturier *A.* مخضب الصبّاغ *P.* ناوژ رنگرز *T.* بویاجی تکندسی

CUVELAGE. V. Cuveler.

CUVELER. Revêtir de planches ou de solives l'intérieur des puits qui descendent dans les mines, pour empêcher l'éboulement des terres *A.* تبليق *P.* درون چاهرا بتخته استوار کردن *T.* قوبینک ایچنی کراسته قپلامق || Cuveler le puits d'une mine لغم قوبیسنک ایچنی کراسته قپلامق Faites en sorte que le cuvelage soit solide قوبینک ایچنده کراسته قپلامه‌سنی محکم یاپمغه سعی ایله

CUVER. Demeurer dans la cuve. Il ne se dit que du raisin qu'on y laisse avec le moût, pour fermenter *A.* رکود فی *P.* المعصرة شیره بصلدیغی قاب *T.* در فشردگاه ماندن ایچنده طورمق

CUVETTE. Vase dont on se sert pour se laver les mains ou pour d'autres usages *A.* مرکن pl. مراکن ـ طست pl. طساس *P.* تشت *T.* لکن || Cuvette de cuivre باقرلکن d'argent سیم لکن de marbre مرمر لکن

CUVIER. Cuve où l'on a fait la lessive *A.* مخضب ـ مغسلة *P.* ناوژ *T.* تکنه ـ تکندسی

CYANÉE. V. Lapis.

CYCLAMEN. V. Ciclamen.

CYCLE. Cercle, période *A.* دورة *P.* گردش *T.* دور || Le cycle solaire est de 28 années دورهٔ شمسیّه یکرمی سکز Le cycle lunaire est de 19 ans دورهٔ قمریّه سنده تمام اولور اون طقوز سنده تمام اولور

CYCLOÏDE. Ligne courbe que décrit un point de la circonférence d'un cercle qui avance en roulant sur un plan *A.* خطّ متمایل الی التدویر

CYGNE. Gros oiseau aquatique de plumage blanc, et qui a le cou fort long *A.* غرنوق ـ غرنیق pl. غرانیق *P.* ارج *T.* قوغو ـ Cygne est aussi une constellation *A.* الدجاجة ـ قوشی

CYLINDRE. Corps de figure longue et ronde, d'égale grosseur par tout *A.* سملج ـ مسملج *P.* بلند ولنبه *T.* دکرمی اوزون || Cylindre de verre مسملج بلّوری de marbre مسملج رخامی Miroir en cylindre آیینهٔ مسملج دکرمی اوزون مرمر طاشی ـ سملجیّ الشکل ـ الشکل

Et un gros rouleau de pierre, dont on se sert pour écraser les mottes d'une terre labourée, et pour aplanir les allées des jardins *A.* مسلفة *P.* ژمو *T.* غلتبان ـ لوغ طاشی

CYLINDRIQUE. Qui a la forme d'un cylindre *A.* سملجیّ الشکل *P.* بلند ولنبه *T.* دکرمی اوزون || Miroir cylindrique دکرمی اوزون آیینه ـ مسملج الشکل ـ مرآت سملجیّ الشکل

CYMBALES. Deux plats de cuivre que l'on fait frapper l'un contre l'autre *A.* صنج pl. صحن ـ صنوج *P.* صحون pl. زیل *T.* چکاوک ـ چغانه

CYNIQUE. Épithète donnée à une secte de philosophes *A.* کلبیّون || Diogène était un philosophe cynique فلان نام حکیم کلبیّون حکمای کلبیّون زمره‌سندن ایدی

Il signifie aussi, impudent, obscène *A.* ماجع ـ رافث *P.* ـ کلام رفث امیز بی ادب *T.* عارسز || Discours cynique عارسز صحبت

CYNISME. La doctrine des philosophes cyniques *A.* مذهب الحکماء الکلبیّین

CYNOCRAMBE. Plante *A.* خانق الکلب *T.* کوپک بوغان ـ قرغه بوکن

CYNOGLOSSE. V. Langue-de-chien.

CYNOSURE. Nom d'une constellation. On l'appelle aussi La petite-Ourse *A.* دبّ اصغر

CYPRÈS. Arbre toujours vert, qui s'élève droit et en pointe سرو A. سرو P. درخت آزاد T. سرو آغاجی

CZAR. Titre qu'on donnait au souverain de Russie T. چار

CZARINE. Titre qu'on donnait à l'épouse du Czar T. چاریچه

CZAREWITZ. Fils du Czar T. چارزاده

DAM

DADAIS. Niais, nigaud, homme décontenancé A. متفكّك - جولپه T. كاليو - پريشان كردار - پريشان اندام P. ددان

DAGUE. Espèce de poignard A. مشمل P. دشنه T. پاله

DAIGNER. Avoir pour agréable, s'abaisser jusqu'à vouloir bien A. تنزّل P. ارزان داشتن T. ارزانی - ارتكاب ايتمك استماعنه تنزّل قلمق || Il demande que vous daigniez l'écouter جواب بيورمكزی رجا ايدر Il n'a pas daigné lui faire réponse كلامنه جواب ويرمسنی ارتكاب - ويرمكه تنزّل ايتمدی ايتمدی

DAIM. Espèce de bête fauve d'une grandeur moyenne entre le cerf et le chevreuil A. ايّل P. گوزن T. صغن

DAINE. Femelle du daim A. ايّلة P. گوزن ماده T. صغن ديشيسی

DAIS. Espèce de ciel carré, en étoffe, et garni de franges, qu'on met au-dessus du trône des Rois A. سماء مسردق P. آسمانهٔ پرده T. پوش پرده‌لو تاوان - Haut Dais. Le lieu élevé sur lequel le Roi ou la Reine se mettent dans les cérémonies publiques, soit qu'il y ait un dais dessus, soit qu'il n'y en ait point A. اريكة pl. ارايك P. تخت T. تخت

DALER. V. Taler.

DALLE. Tablette de pierre dure A. سقيفة pl. سقيفات - تخته T. تخته سنگ P. صفايح الحجر pl. صفيحة الحجر بر سدّی صفايح || Couvrir une terrasse de dalles طاش احجار ايله قپلامق - Dalle de poisson. V. Darne.

DALOT. Canal pour faire écouler les eaux d'un navire A. منهر السفينة P. آبريز كشتی T. كمی مصلغی

DAM. Dommage. Il n'est guères d'usage qu'en ces façons de parler, À son dam A. غدراً له - ضرّاً له P. بزيانش T. اكا بزيان تو P. غدراً لكك T. غدر اولهرق À votre dam A. بزيان ايشان P. غدراً لهم A. سكا غدر اولهرق À leur dam T. آنلره غدر اولهرق

DAM

On dit aussi, La peine du dam, pour dire, La peine que les damnés auront d'être privés de la vue de Dieu A. عذاب عذاب دوزخ P. عقاب السقر - عذاب النار - الجحيم T. جهنّم عذابی

DAMAS. Étoffe de soie à fleurs A. سندس منقّش P. پرنيان جيچكلو اطلس T.

Acier de damas. Un acier d'une trempe excellente A. دمشقیّ || Un sabre de damas دمشقی قليج - سيف دمشقی

DAMASONIUM. V. Flûte-de-berger.

DAMASQUINER. Incruster de l'or ou de l'argent dans du fer ou de l'acier A. تدميق - تزويق بالفضّة - تزويق بالذهب آلتون T. زر يا سيم در سپوختن P. تدميق الفضّة - الذهب نصل سيف ياخود كمش قاقمق || Damasquiner une épée d'or قليجك ناملوسی اوزرنده - اوزرنده تدميق ذهب ايتمك آلتون قاقمق

DAMASQUINÉ. A. مزوّق بالذهب او بالفضّة P. زر يا سيم سپوخته T. آلتون وياخود كمش قاقمه‌لو || Couteau damasquiné d'argent سيم قاقمه‌لو بچاق

DAMASQUINERIE. L'art de damasquiner A. فنّ التزويق T. قاقمه‌جيلق P. سپوخشگریٔ زر وسيم

DAMASQUINEUR. Celui qui damasqnine A. مزوّق بالذهب او بالفضّة T. قاقمه‌جی P. سپوخشگر زر وسيم

DAMASQUINURE. Le travail de ce qui est damasquiné A. عمل التزيوق T. كار سپوخشگر زر وسيم P. قاقمه‌جی ايشی

DAMASSER. Fabriquer une étoffe ou du linge en façon de damas A. احتباك P. نگار آميز تنيدن T. زمينلو زمانلو طوقيمق

DAMASSÉ. A. محبوك P. نگار آميز تنيده T. زمينلوزمانلو طوقنمش - محبوك بز || Linge damassé زمينلوزمانلو Serviette damassée بز محبوك ونگار آميز سفره مقرمه‌سی

DAME. Celle qui possède une seigneurie A. سيّدة pl. سيّدات

P. کدبانو T. بیوک قادین || Elle est dame d'un tel lieu فلان طرفک سیّده‌سیدر Elle en est dame et maîtresse طرفک هم سیّده وهم متصرّفه‌سیدر C'est la dame du village کویک بیوک قادینیدر ـ سیّدة القریه در

Et titre que l'on donne par honneur aux femmes de qualité A. خاتون pl. خواتین P. بانو T. قادین || Haute et puissante dame بر خاتون بلند اعتبار C'est une grande dame سرای همایون خاتون جلیل الشاندر Les dames de la Cour قادینلری

DAME D'HONNEUR, DAME D'ATOUR. Des dames qui sont revêtues de certaines charges de la Cour T. مابینجی قادین

DAME, au jeu des échecs, c'est la seconde pièce du jeu A. فرز P. فرزین T. فرز

DAMME-JEANNE. Espèce de grosse bouteille, qui sert à garder du vin et autres liqueurs A. مشاوَب pl. مشاوِب P. قرابهٔ T. بوریا پوش حصیرلو شیشه ـ حصیرلو

DAMERET. Qui affecte la prétention de plaire aux dames A. متغزّل P. زندوست ـ زنباره T. زنپاره

DAMIER. Surface plane divisée en carreaux, et qui sert à jouer aux dames ou aux échecs A. نطع pl. نطوع P. تختهٔ T. شترنگ شطرنج تختهسی

DAMNABLE. Qui peut attirer la damnation éternelle A. مستحقّ ـ دوزخی P. واجب النقمة الابديّة ـ بعذاب الجحيم موجب || Action damnable جهنّمه کرکلو T. سزاوار دوزخ مستحقّ Opinion damnable نقمت ابديّه اولهجق عمل مذاب جحيم اولهجق بر کونه اعتقاد واجب ـ مکروه ـ منفور ـ مردود Et pernicieux, abominable A. غرش انگیز ـ شایان غرش P. واجب المردوديّة ـ النفرة اصول مردوده Avancer des maximes damnables T. ایکرندریجی || نیّت ـ نیّت مردوده Dessein damnable در میان ایتمک نکلیقات واجبة Des propositions damnables واجبة النفرت المردوديّت

DAMNABLEMENT, D'une manière damnable A. بطور المردود P. غرش انگیزانه T. ایکرنجک وجهله || Il a abusé damnablement de la confiance qu'on avait en lui حقنه سزا قلنان اعتماد وامنیّتی طور مردود ایله قوللاندی

DAMNER. Punir des peines de l'Enfer A. تعذیب بنار P. عذاب دوزخ دادن T. جهنّمه قویمق || Dieu damnera les méchants جناب منتقم قهّار اهل شرّی عذاب جحیم ایله تعذیب ایده‌جکدر

SE DAMNER, S'exposer à être damné A. استجلاب العذاب P. کندویی جهنّم T. عذاب دوزخرا بخود کشیدن الجحیم نفسکه عذاب جهنّمی اتشنه آتمق || Vous vous damnerez استجلاب ایتمش اوله‌جقسک

On dit en parlant d'une chose dont on est extrêmement tourmenté, que cela fait damner A. تعذیب ـ ایراث العذاب البال P. جان صیقمق T. عذاب درون انگیختن || Cela me fait damner بوایش بکا ایراث عذاب بال ایدر Il a une femme qui le fait damner زوجه‌سی دائما تعذیب بالنه باعث اولور

DAMNÉ. A. مظهر النقمة الابديّة ـ اهل النار ـ اهل الجهنّم P. مظهر دوزخی T. جهنّم اهلی || Souffrir comme une âme damnée نقمت ابديّه اولمش کبی معذّب اولمق

DANDIN. Un homme indolent qui s'occupe niaisement de choses frivoles, au lieu de travailler sérieusement à ce qu'il doit faire A. همج P. گول T. همچ ـ Et niais, décontenancé. V. Dadais.

DANDINEMENT. Action de dandiner A. رهوکة P. پریشانیٔ سلپوکلمک ـ سلپوک طورش T. طور

DANDINER, se DANDINER. Balancer son corps faute de contenance A. ارتهاک P. پریشانیٔ طور نمودن T. سلپوک طورمق

DANGER. Péril A. خطر pl. خطار ـ مخاطرة pl. مخاطرات P. خطر T. مخاطره ـ مهلکة pl. مهالک ـ تهلکة pl. تهلکات ـ تهلکهٔ واضحه Danger évident || Grand danger خطر عظیم S'exposer au danger خطر قریب الظهور ـ خطر مشرف عرضهٔ تهلکه وخطر ـ معرض خطره القای نفس ایتمک Être en danger de mort ou de mourir خطر موته مشرف اولمق Courir un grand danger تهلکهٔ عظیمه احتمالنه دوچار اولمق Hors de danger خارج از خطر ـ سالمًا عن الخطر اولمق Braver les dangers مهالک ومخاطراتدن مبالات ایتمامک Se sauver du danger مهالک ومخاطراتی استحقار ایتمک ـ موقع خطردن تنفّسی واستخلاص ایتمک Tomber dans le danger موقع خطره گرفتار اولمق Il y a du danger à passer par la forêt, elle est pleine de voleurs اورمانده قتی چوق حرامی اولمغله ایچندن مرور ایلمکده مظنّهٔ خطر Il n'y a point de danger à passer la rivière نهرک درکار در Cela est sans danger فلان شیٔ عبورینه بر درلو خطر یوقدر

برئ من الخطر در

Il se prend aussi pour Inconvénient *A.* محذور *T.* مانع ـ باس || Il n'y a point de danger d'entrer, vous ne dérangerez personne فلان محلّه دخولکه بر درلو محذور یوقدر هیچ بر کمسنه نک Quel danger y-a-t-il de lui parler? نه ـ نه باس وار در ـ فلانه سویلمکه نه محذور وار در مانع وار در

DANGEREUSEMENT. Avec danger *A.* مهلکاً *P.* خطرناکانه *T.* || Dangereusement blessé مهلکاً مجروح Dangereusement malade علّت مهلکه ایله خسته ـ مهلکاً مریض

DANGEREUX. Périlleux *A.* موجب الخطر *P.* مهلک ـ مخاطره‌لو *T.* خطرناک || Maladie dangereuse مرض مهلک Blessure dangereuse جراحت مهلکه مرض موجب الخطر ـ Cela est d'une dangereuse conséquence مخاطره‌لو یاره ـ زخم خطر ناک ـ بو کیفیّت خطری مستتبع اولهجق احوالدندر Il est dangereux de s'égarer la nuit dans les forêts خلال لیلده اورمان ایچنده یولی شاشورمغه مخاطره وار در

On dit, qu'un homme est dangereux, pour dire, qu'il y a du danger d'avoir commerce avec lui *A.* بادی المخاطرة *P.* یاکلش آدم ـ مخاطره‌لو *T.* خطرناک || C'est un homme dangereux, il ne faut pas se lier avec lui مخاطره لو بر آدم اولمغله یاکلش ـ کندوسیله عقد رابطهٔ الفت ایتمک جائز دکلدر بر آدم اولمغله

DANS. Préposition de lieu et de temps *A.* فی *P.* در ـ ب *T.* ده ـ یه ـ ایچنده || Entrer dans la chambre اوطه‌یه دخول Mettre quelque chose dans une cassette بر شیئی صندیق ایتمک Dans la même année صندیغه وضع ایتمک ـ ایچنه قویمق Dans trois jours d'ici بوندن اول سنده ـ اول سنه ایچنده Dans quel temps? قنغی وقتده Dans combien de temps? اوچ کون ایچنده Dans peu قریبًا نه قدر مدّت ایچنده ـ On s'en sert aussi pour marquer l'état, la disposition du corps, de l'esprit, des moeurs, de la fortune || Il était dans l'accès de sa fièvre مبتلا اولدیغی حمّانک Être dans un grand embarras حال کمال نوبتی ایچنده ایدی Dans la colère où il est اولدیغی حالِ اضطرابده اولمق Il est dans l'attente ترقب وانتظارده در Il est dans une extrême douleur غضبده Il est dans cette croyance غایت کدر وضجرتده در Il est dans la robe اهل قلم طریقتنده بو اعتقاددده در Il est dans l'épée طریقت ارباب سیفده در Il est dans les larmes کوز یاشی ایچنده Il est dans la joie حال سرور وانشراحده در

Il se prend aussi pour Avec *A.* بِ *P.* بَ *T.* ایله || Il a fait cela dans la pensée d'en tirer de l'utilité بونی جلب منفعت Il faisait cela dans le dessein, dans la vue d'obtenir telle charge بونی فلان منصبک تحصیلی نیّتیله || اوزره ـ جه *T.* بر *P.* علی *A.* ـ Et pour Selon ایدر ایدی Cela est vrai dans les principes d'Aristote فلان شئ علی قول ارسطونک قولی اوزره صحیحدر ـ ارسطو صحیحدر Il prend ce passage dans le sens moral بو فقره‌یی معنای ادبیّه‌سی معنای ادبیّه‌سنجه توجیه ایدر ـ اوزره توجیه ایدر

DANSE. Action de danser *A.* رقص *P.* ـ پاکوپی ـ وشت Aimer la danse رقصدن حظ ایتمک || حوره *T.* دستبند

DANSER. Mouvoir le corps en cadence, et en faisant des pas au son des instruments ou de la voix *A.* رقص *P.* ـ وشتیدن رقص ـ حوره دپمک *T.* پا کوفتن ـ رقصیدن ـ فرخیدن Danser avec grâce حسن ولطافت ایله رقص ایتمک || Danser en cadence اصولدن دوشمیه‌رک رقص ایتمک

On dit proverb., qu'il ne sait sur quel pied danser, pour dire, qu'il est dans un état où il ne sait plus que faire *T.* اصولنی بشکی اوزرنده رقص ایدر ـ Et qu'un homme danse sur la corde, pour dire, qu'il est dans une situation périlleuse *T.* دشوردی اجل ـ جانبازلق ایدر

DANSEUR. Celui qui danse *A.* رقّاص *A.* حوره *T.* پا کوپنده دپیجی

DARD. Sorte d'arme qui se lance avec la main *A.* عنزة pl. عنزات *P.* کتاره *T.* حربه || Jeter un dard حربه‌یی آتمق

DARDER. Lancer une arme, comme on lancerait un dard *A.* رمی *P.* انداختن *T.* آتمق || Darder un javelot بر جرید رمی خنجر ایتمک Darder un poignard آتمق ـ Il se dit aussi figur. *A.* مدّ ـ طرح *P.* انداختن *T.* آتمق || Le soleil darde ses rayons شمس تابان مدّ اشعّه ایدر ایدی Darder un regard مدّ ـ مدّ نگاه ایتمک اشعّه ایدر ایدی کوز آتمق ـ لحاظه ایتمک

Il signifie aussi, frapper, blesser avec un dard *A.* ـ نزک *T.* سانجمق || Darder une baleine خلیدن *P.* طعن ـ ارصاع بر قادرغه بالغنی طعن ایتمک

DARIQUE. Monnaie des anciens Perses, frappée sous l'un des Darius *A.* درهم دارائی *P.* درهم دارابی *T.* دارا سکه‌سی

DARNE. Tranche de quelques poissons *A.* بضعة السمك pl. بضعات السمك *P.* شکلهٔ ماهی *T.* بالق دیلمی

DARSE. La partie intérieure d'un port, où l'on retire les petits bâtimens *T.* مندرك || La darse de Marseille مارسلیا لیمانئك مندرکی

DARTRE. Maladie de peau *A.* قوبا *P.* انذروب - پریون - گوارون *T.* تمرکسی || Dartre farineuse قوبای دقیقیه Faire sécher une dartre قوبایی تجفیف ایتمك

DARTREUX. Qui est de la nature des dartres *A.* قوبی *P.* خلط قوبی *T.* تمرکیلو پریونی || Humeur dartreuse

DATE. Indication de l'époque où un papier a été écrit ou signé *A.* تاریخ pl. تواریخ *P.* سال روز - روز مه - سال مه *T.* تاریخ || La date d'une lettre بر مکتوبك تاریخی Mettre la date تاریخ وضع Fraîche date تاریخ طرئ - تاریخ ایتمك اسکی - تاریخ پیشین - تاریخ عتیق Vieille date تازه تاریخ Il produit une lettre en date d'un tel jour فلان کون تاریخ تاریخ کاذب Fausse date تاریخیله بر قطعه مکتوب ابراز ایدر - On dit, Une amitié, un événement d'ancienne date محبّت دوستئ دیرین وواقعهٔ پارینه *P.* قدیمة وحادثة عتیقة *T.* اسکی دوستلق واسکی مادّه - On dit, Prendre date, pour dire, constater l'époque où l'on a fait quelque chose *T.* ضبط اثبات تاریخ ایتمك - تاریخ ایتدرمك || J'ai pris date avant vous, je dois vous être préféré سندن مقدّم ضبط تاریخ ایتدردیکمه بناءً تفضل ورجحانیته استحقاقم درکار در

DATER. Mettre la date *A.* تاریخ - تأریخ - توریخ *T.* روز مه نوشتن *P.* تاریخ قومق || Dater une lettre مکتوبده - On dit figur. Dater de, pour dire, commencer à compter sur une chose *A.* اتّخاذ التاریخ *P.* روز وضع تاریخ ایتمك *T.* مه گرفتن || Datons du premier de ce mois pour mes appointemens وظیفه‌مك تاریخنی آی باشندن غرّهٔ ماهدن - تاریخنی غرّهٔ ماهدن طوتدلم - اتّخاذ ایده‌لم اتّخاذ تاریخ ایده‌لم

DATÉ. *A.* مورّخ *P.* روز مه نوشته *T.* تاریخلنمش یازلمش

DATION. Acte par lequel on donne une chose. La dation diffère de la donation en ce que celle-ci est gratuite *A.* عطا ویرمه *T.* دهش *P.* تسلیم - دفع -

DATISME. Répétion de synonymes pour exprimer la même chose *A.* تتابع الالفاظ المترادفة - تتابع المترادفات

DATIVE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Tutèle dative *A.* وصیّ منصوب par opposition à Tutèle testamentaire *A.* وصیّ مختار

DATTE. Le fruit du palmier *A.* تمر pl. تمور *P.* خرما *T.* خرما

DATTIER. Palmier qui produit les dattes *A.* نخل *P.* درخت *T.* مخ - خرما آغاجی

DATURE. Espèce de plante *A.* جوز ماثل *T.* تاتوله

DAUBER. Battre à coups de poing *A.* لقز *P.* مشت زدن *T.* یومرق اورمق || Et médire *A.* نتغ *P.* زشتاری کردن *T.* فصل ایتمك Cet homme daube tout le monde فلان کشی عالمی فصل ایدر

DAUBEUR. Qui médit *A.* منتغ *P.* زشتار خوان *T.* فصّال

DAUPHIN. Sorte de gros poisson de mer *A.* دخس - دلفین *T.* یونس بالغی - Et nom d'une constellation *A.* دلفین

D'AUTANT. V. Autant.

DAVANTAGE. Plus *A.* ازید *P.* برتر - فزونتر - پیشتر *T.* بوندن زیاده || Je n'en dirai pas davantage آرتق - زیاده سویلیه‌جك دکلم Le cadet est riche, mais l'aîné l'est davantage کوچك اوغلی مالدار در انجق کبیری آندن زیاده Je vous aimerais bien davantage, si vous étiez raisonnable در عاقل اولسدك سکا زیاده محبّت ایتمش اولور ایدم

DAVIER. Instrument de dentiste dont on se sert pour arracher les dents *A.* مقلعة الاسنان *P.* دندانکن *T.* کلبتان - دیشجی کلبتانی

DE. Préposition de lieu *A.* من *P.* از *T.* دن || Il est venu de Paris پارسدن کلمشدر - Il sert aussi à spécifier la matière dont une chose est faite || Une table de marbre رخامدن مصنوع بر عدد سفره Une tabatière d'or آلتون قوطی - آلتوندن مصنوع بر قوطی

De, se prend aussi pour Touchant على *P.* برای *T.* اوزرینه || Parlons de cette affaire بو مادّه‌نك اوزرینه مذاکره - دائر - Et pour Depuis *A.* عن - بو مادّه‌یه دائر سویلشه‌لم - ایده‌لم || De Rome à Lyon رومادن لیون شهر ینه قدر *T.* دن از -

De par. Espèce de formule. Au nom de, par l'autorité de *A.* عن جانب - عن طرف *P.* ازسوی *T.* طرفندن || De par le Roi جانب پادشاهیدن - پادشاه طرفندن

DÉ. Petit morceau d'ivoire, de figure cubique, dont on se sert pour jouer *A.* كعب Les deux dés كعبتين *T.* زار

Et petit instrument de métal, dont on se garnit le bout du doigt, pour coudre sans se piquer les doigts *P.* انگشتنه *T.* يوكسوك

DÉBÂCLE. Rupture de la glace qui a couvert une rivière *A.* انفساخ الجمود *P.* شكست يخچارها *T.* بوز سوكنديسى - بوز چوزنديسى || La rivière grossit, tout le monde se prépare à la débâcle مياه نهر قبارمقده اولمغله جميع ناس انفساخ جموده انتظار ايله حاضرلنمقده در La débâcle a fait bien périr des bateaux انفساخ جموده وافر قايقلر قضا زده اولمشدر بوزلر سوكنديلرى هجومندن خيلى قايقلر قضايه اوغرامشدر-

Débâcle ou Débâclage, se dit aussi du débarrassement d'un port des vaisseaux vides, pour en laisser l'entrée libre aux vaisseaux chargés *A.* اندفاع المزاحمات المرفاء *P.* برطرفسازئ *T.* ليمان آغزينك آچدرلمه‌سى || Il y a un temps précis et ordonné pour la débâcle du port ليمان آغزندن دفع مزاحمات ايده‌جك مخصوص ومعيّن بر وقت وار در

DÉBÂCLER. Il se dit d'une rivière quand les glaces viennent à se rompre *A.* انفساخ الجمود *P.* يخچارها شكستگى پذيرفتن *T.* بوزلر سوكلمك || La rivière a débâclé cette nuit بو كيجه نهرك بوزلرى - جمود نهرك انفساخى واقع اولدى سوكلدى

Debâcler un port. C'est le dabarrasser des vaisseaux vides, pour y laisser un libre accès aux vaisseaux chargés *A.* دفع المزاحمات عن المرفاء *P.* برطرف كردن مزاحمات آ *T.* ليمانك آغزينى آچمق ار دريا بند

DÉBÂCLEUR. Officier qui commande sur les ports quand il faut débâcler *A.* مباشر فى دفع المزاحمات المرفاء *P.* بگشادن ليمان آغزينى آچدرمغه مباشر *T.* دريا بند گماشته

DÉBALLER. Défaire une balle, un ballot *A.* فكّ الرزمة *P.* دنكى چوزمك - دنك آچمق *T.* پرونده گشادن || On n'a pas encore déballé mes meubles دنكلرم هنوز آچلمامشدر

DÉBANDADE. Il ne se dit qu'en cette phrase, À la débandade, qui se dit en parlant des troupes, et signifie, en désordre *A.* پراكنده وپريشان - تارومار *P.* شذر مذر - شغر بغر *T.* عسكر شذر || Les troupes s'en vont à la débandade طارماطغان

طارماطغان قاچر - مذر كيده‌يور

On dit figur. Mettre, laisser tout à la débandade, pour dire, abandonner le soin d'une affaire comme une chose désespérée *A.* صالقم *T.* در حال پريشانى وا گذاشتن *P.* مبهلاً ترك صجاق براقمق

DÉBANDEMENT. Il se dit, en parlant des troupes, de l'action de se débander *A.* تشتّت - تفرّق - تشعّب - تفرّق ايدى *T.* طاغلمه || Il y eut un débandement général سبا *P.* پراكندگى عسكر تفرّق ايدى - عسكرده تشتّت عمومى واقع اولمشدر سبا ايله پراكنده وپريشان اولدى

DÉBANDER. Détendre *A.* ارخا *P.* سست كردن *T.* كوشتمك || Débander un arc ارخاى قوس ايتمك

On dit figur. Se débander l'esprit, pour dire, donner un peu de relâche à son esprit *A.* ترويح الذهن *P.* ذهن آرمانيدن *T.* ذهنى ديكلتدرمك

Il se dit aussi en parlant du temps, pour dire, s'adoucir *A.* كسب الملايمة *P.* نرمى پذيرفتن *T.* يومشامق || Le temps se débande هوا كسب ملايمت ايتمكده در

Il signifie aussi, ôter la bande d'une plaie *A.* فكّ الضماد *P.* سلب الضماد - بندرا بر گرفتن *T.* صارقى بى چيقارمق || Débander une plaie ياره‌نك اوزرندن سلب ضماد ايتمك ياره‌نك ضمادينى فكّ ايتمك -

Se débander. Il se dit des gens de guerre, quand ils se séparent en désordre *A.* تشتّت - تفرّق - تشعّب *P.* پراشيده - طاغلمق *T.* تارومار شدن - پراكنده وپريشان شدن - شدن طارماطغان اولمق || Les soldats se débandèrent pour aller piller عسكر يغمايه وارمق ايچون متشتّت وپريشان اولمشدر

Et des armes dont le ressort se détend *A.* استرخا *P.* سستى *T.* كوشمك || Son fusil se débanda حامل اولديغى تفنكك زنبركى كوشدى

Débandé. *A.* مسترخا *P.* سستى پذيرفتة *T.* كوشمش طاغلمش *T.* پراكنده وپريشان *P.* متفرّق - متشتّت

DÉBARBOUILLER. Ôter ce qui salit *A.* تمسيح اللوث *P.* ازالة للطخه - الوسخ از جرك - چركرا بر طرف كردن *T.* بيلاشيغى سلمك - بيلاشيغى كيدرمك پاك كردن

DÉBARQUEMENT. Action de débarquer *A.* اخراج عن السفينة *P.* كميدن جيقارمه *T.* بيرون سازى از كشتى || Le débarquement des marchandises مالارك سفينه‌دن اخراجى - Il se

زرفین بر- پانه بر طرف کردن *P.* رفع الکتیفة - السطام طرقازی کیدرمك - طرقازی قالدرمق *T.* آوردن || Débarrer une porte قپونك طرقازینی قالدرمق

DÉBAT. Différend, contestation *A.* معارضة - مناقرة *pl.* معارضات سرنگ *P.* مباحثة - مناقشة *pl.* مباحثات - مناقشة - بری برینه سوز دوندرمه - چکشمه *T.* || Être en débat de quelque chose بر شیٔ ایچون معارضه اوزره اولمق Mettre quelque chose en débat بر شیئی موقع معارضه یه عرض ایتمك Apaiser un débat معارضه یی فصل ایتمك Vider un débat Il s'éleva de grands débats sur ce sujet au Parlement مناقشه یی تسکین ایتمك بو ماده یه دائر پارلامنتو مجلسنده مباحثات Entre voisins, il y a toujours des débats عظیمه ظهور ایلدی همجواران بیننده معارضات ومناقشات اکسك دکلدر

DÉBÂTER. Ôter le bât *A.* رفع الکور - سلب الکور *P.* پالان بارکیر || Débâter un cheval سمری جیقارمق *T.* بر گرفتن اوزرندن سمری جیقارمق

DÉBATTRE. Discuter de vive voix pour éclaircir des prétentions, ou pour décider une question *A.* بحث - تنقیر *P.* پژوهیدن || Débattre une question *T.* سورشدروب آرامق - آراشدرمق بر ماده نك مباحثه سنی ایتمك - بر مطلبی تنقیر ایتمك Débattre un compte حسابی تنقیر ایتمك Débattre les articles d'un compte حسابك اسامیسنی فرداً فرداً بحث Nous avons débattu plus d'une fois ce point contesté حسابی ماده بماده تنقیر ایتمك - وتنقیر ایتمك اشبو منازع فیها اولان ماده نك کرّةً بعد اخری بحثنی ایتدك Cette opinion n'a été que trop longtemps débattue مباحثه سنی ایتدك بو مذهبدن قتی چوق زمان بحث اولندی

Se DÉBATTRE. S'agiter, se tourmenter *A.* تململ - تململ - تململ || Se débattre comme un possédé *P.* طبیدن *T.* چیالمق - چیالمق ممسوس کبی تململ ایتمك Se débattre des pieds et des mains دست وپا زن تقلقل وتململ ال وآیاق ایله چیالمق - اولمق - آراشدرلمش *T.* پژوهیده *P.* منقر - مبحوث *A.* سورشدرلوب آرانمش

DÉBAUCHE. Excès dans le boire et dans le manger *A.* تخلّع عیش وعشرت - عیّاشی *P.* انهماك فی الاکل والشرب - عیّاشلق *T.* || Grande débauche تخلّع عظیم Faire débauche عیش وعشرته هوسکار Aimer la débauche عیّاشلق ایتمك

نزول عن السفینة - خروج فی البرّ *A.* بیرون شدن از کشتی - فرود آمدن از کشتی *P.* فی البرّ قره یه دوکلمه - قره یه جیقمه *T.* || Le débarquement des troupes قره یه عسکرك Des troupes de débarquement قره یه دوکلمه سی دوکلمکه مخصوص عسکر

DÉBARQUER. Sortir d'un vaisseau *A.* خروج عن السفینة *P.* قره یه جیقمق - کمیدن جیقمق *T.* از کشتی بیرون شدن || Nous débarquâmes en tel endroit فلان محلده کمیدن اخراج عن السفینة - جیقدق - Et faire sortir d'un vaisseau *A.* کمیدن جیقارمق *T.* از کشتی بیرون ساختن *P.* || Débarquer du canon کمیدن طوب جیقارمق

Débarqué. *A.* مخرج عن السفینة *P.* از کشتی بیرون - کمیدن جیقمش *T.* شده - On dit, Un nouveau débarqué, pour dire, un homme nouvellement arrivé de la province *A.* جدید یکی کلمش *T.* نو آمده *P.* جدید الظهور - الورود

Au débarqué, signifie, dans le temps du débarquement *A.* لدی در *P.* حین خروج عن السفینة - الخروج عن السفینة کمیدن جیقار ایکن *T.* دم بیرون شدن از کشتی || Il se trouva au débarqué لدی الخروج عن السفینه حاضر بولندی

DÉBARRASSER. Ôter l'embarras, ou délivrer d'un embarras دفع - دفع المزاحمات - رفع المعترضات - دفع العوایق *A.* چپارزلغی کیدرمك *T.* عوایق بر طرف کردن *P.* الحواجز || Débarrasser les chemins, les rues طرق ومسالکدن دفع حواجز یوللردن وزوقاقلردن دفع عوایق ایتمك - ومعترضات ایتمك

Figur. *A.* تخلیص *P.* قورتارمق *T.* وارسته کردن || Mon esprit est débarrassé d'inquietude قلبم خلجاندن قورتلدی

Se DÉBARRASSER. Se tirer d'embarras *A.* خلاص - دفع الثقلة از ثقلت رها یافتن - از ثقلت وارسته شدن *P.* عن الثقلة ثقلتدن قورتلمق *T.* || Il ne sait comment se débarrasser de ses créanciers تقاضای دیون ایدنلرك ثقلتندن نوجهله خلاص بوله جغنی بیله مز Il était accablé d'affaires, mais il s'en est débarrassé زحام اموردن قامت طاقت واقتداری Sa tête commence à se débarrasser دو تا اولمشیکن دفع ثقلته ظفریاب اولمشدر ثقلت زائل اولمقده در La religion se débarrassa des pratiques superstitieuses دین حقّ اعمال تعصّبدن وارسته اولمشدر

DÉBARRER. Ôter la barre qui ferme une entrée *A.* رفع

بر شیئی عیّاشلغه اولمق Faire quelque chose par débauche عیش وعشرته مبتلا Se donner à la débauche مبنی ایشلمک - عیش وعشرت مدام C'est une débauche continuelle اولمق عیش وعشرت دائمی

Il se prend aussi pour Incontinence outrée *A.* فسق وفجور *P.* کیفالی *T.* خراباتیلک || C'est un homme plongé dans la débauche خراباتیلکه دوشکون - فسق وفجوره طالمش برآدمدر Vilaine débauche فسق وفجور مستکره Sale débauche برآدمدر Il est perdu de débauche مردار خراباتیلک - فسق وفجور مقذر Porté à la débauche فسق وفجوره مایل Se jeter dans la débauche مزبلهٔ مفاسق ایچنه - فسق وفجوره مبتلا اولمق Fuir les occasions de débauche القای نفس ایتمک بادئ فسق وفجور اولهجق حالاتدن اجتناب ایتمک

Et pour l'action de se livrer aux plaisirs de la table *A.* ادمان || ییوب ایچمه *T.* عیش ونوش *P.* فی الاکل والشرب Faisons un peu la débauche عیش ونوش ایدهلم

Figur. Débauche d'esprit ou d'imagination. Un usage déréglé d'esprit ou d'imagination *A.* توغّل مفرط || Les débauches de lecture et d'esprit ne sont guère moins dangereuses que celles des sens مطالعهیه ذهنک توغّل مفرطی مخاطرهسی خواسّک توغّل مفرطی مخاطرهسندن دون دکل

DÉBAUCHER. Jeter dans la débauche, dans le vice *A.* القاء در بدراهی افکندن *P.* القاء الی المفاسق - الی المنهیّات - آیارتمق - باشدن چیقارمق *T.* از سر بردن - سر کردن - آزدرمق || Les mauvaises compagnies l'ont débauché بربادلغه دوشورمک گمراه کردن - مجاورت اشرار تقریبیله منهیّاته القا اولندی La trop grande liberté ne sert qu'à débaucher les jeunes gens ابهال مفرط حدیث السنّ اولنلره کوره مفاسق ومنهیّاته القالرندن غیری بر شیئی منتج دکلدر C'est la fainéantise qui l'a débauché فلانی منهیّاته القا ایدن کسل Débaucher une fille برقزی مفاسق ومنهیّاته وبطالت طبعیدر القا ایتدرمک

Et corrompre la fidélité de quelqu'un *A.* اغوا - افساد *P.* از - آیارتمق - باشدن چیقارمق *T.* از سر بردن - سر کردن عسکرک اغواسنی || Il essaya de débaucher les troupes آزدرمق عسکرک آیارتمسنی دندی - تجربه ایلدی On lui a débauché un de ses domestiques خدمتکارلرینک بریسنی آیارتدیلر

Et détourner quelqu'un de son devoir *A.* اشغال صرف - ایشدن آلیقویمق *T.* از کار باز تافتن *P.* عن العمل || Débaucher un ouvrier de son travail عملهنک بریسنی ایشندن ایشندن آلیقویمق - اشغال ایتمک

Et faire quitter un travail sérieux pour un divertissement honnête *A.* الهاء *P.* از کار باز گردانیدن *T.* ایشی براقدرمق

DÉBAUCHÉ. *A.* مبتلاء *P.* الی المفاسق والمنهیّات باشدن *T.* از سر کرده *P.* مغتوی *A.* بر بادلغه دوشمش *T.* افکنده ازکار *P.* منصرف عن العمل *A.* آزدرلمش - آیاردلمش - چیقمش - Il se dit aussi au substantif pour un homme abandonné à la débauche *A.* متخلّع *P.* خراباتی - عیّاش *T.* ایشندن آلیقونمش - بونلر عیّاش مقولهسی آدملردر || Ce sont des débauchés برباد

DÉBAUCHEUR. Qui débauche *A.* مغوی *P.* گمراه کن *T.* قز باشدن چیقاریجی - آزدریجی || C'est un débaucheur de filles آزدریجی برآدمدر

DÉBET. Ce qu'un comptable doit après l'arrêté de son compte دین پس ماندهٔ *P.* صحّ الباقی بعد حساب الدین *A.* حساب کورلدکدنصکره باقی فالان ویرهجک *T.* حساب

DÉBIFFER. Affaiblir, gâter. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Être tout débiffé *A.* کسب النحول *P.* نزار گشتن *T.* جهرهٔ نزار - وجه ناحل || Visage débiffé زبونلمق - Il se dit aussi de l'estomac *A.* ضعیف *P.* ناتوان *T.* وزبون - ضعف - معدهسی ضعیفدر || Il a l'estomac débiffé قوّتسز معدهسی وار در

DÉBILE. Faible, qui manque de forces *A.* موهون - واهن - ضعیف الحال *P.* زبون - بیمجال - بی تاب وتوان *T.* هنوز حال قوّتسز - درمانسز || Un malade qui est encore débile - Figur. || Avoir le cerveau débile ضعف اوزره اولان خسته Avoir la mémoire débile فاتر الذهن اولمق - ضعیف العقل اولمق بر کمسنهنک قوّت حافظهسی ضعیف ضعف حفظی اولمق - اولمق

DÉBILEMENT. D'une manière débile *A.* بالضعف *P.* ضعیفانه *T.* ناتوانه - قوّتسز اولهرق - فرسز اولهرق

DÉBILITÉ. Faiblesse *A.* ضعف - وهن *P.* نا توانی - زبونی *T.* قوّتسزلک - زبونلق || Grande débilité de nerfs اعصابک ضعف بصر de vue Débilité d'estomac معده ضعف کلّی ضعفی

DÉBILITER. Rendre débile *A.* اضعاف *P.* توهین - زبون *T.* زبونلتمق || Cela débilite les نا توانی آوردن - ساختن

Débiteur solvable ایفای دینه مقتدر بر بورجلو

DÉBLAI. Il se dit de l'enlèvement des terres pour mettre un terrain de niveau. V. Deblayer en ce sens.

DÉBLAYER. Débarrasser *A.* دفع المزاحمات *P.* ازمزاحمات *T.* چپارزلکی کیدرمک آزاده کردن || Déblayer un terrain, une cour, une maison برعرصه‌دن وبر حاولیدن وبر خانه‌دن بر خانه‌یی مزاحماتدن تنقیح - دفع مزاحمات ایتمک ایتمک

On dit aussi, Déblayer des terres, pour dire, les ôter d'un endroit *A.* رفع التراب - ثلّ التراب *P.* خاک بر داشتن *T.* طپراغی چیقارمق - طوپراغی قالدرمق

DÉBLOQUER. Lever le blocus *A.* رفع - رفع الانحصار *P.* الانسداد المسالک والموارد *T.* ازقید بستگی رهانیدن || Débloquer un port اطراف یوللرینک قپانقلغنی قالدرمق بر - بر لیمانک انسداد موارد ومسالکنی رفع ایتمک لیماندن اطراف یوللرینک قپانقلغنی قالدرمق

DÉBOIRE. Le mauvais goût qui reste de quelque liqueur après qu'on l'a bue *A.* تلخکامی پس از *P.* بسیلة بعد الشرب *T.* نوش - Il se dit figur., du dégoût qui suit ordinairement les plaisirs *A.* خمار *P.* سر گرانی *T.* مخمورلق - آپشقلق - Et des sujets de fâcherie, et des mortifications que donne un supérieur *T.* زهر || C'est un homme qui lui donne bien des déboires فلانه نیچه زهرلر Il a éprouvé bien des déboires یوتدرر بر آدمدر زهرلر یوتدی

DÉBOÎTEMENT. Sortie de la tête d'un os, de la place où il est *A.* جدایئ استخوان از *P.* زولان العظم - وثائث - فکّ العظم بیرون رفتن سر استخوان از محل خویش *T.* بندگاهش کمیک یرندن اویناممسی - کمیکک چیقلغی || Le déboîtement d'un os فکّ عظم

DÉBOÎTER. Disloquer un os *A.* استخوانرا *P.* ایثا - فکّ العظم - کمیکی یرندن اویناتمق *T.* از بندگاهش جدا کردن کمیکی یرندن چیقارمق || La chute qu'il a faite lui a déboîté un os دوچار اولدیغی حال سقوط بر کمیکک فکنه Se déboîter *A.* بادی اولمشدر انزیال - ائتثا - انفکاک العظم کمیک یرندن *T.* استخوان از بندگاهش جدا شدن *P.* العظم || Les os ne se déboîtent pas sans beaucoup de douleur کمیک یرندن چیقمق - اویناممق انفکاک عظم وجع عظیمی

اضعاف l'esprit فلان شئ اضعاف اعصاب ایدر nerfs تکلیل بصر ایدر - اضعاف بصر ایدر la vue عقلی موجبدر l'estomac مضعف معده در

DÉBILITÉ. *A.* زبونلنمش *T.* زبونی یافته *P.* موهن - مضعوف

DÉBIT. Vente prompte et facile des marchandises *A.* رواج - صاتش - سوریلش *T.* فروخت - روایش *P.* نفاق || Étoffes de débit اقمشهٔ رایجه de bon débit سهل الرواج de mauvais débit فلان شیئک روایشی Cela n'est pas de débit بطئ الرواج Débit de draps یوقدر چوقه‌نک نفاق ورواجی

Il signifie aussi, exploitation de bois selon ses diverses destinations. V. Exploitation.

On dit figur., qu'un homme a un beau débit, le débit aisé, le débit agréable, pour dire, qu'il raconte, qu'il parle avec facilité *A.* ناطقه پرداز - سخنپرداز *P.* سلیس اللسان - منطیق *T.* سوز صاتشنده استاد - سوز ابه‌سی Et pour exprimer le contraire, on dit, qu'il a un débit pénible, désagréable *A.* ثقیل - سوزی ثقلتلو *T.* کلیل اللسان - کلته زبان *P.* اللسان دلنده ثقلتی اولان

DÉBITANT. Celui qui débite une marchandise *A.* بیّاع - صایتجی *T.* فروشان *P.* مروّج - بایع

DÉBITER. Vendre *A.* بیع - تنفیق - ترویج - فروختن *P.* سورمک - صاتمق *T.* روایش دادن || Débiter des marchandises, des blés, des vins اموال وذخایر وحبوبات واجناس Débiter en gros سورمک - خمر بیع وتنفیق ایلمک Débiter en détail کوتری صاتمق - سنایهٔ بیع وفروخت ایتمک اوفاق اوفاق صاتمق - کسراً بیع وفروخت ایتمک - Il signifie aussi, exploiter du bois. V. Exploiter. - On dit figur., Débiter des nouvelles, pour dire, répandre des nouvelles *A.* حوادث طاغتمق *T.* حوادث افشاندن *P.* نشر الاخبار Et débiter des mensonges *A.* نشر الاکاذیب - نشر الاراجیف *P.* یلان حوادث طاغتمق *T.* دروغ افشانی کردن

DEBITEUR. Celui qui débite. Il ne se dit que dans le sens figuré *A.* ناشر *P.* افشاننده *T.* طاغدیجی || Débiteur de nouvelles ناشر حوادث واخبار Débiteur de mensonges ناشر اراجیف

DÉBITEUR. Celui qui doit *A.* صاحب الدین - مدیون *pl.* || بورجلو *T.* وامدار *P.* غرما *pl.* غریم - اصحاب الدیون Bon débiteur صاغ ودرست بورجلو - حسن القضا بر بورجلو

آلاباندہ T. تہدّم A.

Et irruption d'un peuple barbare dans un pays où il veut s'établir

دفعۂ بوشانوب استیلا ایلمہ T. || Le débordement des barbares dans l'Empire Romain امم وحشیہ نک رومیۃ کبرا ملکنہ دفعۂ بوشانوب استیلا ایلملری

Dérordement du cerveau. Une chute extraordinaire de pituite qui coule du cerveau A. انصباب المادّة عن الدماغ T. مادہ نک دماغدن بوشانمہ سی

Il signifie aussi, dissolution, débauche A. خلاعة الاخلاق ـ بربادلق T. رسوایئ حال P. حال الاستهتار || Vivre dans le débordement بربادلقده ـ استهتار حال اوزره کچنمک ـ استهتار اخلاق Le débordement des moeurs کچنمک خلاعت اخلاق

DÉBORDER. Sortir hors du bord. Il se dit des rivières, lacs, étangs etc. A. تشطّی ـ طغیان ـ تزخّر P. بیرون از لب شدن T. طاشمق || Quand les neiges fondent, les rivières débordent قار ـ موسم ذوبان ثلوجده مای نهر طغیان ایدر La rivière a débordé deux fois cette année بو سنه ایچنده نهر ایکی دفعه طغیان ایلدی Les pluies ont fait déborder cet étang کثرت امطاردن صو بندی تشطّیء وتزخر ایلدی ـ Figur., Se déborder en injures. Exhaler sa colère en injures A. تهدّم T. شتوم غلیظه یه بوشانمق ـ بر کمسنه یه آلاباندہ ویرمک

Il se dit aussi des humeurs || La bile se déborde صفرا طغیان ایدر

Il se dit, en termes de Guerre, lorsqu'une ligne de troupes a plus de front et plus d'étendue que la ligne qui lui est opposée A. ککیشلک آرتوق اولمق T. پهنتر بودن P. عرضاً زیادت || La première ligne des ennemis débordait la nôtre دشمن عسکرینک اوّلکی صفّی عرض جهتیله بزم صفّمزدن زیاده ایدی L'avant-garde de notre flotte débordait celle des ennemis دونمامزک چرقه جی سفینه لری دشمن چرقه جی سفینه لرندن عرضاً زیاده اوزانمشیدی

Débordé. A. متشطّی ـ متزخّر P. بیرون از لب شده T. مستهتر ـ متخلّع ـ طاشمش ـ Figur. Homme débauché, dissolu A. برباد T. رسوا P.

DÉBOTTER. Tirer les bottes à quelqu'un A. نزع الجرموق P. جزمه یی چکمک T. چپداز کشیدن || Son domestique l'a

کمیک یرندن اوینادقده وجع عظیم حاصل اولور ـ مستلزمدر

Déboîter, se dit aussi des ouvrages de menuiserie qui se déjoignent A. ازعاج ـ تزویل P. از جایش بیرون راندن T. یرندن اویناتمق || À force de pousser cette porte, il l'a toute déboîtée قپویی شدّت ایله قاقیویرمکله بسبتون یرندن اویناتدی ـ Se déboîter A. یرندن T. از جایش جدا شدن P. مزایلة ـ انزیال ـ تزایل || Une cloison qui se déboîte یرندن اوینار بر اویناسق تخته پرده سی

DÉBONDER. Ôter la bonde d'un étang A. فکّ الصنّاعة بالق کولینک صواجغنی T. بند مرداب گشادن P. البرکة آجمق

On dit aussi, Débonder un tonneau A. فتح البزال الفنطاس P. vul. فوچی دلیکنی آجمق T. سوراخ چلک گشادن

Débonder, se débonder, signifie aussi, sortir avec impétuosité, avec abondance A. تسلسل ـ تدفّق ـ اندفاق P. روا رو هارل هارل بوشانمق ـ هارل هارل دوکلمک T. ریزان شدن || L'eau a débondé cette nuit par une ouverture بو کیجه صو بر دلیکدن هارل هارل بوشاندی ـ Figur. || Les pleurs qu'il avait long-temps retenus débondèrent à la fin مدّت مدیده دنبرو ضبط ایلدیکی سیل اشکی نهایة الامر بردن بره بوشاندی

Après avoir long-temps retenu sa colère, il fallut enfin débonder درونده مستکنّ اولان سیل کینه وغضب طول مدّت ضبط واضمار اولنمشیکن عاقبت الامر بوشانمق لازم گلدی ـ عاقبت الامر اندفاقی اقتضا ایلدی

DÉBONDONNER. Ôter le bondon d'un tonneau A. فکّ السداد || طاپه یی چیقارمق T. فدامرا فتالیدن P. فکّ الصماد ـ Pour remplir le tonneau, il faut le débondonner فوچی یی طولدرمق ایچون طاپه سنی فکّ ایتمک لازمدر

DÉBONNAIRE. Doux et bon avec faiblesse A. دهّاس ـ حلیم P. یواش خویلو T. نرمخو

DÉBORD. Terme de Médecine. V. Débordement.

DÉBORDEMENT. Action par laquelle une rivière se déborde T. بیرون از لب شدن P. طغیان ـ طموم ـ زخور A. طاشقنلق || Le débordement du Nil طغیان نیل ـ Il se dit aussi des humeurs || Avoir un débordement de bile طغیان صفرایه گرفتار اولمق Débordement des humeurs طغیان اخلاط ـ On dit figur., Débordement d'injures اخلاط ـ ک طاشقنلغی ـ

بالقان بوغازی آغزدن جیقلدقده - جیقلدیغی وقتده

DÉBOUCHER. Ôter le bouchon *A.* فکّ السداد *P.* فدامرا طاپه‌یی جیقارمق *T.* بر داشتن

Et ôter ce qui bouche, ce qui empêche d'entrer *A.* دفع السدّ *P.* آجمق - قپانقلغی کیدرمک *T.* سدّ وبندرا بر طرف کردن

En termes de Médecine, Il signifie, évacuer *A.* اطلاق البطن *P.* یورک سوردرمک *T.* شکم راندن - Et ôter les obstructions *A.* تفتیح السدّة *P.* سده گشادن *T.* سده‌لری آجدرمق

Il signifie aussi, sortir d'un endroit resserré pour passer dans un lieu plus ouvert *A.* خروج عن المضیق *P.* از تنگنا بیرون بوغازدن جیقمق *T.* شدن ‖ L'armée déboucha des montagnes dans la plaine عسکر طاغلردن جیقوب اوه‌یه اینـدی - مضیق جبالدن فسحتکدهٔ - عسکر بوغازدن خروج ایلدی صحرایه خروج ایلدی

DÉBOUCLER. Dégager de son attache l'ardillon d'une boucle *A.* خلع الابزین *P.* گرهبندرا گشادن *T.* طوقه‌یی چوزمک Se déboucler *A.* انخلاع الابزین *P.* گرهبند گشاده شدن *T.* طوقه جوزلمک

Déboucler des cheveux. En défaire les boucles *A.* حلّ الجعد *P.* شکن گشادن *T.* قیورمی چوزمک

DÉBOUILLI. Terme de teinturiers. L'art de s'assurer de la qualité du teint d'une étoffe *A.* فنّ الامتحان الصبغ *P.* بویانمک جاشنیسنی طوتمه *T.* فنّ آزمایش رنگ

DÉBOUQUEMENT. V. Débouquer.

DÉBOUQUER. Sortir d'un détroit *A.* خروج عن خانق البحر *P.* بوغازدن جیقمق *T.* از دربند دریا بیرون شدن

DÉBOURBER. Ôter la bourbe *A.* دفع الوحل - دفع الثملة *P.* تنقیة عن الوحل ازگل پاک - گل بر طرف کردن ‖ جاموردن پاکلتمک - جاموری کیدرمک *T.* ساختن Débourber un bassin d'eau - حوضی وحلدن تنقیه ایتمک un fossé خندقی وحلدن حوضی جاموردن پاکلتمک - Débourber une voiture. C'est la tirer de la bourbe پاکلتمک *P.* تخلیص من الموحل - نزع عن الموحل *A.* از گلزار ور بطاقلقدن - جاموردن جیقارمق *T.* از گلزار رهانیدن - داشتن قوزنارمق

DÉBOURRER. Ôter la bourre d'une arme à feu *A.* سلب الطبق العین *P.* سرپوش گروهه ور کردن *T.* خرتوجک طاپه‌سنی جیقارمق

DÉBOTTÉ خدمتکاری جزمه‌سنی چکدی

DÉBOTTÉ. *A.* منزوع الجرموق *P.* چپداز کشیده *T.* جزمه‌سی چکلمش

DÉBOUCHÉ. Voie ouverte pour arriver à un emploi *A.* مخرج ‖ L'épée et la robe sont deux débouchés pour vos enfans اولادک ایچون ایکی مخرج وار در که بری طریق اهل سیف ودیگری طریقت اهل قلمدر

Et l'extrémité d'un défilé, d'un col de montagnes *A.* فوهة *T.* دهانهٔ دربند - دهانهٔ تنگنا *P.* فوهة الدرب - المستل بوغاز آغزی - طار یول آغزی ‖ L'ennemi nous attendait au débouché بوغاز آغزنده - دشمن بزی بوغاز آغزنده بکلرایدی ورودمزه مترقب ایدی

Et moyen de se défaire, par la voie du commerce, de billets, de marchandises. V. Débouchement.

Il se prend aussi pour Expédient *A.* مخیص - مهرب *P.* یول - چیقه‌جق یول - قاچه‌مق یول *T.* گریزگاه ‖ Chercher un débouché pour se tirer d'affaire, d'embarras بر مصلحتمک وبر غائله‌نمک ایچندن صیریلوب چیقه‌جق بر مهرب چیقه‌جق بر یول آرامق - آرامق

DÉBOUCHEMENT. Action de déboucher. V. Déboucher ‖ Le débouchement des canaux صو - مجاریٔ مادن اندفاع السدّ ایتمه صویوللرینمک آچدرلمه‌سی - یوللرندن قپانقلغمک کیدرلمه‌سی

Et le passage d'un endroit resserré dans un lieu plus ouvert *A.* خروج عن - خروج عن المستل - خروج عن المضیق *P.* المآزم - طار یولدن چیقمه *T.* بیرون شدن از تنگنا ‖ L'armée fut attaquée au débouchement بوغاز آغزندن چیقمه عسکر بوغاز آغزندن چیقار ایکن اورلمشدر

Figur. Moyen de se défaire de billets, de marchandises *A.* طریق الترویج - طریق الصرف - طریق الخرج *P.* راه روایش *T.* خرجمک یولی ‖ On a trouvé un débouchement pour ces billets بو اوراق میریه‌نمک خرج وصرفی طریقی بولندی On cherche un débouchement pour ces marchandises - بو اموال ایچون بر طریق ترویج آرایورلر ترویجی طریقنی - بو اموالمک خرجی طریقنی آرایورلر

DÉBOUCHER, au substantif. Il ne se dit qu'en ces phrases, Au déboucher d'un défilé, au déboucher des montagnes *A.* لدی *P.* لدی الخروج من مضیق الجبال - الخروج عن المستل طار یول آغزندن *T.* در وقت بیرون شدن از تنگنا

Débourrer un cheval. C'est le rendre propre aux usages auquels on le destine *A.* تضرية الفرس *P.* اسب آلفتانیدن *T.* بارکیری آلشدرمق

DÉBOURSEMENT. V. Débourser.

DÉBOURSER. Tirer de l'argent de sa bourse pour en faire usage *A.* اخراج من الکیس - خرج من الکیس *P.* از کیسه کیسه‌دن چیقاروب ویرمک *T.* از کیسه خرج کردن - دادن کیسه‌دن خرج ایتمک - || Il a acheté une terre, et il l'a payée sans rien débourser اشترا ایلدیکی چفتلکک ثمننی کیسه‌سندن بر حبّه خرج ایتمکسزین ادا ایلدی Retirer de quelqu'un l'argent qu'on a déboursé pour lui فلان کمسنه ایچون کیسه‌دن خرج اولنان اقچه‌یی کندودن تحصیل ایلمک

DEBOUT. Sur pied, sur ses pieds *A.* قائم *P.* - ور استاده آیاقده - قائمدر || Il est debout آیاقده طوران *T.* پا کرده Se tenir debout آیاقده طورمق - قائماً طورمق Laisser quelqu'un debout بر کمسنه‌یی آیاقده طوردرمق - On dit, Être debout, pour dire, être hors du lit, être levé آیاقده یتاقدن قالقمق - اولمق || Tout son monde était debout dès le matin بالجمله خلقی علی السحر آیاقده ایدی Il se porte mieux, il est debout مزاجی خوشجه در آیاغه قالقدی - On dit d'un ancien bâtiment, qu'il est encore debout, pour dire, qu'il subsiste encore الی الآن قائماً یتاقدن قالقدی - موجود در حالا یرنده طورر

Il se dit aussi du bois, lorsqu'on le met de sa hauteur *A.* مستوزیاً - منتصباً *P.* استاده *T.* دیک || Mettre du bois debout دیکنه قویمق - آغاجی منتصباً وضع ایتمک Mettre un tonneau debout فوجی‌یی منتصباً طوردرمق

Il se dit aussi des marchandises qui passent par une ville, sans décharger *A.* بلا حطّ الحمولة *P.* vul. تنخواه فرو نا *T.* کرده یوک ایندرلمکسزین || Les marchandises qui passent debout payent moins de droits que les autres بلا حطّ حموله مرور ایدن اموالدن آلنان عوائد اموال سائره عوائدندن اقلدر

En termes de Marine, il se dit d'un vent absolument contraire *A.* مخالف *P.* باز گون *T.* قارشق || Nous avions le vent debout - قارشو اسر ایدی - روزکار بزه مخالف کلور ایدی قارشو کلور ایدی

DÉBOUTER. Déclarer par sentence que quelqu'un est déchu de la demande qu'il a faite en Justice *A.* ردّ من قبل الشرع *P.* نزد شرع نا مقبول داشتن *T.* شرعاً مقبول طوتمامق || Il a été débouté de sa demande دعواسی قبل شرعدن ردّ اولندی - ادّعالری من قبل الشرع ردّ اولندی جانب شرعدن نا مقبول - قبل شرعدن مقبول طوتلمدی حکم اولندی

Débouté. *A.* مردود من قبل الشرع *P.* نزد شرع نا مقبول *T.* شرعاً مقبول طوتلمامش

DÉBOUTONNER. Faire sortir les boutons d'une boutonnière *A.* فسخ الزرّ - فکّ الزرّ *P.* اخکوندرا گشادن *T.* دوکمه‌یی چوزمک

On dit figur. Se déboutonner avec ses amis, pour dire, leur ouvrir son coeur *A.* کشف ما فی - کشف ما فی الفوآد *P.* درون وا کردن *T.* یورکی آچمق - درونی آچمق

Déboutonné. *A.* منفکّ الزرور *P.* اخکونه گشاده *T.* دوکمه‌سی چوزلمش

On dit proverb., Rire à ventre déboutonné, pour dire, rire excessivement *A.* انزاق *P.* قاه قاه زدن *T.* کولمکدن بایلمق

se DÉBRAILLER. Se découvrir la gorge avec quelque indécence *A.* کشف الصدر *P.* سینه گشادن *T.* کوکس آچمق || Se débrailler devant tout le monde کشف علی ملاء الناس صدر ایتمک

Débraillé. *A.* مکشوف الصدر *P.* سینه گشاده *T.* کوکسی آچق

DÉBRIDER. Ôter la bride à un cheval *A.* خلع اللجام *P.* اویانی جیقارمق *T.* از سر اسب لگام بردن || Il ne faut pas sitôt débrider ce cheval شو آتک اویاننی تیز الدن جیقارملو دکلدر

On dit figur., Sans débrider, pour dire, sans interruption *A.* لا ینقطع - بلا انقطاع - بلا فاصلة *P.* از یک نفس - بی *T.* بر نفسدن فاصله || Il a parlé pendant trois heures sans débrider فاصله‌سز - اوچ ساعت تکلم ایلدی لا ینقطع

Débridé. *A.* مخلوع اللجام *P.* لگام برده - اسب - بی *T.* اویانی آلنمش - اویانی جیقارلمش

DÉBRIS. Les restes dispersés d'une chose décomposée ou détruite *A.* نقض pl. انقاض - کسارة pl. کسارات *P.* شکستپاره *T.* یبقنتی - دوکنتی - قیرنتی || Il ne put rien sauver des débris de son vaisseau سفینه‌سی انقاضندن برشیٔ تخلیص ایده‌مدی Cette ville n'offre plus que les tristes débris de maisons réduites en cendres بو بلده‌ده همحال رماد اولمش

ابنیه‌نک خسیس ونا چیز انقاضندن غیری اثر قالمامشدر - Il se dit figur. du bien qui reste à un homme après un grand revers de fortune *A.* انقاض وکسارات المال || Il lui reste encore des biens des débris de sa fortune معموریّت سابقه‌سندن قالمش فناپذیر اولمش - انقاض وکسارات مال هنوز کندوده باقیدر مالنک دوکنتیلری هنوز یانده موجود در

On dit aussi figur. Les débris d'un souper, pour dire, les restes *A.* خشارة المائدة - سقاطة النوال - حتامة *P.* ریزهٔ سفره سلکندیسی - سفره دوکنتیسی *T.* خورش

Il se dit aussi des troupes qui restent après la défaite d'une armée *A.* بقیّة السیوف *P.* پسماندهٔ لشکر شکست دیده *T.* عسکر قیرنتیلری || Avec ce qu'il put ramasser des débris de ses troupes بقیّة السیوف اولدرق جمع ایده بیلدیکی عسکر ایله

DÉBROUILLEMENT. Action de débrouiller. V. Débrouiller || Il est exact et habile, il faut lui laisser le débrouillement de cette affaire ارباب دقّت واصحاب حذاقتدن بر آدم اولمغله بو مصلحتدن حال تشویش واختلاطک دفعی تدقیق اموردە - کفّ کفایتنه تفویض اولنمق اقتضا ایدر صاحب لیاقت بر مرد پر مهارت اولمغله بویله پیچاپیچ اولمش مادّه‌دن حال شورش واختلاطک دفعی خصوصی عهدهٔ اهتمامنه حواله اولنمق اقتضا ایدر

DÉBROUILLER. Démêler, mettre de l'ordre dans ce qui est confus *A.* تخلیص عن - دفع الاختلاط - سلب الاختلاط *P.* التشویش از شوریدگی آزاده کردن *T.* قارشقلقدن قورتارمق || Débrouiller des papiers qui sont mal en ordre قارش مورش اولان اوراقدن حال تشویش واختلاطی پاکیزه *P.* دفع الالتباس - تنقیح *A.* - Figur. دفع ایتمک *T.* ساختن پوروزی آیرتلمق || C'est un chaos d'affaires très-difficiles à débrouiller تنقیحی بغایت مشکل بر هیولای بی بن وکنار امور واحوالدر Cette affaire n'est pas encore bien débrouillée dans ma tête بو مصلحتی ذهنمده هنوز تنقیح بو مصلحتک التباسنی ذهنمده هنوز دفع ایده‌مم - ایده‌مدم

DÉBROUILLÉ. *A.* منسلب الاختلاط *P.* وارستهٔ شوریدگی *T.* پاکیزه ساخته *P.* منقّح *A.* قارشقلقدن قورتلمش *T.* پوروزی ایرتلنمش

DÉBRUTIR. Ôter ce qu'il y a de plus rude, de plus brut *A.* تهذیب *P.* پیراستن *T.* پرداخت ایتمک || Débrutir une glace آیینه بللورینی - آیینه‌نک بللورینی پرداخت ایتمک Débrutir un marbre مرمر طاشنی پرداخت تهذیب ایتمک

DÉBUSQUEMENT. V. Débusquer.

DÉBUSQUER. Chasser quelqu'un d'un poste avantageux *A.* ازجایش گریزانیدن - ازجایش دور کردن *P.* ازعاج - تنحیة *T.* یرندن چیقارمق || Les ennemis s'étaient postés sur une hauteur, on les en débusqua à coups de canon دشمن بر محلّ مرتفعده قرارگیر اولمشکن طوب انداختیله یرندن تنحیه اوزرینه طوب انداختیله یرندن - وازعاج ایتدرلدی - Figur. Obliger quelqu'un de quitter une place pour lui succéder *A.* دفع *P.* بر طرف کردن *T.* چلمک || Il était entré dans le ministère, dans les Finances; mais on l'en a débusqué وکلای دولت دائره‌سنه وامور دفتریّه خدمتنه دفع ایلدیلر - داخل اولمشکن چلدیلر

DÉBUT. Il se dit, en général, d'une action que l'on fait pour la première fois *A.* فاتحة pl. فواتح - مبداء pl. مبادی *P.* باشلایش - باشلنغج *T.* دخش - سر آغاز || Beau début فاتحهٔ فنا - فاتحهٔ قبیحه Mauvais début فاتحهٔ خیریّه - حسنه باشلنغج

DÉBUTER. Faire les premières démarches *A.* استفتاح - بدء دخش - سر آغاز کردن - آغازیدن *P.* شروع - افتتاح - نمودن *T.* باشلمق || Cet homme a bien débuté à la Cour فلان کشی سرای همایون خدمتنده حسن ایله استفتاح بر مقالهٔ طویله ایله Il débuta par un long discours ایلدی بداء ایلدی

DÉCACHETER. Ouvrir ce qui est cacheté *A.* فکّ المهر *P.* مهری سوکمک *T.* مهر بر کندن

DÉCACHETÉ. *A.* منفکّ المهر *P.* بر کنده مهر *T.* مهری آچق - سوکلمش

DÉCADE. Dizaine, espace de dix jours *A.* عشرة - عدد عشاری pl. عشرات *P.* ده‌مرده *T.* اونلق || Première, seconde, troisième décade عشرهٔ اوّل وثانی وثالث

DÉCADENCE. Disposition à la chute, à la destruction *A.* هبوط اشراف الی الانهدام - میل الی الانهدام - انهباط - *P.* افتادگی *T.* دوشش - بیقلش - بیقلمغه یوز طوتمه - بو - بو سرای مشرف انهدامدر || Ce palais s'en va en décadence حال انهباط Tomber en décadence قوناق بیقلمغه یوز طوتدی

آرادقلرینی خبر آلنجه علی العجله فرار وغیبت ایلدی

DÉCANTATION. Action par laquelle le chimiste verse quelque liqueur, en inclinant doucement le vaisseau *A.* نطفان *P.* یواش یواش دوکلش *T.* ریزش آهسته

DÉCANTER. Terme de Chimie. Verser doucement une liqueur یواش یواش دوکمک *T.* آهسته آهسته ریختن *P.* نطفان *A.*

DÉCAPER. Passer un cap. C'est un terme de Marine *A.* قطع بورونی آشورمق *T.* روغرا گذشتن *P.* قطع الطایق ـ الشناخ

DÉCAPITATION. Action de décapiter. V. ce mot.

DÉCAPITER. Couper la tête à quelqu'un *A.* ـ قطع الرأس باش کسمک *T.* سر بریدن *P.* قتل

Décapité. *A.* باشی *T.* سربریده *P.* مقتول ـ مقطوع الرّاس قتل اولمش ـ کسلمش

DÉCARRELER. Ôter les carreaux d'une chambre *A.* فکّ اوطه نک *T.* تختهای مفروشه ور کردن *P.* الصفایح المفروشه دوشمه تختهلرینی قوپارمق

DÉCÉDER. Mourir de mort naturelle *A.* ـ ارتحال ـ وفات اولمک *T.* مردن *P.* قضاء النحب || Il décéda un tel jour عازم دار البقا اولمشدر ـ فلان کون قضای نحب ایلدی وفات ایلدی ـ ارتحال ایلدی ـ

Décédé. *A.* اولمش *T.* مرده *P.* متوفا

DÉCELER. Découvrir ce qui est caché *A.* تکشیف ـ کشف خارجه ـ خارجه چیقارمق *T.* گل کردن ـ آشکار کردن *P.* میدانه چیقارمق ـ اچیغه چیقارمق ـ اخراج ایتمک || Déceler un crime جرم وقباحتی خارجه اخراج ایتمک Il s'était caché chez son ami, on l'a décelé دوستی یانده اختفا ایتمشیدی انجق خارجه اخراج ایتدرلدی Il ne veut pas être connu, ne l'allez pas déceler بیلنمک استمز واروب تلاش واضطرابی Son embarras décela son crime میدانه چیقارمه حسبیله جرم وقباحتی کشف اولندی ـ On dit aussi, Déceler un secret *A.* کسف السرّ ـ افشاء السرّ راز نهانرا *P.* سرّی آچمق *T.* فاش کردن

DÉCEMBRE. Le dernier mois de l'année *A.* کانون اوّل *P.* کانون اوّل *T.* شب افزان ـ دی

DÉCEMMENT. D'une manière décente *A.* ـ ادیبانه مؤدّبًا *P.* ادب ایله *T.* آزرمانه || Il est vêtu fort décemment ادیبانه کیینمشدر

DÉCENCE. Bienséance, honnêteté extérieure *A.* حسن ـ ادب

رفته رفته مایل Aller en décadence وانهدامه گرفتار اولمق انهدام اولمق ـ Il se dit figur. de tout ce qui va vers son déclin *A.* انحطاط ـ زوال *P.* پژمردگیّ حال *T.* دوشکونلک || La décadence de l'Empire دولتک انحطاط ـ انحطاط دولت دولتک انحطاط وزوالی La décadence des affaires d'un État مزاجی وامور ملک Sa santé, ses affaires vont en décadence واحوالی مایل زوال وانحطاطدر La décadence du commerce اعتباری امر تجارتک انحطاطی یومًا فیومًا مشرف زوال وانحطاطدر

DÉCAGONE. Figure qui a dix angles et dix côtés *A.* شکل اون *T.* ده کوشه *P.* شکل معشّر الزوایا ـ ذو عشر زوایا || Un décagone régulier a ses angles et ses côtés égaux کوشه لو بر شکل معشّر تامّ متساوی الاضلاع والزوایا در

DÉCAISSER. Tirer d'une caisse *A.* اخراج عن الصندوق *P.* صندقدن چیقارمق *T.* از تپنگو بیرون کردن || Quand on aura décaissé toutes ces marchandises بو امواللک جمله سی صندقدن اخراج اولندقده

DÉCALOGUE. Les dix commandemens de Dieu *A.* عشر فرایض *T.* ده سپارشهای یزدانی *P.* عشر وصایاء مفروضهٔ ـ الهیّهٔ تکرینک بیوردیغی اون سپارشلر

DÉCALQUER. Tirer une contre-épreuve d'un dessin *A.* اخذ نقشی آلمق *T.* نگار بر گرفتن *P.* النقش

DÉCAMPEMENT. L'action de décamper *A.* رحات ـ رحلت اردونک قالقمه سی *T.* کوچ سازیّ اردو *P.* المعسکر || Le décampement se fit avec précipitation اردونک رحلتی عجله ایله Une heure après le décampement اردونک رحلتندن اولدی بر ساعت مرورنده

DÉCAMPER. Lever le camp *A.* ارتحال المعسکر *P.* اردو کوچ اردو ـ اردو قالقمق *T.* اردو رفع خیام اقامت کردن ـ کردن || Dès que l'armée eut décampé اردونک ارتحالی کوچمک On décampa au point du jour اردو قالقدیغی عقیبنده ـ عقیبنده رفع رخت قرار واقامت ـ اردو علی السحر قالقدی ایلدی

Figur. S'enfuir *A.* ـ فرار غیبت *P.* گریختن *T.* قاچمق || Il vous craint extrêmement; dès qu'il vous voit, il décampe سندن خوفی اولمغله همان کوزینه ایلشدیککث عقیبنده فرار ایدر Quand il sut que les archers le cherchaient, il décampa bien vite فلان کشی پسنه ضابط نفراتی دوشوب

On dit, Ses espérances ont été déçues امانی وآمالی رهین خیبت وخسران اولمشدر

Déçu. *A.* مغفل ـ غریر *P.* آلدانمش *T.* غره گشته

DÉCHAÎNEMENT. Il ne se dit qu'au figuré. Emportement extrême qui s'exprime par des discours injurieux *A.* استشاطة *P.* || Il est dans un perpétuel déchaînement contre vous طاریلوب آتش پوشکرمه *T.* آتشریزئ غرش سنك حقکه علی الدوام On ne vit jamais un pareil déchaînement آتش پوشکرمکدن خالی دکلدر بو مقوله استشاطه شمدییه قدر کورلمش شئ دکلدر

DÉCHAÎNER. Ôter, détacher de la chaîne *A.* خلع السلسلة *P.* فکّ السلاسل ـ || زنجیر چوزمك *T.* زنجیر گشادن On déchaîna les captifs اسرادن فکّ سلاسل اولندی Déchaîner un chien کلبك زنجیرینی چوزمك

Figur. Exciter, irriter contre quelqu'un *A.* تهییج العنف *P.* بخشم ـ بخشم آوردن تشویر اللهاب العنف ـ والشدّة *T.* وکینه انگیختن || Il déchaîna toute la cabale contre lui ارباب فسادك عنف وکینه‌سنی بسبتون فلانك علیهنه تهییج ایلدی

On dit aussi figur., en parlant d'un grand orage, qu'il semblait que tous les vents fussent déchaînés کانّ جمیع ریاح کوبا که جمیع ریاح بالعنف ـ شدّت ایله بردن بوشاندی والشدّه بر اوغوردن بوشانیویردی

Se déchaîner. S'emporter sans retenue contre quelqu'un *A.* استشاطة ـ تنفّط *P.* بر فلان کس آتشریز غرش شدن *T.* طاریلوب آتش پوشکرمك

Déchaîné. *A.* منخلع السلسلة *P.* زنجیری *T.* گشاده زنجیر ـ On dit d'un méchant homme qui se permet tout, que c'est un diable déchaîné چوزلمش زنجیردن بوشانمش بر خبیث شیطان مزاجدر

DÉCHAPERONNER. Ôter le chaperon d'un oiseau de proie quand on veut le lâcher *A.* خلع الستارة من عیون الصقر *P.* پچه یی آچمق *T.* چشمپوش مرغ شکاریرا بر داشتن

DÉCHARGE. L'action de décharger des marchandises *A.* اخراج الحمولة *P.* فرود آوری تنگ *T.* یوك ایندرمه || Se trouver à la décharge d'un ballot دنکك اخراجی وقتنده حاضر بولنمق Il se trouva à la décharge de la charrette, du bateau عربه‌نك وقایغك حمولهسی اخراجنده حاضر بولندی

DÉCENCE. Bienséance *A.* ادب *T.* آزرم *P.* الادب || Il n'est pas de la décence de faire telle chose فلان فعلی ایشلمك رسوم حسن ادبه منافیدر Cela n'est pas dans la décence بو کیفیّت ذاب ادبه مغایر در

DÉCENNAL. Qui dure dix ans *A.* مستمرّ ـ باقی عشر سنین، اون یللق *T.* دهساله *P.* عشر سنین || Magistrature décennale حکومت دهساله ـ اون یيل باقی ومستمرّ اولان حکومت Et qui revient tous les dix ans *A.* واقع فی کلّ عشر سنین، هر اون یيلده بر اولان *T.* بهر ده سال آینده *P.* || Fêtes décennales اون یيلده بر کرّه اولان اعیاد

DÉCENT. Qui est selon les règles de la bienséance *A.* موافق الادب *P.* آزرمانه *T.* ادبلو || Il n'est pas décent à un magistrat de... بر حاکمه کوره فلان شئی ایتمك ذاب ادبه موافق دکلدر Être en habit décent کسوهٔ ادیبانه ایله مکتسی اولمق

DÉCEPTION. Surprise, tromperie. Il se dit lorsque quelqu'un a été induit par erreur à donner une chose pour moins de la moitié de sa valeur *A.* غبن ـ غبن *P.* غرّت ـ غره *T.* آلداتمه || Cela s'est fait sans fraude ni déception بو ماده‌ده نه غبن ونه بو ماده غبن وحیله‌دن عاریدر ـ حیله وار در

DÉCERNER. Ordonner par autorité publique *A.* امر *P.* فرمودن *T.* بیورمق || Décerner un ajournement personnel بر کمسنه‌نك بالنفس مجلس شرعه احضارینی امر ایتمك Décerner des récompenses مکافات لایقه اعطاسنی امر ایتمك Le Sénat lui décerna le triomphe سناتو تعبیر اولنور دیوان عالی فلان کمسنه‌نك غزا ونصرتی مشعر تشریفات معتاده ایله مظهر التفات اولمسنی امر ایلدی

DÉCÈS. Mort naturelle d'une personne *A.* وفات ـ موت *P.* اولوم *T.* مرگ || Le jour de son décès یوم وفاتنده Après son décès وفاتندنصکره

DÉCEVANT. Qui trompe *A.* مغفل ـ غارّ ـ خادع *P.* دلفریب || Espoir décevant آمید غره آمیز ـ امنیّه غارّه Paroles décevantes کلمات کلمات ـ کلمات اغفال آمیز ـ کلمات موجبة الاغفال ـ غارّه اقوال خادعه ـ دلفریب

DÉCEVOIR. Engager dans l'erreur par des moyens spécieux ou séduisants *A.* اغفال ـ تغریر *P.* غره دادن ـ غره کردن *T.* || Ces propositions ne tendent qu'à vous décevoir آلداتمق ایراد اولنان تکالیفدن مراد سنی اغفال ایتمکدر

On dit, La décharge de la conscience, pour dire, l'acquit de la conscience *A.* تخليص النفس عن الحرازة ـ تطمين النفس *P.* آزادگیٔ دل از بار خراش *T.* نفسك بار حرازتدن ‖ Je vous en avertis pour la décharge de ma conscience تخليصی نفسمی بار حرازتدن تخليص ايچون سكا اخبار ايدرم

DÉCHARGEMENT. Action de décharger. Il se dit des vaisseaux et des bateaux. V. Décharge.

DÉCHARGER. Ôter un fardeau du lieu où il était *A.* تنزيل بار بر داشتن ـ تنگرا فرود آوردن *P.* حطّ الحمل ـ الحمولة *T.* يوك قالدرمق ـ دنك ايندرمك ‖ Décharger des marchandises اموال تجّار يوكلرينی ايندرمك Décharger des ballots دنك يوكلرينی ايندرمك Décharger un crocheteur باركيرك Décharger un cheval حمّالك يوكنی ايندرمك Décharger un plancher qui est trop chargé يوكنی ايندرمك غايت ايله يوكلو اولان دوشمه‌نك يوكنی قالدرمق

On dit, Décharger son estomac pour dire, le soulager *A.* تخفيف المعدة *P.* معده‌يی بمعده سبكباری آوردن *T.* Et décharger son ventre *A.* تخفيف البطن *P.* خفيفلندرمك Et qu'une drogue décharge le cerveau, pour dire, qu'elle le soulage des humeurs qui l'incommodent فلان دوا تخفيف دماغه مدار اولور

Et figur., Décharger son coeur, pour dire, déclarer avec franchise les sujets de mécontentement que l'on a *A.* تصفية البال درونرا از ـ تصفيهٔ درون كردن ـ درونرا پاكيزه كردن *P.* ـ يوركی پاكلتمك *T.* ژنگ كدورت پاك كردن Et décharger sa conscience. V. Décharge. — Et décharger quelqu'un d'un soin, de quelque chose de pénible *A.* تخليص عن الثقلة *P.* آزادهٔ بار ساختن ـ وارستهٔ بار كردن *T.* يوكدن قورتارمق ‖ Il l'a déchargé de cette commission فلانی اول مأموريتنك ثقلتندن تخليص ايلدی

Se décharger d'une affaire sur quelqu'un, pour dire, lui en remettre le soin *A.* دفع الامر عن نفسه وتحميل على فلان *P.* بار مصلحترا بر فلانِ انداختن *T.* مصلحتك يوكنی اوزرندن آتوب آخره يوكلتمك

On dit, Décharger une arme à feu, pour dire, la tirer *A.* تخلية *P.* تهی كردن *T.* بوشالتمق ‖ Il faut avoir la plus grande attention de décharger ses fusils et ses pistolets avant de rentrer chez soi بر كمسنه خانه‌سنه دخولدن مقدّم تفنكك

Il se dit aussi de plusieurs coups d'armes à feu *T.* كلّه وياخود قورشون يايلمی ‖ Après avoir essuyé la première décharge de l'ennemi, on alla à eux l'épée à la main دشمن طرفندن آتيلان كلّه‌لرك اوّلكی يايلمنه تحمّل ايلدكدنصكره بزم عسكر مسلول السيوف اولهرق اوزرينه واردی Ils firent d'abord une furieuse décharge اوّل امرده اشدّ شديد بر يايلم Une décharge de mousqueterie تفنك قورشونی كلّه آتمشلر در يايلمی

Il signifie aussi, l'acte par lequel on tient quelqu'un quitte d'une chose *A.* سند الخلاص *P.* خلاصنامه *T.* خلاص تذكره‌سی ـ ادا تذكره‌سی ‖ Décharge bonne et valable قوی ومعمول به On ne saurait rien lui demander, il a sa décharge يدنده ادا تذكره‌سی اولمغله كندودن بر شئ كافّهٔ مطلوب اولنمز On lui a donné une décharge de tout مطلوباتدن برائت ذمّتی حاوی يدينه خلاص سندی ذمّتكی تخليص اعطا اولندی On travaille à votre décharge ايچون سعی اولنور

Et ce que les témoins disent pour décharger un accusé *A.* شهادت للتبرية *P.* گواهی برای آزاده كردن از گناه *T.* تهمتدن قورتاره‌جق شاهدلك ‖ Informer à charge et à décharge بر كمسنه‌نك عليهنه ياخود تبريهٔ ذمّتی بابنده La déposition des témoins fait la décharge de l'accusé كشف حال ايتمك اخبار شهود متهومك تبريهٔ ذمّتنی موجبدر

Et l'endroit, le trou, le tuyau par lequel se décharge l'eau d'une fontaine, d'un étang *A.* بيب *P.* لوله *T.* مصلق ‖ La fortaine a sa décharge à vingt pas de là چشمه‌نك مصلغی يكرمی آدم مسافده واقعدر

On dit aussi, La décharge des humeurs, pour dire, l'écoulement des humeurs *A.* انصباب الاخلاط *P.* ريزش كشها *T.* اخلاطك دوكلمه‌سی

On appelle Décharge dans une maison, un lieu où l'on serre ce qui n'est pas d'un usage ordinaire *A.* سهوة *P.* قابور *T.* مصندره

Il signifie aussi, soulagement *A.* تخفيف *P.* سبكساری *T.* خفيفلتمه ‖ C'est une décharge considérable pour l'État ملك حقّنه بر تخفيف كليدر Il est odieux de faire sa fille religieuse pour la décharge de la famille اهل بيتك تخفيف حالنه مدار اولمق نيّتيله بر كمسنه كندو قزينی رهبانيّت طريقنه ادخال ايتمك بر امر موجب الاستنفار در

وپشتولرینی بوشالتمغه غایة الغایه اهتمام ایتمك واجبدندر

Et décharger sa bile, sa colère sur quelqu'un, pour dire, lui faire sentir les effets de sa colère *A.* افراغ الغضب علی *T.* اویکەسنی بوشاتمق ‖ Il était irrité contre sa femme, il a déchargé sa colère contre ses enfans زوجەسنه انفعال ایدوب اویکەسنی اولادی اوزرینه بوشاتدی

Décharger. Tenir quitte, déclarer quitte *A.* ابراء الذمّة ـ تبریة *P.* ذمّتی قورتارمق *T.* از ذمّت وارسته کردن ‖ Il me demandait telle chose, j'en ai été déchargé par arrêt فلان شیئی بندن مطلوب ایدرایدی حال بو که با اعلام شرعی ذمّتم ابرا اولنمشیدی Il s'est fait décharger de la tutèle de ce mineur بو صغیرك وصایتندن تبرّی ایلدی

Et délivrer d'un impôt, d'une redevance, d'une dette, d'une demande *A.* عفو *P.* عفو *T.* معاف کردن ـ آزاده کردن ‖ Il a été valablement déchargé de tel impôt فلان ایتمك Cette province était fort chargée de tailles, on l'a un peu déchargée ویرکودن بر نهج شرعی عفو اولندی فلان مملکتده بار تکالیف زیاده اولمغله بر مقداری عفو ایله تخفیف اولندی

Décharger un registre, un contrat. C'est y mettre une quittance de ce qu'on a reçu *A.* تنزیل المقدار المقبوض *P.* آلنان مقداری اشاغی *T.* مقدار مقبوض فرو نهاده کردن وارمق

Décharger un accusé. Porter témoignage en sa faveur *A.* شهادت للبرائة *P.* برای آزادگی از گناه گواهی دادن *T.* بر کمسنه نك تهمتسزلکنه شهادت ایتمك ـ Décharger d'accusation. Prononcer par un jugement qu'un accusé est innocent *A.* حکم البرائة *P.* حکم بیگناهی کردن *T.* تهمتسزلغی حکم ایتمك

On dit, qu'une rivière se décharge dans une autre, dans la mer, pour dire, qu'elle y entre *A.* انصباب *P.* ریزان شدن *T.* منصبّ اولمق ـ دوکلمك ‖ Le Danube se décharge à la Mer-Noire طونه قره دکزه منصبّ اولور

Se décharger, en parlant de couleurs, signifie, devenir moins chargées *A.* انکشاف اللون *P.* رنگ گشایش پذیرفتن *T.* رنك آچلمق

Décharner. Ôter la chair de dessus les os *A.* اجتلام ـ *P.* انتحاض کمیکك اتنی *T.* گوشت از استخوان بر کندن

اتی کمیکدن صیروب آلمق ـ صویمق

Figur. Dépouiller d'agrémens, d'ornemens *A.* سلب اللطافة ـ حسنی کیدرمك *T.* نا زیبا ساختن *P.* ازالة الحسن ـ کوزللکی کیدرمك ‖ En voulant trop raffiner sur la langue, on la décharne بر لسانك تزییید نزاکتی بابنده مبالغه اوزره سعی ایدنلر حسن ولطافتنی ازاله ایتمش اولورلر Il signifie aussi, amaigrir *A.* انحاض ـ انحال *P.* لاغر ساختن *T.* خیرەلندرمك ـ اتندن دوشرمك ـ آریقلتمق ـ زبونلتمق *T.* بو خستەلك غایت ایله انحالنه سبب اولمشدر ‖ Cette maladie l'a fort décharné

Décharné. *A.* مجتلم *P.* گوشت از استخوان بر کنده *T.* نا زیبا *P.* مسلوب اللطافة *A.* کمیکك اتی صویلمش *T.* لاغر *P.* نحیض ـ ناحل *A.* حسنی کیدرلمش *T.* ساخته ـ Figur. اتندن دوشمش ـ آریقلنمش ـ زبونلنمش *T.* خیره معدوم ـ معدوم اللطافة *A.* Style décharné. Un style sec. قوری *T.* بی آب وتاب *P.* النضارة

DÉCHAUMER. Il se dit d'une terre que l'on retourne avec la bêche ou la charrue, pour enterrer le chaume qui est resté après la moisson *A.* تقلیب الارض *P.* خاکرا گردانیدن *T.* تارلایی آقدارمق ـ یری آقدارمق

DÉCHAUSSER. Ôter, tirer les bas ou les souliers à quelqu'un *A.* نزع النعال *P.* پاپوش بر آوردن *T.* آیاق قابنی چیقارمق ‖ Déchausser son maître آغاسنك آیاق قابنی چیقارمق

Se déchausser. *A.* انتزاع النعال *P.* پاپوش خودرا بر آوردن *T.* کندو آیاق قابنی چیقارمق

Déchausser un arbre. Ôter la terre qui est autour du pied *A.* تسجین *P.* خاك از پای درخت جدا کردن *T.* آغاجك دیبنی چقورلتمق ـ آغاجك دیبنی آچمق ‖ Les jardiniers déchaussent les arbres pour mettre du fumier au pied باغچوان قسمی آغاجلرك دیبلرینی فشقیلتمق ایچون آچرلر

Déchausser les dents. Les découvrir en écartant les gencives *A.* تنسیع *P.* آزەرا بر بردن *T.* دیش اتنی صیرمق ‖ Il ne faut pas se frotter les dents rudement, parceque cela les déchausse دیشلری شدّتلوجه اوغمق روا دکلدر زیرا دیش اتلری صیریلور

On dit figur., qu'un homme n'est pas digne d'en déchausser un autre, pour dire, qu'il est d'un mérite fort inférieur فلانك

پاپوجنی چویره‌مز

DÉCHAUSSOIR. Instrument qui sert à séparer les gencives d'autour des dents *A.* منسعة الاسنان *T.* دیش اتلرینی صیره‌جق آلت

DÉCHÉANCE. Perte d'un droit *A.* سقوط *P.* ساقط شدن *T.* حقّندن سقوطی || À peine de déchéance de son droit دوشمه امتیازاتدن لازم کله‌جکی انذاریله Déchéance de priviléges امتیازاتدن ساقط اولمق - سقوط

DÉCHET. Diminution d'une chose, ou en elle-même, ou en sa valeur *A.* نقصان - نقص - مخونت - بخس *P.* کاست *T.* || Il y a du déchet dans la fonte des monnaies اکسلمه سکّه‌لرک - سکّه‌لرک ذوباننده بخس ومخونت ظهور ایدر Il y a du déchet sur le prix ارتمه‌سنده اکسلمه واقع اولور de certaines espèces, quand on les emporte en pays étranger بعض سکّه‌لر دیار آخره کوتورلدکده قیمتلرینه نقصان عارض اولور Il faut avoir soin de remplir les tonneaux de vin de temps en temps, à cause du déchet خمری اکسلمه‌دن صیانةً Il y a du déchet sur le vin et sur le blé qu'on garde trop long-temps آرالق آرالق فوچیلرک طولدرلمسی لازمدر خمروحبوبات مدّت مدیده حفظ اولندقچه دائما اکسلمه ظهور ایدر

DÉCHEVELER. Mettre en désordre la chevelure de quelqu'un *A.* تشتیت الشعر *P.* صاچی قارش موی پریشان کردن *T.* || Ces deux femmes en se battant se sont toutes deux dechevelées بو ایکی عورت دویوشر ایکن بری برلرینک صاچنی قارش مورش ایلدیلر

DÉCHIFFRABLE. Qui peut être déchiffré *A.* ممکن الحلّ *P.* گشادنی *P.* انحلالپذیر *T.* سوکیلور || Un chiffre qui n'est pas déchiffrable ممکن الحلّ اولمیان حروف معهوده Cette lettre n'est pas déchiffrable بو مکتوب ممکن الحلّ دکلدر Cela est-il déchiffrable? بونک حلّی ممکنمیدر

DÉCHIFFREMENT. Action de déchiffrer *A.* حلّ *P.* گشایش *T.* آچمه - حلّسازی

V. Déchiffrer.

Il se dit aussi de la chose même qui est déchiffrée *A.* منحلّ *P.* جلّکرده *T.* آچلمش || Apportez-moi le déchiffrement de cette lettre حروف معهوده ایله یازلمش بو مکتوبک منحلّنی بکا کتور Par le déchiffrement de cette lettre, on apprit que... بو مکتوبک حروف معهوده‌سی حلّ اولندقده معلوم اولدیکه

DÉCHIFFRER. Expliquer ce qui est écrit en chiffre *A.* حلّ الحروف *P.* حروف لتره گوندرا حلّ الارقام المعهودة - المعهودة *T.* حروف معهوده‌یی آچمق حلّ کردن || Déchiffrer une lettre بر قطعه مکتوبک حروف معهوده‌سنی حلّ ایتمک Un chiffre malaisé à déchiffrer حلّی مشکل ارقام معهوده

Figur., Lire ce qui est malaisé à lire *A.* تمییز الحروف *P.* قرائت خواندن *T.* اوقومق - حرفلری چیقارمق || Cela est si mal écrit, que je ne le saurais déchiffrer بورتبده فنا یازلمشدر که حروفی چیقاره‌مم Déchiffrer de vieux titres سندات عتیقه‌یی قرائت ایتمک Déchiffrer des descriptions anciennes presque effacées بعض آثار قدیمه اوزرنده محرّر اولوب رهین محو وانطماس اولمش خطوطی تمییز وقرائت ایتمک

Et pénétrer dans une affaire obscure, démêler quelque chose d'embarrassé, de secret *A.* کشف - استخراج *P.* عیان کردن *T.* ایچ یوزینی آچمق وا کردن - || Cette affaire était difficile, il nous l'a bien déchiffrée بو مصلحت امور مشکلدن ایکن فلان کس کرکی کبی کشف واستخراج ایلدی Je ne saurais déchiffrer toute cette intrigue بو فسادک صورتنی تماماً وکاملاً کشف واستخراج ایده‌مم

On dit, Déchiffrer quelqu'un, pour dire, pénétrer ses inclinations, et ce qui lui est arrivé de plus secret *A.* استبطان الحال *P.* استخراج الحال - حال فلانرا وا کردن *T.* بر کمسنه‌نک || On a parlé de lui dans une compagnie où on l'a bien déchiffré ایچ یوزینی آکلامق - حالنی خارجه چیقارمق بر مجلسده فلان کسیدن بحث اولنوب حال وکیفیتی کرکی کبی استخراج اولندی

DÉCHIFFREUR. Celui qui a la clef d'un chiffre *A.* حامل المفتاح الحروف المعهودة *P.* دارندهٔ مفتاح حروف معهوده حروف معهوده انخترینی طوتان *T.*

Et celui qui a le talent de déchiffrer des lettres sans en avoir le chiffre *A.* حلّال الحروف المعهودة *P.* گشایندهٔ حروف معهوده‌نک حلّی فنّنی بیلن *T.*

DÉCHIQUETER. Découper en faisant diverses taillades *A.* تشریم *P.* پاره پاره بریدن *T.* پارچه پارچه - طوغرامق تشقیق - جلد ولحمی تشریم || Déchiqueter la peau, la chair کسمک ایتمک

Déchiqueter une étoffe *A.* قصّ - تقطیع *P.* شکله شکله بریدن

ديلم ديلم كسمك - قرقمق *T.*

DÉCHIQUETÉ. *A.* مشرّم *P.* منشق - پاره پاره بريده *T.* قرقلمش *T.* لشكه لشكه بريده *P.* مقصوص *A.* طوغرانمش ديلم ديلم كسلمش -

DÉCHIRAGE. L'action de désassembler les planches qui composent un bateau *A.* فسخ *P.* گشايش پيوند *T.* سوكمه

DÉCHIREMENT. L'action de déchirer *A.* خرق - مزق - شق *P.* چاك *T.* يرتمه || Le déchirement des habits était une marque de douleur et d'indignation chez les Juifs خرق ثياب - On dit figur., Le déchirement du coeur, pour dire, une vive douleur de l'âme *A.* تشقق البال *P.* چاكچاك دل - كاو كاو دل *T.* يورك پارچه‌لنمسى

On dit aussi au figuré, Déchiremens d'entrailles *A.* قداد *P.* بغرسق كسنتيسى - كسنتى *T.* رنج روده

DÉCHIRER. Mettre en pièces sans se servir d'instrument tranchant *A.* تمزيق - تخريق - خرق - تشقيق - شق *P.* دريدن - پارچه - يرتمق *T.* چاكچاك كردن - شكليدن - فتاليدن - مكتوبى شق ايتمك || Déchirer une lettre ثوبى چاكچاك - ثوبى خرق وتمزيق ايتمك un habit قولنى پارچه پارچه ايتمك Il s'est déchiré toute la main - On dit figur., qu'une chose déchire le coeur, les entrailles, pour dire, qu'elle excite une vive compassion *A.* تشقيق القلب *P.* دلرا چاكچاك كردن *T.* يوركى پارچه qu'un État est déchiré par diverses factions پارچه ايتمك متعدد فرقه‌لرك ظهورى تقريبيله احوال ملك درون ملكده فرق - ودولت رهين انشقاق اولمشدر عديده‌نك ظهورى بين الاهالى شق عصاى اتحادى مؤدى que l'Église est déchirée par un schisme سر نماى ظهور اولمشدر que les passions opposées déchirent le coeur اولان بدعت شق عصاى دينه سبب اولمشدر اهواى متناقضه بادئ انشقاق Les remords déchirent la conscience نفس لوّامه قلب اولور احتكاك قلبه باعث اولور

On dit aussi figur. de certaines douleurs vives et aiguës, qu'elles déchirent les entrailles *A.* تقديد البطن - تقديد الصدر *P.* ابچى صيزلتمق *T.* رنج روده دادن - رنج شكم آوردن - بغرسق كسنتيلرى كتورمك -

Il signifie aussi, offenser par des médisances, par des calomnies *A.* كسر - تمزيق العرض - هتك العرض - هرط العرض بنام وشان فلان شكست آوردن - عرض شكستن *P.* عرضه طوقنمق - عرض بيقمق - عرض قيرمق *T.* Déchirer son prochain كندو قرينكك عرضنى شكست ايتمك Déchirer la réputation de quelqu'un بر كمسنه‌نك نام وشانه ايراث كسر ايتمك

DÉCHIRÉ. *A.* متمزّق *P.* پرتلمش *T.* - On dit, qu'un homme est tout déchiré, pour dire, que ses habits sont tout déchirés *A.* متمزّق الثياب - اوستى باشى پرتق *T.* جامه دريده *P.* مخترق الثياب - On dit proverb., qu'un chien hargneux a toujours les oreilles déchirées, pour dire, qu'un querelleur a toujours des affaires désagréables *T.* طلاشان كوپكك قولاغى دائما پرتق اولور

DÉCHIRURE. Rupture faite en déchirant *A.* شق pl. شقوق *T.* پرتق *P.* چاك - مزقة - خروق pl. خرق - || Raccommoder une déchirure خرقى يمامق Il y a une déchirure à votre habit ثوبكده بر پرتق وار در

DÉCHOIR. Tomber dans un état moins bon que celui où l'on était *A.* انحطاط - سقوط *P.* افتادن *T.* دوشمك || Déchoir de son rang رتبه‌سندن منحطّ اولمق Il est déchu de son crédit اعتبارى ساقطدر - اعتباردن ساقط اولدى Depuis ce moment il a déchu de jour en jour اول مدّتدنبرو يوماً فيوماً حال انحطاطده در Ils sont déchus de leurs priviléges متمتّع - On dit d'un homme avancé en âge, qu'il commence à déchoir, lorsque les facultés du corps et de l'esprit commencent à s'affaiblir en lui اوله كلدكلرى امتيازاتدن ساقط اولمشلر در ولانك قواى طبيعيه‌سى مشرف انحطاطدر

Il signifie aussi, diminuer *A.* تنقّص - انتقاص - نقصان *T.* اكسلمك || Son crédit commence à déchoir كاستن - كم شدن - كميدن *P.* تنزّل - اعتبارى كسب نقصان ايتمكده Dans la décadence de l'Empire Romain, l'éloquence commença bientôt à déchoir رومية كبرا دولتنك وقت انحطاطنده - Déchoir de ses espérances فنّ بلاغت دفعةً تنزّل وانتقاصه يوز طوتدى *T.* امانى وآمال دوچار خيبت وخسران اولمق

DÉCHU. *A.* منحطّ - مسقوط - ساقط *P.* افتاده *T.* دوشمش *A.* خاسر *T.* اكشلمش *P.* كاسته - كم متنزّل - متنقّص الآمال

DÉCHOUER. Remettre à flot un vaisseau échoué *A.* رفع السفينة *P.* اوتورمش *T.* کشتیٔ نشسته‌را بر خیزانیدن عن الابسار کمی‌یی قالدروب یورتمک

DÉCIDÉMENT. D'une manière décidée *A.* بر *P.* باتاً ـ قطعیاً *T.* کسمه‌جه وجه قطعی

DÉCIDER. Résoudre, porter son jugement sur une chose contestée *A.* فصل ـ قطع *P.* قطع کردن *T.* کسمک ‖ Décider une affaire مصلحتی فصل ایتمک Décider un point de Droit فقهه متعلق بر دقیقه‌یی فصل وقطع ایتمک Et terminer une affaire qui est en litige *A.* ختم ـ فیصل *P.* بتورمک *T.* سازکاری نمودن ـ بسیچیدن ‖ Décider un différend منازع فیها اولان ماده‌یه فیصل ویرمک le décider par une bataille میانده جریان ایدن منازعه‌یه جنک ایله منازعه‌یی جنک ایله ختم ایتمک ـ فیصل ویرمک Et ordonner, disposer *A.* حکم *P.* فرمودن *T.* بیورمق ‖ C'est à vous à décider de ma fortune نیک وبد حالمک حکمی سنک رأیکه منوطدر Les juges décident de la vie et de la fortune des hommes خلقک مال وجانلری قضات وحکامک حکمنه منوطدر

DÉCIDER QUELQU'UN. Le déterminer *A.* ارضا *P.* الزام کردن *T.* الزام ایتمک ‖ Cette raison m'a décidé بو دلیل بنی الزام ایلدی

Et porter son jugement avec trop de précipitation *A.* خرق *P.* فتق ـ *T.* کار بریدن ‖ C'est un homme qui aime à décider یرتوب کسمک خرق اموره مبتلا بر آدمدر

SE DÉCIDER. Prendre son parti *A.* توطین ـ تزمیع ـ تصمیم *P.* قرار دادن *T.* قرار ویرمک ‖ Il s'est décidé trop légèrement بو بابده کمال خفت ایله توطین نفس ایلدی خفت ایله قرار ویردی ـ

DÉCIDÉ. *A.* رهین *P.* مقطوع *T.* قطع کرده کسلمش مقرر ـ مصمم *A.* بتمش *T.* فیصلپذیر ـ بسیچیده *P.* الفیصل قراری ویرلمش ـ قرار بولمش *T.* قرار داده ـ قرار گیر *P.*

Homme décidé. Celui qui a un caractère ferme *A.* اصیل استوار اندیش *P.* حصیف الرأی ـ ثابت الرأی ـ الرأی عقلی لنکرلو ـ عقلی تمللو *T.*

DÉCIMABLE. Qui est sujet aux décimes *A.* تحت التعشیر *P.* اوندەلقلو *T.* دهیوده دار

DÉCIMATEUR. Celui qui lève la dîme dans une paroisse *A.* محصّل العشر ـ عشّار *P.* اوندەلقجی *T.* دهیوده گیر ‖ Principal décimateur باش اوندەلقجی

DÉCIME. La dixième partie des biens qu'on paye à l'Église *A.* اوندەلق *T.* دهیک ـ دهیوده *P.* اعشار *pl.* عشر

DÉCINTRER. Ôter les cintres d'une voûte *A.* نزع القوالب *P.* الطاق کمر قالبلرینی قوپارمق *T.* خورا بردن ‖ On ne décintre les voûtes que quand elles sont bien sèches کمرلر کرکی کبی قوریمینجه قالبلرینی قوپارمزلر

DÉCISIF. Qui décide *A.* جازم ـ فاصل ـ قطعیّ ـ قاطع *P.* ایشی کسر ـ ایش کسیجی *T.* کار بر ‖ La pièce décisive d'un procès دعوایه متعلق اولان اوراقدن فاصل الامر اولان Combat décisif حکم فاصل ـ حکم قطعی Jugement décisif ورقه محاربهٔ قطعیّة النتیجه

Il se dit aussi des personnes, et signifie qui décide hardiment *A.* ذو الصریمة ـ زمیع الامور ـ زمیع ـ مجذام الامور ـ مجذام *P.* کارساز *T.* ایش بتوریجی ‖ C'est un homme décisif مجذام Les jeunes gens sont ordinairement plus décisifs qu'il ne faudrait حدیث السنّ اولنلر اقتضاسندن زیاده ذوی الصریمه درلر

On dit aussi en mauvaise part, Esprit décisif, Ton décisif *A.* مستبدّ بالرّای *P.* خود رای *T.* رأینه مصرّ

DÉCISION. Résolution, jugement *A.* رأی *pl.* آرا ـ رأی جازم ـ رأی ـ *T.* رأی قرار گیر ـ رأی قرار داده *P.* احکام *pl.* حکم ‖ Cela est contraire aux décisions des Conciles بو کیفیت مجالس شورای دینده قرار گیر اولمش آرایه مغایر در On attend la décision du Roi جانب پادشاهیدن ظهور ایده‌جک حکمک La décision des docteurs fut que... گروه ورودینه منتظر درلر Une décision de علمانک رأی قرار داده‌لری شو ایدیکه La décision d'une affaire بر مصلحته فقهه متعلق بر حکم Droit La décision d'un dogme بر مصلحتک قراری ـ دائر اولان رأی قرار داده عقایده متعلق بر خصوصده ویریلان رأی La décision d'une question dépend de la manière dont elle est posée جازم بر مسئله‌ده رأی ویرلمک صورت بسط وافاده‌سنه منوطدر

DÉCISIVEMENT. D'une manière décisive *A.* ـ قطعیاً ـ جازماً *T.* قطعیجه بر وجه قطعی *P.* علی وجه القطعیّ ‖ Parler décisivement جازماً وقطعیاً تکلم ایتمک

DÉCISOIRE. Il ne se dit qu'en parlant du serment d'une

partie qui décide le différend en question *A.* قسم فاصل
نزاعی کسدجك یمین *T.* سوگند سخن بر *P.* النزاع

DÉCLAMATEUR. Il se dit d'un homme qui récite en public خطبه اوقویيجی *T.* خطبه خوان *P.* خطبا pl. خطيب *A.* || C'est un bon déclamateur بر خطيب طليق اللساندر Mauvais déclamateur خطيب سقيم الكلام - خطيب كليل اللسان

DÉCLAMATION. La prononciation et l'action de celui qui déclame *A.* خطابت *P.* خطبه خوانی *T.* خطابت ايتمك || La déclamation est une des principales parties de l'oratenr فنّ خطابت واعظك اسباب اصليه‌سندندر Avoir la déclamation belle, aisée خطابتده لطافت وسلاست صاحبی اولمق Entendre bien l'art de la déclamation فنّ خطابته آشنا اولمق - Il se dit aussi, d'une pièce d'éloquence composée pour être déclamée *A.* خطبة pl. خطب

DÉCLAMER. Réciter d'un ton d'orateur *A.* اجهار الخطبة

DÉCLARATIF. Il se dit d'un acte par lequel on déclare quelque chose *A.* متضمّن البيان الحال - مبيّن الحال *P.* نمودار *T.* بيان ايديجی ساز || Il rapporte un titre qui n'est pas attributif du droit, mais seulement déclaratif اعطای استحقاقی متضمّن اولميوب يالكز بيان حالی محتوی سند ابراز ايدر

DÉCLARATION. Action de déclarer *A.* بيان - اعلان - اشاعة *P.* آشكار سازی *T.* بللوايتمكلك || Déclaration publique اعلان solennelle اعلان معتبر authentique اعلان على ملاء الناس Depuis la déclaration de son mariage نكاحنی اشاعه رسمی Déclaration d'amour اعلان عشق Il ne veut point de cela, il en fait sa déclaration واعلان ايده‌ليدنبرو بوكا طالب اولمديغنی اعلان ايده‌يور

DÉCLARATION DE GUERRE. L'acte public par lequel une puissance déclare la guerre *T.* اعلان سفری حاوی بيانناما

Il signifie, en termes de Pratique, dénombrement fait dans un mémoire *A.* مفردات دفتری *T.* دفتر المفردات || Donner la déclaration d'une maison برمنزلك مفردات دفترينی اعطا Déclaration de dépens مصروفاتك مفرداتی دفتری ايلمك

DÉCLARATOIRE. Il se dit d'un acte par lequel on déclare juridiquement quelque chose *T.* بيان حالی حاوی اعلام شرعی

DÉCLARER. Manifester. *A.* بيان - اعلان - تبيين - اشاعة *P.* افادة - آشكار كردن - فاش كردن *T.* بيان ايتمك || Déclarer ses intentions à quelqu'un مراد ومرامنی بر كمسنده

مقاصد ومنويّاتنی اعلان بيان ايتمك Déclarer ses desseins شويله ادّعا ايلديكنی ... ايتمك Il déclara qu'il prétendait que اعلان ايلدی Il a déclaré son mariage, après l'avoir tenu longtemps secret امر تزوّجنی مدّت مديده مكتوم وسخفی طوتمشيكن بو دفعه اشاعه ايلدی On lui fit déclarer ses complices تهمته مشارك وهواداری اولان اشخاصی كندويه اعلان سفر ايتمك - بيان ايتدرديلر Déclarer la guerre et manifester par autorité publique *A.* اعلان من قبل الشرع *T.* طرف شرعدن از جانب شريعت اعلان كردن *P.* بيان ايتمك || Il a été déclaré atteint et convaincu d'un tel crime متهوميتی وعليهنه فلان جرمك تحقّقی قبل شرعدن اعلان اولندی On l'a déclaré criminel de lèse-majesté ذات دولته خيانت جرمی اوزرنده ثابت اولديغی قبل شرعدن اعلان اولندی Son mariage est déclaré nul نكاحی ملغا اولديغی قبل شرعدن اعلان اولندی

Se déclarer. S'expliquer *A.* افصاح المرام - افشاء المرام *P.* مرامنی آچيغه قويمق - مرامنی آچمق *T.* مرام خود وا كردن || Il ne veut point se déclarer là-dessus البابده افشاء مرام علنًا وصراحةً افصاح ايتمك Il s'est déclaré hautement - Il signifie aussi, se manifester, se faire connaître مرام ايلدی آچيغه *T.* آشكارا شدن - بديد آمدن *P.* ظهور - تبيّن *A.* || La maladie se déclara بللو اولمق - ميدانه چيقمق - چيقمق علّت تبيّن ايلدی La victoire s'est déclarée, pour nous غلبه ونصرت طرفمزه تبيّن ايلدی Il s'est déclaré l'auteur d'un tel livre فلان كتابك مؤلّفی اولديغنی بيان ايلدی Le public s'est déclaré pour lui جمهور ناس فلانمك طرفداری اولديغنی بيان ايلدی - Et prendre parti dans une guerre commencée سفره موافقت ايتمك || Une partie de l'Allemagne se déclara pour les Suédois آلامان امراسنك بعضيسی سفر خصوصنده اسوجلويه موافقت نيتنده اولدقلرينی اعلان On força le prince à se déclarer فلان حكمداری سفره ايلديلر موافقت ايلمكه اجبار ايلديلر

DÉCLIC. Espèce de bélier propre à enfoncer des pieux *A.* ميطدة *P.* كدينه *T.* واريوز

DÉCLIN. L'état d'une chose qui penche vers sa fin *A.* ميل توجّه الى - اشراف الى الانحطاط - انحطاط - الى الزوال || اشاغيلنمه - زواله اغمه *T.* بزوال گرايیدن *P.* الانحطاط Le déclin du jour نهارك زواله ميلی Le déclin de l'âge

بر مرضك سنّك انحطاطه ميلى Le déclin d'une maladie حمّانك حال انحطاطى Le déclin de la fièvre de la lune قمرك زوال وانحطاطه توجّهى Le déclin de l'Empire Romain رومية كبرا دولتنك انحطاطه ميلى Sa fortune est sur son déclin حال ثروت ويسارى مشرف زوالدر Cette beauté est sur son déclin بو حسن وجمال مايل انحطاط وزوالدر

DÉCLINABLE. Terme de Grammaire. Qui peut être décliné *A.* ممكن الاعراب

DÉCLINAISON. Manière de faire passer les noms par tous les cas *A.* اعراب

En termes d'Astronomie, il se dit des astres en parlant de leur éloignement de l'équateur *A.* ميلان الكوكب - ميول || Déclinaison australe ميلان جنوبىّ كوكب Déclinaison boréale ميلان شمالىّ كوكب Déclinaison de l'aiguille aimantée پوصله ايكنه‌سنك ميلانى

DÉCLINANT. Il se dit d'un cadran qui ne regarde pas directement quelqu'un des points cardinaux *A.* بسيطة زايغة

DÉCLINATOIRE. Terme de Pratique. Il n'est d'usage qu'en ces phrases, Exceptions déclinatoires, Fins déclinatoires, qui se disent des moyens qu'on allègue pour décliner une juridiction *A.* اعذار ناهية الحق القضا

DÉCLINER. Déchoir, pencher vers sa fin *A.* انحطاط - تنزّل *P.* انحطاط مايلت الى التنزّل - تمايل الى الانحطاط *T.* آشاغيلنمق بانجام يازيدن - تنزّل يافتن - پذيرفتن || Ce malade décline tous les jours بو مريضك حالى كل يوم انحطاط پذير اولمقده در Sa fièvre décline depuis peu عهد قريبدنبرو مايل تنزّل وانحطاطدر Ses forces déclinent قواى بدنيه‌سى غاية الغايه متمايل انحطاطدر beaucoup آن بآن تنزّل وانحطاطده در Il va en déclinant قوّت ماليه‌سى تدريجى منحطّ اولمقده در Sa fortune va en déclinant - On dit, en parlant de la boussole, que l'aiguille décline de tant, pour dire, qu'elle s'éloigne de tant de degrés du Nord پوصله‌نك ايكنه‌سى قطب شماليدن شو قدر كرته ميل شو قدر كرته دوشر - ايدر - Il se dit aussi en parlant des astres. V. Déclinaison.

En termes de Grammaire, c'est faire passer un nom par tous ses cas *A.* اعراب

DÉCLINER SON NOM, signifie, dire son nom dans un lieu où l'on n'est pas connu *A.* تعريف الاسم - انباء الاسم *P.* نام بر كمسنه ادينى سويلمك *T.* خودرا بيان كردن

DÉCLINER UNE JURIDICTION. Ne vouloir pas reconnaître la juridiction d'un tribunal *A.* نهى الحق القضا

On dit qu'un mur décline, lorsqu'il s'écarte un peu du point cardinal qu'il regarde le plus *A.* تجانف - تمايل *P.* يازيدن قاچقلق كوسترمك *T.* وريبى نمودن - بو ديوار جنوبدن شماله بر كرته قدر قاچقلق كوسترر - بر درجه قدر تمايل ايدر

DÉCLINÉ. *A.* منحطّ - متنزّل *P.* انحطاط پذير - تنزيل يافته *T.* آشاغيلنمش *A.* متمايل *P.* يازيده قاچقلنمش

DÉCLIVITÉ. Situation d'une chose qui est en pente *A.* حال بر الحدور *P.* شيو *T.* شيولك || La déclivité d'un terrain ارضك شيولكى

DÉCLORE. Ôter la clôture *A.* فسخ الحظار *P.* چپررا بر جيت ديوارى سوكمك - صوندرمه‌يى سوكمك *T.* كندن || Il a été condamné à déclore son champ تارلاسنده اولان جيت ديوارك سوكلمسى حكم اولندى

DÉCLOS. Qui n'est plus clos *A.* معدوم الحظار *P.* بى چپر *T.* صوندرمه‌سز - ديوارسز || Ce champ est déclos en plusieurs endroits بو تارلا اكثر محللرنده معدوم الحظار در

DÉCLOUER. Détacher quelque chose en arrachant les clous qui l'attachent *A.* فكّ المسمار - نزع المسمار *P.* ميخلرا بركندن *T.* اكسرى سوكمك || Déclouer des ais, des planches تختەلرك اكسرلرينى - مساميرالواحى فكّ ايلمك Cela est tout déclové فلان شيئك اكسرى كلّيّاً سوكمك سوكلمشدر

DÉCOCHER. Tirer une flèche *A.* رمى السهم *P.* تير انداختن *T.* اوق آتمق

DÉCOCHÉ. *A.* سهم مرمىّ *P.* تير انداخته آتلمش اوق *T.*

DÉCOCTION. Composition médicinale qu'on obtient en faisant bouillir dans l'eau des drogues médicinales *A.* مطبوخ *P.* پخته مطبوخ داروى گرم - جوش *T.* مطبوخ || Boire une décoction ايچمك Faire une décoction مطبوخ ترتيب ايتمك Mettre infuser du séné dans une décoction de chicorée هندبا مطبوخى ايچنده سنامكى نقع ايتدرمك Faire de la décoction pour un lavement احتقان ايچون مطبوخ ترتيب ايلمك

کونش T. تاب خورشید چهره‌را پژمرده رنگ کردن
Le soleil a décoloré || کونش چهره‌یی کویندرمک - چالمق
رنگ - حرارت شمس چهره‌سنی تسفیع ایلدی
son visage کونشک اسیلکی - رویی تاب خورشیددن پژمرده اولدی
Le soleil a décoloré ces fleurs تاب چهره‌سنی کویندردی
شکوفه‌لری - خورشید بو شکوفه‌لرک رنگنی پژمرده ایلدی
کونش چالدی

DÉCOLORÉ. A. زایل اللون - ذاهب اللون P. پژمرده رنگ
شکسته رنگ P. متغیّر اللون - کامد A. رنکی بوزلمش T.
از تاب خورشید پژمرده P. مسفوع A. بکزی بوزوق T.
کونش کویندرمش - کونش چالمش T. رنگ گشته

DÉCOMBRER. Ôter les décombres, les débris qui embarrassent un terrain, et qui bouchent quelque passage A. تجریف القضض
سدّ وبندرا برطرف - انزاره برطرف کردن P. دفع الرَدَم -
طیقانفلغی - مولوزی قالدرمق - مولوزی کیدرمک T. کردن
Décombrer le pied d'une muraille || طیقانقلغی آچمق - کیدرمک
Décombrer un passage دیوار دیبندن مولوزی کیدرمک
بر کچیدک طیقانقلغنی آچدرمق - دفع ردم ایتمک

DÉCOMBRES. Les pierres et menus plâtres qui demeurent après qu'on a abattu un bâtiment A. قضض pl. قُضض P. انزاره
T. مولوز

DÉCOMPOSER. Réduire un corps à ses principes A. حلّ P.
Les Chimistes décom- || چوزوب آیرمق T. از هم جدا کردن
posent les corps mixtes par le moyen du feu اهل کیمیا اجسام
مرکّبیی آتش قوّتیله حلّ ایدرلر

Figur. A. حلّ - فسخ الاجزا P. وا کردن T. آچمق || Décom-
poser une idée, un discours بر معنانک و بر مقاله‌نک
اجزاسنی فسخ وحلّ ایتمک - Il se prend en Médecine pour
Atténuer, dissoudre A. تحلیل || La fièvre décompose le sang
حرارت حمّا تحلیل دمی مستلزمدر

DÉCOMPOSÉ. A. منحلّ P. از هم جدا کرده T. جوزیلوب
آیرلمش

DÉCOMPOSITION. Résolution d'un corps mixte dans ses principes A. انحلال P. از هم جدایی T. چوزیلوب آیرلمه || La dé-
composition d'un corps mixte بر - بر جسم مرکبک انحلالی
جسم مرکبک انحلالیله اجزای اصلیه‌سنه ارجاعی

Figur. A. انحلال - انفساخ الاجزا || La décomposition d'une
idée, d'un discours بر معنانک وبر مقاله‌نک انحلالی

DÉCOIFFER. Défaire la coiffure d'une femme A. فسخ الکوارة
ou ôter sa coiffure صارغی بوزمق T. سرپوشرا یییدن P.
صارغی چیقارمق T. سر پوشرا بر داشتن P. خلع الکوارة A.
- Et déranger les cheveux A. تشتیت الشعر P. کاکل پریشان
صاچی طارطمان - صاچی طاغتمق T. مو پریشانیدن - کردن
- Il se dit aussi, en parlant de deux femmes qui se prennent aux cheveux || Elles se sont prises aux cheveux, et elles se sont décoiffées l'une l'autre بوایکی قاری بری برلرینی پرچمندن
قاورایوب صارقلرینی بوزدیلر

DÉCOLLATION. Action par laquelle on coupe le cou A. نحر P. ذبح - نحر A. بوغازلمه T. بریدن گلو
DÉCOLLER. Couper le cou à quelqu'un A. بوغازلمق - بیون اورمق T. گلو بریدن
DÉCOLLÉ. A. منحور P. بیونی اورلمش T. گلو بریده
بوغازلنمش

DÉCOLLER. Détacher une chose qui était collée A. فکّ
طوتقالی T. شریشم برگرفتن P. سلب اللزاق - اللزاق
Décoller du papier || سوکمک
La pluie décolle les châssis باران چارچوپدلرک سوکمک
طوتقالنی سلب ایدر

Se décoller. A. انسلاب اللزاق P. از شریشم پاک
بر شیئک طوتقالی سوکلمک T. شدن

DÉCOLLÉ. A. مسلوب اللزاق P. از شریشم پاک شده
طوتقالی سوکلمش T.

DÉCOLLETER. Découvrir la gorge et les épaules A. تکشیف
کوکس واموزی آچمق T. کش ودوش گشادن P. الجید والاکتاف
DÉCOLLETÉ. A. مکشوف الجید والاکتاف P. کش ودوش
کوکسی اموزی چپلاق - کوکس واموز آچق T. گشاده

DÉCOLORER. Effacer la couleur A. اذهاب - ازالة اللون
رنکی بوزمق T. پژمرده رنگ کردن P. اللون || Le vi-
naigre décolore les lèvres سرکه لون شفاهی ازاله ایدر
- Et faire perdre la couleur du visage A. اکماد - تلویح
بکزی - رنکی بوزمق T. رنگ شکستن P. تغییر اللون
La maladie l'a tout décoloré || بوزمق
خسته‌لک چهره‌سنی بکزینی - کماد لونسنه بادی اولدی - کلّیاً اکماد ایلدی
کلّیاً بوزدی

Il se dit aussi, en parlant du mauvais effet que fait la cha-
leur du soleil sur le visage A. تسفیع الوجه - سفع الوجه P.

Et en Médecine || La décomposition du sang, des humeurs دمك واخلاطك انحلالی

DÉCOMPTE. Ce qu'on a à prendre et à rabattre sur une somme qu'on paye *A.* تنزيل pl. تنزيلات *P.* فرو نهاد *T.* ايندرمه || Quand le trésorier a avancé de l'argent aux troupes, il en fait le décompte à la fin du mois دفتردار عسكر علوفه‌سنه محسوباً اعطا ايلديكی اقچه‌يی ختام ماهده تنزيل ايله شومقدار تنزيلات Il y a tant de décompte حساب كورر وار در – On dit, Faire le décompte, pour dire, rabattre sur une somme *A.* تنزيل عن الحساب *P.* فرو از حساب آشاغی وارمق – حسابدن ايندرمك *T.* نهادن – Il se dit aussi pour Faire la supputation de ce qu'il y a à rabattre *A.* اجمال المقادير واجبة التنزيل *T.* آشاغی وارلدجق مقدارلری يكون ايتمك

DÉCOMPTER. Rabattre d'une somme *A.* تنزيل *P.* فرو *T.* آشاغی وارمق نهادن || Sur ce qu'on lui doit, il faut décompter ce qu'il a reçu فلانه اولان ديندن مقبوضاتی تنزيل On a décompté aux soldats ce qu'on leur avait avancé pour leur paye اولنملو در عسكری نفراتنك علوفه‌لرندن مقدّما علی الحساب ويريلان اقچه فرو نهاده اولندی – Figur. Rabattre de l'opinion qu'on avait d'une personne, d'une chose *A.* تنزيل – آشاغی وارمق *T.* فرود انداختن *P.* حطّ || Il croit avoir beaucoup de bien, mais il trouvera à décompter منافع كثيره‌يه مظهر اولدجغن ظنّ ايدر امّا مأمولندن خيليجه حطّ وتنزيله خيليجه آشاغی Il y aura bien à décompter محتاج اولدجقدر وارله‌جق وار در

DÉCONCERTER. Troubler un concert de voix et d'instrumens *A.* اخلال الالحان والنغمات *P.* بهمسازئ نواها خلل آوردن ازكی وسازلرك اصولنی *T.* همسازئ نواهارا شوريده كردن – بوزمق || Il ne faut qu'une voix discordante pour déconcerter toutes les autres يالكز بر صدای نا موزون بالجمله الحان ونغماتنك اخلالنه كافيدر Un musicien qui bat mal la mesure, déconcerte tout l'orchestre مخالف اصول ساز چالان سازنده جميع سازندگان طاقمنك رفتارينی اخلال ايدر Figur. Rompre les mesures prises par une personne *A.* نقض – اصولرا شوريده ساختن *P.* تشويش التدبير – التدبير تدبيری بوزمق *T.* تدبيررا تار ومار كردن || Cet accident les a fort déconcertés بو حادثه تدبيرلرينك تشويشنه سبب اولدی a fort déconcerté les mesures de cet homme اول كمسنه‌نك اصولنی كلّيّاً تشويش ايتمشدر Les ennemis furent déconcertés de cette alliance اشبو اتفاق مادّه‌سی دشمنك تدبيرينی نقض ايتمشدر

Et troubler, interdire *A.* تشويش الذهن – تبهيت – ايراث – شوريدگئ خاطر آوردن *P.* ايراث الحصر – البهت – شاشورمق *T.* فغواره كردن || Il arriva une chose qui le déconcerta fort برشئ ظهور ايلديكه كندويه ايراث بهت ذهننی كلّيّاً تشويش ايلدی – وحصری بادی اولدی

Se déconcerter. *A.* تشوّش الذهن – بهت *P.* شوريده خاطر || شاشمق – پوصله‌يی شاشورمق *T.* فغواره شدن – شدن جزئی شيدن C'est un homme qui se déconcerte aisément پك قولای – شوريدگئ خاطره گرفتار اولور بر آدمدر پوصله‌يی شاشورر آدمدر

Déconcerté. *A.* مبهوت – مشوّش الذهن *P.* شوريده شاشمش – پوصله‌يی شاشورمش *T.* فغواره – خاطر

DÉCONFITURE. Terme de Pratique qui signifie, banqueroute faillite. V. ces mots.

DÉCONSEILLER. Conseiller de ne pas faire quelque chose *A.* نصح بالتحذير – نصح بالمنع – نصح للخلاف *P.* بخلاف پند دادن *T.* خلافنه اوكوت ويرمك || Je ne lui conseille, ni ne lui déconseille cette entreprise فلانك بومقوله عزيمتنده Il نه تجويز صورتيله ونه خلافنی رأی ايله نصح ايده‌رم fera ce qu'il voudra, je ne le conseille, ni ne le déconseille ديلديكنی ايشلسون هله بن نه تجويز ونه منع وتحذير صورتنی نصح وپند ايدرم

DÉCONSTRUIRE. Désassembler les parties d'une machine, d'une phrase *A.* حلّ – فسخ *T.* از هم جدا كردن || Déconstruire une machine pour la transporter ailleurs برآلتی محلّ آخره نقل ايچون فسخ ايتمك Pour juger de l'exactitude d'une phrase, il suffit de la déconstruire بر عباره‌نك صحتی بيلنمك ايچون فسخ وحلّی كافيدر

Déconstruit. *A.* منفسخ – منحلّ *P.* از هم جدا كرده *T.* اخزاسی ايرلمش – چوزلمش

DÉCONTENANCER. Faire perdre contenance à quelqu'un *A.* اخلال الوضع المألوف – اخلال الوضع الخلقی *P.* وضع طبيعئ فلانك وضع خلقيسنی *T.* فلان كسرا تار ومار كردن

بوزدرمق ـ Se décontenancer. V. Perdre contenance, au mot Contenance.

DÉCORATEUR. Qui fait des décorations *A.* صانع التزيينات *P.* آرايشگر *T.* دوناداجق شيلر يپان

DÉCORATION. Ornement *A.* زينت *P.* پيرايه ـ آرايش *T.* دوناتمه ‖ Il a laissé tant par testament pour la décoration de l'église كليسانك زينتنه صرف اولنمق اوزره با وصيتنامه شو مقدار اقچه ترك ايلدى

Et marque d'honneur *A.* علم الامتياز *P.* ـ نشان شرف *T.* افتخار نشانى ‖ Le Roi, avant que de l'envoyer en ambassade, l'a fait chevalier de tel ordre, pour lui donner une décoration پادشاه فلان كمسنه‌يى خدمت سفارته قبل الارسال بر نشان شرف احسانه وسيله اولمق اوزره فلان طريقتك قوالير لكى رتبه‌سنى كندويه اعطا ايلدى

DÉCORDER. Détortiller une corde *A.* نكث ـ تنكيث *P.* نقض ـ جوزوب بوزمق *T.* تاب ريسمان وا كردن Décorder un vieux câble بر اسكى هلاطى نقض وتنكيث ايتمك

DÉCORDÉ. *A.* نكيث *P.* تاب ريسمان وا كرده *T.* جوزيلوب ـ بوزلمش

DÉCORER. Orner *A.* تزيين *P.* زيب ـ آمودن ـ آراستن *T.* وزيور دادن ـ بزه‌مك دوناتمق

DÉCORÉ. *A.* مزين *P.* آراسته *T.* دونانمش ـ بزنمش

DÉCORTICATION. Action d'écorcer des branches, des racines, des graines *A.* قشر ـ جفل *P.* بركندن پوست *T.* قبوغى صويمه

DÉCORUM. On dit, Garder le décorum, pour dire, garder les bienséances *T.* رسم ادبى وقايه ايتمك

DÉCOUCHER. Coucher hors de chez soi *A.* بيتوتت فى منزل *P.* الغير ـ يباندە ياتمق *T.* بخانهٔ ديگر خسبيدن

DÉCOUDRE. Défaire ce qui est cousu *A.* تخريم ـ خرم *P.* ديكشى سوكمك ـ سوكمك *T.* نكنده‌را گشادن ‖ Découdre la doublure d'un habit روبه‌نك ـ بطانهٔ ثوبى تخريم ايتمك استارينى سوكمك

SE DÉCOUDRE. *A.* تخرّم *T.* ديكش سوكلمك ـ سوكلمك

On dit figur., que les affaires se décousent, quand elles commencent à aller mal شيرازهٔ امور مشرف پريشانى وانحلالدر

Et en parlant de deux amis qui se refroidissent l'un pour l'autre, que leur amitié commence à se découdre شيرازهٔ الفتلرى رابطهٔ الفتلرى مشرف انحلالدر ـ مايل انحلالدر

Décousu. *A.* متخرّم *T.* ديكشى سوكلمش ـ سوكلمش

Il se dit figur., d'un style qui n'a point de liaison *A.* متخرّم بى ارتباط ـ نا مربوط ـ بى پيوند *P.* عديم الارتباط ـ الاجزا نا مربوط بر عباره در *T.* رابطه‌سز ‖ C'est un style décousu Propos décousus رابطه‌سز سوزلر

DÉCOULANT. Qui découle *A.* ناتع *P.* اندك اندك ريزان *T.* صيزيلوب آقان ـ صيزيلوب دوكيلان

DÉCOULEMENT. Flux, mouvement de ce qui découle lentement. V. Découler ‖ Le découlement des humeurs اخلاطك نتوع نخاعه de la pituite صيزيلوب دوكلمه‌سى

DÉCOULER. Il se dit des liquides qui se répandent peu à peu *A.* انصباب *P.* نتوع ـ ژوهيدن اندك اندك ريزان ـ صيزيلوب دوكلمك ـ صيزيلوب آقمق *T.* آقمق شدن ‖ Il s'est fait une légère piqûre, et il en découle du sang آزر آزر ـ صيزيلوب دوكلمك ـ صيزيلوب آقمق ‖ Il s'est fait une légère piqûre, et il en découle du sang اوغرادينغى طعنهٔ خفيفه‌دن قان نتوع ايدر L'eau découle peu à peu آزر آزر ـ آزر آزر آقار ـ صو صيزيلوب دوكيلور Les eaux et les humeurs qui découlent du cerveau sur la poitrine منصبّ اولور دماغدن صدره انصباب ايدن مياه واخلاط ـ Figur. *A.* فيضان ـ سيلان *P.* ريزيدن *T.* آقمق ‖ Dieu fait découler sur nous les grâces en abondance جناب منعم بى منت الطاف رحمنيه‌سن بالغاً ما بلغ مفارق عباد اوزرينه جناب فياض مطلق چشمه‌سار بيحدّ وكنار ـ افاضه ايدر الطاف يزدانيه‌سن مع زيادة اوزريمزه اساله ايده كلمشدر Les biens et les maux découlent d'un même principe خير وشرّ منبع واحددن ـ اصل واحددن مستفيض اولور

DÉCOULÉ. *A.* متنتّع ـ منصبّ *P.* اندك اندك ريزيده ريزيده *P.* مسيل ـ مستفيض *A.* صيزيلوب دوكلمش *T.* آقمش

DÉCOUPER. Couper par morceaux. Il se dit des viandes *A.* لشكه لشكه بريدن *P.* عضواً بعد عضوٍ قطع ـ تكتيع ـ تفليذ ‖ Découper un chapon *T.* تكه تكه كسمك ـ طوغرامق بر املىق طوغرامق

Il se dit aussi, des étoffes que l'on coupe à petites taillades *A.* قذّ ـ قصّ *P.* خرده خرده بريدن *T.* قرقمق ‖ Découper du drap, du satin چوقه وقطيفه قرقمق

DÉCOUPÉ. *A.* طوغرانمش *T.* لشكه لشكه بريده *P.* مفلوذ *A.* مقصوص *P.* خرده خرده بريده *T.* قرقلمش

DÉCOUPEUR. Ouvrier qui travaille en découpure *A.* قصّاص *T.* قرقیجی

DÉCOUPURE. Petite taillade faite pour ornement à une étoffe, à de la toile, à du papier etc. *A.* قصّ *T.* قرقمه || Découpure fine انجه قرقمه - قصّ رقیق وباریک Découpure grossière قبا قرقمه Faire de la découpure قرقمق Travailler en découpure قرقمه جیلمک ایشلمک

DÉCOURAGEMENT. Perte de courage, abattement de coeur آپشقلق *T.* درماندگی *P.* فتور - وهن - انکسار الثبات *A.* غیرت کسلمه - آپشمه - || Ce général voyant le découragement des soldats, leva le siége جنرال عسکری نفراتنک فتورینی جنرال عسکری طاقدسنک - کورنجه محاصره‌یی قالدردی مایهٔ ثباتلرینه ظهور ایدن عارضهٔ وهن وانکساری لدی المشاهده امر محاصره‌دن فراغت ایلدی Il a abandonné cette entreprise par découragement حال درماندگی وفتوره گرفتار اولمغله مباشرتی مصمّم اولان ماده‌دن فراغت ایلدی Tomber dans le découragement فتوره گرفتار اولمق

DÉCOURAGER. Abattre le courage, ou faire perdre le courage de faire quelque chose *A.* ایراث الوهن والفتور - کسر الثباتة اپشقلق - غیرتی کسمک - آپشدرمق *T.* درماندگی آوردن *P.* || Il est découragé du travail سعینه فتور کتوردی Cet accident découragea fort les soldats دوام سعی واشتغالدن درمانده وفاتر اولمشدر - بوحادثه عسکرک فتورینه بوعارضه عسکری نفراتنک کسر ثباتلرینه - باعث اولدی عسکره کلّی آپشقلق کتوردی - بادی اولمشدر

DÉCOURAGÉ. *A.* منکسر الثباتة - فاتر *P.* فتور - درمانده *T.* غیرتی کسلمش - آپشمش یافته

DÉCOURS. Décroissement de la lune *A.* انتقاص - نقص القمر *P.* کاست ماه *T.* آیک اکسلمه‌سی || La lune était en son plein avant-hier, elle est à cette heure en décours کیچن - کون قمر بدر تمام ایدی شمدی انتقاصده در Il se dit aussi du déclin des maladies. V. Déclin.

DÉCOUSURE. L'endroit décousu de quelque étoffe *A.* خرمة *P.* خرمات pl. || سوکمک یر - سوکمک *T.* گشاد نکنده Cela n'est pas déchiré, ce n'est qu'une décousure شقّ دکل یرتق دکل سوکمکدر - همان بر خرمه در

DÉCOUVERTE. Action de découvrir, ou la chose qu'on a découverte *A.* تکشّف - کشف pl. تکشّفات - استخراج *P.*

میدانه چیقارمه *T.* گشایش || Travailler à la découverte d'un معدن کشفنه d'une mine دفینه کشفنه سعی ایتمک trésor اقدام ایتمک à la découverte des secrets de la Médecine کشف اسرار طبابته سعی ایتمک à des découvertes de Physique, d'Astronomie علم طبیعی وعلم نجومک کشف Depuis la découverte des Indes واستخراجنه بذل همّت ایلمک Voilà une grande découverte اقالیم هندک کشفی زمانندنبرو C'est lui qui a fait cette découverte اشته بر کشف عظیم Nouvelles découvertes بونک کشف واستخراجنه همّت ایدن فلان بو کشف فلانک اثر همّتیدر - کشیدر تکشّفات جدیده

On dit en termes de guerre, Aller à la découverte d'un pays, Aller à la découverte des ennemis *A.* استنفاض *P.* بنفیضه احوال - یرک ودشمنک احوالنی یوقلمغه وارمق *T.* رفتن مواقع واعدانک یوقلمسنه وارمق

DÉCOUVREUR. Celui qui a fait une découverte *A.* کاشف - میدانه چیقاران *T.* کشفساز *P.* کشّاف || Colombe est le véritable découvreur de l'Amérique یکی دنیانک کاشف صحیحی قولومبو نام شخصدر

DÉCOUVRIR. Ôter ce qui couvrait une chose ou une personne بازکردن - پوشش بر گرفتن *P.* رفع الغطا - تکشیط - کشط *A.* || یوزی اجمق - اجمق - اورتویی قالدرمق *T.* بازیدن - Découvrir un pot, un panier تنجره وسپد اوزرندن رفع غطا - غطای خانه‌یی رفع ایتمک Découvrir une maison ایتمک Découvrir un homme qui est dans son lit خانه‌نک اورتیسنی قالدرمق یتاغنده اولان بر کمسنه‌نک اوزرندن رفع Découvrir l'os pour voir s'il n'est pas offensé کمیکه غطا ایتمک بر ضرر اصابت ایدوب ایتمدیکنی کورمک ایچون کورمک ایچون یوزینی آچمالو در - تکشیطی اقتضا ایدر Découvrir les racines d'un arbre عروق شجری تکشیط ایتمک کوکلرک یوزینی آچمق -

Et laisser voir *A.* کشف - ابراز - اظهار *P.* گشادن *T.* آچمق || Une femme qui se découvre la gorge *A.* مکشوفة الصدر *P.* کوکسی آچق قاری *T.* گشاده کش - On dit, Découvrir son jeu, pour dire, laisser voir ses desseins, et les moyens qu'on emploie pour les exécuter *T.* بر کمسنه قوردیغی تدبیری آچیغه اظهار ایتمک - چیقارمق

Se découvrir. Ôter son chapeau *A.* رفع الغطاء الرّأس *P.*

les vaisseaux de l'armée ennemie دشمن دونتماسی ایراقدن
فرق وتشخیص اولندی On n'eut pas marché une lieue, qu'on découvrit la tête de l'armée ennemie هنوز برساعت قدر قطع مسافه ایلدکلرنده دشمن اردوسنک مقدمه‌سنی سزدیلر

Il se dit aussi en parlant des mines, des carrières et des pays qui n'avaient pas été connus *A.* کشف *P.* یافتن *T.* برآلتون || خارجه چیقارمق - بولمق Découvrir une mine d'or بولمق - معدنی کشف ایتمک Découvrir une carrière de marbre مرمر طاشی اوجاغی بولمق Découvrir une terre nouvelle, un pays inconnu بر ارض جدیده‌یی وبر مملکت مجهوله‌یی کشف ایتمک Découvrir de nouvelles étoiles کواکب جدیده کشف ایتمک Quand les Indes furent découvertes اقلیم آمریقا - اقلیم آمریقانک کشفی وقتنده - Et en parlant des nouvelles connaissances qui s'acquièrent sur des personnes, ou sur des choses بولندیغی وقتده || On lui découvre tous les jours de nouvelles dettes کل یوم فلانک دیون Découvrir des secrets, des vérités de la nature, dans la Médecine ou dans quelque autre science جدیده‌سی خارجه اخراج اولنور علم طبابتده ویاخود آخر بر علمده اسرار ودقایق قدرت وحقایق احوال طبیعتی کشف واستخراج ایلمک C'est un tel qui a découvert la circulation du sang, les veines lactées دوران دمی ومجاریٔ کیلوسک کیفیتنی کشف ایدن فلان کشیدر

Découvert. *A.* منکشف - مکشوف *P.* بدیدار شده - وا کرده *T.* خارجه اخراج اولنمش - آچیغه چیقمش - آچیق

En termes de Pratique on dit, Offrir une somme d'argent à deniers découverts, deniers à découvert, pour dire, en deniers comptants *A.* عن نقد - نقداً *P.* بر وجه نقد - پیشادست *T.* نقد اقچه اوله‌رق - طرنق دیبنده

Pays découvert, signifie un pays où il y a peu d'arbres *A.* عراء قلیل الاشجار - ارض بارزة *P.* زمین اندک درخت آغاجی آز قیر - آغاجی ازیر

À découvert. Sans être couvert *A.* بلا سترة *P.* بی پوشش *T.* اورتوسز || Il n'y avait ni portes ni fenêtres à cette maison, nous étions à découvert بو خانه‌ده نه قپو نه پنچره وار ایدی بیاغی ستره‌دن عاری ایدک

À découvert, signifie, en termes de Guerre, sans que rien mette à couvert *A.* من غیر تستر - من غیر احتجاب - بارزاً

باشی - باش اورتیسنی چیقارمق *T.* سرپوش بر گرفتن || آچمق بر کمسنه‌نک حضورینه Se découvrir devant quelqu'un - باش آچیق چیقمق On dit d'un homme qui est dans un lieu exposé aux coups de l'ennemi, qu'il se découvre trop پک میدانه آتیلور

On dit en termes de guerre, Découvrir la frontière, pour dire, la dégarnir de forces ثغور وحدودی چپلاق براقمق - سرحدّلری اسباب محافظه‌دن تعریه ایتمک - Et dans une action de guerre qui se passe en plaine, qu'on a trop découvert l'infanterie, pour dire, qu'on a fait trop éloigner la cavalerie qui la couvrait پیاده عسکرینی میدانده پک یالکز براقدیلر - Et qu'une ville, qu'une place est découverte, quand celles qui étaient les plus avancées, ont été démolies, ou qu'elles ont été prises par l'ennemi سپردن عاری - فلان قلعه آچیقده قالدی قالدی

Il signifie figur., Parvenir à connaître ce qui était tenu caché بدید آوردن *P.* اخراج فی الظاهر - استبطان - استکشاف *A.* میدانه *T.* از پردهٔ خفا بیرون کردن - وا کردن - || خارجه چیقارمق - خارجه اخراج ایتمک - چیقارمق On a découvert le mystère سرّ پنهان خارجه اخراج اولندی J'ai découvert son dessein مضمر ضمیری اولان نیّتی استکشاف نیّت خفیّه‌سنی خارجه چیقاردم - ایلدم J'ai découvert sa fourbe حیله‌سنی خارجه چیقاردم Je découvrirai le larron سارقی خارجه اخراج ایده‌جکم Découvrir une conspiration محالفهٔ اهل فسادی خارجه چیقارمق

Et déclarer ce qu'on tenait caché *A.* بیان - کشف - افشا *P.* آچمق *T.* گل کردن - فاش کردن || Il m'a découvert son secret سرّینی بکا کشف ایلدی Je n'ai découvert cela à personne بو مادّه‌یی هیچ بر کمسنه‌یه افشا ایلمدم Je me suis découvert à lui کشف ما فی - فلانه کشف ضمیر ایلدم فلانه آچلدم - دخیلهٔ قلبمی بیان ایلدم - البال ایلدم Un accusé qui a découvert ses complices رفقا وهوادارلرینی Découvrir ses sentimens ضمایر وافکارینی بیان ایتمش بر مجرم فاش ایتمک - کشف وبیان ایتمک

Et commencer à apercevoir *A.* تشخیص - فرق *P.* انگاشتن *T.* سزمک || Quand ils eurent navigué tant de jours, ils découvrirent un tel cap شو قدر کون دریاده سیر وسفر ایلدکدنصکره فلان برونی تشخیص ایلدیلر On découvrit

پیره زن کهن سال Vieille décrépite قوجامان قاری T. زن Homme décrépit پیر فانی ـ فرتوت ـ شیخ فانی Vieillesse décrépite مرتبهٔ قحومته واصل اولمش شیخوخت Âge décrépit سنّ قحومت

DÉCRÉPITATION. Il se dit en Chimie, du pétillement que font quelques sels dans le feu. V. Pétillement.

DÉCRÉPITUDE. État de vieillesse extrême A. هَرَم ـ قحومت ‖ Être dans la décrépitude P. قوجامانلق T. زرمانی ـ فرتوتی La mauvaise santé de ce jeune homme l'a réduit à un véritable état de décrépitude حدّ قحومته واصل اولمق بو نو جوانک سوء مزاجی حال قحومته گرفتارلغنه سبب اولمشدر

DÉCRET. Ordre, loi A. حکم pl. احکام P. فرموده T. بیورق ‖ Les décrets éternels احکام ازلیه Les décrets de la Providence Divine احکام تقدیر ربّانی Décret du Ciel احکام مقدّرات Décret du Pape ریم پاپانک حکمی Les décrets de l'Église احکام دین

Il se prend aussi pour une ordonnance du magistrat A. أمر pl. اوامر P. فرمان T. بیورلدی ‖ Décret de prise de corps اخذ وحبسی حاوی بر قطعه امر Décret d'ajournement personnel بالنفس احضاری حاوی فرمان Vendre une terre par décret بر ارضی با فرمان فروخت ایتمک Maison mise en décret فرمانه داخل اولمش ـ فرمانلو بر باب منزل Cette maison est en décret فرمانلو در ـ بو منزل فرمان آلتنده در Cela a passé par décret بو ماده با فرمان تنظیم اولنمشدر

DÉCRÉTER. Rendre un décret A. اصدار الامر P. فرمان دادن ‖ Décréter contre quelqu'un بر T. فرمان ایتمک ـ بیورمق Décréter quelqu'un de prise de corps بر کمسنه نک اخذینه دائر اصدار فرمان ایتمک

DÉCRÉTÉ. A. محکوم علیه P. بیورلمش T. فرمان کرده ـ فرموده

DÉCRI. Cri public par lequel on défend l'usage de quelque chose A. منادات لنهی الشئ ما P. vul. یاساق بندای ‖ Le décri des étoffes d'or et d'argent دلّال چاغرتمغله اولان یساق جارچی آلتون وکمش قماشلرینک رواجی Le décri des étoffes des Indes هند یساغنه دائر دلّال نداسی متاعی رواجنک دلّال معرفتیله یساغی

Fignr. Perte de réputation et de crédit A. سوء الشهرة T. رسوایئ نام ـ بد نامی P. مذمومیّت ـ صیت قبیح

DÉCRIER. Publier qu'il ne faut pas se servir de quelque chose A. منادات لنهی الشئ ما P. vul. یاساق بندای ‖ Décrier une monnaie نقدی یاساق بندای T. Décrier une marchandise بر متاعی یاساق بندای Décrier quelqu'un بر کمسنه نک صیت قبیحنی بندای ایتمک Il a été décrié par tout le monde جمله طرفدن یاساق بندای اولندی

DÉCRIRE. Tracer, représenter par des lignes A. رسم P. نقش T. رسم ‖ Décrire un cercle دایره رسم ایتمک Décrire un arc قوس رسم ایتمک Décrire une courbe منحنی رسم ایتمک Décrire une ligne droite خط مستقیم رسم ایتمک Décrire une ligne parallèle خط موازی رسم ایتمک Décrire une ligne perpendiculaire خط عمود رسم ایتمک Décrire une ligne oblique خط مائل رسم ایتمک Décrire un angle زاویه رسم ایتمک Décrire un triangle مثلث رسم ایتمک Décrire un carré مربع رسم ایتمک Décrire un parallélogramme متوازی الاضلاع رسم ایتمک Décrire un polygone مضلّع رسم ایتمک Décrire un cercle autour d'un triangle مثلث دائره محیط رسم ایتمک Décrire un cercle dans un triangle مثلث دائره محاط رسم ایتمک Décrire un cercle autour d'un carré مربع دائره محیط رسم ایتمک Décrire un cercle dans un carré مربع دائره محاط رسم ایتمک

Il signifie aussi, Écrire, raconter, exposer A. کتابت P. نوشتن T. یازمق ‖ Décrire une histoire حکایه یازمق Décrire un fait واقعه یازمق Décrire une action حرکت یازمق Décrire une bataille محاربه یازمق Décrire un siège محاصره یازمق Décrire un combat مقاتله یازمق Décrire un voyage سیاحت یازمق Décrire un pays مملکت یازمق Décrire les mœurs d'un peuple بر قومک عادتلرینی یازمق Décrire les mœurs d'un homme بر کمسنه نک حرکتلرینی یازمق Décrire les mœurs d'un siècle بر عصرک عادتلرینی یازمق Décrire les mœurs d'un siècle بر عصرک حرکتلرینی یازمق Décrire les mœurs d'un siècle بر عصرک عادتلرینی یازمق Décrire les mœurs d'un siècle بر عصرک حرکتلرینی یازمق

DÉCROCHER. Détacher ce qui est accroché A. حلّ P. وا کردن T. چوزمک ‖ Décrocher un tableau تابلو چوزمک Décrocher un rideau پرده چوزمک Décrocher un lustre لستر چوزمک Décrocher un chandelier شمعدان چوزمک Décrocher un miroir آینه چوزمک Décrocher un tableau تابلو چوزمک Décrocher un rideau پرده چوزمک Décrocher un lustre لستر چوزمک Décrocher un chandelier شمعدان چوزمک Décrocher un miroir آینه چوزمک

DÉCROIRE. Ne pas croire A. عدم الاعتقاد P. نگرویدن T. اینانمامق ‖ Décroire quelque chose بر شیئی اینانمامق Décroire quelqu'un بر کمسنه یه اینانمامق Décroire une nouvelle بر خبره اینانمامق Décroire un fait بر واقعه یه اینانمامق Décroire un miracle بر معجزه یه اینانمامق Décroire un prodige بر خارقه یه اینانمامق Décroire un mystère بر سرّ یه اینانمامق Décroire un dogme بر عقیده یه اینانمامق Décroire un article de foi بر عقیده یه اینانمامق Décroire un article de foi بر عقیده یه اینانمامق

DÉCROISER. Ôter ce qui est croisé A. ازالة التقاطع P. از هم جدا کردن T. چاپرازلامق ‖ Décroiser les jambes بجاقلرینی چاپرازلامق Décroiser les bras قولرینی چاپرازلامق Décroiser les mains الرینی چاپرازلامق Décroiser les doigts پارمقلرینی چاپرازلامق Décroiser les yeux گوزلرینی چاپرازلامق Décroiser les oreilles قولاقلرینی چاپرازلامق Décroiser les narines بورونلرینی چاپرازلامق Décroiser les lèvres دودقلرینی چاپرازلامق Décroiser les dents دیشلرینی چاپرازلامق Décroiser les cheveux صاچلرینی چاپرازلامق Décroiser les sourcils قاشلرینی چاپرازلامق Décroiser les paupières گوز قپاقلرینی چاپرازلامق Décroiser les cils گوز کیرپیکلرینی چاپرازلامق Décroiser les ongles طرناقلرینی چاپرازلامق Décroiser les orteils آیاق پارمقلرینی چاپرازلامق Décroiser les talons آیاق طوپوقلرینی چاپرازلامق Décroiser les chevilles آیاق بیلکلرینی چاپرازلامق Décroiser les genoux دیزلرینی چاپرازلامق Décroiser les cuisses بوتلرینی چاپرازلامق Décroiser les hanches قالچالرینی چاپرازلامق Décroiser les reins بللرینی چاپرازلامق Décroiser les épaules اومزلرینی چاپرازلامق Décroiser les bras قولرینی چاپرازلامق Décroiser les mains الرینی چاپرازلامق Décroiser les doigts پارمقلرینی چاپرازلامق Décroiser les yeux گوزلرینی چاپرازلامق Décroiser les oreilles قولاقلرینی چاپرازلامق Décroiser les narines بورونلرینی چاپرازلامق Décroiser les lèvres دودقلرینی چاپرازلامق Décroiser les dents دیشلرینی چاپرازلامق Décroiser les cheveux صاچلرینی چاپرازلامق Décroiser les sourcils قاشلرینی چاپرازلامق Décroiser les paupières گوز قپاقلرینی چاپرازلامق Décroiser les cils گوز کیرپیکلرینی چاپرازلامق Décroiser les ongles طرناقلرینی چاپرازلامق Décroiser les orteils آیاق پارمقلرینی چاپرازلامق Décroiser les talons آیاق طوپوقلرینی چاپرازلامق Décroiser les chevilles آیاق بیلکلرینی چاپرازلامق Décroiser les genoux دیزلرینی چاپرازلامق Décroiser les cuisses بوتلرینی چاپرازلامق Décroiser les hanches قالچالرینی چاپرازلامق Décroiser les reins بللرینی چاپرازلامق Décroiser les épaules اومزلرینی چاپرازلامق

DÉCROÎTRE. Diminuer A. نقصان P. کم شدن T. ازالمق ‖ Décroître en force قوتده ازالمق Décroître en grandeur بویده ازالمق Décroître en nombre عددده ازالمق Décroître en valeur قیمتده ازالمق Décroître en poids وزنده ازالمق Décroître en volume حجمده ازالمق Décroître en densité کثافتده ازالمق Décroître en pesanteur ثقلده ازالمق Décroître en légèreté خفتده ازالمق Décroître en vitesse سرعتده ازالمق Décroître en lenteur بطئده ازالمق Décroître en chaleur حرارتده ازالمق Décroître en froid برودتده ازالمق Décroître en humidité رطوبتده ازالمق Décroître en sécheresse یبوسیتده ازالمق Décroître en couleur رنگده ازالمق Décroître en odeur قوقوده ازالمق Décroître en saveur طعمده ازالمق Décroître en son صسده ازالمق Décroître en lumière ضیاده ازالمق Décroître en ombre ظلمتده ازالمق Décroître en transparence شفافیتده ازالمق Décroître en opacité کدورتده ازالمق Décroître en réflexion انعکاسده ازالمق Décroître en réfraction انکسارده ازالمق Décroître en diffraction انحرافده ازالمق Décroître en polarisation قطبیتده ازالمق Décroître en électricité الکتریکده ازالمق Décroître en magnétisme مغناطیسده ازالمق Décroître en galvanisme گالوانیزمده ازالمق Décroître en électricité الکتریکده ازالمق Décroître en magnétisme مغناطیسده ازالمق Décroître en galvanisme گالوانیزمده ازالمق

DÉCROTTER. Ôter la crotte A. ازالة الوسخ P. گل گرفتن T. چامورینی چیقارمق ‖ Décrotter un habit البسه نک چامورینی چیقارمق Décrotter un manteau پالتونک چامورینی چیقارمق Décrotter un pantalon پانتولونک چامورینی چیقارمق Décrotter un gilet یلکنک چامورینی چیقارمق Décrotter un chapeau شاپونک چامورینی چیقارمق Décrotter un bonnet قالپاقنک چامورینی چیقارمق Décrotter un soulier قوندورانک چامورینی چیقارمق Décrotter une botte چکمه نک چامورینی چیقارمق Décrotter une pantoufle پابوچ نک چامورینی چیقارمق Décrotter un gant اکلکنک چامورینی چیقارمق Décrotter un mouchoir منديلک چامورینی چیقارمق Décrotter un tablier اتکلک چامورینی چیقارمق Décrotter un jupon اتکلک چامورینی چیقارمق Décrotter un corset کورسه نک چامورینی چیقارمق Décrotter un corsage کورسه نک چامورینی چیقارمق Décrotter un corsage کورسه نک چامورینی چیقارمق

DÉCROTTOIR. Grattoir pour ôter la crotte A. آلة ازالة الوسخ P. گل گیر T. چامور چیقارمه آلتی ‖ Décrottoir de fer آهن گل گیر Décrottoir de bois آغاج گل گیر Décrottoir de pierre طاش گل گیر Décrottoir de marbre مرمر گل گیر Décrottoir de verre شیشه گل گیر Décrottoir de cristal کریستال گل گیر Décrottoir de porcelaine چینی گل گیر Décrottoir de faïence فایانس گل گیر Décrottoir de terre cuite پیشمیش گل گیر Décrottoir de terre non cuite پیشمیش گل گیر Décrottoir de terre cuite پیشمیش گل گیر

DÉCROTTOIRE. Petite brosse pour ôter la crotte A. فرشة ازالة الوسخ P. گل گیر T. چامور چیقارمه فرچه سی ‖ Décrottoire de soie ابریشم گل گیر Décrottoire de laine یون گل گیر Décrottoire de coton پنبه گل گیر Décrottoire de crin قیل گل گیر Décrottoire de poil قیل گل گیر Décrottoire de plume تویلو گل گیر Décrottoire de duvet تویلو گل گیر Décrottoire de soie ابریشم گل گیر Décrottoire de laine یون گل گیر Décrottoire de coton پنبه گل گیر Décrottoire de crin قیل گل گیر Décrottoire de poil قیل گل گیر Décrottoire de plume تویلو گل گیر Décrottoire de duvet تویلو

pas exactement, on se contente de les décrire بعض شيلر بدقايقها تعريف اولنميوب بر وجه مطلق وصف اولنمغله اكتفا اولنور

DÉCROCHER. Détacher une chose qui était accrochée *A.* نزع *P.* چنكلدن چيقارمق *T.* از چنگال بر كشيدن عن المعلاق || Décrocher un habit چنكلدن ـ ثوبى چنگالدن نزع ايتمك چيقاروب آلمق

DÉCROIRE. Ne croire pas. Il n'est d'usage qu'en l'opposant au mot Croire *A.* سلب الاعتماد *P.* اينانمامق *T.* باور نداشتن || Je ne crois ni ne décrois نه اينانرم ونه اينانمم

DÉCROISSEMENT. Diminution *A.* نقصان ـ انتقاص *P.* || Le décroissement de la rivière مياه نهرك كاست *T.* اكسلمه || Le décroissement des jours نقصان پذير اولمسى ـ انتقاصى وقت نهارك انتقاصى

DÉCROÎTRE. Diminuer *A.* تنقّص ـ كسب النقصان *P.* تنزّل ـ انتقاص *T.* اكسلمك كم شدن ـ كاستن || La rivière décroît مياه نهر تنزّل ايدر Après la Saint-Jean, les jours commencent à décroître عيد حضرت يحيى كونندنصكره كونلر اكسلمكه يوز طوتار ـ وقت نهار كسب نقصان ايدر

DÉCRU. *A.* متنقّص ـ متنزّل *P.* تنزّل يافته ـ كاستپذير *T.* نقصان يافته ـ اكسلمش

DÉCROTTER. Ôter la crotte *A.* تكسيح ـ كسح الوحل *P.* گل رُفتن *T.* چامورى سلمك || Décrotter des bottes چزمه‌نك چامورينى سلمك Décrotter des habits البسه اوزرندن تكسيح وحل ايتمك

DÉCROTTÉ. *A.* مكسوح الوحل *P.* از گل رُفته *T.* چامورى سلنمش

DÉCROTTEUR. Celui qui décrotte *A.* كسّاح الوحل *P.* رفتساز *T.* گل چامورى سليجى

DÉCROTTOIRE. Sorte de brosse dont on se sert pour décrotter *A.* مكسحة الوحل *P.* گل روب *T.* چامور سلكيسى

DÉCRUE. Quantité dont une chose a décru *A.* نقص *P.* اكسلمه *T.* كاست

DÉCRUSEMENT. V. Décruser.

DÉCRUSER. Mettre des cocons dans l'eau bouillante *A.* ادافة تمييث الجوز الفزّ فى ماء السخن ـ فيلق فى ماء السخن *P.* پيله در اب گرم زدن *T.* پيله صوده ايپك قوزه‌سنى قينار بصدرمق

Cela || Il est dans le décri ديللنمشدر ـ سوء شهرتى وار در بو كيفيّت كلّيّاً سوء شهرتنى بين الناس بسبتون ديللنمسنه باعث ـ ايجاب ايلدى ـ رسوايئ نامه گرفتار اولمق Tomber dans le décri اولدى حال مذموميّته

DÉCRIER. Défendre l'usage de quelque chose par cri *A.* نهى بالمنادات *P. vul.* بندای جارچى ياساق كردن || On a décrié une telle sorte de monnaie دلّال معرفتيله يساق ايتمك *T.* فلان جنس سكّه‌نك رواجى دلّال معرفتيله يساق اولمشدر On a décrié les passemens d'or et d'argent صرمه وكمش شريدلرينك رواجى دلّال معرفتيله يساق اولمشدر

Figur. Ôter la réputation, l'estime *A.* تشنيع ـ تسميع ـ تشهير *P.* الصيت بد نام كسرا رسوا كردن ـ بد نام كردن *T.* ديللمك || Il en dit beaucoup de mal, et le décrie partout فلانى بغايت ذمّ وقدح ايدرك Il a fait une action qui l'a fort décrié هر طرفده تشهير ايدر فلان صنع وحركتى غايت مرتبه‌ده Cette femme s'est fort décriée par sa mauvaise conduite ديللنمسنه باعث اولدى بو خاتون سوء سلوكى تقريبيله غايت Il est décrié comme fausse monnaie مرتبه‌ده تشهير اولنمشدر اسمى قلب اقچه كبى رسوا اولمشدر

DÉCRIÉ. *A.* منهىّ بالمنادات *P.* بندای جارچى ياساق دلّال معرفتيله يساق اولمش *T.* كرده

On dit, Un homme décrié, pour dire, un homme perdu de réputation *A.* مشنوع الحال ـ مذموم *P.* بد نام سيّئ الشهرة ـ Et une conduite décriée, pour dire, mauvaise *A.* مذموم *P.* سلوك رفتار رسوايى نما *T.* ديللنمش حركت

DÉCRIRE. Représenter, dépeindre par le discours *A.* وصف *P.* توصيف ـ تعريف ـ وصف ايتمك *T.* وصف كردن || Il nous a bien décrit ce pays-là اول مملكتى كما هو حقّها بزه وصف وتعريف ايلدى Ce poète décrit bien une bataille فلان شاعر فلان ملحمه‌يى كوزل توصيف ايدر

On dit en Géometrie, Décrire une courbe, pour dire, la tracer *A.* رسم *P.* كشيدن *T.* جيزمك

Il signifie aussi, donner une idée générale *A.* وصف على *P.* بور يمدن *T.* بر وجه مطلق وصف كردن الاطلاق || Il y a certaines choses qu'on ne définit وصف ايتمك

DÉCRUSÉ. *A.* پیله در *P.* فیلق مدؤوف فی ماء السخن
قینار صوده بصلمش ایپک قوزه‌سی *T.* آب گرم زده

DÉCUIRE. Corriger l'excès de la boisson en y mettant de l'eau
A. اماهة *P.* آبی ساختن *T.* صو ایله صیو یقلندرمق ‖ Ce sirop est trop épais, il le faut décuire بو ربّ زیاده غلیظ اولمغله محتاج اماهه در

DÉCUPLE. Dix fois autant *A.* مضعف عشر کرّات *P.* دهچند *T.*
اون کرّه اولقدر - اون قات ‖ Il á gagné dans cette affaire le décuple de ce qu'il avoit avancé بو خصوصده ویردیکی اقچه‌نک اون کرّه اولقدرینی قزاندی

DÉCUPLER. Augmenter de dix fois autant *A.* تضعیف
اون قات *T.* دهچند فزونتر کردن *P.* عشر کرّات ‖ Pour décupler une somme, on y ajoute un zéro زیاده‌لندرمک برعددی اون قات زیاده‌لندرمک ایچون یانه بر صفر اضافه اولنور ‖ Il a décuplé son bien depuis dix ans مالنی اون سنه ایچنده اون قات زیاده‌لندردی

DÉCUPLÉ. *A.* مضاعف عشر کرّات *P.* دهچند افزوده *T.*
اون قات زیاده‌لنمش

DÉCUSSATION. Terme de Géométrie et d'Optique. Rencontre de deux ou de plusieurs lignes *A.* التقاء الخطوط *P.* درهم آمد
خطّلرك قاوشمه‌سی *T.* خطّها ملتقاء ‖ Point de décussation الخطوط

DÉDAIGNER. Marquer du dédain *A.* استحقار - تهاون - استهانة
خوارلمق *T.* نا شایستهٔ التفات شمردن - خواری نمودن *P.*
ارتکاب ایتمامك - خوارسنمق - طرفکه اولان محبّتمی - بنمله الفت ومحبّتی استحقار ایدرسك محبّتمه اصهار روی التفات - دیدهٔ استحقار ایله کوررسك ایتدیکم خدمتلری استحقار ایتمزسك ‖ Vous dédaignez mon amitié ‖ Il dédaigne mes services بزه خدمت ایلمکی ارتکاب ایدر ‖ Il dédaigne de nous servir بزمله سویلشمکه ارتکاب ایتمز ‖ Il a dédaigné de nous parler ایتمدی

DÉDAIGNEUSEMENT. Avec dédain *A.* علی وجه - بالاستحقار
خوارسنه‌رق *T.* خوارسازانه *P.* من غیر التفات - التهاون
نظر استهانت ایله مشاهده ‖ Regarder dédaigneusement
- بالاستحقار معامله ایتمك ‖ Traiter dédaigneusement ایتمك طور تهاون واستحقار ایله

DÉDAIGNEUX. Qui marque du dédain *A.* - مهین - مهوّن
استحقار آمیز - استحقار نما - خوارساز *P.* محقّر - مستحقر
انظار استحقار آمیز ‖ Des regards dédaigneux *T.* خوارلیه‌یجی
ارائهٔ صورت استحقار ‖ Avoir l'air dédaigneux نگاه استحقار نما - جهرهٔ استحقار - استحقار طوریندی کوسترمك - ایتمك
مزاج استحقار آلود ‖ Caractère dédaigneux کوسترمك
حسن شمیهٔ استهانت وسیمه ‖ Beauté fière et dédaigneuse
صورتا اظهار غرور آلود استحقار نما ‖ Faire la dédaigneuse تهاون واستحقار ایتمك

DÉDAIN. Sorte de mépris exprimé par l'air, le ton, le maintien *A.* تهوین - هون *pl.* تحقیر - تهوینات *pl.* - تحقیرات
خوارسنمه *T.* طور تحقیر آمیز - خوارنمایی *P.* عدم الالتفات
معاملهٔ تحقیر امیز ایله ‖ Recevoir avec dédain آلچقلمه -
اظهار غایت تلقّی ایتمك ‖ Il témoigne beaucoup de dédain
هون وتحقیر ایدر ‖ Essuyer les dédains d'un grand seigneur کباردن بریسنك معاملات تحقیر آمیزینه مظهر اولمق

DÉDALE. V. Labyrinthe.

DEDANS. Adverbe de lieu *A.* فی الداخل *P.* بدرون *T.*
ایچنه دخول ایله ‖ Entrez là-dedans ایچنه ‖ En dedans, par dedans ایچنده - داخلاً
بر بنا داخلاً راحتلو وخارجاً منتظم ‖ Un bâtiment doit être commode en dedans, et régulier en dehors اولملو در

DEDANS. La partie intérieure de quelque chose *A.* داخل *P.*
بر منزلك ایچ *T.* اندرون - درون ‖ Le dedans d'une maison
افت داخلدن نشأت ایدر ‖ Le mal vient du dedans داخلی شان وشکوهی ملکك داخل وخارجنده کسب رسوخ ‖ Sa gloire était affermie au dedans et au dehors du Royaume ومتانت ایتمشیدی

DÉDICACE. Consécration d'une église *A.* رسم التبرّك باسم
بر کلیسانك فلان ‖ Faire la dédicace d'une église فلان اسمیله تبرّکی رسمنی اجرا ایلمك

Il se dit aussi, de l'adresse d'un livre, qu'on fait à quelqu'un par une épître à la tête de l'ouvrage *A.* عنوان الکتاب باسم
کتانك فلان *T.* سر نوشت کتاب بنام فلان *P.* فلان
اسمیله معنون سرلوحه‌سی ‖ Un livre où il n'y a point de dédicace هیچ بر کمسنه‌نك اسمیله معنون اولمیان بر کتاب

DÉDICATOIRE. On appelle Épître dédicatoire, une épître qu'on met à la tête d'un livre, pour le dédier à quelqu'un *A.* عریضة
عریضة العنونة الکتاب باسم - التصدیر الکتاب باسم فلان
کتابك فلان کمسنه *T.* تصدیر نامهٔ کتاب بنام فلان *P.* فلان

اسمنه تصديرينى حاوى مكتوب

DÉDIER. Mettre sous la protection d'une divinité, d'un saint A. وقف على حماية فلان V. Consacrer.

DÉDIER un livre à quelqu'un. C'est le lui adresser par une épître dédicatoire A. عنونة الكتاب - تصدير الكتاب باسم فلان T. كتابك سرنوشت كتابرا بنام فلان آراستن P. باسم فلان سرلوحه‌سنى فلانك اسميله معنون قلمق

DÉDIÉ. || Une église dédiée à Saint-Jean حضرت يحنّانك فلانك اسميله متبرّك بر كليسا Livre dédié اسم شريفيله معنون ومصدور اولان كتاب

DÉDIRE. Désavouer quelqu'un de ce qu'il s'est avancé de dire ou de faire pour nous. V. Désavouer.

SE DÉDIRE. Se rétracter, dire le contraire de ce qu'on a dit A. تناقض P. تناقض T. خلافگويى نمودن || Vous avez dit du mal d'un tel, vous êtes obligé de vous en dédire فلانك عليهنه سويلمشيدك شمدى تناقضه فلانك حقنه فنا سويلمشيدك شمدى - مجبورسك خلافنى سويلمكه مجبورسك

SE DÉDIRE, signifie aussi, ne tenir pas parole A. نكول - نكول P. سوزدن دونمك T. از حرف خود باز گشتن عن الكلام || Il nous avait promis cela, il s'est dédit فلان شيئى بزه وعد Il avait offert cent écus, il s'en est dédit يوز غروش عرض ايتمشيكن شمدى سوزندن دوندى

Il se dit figur., d'un homme trop engagé dans une affaire pour ne pas la pousser à bout A. احجام P. باز تافتن T. كيرولنمك || Ce général s'est trop avancé, il faut qu'il donne bataille, il ne saurait plus s'en dédire سرعسكر زياده‌سيله ايلرو صوقلديغندن فيما بعد سمت احجامه سالك اولهميوب بهر حال فيما بعد كيرولنه‌ميور - جنك ويرمكه محتاجدر

DÉDIT. Révocation d'une parole donnée A. نكول عن الكلام P. باز گشت از سخن T. سوزدن درنمه - Il se prend aussi pour la peine dont on est convenu, contre celui qui se dédira T. سوزدن نكول جريمه‌سى

DÉDOMMAGEMENT. Réparation d'un dommage A. بدل الضرر T. ضرر اوده‌مه بدل زيان - بهاى زيان P. عوض الخسار - بدل ضرر بدلى || Il faut tant pour mon dédommagement بدل ضرر اولمق اوزره بكا شو مقدار شئ ويرلمك اقتضا ايدر

DÉDOMMAGER. Indemniser, réparer le dommage A. تعويض تضمين زيان - بهاى زيان دادن P. تضمين الضرر - الضرر ضررمى تعويض Dédommagez-moi || ضررى اوده‌مك T. كردن ضررمى Si vous ne me dédommagez, je vous ferai un procès ايله تضمين ايتمديكك حالده اوزريكه دعوا ايده‌جكم

SE DÉDOMMAGER. A. استدراك مافات - تدارك ما فات P. تدافئ ما فات - تلافئ ما فات - زيانرا بجا آوردن T. ضررى يرينه قويمق - ضررى چيقارمق || Se dédommager d'un côté de ce qu'on a perdu de l'autre واقع بر طرفدن J'y ai perdu en cela, mais je m'en dédommagerai اولان ضررى جانب آخردن چيقارمق بو خصوصده دوچار خسار وزيان اولمش ايسهم دخى تلافئ ما فات ايده‌جكم دركار در

DÉDOMMAGÉ. A. مستوفى البدل الضرر P. بدل زيان گرفته ضررينى چيقارمش T. وارستهٔ زيان -

DÉDORER. Ôter, effacer la dorure A. امحاء الطلاء الذهب T. طلاى زررا نا بود كردن - طلاى زر را بر گرفتن P. يارلدزى صيرمق - يالدزى سيلدرمك - يالدزى كيدرمك || À force de toucher à ce cadre-là, vous le dédorerez بو تصويرى جارچوپه‌سنه كثرت لمس ايله يالدزينى امحا ايده‌جسك - SE DÉDORER. A. امتحاء الذهب P. طلاى زر نابود شدن T. يالدز سيلنمك - يالدز صيرلمق

DÉDORÉ. A. ممحوّ الذهب P. زرش برگرفته T. يالدزى صيرلمش

DÉDOUBLER. Ôter la doublure A. نزع البطانة P. استر T. قابى چيقارمق بر آوردن || Dédoubler un habit لباسك بطانه‌سنى چيقارمق

En termes de Guerre, Dédoubler les rangs, les files, c'est les rendre simples de doubles qu'ils étaient auparavant T. صنوف عسكرى يالن قات ايتمك - Dédoubler un régiment, c'est le partager en deux T. آلايى ايكى يه تقسيم ايتمك ايكى يه بولمك - آلايى ايكى يه

DÉDUCTION. Soustraction A. تنزيل P. فرو نهاد T. آشاغى اصل وارمه || On lui a payé tant en déduction du principal مالدن اولمق اوزره شو قدر اقچه اعطا اولندى La succession, déduction faite des frais, monte à telle somme تركه‌نك مالى بعد تنزيل المصارف شو مقداره بالغ اولور

Et énumération en détail A. بسط على - واحداً بعد واحدٍ بسط P. جه التفصيل بيان T. يكان يكان حكايه كيريشيله || Faire une longue déduction de ses raisons, چيقشيله نقل

فسخ عقد Défaire un marché خلع پیوند نکاح ایتمک
بازارلغی بوزمق ـ اقالهٔ بیع ایتمک ـ ایتمک
میرانیدن .P اعدام ـ اماتة ـ اهلاک Et faire mourir .A
اولدرمک .T || Cette malhereuse femme a défait son enfant
بو دردمند قاری کندو اولادینی اولدردی Se défaire soi-
même کندو کندینی اولدرمک ـ خود بخود اعدام اولنمق
شکستن .P کسر ـ هزیمت ـ هزم Et mettre en déroute .A
دشمنی بوزمق .T || Après avoir défait les ennemis گالیدن ـ
دشمنی بوزدقدنصکره ـ مظهر کسر وشکست ایلدکدنصکره
دشمن عسکرینی پی سپر وادیٔ شکستگی وانهزام ایلدکده ـ
دشمن دونمانسی منهزم La flotte des ennemis fut défaite
رهین شکست وانهزام اولمشدر ـ اولمشدر

On dit figur. qu'une personne, qu'une chose en défait une autre, pour dire, qu'elle l'efface par plus d'éclat, par plus de beauté, par plus de mérite .A امحاء ـ امحاق اللمعة
پرلاقلغی ـ صولدرمق .T فروغرا گم کردن .P الضیا
کیدرمک || Quand elle arrive au bal, elle défait toutes
les autres femmes فلان خاتون مجلس ضیافتده
عرض جمال ایدنجه بالجمله زنان سائره نک ضیای حسننی
امحا ایدر Le diamant défait toutes les autres pièces précieuses
الماسک آب وتابی سائر ذیقیمت مجوهراتنک مجموعنی
صولدرر Cet homme défait tous les autres par la supériorité de
son esprit فلان کشی تفوق عقل وکیاستی تقریبیله
سائرلرک پرلاقلغنی صولدرر

Et qu'une maladie a bien défait un homme, pour dire, qu'elle l'a bien changé, bien amaigri چکدیکی خستهلک دوچار خسوف
وانهباط اولمسنه باعث اولدی

Et que du vin se défait, pour dire, qu'il n'est plus de la même bonté qu'il était بو خمر متغیّر الحال اولور

Il signifie aussi, délivrer, dégager .A تخلیص .P رهانیدن ـ
قورتارمق .T رها کردن || Défaites-moi de cet importun
بو معجز آدمی بندن دفع ـ معجز آدمدن بنی تخلیص ایله
برمعنف کشیدن خلاص Se défaire d'un fâcheux ایله
بر عادت بولمق Se défaire d'une méchante habitude
بر فنا عادتدن قورتلمق ـ قبیحهدن استخلاص ایتمک
Trop d'habitude du vice, donne trop de peine à s'en défaire
مکاره ومحارمه کثرت اعتیاد آنلردن استخلاصی تصعیب
مزمن اولمش On se défait rarement des vieux préjugés ایدر

دلیللرینی ودوچار اولدیغی آفات واکداری de ses malheurs
یکان یکان بسط وتفصیل ایتمک

DÉDUIRE. Rabattre, faire soustraction .A فرو .P تنزیل
آشاغی وارمق .T نهادن || Il faut déduire ce que vous avez
reçu مقبوضاتکی تنزیل ایتمک اقتضا ایدر
واحداً بعد واحد Et raconter au long et par le menu .A
کیریشیله چیقشیله .T یکان یکان نقل کردن .P حکایت
نقل ایتمک

استنباط .P استنباط ـ تفریع Et inférer, tirer une conséquence .A
چیقارمق .T کردن || Cette conséquence est mal déduite
استنباط اولنان لازمه نا صوابدر

DÉFAILLANCE. Évanouissement .A غشیان ـ غشیة pl. غشیات
بایغنلق ـ بایلمه .T بیخودی .P || Tomber en défaillance
بر بایلمق ـ غشیان ایتمک || Il lui a pris une défaillance
فلانه بر بایغنلق کلدی ـ غشیه یه دوچار اولدی Il est en
défaillance بایغندر ـ حال غشیانده در Il a de fréquentes dé-
faillances غشیات مکرر الظهوره مبتلا در

DÉFAILLANCE DE NATURE. L'état où est une personne qui vient à s'affaiblir par vieillesse ou autrement .A حال المهبوطیة ـ
گمشدگی .T تاب وتوان .P زوال القوا ـ فناء القوا
درمانسزلق || Ce n'est point maladie, c'est défaillance de nature
بو حالت مرض دکل مجرّد فنای قوا در

DÉFAILLANT. Qui manque à comparaître, à se trouver à l'assignation donnée en Justice .A ممتنع عن المرافعة .P گریزان
مرافعهدن قاچینان .T از مرافعه || Le défaillant a été con-
damné مرافعهدن امتناع ایدنک علیهنه حکم اولندی

DÉFAILLIR. Dépérir, s'affaiblir .A هبط ـ تفانی القوا .P تاب
توانایی فنا پذیرفتن ـ وتوان گم شدن .T درمانسزلغه
دوشمک || Ses forces défaillent tous les jours قوای طبیعیّهسی
یومًا فیومًا فنا پذیر اولور

On dit, qu'un homme se sent défaillir, pour dire, qu'il se sent tomber en défaillance نفسنده حالت غشیانک ظهوریني
حسّ ایدر

DÉFAIRE. Détruire ce qui est fait .A نقض ـ فسخ .P بر هم
بوزمق .T زدن || Ce que l'un fait, l'autre le défait بریسنک
یاپدیغنی دیگری بوزار Un noeud qu'on ne peut défaire فسخ
نا قابل ـ حلّی ممکن اولمیان عقده ـ اولنمیهجق بر عقده
ـ فسخ نکاح ایتمک Défaire un mariage انحلال بر عقده

اعتقادات باطلدن نادرًا استخلاص اولنور

On dit, Se défaire d'un domestique, pour dire, le congédier *A.* دفع *P.* بدر كردن *T.* قوغمق — On dit aussi, Défaites-vous de cela بولفظی دفع ایله Défaites-vous de ce mot-là بونی دفع ایله Défaites-vous de ces manières-là شواوضاع واطواری دفع ایله برطرف ایله —

Et se défaire de son ennemi, pour dire, le faire mourir *A.* اعدام — اهلاك *P.* كشتن *P.* اولدرمك

Et se défaire d'une chose, pour dire, l'aliéner, et en transporter le droit et la possession à un autre *A.* بيع *P.* فروختن *T.* صاتمق || Un marchand qui se défait de sa marchandise مالنی بر كمسنه فروخت ايدن تاجر Se défaire de sa maison خانه‌سنی بيع ايتمك Il y a long-temps qu'il s'en est défait فلان شيئی جوقدبرو صاتدی

Et se défaire d'un bénéfice, pour dire, s'en démettre *A.* فراغت دفع ايتمك — فراغت ايتمك *T.* فارغ شدن *P.* فراغ —

Défait. *A.* منفسخ *P.* بوزلمش *T.* بر هم زده *P.* منهزم بوزلمش *T.* شكسته

Il signifie aussi, amaigri, atténué, abattu *A.* خاسف — مهبوط *T.* بيتاب — زبون *P.* متغيّر الحال — نحيف — مهزول — خسته‌لكی || Depuis sa maladie, il est tout défait زبونلنمش وقتدنبرو كلّيًا مهبوط الحالدر Je l'ai vu maigre, pâle et défait فلانی نحيف وضعيف وساهف الوجه ومهبوط الحال كوردم

DÉFAITE. Déroute d'une armée *A.* pl. انهزام — هزيمت *T.* بوزغونلق — شكست *P.* انكسار — كسر — انهزامات || Après la défaite des ennemis دشمن عسكرينك انهزامندنصكره Défaite entière هزيمت كامله

Et débit, facilité de se défaire de quelque chose *A.* سهولت *P.* الرواج *T.* آسانئ روايش || Ces marchandises-là sont de défaite سورلمكه قولايلقلق — اولمقوله امتعه سهل الرواجدر بو متاعك سورلمسی قولايلقليدر

Et excuse artificieuse *A.* عذر خادع pl. اعذار خادعة *P.* بهانهٔ دلفريب *T.* بينماز عذری || Il a toujours des défaites prêtes دائما اعذار بولور Voilà une mauvaise défaite اشته بر بو بينماز عذريدر C'est une défaite عذر خادع نامرغوب

DÉFALCATION. V. Défalquer.

DÉFALQUER. Retrancher une somme d'une somme plus grande افراز ايتمك — چيقارمق *T.* افراز كردن *P.* افراز *A.* || Il faut défalquer de ce que je dois la somme que j'ai avancée pour vous سنك حسابكه محسوباً ويرديكم مبلغ سكا اولان V. Déduire. دينمدن افراز اولنمق اقتضا ايدر

DÉFAVEUR. Cessation de faveur *A.* سقوط من الرغبة — سقوط *T.* بی اعتباری — افتادگی از نظر *P.* من حسن النظر || Il est tombé en défaveur نظردن دوشمه — اعتباردن دوشمه — رغبتسزلك La défaveur des effets de Banque نظر رغبتدن ساقط اولدی اوراق ميريّه قيمتنك اعتباردن سقوطی

DÉFAVORABLE. Qui n'est point favorable *A.* غير مساعد *P.* مساعده‌سز *T.* نا مساعد — نا سازكار || Ce juge m'a été défavorable dans mon procès بو قاضی دعوامك محاكمه‌سنده جاری Le jugement lui fut défavorable بكا مساعد دكل ايدی اولان حكم فلانك حقّنه نا مساعد ايدی

DÉFAVORABLEMENT. D'une manière défavorable *A.* بلا رغبة — رغبتسزلك ايله *T.* بی رغبت — نا سازكارانه *P.* بلا مساعدة — مساعده سزلك ايله — || Il a été traité bien défavorablement On l'a حقّنه عطف نظر رغبت اولنميه‌رق معامله اولندی jugé défavorablement دعواسی بلا مساعده حكم اولندی

DÉFAUT. Imperfection *A.* عيب pl. عيوب pl. معايب — عيب *P.* نقيصة pl. نقايص — قصور — سقامت pl. اكسكلك — قصور *T.* || Défaut léger عيب خفيف incorrigible اصلاح قبول ايده‌ميه‌جك عيب — نا قابل اصلاح اولان عيب naturel عيب طبيعی qui vient d'accident عيب ذاتی — عيب عارضی Avoir un défaut بر كونه عيب ايله معيوب اولمق Cet homme-là n'a point de défaut فلان كمسنه‌نك هيچ بر عيبی يوقدر Connaître, avouer, corriger ses défauts معايبنی بيلمك واقرار ايتمك واصلاح ايلمك C'est un défaut personnel ذاتنه مخصوص بر عيبدر Il n'y a personne sans défaut عيبدن منزّه هيچ بر نفس Il y a bien des défauts dans cet ouvrage بو تاليفك يوقدر Défaut d'esprit, de jugement, de mémoire قصور معايبی چوقدر سقامت عقل — عقل وقصور قوّت مفكّره وقصور قوّت حافظه وسقامت حافظه

Et manque, absence de certaines choses, qui influe en mal sur ce qu'on dit, sur ce qu'on fait *A.* عدم *P.* نيستی *T.* يوقلق || Défaut de prévoyance عدم احتياط Défaut d'attention عدم

عدم اهتمام - دقّت

Et manquement à l'assignation donnée *A.* امتناع عن المرافعة *P.* گریز از مرافعه *T.* مرافعه‌دن قاچنمه || Faire défaut امتناع عن مرافعه‌دن Juger un défaut امتناع ایتمك المرافعه خصوصنك مقتضاسنی شرعاً رؤیت ایتمك Condamner par défaut مرافعه‌دن امتناع ایدنك علیهنه حکم ایتمك

On appelle Le défaut des côtes, l'endroit où se terminent les côtes *A.* کشح *P.* تهیگاه *T.* بوش بوکور || Il a été blessé au défaut des côtes بوش بوکورده یاره‌لنمشدر

Et le défaut de la cuirrasse. L'intervalle qui est entre la cuirasse et les autres pièces de l'armure qui s'y joignent *A.* ما *T.* میانهٔ زره ویلبه *P.* بین الدرع ومونسات السائرة زره ایله سائر جنك اثوابی آره‌سی

Au défaut. À la place d'une personne absente ou d'une chose qui manque *A.* فی مقام فلان *P.* بجای فلان *T.* آنك || Prendre de nouveaux ouvriers pour suppléer au défaut des anciens عملهٔ سابقه یرینه عملهٔ جدیده استیجار ایتمك Si à son défaut je puis vous servir, vous n'avez qu'à dire اسکی عمله‌نك یرینه بشقه عمله طوتمق - فلانك یرینه بنم خدمتم سکا یرار ایسه حاضرم همان سویله

DÉFÉCATION. Terme de Chimie. Dépuration d'une liqueur, qui se fait par la chute spontanée des parties qui la rendaient trouble *A.* امتیاز من العکر *P.* از دردی جداپذیری *T.* پوصه‌سندن آیرلمه

DÉFECTIF. Terme de Grammaire. Il se dit d'un verbe qui n'a pas tous ses temps ou tous ses modes *A.* فعل ناقص

DÉFECTION. Abandonnement d'un parti auquel on est lié انعزال *P.* مفارقت - تخزّع - *T.* شکست پیوند طرفداری آیریلوب || Après la défection de ses troupes, il ne fut plus en état de disputer l'Empire à son ennemi مستصحبی اولان عسکر کندوسندن متخزّع اولدیغی دمدنبرو خصمیله دعوای سلطنتدن عاجز قالمشدر Ce prince fut effrayé de la défection générale de ses sujets فلان حکمدار زیردستان ورعایاسنك کندوسندن انعزال ومفارقتلرینی کورنجه گرفتار هول ودهشت اولمشدر - Il se dit aussi pour Éclipse. V. ce mot.

DÉFECTUEUSEMENT. D'une manière défectueuse. *A.* سقیماً - اکسکلو *T.* با کم وکاست *P.* معیوباً - بالرکاکة - رکیکاً - بالسقامة

عیبلو اولدرق - اولدرق

DÉFECTUEUX. Qui manque des conditions requises *A.* سقیم *P.* معیوب - کمین - رکیك - *T.* اکسکلو عیبناك || Des marchandises défectueuses امتعهٔ معیوبه Des ouvrages défectueux تألیفات سقیمه On lui a vendu des livres qui sont pour la plupart défectueux فلان کمسنه‌یه اکثریسی سقامتلو کتابلر فروخت اولندی

On dit en termes de Pratique, Acte défectueux سند سقیم Un inventaire défectueux دفتر سقیم L'acte était défectueux en ce que... فلان سندده شو جهت ایله سقامت وار ایدی

DÉFECTUOSITÉ. Vice, défaut, manquement en quelque chose *A.* سقامت pl. سقامات - رکاکت - عیب pl. عیوب - قصور - *P.* کم وکاست *T.* اکسکلك - سقطلق || Ce contrat est plein de défectuosités بو حجّت مالامال عیوب وسقاماتدر C'est une défectuosité considérable بو بر سقامت جسیمه در Les défectuosités de ce bâtiment sont sensibles بو بنانك سقامتلری ظاهر سقطلقلری کورینور - وعیاندر

DÉFENDABLE. Qui peut être défendu contre l'ennemi *A.* ممکن *P.* قابل المقاومة - المدافعة *T.* تاب آور مدافعه || Cette place n'est pas défendable بو قلعه ممکن المدافعه دکلدر Cette partie d'échecs n'est pas défendable شطرنجك بو اویونده مدافعه ممکن دکلدر

DÉFENDEUR. Terme de Palais. Celui à qui on fait une demande en Justice *A.* مدّعیٰ علیه

DÉFENDRE. Protéger, soutenir quelqu'un, en s'opposant à ce qu'on fait contre lui *A.* صیانت - احما - حمایت - محافظة *P.* پاسیدن - قوریمق *T.* یاوری نمودن صاحبلك ایتمك || Défendre son ami, ses concitoyens دوستنه وهمشهرلرینه دوستی وهمشهرلری حقنه ایفای لازمهٔ - حمایت ایتمك یاوری وحمایت ایتمك Il s'est bien défendu کرکی کبی Défendre sa patrie, sa vie, son honneur, sa cause, les intérêts de son ami تحمّی ایلدی کندو وطننی وجاننی وعرض وناموسنی ومدّعاسنی ودوستنك امورینی محافظه وصیانت ایتمك - Il signifie aussi, garantir || La montagne défend cette maison du froid, du vent du Nord طاغك حوالدسی فلان خانه‌یی برد وسرمادن وریح شمالدن محافظه ایدر

DÉFENDRE UNE PLACE. Résister à ceux qui veulent s'en rendre maîtres *A.* مقاومت *P.* مقاومت نمودن *T.* قارشو طورمق

Et se tenir en garde *A.* تحفّظ - توقّی *P.* خودرا نگه داشتن *T.* صاقنمق بو || Défendez-vous des armes de cette femme خاتونک سهام جور وقهرندن توقّی ایله

Défendre, signifie aussi, prohiber, interdire quelque chose *A.* یساق *T.* یاساق کردن - یرغو کردن *P.* نهی - منع حمل سلاحی منع ایتمک || Défendre le port des armes ایتمک سلاح طاقنمسنی یساق ایتمک - ایتمک Défendre l'or et l'argent sur les habits اثواب اوزرنده سیم وزری یساق خانهسنه اياق ایتمک Défendre sa maison à quelqu'un بصمهسنی یساق ایتمک La viande est défendue en carême اکل لحم وقت صیامده ممنوعدر

En termes de Palais, il signifie, fournir des défenses aux demandes de sa partie *A.* اعطاء الجواب الدفع || Il a été condamné faute de défendre دفعی حاوی جواب بولهمدیغندن علیهنه حکم جریان ایلدی

Défendu. *A.* قورنمش *T.* پاسیده *P.* محفوظ - محمی || یساق اولمش *T.* یاساق کرده - یرغو کرده *P.* ممنوع Place bien défendue محفوظ بر قلعه Des marchandises défendues اسلحهٔ Armes défendues ممنوع اولان امتعه - مال ممنوع ممنوعه

DÉFENSE. Protection, soutien, appui que l'on donne à quelqu'un contre ses ennemis *A.* محافظة - حمایت *P.* پاسداری *T.* || Prendre les armes pour la défense de sa patrie, de la religion وطنی ودین ومذهبی محافظه ایچون التزام حمایت S'armer pour la commune défense حرب وقتال ایتمک عامه ضمننده اسلحهٔ حربی بر داشتهٔ دست زور وقوت محافظهٔ نفس ایچون سلاحه pour sa propre défense ایلمک مدّعاسنک حمایتی La défense de sa cause طاورانمق بیجرم وگناه اولنلری حمایت Prendre la défense de l'innocent بیگناهلرک حمایهسنی التزام ایتمک - ایتمک

On dit, Se mettre en défense, pour dire, se mettre en état de se défendre *T.* استحصال اسباب مدافعه ایتمک - Et être hors de défense, pour dire, n'être plus en état de se défendre مدافعهدن عاجز اولمق - Et qu'un homme a fait une belle défense dans une place, pour dire, qu'il a fait une belle résistance - مردانه مدافعه ایتدی - مردانه مقاومت ایلدی Et figur., Il a fait une belle défense, pour dire, il a résisté longtemps à ce qu'on lui proposait مقام مدافعهده اظهار متانت

- Et on dit d'une place aisée à défendre, qu'elle se défend d'elle-même فلان قلعه بذاتها مقاومته قادر در Et qu'une batterie défend l'entrée d'un port فلان طابیه لیمانک آغزینی محافظه ایدر

On dit figur. et proverb., Faire une chose à son corps défendant, pour dire, la faire avec répugnance *A.* مع الکراهة تنسنهرک - ایکرهنرک *T.* با رمیدگی نفس *P.* با بانة النفس -

Se défendre. S'excuser de faire quelque chose à quoi on voudrait nous obliger *A.* استنکاف عن القبول - امتناع *P.* روی دل قاچقلنمق *T.* نه نمودن || On voulait l'obliger d'aller là, mais il s'en est défendu اول طرفه وارمسیچون ابرام اولنمق مراد اولندقده امتناع ایلدی On voulait lui donner cette commission, il s'est toujours défendu de l'accepter فلان مأموریت عهدهسنه حواله اولنمق مراد اولندقچه دائما استنکاف دائما قبولندن استنکاف ایلدی - ایلدی Il se défendait d'abord de faire ce qu'on souhaitait de lui, mais enfin on l'en a prié de si bonne grâce, qu'il n'a pu s'en défendre کندودن مطلوب اولان شیئدن اوّل امرده اظهار امتناع ایتمشیکن لطف معامله ایله رجا ونیاز اولندقده نهایه الامر طیانهمدی مقاومت ایدهمدی -

Et se disculper, nier quelque chose qu'on reproche *A.* تبرّی خودرا منزّه نمودن - خودرا بیگناه نمودن *P.* تنزیه النفس - کندویی پاکه چیقارمق *T.* || On l'accuse d'une telle chose, mais il s'en défend فلانک حقنده شونی اسناد ایدرلر On dit qu'il s'est marié, il s'en défend très-fort انجق آندن تبرّی ایدر فلان کشی ایچون تزوّج ایلدی دییورلر انجق بو بابده بر وجه اکید تبرّی ایدر

Et se garantir *A.* تحفّظ - احتما - تحمّی *P.* خودرا پاسیدن کندویی قوریمق *T.* || Les femmes mettaient des masques pour se garantir du hâle نسوان طائفهسی تأثیر لفحدن - مدار تحفّظ اولمق اوزره روپوش استعمال ایدرلر ایدی زنان طائفهسی چهرهلرینی کونش چالمدن محافظه ایچون چهرهٔ عاریت ایله یوزلرینی اورترلر ایدی

Et soutenir une attaque *A.* مقاومة - مدافعة *P.* مدافعه || Se défendre contre un voleur, contre un assassin قارشو قویمق *T.* پای فشردی نمودن - نمودن سارق وقاتله سارق وقاتلک شرّینی دفع ایچون - مدافعه ایتمک خرسزی قارشوقویمق - خرسزدن قورنمق - مقاومت ایتمک

مقام مدافعه‌دن آیرلمیوب ثباتکارانه مداومت - ایلدی
خیلی مرتبه مقاومت ایلدی - ایلدی On dit, qu'une place est de défense, pour dire, qu'elle peut soutenir un siége مقاومته
مقتدر بر حصن حصیندر Et qu'elle est en état de défense, pour dire, qu'elle est bien fortifiée اسباب مدافعه‌سی مکمّل
بر قلعهٔ منیعه در

Il signifie aussi, prohibition *A.* منع - نهی *P.* یاساق - یرغو *T.* یساق || Défense de porter de l'or صرمه‌لو لباس یساغی
Publier des défenses یساقلر نشر واشاعه ایتمک

Défenses, signifie, en termes de Pratique, ce qu'on répond par écrit à la demande de sa partie *A.* pl. اجوبة متضمّنة الدفع - دفعی حاوی جوابلرینی || Donner ses défenses اجوبة الدفع
عرض وتقدیم ایتمک

Et en termes de fortification, tout ce qui sert à couvrir les ouvrages et les soldats qui défendent une place *A.* متِرسات - سپر کونه استحکامات *P.* استحکامات التترّس *T.*
مدار تترّس اولان استحکامات || Abattre les défenses d'une place قلعه‌نک مدار تترّسی اولانِ استحکاماتی هدم ایتمک
Ruiner les défenses d'une place قلعه‌نک مدار تترّس وتحفظی اولان استحکاملری تخریب ایتمک

DÉFENSEUR. Celui qui défend, qui protége *A.* حماة pl. حامی *P.* پاسدار *T.* قوریدیجی || Défenseur de la Foi حامیٔ دین
de la justice حامیٔ عدل وحقانیّت Vous avez en lui un bon défenseur فلان کشی سنک حقکه بر حامیٔ قویدر

DÉFENSIF. Fait pour la défense *A.* تدافعیّ - تحفّظیّ || Traité défensif شروط تدافعی محتوی بر قطعه عهدنامه Alliance
défensive شروط تحفظی - شروط تدافعی حاوی اتّفاق Ligue offensive et défensive شروط تدافعی وتعرّضی حاوی
متضمّن مواثیق وعهود ایله شیرازه بند اتّفاق اولمش جمعیّت متعاقدین - Armes défensives. Les armes qui servent à se défendre *A.* آلات التحفّظ - آلات وادوات دافعة - On dit, Être sur la défensive, se tenir sur la défensive, pour dire, ne faire simplement que se défendre *T.* مقام مدافعه‌ده
مقام مدافعه‌ده - مدافعه اوزره طورمق - اتّخاذ قرار ایتمک
توقّف وقرار ایتمک

DÉFÉRANT. Qui défère, qui cède *A.* مساهل *P.* خاطر ساز
نفس حلیم || Esprit doux et déférant اویصال *T.* خاطر پرور - شیرین وکریم بر Humeur douce et déférante مساهلت آلود
مزاج مساهلت امتزاج Je l'ai toujours trouvé déférant à ce que j'ai désiré de lui مسئولم اولان کافّهٔ اموره دائما اظهار مساهلت
ایلدی

DÉFÉRENCE. Douceur respectueuse qui fait que nous soumettons aux autres nos avis, nos jugemens *A.* حرمت *P.* آزرمداری
T. حرمت || Avoir de la déférence pour l'âge, le mérite, la dignité de quelqu'un بر ذاتک سنّنه ولیاقت واهلیّتنه وعلوّ
مرتبه‌سنه حرمت ایتمک lui rendre de grandes déférences قلان کشی حقّنه عظیم وجسیم مراعاتلر اظهار ایلمک

DÉFÉRENS. On appelle en Anatomie, Vaisseaux déférens, ceux qui portent la semence dans les testicules *A.* مجاری المنی
نطفه‌نک یوللری *T.* گذر گاه آب پشت

DÉFÉRER. Donner, décerner *A.* تبلیغ - اعطا *P.* دادن *T.* ویرمک || Les Romains ont déféré les honneurs divins à la plupart de leurs Empereurs قوم رومانیّون قیصرلرینک اکثریسی حقّنه عظمت الوهیّته مخصوص تعظیماتی تبلیغ
ایتمشلر در

On dit, Déférer le serment à quelqu'un, pour dire, s'en rapporter à son serment *A.* تحلیف القسم - تکلیف *P.* سوگند
آند ایچورمک - یمین ویرمک *T.* دادن

Il signifie aussi, dénoncer *A.* انباء - انها *P.* خبر دادن *T.*
فلان کمسنه‌نک || Déférer quelqu'un en Justice خبر ویرمک
حالنی حاکم طرفنه انبا ایتمک V. aussi Dénoncer.

Et condescendre par égards, par respect *A.* مراعات *P.*
رعایت ایتمک - اعتبار ایتمک - صایمق *T.* آزرم داشتن
بر کمسه‌نک حقّنه رعایت ایتمک || Déférer à quelqu'un حرمت ایتمک - Déférer aux avis, à la volonté de quelqu'un
بر کسنه‌نک رأی واراده‌سنه مراعات ایتمک

DÉFERLER. Déployer les voiles d'un vaisseau *A.* نشر الشراع
بادبان گشادن *P.* نشر القلوع - نشر القلاعة - نشر الاشرعة -
یلکنلری آچمق *T.*

DÉFERRER. Ôter le fer du pied d'un cheval *A.* فکّ النعل
P. نعل بر آوردن *T.* نالی سوکمک - Se déferrer. Il se dit des fers d'un cheval, lorsqu'ils tombent *A.* اسقاط النعل *P.*
نعل انداختن *T.* نال دوشورمک || Si ce cheval vient à se déferrer en chemin, il se perdra le pied بو آت یولده نالی
دوشوره‌جک اولور ایسه آیاغنی تلف ایتمش اولور
Il signifie aussi, rendre muet, confus, interdit *A.* افحام - اقطاع

اشته آرشون اشته میدان دییه‌رك T. دستبردی نمون اشته بن بونده یم نه ایده بیلورسك - پرواسزلق کوسترمك دیو پرواسزلق کوسترمك || Vous dites que vous me ferez un procès, je vous en défie اوزربمه دعوا ایده‌جکسك دییورسك اشته آرشون اشته میدان فحواسنجه میدانه چیق پروام انا حدیّاك ابرزلی وحدك فحواسنجه الندن - یوقدر کلدیکنی آردیکه قویمه

Se défier. Se donner de garde de quelqu'un, parce qu'on lui connaît peu de fidélité A. احتراز من - احتراز من الائتمان - امین اولمامق T. شایان امنیّت نداشتن P. الاعتماد - اینانمامق - امنیّت ویرمامك - امنیّت ایتمامك || C'est un homme dont il faut se défier کندوسنه امنیّت ویرمکدن شایان اعتماد اوله‌جق آدم دکلدر - احتراز اولنه‌جق آدمدر Se défier de soi-même برکمسنه کندو نفسندن امین اولمامق

Se défier. Se douter A. توهّم - اشتباه P. گمان داشتن T. مأمول ایتمامك - شبهه ایتمك || Je ne me serais jamais défié que vous dussiez me manquer au besoin وقت ضرورتده بکا اعانت - اعانتکی دریغ ایده‌جکه شبهه ایتمز ایدم ایتمیه‌جککی هیچ مأمول ایتمز ایدم

DÉFIGURER. Gâter la figure, rendre difforme A. تمسیخ - بد صورت - زشت ساختن P. تغییر الشکل والسیما - تشویه کردن T. صورتنی بوزمق - چرکینلتمك || La petite vérole l'a tout défiguré ملّت جدری چهره‌سنی کلّیاً تشویه ایلدی - Figur. || Il a voulu corriger ce livre, et il l'a tout défiguré بوکتابی تصحیح ایده‌یم دیر ایکن صورتنی تغییر ایلدی

Défiguré. A. مسیخ - اشوه - مشوّه P. زشتی پذیرفته - چرکینلنمش T. صورت بد یافته

DÉFILÉ. Passage étroit A. مستل pl. مساتل pl. مضیق - طار کچید T. پژ P. مضایق || Un pays plein de défilés کثیر المساتل بر مملکت V. Détroit. - On le dit figur. d'une situation embarrassante A. عقبة P. تنگنای - صیقی T. محنت || Il s'est trouvé dans un étrange défilé بر صیقیده - عجیب وغریب بر عقبده بولندی

DÉFILER. Ôter le fil qui était passé dans quelque chose A ایپلکی قوپارمق T. رشتدرا بر کشیدن P. نزع السلك - سمط اللالینك سلکنی نزع ایتمك || Défiler des perles اینجو دیزیسنك ایپلکنی قوپارمق Défiler un chapelet تسبیحك ایپلکنی قوپارمق - سلك سبحه‌یی نزع ایتمك

دمبسته کردن P. صوصدرمق T. || C'est un homme qu'on déferre aisément سهولت ایله افحام اولنور بر آدمدر

DÉFI. Appel, provocation au combat A. دعوت الی المحاربة دعوت P. دعوت الی الحدیّا - دعوت الی المبارزة - بجنکیدن T. میدان اوقومه - جنکه دعوت || Un cartel de défi فلانه میدان مبارزه‌یه دعوت تذکره‌سی Il lui fit un défi شطرنج اویونمده Je lui ai fait un défi aux échecs اوقودی مبارزه دعوتنه اجابت Accepter le défi فلانه میدان اوقودم مبارزه دعوتنی قبول ایتمك - ایتمك

DÉFIANCE. Crainte d'être trompé, soupçon A. عدم الامنیّة T. بد گمانی - نا اعتمادی P. سوء الظنّ - عدم الاعتماد - سوءظنّده || Être dans la défiance اعتمادسزلق - امنیّتسزلك Entrer en défiance سوء ظنّه ذاهب اولمق Concevoir de la défiance امنیّتسزلك - عدم امنیّت حاصل ایتمك حاصل ایتمك

Et le doute, la crainte qu'une chose n'ait pas toutes les qualités nécessaires pour un certain effet A. شبهة P. گمان T. || Avoir une juste défiance de ses propres forces برکمسنه نك برکمسنه کندو قوّتنه - قوای ذاتیّه‌سنه بحق شبهه‌سی اولمق شبهه ایتمك

DÉFIANT. Soupçonneux, qui craint toujours qu'on ne le trompe وهمی غالب - قورنتیلو T. بد گمان P. سیّئ الظنّ - وهّام A. سو ظنّه مبتلا -

DÉFICIT. Ce qui manque A. نقصان - کسر P. کاست T. || Il y a un grand déficit dans les finances آچیقلق - اکسکلك کلّیتلو آچیقلق - اموال میریّه‌ده کلّیتلو کسر ونقصان وار در وار در

DÉFIER. Provoquer quelqu'un au combat A. دعوت الی التبارز بجنمك P. دعوت الی الحرب - دعوت الی التحدّی - میدان اوقومق - دویوشه دعوت ایتمك T. خواندن

Il se dit aussi de toute autre sorte de provocation entre deux personnes A. دعواء الفضل والمزیّة - تفاضل - تمازی P. || اوستلك دعواسنی ایتمك T. دعوای برتری نمودن Deux hommes se sont défiés à qui courra le mieux ایکی کشی قوشمقده دعوای فضل ومزیّت ایتمشلر در

Il signifie aussi, mettre quelqu'un à pis faire, lui déclarer qu'on ne le craint point A. ادّعاء المغالبة بقول انا حدیّاك اینك گزواینك میدان گویان دعوای T. ابرزلی وحدك

Il signifie aussi, décider, et se dit au dogmatique *A.* حكم ـ *P.* امضا كردن *T.* قرار ويرمك || Le Concile a défini là-dessus que... شورای علمای دينده فلان مسئله شو وجهله حكم وامضا اولنديكه

Défini. *A.* معيّن ـ *A.* محدود ـ *A.* معرّف ـ *A.* محكوم عليه *T.* قرار داده ـ تعريف كرده ـ تعيين كرده *P.* ممضو عليه || Les questions définies par l'Église علمای دين طرفندن حكم اولنمش مسئلهلر Un nombre défini عدد محدود ـ عدد معيّن Il n'y a point de temps défini pour cela بو بابده وقت معيّن يوقدر

DÉFINITIF. Qui décide, qui juge le fond d'un procès *A.* قطعيّ || Arrêt définitif ايش كسيجی *T.* كار بر *P.* باتّ ـ قاطع ـ حكم باتّ ـ حكم قاطع Jugement définitif فرمان قطعی

En définitive. Terme de Palais. Par jugement définitif *A.* بحكم القاطع ـ بحكم الباتّ قاطع النزاع *P.* قطعياً || Il a gagné son affaire en définitive قطعيجه *T.* بر وجه قطعی دعواسنی حكم باتّ قاطع النزاع ايله قزاندی

DÉFINITION. Explication de la nature d'une chose *A.* تعريف || Définition juste, exacte تعريف صحيح Définition claire, nette تعريف منقّح ـ تعريف صريح obscure Les تعريف نا تمام ـ تعريف ناقص imparfaite تعريف مبهم règles de la définition قواعد تعريف ـ On appelle, Définition de mots, celle qui explique leur signification propre *T.* لفظك معنای Et définition de choses, celle qui détaille les principaux attributs d'une chose *T.* اشيانك تعريف كيفيّت وماهيّتی

Il signifie aussi, au dogmatique, décision, réglement *A.* حكم || Avant la définition du Concile sur cette matière بو مادّه‌يه دائر علمای دينك حكمی ظهور ايلمزدن مقدّم

DÉFINITIVEMENT. V. En définitive || Cette affaire a été jugée définitivement بو مصلحت حكم باتّ قاطع النزاع ايله حكم قطعيجه فصل اولندی ـ اولندی

DÉFLAGRATION. Terme de Chimie. Opération par laquelle un corps est brûlé *A.* احتراق *P.* سوختگی *T.* يانش

DÉFLEURIR. Il ne se dit qu'en parlant des arbres qui viennent à perdre leurs fleurs *A.* سقوط الازهار ـ انتفاض الازهار *P.* شكوفه ريختن ـ شكوفه ريزيدن *T.* آغاجك چيچكی

Se défiler. *A.* تسرسر *P.* ايپلك *T.* تار ريخته شدن || Son collier s'est défilé كردانلغنك آچيلوب قوپمق ـ On dit figur., que le chapelet s'est défilé, quand de plusieurs personnes qui étaient liées ensemble d'amitié, quelques-unes viennent à être désunies par quelque accident ايپلكی آچيلوب قوپدی سبحهٔ قویٔ الارتباط اتّفاق ووحدتلری رهين شكست وانحلال اولمشدر

Défiler. Aller l'un après l'autre, en sorte qu'il y ait peu de personnes de front *A.* تساتل ـ استتال ـ متساتلًا *P.* يكان يكان مشی واحداً بعد واحد ـ متتالياً مشی ـ مشی بری برلری اردنجه ـ قطارلنوب يوريمك *T.* روان شدن || Le passage devint si étroit, que les soldats ne pouvaient défiler que deux à deux ديزيلوب يوريمك فلان معبر شول رتبده تضايق ايلديكه عسكری نفراتی ايكيشر ايكيشر متساتلًا ـ قطارلنوب يوريمكدن غيری چاره بولهمديلر يوريمكه مجبور اولمشلر در

Il se dit aussi, du mouvement qu'on fait faire à des troupes pour les voir en détail *A.* تسبيل *P.* يكان يكان متساتلًا || Après la revue générale, on fit défiler les troupes par compagnies عسكرك عمومی يوقلمسی تمام اولدقدنصكره بلوكلری بشقه بشقه قطارليوب آلای كوسترتديلر

DÉFINIR. Marquer, déterminer. En ce sens il se dit du temps ou du lieu qu'on fixe pour quelque chose *A.* تحديد ـ تعيين *P.* معيّن داشتن *T.* كسمك || Dieu a défini le temps et le lieu auquel cela arrivera حناب خدای لم يزل فلان شيئك زمان ومكان وقوعنی تعيين ايلدی

Et expliquer l'essence et la nature d'une chose *A.* تعريف || On définit le triangle, une figure qui a trois côtés et trois angles شكل مثلّث الزوايايی شكل ذو ثلاثة اضلاع وزوايا On définit les idées abstraites et composées در ديو تعريف ايدرلر ـ On dit, Définir un homme, pour dire, le faire connaître par ses qualités معانئ مخيّله ومركّبه‌يی تعريف ايدرلر *T.* بر كمسنه‌نك حالنی تعريف ايتمك || Définissez-moi un peu cet homme-là فلان كمسنه‌نك حالنی جزئيجه بكا تعريف ايله Cet homme est si inégal, qu'on ne saurait le définir فلان كشی شول مرتبده متلوّندر كه حالی تعريف قبول ايتمز

سنك پاپوشلرينك هيئتى تغيّر ايلدى liers se sont déformés
DÉFORMÉ. *A.* مشغيّر الهيئة *P.* صورت ديگر گون بسته *T.* قيللغى بوزلمش
DÉFOURNER. Tirer d'un four *A.* از *P.* اخراج عن الفرن فروندن جيقارمق *T.* داش بيرون آوردن
DÉFRAYER. Payer la dépense de quelqu'un *A.* تبرّنة من خرج ومصرفدن برى *T.* از مصرف آزاده كردن *P.* المصارف قلمق || Il l'a reçu en grand seigneur, et l'a défrayé avec tout son train فلانى كندو خانه‌سنده كبارانه قبول ايله بالجمله تعلقاتيله معاً مصارفدن تبرّنه ايلدى Défrayer un ambassadeur بر ايلچى‌يى خرج ومصرفدن آزاده ايتمك
DÉFRAYÉ. *A.* برئ من المصارف *P.* آزادهٔ خرج ومصرف *T.* خرج ومصرفدن برى قلنمش
DÉFRICHEMENT. Ce qu'on fait pour mettre un terrain en état d'être cultivé *A.* فلج الارض - رضم الارض *P.* گشاد زمين - شيار *T.* يرى سوكوب سورمه - ير سوكمه - ير آچمه || Ce pays abonde en blé depuis les défrichements qu'on y a fait فلان مملكت اراضيسى آچيله‌ليدنبرو كثير المحصولا تدر - Il se dit aussi de l'endroit qui a été défriché *A.* ارض مفلوجة - ارض مرضومة *P.* سوكلمش ير - آچلمش ير *T.* زمين شيار كرده
DÉFRICHER. Arracher les méchantes herbes et les broussailles d'une terre inculte, pour la cultiver ensuite *A.* رضم الارض *P.* تفليج الارض - شيار يدن - گشادن *T.* زمين يرى سوكمك Défricher un champ تارلايى سوروب || يرى سوروب آچمق - Donner des terres à défricher dans des pays nouvellement découverts مجدّداً كشف اولنمش مملكتنك اراضيسنى آچدرمغه ويرمك

Il se dit figur., des choses que l'on commence à cultiver et à polir par l'étude *A.* تهذيب *P.* پاكيزه كردن *T.* تميزلنمك || Amyot est un des premiers qui ont défriché la Langue française فرانسز لسانى ابتدا تهذيب ايدنلرك برى فلاندر

Il signifie aussi, éclaircir, démêler une chose embrouillée *A.* تنقيح *P.* منقّح كردن *T.* آيرتلمق || Cette affaire était bien épineuse, il l'a défrichée بو مصلحت مقدما خيلى مرتبده مشتبك ومشتبه ايكن فلان كشى تنقيح ايلدى
DÉFRICHEUR. Celui qui défriche *A.* مفلج الارض - راضم *P.* شيارندهٔ زمين *T.* ير سوكيجى - ير آچيجى || Les défricheurs ont joui long-temps des terres qu'ils ont défrichées

آصمه‌يك چيچكى Quand la vigne vint à défleurir || دوكلمك دوكلديكى وقتده
Il est aussi actif *A.* انفاض الازهار - اسقاط الازهار *P.* چيچكلرى دوكمك *T.* شكوفه ريزانيدن || La gelée et le vent ont défleuri tous les abricotiers قيراغو وروزكار قايصى آغاجلرينك چيچكلرينى دوكدى
DÉFLEURI. *A.* منفوض الازهار - مسقوط الازهار *P.* شكوفه ريخته *T.* چيچكى دوكلمش
DÉFLEXION. Terme de Physique. Action par laquelle un corps se détourne de son chemin en vertu d'une cause étrangère *A.* مايلت - انعطاف *P.* گرايش - ميل نمايى *T.* برطرفه اكلمه || La déflexion des rayons de la lumière اشعّهٔ ضوئك صاپمه - انعطافى - مايلتى
DÉFLORATION. Action par laquelle on ôte à une fille sa virginité *A.* ازالة البكارة - اقتضاض - افتراع *P.* شكست سكنجى *T.* قيزلق بوزمه || Il ne parut aucune marque, aucun signe de défloration ازالهٔ بكارته متعلّق بر درلو اثر واماره ظهور ايتمامشدر
DÉFLORER. Ôter la fleur de la virginité *A.* ازالة البكارة - فرع البكر *P.* سكنجى شكستن *T.* قيزلق بوزمق
DÉFLORÉE. *A.* ثيّبة pl. ثيّبات - مفترعة - زايلة البكارة *P.* قيزلعى بوزامش *T.* سكنجى شكسته
DÉFONCEMENT. V. Défoncer.
DÉFONCER. Ôter les duves qni servent de fond à un tonneau *A.* نزع القعر الفنطاس - فسخ القعر الفنطاس *P.* vul. بن فوچينك ديبنى سوكمك *T.* جلك بر آوردن

DÉFONCER un cuir de vache. C'est le fouler aux pieds, après qu'on l'a mouillé *A.* دوس الجلد البقرة *P.* پوست ماده گاو اينك پوستكيسنى آياق آلتنده چكنمك *T.* پايمال كردن

DÉFONCER un terrain. C'est le fouiller à la profondeur de deux ou trois pieds *A.* اثارة الارض *P.* زمينرا ژرف شياريدن *T.* كيرزمه ايتمك
DÉFONCÉ. *A.* منتزع القعر - منفسخ القعر *T.* ديبى سوكلمش
كيرزمه اولمش ير *T.* زمين ژرف شياريده *P.* ارض مثوّرة *A.*
DÉFORMER. Gâter la forme, corrompre la forme d'une chose *A.* تغيير الهيئة *P.* صورت را ديگر گون كردن *T.* قيللغى بوزمق
SE DÉFORMER. *A.* تغيّر الهيئة *P.* صورت ديگر گون شدن - صورت ديگر گونى پذيرفتن *T.* قيللق بوزلمق || Vos sou-

Il a dégagé peu à peu ses terres par son économie اراضیسنی
حسن اداره‌سیله رفته رفته رهندن فکّ ایلدی Dégager des
pierreries مجوهراتی قید ارتهاندن فکّ ایتمک

On dit figur., Dégager sa parole, pour dire, retirer une parole donnée *A.* استرداد الوعد *P.* وعدی *T.* وعدرا باز گرفتن
ایفاء - انجاز الوعد *A.* Et satisfaire à sa parole - کیرو آلمق
وعدی - وعدی اوده‌مک *T.* وعدرا بجا آوردن *P.* الوعد
اجرا ایتمک || Je vous avais promis votre argent un tel jour, je viens dégager ma parole, le voilà اقچه‌کی فلان کونده ادا
ایده‌جکمی وعد ایتمشیدم اشته شمدی ایفای وعد ایلدم

Dégager son coeur. Se retirer de l'engagement où l'on était avec une femme *T.* فسخ - قید علاقهٔ قلبی فکّ ایتمک
علاقهٔ قلب ایتمک

Dégager la tête, la poitrine. Les soulager de ce qui les incommode *A.* تخلیص عن الثقلة *P.* وارستهٔ - آزادهٔ بار کردن
|| صقندیدن قورتارمق - ثقلتدن قورتارمق *T.* بار کردن
Il avait la poitrine fort engagée, on lui a donné un remède qui la lui a entièrement dégagée صدرنده کلّی ثقلتی وار ایکن
ویریلان دوا ایله اول ثقلتدن بسبتون قورتلدی

Dégager. Débarrrasser en retirant d'un lieu une personne qui s'y trouvait engagée *A.* تخلیص - تفلیص *P.* رها - رهانیدن
|| Il l'a dégagé du milieu de ses ennemis صیروب قورتارمق *P.* کردن
Il a eu de la peine à se dégager de dessus son cheval فلانی اعداسی ایچندن تخلیص ایلدی
راکب اولدیغی آتدن هزار محنت ایله - اوزرندن هزار محنت ایله تفلّص یلدی
صیریلوب قورتلدی

Dégagé. *A.* مخلّص *P.* رهایافته *T.* قورتلمش
On dit aussi, Taille dégagée, pour dire, taille aisée *A.* قدّ رشیق *A.* بالای مثال - قامت سهی - قامت آزاده *P.*
سرو سهی *T.* سرپلمش بوی - سیورلمش بوی Et des airs dégagés, pour dire, des airs libres *A.* طور معدوم الکلفة *P.*
طرز آزاده *T.* سربست طور

Degré dégagé. Un petit degré dans une maison, qui sert d'issue secrète à un appartement *A.* سلّم مسترق *P.* نردبان دزدیده
کیزلو مردون - اوغرین مردون *T.*

DÉGAÎNER. Tirer une épée du fourreau *A.* سلّ السیف -
آهیختن - شمشیر آختن *P.* امتساح - امتسال - استلال *T.*
|| Il faut dégaîner قلیجی صیرمق - قلیجی قیننده چیقارمق

یر سوکیجیلری سوکدکلری اراضیدن وافر زمان متمتّع اولمشلر در

DÉFRISER. Défaire la frisure *A.* ترطیل الشعر - فسخ الجعد
|| صاچک قیورجقلرینی سوکمک *T.* شکن کاکل وا کردن *P.*
Le temps humide défrise les cheveux هوانک رطوبتی انفساخ
هوانک رطوبتی فسخ جعد - جعد شعری مؤدّی اولور
Se défriser *A.* صاچک قیورجقلرینی سوکر - ایدر
صاچک قیورجقلری *T.* شکن وا شدن *P.* انفساخ الشعر
سوکلمک

Défrisé. *A.* منفسخ الجعد *P.* شکن وا گشته *T.* قیورجقلری
سوکلمش

DÉFRONCER. Déplisser une étoffe froncée *A.* دفع الغضون -
|| بوکندیلری سوکمک *T.* شکن وا کردن *P.* فسخ الغضون
Défroncer le col d'une chemise کوملک یقه‌سنده اولان
بوکندیلری سوکمک

Figur. Défroncer le sourcil, pour dire, se dérider le front, prendre un air serein *A.* ازالة القطوب *P.* چین جبین بر
قاشک بوروشغنی کیدرمک *T.* طرف کردن

Défroncé. *A.* منفسخ الغضون *P.* بوکندیلری *T.* شکن وا گشته
قاشی *T.* بیچین جبین *P.* معدوم القطوب *A.* سوکلمش
بوروشقسز

DÉFUNT. Qui est mort *A.* متوفّا - مغفور له - مرحوم *P.*
مغفرت پناه *T.* رحمتلو || Le défunt Roi پادشاه مرحوم Les enfans
du défunt متوفانک اولادی Prier Dieu pour les défunts
متوفالرک روحی ایچون دعا ایتمک

DÉGAGEMENT. Action par laquelle une chose est dégagée
- قورتلمه *T.* رهایی - آزادگی *P.* استخلاص - خلاص *A.*
|| Dégagement de la poitrine صدرک - استخلاص صدر
وعدک استخلاصی Le dégagement de sa parole ثقلتدن خلاصی
وعدک قید اضطراردن خلاصی -
Et l'issue secrète et dérobée qui sert à la commodité d'un appartement *A.* مخرج خفیّ *P.* گذرگاه نهانی *T.* کیزلو چیقش
|| Chaque chambre a son dégagement هر حجره‌نک برر یری
Un escalier de gégagement مخرج خفی مخرج خفیسی وار در
Une porte de dégagement کیزلو چیقش یری اولان نردبان
کیزلو قپو - اولان بر قپو

DÉGAGER. Retirer ce qui était engagé *A.* فکّ الرهن *P.*
|| امانتدن چیقارمق - رهنی قورتارمق *T.* از گرو رها کردن

سلّ سیف ایتمک اقتضا ایدر

DÉGANTER. Ôter les gants *A.* اخراج القفّاز *P.* دستوانه الدوان جیقارمق *T.* بر داشتن

DÉGARNIR. Ôter la garniture de quelque chose *A.* سلب *T.* از آرایش برهنه کردن *P.* نفی الترصیعات - الحلیة دونتمابی جیقارمق - بزکلری جیقارمق - بزکدن چپلاتمق

Et ôter les meubles d'une maison, d'une chambre *A.* رفع او طاقمی *T.* رخت خانهرا بر داشتن *P.* المتاع البیت قالدرمق || Il a dégarni sa maison de campagne pendant l'hiver موسم شتاده صیفیّه خانهسنک طاقمنی قالدردی

DÉGARNIR une place. Ôter une partie considérable de la garnison ou des munitions *A.* تنقیص الجهاز القلعة - تقلیل قلعهنک *T.* برگ وبار قلعه کم کردن *P.* مالزمة القلعة مالزمهسنی اکسلتمک || On a assiégé cette place, parce qu'elle était dégarnie فلان قلعهنک مالزمهسی تقلیل اولنمش قلعهنک مدار - اولدیغندن محاضرهسنه قیام اولندی محافظهسی اولان لوازمات تنقیص اولنمش اولدیغندن حصر وتضییقنه ابتدار اولندی On a fait le procès à un tel gouverneur, parce qu'il avait dégarni sa place فلان محافظ زیر اداره‌سنده اولان قلعهنک لوازمات ومهمّاتنی تنقیص ایتمش اولمغله بالمحاکمه استنطاقنه مبادرت اولندی Les ennemis furent obligés de dégarnir leurs places, pour mettre une armée en campagne دشمن صحرایه عسکر جیقارمق ایچون قلع وحصونک مالزمهسنی تقلیل ایلمکه مجبور اولدی

SE DÉGARNIR. Se vêtir plus légèrement qu'on n'était *A.* تخفیف اوروبه‌یی خفیفلتمک *T.* جامهرا سبکتر ساختن *P.* اللباس

DÉGARNIR un arbre. En ôter les branches inutiles qui viennent mal *A.* تشذیب الاغصان الزائدة *P.* درختررا از شاخهای زائد آغاجک فنا دالرینی کسمک *T.* بیلزوم آزاده کردن

DÉGÂT. Ravage, perte arrivée par une cause violente *A.* خسارت - خسار *pl.* خسارات *P.* گزند وزیان *T.* بوزوب || La grêle a fait un grand dégât dans les vignes سقطلق - بیقمه نزول ایدن طلو باغلره ابراث خسار جسیم ایلدی On a envoyé des gens de guerre, pour faire le dégât dans cette province اول دیاره ایقاع خسارات ضمننده ارسال عسکر اولندی Le passage des troupes dans la province y a causé beaucoup de dégât عسکرک مروری بومملکنده کلّی خساراتی مؤدّی اولمشدر

On dit, Faire dégât, pour dire, ravager *A.* تخریب *P.* خراب ایتمک *T.* خراب ویباب کردن - ویران کردن

Il se dit aussi, de la consommation de denrées, de vivres, faite avec profusion *A.* تلف - اتلاف - اسراف *P.* تباهی *T.* عبث یره خرج || On a fait un grand dégât de bois dans cette maison فلان خانده کلّیتلو مقداری حطب اسراف اولندی

DÉGAUCHIR. Dresser un ouvrage en bois, en pierre, etc. en retranchant ce qu'il y a d'irrégulier *A.* ابترا - نحت *P.* رندیدن *T.* یونمق

DÉGAUCHI. *A.* مخوت - برّی *P.* رندیده *T.* یونلمش

DÉGAUCHISSEMENT. Action de dégauchir *A.* بری *P.* رندش *T.* یونمه - یونلش

DÉGEL. Fonte de la glace par l'adoucissement de l'air *A.* ذوبان الجمود - ثغب *P.* گداخت یخ *T.* بوزلر سوکلمهسی || Le dégel est venu tout-à-coup ظهور بغتةً ذوبان جمود Le temps s'est adouci, nous aurons du dégel هوا کسب ایلدی Le premier dégel ملایمت ایتمکله بوزلرک سوکلمهسی وقتی کلدی Il n'y a de franc dégel qu'avec la pluie ذوبان جمودک اوّل ظهوری خالص بوز سوکلمهسی باران ایله اولاندر

DÉGELER. Faire qu'une chose qui était gelée, cesse de l'être حلّ الجمد - اذابة الجمد *A.* یخ گداختن *P.* بوزی *T.* ارتمک || Le vent qu'il a fait depuis peu, a dégelé la rivière موخّرًا ظهور ایدن ریح جمود نهری اذابه ایتدردی - انشغاب الجمود *A.* - Il est aussi neutre بوزلری ارتدی یخ گدازی پذیرفتن *P.* انحلال الجمود - تذاوب الجمود جمود نهر منحلّ ومذاب || La rivière dégèle بوز اریمک *T.* اولمقده در

DÉGÉNÉRATION. État de ce qui dégénère. V. Dégénérer || La dégénération des plantes, des animaux, des espèces نباتات وحیواناتک وانواعک تغیّر جنسلری

DÉGÉNÉRER. Il se dit des animaux, des plantes, des fruits et des semences qui, par l'effet de la reproduction, éprouvent des altérations qui les rendent moins bons, moins parfaits que les individus du même genre *A.* تنکّر عن - تغیّر الجنس نژاد دیگر گونی *P.* تنکّر عن طبیعة الاصلیّة - الجبلّیة اوّلکی صویندن جیقمق - صوی دکشمک *T.* پذیرفتن

DÉGLUTITION. Action d'avaler *A.* بلع *P.* اوبارش *T.* یوتمه

DÉGORGEMENT. Sortie abondante d'eaux, d'immondices d'un endroit où elles avaient été retenues *A.* تدفق الی - تشطّیٔ *P.* بیرون از لب ریزیدگی *T.* قوپوب بوشانمه الخارج تشطّیٔ مقذره || Le dégorgement d'un égoût قوپوب دوکلمه - کاریزک قوپوب بوشانمسی - Il se dit aussi du débordement de la bile et des autres humeurs *A.* اندفاق الصفرا *T.* اخلاطک اندفاق الاخلاط - انصباب الصفرا - بوشانمه‌سی

Et l'action de purifier certaines matières de ce qu'elles ont d'impur *A.* ازالة الاوساخ *P.* پاکسازیٔ جرک *T.* بیلاشغی بیلاشغی یپقامه - کیدرمه

DÉGORGER. Faire sortir d'un passage, les matières liquides qui y étaient retenues *A.* تدفیق الی الخارج *P.* بیرون از لب ریزیدن *T.* دیشارو بوشاتمق || Il faudrait dégorger cet évier بو منهری دیشارو بوشاتمق اقتضا ایدر - Il est aussi neutre *A.* اندفاق الی الخارج - تشطّیٔ *P.* بیرون از قوپوب دوکلمک - قوپوب بوشانمق *T.* لب ریزیدن || Si cet égoût vient une fois à dégorger, il empuantira tout le quartier بوکاریز تشطّیٔ ایده‌جک اولورایسه مجموع محلّه‌نک Les ravines d'eau ont fait dégorger cet étang انتاننه باعث اوله‌جقدر مسیل ما بو برکه‌نک قوپوب بوشانمه‌سنه بادی اولمشدر

DÉGOURDIR. Redonner du mouvement à ce qui était engourdi *A.* دفع الحدر *P.* بر طرف کردن کرخ *T.* اویوشقلغی اویوشقلغی صاودرمق - کیدرمک

DÉGOURDISSEMENT. Action par laquelle les membres engourdis reprennent du mouvement *A.* اندفاع الحدر *P.* بر طرف شدن کرخ *T.* اویوشقلغک صاومدسی

DÉGOÛT. Manque de goût, d'appétit *A.* انقطاع - جعم - قهم *P.* الاشتها بی اشتهایی - بی مزه‌یی *T.* کوکل - اشتهاسزلق || Il a un si grand degoût, qu'il ne saurait manger de rien طعام استمامه اشتهاسی شول رتبه‌ده منقطع اولمشدر که اصلا Il n'a plus de fièvre, mais il lui est resté du dégoût ودیّار طعام ایده‌مز حمّاسی کرجه دفع اولمشدر انجق اشتهاسزلغی قالدی

Il se dit aussi, de la répugnance qu'on a pour certains alimens *A.* نفرت - عیافت *P.* رمیدگیٔ اشتها *T.* نتسنمه ||

Il a dégénéré de la valeur de ses ayeux آبا واجدادینک مفطور اولدقلری مایهٔ بسالت کندوده رهین تنکّر وتغیّر

Dégénérer de ses ancêtres آبا واجدادی جبلّیتندن اولمشدر

Dégénérer de la piété de ses pères آبا واجدادینک متنکّر اولمق

Les animaux dégénèrent مألوف اولدقلری حال تعبّد ودیانت کندوده کسب تغیّر حیوانات قسمی جبلّیت ایتمک

Les plantes dégénèrent نباتات طبیعت اصلیّه‌دن تنکّر ایدر

Les enfans des grands hommes dégénèrent quelquefois طبیعت اصلیّه‌دن تغیّر ایدر - اصلیّه‌دن تنکّر ایدر اولاد کبار بعض کرّه کبار - بعضاً جبلّیّت مادر زادلرندن تنکّر ایدرلر زاده‌لر طبیعت مادر زاددن تغیّر ایدرلر

Il signifie aussi, changer de bien en mal *A.* انقلاب - تحوّل *P.* گردیدن *T.* دونمک || L'État populaire dégénère souvent en anarchie عوامّ ناسک ید اداره‌سنده اولان ملک اکثریا La querelle de Pompée et de César dégénèra en guerre civile حال فترت واختلاله منقلب اولور قیصرروم ایله فلان شخص بینده تحدّث ایدن منازعه ومبارات محاربهٔ داخلیّه‌یه La guerre de la Fronde dégénèra en plaisanterie منقلب اولمشدر L'apoplexie dégénère quelquefois en paralysie فلان سفر نهایت کارده هزل صورتنه دوندی فجئه علّتی بعضاً Le cours de ventre dégénère souvent en dyssenterie علّت فلجه دونر استطلاق بطن غالب حالده علّت زحیره دونر علّت زحیره متحوّل اولور -

DÉGÉNÉRÉ. *A.* متغیّر الطبیعة - متنکّر الجنس *P.* از نژاد *T.* اوّلکی - صوینی دکشمش اصلی دیگر گونی پذیرفته صویندن جیقمش

DÉGINGANDÉ. Il se dit d'une personne dont la contenance et la démarche sont mal assurées *A.* مرتهک *P.* شوریده اندام *T.* صالقی سلپوک

DÉGLUER. Ôter la glu *A.* ازالة الدبق - دفع الدبق *P.* اوکسه‌یی - یلم قره‌یی سیلمک *T.* دبنرا بر طرف کردن اللردن دفع دبق ایتمک || Se dégluer les mains چیقارمق Cet oiseau n'a pu se dégluer بو قوش اوکسدیی اوزرندن چیقاره‌مدی

Se dégluer les yeux, signifie, ôter la chassie qui colle les paupières *A.* غسل الرمص - دفع الرمص *P.* کیغ شستن *T.* چپاق یپقامق - چپاق سیلمک || L'eau tiède déglue les yeux مای فاتر رمص عیونی دفع ایدر

ـ دل رمایيدن P. ايراث الابائة ـ ايبا ـ تنفير A. chose ‖ Il aimait fort cette femme, mais on l'en a dégoûté T. ايكرندرمك رميدگیٔ دل آوردن بو خاتونه مقدما علاقهٔ قلبی Il voudrait cette maison, mais le prix l'en a dégoûté كمالده ايكن آندن تنفير ايتدرديلر بو خانه‌نك تملكنه رغبتی وار ايدی لكن غلای بهاسی ابائت طبعنی Quand vous le connaîtrez bien, vous en serez bientôt dégoûté موجب اولمشدر حالنه كركی كبی تحصيل اطلاع ايلديكك Il est dégoûté de tout le monde حالده كندودن متنفر اوله‌جغك بی اشتباهدر ما ـ هر شيئدن ابائت طبعی وار در On l'a dégoûté de la guerre خلق اللهدن متنفر در فلانی سفردن تنفير وايبا ايلديلر

Se dégoûter. Prendre du dégoût, de l'aversion A. استكراه ـ تنفر ‖ Il s'est dégoûté de cet emploi P. اكراه ايتمك ـ ايكرنمك T. رميده دل شدن بو مأموريتدن استكراه ايلدی Il s'est dégoûté de lui-même كندو نفسندن تنفر ايلدی

Dégoûté. A. مسلوب الاشتها ـ قاهم P. بی اشتها T. بيقمش ايكرنمش T. رميده دل P. ابی ـ متنفر A.

Dégouttant. Qui dégoutte A. قاطر ـ قاطر ـ ماصل ـ متقاطر ‖ Ce linge n'est pas sec, il est encore tout dégouttant P. رائل هر بز هنوز قوريميوب T. صملايجی قطره ريز ـ چكان طرفدن متقاطر در Sa chemise était toute dégouttante de sueur كوملكی قطره ريز عرق ايدی Il était tout dégouttant de sang هر طرفندن قطرات خون ريزان ايدی

Dégoutter. Couler goutte à goutte A. تقطر ـ تقاطر ـ مصول ‖ Le sang lui dégoutte du nez P. طملمق T. چكيدن ـ قطره قطره ريزان شدن قان برونندن تقاطر ايدر Cette cave est si humide, que l'eau y dégoutte toujours بو سردابك رطوبتی Faire dégoutter زياده اولمغله ايچنده على الدوام صولر طملر ات اوزرينه تقطير روغن ايتمك Il pleuvait tantôt, les toits dégouttent encore بوندن اولجه باران نزول ايتمكله سقوف ابنيه الى الآن تقاطر ايدر Le front lui dégoutte de sueur صفحهٔ جبينندن قطرات عرق ريزاندر

On dit proverb., qu'à la Cour, qu'auprès des grands, s'il ne pleut, il y dégoutte, pour dire, que si on n'y fait pas toujours grande fortune, au moins on en tire quelque avantage كبار يانده بولنمق فائده‌دن خالی دكل آقمز ايسه طملر ـ On dit aussi,

لحوم حقنه عيافتی وار lui a pris un dégoût pour la viande اتدن تتسنمه‌سی ـ لحوم حقنه نفرت حاصل ايلدی ـ در مقدما وار در Il avait autrefois un grand dégoût pour le vin باده‌دن كلی عيافتی وار ايدی

Il signifie figur., l'aversion qu'on prend pour une chose, ou pour une personne A. نفرت الطبع ـ استنفار الطبع ـ استكراه P. رميدگیٔ دل T. ايكرنمه ‖ Il lui a pris un furieux dégoût pour cette personne فلانك حقنه غايت مرتبه نفرت واستكراه پيدا ايلدی L'incertitude qu'il a trouvée dans la Médecine, lui en a donné du dégoût فن طبابتده مشهودی Avoir du dégoût pour l'étude اولان حال مشكوكيت تنفر طبعنه سبب اولمشدر بر كمسنه‌نك مطالعهٔ كتبه نفرت طبعی Il a un grand dégoût pour le monde دنيادن استكراه اولمق ‖ Il signifie aussi déplaisir. V. ce mot. ـ دنيادن اكراه ايلدی ـ كراهت طبعی ـ طبعی وار در

Dégoûtant. Qui donne du dégoût A. كريه ـ بشيع الطعم P. موجب العيافة ـ المذاق باعث رميدگیٔ ـ بد مزه Viande dégoûtante لحم كريه المذاق T. تتسندريجی ‖ اشتها عيافت كتورر ات ـ

Figur. Qui donne de l'aversion, de la répugnance A. ـ كريه P. مستكره كوكل ايكرندريجی T. بيزارساز دل ـ رميده ساز دل Cet homme a des manières dégoûtantes ‖ اوضاع واطواری Malpropreté dégoûtante كريه الاطوار بر آدمدر ـ مستكره بر آدمدر ـ موجب استكراه اوله‌جق مردارلق ـ قذارت كريهه Il se dit aussi des hommes ‖ C'est un homme dégoûtant كريه الاطوار بر آدمدر

Il signifie aussi figur., qui cause du déplaisir A. موجب الانفعال P. البال كوكل قيريجی T. نا خوش ـ جانگزا ‖ Il arrive bien des choses dégoûtantes dans la vie انسانك مدت عمرنده موجب انفعال بال اوله‌جق نيچه شيلر واقع اوله كلمشدر نيچه احوال جانگرا ظهور ايدر ـ

Dégoûter. Ôter l'appétit, faire perdre le goût A. اقهام ـ T. اشتها شكستن ـ بی اشتهايی آوردن P. سلب الاشتها اشتهايی بوزمق ـ بيقدرمق ‖ Si vous lui donnez tant à manger, vous le dégoûterez فلانه طعام مفرط اطعام ايده‌جك چوق طعام ـ اولور ايسه‌ك اشتهاسنی سلب ايده‌جكسك يدره‌جك اولور ايسه‌ك بيقدره‌جقسك

Figur. Donner de l'éloignement pour une personne, pour une

S'il pleut sur moi, il dégouttera sur vous, pour dire, s'il m'arrive quelque chose de bien ou de mal, vous en aurez votre part اوزریمه یاغسه سرپندیسی سکاده طوقنور

DEGRADATION. Destitution ignominieuse du grade où l'on est رتبه‌نک *T.* رفع پایه *P.* حکّ الرتبة - رفع الرتبة *A.* قالدرلمسی || Le Roi a fait défendre à tous les gentilshommes, à peine de dégradation de noblesse... رتبهٔ اصالتک حکّی انذاریله فلان شیٔ مجموع اصلزادگانه منع اولندی La dégradation d'un officier de guerre عسکری سرکرده‌لرندن رتبه‌سی حکّی - بربسنک رتبه‌سی رفعی

Et dégât considérable qu'on fait dans des bois, dans un héritage *A.* تخریب pl. تخریبات *P.* ویرانی *T.* ییقمق || Il a fait de grandes dégradations dans ce bois بو اورمانلرده عظیم وجسیم تخریبلر ایلدی Il fit faire un procès verbal des dégradations qui avaient été faites dans cette terre بو چفتلکه ایتدکلری تخریباته دائر محلّنده بر قطعه کشف اعلامی

خرابیّت الحال - انحطاط *A.* - Et dépérissement یاپدردی *P.* کوتولمه *T.* ویرانگیٔ حال - بد حالی || Dégradation d'un bâtiment, d'un mur بنانک ودیوارک خرابیّت حالی

Il signifie figur., avilissement *A.* تذلّل *P.* خاکساری *T.* آلچقلنمه || La dégradation de l'âme est une suite de la servitude تذلّل نفس حال رقیّتک لازمه‌سیدر

Il signifie aussi, affaiblissement de la lumière et des couleurs d'un tableau *A.* تفتیر الالوان وتقلیل الضحّ *P.* سستسازیٔ رنکلرک صونقلندرمه‌سی *T.* پرتو رنگها وکمسازیٔ روشنی وایدینلغک ازالتمه‌سی || Ce peintre entend bien la dégradation des couleurs, de la lumière et des ombres فلان مصوّر الوانک تفتیری وضحّ وظلّک تقلیلی امرنده صاحب مهارتدر

DÉGRADER. Démettre de quelque grade *A.* رفع الرتبة - رتبه‌یی *T.* رفع پایه کردن *P.* اسقاط الرتبة - حکّ الرتبة قالدرمق || Dégrader un officier de Justice, pour cause de concussion مظالم وتعدیاته تصدّیسنه مبنی امنای شرعدن حکّ ایتمک - بربسنک رتبه‌سنی رفع ایلمک

Il se dit aussi dans un sens plus doux *A.* - کسر الشان شانه خلل *T.* بشان کس شین آوردن *P.* اخلال الشان || C'est dégrader un homme que de lui refuser les honneurs qui lui sont dus بر کمسنه‌نک حقّنه احترامات لایقه‌نک اجراسنده تجویز تقصیر اولنمق شانه ایراث کسر ایتمکدر

DÉGRADER et se DÉGRADER, signifient au figuré, avilir, s'avilir ترذیل - تحقیر النفس - ایراث الذلّ والحقارة - تحقیر *A.* آلچقلتمق *T.* خودرا خاکسار کردن - خواری آوردن *P.* النفس || Le flatteur se dégrade par ses basses complaisances مداهنلر ارتکاب ایلدکلری تملّقات دنیه ایله تحقیر نفس ایدرلر La flatterie dégrade également les princes et les flatteurs مداهنه وتملّق هم ملوک وامرایه وهم مرتکب رذیلهٔ تملّق اولنلره ایراث ذلّ وحقارت ایدر بر کیفیّتدر

On dit, Dégrader des bois, une maison, un héritage, pour dire, y faire un dégât considérable, ou les laisser dépérir par négligence *A.* تخریب *P.* ییقمق *T.* وا کردن - ویران کردن ویران ایلمک -

DÉGRADÉ. *A.* محکوک الرتبة - مرفوع الرتبة *P.* پایه اش خواری *P.* مرذول - محقر *A.* رتبه‌سی قالدرلمش *T.* رفع شده آلچقلنمش *T.* پذیرفته

DÉGRAFER. Détacher une agrafe *A.* نزع المدرا *P.* سرخاره‌را طوپلویی قوپارمق *T.* بر کردن

DÉGRAISSAGE. Action de dégraisser. V. Dégraisser || Ces laines ont besoin d'un bon dégraissage بو یوکلرک بیلاشقلرینی کرکی کبی کیدرمک لازمدر

DÉGRAISSER. Ôter la graisse de quelque chose *A.* ازالة الدسم *P.* یاغی کیدرمک *T.* از دهن پاک کردن || Dégraisser le pot آت تنجره‌دن ازالهٔ دسم ایتمک Dégraisser le bouillon اذهاب دسم ایتمک - صویندن ازالهٔ دسم ایتمک

Et ôter les taches que la graisse a faites *A.* مسح اللطخة یاغ لکه‌سنی *T.* از لکهٔ روغن پاک ساختن *P.* الدسم || Donner un habit à dégraisser یاغ بیلاشغنی کیدرمک *T.* چیقارمق La pondre dégraisse les cheveux بر توبی لکه‌لرینی چیقارمغه ویرمک غبار صاچدن ازالهٔ لطخ دسم ایدر

Il se dit aussi, du mauvais effet que les torrens et les ravines d'eau font sur les terres labourables, en emportant ce qu'il y a de plus propre à les rendre fertiles *A.* سلب الشحامة جربیٔ خاک را کم *P.* تجریف الشحامة الارض - الارض کردانیدن *T.* طپراغک اوزینی کیدرمک || Les ravines dégraissent les terres نزول سیول شحامت ارضک انسلابنی مؤدّی اولور

DÉGRAISSEUR. Qui dégraisse les habits *A.* مسّاح اللطخة *P.*

الاعلای مراتب رفعته واصل اولمق Monter par degrés au plus haut point de vertu, de perfection, d'honneur صلاح وکمالک وحسن صیت واشتهارک ذروهٔ اعلاسنه درجه بدرجه واصل اولمق — Il se dit en Géométrie, de la trois cent soixantième partie de la circonférence d'un cercle || Le quart de cercle a 90 degrés ربع دائره طقسان درجه‌دن عبارتدر Degré de latitude درجهٔ عرض de longitude درجهٔ طول

En parlant de parenté, il se dit pour marquer la proximité ou l'éloignement qu'il y a entre parents *A.* طبقة || Parents au premier degré درجهٔ اولی اقرباسی — طبقهٔ اولی اقرباسی

DÉGRÉER. Ôter les agrès d'un vaisseau *A.* سلب المهمّات *P.* سلب الجهاز السفینة — السفینة کشتی‌را از رخت وساز *T.* کمینک طاقمنی چیقارمق برهنه کردن

DÉGROSSIR. Il se dit des ouvrages de menuiserie et de Sculpture, et signifie, ôter le plus gros de la matière pour commencer à lui faire recevoir la forme qu'on veut lui donner *A.* قباسنی آلمق *T.* پیراستن *P.* سلب الضخامات — تهذیب || Dégrossir un bloc de marbre بر مرمر طاشی طومروغنک — Figur. || Il faut dégrossir un peu les matières avant que de les traiter à fond امورک مذاکره سنه شروع اولنمزدن مقدّم قباسنی آلمق لازمدندر Dégrossir la besogne ایشک قباسنی آلمق

DÉGUENILLÉ. Celui dont les habits tombent en lambeaux *A.* اسکی بوسکی *T.* کهنه پوش — پینه پوش *P.* متمزّق الثیاب ایله اورتولو

DÉGUERPIR. Terme de pratique. Abandonner la possession d'un immeuble *A.* ترک التصرّف — کفّ الید عن التصرّف براقمق — ال چکمک *T.* از تصرّف دست کشیدن *P.* || Déguerpir une maison بر منزلک تصرّفندن کف ید ایتمک تصرّفندن فارغ اولمق —

DÉGUERPISSEMENT. *A.* ترک — کفّ الید عن التصرّف براقمه — ال چکمه *T.* دستکشی از تصرّف *P.* التصرّف

DÉGUISEMENT. L'état où est une personne déguisée *A.* تنکّر قیللق دکشمه *T.* تبدیلسازیٔ قیافت *P.* تنکّر الزیّ — الهیئة — قیافت دکشمه || Malgré son déguisement, je le reconnus bien فلانی — فلانی تنکّرهیئتی وار ایکن فرق وتشخیص ایلدم فلانی تبدیل قیافت ایکن — متنکّر الهیئه ایکن طانیدم بشقه قیافتده ایکن بیلدم — طانیدم

ثوبی لکّه‌جی *T.* لکّه شوی || Porter un habit au dégraisseur لکّه‌جی‌یه کوتورمک

DEGRÉ. L'escalier d'un bâtiment *A.* سلّم pl. سلالیم — معراج مردون *T.* نردبان — سندنه *P.* مراقی pl. مرقات — معاریج pl. || Le grand degré du palais سرایک نردبان کبیری Un degré doux et aisé سهل وملایم بر نردبان Un degré extrêmement raide غایت ایله دیک بر نردبان

Et une marche *A.* درجة pl. درجات *P.* پایه — پلّه — پغنه *T.* آیاق — قدمه || Monter les degrés درجاته صعود ایتمک Des degrés de pierre حجردن مصنوع نردبان آیاقلری Les degrés d'un escalier نردبان آیاقلری — درجات مرقات

Il se dit figur. des emplois, des titres, des dignités par où on s'élève successivement à de plus grandes *A.* رتبة pl. رتب — مرتبة pl. مراتب — درجة pl. درجات *P.* پایه *T.* کرتّه || Il est parvenu là par degrés اول مقامه درجه بدرجه واصل Il a passé par tous les degrés جمیع مراتب ودرجاتدن اولدی Il s'est élevé de degré en degré علی وجه التدریج مرور ایلدی من درجة الی درجه کسب رفعت ایلدی — ترقّی بولدی Cet emploi fut le premier degré de sa fortune مظهر اولدیغی اقبالک مرتبهٔ اولیسی فلان منصب ایدی Il est dans un haut degré d'élévation — اعلای مراتب رفعت واقبالده در اسنای مراتبه قدمنهادهٔ علوّ واقبال اولمشدر

Il se dit aussi, pour marquer la différence de plus ou de moins que les philosophes supposent dans les qualités sensibles *A.* درجة pl. درجات || Degrés de froid, de chaleur, de sécheresse درجات برودت وحرارت ویبوست Degré d'humidité درجهٔ رطوبت de force درجهٔ قوّت — Et les différentes parties dans lesquelles le baromètre et le thermomètre sont divisés || Le baromètre est descendu à vingt-sept degrés میزان هوا یکرمی یدنجی درجه‌یه تنزّل ایلدی — Il se dit aussi en parlant des qualités morales bonnes ou mauvaises || Être insolent au premier degré غایت مرتبه‌ده ماجن وکستاخ اولمق Porter l'insolence jusqu'au plus haut degré کستاخلغی اقصای Être parvenu au plus haut degré de l'éloquence مراتبه ایصال ایتمک فنّ فصاحتک قصارای مراتب کمالنه واصل Être libéral au suprême degré مرتبهٔ علیاده صاحب اولمق Être parvenu au souverain degré de gloire جود وسخا اوایق اعلا — منتهای مراتب بختیاری واقباله رسیده اولمق

DÉGUISER. Travestir une personne de telle sorte, qu'il soit difficile de la reconnaître *A.* تنكير - تنمير الزىّ - تدريه *T.* قيللق *P.* تبديل قيافت كردانيدن تبديل الزىّ - الهيئة || بشقه قيللغه قويمق - قيافت دكشدرمك - دكشدرمك On le déguisa en femme فلانك زىّ وقيافتنى زنه قيافتنه Il se déguisa en moine فلانى زنّه قيافتنه قوديلر - تنكير ايلديلر Une fausse barbe déguise bien un homme كشيش قيافتنه كيردى - كشيش قيافتنه تنكر ايلدى On dit, Déguiser sa voix, pour dire, ne parler pas avec le son de sa voix naturelle *A.* عاريت صقال آدمك - هيئتنى كركى كبى تنكير ايدر *P.* تنكير الصوت سسنى *T.* صداى خودرا ديگر گون نمودن Et déguiser son écriture *A.* تنكير الخط *P.* خطّ دكشدرمك *T.* يازوسنى دكشدرمك خودرا ديگر گون نمودن

Figur. || Deguiser la vérité, Deguiser le fait, pour dire, raconter une chose autrement qu'elle n'est, dans l'intention de surprendre ceux à qui l'on parle *A.* تلبيس فى - تدليس *P.* در - در رنگ ديگر بستن اخفا - كتم - صورة الآخر *T.* بشقه پس پرده پوشيده كردن - صورت ديگر نمودن || On ne vous dit pas tout, on vous déguise le fait بشقه صورته قويوب كوسترمك - صورتده كوسترمك كيفيّت حالى تماميله سكا بيان ايتميوب تلبيس صورت ايله افاده Je ne vous déguiserai rien هيچ برشيئى صورت آخره ايدرلر هيچ برشيئى سندن - قويه‌رق سكا بيان يده‌جك دكلم Déguiser son ambition, sa perfidie مجبول كتم واخفا ايتميه‌جكم طبعى اولان حرص نام وشانى ومرتكب اولديغى خيانتى پس پردهٔ زياده ستر ايتمك - صورت آخره كوسترمك

Se déguiser, au figuré. Se montrer tout autre que l'on n'est *A.* تبديل الطور *P.* تحويل الصورة - رنگ ديگر بستن || Cet homme-là fait toutes sortes de personnages, il se déguise en mille manières بشقه صورته كيرمك *T.* صورت ديگر پيدا كردن صور گوناگون اخذ ايدرك بيك درلو طوره تبديل اولنور بر آدمدر

Déguisé. *A.* متنكّر الزىّ *P.* قيللغى *T.* قيافت ديگر گرفته || تبديل قيافتنده اولان - بشقه قيافته كيرمش - دكشمش Il fut assassiné par des gens déguisés تبديل زىّ وقيافت تبديل قيافتنده آدملردن - ايتمش آدملردن قتل اولندى On dit figur. Vertus déguisées فضايل صوريّه Ambition déguisée انفت صوريّه

DÉGUSTATION. Essai qu'on fait des liqueurs en les gôutant *A.* تلمّق - تذوّق *P.* گرفتن چاشنى *T.* دادوب دنه‌مه

DÉHÂLER. Ôter l'impression que le hâle a faite sur le teint *A.* ازالة السفع *P.* نابود كردن اثرتف وتاب خورشيدرا *T.* كونش چالمه اثرينى كيدرمك || Cela est bon pour déhâler فلان شئ ازالهٔ سفع ايچون نافعدر كونش چالمه - اثرينى كيدرمكه ايو در

Déhâlé. *A* برئ من السفع *P.* پاك كرده ازاثرتف وتاب خورشيد كونش چالمه اثرى كيدرلمش *T.*

DÉHANCHÉ. Qui a les hanches rompues ou disloquées *A.* منكسر مخلوع الوركان - الوركان قوپمش *P.* شكسته سرون قيناقلرى *T.*

Il se dit figur., de ceux qui marchent sans être fermes sur leurs hanches *A.* مرهوك الرجل *P.* سست پا كوشك *T.* سلپوك يوروييشلى - يوروييشلى

DÉHARNACHER. Ôter le harnois à un cheval de trait *A.* سلب اللباس الفرس *P.* رخت اسبرا ور كردن آتنك *T.* || Le cocher n'a pas encore déharnaché les chevaux طاقمنى چيقارمق عربه‌جى باركيرلرك طاقمنى هنوز چيقارمامشدر

DEHORS. Hors de.... *A.* فى الخارج *P.* بيرون طشره *T.* || Il est allé dehors ديشارى - خانه‌دن - ديشارى چيقدى Cela avance trop en dehors غايت ديشارى چيقار خروج ايلدى

On dit, Mettre un domestique dehors, pour dire, le chasser *A.* اخراج - طرد *P.* بدركردن قوغمق *T.* ديشارى ايتمك - || Il mit ce laquais dehors فلان چوقدارى طرد ايلدى

Dehors, est aussi préposition *A.* من الخارج *P.* ازبيرون *T.* Il ne s'emploie qu'en cette phrase || Il passa par dehors la ville ديشاريسندن بلده‌نك خارجندن مرور ايلدى

DEHORS. La partie extérieure de quelque chose *A.* خارج *P.* بيرون طرف ديش *T.* || Cette maison paraît belle par le dehors بو خانه خارجدن دلكش ومطبوع كورينور Le mal n'est qu'au dehors علّت انجق خارجده در

On appelle, Les dehors d'un château, d'une maison, les avenues, avant-cour, parc etc. qui font partie du total d'une maison *A.* ابنية مضافات البيت - خارجيّة *P.* بناهاى بيرونى بنالر *T.* - ديش استحكامات *A.* Et les dehors d'une place, les fortifications extérieures || Les dehors de cette ville sont bons, mais le corps de la place ne vaut rien *P.* خارجيّة استحكامات بيرونى *T.* ديش استحكاملر

بلده‌نک استحکامات خارجیه‌سی قویه در انجق قلعه‌سی استحکامات خارجیه‌یی محافظه Garder les dehors ایشه یرامز قلعه‌نک استحکامات Prendre, emporter les dehors ایتمک بیرونی استحکاملرینه ظفریاب - خارجیه‌سنی ضبط ایتمک On emporta les dehors l'épée à la main ضبط واستیلا اولمق مسلول السیوف اولدرق هجوم ایله قلعه‌نک استحکامات خارجیه‌لرینی آوردهٔ دست ضبط وتسخیر ایلدیلر

On dit figur., Les dehors, pour dire, les apparences *A.* ظاهر pl. الحال نمایش ظاهری *P.* صورة ظاهرة - ظواهر الاحوال *T.* دیش یوز || Il garde bien les dehors ظواهر احواله کمالیله Sauver les dehors ظواهر حالی شوایبدن صیانت رعایت ایدر Il cache une âme double شوایبدن منزه قلمق - ایتمک sous des dehors trompeurs ایکی یوزلیلغنی ظواهر دلفریبانه ایله ستر واخفا ایدر

DÉICIDE. Il se dit en parlant des Juifs, qui condamnèrent à mort Notre-Seigneur *A.* قاتل الله

DÉIFICATION. Apothéose. V. Déifier.

DÉIFIER. Admettre au nombre des dieux *A.* اعلاء علی مرتبة بپایهٔ ربانی رسانیدن - بپایهٔ یزدانی رسانیدن *P.* الالوهیة اللهلق رتبه‌سنه جیقارمق *T.* || Les Romains faisaient une cérémonie particulière pour déifier leurs Empereurs رومیه کبرا خلقی ایمپراطورلرینی رتبهٔ الوهیته اعلا ایچون مخصوص بر کونه رسم وتشریفات اجرا ایدر ایدی La déification d'Auguste فلان نام قیصرک مرتبهٔ الوهیته ترفیعی رسمی

DÉIFIÉ. *A.* رسانیدهٔ پایهٔ یزدانی *P.* معتلی علی مرتبة الالوهیة اللهلق رتبه‌سنه جیقارلمش *T.*

DÉISME. Système de ceux qui, rejetant toute sorte de révélation, croient seulement l'existence de Dieu *A.* مذهب المعتقدین اللهدن غیریسنه ایمان ایتمیانلرک مذهبی *T.* بالله فقط

DÉISTE. Qui reconnaît un Dieu, mais qui ne reconnaît aucune religion révélée *A.* معتقد بالله فقط *T.* اللهدن غیریسنه ایمان ایتمیان

DÉJÀ. Dès cette heure, dès à présent *A.* فی هذا - حالًا الآن *P.* دریں وقت *T.* شمدی || Est-il déjà quatre heures? شمدی ساعت درده وارمشیدر Le courrier est-il déjà arrivé? حالا اولاق کلمشیدر

Il signifie aussi, dès l'heure dont on parle *A.* قد - قبیلًا *P.* پیش ازین دم *T.* اول دمده - هنوز || Déjà le soleil était sur l'horizon شمس اول دمده افقده طالع اولمشیدی La place était déjà prise quand il arriva وصولنده قلعه هنوز آلنمشیدی

Et auparavant *A.* قبلًا *P.* پیش ازین *T.* اوّل شمدیدن || Je vous ai déjà dit ce que je pensais نه فکرده اولدیغمی سکا سویلمشیدم - شمدیدن اوّل طرفکه افاده ایتمشیدم

DÉJECTION. Les excrémens d'un malade *A.* فضلات المریض *P.* خسته‌نک تره‌سی *T.* چامین خسته

se DÉJETER. Il se dit des bois, lorsque par trop de sécheresse ou trop d'humidité, en renflant ou en se resserrant, ils se courbent et se gauchissent *A.* اکتزاز الخشب *P.* چوب || Le bois vert se déjette plus que le sec آغاج بورشوب چکلمک *T.* خوشیدن خشب طریٔ خشب یابسدن زیاده Ces ais se sont déjetés کسب کزازت ایدر شو تختهلر بورشوب چکلمشدر

DÉJETÉ. *A.* خشب مکتز - کز *P.* چوب خوشیده *T.* بورشوب چکلمش آغاج

DÉJEUNER. Il se dit du repas qu'on fait le matin avant le dîner *A.* تغدّی - تلمج - تصبّح *P.* نیم - پیشخور کرفتن || Déjeuner de laitage قهوه آلتی ایتمک *T.* چاشت خوردن سودلاج ایله قهوه آلتی - محلب طعام ایله تصبّح ایتمک Les enfans déjeunent de bon appétit اطفال قسمی ایتمک اشتهالا ایله قهوه آلتی ایدرلر

DÉJEUNER, ou DÉJEUNÉ. Le repas qu'on fait le matin avant le dîner *A.* غدا - صبحة - لمجة *P.* پیشخور - نیم چاشت - پیشخور || Qu'avez-vous mangé à votre déjeuner? طعام صفرا شکن *T.* قهوه آلتی - قهوه آلتی صفرالق طعامی - قهوه آلتیده نه درلو طعام Un bon déjeuner vaut bien un méchant dîner تناول ایلدک مکمّل قهوه آلتی خسیس ونا خوش بر اویله طعامندن یکدر

On dit proverb. d'un bien qui peut être dissipé en très-peu de temps, qu'il n'y en a pas pour un déjeuner بر قهوه آلتیلق مال دکلدر Et d'un prodigue qui se dépêche de manger son bien, qu'il n'en a pas pour un déjeuner بو مال فلانک انجق قهوه - مزاجنه کوره انجق بر قهوه آلتیلق شیئدر آلتیسنه کافیدر

DÉJOINDRE. Faire que ce qui était joint ne le soit plus *A.* ابانة - تفریق *P.* از هم جدا کردن آیرمق *T.* بری برندن || C'est le hâle, le soleil qui a déjoint ces ارهلرینی آچمق -

Il se dit figur. d'une armée || Les fatigues, le manque de vivres ont fort délabré son armée اردوسی بر طرفدن عنا وزحمتك امتدادی ودیگر طرفدن زاد وذخیره‌نك فقدانی تقریبیله کلّی خرابیته دوچار اولمشدر

DÉLABRÉ. *A.* خراب ویباب - ویران *P.* خراب ویقلمش *T.* خراب ویباب اولمش || Un bien, un héritage délabré خراب - برملك وبرعقارت - On dit d'un homme ruiné, que ses affaires sont délabrées - مالی خرابدر - اموری خراب ویبابدر - Et d'un homme infirme et languissant, que sa santé est délabrée - مزاجی چوریمشدر - مزاجی خرابدر - وجودی خرابدر Et qu'un homme est bien délabré, pour dire, que son habit est tout déchiré *A.* متمزّق الثیاب *T.* اوستی باشی هب یرتق

On dit encore, Une réputation délabrée رهین زوال واضمحلال مضمحل وزایل اولمش صیت ونام - اولمش صیت وشهرت

DÉLAI. Retardement, remise *A.* مهلة - مهل *P.* درنگ *T.* استمهال Demander un délai مهلت مدیده Long délai || مهلت برمهلت Obtenir un délai مهلت طلب ایتمك - ایتمك فیما - بلا امهال - بلا مهل Sans plus de délai تحصیل ایتمك بعد تجویز امهال وتأخیر اولنمیه‌رق

DÉLAISSEMENT. Manque de tout secours, de toute assistance *A.* حال المتروکیّة - خذلان - حال المخذولیّة *P.* واگذاشت *T.* بوشلامه - براقمه || Ses parens et ses amis l'ont abandonné, il est dans un grand délaissement احبابی وخویشان واقرباسی کندودن کف ید ایلدکلرینه بناءً حال کمال مخذولیتده قالمشدر

Il signifie, en termes de Pratique, abandonnement d'un héritage *A.* کفّ الید - ترك *P.* دستکشیٔ فراغ *T.* براقمه

DÉLAISSER. Abandonner *A.* ترك - خذل - اخلا *P.* وا گذاشتن *T.* بوشلامق - براقمق || Dieu ne délaisse jamais ceux qui espèrent en lui باری تعالی حضرتلری عنایت رحمنیه‌سنه ربط اتید ایدنلری ترك ایتمك احتمالی محالدر Elle se trouve délaissée در حال مخذولیتده

En termes de Pratique, Quitter une chose dont on était en possession *A.* کفّ الید عن التصرّف *P.* فراغ - از تصرّف *T.* بر دستکشی نمودن - دستکش فراغ شدن || En conséquence de l'arrêt, il lui a délaissé cet héritage شیٔنك تصرّفندن ال چکمك صادر اولان حکم موجبنجه Il fut condamné à lui quitter et بو ملکی فلانه فراغ ایلدی

سهام هوا وشدّت حرارت شمس بو الواحك بری ais هوانك اسیلکی - برلرندن تفریقنه بادی اولمشدر وکونشك قیزغنلغی بو تحته‌لرك آره‌لرینی آچدردی

SE DÉJOINDRE. *A.* از هم جدا شدن *P.* تبایین - تفرّق *T.* آره‌سی آچلمق - آیرلشمق || Les pierres de cette voûte commencent à se déjoindre بو قبه‌نك طاشلری تبایین وتفرّقه یوز طوتدی

DÉJOINT. *A.* از هم جدا گشته *P.* متبایین - منفرق *T.* آیرلشمش

DÉJOUER. Faire échouer un projet, un dessein nuisible *A.* اهدار - ابطال - بیهوده ساختن *P.* هدر کردن - بیهوده *T.* تدبیری اهدار || Déjouer un projet هیچ ایتمك - نافله لندرمك Déjouer un complot مبنیّ علی الفساد اولان ایتمك محالفه‌یی رهین بطلان وهدر ایلمك

DÉJUCHER. Il ne se dit que des poules, quand elles quittent le juchoir *A.* نزول عن قضیب الاقنة *P.* از آده فرود آمدن *T.* یتاق جیبوغی اوزرندن اینمك || Les poules sont déjuchées طاوقلر یتاق جیبوغی اوزرندن اینمشلر در

DELÀ. V. Là.

DÉLABREMENT. État d'une chose délabrée *A.* خرابیّت - ویرانگیٔ حال - خرابیٔ حال - یبابی *P.* خرابیّت الحال *T.* چورکلك - بیقلق || Sa maison et ses meubles, tout est dans un grand délabrement خانه‌سی ودروننده اولان اثاث ومتاع جملهٔ خرابیّت عظیمه اوزره در Le délabrement de ses affaires de sa santé مزاجنك خرابیّت حالی مزاجنك چورکلکی - خرابیّت حالی

DÉLABRER. Déchirer, mettre en lambeaux. Il se dit en parlant des choses dont les parties sont tellement désunies par vétusté, ou par quelqu'autre cause, qu'elles ne peuvent plus servir à l'usage auquel elles étaient destinées *A.* تخریب *P.* ویران کردن - خراب ویباب کردن *T.* خراب ایتمك - بیقمق - چوریتمك || On délabre une machine à force de s'en servir بر آلت کثرت استعمال ایله تخریب اولنور Une maison est bientôt délabrée, quand on cesse d'en prendre soin برمنزل آرالق آرالق کوزدلمیه‌جك - Il se dit aussi des habis اولور ایسه عهد قریب ایچنده خراب اولور - فتالیدن *P.* تخریق - شقّ - تمزیق *T.* پاره پاره ایتمك - پاره‌لمق - پاره پاره کردن

sur une simple délation حکم قتل بر غمازك خبر واحديله اولنمق جائز دكلدر

DÉLATTER. Ôter les lattes de dessus un toit *A.* فكّ السقايف *T.* چاتی تخته‌لرینی سوکمك *P.* پروازه بر گرفتن

DÉLAVÉ. Il se dit des couleurs faibles et blafardes *A.* لون بایغن *T.* رنك تیره - رنگ بی آب وتاب *P.* كالغسيل بو مائی || Ce bleu est trop délavé صونق رنك - رنك پك صونقدر - بغایت بی آب وتابدر

DÉLAYANT. Remède qui rend les humeurs plus fluides *A.* دواء محلّل *P.* داروی کش گداز *T.* اریدیجی علاج || Les délayans s'emploient dans la plupart des maladies ادویهٔ محلّله اکثر امراضده استعمال اولنور

DÉLAYEMENT. Action de délayer. V. ce mot.

DÉLAYER. Détremper *A.* مشّ - حلّ *P.* گداختن *T.* ارتمك اونی || Délayer de la farine, des oeufs صو ایچنده ازمك - ویمورطه‌یی صو ایچنده ازمك

DÉLAYÉ. *A.* منحلّ - ممشوش *P.* گداخته *T.* ازلمش - اریمش

DÉLECTABLE. Qui plait beaucoup, très-agréable *A.* الذ - لذّتبخشای دل وجان - دلکش *P.* شهیّ - نفیس - لذیذ جای - موقع نفیس || Lieu délectable جان سوه‌جك *T.* طعام - طعام لذیذ - طعام نفیس Mets délectable دلکش لذّتبخشای دل وجان اولور بر باده Vin délectable شهیّ مأوای دلکش Séjour délectable

DÉLECTATION. Plaisir qu'on savoure, qu'on goûte *A.* لذّت pl. جان سومه *T.* جان پسندی *P.* تلذّذات pl. تلذّذ - لذّات || Grande délectation تلذّذ عظیم Faire quelque chose avec délectation بر شیئی متلذّذ اولهرق اجرا ایلمك Boire, manger avec délectation تلذّذ ذایقه ایله اکل وشرب ایتمك Prendre trop de délectation aux choses du monde احوال دنیویّه‌دن پك متلذّذ اولمق

DÉLECTER. Divertir, réjouir *A.* تلذیذ *P.* لذّت دادن *T.* لذّت ویرمك || Quand on veut se mortifier, il faut éviter tout ce qui délecte les sens قهر نفس ایتمك مراد اولندقده تلذیذ حواسّ ایدر کافّهٔ حالاتدن توقّی واجتناب لازمدر

SE DÉLECTER. Prendre beaucoup de plaisir à quelque chose *A.* استلذاذ - تلذّذ - تلذیذ النفس *P.* لذّت یافتن *T.* لذّت یافتن || Se délecter à l'étude, aux beaux-arts مطالعهٔ کتبدن وفنون شریفدیه اشتغالدن لذّتیاب اولمق متلذّذ اولمق - بولمق

délaisser la possession de ... فلان ملکك تصرّفندن کفّ ید ایله فلانه فراغ ایلمسیچون حقّنه حکم جریان ایلدی - On dit aussi, Délaisser une action commencée, Délaisser des poursuites شروع اولنمش دعوایی تعقیبدن کفّ ید ایتمك فارغ اولمق - شروع اولنمش دعوادن کفّ ید ایتمك -

DÉLAISSÉ. *A.* مخذول - متروك - مخلوّ *P.* وا گذاشته *T.* بوشلانمش - براقلمش

DÉLASSEMENT. Repos, relâche qu'on prend pour se délasser de quelque travail *A.* استراحت - تنفّس - استنفاه *P.* آرام || Après tant de travail, il faut du délassement بو قدر تعب وزحمتدنصکره تنفس یورغناقی صاوشدرمه - دکلنمه *T.* L'esprit a besoin de délassement ذهنك واستراحت لازمدر آرام واستراحته احتیاجی درکار در

DÉLASSER. Ôter la lassitude *A.* دفع العیّ - ترویح - اراحة || Le sommeil délasse نوم موجب اراحهٔ وجود در Le changement d'occupation délasse l'esprit تبدیل شغل ترویح ذهنی مستلزمدر Se délasser d'une longue fatigue متاعب مدیده‌دنصکره Se coucher pour se délasser دفع عیّ استراحت ایتمك کسب راحت ضمننده یاتوب - وکلال ایچون یاتمق اوزانمق *P.* آرامیدن - تنفّس - استراحت *T.* دکلنمك - یورغناق صاوشدرمه

DÉLASSÉ. *A.* مستریح - مستنفه *P.* آرامیده - آراخیده *T.* یورغنلق صاوشدرمش - دکلنمش

DÉLATEUR. Accusateur, dénonciateur *A.* ساعی pl. سعات - واشی pl. وشات - غمّاز - نمّام *P.* سخن چین *T.* جلویز - قوغیجی || Les délateurs étaient fort communs sous le règne de Tibère قیاصرهٔ رومدن فلان نام قیصرك دورنده اربابِ غمز وسعایت بغایت اشتهارده ایدیلر Les délateurs sont odieux سعات وغمّازان بر طائفهٔ مکروهه در On fit punir le délateur غمّازی تأدیب ایلدیلر Un délateur secret est plus dangereux que les délateurs publics پس پردهٔ خفاده اولان غمّاز آشکاره مألوف غمز وسعایت اولنلردن زیاده تهلکه‌لو در

DÉLATION. Accusation, dénonciation *A.* غمز - سعایت - نمیمة *P.* سخن چینی - وشایت - جلویزی *T.* قوغیجیلق || Ce Roi a trop d'égard aux délations فلان حکمدار نمیمه وسعایته اخبار سعات وغمّازانه حوالهٔ سمع - چوق اعتبار ایدر On ne doit point décider de la vie d'un homme التفات ایدر

كتاب مطالعه‌سي وفنون شريفه‌يه مداومت ايله استلذاذ - مداومتدن متلذذ اولمق - تلذيذ نفس ايتمك - ايتمك لذتلنمش T. لذتياب P. متلذذ A. Délecté.

DÉLÉGATION. Commission donnée à quelqu'un pour agir au nom d'un autre A. تولیت - مأموريت P. گماشتكى T. مأموريت

Il se dit aussi, d'un acte par lequel on donne à une personne une somme à recevoir d'une autre A. وثيقة الحوالة P. حواله نامه T. حواله سندى || Faire une délégation sur un fermier ملتزم طرفندن ادا اولنمق اوزره بر قطعه حواله سندى ياپمق Faire accepter une délégation بر حواله سندينى قبول ايتدرمك

DÉLÉGUER. Commettre, envoyer quelqu'un avec pouvoir d'agir, de juger etc. A. تعيين المولّا - توليت P. گماشتن T. مولّا || Déléguer quelqu'un pour connaître de quelque chose بر كمسنه‌يى بر مصلحتك Le Pape a délegué des juges pour cette affaire رؤيتنه مأمور ايتمك بو مصلحته ريم پاپاسى طرفندن مولّالر تعيين اولندى

Il se dit aussi en parlant des fonds qu'on assigne pour le paiement d'une dette T. بر مالدن حواله ايتمك || Déléguer une dette دينى فلان مالدن حواله ايتمك Déléguer un fonds pour le payement d'un créancier بر آلهجقلونك مطلوبنى فلان مالدن حواله ايتمك

DÉLÉGUÉ. A. مأمور - مولّا P. گماشته T. مأمور - Il se prend aussi substantivement.

DÉLESTER. Ôter le lest d'un vaisseau A. اخراج الصبرة السفينة T. بارسنج چيقارمق P. كمينك صفراسنى كشيترا بر آوردن || On a fait délester les vaisseaux كميلرك صفراسنى چيقاردبلر

DÉLESTEUR. Celui qui est chargé de faire délester les vaisseaux T. كميلرك صفراسنى بوشاتمغه مأمور اولان

DÉLÉTÈRE. Qui tue, qui cause la mort A. قتّال P. مرگ || Des plantes délétères نباتات قتّاله Des sucs délétères عصارات قتّاله T. اولدريجى آور

DÉLIBÉRANT. Qui délibère A. مخصوص - مخصوص بالمباحثة T. براى كنگاش مخصرص P. سويلشلمكه مخصوص بالمشاورة || Assemblée délibérante مشاوره‌يه دانشمغه مخصوص - مجلس شورا - مخصوص مجلس

DÉLIBÉRATIF. Terme de Rhétorique. Il se dit de ce genre de discours dans lequel l'orateur se propose de faire prendre ou rejeter une résolution dans une affaire publique, mise en délibération A. اثبات بالبحث

Voix délibérative. Voix de suffrage dans les délibérations d'une compagnie. Il est opposé à Voix consultative A. رأى على طريق الاستشارة || Il a voix délibérative على طريق الاستشاره رأى ايدر اربابدندر

DÉLIBÉRATION. Discussion faite entre plusieurs personnes pour prendre une résolution A. مشاورة - مباحثة P. كنگاش با || Longue délibération مشاورهٔ مديده T. با همديگر دانشمه || Mûre délibération مشاورهٔ ناضجه - رأى ناضج ايله مشاوره Mettre une affaire en délibération بر مصلحتى مشاوره‌يه On mit en délibération si... چگونگى حالك حواله ايتمك حقيقتى بيلنمك ايچون مباحثه ومشاوره‌يه حواله اولندى Et résolution A. حكم - رأى ممضوّ عليه P. رأى قرار داده || La délibération du conseil fut que... قرار - طوروق T. Par délibération شورانك رأى ممضوّ عليهى شو ايديكه Prendre une délibération شورانك رأى قرار داده‌سى موجبنجه - بر كونه رأيك اوزرينه قرار ويرمك امضا ايتمك

DÉLIBÉRER. Examiner, consulter en soi-même A. تفكّر - انديشه كردن - انديشيدن P. صرف الذهن - تقليب الفكر T. فكرلنمك - دوشونمك || Il a long-temps délibéré sur ce qu'il devait faire نه كونه حركت ايتمك اقتضا ايلديكنه دائر خيلى زمان تقليب فكر ايلدى

Et consulter avec les autres A. تشاور - استشارة - ائتمار - مشورت ايتمك - دانشمق T. كنگاش كردن P. تأمّر || On a délibéré long-temps sur cette affaire بو ماده‌نك اوزرينه بو مصلحته دائر وافر زمان - وافر زمان مشورت اولندى Délibérer d'une chose بر ادارهٔ سبحهٔ تشاور وتأمّر اولندى Délibérer sur une question ماده ايچون تقليب افكار مشورت ايتمك بر ماده‌نك اوزرنده ادارهٔ پركار تفكر ومشورت Délibérer sur une affaire importante بر مصلحت مهمّه‌يه دائر ايلمك مشورت ايتمك

Et prendre une résolution, se déterminer A. تقرير - تصميم قرار ويرمك - طوروق ويرمك T. قرار دادن P. الرّاى || J'ai délibéré de faire telle chose فلان شيئى تصميم ايلدم On délibéra d'aller aux ennemis دشمن اوزرينه وارلمسى

Il fut délibéré dans le conseil وارلمغه قرار ویرلدی - خصوصی تصمیم اولندی قرار گیر - مجاسده قرار ویرلمشدر اولمشدر

DÉLIBÉRÉ. *A.* متشاور *P.* مشورت گشته - کنگاش کرده *T.* مشورت اولنمش - مشورت دانششلنمش || Une affaire délibérée مشورت اولنمش مصلحت Une affaire délibérée un tel jour فلان کون مشورتی سبقت ایتمش بر مصلحت

On dit, C'est une chose délibérée, pour dire, c'est une chose arrêtée, conclue *A.* مصمّم *P.* قرار گیر - قرار کرده *T.* قراری طوروق ویرلمش - ویرلمش

On dit, Faire une chose de propos délibéré, pour dire, à dessein, après y avoir bien pensé *A.* عن رویّة - بالمطالعة *P.* بیلدرك - دوشوندرك *T.* اندیشه کنان Lorsque cette expression est employé en mauvaise part, il vaut mieux faire usage de ces mots *A.* عن قصد - قصداً - متعمّداً - عمداً || Il lui a rendu ce mauvais office de propos délibéré شو خیانتی فلانه قصداً وعمداً اجرا ایلدی - عن قصد اجرا ایلدی

Il signifie aussi, aisé, libre *A.* لا ابالی *P.* آزاده *T.* سربست || Il a l'air délibéré سربست طوری - لا ابالی طوری وار در وار در

Il se dit, en termes de Pratique, de la dernière résolution que des juges doivent prendre sur l'examen des pièces *A.* حکم

DÉLICAT. Fin, agréable au goût *A.* لطیف الطعم - نفیس *P.* نازك مزه *T.* دادی نازك || Mets délicat طعام نفیس Viande délicate لحم لطیف المذاق - لحم لطیف الطعم Cet homme fait une chère fort délicate فلان آدم بغایت نفیس ولطیف طعام چیقارر

Il signifie figur., qui juge finement de ce qui regarde les sens ou l'esprit *A.* دقیق *P.* باریك *T.* انجه || Goût délicat ذایقهٔ تمییز Jugement délicat سامعهٔ دقیقه Oreille délicate عقل - فکر باریکبین - فکر دقیق Esprit délicat دقیق باریکبین

Il signifie aussi figur., difficile à contenter *A.* صعب الارتضا *P.* مشکل پسند *T.* کوج بکنور || Vous êtes bien délicat خیلی مرتبده مشکل پسند آدمسك Il ne faut pas être si délicat اولقدر مشکل پسند اولمق جائز دکلدر Les délicats sont malheureux مشکل پسند اولنلر بیچاره درلر

DÉLICAT. Délié, fin. Il est opposé à Grossier *A.* لطیف - رقیق *P.* نازك *T.* نازاکتلو - انجه || Teint délicat بشرهٔ Peau délicate رنگ روی لطیف - لون لطیف دستکار - عمل رقیق Travail délicat بشرهٔ سحنا - لطیفه انجه - نقر رقیق Sculpture délicate انجه ایش - نازك - اویمه ایشی - On dit figur, qu'une pensée, qu'une louange est délicate معنای - برمعنای لطیف وبر مدیحهٔ لطیفه در - Et qu'une chose est délicate à manier, pour dire, qu'il ne faut pas la manier rudement نازکانه قوللانلهجق شیئدر Et qu'une affaire est délicate à traiter نازك بر مصلحتدر

On dit, qu'un homme est délicat sur le point d'honneur, pour dire, qu'il est aisé à choquer sur les choses qui regardent l'honneur || Il est chatouilleux et délicat sur le point d'donneur عرض وناموسه راجع اموره طبعی نازك بر آدمدر - Et qu'un homme est délicat sur l'amitié الفت ومحبّت بابنده راجع اموره بغایت حسّاس ونازك مزاج بر آدمدر - Et qu'un homme est extrêmement délicat sur ce qui regarde ses amis, pour dire, qu'il ne souffre pas qu'on dise, qu'on fasse rien contre eux احبابنه غایه الغایه نازکدر - Et qu'une personne a la conscience délicate, pous dire, qu'elle a une conscience aisée à blesser نفس - نفس مخطره‌سی لطیف ونزاهت آلود در مخطره‌سی حسّاس ونازکدر

On dit, qu'un ouvrier a la main délicate, pour dire, qu'il travaille avec une grande adresse, une grande légéreté de main *T.* جیره دست *P.* صنیع الیدین - خفیف الید - لبیق *A.* Il a le ciseau, le pinceau délicat الی خفیف - الی اوز مقصکاری وقلمکاری ایشده صنیع الیدیندر

Il signifie aussi, faible *A.* ضعیف *P.* نا توان *T.* زبون || Tempérament délicat مزاج نازك - ضعیف ونا - نازك - Constitution délicate بنیهٔ ضعیفه Complexion délicate توان بر مزاج Cet enfant est extrêmement délicat ترکیب نازك - ترکیب ضعیف بو - بو طفل بغایت ضعیف المزاجدر Avoir la vue délicate چوجوغك مزاجی غایت نازکدر ضعف بصره مبتلا اولمق - ضعیف البصر اولمق

On dit, qu'une personne a le sommeil délicat, pour dire, que le moindre bruit l'éveille *A.* خفیف النوم *P.* سبکخواب *T.* اویقوسی خفیف

DÉLICATEMENT. Avec délicatesse *A.* *P.* باللطافة ـ بالنزاكة *T.* نازكانه ‖ Juger délicatement انجه‌لك ايله ـ نزاكت ايله de tout هر شئده نازكانه رأى ايتمك Cela est travaillé délicatement فلان شئ نزاكت ايله ايشلندى Cet auteur a traité ce sujet-là délicatement بو مولف فلان ماده‌يى نازكانه بونى نازكانه Il a passé cela délicatement بسط وبيان ايلدى بو خصوص Cette affaire veut être traitée délicatement كچوردى نازكانه اداره اولنمق اقتضا ايدر

Il se dit aussi en parlant des hommes *A.* بالتنعم ـ ناعمًا *P.* نازنده‌لك ايله *T.* بنازندگى ـ بناز ونعيم ‖ Être élevé délicatement ناز ونعيم ايله پرورده اولمق Se traiter délicatement نفسنى تنعم ايله قوللانمق

DÉLICATER. Traiter avec des soins trop délicats, accoutumer à la molesse *A.* تنعيم ـ تفنيق *P.* بناز ـ بنازندگى آلفتيدن ‖ On gâte les enfans à force de les délicater دانديرملق ـ نازليلغه آلشدرمق *T.* ونعيم پروردن اطفالى ناز ونعيم ايله Vous vous délicatez trop پرورده ايتمك سوء حاللرينه باعث بر كيفيتدر ـ نفسكى مبالغه ايله تفنيق وتنعيم ايدرسك كندوكى پك چوق نازنده‌لكه آلشدررسك

DÉLICATESSE. Qualité d'une chose ou d'une personne délicate. Il s'emploie dans la plupart des sens de Délicat *A.* ‖ انجه‌لك ـ نازكلك *T.* نازكى *P.* نزاكت ـ لطافت La délicatesse du vin باده‌نك لطافتى de la bonne chère نزاكت ذايقه Délicatesse de goût اطعمهٔ نفيسه‌نك نزاكتى d'oreille نزاكت سامعه d'esprit نزاكت رأى de jugement نزاكت عقل ـ لطافت ذهن Délicatesse de teint لون وجهك بشره‌نك رنگ رويك de la peau نازكلكى ـ لطافتى بر كونه عمل d'un ouvrage de la main نعومت ولطافتى يدك نزاكت ولطافتى Il a beaucoup de délicatesse dans tout ce qu'il écrit تحريراتنده نزاكت كامله وار در tout ce qu'il dit اقوالنده نزاكت تامّه وار در La délicatesse d'une pensée معانيك انجه‌لكى ـ لطافت معنا Délicatesse de tempérament تركيب بدنك de complexion نزاكت مزاج On ne saurait avoir trop de délicatesse sur certaines choses بعض شيلر هر نه درجه‌ده نزاكت ايله قوللنلسه كافى دكلدر Avoir une grande délicatesse de conseience نزاهت تامّه ـ نفس مخطره‌ده نزاكت كامله صاحبى اولمق

On dit, Les délicatesses de la Langue, pour dire, les finesses de la Langue Et les délicatesses de la table دقايق اللسان ـ لطايف اللسان طعامك لطايف ونفايسى

Il se prend quelquefois pour Molesse *A.* pl. تفنقات تفنق

نازنده‌لك *T.* نازندگى ـ نازونعيم *P.* pl. تنعمات تنعم ـ بو چوجق پك چوق دانديرلمش ‖ Cet enfant est élevé avec trop de délicatesse بو طفل غاية الغايه ناز ونعيم ايله پروشيافته در Garder le lit par délicatesse نازنده‌لكه مبنى يتاقده اولمق

DÉLICES, au pluriel. Plaisir, volupté *A.* pl. لذات ـ لذايذ *P.* لذايذ النفس ـ حظوظات نفسانيّة ـ تنعمات ـ تلذذات ‖ Les délices ذوق وصفا ـ صفا *T.* صفاى دل ـ دلخوشى du Paradis نعيم جنّت ـ تنعمات جنّت Les délices de l'esprit تلذذات قلب Les délices de la campagne صحرانك Il fait toutes ses délices de l'étude تلذذات وتنعماتى Ce sont ses délices حظوظات نفسانيه‌سى مطالعهٔ كتبه منحصر در Goûter les délices حظوظات نفسانيه‌سى انجق بو شيلر در Être nourri dans les délices لذايذ عمر ايله استلذاذ ايتمك Se plonger dans les délices لذايذ نفس ايچنده پرورده اولمق Il en fait ses plus chères délices حظوظات نفسانيه ايچنده مستغرق اولمق Ils mettaient leurs délices à vivre ensemble فلان شيلرى اعزّ لذايذ نفسانيه‌سندن عدّ ايدر شركت معاشرت عندلرنده اقدم لذايذدن عدّ اولنور ايدى

DÉLICE, se dit quelquefois au singulier *A.* فرح ـ حظّ النفس *T.* جان ـ كوكل خوشلغى *P.* فرح جان ـ حظّ درون البال ‖ C'est un délice سوينمه محض فرح بالدر ـ محض حظّ دروندر C'est un grand délice بو حال عظيم حظّ دروندر Quel délice! نقدر حظّ دروندر

DÉLICIEUSEMENT. Avec délices *A.* بحظّ النفس ـ بحظّ البال *P.* باستلذاذ القلب ـ بالتلذذ ـ بتلذذ درون ـ جان پرورانه *T.* جان بلذت درون ـ با صفاى دل ـ با خوشدلى ـ حظ ذوق وصفا ايله ـ سوينه‌رك ‖ Vivre délicieusement نفس ايله كچنمك Nous y passâmes quinze jours délicieusement اول محلّده اون بش كون استلذاذ قلب ايله امرار وقت ايلدك On boit délicieusement à la glace dans les pays chauds اقاليم حارّه‌ده بوزلو شربتلر تلذذ درون ايله ايچيلور

DÉLICIEUX. Extrêmement agréable *A.* الذ ـ اشهى ـ شهى *P.* الطف ‖ Vin جان سوه‌جك ـ صفالو *T.* جانپرور ـ دلكش Lieux délicieux الذ لذيذ طعاملر Mets délicieux خمرلذيذ

délicieux مواقع لطیفه Parfums délicieux تلذیذ دماغ ایدن محاورهٔ ـ محاورهٔ لطافت آمیز Entretient délicieux بخورات لذتبخشا

se DÉLICOTER. Il se dit d'un cheval qui se défait de son licou *A.* طرح الزمام *P.* طرح الرسن ـ افسار انداختن *T.* بو آت یولاری آتمق || Ce cheval est sujet à se délicoter یولارینی آتمغه مبتلا در

DÉLIÉ. Grêle, mince, menu *A.* رقیق *P.* تُنُک ـ باریک *T.* انجه ـ یوفقه || Étoffe déliée ثوب رقیق ـ ثوب شفّ سلک ـ خیط رقیق Fil délié انجه بز ـ بز رقیق Toile déliée غایت انجه ایپلک ـ تنُک Un trait de plume fort délié رقیق قلم جزکیسی

On dit figur., qu'un homme est délié, qu'il a l'esprit délié, pour dire, qu'il a beaucoup de finesse d'esprit, d'habileté *A.* دقیق النظر *P.* باریکبین *T.* انجه فکرلو ـ Il se prend quelquefois en mauvaise part *A.* داهیة *P.* آفت ذهن *T.* جنّ فکرلو

DÉLIER, Détacher, défaire ce qui lie quelque chose *A.* حلّ *P.* فکّ الرباط ـ *T.* بند گشادن باغ سوکمک || Délier un gerbe اکین دمتنک باغنی سوکمک ـ Il signifie aussi, dénouer. V. ce mot.

En Théologie, il signifie, absoudre *A.* حلّ الذنوب *P.* از *T.* بند گناه آزاد کردن صوچمک باغنی چوزمک || l'Église a le pouvoir de lier et de délier ائمّهٔ دین یدلرنده ذنوب وآثام حقّنه قوّت حلّ وعقد وار در

On dit aussi, Délier d'un serment *A.* تخلیص من القسم *P.* از قید سوگند ـ وارستهٔ قید سوگند رهانیدن *T.* آند باغندن قورتارمق کردن || Nulle puissance n'a le droit de délier les sujets du serment de fidélité زیردستانک پادشاهه صداقت ومطاوعته دائر ایتدکلری قسمدن هیچ بر کمسنه تخلیصنه قادر دکلدر

DÉLINQUANT. Qui a commis un délit *A.* جنات pl. جانی *P.* اهل الجنایة ـ *T.* صوچلو بزه کار || Punir un délinquant اهل جنایتی تأدیب ایتمک

DÉLINQUER. Faillir, contrevenir à la loi *A.* ارتکاب الجنایة *P.* بزه کردن *T.* صوچ ایشلمک || On punit ceux qui ont délinqué ارتکاب جنایت ایدنلرک جزای ما یلیقلری اجرا قنغی خصوصده ارتکاب En quoi a-t-il délinqué? اولنور جنایت ایلدی

DÉLIRE. Égarement d'esprit causé par maladie *A.* هذیان *P.* سخن بیهوشانه ـ *T.* صایقلمه || Long délire هذیان مدید On espère que son délire cessera avec la fièvre مبتلا اولدیغی عارضهٔ هذیان حمّانک اندفاعیله بر طرف اولهجغی مأمولدر

Il se dit figur. des passions, de l'esprit, de l'imagination *A.* سموم *P.* آشفتگی *T.* دلولک ـ سرسملک || Le délire de l'esprit عقلک سرسملکی

DÉLIT. Crime *A.* جنایت pl. جنایات ـ جرم pl. جروم *P.* تاوان ـ بزه *T.* صوچ || Grand délit جرم ـ جنایت جسیمه Délit énorme جرم ضخم Commettre un délit ارتکاب غلیظ جرم ایتمک

On dit, Être pris ou Être surpris en flagrant délit *A.* اخذ بر کمسنه صوچی ایشلر ایکن *T.* علی حین صنع الجرم طوتلمق

DÉLITESCENCE. Terme de Médecine. Reflux subit de l'humeur morbifique de dehors en dedans *A.* انفراغ المادّة الممرضة فی عکس المادّة الممرضة فی الداخل ـ الداخل

DÉLIVRANCE. Action par laquelle on délivre *A.* خلاص ـ نجات *P.* رهایی *T.* قورتارلمه || C'est lui qui a contribué à votre délivrance سنک خلاصکه همّت ایدن فلاندر La délivrance du peuple de Dieu امّت ربّ متعالک نجات وخلاصی L'anniversaire de la fête de la délivrance de cette ville بو شهرک خلاصنه حرمةً اجرا اولنو کلان عید سنوی

Et action par laquelle on met en liberté *A.* اطلاق ـ تخلیة السبیل *P.* آزادی *T.* آزادلق || La délivrance d'un prisonnier براسیرک قید اسردن خلاصی ـ بر اسیرک اطلاقی ـ تخلیصی ـ

On dit, qu'une femme a eu une heureuse délivrance, pour dire, qu'elle est accouchée heureusement بالیمن والسهوله وضع حمل ایلدی

Il signifie aussi, livraison, action par laquelle on livre quelque chose entre les mains de quelqu'un *A.* تسلیم || On ne le payera qu'après une pleine et entière délivrance des titres, des pièces کافّهٔ اوراق وسندات تسلیم اولنمدقچه اقچه سی ادا اولنمیه جقدر Quand la délivrance des marchandises aura été faite اموال تجارت تسلیم اولندیغی حالده Il s'est opposé à la délivrance des deniers مبلغک تسلیمندن امتناع ایلدی

L'exécuteur testamentaire doit faire la délivrance des legs اجرای وصیّته مأمور اولان وکیل اقتضا ایدن نذوری محلّلرینه تسلیم ایتمک لازمهٔ حالیدر

DÉLIVRE. Arrière-faix. V. ce mot.

DÉLIVRER. Affranchir de quelque mal, de quelque incommodité *A.* رها - رهانیدن *P.* تفصیة - انجا - تخلیص *T.* قورتارمق - رستن - کردن || Il délivra son pays des tyrans مملکتنی ایادئ جبابره ومتغلبیندن تخلیص ایلدی Il délivra son pays du joug des tyrans دست تطاول ظلمه وجبّاراندن تخلیص ایلدی Il était pris par les Turcs, on le délivra en payant sa rançon فلان کشی اهل اسلام طرفندن اخذ واسیر اولنمغین فدیه‌سی ثمن معلوم اعطاسیله تخلیص - اعطا اولنه‌رق تخلیص اولندی Il fut délivré d'entre leurs mains اللرندن تخلیص اولندی Délivrer de prison, de captivité قید محبوسیّتدن وقید اسردن تخلیص مملکت آفت وبادن ایلمک La ville fut délivrée de la peste علّت حمّادن رها یافته رهایاب اولدی Il est délivré de la fièvre مهلکهٔ عظیمه‌دن تفصّی Il a été délivré d'un grand péril بیوک تهلکه آتلادی - بیوک تهلکه‌دن قورتادی - ایلدی On m'a délivré d'une grande inquiétude درونمه مستولی اولان اضطراب وخلجان عظیمدن بنی تخلیص ایلدیلر Il est délivré des misères de cette vie زخارف دنیای دنیدن ریاهاب بر جانی عذاب Délivrer une âme du Purgatoire اولمشدر عذاب برزخدن قورتارمق - قبردن تخلیص وانجا ایتمک Cet homme est fort incommode, je voudrais bien en être délivré بو آدم بغایت معجّز اولمغله ثقلة‌ندن قورتلمق استر بو مردار Quand me délivrerez-vous de ce méchant procès ایدم - Il signifie aussi, دعوادن بنی نه زمان تخلیص ایده‌جکسک accoucher. V. ce mot.

Et mettre en liberté *A.* آزادن *P.* تخلیة السبیل - اطلاق *T.* آزاد ایتمک - صالیویرمک گسیل کردن - آزاد کردن - || Délivrer les prisonniers اسرانک - اسرایی اطلاق ایتمک سبیللرینی تخلیه ایتمک

Et livrer, mettre entre les mains *A.* اعطا - تسلیم - دفع *P.* تسلیم ایتمک - ویرمک *T.* تسلیم کردن - دادن || Délivrer de la marchandise بارکان مالی تسلیم ایتمک On lui a fait délivrer, par ordre du Roi, tant de quintaux de poudre, tant de sacs de blé شو قدر قنطار باروت سیاه وشو قدر چوال حنطه با امر همایون فلانه تسلیم ایتدردیلر Délivrer un meuble au plus offrant et dernier enchérisseur بر متاعی بر زیاده آرتورانه وصوک رغبتلوسنه دفع وتسلیم ایلمک Délivrer de l'argent اقچه تسلیم ایتمک On lui a délivré les deniers du prix de la vente مبیعک ثمنی اولان مبلغ تسلیم اولندی Délivrer des papiers, des titres à quelqu'un بر کمسنه‌نک یدینه تسلیم تحریرات وسندات ایتمک

Délivré. *A.* وارسته - رسته - رها یافته *P.* متفصّی - مخلّص *T.* تسلیم کرده - داده *P.* مدفوع - مسلّم *A.* قورتلمش تسلیم اولنمش - ویرلمش

DÉLIVREUR. Celui qui, dans les magasins du Roi, est chargé de délivrer aux troupes les rations de fourrage, de biscuit *A.* انبار امینی *T.* کتخدای انبار *P.* امین الانبار

DÉLOGEMENT. Action de déloger *A.* کوچ *P.* رحلت - نقل *T.* کوچمه || Il faut qu'il songe à une autre maison, car le temps du délogement approche نقلک وقتی تقرّب ایتمکله بشقه بر منزل تدارکنه صرف ذهن ایتمک اقتضا ایدر

DÉLOGER. Quitter un logement pour aller ailleurs *A.* نقل || Il a délogé à une telle paroisse فلان محلّه‌یه نقل ایلدی Le régiment a délogé à la pointe du jour عسکر علی السحر تبدیل مکان ایلدی

Et décamper *A.* رفع الخیمة القرار - رفع المعسکر *P.* اردو بر داشتن *T.* اردویی قالدرمق || L'approche de l'ennemi les a fait déloger bien vite دشمنک تقرّبی حسبیله علی العجله دشمنک تقرّبی - رفع خیام قرار واقامته مجبور اولدیلر Quand il surent que l'ennemi était plus fort, ils délogèrent sans trompette اردونک عجالةً قالدرلمسنی ایجاب ایلدی دشمنک قوّتی غالب اولدیغنی لدی التحقیق بی صدای طرامپته چالدرمقسزین - کرّه‌نای اردولرینی قالدردیلر اردویی قالدردیلر

On dit, Déloger sans trompette, pour dire, sortir doucement et sans bruit du lieu où l'on est *T.* بی صیت وصدا غیبت صداسزجه - سس چیقارمقسزین قالقوب کتمک - ایتمک آلوب یوریمیی ویرمک

Il signifie aussi, sortir d'un lieu, d'une place qu'on occupe *A.* تنحّی *P.* خروج - بیرون شدن *T.* چیقمق || Délogez

قیادت ناسه متعلّق Discours démagogiques || بقیادة الناس
قیادت ناسه متعلّق Opinions démagogiques مقالات ومخاطبات
مذاهب وآرا

DÉMAGOGUE. Chef d'une faction populaire *A.* قاید الناس
T. خلقی کندویه اویدروب یدیجی || Chaque petite faction
a son démagogue ناسك هر بر فرقهٔ صغیره‌سی باشنده
بشقه‌جه برر قاید وار در

DÉMAIGRIR. Devenir moins maigre *A.* دفع الهزال *P.* کم آ
T. آریقلغی آزالتمق - آریقلغی صاوشدرمق || لاغر گشتن
Il n'est pas engraissé, mais il est démaigri کسب سمن
ایتمیوب انجق هزالی مندفع اولدی

Il se dit, en termes de maçonnerie et de charpenterie, pour Retrancher quelque chose d'une pierre, d'une pièce de bois *A.* یونمق *T.* تراشیدن *P.* نحت

DÉMAILLOTTER. Ôter du maillot *A.* خلع القماط *P.* بغلتاق
T. باغربندرا بر آوردن - بر گرفتن || بغرداغی چیقارمق
Demaillotter un enfant معصومك بغرداغنی چیقارمق

DEMAILLOTTÉ. *A.* مخلوع القماط *P.* از بغلتاق وارسته *T.*
بغرداغی چیقارلمش

DEMAIN. Le jour qui suit immédiatement celui où l'on est *A.* غد *P.* فردا *T.* ایرته - یارین - یارنکی کون || Son procès se juge demain دعواسی - یارنکی کون مرافعه اولهجقدر
Demain au matin یارنکی کون روٰیت اولنهجقدر یارنکی
Il m'a remis à demain صباح - یارنکی کون صباح وقتنده - کون علی الصباح
ایرتهیه براقدی - بنی یارینه براقدی

DÉMANCHEMENT. Action de démancher, état de ce qui est démanché *A.* انفکاك القبضة *P.* بر گرفتن - برآوردن دسته
صاپك - صاپك چیقمه‌سی - صاپك چیقارلمسی *T.* دسته
قوپمه‌سی

DÉMANCHER. Ôter le manche d'un instrument *A.* فكّ القبضة
- صاپی چیقارمق *T.* دسته‌را بر آوردن *P.* فكّ المقبض -
صاپی قوپارمق

Se démancher *A.* انفکاك القبضة *P.* دسته بر آورده شدن
T. صاپ قوپمق - صاپ چیقمق

DEMANDE. Action par laquelle on demande *A.* مطلوب pl.
P. درخواست بغایا pl. بغیة - مسئولات pl. مسئول - مطلوبات
- مطلوبك حقه مقارندر *T.* استمه || Votre demande est juste
Il fait tous les jours de nouvelles demandes کلّ یوم حقدر

de là au plus vite, c'est ma place اول محلّدن خروج ایله
اول طرفدن Je vous ferai bien déloger de là زیرا بنم یرمدر
سنی اخراج ایتدره‌جکم

Et ôter un logement à quelqu'un *A.* اخراج عن المنزل *P.*
یرندن چیقارمق - اودن چیقارمق *T.* از خانه بیرون کردن
Je ne veux pas vous déloger || سنی منزلکدن اخراج ایتمك
استمم

En termes de guerre, il signifie, faire quitter un poste *A.*
از جایش بیرون *P.* دفع عن المکان - طرد عن المکان
یرندن قوغمق *T.* از قرارگاه بدر کردن - راندن || Les ennemis s'étaient postés en tel endroit, mais on les a délogés à coups de canon دشمن فلان محلّده اتّخاذ قرار ایتمشیکن
ضرب طوب ایله اول محلّدن دفع وطرد اولندی

DÉLOYAL. Perfide, qui n'a ni foi ni parole *A.* لئیم النفس
T. عرضنی بیعرض - بد منش - نا کس *P.* معدوم العرض -
عرضسز - صاقندرمز || Il faut être bien déloyal pour tromper son ami, son bienfaiteur دوستنی وولیّ نعمتنی آلداتمق
ایچون بر آدم خیلی لئیم النفس اولملو در

DÉLOYALEMENT. Avec perfidie, sans foi *A.* بلآمة النفس -
بلا عرض ولا حرمة *P.* نا کسانه *T.* عرضسزجه || Il en a usé le plus déloyalement du monde جهانده بوندن افحش اولدیمیه‌جق
بر نوع لآمت نفس ایله حرکت ایلدی

DÉLOYAUTÉ. Infidélité, perfidie *A.* عدم - لآمت النفس
T. عرضسزلق بیعرضی - بد منشی - نا کسی *P.* العرض ولحرمة
|| Insigne déloyauté فاحش بر لآمت نفس

DÉLUGE. Grande inondation *A.* طوفان || Avant le déluge
Les pluies ont été si grandes, qu'elles ont fait قبل الطوفان
une espèce de déluge امطارك شدّت وکثرتی تقریبیله کانّ
- On dit figur., Un déluge de feu بر طوفان پیدا اولدی
Un déluge de maux طوفان مصایب وآفات Déطوفان نار
luge de sang طوفان - طوفان دموع de larmes طوفان خون
اشك

On dit proverb., Après moi le déluge, pour dire, qu'on ne s'embarrassera pas de ce qui arrivera quand on n'y sera plus
T. بندنصکره هر چه بادا باد

DÉMAGOGIE. L'action de dominer dans une faction populaire
A. قیادة الناس *T.* خلقی کندویه اویدروب یدمه

DÉMAGOGIQUE. Qui appartient à la démagogie *A.* متعلّق

ادّعا ایتمك

On dit d'un homme, qu'il ne demande pas mieux, pour dire, qu'il est fort content de ce qu'on lui propose كندویه كوره بوندن اعلا بازارلق اولدمز

Il signifie aussi, chercher quelqu'un pour le voir *A.* طلب *P.* ایفت *T.* آرامق ‖ Il est venu un tel au logis vous demander قوناغه فلان كشی كلوب سنی آرار ایدی Demandez-vous quelqu'un? كمسه‌یی می آرارسك

On dit, Demander son pain, sa vie, pour dire, demander l'aumône *A.* سؤال ـ تكفّف ـ استكفاف *P.* جرّ دریوزگی ‖ Il va demander par les maisons خانه بخانه كردن *T.* دیلنمك Il demande à tout le monde كزوب جرّ وسؤال ایدر عامّه‌دن Il demande de porte en porte قپودن قپویه واروب سؤال ایدر

Il signifie aussi, interroger quelqu'un pour apprendre de lui quelque chose qu'on veut savoir *A.* سؤال ـ استسآل ـ استفسار *P.* پرسیدن ـ استخبار ـ استشعار *T.* صورمق ‖ Demander des nouvelles استشعار حوادث واخبار ایتمك Je ne vous demande pas votre secret بن سرّكی سؤال ایتمم Il lui a demandé son nom, sa demeure اسمنی ومحلّ اقامتنی سؤال ایلدی Faut-il demander à un malade s'il veut santé? خسته‌یه صاغلق استرمیسك دیو صوریلورمی

Et désirer, exiger *A.* احتیاج ـ ارتغاب *P.* خواستن ـ توزیدن ـ توختن *T.* استمك ‖ Ce que vous dites là demande explication دیدكك كلام شرح وتفسیره محتاجدر L'étude des sciences demande une grande application مطالعهٔ علوم توغّل عظیمه محتاجدر La vigne ne demande que du beau temps كرومی باغ انجق هوانك لطافتنه محتاجدر Il ne demande qu'à faire bonne chère ما به الارتغابی مجرّد طعام نفیسدر

Demander la main d'une fille, signifie, la demander en mariage *A.* استخطاب *P.* خواستاری نمودن ـ خشرانگری *T.* دوكورلك ایتمك كردن

DEMANDEUR. Importun, qui fait métier de demander *A.* سائل ـ جرّار *P.* خواستكار *T.* دیلنجی ‖ C'est un demandeur perpétuel على الدوام جرّ وسؤالدن خالی دكلدر Je fuis les demandeurs جرّار طائفه‌سندن اجتناب ایدرم

Et celui qui intente un procès *A.* مدّعیّ *P.* داد خواه *T.* دعواجی دعوا دار

مسئولات جدیده در میان ایدر J'ai satisfait à sa demande مسئولنی اسعاف ایلدم

Et la chose demandée *A.* مطلب pl. مطالب ـ مآربة pl. مآرب *P.* ایفت مراد pl. مرادات ـ حاجت pl. حاجات ـ در خواست ـ خاطر خواه ـ دلخواه *T.* دیلده ‖ On vous a accordé votre demande ـ مطلبك رهین اسعاف اولمشدر انجاح مرادكه مساعده اولندی

Et question *A.* سؤال pl. اسئلة *P.* پرسش *T.* صورمه ‖ La réponse doit être conforme à la demande جواب سؤله موافق اولملو در

Il signifie aussi, la démarche que fait un tiers pour demander une fille en mariage à ses parens *A.* خطبة *P.* خشرانگری *T.* دوكورلك ‖ C'est l'oncle du marié qui a fait la demande خطبه‌یی ایدن زوجك عموجه‌سیدر

Il se dit aussi, de l'action qu'on intente en Justice, pour obtenir une chose à laquelle on a droit *A.* دعوی pl. دعاوی *P.* تظلّم حاله *T.* دعوا یارغو ـ دعوا ‖ Demande en complainte دعوا دائر Demande en réparation d'honneur تكمیل عرض دعواسی Il a été débouté de sa demande دعواسی ردّ اولندی

DEMANDER. Prier quelqu'un d'accorder quelque chose *A.* التماس ـ استدعا *P.* در خواستن ـ نیازیدن *T.* رجا ایتمك ‖ Je vous demande votre amitié, votre secours, votre protection سنك حبّ ومودّتكی ـ یلوارمق ـ دیلمك Il lui a demandé la vie واعانت ومظاهرتكی وسایهٔ حمایتكی نیاز ایدرم Je vous demande au nom de Dieu de... جاننی باغشلمق نیاز والتماس ایلدی Je vous demande en grâce de... الله ایچون اولسون رجا ونیاز ایدرمكه Demander audience محض لطف واحسان اولدرق سندن استدعا ایدرمكه Demander pardon استدعای ملاقات ایتمك Demander grâce لطف وكرم نیاز ایتمك عفو ایتمك

Il se dit aussi des choses pour lesquelles on s'adresse à la Justice *A.* ابتغا ـ ادّعا ـ طلب *P.* طلبیدن ـ خواستن *T.* استمك ‖ Demander du temps مهلت طلب ایتمك Demander communication des pièces اوراق دعوانك كندویه اراٸه Demander compte d'une affaire اولنمسنی طلب وادّعا ایتمك Demander le paiement d'une dette برماده ایچون حساب استمك تقاضای دین ـ آلدجغك اودنمه‌سنی ادّعا ایتمك Demander réparation d'honneur عرضنك تكمیلنی ایتمك

DÉMANGEAISON. Picotement entre cuir et chair, qui excite à se gratter *A.* حكّة ـ اُكال *P.* خارش *T.* كيجشمه ـ كيجيك || Démangeaison perpétuelle حكّهٔ دائمه Grande démangeaison حكّهٔ شديده

DÉMANGER. Éprouver une démangeaison *A.* ـ احتكاك *P.* استحكاك *T.* كيجشمك خاريدن || La tête lui démange باشی كيجيشور ـ باشنده احتكاك وار در Quand le temps vient à changer, la plaie lui démange هوانك تبدّلنده جراحتنه احتكاك عارض اولور

DÉMANTÈLEMENT. L'action de démanteler *A.* اندكاك السور *T.* ديوار يهيدگی سور *P.* انعقاف الجدار ـ انهدام السور ـ يقلغی

DÉMANTELER. Démolir les murailles d'une ville *A.* دكّ السور *P.* ديوار تنسيف الجدار ـ اقعاف السور ـ هدم السور ـ ديواری يقمق *T.* سوررا يكسان خاك كردن ـ يهيدن || On démantela cette ville en punition de sa révolte ديواری سوكمك فلان بلده‌ده ظهور ايدن عصيانك مجازاتی Démanteler اولمق اوزره تنسيف جداری اقتضا ايلدی une place خاك ايله ـ سور قلعه‌يی دكّ وهدم ايتمك هدم وتنسيف ايتمك ـ يكسان ايتمك

DÉMANTELÉ. *A.* مدكوك الجدار *P.* ديوار يهيده ديوار *T.* يقلمش

DÉMARCATION. Il se dit de toute ligne qui sert à marquer les limites des possessions de différentes Puissances *A.* اختطاط الحدود || Tracer une ligne de démarcation اختطاط بحدّ الفاصل ـ entre deux États ايكی دولتك ملكی بينی بر حدّ فاصل ايله اختطاط ايتمك

Il se dit figur., des limites qui séparent les droits de deux corps, de deux Puissances *A.* pl. حدود || Tracer une ligne de démarcation entre les attributions des divers magistrats حكّام وضابطانك حدود حكومتلرينی بشقه بشقه تعيين ايتمك

DÉMARCHE. Allure *A.* مشية ـ سِيْرت *P.* رفتار *T.* يورويش || Il venait à vous d'une démarche fière مشيت متكبّرانه ايله Démarche contrainte مشيت ثقلت آميز طرفكه كلور ايدی Je connus bien à sa démarche qu'il avait صقنديلو يورويش ـ quelque chose dans l'esprit خاطرنده بر شئ جولان ايلديكنی مشيت ورفتارندن استدلال ايلدم

Figur. Manière d'agir de quelqu'un dans une affaire, dans sa conduite *A.* حركت pl. حركات *P.* روش *T.* طاورانش || On observe toutes ses démarches صرف وسكناتنه كافهٔ حركات Il a fait une fausse démarche نظر دقّت اولنمقده در بركونه S'il fait une fois cette démarche, il est perdu حركت خطا آميزه تصدّی ايلدی بو مقوله حركته مبادرت ايده‌جك La démarche est hardie اولور ايسه تلف اوله‌جغی درکار در On jugera de toute sa conduite par sa première démarche بر جسورانه حركتدر سالك اوله‌جغی مسلكك كيفيتی اوّل باوّل ظهور ايده‌جك حركتندن بللو اوله‌جغی درکار در

DÉMARIER. Séparer juridiquement deux époux *A.* ـ تطليق *T.* نكاحی شكستن *P.* خلع النكاح ـ فسخ النكاح بوشاتمق ـ بوزمق

Se démarier. *A.* انفساخ النكاح ـ مخالعة *T.* قاريدن ياخود نكاحلرينی Ils voudraient bien se démarier || اردن بوشانمق بوشانمق استرلر ايدی ـ فسخ ايتمك خواهشنده ايديلر

Demarié. *A.* متخالع النكاح ـ خالع النكاح *P.* شكسته نكاح *T.* بوشانمش

DÉMARRER. Terme de Marine. Détacher *A.* فكّ العقد *P.* باغی چوزمك *T.* بندرا گشادن || Il faut démarrer le canon طوبی مربوط اولديغی ـ طوبك عقدينی فكّ ايتملو در باغندن چوزملو در ـ هلاطدن فكّ ايتمك اقتضا ايدر

Et partir. Il ne se dit que des vaisseaux *A.* فكّ الانجر *P.* القرار *T.* لنگر قرار بر داشتن قالقمق || Le vaisseau démarra par un beau temps سفينه بر موافق هواده فكّ لنگر Nous démarrâmes du port un tel jour قالقدی ـ قرار ايلدی فلان كون ليماندن فكّ لنگر قرار واقامت وسمت مقصوده طوغری توجّه وعزيمت ايلدك

DÉMASQUER. Ôter à quelqu'un le masque qu'il a sur le visage *A.* رفع الوجه العارية ـ رفع النقاب *P.* روپوش بر داشتن *T.* يوز اورتوسنی چيقارمق || C'est faire une insulte à un homme qui est en masque, que de le démasquer مستور الوجه اولان كشينك يوزندن رفع وجه عاريت ايتمك عرضنی كسر Elle se démasqua en entrant مجلسه دخولنده رفع ايلمكدر V. Masque. – Figur. Démasquer un homme, signifie, le faire connaître tel qu'il est نقاب ايلدی بر كمسنه‌نك حيثيّتنی جهرهٔ حالندن رفع نقاب توارى وتستّر ـ آچيغه چيقارمق ايلمك || Cet homme veut paraître ce qu'il n'est pas, je vais le démasquer فلان كشی ذاتنده موجود اولميان حيثيّتده

کورنمک قیدنده در لکن بن حالنی آچیغه چیقاره‌جغم
– Et qu'un homme se démasque lui-même, pour dire, qu'il se fait connaître pour ce qu'il est کندینی اولدیغی کبی کوستررر حالنی خود بخود اظهر ایدر۔

DÊMÂTER. Abattre, rompre le mât d'un vaisseau *A.* کسر الدقل *P.* ستون شکستن *T.* دیرک قیرمق || En cinq ou six coups de canon, il a démâté ce vaisseau بش التی‌طوب ضربیله کمینک دیرکلرینی شکست ایلدی C'est la tempête, le vent qui l'a démâté بوره‌نک شدّتندن وروزکارک ضربندن کمی دیرکلری منکسر وشکست اولمشدر – On dit au neutre d'un vaisseau dont la tempête a rompu les mâts, qu'il a démâté دیرکلرینک || Il a démâté de tous ses mâts دیرکی قیرلمشدر مجموعی منکسر اولمشدر

DÉMÂTÉ. *A.* منکسر الدقل *P.* شکسته ستون *T.* دیرکی قیرلمش

DÉMÊLÉ. Querelle, contestation *A.* منازعة ـ نزاع pl. منازعات *P.* غوغا ـ ستیز *T.* چکشمه || Grand démêlé منازعهٔ عظیمه Ils ont eu ensemble un démêlé بینلرنده بر نزاع جریان ایلدی Leur démêlé est fini میانه‌لرنده اولان ستیز وغوغا مندفع غوغالری دفع اولدی ـ اولمشدر

DÉMÊLER. Séparer les choses qui sont mêlées ensemble *A.* تفریق *P.* آیرمق *T.* از هم جدا کردن || Démêler les grains les uns d'avec les autres حبوباتی بری برلرندن تفریق Démêler les cheveux داندلری بری برندن آیرمق ـ ایلمک Démêler du fil پیچاپیچ اولمش صاجی تفریق ایتمک – Figur. Distinguer *A.* فرق *T.* سچمک || Il est quelquefois bien difficile de démêler le vrai d'avec le faux کذب ایله صحّتک خلاف وحقیقتک ـ بیتنی تمییز ایتمک بعضاً امر دشوار در On ne démêle pas aisément le vrai dévot d'avec l'hypocrite بیننی فرق وتمییز ایتمک بعض کرّه مشکلدر متعبّد صحیح – Et apercevoir, reconnaître *A.* تشخیص ـ فرق *P.* گزاریدن *T.* سزمک || On eut de la peine à le démêler dans la foule ایله مرایی‌یی فرق ایتمک امر آسان دکلدر ازدحام ناس ایچنده کوچ ایله فرق وتشخیص اولندی

Et débrouiller, éclaircir *A.* حل *P.* گشادن *T.* آچمق ـ Démêler une difficulté برمشکل حلّ ایتمک une intrigue سوکمک ـ شیرازهٔ فسادی حلّ ایتمک

DÉMÊLER une affaire *A.* تنقیح *P.* پاکیزه ساختن *T.* تمیزلتمک ـ پاکلتمک

On dit d'un homme, qu'il n'est pas aisé à démêler, pour dire, qu'il n'est pas aisé de reconnaître son caractère, ses vues ایچ یوزی آکلاشلمق کوچدر ـ استخراج بطانهٔ حالی مشکلدر

Se démêler de . . . , Se tirer, se dégager heureusement de . . . *A.* وارستن *P.* انسلال ـ انسلات ـ تخلیص النفس ـ استخلاص صیریلوب چیقمق ـ قورتلمق ـ شیوبشمک *T.* رها یافتن ـ بر مصلحتک ایچندن انسلات || Se démêler d'une affaire بر ایشک ایچندن صیریلوب چیقمق ـ ایتمک d'un بر جنکک ایچندن رهیاب انسلات اولمق combat بر کمسنه دوچار اولدیغی غائلدن تخلیص نفس embarras On lui avait suscité beaucoup d'affaires, mais il s'en est heureusement démêlé ایتمک باشنه غوایل کثیره پیدا ایتدرلمشیکن یاورئ بخت میمون ایله ایچلرندن فرجه‌یاب انسلال Ce prisonnier se démêla d'entre les mains des archers وانسلات اولمشدر فلان اسیر قوّاسلرک الندن بر تقریب صیریلوب بر تقریب شیوشمشدر ـ قاچدی

DÉMÊLER. Contester, quereller *A.* تنازع ـ منازعة ـ مخاصمة ـ تخاصم *P.* ستیزیدن *T.* چکشمک ـ غوغا ایتمک || Qu'avez-vous à démêler ensemble بینکزده موجب منازعه اولهجق ندر Ils ont toujours quelque chose à démêler l'un avec l'autre بینلرنده بر کونه منازعه وار در ـ دائما بر مادّهٔ منازع فیها وار در

DÉMEMBREMENT. Action de démembrer. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تبعیض ـ مقاسمة *P.* بخش بخش کردن *T.* بولشمه || Le démembrement de cette terre en a bien diminué le prix بو جفتلک اراضیسنک مقاسمه‌سی تقریبیله بهاسنه کسر وانحطاط کلدی Plusieurs monarchies se formèrent du démembrement de l'Empire Romain روما دولتلرنک مقاسمه‌سندن دول متعدّده پیدا اولمشدر

Il signifie aussi, la chose démembrée *A.* قسم pl. اقسام ـ *P.* حصّة مقسومة *T.* بخش ـ پای بولک || Ce fief est un démembrement d'une telle terre بو مالکانه فلان ارضک بر حصهٔ مقومه‌سیدر

DÉMEMBRER. Séparer les membres d'un corps, le mettre en pièces *A.* تعضیة *P.* لخت لخت کردن *T.* تیکه تیکه || Il se ferait plutôt démembrer, et mettre en pièces پارچه پارچه آیرمق ـ طوغرامق شونی ایتمکدن ایسه بارچه پارچه

كسلمسنى اختيار ايدر

Il se dit figur. des parties d'un corps politique, et signifie, séparer en plusieurs parties *A.* استقسام ـ تبعيض ـ تقسيم ـ تجزّية *P.* پای ایتمك ـ بولمك *T.* بخش بخش كردن ‖ Ce prince ne souffrira pas qu'on démembre ainsi son État فلان حكمدار بو وجهله ـ ملكنك بو وجهله تقسيمنه راضى اولميه‌جقدر تقسيمنى چكه‌مه‌جكدر On a démembré cette terre, et on en a détaché plusieurs fiefs فلان ارضى تقسيم ايدوب ايچندن بر قاچ پاره مالكانه تفريق ايلديلر

Il signifie aussi, retrancher *A.* تفريق ـ افراز *P.* جدا كردن ‖ Cette province a été démembrée de l'Empire بو آيرمق *T.* مملكت ملك سلطنتدن افراز اولنمشدر Ce fief a été démembré d'une telle terre بو مالكانه فلان اراضيدن تفريق اولنمشدر

Démembré. *A.* مقسوم *P.* بخش بخش شده *T.* بولنمش

DÉMÉNAGEMENT. Transport de meubles d'une maison à une autre où l'on va loger *A.* نقل ـ تبديل السكنا *P.* رحلت ـ كوچ *T.* كوچمه ‖ L'hiver n'est pas une saison favorable pour le déménagement وقت شتا نقل ماده‌سنه موافق بر موسم دكلدر

DÉMÉNAGER. Ôter ses meubles d'une maison d'où l'on déloge, pour les tranporter dans une autre où l'on va loger *A.* انتقال تبديل السكنا ـ نقل عن المكان ـ تبديل المنزل ـ ترحّل ـ نقل ايتدرمك ـ نقل ايتمك ـ كوچمك *T.* كوچ كردن *P.* ‖ Il a déménagé tous ses meubles كافّهٔ متاع بيتنى نقل سكز كوندنبرو نقل ايتدردى Il a déménagé depuis huit jours ايتمشدر La fin du terme approche, il faut penser à déménager وعده‌نك غايتى تقرّب ايتمكله تبديل منزل ماده‌سنى ملاحظه ايتمك لازمدر

Déménagé. *A.* منتقل *P.* كوچ كرده *T.* كوجمش

DÉMENCE. Folie, aliénation d'esprit *A.* اختلال العقل ـ خباط *P.* الاس ـ اختلال الدماغ ـ شوريدگى عقل *T.* جيوغنلق ‖ Il est en démence حال خباطده در Il est tombé en démence اختلال عقل عارضه‌سنه گرفتار اولمشدر C'est une vraie démence اختلال دماغدن نشأت ـ محض اختلال دماغدر Celui qui est tombé en démence, s'appelle *A.* مُالوس ـ مختلّ العقل ـ مختلّ الدماغ ـ مخبوط شوريده *P.* دلورمش ـ جيوغن *T.* عقل

Il se dit particulièrement d'une aliénation d'esprit, déclarée telle par les médecins ou par les juges *A.* جنون ـ دخَل ـ ديوانگى *P.* ذهاب العقل ـ زوال العقل ـ فساد العقل ـ دلولك *T.* بيهوشى ـ Celui qui a été déclaré en état de demence, s'appelle *A.* زايل العقل ـ ذاهب العقل ـ فاسد العقل ـ مجنون ـ ديوانه *P.* دلى *T.* بيهوش

se DÉMENER. Se débattre, s'agiter *A.* تململ *P.* دست وپا زدن *T.* چپالنمق ‖ Il se démène comme un possédé ممسوس جنّ چارپمش آدم كبى چپالنور ـ كبى تململ ايدر

DÉMENTI. Reproche de mensonge et de fausseté fait à quelqu'un *A.* تكذيب pl. تكذيبات *P.* دروغگويى *T.* اسناد ‖ Il lui donna un démenti فلانى تكذيب يلانجى چيقارمه Je lui donnerai cent démentis, s'il me dit cela بو كلامى ايلدى بكا سويليه‌جك اولور ايسه وجوه شتّا ايله تكذيب ايدرم Recevoir un démenti هزاران هزار تكذيبات ايله مقابله ايدرم ـ Souffrir un démenti مظهر تكذيب اولمق دوچار يلانجى چيقمق ـ تكذيب اولمق

Figur. Désagrément qu'on reçoit de n'avoir pu venir à bout d'une chose *A.* خسران *P.* نا بكامى ـ نا بكامى *T.* بوشه چيقمه ‖ Il a entrepris cela, et je crois qu'il en aura le démenti فلان ايشه مباشرت ايلدى انجق ظنّم بو در كه دوچار خسران اوله‌جقدر مرامه واصل اوله‌مامه ـ

DÉMENTIR. Dire à quelqu'un qu'il a menti *A.* تكذيب ـ تفنيد ـ اكذاب ـ *P.* كسى‌را دروغگو نمودن *T.* يلانجى چيقارمق ‖ Quoi! voudriez-vous me dementir? بو نه بنى تكذيب C'est une chose que l'expérience dément tous les jours ايتمكى استرسك بو كيفيّت تجربهٔ هر روزه ايله تكذيب اولنور Cet homme s'est démenti lui-même فلان كشى خود بخود Il dit aujourd'hui une chose, et demain il se démentira تكذيب اولندى بو كون سويلديكى كلامى يارنكى كون Un tel a rendu de très-bons témoignages de vous, gardez-vous bien de le démentir فلانِ كمسنه سنك حقكه ايتديكى حسن شهادتى تكذيب ايلمكدن حذر ايله ـ On dit figur. Démentir sa naissance, son caractère, sa profession, pour dire, faire des choses indignes de sa naissance etc. اصل ونسبنى وحامل اولديغى رتبه‌يى واتّخاذ ايلديكى حرفتى تكذيب واخلاف ايتمك

Se démentir. S'écarter de son caractère *A.* تخلّف عن

از قیاس مبدن وملتحمدر

Il se dit aussi des choses, et signifie, extrême, excessif *A.* عدیم بیحدّ وپایان - بیحدّ ونهایه - بیحدّ وقیاس *P.* مفرط - القیاس اولچیسی اندازه‌سی یوق *T.* ‖ C'est un homme d'une ambition démesurée بیحدّ وپایان حرص شانه مبتلا برآدمدر Il a une envie démesurée de vous voir آرزوسی - سنی کورمکه اوزوسی مفرطدر افراطده در

DÉMESURÉMENT. D'une manière démesurée *A.* فوق القیاس اولچیسی اندازه‌سی اولمیه‌رق *T.* بی اندازه *P.* فوق الحدّ - فوق الحدّ والقیاس حریص نام ‖ Démesurément ambitieux وشان

DÉMETTRE. Disloquer, ôter un os de sa place *A.* فکّ - کمیکی یرندن *T.* استخوانرا از جایش بیرون کردن *P.* ایثاء ایثای ‖ Démettre le bras کمیکی یرندن ایرمق - اوینا تمق قولی یرندن ایرمق - ساعد ایتمک

Et déposer, destituer *A.* عزل *P.* از جاه بیرون کردن *T.* منصبدن چیقارمق - عزل ایتمک

SE DÉMETTRE. Se défaire d'une place, d'une dignité *A.* استعفا - فراغت ایتمک *T.* ازجاه دست کشیدن *P.* قصر الید - فراغت قصریدد ایتمک ‖ Il s'est démis de sa charge en faveur d'un tel عهده‌سنده اولان منصبی فلانه فراغت ایلدی Il s'est démis de lui-même خود بخود قصر - منصبندن خود بخود فارغ اولدی Dioclétien se démit de l'Empire فلان قیصر سلطنتدن ید ایلدی استعفا ایلدی - قصر ید ایلدی - فراغت ایلدی

DÉMIS. *A.* موثوء - منفکّ *P.* از جایش بیرون شده *T.* یرندن منصبدن *T.* از جاه بیرون شده *P.* معزول *A.* چیقمش فراغت ایتمش *T.* فراغتکرده *P.* فارغ *A.* چیقمش

DÉMEUBLEMENT. V. Démeubler.

DÉMEUBLER. Dégarnir de meubles *A.* سلب الاثاث - ابها از رخت وبساط تهی کردن *P.* اعراء من الاثاث - البیت اوطه‌نک ‖ Démeubler une chambre یات یراغمی چیقارمق *T.* اثاثنی چیقارمق

DÉMEUBLÉ. *A.* عرّی من الاثاث - مسلوب الاثاث - مبهتو *P.* بی رخت وبساط *T.* یات یراغی چیقارلمش

DEMEURANT. Qui est logé en tel endroit *A.* ساکن - مقیم *P.* اقامتکنان *T.* اوتوران ‖ À monsieur tel, demeurant dans la rue de... فلان محلّده ساکن فلان نام کمسنه‌یه

AU DEMEURANT, signifie, au reste, au surplus *T.* قالدیکه

کچروی *P.* انحراف عن المسلک - تخلّف - المسلک نمودن *T.* اصولندن صاپمق ‖ L'homme vraiment vertueux ne se dément jamais صحیح وکامل اولان اهل برّوصلاح مسلک مألوفندن ابداً تجویز تخلف ایلمز Il sera toujours homme de bien, il ne se démentira pas اهل خیر ومبرّتندن برآدمدر مسلک واصولندن تخلّف ایتمک احتمالی Cet ouvrage ne se dément point, il est partout de la même force محالدر فلان تألیف هر محلّده سیاق یکسان اوزره اولوب اصلا تخلّف ایتمز

Il se dit figur. des bâtimens, de la menuiserie et de la charpente, et signifie, se déjoindre *A.* انزعاج *P.* ازجایش یرندن قاچمق - یرندن اوینامق *T.* جدا شدن ‖ Ce bâtiment, cette muraille, cette cloison commence à se démentir بو بنا وبودیواروبو چیت پرده یرندن اوینامغه باشلادی

DÉMÉRITE. Qualité qui rend digne de désapprobation et de blâme *A.* وسیلهٔ تقبیح اولمجق *T.* زوز *P.* قبح - هجنت چرکینلک کتوره‌جک شئ - شئ ‖ Où est le démérite de cette action? بو مادّه‌ده محلّ هجنت اولمجق نه وار در On m'en fait un démérite auprès de vous بو فعلده موجب استهجان اولمجق نه وار در - اول مادّه‌یی سنک یانکه بنی تقبیح وتهجینه وسیله اتّخاذ ایتمشلر در

DÉMÉRITER. Faire quelque chose qui mérite la désapprobation, le blâme *A.* ارتکاب الفعل - ارتکاب القباحة باعث تقبیح *T.* کار زوز آور کردن *P.* موجب الاستهجان بر کمسنه کندویه چرکینلک - اولمجق ایش ایشلمک ‖ Je n'ai point démérité auprès de vous کتوره‌جک ایشده بولنمق سنک یانکه استهجانی موجب اولمجق بر درلو ایشده بولنمدم

Et faire quelque chose qui prive de la grâce de Dieu *A.* کردار خدا نا پسند کردن *P.* حرکت بخلاف رضاء الله رضای باریه - اللهک رضاسنه مخالف حرکتده بولنمق *T.* ‖ Il a l'usage de raison, il est capable de mériter et de démériter قارشو ایش ایشلمک اعمال عقله اقتداری درکار اولمغله رضای باریه موافق ویاخود مخالف حرکته لیاقتی وار در

DÉMESURÉ. Qui excède la mesure ordinaire *A.* خارج عن اندازه‌دن *T.* بی اندازه - بیرون از اندازه *P.* القیاس ‖ C'est un homme d'une grandeur démesurée خارج چیقمش

ورذالتی اوزرلرنده قالمشدر

On dit, Demeurer en arrière, demeurer en reste, pour dire, rester débiteur *A.* بقاء الدين على الذمة *P.* بقيهٔ وام *T.* در ذمّت ماندن ‖ On dit aussi, qu'il est demeuré deux mille hommes sur la place, pour dire, qu'il y a eu deux mille hommes de tués ميدان معركده عرصه گاه ـ ايكيبيك نفر عسكر نقش زمين بوار اولمشدر حرب وقتالده ايكيبيك نفوس تسطيح خاك هلاك حومهٔ قتالده ايكيبيك نفوس غليدهٔ خاك ـ اولمشدر هلاك ودمار اولمشدر

On dit, Demeurer interdit, Demeurer confus مبهوت ودمبسته صفر زايد ـ زايد ولا طايل قالمق Demeurer inutile مقام صداقتده بر قرار Demeurer fidèle منزلهسنده قالمق بيطرف Demeurer neutre ثابتقدم اولمق ـ وبر دوام طورمق صلح Demeurer en paix بيطرفلقده دوام ايتمك ـ طورمق بر Demeurer les bras croisés واشتى اوزره بر قرار اولمق اللرى باغلو اولدرق عاطل ـ كمسنه ال باغلو اولدرق طورمق حال بيكارى وعطلت Demeurer à ne rien faire العمل اولمق بالتراضى موافقت ايتمك Demeurer d'accord اوزره طورمق بر Demeurer perclus de ses membres اوزلاشمق ـ اويوشمق ـ كمسنه نك اعضاسى معطّل قالمق ـ On dit de celui qui a paru tout étonné sur une nouvelle qu'on lui a apprise, qu'il est demeuré immobile d'étonnement كمال وله وحيرتندن جماد پشت ـ قاصقاتى قالدى ـ بت كبى قالدى ـ كبى قالدى دنگ ومتحيّر قالمشدر ـ بر ديوار حيرت قالمشدر

En parlant de choses qu'il est dangereux d'écrire, on dit que la parole vole, et l'écriture demeure سوز اوچار كيدر امّا كاغد طوبرهده قالور ـ Et d'une chose qu'on a avalée, qu'elle est demeurée sur le coeur, sur l'estomac, pour dire, qu'elle cause des soulèvemens de coeur, des maux d'estomac معدهيى بصدروب ـ Et figur. d'une personne qui conserve du ressentiment, que cela lui est demeuré sur le coeur فلان شيئى حوصلهسى ـ فلان شيئى هضم ايدهمدى حوصلهسى آلهمدى ـ يودامدى

Demeurer, signifie aussi, tarder *A.* تأخّر ـ تبطّى ـ ابطاء *P.* ديـر ماندن *T.* كيجكمك ‖ Il a demeuré long-temps en chemin وافر زمان يولده كجكدى Sa plaie a demeuré long-temps à guérir التيام جراحتى مدّت مديده تبطّى ايلدى

DEMEURE. Domicile, lieu où l'on habite *A.* مساكن *pl.* مسكن اقامتگاه ـ برواز *P.* محلّ الاقامة ـ مأوا ـ امكنة *pl.* مكان ـ مسكن لطيف ودلارا *T.* يورد ‖ Belle, agréable demeure بر محلّده اختيار Choisir sa demeure quelque part مكان مفرّح بر محلّده اتخاذ Établir sa demeure quelque part مأوا ايتمك ـ تبديل مسكن ايتمك Changer de demeure مأوا ايتمك يورد دكشدرمك

Et le temps pendant lequel on habite en un lieu *A.* مدّت الاقامة *P.* هنگام اقامت وقتى *T.* ‖ Il n'a pas fait longue demeure ici بو محلّده مدّت اقامتى متمادى دكل ايدى

Et état de permanence *A.* استقرار ـ استمرار ـ بقا *P.* برقرارى *T.* طيانوب قالمه Il ne se dit qu'en cette phrase, پايدارى ـ Cela n'est pas à demeure باقى ومستمرّ اولهجق شئ دكلدر

Il se dit, en termes de Palais, du retardement du temps qui court au-delà du terme où l'on doit payer ou faire quelque autre chose *A.* مماطلة *P.* وعدهيى *T.* ديرماندگئ وعده فلان Cet homme est en demeure avec ses créanciers كيجكدرمه آلهجقلوسنك وعدهسنى ـ كشى آلهجقلوسى حقّنه مماطله ايدر كجكدرر

DEMEURER. Faire sa demeure *A.* تمكّن ـ اقامت *P.* نشستن *T.* اوتورمق ‖ Demeurer à la ville شهرده اقامت ايتمك Il demeure dans une telle ville فلان شهرده مقيمدر

Figur. Être permanent *A.* استمرار ـ دوام *P.* بر قرار بودن *T.* طيانوب طورمق ‖ Il demeure toujours dans le même état پايدار ماندن ـ بر دوام بودن ـ اول حال اوزره مستمرّ Cet arc de triomphe n'est pas fait pour demeurer وبر دوامدر يادكار غزا اولان اشبو طاق بالا مستمرّ وپايدار اولمق اوزره بنا اولنمش دكلدر Il faut que toutes choses demeurent en leur entier هر شئ هيئت كاملهسى اوزره بر قرار اولمق اقتضا ايدر

Et rester *A.* بقا *P.* ماندن *T.* قالمق ‖ Il n'y est rien demeuré هيچ بر شئ قالمدى Il en demeurera plus de la moitié نصفندن زيادهسى باقى قالهجقدر Il ne lui est rien demeuré de tant de biens بو قدر اموالدن النده هيچ بر شئ قالمدى ـ On dit aussi: La victoire nous est demeurée غزا قصب السبق غالبيّت طرفمزدن ـ وغالبيّت طرفمزه قالدى L'affront leur est demeuré احراز اولندى بو ابشك شيمن

یاری بچق معرفتلو *T.* نیم هزمند *P.* عالم غیرکامل savant *A.* - On dit aussi, Demi-cuit *A.* ناقص النضج *T.* نیم پخته *P.* فیم نصفاً مجنون Demi-fou *A.* یاری بچق پشمش - اولو کبی *T.* نیمرده Demi-mort *P.* یاری دلی *T.* دیوانه اولومجل

À DEMI. À moitié, en partie *A.* منتصفاً *P.* یاری *T.* نیمکار - ایشلری نیمکار براقمق || Faire les choses à demi بچق یاری بچق سویلمک S'énoncer à demi یاری بچق براقمق منتصفاً افادهٔ مرام ایتمک -

DEMI-LUNE. C'est un ouvrage fait en triangle dans les dehors d'une place de guerre *T.* آی طابیه‌سی - نیم قمر طابیه‌سی

DEMI-MÉTAL. Substance minérale qui a plusieurs des propriétés des vrais métaux *A.* نیم معدن *P.* معدن غیر کامل یاری معدن *T.*

DÉMISSION. Acte par lequel on se démet d'une charge *A.* منصبی براقمه *T.* دستکشی از منصب *P.* فراغ - استعفا حسن رضا واختیار - استعفای اختیاری || Démission volontaire کرهاً اولان استعفا - استعفای جبری forcée ایله اولان استعفا On n'a pas reçu sa démission استعفاسی قبول اولنمامشدر On lui a demandé sa démission استعفا ایلمسی کندویه تکلیف اولندی

DÉMISSIONNAIRE. Celui en faveur de qui s'est fait une démission *A.* اوزرینه فراغ اولنمش کمسنه *T.* مفروغ له

DÉMOCRATE. Celui qui est attaché aux principes de la démocratie *A.* متمسک بمذهب الحکومة الناس

DÉMOCRATIE. Gouvernement où la souveraineté réside dans le peuple *A.* حکومت الجمهور الناس *P.* حکومت همه ناس *T.* عوامّ ناس حکومتی || La démocratie est sujette à de grands inconvéniens حکومت جمهور ناس محاذیر جسیمه‌یی مستتبعدر

DÉMOCRATIQUE. Qui appartient à la démocratie *A.* متعلّق بحکومت الجمهور الناس *T.* عوامّ ناس حکومتی صورتنده اولان

DÉMOCRATIQUEMENT. D'une manière démocratique *A.* بطریق عوامّ ناس حکومتی صورتنده *T.* حکومت الجمهور الناس اولدرق

DÉMOLIR. Détruire, abattre *A.* تهدیم *P.* یهیدن - هدم - هدّ - یکسان خاک کردن *T.* پیقمق || Démolir un édifice, une

یاره‌سنک اوکلمه‌سی طول زمان رهین تأخّر وبطائت - اولمشدر

Et s'arrêter *A.* توقّف *P.* تمکث - مکث - درنگیدن - مولیدن *T.* آرمیدن - آراخیدن - قالمق || Demeurez là jusqu'à mon retour عودتمه قدر اولطرفده توقّف ایله Le carrosse demeura au milieu du chemin, sans pouvoir avancer هنطو ایلرویه قطع منزل ایده‌میوب منتصف توقّف ایلدی - On dit figur., qu'un homme est demeuré en beau chemin, pour dire, qu'il a manqué à faire fortune, lorsqu'il y avait le plus d'apparence qu'il y réussirait منزل مقصودک یولنه تقریب ایتمشیکن درماندهٔ On dit aussi dans le même sens, Il ne faut pas demeurer en si beau chemin زمین خیبت وخسران اولمشدر منزل مقصوده Et qu'une affaire n'en demeurera pas là, pour dire, qu'elle pourra avoir des suites تقرّب ایتمشیکن توقّف جائز دکلدر Et en parlant de l'endroit où l'on a discontinué un discours, une lecture, Voilà où nous en sommes demeurés بو کرته‌یه قدر - فلان مادّه بو کرته‌ده طوره‌جق دکلدر قاله‌جغی یوقدر اشته محلّ توقّفمز - اشته قالدیغمز یر بوره‌سیدر بوره‌سیدر

Lorsqu'il s'agit de choisir entre plusieurs choses, on dit de celle qu'on préfère aux autres, Demeurons-en là اشته بوکا قرار بونک اوزرینه قرار ویره‌لم - ویره‌لم

On dit aussi, Demeurons-en là, pour dire, n'en parlons pas davantage *A.* یکفی *P.* همان بس *T.* زیاده‌سی - یتشور لازم دکل

DEMI. Qui fait la moitié d'un tout divisé en deux parties *A.* نصف pl. انصاف *P.* نیم *T.* یاری - یارم - بچق || Une heure et demie بر بچق ساعت

On dit, Midi et demi, Minuit et demi نصف نهاردن ویاخود نصف لیلدن یارم ساعت صکره - Lorsque Demi précède le substantif, il est toujours indéclinable || Demi-pistole یارم غروش Demi-cercle نصف دائره Demi-douzaine یارم دسته

On dit, Entendre à demi-mot, pour dire, entendre ce qu'un homme dit, quoiqu'il ne s'explique pas entièrement *A.* العارف یکفیه الاشارة *T.* نیم اشارتدن آکلامق - Et voir à demi, pour dire, voir superficiellement *T.* نیم نگاه ایله باقمق - On dit par mépris, Un demi- چالوب چارپمه‌جه باقمق

maison بنایی وخانه‌یی هدم ایتمک

Démoli. *A.* منهدم - مهدود *P.* یکسان خاک شده - یهیده *T.* یقلمش

DÉMOLITION. Action de démolir. V. Démolir || La démolition de cette tour coûtera beaucoup بو قلّه نک هدمی کلّیتلو مصارفه مصارف کثیره ایجاب ایده‌جکدر - محتاجدر

Démolitions, au pluriel. Les matériaux qui restent de ce qu'on démolit *A.* pl. انقاض *P.* شکستپارها *T.* یقندیلر || Les démolitions de ce bâtiment ont été bien vendues بو بنا انقاضی ایو بها ایله فروخت اولندی

DÉMON. Diable, malin esprit *A.* شیطان pl. شیاطین *P.* دیو *T.* شیطان || Le démon lui a inspiré cela بونی شیطان درونده القا ایتمشدر Les ruses du demon حیل ودسایس شیطانیّه - On dit d'une personne qui ne fait que tourmenter les autres, C'est un démon *A.* شیطانی المزاج - شیطان محض *P.* دیو صرف شیطان - شیطان خویلو *T.* مردم

Il se prend aussi pour Génie, esprit, soit bon, soit mauvais *A.* جنّ pl. جانّ *T.* اجنّی || C'est un bon démon qui m'a inspiré cela بونی بر جنّ خیر درونده القا ایلدی Quel démon vous agite ? درونده القای پیچ وتاب ایدن قنغی جنّدر - Il se dit aussi d'une personne qui a beaucoup d'esprit *A.* داهیة *P.* آفت ذهن *T.* جنّ فکرلو

DÉMONIAQUE. Qui est possedé du malin esprit *A.* ممسوس *P.* مخبوط - جنّ چارپمش *T.* دیو بخوریده - دیو زده

DÉMONOGRAPHE. Auteur qui écrit sur les démons *A.* مؤلّف *T.* اجنّی احوالنی یازمش مولّف فی احوال الجانّ

DÉMONOMANIE. Traité sur les démons *A.* مقالة فی احوال الجانّ

DÉMONSTRATEUR. Celui qui démontre. Il se dit particulièrement de celui qui donne des leçons d'Anatomie sur le cadavre *A.* مثبت الحال بالارائة *P.* بنمایش اثباتکنان *T.* کوستررک || Démonstrateur en Anatomie, en Botanique فنّ تشریح وعلم نباتات درسنده بالارائه اثبات حال ایدن

DÉMONSTRATIF. Qui démontre. Il ne se dit qu'en parlant des preuves *A.* مثبت - موجب الاثبات *P.* اثباتساز *T.* || Argument démonstratif برهان مثبت Preuve démonstrative دلیل بالاثبات - دلیل مثبت Il a prouvé sa proposition par un argument démonstratif مطلبنی برهان مثبت ایله تصدیق ایلدی Il en a apporté une preuve démonstrative بر دلیل مثبت سرد ایلدی

Il se dit aussi, de celui des trois genres d'Éloquence qui a pour objet la louange et le blâme *A.* اثبات بالبرهان || Les trois genres d'Éloquence sont, le démonstratif, le délibératif et le judiciaire فنّ بلاغتک اقسام ثلاثه‌سندن بری اثبات بالبرهان دیگری اثباب بالبحث واوچنجیسی اثبات بالمحاکمه در

En Grammaire, Pronom démonstratif, est un pronom qui sert à indiquer quelque chose *A.* اسم الاشارة pl. اسماء الاشارة || Celui-ci est un pronom démonstratif هذا کلمه‌سی اسمای اشارتدندر

DÉMONSTRATION. Preuve évidente et convaincante *A.* برهان pl. دلیل - براهین *P.* نمودار *T.* کوسترمه || Démonstration claire دلیل واضح nette دلیل صریح invincible, incontestable واهمهٔ تعریضدن سالم برهان قاطع Faire une démonstration اتیان دلیل ایتمک - اقامت برهان ایتمک Faire la démonstration d'une proposition بر مطلبده اقامت Il a trouvé la démonstration de ce problème دلیل وبرهان ایلمک بو مسئلدنک برهانی بولدی Démonstration Mathématique فنون ریاضیّه قاعده‌سنجه ایراد اولنان دلیل

Et temoignage, marque *A.* امارة pl. امارات - اثر pl. آثار *T.* کوسترش || Il lui fait, il lui donne tous les jours de grandes démonstrations d'amitié کلّ یوم آثار جسیمهٔ محبّت Après tant de démonstrations de sa mauvaise volonté اظهارندن خالی دکلدر سوء قصده دائر امارات متوافره عرض Il en a donné des démonstrations publiques اول بابده ایلدکدنصکره Malgré sa retenue ordinaire, il donna quelque démonstration d'impatience علی ملاء الناس آثار عدیده عرض واظهار ایلدی هر حالده تأنّی واستثبات ایله مألوف ایکن نوعمّا اظهار اظهار امارات نا شکیبایی ایلدی - آثار نا شکیبایی ایلدی

DÉMONSTRATIVEMENT. D'une manière démonstrative *A.* مبرهناً *P.* مدلّلاً - دلیل کوسترررک *T.* نموداراته || Prouver quelque chose démonstrativement بر شیئی مبرهناً اثبات ایتمک

DÉMONTER. Séparer quelqu'un de sa monture *A.* حرم فلانَ - بنکدن محروم قلمق *T.* ازاسب محروم کردن *P.* المرکب راست بنکدن آیرمق || Il a rencontré des voleurs qui l'ont démonté کادیکی حرامیلر مرکبندن محروم ایلدیلر Ce cavalier fut démonté d'un coup de canon qui tua son cheval راکب اولدیغی مرکب

اثبات ایلدم

Et témoigner par des marques extérieures *A.* تبیین - بیان *P.* نمودن *T.* کوسترمک || Le calme de son visage démontre la paix de son âme دلالت - ناصیهٔ حالنده بدیدار اولان آثار آرام وسکونت آسایش بالنه دلالت ایدر Les cris de cet enfant démontrent qu'il souffre بو معصومک صیحه وفریادی الم کشیده اولدیغنه دلیلدر - الم کشیده اولدیغنه دلالت ایدر الم کشیده اولدیغنی مبیّندر -

En Anatomie, en Botanique et en Histoire naturelle, on se sert de ce mot, pour dire, faire voir aux yeux la chose dont on parle *A.* اثبات الحال بالاراٰنة *T.* کوستروب اثبات ایتمک

DÉMORALISATION. Action de démoraliser, ou état de ce qui est démoralisé *A.* فساد الاخلاق - انفساد الاخلاق *P.* اخلاقک بوزوقلغی *T.* تباهیٔ خوی

DÉMORALISER. Rendre immoral, corrompre les moeurs *A.* افساد الاخلاق *P.* خوی تباهیدن *T.* اخلاقی بوزمق || Les mauvaises lois démoralisent le peuple قانونلر خلقک اخلاقنی افساد ایدر نا صواب اولان

DÉMOUVOIR. Faire que quelqu'un se désiste, se déporte de quelque prétention *A.* صرف عن المطلوب *P.* وا گذاردن *T.* وازکچدرمک || Rien ne l'a pu démouvoir de cette prétention بو ادّعادن صرف ایتدرلمسی بوجهٔ من الوجوه ممکن اولهمدی

DÉMUNIR. Ôter les munitions d'une place *A.* تعریة من *P.* از مهمّات تهی کردانیدن - اخلاء عن المهمّات *T.* مهمّاتدن چیلاتمق || Cette place est menacée, il ne faut pas la démunir بو قلعه معرض خطرده اولمغله مهمّات ومالزمدن تعریه اولنمق جائز دکلدر

DÉMUNI. *A.* عریّ من المهمّات *P.* از مهمّات تهی *T.* مهمّاتدن چیلاق

DÉMURER. Ouvrir une porte ou une fenêtre qui était murée *A.* فکّ الردم - فکّ السداد - نزع السداد *T.* قپویی || Il faut démurer cette porte بو قپویی سدّ ایدن دیوارک نزعی اقتضا ایدر ویاخود پنچره یی طیقادان دیواری سوکمک

DÉNAIRE. Qui a rapport au nombre de dix *A.* عشریّ || Nombre dénaire عدد عشری Arithmétique dénaire فنّ حساب بالاعشار

کلّهٔ طوب اصابتیله اهلاک اولنمغین آندن محروم قالدی

On dit, qu'un cheval a démonté son homme, pour dire, qu'il l'a jeté par terre *A.* تنکیب *P.* انداختن - افکندن *T.* یره قدرمق

En parlant de meubles, de machines, il signifie, désassembler les différentes parties qui les composent *A.* فسخ الاجزاء *P.* سوکمک *T.* اجزارا از هم جدا کردانیدن || Démonter une montre عربه نک un carrosse برساعتک اجزاسنی سوکمک المـاس Démonter des diamans اجزاسنی فسخ ایتمک طاشلرینی یرلرندن سوکمک

Démonter un canon. C'est l'ôter de dessus son affût *T.* طوبی عربه سندن ایندرمک - Et démonter un canon, une batterie. Les mettre à coups de canon hors d'état de servir *T.* طوبی عملمانده ومعطّل قلمق - وطابیه طوبلرینی کورلتمک

Figur. Mettre en désordre, déconcerter *A.* تشویش - اخلال *P.* شاشورمق *T.* شوریده کردن - شوریدگی آوردن || Cette objection le démonta d'abord بو اعتراض اوّل امرده تشویشنه اوّلکی Il fut démonté dès le premier argument بادی اولمشدر Ce ministre a démonté la politique des ennemis برهانک سردی عقیبنده شاشوب قالدی فلان مدبر دولت دشمنک قوردیغی اصول وتدبیرینی تشویش واخلال ایلدی Cela lui démonta la cervelle بو کیفیّت ذهننی شاسوردی

En parlant des gens qui sont extrêmement maîtres de leur visage, et qui font paraître de la joie, de la tristesse etc. selon qu'il convient à leurs intérêts, on dit, qu'ils se démontent le visage comme il leur plaît دیلدیکی صورت اوزره تبدیل چهره ایدر

DÉMONTRABLE. Qui peut être démontré *A.* ممکن الاثبات *P.* اثبات اولنه بیلور *T.* امکان پذیر اثبات || Cette proposition est démontrable بو مسئله ممکن الاثبات اولان مسائلدندر

DÉMONTRER. Prouver d'une manière évidente *A.* اثبات - باقامة الدلیل *P.* اثبات - ثابت کردن *T.* اثبات ایتمک || Démontrer une vérité حقیقت حالی اثبات ایتمک une proposition بر مطلبی اثبات ایتمک Démontrer clairement, nettement بالوضوح والصراحه اثبات ایتمک Je lui ai démontré que telle chose ne pouvait être autrement آخر وجهله اولمق احتمالی محال ایدوکنی اقامت ادلّه ایله

se DÉNANTIR. Abandonner les nantissemens qu'on avait reçus *A.* ترک الرهن *P.* گرورا وا کذاشتن *T.* امانتی براقمق - On dit aussi, Il ne faut pas se dénantir, c'est-à-dire, se dépouiller de ce qu'on a یدنده اولانی ترک ایتمک روا دکلدر

DÉNATTER. Défaire ce qui est fait en natte *A.* فسخ الضفیر *P.* پیچیده‌را گشادن *T.* اورکویی سوکمک - حلّ الضفیر صاچک اورکوسنی || Dénatter des cheveux حلّ ضفیر شعر Dénatter les crins d'un cheval آتک صاچی اورکوسنی سوکمک

DÉNATURER. Changer la nature d'une chose *A.* تغییر النوع *P.* دیگر گون ساختن *T.* بشقه درلویه تحویل النوع - En ce sens il ne se dit que dans cette phrase, Dénaturer son bien, pour dire, vendre ses propres pour faire des acquêts dont on ait la libre disposition چویرمک ما ملکنی نوع آخره تحویل ایتمک

On dit, Dénaturer des mots, pour dire, en changer l'acception *A.* تغییر المعنا الالفاظ *P.* معنای سنخنرا دیگر گون *T.* سوزک معناسنی بشقه قلمق کردن - Et dénaturer une question, pour dire, changer l'état de la question *A.* تغییر صددی *T.* صورت حال دیگر گون کردن *P.* الصورة الحال بشقه صورته چویرمک - Et dénaturer un fait, pour dire, en changer les principales circonstances *T.* اصول ماده‌یی اصول ماده‌یی بشقه کونه چویرمک - تغییر ایتمک

DÉNATURÉ. *A.* مستحیل الی نوع الآخر *P.* دیگر گون شده *T.* بشقه درلویه چویرلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, qui manque d'affection et de tendresse pour ses plus proches parents *A.* منقطع الحنو *P.* علاقهٔ طبیعیه‌دن *T.* از مهربانیٔ مادر زاد دور ومهجور حنو فطریدن منقطع || Père dénaturé کسیلوب ایرلمش اولمش پدر - Et qui est contraire aux sentimens naturels d'affection et de tendresse *A.* مغایر الحنو الطبیعی || C'est une action bien dénaturée حنو طبیعی‌یه کلیاً مغایر بر فعل شفقت فطریه‌یه منافی بر فعل مستهجندر - نا مرضیدر

DENDRITE. Pierre sur laquelle on trouve des accidens qui représentent des arbrisseaux formés naturellement *A.* حجر شجری

DÉNÉGATION. Action par laquelle on dénie quelque chose en Justice *A.* انکار || Il persiste dans sa dénégation انکارنده رسماً اولان انکار - انکار رسمی Dénégation formelle اصرار ایدر

DÉNI. Refus d'une chose due *A.* امتناع *P.* دریغسازی *T.* اسرکمه Il n'est guère d'usage qu'en ces phrases: Déni d'alimens. Déni de Justice. Déni de renvoi. Lorsqu'un fils refuse de nourrir son père, c'est déni d'alimens بر ولد والدینی انفاقده تجویز امتناع ایده‌جک اولور ایسه اول حال امتناع عن انفاق الابوین تعبیر اولنور Lorsqu'un juge refuse de prononcer sur une requête, c'est déni de Justice بر حاکم صاحب عرضحالک استدعاسنه اقتضا ایدن حکمی اصدار ایتمدیکی حالده امتناع عن احقاق الحق ایتمش اولور Lorsqu'un juge refuse de renvoyer au tribunal compétent une cause, c'est déni de renvoi قاضی مأذون فصلی اولمدیغی دعوایی فصلنه مأذون اولان محکمه‌یه حواله‌دن امتناع ایتسه امتناع عن نقل الدعوا ایتمش اولور

DÉNICHER. Ôter du nid *A.* اخراج عن الموکن *P.* از آشیانه یوه‌دن چیقارمق *T.* بیرون کردن || Dénicher des oiseaux - Figur. Faire sortir par force de quelque poste. Il ne se dit qu'en parlant d'une bande de voleurs, d'une troupe d'ennemis *A.* طرد عن الموکن *P.* از آشیانه بیرون راندن *T.* یوه‌دن سوروب قوغمق || Il y avait des voleurs dans ce château, on les a dénichés اول حصارده اتخاذ قرار ایتمش لصوص وحرامیان یوه‌لرندن On envoya des gens pour dénicher les ennemis طرد ایتدرلمشدر اول محلّده تحصّن ایتمش اعدایی یوه‌لرندن طرد وازعاج ایچون معلوم المقدار نفرات عسکریه ارسال اولندی Et trouver, découvrir la demeure de quelqu'un *T.* بر کمسنه‌نک یوه‌سنی بولمق

Et s'évader avec précipitation de quelque lieu *A.* فرار *P.* هرب عن المکان *T.* از جای قرار گریختن یرندن || Il a déniché la nuit قراری فراره تبدیل ایتمک - قاچمق Les ennemis eurent peur, ils dénichèrent aussitôt وقت لیلده قراری فراره تبدیل ایلدی دشمن خوفه تبعیّت ایله در حال رهپیمای سمت هرب وفرار اولمشدر

DÉNIER. Nier *A.* انکار || Dénier un fait ماده‌یی انکار ایتمک un crime جرمی انکار ایتمک une dette دینی انکار ایتمک un dépôt امانتی انکار ایتمک

Et refuser quelque chose que la bienséance et la justice ne veulent pas qu'on refuse *A.* تقصیر - تمنیع *P.* دریغ داشتن

quer le degré de bonté de l'argent *A.* عيار || L'argent pur s'appelle de l'argent à douze deniers سيم خالص اون ايكى عياردە سيم تعبير اولنور S'il y a une douzième partie d'alliage, il s'appelle de l'argent à onze deniers اون ايكيدە بر قاتندىسى اولان كمش اون بر عياردە كمش تعبير اولنور On évalue la bonté de l'argent par deniers, et celle de l'or par carats سيمك قيمتى عيار اعتباريله وآلتونك قيمتى قيراط اعتباريله در

DÉNIGREMENT. Action de dénigrer. V. ce mot.

DÉNIGRER. Travailler à diminuer le mérite de quelqu'un ou de quelque chose, à les rendre méprisables *A.* تنديد ـ تشرير *P.* تشهير ـ تلديد ـ لسانه ـ فصل ايتمك *T.* در زبان گرفتن || Dénigrer la réputation d'un homme بركسه نك كتورمك Il n'en parle que pour le dénigrer صيت ونامنى تشرير وتنديد ايتمك اول بابده سوق كلام ايلمكدن مرام مرامى مجرّد فلانى آوردهٔ زبان ـ مجرّد فلانى تشهير ايدى Dénigrer les ouvrages de quelqu'un بر كمسه نك آثار وتاليفاتنه سنگ انداز تشهير وتنديد اولمق آثار وتاليفاتنى فصل ايتمك ـ

DÉNIGRÉ. *A.* ملدّد ـ منذّد *P.* لسانه كلمش *T.* در زبان گرفته ـ ديللنمش ـ

DÉNOMBREMENT. Compte détaillé soit de personnes, soit de choses *A.* يك يك شمار ـ شمار *P.* فرداً فرداً تعداد ـ تعداد *T.* برر برر صايمه ـ فراده فراده صايمه ـ صايمه || Tous les cinq ans on faisait à Rome le dénombrement des citoyens رومية كبراده هر بش سنده بر كرّه اهالى وسكّانى فرداً فرداً تعداد ايدرلر Faire le dénombrement de ses possessions املاك وعقارى تعداد ايتمك

Il se dit aussi en parlant du détail qu'un vassal donne à son seigneur de ce qu'il tient de lui en fief *T.* مفردات دفترى || Donner un aveu et dénombrement d'une terre بر ملكك مفردات دفترينى اعطا ايتمك

DÉNOMBRER. Faire un dénombrement *A.* احصا ـ تعداد ـ عدّ *P.* برر برر صايمق ـ صايمق *T.* يكان يكان شمردن ـ شمردن || On a dénombré tous les habitans de cette paroisse محلّه نك بالجمله سكنه واهاليسى تعداد واحصا اولندى

DÉNOMBRÉ. *A.* معدود *P.* شمرده *T.* صايلمش

DÉNOMINATEUR. Terme d'Arithmétique. C'est, des deux nom-

DENIER. Espèce de monnaie de cuivre *A.* فلس pl. فلوس *P.* پشيز *P.* vul. پول *T.* منقر ـ پول || Cela ne vaut pas un denier بو شئى Cet homme n'a pas un denier vaillant فلان بر منقر دكمز Payer jusqu'au dernier denier كشى بر فلس احمره مالك دكلدر بر اوفاق منقره وارنجه ادا ايتمك

DENIER À DIEU, se dit de ce qu'on donne pour arrhes d'un marché. V. Arrhes.

DENIER, se dit aussi de toute somme d'or ou d'argent *A.* درهم pl. دنانير *P.* درهم ودينار *P.* vul. پول *T.* اقچه ـ دينار ـ دراهم ـ كثيتلو مبلغ || Une grande somme de deniers مبلغ ـ مال اقچه يى عبثه صرف ايتمك Divertir les deniers كثيتلو اقچه Les deniers publics بيت المال عامّه Les deniers Royaux اموال جيب همايون ـ جيب همايون مالى ـ خاصّهٔ همايون اقچه سى

Et de l'intérêt d'une somme principale *A.* ربح *P.* سود قرض *T.* فايض ـ مرابحه ـ كذشته || Mettre son argent au denier vingt, c'est-à-dire, le donner pour en tirer la vingtième partie tous les ans اصل مالك يكرمى سهمدن بر سهم اعتباريله On سنوى تعيين فايض ايدەرك اقچه استرباح ايتمك a réduit les rentes à un tel denier مستغلّاتنك فايضنى شو قدر فيصاته تنزيل ايلديلر

Et d'une certaine part qu'on a dans une affaire, à proportion de laquelle on partage le gain ou la perte *T.* اقچه حسابيله حصّه Ainsi on dit, qu'un homme a un denier dans une ferme, pour dire, qu'il y a la douzième partie d'un vingtième فلان مالكانه نك يكرمى سهمندن بر سهمك اون ايكى اقچه سنده بر اقچه حصّه سى وار در

DENIER DE POIDS. Terme de monnaie *A.* درهم || Un denier pèse vingt-quatre grains بر درهم يكرمى درت حبّه دن عبارتدر بر درهمك وزنى يكرمى درت حبّه در ـ

DENIER DE FIN OU DE LOI. Terme de monnaie, qui sert à mar-

bres qui expriment une fraction, celui qui se trouve au-dessous *A.* رقم معرّف الكسر

DÉNOMINATIF. Qui dénomme *A.* علم || Un terme dénominatif اسم علم

DÉNOMINATION. Désignation d'une personne ou d'une chose par un nom qui en exprime l'état, l'espèce, la qualité etc. *A.* اسم pl. اسامی *P.* نام *T.* آد || Dans les arts et dans les sciences, il ne faut rien changer sans nécessité aux dénominations reçues علوم وفنونده موضوع ومعتاد اولان اسامینك بلا موجب تبديلی جائز دكلدر Les choses prennent leur dénomination de ce qu'elles ont de plus remarquable اسامیٔ اشیا ذاتلرنده موجب تميّز اولهجق كيفيّته كوره وضع وتخصيص اولنور

DÉNOMMER. Terme de Pratique. Nommer une personne dans un acte de justice *A.* تصريح الاسم *P.* ياد نام كردن *T.* آدی بللو ايتمك || Il faut dénommer toutes les parties dans un arrêt بر اعلام ايچنده مصلحته صاحب علاقه اولان مجموع كسانك اسملری تصريح اولنمق اقتضا ايدر

DÉNOMMÉ. *A.* مصرّح الاسم *P.* نامش ياد كرده *T.* آدی بلورمش

DÉNONCER. Annoncer publiquement, faire connaître *A.* اعلان *P.* بيان كردن *T.* آگاهيدن - بيلدرمك - بيان || Dénoncer une demande à son garant مطلوبك تأديه‌سی لازم كلديكنی اول ماده‌ده ضامن ومتكفّل اولمش كمسنديه بيان ايتمك - On dit d'un soldat qui a déserté, que son capitaine l'a dénoncé pour déserteur فلان عسكری نفری آبق وهارب اولديغی ضابطی طرفندن اعلان اولندی

DÉNONCER une personne. C'est en déclarer publiquement le nom suivant certaines formes prescrites *A.* تعريف الاسم *P.* بر كمسنه‌نك اسم وشهرتنی *T.* تعريف نام وشان كردن بيلدرمك

Il signifie aussi, déférer en Justice *A.* اخبار الحاكم بشیٔ ما *P.* بحاكم خبر رس *T.* حاكم بحاكم خبر دادن - حاكمرا خبردار كردن || Dénoncer un coupable حاكمه بيلدرمك - طرفنه خبر ويرمك ارتكاب جرم ايدن كمسنه‌يی حاكم طرفنه بيلدرمك Dénoncer un livre commme hérétique بر كتاب رفض وبدعتی مشتمل اولديغنی حاكم طرفنه اخبار ايتمك

DÉNONCIATEUR. Celui qui défère quelqu'un, quelque chose en Justice *A.* مخبر الحاكم بشیٔ ما *P.* بحاكم خبر رس *T.* حاكم طرفنه خبر ويريجی || Se rendre dénonciateur حاكمه خبر ويريجی Le tiers applicable au dénonciateur خبر ويريجی يه اخبارته اولمق اوزره عايد اولان ثلث حصّه

DÉNONCIATION. Déclaration, publication *A.* اعلان - اعلام *P.* آگاهسازی *T.* بيلدرمه - Il signifie aussi, délation. V. ce mot.

DÉNOTER. Marquer, indiquer. Il ne se dit qu'en Médecine *A.* دلالت *P.* نمودن *T.* كوسترمك || Ce frisson dénote de la fièvre اشبو عارضهٔ عروا حمّايه دلالت ايدر

DÉNOUEMENT. Action de dénouer. Il ne se dit qu'au figuré, et signifie, la fin d'une aventure mise en récit ou en action dans une pièce de théâtre *A.* خاتمة *P.* انجام *T.* صوك

Le dénouement d'une difficulté, signifie, la solution d'une difficulté *A.* حلّ المشكل *P.* گشاد عقدهٔ كار *T.* مشكلك چوزلمه‌سی

DÉNOUER. Défaire un noeud *A.* فسخ العقدة - حلّ العقدة *P.* انشاط - گره گشادن *T.* دوكمی چوزمك || Dénouer des cordons ايپلرك دوكملرينی - حلّ عقود حبال ايتمك Cela est noué si fort, qu'on ne le saurait dénouer فلان شيئك عقده‌سی شول رتبه‌ده محكمدر كه حلّ وانشاطی محالدر

Figur. Rendre plus souple, plus agile *A.* ايجاب الخفّة - ايراث السهولة الانعطاف - سبكتر ساختن - آزاده ساختن *P.* جست وچالاك كردن - آچمق - خفيفلندرمك *T.* || Les exercices, la chasse, la danse, l'escrime dénouent le corps تعليملر وصيد وشكار ورقص وقليج مشقی خفت ابدانی مستلزم احوالدندر ابدانك سهولت انعطافنه باعث اولور -

SE DÉNOUER, se dit d'un noeud qui vient à se lâcher, à se défaire *A.* انحلال *P.* تنسّر - وا شدن *T.* گشاد پذيرفتن - سوكلمك - چوزلمك - آچلمق - Figur. Devenir plus souple كسب الخفة - كسب السهولة الانعطاف - انطلاق عن القيد *A.* آچلمق - خفيفلنمك *T.* آزاده شدن *P.* || Les jambes de ce cheval se sont bien dénouées بو آتك آياقلری كركی كبی آچلمشدر Les chevaux napolitains ne se dénouent qu'à six ou sept ans نابولی آتلری التی يدی سنه‌دن اوّل آچلمز Ce jeune homme était lourd, pesant, mais il commence à se dénouer بو نو جوان في الاصل ثقيل الجسم وبطيء الحركه كسب خفت ايلدی - ايكن شمدی آچلمغه باشلادی

On dit aussi, qu'un enfant se dénoue, pour dire, que les parties de son corps qui étaient nouées, commencent à se dégager. فلان معصومك بدنی کسب بسطت وانکشافه یوز طوتدی

DENRÉE. Tout ce qui se vend pour la nourriture et l'entretien des hommes et des animaux *A.* ذخیرة pl. ذخایر - ذخر - یییه جك - آزق *T.* خوراك - زاد - توشه *P.* زاد - غلال pl. غلّة غلال وذخایر مبایعه ایتمك || Acheter des denrées ذخیره - اجناس ذخایره تعیین سعر Mettre le prix aux denrées اجناس ذخایره نرخ قومق - ایتمك

On dit d'un homme qui vend bien ce qu'il a à vendre, que cet homme vend bien sa denrée مالنی طوزلو صاتر

DENSE. Epais, compacte, dont les parties sont serrées *A.* کثیف *P.* چگال *T.* صیقی || Corps dense جسم کثیف L'eau est plus dence que l'air ما هوادن اکثفدر

DENSITÉ. Qualité de ce qui est dense *A.* کثافت *P.* چگالی || Les corps sont plus ou moins pesans, selon qu'ils ont plus ou moins de densité وزانت اجسامك زیاده ونقصانی صیقیلق مرتبهٔ کثاقتلرینه کوره در

DENT. Petit os qui tient à la mâchoire de l'animal, et qui lui sert à inciser les alimens *A.* سنّ pl. اسنان pl. ضرس || Dent molaire *A.* ضروس pl. اضراس *P.* دندان *T.* دیش آزی *T.* دندان آسیا *P.* ارحا pl. رحی - طواحن pl. طاحن - سگ دندان *P.* انیاب pl. ناب *A.* Dent canine دیش کوپك دیشی *T.* یشك *P.* ثنایا pl. Dents incisives *A.* ضاحکة Dent oeillère *A.* اوك دیشلر *T.* دندانهای پیشین pl. ضواحك *P.* دندان خنده *T.* یان دیش Dent mâchelière *A.* نواجذ pl. دندان واپسین *P.* صوك دیش *T.* Dents de devant *A.* pl. مباسم De belles dents *A.* اسنان ملیحة Dents blanches *A.* اسنان کوزل دیشلر *T.* دندانهای زیبا *P.* بم بیاض دیشلر *T.* دندانهای آبدار *P.* اسنان رتلة - سنیبة Dents bien rangées *A.* اسنان منسوقة - اسنان منظومة کوزل دیزلمش دیشلر *T.* دندانهای خوش رسته Dents jaunes *A.* اسنان مقلوحة *P.* دندانهای زرد بسته *T.* صرارمش Dents cariées *A.* اسنان قادحة *P.* دندانهای کرمخورده دیشلر Dent gâtée *A.* سنّ اقضم pl. اسنان قضما قوردلو دیشلر *T.* سنّ ناخر *A.* creuse چورك دیش *T.* دندان فرسوده *P.* L'alvéole d'une dent ایچی بوش دیش *T.* دندان گرو *P.* خانهٔ دندان *P.* منبت السنّ *A.* Le mal دیش چقوری *T.* de dents *A.* دیش آغریسی *T.* رنج دندان *P.* وجع الاسنان Se laver les dents *A.* دندان شوییدن *T.* غسل الاسنان Se nettoyer les dents *A.* دیشلری ییقامق تسویك الاسنان دندان پاك کردن *P.* استنان الاسنان - تلقیح الاسنان - دیشلری مسواکلمك - دیشلری اوغوب پاکلمك Se curer les dents *A.* دندان افریز زدن *P.* تخلیل الاسنان *T.* سنّ متزعزع *A.* Une dent qui branle خلال ایله دیش آیرتلمق اویناین دیش - صارصیلور دیش *T.* دندان لرزه‌ناك *P.* Arracheur de dents *A.* دیش *T.* دندان برکن *P.* قالع الاسنان اضراس الاسنان *A.* Cela agace les dents دیشمجی - چیقاریجی دیشلری قماشدرمق *T.* دندانگیری آوردن *P.* تکلیل الاسنان - تقشیر الاسنان - تنسیع الاسنان *P.* déchausse les dents *A.* دیش اتنی صیرمق *T.* گوشت دندان بر بردن Les dents percent, viennent à cet enfant *A.* اسنان السنّ - انبات السنّ دیش بتمك *T.* دندان رستن *P.* Claquer des dents *A.* دیش *T.* دندان ژغژغ زدن *P.* تقفقف الاسنان دندان *P.* تشدید الاسنان *A.* Serrer les dents چاتردامق علك *A.* Grincer les dents دیشلری صیقمق *T.* فشردن دیش *T.* دندان چرستیدن *P.* تصلیل الاسنان - الاسنان قچرداتمق

Dents de lait. Les premières dents qui viennent aux enfans *A.* pl. راضعتان - رواضع - Dents de sagesse. Les quatre dernières molaires qui viennent entre vingt et trente ans *A.* ضرس pl. الحلم - ضروس الحلم - Fausses dents. Dents artificielles qu'on met à la place de celles qui manquent *A.* اسنان کاذبة - ساخته دیشلر *T.* دندان عاریت *P.* اسنان مصنوعة عاریتی دیشلر

On dit, que les enfans meurent ordinairement aux dents, pour dire, qu'ils meurent quand les dents leur viennent اکثر اطفال وقت انبات اسنانده وفات ایدرلر

Manger de toutes ses dents, c'est-à-dire, vite et beaucoup *T.* زودا زود علفخواری کردن *P.* ترهیط الطعام - لفلفة *A.* هارل هارل یمك

Prendre le frein aux dents, le mors aux dents, se dit d'un cheval qui s'emporte *A.* ازم اللجام *P.* لگام بدندان کردن - On dit figur. *T.* کمی آزیه چالمق - کمی آزیه آلمق d'un jeune homme, qu'il a pris le mors aux dents, pour dire,

qu'il a secoué le joug de la règle, de la loi, de la bienséance *A.* ركب مسحله *T.* حرينلق ايلدى - سركشلك ايلدى

Donner un coup de dent à quelqu'un, c'est-médire de lui, dire quelque mot qui l'offense *A.* عضّ اللسان *P.* سخن جانگزا *T.* ديل ايله زخمدار زبان دلازارى كردن - بزبان آوردن

بر كمسنه‌يى عضّ || Déchirer quelqu'un à belles dents *A.* اصرمق لسان ايله آزرده خاطر ايتمك - Ne pas desserrer les dents. C'est ne pas dire un seul mot dans une occasion de parler *T.* آغز آچمامق - شقّ شفه ايتمامك

On dit proverb. d'un homme à qui il vient du bien sur la fin de ses jours, qu'il lui vient du bien lorsqu'il n'a plus de dents آغزنده ديش قالمدقدنصكره اوكنه ياغلو لقمدلر كلور

On dit aussi en parlant d'une chose qu'il est impossible de faire, que c'est vouloir prendre la lune avec les dents يلدزه كمند آتمقدر

Et qu'un homme est armé jusqu'aux dents, pour dire, qu'il est chargé d'armes plus qu'on n'a accoutumé de l'être *A.* شاكى السلاح من الفرق الى القدم *P.* از سرتا پا سلاحپوش *T.* تپه‌سنه قدر پر سلاح

On appelle, Dents d'éléphant, les défenses de l'éléphant, qui est ce qu'on appelle de l'ivoire quand on l'emploie à quelque ouvrage *A.* عاج *P.* پيلسته - دندان پيل *T.* فيل ديشى

Dent, se dit aussi de plusieurs choses qui ont des pointes, et qui sont faites à peu près en forme de dents *A.* سنّ pl. اسنان *P.* دندانه *T.* ديش || Les dents d'une scie منشار بچقى ديشلرى -

Et des brêches qui sont au tranchant d'une lame *A.* فلّ pl. فلول *P.* رخنه *T.* كدك || Ce couteau ne vaut rien, il a des dents بو بچاق مفلول اولمغله ايشه يرامز

DENT-DE-LION. V. Pissenlit.

DENTALE. Il se dit de certaines consonnes qu'on ne peut prononcer sans que la langue touche les dents *A.* حروف مطبقة

DENTÉ. Qui a des dents. Il ne se dit que des choses qui ont des pointes qu'on appelle des dents *A.* مسنسن - ذوالاسنان *P.* دندانه دار *T.* ديشلو || Roue dentée چرخ مسنسن

DENTÉE. Coup de dents. Il ne se dit que des coups de dents qu'un lévrier donne à une béte qu'on chasse *A.* ضربة الازم - عضّة *P.* گاز دندان *T.* اصرمه || Le lévrier a donné une dentée au loup تازى قورده بر ضربهٔ ازم طوقندردى

DENTELÉ, adjectif. Qui est taillé en forme de dents *A.* مضرّس *P.* ديش ديش كرتلنمش - ديش ديش اويولمش *T.* دندان گونه

DENTELER. Faire des entailles en forme de dents *A.* مضرّساً *P.* تفريض ديش ديش كرتمك *T.* دندان گونه بريدن

DENTIER. Rang de dents *A.* صفّ الاسنان *P.* رستهٔ دندان *T.* ديش صره‌سى || Cette femme a un beau dentier بو خاتونك صفّ اسنانى مطبوع ودلارا در

DENTIFRICE. Remède propre à frotter et nettoyer les dents *A.* دواء ملقّح pl. ادوية ملقّحة - دواء مسوّك *P.* داروى ديش پاكلديجى علاج *T.* دندانزدا || Les dentifrices sont secs, mous ou liquides ادويهٔ ملقّحه يابس ورطب وباخود ادويهٔ مسوّكه - مايع اولور

DENTISTE. Chirurgien qui ne s'occupe que de ce qui concerne les dents *A.* طبيب الاسنان *P.* دندان ساز يتمار *T.* ديشجى

DENTITION. La sortie naturelle des dents depuis l'enfance jusqu'à l'adolescence *A.* نبوت الاسنان - اسنان *P.* دندان رستن ديش سورمه‌سى - ديش بتمه‌سى *T.*

DENTURE. Ordre dans lequel les dents sont rangées *A.* منظومة الاسنان - نظم الاسنان - سلك الاسنان *P.* رستهٔ دندان *T.* ديش ديزيسى || Une belle denture لطيف وزيبا بر منظومهٔ اسنان

DÉNUDATION. Terme de Chirurgie. État d'un os qui paraît à découvert *A.* انكشاط العظم *P.* گشاد روى استخوان *T.* كميكك يوزى چپلاق قالمه‌سى || La dénudation est assez ordinaire dans les fractures تزور عظم وقوعنده حالت انكشاط عظمك ظهورى برامر عاديدر

DÉNUER. Priver, dégarnir des choses nécessaires *A.* تعرية *P.* بينوا كردن - عارى كردن *T.* چپلاتمق || Il s'est dénué de tout pour ses enfans اولادينه رعايةً هر شيئدن تعريهٔ نفس ايلدى Il ne veut pas se dénuer d'argent نقوددن فلك تعريه اولنمق استمز La fortune l'a dénué de tout فلانى هر شيئدن عارى وبى نصيب ايلدى

Dénué. *A.* عارى *P.* عريان گشته *T.* چپلاق

Il signifie aussi, dépourvu *A.* عارى - محروم *P.* بينوا - بى بهره - بى نصيب *T.* مايه‌سز || Dénué d'argent, de biens et de toutes choses اقچه‌دن واملاكدن وكافهٔ اشيادن عارى

جفترا نایکسان کردن P. تفریق الطراق - تفریق الازواج
T. چفتی بوزمق - اشی ایرمق || Déparier des gants, جفتنی - الدوانلرك وپاپوشلرك اشنی آیرمق des souliers کوکرجینلرك اشلرینی بری Déparier des pigeons بوزمق برلرندن آیرمق

DÉPARIÉ. A. مختلف الازواج P. جفتش نا یکسان کرده T. اشلری اویغونسز || Mes gants, mes chevaux sont dépariés الدوانلرم اش دکلدر - وعربه‌مك باركیرلری مختلف الازواجدر

DÉPART. Action de partir A. عزیمت P. رفتن T. یوله

Le jour de son départ یوم عزیمتی Après قالقمه - چیقمه متهیئ عزیمت Être sur son départ عزیمتندنصکره son départ عزیمت اوزره اولمق - پا در رکاب عزیمت اولمق - اولمق Retarder son départ عزیمتنی تأخیر ایتمك Ce vaissean بوسفینه سمت مقصوده n'attend que le vent pour son départ عزیمت ایچون هوای موافق ظهوربنه منتظر در

DÉPARTAGER. Terme de Palais, qui se dit, lorsque dans une Chambre de juges, deux avis différens étant appuyés par un égal nombre de voix, on a recours à une autre Chambre pour juger le partage A. دفع التساوی الآرا P. برابریٔ رأی را برطرف کردن T. رایلری برابرلکدن چیقارمق || L'affaire avait été partagée dans la première des enquêtes, on a été à la troisième pour la départager فلان مصلحتك رؤیتنه مأمور اولنلرك رأیلری مجلس اوّلده علی طریق المساوات شقّینه منقسم اولمغله دفع تساویٔ آرا ضمننده مجلس آخره مراجعت اولنمق لازم کلدی

DÉPARTEMENT. Distribution A. توزیع pl. توزیعات || On a envoyé le département des quartiers aux troupes عسکرك ربع مواجبی توزیعی دفتری ارسال اولندی On a fait le département général des tailles کسیملرك علی العموم توزیعی مادّه‌سنه رابطه ویرلدی

Il se dit aussi, des différentes parties des affaires d'État, distribuées entre les secrétaires d'État, et les différentes provinces dont la connaissance leur est attribuée A. باب P. در T. قپو || Un tel secrétaire d'État a le département de la Guerre فلان وکیل دولت امور سفریّه قپوسنك رئیسیدر Celui qui a le département de la Marine امور بحریّه قپوسنك رئیسی اولان Le département des affaires étrangères امور اجنبیّه قپوسی Cette province est du département d'un tel sec-

Dénué de toutes sortes de secours, d'assistance, de conseils ومحروم هرکونه مدد واعانت ودستگیری ومظاهرت واخطار Dénué d'esprit, d'entendement, de bon sens ونصیحتدن محروم مایهٔ فهم وادراکدن وبضاعهٔ عقل سدیددن عاری وبی Dénué de grâce, d'agrément نصیب لطف وحسندن عاری

DÉNÛMENT. Dépouillement A. محرومیّت - حرمان - عریت P. بی نوایی - عریانی T. چپلاقلق || Il est dans un grand dénûment de toutes choses جزئی وکلّی کافهٔ اشیادن محرومیّت Dénûment de tout secours spirituel مطلقه ایله محرومدر مدد روحانیدن بینوایی ومحرومیّت کلّیه

DÉPAQUETER. Défaire, développer un paquet A. فکّ الرزمة P. پرونده گشادن اخراج عن الظرف - فسخ الرزمة - بوغچه‌یی آچمق - دنکی سوکمك T. تنگ گشادن - || Dépaqueter des hardes اثواب رزمه‌سنی آچمق des marchandises تحریرات des lettres امتعه دنکنی سوکمك تحریراتی ظرفدن چیقارمق - بوغچه‌سنی آچمق

DÉPAREILLER. Ôter l'une de deux ou de plusieurs choses pareilles A. تفریق - تفریق النظایر pl. تفریق النظیر چیزهای همرنگرا از همدیگر P. تفریق الامثال pl. المثل T. اویغون شیلری بری بردن ایرمق جدا کردن || Je ne veux pas dépareiller ces deux vases یکدیگره مثل ونظیر Qui a dépareillé ces gants? اولان بو ایکی طرفی تفریق ایتمك استمم بو الدوانلرك مثلنی کیم تفریق ایلدی Dépareiller des livres بری برلرینه اویغون اولان کتابلری آیرمق

DÉPARER. Ôter ce qui pare A. رفع التزیّنات - سلب الزینة P. دونمایی - بزکلری قالدرمق T. از پیرایش خالی کردن نماز تمام Le service achevé, on départa l'autel || قالدرمق بزکلری - اولدقدنصکره معبددن رفع تزیّنات اولندی قالدردیلر

Et rendre moins agréable A. تنقیص الحسن P. زیبایی T. کوزللکی صولدرمق - کوزللکی آزالتمق کم کردن || La façon dont elle se met, la dépare fort بو خاتونك صورت اکتسا وتلبّسی تنقیص حسننه بادی اولور Un pavillon qui dépare toute la maison مجموع بنانك تنقیص حسن ولطافتنه بادی اولور بر قصر

DÉPARÉ. A. مسلوب الزینة P. دونمامش - بزکسز T. بی پیرایه

DÉPARIER. Ôter l'une des deux choses qui font une paire A.

شاهراهک قالدرمنی سوکدردی

DÉPAVÉ. *A.* مقلوع البلاط *P.* آژیانه بر کنده *T.* قالدرمی سوکلمش

DÉPAYSER. Tirer quelqu'un de son pays, et le faire passer à un autre *A.* اجلاء عن - اخراج عن الموطن - تغریب *P.* یوردن جیقارمق *T.* از زاد وبوم بیرون کردن الوطن || C'est un jeune homme qui se perd dans le lieu de sa naissance, il faudrait le dépayser بو نو جوان مسقط رأسی اولان محلّده اقامت ایتدکچه تباه وتلف اولهجغی درکار اولمغله موطنندن اخراجی اقتضا ایدر

SE DÉPAYSER. *A.* ترک الوطن - اجلاء عن الوطن - اغتراب *P.* یری ترک دار ودیار کردن - ترک زاد وبوم کردن *T.* بو خانـدان یوردی براقمـق || Cette famille s'est dépaysée فلانی ترک دار ودیار ایلدی On l'a obligé de se dépayser ترک وطنه مجبور ایلدیلر

DÉPAYSÉ. *A.* خارج عن الوطن - غریب الدیار *P.* ازبوم یوردندن آیرلمش - یوردندن چیقمش *T.* وزاد بیرون گشته

DÉPÉCEMENT. Action de dépécer. V. ce mot.

DÉPÉCER. Mettre en pièces, en morceaux *A.* توذیم - تقطیع *P.* پارچه پارچه لتره لتره ساختن - پاره پاره کردن *T.* پارچه پارچه آیرمق - کسمک || Dépécer un vieux bateau پارچه پارچه آیرمق Dépécer de vieilles hardes بر کهنه قایغی پارچه پارچه آیرمق کهنه اثوابی پارچه پارچه کسمک

DÉPÉCER de la viande *A.* تکتیع اللحم *P.* گوشت را لخت لخت کردن *T.* اتی تیکه - اتی تیکه تیکه طوغرامق تیکه کسمک

DÉPÉCÉ. *A.* موذّم - مقطّع *P.* لتره لتره - پاره پاره شده پارچه پارچه آیرلمش - پارچه پارچه کسلمش *T.* گشته

DÉPÊCHE. Lettre concernant les affaires publiques *A.* قائمة *pl.* مکاتیب *P.* دستیانه *T.* تحریرات || Il a reçu sa dépêche تحریراتی یدینه واصل اولدی Sa dépêche portait que... تحریراتی فلان شیئی متضمن ایدی قائمه‌سی مفهومنده شویله شویله اشارت وتحریر اولنمش - قوایم ومکاتیبنی ایدی Il a fait un paquet de toutes ses dépêches بر طرف ایچنه وضع ایلدی

DÉPÊCHER. Faire promptement, hâter *A.* تعجیل *P.* چاپک تیز ایتمک *T.* زود کردن - کردن || Il faut dépêcher cet ouvrage بو ایشک تعجیلی لازمدر Dépêchez ce que vous

فلان ایالت فلان قپونک رئیسنه مضافدر rétaire d'État

DÉPARTIR. Distribuer, partager *A.* توزیع - تقسیم *P.* بخش پای ایتمک *T.* کردن || Dieu départit ses grâces à qui il lui plaît جناب رزّاق العالم الطاف صمدانیه‌سنی کیف ما یشاء عبادینه تقسیم ایدر Il a laissé une telle somme pour la départir aux pauvres de sa paroisse محلّه فقراسنه - تقسیم اولنمق ایچون شو مقدار اقچه وصیّت ایلدی On dit en termes de Palais, On a départi les procès aux Chambres, pour dire, on les a distribués رؤیت اولنهجق دعوالر اقتضا ایدن محکمدلره تقسیم اولندی

SE DÉPARTIR. Se désister *A.* رجوع - فراغت *P.* کچمک - وازکچمک - وازکلمک *T.* کشیدن || Il s'est départi de sa demande مطلوبندن - مطلوبندن فراغت ایلدی Il ne se départira jamais de ses prétentions ادّعا وازکچدی ایلدیکی مطلوباتدن ابدی رجوع ایتمک احتمالی یوقدر C'est une opinion dont il ne veut point se départir بر وجهله رجوع ایتمیه‌جکی بر اعتقاد در

On dit, Se départir de son devoir, pour dire, s'éloigner, s'écarter de son devoir *A.* اجتناب - تجانب - انحیاز - مباعدت *P.* آیرلمق - قاچنمق - ایراقلشمق *T.* دور شدن || Il ne s'est départi jamais de son devoir واجبات خدمتندن ابدًا تجویز تجانب ومباعدت ایتمش دکلدر Je ne me départirai jamais de l'obéissance, du respect que je vous dois طرفکه رعایتی لازم اولان فرایض فرمانبری واطاعت ومراسم توقیر واحترامک ایفاسنده ابدی تجویز انحیاز ومباعدت ایتمک احتمالم یوقدر

DÉPASSER. Passer outre, passer au-delà *A.* تخطّی - تجاوز *P.* پیشتر گذشتن *T.* اوته کچمک Ainsi en parlant d'un vaisseau qui en voulait joindre un autre, on dit, qu'il le dépassa فلان سفینه دیگر بر سفینه‌نک تعقیبنده ایکن اوته‌یه تجاوز ایتمش اولدی

Et devancer *A.* پیشتر رفتن *P.* تقدّم - مسابقت - سبق *T.* ایلرو کچمک

DÉPAVER. Arracher, ôter le pavé *A.* قلع البلاط *P.* آژیانه‌را قالدرمی سوکمک *T.* بر کندن || Une ravine, un débordement a dépavé la chaussée ظهور ایدن سیلاب شدید Les charrois ont dépavé le grand chemin ووقوعه کلان طغیان ما بلاط طریقی قلع ایتدردی آمد شد ایدن عربه‌لر

avez à faire ایده‌جکی چاپک ایله ـ On dit aussi absolument, Dépêchez, Dépêchons چاپک اولدلم ـ چاپک اول

Et expédier qnelqu'un, l'envoyer en diligence avec des ordres ـ ارسال علی جناح الاستعجال ـ عجالةً ارسال *A.* عجله ایله *T.* بزودی فرستادن *P.* سریعًا تسییر ـ اسراع بر قدم اقدم کوندرمک ـ عجله ایله چیقارمق ـ کوندرمک || On a dépêché aujourd'hui un courrier à Rome بو کون بر عجله ایله ـ نفر اولاق روما طرفنه اسراع وتسییر اولندی عجله ایله اخراج اولندی ـ چیقارلدی Cet homme attend réponse, il faut le dépêcher promptement بو آدم جوابه منتظر اولمغله بر قدم اقدم ارسالی اقتضا ایدر

DÉPEINDRE. Décrire et représenter par le discours *A.* وصف *T.* وصف نگاشتن ـ وصف کردن *P.* تصویر ـ توصیف ـ تصویرینی ایتمک ـ ایتمک || Il dépeint les choses si vivement, qu'il semble qu'on les voie نقل ایلدیکی شیلری اولقدر زنده وصف وتصویر ایدر که کویا پیش نظرده طورر Dépeindre un combat وقوعه کلان محاربه‌نک صورتنی Dépeindre le caractère d'un homme بر کمسنه‌نک وصف ایتمک Dépeindre la vertu avec tous ses charmes سیرتنی وصف وتصویر ایتمک حال صلاح وفضیلتی کافةً حالات جاذبه‌سنی Dépeindre le vice avec tous ses horreurs ذکر ایدرک وصف وتصویر ایتمک مثلبه‌نک کیفیتنی کافةً حالات دهشت فرماسنی یکان یکان ذکر وبیان ایده‌رک تصویر ایتمک

DÉPEINT. *A.* نگاشته ـ تصویر کرده *P.* مصوّر ـ موصوف *T.* وصف اولنمش

DÉPENAILLÉ. Déguenillé, couvert de haillons *A.* رثیث ـ Il se dit aussi, d'une personne mise négligemment, de manière que les différentes parties de son habillement ne paraissent pas tenir ensemble *A.* رولاً متلبّس *P.* پریشانپوش *T.* چولپه قیافت

DÉPENAILLEMENT. État d'une personne dépenaillée *A.* رثاثت *P.* بذاذت اللباس ـ اللباس *T.* چاپوبپوشی اوست باش یرتقلغی

DÉPENDAMMENT. D'une manière dépendante *A.* تبعیّةً ـ اتّباعاً ـ || Cela se fera dépendamment de telle chose من جهت التعلّق ـ تعلّقاً ـ قلان شیٔ فلان شیٔه تعلّقی حسبیله وجوده L'âme agit souvent dépendamment des organes کتوریله‌جکدر نفس ناطقه غالب حالده آلات فاعلیّه‌یه تعلّقی تقریبیله

آلات فاعلیّه‌یه اتّباعاً عاملدر ـ عامل اولور

DÉPENDANCE. Sujétion, subordination *A.* محکومیّت ـ تبعیّت *P.* حکم آلتنده اولمقلق ـ تابعلک *T.* فرمانبری ـ سر فرویی رعایا || Les sujets sont dans la dépendance de leurs souverains پادشاهلرینه ـ وزیردستان پادشاهلرینک حکمی آلتنده درلر Les enfans doivent demeurer dans la dépendance de leurs pères اولاد پدرلرینک تحت حکمنده تابع ومحکومدرلر اولمق اقتضا ایدر

Il se dit aussi, des terres qui relèvent d'une autre *A.* تابع pl. توابع *P.* پیوسته *T.* باغلو || Cette terre est de la dépendance de la mienne فلان چفتلک متصرّف اولدیغم ارضک توابعندندر

Dépendances, si dit de ce qui fait partie d'une terre, d'une maison, et de tout ce qui appartient à une affaire ou à une chose *A.* pl. لواحق ـ تعلّقات ـ مضافات *P.* وابستها *T.* آکا باغلو اولنلر || Vendre une terre avec toutes ses appartenances et dépendances جفتلکی کافةً لواحق ومشتملاتیله معًا Je sais cette affaire et toutes ses dépendances بو مصلحت وآکا منسوب اولان کافةً تعلّقات معلومدر

DÉPENDANT. Qui dépend *A.* متعلّق ـ تابع ـ تحت الحکم *P.* منوط ـ زیر حکم ـ زیر دست ـ وابسته *T.* باغلو ـ تابع ـ || C'est un homme entièrement dépendant d'un tel فلانه تابعدر ـ بسبتون فلانک تحت حکمنده در C'est une affaire dépendante d'une autre آخر بر مادّه‌یه تعلّقی وار بر آخر مادّه‌یه منوط بر مصلحتدر ـ مصلحتدر

Et qui relève *A.* تابع ـ مضاف || Un fief dépendant آخره تابع بر مالکانه

DÉPENDRE. Ôter une chose de l'endroit où elle était pendue *A.* نزع عن المعلاق ـ نزع عن المناط *P.* از آویختگاه برشیئی آصلدیغی بردن قوپارمق *T.* بر آوردن || Dépendre un tableau تصویری آصلدیغی بردن نزع ایتمک

Et être sous la domination, sous l'autorité de quelqu'un *A.* اتّباع تحت الحکم *P.* فرمانبر بودن ـ زیر حکم بودن *T.* حکم آلتنده اولمق || Les sujets dépendent des Rois رعایا ملوکک زیر حکمنده درلر Les domestiques dépendent de leurs maîtres وبرایا خدمتکاران مخدوملرینک تحت حکمنده Je ne dépends pas de vous سنک زیر حکمکده دکلم درلر ـ Et être subordonné à quelqu'un *A.* اتّباع *P.* فرمانبر بودن

Il est devenu sage à ses dépens نفسنه ضرر چكدردكدنصكره
عقلی باشنه كلدی Il ne faut rien faire aux dépens de son honneur, de sa réputation عرضنه وشان وشهرتنه باعث
كسر وضرر اولهجق شيئلری ارتكاب ايتمك جائز دكلدر Je le servirai aux dépens de mon sang, aux dépens de ma vie
اوغورينه فدای باش وجان ايدرك خدمت ايدهجكم

DÉPENS, en termes de Pratique. Les frais qui se font dans la poursuite d'une affaire *A.* pl. مصارف الدعوا *P.* خرج دعوا *T.* دعوانك خرج ومصرفی || Cet homme a gagné son procès sans dépens, pour dire, que sa partie n'a point été condamnée à lui rembourser ses frais ايتديكی مصارفی خصمندن ادعا
ايتمامك شرطيله دعواسنی قزاندی

DÉPENSE. L'argent qu'on emploie à quelque chose que ce puisse être *A.* مصروف pl. مصروفات ـ مصرف pl. مصارف *P.* خرج ومصرف *T.* هزينه ـ خرج || Grande dépense مصرف
مجنونانه مصرف Folle dépense كثيتلو مصرف ـ جسيم excessive مصرف بيحد وقياس ـ مصرف مفرط Dépense réglée
مصارف معتاده ـ مصرف عادی ordinaire مرتب مصرف
extraordinaire خارج از معتاد اولان ـ مصرف غير معتاد
طعام مصرفی Dépense de bouche ظهورات مصارف ـ مصرف
مصارف La dépense de ménage ارزاق واقوات مصارفی ـ
مصارفی ادا ايتمك Fournir à la dépense بيتيه

On dit, Faire la dépense, pour dire, être chargé du détail de ce qui se dépense dans une maison *T.* وكيلخرجلق خدمتنی ـ Et faire de la dépense, pour dire, faire beaucoup de dépense *T.* اختيار مصارف ايتمك ـ مصرفد كيرمك ـ Se mettre en dépense, pour dire, faire une dépense qui n'est pas ordinaire *T.* مصرفدن ـ مصرفه اوغرامق ـ مصرفه گرفتار اولمق
ـ Faire une dépense sourde, c'est-à-dire, une dépense secrète مخفيجه مصرف ـ پس پردهٔ خفاده مصرف ايتمك
سسی جيقمز بر مصرف ـ ال آلتنده مصرف ايتمك ـ ايتمك
ـ Et figur. Faire une grande dépense d'esprit, pour dire, étaler mal à propos de l'esprit بلا موجب عرض بضاعهٔ عقل
بلا مناسبة عرض كالای عقل وهنر ايتمك ـ ايتمك

Il se dit aussi, des articles d'un compte, qui contiennent ce qui a été dépensé || Porter en dépense مصرفه قيد ايتمك
ـ La dépense se monte à tant مصرف قيد ايتمك يكون مصارف
Passer en dépense شو قدره بالغ اولور مصرف حسابنه ادخال

Les magistrats subalternes dépendent des tribunaux supérieurs *T.* تابع اولمق ـ تابع بودن ـ پس پايهده اولان حكام وقضات عالی رتبه اولان محكمهلره تابعدرلر

Il se dit aussi en matière de fief, et signifie, relever || Cette terre dépend d'un tel marquisat فلان ارض فلان ايالتك
توابعندندر

Il signifie aussi, provenir, procéder *A.* انتياط ـ توقف علی *P.* وابسته بودن *T.* منوط اولمق || L'effet dépend de la cause
La maturité, la bonté du fruit dépend du soleil, de la bonté du terroir اثر علته منوطدر ثمرهنك انتضاجی وكسب
لطافت ايلمسی تأثير شمسه وجودت ارضه متوقفدر

On dit, Cela dépend de moi, pour dire, je suis en pouvoir de le faire ou de ne pas le faire اراده‌مه منوط اولان امور دندر
بنم اراده‌مه باغلو در ـ بو ايش بنم المده در ـ
Et s'ensuivre *A.* استلزام ـ استتباع *P.* لازم *T.* پيرو بودن
بو برهان كلمك || Cette demonstration dépend d'un tel principe
فلان قاعده‌نك مستبعيدر

DÉPENS. Terme de Pratique. Les frais qu'on fait à quelque chose *A.* مصرف pl. مصارف *P.* خرج ـ هزينه *T.* خرج ||
Il a employé beaucoup d'argent à la poursuite de cette affaire, mais il aura peine à tirer ses dépens بو ماده‌نك تعقيبنه كثيتلو
اقچه بذل ايتمكله مصرفنی چيقارمغه زحمت چكه‌جكدر

On dit proverb. d'un homme avancé en âge, que plus de la moitié de ses dépens sont payés سرمايهٔ عمرينك نصفندن
زياده‌سی صرف اولندی Et qu'un homme gagne bien ses dépens, pour dire, que par son service il apporte autant d'utilité qu'il coûte à nourrir et à payer كندوسنه اولان مصرف
حلالدر

On dit figur. Faire la guerre à ses dépens, pour dire, faire, dans l'exercice d'un emploi ou dans la poursuite d'une affaire, des avances ou des frais à qui on n'est point obligé *T.* كندو.
كيسه‌سنه اختيار ضرر ايده‌رك اوغراشمق

On dit aussi, Servir à ses dépens نفسی حقنه اختيار ضرر
Vivre aux dépens d'autrui آخره ايدرك خدمت ايتمك
سائره تجويز غدر ـ ايراث ضرر وزيان ايدرك كچنمك
S'enrichir aux dépens du public عباد اللهه ايدرك كچنمك
ـ ايراث ضرر وزيان ايدرك كسب مال وثروت ايتمك
Se divertir aux dépens d'autrui آخرك ماليله تفرج ايتمك

مصرف حسابنه محسوب Cela est alloué dans la dépense ایتمك
مصرف بابی - مصرف بحثی Chapitre de dépense اولنمشدر
مصارف مقبوضاتدن زیاده در La dépense excède la recette
مصروفات مقبوضاته غالبدر -

DÉPENSER. Employer de l'argent à quelque chose *A.* صرف
خرج *T.* خرج کردن - صرف کردن *P.* استهلاك - بذل -
نقد اقچه‌سنی Il a dépensé tout son argent comptant ایتمك ‖
جملةً صرف واستهلاك ایلدی Il a dépensé son bien mal à propos
مالنی عبث یره صرف ایلدی Il dépense tant par an
سنوی شو قدر صرف ایدر

DÉPENSÉ. *A.* خرج اولنمش *T.* خرجکرده *P.* مبذول - مصروف

DÉPENSIER. Qui dépense excessivement *A.* مبذر - مسرف
آوجی *T.* باد دست *P.* مخروق الید - مخروق - متلاف
دلیك ‖ C'est un homme dépensier مخروق الید بر آدمدر
متلاف ومسرف آدمدر

DÉPERDITION. Perte qui cause dépérissement *A.* زوال Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Déperdition de substance زوال جوهر

DÉPÉRIR. Diminuer successivement en allant à sa perte *A.*
تباهی یافتن - تباه شدن *P.* اشراف علی الاضمحلال - فنا
فنالنمك - فنا بولمق *T.* فنا پذیرفتن - ‖ Il laissa dépérir l'armée
عسکرك حال فنا وتباهنی تجویز ایلدی L'armée dépérit journellement
عسکر یومًا فیومًا مشرف اضمحلال اولمقده در L'armée est dépérie, a dépéri
اردو رهین فنا واضمحلال اولمشدر
فنا پذیر اولمشدر -

Et aller en décadence, tomber en ruine *A.* اشراف - انحطاط
خرابی پذیرفتن - خراب ویباب شدن *P.* الی الخرابیة
یبقلمق - خراب اولمق *T.* ویران شدن - ‖ C'est un homme
کندو اراضیسنده هر qui laisse tout dépérir dans ses terres
شیئی حال خرابیت وانحطاطده ترك ایدر بر آدمدر
اشته بو Voila une maison qui dépérit faute d'être entretenue
خانه تعمیر ویتمارینه تجویز قصور اولندیغی جهتیله
خرابیته مشرفدر

Il se dit aussi, en parlant d'un homme dont la santé va toujours en diminuant *A.* انحطاط - تنزل - انهباط *P.* پژمرده
کوتولنمك *T.* پژمردگی یافتن - شدن ‖ La santé de cet homme dépérit à vue d'oeil فلان کشینك حال صحتی
لصحة البصرده کسب تنزل وانهباط ایتمکده در - Et en parlant de preuves, de dettes, de billets *A.* نقص - زوال القوة

ضعیفلنمق *T.* سستی پذیرفتن *P.* ذهاب القوة - القوة
براهین ودلایلك Les preuves dépérissent avec le temps ‖
ذاهب اولور - قوتی مرور اوقات ایله کسب نقصان ایدر
Les dettes et les billets dépérissent par la longueur du temps
قرضك وتمسکاتك قوتی گذارش ایام ایله نقصان پذیر
تلف - فنا *A.* - Et en parlant d'effets, de meubles *P.*
فنا بولمق *T.* رهین فنا شدن - تباهی یافتن - فنا پذیرفتن
فنا بولمش *T.* تباهی یافته *P.* مضمحل - مفنا DÉPÉRI. *A.*
خراب ویباب *P.* رهین الانحطاط والخرابیة - منحط *A.*
پژمرده *P.* متنزل - مهبوط *A.* یبقلمش - خراب اولمش *T.*
ضعیفلنمش *T.* سستی پذیرفته *P.* ناقص القوة *A.* کوتولنمش *T.*

DÉPÉRISSEMENT. État de décadence, de dégradation, de ruine
فنا - خرابی حال *P.* هبوط - تلف - فنا - حال الخرابیة *A.*
کوتولنمه - خرابلق *T.* پذیری ‖ Le dépérissement de la santé
صحت وجودك حال انحطاط وخرابیتی Toutes ces maisons sont dans un grand dépérissement
بو خانه‌لرك جملهسی
متاع بیتك Le dépérissement des meubles حال خرابیته در
فنا وتلفی

On dit en Jurisprudence, Le dépérissement des preuves, pour dire, l'altération ou la perte de ce qui peut servir à constater un fait *A.* مقارنة الی الزوال ‖ Le dépérissement des preuves
بر متهم علیهنه سرد اولنمش براهین contre un accusé
ودلایلك زواله مقارنتی

DÉPEUPLEMENT. Action de dépeupler, ou état d'un pays dépeuplé *A.* انعدام المعموریة - انسلاب العمران *P.* نا بود
شنلکسزلك *T.* حال ویرانگی - بی آبادانی - سازش آبادانی
‖ Les guerres continuelles causent le dépeuplement des États
تمادیٔ اسفار انسلاب معموریت بلادی مستلزمدر

DÉPEUPLER. Dégarnir un pays d'habitans *A.* تقلیل العمران
ویرانیٔ - از آبادانی خالی کردن *P.* سلب المعموریة -
شنلکی کیدرمك *T.* حال آوردن ‖ La guerre et la peste
بو مملکتلرده مصایب سفریه ont dépeuplé ces provinces
حروب - آفات وبائیه تقلیل معموریتی مستلزم اولمشدر
واسفار واستیلای وبای مستلزم الدمار بو مملکتلرك حال
آبادانی ومعموریتنه ایراث کسر ونقصان ایتمشدر

DÉPEUPLÉ. *A.* قلیل - معدوم المعموریة - مسلوب العمران
شنلکسز *T.* ویران - نا آباد *P.* العمران

DÉPIÉCER. V. Démembrer.

DÉPILATIF. Qui fait tomber le poil, les cheveux *A.* مذهب قيل دوكدريجى *T.* موبريز *P.* ناسل - مسقط الشعر - الشعر || Une pommade dépilative روغن مذهب الشعر

DÉPILATION. Action de dépiler, ou effet de cette action *A.* قيل دوكلمه‌سى *T.* موبريزى *P.* سقوط الشعر - ذهاب الشعر

DÉPILATOIRE. Drogue, pâte pour dépiler *A.* دواء مذهب الشعر قيل كيدريجى *T.* داروى موبريز *P.* دواء مسقط الشعر - قيل دوكدريجى علاج - علاج

se DÉPILER. Il se dit d'un animal qui perd son poil *A.* انسال قيل دوكلمك *T.* موى ريختن *P.*

DÉPILÉ. *A.* ذاهب الشعر قيلى *T.* ريخته موى *P.* منسول - دوكلمش

DÉPISTER. Découvrir ce qu'on veut savoir, en suivant les pistes de quelqu'un *A.* كشف الاثر پى كسرا يافتن *P.* *T.* ايزينى بولمق || On eut quelque peine à dépister cet intrigant بو مفسدك كشف اثرلرينه خيلى زحمت چكلدى

DÉPIT. Chagrin mêlé de colère *A.* سخط - رغم *P.* گرفتكى كينه - دل *T.* كوجنمه || J'ai un vrai dépit de ce qu'il a fait ايتديكى ايشدن درونمه سخط عظيم حاصل اولمشدر Il l'a fait pour me faire dépit بنم - بكا رغمًا شو ايشى ايتدى Concevoir du dépit درونده سخط وكينه حاصل عنادمه ايتدى Faire quelque chose par dépit بر شيئى رغمًا ايتمك Quand il en devrait crever de dépit, je veux que... سخط وغضبندن چاتليه‌جق اولسه بيله مطلوبم بو در كه

DÉPITER. Causer du dépit à quelqu'un *A.* اسخاط - ارغام *P.* كوجدرمك *T.* دل گرفته كردن - دل گرانى آوردن || Ne dépitez pas cet enfant بو چوجوغى كوجندرمه

SE DÉPITER. Se fâcher, ou agir par dépit *A.* تسخط - ترغم *P.* كوجنمك *T.* دل گرفته شدن - كينه دار شدن || Il s'est dépité de ce que vous lui avez dit كندويه سويلديكك كلامدن كوجندى

DÉPITÉ. *A.* مسخط - مترغم *P.* كوجنمش *T.* كينه دار - دل گرفته

DÉPLACEMENT. Action de déplacer *A.* اخراج عن المكان يرندن *T.* از جايش جدا سازى *P.* انتزاع عن الموضع - يرندن اوينانمه - يرندن ايرمه - چيقارمه Le déplacement des bornes علايم حدودك مواضع معينه‌لرندن اخراجى Le déplacement des meubles اثاث بيتك مواضع مخصوصه‌لرندن Le déplacement des mots peut être de grande conséquence الفاظك مواضع مخصوصه‌لرندن اخراجى ملازمات جسيمه حدوثنه باعث اوله بيلور

Il se dit aussi des personnes *A.* تبديل المقام - تبديل المكان *P.* يردكشمه *T.* تبديل سازئ جا || Ces déplacemens continuels me fatiguent اشبو دائمى يردكشمه‌لرى بنى اوصاندرر

DÉPLACER. Ôter une chose de sa place *A.* اخراج عن المكان ازجايش بيرون *P.* اخراج عن الموضع - نزع عن المكان - يرندن - يرندن چيقارمق *T.* از جايش جدا كردن - كردن كتابلرى يرلويرلرندن چيقارمق - موضع مخصوصلرندن اخراج ايتمك Ne déplacez rien هيچ بر شيئى يرندن اوينانمه Que personne ne se déplace كمسنه يرندن اوينامسون

Figur. Ôter à quelqu'un son emploi, pour y mettre une autre personne *A.* عزل *P.* ازجاه بيرون كردن *T.* پوستدن چيقارمق || Un tel ministre n'a pas voulu déplacer les créatures de son prédécesseur فلان وكيل دولت سلفنك نصبكرده‌لرينى عزل وتبديل ايتمك استمدى

En termes de Pratique, Déplacer des meubles, c'est les transporter d'une maison dans une autre par autorité de Justice *A.* رخت خانه‌را نقل كردن *P.* نقل الاثاث البيت او آوادانلغنى نقل ايتدرمك - او آوادانلغنى طاشتمق *T.* || Non seulement on lui a saisi ses meubles, mais de plus on les a déplacés اثاث بيتى ضبط اولنديغندن قطع النظر آخر محله نقل ايتدرلمشدر La sentence portait que les meubles seraient saisis sans déplacer صادر اولان اعلام مفهومنده اثاث بيت بلا نقل ضبط اولنه ديو محرر ايدى

DÉPLACÉ. *A.* منتزع عن المكان - مخرج عن المكان *P.* يرندن جيقارلمش *T.* از جايش بيرون كرده

Il signifie aussi, mal placé *A.* لا فى الموقع - لا فى المقام *P.* نا بموقع - نا بمحل *T.* يرنده دكل || Cet homme, dans la nouvelle charge qu'il exerce, paraît déplacé فلان كشى مأمور اولديغى منصب جديدده يرنده دكل كبيدر Il lui tint un propos tout-à-fait déplacé بغايت نا بموقع بر كلام سويلدى

DÉPLAIRE. Être désagréable *A.* ايجاب الابائة النفس - نا پسند بودن - نا خوش بودن *P.* ايجاب الامتناع الطبع حظ اولنمامق - طبعه خوش كلمامك - جان سومامك *T.* || Il a quelque chose qui déplaît فلان كمسنده ابانت طبعى موجب اولدجق بر نسنه وار در Elle n'est pas belle, mais

جان سومیه‌جك - كوكل خوشلنميه‌جق T. نا مطبوع - بر - ابائت نفسی موجب بر ادم Un homme déplaisant طور نا مطبوع Manière déplaisante ذات نا مرغوب C'est la chose du monde la plus déplaisante جهانده بوندن زیاده نا خوش ونا مرغوب شئ یوقدر Rien ne m'est plus déplaisant عندمده بوندن زیاده موجب ابائت اوله‌جق شئ یوقدر Séjour fort déplaisant مسكن نا مطبوع Maison déplaisante مأوای غیر مطبوع

DÉPLAISIR. Chagrin, douleur d'esprit A. انقباض القلب كوكل - جان صقندیسی T. دلازاری P. ضجرت البال Déplaisir sensible انقباض قلب شدید || صقندیسی Déplaisir mortel مولم ومهلك بر كونه ضجرت بال J'ai beaucoup de déplaisir de votre mal سنك دردك باعث انقباض بو كیفیت عظیم Cela me donne un grand déplaisir درونم اولور مرتبه تأسف بالمه باعث اولور C'est avec déplaisir que je me vois contraint de vous en parler بوكا دائر سكا صحبت ایلمكه مجبوریتم درونمه بادئ ضجرت اولور بر حالتدر Je ne saurais assez exprimer le déplaisir que j'en ai بو بابده درکار اولان تأسف بالمك كیفیتی وصف وتعریف قبول ایده‌جك احوالدن دكلدر

P. تأذی القلب - انكسار الخاطر Et mécontentement A. خاطر شكنی - خاطر ماندگی T. كوكل قیرقلغی || C'est un homme qui m'a donné un sensible déplaisir انكسار قلبمی موجب بر سبب قوی ویرمش آدمدر Causer, donner de grands déplaisirs موجب حالاته انكسار خاطری Je ne crois pas vous avoir jamais fait aucun déplaisir سبب اولمق ظنّ ایدرمكه سنی وقتاً من الاوقات خاطر مانده Son fils ne lui a jamais donné aucun sujet de déplaisir ایتمش دكلم فلانك اوغلی انكسار خاطرینه باعث اوله‌جق بر درلو حركتده ابدی بولنمش دكلدر

DÉPLANTER. Ôter de terre un arbre, pour le planter ailleurs A. تبدیل المكان الشجر P. تبدیل كردن T. جای درختراً آغاجك Déplanter un noyer بر جوز آغاجنك || یرینی دكشدرمك Cet homme ne fait que planter et déplanter بو آدم برطرفدن آغاج دیكمك وبرطرفدن یرلرینی دكشدرمكدن غیری بر شئ ایتمز

DÉPLIER. Étendre une chose qui était pliée A. تبسیط - بسط P. نشر - گسترانیدن T. یایوب آچمق || Déplier une serviette سفره یی یایوب آچمق

حسنا دكل ایسه‌ده ابائت نفسی موجب elle ne déplaît pas بو كیفیت Cela déplaît à la mort اوله‌جق صورتی یوقدر اولوم - اولوم مرتبه‌سنه قدر خوش كلمیه‌جك احوالدندر قدر نفسه خوش كلمیه‌جك شیلردندر

- ایجاب الانفعال البال Et fâcher, donner du chagrin A. دلازار كردن - دلگیری آوردن P. تكدیر البال - كسر الخاطر - خاطر رنجیدن T. كوجندرمك - كوكل قیرمق || Ce que j'en fais n'est pas pour vous déplaire بو خصوصده بنم ایتدیكم سنك تكدیر بالكی موجب اولمق ایچون دكلدر Je ne dis pas cela pour vous déplaire بو كلامی خاشا سنی دلازار ایتمك Il est au désespoir d'avoir été assez malheureux pour vous déplaire ایچون سویله‌مم سكا ایراث انفعال بال اوله‌جق Il craint de vous déplaire en faisant cela حركتده بولندیغندن غایة الغایه مكدّر والمناكدر بو ایشی ایشلمكله سنی Votre procédé déplaît à tout le monde كوجندرمكدن احتراز ایدر عامه‌یی كوجندرر - بو حركتك انفعال عامه‌یی موجبدر Il me déplaît fort d'être obligé à cela بوكا مجبوریتم غایت Il lui déplaît extrêmement que les choses se soient passées de la sorte انفعال بالمه بادی اولور صورت احوالك اول وجهله جریان ایلمسی بغایت انفعال بالنه سبب اولور

Se déplaire. S'ennuyer, se chagriner A. انضجار القلب حظ - جان صقلمق T. دلتنگ شدن P. انضجار البال بو محله‌ده جانی صقیلور Il se déplaît dans ce lieu || ایتمامك محبّ وحدت وعزلت اولمغله الفت ناسدن حظ بو محلّدن حظ ایتمز Il aime la solitude, il se déplaît en compagnie - الفت ناسدن منضجر البال اولور - ایتمز Il se dit aussi des animaux T. || سومامك - خوشلنمامق - حظ ایتمامك Les troupeaux se déplaisent dans ce lieu-là اغنام قسمی اول یری سومز - یردن حظ ایتمز On dit figur., que des plantes se déplaisent en un endroit, pour dire, que le sol de ce lieu-là ne leur est pas propre نباتات فلان یردن حظ ایتمز

DÉPLAISANCE. Répugnance, dégoût A. ابائت النفس T. خوشلنمامه || Prendre quelqu'un en déplaisance P. عدم المحظوظیت بر كمسنه‌نك حقنه ابائت نفس پیدا ایتمك

DÉPLAISANT. Désagréable, qui fâche, qui chagrine A. موجب نا مرغوب - نا خوش P. غیر مطبوع - غیر مرغوب - الابائة

Déployer || آجمق - یایمق T. گشادن - گسترانیدن P. نشر - بسط الویه ورایات ایتمک - نشر رایات ایتمک les étendards Quand les aigles déploient leurs ailes قرتال قوشلری بسط جناح ایلدکلرنده On marcha aux ennemis enseignes déployées جانب اعدایه مبسوط الالویه اولهرق توجّه وعزیمت شقّهٔ الویه ورایات مبسوط وگسترانیده اولهرق - اولندی جانب دشمنه سوق مطایای نهضت اولندی Voguer à voiles déployées منشور القلوع اولهرق روی دریاده روانه اولمق On dit figur. Déployer toute son éloquence, tout son savoir, toutes ses forces بضاعهٔ فصاحت وبلاغت وسرمایهٔ دانش ومعرفت Déployer tous ses charmes وما ملکت اقتدار وقوّتنی بسط ایتمک عرض - مجموع قوّت جاذبه‌سنی نشر ایتمک وبسط ایتمک

On dit, Rire à gorge déployée, c'est-à-dire, de toute sa force کولمه‌دن بایلمق T. قاه قاه زدن P. اغراب A.

Déployé. A. گشاده - گسترانیده P. منشور - مبسوط - ممدود آجلمش - یایلمش T.

DÉPLUMER. Ôter les plumes A. نتش - نتف P. مو بر کندن قوشک توینی یولمق T. || Déplumer un oiseau توی یولمق

Se déplumer. Perdre ses plumes A. انتتاف الریش سقوط - توی دوکلمک T. موی ریختن P. الریش

Déplumé. A. منتوف الریش P. بر کنده موی T. تویی یونلمش

DÉPOLIR. Ôter le poli de quelque chose A. اذهاب الجلا T. جلارا نا بود کردن - جلارا بر گرفتن P. امحاء الجلا - آتش مرمرک Le feu dépolit le marbre || جلایی کیدرمک On dépolit des glaces de fenêtres ou des vitres pour rendre la lumière plus douce et moins éblouissante, ضیانک قوّتنی کسر ایله تعدیلنه مدار اولمق اچون جاملرک جلاسنی امحا ایدرلر

Dépoli. A. ذاهب الجلا - ممحوّ الجلا P. جلاسی کتمش T. جلایش رفته

DÉPOPULATION. État d'un pays dépeuplé A. عدم المعموریّة T. بی آبادانی P. عدم المأهولیّة - شنلکسزلک || La dépopulation d'une province - بر مملکتک عدم مأهولیتی عدم معموریّتی

DÉPORT. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Sans déport,

Déployer des étoffes بسط سفره مقرمه‌سنی بسط ایتمک On dit d'un marchad qui a fait voir tout ce qu'il avait de meilleur dans sa boutique, qu'il a déplié toute sa marchandise مالنک جمله‌سنی عرض وتبسیط ایلدی

Déplié. A. آجیلوب T. گسترانیده P. منشور - مبسوط یایلمش

DÉPLISSER. Défaire les plis d'une étoffe A. فسخ الغضون - قیورمی سوکمک T. شکن گشادن P. فسخ المطاوی بوکوملری آجمق

DÉPLORABLE. Qui mérite d'être déploré, qui est digne de pitié A. واجب التلهّف - واجب التوجّع - واجب التفجّع کوکل - آجیمغه کرکلو T. وا حوردنی - سزاوار دلفکاری P. || Il est dans un état déplorable فلان کشی حال صیزلدیجی C'est un état déplorable que واجب التوجّعه دوجار اولمشدر l'état où il est بولندیغی حال پر ملال سزاوار تلهّف وتفجّعدر Sa condition, son sort est déplorable کیفیّت احوالی شایان توجّع ومرحمتدر

DÉPLORABLEMENT. Il signifie, très-mal A. علی وجه الاقبح T. پک فنا زشتکارانه P. علی وجه الاشنع - Il s'est conduit déplorablement dans cette affaire بو خصوصده علی وجه الاشنع عمل وحرکت ایلدی Il a plaidé mon affaire déplorablement دعوامی حضور شرعده پک فنا بسط ایلدی

DÉPLORER. Plaindre avec de grands sentimens de compassion A. آجیوب - آجیمق T. وا خوردن P. تلهّف - توجّع - تفجّع || Déplorer la misère humaine احوال بشریّه‌نک یانمق Déplorer le malheur du temps حقارت وخساستنه توجّع ایتمک Déplorer la disgrâce, la perte, la mort de quelqu'un مصایب دهرک حالنه تلهّف بال ایله نظر ایتمک فلان کمسه‌نک مبتلا اولدیغی حال فلکزدگی ونکبتدن وموتندن متوجّع البال اولمق

DÉPLOYEMENT. Action de déployer, ou effet de cette action A. بسط - مدّ - تمدید - مبسوطیّت - ممدودیّت P. گستردگی انبساط T. مدّ ایادی || Le déployement des bras یایلمه - آجیلوب یایلمه d'une armée بسط ثوب d'une étoffe صفوف عسکرک مبسوطیّت وممدودیّتی

DÉPLOYER. Étendre, déplier A. تبسیط - بسط - تمدید - مدّ

et signifie, sans délai, sans retardement *A.* بلا - بلا امهال ‖ Payer sans déport همین دم - بلا امهال، ومن غیر توقف، ادا ایتمك *P.* همین دم - در آن دم *T.* آنیده توقف ادا ایتمك

DÉPORTEMENS. Moeurs déréglées, conduite irrégulière *A.* سوء السلوك - حركات سیئة *pl.* سوء الحركة - سوء الخلق والسیرة *P.* سلوك مذموم - رفتار نا پسند - رفتار نا هنجار - بد منشی *T.* فنا حركت - فنا خویلیلق ‖ Veiller sur les déportemens de quelqu'un بر كمسنه نك سوء حركتنه مدّ انظار تیقظ وانتباه Elle a été chassée pour ses mauvais déportemens سوء ایتمك سلوك وحركتنه مبنی طرد اولنمشدر

DÉPORTER. Bannir. V. ce mot.

SE DÉPORTER. Se départir, se désister. Il n'est guère d'usage qu'au Palais *A.* فراغ - رجوع - كفّ الید *P.* دستكش فراغ *T.* فارغ اولمق - وازكچمك - وازكلمك ‖ Se déporter de ses prétentions مطلوباتندن فارغ اولمق Il s'est déporté de la poursuite de ce procès بو دعوادن كفّ ید ایلدی

DÉPOSANT. Qui dépose et affirme devant le juge *A.* مخبر *T.* ادای شهادت ایدن على طریق الشهادة ‖ Tels et tels témoins déposants ادای شهادت ایدن فلان وفلان شاهدلر Tous les déposants disent la même chose بالجمله ادای شهادت مجموع شهودك اخباری مطابقدر - ایدنلرك قولی موافقدر Plus n'en sait le dit déposant ادای شهادت ایتمش شخص مرقومك بوندن زیاده علم وخبری یوقدر

DÉPOSER. Destituer, ôter d'un emploi *A.* عزل *P.* از جاه منصبدن چیقارمق *T.* بیرون كردن ‖ Il mérite qu'on le dépose عزله مستحقّدر

Et confier à quelqu'un *A.* تسلیم على طریق الامانة - ایداع *P.* بر وجه امانت دادن *T.* امانت ایتمك ‖ Déposer une somme entre les mains d'un de ses amis مبلغ معلوم المقداری بر مقدار اقچه - بر دوستك یدینه امانت ایتمك Déposer un testament chez un notaire احبابدن بریسنك ید امانتنه ایداع ایتمك وصیتنامه یی امنای شرعدن Déposer des pièces justificatives بریسنك یانند ایداع ایتمك اشهاد حالی حاوی اولان اوراقی على طریق الامانه Déposer son autorité entre les mains de quelqn'un تصدیق حالی حاوی اولان - تسلیم ایتمك عهده سنده اولان Déposer حكومتی بر كمسه نك یدینه ایداع وتسلیم ایتمك

poser ses secrets dans les mains de son ami فلان كشی سرایر احوالنی صدیق اخلاصپروری اولان بر كمسنه نك صندوقهٔ درونند ایداع ایتمك

Il signifie aussi, dire comme témoin ce qu'on sait d'un fait *A.* اخبار على طریق الشهادة - اداء الشهادة *P.* گواهی كردن - دادن *T.* شاهدلك ایتمك ‖ Tels et tels ont déposé contre lui فلان وفلان كشیلر علیهنه شهادت ایتمشلر Les témoins ont déposé que... شاهدلر بو وجهله على صریق الشهاده شویله خبر ویردیلر - خبر ویردیلر كه Déposer d'un fait بر مادّه ایچون ادای شهادت ایتمك كه

Il se dit aussi, des liqueurs qui laissent des parties grossières et hétérogènes au fond d'un vaisseau *A.* ترسّب - تثفّل *P.* طورطیلنمق - طورطی دیبه چوكمك *T.* دردی فرود آوردن بو صویك دیبنده ‖ Cette eau a déposé beaucoup de sable رمل كثیر ترسّب ایلدی Ce vin a déposé beaucoup de lit بو بادهدن ثفل كثیر ترسّب ایلدی Les urines déposent قاروره ترسّب ایدر

DÉPOSÉ. *A.* معزول *P.* از جاه بیرون شده *T.* منصبدن بروجه امانت *P.* مودوع على طریق الامانة *A.* جیقارلمش دردیناك *P.* مترسّب - متثفّل *A.* امانت اولمش *T.* داده طورطیلنمش - طورطیسی دیبه چوكمش *T.* دردی فرود آمده -

DÉPOSITAIRE. Celui à qui on dépose, on confie un dépôt *A.* حافظ الودیعة - حامل الامانة - حامل الودیعة *P.* امانتدار *T.* امانتكار ‖ Fidèle dépositaire امین ومعتمد بر امانتدار Le dépositaire de ces papiers بنم حافظ امانتمدر Il est mon dépositaire بو اوراقك امانتداری

On dit, qu'un homme est le dépositaire des secrets de quelqu'un *A.* حامل الاسرار - حافظ الاسرار *P.* محرم الاسرار - رازدان *T.* سرّداش

DÉPOSITION. Destitution, privation d'une charge *A.* عزل *P.* منصبدن چیقارمه *T.* از جاه بیرون رانی ‖ La déposition d'un officier بر ضابطك عزلی - Déposition d'un Roi *A.* خلع پادشاهك خلعی ‖ La déposition du Roi fut suivie de guerres حروب ومقاتلاتی مستلزم اولمشدر

Il signifie aussi, ce qu'un témoiu dépose par devant le juge *A.* اخبار الشهود *pl.* خبر الشاهد *P.* گواهی *T.* شاهدك شاهدك رسماً ‖ Déposition formelle شاهدلك - اخباری Par la déposition des témoins اخبار شهود ایله Les اخباری

امر امانت اعتقاد صادقه مبنی عقد اولنمش بر bonne foi ودیعه خصوصنده رعایتی Violer la foi du dépôt مقاوله در واجب اولان شرط وفای عهدی نقض ایتمک Dépôt volontaire حسن رضا واختیار ایله وضع اولنمش امانت Dépôt judiciaire معرفت شرع ایله وضع اولنمش امانت Dépôt ordonné en Justice حکم قاضی ایله تودیع اولنمش مال

Il se dit aussi, du lieu des archives publiques *A.* خزینة || La Chambre des Comptes est le dépôt public des principaux titres du Royaume القیودات باش محاسبه قیودات اصلیهٔ ملکک خزینه‌سیدر

Et du lieu où l'on dépose du sel, du tabac, jusqu'à ce qu'ils soient voiturés aux lieux de leur distribution *A.* مخزن ـ انبار *P.* انبار ـ مغاره *T.* انبار

En termes de Médecine, il se dit d'un amas d'humeurs qui se fait en quelque endroit *A.* خزینة الاخلاط *P.* قرارگاه کشها *T.* طوپلنمش ماده || Il faut donner encore un coup de ciseau en cet endroit, il s'y fait un dépôt فلان محلده بر خزینهٔ اخلاط پیدا اولنمقده اولمغله بر کره دخی مقص اورلمق On l'a purgé pour évacuer le dépôt تکون ایتمش اقتضا ایدر خزینهٔ اخلاطک تخلیه‌سنه مدار اولمق ایچون مریضی تنقیه ایلدیلر

On appelle, Dépôt d'urines, le sédiment des urines *A.* راسب قاروره‌نک *T.* دردی شاشه *P.* راسب البول ـ القارورة سدکک چوکندیسی ـ چوکندیسی

Il signifie aussi, le sédiment que des liqueurs laissent au fond d'un vase *A.* ثفل ـ ثافل ـ راسب ـ درد *P.* دردی ـ دردی *T.* پوصه چوکندی ـ

DÉPOUILLE. Peau ôtée du corps d'un animal *A.* سلخة ـ صویلمش *T.* پوست افکنده *P.* قشاره ـ مسالیخ pl. مسلاخ ایپک La dépouille d'un ver à soie || صوینتی ـ دری اورمجکک La dépouille d'une araignée قوردینک صوینتیسی خرشاء *A.* La dépouille d'un serpent ـ صوینتیسی ـ قشاره‌سی ـ قاو *T.* پیراهن مار *P.* سلخة الحیّة ـ لباس الحیّة ـ الحیّة ییلان قاوی

Il signifie au pluriel, ce qu'on remporte de la prise d'une ville ou du gain d'une bataille *A.* نفل pl. انفال pl. غنیمة ـ طویملق *T.* پروه *P.* اسلاب pl. سلَب ـ غنایم || Il a remporté de riches dépouilles sur les ennemis اعدادن انفال

شاهدلرک اخبارلری لدی القرائة dépositions lues et ouïes علی طریق الشهاده Il a varié dans sa déposition والاستماع ایتدیکی اخباره تلوّن وتخلّف ایلدی Ouïr une déposition شاهدک اخباری استماع اولنمق

DÉPOSSÉDER. Ôter à quelqu'un la possession de quelque chose از ملکداری *P.* رفع التصرّف ـ رفع الملکیّة ـ نزع الملکیّة *A.* تصرّفدن *T.* از دست تصرّف فلان ربودن ـ محروم کردن متصرّف || On l'a dépossédé de sa maison, de sa charge جیقارمق اولدیغی منزلک ومنصبک تصرّفی یدندن نزع اولندی

DÉPOSSÉDÉ. *A.* مرفوع عن التصرّف ـ منزوع عن الملکیّة ـ تصرّفی رفع اولنمش *T.* تصرّف از دستش ربوده *P.* تصرّفدن چیقارلمش

DÉPOSSESSION. V. Déposséder || Ce bénéficier attribue sa dépossession à ses ennemis فلان زعیم متصرّف اولدیغی زعامتک اوزرندن رفعی خصوصنی اعداسنه عزو ایدر Un acte de dépossession رفع ملکیّتی حاوی بر قطعه سند

DÉPOSTER. Chasser d'un poste, le faire abandonner *A.* طرد *P.* ازعاج عن المکان ـ اشخاص عن المقام ـ عن الموقف یرندن جیقارمق *T.* از جای قرار بیرون کردن || L'ennemi avait occupé ce poste, on le déposta دشمن فلان موقعده Il fit tous ses efforts pour le déposter اتخاذ قرار ایتمشیکن طرد وازعاج اولندی فلانی اتخاذ ایلدیکی مقامدن طرد ایچون بذل ما حصل اقدام ایلدی

DÉPÔT. Ce qu'on a confié, donné en garde à quelqu'un *A.* گرو ـ امانت *P.* امانات pl. امانت ـ ودایع pl. ودیعة بر کمسنه‌نک ید || Le dépôt est une chose sacrée امانت حفظنه تسلیم اولنان ودیعه اشیای واجبة الاحترامدن معدود Révéler un secret, c'est violer un dépôt sacré بر کمسنه کندویه ودیعه قلنان سرّی افشا ایتمه امانة اللهه تعرّض Abuser d'un dépôt امانتی انکار ایتمک Nier un dépôt ایتمش اولور بر کمسنه ید حفظنده اولان امانتی عبثه استعمال Rendre fidèlement un dépôt ایتمک بر کمسنه ید حفظنه تسلیم اولنمش امانتی صادقانه وراستکارنه صاحبند ردّ ایتمک Garder religieusement le dépôt ودیعه‌یی صدق تامّ ایله حفظ Convertir un dépôt à son usage امانتی حفظ ایده‌جکنه ایتمک || Il se prend aussi pour l'action de déposer, et pour la convention faite en déposant quelque chose کندو ایشنه قوللنمق || La loi du dépôt قانون امانت Le dépôt est un contrat de

- يپراقدن صويلمق T. از برگ برهنه شدن P. الاوراق يپراقدن چپلانمق

Figur. Priver, dénuer A. حَرَب - سلب T. مهجور كردن بركمسنه‌نك صويمق || Dépouiller un homme de tout son bien بركمسنه‌يى ما ملكندن - مجموع مالنى سلب ايتمك عهده‌سنده اولان le dépouiller de sa charge بسبتون صويمق منصبدن مهجور ايتمك Dépouiller un prince de ses États بر حكمدارك - بر حكمدارى ملكنى الندن سلب ايتمك ملكندن مهجور ايلمك Il se dit aussi en parlant des opinions, des passions dont on se défait A. تعرية P. عارى كردن T. برى قلمق - قلمق || Se dépouiller de passion, de haine, d'envie نفسى غرضدن وفكر غيظ وكينه‌دن وشائبهٔ غبطه‌دن عارى وبرى قلمق Se dépouiller de toute prévention هر كونه ذهاب باطلدن تعريهٔ نفس ايتمك

En parlant des fruits de la terre, il signifie, recueillir A. محصول T. جيدن P. جمع المحصول - جمع الاثمار - جمع ديويشورمك || Le fermier a dépouillé, l'an passé, pour mille écus de blé فلان ملتزم سنهٔ سابقه‌ده بيك غروشلق حبوبات محصولى جمع ايلدى

On dit, Dépouiller un compte, pour dire, en examiner la recette et la dépense, en faire un extrait A. اجمال - تلخيص خلاصه ايتمك T. خلاصه كردن P. En ce sens, il se dit aussi d'un inventaire, d'un livre etc.

Dépouillé. A. مسلوب الثياب - مجرّد - عارى - معرّا P. دريسى T. پوست بركنده P. سالخ - مسلوخ A. صويلمش T. برهنه از برگ برهنه P. عرىّ من الاوراق - منحتّ A. يوزلمش منزوع - مقشّى - منسلخ A. يپراقدن چپلاق T. شده قاولنمش T. پيراهن انداخته P. اللباس

Dépourvoir. Dégarnir de ce qui est nécessaire A. افقاد تخلية عن - سلب الحوايج - ايقاع الفقدان - الحوايج حوايج - تداركسز قويمق T. از حوايج تهى كردن P. اللوازم لازمدن بوش قويمق || Il ne faut pas dépourvoir de munitions une place de guerre بر قلعه‌يى مسلوب المهمّات براقمق بر قلعه‌يى مهمّاتدن تداركسز قويمق روا دكلدر - جائز دكلدر اقچه‌دن تداركسز - مفقود النقود اولمق Se dépourvoir d'argent قالمق Il s'est dépourvu de tout pour avancer ses enfans اولادينك ترفيع رتبه‌لرى ايچون نفسى حقّنه كافّهٔ نفسنى كافّهٔ حوايج - مالزمه‌نك فقدانى اختيار ايلدى وغنايم گرانبها اخذ ايلدى

Dépouilles, se dit aussi des propriétés dont on s'empare, soit pendant la vie, soit après la mort du propriétaire A. اموال اموال محروبة - مسلوبة || Il m'a intenté un procès injuste, et à force de chicanes, il s'est emparé de mes propriétés, et s'est enrichi de mes dépouilles بغير حقّ اوزريمه دعوا وتزويراتٔ گوناگون ايله املاكمى ضبط ايدوب اموال مسلوبه‌مى سرمايهٔ يسار وثروت ايلدى

Il se dit aussi, de la récolte des fruits de l'année A. خرافة حاصلات pl. حاصل الفواكه - محصول الفواكه والاثمار - الفواكه P. ميوه T. حاصل يمش ديرمى || La dépouille de cette année est bonne بو سنهٔ مباركه‌نك ميوه حاصلاتى Vendre la dépouille de son jardin باغچه‌سنك بركتلو در محصولنى فروخت ايتمك

Dépouillement. État de celui qui est dépouillé de ses biens, ou qui s'en est privé lui-même A. محروبيّت - عرى P. برهنگى - عريانى T. چپلاقلق || Je l'ai trouvé dans un dépouillement absolu فلانى حال عريانى ومحروبيّت مطلقه‌ده بولدم La tendresse de ce père pour ses enfans l'a réduit à un dépouillement déplorable بو پدرك اولادى حقّنه اولان حنوّ ومحبّت سزاوار توجّع بال اولمجق بر حال عريانى ومحروبيّته گرفتار اولمسنه سبب اولمشدر

Et l'état abrégé, l'extrait qui se fait d'un inventaire, d'un compte, d'un procès, d'un ouvrage etc. A. اجمال - خلاصة

Dépouiller. Déshabiller A. سلب الثياب - تجريد - تعرية P. زشتن - برهنه كردن T. صويمق || Les voleurs l'ont dépouillé de tous ses habits حراميلر ثياب والبسه‌سنى سلب Se dépouiller soi-même خود بخود تعرّى ايتمك Il s'est dépouillé pour se jeter dans l'eau كندويى صويه القا صويلدى - ايچون لباسدن تجرّد وتعرّى ايلدى

Il se dit aussi des animaux dont on ôte la peau A. سلخ || دريسى يوزمك T. پوست بر كندن P. تسليخ - Dépouiller un lièvre طاوشانك دريسنى - سلخ ارنب ايتمك Et des serpens qui quittent leur peau A. انسلاخ - يوزمك قاولنمق T. پيراهن افكندن P. - تقشّى - Les serpens se dépouillent tous les ans حيّات بهر سنه تقشّى Et des arbres lorsqu'ils perdent leurs feuilles A. يبلان قسمى هر يبيل قاولنور - ايدرلر تعرّى من - انحتات - اعبال

لازمدن بوش قوبدی

Dépourvu. *A.* خالی ـ مسلوب المهمّات ـ مفقود الحوایج *P.* حوایج لازمدن بوش *T.* تهی از حوایج عن اللوازم تدارکسز ـ

On dit qu'un homme est dépourvu de sens, pour dire, qu'il n'a point de sens, d'esprit etc. *A.* معدوم العقل ـ خالی عن الذهن *P.* عقلسز *T.* بی بهرهٔ عقل ـ تهی مغز

Au dépourvu. Sans être pourvu des choses nécessaires, sans être préparé *A.* تدارکسزلکك *T.* ناگهان *P.* علی حین غفلة آنسزین ـ حالنده ‖ Il l'a pris au dépourvu فلانسی علی حین غفلة اخذ ایلدی On ne le prendra jamais au dépourvu تدارکسزلك حالنده طوتلمسی ممکن دکلدر

DÉPRAVATION. Corruption *A.* فساد *P.* تباهی *T.* بوزوقلق ‖ La dépravation du siècle فساد اخلاق ـ فساد دهر وزمان Le goût des moeurs فساد ذایقه فساد اخلاق Le siècle est tombé dans une grande dépravation اهل زمان فساد زمانه خلقی فساد عظیمه گرفتار ـ عظیمه مبتلا اولمشلر در اولمشدر

DÉPRAVER. Corrompre, convertir *A.* افساد *P.* تباهیدن *T.* بوزمق ‖ La lecture des mauvais auteurs lui a dépravé le goût تألیفات مذمومه نك مطالعه سی افساد طبیعتنی موجب اولمشدر

Dépravé. *A.* فاسد *P.* تباه شده ـ فساد یافته *T.* بوزلمش ‖ Goût dépravé طبیعت فاسده Volonté dépravée فساده وارمش ـ Moeurs dépravées اخلاق فاسده Siècle dépravé نیّت فاسده Jeunesse dépravée کسب فساد ایتمش دهر وزمان ـ دهر فاسد کسب فساد ایتمش نو جوانان

DÉPRÉCATION. Figure oratoire, par laquelle on souhaite du bien ou du mal à quelqu'un *A.* تمنّی ـ ترجّی *P.* امیدواری *T.* دیلمه

Et une prière faite avec soumission pour obtenir le pardon d'une faute *A.* تضرّع pl. تضرّعات *P.* نیاز *T.* یلوارمه

DÉPRÉCIER. Rabaisser le prix, la valeur d'une personne, d'une chose *A.* تنقیص القدر ـ توضیع القدر *P.* قدررا کم کردن *T.* قدری آشاغیاتمق ‖ Déprécier le mérite d'autrui آخرك قدر ولیاقتنی تنقیص ایتمك Déprécier un ouvrage بر تألیفك قدرینی تنقیص وتوضیع ایتمك

Déprécié. *A.* ناقص القدر *P.* گمکرده قدر *T.* قدری آشاغیلنمش

DÉPRÉDATEUR. Qui fait ou permet des déprédations *A.* مخرّب *P.* نهّاب ـ *T.* یمیقیجی ـ قاپیجی ‖ Ce ministre est un grand déprédateur فلان وکیل دولت بر نهّاب عظیمدر

DÉPRÉDATION. Vol, ruine, pillage fait avec dégât *A.* نهب *P.* غارتگری خرابیّت ـ تخریبات pl. تخریبات ـ غارت ـ *T.* قاپیجیلق یغماگری ـ ویرانسازی ـ یغما ـ تاراجگری ـ ‖ Déprédation dans une maison فلان یغماجیلق ـ یمیقلق فلان ملکده اولان خانده اولان یغماجیلق dans un État La déprédation des Finances حال یغماگری وویرانسازی Durant un tel ministère اموال میریه نك غارت ویغماسی tout était au pillage, c'était une déprédation universelle اول وکلانك دورنده هر شیٔ یغما وغارت اوزره اولوب عمومی خرابیّت وار ایدی

DÉPRENDRE. Détacher *A.* فكّ ـ تفریق *P.* جدا کردن *T.* آیرمق ‖ Ces deux dogues étaient tellement acharnés l'un contre l'autre, qu'on eut toutes les peines du monde à les déprendre بو ایکی صکسون شول مرتبده عنف وشدّت ایله بری برینه قاورشدیلر که هزار زحمت ایله فكّ وتفریقلری میسّر اوله بیلدی

Se déprendre. Se dégager *A.* انفکاك *P.* جدا شدن *T.* آیرلمق ‖ Cet oiseau s'était pris à la glu, et ne pouvait s'en déprendre بو قوش اوکسده یاپشوب بر وجهله انفکاکه دسترس اولمدی ـ Figur. ‖ Il est tellement attaché à cette personne, qu'il ne saurait s'en déprendre فلانه علاقهٔ فوآدی Il se déprend difficilement de ses opinions شول رتبده اکید وقویدر که انفکاکی ممکن دکلدر ذاهب اولدیغی اعتقادلردن انفکاکی امر عسیر در

Déprès. *A.* منفکّ *P.* جدا کرده *T.* آیرلمش

DÉPRESSION. Terme de Physique. Abaissement, enfoncement *A.* انهزام *T.* ازیلوب جقورلنمه ‖ les os du crâne des enfans, à raison de leur molesse, sont sujets à la dépression جوجوقلرك کاسهٔ سرلری کمیکلری نعومتلری جهتیله انهزامه مبتلا در

DÉPRÉVENIR. Ôter à quelqu'un ses préventions *A.* سلب ازالة السابقة الاعتقاد ـ الذهاب السابق *P.* فلان کسن را از برکمسنه نك اسکی اعتقادینی *T.* گمان پیشین وارسته کردن ‖ Je l'ai trouvé prévenu contre vous, j'ai fait ce que j'ai pu pour le déprévenir بوزمق فلانك یانده واردیغمده سنك

علیهکه برکونه سابقهٔ اعتقادی اولدیغنی آکلادیغمه بناءً اول مقوله اعتقادک سلب وازاله‌سنه المدن کلدیکی قدر سعی ایلدم

Se déprévenir. Quitter sa prévention *A.* ترک السابقة الاعتقاد *P.* اسکی اعتقادی براقمق *T.* ازگمان پیشین وارسته شدن || Il faut se déprévenir en matière de religion, pour l'examiner avec succès امر دینده لازم کلان تفحصاته کما هی حقها دسترس اولمق ایچون سابقهٔ اعتقادک ترکی اقتضا ایدر

DÉPRIMER. Rabaisser, mettre au-dessous de sa valeur *A.* استحقار - استخساس *P.* خوارسنمق *T.* خوار نمودن || Cet homme a du mérite, et cependant vous le déprimez فلان کشی اصحاب مزیت واستحقاقدن ایکن سن استحقار ایدرسک Les envieux se dépriment les uns les autres ارباب غبطه وحسد اولنلر بری برلرینی استحقار ایتمک عادت مألوفدلریدر

Déprimé. *A.* مستحقر - مستخس *P.* خوارگشته *T.* خوارسنمش

DÉPRISER. Priser moins, priser peu une marchandise *A.* استحطاط القیمة - توضیع القیمة *P.* کم - بهارا پست کردن *T.* بهایی آیاغه اورمق - بهایی آشاغی اورمق - مایه کردن - بهایی آلچقلتمق || Si vous ne voulez point acheter, du moins ne déprisez point notre marchandise مبایعه‌یه رغبتک یوغیسه باری مالمزک بهاسنی آیاغه اورمه

Déprimé. *A.* منحط القیمة *P.* بهایش پست شده *T.* بهاسی آیاغه اورلمش - بهاسی آلچقلنمش

DÉPUCELER. V. Déflorer.

DEPUIS. Préposition de temps, de lieu et d'ordre *A.* منذ - من - مذ *P.* پس از - از *T.* دنبرو - دن || Je vous attendrai demain depuis cinq heures jusqu'à six یارنکی کون ساعت بشدن التی‌یه قدر سکا منتظر اولهجغم La France s'étend depuis le Rhin jusqu'à l'Océan فرانسه ممالکی رین نهرندن بحر محیطه قدر ممتد اولور Je les ai tous vus depuis le premier jusqu'au dernier اولکندن صکره‌کی‌یه قدر جمله‌سنی کوردم Tous les auteurs qui ont écrit depuis آندنبرو تألیف ایدنلرک مجموعی Vous êtes venu depuis moi سن بندنصکره کلدک Je ne l'ai point vu depuis mon retour فلانی عودتمدنبرو کورمدم Depuis long-temps مدت مدیده‌دنبرو Depuis votre dernière lettre موخراً ارسال اولنان مکتوبک ورودندنبرو Depuis que vous êtes parti وقت عزیمتکدنبرو

Il est aussi adverbe de temps *A.* بعد *P.* پس از - پس فلانی آندنصکره Je ne l'ai point vu depuis *T.* صکره آن اول وقتدنصکره نه ظهور ایلدی Qu'est-il arrivé depuis? کورمدم

Depuis peu. *A.* منذ ساعة - قبل الآن - آنفاً *P.* پیش از - برآز وقتدنبرو - برآزدنبرو *T.* پیش ازاندک زمانی - یکچند قدنبری وقتدنبرو Depuis quand? عهد قریبدنبرو -

DÉPURATIF. Terme de Médecine. Qui est propre à dépurer le sang *A.* مصفی الدم *P.* پاکیزه ساز خون *T.* قانی تمیزلدیجی - طورلدیجی

DÉPURATION. Action de dépurer *A.* تصفیة *P.* پاکسازی *T.* تمیزلتمه - طورلتمه || La dépuration d'un métal, d'une liqueur, du sang بر معدنک وبر نوع صویک ودمک تصفیه‌سی

DÉPURATOIRE. Qui sert à dépurer *A.* مصفی *P.* پاکساز *T.* تمیزلدیجی - طورلدیجی

DÉPURER. Rendre plus pur *A.* تصفیة *P.* پاکیزه کردن *T.* قال ایتمک تمیزلتمک - طورلتمق Et en parlant de métaux معدنی تصفیه Dépurer le sang تصفیهٔ دم ایتمک || Dépurer un métal بر معدنی قال ایتمک - ایتمک

Dépuré. *A.* مصفا *P.* پاکلکرده *T.* تمیزلنمش - طورلمش - قال اولمش

DÉPUTATION. Envoi d'une ou de plusieurs personnes avec commission *A.* وفادة - رسالة *P.* فرستادگئ کاران *T.* وکیل عنوان رسمی ایله معنون || Députation solennelle کوندرمه آلتی نفر وکیللردن Députation de six personnes اولان رسالت عبارت اولان رسالت

Il se prend aussi pour le corps des députés *A.* pl. رسلا - مبعوثین *P.* فرستادگان - کارانان *T.* وکیللر || Députation nombreuse رسلای وافره La députation a été d'avis... رسلا ومبعوثینک رأیی شو ایدیکه

DÉPUTÉ. Celui qui est envoyé par une compagnie ou par un corps, pour remplir quelque commission *A.* رسیل pl. رسلا - مبعوث pl. مبعوثین *P.* فرستاده *T.* وکیل کوندولمش || Les députés d'une telle province فلان مملکتک رسلا ومبعوثینی Envoyer des députés فلان مملکتدن کوندرلمش وکیللر - Les députés du clergé طائفهٔ رهبانک ارسال رسل ومبعوثین مبعوثین ورسلاسی

DÉPUTER. Envoyer avec commission. Il ne se dit que d'un corps ou d'une personne en autorité qui envoie *A.* توفید -

نا معقول ـ نا صواب ـ کجرأی P. منافی من اصول العقل ـ عقله اویمز T. بیرون از دائرهٔ عقل ـ C'est un homme tout-à-fait déraisonnable اطواری کلیتاً منکر بر آدمدر Des conditions, des propositions déraisonnables شروط وتکالیف غیر شروط وتکالیف منکره ـ معقوله

DÉRAISONNABLEMENT. Sans raison A. ـ مخالفاً علی العقل T. با کجرأیی ـ نا صوابانه P. منافیاً من رأی الصواب کجرأیلک ایله ـ عقلسزلق ایله ‖ Je n'ai jamais ouï parler si déraisonnablement بو درجهده عقله مخالف صحبت سویلر آدم ایشتدیکم یوقدر

DÉRAISONNER. Tenir des discours dénués de raison A. نطق ـ حرف نا صواب زدن P. تکلّم بلا صواب ـ غیر معقول عقلدن T. سخن نا در برابر راندن ـ سخن نا معقول گفتن خارج لاقردی سویلمک ‖ C'est un homme qui déraisonne sans cesse Il ne fait que déraisonner کلام نا معقول سویلر بر آدمدر کلام نا صواب سویلمکدن خالی دکلدر

DÉRANGEMENT. Désordre, état des choses dérangées A. شوریدگیٔ حال ـ پراکندگیٔ حال P. تشتّت الحال طاغنقلق T. ‖ Le dérangement de mes livres est cause que je ne saurais vous donner celui que vous me demandez مطلوبك اولان کتابی ویرهمدیکمك سببی کتابلرمك قارشقلغیدر ـ تشتّت حالیدر

Figur. A. اختلاط ـ تشوّش الحال ـ اختلال P. شورش ـ پریشانیٔ حال ـ پریشانی ـ برگشتگیٔ حال ـ پریشانلق T. قارشقلق ‖ Cet homme est ruiné, il y a un grand dérangement dans ses affaires امورینه اختلال عظیم طاری اولمغله Cela cause du dérangement dans sa santé حالی خراب اولمش بر آدمدر Il y a bien du dérangement dans son esprit بو کیفیّت مزاجنه باعث اختلال اولهیور ـ مختلّ العقلدر Le dérangement des saisons شوریده عقلدر ـ مختل الدماغدر فصول اربعهنك اختلاط واختلالی

DÉRANGER. Ôter de son rang, de sa place A. ازعاج عن از جایش بیرون کردن P. اخراج عن الموضع ـ الصف یرلو یرندن ـ ترتیبندن چیقارمق ـ صرهدن چیقارمق T. ‖ Déranger des papiers اوراقی یرلو یرلوندن اخراج چیقارمق Déranger des livres کتابلری موضع مخصوصلرندن ایتمك اخراج ایلمك

Figur. Troubler, mettre en désordre A. اخلال ـ تخلیط ـ

وکیل T. کاران فرستادن P. ارسال الرسیل ـ ابعاث الرسیل سلطان طرفنه ارسال وکیل ‖ Députer vers le Roi کوندرمك La province a député un tel pour représenter que... ایتمك مملکت طرفندن فلان مصلحتی عرض ایچون فلان کشی Le Roi a député tels et tels رسیل عنوانیله ابعاث اولندی pour faire savoir sa volonté فلان وفلان نام کشی ارادهٔ همایونی بیلدرمك ایچون علی طریق الرساله کوندرلمشدر

DÉRACINEMENT. V. Déraciner.

DÉRACINER. Tirer de terre un arbre, une plante avec ses racines A. اجتلاف ـ اجتفاء ـ تقلیع ـ قلع ـ استیصال P. کوکندن T. بر کندن ـ از بن بر کندن ـ از بیخ بر کندن آغاجی استیصال ایتمك ‖ Déraciner un arbre قوپارمق Les grands vents, les orages déracinent quelquefois les arbres ریاح شدیده وتندباد عظیم بعضاً اجتفای اشجاری سرد یللر وکسکین بورهلر بعض کرّه آغاجلری ـ موجب اولور بر داء ـ کوکلرندن قوپارو ـ Figur. ‖ Déraciner un mal invétéré یللنمش بر علّتی قلع ایتمك ـ مزمنی استیصال ایتمك On aura bien de la peine à déraciner cet abus بو فسادك Déraciner une opinion, une erreur قلع عروق واصولنه زحمت چکیلهجکدر بر مذهب واعتقادی کلیتاً قلع واستیصال ریشه گیر استقرار اولمش بر اعتقادی وبر کونه ـ ایتمك خطایی مستأصلاً دفع وازاله ایتمك

DÉRACINÉ. A. از P. مجتلف ـ مجتفی ـ منقلع ـ مستأصل کوکندن قوپارلمش T. بیخ بر کنده

DÉRADER. Il se dit d'une vaisseau qui quitte la rade où il avait mouillé A. رفع الانجر القرار P. رفع لنگر قرار T. دموری قالدروب قالقمق ـ قالقمق

DÉRAISON. Manière de penser ou d'agir déraisonnable A. کج اندیشی ـ کجرأیی P. خطاء العقل ـ رأی منکر T. عقل چپرهشکلکی ـ کجرأیلك ‖ Il est d'une déraison à n'y pas tenir فلان کشینك رأی منکری تحمّل اولنهمیهجق Cet homme donne dans un exeès de déraison qui n'est pas concevable بر حالتدر فلانك خطای عقلی اولقدر مرتبهٔ مبالغهده در که دائرهٔ فهمدن خارج بر کیفیت غریبه در Sa conduite et ses propos sont une déraison perpétuelle افعال واقوالی دائمی بر کجرأیلکدن عبارتدر

DÉRAISONNABLE. Contraire à la raison A. غیرمعقول ـ منکر

جمله مزک Il nous a tous déréglés مجلسی بسبتون اخلال ایلدی
احوالنی اخلال ایلدی Le froid, le chaud, l'humidité dérèglent les horloges شدّت برودت وفرط حرارت وتأثیر
رطوبت ساعتک اخلال نظامنه بادی اولور

Se dérégler. Agir contre le cours ordinaire des choses, se déranger *A.* انخلال النظام - اختلال النظام *P.* شوریده شدن
بوزلمق - نظامی بوزلمق *T.* خلل پذیرفتن - || Pour peu qu'il mange trop, son estomac se dérègle جزئی مرتبه
زیاده جه طعام یییه جک اولور ایسه معده سی خللپذیر اولور
Une montre qui se dérègle pendant le dégel ذوبان ثلوجده
هواده آثار Le temps se dérègle مختلّ النظام اولان ساعت
نبضی مختلّ وغیر Son pouls s'est déréglé اختلال وار در
منتظمدر

Déréglé. *A.* مختلّ النظام - مختلّ *P.* عدیم الانتظام
اختلاله *T.* بی نظام - خلل یافته - نا در برابر - نا هموار
نظامی بوزلمش - وارمش - Et qui est contraire aux règles de la Morale *A.* خلیع - مسیّب *P.* نا براه *T.* بوزلمز || C'est
بغایت مسیّب un homme fort déréglé dans ses moeurs
حال تسیّبده Mener une vie déréglée الاخلاق بر آدمدر
تسیّبدن عبارت بر Avoir une passion déréglée کچنمک
رغبات Des désirs déréglés کونه مرض نفسانی یه مبتلا اولمق
مسیّبانه سلوک وحرکت Conduite déréglée خلاعت امیز

Dérider. Ôter les rides, faire passer les rides *A.* دفع
ازادهٔ *T.* چین کردن *P.* اذهاب الغضون - الغضون
پیوه لری صاوشدرمق - بوروشقلری کیدرمک || Pommade
pour dérider مذهب غضون اولان روغن La joie déride le
شادمانی وسرور اذهاب چین جبینی مستلزمدر front

Se dérider, signifie figur., prendre quelque plaisir *A.* دفع
یوز کولمک *T.* چین جبین بر طرف کردن *P.* التعبّس
|| Il se porterait mieux, si de temps en temps il se déridait le
آرالق آرالق دفع چین جبین ایتمش اولسه صحت front
وجودی مزداد اولمش اولور ایدی Cet homme est si sévère,
que son front ne se déride jamais قساوت قلبی شول مرتبده
در که چهره سندن حالت تعبّس ابدی مندفع اولمز

Dérision. Moquerie amère *A.* هزی - استهزا *P.* خنده
مسخره لغه آلمه - ذوقلنمه *T.* تسخره - خریشنی || Faire
ذوقلندرمک - برشیئی استهزاء ایتمک quelque chose en dérision
مسخره لغه چویرمک Tourner en dérision ایتمک Dire
- شوریده کردن - شوریدن *P.* ایراث الخلل - تشویش
قارش مورش ایتمک - قارشدرمق *T.* پریشان کردن
بو حادثه جمیع Cet accident a dérangé tous mes desseins ||
کافهٔ عزایم ومنویّاتمه - مقاصد واغراضمی اخلال ایلدی
بو Cela m'a tout dérangé بادیٔ تشویش واخلال اولمشدر
کیفیّت جمیع امورمه ایراث خلل کلّی ایتمشدر

Dérangé. *A.* مخرج عن الموضع *P.* از جایش بیرون کرده
مشوّش - مختلط - مختلّ *A.* یرلو یرندن چیقارلمش *T.*
- قارش مورش اولمش *T.* پریشان - خلل یافته - شوریده
On dit figur., qu'un homme est dérangé dans sa conduite سلوک
امور واحوالی dans ses affaires وحرکتی مختلّ ومشوّشدر
qu'il est dérangé chez lui, dans sa maison, مختلّ وپریشاندر
pour dire, que ses meubles n'y sont pas arrangés avec soin متاع
بیتی پراکنده وپریشاندر

Derechef. De nouveau *A.* از سر *P.* علی التکرار - مجدّداً
یکیدن *T.* نو

Déréglement. Désordre, opposition aux règles de la Morale
بیراهی - شوریدگیٔ حال *P.* خلاعت الاخلاق - تسیّب *A.*
تسیّب حال اوزره *T.* بربادلق || Vivre dans le déréglement
صورت تعیّشنده اولان Le déréglement de sa vie کچنمک
تسیّب Le déréglement de ses moeurs تسیّب وخلاعت
اخلاقنک تسیّب وخلاعتی - اخلاقی Le déréglement de
son esprit اختلال عقلی - تسیّب عقلی Il trouva cette maison
dans un grand déréglement فلان خانه بی حال کمال تسیّبده
بولمشدر

Il se dit aussi, de ce qui est hors du cours ordinaire des choses *A.* نا در - نا هموار *P.* عدم الانتظام - اختلال
نظامسزلق - اویغونسزلق *T.* برابری || Le déréglement des
saisons نا در برابریٔ فصول - فصول اربعه نک عدم انتظامی
Le déréglement du pouls نا هواریٔ نبض - عدم انتظام نبض
Le déréglement des humeurs اختلال اخلاط Le déréglement d'une
montre ساعتک عدم انتظامی

Déréglement. Sans règle *A.* بنا در *P.* من غیر انتظام
نظامسزلق ایله *T.* بی نظام - نا هموارانه - برابری

Dérégler. Déranger l'ordre de ce qui est réglé *A.* اخلال
خلل - شوریدگی آوردن *P.* افساد النظام - اخلال النظام -
آوردن *T.* نظامی بوزمق - اختلاله قویمق || Il a déréglé
toute la compagnie نظام - مجلسی جملهٔ اخلال ایلدی

DERMOLOGIE. La partie de la somatologie qui traite de la peau *A.* بحث عن احوال الجلد البدن - بحث عن احوال البشرة

DERNIER. Qui est après tous les autres *A.* آخر - اخير *P.* صوک *T.* || Il arrive toujours le dernier مجلسه دائما واپسین Il était assis le dernier à la table سفره‌ده جمله‌نک آخر کلاندر C'est le dernier de sa race عرقنک ولد آخرنده اوتورمشیدی Dans les derniers temps de sa vie - اواخر عمرنده اخیریدر Rendre le dernier soupir دم واپسینی تسلیم آخر عمرنده Rendre les derniers devoirs صوک نفسی تسلیم ایتمک - ایتمک تسلیم نفس واپسینده ایفاسی لازم کلان فرایض Je vous le dis pour la dernière fois بو دینیه‌یی اجرا ایتمک Le dernier jour یوم کلامی صوک دفعه اولهرق سکا سویلرم Le dernier du mois آیک صوک کونی - یوم اخیر شهر اخیر Il a employé jusqu'à son dernier sou صوک اوفاق اقچه‌سنه Faire son dernier effort آخر وسع قدر مالنی صرف ایلدی En dernier lieu موخراً ومقدوری صرف ایتمک La dernière année de la guerre سفرک سنهٔ اخیره‌سی Dernier mot کلام آخر کلام - واپسین صوک لاقردی -

L'ANNÉE DERNIÈRE. C'est l'année qui précède celle où l'on parle *A.* عام ماضی - سنة سابقة *P.* سال پیشین - سال پارین Dans ce sens, on dit aussi Dimanche dernier *A.* یوم احد سابق *T.* بولدر - کیچن سنه - کیچن یبیل - کیچن بازار کونی سال گذشته -

On dit, Mettre la dernière main à quelque chose, pour dire, l'achever entièrement *A.* وضع النقطة الختام *P.* نقطهٔ ختام نقطه‌سنی قویمق *T.* ختام نهادن

Il se prend aussi pour ce qu'il y a d'extrême en chaque genre *A.* غایت pl. غایات - قصارا المراتب - اقصی الغایات || Arrivé au dernier degré de la perfection *T.* اوست کرته *P.* برترین - قصارا - نهایت - منتها - واصل اقصی الغایات Je lui ai les dernières obligations اقصای مراتب کماله رسیده - کمال طرفنه اولان ممنونیتم قصارای مراتب کمالده در Cela est du dernier ridicule بو کیفیت سزاوار غایت تمسخر On l'a traité avec la dernière indignité واستهزا در منتهای مراتب تحقیر ایله فلانه معامله اولندی

On dit d'un homme, que c'est le dernier des hommes, pour dire, que c'est le plus indigne, le plus vil des hommes ادنای Et d'une femme, que c'est احقر آدمیاندر - بنی نوع آدمدر

DERMOLOGIE. La partie de la somatologie qui traite de la peau *A.* بحث عن احوال الجلد البدن - بحث عن احوال البشرة

DERNIER. Qui est après tous les autres *A.* آخر - اخیر *P.* صوک *T.* || Il arrive toujours le dernier مجلسه دائما واپسین Il était assis le dernier à la table سفره‌ده جمله‌نک آخر کلاندر C'est le dernier de sa race عرقنک ولد آخرنده اوتورمشیدی Dans les derniers temps de sa vie - اواخر عمرنده اخیریدر Rendre le dernier soupir دم واپسینی تسلیم آخر عمرنده Rendre les derniers devoirs صوک نفسی تسلیم ایتمک - ایتمک تسلیم نفس واپسینده ایفاسی لازم کلان فرایض Je vous le dis pour la dernière fois بو دینیه‌یی اجرا ایتمک Le dernier jour یوم کلامی صوک دفعه اولهرق سکا سویلرم Le dernier du mois آیک صوک کونی - یوم اخیر شهر اخیر Il a employé jusqu'à son dernier sou صوک اوفاق اقچه‌سنه Faire son dernier effort آخر وسع قدر مالنی صرف ایلدی En dernier lieu موخراً ومقدوری صرف ایتمک La dernière année de la guerre سفرک سنهٔ اخیره‌سی Dernier mot کلام آخر کلام - واپسین صوک لاقردی -

L'ANNÉE DERNIÈRE. C'est l'année qui précède celle où l'on parle *A.* عام ماضی - سنة سابقة *P.* سال پیشین - سال پارین Dans ce sens, on dit aussi Dimanche dernier *A.* یوم احد سابق *T.* بولدر - کیچن سنه - کیچن یبیل - کیچن بازار کونی سال گذشته -

On dit, Mettre la dernière main à quelque chose, pour dire, l'achever entièrement *A.* وضع النقطة الختام *P.* نقطهٔ ختام نقطه‌سنی قویمق *T.* ختام نهادن

Il se prend aussi pour ce qu'il y a d'extrême en chaque genre *A.* غایت pl. غایات - قصارا المراتب - اقصی الغایات || Arrivé au dernier degré de la perfection *T.* اوست کرته *P.* برترین - قصارا - نهایت - منتها - واصل اقصی الغایات Je lui ai les dernières obligations اقصای مراتب کماله رسیده - کمال طرفنه اولان ممنونیتم قصارای مراتب کمالده در Cela est du dernier ridicule بو کیفیت سزاوار غایت تمسخر On l'a traité avec la dernière indignité واستهزا در منتهای مراتب تحقیر ایله فلانه معامله اولندی

On dit d'un homme, que c'est le dernier des hommes, pour dire, que c'est le plus indigne, le plus vil des hommes ادنای Et d'une femme, que c'est احقر آدمیاندر - بنی نوع آدمدر

quelque chose par dérision استهزا طریقیله کلام سویلمک C'est un homme qui tourne tout en dérision هرشیئی استهزایه چویرر بر آدمدر

DÉRIVATIF. Terme de Médecine. Ce qui détourne l'humeur *T.* رانندهٔ کش بگذرگاه دیگر *P.* صارف المجراء الخلط *A.* مجرای دمی || Saignée dérivative خلطک یولنی صاپدیجی مجرای دمی صرف ایتدرمک - صارف اولدجق فصد ایچون قان آلمه

DÉRIVATION. L'origine qu'un mot tire d'un autre *A.* اشتقاق || Savez-vous la dérivation de ce mot? بو کلمه‌نک اشتقاقی معلومکمیدر

En termes de Médecine. Détour qu'on fait prendre au sang ou à quelque humeur *A.* صرف المجراء الخلط *P.* راندن خلطک یولنی صاپتمه *T.* گذرگاه کش بسوی دیگر

En termes d'Hydraulique. Détour qu'on fait prendre aux eaux *A.* صرف المجراء الماء *P.* تافتن گذرگاه آب بجای دیگر *T.* صویک یولنی صاپتمه || Canal de déviation صرف مجرای مایه مخصوص اولان بر جدول

DÉRIVER. S'éloigner du rivage *A.* مفارقت عن الساحل *P.* قییدن - قییدن آیرلمق *T.* از لب دریا دور شدن || Dès que le bateau eut dérivé قایغک آجیغه چیقمق - آچلمق قایق آجیغه چیقنجه - ساحلدن مفارقتی عقیبنده

Et tirer son origine de... تفرّع - انشعاب *P.* آغاز داشتن || C'est de là que dérivent tous leurs malheurs *T.* چیقمق - پیدا شدن بالجمله مصایب وآفاتلری آندن منشعب اولمشدر

Il se dit, en termes de Grammaire, des mots qui tirent leur origine de quelque autre *A.* اشتقاق || Un tel mot dérive de celui-là فلان کلمه فلان کلمه‌دن مشتقدر - En ce sens, il est aussi actif *A.* اخذ الاشتقاق || D'où dérivez-vous ce mot-là? بو لفظک اشتقاقنی قنغی لفظدن اخذ ایدرسک

Il s'emploie aussi activement dans le sens de faire venir de.... *A.* جلب *P.* کشیدن *T.* چکمک || On a dérivé ces eaux des sources voisines pour les faire tomber dans ce canal میاهی اشبو جدول ایچنه اجرا ایچون جواره بولنان منبعلردن جلب ایلدیلر

DÉRIVÉ. *A.* متفرّع - منشعب *P.* آغاز داشته - پیدا شده *T.* چیقمش *A.* مشتق - En termes de Grammaire, il s'emploie aussi substantivement *A.* مشتق pl. مشتقات

la dernière des créatures احقر خلایقدر- ادنای مخلوقاتدر

DERNIÈREMENT. Depuis peu, il n'y a pas long-temps *A.* بوندن اوّلجه *T.* پیش از آندم *P.* موخّراً

DÉROBER. Ôter la robe. Il ne se dit que des fèves de marais, qu'on a dépouillées de leur première enveloppe *A.* تقشیة *P.* پوست بر کندن *T.* قبوغی صویمق || Fèves dérobées قبوقلری صویلمش بقله- باقلاء مقشوّه- باقلاء مجلوفه

Et faire un larcin, prendre en cachette ce qui appartient à autrui *A.* اوغریلین- اوغریلمق *T.* دزدیدن *P.* امتلاط- استراق || Dérober une bourse بر کیسه استراق Être enclin à dérober اولمق سرقته مایل Il n'y a rien de bon dans son livre que ce qu'il a dérobé تألیفنده سانردن استرافکرده‌سی اولان شیلردن غیری شایان استحسان اولهجق

Figur. || Les plaisirs ne lui dérobaient aucun des instans qu'il devait à sa gloire et à ses intérêts بر مادّه یوقدر مشتهیات نفسه اشتغالی نه نام وشاننی وقایت ونه اغراض ومصالح مخصوصه‌سنی محافظه وصیانت امرنده صرفی اقتضا ایده‌جک اوقاتدن دقیقهٔ واحده استراقنی موجب اولور Nous mourons tous les jours; chaque instant nous dérobe une portion de notre vie, et nous avance d'un pas vers le tombeau ایدی گذران ایدن هر بر دقیقه عمرمزک برحصّه‌سنی استراق وبزی قدم بقدم سمت مزاره طوغری سوق واسباقدن خالی اولمدیغنه نظرًا کل یوم ذایق زهرابهٔ ممات بو کیفیّت نقد Cela me dérobe tout mon temps اولمقده یز بر بوسه Dérober un baiser وقتمک مجموعنی استراق ایدر استراق ایتمک

On dit, Dérober la gloire de quelqu'un, lui dérober la gloire d'une belle action, pour dire, lui ôter la gloire qui lui en est due بر کمسنه‌نک مستحق اولدیغی شانی سلب ایتمک

Il signifie aussi, soustraire, cacher, empêcher de voir *A.* ستر *P.* اخفا- پنهان کردن *T.* کیزلتمک || Dérober un criminel à la Justice ارباب جرم وجنایتدن اولان آدمی حضور حاکمدن اخفا ایتمک Dérober un homme à la fureur du peuple بر کمسنه‌یی عرضهٔ نهوّر ناس اولمقدن ستر واخفا ایلمک Dérober quelque chose à la connaissance des juges بر ماده‌یی قضات وحکّامدن ستر وپنهان ایلمک Dérober quelque chose à la vue de quelqu'un بر شیئی فلانک نظرندن L'armée a dérobé une marche à l'ennemi عسکر فظر- بر کونلک حرکتنی دشمندن ستر واخفا ایلدی اغیاردن ستر ایلدی - On dit figur. d'un homme, qu'il dérobe sa marche, pour dire, qu'il cache les moyens dont il se sert pour aller à ses fins روش- حرکات وسکناتنی ستر ایدر ورفتارینی زیر پردهٔ خفاده ستر ایدر

On dit aussi, Se dérober d'une compagnie, pour dire, s'en retirer sans qu'on s'en aperçoive *T.* شیوشوب کتمک - بر تقریب شیوشمک

Se dérober, signifie aussi, se sauver de quelque chose, l'éviter *A.* انسلال- تفلّص- انفلاص *P.* رها یافتن *T.* صیریلوب || Il se déroba à ses coups فلانک طرفندن حواله قورتلمق Il se déroba à la poursuite des ennemis اولنان ضربه‌لردن دسترس انفلاص اولمشدر پسنه دوشن اعدانک الندن صیریلوب قورتلدی

On dit d'un objet sur lequel on arrête les yeux, et qu'on cesse peu à peu de voir, qu'il se dérobe à la vue *A.* غیاب *P.* از چشم غایب شدن- نا بدید شدن *T.* کوزدن غایب اولمق || Le vaisseau se déroba en peu de temps à la vue کمی مدّت قلیله ایچنده نظردن غایب اولدی Dès qu'on eut mis à la voile, tous les objets du rivage se dérobèrent à la vue سفینه همان یلکنلدیکی عقیبنده ساحلده کی صور مرئیّه‌نک جمله‌سی نظردن غایب ونا بدید اولمشدر À mesure que le jour baisse, les objets se dérobent insensiblement à la vue کونش غروبه میل ایتدکچه صور موجودات نا بدید اولمش اولور- طویولمقسزین کوزدن غایب اولور

DÉROBÉ. *A.* مسروق *P.* دزدیده *T.* چالنمش- اوغریلنمش کیزلنمش *T.* پنهان کرده *P.* مخفیّ- مستور *A.*

ESCALIER DÉROBÉ. C'est un escalier qui sert à dégager un appartement, pour y pouvoir entrer et pouvoir en sortir sans être vu *A.* مرقات خفیّ *P.* نردبان نهانی *T.* کیزلو نردبان اوغرین- کیزلو نردبان

À LA DÉROBÉE. En cachette *A.* خفیةً- خفیّاً *P.* متستّراً- نهانی *T.* کیزلوجه

DÉROGATION. Acte par lequel on déroge à un édit, à une loi, à un contrat etc. *A.* نسخ *P.* شکست *T.* بوزمه || Cet édit subsiste en entier, il n'y a point eu de dérogation بوفرمان هیئت اصلیّه‌سی اوزره تماماً موجود اولوب نسخنه دائر بر شئی یوقدر Cette clause n'emporte point de dérogation

à une disposition précédente بو شرط اصلاً وقطعاً نظام سابقك نسخنی موجب دکلدر

DÉROGATOIRE. Il se dit des actes, ou des clauses par lesquelles on déroge A. متضمّن النسخ ـ ناسخ || Acte dérogatoire نسخی Clause dérogatoire نسخی متضمّن بر شرط متضمّن بر قطعه سند

DÉROGEANCE. Action par laquelle on déroge à la noblesse A. سقوط من الاصالة P. از رتبهٔ اصالت افتادگی T. اصلزاده‌لکدن دوشمه || On l'a mis à la taille à cause de sa dérogeance اصالتدن سقوطی تقریبیله خراجگذار زمره‌سنه ادخال اولندی

DÉROGER. Statuer quelque chose de contraire en tout ou en partie à ce qui avait été statué A. الغا ـ نسخ P. منسوخ کردن || Le Roi, par sa déclaration d'un tel jour, a dérogé à son édit du... T. بوزمق ـ ملغا ساختن ـ پادشاه فلان تاریخده صادر اولان فرمانی فلان کونده اصدار ایتدردیکی بر قطعه بیاننامه ایله نسخ والغا ایلدی

Et faire quelque chose de contraire à quelque acte, à quelque convention, à quelque contrat A. نقض P. شکستن T. || Les deux parties ont dérogé à leur contrat بوزمق ـ قیرمق طرفین معاهدین میانده معقود مقاوله سندینی نقض ایتمشلر در Déroger à une transaction par une autre بر شرطنامه‌یی آخر بر شرطنامه ایله نقض ایتمك Déroger à ses droits حقوق مخصوصه‌سنی نقض ایتمك Les priviléges dérogent au droit commun معافیات وامتیازات استحقاق عامّه‌یی ناقض اولان حالاتدندر

Et faire quelque chose qui, par les lois du pays, fait déchoir de la noblesse A. اسقاط من الاصالة P. ازرتبهٔ اصالت افکندن T. || Il était de noble race, mais son aïeul, son père a dérogé فی الاصل کریم العرق ایکن آتاسی وباباسی اصلزاده‌لکدن ساقط اولمشلر در

DÉROGEANT. Qui déroge A. ناسخ P. شکست آور T. بوزیجی || Un acte postérieur dérogeant au premier سند مقدّمی ناسخ سند مؤخّر اولان ـ On dit aussi, Des actions dérogeantes à la noblesse اصالتدن اسقاطی موجب اولان افعال وحرکات

DÉROIDIR. Ôter la roideur A. ازالة الخشونة ـ تلیین ـ الانة P. نرم ساختن ـ نا درشت کردن ـ قاتیلغی ـ یومشتمق T. || Il faut mettre ce linge devant le feu pour le déroidir بوثوبك خشونتنی ازاله ایچون آتش قارشوسنه سرلمسی اقتضا ایدر

On dit figur., Son caractère commence à se déroidir سیرت وطبیعتی کسب ملایمته باشلادی

DÉROIDI. A. زایل الخشونة P. یومشامش T.

DÉROUGIR. Ôter la rougeur A. ازالة الحمرة ـ اذهاب الحمرة ـ P. از سرخی آزاده کردن ـ از سرخی را با بدید کردن T. || Il avait le visage tout rouge de la petite vérole, un mois de temps l'a entièrement dérougi قزللغی کیدرمك علّت جدریدن چهره‌سی قب قزل اولمشیکن بر آی ایچنده اثر حمرت کلّیًا زایل ونا بدید اولمشدر

DÉROUGI. A. زایل الحمرة P. سرخی نا بدید گشته T. قزللغی کتمش

DÉROUILLER. Ôter la rouille A. ازالة الصدء ـ جلو ـ دوس ـ P. زدودن ـ زدائیدن ـ جلا ـ T. جندن ـ پاسی آچمق || Dérouiller des armes سلاحلرك پاسنی آچمق

SE DÉROUILLER. A. اندفاع الصدء P. از ژنگ پاك شدن T. پاس زایل اولمق ـ پاس آچلمق || Le fer se dérouille peu à peu à force d'être manié دمور قسمی قوللانلدقچه پاسی رفته رفته زایل ومندفع اولور

On dit figur., que le commerce du monde a dérouillé ce jeune homme, pour dire, qu'il l'a façonné, qu'il l'a poli معاشرت ناس شو نوجوانك طبعندن ازالهٔ ژنگ جهالتی موجب عامّه ایله اختلاط والفت ذهننه بادئ جلای ـ اولمشدر ظرافت اولمشدر

DÉROUILLÉ. A. ذاهب الصدء P. جنده ـ زدوده T. آچلمش

DÉROULER. Étendre ce qui était roulé A. نشر ـ بسط P. یایوب آچمق ـ یایمق T. گستردن || Dérouler une étoffe دورلمش ثوبی بسط ایتمك

DÉROULÉ. A. مبسوط P. گسترانیده T. یاییلوب ـ یایلمش آچلمش

DÉROUTE. Fuite de troupes qui ont été défaites, ou qui ont pris l'épouvante A. تفرّق ـ تشتّت P. پراکندگی ـ پریشانی T. طاغنقلق || Grande déroute عظیم پریشانلق C'est dans la déroute que se fait le plus grand carnage مذابحهٔ عظیمه قیرغنك چوغی ـ عسکرك حال تشتّتنده واقع اولور عسکرك پریشانلغی وقتنده اوله کلمشدر

Figur. Désordre qui se met dans les affaires d'un homme *A.* پریشانئ *P.* اختلال الحال - تفرّق الاحوال - تشتّت الحال *T.* پریشانلق || La déroute des affaires de ce marchand بو بازرکانک امورینه عارض اولمش شوریدگئ حال - حال La déroute de ses affaires, de sa fortune تشتّت پریشانئ حال Cet accident a mis la déroute dans ses affaires بو حالت احوالی Depuis sa déroute امورینک تفرّق وپریشانلغی وقتندنبرو امورینه باعث پریشانی واختلال اولمشدر

Mettre un homme en déroute. C'est le presser vivement dans une dispute, et le mettre hors d'état de répondre *A.* اقطاع - افحام *P.* دیلنی کسمک *T.* دمبسته کردن - زبان بریده کردن صوصدرمق -

DÉROUTER. Tirer quelqu'un de sa route, de son chemin *A.* صرف عن الطریق - اعدال - تنکیب *T.* یولدن صاپمق || Nous étions dans le chemin, vous nous avez déroutés یولدن چیقارمق - ره راستده روانه ایکن بزی صاپتدک - سالک طریق مسقیم ایکن بزی تنکیب ایتدردک

Figur. Rompre les mesures que quelqu'un prenait, et qui le conduisaient à son but || La disgrâce de ce ministre m'a dérouté بو وکیل دولتک ادباری بنی طریق مقصوددن صرف ایتدردی Il ne sait plus quel parti prendre, il est tout dérouté یولنی کلّیاً صاپیدوب نه طرفه میل ایده‌جکنی بیله‌مز سالک اولدیغی مسلک وطریقدن عدولی - اولدی تقریبیله نه طرفه توجّه ایتمک اقتضا ایلدیکنی بیله‌میور

Et déconcerter. *A.* تبهیت - تشویش الذهن - ایراث *T.* شاشورمق - پریشانخاطر کردن *P.* البهت والحیرت || Ce qu'on lui a dit l'a dérouté سویلنان کلام کندویه ایراث بهت وحیرت ایتمشدر

DERRIÈRE. Préposition qui marque ce qui est après une chose ou une personne *A.* کیرو - اکسه - آرد *T.* پس *P.* ورا - حلف || Derrière la maison, le jardin خانه‌نک وباغچه‌نک وراسنده سنک آردکده قعود Il était assis derrière vous اکسه‌سنده - ایتمشیدی Ils fuyaient à toute bride sans regarder derrière کیرویه باقمیه‌رق همان کسکین اوزنکی ایله پی سپر eux ورالرینه عطف نگاه ایتمیه‌رک - وادئ فرار اولمشلر ایدی همان سیر سریع ایله قادمه جنبان سمت گریز وفرار Il a un grand nombre de laquais derrière lui اولمقده ایدیلر وراسنده قتی وافر خدمه وچوقداران پیرو ایدی Je l'ai laissé bien loin derrière خیلیدن خیلی کیرویه براقدم Marcher derrière کیرویه یوریمک Corps-de-logis de derrière آرد قپو Porte de derrière وراده‌کی بنا

On dit, Mettre une chose sens devant derrière, pour dire, mettre derrière ce qui devait être devant *A.* معکوساً وضع - بر شیئک اوکنی آردینه قویمق *T.* بر عکس نهادن *P.* - On s'en sert aussi figur., pour dire, qu'on a renversé l'ordre de quelque chose *A.* شغر بغر *P.* تار || Tous les chapitres de ce livre sont sens devant derrière بو کتابده اولان فصول وابوابک جمله‌سی طارطغان *T.* ومار تار ومار در

On dit aussi, Laisser quelqu'un bien loin derrière, pour dire, le surpasser, avoir beaucoup d'avantage sur lui *A.* تقدّم - سبق کیرویه - ایلرویه کچمک *T.* پیشتر رفتن *P.* مسابقت - براقمق || Ils ont été égaux, mais enfin il l'a laissé bien loin derrière اول ایکی کشی مقدما متساوی الحال ایکن عاقبة الامر بریسی دیگرینی خیلی مرتبه کیرویه براقدردی دیگرینه خیلی مرتبه مسابقت ایلدی

DERRIÈRE, est aussi un nom substantif, et signifie, la partie postérieure *A.* طرف پسین *P.* ظهر - ورا - موٴخّر *T.* آرقه || Le derrière de la maison خانه ظهر - آرد طرف - Le derrière d'une charrette عربه‌نک آرد طرفی آرقه‌سی

Et cette partie de l'homme qui comprend les fesses et le fondement *A.* دبر - است pl. استاه *P.* کون *T.* گوت

DERVIS ou DERVICHE. Espèce de moine chez les Turcs *P.* درویش

DES. Particule qui s'emploie par ellipse, et qui signifie, quelques-uns *A.* بعض *P.* چند *T.* بر آز - بعض || Il y a des savants qui soutiennent que... علمانک بعضیسی وار در که... بونی تأیید ایدرلر

Il se dit aussi pour Plusieurs *A.* وافر *P.* بسیار *T.* نیچه - سنین وافره‌دنبرو Il a été des années sans le voir || چوق نیچه فلانی کورمامشیدی On y voit des milliers d'arbres بیک آغاجلر وار در

DÈS. Depuis. *A.* منذ - من *P.* از *T.* دنبرو || Dès l'enfance دونکی کوندنبرو Dès hier وقت صباوتدنبرو

Dès que. Il se dit du temps *A.* عقیباً *P.* همانگه که *T.*

عقیبنده || Dès que le soleil fut levé کونشك طلوعی عقیبنده
Dès qu'il parut ظهوری عقیبنده

Il se prend aussi pour Puisque *A.* لان *P.* چون *T.* چونکه
Dès que vous en tombez d'accord چونکه موافقت || مادامکه ـ
Dès que vous le souhaitez ـ مادامکه دلخواهکدر ایدرسك
چونکه کوکلك بونی استر

DÉSABUSER. Détromper de quelque fausse croyance *A.* تخلیص
آزادهٔ فریب *P.* تبریه من الغلط ـ دفع الغبن ـ عن الغبن
|| آلدانمهدن قورتارمق *T.* وارستهٔ فریب کردن ـ کردن
Vous êtes dans l'erreur, je vous veux désabuser اعتقادکده
Je le خطا وار در مرادم سنی غبن وغلطدن آزاده قلمقدر
croyais homme de bien, mais j'en suis bien désabusé فلانی
ارباب خیردن بر آدم ظنّ ایتمشیدم لکن بو بابده دفع
Désabusez-vous de croire que l'on s'occupe de vous غبن ایلدم
سنك ایچون صرف ذهن اولندیغنی ظنّ ایدرسك
امّا بویله دکل بو بابده دفع غبن ایله

Se désabuser. Se détromper *A.* انسلاب ـ تبرّی من الغبن
|| آلدانمقدن قورتلمق *T.* آزادهٔ فریب گشتن *P.* الغبن
Être désabusé des grandeurs اسباب ظاهر فریب علوّ واجلاله
Désabusez-vous de cela مغبونیتدن بری اولمق بو بابده
نفسکدن دفع غبن ایله

DÉSACCORDER. Détruire l'accord des cordes d'un instrument
de Musique *A.* اخلال الاوتار العزف *P.* بتارهای آلت موسیقی
ساز کریشلرینك ترتیبنی بوزمق *T.* نا همواری آوردن
La chaleur a désaccordé le clavecin || شدّت حرارت فلان
سازك اوتارینه خلل کتوردی

DÉSACCOUPLER. Détacher les unes des autres des choses ac-
couplées *A.* تفریق الاشفاع *P.* جفترا از هم جدا کردن
جفتلری بری برندن *T.* جفترا از یکدیگر جدا کردن ـ
اشلری آیرمق ـ ایرمق

Désaccouplé. *A.* مفروق الشفع *P.* جفت از یکدیگر جدا
بری برندن آیرلمش جفت *T.* شده

DÉSACCOUTUMER. Faire quitter une coutume, une habitude
A. رفع العادة ـ نفی العادة *P.* از عادت باز داشتن *T.*
On aura bien de la peine à le désaccou- || عادتی براقدرمق
tumer du vin فلان کمسنه یه شرب خمر عادتنی براقدرمق
ایچون خیلی زحمت چکیله جکدر

Se désaccoutumer. *A.* ترك العادة ـ ترك الاعتیاد ـ ترك
الدربة *P.* عادترا وا گذاشتن *T.* عادتی براقمق || Il s'est
désaccoutumé du jeu قمار بازلق عادتنی ترك ایلدی
Désaccoutumez-vous de mentir کذبه اعتیادکی ترك ایله

DÉSACHALANDER. Faire perdre les pratiques, éloigner ceux qui
ont accoutumé d'acheter chez un marchand *A.* تبعید المشتریین
Ce *P.* مشتریلری قاچرمق *T.* خریدارانرا گریزانیدن ||
mauvais bruit a fort désachalandé la boutique de ce marchand
بو اراجیفك نشری فلان بازرکانك دکّانندن مشتریلری
قاچردی

DÉSAGRÉABLE. Qui déplaît *A.* ردیٔ ـ غیر ـ غیر مطبوع
نا مرضی ـ نا مطبوع ـ نا خوش *P.* غیر مرضی ـ مرغوب
ردیٔ ونا Personne désagréable || فنا ـ چرکین *T.* بد ـ
Figure désagréable ذات ردائت سمات ـ مطبوع بر آدم
Humeur désagréable مزاج ردائت امتزاج صورت ردّیه
Ce discours, cette nouvelle lui a été fort désagréable بو کلام
Cela est désagréable وبو خبر طبعنه غایت نا خوش کلدی
à voir ردیٔ المنظر در désagréable à entendre استماعی نا خوشدر
Il est désagréable d'avoir affaire استماعنده بدلك وار در ـ
à des gens difficultueux مزاجلری مشکل آدملر ایله مصلحت
کورمك بر امر نا مرضیدر

DÉSAGRÉABLEMENT. D'une manière désagréable *A.* ـ ردیئاً
چرکینلك ـ بدلك ایله *T.* نا خوشانه ـ با بدی *P.* بالردائة
بدلك ـ بالردائه تکلّم ایتمك Parler désagréablement || ایله
بدلك ایله Rire désagréablement ایله لاقردی ایتمك
Passer désagréablement sa vie عمربنی نا خوشلقده کولمك
کچورمك

DÉSAGRÉER. Déplaire, n'agréer pas *A.* عدم الاستحسان *P.*
بکنمامك ـ خوشلنمامق *T.* نا خوش یافتن ـ نا پسند داشتن
Si cela ne vous désagrée pas عندکده غیر مستحسن کورنمز ||
طبعکده نا خوش اولمدیغی حالده ـ ایسه

En termes de Marine, il se dit d'un vaisseau dont on ôte les
agrès, les voiles, les cordages *A.* سلب الجهاز السفینة *P.*
کمینك طاقمنی جیقارمق *T.* جهاز کشتیرا بر داشتن

Désagréé. *A.* غیر مستحسن *P.* نا پسند *T.* بکنلمامش
طاقمی *T.* کشتیٔ بر داشته جهاز *P.* سفینة مسلوب الجهاز
جیقارلمش کمی

DÉSAGRÉMENT. Chose désagréable, sujet de chagrin, d'ennui,
de dégoût *A.* حال موجب الملال *pl.* حالت غیر مرضیّة ـ

وظروفی بری برلرندن آیرمق

Eu termes de Marine, il signifie le contraire d'appareiller *A.*

یلکنلری دیویشورمک *T.* بادبان بر چیدن *P.* طی الشراع سفینه‌لر طی شراع سیر وسفر || Les vaisseaux ont désappareillé ایتمشلر در

DÉSAPPOINTEMENT. Action de désappointer, ou effet de cette action *A.* امیددن *T.* نا بکامی *P.* فوت الامانی - خیبت بوش قالمه

DÉSAPPOINTER. Tromper quelqu'un dans ses espérances *A.* امیدی بوش *T.* نا کام ساختن *P.* افاتة الامانی - تخییب - قلمق - On l'emploie surtout au passif. Être désappointé *A.* - امید بوش جیقمق *T.* نا کام شدن *P.* ابتلاء فی الخیبة مظهر خیبت اولمق

DÉSAPPARIER. Détruire ou enlever le mâle ou la femelle de deux oiseaux appariés *A.* تفرید الازواج - تفریق الازواج *P.* جفترا از یکدیگر جدا کردن *T.* اشلری آیرمق || On a désapparié ces pigeons بو کورجینلرک اشلرینی بری برندن بو کورجینلری اشلرندن تفرید ایتمشلر در - آیردیلر

DÉSAPPRENDRE. Oublier ce qu'on avait appris *A.* نسیان - خاطردن غایب - اونوتمق *T.* فراموش کردن *P.* ذهول کافة معلوماتنی || Il a désappris tout ce qu'il savait ایتمک رقصی فراموش ایلدم || J'ai désappris à danser فراموش ایلدی

DÉSAPPRIS. *A.* منسی *P.* فراموش کرده *T.* اونودلمش

DÉSAPPROBATEUR. Qui désapprouve par caractère, par habitude *A.* مایل الی التقبیح - مستقبح *P.* هیچ نپسند *T.* بر شیٔ بکنمز || Esprit désapprobateur, caractère désapprobateur بالطبع مستقبح بر آدم

DÉSAPPROBATION. Action de désapprouver *A.* عدم - استقباح *P.* نا پسندی *T.* بکنامه - کورمامه - مناسب الاستصواب || Votre désapprobation l'a chagriné سنک عدم استصوابک تکدیر بالنی موذی اولمشدر

DÉSAPPROPRIATION Terme de Pratique. Action par laquelle on abandonne la propriété d'une chose *A.* ترک الملکیة - ملکیتدن *T.* از ملکداری دستکشی *P.* فراغ عن التملک || Il n'en viendra pas aisément à la désappropriation de ses biens ملکیتدن وازکلمه - جیقمه اموال واملاکندن دستکش فراغ اولمغه سهولت ایله راضی اولمجغی یوقدر

se DÉSAPPROPRIER. Renoncer à la propriété d'une chose *A.*

C'est un grand désagrément que d'avoir des procès || نا خوشلق *T.* حال دلازار *P.* حالات غیر مرضیة دعوا غائلدلری حالات

Il a essuyé de grands désagrémens dans les fonctions de sa charge غیر مرضیه‌دندر عهده‌سنده اولان منصبک مأموریتلرینی

Il s'est attiré bien des désagrémens اجرا خصوصنده نیچه نیچه احوال موجبة الملالة دوچار اولمشدر

Il y a bien du désagrément à se mêler de vos affaires نیچه حالات غیر مرضیه نفسنه جلب ایتمش اولدی سنک امورکه قارشمق خیلی

مرتبه بر حالت نا مرضیه در

Il se dit aussi, des défauts de la personne *A.* عیب pl. عیوب *P.* عیب *T.* اکسکلک - قصور || Elle est belle, mais elle ne laisse pas d'avoir quelque désagrément dans le visage فلان خاتون حسنا در امّا چهره‌سنده نوعمّا عیب وقصور

Cette tache au visage est un grand désagrément خوشلقا در امّا چهره‌سی عیبدن سالم دکلدر - وار در یوزنده‌کی

Il a un désagrément dans ses manières qui gâte tout ce qu'il dit لکه بر عیب عظیمدر اوضاع واطوارنده بر نوع عیب وقصور وار در که هر نه سویلر ایسه نا خوش اولور

DÉSAJUSTER. Déranger ce qui est ajusté *A.* اخلال القوام *T.* قورولشی بوزمق || Désajuster un canon طوبک قورولشنی بوزمق

DÉSAJUSTÉ. *A.* مختل القوام *T.* قورولشی بوزق

DÉSALTÉRER. Apaiser la soif *A.* تسکین - دفع السهاف *P.* تشنگی‌را دفع کردن - تشنگی‌را گم کردانیدن العطش *T.* صوصه‌لغی بصدرمق - صوصه‌لغی کیدرمک || Le vin mêlé avec de l'eau désaltère mieux que l'eau toute pure صو ایله ممزوج خمرک شربی ساده‌جه خالص صودن زیاده مسکن عطشدر

DÉSALTÉRÉ. *A.* مندفع العطش *P.* دفع تشنگی کرده *T.* صوصه‌لغی بصلمش - صوصه‌لغی صاومش

DÉSANCRER. Lever l'ancre *A.* رفع الانجر *P.* لنگررا بر داشتن *T.* دموری قالدرلمق || On va partir, l'ordre est donné pour désancrer رفع لنگر قراره دائر اقتضا ایدن امر صادر اولمغله متهیّئ عزم وبهضتدرلر

DÉSAPPAREILLER. Ôter une ou plusieurs choses du nombre de celles qui étaient pareilles *A.* تفریق النظایر *P.* نایکسان کردن *T.* اویغون شیلری بری برندن آیرمق || Désapparreiller des chevaux, des vases اویغون اولان آتلری واوانی

پزه‌را P. خلع الآلات الحرب - تعرّی من السلاح - السلاح پوصات وبراغی T. ساز وسلب از بر افکندن - از بر افکندن سلاحی جیقارمق - جیقارمق || Après le combat, il se fit désarmer آلات - بعد القتال اوزرنده اولان سلاحی جیقاردی حربی

Et ôter les armes à quelqu'un malgré lui A. نزع السلاح سلاحی T. سلاح ستادن P. اخذ السلاح - سلب السلاح - آلمق || Le Gouverneur de la ville a désarmé les bourgeois il والیٔ مملکت اهالیٔ بلده‌نک سلاحلرینی آلدی فلان کمسنه ایله جنکلشوب سلاحنی نزع ایتدردی se battit contre un tel, et le désarma

Et poser les armes, congédier les troupes, et cesser de faire la guerre A. تعطیل الاسباب السفر P. اسباب حربرا معطّل سفرلیلک صورتنی براقمق T. کردانیدن || Toutes les puissances bélligérantes ont désarmé دول محاربینک جمله‌سی On n'a pas encore réglé qui désarmerait le premier تعطیل اسباب سفر ایتمشلر در دول محاربیندن قنغیسی تعطیل - اسباب سفره شروع ایده‌جکی هنوز تنظیم اولنمامشدر

On dit aussi, Désarmer des vaisseaux A. تخلیة السفاین عن کشتیها از ساز وسلب تهی کردن P. مهمّات السفر T. کمیلری مهمّات سفردن بوشالتمق

On dit figur. Désarmer la colère de Dieu, pour dire, l'apaiser Désarmer la vengeance, pour dire, faire cesser les mouvemens de vengeance تسکین غضب باری ایتمک دفع حملات کینه وانتقام ایتمک

Désarmé. A. منخلع السلاح P. ساز وسلب از بر افکنده ستاده سلاح P. مسلوب السلاح A. سلاحی جیقارلمش T. از سفر معطل P. معطّل من السفر A. سلاحی آلنمش T. سفرلیلک صورتندن جیقمش T. گشته

DÉSARROI. Désordre, confusion. Il n'est d'usage qu'avec les prépositions En ou Dans A. شغر بغر - شذر مذر P. تار ومار || Être en désarroi قارش مورش - طارطغان T. پراکنده وپریشان - Ses affaires sont dans un grand désarroi شذر مذر اولمق امور واحوالی بغایت پراکنده وپریشاندر Mettre une troupe en désarroi عسکری شغر بغر پریشان ایتمک عسکری تار ومار ایتمک

DÉSASSEMBLER. Séparer ce qui était joint par assemblage بری برندن - آیرمق T. از هم جدا کردن P. تفریق A.

ملکیّتدن T. از ملکداری دست کشیدن P. ترک الملکیّة ملکیّتدن وازکلمک - جیقمق

Désapproprié. A. فارغ عن الملکیّة - تارک الملکیّة P. ملکیّتدن وازکلمش T. دستکش فراغ از ملکداری

DÉSAPPROUVER. Blâmer, trouver mauvais A. استقباح - تقبیح - روا نداشتن P. عدم التصویب - عدم الاستصواب - مناسب - بکنمامک T. نا پسندی نمودن - پسند نکردن کردار || Tout le monde désapprouve sa conduite کورمامک مسلک وحرکتی عامّه عندنده - وحرکتنی عامّه استقباح ایدر مستقبح ونا پسند در

Désapprouvé. A. غیر مستصوب - مستقبح P. - ناپسند مناسب کورلمامش - بکنلمامش T. ناپسندیده

DÉSARÇONNER. Mettre hors des arçons A. اخراج عن القربوس ایر قاشندن جیقارتمق T. از کوهۀ زین بیرون کردن P. || Son cheval en sautant l'a désarçonné آت صچرایوب راکبی اکر قاشندن اخراج ایتدردی

DESARGENTER. Ôter l'argent d'une chose qui était argentée A. اذهاب الفضّة کمشی کیدرمک T. سیمرا بر گرفتن P.

DÉSARMEMENT. Action par laquelle on fait quitter les armes à des gens de guerre ou autres A. تعریة - سلب السلاح سلاحلری T. برهنه سازی از ساز وسلب P. من السلاح سلاحدن چپلاتمه - جیقارتمه || Le désarmement de la garnison fut le premier article de la capitulation قلعه‌نک مأمور محافظه‌سی اولان عسکری نفراتندن سلب سلاح اولنمق ماده‌سی شروط استیمانک اوّلکیسی ایدی On ordonna le désarmement des habitans اهالیٔ مملکتدن سلب سلاح اولنمسی تنبیه اولندی

Et le licenciement des gens de guerre A. اطلاق العسکر من بعسکر رخصت دادن - لشکررا گسیل کردن P. الخدمة عسکرک || On convint du désarmement عسکری طاغتمق خدمتدن اطلاقی خصوصنه بالتراضی رابطه ویرلدی Les places ne furent rendues qu'après le désarmement عسکر خدمتدن اطلاق اولنمدقچه قلعه‌لر تسلیم اولنمامشدر

On dit, Le désarmement d'un vaisseau, pour dire, l'action par laquelle on en ôte les armes et les agrès A. تخلیة السفینة بهی کردن کشتی از ساز وسلب P. عن مهمّات السفر T. کمی‌یی مهمّات سفردن بوشالتمه

DÉSARMER. Dévêtir l'armure, le harnais de guerre A. خلع

بو كراسته‌لر آيرمق ‖ On a désassemblé cette charpenterie تفريق اولندى

DÉSASSORTIR. Ôter ou déplacer quelqu'une des choses qui avaient été assorties *A.* فسخ النظم *T.* بوزمق طاقمى ‖ On a désassorti mes porcelaines, mes diamans ساقسونيا ومجوهرات طاقملرمى بوزديلر

DÉSASTRE. Accident funeste *A.* مصيبت *pl.* مصايب ـ آدرنگ ـ آسيب دهر *P.* آفات *pl.* آفت ـ قوادح *pl.* قادحة *T.* مصيبت ـ قضا ‖ C'est un grand désastre pour ce pays-là Quel بو كيفيت اول مملكته كوره بر مصيبت عظيمه در désastre! نه دكلو مصيبتدر

DÉSASTREUSEMENT. D'une manière désastreuse *A.* بالآفة ـ قضا ايله *T.* آدرنگانه *P.* مصحوبًا بالمصيبة ‖ La fête a fini désastreusement رسم عيد بالآفة نتيجه پذير اولمشدر

DÉSASTREUX. Funeste *A.* مستلزم الآفة *P.* آسيب رسان *T.* مصيبتلو ‖ Événement désastreux حادثهٔ مستلزم الآفت Mort désastreuse موت مستلزم الآفت V. aussi Funeste.

DÉSAVANTAGE. Infériorité en quelque genre que ce soit *A.* نقصان الكفاية ـ نقصان المزية ـ دونيت *T.* كمترى *P.* آشاغيلق ـ آتلق ‖ L'infanterie a bien du désavantage en rase campagne contre la cavalerie ميدان جنكنده سوارى عسكر آتلو ـ مقابلنده پيادگانك نقصان كفايتى دركار در عسكرى قارشوسنده يايه عسكرينك قوتى ناقص ودوندر Voir les gens à leur désavantage خلقى نقصان مزيتلرى Le désavantage du poste اتخاذ قرار اولنان جهتندن نظر ايتمك Le désavantage du vent روزكارك محلّك نقصان كفايتى des armes آلات حربك دونيتى نقصان كفايتى

Et préjudice, dommage *A.* خسارت ـ خسار ـ مضرّت ـ ضرّ *P.* زيان *T.* ضرر ‖ Il ne se passera rien en cela à votre désavantage بو بابده طرفكه موجب ضرّ وخسار اولهجق بر L'affaire a tourné à leur désavantage حالت ظهورى عديم الاحتمالدر مصلحت كندولره بادئ ضرر اولهجق صورته منقلب اولمشدر

DÉSAVANTAGEUSEMENT. D'une manière désavantageuse *A.* ضررلو وجهله *T.* زيانكارانه *P.* مضرًّا ـ بالضرّ ـ بسوء الصورة ‖ Il parle désavantageusement de vous سندن سوء صورت ايله سنى صورت مضرّه ايله ياد ايدر ـ بحث ايدر Il s'est marié désavantageusement كندويه مضرّ اولهجق وجهله تزوّج

ضررلو وجهله ـ ايلدى

DÉSAVANTAGEUX. Qui cause ou qui peut causer du préjudice, du dommage *A.* مضرّ *P.* زيان آور *T.* ضررلو ‖ Une telle clause de ce contrat vous est désavantageuse اشبو سندك حاوى اولديغى شروطدن فلان ماده سكا مضرّ در Les discours qu'il tient partout vous sont fort désavantageux هر طرفده ايتديكى صحبتلر سنك حقّكه مضرّ در Mariage désavantageux تأهّل منتج الضرر ـ نكاح مضرّ Ses affaires sont dans une situation désavantageuse امور واحوالى صورت مضرّه اوزره در

Poste désavantageux, se dit à la guerre d'un poste mauvais, mal choisi *A.* موقع غير موافق *P.* قرارگاه نا مناسب *T.* اويغونسز ير

DÉSAVEU. Dénégation *A.* انكار ‖ Il fit un désaveu de tout ce qu'il avait dit ديديكى كلاملرك جمله سنى انكار ايتدى J'en ai son désaveu formel رسمًا ايتديكى انكار يدمده موجود در

Il se dit aussi de la déclaration qu'on fait, lorsqu'un homme ayant fait ou dit quelque chose au nom d'un autre, celui-ci déclare que c'est contre son intention et sans son ordre *A.* عدم التصديق ‖ Cela est sujet à désaveu بو ماده‌نك تصديق Et figur., de tout changement de conduite *A.* نفى ـ ردّ ‖ Sa nouvelle vie est un désaveu formel de sa vie passée برمدّتدنبرو اتّخاذ ايلديكى صورت عيش وزيدگانى احوال سابقه‌سنك رسمًا نفى وردّينى متضمّن بر كيفيت واضحه در

DÉSAVEUGLER. Tirer quelqu'un de l'aveuglement, de l'erreur. Il ne se dit qu'au figuré *A.* دفع الغفلة ـ دفع العشاوة البصيرة رفع ـ پردهٔ غفلترا بر داشتن *P.* كشف البصر البصيرة ـ كورلكى *T.* ديدهٔ بصيرتى گشادن ـ پردهٔ غفلت كردن عاقبة Il est enfin désaveuglé كوزى آچدرمق ـ كيدرمك نهاية الامر ـ الامر ديدهٔ بصيرتندن دفع عشاوت اولندى چشم بصيرتندن رفع پردهٔ غفلت اولندى

DÉSAVEUGLÉ. *A.* برئ من الغفلة ـ برئ من عشاوة البصيرة بصيرتى ـ كوزى آچلمش *T.* ديدهٔ بصيرتش گشاده *P.* كوزى آچلمش

DÉSAVOUER. Nier *A.* انكار ـ نفى ‖ Vous l'avez dit, vous n'oserez le désavouer فلان كلامى سويلديككى انكاره مجالك Je ne désavoue pas que je n'en aie été fâché اول يوقدر

Les descendans d'Abraham حضرت ابراهیمك ابنا واعقابی ‖ Les دول دوش T. زه وزاد P. انسال واعقاب - النسل
Les descendans de Charlemagne فلان نام ایمپراطورك ابنا واعقابی
Le mariage est défendu entre tous les ascendans et descendans en ligne directe سلسلهٔ متصله اوزره اولان ارباب نسب بالطول عن الآبا ایله اهل نسب بالطول عن الاولاد بینلرنده عقد نکاح اولنمق ممنوعدر

DESCENDRE. Aller de haut en bas *A.* نزول *P.* فرو رفتن
Descendre d'une montagne dans la plaine ‖ اینمك T. فرو شدن - فرود آمدن - بالای جبلدن حضیض صحرایه نزول
Descendre d'un arbre طاغدن دوز یره اینمك - طاغدن اوه‌یه اینمك - ایتمك بالای شجردن نزول ایتمك
Descendre de cheval, de carosse, d'un bateau اسبدن وهنطودن نزول ایتمك وقایقدن قره‌یه نزول ایتمك
Descendre à terre
Le baromètre est descendu de quatre degrés قره‌یه نزول ایتمك میزان هوا درت درجه قدر ایندی
Le Saint-Esprit descendit sur les Apôtres en langues de feu روح القدس السنهٔ ناریه شکلنده حواریون اوزرینه نازل اولدی

Il se dit généralement de tout ce qui tend, ou qui est porté, poussé de haut en bas *A.* انحدار - هبوط - انهباط *P.* فرورفتن
Les choses pesantes descendent en bas ‖ آشاغیلنمق - آشاغی یه اینمك T. یلی آمدن - اشیای ثقیله جانب اسفله منحدر ومنهبط اولور
Les rivières descendent, vont toujours en descendant depuis leur source مياه انهار منفجر اولدقلری نهرلرك صویی - منبعلردنبرو دائما منحدراً جریان ایدر
Il descend des anciens Rois d'un tel pays ‖ فلان صویدن چیقمق T. زاد داشتن P. قدیمده فلان ملکده فرمانروان

چیقدیغی بیکاردنبرو آشاغی یه طوغری اینمکده آقر

Il signifie aussi, s'étendre jusqu'en bas *A.* انسدال - انهدال
Ses cheveux lui descendaient jusqu'à la ceinture ‖ آشاغی یه صارقمق T. فرو هشتن P. صاچی تا بکمر منسدل ایدی
Il a un manteau qui lui descend jusqu'au talon قپودی آیاق اوکچه‌سنه قدر صارقدر

On dit en termes de Musique, Descendre d'un ton, pour dire, baisser d'un ton *A.* انخفاض درجةً واحدةً P. یك پرده پست
بر پرده اینمك T. رفتن

En termes de Généalogie, il signifie, être issu, tirer son origine *A.* تفرّع عن النسل - تفرّع - انشعاب عن العرق
DESCENDANCE. Extraction *A.* عرق - اصل - عصارة - معصر
Il dit qu'il est de telle race, mais il ne prouve pas bien sa descendance ‖ صوی کوکی T. نژاد P. عرق الشجرة النسل - فلان نسبدن اولدیغنی ادّعا ایدر انجق معصر اصلیسنی کما فلان صویدن اولدیغن - هو المطلوب اثبات ایده‌میور
La généalogie et descendance d'un tel سویلر انجق عرق شجرهٔ نسلنی برخوشجه اثباب ایده‌میور فلان کمسنه‌نك عرق نسب وعصاره‌سی - ونسبی

DESCENDANT. Terme d'Anatomie. Il se dit des fibres, des muscles, etc. que l'on suppose prendre leur origine dans une partie et se terminer dans une autre, en s'éloignant du plan horizontal du corps *A.* هابط *P.* فرو رو T. آشاغی واریه‌جی
Aorte descendante ‖ ابهر هابط P. شاهرك آشاغی انیجی T. فرو رو آشاغی انیجی شاه طمری

DESCENDANS. Il se dit de ceux qui sont issus de quelqu'un *A.* ابناء - ابنا واعقاب - اهل النسب بالطول عن الاولاد

Les descendans de Charlemagne فلان نام ایمپراطورك ابنا واعقابی
Le mariage est défendu entre tous les ascendans et descendans en ligne directe سلسلهٔ متصله اوزره اولان ارباب نسب بالطول عن الآبا ایله اهل نسب بالطول عن الاولاد بینلرنده عقد نکاح اولنمق ممنوعدر

DESCENDRE. Aller de haut en bas *A.* نزول *P.* فرو رفتن
Descendre d'une montagne dans la plaine ‖ اینمك T. فرو شدن - فرود آمدن - بالای جبلدن حضیض صحرایه نزول
Descendre d'un arbre طاغدن دوز یره اینمك - طاغدن اوه‌یه اینمك - ایتمك بالای شجردن نزول ایتمك
Descendre de cheval, de carosse, d'un bateau اسبدن وهنطودن نزول
Descendre à terre ایتمك وقایقدن قره‌یه نزول ایتمك
Le baromètre est descendu de quatre degrés قره‌یه نزول ایتمك میزان هوا درت درجه قدر ایندی
Le Saint-Esprit descendit sur les Apôtres en langues de feu روح القدس السنهٔ ناریه شکلنده حواریون اوزرینه نازل اولدی

Il se dit généralement de tout ce qui tend, ou qui est porté, poussé de haut en bas *A.* انحدار - هبوط - انهباط *P.* فرورفتن
Les choses pesantes descendent en bas ‖ آشاغیلنمق - آشاغی یه اینمك *T.* یلی آمدن - اشیای ثقیله جانب اسفله منحدر ومنهبط اولور
Les rivières descendent, vont toujours en descendant depuis leur source مياه انهار منفجر اولدقلری نهرلرك صویی - منبعلردنبرو دائما منحدراً جریان ایدر

چیقدیغی بیکاردنبرو آشاغی یه طوغری اینمکده آقر

Il signifie aussi, s'étendre jusqu'en bas *A.* انسدال - انهدال
Ses cheveux lui descendaient jusqu'à la ceinture ‖ آشاغی یه صارقمق T. فرو هشتن P. صاچی تا بکمر منسدل ایدی
Il a un manteau qui lui descend jusqu'au talon قپودی آیاق اوکچه‌سنه قدر صارقدر

On dit en termes de Musique, Descendre d'un ton, pour dire, baisser d'un ton *A.* انخفاض درجةً واحدةً P. یك پرده پست
بر پرده اینمك T. رفتن

En termes de Généalogie, il signifie, être issu, tirer son origine *A.* تفرّع عن النسل - تفرّع - انشعاب عن العرق
Il dit qu'il est de telle race, mais il ne prouve pas bien sa descendance ‖ صوی کوکی T. نژاد P. عرق الشجرة النسل - فلان نسبدن اولدیغنی ادّعا ایدر انجق معصر اصلیسنی کما فلان صویدن اولدیغن - هو المطلوب اثبات ایده‌میور
La généalogie et descendance d'un tel سویلر انجق عرق شجرهٔ نسلنی برخوشجه اثباب ایده‌میور فلان کمسنه‌نك عرق نسب وعصاره‌سی - ونسبی

DESCENDANT. Terme d'Anatomie. Il se dit des fibres, des muscles, etc. que l'on suppose prendre leur origine dans une partie et se terminer dans une autre, en s'éloignant du plan horizontal du corps *A.* هابط *P.* فرو رو T. آشاغی واریه‌جی
Aorte descendante ‖ ابهر هابط P. شاهرك آشاغی انیجی T. فرو رو آشاغی انیجی شاه طمری

DESCENDANS. Il se dit de ceux qui sont issus de quelqu'un *A.* ابناء - ابنا واعقاب - اهل النسب بالطول عن الاولاد

Et ne vouloir pas reconnaître une chose pour sienne - خصوصده کوجندیکمی انکار ایتمم بر کمسنه
Désavouer un ouvrage بر ایش - بر تالیفی اثر خامه‌سی اولدیغن انکار ایتمك
Désavouer sa signature عمل یدی اولدیغن انکار ایتمك
Désavouer quelqu'un pour son parent امضاسنی انکار ایتمك
Désavouer son enfant بر کمسنه‌نك قرابتنی نفی ایتمك
نفی ولد ایتمك

Et déclarer qu'on n'a pas donné ordre *A.* امتناع عن
Désavouer un ambassadeur ‖ انکار الانضمام الرضا - التصدیق
Désavouer ce qu'un ambassadeur a fait ایلچی یی تصدیقدن امتناع ایتمك
ایلچینك عمل وحرکتنی تصدیقدن
Désavouer un procureur ایلچیسنك عمل وحرکتنه رضاسی منضمّ - امتناع ایتمك بر اولدیغنی پادشاه انکار ایتمك
ce qu'un procureur a dit ou fait کمسنه وکیلنی تصدیقدن امتناع ایتمك بر کمسنه مأمور ایلدیکی وکیلك افاده‌سنه وعمل وحرکتنه رضاسی منضمّ اولدیغنی انکار ایتمك

Désavoué. *A.* منکر *P.* انکار کرده *T.* انکار اولنمش
Enfant désavouée. *A.* ولد نفیّ

DESCELLER. Ôter le sceau d'un acte, d'un titre *A.* نزع
Descellé. *A.* منفکّ المهر P. مهری بر کندن T. مهر قوپارمق - فکّ المهر - المهر قوپارلمش

DESCENDANCE. Extraction *A.* عرق - اصل - عصارة - معصر
Il dit qu'il est de telle race, mais il ne prouve pas bien sa descendance ‖ صوی کوکی T. نژاد P. عرق الشجرة النسل - فلان نسبدن اولدیغنی ادّعا ایدر انجق معصر اصلیسنی کما فلان صویدن اولدیغن - هو المطلوب اثبات ایده‌میور
La généalogie et descendance d'un tel سویلر انجق عرق شجرهٔ نسلنی برخوشجه اثباب ایده‌میور فلان کمسنه‌نك عرق نسب وعصاره‌سی - ونسبی

DESCENDANT. Terme d'Anatomie. Il se dit des fibres, des muscles, etc. que l'on suppose prendre leur origine dans une partie et se terminer dans une autre, en s'éloignant du plan horizontal du corps *A.* هابط *P.* فرو رو T. آشاغی واریه‌جی
Aorte descendante ‖ ابهر هابط P. شاهرك آشاغی انیجی T. فرو رو آشاغی انیجی شاه طمری

DESCENDANS. Il se dit de ceux qui sont issus de quelqu'un *A.* ابناء - ابنا واعقاب - اهل النسب بالطول عن الاولاد

escalier est trop droit, la descente est bien rude, bien difficile فلان جبل غاية الغايه صرب وفلان نردبان زياده ديك Cette montagne est rude اولمغله انيشی خيلی چتين وكوجدر بو جبلك هَبوطی - بو جبل انيشده چتيندر à la déscente صرپدر

Il se dit aussi, de la visite d'un lieu où l'on se transporte par autorité de Justice *T.* جانب شرعدن محلّنه وارمه || On a ordonné une descente sur les lieux جانب شرعدن محلّنه On a ordonné qu'il y sera fait une descente et vue de lieux وارلمسی تنبيه اولندی كشف ومعاينه اولنمق خصوصی امر وتنبيه اولندی

Il signifie aussi, débarquement dans un pays ennemi *A.* بحراً از راه دريا بخشكی لشكر فرود *P.* تنزيل العسكر في البرّ Les Anglais firent une descente en Flandre || قره‌يه عسكر ايندرمه *T.* آوردن انكلتره‌لو جانب بحردن كلوب فلان ايالته عسكر ايندردیلر

Et irruption d'ennemis faite par terre *A.* هجوم الاعدا *P.* La descente des Goths en Italie || دشمن يورويشی *T.* هجوم دشمن اقوام تاتارك اتاليايه هجومی

Il signifie, en termes de chirurgie, hernie, rupture qui consiste dans le déplacement des boyaux. V. Hernie.

DESCRIPTION. Discours par lequel on décrit, on dépeint *A.* وصف *P.* گزارش *T.* وصف || Il y a de belles descriptions dans ce poète بو شاعرك تأليفنده لطيف وصفلر وار در La description d'un palais, d'un jardin برسرايك وبر باغچه‌نك des effets d'une tempête فورتنه‌نك وصفی d'une passion امراض نفسانيه‌دن بر مرضك نتايج وآثاری وصفی

Et un livre qui contient l'état présent d'une province, d'un Royaume, d'une partie du monde *A.* رسالة فی وصف الاحوال وصف احوال *T.* گزارش نامهٔ احوال مملكت *P.* المملكة وصف احوال || Description de l'Égypte مملكته دائر اولان كتاب مصره دائر بر قطعه رساله

En termes de Philosophie, il signifie, définition imparfaite || Ce n'est pas une définition, ce n'est qu'une description *A.* وصف الحال بو تعريف دكل وصف حالدر

DÉSEMBALLAGE. Ouverture d'un ballot, en ôtant la toile d'emballage *A.* فسخ الرزمة *P.* گشاد پرونده *T.* دنكی چوزمه ـ دنكك چوزدرلمسی

Les Français descendent des Germains حكومت اولمش ملوكك عرقندن منشعبدر فرانسه‌لو اهل جرمانيانك نسبندن Les généalogistes vous feront descendre d'où il vous plaira متفرّع اولمش بر ملّتدر اهل علم انساب سنی ديلديكك Descendre de mâle en mâle en droite ligne عرق ونسلدن تفريعه قادر درلر ذكرًا عن الذكر سلسلهٔ متّصله اوزره متفرّع Il descend de telle maison par femmes اناث طرفندن اولمق اولدرق فلان خاندانك نسلندن منشعبدر

Et déchoir *A.* پست آمدن *P.* تنزّل ـ انهباط ـ انحطاط || Quand on est parvenu à une charge éminente, il faut craindre de descendre آشاغيلنمق ـ دوشمك *T.* پست شدن ـ بر مسند عاليده اولنلره كوره تنزّل وانحطاط خوفی درکار ذروهٔ جاه واقباله رسيده اولنلر حقلرينه تنزّل وانحطاط ـ در صعود Il vaut mieux monter que descendre احتمالی درکار در وعروج هر حالده نزول وانحطاطدن اوليدر Il est aussi actif, et signifie, transporter en bas *A.* حطّ ـ تنزيل *P.* فرود آوردن *T.* ايندرمك || Descendez ce tableau بو تصويری آشاغی‌يه تنزيل ايله Il faut descendre cela plus bas شيئی زياده‌جه ايندرملو در Descendre un homme de cheval بر آدمی آتدن ايندرمك On a descendu plusieurs passagers dans une île بر جزيره‌يه وافر يولجی ايندرمشلر در

Descendre un vaisseau d'une rivière, d'un port. C'est le faire sortir de la rivière, du port *A.* اخراج *P.* بيرون كردن ـ چيقارمق *T.* بيرون راندن

Descendu. *A.* نازل *P.* فرود آمده *T.* اينمش

DESCENTE. Action de descendre *A.* نزول ـ هبوط *P.* فرود آمدی *T.* اينمه || La descente du Saint-Esprit sur les Apôtres حواريّون حضراتی اوزرينه روح قدسك نزولی

À la descente, signifie, au moment où l'on déscend *A.* عند النزول *P.* در دم فرود آمدن *T.* ايندیكی وقتده ـ اينر ايكن || Il alla le complimenter à la descente du carrosse هنطودن نزولنده ادای مراسم خوش آمدی ايچون ياننه واردی Il lui donna la main à la descente de l'escalier نردباندن عند فلانی ـ النزول فلانه اكراماً ايفای رسم دستگيری ايلدی Il alla le recevoir à la descente du vaisseau نردباندن اينر ايكن قولتوقلدی كميدن نزولنده فلانی استقبال ايلدی

Descente. La pente par laquelle on descend *A.* حَدور ـ هبوط *P.* نشيب *T.* انيش || Cette montagne est fort escarpée, cet

DÉSEMBALLER. Défaire une balle *A.* تفسيخ ـ تفسيخ الرزمة *P.* دنكى چوزمك *T.* پرونده گشادن العكام

DÉSEMBARQUEMENT. Action de désembarquer. V. Désembarquer || Le désembarquement des marchandises, des troupes, des chevaux اموالك وعسكرك وآتلرك سفينەدن اخراخى

DÉSEMBARQUER. Tirer hors du vaisseau *A.* اخراج عن *P.* از كشتى بيرون راندن ـ از كشتى بيرون كردن السفينة *T.* كميدن چيقارمق || Nous avons embarqué des marchandises à Marseille, il vint un contre-ordre, il fallut les débarquer مارسليا اسكله‌سنده تجار مالى سفينەيه وضع وتحميل اولنمشيكن خلافنه ظهور ايدن امره مبنى اول اموالك سفينەدن اخراجى اقتضا ايلدى

DÉSEMBARQUÉ. *A.* مخرج عن السفينة *P.* از كشتى بيرون كميدن چيقارلمش *T.* كرده

DÉSEMBOURBER. Tirer hors de la bourbe *A.* اخراج عن *P.* از گلزار بر كشيدن الصوّاخ *T.* بتاقلقدن چيقارمق

DÉSEMBOURBÉ. *A.* مخرج عن الصوّاخ *P.* از گلزار بر كشيده *T.* بتاقلقدن چيقارلمش

DÉSEMBARRASSÉ. Exempt d'embarras *A.* برئ من الغوايل غائلەدن قورتلمش *T.* وارستهٔ غائله *P.* برئ من الموانع ـ

DÉSEMPARER. Abandonner le lieu où l'on est, en sortir *A.* ترك جا *P.* ترك المكان ـ ترك القرار ـ تنحى ـ مفارقت *T.* بريدن چيقمق ـ آيرلمق جدا شدن ـ كردن || Les ennemis qui étaient devant une telle place ont désemparé فلان قلعەنك پيشگاهنده اولان دشمن عسكرى اول طرفدن فلان قلعەنك اوكنده اتخاذ قرار ـ تنحى ومفارقت ايلدى Tous les habitans désemparèrent à l'arrivée des gens de guerre ايتمش دشمن عسكرى آيريلوب كتدى عسكرى نفراتنك ـ ورودنده اهالئ بلدەنك جملەسى مفارقت ايلديلر Je n'ai point désemparé de la ville مجموعى يرلرندن قالقوب بر طرف اولمشلر در درون شهردن اصلا مفارقت Tenez-vous là, et n'en désemparez pas que je ne revienne فلان محلّده دوام وقرار ايله عودتمه قدر آيرلمه Il est aussi actif *A.* ترك *P.* وا گذاشتن *T.* براقمق || Désemparer la ville شهرى براقمق Désemparer le camp اردويى ترك ايتمك

En termes de Marine, Désemparer un vaisseau, signifie, le démâter, ruiner ses manoeuvres *A.* كسر الدقول والارسان *P.* كمينك *T.* ستونها ورسنهاى كشتى شكستن السفينة || Ce vaisseau fut désemparé à coups de canon بو كمينك ستون ورسنلرى ضرب طوب ايله شكست اولندى

DÉSEMPARÉ. *A.* متنحى ـ مفارق *P.* ترك جا كرده *T.* يرندن جيقمش ـ آيرلمش جدا شده

Vaisseau désemparé. *A.* منكسر الدقول والارسان *P.* ستون هلاط وديركلرى قيرلمش *T.* ورسن شكسته

DÉSEMPESER. Ôter l'empois du linge *A.* از امحاء النشا *P.* آهارى كيدرمك *T.* آهار پاك كردن

DÉSEMPESÉ. *A.* ذاهب النشا *P.* آهارى *T.* از آهار پاك كرده كتمش

DÉSEMPLIR. Rendre moins plein *A.* تقليل ـ نقص الملائة *P.* كم انبار كردن تقليل المشحونية ـ نقص الشحن ـ الملائة *T.* طولغونلغى آزالتمق ـ طولغونلغى اكسلتمك || Il faut désemplir ce coffre, il est trop plein بو صنديق بغايت مملو ـ اولمغله نوعمّا تقليل ملائتى لازمدر Il est aussi neutre *A.* كم انبار شدن *P.* تنقص الملائة ـ انتقاص الملائة *T.* طولغونلق آزالمق ـ طولغونلق اكسلمك || Sa maison ne désemplit point de monde قوناغندن خلقك ملائتى نقصان قوناغى ازدحام ناسدن خالى قالمز ـ بولمز Ce canal ne désemplit point dans le plus fort de l'été بو جدولك ملائتى صيفك كمال شدّتنده بيله نقصانپذير اولمز Il est si riche, que son coffre ne désemplit point, quelque dépense qu'il fasse شول رتبەده كثرت مالى وار در كه هر نقدر مصرف ايتسه صنديغنك طولغونلغى اكسلمز

Se désemplir. Devenir moins plein. V. Désemplir, au neutre.

Désempli. *A.* ناقص الملائة *P.* كم انبار *T.* طولغونلغى اكسلمش ـ آزالمش طولغوناغى

DÉSEMPRISONNER. Mettre hors de prison *A.* تخلية السبيل *P.* اطلاق من المحبس ـ از زندان آزاد كردن *T.* حبسدن آزاد ايتمك ـ جيقارمق || On l'emprisonna hier, et on le désemprisonna une heure après فلان كمسنه دونكى كون حبس اولنوب بر ساعت گذرانده سبيلى تخليه اولنمشدر

Désemprisonné. *A.* طليق من المحبس *P.* از زندان آزاد *T.* حبسدن چيقارلمش كرده

DÉSENCHANTEMENT. Action de désenchanter A. V. Désenchanter.

DÉSENCHANTER. Rompre l'enchantement, le faire finir *A.* از افسون آزاده کردن *P.* دفع السحر - حلّ السحر *T.* سحری بوزمق || Le peuple croit que les sorciers peuvent enchanter et désenchanter ساحرلر حلّ وعقد سحره مقتدر اولدقلرینی عوامّ ناس اعتقاد ایدرلر

DÉSENCHANTÉ. *A.* منحلّ السحر *P.* وارستهٔ افسون *T.* سحری بوزلمش

DÉSENCLOUER. Tirer un clou du pied d'un cheval, de la lumière d'un canon, etc. *A.* قلع المسمار *P.* میخ بر کندن *T.* اکسری چیقارمق - اکسری قوپارمق || Désenclouer un cheval آت آیاغندن قلع مسمار ایتمک

DÉSENCLOUÉ. *A.* مقلوع المسمار *P.* میخ بر کنده *T.* اکسری قوپارلمش

DÉSENFLER. Faire qu'une chose enflée cesse de l'être *A.* ازالة برجستگیرا - از باد تهی کردن *P.* اذهاب النفخ - النفخ شیشکنلکی کیدرمک - قبارغی کیدرمک *T.* برطرف کردن || Désenfler un ballon متنفّخ اولان طلومک نفخنی ازاله ایتمک - Il est aussi neutre *A.* اندفاع النفخ *P.* از برجستگی - قبارقلق صاومق *T.* از باد تهی شدن - وارسته شدن - Et en parlant de tumeurs *A.* انحماص - شیشکنلک صاومق *P.* آماس فرو رفتن *T.* شیش اینمک

DÉSENFLÉ. *A.* مندفع النفخ - ذاهب النفخ - زایل النفخ *P.* قبارغی صاومش *T.* از باد تهی شده

DÉSENFLURE. Cessation d'enflure *A.* اندفاع - سکون النفخة *P.* دفع آماس *T.* شیشکنلک صاومه || Ce malade est bien désenflé, mais la désenflure n'est pas complète بو مریضک نفخه‌سی خیلی مرتبه کسب سکون ایتمش ایسه‌ده هنوز تماماً مندفع اولمامشدر

DÉSENIVRER. Faire cesser l'ivresse *A.* دفع السکر - اصحا *P.* ازادهٔ مستی کردن - هوشیاری آوردن *T.* سرخوشلغی کیدرمک - آیقلتمق || Le sommeil l'a désenivré اویقو ایله دفع سکر ایلدی - Il est aussi neutre. *A.* اندفاع السکر - صحو *P.* هوشیار شدن *T.* سرخوشلق صاومق - آیقلنمق

DÉSENIVRÉ. *A.* صاحی *P.* هوشیار شده *T.* آیقلنمش

DÉSENNUYER. Chasser l'ennui *A.* دفع الملال - سلب السآمة *P.* از بیزاری آزاده کردن *T.* اوشنکلکی صاوشدرمق || Chercher à se désennuyer En دفع ملال وسآمته سعی ایتمک désennuyant les autres, il se désennuie lui-même سائرلردن دفع ملال وسآمت ایتمکده ایکن کندوسی دخی آزادهٔ ثقلت ملال اولمش اولور

DÉSENNUYÉ. *A.* مسلوب السآمة - مسلوب الملال *P.* وارستهٔ بیزاری *T.* اوشنکلکی صاوشدرمش

DÉSENRAYER. Ôter la corde ou la chaîne qui empêche que la roue d'une voiture ne tourne *A.* فکّ الناشبة المحالة *P.* تکرلکک ایلشکننی جیقارمق *T.* || Présentement le chemin est plat, il faut désenrayer cette roue شمدی یول دوز اولمغله عربه تکرکلنک ایلشکننی جیقارملو در

DÉSENRHUMER. Faire cesser le rhume *A.* دفع الزکام *P.* زکامی صاوشدرمق - زکامی کیدرمک *T.* خشام آزاده کردن || Ce sirop m'a désenrhumé بو سیروب زکامی دفع ایتدردی - Il s'est désenrhumé دفع زکام ایلدی

DÉSENRHUMÉ. *A.* بریٔ من الزکام *P.* زکامدن آزادهٔ خشام *T.* قورتلمش

DÉSENROUER. Ôter l'enrouement *A.* دفع البحّة *P.* سس بوغونقلغنی کیدرمک *T.* آزاده کردن || Se désenrouer en buvant de l'eau fraîche سربن صوایچمکله دفع بحه ایتمک

DÉSENROUÉ. *A.* بریٔ من البحّة *P.* سس آزادهٔ خپه *T.* بوغونقلغنی صاوشدرمش

DÉSENSEVELIR. Ôter le linge qui ensevelissait un mort *A.* سلب الکفن *P.* جامهٔ عدمرا بر آوردن *T.* کفنی چیقارمق || On l'a désenseveli, pour le faire visiter par les chirurgiens جرّاحلره ارائه اولنمق ایچون کفنی اوزرندن سلب اولندی

DÉSENSORCELER. Délivrer de l'ensorcellement *A.* تخلیص عن السحر *P.* از افسون رهانیدن *T.* سحردن قورتارمق

DÉSENTÊTER. Tirer quelqu'un de l'entêtement où il est *A.* دفع المرادة العقل *P.* سختسری بر طرف کردن *T.* || On ne saurait le désentêter de cette femme بو خاتونک حقنه ذهنک صاپلنمه‌سنی کیدرمک - C'est une opinion dont il faut le désentêter اولان مفتونیتی خصوصنده مرادت عقلنی دفع ایتمک بو اعتقاده محالدر عقلنک صاپلنمه‌سنی کیدرمک لازمهٔ حالدندر

DÉSERT. Inhabité, peu fréquenté *A.* ارض خاویة - خاویة

DÉSERTION. Action de déserter. Il ne se dit que des soldats قاچمه T. گریز P. فرار - اباق A. || Le crime de désertion est puni par les ordonnances militaires عسکری نفراتنک فرارجرمیچون لازم کلام مجازات لایقه لری نظامات حربیّه La désertion des soldats avait affaibli l'armée اوزره اجرا اولنور عسکری طائفه‌سنک فراری اوردونک ضعف حالنه Il y a une grande désertion dans une telle armée بادی اولمشدر فلان اردوده عسکری طائفه‌سنک فوجافوج فراری درجهٔ مبالغه‌ده در

DÉSESPÉRADE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, À la désespérade, et signifie, à la manière d'un désespéré مأيوسًا A. آردینی اوکنی - مأيوس کبی T. مأيوسانه - نومیدانه P. Il s'en va à la désespérade مأيوسانه صالر Se battre à la désespérade صایمه‌رق || مأيوسانه جنک ایتمک

DÉSESPÉRANT. Qui jette dans le désespoir, qui donne un grand chagrin موجب - موجب المأيوسيّة - مستلزم الیأس A. Cela est désespérant امیدسزلغه دوشوریجی T. نومید ساز P. Cette pensée est désespérante بو بر کیفیّت موجبة المأيوسيّتدر بو فکر مأيوسيّتی موجب اولدجق بر معنا در

DÉSESPÉRÉMENT. Éperdument, avec excès بتفدية النفس A. Il est désespérément amoureux فلانک - جان فدا ایده‌رک بصورت جانفدایی T. اوغورینه جان فدا ایده‌رک || جان فدا ایدرک عاشق آشفته دلدر

DÉSESPÉRER. Perdre l'espérance قطع الامل - استیاس A. قطع امید کردن - نومیدی داشتن - بی امید شدن P. Je désespère de venir à bout de cette affaire امیدی کسمک - اومامق || بو مصلحته ظفریاب اولمقدن مأيوسم Les médecins désespèrent de sa guérison اطبّا فلانک برء وشفاسندن مأيوس Je désespère de la partie قطع امید ایلدیلر بو اویونده ظفر Désespérer de la miséricorde de Dieu بولمقدن مأيوسم Désespérer de son salut بی نهایت صمدانیّه‌دن قطع سر رشتهٔ امید ایتمک سلامت نفسدن قطع امید ایتمک Désespérer d'un malade بر مریضک سلامت حالندن قطع Désespérer d'un jeune homme بر نو سر رشتهٔ امید ایتمک - Il est aussi actif, et signifie, affliger au dernier point جوانک اصلاح نفسندن منقطع الامل اولمق ایجاب A. گرفتار حال نومیدی P. القاء فی حال المأيوسيّة - المأيوسيّة کردن T. مأيوسلق حالنه دوشورمک || Cela me désespère

كم عمران - بی آبادانی P. عاری من العمران - غیر معمور - بلدهٔ غیر Ville déserte ارض خاویه Lieu désert || شنلکسز T. آثار - صحرای عدیم العمران Campagne déserte معموره آبادانی وعمراندن عاری بر صحرا

Il est aussi substantif, et signifie, lieu désert برّيّة A. pl. بیابان - چول P. مفازات pl. مفازة - قفار pl. قفرة - براری برّيّهٔ - قفرهٔ موحشه Désert sauvage || اسسز یر - چول T. صعید مصرک براری Les déserts de la Thébaïde هولناک براری وقفارده منزویًا Se retirer dans les déserts ومفازاتی ومعتزلًا اتخاذ قرار ایتمک

DÉSERTER. Abandonner un lieu ترک المأوا - ایحاش A. یوردی براقمق T. بومرا وا گذاشتن P. مهاجرت - هجرت - یوردی براغوب کتمک || La guerre et la peste font déserter les villes et les provinces مصایب سفروبا اهالیٔ بلدانک On lui fit tant d'affronts, qu'il fut obligé de déserter la province ترک مأوا ایلملرینی مستلزمدر مظهر اولدیغی نیچه نیچه تکدیرات وتحقیراته مبنی مملکندن هجرت ایلمکه مجبور اولمشدر - On dit aussi, Cela me fera déserter بو حالت بکا Cet homme est si importun, qu'il me fera déserter ترک مأوا ومسکن ایتدره‌جکدر بوآدم شول رتبه‌ده معجز در که بنی بنی یوردمدن قاچره‌جقدر - یورد دکشمکه مجبور ایده‌جکدر

Il se dit aussi des soldats qui abandonnent le service sans congé فرار - هرب - اباق - ابق A. - گریزپایی نمودن P. Déserter l'armée اردودن فرار ایتمک || قاچمق T. گریختن le service خدمتدن فرار ایتمک On passa par les armes ceux qui avaient déserté فرار وهرب تهمتیله متهم اولمش عسکری Il a déserté نفراتنک تأدیبات لایقه‌لری اجرا اولندی d'un tel régiment فلان نفر فلان آلایدن فرار ایلدی Un soldat qui déserte à l'ennemi doit être puni de mort دشمن طرفنه ارتکاب فرار ایدن عسکری نفری ترتیب جزا ایله تأدیب اولنمق اقتضا ایدر

DÉSERTÉ. Il n'est d'usage que dans le premier sens خالی A. شنلکدن خالی T. نا آباد P. معدوم العمران - عن الاهالی شنلکی قالمامش -

DÉSERTEUR. Soldat qui a déserté ابوق - آبق A. pl. آباق - قاچقون T. گریخته - گریز پا P. هاربون pl. هارب - قاچقون عسکری Les déserteurs sont condamnés à mort || فراری نفرلری مظهر قتل ودمار اولورلر

بو کیفیّت بنی حال مٰایوسیّته القا ایدر Vous me désespérez par vos rigueurs حقّمه قوللاندیغك اطوار شدّت آمیز ایله بنی حال مٰایوسیّته دوشوره‌ش اولورسك Il ne faut pas désespérer un homme بر آدمی حال مٰایوسیّته دوشورمك روا دکلدر

Se désespérer. Se tourmenter avec de grandes démonstrations de douleur || Il vient d'apprendre la mort de son fils, il se désespère اوغلنك وفاتی خبرینی آلدیغندن نفسنی حال مٰایوسیّته القا ایدر Il se désespère au point de vouloir attenter sur sa propre vie قتل نفس ایتمك درجه‌سنه مٰایوس الحالدر

Désespéré. *A.* مٰایوس *P.* نومید - بی امّید *T.* اوموسز - امّیدسز || Une affaire désespérée بر ظفری نا متصوّر امّید Un malade désespéré صوکی چیقه‌میه‌جق بر مصلحت - مصلحت بره وصّتندن قطع امّید اولنمش بر خسته On dit, qu'un homme est désespéré, pour dire, qu'il est incorrigible اصلاح نفسندن قطع - اصلاح نفسی نا مٰامول بر آدم امّید اولنمش آدم Et qu'il court, qu'il crie comme un désespéré جانندن مٰایوس کبی قوشار وفریاد ایدر - Il se prend aussi pour Furieux || Se battre en désespéré مٰایوسانه جنك ودایی کبی - جانندن مٰایوس کبی طوقشمق - ایتمك جنك ایتمك Agir en désespéré مٰایوسانه عمل وحرکت ایتمك

Désespoir. Perte d'espérance *A.* یٰاس - مٰایوسیّت - قناطت *P.* نومیدی *T.* اوموسزلق - امّیدسزلك || Le désespoir de réussir dans cette affaire l'a obligé à... بو مادّه‌یه ظفر... بولمقدن مٰایوسیّتی بو حرکته مجبور ایلدی Quelquefois le désespoir redouble le courage حالت یٰاس ونومیدی بعضاً تٰاکید غیرتی مستلزم اولور

Et abattement de l'âme, qui ne croit par pouvoir surmonter un mal qui la presse *A.* حال المٰایوسیّة *P.* حالِ نومیدی *T.* حال مٰایوسیّته مٰایوسلق حالی || Tomber dans le désespoir حال کمال گرفتار اولمق Il est dans le dernier désespoir حال مٰایوسیّته نومیدی ومٰایوسیّتده در Réduit au désespoir موجب رسیده اولمش - Et ce qui cause le désespoir même *A.* سبب نومیدی *T.* المٰایوسیّة *P.* امّیدسزلق کتوریجی || La fortune de ce méchant homme est le désespoir des gens de bien بو خبیثك اقبالی اصحاب خیر عندنده موجب

مٰایوسیّت اولور بر کیفیّتدر C'est là mon désespoir اشته مٰایوسیّت حالمه سبب اولان بودر - On dit figur. Être au désespoir, pour dire, être bien fâché, avoir bien du déplaisir *A.* تٰاسّف البال - تضجّر البال *P.* دلازار بودن *T.* جان صیقلمق || Je suis au désespoir de ne pouvoir faire ce que vous désirez de moi مطلوبکی اسعاف ایده‌مدیکمدن متٰاسّف البالم Il est au désespoir de cet accident مطلوبکه مساعده ایده‌مدیکمه جانم صیقیلور بو حالك ظهورندن متضجّر البالدر Mettre au désespoir ایجاب تٰاسّف بال ایتمك Cette nouvelle me met au désespoir بو خبر موجب تٰاسّف بالم اولمشدر - بو خبردن جانم صیقلور

Déshabillé. Les hardes de nuit dont on se sert quand on est déshabillé. Il n'est d'usage qu'avec les prépositions En et Dans *A.* لباس اللیل - ثوب اللیل *P.* جامهٔ شب *T.* کیجه‌لك || Elle était en deshabillé کیجه‌لك اوروبه‌سی - کیجه‌لك Elle est fort jolie dans son déshabillé جامهٔ لباسیله ایدی شب ایله کیینمش اولدیغی حالده غایت ایله حسنادر Et un habillement dont les femmes se servent pour garder la chambre *A.* مبذلة *P.* جامهٔ روز مرّه *T.* کونده‌لك اوروبه || Elle a fait faire un déshabillé très élégant کونده‌لك لباس - بغایت ظرافتلو بر مبذله یاپدردی

On dit figur., Se montrer dans son déshabillé, paraître dans son déshabillé, pour dire, se montrer tel que l'on est, sans art, sans affectation کندویی لباس تصنّعدن عاری اولدرق - ریادن عاری کورنمك - کوسترمك

Déshabiller. Ôter à quelqu'un les habits dont il est vêtu *A.* خلع الثیاب - خلع اللباس *P.* جامهٔ تعریه من اللباس *T.* فلان بر گرفتن || Déshabiller un malade pour le mettre au lit خسته‌یی فراشده صویمق - اوروبه‌یی چیقارتمق Déshabillez-vous vous-même یاتورمق ایچون اوزرندن لباسنی خلع ایتمك لباسکی کندوك چیقار

Déshabillé. *A.* عرىّ من اللباس *P.* بی جامه *T.* صویلمش

Déshabité. Qui cesse d'être habité *A.* غیر - غیر مسکون *P.* مٰاهول *T.* اهالیدن بوش - نا مسکون || Pays déshabité منزل نا مسکون Maison déshabitée ارض غیر مسکونه

Déshabituer. Désaccoutumer *A.* دفع الاعتیاد - نفی العادة *P.* عادتدن - عادتی براقدرمق *T.* از عادت باز داشتن بوکا اعتیادینی وازکچدرمك Il faut le déshabituer de cela

DÉSHONORER. Perdre d'honneur et de réputation, diffamer هتك - اخلال العرض والناموس - ايراث الشين والعار *A.* عرضه *T.* رسوا كردن - عرض شكستن *P.* العرض والناموس عرضى يىقمق - عرضه اكسكلك كتورمك - طوقنمق || Déshonorer quelqu'un par des médisances بد زبانلق ايله بركمسنه نك شانه ايراث شين ايتمك Vous le déshonorez par vos discours سويلدكك كلام ايله عرضنه طوقنورسك Cette action l'a déshonoré بو حركت - بو فعل عرضنى رسوا ايلدى Vous vous déshonorez par votre conduite طوتديغك طور ومسلك ايله نفسكه ايراث شين Cet homme déshonore sa famille بو وعار ايتمش اولورسك Déshonorer ses ancêtres آدم كندو خاندانك عرضنى رسوا ايدر آبا واجدادينه ايراث شين وعار ايتمك

DÉSHONORÉ. *A.* منكسر العرض *P.* شكسته عرض - رسوا شده *T.* عرض اكسكلكنه - عرضى طوقنلمش - عرضى يىقلمش اوغرامش

DÉSIGNATIF. Qui désigne *A.* علامت وصفيّة

DÉSIGNATION. Action de désigner *A.* وصف *P.* گزارش *T.* صاغيلق ويرمه || Cette désignation est si précise, qu'on ne saurait s'y tromper بو وصف شول رتبه‌ده صريح وعياندر كه آلدانمق ممكن دكلدر

|| تعيين - تخصيص *A.* Et nomination, destination expresse Il mourut après avoir fait la désignation de son successeur خلفنى تعيين ايلديكدنصكره عزم ديار آخرت ايلدى

DÉSIGNER. Dénoter une personne, une chose par des expressions, par des marques qui la font connaître *A.* دلالت - توصيف - وصف ايتمك - صاغيلق ويرمك *T.* گزارش كردن *P.* كوسترمك || Il ne l'a point nommé dans son discours, mais il l'a si bien désigné, qu'on l'a aisément reconnu اثناى صحبتده اسمنى تصريح ايتمامش ايسه‌ده شول رتبه‌ده صراحت ايله Qu'avez-vous voulu désigner par-là? توصيف ايلديكه بالسهوله معلوم اولمشدر بوندن نه‌يه دلالت ايتمك استر ايدك Ce vent-là désigne de la pluie بو روزكار بارانه دلالت ايدر Ce pouls désigne un abcès بو نبض ورمه دلالت ايدر Il nous a si bien désigné les lieux, qu'on ne saurait s'y méprendre موقعى شول درجه‌ده صراحت ايله وصف ايلدى كه دوچار سهو وغلط اولمق احتمالى يوقدر

|| Désignez-moi le temps Et marquer précisément *A.* تعيين

DÉSHONNÊTE. Qui est contre la pudeur, contre la bienséance فحش آلود - بى ادب *P.* مخالف على الادب - فاحش *A.* ادبسز *T.* || Pensées déshonnêtes افكار فاحشه Paroles déshonnêtes دأب ادبه مخالف افعال وحركات actions اقوال فاحشه gestes كردار بى ادبانه - livres اشارات فحش آلود Hanter des compagnies déshonnêtes مجالس اهل فحش آميز Les lieux déshonnêtes امكنهٔ فاحشه فحش وشناعته تردّد ايتمك

DÉSHONNÊTEMENT. D'une manière déshonnête *A.* بالفحش بلا ادب - فاحشاً - بى ادبانه *P.* ادبسزجه *T.* || Parler déshonnêtement ادبسزجه لاقردى - بى ادبانه تكلّم ايتمك سويلمك

DÉSHONNEUR. Honte, opprobre *A.* شين - عار *P.* ننگ *T.* عرض اكسكلكى || Tenir à déshonneur موجب شين وعار Un jeune homme qui fait déshonneur à ses parens عدّ ايتمك Vous pouvez répondre de lui, il ne vous fera point de déshonneur ابوينه ايراث شين وعار ايدن بر نو جوان فلان كشى طرفكه باعث عار اوله‌جق بر درلو حركتده بولنمق احتمالى اولمديغنه نظراً كندويه كفيل اوله بيلورسك

DÉSHONORABLE. Qui cause du déshonneur *A.* موجب العار كم ساز عرض *P.* مخلّ العرض والناموس - موجب الشين - عرض اكسكلكى كتورر *T.* سبب ننگ وعار - || Action déshonorable موجب شين وعار اوله‌جق حركت Fonction déshonorable مخلّ عرض وناموس اوله‌جق خدمت

DÉSHONORABLEMENT. D'une manière déshonorable *A.* بالعار بى ادبانه *P.* بى ادبجه *T.* - بلا ادب - فاحشاً

DÉSHABITUER. Tâcher de se faire perdre une habitude دفع ايتدرمك اقتضا ايدر de bonne heure شمديدن نفى اعتياده سعى ايله

DÉSHABITUÉ. *A.* تارك العادة *P.* از عادت باز داشته *T.* عادتى براقمش

DÉSHÉRENCE. Droit que le Souverain a de s'emparer d'un bien, lorsqu'après la mort du propriétaire, il ne se présente point d'héritiers *A.* حقّ الضبط التركة بلا وارث *P.* حق وارثسز تركه‌نك جانب *T.* گرفت پس افتاد بى وارث ميريدن ضبطى حقى

DÉSHÉRITER. Priver de sa succession *A.* نفى الوراثة عن فلان *P.* وراثتدن جيقارمق *T.* از وراثت دور كردن || Un père peut, en certains cas, déshériter ses enfans بعض حالانده والد كندو اولادينى وراثتدن نفى ايلمكه جواز وار در

DÉSHERITÉ. *A.* نفىّ الوراثة *P.* از وراثت دور كرده *T.* وارثلكدن جيقارلمش - وراثتدن جيقارلمش

et le lieu, et je ne manquerai pas de m'y trouver وقت ومحلّی
موجود بولنورم ـ Il se dit aussi, en parlant des personnes qu'on destine à quelque dignité ‖ On
désigna les Consuls pour l'année suivante سنهٔ آتیه ایچون اقتضا
ایدن قونسلوسلر تعیین اولندی Un tel Empereur désigna un
tel pour son successeur فلان پادشاه فلان کمسنه‌یی کندویه
ولیّ عهد تعیین ایلدی

DÉSIGNÉ. *A.* موصوف *P.* گزارش کرده *T.* وصف اولنمش
ـ صاغیلق ویرلمش *A.* معیّن *P.* تعیین کرده *T.* تعیین
اولنمش

DÉSINCORPORER. Séparer une chose du corps auquel elle avait été incorporée *A.* افراز عن الکلّ ـ افراز *P.* از هم جدا
کردن *T.* آیرمق ـ آیرمق طوپندن ‖ Les terres unies au domaine ne se peuveut désincorporer que par échange خواصّه
مربوط اولان اراضی استبدالدن غیری صورت ایله افراز
قبول ایتمز On avait incorporé cette compagnie dans un tel régiment, on l'a désincorporée عسکرک فلان بلوکی مقدما
فلان آلایه الحاق اولنمشیکن بو دفعه اول آلایدن افراز
اولندی

DÉSINCORPORÉ. *A.* مفرز عن الکلّ ـ مفرز *P.* از هم جدا کرده
T. آیرلمش ـ طوپندن آیرلمش

DÉSINENCE. Terme de Grammaire. Terminaison *A.* مجراء اللفظ
pl. مجاری الالفاظ ‖ Les cas des noms Latins sont distingués
les uns des autres par leur désinence لاتین لسانده اعراب
اسما مجاریٔ الفاظدن بللو اولور V. Terminaison.

DÉSINFATUER. Désabuser un homme qui est infatué *A.* دفع
عقلک قاپلمسنی *T.* از دلشیفتگی آزاده کردن *P.* المفتونیّة
کیدرمک ‖ C'est une chimère dont vous aurez bien de la
peine à le désinfatuer فلانک ذاهب اولدیغی خیال
محاله مفتونیّتی دفع اولنمق بغایت مشکلدر Il ne voit
plus cette femme-là, il s'en est désinfatué فلان خاتون حقنه
اولان مفتونیّتی دفع ایتمش اولدیغندن فیما بعد کورمسنه
راغب دکلدر

DÉSINFECTER. Ôter l'infection *A.* ازالة الزهم ـ دفع السناخة
ـ دفع خنجیر کردن *P.* اذهاب العفونة ـ دفع العفونة ـ
‖ مردار قوخویی کیدرمک *T.* بد بویی‌را بر طرف کردن
Desinfecter un vaisseau, des étables سفیندن واخورلردن دفع
عفونت Désinfecter des hardes اثوابدن دفع عفونت ایلمک
عفونتی کیدرمک ـ ایتمک

DÉSINFECTÉ. *A.* برئ من العفونة ـ برئ من السناخة
ـ مردار قوخودن *T.* وارستهٔ بد بویی *P.* سالم من الزهم
قورتلمش

DÉSINFECTION. V. Désinfecter ‖ En temps de peste, on travaille à la désinfection des maisons, des effets et des marchandises وقت ظهور وباده بیوت ومنازلک وامتعه واشیانک
واموال تجّارک عفونتنی دفع ایچون اقتضا ایدن وسایلک
استحصالنه سعی اولنور

DÉSINTÉRESSEMENT. Détachement de son propre intérêt *A.*
بیغرضی *T.* نزاهت عن الغرض ـ برائت من الغرض
غرضدن برائت کامله ‖ Parfait désintéressement غرضسزلق
C'est un homme d'un grand désintéressement غرضدن برائت
کلیًا برئ من الغرض بر آدمدر ـ کاملهسی وار در Il a fait
paraître un extrême désintéressement غرض ومصلحت
مخصوصه‌دن برائت عظیمه اظهار ایلدی

DÉSINTÉRESSÉMENT. Sans aucune vue d'intérêt *A.* بریًا من
غرضسزلق ایله *T.* بیغرضانه *P.* بلا غرض ـ الغرض ‖ Je vous
en parle très-désintéressément بو خصوصده سکا بیغرضانه
سویلرم

DÉSINTÉRESSER. Mettre quelqu'un hors d'intérêt, en le dédommageant de ce qu'il perd, ou de ce qu'il espérait *A.* اخراج
با خوشدلی از مصلحت بیرون *P.* من المصلحة بالارضا
بر کمسنه‌یی کوکلنی خوش ایده‌رک مصلحتدن *T.* کردن
چیقارمق ‖ Hé bien, vous n'y perdrez rien, on vous désintéressera بو خصوصده بر درلو ضررک اولمجغی یوقدر زیرا
سنی بالارضا مصلحتدن چیقاره‌جقلر Il a désintéressé tous
ceux qui avaient part à cette affaire بو مادّه‌ده صاحب علاقه
اولنلرک جملهسنی بالارضا مصلحتدن اخراج ایلدی

DÉSINTÉRESSÉ. *A.* مخرج من المصلحة بالارضا *P.* با خوشدلی
کوکل خوشلغی ایله مصلحتدن *T.* از مصلحت بیرون شده
چیقارلمش ـ Il est aussi adjectif, et se dit de celui qui ne fait
rien par le motif de son intérêt personnel *A.* برئ من الغرض
غرضسز *T.* بیغرض *P.* منزّه عن الغرض ـ ‖ C'est un homme
désintéressé فکر غرضدن منزّه بر ـ برئ من الغرض بر آدمدر
غرضدن سالم بر آدم ـ شائبهٔ غرضدن منزّه بر آدم ـ آدمدر
فکر غرض ـ غرضدن منزّه بر قاضی Juge désintéressé
وغرضدن سالم بر قاضی Il regarde cela d'un oeil désintéressé

بو مادّه‌یی - بو مادّه‌یی نظر بیغرضانه ایله مشاهده ایدر
مسلک Une conduite désintéressée بیغرضلق کوزیله کورر
غرضدن سالم اولان افکار Sentimens désintéressés بیغرضانه
شائبهٔ غرضدن منزّه سوانح خاطر -

DÉSIR. Souhait, mouvement de la volonté vers un bien qu'on n'a pas *A.* تمنّی *pl.* رغبات - رغبت - تمنّیات *pl.* منیة - اشتیاق النفس - هوا النفس - اشواق *pl.* شوق - منایا *P.* یوبه - درخواست - آرزومندی - آرزو - اشتیاقات نفسانیّة - استک - کوکل چکمه *T.* هوس - دلخواه - خواهش دل - گرمیتلو - آرزوی دلسوز - رغبت محرقه ‖ Désir ardent اوزلمه رغبت مفرطه extrême یولسز بر رغبت استک déréglé رغبت واهیه faible غنا کلدمیه‌جک شوق وآرزو insatiable لهیب اشتیاق ایله جگر سوز Brûler de désir آرزوی باطل آتش پر سوز اشتیاق ایله محترق الفوآد اولمق - اشتیاقات نفسی تحریک ایتمک Exciter des désirs - ولوع - غرام - تهییج منایا ورغبات ایتمک - Désir violent *A.* آرمان *P.* اشتیاق شدید - On dit, Contenter, satisfaire, assouvir son désir ou ses désirs *T.* استیفای اشتیاقات - اشتیاقات نفسی استیفا ایتمک - حظّ ایتمک تبعیةً - Au gré de ses désirs *A.* نفسانیّه‌یی اغنا ایتمک بهوس دل *P.* تبعیةً باشتیاقات النفس - بهوا النفس هوسنه تابع اولمرق - کوکل استکنه اویمرق *T.* پیروی کنان

On dit en termes de Pratique, Au désir de l'ordonnance, Au désir de la coutume, pour dire, suivant l'ordonnance, la coutume نظام - بر موجب نظام وبر موجب قانون وعادت موجبنجه رقانون موجبنجه

DÉSIRABLE. Qui mérite d'être désiré *A.* مستحبّ - مرغوب
کوکل سوه‌جک *T.* دلکش *P.* اعزّ - ‖ De tous les biens, la santé est le plus désirable کافّهٔ محسناتک احبّ واعزّی صحّت وجود اعزّ منایای دل وجاندر - صحّت وجود در Un état désirable مرغوب حال Une femme fort désirable مرغوب ودلکش بر زن

DÉSIRER. Souhaiter *A.* ارتغاب *P.* - تمنّی - اشتیاق - هوسکار بودن - آرزو داشتن - آرزودن - پژهان بردن هوس ایتمک - اوزلمک *T.* یوبه کردن - آرزومندی نمودن مشتاق مال اولمق ‖ Désirer des richesses کوکل استمک - آرزومند ثروت ویسار اولمق - هوسکار مال اولمق - Désirer la santé صحّت وجوده مشتاق وآرزومند اولمق Désirer ardemment سوز درون ایله - ازجان ودل آرزومند اولمق
اعزّ اشتیاقات . . . Il ne désirait rien tant que de مشتاق اولمق
اقصای تمنّیات ما فی البالی - درونی فلان شئ ایدی
شایان تمنّی اولدجق . . . Il serait à désirer que فلان شئ ایدی
احوال واموردن بو در که Je vous désire toute sorte de prospérités صنوف مفاخر وسعاداته مظهریتک متمنای دوستانه‌مدر

On dit, qu'il y a quelque chose à désirer dans une personne dans un ouvrage, pour dire, qu'il y manque qnelque chose *T.* ‖ Il est honnête homme, قصور - اکسکلک - اکسک یری mais il y a encore quelque chose à désirer en lui فلان کشی ذاتنده اهل عرض بر آدمدر انجق کندوده بر اکسک Il y a de certaines choses à désirer dans cet ouvrage یری وار در بو تألیفده قصور یرلری وار در Cet ouvrage ne laisse rien à désirer بو تألیفده هیچ بر قصور براقلمامشدر

DÉSIREUX. Qui désire avec ardeur *A.* راغب - مشتاق *P.* خواهشکار - هوسکار - هوسناک - یوبه دار - آرزومند - آرزوکش خواهشکار شان Désireux de gloire ‖ خواهشلو - استکلو *T.* مشتاق مجد وشرف واقبال d'honneur Le peuple est désireux de nouveauté عوامّ ناس مخترعات جدیده‌یه مایل وهوسناکدر

DÉSISTEMENT. L'action de se désister *A.* فراغ - مخالات - دستکشئ فراغ - بازداشت *P.* وازکلمه - ال چکمه *T.* فلان شیئدن بوشلامه - ‖ Il a fait son désistement à l'audience حضور حاکمده فراغ ایلدی Il a fait signifier son désistement فلان شیئدن فراغنی اعلان ایتدردی Désistement de plainte شکایتدن فراغ ومخالات

SE DÉSISTER. Se départir de quelque chose, y renoncer *A.* دستکش - دست بازداشتن *P.* کفّ الید - تخلّی - فراغت بوشلامق - ال چکمک - وازکلمک *T.* فراغ شدن ‖ Se désister d'une poursuite برمادّه‌نک تعقیبندن کفّ ید وفراغت برادّعادن - برادّعادن فارغ اولمق ایتمک d'une prétention بر ادّعایی بوشلامق - فراغت ایتمک

DÈS LORS. Dès ce moment-là, dès ce temps-là *A.* من اول وقتدنبرو *T.* ازآن هنگام - ازآن زمان *P.* ذلک الوقت مرامی . . . Je vis bien dès lors qu'il voudrait ‖ اول زماندنبرو - شویله اولدیغنی اول وقتدنبرو فهم ایلدم On dit en termes de Palais, Dès-à-présent comme dès lors *A.* من هذا الآن

شمدیدن *T.* از همین دم *P.*

DESMOLOGIE. Terme d'Anatomie. Partie de la somatologie qui traite des ligamens *A.* بحث عن اللفایف

DÉSOBÉIR. Refuser d'obéir à celui qui a droit de commander *A.* ارتکاب العصیان - نکول عن الایتمار - امتناع عن الاطاعة - نا فرمان - سرکشی نمودن *P.* اجتناب عن الاطاعة - اطاعتسزلک - اطاعتسز اولمق - اطاعت ایتمامک *T.* بودن اولی الامره اطاعتدن اجتناب || Désobéir au Prince ایتمک پادشاهه اطاعت ایتمامک - ایتمک

DÉSOBÉI. *A.* غیر مطاع || Je ne veux point être désobéi مطاع اولمامقدن هیچ حظ ایتمم

DÉSOBÉISSANCE. Refus d'obéissance *A.* معاصات - عصیان *P.* خروج عن الاطاعة - عدم الانقیاد - عدم الاطاعة - عتوّ - اطاعتسزلق *T.* گردنکشی - نا فرمانی - سرکشی || Désobéissance criminelle جرم وجنایت ایله آلوده اطاعتسزلق Persister dans la désobéissance عتوّ وعصیانه اصرار ایتمک Les factieux entretiennent les peuples dans la désobéissance فتنه‌کاران خلقی مسلک عصیانه تسلیکدن خالی دکلر - En parlant de la désobéissance d'une femme à son mari, on emploie le mot *A.* نشوز Et de la désobéissance d'un fils à ses parents, les mots *A.* عقوق *P.* اطاعتسزلق - برمخیدگی

DÉSOBÉISSANT. Qui désobéit *A.* عدیم الاطاعة - عاتی - عاصی *P.* اطاعتسز *T.* نا فرمان - گردنکش || Sujets désobéissans سالک طریقهٔ عتوّ وعصیان اولمش - سرکش وعاصی رعایا - گردنپیچ ربقهٔ اطاعت اولمش رعایا وزیردستان - رعایا Femme désobéissante à son mari *A.* ناشزة *T.* طریقهٔ نشوز - Fils désobéissant à ses parents *A.* وعصیانه سالکه بر عورت اطاعتسز اوغل *T.* فرزند برمخیده *P.* ولد عاق

DÉSOBLIGEAMMENT. D'une manière désobligeante *A.* من غیر بخاطر *P.* بلا تلطّف - بلا رعایة الخاطر - رعایة الخاطر کوکلی خوش ایتمیرک *T.* دلازارانه - شکنی

DÉSOBLIGEANCE. Disposition à désobliger *A.* عدم الرعایة - خاطر نا پروری - خاطر شکنی *P.* عدم التلطّف - الخاطر خاطر کوزتمامزلک - کوکل خوش ایتمامکسزلک *T.* دلازاری || Il est d'une désobligeance insupportable خاطره عدم رعایتی تحمّل اولنمیه‌جق احوالدندر

DÉSOBLIGEANT. Qui désoblige *A.* کاسر الخاطر - کاسر القلب کوکل *T.* دلشکن - خاطر شکن *P.* مألوف بکسر القلب - قیریجی || Un homme désobligeant مألوف کسر قلوب ایله - Action, manière désobligeante بر آدم کسر خاطری مؤدّی وضع وحرکت - Parole désobligeante کلام خاطر شکن کلام دلازار - Il lui a fait une réponse désobligeante فلانه برجواب دلشکن بر جواب دلازار ایله مقابله ایلدی - ویردی

DÉSOBLIGER. Faire du déplaisir à quelqu'un *A.* کسر الخاطر کوکل *T.* دل آزرده کردن - خاطر شکستن *P.* کسر القلب - بنی - خاطرمی کسر ایلدی || Il m'a fort désobligé قیرمق فوق الغایه Désobliger extrêmement خاطر شکن ایلدی هیچ Il ne faut désobliger personne کسر خاطر ایتمک بر کمسنه‌نک خاطرینی قیرملو دکلدر

DÉSOBLIGÉ. *A.* منکسر الخاطر - منکسر القلب *P.* خاطر شکسته - دل شکسته *T.* کوکلی قیرلمش

DÉSOBSTRUCTIF. Terme de Médecine. Remède qui guérit les obstructions *A.* مفتّح السدد - مفتّح السدّة *P.* سدّه گشا *T.* طیقانقلغی آچدریجی

DÉSOBSTRUER. Détruire une obstruction *A.* تفتیح السدّة - طیقانقلغی آچمق *T.* سدّه گشادن *P.* حلّ السدّة - کبدده نشأت || Désobstruer le foie طیقانقلغی کیدرمک ایتمش سدّه‌یی تفتیح ایتمک

On dit aussi, Désobstruer une rue, un canal, un passage, pour dire, les dégager de ce qui les embarrasse *A.* دفع الانسداد *P.* طیقانقلغی گیدرمک *T.* آزادهٔ سدّ کردن

DÉSOCCUPATION. État d'une personne désoccupée *A.* عدم ایشدن - ایشسزلک *T.* بی شغلی - بیکاری *P.* الشغل بوشلق || La désoccupation est une des plus grandes peines de ceux qui ont été dans les grandes places مناصب جلیله‌دن منفصل اولنلره کوره ایشسزلک بادئ ثقلت جاندر اولو مقاملره خدمت ایتمش اولنلره کوره بیکار قالمق عذاب درونی موجب اوله‌جق حالاتک اشدیدر

se DÉSOCCUPER. Se défaire de ce qui occupait *A.* دفع *T.* از کار فارغ شدن *P.* فراغ عن الاشتغال - الشغل ایشلمکدن قورتلمق - ایشدن بوش قالمق

DESOCCUPÉ. *A.* بریٌ من الشغل *T.* بی شغل - بیکار بنی شغلدن || Vous me trouverez désoccupé ایشدن بوش Esprit désoccupé بری بوله‌جقسک ایششزلک ایله مألوف بر آدم

DÉSOEUVRÉ. Qui n'a rien à faire, qui ne sait point s'occuper

DÉSOPILER. V. Désobstruer.

DÉSORDONNÉ. Déréglé, sans ordre *A.* مسيّب - عديم الرابطة *T.* بى انتظام - پريشانحال *P.* مختلّ النظام - الاحوال طور رابطه‌سز ‖ C'est un homme désordonné dans sa conduite كردار وحركتى رابطه‌سز - وحركتنده مسيّب الحال برآدمدر تسيّب حال اوزره Mener une vie désordonnée بر آدمدر مختلّ النظام بر قوناق Une maison désordonnée كچنمك خارج از اعتدال *P.* فوق القياس - مفرط *A.* Et excessif آشورى - مبالغه‌لو *T.* بى قياس - بى اندازه ‖ Une passion désordonnée pour la chasse بى قياس وبى اندازه سودای خارج از حدّ - اشتهای مفرط Un appétit désordonné صيد جوع مفرط Faim désordonnée اعتدال اشتهای مفرط

DÉSORDONNÉMENT. Avec beaucoup de licence et de désordre با پريشانىٔ - مسيّبانه *P.* من غير انتظام - بالتسيّب *A.* رابطه‌سزلق ايله *T.* بى انتظامانه - حال مسيّبانه كچنمك Vivre désordonnément ‖

Il signifie aussi, excessivement *A.* من غير - من غير قياس، خارج از اندازه *P.* على وجه الافراط - مفرطًا - اعتدالٍ مبالغه وجهيله *T.* قماربازلغه Il aime le jeu désordonnément ‖ قماره هوسى بى قياس وبى - على وجه الافراط مبتلا در اندازه در

DÉSORDRE. Manque d'ordre, confusion, dérangement *A.* اختلال پراكندگى - پريشانى *P.* تشتّت الحال - اختلاط - نظامسزلق - قارشقلق - پريشانلق ‖ Voilà une chambre, une bibliothèque en grand désordre اشته مختلّ وپريشان جميع Tous mes papiers sont en désordre اولمش براوطه وبركتبخانه اوراقم مختل وپريشاندر La coiffure de cette femme est en désordre بو خاتونك باش باغلمه‌سى مختلّ وپريشاندر Le désordre s'est mis parmi les troupes des ennemis دشمن عسكرى ابچنه اختلال وپريشانلق دوشدى L'armée ennemie s'est retirée en désordre دشمن عسكرى پريشانلق ايله كيرويه مختلطاً ومتشتّتاً كيرويه چكلدى - چكلدى Ses affaires sont en désordre امور واحوالى مختلّ وپريشاندر Il y avait un grand désordre dans les Finances امور ميريّده اختلال كلى L'intendant a trouvé la province en désordre وار ايدى فلان ناظر مملكتى حال پريشانى واختلالده بولمشدر

Il signifie aussi, déréglement de moeurs *A.* تسيّب الحال بربادلق *T.* بد حالى *P.* تسيّب الاخلاق - ‖ Il a toujours

بى - غنوز *P.* خالى عن الشغل - عاطل من العمل *A.* آواره - خواره - آيلق *T.* كار شغل وعملدن عاطل اولان مهمانك La visite d'un homme désoeuvré est fatigante كار وعملدن كلّيًا Il est tout désoeuvré زيارتى بادئ ثقلتدر عاطل برآدمدر

DÉSOEUVREMENT. État d'une personne désoeuvrée *A.* عطلت آيلقلق - آواره‌لك *T.* غنوزى - بيكارى *P.* بطالت - وقتنى Il passe sa vie dans le désoeuvrement ‖ خواره‌لق - حال بطالتده امرار ايدر

DÉSOLANT. Qui désole *A.* مكمّد البال - مكمّد - مكرّب *P.* قساوتلندريجى *T.* تاسا افزا Ce que vous dites là est désolant ‖ ديديكك كلام مكرّب بالدر Une nouvelle désolante تاسا افزاى درون اوله‌جق بر خبر كدر آميز

DÉSOLATEUR. Qui ravage, qui détruit *A.* مخرّب *P.* ويرانساز بو بيقيجى *T.* Ce conquérant fut le désolateur de l'Asie ‖ غازئ جهانگيرآسيا اقليمنك مخرّبى اولمشدر

DÉSOLATION. Ruine entière, déstruction *A.* خرابيّت - ويرانلق - بيققلق *T.* ويرانگى *P.* اضمحلال - اندراس بادئ دهشت اوله‌جق اضمحلال Horrible désolation ‖ بو مملكته وخرابيّت La peste a causé une grande désolation en ce pays مستولى اولان علّت وبا خرابيّت عظيمه‌يى مؤدّى اولمشدر

Et extrême affliction *A.* كروب *pl.* كربت - كرب - ضرّت كوكل - قساوت - تاسه *T.* تاسا *P.* حزن شديد - كمدت - بو خبر محنت اثر فلانك درونده موجب حزن وكربت Cette nouvelle l'a mis dans une grande désolation ‖ قساوتى بو خاندانك جمله‌سى گرفتار كربت عظيمه اولمشدر Toute cette famille est dans une extrême désolation

DÉSOLER. Ravager, ruiner *A.* تخريب *P.* ويران كردن بر مملكتى ايتمك - ييقمق *T.* Désoler une province ‖ ويران مملكتى كلّيًا رهين اندراس وخرابيّت - تخريب ايتمك مملكتى برخرابه زاره دوندرمك - ايتمك

Et causer une grande affliction *A.* ايراث - تكميد - تكريب قساوتلندرمك *T.* تاسه آوردن *P.* ايراث الصرّة - الحزن والكربة La perte de ce procès me désole ‖ بو دعوانك فوت اولنمسى قلبمى مالامال حزن وكربت ايدر بر حالتدر

DÉSOLÉ. *A.* ييقلمش *T.* ويران ويباب *P.* خراب تاسدلو *T.* تاساناك *P.* كريب البال - كميد - كريب

DÉSOPILATIF. V. Désobstrutif.

vécu dans le désordre دائما تسيّب حال اوزره كچندى Cette femme est dans le désordre دائما بربادلقده كچندى - بر خاتون مسيبة الاخلاقدر

Et trouble, embarras, égarement d'esprit *A.* اختلال الشعور *T.* پريشانئ ذهن - پريشانئ خاطر *P.* تشتّت الذهن - مختل الشعور در Il a l'esprit en désordre ذهن طاغنقلغى بربشانخاطر در - Les passions mettent le désordre dans l'âme امراض نفسانيّه موجب تشتّت ذهن اولور Le désordre où la colère l'a mis حال غضبدن گرفتار اولديغى پريشانئ ذهن Il fut surpris, et parut tout en désordre على حين غفله اوزرينه وارلديغندن ناصيهٔ حالنده آثار پريشانئ خاطر بديدار اولمشدر Il lui fit un argument qui le mit en désordre فلان كشى سرد ايلديكى برهان فلانك ذهننه ايقاع پريشانى واختلال ايلدى Le désordre de son esprit parut en ce que... پريشانئ شعورى شول جهتله معلوم اولديكه

Et pillage, degât *A.* خسارت pl. خسارات *P.* - صارقنديلق *T.* دستدرازى || Les troupes ont passé sans faire aucun désordre عسكر ايقاع خسار ايتمكسزين مرور ايلدى

Il se dit aussi, du trouble et de la dissention qui survient entre des personnes unies *A.* شقاق - خلل الاتّحاد *P.* شكست *T.* بوزوقلق || Cette famille était unie, un léger intérêt y a mis du désordre شيرازهٔ يكجهتى بو خاندان مقدما اتّحاد اوزره ايكن بر مصلحت جزئيّه ضمننده بينلرنده شقاق حلول ايتمشدر

DÉSORGANISATION. Action de désorganiser, ou état de ce qui est désorganisé *A.* انحلال التركيب - انفساخ التركيب *P.* تركيبك بوزلمهسى *T.* بر همزدگئ تركيب

DÉSORGANISER. Détruire les organes *A.* فسخ التركيب - تركيبى بوزمق *T.* تركيبرا بر همزدن *P.* حلّ التركيب || La même cause qui organise les corps peut les désorganiser اجرامك باعث تركيبلرى اولان علّت وسبب حلّ تركيبلرينه دخى موجب اوله بيلور Les corps animés se désorganisent avec le temps اجسام ذوى الارواحك تركيبى مرور اوقات ايله منحلّ اولور

DÉSORIENTER. Faire perdre la connaissance du véritable côté du ciel où le soleil se lève, par rapport au pays où l'on est *A.* قبلديسى غايب *T.* قبلهرا گم كردانيدن *P.* افاتة القبلة || Nous étions sans boussole, la brume acheva de nous désorienter پوصله بولنمديغندن يانمزده - On dit fig. de quelqu'un qui ne reconnaît plus son chemin, qu'il est désorienté ظهور ايدن طومان بزه قبلهبى غايب ايتدردى لا قبلة له ولا دبرة - فوت طريق مقصد ايلدى يولنى - مضمونجه واردينغى طريقك سمتنى بولهمز اولدى شاشوردى

Il signifie aussi, mettre quelqu'un en désordre, le déconcerter *T.* پوصلهيى شاشورمق || Il n'entend que la chicane du Palais; si vous voulez le désorienter, tirez-le de là فلان كشى محكمه حيلهلرندن غيرى شيئه واقف اولمديغندن پوصلهسنى شاشورمق استرايسهك اول مقوله مادّهلردن غيرى صحبتلره Quand un homme de province vient à la Cour, il est tout désorienté سوق ايله بر طشره آدميسى سراى همايونه كلدكده Il fait le savant, mais quand on le met sur quelque question difficile, on le désoriente پوصلهيى بسبتون شاشورر فضلادن اولمق اوزره كچينور لكن مشكل بر مسئله كندويه عرض اولنسه پوصلهبى شاشورر

DÉSORMAIS. Dorénavant *A.* فيمابعد *P.* پس - بعد ازين شمدنكيرو - بوندنبويله - بوندنصكره *T.* ازين

DÉSOSSEMENT. V. Désosser.

DÉSOSSER. Ôter les os *A.* نزع العظام *P.* استخوان بر كميكلرى - كميكلرى قوپارمق *T.* بى استخوان كردن - كندن بر هند طاوغنك كميكلرينى Désosser un dindon || چيقارمق چيقارمق

DESPOTE. Qui gouverne arbitrairement *A.* آمر - آمر متفرّد خدايگان خود - فرمانفرماى خودرأى *P.* مستبدّ بالرّاى باشلو باشنه حكومت ايدن *T.* رأى

DESPOTIQUE. Absolu et arbitraire *A.* متفرّد - مستبدّ || Gouvernement despotique تفرّد واستبداد صورتنده اولان حكومت Pouvoir despotique تفرّد واستبداده مقارن قوّت كامله

DESPOTIQUEMENT. Avec une autorité despotique *A.* على - خودرأيانه - متفرّدانه *P.* باستبداد الرّاى - وجه التفرّد متفرّدانه || Gouverner despotiquement باشلو باشنه *T.* مستبدّانه - مستبدّانه حكومت ايتمك - حكومت ايتمك

DESPOTISME. Pouvoir absolu et arbitraire *A.* تفرّد فى فرمانفرمايئ - حكومت متفرّدانه *P.* استبداد الحكومة - الحكومة خودرأيانه *T.* باشلو باشنه حكومت || Le despotisme s'introduit dans tous les États qui substistent long-temps تفرّد حكومت

طوزليلغى كيدرلمش

DESSANGLER. Lâcher ou défaire les sangles *A.* ارخاء الحزام *P.* فكّ الحزام - كمر بندرا بر - كمر بندرا سست كردن *T.* قولانى چيقارمق - قولانى كوشتمك گرفتن

Déssanglé. *A.* منفكّ الحزام *P.* كمر بند بر گرفتد *T.* قولانى چيقارلمش

DESSÉCHANT. Qui dessèche *A.* مجفّف *P.* خشكساز *T.* قوريديجى || Un vent desséchant ريح مجفّف Une exhalaison desséchante قوريديجى بخار - بخار خشكساز

DESSÉCHEMENT. Action de dessécher *A.* تجفيف *P.* خشكسازى *T.* قورتمه || Il a entrepris le desséchement des marais تجفيف صولاق يرلرينك قورتمسنه - اراضئ ممروته يه مباشرت ايلدى مبادرت ايلدى

Il se dit aussi des hommes, et signifie, maigreur excessive *A.* قحول *P.* خشكئ تن *T.* قوريلق || Je l'ai trouvé dans un desséchement qui fait craindre pour sa vie فلانك گرفتار اولديغى حال قحوله كوره هلاكى خوفى محتملدر

DESSÉCHER. Rendre sec *A.* اجفاف - ايباس - تجفيف - تيبيس *P.* خشكانيدن - خشك ساختن - خوشانيدن *T.* قورتمق || Le grand hâle dessèche la terre قيظ شديد تجفيف Dessécher les fossés d'une ville شهرك ارضى مستلزمدر خندقلرينى قورتمق Cela dessèche le poumon, le cerveau رئه - فلان شئ تجفيف رئه وتجفيف دماغ ايدر - Figur. || L'étude des sciences abstraites dessèche l'esprit علوم مخيّله نك مطالعه سى مجفف بادئ تجفيف دماغدر - دماغدر

Desséché. *A.* مجفف *P.* خشكيده *T.* قوريدلمش || Marais desséché قوريدلمش صولاق ير

Homme desséché *A.* قاحل *P.* خشك ونزار *T.* قوبقورى

DESSEIN. Intention de faire quelque chose, projet *A.* نيّت - مرام - مقاصد pl. قصد - منويات pl. منوىّ - نيّات pl. كام - آهنگ *P.* عزايم pl. عزيمت - دواعى pl. داعية *T.* داعيهٔ Grand dessein نيّت جميله || Beau dessein جليله نيّت والا همّت généreux داعيهٔ كريمه noble extraordinaire فوق العاده بر نيّت bizarre داعيهٔ غريبه méchant نيّت داعيهٔ - داعيهٔ مضرّت رسان pernicieux سوء قصد - فاسده خباثت آلود Faire un dessein عقد نيّت ايتمك Former un dessein Faire dessein de ذهنده بر كونه نيّتَ تصوّر ايتمك

مدّت مديده مستمرّ اولان جميع ملكره حلول ايدر

Figur. Autorité qu'on s'arroge sur les hommes et sur les choses *A.* تسلطن *P.* فرمانفرمايى *T.* بيورمه || Ce journaliste prétend exercer son déspotisme sur nos meilleurs écrivains محرّر وقايعنامهٔ روزمرّه اولان فلان كشى گروه منشيان ايچنده ممتاز الاقران اولمش بالجمله ارباب قلم اوزرينه تسلطن دعواسنده در Ce père établit le plus grand déspotisme dans sa maison فلان پدر اهل بيتى حقّنه تسلطن عظيم اجرا ايدر

DESPUMATION. Terme de Chimie. Action d'ôter l'écume qui se forme à la surface d'un fluide *A.* اخذ الطفاحة *P.* بر گرفتن *T.* كپوكى آلمه كف

DESPUMER. Ôter l'écume qui a été séparée d'un liquide par la force du feu *A.* اطفاح *P.* كفرا بر گرفتن *T.* كپويى آلمق

Despumé. *A.* مسلوب الطفاحة *P.* كفش بر گرفته *T.* كپوكى آلنمش

DESSAISIR, se DESSAISIR. Abandonner ce qu'on avait en sa possession, en ses mains *A.* تخلّى - ترك *P.* وا گذاشتن *T.* بوشلامق - الدن چيقارمق - ترك ايتمك || Quand on a de bons gages, de bons nantissemens, il ne faut pas s'en dessaisir الده صاغ امانت وايشه يرار كفالت اولنجه آنلرى الدن چيقارمق - آنلردن تخلّى ايتمك روا دكلدر جائز دكلدر

Dessaisi. *A.* متخلّى - متروك *P.* وا گذاشته *T.* بوشلانمش الدن چيقارلمش -

DESSAISISSEMENT. V. Dessaisir *A.* تخلّى - ترك *P.* وا گذاشت *T.* الدن چيقارمه - بوشلامه

DESSAISONNER. Ne pas suivre l'ordre des années qu'on a accoutumé d'observer pour la culture des terres, et en déranger les différentes soles, semant de l'avène où il faudrait semer du blé, et en laissant en jachères celles qui devraient être ensemensées *A.* اخلال الترتيب الزراعة *P.* ترتيب كشتكارى *T.* اكين ترتيبنه رعايت - اكين ترتيبنى بوزمق بر همزدن ايتمامك

DESSALER. Faire perdre la salure à une viande salée, faire qu'elle soit moins salée *A.* سلب الملوحة *P.* شورى بر كرفتن *T.* طوزليلغى كيدرمك || Dessaler un poisson salé بر طوزلى طوزليلغنى كيدرمك - بالغك ملوحتنى سلب ايتدرمك

Dessalé. *A.* مسلوب الملوحة *P.* شوريسى بر گرفته *T.*

زیاده اولمغله ایرینی صرتمدن تیز بری آلمق جائز دکلدر
از زین - بی زین P. مرفوع السرج - مجفا A. DESSELLÉ.
ایری صرتمدن آلنمش - ایرسز T. برهنه کرده
DÉSSERRER. Relâcher ce qui est serré A. ارخا P. سست
T. کوشتمک || Cette ceinture vous serre, desserrez-la کردن
Desserrer un lien, un noeud قوشاغکی کوشت زیرا سنی تضییق ایدر
باغی - رباطی وعقدهیی ارخا ایتمک ودوکمی کوشتمک
DESSERRÉ. A. مسترخا P. سست کرده T. سستی یافته - کوشمش
DESSERT. Le dernier service qu'on met sur les tables, et qui s'appelle Le fruit A. فواکه الآخر المائدة P. میوهای پس آورد
T. طعام آخرنده کتوریلان یمش || On avait apporté un bon dessert خوان طعام آخرنده سفرهیه نفیس فواکه کتوردیلر
DESSERTE. Les viandes, les mets qu'on a desservis, qu'on a ôtés de dessus la table A. بقیة الطعام P. یسماندهٔ خوراک
T. یمک آرتغی
DESSERTIR. Dégager une pierre précieuse, un portrait de ce qui les retient dans une monture de métal A. فکّ P. بر
T. سوکمک کندن یرندن جیقارمق -
DESSERTI. A. منفکّ P. بر کنده T. سوکلمش
DESSERVIR. Ôter les plats de dessus la table A. رفع الاطعمة
P. عن المائدة طعامرا از خوان بر داشتن T. طعامی
Desservez les viandes || سفرهدن قالدرمق قالدر طعاملری
Et rendre à quelqu'un de mauvais offices A. صرف المساعی
P. المضرّة کوشش گزند آور نمودن T. برکمسنهنک خلافنه
Il a fait tout ce qu'il a pu pour me desservir || سعی ایتمک
الندن کلدیکی قدر حقّمه مساعیٔ مضرّه صرف ایلدی
vous a desservi auprès d'un tel فلان ذاتک یانده سنک
مساعیٔ نا مرضیّه - حقّکه مساعیٔ مضرّه صرف ایلدی
صرف ایلدی
DESSICCATIF. Qui a la vertu et la force de dessécher. V. Desséchant || Eau dessiccative ماء مجفّف Cette herbe a une vertu dessiccative بو - بو نباتده بر خاصّهٔ مجفّفه وار در
نبات بالخاصّه مجفّفدر
DESSICCATION. Opération qui consiste à enlever à des substances l'eau ou l'humidité qu'elles contiennent A. سلب الرطوبة

Changer de dessein سفر وسیاحته عقد نیّت ایتمک voyager
Cacher son dessein تبدیل نیّت ایتمک اضمار نیّت ایتمک
Exécuter son dessein نیّتی کتم ایتمک - اجرای نیّت ایتمک
Il ne va pas là sans dessein نیّتی فعله کتورمک - اول طرفه
Il y va avec dessein وارمسی بلا قصد دکلدر اول طرفه
اول طرفه کتمسی بر کونه فکر - بر درلو نیّته مبنی کیدر
Il y a du dessein à cela بو بابده بر درلو وقصده مبنیدر
Il est venu بو مادّهده بر مرام وار در - قصد ونیّت وار در
dans un bon dessein نیّت صالحه - نیّت صادقه ایله کلمشدر
Il est venu dans un mauvais dessein, نیت خیریّه ایله - ایله
à mauvais dessein سوء قصده مبنی کلمشدر
Avoir de grands desseins فکرده مقاصد ومنویّات جلیله اولمق
Venir à bout de ses desseins تصوّر کردهٔ ضمیری اولان عزایم ومنویّاته
Renverser les desseins de quelqu'un ظفریاب اولمق بر
les traverser کمسنهنک عزایم ومنویّاتنی هرج ومرج ایتمک
les مجرای مقاصد ومنویّاتنه حوالهٔ سدّ ممانعت ایتمک
Le miner بنیهٔ مقاصد ومنویّاتنی بر گشته وخراب ایتمک
Le dessein de l'armée est d'aller en tel lieu اردونک مرام ونیّتی
Le dessein en est pris فلان طرفه وارمقدر عقد نیّت اولندی
Éventer le dessein des ennemis تصمیم اولندی - دشمنک
Il y est allé de dessein prémédité نیّتنی تعطیل وابطال ایلمک مقدّم مطالعه اولنمش بر درلو قصد ونیّته مبنی اول
Il entreprit cela de dessein formé بو مادّهده طرفه کتدی
ترتیبیافتهٔ خیالی اولمش نیّت راسخه ایله تشبّث ایلدی
ترتیبلو بر نیّت ایله تشبّث ایلدی -
Il se prend aussi pour le projet, le plan d'un ouvrage T. منظومهنک رسم || Le dessein d'un poème رسم وترتیب
Le dessein d'un tableau تصویرک رسم وترتیبی وترتیبی
À DESSEIN. Tout exprès A. تعمّداً - عمداً - عن قصدٍ - قصداً
P. دانسته T. مخصوصدن || Je ne l'ai pas fait à dessein بونی
- Il se met aussi avec l'infinitif d'un verbe قصداً وعمداً ایتمدم
Il || فکر ایله - نیّت ایله T. بنیّت - بآهنگ P. بالنیّة A.
va là à dessein de lui parler - سویلشمک نیّتیله کیدهیور
سویلشمک فکریله کیدهیور
DESSELLER. Ôter la selle de dessus un cheval A. رفع - اجفا
رفع زین کردن - زین از بالای اسب بر آوردن P. السرج
Ce cheval est trop || ایری جیقارمق T. زینرا بر انداختن -
chaud, il ne faut pas le desseller si tôt بو آتک حواریسی

اوزره اجرا اولنمامشدر

Il se dit encore du plan d'un bâtiment *A.* رسم *P.* کارنامه *T.* کرنامه || Faire faire le dessin d'un bâtiment par un habile architecte بنانک رسمنی بر استاد معماره جیزدرمک

DESSINATEUR. Celui dont la profession est de dessiner *A.* تصویرجی *T.* نگارنده - نگارگر - خطّکش *P.* رسّام - مصوّر || Bon dessinateur مصوّر حاذق Grand dessinateur مهارت فننده Ce peintre est bon coloriste, mais il n'est pas dessinateur کامله ایله شهرتگیر اولمش مصوّر بو نقّاش توفیق نقوش والوانده ماهر ایسهده رسّام حاذق دکلدر

DESSINER. Rendre au crayon ou à la plume les objets qu'on voit ou qu'on imagine *A.* رسم - ترسیم - تصویر - تمثیل *P.* نگاشتن *T.* رسم یازمق - رسم ایتمک || تصویر ایتمک Le Titien a dessiné cette figure بو صورتی فلان مصوّر رسم ملی وجه الصحّه تصویر Dessiner correctement وتصویر ایلدی بر صورتی هیئت Dessiner une figure d'après nature ایتمک بر صورتک هیئت - طبیعیّه‌سی اوزره تصویر ایتمک Dessiner de fantaisie طبیعیّه‌سنی اخذ ایله تصویر وتمثیل ایتمک Dessiner d'après l'antique عندی بر صورت تصویر ایتمک قدمایه تقلید - رسم قدیم اوزره تصویر ایتمک ایله تصویر ایتمک

DESSINÉ. *A.* مصوّر *P.* نگاشته *T.* تصویر اولنمش

DESSOLER. Dessaisonner, changer l'ordre des soles d'une terre labourable. V. Dessaisonner.

DESSOUDER. Ôter, fondre la soudure *A.* سلب اللحم *P.* لهمی چیقارمق *T.* از کفشیر پاک کردن || Dessouder les branches d'un chandelier شمعدان قوللرینک لهمنی چیقارمق لهمنی کیدرمک -

Se DESSOUDER. *A.* انسلاب اللحم *P.* ازکفشیر پاک شدن *T.* لهم چیقمق || Le fer blanc se dessoude facilement au feu آتشده - تنکه‌نک لهمی آتشده قولایلق ایله زایل اولور بالسهوله منسلب اولور

DESSOUDÉ. *A.* منسلب اللحم *P.* از کفشیر پاک شده - لهمی چیقمش - لهمی کتمش *T.* کفشیرش نا بود شده -

DESSOÛLER. Faire cesser l'ivresse *A.* اذهاب السکر - اصحا *P.* آزادهٔ مستی کردن - هشیاری آوردن - هشیار کردن *T.* سرخوشلغی دفع ایتدرمک - سرخوشلغی کیدرمک - آیقلتمق || On prétend, que la soupe à l'ognon dessoûle ceux qui ont trop

DESSOUVINI. *T.* خشک ساختن - بر گرفتن نم *P.* قورتمق

DESSILLER. Ouvrir les yeux, les paupières *A.* تفتیح العین *T.* پلک گشادن - چشم گشادن *P.* تفتیح الاجفان - کوز قپاقلرینی آچمق - کوز آچمق || Ses paupières étaient tellement collées ensemble, qu'on a eu de la peine à les dessiller کوزی قپاقلری شول رتبده بری برلرینه یاپشمش - Figur. Dessiller les yeux à quelqu'un. Le détromper sur quelque chose, lui faire voir clair sur quelque chose dont il ne s'apercevait pas *T.* ایدیکه گشادلرینه عظیم زحمت چکلدی تفتیح بصر - دیدهٔ بصیرتدن رفع پردهٔ غفلت ایتمک کوزی آچدرمق - بصیرت ایتمک

Dessillé. *A.* منفتح العین *P.* گشاده چشم *T.* کوزی آچلمش

DESSIN. Il se dit de la représentation d'une ou de plusieurs figures, d'un paysage, d'un morceau d'architecture, etc. *A.* تصویر pl. تصویرات *P.* نگار *T.* تصویر || Un porte-feuille plein de beaux dessins تصویرات جمیله ایله مملو بر قطعه محفظه Des dessins de Raphael فلان مصوّرک اثر قلمی اولان تصویرات - Il se prend aussi, pour l'art qui enseigne de faire ces sortes de représentations *A.* فنّ الرسم *P.* فنّ نگارش - نگارگری - فنّ التصویر - فنّ النقش - *T.* فنّ نقش وتصویری || Montrer le dessin تصویرجیلک Apprendre le dessin فنّ تصویری تعلّم تعلیم ایتمک Posséder bien le dessin فنّ تصویره واستفاده ایتمک Les arts du dessin فنّ نقش وتصویره متصرّف اولمق متعلّق اولان اجناس صنایع

Il se dit aussi, de la simple déliénation et des contours des figures d'un tableau *A.* تقطیع التصویر pl. تقطیعات التصویر *P.* تقطیع نگار *T.* تصویرک کسیمی || Dessin correct, exact تصویرک صحیح وبیقصور تقطیعی Le coloris de ces figures est bien entendu, mais le dessin n'est pas correct اشبو صور واشکالک الوان ونقوشی لایقی اوزره اویدرلمشدر انجق تقطیعلری صحیح دکلدر Un peintre qui entend bien le dessin, qui excelle dans le dessin فنّ تقطیعات تصویرده حذاقتی - Et de toute l'ordonnance d'un tableau *A.* هیئت التصویر *P.* هیئت نگار *T.* تصویرک بچمی || Le dessin de ce tableau est beau, mais il est mal exécuté بو تصویرک هیئتی احسندر انجق لایقی

|| Les Romains enrôlèrent tous les hommes au-dessous de cinquante ans رومالو اللی یاشدن اقل اولان ذکورک جمله‌سنی اوندن دون Tous les nombres au-dessous de dix تحریر ایلدیلر اولان جمیع اعداد Les plus anciens titres qu'il produit sont au-dessous du quatorzième siècle ابراز ایلدیکی سنداتک اقدمی اون دردنجی دوردن مؤخر در Il est au-dessous de trente ans یاشی اوتوز بیلدن - سنی اوبوز سندن اقلدر وزنی بیک Tout ce qui est au-dessous de mille livres آشاغیدر وزنی بیک رطلدن - رطلدن دون اولان شیلرک مجموعی اقل اولان

Il s'emploie aussi adverbialement *A.* ما تحت - ما دون *T.* آشاغی ده - آشاغیجه *P.* زیرتر - پستتر || Tous les locataires qui étaient logés au-dessus de lui et au-dessous کرک ما فوقی وکرک ما تحتی اولان طبقه‌لرده اقامت اوزره Hérode fit tuer tous les enfans à l'âge de deux ans et au-dessous اولان مستأجرینک مجموعی هرودس نام قرال ایکی یاشنده وایکی یاشدن ما دون اولان جمیع صبیانی قتل واعدام ایتدردی

DESSUS. Adverbe de lieu, qui sert à marquer la situation d'une chose qui est sur une autre *A.* فوق *P.* زبر *T.* اوست || Ce qui est sous la table, mettez le dessus سفره تحتنده اولان شیئی فوقنده وضع ایله

DESSUS, substantif. Le lieu supérieur *A.* اعلا *Fém.* علیا - فوق || Les corps les plus légers prennent le dessus اجسام خفیفه جانب بالایه جیقار Dans ce corps-de-logis, un tel occupe le dessus, et moi, le dessous بو بنانک طبقهٔ عالیاسنده فلان کمسنه وسفلاسنده بن فلان کشی طبقهٔ فوقانیده‌ده وبن طبقهٔ - اقامت ایدرم فلان اوست قاتده وبن آلت قاتده - تحتانیده ساکنم Le dessus de la tête اعلای ید Le dessus de la main اوتوررم باشک یوقاروسی - بالای سر - فوق رأس Le dessus d'un pain اتمکک اوستی

Il se dit figur. de quelque avantage remporté *A.* تفوّق - غلبة *P.* برتری *T.* اوست جیقمه || Nous avons eu le dessus dans ce combat بوجکنده بزم طرف حائز رهینهٔ بوجنکده بزلر اوست جیقدق - تفوّق وغالبیّت اولمشدر - On dit aussi, qu'un homme commence à prendre le dessus, pour dire, que sa santé commence à se rétablir فلان خسته‌ده

- صوغان چورباسی زیاده‌سیله شراب ایچمشلرک bu سرخوشلغنی دفع ایلدیکی منقولدر

Dessoûlé. *A.* مصحا - ذاهب السکر *P.* هشیار شده *T.* آیلمش

DESSOUS. Adverbe de lieu, qui sert à marquer la situation d'une chose qui est sous une autre *A.* تحت *P.* زیر *T.* آلت || On le cherchait sur le lit, il était dessous فلان کشی یتاق سریری آلتنده ایکن اوستنده آرارلر ایمش Comme on verra ci-dessous زیرده معلوم - زیرده بیان اولنه‌جغی وجه اوزره اوله‌جغی وجه اوزره

DESSOUS, substantif. La partie de dessous d'une chose *A.* آشاغی *T.* پایین - پست *P.* ذیل - اسفل || Le dessous d'une étoffe ثوبک اسفلی Le dessous est plus beau que le dessus آشاغیسی یوقاروسندن احسندر - On dit figur., qu'un homme a eu le dessous, qu'on lui a donné du dessous en quelque affaire, pour dire, qu'il a eu du désavantage فلان ماده‌ده آلت اولدی

Au-dessous. Plus bas *A.* فی طرف الاسفل *P.* بسوی زیرین *T.* آلت طرفنده - آلت یاننده || Ce village est au-dessous de Paris پارسک - فلان قریه پارسک جانب اسفلنده در Être assis au-dessous de quelqu'un فلانک آلت طرفنده در Loger au-dessous de quelqu'un آلت طرفنده قاعد اولمق - On dit à la mer, qu'un vaisseau est au-dessous du vent d'un autre vaisseau, pour dire, que cet autre vaisseau a le vent sur lui *A.* بسفالة الریح *P.* روزکار آلتنده *T.* زیر باد

Il se dit figur. des hommes, et signifie, inférieur *A.* دون *P.* پستتر - کمتر *T.* آشاغی || Cet homme est au-dessous de celui-là en mérite, en dignité, en qualité, en richesses فلان کشی لیاقت واهلیّت ورتبه ومنزلت وحیثیّت وکیفیّت فلاندن آشاغیدر - ومال وثروت جهتیله فلاندن دوندر Il est au-dessous de sa place - ذاتی بولندیغی مقامدن دوندر - On dit aussi, qu'une chose est au-dessous de quelqu'un, pour dire, qu'elle n'est pas digne de lui فلان شئ فلانک ذاتنه نسبت ایله دوندر || Il ne veut point de cet emploi, il le croit trop au-dessous de lui بو منصبی قبول ایتمز زیرا ذاتندن چوق آشاغی عدّ ایدر - Il signifie figur., moindre, selon un certain ordre, soit de nombre, soit de durée *A.* اقل - دون - موخر *P.* کمتر *T.* آشاغی

مبتلا اولدیغی مرضه غالب کلمکه یوز طوتدی La maladie a été violente, mais la nature a pris le dessus علّت بغایت شدید ایکن طبیعت غلبه ایتدی — Il signifie aussi, l'adresse d'une lettre. V. Adresse.

On dit en termes de Marine, Gagner, prendre le dessus du vent, pour dire, se placer entre le lieu d'où le vent souffle, et le vaisseau sur lequel on prend cet avantage *A.* ارتفاع علی *T.* روزکار اوستنه بالای باد روانه شدن *P.* عُلاوة الریح چیقمق

Dessus, en termes de Musique. C'est la partie qui est la plus haute, et qui est opposée à la basse *A.* زیر *P.* زیر *T.* اینجه پرده || La basse de cet air me plaît fort, mais je n'en aime pas le dessus بو مقامک بام پرده‌سی پک خوشمه کلور لکن اینجه‌سندن حظّ ایتمم

Par-dessus. Sur *A.* فوق — علی *P.* بر *T.* اوستده || Il porte un gros manteau par-dessus son justaucorps جبّه اوستنده بر قپوط کییر Par-dessus la muraille کبیر دیوارک اوستنده Il avait deux pieds d'eau par-dessus la tête فوق الرأس ایکی ذراع مقداری صو وار ایدی

Il signifie aussi, au-delà, outre *A.* فضلًا علی — ماعدا *P.* بر آن — جز از آن *T.* دخی بوندن فضله — بیشتر از آن || Je lui ai donné dix pistoles par-dessus ce que je lui devais اونه اولان ویره‌جکمدن — اوله‌رق اوله‌رق — ارتق بشقه بوندن اوله‌رق اون غروش دخی ویردم Il est riche, il est jeune, et par-dessus cela il est sage بشقه اوله‌رق اون غروش دخی ادا ایلدم متموّل وحدیث السنّ وفرت مال — اولدیغندن ماعدا رشد ودرایتی دخی وار در ایله کامیاب وصاحب سنّ شباب اولدیغندن فضلد مالک بضاعة رشد ودرایتدر

Au-dessus. Plus haut qu'un autre corps, qu'un autre lieu *A.* فی الاعلا *P.* ببالاترین *T.* ببالا — اوستنده || Au-dessus des cieux افلاکده — اعلای افلاک ببالای Au-dessus de la montagne جبلده — اعلای کوه — ببالای طاغ Au-dessus des nues سحبده اعلای اوستنده

Il signifie aussi, par-delà *A.* ما فوق — فوق — ما ورا *T.* اوته بیرون — بالاتر *P.* خارج || Cela est au-dessns de ses forces فلان شئ دائرهٔ وسع وطاقتندن خارجدر فلان شئ فلانه کوره فوق الطاقه در au-dessus de son génie

فلانه کوره ما ورای — دائرهٔ عقلندن خارج بر معنا در Ce prodige est au-dessus de la nature فوق عقل بر معنا در اصول طبیعتک ما وراسنده بر — الطبیعه بر معجزه در معجزهٔ غریبه در — On dit figur., qu'un homme est au-dessus des louanges, pour dire, qu'il n'y a point de louanges qui égalent son mérite, ou qu'il n'est point touché des louanges نعوت ومدایحک ما فوقنده بر ذات بر گزیده صفاتدر — Et qu'un homme est au-dessus de la calomnie, au-dessus de l'envie, pour dire, que la calomnie, que l'envie ne lui peuvent nuire معرض زباندرازئ ارباب شرّک ما وراسنده بر ذات باهر معرض سنگ اندازئ ارباب غبطه وحسدک ما — الصلاحدر فوقنده بر ذات کریم الصفاتدر

Là-dessus. Sur cela, à ces mots, dans le moment, etc. *A.* دربن میان *P.* مقارناً بهذا الحال — فی خلال هذا الحال — اول اثناده *T.* همدر آن حال — در خلال این احوال — اول آرالقده — اول خلالده — اول صددده ایکن || Là-dessus il nous quitta اول اثناده بزدن مفارقت ایلدی

DESTIN. Fatalité *A.* قدر — تقدیر || Destin irrévocable, immuable تقدیر ممتنع التغییر L'ordre du destin مقتضای تقدیر Le livre du destin لوح تقدیر l'arrêt du destin حکم قدر

Il se prend ausssi, pour le sort particulier de chaque personne, ou de chaque chose *A.* قسمت — نصیب *P.* سر *T.* نوشت || On ne peut fuir son destin هرکس مقدّر — یازیلو هر کسک — قسمتی نه ایسه آندن فرار ایتمک محالدر C'est le مقدّری نه ایسه آنی دفع ایتمک ممکن دکلدر destin des grands hommes سر بلندان جهانک قسمتی بو در Le destin des grands États دول عظیمه‌نک نصیب وقسمتی بودر

DESTINATION. L'emploi d'une personue ou d'une chose pour un objet ou un usage déterminé *A.* تعیین *P.* سپارش *T.* اقچه‌نک || La destination des deniers اصمارلمه — طپشرمه Suivant la destination qui en avait été faite تعیین اولندیغی مادّه اول بابده سپارش وتعیین اولندیغی منوال اوزره Remplir sa destination بر کمسنه تعیین اولندیغی امری ادا تعیین اولندیغی خدمتی ادا ایتمک — ایتمک

Il se dit aussi, du lieu où l'on est appelé pour remplir quelques fonctions *A.* محلّ معیّن — محلّ مأمور — محلّ المأموریّة *P.* سوی مأموریّت *T.* صوب مأموریّت بری || La destination de cette escadre est pour l'Amérique بودونمانک

محلّ مأموریتنی آمریقا در La flotte est arrivée à sa destination واصل - دونمما صوب مأموریتنه وصول بولمشدر اولمشدر

DESTINÉE. V. Destin. - Il se prend souvent pour l'effet du destin *A.* بخت *T.* هور *P.* قسمت - بخت || Fatale déstinée بخت وخامت انجام Le cours des destinées بخت میمون - بخت سعید Heureuse déstinée روش بخت - بخت شوم Malheureuse destinée بخت نیک - بخت مسعود - بخت نا - بخت معکوس - بخت منحوس - بخت مشئوم - بخت مقدّرک Remplir ses déstinées بخت نا سازکار - هموار مقتضاسنه تبعیّت ایتمک Les caprices des Rois font les destinées des peuples عباد اللهک قسمتی بوادر طبع ملوکه بخت مقدّرک موجب Il faut suivre sa déstinée منوطدر ومقتضاسنه تبعیّت ایتملو در On ne peut vaincre sa déstinée لوح تقدیرده - بخت مقدّردن فرار ایتمک عدیم الامکاندر یازلمش قسمتدن امتناعک امکانی یوقدر

On dit, Finir sa déstinée, pour dire, finir sa vie *T.* اجل مدّت محدودهٔ عمری تکمیل ایلمک - مقدّری تمام ایتمک قضای نحب ایتمک -

DESTINER. Déterminer la destination d'une personne ou d'une chose *A.* سپارش - سپردن - نامزد کردن *P.* تخصیص - تعیین *T.* کردن || Il a destiné cet argent pour acheter une maison فلان مالی بر باب منزل اشتراسنه بو Il a destiné cet argent pour les pauvres اقچه‌یی فقرا ایچون تعیین وتخصیص ایلدی

Se destiner. *A.* تخصیص النفس - تعیین النفس *P.* خودرا نامزد کردن *Ti* || Il se destine à la guerre نفسنی خدمت حربیّه تخصیص ایدر

Destiner, signifie aussi, projeter, avoir dessein *A.* نیّت *P.* آهنگ کردن *T.* || J'ai destiné de faire un voyage سفر وسیاحته نیّت ایلدم

Destiné. *A.* نامزد - سپارشکرده *P.* مخصوص - مخصّص - معیّن *T.* تعیین اولنمش - طپشرلمش || Un lieu destiné aux jeux اویونه - ملاعبه مخصوص بر محلّ مخصوص یر

On dit, qu'un homme était destiné à une chose, pour dire, que son destin l'y portait *A.* از ازل *P.* مخصّص من الازل *T.* ازلدن اصمارلنمش || Cet homme était destiné à une grande fortune فلان کشی ازلدنبرو مال وثروت Un homme destiné aux grandes choses صاحبی اولمق اوزره تخصیص اولنمش بر آدمدر من الازل امور جسیمه ایچون تخصیص اولنمش بر ذات

DESTITUABLE. Qui peut être destitué *A.* قابل - ممکن العزل *P.* عزلپذیر *T.* عزل اولنه بیلور || Officier destituable العزل ممکن العزل اولان ضابط

DESTITUER. Déposer, priver quelqu'un de la charge, de la fonction qu'il exerçait *A.* عزل *P.* از جاه بیرون کردن *T.* منصبدن چیقارمق || On l'a destitué de son emploi منصبدن چیقاردیلر - عزل ایلدیلر de sa commission فلانی منصبدن عزل ایتدیلر مأموریتندن

Destitué. *A.* معزول *P.* عزل کرده *T.* منصبدن چیقارلمش

Il signifie aussi, dénué, privé *A.* عاری - محروم *P.* بی بهره *T.* بهره‌سز || Destitué de tout secours بی نصیب - بی وایه - بی نصیب دستگیری - هر کونه مدد واعانتدن محروم Destitué de raison عقلدن عاری - بضاعهٔ عقلدن - ومعاونت de bon sens سداد - مایهٔ عقل سلیمدن بی نصیب بی بهره عقلدن محروم

DESTITUTION. Action de destituer *A.* عزل - معزولیّت *P.* عزللق *T.* || Depuis sa destitution, il ne se mêle de rien وقت معزولیتندنبرو بر درلو مصلحته مداخله ایتمز

DESTRUCTEUR. Qui détruit *A.* هادم - مهدّم - مخرّب *pl.* || Les Grecs furent les destructeurs de Troie اهل یونان فلان شهرک Les soldats sont de grands destructeurs عسکری طائفه‌سی مخرّب ممالک وبلاد در مهدّمین ومخرّبینی اولمشلر در

Figur. || Cet homme a été le déstructeur de sa maison par ses folles dépenses فلان کشی ایتدیکی مصارف مجنونانه Ce prince a été le destructeur de l'hérésie تقریبیله خاندسنی خراب ایلدی فلان حکمدار هادم اساس رفض وبدعت اولمشدر

DESTRUCTIF. Qui détruit, qui cause la destruction *A.* مفسد *P.* تباهکننده *T.* بوزیجی || Principe destructif اصل مفسد Cause destructive علّت مفسده Doctrine destructive de toute morale قواعد حسن ادب واخلاقی مفسد اولان مذهب وآیین

DESTRUCTION. Ruine totale *A.* انهدام - خرابیّت *P.* ویرانکی

T. ییقلمه || La destruction du temple de Jérusalem معبد قدس
شریف مبارکك انهدامی — Figur. || La destruction d'une famille بر خاندانك خرابیّت حالی Cela a causé la destruction de cette province بو کیفیّت خرابیّت حال La mauvaise conduite des pères amène la destruction des familles مملکتی مؤدّی اولمشدر والدینك سوء حرکتی اهل Travailler à la destruction de l'hérésie بیتك خرابیّت حالنه سبب اولور هدم اساس رفض وبدعته سعی ایتمك Ces maximes tendent à la destruction de la morale بو کونه قواعد واصول انهدام اساس اخلاقی منتجدر

DÉSUÉTUDE. Anéantissement par le non-usage. Il se dit des lois, des coutumes, etc. A. متروکیّت عن العمل — متروکیّت P. عملماندگی T. عملدن قالمه || Cette loi est tombée en désuétude بو قانون حال — بو قانون متروك عن العملدر عملدن قالمش بر — عملماندگی ومتروکیّته گرفتار اولمشدر قانون وعادتدر

DÉSUNION. Séparation des parties qui composent un tout A. ازهم جدایی P. انفساخ الوحدة — انفصال — تفرّق الاتّصال T. برلکدن آیرلمه — آیرلمه

Figur. Mésintelligence, division A. انفساخ الاتّحاد — شقاق P. شکست — شکست یکجهتی — مباینت — شقّ العصا T. یکدلی — برلکك بوزوقلغی || La diversité d'intérêts cause la désunion اختلاف اغراض بادئ مباینت وشقاق اولور C'est ce qui a mis la désunion dans la famille اهل بیت فسخ اتّحاده — بیننده شقّ عصایه باعث شو مادّه اولدی سبب اولان شو مادّه در

Il signifie aussi, démembrement, disjonction A. انفراق P. بشقه آیرلمه T. || La désunion de ces charges بو مأموریّتلرك انفراقی La désunion de ces fiefs انفراقی مالکاندلرك بشقه بشقه انفراقی Arrêt de désunion حاوی اولان حکم

DÉSUNIR. Disjoindre, séparer ce qui était uni A. ابانة — تفریق P. بشقه آیرمق T. از هم جدا کردن || Désunir un fief d'une terre بر مالکانه‌یی فلان ارضدن بشقه آیرمق On avait uni ces deux charges, on veut les désunir بو ایکی منصب مقدّما بری برینه جمع وربط اولنمشیکن بو دفعه تفریقلرینی مراد ایدرلر

Figur. Rompre la bonne intelligence, l'union qui est entre des personnes A. القاء الشقاق — القاء التفرقة — فسخ الاتّحاد P. برلکی T. شیرازهٔ وحدترا شکستن — رابطهٔ یکجهتی‌را شکستن || C'est l'intérêt qui unit et désunit les princes برلکه یوزوقلق کتورمك — بوزمق ملوك بیننده رابطهٔ یکجهتی واتحادك ربطنه ویاخود فسخنه وسیله اولان انجق مصلحت ملکیّه در Travailler à désunir les factieux اهل فساد بیننده القای اهل فسادك شقّ — تفرقه وشقاق ایلمکه سعی ایتمك S'ils se désunissent, ils sont perdus عصای اتحادلرینه بذل سعی وکوشش ایلمك بیینلرنده مباینت وشقاق حلول ایده‌جك اولسه تلفلری مقرّر در

Désuni. A. منفرق P. از هم جدا شده T. بشقه آیرلمش

DÉTACHEMENT. État de celui qui est détaché d'une passion, d'une opinion, de tout ce qui peut trop attacher l'esprit et le coeur A. انقطاع البال — انقطاع P. ناپیوستگی — ناپیوستگی T. کسلمه || Être dans un entier détachement de toute espèce d'intérêt هرکونه غرض ومصلحتدن منقطع البال اولمق Être dans un parfait détachement des choses du monde علایق امور دنیویّه‌دن منقطع البال — دنیویّه‌دن منقطع اولمق اولمق

En termes de Guerre, il se dit d'un certain nombre de gens de guerre qu'on tire d'un corps plus considérable pour quelque dessein A. فرزة العسكر — فریق مفرز — کتیبة مستحیزة P. گروهی از انبوه لشکر T. بشقه آیرلمش بر قول عسکر || Faire un détachement de mille hommes بیك نفردن عبارت بر بیك نفردن عبارت — فریق مستحیز ترتیب ایتمك Il commande ce détachement بشقه بر قول عسکر آیرمق آیرلمش بر قول عسکرك اداره‌سنه مأمور در

DÉTACHER. Ôter les taches A. ازالة الدنس — امحاء الدنس P. از جرك پاك کردن — ازالة الشائبة — امحاء الشوایب T. لکه‌یی جیقارمق || Détacher un habit Liqueur qui sert à détacher ثوبك ادناس وشوایبنی ازاله ایتمك لکه جیقارمغه صالح بر نوع صو

Et dégager une personne ou une chose de ce qui l'attachait A. فكّ الرباط — فكّ P. پیوندرا وا کردن — بندرا گشادن || Détacher un forçat باغنی چوزمك — چوزمك T. پیوندرا گشادن — Détacher un chien بر پایزنك باغنی چوزمك Détacher un tableau بر تصویرك کلبك باغنی چوزمك Détacher le fruit d'un arbre بر آغاجك رباطنی فكّ ایلمك

En termes de Guerre et de Marine, Se détacher signifie, se séparer *A.* افتراز *T.* آیرلمق - افراز اولنمق || Ces régimens se détachèrent du corps d'armée شو قدر آلای اردودن افراز اولندی Ces vaisseaux se détachèrent de la flotte بو کمیلر دوننمادن افراز اولنمشدر

Détaché. *A.* منفک - منقطع *P.* جدا شده *T.* آیرلمش - آیرو *T.* مفرز *A.* قوپارلمش

DÉTAIL. Terme de Commerce. On ne s'en sert qu'en cette façon de parler adverbiale, Vendre, débiter en détail, pour dire, vendre par le menu *A.* کسراً بیع *P.* پاره - خرده فروختن Marchand en gros et en détail پارچه پارچه صاتمق *T.* پاره فروختن کرک - کسراً وصنایهً بایع مال اولان بازرکان پارچه پارچه وکرک کوتری مال صتان

Il signifie, en parlant d'affaires, tout ce qu'il y a de circonstances et de particularités dans l'affaire dont il est question *A.* تفصیل pl. تفاصیل pl. تفصیلات || Il nous a fait un long détail de cette affaire مصلحتی تفصیل طویل ایله نقل Il nous en a fait un détail bien exact مصلحتک ایلدی Il nous a raconté تفصیلنی علی وجه الصحه بسط ایلدی cette affaire fort en détail مادهیی علی وجه التفصیل نقل Je vous raconterai l'affaire en gros, sans entrer dans le détail وبیان ایلدی تفصیلاته کیرمکسزین جریان ایدن حالی Rien ne plaît tant dans les relations, que les détails, quand ils sont faits avec choix همان طوپدن نقل ایدهجکم حکایاتده تفصیل احوال یرنده اولنجه آندن زیاده لطیف ودلپسند Il a donné au public une relation de cette bataille avec un détail exact des circonstances بر شئ یوقدر وقعهنک حکایهسنی جریان ایتمش احوالک تفصیلات صحیحهسیله نشر واعلان ایلدی

On dit, qu'un homme entend le détail, qu'il est homme de détail, pour dire, qu'il ne lui échappe rien des circonstances d'une affaire - دقایق وحقایق احواله واقف بر آدمدر تفاصیل احواله بدقایقها واقفدر

DÉTAILLER. Couper en pièces *A.* توشیق *P.* شکله شکله پارچهلمق - طوغرامق *T.* کردن V. Dépécer.

Il se dit aussi, de certaines choses qu'on partage par petites portions, et qu'on distribue par le menu *A.* صرف باکسر - پارچه پارچه *T.* خردهکارانه صرف کردن *P.* کسراً صرف

میوهسنی یرندن فک ایتمک - Il se dit figur. en parlant des engagemens, des occupations, des passions, des affections qu'on quitte, après y avoir été long-temps attaché || On ne saurait le détacher de cet engagement فلانک قید مجبوریتدن فکی Détacher son esprit d'une opinion, d'une pensée نا متصور در عقلنی بر کونه اعتقاددن وبر کونه فکردن فک ونزع ایتمک

Et ôter, défaire ce qui sert à attacher *A.* نزع *P.* برکندن - بر آوردن - تریدن *T.* قوپارمق || Détacher une épingle طوپلغی قوپارمق

Se détacher. Il se dit tant des choses attachées, que de celles qui servent à les attacher *A.* انتزاع - انفکاک *P.* گشاده قوپمق - چوزلمک *T.* از جایش بیرون شدن - شدن || Une jarretière qui se détache چوزیلور بر بالدر باغی Un ruban qui s'est détaché چوزلمش بر شریت Un clou qui va se détacher یرندن قوپمغه یوز طوتمش اکسر

Il se dit figur. en parlant des affaires qu'on sépare de celles avec lesquelles elles sont jointes, et font en quelque sorte un même corps *A.* افراز *P.* جدا کردن *T.* بسقه آیرمق || Détacher une ferme بر چتفلکی افراز ایتمک Ce traitant a détaché une telle affaire de son traité بوملتزم فلان مادهیی - بشقه ایردی - معاهده ایچندن افراز ایلدی Et des troupes qu'on tire d'un corps d'armée, des soldats qu'on tire d'un régiment, d'une compagnie || On détacha mille chevaux pour investir la place قلعهنک حصرینه مأموراً بیک نفر سواری On détacha tant d'hommes par régiment عسکری افراز اولندی Deux cavaliers se détachèrent pour faire le coup de pistolet بهر آلایدن شو قدر نفرات افراز اولندی پشتو ایله اورمق - Dans ce sens, on dit aussi, Se détacher *A.* انفکاک - اعتزال - کف النفس - انقطاع عن العلاقة - انفکاک النفس *T.* جدا شدن *P.* کسلمک - آیرلمق || Il s'est détaché de la passion qu'il avait مبتلا اولدیغی مرض نفسانیدن کف نفس ایلدی Il s'est détaché peu à peu de cette femme محبوبهسی حقنه اولان محبوبهسی طرفنه اولان قید - علاقهدن کف نفس ایلدی Se détacher du jeu قمار محبتدن رفته رفته منقطع اولمشدر Se détacher du monde علایق دنیای هوسندن منقطع اولمق دنیدن انفکاک نفس ایلمک

DÉTELER. Détacher des chevaux qui étaient attelés *A.* خلع *T.* اسبرا از گردونه رهانیدن *P.* الفرس من العجلة || Un cocher qui dételle ses chevaux قوشلمش بارکیری عربه‌دن جیقارمق قوشلمش بارکیرلرینی عربه‌دن جیقاران Un laboureur qui dételle ses boeufs عربه‌جی اوکوزلرینی چفتدن جیقاران اکنجی

DÉTENDRE. Relâcher ce qni était tendu *A.* ارخا *P.* سست ارخای حبل || Détendre une corde کوشتمک *T.* کردن ارخای قوس Détendre un arc ایپی کوشتمک ـ ایتمک ایتمک

Et ôter une chose du lieu où elle était tendue *A.* طیّ *P.* دیوار دیویشورمک *T.* بر چیدن || Détendre une tapisserie اوزرینه ممتدّ اولمش قپلامه‌یی طیّ ایتمک Détendre un lit طیّ قورلمش سریر فراشی طیّ ایتمک Détendre une tente خیمه ایتمک ـ Il se dit aussi absolument, en parlant des tapisseries et des tentes || On a détendu dans toute la maison خانه‌نک بالجمله اثاث ومفروشاتی طیّ اولندی On avait déjà détendu dans tout le camp اردونک مجموعنده طیّ خیام قرار اولنمشدر

Figur. Détendre son esprit. Se relâcher l'esprit *A.* ترویح ذهنی راحتلندرمک *T.* آرامیدن ذهن *P.* الذهن

DÉTENDU. *A.* مطویّ *A.* کوشمش *T.* سست کرده *P.* مسترخا *A.* دیویشورلمش *T.* بر چیده *P.*

DÉTENIR. Retenir injustement ce qui n'est pas à soi *A.* ظلماً متغلّبانه ـ دستبردانه گرفتن *P.* ضبط من غیر وجهٍ ـ ضبط فضولی ـ فضولی ضبط ایتمک *T.* بیوجه گرفتن ـ گرفتن آخرک مالنی فضولی آلیقویمق || Détenir le bien d'autrui ضبط ایتمک Ceux qui détiennent les effets d'une succession بر کمسنه‌نک اموال متروکه‌سنی فضولی ضبط ایدنلر اموال ـ اموال متروکه‌سنه بیوجه وضع ید تعرّض ایدنلر ـ متروکه‌سنه ظلماً واضع الید اولنلر

On dit, Détenir quelqu'un en prison, pour dire, le mettre, le retenir en prison *A.* تسجین ـ حبس *P.* در زندان کردن *T.* آلیقویمق ـ حبس ایتمک

DÉTENU. *A.* مضبوط من غیروجهٍ ـ ظلماً مضبوط *P.* دستبردانه محبوس *A.* فضولی آلیقونمش ـ فضولی ضبط اولنمش *T.* گرفته *P.* حبسلو *T.* در زندان

Il se dit aussi d'un homme malade au lit *A.* اسیر الفراش

سورمک || Il n'a pu vendre ses marchandises en gros, il a été contraint de les détailler مالنی صنایهً فروخت ایده‌مدیکندن کسراً صرف ایلمکه مجبور اولمشدر

On dit aussi, Détailler une nouvelle, pour dire, la raconter avec toutes ses circonstances *A.* شرح علی وجه ـ تفصیلاً نقل ـ بدرازی نقل کردن *P.* مفصّلاً بسط وبیان ـ التفصیل ـ اوزون اوزادیه نقل ایتمک *T.* بدرازی حکایت کردن کیریشی چیقشیله نقل ایتمک

DÉTAILLÉ. *A.* مفصّل *P.* بدرازی نقل کرده *T.* اوزون اوزادیه نقل اولنمش

DÉTAILLEUR. Marchand qui vend en détail *A.* بایع بالکسر *P.* خرده فروش *T.* پارچه پارچه صاتیجی

DÉTALAGE. Action de détaler. V. Détaler.

DÉTALER. Resserrer la marchandise qu'on avait étalée *A.* طیّ *P.* برچیدن *T.* دیشورمک || Certains marchands étalent leurs marchandises le matin, et les détalent le soir تجّار بعضیسی مالرینی علی الصباح عرض ونشر ایله اخشام وقتی طیّ ایدرلر

DÉTALÉ. *A.* منطوی ـ مطویّ *P.* بر چیده *T.* دیویشورلمش

DÉTALINGUER. Terme de Marine. Ôter le câble d'une ancre *A.* فکّ الجمل عن الانجر *P.* ازلنگر ریسمان بر گرفتن *T.* قومنه‌یی دموردن چوزمک

DÉTEINDRE. Faire perdre la couleur à quelque chose *A.* رنگرا *P.* اذهاب اللون ـ ازالة اللون ـ ایراث الکمدة رنکی ـ رنکی کسمک ـ رنکی صولدرمق *T.* پژمرده کردن سرکه اذهاب لون || Le vinaigre déteint les étoffes کیدرمک سرکه قماشک رنکنی کسر ـ ثیایی موجبدر Le soleil déteint toutes les couleurs تأثیر شمس جمیع الوانی اذهاب جمیع الوانه ایراث کمدت ایدر ـ ایدر

SE DÉTEINDRE. *A.* زوال اللون ـ ذهاب اللون ـ استکماد *P.* ـ رنک کسلمک *T.* رنگ رفتن ـ رنگ پژمرده شدن رنک صولمق ـ رنک کتمک || Une couleur qui se déteint aisément بالسهوله زایل اولور بر رنک Ces draps-là ne se déteignent point ـ بو جوقه‌لرک رنکی اصلا زایل اولمز ـ هیچ صولمز ـ هیچ کسلمز

DÉTEINT. *A.* ذاهب اللون ـ زایل اللون ـ کمید اللون *P.* رنکی کسلمش *T.* رنگش بیفرمانده ـ رنگش پژمردگی یافته ـ رنکی چیقمش ـ رنکی صولمش ـ

يتاقده اولان خسته *T.* صاحب فراش *P.*

DÉTENTEUR. Terme de Pratique. Celui qui tient, qui possède un héritage *A.* متصرّف - واضع اليد - ذو اليد *P.* گيرنده *T.* طوتيجى || **Légitime détenteur** شرعًا وقانوناً متصرّف **Injuste détenteur** بغير - بيوجه واضع اليد - فضولى متصرّف **Condamné comme détenteur des biens de la succession** حقّ متصرّف تركه‌نك مالنه وضع يد تهمتيله عليهنه حكم شرعى - **Tiers détenteur.** Celui qui est actuellement en possession d'un bien qui avait été hypotéqué à un autre par celui qui le possédait auparavant *T.* تحت رهنده اولان مملكه واضع اليد اولان آخر كمسنه

DÉTENTION. L'état d'une personne, d'une chose arrêtée et saisie par Justice *A.* حبس - توقيف - محبوسيّت *P.* در آليقويمه - حبسلق *T.* در زندان گرفتارى - زندانى || **Depuis sa détention** وقت محبوسيّتندنبرو **Après une longue détention** محبوسيّت مديده‌دنصكره **La détention d'un bien** مالك حبس وتوقيفى - مالك توقيفى **Une détention injuste** حقّ وعدله مقارن اولميان حبس وتوقيف

DÉTERGER. Terme de Médecine. Nettoyer *A.* تطهير - تنقية *P.* پاكيزه كردن *T.* تميزلمك || **Déterger une plaie** يارەيى **Déterger les intestins** بغرسقلرى تنقيه وتطهير ايتمك تطهير ايتمك

DÉTERGÉ. *A.* مطهّر - منقّا *P.* پاكيزه كرده *T.* تميزلنمش

DÉTÉRIORATION. Action par laquelle on détériore quelque chose, ou résultat de cette action *A.* نقص ونقص - سوء الحال *P.* بد حالى *T.* كوتولنمه - بوزوقلق - فنالمه || **Tout locataire est responsable des détériorations faites durant son bail** هر مستأجر مدّت التزامنده ظهوره كلان نقص ونقصلر ايچون جواب ويرمكه مجبور در **Il y a de grandes détériorations dans cette terre** بو چفتلكده سوء حاله وارمش قتى كلى شيلر وار **Tout y est dans une étrange détérioration** هر شئ بر سوء حال غريب كسب ايلدى

DÉTÉRIORER. Dégrader, gâter, rendre pire *A.* تغيير الى - كوتولمك *T.* بدتر كردن - بد حال كردن *P.* سوء الحال بوزمق || **Détériorer une terre, une maison** بر ارضى وبر منزلى **On a laissé détériorer ces marchandises** سوء حاله تغيير ايتمك كوتولديلر - بو مالى سوء حاله گرفتار ايتديلر

DÉTÉRIORÉ. *A.* بد حالى - بد حال گشته *P.* رهين بسوء الحال

بوزلمش - كوتولنمش - فنا بولمش *T.* بدتر شده - پذيرفته

DÉTERMINANT. Qui sert à déterminer *A.* قاطع - قطعىّ *P.* كسيجى *T.* برّان || **Motif déterminant** علّت قاطعه **Raison déterminante** سوز كسيجى دليل - دليل سخنبر - دليل قاطع

DÉTERMINATIF. Il se dit de tout ce qui détermine la signification d'un mot *A.* مخصّص المعنا - مثبت المعنا || **Dans cette phrase : La lumière du soleil, Soleil est le mot déterminatif de la lumière** ضياى شمس عباره‌سنده شمس معناى ضيايى مثبت اولان لفظدر

DÉTERMINATION. La résolution qu'on prend après avoir balancé entre deux partis *A.* رأى قطعىّ - رأى صارم - قرار قطعىّ *P.* قرار *T.* رأى قرار داده || **Je n'attends que sa détermination** اول بابده انجق فلانك طرفندن ظهور ايده‌جك قرار قطعى‌يه منتظرم **On lui demande une prompte détermination** طرفندن عجالةً بر رأى قطعى ويرلمسى مطلوبدر

DÉTERMINÉMENT. Résolument, absolument *A.* بر قطعيّاً *P.* قطعيجه *T.* وجه قطعى || **Il l'a voulu déterminément** فلان ماده‌يى قطعيّاً مراد ايلدى

Et expressément, précisément *A.* صراحةً - على وجه الصراحة *P.* آچيقدن *T.* آشكارا - بروجه صراحت || **Je vous avais marqué déterminément ce qu'il y avait à faire** نه كونه حركت اولنمق اقتضا ايلديكنى طرفكه صراحةً بيان ايلدم

Et courageusement *A.* بازماع النفس - بالصرامة *P.* پر دلانه - كوزينى بوداقدن صاقندرميه‌رق *T.* سربازانه - جگردارانه - هر شيئى كوزينه آلدرق -

DÉTERMINER. Décider *A.* قطع *P.* امضا - قرار دادن *T.* قرار ويرمك || **C'est un point que l'Église a déterminé** انمّهٔ دينك قطع ايلدكلرى بر دقيقه در **La Jurisprudence était douteuse là-dessus, mais la dernière ordonnance du Roi a déterminé ce qu'il fallait juger** انمّه دين اولمش ماده در اول بابده شريعت مشكوك ايكن موخّراً - صدور ايدن قانوننامهٔ همايونده ماده قطع اولنمشدر قطعيّاً قرار گير اولمشدر

Et Résoudre, prendre une résolution *A.* ازماع النفس - تصميم *P.* تثبيت الذهن - قرار دادن *T.* قرار ويرمك || **Il a déterminé de bâtir une maison** بر باب منزل بناسنه ازماع **Vous avez l'esprit bien irrésolu, déterminez-vous à quelque chose** بناسنى تصميم ايلدى - نفس ايلدى عقلكده تردّد

خارجه - میدانه چیقارمق *T.* وا کردن - آشکارا کردن *P.* بر دفینه خارجه اخراج ایلمک || Déterrer un trésor اخراج ایلمک بوسرّی نه طریق Je ne sais où il a déterré ce secret ایلمک ایله میدانه چیقاردیغنی بیلمم Il s'est retiré dans un tel endroit, mais on le déterra فلان محلّده اختفا ایتمشیدی انجق خارجه اخراج اولندی

DÉTERRÉ. *A.* مخرج عن القبر *P.* از گور بیرون کرده *T.* Il se dit aussi au substantif || Il a le visage d'un déterré مزاردن چیقارلمش فلانده مزاردن چیقمش آدمک چهره‌سی مزار قاچقونی چهره‌سی وار در - وار در

DÉTERSIF. Remède qui nettoie, qui purifie *A.* منقّی pl. منقّیات *P.* پاکساز *T.* تمیزلییجی

DÉTESTABLE. Qui doit être détesté, exécrable *A.* کریه - *P.* واجب الاستنفار - مستکره - واجب الاستکراه - مکروه || کوکل ایکرندریجی *T.* شایان غرش ونفرت - غرش آور Un crime détestable واجب الاستکراه اوله‌جق بر جرم Le plus détestable de tous les crimes اکره جنایات Des opinions détestables افکار وآرای کریهه

Il se dit aussi de tout ce qui est très-mauvais dans son genre *A.* اقبح - اکره *P.* بدترین *T.* پک فنا || Il fait des vers détestables بادهٔ اکره Vin détestable اقبح واکره شعر انشاد ایدر

DÉTESTABLEMENT. Très-mal *A.* علی وجه الاقبح - علی وجه غایت فنا اولدرق *T.* بدترین صورت *P.* کریهاً - الاکره || Chanter détestablement بر وجه اکره تغنّی ایتمک Écrire détestablement بر وجه اقبح کتابت ایتمک

DÉTESTATION. L'horreur qu'on a de quelque chose *A.* نفرت *P.* کراهت - نفرت - الطبع *T.* ایکرنمه || La pénitence enferme une sincère détestation du péché ذنوب وآثامدن بخلوص البال نفرتی متضمّندر

DÉTESTER. Avoir en horreur *A.* استنفار - تنفّر - استکراه *P.* غرش کردن *T.* ایکرنمک || Détester son crime بر کمسنه ارتکاب ایلدیکی جنایتدن استکراه ایتمک Détester le désordre de sa vie passée تنفّر تسبّب حال سابقندن L'ingratitude de cet homme fait qu'on le déteste واستکراه ایتمک فلانک کفران نعمتی نفسی حقّنه استنفار قلوبه - On dit, qu'un homme déteste sa vie, pour dire, qu'il maudit les misères de sa vie باعث اولور - جانندن نفرت ایدر جانندن بیزار در

واشتباه وار در آخر کار بر رأیه قرار ویر Je ne me détermine à rien هیچ بر رأیه - هیچ بر شیئه تثبیت ذهن ایده‌مم قرار ویره‌مم

Et faire prendre une résolution *A.* تقریر السرّای *T.* قرار || Il était irrésolu sur le parti qu'il dévait prendre, cette nouvelle le détermina ویردرمک قنغی شقّی اختیار ایده‌جکنه متردّد ایکن ظهور ایدن خبر تقریر رأینه سبب اولمشدر

On dit, Déterminer un mot à un sens, pour dire, l'employer précisément dans une telle signification *A.* تخصیص المعنا || Ce mot est équivoque, mais ce qui précède et ce qui suit le déterminent au sens que vous lui donnez بو لفظ معناسی مبهم ایکن کلامک سیاق وسباقنه نظراً سنک ویردیکک معنایه تخصیص اولنمش اولور

On dit aussi, Déterminer le succès d'une affaire, d'une négociation || La bataille était douteuse, la valeur du général en détermina le succès مقابله‌ده غلبه قنغی طرفده اوله‌جغی بللو دکل ایکن جنرالک شجاعت وجلادتی حسن نتیجه‌نک ثبوتنه سبب اولمشدر

DÉTERMINÉ. *A.* مصمّم - مقرّر *P.* قرار گیر *T.* قرار ویرلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, qui est entièrement adonné à quelque chose, et qui s'y abandonne avec fureur *A.* مجنون *P.* دیوانه *T.* دلو || C'est un chasseur déterminé مجنون صید Un joueur déterminé قمار آوجیلق دلوسیدر - وشکار در دیوانه‌سیدر

Il signifie aussi, hardi, résolu, et se dit des hommes et des choses *A.* مستحظ - مستمیت - مستبسل - زمیع النفس *P.* اولومی - کوزینی بوداقدن صاقندرمز *T.* سرباز - فدایی || Il ne faut pas le fâcher, c'est un déterminé کوزینه آلمش Une action déterminée مستبسل بر آدمدر کوجندرمسی جائز دکلدر Air déterminé کردار مستبسلانه - استبساله مقرون بر فعل سیمای سربازانه - مستبسلانه طور وسیما

DÉTERRER. Retirer un corps de la sépulture *A.* اخراج عن القبر *P.* از دور بیرون کردن *T.* مزاردن چیقامق || Sur le bruit que cet homme était mort de poison, on l'a déterré فلان کشی مسموماً هالک اولدیغی حوادثی منتشر اولمغله میّتی قبردن اخراج اولندی

Figur., Découvrir une chose qui était cachée, découvrir une personne qui ne voulait pas être connue *A.* اخراج الی الخارج

DÉTESTÉ. *A.* منفور ـ *P.* مکروه ـ *T.* کندودن غرش کرده کوکل ایکرنور

DÉTIRER. Étendre en tirant *A.* مطّ ـ *P.* مطّ ـ *T.* ترنجیدن چکوب سوندرمک ـ کرمک بزی کرمک || Détirer du linge

DÉTIRÉ. *A.* متمطّی ـ *P.* ممطوط ـ *T.* ترنجیده کرلمش

DÉTISER. Éloigner l'un de l'autre les tisons du feu, les séparer, afin qu'ils ne brûlent pas *A.* ابانة الوقود ـ ابانة الثقاب طوترقلری بری برندن *T.* آتش افروزرا ازهم جدا کردن ـ ایرمق Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Détiser un feu آتشده‌کی طوترقلری بری برندن ایرمق

DÉTONATION. Terme de Chimie. Inflammation violente accompagnée de bruit, telle que celle de la poudre à canon et du nitre *A.* حدمة الشئ الملتهب *P.* تراک جیز آتشزده *T.* علولنمش شیئک چاتردیسی || La détonation du nitre کهرجله‌نک علوی چاتردیسی

DÉTONER. T. de Chimie. S'enflammer subitement avec bruit *A.* احتدام الشئ الملتهب *P.* علولنمش جیز آتشزده تراکیدن *T.* بر شئ چاتردامق || Faire détoner du nitre کهرجله‌یی چاتردرق علولندرمک

DÉTONÉ. *A.* محتدم *P.* چاتردی ایله *T.* با تراک سوزنده علولنمش

DÉTONNER. Sortir du ton qu'on doit garder pour bien chanter *A.* اخلال اللحن *P.* بنوا خلل آوردن *T.* ازکی‌یی شاشورمق || Il n'est pas maître de sa voix, il détonne à tout moment صداسنی استدیکی کبی ضبط ایده‌میوب هرآن وهر دقیقه اخلال لحن ایدر Il a l'oreille juste, il sent bien quand on détonne صحّت سامعه‌سی غالب اولمغله لحنی اخلال اتیدکلری حالده کرکی کبی فرق وتمییز ایدر

DÉTORDRE. Remettre dans son premier état ce qui était tordu *A.* فسخ الفتیل ـ *P.* نکث الفتیل ـ *T.* تافدرا وا کردن فتیل اورکوبی بوزمق ـ اورکوبی آچمق Détordre une corde ایپک اورکوسنی بوزمق ـ حبلی فسخ ایتمک

SE DÉTORDRE le pied, le bras, le poignet. Se faire du mal au pied, etc. par une extension violente de quelque nerf *A.* التواء العصب *P.* پی پیچیدن *T.* سکیر بوروقلنمق || Se détordre le pied ایاقده سکیر بوروقلغنه اوغرامق

DÉTORDU. *A.* منفسخ الفتل *T.* اورکوسی ـ اورکوسی آچلمش جوزلمش

DÉTORQUER. Détourner. Il n'est guère d'usage qu'en cette phrase: Détorquer un passage, c'est-à-dire, donner à un passage un sens différent du naturel, et une explication forcée, pour s'en servir à favoriser son opinion *A.* تأویل *P.* معنای دیگر دادن ـ بشقه معنایه چویرمک *T.* بمعنای دیگر توجیه کردن || Détorquer un passage pour appuyer une opinion erronée بر اعتقاد باطلی تأیید ایچون عباره‌نک معناسنی تأویل ایتمک

DÉTORQUÉ. *A.* مأوّل *P.* بمعنای دیگر توجیه کرده *T.* بشقه وجهله تأویل اولنمش ـ معنایه چویرلمش

DÉTORS. Qui n'est plus tors *A.* غیر مفتول ـ *P.* غیر ملتوی ـ *T.* بوکلمامش نا پیچیده ـ نا تافته || De la soie détorse حریر غیر مفتول

DÉTORSE. V. Entorse.

DÉTORTILLER. Défaire ce qui était tortillé *A.* حلّ العصد ـ *P.* فسخ اللیّ ـ *T.* پیچشرا گشادن || اورکویی سوکمک Détortillez ce cordon بو سجمک اورکوسنی سوکیویر Je ne sais comment vous avez tortillé cela, je ne saurais le détortiller بونی نه کونه اعصاد ایلدیککی بیله‌میوب بر وجهله حلّ توجهله اوردیککی بیلدمیوب بر طریق ایله آچه‌مم ـ ایده‌مم

DÉTORTILLÉ. *A.* منحلّ العصد ـ منفسخ اللیّ *P.* پیچشش *T.* اورکوسی آچلمش ـ اورکوسی سوکلمش گشاده

DÉTOUR. Sinuosité *A.* حنو ـ محنیة *pl.* احنا *P.* منعرَج ـ *T.* بورغاجلق ـ بورغاج یر || La rivière fait là un détour نهرک اول طرفده بر بورغاج یری وار در Et un endroit qui va en tournant *A.* معطف *pl.* معاطف *P.* مفایص *pl.* مفیص ـ معادل *pl.* معدل ـ *T.* صاپجق گردشگاه جانب یمینه بر معطف || Il y a un détour à droite یر صاغ طرفه بر صاپجق یر وار در ـ وار در Il l'attendait à un détour فلان کشی‌یه معطف طریقده منتظر ایدی Le détour de la rue زوقاغک صاپجق یری

Il se dit aussi d'un chemin qui éloigne du droit chemin *A.* طولاشق *T.* راه دور گردان *P.* طریق طویل الدور || N'allez pas par-là, vous prenez un grand détour یول اول طرفدن روانه اولمجق اولور ایسه‌ک دور ودراز بر طریق C'est un détour طویل الدور اخذ ایتمش اولورسک de plus d'une lieue بر ساعتدن زیاده طولاشور بر یولدر

— On dit figur. en matière d'affaires, Prendre des détours, de

longs détours, pour dire, employer adroitement des discours qui semblent regarder une autre matière que celle qu'on a envie de traiter *T.* بیك ـ کلامی اوزاقدن اوزاغه طولاشدرمق دره‌دن صو کتوره‌رك صحبت سویلمك

Il signifie aussi figur., adresse, subtilité pour éluder un péril, pour venir à bout de ce qu'on veut faire *A.* مکر *P.* فند *T.* دکّ ـ اویون ـ دکبازلق || Il a gagné son procès par un détour de chicane تزویردن عبارت بر دکّ ایله دعواسنی قزاندی Je connais ses tours et détours فلانك دکبازلقلری کرکی کبی معلومدر

DÉTOURNER. Éloigner, tourner ailleurs *A.* اصافة ـ صرف *P.* اعساف ـ تنکیب ـ *T.* صاپتمق || Détourner quelqu'un de son chemin بر کمسنه‌یی سالك اولدیغی بر کمسنه‌یی کندیکی ـ طریقدن صرف واصافه ایتمك یولدن صاپتمق Le peuple croit qu'il faut sonner les cloches pour détourner l'orage عوامّ ناس چاك چالمه‌سیله بوره‌نك صرفی ممکن اولدیغن ظنّ ایدر Détourner le cours de l'eau صویك آقندیسنی صاپتمق ـ مجرای مایی صرف ایتدرمك Détourner la vue de dessus quelque objet بر شیئك اوزرندن صرف انظار رغبت ایتمك ـ صرف نظر ایتمك

SE DÉTOURNER. *A.* اعتساف ـ تنکب ـ تنحّی ـ انصراف *P.* از راه گردیدن *T.* صاپمق || Se détourner de son chemin Il ne voudrait pas s'en détourner d'un pas یولندن صاپمق بر خطوه یر انصراف ایلمکه راضی اولمق احتمالی یوقدر ـ Et prendre un chemin plus long que le chemin ordinaire *T.* طولاشمق || Je me suis détourné de trois lieues pour vous venir voir سنك زیارتکه کلمك ایچون اوچ ساعتلك یول طولاشدم

DÉTOURNER le sens d'un passage, d'une loi, d'un mot. V. Détorquer.

Il signifie aussi, soustraire frauduleusement *A.* امتلاط ـ بر تقریب ـ اوغورلین قاپمق *T.* نهانی دزدیدن *P.* اختلاس || Il a detourné les papiers de la succession متروکاته متعلّق اولان اوراقی بر تقریب چالدی چالمق

Figur. Distraire de quelque occupation *A.* الهاء ـ اشغال *P.* ایشدن آلیقویمق *T.* انجالیدن ـ از کار صرف کردن || Cela m'a détourné de mes affaires بو کیفیّت بنی امورمدن سنی اشغالدن J'ai peur de vous détourner اشغال ایلدی احتراز ایدرم

Il signifie aussi, dissuader. V. ce mot ـ Et quitter le droit chemin *A.* عدول *P.* بسوی دیگر تافتن *T.* دونمك ـ صاپمق || Quand vous serez arrivé à une croix, détournez à gauche دیکلمش بر حاج نشانی اولان محلّه وصولنده صول طرفه صول طرفه صاپی ویر ـ عدول ایله

DÉTOURNÉ. *A.* منصرف ـ معتسف *P.* از راه گردیده *T.* صاپمش

On dit, Des rues détournées, des chemins detournés, pour dire, de petites rues qui sont peu fréquentées, des chemins écartés *A.* طریق معتنفة pl. طرق معتنفة *P.* راه ناراست *T.* صاپه یول ـ Et figur., qu'un homme prend des chemins détournés, pour dire, qu'il se conduit avec finesse *A.* سلوك فی طرق المنحرفة *P.* در راه نا راست روانه *T.* صاپه یوللردن یوریمك شدن ـ On appelle, Louange détournée, une louange délicate qui ne s'adresse pas directement à la personne qu'on a intention de louer *T.* طولایی مدح وستایش

DÉTRACTER. Médire, parler mal de quelqu'un *A.* لوم ـ تعذیل ـ *P.* مذمّت کردن ـ بد زبانی نمودن ـ بد گویی نمودن ـ نکوهیدن بر کمسنه نکـ ـ فصل ایتمك ـ قینامق *T.* زشتاری کردن ـ علیهنه سویلمك || La charité ne veut pas qu'on détracte de son prochain بین العباد رعایتی لازم اولان محبّت لوجه الله قاعده‌سنه نظراً بر کمسنه قرینه‌سنه لوم ومذمّت ایتمك قرینی لوم وتعذیل ایتمك محبّت لوجه الله ـ جائز دکلدر فریضه‌سنه منافیدر

DÉTRACTEUR. Qui médit *A.* لوّام pl. لایم ـ لوّام pl. ذمّام ـ *T.* بد زبان ـ بد گو *P.* عذّال ـ ذمّامین قینابیجی ـ فصّال || C'est un détracteur des anciens poètes شعرای سالفه‌نك شعرای سالفه‌یه حرف انداز لوم وتعذیل ایدر ـ ذمّامیدر ذمّامین ولوّامین Il ne faut pas écouter les détracteurs بر آدمدر کلامنه حوالهٔ سمع رغبت اولنمق روا دکلدر

DÉTRACTION. Médisance *A.* لوم ـ ملامت ـ عذل ـ مذمّت قینایش ـ فصل *T.* نکوهش ـ زشتاوی ـ بد زبانی ـ بد گویی *P.*

DÉTRAQUER. Faire perdre à un cheval son allure ordinaire *A.* افساد المجریة الفرس *P.* رفتار اسبرا تباه کردن *T.* آتك اشکینتی بوزمق || Celui qui a monté ce cheval, l'a tout détraqué بو آته رکوب ایتمش کمسنه اشکینتی بسبتون

افساد ایلدی - بوزدی

Il se dit aussi en parlant d'une machine, d'une montre, pour dire, la dérégler *A.* افساد النظام - اخلال النظام *T.* قوروسی - بوزمق - Et des alimens qui empêchent l'estomac de faire ses fonctions ordinaires *A.* افساد المعدة

Figur. Détourner d'un train de vie réglée, d'une occupation louable *A.* اجناف عن سبیل - صرف من طریق الصواب *P.* آزدرمق *T.* گمراه کردن السداد || Il ne faut qu'un mauvais religieux pour détraquer toute une communauté یالکز بر راهب بد اخلاق بالجمله جماعتک طریق صوابدن صرفنه کافیدر

Se détraquer. *A.* اختلال النظام *T.* قوروم بوزلمق

DÉTREMPE. Couleur délayée avec de l'eau et de la gomme, et dont on se sert pour peindre *A.* صبغ ممشوش مصمّغ *P.* صوده ازلمش صمغلو بویه *T.* رنگ آبزدهٔ زنج آمیز || Ce tableau n'est pas peint en huile, il n'est qu'en détrempe بو صورت روغن ایله تصویر اولنمیوب ساده‌جه صوده ازلمش صمغلو بویه ایله نقش اولنمشدر

DÉTREMPER. Délayer dans quelque liqueur *A.* دوف - ازمک *T.* حلّ کردن - گداختن *P.* حلّ - مشّ - تدویف || Détremper de la farine avec des oeufs دقیقی یمورطه ایچنده بر شیئی باده ازمک Détremper quelque chose dans du vin کرج حلّ ایچنده حلّ ایتمک Détremper de la chaux بویه‌لری حلّ وتدویف ایتمک Détremper des couleurs بویه‌لری ازمک - ایتمک

Et ôter la trempe à de l'acier, en le faisant rougir au feu *A.* امحاء الفرند - امحاء الوشی - اذهاب الوشی *P.* نا بود *T.* زاغی کیدرمک - صوبی کیدرمک کردن جوهر || Détremper de l'acier جلیکک صوینی کیدرمک Détremper un couteau بچاغک زاغنی محو ایتدرمک - امحای وشی سکّین

Détrempé. *A.* حلّ کرده *P.* ممشوش - محلول - مدوّوف ازلمش *T.* گداخته

DÉTRESSE. Angoisse, grande peine d'esprit *A.* کربت - کرب *T.* کدر || Grande détresse اندوه *P.* صعرت - کروب pl. کدر شدید

Et situation malheureuse, embarras pressant *A.* ضرورت - تنگئ حال - ستمزدگی *P.* مضایقة - ضرورة الحال *T.* مضایقهٔ شدیده‌یه || Être dans une grande détresse صیقنتی

دوچار اولمق

En termes de Marine, Signal de détresse, c'est le signal qui annonce qu'un vaisseau est en danger *A.* علامة القضا *P.* قضا نشانی *T.* نشانهٔ قضازدگی - Il se dit figur. de toute action qui fait présumer qu'une personne est dans un embarras pressant صیقنتی نشانی *T.* نشانهٔ تنگئ حال *P.* امارة المضایقة *A.* || La vente de sa terre est un signal de détresse ملکنک فروختی ضرورت حالی نشانیدر

DÉTRIMENT. Dommage, préjudice *A.* ضرر - مضرّت pl. مضارّ *P.* زیان *T.* ضرر || Grand détriment ضرر جسیم Cela va au détriment du public بو کیفیّت مضرّت عامه‌یی منتجدر Causer un notable détriment ضرر جسیمه باعث اولمق Cela va au détriment de sa bourse کیسه‌سنه ضرری منتج بر حالتدر

En termes d'Histoire naturelle, il se prend pour Débris, fragment *A.* حطم ومقطّعات *P.* پارها *T.* پارچه‌لر - قرنتیلر || Cette montagne est formée de détrimens de végétaux حطم نباتات - ومقطّعات نباتاتدن وجود پذیر اولمش بر جبل پارچه‌لرندن پیدا اولمش بر طاغ

DÉTROIT. Lieu où la mer est serrée entre deux terres *A.* دربند دریا - تنگ دریا *P.* خانق البحر - حلق البحر *T.* بوغاز || Le détroit de Gibraltar *A.* باب الزقاق سبته بوغازی

Il se dit aussi, des passages serrés entre les montagnes *A.* قفیل - مآزم pl. مأزم - درب *P.* دربند *T.* بوغاز || Dans les Alpes, il y a plusieurs détroits آلپس جبالنده مآزم عدیده Les détroits sont aisés à garder آلپس طاغلرنده متعدّد دربندلر وار در - وار در Dans les détroits des montagnes بوغازلرک محافظه‌سی قولایدر جبالده واقع دربندلرده

DÉTROMPER. V. Désabuser.

DÉTRÔNER. Chasser, déposséder du trône *A.* خلع - تنزیل *T.* ازتخت سلطنت فرود آوردن *P.* عن اریکة السلطنة || C'est ce qui fut la cause qu'on détrôna le nouveau prince پادشاه جدیدک خلعنه سبب بو ماده Ceux qui avaient contribué à détrôner le prince, furent les premiers à le rétablir پادشاهک تخت سلطنتدن خلعنه سبب اولنلر علی التکرار تخته اجلاسنه جملدن اوّل سعی ایتمشلر در

Détrôné. *A.* مخلوع *P.* از تخت فرود آورده *T.* تحتدن

ایندرلمش

DÉTROUSSER. Détacher ce qui était troussé, et le laisser pendre en bas *A.* فسخ الشمر *P.* برچیده‌را فرو هشتن *T.* فسخ صغانمه‌یی آشاغی صالیویرمک || Détrousser une robe ثوبک صغانمه‌سنی آشاغی صالیویرمک - شمر ثوب ایتمک

Figur. Voler, enlever par violence l'argent, les hardes de quelqu'un *A.* اختلاس - استلاب - سلب *P.* قلاشی کردن *T.* صویمق || On l'a détroussé par les chemins فلانی یوللرده صویمق Détrousser les passans ابنای سبیلی صویمق صویمشلر در یولجیری - آمدشدگانک اشیاسنی سلب ایتمک - صویمق

DÉTROUSSÉ. *A.* منفسخ الشمر *T.* صغانمه‌سی صالیویرلمش *P.* مسلوب *A.* دوچار قلاشی شده *T.* صویلمش

DÉTROUSSEUR. Voleur qui détrousse les passans *A.* خلاس *P.* قلاش *T.* آدم صویجی

DÉTRUIRE. Démolir, renverser un édifice *A.* تهدیم - هدم - خراب کردن *P.* تخریب - انتساف - نسف - تقویض *T.* بیقمق || Détruire un palais, une forteresse خاک یکسان ایتمک - سرایی وقلعه‌یی هدم ایتمک Le temps détruit les plus solides bâtimens ایله یکسان ایتمک وقت وزمان زیاده متین ومستحکم اولان ابنیه‌یی تخریب ایدر Le débordement de la rivière a détruit son potager نهرک طغیانی بوستانی تخریب ایلدی

Il se dit figur. de plusieurs choses *A.* امحاء الاثر - خراب - مندرس کردن - مضمحل کردن *P.* تخریب - دفع - نابود کردن *T.* یوق ایتمک - بیقمق || Le mauvais ordre détruit les familles, les maisons عدم انتظام خاندانلرک یاخود خانه‌لرک خرابیت حاللرینی مستلزمدر Le temps détruit toutes choses دهر وزمان کافهٔ اشیایی رهین اضمحلال ایدر L'âge détruit la beauté کبر سنّ ماحیٔ آثار حسن وجمالدر Ce raisonnement détruit toutes les objections qu'on avait faites سرد اولنان اعتراضاتک مجموعی بو کلام معقول ایله رهین محو واضمحلال اولور Détruire une faction فرقهٔ اهل فسادی کلیاً مندفع ومضمحل ایتمک Toutes les hérésies ont été détruites ou condamnées par les Pères et par les Conciles اقوال ائمهٔ دین ومجالس شورای فقهای راشدین موجبنجه مذاهب اهل رفض وبدعتک مجموعی رهین انمحا واضمحلال اولوب حکم مردودیتلری امضا اولندی

la fortune de quelqu'un برکشینک مالنی خراب ویباب Les barbares ont détruit l'Empire Romain اقوام اهل جاهلیت دولت رومیه‌یی مضمحل وخراب ایتمشلر در Pour prétendre à la sagesse, il faut détruire ses vices ادعای عقل ودرایت ایمک اوّل امرده کندو معایب ومثالبنک دفع وامحاسنه منوطدر - Détruire un homme dans l'esprit de quelqu'un, c'est le décréditer entièrement auprès de quelqu'un فلانک اعتباریني فلان ذاتک یاننه بیقمق

Se détruire. *A.* انتساف - انقیاض - اندراس - انهدام *P.* بیقلمق *T.* یهیده شدن - خرابی یافتن - خراب شدن || Les bâtimens se détruisent faute de réparation ابنیه تعمیر اندفاع - انمحا *A.* - Figur. اولنمدقچه دوچار انهدام اولور *P.* یوق اولمق *T.* نا بود شدن - گم شدن || Cette opinion se détruit d'elle-même بو مذهب خود بخود محو ومندفع اولور C'est un faux bruit qui s'est détruit de lui-même خود بخود مندفع اولمش اراجیف مقوله‌سیدر

Détruit. *A.* خراب - منتسف - مندرس - منهدم *P.* خرابی - گم شده *P.* مندفع - ممحوّ *A.* بیقلمش *T.* یهیده - یافته یوق اولمش *T.* نا بود گشته

DETTE. Somme d'argent qu'on doit *A.* دین pl. دیون *P.* دین عتیق Ancienne dette دین Nouvelle dette بورج *T.* وام اوراق دین - دین کم مقدار - دین جزئی Petite dette جدید Grosse dette کلیتلو بورج - دین کلی Contracter des dettes, faire des dettes بورج ایتمک - عقد دیون ایتمک Payer, acquitter une dette ایفای دین ایتمک - ادای دین ایتمک S'il se trouve insolvable, je perdrai ma dette بورجی ادا ایتمک - معدم ومعسر اولدیغی حالده کندویه ادانه ایلدیکم اقچه‌یی ضایع ایده‌جکم - Etre accablé de dettes, perdu de dettes, abîmé de dettes *T.* بار طاقت شکن دیون ایله درماندهٔ زیر بار دیون اولمق - قامت اقتدار دوتا اولمق - Avouer une dette *T.* مستغرق دیون - غریق بحر دیون - انکار دین ایتمک Nier une dette اقرار دین ایتمک

Dette active. C'est une dette qu'on a droit d'exiger de quelqu'un *A.* قرض - مطلوب pl. مطلوبات *P.* قرض خواستنی ذمم ناسده اولان - ذمم ناسده اولان آلدجق - آلدجق *T.* مطلوبات - Dette passive. Celle qu'on est obligé de payer *A.* دیون مستقرضة pl. دین مستقرض - دیون pl. دین *P.* وام *T.* بورج - ویره‌جک - Dette hypothécaire. Celle qui est hy-

pothéquée sur un immeuble *A.* وام با *P.* دین تحت الرهن *T.* گرو رهنلوبورج - Dette privilégiée. Celle pour laquelle on a un privilége spécial *A.* دین مشروط علی الامتیاز - Dette exigible. Celle qui se peut exiger actuellement *A.* قرض ممکن التقاضا - Dettes criardes. Les petites sommes qu'on doit à des ouvriers, à des marchands *A.* دیون جزئیّة *P.* وامهای خرده *T.* جبفت اوفاق تفک بورجلر - بورجی

DEUIL. Affliction, tristesse *A.* حزن *pl.* احزان - غمّ *pl.* غموم *P.* ماتم - شیون - سوک *T.* کدر - یاس || Quand le Roi mourut, tous les peuples en témoignèrent un grand deuil پادشاهک وفاتنده جمیع ناس اظهار حزن وماتم عظیم ایتمشدر

Il se prend aussi pour l'habit noir, et tout ce qui, à l'extérieur, caractérise la tristesse à l'occasion de la mort d'un homme *A.* سلاب *pl.* سُلُب - لباس الحداد *P.* جامهٔ ماتم *T.* یاس روبه‌سی || Vêtu de deuil لباس ماتم ایله ملبّس S'habiller de deuil جامهٔ ماتم ایله اکتسا - تسلّب ایتمک Prendre le deuil *A.* اتخاذ جامه پوش ماتم اولمق - ایتمک ماتم *T.* ماتم داشتن - جامهٔ ماتم گرفتن *P.* السلاب ترک Quitter le deuil یاس طوتمق - روبه‌سنی کییمک سلاب Grand deuil ماتم لباسنی چیقارمق - سلاب ایتمک - سلاب خفیف Petit deuil مکمّل ماتم روبه‌سی - شدید - خفیف ماتم لباسی Il signifie aussi, les étoffes noires dont on tend une chambre, une église *T.* ثیاب ماتم || Tendre une chambre de deuil براوطه‌یی ثیاب ماتم ایله فرش ایتمک - Et le temps que le deuil dure *A.* مدّة التسلّب - مدّة الحداد *P.* هنگام ماتم *T.* یاس وقتی

DEUX. Le nombre double de l'unité *A.* اثنان - اثنین *P.* دو *T.* ایکی || Deux à deux *A.* اثنین اثنین *P.* دو بدو Deux à la fois دفعةً ایکی Deux fois autant *T.* ایکیشر ایکیشر De deux jours en deux jours هر ایکی کونده ایکی اولقدر Je les ai vus tous deux ensemble هر ایکی کونده برر دفعه - بر ایکی‌یه Partager en deux ایکیسنی دخی برابر کوردم تقسیم ایلمک

DEUXIÈME. Second *A.* ثانی *P.* دوم *T.* ایکنجی || Il loge au deuxième étage طبقهٔ ثانیده ساکندر

DEUXIÈMEMENT. En second lieu *A.* ثانیاً *P.* بدوم *T.* ایکنجیده - ایکنجی اولدرق

DÉVALISER. Voler, dérober à quelqu'un ses hardes, son équipage *A.* استلاب ما ملک - استغارة - استلاب - سلب *P.* صویمق *T.* غارت زده کردن - غارت کردن || Il a trouvé au coin d'un bois des voleurs qui l'ont dévalisé اورمانک بر کوشه‌سنده راست کلدیکی حرامیلر کافّهٔ اشیاسنی سلب اورمانک بر بوجاغنده تصادف ایلدیکی قطّاع - ایتمشلر در طریق جمیع اشیاسنی آوردهٔ دست استغاره واستلاب اورمانک بر کوشه‌سنده بولدیغی خرسزلره - ایتمشلر در صویغون ویردی

Dévalisé. *A.* مظهر الاستلاب - مظهر الغارة *P.* غارت زده *T.* صویغون ویرمش - صویلمش

DEVANCER. Gagner le devant, prévenir quelqu'un en arrivant avant lui *A.* سبق - مسابقت - تسابق - تقدّم - استقدام - پیشپابی - پیش دستی نمودن *P.* استرعاف - استنتال - ایلرو کچمک *T.* پیشرو شدن - کردن || Devancer quelqu'un à la course قوشیده سبق - لدی العدوا مسابقت ایتمک Il a devancé le courrier اولاغه تقدّم ایلدی وتقدّم ایلمک Je m'en allais vous voir, mais vous m'avez devancé اولاغی ایلرویه کچدی - سنی کورمکه کلور ایدم لکن کلوب - Et précéder dans l'ordre du temps || L'aurore devance le lever du soleil شفق طلوع شمسی تقدّم ایدر Les signes qui doivent devancer le jour du jugement یوم قیامتی تقدّم ایده‌جک اشراط ساعت - Et précéder quant au rang || Je l'ai toujours devancé en pareille cérémonie بومثللورسم وتشریفاتده دائما فلانه تقدّم ایلدم - Figur., surpasser, avoir l'avantage *A.* تسابق - تفضّل *P.* پیش رفتن - Nous commençâmes à étudier ensemble, vous m'avez bien devancé بالمعیّه تدرّسه کچمک - ایلرولنمک *T.* گذشتن بنی کچدک - ابتدا ایتمشیکن بندن تسابق ایلدک

On dit, Ceux qui nous ont devancés, pour dire, ceux qui ont vécu quelque temps avant nous, ou ceux qui nous ont précédés en quelque charge *A.* اسلاف *P.* پیش آیندگان *T.* کچمشلر

Devancé. *A.* متسابق - متقدّم *P.* پیش رسیده - پیش رفته *T.* ایلرو کچمش

DEVANCIER. Prédécesseur *A.* سلف *pl.* اسلاف *P.* پیش *T.* ایلرو کلان || Je tiens cela de mon devancier فلان آمده مادّه‌یی سلفمدن بیلورم - Au pluriel, il se prend pour Ancêtres *A.* اسلاف - آبا واجداد *P.* پیش آیندگان - نیاگان

آبا واجدادمزی *T.* آتالر || Imitons l'exemple de nos devanciers
آبا واجدادمزدن اخذ عبرت ایده‌لم ـ تقلید ایده‌لم

DEVANT. Préposition de lieu. Vis-à-vis, à l'opposite de la partie antérieure de quelque chose *A.* قُبل ـ قدّام ـ امام ـ فی *P.* پیش *T.* اوکنده || Regarder devant soi اوکنه المقابلة Mettez cela devant le feu فلان شیٔی آتشک مقابلنه باقمق وضع ایله

Et préposition d'ordre. Il est opposé à Après *A.* قَبل ـ اوّل *P.* پیش *T.* ایلرو || C'est mon ancien, il marche devant moi بندن اسکی اولمغله بندن اوّل یورر Il a le pas devant moi بنم پیشرومدر ـ بندن اوّل خطوه جنبان تقدّمدر

On dit proverbialement, Les premiers vont devant, pour dire, que d'ordinaire les plus diligens ont l'avantage *A.* الفضل للمتقدّم

T. ایلرو یتشن تقیه‌بی قپار ـ On dit, Ci-devant, pour dire, précédemment *A.* قبل ذا ـ مقدّماً ـ سابقاً *P.* پیش ازین || Comme nous avons dit ci-devant *T.* ایلروده ـ بوندن اوّل ـ بوندن اقدم مقدّما بیان اولندیغی وجه اوزره

Il signifie aussi, en présence *A.* فی المحضر ـ فی الحضور *P.* پیش ـ پیشگاه *T.* اوکنده || Il a prêché devant le Roi حضور پادشاهیده وعظ ایلدی Il l'a dit devant des témoins محضر شهوده سویلمشدر Ne dites rien devant lui, c'est un homme qui redit tout نقل کلامه مألوف بر آدم اولمغله Je vous jure devant Dieu حضور اوکنده هیچ بر شیٔ سویلمه Nous comparaîtrons tous devant Dieu باریده یمین وقسم ایدرم Quand il fut devant ses juges یوم حسابده جمله‌مز حضور باریده بولنه‌جغز حضور حاکمده اولدیغی حالده

DEVANT, est aussi substantif, et signifie, la partie antérieure d'une chose, d'une personne *A.* مقدّم ـ مقابل *P.* پیش || Il bâtit sur le devant de sa maison خانه‌سی *T.* اوک ـ روی Votre cheval est blessé sur le devant مقابلنده بنا ایلدی Le devant d'un carrosse سنک آتک اوک طرفنده یاره‌لو در Mettre le devant derrière هنطوک جانب مقدّمی مقدّمنی اوکی آرده قویمق ـ موخّرینه وضع ایتمک

On dit, Aller au-devant de quelqu'un, pour dire, Aller à sa rencontre *A.* استقبال *P.* رفتن *T.* پذیره || On alla au-devant de lui pour le recevoir فلانک کتمک کتدیلر ـ استقبالنه چیقدیلر

Aller au-devant, se dit figur., pour dire, prévenir || Aller au-devant du mal قبل حلول البلیّه چاره‌سنه باقمق Il va toujours au-devant de tout ce qu'on peut souhaiter de lui کندوسندن مأمول اولنه‌جق احوالک جمله‌سنی قبل الاستدعا ایفا ایدر Je sus que c'était une chose qu'il souhaitait de moi, j'allai au-devant بندن آرزومندی اولان بر مادّه اولدیغنی فهم ایلدیکمده Aller au-devant d'une objection قبل الاستدعا اجراسنه سرعت ایلدم سردی ملحوظ اولان اعتراضه قبل الظهور جواب ویرمک ـ On dit, Prendre le devant, gagner le devant, pour dire, partir avant quelqu'un *T.* ایلرویه عزیمت ایلوریه سوق مطیّهٔ سرعت ایتمک ـ ایتمک

DÉVASTATEUR. Qui dévaste *A.* مخرّب *P.* تخریبساز ـ خراب ایدیجی ـ ییقیجی *T.* ییغبگر || Un torrent dévastateur موجب خرابیّت اولان بر سیل شدید Une armée dévastatrice موجب خرابیّت اولان عسکر Les Espagnols ont été les dévastateurs du Nouveau Monde اسپانیالویکی دنیانک مخرّبلری اولمشلر در

DÉVASTATION. Désolation, ruine d'un pays *A.* خرابیّت *P.* ییقلمه *T.* خرابی ـ ویرانی || La dévastation des provinces d'Occident fut causée par l'invasion des barbares اقوام جاهلیّه‌نک استیلاسی ممالک غربیّه‌نک خرابیّتنه سبب اولمشدر

DÉVASTER. Désoler, ruiner *A.* تخریب *P.* خراب ویباب ایتمک ـ ییقمق *T.* ویران کردن ـ کردن

Dévasté. *A.* رهین بالخرابیّة ـ خراب *P.* ویران وخراب ییقلمش ـ خراب اولمش *T.* خراب ویباب ـ

DÉVELOPPEMENT. Action de dévolopper, ou effet de cette action *A.* انبساط ـ انکشاف *P.* گشایش *T.* آچیلش || L'homme croît en hauteur jusqu'à seize ou dix-huit ans, et cependant le développement entier de toutes les parties de son corps, en grosseur, n'est achevé qu'à trente ans انسان اون آلتی تا اون سکز یاشنه وارنجیه قدر قدّاً کسب نشو ونما ایدر انجق جمیع اجزای بدنک جسماً انکشاف وانبساطی اونوزنجی سنه‌ده واصل درجهٔ کمال اولور Le développement interne de nos facultés et de nos organes est l'éducation de la nature قوامزک وآلات بدنیّه‌مزک انکشاف باطنیسی تربیه‌کارئ طبیعت ایله حصولپذیر اولور Les enfans acquièrent des connaissances malgré les obstacles que nous mettons au développement de leurs facultés اطفالک انبساط قوای نفسانیّه‌لری خصوصنده حوالهٔ عوایق عدیده اولنمقده ایکن تحصیل

DEVENIR. Commencer à être ce qu'on n'était pas *A.* صیرورت *P.* صورت پذیرفتن - گشتن - رسیدن - شدن *T.* کسب الحال - کسب عظمت Devenir grand || فلان حاله وارمق - اولمق کسب هزل Devenir maigre بیوکلمک حالنه وارمق - ایتمک اصحاب ثروتدن De riche qu'il était, il devint pauvre ایتمک عالم Devenir savant, sage ایکن کسب حال فقر ایلدی کسب حال علم ومعرفت ورسیدهٔ درجهٔ - وعاقل اولمق Il est devenu tout blanc en peu de temps هوشمندی ودرایت اولمق Je ne sais ce que tout ceci deviendra آز زمان ایچنده بم بیاض اولدی بو کیفیّت نه حال کسب ایدهجکنی Que deviendrai-je? نهیه منجرّ اولهجغنی بیلهم - بیلهم Que deviendra tout le bien qu'il a amassé? عجبا نه حال کسب ایدهجکم جمع ایلدیکی بو قدر مال نه اولهجقدر

Devenu. *A.* صایر *P.* گشته - شده *T.* فلان حاله - اولمش وارمش

DÉVERGONDÉ. Qui mène publiquement une vie licencieuse *A.* مستهتک *P.* بیعار *T.* عارسز

DEVERS. Préposition qui se joint avec Par, et les pronoms personnels, et sert à marquer possession *A.* عند *P.* نزد *T.* یان || Retenir des papiers par-devers soi کاغدلری یانده طوتمق

DÉVERS. Il se dit, en termes d'Arts, de tout corps qui n'est pas d'aplomb *A.* امیل - مایل - ناکب - ازور - *P.* وریب *T.* قاچق - ورب || Ce mur est dévers بو دیوار ازور ومایلدر بو دیوار بر طرفه قاچقدر -

DÉVERSER. Pencher, incliner *A.* میل - نکب *P.* وریب کردن تمییل - تحنیة - امالة *T.* اکمک - وربلتمک || Déverser une pièce de bois بر پاره آغاجی تحنید ایتمک

Déversé. *A.* مایل - *P.* وریب شده *T.* وربلنمش قاچق

se DÉVÊTIR. Se dégarnir d'habits *A.* انخلاع من - انخراع الثیاب *P.* جامه افکندن *T.* صویلمق || Il est dangereux de se dévêtir sitôt چابک صویلمقده تهلکه وار در

Il se dit figur. en termes de Pratique, pour dire, se dessaisir d'un bien, l'abandonner au donataire ou à l'acquéreur *A.* اعتزال

معلوماتدن خالی اولمدقلری ظاهر در

Il se dit aussi en termes de Médecine *A.* انتشار *P.* وسعتپذیری *T.* میدان آلمه - یایلمه || Le développement d'une fièvre, d'une tumeur, etc. حمّانک وورمک وسائر اول مقوله عارضهلرک یایلمهسی - انتشاری

DÉVELOPPER. Ôter l'enveloppe de quelque chose *A.* سلب *P.* پوششرا بر گرفتن *T.* اورتویی - اللفافة - سلب الغلاف || Développer une tapisserie اورتویی چیقارمق - کیدرمک Développer des habits دیوارک قپلامهسنی چیقارمق Développer un paquet de linge اولان ثیابک لفافهسنی سلب ایتمک بزلرک بوغچهسنی چیقارمق

Et exposer en détail ce qu'un objet renferme, ou analyser ses parties *A.* بسط علی وجه التفصیل - تفصیل - تبسیط *T.* آچوب یایمق بتفصیل بیان کردن *P.* تفصیلاً شرح - || En général, le siècle où les philosophes développent les préceptes des arts, est celui des ouvrages communément mieux faits et mieux écrits علی الاطلاق حکمانک قواعد صنایعی مفصّلاً بسط وشرح ایلدکلری وقت کشیدهٔ سلک املا قلنان تالیفات بر گزیدهنک ظهوری زمانیدر Développer une affaire bien embrouillée ملتبس ومختلط برمادّهیی تفصیلاً شرح ایتمک

Il se dit aussi d'un objet qui, contenu en petit dans un genre, reçoit un acroissement qui met toutes ses parties en évidence *A.* آچوب *T.* گشادن - گسترانیدن *P.* نشر - بسط - کشف || La chaleur développe les plantes contenues dans les semences confiées à la terre تأثیر حرّ وگرما بطن ارضده مودوع اولان بذورات ایچنده مرکوز نباتاتک نشرینه بادی اولور - Figur. || Il développa tous les talens et toutes les qualités d'un grand général تامّ المهاره بر جنکاور نامداره لایق بالجمله معلومات ومعارفی وکافّهٔ مناقب لازمهیی بسط ونشر ایلدی Je pense que de temps en temps la nature répand sur la terre un certain nombre de talens qui restent ensevelis, lorsque rien ne contribue à les développer ظنّمه کوره یدقدرت گاه وبیگاه روی ارضه معارف عدیده نشر ایدر که انبساط وانکشافلرینه بر وسیله ظهور ایتمدکچه مکنون ومختفی قالور

Se développer. *A.* انبساط - انتشار - انکشاف *P.* گسترانیده *T.* منبسط شدن - شکفتن - شدن آچلمق - یاییلوب آچلمق

DEVIN. Celui qui se donne pour prédire les choses à venir, et découvrir les choses cachées *A.* عرّاف pl. عرّافين - كاهن - غيبدن خبر - باقيجى *T.* فالگير - غيب خوان *P.* كهنة pl. - عرّافلره مراجعت ايتمك Consulter les devins || ويريجى زمرهٔ عرّافين Les devins sont des imposteurs عرّافلرِه طانشمق كذّاب ودروغگو در

DEVINER. Prédire les choses à venir *A.* كهانت - عرافت غيب خواندن *P.* استخراج المغيّبات - اخبار المغيّبات - غيبدن خبر - باقيجيلك ايتمك *T.* فالگيرى كردن - علم عرافت L'art de deviner est une chimère || ويرمك خيالات باطله قبيلندندر On ne saurait deviner l'avenir مستقبلات امورى استخراج ايتمك ممكن ومتصوّر دكلدر استخراج مغيّبات ايتمك امر محالدر -

تفرّس - عقلاً استخراج *A.* Et juger par voie de conjecture عقل ايله بولمق *T.* بقرينه در يافتن *P.* توسّم - تزكّن - بولمق - Devinez ce que j'ai fait aujourd hui, devinez d'où je viens بوكونكى كون ايتديكمى وقنغى طرفدن كلديكمى فكرمى عقلاً استخراج Il a deviné ma pensée تفرّس ايله ايلدى Son écriture est si peu lisible, qu'il faut qu'un mot fasse deviner l'autre خطّى شول مرتبه‌ده صير القرائد در كه هر بر لفظ ديگرندن تفرّس وتوسّم اولنمغه محتاجدر

Deviner une énigme, un logogriphe, c'est en trouver le mot *A.* استخراج - حلّ *P.* يافتن *T.* بولمق || Il a deviné cette énigme معمّايى استخراج ايلدى - معمّايى حلّ ايلدى - On dit figur. d'une chose obscure, C'est une énigme à deviner قرينه ايله تفرّسه محتاج بر معمّا در - Et d'une personne qui s'exprime, qui écrit avec obscurité, qu'il faut toujours la deviner قرينه ايله تفرّس اولنمغه محتاجدر

DEVINERESSE. Femme qui se mêle de prédire les choses à venir *A.* عرّافة *P.* زن فالگير *T.* باقيجى قرى

DEVINEUR. V. Devin.

DEVIS. État détaillé que donne un ouvrier en bâtiment, des ouvrages qu'il doit faire, et de tous les frais qu'il faut faire pour les mettre en état *T.* بنا مصرفنك دفتر مفرداتى || Donner le devis d'une maison à bâtir بنا اولنه‌جق بر باب Le devis de l'architecte منزل مصرفنك مفردات دفترينى اعطا ايتمك معمارك دفتر مفرداتى

DÉVISAGER. Défigurer, déchirer le visage *A.* تخميش - خمش

كندوومالندن *T.* از مال خود دست كشيدن *P.* عن المال وازكچمك

Dévêtu. *A.* منخلع الثياب - منخرع *T.* جامه افكنده *P.* صويلمش

DÉVÊTISSEMENT. Terme de Jurisprudence. Démission *A.* اعتزال كندوومالندن وازكچمه *T.* دستكشى از مال خود *P.* عن المال || Le dévêtissement de ses biens en faveur de ses enfans بر كمسنه اولادينى قايرمق ايچون مالندن اعتزال ايتمه

DÉVIATION. Action par laquelle un corps se détourne de son chemin *A.* انحراف *T.* كجروى *P.* حيدودت - عدول - صاپمه || J'ai descendu la rivière sans aucune déviation بلا تخلّف Figur. *A.* - صاپميه‌رق - عدولِ نهرك آقنديسيله ايندم *P.* بيراهى *T.* صاپمه || Il a suivi sans déviation, dans toute sa conduite, les principes qu'il s'est faits مسلكِ وحركتنده مقدّما اتخاذ ايتمش اولديغى اصوله بلا تخلّف مداومت اتخاذ ايتمش اولديغى اصول وقواعده تجويز - ايلدى انحراف وتخلّف ايتمكسزين متابعت ايلدى

DÉVIDER. Mettre en écheveau le fil qui est sur le fuseau *A.* لفّ المريرة *P.* سف بستن - سف پيچيدن *T.* طوره صارمق

Et mettre en peloton le fil qui est en écheveau *A.* توشيع *P.* ايپلكى يومق صارمق *T.* رشته‌را در كلاب پيچيدن

Dévidé. *A.* مريرة ملفّفة *P.* سف بسته *T.* طوره‌لنمش

DÉVIDEUR. Ouvrier qui dévide *A.* موشّع *P.* پيچاننده رشته *T.* ايپلك صاريجى

DÉVIDOIR. Instrument dont on se sert pour dévider *A.* دوّارة *P.* چرخهٔ رشته *T.* ايپلك چيقريغى || Mettre un écheveau sur le dévidoir الخيط ايپلك طوره‌سنى چيقريق اوزرينه كچورمك

DÉVIER ou SE DEVIER. Il ne se dit qu'au figuré. Se détourner, être détourné de la route qu'on a prise *A.* انعدال - صاپمق *T.* از راه تافتن *P.* اجناف - تخلّف - انحراف - يولدن آيرلمق - يولدن شاشمق - || Il n'a jamais dévié des principes de la justice اصول عدل وحقدن عدول واجناف Se dévier de la bonne route طريق مستقيمدن ايتديكى يوقدر طوغرى يولدن شاشمق - عدول وانحراف ايتمك

- فاش کردن - آشکار کردن *P.* تکشیف - کشف *A.* crète خارجه اخراج ایتمک - آشکاره یه چیقارمق *T.* عیان کردن - سرّ پنهانی کشف ایتمشلر در || On a dévoilé le secret سرّی آشکاره یه چیقاردیلر

DÉVOILÉ. *A.* فاش کرده - آشکار شده *P.* عیان - منکشف آشکاره یه چیقمش - آشکار اولمش *T.*

DEVOIR. Être obligé à payer *A.* دین علی - دین علی برکمسنه نک ذمّتنده بورج اولمق - بورجلو اولمق - اولمق *P.* الذمّة برکمسنه نک ذمّتنده مبلغ || Devoir une somme d'argent معلوم المقدار دین اولمق Devoir par obligation برکمسنه نک با تمسّک دینی اولمق Devoir tant de setiers de blé برکمسنه نک ذمّتنده شو قدر کیل حنطه دینی اولمق

On dit proverb. d'un homme qui doit beaucoup, qu'il doit plus d'argent qu'il n'est gros, qu'il doit à Dieu et au monde, qu'il doit au tiers et au quart *T.* اوچان قوشلره بورجی وار در

Il signifie aussi, être obligé à quelque chose par la loi, par la coutume, par la bienséance *A.* الزام علی النفس - تحتّم *P.* واجبهٔ ذمّت - واجبهٔ حال داشتن - بخود واجب دانشتن برکمسنه نک *T.* مقتضی بودن - لازمهٔ ذمّت داشتن - داشتن اقتضا - اوزرنده بورج اولمق - اوزرنده واجب اولمق Le vassal doit hommage à son seigneur تابع متبوعی ایتمک || Un fils حقنه ایفای رسم عبودیّت ایتمک واجبهٔ ذمّتیدر doit respect à son père ولد والدی طرفنه ایفای شرط توقیر Un bon citoyen doit obéissance وحرمت ایتمک لازمهٔ ذمّتیدر aux lois صحیح وصالح اولان بر ابن بلد قوانین مرعیّه یه امتثال ایتمک ذمّتنده واجب ومتحتّمدر Devoir une visite برکمسنه نک فلانه ادای رسم زیارت ایلمسی à quelqu'un عهده سنده بورج اولمق Vous devriez vous conduire autrement آخر وجهله - آخر کونه حرکت ایلماک لازم ایدی Il ne devrait pas abandonner ses parens حرکت ایلماک اقتضا ایدر ایدی ابویننی ترک ایتمک اقتضا ایتمز ایدی Un homme d'honneur doit tenir sa parole اهل عرض اولان کشی وعدینه وفا ایتمک اقتضا ایدر

Il se dit aussi, pour marquer qu'il y a une espèce de justice qu'une chose soit, ou qu'il y a une espèce d'apparence qu'une chose est ou qu'elle sera *A.* اقتضا *P.* بایستن *T.* اولمق کرک

Ce || یوزی طرملامق *T.* رو خراشیدن *P.* مخدیش الوجه - Quand chat-là vous dévisagera یوزیکی طرملایجقدر بوکدی cette femme-là est en furie, elle dévisagerait un homme بو عورتک تهوّر مجنونانه سی طوتدیغی اولور ایسه آدمک تخمیش وجهنه قادره در

DÉVISAGÉ. *A.* رو خراشیده *T.* متخدّش الوجه - مخموش یوزی طرملانمش

DEVISE. Figure accompagnée de paroles, exprimant d'une manière allégorique et courte, quelque pensée *A.* شکل مرموز *P.* حسبحالی - رموزلی صورت *T.* نقش رموز آمیز حسبحال مصنّع ومخیّل بر شکل مرموز || Devise iugénieuse مشعر نقش بر نقش رموز آمیز حک وتراش ایتمک Graver une devise حسبحالی مشعر بر نقش حکّ ایتمک - La devise de Louis XIV était un soleil qui éclaire un monde فرانسه پادشاهرندن فلان نام پادشاهک حسبحالنی مشعر نقش رموز آمیزی - On appelle عالمی تنویر ایدن برشمسک صورتی ایدی la figure représentée dans une devise, Le corps de la devise *T.* شکل مرموزک هیئتی Et les paroles qui l'accompagnent, L'âme de la devise *T.* حسبحالی مشعر شکل مرموزک کتابه سی - Il se dit aussi, de quelques paroles sans figure que l'on adopte, pour indiquer ses gôuts, sa profession, ou la résolution qu'on a prise *T.* آز اولسون آشم غوغاسز حسبحال || Paix et peu Plutôt mourir que changer باشم فلانک تمام حسبحالیدر اولمک وار دونمک یوق کلامی تمام حسبحالیدر Chacun à son tour هر کس نوبتنجه کلامی تمام حسبحالیدر

DÉVOIEMENT. Flux de ventre *A.* استطلاق البطن *P.* شکمرانی یورک سورمه سی *T.* || Les raisins lui ont donné le dévoiement اکل ایلدیکی اوزم استطلاق بطنه سبب اولمشدر

DÉVOILEMENT. Action par laquelle on découvre ce qui était caché *A.* انکشاف - کشف *P.* گشایش - گشاد پردهٔ خفا *T.* بللورمه - آچلمد || Le dévoilement des mystères اسرار خفیّه نک Le devoilement des figures du Vieux Testament ne s'est fait qu'à la venue du Messie کشفی عهد قدیمده مندرج اولان کنایات بللو - انجق حضرت مسیحک ورودنده کشف اولنمشدر اولمشدر

DÉVOILER. Hausser le voile d'une religieuse *A.* رفع النقاب *P.* الرهبانیّة رهبانلق یوز *T.* رو پوش رهبانیّت بر داشتن - Figur. Découvrir une chose qui était se- اورتوسنی قالدرمق

لازم کلمک - || Uu bon ouvrier doit être plus employé qu'un autre, et doit être payé plus grassement عمله بیننده حذاقتی فایق اولان کشی سائریندن زیاده قوللانلمق واجرتی زیاده اخرلردن آلمغه لایق اولان کشی شو آدمک کچندیکی حاله کوره خیلی مرتبه ثروت ویساری اولمق اقتضا ایدر On doit avoir bien froid en hiver quand on est mal vêtu موسم شتاده لباس وپوششده اهتمام ایتمیان کشی یه برودتک زیاده اولمق لازم کلور - تأثیری زیاده اولمق کرکدر

DEVOIR. Ce à quoi on est obligé par la loi, par la coutume, par la bienséance *A.* واجبة pl. واجبات - وجیبة - شرط - لازمة الذمّة - ما وجب الحال - واجبة الحال - واجب الایفا انچه *P.* فرایض الذمّة pl. فریضة الذمّة - لازمات الذمّة pl. واجبهٔ بورج *T.* واجب است || S'acquitter de son devoir واجبات حالنی ذمّتنی ادا ایتمک Remplir ses devoirs وجیبهٔ ذمّتک بتمامها ایفا ایتمک Satisfaire à son devoir فلان مقتضاسنی ایفا ایتمک Cet officier fait bien son devoir ضابط واجبهٔ مأموریّتنی کما هو حقّها ایفا ایدر Il ne manque jamais à son devoir ما وجب مأموریّتنی اجراده اصلا سنک واجبهٔ ذمّتکدر C'est votre devoir تجویز قصور ایتمز Les devoirs de l'amitié, les devoirs de la bienséance واجبات ودّ ومحبّت وشرایط حسن ادب C'est un devoir indispensable وجیبهٔ ما لا بدّ قبیلندندر Les devoirs d'un père de famille صاحب اولاد وعیال اولان کمسنه نک واجبات حالی Le devoir conjugal شرط زوجیّت - لازمهٔ ذمّت زوجیّت Les devoirs réciproques طرفیندن رعایتی واجب اولان فرایض احد هما اخری حقنه رعایتی اقتضا ایدن شروط - ذمّت لازمه Les devoirs des sujets envers le prince, et du prince envers ses sujets پادشاهک رعیّت حقنه ورعایا وزیر دستانک پادشاه طرفنه واجب الایفا اولان شروط لازمه On est heureux lorsqu'on se fait un plaisir de son devoir بر کمسنه واجبهٔ ذمّتی اولان احوالک ایفاسنی وسیلهٔ واجبهٔ ذمّتنی - حظّ درون عدّ ایدنجه مسعود وبختیار در محظوظیّت قلب ایله ایفا ایدنجه مسعود الحال عدّ اولنور Faire le devoir de capitaine et celui de soldat هم سرکرده یه وهم ساده جه بر عسکری نفرینه اقتضا ایدن وجیبه یی اجرا ایتمک Faire son devoir de bon chrétien عیسوئ صحیح اوزرینه واجب اولان فرایضی اجرا ایتمک - On dit, Être dans son devoir, se mettre dans son devoir, pour dire, se tenir dans l'état où l'on doit être devant les personnes à qui on doit du respect *T.* ادبنی طاقنمق - شرط ادبه رعایت ایتمک - On dit aussi, Être à son devoir, pour dire, être à son poste *T.* بر کمسنه بر کمسنه - حذمتنه مخصوص اولان مقامده بولنمق Et rentrer dans son devoir, pour dire, se mettre dans l'obéissance *T.* خدمتی یرنده دوام ایتمک طریقهٔ اطاعت وانقیاده Ranger quelqu'un à son devoir *T.* رجعت ایتمک بر کمسنه یی بر کمسنه یه ما - ما وجب حالی اولان مسلکه تسلیک ایتمک Et se mette en devoir de faire une chose, pour dire, se mettre en état de la faire, commencer à la faire *T.* وجب حالنی اجرا ایتدرمک بر شیئ اجراسنه تشبّث ایتمک

DÉVOLU. Acquis, échu par certains droits *A.* عائد - مصاب *P.* دوشمش - اصابت ایتمش *T.* عائد شده - اصابت کرده || Terre dévolue à la Couronne جانب میری یه عائد اولمش اصابت ایتمش - بر ارض

DÉVOLUTION. Acquisition d'un droit dévolu *A.* حقّ عائد - حقّ مصاب || Cette terre appartient au Roi par dévolution فلان ارض پادشاهک حقّ عائدی اولمق اوزره ملکیدر Droit de dévolution اصابت ایتمش حقّ

DÉVORANT. Qui dévore *A.* مفترس *P.* درنده *T.* یرتیجی - سبع مفترس Bête dévorante || Lion dévorant شیر درنده - یرتیجی حیوان - Figur. || Estomac dévorant *A.* معدهٔ نهّامة *P.* معدهٔ پر خوار *T.* یرتیجی Flamme dévorante هر شیئ یودان قورصق Appétit dévorant نائرهٔ شدید النهم اشتهای سبعی Flammes dévorantes اژدهای آتش پر خوار Il a un feu dévorant dans les entrailles بغرسقلرنده بر لهیب پر سوز ونهیب وار در

DÉVORER. Il ne se dit au propre qu'en parlant des bêtes féroces qui déchirent leur proie avec les dents *A.* افتراس *P.* یرتوب یمک *T.* بدندان دریدن || Les bêtes l'ont dévoré طعمهٔ وحوش وسباع - افتراس کردهٔ وحوش وسباع اولمشدر Les crocodiles dévorent quelquefois les hommes تمساح بعضاً انسانی افتراس ایدر

Il se dit aussi d'un homme qui mange goulument, avidement *A.* ترهیط - التقام *P.* علف خواری کردن *T.* قاپوب یوتمق || Il ne mange pas, il dévore فلان کمسنه اکل طعام ایتمز - On dit d'un homme pressé d'une violente ترهیط طعام ایدر

faim, que la faim le dévore شدّت جوع جگرگدازه مبتلا در - Figur. || Le temps dévore tout دهان بی امان دهر وزمان le feu dévore tout اژدهای کافّهٔ اشیایی بلع والتقام ایدر آتش کافّهٔ اشیایی التقام ایدر - Les poètes en parlant d'une violente passion d'amour disent, Le feu qui le dévore دل آشفته‌سنی پر سوز وگداز ایدن نائرهٔ ذات اللهیب عشق ومحبّت

On dit figur. d'un homme qui se laisse consumer d'ennui, de chagrin, que l'ennui, le chagrin le dévore آتش جگر سوز ملال وسأمت ولهیب جانگداز حزن وکربت عمرینی کوتاه ایدر - Et d'un homme qui lit beaucoup et avec une grande ardeur, qu'il ne lit pas les livres, mais qu'il les dévore کتابلری حوصلهٔ صدرنده - مطالعه ایتمیوب دخیلهٔ صدرینه ابتلاع ایدر - Et d'un homme qui vient à bout courageusement des difficultés qui se rencontrent dans les études, qu'il dévore les difficultés هضم ایتدرر مشکلاته غلبه ایدر - Et de celui qui retient ses larmes quand elles sont près de s'échapper, ou qui cache le ressentiment d'un affront, qu'il dévore ses larmes سیل اشکی رذالتی بلع وهضم qu'il dévore un affront حبس وتوقیف ایدر رذالتی یودار - ایدر

DÉVORÉ. *A.* مفترس *P.* دریده *T.* یرتیلوب ینمش

DÉVOT. Pieux, attaché au service de Dieu *A.* متعبّد pl. - دیندار - پارسا *P.* مرتاضین - مرتاض - متدیّن - متعبّدین - صوفی *T.* خدا ترس - || Les commencemens de la vie dévote sont pleins d'épine, mais les suites en sont douces ریاضتک اوائل حالی پر خار دلازار ایسه‌ده صکره‌لری لطافت وشیرینئی Être dévot à la Vierge حضرت بتول جانفزادن عبارتدر Avoir l'extérieur dévot مریمه تعبّد مخصوص ایله متعبّد اولمق - Faire le dévot *A.* تعابد - تعبّد ظاهری صاحبی اولمق صوفیلق کوسترمک *T.* روی ترسایی نمودن *P.* تزاهد -

DÉVOTEMENT. D'une manière dévote *A.* بالتعبّد *P.* متعبّدانه *T.* صوفیجه بپارسایی - || Prier Dieu dévotement متعبّدانه Entendre dévotement la messe ادای فریضهٔ صلات ایتمک دعای قدّاس شریفی متعبّدانه استماع ایتمک

DÉVOTION. Piété, attachement au service de Dieu *A.* تعبّد *P.* ریاضت - تنسّک - پارسایی *T.* دینداری - صوفیلق || Vraie dévotion تعبّد حقیقی S'adonner à la dévotion تنسّک اشراب Inspirer de la dévotion وریاضته وقف نفس ایتمک بر شیئی Faire quelque chose par dévotion هوس تعبّد ایتمک Avoir dévotion à un Saint تنسّک وعبادت نیتیله ایشلمک N'avoir point de dévotion اولیاء اللهدن بریسنه بر وجه اختصاص تعبّد ایتمک مایهٔ دینداری وتعبّددن بی بهره اولمق Sa dévotion est bien refroidie مألوف اولدیغی تعبّدک گرمیتنه تعبّدینه وتور عارض اولدی - خیلی برودت عارض اولمشدر - Il se prend aussi pour les exercices de la dévotion *A.* منسک pl. مناسک || Il est en dévotion در مناسک دینی ادا ایتمکده - On appelle, Livres de dévotion, des livres qui contiennent des prières *A.* کتب الصلاة

DÉVOUEMENT. Abandonnement entier aux volontés d'un autre *A.* تسلیمیّت - وقف النفس || Il s'est donné à ce ministre avec un entier dévouement وکلای دولتدن فلان ذاته تسلیمیّت Il sert ses amis avec un dévouement sans exemple کامله ایله ربط قلب ایلدی احبّا واصدقاسنک خدمتنی مثلی احبابی خدمتنه - نا مسبوق بر کونه تسلیمیّت ایله کورر مثلی نا مسبوق وجهله وقف نفس ایدر

DÉVOUER. Dédier, consacrer, donner sans réserve *A.* وقف *T.* وقف ایتمک - ویرمک - وقف کردن *P.* تسلیم - || Il a dévoué ses enfans au service de la patrie, au service du prince اولادینی وطنک وپادشاهک خدمتنه وقف ایلدی Il s'est entièrement dévoué à un tel زمام اختیارینی فلانک یدینه تسلیم Ces personnes se dévouèrent à la mort pour leur patrie نفسنی فلانه وقف ایلدی - ایلدی فلان کمسنه‌لر وطن غیرتیله - On dit, qu'un homme est entièrement dévoué à un autre, pour dire, qu'il est prêt à suivre ses volontés en toutes choses نفس وجانلرینی هلاکه وقف ایتمشلر در فلانک مسلّم ید فلانه گردنداده رضا واختیار در - اختیاریدر

DÉVOYER. Détourner de la voie, du chemin. V. Détourner. - On dit, Dévoyer une ligne, un tenon, un tuyau de cheminée, pour dire, les détourner de la ligne droite *A.* امالة *P.* گردیدن *T.* اکمک - صاپتمق - Il se dit aussi pour marquer l'effet ordinaire des indijestions. V. Dévoiement.

DÉVOYÉ. V. Détourné. - Il se dit aussi au substantif, de ceux qui ne sont pas dans la voie du salut *A.* مضلّ pl. مضلّون - گمراه *P.* جورة pl. جایر - ارباب الضلال pl. اهلِ الضلال اهل ضلالتی طریق حقّه || Ramener les dévoyés ازغون *T.* جوره ومضلّینی صراط مستقیم حقّه - ارشاد ایتمک

ارجاع ایتمك

DEXTÉRITÉ. Adresse de la main *A.* فراهت ـ مهنت ـ لباقت *P.* چیره دستلك ـ اوزلق *T.* چیره دستی || Avoir de la dextérité à enchâsser des diamans الماس میخلمغه صاحب الماس میخلیجیلغه الی اوز اولمق ـ لباقت اولمق Il joue des gobelets avec une grande déxtérité عظیم چیره دستلك ایله شعبده‌بازلق ایدر

Il se dit figur. de l'adresse de l'esprit *A.* مهارت ـ حذاقت *P.* استادی *T.* استادلق || Avoir de la dextérité à manier les affaires ادارهٔ اموره صاحب حذاقت اولمق Il a conduit cette intrigue avec beaucoup de dextérité بو دسیسه‌یی کمال مهارت ایله اداره ایلدی

DEXTRE. Main droite *A.* ید یمنا *P.* دست راست *T.* صاغ ال

DEXTREMENT. Avec dextérité *A.* باللباقة *P.* با چیره دستی *T.* چیره دستلك ایله ـ اوزلق ایله

DEY. Le chef du Gouvernement de Tunis *T.* تونس دایییسی

DIABÉTÈS. Fréquence d'urine *A.* داء البوال *P.* درد شاشه *T.* ریز دائمی دولاب علتی

DIABÉTIQUE. Qui a une fréquence d'urine *A.* مبتلاء بداء البوال *P.* گرفتار شاشه ریز دائمی *T.* دولاب علتنه اوغرامش

DIABLE. Démon, esprit malin *A.* شیطان pl. شیاطین ـ ابلیس ـ اهرمن *P.* خنّاس ـ وسواس ـ اجنّة pl. جنّ ـ ابالیس pl. ـ اغوای شیطانی || Une tentation du diable شیطان *T.* دیو جنی دعوت ایتمك Inviter le diable تسویل شیطانی Possédé du diable جنّ چارپمش ـ ممسوس ـ مخبوط

On dit d'un méchant homme, qu'il ne craint ni Dieu ni diable نه اللهدن باکی ونه شیطاندن پرواسی وار در ـ On dit aussi, Au diable le profit que j'en ai tiré, pour dire, qu'on n'a tiré aucun profit de l'affaire dont on parle ایده‌جکم فائده جهنّم اولدی کتدی ـ Diable, se dit figur. d'un méchant homme *A.* ابو الابالیس ـ عفریت pl. عفاریت ـ خابل *P.* شیطان خویلو ـ شیطان *T.* دیو منش ـ اهرمن مزاج ـ Et d'un homme extraordinaire dans ses moeurs, soit en bonne, soit en mauvaise part *A.* داهی *P.* دیو عقل *T.* جنّ فکرلو

DIABLERIE. Sortilége, maléfice *A.* سحر *P.* ـ جادویی *T.* سحربازلق || Il se mêle de diablerie سحربازلغه ایدر ـ قاریشور

Il se dit aussi, des mauvais effets dont on ne connaît point la cause *A.* شیطنت *P.* دیوکاری *T.* شیطانلق || Il y quelque diablerie là-dedans بو مصلحتك ایچنده بر شیطانلق وار در

DIABLESSE. Il se dit d'une méchante femme *A.* جبیثة *P.* شیطان کبی قاری ـ یرامز قاری *T.* زن دیو منش

DIABOLIQUE. Qui est du diable *A.* وسواسیّ ـ شیطانیّ *P.* اغوای شیطانك *T.* دیوی || Tentation, suggestion diabolique ـ Il se dit figur., de tout ce qui est extrêmement méchant dans son genre || Esprit diabolique شیطان عقلی ـ عقل شیطانی Méchanceté diabolique خباثت شیطانیّه Artifice diabolique خبث طبع شیطنت آلود ـ شیطانیّه La poudre à canon est une invention diabolique باروت شیطانیّه سیاه مخترعات شیطانیّه‌دندر

DIABOLIQUEMENT. Par une méchanceté diabolique *A.* بالشیطنة *P.* شیطانجه *T.* دیوکارانه

DIACARTHAME. Électuaire qui tire son nom de la moelle du carthame *A.* معجون العصفر *P.* ربید کاژیره *T.* اصپور معجونی

DIACHILON. Emplâtre composé de mucilages de plusieurs plantes *A.* لازیقیّ معمول بمغاثیر النباتات *T.* نباتاتك یلشمك شیره‌سندن دوزلمش یاقی

DIACODE. Sirop composé de têtes de pavots blancs *A.* ربّ الخشخاش الابیض *P.* ربّ خشخاش سپید *T.* آق آفیون چیچکی سیروبی

DIACONAT. Le second des ordres sacrés *A.* طریقة الشمّاسیّة

DIACRE. Celui qui est promu au diaconat *A.* شمّاس pl شمامسة || C'est au diacre à lire l'Évangile انجیل شریفك قرائتی شمّاسه مخصوص اموردندر

DIADÈME. Sorte de bandeau qui était la marque de la Royauté parmi les anciens *A.* اکلیل pl. اکالیل *P.* پیشانی ـ میانسر *T.* پادشاهك آلن باغلمه‌سی || Ceindre le diadème حامل اکلیل تقلید اکلیل ایتمك Porter le diadème اکلیل ایله آراسته اولمق Orné d'un diadème

DIAGNOSTIQUE. Il se dit des signes et des symptômes qui indiquent la nature et les causes d'une maladie *A.* کاشف *P.* کوستریجی *T.* نماینده || Les signes diagnostiques de la fièvre حمّایه دلالت ایدن اماره‌لر ـ امارات کاشفهٔ حمّا Cet en-

fant a tous les diagnostiques de la petite vérole بو جوجوقده جيچك علتنك بالجمله امارات كاشفه‌سى وار در

DIAGONAL. Terme de Mathématique. Qui va d'un angle d'une figure rectiligne à l'angle opposé *A.* قاطع الزاويتين المتقابلتين || Ligne diagonale خط قاطع الزاويتين المتقابلتين

DIAGONALEMENT. D'une manière diagonale *A.* بتقطيع الزاويتين المتقابلتين || Une ligne qui coupe un plan diagonalement بر رسمى بتقطيع الزاويتن المتقابلتين تفريق ايدن خط

DIAGRÈDE. Préparation de scammonée avec du coin et du soufre *A.* معجون المحموديّة *P.* ربيد سقمونيا *T.* اسقمونيا معجونى

DIALECTE. Langage particulier d'une province, dérivé de la langue générale de la nation *A.* لغت pl. لغات *P.* لهجه *T.* ديل || La langue Grecque a différents dialectes لسان يونانيده اختلاف لغات وار در

DIALECTICIEN. Qui sait la dialectique *A.* اهل الفنّ المناظرة اهل فنّ الادب البحث ـ

DIALECTIQUE. Art de raisonner *A.* فن الادب ـ فنّ المناظرة البحث || La dialectique est la première partie de la Philosophie فنّ ادب البحث حكمتك باب اوّليدر Cela ne peut pas se soutenir en bonne dialectique قواعد فنّ مناظره اوزره تأييدى ممكن اولهميه‌جق قضايادندر Il n'y a pas de dialectique dans ce raisonnement بو دليل قاعدهٔ فنّ مناظره‌يه منافيدر

DIALECTIQUEMENT. En dialecticien *A.* حسب القانون قانون مناظره اوزره *T.* المناظرة || Il raisonne dialectiquement حسب القانون مناظره مباحثه ايدر

DIALOGIQUE. Qui a la forme du dialogue *A.* مرتّب على سؤاللو *T.* پرسش وجواب گونه پرداخته *P.* وتيرة المحاورة || Platon a donné à ses écrits la forme dialogique حكيم افلاطون تأليفات وتصنيفاتنى على وتيرة المحاوره ترتيب ايتمشدر

DIALOGISME. L'art du dialogue, l'emploi des formes du dialogue *A.* فنّ المحاورة ـ فنّ المجاوبة *P.* فنّ سخنپردازى *T.* سوز دوندرمنك صنعتى باپرسش وجواب

DIALOGISTE. Celui qui fait un dialogue *A.* مؤلّف المحاورات *P.* سؤاللو جوابلو *T.* تأليفساز سخن پرسش وجواب سوز يازان

DIALOGUE. Entretien de deux ou de plusieurs personnes *A.* محاورة ـ محادثات pl. محادثة ـ مجاوبات pl. مجاوبة *T.* سؤاللو پرسش وجواب كونه گفتار *P.* محاورات pl. سويلشمه ـ جوابلو سويلشمه || Ils ont eu un long dialogue ensemble بينلرنده طول ودراز بر مجاوبه وار ايدى Je n'aime pas tous ces dialogues بو مقوله محاوراتدن حظ ايتمم ـ Il se dit aussi d'un ouvrage de littérature en forme de dialogue || Les dialogues de Platon حكيم افلاطونك مجاوبه سياقنده كشيدهٔ سلك املا ايلديكى مقالات Les dialogues des morts محاورات اموات ـ مجاوبات اموات

DIALOGUER. Faire parler entre elles plusieurs personnes *A.* بصورت پرسش وجواب سخن *P.* انطاق بالتجاوب سؤال وجواب طريقيله سوز سويلتمك *T.* گفتاريدن

DIALTHÉE. Onguent composé de divers ingrédiens, et principalement du mucilage de guimauve *A.* دهن الخطمىّ روغن *P.* خاتم چيچكى ياغى *T.* غسل

DIAMANT. Pierre précieuse, la plus brillante de toutes *A.* الماس *T.* الماس *P.* ماس ـ شمّور || Diamant brut خام الماس taillé *A.* الماس تراشيده *P.* الماس منحوت *T.* يونلمش Diamant brillant الماس پرلانته ـ پرلانته الماس Diamant d'une belle eau صويى كوزل الماس طاشى Diamant rose فاچته‌لو الماس Diamant à facettes روزه طاشى ـ روزه الماس Diamant en table دوز تخته الماس ـ طبله الماس Ce diamant jette beaucoup de feu, a beaucoup d'éclat غايت برّاق بر بغايت متلالى ورخشان بر الماسدر ـ الماسدر Diamant jaune صارى الماس Diamant incarnat پنبه الماس Chaîne de diamans الماس توزى Poudre de diamant الماس زنجير Épée de diamans الماس ايله ـ الماس ايله مجوهر بر قطعه قليج مرصّع قليج

DIAMANTAIRE. V. Lapidaire.

DIAMARGARITON. Médicament dont les perles font le principal ingrédient *T.* جواهر معجونى

DIAMÉTRAL. Appartenant au diamètre *A.* قطرىّ || Ligne diamétrale خطّ قطرى

DIAMÉTRALEMENT. D'un bout du diamètre à l'autre *A.* من القطر الى القطر || Les deux pôles sont diamétralement opposés l'un à l'autre قطبين برى بريله من القطر الى القطر ـ Il se dit figur., tant des personnes qui ont des sen- متقابلدر

timens, des humeurs, des intérêts directement contraires, que des choses morales et des propositions qui sont contraires l'une à l'autre *A.* ضدّ بضدّيّة ـ متقابلاً ضدّ ـ ضدّ بتضادّ التقابلىّ الكاملة || L'avarice et la prodigalité sont diamétralement opposées بخل واسراف بينندە تضادّ تقابلى وار در Ces deux propositions sont diamétralement opposées بو ايكى مسئلەنك بينندە ضدّيّت كامله وار در Ces deux hommes sont diamétralement opposés بو ايكى كشى تضادّ تقابلى ايلە برى برلرينه مخالفدرلر Leurs intérêts sont diamétralement opposés ضدّيّت ـ غرض ومصلحتلرى تضادّ تقابلى ايله متناقصدر كامله ايله

DIAMÈTRE. Ligne droite qui va d'un point de la circonférence d'un cercle à un autre point, en passant par le centre *A.* قطر pl. اقطار || Ce cercle a tant de pieds de diamètre بو دائرە قطراً بو دائرەنك قطرى شو قدر ذراعدر ـ شو قدر ذراعدن عبارتدر

DIAMORUM. Sirop de mûres propre pour les gargarismes *A.* ربّ التوت *P.* ربّ فرساد *T.* توت سيروبى

DIANE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Battre la diane, qui se dit, lorsqu'on bat le tambour à la pointe du jour pour éveiller les soldats *A.* تطبيل الطبل السحر *P.* تبير بامداد *T.* صباح طاولنى چالمق زدن

DIANUCUM. Rob fait avec des noix *A.* ربّ الجوز *P.* ربّ *T.* جوز روبى گوز

DIAPÉDÈSE. Terme de Médecine. Éruption du sang par les pores des vaisseaux *A.* ترشّح الدم *P.* زوشش خون *T.* قانك صيزمەسى

DIAPHANE. Transparent. *A.* شفّاف *P.* روشنا *T.* اوتەسى كوربنور || Corps diaphane جسم شفّاف L'eau est diaphane صو شفّافدر

DIAPHANÉITÉ. Qualité de ce qui est diaphane *A.* شفف ـ شفّافيّت *P.* روشنايى *T.* اوتەسى كورنمه || La diaphanéité du verre شفف زجاج

DIAPHÉNIX. Électuaire dont les dattes font le principal ingrédient *A.* معجون التمر *P.* ربيد خرما *T.* خرما معجونى

DIAPHORÉTIQUE. Il se dit des remèdes qui agissent par la transpiration *A.* ناتع ـ مفصّح *P.* نم انگيز *T.* تر صيزدريجى

DIAPHRAGME. Terme d'Anatomie. C'est un muscle très-large et fort mince, situé à la base de la poitrine qu'il sépare d'avec le bas-ventre *A.* حجاب الجوف

DIARRHÉE. Terme de Médecine. Flux de ventre *A.* اسهال *P.* درد شكمرانى *T.* يورك سورمەسى

DIARTHROSE. Terme d'Anatomie. C'est une articulation mobile, faite par des têtes reçues dans des cavités plus ou moins profondes, qui permettent aux os un mouvement en plusieurs sens *A.* فصّ pl. فصوص ـ فصّ العظم *T.* ايكى ملتقاء العظمين ـ كميكلرك اكك يرى

DIASEBESTE. Électuaire dont le sebeste est la base *A.* معجون *P.* ربيد سپستان *T.* كوپك مەسى معجونى الاطباء الكلب

DIASÈNE. Électuaire dont le séné fait la base *A.* معجون *P.* ربيد سنا *T.* سنامكى معجونى السنا

DIASOSTIQUE. Nom qu'on donne à la Médecine préservative *A.* فنّ الحفظ الصحّة *P.* فنّ نگاه دارئ تندرستى *T.* صاغلغى قورومنك فنّى

DIASTASE. Terme d'Anatomie. Luxation *A.* انفكاك العظم *T.* كميكك جدايئ استخوان از بند گاه خود *P.* وثاثة ـ يرندن اوينامەسى

DIASTOLE. Terme d'Anatomie. Mouvement naturel et ordinaire du coeur lorsqu'il se dilate *A.* حركة انبساطيّة || C'est dans le mouvement de la diastole que le sang des veines entre dans le coeur دمك عروق وشرايندن جوف قلبه انجذابى قلبك La systole et la diastole du coeur حركت انبساطيّەسى حالنده اولور قلبك حركت انقباضيّه وانبساطيّەسى

DIATESSARON. Remède composé de quatre ingrédiens *A.* ترياق مربّع الاجزا

DIATRAGACANTE. Électuaire dont le principal ingrédient est la gomme adragant *A.* معجون الكثيرا *P.* ربيد كثيرا *T.* كتره معجونى

DIATRIBE. Dissertation critique sur un ouvrage d'esprit, ou sur une matière quelconque *A.* مقالة منقّدة *T.* تنقيدى محتوى بر مقاله

DICHOTOME. Terme d'Astronomie. Il se dit de la lune quand on n'en voit que la moitié *A.* نصف القمر *P.* نيم ماه *T.* آيك ياريسى ـ يارى آى

DICHOTOMIE. État de la lune quand on n'en voit que la moitié *A.* نصفيّة القر *P.* نيمهٔ ماه *T.* آى يارملغى

DICTAME. Sorte d'herbe *A.* بقلة الغزال

DICTAMEN. On dit, Le dictamen de la conscience, pour dire, le sentiment intérieur de la conscience *A.* شهادة القلب *T.* كوكل شاهدلكى *P.* گواهئ دل شهادة النفس المخطرة ـ

DICTATEUR. Magistrat unique et souverain qu'on nommait extraordinairement à Rome en certaines occasions importantes *A.* حكم مطلق ايله حكمران على الاطلاق *T.* آمر مطلق *P.* بيوربجى ـ On dit figur. d'un homme qui a un ton tranchant, qu'il prend un ton de dictateur آمر مطلق طورينى اتخاذ ايدر

DICTATURE. Dignité du dictateur *A.* حكومة الآمر مطلق *P.* حكم مطلق ايله بيورمه *T.* حكمرانئ على الاطلاق

DICTÉE. Ce qu'on dicte pour être écrit en méme temps par un seul ou par plusieurs autres *A.* كلام منطوق لاجل الاملا *P.* يازدرلمق ايچون آغزدن *T.* سخن گفته براى نوشتن بو كونكى كون آغزدن تقرير *P.* اولان تقرير ‖ Voici la dictée d'aujourd'hui La dictée a élé longue املا اولنمق ايچون آغزدن افاده اولنان تقرير بغايت مفصّل ايدى Ce commis écrit bien sôus la dictée بو كاتب كوزل ـ آخرك آغزدن ايتديكى تقريرى كوزل املا ايدر قلمه آلور

DICTER. Prononcer mot à mot ce qu'un autre écrit en même temps *A.* اكتاب ـ املا ـ املال ـ املا لاجل الكلام تقرير *P.* آغزدن تقرير ايدوب *T.* براى املا تقرير سخن كردن ‖ Dicter une lettre à son secrétaire كندو سرّ كاتبنه تقرير ايدرك بر مكتوب اكتاب ايتدرمك ـ سرّ كاتبنه املال ايتدرمك ـ يازدرمق Et suggérer à quelqu'un ce qu'il doit dire *A.* تلقين ـ تعليم *P.* آغزه ديل ويرمك ـ اوكرتمك *T.* آموزيدن ‖ On a dicté à cet accusé toutes les réponses qu'il a faites فلان مجرم ويردیكى جوابلرك مجموعى كندويه مقدّم تعليم وتلقين القاء *A.* اولنمشدر ـ Figur. Inspirer, soit en bien, soit en mal ‖ يوركه قويدرمق *T.* بدرون القا كردن *P.* فى القلب La raison, le sens commun nous dicte cela بو كيفيّتى عقل سديد ورأى عادى درونمزه القا ايدر La nature nous dicte que nous devons aimer nos parens والدينه محبّت فريضه سنى درونمزه القا ايدن طبيعتدر

DICTION. Manière d'exprimer quelque chose par le discours écrit *A.* عبارة ‖ Diction pure نقىّ ومنقّح عباره Diction vicieuse عبارهٔ سقيمه

DICTIONNAIRE. Recueil de tous les mots d'une langue, mis par ordre *A.* كتاب اللغة *P.* فرهنگ *T.* لغت ‖ Dictionnaire Persan لغت فارسى Dictionnaire Géographique لغت جغرافيا Dictionnaire de Marine لغت الفاظ بحريّه Dictionnaire de rimes لغت قوافى ـ On dit figur. d'un homme qui a des connaissances très-étendues, que c'est un dictionnaire vivant جانلو بر لغت ذى روحدر ـ بر لغت معارفدر

DICTON. Mot ou sentence qui a passé en proverbe *A.* قول pl. اقوال *P.* سخن ـ حرف *T.* سوز ‖ Un vieux dicton قول عتيق

DICTUM. Le dispositif d'une sentence, d'un arrêt, cette partie d'une sentence qui contient ce que le juge prononce *A.* حكم *P.* فرموده *T.* حكم ‖ Le dictum d'une sentence اعلامك حكمى

DIDACTIQUE. Qui est propre à l'instruction *A.* علمىّ *P.* دانش آميز *T.* علمه متعلّق ‖ Termes didactiques الفاظ علميّه Dans le genre didactique فنون علميّه نوعندن Poème didactique منظومهٔ علميّه

DIÈTE. Régime de vivre qui règle le boire et le manger *A.* حمية *P.* پرهيز *T.* يمكدن صاقنمه ‖ On lui a ordonné une diète exacte فلانه اهتمامله بر نوع حميه سپارش اولندى

Faire diète, signifie, s'abstenir de manger *A.* احتما *P.* پرهيز *T.* يمكدن صاقنمق ـ حميه ايتمك كردن

Diète, se dit aussi d'une assemblée des États *A.* جمعيّت مجلس الوكلاء الملّة ـ الوكلاء الملّة

DIÉTÉTIQUE. Terme de Médecine. Il se dit des choses relatives à la diète *A.* متعلّق بالحمية ـ حميوىّ *P.* متعلّق پرهيز *T.* يمكدن صاقنمغه دائر

DIEU. Le premier et le souverain être *A.* اله الصمد ـ اله ـ حقّ سبحانه وتعالى ـ واجب الوجود ـ ربّ العالمين الله ـ تكرى *T.* يزدان ـ ايزد *P.* مالك الملك لم يزل ‖ Dieu est le créateur du ciel et de la terre الله تعالى حضرتلرى جهان آفريندر ـ خالق الكونيندر ـ خالق السموات والارضدر Dieu est tout puissant, tout bon, tout miséricordieux جناب ربّ العالمين قادر على الاطلاق حليم وكريم وارحم الرحيمينيدر Dieu est la souveraine sagesse حقّ جلّ وعلا Dieu est appelé dans l'Écriture-Sainte, le Dieu des armées, le Dieu des vengeances حضرتلرى اعلم العالميندر حقّ تعالى حضرتلرى كتاب اللهده ربّ الجيوش والجنود ومنتقم وقهار

برکمسنه حرکات وسکناتنی Se conformer à la volonté de Dieu
مشیّت بی علّت رحمنیّه‌یه ـ رضای باری‌یه تطبیق ایتمک
ارادهٔ Se résigner à la volonté de Dieu متابعت ایتمک
ارادهٔ الهیّه‌یه اظهار توکّل وتسلیمیّت ـ صمدانیّه‌یه متوکّل اولمق
رضا اللهه موافق طور ایله کچنمک Vivre selon Dieu ایتمک
C'est un homme de Dieu آدمسیدر ـ اهل اللهدر Jurer Dieu الله
اللهک اسم شریفنه قسم ایتمک Blasphémer le nom de
اسم ـ اللهک اسم شریفنی کفر ایله یاد ایتمک Dieu
شریفنی کنود ایله یاد ایتمک Prendre le nom de Dieu en
اسم اللهی ـ اللهک اسم شریفنی عبثه ذکر ایتمک vain
عبث یره لسانه آلمق C'est une chose terrible que de tom-
جناب حیّ قیّومک ید ber entre les mains du Dieu vivant
قهرینه گرفتار اولمق بر حالت هول انگیز دهشتفرما در
جناب خدای متعال Dieu rendra à chacun selon ses oeuvres
هر کسه کندو عملنه کوره مجازات ایده‌جکدر Le bras de
اللهٔ تعالینک ید قدرتی قاصر دکلدر Dieu n'est pas raccourci
بو خصوصده اللهک On reconnaît en cela le doigt de Dieu
پرمغی اولدیغی بدیدار وعیاندر
ارجع الی On dit d'un homme mort, qu'il est devant Dieu
ربّک امرینه امتثال ایله عازم دار بقا اولمشدر
On dit proverb., La voix du peuple est la voix de Dieu لسان
الخلق لسان الحقّدر ـ Et d'un homme à qui il est arrivé
quelque bonheur, sans qu'il y ait contribué par ses soins, que
cela lui est venu de la grâce de Dieu بو شئ فلان کشی‌یه
فلانه خدا ویردی اولمرق ـ ارسال الهی اولمرق کلدی
فلانه اللهدن کامش بر شیدر ـ کلدی
Dieu le veuille, plût à dieu. *A.* لعلّ الله *P.* بادا *T.* الله
Dieu m'en garde *A.* حفظ الله *T.* کاشکی اولیدی ـ ویرسون
مبیناد ـ مبادا *P.* À Dieu ne plaise *A.* معاذ الله ـ الله صاقلسون
ـ الله کوسترمیه ـ الله ایتمیه *T.* Dieu vous veuille bien
ouïr مرساد ـ انشاء الله ـ S'il plaît à Dieu الله قبول ایلیه ـ Avec l'aide de
Dieu, Dieu aidant *A.* بعون الله تعالی *P.* با یاورئ لطف
الله توفیق ویره ـ Dieu vous bénisse *T.* اللهک یاردمیله باری
ـ Dieu vous contente الله مراد ـ Dieu vous assiste الله مراد
الله ـ اللهسنی مصون ایلیه Dieu vous conserve ـ فوادکی میسّر ایلیه
ـ Dieu vous conduise حفظ باریده مستدام اول ـ سنی اسرکسون
ـ الله اوغورکی آچق ایلیه ـ الله ایشکی راست کتوره
الله توفیق باری بدرقهٔ طریقک اوله ـ Dieu vous le rende

جناب Le Dieu des miséricordes صفتلریله موصوف ومذکوردر
جناب Le Dieu jaloux جناب ربّ غفور ـ ربّ رؤف ورحیم
ربّ غیور Les attributs de Dieu صفات الهیّه La toute-puis-
sance de Dieu قدرت ما لا نهایت صمدانیّه La majesté in-
finie de Dieu عظمت بیحدّ وغایت لم یزلیّه Le culte d'a-
doration n'est dû qu'à Dieu seul فریضهٔ عبادت ونساکت
انجق جناب مالک الملک لم یزل طرفنه ادا اولنمق
لا اله Il n'y a qu'un seul Dieu en trois personnes اقتضا ایدر
ابن الله Le fils de Dieu الّا وحده موجود فی اقانیم ثلثه
حضرت عیسی جامع الوهیّت Jésus-Christ est Dieu-homme
حضرت بتول La Vierge est appelée la Mère de Dieu وبشریّتدر
مریم والدة الله اسمیله موصوفه در C'est une grâce de Dieu
لطف الهیدر ـ نعمت ربّانیّه در Une bénédiction de Dieu
ـ موهبهٔ الهیّه Un don de Dieu تأیید ربّانی ـ توفیق باری
بادئ Une protection visible de Dieu الله ویرکوسی ـ داد حقّ
بر اعانت واضحهٔ ـ نظرده مشهود بر حمایت ربّانیه در
بر شیئی Faire quelque chose pour la gloire de Dieu الهیّه در
حرمةً لجلال ربّ المتعال ایتمک Faire quelque chose pour
فی سبیل ـ بر شیئی لوجه الله تعالی ایتمک l'amour de Dieu
الله عشقنه ایتمک ـ حسبةً لله ایتمک ـ الله ایتمک Croire
عاشق بالله Aimer Dieu حضرت حقّه ایمان ایتمک en Dieu
جناب باری‌یه فریضهٔ تمجید وتعظیمی Honorer Dieu اولمق
ـ درگاه الهی‌یه مناجات ایتمک Prier Dieu ادا ایتمک
الله Louer Dieu درگاه حقّه ایفای فریضهٔ صلات ایتمک
مرحمت Demander pardon à Dieu تعالی‌یه حمد وثنا ایتمک
بی نهایت صمدانیّه‌دن استغفار ذنوب ایتمک Invoquer
اللهک اسم ـ لفظهٔ جلالی ذکر ایتمک le nom de Dieu
لطف وکرم Se recommander à Dieu شریفنی یاد ایتمک
مرحمت Avoir recours à Dieu الهی‌یه حوالهٔ نفس ایتمک
بیغایت جناب ارحم الرحیمینه التجا ایتمک Mettre sa
عنایت ـ کرم ربّ مجیده استناد ایتمک confiance en Dieu
باری‌یه وثاقت قلب ایله استناد ایتمک Mettre son espé-
مرحمت ربّ ذو الجلاله ربط امید ایتمک rance en Dieu
هر شیئی Prendre, recevoir toutes choses de la main de Dieu
اللهدن بیلمک Avoir la crainte de Dieu devant les yeux
مخافة اللهی بصر ـ مخافة اللهی دائما در پیش ایتمک
بصیرتدن دور ایلمامک Élever ses enfans dans la crainte
برکمسنه اولادینی مخافة اللهه آلشدررق تربیه ایتمک de Dieu

Il n'a pu souffrir une si cruelle diffamation تشهير قرين آثام كبيره‌دندر - قرين كبايردندر بو مقوله تشهير شديدى هضم ايده‌مدى

DIFFAMATOIRE. Qui est fait, qui est dit pour diffamer *A.* زشتار *P.* موجب التشهير - متضمّن الطعن - مستلزم الافضاح ديللندريجى - رسوايلق كتوريجى *T.* آميز || Écrit diffamatoire رسالهٔ موجبهٔ التشهير Libelle diffamatoire تأليف زشتار آميز Discours diffamatoire كلام مستلزم الافضاح Les faiseurs de libelles diffamatoires sont punissables par la loi طعن وتشهيرى متضمّن رسالات تأليفنه جسارت ايدنلر حسب القانون مستحقّ تأديبدرلر

DIFFAMER. Décrier, perdre de réputation *A.* تجريس - تسميع *P.* بد نام - زشتار كردن ذمّ - طعن - تشهير - تفضيح - جاريس - ديللندرمك - فصل ايتمك *T.* رسوا كردن - كردن فلانى ايتمك || Il l'a diffamé dans toutes les compagnies مجلس بمجلس تشهير ايلدى Il l'a diffamé par ses écrits فلانى تأليفاتيله عالمه تشهير ايلدى C'est se diffamer soi-même que d'écrire pour diffamer les autres آخرى تشهير سياقنده تحرير اوراق ايدن كشى نفسنى تشهير ايتمش اولور

Diffamé. *A.* مذموم - مذمّم - مفتضح *P.* رسوا شده - بد نام جاريس اولمش - ديللنمش *T.*

DIFFÉREMMENT. Diversement, d'une manière différente *A.* خير - بشقه درلو *T.* ديگر گونه *P.* على الاختلاف - مختلفاً كونه || Il a rapporté l'affaire différemment de ce qu'elle s'est passée مصلحتك صورت حالنى مختلفاً نقل ايلدى Les princes agissent différemment des particuliers ملوك وحمدارانك عمل وحركتلرى افراد ناسك حركتيله مختلفدر

DIFFÉRENCE. Diversité, dissemblance *A.* تفاوت - فرق - اويغونسزلق *T.* نا يكسانى - ديگر گونى - نا هموارى *P.* اختلاق فرق قاحش essentielle || Grande différence بشقه‌لق - فرق جزئى légère Il y a grande différence entre l'un et l'autre واجب الاعتنا بينلرنده فرق عظيم Différence de personnes, de sexe, d'âge اشخاصك وار در وجنس وسنّك فرق واختلافى

On dit aussi, Faire la différence, pour dire, faire la distinction d'une chose, d'une personne *A.* تشخيص - تمييز *P.* از برى برندن آيرمق *T.* هم ديگر فرق كردن || Je connais

الحمد لله *T.* Grâce à Dieu, Dieu merci *A.* مكافات ايليه شكر الله - اللهه حمد وشكر اولسون

Au nom de dieu. *A.* حرمةً لاسم الله *T.* الله ايچون اولسون - اللهك اسم شريفى حرمتنه اولسون - Pour l'amour de Dieu *A.* لله تعالى *T.* الله عشقنه اولسون - Bon Dieu! grand Dieu! vrai Dieu! Termes d'admiration, d'étonnement *A.* سبحان *P.* حسبنا الله ونعم الوكيل - لا حول ولا قوّة الّا بالله - الله *T.* الله الله - Dieu! Bon Dieu! mon Dieu! Sorte d'exclamation *A.* يا ربّ *P.* خدايا *T.* الله - ربّم || Bon Dieu, ayez pitié de moi! يا ربّ بكا مرحمت ايله

Sur mon Dieu, Devant Dieu, Dieu m'en est témoin *A.* اشهد الله عظيم الشان شاهد عدلدر كه *T.* بالله تعالى

Pour affirmer qu'on n'a point fait une chose, on dit, Dieu sait si je l'ai fait بو فعلى ايتمش ايسه‌م جناب عارف الخفايانك رعنا معلوميدر Dieu sait si j'en ai eu la pensée بو مقوله شئ فكرمه كلمش ايسه جناب عارف القلوب والضمايرعندنده معلومدر

Par la grâce de dieu. Formule dont les princes souverains se servent dans leurs titres *A.* بلطف الله تعالى

On dit proverb., d'un prince souverain qui n'en reconnaît aucun autre au-dessus de lui, qu'il ne relève que de Dieu et de son épée سلطنتنى مقارنت توفيق جناب ربّ قديرله وقوّت قاهرهٔ شمشير عدو تدمير اياه مؤيّد عدّ ايدر

On dit de toute personne qui a un grand attachement à quelque chose que ce soit, qu'elle en fait son Dieu فلان شيئه عبادت ايدر || Il n'aime que les richesses, il en fait son Dieu مالدن غيرى يه محبّتى يوقدر انجق آكا عبادت ايدر

DIFFAMANT. Qui diffame. *A.* موجب التفضيح - مفضّح *P.* || ديللندريجى - رسواى ايديجى *T.* رسوا ساز - زشتارى آور Cela est bien diffamant بو كيفيّت خيليجه موجب التفضيحدر

Discours diffamans, Paroles diffamantes *A.* pl. مندبات - ديللندريجى سوز *T.* زشتار *P.* مخزيات

DIFFAMATEUR. Celui qui diffame *A.* مجرّس - طعّان - طاعن *T* ديللندريجى - فصّال زشتار كننده *P.* ذمّام - Diffamateur public ذمّام عالم - فصّال عامّه Diffamateur insigne مشهور بر فصّال

DIFFAMATION. Action par laquelle on diffame quelqu'un. V. Diffamer || La diffamation du prochain est un grand péché تجريس

ces tableaux, ces personnes, j'en sais faire la différence بو تصویرات وبو اشخاص معلومم اولمغله بینلرینی تشخیص وتمییز ایده بیلورم

En Logique, Différence, signifie la qualité essentielle qui distingue entre elles les espèces d'un même genre *A.* فصل || Une définition est composée de genre et de différence هر تعریف جنس وفصلدن مرکّبدر

En termes de Mathématique, c'est l'excès d'une quantité sur une autre *A.* فضل العدد *P.* زیادگی شمار *T.* صایینک آلتینک درت || La différence de 6 et de 4 est 2 آرتقلغی اوزرینه فضل عددی ایکیدر

DIFFÉRENCIER. Distinguer *A.* از *P.* تمییز - تفریق - فرق آیرمق *T.* بشقه‌لتمق - هم دیگر فرق کردن || Cela sert à les différencier فلان شیٔ فلان شیٔلرک فرق وتمییزینه مدار اولور Une bonne définition doit différencier le genre de l'espèce بر تعریف صحیحده جنس ایله نوعک تفریق وتمییزی لازمدر

DIFFÉREND. Débat, contestation *A.* منازعة pl. منازعات *P.* نزاع - چکشمه *T.* ستیز || Faire naître un différend بر منازعه پیدا ایتدرمک - احداث ایتدرمک Apaiser, assoupir un différend منازعه‌یی تسکین ایلمک - نزاعی بصدرمق

Il signifie aussi, la chose contestée *A.* مادّة منازع فیها *P.* کار ستیز آمیز *T.* نزاعلو مادّه || Il faut partager le différend par la moitié مادّهٔ منازع فیهایی نصفیت اوزره فصل ایتملو در

DIFFÉRENT. Divers, qui n'est point le même *A.* مختلف - گوناگون *P.* متشاخص - متنوّع - متغایر - متخالف - بری - بری برینه اویغونسز - بشقه *T.* نا برابر - دیگر گون مزاج || Ils sont différents d'humeur, de langage برندن بشقه مختلف المزاج - ولسان جهتیله بینلرنده اختلاف وار در Ils sont différens d'opinion, de sentiment رأی والساندرلر آرای متخالفه Opinions différentes وفکرده اختلافلری درکار در Moeurs différentes آداب واخلاق متنوّعه Ce sont choses bien différentes خیلی مرتبه مختلف وگوناگون شیٔلر در Ce mot a plusieurs sens différents بو لفظک متعدّد ومختلف معنالری گوناگون معنالری وار در - On dit proverb. de deux choses qui sont extrêmement différentes, qu'elles sont différentes comme le jour et la nuit ما بین السماء والسمک کبی بینلرنده بینلرنده اولان فرق بین السماء والسمکدر - فرق کلّی وار در

DIFFÉRER. Retarder, remettre à un autre temps *A.* عوق - پس انداختن *P.* تعلیق بوقت الآخر - تأخیر - تعویق صکره‌یه - کیجکدرمک *T.* پسمانده کردن - دیرنگیدن - بر || Différer une affaire وقت آخره قویمق - براقمق مصلحتی la différer de jour en jour مصلحتی تأخیر ایتمک لیت ولعلّ ایله تأخیر ایتمک - کوندن کونه عوق وتأخیر ایتمک Ne différez point d'y aller اول طرفه وارماکی تعویق ایلمه Ne différez point de donner ordre à vos affaires امورکه نظام Partez sans différer بلا ویرمکده تجویز عوق وتأخیر ایلمه تأخیر عزیمت ایله

Différer un paiement *A.* تسویف - مطاولة - مماطلة - امتطال وقتنی اوزادوب *T.* پسمانده کردن - دیرنگانیدن *P.* کیجکدرمک

On dit proverb., Ce qui est différé n'est pas perdu *A.* دیر سیج کلور کوچ کلمز *T.* آید درست آید

Différé. *A.* - دیرنگیده *P.* رهین بالعوق والتأخیر - متأخّر - کیجکدرلمش *T.* تأخیر کرده - باز مانده - پسمانده شده صکره‌یه قالمش

DIFFÉRER. Être divers, n'être pas de même *A.* تفاوت - نا هموار - دیگر گون بودن *P.* تباین - فرق - اختلاف اویمامق - بشقه درلو اولمق *T.* نا یکسان بودن - بودن || Ils diffèrent en un point بینلرنده بر مادّه‌ده اختلاف وار Ils conviennent en plusieurs choses, mais ils diffèrent en cela بینلرنده وافر امورده موافقت ایلدیلر انجق فلان مادّه‌ده اختلاف وار در Un homme ivre ne diffère en rien de la bête سکران اولان آدمک بهیمه‌دن هیچ فرقی یوقدر

DIFFICILE. Qui est malaisé, qui donne de la peine *A.* عسیر || صعوبتلو - کوچ *T.* دشوار *P.* مشکل - صعاب pl. صعب - Une entreprise difficile عزیمت صعب الحصول Cela est difficile à faire یاپلمسی دشوار بر شیٔدر Ce texte de l'Écriture-Sainte est difficile à expliquer کتاب اللهک فلان محلّنده‌کی نصّی عسیر التفسیر در Un homme de difficile accès صعب الوصلت بر آدم Métal difficile à travailler عسیر Un homme difficile à gouverner اداره‌سی الاعمال بر معدن Un mot difficile à prononcer, à retenir تلفّظی کوچ بر آدم Il est d'une humeur difficile مزاجی وحفظی دشوار بر لفظ

حلّ مشكل ايتمك Résoudre une difficulté بر طرف ايتمك
تولید Faire naître des difficultés حلّ عقدهٔ اشكال ايتمك ـ
صعوبتلر پيدا وايجاد ايتدرمك ـ صعوبات واشكالات ايتمك
بر مشكلدن صرف انظار Passer par-dessus une difficulté
بر مشكل در ميان Proposer une difficulté التفات ايتمك
بر صعوبت بسط وايراد ايتمك ـ ايتمك Le noeud de la
difficulté عقدهٔ اشكال Le point de la difficulté ـ نكتهٔ اشكال
دقيقهٔ عسرت واشكال Il y a bien des difficultés dans cet auteur
بو تاليفده وافر مشكلات وار در Cela ne souffre, ne reçoit point de difficulté بو خصوص هر نوع صعوبتدن بريدر
بو تكليف بر Cette proposition ne souffre point de difficulté
بر درلو صعوبته متحمّل دكلدر ـ محلّ صعوبت دكلدر

On dit, Faire difficulté de quelque chose, pour dire, y avoir de la répugnance, en faire scrupule *A.* استصعاب *P.* دشواری *T.* نمودن كوجلك كوسترمك ـ كوجسنمك ‖ Il y a des gens qui ne font difficulté de rien بعض كسان هيچ بر شيئی استصعاب ايتمزلر Il fait difficulté de se charger de l'affaire ـ مصلحتی در عهده ايلمكی استصعاب ايدر Et faire difficulté, faire des difficultés sur quelque chose, former des difficultés, pour dire, alléguer des raisons contre *A.* تصعيب ايشی كوجلشدرمك *T.* كاررا دشوار ساختن *P.* المصلحة

Difficulté. Obscurité, endroit difficile à entendre *A.* مشكل pl. غوامض pl. غامضات *P.* دشواری pl. مشكلات ـ غامض ـ كوچ يرـ كوجلك *T.* جای دشواری ـ ‖ Les commentateurs passent rapidement sur les difficultés مفسّرين راست كلدكلری غوامض ومشكلاتدن چاپك شيوبشورلر

Sans difficulté. Indubitablement, sans doute *A.* بلا صعوبة ـ *T.* بی دشواری *P.* بلا اظهار الصعوبة ـ من غير عسرة كوجلك كوسترميدرك ـ كوجلك ايتميدرك

DIFFICULTUEUX. Qui se rend difficile sur tout *A.* صعب جتين خويلو *T.* دشوار خوـ مشكل پسند *P.* معياص ـ الخلق چپره‌شك خويلوـ

DIFFORME. Laid, défiguré *A.* سميج pl. سماج ـ قبيح الهيئة زشت ـ بد اندام ـ زشت *P.* قبيح الخلقة ـ قبيح المنظرـ ياقشقسز ـ چركين *T.* بد منظرـ گست ـ پيكر ‖ Visage difforme چهرهٔ زشت پيكرـ وجه قبيح المنظر Cela le rend tout difforme فلان شیٔ فلانی كلّيًا بد منظر ايدر Ce bâtiment est difforme ـ قبيح المنظر درـ بو بنا قبيح الهيئة در

چپره‌شك خويلو آدمدر ـ مشكل بر آدم در Cette affaire est de difficile discussion صعب المباحثه بر مصلحتدر Homme difficile à contenter ارضاسی مشكل بر آدم

En parlant d'un endroit de difficile accès, on emploie les mots *A.* صعب الوصول ـ منيع *P.* دشوار رس *T.* چپارز ‖ Une montagne de difficile accès برجبل منيع ـ برجبل صعب الوصول

Et en parlant des ouvrages d'esprit *A.* معقّد ـ غامض ـ عويص *T.* دشوار ـ دشوار فهر *P.* عسير الفهم ـ مغلق ـ آكلاشلمه‌سی ‖ Un auteur difficile à entendre غامض ومغلق بر تاليف ـ كوچ

Affaires difficiles. *A.* pl. معمسات الامور ـ امور عويصة ـ چپره‌شك ايشلر *T.* كار دشوار *P.* امور معقّدة ـ امور مشكلة ـ چتين ايشلرـ Temps difficiles, les temps de guerre, de désordres, de troubles, de disette *A.* ايّام عميسة ـ اوقات الشدّة ـ كوچ *T.* هنگام سختی ودشواری *P.* ايّام مظلمة ـ والصعوبة وقتلر ـ On dit, qu'un homme est difficile, pour dire, qu'il est malaisé à contenter. V. Difficultueux.

DIFFICILEMENT. Avec difficulté *A.* بالعسرة ـ عسيرًا ـ بالصعوبة ‖ Vous ne sauriez passer par-là que difficilement كوجلك ايله *T.* با دشواری *P.* اول طرفدن عسرت ايله مرور On compose difficilement بالصعوبه انشا ايدر On change difficilement de caractère ايده‌جكسك تبديل خصلت ايتمك عسير ودشوار در

DIFFICULTÉ. Ce qui rend une chose difficile *A.* عسرت ـ كوجلك *T.* دشواری *P.* اشكال ـ عسرـ صعوبات pl. صعوبت ‖ Légère difficulté صعوبت خفيفه Petite difficulté مشكللك ـ Cette affaire est pleine de difficultés بو ماده‌ده صعوبت جزئيّه بو ماده مالامال انواع اشكالاتدرـ صعوبات كثيره وار در Vous trouverez de la difficulté à obtenir cela بو ماده‌نك تحصيلنده دوچار عسرت اولهجقك دركار در Difficulté de parler عسر نفس de respirer عسر نطق وكلامـ عسر لسان d'avaler عسر بلع Difficulté d'urine عسربول La difficulté des chemins, des passages يوللرك ـ صعوبت مسالك ومعابر Surmonter toutes sortes de difficultés وكچيدلرك جارزلغی هر نوع صعوبتك دفعنه ـ كافّهٔ صعوباته غالب كلمك Former une difficulté خلق برنوع عسرت ظفرياب اولمق Apporter une difficulté اتيان عسرت ايتمك وايجاد ايتمك Examiner une difficulté برصعوبتك كنهنی تفتيش واستقصا Lever une difficulté عسرتی ـ عسرتی دفع ايتمك ايتمك

Il se dit figur. des choses morales *A.* اشنع - اقبح - قبيح *P.* جركين *T.* زشت - بد گناهدن اقبح واشنع بر شئ يوقدر || Rien n'est plus difforme que le vice

DIFFORMER. Terme de Palais. Ôter la forme *A.* تغيير - تغيير قيللغى - بوزمق *T.* نا ساز كردن *P.* تغيير الهيئة - الصورة بوزمق || Il est défendu aux orfèvres de difformer les monnaies قويومجيلرك هيئت سكه‌يى تغيير ايامارى خصوصى ممنوعدر

Difformé. *A.* متغيّر الهيئة *P.* نا ساز كرده *T.* قيللغى بوزلمش

DIFFORMITÉ. Défaut dans les proportions *A.* قبح الهيئة - نا در برابرئ صورت - زشت پيكرى *P.* عيب الاسلوب فلان *T.* قيللق ياقشقسزلغى || Cela fait une grande difformité اسلوبك عيب وقبحنه - شئ عظيم قبح هيئته باعث اولور بدى - زشتى *P.* شناعت - قبح *A.* - Figur. باعث اولور گناهك *T.* بدلك - جركينلك || La difformité du vice قبح وشناعتى

DIFFUS. Qui est long, qui est très-étendu dans ses discours *A.* مطنب الكلام - مسهب - طويل المقال *P.* دراز گفتار - تطويل كلامه مايل - اوزون سوزلو *T.* بسيار سخن فلان كشى تقريرى || Cet homme plaide bien, mais il est diffus دعوايه ماهر ايسه‌ده بغايت تطويل كلامه مايلدر

DIFFUSÉMENT. D'une manière diffuse *A.* على وجه التطويل با بسيار گويى - بدراز گويى *P.* على طريق الاسهاب - اوزون اوزادى‌يه - سوزى اوزادارق *T.* على وجه التطويل تكلّم ايدر || Il parle diffusément

DIFFUSION. Terme de Physique. Il se dit des fluides en parlant de l'action de se répandre, et de l'état de ce qui est répandu *A.* انتشار *P.* ياشش *T.* طاغلمه - يايلمه || Diffusion de lumière طاغلمه‌سى - آيدينلغك يايلمه‌سى - انتشار ضيا

Il se dit figur. du discours, du style, lorsqu'il est trop abondant en paroles *A.* كثرت الكلام - طغيان الكلام *P.* بسيارئ گويى - پر گويى - سخن *T.* سوز طاشقنلغى || Son style est clair, mais il y a un peu trop de diffusion سبك وعباره‌سنده نقاهت وار در امّا طغيان كلام زياده‌جه در

DIGASTRIQUE. Il se dit de certains muscles qui ont comme deux ventres *A.* ذو الجوفين || Le muscle digastrique de la mâchoire inférieure فقم اسفلك عضلهٔ ذات الجوفينى

DIGÉRER. Faire la coction des alimens qu'on a pris *A.* هضم *P.* نجوع - استمراء - *T.* الزيدن - گواريدن سيندرمك || Digérer les viandes, les alimens لحوم واطعمه‌يى هضم ايتمك Son estomac est faible, il ne digère pas bien ضعف معده‌سى تقريبيله لايقى اوزره هضم ايده‌مز

On dit, que des humeurs, des urines ne sont pas digérées, pour dire, qu'elles ne sont pas dans l'état où elles doivent être *A.* غير ناضج *P.* نا پخته *T.* پشمامش دكل - پشكين

Figur. Examiner, discuter une affaire, la réduire par la méditation dans l'ordre, dans l'état où elle doit être *T.* فكر ناضج مصلحتى فكر ناضج ايله نصاب كماله - ايله مطالعه ايتمك - Et souffrir quelque chose de fâcheux *T.* ابلاغ ايتدرمك || Il ne peut digérer le mauvais traitement qu'on lui a fait حوصله‌يه صغدرمق - هضم ايتمك Digérer un affront حقّنه ايتدكلرى سوء معامله‌يى هضم ايتمك Cela est bien dur à digérer تحقيرى هضم ايده‌مز حوصلهٔ تحمّلده صغدرلمسى - هضمى كوجدر خيلى مشكلدر

Digéré. *A.* مهضوم *P.* گواريده *T.* سينمش

DIGESTIF. Qui aide à la digestion *A.* مسهّل - هضّام - هاضم سفوف هضّام || Poudre digestive الهضم *P.* گوارنده *T.* سيندريجى - Remède digestif دوا - دواى هاضم - هضمى تسهيل ايدن

Et ce qui mûrit les plaies, et les amène à suppuration *A.* منضج *P.* پخته ساز *T.* پشوريجى || La fiente de chèvre est un bon digestif pour les plaies كچى كوبره‌سى جراحاتده بر منضج قوىّ التأثير در

DIGESTION. Coction des viandes dans l'estomac *A.* هضم *P.* سينمه *T.* گوارش || Cela aide à la digestion فلان شئ معين مسهّل هضمدر - trouble la digestion هضمدر محل هضمدر empêche la digestion مانع هضدر

Et disposition des apostèmes, des abcès à mûrir, à entrer à suppuration *A.* نضج - انتضاج *P.* پختگى *T.* پشمه || Les tumeurs des enfans sont de facile digestion اورام اطفال سهل الانتضاجدر

DIGNE. Qui mérite quelque chose *A.* مستحقّ - لايق *P.* كركلو *T.* شايسته - سزا - شايان - سزاوار || Digne de louange شايان مدح وثنا de récompense مستحقّ مكافات de mépris مستحقّ شايستهٔ تأديب de punition سزاوار تحقير de mort آوبختنى - صلبه شايسته de la corde كشتنى - قتله سزا - قتل

سزاوار عفو Il était digne de grâce, de pardon آصیله‌جق - بوندن احسن واعلا معامله‌یه digne d'un meilleur traitement بو منصبه لایق Il n'est pas digne de cette charge لایق ایدی مستحق محبّت Digne d'être aimé دکلدر Il n'est pas digne qu'on le regarde طرفنه امالهٔ نگاه التفاته شایان دکلدر Cet homme est n'est pas digne de vivre سزاوار حیات دکلدر Témoin digne de croyance شایان امنیّت واعتماد بر آدمدر شایان وثوق وامنیّت اولان شاهد digne de foi

On dit d'un fort honnête homme, que c'est un digne homme *A.* کامل الاهلیّة *P.* آزرمند *T.* اهلیتلو - Et d'un homme très-capable de remplir un emploi, que c'est un digne sujet *A.* اهل *P.* درخور *T.* کرکلو - ارباب - Il s'emploie aussi presque dans le même sens en différentes phrases *A.* جدیر - الیق - لایق *P.* بو مقوله *T.* کرکلو سزا - درخور || Un fils digne d'un tel père والده لایق بر ولد C'est une digne récompense de ses travaux ایتدیکی زحمتلره جدیر والیق بر مکافاتدر

DIGNEMENT. Selon ce qu'on mérite *A.* علی ما - کما هو اللایق *T.* لایقی *P.* کما هو الیق - بر وجه الیق - سزاوارانه - بر وجه حقّه - هو اللایق || Je ne vous en saurais remercier dignement کرکی کبی - اوزره طرفنه مراسم تشکری کما هو اللایق ادا ایده‌مم Il a été dignement récompensé بر وجه الیق مظهر مکافات اولمشدر - On dit, qu'un homme s'acquitte dignement de sa charge مقتضای مأموریتنی کما هو اللایق اجرا ایدر qu'il se comporte dignement کما هو اللایق عمل وحرکت ایدر Cet homme fait dignement les choses فلان کمسنه هر ایشی بر وجه کافهٔ اموری کما هی حقّها اداره ایدر - الیق ایدر

DIGNITAIRE. Qui est revêtu d'une dignité *A.* صاحب المسند *T.* پوست صاحبی بلند جاه - جاهدار *P.* اصحاب المساند *pl.* - مساند سامیه صاحبلری || Les grands dignitaires de l'État بلند جاهان سلطنت - عظمای رجال دولت

DIGNITÉ. Mérite, importance *A.* رفعت القدر - علوّ القدر *P.* اولولق *T.* برتریٔ قدر - بلندیٔ آزر || La dignité de la matière requiert ماده‌نک علوّ قدری بونی ایجاب ایدر... Selon la dignité du sujet صددک رفعت قدرینه کوره

Il signifie aussi, élévation, distinction éminente *A.* علوّ الشان Soutenir بیوکلمک *T.* برتری - بزرگی *P.* عظمت الشان - la dignité de son rang عهده‌سنده اولان رتبه‌نک علوّ شانینی Cela ne répond pas à la dignité de son caractère وقایه ایتمک

On dit, qu'un homme parle avec dignité, pour dire, qu'il parle d'une manière digne du caractère qu'il soutient رتبه‌سنک عظمت شانینه جسپان دکلدر وجه شانینه لایق اولدیغی Agir avec dignité اوزره تکلّم ایدر Faire les choses avec dignité وجهله حرکت ایتمک Il y a beaucoup de dignité dans ses manières شانینه لایق اوله‌جق وجهله ایتمک اوضاع واطوارنده آثار علوّ ورفعت بدیدار وعیاندر

DIGNITÉ. Charge, office considérable *A.* منصب *pl.* مناصب - مقام - پوست *T.* جاه *P.* مساند *pl.* مسند - || Grande dignité منصب جلیل Souveraine dignité مسند اعلا Suprême dignité منصب نو پیدا - منصب جدید Nouvelle dignité مسند سامی Parvenir aux dignités مناصب سامیه‌یه واصل اولمق

DIGRESSION. Ce qui est dans un discours hors du principal sujet *A.* استطراد *pl* استطرادات || Longue digression استطراد طویل Digression ennuyeuse استطراد ملال انگیز Courte digression استطراد قصیر ومختصر Digression agréable بر استطراد Cet auteur est plein de digressions inutiles بو تألیف لطیف اسطرادات بیهوده ایله مالامالدر

DIGUE. Amas de terre, de pierres, de bois, etc. pour servir de rempart contre l'eau *A.* بند *pl.* بنود - سدّ الماء *pl.* سدود *T.* صو دلنگ - ورغ - برغ - بند *P.* عرم *pl.* عرمة - الماء صو بندی - انشای بند ایتمک || Faire une digue بندی صو بندی فتح وگشاد ایتمک Ouvrir une digue بنا ایتمک Rompre la digue صو بندینی کسر ونقض ایتمک Les digues de Hollande فلمنکده واقع صو بندلری

Il se dit figur. pour Obstacle *A.* سدّ الممانعة || Quelle digue opposer à une licence si effrénée? بو رتبه‌ده تسیّب مطلق صورتنی کسب ایتمش خلاعت اخلاقک ضبطنه مدار اولمق عجبا نه کونه سدّ ممانعت حواله اولنمق اقتضا ایدر

DILACÉRATION. Action de dilacérer. V. Dilacérer.

DILACÉRER. Déchirer quelque chose, mettre en pièces avec violence *A.* تمزیق - شقّ *P.* پاره پاره کردن - دریدن *T.* پرتمق - پارچه پارچه ایتمک

DILACÉRÉ. *A.* ممزوق - منشقّ *P.* پاره پاره شده - دریده *T.* پارچه پارچه اولمش

DILAPIDATION. Dépense folle et désordonnée *A.* سرف -

P. اتلافات pl. اتلاف - تلف - اسرافات pl. اسراف
عبث يره مال خرجی T. پراکندگی مال - اسرافسازی - تلفکاری

DILAPIDER. Dépenser follement A. اسراف الاموال - اسراف
اسراف مال - پراکندیدن مال P. اتلاف الاموال - اتلاف -
عبث يره مال خرج ايتمک T. کردن

DILAPIDÉ. A. اسراف کرده P. رهين بالاسراف - مسروف
عبث يره خرج اولنمش T.

DILATABILITÉ. Terme de Physique. Propriété de ce qui est dilatable A. خاصّة - خاصّهٔ پهنا پذيری P. خاصّة الانبساطيّة
|| La dilatabilité de l'air T. يايلمه خاصّه‌سی گستريدگی
هوانک خاصّهٔ انبساطيّه‌سی

DILATABLE. Ce qui est susceptible de dilatation A. قابل
يايلمغه قابليتلو T. گستردنی - امکان پذيرپهنايی P. الانبساط
|| L'air est dilatable هوا قابل انبساطدر

DILATATION. Extension, relâchement A. انبساط - تبسّط P.
|| La dilalation d'une plaie T. يايلمه گستريدگی - پهن سازی
ياره‌نک يايلمه‌سی

DILATER. Élargir, étendre A. تبسيط P. - پهن ساختن
|| La chaleur dilate les pores T. آچوب يايمق - يايمق گستردن
شدّت حرارت باعث تبسّط مسامات اولور La tristesse resserre le coeur, mais la joie le dilate حزن واندوه
قلبی قبض ايلديکی کبی فرح وسرور انبساطنی مستلزمدر
L'air se dilate هوا منبسط اولور

DILATÉ. A. منبسط P. پهن شده - گسترانيده T. يايلمش

DILATOIRE. Terme de Palais. Qui fait différer A. موجب
کيجکدريجی T. دير کننده P. موجب الامهال - التسويف

DILEMME. Argument composé de deux propositions arrangées de façon que, soit que l'adversaire accorde l'une ou l'autre, la conclusion est toujours contre lui A. برهان مبکت علی کلا
علی کلا التقديرين || Dilemme sans réplique التقديرين
جواب قبول ايده‌ميه‌جک بر برهان مبکت

DILIGEMMENT. Promptement, avec diligence A. علی - عجالةً - مسارعةً - سريعاً - مستعجلاً - علی وجه الاستعجال - العجلة - چاپک - تيز T. بشتابی - بزودی - بچاپکی P. بالسرعة
سريعاً ومستعجلاً ايش || Travailler diligemment عجله ايله
غايت عجله ايله کلدی Il est venu fort diligemment ايشلمک

DILIGENCE. Prompte exécution A. عجلة - مسارعت - سرعت
|| عجله - چاپکلک - ايوه‌جيلک T. شتابی - چاپکی P.

Travailler avec diligence سرعت ايله ايش ايشلمک Aller en diligence چاپک کتمک - سرعت ايله کتمک On dit, Faire diligence, pour dire, faire une chose promptement A.
|| Ce courrier a fait diligence چاپکلک ايتمک T. زودی نمودن P. استعجال بو اولاق استعجال ايلدی

Il se dit aussi en termes d'affaires, et signifie poursuite A. تعقيب P. درپی شتافتن T. پسنه دوشمک || Faute de diligence, l'instance périt au bout de trois ans مصلحتک تعقيبنه اقدام اولنمديغی حالده صلاحيّت دعوا اوچ سنه‌ختامنده ساقط اولور Faire ses diligences مادّه‌نک پسنه دوشمک

Il signifie aussi, soin, recherche exacte A. اقدام - سعی P.
|| J'ai fait toutes mes diligences pour venir à bout d'un tel dessein فلان مرامک تحصيلی ايچون صرف ما حصل اقدام ايلدم

DILIGENCE. Espèce de voiture de voyage qui va plus vite que les autres voitures A. عجلة شديد الجری P. گردونهٔ تيز منزل عربه‌سی T. رو

DILIGENT. Prompt à faire les choses, expéditif A. سريع - ايوه‌کن - چاپک T. چاپک وچالاک P. عجيل || Valet diligent عجيل خدمتکار Courrier diligent چاپک وچالاک بر اولاق

Et soigneux, laborieux A. مقدام P. ورزشکار T. چالشقان || Écolier diligent مقدام بر طالب Diligent en ses affaires امورنده مقدام وورزشکار

DILIGENTER, au neutre et se DILIGENTER. Agir diligemment A. Il - ايوه‌مک - چاپکلک ايتمک T. زودی نمودن P. استعجال
|| Il est aussi actif A. تعجيل P. زود روانيدن T. ايوه‌درمک
Il faut diligenter cette affaire بو مادّه‌يی تعجيل ايتملو در

DILUVIEN. Qui a rapport au déluge A. طوفانیّ || En parcourant les montagnes, on trouve encore les traces des eaux diluviennes جبالدن اثنای مروورده سيول طوفانک آثاری الی الآن بولنور

DIMANCHE. Premier jour de la semaine A. يوم احد P. يکشنبه
بازار کونی T.

DÎME. C'est ordinairement la dixième partie des grains, des fruits et d'autres choses qui se payent aux seigneurs A. عشر
|| Lever les dîmes T. اوندرلق - دهيوده - دهيک P. اعشار pl.
Affermer les dîmes اعشاری ملتزمه اعشاری تحصيل ايتمک

الزام ایتمک

DIMENSION. Étendue des corps *A.* بعد pl. ابعاد || Les trois dimensions *A.* ابعاد ثلثة *P.* سه دوری - سه ماه Le corps solide a trois dimensions, la longueur, la largeur et la profondeur جرم ثابتده ابعاد ثلثه وار در که طول وعرض وعمقدر Il a pris toutes les dimensions de ce bâtiment بو بنانک کافهٔ ابعادینی مساحه ایلدی

Figur., Prendre des dimensions dans une affaire, c'est prendre les mesures nécessaires pour y réussir *T.* بر مادّه‌یی مقیاس مقیاس عقل ایله تقدیر ایتمک - عقل ایله مساحه ایتمک || Il a échoué dans son projet, parcequ'il n'avait pas bien pris ses dimensions ایتدیکی تدبیر مقارن یسر وظفر اولهمدی زیرا مقدّما اقتضاسنه کوره مقیاس عقل ایله تقدیر اولنمامشیدی

DÎMER. Avoir droit de lever la dîme *A.* تعشیر *P.* دهیوده اوندهلق صالمق *T.* دهیوده انداختن - گرفتن

Dîmé. *A.* معشّر *P.* دهیوده ناک *T.* اوندهلقلو

DÎMEUR. Celui qui recueille les dîmes *A.* عشار *P.* دهیوده اوندهلقجی *T.* دار

DIMINUER. Amoindrir quelque chose, en retrancher une partie *A.* ایراث النقصان - تقصیر - ایراث الکسر - تنقیص - تقلیل *P.* اکسلتمک - آزالتمق *T.* کاست ساختن - کاهیدن - کم کردن || Diminuer la portion سهمی تنقیص ایتمک Diminuer sa dépense دوچار مصرفنی تقلیل ایتمک Son malheur a diminué son crédit اولدیغی فلکزدهلک تقلیل اعتبارینه سبب اولمشدر Sa mauvaise conduite a diminué son autorité سوءحرکتی قوّت حکومتنک نفوذ وحکومتنه باعث کسر - تنقیصنه سبب اولمشدر Sa grande dépense a diminué son bien کثرت ونقصان اولمشدر ایتدیکی مصارف - مصارف تقلیل مالنه سبب اولمشدر جسیمه تقریبیله مالنه کسر ونقصان عارض اولمشدر

Et devenir moindre *A.* تنزّل - انتقاص - تنقّص *P.* کاستن - کم گشتن کسب النقص والقصور - اقتصار *T.* حرارت نقصان بولمق - اکسلمک || La fièvre diminue Sa vue diminue قوّت باصره‌سی مشرف تنقّص اوزره در Ses forces diminuent قوای طبیعیّه‌سی تنزّلده در اقتصار در Les jours diminuent dès la Saint-Jean فلان کوندنصکره وقت Diminuer de prix فلان شیئک نهار تنزّل وانتقاص ایدر Diminuer à vue d'oeil طرفة بهاسی کسب نقصان ایتمک العینده کسب نقص وقصور ایتمک

DIMINUTIF. Terme qui adoucit ou diminue la force du mot dont il est formé *A.* اسم التصغیر

DIMINUTION. Amoindrissement, retranchement d'une partie de quelque chose *A.* کسر - نقص - نقصان *P.* کمی - کاست *T.* اکسلمه || Grande diminution نقصان عظیم Diminution considérable کلّیتلو نقصان - نقص کلّی Son autorité a souffert quelque diminution قوّت حکومتنه نوعما کسر ونقصان عارض اولدی

Et rabais *A.* هبوط - انحطاط - تنزّل *P.* فرونهاد - تنزیل *T.* ایندرمه - ایندره || Diminution de taxe ویرکونک تنزّلی Diminution de prix بهانک تنزّل - ثمنک هبوط وانحطاطی Faire diminution بهانک اینمه‌سی - وانحطاطی تنزیل Ce fermier demande de la diminution بو ملتزم مال ایتمک Cette paroisse prétend diminution de taille مقطوعک تنزیلنی طلب ایدر فلان محلّهنک اهالیسی تنزیل تکالیف ادّعاسنده درلر

DINDE. Poule d'Inde *A.* دجاجة هند *P.* ماکیان هندی *T.* هند طاوغی

DINDON. Coq-d'Inde *A.* دیک هند *P.* خروس هندی *T.* ارکک هند طاوغی

DINDONNEAU. Petit dindon *A.* فرخ الدجاجة هند *P.* هند طاوغی پلازی *T.* جوزهٔ ماکیان هندی

DÎNÉE. Le repas que les voyageurs font à dîner *A.* هجوریّ یمکلک *T.* چاشت مسافران - چاشت رهروان *P.* الإبنا السبیل - Et le lieu où l'on va dîner en voyageant یولجیلرک اویله یمکی - یمکلک یری *T.*

DÎNER. Prendre un repas vers le milieu du jour *A.* تضمّی اویله یمکنی *T.* چاشت خوردن *P.* اکل الطعام الهجوریّ - اویله یمکنه دعوت ایتمک || Inviter à dîner یمک

DÎNER ou DÎNÉ. Repas qu'on fait vers le milieu du jour *A.* اویله *T.* چاشت *P.* طعام نصف النهار - طعام هجوریّ اویله یمکی وقتی || L'heure du dîner قوشلق یمکی - یمکی - اویله طعامندنصکره - بعد الطعام الهجوری Après dîner قوشلق یدکندنصکره

DIOCÈSE. Certaine étendue de pays sous la juridiction d'un évêque *A.* حوزة الحکومة المولی *P.* قلمرو منلا *T.* بر منلانک || Il y a tant de paroisses dans ce diocèse تحت حکومتنده اولان قضا شو قدر بو منلانک تحت حکومتنده اولان قضا

شو قدر ناحیه‌دن عبارتدر - محلّه‌دن عبارتدر

DIPLOMATE. Homme qui s'occupe de la diplomatie, qui est versé dans la diplomatie *T.* علم - علم معاملات دوله واقف معاملات دوله آشنا

DIPLOMATIE. Science des rapports, des interêts de puissance à puissance *T.* علم المعاملات الدول

DIPLOMATIQUE. La partie de la politique qui traite du droit des gens *A.* بحث عن حقوق الملل

On appelle, Corps diplomatique, la réunion des ambassadeurs étrangers qui sont dans un État *A.* زمرة السفرا *P.* طائفهٔ دول ایلچیلری طائفه‌سی *T.* ایلچیان دول

DIPLÔME. Charte, acte public ou lettres patentes d'un souverain *A.* منشور pl. مناشیر - برات pl. بروات *P.* - یرلیغ برات *T.* گشاد نامه

DIRE. Exprimer, faire entendre par la parole *A.* قول *P.* گفتن *T.* سویلمك - دیمك ‖ Dire du bien de quelqu'un بر کمسنه‌نك فلانی خیر ایله - حقنه ذکر بالخیر ایتمك - حقنه خیر سویلمك Dire du mal حقنه سوء کلمهٔ طیبه ایتمك - ذکر ایتمك d'un homme بر - بر کمسنه‌نك حقنه ذکر بالسوء ایتمك علیهنه - کمسنه‌نك حقنه زباندراز طعن وتشنیع اولمق Il dit son avis رأینی سویلر Il ne dit pas tout ce qu'il pense فکرنده اولانك جمله‌سنی سویلمز Il dit tout ce qu'il sait بیلدیکی نه ایسه سویلر Il ne sait ce qu'il dit نه سویلدیکنی بیلمز - خلط کلام ایدر Laissez-le dire قو نه دیرسه دیسون C'est bien dit بو کلام تمام محلّنده سویلنمشدر Dire des duretés, des injures, des saletés, des impiétés کلمات شدیده وشتوم غلیظه وفحشیّات وکفر سویلمك

On dit proverb., Cela va sans dire, cela s'en va sans dire, pour dire, que la chose est incontestable *A.* بی لا کلام *P.* ما سوز بوق - سوز کوتورمز *T.* سخن

DIRE LA MESSE. *T.* قدّاس شریفی تلاوت ایتمك

On se sert de cette façon de parler: On dit, pour signifier, c'est la commune opinion, ou le bruit qui court *A.* یقولون *P.* السنهٔ ناسده - افواه ناسده متواتر در - منقولدر *T.* میگویند متدائر در

DIRE, se dit figur. des actions, des regards, etc. *A.* شهادت شاهدلك *T.* گواهی نمودن *P.* بیان بلسان الحال - لسان حال ایله سویلمك - ایتمك ‖ Mes yeux, mes regards vous disent que je vous aime طرفکه اولان علاقهٔ درونمی طرفکه - چشم ونگاهم لسان حال ایله کشف وبیان ایدر - اولان محبّتمی چشم ونگاهم لسان حال ایله گویا در Sa contenance, son trouble, sa confusion disent assez qu'il est coupable سنی سودیمکه کوزلرم وباقشم شهادت ایدر وضع - واسلوبی وتلاش واضطرابی مجرم اولدیغنه شهادت ایدر Mon silence vous en dit assez مجرم اولدیغنی لسان حال ایله بیان ایدر سکوتم لسان حال ایله خیلیجه گویا در

— On dit aussi, Le coeur me le dit, pour dire, j'en ai quelque pressentiment قلبم شهادت ایدر ‖ Le coeur me dit que cela vous arrivera بویله اوله‌جغنه قلبم شهادت ایدر — Et si le coeur vous en dit, pour dire, si vous en avez envie *T.* اکر دلکخواهك ‖ Nous irons là, si le coeur vous en dit جانك استر ایسه - ایسه جانك استر ایسه فلان طرفه کیده‌رز

TROUVER À DIRE, signifie, trouver qu'il manque, ou trouver à reprendre *T.* دییه‌جك سوز بولمق - معنا بولمق ‖ On a trouvé à dire à cette somme بو مقداره معنا بولدیلر On vous a trouvé à dire dans cette compagnie بو مجلسده سنك علیهکه دییه‌جك سوز بولمشلر در

On dit, quand on fait quelque leger reproche en peu de mots, Cela soit dit en passant *T.* صورمق غایب اولمسون

On dit aussi, C'est tout dire, Pour tout dire, Pour dire en un mot, et cela signifie, qu'il n'y a rien qui ne soit renfermé dans la phrase qu'on vient de dire ou qu'on va dire هب بو سوزك ایچنده در

SOI-DISANT. Terme de Palais, qu'on emploie quand on ne veut pas reconnaître les qualités que prend quelqu'un *A.* علی قوله *P.* بقول خود *T.* قول خودنجه ‖ Un tel soi-disant héritier قول خودنجه وارث اولان فلان

DIT. *A.* مقول *P.* گفته *T.* سویلنمش

Il signifie aussi, surnommé *A.* ملقّب *P.* لقب دارنده *T.* عاقل لقبیله ملقّب ‖ Charles V dit le Sage دینمکله معروف عاقل دینمکله معروف فلان قرال - اولان قارولوس نام قرال

Il se joint aussi avec les articles et les pronoms et avec les adverbes Sus, Dessus, Dessous, Après, etc. et a la force du relatif pour les choses ou pour les personnes dont on a parlé منزل مذکور *A.* مرقوم - مذکور *T.* ذکر اولنان ‖ La dite maison بالاده - بالاده مذکور Ci-dessus dit مارّ الذکر Susdit مذکور مقدّما Ci-devant dit بالاده ذکری سبقت ایدن - ذکر اولنان

بوندن اقدم ذکری مرور ایدن - ذکر اولنان Ci-après dit زیرده مذکور - زیرده ذکر اولنان - آتی الذکر

DIRE, substantif. Il signifie, en termes de Palais, ce qu'une des parties a avancé *T.* تقریر || On a inséré dans le procès verbal le dire du défendeur مدّعیّ علیهك تقریری درون Le dire des témoins شاهدلرك تقریری مضبطه‌ده درج اولنمشدر Au dire des experts اهل خبره‌نك تقریرینه کوره

DIRECT. Droit *A.* مستقیم *P.* راست *T.* طوغری || Mouvement direct حرکت مستقیمه Rayon direct شعاع مستقیم

On appelle en termes de Généalogie, Ligne directe, la ligne des assendans et descendans, pour la distinguer de la ligne collatérale *A.* نسب بالطول || Il descend d'un tel en ligne directe نسب بالطول ایله فلانك احفادندندر Succession en ligne directe نسب بالطول ایله اصابت ایدن میراث

DIRECTEMENT. Tout droit, en ligne directe *A.* بخطّ المستقیم *P.* از ره راست *T.* طوغریدن طوغری یه || Les deux pôles sont directement opposés ایکی قطب بخطّ المستقیم بری بریه متقابل ومتناظر در

On dit figur., S'adresser directement à quelqu'un, c'est-à dire, sans chercher d'entremise pour parler *A.* بالذّات *P.* راست *T.* طوغری || Il s'est adressé directement au Roi بالذات پادشاهه مراجعت ایلدی

On dit, Directement opposé *A.* ضدّ کامل *T.* طبانی طبانه || Ces deux hommes sont directement opposés dans leurs sentimens بو ایکی کیشینك افکار وآرالرنده ضدّیّت کامله وار در

DIRECTEUR. Qui conduit, qui règle *A.* مدبّر *P.* کار ساز *T.* || Le directeur d'une affaire برمصلحتك کوروب دوزلیجی Directeur général مدبّر مطلق Directeur des créanciers d'une succession مدبّری - اموال ترکه‌دن آلهجقلو اولنلرك مدبّری Il se dit aussi d'une personne qui préside à de certaines compagnies *A.* مدیر - نقیب *P.* کار پرداز *T.* ضابط || Directeur de l'Académie دار العلوم مدیری

Directeur de conscience, ou simplement Directeur. Celui qui conduit une personne, qui a soin de la conscience de quelqu'un *A.* مرشد *P.* رهنما *T.* یول اوکردیجی

DIRECTION. Conduite *A.* ادارة || Sous la direction d'un tel فلانك زیر اداره‌سنده Prendre la direction de quelque affaire بر مصلحتك اداره‌سنی در عهده ایتمك - Il se dit aussi d'un jeune homme relativement à sa conduite *A.* مسلك *P.* مسلك *T.* یول || Il a pris une bonne direction مسلك سداده راه مسلك سداده متوجّهدر - ایو یول طوتدی - سالکدر

On dit figur., La direction de l'intention, pour dire, l'action par laquelle on dirige son intention توجّه فکر ونیّت

On appelle, Direction de l'aimant, la propriété qu'a l'aimant de tourner, dès qu'il est suspendu, un de ses pôles vers le pôle aretique *A.* سمت التوجّه - توجّه *P.* روتابی *T.* طوغریلدیغی || Les aiguilles aimantées ont la même direction que la pierre d'aimant مقناطیسلو ایکنه‌نك سمت توجّهی مقناطیس طاشینك سمت توجّهیله مساویدر

DIRIGER. Conduire, régler *A.* ادارة - تنظیم الامور *P.* کار *T.* ایشی دوزمك - ایشی یولنه قویمق || Diriger une compagnie بر طائفه‌یی اداره ایتمك Diriger une maison بر خانه‌نك امورینی اداره ایتمك

On dit, Diriger son intention, pour dire, rapporter ses actions, ses vues à une fin déterminée *A.* توجیه الفکر *P.* تافتن Et diriger ses pas, ses regards, pour dire, les tourner d'un certain côté *A.* توجیه الخطوات - عطف *P.* پا تافتن عطف اللحاظة - توجیه اللحاظات - الخطوات *T.* فکری طوغریتمه فکر یورویشی فلان عطف نگاه کردن - نگاه تافتن - باقشی - یورویشی فلان طرفه دوندرمك - طرفه طوغریمتق فلان طرفه طوغریتمق

DIRIMANT. Terme de droit canonique. On appelle, Empêchement dirimant, un défaut qui emporte la nullité d'un mariage *A.* مانع مبطل النکاح - محظور مبطل النکاح *P.* مانع *T.* بطّالساز نکاح نکاحی بوزان مانع

DISCALE. Terme de commerce. Déchet du poids d'une marchandise *A.* نقص - محونت *P.* کاست *T.* اکسکلمه || La discale d'une botte de soie qui est séchée قوریمش بر باغ ایپکك اکسلمه‌سی

DISCERNEMENT. Distinction qu'on fait d'une chose d'avec une autre. V. Discerner. – Il se prend figur. pour la faculté de bien distinguer les choses, et d'en juger sainement *A.* قوّة ممیّزة || Il a beaucoup de discernement قوت ممیّزه‌سی کسکین بر Juste discernement تمییز صاحب تمییز بر آدمدر - آدمدر مصیب

DISCERNER. Distinguer une chose d'une autre, ou en juger par comparaison *A.* فرق - تشخیص - تمییز *P.* تمییز کردن - سچمك - سزمك *T.* مشخّص کردن || Discerner le flatteur d'avec l'ami دوست ایله مداهن بیننی فرق وتمییز ایتمك le bon du mauvais نیك وبدی - خیر وشرّی فرق ایتمك le vrai du faux صدق وکذبی فرق ایتمك le bien d'avec le mal حسن وقبحك آره‌سنی سچمك L'obscurité de la nnit empêche de discerner les objets ظلمت لیل صورك تشخیصنه مانع اولور Le microscope aide à discerner les plus petits objets خرده بین اك اوفاق شیئلرك تمییز وتشخیصنه مدار اولور

Discerné. *A.* مشخّص - متمیّز - ممیّز *P.* مشخّص گشته *T.* سزلمش

DISCIPLE. Qui apprend d'un maître quelque science, quelque art *A.* تلمیذ pl.. تلامذة *P.* شاکرد - پیشکار *T.* شاکرد || Exercer, instruire ses disciples شاکردلری مشق وتعلیم ایتمك - On appelle, Disciples de Jésus-Christ, les apôtres et ceux qui suivent sa doctrine تلامذهٔ حضرت عیسی - Et disciples de Platon, d'Aristote, les philosophes qui suivent leur doctrine تابعین حکیم ارسطو - فلاطون

DISCIPLINABLE. Capable d'être discipliné *A.* قابل التعلّم *P.* آموختنی *T.* تعلیمه‌کلور || Cet homme n'est pas disciplinable قابل تعلّم اولمجق آدم دکلدر L'éléphant est de tous les animaux le plns disciplinable فیلك جمیع حیواناتدن زیاده تعلّمه قابلیتی وار در

DISCIPLINE. Instruction, éducation *A.* تأدیب - تعلیم *P.* تربیت - آموزش *T.* اوکرنمه - تربیه || Vous êtes sous la discipline d'un bon maître بر ماهر معلّمك زیر دست تربیه‌سنده‌سك Élevé sous une bonne discipline حسن تعلیم ایله پرورشیافته Il y a des animaux capables de discipline تعلیمه قابل حیوانات وار در

Il se prend aussi pour Réglemeat, ordre *A.* ضابطة pl. ضوابط *P.* رسم وراه *T.* یول ارکان || La discipline militaire نظام - نظامات pl. ضوابط ونظامات عسکریّه Discipline Académique دار العلومه مخصوص ضوابط مرعیّه Rigoureuse discipline بلا تخلّف Exacte discipline ضابطهٔ اکیدهٔ واجبة الرعایة Rétablir la vigueur de l'ancienne discipline رعایتی لازم اولان نظام وضابطه ضوابط قدیمه‌نك حکمنی کما کان تجدید

واحیا ایلمك Cette compagnie observe scrupuleusement sa discipline بو طائفه یول ارکانه کمال اهتمام ایله رعایت ایدر

Discipline ecclésiastique, c'est sa police extérieure quant au gouvernement *A.* سنن وآداب الدین || Après avoir expliqué la foi, on réglait la discipline ecclésiastique فرایضك مقتضاسنی شرح وبیان ایلدکدنصکره سنن وآداب دینك تنظیمنه مبادرت ایدرلر ایدی

On appelle aussi Discipline, un fouet dont les religieux se servent pour se mortifier, ou pour châtier ceux qui sont sous leur conduite *A.* مجلد *P.* چنده *T.* قامچی

DISCIPLINER. Instruire *A.* تعلیم *P.* آموزیدن *T.* مشق || Discipliner les gens de guerre تعلیم ایتدرمك - ایتدرمك عسکری نفراتنی تعلیم ایتدرمك

Et régler *A.* تنظیم - ادخال تحت الرابطة - ادخال - نظام ویرمك *T.* زیر ضابطه نهادن *P.* تحت الضابطة || Discipliner une maison بر خانه‌یی تحت رابطه‌یه قویمق تحت رابطه‌یه قویمق - ضابطه‌یه وضع ایتمك

Disciplné. *A.* معلّم *P.* تعلیم کرده - آموخته *T.* اوکرنمش ضابطه دار - نظام بذیرفته *P.* منتظم - مضبوط *A.* || Soldats disciplinés لشکر *P.* معلّم عسکر *A.* رابطه‌یه قونمش تعلیملو عسکر *T.* تعلیم کرده

DISCONTINUATION. Interruption, cessation pour un temps de quelque action *A.* انقطاع *P.* نا پیوستگی *T.* فاصله - کسلمه || Travailler à quelque chose sans discontinuation بر شیئه بلا فاصله ویرمکسزین سعی ایلمك - انقطاع مشغول اولمق Il ne continua pas cet ouvrage, et cette discontinuation fut cause... بو تألیفه مداومت ایتمیوب انقطاعی بوکا سبب اولدیکه La discontinuation de la guerre, du commerce سفرك انقطاعی وامر تجارتك انقطاعی

DISCONTINUER. Ne poursuivre pas ce qu'on avait commencé, l'interrompre pour quelque temps *A.* عدم المداومة - ایقاع الفاصلة *P.* الانقطاع - فاصله دادن *T.* آره‌سنی || Discontinuer un bâtiment بنایه فاصله ویرمك - کسمك Discontinuer ses études تدرّس ومطالعدیه مداومت ایتمامك Discontinuer de faire ایشك آره‌سنی کسمك فاصله ویرمك de parler کلامه انقطاع ویرمك - Il se prend aussi neutralement *A.* انقطاع *P.* فاصله پذیرفتن *T.* آره‌سی کسلمك || La pluie a discontinué باران منقطع فاصله ویرلمك -

نا قابل آمیزش *P.* ممتنع الامتزاج - غیر ممتزج *A.* cordantes اویعونسز *T.* بی امتزاج -

DISCORDE. Dissension, division entre deux ou plusieurs personnes بوزوشقلق *T.* ستیز *P.* مباینت - اختلاف - شقاق *A.* || Une cruelle discorde شقاق ابدی perpétuelle شقاق شدید شقاق - بینلرنده شقاق کیردی La discorde se mit parmi eux القای شقاق Semer la discorde واختلاف حلول ایلدی شقاقی Nourrir, entretenir la discorde ومباینت ایتمک مایهٔ اختلاف وشقاقی تنمیه Fomenter la discorde بسلمک - مایهٔ شقاقک تنمیه‌سنه سعی ایتمک - ایتمک On appelle figur., Pomme de discorde, ce qui est un sujet, une cause de division *A.* مادّة الشقاق - وسیلة الشقاق || Cette prétention de préséance sera toujours pour eux une pomme de discorde بو تقدّم وتصدّر دعواسی علی الدوام بینلرنده بر وسیلهٔ شقاق اولهجغی درکار در

DISCORDER. Terme de Musique. Être discordant *A.* عدم کج - نا همدم شدن *P.* اختلال اللحن - التوافق الاصوات آهنگ شدن *T.* پرده‌سی اویغونسز اولمق

DISCOUREUR. Grand parleur. Il ne se dit guère qu'en mauvaise part مهذار - مکثار *A.* یاوه گو *P.* فارفره *T.*

Il se dit aussi d'un homme qui parle facilement et agréablement, mais sans solidité مقوال طلیق اللسان *A.* ناطقه *P.* سوز ابه‌سی *T.* پرداز

DISCOURIR. Parler sur une matière avec quelque étendue *A.* سخن راندن *P.* نطق - تقریر الکلام - بسط الکلام - بحث بر مادّه‌دن بحث *T.* بحث ایتمک || Discourir d'une affaire بر مصلحتک اوزرینه بسط کلام sur une affaire ایتمک Socrate passa le dernier jour de sa vie à discourir sur l'immortalité de l'âme حکیم سقراط عمرینک یوم اخیرنده نفس ناطقه‌نک هلاک وفنادن منزّه اولدیغندن بحث ایلدی

DISCOURS. Propos, assemblage de paroles pour expliquer ce que l'on pense *A.* مقاله - مقال pl. مقالات - کلام - گفتار *P.* صحبت *T.* || Discours familier بی تکلّفانه صحبت éloquent کلام بلیغ soutenu مقالهٔ فصیحه fleuri کلام مصطلح concis مقال بی impertinent گرمیتلو صحبت véhément کلام مجمل مقالهٔ طویله Long discours کلام مجنونانه extravagant ادبانه Il faut retrancher les discours superflus مقالات زایده‌نک طیی

یغموره فاصله - باران رحیمن انقطاع اولمشدر - اولدی یغموره La guerre n'a pas discontinué pendant vingt ans سفر یکرمی سنه تمامنه قدر منقطع اولمامشدر

DISCONTINUÉ. *A.* منقطع *P.* فاصله یافته *T.* آره‌سی کسلمش - فاصله ویرلمش -

DISCONVENANCE. Manque de convenance, différence, inégalité عدم الموافقة *A.* نا هموارى - نا در برابرى *P.* اویغونسزلق *T.* || Il y a une grande discouvenance entre eux بینلرنده کلّی Disconvenance d'âge مرتبه عدم موافقت وار در سنّک عدم de qualité رتبه‌نک عدم موافقتی d'humeur موافقتی مزاجک عدم موافقتی

DISCONVENIR. Ne pas demeurer d'accord اجتناب عن *A.* || اویوشمقدن قاچنمق *T.* همدمی ننمودن *P.* الموافقة Vous ne saurez pas disconvenir de m'avoir dit... فلان کلامی شو کلامی - دیدیککه موافقتدن اجتناب ایده‌مزسک Disconvenez-vous du fait? سویلدیککی انکار ایده‌مزسک ماده‌نک واقع اولدیغنه موافقتدن اجتناب ایدرمیسک Peut-on disconvenir d'une chose si évidente? ماده‌نک وقوعنی انکار ایدرمیسک - بورتبه‌ده واضح وآشکار ماده‌یه موافقتدن بو مقوله ظاهر وبدیدار اولان ماده‌یی - اجتناب ممکنمیدر انکاره مجال وارمیدر

DISCORD. V. Discordant.

DISCORDANCE. Qualité de ce qui est discordant *A.* عدم بری برینه *T.* نا در برابری - نا همدمی *P.* التناسب || Discordance des sons, des couleurs اصوات والوانک یاقشمامه Discordance des parties d'un édifice اجزای عدم تناسبی نا در برابری - بنانک بری برلریله عدم تناسبی

Figur. *A.* عدم الامتزاج - اختلاف *P.* نا یکرنگی *T.* || Discordance des esprits, des caractères عقولک اویغونسزلق Que de discordance dans les opinions des hommes! بنی آدمک افکار وآرالرنده نه قدر اویغونسزلق وار در

DISCORDANT. Qui n'est point d'accord. Il se dit des instrumens, de la voix et de toute partie qui ne s'accorde pas avec les autres *A.* غیر متوافق *P.* پریشان - نادر برابر - نا همدم || Un clavecin discordant پرده‌لری اویغونسز - اویغونسز *T.* آهنگ پرده‌لری اویغونسز طنبور - Figur., Des humeurs dis-

vivent chez leurs hôtes sans discipline et sans autre règle que leur volonté *A.* كيف ما يريد *P.* خودكامانه *T.* كندو كيفنجه || Les soldats vivent à discrétion chez leurs hôtes عسكرى طائفه‌سى مسافر اولديغى قوناقلرده كيف ما يريد تعيّش ايدر ـ On dit aussi, Se rendre à discrétion, lorsqu'on se soumet à la volonté et qu'on se rend à la merci du vainqueur *T.* غالبك اراده‌سنه تسليم نفس ايله استيمان ايتمك بلا شرط وقيد همان ـ تسليميّت مطلقه ايله استيمان ايتمك ـ تسليميّت تامّه ايله استيمان ايتمك ـ On dit aussi, qu'on se remet à la discrétion de quelqu'un, pour dire, qu'on se livre au jugement de quelqu'un pour une affaire *T.* بر كمسنه‌نك رأى واراده‌سنه تسليم زمام اختيار ايتمك

DISCULPATION. V. Disculper.

DISCULPER. Justifier d'une faute imputée *A.* تبرية من التهمة *T.* تهمتدن صيرمق از گناه آزاده كردن *P.* تبرية من الذمّة ـ صوچدن پاكه چيقارمق ـ || Ses amis l'ont disculpé de ce qu'on lui imputait حقّنه اسناد اولنان تهمتدن احباب ودوستانى تبريه ايتمشلر در Cette dernière action l'a pleinement disculpé dans le public موخّراً ظهور ايدن فعل وحركتى بين الناس كلّياً تبريهٔ ذمّتنه وسيله اولمشدر

Se disculper. *A.* تنصّل ـ تبرّى من الذمّة ـ تبرّى من التهمة *T.* تهمتدن صيزلمق از گناه آزاده گشتن *P.* من القباحة اول بابده تهمتدن || Il s'en est disculpé تهمتدن پاكه چيقمق ـ Je veux me disculper envers lui اول بابده تبريهٔ ذمّت ايلدى ـ تبرّى ايلدى فلانك يانده تهمتدن تبرّى ايتمك فلانك يانده تبريهٔ ذمّت ايتمك استرم ـ استرم

Disculpé. *A.* برئ من الذمّة ـ برئ من التهمة *P.* ازگناه آزاده كندويى قباحتدن پاك ايلمش ـ پاكه چيقمش *T.* گشته

DISCUSSIF. Terme de Médecine. Il se dit des remèdes qui résolvent, qui dissipent les humeurs *A.* متشتّت الاخلاط *P.* خلطى طاغديجى *T.* پراكنده ساز كش

DISCUSSION. Examen, recherche exacte *A.* مفاحصة pl. مباحثة ـ مفاحصات pl. *P.* جستجوى حال *T.* مباحثه‌يه سزا بر مصلحت || Une affaire de discussion آراشدرمه de longue discussion مباحثهٔ مديده‌يه محتاج بر مصلحت

V. aussi Discuter.

On dit, Faire une discussion de biens, pour dire, une recherche et vente en Justice des biens d'un débiteur *A.* تفتيش

غريب صحبتلر سويلر Il tient d'etranges discours اقتضا ايدر

روزكارى صحبتلر سويلرسك Vous faites des discours en l'air

صحبته فاصله ويرمك Interrompre le discours Reprendre le fil du discours رشتهٔ كلامى تكرار ـ كلامه استيناف ايتمك

صدد الله آلمق Il a fait rouler le discours sur cette matière

كلامى فلان مادّه‌نك اوزرينه دوشوردى Il a prononcé un discours très-énergique بر كلام قوىّ التأثير نطق وبيان ايلدى ـ On dit, C'est un autre discours, pour dire, il ne s'agit pas de cela بو بشقه صحبتدر ـ بو صدد آخر در

Il se prend aussi, pour une pièce, pour une composition que l'on fait sur quelque sujet *A.* مقالة *P.* گفته *T.* حكايه || Il a fait un beau discours sur cette matière بو مادّه‌نك اوزرنده مقالهٔ منظومه Discours en vers بر مقالهٔ لطيفه انشا ايلدى

DISCRÉDIT. Diminution, perte de crédit *A.* سقوط من الاعتبار *P.* بى حرمتى ـ بى اعتبارى *T.* انحطاط القدر والاعتبار ـ اعتبارسزلق || Les billets d'un tel tombent dans le discrédit فلانك تحويللرى اعتباردن سقوط ايتمكده در Ses lettres de change sont dans le discrédit فلانك پوليچه تمسكلرى اعتباردن دوشدى ـ مسقوط من الاعتبار در

DISCRÉDITÉ. Qui est tombé en discrédit *A.* مسقوط من الاعتبار *P.* بى حرمت ـ بى اعتبار *T.* منحطّ الاعتبار ـ اعتبارسز ـ دوشمش || Actions de banque discréditées مسقوط من الاعتبار اولان اسهام قائمه‌لرى

DISCRET. Avisé, prudent, retenu dans ses paroles et dans ses actions *A.* اهل الحزم والاحتياط ـ حزما pl. حزيم ـ حازم *P.* پرهيزكار *T.* ملاحظه‌لو || Il est extrêmement discret غاية الغايه حازم بر ادمدر

Il se dit aussi d'un homme fidèle, et qui sait garder le secret *A.* محفوظ اللسان ـ عفيف اللسان ـ *P.* راز دار *T.* ديلنى طوتار ديلى يرهيزلو ـ سرّ صاقلر ـ

DISCRÉTION. Judicieuse retenue, circonspection dans les actions et dans les paroles *A.* احتياط ـ حزم *P.* پرهيزكارى *T.* ملاحظه‌لولق || Agir avec discrétion حزم واحتياط ايله حركت Il a beaucoup de discrétion فلانك غاية الغايه حزم ايتمك Il n'a point de discrétion مايهٔ حزم واحتياطدن واحتياطى وار در Son zèle est sans prudence et sans discrétion غيرتى بى بهره در اثر عقلدن عارى وحزم واحتياطدن بريدر

On dit, que les soldats vivent à discrétion, pour dire, qu'ils

مال آراشدرمه T. جستجوی مال - پژوهش مال P. المال V. Discuter.

Il se prend aussi pour Dispute, contestation A. مجادلة pl. دیدی قودی T. گفتگو P. مناقشات pl. مناقشة - مجادلات بینلرنده مجادله || Ils ont eu une discussion ensemble خرلشمه - وار ایدی

DISCUTER. Examiner une question, une affaire avec soin, et en bien considérer le pour et le contre A. تنقیر - استبحاث P. تتبّع - تفحّص - پژوهیدن T. آراشدرمق || Discuter un point de Droit فقهه متعلق بر دقیقه‌یی تتبّع ایتمک Il a bien discuté la vérité de ce fait بو واقعه‌نک حقیقتنی کما ینبغی تنقیر واستبحاث ایلدی Votre affaire a été bien discutée سنک مصلحتک کرکی کبی تتبّع وتفحّص اولندی

Discuter les biens d'un débiteur. C'est les rechercher et les faire vendre en Justice T. مدیونک مالنی تفتیش ومعرفت شرعله بیع ایتدرمک - On dit aussi, Discuter un homme, pour dire, discuter les biens d'un homme T. بر کمسنه‌نک مالی اوزرینه دعوا ایتمک || Il faut discuter le principal obligé avant que d'attaquer la caution کفیلک مالنی آراشدروب بیع ایتدرمزدن مقدم اصل متکلّف دین اولانک مالی اوزرینه دعوا اولنمق اقتضا ایدر

DISERT. Celui qui parle aisément et avec élégance A. منطیق خوش صحبت T. خوش گفتار - تزربان P. حَسن الناطقة - حسن تقریر وبیانه موفق - || Il est plutôt disert qu'il n'est éloquent حسن ناطقه‌سی فصاحت وبلاغتنه غالبدر Il est fort disert غایت مرتبه‌ده حسن تقریره موفقدر

DISERTEMENT. D'une manière diserte A. بحسن الناطقة P. با تر زبانی T. صحبت خوشلغیله || Il a parlé diserte-ment حسن ناطقه ایله تقریر کلام ایلدی

DISETTE. Manque de quelque chose nécessaire A. قحط - یوقلق - قیتلق T. نا بودی P. قلّت || Disette de vivres قحط وغلای عظیم - قحط عظیم Grande disette ذخایر وارزاق Disette de toutes choses کافهٔ اشیانک قحط وقلّتی Dans une telle langue, il y a une grande disette de mots فلان لسانده الفاظ کلّی قحط - عظیم قحط الفاظ وار در وقلّتی وار در

DISEUR. Celui qui dit A. ناقل - قایل P. گویا - گوینده T. سویلییجی || Diseur de bons mots مضمونگوی Diseur de nouvelles حوادثگوی - ناقل اخبار Diseur de riens قایل ترّهات Diseur de bonne aventure فالگوی هرزه گو -

On dit proverb., L'entente est au diseur, pour dire, que celui qui parle entend bien ce qu'il veut dire, et qu'il y a quelque chose de caché que lui seul entend A. المعنی فی بطن القایل

DISGRÂCE. Perte des bonnes grâces d'une personne puissante A. سقوط من نظر الالتفات - مغضوبیّت - سقوط من النظر P. نظردن دوشمه T. از نظر افتادگی || On ne sait d'où vient sa disgrâce نظردن سقوطی قنغی طرفدن اولدیغی معلوم On ne connaît pas la cause, le sujet de sa disgrâce دکلدر نظردن سقوطنه سبب نه اولدیغی بللو دکلدر Tomber en disgrâce نظر التفاتدن ساقط اولمق Durant sa disgrâce نظردن مسقوط اولدیغی ایّامده - مغضوبیّتی وقتنده

Et infortune, malheur A. نکبت pl. نکبات - مصیبت - کمزدگی - فلکزدگی P. نوائب pl. نائبة - مصایب pl. بر مصیبته || Il lui est arrivé une disgrâce قضا T. فنگ - باشنه بر قضا کلدی - گرفتار اولدی Voilà une étrange, une cruelle disgrâce اشته غریب وشدید بر نکبت

Il signifie aussi, mauvaise grâce dans le maintien, la démarche, la manière de parler A. ردائت الطور P. نا زیبایی || Cette femme est jolie, mais elle a de la disgrâce dans la taille T. چرکینلک - بدلک - حسنسزلق فلان خاتون کرچه لکن بو بی - دلبر در لکن نا زیبایئ قدّ وقامتی درکار در - Figur. || Cet homme met de la disgrâce dans le bien même qu'il fait چرکیندر فلان کمسنه ایتدیکی لطفی بیله ردائت طور ایله ایدر

DISGRACIER. Cesser de favoriser quelqu'un, le priver de ses bonnes grâces A. اسقاط من النظر P. القاء فی المغضوبیّة - استشقال ایتمک T. از نظر انداختن - نظردن دوشورمک || Le Roi l'a disgracié پادشاه فلانی نظردن اسقاط ایلدی Son imprudence le fit disgracier صدم درایتی استشقال ایلدی - نظردن اسقاط اولنمسنه سبب اولمشدر

Disgracié. A. ساقط من النظر P. مغضوب - از نظر انداخته T. مستشقل - نظردن دوشمش

On dit, qu'un homme est disgracié de la nature, ou simplement, Disgracié, pour dire, qu'il a quelque chose de difforme en sa personne خلقتی جهتیله مغدور در

Il s'emploie aussi substantivement || Les disgraciés occupent souvent les autres du récit de leurs disgrâces منكوبين اكثريا سر گذشتلرينى نقل ايله خلقى تعجيز ايده كلمشلر در

DISGRACIEUSEMENT. D'une manière disgracieuse *A.* بطور *P.* چركينلك ايله - حسنسزلق ايله *T.* بنازيبايى الردىٔ بدلك ايله -

DISGRACIEUX. Qui est désagréable *A.* ردىٔ - قبيح *P.* نا حسنسز *T.* بد - نا مطبوع - زيبا || Cela est bien disgracieux فلان شىٔ خيليجه ردىٔ ونا زيبا در

DISJOINDRE. Séparer des choses qui étaient jointes *A.* تفريق *P.* ابانة - بشقه قلمق - آيرمق *T.* از هم جدا كردن

DISJONCTIVE. Terme de Grammaire. Il se dit de certaines conjonctions qui d'abord rassemblent les parties d'un discours, pour les considérer ensuite séparément *A.* ادات الشك

DISLOCATION. Séparation, déboîtement d'un os. V. Déboîtement. On dit aussi, Dislocation d'un membre *A.* انفصاخ العضو *P.* عضوك اكٔ يرندن آيرلمەسى *T.* جدايىٔ عضو از جايش

DISLOCATION d'une armée, signifie, séparation des différens corps d'une armée, lorsqu'on les distribue dans différens cantonnemens ou garnisons *T.* عسكرك طرف طرف كوندرلمسيچون يرلو يرندن آيرلمەسى - يرندن تفريقى

DISLOQUER. V. Déboîter. - On dit aussi, Disloquer un membre *A.* فصخ العضو *P.* عضوى *T.* عضورا از جايش جدا كردن اكٔ يرندن آيرمق

DISPARAÎTRE. Cesser de paraître *A.* امتحا - غيبوبت *P.* انطماس *T.* نا پيدا شدن - نا بديد گشتن || L'ange disparut après lui avoir parlé ملكٔ فلانه تبليغ كلام ايلدكدنصره غايب صورت Le fantôme a disparu à nos yeux ونا بديد اولدى خياليه نظرمزدن غايب اولمشدر Cette comète, ce météore a disparu بو اختر دنباله دار وعلايم سمادن ظهور ايتمش Le jour commence à disparaître علامت محو ونا پيدا اولمشدر كونش مشرف امتحا وانطماسدر

Et se retirer promptement, se cacher || On le pressait de payer, il disparut اقچەنك اداسى ايچون تضييق اولنديغندن Un tel a fait banqueroute, et a disparu فلان غيب ايلدى À l'approche de nos troupes, les ennemis disparurent كمسنه افلاسه چيقوب غايب ونا پيدا اولدى عسكرمز تقرب ايلدكده

دشمن غايب ونا بديد اولمشدر

Il se dit figur. d'une chose qu'on avait, et qui tout d'un coup ne se trouve plus || J'avais des gants, ils ont disparu الدوانلرم وار ايدى نا بديد اولدى

DISPARU. *A.* منطمس - ممحا - غايب *P.* نا پيدا - نا بديد *T.* بلورسز اولمش - غايب اولمش

DISPARATE. C'est le vice contraire à la qnalité qu'on désigne par le mot d'Unité *A.* عدم الوحدة *P.* نا يكانگى *T.* برلكسزلك || Il est impossible qu'il y ait des disparates sans inégalités, mais il peut y avoir des inégalités sans disparates بلا عدم المساوات عدم وحدتنك وجودى محالدر انجق عدم مساواتنك وجودى بلا انعدام الوحدت ممكندر

Il se dit aussi des choses qui ne vont point ensemble, qui n'ont aucun rapport *A.* مختلف - متغاير - متخالف *P.* نا غير موافق - برى برينه اويغونسز *T.* ديگر گون - همنوار || Voilà des choses bien disparates اشته برى برينه متغايرونا موافق شيئلر در

DISPARITÉ. Inégalité, différence qui se rencontre entre des choses qui se peuvent comparer *A.* مغايرت - فرق - اختلاف *P.* نا هموارى *T.* اويغونسزلق || Il y a bien de la disparité فرق عظيم واردر La disparité est grande entre ces personnes بو آدملر بيننده كلى فرق وار در

DISPARITION. Action de disparaître *A.* غياب - غيبت *P.* نا پيدايى - نا بودى *T.* غايب اولمقلق || Sa disparition subite alarma sa famille فلانكٔ ناگهان غيبتى اهل بيتنه La disparition d'une comète موجب اضطراب اولمشدر قويروقلو يلدزك غيبتى

DISPENDIEUX. Qui cause une grande dépense *A.* كثير المصارف *P.* محتاج الى مصارف الكثيرة - بسيار مصرف *T.* چوق مصرفلو || Une entreprise dispendieuse كثرت مصارفه محتاج برعزيمت

DISPENSAIRE. Nom qu'on donne aux livres qui traitent de la manière de préparer les remèdes *A.* كتاب التركيب الادوية *P.* علاج تركيبى كتابى *T.* تركيبنامهٔ علاجها

DISPENSATEUR. Qui distribue *A.* مقسّم *P.* بخش كننده *T.* پاى ايديجى || Sage, juste dispensateur des bienfaits du prince نعم وعطاياى سلطانيەنك عاقل وعادل مقسّمى

DISPENSATION. Distribution *A.* تقسيم - توزيع *P.* بخش - حكيمانه توزيع Sage dispensation || پاى ايتمه سازى *T.* محقانه تقسيم Juste dispensation قانون عقله موافق تقسيم

T. تار ومار کردن - کشوفتن - شکولیدن - وپریشان کردن
بر Disperser un troupeau || پریشان ایتمک - طاغتمق
سوری حیواناتی پریشان ایتمک Les Juifs furent dispersés
طایفهٔ یهود انهدام هیکلدنصکره après la destruction du temple
پراکنده وپریشان اولمشدر

Se disperser. A. تفرّق - تشتّت - تشعّب P. پراکنده
طاغلمق T. پریشان گشتن - شدن

Dispersé. A. متفرّق - متشتّت - متشعّب P. پراکنده
طاغلمش T. شکولیده - پریشان

DISPERSION. Action de disperser, ou par laquelle on est dispersé A. تفرقة - شتات P. پراکندگی - پریشانی - کشوف
T. طاغلمه - طاغنقلق || La dispersion des Juifs a été prédite par les prophètes et par Notre-Seigneur dans l'Évangile طایفهٔ یهودك تفرّق وانشتاتی مادّه‌سی انبیای عظام طرفندن وانجیل شریفده حضرت عیسی آعزندن انبا اولنمشدر

DISPONIBLE. Il se dit des biens dont on peut disposer A. متهیّئ للاعمال - ممکن الاستعمال P. - بکار آوردنی
قوللانیله بیله‌جك T. آمادهٔ استعمال || Un revenu disponible
ممکن Une somme disponible قوللانیله بیله‌جك بر ایراد
اعماله متهیّئ اقچه - الاستعمال اولان اقچه

DISPOS. Léger, agile A. خفیف الحرکة - جلاجل pl. جلجل
جیوه‌لك T. جست وجالاك P. || On ne peut pas être plus dispos à son âge اول سنّ وسالده بوندن زیاده جست وجالاك اولمق ممکن دکلدر

DISPOSER. Arranger, Mettre les choses dans un certain ordre A. ترتیب - تنظیم P. پرداختن T. نظامه قویمق - دوزمك
|| L'architecte a bien disposé les appartemens de cette maison معمار بو خانه‌نك بیوت وحجراتنی ترتیب ایتمك - بو خانه‌نك اوطه‌لرینی - وجه احسن اوزره ترتیب ایلدی
Il a bien disposé les parties de son discours حسن ترتیب ایله تنظیم ایلدی مقاله‌نك اجزا اوابحاثنی نسق احسن
Dieu a disposé dans un ordre merveilleux toutes les parties de l'univers اوزره ترتیب ایلدی خدای متعال حضرتلری کافهٔ اقطار عالمی ترتیب بدیع اوزره تنظیم ایلدی

Et préparer à quelque chose, engager quelqu'un à faire ce qu'on souhaite de lui A. امالة - ایقاع الاستعداد - P.
کوکلی یاپمق - حاضرلمق T. آماده کردن - مستعدّ کردن
|| Je l'ai disposé à vous demander pardon فلانی طلب عفو

T. قانون عدل وحقّانیته مقارن تقسیم - توزیع نعم وعطایا Dispensation des grâces

DISPENSE. Exemption de la règle ordinaire A. معافیّت pl.
معافلق T. مسلّمی P. معافیّات || Dispense de la loi, de la coutume قانوندن وعرف وعادتدن معافیّت Dispense d'âge
حدود سنّه دائر اولان قانون ونظامدن معافیّت Demander dispense استدعای معافیّت ایتمك Accorder une dispense
احسان معافیّت ایتمك

En termes de religion, il signifie aussi, permission A. تحلیل
|| حلال ایتمه T. حلالسازی P. رخصت شرعیّة - اباحة - Dispense de manger de la viande پرهیز کونلرنده اکل لحمی
اقربادن اولانه Dispense d'épouser une parente تحلیل ایتمك
تزوّج ابچون رخصت شرعیّه - تزوّجی تحلیل ایتمك ویرمك

DISPENSER. Exempter de la règle ordinaire, faire une exception en faveur de quelqu'un A. عفو P. عفو کردن T. عفو ایتمك
|| Dispenser d'aller à la guerre سفره کتمکدن عفو ایتمك
Dispenser de la loi commune, de la règle قانون وقاعدهٔ
فریضهٔ صیامدن Dispenser du jeûne مرعیّه‌دن عفو ایتمك
- On dit pour s'excuser poliment de faire une chose, Dispensez-moi de faire cela بونی ایتمکدن بنی عفو بیورك

Se dispenser, se dit des permissions qu'on se donne soi-même
دست کش فراغ شدن - دست کشیدن P. فراغت - استعفا A.
کتمکدن استعفا ایتمك ... Se dispenser d'aller à.... T. وازکچمك || Se dispenser de faire une chose بر شیئی ایشلمکدن استعفا
فراغت ایتمك - ایتمك

Dispenser. Départir, distribuer A. توزیع - تقسیم P. بخش
T. کردن پای ایتمك || Dispenser les grâces du prince عطایای ملوکانه‌یی توزیع ایتمك

Dispensé. A معفوّ P. عفو کرده T. عفو اولنمش

DISPERSER. Répandre çà et là A. نشر - تنشیر P. افشاندن
T. پریشان کردن - گلانیدن - صاچمق || Disperser de l'argent نشر هدایا ایتمك des présens نشر سیم وزر ایتمك
Et envoyer, placer en divers lieux A. تفریق P. جدا کردن
T. آیرمق || Disperser des troupes عسکری تفریق ایتمك
Il signifie aussi, mettre en désordre, dissiper A. - تشتیت
پراکنده - پراکندیدن P. تبدید - انداد - ایراث التفرقة

Il signifie aussi, aliéner, soit par vente, soit par donation, ou autrement *A.* فراغ *P.* فراغت کردن *T.* فراغت ایتمک || Il a disposé de cette terre, de sa maison, de tout son bien فلان ارضی وکندو خانه‌سنی وبالجمله مالنی فراغ ایلدی Les mineurs ne peuvent disposer de leur bien صغار کندو ماللرینی فراغه قادر دکللر در

Disposé. *A.* منتظم ـ مرتّب *P.* پرداخته *T.* دوزلمش *A.* حاضرلنمش *T.* آماده کرده *P.* مهیّا ـ متهیّئ ـ مستعدّ

On dit, Un homme bien disposé pour quelqu'un, pour dire, bien intentionné فلانه حسن توجّهی ـ فلانک خیر خواهیدر Et mal disposé pour quelqu'un فلانک فلانه توجّهی وار ـ وار فلانه توجّهی یوقدر ـ خیرخواهی دکل

DISPOSITIF. Préparatoire, qui dispose à quelque chose. Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Remède dispositif *A.* دواء متهیّئ للطبیعة

Il signifie aussi, le prononcé d'une sentence, d'un édit *A.* حکم *T.* فرموده *P.* حکم

DISPOSITION. Arrangement *A.* نظام ـ ترتیب *P.* سازوسامان *T.* دوزولش || La disposition des parties du corps اجزای بدنک La disposition d'un jardin باغچه‌نک ترتیبی La disposition de l'architecture d'un bâtiment رسم بنانک La disposition des troupes, de la bataille عسکرک نظام وترتیبی La disposition de son discours فلانک وجنکک نظام وترتیبی Ce général avait fait une belle disposition عسکرک ـ فلان جنرال برکوزل ترتیب ایلدی ـ Il signifie aussi, l'action par laquelle on dispose de quelque chose, et l'effet qui en résulte || Par la disposition qu'il fit de son bien مالنه دائر ترتیبنده برکوزل تدبیر ایلدی Il a fait une sage disposition ایتدیکی ترتیب موجبنجه حکیمانه Selon la disposition qu'il en a faite en mourant بر ترتیب ایلدی Il a laissé la disposition de ses affaires à un tel حین وفاتنده وصیّت ایلدیکی نظام موجبنجه نظام اموریني Suivant la disposition de la loi فلانه حواله ایلدی نظام قانونه Disposition testamentaire با وصیّتنامه وضع اولنان نظام اتباعاً Les dispositions d'un traité عهدنامه‌نک شامل وترتیب Cela rendit la disposition du traité illusoire اولدیغی نظامات بو کیفیّت عهدنامه‌ده مندرج اولان صورت نظامی خیال Les dispositions vagues furent précisées حکمنه تنزیل ایلدی صورت مطلقه ایله بیان اولنان نظامات تعبیرات صریحه

La grâce dispose les coeurs ایتمک خصوصنه مایل ومستعدّ ایلدم Disposer un homme à la mort فیض باری قلوب عباده ایقاع استعداد ایدر Il est disposé à faire tout ce qu'il vous plaira بر کمسنه‌یی توطئهٔ مقدّمات لازمه ایدرک حال مماته مستعدّ وآماده ایتمک Se disposer à un voyage هر نه مطلوب ودلخواهک وار ایسه اجراسنه استعدادی درکار در Je les ai laissés qui se disposaient à vous venir voir سفره کسب میل واستعداد ایتمک فلان کمسنه‌لر زیارتکه کلمکه Disposer quelqu'un pour le bain, pour la purgation مستعدّ اولدقلری حالده یانلرندن مفارقت ایلدم ـ فلانی استحمام وتنقیه خصوصنه اماله ایتمک فلان کمسنه‌لرک یانندن حین مفارقتمده سنک زیارتکه کلمکه مستعدّ ایدیلر فلانک درونده استعداد استحمام وتنقیه‌یی ایقاع ایتمک

Il se dit aussi des choses que l'on prépare pour quelque occasion *A.* اعداد ـ تهیئة *P.* آماده ساختن *T.* ترتیب ایتمک On a disposé ce lieu-là pour le bal فلان یری حاضرلمق ـ || On a disposé toutes choses ضیافت ایچون ترتیب وتهیئه ایلدیلر کافّهٔ اشیا تهیئه واعداد اولندی

Il signifie aussi, faire de quelque chose ou de quelqu'un ce que l'on veut *A.* بر *P.* اجراء المرام ـ تنظیم کیف ما یشاء مرام *T.* اجرای دلخواه کردن ـ وفق دلخواه بکار بردن Disposer de son bien par testament || دیلدیکی کبی قوللانمق ـ اوزره نظاملمق مالنی وصیّتنامه ایله کیف ما یشاء تنظیم Disposer de ses enfans اولاد حقّنه اجرای مرام ایتمک Je ne dispose pas de moi comme je voudrais نفسم حقّنه Vous croyez qu'on dispose de lui comme on veut, et vous vous trompez استدیکم کبی اجرای مرام ایتمم فلانی دیلدکلری کبی قوللندقلرینی ظنّ ایدرسک بو بابده یاکلیشک وار Il dispose de tout dans cette maison بو قوناقده کیف ما یشاء اجرای مرام ایدر Je ne puis disposer que de ce qui m'appartient کندو مالمدن غیری بر نسنه حقّنه اجرای امرام ایده‌مم

On dit, que Dieu a disposé d'une personne, pour dire, qu'elle est morte *T.* فلانک حقّنه انّا لله وانّا الیه الراجعون حکمی جریان ایلدی

On dit proverb., L'homme propose, et Dieu dispose, pour dire, qne nos projets tournent souvent tout autrement que nous n'avions pensé *A.* العبد یدبّر والله یقدّر

ایله تنصیص اولندی

En Rhétorique, on appelle Disposition, L'arrangement des parties dont un discours est composé *A.* تلافق الکلام || La Rhétorique a trois parties, l'invention, la disposition et l'élocution علم بیان اجزای ثلثه‌دن عبارتدر که بری ایجاد کلام ودیگری تلافق کلام واوچنجیسی احتباک کلامدر

Il signifie aussi, le pouvoir, l'autorité de disposer d'une chose *A.* اقتدار ـ وسع *P.* توان *T.* الدن کلمه ـ الده اولمق || Il n'est pas en ma disposition de vous confier... فلانی سکا امانت ایتمک المده دکل Cela n'est pas en ma disposition بو خصوص وسعمدن خارجدر Je vous offre tout ce qui est en ma disposition ید اقتدارمده اولانی جملهٔ سکا عرض هرشئ الله Tout est en la disposition de Dieu وتبلیغ ایده‌رم تعالینک ید اقتدارنده در

On dit, À la disposition, pour dire, dans la dépendance, avec pouvoir d'en disposer *A.* فی ید الحکم ـ تحت الحکم *P.* زیر حکم *T.* حکم آلتنده || Il est entièrement à la disposition d'un tel فلانک کلّیًا ید حکمنده در Cela est à ma disposition فلان شئ زیر حکمده در Il a des gens à sa disposition زیر حکمنده برقاچ کسان وار در Mettre une somme d'argent à la disposition de quelqu'un مبلغ معلوم المقداری بر کمسنه‌نک ید حکمنه تفویض ایتمک

Disposition, signifie aussi, inclination, aptitude *A.* استعداد || C'est un enfant qui a beaucoup de disposition au bien استک ـ کلش *T.* میل درون *P.* میلان ـ میل ـ خیره استعدادی Il a de grandes dispositions à l'étude, à la danse, à la musique زیاده بر طفلدر تحصیله ورقصه وموسیقی‌یه کلّی استعدادی Naturellement on n'a que trop de disposition au mal وار در حسب الطبیعه شرّ وفساده استعداد غالبدر Cet enfant a beaucoup de disposition کلشی ـ بو طفل بغایت مستعد در جوقدر

Il se dit aussi, des sentimens où l'on est à l'egard de quelqu'un *A.* استعداد ـ توجّهات *pl.* توجّه ـ توجّه القلب || C'est un homme qui a de très-bonnes dispositions pour vous سنک حقّکه توجّهات حسنه‌سی کمالده در Je l'ai laissé dans une disposition très-favorable pour ce qui vous regarde فلانک یانندن حین مفارقتمده سکا متعلّق کافّهٔ اموره حسن استعدادی کمالده ایدی

Et du dessein, de la résolution que l'on a de faire quelque chose *A.* نیّت || Je l'ai laissé dans la disposition de sortir فلانی براقدیغم وقتده خانه‌سندن چیقمق نیّتنده ایدی Il se mettait en disposition de travailler ایش ایشلمکه مباشرت ایشه مباشرت نیّتنده ایدی ـ نیّتنده ایدی

Et de ce qui dénote quelque préparation à quelque chose de prochain || Voilà un pouls qui marque de la disposition à la fièvre اشته بو نبض استعداد حرارته دلالت ایدر Il paraît dans l'air de la disposition à la pluie هواده بارانه استعداد اماراتی وار در

On dit, Être en bonne disposition, pour dire, se porter bien *T.* منحرف مزاج نا ـ کیفسز اولمق ـ سوء مزاجده اولمق ـ المزاج اولمق خوش اولمق Être en mauvaise disposition حال صحتده اولمق

DISPROPORTION. Inégalité, manque de proportion *A.* مغایرة عدم المقایسة ـ عدم الاقتیاس ـ اختلاف القیاس ـ القیاس *P.* نا یکسانی ـ نا در برابری ـ بی قیاسی *T.* اویغونسزلق || Il y a une grande disproportion entre ces deux choses-là بو ایکی شیٔلر بینده کلّی اختلاف قیاس وار Quelle disproportion y trouvez-vous? بو بابده نه جهتله در Il y a entre eux une grande disproportion d'âge, de qualité, de rang, de mérite اختلاف قیاس اولدیغن دیرسک آنلرک بینده سنّ وذات ورتبه واهلیّت جهتیله اولان عدم مقایسه قدّی کلیدر

DISPROPORTIONNÉ. Qui manque de proportion *A.* عدیم النا در برابر ـ دور از قیاس *P.* بعید عن القیاس ـ الاقتیاس *T.* اویغونسز ـ قیاسسز || Leurs âges sont fort disproportionnés مرتبهٔ سنّلری بغایت بعید عن القیاسدر Un mariage disproportionné قاعدهٔ مقایسه‌دن خارج بر نکاح نا متناسب Ces partages-là sont bien disproportionnés بو تقسیماتده قاعدهٔ مقایسه‌یه رعایت اولنمامشدر

DISPUTABLE. Qui peut être disputé *A.* قابل الممارات ـ سزاوار سخال ـ جای ستیز ـ سرنگیدنی *P.* محلّ المجادلة *T.* سوز آتشمه‌نک یری || Cette question est disputable بو مادّه قابل مسئله محلّ مجادله در Cela n'est pas disputable بو مادّه قابل مجادله وممارات دکلدر

DISPUTE. Débat, contestation *A.* مجادلة ـ مشاجرة *pl.* مجادلات معارضة ـ ممارات ـ مناقشة ـ *pl.* معارضات مناقشات

لجاج - با ستیزکاری ادّعا کردن P. تلجّج - اظهار اللّجاج
T. بر نسنه‌یی قوریمق ایچون جکشمک || Disputer sa vie, son bien, son honneur
جاننی ومالنی وعرضنی Disputer la victoire وقایه خصوصنده اظهار لجّ واصرار ایتمک
احراز قصب السبق غالبیّنده اظهار لجاج واصرار ایتمک

DISPUTER le terrain, signifie figur., se défendre pied à pied میدان مدافعه‌ده خطوه بخطوه اظهار ثبات ومتانت ایتمک

DISPUTEUR. Qui aime à disputer A. مجادل - میّال الی
T. سوز آتشمغه مبتلا || Disputeur
P. المعارضة - جدلزن - سخالزن
Disputeur opiniâtre مصرّ ومعنّد بر مجادل

DISQUE. En parlant des astres, il signifie, le corps apparent d'un astre A. قرص P. گلیچه T. طوب || Le disque du soleil قرص شمس
Le disque de la lune گلیچهٔ ماه - قرص قمر گلیچهٔ افتاب -

DISSECTION. Action de celui qui dissèque un corps A. بزل
T. کوده‌یی یاروب آچمه P. شقّ البدن - البدن
- لاجل التشریح واقع اولان بزل بدن || Dissection anatomique
تشریح ضمننده کوده‌نک یاریلوب آچلمه‌سی

DISSEMBLABLE. Qui n'est point semblable A. متشاخص -
T. بی مانند - نا همتا P. غیر مشابه - غیر مماثل - متفاوت
Ces deux caractères sont fort dissemblables || بکزمز بو ایکی
Les hommes sont souvent bien dissemblables d'eux-mêmes نا مشابهدر - کشینک مزاجلری بری بریله بغایت متفاوتدر بنی
Il est bien dissemblable de ce qu'il était آدم غالب حالده بنفسهم متشاخص ومتفاوتدرلر اوّلکی حالندن خیلی مرتبه تفاوتی وار در

DISSEMBLANCE. Manque de ressemblance A. تشاخص - تفاوت
P. عدم المشابهة - عدم المماثلة - بی مانندی - نا همتایی
T. بکزمامزلک || Il y a une grande dissemblance entre ces deux frères, quoique jumeaux بو ایکی قرنداش توأم ایکن بینلرنده کلّی عدم مشابهت وار در

DISSÉMINER. Répandre çà et là A. نشر - تنشیر - نشر F.
T. طاغتمق - صاچمق || L'auteur de la nature a disséminé la lumière dans l'espace, et le feu, dans les corps جناب خالق الکونین خلای فطرتده نوری ودرون
Figur. || Disséminer les erreurs par des écrits اجرامده ناری نشر ایلدی تألیفات واسطه‌سیله میانهٔ ناسده نشر اباطیل تألیفات واسطه‌سیله بین الناس اعتقادات زایغه - ایتمک

P. سوز آتشمه - چکشمه T. سخال - ستیز Grande dispute
دائما مجادله ومناقشه‌دن Ils sont toujours en dispute مجادلهٔ عظیمه
بینهماده معارضه اولمق Avoir dispute ensemble خالی دکللر در
بر کمسنه ایله معارضه اوزره Avoir dispute avec quelqu'un
مجادله‌ده مصرّ ومعنّد Opiniâtre dans la dispute اولمق
گرمیّت معارضه - حمیّای جدل ومناقشه La chaleur de la dispute
مجادله‌نک قیزغنلغی -

Il se dit aussi, des actions publiques qui se font dans les écoles pour agiter des questions A. مجلس المطارحة || Disputes publiques مجالس مطارحه‌یه دائر عموم مجلسلری Ouvrir la dispute مجلس مطارحه‌یه استفتاح ایتمک Assister aux disputes مجالس مطارحه‌ده بولنمق

DISPUTER. Avoir contestation A. تجادل - تنازع - تشاجر
P. مبارات - نزاع کردن - جدل زدن - سرنگیدن T. سوز سخال
بری بریله منازعه || Disputer ensemble چکشمک - آتشمق
Ils disputent perpétuellement علی لدوام مشاجره‌دن ایتمک خالی دکللر در

On se sert aussi de ce mot pour dire, que des choses ou des personnes paraissent avoir des qualités si égales, qu'on ne sait laquelle l'emporte A. تفاضل - مبارات فی الرجحان
P. دعوای برتری نمودن T. دعواسنده اوستونلک - تمازی
Ces deux femmes || دعوای فضل ومزیّت ایتمک - اولمق disputent de beauté, d'esprit بو ایکی خاتون حسن وملاحت
Ces deux وذکا وفراست بابنده تمازی وتفاضل اوزره درلر maisons disputent de noblesse نسب خصوصنده بو ایکی رجحان - خاندان بینلرنده دعوای فضل ومزیّت وار در
نسبه دائر مبارات وار در

Il signifie aussi, agiter des questions de part et d'autre A. مباحثة - مطارحة P. با یکدیگر طرح مسئله کردن بری T. برینه مسئله سورشدرمق || Disputer sur une telle proposition فلان مطلب اوزرنده مطارحه ومباحثه ایتمک

Et contester pour emporter quelque chose A. ادّعا P. دعوا
ادّعا ایتمک - دعوا ایتمک T. ادّعا کردن - نمودن || Disputer un prix اوکدلک اخذ واحرازینی ادّعا ایتمک Disputer une charge de professeur مدرّسلک مقامنی ادّعا ایتمک Disputer un rang بر رتبه ادّعا ایتمک Il lui dispute le pas ادّعای تقدّم ایدر

Et contester pour conserver quelque chose A. استلجاج -

نشر ایلمك

DISSENSION. Discorde, querelle causée par l'opposition des sentimens ou des intérêts *A.* منازعة ـ منافسات pl. منازعات *P.* خرلشمه *T.* کشمکش ـ شورش ـ خرخشه || Cela causera de grandes dissentions بو کیفیّت منافسات عظیمه‌یه تسکین باعث اولدجق حالاتدندر Apaiser les dissentions منافسهٔ Dissention domestique منافسات ومنازعات ایتمك Dissensions اهل بیت بیننده اولان منافسه ومنازعه ـ بیتیّه منازعات داخلیّه ـ منافسات داخلیّه civiles

DISSÉQUER. Ouvrir le corps d'un animal pour en faire l'anatomie *A.* تن شکافتن *P.* تبزیل البدن ـ تشقیق البدن *T.* کوده‌یی یاروب آچمق

DISSÉQUEUR. Celui qui dissèque *A.* بزّال الابدان *P.* شکافندهٔ || Bon et habile disséqueur کوده‌یی یاروب آچیجی *T.* تن ماهر واستاد بر بزّال ابدان

DISSERTATEUR. Celui qui disserte *A.* مباحث *P.* سخنران || C'est un ennuyeux dissertateur سویلیجی *T.* سخنگوی ـ بر مباحث گرانجاندر

DISSERTATION. Discours où l'on examine soigneusement quelque matière, quelque question *A.* مباحثة pl. مباحثات *P.* سخنرانی *T.* صحبت || Savante dissertation عالمانه ومعارفپرورانه بر مباحثهٔ Faire une dissertation sur quelque point d'érudition مباحثه علمیّه ایتمك

DISSERTER. Faire une dissertation *A.* بحث ـ بسط الکلام *P.* سخن راندن *T.* بحث ایتمك ـ صحبت ایتمك || Il a savamment disserté sur un tel point de chronologie ضبط تواریخده متعلّق بر مادّه‌نك اوزرنده معلومات ومعارفدن عالمانه بسط کلام ایلدی ـ عبارت بر کونه بحث ایلدی

DISSIDENT. Il se dit, des sectaires qui ne sont pas de la religion dominante *A.* شیعیّ || Les presbytériens sont dissidens en Angleterre انکلتره فلان مذهبده اولنلر شیعیدرلر

DISSIMILAIRE. Qui n'est pas de même genre, de même espèce *A.* مختلف الجنس ـ خلاف الجنس *P.* جنس دیگر *T.* بشقه صوی || Parties dissimilaires, comme les os, les artères, les muscles عظام وشرایین وعضلات کبی اجزای مختلفهٔ الاجناس

DISSIMULATEUR. V. Dissimulé.

DISSIMULATION. Déguisement, art de cacher ses sentimens, ses desseins *A.* اضمار الفکر ـ ابطان ما فی الضمیر *P.* پوشیده *T.* ایچ یوزی کیزلمه ـ ایچلولك دلی || Sage dissimulation عقل ودرایته مقارن اولان اضمار فکر ـ حکیمانه اضمار فکر La dissimulation artificieuse حلیه‌یه مبنی اولان اضمار فکر La feinte est encore pire que la dissimulation زرق وریا ابطان فکردن بر قات زیاده اشنعدر

DISSIMULER. Cacher ses sentimens, ses desseins *A.* اضمار ـ پنهان داشتن ـ نهفتن *P.* ابطان الفکر ـ اضمار ما فی البال *T.* کیزلمك || Dissimuler sa haine اضمار غیظ son amour اضمار عشق sa douleur اضمار غصّه والم Savoir dissimuler اضمار فنّ L'art de dissimuler فکرك طریقنی بیلمك La prudence veut qu'on dissimule quelquefois افکار بعضًا اضمار ما فی البال ایتمك مقتضای عقل ورویّتدر

Et faire semblant de ne pas remarquer quelque chose *A.* تغافل صورت نا شناسی نمودن ـ تغافل کردن *P.* تعامی ـ تعامس ـ بر کمسنه || Dissimuler un affront بیلمامزلکدن کوسترمك *T.* مظهر اولدیغی تحقیردن تغافل ایتمك

DISSIMULÉ. *A.* مبطن *P.* نهفته ضمیر ـ پوشیده دل *T.* ایچلو ـ ایچ یوزینی کیزلر

DISSIPATEUR. Prodigue, qui dissipe beaucoup de bien *A.* مسرف ـ متلف ـ متلاف ـ مخروق الکفّ ـ مضیاع *P.* سفیه ـ آوجی دلیك *T.* باد دست

DISSIPATION. Déperdition insensible qui se fait des petites parties d'un corps, ou plutôt écoulement invisible par lequel elles se détachent et se perdent *A.* انتشار علی الهوا *P.* هوایه طاغلمه ـ هوایه اوچمه *T.* هوا رفتن || La dissipation des esprits روحلرك هوایه اوچمه‌سی

Et action du dissipateur *A.* اضاعت ـ تلف ـ سرف *P.* مال طاغتمه ـ سفیهلك *T.* تلفسازی ـ باد دستی || Il s'est ruiné par ses dissipations تلف وسرفی تقریبیله حالی La dissipation des biens تلف اموال خراب اولمشدر La dissipation des Finances طاغتمه‌سی ـ اموال میریّه‌نك تلف واضاعتی

Et état de celui qui mène une vie dissipée *A.* تبعیّة هوای نفسه *T.* دلشیفتگی بهوای نفس *P.* الهواء النفس اویمه || La dissipation est contraire au recueillement que demande la vie dévote هوای نفسه تبعیّت مسلك مرتاضینه لا بدّ اولان ترك ما سوا قاعده‌سنه منافیدر

DISSIPER. Disperser, écarter *A.* اذهاب ـ دفع *P.* برطرف

choses || Mots dissolus *A.* pl. فحشيّات *P.* اقوال فحش آلود
Vie dissolue عيش فحش آلود

DISSOLVANT. Terme de Chimie. Qui a la vertu de dissoudre
گدازنده *P.* مذوّبات pl. مذوّب - محلّلات pl. محلّل *A.*
T. اريديجى || De ces acides, il faut prendre le plus dissolvant اشبو حامضات ايچندن زياده محلّل اولانى اخذ
واستعمال ايتمك اقتضا ايدر L'eau est le dissolvant des sels صو مذوّب ملوحدر

DISSOLUBLE. Qui peut être dissous *A.* ممكن - قابل الحلّ
T. گداختنى *P.* ممكن الاذابة - التحليل || Ce métal est dissoluble فلان معدن ممكن التحليلدر

DISSOLUMENT. D'une manière dissolue *A.* بالفحش - بالطمولة
عارسزجه - خرابا تيلك ايله *T.* فاحشانه - بى پرده *P.*

DISSOLUTIF. V. Dissolvant.

DISSOLUTION. Séparation des parties d'un corps naturel qui se dissout *A.* انفساخ - انحلال *P.* آيرلشوب *T.* از هم جدايى
بر تركيبك انفساخى || La dissolution d'un composé بوزلمه
La dissolution des corps اجسامك انفساخ وانحلالى La dissolution des simples, des métaux مفرداتك ومعادنك
انحلالى La corruption du corps se fait par la dissolution des parties بدنك فسادى اجزانك انفساخ وانحلاليله اولور
Il y a des dissolutions qui se font par la Chimie فسخ وحلّه دائر بعض حالات وار در كه فنّ كيميا طريقيله اولور

On dit aussi, La dissolution du corps et de l'âme, pour dire, la séparation du corps et de l'âme *A.* انفصال الروح من البدن
جانك بدندن آيرلمه‌سى *T.* جدايئ جان از تن *P.*

Et la dissolution d'un mariage, pour dire, la rupture du lien conjugal *A.* انفساخ النكاح - خلع النكاح *P.* شكست پيوند
نكاحك بوزلمه‌سى *T.* نكاح

On dit figur. La corruption des moeurs amène la dissolution de l'ordre social فساد اخلاق نظام حسن معاشرت ناسك
L'esprit d'innovation tend à la dissolution des Empires انفساخنى موجبدر هوس بدع واختراعات انفساخ شيرازهٔ دولى منتج حالاتدندر

Il signifie aussi, déréglement de moeurs, et se dit plus particulièrement de ce qui regarde l'incontinence *A.* خلاعة الاخلاق
P. تبهكارى *T.* خراباتيلك || Il s'est plongé dans toutes sortes de dissolution من جميع الوجوه خلاعت اخلاقه القاى

Le soleil dissipe les nuages, les brouillards, les ténèbres *T.* كيدرمك - طاغتمق كردن
شمس سحب وابخره‌يى وظلماتى اذهاب ايدر

Et défaire, détruire *A.* تفريق - تشتيت *P.* پراكنده
Dissiper une armée || طاغتمق *T.* تار ومار كردن - وپريشان كردن عسكرى رهين - عسكرى تشتيت وتفريق ايتمك
L'exercice dissipe les mauvaises humeurs پريشانى وتشتّت ايتمك حركت اخلاط رديّه‌نك تشتّتنه باعث اولور
Les esprits animaux se dissipent par trop de travail سعى مفرط ارواح حيوانيّه‌نك تشتّتنه موجب اولور
Figur. || Dissiper les factions, les cabales, pour dire, les faire cesser *A.* دفع ارباب فسادك جمعيّتنى پريشان - فتنه وفساد ايتمك
Dissiper de faux bruits جمعيّتلرينى طاغتمق - وتار ومار ايتمك
Il signifie aussi, distraire *A.* اراجيفى دفع ايتمك - ذهنى طاغتمق *T.* پريشان خاطر كردن *P.* تشتيت الذهن

Se dissiper. *A.* تشتّت - تفرّق *P.* پراكنده شدن *T.* طاغلمق

Et dépenser en folles dépenses *A.* اضاعت - اسراف - اتلاف
T. هرزه‌كارانه تلف كردن - هرزه‌كارانه صرف كردن *P.*
Dissiper son bien || عبث يره طاغتمق - عبثه صرف ايتمك
son patrimoine اموال موروثه‌سنى مالنى اتلاف ايتمك
رهين تلف واضاعت ايتمك

Dissipé. *A.* متشتّت *P.* مندفع *T.* برطرف شده كيدرلمش
P. تلف رهين بالتلف *A.* طاغلمش *T.* پراكنده *P.* متفرّق - تلف اولمش *T.* كرده

On dit, qu'un homme a l'esprit dissipé, c'est-à-dire, distrait
T. پريشان ذهن - پريشان خاطر *P.* متشتّت الذهن *A.*
ذهنى طاغنق

On appelle aussi, Un homme dissipé, un homme très-répandu dans le monde, et plus occupé de ses plaisirs que de ses devoirs *A.* تابع الهواء النفس *P.* بلهوس *T.* هوا وهوسنه
تابع

DISSOLU. Impudique, débauché *A.* خليع - فحّاش - طامل
T. تبهكار - پرده بر افكن - بى پرده *P.* پرده‌سى الاخلاق
Homme dissolu || خراباتى - صيريق طامل وفحّاش بر آدم
Femme dissolue پرده‌سى صيريق برقارى - زن پرده بر افكن
Dissolu dans ses moeurs فاحش الاخلاق - خليع الاخلاق
Dissolu dans ses paroles فاحش الاقوال - Il se dit aussi des

نفس ایلدی

DISSONANCE. Terme de Musique. Faux accord *A.* اختلاط سسك اویغونسزلغی *T.* بی آهنگی *P.* الالحان

On dit figur., Dissonance de ton dans le slyle, pour exprimer, le mélange disparate du ton sérieux et du badin *A.* اختلاط سبك *T.* نا در برابری سبك وادا *P.* السبك الكلام كلامك اویغونسزلغی

DISSONANT. Qui n'est point d'accord. Il ne se dit qu'en Musique *A.* مختلط الصوت *P.* بی آهنگ *T.* سسی اویغونسز

DISSOUDRE. Pénétrer un corps solide, et en séparer toutes les parties *A.* تحلیل - اذابة - ذوب - حلّ - گداختن *P.* آلتون بحسانیدن *T.* ارتمك ‖ L'eau régale dissout l'or معدنی تیزاب ایچنده حلّ اولنور Dissoudre un minéral صو شكری وطوزی حلّ ایتمك L'eau dissout le sucre, le sel اذابه ایدر - تحلیل ایدر

On dit, Dissoudre un mariage *A.* فسخ النكاح *P.* پیوند نكاحی بوزمق *T.* نكاحرا شكستن

Se Dissoudre. *A.* انحلال *P.* بخسیدن - گداخته شدن *T.* شكر صو ایچنده اریمك ‖ Le sucre se dissout dans l'eau منحلّ اولور

On dit, qu'une société se dissout, pour dire, qu'elle se rompt, se sépare *T.* اورتاقلق بوزیلور - شركت فسخ اولنور

Dissous. *A.* منحلّ - مذاب *P.* گداخته *T.* اریمش *A.* منفسخ *P.* شكسته *T.* بوزلمش

DISSUADER. Détourner quelqu'un de l'exécution d'un dessein *A.* تحویل النیّة - تحویل الفكر *P.* فكر فلانرا ور تافتن *T.* فلانك عقلنی چویرمك ‖ Il avait quelque envie d'entreprendre ce voyage, mais ses amis l'en ont dissuadé فلان طرفه سفر ایلمكه مشتاق وخواهشكار ایكن احبّا ودوستانی فكرینی تحویل ایلدیلر Il allait s'engager dans de mauvais procès, si ses parens ne l'en avaient dissuadé خویشان واقرباسی عقلنی چویرمامش اولسه لر بعض مكروه دعوالره بیلاشمش اولورایدی

DISTANCE. L'espace d'un lieu à un autre *A.* مسافة pl. آره یر *T.* میانه *P.* بون - مسافات ‖ La distance d'une ville à l'autre بر بلده نك آخر بلده یه قدر مسافه سی La distance des lieux امكنه بینده اولان مسافه - مسافة امكنه

Il se dit aussi du temps *A.* بینونة الوقت - بعد الزمان ‖ La distance des temps بعد ازمنه Il y a une grande distance depuis l'Empire des Assyriens jusqu'à l'Empire des Romains سریانیون دولتی وقتندن رومانیون دولتنه قدر بعد بعید بینونت مدیده وار در - وار در

Il se prend aussi pour Différence *A.* بون - فرق *P.* دوری *T.* اوزاقلق ‖ Il y a grande distance entre le souverain et son sujet تابع ایله متبوع بینده فرق كلّی وار در Il y a une grande distance de son esprit à celui d'un autre فلانك عقلیله فلانك عقلی بینده بون بعید وار در du créateur à la créature, la distance est infinie خالق ایله مخلوق بینده اولان فرقك حدّ ونهایتی یوقدر

On dit, Tenir à distance, pour dire, empêcher d'approcher *A.* توقیف متناحیاً *P.* توقیف كردانیدن *T.* بدوری آلارغه ‖ Le général tenait toujours l'ennemi à distance عسكرك اداره سنه مأمور اولان جنرال دشمن یاقلشدرمامق - طوردرمق عسكرینی یاقلشدرمز ایدی

DISTANT. Éloigné *A.* بعید *P.* دور *T.* ایراق ‖ Ces deux villes ne sont distantes l'une de l'autre que de tant... بوایكی شهر بری برندن شو قدر بعید در

Il se dit aussi du temps *A.* بعید - مباین ‖ Ces deux époques ne sont pas fort distantes l'une de l'autre بوایكی وقت بری برندن چندان بعید ومباین دكلدر

DISTENDRE. Causer une tension trop grande *A.* ایراث التوتّر *P.* تنجیدن *T.* كركیلمك كتورمك ‖ Cette humeur distend les parties voisines بو خلط جواره اولان اجزایه كلّی ایراث توتّر ایدر

Distendu. *A.* متوتّر *P.* تنجیده *T.* كركی

DISTENSION. Terme de Chirurgie. Il ne se dit qu'en parlant des nerfs qui sont trop tendus *A.* توتّر الاعصاب *P.* تنجیدگی *T.* سكیر كركیلكی پیها

DISTILLATEUR. Celui qui fait profession de distiller *A.* اهل الفنّ التصعید pl. ارباب الفنّ التصعید - مصعّد *P.* ازدیگ انبیقدن جیقاریجی *T.* بر دیگ چكانده

DISTILLATION. Opération chimique par laquelle on sépare, au moyen de la chaleur, les principes fluides des corps qui sont volatiles *A.* استقطار - تصعید ‖ Mettre une plante en distillation بر نوع نباتی لاجل التصعید انبیقه وضع ایتمك

Il signifie aussi, la chose distillée *A.* مقطر - مصعّد ‖ Distillation précieuse مقطّر ذیقیمت Voilà de belles distillations اشته

بونلر مقطّرات لطیفه در

DISTILLER. Tirer par l'alambic le suc de quelque chose *A.* از دیگ بر دیگ چکانیدن *P.* استقطار - تقطیر - تصعید نباتات *T.* انبیقدن چکمك || Distiller des herbes, des fleurs نباتات وازهارك مقطّرینی - وازهاری انبیقده تصعید ایتمك آلمق - Il est aussi neutre, et signifie, dégoutter, couler *A.* - طمله طمله آقمق *T.* قطره بقطره ریزان شدن *P.* تقطّر Figur., Distiller quelque chose, signifie, le répandre, le verser *A.* افراغ *P.* ریختن *T.* دوکمك || Distiller sa rage افراغ زهرابهٔ غیظ وغضب ایتمك Distiller du venin sur quelqu'un بر کمسنه‌نك اوزرینه سمّ حقد وکینه‌یی افراغ ایتمك

DISTILLERIE. Lieu où l'on fait des distillations *A.* دار التصعید مقطّرات کارخانه‌سی *T.* کارگاه مقطّرات *P.* دار التقطیر -

DISTINCT. Séparé d'un autre *A.* منفصل - متمایز *P.* جدا *T.* آیری - بشقه || Il faut que les articles d'un compte soient bien distincts حسابك اسامیلری بری برندن متمایز ومنفصل بری برلریله ایری اولمق اقتضا ایدر - اولملو در

Il signifie aussi, différent *A.* متشاخص - متباین - متفاوت *P.* دیگر *T.* بشقه || Ce sont deux choses bien distinctes بری برینه متشاخص ومتباین شیلر در

Et clair, net *A.* پاك - تمیز *T.* پاکیزه *P.* منقّح - نقیّ || Une voix distincte صدای نقیّ - صوت منقّح Vue distincte باصرهٔ نقیّه En termes clairs et distincts کلمات صریحه ومنقّحه ایله Idée distincte معنای منقّح

DISTINCTEMENT. Nettement, clairement *A.* منقّحاً - نقیّاً || تمیزجه - پاکچه *T.* به پاکیزگی *P.* بالنقاحة - بالنقاء - Il prononce, il parle distinctement بالنقاء والنقاحة تلفّظ ونکلّم Il vous a déclaré son intention distinctement ایدر مرادینی علی پاکچه سویلدی - وجه النقاحة بیان ایلدی

DISTINCTIF. Qui distingue *A.* کاشف - ممیّز *P.* تمییزساز *T.* آیریجی || Caractère distinctif صفت کاشفه Marque distinctive علامت ممیّزه

DISTINCTION. Division, séparation *A.* تفریق - فصل *P.* آیرمه *T.* جدایی || Écrire tout de suite sans distinction de chapitres - ابوابی فصل وتفریق ایتمکسزین یکپاره یازمق بلا تفریق الابواب مسطر واحد اوزره یازمق

Et différence *A.* استثناء - تمییز - فرق *P.* تمییزسازی *T.* آیرمه || Faire distinction de l'ami et de l'ennemi دوست ودشمنی کافّهٔ ناسی Offenser tout le monde sans distinction فرق ایتمك بلا استثناء تکدیر ایتمك Faire distinction des personnes استثنای ذوات ایتمك Faire la distinction des droits de quelqu'un d'avec ceux d'un autre بر کمسنه‌نك ادّعایه صالح اولدیغی حقوقی آخرك حقوقندن تمییز ایلمك On a tout passé au fil de l'épée, sans distinction d'âge ni de sexe سنّ وجنس حقّنه تجویز استثنا ایتمیه‌رك همان جمله‌سنی سنّ وجنسه اعتبار اولنمیه‌رق - قنطرهٔ تیغ آبداردن امرار ایلدیلر Il faut faire distinction de gentilhomme à gentilhomme همان جمله‌سی بلا استثناء قلیجدن کچورلدی کشی زاده ایله کشی زاده‌نك بینی فرق وتمییز اولنملو در

Il signifie aussi, préférence, prérogative *A.* امتیاز *pl.* امتیازات *T.* امتیاز || Il aime les distinctions امتیازاتدن سر افرازی *P.* Traiter qnelqu'un avec distinction بر کمسنه‌نك حظّ ایدر Les distinctions plaisent à celui qui les reçoit, et offensent les autres حقّنه امتیاز صوریله معامله ایتمك امتیازات کیمك حقّنه صرف اولنسه آکا بادئ محظوظیّت ایسه‌ده سائرینه موجب انفعالدر

On dit d'un homme qui s'est distingué dans son état par son mérite, que c'est un homme d'une grande distinction *A.* ممتاز صاحب - فایق الاقران - ممتاز الاقران - صاحب الامتیاز - اولو *T.* سر افراز *P.* الامتیاز والتفوّق

On appelle, Personnes de distinction, les personnes distinguées par la naissance, ou par les dignités *A.* متعیّن *pl.* متعیّنان بیوکلر *T.* کلانتران - مهتران *P.* متشخّص -

DISTINGUER. Discerner par la vue, ou par les autres sens *T.* تمییز کردن - گزاریدن *P.* تمییز - تشخیص - فرق *A.* سزمك || Il était déjà si tard, qu'on ne pouvait plus distinguer les objets وقت پك کیج اولدیغندن صورك فرق وتشخیصی ممکن دکل ایدی Nous étions si éloignés, que nous ne pouvions distinguer la cavalerie d'avec l'infanterie مسافهٔ بعیده‌ده بولندیغمز تقریبیله پیاده وسواری‌یی فرق وتمییز ایده‌مز ایدك Distinguer la fausse monnaie d'avec la bonne خالص اقچه ایله زیوفك بینی فرق ایتمك Distinguer les sons, les voix, les odeurs الحان واصواتی ورایحه‌لری فرق ایتمك

Et discerner par l'opération de l'esprit *A.* فرق - تمییز *P.* خیر وشرّی شناختن *T.* سچمك || Distinguer le bien et le mal

il en faut distraire ceux qui regardent une telle succession بو اوراق ایچندن فلان میراثه متعلّق اولنلری افراز ایتمک اقتضا ایدر

Et détourner de quelque application *A.* اشغال ـ اشغال عن *T.* ذهنی طاغتمق *P.* پراکندیدن ذهن الذهن عن Il m'est venu distraire de mes études بنی مطالعه‌دن اشغال ایچون کلدی Il cherche la solitude, afin qu'on ne puisse le distraire de son travail ایشندن اشغال اولنمامق فکریله عزلت ووحدتی اختیار ایدر La moindre chose le distrait ادنا بر شئ اشغال ذهننه بادی اولور ـ Et détourner d'un dessein, d'une résolution. V. Détourner.

Distrait. *A.* مفرز *P.* جدا کرده *T.* آیرلمش ـ Il est aussi adjectif, et se dit d'un homme qui n'a point d'attention à ce qu'on lui dit *A.* مستغرق الذهن *P.* پراکنده ذهن *T.* طالغین ـ استغراق ذهنه مبتلا بر آدمدر ‖ C'est un homme distrait استغراق ذهن ایله مألوف الدوام Il est éternellement distrait علی استغراق ذهنی وار در

DISTRIBUER. Départir, partager entre plusieurs personnes *A.* تقسیم کردن ـ بخش کردن *P.* توزیع ـ تقسیم *T.* پای برمقدار اقچه توزیع ایتمک Distribuer une somme d'argent توزیع صدقات ایتمک Distribuer des aumônes غنایمی عسکر بینده توزیع ایلمک Distribuer le butin aux soldats وتقسیم ایلمک Distribuer les grâces, les charges, les honneurs الطاف وعطایا ومناصب ومراتب توزیع ایتمک

Se distribuer. *A.* انقسام *P.* بخش شدن *T.* پای اولمق ـ پایلنمق ‖ Le sang se distribue du coeur dans les artères دم قلبدن شرایینه منقسم اولور Cette source se distribue بومنبع ما شهرک بالجمله محلّاتنه منقسم اولور dans tous les quartiers de la ville

Distribuer. Diviser, disposer, ranger *A.* ترتیب *P.* مرتّب ترتیبه قویمق *T.* در سلک ترتیب پیوستن ـ ساختن ‖ Cet auteur a fait un beau traité, il en a bien distribué la matière فلان مؤلّف قلمه آلدیغی مادّه‌یی حسن ترتیبه مؤلّف فلان Distribuer par ordre وضع ایدرک بر مقالهٔ لطیفه انشا ایلدی ـ On dit en termes de Peinture, نظام اوزره ترتیب ایتمک Distribuer les jours et les ombres dans un tableau برتصویرک آیدنلق وکولکه‌لک یرلرینی ترتیب ایله نقش ایتمک

Distribué. *A.* مقسوم ـ منقسم *P.* بخش کرده *T.* توزیع ـ بخش

Distinguer نیک وبدی فرق وتمییز ایتمک ـ فرق ایتمک دوست ایله مداهنی فرق ایتمک Distinguer l'ami d'avec le flatteur صدیق العین ایله محبّ خالصی فرق وتمییز ایتمک ـ

Et diviser, séparer *A.* تفریق *P.* جدا کردن *T.* آیرمق ‖ Il faut distinguer les divers chefs de son accusation بشقه آیرمق ـ حقّنه اسناد اولنان جنحه‌لرک مادّه‌لرینی بشقه بشقه تفریق ایتمک Distinguer les temps, les qualités, les âges, les lieux اقتضا ایدر اوقاتی وحیثیّتلری وسنّلری ومحلّلری تفریق ایتمک

On dit, Distinguer quelqu'un, pour dire, le traiter avec distinction *T.* مظهر امتیاز ایتمک ـ Et que la vertu, le mérite, la naissance, les charges distinguent un homme, pour dire, qu'elles le tirent du commun صلاح وفضیلت ولیاقت واهلیّت ونسب واصالت ورفعت جاه ورتبت وسیلهٔ امتیاز در Et qu'un homme s'est distingué par sa valeur, pour dire, qu'il s'est signalé ـ شجاعتی جهتیله کسب تفوّق وامتیاز ایلدی مفطور اولدیغی مایهٔ بسالت وشجاعت تقریبیله ممتاز الامثال اولمشدر

Distingué. *A.* متمیّز *P.* تمییز کرده *T.* سچلمش Il est aussi adjectif *A.* ممتاز ـ فایق *P.* جلیل ـ بلند *T.* اولو ‖ Mérite distingué رتبهٔ جلیله Qualité distinguée اهلیّت فایقه Emploi destingué منصب جلیل Naissance distinguée نسب جلیل

DISTIQUE. On appelle ainsi deux vers Latins ou Grecs qui renferment un sens *A.* بیت pl. ابیات

DISTORSION. État d'une partie du corps qui se tourne d'un seul côté par la relaxation des muscles *A.* التواء العضو *P.* پیچش عضو *T.* عضوک بوروقلغی ـ عضوک بوکریلکی

DISTRACTION. Séparation d'une partie d'avec son tout *A.* افراز pl. افرازات *P.* از هم جدایی *T.* آیرلمه ‖ On a demandé distraction de cette terre فلان ارضک افرازی استدعا اولندی

Il signifie aussi, inapplication d'une personne aux choses qui la doivent occuper *A.* استغراق الذهن ـ الهاء الذهن *T.* طالغنلق ‖ Il est sujet à des distractions dans ses prières اثنای مناجاتده الهای ذهنه مبتلا در Il a de fréquentes distractions طالغنلغی وار در ـ ایکیده برده استغراق ذهنی وار در

DISTRAIRE. Tirer, séparer une partie d'un tout *A.* افراز *P.* آیرمق *T.* از هم جدا کردن ‖ Sur cette somme il faut distraire شو مبلغدن شو مقدار افراز اولنملو در De ces papiers, tant

پای اولمش T. کرده

DISTRIBUTEUR. Qui distribue A. مقسّم ـ مقاسم P. بخش پای ایدیجی T. کننده || Distributeur des grâces مقسّم نعم وعطایا

DISTRIBUTIF. Qui partage. Il ne se dit qu'en cette phrase, Justice distributive, pour dire, la justice qui rend à chacun ce qui lui appartient A. قضاء مقسّم الحصص الاصحاب الحقوق

DISTRIBUTION. Action de distribuer A. مقاسمة ـ قسمت pl. پایلشمه T. بخش سازی P. تقسیمات pl. تقسیم ـ مقاسمات Distribution du butin مقاسمهٔ غنایم || پای ایتمه ـ de deniers تقسیم درهم ودینار Faire un état de distribution بر قطعه تقسیم دفتری ایتمک

En termes de Pratique, Ordre de distribution, c'est le rôle qui se fait des créanciess sur un bien adjugé par décret T. تقسیم دیونک ترتیبی دفتری

DISTRICT. Étendue de juridiction A. کورة pl. رستاق ـ کور pl. رساتیق P. قضا T. خره ـ قضا || Un juge ne peut juger hors de son district برحاکم قضاسی خارجنده اولان محلّده اجرای حکومت ایده‌مز

On dit figur., Cela n'est pas de mon district, pour dire, cela n'est pas de ma compétence وظیفهٔ حالمدن خارجدر

DIT. Bon mot, apophthegme A. قول pl. اقوال P. گفتار T. سوز || Les dits et gestes des anciens قدمانک اقوال ورموزی

On dit proverb., Il a son dit et son dédit, pour dire, il change d'avis quand il lui plaît, il est sujet à se dédire گاه بر طرز وگاه بشقه طرز لاقردی سویلر

Il est aussi adjectif, et signifie, prononcé A. مذکور P. گفته T. سویلنمش

Il signifie aussi, surnommé A. ملقّب P. لقب دارنده T. صاری لقبیله || Guillaume, dit le Roux دینمکله معروف ملقّب اولان فلان نام کمسنه

DIURÉTIQUE. Qui fait uriner A. مدرّ pl. مدرّات P. شاشه سدک آقدیجی T. آور

DIURNE. Terme d'Astronomie D'un jour A. یومیّ P. روزمّره بر کونلک T. روزی ـ || Le mouvement diurne de la terre ارضک حرکت یومیّه‌سی

DIVAGUER. S'écarter de l'objet d'une question dans la discussion A. خروج عن الصدد P. از صدد بیرون شدن T. صددن چیقمق || Cet homme-là ne suit rien, et ne fait que divaguer فلانک کلامنده رابط اولمیوب دائما صددن چیقار

DIVAN. Le conseil du Grand Seigneur A. دیوان pl. دواوین || Cela fut proposé au divan فلان ماده دیوان سلطانیده دیوان همایونده ـ ایراد اولندی

DIVERGENCE. Situation de deux lignes, de deux rayons qui vont en s'écartant A. تباین ـ انفراق ـ مفروقیّت P. جدایی بری برندن آیرلمه T. از یکدیگر

DIVERGENT. On donne ce nom à des lignes qui vont en s'écartant l'une de l'autre A. مفروق ـ متباین || Lignes divergentes خطوط مفروقه ـ متباینه

DIVERS. Différent, dissemblable A. مختلف ـ متنوّع P. دیگر بشقه درلو T. گون || Ils sont de diverses opinions آلارا درلر Divers tempéramens امزجهٔ مختلفه Diverses propositions تکلیفات متنوّعه

Il signifie aussi, plusieurs A. متعدّد P. چند T. برقاچ || Il a parlé à diverses personnes اشخاص متعدّده‌یه سویلدی À diverses fois چند دفعه ـ دفعات عدیده‌ده ـ دفعات متعدّده‌ده بر قاچ کرّه ـ

DIVERSEMENT. En diverses manières A. مختلفاً ـ متنوّعاً ـ درلو T. گوناگون P. علی وجه الاختلاف ـ علی الاختلاف || Les historiens en parlent diversement تاریخ نویسان اول درلو On peut expliquer cela diversement ماده‌یی علی وجه الاختلاف ذکر ایدرلر فلان شیئه علی وجه الاختلاف معنا ویرلمک Cette nouvelle a été reçue diversement dans le monde بو خبر بین الناس گوناگون اوله‌رق استماع اولندی

DIVERSIFIER. Varier, changer de plusieurs façons A. تنویع P. تفنین ـ گوناگون ساختن T. درلو درلو ایتمک || Diversifier des viandes تنویع لحوم ایتمک Diversifier les attitudes des figures dans un tableau فلان تصویرده اوضاع اشکالی Diversifier l'entretien, la conversation تفنین کلام ایتمک Les pièces de ce parterre sont agréablement diversifiées بو جیچک باغچه‌سنک اُولکلری وجه احسن اوزره تنویع وتفنین اولندی Cet auteur a fort diversifié son poème فلان شاعر انشاد ایلدیکی منظومه‌یی مبالغه ایله تنویع ایتمشدر

DIVERTIR. Tourner diversement, diriger vers un autre but. Il ne se dit qu'en cette phrase, Divertir des deniers, des papiers, des effets, pour dire, les détourner à son profit *A.* احتیاز *T.* کندو پایلنمق || Il a diverti les deniers du Roi اموال ملوکانه‌یی احتیاز ایلدی On a diverti le fond sur lequel j'étais assigné حواله ایتدکلری مالی احتیاز ایلدیلر

Il se prend aussi pour Voler, dérober *A.* استراق ـ اختلاس *P.* دزدیدن *T.* چالمق || Ce commis a diverti les deniers de sa recette فلان کاتب مقبوضی اولان اموالی استراق ایلدی

Il signifie aussi, amuser *A.* تفریج القلب ـ تنزیه الخاطر *P.* خوشدلی آوردن ـ دلشادکردن *T.* اکلندرمک || Il faut le divertir فلانی اکلندرمک لازمدر ـ قلبنی تفریج ایتملو در ـ Se divertir, s'amuser, prendre plaisir *A.* تنزّه *P.* تفرّج ـ تنزّه *T.* دلشادی پذیرفتن اکلنمک

DIVERTISSANT. Qui divertit, qui amuse *A.* موجب التفرّج *P.* دلشاد ساز *T.* اکلندریجی || Les spectacles sont divertissans ملعبه‌لر موجب تفرّج وتنزّهدر

Il se dit aussi des hommes *A.* نشیط *P.* شوخ *T.* شن || C'est un homme divertissant شوخ ونشیط بر آدمدر Humeur divertissante مزاج نشاط آلود

DIVERTISSEMENT. Récréation, plaisir *A.* تفرّج ـ تنزّه البال *P.* خرّمیٔ دل *T.* اکلنجه ـ اکلنجه‌سی ـ کوکل || La chasse est un grand divertissement صید وشکار بغایت موجب تنزّه بالدر

DIVIDENDE. Terme d'Arithmétique. Nombre à diviser selon la règle de la division *A.* عدد مقسوم علیه

C'est aussi un terme affecté aux compagnies de commerce, et qui signifie, la portion de bénéfice réglée pour chaque action *A.* حصّة الربح ـ سهم الربح *P.* بهرهٔ سود *T.* کارپایی

DIVIN. Qui appartient à Dieu *A.* صمدانیّ ـ ربّانیّ ـ الهیّ *P.* یزدانی *T.* اللهک || La puissance divine قدرت الهیّه La Providence divine تقدیر ربّانی La grâce divine فیض ربّانی Les Romains rendaient des honneurs divins à leurs Empereurs رومانیّون کندو ایمپراطورلری حقّلرینه جناب ربّ متعاله مخصوص اولان رسوم تعظیماتی ادا ایدرلر ایدی

On appelle les trois personnes de la Trinité, Les Personnes Divines *A.* اقانیم ثلثة الهیّة ـ Et on appelle le Fils de Dieu, Le Verbe

DIVERSITÉ. *A.* متنوّع *P.* درلو درلو *T.* گوناگون گشته یاپلمش

DIVERSION. Action par laquelle on détourne *A.* صرف الی *P.* سمت الآخر بشقه طرفه صاپتمق *T.* بسوی دیگر تافتن || Ces deux amis commençaient à disputer aigrement, un tiers a parlé de nouvelles pour faire diversion بو ایکی دوست بری برلریله طوقنشقلو سوزلر ایله مجادله‌یه مباشرت ایلدکلرنده آخر بر کمسنه صحبتی بشقه طرفه صرف ایچون حوادثه متعلّق کلامه شروع ایلدی ـ En termes de Médecine. Changement que l'on produit dans le cours d'une humeur qui se porte abondamment vers une partie principale || Il avait une grande fluxion sur les yeux, et on l'a saigné pour faire diversion de l'humeur قلانک کوزنده بر نزلهٔ شدیده ظهور ایتمکدنناشی مادّه‌یی آخر طرفه صاپتمق ایچون فصد تدبیرینه احتیاج مسّ ایلدی

DIVERSION. Terme d'art militaire. Action de porter la guerre dans un endroit où l'ennemi ne croit pas pouvoir être attaqué, pour l'obliger de retirer ses forces d'un endroit où il est difficile de lui résister *A.* اشغال فی سمت الآخر ـ اشغال *P.* بشقه طرفه غائله ویرمک *T.* بسوی دیگر شغل دادن || Il est entré dans le pays des ennemis pour faire diversion مجرّد اشغال ضمنده اعدانک ملکی ایچنه پایگذار تعرّض ـ Figur. *A.* اشغال الذهن || On vient plus aisément à bout des passions par la diversion que par l'opiniâtreté qu'on a à les combattre directement امراض نفسانیّه‌نک دفعنه ظفریاب اولمق ایچون اعمال شدّت اولنمقدن ایسه اشغال ذهن تدبیرینه تشبّث اولنمق اسهل واولیدر Ce jeune homme a été guéri de son amour par la diversion que fait dans son coeur l'amour de la gloire بو نو جوان مبتلا اولدیغی درد عشقدن اشغال ذهننه وسیله اولمش هوس نام وشانک استیلاسیله رها یافته اولمشدر Voyez vos amis, cela fera diversion à votre douleur دوستلرکله مصاحبت ایله که بو تقریب ذهنکی اشغال ایدرک اندوه وکدرکی دفع ایتمش اولورسک

DIVERSITÉ. Variété, différence *A.* اختلافٌ ـ تنوّع *P.* دیگر *T.* گونا گونی ـ گونی || Diversité de religion اختلاف بشقه‌لق de fortune اختلاف گونا گونیٔ بخت de vie اختلاف عیش مذهب d'objets, d'occupations, d'esprits, d'humeurs, d'opinions صورک واشغالک وعقولک ومزاجلرک ورایلرک اختلاف وتنوّعی

Divin *A.* كلمة الله

Il se dit figur., de ce qui est très-excellent dans son genre ملك مانند *P.* ملكيّ الصفات - مخصرص بالملائك *A.* حسن وجمال ملكيّ الصفات || Beauté divine ملك وارى *T.* C'est un homme divin ملك صفت بر آدمدر Invention divine ملائكه مخصوص بر ايجاد

DIVINATION. L'art prétendue de prédire l'avenir *A.* فنّ || فالجيلق *T.* فنّ فال شناسى *P.* فنّ العرافة - الكهانة La divination a été toujours condamnée par l'Église فنّ عرافت شريعت عيسويّه‌ده دائما مردود ومستهجن عدّ اولنمشدر

Divination par le vol des oiseaux *A.* فنّ العيافة

DIVINATOIRE. Il se dit de la science prétendue des devins et des moyens qu'ils emploient pour deviner *A.* كاهنيّ *T.* فالجيلغه متعلّق

DIVINEMENT. Par la vertu divine *A.* من - من طرف الله *T.* از جانب يزدان *P.* من طرف الحقّ - قبل الرحمن اللهدن - الله طرفندن || Les prophètes divinement inspirés من طرف الله ملهم اولان انبياى عظام

DIVINISER. Reconnaître pour divin *A.* اعلاء برتبة الالوهيّة اللهلق شاننى ويرمك *T.* شان يزدانى دادن *P.*

Divinisé. *A.* مستعلى برتبة الالوهيّة *P.* شان يزدانى اللهلق شاننى كسب ايتمش *T.* شان يزدانى يافته - پذيرفته

DIVINITÉ. Nature divine *A.* لاهوت - الوهيّت *P.* ايزدى اللهلق *T.*

Il se prend aussi pour Dieu-même. V. Dieu - Et pour les faux dieux des païens *A.* معبود زور *pl.* معبودين زور || Les divinités des forêts اهل جاهليّتك اورمانلره مخصوص اولمق اوزره پرستش ايتدكلرى معبودين زور

DIVISER. Partager, séparer une chose en deux ou plusieurs parties *A.* تقسيم - تجزّى *P.* بخش كردن *T.* بولمك || Diviser un nombre, une quantité عددى وكمّيتى تقسيم ايتمك Ce royaume est divisé en tant de provinces فلان ملك شو قدر ايالاته منقسمدر Diviser un discours, une harangue مقاله‌يى وخطبه‌يى اجزاى عديده‌يه تقسيم ايتمك Diviser une somme entre plusieurs personnes, en plusieurs parties برمقدار اقچه‌يى بر قاچ كسان بيننده واجزاى عديده‌يه تقسيم ايتمك

Figur. Mettre en discorde, désunir *A.* القاء الشقاق *P.* بشقاق - تفريق - ايقاع الاختلاف والمباينة - التفرقة ميانه‌ده شقاق *T.* پيوند يكانگى‌را شكستن - انداختن || آره‌سنى آيرمق - آره‌ده بوزوشقلق كتورمك - براقمق L'intérêt a divisé cette famille اغراض مخصوصه بو خاندان Il sont divisés en sectes, en factions بيلرنده حلول شقاق ايله فرق ومذاهب Diviser les esprits عديده‌يه آيرلشمشلر در اذهان ناسى برى اذهان ناسه القاى تفرقه - برلرندن تفريق ايتمك ومباينت ايتمك

Divisé. *A.* منقسم *P.* بولنمش *T.* بخش كرده

DIVISEUR. Terme d'Arithmétique. Nombre par lequel on en divise un plus grand. *A.* عدد مقسوم به - عدد قاسم

DIVISIBILITÉ. Qualité de ce qui peut être divisé *A.* قابليّة *T.* بولنمكه بخش پذيرايى *P.* قابليّة الانقسام - التجزّى || La divisibilité de la matière ماده‌نك قابليّت كلمكلك تجزّى وانقسامى

DIVISIBLE. Qui se peut diviser *A.* قابل التجزّى *P.* بخش بولنمكه كلور *T.* پذيرا || Plusieurs philosophes disent que la matière est divisible à l'infini وافر حكمانك قولنجه ماده الى غير النهايه قابل تجزّيدر

DIVISION. Séparation, partage *A.* انقسام - قسمت *P.* بخش بر ملك موروثك بولنمه *T.* سازى || La division d'un héritage d'un discours, d'un sermon مقاله‌نك وموعظه‌نك انقسامى ابحاث عديده‌يه انقسامى

Figur. Désunion, discorde *A.* شقاق - مباينت *P.* شكست بوزوشقلق *T.* بيوند يكانگى || Il y a division entre eux Mettre de la division dans une famille بينلرنده شقاق ومباينت وار در بر خاندان ايچنه القاى شقاق ايتمك Il y a grande division dans cette ville فلان بلده‌ده بين الاهالى شقاق عظيم وار در Semer la division القاى تخم شقاق ايتمك Fomenter la division تهييج آتش شقاق ايتمك

Il se prend aussi, pour une des quatre règles d'Arithmétique, selon laquelle on divise une somme *A.* فنّ التقسيم

Il se dit, en termes de guerre, des parties d'une armée entière qui est campée en ordre de bataille *A.* فريق *pl.* افرقة *P.* گروه لشكر *T.* طابور - قول || La division de la droite, de la gauche, du centre صاغ قول صول قول اورته قول *pl.* فروق

Il se dit encore, des parties distinctes d'un bataillon qui défile, soit par demi rang, soit par quart de rang *A.* فوج *pl.*

بلوك T. بلُوك P. افواج

En termes de Marine, il se dit d'un certain nombre de vaisseaux d'une armée navale T. بر بلوك دونمما

DIVORCE. Séparation de deux époux par la rupture légale du mariage A. طلاق P. از نكاح رها كردن T. بوشامه || Le divorce n'est point permis dans le Christianisme شريعت عيسويه‌ده طلاق ماده‌سنه جواز يوقدر

Eigur. Séparation volontaire d'avec les choses auxquelles on était fort attaché A. قطع العلاقة || Il a fait divorce avec les plaisirs, avec le monde قطع حظوظات نفسانيه‌دن ودنيادن علاقه ايلدى

DIVORCER. Faire divorce A. تطليق P. از نكاح رها كردن بوش ايتمك - بوشامق T. از قيد نكاح آزاد كردن -

DIVORCÉ. A. طالق P. از قيد نكاح آزاد شده T. بوش بوشانمش - اولمش

DIVULGATION. Action de divulguer A. فاش P. شيوع T. تواتر

DIVULGUER. Rendre public ce qui n'était pas su A. نشر - بر عالمى فروختن - فاش كردن P. ابثاث - اذاعة - اشاعة T. تواتر ايتمك || Divulguer un secret سرّى اشاعه ايتمك Une heure après que la nouvelle fut arrivée, elle fut divulguée partout فلان خبر ورودندن بر ساعت صكره هر طرفه نشر واشاعه اولندى

DIVULGUÉ. A. شهرتيافته - فاش كرده P. مشاع - منتشر تواتر اولمش T. در دهان ناس افتاده

DIX. Deux fois cinq A. عشرة fém. عشر P. ده T. اون || Dix-huit A. ثمانية عشر P. هژده T. اون سكز Dix-neuf A. تسعة عشر P. هشده T. اون طقوز Soixante et dix A. سبعون P. هفتاد T. يتمش Quatre-vingt-dix A. تسعون P. نود T. طقسان

DIXIÈME. Nombre d'ordre A. عاشر P. دهم T. اونجى || La dixième fois اونجى دفعه - Il est aussi substantif, et signifie, la dixième partie d'un tout A. عشير pl. اعشراء P. اونده بر T. دهيك

DIXIÈMEMENT. En dixième lieu A. عاشرًا P. بدهم T. اونجى اولدرق

DIZAIN. Il se dit des ouvrages de Poésie composés de dix vers A. شعر معشّر

DIZAINE. Total composé de dix A. عشرة pl. عشرات P. اونلق T. يك ده

DIZENIER. Chef d'une dizaine de personnes T. اون باشى

DOCILE. Qui est propre à recevoir instruction, ou qui a de la disposition à se laisser conduire et gouverner A. دامث سهل - سهل العطف - موطّاء الاكناف - دهّاس - المخلق || يواش - يواش خويلو T. رام - نرمخو P. ذلول - السياسة Naturel docile سهل السياسه اولان طبيعت Humeur docile مزاج دماست آلود Enfant docile طفل نرمخو Un homme fort docile aux leçons de son maître معلّمى طرفندن ويريلان درسلره بغايت ذلول بر آدم L'orateur doit rendre son auditeur docile et attentif واعظ سامعى اولان كمسنه‌يى ذلول ورام واهل دقّت واهتمام ايتدرمكه سعى ايتملو در

DOCILEMENT. Avec docilité A. بالدهاسة - بوطائة الطبع - يواش خويلولق T. رامكارانه - بانرمخويى P. بدماثة المخلق دماست طبع ايله استماع ايتمك Écouter docilement || ايله

DOCILITÉ. Qualité par laquelle on est docile A. دماست يواش T. نرمخويى P. وطائة الطبع - دماثة المخلق - وطائت طبعى مرتبهٔ خويلولق Il a une grande docilité || كمالده در

DOCTE. Savant A. فاضل pl. فضلا عالم pl. علما P. دانشمند T. اوقومش - دانشور - هنرور - Les doctes ne sont pas d'un tel avis علما ودانشمندانك رأيى بويله دكلدر

Il est aussi adjectif A. متضمّن العلوم - جامع المعارف Un livre docte بر قطعه معارفدن عبارت T. پر دانش وهنر P. Une dissertation docte نيچه علوم كتاب جامع المعارف ومعارفى متضمّن بر مقاله

DOCTEMENT. Savamment A. فاضلاً - بالفضل - بالعلم P. هنر ومعرفت ايله T. عالمانه - دانشمندانه Il parle doctement || فلان كشى دانشمندانه نطق وتكلّم ايدر

DOCTEUR. Qui est promu dans une université au plus haut degré de quelque faculté A. مدرّس pl. مدرّسين P. خواجه T. استاد || Docteur en théologie علم الهى مدرّسى Docteur en droit علم شريعت مدرّسى Docteur en médecine علم طبابت قلنسوهٔ تدريسى Prendre le bonnet de docteur نطّيس - مدرّسى احراز ايتمك

Il se dit aussi d'un habile homme en quelque espèce de chose que ce soit A. علّامة P. دانا - استاد T. استاد Docteur aux

échecs شطرنج اویونده استاد ـ شطرنج اویونده علّامه

DOCTORAL. Appartenant au docteur *A.* مدرّسیّ *P.* خواجگی ـ لباس مدرّسی || Robe doctorale مدرّسلکه مخصوص *T.* ـ مدرّس قلنسوه‌سی Bonnet doctoral مدرّسلک کسوه‌سی مدرّسلک تاقیه‌سی

DOCTORAT. Degré, qualité de docteur *A.* رتبة التدریس *P.* پایهٔ خواجگی *T.* مدرّسلک پایه‌سی || Il est parvenu au doctorat رتبهٔ تدریسه واصل اولدی

DOCTORERIE. Acte que l'on fait pour être reçu docteur مدرّسلک رتبه‌سنه قبول اولنمق ایچون عرض اولنان مسئله

DOCTRINAL. Il se dit des avis que les docteurs en théologie donnent en matière de doctrine, de moeurs *A.* وصیّة علمیّة || Avis doctrinal وصایای علمیّه Jugement doctrinal وصیّت علمیّه متعلّق اولان رأی

DOCTRINE. Savoir, érudition *A.* علم pl. علوم pl. معرفت ـ معارف *P.* دانشمندی ـ دانش *T.* معلومات ـ بیلش || Profonde doctrine علم عمیق Doctrine consommée علم ودانش با کثیر العلوم برآدمدر Cet homme a beaucoup de doctrine کمال Ce livre est plein de doctrine فلان کتاب انواع علوم ومعارفی مشتملدر

Il se prend aussi pour Maximes, sentimens, enseignemens *A.* مذهب ـ تعلیم || Saine doctrine تعلیم صحّت ـ تعلیم صحیح fausse ایمان صحیحی متضمّن اولان تعلیم orthodoxe وسیم Il تعلیم خطرناک dangereuse تعلیم پر خطا ـ تعلیم باطل enseigne une bonne doctrine بر نوع تعلیم احسن افاده ایدر Cela est conforme à la doctrine de l'Évangile انجیل شریفک محتوی اولدیغی تعلیمه موافقدر La doctrine de Platon مذهب حکیم ارسطو La doctrine d'Aristote افلاطون

DOCUMENT. Titres, preuves par écrit *A.* حجّت pl. حجج pl. سند ـ سندات pl. وثیقة ـ وثایق pl. || Vieux documens حجج قدیمه Anciens documens حجج ووثایق عتیقه Titres et documens حجج وسندات

DODÉCAGONE. qui a douze angles et douze côtés égaux *A.* ذو اثنتی عشرة زاویةً *P.* دوازده کوشه *T.* اون ایکی کوشه‌لو شکل کامل || Dodécagone régulier اون ایکی کوشه‌لو شکل منتظم ـ

se DODINER. Se dorloter *A.* تنعیم النفس *P.* تن پروری *T.* ناز ونعیم ایله کچنمک نمودن

DODINER. Terme d'Horlogerie. Avoir du mouvement *A.* نوسان *P.* جنبیدن *T.* ایشلمک ـ صاللنمق || Ce balancier dodine bien بو ساعتک رقّاصی کوزل ایشلر

DOGMATIQUE. Qui regarde les dogmes de la religion *A.* متعلّق بالعقاید متعلّق باحکام الدینیّة ـ || Terme dogmatique احکام دینیّه‌یه مخصوص Style dogmatique عقایده متعلّق برکلمه سبک وعباره

Ton dogmatique. Le ton d'un homme qui affecte de dogmatiser. V. Dogmatiser || Il parle d'un ton dogmatique حکم ایدر صورتیله ایله تکلّم ایدر

DOGMATIQUEMENT. D'une manière dogmatique *A.* حسب القاعدة العقاید ـ الاحکام الدین || Traiter une matière dogmatiquement بر ماده‌یی حسب الاحکام الدین رویت ایتمک

On dit d'un homme qui parle d'un ton dogmatique et sentencieux, qu'il parle dogmatiquement انفاذ احکام صورتنده تکلّم ایدر

DOGMATISER. Enseigner une doctrine de religion, fausse ou dangereuse *A.* تعلیم المذهب الباطل ـ اقامة العقاید الباطلة || Il se mêle de dogmatiser تعلیم عقاید باطله‌یه مداخله ایدر Il est défendu de dogmatiser تعلیم عقاید باطله ماده‌سی ممنوعدر

Et débiter ses opinions d'un air trop décisif *A.* حکمًا اداء *T.* فرمانگونه خرف زدن *P.* حکمًا تقریر الکلام ـ المرام دائمًا || Il dogmatise éternellement حکم ایدر کبی سویلمک Il dogmatise sur tout ومستمرًا حکم ایدر صورتیله ادای مرام ایدر هر شیده حکمًا تقریر کلام ایدر

DOGMATISTE. Qui établit des dogmes *A.* موجد العقاید *P.* اقامت عقاید ایدن *T.* پیدا کنندهٔ عقاید

DOGME. Point de doctrine servant de règle. Il se dit en matière de religion *A.* عقیدة pl. عقاید pl. حکم الدین ـ احکام pl. *T.* ایمان دین *P.* فرایض الهیّة pl. فرض الهیّ ـ الدین ـ عقاید دینیّه || Les dogmes de la religion مذهبک حکمی Les dogmes de la Foi sont immuables, mais la discipline peut recevoir des changemens احکام دین ـ فرایض الهیّه فرایض الهیّه‌نک تبدّل وتغیّری محالدر انجق سنن وآداب دینک تحویلی جائز در ـ On dit aussi, Les dogmes de la Philosophie احکام علم حکمت

DOGUE. Espèce de gros chien *A.* درواس *P.* سگ دژمان *T.* ماندره کوپکی

DOIGT. Partie de la main ou du pied de l'homme *A.* اصبع pl. اصابع *P.* انگست *T.* پرمق || Doigts longs اصابع طویله Les cinq doigts de la main الک بش پرمقلری اوزون پرمقلر- Les doigts du pied ایاغک پرمقلری - اصابع قدم Le gros doigt *A.* ابهام pl. اباهیم *P.* انگشت سترگ *T.* باش پرمق Le petit doigt *A.* خنصر - اصبع صغرا *P.* گالوج *T.* کلیک Le doigt du milieu *A.* اصبع وسطا *P.* انگشت صرچه پرمق La doigt qui est auprès du grand *A.* سبّابة *P.* انگشت دشنام *T.* شهادت پرمغی Le doigt annulaire *A.* بنصر *P.* انگشت بی نام *T.* آدسز Les ongles des doigts *A.* اظفار الاصابع *P.* ناخنهای پرمق Les jointures des doigts *A.* عقود الاصابع *P.* پیوندهای انگشت *T.* پرمق بوغملری Remuer les doigts *A.* تحریک الاصابع *P.* جنبانیدن انگشتها Faire craquer les doigts *A.* تفقیع پرمقلری اویناتمق *T.* Compter par ses doigts *A.* حساب بالمخارجة *P.* آوازیدن انگشتها پرمق قجرداتمق *T.* بانگشت شمار کردن Je voudrais qu'il m'en eût coûté un doigt de la main et que cela fût arrivé پرمق ایله صایمق *T.* المدهکی پرمقلرک بری اکسک اولمق لازم کلسه راضی ایدم تک شو Il ne s'en fallait qu'un travers de doigt que le coup ne fût au coeur ایش وجوده کلسون ضربه تک یورکه طوقنمسنه بر Ce plat est excellent, on s'en lèche les doigts پرمق بر قالمشیدی بوطعامک غایت لذّتندن پرمقلری یلامق لازم کلور

Il se dit aussi de quelques animaux *A.* برثن *P.* پنچه *T.* میمونک چیناغی || La main, les doigts du singe چیناق

Il se prend aussi pour marquer une petite mesure qui contient à peu près l'épaisseur d'un pouce || Il ne s'en faut que deux doigts qu'il n'y en ait une aune برذراعدن ایکی پرمق L'épée lui entra de deux doigts dans le corps ضربهٔ اکسکدر سیف ایکی پرمق قدر بدنی ایچنه نفوذ ایلدی

On dit proverb. d'un homme dont on se moque publiquement, qu'on le montre au doigt فلانی پرمق ایله کوسترزلر - On dit aussi, Toucher à quelque chose du bout du doigt, pour dire, en être bien proche *T.* پرمق اوجنه طوقندرمق - Et être à deux doigts de sa ruine, pour dire, être proche de sa ruine برسرمو قالدی - خرابیّت حالنه بر رمق قالدی - Il s'en mordra les doigts, pour dire, il s'en repentira انکشتگزای ندامت اولهجقدر

DOIGTER. En Musique, hausser et baisser les doigts sur un instrument, pour apprendre à en jouer *A.* تعلیم الاصابع بضرب ساز چالمغه *T.* تعلیم انگشتها بشکافدزنی *P.* المعازف || Pour jouer de la musette, il faut commencer par bien doigter پرمقلرک اویناتمسنی مشق ایتمک فلان سازی چالمق اوّل امرده پرمقلرک اویناتمسنی مشق ایتمکه منوطدر

DOIGTIER. Ce qui sert à couvrir un doigt *A.* غلاف الاصبع || Un doigtier de cuir پرمق قلیفی *T.* انگشتپوش *P.* دریدن پرمق قلیفی

DOLÉANCE. Plainte *A.* تظلّم - شکوا *P.* دادخواهی *T.* شکایت || Faire ses doléances بث شکوا ایتمک Conter ses doléances شکایتلرینی نقل وحکایه ایتمک

DOLENT. Triste, plaintif *A.* مظلوم - ملهوف *P.* ستمزده *T.* || Il fait le dolent مغدور - دردمند صورت مظلومیّت اظهار Un visage dolent مغدور چهرهسی ایدر

DOLER. Égaler, aplanir la superficie d'un morceau de bois *A.* سحل *P.* رندیدن *T.* رندهلمک || Ces planches n'ont pas été bien dolées بو تختدلر بر ایوجه رندهلنمامشدر

Dolé. *A.* مسحول *P.* رندیده *T.* رندهلنمش

DOLIC. Plante *A.* قلقل

DOLIMAN. Habit Turc *T.* طولمه

DOLOIRE. Instrument qui sert à unir le bois *A.* مسحل *P.* رنده *T.* کشتره - مشت رنده

DOM, ou DON. Titre d'honneur qui se donne en Espagne et en Portugal *A.* سیّد *P.* vul. آقا *T.* آغا

DOMAINE. Bien, fonds. *A.* ملک pl. املاک || Cela est du domaine d'un tel بو ارض فلان کمسنهنک ملکیدر Voilà où finit son domaine فلانک ملکی اشته شو محلّده منتهی Domaine du Roi املاک همایوندن بر ملک اولور - On dit absolument, Le domaine, pour dire, le domaine de la Couronne املاک میری *T.* املاک میریّة *A.* - میری ملکلری بکلک ملکلر

DOMANIAL. Qui est du domaine *A.* مربوط الی املاک میریّة || Biens domaniaux املاک میریّهیه مربوط اراضی Droit domanial املاک میریّهیه مربوط عوائد

DÔME. Ouvrage d'Architecture élèvé en rond, en forme de coupe renversée, au-dessus d'un édifice *A.* قبّة pl. قباب *P.*

قبّة T. خوده ـ کنبد

DOMESTICITÉ. État de domestique A. وصافت P. نوکری ـ خدمتکارلق T. خدمتکاری ـ پرستاری || Ce témoin n'a pas été reçu à déposer en faveur de son maître, à cause de la domesticité فلانک مخدومی حقنه حسن شهادتی خدمتکارلغی تقریبیله مسموع ومقبول اولمامشدر

DOMESTIQUE. Qui est de la maison A. بیتیّ P. خانگی T. اوده کی ـ اوک || Les affaires domestiques امور بیتیّه

Il se prend substantivement, pour les serviteurs de la maison A. وصیف pl. خدمة P. خادم pl. وصفا ـ پرستار ـ نوکر T. خدمتکار پیشکار ـ Il s'emploie aussi au féminin, pour désigner une servante A. وصیفة pl. خادمات pl. خادمة ـ وصیفات P. کنیزک T. یناشمه

Il se dit aussi de tous les serviteurs d'une maison A. خَدَم T. قپو خلقی P. خَدَمة pl. اتباع pl. وحَشَم مکمّل اتباعسی وار در || Il a un nombreux domestique اتباع ـ اتباعم بر نفر خدمتکار وبر یناشمه‌دن عبارتدر Mon domestique se réduit à un valet et une servante

Il se prend aussi, pour l'intérieur de la maison A. ما فی T. درون خانه P. داخل البیت ـ ما فی البیت ـ الدار اوک ایچی || Je ne veux point qu'on se mêle de mon domestique امور داخلیهٔ بیتیمه هیچ بر کمسنه‌نک مداخله‌سندن حظ ایتمم Je ne veux pas qu'on sache ce qui se fait dans mon domestique داخل بیتمده جریان ایدن احوالک بیلنمسنی استمم

DOMESTIQUE, est quelquefois opposé à étranger A. داخلیّ P. درونی T. ایچ || Guerres domestiques محاربات داخلیّه Chagrin domestique الم داخلی ـ ماتم داخلی

Il se dit aussi des animaux privés qui vivent dans la maison A. اهلیّ ـ انسیّ P. خانگی ـ پرواری T. اوده بسلنان || Le chien est un animal domestique کلب حیوان اهلیدر

DOMESTIQUEMENT. À la manière d'un domestique A. علی کالوصیف ـ طریق الوصافة P. نوکرانه T. خدمتکارجه || Il est attaché domestiquement à un tel seigneur فلان آغایه خدمتکارجه تعلّقی وار در

DOMICILE. Il se dit du lieu qu'une personne a choisi pour son habitation ordinaire A. مسکن pl. مکان ـ مأوا ـ مساکن pl. جای ـ بر وبوم ـ جای اقامت ـ اقامتگاه P. اماکن pl. امکنة T. یورد || Élection de domicile اختیار مأوا Il a établi son domicile à Paris پارس شهرنده اتخاذ مسکن ایلدی C'est un homme sans domicile بری یوردی یوق ـ بلا مکان بر آدمدر بر آدمدر

DOMICILIÉ. Il se dit d'un homme qui a un établissement fixe A. متمکّن P. متوطّن ـ ساکن ـ متأوی ـ جاییده ـ جا گرفته T. خانه گیر ـ یورد ایدنمش

se DOMICILIER. Terme de Pratique. Avoir une demeure fixe A. تمکّن P. ایتوا ـ تسکّن ـ توطّن ـ جاییدن ـ جا گرفتن T. خانه کردن ـ یورد ایدنمک || Il s'est domicilié en cette ville فلان بلده‌ده توطّن ایتمشدر

DOMINANT. Qui domine A. غالب P. برترین ـ افزونترین T. جمله‌دن اوسـت || Passion dominante سودای غالب ـ Humeur dominante مزاج امراض نفسانیّه‌دن بر مرض غالب Goût dominant هوس غالب

On dit figur., qu'il y a dans un ouvrage une idée dominante, à laquelle tout est subordonné بو تألیفک ایچنده فلان معنا غالب اولوب معانیٔ ساثره‌نک مجموعی آکا تابعدر Cet homme est obsédé d'une idée dominante qu'il ramène à tout بو آدمک ضمیرینه ملازمت ایدر بر گونه فکر غالب وار در که هر شیئه صرف واماله ایدر

DOMINATEUR. Qui domine, qui a autorité A. حاکم ـ صاحب P. فرمانفرما ـ حکمران T. حکومت ایدیجی || Insolent dominateur حاکم متعظّم Dominateur de l'univers حاکم الحکومة حکمران چار اقطار جهان ـ کافّة العالم

DOMINATION. Puissance, autorité souveraine A. حکومت P. بیورمه ـ حکومتلک T. فرمانفرمایی ـ فرمانروانی ـ حکمرانی || Domination tyrannique حکومت جبّارانه Domination injuste حکومت ظلمکارانه Vivre sous la domination du Turc دولت عثمانیّه‌نک تحت حکومتنده کچنمک Usurper la domination حکومتنی مدّ وبسط Étendre sa domination غصب ایتمک حکومتنی توسیع ایتمک ـ ایتمک

DOMINER. Commander, avoir autorité et puissance absolue sur quelque chose A. حکم ـ اجراء الحکومة ـ امر ـ ایمار P. حکومت کردن ـ فرمانفرمایی کردن ـ حکمرانی کردن ـ اجرای ـ فرمودن T. بیورمق || Il domine sur toute l'Égypte اقلیم مصرک ـ سر تا پا اقلیم مصره امر وحکومت ایدر Dominer sur les mers دریالر جمله‌سنه اجرای حکومت ایدر

اجرای Il aime à dominer اوزرینه اجرای حکومت ایتمک
حکومتده خواهش واشتیاقی وار در Il veut toujours dominer
اجرای حکمه راغبدر - هر حالده امر وحکمه راغبدر

Il se dit figur., de ce qui paraît le plus parmi plusieurs choses, de ce qui se fait le plus remarquer, de ce qui est le plus fort *A.* غلبة *P.* برتر بودن - افزونتر بودن *T.* غالب اولمق
|| Cette figure domine dans ce tableau بو تصویرک ایچنده فلان شکل اشکال سائره‌یه غالبدر L'incarnat domine dans cette étoffe بو قماشده آچق کووزی رنکی
La bile domine dans son tempérament سائر رنکلره غالبدر
Il faut que la raison domine sur les passions, domine dans toutes nos actions فلانک مزاجنده صفرا غالبدر عقل امراض نفسانیه‌یه وجمیع افعال واعمالمزه غالب اولملو در

Il se dit aussi, des lieux élevés d'où l'on découvre une grande étendue de pays *A.* اشراف - استعلا - اطلال *P.* از بالا
|| Ce château, cette tour domine toute la plaine فلان طرفه حواله اولمق - باقمق *T.* ناظر شدن بو حصار وبو قله صحرایه - Et des lieux qui en tiennent d'autres en sujétion || La citadelle domine sur la ville ایچ شهرک اوزرینه حواله در - قلعه شهرک اوزرینه مشرفدر

Dominé. *A.* محکوم *P.* زیر حکم - فرمانبر *T.* حکومت آلتنده اولان

DOMMAGE. Perte, préjudice *A.* ضرّ - مضارّ *pl.* مضرّة - خسار
|| Grand dommage ضرر *T.* زیان - گزند *P.* خسارات *pl.* خسارة - ایراث ضرّ وزیان Causer du dommage خسار جسیم
بو Cela me porte dommage ایقاع ضرر ایتمک - ایتمک
Cela lui fait dommage de cent mille francs کیفیّت بکا بادیٔ ضرر در بو ماده فلانه یوز بیک غروشلق خساری مؤدّی
Recevoir du dommage مظهر ضرّ وزیان اولمق Éprouver un grand dommage ضرر جسیمه گرفتار اولمق Réparer un dommage جکیلان ضرر ایچون تلافئ ما فات ایتمک

On dit en termes de Pratique, Dépens, dommages et intérêts واقع اولان مصروفات وترتّب ایتمش مضارّ وخسارات ولازم کلان اقچه مرابحاتی

On dit, C'est dommage, c'est bien dommage, pour dire, c'est une chose fâcheuse, c'est un grand malheur *A.* حیف *P.* افسوس
یازیق *T.* دریغا - حیفا -

DOMMAGEABLE. Qui apporte du dommage *A.* موجب - مضرّ
ضررلو - ضرر کتورر *T.* زیان آور *P.* موجب الضرر - الخسار
عباد - عامّه‌یه موجب ضرّ وزیان || Dommageable au public
متصدّی Cette entreprise lui a été fort dommageable اللهه مضرّ اولدیغی ماده کندویه بغایت مضرّ اولدی

DOMPTABLE. Qu'on peut dompter, qu'on peut adoucir *A.* ممکن
T. رام کردنی *P.* قابل الضرع - قابل التذلیل - التذلیل
|| L'adresse rend domptables les animaux les plus féroces یواشتمغه کلور اعمال جیره دستی ومهارت ایله زیاده وحشی اولان
Ce cheval est domptable présentement بهایم وسباعک تذلیلی ممکندر بو آت شمدی - بو اسب شمدی قابل تذلیلدر یواشتمغه کلور

DOMPTER. Subjuguer, réduire sous son obéissance, vaincre *A.*
- رام ومنقاد کردن *P.* ادخال تحت الاطاعة - غلبة - قهر
- یکمک *T.* زیر فرمانروایی آوردن - دستبردی نمودن بر
|| Dompter une nation مطیع ومنقاد ایلمک - اطاعته کتورمک برقومی تحت اطاعته ادخال ایلمک - برقومه غلبه ایتمک
Dompter les peuples بر قومک گردننه بند ربقهٔ انقیاد ومطاوعت ایلمک - امم واقوامی دائرهٔ انقیاد واطاعته ادخال
Hercule dompta les monstres باروی قهر وغلبه ایله رام ایتمک - ایلمک وحوش - فلان بهادر وحوش وسباعی قهر ایلدی
- Figur. || Dompter ses passions, sa colère هوای نفسه وشدّت غضبه غلبه ایتمک

Il se dit aussi des animaux, et signifie, les assujettir, leur faire perdre leur férocité *A.* ترنیخ - ضرع - تذلیل *P.* رام
|| Dompter un cheval یواشتمق *T.* کردن اسبی تذلیل ایتمک - آتی رام وذلول قلمق -

Dompté. *A.* مقهور - مغلوب - داخل تحت الاطاعة - اطاعته - یکلمش *T.* آوردهٔ قبضهٔ فرمانفرواییی واطاعت *P.* یواشلنمش *T.* رام منقاد - ذلول *A.* کتورلمش

DOMPTEUR. Qui dompte *A.* غالب - قهّار *P.* رام کننده *T.*
فلان On appelle Hercule, Le dompteur des monstres یکیجی بهادر قهّار وحوش وسباع صفتیله موصوفدر Dompteur des nations قهّار ملل واقوام

DON. Présent, gratification qu'on fait à quelqu'un *A.* عطیّة *pl.* مواهب *P.* موهبة *pl.* - انعامات *pl.* انعام - منحة - عطایا
بر Faire un don à quelqu'un بغشلمه - ویرکی *T.* بخشش
بر Lui faire don de quelque chose کمسنه‌یه عطیّه ویرمک
Je n'ai pas acheté ce livre, کمسنه‌یه فلان شیئی انعام ایتمک

c'est un don de l'auteur بو کتابی اشترا ایتمامشم مؤلّفک
Don irrévocable عطیه‌سیدر استرداد قبول ایتمز بر عطیه
- On appelle Don du Roi, certaines grâces utiles que le prince accorde *A.* انعام سلطانیّ *pl.* انعامات سلطانیّة - احسان *T.* بخشش شاهانه *P.* احسانات سلطانیّه *pl.* سلطانیّ
|| Il a obtenu le don du Roi انعام همایونه پادشاه ویرکیسی مظهر اولدی

Et dont gratuit, le don que les États des provinces font au Roi *A.* تقدمة *P.* پیشکش *T.* پشکش

On dit aussi Don du Ciel *A.* نعمت سماویّة - موهبة سماویّة
Don de la nature موهبهٔ *P.* داد آسمانی *T.* فلک بخششی
- موهبهٔ الهیّه - نعمت ربّانیّه Don de Dieu خلقت وقدرت داد حقّ || Le Ciel, la nature l'a doué, l'a enrichi de ses dons نعم بالغهٔ سماویّه وعطایای سابغهٔ خلقیّه‌یه مظهر اولمش
La Foi est un don de Dieu صدق ایمان موهبهٔ بر ذاتدر
Le don de prophétie موهبهٔ جلیلهٔ نبوّت جناب رب منّاندر
C'est un beau don de la nature qu'une heureuse mémoire وپیغمبری قوّت حافظه‌نک کمالی مواهب خلقت وطبیعتک
- On appelle aussi Don, une certaine aptitude qu'on a à quelque chose *T.* موهبهٔ خداداد || Il a le don de bien parler موهبهٔ خداداد حسن ناطقه‌یه مالکدر
Il a le don de plaire à tout le monde موهبهٔ خداداد طلاقت لسان مقبول کافّهٔ انام اولمق موهبهٔ خداداده‌ینه مالکدر
Je n'ai pas le don de deviner کشف مغیّبات امور موهبه‌سنه مالک دکلم

DONATAIRE. Celui à qui on a fait une donation *A.* متّهب *P.* موهوب له - هبه گیر *T.* هبه‌یی آلیجی

DONATEUR. Celui qui a fait une donation *A.* واهب *P.* هبه ایدیجی *T.* هبه کننده - بخشنده

DONATION. Don qui se fait par quelque acte public *A.* هبهٔ *P.* بخشش *T.* بغشلمه || Donation entre vifs حال حیاتنده
Donation pure et simple هبهٔ صحیحه اولنلر بیننده اولان هبه
هبهٔ قطعیّهٔ irrévocable هبهٔ مشروطه conditionnelle وصادقه
هبه ایتمک Faire une donation هبهٔ بتله - ممتنع الرجوع
Révoquer une donation هبه‌یی استرداد ایتمک Casser une donation هبه‌یی فسخ ایتمک Accepter une donation هبه‌یی قبول ایتمک

DONC. Conjonction qui sert à marquer la conclusion d'un raisonnement *A.* فاذن *P.* پس *T.* ایمدی || Il respire, donc il vit تنفّس ایدر پس حیاتده اولدیغی ظاهر در

DONDON. On appelle ainsi une femme qui a beaucoup d'embonpoint, et de la fraîcheur *A.* ضخمة *P.* دلبر تنومند *T.* بدنی دوشکلی کوزل قاری

DONJON. La partie la plus élevée d'un château, et qui est ordinairement en forme de tour *A.* قمّة السطح *P.* تارک بام *T.* طام تپه‌سی

DONNANT. Qui aime à donner *A.* وهّاب - کثیر العطا *P.* ویرمکه هوسلو - ویریجی *T.* بخشایشگر

DONNER. Faire don, faire présent à quelqu'un, le gratifier de quelque chose *A.* انعام - احسان *P.* بخشیدن *T.* بغشلمق
|| Donner libéralement بروجه سخاوت انعام واحسان ایتمک
C'est un homme qui donne tout ce qu'il a ما ملکنی احسان مالنی محتاجین
Il donne son bien aux pauvres ایدر اربابدندر
Donner quelque chose pour étrennes بر وفقرایه انعام ایدر
Donner une bague شیئی بیل باشی هدیّه‌سی اولهرق انعام ایتمک بر عدد یوزک بغشلمق

Donner l'aumône *A.* اعطاء الصدقة *P.* صدقه دادن *T.* صدقه ویرمک

Donner un festin, une fête, un bal *T.* ضیافت ایتمک

On dit, qu'un homme donnerait sa vie, son sang pour ses amis, pour dire, qu'il sacrifierait sa vie, qu'il répandrait son sang pour l'amour d'eux دوست اوغرینه جان فدا ایدر

On dit proverb., À donner donner, à vendre vendre, pour dire, que quand on vend, il n'est pas question d'user de libéralité ; et que quand on donne, il ne faut point faire acheter ce qu'on donne دوستلق قنطار ایله آلیش ویرش مثقال ایله - On dit aussi, Qui donne tôt, donne deux fois, pour dire, que le mérite d'une grâce redouble, quand on la fait promptement کرم وقتنده اولنجه ایکی قات صایلور

On dit, Se donner à quelqu'un, pour dire, s'attacher au service de quelqu'un *A.* انتساب - انتما *T.* بر کمسنه‌نک خدمتنه کیرمک ou pour dire, se mettre sous sa domination *A.* سر فرو بردهٔ اطاعت شدن - سرفرویی نمودن *P.* تبعیّت *T.* اطاعت ایتمک || Ces peuples se donnèrent aux Romains رومائیونه - اقوام مذکوره رومائیونه تبعیّت ایتمشلر در گردندادهٔ اطاعت اولدیلر

Donner de la réputation سوء اعتقاد ایتمک باعث نام وشهرت
Cela lui donnera du crédit اعتبار ویرمک شهرت ویرمک - اولمق
Donner de fâcheuses affaires بو حالت فلان کمسنه یه غوائل
Donner une bonne forme نا مرضیّه حدوثنه بادی اولهجقدر
Donner part à quelqu'un dans une affaire d'intérêt نظام ملکه حسن صورت ویرمک
Donner de l'occupation à quelqu'un انتفاعه متعلق بر ماده ده بر کمسنه یه حصّه ویرمک
Donner la vie حیات بر کمسنه یه مشغله ویرمک
احیا ایتمک - ویرمک

On dit, Donner cours à quelque chose, à une opinion, à une nouvelle, pour dire, la divulguer, la faire courir *A.* ترویج *P.* رایگان کردن - رایگانی دادن *T.* رواج ویرمک || Il a donné cours à cette opinion, à cette nouvelle بو مذهبه وبو خبره رواج ویردی

On dit, Donner un bon tour à quelque chose, pour dire, exposer, exprimer cette chose de manière qu'elle soit reçue favorablement فلان شیئی حسن - فلان شیئه حسن صورت ویرمک
Et donner le branle à une affaire, pour dire, mettre une affaire en mouvement, la faire commencer صورت ایله ادا ایتمک - مصلحتی یورتمک *T.*

Donner jour à une affaire, pour dire, faire naître l'idée ou l'occasion d'une affaire *A.* ایجاد - احداث *P.* پیدا کردن *T.* میدانه چیقارمق - Et Donner du jour à une affaire, pour dire, éclaircir ce qu'il y a d'obscur, la débrouiller *T.* مصلحتی تنقیح ایتمک

On dit figur., Donner la vie, pour dire, causer une sensible joie qu'on n'attendait point *A.* ایراث الحیاة الجدیدة *P.* حیات تازه ویرمک - حیات بغشلمق *T.* حیات تازه دادن || Cette bonne nouvelle lui donnera la vie بو خبر مسرّت اثر کندویه باعث حیات تازه اولهجغی
Et Donner la mort, pour dire, causer un extrême déplaisir *T.* جانی یاقمق || Ne lui parlez pas de cela, vous lui donnerez la mort بوکا دائر کندویه صحبت سویلمه زیرا جانمی یاقرسک

Donner, signifie aussi, accorder, octroyer || Donner permission اذن ویرمک - اعطای اذن
Il ne saurait nous payer, si vous ne lui donnez du temps بر مقدار وقت ویرمدیکک
Donner du délai حالده اقچه یی ادا ایدهمیهجکدر اعطای

Donner, signifie aussi simplement, livrer, mettre entre les mains *A.* اعطا *P.* دادن *T.* ویرمک || Donner des lettres اعطای مکاتیب ایتمک
Donner des papiers à un homme d'affaires مأمورلرک بریسنه اعطای اوراق وتحریرات
Donner en dépôt علی طریق الرهن اعطا ایتمک
Donner en garde امانةً - امانت طریقیله ویرمک - ترهین ایتمک - حفظ - لاجل الحفظ اعطا ایتمک ویرمک
Donner des marchandises à crédit مالی ایچون ویرمک
ویرهسی یه طریقیله ویرمک

On dit, Donner sa fille en mariage à quelqu'un *T.* قزینی
Donner des assurances قزینی نکاحه ویرمک - قوجه یه ویرمک
Donner des gages, des otages اعطای امنیّت ویرمک
رهن اولهرق ویرمک - امانت ویرمک - رهن ایتمک
Donner des sûretés وثوق وامنیّتی موجب اولهجق شیلر
Donner caution کفیل ویرمک ویرمک

Il signifie aussi, causer, procurer, faire avoir *A.* ایراث *P.* استیجاب - ایجاب - آوردن *T.* دادن - کتورمک بادی - وسیله - ویرمک - باعث اولمق - سبب اولمق - اولمق
Cela lui a donné la fièvre بو شئ ایراث حمّا ایتمشدر || اولمق
lui a donné de grandes douleurs اوجاع شدیده یه باعث
Donner du chagrin ایراث اندوه والم ایتمک اولمشدر
dépit باعث حظّ درون مستوجب غیظ وکینه اولمق
du plaisir بادئ محظوظیّت باله بادی اولمق - اولمق
de la joie انبساط وسرور اولمق
C'est moi qui lui en ai donné la connaissance خبرینی ویرن بنم
Cela lui donna envie d'étudier بو کیفیّت فلانه بادئ اشتیاق تدرّس ومطالعه اولمشدر
Ce vent nous donnera de la pluie بو روزکار بارانه سبب
Donner de l'appétit سبب اشتهیا یغمور کتوره جکدر - اولهجقدر
Donner des espérances اشتهیاکتورمک - اشتهیا ویرمک - اولمق
Donner occasion, donner lieu امید ویرمک
Donner sujet سبب ویرمک وسیله اولمق - اولمق
Donner matière à discourir محاوره یه سبب - محاوره یه وسیله اولمق
Donner bonne opinion de soi نفسی حقنه استیجاب ویرمک
Donner de bonnes impressions اذهان ناسه حسن ظنّ ایتمک
Cela lui a donné de l'esprit انطباعات حسنه ایقاعنی مستوجب اولمق
فلانه روح ویرمشدر - بو شئ فلانه جان ویردی
Cela donna du coeur, du courage aux troupes بو کیفیّت عسکره
Donner une mauvaise idée ایراث سبب قوّت قلب اولمشدر

Donner croyance *A.* اعتماد *P.* اینانمق *T.* باوری آوردن

Donner un livre au public, c'est le rendre public *T.* کتابی بین الناس نشر ایتمک - نشر ایتمک

Donner parole. Promettre, engager sa foi *A.* وعد *P.* وعده سوز ویرمک *T.* کردن || Il ne faut pas donner des paroles, si on ne les veut tenir اجرا ایتمکه نیّت یوغیسه سوز ویرمک جائز دکلدر

Donner des conseils, des avis *A.* نصح - نصیحت *P.* پند

Donner la loi. Imposer la loi, commander *T.* اوکوت ویرمک - دادن اجرای حکومت ایتمک - انفاذ حکم ایتمک - Donner l'exemple. Être le premier à faire quelque chose que d'autres font ensuite *T.* عبرت اولمق - امثال اولمق - Donner un arrêt, une sentence. Rendre un arrêt, une sentence *T.* اصدار اعطای حکم ایتمک - حکم ایتمک - Donner des bornes à ses désirs, à son ambition هوای نفسه وضع حدود ایتمک - بر کمسنه مبتلا اولدیغی حرص نام وشانه وضع حدود ایتمک

Donner la chasse, signifie, poursuivre *A.* تعقیب *P.* درپس آردینه دوشمک - پسنه دوشمک *T.* رفتن || Donner la chasse à un vaisseau بر سفینه‌یی تعقیب ایتمک Donner la chasse aux ennemis اعدانک پسنه دوشمک

Donner la main, signifie, tendre la main *A.* مدّ الید - مدّ ال اوزاتمق *T.* دست دادن - دسترا دراز کشیدن *P.* الایادی الکی ویر || Donnez un peu votre main النی ویرمک -

Donner la main, signifie aussi, épouser *A.* تزوّج - تأهّل *P.* نکاح بستن *T.* اولنمک || Il est prêt à lui donner la main آمادهٔ تزوّجدر

Donner les mains à quelque chose, signifie, y acquiescer, y consentir *A.* رضا *P.* رضا ویرمک - راضی اولمق - تن دادن

Donner jour, donner heure, c'est assigner, marquer un certain jour, une certaine heure *T.* کون تعیین ایتمک - کون - Donner assignation, c'est marquer un certain lieu où l'on se doit trouver وساعت تعیین ایتمک موعد ملاقاتی تعیین لاجل الملاقاة بر محل موعود تعیین ایتمک -

Donner son temps. C'est employer son temps *A.* صرف الوقت *P.* وقتی کچورمک *T.* وقت گذرانیدن || Il donne tout son temps à l'étude وقتنی مطالعهٔ کتبه صرف ایدر Il donne toute la matinée aux affaires صباح وقتنی جملهٔ رؤیت اموره

وعده ویرمک مهلت ویرمک - مهل ایتمک Donner terme

Donner la vie à son ennemi دشمنک جانندن امان کندو Le Roi a donné grâce à ce criminel دشمنک جانی بغشلمق - ویرمک پادشاه فلان مجرمه اعطای عفو ایلدی فلانک جرمنی احسان ایلدی - فلان مجرمی عفو ایلدی - Je vous donne la liberté de faire ce que vous voudrez دیلدیککی Je vous donne la liberté du choix, ou je vous en donne le choix اجرایه سکا رخصت ویررم رخصت اختیاری سکا ویررم Je vous donne à choisir des deux اختیاری سکا ترک ایدرم - سکا حواله - احد شقّینک اختیارینی سکا ترک ایدرم C'est un juge incorruptible, il ne donne rien aux sollicitations, à la faveur شائبهٔ افساد واطماعدن منزّه بر حاکم محقق اولمغله هیچ بر کمسنه نک استدعاسنه ورعایت خاطرینه مساعده ایتمز - قولاق ویرمز

Il signifie aussi, attribuer *A.* عزو - اسناد - تحمیل - حمل *P.* حمل کردن *T.* یوکلتمک - ویرمک || À qui en donne-t-on la faute? قباحتی کیمک اوزرینه حمل ایدرلر Tout le monde lui donne le tort عامّهٔ ناس اول بابده قباحتی À qui donne-t-on cet ouvrage? شو تألیفی فلانه حمل ایدر On lui en donne tout le blâme بو عجبا کیمه اسناد ایدرلر بابده مترتّب اولان لوم ومذمّت جملهٔ فلانه عزو وتحمیل On lui en donne tout l'honneur, toute la gloire فلانه اولندی حمل اولندی - شرفک مجموعی فلانه عزو واسناد اولندی

On dit, Donner un démenti, pour dire, démentir quelqu'un *T.* تکذیب ایتمک - یلانجی چیقارمق Donner l'exclusion استثنا ایتمک - اخراج ایتمک Donner l'absolution عفو ایتمک Donner la bénédiction دعا ایتمک - دعاسنی ویرمک

Donner avis, donner part de quelque chose *A.* اخبار - انها *P.* انبا - آگاه کردن - خبر دادن *T.* خبر ویرمک || Il m'en a donné la nouvelle بکا فلان مادّه‌نک خبر ینی ویردی بوکا دائر اولان خبری طرفمه ویردی -

Donner des louanges *A.* مدح - ثنا *P.* ستایش کردن *T.* اوکمک

Donner des preuves, des marques *A.* اثبات || Il a donné des preuves de son courage, des marques de sa fidélité فلان کمسنه اثبات دلاوری وشجاعت واثبات صداقت ایلدی

Donner assurance *A.* تأمین *P.* امنیّت دادن *T.* امنیّت ویرمک

صرف ایدر

Donner audience, donner attention, c'est écouter *T.* حوالهٔ - امالهٔ گوش اعتنا ودقّت ایتمک - سمع اصغا ایتمک قولاق ویرمک

On dit, Se donner garde, se donner de garde de quelqu'un, pour dire, se défier de quelqu'un *A.* سلب الامنيّة عن *T.* بر کمسنه‌دن امین اولمامق - امنیّت ویرمامک

Se donner de garde de faire quelque chose, pour dire, s'abstenir de faire cette chose *A.* حذر *P.* زنهاریدن *T.* صاقنمق

Donner à penser, à songer *T.* اندیشه‌یه دوشورمک

Donner à entendre, signifie, faire comprendre *A.* القاء الی الذهن *T.* بر کمسنه‌نک ذهننه قویمق - آکلاتمق

Se donner le soin, c'est prendre le soin *T.* التزام سعی - بذل اهتمام ایتمک - واهتمام ایتمک - Se donner la peine, c'est prendre la peine *T.* ارتکاب تعب وزحمت ایتمک - زحمته کیرمک - Se donner la patience, c'est prendre la patience *T.* اختیار صبر وشکیب ایتمک

Se donner l'honneur, c'est s'attribuer l'honneur; et il s'emploie en plusieurs manières de parler qui sont toutes de civilité et de compliment *A.* کسب المفاخرة - افتخار *P.* شرفیاب گشتن *T.* کسب شرف ایتمک || Je me donnerai l'honneur de vous voir کسب - دیدار شرفکز ایله شرفیاب اوله‌جغم افتخار ایده‌جکم

Donner l'alarme, c'est alarmer *A.* ایراث الفزع - توهیل *P.* آلیز دادن *T.* اورکندیلک ویرمک || Il leur donna l'alarme bien chaude چوق اورکندیلک - ایراث فزع شدید ایلدی ویردی

Donner, signifie aussi, heurter, frapper, toucher *A.* صدم *P.* زدن *T.* چارپمق - اورمق || Donner contre un écueil بر قوملق Donner contre un banc de sable قیا اوزرینه اورمق Se donner de la tête contre une muraille en tombant اوزرینه چارپمق - On dit figur., Ne savoir où donner de la tête, pour dire, ne savoir que faire, que devenir *T.* دوشر ایکن باشی دیواره چارپمق بر کمسنه قنغی طرفه باش اوره‌جغنی بیله‌مامک

On dit, Donner des éperons à un cheval, pour dire, appuyer les deux éperons dans le flanc d'un cheval *A.* رکل *P.* مهمیز *T.* مهماز ایله دورتمک زدن

Donner, signifie aussi, aller à la charge contre l'ennemi *A.* دشمن اوزرینه *T.* سردمه بردن *P.* صولت - اقتحام - هجوم دشمن اوزرینه - دشمن اوزرینه صالمق - یورویش ایتمک وارمق || Dès qu'on eut entendu le signal, on donna de toutes parts طبلک صداسی استماع اولندیغی عقیبنده هر طرفدن دشمن اوزرینه صولت وهجوم اولنمشدر

Donner dans le libertinage, dans la crapule, dans le jeu, etc. c'est s'y livrer هوا وهوسه وعیش وعشرته وقماربازلغه دوشمک مبتلا اولمق -

Donner au but, signifie, frapper le but, toucher le but *A.* نشانه اورمق *T.* راست بآماج زدن *P.* اصابت الی الغرض نشانه اصابت ایتمک - Et figur. Rencontrer juste, trouver la difficulté d'une affaire, deviner l'intention de quelqu'un *T.* تمام محلّنه اصابت ایتمک

Donner dans une embuscade, c'est tomber dans une embuscade *A.* وقوع فی المکمن *P.* بکمینگاه گرفتار شدن *T.* پوصویه راست کلمک - پوصویه دوشمک - On dit dans le même sens, Donner dans les ennemis || Il battait la campagne avec cent chevaux, et il donna, sans y penser, dans un parti de cinq cents chevaux qui l'enveloppèrent یانلده یوز نفر سواری ایله صحراده گشت وگذار ایدر ایکن من غیر مأمول بشیوز نفر سواریدن عبارت بر بلوکه راست کلوب اطرافی احاطه اولنمشدر

Donner dans le piége, dans le panneau, se dit des animaux qui tombent dans un piége *A.* وقوع فی الحبالة *P.* بدام افتادن *T.* دوزاغه دوشمک - Et figur., de ceux qui se laissent tromper *T.* افتادهٔ دام مکر - گرفتار دام حیله اولمق وخدیعت اولمق

Donné. *A.* موهوب *P.* بخشیده *T.* بغشلنمش *A.* معطا *P.* ویرلمش *T.* داده

On dit proverb., À cheval donné on ne regarde point à la bouche, pour dire, qu'il faut recevoir les présens tels qu'on les fait *T.* بخشش آتک دیشنه باقلمز

En Mathématique, on appelle, Quantités données, ou simplement Données, les quantités connues dont on se sert dans la solution d'un problème, pour trouver les quantités inconnues *A.* اعداد معلومة

DONT. Particule *A.* الّذی au féminin الّتی *P.* آنکه - که

T. اول که ـ که || La nature dont nous ignorons les secrets قدرت وطبیعت که اسراری عندمزده مجهول ونا معلومدر

DORADILLA. V. Cétérac.

DORÉNAVANT. Désormais, à l'avenir A. من بعد ـ فیما بعد P. بوندن بویله T. بعد ازین ـ زین سپس ـ پس ازین بوندن صکره ـ شمدنکیرو ـ || Il veut que dorénavant il y ait plus d'ordre dans sa maison خانه‌سی بوندن بویله زیاده منتظم اولمسنی استر

DORER. Enduire d'or moulu A. طلاء ـ تذجیل ـ تذهیب P. بالذهب T. بزر طلا کردن ـ زر اندودن یالدز ـ یالدزلمق || Dorer un plafond سقفی تذهیب آلتون سورمک ـ سورمک Dorer une pilule حبّی یالدزلمق تاوانی یالدزلمق ـ ایتمک

On dit figur., que le soleil dore la cime des montagnes, pour dire, qu'il les éclaire de ses rayons اشعّهٔ خورشید جهانتاب شواهق جبالی قبای زربفت ایله پرتوریز وپر فروغ ایدر

Doré. A. مطلّاء بالذهب ـ مذهّب P. مدجّل ـ زر اندود T. بزر طلا کرده ـ یالدزلو

Il se dit aussi, des choses qui sont d'un jaune brillant A. ذهبیّ اللون P. زرین رنگ T. آلتون صاریسی || Les cheveux d'un blond doré ذهبی اللون اولان صاری صاچ

DOREUR. Celui dont le métier est de dorer A. مذهّب P. یالدزلیجی ـ یالدزجی T. طلاگر

DORLOTER. Délicater, traiter délicatement A. تنعیم ـ تفنیق P. مناعمة ـ T. نازلو بسلمک در ناز ونعیم پروردن || Cette mère dorlote son enfant بووالده چوجوغنی ناز ومناعمه ایله ناز ونعیم ایله بسلر ـ پرورش ایدر

Se Dorloter. V. Se Dodiner.

DORMANT. Qui dort A. نایم pl. نوّام ـ راقد pl. راقدین P. اویومش T. غنوده ـ خوابیده ـ خفته

On appelle, Eau dormante, de l'eau qui ne coule point A. ماء یاتقین صو ـ طورغون صو T. آب خوابیده P. ماء راکد ـ نایم

DORMEUR. Celui qui aime à dormir A. نومان ـ نوّام P. اویقویه مبتلا ـ اویقوجی T. خواب پرست

DORMIR. Être dans le sommeil A. نوم ـ رقود ـ خفتن P. خواب ـ T. اویقو || Il dort jour et nuit لیل اویومق ـ غنودن ـ خوابیدن Il dort profondément نومهٔ ثقیله ایله نائمدر ونهار خوابنده در Dormir d'un bon somme نومهٔ لیّنه خواب گران اوزره در ـ طاتلو ـ خواب نوشین ایله غنوده اولمق ـ ایله نائم اولمق اویقوده اولمق

On dit proverb., Qui dort dîne, pour dire, que le sommeil tient lieu de nourriture A. النوم غداء الانسان T. اویقو جان بسلر

Il signifie figur., agir négligemment غنودهٔ پستر ذهول واهمال اولمق ـ On dit aussi figur., qu'un homme ne dort pas, pour dire, que non seulement il ne néglige pas ses intérêts, mais aussi qu'il cherche à se prévaloir de toutes les occasions dont il peut profiter دائما متیقّظ ـ علی الدوام تیقّظ وانتباه اوزره در ـ On dit aussi, Laisser dormir une affaire, pour dire, ne la poursuivre pas, ne la réveiller pas T. مصلحتی طاش یاتور ایتمک ـ مصلحتی اویاندرمامق ـ مصلحتی یام یصّی براقمق

On dit proverb., qu'il ne faut pas réveiller le chat qui dort, pour dire, qu'il ne faut pas renouveler une méchante affaire qui paraît assoupie A. الفتنه نائمة لعن الله من ایقظها T. فتنهٔ نائمه‌یی ـ فتنهٔ نائمه‌یی بیدار ایتمک روا دکلدر ایقاظ ایتمک جائز دکلدر

Dormir, se dit aussi des eaux qui n'ont point de mouvement A. رکود الماء P. آب خوابیده بودن T. صو طورغون اولمق || Il fait bon pêcher aux endroits où l'eau dort طورغون صولرده بالق آولمق یکدر

On dit proverb. d'un homme à qui quelque bonne fortune arrive quand il y pense le moins, que les biens lui viennent en dormant اقبال آیاغنه کلور

Dormir, s'emploie quelquefois substantivement A. نوم P. خواب T. اویقو || Cela l'occupe à tel point qu'il en perd le dormir بو مصلحت فلانی شول رتبه‌ده اشغال ایدر که خواب اشغال ایدر که اویقوسنی قاچرر ـ وراحتی منسلب اولور

DORMITIF. Qui provoque à dormir A. منوّم ـ داعی الی النوم P. خواب آور || Potion dormitive شربت منوّم On lui a donné dans sa maladie des remèdes confortatifs et dormitifs خسته‌لکی اثناسنده ادویهٔ مقویه ومنوّمه ویرلمشدر

DORONIC. Plante A. درونج P. درونگ

DORSAL. Qui appartient au dos A. ظهریّ P. ظهری T. پشتی || Muscles dorsaux عضلات ظهریّه ـ عضلات ظهر ـ آرقده‌کی

DORTOIR. On appelle ainsi une salle où couchent les étudians d'un établissement public A. ازج المضاجع T. یتاق قوغوشی

DORURE. Or fort mince appliqué sur la superficie de quelque ouvrage *T.* آلتون ورق قاپلمه‌سی || Il entre bien de l'or en toutes ces dorures بو آلتون ورق قاپلمه‌سنه خیلی آلتون کیدر

Il se prend aussi, pour l'art d'appliquer les feuilles d'or *A.* آلتون *T.* فنّ برگ زر زدن *P.* فنّ الالماء بورقة الذهب ورق قاپلمه‌نك صنعتی

DOS. La partie de derrière de l'animal, depuis le cou jusqu'aux reins *A.* ظهر pl. ظهور *P.* پشت ـ فراك *T.* ـ آرقه آرقه اوزرنده یاتمشدر || Il est couché sur le dos صرت Dos courbé آرقه ظهر منحنی ـ اكلمش آرقد کموکی

On dit, qu'un homme n'a pas une chemise à mettre sur son dos, pour dire, qu'il est extrêmement pauvre آرقه‌سنده کیمیه‌جك کوملکی یوق

On dit figur., Mettre tout sur le dos de quelqu'un, pour dire, se décharger sur lui de tout le faix *T.* بار مصلحتی بار مصلحتی بسبتون ـ جملهٔ فلانك اوزریه تحمیل ایتمك فلانك دوش اهتمامنه یوکلتمك || Cela est sur son dos دوش اهتمامنه تحمیل ـ بو ماده فلانك اوزرینه یوکلنمشدر اولنمشدر

On dit, Tourner le dos dans une bataille, tourner le dos aux ennemis, pour dire, s'enfuir du combat *T.* دشمندن روتاب جنکدن ـ دشمندن یوز چویرمك ـ گریز وفرار اولمق جنکدن آرقه چویرمك ـ یوز چویرمك

Et figur., Tourner le dos à quelqu'un, pour dire, l'abandonner *T.* بر کمسنه‌دن روگردان اولمق

On dit aussi figur., Porter quelqu'un sur son dos, pour dire, en être importuné *T.* فلانك بار ثقلتیله متحمّل اولمق

On dit, qu'un homme a bon dos, pour dire, qu'il est assez riche, assez fort pour porter tout ce qu'on voudra lui imposer آرقه‌سی قالین بر آدمدر. ظهر اقتداری قوی وتوانادر

Dos, se dit aussi figur. Le dos d'un couteau, c'est la partie opposée au tranchant *A.* قفاء السكّین ـ کلّ *T.* پشت کارد *P.* بچاق صرتی Le dos d'un livre, c'est le derrière d'un livre *A.* ظهر الكتاب *P.* پشت کتاب *T.* کتابك آرقه‌سی Écrire au dos d'un papier, c'est à-dire, sur le revers ظهر ورقده قید ایتمك ـ تحریر ایتمك ظهر ورقده

DOS D'ÂNE. On dit, qu'une chose est en dos d'âne, quand elle est en talus de deux côtés *A.* مسنّم الشكل *P.* خر پشت بالق صرتی شكلنده || Toit en dos d'âne *T.* بالق صرتی بام خانه

DOSE. Certaine quantité de chacune des drogues qui entrent dans la composition d'un remède *A.* مقدار الاجزاء ـ كمّیت الاجزاء || On ne saurait bien composer un remède, si on n'en sait la dose اجزانك لازم اولان كمّیتلری بیلنمدكچه دوانك لایقی اجزانك مقدار لازمی بیلنمدكچه ـ اوزره ترکیبی ممكن دكلدر

Il se dit aussi de chaque prise *A.* حصّة من الدوا *P.* بهره برپای Une dose de rhubarbe || علاجك بر پایی *T.* از دارو بو دوا بر راوند Il faut partager ce remède en plusieurs doses قاچ حصّه‌یه تقسیم اولنمق اقتضا ایدر

DOSER. Régler les quantités et les proportions des ingrédiens qui entrent dans une composition médicinale *A.* ترتیب الكمّیات ترتیب المقادیر الاجزاء ـ الاجزاء || Cette médecine est bien dosée بو دواده اجزانك كمّیتلری بر وجه الیق ترتیب اولنمشدر

DOSSIER. Partie d'une chaise ou d'un banc qui sert à appuyer le dos *A.* ظهر *P.* پشت *T.* آرقه || Le dossier d'une chaise, d'un banc صندلیه‌نك ومصطبه‌نك آرقه‌سی

DOT. Le bien qu'une femme apporte en mariage *A.* مال الجهاز || Assigner la dot مال جهازی تعیین ایتمك Donner en dot مال جهاز اولهرق اعطا ایتمك Constituer une dot مال جهازی تنظیم ایتمك

Les Mahométans sont tenus par la loi de donner à la femme qu'ils épousent une somme en forme de dot, qu'ils appellent *A.* مهر ـ صداق *P.* كابین ـ آغرلق *T.* كابین

DOTAL. Ce qui appartient à la dot *A.* جهازیّ || Deniers dotaux جهازه مخصوص مال ـ مال جهازی Fonds dotal نقود جهازیه

DOTATION. Action de doter. V. Doter.

DOTER. Donner à une fille de quoi se marier *A.* اعطاء المال الجهاز || Ce père a doté sa fille de dix mille écus فلان كمسنه كریمه‌سنه مال جهاز اولهرق اون بیك غروش اعطا ایلدی Doter de pauvres filles تأهّل ایده‌جك فقرا قزلرینه مال جهاز ویرمك

Il signifie aussi, assigner, assurer un certain revenu à quelque bénéfice ou communauté *A.* ربط الاوقاف *P.* وقف بستن *T.* وقف باغلمق

DOUAIRE. Ce que le mari donne à sa femme en faveur du mariage qu'il contracte avec elle, et pour en jouir en cas qu' elle lui survive *A.* كابين *P.* مهر مشروط على حال الارمال *T.* مخصوص در حال گالمى طوللق حالنه مخصوص اولدرق ويريلان كابين

DOUAIRIÈRE. Veuve qui jouit du douaire *A.* ارملة مهورة *P.* گالم كابيندار *T.* اغرلق مالنه متصرفه طول خاتون || Duchesse douairière فلان بكك ارملهٔ مهورهسى

DOUANE. Lieu où l'on est obligé de porter les marchandises pour acquitter certains droits *A.* دار التعشير الاموال *P.* كمركخانه *T.* كمرك || Aller à la douane كمركه وارمق

Il se dit aussi, des droits qui se payent aux bureaux de la douane *A.* عشر الاموال التجار *P.* حقّ كمرك *T.* كمرك || Payer la douane رسم كمركى ادا ايتمك || Les douanes sont excessives en quelques pays بعض مملكتلرده كمرك رسمى افراط ايله آغر در || Les bagages des ambassadeurs sont exempts de douane دول ايلچيلرينك احمال واثقالى كمركدن معافدر

DOUANIER. Celui qui est préposé pour visiter les marchandises que l'on porte à la douane, et pour recevoir les droits qu'il faut qu'elles payent *A.* عشّار الاموال التجار - مصدّق *P.* كمرك اميني - كمركجى *T.* || Les douaniers de Constantinople استامبول كمركجيلرى

DOUBLE. Qui vaut, qui pèse, qui contient une fois autant *A.* ضعف *pl.* اضعاف - مضاعف *P.* دو تو - دو تا *T.* ايكى || Double ducat مضاعف بجاقلو آلتون || Double portion ايكى قات حصّه - مضاعف حصّه Corps-de-logis double ايكى قاتلو بنا

Il se dit aussi des choses plus fortes, de plus grande vertu que les autres de même nature *A.* ممكرّر *P.* دو تاه *T.* قاتمر || Encre double مكرّر مركّب Double bière مكرّر آرپه صويى - Et de deux choses semblables qui sont en même endroit *A.* مكرّر *P.* دوگانه *T.* ايكى قات - چفته || Double porte مكرّر چفته قپو - قپو Double châssis مكرّر جام چارچوپهسى Soulier à double couture ايكى قات - مكرّر ديكلمش پاپوش - On dit, Nouer à double noeud, pour dire, à deux noeuds ايكى قات - عقود مكرّره ايله ربط ايتمك ديكلمش پاپوچ دوكملمك

On appelle Acte double, celui dont on fait deux originaux semblables, pour en laisser un entre les mains de chacune des parties intéressées *A.* نسخة مكرّرة || Bail double بر قطعه التزام - On met à la fin de pareils actes, Fait double entre nous تمسكنك مكرّر نسخهسى هر بريمز ياننده حفظ اولنمق ايچون مكرّر اولدرق ايكى نسخه تحرير اولنمشدر

Double, signifie figur. dissimulé, traître *A.* منافق - مماذق *P.* دو روى *T.* ايكى يوزلو || Coeur double قلب نفاق آلود Esprit double مزاج مماذقت آلود

On appelle, Mot à double entente, un mot qui a deux sens différens *A.* كلام ذو الوجهين *P.* سخن دو معنا *T.* جتال معنالو سوز

Double, est aussi substantif, et signifie, une fois autant *A.* اثناء *pl.* ثِنى - ضعف *P.* دو چندان *T.* برأول قدر || Payer le double بر اول قدرينى ادا ايتمك Compter au double بر اول قدر تعداد ايتمك

On l'emploie aussi, pour exprimer la copie d'un acte d'un traité *A.* نسخة ثانية *T.* صورت || Le double du traité بر قطعه نسخهٔ ثانيهسى - عهدنامهنك بر قطعه صورتى

On dit, Au double, pour dire, beaucoup plus *A.* مضاعفةً *P.* اضعاف مضاعف اولدرق - ايكى قات اولدرق *T.* دو بالا || Il lui a fait un déplaisir, il le paiera au double فلانك ايتديكى خاطر شكنلكك مقابلهسنى اضعاف مضاعف اولدرق اجرا ايدهجكدر

On dit, Mettre une chose en double, pour dire, la replier sur elle-même *A.* ثَنى - تحنية *P.* دو تا پيچيدن *T.* ايكى يه - Et mettre les morceaux en double, pour dire, manger à la hâte *T.* لقمهلرى ايكيشر يوتمق

On dit proverb., Jouer à quitte ou à double, à quitte ou double, pour dire, hasarder tout pour se tirer d'une affaire *T.* يا صله يا - يا سر دهم يا ستانم كلاه ديديرك صالمق پرمق قپو ديديرك صالمق

Et parier double contre simple, pour dire, parier deux contre un *T.* بره ايكى ويرمك شرطيله بحث ايتمك

DOUBLEMENT. Pour deux raisons, en deux manières *A.* من ايكى جهتدن *T.* بدو گونه - از دو سر *P.* بنوعين - جهتين || Doublement blâ- ايكى وجهله - ايكى درلو - ايكى يوزدن -

mable ايكى جهتدن مستحق لوم وتعييب il en est doub-
lement puni ايكى وجهله تأديب اولندى Doublement obligé
من جهتين متعهد

DOUBLER. Mettre le double, mettre une fois autant *A.* تضعيف
P. دو چندان كردن *T.* بر اول قدر - ايكى قات ايتمك
مقدارى - عددى تضعيف ايتمك || Doubler le nombre ايتمك
Doubler la dépense تضعيف ايتمك مصرفى ايكى قات
Doubler la somme ايتمك مبلغى بر اول قدره ابلاغ ايتمك

On dit, Doubler le pas, pour dire, aller vite *T.* خطوات
خطوات تعجيل ايله قطع منازل - تعجيل ايله يوريمك
ايكى قوناغى بر ايده‌رك يوريمك - وطى مراحل ايتمك
تضعيف خطوات ايله سرعت وشتاب ايتمك -

On dit en termes de Marine, Doubler le cap, pour dire, pas-
ser au-delà du cap *A.* قطع الشناخ *P.* دوروغرا قطع كردن *T.*
بورونى آشورمق - بورونك اوته‌سنه صاوشمق - صاوشدرمق

Il signifie aussi, joindre une étoffe contre l'envers d'une au-
tre *A.* قاپلمق *T.* آستر زدن *P.* اثنا - خدع - ابطان - تبطين
Doubler de velours قطيفه قاپلمق || قاب كچورمك -
ler un manteau - قپودى قاپلمق - قپوده قاب كچورمك

On dit aussi, Doubler un vaisseau, pour dire, lui faire un doub-
lage de cuivre ou de planches *T.* سفينه‌يه - سفينه‌يى قاپلمق
باقر يا تخته قاپلمق

On dit en termes de guerre, Doubler les rangs, doubler les
files, pour dire, y mettre le double de ce qui a coutume d'y être
A. تضعيف الصفوف العسكر *P.* رستهاى لشكر دو چندان
عسكرك صره‌لرينى بر قات دخى زياده ايتمك *T.* كردن
صره‌لرينى ايكى قات ايتمك -

DOUBLURE. L'étoffe dont une autre est doublée *A.* بطانة pl.
P. آستر *T.* قاپلمه - قاب || La doublure d'un manteau بطاين
قابى - قپودك قاپلمه‌سى

DOUCÂTRE. Qui est d'une douceur fade *A.* بشيع الحلاوة
T. ديل بوران طاتلمسى *P.* شيرين گلو گير || Cela a quelque
chose de douceâtre فلان شيئده بر كونه بشاعتلو حلاوت
C'est une eau douceâtre ماء بشيع الحلاوة وار در

DOUCEMENT. D'une manière douce *A.* على وجه - بالسهولة
T. يواش يواش - يواشجه *P.* بانرمى بالملايمة - اللين
Il faut marcher doucement dans la chambre d'un malade
بر مريضك اوطه‌سنده رفتارنرم ايله يوريمك اقتضا ايدر Il faut trait«r

doucement les vaincus مغلوبين حقنه معاملة بالملايمه اولنمق
مغلوبين حقنه اظهار لطف وملايمت اولنمق - اقتضا ايدر
Reprendre quelqu'un doucement de ses fautes بر
كمسنه‌يى ارتكاب ايلديكى قباحتلر ايچون ملايمجه مؤاخذه
Cette affaire veut être traitée, veut être maniée dou- ايتمك
cement, c'est-à-dire, délicatement بو مصلحت نازكانه وملايمانه
Il faut s'y prendre doucement بو رؤيت اولنمغه محتاجدر
On craignait بابده ملايمت ايله عمل وحركت اولنملو در
qu'il n'arrivât quelque désordre dans l'assemblée; mais toutes
choses s'y passèrent fort doucement مجلسده برنوع شورش
وآشوب حدوثى خوفى دركار ايكن هر شئ سهولت اوزره
C'est une chose qu'il faut faire doucement, c'est-à-dire, كچدى
- بو خصوص سهولت ايله رؤيت اولنملو در sourdement
بو خصوص بى صيت وصدا كورلمكه محتاجدر

Il signifie aussi, commodément, agréablement *A.* بطيب الحال
P. طاتلولق ايله *T.* با خوشدلى - با شيرينئ حال || Passer
le temps doucement dans son cabinet avec ses amis كندو خلوت
اوطه‌سنده احباسيله بالمعية شيرينئ حال اوزره امرار اوقات
Vivre doucement طيب حال ايله كچنمك ايلمك
Et lentement *A.* بالبطائة - بطئاً *P.* آهسته آهسته *T.* آغر آغر
Le cocher allait doucement dans les mauvais che- || ياب ياب
mins عربه‌جى ضرب يوللرده عربه‌يى آغر آغر يوريدوب
كيدر ايدى

Et médiocrement bien *A.* بين بين *P.* ميانه *T.* ايكيسى
Comment se porte ce malade? Tout || هب ايوجه - اورته‌سى
doucement فلان مريضك مزاجى نصلدر اشته بين بين
Avancez-vous cette affaire? Tout doucement بو مصلحتى
يورتدررميسك اشته هب ايوجه

Et mûrement, sagement, sans rien précipiter *A.* بالاستثبات
P. برفتار آهسته *T.* يواشلق ايله - بالتأنى - بالترسل -

DOUCEREUX. Qui est doux sans être agréable *A.* حلوعديم
P. شيرين نا خوش مزه *T.* لذتسز طاتلو اللذة

DOUCEUR. Qualité de ce qui est doux. Il s'emploie au pro-
pre et au figuré *A.* ملايمت - لطافت - عذوبت - حلاوت
T. طاتلولق *P.* شيرينى || Douceur fade حلاوت بيمزه - لذت -
La douceur d'un parfum حلاوت بخوز La douceur de la voix
La douceur des yeux شيرينئ صدا - حلاوت صدا
La douceur de la peau شيرينئ چشم - عيون - لطافت بشره

پیراستن - آراستن - متمتّع کردن P. تحلیة - تمتیع - ارهاص T. بزه‌مك - آراسته قلمق - نعمتاندرمك Il ne se dit que des avantages, que des grâces qu'on reçoit du Ciel, de la nature || Dieu l'a doué d'une grande vertu, d'une grande sagesse, d'une grande patience جناب ربّ متعال فلانی فضیلت کامله ایله آراسته وحلیهٔ بهیّهٔ عقل تامّ ونعمت جلیلهٔ صبر مالاکلام ایله محلی وپیراسته ایلدی La nature l'a doué d'un grand esprit, de divers talens ید قدرت فلانی حلیهٔ رشد وفطانت وصنوف معارف باهرة المزیّت ایله ارهاص ایلدی La nature a doué cette fille d'une grande beauté ید قدرت فلان قزی حلیهٔ حسن وبهای بیهمتا ایله آراسته ایتمشدر

Doué. A. محلّی - مرهص - متمتّع P. پیراسته - آراسته T. بزنمش

DOUILLAGE. Mauvaise fabricatiou d'étoffe, qui provient de ce que toutes les trames ne sont pas de la même qualité A. هلهلة طوقویش فنالغی T. بافت نا هموار P. سقامة النسج -

DOUILLET. Tendre et délicat A. رخص - ناعم - لیّن P. نرم T. یومشق || Un oreiller bien douillet ناعم ولیّن یوز یصدیغی Il a la peau douillette بشره‌سی نرم وناعمدر - Il signifie aussi, délicat avec affectation, et ne se dit que des personnes A. متناعم P. نازنده‌لك صتان T. نازندگی نما || Il est si douillet اول قدر نازنده‌لك صاتر که

DOUILLETTEMENT. D'une manière douillette A. بالمناعمة P. نازنده‌لك ایله T. بنازندگی || Il est douillettement couché sur un bon lit بر فراش لطیف ایچنده نازنده‌لك ایله یاتمشدر - ضاجعدر

DOULEUR. Mal que souffre le corps A. وجع pl. اوجاع - صیزی - سانجق T. آزار - تیرك - کنشك - رنج P. آلام pl. الم وجع معده d'estomac وجع رأس Douleur de tête || اغری - Les douleurs de la goutte اوجاع نقریس de l'enfantement A. طوغرمه بوریلری T. درد زه P. مخاض - اوجاع الولادة Douleur vive, aiguë A. وجع حادّ P. رنج تند وتیز T. کسکین صیزی

Il signifie aussi, mal que souffre l'esprit A. الم pl. آلام - درد P. احزان pl. حزن - غموم pl. غمّ - غصص pl. غصّة - قساوت - کدر T. اندوه - عذاب درون - Douleur violente || بار طاقتشکن الم واندوه Accablé de douleur الم شدید

لطافت Douceur de visage شیرینیٔ پوست - نعومت بشره La douceur du temps شیرینیٔ چهره وسیما - حلاوت جمال - وجه - حلاوت نوم La douceur du sommeil ملایمت هوا لذّت راحت La douceur du repos شیرینیٔ خواب - لذّت نوم لذّت عمر ایله متنعّم Goûter la douceur de la vie وآسایش اولمق Les douceurs de la société لذایذ معاشرت La douceur de la liberté لذّات خود سری وآزادگی La douceur de commander لذت حکومت C'est une grande douceur de vivre avec ses amis دوستان واحبّا ایله بر محلّده تعیّش ایلمنك لذّت La solitude a ses douceurs حال انزوا وحلاوتی عظیمدر Douceur de moeurs ملایمت ووحدت انواع لذایذی جامعدر Les douceurs de la vie لذایذ عمر Les douceurs trompeuses du siècle اخلاق زمانه‌نك لذایذ خدعه کارانه‌سی

Ou dit, La douceur du style, en parlant d'un style qui plaît, qui attache A. عذوبة الکلام P. شیرینی سبکك طاتلولغی T. سخن

Il se prend aussi pour Façon d'agir douce, et éloignée de toute sorte de violence A. حلاوة الطبیعة - هینة الطبع - مساهلة - شیرینکاری - شیرینیٔ طبع P. ملایمت - رفق - حلم - المزاج طاتلو خویلولق T. نرمیٔ طبع - || Naturel enclin à la douceur حلم ومساهلت ایله مجبول طبیعت - رفق وملایمته مایل مزاج Tout par douceur, et rien par force هر شیٔ مساهلت طریقیله وجود پذیر اولور فالا عنف وجبر ایله بر شیٔ حاصل اولمز Gouverner les peuples avec un esprit de douceur عباد اللهه صورت ملایمت ایله حکومت ایتمك

DOUCHE. Épanchement de certaines eaux chaudes et minérales qu'on fait tomber de haut sur une partie malade pour la guérir A. صبّة الماء الدوائیّ علی عضو المألوم P. ریزش صیزیلو عضوك T. آب دوایی از بالا بر عضو دردناك اوزرینه یوکسکدن علاجلو صو دوکمه

DOUCHER. Donner la douche A. صبّ الماء الدوائیّ علی بر عضو دردناك از بالا آب دوایی P. عضو المألوم صیزیلو عضوك اوزرینه یوکسکدن علاجلو صو T. ریختن دیزم اوزرینه یوکسکدن || On m'a douché le genou دوکمك علاجلو صو دوکمشلر در

DOUER. Terme de Pratique. Donner, assigner un douaire A. تعیین المهر V. Douaire.

Il signifie aussi, avantager, favoriser, pourvoir, orner A.

هدف تیر آلام Atteint de douleur آلتنده در مانده اولمش
مظهر اندوه وکدر اولمش - وغموم اولمش Pénétré de douleur
استیلای الم واندوه ایله متاثر البال Apaiser, modérer, soulager la douleur
شدّت غصّه والمی تسکین وتعدیل وتخفیف
شدّت غمّ واندوهی داخل قلبده Sentir la douleur ایتمک
حسّ ایتمک La perte de son fils lui a causé bien de la douleur
اوغلنک وفاتی کندویه خیلی کدری موجب اولمشدر

On dit proverb., Pour un plaisir, mille douleurs, pour dire, que si on a quelque plaisir dans la vie, il est suivi de mille amertumes *T.* یکدم صفا مستتبع هزاران جفا در

On dit aussi proverb. Douleur aux vaincus *T.* مغلوب اولنلره آغلمق دوشر

DOULOUREUSEMENT. Avec douleur *A.* محزونًا - مغمومًا - صیزلیه‌رق - آغلشه‌رق *T.* اندوهکارانه - بزاری *P.* بالحزن والالم
|| Il se plaignait douloureusement تظلّم حال محزونًا ومغموماً
محزونیّت بال ایله - ایدر ایدی

DOULOUREUX. Qui cause de la douleur au corps *A.* وجیع - آغریجی - آجدیجی *T.* رنج آور *P.* مولم
|| Plaie douloureuse جراحت وجیعه
Un mal douloureux مرض موجب الوجع
Il se dit aussi au figuré *A.* الیم - مولم - محزن - مورث
- الم فرما - الم آلود - اندوهناک - دردناک *P.* المغمومیّة
آجدیجی - صیزدریجی - کدرلو *T.* زاری آمیز - درد انگیز
Cris douloureux اصوات محزنه || قساوت کتوریجی -
Perte douloureuse شکایت پر زاری Plainte douloureuse فوت الیم
L'histoire douloureuse de ses malheurs باشنه کلان اکدار واندوه
Le spectacle douloureux ومصایبک حکایهٔ مولمهٔ درد انگیزی
des souffrances d'autrui آخرک چکدیکی اذیتلرک تماشای
Séparation douloureuse de deux amis ایکی الم فرماسی
دوستلرک بری برلرندن مفارقت موجبة الالم

DOUTE. Incertitude *A.* شکّ pl. شکوک - شبهة *P.* گمان
T. شبهه || Être en doute شبهه‌ده اولمق Laisser en doute
Il n'y a point de doute اصلا شکّ وشبهه شبهه‌ده براقمق
Doute bien fondé یقینه مقارن شکّ وشبهه mal fondé یوقدر
Il lui reste encore quelque doute اصل واساسی یوق بر شبهه - شبههٔ بی اساس
Lever un doute هنوز بر مقدار شبهه‌سی قالدی
سلب شکّ واشتباه ایتمک - رفع شکّ ایتمک
Résoudre un doute حلّ شبهه ایتمک - حلّ شکّ ایتمک
Cela est hors de doute بو شئ شکّ واشتباهدن بریدر
Mettre en doute شبهه ایتمک - Nul doute, Point de doute que... Sans doute
T. بی گمان *P.* بلا شبهة - من غیر شکّ - بلاشکّ *A.*
یارنکی کون شبهه‌سز || Viendrez vous demain ? Sans doute
Sans doute, signifie aussi, selon toutes les apparences *A.* کله‌جکمیسک بلی بلا شکّ
|| Il arrivera sans doute aujourd'hui غالبا بو کون کله‌جکدر

Doute, signifie aussi crainte, appréhension *A.* خوف *P.* بیم
T. قورقو || Dans le doute d'un événement fâcheux, il faut prendre ses précautions بر کونه حادثهٔ موحشه ظهوری احتمالندن
خوف ایله اسباب حزم واحتیاطک استحصالی لازمهٔ امور دندر

DOUTER. Être dans l'incertitude *A.* تشکّک - تماری - اشتباه
شبهه ایتمک - شبهه‌لنمک *T.* گمان داشتن - گمانیدن *P.*
برشیئده - برشیئدن شبهه ایتمک || Douter de quelque chose
فلان شیئک شکّ وشبهه ایتمک Je doute fort que cela soit
یارنکی اوله‌جغنه شبهه ایدرم Je doute si je partirai demain
کون عزیمت ایده‌جکمه شبهه ایدرم

Se douter, signifie, croire sur quelque apparence, conjecturer, soupçonner *A.* ظنّ - تظنّی - توهّم *P.* انگاریدن
- وسوسه ایتمک - صانمق *T.* انگاشتن - پنداشتن || Il se douta bien qu'on en viendrait là اول مرتبه‌یه واره‌جقلرینی
بونی دائما توهّم ایتمشیدی Je m'en suis toujours bien douté
Il a été pris dans le temps qu'il ne se doutait de rien وسوسه ایدر ایدم
Il ne se doutait pas qu'on eût des preuves contre lui اصلا ظنّ ایده‌مدیکی وقتده اخذ اولنمشدر علیهنده
دلیل واثباتلر اولدیغنی ظنّ ایتمز ایدی

DOUTEUSEMENT. Avec doute *A.* بالاشتباه - مشکوکًا *P.* با
مشکوکًا سویلر Il parle douteusement || شبهه ایله *T.* گمان

DOUTEUX. Incertain *A.* مشتبه - مشکوک *P.* گمان آلود
T. شبهه‌لو || Un succès douteux مشکوک بر نتیجه Une affaire douteuse مشکوک ومشتبه بر مصلحت Son droit est fort douteux
صیت حقی غایت ایله مشکوکدر Réputation douteuse
Il se prend aussi pour Ambigu || Réponse douteuse *A.* شبهه کوتورر بر شهرت - وشهرت مشکوکه جواب - جواب مبهم
مشکوک

Il se dit aussi, des personnes dont on ne peut pas trop s'assurer, sur qui l'on ne peut pas trop compter *A.* مظنون *P.*
شبهه‌لو *T.* شایان گمان || Dans cette Chambre il y a trois

juges qui sont pour moi, trois contre, et les quatre autres douteux بو مجلسده بولنان قضاتك اوچی بنم طرفدارم واوچی علیهمده اولوب قالان درت نفری ایسه مظنوندر

On dit aussi, qu'une monnaie est douteuse, lorsqu'il y a lieu de soupçouner qu'elle est fausse *A.* مظنون *P.* شایان گمان *T.* شبهه‌لو

DOUVAIN. Bois propre à faire des douves *A.* خشبة الفنطاس *P.* vul. چوب جلك *T.* فوچی كراسته‌سی || Un millier de douvains بیك قطعه فوچی كراسته‌لری

DOUVE. Planche qui sert à la construction d'un tonneau *A.* الواح الفنطاس pl. لوح الفنطاس *P.* vul. تختهٔ جلك *T.* فوچی تخته‌سی

DOUX. Qui est d'une saveur agréable au goût, qui n'a rien d'aigre, d'amer, de piquant, d'âpre ou de salé *A.* حلو ـ حلو طاتلو *T.* شیرین *P.* عذب ـ المذاق || Amande douce لوز حلو ـ لوز طاتلو || La plupart des vins d'Italie sont doux اتالیا باده‌لرینك چوغی طاتلو بادام اكثریسی حلو المذاقدر

On appelle Eaux douces, toutes les eaux des rivières, des fontaines et des lacs *A.* مياه عذبة *P.* آبهای نوشین *T.* طاتلو صولر || Poisson d'eau douce بالغی طاتلو صو ـ On dit proverb., Ce qui est amer à la bouche, est doux au coeur *A.* المرّ في اللسان عذب فی الجنان

Doux, se dit aussi de tout ce qui fait une impression agréable sur les autres sens, et qui n'a rien d'aigre, de piquant, ni de rude *A.* عذب ـ حلو ـ لطيف ـ طيّب *P.* شيرين ـ خوش *T.* طاتلو ـ خوش || Senteur douce رايحهٔ طيّبه ـ عطر لطيف Doux parfum رايحهٔ لطيفه ـ عطر طيّب Voix douce صوت لطيف ـ آواز خوش ـ صدا طاتلو Un parler doux كلام عذب البيان ـ گفتار شیرین ـ سویلیش طاتلو Un doux regard لحظهٔ حلاوت آلود ـ نگاه شكر ریز ـ نظرهٔ طاتلو Un doux souris تبسّم حلاوتنما ـ شكر خند شیرین Avoir les yeux doux عذب العين اولمق ـ چشم شیرین صاحبی اولمق Avoir la peau douce لطيف البشره اولمق Cela est doux au toucher لطيف اللمسدر Un jour doux يوم لطيف Une lumière douce ضیای لطیف

On appelle Taille-douce, une gravure faite sur des planches de cuivre *A.* نقش فی صفيح النحاس *P.* نگار بر تختهٔ مس *T.* باقر تخته‌سی اوزرنده‌کی نقش

On dit, qu'un cheval est fort doux, pour dire, qu'il ne fatique point le cavalier *A.* هيّن المشی *P.* وديع ـ معناق ـ Et dans le même sens, qu'une voiture est douce *A.* لين الحركة *P.* سبكرو *T.* يوروبشی راحتلو

On dit, qu'un escalier est doux, pour dire, qu'il n'est pas rude *A.* سلّم سهل *P.* نردبان آسان گذار *T.* يصتم نردبان ـ Et qu'une montagne a une pente douce *A.* جبل سهل العطف ـ كوه خوش *P.* جبل اضجع الهبوط ـ جبل لين العطف ـ انيشی ياتق طاغ *T.* نشيب

En parlant de la constitution de l'air, Doux signifie, qui est d'une température agréable *A.* لطيف ـ ملايم *P.* خوش *T.* كوزل || Air doux هوای لطيف Une douce température de l'air هوانك لطيف وملايم اعتدالی

On dit, Un doux zéphyr, pour dire, un petit vent frais et agréable *A.* ريح هفّافة *P.* ريح لطيف ـ باد شيرين *T.* يواش روزكار ـ Et une pluie douce, pour dire, une pluie menue *A.* طلّ pl. طلال *P.* مطر لطيف ـ باران خفيف *T.* اينجه بر يغمور ـ كوزل بر يغمور

Il se prend aussi pour Tranquille || Doux sommeil نوم عذب Le doux silence des bois بيشه طاتلو اويقو ـ خواب شيرين ـ Un doux repos استراحت لطيفه زاركٔ سكوت لطيفی Mener une vie douce عمر لطيف وشيرين ايله كچنمك Il n'a plus ni fièvre ni douleur, il est maintenant dans un état plus doux حمّاسی ووجعی بر طرف اولمغله الحالة هذه مزاجی ملايمت كسب ايلدی

Il se dit figur. de l'humeur et de l'esprit, et signifie, humain, affable *A.* لين العريكة ـ طيّب النفس ـ حليم النفس *P.* ملايم ـ لين ـ سلس الخلق ـ حلو الخلق ـ حلو الالفة ـ طاتلو ـ طاتلو خويلو *T.* شيرينخو شيرينكار ـ || Esprit doux طبع حليم Naturel doux مزاج حلم امتزاج Humeur douce حليم النفس وشيرينكار بر آدم Homme doux et affable حلمه مايل ومستعدّ در Il a les inclinations douces Il est doux comme un agneau قوزی كبی حليم ويواشدر Doux et complaisant لين العريكه وخاطر پرور ـ حلو الالفة ومزاجگير Les esprits doux se font aimer de tout le monde حلو خلق ايله محبول اولنلر عامّه عندنده مرغوب القلوبدرلر Un châtiment doux مؤاخذات لينه بر تأديب ملايم De doux reproches Une

raillerie douce بشاشت استهزای لیّن Une gaieté douce حکومت ملایمه حلاوتبخشا ـ On dit, Un gouvernement doux مذهب ملایم Religion douce عقوبات ملایمه Des peines douces ـ On dit aussi, Une vue douce, c'est-à-dire, qui a d'agréables repos منظرهٔ لطیفه ـ Et paroles douces, des paroles obligeantes, flatteuses *A.* کلمات طیّبه *P.* سخنهای شیرین *T.* طاتلو سوزلر

On dit d'un homme qui a l'extérieur honnête et agréable, et l'esprit dangereux et méchant, qu'il est doux et traître *A.* طیّب الظاهر وفاسد الباطن *P.* خوش بیرون بد درون *T.* دیشی صاغ ایچی بوزوق

On dit, Un style doux, pour dire, un style qui n'a rien de rude, et qui est coulant *A.* سبک سلیس *P.* سبک شیرین *T.* طاتلو بر انشا ‖ Ses vers ne sont pas si doux que sa prose فلانک نظمی نثری قدر سلیس دکلدر

Doux, se dit aussi de tout ce qui fait une impression agréable sur l'esprit *A.* الذّ ـ احلا *P.* شیرین ـ فرحفزا ـ فرحبخشا *T.* طاتلو ـ خوش ـ صفالو ‖ Il n'y a rien de si doux que de vivre avec ses amis موالفت احبابدن الذّ واحلا بر شیٔ C'est une chose bien douce que l'indépendance خود یوقدر Il m'est bien doux d'être en état de faire plaisir à tout le monde سرکلکدن الذّ واحلا بر شیٔ یوقدر Rien ne rend la vie si douce que la société et le commerce de nos amis هر کسک تطییب قلبنه قادر اولمق بکا کوره پک صفالو شیٔدر عمر انساندہ الذّ احوال معاشرت احبّا وآمیزش واختلاط اصدقا در

Il se dit aussi des métaux dont les parties sont bien liées, et qui se plient aisément sans se casser *A.* ذوالمرانة ـ مارن *P.* نرم *T.* یومشقرق ‖ Le cuivre fin est doux, mais l'alliage le rend aigre نحاس خالص ذاتنده مارندر انجق قاتنق انضمامنده کسب خشونت ایدر

DOUZAINE. Assemblage de choses de même nature au nombre de douze *A.* دست pl. دسوت ـ دستهٔ *P.* اثنتی عشرة طاقهٔ *T.* دوازده پاره دست ‖ Une douzaine de chemises اون ایکی عدد کوملک Une douzaine d'assiettes اون ایکی پاره طباق

DOUZE. Nombre qui contient dix et deux *A.* اثنی عشر *P.* حوارّیون اثنی ‖ Les douze apôtres اون ایکی *T.* دوازده

عشر Les douze signes du Zodiaque بروج اثنی عشر ـ Il se prend aussi pour douzième. V. ce mot.

DOUZIÈME. Qui est immédiatement après l'onzième *A.* ثانی عشر *P.* دواز دهم *T.* اون ایکنجی ‖ Le douzième du mois اون ایکنجی سنه La douzième année آیک اون ایکنجی کونی

DOYEN. Le plus ancien en réception dans un corps, dans une compagnie *A.* شیخ pl. شیوخ *P.* اتابک *T.* باش اسکی ‖ Le doyen des docteurs en théologie علم الهی مدرّسلرینک شیخی

Il se prend aussi, pour le plus ancien selon l'âge, le plus ancien dans une société *A.* اسنّ *P.* دیرینتر بسال *T.* یاش جهتیله اسکی ‖ On donne la plus belle chambre au doyen de la pension مکتبده اوطه‌لرک اشرف واعلاسی بین الطلبه Si vous n'avez que l'âge que vous dites, je suis votre doyen یاشک دیدیکک قدر ایسه بن سندن اسکی یم

DRACHME. Le poids de la huitième partie d'une once *A.* درهم pl. دراهم *P.* درم *T.* درم ‖ Deux drachmes de séné ایکی درهم سنامکی

DRAGÉE. Le menu plomb dont on se sert pour tirer aux oiseaux *A.* جلاهق *P.* بندق خرد *T.* صاچمه ‖ Menue dragée اوفاق صاچمه

DRAGEON. Bouture, bourgeon qui pousse au pied des arbres et des plantes *A.* فرخ pl. افراخ *P.* رستاک *T.* آغاج دیبندن آصمه تکاکی دیبندن ‖ Drageon de vigne سورن فدان سورمش فدان

DRAGEONNER. Pousser des drageons *A.* تفریخ *P.* رستاک آغاج دیبندن فدان سورمک *T.* دادن

DRAGOMAN. V. Drogman.

DRAGON. Monstre fabuleux *A.* ثعبان ـ تنّین *P.* اژدر *T.* آزدر

On appelle figur. Dragon, les personnes d'humeur fâcheuse et acariâtre *A.* افعیّ المزاج *P.* مار نهاد *T.* مار طبیعت ـ انکرک یبلانی خویلو

Il signifie aussi, une tache qui vient dans la prunelle des yeux des hommes et des chevaux *A.* نکتة فی انسان العین *P.* کوز ببکنده چیقان بنک *T.* نقطهٔ در مردمک چشم

Dragon. Nom d'une constellation *A.* تنّین الفلک *P.* هشتنبر ـ On appelle La tête et la queue du dragon, les deux points

opposés où l'Écliptique est coupée par l'orbite de la lune مدار الرّاس وذنب التنيّن

DRAGUE. Instrument fait en pelle recourbée, qni sert à tirer des sables des rivières, à curer des puits *A.* مجرفة *P.* پارو *T.* كورك

DRAP. Espèce d'étoffe de laine *A.* جوخ pl. اجواخ *P.* چوخا *T.* چوقه || Faire du drap اعمال چوقه *P.* vul. ماهوت سقلان - چوقه طوقومق - چوقه یاپمق - چوقه نسج ایتمك - ایتمك

On appelle Drap de pied, une pièce de drap, de velours, etc. qu'on étend sur le prie-Dieu des personnes du premier rang, et qui leur sert de marchepied *A.* فرش القدم *P.* پای انداز *T.* آیاق بصه‌جق دوشمه

Et drap mortuaire, une pièce de drap ou de velours noir, etc. dont on couvre la bière ou le cénotaphe au service des morts *A.* غطاء التابوت *P.* جنازه اورتوسی *T.* جنازه پوش

Il signifie aussi, une grande pièce de toile qu'on met dans le lit pour y coucher *A.* قُرامة - حِبس *P.* پسترآهنگ - چادرشب - چارشف *T.* چارشب -

DRAPEAU. Vieux morceau de linge ou d'étoffe *A.* خرقة pl. اسکی بز پارچه‌سی - چاپوت *T.* چاپوب *P.* قِزاع - خرق || Le papier se fait avec de vieux drapeaux de linge كاغد خرق وقزاعاتدن ایشلنور - اسکی بز پارچه‌لرندن یاپیلور

Il signifie aussi, l'enseigne d'un régiment, d'une compagnie *A.* رايت pl. رايات *P.* بيرق *T.* بيراق || Se ranger sous le drapeau بيراق التنده صف بسته اولمق On a porté à la capitale des drapeaux qu'on avait pris aux ennemis دشمندن آلنان بيراقلرى دار الملكه كتورمشلر - On dit figur., Se ranger sous les drapeaux de quelqu'un, pour signifier, prendre son parti *T.* بيراغى - بر كمسنه‌نك بيراغى التنه كيرمك التنه ديزلمك

DRAPER. Couvrir de drap *A.* اغطاء بالجوخ *P.* بچوخا *T.* چوقه ايله قاپلمق پوشانيدن

DRAPERIE. Manufacture de drap *A.* دار الاعمال - طراز الجوخ *P.* چوخا كارگاه *T.* چوقه كارخانه‌سی

Il signifie aussi, le métier de faire des draps *A.* فنّ الاعمال الجوخ *P.* چوخاگرى *T.* چوقه‌جيلق - Et diverses sortes de draps *A.* اجناس الجوخ *P.* چوخا گوناگون *T.* درلو درلو چوقه‌لر

DRAPIER. Marchand ou fabricant de drap *A.* بايع الجوخ *P.* چوخا فروش - چوخا گر *T.* چوقه‌جى || Les réglemens faits pour les drapiers وضع چوقه‌جى اصنافيچون اولنان نظامات

DRASTIQUE. Il se dit des remèdes qui agissent avec violence *A.* شديد *P.* تند وتيز *T.* كسكين - سرد

DRÈCHE. Marc de l'orge qui s'emploie pour faire de la bière *A.* كُسب الشعير *P.* كسبهٔ جو *T.* آرپه پوصه‌سی

DRESSER. Lever, tenir droit, faire tenir droit *A.* نصب *P.* نشاندن *T.* ديكمك - طوردرمق - ديكمك || Dresser la tête Ce cheval dresse les oreilles باشی يوقاری ديكمك بو آت بو آت قولاقلرينی ديك طوتار - نصب آذان ايدر Vous vous courbez, dressez-vous اكلمش طوررسك ديك طور Dresser un mât بر قطعه ستون نصب ايتمك

Il signifie aussi ériger, élever *A.* اقامة - رفع - نصب *P.* تنصيب *T.* ديكمك بر پا كردن || Dresser des statues يادكار غزا ونصرت Dresser des trophées نصب اصنام ايتمك اوله‌جق آثار جليله نصب واقامت ايلمك Dresser des autels اقامت مساجد وهياكل ايتمك

On dit, Dresser un lit, pour dire, monter, tendre un lit *A.* يتاق *T.* تختگاه خواب نشاندن *P.* نصب السرير المنام - Et dresser une tente, pour dire, tendre une tente *A.* تمتين الخيمة - نصب الخيمة - تطنيب الخيمة *P.* سايبان نشاندن اخيام الخيمة *T.* چادر قورمق صفه‌سنی قورمق

Il signifie aussi, aplanir, rendre uni *A.* تسطيح *P.* تمليس - دوزلتمك *T.* هموار كردن || Dresser une allée, une terrasse يولی وباغچه سدّينی تسطيح وتمليس ايتمك - On dit en termes de menuiserie, Dresser une planche, un poteau, une règle, pour dire, les aplanir, les mettre en ligne droite *A.* تسوية *P.* يكسان كردن *T.* دوزلتمك - Il se dit aussi du linge, pour dire, repasser. V. ce mot.

On dit, Dresser une batterie de canon, pour dire, la mettre en état *T.* طوب صره‌سی - طوب صره‌سی نصب ايتمك - Et figur. Dresser une batterie, pour dire, prendre des mesures pour réussir dans un projet *T.* آلات لازمه‌يی تهيهٔ ايتمك || Il a dressé une grande batterie pour obtenir cette charge فلان منصبی تحصيل ايچون آلات قويّه تهيئه ايتمشدر Dresser ses batteries contre quelqu'un فلانك عليهنه

آلات لازمهٔ خصومتی تهیئه ایتمك

on dit, Dresser un piége, pour dire, tendre un piége *A.* نصب المصيدة - نصب المصيد - نصب الحبالة - احتبال *P.* دام نهادن *T.* طوزاق قورمق || On a dressé un piége pour prendre des loups قورد صيدیچون نصب حباله اولندی - Et figur. Dresser un piége à quelqu'un ترتيب دام مكر وفريب - On dit dans le même sens, Dresser une embuscade ترتيب حبالهٔ مكر وخديعت ايتمك - ايتمك ترتيب كمينگاه تزوير وخديعت ايتمك

On dit, Dresser un plan, dresser la minute d'un acte, dresser le plan d'un ouvrage بر رسمی وبر سندی وبر تأليفك Dresser un projet صورتنی ترتيب ايتمك Dresser des articles بر مطالعه نك صورتنی ترتيب ايتمك Dresser un contrat, une obligation مواد وشروط ترتيب ايتمك بر قطعه مقاوله حجتی وبر قطعه دين تمسكی ترتيب Dresser une requête بر قطعه عرضحال ترتيب ايتمك Dresser un mémoire ترتيب - بر قطعه تقرير قلمه آلمق Dresser une instruction pour un ambassadeur ايلچی يه Dresser la carte d'un pays قلمه آلمق - ويريله جك تعليماتی ترتيب ايتمك حريطه سنی - بر مملكتك رسمنی چيزمك چيزمك

Il signifie aussi, tourner droit vers quelque endroit *A.* عطف طوغريلتمق - چويرمك *T.* تافتن *P.* تسميت - امالة - توجيه - كمينك ... || Dresser la proue d'un vaisseau vers ... دوندرمك - Il dressa sa marche du côté ... باشنی فلان طرفه عطف وتوجيه ايتمك پای عزيمتنی فلان طرفه توجيه وتسميت ... Dresser sa route vers le Nord سمت شماله عطف ايلدی سوی شماله عنانتاب عزيمت - زمام عزم وحركت ايتمك شمال طرفنه - يولنی شمال طرفنه دوندرمك - اولمق - Et figur. Dresser son intention, c'est-à-dire, diriger son intention *T.* توجه ايتمك - طوغريلتمق - امالهٔ فكر ايتمك فكری طوغريلتمق - توجيه فكر ونيت ايتمك

Dresser. Instruire, former *A.* تأديب - تعليم *P.* فرهنگی *T.* آموختن || Dresser un écolier le dresser à la vertu, à la piété تربيه ايتمك - اوكرتمك طالبی تعليم وتأديب ايتمك طالبه قواعد صلاح وتقوايی تعليم ايله تربيه سنه همت Dresser un valet à sa mode بر كمسنه خدمتكارينی ايتمك Dresser un soldat بر عسكری نفرينی مزاجنجه تربيه ايتمك

ریاضت - درست *P.* تعليم ايتمك - Dresser un cheval *A.* اضراء باش اوكرتمك *T.* اسب آموزيدن Dresser un chien *A.* سگ شكاريرا *P.* اضراء الكلب الصياد - تضربة الكلب - الكلب كوپكی اوكرتمك *T.* آموزيدن

Dresser, au neutre, signifie figur. se hérisser *A.* اقشعرار - شوع *P.* تیز قالقمق - قيل اورپورمك *T.* فراشا شدن || Les cheveux lui dressèrent à la tête شعر رأسنه حالت شوع عارض باشنده كی قيللر اورپوردی - Ce récit fait dresser les cheveux à la tête بو حكايه نك استماعی شعر رأسك اقشعرارينی موجب بر كيفيت دهشتفرما در

DRILLE. Chiffon. V. ce mot.

DROGMAN. C'est le nom qu'on donne aux interprètes dans les Échelles du Levant *A.* ترجمان *P.* ترجمان - تاجران - ترجمان *T.* ترجمان

DROGUE. Il se dit des épices et autres marchandises qui servent à la médecine, à la teinture et aux arts *A.* عشب pl. علاج مقوله سی اوت وكوك *T.* عقاقير pl. عقار - اعشاب || Le séné est une drogue qui entre dans plusieurs remèdes سنامكی اكثر ادويه ده جزء اولور La plupart des bonnes drogues viennent du Levant اكثر اعشاب وعقاقيرك گزيده لری ممالك شرقيه طرفندن ورود ايدر

DROGUER. Donner trop de remèdes *A.* تكثير المداواة *P.* چوق علاج ويرمك *T.* داروهای بسيار دادن

Se Droguer. *A.* استعمال الادوية الكثيرة *P.* بسيار دارو *T.* چوق علاج آلمق استعمال كردن || Il se drogue trop, c'est ce qui ruine sa santé ادويهٔ كثيره استعماليله وجودينی خراب ايدر

DROGUIER. Cabinet, armoire où l'on met différentes sortes de drogues *A.* خزانة الاعشاب والعقاقير

DROGUISTE. Vendeur de drogues *A.* بايع العقاقير *P.* عقاقير كوكچی - اجزا صاتيجی *T.* فروش

DROIT. Qui ne se fléchit ou ne s'incline d'aucun coté *A.* خطّ || Ligne droite طوغری *T.* راست *P.* سديد - مستقيم بو زوقاق غايت ايله مستقيم Cette rue est fort droite دوس طوغريجه - خطّ مستقيم اوزره En droite ligne طوغريدر La rivière est droite depuis un tel village jusqu'à une telle ville نهر فلان قريه دن فلان شهرك پيشگاهنه وارنجه راست اشته راه راست بو در Violà le droit chemin ومستقيمدر

C'est un homme droit, incapable de biaiser اطماعدن منزّه مستقيم الاطوار بر آدمم طريق سداددن انحرافی محال بر راستكار آدمدر

On dit, qu'un homme a l'esprit droit, le sens droit, pour dire, qu'il pense bien sur chaque chose *A.* مستقيم ـ سديد العقل *T.* راست اندیش *P.* عقلی طوغری

Droit, signifie aussi, justice *A.* حق ـ عدل ـ عدالت *P.* دادگری *T.* عدللك ‖ Cela est contre tout droit et raison بو كيفيّت حق وصوابه كلّيّاً مغاير در Faire droit à chacun هر بری حقّنه اجرای ـ هر برينك حقّنی احقاق ايتمك Conserver le droit des parties طرفين مخاصمين عدالت ايتمك حقّنه اصول عدل وحقّه رعايت ايتمك

Il se prend aussi, pour la loi écrite ou non écrite *A.* حكم pl. قوانين ‖ Droit divin شريعة pl. قانون ـ شريعت ـ احكام Droit positif موضوعه احكام Droit humain شريعت بشريّه الله Droit commun قانون عمومی Le droit naturel قانون طبيعی Le droit des gens حقوق ملل ـ احكام مرعيّهٔ ملل ـ قانون ملل Le droit civil قانون ملكی Le droit canon شريعت ـ احكام فقهيّه Le droit coutumier عرف وعادته مبنی اولان ـ احكام عرفيّه Le droit Romain احكام Le droit écrit احكام مكتوبه Le droit Français احكام وقوانين فرانساويّه Maxime رومانيّه de droit قاعدهٔ قانون Point de droit دقيقهٔ قانون Question de droit قانونه متعلّق مسئله

Et pour Jurisprudence *A.* علم الفقه ـ علم الشريعة ‖ Étudier le droit علم شريعتی مطالعه ايتمك Savoir le droit علم شريعتی افاده Enseigner le droit علم فقهه واقف اولمق مدرّس علم فقه ـ فقيه Docteur en droit وتعليم ايتمك

On dit, qu'une chose est de droit étroit, pour dire, qu'il faut l'observer à la rigueur *A.* فرض متحتّم الادا ـ واجب

Droit, se prend aussi pour Autorité, pouvoir *A.* استحقاق ـ باستحقاق De plein droit بالاستحقاق De droit ‖ رخصت Les Romains avaient droit de vie et de mort sur leurs esclaves استحقاق مطلق حسبيله ـ كلّی رومالونك كوله‌لری حقّنه Il a droit حكم عفو وقتله رخصت واستحقاقلری وار ايدی Il est en droit de dire ce qu'il lui plaira رخصت واستحقاقی وار در ديله‌ديكنی افاده وتقريره رخصت واستحقاقی وار در

Il signifie aussi, prétention fondée sur quelque titre légitime

Il signifie aussi, perpendiculaire, qui ne penche ni de côté ni d'autre *A.* مستقيم القدّ ـ مستوزی *P.* راست قامت *T.* طوغری ـ بويی طوغری ‖ Ce mur n'est pas droit, il penche d'un côté بو ديوار تامّ الاستقامه اولميوب بر طرفه مايلدر

On dit proverb., qu'un homme est droit comme un cierge qu'il est droit comme une statue موم كبی ديم ديك طورر بت كبی ديم ديك طورر

Il signifie aussi, qui n'est pas couché, qui est debout *A.* قائم *P.* استاده *T.* آياقده طورر ‖ Se tenir droit sur ses pieds آياق اوزرنده اولمق Cette figure serait beaucoup mieux droite que couchée بو شكل ضاجع اولمقدن ايسه قائم اولمق اولی واحسندر

Et ce qui est opposé à gauche *A.* يمين ـ ايمن *P.* راست *T.* صاغ ‖ La main droite *A.* يد يمنی *P.* دست راست *T.* Le bras droit *A.* عضد ايمن *P.* بازوی راست *T.* صاغ ال Le pied droit صاغ ايّاق Le côté droit طرف صاغ قول ‖ L'aile droite d'une armée يمين عسكرك صاغ ـ ميمنهٔ عسكر L'Évangile dit, Quand on fait l'aumône, il ne faut pas que la main gauche sache ce que fait la droite لدی الاعطاء الصدقه يد يسرا يد يمنانك عملندن خبير واگاه اولملو دكلدر ديو انجيل شريفده مصرّحدر ـ On dit figur. d'un homme, qu'il est le bras droit d'un tel, pour dire, que c'est celui dont on se sert le plus souvent dans les grandes occasions فلانك صاغ اليدر ـ فلانك يد يمناسيدر

À droite. À main droite *A.* بسوی *P.* فی جهة اليمنا ـ يميناً صاغ طرفه توجّه ‖ Tourner à droite *T.* راست طرفه ـ À ـ طرف يمينده قعود ايتمك Se placer à droite ايتمك

Droite et à gauche, signifie, de tous côtés *A.* يميناً ويساراً *P.* صاغدن صولدن ‖ Frapper à droite et à gauche *T.* چب وراست يميناً ويساراً ضرب ايتمك

Droit, signifie figur., juste, équitable, sincère *A.* مقارن ـ بالعدل والحقّانيّة ‖ Avoir l'intention droite *P.* خالص ـ راست *T.* طوغری ـ فلانك نيّتی عدل وحقّانيّته مقارن اولمق Avoir l'ame droite, le coeur droit نيّت خالصه‌سی اولمق نفس خالصه وقلب ـ عدل وحقّانيّت ايله مجبول اولمق Il se dit aussi des hommes *A.* عادل ـ خالص صاحبی اولمق ـ راست كردار ـ دادكار ـ دادگر *P.* محقّ ـ مستقيم الاطوار ـ شائبهٔ عدالتكار *T.* طوغری ‖ Un homme droit et incorruptible

اخبار بخشششی *T.*

A BON DROIT. Aver raison, avec justice *A.* بحقٍ *P.* بجا *T.* ولانِدن || C'est à bon droit qu'il se plaint d'un tel حق اوزره بحقٍ او من غیر *A.* À tort ou à droit ـ بحقٍ شکایت ایدر یوللو یولسز *T.* حق ونا حق *P.* حقٍ

DROIT, adverbe. Directement, par le plus court chemin *A.* از ره ـ راست *P.* من غیر انحرافٍ ـ بلا تخلّفٍ ـ مستقیمًا طوغری ـ طوغری یولدن ـ طوغری ـ دوس طوغری *T.* راست بلا تخلّفٍ سمت || Aller droit au but یولدن شاشمیه‌رق من غیر انحرافٍ Aller tout droit مقصوده طوغری کتمک Ce chemin دوس طوغری کتمک ـ ره راستدن روانه اولمق بو طریق طوغری پارسه موصلدر mène tout droit à Paris راست انداز اولمق ـ نشانه طوغری آتمق Tirer, viser droit ـ نشانه مصیب اولمق ـ On dit figur, Aller droit à ses fins سمت مقصوده طوغری متوجّه اولمق Cet homme ne va pas droit فلان کشی استقامت اوزره حرکت ایتمز

DROITEMENT. Équitablement *A.* بالاستقامة ـ بالصدق ـ طوغریلق ایله *T.* مستقیمانه ـ راستکارانه *P.* والاستقامة || Agir droitement بالصدق والاستقامه عمل وحرکت ایتمک Marcher droitement en toutes choses هر شیٔده رهرو سمت هر مادّه‌ده طوغری یولدن شاشمیه‌رق ـ استقامت اولمق یوریمک

Il signifie aussi, judicieusement *A.* بفکر الصائب *P.* راست فکر || Il pense droitement عقل طوغریلغی ایله *T.* اندیشانه جمیع Il juge droitement de tout صائب ایله ملاحظه ایدر احوالده فکر صائب ایله رٔای ایدر

DROITIER. Qui se sert de la main droite *A.* ایمن *P.* راسته صاغ الیله ایشلیان *T.*

DROITURE. Équité, justice, réctitude *A.* حقّانیّت ـ استقامت || Grande droiture استقامت طوغریلق *T.* راستی *P.* صدق ـ مستقیمانه عمل وحرکت ایتمک Agir avec droiture کامله Droiture de coeur صدق بال ـ صدق طویّت Droiture d'intention صدق نیّت Cela est contre toute sorte de droiture et d'équité من جمیع الوجوه منافیٔ صدق وحقّانیّت بر کیفیّتدر

EN DROITURE. Directement, par la voie ordinaire *A.* بطریق || Il faut lui envoyer cela en droiture بو شیٔ طوغری فلانک طرفنه ارسال اولنملو Je lui ai fait tenir toutes vos lettres en droiture در جمیع

بو بابده حقّم وار *A.* حقّ pl. حقوق || J'ai droit là-dessus بو ارضک اوزرینه حقّم وار در J'ai droit sur cette terre Droit litigieux منازع فیه اولان حقّ Renoncer à son droit بر خصوصده حقندن فارغ اولمق Se faire droit sur une chose خود بخود حقّنی احقاقٍ ایتمک Céder, transporter ses droits بر کمسنه ید تصرّفنده اولان حقوقی شخص آخره حقّنی تحصیله Poursuivre son droit نقل وفراغت ایتمک بر کمسنه حقوقنی Exercer ses droits سعی واقدام ایتمک بر کمسنه ادّعا ایلدیکی Faire valoir ses droits اجرا ایتمک ادّعا ایلدیکی حقوقی مسموع ومعتبر ـ حقوقه رواج ویرمک کندو حقوقنی انفاذه اختیار مسامحه Négliger ses droits قلمق حقوقنی بوشلامق Se relâcher de ses droits واهمال ایتمک بر کمسنه نک برمنصبه Avoir droit à une place, à une succession تراکم حقوق Accumulation de droits وبر میراثه حقّی اولمق حقّنی اعمال User de son droit حقوقک تراکم واجتماعی ـ بو شیٔه Cela lui appartient de droit اجرا ایتمک ـ ایتمک بوشیٔ بحقٍ کندویه عائد در ـ بحقٍ متصرّفدر Droits seigneuriaux مرورّیه حقّی Droit de péage صاحب ارض حقوقی مقابلهٔ بالمثل حقّی Droit de représaille کچید حقّی ـ لنگر Droit d'ancrage صاحب اوّله رجعت حقّی de réversion صید وشکار حقّی de chasse صید ماهی حقّی de pêche حقّک ـ On dit proverb. Surabondance de droit ne nuit pas آرتوقلغی ضرر ایتمز ـ On dit en termes de Pratique, qu'une fille est usante et joussante de ses droits, pour dire, qu'elle est à l'âge de disposer de son bien امور دینی تصرّف واداره‌یه مستحقه ـ Il signifie aussi, prérogative, privilége || Droit d'aînesse بر بالغه در Droit de bourgeoisie حقّ بلدیّت حقّ کبر سنّ

DROIT, se dit aussi de toutes les impositions établies pour le besoin de l'État *A.* رسم pl. رسوم pl. رسومات *P.* گزیت *T.* رسم خمر Droit sur le vin رسم حطب sur le bois || ویرکو رسوم Frauder les droits رسومی ادا ایتمک Payer les droits معتاده‌نک تادیه‌سنده ارتکاب حیله ایتمک

Il veut dire aussi, salaire qu'on taxe, qui est ordonné pour certaines vacations *A.* عایدة pl. عایدات pl. عواید *P.* مزد || Le droit du contrôle قیدیّه عوایدی عواید ـ خرج *T.* معیّن امضا خرجی ـ امضا عوایدی Droit de signature قیدیّه خرجی ـ

On appelle Droit d'avis, ce qu'on donne à un homme qui a donné l'avis d'une affaire avantageuse *A.* اخباریّة *P.* اخبار مزد

Cet avis مکتوبلرکی طوغری فلانک یدینه ایصال ایلدم ne nous est pas parvenu en droiture بو خبر طوغری طرفمزه واصل اولمدی

DRÔLE. Gaillard, plaisant *A.* هزّال *P.* مضحک ـ خنده آور *T.* کولدریجی

On dit d'un homme fin, délié, dont il faut se défier, que c'est un drôle bien rusé *A.* ختّال *P.* حیله باز *T.* دوباره‌جی

DROMADAIRE. Espèce de chameau qui va fort vite *A.* ناقة هجین *T.* شترباد *P.* جمّازة

DRU. Qui est planté près à près, qui est épais *A.* کثیف *P.* تنگاتنگ *T.* صیق || L'herbe est bien drue dans cette prairie بو چایرده نبات خیلیجه صیقدر

On dit aussi, Une pluie drue et menue *A.* هتلان *P.* باران متّصل یغان یواشجه یغمور *T.* خرد پیاپی ریزان

Dru, pris adverbialement, signifie, en grande quantité et fort près à près *A.* متکاثفاً ومتکاثراً *P.* متکاثفاً وتنگاتنگ *T.* گوراگور وتنگاتنگ || Ces blés sont semés bien dru بو چوقلق وصیق اوله‌رق اکینلر خیلیجه چوقلق وصیق اکلمشدر

Dû. Ce qui est dû *A.* مطلوب pl. مطلوبات *P.* قرض ـ سنده اولان *T.* آله‌جق خواسته || Je vous demande mon dû مطلوبمه مدار امنیّت اولمق اوزره ملکنی ضبط ایتدردم J'ai fait saisir sa terre pour la sûreté de mon dû ویردیکم قرضه مدار امنیّت اولمق اوزره ـ

DUBITATIF. Qui sert à exprimer les doute *A.* مفید الشکّ *P.* گمانما *T.* شبهه کوسترمجی

DUCTILE. Qui se peut étendre avec le marteau *A.* لدن pl. *P.* ممکن التلدین ـ لدان *T.* یومشانور نرمی پذیرا || L'or est le plus ductile de tous les métaux آلتونک لدونتی جمیع معادندن ازید در

DUCTILITÉ. Propriété qu'ont les métaux de s'étendre en tous sens *A.* قابلیّت التلدّن ـ لدونت *P.* قابلیّت پذیرایی *T.* نرمی پذیرابی یومشانمغه قابلیّت

DUÈGNE. Femme qui ménage des rendez-vous entre deux amans *A.* دلّالة *P.* زن پازنک *T.* پزونک قاری

DUEL. Combat assigné d'homme à homme *A.* مبارزة بداداً *P.* مبارزة بالبداد ـ ایکی کشی باش *T.* تن بتن جنک || Se battre en duel مبارزهٔ بالبداده دعوت ایتمک بداداً مبارزه‌یه قیام ایتمک Appeller quelqu'un en duel باشه جنکلشمه

انا حدیّاک ابرزلی وحدک نداسیله مبارزه‌یه دعوت ـ بداداً مبارزه صورتنی عرض وتکلیف Offrir le duel ایلمک مبارزهٔ بالبداد دعوتنه اجابت Accepter le duel ایلمک تن بتن جنکلشمکدن امتناع ایتمک Refuser le duel Le Roi a aboli entièrement les duels مبارزات بالبداد با امر همایون کلّیاً منع اولنمشدر

DUEL. Terme de Grammaire. Nombre dont on se sert dans quelques langues, pour marquer deux personnes, deux choses *A.* تثنیة

DÛMENT. D'une manière convenable à ce qui se doit, selon les formes *A.* علی ما هو اللایق ـ کما یقتضی ـ کما ینبغی *P.* بر نهج مرعی علی نهج المرعی ـ حسب الرسوم المرعیّة *T.* لایقی اوزره ـ موجب ومقتضاسی اوزره بر وجه چسپان ـ حسب الرسوم || Il a été dûment averti رسوم معتاده‌سنجه ـ المرعیّه طرفنه اخبار اولنمشدر Il a été dûment atteint et convaincu بر نهج مرعی بعد الاتهام اوزرینه اثبات جرم اولندی

DUNES. On appelle ainsi des collines sablonneuses qui s'étendent le long des bords de la mer *A.* pl. معانیق pl. اکثبة السواحل *P.* الرمال فی الساحل *T.* یالی قوملری ریگستان لب دریا || Les dunes de Dunkerque دونکرق یالیده‌کی قوم یپغنلری ـ یالیسنک قوملری

DUODENUM. C'est le nom donné à la première portion des intestins grêles, à cause de sa longueur qui est de douze travers de doigt *A.* معاء اثنی عشری

DUPE. Celui qui est trompé, ou facile à tromper *A.* خدعة *T.* سغبه ـ فریفته *P.* مغبون ـ غریر ـ غِرّ ـ سهل الانخداع ـ دوباره‌یه کلور ادم ـ الدانمش || C'est une dupe, une vraie dupe فلانک خدعهٔ ناس بر آدمدر C'est la dupe d'un tel بو بابده معرض غرّ غریر وخدعه‌سیدر Il en a été la dupe سهل الانخداع بر آدم وخدعه اولمشدر Être pris pour dupe ظنّ ایلدیکک عدّ اولنمق Il n'est pas si dupe que vous pensez قدر سهل الانخداع دکلدر Les personnes de bonne foi sont souvent la dupe des gens intéressés صدق نیّت ایله مجبول اولنلر اکثریا اصحاب اغراضک خدعه‌سی اوله کلمشدر فلان کشی بو ماده‌ده وبو بازارلقده فریفته ومغبون اولمشدر Il a été la dupe de cette affaire, de ce marché

DUPER. Tromper, en faire accroire *A.* تغریر ـ غَرّ ـ تخدیع ـ ختل *P.* فریفتن ـ دوباره‌یه ـ الداتمق *T.* کنبوریدن ـ فریب دادن

بر کمسنه‌یی رهین غرّه وخدیعت Duper quelqu'un || اوغراتمق آلدانمق Se laisser duper ایلمک

Duré. *A.* مخدوع *P.* کنبوریده ـ فریفته *T.* آلدانمش

DUPERIE. Tromperie, fourberie *A.* مکر ـ مخادعة ـ مخاتله ـ غرّة *P.* کنبوره ـ فریب *T.* آلداتمه ـ دوباره ـ اویون || C'est une franche duperie مخاتلهٔ محضدر

DUPEUR. Trompeur *A.* مکّار ـ ختّال ـ خاتل ـ خدوع *P.* دوباره‌جی *T.* کنبوره کار ـ فریبنده

DUPLICATA. Le double d'une dépêche *A.* نسخة مکرّرة || On envoya à l'ambassadeur une dépêche par l'ordinaire, le duplicata par une autre voie طریق معتاد ایله ایلچی‌یه ارسال قلنان تحریراتک بر قطعه نسخهٔ مکرّره‌سی طریق آخر ایله کوندرلمشدر

DUPLICATURE. Terme d'Anatomie, qui se dit de certaines parties qui se replient sur elles-mêmes, ou de l'endroit où elles sont doubles *A.* مطوی pl, مطاوی *P.* شکن *T.* بوکوم یری ـ بوکوم

DUPLICITÉ. Il se dit des choses qui sont doubles, et qui devraient être uniques *A.* مفروقیّت *P.* دوبارگی *T.* چتاللق || Ce verre est taillé de façon qu'il cause une duplicité d'objets اشبو زجاجه شول وجهله تراش اولنمشدر که صوری چتال کوسترر مفروقاً کوسترر ـ

Figur. Mauvaise foi *A.* منافقة ـ تلوّن *P.* دو رویی *T.* ایکی || Il y a de la duplicité dans son coeur, dans ses actions, dans ses paroles یوزلولک درونده وافعال واقوالنده تلوّن وار در

DUPLIQUE. Terme de Pratique. Réponse à des répliques *A.* ردّ *T.* الجواب علی الجواب جوابه جواب دوندرمه

DUPLIQUER. Fournir des dupliques *A.* اعادة الجواب علی *T.* جوابه جواب ویرمک || Quand on a répliqué, dupliqué, il faut plaider la cause بعد ردّ الجواب واعادة طرفین ـ الجواب مرافعه‌یه مبادرت اولنمق لازم کلور مخاصمین طرفندن قرشولقلو جواب ویریلوب جوابه جواب دخی ویرلدکدنصکره مرافعه‌یه ابتدار اولنمق کرکدر

DUR. Ferme, solide *A.* صلب ـ صلد *P.* سخت *T.* برک ـ مرمر طاشی کبی صلب || Dur comme marbre پک ـ سرد دمورکبی پک ـ دمورکبی سرد Dur comme fer وسخت

Il est aussi opposé à Tendre, mou *A.* خشین ـ احرش *P.* قاتی *T.* درشت || Pain dur خبز خشین Viande dure لحم

Un lit dur احرش فراش بر درشت وخشین Pouls dur نبض خشین

On dit, Coucher sur la dure, pour dire, coucher sur la terre, sur le plancher *T.* یردہ یصدنمق قوری ـ On dit aussi, qu'un homme a l'oreille dure, pour dire, qu'il n'entend pas bien clair *A.* مبتلاء العسر السمع *P.* درشتگوش *T.* آغر قولاغی

Dur. Fâcheux, rude, inhumain *A.* شدید النفس خشن ـ *P.* خشن المزاج ـ الطبع سرد ـ پک ـ یورکلو || Cet homme est dur, il a un caractère dur, le coeur dur شدید النفس وخشونت طبع وسنگدلی ایله مجبول بر آدمدر

Il se dit aussi des choses *A.* شدید ـ عنیف *P.* درشت ـ || Paroles dures کلمات شدیده Termes durs تعبیرات شدّت آمیز ـ تعبیرات عنیفه Réponse dure et sèche جواب خشک ودرشت Cela est bien dur فلان شئ قلبه خیلی گران کلور Il est bien dur de se voir calomnier معرض افاتک ومفتریات اولمق قدر بر حالت عنیفه Il a reçu un traitement bien dur قلبه گران کله‌جک بر یوقدر C'est une dure nécessité برکونه ضرورت معاملدیه مظهر اولمشدر عنیفه در

Dur, signifie aussi, rude, austère *A.* شدید ـ ذوالتشدّد ـ قاتی ـ سرد *T.* تند وسخت *P.* المشادّة || Les Chartreux mènent une vie dure فلان طریقده اولان طایفهٔ رهبان حال مشادّت اوزره کچیرور Les soldats mènent une vie fort dure عسکری طایفه‌سی غایت تشدّد ومحنت ایله کچینور

Il se prend aussi pour Difficile *A.* صعب ـ عسیر *P.* دشوار ـ || Cela est dur à digérer فلان شئ عسیر الهضمدر *T.* کوج کوج هضم اولنور ـ دشوار گوار در

On dit, que du vin est dur, pour dire, qu'il est âpre بو شرابک دادنده ـ باده‌نک طعمنده خشونت وار در qu'une voix est dure, pour dire, qu'elle est rude, désagréable سردلک وار در سرد صدا ـ صوت خشین que des vers sont durs, pour dire, qu'ils sont peu coulants, désagréables aux oreilles بو اشعارده بر نوع ثقلت وار در que le temps est dur, pour dire, que tout le monde a de la peine à vivre زمانده غلبهٔ وقتلر کوجدر ـ وقتلر تنگ ودرشتدر ـ شدّت ومضایقه وار در qu'une marchandise est dure à la vente, pour dire, qu'elle n'a pas de débit صاتلمه‌سی آغر بر مالدر ـ عسیر الرواج بر مالدر

وخشین یرده یاتمق

DURE-MÈRE. La membrane extérieure qui enveloppe le cerveau *A.* غشاء الدماغ - امّ الدماغ - امّ الرّاس

DURER. Continuer d'être *A.* بقا - دوام - قوام - تمادی - پایداری یافتن - پایدار بودن *P.* ثبات - استقرار - استمرار || طیانمق - طوروب قالمق - سورمک *T.* پاینده بودن - بی - کافهٔ اشیا قلیل البقا در Toutes les choses durent peu بو دنیای دنیده مؤبّداً مستمرّ البقا اولهجق هیچ بر شئی Il n'y a rien ici-bas qui dure éternellement حمّاسی بر سنهدنبرو یوقدر Il y a un an que sa fièvre dure بینلرنده اولان دوستلق متمادیدر Leur amitié n'a guère duré چوقلق مستمرّ وپایدار اولهمدی Leur querelle dure encore بینلرنده اولان منازعه الی الآن مستمرّ وباقیدر Quelques fleurs ne durent qu'un jour بعض شکوفهلر بر کوندن زیاده اشته طیانهجق باقی وبر دوام دکلدر Voilà une étoffe à durer بو شیئده قوام وثبات یوقدر Cela ne durera pas بر قماش

On dit proverb. Ne pouvoir durer dans sa peau, pour dire, ne pouvoir se contenir par excès de joie *T.* بر کمسنه کمال سرورندن قابنه صیغمامق

DURETÉ. Solidité qui fait qu'une chose est difficile à pénétrer *A.* صلابت - صلادت *P.* سختی *T.* برکلک - سردلک - پکلک || La dureté du fer حدیدک صلابتی du marbre مرمر طاشنک پکلکی

Il se dit aussi par opposition à ce qui est tendre *A.* خشونت *T.* درشتی - قاتیلق || La dureté d'un lit فراشک خشونتی

Dureté d'oreille. *A.* ثقل السمع *P.* عسر السمع - درشتیٔ On dit figur. Dureté de style ثقلب - قولاق آغرلغی گوش سبک وعباره

Dureté, signifie aussi figur. rudesse, inhumanité *A.* شدّت - سختدلی - سنگدلی *P.* قسوت القلب - خشونت الطبع *T.* درشتخویی - سردلک - پکلکی || C'est un homme qui a une grande dureté de coeur یورک پکلکی قسوت قلبی غالب بر Il a beaucoup de dureté pour les pauvres مرد سنگدلدر فقرا حقنه قسوت طبعی مرتبهٔ افراطده در

On appelle Duretés, des discours durs et offensants *A.* کلمات شدیدة - عنیفة *P.* کلمات درشت ودرشت *T.* سخنهای سخت سرد سوزلر

- On dit aussi, Une tête dure, pour dire, qui ne comprend rien que difficilement *A.* بلید *P.* کند ذهن *T.* باشی پک

DURABLE. Qui doit durer long-temps *A.* مستمرّ - مدید البقا مقارن بالدوام - مستدیم - متمادی البقا - قویّ الاستقرار - *P.* پایدار - پاینده *T.* طیانقلو || Paix durable مستمرّ وپایدار Ce n'est pas là une chose durable مصالحهٔ قویّ الاستقرار - اولهجق مصالحه مقارن دوام وبقا اولهجق شیئلردن دکلدر Bonheur, félicité durable اقبال وسعادت متمادی البقا - بختیارئ مستدیم

DURANT. Préposition servant à marquer la durée du temps *A.* فی - فی مدّة || Durant l'hiver, il survint . . . *P.* در هنگام *T.* ایچنده - وقتده قیش - مدّت شتاده واقع اولدیکه Durant toute sa vie مدّت عمرنده ایچنده بو ظهور ایلدیکه Sa vie durant مدّت عمری ایچنده - ما دام العمر Six ans durant التی سنه مدّت ایچنده

DURCIR. Rendre dur *A.* ایراث الصلابة - تصلید - تصلیب *P.* سخت کردن *T.* قاتیلتمق - پکشدرمک || La grande chaleur durcit la terre شدّت حرارت ارضه ایراث صلابت L'air durcit le corail هوا مرجانی تصلیب ایدر

Durcir, au neutre, et Se durcir, signifient, devenir dur *A.* کسب الصلابة - تصلّب *P.* سختی پذیرفتن *T.* قاتیلنمق - پکشمک || Le chêne durcit dans l'eau پلید آغاجی صوایچنده کسب صلابت ایدر La pierre se durcit à l'air حجر هواده تصلّب ایدر

Durci. *A.* متصلّب *P.* سخت گشته - سختی پذیرفته *T.* قاتیلشمش - پکلشمش

DURÉE. L'espace de temps qu'une chose dure *A.* بقا - دوام *P.* پایداری *T.* طیانقلق || La durée du monde بقای عالم La vie des hommes est de courte durée عمر بشر Son règne fut de longue durée قلیل البقا در - قلیل الدوامدر Éternelle durée مدّت سلطنتی مدیهد البقا ایدی Les choses violentes ne sont pas de durée بقای جاودانی - ابدی جبر وشدّت ایله اولان شیئلرده دوام وبقا یوقدر

DUREMENT. D'une manière dure *A.* بالشدة - شدیداً بالخشونة - بالمخاشنة - *P.* با سختی - با درشتی *T.* سردلک ایله || On l'a traité durement فلانه شدّت ایله معامله اولندی Écrire durement بالشدّه تحریر واملا ایتمک Il lui parla durement سخت سردلک ایله سویلدی Être couché durement

DURILLON. Espèce de petit calus, qui se forme aux pieds et aux mains *A.* ثؤلول pl. ثآليل *P.* گندمه - آژغ *T.* سكل

DUVET. La menue plume des oiseaux *A.* سخام - دخل pl. پوپله - قوش تويى *T.* موى مرغ *P.* زغب - دخاخيل Un oreiller de duvet قوش توينده - پوپلدلو يوز يصديغى يوز يصديغى

Et le premier poil qui vient au menton et aux joues des jeunes gens *A.* زغب *P.* مادر زاد - موى *T.* خط رخسار يكاق تويى

Il se dit aussi, d'une espèce de coton qui vient sur certains fruits *A.* زئبر *P.* پرز *T.* حاو ‖ Les coins sont couverts d'un petit duvet آيوانك بر خرده حاوى وار در

DUVETEUX. Il se dit des oiseaux qui ont beaucoup de plumes molles et délicates proche la chair *A.* كثير السخام *P.* مويدار تويلو - تويى جوق *T.* بسيار مو -

DYNAMIQUE. Science des forces qui meuvent les corps *A.* علم القوة المحركة الاجرام

DYNASTIE. Suite des rois d'une même famille *A.* آل الملوك *P.* پادشاهلرك صوى صوبى *T.* دودمان شاهان ‖ La révolution d'Angleterre en 1688 a amené un changement de dynastie فلان تاريخده انكلتره‌ده وقوعه كلان اختلال ووقترت آل ملوكك تبدّلنى مستلزم اولمشدر

DYSPEPSIE. Terme de Médecine. Digestion laborieuse *A.* سوء هضم *T.* نا گوارى *P.* بطائة الهضم - عسر الهضم - الهضم كوج سينمه - كوجلكى

DYSPNÉE. V. Asthme.

DYSSENTERIE. Dévoiement avec douleur d'entrailles, espèce de flux de sang *A.* اسهال الدم *P.* هنك - اسهال خون *T.* قانلو يورك سورمه‌سى ‖ Causer la dyssenterie اسهال دم ايراث ايتمك Le cours de ventre dégénère souvent en dyssenterie استطلاق بطن غالب حالده اسهال دمه محوّل Il est mort d'une dyssenterie اسهال دم علتيله وفات ايلدى اولور

DYSSENTÉRIQUE. Qui appartient à la dyssenterie *A.* متعلق باسهال الدم

DYSSURIE. Terme de Médecine. Difficulté d'uriner *A.* عسر البول *P.* پنافتن شاشه *T.* سدك طوتلمه‌سى

EAU

EAU. Un des quatre élémens des anciens *A.* ماء pl. مياه *P.* آب *T.* صو ‖ L'élément de l'eau عنصر ما Eau élémentaire آب خدايى *T.* ماء طبيعى *P.* Eau naturelle *A.* ماء اصلى آب چشمه‌سار *T.* ماء الينبوع *P.* Eau de source *A.* صو پيكار *T.* آب چشمه *P.* ماء العين *A.* Eau de fontaine صوبى قيو صوبى *T.* آب چاه *P.* ماء البئر *A.* de puits صوبى صهرنيج صوبى *T.* آب شهارو *P.* ماء المصنعة *A.* de citerne ايرمق صوبى *T.* آب جوى *P.* ماء النهر *A.* de mare ايركلمش طورغون صو *T.* آب تالاب *P.* ماء المنقع *A.* du قيا صوبى *T.* آب سنگ خارا *P.* ماء الصخرة *A.* roche رحمت صوبى *T.* آب آسمانى *P.* ماء السماء *A.* de neige قار صوبى *T.* آب برف *P.* ماء الثلج *A.* de mer دكز صوبى *T.* آب دريا *P.* البحر Eau claire *A.* ماء قراح طورى *T.* آب ناب *P.* ماء صاف - ماء نصيع - ماء نمير - آب *P.* ماء جيّد - ماء طيّب *A.* Bonne eau خالص صو - صو ماء سليل *A.* Eau bonne à boire ايو صو *T.* آب خوشمزه - خوش ايچمى *T.* آب خوش آشام *P.* ماء سلسال - زلال - ماء زليل - fraîche دادسز صو *T.* آب بيمزه *P.* ماء تفه *A.* fade كوزل صو chaude صوغوق صو *T.* آب سرد *P.* ماء بارد - ماء قرور *A.* courante ايتيجق صو - اقى صو *T.* آب گرم *P.* ماء حارّ *A.* saillissante آقر صو *T.* آب روان *P.* ماء راسم - ماء جارى *A.* آب فواره زن - آب ژوشان *P.* ماء مسدّم - ماء مندفق آب *P.* ماء نايم - ماء راكد *A.* dormante فشقرديجى صو ماء متعفن *A.* croupie ياتقين صو *T.* آب خوابيده - ارميده *P.* ماء مرزّغ *A.* bourbeuse چورك صو *T.* آب خرسيده *P.* ماء *A.* légère جامورلو صو *T.* آب وحلناك - آب گلناك خفيف صو *T.* آب خوشگوار *P.* ماء ناجع - خفيف pesante آغر *T.* آب نا خوشگوار *P.* ماء ثقيل الهضم - ماء ضخم *A.* قوقمش صو *T.* آب بد بو *P.* ماء منتن *A.* puante Goutte d'eau *A.* قطرة الماء *P.* چكالهٔ آب *T.* صو طملمه‌سى Porteur d'eau *A.* سقّا *P.* آبكار - آبكش *T.* سقه - On dit proverb., Il est si avare, qu'il ne donnerait seulement pas un verre d'eau

صویک یوزینده چیقمق Flotter sur l'eau صویه دوشمک à l'eau
صو ایله کتمک ـ نهراً کتمک ـ بحراً کتمک Aller par eau
صویک دیبنه کتمک ـ قعر مایه کتمک Aller au fond de l'eau
سفینه‌یی صویه القا ایلمک Lancer un navire à l'eau Le navire fend les eaux کمی ـ سفینه شجّ میاه ایدرک روانه در
ثابگلو صولری یاررق کیدر Il avait de l'eau jusqu'au cou
صو بوغازینه قدر چیقار ایدی ـ صو ایچنده ایدی Battre l'eau pour prendre du poisson بالق آولمق ایچون صویی
صویک یوزنده ـ سطح ما برابرلکنده À fleur d'eau دوکمک

ـ On dit, que les eaux sont grandes, grosses, pour dire, que les eaux des rivières sont débordées ـ میاهک طغیانی وار در
صولر قبارمشدر ـ صولر طاشقیندر Et que les eaux sont basses, pour exprimer le contraire میاه ـ میاه تنزّل وسفلده در
صو آلچقدر ـ حال تنزّلده در

On dit figur. de ceux qui ont rétabli leurs affaires, qu'ils sont revenus sur l'eau ـ اوّلکی صولرینی بولمشلر در On dit aussi figur., Battre l'eau, pour dire, travailler inutilement, perdre sa peine T. انکینه پاله جالمق ـ Et Il faut laisser couler l'eau, pour dire, qu'il faut laisser aller les choses comme elles vont, sans s'en mettre en peine مصلحتی مجرای طبیعیسنه براقملو در
کندو آقندیسنه قویویرملو در

On dit proverb., Il a bien passé de l'eau sous les ponts depuis ce temps-là, pour dire, qu'il y a eu bien des changemens et des révolutions اول وقتدنبرو نیچه نیچه آقندیلر کچدی
کتدی ـ On dit aussi, Faire venir l'eau au moulin, pour dire, faire venir du profit à la maison T. برکمسنه صویی کندو دکرمنه
آقتمق ـ Et pêcher en eau trouble, pour dire, faire bien ses affaires, son profit pendant les troubles, les malheurs publics برکمسنه قورد طومانلو هوایی سور قولنجه قرغشه‌لق وقتنی
نعم الفرصة عدّ ایله امورینی کورمک

On dit aussi de deux personnes qui ont de l'aversion l'une pour l'autre, ou qui sont de caractères, et d'opinions très-opposés, que c'est le feu et l'eau برری برلریله آب وآتش کبی
ضدّ درلر

On dit, qu'un navire fait eau, pour dire, qu'il y entre de l'eau par quelque ouverture A. السفينة ثموّه P. در کشتی
آب میرود T. کمی صو ایدر ـ Et qu'un vaisseau, une flotte sont allés faire de l'eau en quelque lieu, pour dire, qu'ils y sont

ـ کمسه‌یه بر قدح صو ایچورمز بر جمریدر Et d'un homme qui ne vaut rien, qu'il ne vaut pas l'eau qu'il boit T. ایچدیکی
صویه دکمز بر حریفدر

Eau, s'emploie aussi par rapport aux fontaines. Ainsi on dit: Filet d'eau A. عرق الماء P. رک آب T. صو طمری Jet d'eau
T. ژوشش آب P. فوّارة ـ سدم الماء ـ صخبة الماء A. آبدان ـ آبگیر P. حیاض pl. حوض Réservoir d'eau A. چاغلغان
T. آب آهسته رو P. ماء مطمئن A. حوض Eau plate T. بتاقلنمش صو

On dit, Eau douce, à la différence d'eau de mer A. ماء طاتلو T. آب نوشین ـ آب شیرین P. ماء لذیذ ـ عذب
طاتلو صو بالغی صو ‖ Poisson d'eau douce

À l'égard de ses différents usages, on dit, Eau bouillante ـ قینار صو T. آب جوشان P. ماء محمّا ـ ماء سخن A.
چلیکلو T. دَوس P. ماء حدیدیّ A. قیزغین صو Eau ferrée
ایچنده تریده باترلمش T. نقاعة الثرید A. صو Eau panée
صو Eau blanche, où l'on met du son pour la faire boire aux chevaux T. کپکلو صو Eau baptismale ماء المعمودیّة Eau bénite
ماء مقدّس ـ On dit figur., C'est porter de l'eau à la mer que de donner à une personne très-riche مالداران واغنیایه احسان
بر زنکین ـ وعطا کقطرة الماء بنسبة الی الدّاما بر معنا در
آدمه اقچه باغشلمق دکزه بر طمله صو دوکمکدن هیچ فرقی یوقدر

On dit, Suer sang et eau, pour dire, faire des efforts extraordinaires pour venir à bout de quelqne chose صفحهٔ جبیندن
ادرار رشحات عرق خونین ایدرک بذل اقدام ایتمک
قان یره باتررق چالشمق ـ

Eau, se prend aussi pour La pluie A. مطر pl. امطار P. باران
T. یغمور ‖ Le vent, le temps est à l'eau در ـ هوا یغموردہ
هوا یغموره دلالت ایدر Les blés ont grand besoin d'eau
مزروعات غایت ایله مستمطر در ـ مزروعات تشنهٔ باراندر
اکینلر بغایت یغموره محتاجدر ـ

On dit, qu'un homme est obligé de recevoir les eaux de son voisin, pour dire, les eaux pluviales qui tombent de dessus le toit de la maison de son voisin همجوارک طملدلغنی خانه‌سی
طرفنه آقتمغه مجبور در

Eau, signifie quelquefois, mer, rivière, lac ‖ Au bord de l'eau صوکنارنده Passer l'eau صویی عبور ایتمک Se jeter

allés remplacer celle qui a été consommée كمى ياخود دونمنا جلب ما ايچون فلان - صو ايچون فلان طرفه كتدى طرفه كتدى

On dit, Les eaux d'un navire, pour dire, la partie de la mer qu'un navire laisse après lui à mesure qu'il avance *A.* ممخر - Et qu'un vaisseau est, se met dans les eaux d'un autre, pour dire, qu'il file ou qu'il entre dans le même sillage *T.* كمينك يورر ايكن چكديكى صولر السفينة فلان كمى فلان ممخرينه پيرولك ايدر - كمينك ممخرينه تبعيّت ايدر

Eau, se dit aussi de certaines eaux qui, en circulant dans le sein de la terre, s'y chargent de substances hétérogènes, et contractent quelque vertu médicinale *A.* مياه pl. ماء دوائىّ *T.* صو || Eau minérale *A.* خاصيّتلو صو *P.* آب خاصيّتدار دوائيّة *P.* آب معدنى *T.* معدنلو صو *P.* مياه معدنيّه pl. ماء معدنى Eau thermale *A.* حمّة *P.* حمّام خدايى - آب گرم خدايى Eau de Spa *T.* فلان شهرده كائن خدايى قابلوجه - ايليجه Eaux vitrioliques *A.* مياه زاجيّه فلان شهرك ايليجه لرى - حمّاملر alumineuses *A.* مياه شبّيّة *P.* شابلو صولر Prendre les eaux *P.* بآب خاصيّتدار اندرآمدن *A.* احتياض فى ماء الدوائىّ *T.* صويه كيرمك

Il se dit aussi de certaines sérosités, de certaines humeurs qui se trouvent dans le corps de l'animal *A.* صديد - مادّة مائيّة *P.* مادّهٔ آبى *T.* صو || Quand il fut mort, on lui trouva la poitrine toute pleine d'eau verdâtre وفاتنده بدنى كشف صدرى صارى - اولنوب صدرى صديد ايله مالامال بولندى Les eaux qui tombent du cerveau دماغدن صوايله طولو بولندى Les vésicatoires font des ampoules pleines d'eau پهلوان ياقيسى صو ايله Cette médecine lui a fait bien vider des eaux مملو قبارجقلر پيدا ايتدرر بو دوا خيليجه ادرار مايى مستلزم اولمشدر

Eaux, se dit d'une maladie qui attaque les pieds des chevaux *P.* آب آورده *T.* صو ايندى ستوراب - || Ce cheval a des eaux aux jambes بو دابّه نك آياغنده صو ايندى علّتى واردر

Il se dit aussi des eaux qui viennent aux femmes avant leurs couches *A.* صيانة *P.* طوغره جق قاريدن *T.* جركاب زن زاينده || Cette femme accouchera bientôt, ses eaux ont percé ظهور ايدن صولر خاتوندن ظهور ايدن جركاب تقرّب ايلاده وضع حملك تقرّبنه دلالت ايدر - دلالت ايدر

On dit figur., faire venir l'eau à la bouche de quelqu'un, quand on fait ou l'on dit devant lui quelque chose qui le met en goût, qui lui donne envie *A.* ايجاب التلحّز - ايراث التلحّز *P.* آب آغز صولتمق *T.* در دهان آوردن

On dit, Fondre en eau, pour dire, verser des larmes en abondance *A.* تساثل الدموع *P.* ريختن اشك جويبار *T.* صاپر صاپر كوز ياشى آقتمق

Eau, se prend aussi pour Sueur *A.* عرق *P.* خوى *T.* تر || Il s'est échauffé à courir, il en est tout en eau سرعت مشى وحركت بادئ ازدياد حرارتى اولمغله غرق درياى عرق صفحهٔ جبينندن L'eau lui dégouttait du visage اولمشدر قطرات متتابع الظهور عرق مثال بارانْ هطّال متقاطر تر آلنندن صاپر صاپر دوكيلور ايدى - وسيّال ايدى

Il signifie aussi, urine *A.* بول pl. ابوال *P.* شاشه - || Faire de l'eau *A.* تبوّل *P.* شاشيدن *T.* سدك گميز توقيف - حبس البول *A.* صوينى دوكمك Retenir son eau سدكى آليقويمق *T.* درنگانيدن شاشه *P.* البول Il faut garder de son eau dans un verre, pour la faire voir au médecin بولى طبيبه كوسترمك ايچون قاروره ايچنده حفظ ايتملو بولى تنفسره اولمق اوزره حفظ ايتملو در - در

Il se dit aussi, d'une liqueur artificielle, exprimée de quelque plante, ou tirée par l'alambic *A.* ماء - مقطّر *P.* آب *T.* صو || Eau de rose *A.* ماء الورد - جلّاب *P.* گلاب *T.* گلصويى Eau de plantain لسان الحمل مقطّرى - سكيرلويپراق صويى Eau de veau بوزاغى اتى صويى Eau-de-vie *A.* عرق *P.* راقى Eau de la reine d'Hongrie قرال صويى Eau-forte *P.* تيزاب *T.* كزاب صويى

Eau, signifie aussi, suc en parlant de quelques fruits || Cette pêche a une bonne eau بوشفتالونك لطيف صويى واردر

Il se dit aussi du lustre, du brillant de quelques pierreries *A.* زهرت - خضلت *P.* آب وتاب *T.* صو || Ces perles ont une belle eau بو انجولرك آب وتابى الطف واحسندر

On dit aussi, Donner eau à un drap, pour dire, lui donner du lustre *A.* جلا *P.* رونق دادن *T.* جلاويرمك

On appelle, Couleur d'eau, une couleur qu'on donne au fer poli *A.* وشى - فرند *P.* فِرند *T.* آلا - صو - آب - جوهر -

Eaux et forêts. Juridiction qui connait de la chasse, de la pêche, des bois et des rivières *A.* نظارة الآجام والانهار *P.*

ـ کوزی طونوقلتمق *T.* چشم آزرده کردن ـ نظاره گداختن ضیای شمس || Le soleil éblouit les yeux کوز قماشدرمق بیاض ثلج عیون نظّاره La neige éblouit تجهیر عیون ایدر قارك بیاضلغی کوز قماشدرر ـ ایراث بقر وحسور ایدر پرتو حسن وجمالی خیره ساز C'est une beauté qui éblouit چهره‌سنده رخشان اولان پرتو تانباك ـ دیدهٔ تماشاییاندر حسن وآن نظاره گداز تماشاییاندر ـ Il s'emploie aussi figur. et signifie, surprendre l'esprit par quelque chose de vif, de brillant. || Il m'a allégué tant de raisons, qu'il m'a ébloui اول قدر دلیللرسرد وبیان ایلدیکه بصر بصیرتمه کلّیاً ایراث حسور بسط ایلدکی دلایل گوناگون خیره ساز ـ وحیرت ایتمشدر عقل وشعور اولمشدر Son éloquence éblouit plus qu'elle n'éclaire بلاغت لسانی ایضاح کلامه وسیله اولمجغنه اذهان سامعینه ایراث حیرت ایدر

ـ تحییر العقل ـ ابطار *A.* سرمست ـ هوشرا خیره ساختن *P.* ایراث الاشر والبطر عقلی شاشورمق ـ بوطورلق کتورمك *T.* کردن || Les grandeurs l'ont ébloui اشر کندویه مورث اسباب علو واقبال سرمست می بختیاری واقبال اولمشدر ـ وبطر اولمشدر Il s'est laissé ébloui à l'or تحییر عقل وشعورینه دیدار سیم وزر Il a été ébloui de l'éclat des richesses باعث اولدی کثرت مال ـ مال ومنال کندویه بادئ اشر وبطر اولمشدر سرمست ـ وثروت بصر بصیرتنه بادئ حیرت اولمشدر می مال وثروتدر

Éblour. *A.* مبقور العین *P.* خیره چشم *T.* کوزی قماشمش سرمست *T.* محیّر العقل ـ مبطور *A.* عقلی شاشورمش

ÉBLOUISSANT. Qui éblouit *A.* خاطف البصر ـ خاسر العین کوز *T.* خیره ساز دیده ـ خیره ساز چشم ـ نظاره گداز *P.* ـ شعشعهٔ حاسرة العیون Éclat éblouissant || قماشدریجی خیره ساز دیده اولمجق پرتو ـ ضیای خاطف البصر Couleur éblouissante خیره ساز دیدهٔ نظار اولمجق زنگ پرتوناك

ÉBLOUISSEMENT. Difficulté de voir, causée par trop de lumière خیرگی *P.* اختطاف البصر ـ جهر ـ بقر ـ حسور ـ حیَران *A.* کوز قماشمه‌سی ـ کوز طونوقلنمه‌سی *T.* چشم || Il est impossible de regarder le soleil sans éblouissement بلا حسور العین شمسه اطماح نظر محالدر

Il signifie aussi, une difficulté de voir, occasionée par quelقوری وچای آغالغی *T.* نظارت بیشه‌زار ورودها

ÉBARBER. Ôter les parties excédantes et superflues de quelque chose *A.* تحیّف *P.* کنار قرقمق *T.* کنار تراشیدن || Ébarber du papier سکه‌لرك کناریني des pièces de monnaie کاغد قرقمق قرقمق

ÉBARBOIR. Outil qui sert à ébarber quelque chose *T.* قرقه‌جق آلت

ÉBAROUI. Desséché *A.* مجفّف *P.* خشکیده *T.* قوریمش

ÉBAUCHE. Ouvrage de Peinture et de Sculpture qui n'est que commencé *A.* رسم *P.* کارنامه ـ نیرنگ ـ هیولا *T.* ـ کرنامه || Ce n'est qu'une légère ébauche, que la première ébauche تصرلمه ـ Il se dit figur. des ouvrages d'esprit هنوز تیز الدن جیزلمش اولکی کرنامه در *A.* مسوّدة *pl.* مسودّات *P.* هیولا *T.* قره‌لمه

ÉBAUCHER. Terme de Peinture et de Sculpture. Commencer un ouvrage, lui donner les premiers traits, en indiquant les parties principales *A.* ترسیم *P.* نیرنگ زدن *T.* ـ تصارلمق || Ébaucher une statue, un tableau کرنامه دوزمك ـ رسم چیزمك ـ صنمك وتصویرك رسمنی چیزمك ـ Il se dit figur. des ouvrages d'esprit *A.* تسوید *P.* هیولا کردن *T.* قره‌لمق || Cet auteur n'a pas mis la dernière main à son ouvrage, il ne l'a qu'ébauché فلان مصنّف تألیفنی هنوز ختم وتکمیل ایتمیوب یالکز تسوید ایلدی

Ébauché. *A.* مرتسم *P.* نیرنگزده ـ رسم کرده *T* تصارلنمش

ÉBAUCHOIR. Outil dont les sculpteurs se servent pour ébaucher *A.* منقار *P.* قلم تراشگر *T.* اویمه‌جی قلمی

ÉBÈNE. Le bois d'ébénier *A.* ساسم *P.* آبنوس *T.* آبانوس || Cabinet d'ébène چوب ـ خشب ساسیدن مصنوع طولاب ابنوسدن مصنوع طولاب

ÉBÉNER. Donner à du bois la couleur d'ébène *A.* ضرب اللون الساسمی *P.* رنگ آبنوسی زدن *T.* آبانوس رنکی اورمق

ÉBÉNIER. Espèce d'arbre qui vient dans les Indes et en Afrique *A.* شجر الساسم *P.* درخت آبنوس *T.* آبانوس آغاجی

ÉBLOUIR. Troubler la vue par une trop grande lumière *A.* حسر العین ـ تبقیر البصر ـ تحییر البصر ـ ایراث الحسور ـ چشمرا خیره ساختن *P.* خطف البصر ـ تجهیر العین ـ

que vapeur, ou par quelque cause intérieure *A.* کلالة - غسقان *P.* آزردگی - تیرگی چشم *T.* کدورت البصر - تغیّق - البصر کوز بولانقلغی - کوز قرسزلکی - کوز طومانلمه‌سی چشم || Les vapeurs sont souvent accompagnées de vertiges et d'éblouissemens غلبهٔ ابخره اکثریا دوار عارضه‌لری وتغیّق عیون حالتلرینه مقارن اوله کلمشدر

ÉBORGNER. Rendre borgne *A.* ابخاق - تعویر - اعوار *P.* بر کوزدن *T.* یکچشمرا بر کندن - از یکچشم کور ساختن || Il s'est éborgné en tombant بر کوزی کور ایتمک - کورلتمک سقوطی تقریبیله بر کوزندن کورلدی

On dit figur., qu'un mur, qu'un arbre éborgne une chambre, pour dire, qu'il lui ôte une partie de la vue *A.* قطع النظارة *P.* کورلتمک *T.* پرده پوش چشم تماشا شدن || Ce mur éborgne la chambre بو دیوار اوطه‌یی کورلدر

ÉBORGNÉ. *A.* یکچشمش - از یکچشم کور کرده *P.* بخیق - معوّر *T.* بر کوزندن کورلنمش بر کنده

ÉBOUILLIR. Diminuer à force de bouillir *A.* تجاوز النصاب *P.* برتر از نصاب جوشیدن غلیان فوق النصاب - الغلیان *T.* قینامه‌نک نصابی قاچرلمق || Ne laissez pas tant ébouillir le pot بو قنجره‌یی نصابندن زیاده قینامغه براقمه

ÉBOULEMENT. Chute de la chose qui s'éboule *A.* - هیلان *P.* مساقطت دیوارک هیلانی *T.* ریزیدگی دوکلمه - دوکلش || L'éboulement de la muraille

ÉBOULER et S'ÉBOULER. Tomber en roulant comme une boule *A.* انهیال - تهیّل - تساقط *P.* ریزان شدن *T.* دوکلمک || Cela fera ébouler le bastion بو کیفیت پلانقه‌نک تساقط وانهیالنه سبب اوله‌جغی درکار در

ÉBOULÉ. *A.* متساقط - منهار - متهیّل - منهال *P.* ریزان *T.* دوکلمش

ÉBOURGEONNER. Ôter des bourgeons ou nouveaux jets des arbres *A.* سلب القماعیل والشطوء *T.* آغاجک طمورجقلرینی وفلزلرینی بودامق || Le temps qu'il faut ébourgeonner les vignes کرومک طمورجقلری وفلزلری بودانمه‌سنک موسمی

ÉBRANCHER. Dépouiller un arbre de ses branches, en les coupant *A.* سلب الاغصان الشجر - توضیع الشجر *P.* شاخهای آغاجی *T.* درخترا آزادهٔ شاخ کردن - درخت بریدن بو آغاج اغصاندن || Il faut ébrancher cet arbre دالدن چپلاتمق V. aussi Élaguer. سلب اولنمق اقتضا ایدر

ÉBRANCHÉ. *A.* موضّع - مسلوب الاغصان *P.* بریده شاخ دالدن چپلاق *T.* آزادهٔ شاخ

ÉBRANLEMENT. Secousse *A.* زعزعة - رجفان - تزلزل - زلزال *P.* یرندن اوینامه - صارصلش *T.* لرزش || Après un si grand ébranlement, il est à craindre que cette muraille ne tombe بویله برزعزعهٔ شدیده‌دنصکره بو دیوارک سقوط وانهدامی احتمالی

L'ébranlement du cerveau دماغک - رجفان دماغ درکار در

Figur. || L'ébranlement de sa fortune lui fit perdre la plupart de ses amis یرندن اوینامسی بنیهٔ بی ثبات اقبالنه عارض اولان حالت تزلزل اکثر احبّاسنک کندودن رو گردان اولمسنه سبب اولمشدر

Les guerres civiles causent de grands ébranlemens dans les fortunes حروب داخلیّه افراد ناسک اساس قوّت مالیه‌لرینه موجب تزلزل عظیم اوله کلدیکی ظاهر در

ÉBRANLER. Donner des secousses à une chose *A.* ارجاف - صارصمق *T.* جنبانیدن - لرزانیدن *P.* ایراث الزعزعة والتزلزل

Cette mine a fait ébranler le bastion || یرندن اوینانمق - اشبو آتیلان لغم پلنقه‌نک تزلزلنه بادی اولمشدر

Les éruptions de l'Etna ébranlent toute la Sicile اتنا اسمیله معروف اولان کوه آتش افشانک جوفندن منتشر اولان اجزای ناریه‌نک شدّت فورانی تقریبیله سچلیا جزیره‌سنک مجموعی متزلزل اولور

Figur. || Les raisons qu'on lui a dites l'ont fort ébranlé سرد اولنان علل واسباب ثبات ذهننه بادی تزلزل اولمشدر

Les malheurs, les disgrâces n'ont point ébranlé son courage, sa constance دوچار اولدیغی مصایب روزکار ودواهیٔ دهر نا سازکار بنیهٔ قویّهٔ ثبات وغیرتنه بوجه من الوجوه ایراث تزلزل واضطراب ایتمش دکلدر

En termes de guerre, il signifie, se mettre en mouvement *A.* یرندن اوینامق *T.* جنبیدن *P.* اهتزاز - حرکت || La première ligne s'ébranla pour charger les ennemis دشمن اوزرینه قصد هجوم وصولت برله عسکرک صفّ اوّلی بولندیغی محلّدن حرکته مبادرت ایلدی

Le régiment était exposé à un si grand feu, qu'il commençait à s'ébranler; la présence du général le rassura عسکرک فلان آلایی جانب اعدادن متوارد اولان آتش اژدر مثالک آغزنده بولنمغین پای ثبات وقراریه آثار حرکت هویدا اولمشیکن مأمور اداره‌سی اولان جنرالک حضور ومواجهه‌سی تقویهٔ قلبیه وسیله اولمشدر

عسکرک فلان آلایی آتش آغزنده بولنوب یرندن اوینامغه

یوز طوتمشیکن بالذات جنرالک ورودی تقریبیله کسب قوّت قلب ایتمشدر

ÉBRANLÉ. *A.* متزلزل - متزعزع - مرتجف *P.* لرزشیافته - یرندن اویناماش - صارصلمش *T.* جنبیده

ÉBRÉCHER. Faire une brèche *A.* تثلیم - تفلیل *P.* رخنه کدمک - صندرمق *T.* رخنه دار کردن - آوردن Il ne se dit qu'en ces phrases: Ébrécher un couteau بچاغی تثلیم وتفلیل Ébrécher un rasoir اوستره‌یی کدمک ایتمک

S'ÉBRÉCHER une dent *A.* انقصام - اندقام *P.* دندان شکستگی دیش قیرلمق - دیش صنمق *T.* پذیرفتن

ÉBRÉCHÉ. *A.* منثلم - مفلول - فلیل *P.* رخنه دار - صنق *T.* Dent ébréchée *A.* سنّ ادقم - سنّ اقصم *P.* دندان کدک - قیرق دیش - صنق دیش *T.* شکسته

ÉBRILLADE. Secousse qu'on donne au cheval avec la bride, pour le retenir *A.* کفّ العنان - اکفاح اللجام - کفح - اعنان *P.* دیزکینی چکمک *T.* عنان کشیدن

ÉBRUITER. Divulguer, rendre public *A.* اشاعة - تبثیث *P.* تواتر ایتمک - یایمق *T.* تواتر کردن - فاش کردن || Il ne faut pas ébruiter cette affaire بو مصلحتی تواتر ایتمک روا دکلدر Il faut prendre garde que cette nouvelle ne s'ébruite بو خبرک شیوع بولمامسنه دقّت اولنملو در

ÉBRUITÉ. *A.* شایع - فاش کرده *P.* مبثوث - چاو شده *T.* تواتر - تواتر اولمش - یایلمش تواتریاب - شیوعیافته بولمش

ÉBULLITION. Terme da Médecine. Pustules inflammatoires qui viennent sur la peau *A.* نفطة *T.* قبارجق

Il signifie aussi, le mouvement que prend un liquide qui bout sur le feu *A.* غلیان - نزوان - نفیط - فوران *P.* خروش قینامه - قینایوب قبارمه *T.* جوش وخروش

Il se dit en Chimie, de deux matières qui en se mêlant font paraître des bulles d'air *A.* تنافط *T.* فشقرمه || L'ébullition est différente de l'effervescence et de la fermentation حال تنافط ایله حالت جیشان وحالت اختمار بیننده فرق وار در

ÉCACHEMENT. Froissure, brisure d'un corps dur *A.* هشم - قیرنتیلق - قیریلوب اوفانمه *T.* خرد پذیری *P.* رضرضة ازنتیلک

ÉCACHER. Écraser, froisser *A.* ترضیض - رضّ - تهشیم *P.* ازمک *T.* خرد کردن

ÉCACHÉ. *A.* هشیم - مهشوم - رضیض - مرضوض *P.* ازلمش *T.* گشته

ÉCAILLE. Petite partie dure qui couvre la peau de certains poissons *A.* سفط pl. اسفاط - فلس السمک pl. فلوس السمک بالق پولی *T.* پشیزه *P.* حراشف pl. حرشف - Écailles dures, transparentes فلوس صلبه وشفّافه

Il se dit aussi, d'une espèce de coque dure qui couvre la plupart des poissons qu'on appelle testacés *A.* صدف pl. اصداف دکز بوجکی قابی *T.* پوست ماهی - گوش ماهی *P.* On appelle absolument Écaille, de l'écaille de tortue *A.* حاج باغه *T.* پوست سنگ پشت *P.* ذبل -

ÉCAILLER. Ôter, enlever l'écaille d'un poisson *A.* انتشاط *T.* پشیزه‌را تراشیدن *P.* حکّ الفلوس السمک - السمک بالغک پولنی صویمق

S'ÉCAILLER. Se détacher par petites parties, comme des écailles پول پول قاولیوب *T.* فتله فتله ریزان شدن *P.* تقرّف *A.* بو تصویرک بویه‌سی پول پول دوکلمک || Ce tableau s'écaille بو تصویرک نقشی تقرّف ایدر - قاولیوب دوکیلور

ÉCAILLÉ. *A.* محکوک الفلوس - متنشّط *P.* برکنده پوست فتله *P.* متقرّف *A.* پوللری صویلمش *T.* تراشیده پشیزه - پول پول قاولنوب دوکلمش *T.* Il signifie aussi, فتله ریزان couvert d'écailles *A.* ذو الفلوس - مفلوس *P.* فلوسدار *T.* پوللو

ÉCAILLEUX. Qui se lève par écailles *A.* متقرّف *P.* فتله فتله قبوغی قاولیان *T.* ریزان

Il signifie, en termes de Botanique, composé de plusieurs écailles *A.* متبصّل - کثیر القشور *P.* بسیار پوست *T.* قابلری بری برینده کیرشمش

ÉCALE. Couverture extérieure qui renferme la coque dure de certains fruits *A.* قشارة - قلافة *P.* سفال *T.* دیش قبوق || Écale de noix جوزک دیش قبوغی

Il se dit aussi des coquilles d'oeufs *A.* قبن - قوبة البیض یمورطه قبوغی *T.* پوست مرغانه *P.* البیض

ÉCALER. Ôter l'écale *A.* سحل - جلف *P.* از پوست برهنه کردن *T.* قبوغی صویمق

S'ÉCALER. *A.* انسحال *P.* از پوست برهنه شدن *T.* قبوق بوکرجله || Les pois s'écalent quand ils ont bouillis صویلمق قینایینجه قبوغی صویلور

ÉCALÉ. *A.* مسحول - منسحل *P.* از پوست برهنه مجلوف

قبوغی صویلمش *T.*

ÉCARLATE. Couleur rouge et fort vive *A.* احمرقانی - اقرف - Et étoffe teinte de cette couleur *A.* آل *T.* آل *P.* احمر ازهر- آل بویه‌لو قماش *T.* جامهٔ آل *P.* ثوب اقرف اللون

ÉCARLATINE. Fièvre qui rend la peau très-rouge *A.* شوکة قزل طونلی - قزللق خسته‌لکی *T.*

ÉCARQUILLER. Écarter, ouvrir. Il ne se dit que dans ces phrases: Écarquiller les jambes *A.* تفشیج - تفلیج الرجلین آپشی آیرمق *T.* پایهارا از هم جدا کردن *P.* الرجلین Écarquiller les yeux *A.* افراج الحدقتین

ÉCART. Action de s'écarter *A.* - تجنّب - زیغان - تنحّی یانلیوب قاچقلنمه-صاپش *T.* بر طرف شدن *P.* تزاور || On porta un coup à cet homme, et pour l'éviter il fit un écart فلانک اوزرینه حوالهٔ ضربه اولنمق مراد اولندقده بولندیغی محلدن تنحّی برله شیوشدی Le cheval eut peur, fit un écart, et le renversa dans le fossé آت اورکوب - تجنّب ایتمکله راکبنی خندق ایچنه تنکیب ایلدی - On dit figur., Faire un écart dans un discours, pour dire, s'écarter mal à propos de son sujet آت اورکوب صاپدیغندن - Être sujet à faire des écarts, pour dire, ne tenir pas d'ordinaire une conduite bien réglée بلا مناسبة صددن خروج ایتمک *T.* - سلوک وحرکتنده زیغ وخطاسی چوق بر آدمدر

À L'ÉCART. En un lieu écarté *A.* فی محلّ متناحی *P.* صاپه یرده - کنار یرده *T.* بدوری || Les voleurs le trouvèrent à l'écart, et le dépouillèrent حرامیلر فلانی برصاپه یره راست کتوروب صویدیلر Mener quelqu'un à l'écart بر کمسنه‌یی بر کنار یره چکمک

Il signifie aussi, à part *A.* منفردًا *P.* تنهاده *T.* بتنهایی - بشقه‌جه || Tirer quelqu'un à l'écart بر کمسنه‌یی تنهایه چکمک

On dir figur., Mettre à l'écart, pour dire, faire abstraction *A.* قطع النظر - بر طرف کردن *P.* صرف الانظار - بر طرف *T.* بر || Mettons cette considération à l'écart بو ملاحظه‌یی - بو ملاحظه‌دن صرف انظار ایده‌لم Mettons nos intérêts à l'écart اغراض بر طرفه قویه‌لم اغراض مخصوصه‌مزی - مخصوصه‌مزدن قطع نظر ایده‌لم بر طرفه براقه‌لم

ÉCARTELER. Mettre en quatre. C'est une sorte de supplice *A.* رباعاً تقطیع *P.* چار لخت کردن *T.* درت پارچه ایتمک || Il fut condamné à être écartelé مظهر اولندرق رباعاً تقطیع درت پارچه‌یه کسیلوب - نکال اولمسنه حکم جریان ایلدی مظهر قهر وسیاست اولمسی حکم اولندی

ÉCARTER. Éloigner *A.* ازاحة - تبعید - ابعاد - تنحیة - انحا ایراقلشدرمق *T.* بر طرف کردن - دور راندن *P.* اماطة - عسکر اعدایی تبعید || Écarter les ennemis ایراغه سورمک - وانحا ایتمک

Il signifie aussi, séparer, disperser *A.* تفریق - تبدید پریشان ساختن - پراکنده کردن - جدا کردانیدن *P.* تشتیت طاغتمق - آیرمق *T.* || La tempête a écarté les vaisseaux طهور ایدن فورتنه سفیندلری تفریق وتبدید ایتدردی Le vent a écarté les nuages شدّت ریح تشتیت سحبه بادی اولمشدر بلوطلری طاغتدی -

Et détourner. *A.* اعساف - اصافة - اجناف - صرف طولاشدرمق - صاپتمق *T.* از راه دور کردانیدن *P.* تنکیب || Écarter quelqu'un du droit chemin برکمسنه‌یی ره راستدن صرف واجناف ایلمک Vous vous écarteriez trop, si vous preniez ce chemin بو یوله روانه اولدجق اولور ایسه‌ک صاپمش - مقصدکدن خیلی مسافه صارف اولمش اولورسک اولورسک

Il se dit figur. dans l'un et dans l'autre sens || Écarter les malheurs ازاحهٔ مصایب وآلام ایتمک Écarter les mauvaises pensées افکار فاسده‌یی خاطردن تنحیه وتبعید ایلمک Il a écarté tous ceux qui lui nuisaient کندویه مضرّ اولنلرک جمله سنی یاندن تبعید ایلدی S'écarter de son devoir وظیفهٔ حالدن تجنّب ومباعدت ایتمک S'écarter de son sujet dans un discours اثنای کلامده صددن خروج ایتمک S'écarter du bon sens اصول عقل سدادن مباعدت ایتمک

ÉCARTER. Éparpiller. V. ce mot.

ÉCARTÉ. *A.* مبعود - متنحّی *P.* دور رانده - دور کرده *T.* ایراغه سورلمش - ایراقلشمش

ECCHYMOSE. Terme de Chirurgie. C'est une contusion légère qui n'offense que la peau *A.* کدمة جالفة *P.* بترهٔ پوست خراش *T.* دری‌یی صیرمش بره

ECCLÉSIASTIQUE. Qui appartient à l'Église, ou qui est d'Église *A.* رهبانی || L'ordre ecclésiastique طریقت رهبانیه Biens ecclésiastiques املاک رهبانیه Personne ecclésiastique طائفهٔ

بر نفر راهب - رهباندن بر نفر

ECCOPROTIQUE. Purgatif doux *A.* مسهل ليّن *P.* شكمران ايچى يومشدوب سوردرن *T.* نرم

ECCORTHATIQUE. Terme de Pharmacie. Il se dit des remèdes contre les obstructions *A.* مفتّح السدة *P.* سدّه گشا *T.* سدّه‌لرى طاغديجى

ECCRINOLOGIE. Partie de la Médecine qui traite des excrétions *A.* بحث عن الفضلات

ÉCERVELÉ. Qui a l'esprit évaporé *A.* منزوف العقل *P.* يلكن عقللى - عقلى يللى *T.* كشيده عقل - باد سر

ÉCHAFAUD. Assemblage de pièces de bois, qui forme une espèce de plancher, sur lequel les ouvriers montent pour travailler *A.* محالة *P.* خَو - قره‌چاو *T.* چوببند - خره چوب - اسكله || On ne peut plus travailler à cette muraille sans échafaud اسكله نصب اولنمدقچه بو ديوارك ياپوسنه ايشلمك ممكن دكلدر Ce bâtiment est achevé, il faut ôter les échafauds بو بنا رهين ختام اولديغى تقريبيله اسكله‌لرك رفعى اقتضا ايدر

Il se prend aussi, pour des ouvrages de charpenterie, élevés en forme d'ampithéâtre, pour voir quelque spectacle *A.* مصطبة طبقه طبقه *T.* نشيمنگاه نردبانگونه *P.* ذات الدرجات نردبانكونه صفّه || On avait dressé des échafauds pour la Cour, pour les ambassadeurs, pour la musique اهل بيت سلطانى ودول ايلچيلرى وسازنده‌لر ايچون بشقه بشقه نردبانگونه مصطبه‌لر نصب اولندى

Et pour une espèce de théâtre de charpente, dressé pour l'exécution des criminels *A.* مقتلة *P.* سياستگاه *T.* سياست يرى

ÉCHAFAUDAGE. L'action de dresser un échafaud. V. Échafauder.

ÉCHAFAUDER. Dresser des échafauds *A.* نصب المحالة *P.* اسكله چاتدرمق - قره‌چاو قورمق *T.* خره‌چوب نشاندن || Pour travailler à ce toit, il en coûtera beaucoup pour échafauder بو طامك اوزرنده ايشلمك ايچون اقتضا ايده‌جك اسكله‌لرك قورلمسى مصارف كثيره‌يه محتاجدر

ÉCHALAS. Bâton que l'on fiche en terre pour soutenir un cep de vigne *A.* مشحط pl. مشاحط - مرزح pl. مرازح *P.* بزغه *T.* هرك || Échalas de vigne اوزم آصمه‌سى هركى Planter des échalas هركلر ديكمك - ركز مرازح ايتمك

On dit proverb. d'un homme qui affecte de se tenir droit, qu'il se tient comme un échalas قازق كبى ديم ديك طورر

ÉCHALASSER. Garnir une vigne d'échalas *A.* رکز - شحط هرك - هركلندرمك *T.* بزغه نشاندن *P.* المرازح ديكمك

ÉCHALASSÉ. *A.* مشحوط *P.* هركلنمش *T.* با بزغه پيراسته

ÉCHALIER. V. Haie.

ÉCHALOTE. Espèce d'ail *A.* كرّاث المائدة - قرط

ÉCHAMPIR. Contourner une figure, un ornement, en séparant les contours d'avec le fond *A.* تخطيط الحواشى الاشكال *P.* زه‌چكمك *T.* زه كشيدن

ÉCHAMPI. *A.* مخطّط الحواشى - مخطّط *P.* زه كشيده *T.* زه چكلمش

ÉCHANCRER. Couper en dedans en forme de croissant. Il se dit des étoffes, de la toile, du cuir, du bois etc. *A.* تقوير *P.* دكرميلو اويوب كسمك *T.* برکاريدن || Échancrer le collet d'un manteau قفتانك يقه‌سنى تقوير ايتمك - يقه‌سنى دكرميلو اويوب كسمك

ÉCHANCRÉ. *A.* مقوّر *P.* برکاريده *T.* دكرمى اويولوب كسلمش

ÉCHANCRURE. Coupure faite en dedans en forme de demi-cercle *A.* قوارت *P.* برکارش *T.* دكرمى اويونتيلق || Il faut un peu plus d'échancrure à cette manche بو يكده زياده‌جه قوارت لازمدر

ÉCHANGE. Troc d'une chose contre une autre *A.* مبادلة - مقايضه - معاوضة *P.* نَوش *T.* دكش || Échange avantageux استبدال نافع - مبادلهٔ رابحه Échange des ratifications اسرانك مبادله‌سى تصديقنامه‌لرك مبادله‌سى des prisonniers Je lui avais donné un cheval, il m'a donné un tableau en échange فلانه بر رأس اسب اعطا ايلدم اول دخى بالمعاوضه بكا فلانه ويردكم اسبه بدل بر قطعه - بر قطعه تصوير ويرمشدر Faire un échange تصوير آلدم بيع مقايضه عقد ايتمك Le commerce se fait en échange d'argent ou de marchandises معاملهٔ تجارت نقود وياخود امتعه واشيا مقوله‌سى اموالك معاوضه ومبادله‌سى صورتيله اولور

ÉCHANGEABLE. Qui peut être échangé *A.* ممكن المبادلة - ممكن الاستبدال *P.* كوهريدنى *T.* دكشه كلور || Cette denrée, ces effets sont échangeables بو قسم ذخيره وبو نوع اشيا ممكن الاستبدالدر Cet officier prisonnier est échangeable contre un autre اسير اولان فلان سركرده آخر بر سركرده ايله مبادله‌يه

کلور مقوله‌دندر Les productions des différents climats sont échangeables اقالیم مختلفه‌نک محصولاتی استبدال اولنور بالمبادله آلنوب ویریله بیلور ـ مقوله‌دندر

ÉCHANGER. Faire un échange *A.* استبدال ـ تبدیل *P.* ‖ دکش ایتمک ـ دکشدرمک *T.* نوش کردن ـ کوهریدن Échanger une pièce de terre contre une autre بر قطعه ارضی آخر بر قطعهٔ ارض ایله تبدیل ایتمک On a échangé les prisonniers, les ratifications اسرا وتصدیقنامه‌لر مبادله اولندی

ÉCHANGÉ. *A.* مبدّل *P.* کوهریده *T.* دکشلمش

ÉCHANSON. Officier qui sert à boire au Roi *A.* ساقی سلطانی *P.* قدحکار خاصّه *T.* رکابدارحضرت شهریاری

ÉCHANTILLON. Petit morceau d'une chose quelconque, qui sert de monstre pour la faire connaître *A.* انموزج *P.* نمونه *T.* ثوب La pièce ne se rapporte pas à l'échantillon اورنک ‖ نمونه‌یه موافق دکلدر ـ Il se dit figur. des ouvrages d'esprit ‖ C'est un échantillon de la pièce تألیفک برنمونه‌سیدر Par l'échantillon, vous jugerez de la pièce اصل تألیفک کیفیتی اشبو عرض اولنان نمونه‌دن معلومک اولور

ÉCHANTILLONNER. Confronter un poids ou une mesure avec sa matrice originale *A.* تطبیق ـ تعییر *P.* عیار کردن *T.* ‖ عیار ایتمک ـ عیارلمق Les poids de ce trébuchet ont été marqués et échantillonnés à la Monnaie بو وزنه‌نک درهملری ضربخانه‌ده بعد التعییر تمغالنمشدر

ÉCHANTILLONNÉ. *A.* معیّر *P.* عیار کرده *T.* عیارلنمش

ÉCHAPPATOIRE. Subterfuge, moyen adroit et subtil pour se tirer d'embarras *A.* وسیلة الخلاص ـ محیص ـ محید *P.* وسیلهٔ *T.* قچماق جای گریز ‖ Trouver une échappatoire حیصان اولمجق بر تدبیر تدارک ایتمک

ÉCHAPPÉE. Action imprudente d'un jeune homme qui sort de son devoir *A.* فلتة pl. فلتات *P.* شیوهٔ نا هنجار *T.* چالقلق ‖ C'est une échappée de jeune homme برنو جوانک شیوهٔ نا هنجاریدر

On dit, Faire quelque chose par échappées, pour dire, la faire comme à la dérobée et par intervalles *T.* بر ایشی چالوب چارپمه‌جه ایشلمک

ÉCHAPPER. Se sauver des mains de quelqu'un, de quelque péril *A.* استخلاص ـ تفصّی *P.* رها یافتن *T.* ـ قورتلمق ‖ Échapper d'un danger مرضدن بهلکه‌دن تفصّی واستخلاص ایتمک خلاص بولمق

Il signifie aussi, n'être pas saisi, se soustraire aux effets d'une cause qui tend à nuire *A.* انسلات ـ انملاص ـ تملّص ـ تفلّت ـ شیوشمک *T.* کناره گیر گریز شدن ـ از دست رفتن *P.* ‖ Échapper à la fureur, à la poursuite des ennemis اعدانک ید قهر وکینه‌لرندن وتعقیبلرندن فرجه تعقیبنه شتابان اولان ـ یاب تفلّت وانسلات اولمق دشمنک پنچهٔ قهر وتسلّطندن شیوشوب قورتلمق

Et n'être pas aperçu *A.* انسراق عن العین ـ انسراق عن النظر *T.* از دیده پنهان شدن *P.* اختفاء عن النظر ـ کورنمامک ‖ Il y a des étoiles si élognées, des vaisseaux si déliés, qu'ils échappent à la vue بعض کواکب کرهٔ زمیندن اول قدر دور وبعید وبدن انسانده اولان بعض ظروف شول رتبه‌ده باریک ودقیقدر که دیدهٔ خرده بین ارباب تدقیقدن منسرق ومختفیدر Il y a des insectes si petits, qu'ils échappent à la vue بعض حشرات ارض اول قدر صغیر الجسمدر که نظردن مختفیدر L'un des coupables a échappé au prévôt, et l'autre s'est échappé de prison مجرملرک بری ضابط نظرندن منسرق اولوب دیگری قید محبسدن شیوشوب غایب اولمشدر

On dit, Échapper de la mémoire, pour dire, qu'on ne s'en souvient pas *A.* ازخاطر بیرون *P.* خروج عن الخاطر ـ ذهول ـ خاطردن چیقمق *T.* از یاد رفتن ـ شدن ـ Et échapper de la main, pour dire, qu'on a laissé tomber une chose par mégarde *A.* الدن قایمق *T.* از دست رفتن *P.* زلج عن الید ـ On dit aussi, que rien n'échappe à la prévoyance, aux lumières de quelqu'un فلانک دیدهٔ دقایقبین حقایق شناسندن بر شئ نظر دقایقبینندن هیچ بر ـ ذهول ایتمک احتمالی یوقدر شئ مختفی دکلدر

On dit, Laisser échapper l'occasion *A.* افاتة ـ فوت الفرصة *P.* فرصتی قاچرمق *T.* فرصترا از دست دادن ـ On dit, qu'un homme s'échappe, pour dire, qu'il s'emporte inconsidérément à dire ou à faire quelque chose contre la raison et la bienséance *A.* حادّ البوادر *P.* تیز مشرب *T.* مشربی تتیز ‖ Il est très-sujet à s'échapper بغایت حادّ البوادر بر ادمدر Il s'est échappé jusqu'à injurier son père حدّت بادره‌سی کندو پدرینی شتم ایتمک مرتبه‌سنه وارمشدر

ÉCHARDE. Piquant de chardon, ou petit éclat de bois qui entre dans la chair *A.* مشظة - مشظ - شوك pl. مشوظ *P.* چوب قيقين - قيمق *T.* خسك - پاره || On lui a tiré une écharde du pied آياغنه باتمش بر قيمق انتقاش اولندى

ÉCHARDONNER. Ôter, arracher les chardons d'un champ, d'un jardin *A.* قلع الشايكات - سلب الشايكات *P.* خاروخسكرا تيكنلركلرى قوپارمق *T.* برکندن || Échardonner un champ تارلانك تيكنلكلرينى قوپارمق

ÉCHARDONNÉ. *A.* مسلوب الشايكات *P.* خاروخسك برکنده تيكنلكلرى قوپارلمش *T.*

ÉCHARNER. Ôter d'une peau de bête, d'un cuir, la chair qui y est restée *A.* اسحات اللحم - سحف اللحم عن الجلد *P.* اتى دريدن صيرمق *T.* گوشت از روى پوست بر كندن

ÉCHARNÉ. *A.* مسحوت اللحم *P.* پوست بر كنده گوشت *T.* اتى صيرلمش درى

ÉCHARNOIR. Instrument avec lequel on écharne *A.* مسحفة *P.* اتى دريدن صيره‌جق بچاق *T.* گوشت بر كن

ÉCHARPE. Une bande de taffetas qu'on porte passée au cou, pour soutenir un bras malade *A.* مناط العضد *P.* بند بازو *T.* قول باغى || Avoir le bras en écharpe آصمق باغه قولى

On dit, Un coup qui va en écharpe, pour dire, qui va en ligne traversale, de biais *A.* رمية متزايغة *P.* انداخت كجروانه بوطوب متزايغاً *T.* آرقورى آتمه || Ce canon tire en écharpe

Et figur., Avoir l'esprit en écharpe, c'est-à-dire, de travers, embrouillé *A.* زايغ العقل *P.* كج عقلى اكرى *T.* عقل

Il se dit aussi, d'une sorte de vêtement que les femmes mettaient autrefois sur les épaules *A.* طرحة - ردا *P.* دوش آويز *T.* اوموز || Elle était en écharpe فلان خاتونك اوموزنده دوش آويز وار ايدى

ÉCHARPER. Faire une grande blessure avec un coutelas, un cimeterre *A.* ايقاع المشنة - تكليم *P.* زخم زدن *T.* ياره‌لمق || Il lui a écharpé le visage, le bras يوزينه ياخود قولنه مشنه پيدا ايتدردى

ÉCHARPÉ. *A.* مكلوم - ممشون *P.* زخمخورده *T.* ياره‌لشمس - On dit, Tel régiment a été écharpé, pour dire, a été presque entièrement détruit ايرى صيرقلو - كشتهٔ تيغ بيدريغ - طعمهٔ صمصام قهر ودمار اولمشدر - قهر ودمار اولمشدر

On dit, qu'un mot est échappé à quelqu'un, qu'il a laissé échapper un mot, pour dire, qu'il lui est arrivé de dire un tel mot par mégarde *A.* تفوّه - زيغ اللسان - سبق اللسان *P.* دلدن قاچرمق *T.* از زبان برجستن - الكلام فراطاً سورج لسان ايله سويلمك || Pendant la conversation, il lui est échappé tel mot اثناى صحبتده سبق لسان ايله فلان Il m'est échappé de dire زيغ لسان ايله كلامى قاچردى Il lui échappe de dire souvent des choses mal à propos سويامش بولندم ايكيده برده مناسبتدن خارج سوزلرزيغ لسان اكثريا سورج لسان ايله مناسبتسز صحبتلر - ايله تفوّه ايدر Ce passage, cette citation a échappé à cet auteur بو سويلر كتابك مؤلّفىً فلان فقره‌يى وفلان اشهادى زيغ قلم ايله Le mot que vous venez de dire vous est échappé ترك ايتمشدر تفوّه ايلديك كلام سبق لسان ايله آغزكدن جيقمى سوز فراطاً آغزكدن جيقمدى - آغزكدن قاچرلدى - ويردى Laisser échapper un secret بر سرّى سبق لسان ايله آغزدن بر راز پنهانى بر تقريب لساندن قاچرمق - جيقارمق On dit aussi, La patience m'échappe بضاعهٔ صبر وتحمّلم اوقات بى La vie nous échappe فايت ونا پيدا اولهيور Le ثبات عمرمز آناً فآناً رهين فوت وزوال اولمقده در temps nous échappe sans y penser زمان نا پايدار طويولمقسزين طويولمقسزين فوت اولهيور - جرى وگذار ايتمكده در

On dit aussi, Échapper le danger *T.* تهلكه‌دن برتقريب صيريلوب قورتلمق - انسلات ايلمك Échapper la potence دار آغاجندن برتقريب تفلّت وتفصّى - Et proverb., L'échapper belle, pour dire, éviter heureusement un péril imminent *T.* تخليص گريبان جان ايتمك

بر تقريب شيوشوب - اصول ايله يقه‌يى قورتارمق - قورتلمق

On dit aussi, qu'un mot m'a échappé, pour dire, que je ne l'ai pas entendu بو لفظ قولاغمه دكمامشدر

ÉCHAPPÉ. *A.* منسلت - متفصّى - متملص - منفلت *P.* رها قورتلمش *T.* گريزان - خلاص يافته - از دست رفته - يافته شيوشمش -

On dit d'un fou, C'est un échappé des Petites-Maisons زنجيردن - On appelle figur. Échappé de Juif, un homme qu'on soupçonne être de race juive *T.* يتمارخانه قاچقونيدر - بوشانمش بر ديوانه در يهودى بوزمدسى

فلیجدن کچورلمشدر

ÉCHARS. Terme de Marine. Il se dit des vents faibles et qui passent subitement d'un rumb à l'autre *A.* رياح متخرّقه *P.* قاريشق اسن يللر *T.* بادهای پراکنده

ÉCHARSETÉ. Défaut d'une pièce de monnaie qui n'est pas du titre ordonné *A.* نقصان العيار *P.* نا راستئ عيار - كمعياری *T.* عيار اكسكلكی

ÉCHASSES. Il se dit de deux longs bâtons, à chacun desquels il y a une espèce d'étrier attaché, ou un fourchon du bois même dans lequel on met les pieds, pour marcher dans des marais, ou pour paraître plus grand et divertir le peuple *A.* قبقاب *P.* ده‌ناس *T.* نعلين

On dit figur. d'un homme qui a l'esprit guindé, et qui veut toujours parler d'une manière élevée, qu'il est toujours monté sur des échasses *A.* شامخ الانف *P.* بالا پرواز *T.* بورونلنی يوقاری طوتار

ÉCHAUBOULURE. Espèce de petites élevures rouges qui viennent sur la peau *A.* حطاط pl. حطاطة *T.* قبارجق

ÉCHAUDER. Laver d'eau chaude et bouillante *A.* ارحاض بماء *T.* باب گرم شويمدن *P.* غسل بماء السخين - السخين قيزغين صو ايچنده يقامق - قينار صوده يقامق

Et tremper dans l'eau chaude *A.* شصب - سمط *P.* در آب خشلمق *T.* گرم زدن || Échauder de la volaille pour la plumer طيوری تويلرينی يولمق ايچون خشلمق

S'ÉCHAUDER, signifie figur., être attrapé, recevoir quelque perte, quelque mal dans une affaire *T.* يانمق || Il ne s'engagera jamais dans de pareilles affaires, il s'y est échaudé بو مقوله اموردہ مقدما يانمش اولديغندن فيما بعد تشبّث ايتمز Il s'y est échaudé بو خصوصده ياندی

ÉCHAUDÉ. *A.* مسموط *P.* در آب گرم زده *T.* خشلنمش

ÉCHAUDOIR. Lieu où l'on échaude. Il se dit ordinairement des vaisseaux qui servent à cet usage *A.* اناء الشصب *T.* نسنه خشليه‌جق قاب

ÉCHAUFFAISON. Mal léger causé par une chaleur excessive, et qui paraît par une ébullition *A.* هرض *T.* اسيلك قبارجقلری || Ce n'est pas un grand mal, ce n'est qu'une échauffaison بر آغر علّت دكل اسيلك قبارجقلريدر

ÉCHAUFFANT. Il se dit des alimens et de tout ce qui augmente la chaleur animale *A.* مسخّن pl. مسخّنات *P.* تف آور *T.* قزدريجي || Les épiceries sont échauffantes بهارات مقوله‌سی مسخن دمدر

ÉCHAUFFEMENT. L'action d'échauffer, où l'effet de cette action *A.* سخانت - حمو *P.* تف گرمی *T.* قزغنلق - گرميّت

ÉCHAUFFER. Donner de la chaleur *A.* احماء - تسخين - احماء *P.* تحميم - تابيدن - تفيدن *T.* گرميدن - قزدرمق || Échauffer la chambre حجره‌يی تحميم ايتمك Il avait un si grand frisson, qu'on ne le pouvait échauffer فلان كشيده عارض اولان حالت قشعريره‌نك كمال شدّتنه مبنی تسخينی ممكن اولمدی - On dit figur., qu'une chose échauffe le sang, la bile à un homme, pour dire, qu'elle le met en colère, ou qu'elle l'impatiente فلان شئ لهبان دم غيظ وغضبنه بادی فلانك صبرينی ياقر - فلانی علولندرر - اولور

S'ÉCHAUFFER *A.* تسخن - كسب الحرارة *P.* تفيدن *T.* قزمق || Il s'est échauffé à marcher شدّت حركتدن ايسندی ايسنمق - Figur., Se mettre en colère, s'emporter *A.* ائتكال - تضرّم *P.* تنفّط - استشاطة - احتدام - توقد - پر آتش شدن *T.* علولنمك - آتشلنمك - قزمق - حرارتلنمك || Vous ne lui sauriez parler de cela, qu'il ne s'échauffe incontinent فلانه دائر علوناك - كلامه تصدّی اولنسه در حال متنفّط ومستشيط اولور - قزار - حرارتلنور - وپر آتش اولور - On dit aussi, Une imagination qui s'échauffe قوّت متخيّله‌سی علوگير اشتعال اولور La valeur s'échauffe au sein des combats ذهن وخيالی سريع التوقّد در - خلال حرب وجدالده غيرت وشجاعت علو گير رهين استيقاد والتهاب - متوقّد ومشتعل اولور - اشتعال اولور - قزيشور - اولور

On dit en parlant d'une querelle, d'une dispute, d'une conversation, d'une guerre, qu'elle s'échauffe, pour dire, qu'elle s'anime de plus en plus *A.* استحرار - حمو *P.* گرمی پذيرفتن *T.* قزشمق - گرمی يافتن || La dispute s'est échauffée معارضه ومنازعه كسب حمو وگرميّت ايلدی La conversation s'est échauffée مذاكره ومباحثه كسب گرميّت ايلدی La guerre vient de s'échauffer آتش پر لهيب دار وگير وقتال جنك وجدال كسب - كسب توقّد واشتعال ايتمكده در حمو واستحرار ايتمكده در

ÉCHAUFFÉ. *A.* متسخّن - سخين *P.* حرارت - تفيده - تابيده

علولنه‌ش ـ قزمش *T.* گرم شده ـ یافته

ÉCHAUFFOURÉE. Entreprise mal concertée et téméraire *A.* قحمة *pl.* قحمات *P.* حرکت بیباکانه *T.* صالدرش || Il a fait une étrange échauffourée غریب وعجیب بر کونه صالدرش ایتدی Ce ne fut pas un combat, ce ne fut qu'une échauffourée محاربه دکل ساده‌جه بر صالدرش ایدی

ÉCHAUFFURE. Petite élevure qui vient sur la peau dans une échauffaison *A.* ذمیم *P.* آبله ـ آوله *T.* خرده قبارجق

ÉCHAUGUETTE. Guérite, petite loge en lieu haut et éminent dans une place forte, pour découvrir ce qui se passe aux environs *A.* فنزر *pl.* مرتبا ـ مرباء ـ مرقبة ـ فنازر *P.* دیده‌بانگاه *T.* بکچی کوشکی ـ قراغول یری || Il y a toujours un homme à l'échauguette, pour découvrir s'il paraît quelqu'un dans la campagne صحراده بر کمسنه‌نک اولوب اولمدیغنی کوزتمک ایچون قراغول یرنده دائما بر نفر بکلمکده در

ÉCHÉANCE. Jour où l'on doit payer une dette, ou faire une chose *A.* میعاد ـ وعدة *P.* وعده *T.* دم وعده || وعده‌نک وقتی À l'échéance du premier paiement تقسیط اولک وعده‌سی À l'échéance du terme حلولنده ـ وعده‌سی انقضاسنده L'échéance d'une lettre de change پولیچه تمسکنک وعده‌سی

ÉCHEC. Terme du jeu des échecs *T.* کیش || Donner échec شاهه کیش ایتمک Mettre le roi en échec کیش ایتمک Échec et mat *T.* کیش ومات

On dit figur., Tenir des troupes, une armée en échec, pour dire, empêcher des troupes, une armée d'agir, de rien entreprendre دشمن ـ عسکری واردوبی صورت محبوسیته قویمق عسکرینی ما له قبلة ولا دبرة فهواسنجه قیام وحرکتدن عاجز اولدجق صورته قویمق ـ Tenir une place en échec, pour dire, la tenir en crainte d'être assiégée *T.* خوف محاصره‌یه القا ایتمک || L'armée se posta de manière qu'elle tenait toutes les places des ennemis en échec اردو شول صورتده اتخاذ قرار ایلدیکه دشمنک جمیع قلع وحصونی خوف محاصره‌یه القا ایتدردی

Il se dit aussi figur., d'une perte considérable que font les troupes *A.* هزیمت ـ نکایت *P.* شکست *T.* بوزغونلق || Les ennemis reçurent un grand échec dans cette occasion بو دفعه دشمن عسکری شکست عظیمه دوچار اولمشدر

On dit aussi, C'est un grand échec à sa faveur, à sa fortune, à son honneur *A.* کسر ـ نقیصة *P.* رخنه *T.* سکته || Il a reçu un terrible échec à son honneur عرض وناموسنه سکتهٔ عظیمه کلّیتلو رخنه پیدا اولدی ـ عارض اولمشدر

ÉCHECS. Jeu qu'on joue sur un tablier ou damier *A.* شطرنج *P.* شترنگ *T.* شطرانج || Un grand joueur d'échecs بر استاد شطرنجباز ـ Il se dit aussi des pièces avec lesquelles on joue aux échecs *A.* آلات الشطرنج *P.* مهره‌ای شترنگ *T.* شطرنج طاشلری

ÉCHELETTE. Sorte de petite échelle que l'on attache à côté du bât d'un cheval, pour porter, pour y accrocher des gerbes, des bottes de foin *A.* کلاب ـ کلب *P.* جنگال زین *T.* اکر جنکالی

ÉCHELLE. Machine de bois servant à monter et à descendre *A.* مصعاد *pl.* معاریج ـ معرج ـ مصاعید *P.* نردبان *T.* نردبان ایله چیقمق || Monter avec une échelle مردوان Échelle double چفته مردوان

Echelle de corde. *A.* حابول *P.* نردبان *T.* کمند گونه نردبان ایب مردوانی

Il signifie aussi, une place de commerce dans les mers du Levant *A.* بندر *pl.* بنادر *P.* مینا ـ کشتیگاه *T.* اسکله || Dans toutes les échelles du Levant بالجمله آقدکز اسکله‌لرنده C'est la plus fameuse échelle du Levant آق دکزده کائن اسکله‌لرک Trafiquer dans les échelles du Levant آق دکز اشهر واعلاسیدر اسکله‌لرنده تجارت ایتمک

ÉCHELON. V. Degré. – Figur., Ce qui sert à mener d'un rang à un autre plus haut *A.* مخرج || Cette petite charge est un échelon pour monter à une plus grande بو کوچک منصب ربهٔ اعلا مخرجیدر

ÉCHENILLER. Ôter les chenilles *A.* ازالة السرفة *P.* دفع *T.* صدپایه کردن || Si vous n'échenillez pas vos arbres, il n'y restera pas une feuille باغچه‌کده موجود اولان آغاجلردن طرطل دفع وازاله اولنمدقچه اوزرنده بر یپراق قالمیه‌جقدر

Échenillé. *A.* زایل السرفة *P.* صدپایه بر طرف گشته *T.* طرطلی کیدرلمش

ÉCHEVEAU. Fils de chanvre, de soie, de laine, repliés en plusieurs tours *A.* مریرة *P.* سف *T.* طوره ـ قنقال || Écheveau de soie ایپک طوره‌سی

ÉCHEVELÉ. Qui a les cheveux en désordre *A.* مجفول الشعر

صاجی *T.* پریشان کاکل - ژولیده موی *P.* مشعون الشعر - طاغنق

ÉCHEVIN. Officier élu par les bourgeois, pour avoir soin de la police et des affaires communes d'une ville *A.* شیخ البلد *P.* قوجه باشی *T.* شحنه

ÉCHEVINAGE. Charge d'échevin *A.* مشیخت البلد *P.* شحنگی *T.* قوجه باشیلق

ÉCHIFFRE. Mur rampant sur lequel portent les marches et la rampe d'un éscalier *A.* دفّة المرقات *P.* دیوارهٔ نردبان *T.* مردون دیوارهسی

ÉCHINE. L'épine du dos. V. Épine. || Il s'est rompu l'échine مهرهٔ پشتی منقصم وشکسته اولمشدر

ÉCHINER. Rompre l'échine *A.* قصم الصلب *P.* مهرهٔ پشت آرقه کمیکنی قیرمق *T.* شکستن || Il lui a donné un coup de bâton qui l'a échiné ضرب عصا ایله آرقه کمیکنی قیردی

On dit, Échiner de coups, pour dire, battre courageusement *A.* ضرب بالشدّة *P.* سخت زدن *T.* شدّتلو دوکمک

ÉCHIQUIER. Tablier sur lequel on joue aux échecs *A.* نطع شصرانج - شطرانج بزی *T.* تختهٔ شترنگ *P.* لوح الشطرنج - تختهسی

Il se dit aussi, d'un filet carré, auquel est attachée une perche, et dont les pêcheurs se servent pour pêcher de petits poissons *A.* مغرفة السمک *P.* کپچهٔ ماهی *T.* بالق کپچهسی

ÉCHO. Son réfléchi par un corps solide, et qui par-là se répète et se renouvelle à l'oreille *A.* عکس الصدا - صدا *P.* آواز بازگشت - نوف *T.* ینقو || Les échos des forêts, des montagnes, des vallons, des bois اورمانلردن وجبالدن ودرهلردن Les échos redoublés عکس وقوریلردن منعکس اولان صدا Les échos répondent à sa voix صدانک رداد وانعکاس مکرّری - مکرّر صدا فلانک صوتنه عکس صدا ایله مقابله Écho qui répète plusieurs fois کراراً ومراراً عکس ایدن اولنور صدا - On dit figur., qu'un homme est l'écho d'un autre, lorsqu'il répète ce qu'un autre a dit فلان آدم فلانک عکس صداسی مقامنده در

ÉCHOIR. Il se dit des choses qui arrivent par sort ou par cas fortuit *A.* اصابت *P.* افتادن *T.* دوشمک - نصیب اولمق || J'espère que le bon lot lui écherra سهم قسمت اولمق - کندویه - رابح کندویه اصابت ایدهجکن مأمول ایدرم

فلان شئ قسمت اولهجغن Cela lui est échu en partage نصیب اولدی - حصّهسنه اصابت ایلدی Si le cas y échait اول حالک وقوعی تقدیرنده - فرصت دوشر ایسه

Il se dit aussi, du temps préfix auquel on doit faire certaines choses, et de celles qui se doivent faire dans des termes préfix *A.* انقضاء المدة المعیّنة - انقضاء الوعدة - حلول الوعدة *P.* وعدهسی کلمک - وقتی کلمک *T.* وعده تمام شدن Le premier terme échoit à tel jour تقسیط اولنک وعدهسی فلان Cette lettre de change est échue اشبو پولیچه کونده حلول ایدر - وعدهسی حلول ایتمشدر - تمسکنک وعدهسی منقضیدر وعدهسی تمام اولمشدر

Il se dit encore impersonnellement, des peines imposées à ceux qui contreviennent aux lois *A.* اقتضا *P.* لازم افتادن *T.* بوخصوصده جریمه À cela il y échoit amende || لازم کلمک Il n'y échoit aucune peine afflictive لازم کلور بردرلو عقوبت الیمه لازم کلمز

ÉCHU. *A.* مصاب *P.* افتاده *T.* دوشمش *A.* منقضی *P.* کلمش *T.* بتمامی رسیده

ÉCHOPPE. Petite boutique qui ordinairement est en appentis, et adossée contre une muraille *T.* قولتوق دکّانی

ÉCHOUER. Donner sur un écueil, sur un bas-fond. Il se dit des vaisseaux *A.* ابسار المرکب *P.* کشتی ابسار السفینة - کمی اوتورمق *T.* نشستن || Le vaisseau échoua sur un banc de sable قوملرده اوتوردی - سفینه رمال اوزرنده نشست ایلدی

Il signifie aussi, se briser *A.* تکسّر - انحطام *P.* شکسته شدن فرقتین *T.* پارهلنمک || La frégate échoua contre un rocher - سفینهسی قیا اوزرنده دوجار تکسّر وانحطام اولمشدر Nous échouâmes sur un tel banc پارهلنمشدر - دوجار شکست اولمشدر Il est aussi actif کمیمز فلان قومسالک اوزرنده پارهلندی *T.* قرهیه دوشورمک - کمیسی قرهیه اوتورتمق Ce pilote échoua son vaisseau قولاوز سفینهسی قرهیه دوشردی Il a mieux voulu s'échouer que de se laisser prendre ید اعدایه گرفتار اولمقدن ایسه سفینهنک قرهیه دوشرمسنی اولی Il nous échoua par malice دوشرمسنی ترجیح ایلدی - عدّ ایلدی کمیسی خیانة قرهیه دوشردی

Il signifie figur., ne pas réussir à ce qu'on a entrepris *A.* عدم النجاح والظفر - عدم الحصول المرام - تخسّر - خیبت *T.* بناکامی ماندن - نا مراد شدن - نا کام شدن *P.*

بو محلّده توقّف ایتمیوب کبرق الخاطف غایب ونا بدید
La gloire du برق خاطف کبی کلوب کچدی - اولدی
monde passe comme un éclair اقبال دنیا مثال برق خاطف
شمشک آیدنلغی کبی کلوب کچر - زایل ومنعدم اولور

ÉCLAIRAGE. Action d'éclairer une ville, une maison *A.* اضائة
P. روشنسازئ خانه - روشنسازئ شهر *T.* بلده‌نك وقوناغك آیدنامه‌سی || Il en coûte tant par
an pour l'éclairage de Paris پارسده اضائهٔ بلده مادّه‌سنك
مصرفی سنده‌ده شو قدره بالغ اولور

ÉCLAIRCIR. Rendre clair ce qui est sombre *A.* تجلیة - تصفیة
P. آچمق - جلا ویرمك *T.* روشن کردن - روشنایی دادن
|| Le vent a éclairci le temps هبوب ریح تصفیهٔ هوایی موجب
Cela sert à éclaircir la vue روزکار هوایی آچدی - اولدی
à éclaircir فلان شئ بصرك صفوت وانجلاسنه مدار اولور
Éclaircir des armes la voix صدایه باعث نقا وصفوت اولور
Il y a de سلاحك پاسنی آچمق - سلاحه جلا ویرمك
certaines choses qui servent à éclaircir le teint بعض شیلر وار
در که رنگ رویه بادئ روشنایی وصفوت اولور
Et rendre moins épais *A.* امها - ترقیق *P.* آبی کردن *T.*
|| Éclaircir un sirop رقی ترقیق - صولو ایتمك - یوفقه‌لتمق
ایتمك

Et rendre moins serré *A* ایراث التخلخل *P.* متخلخل
سیرکلمك پیدا ایتدرمك - آره‌سنی سیرکلندرمك *T.* کردن
|| Éclaircir un bataillon بر بلوك عسکرك آره‌سنی سیرکلندرمك
Le canon a fort éclairci les rangs ضرب طوب ایله صفوف
En termes - سیرکلندی - عسکریه‌نك آره‌سی متخلخل اولدی
de Teinturier, c'est diminuer le foncé de la couleur d'une étoffe
On dit figur., Il a bien éclairci son bien, *T.* رنکی آچمق -
pour dire, qu'il en a mangé une bonne partie مالنی هب
ایوجه یوفقه‌لتدی

Il signifie aussi, rendre évident *A.* توضیح - ایضاح - کشف
P. بیان کردن *T.* خارجه چیقارمق - تفصیح -
|| Cet auteur éc- بللو ایتمك - بلورتمك - آچیغه چیقارمق
laircit bien des vérités بو مؤلّف نیچه حقایق احوالی کشف
Éclaircir un fait واقعه‌یی کشف وایضاح ایتمك وایضاح ایدر
Le temps éclaircit la vérité وقت وزمان واقع حالی خارجه
Éclaircir une question, une matière مسئله‌یی اخراج ایدر
On dit, Éclaircir un doute, - ومادّه‌یی کشف وبیان ایتمك

|| N'entreprenez pas cette affaire, شاپه اوتورمق - بجرمامك
vous y échouerez بو مادّه‌یه تصدّی ایتمه دوچار خیبت
انجاح مرامه موفق اولدمیه جغك - وخسران اوله جغك ظاهر در
Ce genre d'écrire est fort difficile, il y a peu de gens درکار در
qui n'y échouent بو مقوله تحریر وکتابت بغایت دشوار
اولمغله تصدّی ایدنلردن وافر کمسنه حصول مرامه ظفر یاب
نا کام ونا مراد - وافر کمسنه‌لر شاپه اوتورلر - اوله‌مزلر
Cette affaire a échoué بو مصلحت نتیجه پذیر حصول قالورلر
Ses desseins بجریله‌مدی - حصول پذیر اوله‌مدی - اوله‌مدی
échouèrent کشتئ آمالی نشستهٔ ریگسار خسران وخیبت
کشتئ آمالی صدمه زدهٔ خسران وخیبت اولمشدر - اولمشدر

ÉCHOUÉ. *A.* متکسّر *P.* شکست *T.* اوتورمش
بناکامی - ناکام *P.* خائب - خاسر *A.* قره‌یه دوشمش -
|| Un vaisseau échoué شاپه اوتورمش - بجرلمامش *T.* مانده
Un projet échoué مقارن نجاح وظفر قره‌یه اوتورمش کمی
بجریله‌مامش تدبیر - اوله‌مامش بر تدبیر

ÉCIMER. V. Étêter.

ÉCLABOUSSER. Faire rejaillir de la boue sur quelqu'un *A.*
P. رمی الرشاش الردغة *T.* گل افشاندن بر زیفوس
|| Un laquais qui galopait à cheval چامور صچراتمق - آتمق
m'a tout éclaboussé آت ایله سکردن بر خدمتکار اوزرمه
زیفوس آتدی

ÉCLABOUSSÉ. *A.* مرتدغ برشاش الردغة *T.* زیفوسلنمش

ÉCLABOUSSURE. Boue que l'on fait rejaillir sur quelqu'un *A.*
|| چامور سرپندیسی - زیفوس *T.* گلپاره *P.* رشاش الردغة
Votre manteau est plein d'éclaboussures قسودك بسبتون
بسبتون مرتدغ وگل آلود در - زیفوسلندی

ÉCLAIR. Éclat de lumière subit. Il se dit particulièrement d'une flamme qui s'élance tout-à-coup dans l'air *A.* برق pl.
P. بروق - درخش *T.* شمشك - بخنونه || Il a fait toute la
nuit de grands éclairs بو کیجه برقان بروق تا بصباح متمادی
صباحه - ومضان بروق تا بسحر متمادی اولدی - اولدی
Je ne voyais qu'à la lueur des éclairs قدر شمشك چاقدی
- انجق لمعان برق ایله تمییز اشباح ایده بیلور ایدم
شمشك آیدنلغی ایله - تابش برق ایله کوره بیلور ایدم
کورر ایدم

On dit figur., Passer comme un éclair, pour dire, passer vite || Il ne s'est point arrêté ici, il a passé comme un éclair

une difficulté, pour dire, les résoudre *A.* دفع - حلّ الشبهة مشكلی *T.* دفع الاشكال - حلّ المشكل - الشكّ والاشتباه سوكمك - Et éclaircir quelqu'un, pour dire, l'instruire d'une vérité, d'une chose dont il doutait *A.* تبيين الحقيقة - *T.* از حقيقب حال آگاه كردن *P.* كشف الحقيقة الحال حقيقتی آكلاتمق || Je doute de cette nouvelle, je veux m'en éclaircir بو خبرده شبهه‌م اولمغله حقيقتك استكشافی حقيقتنه تحصيل اطّلاع ويقين - تحقيقنی استرم - مطلوبمدر بو ماده‌نك Il faut s'éclaircir sur cette affaire ايتمك استرم بو ماده‌ده حقيقت حالك استكشافی - تحقيقی اقتضا ايدر لازمدر

ÉCLAIRCI. *A.* بللو *T.* آشكار *P.* عيان - منكشف - واضح *A.* آگاهی *P.* متبيّن - متحقق *A.* سوكلمش *T.* واشده *P.* منحلّ بللو اولمش - بيلنمش *T.* پذيرفته

ÉCLAIRCISSEMENT. Explication d'une chose obscure *A.* حلّ آچلش - سوكلش *T.* گشايش *P.* كشف - عقدهٔ d'un doute بر شبهه‌نك حلّ وكشفی d'une difficulté Je n'entendais pas ce passage, mais vous m'en avez donné l'éclaircissement بو فقره‌نك مشكلك حلّی - اشكالك حلّی معناسنی فهمندن عجزم ظاهر ايكن سن كشف وحلّ ايلدك

Et une explication que l'on demande à un homme, pour savoir s'il a dit ou fait telle chose *A.* شرح الحال *P.* بيان كيفيّت حالك بيانی *T.* چگونگیٔ حال || Tirer un éclaircissement شرح حالی تحصيل ايتمك Demander un éclaircissement شرح حالی استعلام واستفسار ايتمك Donner un éclaircissement چگونگیٔ - كيفيّت حالك شرحنی ايتمك En venir à un éclaircissement شرح حال حالی بيان ايتمك Avoir un éclaircissement avec quelqu'un شرح صددينه كلمك ايضاح حاله دائر - حاله دائر مذاكره ومباحثه‌يه قيام ايتمك مذاكره‌يه مبادرت ايتمك

ÉCLAIRE. Plante qu'on appelle autrement Chélidoine. Il y en a de deux espèces, La grande *A.* بقلة الخطاطيف حشيشة - La petite *T.* قرلنعج اوتی - زرجوپه - زرده‌چاو *P.* الخطّاف *T.* رهبان جامه‌سی

ÉCLAIRER. Faire des éclairs *A.* تساطع البرق - ومضان - رخشيدن *P.* التماع - الاحة البرق - لمعان البرق - برقان *T.* شمشك يلدرامق - شمشك چاقمق || Il n'a fait qu'éclairer toute la nuit بروقك التماعی تا بسحر منقطع

تساطع والتماع بروق ختام ليله قدر متمادی - اولمش دكلدر اولدی

ÉCLAIRER. Illuminer, répandre de la clarté *A.* اضائة - تنوير ضيا پاشيدن - درخشيدن - تابيدن *P.* تضيئة - نشر الضيا - آيدنلق ويرمك *T.* روشن ساختن - || Le soleil éclaire la terre شمس تابان روی زمينه نشر نور وضيا ايدر Ce flambeau éclaire toute la chambre بو مشعله حجره‌يی جملهٔ اضائه تاب قمر رهين زوال La lune n'éclairait plus وتنوير ايدر قمرك تابش وضياسی زايل ونا پيدا ايدی - اولمشيدی Le soleil éclaire - Et figur. Donner de la clarté à l'esprit || Cette lecture lui a bien éclairé l'esprit - بو كتابك مطالعه‌سی روشنايی بخش ديدهٔ جاندر Seigneur, éclairez mon entendement سبب روشنايیٔ بصر بصيرتدر قوّهٔ - يا ربّ بصر بصيرتمه احسان نور وضيا ايله مدركه‌می مستنير وضيادار ايله

Il signifie aussi, épier, observer *A.* تجسّس الحال *P.* حالی آراشدرمق *T.* پژوهيدن حال || vous allez dans un monde où vous serez éclairé de près واردينگك محلّده كافهٔ - حركات وسكناتكی تجسّسدن خالی اولميه‌جقلر در Les Grands doivent bien prendre garde à tout ce qu'ils disent, à tout ce qu'ils font, car tout le monde les éclaire واردينگك محلّ تجسّس حالكه دقت اولنه‌جق بير در شرفای قوم مطمح انظار عالم اولدقلرينه مبنی كافهٔ اقوال وافعاللرنده Quand un homme est suspect, on lui donne quelqu'un pour l'éclairer, pour éclairer ses actions احتراز اوزره اولملو درلر بر آدم مظنون اولنجه احوال واقوالنی تجسّس ايچون يانه جاسوس تعيين اولنور

Il signifie, au neutre, apporter de la lumière *T.* موم كوسترمك || Éclairez à monsieur فلانه موم كوستر

Et étinceler, pétiller *A.* تلالؤ - تشعشع - درخشيدن *P.* الاحة - پارلدامق *T.* پرتو افشاندن - پرتو ريختن - تابيدن - || Les yeux des chats éclairent pendant la nuit كديلنگ كوزی ظلمت ليلده تلالؤ وتشعشع ايدر

ÉCLAIRÉ. *A.* منوّر - منير - مستنير - مضیٔ *P.* روشن - درخشان ضيادار - پر فروغ - تابناك - || Escalier bien éclairé ضيادار بر نردبان - كثير الضيا بر نردبان

Il se dit figur. d'une personne qui a beaucoup de connaissances *A.* منجّد - ذو عقل المنير *P.* نظرباز - حقايق آشنا -

بو خاتونك *T.* پارلقلق ‖ Cette femme a beaucoup d'éclat
لهجه وسیماسنده ـ چهره‌سنده زهرت ونضارت چوقدر Le coloris de ce tableau a beaucoup d'éclat بو تصویرك الوانسنده
رونق ونضارت چوقدر Le style de ce discours a de l'éclat, de la magnificence بو نطقك سبك وعباره‌سنده هم عظمت
بو مقاله‌نك ـ وهم لطافت ونضارت وار در

Il signifie aussi, gloire, splendeur, magnificence *A.* كوكبة

نشر Action d'éclat ‖ پارلقلق ـ اولولق *T.* فر وشكوه ـ دبدبه *P.*
پرتو ریز ـ مؤثر فر وشكوهی موجب اولدجق عمل جلیل
شهرت اولدجق اعمال جلیله‌دن بر عمل Cela a répandu un grand éclat sur sa famille بو كیفیت كندو خاندانی حقنه
مستلزم فروشكوه عظیم اولمشدر ـ وسیلهٔ دبدبه وشهرت اولمشدر
مؤثر جلیله‌نك L'éclat de ses belles actions موفق اولدیغی
فروغ وشكوهی Il n'aime pas l'éclat ni la pompe بادیٔ فروغ
اولدجق حالاتندن واسباب دبدبه واحتشامدن حظ ایتمز
كوكبهٔ عظیمه ایله سرای همایونه Il parut avec éclat à la Cour
مصحوباً بالكوكبه سرای همایونده جهره نمای ظهور ـ كلدی
بر Être ébloui par l'éclat des grandeurs et des richesses ایلدی
كمسنه‌نك بصر بصیرتی پرتو مال واقبالدن خیره‌ناك اولمق

Il se dit aussi des sons, et signifie, grand bruit *A.* زمزمة ـ
طراق ـ تراك *P.* ارتجاس ـ هزیز ـ سطع ـ طرّاقة
زمزمهٔ Un éclat de tonnerre ‖ كورلمه ـ جاتردی *T.* كفاند ـ
كوك كورلمه‌سی ـ ارتجاس سما ـ رعد

On dit aussi, Un éclat de voix *A.* صرخة *P.* ولوله *T.*
Un grand éclat de voix ‖ شماطه ـ كورلدی ـ پاتردی
Et figur. ‖ سس كورلدیسی ـ صرخهٔ عظیمه ـ ولولهٔ عظیم
Cette action a fait éclat, grand éclat, pour dire, qu'elle a fait du bruit ـ ولوله انداز چار اقطار جهان اولمش بر اثر جلیلدر
صیت وشهرتی ولوله انداز مسامع جهانیان اولمش بر
ـ آفاقگیر عالم اولمش برامر جلیل الاشتهار در ـ كیفیتدر
كورلدیسی ـ شماطه‌سی عیوقه جیقمش بر مادّه در

Il signifie aussi, rumeur, scandale *A.* قیل وقال *P.* گفتگو
Cette affaire fait beaucoup d'éclat ‖ صیزلدی *T.* بو مصلحت
C'est un emporté, il est à craindre qu'il ne fasse un éclat mal à propos قیل وقال عظیمه بادی اولمشدر غضوب برآدمدر
برگونه ـ نا بجا برگونه صیزلدی قوپاره‌جغی خوف اولنور
Craindre l'éclat گفتگودن صیزلدیسه باعث اولدجغی
Il faut assoupir cette affaire صیزلدیدن ـ احتراز ایتمك

‖ معلوماتی جوق ـ ذهنی پارلاق *T.* روشنضمیر
C'est un homme fort éclairé مهبط انوار معارف ومعلومات اولمش
ذهنی پارلاق ـ ذهن تابناك صاحبی بر ذات پر كمالاتدر
مطرح انوار دانش ومعلومات اولمش ـ برمرد حقایقداندر
Esprit ذهن درّاك صاحبی بر ذات منجّد كثیر التجاربدر
fort éclairé عقل آگاه پر انتباه ـ ضمیر منیر معارف سمیر

On dit, qu'une maison, qu'un jardin sont fort éclairés, pour dire, qu'on y est exposé à la vue de tout le monde معرض
آچیقده در ـ نظرگاه ناسدر ـ عامّهٔ انظار در

ÉCLAIREUR. Terme de guerre. Celui qui va à la découverte
A. نفیضة ـ شیفة *T.* انجه چرقدجی

ÉCLANCHE. V. Gigot.

ÉCLAT. La pièce d'un morceau de bois qui est brisé, rompu en long *A.* مطیر pl. كسارة العود ـ دقاق العود ـ مطیّرات
T. پنیوش هیزم ـ چوبپاره ـ هیزمپاره *P.* pl. كسارات العود
آغاج پارجه‌سی ـ آغاج قیرنتیسی ‖ On a fendu cette bûche
par éclats بو كتوك مطیّراً یارلمشدر Les lances des deux chevaliers volèrent en éclats بو ایكی یكتلرك مزراقلری پاره
پاره اولدرق هوایه پران اولمشدر Il fut blessé d'un éclat de lance مزراق كساره‌سی ضربندن مجروح اولدی

Il se dit aussi des pierres, de la brique, des bombes, des grenades *A.* كسارة pl. كسارات *P.* پاره ـ ریزه *T.* ـ اوفانتی
پارچه ـ قیرنتی ‖ Le canon donnant dans la muraille, fit voler des éclats كلّه‌نك دیوار اوزرینه ضربندن نیچه سنگریزه‌لر
Un éclat de pierre le blessa au visage برسنگپاره پران اولدی
Il fut blessé d'un éclat de bombe, d'un éclat de grenade ضربندن چهره‌سی زخمدار اولدی
منشقّ اولمش خمپره كساره‌سی
جاتلامش خمپره قیرنتیسی ـ ضربندن مجروح وداغدار اولدی ضربندن

Éclat. Lueur brillante *A.* شعشعة ـ نور ـ تلالؤ ـ لمعان *P.* تابش
ـ پارلدی *T.* رخشندگی ـ رونق ـ فروغ ـ پرتو ـ تاب ـ
On ne saurait soutenir l'éclat du soleil شمسك پارلایمش ‖
Ces pierres ont bien de l'éclat شعشعه‌سنه كوز تحمّل ایده‌مز
L'éclat متلالی ودرخشاندر ـ اشبو جواهر متشعشع وپرتوناكدر
L'éclat du teint des yeux كوزك فری ـ فروغ چشم ـ نور عین
آب وتاب روی ـ فروغ زنگ روی ـ نور لون وجه des
پارلدیسی ـ فر وفروغی ـ ازهارك تلالوئی fleurs
Figur. *A.* زهورت ـ زهرت ـ نضارت *P.* آب وتاب ـ فر

مدیده‌دنبرو بینلرنده منافرت مکنونه درکار ایسه ده بغض هنوز - وعداوتلری جلیاً وعلانیةً هنوز ظهور ایتمش دکلدر Il faut empêcher que la division qui اشکاره چیقمش دکلدر est dans cette famille n'éclate بو خاندانک ایچنده اولان - شقاق ومباینتک علانیةً ظهوریني منع ایتمک لازمدر Sa colère a éclaté خارجه اخراجنی تجویز ایتمامله در Cette trame, تبیّن ایلدی - غضب وانفعالی ظاهره چیقدی ourdie depuis si long-temps, vient enfin d'éclater زمان مدیده‌دنبرو زیر پردهٔ خفاده مستور اولان فتنه وفساد بو دفعه چهره زیر خاکستر خفاده مستور - نمای ظهور وبروز اولمشدر اولان آتش تیز خیز فساد عاقبتکار فضای بروزده علو گیر بوره‌لی L'orage est près d'éclater اشتعال واستیقاد اولمشدر بوره‌یک ظهور - آمادهٔ اهتزامدر - روزکار آمادهٔ بروز در Cette dernière phrase - قریب الظهور در - ووقوعی قریبدر se dit aussi au figuré تندباد فلاکت آمادهٔ ظهور در

On dit, qu'une personne éclate, pour dire, qu'elle montre son ressentiment à découvert et avec force *A.* تنفّط *P.* غرمیدن *T.* فیرلمق || Ce fut pour lors qu'il éclata تنفّطه اول وقتده اول وقتده فیرلدی - مبادرت ایلدی

Il signifie aussi, briller, frapper les yeux *A.* التماع - لمعه افشاندن - پرتو انداختن - تابیدن *P.* تشعشع - شعشعه پاشیدن - درخشیدن *T.* پارلدامق || L'or et les pierreries éclatent ذهب - ذهب وجواهرده التماع وتوهّج وار در Il n'y a point پارلدایجیدر - وجواهر شعشعه پاش ودرخشاندر de pierreries qui éclatent plus que le diamant الماس جمیع - En ce sens, il se dit جواهردن زیاده متوهّج ولمعه فشاندر figur. de l'esprit, de la gloire etc. || Son nom, sa gloire éclatent par tout le monde پرتو نام وشانی شعشعه پاش جار فروغ شان واقبالی منتشر آفاقدر - اقطار جهاندر

ÉCLATÉ. *A.* متطایر - متفتّت - کفانیده *P.* تراکیده *T.* گورلمش. غریو یده - تندیده *P.* مرتجس - متهزّم *A.* پاره‌لنمش خارجه اخراج اولنمش *T.* آشکار شده *P.* ظاهر - متبیّن *A.* متشعشع - متوهّج - ملتمع *A.* میدانه چیقمش - آچیغه چیقمش - *P.* پارلدامش *T.* شعشعه پاش - تابیده

ÉCLECTIQUE. Il se dit des philosophes qui choisissent les opinions les plus vraisemblables *A.* فیلسوف متنقّد - حکیم متنقّد

ÉCLECTISME. Philosophie éclectique *A.* حکمت الاهل الانتقاد

ÉCLEGME. Médicament pectoral qu'on fait sucer aux malades

pour éviter l'éclat, pour prévenir l'éclat صیزلدیسی ظهورندن Il devait s'épargner احترازاً بو مادّه‌یی تسکین ایتمک اولیدر l'éclat صیزلدیدن حذر واجتناب ایتملو ایدی

On dit aussi, un éclat de rire *A.* قرقرة - قهقهة *P.* قاه قاه *T.* قرقره || Il lui prit un éclat de rire قهقهه ایله کولمه قهقههٔ عظیمه - شدیده ایله مستغرق ضحک وخنده اولمشدر ایله‌خنده ناک اولمشدر

ÉCLATANT. Qui a de l'éclat *A.* - لامع - مشعشع - متلالی - پرتو ناک - رونقدار - تابناک - تابان *P.* زاهر - لمّاح *T.* شعشعه پاش || Pierres éclatantes پارلاق - پارلدایجی Couleurs éclatantes جواهررونقدار وتابناک - جواهر متلالئه Lumière éclatante ضیای مشعشع پارلاق رنکلر - الوان زاهره پارلدایجی ایشق -

On dit figur., Services éclatants خدمات - خدمات جلیله Malheurs éclatants متواتر السنهٔ انام جسیمهٔ عمیم الاشتهار Vertu éclatante صلاح حال اوله‌جق مصایب وآفات ساطعه جلیل الاشتهار

ÉCLATER. Se briser par éclats *A.* - انخراع - تطایر - انطیار *T.* پاره‌لنمک || La bombe éclata تراکیدن - کفانیدن *P.* تفتّت en tombant - خمپره حین هبوطنده متفتّت ومتطایر اولدی پاره‌لندی - دوشدکده پاره پاره اولدی

Et faire un grand bruit *A.* ارتجاس - اهتزام - تهزّم *P.* گورلمک *T.* غریو یدن - تندیدن || Le tonnerre vient d'éclater کوک کورلدی - سحاب اهتزام ایلدی

On dit figur., Éclater, S'éclater de rire *A.* استغراق - انزاق - بایله‌رق کولمک *T.* قاه قاه زدن *P.* فی الضحک. قهقهه ایله کولمک

On dit aussi, Éclater en injures, en invectives, en reproches فوران متهوّرانه - دیگ غضب ایله شتم ودشنامه ابتدار ایتمک بردن بره پارلایی ویرمک - لعن ونفرینه ابتدار ایتمک Éclater contre une injustice بردن بره پارلیوب ویرشدرمک - مظهر ظلم وستم اولدیغندن اجهار صوت تظلّم واشتکا شدّت جور وظلمدن ولوله انداز تظلّم وشکایت اولمق - ایتمک

Il se dit aussi, de ce qui vient tout d'un coup à la connaissance de tout le monde *A.* علانیةً - ظهور - تبیّن - تبرّز - بروز آشکاره‌یه - خارجه اخراج اولنمق *T.* آشکار شدن *P.* ظهور || Ils se haïssaient میدانه چیقمق - آچیغه چیقمق - چیقمق il y a long-temps, mais leur inimitié n'avait pas éclaté مدّت

لعوقات .pl لعوق .A

ÉCLIPSE. Privation passagère de lumière dans quelqu'un des corps célestes. Éclipse du Soleil *A.* کسوف الشمس *P.* Éclipse de la lune *A.* کون طوتلمسی *T.* گرفتگیٔ آفتاب Éclipse *P.* خسوف القمر *P.* آی طوتلمسی *T.* گرفتگیٔ ماه Éclipse partielle کسوف نا تمام - کسوف جزئی - کسوف ناقص Éclipse totale کسوف تامّ - کسوف کامل Prédire les éclipses کسوفات وخسوفاتک وقتنی مقدّم خبر ویرمک Rectifier la chronologie par les éclipses تواریخ وقوعاتی ظهوره کلمش کسوفات وخسوفاتک وقتلری حسابیله تصحیح ایتمک

On dit, figur. qu'un homme a fait une éclipse, pour dire, qu'il a disparu tout d'un coup *A.* ناگهان *P.* صار غایباً بغتةً آنسزین غیبوبت ایلدی *T.* نابدید وناپیدا شد

On dit, qu'il n'y a point de gloire éclatante qui ne soit sujette à souffrir de temps en temps quelqu'éclipse جهانده پرتو شعشعه پاش دولت واقبال گاه وبیگاه دوچار کسوف وزوال اولمامق احتمالی محال اندر محالدر

ÉCLIPSER. Intercepter la lumière d'un astre *A.* ستر *P.* قمر شمسی پوشیدن *P.* اورتمک || La lune éclipse le soleil ستر ایدر

Il se dit figur. du mérite, des talens *A.* تطمیس - امحا - محو *P.* نا بدید کردن *T.* بلورسز ایتمک || Corneille éclipsa tous les poètes qui l'avaient précédé فلان شاعر بالجمله شعرای محو وغیب - اسلافک نامنی تطمیس وامحا ایتدردی ایتدردی

S'ÉCLIPSER. Il se dit d'un astre qui souffre éclipse. En parlant du soleil, on emploie les mots *A.* انکساف *P.* خورشید گرفتن Et en parlant de la lune *A.* انخساف کون طوتلمق *T.* شدن *P.* آی طوتلمق *T.* ماه گرفته شدن || Le soleil s'éclipsa commença à s'éclipser à telle heure شمس منکسف اولدی طوتلمغه یوز - شمس فلان ساعتده مایل انکساف اولدی La lune s'éclipse par l'interposition du corps de la terre طوتدی جرم ارضک تخلّلی تقریبیله قمر منخسف اولور جرم ارض آره‌یه معترض اولمغله آی طوتیلور -

Il signifie figur., s'absenter, disparaître *A.* بیدودت - غایب *T.* نا پیدا شدن - نا بدید گشتن *P.* غیبوبت || Il s'éclipsa tout d'un coup *A.* بر شیٔک اثرونشانی قالمامق - اولمق نا بود ونا پیدا - دفعةً غایب ونا بدید اولدی Les biens de ce prodigue se sont éclipsés en peu de temps غیبوبت ایلدی - اولدی بومسرف آدمک مالی زمان یسیر بومسرفک مال ومنالی - ایچنده نا بود ونا پیدا اولدی J'avais mis là des papiers, je ne les retrouve plus, ils se sont éclipsés مدّت قلیله ایچنده هباء منثور اولمشدر بومحلّده بعض اوراق وضع ایتمشیدم بردن بره نا بود ونا پیدا بردن بره غایب اولوب اثر ونشانلری قالمدی - اولدی

ÉCLIPSÉ. *A.* طوتلمش *T.* گرفته *P.* منخسف - منکسف *A.* غایب اولمش *T.* ناپیدا شده - نا بدید گشته *P.* غایب اثرونشانی قالمامش -

ÉCLIPTIQUE. Il se dit de ce qui appartient aux éclipses *A.* خسوفیّ - کسوفیّ

Il est aussi substantif, et signifie, une ligne que le centre du soleil paraît décrire dans sa période annuelle *A.* مدار الشمس *P.* راه آفتاب || Le soleil ne peut être éclipsé que par l'interposition d'un astre qui le rencontre dans l'écliptique, ou fort près de l'écliptique شمسک کسوفی آخر بر کوکبک مدارِ شمس اوزرنده تصادفی یاخود قرب اتصالنده مقارنتیله میانده تخلّل واعتراضندن تحدّث ایدر

ÉCLISSE. Petit bâton que l'on couche le long de la fracture d'un bras, d'une jambe, pour les tenir en état, et faire que les os puissent se reprendre *A.* جبیرة pl. جبایر - *P.* سقیفة - بر Mettre une éclisse || تخته باغ *T.* استخوانبند - تخته بند On n'ôte les éclisses qu'après tant de jours جبیره وضع وتعبیه ایتمک دوچار کسر وشکستگی اولمش استخوانک سقیفه‌سی بر قاچ کوندنصکره رفع اولنور

ÉCLISSER. Mettre des éclisses *A.* تجبیر - وضع الجبیرة - *T.* استخوانبند نهادن *P.* وضع السقیفة تخته باغلمق - تخته باغلنمش

ÉCLISSÉ. *A.* مجبّر *P.* استخوان بسته *T.*

ECLOPPÉ. Qui a quelque incommodité qui rend la marche pénible *A.* مرتهک الاقدام *P.* سستپا *T.* فرسز یوروبشلو

ÉCLORE. Il se dit des animaux qui naissent d'un oeuf *A.* تقوّب - افراخ *P.* از تخم بیرون آمدن *T.* پچه یاوری || Voilà des poussins qui viennent d'éclore یمورطه‌دن چیقمق اشته یمورطه‌دن چیقمش - اشته تقوّب ایدن فراریج La chaleur fait éclore les vers à soie حرارت پلیچلر یاوریلر - پلیچلر

tailler et préparer les ouvrages *A.* لوحة الصناعة *P.* دستگاه *T.* تزكاه

ÉCOINÇON. Nom d'une pierre qui fait l'encoignure de l'embrasure d'une porte, d'une fenêtre *A.* حجر الزاوية *P.* سنگ كوشه طاشی *T.* كوشه

ÉCOLE. Lieu public où l'on enseigne les Langues, les Sciences, etc. *A.* مدرسة pl. مدارس *P.* دار التدريس - دبستان - درس يری - مكتب *T.* درسخانه - On dit figur., On devient souvent sage à l'école du malheur غالب حالده دبستان فلكزدگی ومصيبتده تحصيل عقل وروّيت اولنو كلمشدر Le monde, pour un bon esprit, est la meilleure école de sagesse et de vertu دهر وزمان عقول سديده‌يه كوره اعلای مدارس دهر وزمان - معرفت وكمال واقوای وسائل صلاح حالدر اهل عقل سديد اولنلره كوره استفادهٔ قانون صلاح ودرايت اولدجق بر دار التدريس مثابه‌سنده در

On dit, qu'un cheval a de l'école, pour dire, qu'il est dressé au manége *A.* فرس معلّم - فرس مدرّس *T.* تعليملو آت - باش اوكرنمش آت

École, signifie aussi, les lieux où l'on enseigne la philosophie *A.* مدرسة الحكمة - دار الحكمة *P.* تعليمخانهٔ حكمت *T.* حكمت مدرسه‌سی - Il se dit aussi, de la doctrine de quelques particuliers *A.* مذهب ‖ L'école de Platon افلاطون مذهبی

ÉCOLIER. Enfant qui va à l'école *A.* طالب pl. طلبة *P.* شاكرد *T.* سبقخوان - دبستانی - درسخوان

Il se dit aussi, d'un homme peu habile, peu avancé dans une profession *A.* مبتدی *P.* نو آموز *T.* عجمی - شاكرد ‖ Il est encore écolier هنوز عجميدر - On dit, qu'un tel a fait une faute d'écolier برطفل نوآموزك ايتميه‌جكی خطايی ارتكاب ايتدی

ÉCONDUIRE. Éloigner quelqu'un avec ménagement d'une maison ou d'une société *A.* دفع بالحسن - دفع باللّين *P.* طرد بدفع اللّين حسن صورت - اصول ايله قوغمق *T.* نازكانه بدر كردن ‖ Il s'était introduit dans cette société, il en a été éconduit بو مجلسه رهياب حلول اولمشيكن حسن صورت ايله استشقال - صورت ايله طرد اولندی اولنوب متدفع اولدی

Il se prend aussi pour Refuser avec ménagement à quelqu'un

ياوری - هوا ايپك قوردلرينك افراخنی مستلزمدر چيقارمسنی موجبدر Mettre des oeufs de vers à soie au soleil, afin qu'ils éclosent ايپك قوردلرينی ياوری چيقارمق لاجل الافراخ كونشلك يرده - ايچون كونشه عرض ايتمك وضع ايتمك

Il se dit aussi des fleurs *A.* انكشاف الازهار - تنوير - تحنين *P.* شكفتن *T.* چيچك آچمق ‖ Le soleil fait éclore les fleurs Ces fleurs éclôront bientôt حرارت شمس تنوير اشجاری موجبدر - اشبو ازهار وشكوفه‌لر تيز الدن منكشف اوله‌جقدر آچله‌جقدر

Il se dit figur. en parlant du jour *A.* انفلاق الفجر - طلوع الصبح *P.* سپيده دم پيدا شدن - انفجار الصبح *T.* صباح يری آغارمق - شفق سوكلمك ‖ Le jour vient, commence d'éclore آثار انفلاق فجر سر نمای ظهور اولمقده بياض صبح كنارهٔ افقدن جهره نمای ظهور اولمقده - در صباح يری - سپيده دم هنور ظهور وطلوعه باشلادی - در آغاردی

Il se dit aussi des pensées, des desseins qui commencent à paraître après avoir été cachés quelque temps *A.* ظهور - بروز ‖ ظاهره چيقمق *T.* بديد آمدن - نمايان شدن *P.* تبيّن - Ses desseins éclôront quelque jour مقاصد واغراضی بر كون اولور كه مكمن خفادن جلوه نمای ميدان بروز اوله‌جقدر Son projet était près d'éclore مقاصد مكنونه‌سی آشكاره‌يه چيقه‌جغی دركار در - تصوّرنده اولان ترتيب ونيّت حيّز بروزده رهين تبيّن اولمغه - منكشف وعيان اولمغه قريب ايدی قريب ايدی

ÉCLUSE. Tous les ouvrages de maçonnerie ou de charpenterie que l'on fait pour soutenir les eaux *A.* مسنّات pl. مسنّوات - برغ *P.* نجاف pl. نجفة - سكور pl. سكر - اشذاب pl. شذب ‖ Les écluses sont ruinées صو بندی *T.* خوراب - بندروغ منهدم وخرابدر - سكور ومسنّاتلر مشرف خراب اولمشدر Raccommoder l'écluse صو - مسنّاتی تعمير وترميم ايتمك بنديني تعمير ايلمك

Il se prend aussi pour la porte qui se hausse et se baisse *T.* آصمه قپو

ÉCLUSIER. Celui qui gouverne une écluse *A.* مدير السكر *T.* صو بندی ناظری كتخدای بندروغ

ÉCOFRAI ou ÉCOFROI. Grosse table de plusieurs artisans, pour

خرج ومصرفی یولیله ایتمه T. || Avoir de l'économie
قاعدهٔ اداره وتصرّفه رعایت ایتمک Vivre avec économie
تصرّف واداره ایله کچنمک Il a de l'économie dans sa dépense
مدیرانه مصرف ایدر

On dit aussi, qu'un homme vit avec trop d'économie, pour dire, qu'il vit avec trop d'épargne غایت تقتیر وضنّت ایله قواعد اداره Et que c'est une économie mal entendue کچینور بو - وتصرّفه بو رتبه‌ده رعایت ایتمک تقتیر محضدر ربه‌ده ضنّت سزا دکلدر V. Epargne.

ÉCONOMIQUE. Qui concerne le gouvernement d'une famille A. || خانه‌نک اداره‌سنه متعلّق T. متعلّق بتدبیر المنزل
تدبیر منزله متعلّق اموره حزم واحتیاط Prudence économique
علم تدبیر منزل Science économique - Il est aussi substantif. V. Economie || C'est une règle d'économique aussi bien que de politique بو وجهله حرکت ایتمک هم قواعد تدبیر مدینه وهم ضوابط ادارهٔ ملکک مقتضاسندندر

ÉCONOMIQUEMENT. Avec économie A. بالتصرّف - بالادارة
اداره‌لو - اداره ایله T. متصرّفانه - بخانه داری - مدیرانه P.

ÉCONOMISER. Administrer avec économie A. اعمال بالادارة
مدیرانه بکار بردن P. تنظیم بالتصرّف - تنظیم بالادارة - اداره‌لو کورمک || Il a bien économisé les revenus de cette terre بو ضیعه‌نک وارداتنی لایقی اوزره اداره ایلدی

Économisé. A. منتظم بالادارة P. مدیرانه بکار برده T.
قاعدهٔ حسن || Des revenus bien économisés اداره‌لو کورلمش
اداره‌یه موافق صورت ایله اعمال اولنمش واردات ومحصولات
تصرّف واداره - متصرّفانه اداره اولنمش واردات وحاصلات -
ایله نظام بولمش واردات

ÉCOPE. Espèce de pelle creuse à rebords, dont on se sert pour vider l'eau des bateaux A. مغرفة P. چمچه T. چامچاق

ÉCOPERCHE. Machine qui sert à élever des pierres, des fardeaux A. مربعة P. بار خیز T. یوک قالدره‌جق آلت

ÉCORCE. Partie qui envelloppe l'arbre extérieurement A. قشر
pl. قشور - قشارة - لحاء - قرافة P. پوست T. قبوق || La première, la grosse écorce قشر خارج - قبوغی دیش La seconde, la petite écorce لحاء داخل - قبوغی ایچ Cet arbre a l'écorce tendre, déliée بو آغاجک قرافه‌سی ملایم ورقیقدر La filasse est l'écorce du chanvre دوزیلور قشاره‌سندن تل کتان - On dit, L'écorce de certains fruits, pour dire, leur enveloppe A.

ce qu'il demande A. ایجاء بالحسن P. نازکانه دفع کردن - نازکانه دریغ کردن T. بر تقریب باشدن صاومق || Je lui avais fait une prière, mais j'ai été éconduit کندویه رجا ایلدم بنی برتقریب باشدن صاودی - انجق نازکانه دریغ ایلدی

ÉCONOMAT. Administration des revenus d'un bénéfice ecclésiastique pendant la vacance A. نظارة الزعامات المحلولة || Il jouit des revenus de ce bénéfice par économat فلان زعامتک En vertu وارداتندن محلولاته نظارتی تقریبیله تمتّع ایدر de ses lettres d'économat یدنده موجود نظارت محلولات براتی موجبنجه تمتّع ایدر - Et le bureau établi pour l'administration des bénéfices vacans T. محلولات نظارتی - محلولات قلمی قلمی

ÉCONOME. Qui sait épargner la dépense A. اهل - متصرّف
خرج ومصرفی یولیله کورن T. خانه دار P. الادارة والتصرّف
Et celui qui a soiu de la conduite d'un ménage A. امین
المصرف P. مصرفدار خانه T. وکیلخرج - Et celui qui est nommé par le Roi pour administrer les revenus d'un évêché A. کهیه T. کارساز P. امنا pl. امین

ÉCONOMIE. La règle qu'on apporte dans la conduite d'un ménage A. تدبیر المنزل T. خانه اداره‌سی || Entendre l'économie علم تدبیر منزله واقف اولمق

Il se dit aussi, de l'ordre par lequel un corps politique subsiste principalement A. علم التدبیر - علم التدبیر الملک
المدینة || Économie politique تدبیر مدنی C'est renverser toute l'économie d'un État بو کیفیّت ملک ودولتک تدبیر مدنیه‌سی شیرازه‌سنی اخلال ایدر مقوله‌دندر

On appelle Économie rurale, l'administration des biens de la campagne A. تدبیر القراء والضیاع

Économie, se dit aussi de l'harmonie qui est entre les différentes parties du corps physique A. انتظام المحال P.
نظام - دوزن T. شیرازهٔ نظام || Le déréglement des humeurs trouble toute l'économie du corps humain اخلاطک سیاق طبیعیلرندن خروجی بدن انسانک شیرازهٔ نظامنی کلّیاً اخلال ایدر

Il se dit aussi, de la disposition d'un dessin, d'un discours A. دیزی T. ترتیب - نسق

Il se dit aussi, du prudent et bon emploi d'un revenu, d'un bien A. تدبیر الدخل والخرج P. تصرّف - ادارة - خانه‌داری

ذوات ليمون Écorce de citron || قبوق .T پوست .P ذوات ليمون قشاره‌سی - ليمون قبوغی -

التحا - لحو - تقشير .P ÉCORCER. Ôter l'écorce .A قبوغی صويمق .T پوست بر كندن || On écorce le bois en Mai, parce que la sève qui est alors fort abondante, facilite la séparation de l'écorce مايس آينده آغاجلره بوللق ايله صو يورر موسمی اولوب اول حالت قشرك آغاجدن التحاسنه وسيلهٔ سهولت اولمغله موسم مذكوره تقشير اشجار امرينه مبادرت اولنو كلمشدر

قبوغی .T پوست بركنده .P ملحو - مقشور .A ÉCORCÉ. صويلمش

تسليخ - سلخ .A ÉCORCHER. Dépouiller un animal de sa peau هنجيدن .T دری يوزمك .P اسحات الجلد - Écorcher un boeuf دريسنی يوزمك - صغرك دريسنی تسليخ ايتمك - جلدينی اسحات وتسليخ ايتمك -

Il signifie aussi, emporter, ôter une partie de la peau d'un animal ou de l'écorce d'un arbre تسحيج - سحج .A خريش .P Les charrettes en passant ont écorché cet arbre || قبوغی ودری‌يی صيرمق .T زدن مرور ايدن عربه‌لر آغاج اوزرينه تسحيج ايلديلر - قبوغنی صيرديلر - طوقنوب قبوغنی

On dit d'une viande, d'une boisson qui est rude au palais, à la gorge, qu'elle les écorche طماغی ياخود بوغازی تخديش - طرمالر - ايدر - Et d'une voix aigre, d'une méchante musique, que cela écorche les oreilles تخديش سمع ايدر

Il signifie figur., exiger beaucoup plus qu'il ne faut pour des droits, salaires ou marchandises دری‌يی سوكمك .T || Ce greffier écorche les plaideurs بو محكمه كاتبی خلقك دريسنی Ce marchand est raisonnable, il n'écorche pas le monde سوكر بو بازركان اهل انصافدندر خلقك دريسنی سوكمك قيدنده دكلدر

On dit, Il faut tondre les brebis, et non pas les écorcher, pour dire, que les princes ne doivent pas trop charger les peuples قيونك توينی قيرقمق كركدر يوخسه دريسنی سوكملو دكلدر

هنجيده .T دريسی يوزلمش .A مسلوخ .P ÉCORCHÉ. مستحج .P خريش زده .T دريسی صيرلمش

مسلخة .P ÉCORCHERIE. Lieu où l'on écorche les bêtes .A سلخخانه .T سيالخانه

ÉCORCHEUR. Celui qui écorche les bêtes .A سلّاخ .P پوست دری يوزيجی .T بركن

ÉCORCHURE. Enlèvement superficiel de la peau en quelque partie du corps d'un animal .A سحج .P خراش .T دری صيرنديسی || Je me suis fait une petite écorchure à la jambe بجاغمده سحج جزئی پيدا اولدی بجاغمده جزئيجه بر - دری صيرنديسی واقع اولدی

ÉCORE. Escarpement d'une côte .A صوح الساحل .P شيب قيه‌ك ديك شيولكی .T لب دريا

ÉCORNER. Rompre une corne .A كسر القرن .P سرو شكستن .T بوصغرك بوينوزی Ce boeuf fut écorné || بوينوز قيرمق قيرلمشدر

Il se dit aussi des choses qui ont des angles .A كسر الزاوية - كوشه‌يی كسمك .T كوشه بريدن .P قطع الزاوية - Écorner un bastion, une table بر طابيه‌نك وبر سفره‌نك - كوشه‌لرينی كسمك - Et figur. Écorner une chose, pour dire, la diminuer .A قصر - قصه‌لتمق .T كم كردن .P تنقيص - فلانك ملكنی اكسلتمك || On a écorné sa terre, son autorité ونفوذ وحكومتنی قصر ايلديلر

ÉCORNIFLER. Chercher à manger aux dépens d'autrui .A طعام طال قاوقلغی .T كاسه ليسی كردن .P رشن - تطفّل ايتمك

ÉCORNIFLERIE. Action d'écornifler .A رشون - طفيليّت .P طعام طال قاوقلعی .T مفت خواری - كاسه ليسی

ÉCORNIFLEUR. Qui écornifle .A كاسه ليس .P راشن - طفيلیّ طعام طال قاوغی .T مفت خوار -

ÉCOSSER. Tirer de la cosse .A سلب القلافة - سلب السنف .P از پوست برهنه ساختن .T قپچوغی - قپچوغی صويمق صيرمق

ÉCOT. La quote-part que doit chaque personne pour un repas commun .A حصّة الموازفة - نهد - بداد .P بهرهٔ مصرف .T رفنه - عارفانه پايی || J'ai payé mon écot, payez le vôtre بكا عائد اولان حصّهٔ موازفه‌يی ادا ايلدم سن دخی ادا ايله

Il signifie aussi, la compagnie des personnes qui mangent ensemble .A جمعيّت الاهل الموازفة .T رفنه‌جی جمعيّتی || Il y a trois écots dans le jardin باغچه‌ده اوچ عدد اهل موازفه جمعيّتلری وار در

Et un tronc d'arbre où il reste encore des bouts de branches coupées *A.* كربة pl. كرب *T.* اومچه كتوكى

ÉCOUFLE. Nom vulgaire du Milan. V. Milan.

ÉCOULEMENT. Mouvement d'un fluide qui passe ou qui s'échappe d'un lieu où il était ramassé *A.* انصباب - فيضان *P.* فيضان || L'écoulement des eaux دوكلش *T.* ريزش - ريزيدگى des humeurs انصباب اخلاط Écoulement des corpuscules qui s'exhalent des corps اجسامدن ساطع اولان ذرّاتك فيضانى - Figur. || Écoulement de lumière فيضان نور وضيا Écoulemens de la grâce فيضان توفيق ربّانى

ÉCOULER. Couler hors de quelque endroit *A.* انسفاح - سفحان *T.* روان شدن - ريزيدن - ژوشيدن *P.* سيلان - جريان - بوشانوب دوكلمك - دوكلمك - آقمق || Le torrent s'est écoulé سيل منسفح اولدى Faire écouler l'eau اجراى ما ايتمك Quand l'eau sera écoulée صويى آقتمق - اسالهٔ ما ايتمك - L'eau s'écoule ما منسفح مانك حين سفحان وسيلانده Le vin s'écoule du tonneau خمر فوجى ايچندن انسفاح اولور شراب فوجيدن آقر - ايدر

On dit figur., Le temps s'écoule, pour dire, qu'il passe وقتلر وقتلر مرور وگذار ايدر - مانند آب روان سريع الجريان در L'argent s'écoule, c'est-à-dire, se dissipe درهم ودينار مثال La presse s'écoule, c'est-à-dire, diminue زحام ناس آقوب شيوبشور - On dit aussi, Le temps est écoulé, pour dire, que le temps préfix est écoulé وعده وقت معيّن كچدى - مرور ايلدى

ÉCOURTER. Couper trop court *A.* حفّ - تنقيص القدّ *P.* - ديبدن قيرقمق *T.* از ته بريدن - كوته كردن - كوتهيدن Écourter des cheveux حف شعر بوينى كسمك - قصّه لتمق Écourter un manteau قپودك صاچى ديبدن قيرقمق - ايتمك بوينى كسمك - قدّينى تنقيص ايتمك

On dit, Écourter un chien, un cheval, pour dire, leur couper la queue et les oreilles *A.* ابتار الاذناب والآذان - ابتار *P.* قولاق وقويرق كسمك *T.* دم وگوش بريدن

ÉCOUTE. Lieu où l'on écoute sans être vu *A.* مكمن التسمّع *P.* نيوشگاه *T.* قولاق طوتوب دكليه جك ير - On dit figur., Être aux écoutes, pour dire, être attentif à remarquer ce qui se passera dans une affaire, afin d'en tirer ses avantages *A.* حوالة السمع الدقّة - حوالة السمع التجسّس *P.* چشم وگوش

كوز قولاق اولمق *T.* داشتن

ÉCOUTER. Prêter l'oreille pour entendre *A.* تسمّع - استماع *T.* ديكلمك *P.* گوش كردن - شنويدن - نيوشيدن - شنيدن || Ne parlez pas si haut, on nous écoute صوت بلند ايله تكلّم ايلمه صحبتمز استراق Il était à la porte pour écouter ce qu'on disait ايشيديلور - Lorsqu'on veut appeler quelqu'un, on lui dit, Écoutez كلام ايچون قپو ديبنده طوروب قولاق اورر ايدى بنى ديكله

Il signifie aussi, donner audience à quelqu'un *A.* اعطاء الرخصة *T.* سويلتمك || On le renvoya sans l'écouter رخصت كلام ويرلمكسزين كيرويه فلانى سويلتميه رك اعاده ايتدرديلر - اعاده ايتدرلدى

Et donner quelque croyance ou quelque consentement à ce qu'un homme propose, ou prendre plaisir à l'entendre *A.* اصغا - امالة السمع - توجيه السمع القبول - حوالة السمع الالتفات - القبول *P.* گوش التفات دادن *T.* قولاق ويرمك || Il parla d'accommodement, mais il ne fut pas écouté صلحاً نظام ويرلمسنى مصالحه - سويلدى لكن كلامى رهين اصغا وقبول اولنمدى - ايله رابطه ويرلمسنى تكليف ايلدى لكن مسموع اولمدى Écouter la voix, les inspirations de Dieu لكن كلامنه حوالهٔ سمع التفات اولنمدى جانب باريدن صدور ايدن ندايه والهامات الهيّه يه امالهٔ گوش اذعان ايتمك

On dit figur., Écouter la raison, pour dire, se rendre à la raison *T.* حكم حقّه رضا داده - حكم حقّه تبعيّت ايتمك Écouter la voix de la nature حكم حقّه حوالهٔ سمع رضا وتسليميّت ايتمك - اولمق حكم طبيعته گردندادهٔ رضا وتسليميّت N'écouter que sa colère, que sa passion بر كمسنه قلبنه اولمق مستولى اولان غيظ وغضبك ومرض نفسانينك حكمندن ماعدا بر درلو كلامه حوالهٔ سمع التفات ايتمامك

On dit, qu'un homme s'écoute trop, pour dire, qu'il a trop d'attention à ce qui se passe en lui par rapport à sa santé نفسنى كندويى كوزدر - كوزدر

Écouté. *A.* مسموع *P.* شنيده *T.* ايشدلمش

ÉCOUTEUX. Il se dit d'un cheval distrait par les objets qui le frappent *A.* نفور *P.* رمان *T.* اوركمك

ÈCOUTILLE. Sorte d'ouverture dans le tillac d'un vaisseau pour y descendre ou en tirer les gros fardeaux *T.* انبار آغزى - انبار قپوسى -

ÉCOUVILLON. Vieux linge attaché à un long bâton, avec quoi on nettoye le four lorsqu'on veut enfourner le pain, ou avec quoi l'on nettoye le canon *A.* مطردة *P.* رفته ران *T.* سلکی

ÉCOUVILLONNER. Se servir de l'écouvillon *A.* کسح بالمطردة *P.* رفته ران زدن *T.* سلکی ایله سلکمک

Écouvillonné. *A.* مکسوح بالمطردة *P.* رفته ران زده *T.* سلکیلنمش

ECPHRACTIQUE. Il se dit des remèdes qui débouchent les vaisseaux, les conduits *A.* مفتّح السدّة *P.* سدّه گشا *T.* سدّه یی طاغدیجی

ÉCRAN.. Meuble dont on se sert pour se garantir de l'ardeur du feu *A.* سترة الکانون *P.* پردهٔ تنور *T.* اوجاق پرده سی

ÉCRASER. Aplatir et briser par le poids de quelque chose *A.* خرد مرد کردن - سائیدن *P.* دهک - دکّ - ترضیض - رضّ *T.* ازمک || La poutre tomba, et lui écrasa la tête دیرک هدم اولنوب فلانک باشنی رضّ ودهک Il fut écrasé sous la ruine d'un bâtiment بنا هدم اولنور ایکن آلتنده مرضوض ومندهک Écraser des groseilles, du verjus فرنک اوزمی واوزوم قوروغنی دهک وترضیض ازمک - ایتمک

Figur., Écraser quelqu'un, c'est le ruiner برآدمی مضمحلّ وخراب ایتمک

Écrasé. خرد - خرد مرد *P.* مندهک - مدکوک - مرضوض ازلمش *T.* وخش

Il signifie figur., trop aplati, trop bas, trop court *A.* افطح - مصفّح *P.* پهین *T.* یاپوان - باصق - یصتم || Il a le nez écrasé افطح الانفدر Le comble de cette maison n'a point de grâce, il est trop écrasé بومنزلک چاتیسی بغایت مصفّح اورتوسی - پک یاپوان اولمغله - اولمغله حسنی یوقدر - On dit aussi, Taille écrasée, pour dire, une taille trop courte et enfoncée *A.* قدّ دمیم *P.* یصتم چلیم *T.* بالای خرده

ÉCRÊMER. Enlever la crême de dessus le lait *A.* اخذ الرغوة *T.* سودک قیمغنی آلمق *P.* سرشیر بردن - تزبّد -

On dit figur. Écrêmer une affaire, pour dire, en tirer tout ce qu'il y a de meilleur *A.* احتیاز - اخذ الرغاوة - اخذ النقاوة - اخذ الزبدة *T.* قیمغی آلمق || Il a écrêmé cette affaire بو مصلحتک ایچندن نقاوه وخلاصه یی آلدی Il a écrêmé cette bibliothèque بو مصلحتک فیمغنی آلدی - بو کتابخانه نک زبده سنی آلدی Il a écrêmé la cargaison de ce vaisseau رغاوه سنی اخذ ایتدی بو سفینه حموله سنک نقاوه سنی اخذ ایلدی

Écrêmé || Du lait écrêmé *A.* لبن مسلوب الرغوة *P.* سرشیرش Une affaire écrêmée قیمغی آلنمش سود *T.* برده نقاوه سی آلنمش مصلحت

ÉCRÊTER. Enlever la crête, le sommet d'un ouvrage, tel qu'une muraille, une palissade *A.* سلب الغما *P.* بامرا بر گرفتن *T.* طامی قوپارمق - طامی اوچورمق

ÉCREVISSE. Animal du genre des crustacés *A.* سرطان *P.* خرچنک *T.* ینکج || Écrevisse de mer سرطان بحری

On appelle, Yeux d'écrevisse, certaines petites pierres qui se trouvent dans les écrevisses *A.* عین السرطان *P.* سنگ سبوبه - Et le signe de l'écrevisse ou Le cancer, un des signes du Zodiaque *A.* برج السرطان

s'ÉCRIER. Faire un grand cri *A.* اعلاء الصوت - تصرّخ - تصیّح *P.* رفع الصوت - نعره کشیدن - بانگ زدن - صرخه زدن || باغرمق - حیقرمق *T.* فریاد انگیختن - فریاد کردن - Quand il vit cet homme venir à lui l'épée nue, il s'écria فلانی یدنده سیف مسلول ایله اوزرینه کلدیکنی لدی المشاهده رفع صوته ابتدار ایلدی - صیحه وفریاده مباشرت ایلدی Il s'écria de douleur شدّت وجعدن صیحه وفریاده مباشرت L'orateur au milieu de sa narration s'écria... خاطب ایلدی اثنای خطبده اعلای صوت ایلدی

ÉCRILLE. Clôture de clayonnage, pratiquée dans un étang, pour empêcher le poisson d'en sortir *A.* حایط مسفّط فی برکة *P.* لادزر ماهیدان *T.* بالق کولنده سپددن السماک اورلمش دیوار.

ÉCRIN. Petit coffre où l'on met des bagues, etc. *A.* درج *P.* صندوقة الحلیّات - المجوهرات *T.* سندوقچهٔ جواهر مجوهرات صندیغی

ÉCRIRE. Tracer, figurer des lettres *A.* اکتتاب - کتب *T.* نوشتن *P.* تزبیر - خطّ - تسطیر - تنمیق - ترقیم - تحریر || Il sait écrire یازمق بیلور - کتابته مقتدر در Il passe sa vie à écrire مدّت عمرینی کتابت ایله مرور ایدر Maître à écrire خطّاط - یازو خواجه سی Enseigner à écrire

خوش صحبت وقبیح الکتابه برآدمدر - وسوء نمیقه اربابندندر Tous ceux qui écrivent bien حسن کتابته موفق اولمش جمیع محرّرین - On dit figur., que la destinée des hommes est écrite au Ciel ارزاق - قسمت عالمیان لوح تقدیرده مسطور در Et - مقسومهٔ افراد بنی آدم لوح تقدیرده محرّر ومرتسمدر qu'une chose est écrite au Ciel فلان شئ لوح ازلده مسطوردر

On dit, qu'une chose a été écrite au courant de la plume, pour dire, qu'on n'y a pas mis beaucoup de temps, de réflexion قلمدن بویلجه - سبق قلم ایله تحریر اولنمش بر مادّه در سرعت قلم ایله نقش صحیفه - چیقی ویرمش مادّه در اولمش مادّه در

On dit aussi, Il est écrit, pour dire, il est décidé || Il est écrit que je ne gagnerai jamais ابدی فائده ایدهمیدجکم بنم ایچون ابدی فائدهٔ قسمت اولهمیدجغی - یازیلو در یازیلو در - Et ce qui est écrit est écrit, pour dire, qu'on ne veut rien changer à ce qu'on a résolu یازیلان یازلدی

Il signifie aussi, marquer || Son malheur est écrit sur son visage, sur son front - معکوسیّت بختی ناصیهٔ حالنده مرتسمدر آثار نکبت وبد بختی چهرهسنده نمایان وبدیدار در Il porte sa condamnation écrite sur son front مستحقّ عقوبت اولدیغی لوحهٔ جبیننده یازیلو در Les rides ont écrit son âge sur son front عدد سنّی صحیفهٔ جبیننده ارقام چین وشکن ایله مرتسم ومحرّر در

Écrit. *A.* مکتوب - نوشته *P.* کشیدهٔ - نوشته - مسطور - محرّر یازیلو - یازلمش *T.* سلک املا

ÉCRIT. Ce qui est écrit sur le papier *A.* رقیمة - زبیرة - ورقة محرّرة - نمیقات pl. ورقة *P.* نوشته *T.* کاغد || Quel écrit est-ce là? بو نه کونه نمیقه در Il tira un écrit de sa poche بر - جیبندن بر ورقه چیقاردی کاغد چیقاردی

Il se dit aussi d'un acte portant promesse, convention *A.* سند *T.* پیغوننامه *P.* سندات pl. - سند pl. وثایق pl. || Il est homme de mauvaise foi, il plaide contre son écrit بد عهد بر آدمدر کندو سندینه مخالف دعوایه سلوک ایدر Vous ne pouvez me le nier, j'en ai votre écrit انکاره مجالک یوقدر زیرا سندک حالا یدمده موجود در

On dit, Remontrances par écrit, pour dire, remontrances raisonnées *A.* اعتراضات معقولة - Et procès par écrit, un procès

یازو اوکرتمک - تعلیم خطّ ایتمک - تعلیم کتابت ایتمک Écrivez cela sur une feuille de papier dans votre journal بو مادّهیی احوال روزمرّهیی اشارت ایلدیکک جریدهنک بر امضا - امضاسنی یازمق Écrire son nom صحیفهسنده قید ایله Les anciens écrivaient sur des tablettes enduites de cire ایتمک امم سالفه مشمّع صحیفهلر اوزرده یازو یازرلر ایدی Écrire avec un crayon, avec du charbon قورشون قلم وکمور Écrire sur la muraille دیوار اوزرنده نقش ایله یازمق وتحریر ایتمک

Il se dit aussi de la manière d'orthographier *T.* املا ایتمک || Comment écrivez-vous un tel mot? فلان کلمهیی نه وجهله املا ایدرسک

Il signifie aussi, écrire des lettres missives *A.* تحریر المکتوب *P.* تألیف - انشا *T.* کاغد یازمق نامه نوشتن *P.* تحریر النمیقة - Je lui ai écrit deux ou trois fois, il ne me fait point de réponse ایکی اوچ دفعه طرفنه مکتوب تحریر اولنمشیکن بر درلو جوابی ظهور ایتمدی Je lui ai écrit toutes les nouvelles حوادثک جملهسنی با مکتوب طرفنه تحریر وانها ایلدم Écrire des lettres de recommandation توصیهیی حاوی مکتوبلر توصیه نامهلر تحریر ایتمک - توصیه مکتوبلری یازمق - یازمق

Il signifie en termes de Pratique, mettre par écrit ses raisons, pour défendre sa cause *T.* دعوایی ثبت - دعوایی قلمه آلمق صحیفهٔ بیان ایتمک

Et s'engager par écrit *T.* تحریراً تعهّد ایتمک || Il ne suffit pas de donner des paroles, il faut écrire قولاً وعد ایتمک کافی دکل تحریراً تعهّد لازمدر

Figur. Composer un ouvrage d'esprit *A.* تألیف - انشا *P.* || یازمق *T.* در سلک تألیف کشیدن - تألیف کردن Écrire en prose نثراً انشا وتألیف ایتمک Écrire en vers نظماً تألیف ایتمک Tous les auteurs qui ont écrit sur cette matière بو مادّهیه دائر تحریک قلم املا ایتمش مؤلّفینک Écrire en Latin عبارهٔ لاتین اوزره تألیف ایتمک Il est savant, mais il ne sait pas écrire فلان کمسنه ارباب علم ومعرفتندر انجق تألیفه مقتدر دکلدر

Il se dit aussi du style || Écrire poliment, nettement, doctement, élégamment لطف ونزاکت وصراحت ونقاحت وعلم وفضیلت وحسن ولطافت ایله تحریر واملا ایتمک Cet homme parle bien, mais il écrit mal فلان کشی حسن ناطقه

qui se juge par rapport, et qui ne se plaide point *A.* تحريراً مرافعة

Et mettre par écrit, rédiger par écrit, pour dire, écrire ce qu'on a lu, ce qu'on a pensé ثبت صحيفهٔ تحرير ايتمك - بونى قلمه آل قلمه آلمق - On dit aussi, Coucher par écrit *T.* بر كاغدده ضبط ايتمك بر ورقه‌ده ثبت وتحرير ايتمك

Écrits, au pluriel, se dit des ouvrages que l'on compose sur quelque matière *A.* pl. تأليفات - تصنيفات *P.* نامها - كتابلر *T.* نوشتها

ÉCRITEAU. Certaines inscriptions qu'on met sur un papier, pour faire connaître quelque chose au public *A.* رقعة الاخبار *P.* خبر نامه *T.* خبر يافته‌سى - يافته || Écriteau de maison à louer خانه‌نك كرايه ويريله‌جكى خبرينى حاوى يافته Il a mis un écriteau pour faire savoir qu'il montre à écrire يازو خواجه‌سى اولديغنى اخبار ايچون بر رقعه ياپشدردى - قپوسنه يافته ياپشدردى

ÉCRITOIRE. Ce qui contient les choses nécessaires à écrire *A.* دوات *P.* خوالسته *T.* دويت || Écritoire d'argent سيم دويت de verre بللور دويت

ÉCRITURE. Caractères écrits *A.* خطّ pl. خطوط *P.* خطّ *T.* خطّى - خطّى محو وتطليس ايتمك || Effacer l'écriture يازو حسن خطّ Belle écriture يازويى سلمك - حكّ ايتمك كوتى يازو - خطّ قبيح Mauvaise écriture كوزل يازو -

Il se dit aussi de la manière de former les caractères *A.* رسم الخطّ || Il a une belle écriture رسم خطّى كوزلدر

En termes de Pratique, Écritures sont les écrits qu'on produit pour défendre sa cause *A.* pl. تقريرلر *T.* تقاريـر || Qui a fait vos écritures? تقريرلرينى كيم قلمه آلدى

L'ÉCRITURE-SAINTE, ou simplement L'Écriture, c'est le Vieux et le Nouveau Testament *A.* كتاب الله pl. كتب الهيّة || Il a cité plusieurs passages de l'Écriture كتب الهيّه سوره‌لرندن بر قاچ سوره‌يى ذكر وايراد ايلدى C'est au pasteur à nous expliquer les Écritures كتب الهيّه‌نك كشف وتفسيرى ماده‌سى انّمه‌نك شاننددر

ÉCRIVAIN. Qui montre à écrire *A.* معلّم الكتابة - خطّاط *P.* يازو خواجه‌سى *T.* خواجهٔ خطّ

Il se dit aussi de ceux qui écrivent bien ou mal *A.* كاتب پناغ - نويسنده *P.* محرّرين pl. محرّر - كتبة pl. كتّاب pl. ايو - اعلا كاتبدر || C'est un bon écrivain يازيجى *T.* دبير - بد نويس بر كاتب - اقبح بر كاتب Méchant écrivain كاتبدر

Il se dit aussi d'un auteur qui compose quelque livre *A.* منشيون pl. منشى - مصنّفين pl. مصنّف - مؤلّفين pl. مؤلّف *P.* كتاب يازان *T.* كتاب نويس || C'est un excellent écrivain مشاهير فائق الاقران بر مؤلّفدر Un fameux écrivain عصر مؤلّفيندن بر مولّف Tous les écrivains du dernier siècle اخيرك كافهٔ مؤلّفينى - Et de celui qui écrit pour le public des lettres, des mémoires, des demandes *A.* محرّر المعروضات *P.* عريضه نويس

ÉCROU. Le trou dans lequel entre la vis en tournant *T.* بورمه دليكى

Il signifie aussi, L'article du registre des emprisonnemens, contenant le jour et la cause pour laquelle on a mis quelqu'un en prison *T.* قيد محبوسيّت || Il faut lever votre écrou et le joindre à votre requête محبوسيّتك قيدينى اخراج ايله عرضحالكه ربط ايتملوسك L'arrêt porte que son écrou sera rayé et biffé محبوسيّتى قيدى حكّ وترقين اولنه‌جغى بيورلديده مندرجدر

ÉCROUELLES. pl. Tumeurs malignes, causées par des humeurs froides *A.* داء الخنازير *P.* ريش خوگ - خوگ *T.* سراجه طوكز باشى - علّتى

ÉCROUER. Écrire sur le registre des emprisonnemens la cause pour laquelle un homme a été mis en prison *A.* تسجيل فى حبسخانه *T.* در دفتر زندان قيد كردن *P.* سجّل المحبس دفترنده قيد ايتمك

Écroué. *A.* مقيّد فى سجلّ المحبس *P.* در دفتر زندان حبسخانه دفترنده قيد اولنمش *T.* قيد شده

ÉCROUES. pl. États ou rôles de la dépense de bouche de la Maison du Roi *A.* دفاتر المطبخ السلطانىّ *P.* اوارهاى آشخانهٔ مطبخ همايون دفترلرى *T.* شهرياری || Les écroues ne sont pas encore signées et arrêtées مطبخ همايون دفترلرى هنوز امضا وتصديق اولنمش دكلدر

ÉCROUIR. Terme d'art. Battre un métal à froid, pour le rendre plus dense *A.* دقّ *P.* كوپيدن *T.* دوكمك

Écroui. *A.* مدقوق *P.* كوپيده *T.* دوكلمش

ÉCROULEMENT. Éboulement, en tout ou en partie, de ter-

res, de murailles, d'édifices mal soutenus *A.* هيلان *P.* فروهلش *T.* چوكمه - چوكش || L'écroulement d'une partie de la muraille بر طرفی چوكمه‌سی - ديوارك بر طرفی هيلاند ميلی

s'ÉCROULER. Tomber en s'affaissant *A.* انهيال - انقياص *P.* ييقلمق - چوكمك *T.* || Cette maison vint tout d'un coup à s'écrouler بو خانه بردن بره چوكمشدر

ÉCROÛTER. Ôter la croûte *A.* سلب الجلف *P.* خشكك *T.* اتمكك قوريسنی صويمق || Il faut écroûter le pain pour ceux qui n'ont pas de dents معدوم الاسنان اولان كسان ايچون اتمكك قوريسنی صويمق لازمدر

ÉCROÛTÉ. *A.* مسلوب الجلف *P.* خشكش بر آورده *T.* قوريسی صويلمش اتمك.

ÉCRU. On appelle Soie écrue, celle qui n'a point été mise à l'eau bouillante *A.* قزّ *P.* كز خام - ابريشم خام *T.* خام ايپك

ECSARCOME. Terme de Chirurgie. Excroissance charnue. V. Excroissance.

ECTROPION. Terme de Médecine. Renversement de la paupière inférieure *A.* شتر - انقلاب الجفن الاسفل *P.* واژگونئ پلك *T.* آلت كوز قپاغنك دوركلكی زير

ECTYLOTIQUE. Remède propre à consumer les callosités et les durillons *A.* اكّال الثّولول *P.* آژخ خور *T.* سكل آشندريجی

ECTYPE. Copie, empreinte d'une médaille, d'un cachet. V. Empreinte.

ÉCU. Espèce de bouclier que les cavaliers portaient autrefois *A.* حجفة - Il se prend aussi pour la figure de ce bouclier, sur lequel se peignent les armoiries *T.* نشان لوحه‌سی

ÉCUBIER. Trou de l'avant du vaisseau, par lequel on fait passer le câble pour mouiller *A.* فرجة الجمل *P.* گذرگاه *T.* ريسمان قومنه مازغالی

ÉCUEIL. Rocher dans la mer *A.* حشفة pl. حشاف - آب *P.* دبور pl. دبر - اتان الصحل - جباجب pl. جبجبة *T.* دكز ايچنده‌كی قيا - شاب || Dangereux écueil مخاطره‌لو شاب - حشفهٔ خطر ناك Naviguer sur une mer pleine d'écueils حشاف وجباجب كثيره ايله مملو بر شابلری وقيالری چوق بر دكزده - دريا ده سفر ايتمك Ce vaisseau s'est brisé contre un écueil بو كمی بر حشفه اوزرينه مصادمه برله شكست اولدی Ce port est fermé par des écueils بو ليمانك آغزی وافر شابلر وقيالر ايله مسدود در - Il se dit figur. des choses dangereuses pour l'honneur, la fortune, la réputation etc. || Tout le monde est plein d'écueils عالم حشاف كثيره‌يی مشتمل بر دريای پر خطر Il faut éviter cela comme un écueil où les plus avisés font naufrage مثاليدر بو بر حشفهٔ خطرناكدر كه اوزرينه تجارب احوالده يد طولا صاحبی اولان حذاق دقايقشناسانك كشتیٔ آمالری تصادمدن بری اولميوب شكست ومنكسر اولو كلديكنه بناء آندن حذر ومجانبت لازمدر

ÉCUELLE. Pièce de vaisselle qui sert à mettre du potage, du bouillon *A.* جفنة pl. جفنات - قصعة pl. قصاع - كأس pl. كئوس *P.* كاسه *T.* چوربا طاسی - چوربا چناغی - قواطه || Écuelle couverte قپاقلو چوربا طاسی - جفنهٔ مطبّقه Écuelle à oreilles قولبلو چوربا چناغی - جفنهٔ ذات العروتين Au pluriel, il se prend pour toute sorte de vaisselles *A.* اجناس *T.* قاب قچاق الاوانی

On dit proverb., Celui qui s'attend à l'écuelle d'autrui dîne mal, pour dire, qu'on ne doit guères compter sur les autres *T.* ايلك چورباسنی بكليان قارنی طويورمز

ÉCUELLÉE. Plein une écuelle *A.* ملء الجفنة *P.* يك كاسه *T.* بر طاس طلوسی

ÉCUISSER. Faire éclater un arbre en l'abattant *A.* تشقيق *P.* چاتلتمق *T.* تراكانيدن

Écuissé. *A.* منشقّ *P.* تراكيده *T.* چاتلامش

ÉCUME. Espèce de mousse qui se forme et qui surnage sur l'eau *A.* زبد *P.* كف *T.* كپوك || L'écume de la mer زبد كف - زبد امواج L'écume des flots دريانك كپوكی - بحر طالغه‌لرك كپوكی - امواج دريا

Il se dit aussi d'une chose qui bout sur le feu *A.* طفاوة - جفالة - طفاحة *P.* سرجوش *T.* كپوك || L'écume d'un pot qui bout سرجوش ديگ - قدرده غليان ايدن شيئك طفاوه‌سی تنجره‌ده قينايان شيئك كپوكی -

Et de la bave de quelques animaux *A.* روال *P.* كف دهن *T.* حيوانك آغزی كپوكی || L'écume du cheval روال چارپا - En ce sens, il se dit aussi des hommes qui sont en colère *A.* زبيبة *P.* كف دهان *T.* آغز كپوكی || Quand cet homme est en colère, l'écume lui sort de la bouche فلان آدم اسب

ـ حال غضبنده آغزندن نشر زبيبهٔ عنف وشدّت ايدر فلان آدمك ديگ غضبى فورانده آغزى تزبّب ايدر آغزى تزبّدايدر ـ آغزى كپوكلنور ـ

Il se dit aussi de la sueur qui s'amasse sur le corps du cheval *A.* صحار *P.* خوى اسب *T.* آتك تڑى

ÉCUMER. Jeter de l'écume *A.* كف زدن *P.* ازباد ـ تزبّد *T.* كپورمك ‖ La mer écume دكز كپورر ـ دريا تزبّد ايدر Ce vin écume بو شراب تزبّد ايدر

Il se dit aussi du cheval *A.* القاء الروال *P.* از دهن كف آت كپورمك *T.* افشاندن

Et de l'homme *A.* از دهن كف افشاندن *P.* تزبّب ـ تزبّد *T.* آغز كپورمك ‖ Cet homme écume de colère بو آدم حدّت فرط غضبندن كف افشان غيظ وكينه ـ غضبدن تزبّب ايدر شدّت غضبندن آغزى كپورر ـ اولور

Il signifie aussi, ôter l'écume de ce qui bout sur le feu *A.* اخذ الطفاوة ـ اطّفاح *P.* سرجوش بر گرفتن *T.* كوكپى آلمق ‖ Écumer le pot تنجره نك كپوكنى آلمق Écumer du sucre طفاوه سنى آلمق ـ شكرى اطّفاح ايتمك

On dit figur. d'un écornifleur, qu'il va écumer les marmites *A.* لحس القصعات *P.* كاسه ليسى كردن *T.* قاب يلامق

Écumer, signifie figur., prendre çà et là *A.* تلقط *P.* اينجا اوتهدن برودن ديويشورمك *T.* وآنجا بر گرفتن

On dit aussi, Écumer un héritage, un livre, pour dire, y prendre ce quil y a de meilleur *A.* اخذ الزبدة ـ اخذ الرغاوة *P.* قيمغنى آلمق *T.* سرشير بر گرفتن

Écumer les mers, les côtes. C'est exercer la piraterie *A.* قطع الطريق فى البحر *P.* بدريا رهزنى كردن *T.* ازباندىدلك ـ ايتمك دكزده حراميلك

Écumé. *A.* مزبّد *P.* كفناك *T.* كپوكلنمش ـ مطفّح *A.* مسلوب الطفاوة *P.* سرجوش بر گرفته *T.* كپوكى آلنمش

ÉCUMEUR DE MARMITE. Écornifleur *A.* لحّاس القصعات *P.* كاسه ليس *T.* قاپلرى يلاييجى V. Écornifleur.

Écumeur de mer. V. Pirate.

ÉCUMEUX. Qui jette de l'écume *A.* كف طافى ـ مزبّد *P.* امواج كپوريجى ـ كپوك آتيجى *T.* افشان Flots écumeux دهان كپوريجى طالغه لر ـ كف افشان Bouche écumeuse كف افشان

ÉCUMOIRE. Ustensile de cuisine qui sert à écumer *A.* مطفحة *P.* كفگير *T.* كپچه ‖ Écumoire d'argent كفگير سيمين كمش كپچه

ÉCURER. Nettoyer de la vaisselle, ou autres ustensiles de même nature *A.* تمسيح الاوانى ـ تطهير الاوانى *P.* ظرفرا پاك كردن *T.* قاپلرى سيلمك ‖ Écurer des chaudrons ثلّ البئر *A.* قويى تميزلمك On dit aussi, Écurer un puits ـ قزغانلرى سيلمك *T.* چاهرا پاكيزه كردن *P.* تطهير البئر ـ سيلنمش

Écuré. *A.* مطهّر ـ ممسوح *P.* پاك كرده *T.*

ÉCUREUIL. Espèce d'animal *P.* سنجاب موش پرنده ـ وروره *T.*

ÉCURIE. Lieu destiné à loger les chevaux *A.* اصطبل *P.* آخور *T.* ستوردان ـ اصطبل همايون ‖ Les écuries du Roi بو آتلرى آخوره خاصّ آخور ـ Mettez ces chevaux à l'écurie وضع ايله

Et train, équipage qui comprend écuyers, pages, carrosses, chevaux, etc. d'un grand seigneur *T.* آخور طاقمى ‖ L'écurie du prince est partie بكك آخورى طاقمى عزيمت ايلدى Ce seigneur a toujours une magnifique écurie بو آغانك آخورى طاقمى دائما عنوانلو ودبدبه لودر

ÉCUSSON. Écu d'armoiries. V. Écu. ـ Il se dit, en termes de Jardinage, d'une manière de greffer *A.* حروق *T.* قلم آشى

ÉCUSSONNER. V. Greffer.

ÉCUYER. Celui qui a l'intendance de l'écurie d'un seigneur *A.* امين الاصطبل *P.* كتخداى آخور *T.* آخور كهيه سى ـ Le grand écuyer du Roi *A.* امين الاصطبل السلطانىّ *P.* مير آخور اوّل ـ *T.* مير آخور شهريارى بيوك امرخور

Écuyer, signifie aussi, celui qui enseigne à monter à cheval, qui dresse les chevaux au manége *A.* رايض *P.* سلحشور *T.* سلاخور ‖ Les écuyers du Roi خاصّه سلحشوران

Écuyer de main. Celui qui donne la main au Roi, pour monter en voiture *P.* ركابدار شهريارى *T.* ركابدار آغا

ÉDEN. Nom donné au Paradis terreste *A.* عدن

ÉDENTER. User, rompre les dents d'une scie, d'un peigne *A.* كسر الاسنان *P.* دندان شكستن *T.* ديش قيرمق

Édenté. *A.* منكسر الاسنان *P.* شكسته دندان *T.* ديشى قيرق

On dit, Une vieille édentée, pour dire, une vieille qui n'a plus de dents *A.* لطّا ـ مدرودة الاسنان ـ مثلولة الفم *P.* ريخته دندان *T.* بر عجوزهٔ مثلولة ‖ C'est une vieille édentée ديشى دوكلمش

بنا ـ بنیاد کردن P. انشا ـ ابنا ـ بنا ÉDIFIER. Bâtir A.
بر عبادتخانه انشا Édifier un temple || یاپمق T. کردن
بر سرای بنا ایتمک un palais ایتدرمک

آباد P. اعمار On s'en sert figur., pour l'opposer à Détruire A.
اعمار ایده‌جکنه Il détruit, au lieu d'édifier || یاپمق T. کردن
هدم وتخریب ایدر Vous êtes envoyé pour édifier, et non
سنك اول طرفه مأمور یتمك اعمار واصلاحدر pas pour détruire
یوخسه هدم وتخریب دکلدر

Il signifie aussi, porter à la vertu par l'exemple ou par le
ارشاد ـ اشراب الصلاح ـ تذریب فی الخیر discours A.
فرهنگی بخشیدن P. سوق الی الخیر بالعبرة ـ الی الخیر
نفس قرینه اشراب Édifier le prochain || خیره داداندرمق T.
قلوب اتباع وخدمتکارانه Édifier ses domestiques صلاح ایتمک
کندو اعمالنی مأخذ عبرت ایدرك قلوب کافهٔ Édifier tout le monde par son exemple
عباده اشراب عفت وصلاح ایتمک Cet homme prêche d'une
فلان کشی قلوب سامعینه اشراب خیر manière qui édifie
وصلاح ایده‌جك صورت ایله وعظ ایدر Sa vie, ses actions,
ses paroles, son air même et sa démarche, tout prêche, tout
صورت عیش وزندگانیسی وافعال واقوالی بلکه édifie en lui
سیما وجهره‌سی وحرکات وسکناتی قلوب ناسه اشراب
خیر وصلاحی موجب اولور احوالدندر

Et satisfaire par son procédé, donner bonne opinion de soi
T. نیك اندیشی افزانیدن P. تأیید الحسن الظن A.
فکرلری یاپمق La conduite qu'il a tenue dans cette affaire m'édifie ||
بو خصوصده اتخاذ ایلدیکی سلوك ورفتار extrêmement
حقنه حسن ظنمی تأیید ایدر

ÉDIFIÉ. Touché A. متدرّب فی لخیر P. فرهنگی پذیرفته
T. خیره دادانمش

On dit, Mal édifié, pour dire, scandalisé A. مرتاب الخاطر
T. خاطرینه القای ریب وخدشه اولمش

ÉDIT. Loi, ordonnance du souverain A. حکم pl. ـ احکام
حکم Édit du prince || بیورق T. فرمان P. اوامر pl. امر
اعلان امر ایتمك ـ نشر امر ایتمك Publier un édit پادشاهی
Renouveler un édit تجدید امر ایتمك

ÉDITEUR. On donne ce nom à un homme qui veut bien pren-
dre le soin de publier les ouvrages d'un autre T. برکمسنه نك
Les Bénédictins || تألیفنی طبع ونشر ایلمکی درعهده ایدن

دیشی دوکلمش بر قوجه قاریدر ـ الفمدر

ÉDIFIANT. Qui porte à la vertu par l'exemple ou par le dis-
cours A. مصلح الاخلاق ـ مصلح النفس ـ مرشد الی الصلاح
مسوّق ـ موجب العبرة للخیر ـ موجب الاصلاح النفس ـ
الی الخیر P. فرهنگی بخشیدن T. اوصلیلق اوکردیجی Cela
est édifiant بو کیفیّت خیر وصلاحه مسوّقدر Il mène une vie
édifiante مرشد خیر وصلاح اولهجق مسلك عوامّ پسند ایله
خیروصلاحه وسیلهٔ عبرت اولهجق سلوك وحرکت ـ کچینور
C'est un livre très-édifiant ایدر
Il a fait un وارشاده وسیله اولور بر کتاب کثیر الفوائد در
sermon fort édifiant زیاده‌سیله مرشد صلاح اولهجق بر موعظه
Cela n'est guères édifiant آوردهٔ زبان نطق وبیان ایلدی
Rien بو کیفیّت اولقدر مرشد صلاح اولهجق شئ دکلدر
n'est plus édifiant que cela اصلاح اخلاق اولهجق بوندن
اقوا بر حالت یوقدر

ÉDIFICATEUR. Celui qui élève un édifice A. بانی P. کرداد گر
T. یاپو یاپیجی کرداد پرداز ـ

ÉDIFICATION. Action de bâtir A. عمارت ـ بنا P. کرداد
T. یاپو پردازی || L'édification du temple de Jérusalem fut ré-
servée à Salomon هیکل قدس شریفك بنا وعمارتی حضرت
سلیمانك وقتنه مرهون ایدی

Il se dit figur. des sentimens de vertu que l'on inspire par
l'exemple ou par le discours A. سوق الی الصلاح ـ عبرة للخیر
T. اوصلیلغه داداندرمه P. فرهنگ بخشایی عبرة للصلاح ـ
Cela est de peu d'édification بو کیفیّتده || خیره داداندرمه ـ
de خیر وصلاحه وسیلهٔ عبرت اولهجق مادّه بغایت آز در
grande édification بو کیفیّت کلّی مرتبه موجب عبرت صلاح
Faire des choses pour la groire de Dieu, اولهجق احوالدندر
et pour l'édification du prochain تمجید عظمت جناب ربّ
العالمین وبالعبره اصلاح نفس قرینی مستلزم اولهجق
Prêcher avec édification خیره وسیلهٔ افعال واعمالده بولنمق
عبرت اولهجق وجهله وعظ ایتمك

ÉDIFICE. Bâtiment A. بنا pl. ابنیة ـ عمارت pl. عمارات
Grand édifice || یاپو T. بر آورده ـ کدواره ـ کرداد P. بنای
Les édifices publics جسیم ـ بکلك عمارتلر ـ عمارات میریّه
Élever un édifice بر بنا رفع واعلا ایتمك بکلك بنالر
Construire un édifice بر عمارت بنیاد وانشا ایتمك
La structure d'un édifice بر عمارتك صورت ترکیبی

ont été les éditeurs des ouvrages de tous les Pères de l'Église ائمهٔ کرام تألیفاتنک طبع ونشرینی درعهده ایدنلر فلان طریقتنک رهبانیدر

ÉDITION. Ce mot est relatif au nombre de fois que l'on a imprimé un ouvrage *T.* بردفعهده بصلمش تألیفک نسخدلری عددی

Il se dit aussi, de la manière dont un ouvrage est imprimé *T.* بصمهنک رسم وصورتی || Une belle édition بصمهنک لطیف واحسن صورتی une édition fautive بصمهنک سقیم صورت سقیمه ایله بصلمش کتاب - ومخطّیٔ رسم وصورتی

ÉDUCATION. Il se dit des soins que l'on prend pour élever les enfans et les jeunes gens *A.* تأدیب *P.* ادب - فرهنگی *T.* اوکرتمه - تربیه || Bonne éducation حسن تربیه Mauvaise éducation تربیهٔ ردیّه Prendre soin de l'éducation des enfans - تأدیب اولاد بابنده بذل نقدینهٔ اقدام ایتمک La bonne éducation تربیهٔ اطفال خصوصنده اهتمام ایتمک rectifie le mauvais naturel حسن تربیه سوء خلقی اصلاح ایدر - On dit, Il n'a nulle éducation, pour dire, il est incivil حلیهٔ مایهٔ حسن - حسن تربیه وتأدیبدن عاری بر آدمدر تربیهدن کلّیاً بی بهره بر آدمدر

ÉFAUFILER. Tirer la soie d'un ruban ou d'un bout d'étoffe *A.* زابرة *P.* رشته کشیدن *T.* تل چیقارمق

ÉFFAÇABLE. Qui peut être effacé *A.* ممکن المحو *P.* ممکن الطموس - التطلیس یوق اوله بیلور *T.* نا بود کردنی بلورسز اوله بیلور -

EFFACER. Ôter l'image, les couleurs, l'empreinte de quelque chose *A.* محو - اطماس - ازالة - امحا - نسخ - تطلیس *P.* نا پیدا کردن - نا بود کردن - بی اثر ونشان || Il faut effacer deux lignes d'écriture خطّک ایکی سطرینی فرسودن - کردن *T.* سلمک - بوزمق - بلورسز ایتمک Effacez ces mots-là بو الفاظی امحا وتطلیس ایله Le temps a effacé les couleurs de ce tableau مرور زمان ایله بو تصویرک بلورسز اولدی - الوانی محو اولدی

On dit aussi, Effacer la mémoire ذکرینی محو وازاله ایتمک Effacer de la mémoire فلان شیئک ذکرینی صحیفهٔ خاطردن امحا ایتمک Les bienfaits sont bientôt effacés de la mémoire des ingrats خیر واحسان نمک بحرام اولان کشینک

خاطرندن آزمان ایچنده کالنقش فی الما منطمس ومحا محو ونا پدید اولور - اولور

Il se dit aussi de la beauté des femmes || Cette femme était belle, mais le temps a effacé sa beauté فلان خاتون مقدم حسنا ایکن وقت وزمان آب وتاب جمالنی جملةً محو وافنا ایلدی Elle avait de belles couleurs, mais la maladie les a effacées رنگ روینک آب وتابی چکدیکی علّت مزاج تقریبیله بی اثر ونشان قالدی

Il se dit figur. des choses morales || Effacer ses péchés par ses larmes لوث معاصی وآثامی آب سرشک پشیمانی ایله امحا وتطلیس ایتمک Ses dernières actions ont effacé la tache de sa vie آخر عمرنده ظهوره کلان اعمال صالحه حین حیاتنده باعث شینی اولمش وصمات عیوبک آخر عمرنده فعله - امحا وانطماسنه علّت مستقلّه اولمشدر کتوردیکی اعمال صالحه جامهٔ حیاتندن وصمات عیوب گذشتهنک محو وازالهسنه وسیله اولمشدر

On dit, qu'un homme a effacé tous ceux qui l'on précédé, pour dire, qu'il a acquis plus de célébrité par sa vertu, par ses talens, par ses belles actions موفق اولدیغی مآثر جلیله ایله اسلاف نام وشان - واجدادینک نام وشانی ازاله وامحا ایلدی Ce général a effacé tous les grands capitanes de son temps اسلافی جریدهٔ ایّامدن محو ونا پیدا ایلدی بو جنرال معاصری اولان مجموع جنکاوران جلادت عنوانک نام وشانی امحا ایلدی - Il se dit aussi de plusieurs autres choses || Cette dame effaça toutes celles qui étaient dans l'assemblée بوخاتونک فروغ حسن وجمالی مجلسده بولنان خواتین سائرهنک پرتو ورونقلرینی امحا ایلدی - Ce seigneur effaça par sa bonne mine et par sa magnificence tous ceux qui parurent à ce carroussel فلانک جهارت وجه وسیما واسباب احتشام اکمل واوفاسی میدان مسابقتده موجود اولنلرک فروغنی جملةً محو ونا پدید ایلدی Ce poète a effacé tous ses contemporains فلان شاعر شعرای معاصرینک نام وشانلرینی کلّیاً محو وابطال ایلدی

EFFACÉ. *A.* ممحا - منطمس - منسوخ *P.* - نا پیدا شده سیلنمش - بلورسز اولمش *T.* بی اثر ونشان مانده - فرسوده - بوزلمش -

EFFAÇURE. Ce qui est effacé *A.* طلس pl. منسوخات

بوزقلق - سیلنتی T. فرسودگی P. || L'effaçure n'empêche pas qu'on ne lise encore quelque chose de ce qui était écrit بو ورقه‌ده اولان منسوخ یر بر مقدارینک قرائتنه مانع بو مکتوب منسوخ Cette lettre est pleine d'effaçures اولدمز یرلر ایله مالامالدر

EFFANER. C'est la même chose qu'effeuiller A. خرط P. برگ یپراق صیرمق T. ریزانیدن V. Effeuiller.

EFFARER. Troubler quelqu'un de manière à ce qu'il paraisse quelque chose de hagard dans sa mine, dans ses yeux A. تمعیر چهره بوزدرمق T. خشم آلود کردانیدن P. الوجه || Qu'a-t-on pu vous dire qui vous ait si fort effaré? بوزدره‌جق قدر نه کلام سویلندیکی وار در

S'EFFARER. A. تمعّر الوجه P. خشم آلود شدن T. چهره بوزلمق

EFFARÉ. A. متمعّر الوجه P. خشم آلود T. چهره‌سی بوزق

EFFAROUCHER. Épouvanter, effrayer A. توحیش P. رمانیدن

T. اورکتمک - وحشتلندرمک || Effaroucher le gibier صیدی توحیش ایتمک

Et rendre moins traitable, dégoûter || Si vous lui faites cette proposition, vous l'effaroucherez بو مادّه‌یی فلانه تکلیف ایده‌جک اولور ایسه‌ک توحیش ایتمش اولورسک C'est un homme qui s'effarouche aisément فلان کشی آز شیدن اورکر - جزئی سبب ایله استیحاش ایدر - توحّش ایدر

EFFAROUCHÉ. A. متوحّش P. رمانیده T. اورکمش

EFFECTIF. Qui est réellement et de fait A. موجود - حقیقیّ T. کرچکدن وار || Une armée de trente mille hommes effectifs حقیقةً موجود اوتوز بیک نفردن عبارت صندیغنده Il a dix mille écus effectifs dans son coffre بر اردو اون بیک غروش موجود اقچه‌سی وار در

On dit, qu'un homme est effectif, pour dire, qu'il fait ce qu'il dit قولنی فعله کتورر بر آدمدر

EFFECTIVEMENT. Réellement A. فی الحقیقة - حقیقةً - کرچکدن T. راست P. بحقیقة الحال - علی التحقیق || Il ne vous conte point de fables, cela est effectivement vrai حقیقت حالده روایتی افسانه قبیلندن اولمیوب فی الحقیقه واقع اولمش حالا تدندر Cela est arrivé effectivement Il prétend avoir droit sur cette terre, et effectivement il a de bons titres حقیقت حالده وقوعه کلمشدر بوارض اوزرینه حقّی اولدیغن ادّعا ایدر فی الحقیقه بو بابده معتبر سندانی وار در Il paraît moins touché qu'il ne l'est effectivement حقیقت حالده متأثّر اولدیغی مرتبه‌دن اقلّ اظهار تأثّر بال ایدر

EFFECTUER. Mettre en exécution A. انجاز - فعلاً اجرا - اجرا T. فعله کتورمک P. بحیّز فعل رسانیدن - بجا آوردن || Il a effectué ses promesses مواعیدینی انجاز ایلدی Ce n'est pas tout que de promettre, il faut effectuer قولاً وعد ایتمک کافی کافی دکل فعلاً دخی - دکل موعودی حیّز فعله کتورملو در اجرا لازمدر

EFFECTUÉ. A. منجز - رهین بالانجاز P. بحیّز - بجا آورده فعله کتورلمش T. اجرا شده - فعل رسیده

EFFÉMINER. Rendre faible comme une femme A. تحویل الی زنه خویلو ایتمک T. زنمنش کردن P. || Il n'y a rien qui soit si capable d'efféminer le courage que l'oisiveté et les délices مشتهیّات نفسه ادمان ایتمک وبیکاری وبطالت ایله گذرانیدهٔ ازمان اولمق قدر آدمی سیرت نسایه انسانی زنه مزاجنه قویه‌جق - تحویل ایدیو برشئ یوقدر Les voluptés efféminent l'ame et le corps مشتهیّات برشئ یوقدر Le luxe efémine une nation نفس روح وجسمی زنه مزاج ایدر امر سفاهت بر ملّتی نسوان طبیعتینه تحویل ایتدرر زنه خلویلو ایدر - بر ملّتی زن سیرت ایدر -

EFFÉMINÉ. A. نسویّ الخصلة P. زنمنش - زن سیرت T. صورت زن مثال Visage On dit, Mine efféminée - زنه خویلو Naturel efféminé زنه چهره‌سی - چهرهٔ زن صفت efféminé طبع زن صفت - Il est aussi substantif || Il n'y a que les efféminés qui puissent avoir de ces sentimens-là بو مقوله خواطر زن صفت اولان - وافکار زن خصلت اولنلره مخصوصدر زنه خلویلو اولنلره - کسانه مخصوصدر

EFFENDI. Titre de civilité chez les Turcs T. افندی

EFFERVESCENCE. Légère ébullition causée par le dégagement d'un gaz, de l'intérieur d'un liquide A. فوران - جیشان P. قینایش T. جوشش || Les alcalis font effervescence avec les acides مواد مالحه مواد حامضه ایله لدی الاختلاط جیشان ایدر La bière est en fermentation, l'eau qui bout est en ébullition, et le fer dans l'eau-forte fait effervescence آرپه صویی اختمار قینایان صو نزوان ودمور تیزاب ایچنده جیشان ایدر

Il se dit figur. d'une émotion vive et passagère dans les esprits A. هیجان الاذهان P. جوش وخروش اندیشها T.

عقول وافكارك قينامه‌سى

EFFET. Ce qui est produit par quelque cause *A.* اثر pl. آثار || Bon effet اثرخير Mauvais effet اثرسيّئ Ôter le cause, vous ôterez l'effet انسلاب سبب اندفاع اثرى Remonter des effets jusqu'aux causes علّت دفع اولندقده معلول مندفع اولور - مؤدّيدر آثاردن بداءايله علل واسبابه قدر Il n'y a point d'effet sans cause فروعدن اصوله صعود ايتمك - وارمق Un bon effet d'une mauvaise cause لا عن السبب وجود اثر اولدمز Ces couleurs bien mêlées font un bel effet سبب رديدن متكوّن بر اثر خير اشبو الوانك كركى كبى On dit, L'effet d'une machine بر آلتك عملى L'effet d'une médecine اثرى - برلغمك عملى d'une mine دوانك عملى

Il se prend aussi, pour l'exécution d'une chose *A.* فعل *P.* كار *T.* ايش || Des paroles, ils en vinrent aux effets اقوالى افعاله كلديلر - اقوالدن افعاله تبديل ايلديلر Voilà de belles propositions, mais il faut les mettre à effet اشته بو تكليفاته سوز اولمز همان فعله كتورلمك اقتضا ايدر Il faut que l'effet s'ensuive فعلك دخى تعاقبى لازمدر Il en faut voir l'effet فعلك دخى ظهورينه باقملو در La chose a eu son effet, son plein et entier effet كلدى فعله تماماً وكاملاً حيّز Ces effets sont demeurés sans effet مصلحت حصولپذير اولدى - حصوله كلدمدى - فعله كتورلمدى

POUR CET EFFET. À CET EFFET. Façons de parler qui signifient, pour l'exécution de... A لهذا - بناءً عليه - بناءً على ذلك - آنك آيچون *T.* بنا برين - از آنجا - ازين سبب *P.* لذلك بو كامبنى -

À L'EFFET de... Pour l'accomplissement de..., pour l'exécution de... *A.* لاجل *P.* براى - از بهر - تا كه - آنك *T.* ضمننده

EFFET. Une partie du bien d'un particulier, d'un négociant *T.* مال || Une lettre de change sur un tel n'est pas un très-bon effet فلان كمسنه‌نك اوزرينه چكيلان پوليچه تمسكى Les effets d'une succession تركه‌نك اموالى صحيح مال دكلدر Effets mobiliers نقلى ممكن اولان صامت وناطق مال Ses dettes surpassent ses effets de plus de la moitié ديونى مال موجودينه نصف مرتبه‌دن زياده غالبدر Il a abandonné ses effets à ses créanciers مالنى آله‌جقلوسنه ترك وفراغ ايلدى

EN EFFET. Réellement *A.* فى - فى نفس الامر - واقعا *T.* كرچكدن *P.* راست الحقيقة || Cela n'est pas en imagination, mais en effet بو كيفيّت خيالى دكل حقيقيدر Il a raison en effet واقعا حقّى وار در

EN EFFET, sert aussi de liaison au discours || Il maintient que cette chose est; en effet, peut-on en douter après tant d'expériences? فلان شئ حقيقته مقارن اولديغنى ادّعا ايدر واقعا بو قدر تجارب عديده‌دنصكره جاى شكّ وگمان وارميدر

EFFEUILLER. Ôter les feuilles *A.* حتّ الاوراق *T.* برگ ريزانيدن *P.* تخريط - خرط الاوراق - الاوراق يپراق صيرمق - يپراق قوپارمق || Effeuiller une branche d'arbre اغصان اشجارك برندن تخريط اوراق ايتمك Effeuiller des roses - اوراق وردى حتّ وتخريط ايتمك كل يپراقلرينى صيرمق

S'EFFEUILLER. *A.* انحتات الاوراق *P.* اوراق ريزان شدن *T.* يپراق دوكلمك || Les roses épanouies s'effleurent du matin au soir صباحده مكشوف اولان كللرك اوراقى اخشامه دوكيلور - قدر رهين انحتات اولور

EFFEUILLÉ. *A.* مسلوب الاوراق - منحتّ - منخرط *P.* برگش ريزيده *T.* يپراغى صيرلمش - يپراغى دوكلمش - يپراغي

EFFICACE. Qui produit son effet *A.* عامل - مؤثر - قوىّ التأثير || Ce remède est fort efficace contre les venins قوىّ بودوا سمومات دفعنده Discours efficace كلام مؤثّر La parole de Dieu est efficace كلام اللهك تأثيرى ظاهر در

GRÂCE EFFICACE, en termes de Théologie, c'est la grâce qui a toujours son effet فيض قوىّ العمل - فيض قوىّ التأثير الهى لم يزلى

EFFICACE, au substantif. La force, la vertu de quelque chose, pour faire son effet *A.* قوّت التأثير - قوّة العمل - قوّت *P.* كارگرى *T.* ايشلمه قوّتى || L'efficace d'un remède موثرة L'éloquence, quand on sait bien s'en servir, est d'une grande efficace دوانك قوّت تأثيرى صنعت فصاحت محاّنده صرف اولنسه قوّت تأثيرى ظاهر در

EFFICACEMENT. D'une manière efficace *A.* جدّاً وفعلاً *P.* كارگرانه *T.* كرچكدن || Travailler efficacement à quelque chose بر ايشده جدّاً وفعلاً بذل مقدور ايتمك Vouloir efficacement quelque chose جدّاً طالب وراغب اولمق

EFFICIENT. Qui produit certain effet. Il n'est d'usage qu'en cette seule phrase : Cause efficiente *A.* علّت فاعليّة || Le soleil est la cause efficiente de la chaleur شمس حرارتك علّت فاعليه سيدر

EFFIGIE. Figure, représentation d'une personne *A.* صورت مشخّصة *P.* پيكر *T.* تصوير || Après la mort des Rois et des grands princes, on expose leur effigie en public pl. تمثال - ملوكك وامرا وحكمدارانك وفاتندنصكره تمثاللرى جمهور ناسه عرض اولنو كلمشدر

On dit, Exécuter un criminel en effigie بر مجرم غايبك حقّنه جريان ايدن حكم عقوبت رسم ايتدريلوب اول صورت مشخّصه عبرةً وتنكيلًا محلّ سياستده عرض اولنمق

EFFIGIER. Exécuter en effigie. V. Effigie.

EFFILER. Défaire un tissu fil à fil *A.* تنكيث *P.* فتله ديدك ديدك جوزمك - اوزمك *T.* فتله كردن || Bougier le bord d'une toile, pour qu'elle ne s'effile pas بر بزى انتكاثدن صيانةً كنارينى تشميع ايتمك

Effilé. *A.* منتكث *P.* فتله فتله كرده *T.* اوزلمش - ديدك ديدك جوزلمش

On dit, Avoir la taille effilée, c'est-à-dire, trop menue, et trop déliée *A.* ممشوق القامة *P.* ناربن بالا - سهى قامت *T.* سولكون بويلو - Et avoir le visage effilé, c'est-à-dire, étroit et long *A.* مسيل الوجه *P.* ناربن چهره *T.* سوبو يوزلو

Cheval effilé, c'est-à-dire, qui a l'encolure fine et déliée *A.* رقيق القذال *P.* اسب ناربن قفا *T.* اكسه‌سى ناربن آت

EFFILOQUER. Effiler une étoffe. V. Effiler.

EFFIOLER. Ôter la fiole ou la feuille des blés, lorsque, avant l'hiver, elle pousse trop fort *A.* قطع الشريان - شَرْيَفة *T.* اكينك اوزايان يپراقلرينى كيدرمك

EFFLANQUER. Il se dit des chevaux que l'excès du travail ou le défaut de nourriture a maigris, jusqu'à leur rendre les flancs creux *A.* تضمير - تهضيم *P.* لاغر كردن *T.* طوارى || La mauvaise nourriture a efflanqué ce cheval سوء غدا دابّه‌يى تهضيم ايلدى - آرقلتمش

Efflanqué. *A.* ضامر - اهضم *P.* لاغر شده *T.* آرقلنمش || Un cheval efflanqué فرس بيلكى اوكلى - يانلرى كچيك بيلكى اوكلى آت - يانلرى كچيك آت - اهضم

EFFLEURER. Ne faire qu'enlever la superficie *A.* تخديش *P.* يوزى صيرمق *T.* رو بر گرفتن || Ce coup n'a fait que lui effleurer la peau اصابت ايدن ضربه يالكز تخريش جلدينه مؤدّى اولدى Il s'est effleuré la jambe en tombant يره دوشمكله آياغى دريسى مخترش اولدى Ce laboureur ne fait qu'effleurer la terre بو اكينجى يرك يوزينى صيرمقدن غيرى بر شئ ايتمز

Figur. Toucher légèrement une matière sans l'approfondir *A.* تطييش الكلام *P.* نيم ياد كردن *T.* سطحيجه آچمق - جزئيجه ماده‌يى يالكز طوقندرمق || Il n'a fait qu'effleurer la matière سطحيجه آچدى Il ne fait qu'effleurer les choses, il ne va pas au fond مصلحتلرك كنه وغورينه وارميوب همان جزئيجه طوقندروب كچر

Il signifie aussi, ôter les fleurs *A.* سلب الازهار *P.* شكوفهارا جيچكلرى كيدرمك - جيچكلرى قوپارمق *T.* بر گرفتن

Effleurir. Tomber en efflorescence. V. Efflorescence.

EFFLORESCENCE. Moisissure, changement qui arrive à une substance minérale, lorsqu'elle est chargée de parties salines qui se montrent à sa surface *A.* تكرّج - اكتراج - تسنّه *P.* گره بستگى *T.* كوفلنوب چيچكلنمه || Il y a des pyrites qui tombent en efflorescence احجار نورك بعضيسى متكرّج اولور

Il se dit aussi, de toute sorte d'éruption de petites tumeurs humorales, qui se fait sur la peau *A.* انتشار البثور *T.* قبارجقلرك چيقوب پايلمه‌سى

EFFLUENCE. Terme de Physique. Émanation de corpuscules dans les corps électriques *A.* انبعاث *P.* بيرون روى *T.* طشره دوكلش || Les corpuscules sortent des corps par l'effluence, ils y reviennent par l'affluence ذرّات داخل اجسامدن على طريق الانبعاث خروج ايله بروجه انصباب حلول ايدر

EFFLUENT. Il ne se dit qu'en cette phrase, Matière effluente, pour signifier, les émanations qui sortent d'un corps *A.* مادّة منبعثة

EFFONDRER. Remuer, fouiller des terres en y mêlant de l'engrais *A.* تقليب الارض وتدميلها - اثارة الارض وتدميلها *P.* خاكرا گردانيدن وبسرگين پروردن *T.* يرى آقدروب كوبره‌لتمك

Il signifie aussi, rompre, briser *A.* كسر *P.* شكستن *T.* بر صندوغى كسر وشكست || Effondrer un coffre قيرمق ايتمك

Et vider. Il ne se dit que des volailles *A.* اخراج الاحشا *T.* ایچنی صیروب تمیزلمک

EFFONDRILLES. Les parties grossières qui restent au fond d'un vase, dans lequel on a fait cuire ou infuser quelque chose *A.* قُرارة - حثرب *P.* چرکاب بن دیگ *T.* تنجره جوملک دیبی - جوملک یانغی - بیلاشغی

s'EFFORCER. Employer toutes ses forces à faire quelque chose *T.* کندویی زور آوردن خود *P.* اجبار النفس - جبر النفس *A.* تکلّم ایچون اجبار || Ne vous efforcez point à parler صیقمق کندوکی صیقمه - نفس ایلمه

Et employer son industrie pour parvenir à une fin *A.* جهد - بذل السعی والاقدام - افراغ المقدور - سعی - اقدام - بذل ما حصل السعی والمکنة - صرف الجهد والطاقة بذل تاب وتوان کردن *P.* صرف ما ملک الوسع والاقتدار *T.* جالشمق ورزیدن - کوشش کردن - کوشیدن || S'efforcer de gagner les bonnes grâces de quelqu'un بر ذاتک - حسن توجّهنی تحصیل ایچون سعی وکوشش ایتمک صرف تاب وتوان - بذل ما ملک جهد واقدام ایتمک بذل مقدور ایتمک - درکار ساز بازوی همّت اولمق - ایتمک

EFFORT. Mouvement extraordinaire du corps ou de l'esprit, tendant à opérer quelque chose *A.* سعی *pl.* - جهد - مساعی *P.* اجتهاد - اقدام - مقدرت - مقدور - مجهود زور - ورزش *T.* جالشمه || Grand effort جهد - جهد وسعی عظیم Faire le dernier effort کوشش - ما حصل جهد جهید وسعی مزید Vain effort سعی بیهوده - سعی باطل واقدامی افراغ ایتمک Employer عبثه سعی - جهد بلا طائل - کوشش بیفائده - tous ses efforts اشتفراغ - افراغ حوصلهٔ سعی ومکنت ایتمک بذل مقدور - صرف کلّ مجهود ایتمک - کلّ مقدور ایتمک Faire beaucoup d'efforts, des efforts redoublés بذل ما ملک کوشش واقدام ایتمک - ایتمک کرّةً بعد اخری بذل سعی Il est venu à bout sans beaucoup d'efforts کلّی مرتبه سعی ایتمک - وطاقت ایتمک چندان ارتکاب جهد واقدام Faire des efforts impuissants ایتمکسزین ظفریاب اولمش اولدی Les ennemis ont fait un grand effort pour emporter cette place مساعیٔ واهیه صرف ایتمک بو قلعه‌نک فتحی خصوصنده دشمن طرفندن صرف ما ملک جهد ومقدرت Faites un effort pour trouver de l'argent اقچه تدارکی اولندی Effort d'esprit اجتهاد ایچون بر حملهٔ سعی وکوشش ایله

Effort d'imagination زور عقل - عقل زور خیال - اجتهاد خیال Effort de mémoire اجتهاد حافظه - On dit d'une excellente pièce d'éloquence, de la solution d'un problème très-difficile, C'est un effort d'esprit اجتهاد ذهنک خلاصه‌سیدر C'est le dernier effort de l'esprit اجتهاد ذهنک غایة الغایتیدر C'est un effort de l'art قوّت صنع وعملک اجتهاد الغایتیدر غایتیدر

Il se dit aussi des choses qu'on ne fait qu' avec beaucoup de peine *A.* مشقّت - تعب *P.* رنج *T.* زحمت - یورلمه || Il a fait un effort pour marier sa fille کریمه‌سنی تزویج ایچون زحمت چکدی - ارتکاب تعب ومشقّت ایلدی

Figur. || Tout l'effort de cette voûte porte sur les contre-murs بو کمرک باروثقلتی جملةً جفته دیوار طرفنه محمولدر Tout l'effort de la guerre va se porter sur l'Allemagne سفرک بار وثقلتی جملةً آلمان اوزرینه صرف وتحمیل اولنمقده در

EFFRACTION. Fracture, rupture que fait le voleur pour dérober *A.* کسر *P.* شکست - شکستگی *T.* قیرقلق || Il y a eu vol avec effraction فلان محلّده کسر وشکست ایقاعیله سرقت واقع اولدی

EFFRAYANT. Qui donne de la frayeur *A.* هائل - فازع - مدهش - راعب *P.* سهم انگیز - نهیب افکن - دهشتفرما *T.* بلکلدیجی - قورقودیجی - قورقنج || Un songe effrayant رؤیای هائل Figure effrayante هول انگیز قلوب اوله‌جق صورت

EFFRAYER. Causer de la frayeur *A.* افزاع - تهویل - تفزیع *P.* اشأز - اذعار - ترعیب - نهیبیدن *T.* سهم آوردن - بلکندرمک - قورقتمق || Vous m'avez effrayé par cette nouvelle بو خبر ایله بکا ایراث هول وفزع ایلدک Cela a effrayé tout le monde القای رعب ودهشت ایلدک بو کیفیّت عالمی غرق دریای رعب ودهشت ایلدی

S'EFFRAYER. *A.* ارتعاب - اهتیال - تفزّع - تذعّر *P.* سهمناک *T.* قورقمق گرفتار نهیب شدن - هیالیدن - جغریدن - شدن جزئی شیئدن || Il s'effraye de peu de chose بلکلنمک - گرفتار هول ونهیب اولور - متفزّع ومتذعّر اولور

EFFRAYÉ. *A.* متفزّع - مرعوب - متذعّر - مشوز - مذعور - سهمناک - جغریده - هیالیده *P.* رهین بالهول والدهشة - فزعان بلکلنمش - قورقمش *T.* دوچار نهیب ودهشت -

EFFRÉNÉ. Qui est sans retenue, sans frein *A.* مطلق العنان

بیحدّ - بی پرهیز P. غیر مضبوط - لا قید - خلیع العذار - تسیّب مطلق || پرداخسز T. بیقید - وقید لسان بیقید وپرهیز Langue effrénée تسیّب بیحدّ وقید - العذار

EFFRITER. User, épuiser une terre, la rendre stérile A. ایراث قسیرلتمق T. بینما ساختن P. العقارة

S'EFFRITER. A. قسیرلنمق T. بینمایی پذیرفتن P. کسب العقارة || La terre s'effrite, si l'on n'y met pas d'engrais ارض تذبیل اولنمینجه کسب عقارت ایدر

EFFROI. Peur extrême A. رعب - ذعر - دهشت - هول P. هر طرفه بلک - قورقو T. سهم - نهیب Porter l'effroi partout || استیلای ایصال هول ودهشت ایتمک Trembler d'effroi رعب ودهشت ایله لرزه ناک ورعشه دار اولمق Il pâlit d'effroi کمال ذعر ونهیبدن لون رویی کسب شحوبت قورقوسندن بکزی آتدی - ایلدی

EFFRONTÉ. Impudent, qui n'a honte de rien A. ماجن - ممرّن - طامل - خریم - اهل الوقاحة - متجاعة - ماجع - بی شرم - بی باک - لور - لول - بی پرده P. مستهتک یوزی - عارسز - پک یوزلو - قاتی یوزلو T. بیعار وحیا ماجعه بر || پرده‌سی صیرق - صیرق عارسز قاری - عورت

EFFRONTÉMENT. D'une manière effrontée A. - بالمجاعة - بالوقاحة - بالمرانة - بالطمولة - بالاستهتاک بی باکانه P. بیعارانه || عارسزجه - ادبسزجه T. بیعارانه - نظرهٔ مستهتکانه ایله نظر Regarder effrontément سویلمک - نگاه بیعاری وبیحیایی ایله نظر ایتمک - ایتمک عارسزلق باقشیله باقمق Soutenir effrontément un mensonge سویلدیکی کذب ودروغی کمال بیعاری ومجاعت ایله تأیید قیدنده اولمق

EFFRONTERIE. Impudence A. طمولت - مجاعت - مرانت T. بیحیایی - بیعاری P. تهتک - وقاحت - خرامت - یوز پکلکی - عارسزلق - ادبسزلک

EFFROYABLE. Qui cause de l'effroi A. موجب - هائل - فازع - قورقنج T. پر نهیب - سهمناک - دهشتفرما P. الدهشة نظارتی Un spectacle effroyable || دهشت کتورر - بلکلدیجی Il faisait des sermens effroyables موجب دهشت اولدجق بر سیران اول بابده بادئ دهشت اولدجق ایمان غلیظه تفوّه ایدر ایدی

Il signifie aussi, très-laid || Cette femme-là est effroyable ردّت سیماسی هایل بر خاتوندر

Et excessif, prodigieux, étonnant || Elle est d'une laideur effroyable موجب دهشت اولدجق شوهت وجهی وار در Il fait une dépense effroyable ایتدیکی مصارف جسیمه دهشتفرمای عقول اولدجق احوالدندر C'est une chose effroyable combien il m'en coûte فلان شیئک تحصیلی ایچون مصرفم نه مقداره بالغ اولدیغی دهشتفرمای عقل اولدجق بر قماره C'est effroyable combien il a perdu au jeu کیفیتدر ضایعاتی مقداری هول انگیز قلوب سامعین اولدجق بر کیفیتدر

EFFROYABLEMENT. Excessivement A. فوق - غایة الغایة پک چوق - قتی کلّی T. بغایت P. الحدّ

EFFUSION. Action de verser un liquide A. تصبّب - انصباب دوکلمه T. ریزش - ریزیدگی P. هراقت - سفک - فراغ - ذبیحه اوزرینه || L'effusion du vin dans les sacrifices دوکلش - خمرک فراغ وانصابی - On dit, Il y eut une grande effusion de sang dans ce combat بو معرکده قتی کلّی سفک جوق - اهراق دما اولدی - اراقهٔ دما اولدی - دما اولدی قانلر دوکلدی

On dit figur. Effusion de coeur, pour dire, vive démonstration d'amitié A. انتشار القلب P. ریزش اشتیاق درون T. کوکل یایلمه‌سی

ÉGAL. Pareil, semblable A. مساوی - متساوی - سوی - لافرق P. یکسان - همبرابر - برابر T. بر - || Deux lignes égales خطین Deux personnes d'une fortune égale, d'une condition égale اوزان متساویه Poids égaux متساویین ثروت ویسار ورتبه رتبه‌لری بر ایکی کشی - وطریقتلری مساوی ایکی شخص

On dit, que tout est égal à quelqu'un, pour dire, que tout lui est indifférent عندنده هر شئ مساویدر

On dit proverb., L'honneur est égal entre nous, pour dire, nous n'avons pas de supériorité l'un sur l'autre شرف وشان ایکیمز حقنه یکسان ومتساویدر - Et l'honneur est égal entre vous, pour dire, vous partagez l'honneur de cette action شرف وشان متساویاً سکا دخی راجعدر

On dit, Faire tout égal, lorsque entre deux ou plusieurs personnes on tient la même conduite T. علی طریق التساوی Et tenir la balance égale T. علی السویه - معامله ایتمک میزانی معادله - میزان اعتدال ومساوات اوزره وزن ایتمک

نسق واحد اوزره - على السويه حسن معامله ايدر معامله ايدر

Il signifie aussi, autant, pareillement || Il est chéri et respecté également هم مقبول ومرغوب وهم محترم ومعتبر در Cet établissement est également glorieux et utile بو عمارت هم موجب شان وهم بادئ نفع فراواندر

ÉGALER. Rendre égal *A.* تعديل - تسوية *P.* همسنگ *T.* برابرلشدرمك || Égaler les parts et les portions حصص واسهامی تسويه وتعديل ايتمك Égaler les biens et les conditions des personnes افراد ناسك مرتبهٔ حال وشان وقدر مال ومناللرينی مساوات طريقيله La mort égale tous les hommes تعديل ايتمك مساوی ويكسان - موت جميع ناسی تسويه وتعديل ايدر مرتبهٔ مكافئت ومعادلهيه ايصال ايدر - برابرلشدرر - ايدر

Et rendre uni *A.* تسطيح - تمليس *P.* هموار كردن *T.* || Cette allée est raboteuse, il faut l'égaler بو طريق دوزلتمك كلّياً نا هموار اولمغله تمليس وتسطيحی اقتضا ايدر

Et être égal, se rendre égal à quelqu'un *A.* تساوی - تعادل همسری نمودن - همسنگ شدن - همسر شدن *P.* توازن - برابرلشمك *T.* برابر گشتن || Ce prince égale Alexandre بو پادشاه اسكندر ذو القرنينه معادل ومساويدر Cet auteur a égalé les anciens بو مولّف قدما واسلافه تساوی ايتدی Les exploits de Gengis-Han ont égalé ceux d'Alexandre جنكيز خانك فتوحات جليلهسی اسكندر ذو القرنينك غزوات مشهورهسنه موازندر Égaler quelqu'un, en mérite, en beauté, en talens لياقت واهليّت وحسن وجهارت وعلم ومعرفتده فلانه فلان ايله تعادل ايتمك - معادل اولمق

On dit aussi, Égaler quelqu'un à un autre, pour dire, prétendre qu'il lui est égal *T.* بر كمسنهيی آخر كشی يه عديل وموازن همسنگ وبرابر عدّ ايتمك - عدّ ايتمك || Il se veut égaler à un tel نفسنی فلان كشی ايله موازنه ومعادله قيدنده در Il prétend s'égaler à tout ce qu'il y a de plus grand كبار قومه معادله وموازنه ادّعاسنده در

ÉGALÉ. *A.* معادل - مساوی - موازن *P.* همسنگ - همسر دوز *T.* هموار *P.* مملّس - مسطح *A.* برابرلشمش *T.* برابر - دوزلنمش -

ÉGALISATION. Action par laquelle on égale le partage des lots *A.* تسوية وتعديل - مساوات - تساوی - معادلة *P.*

ومساوات اوزره طوتمق

ÉGAL. Qui est toujours le même *A.* متحد - متحد النسق *P.* متساوی الصورة - متوافق النسق - السياق - يكرنگ *T.* بر درلو - بر دوزهيه - بر بچم || Un ésprit égal يكنسق عقل - يكنسق اولان عقل - سياق واحد اوزره اولان عقل Style طبع متساوی النسق Un caractère égal متساوی النسق نسق متوافق اوزره اولان - سبك متساوی الصورة égal سبك وانشا Il a toujours tenu une conduite égale dans toutes les affaires هر حالده نسق متوافق اوزره عمل وحركت وضع وحركتی دائماً ومستمراً يكنسق ايدی - ايلدی

Il signifie aussi, uni, qui est de niveau *A.* مستوی - املس *P.* دوز *T.* هموار || Une aire bien égale مستوی وهموار خرمن Un chemin bien égal طريق مستوی وهموار يری

Il est aussi substantif *A.* كفوّ pl. اكفا - اقران pl. قرن - همتا - همسر *P.* نظير - معادل - مماثل - مكافی - امثال pl. مثل *T.* مانند - اقران - اش || Il n'est son égal ni en force ni en mérite مكافی - نه قوّت ونه اهليّت خصوصنده مثل وكفوّيدر Se battre contre son égal كفوّ ومانديدر - همسر وهمتاسيدر - ومماثليدر Vivre avec ses égaux امثال مثل وقرينيله دوكشمك D'égal à égal عن كفوّ الی الكفوّ واقرانيله تعيّش ايتمك À L'ÉGAL DE. Aussi-bien que *A.* ك *P.* كبی *T.* مانند - آسا || Il est craint à l'égal du tonnerre فلان كشی يلدرم كبی قورقونجدر

ÉGALEMENT. Distribution préalable qui se fait avant partage entre des enfans héritiers de leur père ou mère, qui avait donné en avancement d'hoirie aux uns plus qu'aux autres *A.* حصّة التسوية والتعديل *A.* برلشدرمه *T.* سهم برابری *P.* || On donne à ceux qui ont reçu moins un également tel, qu'ils aient autant que celui qui a reçu le plus حصّهسی مال ميراثدن مقدّما ورثهٔ سائرهدن اقلّ اخذ ايتمش اولنلره زياده آلنلرك مقدارينه ابلاغ اولنمق ايچون اقتضا ايدن تسويه وتعديل حصّهسی اعطا اولنور

ÉGALEMENT. D'une manière égale *A.* على - على التساوی متساوياً - على السوية - على وجه المساواة - طريق السوی يك - بر وجه يكسان *P.* بلا فرق - على نسق الواحد - Il les traite tous également جمليه على || بر دوزهده *T.* گونه Il les estime également حقلرينه وجه المساوات معامله ايدر Il en a toujours usé également bien envers tout le monde على وجه المساوات حرمت واعتبار ايدر جميع ناس حقنه

التفات ـ دلايل وبراهينه اصلا اعتبار ورغبت ايتمدى حرمت ايتمدى ـ ايتمدى

Eu ÉGARD, signifie, ayant égard *A.* اعتباراً ـ حرمةً ـ نظراً *P.*

Eu égard à la qualité de l'affaire *T.* اعتبار ايدرك نظر به كيفيّت حاله اعتباراً ـ كيفيّتنه حرمةً ـ مصلحتك كيفيّتنه نظراً

À L'EGARD. Pour ce qui regarde *A.* على ما يتعلق ب *P.*

À mon égard, à son égard *T.* حقنه در شان ـ در حقّ ـ باره

À l'egard de ce que vous disiez سنك حقكه ـ بنم حقمه سويلديكك كلام حقنه À l'égard des propositions que vous faites عرض ايلديكك تكليفات حقنه

Il signifie aussi, par comparaison, par proportion *A.* قياساً

La terre est petite à l'égard du soleil *T.* بقياس *P.* نسبةً ـ قياس ايله ـ كوره كرهٔ ارض كرهٔ شمسه نسبةً صغير در

À CET ÉGARD-LÀ. Par rapport à cet objet *T.* بوجهت ايله

À différents égards, sous divers égards, signifie, sous différentes vues *T.* جهات متعددّه ايله ـ جهات مختلفديه ـ بو جهتدن

À certains égards. Sous certains points de vue *T.* بعض ـ نظراً بعض جهتلره نظراً ـ جهتلره كوره

ÉGAREMENT. Méprise du voyageur qui s'écarte de son chemin *A.* ضلّت ـ ضلالت ـ ضلال ـ تيهان *P.* گمراهى *T.* يول

Après un long égarement, ils revinrent dans leur chemin يول يتورمه ـ يول غايبلكى ـ آزغونلغى ضلّت مديده دنصكره ينه طريق مقصوده داخل اولمشلر در

Figur. *A.* ضلال ـ غوايت ـ جنوف *P.* بيراهى *T.* يولسزلق

Les égaremens des philosophes فلاسفه نك ضلالى ـ آزغونلق ـ Le coeur a ses égaremens comme l'esprit راه حقدن ضلال وغوايتلرى ـ ذهنك ضلالى اولديغى كبى قلبك دخى ضلال وغوايتى وار در ـ Il se dit aussi du déréglement des moeurs

Il est revenu des égaremens de sa jeunesse وقت شبابده مرتكب اولديغى ضلال وغوايتى دفع ايله طريق سداده رجعت ايلدى

ÉGAREMENT D'ESPRIT, signifie, aliénation d'esprit *A.* اختلال ـ گمشدگىٔ عقل ـ شوريدگىٔ عقل *P.* سموه العقل ـ العقل سمدلك ـ عقل سرسملكى ـ سرسملك *T.* آشفتگى

ÉGARER. Fourvoyer, mettre hors du droit chemin *A.* اضلال *P.* تضليل ـ گمراه كردانيدن ـ ازراه بردن ـ آزدرمق *T.* يولى

Notre guide nous égara دليل ورهبرمز طريق مقصوددن آزدردى ـ بزى اضلال ايلدى فولاغوزمز يولمزى

برابرلشمه *T.* برابرسازى ـ همسنگى ـ اسهامك تسويه ـ اسهامك معادلدسى ـ تساوئ اسهام وتعديلى

Égalisation des lots

ÉGALISER. Rendre égal. V. Égaler.

ÉGALITÉ. Conformité, parité entre des choses égales *A.* مساوات ـ كفائت *P.* يكسانى ـ برابرى *T.* برابرلك

L'égalité des personnes et des conditions ذوات ومراتبك كفائت ومساواتى ـ On dit, Distribuer avec égalité, pour dire, en portions égales *T.* على طريق المساوات توزيع ايتمك

Il signifie aussi, uniformité *A.* مماثلت ـ مطابقت ـ موافقت *P.* همرنگى *T.* برلك وحدة الاسلوب ـ وحدة النسق ـ

Égalité d'esprit et d'humeur عقل ومزاجك وحدت نسق

Grande égalité de conduite وضع وحركتك كمال واسلوبى كمال مطابقت ومماثلتى ـ وحدت نسق واسلوبى

ÉGARD. Attention particulière *A.* رعايت ـ حرمت ـ التفات

Il aura quelque égard à ma prière *P.* روى دل ـ كرامى ـ اعتبار *T.* رجا ونيازمه نوعمّا حوالهٔ سمع التفات ايده جكى

Vous n'avez eu nul égard à ce que je vous ai représenté طرفمدن واقع اولان معروضات وافاداته اصلاً وقطعاً

Avoir de grands égards pour quelqu'un بر كمسنه نك فلان حقنه اظهار روى دل والتفات ايتمدك ـ اعتبار ايتمدك

Un homme fort circonspect, tout rempli d'égards من كلّ الوجوه حرمت ورعايتى اولمق بغايت محترز بر آدم اولوب

C'est un homme sans égards هر حالده شرايط حرمت ورعايته اهتمام ايدر آداب حرمتدن بيخبر بر آدمدر

La science des égards est une partie essentielle de la bonne éducation آداب ورسوم حرمت حسن تربيهٔ اطفال خصوصنده

Les hommes se donnent des égards réciproques اهمّ مهامّدن معدود بر درس واجب التعليمدر بنى آدم يكديگرى حقنه ايفاى شرط حرمت ايده كلمشلر در

On dit, Avoir égard, pour dire, avoir considération *A.* احترام ـ التفات ايتمك ـ حرمت ايتمك *T.* حرمت نمودن *P.*

Il faut avoir égard au mérite des personnes اعتبار ايتمك ـ ذواتك لياقت واهليتلرينه حرمت ايتمك لازمهٔ حالدندر ارباب استحقاقك لياقتنه امالهٔ انظار التفات ايتمك

Sans avoir aucun égard aux prières, aux sollicitations لازمدر عرض اولنان استدعا والتماسلره بر درلو حوالهٔ سمع التفات

Il n'a eu nul égard à mes raisons درميان ايلديكم ايتمكسزين

Figur. Jeter dans l'erreur *A.* اضلال ـ اغوا ـ تغوية *P.* بيراه ياوه كردن *T.* آزدرمق كردن || Défiez-vous de cet homme, il pourrait bien vous égarer بو آدمدن امين اولمه سنى اضلال ايده بيلور La prospérité nous égare دولت واقبال موجب ضلالت وغوايتمز اولور

On dit, qu'un effroi soudain a égaré l'esprit à quelqu'un, pour dire, qu'il en a l'esprit troublé رعب ودهشت ناگهانى رعب دهشت اخلال ـ تقريبيله عقلنه خلل طارى اولدى شعورينه بادى اولدى

Il se dit aussi, d'une chose qu'on ne trouve pas, et qui néanmoins n'est pas perdue *A.* اضلال ـ اساءة *P.* ياوه كردن *T.* ياوى قلمق ـ غيب ايتمك || J'ai égaré ces papiers, ils ne sont pas perdus بو اوراق ضايع اولميوب غيبده در Égarer ses lunettes كوزلكى ياوى قلمق

S'égarer. S'écarter de son chemin *A.* ـ اعتساف ـ تعسّف *P.* تنكّب *T.* يولى از راه بيرون شدن ـ گمراه شدن صاپمق ـ يولدن چيقمق ـ شاشورمق || Il s'est égaré de son chemin طريق مقصوددن تعسّف ايلدى Je m'égarai dans la forêt اورمان ايچنده يولى شاشوردم Je me suis égaré d'une lieue برساعت مسافه مقدارى يولدن صاپوب طولاشدم

Figur. Se tromper dans ce qui regarde la Morale et la foi || Les philosophes païens se sont égarés dans la recherche de la vérité عبدهٔ اصنامك حكما وفيلسوفانى ديـن حقّك تحرّى وتتبّعى خصوصنده دوچار ضلالت اولمشلر در La présomption, l'orgueil font que les hérétiques s'égarent اهل رفض والحادك كبر ونخوتى موجب ضلالتلرى اوله كلمشدر S'égarer dans ses pensées اوهام وخيالات ايچنده كجرو سمت سالك طريقهٔ گمراهى وضلالت اولمق ـ ضلال اولمق

Il signifie aussi, s'éloigner du sujet qu'on traite *A.* تنحّى || صددن حيقمق *T.* از صدد دور شدن *P.* عن الصدد Il s'égare dans son discours اثناى مذاكره‌ده صددن جيقار صاپر ـ دور اولور ـ

Égaré. *A.* ضالّ *P.* گمكرده راه ـ گمراه ـ يولى آزمش *T.* غايب *A.* آزعون *T.* بيراه *P.* غاوى *A.* يولنى شاشورمش متنكّب ـ معتسف *A.* ياوى اولمش *T.* گمشده ـ ياوه شده *P.* يولدن چيقمش ـ يولدن صاپمش *T.* از راه بيرون شده *P.* On dit, Il a la vue égarée زايع البصر در l'esprit égaré مسمّه ـ عقلنى شاشورمشدر ـ شوريده عقلدر ـ مختلّ العقلدر

پريشان بر چهره Air égaré العقلدر

On appelle figur., Brebis égarées, ceux qui sont sortis du sein de l'Église, pour embrasser l'hérésie *A.* اغنام ضالّة || Ramener les brebis égarées اغنام ضالّه‌يى صراط مستقيم هدايته ارجاع ايتمك

ÉGARROTÉ. Il se dit d'un cheval blessé au garrot *A.* مجروح الحارك *T.* چكينى ياره‌لو

ÉGAYER. Rendre gai *A.* تفريح ـ اطراب ـ تطريب ـ تنشيط خرّمى بخشيدن *P.* شنلندرمك *T.* ابهاج ـ || Il faut faire ce qu'on pourra pour égayer ce malade بو مريضك تنشيط Tâchez de vous égayer l'esprit وتفريحنه سعى اولنملو در Il faut l'égayer يوركـكى شنلندر ـ قلبكى تنشيط وتفريحه سعى ايله فلانى ابهاج وتفريح ايتملو در

On dit, S'égayer sur quelqu'un, pour dire, se permettre des plaisanteries sur son compte *T.* فلانك حقّنده مطايبه ايتمك

Et égayer un ouvrage, égayer son sujet, son style, pour dire, les rendre plus agréables, les traiter d'une manière plus riante تأليفنى وسبك وانشاسنى وقلمه آلديغى مادّه‌يى بعض لطايف ومطايبات ايله تحسين ايتمك ـ Et dans le même sens, Égayer un bâtiment *T.* ـ بنايى تحسين ايتمك بنايى شن وروشن ايتمك ـ بنايه حسن وبهجت ويرمك

Égayer son deuil, signifie, commencer à porter un deuil moins grand لباس ماتمى تخفيف وتعديل ايتمك

Égayer, signifie aussi, ôter les branches qui étouffent trop un arbre *T.* بعض دالدرك قطعى ايله تخفيف شجر ايتمك

Égayé. *A.* مبتهج ـ نشيط *P.* شاد ـ خرّم *T.* سونمش ـ شن

ÉGIDE. Le bouclier de Pallas, et figur., ce qui met à couvert *A.* مدار || قورينه‌جق قلقان *T.* سپر محافظه *P.* مجنّة الحماية ـ التترّس Sa protection a été mon égide contre mes ennemis فلانك سايهٔ ـ حمايتى اعدا وبد خواهلرم قارشوسنده مدار تترّس اولمشدر فلانك سايه‌سى دشمنلرم قارشوسنده مجنّة الحمايه ووقايتم Il me sert d'égide, il est mon égide فلان كمسنه اولمشدر حقّمده سپر محافظه وحمايت مثابه‌سنده در

ÉGILOPS. Ulcère au grand angle de l'oeil *A.* داء السلاق

ÉGLANTIER. Sorte de rosier sauvage *A.* شجر الورد الجبلىّ يبان كلى آغاجى *T.* درخت گل دشتى *P.*

ÉGLANTINE. La fleur de l'églantier *A.* ورد جبلىّ *P.* گل يبان كلى *T.* دشتى

ÉGLISE. L'assemblée des fidèles *A.* بيضة الدين *T.* دين - || C'est un homme d'église طريق رهباندندر Les gens d'église طايفهٔ رهبانه Posséder un bien de l'église طايفهٔ رهبان كليسا اوقافنندن - مربوط اوقافدن بريسنه متصرّف اولمق Dans les cérémonies, l'église a le pas برينه مالك اولمق رسوم وتشريفاتده رهبان طايفهسى مظهر امتياز وتقدّمدر

ÉGLOGUE. Sorte de Poésie pastorale *A.* غناء الرعاة *P.* رامش جوبان تركيسى *T.* گله بان

ÉGOÏSME. Amour propre qui consiste à parler trop de soi, ou qui rapporte tout à soi *A.* دعواء الانانيّة *P.* دعواء النفس - بنلك دعواسى *T.* دعواى منى - منى

ÉGOÏSTE. Celui qui a de l'égoïsme *A.* مدعيّ لنفسه *P.* دعواى بنلك دعواى منم ديگر نيست كننده - منى كننده دعواسنده اولان

ÉGORGER. Couper la gorge *A.* نحر - ذبح - تذبيح *P.* بوراس بوغازلمق *T.* كشتن || Égorger un boeuf, un mouton بقر ياخود غنم ذبح ايتمك Et tuer, massacrer || Ces deux hommes se sont égorgés pour un mot بو ايكى كشى بر لفظ ايچون برى برلريله تناحر بچاق بچاغه كلديلر - بوغاز بوغازه كلديلر - وتذابح ايلديلر Il signifie figur., ruiner les affaires de quelqu'un || Dans l'embarras où je suis, me demander de l'argent, c'est m'égorger بولنديغم حال اضطرابده بندن اقچه مطالبهسى بوغازمه بر بچاق صوقمقدر Ces joueurs ne se quitteront pas, sans que l'un ait égorgé l'autre بو قمارباز لر برى برلرينى بوغازلمدقچه آيرلهجقلرى يوقدر La mauvaise administration de ce tuteur a égorgé son pupille وصينك سوء تدبيرى تقريبيله زيردهسنده اولان صغير كشتهٔ شمشير غدر وحيف اولمشدر

ÉGORGÉ. *A.* منحور - نحير - مذبوح - ذبيح *P.* كشته *T.* بوغازلنمش

ÉGOUT. La chute, l'écoulement des eaux qui viennent de quelques endroits *A.* وشل *pl.* اوشال - نضيض *pl.* نضاض *P.* ژوهش *T.* صيزنتى || Il a recueilli l'égout de plusieurs sources, et en a fait de belles fontaines ينابع عديدهدن متوارد اولان نضاض واوشالى جمع ايله بينظير چشمهلر احداث ايلدى Il a l'égout des eaux de cette terre, et il les a conduites dans son jardin فلان چفتلكك صو صيزنتيلرينى كندو باغچهسنه اجرا ايتدردى

Il se dit aussi de la chute et de l'écoulement des eaux de

ÉGLISE. L'assemblée des fidèles *A.* بيضة الدين - دين *T.* || L'église Catholique, Apostolique et Romaine رومانيّونه آيين Les gens d'église طايفهٔ رهبانه Posséder un bien de l'église طايفهٔ رهبان كليسا اوقافنندن - مربوط اوقافدن بريسنه متصرّف اولمق Dans les cérémonies, l'église a le pas برينه مالك اولمق رسوم وتشريفاتده رهبان طايفهسى مظهر امتياز وتقدّمدر L'église universelle مخصوص دين حوارى قرين Les commandemens de l'église احكام دين La primitive église دين قديم Les Pères de l'église ائمّهٔ دين Le Pape est le chef visible de l'église ريم پاپاسى دينك مشهود عيون Dans la naissance de l'église دينك ابتداى عباد اولان رئيسيدر Hors de l'église il n'y a point de salut خارج نشأت وظهوريده Ramener un hérétique بيضاى دينده جاى نجات يوقدر au giron de l'église سالك گريوهٔ رفض وبدعت اولمش اهل Il fut retranché de la communion de l'église ضلالتى حومهٔ دين حقه ارجاع ايتدرمك - بيضهٔ دينندن اخراج اولندى Il faut croire ce que l'église croit, prescrit, enseigne هيئت اجتماعيّهٔ دينندن طرد واخراج اولندى عقايد دينيّه ودينك La croyance de l'église احكام وتعليماتنه ايمان كتورملو در L'église célèbre la fête de دينمزده عيد فلانك اعتقاد دين Les cérémonies de l'église رسوم وتشريفات رسمى اجرا اولنور Les canons de l'église قوانين دين Le Roi est le fils aîné de l'église پادشاه دينك ولد كبيريدر Cet homme a vécu quelque temps dans l'erreur, mais il est mort enfant de l'église فلان كمسنه ظلمت ضلال ايچنده بر مدّت امرار وقت ايتمش ايسه ده بالآخره اولاد صحيحهٔ دينندن اولدرق تسليم جان ايلدى L'église militante عالم ناسوتده اولان امّت L'église triomphante عالم ملكوتده اولان امّت مفلحين مؤمنين L'église souffrante عالم برزخده اولان ارواح مؤمنين

On donne aussi le nom d'Église aux parties de l'Église universelle, en les distinguant par les noms des lieux *A.* مذهب *T.* آيين || L'église d'Orient آيين اهل مشرق L'église d'Occident آيين اهل غرب L'église Latine آيين لاتين L'église Grecque آيين روم Selon l'usage de l'église de Paris اهل پارسك - On dit aussi, par extension, des assemblées hérétiques et schismatiques, L'église Anglicane مذهب انكليز Les églises Protestantes مذاهب پروتستانيّه

Il signifie aussi, un temple consacré à Dieu *A.* بيعة *pl.* كنيسة - بيع *pl.* معابد - كنايس *P.* معبد - عبادتگاه *T.* دير - Bâtir une église بر كليسا بنا ايتمك Consacrer une église بر كليساى جديدى تقديس ايتمك || كليسا

Il se prend aussi pour l'état du clergé *A.* طريقة الرهبانيّة

pluie *A.* قطارة *T.* طاملانتی ‖ Il n'est pas permis de laisser tomber l'égout de ses eaux sur son voisin خانه‌سنك قطاره‌سنی همجوار خانه‌سنه آقتمغه رخصت یوقدر On fait des canaux de plomb pour recevoir l'égout des eaux طاملانتی جمع ایچون قورشوندن مصنوع ناودانلر احداث ایدرلر

Il signifie aussi, cloaque *A.* مقذرة *P.* اوغون *T.* کاریز ‖ L'égout est bouché, les eaux regorgent کاریز طیقانمش اولدیغندن صولر طشره‌یه دوکیلور – On dit figur., qu'une ville, qu'un lieu est l'égout d'un pays, pour dire, le lieu où se rendent les gens de mauvaise vie فلان شهر وفلان محل مملکتك مقذره‌سیدر

ÉGOUTTER. Il se dit de certaines choses dont on fait peu à peu écouler l'eau *A.* تصیل *P.* ژوهیدن *T.* سوزمك ‖ Il faut laisser égoutter, faire égoutter ce lait caillé یوغوردی تصیل یوغوردی سوزمك لازمدر – ایتمك اقتضا ایدر Mettre égoutter des cardes, des asperges قینامش تره‌یی وقوش قونمز اوتنی تصیل ایچون بر سوزکی ایچنه وضع ایتمك

S'ÉGOUTTER. *A.* مصول *T.* سوزلمك ‖ Ce fromage s'égouttera peu à peu سوزله‌جکدر – بو پنیر رفته رفته مصول ایده‌جکدر

ÉGOUTTER des terres, c'est y faire des saignées pour les dessécher *A.* شق الارض لنشف الرواشح *P.* کافتن زمین برای صولری چکوب ایچمك ایچون یری *T.* فرو بردن آب یارمق

ÉGOUTTOIR. Morceau de bois long, placé dans les cuisines, sur lequel on met égoutter la vaisselle *A.* لوحة المصول *T.* سوزکی تخته‌سی

ÉGRAINER. V. Égrener.

ÉGRAPPER. Détacher le raisin de la grappe *A.* نزع العوز *T.* اوزم دانه انگوررا از خوشه بر کندن *P.* عن العنقود دانه‌لرینی صالقمدن صیرمق

ÉGRATIGNER. Détacher légèrement la peau avec quelque chose *A.* تکدیح – کدح – تخریش – خرش – تخدیش – خدش *P.* خشاییدن – خراشیدن – بشخودن – خدشه زدن قطف *T.* طرملمق ‖ Le chat l'a égratigné فلانی کدی تخدیش ایلدی Ces deux enfans ne sauraient jouer ensemble, qu'ils ne s'égratignent بو ایکی چوجوق اثنای تلاعبده بهمه حال بری برلرینی خرش وتخدیش ایدرلر

On dit proverb., S'il ne peut mordre, il égratigne *T.* اصره‌مدیغی حالده طرملر

ÉGRATIGNÉ. *A.* مخدش – مخرش *P.* خراشیده – خدشه زده *T.* طرمانمش

ÉGRATIGNURE. Légère blessure qui se fait en égratignant *A.* pl. خراشة – قطوف – قطف – اخداش pl. خدشة – خدش *P.* خراشات *T.* طرنق – طرمق یری – طرمانتی ‖ Une légère égratignure sur le visage بر سی بره‌ده جهره‌ده خدشهٔ خفیفه

ÉGRENER. Faire sortir le grain de l'épi, la graine des plantes *A.* فرك السنبلة – تنفیض السنبلة *P.* از خوشه دانه اکین دانه‌سنی سلکمك *T.* ریزانیدن ‖ Égrener des épis سنبله‌یی فرك وتنفیض ایتمك

S'ÉGRENER. *A.* انتفاض السنبلة *P.* دانه ریزیده شدن *T.* دانه سلکنمك

ÉGRENÉ. منفوض السنبلة *P.* ریخته دانه *T.* دانه‌سی سلکنمش

ÉGRILLARD. Vif, éveillé, gaillard *A.* داعب *P.* شوخ مشرب *T.* شطارتلو – شن گشاده طبع

ÉGRUGEOIR. Sorte de petit vaisseau, dans lequel on égruge, on brise le sel avec le pilon *A.* منحاز – هواوین pl. هاوون *P.* هاوان *T.* هاون

ÉGRUGER. Mettre en poudre dans l'égrugeoir *A.* دق – نحز *P.* سحق – کوفتن *T.* دوکمك

ÉGRUGÉ. *A.* مسحوق – مدقوق – منحوز *P.* کوفته *T.* دوکلمش

ÉGUEULEMENT. Altération à la bouche des pièces d'artillerie, qui provient le plus souvent des battemens du boulet lorsqu'il sort du canon *A.* انثکال الفوهة المدفع *P.* فرسردگی طوب آغزینك آشنمه‌سی *T.* دهانهٔ توب

ÉGUEULER. Casser le haut d'un goulot d'un vaisseau de terre ou de verre *A.* کسر العنق *P.* گلو شکستن *T.* بوغازی قیرمق

S'EGUEULER, signifie. figur., se faire mal à la gorge à force de crier *T.* بوآدمك بوغاز باغرمقدن طیقانمق ‖ Cet homme s'égueule de crier بوغازی باغرمقدن طیقاندی

Il se dit aussi en termes d'artillerie *A.* انثکال الفوهة المدفع *P.* طوبك آغزی اشنمق *T.* دهان توب فرسوده شدن

ÉHONTÉ. V. Effronté.

ÉHOUPER. Couper la cime d'un arbre *A.* قطع القمة الشجر *P.* آغاجك دپه‌سنی کسمك *T.* تارك درخت بریدن

ÉJACULATION. Émission de la semense avec une certaine force A. انزال النطفة - امنا P. ریزش آب پشت T. منی بوشانمه‌سی

ÉLABORATION. Opération par laquelle la nature prépare graduellement les sucs, les humeurs A. استعداد للنضج P. یواش یواش پشمه T. اندك اندك پزشپذیری || L'élaboration du chyle کیموسك نضجه استعدادی

ÉLABORER. Il se dit des opérations secrètes de la nature, par lesquelles elle prépare graduellement les sucs, les humeurs A. اعداد للنضج P. اندك اندك بپزش رسانیدن T. یواش یواش پشورمك

ÉLABORÉ. A. مستعد للنضج P. اندك اندك پزش T. یواش یواش پشمش پذیرفته

ÉLAGAGE. Action d'élaguer A. شذب الاغصان - عضد الاشجار P. فرخو شاخهای درخت T. داللرك بودانمه‌سی - Il signifie aussi, les branches qu'on a élaguées A. شذب pl. اشذاب P. کردو T. بودانتی

ÉLAGUER. Ébrancher, dépouiller un arbre de ses branches A. عضد - تشذیب الاغصان P. فرخویدن T. آغاج داللرینی V. aussi Ébrancher - Il se dit figur. des ouvrages d'esprit A. تنقیح P. پاکیزه کردن T. پاکلمك || Ce livre a besoin d'être élagué بو کتاب تنقیحه محتاجدر

ÉLAGUÉ. A. معضود الاغصان P. فرخویده T. داللری بودانمش - داللری کسلمش

ÉLAGUEUR. Celui qui élague les arbres A. مسذب P. فرخو T. کن بودایجی

ÉLAN. Mouvement subit avec effort A. نزوة pl. نزوات P. پرتاو T. صچرایش || Il fit un grand élan et se sauva d'entre les mains de ceux qui le tenaient بر نزوهٔ عظیمه ایله آتیلوب کندوسنی اخذ ایدن کمسنه‌لرك الندن استخلاص ایلدی Un cheval qui ne va que par élans تنزّی وانسلات ایلدی - Les élans du cerf آتله‌رق یوریین آت - صچرایه‌رق یوریین آت - Il se dit aussi, des mouvemens affectueux et douloureux de l'âme || Des élans de dévotion نزوات تعبّد وریاضت d'amour de Dieu نزوات عشق الهی On ne lui saurait parler de la mort de son fils, qu'il ne lui prenne des élans de douleur اوغلنك وفاتی صددی در میان اولندقچه قلبنده نزوات اندوه وضجرت ظهور ایتمامك احتمالی محالدر

ÉLANCEMENT. Impression que fait en quelque partie du corps une douleur subite, pareille à celle que fait sentir une aiguille A. وجع کانّ من الغرز pl. اوجاع کانّ من الغرز P. تیز گویا از خلیدن سوزن ایکنه صوقیلور کبی اجیمه T. || Cela me cause de très-grands élancemens, des élancemens redoublés بو کیفیّت ایکنه صوقیلورکبی اوجاع شدیده ومکرّره حدوثنی مؤدّیدر

Il se dit aussi en termes de dévotion. V. Élan.

s'ÉLANCER. Se lancer en avant avec impétuosité A. تنزّی P. تنتی - بر جستن - جهیدن - پرتاو کردن - نزوان - صچرایوب آتلمق T. || Il s'élança au travers des ennemis کمال جرأتله میان اعدایه تنزّی وتنتی ایلدی Les serpens s'élancent حیّه قسمی تنزّی صچرایوب آتلدی - Le chien s'élança sur lui کلب فلانك اوزرینه تنزّی ایدر صچرایوب آتلدی - ایلدی

Il se dit au neutre, de la douleur aiguë que l'on souffre, pareille à celle que fait sentir la pointe d'une aiguille A. وجع کانّ من الغرز pl. اوجاع کانّ من الغرز P. تیز گویا از خلیدن سوزن ایکنه صوقیلور کبی آجیمق T. توجّع

ÉLANCÉ. A. متنزّی P. جهیده - جهان T. آجیمش - صچرامش آتلمش P. خلیده T. متغرّز A.

Il se dit aussi, d'un cheval devenu efflanqué par le travail A. منعجف الاضلاع P. کم پهلو T. یانلری یاتق V. aussi Efflanqué - Et d'une personne qui a la taille trop effilée A. سطیع P. بر جسته قد - آزاده قدّ القامة - On dit aussi, Arbre élancé, pour dire, un arbre qui a beaucoup de hauteur et peu de grosseur A. شجرة سطیعة القامة P. درخت T. بوی سرپمش آغاج آزاد

ÉLARGIR. Rendre large A. توسیع - ارحاب - ترحیب - تفسیح P. تعریض - پهن کردن T. اینلولتمك || Élargir des souliers پاپوشلری تعریض وتوسیع ایتمك Élargir une chambre اوطه‌یی ترحیب وتفسیح ایتمك - اوطه‌یی اینلولتمك - ویرمك

On dit de quelqu'un, qu'il s'élargit, pour dire, qu'il prend plus de terrain, d'espace, qu'il agrandit sa terre, son parc par acquisition ou autrement A. کسب الوسعة - کسب الامتداد P. بوللانمق - اوزانمق - ککیشلنمك T. وسعت پذیرفتن

بروجه انتخاب نصبکرده *P.* منصوب بطریق الانتخاب - Le Pape est électif || انتخاب ایله اولان *T.* با انتخاب نصبکرده - L'évêque ریم پاپاسی بالانتخاب نصب اولنور de Strasbourg est un évêque électif فلان پسقپوس انتخاب منصوب Roi électif طریقیله نصب اولنور پسقپوسلردندر Royaume électif بالانتخاب اولان پادشاه محلولیّت وقوعنده انتخاب - نصب ملوك ایدن دولت طریقیله تعیین پادشاه ایدر دولت

ÉLECTION. L'action d'élire *A.* گزیدگی *P.* اختیار - انتخاب *T.* سچمه || Approuver, confirmer une élection انتخابی تحسین L'élection de l'Empereur se fit un tel jour رعیس استحسان وقبول ایتمك - وتصدیق ایتمك ایمپراطورك انتخابی Il donna sa voix pour l'élection de... فلان کونده واقع اولدی Assister à une élection فلان کمسنه‌نك انتخابی خصوصنده رأی ایتدی رسم انتخابده حاضر وموجود بولنمق

Élection, signifie aussi, un tribunal composé de plusieurs officiers, élus pour juger les différends qui concernent les tailles *A.* محکمة الامور الخراجیّة

ÉLECTORAL. Qui appartient aux Électeurs *T.* هرسکه متعلّق

ÉLECTORAT. La dignité d'Électeur dans l'ancienne constitution Germanique *T.* هرسکلك عنوانی - Et l'étendue de pays d'un Électeur *T.* هرسکلك حکومتی

ÉLECTRICITÉ. Propriété que certains corps acquièrent, par le frottement, d'attirer ou de repousser d'autres corps *A.* خاصّة کهربائیّة

Il se dit aussi, d'un fluide répandu généralement dans tous les corps, dont l'accumulation se manifeste par des étincelles *A.* مادّة ناریّة

ÉLECTRIQUE. Qui a rapport à l'électricité *A.* متعلّق بخاصّة Vertu électrique || متعلّق بمادّة ناریّة - کهربائیّة خاصّهٔ کهربائیّه متعلّق فضیلت

ÉLECTRISER. Communiquer la vertu électrique *A.* تعدیة المادّة ناریّة - الخاصّة کهربائیّة

Électrisé. *A.* مستجلب المادّة ناریّة

ÉLECTROMÈTRE. Instrument qui sert à mesurer la force de l'électricité *A.* میزان المادّة ناریّة - میزان الخاصّة کهربائیّة

ÉLECTUAIRE. Préparation molle, dans laquelle on fait entrer des poudres et d'autres ingrédiens, qu'on incorpore avec du

فلان طرفدن کسب وسعت ... Il s'est élargi du côté de طریق عامّ Le grand chemin l'empêche de s'élargir ایلدی اول طرفدن کسب وسعت ایلمسنه مانعدر

Il signifie aussi, mettre hors de prison *A.* - تخلیة السبیل از زندان - از زندان گسیل کردن *P.* اطلاق من المحبس حبسدن صالیویرمك - حبسدن چیقارمق *T.* ازاد کردن

S'élargir. Devenir plus large *A.* کسب الفسحة - انفساح - پهنایی پذیرفتن *P.* کسب الوسعة - استیساع - اتّساع - آچلمق - ککیشلنمك - بوللانمق *T.* پهن شدن || Le chemin s'élargit en cet endroit, va en s'élargissant طریق فلان طرفده استیساع ایدر - کسب فسحت ایدر

Élargi. *A.* پهن - پهنایی پذیرفته *P.* مرخّب - مستوسع خلّی السبیل *A.* آچلمش - ککیشلنمش - اینلولنمش *T.* شده حبسدن *T.* آزادهٔ زندان شده - از زندان گسیل کرده *P.* صالیویرلمش

ÉLARGISSEMENT. Augmentation de largeur *A.* ترخّب - توسّع پهنایی *T.* ککیشلنمه || Élargissement d'une rivière, d'une forêt, d'un chemin, d'une rue نهرك واورمانك وطریقك وزوقاغك توسّعی

Et délivrance de prison. V. Élargir || Il a obtenu son élargissement اطلاقنی - تخلیهٔ سبیلنی تحصیل ایلدی

ELASTICITÉ. Propriété qu'ont certains corps de revenir d'eux-mêmes à leur figure naturelle *A.* قوّة الرجوع - قوّة الثوُوب L'élasticité de l'air هوانك حالت الی حالة الاولی || اولیسنه قوّت ثوُوبی

ÉLASTIQUE. Qui a de l'élasticité *A.* قابل - ذو قوّة الثوُوب - Et qui produit le ressort, l'élasticité *A.* الرجوع الی حالة الاولی - موجب القوّة الثوُوب محوّل الی حالة الاولی

ÉLATÈRE. Concombre sauvage *A.* قثّاء الحمار *P.* خر خیار *T.* اشك خیاری

ELCAJA. Grand arbre d'Arabie *A.* رقع یمانیّ

ÉLECTEUR. Qui a le droit de concourir à une élection *A.* منتخِب *pl.* منتخِبین *P.* انتخاب کننده *T.* سچیجی || Les électeurs s'assembleront demain یارنکی کون زمرهٔ منتخبین مأمور انتخاب اولنلر - بر یره جمع اولهجقلر در Les Électeurs de l'Empire d'Allemagne *T.* آلامان هرسکلری || L'Électeur de Bavière باویره هرسکی

ÉLECTIF. Qui se fait par élection *A.* منصوب بالانتخاب

sirop, du miel, etc. *A.* معجون *P.* ربيد *T.* معجون

ÉLEGAMMENT. Avec élégance *A.* بالسلاسة ـ بالفصاحة *P.* ـ بالظرافة *A.* حسن ايله *T.* با ترزبانى ـ سخن پردازانه بالاناقة *P.* بزيبايى *T.* كوزللك ايله Parler élégamment ‖ فصاحت ـ سلاست كلام ايله سويلمك Écrire élégamment كلام ايله تأليف وانشا ايتمك

ÉLÉGANCE. Choix de mots et de tours, d'où résultent la grâce et la facilité du langage *A.* سلاسة ـ فصاحة ـ سلاسة *T.* تر زبانى ـ سخن پردازى *P.* حسن البيان ـ الكلام بلا سلاسة تكلم Parler sans élégance ‖ حسن ايله سويليش تصنعدن عارى سلاست كلام Élégance sans affectation ايتمك سبك وانشاده اولان سلاست كلام L'élégance du style ـ فصاحت كلام

Il se dit aussi, d'un certain goût fin et délicat qui se fait sentir dans quelques arts *A.* لطافت ـ اناقت ـ ظرافت *P.* كوزللك *T.* زيبايى ‖ L'élégance du pinceau d'un tel peintre فلان مصوّرك ظرافت قلمى L'élégance du dessin plaît plus que la régularité رسم وتصويرك ظرافتى حسن انتظامندن زياده بادئ محظوظيت اولور

On dit, L'élégance de la taille *A.* رشاقة القدّ *P.* زيبايئ بويك كوزللكى *T.* قامت

Il signifie, en Mathématique, simplicité et facilité *A.* سهولت *P.* آسانى *T.* قولايلق ‖ L'élégance d'une solution مسئله نك سهولت اوزره كشف وانحلالى

ÉLÉGANT. Qui a de l'élégance *A.* فصيح ـ سليس *P.* سخن *T.* حسنلو پرداز ‖ Un discours élégant بر مقالهٔ سليسه Façon de parler élégante طور بديع سلاست آميز ايله اولان نطق Tour élégant شيوهٔ سلاست پردازى Mot élégant لفظ وتكلّم مؤلّف فصيح Auteur élégant الفاظ سليسه Termes élégans سليس

Il se dit, par extension, des ouvrages d'arts *A.* ظريف ـ *T.* كوزل *P.* زيبا لطيف ـ انيق بر ‖ Une parure élégante حليهٔ ظرافت آلود

On dit aussi, Taille élégante *A.* قدّ رشيق *P.* بالاى زيبا *T.* قامت زيبا ـ كوزل بوى

On dit en Mathématique, Solution, démonstration élégante, c'est-à-dire, simple et facile برهان سهل البيان وحل سهل البيان

Il se dit aussi au substantif, d'un homme recherché dans son ton, ses manières et sa parure *A.* اهل الظرافة ـ ظريف pl. يراشق طورلو *T.* زيبنده اطوار ـ ظرافتپرور *P.* ظرفا ‖ C'est un élégant ظرفادندر ـ اهل ظرافتدندر

ÉLÉGIAQUE. Qui appartient à l'élégie *A.* رثوىّ *P.* ماتم آميز *T.* آغنجى

ÉLÉGIE. Espèce de poésie dont le sujet est triste et tendre *A.* قصيدة مثكلة ـ مرثية *P.* منظومهٔ ماتم نما *T.* آغنجى تركى بر قطعه Composer une élégie ‖ مرثيهٔ عاشقانه Élégie amoureuse مرثيه نظم وانشا ايتمك Élégie plaintive مرثيهٔ حزينه

ÉLÉMENT. Corps simple qui entre dans la composition des corps mixtes *A.* عنصر pl. عناصر ـ اسطقس pl. اسطقسات *P.* ـ عناصر اربعه Les quatre élémens ‖ كارگيا ـ آخشيجان چهار ـ چار ميخ حيات *P.* امّهات سفلى ـ اسطقسات اربعه تابش اركان L'élément du feu, de l'eau, de l'air, de la terre عنصر حارّ Élément chaud et sec عنصر نار وما وهوا وارض عنصر بارد ورطب Élément froid et humide ويابس Le mélange des élémens اختلاط عناصر Le combat des élémens ـ تضادّ عناصر La contrariété des élémens كشمكش عناصر مخالفت عناصر

Il se dit encore des choses à quoi une personne se plaît le plus *T.* مدار القوام الحياة ـ مادّه الحياة ‖ La chasse est son élément صيد وشكار مادّهٔ حياتيدر L'étude est son élément مدار قوام حياتى مطالعهٔ كتبدر

On dit figur., qu'un homme est dans son élément, ou hors de son élément, pour dire, dans un lieu où il se plait, ou il ne se plaît pas ‖ Quand il est à Paris, il est dans son élément پارسده اولدقچه گويا مدار حياتى اولان بر مكان ايچنده دريا خود گويا مدار حياتى اولان مكاندن خارجدر

Élémens, se dit des principes d'un art ou d'une science *A.* مبادى ـ اصول ‖ Les élémens de la Géométrie علم مساحه نك Les élémens de la Grammaire علم صرفك مبادى واصولى اصولى Apprendre les élémens d'une science بر علمك مبادى واصولنه Il en est encore aux élémens هنوز تحصيل وقوف ايتمك Cet homme n'a pas les premiers élémens de cette science مبادى واصولنى استفاده ايتمكده در بو علمك هنوز مبادى واصولندن بيخبر در ـ En Chimie, Élémens, est un mot synonyme de Principes *A.* اجزاء اصليّة

ÉLÉMENTAIRE. Qui appartient à l'élément *A.* عنصرىّ ـ اصلىّ

|| Les corps élémentaires اجرام عنصريه Parties élémentaires كيفيّات اصليه Les qualités élémentaires اجزای اصليه

On appelle, Géométrie élémentaire, les élémens de la Géométrie *A.* اصول العلم المساحة - Et un ouvrage élémentaire, un ouvrage qui contient les élémens d'une science فلان علمك مبادی واصولنه دائر بر قطعه تأليف

ÉLÉPHANT. Animal quadrupède *A.* فيل pl. افيال *P.* پيل *T.* فيل

On dit proverb., Faire d'une mouche un éléphant, pour dire, attribuer à une chose plus d'importance qu'elle ne mérite *T.* حبّه يی قبّه ايتمك

ÉLÉPHANTIASIS. Espèce de lèpre qui rend la peau ridée *A.* داء الفيل *P.* پيلپا - پاغر *T.* فيل مرضی

ÉLÉVATION. Exhaussement *A.* ارتفاع - رفعت - سموّ - سموك *P.* بلندی *T.* يوكسكلك || Il faut donner plus d'élévation à ce plancher, à cette muraille بو دوشمه يه وبو ديواره زياده بو ديوارك قدينی ترفيع ايتملو در - رفعت ويرملو در

Il signifie aussi, un terrain élévé *A.* مشرف pl. مشارف - || تومسك بير *T.* فراز *P.* زبا pl. زبية - محلّ مرتفع مشارف - بر محلّ مرتفعه چيقدی Il monta sur une élévation ارضدن بر محلّه صعود ايلدی Une élévation bornait la vue de ce côté-là اول طرفده اولان مشارف ارض مدای نظره حائل ايدی

ÉLÉVATION DU PÔLE OU ÉLÉVATION. C'est la hauteur du pôle sur l'horizon *A.* ارتفاع القطب || À tant de degrés d'élévation ارتفاع قطبدن شو قدر درجه مقداری

Il signifie figur., constitution en dignité *A.* علوّ المنزلة - سر افرازی *P.* اعتلاء القدر - شرف الشان - شرف - رفعت *T.* اولولق بلندئ جاه - سر بلندی - || Depuis qu'il est dans ce degré d'élévation اشبو مرتبهٔ علوّ منزلته وصولی وقتدنبرو Il lui doit son élévation مظهر اولديغی علوّ شان ومنزلت Dans cette prodigieuse élévation خصوصنده فلان ذاتك ممنون همّتيدر بو مقوله حدّ قياسدن بيرون علوّ منزلت - Et l'action de s'élever || Il a vaincu tous les obstacles qui s'opposaient à son élévation رفعت منزلتنه حائل اولمش كافّهٔ موانعك رفعنه ظفرياب اولدی حائل اولمش كافّهٔ عوايق وموانعه غلبه ايلدی -

Il se dit aussi, des mouvemens vifs et affectueux de l'âme vers Dieu *A.* توجّه القلب الی الله - نزوّ القلب الی الله *T.* كوكلك الله طرفنه *P.* برافراشتگیٔ قلب بدرگاه كبريا سوی L'élévation du coeur à Dieu || چكيلوب طوغريلمسی عشق الهی ايله قلبك جانب سمايه - باری يه نزوّ قلب نزوّ وتوجّهی

Il signifie aussi, grandeur d'âme, noblesse de sentimens *A.* علوّ الهمّة - علوّ الجناب - *P.* همّت بلندیٔ *T.* عالی || Il a beaucoup d'élévation dans l'âme عظيم مرتبه ده جنابلك On remarque une grande élévation dans ses sentimens, dans ses pensées كافّهٔ آرا وافكارنده آثار ابّهت Cela vient d'une grande élévation d'âme بو كيفيّت بديدار در مجبول اولديغی علوّ جناب ابّهت نصابدن اقتضا ايتمش بر حالتدر

On dit, qu'un homme a beaucoup d'élévation d'esprit, pour dire, qu'il a un esprit sublime *A.* فخامة الذهن - شهامة - || Il a une grande élévation d'esprit غايت شهامت العقل كمال فخامت ذهنی وار در - عقلی وار در

Il se dit aussi, de la noblesse et de la sublimité du style *A.* فخامت - جلالت *P.* شكوه *T.* اولولق || Il y a beaucoup d'élévation dans son style سبك وانشاسنده آثار جلالت فخامت بالغه ايله آراسته برعبارهٔ برگزيده در - وفخامت وار در Un discours simple et sans aucune élévation آثار فخامتدن ساده جه بر مقاله - عاری ساده جه بر كلام

ÉLÉVATION DE VOIX. C'est le passage d'un ton à un ton plus haut *A.* اعتلاء الصوت *P.* بلندیٔ آواز *T.* يوكسك سسك

ÉLÈVE. Disciple *A.* تلميذ pl. تلامذة *P.* شاكرد *T.* شاكرد

On dit par extension, C'est mon élève, pour dire, c'est un homme que j'ai instruit *A.* ربيب *P.* پرورده - تربيتكرده *T.* تربيه

ÉLEVER. Hausser *A.* رفع - ترفيع - اعلا - اصعاد *P.* بلنديدن بر آوردن - بر داريدن - بر افراشتن *T.* يوقارو قالدرمق || Ce mur n'a que sept pieds, il faut l'élever encore de trois pieds بو ديوارك يدی ذراعدن زياده قدّی اولمديغندن Élever des eaux pour faire des jets d'eau اوج ذراع مقداری دخی ترفيع اولنملو در فسقيه احداثی ايچون صولری يوقاروبه ترفيع ايتمك اقتضا ايدر

S'ÉLEVER EN L'AIR *A.* ثوران علی الهوا *P.* بر هوا شدن *T.* - صعود - S'élever en haut *A.* - هوايه اوچمق - هوايه آتمق

Élever. Nourrir un enfant, un animal *A.* تربية - تربيب *P.* پروردن *T.* بسلمك || Cet enfant est faible, il sera malaisé à élever بوطفل ضعيف المزاج اولمغله امر تربيه‌سى On ne saurait élever de ces animaux, de ces oiseaux-là en ce pays-ci بسلنمسى كوچدر - مشكلدر فلان مملكتده بو مقوله - Il se dit ausssi des arbres et des plantes || J'ai pris de la peine à élever ces plantes, ces fleurs, ces arbres طيور وحيوانات تربيه اولنه‌مز اشبو نباتات وازهار واشجارك تربيه‌سى بسلمه‌سى خصوصنه - خصوصنه زحمت چكدم

Figur. Instruire, donner de l'éducation *A.* تأديب - تربية *T.* اوكرتمك - فرهيختن *P.* پروردن - آموختن - تربيه ايتمك || Élever la Jeunesse dans la crainte de Dieu اطفالى مخافه C'est un tel qui a élevé ce prince فلانك - فلان شهزاده فلانك پرورده‌سيدر Il a été élevé dans la bonne religion دين تأديب كرده‌سيدر Il a eu le malheur d'être élevé dans l'hérésie پرورشيافته اولمشدر - حق ايچنده تربيه اولندى وبدعت ايچنده پرورده اولمشدر

S'élever. Survenir *A.* بغتةً مبادرت *P.* برخاستن *T.* قوپمق || Une tempête, un orage s'est élevé ناگهان ظهور ايتمك - قالقمق - برعظيم فورتنه وبر تند باد شديد تشوّر واقتحام ناگهان قالقدى - بغتةً سر نماى ظهور اولدى - ايلدى - قوپدى -

On dit, que les vapeurs s'élèvent de terre ابخره روى يوقاريه اغوب چيقار - ارضدن جانب بالايه ثوران ايدر que les fumées s'élèvent au cerveau ابخره دماغه ثوران ايدر صعود ايدر - چيقار -

On dit figur., Il s'éleva un bruit, une dispute dans l'assemblée بر زمزمه - مجلسده بر كورلدى وبر معارضه قوپدى Une sédition s'est élevée رفع لواى بغى وعصيان قوپدى بر حالت بغى وعصيان - بر زوربالق قوپدى - اولندى En ce temps-là, il s'éleva des sectes nouvelles, des hérésies سر زدهٔ ميدان ظهور ايلدى اول هنگامده نيچه نيچه اهل بدعت وگوناگون عقايد جديدهٔ رفض وشيعت سر نماى معرض ظهور اولمشدر

On dit, S'élever contre quelqu'un, pour dire, se déclarer contre lui *T.* عيلهنه قالقمق - بر كمسنه‌نك عليهنه قيام ايتمك

Dans la langage de l'Écriture, S'élever, signifie, porter témoi-

يوكسكه چيقمق - يوقارو قالقمق *T.* برخاستن *P.* ترفّع - اصطعاد آواز *P.* رفع الصوت - اعلاء الصوت Élever sa voix *A.* سسى يوكسلتمك - سسى چيقارمق *T.* بلنديدن

Élever une perpendiculaire *T.* برخطّ عمودى اقامت ايتمك

On dit, que le soleil élève les vapeurs, pour dire, qu'il les attire en haut يوقارى - شمس ابخره‌يى رفع واصعاد ايدر جذب ايدر

On dit figur., Élever son coeur, son âme à Dieu قلبى قلباً جانب حقّه متوجّه - جانب حقّه اعلا واصعاد ايتمك - On dit aussi, Élever quelqu'un aux charges, aux dignités اولمق فلانى كشى‌يى مناصب ومراتب جليله‌يه ترفيع ايتمك La faveur l'a élevé de bien bas حقّنه مصروف اولان مساعده‌يه حقّنه مصروف اولان حسن - مبنى خاكدن رفع اولندى Élever همّت حضيض مذلّتدن ارتفاعنى مودّى اولدى quelqu'un au-dessus des autres بر كمسنه‌يى سائرلرك اوزرينه سائرلرك اوزرينه من جهة الاعتبار - ترفيع واعلا ايتمك Il lui a donné des louanges excessives, il l'a élevé jusqu'au ciel, jusqu'aux nues بلند واعلا ايتمك - ترفيع واعلا ايتمك مدح وستايشده مبالغه واطرا ايدرك فلان كشى‌يى ما عيوقه قدر چيقاردى - فوق السمايه قدر رفع واعلا ايلدى Il l'a élevé au-dessus de tous les autres جمله‌نك اوزرينه ترفيع واعلا ايلدى

On dit, Élever le coeur, l'âme علوّ قلب افكنده‌يه ايراث فلان كشينك دوچار كسر le courage ورفعت ايتمك وافتادگى اولمش قوّت قلب وجسارتنه وسيلهٔ علوّ وارتفاع مظهر عجز وسفالت اولمش l'esprit, les sentimens اولمق ذهنه وسيلهٔ رفعت واعتلا اولمق

Élever. Construire, ériger *A.* اقامة - نصب - بنا *P.* نشاندن || Élever un bâtiment, un mur, un pavillon ديكمك - قورمق *T.* بنياد كردن - بر عمارت وبر ديوار وبر قصر بنا ايتمك Élever des autels معابد ومساجد شريفه بنا ايتمك une statue علايم غزا بر قطعه صنم نصب ايتمك des trophées اولدرق آثار جليله نصب واقامت ايتدرمك

On dit figur., Élever autel contre autel, pour dire, faire un schisme dans l'Église شريعت اوزرينه شريعت تسليط - On le dit aussi pour dire, Opposer une nouvelle puissance à une autre déjà établie مسلّط قلمق - ايتمك حكومت اوزرينه حكومت تسليط ايتمك

gnage, accuser *T.* علیهنه یوریمك || Les Ninivites s'élèveront au Jugement contre les Juifs یوم دیندہ اهل نینیا طایفهٔ یهود ولد والد Le fils s'élèvera contre le père علیهنه یوریه‌جکلر در علیهنه یوریه‌جکر

S'ÉLEVER, signifie aussi, s'enorgueillir *A.* استکبار - استعلا *P.* کسب النفخ والکبر *T.* اولولنمك || Vous avez beau le louer, il ne s'en élèvera pas davantage هر نقدر مدح وثناسنده مبالغه ایتسه‌ك دخی عبثدر زیرا مدح وثناسنده - زیاده استعلا واستکباره میل ایلمسی محالدر استبحار کلام ایتسه‌ك دخی بوندن زیاده کسب نفخ وکبر ایلمسی محالدر

Il se dit aussi en parlant de la peau, pour dire, qu'il y survient des bubes *T.* دژنام بر آمدن *P.* احطاط - تبثّر *A.* || La moindre chose lui fait élever toute la peau, fait que toute sa peau s'élève جزئی سببدن جلد کوده‌سی دربسنده قبارقلر طوملور - بدنی بسبتون تبثّر ایدر

ÉLEVÉ. *A.* بر افراخته - بلند کرده *P.* مرتفع - عالی *P.* مربّب *A.* قورلمش *T.* بنا کرده *P.* مبنی *A.* یوکسلمش *P.* متشوّر *A.* بسلنمش *T.* پرورده - پرورشیاب - تربیتیافته *P.* متصاعد *A.* قالمش *T.* خیزان - بر خیزیده - بر خاسته یوقاروبه جیقمش *T.* بر آمده

ÉLEVURE. Petite bube qui vient sur la peau *A.* حطاط pl. حطاطة *P.* دژنام *T.* قبارجق || Il a le visage plein d'élevures چهره‌سی قبارجق ایله مملو در Les personnes sanguines sont sujettes à avoir des élevures sur la peau دموی المزاج اولنلرك جلدلرنده قبارجقلر ظهور ایده کلمشدر

ÉLIDER. Faire une élision, retrancher une voyelle finale *A.* کیدرمك *T.* انداختن *P.* اسقاط - حذف - S'élider *A.* کیدرلمك *T.* انداخته شدن *P.* انحذاف

ÉLIGIBILITÉ. Capacité d'être élu *A.* استحقاق للمختاریّة - شایستگی *P.* صلاحیة الی المنتخبیّة - لیاقة للمختاریّة

ÉLIGIBLE. Qui peut être élu *A.* مستحق للانتخاب لایق - شایستهٔ - گزیدنی *P.* صالح الی الانتخاب - بالانتخاب

s'ÉLIMER. S'user à force d'être porté *A.* تبلّی *P.* فرسوده *T.* اورسلنمك شدن

ÉLIMÉ. *A.* متبلّی *P.* فرسوده *T.* اورسلنمش

ÉLIRE. Faire une élection *A.* انتخاب - اختیار *P.* گزیدن Élire au sort بالمقارعه انتخاب || سچمك - اورنده‌لمك *T.* قرعه ضربیله - قرعه انداختیله اختیار ایتمك - ایتمك Élire à la pluralité des voix کثرت آرایه اعتبار ایله انتخاب من جهة العدد اکثر کلم وآرا ایله انتخاب - ایتمك Élire le plus digne احلیّت ولیاقت حسبیله شایان ایتمك Élire un tuteur تفضّل وامتیاز اولان کشی‌یی انتخاب ایتمك بر وصیٔ مختار نصب - بر وصی اختیار ایتمك

ÉLU. *A.* منتخب *P.* مختار - گزیده *T.* انتخاب کرده - سچلمش اورنده‌لنمش

ÉLISION. Suppression d'une lettre finale dans certaines occasions *A.* اسقاط - محذوفیّت *P.* انداخت *T.* کیدرمه

ÉLITE. Ce qu'il y a de meilleur dans chaque chose *A.* نخبة نقاوة - زبدة - گزیده *P.* آبروی - سچمه *T.* || Troupe d'élite عسکرك L'élite de l'armée گزیدهٔ عسکر - زبدهٔ عسکر آبروی عسکر - گزیده‌سی - زبده ونقاوه‌سی

ÉLIXIR. Liqueur spiritueuse extraite des parties d'une substance *A.* اکسیر || Précieux élixir اکسیر ذیقیمت Élixir de propriété اکسیر ذو الخاصّه

ELLE. Pronom féminin *A.* هی pl. هنّ *P.* آن *T.* او - اول

ELLÉBORE. Herbe médicinale *A.* خربق *T.* چوپلمه - Ellébore blanc, ou Vératrum *A.* خربق ابیض *P.* شیرنج سپید - Ellébore noir *A.* قره - قره‌جه اوت *T.* شیرنجشیر - شیرنج *P.* خربق اسود قار چیچکی - آق چوپلمه - مارولجق چوپلمه

ELLIPSE. Terme de Grammaire. Retranchemeut des mots qui seraient nécessaires pour rendre la construction pleine *A.* تقدیر - کلمة مقدّرة || Quand on dit, La St. Démétri, pour dire, La fête de St. Démétri, c'est une ellipse قاسمده دینلدیکی حالده تقدیرنده روز لفظی مستتر اولمغله روز قاسمده دیمکدر Il a pris sur lui d'attaquer, c'est une ellipse, pour dire, Le risque d'attaqner حمله وصولت خصوصنی در عهده ایلدی تعبیرنده تهلکه لفظی تقدیرده مستتر اولمغله تهلکهٔ حمله وصولتی در عهده ایلدی دیمك اولور

ELLIPTIQUE. Qui tient de l'ellipse *A.* متضمّن - تقدیریّ Façon de parler elliptiqne || کلمات مقدّره‌یی الکلمات المقدّرة متضمّن بر کونه سویلیش

رضای باریدن مباعدت صورتی بر حالت دهشتفرما در
Il signifie aussi, antipathie, aversion *A.* امتناع النفس
P. ابائة الطبع *T.* دتسینمه ‖ Il a de l'éloignement pour cet homme-là فلان کمسنه‌نک حقنه ابائت
اشبو نکاح Il a de l'éloignement pour ce mariage طبعی وار در
ماده‌سنده ابائت نفسی وار در
P. مفارقت - فراق - مهاجرت - هجران Et absence *A.*
T. آیرلمه ‖ Depuis son éloignement de Paris پارسدن مهاجرت ومفارقتندنبرو Triste et fâcheux
éloignement فراق مستلزم الآلام Son éloignement n'a pas duré
مدّت مفارقتی متمادی اولمدی Je ne me console point de votre éloignement
سنک فراق وهجرانکدن متسلّی اولهمیورم Vivre dans la retraite, dans l'éloignement du monde
علایق دنیویه‌دن مباعدت ومهجوریت حالنده امرار وقت
ایتمک

- بون - بعد Et distance, soit de lieu, soit de temps *A.*
P. دوری *T.* ایراقلق ‖ L'éloignement de nos maisons, de nos terres, nous empêche de nous voir souvent مباینت
خاندلرمزک بعد
خاندلرمزک - ومباینتی صیق صیق دیدار وملاقاتمزه مانعدر
Il faut خانه‌لرمز بیننده اولان بون بعید - بعد مسافه‌سی
regarder cette statue dans l'éloignement اشبو صنمی دوردن
L'éloignement des temps est cause de l'obscurité qu'il y a dans cette histoire تماشا ایتمک اقتضا ایدر
بعد ازمان فلان
واقعه‌نک دوچار ظلمت واشتباه اولنمسنی مستلزم اولمشدر

Il se dit aussi, des objets qui terminent la vue dans une distance fort éloignée *A.* منتهاء المداء النظر *P.* انجام مدای نظر
T. کوز ایریمی غایتی ‖ La vue est admirable dans ce lieu-là, on y voit des coteaux, des prairies, la rivière qui serpente, et Paris dans l'éloignement
محل مذکورک نظارتی پک لطیفدر
زیرا مسافهٔ بعیده‌ده تلال دلارا ومرغزارلر وجا بجا متحویاً
جریان ایدن جدول ومنتهای مدای بصرده شهر پارس
کور ینور

On dit d'un homme qui n'est pas riche, mais qui a une grande succession à espérer, qu'il voit de grands biens en éloignement
بعد بعد مالنک - طول امل ایله مترقب مال ومنالدر
مال اولمق مأمولنده در

ÉLOIGNER. Écarter une personne ou une chose d'une autre
P. انحا - تنحیة - اجناب - تبعید - ابعاد *A.* - دور کردن

ÉLOCUTION. La partie de la Rhétorique qui a pour objet le choix et l'arrangement des mots *A.* صنعة الاحتباک الکلام - Il se prend communément pour la manière dont on s'exprime *A.*
P. تقریر الکلام - کلام - نطق *T.* سخنرانی - سوز دیزمه ‖ Elocution nette belle تقریر کلام منقح
فصیح élégante پر حسن ولطافت - حسن - دلپذیر - لطیف
تصنعدن عاری تقریر simple تقریر شرافت سمیر noble
مجازات وکنایاتی مشتمل تقریر بدیع figurée کلام pure,
claire تقریر نقی وصریح Cet auteur a beaucoup de noblesse dans son élocution بو مؤلفک تقریر کلامده لطافت
Élocution faible, languissante وشرافتی مرتبهٔ کمالده در
تعبیرات مطرده‌دن عبارت تقریر کلام triviale تقریر فاتر
confuse فنّ احتباک Traité d'élocution تقریر مشتبه ومختلط
کلامه دائر رساله

ÉLOGE. Témoignage avantageux que l'on rend à quelque personne ou à quelque chose *A.* نعت pl. مدیحة - مدح - نعوت pl.
ثنا خوانی - ستایش *P.* وصف المحاسن - ثنایا pl. ثنا - مدایح
طمطراق الفاظ Éloge pompeux ‖ اوکمه *T.* یاد محامد -
وصف - نعت میّت Éloge funèbre ایله اولان نعت بلیغ
محاسن میّت En prétendant le blâmer, vous faites son éloge
ذمّ وقدح ایده‌یم - مرامک ذمّ ایکن مدح وثنا ایدرسک
دیر ایکن مدح وثناسنی ایدرسک Éloge historique d'une ville
بر بلده‌نک حکایهٔ نعتیه‌سی Un tel auteur a fait l'éloge de la pauvreté, un autre, de la laideur, un autre de la folie
منشیلردن بری فقر واحتیاجک ودیگری شوهت
وجهک وآخری جنونک مدح وثناسنی حاوی بشقه
بشقه مقالات تحریر ایتمشلر در

ÉLOIGNEMENT. L'action d'éloigner *A.* ابعاد - تبعید - مباعدت
P. دور سازی *T.* ایراقلق - ایراقلمه ‖ Ce prince a rétabli ses affaires par l'éloignement du ministre qui le trompait
بو پادشاه
تغلیط واغفالنه جسارت ایدن ندیمی یانندن تبعید ایله
L'éloignement des occasions du péché امورینک حسن رابطه‌سنی تجدید واحیا ایلدی
موجب ذنب ومعصیت اولهجق
مدّت دوری Durant son éloignement وسایلک ابعادی
On dit d'un homme qui vit dans une grande inattention pour les choses de son salut, qu'il est dans un grand éloignement de Dieu - ومباعدتنده
رضاء اللهدن مباعدت کامله ایله عیش
L'éloignement de Dieu est une chose terrible وزندگانی ایدر

Il a éloigné cet accommodement, ce mariage تعویق وتأخیرینه باعث اولور بالمصالحه ویریله‌جك نظامی وامر نكاحی Les chicanes ont éloigné le jugement de ce procès تزویرات گوناگون مرافعه‌نك تعویق وتأخیرینه Éloigner un paiement باعث اولدی اقچه‌نك اداسنی تأخیر ـ اداسنده اختیار تأخیر ومماطله ایتمك ـ وتأجیل ایتمك اداسنی پسماندهٔ عوق وتأخیر ایتمك

ÉLOIGNER. Donner de l'aliénation *A.* تغییر ـ تنفیر القلوب *P.* خلقك كوكلنی *T.* دلهای ناسرا دور ساختن Il n'y a rien qui éloigne plus les coeurs que le mépris, les mauvais traitemens ایركتمك ‖ سوء معاملدن وكسر عرضی موجب حالاتدن زیاده تنفیر قلوب ایده‌جك بر شئ تنفیر قلوبی مؤدّی اوله‌جق بر شئ یوقدر ـ یوقدر ـ گارین ـ دور

ÉLOIGNÉ. *A.* قاصی ـ منتحی ـ بعید *P.* ممالك بعیده Pays éloignés ‖ اوزاق ـ ایراق *T.* دورادور وقت دورادور ـ وقت بعید Temps éloigné ممالك قاصیه ـ Causes éloignées علل بعیده

On dit, qu'un homme est bien éloigné de faire quelque chose بوآدم سنك كلامكی ‖ Il est bien éloigné de faire ce que vous dites ایفا ایلمكدن بغایت دور وبعید در ـ Et que cela est bien éloigné de ma pensée بو حال خاطرمدن ابعد بعید در Et qu'un homme est éloigné de son compte, pour dire, qu'il se trompe dans quelque pensée ظنّ وتخمیننده ایتدیكی حساب ـ Et que deux personnes sont bien éloignées de compte, pour dire, que leurs calculs ne s'accordent pas یاكلشدر حسابلرنده مباینت عظیمه وار در

ÉLONGATION. Terme d'Astronomie. Angle compris entre le soleil vu de la terre, et le lieu d'une planète *A.* بینونة السیّارتین ایكی سیّاره بینندهٔ‌كی آچلق *T.* دورئ دوهرباسب ـ

ÉLOQUEMMENT. Avec éloquence *A.* بالبلاغة *P.* بروجه بلیغ Parler, écrire ‖ سوز ابدلكیله *T.* ناطقه پردازانه ـ شیواكارانه ـ éloquemment بلاغت كلام ایله تكلّم وكتابت ایتمك

ÉLOQUENCE. L'art de faire passer avec force dans l'âme des autres, le sentiment dont on est pénétré *A.* فنّ البلاغة *T.* سخنرانی ـ شیوایی ـ ناطقه پردازی *P.* طلاقة اللسان Haute éloquence بلاغت جلیله douce بلاغت ‖ سوز ابدلكی La vraie éloquence بلاغت ذاتیه ـ بلاغت فطریه naturelle لطیفه La fausse éloquence بلاغت صحیحه وحقیقیه

Éloignez-les l'un de l'autre *T.* ایراق ایتمك ‖ دور انداختن Éloigner quelqu'un de ses parents, de son pays بری برلرندن تنحیه وتبعید ایله برگمسنه‌یی والدینی یانندن ووطنندن Éloigner quelqu'un de la Cour فلانی دور وبعید ایتمك Le Roi l'a éloigné d'auprès de lui, l'a éloigné des affaires سرای همایوندن دور ایتمك پادشاه فلان كشی‌یی یانندن On vous veut jouer un mauvais tour, éloignez-vous pour quelque temps وامور ایچندن تبعید ایلدی بو محلّدن بر مدّت مباعدت ایله زیرا سكا بر كونه دكّ ورنگ ایتمك S'éloigner du rivage ساحلدن ـ ساحلدن دور اولمق قیدنده درلر Il faut s'éloigner des occasions du péché آچیلوب ایراقلشمق وسیلهٔ گناه ومعصیت اوله‌جق حالاتدن مباعدت اولنملو در S'éloigner de son but مقصوددن ـ مقصوددن مباعدت ایتمك ایراق دوشمك

On dit figur., Éloignez de vous ces mauvaises pensées بو مقوله افكار فاسده‌یی خاطردن دفع وتبعید ایله Prions Dieu d'éloigner ce malheur de dessus nos têtes بو بلانك اوزرمزدن بزدن ایراق ـ دفع وابعادینی اللهدن تمنّی ونیاز ایده‌لم ایلمسنی نیاز ایده‌لم

On dit, qu'une personne ne s'eloigne pas de quelque chose, pour dire, qu'elle y a de la disposition ‖ Il ne s'éloigne pas beaucoup de consentir à ce qu'on lui demande التماس اولنان رو تاب امتناع ـ مادّه‌یی قبولدن چندان اعتراض ایتمز Il ne paraît pas qu'il s'éloigne fort de la proposition qu'on lui fait اعراض جهرهٔ رضا وقبول ایتمز ـ یوز چویرمز ـ اولمز عرض اولنان تكلیفی قبولدن پك امتناع ایلدیكی آكلاشلمز قبولدن ـ قبولدن اظهار امتناع ایلدیكی صورتی آكلاشلمز ـ چندان مباعدت ایلدیكی آكلاشلمز

On dit, S'éloigner de son devoir, du respect qu'on doit à quelqu'un *A.* تنائی ـ مباعدت ـ تباعد *P.* دور افتادن Ce domestique s'éloigne de son devoir ‖ ایراقلشمق *T.* دور شدن بو خدمتكار ما وجب حالنی ایفاده اختیار تنائی آغاسی du respect qu'il doit à son maître ومباعدت ایدر حقّنه اجراسی واجب اولان تعظیم واحترامك ایفاسنده تجویز تنائی وقصور ایدر

Il signifie aussi, retarder, différer *A.* تعویق ـ ابطاء ـ تأخیر Toutes ces difficultés éloignent la paix ‖ كجدرمك *T.* پسمانده كردن *P.* اشبو صعوبتلرك مجموعی امر مصالحه‌نك

ÉLYSÉE ou CHAMPS ÉLYSÉS. En termes de théologie païenne, c'est un lieu dans les enfers, plein de prairies charmantes *T.* فضای پهنای دار البقا

ÉMAIL. Préparation particulière du verre, auquel on donne différentes couleurs *A.* مینا *P.* مینا *T.* مینه ‖ Faire appliquer de l'émail مینه - ضرب مینا ایتمک - الصاق مینا ایتمک Émail noir سیاه مینا Portrait en émail میناکاری تصویر قاقمق Figur. La variété des fleurs *A.* وشی الازهار *P.* گوناگونیٔ *T.* چیچکلرك آلاجه‌لغی - On dit aussi, L'émail des dents, pour dire, l'éclat des dents *A.* ظلم الاسنان - جلاء الاسنان *P.* آب وتاب دندان - رونق دندان - دیش پارلاقلغی

ÉMAILLER. Appliquer de l'émail *A.* ضرب - الصاق المینا *P.* مینا زدن بر المینا *T.* مینه یاپشدرمق

Figur. Orner, embellir *A.* ایشا - اخضاب *P.* نقوش *T.* رنگارنگ زدن ‖ La nature a émaillé ces prairies d'une variété admirable de fleurs اودیه وصحاری حیرتبخش عیون تماشاییان اولجق نقوش رنگارنگ ازهار ایله ایشا دست قدرت ایله روی زمینده فرش - واخضاب اولندی اولنان قالیچهٔ رنگارنگ ازهارك آب وتاب ونضارتی حیرترسان عیون نظّار در

ÉMAILLÉ. *A.* ملصوق بالمینا *P.* مینا زده *T.* مینه یاپشدرلمش ‖ Des prés emaillés de fleurs *A.* موشّا *P.* رنگارنگ *T.* آلاجه الوان ازهار ایله موشّا بر صحرا

ÉMAILLEUR. Ouvrier qui travaille en émail *A.* صانع المینا *P.* میناگر *T.* مینه‌جی

ÉMAILLURE. Application de l'émail sur quelque matière *A.* فنّ الالصاق المینا *P.* میناگری *T.* مینه‌جیلك - Et l'ouvrage de l'émailleur *A.* عمل مینائیّ *P.* میناکاری *T.* مینه ایشی

ÉMANATION. L'action d'émaner. V. Émaner ‖ L'émanation du Verbe کلمة اللهك انبعاثی Par voie d'émanation علی طریق الصدور والانبعاث

Il se dit aussi de la chose qui émane *A.* سطیعة pl. سطیعات - صادرة pl. صادرات *T.* چیقمه ‖ Les odeurs sont des émanations des corps odorants روایح اجسام معطّره‌نك سطیعاتیدر L'autorité du Parlement est une émanation de la puissance royale پارلامنتو دیوانندك رخصتی حکومت سلطانیه‌دن صدور ایدر

اهل خطبه‌نك طلاقت کاذبه L'éloquence de la chaire بلیغ اللسان Cet homme a beaucoup d'éloquence لسانلری کلام بلیغ Un discours plein d'éloquence وناطقه پرداز بر آدمدر La force de l'éloquence قوّت بلاغت La véritable éloquence consiste encore plus dans les choses que dans les paroles بلاغت صحیحه اقوالدن زیاده افعال ایله ثابت ومتحقّق اولاندر

ÉLOQUENT. Qui a de l'éloquence *A.* بلیغ اللسان - طلیق - شیوا - ناطقه پرداز *P.* بسیط اللسان - منطیق - اللسان سوز *T.* سخن آفرین - سخنران - زبان آور - شیوا زبان ‖ Démosthène et Ciceron sont les plus éloquens orateurs de l'antiquité بیین القدما فنّ خطابتده بلاغت کامله ایله ممتاز الاقران اولمش خطبانك اشهر واعلمی فلان وفلان نامان خاطبلر در

Il se dit aussi des discours et des ouvrages d'esprit ‖ Cette harangue est fort éloquente بو موعظه بغایت بلیغ وفصیحدر Il a prononcé un panégyrique fort éloquent بغایت بلیغ وفصیح بر نعت مصنّع تقریر وبیان ایلدی - Et des termes dont on se sert pour s'exprimer ‖ S'exprimer en termes éloquens الفاظ بلاغت آمیز ایله - بلیغه ایله افادهٔ مرام ایتمك

On dit figur., Les larmes sont éloquentes, pour dire, qu'elles persuadent mieux que tout ce qu'on pourrait dire اشك چشمك La colère est éloquente, pour dire, qu'elle rend éloquent قوّت ناطقه‌سی غالبدر - حال غضب مهیّج بساطت لساندر Silence, regard éloquent سکوت ویاخود نگاه پرگوو ناطقه پرداز

ÉLU. Prédestiné à la vie éternelle *A.* مختار pl. مختارین *T.* سچلمش ‖ Il y a beaucoup d'appelés, mais peu d'élus مدعوّینك کثرتی وار ایسه ده مختارین pl. اصفیا - صافی Être du nombre des élus وبرگزیدگانك عددی قلیلدر عدد اصفیا ومختاریندن معدود اولمق

Il se dit aussi d'un officier d'une élection, dont la principale fonction est de juger des contestations sur le fait de quelques impositions *A.* مختار القضا - مختار الولایة ‖ Les élus d'une telle ville مختاران ولایت

ÉLUDER. Éviter avec adresse *A.* تجنّب - تزایغ - تجافی *T.* صاپتمق *P.* کناره کردن - پهلو تهی کردن - گریزانیدن - بر تقریب صاوشدرمق ‖ Éluder les artifices de quelqu'un - بر کمسنه‌نك حیل ودسایسندن تجنّب ایتمك حیله‌لرینی صاپتمق

ÉMANCIPATION. Acte juridique par lequel on émancipe les mineurs *A.* رخصة لبهل الصغير *P.* خود سرئ فرزند نا *T.* يتشمامش چوجوغك كندو باشنه بوشلانمه‌سى اذنى رسيده || Lettres d'émancipation ابهال صغيرى حاوى ويريلان حجّت

ÉMANCIPER. Mettre un enfant hors de la puissance paternelle, et un mineur, en état de jouir de ses revenus *A.* ابهال *P.* الصغير فرزند نا رسيده‌را خود سر كردن *T.* يتشمامش || Ce père a émancipé son fils والد ولدينى ابهال ايلدى Un fils de famille ne peut, dans le pays de Droit écrit, ni contracter, ni acquérir pour lui, jusqu'à ce que son père l'ait émancipé احكام مكتوبه اوزره اداره اولنان مملكتده بر ولد مادامكه والدى طرفندن ابهال اولنميه عقد سند وتملّك ماله قادر دكلدر

S'ÉMANCIPER. Se donner trop de licence, sortir des bornes du devoir *A.* تجاوز الحدّ *P.* پرده بيرونى نمودن *T.* آشورى || Vous vous émancipez trop زياده تجاوز حدّ ايدرسك وارمق Il s'est extrêmement émancipé en cette rencontre بو بابده مبالغه Vous vous émancipez trop pour un homme qui ne fait que de relever de maladie اوزره حدّينى تجاوز ايلدى هنوز خسته‌لكدن Il s'est émancipé à lui parler peu respectueusement قالقمش برآدمه كوره پك آشورى وارسك صحبتده رسوم لايقهٔ احترامه عدم مراعات برله تجاوز حدّ ادب ايلدى

ÉMANCIPÉ. *A.* صغير باهل *P.* فرزند نا رسيدهٔ خود سرشده *T.* يتشمزدن اوّل بللو باشلو اولمش چوجوق

ÉMANER. Sortir, découler de quelque chose *A.* انبعاث - صدور *P.* صادر شدن *T.* چيقمق || Le Verbe émane du Père éternel كلمة الله اب ازليدن صدور ايدر Le Saint-Esprit émane du Père روح قدس ابدن صدور ايدر Les influences qui émanent des planètes سيّاراتدن صدور ايدن تاثيرات Un édit qui émane de la puissance royale جانب سلطانيدن صدور ايدن حكم وفرمان - Il se dit aussi, des corpuscules subtiles qui s'exhalent des corps par une espèce de transpiration *A.* انفضاح *P.* ژوشيدن *T.* صيزوب چيقمق - En parlant des corpuscules qui s'exhalent des corps odorans, on emploie les mots *A.* انتشار - فيحان *P.* سطوع - پاشيده شدن *T.* يايلمق افشانده شدن || Il y a des corpuscules qui émanent des corps odorants, et qui causent les odeurs اجسام عطرناكدن فايح وحدوث رايحه‌يه باعث بعض ذرّات وار در

ÉMANÉ. *A.* صادر - منبعث *T.* چيقمش

ÉMARGEMENT. V. Émarger.

ÉMARGER. Porter quelque chose en marge d'un compte, d'un inventaire *A.* اخراج الى الهامش - ثبت فى الهامش *P.* ثبت *T.* كناره چيقارمق در كنار نوشتن || Émarger les différentes sommes d'une imposition تكليفك متعدّد يكونلرينى طرح اولنان هامش صحيفه‌ده - هامش صحيفهٔ دفترده اخراج ايتمك هامش ورقه‌ده ثبت واشارت - اخراج ايله جمع ايتمك

EMBALLAGE. V. Emballer.

EMBALLER. Envelopper d'une toile une caisse de marchandises, pour la garantir du mauvais temps *A.* احكام - ترزيم - دنك باغلمق *T.* پروندیدن - تنگ بستن *P.* تكوير اثوابى تكوير وترزيم || Emballer des hardes يوك باغلمق des livres كتاب دنكلرينى باغلمق ايتمك

EMBALLÉ. *A.* معكوم - مرزّم *P.* پروندیده - تنگ بسته *T.* دنك باغلنمش

EMBALLEUR. Qui emballe des marchandises, des hardes *A.* مرزّم *P.* تنگ بند - پرونده بند *T.* دنك باغليجى

EMBARGO. Défense faite aux vaisseaux marchands de sortir des ports *A.* حبس السفينة - توقيف السفينة - سلب السكّان || كمى‌يى دومنمى آلوب آليقومق السفينة لتوقيفها *T.* كميلرك دومنلرينى آلوب حبس وتوقيفلرينه Mettre un embargo دومنلرك اخذيله كميلرى توقيف ايتدرمك - مبادرت اولنمق

EMBARQUEMENT. Action de s'embarquer, ou d'embarquer une chose *A.* ركوب على السفينة - وضع فى السفينة *P.* كشتى كمى‌يه يوكلتمه - كمى‌يه بنمه *T.* در كشتى سازى - سوارى Il se prend aussi pour les frais qu'il en coûte pour embarquer des marchandises *A.* مصارف التحميل السفينة *P.* مصارف كمى‌يه يوكلمه خرجى *T.* در كشتى سازى

EMBARQUER. Mettre dans une barque, dans un vaisseau *A.* تحميل فى السفينة - اركاب على السفينة - وضع فى السفينة كمى‌يه بندرمك *T.* در كشتى كردن - در كشتى نهادن *P.* عسكرى سفينه‌يه || Embarquer l'armée كمى‌يه يوكلتمك - امتعه Embarquer des marchandises وضع واركاب ايتمك واشيايى سفينه‌يه وضع وتحميل ايتمك

EMBARQUER en grenier, signifie, embarquer sans emballer *T.* دوكمه اولمرق يوكلتمك || On embarque en grenier le sel,

le blé, le biscuit طوزی وذخیره‌یی وپکسمادی دوکمه اولدرق سفینه‌یه یوکلدرلر

S'EMBARQUER. *A.* ركوب على السفينة *P.* كشتی سوار شدن *T.* كمی‌یه بنمك || Nous nous embarquâmes à Toulon تولون سفینه‌یه ركوب ایلدك ـ اسكله‌سنده سفینه‌یه راكب اولدق

EMBARQUER, signifie figur., engager à quelque chose *A.* سوق *P.* راندن *T.* سورمك || On l'a embarqué dans une méchante affaire ـ فلان كشی بر امر ردی‌یه سوق اولندی فلان كشی‌یی برفنا ایشه سوردیلر ـ سوق ایتدرلدی ـ

On dit, S'embarquer, dans le même sens *A.* تسويق النفس *P.* خودرا راندن *T.* كندویی سورمك || S'embarquer au jeu قماره تسویق نفس ایتمك Ne vous y embarquez pas, si vous me croyez بنی دیكلر ایسه‌ك بو خصوصك ایچنه S'embarquer trop avant dans une fausse démarche كندوكی سورمه برحركت نا سزایه مبالغه ایله تسویق نفس ایتمك

EMBARRAS. Obstacle qu'on rencontre dans un chemin, dans un passage *A.* مزاحمة pl. معترضات ـ مزاحمات pl. معترض ـ چپارزلق *T.* سدّ راه *P.* عوائق pl. عائقة ـ حوایل pl. حایل ـ || Il y a toujours de l'embarras dans une telle rue فلان زوقاقده مزاحمات ومعترضات دائما اكسك دكلدر L'embarras des carrosses et des charrettes هنطولرك وعربه‌لرك مزاحمه‌سی Grand embarras حائل قوی Faire de l'embarras حائل ومزاحم Se tirer d'un embarras سدّ راه اولمق ـ اولمق دفع حائل Faire حائل ومعترض اولان شیئدن تفصّی ایتمك ـ ایتمك causer un embarras Éviter ایراث مزاحمه واعتراض ایتمك les embarras حوائل ـ حوائل وعوائقدن تجنّب ایتمك عوائق ومزاحماتدن بر ـ وعوائقی بر تقریب صاوشدرمق تقریب شیوشمك

Figur. Confusion de plusieurs choses difficiles à débrouiller *A.* اشتباك ـ تشوّش *P.* پیچاپیچی *T.* چپرشكلك قارشقلق ـ || Il y a bien de l'embarras dans ce procès-là بو دعوا بغایت مشتبك ومشوّشدر

Il signifie aussi, la peine que donne une multitude d'affaires *A.* غائلة pl. غوائل || Je me trouve dans un embarras d'affaires le plus grand du monde جهانده مثلی نا مشهود بر غائلهٔ عظیمده یم

Et l'irrésolution dans laquelle on se trouve, lorsqu'on ne sait quel parti prendre *A.* تشوّش الذهن *P.* درون دُغدغهٔ *T.* كلّی دُغدغهٔ خاطر || Je me suis vu dans un étrange embarras ذهنم تشوّش عظیمه ـ مرتبه دغدغهٔ خاطره دوچار اولدم Embarras d'esprit اوغرادی دغدغهٔ خاطر

En parlant de maladie, il signifie, un commencement d'obstruction *A.* مزاحمة ـ ثقلة ـ زحمة *P.* زحمت *T.* صیقشمه ـ || Il y a de l'embarras dans le foie مزاحمه وار در Ce n'est qu'un embarras جكرده بر نوع مزاحمه‌دن غیری شیٔ دكلدر

EMBARRASSANT. Qui embarrasse *A.* باعث الزحمة ـ مورث || Les bagages sont embarrassants dans une marche احمال واثقال وقت سیر الثقلة *P.* رنج آور *T.* صیقندی ویریجی Ces choses-là sont embarrassantes بو وحركتده بادیٔ ثقلتدر Cela est embarrassant à porter شیئلر ایراث زحمت وثقلت ایدر مقولدندر بو شیئك نقلنده ثقلت وار در

On dit aussi, Homme embarrassant, femme embarrassante *A.* ثقیل الروح *P.* گرانجان *T.* صیقندی ویرر

EMBARRASSER. Causer de l'embarras *A.* تصدّد ـ تعرّض ـ *T.* ثقلت آوردن *P.* ایراث المزاحمة ـ ایراث الاعتراض ـ طریقه ایراث || Embarrasser le chemin چپارزلق ویرمك Cette charrette embarrasse le chemin تصدّد وتعرّض ایتمك معترض اولور ـ بو عربه یولده بادیٔ تصدّد واعتراض اولور Voila un lit qui embarrasse trop cette chambre اشته بو یتاق اوطه ایچنده بادیٔ تصدّد ومزاحمه اولور Ces moulins embarrassent le cours de la rivière بو دكرمانلر جریان نهره معترضدر

Et empêcher la liberté du mouvement *A.* تصعیب الحركة *P.* جنبشرا دشوار ساختن *T.* حركتی ـ حركتدن آلیقویمق || Ôtez votre manteau, il ne fait que vous embarrasser كوجلشدرمك Les bottes embarrassent à marcher بو قپودی جیقار سیر وحركتكی تصعیب ایدر جزمه كزمكی تصعیب ایدر

On dit figur., Embarrasser une affaire, une question, pour dire, la rendre obscure et pleine de difficultés *A.* تصعیب ـ ایراث الاشتباه ـ ایراث الاحتكال ـ ایراث الارتباك ـ تعكیل *P.* پیچیدن *T.* كوجلشدرمك ـ كتورمك چپرشكلك || Vous embarrassez trop cette affaire, cette question مصلحتی مصلحته ایراث احتكال ـ ومسئله‌یی پك تصعیب ایدرسك واشتباه ایدرسك

Il signifie aussi, mettre en peine, donner de l'irrésolution *A.* تشویش الخاطر *P.* درون آوردن دُغدغهٔ ـ ذهنرا بتلاشی

EMBÉGUINER. Envelopper la tête de linge ou d'autre chose باش باغلمق *T.* سر بند نهادن *P.* اعتجار *A.*

EMBELLIR. Ajouter à des objets des formes qui les rendent agréables پیراستن - آراستن *P.* تحسین - تجمیل - تزیین *A.* بزه‌مك *T.* زیب وزیور دادن - || Embellir une maison خانه‌یی تزیین ایتمك Une fortaine embellit fort un jardin باغچه‌ده عین ما بادئ زیب وزینتدر Les ajustemens embellissent une femme پیرایش کسوت ولباس نسوانك تجمیل وتحسینه مدار کلّیدر

Il signifie aussi, devenir beau *A.* کسب الجمال *P.* زیبایی کوزللك پیدا ایتمك - کوزللنمك *T.* پذیرفتن || Elle ne fait qu'accroître et embellir کسب نمو وریعان وتزیید حسن وآن ایتمکده در

On dit, Embellir un conte, une histoire, pour dire, les orner aux dépens de la vérité *A.* تمویه - نمنمة - زخرفة - ترقیش *P.* سخنرا بزیور دلفریب آراسته کردن - سوز دوزمك *T.* || Il a embelli cette histoire حکایه‌یی تمویه کلامی یالدزلمق وترقیش ایلدی

Embelli. *A.* مزیّن *P.* آراسته - پیرایش یافته - بزنمش *T.* بزیور دلفریب آراسته *P.* مرقّش - مموّه - مزخرف *A.* یالدزلنمش

EMBELLISSEMENT. Action d'embellir *A.* تزیین pl. تزیینات زیب وزیور - آرایش - پیرایش *P.* تجمیل pl. تجمیلات - بزه‌مه *T.* زیب وزینت - || Cet homme travaille beaucoup à l'embellissement de sa maison بو آدم خانه‌سنك زیب وزینتی تزیین وتحسینه - وزیبتنه چوق سعی ایدر غایت سعی ایدر

Et la chose même qui fait l'embellissement *A.* زین *P.* ازیان پیرایه *T.* بزك || Ce canal est un grand embellissement à cette maison بو محلّده جریان ایدن جدول فلان خانه‌یه زینت عظیمه در Les figures sont les embellissemens du discours مجاز وکنایه وسیلهٔ تزیین کلامدر

EMBESOGNÉ. Occupé à quelque besogne *A.* مشغول *P.* مشغله ایشی اولان *T.* دار

EMBLAVER. Semer une terre en blé *A.* زرع الحنطة *P.* بغدای اکمك *T.* گندم کشتن

Emblavé. *A.* مزروع بالحنطة *P.* گندم کشته *T.* بغدای || Terre emblavée بغدای اکلمش یر

دغدغهٔ خاطر کتورمك *T.* انداختن || Ce que vous dites m'embarrasse fort سویلدیکك کلام غایة الغایه دغدغهٔ خاطره On l'a fort embarrassé, il ne sait quel parti prendre تشویش خاطری موجبدر - سبب اولور فلان کشی‌یه زیاده ایراث دغدغهٔ خاطر اولندیغندن نه کونه تدبیره تشبّث ایده‌جکنی بیله‌میور

S'embarrasser || Il s'embarasse de tout ادنا شیٔدن تلاشی Ne vous embarrassez point dans ses discours صحبتنی شاشورر Il s'embarrasse dans ses affaires ایدر بو خصوصده ارتکاب Ne vous embarrassez point dans cette affaire-là - On dit, زحمت وتلاش ایتمه بو خصوصده cette affaire-là, pour dire, ne vous en inquiétez pas C'est un homme qui ne s'embarrasse de rien, pour dire, que rien ne lui fait de la peine تلاش ایتمه هیچ بر شیٔدن جانی - Et en parlant d'un malade, que sa tête s'embarrasse صیقلمز que sa poitrine s'embarrasse صدرنده رأسنده آثار زحمت واردر صدرده زحمتی - آثار رنجش وزحمت ظهوره باشلادی ثقلتی وار در - وار در

Embarrassé. || Il a la tête, la langue embarrassée باشنده Air embarrassé سیمای زحمت آلود ولساننده ثقلت وار در Contenance embarrassée اسلوب ثقلتنما - هیٔت زحمتنما

EMBATAGE. Application de bandes de fer sur une roue *A.* تکرلکه *T.* بچرخ آهن زدن *P.* لصوق الحدید علی المحالة دمور قاپلمه

EMBÂTER. Mettre le bât à une bête de somme *A.* توکیف *P.* سمر اورمق *T.* پالان زدن

EMBAUMEMENT. Action d'embaumer *A.* حناطت *P.* طیب قوقولو یاغلر سورمه *T.* سایی

EMBAUMER. Ouvrir un corps mort, et y mettre des drogues odorantes, pour empêcher qu'il ne se corrompe *A.* تحنیط - || قوقولو یاغلر ایله یاغلتمق *T.* طیب ساییدن *P.* احناط Embaumer un corps mort تحنیط میّت ایتمك

Et parfumer, remplir de bonne odeur *A.* تعطیر - تطییب - قوقولتمق *T.* عطرناك ساختن - خوشبو کردن *P.* تمسیك || Il vient une odeur de ces oranges qui embaume toute la maison اشبو پورتقاللردن فیحان ایدن رایحهٔ طیّبه خانه‌یی Ce vin embaume la bouche بو باده معطّر جملهٔ تعطیر ایدر معطّر دماغدر - ذایقه در

Embaumé. *A.* معطّر - ممسّك *P.* عطرناك *T.* قوقولو

EMBLAVURE. Terre ensemencée de blé *A.* مزرعة الحنطة *P.* بغدای تارلاسی *T.* کشتزار گندم

EMBLÉE. Ce mot s'emploie toujours avec la préposition De, et signifie, du premier effort, de plein saut *A.* ـ حملةً واحدةً || Prendre une ville d'emblée *P.* دفعةً بو بلده‌یی همان بر حمله‌ده فتح وتسخیر *T.* بیك حمله بر حمله‌ده ـ بر یورویشده ـ On dit figur., Emporter une affaire d'emblée بر دفعةً تسخیر ایتمك ـ مصلحتی یك حمله‌ده تسخیر ایتمك ـ ایتمك

EMBLÉMATIQUE. Qui tient de l'emblème *A.* متعلّق بصورة المثاليّة

EMBLÈME. Espèce de figure symbolique *A.* صورة مثاليّة || Emblème ingénieux Expliquer un emblème Composer un emblème مخيّل ومصنّع بر صورت مثاليّه بر صورت مثاليّه‌نك معناسنی ویرمك بر صورت مثاليّه ترتيب وانشا ایتمك

s'EMBOIRE. S'imbiber *A.* نشف ـ تشرّب *P.* نوشیدن *T.* ایچمك

Embu. *A.* متشرّب *P.* نوشیده *T.* ایچلمش

EMBOISER. Engager quelqu'un par de petites flatteries à faire ce qu'on souhaite de lui *A.* ارضاء بالتبصبص *P.* بحابلوسکاری *T.* یلتاقلنه‌رق قوفه کتورمك همساز کردانیدن

EMBOÎTEMEMT. La position d'un os dans autre *A.* اندماج *P.* انغلال ـ کیروب یرلشمه ـ صوقشمه *T.* دریکدیگر همبستگی || L'emboîtement d'un os بر کمیکك صوقشمه‌سی ـ اندماج عظم

EMBOÎTER. Enchâsser une chose dans une autre *A.* ادماج *P.* احدهما فی الآخر بهم بستن *T.* در یکدیگر صوقشدرمق || C'est une merveille de voir comme la nature emboîte les os les uns dans les autres بری برینك ایچنه یرلشدرمك ـ ید قدرت عظامك بری برلرینه ادماجنی نوحهله ترتیب ایلدیکنی کورمك بر امر حیرتبحشادر

Il se dit aussi des assemblages de menuiserie ou de métal *A.* تداخل ـ تراکب *P.* بهم پیوستن *T.* بری برینه کچورمك || Ces ais sont bien emboîtés l'un dans l'autre ـ بو تختەلر بری برلرینه کرکی کبی متداخل ومتراکبدر Emboîter des tuyaux *T.* بوریلری بری برلرینه کچورمك

EMBOÎTURE. L'endroit où les choses s'emboîtent *A.* موصل ـ محلّ الاندماج *P.* بندگاه *T.* کیرش یری

EMBOLISME. Terme d'Astronomie. Intercalation *A.* کبس V. Intercalation.

EMBOLISMIQUE. Intercalaire *A.* کبیسا || Année embolismique سنهٔ کبیسا

EMBONPOINT. La constitution d'un corps gras et replet *A.* ارتوا *P.* تنومندی *T.* ات طولغونلغی || Avoir trop d'embonpoint کسب تنومندی ـ وجود بغایت مرتوی اولمق Reprendre, recouvrer son embonpoint مقدّمکی ارتوای ایتمك Il a beaucoup perdu de son embonpoint وجودی تحصیل ایتمك تنومندلکی ـ ارتوای بدنی کسب نقصان ایتدی نقصان پذیر اولمشدر

EMBORDURER. Mettre une bordure à un tableau *A.* تطریز *P.* کنارکشیدن *T.* کناز چویرمك ـ پرواز چکمك ـ پروازلتمك || Il a fait emborduer richement ce tableau بوتصویره مرصّع بر پروازچکدی ـ برکنار چکدی

Emborduré. *A.* مطرّز *P.* کناربسته *T.* کنارجویرلمش ـ پروازلنمش

EMBOUCHER. Ce verbe a diverses significations selon les substantifs avec lesquels il se joint. Ainsi on dit, Emboucher une trompette, un cor, pour dire, les mettre à sa bouche, afin d'en tirer des sons *A.* اخذ فی الفم *P.* در دهان گرفتن *T.* آغزه آلمق ـ Emboucher un cheval, pour dire, lui faire un mors convenable à sa bouche *A.* تطبیق اللجام فی فم الفرس *P.* باسب لگام برازیدن *T.* آتك آغزینه کم اویدرمق ـ Emboucher quelqu'un, pour dire, le bien instruire de ce qu'il a à dire *A.* تلقین الکلام ـ نشع الکلام ـ تعلیم الکلام *P.* سخن آموختن *T.* سوز اوکرتمك

On dit, qu'un homme est mal embouché, pour dire, qu'il parle impertinemment, qu'il dit des paroles indécentes *A.* فحّاش *P.* بد زبان *T.* آغزی پیس

S'Emboucher. Il se dit d'une rivière qui se jette dans une autre, ou qui se décharge dans la mer *A.* انصباب *P.* در ریزان شدن ـ افتادن *T.* دوکلمك || Cette rivière, après avoir passé le long des murailles d'une ville, va s'emboucher dans la mer فلان نهر فلان شهرك سورندن بویدن بویه مرور ایلدکدنصکره دریایه منصبّ اولور La Marne s'embouche dans la Seine مارنه نهری سنا نهری ایچنه منصبّ اولور

EMBOUCHOIR. Le bout d'une trompette ou d'un cor, qui se sépare, et qu'on applique lorsqu'on veut en sonner *A.* قصب *P.* زورنا ماسوره‌سی *T.* ماسورهٔ کرّه‌نای البوق

EMBOUCHURE. L'entrée d'une rivière dans une autre, ou dans la mer *A.* فوهة pl. فوایه *P.* دهانه *T.* آغز ـ بوغاز || L'embou-

chure de la rivière de Seine سنا نهر بنك بوغازی Cette rivière a tant de lieues de large à son embouchure dans la mer شو نهرك دریایه دوكلدیكی بوغازی عرضی شو مقدار در

Il se dit aussi de la partie du mors qui entre dans la bouche du cheval *A.* مسحل *P.* دهانهٔ اسب *T.* كم طماغی ‖ Embouchure rude, aisée آغر یاخود خفیف كم طماغی

Embouchure de trompette. C'est la partie de cet instrument que l'on met dans la bouche pour en tirer des sons *A.* فم الزمّارة *P.* دهانهٔ نای *T.* دودك آغزی

EMBOUQUER. Terme de Marine. Entrer dans un détroit, dans un canal *A.* تفوّه ـ دخول فی الفوهة *P.* بدهانه در آمدن *T.* بوغازه كیرمك

EMBOURBER. Mettre dans un bourbier *A.* تسوبخ ـ رطم ـ ایحال *P.* چامورہ باتورمق ـ بتاقلغه دوشرمك *T.* بوحلزار در انداختن ‖ Ce cocher nous a embourbés بو عربه‌جی بزی وحلزارہ دوشردی

S'embourber. *A.* در ـ در وحلزار افتادن *P.* ارتطام ـ تسوّخ بتاقلغه دوشمك *T.* پا در گل شدن ـ گل افتادن

Il se dit aussi en Médecine, pour dire, se charger d'humeurs corrompues *A.* تراكم المواد الفاسدة ‖ Le cerveau s'embourbe dans les épilepsies علّت صرعه مبتلا اولنلرك دماغنده موادّ فاسده تراكم ایدر

On dit figur. Embourber quelqu'un dans une mauvaise affaire *T.* فلان كشی‌یی برملوّث مصلحت ایچنه ارطام ایتمك ـ بر مردار ایشه بیلاشدرمق ـ بر مردار ایشه دوشورمك ـ فلانی آلودهٔ لوث ایتمك ‖ Il l'a embourbé dans cette affaire S'embourber dans une méchante affaire بیلاشدردی ـ بو مصلحته ارطام ایتدردی بر ملوّث مصلحتك ایچنه ارتطام دوشمك ـ بیلاشمق ـ آلوده اولمق ـ واستیحال ایتمك

Embourbé. *A.* مرطّم ـ موحول *P.* پا در گل ـ در گل افتاده *T.* چامورہ دوشمش ـ چامورہ باتمش شده

EMBOURRER. Garnir de bourre *A.* ـ حشو ـ املاء بالبقامة *T.* قتیق طولدرمق *P.* باپشمریزه آگندن املاء بالحشو

Embourré. *A.* محشوّ *P.* آگنده *T.* قتیق طولمش

EMBOURSER, Mettre en bourse *A.* اكتیاس *P.* در كیسه كردن *T.* كیسه‌یه قویمق ‖ J'ai dépensé l'argent que j'ai reçu, je n'en ai rien embourssé كسب ایلدیكم اقچه‌یی صرف ایدوب بر حبّه در كیسه ایده‌مدم

Embourré. *A.* موضوع فی الكیس *P.* در كیسه كرده *T.* كیسه‌یه وضع اولنمش

EMBRASEMENT. Grand incendie *A.* حریق عظیم ـ ضریم عظیم *P.* آتش بزرك *T.* بیوك یانغین ‖ L'embrasement de Troie Une légère étincelle peut causer un grand embrasement فلان شهرك حریق عظیمی بر شرارهٔ صغیره حریق عظیمه سبب اوله بیلور

Figur. Combustion, grand trouble dans un État *A.* لهیب نائرة ذات الضرام الاختلال ـ ساعورة الفتنة ـ الفتنة *P.* قارغشقلق آتشی *T.* آتش شورش وآشوب ‖ Cet embrasement allait gagner les provinces, on l'arrêta heureusement سرزدهٔ ظهور اولان نائرهٔ ذات الضرام فتنه واختلال ممالك اطرافه تجاوز وسرایت ایده‌جكی صورتی رو نما اولمشكن حمداً لهیب پر نهیب ـ لله تعالی تسكین وانطفاسی میسّر اولمشدر فتنه واختلال حمداً لله تعالی محلّ نشأتنده توقیف آتش تیز خیز شورش وآشوبك تسكینی میسّر ـ اولنمشدر اولمشدر

EMBRASER. Mettre en feu *A.* احراق بالنار ـ تشییط ـ ایقاد *P.* طوتشدرمق ـ آتشه ویرمك ـ یاقمق *T.* سوزانیدن ـ سوختن ‖ Embraser une maison, une ville بلده‌یی وخانه‌یی احراق بالنار ایتمك ـ Il se dit figur. de la guerre, de l'amour ‖ L'amour divin embrase son coeur آتش عشق الهیله درونی پر لوعهٔ عشق الهی ایله ملتهب الفؤاد در ـ سوز وگدازدر La guerre a embrasé toute l'Europe نائرهٔ حرب وقتال مجموع اوروپایی علولندردی

S'embraser. *A.* ـ تشیّط ـ استضرام ـ احتراق ـ تضرّم ـ توقّد آتشلنمك ـ طوتشمق ـ علولنمك *T.* آتشناك شدن *P.* استعار ‖ Cette matière s'embrase facilement سهل التوقد اولان ماده‌لردندر سهل الاستضرام ـ

Embrasé. *A.* متضرّم ـ متوقّد ـ محترق *P.* ـ سوزان ـ سوخته علولنمش ـ طوتشمش ـ یانمش *T.* آتشناك

EMBRASSADE. Action de s'embrasser *A.* معانقة pl. معانقات *P.* قوجاقلمه *T.* در آغوشی

EMBRASSEMENT. Action d'embrasser. V, ce mot.

Il signifie aussi, la conjonction de l'homme et de la femme *A.* قربان ‖ Embrassemens légitimes قربان حلال Embrassemens illégitimes قربان حرام

EMBRASSER. Serrer avec les bras *A.* معانقة ـ تعانق *P.*

EMBROCHER. Mettre à la broche *A.* تسفيد *P.* بگردنای زدن

T. شیشه صاپتمق - شیشه کچورمک || Bien embrocher la viande لایقی اوزره تسفید لحم ایتمک

Embrocher quelqu'un. Lui donner un coup d'épée au travers du corps *A.* اجافة السيف *P.* شمشیر سپوختن *T.* فلانه قلیج صاپلتمق

EMBROUILLEMENT. Action d'embrouiller *A.* استواط - اشتباك پیچش - شوریدگی *P.* اختلاط - تلبّك - التباك - تشوّش - اشتباك - استواط امور || Embrouillement d'affaires *T.* قارشقلق - اختلاط ذهن - اختلاط عقل - تشوّش العقل امور شوریدگئ عقل

EMBROUILLER. Mettre en confusion *A.* تسویط - تشبیك پیچاپیچ - پیچیدن - شوریدن *P.* تشویش - تخلیط - تلبیك کردن *T.* قارشدرمق || Il a embrouillé l'affaire مصلحته ایقاع - تشبیك مصلحت ایلدی مصلحتی مشتبك وپیچاپیچ - اختلاط واشتباك ایلدی - ذهنمی تشویش ایلدی Il m'a embrouillé l'esprit ایلدی تخلیط ذهنمی موجب اولدی - مختلط وشوریده ایلدی

S'EMBROUILLER. Perdre le fil de sa pensée, de son discours *A.* فوت السلك الكلام - تعتعة - تتعتع - ارتباك الكلام *P.* پیچیدن زبان *T.* لاقردیی شاشورمق || Il s'embrouille aisément ارتباك - جزئی سببدن سلك کلامنی فوت ایدر کلامه گرفتار اولور

Émbrouillé. *A.* مختلط - مشتبك - مشوّش *P.* شوریده *T.* پیچیده || Esprit embrouillé قارش مورش اولمش - قارشمش انشای Style embrouillé عقل شوریده - ذهن مختلط - امر مشتبك Affaire embrouillée سبك مختلط - مشتبك معانئ - معانئ مختلطه Idées embrouillées مصلحت پیچاپیچ قارش مورش معنالر - معانئ پیچاپیچ - شوریده

EMBRUMÉ. Qui est chargé de brouillard *A.* ذو الضباب *P.* مضبّب *T.* میغ آلود طومانلو

EMBRYOLOGIE. Terme de Médecine. Traité sur le foetus *A.* بحث عن الجنين

EMBRYON. Foetus *A.* جنين V. Foetus.

EMBRYOTOMIE. Terme de Chirurgie. Dissection anatomique d'un embryon *A.* تشريح الجنين

EMBRYULKIE. Terme de Chirurgie. Opération par laquelle on tire l'enfant du ventre de la mère *A.* جذب الجنين عن

در آغوش - خجالیدن - آغوشیدن - آغوشتن - دربر گرفتن - قوجاقلمق *T.* اندر کنار کردن - در بر کشیدن - کردن || Ils ont fait leur accommodement, et ils se sont embrassés قوجاغه صارمق بینلرنده بعد المصالحه بری برلریله معانقه ایلدیلر Se jeter aux pieds d'un prince, lui embrasser les genoux پادشاهك آیاغنه صارلمق Cet arbre est si gros, que deux personnes ne sauraient l'embrasser بو آغاج اول قدر اضخمدر که ایکی کشی قوجاقلیه‌مز

Figur. Environner, ceindre *A.* احاطة *P.* - وا سرنگیدن

T. قوشاتمق || La mer embrasse la terre بحر بگرد آوردن Cette rivière se sépare en deux, et embrasse une grande étendue de pays ارضی احاطه ایدر فلان نهر ایکی شقه انقسام ایله مسافات بعیدهٔ ارضی احاطه ایدر

Il signifie aussi, contenir, renfermer *A.* استیعاب - احاطة

T. ایچنه آلمق || Cette question embrasse bien des matières در گرفتن *P.* اشتمال بو مسئله موادّ عدیده‌یی مشتملدر C'est un esprit capable d'embrasser toutes sortes de sciences وسعت عقلی جمیع - گوناگون احاطه‌سنه صالح بر عقلدر کافهٔ علومك اشتمالنه صالحدر - علومك استیعابنه صالحدر

Et entreprendre une affaire, s'en charger *A.* التزام *P.* در عهده

T. یوکلنمك || Il embrasse toutes les affaires qu'on lui propose کردن کافهٔ - کندویه عرض اولنان کافهٔ اموری التزام ایدر On dit aussi figur., Embrasser un parti اموركٔ تنظیمنی در عهده ایدر Embrasser un état, une profession بر طرفی التزام ایتمك اتّخاذ ایتمك - بر کونه حرفتی التزام ایتمك Embrasser la défense de quelqu'un بر کشینك امر حمایتنی دعواسنی ومعارضه‌سنی التزام ایتمك sa cause, sa querelle Embrasser la vie religieuse طریقت رهبانیّتی التزام ایتمك la profession des armes طریقت عسکریّه‌یی التزام ایتمك التزام ایتمك

EMBRASURE. Ouverture qu'on pratique dans les batteries, dans les bastions, ou dans les murailles des places fortes, pour tirer le canon *A.* ثقب السور pl. ثقوب السور *P.* کلوخ

T. مازغال دلیکی فدرونك - انداز

EMBROCATION. Terme de Chirurgie. Espèce d'arrosement et de fomentation que l'on fait sur quelque partie malade avec une éponge ou des étoupes *A.* نَطول *P.* برزدگئ آب دوایی

T. ملاجلو صو ایله صولمه

بطن المرنة

EMBÛCHE. Entreprise secrète pour surprendre quelqu'un *A.* حيله دوزاغى *T.* دام مكر وآل *P.* حبالة الدسيسة || Dresser des embûches ترتيب حبايل مكرواحتيال ايتمك Il lui avait dressé une embûche qui a été découverte ترتيب ايلديكى دام حيله ـ حبالهٔ دسيسه وتزوير خارجه اخراج اولندى Il s'est sauvé des embûches qu'on lui avait dressées ميدانه چيقدى قصد اسائت ايله ترتيب اولنان حبايل مكر ايصال ضرّ واسائت نيّت ـ ودسيسه‌دن رها يافته اولمشدر فاسده‌سياه زير پردهٔ خفاده ترتيب اولنان دام فساد وتزويردن تفصّى واستخلاصه ظفرياب اولمشدر

EMBUSCADE. Embûche dressée dans un bois ou quelqu'autre lieu, pour surprendre les ennemis *A.* كمين ـ مكامن pl. مكمن *P.* پوصو *T.* گوشان ـ نخيز گاه ـ نخيز ـ كمينگاه || Dresser une embuscade ترتيب كمينگاه ـ نصب كمين ايتمك Donner dans une embuscade مكمن پوصو قورمق ـ ايتمك Éviter une embuscade پوصويه اوغرامق ـ اعدايه گرفتار اولمق ترتيب ـ ترتيب اولنان كمينگاهدن تجنّب ايتمك Se mettre, se tenir en embuscade كمين ـ كمينگاهده قرار گير ترصّد وانتظار اولمق Découvrir une embuscade مكمن اعدايى خارجه خفاده اخراج ايتمك

s'EMBUSQUER. Se tenir en embuscade *A.* اتّخاذ ـ تكمّن *P.* در كمينگاه جا گرفتن *T.* پوصولنمق || Ils s'étaient embusqués dans un bois المكمن براورمان ايچنده اتخاذ مكمن ايتمشلر بيشه زارده كمينگير اولمشلر در ـ ايدى

EMBUSQUÉ. *A.* مكمّن *P.* كمينگير *T.* پوصولنمش

ÉMENDER. Terme de Palais. Corriger, réformer *A.* اصلاح *P.* اصلاح ايتمك *T.* درست كردن || La Cour émendant ordonne que... جانب شرعدن بعد الاصلاح بويله حكم اولنور كه...

ÉMERAUDE. Pierre précieuse de couleur verte *A.* زمرّد *P.* زمرد *T.* دوال || Émeraude qui a des taches, des nuages بنكلو Émeraude bien taillée تراشى كوزل زمرد وطوماتلو زمرد Emeraude brute خام زمرد

ÉMERGENT. Terme de Physique. Il ne se dit qu'en cette phrase, Les rayons émergens, pour dire, les rayons de lumière qui sortent d'un milieu, après l'avoir traversé *A.* اشعّه نافذة من كبد فلان

ÉMERI. Pierre ferrugineuse سنباذج *P.* سنباده *T.* صونپاره

ÉMERILLON. Espèce d'oiseau de fauconnerie *A.* زرّق pl. اسپرى طوغان *T.* سپيد رو *P.* زراريق

ÉMÉRITE. Celui qui quitte un emploi, pour jouir des honneurs et de la récompense de ses services *A.* متقاعد *T.* اوتوراق

ÉMERSION. Il se dit des planètes, quand elles commencent à reparaître, après avoir été cachées par une autre *A.* انكشاط *P.* انكشافِ القرن السيّارة ـ الحاجب السيّارة جهره نمايىٔ *T.* كنارهٔ سيّاره سيّاره‌نك اوجى اچيلوب كورنمه‌سى

ÉMERVEILLER. Il ne se dit qu'au passif, en parlant d'une surprise qui nous attache avec une espèce de charme, à un objet qui nous paraît merveilleux. V. S'émerveiller || J'en suis tout émerveillé بو خصوص بكا بسبتون بادىٔ تعجّب واستغراب Tout le monde en a été émerveillé جملهٔ عالم دوچار اولمشدر انگشت بدندان تعجّب ـ تعجّب واستغراب اولمشدر پشت بر ديوار حيرت اولمشدر ـ واستغراب اولمشدر

S'ÉMERVEILLER. *A.* تعجّب ـ استعجاب ـ استغراب *P.* شگفتن *T.* عجبلنمك ـ طكلمق || Il n'y a pas de quoi s'émerveiller بادىٔ استغراب اوله‌جق حالت يوقدر

ÉMERVEILLÉ. *A.* متعجّب *P.* شگفته ـ شگفتيافته ـ دوچار *T.* تعجّب واستغراب ـ عجبلنمش ـ طكلمش

ÉMÉTIQUE. Vomitif *A.* مقيّئ *P.* هراشانده ـ هراش آور *T.* قوصدريجى علاج ـ شكوفه انگيز || On lui a donné un émétique فلانه دواى مقيّئ ايچوردىلر Il ne veut point prendre d'émétique استعمال ـ دواى مقيّئ تناولندن استنكاف ايدر قوصدريجى علاج آلمق استمز ـ مقيّئدن امتناع ايدر Il est aussi adjectif. || Poudre émétique سفوف مقيّئ Vin émétique خمر مقيّئ

ÉMÉTISER. Mêler de l'émétique dans quelque boisson *A.* مزح *P.* بالمقيّئ آميختن *T.* قوصدريجى علاج قاتمق ـ هراشانده

ÉMETTRE. Produire au dehors *A.* عرض *P.* درميان نهادن *T.* ميدانه قويمق ـ در ميان آوردن ـ در پيش كردن ـ Émettre un voeu عرض نذر ايتمك Émettre une opinion عرض راى ايتمك ـ Il signifie aussi, mettre en circulation *A.* ترويج *P.* رايگان كردن *T.* رواج ويرمك || Emettre du papier-monnaie نقده بدل اوراق مسكوكه ترويج ايتمك

ÉMIS. *A.* معروض *P.* تقديمكرده ـ درميان نهاده *T.* ميدانه قونمش

ديلم طوغرانمش ات

ÉMINEMMENT. Excellemment *A.* فى - على وجه التفضّل على اعلاء الدرجات - على اسناء المراتب - رتبة الكمال *T.* زياده‌سيله بالا بر بالا - ببالاترين مراتب *P.* || Il بوخصلت فلانك ذاتنده possède éminemment cette qualité Il possède éminemment اعلاى درجات كمالده موجود در بو علمه وبو منقبهٔ جليله‌يه مرتبهٔ cette vertu, cette science اسناى مراتب كمالده مالكدر - كمالده مالكدر

ÉMINENCE. Hauteur, lieu élevé *A.* مشارف - مشرف الارض محلّ مرتفع - نجوات pl. نجوة - نجود pl. نجد - الارض *P.* يوكسك ير - بايير - تومسك ير *T.* جاى برز || Les ennemis se sont logés sur une éminence دشمن برمحل مرتفعده بر بايرده - اتّخاذ قرار ايتمشدر Il s'est saisi de toutes les éminences اطرافده كائن مشارف ارضك مجموعنى ضبط ايتمشدر

C'est aussi le titre d'honneur qu'on donne aux Cardinaux *A.* ذو الفضل *T.* فضيلتلو *P.* فضيلتپناه

ÉMINENT. Haut, élevé *A.* عالى - مرتفع - ناجد محلّ *P.* يوكسك - تومسك *T.* جاى برز - بالا || Lieu éminent يوكسك ير - زمين برز - مرتفع

Figur. Excellent et surpassant tous les autres *A.* فايق - آرتق *T.* بلند - برتر *P.* سامى - عالى - منيف || Un homme éminent en piété, d'un savoir éminent فايقه ديانت وتعبّد - وعلم ومعرفت ساميه صاحبى بر ذات معالى صفات qui برترئ هنر ومعرفت ايله موصوف بر ذات با كمال a des qualités éminentes خصائل فايقه اربابندن برذات سنّى Dans un degré éminent درجهٔ عليادە المناقب

Il s'emploie aussi pour Imminent, et signifie, qui est tout proche et comme présent *A.* قريب الظهور - مشرف *P.* آمادهٔ وقوعى يقين *T.* ظهور

ÉMINENTISSIME. Titre donné aux Cardinaux *A.* ذو الفضل الاعلا *P.* فضيلتپناه معالى دستگاه *T.* اولو فضيلتلو

ÉMIR. Celui qui est de la race de Mahomet *A.* شريف pl. سيّد - شرفا *T.* امير سادات pl.

ÉMISSAIRE. Celui qui est envoyé secrètement pour semer des bruits, donner des avis, etc. *A.* مبعوث للفساد pl. مبعوثين *P.* فرستادهٔ فساد پيشه للفساد *T.* فساد ايچون كوندرلمش || Il a fait semer ce bruit par ses émissaires طرفندن

ÉMEUTE. Mouvement du peuple *A.* اختلال الناس *P.* شورش *T.* قرقشه‌لق || Grande émeute اختلال عظيم Dangereuse émeute مظنّهٔ خطر اولهجق شورش واختلال ناس D'où vient cette émeute? ناسك بوكونه شورش واختلالى ندن اقتضا ايتدى Qui a causé cette émeute? آتش شورش واختلالك اشتعالنه Apaiser une émeute باعث كيم اولمشدر شورش واختلالى اخماد وتسكين ايتمك

ÉMIER. Froisser un corps entre les doigts, pour le mettre en petites parties *A.* افراك *P.* با سر انگشت فرسودن *T.* پرمق ايله اوغوشدرمق

ÉMIETTER. Réduire du pain en miettes *A.* تفتيت الخبز *P.* اتمكى اوفاق اوفاق طوغرامق *T.* نانرا ريزه ريزه ساختن

ÉMIETTÉ. *A.* خبز مفتّت *P.* نان ريزه ريزه ساخته *T.* اوفانمش اتمك

ÉMIGRANT. Celui qui émigre *A.* مهاجر pl. مهاجرين - يورد دكشمش - كوچ *T.* كوچكنان *P.* تارك الوطن || La multitude des émigrans annonce le malheur d'un pays كثرت مهاجرين مسكنت حال مملكته دلالت ايدر - كوچلرك كثرتى بر مملكتك دوچار ادبار ومنكوبيّت Il est aussi adjectif || Troupe émigrante *A.* اولديغنه دليلدر - كوچلر خلقى *T.* گروه كوچها *P.* نواقل pl. جماعة المهاجرين

ÉMIGRATION. L'action d'émigrer *A.* مهاجرت - جلاء الوطن - يورد دكشمه - كوچمه *T.* كوچسازى *P.* نُقلت -

ÉMIGRER. Sortir de son pays pour aller s'établir ailleurs *A.* هجرت - انتقال - كوچ كردن *P.* ترك الوطن - يورد *T.* دكشدرمك || Une foule de cultivateurs a émigré d'Europe en Amérique طايفهٔ زرّاعيندن جماعت كثيره اوروپادن آمريقه‌يه Cette loi est trop dure, elle fera émigrer هجرت ايتمشلر در بوقانون بغايت گران اولمغله وافر خلقك bien du monde ترك وطن برله ديار آخره نقل وهجرتلرينه سبب وافر خلقك ترك وطن ايلملرينه - اولهجغى دركار در سبب اولهجغى دركار در

ÉMIGRÉ. V. Émigrant.

ÉMINCER. Couper de la viande en tranches fort minces *A.* توذير اللحم شرحةً بعد شرحةٍ *P.* گوشترا شكله شكله بريدن *T.* اتى تكه - ديلم ديلم طوغرامق - اتى يوفقه‌جه طوغرامق تكه طوغرامق

ÉMINCÉ. *A.* لحم مودّر *P.* گوشت شكله شكله بريده *T.* ديلم

مبعوث للفساد اولان بعض كسان معرفتيله بو اراجيفى طرفندن مبعوث On a découvert ses émissaires نشر ايتدردى للفساد اولان كسان خارجه اخراج اولندى

Il se dit aussi de ceux qui sont en correspondance secrète avec des étrangers *A.* جاسوس *pl.* جواسيس *P.* خبر - ايشه *T.* پژوه جاسوت

ÉMISSION. Action par laquelle une chose est poussée au dehors *A.* صدور - تبادر *P.* بر جستگى *T.* قوپش - چيقمه || L'émission des rayons du soleil شمسدن اشعه‌نك تبادرى L'odeur est l'impression que fait sur nous l'émission des corpuscules émanés des corps odorants رايحه اجسام عطرناكدن متصادر ومتبادر اولان ذرّاتنك طرفمزه تأثيرندن حاصل اولور

On dit, Émission du papier-monnaie. V. Émettre. — On dit aussi, l'émission de l'urine *A.* درور البول *P.* ريزش شاشه *T.* سدك l'émission du sperme *A.* نزول المنى *P.* ريزش آب دوكلمه‌سى *T.* نطفه‌نك دوكلمه‌سى پشت

On dit, Émission des voeux, pour dire, prononciation solennelle des voeux *A.* اداء الكلمة النذر *P.* آشكاره نذركردن *T.* نذرك علنًا سويلنمه‌سى

EMMAGASINER. Mettre en un magasin *A.* وضع - تخزين *P.* فى الانبار *T.* در انبار - در غوله كردن - در مخزن كردن Emmagasiner des marchandises || ايتمك تجار مالنى در انبار تجار متاعنى - ايتمك

EMMAIGRIR. Rendre maigre *A.* ايراث الهزال - تهزيل *P.* نضامير - والنخافة آرقلتمق *T.* نزار كردن - لاغر كردن Le jeûne, le vinaigre emmaigrit || طول صيام واستعمال سركه Il est aussi neutre *A.* - ايراث هزال ونخافت ايدر - تضمّر *P.* كسب الهزال والنخافة آرقلنمق *T.* نزار ولاغر شدن Il emmaigrit tous les jours || - كل يوم كسب نخافت ايدر آرقلنور

EMMAILLOTTER. Mettre un enfant dans son maillot *A.* تلفيف فى القماط - تقميط *P.* ببا غربند بستن *T.* باغرداغه باغلمق Les sauvages n'émaillottent pas les enfans || امم وحشيّه‌ده صبيانى باغرداغه باغلمنك عادتى يوقدر

EMMAILLOTTÉ. *A.* ملفوف فى القماط - مقمّط *P.* ببا غربند *T.* باغرداقده باغلنمش بسته

EMMANCHER. Mettre un manche à quelque instrument *A.* قبضه - صاب كچورمك *T.* دسته بستن *P.* اجزاء - اقباض Emmancher des couteaux || كچورمك بچاقلره صاب كچورمك Emmancher d'ivoire فيل ديشى قبضه‌سى كچورمك

EMMANCHEUR. Qui emmanche un instrument *A.* مقبّض *P.* صاب كچوريجى *T.* دسته بند

EMMANNEQUINER. Mettre de petits arbres dans des mannequins *A.* وضع الفسائل فى القفاع *P.* نهالها در گندوله *T.* فدانلرى كوفه‌لرده قويمق نهادن

EMMARINER. Garnir un vaisseau de l'équipage nécessaire pour le monter *A.* تجهيز السفينة بطايفة الملّاحين *P.* سفينه كمى‌يه طايفه دوزمك *T.* بكشتيبان آراستن

EMMÉNAGEMENT. Action de s'emménager *A.* نظام الاثاث *P.* او طاقمنى دوزمه *T.* آراستگىٔ متاع خانه البيت

s'EMMÉNAGER. Mettre ses meubles en place *A.* تنظيم الاثاث *P.* تنجيد البيت - البيت *T.* او متاع خانه پيراستن - Et se pourvoir de meubles de ménage *A.* طاقمنى دوزمك متاع خانه *P.* تهيئة الاثاث - تدارك الاثاث البيت *T.* او طاقمنى تدارك ايتمك آماده كردن

EMMÉNAGÉ. *A.* منجّد بالاثاث *P.* بمتاع خانه پيراسته *T.* متاع خانه مهيّا باثاث البيت *A.* او طاقمى دوزلمش *P.* او طاقمى ايله تدارك كرده *T.* تدارك كلنمش

EMMÉNAGOGUES. Médicamens qui provoquent les règles *A.* مدرّ الحيض *P.* حيض قانى كتوريجى *T.* حيض ران

EMMENER. Mener quelqu'un avec soi du lieu où il est dans un autre *A.* استصحاب بالمعيّة *P.* برابر *T.* با هم آوردن كرم ايدوب بو Emmenez cet homme, je vous prie || كتورمك Il l'a emmené dans son carrosse آدمى معيّتكه استصحاب ايله فلانى هنطوى ايچنه اركاب ايله معيّتنه استصحاب Il quitta l'armée, et emmena deux régimens avec lui ايلدى اردودن مفارقت برله معيّتنه ايكى عدد آلاى استصحاب Voilà les sergens qui emmènent vos bestiaux اشته ايلدى Il a مباشرلر حيواناتكى معيّتلرينه استصحاب ايله كتوررلر emmené ses marchandises امتعه واموالنى معيّتنه استصحاب ايلدى

EMMENÉ. *A.* مستصحب - مصحوب بالمعيّة *P.* ب هم آورده *T.* برابر كتورلمش

EMMENOTTER. Mettre des fers, des menottes aux mains d'un prisonnier *A.* تغليل الايادى - تقييد الايادى *P.* بدست اللرى قيد وبند - اللره دمور طوقه اورمق *T.* كنده زدن

سودمند P. جرّ المنفعة ـ استرباح A. کار ایتمک T. گشتن

ÉMOLUMENTER. Gagner

ÉMONCTOIRES. V. Glandes — Il se dit aussi des ouvertures du corps, destinées à laisser sortir les excrémens نوافذ البدن A. کوده دلیکلری T. سوراخهای تن P.

ÉMONDER. Retrancher d'un arbre certaines branches تشذیب A. بودامق T. پیراستن P. تخصیل ـ Le jardinier a bien émondé ces arbres fruitiers باغچوان اشبو اشجار مثمره‌یی بر وجه الیق تشذیب ایلدی

ÉMONDÉ. A. مشذب P. پیراسته T. بودانمش

ÉMONDES. Branches superflues A. شذب pl. اشذاب قضابة ـ کردو T. بودانتی P.

ÉMOTION. Altération, trouble excité dans les humeurs, dans l'âme A. هیجان البال ـ هیجان اضطراب ـ P. شورش درون T. کوکل راحتسزلکی ‖ J'ai peur d'avoir la fièvre, j'ai senti quelque émotion طبعمده بر کونه اضطراب حسّ اولندیغندن Il n'a pas la fièvre, mais je lui trouve encore quelque émotion حمّانک ظهورندن خوف ایدرم حمّاسی برطرف اولمش Il a trop marché, cela lui a donné de l'émotion ایسه ده طبعنده بر اضطراب اثری هنوز باقیدر شدّت سیر وحرکت Ce discours le fâcha, on voit de l'émotion dans son visage طبعنده بادیٔ هیجان بال اولمشدر بو صحبت بغایت انفعال قلبی موجب اولمغله سیماسنده آثار اضطراب بال مشهود Il n'en eut pas la moindre émotion ذرّه‌جه مقداری ونمایاندر Il attendit le coup sans émotion اظهار اضطراب ایتمش دکلدر Les émotions du coeur بلا اضطراب قلب ظهور قضایه منتظر اولدی Les émotions de la haine et de la colère قلبک حالات اختلال واضطرابی Cet orateur excite de grandes émotions dans l'esprit de ses auditeurs حالات هیجان کین وغضب فلان واعظ قلوب مستمعینه عظیم مرتبه ایقاع ـ On dit, Il y a de l'émotion dans le peuple, pour dire, de la disposition à se soulever هیجان بال ایدر بین الناس آثار اهتماش وهیجان وار در

ÉMOTTER. Briser les mottes d'un champ رضّ المدرة P. کسک قیرمق T. کلوخ شکستن ‖ On émotte les terres, quand il n'a pas plu depuis long-temps بارانک طول مدّت انقطاعنده کسکلری قیرمق اقتضا ایدر

ÉMOUCHER. Chasser les mouches دفع ـ اذهاب الذباب A.

مجرملرک اللرینی On emmenotte les criminels ‖ ایله باغلمق اللرینی دمور طوقه طاقمغله بند ایدرلر ـ تقیید وتغلیل ایدرلر اللرینی قید وبند ایله باغلرلر ـ

EMMENOTTÉ. A. مقیّد ومغلول ـ مغلول الایادی P. کنده اللری قید وبند ایله باغلو T. زده

EMMIELLER. Enduire de miel طلاء بالعسل A. بانگبین P. بال سورمک T. اندودن ‖ Emmieller les bords d'un vase ظرفک کنارلرینه بال سورمک

Et mettre du miel dans une liqueur تعسیل P. بانگبین ‖ Emmieller du vin d'Espagne بال قاتمق T. آمیختن اسپانیا بادەسنی تعسیل ایتمک

EMMIELLÉ. A. معسّل P. انگبین آمیز ـ انگبین آلود T. ـ On dit figur. Paroles emmiellées بال قاتلمش ـ باللنمش A. سخن ـ سخن شیرین P. تعبیرات عاسلة ـ کلمات حلیّة طاتلو سوز T. سخن عسلین ـ شکرین

EMMORTAISER. Faire entrer dans une mortaise le bout d'une pièce de bois ou de fer ادراج فی الحزّة A. اندر کفته P. کرتکه صوقشدرمق T. سپوختن

EMMORTAISÉ. A. مندرج فی الحزّة P. اندر کفته سپوخته کرتکه صوقشدرلمش T.

EMMUSELER. Mettre une muselière تکعیم ـ تشبیم P. اسنک کچورمک T. دهنبند زدن

EMMUSELÉ. A. مکعوم ـ مشبّم P. دهنبند زده T. آغزی اسنکلو

ÉMOLLIENT. Il se dit des remèdes qui ont la vertu de ramollir les parties trop tendues ملیّنات pl. ملیّن ـ ملطّف A. یومشادیجی T. نرمساز P. ـ دوای ملیّن ‖ Remède émollient دوای ملطّف Faire usage des émolliens ملیّنات استعمال ایتمک

ÉMOLUMENT. Profit, avantage عائدة ـ عوائد pl. عائد منفعت ـ عائدات pl. منافع pl. سود P. کار T. ‖ Tirer un grand émolument منفعت عظیمه تحصیل ایتمک de grands émolumens ـ عوائد ومنافع جسیمه استجلاب ایتمک Il se dit aussi des profits casuels provenant d'une charge طیّرات A. باد هوا T. واردات خداداد P. واردتات غیر مقنّنة ـ ظهورات ‖ Il s'est réservé les gages de cette charge, et il en a laissé les émolumens aux subalternes qui travaillent sous lui بو منصبک راتبهٔ معیّنه‌سنی آلیقویوب واردات غیر مقنّنه‌یی زیر اداره‌سنده مستخدم اولنلره ترک وتخصیص ایلدی

سینکی قوغمق *T.* مکس راندن *P.* الذباب || Les chevaux s'émouchent avec leur queue دوابّ قسمی تحریک دنباله ایله اذهاب ذباب ایدرلر

ÉMOUCHET. Oiseau de proie. Les oiseliers de Paris appellent ainsi la crécerelle. V. ce mot.

ÉMOUDRE. Aiguiser sur une meule *A.* تحدید علی الدوّارة *P.* بر چرخ تیز کردن *T.* چرخده بیلهمک || Émoudre des couteaux بچاغی چرخده بیلهمک

ÉMOULEUR. Celui qui fait le métier d'émoudre les instrumens tranchants *A.* محدّد *P.* تیز کننده *T.* بیلدیجی

ÉMOUSSER. Rendre moins tranchant *A.* تکهیم - تکلیل *P.* کند ایتمک - کورلتمک *T.* کند کردن || Émousser la pointe d'une épée قلیجک اوجنی - انف سیفی تکلیل ایتمک کورلتمک - On dit figur. Les afflictions émoussent l'esprit, pour dire, abattent l'esprit آلام واکدار تکلیل ذهنی مؤدیدر L'oisiveté émousse le courage حال بیکاری وبطالت جرائت قلبه ایراث کلال ورخاوت ایدر

S'ÉMOUSSER. *A.* انکلال - انکهام *P.* کند گشتن *T.* کورلنمک - کند اولمق -

ÉMOUSSER, se dit aussi en parlant des arbres, et signifie, en ôter la mousse *A.* سلب الاشنة *P.* اشندرا دفع کردن *T.* آغاجک یوصونی آلمق

ÉMOUSSÉ. *A.* کلیل - کهام - کهیم *P.* کند *T.* کور

ÉMOUVOIR. Mettre en mouvement les humeurs, les vapeurs, les esprits *A.* تحریک - تهزیز - تهییج *P.* بر خیزانیدن - دپرتمک - قشقرتمق *T.* بر انگیختن || Cette drogue émeut les humeurs, la bile, et ne purge pas بو نوع عشب تنقیه ایتمیوب انجق تحریک اخلاطی وتهییج صفرایی مودّی اولور - Il se dit aussi de l'homme || Cette médecine n'a fait que l'émouvoir بو دوا طبیعتی تحریکدن غیری عمل سهل التحریکدر Il est facile à émouvoir ایتمدی

Il signifie aussi, exciter, agiter || Il ne faut que le moindre vent pour émouvoir les flots جزئی ریح تهییج امواجی مستلزمدر La mer commençait à s'émouvoir امواج دریا هیجانه باشلادی Il s'émut une grande tempête عظیم بر فورتنه هیجانه باشلادی - Et exciter quelque passion dans le coeur || Émouvoir la colère تهییج غرق غضب ایتمک Émouvoir le coeur de compassion تحریک غرق رقّت

استیلای خوف وخشیت وغلبهٔ رقّت ومرحمت بادئ هیجان درونی امراض نفسانیهیی اولمشدر Il sait l'art d'émouvoir les passions تهییج ایتمنک علمنی بیلور C'est un homme qui ne se trouble de rien, que rien n'émeut هیچ بر شئ ایله تحریک اولنور اربابدن دکلدر

S'ÉMOUVOIR. *A.* اهتیاج البال - اضطراب *P.* شورش دل پیدا *T.* یورک دپرنمک کردن || Il s'émut à la vue du péril کیفیّت مخاطرهیی لدی المشاهده درونده اضطراب عظیم مستولی اولمشدر Il ne saurait voir cet homme sans s'émouvoir فلانک دیداری هیجان بالنه سبب اولمامق احتمالی یوقدر - On dit, Le peuple commençait à s'émouvoir, pour dire, à se mettre en mouvement pour former une sédition خلق بین الناس آثار هیجان واهتماش - اهتاجه باشلادی پیدا اولدی

On dit d'un homme prompt, que sa bile est aisée à émouvoir, pour dire, qu'il se met en colère pour peu de chose جزئی سببدن صفراسی حرکت ایدر

On dlt, Émouvoir une sédition *T.* ایقاظ فتنه ایتمک - une querelle, une noise تحریک سلسلهٔ بغی وفساد ایتمک احداث آشوب وغوغا - تهییج آتش منازعه وجدال ایتمک غوغایی قوپارمق - ایتمک - Emouvoir une dispute, pour dire, la commencer تحریک سلسلهٔ مجادلهیه قیام ایتمک Émouvoir à compassion, à sédition رحم وشفقته ویاخود سمت مرحمتی وفسادی تحریک - بغی وفساده سوق ایتمک ایتمک

On dit proverb. Il ne faut pas émouvoir les frelons, pour dire, Il ne faut pas se faire d'ennemis, quelque petits qu'ils soient سینمک بر شئ دکل امّا معده بولاندرر *T.*

ÉMU. *A.* قشقرلمش *T.* بر انگیخته *P.* متهیّج - متهزز *A.* یورکی دپرنمش *T.* شوریده دل گشته *P.* مضطرب

On dit, Il a été ému de compassion à la vue de... فلان شیئک رؤیت ومشاهدهسی تحریک عرق شفقتی موجب اولمشدر Il a été ému par ses larmes فلانک چشم گریانندن متقاطر اولان باران دموع تحریک شفقتی مستلزم اولمشدر

EMPAILLER, Garnir de paille *A.* حشو بالتبن *P.* کاه انباشتن *T.* صمان طولدرمق - Et envelopper de کاه آگین کردن -

paille *A.* تلفیف فی التبن *P.* در کاه پیچانیدن *T.* صمان ایچنه صارمق

EMPAILLÉ. *A.* محشوّ بالتبن *P.* کاه آگین *T.* صمان طولمش

صمان ایچنه *T.* در کاه پچیده *P.* ملفّف فی التبن *A.* صارلمش

EMPAILLEUR. Celui qui empaille les chaises, ou les animaux morts *A.* حاشی بالتبن *P.* بکاه آگنده *T.* صمان طولدریجی

EMPALEMENT. V. Empaler.

EMPALER. Ficher un pal aigu dans le fondement d'un homme *A.* ضرب علی الوتد *P.* برمیخ چوبین زدن *T.* قازیغه اورمق

EMPAN. Sorte de mesure qui est depuis l'extrémité du pouce jusqu'à celle du petit doigt *A.* شبر pl. اشبار *P.* گدست - قارش *T.* رش - بدست

EMPANACHER. Garnir d'un panache *A.* تطریز بالریش *P.* تل کچورمک *T.* جغه پیوستن

EMPANNER. Mettre un vaisseau en panne, en disposer les voiles pour qu'il n'avance pas *A.* توقیف السفینة بین الاقبال والادبار *T.* کمی یی اورچه لابانده طوردرمق

EMPAQUETER. Mettre une chose dans un paquet *A.* ترزیم - *T.* در پرونده نهادن - تنگ بستن *P.* درج فی الرزمة بوغچه ایچنه قویوب باغلمق

S'EMPAQUETER. S'envelopper *A.* تغطّی - التحاف *P.* پیچیده *T.* بورنمک شدن

Il se dit figur. des personnes qui sont pressées dans un carrosse *T.* استف اولمق || Nous étions empaquetés dans ce carrosse هنطو ایچنده استف اولمشیدق

EMPAQUETÉ. *A.* مرزّم *P.* در پرونده نهاده - تنگ بسته *T.* پیچیده *P.* مغطّا - ملتحف *A.* بوغچه ایچنده باغلنمش بورنمش

s'EMPARER. Se rendre maître d'une chose *A.* ضبط *P.* بدست بدست تصرّف آوردن - آوردهٔ قبضهٔ تصرّف کردن - آوردن - بچنگ آوردن *T.* آلمق || Les ennemis se sont emparés d'une place par surprise دشمن بر قلعه یی علی حین غفلةٍ S'emparer d'un héritage اوردهٔ قبضهٔ ضبط وتصرّف ایتمشدر Il s'est emparé de tous mes papiers, de tous mes titres فلان ملکی ضبط ایتمك بالجمله اوراق وسنداتمی اخذ وضبط ایلدی S'emparer d'une maison بر خانه یی ضبط ایتمك

Il se dit figur. des passions *A.* استیلا - غلبه - تغلّب *P.* ظفر بولمق - غلبه ایتمك - یکین اولمق *T.* دستبرد نمودن عشق وهوا قلبه || Quand l'amour s'est emparé d'un coeur quand l'ambition s'est une fois emparé de l'âme مستولی اولنجه حرص شان بر کرّه نفسه غلبه واستیلا ایدنجه

EMPATEMENT. Terme d'Architecture. Épaisseur de maçonnerie qui sert de pied à un mur *A.* رکن الجدار *P.* پاشیب لاد *T.* دیوارك آیاغی

EMPÂTEMENT. État de ce qui est pâteux *A.* تلجّن *P.* دوسکنی تلجّن اللسان *A.* یلمشکلك *T.* || L'empâtement de la langue دیلك یلمشکلکی *T.*

EMPÂTER. Remplir de pâte *A.* لطخ بالعجین *P.* خمیر - خموره بیلاشدرمق *T.* آلود کردن Et rendre pâteux *A.* یلمشکلك *T.* دوسکن کردن *P.* تلجین - ایراث التلجّن تلجین فم کتورمك || Cela empâte la langue, la bouche ولسان ایدر

EMPAUMER. Recevoir une balle dans le milieu de la raquette *A.* اخذ فی المجن *P.* در چوکان گرفتن *T.* چوکانك طوبی چوکانك ایچنه آلمق || Empaumer la balle ایچنه آلمق Et recevoir une balle dans la paume de la main *A.* اخذ آوجه آلمق *T.* در کف آوردن *P.* فی الکفّ Figur. Se rendre maître de l'esprit de quelqu'un *T.* قبضهٔ قبضهٔ تصرّفه کتورمك - تسخیره آلمق || C'est un homme dangereux; s'il empaume une fois ce jeune homme, il le ruinera هنوز حداثت سنّی اولان فلان کشی یی قبضهٔ تسخیرینه آلدجق اولور ایسه خرابیّت حالنه سبب اولدجغی Ils l'ont empaumé, ils lui feront croire et faire tout ce qu'ils veulent درکار در فلانی قبضهٔ تملّك وتصرّفه آلدقلرینه Il s'est laissé empaumé comme un sot مبنی دیلدکلرینی اینانمدروب ایتدره جکلر در بیاغی بر سرسم کبی زمام اختیارینی آخرلرك قبضهٔ تصرّفنه ترك ایلدی - On dit aussi, Empaumer une affaire, pour dire, la bien prendre, la bien manier *T.* بر مصلحتی آوجد آلمق

EMPÊCHEMENT. Ce qui empêche de faire quelque chose *A.* حایل pl. حوایل - محاظیر pl. محظور - موانع pl. مانع - مانع *T.* خشکاب - باز داشت *P.* معترضات pl. معترض ایراث || Apporter de l'empêchement کیرو طوردره جق شئ Je n'y mets point d'empêchement اول بابده مانع ایتمك Mettre empêchement à un mariage امر بر درلو مانع اولمام

Empeser une voile, c'est la mouiller, parcequ'elle est trop claire *A.* تودين البزّ *P.* كرپاسرا در آب زدن *T.* بزى صويه بصمق || On empèse la voile pour que son tissu se resserre يلكن بزينى نسجنك صيقشدرلمسنه مدار اولمق ايچون تودين ايدرلر

Empesé. *A.* مودّن *P.* در آب زده *T.* صويه بصلمش

Empeseur. Celui qui empèse *A.* مطلّى النشاء *P.* آهار گر آهارجى *T.* طلا گر آهار-

Empester. Répandre la peste *A.* توبنة - ايراث الوبائة *P.* طاعونلى ايتمك - طاعونلتمق *T.* وبا آلود كردن || On ouvrit des ballots qui venaient d'un lieu pestiféré, et qui empestèrent toute la ville وبا آلود اولان محلّدن كلمش امتعه دنكلرى فك وگشاد اولنمغين مجموع بلده‌ده ايراث نشر علّت وبا اولندى - وبائت اولنمشدر Les corps morts qui étaient demeurés sur le champ de bataille, ont empesté l'air اجسام ميّتهٔ مقتولين معركده‌ده ترك اولنمغين عفونتلرندن هوايه وبائت ووخامت عارض اولدى

Et infecter de mauvaise odeur *A.* تنتين - تعفين *P.* بد فنا قوخو ويرمك *T.* بوى كردن || Il empeste tout le monde de son haleine بخر نفسيله اورتدلغى بسبتون تنتين ايدر

Empesté. *A.* منتن طاعونلنمش *T.* وبا آلود *P.* مستوبا فنا قوخو پيدا ايتمش *T.* بوى بد گرفته *P.*

s'Empêtrer. Il se dit d'un cheval dont les pieds sont embarrassés dans les traits *A.* ارتباق القدم الفرس *P.* پاى طوراك آياغى عربه *T.* اسب دررسن پچيده شدن ايپنه ايلشمك

On dit figur. S'empêtrer dans une méchante affaire *A.* ارتباق فنا بر ايشه *T.* در امر نا خوش گرفتار شدن *P.* تودّر - اوغرامق

Emphase. Énergie outrée dans l'expression, dans le ton de la voix *A.* طمطراق الفاظ *P.* تلهيع الكلام - تشدّق - صلصلة الكلام آورد جتلاتمه - سوز ابدلكى *T.* ناطقه پردازى - || Cet homme parle avec emphase بوآدم صلصلهٔ كلام ايله صحبت طمطراق الفاظ ايله تكلّم ايدر - ايدر

Emphatique. Qui a de l'emphase *A.* ذوالصلصلة *P.* طمطراق آميز طمطراقلى *T.* || Discours emphatique كلام طمطراق آميز Ton emphatique صداى طمطراق آميز Il a parlé d'un air emphatique طرز ناطقه پردازانه ايله افادهٔ مرام ايلدى

Empêchement légitime مانع شرعى Empêchement dirimant نكاحه مانع اولمق محظور فاسخ النكاح

Empêcher. Apporter de l'opposition, faire obstacle *A.* منع - خشكاب - وا داشتن - باز داشتن *P.* زجر - تحظير - حظر آوردن *T.* حائل اولمق - كيرو طوردرمق || Empêcher le jugement d'un procès مرافعه‌دن منع - مرافعه‌يى منع ايتمك Empêcher un mariage نكاحى منع وتحظيو ايتمك Empêcher la délivrance d'une somme اقچه نك دفع وتسليمنى منع ايتمك Cette muraille empêche la vue بو ديوار نظارته مانع وحائلدر Cette digue empêche les inondations معترض نظارت اولور - Je n'empêche pas qu'il ne fasse ce qu'il voudra مانع اولور - بو بند طغيان مياهه حائل اولور ديلديكنى ايشلمكه مانع اولمام

S'empêcher de..., signifie, se défendre de..., s'abstenir de... *A.* امتناع - كف النفس - انزجار - باز استادن *P.* كيرو *T.* طورمق || Je ne puis m'empêcher de vous donner cet avis سكا بو رأى ونصيحتى ويرمكدن امتناع ايده‌مم Il ne saurait s'empêcher de jouer, de médire قماردن وخلقى فصل ومذمّتدن كف نفس ايده‌مز

Empêché *A.* گرفتار پيچ *P.* مضطرب كيرو *T.* باز داشته *P.* منزجر - محظور - ممنوع طورمش

Il signifie aussi, embarrassé *A.* مضطرب *P.* صيقلمش *T.* وتاب || Voilà un homme bien empêché à rendre ses comptes صيقيلور - محاسبه‌سنى ويرمكده مضطربدر On dit, Un homme empêché de sa personne, de sa contenance, pour dire, un homme qui est dans un grand embarras d'esprit *A.* مضطرب الذهن *P.* پريشان ذهن *T.* عقلى صيقلمش

Empennelle. Petite ancre qu'on mouille au-devant d'une grande *A.* انجر صغير *P.* لنگرچه *T.* كوچك دمور

Empenner. Garnir une flèche de plumes *A.* تريبيش *P.* اوقه يلك كچورمك *T.* بتير پر زدن || Empenner une flèche اوقه يلك كچورمك - تريبيش سهم ايتمك

Empereur. Monarque, souverain d'un empire *A.* سلطان اولو پادشاه - ايمپراطور *T.* داور *P.* سلاطين عظام *pl.* اعظم

Empeser. Accommoder le linge avec de l'empois *A.* طلاء بالنشاء *P.* آهار زدن *T.* آهارلمك || Cela est empesé trop ferme بو شئ بغايت قوى آهارلنمشدر

EMPHATIQUEMENT. D'une manière emphatique *A.* بتلهیع طمطراق *T.* ناطقه پردازانه *P.* بصلصلة الكلام - بالتشدق - الكلام اورد جاتلدارق - الفاظ ایله

EMPHRACTIQUE. Il se dit des médicamens visqueux par opposition aux ecphractiques *A.* مسدّد *P.* سدّه آور *T.* طیقادیجی

EMPHYSÈME. Maladie qui fait enfler le corps *A.* نُفّاخ *P.* کوده قبارمسی *T.* آماس تن

EMPHYTÉOSE. Bail à longues années *A.* التزام بالمزامنة - تقبّل بالمزامنة

EMPHYTHÉOTIQUE. Qui appartient à l'emphytéose *A.* متعلّق بالالتزام مزامنةً

EMPIÉTEMENT. Usurpation dans l'héritage d'autrui *A.* تعدّی pl. تعدّیات *P.* پایدرازی *T.* تجاوزلق - پایدرازلق

EMPIÉTER. Usurper dans l'héritage d'autrui *A.* تعدّی *P.* پایدرازی *T.* کردن فضولی - پایدزارلق ایتمک - تجاوزلق ایتمک || Il a empiété sur moi plus d'un arpent صارقندیلق ایتمک - ال اوزاتمق متصرّف اولدیغم اراضی اوزرینه بردونمدن Ce laboureur empiète tous les ans quelques sillons sur l'héritage de son voisin پایدرازلق ایتدی - زیاده پایدراز تعدّی اولمشدر فلان چفتجی همجواری ارضندن بهر سنه بر مقدار پایدراز - تارلا اوزرینه اطالهٔ اقدام تعدّیدن خالی دکلدر - On dit aussi, que la mer empiète sur les côtes, qu'une rivière empiète, pour dire, qu'elle prend sur le terrain voisin تطاول وتعدّی اولمقدن خالی دکلدر دریا ومیاه نهر سواحل اطرافه تجاوز ایدر

Fgur. Entreprendre sur quelqu'un au-delà du droit qu'on a *A.* تعرّض *P.* دستدرازی کردن *T.* فضولی وضع - صاتشمق || Vous avez empiété sur ma charge, sur mon emploi, sur mes droits بنم منصبمه ومأموریتمه وحقوقمه تعرّض ایدکث Il empiète autant qu'il peut النّدن کلدیکی قدر تعرّض وتعدّیدن خالی دکلدر

EMPIÉTÉ. *A.* مظهر التعرّض - رهین بالتعدّی *P.* دوچار پایدرازی *T.* تجاوزلغه اوغرامش

EMPILEMENT. V. Empiler.

EMPILER. Mettre en pile *A.* تنضید - تسدیک *P.* بر تهیدن *T.* حطبی تنضید || Empiler du bois استف ایتمک - یییقمق استف ایتمک - ایتمک

EMPILÉ. *A.* منضود - نضید - مسدّک *P.* بر تهیده *T.*

یییغلمش - استفلنمش

EMPIRE. Commandement *A.* تحکّم - حکومت *P.* داوری - آغالق *T.* فرنفرمایی || Il a un empire absolu sur moi اوزریمه حکومت مستقلّه‌سی وار در Il exerce un empire tyrannique sur ses amis احبّا واصدقاسی حقّنه حکومت جبّارانه ایله معامله ایدر Il a pris baaucoup d'empire sur un tel فلان اوزرینه غایت مرتبه‌ده کسب غلبه وتحکّم ایلدی

Ou dit aussi, Exercer un empire despotique dans sa maison sur ses valets, sur sa femme, sur ses enfans خانه‌سنده اتباع وخدمتکاران واولاد وعیالی حقّنه مستبدّانه حکومت ایتمک

On dit, L'empire de la raison قوّت غالبهٔ عقل L'empire des passions قوّت غالبهٔ امراض نفسانیّه L'empire de l'amour قوّت غالبهٔ عشق

On dit, Avoir de l'empire sur soi-même, pour dire, savoir commander à ses passions *T.* نفسه حکومت ایتمک - Et traiter quelqu'un avec empire, pour dire, le traiter avec hauteur *T.* بر کمسنه‌نک حقّنه متحکّمانه معامله ایتمک - متغلّبانه

Il signifie aussi, domination, monarchie *A.* دولت - سلطنت *P.* حکومت - دول pl. *T.* پادشاهی بادشاهلق || L'empire des Perses فرس قدیم دولتی Alexandre aspirait à l'empire de toute la terre اسکندر ذو القرنین ربع مسکونک حکومتنه اسکندرک مطمح نظری - اطماح نظرهوس ورغبت ایدرایدی Tenir les rênes de l'empire کافّهٔ عالم اوزرینه سلطنت ایتمک ایدی Le siége de de l'empire زمام حکومتی قبضهٔ تصرّفده طوتمق Transporter le siége de l'empire تختگاه سلطنت - دار الملک دولت تختگاه سلطنتی آخر محلّه نقل ایتمک

Et le temps que dure le règne d'un empereur *A.* عصر *P.* وقت السلطنة - السلطنة *T.* هنگام پادشاهی پادشاهلق || Cet auteur vivait sous l'empire d'Auguste فلان مؤلّف ایّامی عصرنده ایدی - فلان ایمپراطورک زمان سلطنتنده ایدی Cela se passa sous l'empire de Charlemagne بو مادّه فلان وقت سلطنتنده - ایمپراطورک عصرنده واقع اولمشدر

Et l'étendue des pays qui sont sous la domination d'un empereur ou d'un grand roi *A.* ملک *P.* حکومت *T.* قلمرو || L'Empire Romain s'étendait depuis l'Océan occidental jusqu'à l'Euphrate دولت رومائیونک ملکی بحر محیطدن

EMPLÂTRE. Remède topique qui peut s'étendre aisément sur une toile, et s'appliquer exactement à la peau *A.* لازوق ـ لاصقی ـ یقی ـ ملهم *T.* مرهم *P.* مرهم ـ لزوق || Appliquer un emplâtre الزام لزوق ایتمک ـ الزاق لزوق ایتمک Ôter un emplâtre فکّ لازوق ایتمک یقی یاپشدرمق Un emplâtre qui résout, qui attire, qui amollit محلّل وجاذب وملیّن بر نوع لازوق

On dit proverb. Où il n'y a point de mal, il ne faut point d'emplâtre *T.* یوقدر حاجت یه یقی اولمینجه صزی ـ Et figur., Mettre un emplâtre sur une affaire, pour dire, réparer ce qu'il y a de mauvais dans une affaire *T.* اصلاح مرهم وضع مصلحته ـ On dit aussi d'une personne qui n'a pas de vigueur d'esprit, que c'est un emplâtre بر آدمدر لاپه

EMPLETTE. Achat de marchandises *A.* مبایعة pl. مبایعات || Grande emplette صاتون آلنمش *T.* خریده *P.* pl. مبیعات ـ کلّیتلو مبایعه ـ مبایعهٔ جسیمه

EMPLIR. Rendre plein *A.* تشحین ـ املاء ـ تملئة *P.* انباشتن || Emplir un coffre, une armoire de hardes طولدرمق *T.* پر کردن ـ صندیغی وطولابی اثواب والبسه ایله تشحین Emplir un vase, un verre de quelque liqueur طرفی ایتمک وقدحی مشروب ایله املا ایتمک ـ S'emplir. Devenir plein *A.* امتلاء *P.* پر شدن *T.* طولمق

On dit d'un homme gros et gras, qu'il emplit bien son pourpoint اتنه طولغون بر آدمدر

Emplı. *A.* مشحون ـ مملو ـ ملآن *P.* پر ـ انباشته *T.* طولی

EMPLOI. L'usage qu'on fait de quelque chose *A.* استعمال ـ بکار سازی *P.* بذل *T.* قوللنلش || Faire un bon emploi de ses biens, de son temps بر آدم مالنی ویاخود وقتنی خیره حسن ـ محلنه استعمال ایتمک ـ بذل واستعمال ایتمک شرّه en faire un mauvais emploi استعمال ایله بذل ایتمک ـ ـ ـ استعمال ایله بذل ایتمک ـ بذل واستعمال ایتمک Il n'a pu faire voir l'emploi de l'argent qu'il a touché عبثه قوللنمق ـ نا بمحلّ بذل ایتمک مقبوضی اولان اقچه‌نک اقچه‌یی نه محلّه قوللاندیغنی ـ محلّ استعمالنی کوستره دی Il faut faire apparaître de l'emploi des deniers بیان ایده‌مدی اقچه‌نک محلّ بذلنی اظهار ایتمک اقتضا ایدر

On appelle, Emploi d'une somme, l'action d'en faire mention dans un compte *A.* قید الاسامی الحساب || L'emploi d'une

Étendre les bornes d'un empire نهر فراتنه قدر ممتدّ ایدی تمدید حدود ملک ـ توسیع حدود ملک ودولت ایتمک L'Empire Français فرانسه‌نک ـ فرانسه دولتی ودولت ایتمک L'Empire d'Allemagne آلامان دولتی ـ On dit proverb., Je ne céderais pas pour un empire قلمرو حکومتی پادشاهلغه دکشدرمم

Il se prend aussi pour les peuples *A.* ملّت || L'Empire se souleva ملّت آیاغه قالقدی

EMPIRER. Rendre pire *A.* اسائة ـ ایجاب الردائة ـ ارداء *T.* کمتر کردن ـ بدتر کردن *P.* تغییر الی سوء الحال ـ سوءحاله تغییر ایتمک ـ کوتولتمک || Les remèdes n'on fait qu'empirer son mal استعمال ایلدیکی ادویه ومعالجات علّتنه بر ـ علّتنک سوء حاله تغییرینه سبب اولمشدر Au lieu de rendre votre condition meilleure, vous ne faites que l'empirer قات دخی موجب ردائت اولمشدر حالکی ـ دخی اعلا ایده‌جکه سوء حاله تغییر ایتمش اولورسک بر قات ـ بر قات دخی اسائه وارداء ایتمش اولورسک دخی کوتولتمش اولورسک

Et devenir pire *A.* تغیّر الی سوء الحال ـ تنکّر *T.* کسب سوء ـ کوتولنمک *P.* بدتر گشتن ـ تباهیدن الاسائة || Ses affaires empirent tous les jours امور واحوالی حال ایتمک کسب سوء حال ایدر ـ یومًا فیومًا کسب اسائت ایدر

EMPIRIQUE. Qui ne s'attache qu'à l'expérience dans la médecine *A.* ارباب الطبّ العملیّ pl. اهل الطبّ العملیّ || Médecin empirique طبّ عملی اربابندن بر طبیب C'est un empirique qui le traite ارباب طبّ عملیدن بر طبیب فلانه تدبیر ایدر

EMPIRISME. Médecine pratique *A.* طبّ عملیّ

EMPLACEMENT. Place considérée comme propre à y faire un bâtiment, un jardin *A.* عرصة pl. مواقع ـ موقع ـ عرصات || Voilà un bel emplacement pour une maison جایگاه *T.* عرصه ـ یر L'emplacement de son jardin est très-beau اشته خانه بناسنه لایق بر موقع لطیف باغچه‌سنک موقعی بغایت Il a un grand emplacement بر عرصهٔ جسیمه‌یه لطیف ودلکشدر مالکدر

Et l'action de placer une chose dans le lieu qui lui est destiné *A.* وضع ـ تعبیة *P.* نهادن *T.* قویمه ـ یرلشدرمه || L'emplacement du sel dans les greniers وضع ملحک انباره یرلشدرلمسی ـ وتعبیه‌سی

On dit, Employer un mot, une phrase بر لفظی وبر تعبیری Employer une raison, une pièce, pour dire, s'en servir pour en tirer quelque preuve بردلیلی وبرسندی استعمال ایتمک محل اثباتده صرف واستعمال ـ مدار اثبات اتخاذ ایتمک ایتمک

Et employer une partie dans un compte, pour dire, la mettre en ligne de compte محاسبه‌یه درج وقید ایتمک ـ Employer quelqu'un sur l'état, pour dire, le mettre sur l'état de ceux qui doivent être payés *T.* آلاجقلو ـ دفتره ادخال ایتمک دفترینه قید وادخال ایتمک

S'EMPLOYER. S'occuper, agir *A.* اشتغال ـ بذل الهمّة ـ اعمال *P.* ورزش نمودن *T.* چالشمق ‖ Il ne s'emploie qu'à cela یالکز بو خصوصده اشتغال ایدر Je m'y emploierai avec joie فرح جان ایله بذل همّت ایده‌جکم

Il signifie aussi, donner de l'occupation de l'emploi à un homme *A.* استخدام *P.* کار سپردن ـ گماشتن ـ نامزد کردن *T.* خدمته قوللنمق ‖ On a employé cet homme dans les pays étrangers فلان کشی ممالک اجنبیه‌ده استخدام اولدی On l'a employé dans de grandes affaires, à de grandes négociations امور معظمه‌ده ومذاکرات جسیمه‌ده استخدام اولدی Il est employé dans les finances, dans les fermes مهمّه خدمتلرینه قوللنلدی ـ امور میریه‌ده وامور التزاماتده مستخدمدر C'est un homme qui mérité d'être employé استخدامه مستحق Il est employé sur la frontière, sur les côtes حدوددہ بر آدمدر وسواحل خدمتلرنده مستخدمدر

EMPLOYÉ. *A.* مستعمل *P.* بکار برده *T.* قوللنامش ـ Il est aussi substantif *A.* مستخدم *pl.* مستخدمین ـ خادم *pl.* خدمة ایش باشنده اولان *T.* کار دار ـ گماشته *P.* عمّال *pl.* عامل ـ خواصّ ‖ Il y a beaucoup d'employés dans les fermes du Roi همایون التزاملرنده عمّالک کثرتی وار در

On dit proverb. C'est bien employé, pour dire, que celui dont on parle, mérite bien le mal qui lui est arrivé تمام جزای بو بلایه ـ لایقی اوزره بلاسنی بولدی ـ ما یلیقنی بولدی اوغرامغه اهل ومستحقدر

EMPLUMER. Garnir de plumes *A.* تزیین بالاریاش *P.* یلک ایله دوناتمق *T.* با پر آراستن

On dit figur. Il s'est bien emplumé dans cette affaire, pour dire, Il s'est enrichi, il a réparé ses pertes *T.* یال وبال

partie couchée dans un compte دفتر محاسبه‌ده بعض اسامیلرک نا بمحل اسامیلر ـ اسامئ کاذبه قید ایتمک Faux emploi قیدی Double emploi مکرّر اسامیلر قید ایتمک

Il se dit aussi de la fonction d'une personne qu'on emploie *A.* مأموریّت ـ خدمت *pl.* خدمات *P.* کارسازی *T.* ایش ‖ Grand emploi خدمت جلیله ـ خدمت معظمه Emploi honorable خدمت مورثة الخرابیّت ruineux خدمت فخیمه متعب وزحمتلو ـ تعب ومشقتی موجب بر خدمت pénible Donner de l'emploi بر مأموریّت ویرمک Demeurer sans emploi خدمتسز قالمق C'est un homme qui cherche de l'emploi طالب خدمتدر Se bien acquitter de son emploi لایقی اوزره ادای خدمت ایتمک Il a eu de grands emplois خدمات جلیله‌ده مستخدم اولمشدر Il a eu les plus beaux emplois dans l'épée خدمات عسکریّه‌نک اعلاسنده خدمات عسکریّه‌نک اک اعلاسنی ـ استخدام اولدی ضبط ایلدی V. aussi Charge.

EMPLOYER. Mettre en usage *A.* بذل ـ اعمال ـ استعمال *P.* بکار بردن *T.* قوللنمق ‖ Employer de l'argent اقچه صرف مالنی مصارف ایتمک Employer son bien en folles dépenses بیهوده‌یه بذل واتلاف ایتمک Employer la plus grande partie de son revenu en charités, en aumônes اکثر وارداتنی خیرات وتصدّقاته بذل واعمال ایتمک Employer du bois, de la pierre à bâtir امر بناده کراسته واحجار اعمال ایتمک Cet argent a été employé aux nécessités de l'État بو اقچه ملک بذل ـ ودولتک امور ضروریّه‌سنه بذل واعمال اولندی استعمال اولندی ـ اولندی

On dit, Employer le temps à quelque chose نقد وقتی فلان Employer tout son esprit, toute son industrie, tous ses soins, toute son éloquence مادّه‌یه صرف ایتمک بر کمسنه ما حصل عقل وفکرینی وبضاعهٔ هنر ومعرفتنی وما ملک سعی وهمّتنی ومایهٔ ناطقه پردازی وفصاحتنی جملهٔ صرف ایتمک Employer ses amis le crédit de ses amis دوستلرینک همّتنی اعمال ایتمک خیرخواهان واحبّاسنک قوّت ونفوذلرینی اعمال ایتمک Il emploie tout le monde pour obtenir cette charge بو منصبی تحصیل ایچون عالمک همّتنی اعمال Employer ses bons offices مساعئ جمیله‌سنی عمله کتورر ـ ایدر Il emploie toutes sortes de moyens کافهٔ وسائل صرف ایتمک واسبابی اعمال ایدر

توبنی دوزدی - توی توس پیدا ایلدی - پیدا ایلدی

EMPLUMÉ. *A.* یلك *T.* با پر آراسته *P.* مزیّن بالارياش ایله دونانمش

EMPOCHER. Mettre en poche *A.* در *P.* وضع فی الجیب *T.* قویونه قویمق جیب کردن || À mesure qu'il gagne quelque argent au jeu, il l'empoche قماردہ کسب ایلدیکی اقچەیی بر طرفدن در جیب ایدر Il empoche tout ce qu'il gagne هر نه کسب ایتسه در جیب ایدر

EMPOIGNER. Prendre avec le poing *A.* قبض *P.* در پنچه *T.* آوجلمق کردن || Il l'empoigna par le bras فلانك قولنی آوجلدی Cela est trop gros, on ne saurait l'empoigner عظیم الحجم اولدیغندن آوجلنمق ممکن دکلدر

EMPOIGNÉ. *A.* مقبوض *P.* در پنچه کرده *T.* آوجلنمش

EMPOIS. Espèce de colle faite avec de l'amidon *A.* غراء النشاء *P.* آهار صویی *T.* آهار - آهار - بَت - امار || Eau d'empois آهار اورمق - آهارلمك Mettre de l'empois

EMPOISONNEMENT. V. Empoisonner.

EMPOISONNER. Donner du poison *A.* تسمیم *P.* - زهر دادن *T.* شرنگ نوشانیدن || Empoisonner une personne زهرلمك - آغو ایچورمك - بر کمسنەیی تسمیم ایتمك Et infecter de poison *A.* القاء السمّ - اشراب السمّ *P.* زهر آغو قاتمق - آغو بیلاشدرمق *T.* شرنگ آمیختن - آلود کردن || Empoisonner des viandes, des fruits اشراب لحوم وفواکهه Empoisonner لحوم وفواکهی زهر آلود ایتمك - سمّ ایتمك une fontaine, un puits چشمەده وقویییده اشراب سمّ ایتمك des armes, un poignard, des flèches اسلحەیه وقلیجه واسهامه اسلحەیی وقلیجی واسهامی تقشیب - اشراب سمّ ایتمك Empoisonner des terres زهرلتمك - آلودهٔ زهر ایتمك - ایتمك ترابه اشراب سمّ ایتمك - ترابی زهر آلود ایتمك

Il se dit aussi des choses qui font mourir par une qualité vénéneuse || Il y a des champignons qui empoisonnent مانتارك زهرناکدر - بعضیسی سمّیتلو در - Et des vapeurs qui sont extrêmement infectés || En remuant la terre, il en sortit une vapeur qui empoisonna tous les travailleurs ترابی حفر وتحریك ایتدکچه درونندن خروج ایدن سمّیتلو بر بخار رنجبرلرك جملەسنی تسمیم ایلدی Cet homme a une haleine qui empoisonne سمّ - فلانك نفسی متعفن اولمغله مسمّمدر قاتل کبیدر

Et figur. de tout ce qui corrompt l'esprit et les moeurs || Cette doctrine a empoisonné beaucoup d'esprits بو مذهب اذهان اسالهٔ زهرابهٔ شرّ - ناسك وافرینه القای سمّ فساد ایلدی Ces maximes sont capables d'empoisonner la Jeunesse وفساد ایلدی بو کونه اصول واحکام اخلاق جوانانه القای سمّ Il lui empoisonna l'esprit par ses flatteries فساد ایدەجك مقولەدندر تملّقات ریا آمیزی ایله فلانك عقلنه القای سمّ - Il signifie aussi, rapporter une chose en y donnant un tour malin, contre l'intention de celui qui l'a dite || C'est un mauvais esprit qui empoisonne les choses les plus innocentes, tout ce qu'on dit خبیث الطبع بر آدم اولمغله بر شیٔ هر نقدر وصمهٔ قباحتدن بری اولسه بیله وهر نه که دیرلرایسه ایچنه بر درلو سمّ فساد القا ایتمانمك وجهی یوقدر Les médisans empoisonnent tout بد زبانلر هر شیٔی القای سمّ فساد ایدرلر

EMPOISONNÉ. *A.* مسموم *P.* زهرناك *T.* زهرلو - On appelle, Louanges empoisonnées, des louanges données à dessein de nuire نعوت زهر آلود

EMPOISONNEUR. Qui empoisonne *A.* مسمّم *P.* زهر دهنده *T.* زهرلدیجی

EMPOISSONNEMENT. V. Empoissonner.

EMPOISSONNER. Peupler de poissons *A.* اعمار بالسمك *P.* بالق ایله معمور *T.* بماهی آباد کردن - ماهیدار ساختن ایتمك

EMPORTÉ. Qui se laisse entraîner par sa passion, qui se fâche aisément *A.* فائر المزاج - متغضّب - طیّور - حادّ البوادر تیز مشرب - زود خشم *P.* دفعیّ الانفعال - حدید المزاج - فرلاییجی *T.* تند وتیز - تیز مزاج - تنگ مشرب - تنتیز مشربلو || C'est un homme emporté avec qui on ne saurait vivre en paix تنگ مشرب بر آدم اولوب کندوسیله کندوسیله C'est une femme emportée خوش کچنمنك وجهی یوقدر au dernier point بغایت - غایة الغایه زود خشم بر خاتوندر متغضّبه در

Il se prend aussi substantivement *A.* نُفطة - فیّور *P.* زود *T.* اویکدلو || C'est un emporté اویکدلو بر آدمدر

EMPORTEMENT. Mouvement violent causé par quelque passion *A.* بادرة *pl.* بوادر - حدّت - فورت *P.* تیز - تیز مراجی *T.* فرلاییش || Violent emportement تندی وتیزی - مشربی

راکبنی تارلالر ایچندن سوروب کوتوردی

Emporter, se dit figur. des passions, et signifie, jeter dans quelque excès blâmable *A.* سوق *P.* راندن *T.* سورمك - تغضّب - تنفّط *A.* Se fâcher violemment - بهم آمدن - خشمناك شدن - خرشیدن *P.* اغتیاظ *T.* غضبه كلمك - اویكه‌لنمك || S'emporter contre quelqu'un فلانك حقنه غضبه كلمك Il s'emporte pour rien لا شئ مقوله‌سی ماذه‌لرده متغضّب وخشمناك اولور Il s'emporte pour peu qu'on le contredise كلامنه ادنا مخالفت اولنسه دفعةً عرق غضبی هیجان ایدر

تحصیل - ظفر *A.* Emporter, signifie aussi, gagner, obtenir دسترس - بجرمك *T.* دست رسانیدن - ظفر یافتن *P.* اولمق || Cet homme a tant de crédit, qu'il emporte tout ce qu'il veut اول درجده صاحب نفوذ در كه كافّهٔ مطلوباتنه كافّهٔ ملوباتنی تحصیل ایدر - ظفریاب اولور Il emporta cette affaire à force de sollicitations شدّت الحاح ایله بو ماذه‌نك حصولنه دسترس اولمشدر Cet orateur emporte, entraîne les esprits بو واعظ اذهان سامعینك سوقنه ظفریاب اولور

Emporter, étant joint au pronom Le, signifie, avoir le dessus, exceller *A.* غلبة - تفوّق *P.* سر - بالاتر بودن - چربیدن *T.* افراز بودن || Le vin de Champagne l'emporte sur tous les autres vins شامپانیا باده‌سی اجناس باده‌نك جمله‌سی اوزرینه فائق وسر افراز در Le diamant l'emporte sur toutes les autres pierreries جوهر الماس جواهر سائره‌نك مجموعنه متفوّق وسر افراز در L'amour l'emporte quelquefois sur la raison درد عشق وهوا بعضاً عقله غلبه ایدر

Joint avec le même pronom, signifie aussi, peser davantage *A.* ارتجاح الوزن *P.* سنگینتر بودن *T.* آغرلغه - آغر كلمك || L'or l'emporte de beaucoup sur l'argent, mis en pareil

Emportement de colère وغضب تهوّر حدّت بادرهٔ عنیفه de débauche فورت عشق ومحبّت d'amour حدّت سكر وعشرت de joie فورت نشاط وطرب Horribles emportemens بوادر هائله - Mis absolument, il signifie, emportement de colère *A.* تغضّب *T.* غراش - غرش - تندی *P.* فورة الغضب - تهوّر - اویكه - طارغنلق

Emporter. Enlever, ôter d'un lieu *A.* رفع *P.* بر گرفتن *T.* قالدروب كوتورمك - قالدرمق || Il a fait emporter tous les meubles de sa maison اثاث بیتك مجموعنی رفع قالدردی - ایلدی Emporter un malade, un homme blessé بر - مریضی وبر مجروحی بولندیغی محلّدن رفع ایتدرمك قالدروب كوتورمك

Il signifie aussi, prendre une chose, et la porter avec soi dehors *A.* آلوب *T.* با هم بردن - با هم بر گرفتن *P.* مصحوباً اخذ كوتورمك || Emportez ce livre, vous le lirez à loisir بو كتابی اوقات بوكتابی آلوب كوتورك - On dit, qu'un aîné emporte les deux tiers du bien, pour dire, que le droit d'aînesse lui donne cet avantage sur ses cadets خالیده مطالعه ایچون ولد كبیر تركه‌نك ثلثاننی اخذ واحتیاز ایدر - On dit d'un homme mort d'une maladie, Cette maladie l'a emporté بو علّت آلوب كوتورر - ثلثاننی اخذ واحتیاز ایدر La peste emporte les gens en peu de jours فلانی آخرته كوتوردی آخرته - علّت وبا وقت قلیلده آدمی آلوب كوتورر كوتورر

On dit, qu'un remède emporte la fièvre, pour dire, qu'il la chasse *A.* اذهاب الحمّا - دفع الحمّا *P.* ازتب رها *T.* حمّایی كیدرمك et dans le même sens, que le jus de citron emporte les taches d'encre لیمون صویی مركّبك لكه‌لرینی كیدرر

Il signifie aussi, entraîner, emmener avec violence *A.* ازعاج - تزجیة - *P.* بردن *T.* كوتورمك - سوروب كوتورمك || Ce carrosse entra si vite, qu'il pensa emporter la borne هنطو غایت عجله ایله دخول ایلدیكندن كرسی طاشنی ازجا وازعاج ایلمكه بر رمق قالمشیدی Ce coup de canon lui a emporté une jambe ضربهٔ طوب آیاغنی كوتوردی Le vent a emporté mon chapeau شدّت ریح تقیه‌یی باشمدن ازعاج آقندیلر كمی‌یی ایلدی Les courans emportèrent le vaisseau سوروب كوتوردی Son cheval prit le mors aux dents, et l'emporta à travers les champs بندكی آت كمنی دیشنه آلدرق

volume dans une balance آلتون کمش ایله مستوی الحجم اولدرق وضع میزان اولندقده کمشدن خیلی مرتبه ارجح کمشدن آخر کلور - کمشدن گرانتز در - واوزندر

On dit, Emporter une place, pour dire, s'en rendre maître *A.* ضبط - تسخیر - فتح *P.* گشادن *T.* آلمق || Emporter une ville d'emblée بلده یی یک حمله ده آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر Emporter une place d'assaut قلعه یی عنوةً ضبط ایتمک حربًا ضبط ایتمک - ایتمک

Emporter, signifie aussi, entraîner par une suite nécessaire *A.* استجرار - جرّ *P.* چکمک *T.* در پی کشیدن || La proposition générale emporte la proposition particulière مسئلهٔ مطلقه مسئلهٔ خاصه یی جرّ ایدر La condamnation à mort emportait autrefois la confiscation des biens ترتیب جزا حکمی ازمان مصادره یه منجرّ اولور - سالفده مصادره یی جرّ ایدر ایدی ایدی - On dit, que la forme emporte le fond, ou que le fond emporte la forme, pour dire, que dans le jugement d'un procès l'un prévaut sur l'autre صورت مرافعه اصل دعوایی یاخود اصل دعوا صورت مرافعه یی استجرار ایدر

Emporté. *A.* مرفوع *P.* بر گرفته *T.* کوتورلمش - قالدرلمش آلنوب کوتورلمش *T.* با هم برده *P.* مأخوذ مصحوباً *A.*

EMPOURPRER. Colorer de rouge, de pourpre *A.* ضرب اللون *P.* تقنّی - الاحمر *T.* قرمزی بویامق - قزل بویامق رنگ گلگون زدن - رنگ سرخ زدن

Empourpré. *A.* مقنا *P.* گلگون *T.* قرمزی - قزل بویالو بویانمش

EMPREINDRE. Imprimer une figure sur quelque chose *A.* ترسیم *P.* نقش - نقش زدن *T.* بصدرمق - نقشلمک - تمثیل - طبع - بر شکلمک صورتنی طبع || Empreindre une figure des caractères حروفی طبع ایتدرمک وتمثیل ایتمک

On dit figur., C'est une loi que la nature a empreinte dans nos coeurs ید قدرتله صحیفهٔ درونمزده منطبع اولمش بر فریضهٔ Ce sont des sentimens que la nature a empreints dans tous les hommes متحتّم الادا در ید قدرتله لوح ضمایر کافهٔ عباده مرتسم اولمش خواطردندر

Empreint. *A.* منطبع - منقوش *P.* نقشزده *T.* بصلمش - نقشی چیقارلمش

EMPREINTE. Impression, figure de ce qui est empreint *A.* نقش مطبوع *pl.* نقوش مطبوعة *T.* بصیلوب چیقارلمش

volume dans une balance آلتون کمش ایله مستوی الحجم اولدرق وضع میزان اولندقده کمشدن خیلی مرتبه ارجح کمشدن آخر کلور - کمشدن گرانتز در - واوزندر

On dit, Emporter une place, pour dire, s'en rendre maître *A.* ضبط - تسخیر - فتح *P.* گشادن *T.* آلمق || Emporter une ville d'emblée بلده یی یک حمله ده آوردهٔ قبضهٔ ضبط وتسخیر Emporter une place d'assaut قلعه یی عنوةً ضبط ایتمک حربًا ضبط ایتمک - ایتمک

Emporter, signifie aussi, entraîner par une suite nécessaire *A.* استجرار - جرّ *P.* چکمک *T.* در پی کشیدن || La proposition générale emporte la proposition particulière مسئلهٔ مطلقه مسئلهٔ خاصه یی جرّ ایدر La condamnation à mort emportait autrefois la confiscation des biens ترتیب جزا حکمی ازمان مصادره یه منجرّ اولور - سالفده مصادره یی جرّ ایدر ایدی ایدی - On dit, que la forme emporte le fond, ou que le fond emporte la forme, pour dire, que dans le jugement d'un procès l'un prévaut sur l'autre صورت مرافعه اصل دعوایی یاخود اصل دعوا صورت مرافعه یی استجرار ایدر

Emporté. *A.* مرفوع *P.* بر گرفته *T.* کوتورلمش - قالدرلمش آلنوب کوتورلمش *T.* با هم برده *P.* مأخوذ مصحوباً *A.*

EMPOURPRER. Colorer de rouge, de pourpre *A.* ضرب اللون *P.* تقنّی - الاحمر *T.* قرمزی بویامق - قزل بویامق رنگ گلگون زدن - رنگ سرخ زدن

Empourpré. *A.* مقنا *P.* گلگون *T.* قرمزی - قزل بویالو بویانمش

EMPREINDRE. Imprimer une figure sur quelque chose *A.* ترسیم *P.* نقش - نقش زدن *T.* بصدرمق - نقشلمک - تمثیل - طبع - بر شکلمک صورتنی طبع || Empreindre une figure des caractères حروفی طبع ایتدرمک وتمثیل ایتمک

On dit figur., C'est une loi que la nature a empreinte dans nos coeurs ید قدرتله صحیفهٔ درونمزده منطبع اولمش بر فریضهٔ Ce sont des sentimens que la nature a empreints dans tous les hommes متحتّم الادا در ید قدرتله لوح ضمایر کافهٔ عباده مرتسم اولمش خواطردندر

Empreint. *A.* منطبع - منقوش *P.* نقشزده *T.* بصلمش - نقشی چیقارلمش

EMPREINTE. Impression, figure de ce qui est empreint *A.* نقش مطبوع *pl.* نقوش مطبوعة *T.* بصیلوب چیقارلمش

|| L'empreinte d'un cachet رسم خاتمک نقش مطبوعی d'une pierre gravée حجر محکوکک بصیلوب چیقارلمش رسمی

Il se dit aussi figur. || L'empreinte du doigt de Dieu se reconnaît dans tous les ouvrages de la nature نقش ید خالق بیچون کافهٔ مصنوعات اوزرنده منقوش ومرتسمدر

Empreintes, dans l'Histoire Naturelle, sont des pierres sur lesquelles on trouve des figures de plantes *A.* احجار شجریّة ou d'autres figures *A.* احجار ذوی الاشکال

EMPRESSÉ. Qui se donne beaucoup de mouvement pour le succès de ce qu'il a entrepris *A.* مقدام - متهالک - عجیل || C'est un homme fort empressé *P.* تکاپو کنان *T.* ایوه کن Il fait l'empressé auprès d'une telle personne بغایت متهالک بر آدمدر فلانک یانده دائما اظهار تهالک واقدامدن Rechercher quelque chose avec une ardeur empressée خالی دکلدر متهالکانه غیرت واقدام ایدرک بر شیئک تفتیشنه Il a l'air empressé, les manières empressées سعی ایتمک شکل وسیما وطور واداسنده آثار تکاپو وتهالک بدیدار در

EMPRESSEMENT. V. s'Empresser.

s'EMPRESSER. Agir avec ardeur pour faire réussir quelque chose *A.* استعجال *P.* تهالک - تکیدن - زودی - جستی کردن عجله - ایوه جیلک ایتمک *T.* تکاپو نمودن - شتافتن - نمودن || C'est un homme qui s'empresse fort تهالک طبع ایتمک Il n'aime pas à s'empresser mal à propos ایله محبولِ بر آدمدر S'empresser à faire sa cour نا بجا تعجّل وتهالکدن حظ ایتمز فلان کمسنه یه ادای مراسم رضاجوییده اظهار S'empresser de parler, de prendre la parole تهالک ایتمک مسارعت ایتمک - تکلّمه وآغاز کلامه اظهار عجله ایتمک

Empressé. *A.* مستعجل - متعجّل *P.* عجله لو *T.* شتابان - زودینما - تکان وپویان

EMPRISONNEMENT. L'action de mettre en prison *A.* محبوسیّت *P.* محبوسلق *T.* گرفتاری - در زندانی

EMPRISONNER. Mettre en prison *A.* حبس - حبس *P.* تسجین *T.* حبس ایتمک در زندان کردن - گرفتاریدن

Emprisonné. *A.* محبوس *P.* زندانی *T.* حبس گرفتارشده - اولنمش

EMPRUNT. L'action d'emprunter, ou la chose que l'on emprunte *A.* قرض - عاریت *P.* اودنج *T.* کریزی - وامگیری || Faire un emprunt قرضاً اقچه آلمق - استقراض مال ایتمک

C'est un homme qui est toujours aux emprunts اودنج آلمق - قرض - داٸما قرض وعاريت اخذينه مالوف بر آدمدر Argent d'emprunt قرض اقچه Cheval d'emprunt عاريت آلنمش آت Aller aux emprunts وعاريت آره‌مق

On dit figur. Une beauté d'emprunt حسن - حسن مستعار Des vertus d'emprunt فضائل مستعاره حسن عاريت - عارضى

EMPRUNTER. Recevoir en prêt *A.* استدانة - استقراض - بر وجه كريزى - عاريت گرفتن - وام گرفتن *P.* استعارة اقچه استقراض || Emprunter de l'argent *T.* اودنج آلمق ستادن Emprunter à gros intérêt ربح گران ايله استقراض Emprunter un cheval, des livres استعارهٔ اسب مال ايتمك J'emprunterai cette somme à quelqu'un de mes amis وكتب ايتمك - بو مقدار مبلغى بر دوستدن استقراض ايده‌جكم استدانه ايده‌جكم - قرضا اخذ ايده‌جكم

On dit, que la lune emprunte sa lumière du soleil قمر نور وضيايى شمسدن اخذ واستعاره ايدر

On dit figur. Les magistrats empruntent toute leur autorité de la justice, de la force publique قضات وحكّام يدلرنده اولان مجموع رخصتى قبل شرعدن واولى الامر طرفندن اخذ صورت صلاحى Emprunter le masque de la vertu ايدرلر عاريةً استيخاذ ايتمك Emprunter les apparences de la vérité حقيقتك ظواهر حالنى على وجه العاريه اتخاذ ايتمك - Emprunter le nom, le bras, la plume, le crédit de quelqu'un, pour dire, Se servir du bras, du nom, de la plume, du crédit de quelqu'un بركسنه فلانك اسمنى ويد اعانتنى وقلمنى وعند الناس مرعى اولان وثاقت واعتبارينى ايشنه قوللنمق Emprunter la pensée d'un auteur بر صاحب تاليفك زادهٔ طبعى اولان معنايى اخذ واستعاره ايتمك

EMPRUNTÉ. *A.* عاريت گرفته *P.* مستعار - مستقرض *T.* اودنج آلنمش - On dit, Une beauté empruntée حسن عارضى Lumière empruntée نور مستعار Éclat emprunté ضياى مستعار - ضياى عارضى

On dit aussi, qu'un livre a paru sous un nom emprunté - مؤلّفى اسمى مواضعه اولمرق بر كتاب ظهور ايلدى Conter une histoire sous des noms empruntés مستعار اولمرق بر حكايه‌يى اسامئ اشخاصى مواضعهٔ بيان ايده‌رك نقل ايتمك

EMPRUNTEUR. Celui qui emprunte *A.* مستقرض *P.* قرضدار *T.* وامگير - اودنج آليجى

EMPUANTIR. Infecter, répandre une mauvaise odeur *A.* تنتين *P.* تدفير - بوى بد افشاندن *T.* گنديده كردن - قوقوتمق فنا || Cela empuantit toute la maison جميع خانه‌يى تنتين Il a empuanti tout le monde de son haleine ايلدى بخر نفسيله عالمى تنتين ايلدى

EMPUANTI. *A.* منتن - ادفر *P.* گنديده *T.* قوقمش فنا

EMPUANTISSEMENT. État d'une chose qui s'empuantit *A.* النتانة *P.* حال بد بويى *T.* قوخوليلق فنا

EMPYÈME. Amas de pus dans quelque cavité du corps *A.* خزينة الغذيذة *P.* خزينهٔ غذيذه‌يى *T.* دشمك || Faire l'opération de l'empyème

EMPYRÉE. Le ciel le plus élevé où l'on établit le séjour des bienheureux *A.* فلك الافلاك - عرش اعلا *P.* كرة النار - كرهٔ آتش

EMPYREUMATIQUE. Tenant de l'empyreume *A.* شياطىّ *P.* آلودهٔ بوى سوخته *T.* يانق قوخولى

EMPYREUME. Qualité désagréable au goût et à l'odorat, que contractent certaines substances soumises à l'action du feu *A.* شياط *P.* بوى سوخته *T.* يانق قوخوسى

ÉMULATEUR. Qui a de l'émulation *A.* متفاضل - متبارى *P.* مريخواه *T.* اوست كلمكه يارشيجى || Émulateur de la gloire d'autrui آخرك اقبالنه سودای تمازى ايله Il y a plus d'envieux de sa fortune que d'émulateurs de sa vertu فلانك مال ومنالنه غبطه كار اولنلر صلاح حالنه تمازى ومبارات ايدنلردن اكثر در

ÉMULATION. Sentiment noble qui excite à égaler ou à surpasser quelqu'un en quelque chose de louable *A.* تفاضل - مبارات *P.* مرى *T.* اوست كلمكه - دعواء المزيّة - تمازى رغبت كريمهٔ تمازى ومبارات || Noble, belle émulation يارش Louable émulation رغبت ممدوحهٔ تفاضل وتمازى Ils étudieront mieux par émulation ادعای مزيّت ايله تدرّس وتعلّمده Exciter, donner de l'émulation سودای زياده سعى ايده‌جكلر در L'émulation tâche d'imiter les grandes actions تفاضلى تحريك ايتمك ادعای تمازى وتفاضل اعمال جليله‌نك تقليدينه سايق بر كيفيّتدر

ÉMULE. Concurrent, antagoniste *A.* رقيب *pl.* معارض - رقبا

pl. معارضين P. معاورد T. رقيب ‖ Il est émule d'un tel فلانك رقيبيدر

Il se dit aussi de deux hommes d'un mérite égal en quelque art A. كفوٌ pl. اكفاء P. مانند متكافى - T. بكتاش ‖ Ces deux peintres étaient émules بو ايكى مصوّر استادلرى برى برلريله كفوٌ وهمانند در - برى برلرينه متكافيدر

ÉMULSION. Sorte de potion rafraîchissante, formée par l'union de l'eau et d'une substance végétale, contenue dans les semences appelées émulsives A. مستخلب البزورات P. شير بزورات T. بزورات سوزنديسى

ÉMULSIONNER. Mêler une potion dans une émulsion A. مزج T. در شير بزورات آميختن P. فى مستخلب البزورات بزورات سوزنديسى ايچنه قاتمق

EN. Préposition qui signifie, dans A. الى - فى P. ب - در T. ٥٥ - ٥ En Turc le ٥ et le ٥٥ ne s'emploient pas indifféremment. On se sert du premier, lorsqu'il s'agit d'exprimer une action, ou un mouvement d'un lieu à un autre, par exemple: Il tâche d'obtenir cet emploi بو منصبك تحصيلنه سعى ايدر Aller de ville en ville شهردن شهره كتمك Le ٥٥ ne se met que dans les phrases où il ne s'agit ni d'action ni de mouvement, par exemple: Se trouver en voyage سياحتده بولنمق Être en crédit auprès de quelqu'un بر كمسنه نك ياننده اعتباره اولمق - En, se prend dans une acception moins déterminée que Dans ‖ Il est en place منصبده در Être en France فرانسه ده اولمق Passer en Espagne اسپانيا جانبنه مرور ايتمك Aller de province en province من ايالة الى الايالة كتمك ايالتدن ايالته كتمك -

Il signifie aussi, pendant A. فى خلال - فى P. در وقت T. آره سنده - اثناسنده در هنگام - ميان وقت En hiver ‖ En pleine paix وقت كمال صلح اثناى شتاده - شتاده En plein jour وقت كمال نهاره وآسايشده

Il se met aussi, pour marquer le temps qu'on emploie à faire quelque chose ‖ Il arrivera en trois jours اوج كون ظرفنده اوج كونده - كلهجكدر

Et pour marquer l'état, la manière d'être d'une personne ‖ Être en vie حال حياتده اولمق

En, se résout quelquefois par Avec A. ب P. با T. ايله ‖ Être en deuil لباس ماتم ايله اولمق Un livre relié en veau پوست بزغاله ايله مجلّد بر كتاب Prendre un malheur en patience ظهور ايدن مصيبتى صبر ايله قبول ايتمك Prendre une peine en gré زحمتى طيب خاطر ايله ارتكاب ايتمك

Ou par Comme, à la façon de... en forme de... A. على P. جه - كبى T. بسان على شكل - ك - وجه ‖ Vivre en homme de bien اهل خير بر آدمه لايق وجه اوزره كچنمك Vivre en libertin سفيهانه كچنمك Agir en roi ملوكانه عمل Parler en étourdi پادشاهجه - وحركت ايتمك Des arbres taillés en buisson جاليلق شكلنده نكلم ايتمك Des perles en poire قطع اولنمش اشجار شكل آرموديده اولان انجو

Quelquefois il ne se résout par aucune particule ‖ Prendre le nom de Dieu en vain لفظهٔ جلالى عبث يره ياد ايتمك Une femme travestie en homme اركك قيافتنه كيرمش قارى

Il sert aussi à marquer le motif qui fait agir A. لاجل P. از بهر T. اوتری On emploie aussi, pour exprimer ce motif, des adverbes formés de noms, comme on le verra dans les exemples ‖ Il fit cela en haine d'un tel بو شيئى فلانه بغضاً ايتدى En considération de ses services خدمتلرينه حرمةً En reconnaissance de... تشكّراً En dépit de lui فلانه رغماً Donner une chose en garde لاجل الحفظ ويرمك Mettre en dépôt امانةً حبس مال - توقيفاً وضع ايتمك en séquestre وضع ايتمك

- Et à marquer, à quoi on est occupé A. على P. ب T. اوزره ‖ Être en affaire مصلحت اوزرنده اولمق en prières صلات اوزره اولمق

Et le progrès d'une chose ‖ De mieux en mieux A. من احسن الى الاحسن P. خوش بر بالاى خوش De T. ايودن ايو mal en pis A. من سوء الحال الى الاسوء P. بدتر بر بدتر De plus en plus A. زايداً على الزايد P. زياده T. قناديان قنايه قات قات زياده T. بر زياده

On s'en sert aussi dans la signification de Selon. V. ce mot.

On dit aussi, En tant que, pour dire, autant que A. حسب P. قدرنجه T. بقدر - چندانكه ‖ En tant que je puis حسب الطاقه - Il signifie aussi, comme A. من جهة P. بجهت T. جهتدن ‖ Jésus-Christ en tant qu'homme est moins grand que son Père حضرت عيسى من جهة البشريّة ابندن دوندر

En, s'emploie aussi dans la signification de Pour A. لِ P. برای T. ايچون ‖ Armer en guerre سفرايچون حاضرلمق

ENCAN. Cri public qui se fait pour vendre les meubles à l'enchère *A.* مزاد *T.* گور *P.* مزاد - بیع من یزید || Mettre à l'encan مزاد ایتمک - مزاده ویرمک Vendre à l'encan مزاددە صاتمق - بیع من یزید ایلە فروخت ایتمک

s'ENCANAILLER. Avoir commerce avec de la canaille *A.* با نا کسان آمیزش *P.* معاشرة بالخسّال - معاشرة بالارذال || Gardez-vous de vous encanailler آلچقلر ایله قونشمق - خذله ایله قونشمق *T.* کردن - معاشرت خسّالدن حذر ایله Il se prend quelquefois activement || La compagnie était mal choisie, vous nous avez encanaillés خذلەدن عبارت اولان مجلسه کتوروب بزی اخسال ایلدک

Encanaillé. *A.* معاشر بالخسّال *P.* با نا کسان آلفته *T.* آلچقلر ایله قونشان

ENCAQUER. Mettre dans une caque *A.* تدکین فی الفنطاس *P. vul.* وارولده بصدرمق *T.* در چلک کردن

ENCASTRER. V. Enchâsser.

ENCAVER. Mettre en cave *A.* وضع - وضع فی السرداب *P.* در آلتی مخزنده *T.* در سرداب کردن فی المطمورة در آلتی مخزنده قویمق - صاقلمق

ENCAVEUR. Celui qui encave *A.* واضع فی المطمورة *P.* در آلتی - در آلتی مخزنده صاقلیان *T.* سرداب کننده مخزنده قویان

ENCAUSTIQUE. Il se dit d'une peinture dont les couleurs sont préparées avec de la cire *A.* ملوّن بصباغ المشمّع *P.* بارنگ || بال مومله بویا ایله بویانمش *T.* شمع آمیز نقشزده Peinture encaustiqne بال مومله بویا ایله بویانمش بر قطعه تصویر

ENCEINDRE. Environner, entourer *A.* تکنیف - تسویر - احاطة اطرافی - قوشاتمق *T.* گرده پیچ کردن - گرداگرد بستن *P.* || Enceindre une ville de murailles چوره یی طولاشدرمق - چویرمک بر بلده یی - بر بلده نک اطرافنه دیوار چویرمک l'enceindre de fossés, de palissades اطرافنه تسویر ایتمک چوره سنی خندق وشرانپو ایله - خندق وشرانپو چویرمک تکنیف واخاطه ایتمک

Enceint. *A.* مکنّف - محاط *P.* گرده پیچ *T.* قوشادلمش - اطرافی چویرلمش

On dit, Une femme enceinte, pour dire, une femme grosse پر بار - آبستن *P.* حبالی *pl.* حبلی - حابلة - حاملة *A.*

Et de Par || Mettre en pièces پاره بپاره ایتمک Voir en songe رؤیاده کورمک - عالم مثالده کورمک

Il se joint aussi avec les gérontifs, pour marquer le temps || اوزرنده ایکن *T.* بهنگامی *P.* حین - عند - لدی *A.* Il donna ordre en partant حین غریمتنده تنبیه ایلدی - Ou pour marquer la manière || Parler en tremblant عزیمتی اثناسنده لرزه ناک - مرتعشاً افادهٔ مرام ایتمک دتریه رک سویلمک - اولەرق

ENARTHROSE. Cavité d'un os dans laquelle est reçue la tête d'un autre os *A.* خانهٔ سر *P.* اوقاب العظام *pl.* وقبة العظم کمیک باشنک چقور یری *T.* استخوان

ENCADRER. Mettre dans un cadre *A.* رضع فی الاطار - چرچوه ایچنه *T.* در چارچوبه بستن *P.* ربط بالحاشیة قویمق

Encadré. *A.* مربوط بالحاشیة *P.* در چار چوبه بسته *T.* چرچوه لنمش

ENCAGER. Mettre en cage *A.* تقفیص *P.* در قفس کردن || Il faut encager cet oiseau قفسده حبس ایتمک - قفسه قویمق *T.* بو قوشی در قفس ایتملو

Et mettre en prison *A.* حبس *P.* حبس *T.* درزندان کردن || On l'a encagé فلانی حبس ودر زندان ایلدیلر ایتمک

Encagé. *A.* مقفّص *P.* در قفس کرده *T.* - قفسلنمش - قفسده حبس اولنمش

ENCAISSEMENT. V. Encaisser || Il lui en coûtera beaucoup pour l'encaissement de ses marchandises متاعنی صندقلمق ایچون قتی چوق مصرفه محتاجدر

On dit, Faire un chemin par encaissement, pour dire, y faire des tranchées qu'on remplit de cailloux *T.* ایکی طرفی ریختملو یول یاپمق

ENCAISSER. Mettre dans une caisse *A.* تقفیع فی السندوق - صندیغه قویمق *T.* درتبنگو کردن *P.* وضع فی السندوق || Encaisser des raisins اوزومی صندقلر ایچنه صندقلمق وضع ایتمک

Encaissé. *P.* موضوع فی السندوق *P.* در تبنگو کرده *T.* صندیغه قونمش - صندقلنمش

On dit, qu'une rivière est encaissée, lorsque les bords en sont escarpés *A.* نهر ذو الصوح *T.* نهر - قییلری دیک اولان قییلری صرب اولان چای

زنجير مثالی يكديگره معقود ومرتبط اولان - براهين ودلايل براهين ودلايل

ENCHAÎNER. Lier et attacher avec une chaîne *A.* قيد بالسلسلة *P.* زنجير ايله باغلمق *T.* در زنجير كردن - زنجير بسته كردن || Enchaîner un chien كلبی در زنجير ايتمك Enchaîner un furieux زنجير ايله قيد ايتمك - مجنونی بند زنجير ايتمك زنجير ايله باغلمق -

Figur. Captiver || Sa beauté enchaîne tous les coeurs حسن پری زادی قلوب ناسی جملهً بند زنجير عشق ومحبّت Enchaîner la victoire à son char بر جملهً تسخير ايدر - ايدر كمسنه امر غزا ونصرتی پنچهٔ اقتداريله مضبوط ومسخّر قلمق

Il se dit aussi des choses, des propositions, des raisonnemens qu'on lie les uns aux autres *A.* ربط على صورة السلسلة - ربط برِی - زنجير كبی ديزمك *T.* بهم پيوستن *P.* تنسيق - كافهٔ || Il a enchaîné toutes ces propositions برينه اولاشدرمق Ces propositions sont enchaînées مسائلی زنجير مثالی يكديگره ربط وتنسيق ايلدی اشبو مسائل برِی برينه مرتبطدر Les causes naturelles sont enchaînées les unes avec les autres علل طبيعيّه مانندهٔ زنجير برِی برينه مربوط ومسلسلدر

S'ENCHAÎNER. *A.* ارتباط - تسلسل - ولی *P.* زنجير آسا بهم پيوسته شدن *T.* زنجير كبی برِی برلريله باغلو اولمق || Les vérités s'enchaînent les unes aux autres حقايق اشيا برِی برينی ولی ايدر - برلريله متسلسل ومرتبطدر

ENCHAÎNÉ. *A.* مقيّد بالسلسلة *P.* زنجير شده *T.* بستهٔ زنجير مربوط - متسلسل *P.* بهم پيوسته *T.* زنجير ايله باغلنمش كبی باغلنمش

ENCHAÎNURE. Enchaînement. Il ne se dit que des ouvrages de l'art *A.* سَلْسلة *P.* بهم پيوستگی *T.* زنجيرلمه

ENCHANTELER. Mettre sur des chantiers *A.* وضع على المصطبة *T.* كرويد اوزرنده يصدمق

ENCHANTEMENT. L'effet de paroles magiques *A.* اثر الرقية - اثر افسون *P.* اثر السحر - تأثير الرقية pl. تأثيرات الرقية اثر رقيه‌يی *T.* بوكی اثری || Défaire, rompre un enchantement حلّ ونسخ ايتمك - Il se dit aussi de l'action même de l'enchanteur *A.* عمل الرقية - عمل سحرِیّ pl. اعمال سحريّة *P.* سحربازلق *T.* سحر كاری - جادوگری - افسونگری - On dit figur. Les enchantemens de l'amour حالات سحر كارئ عشق

Il se dit aussi, de tout ce qui est merveilleux et surprenant

كبه قاری - كبه *T.*

ENCEINTE. Circuit, clôture *A.* دائرة - حايط - حظار - سور *P.* بر بلده‌نك چورنتی *T.* چپر || L'enceinte d'une ville Faire l'enceinte d'une ville حظار بلده - سور بلده - دائره‌سی حايط - حايط ايله احاطه ايتمك - بلده‌يی تسوير ايتمك بلده‌نك اطرافنه سور چويرمك - ايچنه آلمق

ENCENS. Espèce de gomme aromatique *A.* كندر - لبان *P.* لبان *T.* كونلك || Grain d'encens حبّ اللبان L'encens croît dans l'Arabie لبان عربستانده حاصل اولور La fumée de l'encens montait au Ciel دخان لبان بالای افلاكه قدر صعود Brûler de l'encens كندر ياقمق Il refusa de donner de l'encens aux idoles ايدر ايدی اصنامه كونلك ايله تبخير دن امتناع ايلدی

Figur. Louange, flatterie *A.* مداهنة *P.* سخن خوش آينده *T.* شتاف

ENCENSEMENT. V. Encenser || Les encensemens faits تبخيرات تمام اولندقده

ENCENSER. Donner de l'encens *A.* تبخير - اجمار *P.* دود توتسولتمك - توتسو ويرمك - بخورلمق *T.* دادن

On dit figur., Encenser quelqu'un, pour dire, le flatter par des louanges *A.* ادهان - مداهنة *P.* سخن خوش آينده گفتن *T.* شتاف ويرمك

ENCENSEUR. Celui qui encense. Il ne se dit qu'au figuré *A.* مداهن *P.* سخن خوش آينده گو *T.* شتافجی

ENCENSOIR. Vase dans lequel on brûle de l'encens *A.* مجمرة *P.* مبخرة - بوی افزار *T.* بخوردان

On dit proverb. et figur. Donner de l'encensoir par le nez, Casser le nez à coups d'encensoir, pour dire, donner en face des louanges outrées, qui font voir qu'on se moque de celui que l'on loue *T.* قبا مداهنه ايتمك

Encensoir, c'est aussi le nom d'une constellation qu'on appelle aussi Autel *A.* مجمرة

ENCÉPHALE. Il se dit des vers qui s'engendrent dans la tête *A* ديدان الدماغ *P.* كرم كامزاد *T.* باش صوغلجانی

ENCHAÎNEMENT. Il n'est d'usage qu'au figuré. Liaison ou suite de plusieurs choses *A.* تسلسل - توالی *P.* بهم پيوستگی *T.* برِی برينه اولاشقلق || Enchaînement de malheurs تلسل Enchaînement de preuves تسلسل معانی d'idées تسلسل مصايب وآفات

ENCHAPERONNER. Couvrir la tête d'un chaperon *A.* اغطاء *P.* با سرانداز اغطاء الرأس بالقلنسوة - الرأس بالمعجر باشه معجر كييدرمك *T.* پوشانيدن

Enchaperonné. *A.* مقلنس *P.* كلاه پوش *T.* باش كسوتى كييمش

ENCHÂSSER. Entailler, mettre quelque chose dans du bois, dans de la pierre, etc. *A.* ايقاب *P.* در زدن *T.* درنهادن - ايچنه يرلشدرمك - ايچنه قاقمق - صوقشدرمق || Enchâsser un morceau de la vraie croix dans de l'or عود صليب مباركك بر قطعه‌سنى آلتون ايچنه ايقاب ايتمك Enchâsser un tableau dans une bordure تصويرى پرواز ايچنه صوقشدروب قاقمق - ايقاب ايتمك Enchâsser un diamant, un rubis dans une bague بر قطعه الماس وياخود ياقوت يرلشدرمك - وقبهٔ خاتم ايچنه ايقاب ايتمك

On dit figur. Enchâsser un passage, un trait d'histoire dans un discours, pour dire, l'y faire entrer *A.* درج *P.* در نهادن *T.* ايچنه قويمق || Il a bien enchâssé ce passage de Platon افلاطونك بو عباره‌سنى تأليفى ايچنه كوزل درج ايلدى Ce trait d'histoire a été mal enchâssé dans ce discours اول واقعه‌نك صورتى بو مقاله ايچنه وجه ردئ ايله درج اولندى مقاله‌نك ايچنه بدلك ايله قوندى -

Enchâssé. *A.* موقوب - مندرج *P.* در زده - در نهاده *T.* ايچنه قونمش - ايچنه قاقلمش - يرلشدرلمش - صوقشدرلمش

Enchâssure. Action d'enchâsser. V. Enchâsser.

ENCHAUSSER. Il se dit des légumes que l'on couvre de fumier ou de paille *A.* ستر بالزبيل *P.* با سرگين پوشانيدن *T.* بكاه بوشيدن *P.* ستربالتبن *A.* فشقى ايله اورتمك *T.* صمان ايله اورتمك

ENCHÈRE. Offre que l'on fait au-dessus de quelqu'un, pour une chose qui se vend en Justice *A.* مزايدة *P.* افزونئ بها *T.* آرتورمه - مزاد || Vendre à l'enchère مزايده‌يه - مزادده صاتمق Cela a été délivré à la première enchère فلان عرض ايتمك On a reçu son enchère شئ ابتداكى مزايده‌ده ويرلدى Retirer une enchère رهين قبول اولدى - مزايده‌سى قبول اولندى Publier les enchères مزايده‌ده عرض اولنان بهايى استرجاع ايتمك - آرتورمه بهالرينى اعلان ايتمك On dit figur. Mettre aux enchères les emplois, les honneurs, les suffrages, pour dire, ne les accorder qu'à prix d'argent مراتب ومناصبى ومطلوب اولان رأيلرى مزاده چيقارمق

كوكل قاپيجيلق *T.* آشفتگى - دلربايى *P.* مفتونيت *A.* || Cette fête était fort galante, tout y surprenait, c'était un enchantement بو ضيافتده كمال ظرافت موجود اولوب هر شئ موجب استغراب وحيرت ومستلزم دلربايى ومفتونيت ايدى

ENCHANTER. Faire certaines cérémonies dans le dessein de produire des maléfices *A.* تسحير - عزم - رقى *P.* افسون كردن *T.* جادويى كردن - فرهست كردن - بوكى ايتمك || Le peuple croit qu'il y a des magiciens qui enchantent les hommes, les animaux عوام ناسك اعتقادينه كوره انسانى وحيواناتى سحر ايدر راقيلر وار در

Figur. Surprendre, engager par de belles paroles, par de belles promesses *A.* تفتين *P.* آشفتن - شيفته ساختن *T.* كوكلى قاپمق || Cette femme est belle et artificieuse, elle l'enchantera بو بر حسناى حيله كار در فلان كمسنه‌يى بهر حال كندويه مفتون واشفته ايده‌جكدر Ne vous laissez pas enchanter par cet homme-là زنهار بو آدمك مفتونى اولمه Se laisser enchanter par l'éclat des grandeurs, par les plaisirs du monde شيفتهٔ مكر وحيله‌سى اولمه - دنياى قرين الزوالك Il - پرتو اقبالنه ولذايد وذوقياتنه شيفته ومفتون اولمق signifie aussi, ravir en admiration || Cette musique, cette pièce m'a enchanté بو مقام دلربا بنى مفتون ايلدى

Enchanté. *A.* مسحور *P.* افسونكرده *T.* سحرلنمش *A.* مفتون *P.* آشفته - شيفته *T.* كوكلى قاپلمش - Il signifie figur., merveilleux, surprenant *A.* موجب المفتونية *P.* هوشربا - دلربا *T.* كوكل قاپيجى آشفته ساز

ENCHANTEUR. Celui qui enchante par des paroles ou par des opérations magiques *A.* ساحر pl. ساحرين - معزّم - راقى *P.* سحر ايدن *T.* سحر باز - هست استا - جادو - افسونگز || Fameux enchanteur سحر باز نامدار Circé l'enchanteresse فلان نام جادو - فلان نام ساحره - Il se dit figur d'un homme qui trompe par son beau langage || Défiez-vous en, c'est un grand enchanteur بو آدمدن امين اولمه عظيم بر سحر باز در - Il se dit aussi en bonne part || Ce poète est un grand enchanteur - سحر سويلر بر شاعر در - بو شاعر بر سحر خوان كاملدر On dit, Style enchanteur بادئ مفتونيت - سبك وانشاى دلربا Regard enchanteur تفتين قلوب اولحق سبك وانشا قلوب ايدر لحظهٔ هوشربا

بها آرتوقلغی - بهالولق T. فزونیٔ بها P. الاسعار

ENCHÉRISSEUR. Celui qui enchérit A. مزیّد pl. مزیّدین P. آرتوران - بها آرتوریجی T. افزایندهٔ بها || On adjugera cette terre un tel jour, faites-y trouver des enchérisseurs بو جفتلکی مزاده جیقارمق ایچون فلان کون تخصیص اولندی همان بها آرتوره‌جق آدملر تدارکنه سعی ایله On a délivré cette marchandise au plus offrant et dernier enchérisseur فلان مال انقطاع رغبات ایله اک صکره آرتوران کمسنه‌یه ویرلدی

ENCHEVAUSSURE. Jonction par feuillure ou recouvrement T. کچورمه

ENCHEVÊTRER. Mettre un chevêtre, un licou A. ارسان P. یولار طاقمق - یولارلمق T. افسار زدن

S'ENCHEVÊTRER. Il se dit d'un cheval qui engage un pied dans la longe de son licou A. اعتقال القدم فی الرسن P. پا در یولار ایپنه آیاق طولاشدرمق T. افسار پیچیدن

Figur. Prendre un engagement dont on a de la peine à se tirer برمشکل ایشه T بکار دشوار پا پیچیدن P. تودّر - تورّط A. طولانمق || Il s'est enchevêtré mal à propos dans cette affaire-la بو مصلحته عبث یره طولاندی

ENCHEVÊTRÉ. A. مرسن P. افسار زده T. یولارلنمش

ENCHIFRENEMENT. Terme de Médecine. Embarras dans le nez, causé par un rhume de cerveau A. استکاک الخیشوم - ککز طیقانقلغی T. گرفتگیٔ بینی P. انسداد الخیشوم

ENCHIFRENER. Causer un rhume de cerveau qui embarrasse le nez A. سدّ الخیشوم P. ککزی T. ببینی گرفتگی آوردن طیقاتمق.

ENCLAVE. Les limites d'une terre ou d'une juridiction A. درون P. داخل التخوم - داخل الحدود - حوزة الملک سنور ایچی T. مرز || Cette terre est dans l'enclave de la vôtre فلان ارض متصرّف اولدیغک اراضینک حدودی Cela est dans l'enclave de votre juridiction سنک داخلنده در hors de votre juridiction قلمرو حکومتکک حدودی داخلنده در سنک حوزهٔ ملککک خارجنده در

Il se dit aussi d'une étendue de terre qui avance et qui est enclavée dans une autre A. قطعة الارض المتداخلة - On dit aussi, qu'une paroisse est une enclave d'un tel évêché, pour signifier, une paroisse d'un diocèse qui est enclavée dans un autre A. مشتمل pl. مشتملات P. اندر قامرو T. طوپراغی

FOLLE ENCHÈRE, se dit de la peine que doit porter celui qui a fait une enchère, sans pouvoir y satisfaire بر کمسنه‌یه بلا اقتدار الایفا بهای فاحش ایله ایتدیکی مزایده ایچون ترتّب ایدن جزاء مایلیق

ENCHÉRIR. Faire une offre au-dessus de quelqu'un A. تزیید بها آرتورمق T. بها افزونیدن P. القیمة || Enchérir une terre, une maison بر قطعه چفتلک وبر باب منزل ایچون Il a fait venir des gens pour enchérir آخرک ویردیکی بها اوزرینه آرتورمق بیعه عرض اولنه‌جق اموالک تزیید - قیمتلری ضمنده بعض کسان جلب واحضار ایلدی اموالک بهالرینی آرتورمق ایچون

Figur. Ajouter à ce qu'un autre a fait, le surpasser en quelque chose A. تزیید بالمغالبة - تحصیل التفوّق P. بر قات دخی زیاده T. بالاتر کردن - افزونتز کردن || Un tel nous traita magnifiquement, mais un autre a bien enchéri sur lui ایتمک فلان کشی بزه کمال حشمت وعظمت ایله ضیافت ایتمش ایسه ده دیگری بر قات دخی زیاده ایلدی Enchérir sur l'éloquence des anciens, sur leurs ouvrages متقدمینک صنعت بلاغتلری وتصنیفاتلری اوزرینه Néron a bien enchéri sur la cruauté de Tibère بالمغالبه تحصیل تفوّق وتزاید ایتمک فلان جبّار فلاندن اغلب وازید اولدرق اظهار شدّت ایلدی

On dit, qu'un mot enchérit sur un autre, pour dire, qu'il ajoute à l'idée que l'autre exprime فلان لفظ فلاندن اغلب واقوا در

Il signifie aussi, rendre plus cher A. اغلاء السعر - تزیید بهایه - بهالولتمک T. گرانیدن - بها افزانیدن P. الثمن چیقارمق

Et devenir cher A. اغتلاء السعر - تزاید القیمة - ترقّی السعر بها آرتمق - بهالولنمک - بهایه چیقمق T. بها افزودن P. || Les blés ont fort enchéri حنطه‌نک سعری کسب ترقّی حنطه بهایه چیقدی - کسب زیادگی وغلا ابتدی - ایلدی Toutes les marchandises enchérissent کافهٔ اموالک بهاسی کسب ترقّی وغلا ایتمکده در - متزاید ومترقّی اولمقده در

ENCHÉRI. A. متزاید القیمة P. افزوده بها T. بهاسی گرانقدر شده - گران بها P. غالی A. آرتورلمش بهایه T. چیقمش

ENCHÉRISSEMET. Haussement de prix A. اغلاء الاسعار - ترقّی

داخلنده - ایچنده

ENCLAVEMENT. L'effet de l'action d'enclaver *A.* اشتمال - احتوا *P.* ایچنه آلنمه *T.* در درفت

ENCLAVER. Enclore une chose dans une autre *A.* - احتیاز *P.* ایچنه آلمق *T.* در گرفتن - اندر آوردن حوایت - تشمیل ارضك || Il veut enclaver cette pièce de terre dans son parc حوزهٔ - بو قطعه سنی حظیره‌سی ایچنه آلمق مراد ایدر اخذ ایلمکی استر - ملکنه احتیاز ایلمکی استر

ENGLAVÉ. *A.* ایچنه آلنمش *T.* در گرفته *P.* محتوی - مشتمل

ENCLIN. Porté de son naturel à quelque chose *A.* - مایل *P.* میّال *T.* کوکلی چکر || Il est enclin au bien, au mal گرایبیده - هوسکار سکره à l'ivrognerie خیره یاخود شرّه مائلدر Enclin à mal faire, à mal dire شقاوت وخباثته وفصل مائلدر La nature de l'homme est encline au mal طبع وغیبته میّالدر بشر شرّه مائلدر

ENCLORE. Clore de murailles, de haies, de fossés *A.* تحویط *P.* احاطة - *T.* چپر بستن دیوار چویرمك || Enclore un jardin de murailles باغچه‌یی جدار ایله احاطه ایتمك - باغچه‌نك اطرافنه دیوار چویرمك

On dit, Enclore les faubourgs dans la ville. V. Enclaver.

T. واروشی بلده‌نك سوری ایچنه آلمق || Il a enclos ce pré, ce bois dans son parc بوچایری وبو اورمانی متصرّف حوزهٔ - اولدیغی حظیره‌نك ایچنه اخذ وتشمیل ایلدی حظیره‌سی ایچنه اخذ واحتیاز ایلدی

ENCLOS. *A.* محاط *P.* چپر بسته *T.* دیوار چویرلمش

ENCLOS. Espace contenu dans une enceinte de maisons, de haies, de murailles, etc. *A.* ساحة pl. ساحات *P.* شه *T.* اطرافی حولی - چویرلمش میدان || L'enclos d'un palais سرایك ساحهٔ واسعة الانحا Grand enclos سرای میدانی - ساحه‌سی Bel enclos ساحه ایچنه Enfermer dans l'enclos ساحهٔ دلارا تشمیل واحاطه ایتدرمك

Il se prend aussi pour l'enceinte même *A.* حایط pl. حظار - *P.* حیطان *T.* دیوار چپر || Faire un enclos احداث حظار Réparer son enclos دیواری تعمیر دیوار بنا ایتمك - ایتمك وترمیم ایتمك

ENCLOUER. Piquer un cheval jusqu'au vif avec un clou quand on le ferre *A.* طعن اللحم الظلف الفرس عند الانعال *P.* دابّه‌نك *T.* گوشت پای اسبرا بمیخ نعل خلیدن بقناغی اتنه نعل چویسنی طوقندرمق || Ce cheval est aisé à enclouer بو آت حین انعالده طعن مساره مألوفدر - On dit, qu'un cheval s'est encloué, pour dire, qu'en marchant il a rencontré un clou qui lui est entré dans le pied *A.* جرح ایاغه چپوی *T.* در پای میخ خوردن *P.* القدم بالمسمار ایلشدرمك

Il signifie aussi, enfoncer de force un clou dans la lumière du canon, pour empêcher que les ennemis ne s'en servent *A.* میخ چقیدن - میخ زدن - میخ سپوختن *P.* تسمیر *T.* چیویلمك - میخلمق || Nous fîmes une sortie, et nous enclouâmes les canons des ennemis قلعه‌دن خروج ایله دشمن میخلدوب ابطال - میخلدق - طوبلرینی چویلدك ایتدردك

ENCLOUÉ. *A.* مسمّر *P.* میخ زده *T.* چیویلنمش

ENCLOUURE. L'incommodité d'un cheval encloué *A.* جرح المسمار *P.* زخم میخ *T.* چیوی یاره‌سی

ENCLUME. Masse de fer sur laquelle on bat le fer et autres métaux *A.* مسطبة pl. مساطب - *P.* علات pl. علوات *T.* سندان قیومجی مسطبه‌سی Battre, frapper sur l'enclume اورس || Enclume d'orfèvre اورس اوزرنده ضرب ودقّ ایتمك

On dit proverb., Être entre le marteau et l'enclume, pour dire, être entre deux maux également fâcheux *T.* اورس ایله چکیج - On dit aussi, qu'il vaut mieux être marteau qu'enclume, pour dire, qu'il vaut mieux battre que d'être battu *T.* آره‌سنده اولمق اورس اولمقدن ایسه چکیج اولمق اولیدر

ENCOCHER. Mettre la corde d'un arc dans la coche d'une flèche *A.* افاقة *P.* اوق کریشنی *T.* زه تیر بسوفار پیوستن کزینه بندرمك

ENCOCHÉ. *A.* مفاق *P.* کریشی *T.* زه تیر بسوفار پیوسته کزینه بندرلمش اوق

ENCOFFRER. V. Encaisser.

ENCOIGNURE. Endroit où aboutissent deux murailles qui font un coin *A.* زاویة pl. زوایا *P.* کوشه - *T.* پیغوله بوجاق

ENCOLURE. Toute cette partie du cheval qui s'étend depuis la tête jusqu'aux épaules *A.* قذال pl. اقذلة *P.* قفاء اسب *T.* آتنك اکسه‌سی

ENCOMBRE. V. Empêchement et Embarras.

ENCOMBREMENT. L'action d'encombrer *A.* تصدّد بالجلبة *T.*

مولوز وطاش يیغنلريله طيقامه

ENCOMBRER. Embarrasser une rue, un passage de gravois, de pierres, etc. *A.* صدّ بالجلبة *P.* بسنگ ريزها ستد كردن *T.* مولوز يیغنلريله طيقامق

ENCONTRE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Aller à l'encontre de, pour dire, s'y opposer, y être contraire *A.* مضادّة خلافنه يوريمك *T.* خلافگيری نمودن *P.* مخالفة ـ

ENCORE. Adverbe de temps, qui s'emploie pour le passé *A.* الحال ـ pour le présent *A.* اوّل *T.* پيش از ين *P.* مقدما ـ قبلاً et pour l'avenir *A.* شمديكی حالده *T.* هنوز *P.* الآن ـ حالا || Il régnait encore il y a vingt ans بوندن صكره *T.* پس ازين *P.* فيما بعد يكرمی سنه مقدّم جالس تخت سلطنت ايدی Il vit encore يكرمی Il vivra encore dans vingt ans حالا حياتده در سندنصكره دخی حياتده اولهجقدر Il n'est pas encore jour حالا صاحب Il est encore au lit هنوز كون طوغمامشدر مرده دكل حالا Il n'est pas mort. il respire encore فراشدر فلانك On ne l'a pas vu encore s'impatienter تنفّس ايدر صبرسزلق حالنده اولمسی الی آلان مشهود اولمش شئ دكلدر

Il signifie aussi, de nouveau *A.* علی التكرار ـ مجدّداً *P.* بر دفعه دخی ـ ينه *T.* باز ـ نيز ـ بار ديگر || Donnez-moi encore à boire بكا ينه ايچهجك ويرر

Et de plus *A.* فضلاً علی ذلك *P.* هم *T.* دخی || Outre l'ordre qu'on lui avait donné, on lui commanda encore de ... فلان كشی يه ويريلان امردن ماعدا شويله ايتمسی دخی امر اولندی

Et du moins *A.* لا اقلّ *P.* باری *T.* هيچ ـ هيچ دكل ايسه || Encore s'il vouloit se relâcher sur cela, on lui pourroit accorder le reste هيچ اولمزايسه آندن فارغ اولمش اولسه ماعداسيچون مساعده ممكن ايدی

Il se met aussi avec la particule Mais, par opposition à Non seulement *A.* بل *P.* نيز *T.* بلكه || Non seulement il est libéral, mais encore il est prodigue اصحاب سخادن اولميوب بلكه مسرف ومبذر در

Encore que, conjonction. Bien qne *A.* ولو ان *P.* گرچه ـ *T.* با آنكه ده هر نقدر ايسه || Encore qu'il soit fort jeune, il ne laisse pas d'être fort sage هر نقدر حديث السنّ ايسه ده عقل ودرايتدن خالی دكلدر

ENCORNÉ. Qui a des cornes *A.* ذو القرن ـ مقرن *P.* سرو بويوزلی *T.* دار

ENCOURAGEMENT. Ce qui encourage *A.* مدار ـ وسيلة الغيرة *T.* غيرتلندرمه || Les arts et les manufactures ont besoin d'encouragement فنون وصنايع فنون ـ وكارخانهلر وسيلهٔ غيرت اولهجق اسبابه محتاجدر وصنايعك رواجی وكارخانهلرك حسن حالی مدار غيرت اولهجق اسبابك استحصالنه منوطدر Les louanges sagement placées sont des encouragemens à la vertu مدايح وثنايا محلّنه صرف اولندقچه امر صلاحك بقاسنه مدار شوق وغيرت اولديغی بی اشتباهدر

ENCOURAGER. Donner courage, exciter *A.* تقوية ـ تجرئة دلير كردن *P.* تجسير ـ تشويق ـ تشجيع ـ ايناف ـ القلب ـ غيرت ويرمك ـ غيرتلندرمك *T.* غيرت بخشيدن ـ || Encourager à bien faire قوّت قلب ويرمك ـ يوركلندرمك ـ جرائتلندرمك Il m'encouragea à cela خيره تشويق وتشجيع ايتمك Ce bon succès l'a fort encouragé بو بابده بكا قوّت قلب ويردی بوكا ظفربولمسی تزايد جرائت Ils s'encourageaient l'un l'autre بری وجسارتنه وسيله اولمشدر Encourager les chiens برلرينی تجرئه وتشجيع ايدرلر ايدی كلبلری ـ كلبلری قشقرتمق ـ كلابی تجرئه وتشجيع ايتمك يوركلندرمك

Encouragé. *A.* مشجّع ـ متشوّق *P.* غيرت يافته ـ دليرشده *T.* يوركلنمش ـ غيرتلنمش

ENCOURIR. Attirer sur soi, tomber en ... *A.* استجلاب الی خودرا دوچار كردن ـ بر خود كشيدن *P.* استجرار ـ نفسه مظهر اولمق ـ نفسنی اوغراتمق *T.* || Encourir les peines portées par la loi حدود شرعيّهيی نفسنه استجلاب ايتمك Il a encouru excommunication حدود شرعيّهيه مظهر اولمق Vous encourrez l'indignation, la haine de Dieu, du Roi مظهر لعنت ونفرين اولدی مظهر سخط وغضب جناب ربّ باری Sous peine d'encourir ... مظهرغضب شهرياری ـ اولهجقسك فلان وجهله مظهر تأديب اولمق شرطيله تحذير اولنهرق Encourir l'infamie مظهر رسوايی وافتضاح اولمق Encourir la haine publique, le mepris public, la honte, l'opprobre عامّهنك نفرتنه وتحقيرينه وشين وعاره مظهر اولمق

Encouru. *A.* مجلوب الی نفسه *P.* دوچار ـ مظهر *T.* اوغرامش

ENCRASSER. Rendre crasseux *A.* ایساخ ـ تلویث ـ تلطیخ مرداره ـ مردارلمق ـ کیرلتمک *T.* جرک آلود کردن بو شیٔ بیلاشدرمق ـ بیلاشدرمق || Cela encrasse les habits کیرلدر ـ ایساخ ایدر ـ اثوابی تلویث ایدر

S'ENCRASSER. جرک آلود *P.* تلوّث ـ اتساخ ـ استیساخ ـ تلطخ شدن *T.* مرداره بیلاشمق ـ مردارلنمق ـ کیرلنمک || La peau s'encrasse quand on n'a pas soin de se laver اغتساله اهتمام ـ وسخ آلود اولور ـ اولنمدقچه بشرهٔ بدن استیساخ ایدر کسب لوث ووسخ ایدر

Il se dit figur. de ceux qui s'avilissent en se mésalliant, ou en fréquentant mauvaise compagnie *A.* تلویث ـ تدنیس النفس کندویی کیرلتمک *T.* خودرا آلودهٔ جرک کردن *P.* النفس || Il s'est bien encrassé par ce mariage بو نکاح ایله تلویث نفس ایلدی Il s'encrasse furieusement par tous ses mauvais commerces بو مقوله معاملات ردیّه یه ارتکابی تقریبیله چوق کیرلنور ـ غایت مرتبه تدنیس نفس ایدر

ENCRASSÉ. *A.* جرک آلود ـ وسخناک *P.* ملوّث ـ لطیخ *T.* مردارلنمش ـ کیرلنمش

ENCRE. Liqueur noire dont on se sert pour écrire *A.* حبر *P.* مداد ـ نقس ـ زگاب *T.* مرکّب

ENCRE ROUGE, ENCRE VERTE. Ce sont des liqueurs ou compositions dont on se sert pour écrire قرمزی مرکّب ویشل مرکّب

ENCRE DE LA CHINE. Composition noire dont on se sert pour dessiner *A.* حبر صینی *P.* زگاب چینی *T.* چین مرکّبی

ENCRIER. Petit vase où l'on met de l'encre *A.* محبرة *P.* مرکّب حقّه سی *T.* زگابدان || Encrier d'argent سیم محبره Encrier de verre بللور مرکّب حقّه سی

ENCUIRASSER. Mettre une cuirasse à quelqu'un *A.* الباس الدرع *P.* زره پوشایندن *T.* زره کیدرمک

ENCUIRASSÉ. *A.* متدرّع *P.* زره پوش *T.* زرهلو

ENCUVER. Mettre dans une cuve *A.* وضع فی المعصرة *P.* در فشردگاه نهادن *T.* اوزم بصه جق قاب ایچنه قویمق آغاجدن دوزلمش *T.* درآبزن نهادن *P.* وضع فی الابزن *A.* حوضک ایچنه قویمق

ENCYCLIQUE. V. Circulaire.

ENCYCLOPÉDIE. Enchaînement de toutes les sciences. Il se dit particulièrement des ouvrages qui traitent de toutes les sciences en système général *A.* کلّیات العلوم ـ On dit figur. Cet ouvrage est une véritable encyclopédie بو تألیف مجموعه العلوم والفنوندر

ENCYCLOPÉDIQUE. Qui appartient à l'encyclopédie *A.* متعلّق بکلّیات العلوم ـ On dit figur. d'un homme qui réunit des connaissances de tous les genres, qu'il a un esprit, une érudition encyclopédique عقلی مجمع المعارف والعلومدر

ENDÉMIQUE. Qui est particulier à un pays, à une nation. Il se dit des maladies *A.* مرض متوطّن *T.* یرلو خسته لک

ENDENTÉ. Garni de dents *A.* مرتّب بالاسنان *P.* آراستهٔ دیش ایله دونانمش *P.* دندان

ENDETTER. Charger de dettes *A.* تحمیل الدیون *P.* وامدار بورج ـ بورجلو ایتمک *T.* گرفتار دین کردن ـ کردن بو ضیعه نک یوکلتمک || L'achat de cette terre l'a fort endetté اوزرینه ـ مبایعه سی گرفتار دیون اولمسنه سبب اولمشدر S'endetter *A.* استحمال ـ بار دیون تحمیلنه بادی اولمشدر مبتلای دیون گشتن ـ گرفتار دیون شدن *P.* الدیون بورجلو اولمق *T.*

ENDETTÉ. *A.* مدیون *P.* وامدار بورجلو *T.* متحمّل باردیون ـ وامدار

ENDIVE. Plante potagère *A.* بقلة مبارکة *P.* گرو *T.* آجی ماروله

ENDOCTRINER. Instruire quelqu'un, lui enseigner une doctrine *A.* تلقین ـ تعلیم *P.* آموزیدن *T.* اوکرتمک ـ اوقوتمق || Nous n'avons rien oublié pour le faire endoctriner فلانک تعلیمنده بر درلو قصور اولندیغی بیوقدر ـ Figur. Donner les lumières nécessaires sur quelque affaire || Il s'acquittera bien de sa commission, on l'a bien endoctriné کرکی کبی تلقین اولنمغین مأموریّتنی لایقی اوزره اجرا ایده جکدر

ENDOCTRINÉ. *A.* ملقن ـ معلم *P.* آموخته *T.* اوکرنمش ـ اوقونمش

ENDOMMAGER. Apporter du dommage *A.* اضرار ـ ایراث خسارت ـ زیان آوردن ـ گزاییدن *P.* ایراث الخسارة ـ الضرّ آوردن *T.* انجتمک ـ ضرره اوغراتمق || Cela a endommagé les grains, les fruits فلان شیٔ حبوبات وفواکهه ایراث ضرّ وخسارت ایتمشدر Ce mur est fort endommagé des coups de canon بو دیوار ضرب طوبدن خسارت زده اولمشدر

ENDOMMAGÉ. *A.* متضرّر ـ مضرور ـ آفتزده ـ ضرر کشیده *P.* ضرره ـ ضرر کورمش ـ انجنمش *T.* زیاندیده ـ خسارتزده اوغرامش

ENDORMEUR. Il n'est d'usage qu'au figuré. Flatteur, enjôleur *A.* مغفّل *P.* خواب خرگوش دهنده *T.* اویودوب آلدادیجی

اویالندریجی -

ENDORMIR. Faire dormir *A.* ارقاد - انامة - تنویم *P.* تنویم *T.* اویوتمق || Endormez cet enfant تنویم طفل خوابانیدن چوجوغی اویوت - ایله

Figur. Amuser quelqu'un, afin de le tromper *A.* اغفال *P.* در خواب خرگوش آوردن - خواب خرگوش دادن *T.* || Il l'a endormi de belles paroles, avec de vaines espérances, par de vaines promesses کلام خوش آینده ومأمولات باطله ومواعید عرقوبیّه ایله فلانی اغفال ایلدی فلانه - فلانی اویالندردی - خواب خرگوش ویردی

Il signifie aussi, engourdir *A.* تخثیر - اخدار *P.* انبوسانیدن *T.* اویوشدرمق || Cela m'a endormi la jambe فلان شئ ایاغمی Il y a des remèdes qui endorment le mal de dents اویوشدردی بعض ادویه بالخاصّه وجع اسنانک تخثیرینه وسیله اولور ادویه‌نک بعضیسی مخدّر اوجاع اسناندر -

S'ENDORMIR. Commencer à dormir *A.* استنعاس - استیسان *P.* اویوقلنمق - اویقویه وارمق *T.* || Il s'endort در خواب رفتن Je me suis endormi sur les trois heures اویقویه وارر - استنعاس ایدر ساعت اوچ واردقده اویوقلندم

On dit figur. S'endormir, pour dire, Négliger une affaire, manquer à la vigilance nécessaire *A.* ارتکاب الغفلة - اختیار *P.* غنودهٔ خواب غفلت شدن *T.* اویالنمق || C'est un homme qui ne s'endort pas خواب غفلتدن آزاده بر آدمدر Ce n'est pas un homme à s'endormir متیقّظ ومتبصّر بر آدمدر sur ses intérêts اغراض مخصوصه‌سنده ارتکاب غفلت Il s'est endormi sur cette affaire ایده‌جک مقوله‌دن دکلدر بو خصوصده غنودهٔ پستر غفلت اولمشدر

On dit aussi, S'endormir dans le vice, dans les voluptés معاصی وقبایح ایچنده ومشتهیّات نفس ایچنده سر دادهٔ خواب غفلت اولمق

On dit par exagération, qu'une chose, une personne endort Cette pièce فلان کشی - فلان شئ ایراث نعاس ملال ایدر est si ennuyeuse, qu'elle endort بو قطعه ایراث نعاس ایده‌جک Ce livre endort, la conversation de cet homme m'endort شول رتبه‌ده ملال انگیز در که - مرتبه‌ده ملال انگیز در آدمی اویوقلندرر بو کتابک مطالعه‌سی وبو آدمک صحبتی بکا نعاس اویقوکتورر - آور فتور وملالدر

ENDORMI. *A.* نایم *P.* غنوده - خوابنده *T.* اویقویه وارمش

اویالنمس *T.* غنودهٔ خواب غفلت *P.* مغفّل *A.* اویومش -

Figur. Un homme endormi, signifie, un homme lent, peu animé اویانقلغی یوق *T.* خوابنده دل *P.* نویم الذهن - نویم المزاج *A.* - Il se prend aussi pour Engourdi *A.* منخدر *P.* انبوسیده *T.* اویوشمش

ENDOSSE. Le faix et toute la peine de quelque chose *A.* ثقلتنی یوک *T.* بار *P.* ثقلت || Vous en aurez l'endosse ثقلتی سکا چکه‌جکسکز Donner l'endosse ثقلت ویرمک

ENDOSSEMENT. Ce que l'on écrit au dos d'un acte نمیقة ظهریّه *T.* پس نوشت ورقه *P.* فی ظهر الورقة

ENDOSSER. Charger quelqu'un de quelque chose de fâcheux, de désagréable *A.* تحمیل *P.* بر *T.* بر دوش فلان سپردن || On l'a endossé de cela کمسنه‌نک اوزرینه یوکلتمک اوزرینه فلان مصلحت تحمیل اولندی

Endosser une lettre de change, signifie, mettre le reçu au dos de la lettre, ou simplement la signature, ou l'ordre de payer à un autre *A.* تحریر فی ظهر السفتجة *P.* در پس سفته وراسنده قید - پولیچه تمسکنده ظهریّه یازمق *T.* قید کردن ایتمک

Endossé. *A.* محمول علی الظهر *P.* بر دوش کرده *T.* ظهریّه‌لنمش *T.* محرّر فی الظهر *A.* یوکلنمش - آرقه‌یه آلنمش

ENDOSSEUR. Celui qui met son nom sur le dos d'une lettre de change, pour la transporter à quelqu'un *T.* آخره نقل || Il y a plusieurs endosseurs solvables à cette lettre de change اشبو پولیچه تمسکی ظهرنده اقچه‌نک آخره حواله‌سنی امضا ایتمش کمسنه‌لر بینده وافر ذیقدرت آدملر وار در

ENDROIT. Lieu, place *A.* محلّ pl. محالّ - مکان pl. امکنة *T.* یر *P.* جا pl. مواضع - موضع || Voici l'endroit où l'on veut bâtir احداث بنا ایچون تصمیم اولنان مکان بو در Cette nouvelle me vient de plusieurs endroits بو خبر محالّ عدیده‌دن طرفمه ورود ایلدی - Il se dit aussi du corps || Voilà l'endroit où il est blessé مجروح اولدیغی محلّ بو در - Et d'une partie d'un discours, d'un poème, d'un traité || Il y a un bel endroit dans ce discours بو مقاله‌ده مطبوع ومستحسن Il sait les plus beaux endroits d'Homère فلان بر محلّ وار در شاعرک اک اعلا محللرینی بیلور

Il se dit aussi des choses qu'on mange, et qu'on coupe *A.*

air endurcit la pierre هوا طاشی تصلیب ایدر

Il signifie aussi, rendre fort, rendre robuste *A.* تقویت ـ تن درستی ـ درشت کردن *P.* ایراث الشدّة ـ ایراث القوّة قویلشدرمك ـ قوّت ویرمك *T.* توانایی بخشیدن ـ بخشیدن || Le travail endurcit le corps تعب وزحمت بدنه ایراث عنا وزحمت تقویهٔ بدنی مستلزمدر ـ شدّت وقوّت ایدر

Et accoutumer à ce qui est dur, fâcheux *A.* تألیف *T.* بدرشتی آلفتیدن *P.* تدریبت بالشدّة ـ بالشدّة قاتیلغه آلشدرمق || Il est bon d'endurcir de bonne heure les jeunes gens au travail, aux intempéries de l'air, aux privations, à la douleur حدیث السنّ اولنلری اوائل حاللرندنبرو تعب ومشقته ومقاسات شدایدهوایه وحوایج ضروریه نك فقدانله وآلام واوجاعك تحمّلنه آلشدرمق انفع وانسبدر

On dit aussi, Endurcir aux injures, aux affronts, aux coups شتوم وتحقیرات وشدایدضربانك تحمّلنه آلشدرمق

Il signifie aussi, rendre impitoyable, insensible *A.* تقسیین سختدل *P.* اقساء القلب ـ ایراث القسوة القلب ـ القلب یورکی ـ یورکی سردلشدرمك *T.* سختدلی آوردن ـ کردن پکلشدرمك

L'écriture-Sainte dit, que Dieu endurcit le coeur des pécheurs, pour dire, qu'il les abandonne à leur propre aveuglement *A.* ختم القلب || Dieu avait endurci le coeur de Pharaon حضرت خدای متعال فرعونك قلبنی ختم ایلدی

S'endurcir. *A.* کسب الشدّة ـ انشداد ـ تشدّد ـ تصلّب ـ درشتی پذیرفتن ـ درشت شدن *P.* کسب الصلابة قاتیلنمق ـ پکشمك *T.* سختی پذیرفتن || Le corail s'endurcit à l'air مرجان هواده کسب صلابت ایدر

On dit, S'endurcir au travail, à la peine, pour dire, s'y accoutumer *A.* تدرّب بالشدّة ـ انتلاف بالمشادّة *P.* قاتیلغه آلشمق *T.* بسختی آلفتن

Figur. || S'endurcir dans le vice, dans le crime مساوی وقبایح ایچنده کسب قسوت قلب ایتمك S'endurcir au crime, à la douleur, aux misères d'autrui معاصی وجنایاتده وآلام واوجاعده وسائرلرك احوال مسکنت اشتمالله رنده تقسّی وتشدّد ایتمك

Endurci. *A.* متشدّد ـ متصلّب *P.* سخت ـ درشت *T.* سردلشمش ـ قاتیلشمش ـ پکشمش

ENDURCISSEMENT. Il n'est d'usage qu'au figuré. L'état d'une

بکا بو طرف سو *P.* یر *T.* || Donnez-moi de cet endroit-là طرفدن ویر

On dit figur., qu'un homme se fait voir, qu'il se montre par son bel endroit, pour dire, qu'il se montre sous les rapports qui lui sont les plus avantageux فلان کشی دائما جهت راجحنی دائما جهت قبیحنی اظهار ایدر par son vilain endroit کوسترر

On dit encore, Prendre quelqu'un par son endroit sensible, par son endroit faible, pour dire, le prendre par ce qui l'intéresse le plus جاننه طوقنه جق طرفنی بولوب آندن طوتمق زبون طرفنی بولوب آکا طوقنمق ـ

On dit aussi, C'est le plus bel endroit de sa vie مدّت عمرینك احسن واعلا وقتیدر C'est le vilain endroit de sa vie عمرینك اقبح واشنع وقتیدر

On dit en termes de Pratique, Chacun endroit soi, pour dire, chacun pour soi هر کس کندو نفسیچون

Il se prend aussi, pour le beau côté d'une étoffe *A.* وجه *P.* ابرو ـ روی *T.* یوز || L'endroit de ce drap بو چوقه نك یوزی

ENDUIRE. Couvrir d'une couche, soit de chaux, soit d'autre matière *A.* تغریة ـ ادمام ـ دمّ ـ تطلیة ـ طلا ـ اندودن *P.* طلا کردن ـ دوسیدن *T.* سورمك ـ صوامق || Enduire une muraille de plâtre دیواری آلچی ایله طلا وادمام ایتمك Enduire un vaisseau de goudron کمی یه قطران سورمك

Enduit. *A.* مطلّا ـ مدموم *P.* طلا کرده ـ دوسیده ـ اندوده *T.* سورلمش ـ صوانمش

ENDUIT. Couche de chaux, de plâtre, etc. *A.* طلا ـ دمام *P.* صوا *T.* انداى ـ دوس

ENDURANT. Qui souffre aisément les injures, la contrariété, les mauvais procédés *A.* جفا مألوف بالمقاساة ـ حمول *P.* طیانقلو *T.* حوصله دار ـ کش || Ce n'est pas un homme endurant بالطبع تحمّل مشاق ومحنه مألوف ـ حمول آدم دکلدر Cet homme a été bien endurant مقاسات مشاق ومحنه مقتدر دکلدر ـ دکلدر خیلی مرتبه جفا کش بر آدم ایدی

On dit, C'est un homme mal endurant, pour dire, c'est une personne colère, et qui a le ressentiment vif حوصله سی طار بر تنگ حوصله آدمدر ـ آدمدر

ENDURCIR. Rendre dur *A.* تشدید ـ تصلیب *P.* درشت *T.* پکلشدرمك ـ قاتیلتمق ـ پکشدرمك ساختن || Le grand

âme qui n'a plus de sentiment pour la vertu et les choses de Dieu *A.* مختوميّة القلب || Cela marque un grand endurcissement بو كيفيّت مختوميّت تامّهٔ قلبه دلالت ايدر Tomber dans l'endurcissement de coeur مختوميّت قلب آفتنه گرفتار اولمق

ENDURER. Souffrir *A.* تحامل ـ تعنّی ـ معانات ـ مقاسات *P.* درد چيزی كشيدن *T.* چكمك || Endurer le froid, la faim, la soif برودت هوايه وجوع وعطشه تحامل ومقاسات ايتمك

Et supporter avec patience, avec fermeté *A.* اختيار ـ تصبّر تحمّل ـ صبر ايتمك *T.* شكيبايی نمودن *P.* الصبر والثباة || Il y a des gens qui endurent les injures, les opprobres, les adversités mieux que les autres بعض كسان شتوم وتحقيراتده وباعث شين وعار اولهجق حالاتده ومصايب وآفاتده مصايب ـ سائرينديڭ زياده اختيار صبر وثبات ايدرلر وآفاتی سائرلردن زياده تحمّل ايدرلر

Il signifie aussi, permettre *A.* تجويز *P.* روا داشتن *T.* || N'endurez pas qu'on fasse tort à personne جائز كورمك تحمّل ايمله ـ هيچ بر كمسنه يه غدر اولديغنی تجويز ايلمه

ÉNÉORÊME. Terme de Médecine. Espèce de nuage, ou substance légère qui nage au milieu de l'urine *A.* معلّق ـ مادّة معلّقة

ÉNERGIE. Force, vertu efficiente *A.* عمل ـ قوّة فاعليّة *P.* ايشليميجيلك *T.* كارگری || L'énergie musculaire عمل عضلات ـ On dit figur. Énergie de l'âme نفس ناطقه نڭ عملی L'énergie des passions قوّت فاعليّه سی Toutes les âmes ont acquis de l'énergie, et l'ont communiquée aux moeurs قوّت فاعليّه كسب نفوس ناطقه Les passions fortes, telles que l'ambition et la vengeance, déployaient toute leur énergie حرص نام وشان وسودای انتقام مثللو امراض شديده قوّت فاعليّه لرينی جملهٔ بسط ايتمشلر ايدی

Il se dit particulièrement du discours, de la parole *A.* تأثير شدّة النفاذ ـ قوّة التأثير ـ || Parler, s'exprimer avec énergie كلمات شديد ـ كلام قوىّ التأثير ايله افادهٔ مرام ايتمك Discours plein d'énergie النفاذ ايله تعبير عن المرام ايتمك Nulle nation n'a traité la morale en vers avec plus d'énergie que la nation anglaise مقالهٔ قوىّ التأثير انكليزلو كبی هيچ بر ملّت علم اخلاق بحثنی اولقدر قوّت تأثيرايله نظماً ادا ايده مامشدر

ÉNERGIQUE. Qui a de l'énergie *A.* مؤثّر ـ قوىّ التأثير ـ تأثيرلو *T.* كارگر *P.* موجب النفاذ ـ قوىّ العمل ـ اكيد التأثير ـ سبك وعبارهٔ قوىّ العمل || Style énergique ايشليميجی ـ Ce mot est fort énergique مؤثّر Discours énergique كلام مؤثّر Termes énergiques تعبيرات بغايت شديد التأثير بر لفظ در Conduite énergique قوىّ العمل اولهجق برحركت

ÉNERGIQUEMENT. Avec énergie *A.* على وجه التأكيد ـ موكداً كار *T.* مؤثّرانه ـ كارگرانه *P.* بقوّة الموثّرة ـ على وجه التأثير ـ || Parler énergiquement تأثير ايده جك وجهله ـ ايده جك وجهله S'exprimer énergiquement قوّت مؤثّره ايله تقرير كلام ايتمك مؤثّرانه افادهٔ مرام ايتمك

ÉNERGUMÈNE. Possédé du diable *A.* مخبوط ـ ممسوس *P* جنّ چارپمش *T.* ديو زده ـ ديو بخوريده

ÉNERVER. Affaiblir par la débauche ou par quelque autre cause *A.* ايراث الوهن والرخوة ـ تفتير ـ توهين *T.* سستی آوردن ـ سست كردن *P.* الفتور والرخاوة || Le trop grand usage du vin est capable d'énerver un homme ادمان خمرك افراطی بدن انسانه باعث وهن ورخاوت اولو كلمشدر Les débauches l'ont énervé عيش وعشرته مداومتی قوای بدنيه سنه ايراث فتور ورخاوت ايتمشدر

On dit figur., que les voluptés énervent مشتهيات نفسه Le trop de soin, le trop d'ornement énerve le style تزيين كلامده مبالغهٔ تكلّف سبك وعباره نڭ رخاوتنه بادی اولور

ÉNERVÉ. *A.* موهون ـ فاتر ـ رخو *P.* سست ـ دوچار فتور *T.* كوشمش ـ كوشك || Un corps énervé par les excès كثرت عيش وعشرت تقريبيله مبتلای فتور ورخاوت اولمش دوچار رخو وفتور اولمش وجود ـ وجود

ENFAÎTEAU. Tuile creuse qui se met sur le faîte d'une maison *A.* قرميد pl. قراميد *P.* آگور *T.* كرميد

ENFAÎTEMENT. Table de plomb qui se met sur les faîtes des maisons *A.* صفيحة الاسرب لاغماء البنا *P.* تختهٔ اسرب *T.* طام اورتجك قورشون تحته سی برای پوشش بام

ENFAÎTER. Couvrir le faîte d'une maison avec de la tuile ou du plomb *A.* اغما *P.* بام پوشيدن *T.* طامی اورتمك

ENFANCE. L'âge de l'homme jusqu'à douze ans *A.* سنّ الطفوليّة *P.* صغر السنّ - سنّ الصباوة - سال كودكى - سال نو جوانى *T.* چوجوقلق حالى - چوجوقلق ياشى || Dès sa plus tendre enfance عنفوان صباوتندنبرو - صغر سنّندنبرو

Il signifie aussi, une puérilité *A.* افعال *pl.* فعل الصبيان *P.* كار كودكان *T.* چوجوقلق - چوجوق ايشى

Être en enfance, tomber en enfance, se dit d'une vieille personne qui n'a plus l'usage de la raison *A.* عته - *P.* در اهتار - *T.* بونامق حال فرتوتى گرفتار شدن

Il se dit figur. pour Commencement *A.* اوائل الحال || *T.* كنجلك تازگى - *P.* جوانى - عهد الشباب - العنفوان L'enfance du monde دنيانك اوائل - عالمك عهد شبابى L'enfance de la société معاشرت بنى آدمك عهد حالى L'enfance de la République فلان جمهورك عنفوان شبابى L'enfance de Rome رومية كبرا دولتنك حال شبابى حالى

ENFANT. Fils ou fille *A.* ولد *pl.* اولاد - *P.* صنو - اولاد پور - فرزند - *T.* اولاد - اوغل || Être chargé d'enfans كثير الاولاد اولمق Une mère qui aime fort ses enfans اولادى حقنه تحنن ولد صغير Enfant mineur ومحبتى چوق بر والدهٔ مشفقه Enfant adopté اوغللق - بالتبنّى اتخاذ اولمش ولد - دعىّ

Il se dit par extension des petits-fils et arrière-petits-fils *A.* *pl.* ابنا وانسال - اولاد واحفاد - Et de tous les descendants d'une même souche *A.* ابنا *P.* زادگان *T.* اولاد || Nous sommes tous enfans d'Adam جملهمز ابناى آدمز Les Juifs sont appelés les enfans d'Israël ملّت يهود ابناى اسرائيل اسميله مسمّا در

On appelle Enfans de France, les enfans des Rois, et ceux qui descendent des aînés سلالهٔ خاندان پادشاهيدن اولان فرانسه - ابناى دودمان پادشاه فرانسه - فرانسه شهزادگانى شهزادهلرى

On dit, Enfant de Paris, de Lyon, etc., pour dire, natif de Paris, etc. *A.* ابن البلد پارس *pl.* ابناء البلد پارس

On dit en style de l'Écriture, que tous les hommes naissent enfans de colère كافهٔ بنى آدم ابناى سخط وغضب بارى Enfans de lumière *A.* ابناء اولهرق دنيايه وضع قدم ايدرلر Enfans de ténèbres ابناء الظلمات النور

Enfant, se dit aussi d'un garçon ou d'une fille en bas âge *A.* طفل *pl.* اطفال - *P.* صبىّ *pl.* صبيان - *T.* كودك - چوجوق || Bel enfant طفل خوشلقا Petit enfant *A.* طفل صغير - *P.* طفل

Joli enfant طفل خوب سيما نو رسته Enfant qui tête *A.* طفل ممهدهكى *T.* سودامن چوجوق - *P.* طفل شير خواره راضع *T.* افتصال صبىّ - فطم صبىّ Sevrer un enfant *A.* چوجوق Des jouets, des babioles d'enfans چوجوغى ممدن كسمك چوجوق اويونجقلرى - ملاعب صبيان

On dit proverb. Faire l'enfant, pour dire, badiner comme un enfant, s'amuser à des choses puériles *A.* صباء - *P.* كار كودك Et qu'on en est aussi innocent que l'enfant qui vient de naître هنوز بطن مادردن چيقمش بر صبىّ نو زاد كبى گناهدن بريدر آزادهٔ گناهدر

Enfant trouvé, se dit d'un enfant qu'on trouve exposé *A.* لقيط - منبوذ *pl.* منابيذ *pl.* ابناء الدهاليز - *P.* كوى يافت - *T* براقلمش چوجوق

Quand il s'agit d'une chose sérieuse, on dit, Ce n'est pas un jeu d'enfant چوجوق اويونجغى دكلدر - ملعبهٔ صبيان دكلدر Et quand on voit un enfant qui a de la raison et de l'esprit de bonne heure, qu'il n'y a plus d'enfans اثر طفوليّتدن معرّا در - On dit aussi, C'est l'enfant de sa mère, pour dire, qu'il a toutes ses manières والدهسنك بورنندن دوشمش بر چوجوقدر

Enfans perdus. On appelait autrefois ainsi, les soldats détachés qui commençaient l'attaque *A.* فتيان مستقتلة - *P.* فداييان - *T.* فدايى يكتلر

ENFANTEMENT. Action d'enfanter *A.* وضع الحمل - ولادت - *P.* زه وضع - *T.* طوغورمه || Faciliter l'enfantement وضع حملى ولادتى تعجيل ايتمك Hâter l'enfantement تسهيل ايتمك - Les douleurs de l'enfantement *A.* زحمة - *P.* مخاض - درد زه - *T.* وضع بوريسى - طوغورمه بوريسى

On dit figur. d'un auteur qui compose avec beaucoup de difficulté, que lorqu'il travaille, il est dans les douleurs de l'enfantement حين تأليفده زحمته اوغرامش زن حامل كبى مضطربدر

ENFANTER. Accoucher d'un enfant *A.* توليد - ايلاد - *P.* زاييدن - *T.* طوغورمق - زاستن || Il est dit dans l'Écriture-Sainte, Une vierge concevra et enfantera un fils بر بتول بعد اللقح ايلاد Heureuse la mère qui l'a enfanté! ولد ايدهجكى تورات شريفده مسطور در Enfanter avec douleur آنى ايلاد ايدن والده نه موتلو وجع ايله وضع حمل ايتمك

On dit figur. Cet auteur tous les ans, enfante de gros volumes بو مؤلّف بهر سنه زادهٔ طبعی اولهرق نیچه تصنیفات جسیمه ایلاد ایدر Les guerres civiles enfantent mille maux dans un État حروب داخلیّه درون ملکده هزاران هزار مصایب وآفات تولید ایدر

ENFANTÉ. *A.* طوغمش *T.* زاده ـ زاییده *P.* مولّد ـ مولود

ENFANTILLAGE. Discours, manières qui ne conviennent qu'à un enfant *A.* وضع الصبیّ *pl.* اوضاع الصبیان *P.* ـ کودکی *T.* کار کودکی ‖ Pour un homme de votre âge, de votre caractère, voilà bien de l'enfantillage سنک سنّکه ورتبه‌کـه کوره بو مقوله حرکت اوضاع صبیان قبیلندندر

ENFANTIN. Qui est d'enfant *A.* طفلیّ *P.* کودک واری *T.* ‖ Visage enfantin چوجوق واری چهره

ENFARINER. Poudrer de farine *A.* تلطیخ بالطحن *P.* ارد *T.* آلود کردن ‖ Un bateleur qui s'enfarine le visage اونه بیلاشدرمق چهره‌سنی اونه بیلاشدران حقه‌باز

On dit familièrement, qu'un homme est enfariné d'une chose, pour dire, qu'il n'en a qu'une légère teinture *A.* فتفة *T.* سطحیجه بیلور ـ اوستنکوی بیلور ‖ Il est enfariné de musique علم موسیقی‌یه سطحیجه وقوفی وار در

ENFER. Lieu destiné pour le supplice des damnés *A.* جهنّم *T.* طامو ‖ Les tourmens de l'enfer عذاب دوزخ *T.* سقر ـ قعر جهنّمده Au fond des enfers جهنّم

On dit figur. d'un lieu où l'on se déplaît, où l'on est très-gêné, que c'est un enfer جهنّمدن نمونه ـ محض جهنّمدر همنقش دوزخ بر مکاندر ـ بر یر در

ENFERMER. Mettre dans un lieu d'où l'on ne puisse pas sortir *A.* حبس *P.* قپاتمق *T.* اندر بندیدن ـ حبس کردن ‖ Enfermer un homme dans une maison بر کمسنه‌یی خانه ایچنده آتلری آخور Enfermer des chevaux dans une écurie حبس ایتمک ـ ایچنده حبس ایتمک Mis absolument, il signifie, mettre dans un hôpital de fous ‖ C'est un homme à enfermer تیمارخانه‌ده حبس اولنه‌جق کساندندر

Et serrer une chose dans un lieu que l'on ferme *A.* وضع در جای *P.* حفظ فی مکان المسدود ـ فی محلّ المغلوق ‖ Enfermer des habits dans une armoire قپالو یرده صاقلمق ـ قپاتمق *P.* بسته نهادن اثوابی طولاب ایچنده حفظ ایتمک

Enfermer des papiers dans un secrétaire اوراقی پیشتخته ایچنده Enfermer entre quatre murailles درت دیوار حفظ ایتمک Enfermer à la clef, sous la clef *A.* اقفال ایچنده قپاتمق *T.* کلیدلمک *P.* قفل زدن ـ اغلاق

On dit proverb. d'un chirurgien qui a laissé fermer une plaie trop tôt, qu'il a enfermé le loup dans la bergerie *T.* قوردی قیون آغیلی ایچنده قپاتدی

ENFERMER. Environner, clore de toutes parts *A.* حصر ـ احاطة *T.* گردا گرد بستن *P.* چب چوره ـ اطرافنی چویرمک ‖ Enfermer un parc de murailles حظیره‌نک اطرافنی دیوار ایله حصر واحاطه ایتمک Les ennemis se sont laissé enfermer entre deux rivières دشمن قپانمش اولدی ـ ایکی نهر آره‌سنده حصر اولنمش اولدی

S'ENFERMER dans une place قلعه ایچنده قپانمق S'enfermer avec un malade مریضک یانده اختیار محبوسیّت ایتمک ـ On dit aussi, S'enfermer, pour dire, Se retirer dans son cabinet بر کمسنه اوطه‌سنده قپانمق

ENFERMER, signifie figur., contenir, comprendre *A.* اشتمال ـ تضمّن *P.* اندر داشتن *T.* ایچنه آلمق ‖ Ce passage enferme beaucoup de vérités بو فقره حقایق کثیره‌یی مشتملدر ـ احتوا متضمّندر Cet article, cette proposition en enferme beaucoup d'autres بو ماده وبو مسئله نیچه نیچه موادّ ومسائلی متضمّندر

ENFERMÉ. *A.* محبوس *P.* حبس کرده *T.* قپانمش ـ قپانمش در جای بسته نهاده *P.* فی مکان المسدود گرداگرد بسته *P.* محاط ـ محصور *A.* قپالویرده صاقلنمش اندر *P.* متضمّن ـ محتوی ـ مشتمل *A.* اطرافی چویرلمش ایچنه آلنمش *T.* داشته

SENTIR L'ENFERMÉ, se dit d'une chose qui sent mauvais, à cause qu'il y a long-temps qu'elle n'a été à l'air *T.* فلان شئ فلان شیئده یاتقنلق قوقوسی اولمق ـ یاتقنلق قوقمق

ENFERRER. Percer avec une épée, une pique, etc. *A.* طعن تولیدن ـ خستیدن ـ طعنه زدن ـ خلیدن *P.* وخز ـ اطعان ـ دشمنی فلان آلت ایله سانجمق *T.* ‖ Enferrer son ennemi اطعان ایتمک Il s'est enferré lui-même خود بخود طعن اولندی

On dit figur., S'enferrer, pour dire, se nuire par ses paroles, sa conduite *A.* طعن النفس ـ قدح النفس *P.* خود بخود کندو کندویی طوقنمق *T.* طعنه زن اسانت شدن ‖ Il

nous a conté son affaire, et en nous parlant il s'est enferré lui-même مصلحتنی نقل ایدرایکن کندو کندویی طعن ایلدی Son argument prouve le contraire de ce qu'il veut établir, il s'est enferré lui-même سرد ایلدیکی دلیل اثباتی قیدنده اولدیغی حالک خلافنده اولمغله نفسی حقنه طعنه زن اسائت اولمشدر

ENFERRÉ. *A.* مطعون *P.* خلیده ـ طعنه زده *T.* سانجلنمش ـ طوقنلمش ـ

ENFILADE. Il se dit d'une longue suite de chambres sur une même ligne *A.* صفّ الحجرات ـ صفّ البیوت ـ سطر البیوت *P.* رستهٔ گریچها *T.* اوطه لر ـ صره لنمش اوطه لر ـ صره اوطه لری || Une longue enfilade طول ودراز بر سطر حجرات || صره سی On dit figur., Une longue enfilade de phrases *A.* سمط طویل *P.* الاذیال التعبیرات *T.* اوزون رستهٔ طول ودراز تعبیرها اوزادی تعبیرلر دیزیسی

ENFILER. Passer un fil par le trou d'une aiguille *A.* اسلاک *P.* الخیط فی الابرة تار در سوزن ـ رشته در سوزن گذرانیدن *T.* ایکنه یه ایپلک تلی کچورمک || Enfiler une aiguille گذرانیدن Enfiler des perles رشته یه ابره یه اسلاک خیط ایتمک Enfiler un chapelet رشته یه دیزمک تسبیح دانه لرینی سلکه انجویی ـ سمط اللآلی تنظیم ایتمک ـ اسلاک لآلی ایتمک رشته یه کچورمک ـ اسلاک ایتمک

ENFILER un chemin, une allée. Prendre un chemin et le suivre *A.* انسلاک فی الطریق ـ اتباع فی المسلک *P.* در فلان یوله دیزیلوب کتمک *T.* فلان راه روانه شدن

ENFILER le degré. S'échapper vite par un degré *T.* آنلایوب قاچمق بصماغی

ENFILER une tranchée. La battre en ligne droite *T.* صچان یولنی بویدن بویه صیپروب دوکمک || Le feu de la place enfile cette tranchée آتشی صچان یولنی بویدن بویه صیپروب دوکر Il faut qu'un ingénienr ait soin que la tranchée qu'il trace ne soit pas enfilée برمهندس رسم ایلدیکی صچان یولنی بویدن بویه صیپریلوب دوکلمکدن مصون اوله جق وجهله ترتیب ایلمکه دقت ایتملو ـ On dit aussi en ce sens, que le vent enfile une rue, pour dire, qu'il la bat en ligne droite یل فلان زوقاغی بویدن بویه صیپروب بویدن بویه صیپرر ـ دوکر

On dit figur. Enfiler un discours, pour dire, s'engager dans un long discours *A.* افاضة فی الکلام *T.* صحبته طالمق

ENFIN. En finissant, en un mot *A.* نهایة الامر ـ بالآخرة ـ آخر کارده ـ صوک صوکنده *T.* بانجام کار *P.* عاقبة الامر || Enfin cette affaire est terminée بالآخره بو مصلحت ختام نهایة الامر بکا شویله ... Enfin il m'a dit que بولمشدر Puisqu'enfin vous le voulez نهایة الامر مرادک بویله دیدیکه Enfin que pouvait-il faire? عاقبت کار اولدیغی حالده الندن نه کلور ایدی

ENFLAMMER. Allumer, mettre en feu *A.* الهاب ـ اشعال ـ اضرام پر لهیب کردن ـ آتش افروز کردن ـ آتش انگیختن *P.* علولندرمک ـ طوتشدرمق *T.* || Une seule étincelle enflamme de la poudre à canon یک شرارهٔ آتش باروتی علولندرر

S'ENFLAMMER. *A.* التهاب ـ اشتعال ـ استضرام ـ اضطرام *P.* علولنمک ـ طوتشمق *T.* آتش افروزگشتن ـ فروزنده شدن || On vit tout le vaisseau s'enflammer en un instant یالینلمق ـ اول سفینه آن واحدده جملهً ملتهب ومشتعل اولمشدر Les roues d'un chariot s'enflamment par la rapidité du mouvement طعمهٔ اژدرهای آتش اولمشدر سرعت حرکتدن عربه نک تکرلکلری طوتشور

ENFLAMMER. Échauffer, donner de la chaleur *A.* احرار ـ ایجاب الالتهاب ـ ایراث الحرارة *P.* گرم ساختن ـ سوزش ـ پر تفیدن ـ پر آتش کردن ـ تف وتاب آوردن ـ آوردن *T.* آتشلندرمک ـ حرارتلندرمک ـ سوز کردن || Le vin enflamme le sang, les esprits, la bile خمر دمک دمی وارواحی ـ وارواحک وصفرانک التهابنه بادیدر Cet onguent a enflammé votre plaie بو یاقی وصفرایی قیزدرر La colère enflamme les yeux یاره کک التهابنه سبب اولمشدر شدّت غضب عیونه ایجاب التهاب ایدر

Figur. Exciter, irriter || Ce sont nos péchés qui ont enflammé la colère de Dieu نائرهٔ غضب باریتک التهابنه سبب جناب منتقم قهارک آتش ـ اولان بزم ذنوب وآثامزدر پر لهیب سخط وغضبی اشتعالنه بادی اولان بزم معاصی

Il se dit aussi de l'amour || Ses yeux enflamment tous les coeurs وذنوبمز در نظرهٔ دلسوزی کافهٔ قلوبده اشعال آتش عشق نظرهٔ دلرباسی کافهٔ قلوبی پر سوز وگداز ایدر ـ وغرام ایدر D'abord qu'il vit cette fille, il s'enflamma d'amour اول محبوبه یی آوّل دیدارنده آتش عشق درونده مشتعل وفروزان اولمشدر درونی پر تف وتاب ایلدی ـ

Enflammé. *A.* علو *P.* مشتعل - ملهّب - متضرّم - ملتهب *T.* آتشناك - پر تف وتاب - فروزان - سوزان - گير علولنمش - طوتشمش

ENFLER. Remplir de vent ou d'autre chose, de manière à augmenter le volume ordinaire d'un corps *A.* - تنفيخ - نفخ *T.* آماهانيدن - آماسانيدن - بر جسته ساختن *P.* توريم يلكنلرى قبارتمق || Enfler les voiles شيشورمك - قبارتمق L'hydropisie enfle le corps نقريس علتى توريم بدنى مستازمدر

Il se dit aussi des rivières, lorsque les eaux augmentent et s'élèvent plus haut qu'à l'ordinaire *A.* طموّ - قلوص *P.* آب رود *T.* بر خاستن || Les pluies ont enflé la rivière كثرت امطار نهرك طموّينه باعث اولمشدر

On dit figur. Enfler le coeur, le courage, pour dire, augmenter le courage *A.* تأكيد الجرأة والجلادة *P.* غيرت وجسارترا دو - غيرت وجسارتى بر قات دخى آرتورمق *T.* بالا كردن بو بر قات دخى قبارتمق || Cela lui a enflé le courage كيفيّت فلانك بر قات دخى تأكيد غيرت وجسارتنه وسيله اولمشدر Ce bon succès a enflé le coeur aux troupes فتح وغزا عسكرك تأكيد جلادت وجرأتنه سبب اولمشدر

Enfler. Enorgueillir, donner de la vanité *A.* نفخ - قبارتمق - فضوللق كتورمك *T.* باد سرى آوردن *P.* والنفخ || La prospérité l'a extrêmement enflé اقبال اولديغى ودولت نفسنه غاية الغايه ايراث كبر ونفخ ايتمشدر Cela l'a tellement enflé, que l'on ne peut vivre avec lui بو كيفيّت كندويه شول رتبده ايراث نفخ وكبر ايتمشدر كه فيما بعد آنكله الفت ومعاشرتك امكانى يوقدر La science enfle علم ومعرفت باعث نفخ ونخوتدر - On dit figur. d'un glorieux, qu'il est enflé comme un ballon طلوم كبى قبارمشدر

On dit, Enfler le cahier, les rôles, pour dire, y mettre des choses inutiles afin de les grossir *A.* تكثير السواد *P.* سياهىٔ طولدرمق *T.* كاغد فزونيدن

Enfler son style, pour dire, écrire d'un style ampoulé بر تحريراتى - كمسنه سبك وعباره‌سنى اصطلاحه بوغمق اصطلاحه بوغمق

Enfler la dépense, pour dire, la grossir *A.* اضخام المصرف *P.* مصرفى قبارتمق *T.* مصرفرا بسيار نمودن

Enfler un mémoire, un compte *T.* حسابى ودفترى قبارتمق

Enfler, au neutre et s'enfler *A.* انتفاخ *P.* تورّم - برجستن *T.* آماسيدن - آماهيدن - شيشمك - قبارمق || Les jambes lui enflent à vue d'oeil آياقلرى طرفة العينده تورّم ايدر شيشر

Il se dit aussi des rivières *A.* كسب القلوص - كسب الطموّ *P.* آب رود بر خاسته شدن *T.* صو قباروب يوكسلمك

Il se dit aussi au figuré || Il ne faut pas s'enfler des bons succès ظفر مرامده كسب نفخ وكبر ايتمك جائز دكلدر

Enflé. *A.* منتفخ - منفوخ *P.* متورّم - بر جسته *T.* آماسيده - شيشكن - شيشمش - قبارمش - آماهيده

ENFLURE. Tumeur, grosseur qui survient en quelque endroit du corps *A.* نفخة pl. نفخات - ورم pl. اورام *P.* آماس *T.* استسقا علتنده || L'enflure de l'hydropisie شيش - قبارق ظهور ايدن نفخه Une enflure qui vient d'une fluxion, d'un coup reçu ou de la morsure d'une bête دزلهدن وقورشون ضربندن وحيوان لسعندن عارض اولان شيش

On dit figur. L'enflure du coeur, pour dire, l'orgueil *A.* كبر - نفخ *P.* باد سرى *T.* قبارمه

ENFONCEMENT. Ce qui paraît de plus éloigné, de plus reculé dans un lieu enfoncé *A.* معيق pl. اغوار - غور - امعاق pl. اعماق *P.* مغاك *T.* دربنلك || Dans l'enfoncement de la vallée, il y avait un ruisseau بر معيق واديده ايرمق وار ايدى - Il signifie aussi, l'action d'enfoncer, de rompre *A.* كسر *P.* شكست *T.* قيرمه

ENFONCER. Pousser vers le fond, faire pénétrer bien avant *A.* ادخال فى الغور - زقب - ركز - تدكيم *P.* باتورمق - صوقمق *T.* سپوختن || Enfoncer un vase dans de l'eau قابى صو ايچنه باتورمق - ظرفى صو ايچنه صوقمق Enfoncer des pieux زقب اوتاد ايتمك - ركز اوتاد ايتمك Enfoncer un clou dans la muraille قازيق صوقمق - ديواره Enfoncer un poignard dans le sein ازقاب مسمار ايتمك Enfoncer son chapeau dans la tête كوكسه قليج صوقمق - صدره ازقاب سيف ايتمك تاقيه‌سنى باشنه صوقمق

Et rompre, briser *A.* كسر - نقض *P.* شكستن *T.* قيرمق || Enfoncer une porte قپويى قيرمق

Il se dit aussi des troupes, pour dire, les percer, les rompre *A.* هزم - تهزيم - خرق *P.* شكستن *T.* لشكر شكستن

بر ایچنده فشقی ونباتلر وآغاجار ـ ونباتات واشجار ایتمک کوممک

On dit figur., qu'il ne faut pas enfouir le talent que Dieu nous a donné موهبهٔ حضرت پروردگار اولان هنر ومعرفتمزی دفین خفا وکتمان ایتمک روا دکلدر

ENFOUI. *A.* مطمور ـ مدمّس ـ مدفون ـ دفین *P.* زیر خاک *T.* یر آلتنده ـ یرده کوملمش ـ سپرده صاقلنمش

ENFOURNER. Mettre dans le four *A.* وضع فی الفرن *P.* فرونه قویمق *T.* در تنور کردن

ENFREINDRE. Transgresser, violer *A.* تنکیث ـ اخفار ـ نقض *P.* شکستن *T.* بوزمق || Enfreindre les lois قوانین واحکامی قوانین واحکامک خلافنه حرکت ایتمک ـ نقض ایتمک les coutumes عادات ـ عادات مرعیّه‌یی نقض ایتمک les ordonnances نظامات مرعیّه‌نک خلافنه حرکت ایتمک un traité عهدنامه‌یی نقض وشکست ایتمک C'est lui qui a enfreint le traité, les conditions du traité تنکیث عهد وپیمان ایتمک ـ واخفار ایتمک ناقض عهدنامه اولان یاخود شروط وعهودی نقض ایدن او در

s'ENFUIR. Fuir d'un lieu *A.* فرار ـ هرب *P.* گریختن ـ محبسدن قاچمق *T.* پای پیچیدن || S'enfuir de la prison محبس ایچندن فرجه یاب فرار اولمق ـ فرار ایتمک Il voulait s'enfuir, on l'a arrêté فرار صددنده ایکن اخذ وتوقیف اولندی

Il se dit figur. d'une liqueur qui s'écoule d'un vase *A.* نتوع قاب ایچندن آقمق *T.* از آوند ریزان شدن *P.* من الوعا Prenez garde, votre vin s'enfuit بادەک قابی ایچندن آقر ـ Et du vase même d'où la liqueur s'écoule بر ایوجه دقّت ایله || Cette cruche est fêlée, elle s'enfuit بو دستی چاتلاقدر آقر

On dit proverb., Ce n'est pas par-là que le pot s'enfuit, pour dire, que ce n'est pas là qu'est le mal *T.* قابک سقط یری اورەسی دکل

ENFUI. *A.* هارب *P.* گریخته *T.* قاچقون ـ قاچمش ـ فراری

ENFUMER. Noircir par la fumée *A.* تلطیخ ـ اسناج ـ اعثان *T.* دوده آلود کردن *P.* بالسناج || Enfumer des tableaux pour les faire paraître anciens ایسه بیلاشدرمق تصویرلری قدیم La grande quantité de bougies enfume les meubles کورنمک ایچون آلودهٔ عثان ایتمک مومارک کثرتی اثاث بیتی

بر بلوک Enfoncer un bataillon || عسکری قیروب بوزمق صفوف Enfoncer les rangs عسکری خرق وهزم ایتمک عسکری خرق وشکست ایتمک

ENFONCER. Aller au fond *A.* غرق *P.* فرو ریستن *T.* باتمق || La nacelle enfonça dans l'eau قایق صو ایچنده غرق اولندی Un cheval qui enfonce dans la boue jusqu'au poitrail چامور ایچنده بوغازه قدر باتمش بر آت

S'ENFONCER. Pénétrer bien avant vers le fond *A.* اندکام ـ غوّور *P.* انزقاب *T.* ایچرو صوقلمق || S'enfoncer dans le bois مغاره ایچنه اورمان ایچنه صوقلمق dans une caverne dans le lit فراش ایچنه صوقلمق غوّور واندکام ایتمک

Figur. Se donner tout entier à quelque chose *A.* غوص النفس *P.* غرق النفس ـ فرو رفتن *T.* طالمق || Cet homme s'enfonça dans l'étude طالدی ـ مطالعهٔ کتبه غوص نفس ایلدی Il s'enfonça dans la débauche, dans le jeu عیش وعشرته وقماره نفسنی دریای عیش وعشرته غرق ایلدی ـ طالدی

ENFONCÉ. *A.* مرکوز ـ صوقلمش *T.* سپوخته *P.* مندکم ـ منکسر *A.* باتورلمش قیرلمش *T.* شکسته *P.* منهزم ـ مستغرق باتمش *T.* فرو رفته *P.*

On dit, qu'un homme a les yeux enfoncés, pour dire, qu'il a les yeux creux *A.* غائر العین ـ اخوص العین *P.* ژرف باتقین کوزلو *T.* چشم

ENFONÇURE. Toutes les pièces qui font le fond d'un tonneau *A.* الواح القعر الفنطاس *P.* vul. تختهای بن چلک *T.* فوچینک دیب تخته‌لری

ENFORCIR. Rendre plus fort *A.* تشدید القوّة ـ تقویة ـ برترئ ـ توانایی افزونیدن *P.* تزیید القوّة ـ تأکید القوّة قوّت بخشیدن *T.* قوّت آرتورمق || La bonne nourriture a enforci ce cheval غدای جیّد بو آتک تأکید قوّتنه باعث اولمشدر بو آتک قوّتنی آرتوردی ـ

Et devenir plus fort *A.* کسب القوّة ـ تقوّی *P.* توانایی قوّتلنمک *T.* پذیرفتن

ENFORCI. *A.* متقوّی *P.* قوّتیافته *T.* قوّتلنمش

ENFOUIR. Cacher en terre *A.* تدمیس ـ تدفین ـ دفن *T.* زیر خاک پنهان کردن ـ در خاک سپردن *P.* طمر تدفین Enfouir de l'argent || یر آلتنده صاقلمق ـ یره کوممک مال ایتمک ـ On dit, Enfouir du fumier, des plantes, des arbres, pour dire, les mettre en terre تراب ایچنده طمر زبیل

اثاث بيتى ايسه بيلاشدرر- اعثان واسناج ايدر

Et incommoder par la fumée *A.* تلطيخ بالدخان *P.* دود آلود

Vous allez vous enfumer, si vous mettez du bois vert au feu ‖ توتونه اوغراتمق *T.* پر دود كردن - كردن آتشه حطب رطب تازه اوطون - قويه‌جق اولور ايسه‌ك پر دخان اوله‌جقسك قويه‌جق اولور ايسه‌ك توتونه اوغرايه‌جقسك

Enfumé. *A.* ملطخ بالسناج - معثون *P.* دوده آلود *T.* ايسه توتونه *T.* دود آلود *P.* ملطخ بالدخان *A.* بيلاشمش اوغرامش

ENGAGEANT. Insinuant, attirant *A.* جاذب - مطيّب القلوب

Cet homme a l'esprit doux et engageant ‖ كوكل آولايجى *T.* دلكش - دلاويز *P.* حليم المزاج ومطيّب القلوب بر آدمدر

Toutes ses manières sont engageantes كافهٔ اوضاع واطوارى تطييب قلوبى مستلزمدر C'est une personne d'une douceur, d'une bonté engageante شيرينئ خلق ومزاج وجودت طبيعتى تقريبيله جذب قلوبه موفق بر آدمدر

ENGAGEMENT. L'action de mettre en gage. V. Engager.

En parlant de biens-fonds, on emploie les mots *A.* استغلال *T.* بيع بالوفا - استغلال

Tenir une terre par engagement ‖ بر چفتلكه بيع بالوفا ايله متصرّف اولمق

Ce n'est qu'un engagement, il n'en a pas la propriété طريقيله حق - ملكيت اوزره دكل بيع بالوفا ايله متصرّفدر

Il se dit aussi du domaine engagé ‖ ملكيتى يوق انجق على طريق الاستغلال متصرّفدر Cette terre est un engagement فلان چفتلك استغلالدر

Il signifie aussi, une promesse, une obligation qui ne laisse plus la liberté de faire ce que l'on veut *A.* عهد - شرط *P.*

Engagement de sa foi, de sa parole ‖ شرطلشمه *T.* پيمان

C'est un engagement sacré وفاى عهد وصدق وعد اوزرينه شرط

Il voit souvent cette femme, j'ai peur qu'il n'y ait quelque engagement de coeur شايان حرمت اوله‌جق بر عهد وشرطدر فلان محبوبه‌يه تردّدى زياده اولمغله قورقارمكه قلبًا قورقارم بركونه علاقهٔ قلب عقد ايلدى - عقد عهد ايلدى

Prendre un engagement التزام عهد ايتمك

Entrer dans un engagement بر كونه عهد وشرطه داخل اولمق

Rompre un engagement نقض عهد ايتمك

Manquer à un engagement بر كمسنه ايتديكى عهد وشرطك ايفاسنده تجويز قصور ايتديكى عهدى ايفا ايتمامك - ايتمك

Il signifie aussi, combat *A.* محاربة *P.* گير ودار *T.* طوقشمه

Il s'est détourné de l'ennemi pour éviter un engagement ‖ محاربه‌دن احترازًا جانب اعدادن يوز چويردى

Et enrôlement d'un soldat *T.* عسكر يازلمه ‖ L'engagement de ce soldat n'est que pour six ans يالكز التى سنه خدمت بو نفرك عسكر يازلمه‌سى - ايتمك شرطيله عسكر يازلدى يالكز التى سنه خدمت ايتمك شرطيله در

ENGAGER. Mettre en gage *A.* ترهين - ارهان *P.*

Engager ses meubles ‖ امانت قومق *T.* بنوا دادن - گرو بستن - گرو دادن اثاث بيتى ترهين ايتمك Engager sa vaisselle d'argent اوانئ سيمى امانت قويمق

En parlant de biens-fonds, on emploie les mots *A.* ايداع ايداع على طريق الاستغلال - على طريق البيع بالوفا

Engager une maison ‖ بر خانه استغلال ايتمك *T.* استغلال ايتمك

On dit figur. Engager sa foi, sa parole, son honneur بر كمسنه وفاى عهدى وصدق وعدى وعرض وناموسى اوزرينه شرط

Engager son coeur *A.* ربط القلب - تعليق القلب - ايتمك علاقه *T.* دلبسته شدن - دل پيوستن - دلداده شدن *P.*

Les jeunes gens engagent leur coeur facilement ‖ كوكل ويرمك - ايتمك حديث السنّ اولنلر سهولت ايله تعليق قلب دلداده اولورلر - ايدرلر

Engager. Déterminer par la persuasion *A.* اضطرار - الجا - احراج *P.* محتاج قلمق *T.* مجبور كردن - نا چار كردن

Il m'a engagé à cela par ses honnêtetés طرفمه اظهار ايلديكى معاملات دلنوازانه بنى شو فعله مجبور ايلدى

On l'a engagé à entrer dans ce parti فلانى اول فرقه‌يه دخولى خصوصنده كندوسى

Il m'a engagé à solliciter pour lui محتاج ايتمشلر در

Cette charge engage à beaucoup de dépense ايچون شفاعت ايلمكه بنى مجبور ايتمشدر بو منصب مصارف كثيره‌يه محتاج ايتدرر

Engager le combat, c'est provoquer le combat *A.* ايجاب آغاز - نبرد انگيختن *P.* ابتدار الى المحاربة - المحاربة دويوشه مبادرت - دويوشى قوپارتمق *T.* جنك كردن

Ce général ne voulut pas engager le combat ‖ بو ايتدرمك

Cette escarmouche a engagé le combat جنرال ايجاب محاربه‌دن اجتناب ايلدى بو جرخه‌لشمه حرب

Escarmoucher sans engager وقتالك ابتدارينه باعث اولمشدر

gager le combat بلا ایجاب الحرب جرخه‌جنکی ایتمک L'aile droite de l'armée a engagé le combat میمنهٔ عسکر ایجاب حرب ایتدردی - On dit aussi, Engager le combat, un combat, pour dire, mettre l'ennemi dans la nécessité de combattre *A.* استجرار الی الحرب - اجبار علی الحرب *P.* جنکه مجبور ایتمک *T.* بجنک نا چار کردن

On dit, qu'une chose engage la poitrine, pour dire, qu'elle y cause de l'oppression *A.* ایراث العسر - ایراث العسر والزحمة *P.* گرانی آوردن *T.* بصقلق کتورمک || Cela engage la poitrine فلان شیٔ صدره ایراث عسر وثقلت ایدر - Et d'un malade, que sa poitrine s'engage کوکسه بصقلق کتورر صدری دوچار عسر وزحمت اولور

S'ENGAGER. S'obliger, promettre *A.* عقد العهد - تعهّد *P.* سوز - اوزرینه آلمق *T.* در عهده کردن - پذیرفتاریدن وعد ایتمک - ویرمک || Il s'engage à vous servir dans cette affaire اول خصوصده سکا خدمت ایلمکی تعهّد ایدر Il s'est engagé à nous venir voir en tel jour فلان کون کلوب بزی کورمکه کلدجکنه - بزی کوره‌جکنی تعهّد ایلدی سوز ویردی

S'ENGAGER. S'obliger à servir quelqu'un pour un certain temps *A.* التزام الخدمة - تعهّد علی الخدمة *P.* خدمترا در ذمّت خدمتکارلغه متعهّد - خدمتکارلغی تعهّد ایتمک *T.* گرفتن اولمق || Il s'est engagé pour trois ans, moyennant une telle somme شو قدر اجرت بدلیله اوچ سنه ایچون التزام خدمت ایلمکی تعهّد ایلدی - خدمت ایلدی

ENGAGER UN SOLDAT. C'est l'enrôler *T.* عسکر یازمق - Dans ce sens on dit aussi, S'engager *T.* عسکر یازلمق

S'ENGAGER, signifie aussi, accumuler ses dettes *A.* رکم الدیون - وام بر بالای وام کردن *P.* ضمّ الدیون علی الدیون - بورج ییغدرمق *T.* نو بنو وام گرفتن || Il est déjà endetté, et il s'engage tous les jours de plus en plus هنوز مدیون ایکن کلّ یوم ذمّته بورج ییغدرمقدن خالی دکلدر Je me suis engagé pour lui فلان ایچون اوزریمه ضمّ دین فلان ایچون التزام دین ایلدم - ایلدم

Et s'empêtrer, s'embarrasser *A.* انتشاب - نشوب - ارتباق *P.* پیچیده شدن *T.* ایلشمک || Cette perdrix s'est engagée dans les filets بوکلک آغ ایچنده ایلشدی Il s'engagea le pied dans un étrier en tombant de cheval آت اوزردن دوشر ایکن آیاغنی اوزنکی‌یه ایلشدردی

Figur. S'embarrasser, entrer dans une affaire plus avant qu'il ne faudrait *A.* توغّل *P.* درکار پیچیده شدن *T.* پک کیرشمک || Vous vous engagez dans une étrange affaire بر مصلحت غریبه‌یه پک صوقیلورسک dans de grandes difficultés عوایق جسیمه‌یه صوقیلورسک Ne vous engagez point dans la lecture de ce gros livre اشبو کتاب کبیر پک کیرشمه - On dit, S'engager dans un bois, dans un défilé *T.* الحجمک مطالعه‌سنه توغّل ایلمه اورمان ویاخود بوغاز ایچنه پک صوقلمق

ENGAGÉ. *A.* مرهون *P.* گرویده - بنوا داده *T.* امانت استغلال *T.* مودوع علی طریق البیع بالوفا *A.* قونمش مجبور شده - نا چار *P.* محتاج - مضطرّ - مجبور *A.* اولمش مجبور اولمش *T.*

On dit, C'est une affaire engagée, pour dire, commencée رویته ابتدار اولنمش مصلحتدر - مباشرب اولنمش مصلحتدر

ENGAGISTE. Qui jouit d'un bien par engagement *A.* متصرّف متصرّف بطریق - متصرّف بالبیع بالوفا - بالاستغلال الارتهان

ENGAÎNER. Mettre dans une gaîne *A.* تغلیف *P.* در نیام قلیف ایچنه قویمق *T.* کردن

ENGEANCE. Race. Il se dit de quelques animaux domestiques *A.* عرق - نسل *P.* نژاد *T.* صوی - Il ne se dit des hommes qu'en mauvaise part || Mauvaise engeance عرق خبیث Engeance de vipères نسل خبیث - خبیث عرق الافاعی

ENGELURE. Enflure aux pieds ou aux mains, causée par un froid excessif *A.* نفاخ محدث من اصابة القرّ *P.* سرما زدگی *T.* صوغوق چارپمه‌سندن اولان شیش

ENGENDRER. Produire son semblable *A.* تولید - ایلاد - انسال *P.* زاییدن *T.* طوغرمق - ایلمک - دول پیدا ایلمک || Engendrer des enfans تولید اولاد ایتمک - En parlant des personnes divines, on dit, que le Père engendre le Fils de toute éternité اب من الازل تولید ابن ایدر

En parlant des animaux, on emploie plus particulièrement le mot *A.* انتاج || Chaque animal engendre son semblable حیوان ایلاد ایدر - کندو مثلنی انتاج ایدر

Il signifie aussi, produire quelque chose que ce soit || Le mauvais air engendre des maladies هوای فاسد تولید امراض

فلان شئ صوغلجان تولید ایدر Cela engendre des vers ایدر

S'ENGENDRER. *A.* تولّد - تکوّن *P.* زادن - پیدا شدن *T.* پیدا شدن || L'or s'engendre dans les entrailles de la terre ذهب طوغمق تکوّن ایدر - بطن ارضده تولّد ایدر Les vers s'engendrent dans les cadavres قوردلر - دیدان اجیاف ایچنده تولّد ایدر لاشه ایچنده طوغر

ENGENDRER, signifie aussi, être cause *A.* ایراث - احداث - کتورمک *T.* پیدا کردن - زاییدن - باعث شدن *P.* تولید - پیدا ایتدرمک || La diversité des intérêts engendre les inimitiés, les querelles اختلاف اغراض احداث مخاصمات Ce testament a engendré bien des procès بو وصیتنامه نیچه نیچه دعوالر احداث حال بطالت مورث مثلبه L'oisiveté engendre le vice ایلدی تولید قبایح ومساویه - مولّد مساوی وقبایحدر - وقباحتدر سبب اولور

On dit aussi, La familiarité engendre le mépris طرح تکلّف Les procès s'engendrent aisément dans les familles تولید حقارت ایدر اهل بیت ایچنده ادنا سبب ایله دعوالر تولّد تحدّث ایدر - ایدر

ENGENDRÉ. *A.* متولّد *P.* زاییده *T.* طوغمش

ENGEOLER. V. Enjôler.

ENGERBER. Mettre en gerbes. V. Gerber.

Il signifie aussi, entasser des choses les unes sur les autres *A.* تنضید *P.* بر تهیدن *T.* استف ایتمک - بری بری اوزرینه یيغمق

ENGIN. Instrument dans les Mécaniques *A.* آلت الجرّ الاثقال *T.* سماک - منجنیق - آغرشئ قالدره‌جق آلت || Il faut élever du canon à force d'engins pour battre la place قلعه‌یی ضرب ایچون طوبلرك آلت جرّ اثقال ایله قالدرلمسنه محتاجدر

ENGINS de guerre. Les machines dont on se servait à la guerre avant l'usage des canons *A.* منجنیق pl. مناجیق *P.* پلکن *T.* منجنیك - مانجنیق

ENGLOBER. Réunir plusieurs choses pour en former un tout *A.* الحاق - احتیاز - تکفیت - ضمّ *P.* درآوردن - درگرفتن *T.* ایچنه آلمق || Il a englobé plusieurs terres dans les siennes کندو ملکی ایچنه املاك عدیده احتیاز ایلدی Il a englobé plusieurs fiefs pour se former une grande seigneurie عظیم

بر بکلمك پیدا ایتدرمك ایچون ملکنه متعدّد مالکانه ضمّ والحاق ایلدی

ENGLOUTIR. Avaler gloutonnement *A.* ترهیط - ازدرام *P.* تیز تیز یوتمق - بردن یوتمق *T.* چاپك چاپك اوباریدن - هارل هارل یوتمق || Il engloutit les morceaux sans les mâcher جینمکسزین - لقمه‌لری جینمکسزین ترهیط ایدر بردن یوتار

Figur. Absorber, faire disparaître tout d'un coup *A.* بلع - یوتمق *T.* فرو بردن - فرو آوردن *P.* ابتلاع || La mer a englouti bien des vaisseaux, bien des richesses اژدرهای دریا جوف دریا - اموال وفیره وسفاین کثیره ابتلاع ایتمشدر سفاین واموال کثیره فرود آوردهٔ گرداب فنا ایتمشدر

En parlant de la terre, on emploie ces mots *A.* خسف - یره کچمك - یره باتمق *T.* در زمین ریستن *P.* سوخان || Cette ville fut engloutie par un tremblement de terre فلان بلده وقوعه کلان زلزله‌ده جوف ارضه خسف اولندی - یره باتدی - منخسف اولدی

Il signifie aussi, dissiper des biens, des richesses *A.* اکل وبلع یمك *T.* خوردن *P.* || Il a englouti en peu de temps toute cette grande succession بویله بر کلّیتلو میراثی وقت یسیر ایچنده اکل وبلع ایتمشدر

Et infecter d'une mauvaise odeur qui saisit le coeur *A.* تسنیخ || ککزی تتسندرمك *T.* کامفرسایی آوردن *P.* الدماغ Cette puanteur nous a tous engloutis بو رایحهٔ منتنه دماغمزی تسنیخ ایتمشدر

ENGLOUTI. *A.* مرتطّ *P.* چاپك چاپك اوباریده *T.* بردن در زمین *P.* منخسف *A.* هارل هارل یودلمش - یودلمش فرود آورده - فرو برده *P.* مبلوع *A.* یره باتمش *T.* ریسته بودلمش

ENGLUER. Enduire de glu *A.* طلاء بالدبق *P.* دبن اندودن *T.* یلم قره سورمك - اوکسه سورمك

ENGLUÉ. *A.* مطلّاء بالدبق *P.* دبن اندود *T.* اوکسه سورلمش - یلم قره سورلمش

ENGORGEMENT. Embarras formé dans un tuyau, dans un canal *A.* سدّة - سدّ pl. سدد *P.* بستگی *T.* طیقانقلق - طیقانمه || L'engorgement a fait crever ces tuyaux بو بوریلر La saignée remédie à l'engorgement des vaisseaux طیقاندیغندن پطلدی اوعیهٔ باطنیده عارض اولان سدّه فصد ایله

غایب اولمق ‖ Le Rhône s'engouffre dans un endroit, et ressort par un autre فلان نهر فلان محلّده بعد الغوور مجدّداً فلان فلان محلّده یره باتوب غایب ـ محلّده ظهور ایدر Ce fleuve s'engouffre et se perd l'espace d'environ trois lieues اولدقدنصکره فلان طرفده ینه چیقوب پیدا اولور بو نهر تقریباً اوچ ساعتلک مسافده یرایچنه باتوب غایب ونا بدید اولور

ENGOURDIR. Endormir une partie du corps, en sorte qu'elle soit persque sans mouvement *A.* ایراث الخدر ـ اخدار *P.* خیر کردن ـ کرخ آوردن ـ انبوسانیدن *T.* اویوشدرمق ‖ Le froid engourdit les mains شدّت برودت Il y a des venins, des plantes qui engourdissent اللری اویوشدرر ـ اخدار ایادی ایدر سمومات ونباتاتک بعضیسی مخدّر بعضیسی ایراث خدر ومذال ایدر ـ در Il se dit figur. de l'esprit *A.* ایراث الروبة ـ ایراث الکسل *P.* سستی آوردن ـ سست کردن *T.* اوشنکلک والفتور ‖ Un long repos avait engourdi le courage des soldats طول آرام وراحت عسکری نفراتنک جرأتنه ایراث روبت وفتور ایتمشیدی

S'ENGOURDIR. *A.* انخدار ـ امذال ـ انبوسیدن *P.* کسب المذال ـ خیر گشتن ـ *T.* اویوشمق ‖ Les mains s'engourdissent par le froid صوغوقدن اللر منخدر اولور

Figur. *A.* کسب الروبة ـ کسب الکسل والفتور ـ *P.* سستی *T.* اویوشقلق پیدا ـ اوشنکلک پیدا ایتمک پذیرفتن ذهن انسان حال L'esprit s'engourdit par l'oisiveté ‖ ایتمک بطالتدن کسب فتور وروبت ایدر

ENGOURDI. *A.* منخدر *P.* انبوسیده ـ کرخ زده ـ خیر گشته *T.* اویوشمش

On dit figur., Esprit engourdi, pour dire, pesant *A.* عقل ثقیل *P.* عقل کند وگران *T.* آغرلشمش عقل Une âme engourdie, pour dire, froide, insensible *A.* فؤاد مثلوج *P.* دل یخبسته *T.* بوز کبی یورک

ENGOURDISSEMENT. État de quelque partie du corps qui est engourdie *A.* خدر ـ مذال *P.* کرخ ـ خیر *T.* اویوشقلق ‖ Cet engourdissement est un commencement de paralysie اشبو عارضهٔ خدر علّت فالجک مقدّمه سیدر

Figur. *A.* روبت ـ کسل ـ فتور ـ *P.* سستی *T.* اوشنکلک ‖ Il est dans un étrange engourdissement d'esprit اویوشقلق ـ

جکرنده مندفع اولور Il est malade d'un engorgement au foie عارض اولمش سدّه‌دن خسته در

ENGORGER. Boucher le passsage par où les eaux se doivent écouler *A.* سدّ ـ سکّ *P.* بستن *T.* طیقامق ‖ Les immondices ont engorgé cet égout تراکم کناسات تقریبیله اشبو اشبو بندک مجراسی طیقاندی ـ بندک آغزی سدّ اولندی Ce tuyau est engorgé بوری طیقانمشدر

S'ENGORGER. *A.* انسداد *P.* بسته شدن *T.* طیقانمق ‖ Ce tuyau s'engorge بوری منسدّ اولور ـ طیقانور Quand il y a plénitude de sang, les vaisseaux s'engorgent دمک غلبه وطغیانده اوعیه ومجاری منسدّ اولور ـ On dit aussi, Ce havre s'engorge, pour dire, se comble de sable بو لیمان قومک تراکمندن طیقانور

ENGORGÉ. *A.* منسدّ *P.* بسته *T.* طیقانمش

ENGOUEMENT. Empêchement causé par quelque chose qui engoue *A.* غصص ـ انسداد الحلق *P.* گلو بسگی *T.* بوغاز بوغاز طیقانقلغی ـ طیقانمه‌سی

Figur. Préoccupation en faveur de quelque chose, entêtement *A.* التزاق الذهن *P.* عقل صاپلنمه‌سی *T.* پیوستگی عقل ‖ On ne le saurait faire revenir de son engouement عقلنی صاپلندیغی یردن جویرمک ممکن ومتصوّر ذهننی ملتزق اولدیغی طرفدن صرف ایتمک ـ دکلدر امر محالدر

ENGOUER. Empêcher le passage du gosier *A.* اغصاص ـ *P.* سدّ الحلق ـ ایراث الغصص *T.* بوغازی گلو بستن ‖ À force de crier, il s'engoua شدّت صیحه‌دن طیقامق باغرمقدن سسی طیقاندی ـ بوغازی طیقاندی

Figur. Se passionner pour une personne, pour un ouvrage *A.* تعلیق القلب *P.* دل دادن ـ دلشیفته شدن ـ *T.* کوکل ویرمک ‖ Cette femme s'est engouée d'un tel فلانک افتاده‌سی اولمق ـ علاقه ایتمک ـ بو خاتون فلان کشی‌یه تعلیق قلب فلانک افتاده‌سی اولدی ـ ایلدی

s'ENGOUFFRER. Il se dit des tourbillons de vent, lorqu'ils entrent avec violence en quelque endroit *A.* نزول النوجة *P.* گردباد در یکجا افتادن *T.* قاصرغه یلی بر یره اینمک

Il se dit aussi des rivières et des ravines d'eau, lorsqu'elles tombent et se perdent en quelque ouverture de la terre *A.* غوور *P.* اندرزمین فرو رفتن *T.* صوغشمق ـ برایچنه باتوب

بر مصلحتده یال وبال پیدا ایتمک *T.*

S'ENGRAISSER des misères publiques, du sang de la veuve et de l'orphelin آفات انام وخون جگرارامل وایتامدن کسب سمن وشحامت ایتمک

S'ENGRAISSER. Devenir sale et crasseux *A.* تلطّخ - تدسّم *T.* وسخناک شدن - جرک آلود شدن *P.* استیساخ مردارلغه بیلاشمق - کیرلنمک

ENGRAISSÉ. *A.* توسه - فربه *P.* شحیم - مسمّن - سمین *T.* بسرگین - سرگین آلود *P.* مدمّل - مزبّل *A.* تاولو - سموز مدسّم *A.* فشقی ایله اصلاح اولنمش - کوبره‌لنمش *T.* پرورده مرداره بیلاشمش - کیرلنمش *T.* جرک آلود *P.* ملطّخ -

ENGRANGER. Serrer des grains dans la grange *A.* تخزین در انبار - انباره بیغمق *T.* در غوله کردن *P.* فی الانبار ایتمک || Il aura bientôt achevé d'engranger toute sa moisson بچیلان ذخیره‌سنک در انبار اولنمسی خصوصی قریباً ختام بولمقده در Il ne craint plus le mauvais temps, tous ses blés sont engrangés جمیع حبوباتی درانبار اولمش اولمغله بوندنصکره هوانک بوزلمسندن پرواسی یوقدر

ENGRANGÉ. *A.* مخزون فی الانبار *P.* انباره *T.* درغوله شده در انبار اولمش - قونمش

ENGRAVEMENT. État d'un bateau engravé *A.* قعود علی الرمل *T.* قوم اوزرنده نشست بر ریگ *P.* توقّف علی الرمل - کمینک قوم اوزرنده L'engravement dura deux heures || اوتورمه قعود وتوقّفی ایکی ساعت متمادی اولمشدر

ENGRAVER. Engager un bateau dans le sable *A.* اقعاد علی *T.* برریگ نشستانیدن *P.* توقیف علی الرمل - الرمل قوم اوزرنده اوتورتمق || Ce batelier maladroit engrava son bateau بو قایقچی عدم حذاقتی تقریبیله قایغنی قوم ابسارعلی الرمل *A.* - Il est aussi neutre اوزرنده اوتورتدی قوم اوزرنده *T.* بر ریگ نشستن *P.* قعود علی الرمل - لیمان اغزنده Nous engravâmes à l'entrée du port || اوتورمق قوم اوزرنده اوتوردق

ENGRAVÉ. *A.* بر *P.* قاعد علی الرمل - مبسر علی الرمل قوم اوزرنده اوتورمش *T.* ریگ نشسته

ENGRÊLURE. Sorte de point très-étroit que l'on met à une dentelle *T.* دیش دیش انجه اورکو

ENGRENAGE. Disposition de plusieurs roues qui engrènent les unes dans les autres. V. Engrener.

ذهنی عجیب وغریب فتوره مبتلا در Tous les esprits étaient dans un grand engourdissement اذهان ناس روبت وفتور عظیمه گرفتار اولمشیدی

ENGRAIS. Il se dit d'un lieu couvert d'herbages, où l'on met engraisser les bestiaux *T.* حیوان سموردجک اونلاق یری

Et de la pâture qu'on donne à des volailles pour les engraisser *A.* مَسمنة *P.* سموردجک یم *T.* خوراک فربه ساز

Il se dit aussi des fumiers et autres matières avec lesquelles on amende les terres *A.* کود *P.* سرقین - دبال - زبیل - دمال *T.* کوبره - فشقی - سرگین - || Un fermier est obligé de laisser les engrais à la fin de son bail مالکانه‌نک ملتزمی ختام مدّت التزامده دمالک مجموعنی مالکانده ترک ایتمکه مجبور در

ENGRAISSEMENT. Action d'engraisser *A.* تسمین *P.* فربه‌سازی *T.* سمورتمه - تاولندرمه || S'occuper de l'engraissement des bestiaux L'engraissement est un des premiers signes de vieillesse حیواناتنک امر تسمیننده سعی واهتمام ایتمک حال تسمّن اقدم امارات شیخوختدندر

ENGRAISSER. Faire devenir gras *A.* تسمین *P.* فربه ساختن *T.* توسه کردن - جرب کردانیدن - سمورتمک - تاولندرمق || Engraisser des moutons تسمین اغنام ایتمک

Il se dit aussi en parlant des terres, et signifie, amender, fertiliser *A.* اصلاح بالدمال - تدمیل - تزبیل *P.* بسرگین *T.* کوبره ایله اصلاح ایتمک - کوبره‌لتمک - پروردن || Engraisser des terres avec du fumier طپراغی کوبره ایله اصلاح ایتمک

Il signifie aussi, souiller de graisse, rendre sale *A.* - تدسیم *P.* یاغه بیلاشدرمق *T.* روغن آلود ساختن تلطیخ بالدسم یاغ ایله زفیرلتمک -

ENGRAISSER et S'ENGRAISSER. Devenir gras *A.* کسب - تسمّن *P.* یال - فربهی پذیرفتن کسب اللحم والشحم - السمن *T.* سمورمک - تاولنمق توسه شدن - وبال پیدا کردن || On a beau prendre soin de bien nourrir ce cheval, il n'engraisse point بو آتک یمنه اهتمام اولنمق عبثدر کسب سمن ایتمک احتمالی یوقدر

On dit d'un homme qui se porte bien dans l'adversité, qu'il engraisse de mal avoir *T.* کدره اوغرادقچه یاغنی آرتورر

Figur. S'engraisser dans une affaire. Y faire un grand gain

ENGRENER. Commencer à mettre son blé dans la trémie du moulin pour moudre *A.* القاء القمح فى قمع الطاحونة *P.* چاقلداغه بغداى دوكمك *T.* دانه بهيمند ريختن

Et mettre en bon point les chevaux en les nourrissant de bon grain *A.* بتوشهٔ خوش پروردن *P.* اعلاف بعلوفة الجيّدة *T.* خوش يم ايله يمانديرمك - ايويم ايله بسلمك || Il faut engrener les chevaux, si vous voulez en tirer du service دابّه‌دن خدمت مراد ايدر ايسه‌ك ايو يم ايله بسلملوسك يم ويميجكنه ادتمام ايتملوسك -

Il se dit aussi, d'une roue dont les dents entrent dans celles d'une autre roue *A.* تشابك الاسنان المحاول احدهما الى دندانهاى چرخ با *P.* تشاجب الاسنان المحاول - الآخر تكرلكك ديشلرى بشقه تكرلك *T.* همديگر پيوسته شدن || Cette petite roue engrène bien dans cette grande ديشلريله برى برينه كيريشوب صوقشمق بواوفاق تكرلك اول ايرى تكرلكك ديشلريله كوزل كيريشوب صوقشور

ENGRENER LA POMPE. Terme de Marine. Faire jouer la pompe pour vider l'eau *A.* اعمال الدالية *P.* دالبدرا بكار بردن *T.* طولمبه‌يى ايشلتمك

ENGRENURE. V. Engrener || L'engrenure de ces roues est bien faite بوتكرلكلرك ديشلرى برى برينه كيريشوب صوقشمه‌سى استادانه ياپلمشدر

ENHARDIR. Encourager *A.* تقوية القلب - تجرئه - تشجيع *P.* يوركلندرمك *T.* جسارت افزانيدن - دليرى بخشيدن - جسارتلندرمك - جرأتلندرمك || Enhardir quelqu'un à faire une chose بركمسنه‌يى فلان خصوصه تشجيع ايتمك Ce bon succès l'avait enhardi مرامنه ظفرياب اولمسى تقويت قلبنى مؤدّى اولمشدر

S'ENHARDIR. *A.* كسب - كسب الجسارة - اجتسار - اجترا *P.* القوّة القلب *T.* جسارتلنمك - يوركلنمك - دليرى پذيرفتن || Je me suis enhardi à faire une telle demande اول مقوله استدعايى عرض ايلمكه كسب جسارت ايتمش اولدم

ENHARDI. *A.* متجاسر *P.* جسارت يافته *T.* - يوركلنمش - جسارتلنمش

ENHARNACHER. Mettre les harnais à un cheval *A.* الباس العدّة *P.* الفرس بر اسب رخت زدن *T.* آته طاقم اورمق

ÉNIGMATIQUE. Qui tient de l'énigme *A.* متضمّن - ملغوز *P.* المعمّا گونه - بيلمجه‌لو *T.* چيستانى - تعميه آميز - معمّا گونه || Paroles énigmatiques كلمات ملغوزه Discours énigmatique معمّايى متضمّن Peinture énigmatique كلام تعميه آميز Sens énigmatique بر تصوير معناى تعميه نما

ÉNIGMATIQUEMENT. D'une manière énigmatique *A.* على طريق بر - معمّا گونه *P.* بالتعمية - على طريق الالغاز - التعمية || بيلمجه وارى - بيلمجه كونه *T.* چيستان گونه - وجه لغز Il parle toujours énigmatiquement دائما معمّا گونه سويلر

ÉNIGME. Exposition d'une chose naturelle en termes qui la rendent difficile à deviner *A.* لغز - معمّا pl. الغاز *P.* چيستان *T.* بيلمجه || Deviner une énigme معمّايى كشف وحلّ ايتمك

Figur. Il se dit de toutes les choses dont on ne peut découvrir les motifs || Ce que vous me dites est une énigme pour moi ديدكك كلام بكا كوره معمّا در Le caractère de cet homme est une énigme pour moi بو آدمك خصلت ومزاجى بكا كوره محض معمّا در

ENIVRANT. Qui enivre *A.* مسكر pl. مسكرات موجب - مسكرات سرخوشلق كتورر *T.* مستساز *P.* مكيّفات pl. مكيّف - النشوة || Boisson enivrante مسكر مشروب ايدر - مشروب مشروب

Figur. || Louanges enivrantes نعوت وتحسينات مبطره مست مى غرور ايده‌جك ستايش وتحسينلر

ENIVREMENT. État d'une personne ivre. Il ne se dit qu'au figuré سرخوشلق *T.* خمار - سرمستى *P.* حال البطر *A.* || L'enivrement de l'amour et des passions بطر عشق وهوا وبطر امراض L'enivrement où ils se trouvent, ne leur permet pas de discerner.... نفسانيه دوچار اولدقلرى حال بطره نظراً بونى فرق دماغلرى آلودهٔ خمار شاد مركى - وتميزه لياقتلرى يوقدر C'est perdre le temps que de lui parler pendant qu'il est encore dans l'enivrement de ses passions اولمغله بو شيئك تميز ينه لياقتلرى يوقدر فلان كمسنه‌نك استيلاى امراض نفسانيه‌سى تقريبيله دماغى هنوز آلودهٔ خمار ايكن آكا تفهيم كلام قيدينه دوشمك اضاعهٔ اوقاتدن غيرى بر شيئ مفيد دكلدر

ENIVRER. Rendre ivre *A.* اسكار *P.* مستى - مست كردن سرخوشلق كتورمك - سرخوش ايتمك *T.* آوردن

Il se dit par extension d'autres choses *A.* ايراث النشوة *P.* كيف ويرمك *T.* نشئه بخشيدن || Le tabac enivre كيف ويرر - توتون مكيّفدر - توتون ايراث نشئه ايدر Cer-

taines odeurs enivrent بعض روایح ایراث نشوه ایدر

On dit figur., que les louanges, les flatteries enivrent نعوت ومدایح وکلمات مداهنه آمیز آدمی سر مست عجب وغرور

دولت واقبال آدمی مست می La prospérité enivre ایدر

ایراث بطرِ ایدر - عجب وپندار ایدر

S'ENIVRER. *A.* استسکار - تنشی *P.* مست شدن سرخوش *T.* اولمق

On dit figur., qu'un homme s'enivre d'espérance فلان کشینک

دماغی نشوهٔ مأمولات ایله خمار آلود اولور de la bonne

نشوهٔ خود پسندی ایله دماغی خمار opinion de lui-même

آلود در

ENIVRÉ. *A.* سکران *P.* مست سرخوش *T.* مست

Figur. || Enivré de sa fortune *A.* صاحب البطر *P.* مست

اقبال سرخوشی *T.* سر مست اقبال - می اقبال

ENJAMBÉE. L'espace qu'on enjambe, le pas qu'on fait pour enjamber *A.* خطوة طويلة *P.* گام فراخ *T.* اوزون آدیم - آچق آدیم

ENJAMBER. Étendre la jambe plus qu'à l'ordinaire, pour passer au-delà de quelque chose *A.* تطويل الخطوة - تفجيج *P.* گام فراخ زدن *T.* اوزون

تفسيح الخطوات - الخطوة ایاقلری آچرق آدیم آتمق - آدیم آتمق

Dans ce sens, il est aussi actif *A.* تخطی *P.* گام پیمای

آتلایوب کچمک - آتلامق *T.* گذار شدن || Enjamber un ruisseau چایی آتلامق

Il signifie aussi, marcher à grands pas *A.* تفجيج - مشی

بچاپکپایی رفتن *P.* عدو بسير السريع - بخطوات التعجيل عجله ایله یوریمک *T.* بشتاب رفتن -

Et avancer, passer sur quelque chose plus qu'il ne faut *A.* استطالة - تجاوز *P.* بدرازی کشیدن *T.* اوزانمق || Cette poutre enjambe sur le mur du voisin بو دیرک قومشونک

دیواری اوزرینه اوزانور

Et usurper, empiéter *A.* اطالة القدم التعدّی - تعدّی *P.* دست درازی نمودن - پایدرازی کردن *T.* تجاوزلق ایتمک

|| Ce cultivateur a enjambé sur la terre de son voisin فلان - اکنجی همجواری اراضیسنه اطالهٔ اقدام تعدّی ایلدی

تجاوزلق ایلدی - اطالهٔ پای تعدّی ایلدی

ENJAVELER. Mettre en javelle des blés, ou d'autres grains *A.* تشرير المحصيدة *P.* خوشهٔ درویده‌را بتاب خورشید

اکین بشاقلرینی کونشه سرمک *T.* گسترانیدن

ENJEU. Ce que l'on met au jeu, en commençant à jouer, pour être pris par celui qui gagnera *A.* خطر pl. خطار *P.* اوکدل *T.* جناب

ENJOINDRE. Ordonner *A.* امر *P.* فرمودن *T.* بیورمق

ENJOINT. *A.* مأمور *P.* فرموده *T.* بیورلمش

ENJÔLER. attirer, tromper par des paroles flatteuses *A.* اختال - بسخن خوش آمدی فریبیدن *P.* اختال بالمماسحة

طاتلو سوز ایله آلداتمق - قوفه کتورمک *T.* دمدمه نمودن

ENJÔLEUR. Celui qui trompe par des paroles flatteuses *A.* بسخن - دمدمه ساز *P.* مختل بالمماسحة - ختول - خاتل

قوفه کتوریجی *T.* خوش آمدی فریبنده

ENJOLIVEMENT. Ornement *A.* تجمّلات pl. زینت - تجمّل

بزک *T.* زیب وزیور - زیور - آرایش *P.* تزیّنات pl. تزیّن -

ENJOLIVER. Rendre joli. Il ne se dit que des choses *A.* تجميل - تزيين *P.* آراستن - زیبا ساختن - بزه‌مک *T.* زیبا ایتمک

کوزلاتمک

ENJOLIVURE. V. Enjolivement.

ENJOUÉ. Qui a de l'enjouement *A.* بشوش - بشير - ذو البشر

نشاطمند - گشاده طبع - شوخ *P.* فاکه - نشیط - والبشاشة شقراق - شطارتلو - شن || Sa conversation est fort enjouée

بالطبع بشوش Il a l'humeur enjouée صحبتی بغایت نشیطدر

مشربنده بشر وبشاشت وار در - ونشیطدر Il a l'air enjoué

طور واداسنده بشر وبشاشت وار در

Il se dit aussi des productions d'esprit qui sont fort gaies *A.* موجب النشاط - فرحفزا *P.* مفرّح نشاطبخشا - یورکی *T.*

بو فصل بغایت مفرّحدر || Cette pièce est fort enjouée سوندرر

ENJOUEMENT. Gaieté douce, badinage *A.* فكاهة المزاج

گشادگی - شوخی *P.* بشر وبشاشت - بشاشة الطبع -

شطارت - شقراقلق *T.* طبع || Il est aujourd'hui d'un enjouement qui ne lui est pas ordinaire بو کونکی کون معتادی

اولمیان بر کونه فکاهت مزاجی وار در L'enjouement ne sied

شقراقلق هر سنده یاقشمز pas à tous les âges

ENKIRIDION. Petit livre portatif contenant des remarques *A.* رسالة - مجلّة *P.* کتابچه کتابجق *T.*

ENKISTÉ. Terme de Médecine. Il se dit d'un corps enfermé dans une pellicule *A.* مكيّس - مودوع فی الکیس *P.* درکیسه

کیسه ایچنده قپانمش - کیسدلنمش *T.*

ENLACEMENT. Action d'enlacer *A.* تشبیک *P.* پیچش با همدیگر *T.* بری برینه کچورمه

ENLACER. Passer des lacets, des cordons l'un dans l'autre *A.* تشبیک *P.* بری برینه کچورمک *T.* با هم پیچانیدن || Enlacer des rubans l'un dans l'autre قوردلهلری بری برینه کچورمک

On dit, Enlacer des branches d'arbres les unes dans les autres شاخهای *P.* تلفیف الاغصان - تشبیک الاغصان *A.* آغاج داللرینی بری برینه *T.* درخت با همدیگر پیچانیدن صارمشدیروب کیرشدرمک

ENLACÉ. *A.* مشبک *P.* بری برینه *T.* با همدیگر پیچیده شاخهای با هم پیچیده *P.* ملفّف الاغصان *A.* کچورلمش بری برینه صارمشمش داللر *T.*

ENLAIDIR. Rendre laid *A.* ایراث الردّة - تشویه - تسمیج چرکینلتمک *T.* زشتی آوردن - زشت کردن *P.* || La petite vérole l'a extrêmement enlaidi علّت جدری سیماسنی بغایت کسب - کسب الشوهة *A.* - Et devenir laid تشویه ایلدی چرکینلنمک *T.* زشتی پذیرفتن *P.* کسب الردّة - السماجة

ENLÈVEMENT. Rapt, ravissement. V. Enlever dans le sens de ravir || L'enlèvement de Proserpine فلان نام محبونهنک نفسنک استلابی *P.* L'enlèvement de sa personne اختلاسی de ses meubles اثاث بیتک اختلاسی

ENLEVER. Lever en haut *A.* اشالة - رفع - بر داشتن *P.* یوقارو آغدرمق - یوقارو قالدرمق - قالدرمق *T.* بر آوردن || On enlève les plus grosses pierres avec une grue اضخم احجاری بوجورغاد ایله قالدرمق ممکندر Les historiens disent, que les machines d'Archimède enlevaient les vaisseaux des Romains فلان نام حکیمک اختراع کردهسی اولان آلات ایله رومالونک سفینهلری یوقارو رفع واشاله اولندیغی وقایع نویسانک تألیفاتنده محرّر ومسطور در

Et lever en haut avec rapidité, avec violence *A.* اطارة *P.* قوپاروب اوچورمق - اوچورمق *T.* پرانیدن || Il vint un tourbillon qui l'enleva بر شدید قاصرغه ظهور ایدوب فلانی اوچوردی Un coup de vent a enlevé le toit de cette maison روزکارک شدّت ضربی سقف خانهیی قوپاروب اوچوردی

Il signifie aussi, ravir, emporter, emmener par force *A.* اختلاس || قاپوب کوتورمک - قاپمق *T.* ربودن *P.* استلاب - Il aimait cette fille, il l'a enlevée شوقزی سودیکندن اختلاس فلانک زوجهسنی قاپوب ایلدی On lui enleva sa femme کوتوردیلر Faire enlever un homme en vertu d'un décret de prise de corps فلان کمسنهیی اخذینه دائر صادر اولان امر عالی موجبنجه قاپوب کوتوردیلر On le menait en prison, ses amis l'enlevèrent des mains des archers حبسه کوتوریلور Il a enlevé par force les fruits de cette terre ایکن دوستلری مباشرلر الندن قاپوب کوتورمشلر در بوضیعهنک حاصلاتنی جبراً قاپوب کوتوردیلر

En termes de guerre, il signifie, se rendre maître *A.* اخذ ضبط ایتمک - آلمق *T.* بدست تصرّف آوردن *P.* وضبط || Enlever un poste دشمنک اتخاذ ایلدیکی موقف وقرارگاه Enlever une ville بلدهیی اخذ وضبط اولندی - On dit aussi, Enlever une place, une province, pour dire, l'ôter à l'ennemi, et s'en rendre maître *A.* نزع عن ید *T.* از دست تصرّف ربودن *P.* تسخیر - فتح - التصرّف || En une seule campagne, il enleva les meilleurs places des ennemis الندن قوپارمق - آلمق بر یاز ایچنده اعدانک - اشرف حصون وقلاعنی ید تصرّفلرندن نزع ایلدی دشمنک اعلا وگزیده قلعهلرینی آوردهٔ - اللرندن قوپاردی - Et enlever un quartier, un régiment, pour dire, surprendre et forcer des troupes dans leur quartier *A.* قبضهٔ فتح وتسخیر ایلدی هجوم علی حین - استغارة - اغارة - مغافصةً هجوم *T.* ناگهان حمله کردن - حملهٔ ناگهانی کردن *P.* غفلةً بغتةً بصقن ایتمک - بصمق

On dit, Enlever un corps mort, pour dire, le prendre pour le porter en terre *T.* میّتی آلوب کوتورمک - میّتی قالدرمق - On dit aussi, que la mort a enlevé un jeune homme à la fleur de son âge فلان نو جوان ریعان سنّ حداثتنده حال عنفوان شبابنده ربودهٔ - ربودهٔ پنجهٔ مرگ اولمشدر que la peste l'a enlevé en peu de jours پنجهٔ سختگیر هادم اللذات اولمشدر علّت وبا فلانی چند روز ظرفنده آلوب qu'un prince a été enlevé à ses sujets, un père, à ses enfans کوتوردی فلان پادشاه پنجهٔ سختگیر اجل ایله رعایاسی یانندن وفلان والد اولادی ایچندن نزع اولندی

On dit, Enlever la peau d'une partie du corps, pour dire, l'ôter de dessus *A.* تقشیر الجلد - اسحات الجلد *P.* پوسترا بر گرفتن *T.* دریسی صیروب کیدرمک - Et enlever l'écorce d'un arbre *A.* تقشیة - تقشیر *P.* پوست درختررا بر

On dit aussi, que la peau s'enlève *A.* آغاجك قبوغنی صویمق *T.* کندن پوست بر گرفته شدن *P.* تقشر الجلد Et que l'écorce d'un arbre s'enlève *A.* تقشی دری صیرلمق قبوق صویلمق *T.* پوست بر کنده شدن *P.*

Enlever. Charmer, ravir *A.* ایراث المفتونیة - افتان *P.* کوکلی چکمك *T.* دل ربودن - دلربوده کردن - دلشیفته کردن || Ce prédicateur enlève ses auditeurs فلان واعظ سامعینه ایراث Ces vers enlèvent tout le monde بو ابیات مفتونیت ایدر عالمی مفتون ایدر

Il signifie aussi, faire disparaître *A.* ازالة - محو - امحا || Enlever une tache اذهاب *P.* کیدرمك *T.* نا بدید کردانیدن On dit aussi, Enlever de l'écriture *A.* تطلیس *P.* نا پیدا کردن *T.* سیلمك - سیلوب - لکه یی محو وازاله ایتمك کیدرمك

Enlevure. Petite vessie ou bube qui vient sur la peau *A.* قبارجق *T.* آبله *P.* مجال pl. مجلة

Enlier. Joindre des pierres ensemble en élevant des murs *A.* دیوار اورمك *T.* دیوار بستن *P.* توشیج الجدار

Enlié. *A.* اورلمش دیوار *T.* دیوار بسته *P.* جدار موشج

Enligner. Placer plusieurs corps contigus sur une même ligne *A.* تصفیف - صره لمق - دیزمك *T.* دریك رسته نهادن *P.* تنسیق فی الصف

Enligné. *A.* رسته بسته - صف بسته *P.* مصفوف - مصفف *T.* صره لنمش - دیزلمش

Enluminer. Colorier une estampe *A.* تلوین بالوان - وشی *T.* رنگامیز نگاریدن - رنگارنگ نگاشتن *P.* المختلفة || Enluminer des images رنگامیز بویامق - آلهجه بویامق Des cartes enluminées تصویرلری وشی وتلوین ایتمك مختلفه ایله تلوین اولنمش خریطه لر

Et rendre rouge et enflammé le teint *A.* ایراث الحمرة - قبقزل ایتمك - قزارتمق *T.* سرخی آوردن *P.* امغار

Enluminé *A.* رنگارنگ - رنگامیز *P.* منقش بالالوان - موشا سرخی - سرخ *P.* احمر - امغر *A.* آلهجه بویالو *T.* نگاشته قبقزل - قزارمش *T.* پذیرفته

Enlumineur. Celui qui fait le métier d'enluminer les estampes et les cartes de Géographie *A.* نقاش بالالوان *P.* نقشزن درلو درلو رنکلر ایله بویادیجی *T.* رنگارنگ

Enluminure. L'art d'enluminer *A.* فن النقش بالوشی *P.* فن الترتیب الالوان آلاجه بویامنك فنی - رنکلر سورمنك فنی

Il se dit figur. en mauvaise part, des ornemens du discours peu naturels *A.* آب وتاب *P.* زخرفة الکلام - وشی الکلام سوز یالدزلمسی - یالدزلمه سوز *T.* عاریتی

Ennéagone. Figure de neuf côtés *A.* شکل متسع الاضلاع طقوز یانلو بر شکل *T.* شکل نه پهلو *P.*

Ennemi. Celui qui hait quelqu'un *A.* عدو pl. اعدا - خصم خصم جلی *A.* Ennemi déclaré || دشمن *T.* دشمن *P.* خصوم pl. آچیقدن - علناً اظهار خصومت ایدن *T.* دشمن آشکار *P.* دشمن *P.* عدو خفی - خصم مستور *A.* Ennemi couvert دشمن خصم باشی اورتیلو دشمن - کیزلو دشمن *T.* دوستنما خصم الد *P.* juré, irréconciliable *A.* دشمن جان - جان التیام قبول *T.* دشمن آشتی ندان - دشمن آشتی نا پذیر بر کمسنه نك جانینه - خصم جان mortel ایتمز بر دشمن خصم *A.* cruel دشمن قوی puissant قصد ایتمش دشمن دشمن - دشمن درشت خوی *P.* خصم قسی القلب - شدید عدو عدیم *A.* implacable پك مزاجلو بر دشمن *T.* سنگدل دشمن بی امان *P.* Ennemi de Dieu et des hommes المرحمة دشمن ملك ودولت Ennemi de l'État عدو الحق والخلق دشمن وطن - دشمن دین Se déclarer ennemi de quelqu'un de la religion, de la patrie بر کمسنه نك حقنه اعلان بر کمسنه Se faire des ennemis عدوان وخصومت ایتمك کندویه دشمن - نفسی حقنه جلب خصوم واعدا ایتمك بر کمسنه اعداسنه Surmonter, vaincre ses ennemis قزاندرمق غلبه ایتمك Dieu commande d'aimer ses ennemis, de pardonner à ses ennemis اعدایه محبت ایتمك وحقلرینه عفو Il faut être ennemi de soi-même pour vouloir ... ومجاوزت ایله معامله اولنمق الله تعالینك امریدر بونی مراد ایتمك Le chat est ennemi de la souris کدی صچانك خصمیدر On dit aussi, Ennemi des procès تکلفات Ennemi des cérémonies عدو دعاوی ومخاصمات رسمیه دشمنی

Il se dit particulièrement de ceux avec qui on est en guerre || En présence de l'ennemi دشمن قارشوسنده - مواجههٔ اعداده Battre les ennemis صولت - دشمن اوزرینه کر وحمله ایتمك Chasser les ennemis اعدایی اطراد دشمنی اورمق - ایتمك Repousser les ennemis دشمنی قوغمق - واشراد ایتمك

اوصاندرر بروقت Un temps ennuyant وترقب آدمی اوصاندرر

ENNUYER. Lasser l'esprit par quelque chose de désagréable بیزاری آوردن *P.* ایراث الملال والسّامة - املال - اسآم *A.* بزدرمك - اوصاندرمق *T.* بیزار کردن - Cet homme ennuie tous ses auditeurs شو آدمك صحبتی کافهٔ سامعینی اسآم Ce کافهٔ سامعینه ایراث ملال وسآمت ایدر - واملال ایدر بو spectacle est assez beau, mais il ennuie par sa longueur ملعبدنك سیر وتماشاسی خیلی لطیف ایسه ده تفصیلی تقریبیله مستلزم ملال وسآمتدر

S'ENNUYER. *A.* سآم - استملال *P.* بیزار شدن - جانبیدن *T.* اوصانمق - جان صیقلمق - اوشنمك On s'ennuie d'être ici بو محلّده بولنمقدن - بو محلده اقامتدن استملال اولنور C'est un homme inquiet qui s'ennuie partout قابنه جان صیقلور صیغمز بر آدم اولدیغندن هرنه طرفده اولسه اوصانور

ENNUYEUSEMENT. Avec ennui *A.* بالسآمة - بالاستملال *P.* اوصانقلق ایله - جان صیقیسی ایله *T.* ببیزاری Il passa sa journée ennuyeusement کوننی حال ملال وسآمت اوزره امرار Il m'a raconté de point en point fort ennuyeusement son histoire جان صیقیسیله کچوردی - ایلدی ماجراسنی بادئ استملال مو بمو نقل - اوله‌جق وجهله نقیر وقطمیر نقل ایتمشدر وحکایت ایلدی

ENNUYEUX. V. Ennuyant. - Il se dit aussi des hommes *A.* ثقیل - جان صیقیجی *T.* گرانجان *P.* ثقیل الروح

ÉNONCER. Exprimer ce qu'on a dans la pensée *A.* افادة - شرح ما فی - تقریر الکلام - تعبیر عن المرام - اداء المرام *T.* ادای مرام ایتمك *P.* افادة مرام کردن - افادة الحال - البال Ce n'est pas tout que de bien penser, il faut savoir bien énoncer ce que l'on pense یالکز صواب فکر کافی اولمیوب La manière dont il énonce ses pensées leur donne de la force تقریر کلامك فننی بیلمك دخی لازمهٔ حالدندر آرا وافکارینك صورت تقریر وافاده‌سی بر قات دخی On avait énoncé dans le contrat درون تقویتلرینه باعث اولور Les choses y étaient clairement énoncées سندده افاده اولنمشیدی کیفیّت احوال درون نمیقده علی وجه الایضاح افاده Un des articles de ce traité était énoncé de telle sorte, que les deux parties le pouvaient interpréter à leur avantage اولنمشیدی عهدنامدنك بر مادّه‌سی شول وجهله ادا وتعبیر اولنمشیدیکه طرفین معاهدینك هر بری کندویه ال ویره‌جك دفع ایتمك De nouvelles troupes qui n'ont pas encore vu l'ennemi هنوز دشمنك یوزینی کورمامش یکی عسکر En terre d'ennemis طوپراغنده - دشمن ملکنده - دشمن اراضیسنده

Il se dit aussi de toutes les autres choses qui ont de l'antipathie, de la contrariété entre elles *A.* مخالف - مضادّ *P.* L'eau et le feu sont ennemis آب وآتش بری برینه ضدّ *T.* با یکدیگر مخالف - On dit, La fortune ennemie *A.* بخت مخالف - بخت معکوس *P.* Les vents ennemis ترس بخت *T.* طالع نا هموار - نا سازکار Couleurs ennemies الوان مخالف روزکارلر - ریاح مخالفه الوان متضادّه - متخالفه

On dit proverb. C'est autant de pris sur l'ennemi, pour dire, c'est beaucoup d'avoir tiré quelque chose d'une personne avare *T.* طوکوزدن قیل قوپارمق هنر در

ENNOBLIR. Donner de l'éclat, de la considération à une chose *A.* ایجاب الشرف - اعلاء الشان - ترفیع القدر *P.* شان وشرف - بلند قدر ساختن - تزیید الشرافة - *T.* شرف آرتورمق - اولولتمك افزانیدن Les sciences, les beaux arts ennoblissent une langue صنایع شریفه وعلوم وفنون لسانك اعلای قدر وشانه وسیله اولور

ENNOIE. C'est le serpent amphisbène, ou à deux têtes, parcequ'il a la queue presque aussi grosse que la tête *A.* نکّاز pl. ایکی باشلو ییلان *T.* مار دو سر *P.* نکاکیز

ENNUI. Langueur d'esprit, causée par une chose qui deplaît *A.* ملال - سآمت - اوشنکلك - اوصانقلق *T.* بیزاری *P.* L'ennui est plus difficile à supporter que la douleur ملال وسآمتك تحمّلی استطاعهٔ اندوهدن اشدّ در L'ennui de la vie جاندن اوشنمه - جاندن بزمه

Et chagrin, déplaisir *A.* احوال pl. حال مستلزم الملال *T.* حال ملال انگیز - حال پر ملال *P.* مستلزمة الملال Un homme accablé d'ennuis غلبهٔ احوال مستلزمة بزکینلك غلبهٔ احوال ملال انگیز ایله - الملال ایله فرو مانده بر آدم Les ennuis de la vieillesse سنّ دوچار فتور اولمش آدم شیخوختك احوال پر ملالی

ENNUYANT. Qui ennuie *A.* مسئم - موجب السآمة - مملّ *P.* اوصاندریجی *T.* ثقلت آور - بیزار ساز - ملال انگیز - ملال افزا C'est une chose bien ennuyant que d'attendre اوصاندرر - بزدرر - بزدریجی - انتظار - ترقّب وانتظار موجب سآمت وملالدر

ÉNORME. Démesuré, excessif en grandeur et en grosseur *A.* ـكوه پيكر ـ دژمان *P.* جسيم فوق القياس ـ اجسم ـ اضخم *T.* پك ايرى ـ ديزمان ـ يوغون بى اندازه ـ بيجدّ || Un colosse d'une grandeur énorme فوق ـ بر هيكل اجسم واضخم القياس جسيم برهيكل كوه پيكر ـ Figur. || Crime énorme جخهٔ Cas فوق القياس جسيم بر جنايت ـ جرم اجسم ـ جسيمه énorme خطاى جسيم Faute énorme حالت جسيمه Malice énorme عظيم وجسيم كفران Ingratitude énorme خباثت جسيمه Laideur énorme نعمت بيحدّ واندازه جركينلك

ENORMÉMENT. D'une manière énorme *A.* فوق الحدّ والقياس *T.* خارج از قياس ـ بيرون از اندازه *P.* غاية الغاية ـ پك زياده اولدرق ـ اولچيدن آشورى

ÉNORMITÉ. Excès de la grandeur de la taille *A.* ـجسامت *T.* بى اندازگى ـ دژمانى *P.* ضخامت مفرطه ـ ضخامت ديزمانلق ـ پك ايريلك ـ يوغونلق || On est surpris de l'énormité de la taille de ce géant بوكندوالهٔ عظيم الهيكلك ـ Figur. || جسامت قامتى حيرتبخش عيون تماشاييياندر L'énormité d'un crime جخهنك جسامتى L'énormité du fait فلان حالتك فوق الحدّ والقياس جسامتى

ENQUÉRANT. Qui s'enquiert avec trop de curiosité *A.* متجسّس *T.* آراشدريجى *P.* پژوهان متحدّس ـ متفحّص

s'ENQUÉRIR. Faire des enquêtes, des recherches *A.* تفتيش جستجو كردن ـ پژوهيدن *P.* استفسار ـ استقصا ـ تفحّص *T.* صورشدرمق ـ آراشدرمق || Enquérez-vous-en soigneusement اهتماملوجه تفحّص واستقصا ايله Je me suis enquis de cet homme-là partout, et je n'ai pu en avoir des nouvelles فلان كمسنه ايچون تفتيش وتفحّص ايلدم انجق بر درلو خبر آلهمدم

ENQUIS. Il n'est d'usage qu'en pratique || Ce témoin enquis s'il avait vu telle chose, a répondu que... فلان شئ رأى العين مشهودك اولمشيدر ديو شاهده استفسار اولندقده شو Cette femme enquise de son âge, de وجهله جواب ايلديكه ses qualités, a répondu que فلان خاتونك سنّى وكيفيّت حالى كندوسندن لدى الاستفسار جوابنده ديديكه

ENQUÊTE. Recherche qui se fait par ordre de Justice en matière civile *A.* تفتيش الحال pl. *P.* تفتيشات الاحوال *T.* آراشدرمه جستجو ـ پژوهش || Soigneuse enquête تفتيش L'enquête faite, on a trouvé que... دقتلو تفتيش ـ دقيق

معنا ويره ـ صورت ايله شرح وتفسير ايده بيلور ايدى Il s'énonce en bons termes, il s'énonce bien mal بيلور ايدى تعبيرات رديّه ـ كلمات با صواب ايله افادهٔ مرام ايدر Il pense assez bien, mais il ne saurait s'énoncer ايله اداى مرام ايدر فكر ومطالعه سنده مصيب ايسه ده تعبير عن المرامه تقرير مرامه لياقتى يوقدر ـ موفّق دكلدر

ÉNONCER FAUX, c'est avancer quelque chose contre la vérité *A.* انهاء بالخلاف *P.* انهاى دروغى كردن *T.* خلاف انها ايتمك

ÉNONCÉ. *A.* مفاد ـ موّدّا ـ منها *P.* انها كرده *T.* انها اولنمش ـ افاده اولنمش ـ Il se prend aussi substantivement || Un simple énoncé ساده جه بر انها ـ خبر واحد ـ بر انهاى مجرّد Un faux énoncé بر خبر ـ بر افادهٔ كاذبه ـ بر خلاف انها بى اصل

ÉNONCIATIF. Terme de Palais. Qui énonce *A.* مفيد الحال كاشف الحال || Terme énonciatif لفظ مفيد الحال

ÉNONCIATION. Expression *A.* تعبير *P.* تعبير ـ حرف *T.* سوز || Une simple énonciation dans les titres anciens est une espèce de preuve سندات عتيقه ده ساده جه بر تعبير دليل En matière de Théologie, il faut prendre garde aux moindres énonciations بر نوع حجّت منزله سنده در ـ مثابه سنده در علم الهى يه متعلّق ماده ده تعبيرات جزئيّه ده بيله رسم توقّى واحتياطه رعايت اولنمق واجبات اوردندر

Il se dit aussi de la manière de s'énoncer *A.* نطق ـ كلام *P.* سخنرانى *T.* سويليش || Avoir l'énonciation facile سهولت نطق وكلامه موفّق اولمق

ENORGUEILLIR. Rendre orgueilleux *A.* ايراث الكبر والغرور *P.* ايراث الزهو والنخوة ـ ازها ـ عجب ـ باد سر ساختن *T.* فضوللق كتورمك ـ كبرلتمك وپندار آوردن || La faveur l'a enorgueilli مظهر اولديغى حسن نظر بادئ كبر وغرورى اولمشدر

S'ENORGUEILLIR. *A.* استغرار ـ استكبار ـ تكبّر ـ كسب الزهوة *P.* باد سرى نمودن *T.* فضوللق پيدا ـ كبرلنمك والنخوة علم ومعرفتيله استغرار || S'enorgueillir de son savoir ايتمك بر كمسنه نك مظهر اولديغى de sa bonne fortune ايتمك بختيارى واقبال بادئ استكبارى اولمق

ENORGUEILLI. *A.* مغرور ـ متكبّر *P.* باد سرى ـ باد سر گشته *T.* فضوللنمش ـ كبرلنمش يافته

Et arrêter une roue par les rais, en sorte qu'elle ne tourne point, mais qu'elle ne fasse que glisser *A.* توقيف الدوران *T.* تكرلكى دونمكدن *P.* گردش چرخرا آرمانيدن المحالة — Figur. S'arrêter, cesser de faire une chose *A.* توقف آليقويمق *P.* باز استادن *T.* آليقونمق

En Agriculture, c'est tracer le premier sillon d'une terre que l'on veut labourer *A.* فلج الاتلام المزرعة *T.* تارلانك ايلك اريغنى ياروب آچمق

ENRAYURE. Ce qui sert à enrayer *A.* ناشبة المحالة *P.* تكرلك ايلشكى *T.* || L'enrayure cassa au milieu de la descente اينشك ياری يولنده تكرلكك ايلشكى شكست اولمشدر

ENRÉGIMENTER. Incorporer dans un régiment *T.* آلاى ايچنه ادخال ايتمك

ENREGISTREMENT. V. Enregistrer || Enregistrement des lettres, des actes publics اوراق وسنداتك قيده كچورلمسى — قيديه — قيد عوائدى Droit d'enregistrement قيدى

ENREGISTRER. Mettre une chose sur les registres, pour la rendre plus authentique *A.* قيد فى الدفتر — تسجيل — قيد *T.* قيده در دفتر نوشتن — قيد كردن *P.* ثبت فى الدفتر || On ne trouve point cet arrêt, cet acte, il n'a pas été enregistré دفترده قيد وثبت ايتمك — كچورمك بو حكم وبو مقيّد — سند قيد اولنمديغندن دفاتر وسجلّاتده بولنميور اولمديغندن بولنمز

Enregistré. *A.* مسجّل — مقيّد *P.* دردفتر نوشته — قيد شده *T.* قيده كچورلمش — قيد اولنمش

ENRHUMER. Causer du rhume *A.* ازكام — توليد الزكام *P.* زكامه — زكام كتورمك *T.* خشام آوردن — خشام انگيختن || Le moindre changement de l'air l'enrhume هوانك اوغراتمق فلانه ايراث زكام ايدر — جزئيجه تبدّلِ فلانى ازكام ايدر — S'enrhumer *A.* تزكّم *P.* دوچار خشام شدن *T.* زكامه اوغرامق

Enrhumé. *A.* مزكوم *P.* خشام زده *T.* زكامه اوغرامش

ENRICHIR. Rendre riche *A.* اغنا — تمويل — اثرا — ايراث || Le trafic des vins, des draps l'a enrichi خمر وچوقه تجارتى زنكينلتمك *T.* توانگرى آوردن *P.* الثروة واليسار باعث ثروت ويسارى اولمشدر Le commerce enrichit fort un pays بر ملكده امرتجارت موجب كمال ثروت ويسار À quoi s'est-il enrichi? در نه خصوصده كسب مال وثروت

لدى التفتيش شو كيفيّت تحقّق ايلديكه Enquête par témoins استنطاق شهود ايله تفتيش Les enquêtes par tourbes sont abrogées تواتر شاهدلريله اولوكلمش تفتيشات نسخ والغا اولندى Procès verbal d'enquête تفتيش اعلامى

ENQUÊTEUR. Officier commis pour faire des enquêtes *A.* آراشدريجى — مفتّش *T.* احوال پژوه *P.* مفتّش

ENRACINER, au neutre, et S'ENRACINER. Prendre racine *A.* اعراق — تأصّل *P.* ريشه گرفتن *T.* كوكلشمك || Cet arbre est enraciné كوكلشدى — بو آغاج تأصّل ايلدى — Il se dit aussi figur. || Il ne faut pas laisser enraciner les abus, les mauvaises opinions, les mauvaises habitudes فساداتك وعقايد باطلەنك وعادات رديّەنك تأصّلنه رخصت وجواز ويرلمك روا دكلدر Si cette opinion vient une fois à s'enraciner dans les esprits بو اعتقاد اذهان ناسده بر كرّه ريشه بر كرّه كوكلشوب — گير استحكام اولدجق اولورايسه قويلشەجك اولور ايسه

Enraciné. *A.* متأصّل *P.* ريشه گير *T.* كوكلنمش

ENRAGER. Être saisi de la rage *A.* تجنّن — اكلاب — كلب *P.* ديوانه شدن *T.* قودرمق || Cet homme a été mordu d'un chien enragé فلانى بر كلب عقور اصردى Si l'on ne donne à boire à ce chien, il enragera بو كلبه صو ويرلمز ايسه قودرەجقدر — تجنّن ايدەجدر — اكلاب ايدەجكدر On dit figur. Enrager de douleur فرط وجعدن قودرمش Il enrage de faim فرط جوعدن قودرر Il enrage de dépit كبى اولمق Dût-il enrager فرط غيظ وكينەدن قودرر قودرەجق فلانك عليهنه قودرمشدر Il est enragé contre lui اولسه بيله

Enragé. *A.* مكلوب *P.* ديوانه *T.* قودرمش En parlant des chiens et d'autres animaux, on dit *A.* كَلِب mais on emploie ordinairement les mots *A.* عقور *P.* ديوانه — گندواله *T.* قودوز || Un chien enragé قودوز كوپك — سگ ديوانه — كلب عقور — Figur. || Un mal enragé قودرمش بر علّت Une douleur enragée قودرمش بر وجع Il est enragé de faire ce qu'il fait شونى فعله كتورمك Il faut que vous soyez enragé, si vous prenez ce parti ايچون قودرمش كبى ايدر قودرمش اولملوسك كه حتّى اول طريقه سلوكى اختيار ايدەسك C'est un enragé بياغى قودرمش كبيدر

ENRAYER. Garnir une roue de rais ربط الاسنان فى المحالة — تكرلكه ديش دوزمك *T.* بچرخ دندانه پرداختن *P.*

آخرك مالنى سلب ايلدى S'enrichir des dépouilles d'autrui
ايدرك كسب غنا ايتمك
بورجنى ويرن On dit proverb. Qui s'acquitte, s'enrichit
مالنى آرتورر
ترصيع A. Il signifie aussi, orner par quelque chose de riche
بچيز قيمتدار - فاخر ساختن P. ايراث الفخارة - افخار -
آراستن T. قيمتلو شيئلر ايله زينتلندرمك || La broderie enrichit fort les habits سوزنى ايشى البسه وثيابى بغايت
البسه وثيابه غاية الغايه ايراث فخارت ايدر - ترصيع ايدر
ساعتى Enrichir de pierreries une montre, une tabatière
وقوطيسى جواهر ايله ترصيع ايتمك - Il se dit figur. des
زيب - آراستن P. تشبيب - تزيين A. ouvrages d'esprit
زينت ويرمك - بزه‌مك T. وزيور دادن || Enrichir un ouvrage
بر تاليفى تزيين ايتمك Il a enrichi son discours de figures tranchantes, d'expressions nobles مقاله‌سنى استعارات
دلاويز وتعبيرات ظرافت آميز ايله تزيين ايلدى

S'ENRICHIR. Devenir riche A. تموّل - كسب الغناء والثروة
توانگرى يافتن - مالدار گشتن P. كسب السعة الحال
مالدارلق پيدا ايتمك - زنكينلنمك T. || Il crut aller à la gloire par le chemin de l'opprobre, et commença par s'appauvrir en voulant s'enrichir par ses victoires فلان كمسنه
موجب عار اولهجق طريق ايله واصل سر منزل شان
واقبال زعمنده اولوب مظهر اولديغى فتوح وغزواتدن كسب
مال وثروت ايده‌يم دير ايكن دوچار فقر واحتياج اولمغه
طبقهٔ باشلادى Le moyen ordre s'est enrichi par l'industrie
وسطا خلقى هنر ومعرفتيله كسب غنا وثروت ايلدى - Il
كسب الوسعة - استيساع A. se dit aussi en d'autres phrases
آبادانى پذيرفتن P. معمورلنمق - بوللنمق T. كسب المعمورية
بو نادره || Le cabinet de ce curieux s'enrichit tous les jours
جوى آدمك خزينه‌سى كلّ يوم تدارك ايلديكى نوادر
اشيانك علاوه‌سيله كسب معموريّت ايتمكده در La mémoire s'enrichit par la lecture
قوّت حافظه كثرت مطالعه ايله
كسب وسعت ايدر

ENRICHI. A. توانگرى يافته P. مظهر الغناء والثروة - متموّل
بچيزهاى قيمتدار آراسته P. مرصّع A. زنكينلنمش T.
قيمتلو شيئلر ايله زينتلنمش - قيمتلو شيئلر ايله دونانمش
معموريّت - آبادانى يافته P. مظهر المعموريّة - مستوسع
معمورلنمش - بوللنمش T. پذيرفته

ENRICHISSEMENT. V. Enrichir || Ces descriptions contribuent beaucoup à l'enrichissement de son poème بو وصفلر انشاد
ايلديكى منظومه‌نك تشبيبنه مدار كلّى اولمشدر Il a travaillé à l'enrichissement de la langue لسانك معموريّت
وتوسيعنه سعى ايتمشدر Un sage emploi de mots étrangers contribue à l'enrichissement d'une langue بعض الفاظ بيگانه‌نك
لسانك - محلّنه استعمالى لسانك زينتنه مدار اولور
توسيعنه مدار اولور

ENRÔLEMENT. V. Enrôler || Les enrôlemens forcés sont défendus جبراً وكرهاً تحرير عسكر ماده‌سى ممنوعدر Son enrôlement a été volontaire عسكر يازلمسى كندو حسن رضا
واختياريله اولمشدر - Il se dit aussi de l'acte par lequel un
خدمت عسكريّه‌يه soldat s'est enrôlé || il a signé son enrôlement
قيد اولنديغنى حاوى سندى امضا ايتمشدر

ENRÔLER. Mettre, écrire sur le rôle. Il se dit des gens de guerre
عسكريازمق T. لشكر نوشتن P. تحرير العسكر A.
|| Enrôler des soldats عسكر يازمق Enrôler des matelots
ملّاح On l'a enrôlé dans une compagnie d'infanterie
نفراتى يازمق يازلمشدر - بر پياده عسكرى جماعتنه تحرير اولنمشدر

ENRÔLÉ. A. محرّر فى زمرة العسكريّة P. در گروه لشكريان
عسكر يازلمش T. نوشته

ENROUEMENT. État de celui qui est enroué A. بحّة - صحل
سس بوغونقلغى T. خپهٔ صدا P. اغتراق الصوت - جشرت -
اجشار - صحل - ابحاح ENROUER. Rendre la voix rauque A.
سسى بوغوقلتمق T. فشردگئ گلو آوردن - خفنديده كردن P.

ENROUÉ. A. ابحّ - اصحل - اجشر - غريق الصوت P.
بوغونق سسلى T. فشرده گلو - خفنديده

ENROUILLER. Rendre rouillé A. اصداء - ايراث الصدائة P.
پاسلتمق T. موريانه آوردن - ژنگدار كردن || L'humidité
ياشلق - رطوبت دموره بادئ صدائت اولور enrouille le fer
دموری پاسلدر

S'ENROUILLER. A. انصداء - كسب الصدائة - اتّخاذ الصدائة
موريانه - ژنگدار شدن - ژنگ پذيرفتن - ژنگ بستن P.
دمور كسب صدائت Le fer s'enrouille || پاسلنمق T. بستن
ايدر

ENROUILLÉ. A. صدئ P. ژنگدار - ژنگ بسته T. پاسلنمش
پاسلو -

ENROULEMENT. Terme d'Architecture. Ce qui est tourné en

فلانك اولدرق جنك ايتمك marcher sous ses enseignes
بيراغى آلتنده يوريمك - بيراغى آلتنه تبعيّت ايتمك
Les enseignes Romaines étaient des aigles رومالونك بيراقلرى
نشانى قرتال قوشى ايدى - On dit figur. Marcher sous les enseignes de quelqu'un, pour dire, suivre son parti فلانك
بيراغى آلتنه سلوك ايتمك

Il signifie aussi, celui qui porte le drapeau *A.* حامل العلم
P. بيراقدار *T.* بيرقدار - علمدار

Enseigne, signifie aussi, le tableau, la figure que l'on pend à la maison d'un artisan, pour la désigner *T.* نشان || N'y avait-il point d'enseigne à votre logis? سنك مسكنكده بر نشان يوقمى ايدى Une maison où pend pour enseigne le cheval blanc درلو نشانى بياض آت اولان بر خانه

On appelle, Enseigne de diamans, Enseigne de pierreries, plusieurs pierreries montées en forme de quelque figure *T.* مجوهر نشان

ENSEIGNEMENT. Instruction, précepte. Il se dit plus ordinairement en parlant des choses morales *A.* وصايا pl. وصايت *P.* سپارش *T.* اصمريجج - درس || Donner de bons enseignemens وصاياى نافعه - بر كمسنه يه وصاياى خيريه ويرمك Les malheurs d'autrui nous doivent servir d'enseignement آخرك دوچار اولديغى مصايب وآفات نفسمزه درس اولملو در

Il se dit aussi de l'art d'enseigner *A.* فنّ التعليم - فنّ التدريس *P* فنّ سبق آموزى *T.* درس - اوكرتمه فنى || L'enseignement demande des méthodes appropriées à l'intelligence et à la capacité de ceux qu'on veut instruire فنّ تعليم وتدريس تعلّم ايده‌جك ذاتك درجهٔ اذعان وادراك وقدر لياقت واستعدادينه موافق صنايع لايقه استعمالنه محتاجدر

Enseignemens, en termes de Pratique, ce sont les pièces qui servent à prouver, à établir un droit, une qualité *A.* pl. اوراق مبيّنة الاثبات *T.* اثبات مدّعايى حاوى اوراق || Fournir des titres et enseignemens سندات واثبات مدّعايى حاوى اوراق تقديم ايتمك

ENSEIGNER. Instruire *A.* تعليم *P.* آموختن - آموزيدن *T.* تعليم صبيان ايتمك || Enseigner la Jeunesse اوكرتمك

Il signifie aussi, montrer quelque science, en donner des leçons

ligne spirale *A.* يبلان قاويلوطولا نقلق *T.* دور حلزونىّ الشكل

ENRUE. Terme d'Agriculture. Sillon fort large composé de plusieurs raies de terre relevées par la charrue *A.* خرق المزرعة pl. خروق المزرعة *P.* خندق كشتزار *T.* تارلا ياريغى

ENSABLEMENT. Amas de sable formé par un courant d'eau ou par le vent *A.* كومة الرمال - كثيب - كثبة الرمال *P.* قوم ييغنديسى *T.* تودهٔ ريگ

ENSABLER. Faire échouer sur le sable *A.* اقعاد على الرمل *P.* بر ريگ نشستانيدن *T.* قوم اوزرنده اوتورتمق

S'ensabler. *A.* قعود على الرمل - ابسار على الرمل *P.* بر ريگ نشستن *T.* قومده اوتورمق

Ensablé. *A.* قعيد على الرمل *P.* بر ريگ نشسته *T.* قومده اوتورمش

ENSACHER. Mettre dans un grand sac *A.* وضع فى الجوالق *P.* جواله قويمق *T.* در جوال نهادن - در جوال كردن

Ensaché. *A.* موضوع فى الجوالق *P.* در - در جوال كرده *T.* جواله قونمش جوال نهاده

ENSANGLANTER. Tacher de sang *A.* تلطيخ - تدمية - ادما *P.* رمل - بالدم آغشتن - بخون آلود كردن *T.* قانه || La blessure qu'il reçut ensanglanta tout son habit قانه بيله‌مك - بيلاشدرمق ياره‌سندن ثوبى مدمّا وخون آلود La terre était toute ensanglantée روى زمين آغشتهٔ خون آلود ايدى - Figur. || Ce prince a ensanglanté son règne بو پادشاه مدّت سلطنتنى لكه دار زمان سلطنتنى سفك دماى عباد - خون عباد ايتمشدر ايله لكه دار ايتمشدر

Ensanglanté. *A.* مدمّا *P.* خون آغشته - خون آلود *T.* قانه قنانمش - قانه بيلنمش - بيلاشمش

ENSEIGNE. Marque, indice *A.* علامت pl. علايم pl. امارة - امارات *P.* نشان - نشانه *T.* نشان - صاغيلق || Je le reconnus à l'enseigne qu'on m'en avait donnée فلانى شخص وهيئتنه دائر تعريف ايتدكلرى علامتدن بيلدم - On dit, A bonnes enseignes, pour dire, à juste titre *A.* بحقٍ

Il signifiait autrefois, les drapeaux que porte l'infanterie *A.* علم pl. اعلام *P.* بيرق *T.* بيراق C'est dans ce sens qu'on dit encore: Tambour battant et enseignes déployées طبلزنان ومنشور الاعلام اولدرق - وعلمكشان اولدرق Combattre sous les enseignes de quelqu'un فلانك بيراغى آلتنده

درس دادن ـ آموختن ـ آموزیدن P. افادة ـ تدریس A. اوکرتمك T. || Enseigner la philosophie حکمت ـ حکمت درسنی ویرمك ـ حکمتی تعلیم ایتمك صنعت تدریس علوم Méthode d'enseigner les sciences اوکرتمك افادهٔ Enseigner la vertu علومك افاده وتعلیمی صنعتی ـ درس صلاح ایتمك

Il signifie aussi, indiquer, faire connaître quelque chose A. ـ اوکرتمك ـ بیلدرمك T. آموختن P. تلقین ـ تعریف بکا بر ترکیب Enseignez-moi une recette || تعریف ایتمك بکا یولی تعریف ایله Enseignez-moi le chemin تعریف ایله کافهٔ La nature nous enseigne que tous les excès sont pernicieux احوالده افراط ومبالغه مستلزم وخامت اولدیغنی طبیعت تلقین ایدر

Enseigné. A. معلّم P. آموخته T. اوکرنمش

ENSELLE. V. Ensuple.

ENSELLÉ. Il se dit d'un cheval qui a le dos enfoncé comme le siége d'une selle A. فرس مدکوك الظهر P. فرس پست آرقه‌سی یصتم آت T. پشت

ENSEMBLE, adverbe. L'un avec l'autre, les uns avec les autres A. آره‌لرنده ـ برابر T. با هم P. بینهما ـ بالمعیّة ـ معًا || Vivre ensemble ـ برابر کچنمك ـ بالمعیّه تعیّش ایتمك ـ بینلری بوزوقدر Ils sont mal ensemble بر یرده کچنمك آره‌لرنده برودت وار در ـ بینلری فنا در

ENSEMBLE. Ce qui résulte de l'union des parties d'un tout A. هیئة مجموعة P. هیئة اجتماعیّة ـ هیئت T. همگی طوبدن || Il y a de belles figures dans ce tableau, de beaux morceaux dans ce bâtiment, mais il n'y a pas d'ensemble, l'ensemble n'en vaut rien بو تصویرده نیچه اشکال مطبوعه مشهود وبو بناده بعض قطعات دلنشین موجود ایسه ده ـ On dit en termes de Dessin, هیئت مجموعه‌لری ایشه یرامز Cette figure, cette tête n'a pas d'ensemble, pour dire, que les différentes parties n'y sont pas dans leurs justes proportions بو شکلك وبو باش صورتنك هیئت اجتماعیه‌سنده قاعدهٔ مقایسهٔ تامه یوقدر Il y a quelques défauts dans ce tableau, mais le tout ensemble ne laisse pas de plaire بو تصویرده بعض عیوب کرجه وار در انجق هیئت مجموعه‌سی لطافتدن خالی دکلدر

Ensemble, se dit, en termes de Musique, de l'exécution, lorsque les concertants sont si parfaitement d'accord, qu'ils semblent être tous animés d'un même esprit A. اتّحاد الالحان والنغمات P. سسلرك وازکیلرك برلشمه‌سی T. همرنگیٔ نغمها

ENSEMENCER. Jeter la semence dans une terre A. ـ زرع P. تبذیر T. کاشتن || Les champs ont été bien ensemencés نارلالر لایقی اوزره اکلمشدر

Ensemencé. A. مزروع P. کاشته T. اکلمش

ENSERRER. Enfermer, enclore A. استیعاب ـ اشتمال P. در گرفتن T. ایچنه آلمق || Tout ce que le monde enserre دنیانك مشتمل اولدیغی کافهٔ اشیا ـ Il signifie aussi, mettre dans la serre A. وضع فی مکان المحفوظ P. درجای بسته محفوظ یرده قپاتمق ـ قپالو یرده قپاتمق T. نهادن || Enserrer des orangers پورتقال آغاجلرینی مکان محفوظه قپاتمق

ENSEVELIR et ENSEVELISSEMENT. Envelopper un corps mort dans un drap A. تکفین P. بجامهٔ عدم پوشیدن T. کفن || C'est une oeuvre de charité d'ensevelir les morts ایچنده بوریمك تکفین اموات موجب ثواب اولدجق اعمال مندوبه‌دندر

Et mettre dans le tombeau, mettre en terre A. تدفین P. کومك T. در گور نهادن ـ زیر خاك سپردن || Les Romains brûlaient leurs morts, les Chrétiens les ensevelissent رومانیون میتلرینی احراق بالنار ایدرلر ایمش انجق عیسویون تدفین ایدرلر

Figur. Il s'emploie en diverses phrases A. انطوا ـ تواری P. اورتنمك ـ بورنمك T. پیچیده شدن || Peut-être qu'il est maintenant enseveli dans les profonds abimes de la mer شمدیکی حالده شاید عمر عمیق الغور دریاده متواریدر Ce vaisseau, après avoir été long-temps le jouet des vents, fut enseveli dans les ondes بو سفینه وافر زمان دستخوش عواصف ریاح اولدقدنصکره امواج دریا ایچنده منطوی اولمشدر Le profond mystère sous lequel on ensevelissait le secret des opérations, donnait beaucoup de force à ces conjectures حرکات حربیّه‌یه دائر اولان سرّك کیسهٔ سر بمهر کتمان وخفاده کمال دقّت ایله انطواسی اذهان ناسده تبادر ایتمش بو مقوله ظنون وتخمیناته بادیٔ تقویت اولور Son nom est enseveli dans l'oubli نام ونشانی زیر ایدی متواری اولمشدر ـ غشاوهٔ فراموشی ونسیانده منطوی قالمشدر

– On dit, Ce commandant s'est enseveli sous les ruines de sa place مأمور محافظه‌سی اولدیغی قلعه‌نک خرابه اولمش متواریٔ – ابنیه‌سی آلتنده منطویٔ خاک عدم اولمشدر – Et être enseveli dans une profonde rêverie خاک فنا اولمشدر Un homme enseveli dans les livres بحر عمیق الغور رؤیاده مستغرق اولمق Enseveli dans la débauche کتب ایچنده مستغرق بر آدم Enseveli dans le chagrin عیش وعشرته مستغرق مستغرق غمّ واندوه

ENSEVELI. *A.* مکفن *P.* کفن پوش *T.* کفنلنمش *A.* منطوی اورتنمش – بورنمش *T.* پیچیده *P.* متواری –

ENSEVELLISSEMENT. V. Ensevelir.

ENSORCELER. Donner, par prétendu sortilége, des maladies extraordinaires de corps ou d'esprit *A.* رعب – تسحیر – سحر سحر – بوکی ایتمک *T.* جادویی کردن – افسون کردن *P.* ایتمک || Il y a quelque chose de si étonnant dans sa maladie, qu'on dirait qu'il est ensorcelé عاقلنده اغرب غرایبدن بعض حالات مشهود اولمغله سحره اوغرادیغی دینسه جائز در Elle est si passionnée de cet homme, quoiqu'il n'ait ni mérite, ni bien, ni agrément, qu'il semble qu'il l'ait ensorcelée بو آدم مایهٔ اهلیّت وبضاعهٔ مال وثروت واثر حسن ولطافتدن کلیتًا بی نصیب ایکن فلان محبوبه شول رتبه مفتونه ودلداده‌سی در که مسحوره وافسونکرده‌سی اولمق کرکدر – On dit qu'une femme a ensorcelé un homme, pour dire, qu'il lui est attaché comme par un charme invincible *A.* تدلیه – دیوانهٔ عشق – شپلیده کردن – شیفتن *P.* اشراب الهیام عقلی قاپمق *T.* ساختن || Je ne sais comment il a pu aimer une femme si méchante, il faut qu'elle l'ait ensorcelé بویله بر خبیثه‌یه نوجهله علاقه ایلدی آکلاشله‌جق شئ دکلدر غالبا مرسومه طرفندن تدلیه اولنمشدر

ENSORCELÉ. *A.* مسحور *P.* افسونکرده *T.* سحره اوغرامش عقلی قاپلمش *T.* شیفته *P.* مستهام – مدلّه *A.*

ENCORCELEUR. Celui qui ensorcèle *A.* ساحر pl. ساحرون بوکی ایدن *T.* سحرباز – افسونگر *P.* رعّاب –

ENSOUFRER. Enduire de soufre *A.* طلاء بالکبریت *P.* بگندش کبر یتلمک – کبریت ایله صوامق *T.* اندودن || Ensoufrer des tonneaux فوچیلر کبریتلمک

ENSUITE, adverbe. Après *A.* بعد – پس *P.* ثمّ *P.* صکره – On dit aussi, Ensuite de cela, de quoi *A.* بعد ذلک *P.* بوندصکره – آندنصکره *T.* پس ازین

ENSUIVANT. Terme de pratique, qui marque posteriorité de temps *A.* آتی الحلول – آتی *P.* آینده *T.* کله‌جک || Le mois ensuivant کله‌جک آی – ماه آتی الحلول

s'ENSUIVRE. Suivre, être après *A.* تتابع – تلاحق – در آردی صره کلمک *T.* پی آمدن || Le premier chapitre et tout ce qui s'ensuit فصل اوّل وآندن تتابع ایدنلرک فصل اوّل ومواد متلاحقه‌نک جمله‌سی – مجموعی – ترتّب – انبعاث *A.* Il signifie aussi, dériver, venir de... ترتّب ایتمک – جیقمق *T.* تفرّع || Un grand bien s'ensuivit de tant de maux بو قدر مصایب وآفاتدن بر خیر عظیم منبعث اولمشدر Le Parlement cassa la procédure et tout ce qui s'était ensuivi پارلامنتو دیوانی ویریلان حکمی وآندن وآندن – ترتب ایتمش کافهٔ احکامی نقض والغا ایلدی منبعث اولان جمله احکامی

Il signifie encore, dériver d'une conséquence qu'on tire de quelque principe *A.* استلزام – استتباع *P.* لازم آمدن *T.* لازم کلمک || Voyez les erreurs qui s'ensuivraient de cette proposition بو – بو مسئله‌دن نقدر خطالر لازم کله‌جکنه نظر ایله مسئله نقدر خطالری مستلزم اوله‌جغنه باق Il s'ensuit de là que... بونک مستتبعی بودر که – بوندن شولازم کلور که

ENSUIVI. *A.* متلاحق – متتابع *P.* در پی آمده *T.* آردی ترتّب – جیقمش *T.* متفرّع – مترتّب – منبعث *A.* صره کلان لازم کلمش *T.* لازم آمده *P.* مستلزم – مستتبع *A.* ایتمش

ENSUPLE, ENSOUPLE, ENSELLE. Terme d'ourdissage. Il se dit de deux rouleaux de bois dont l'un est placé au devant du métier, et l'autre au derrière. La chaîne portée sur ces rouleaux se déroule de dessus l'ensuple de derrière, à mesure que l'étoffe fabriquée se roule sur l'ensuple de devant *A.* منوال *T.* سلمن آغاجی

ENTABLEMENT. La saillie qui est au haut des murs d'un bâtiment, et qui le garantit des eaux du toit *A.* افریز *P.* طره – صچاق *T.* پروز سر دیوار – قاپول

ENTACHER. Tacher, salir. Il ne se dit qu'au figuré *A.* تدنیس لکه دار – چرک آلود کردن *P.* ایراث الشین – تشیین – لکه‌لتمک *T.* کردن || Cet arrêt l'a entaché en son honneur صادر اولان حکم فلانک عرض وناموسنه ایراث شین دنس بخل وضنّت ایله لکه‌لنمک Être entaché d'avarice ایلدی

ENTAILLE. Coupure avec enlèvement des parties, faite dans une pièce de bois, dans une pierre, pour y emboîter une autre *A.* حزّة pl. حزّات *P.* فراض pl. فرض - *T.* كاف كرتمك || Faire des entailles dans une poutre بر دیرکه کرتمک یاپمق Il se dit encore des coupures faites dans les chairs *A.* شقّ pl. شقوق *P.* فتال *T.* یاریق

ENTAILLER. Tailler, creuser une pièce de bois, en sorte qu'une autre puisse s'y emboîter *A.* حزّ - فرض - تفریض *P.* کافتن *T.* کرتمک - کرتکلمک || Entailler une poutre pour y emboîter des solives کریشلری کچورمک ایچون دیرکی کرتمک

ENTAILLÉ. *A.* محزّز *P.* مفرض - *T.* کرتکلو کافته - کرتکلنمش

ENTAILLURE. V. Entaille.

EMTAMER. Faire une petite incision *A.* تبزیل *P.* شکافتن - بشره‌یی تبزیل ایتمک *T.* یارمق || Entamer la peau جلدی یارمق On entame l'écorce de certains arbres pour en tirer la gomme جلب صمغ ایچون بعض اشجارک قبوغنی تبزیل ایدرلر

Il signifie aussi, commencer *A.* بداءة - شروع - مباشرت *P.* آغاز کردن - آغاز شدن - دست نهاد باشلمق *T.* مباشرت ایتمک - بر ماده‌یه وبر کلامه وبر مذاکره‌یه بدا وشروع ایتمک

Et ôter une petite partie d'une chose entière *A.* افراز - بر - بر پارچه کسمک *T.* یک شکله بریدن *P.* استفلال ایتمکدن وقاوندن || Entamer du pain, du melon دیلم کسمک چوقه‌نک Entamer une pièce de drap بر قطعه - بر دیلم کسمک بر پارچه آیرمق - طوبندن بر پارچه افراز ایتمک

ENTAMER un corps de troupes. C'est commencer à l'ouvrir, à le rompre *A.* فلّ - تفلیل - کسر - شکستن *P.* رخنه دار کردن - صندرمق *T.* || Dès que la première ligne fut entamée, tout le reste s'enfuit عسکرک صف اوّلی رخنه‌دار اولنجه باقیسی صف اوّلی دوچار - فی الحال متوجّه سمت فرار اولمشدر کسر ورخنه اولدقده باقیسی قراری فراره تبدیل ایتمشدر

On dit figur. Entamer un homme, pour dire, parvenir à le pénétrer *A.* استبطان - استکشاف البطانة - استکناه الضمیر *P.* بر کمسنه‌نک ایچ یوزینی درون کسرا کشف کردن *T.* آکلامق || Cet homme est très-discret, il est difficile de l'entamer فلان کشی غایة الغایه محفوظ اللسان اولمغله استکناه استکشاف بطانهٔ احوالی امر آسان دکلدر - ضمیری مشکلدر - On dit aussi, qu'un homme s'est laissé entamer, lorsqu'il a cédé quelque chose de ce qu'il défendait d'abord avec fermeté بر کمسنه مطلوبندن واز استنکاف عن المطلوب *A.* کلمک || C'est un homme qui ne se laisse pas entamer مطلوبندن استنکاف ایده‌جک آدم دکلدر

ENTAMURE. Petite incision, petite déchirure *A.* فلّ pl. فلول *P.* رخنه *T.* صینقلق || Ce coup ne lui a fait qu'une meurtrissure, il n'y a point d'entamure اصابت ایدن ضربه‌دن کندویه اصلا صینقلق واقع اولمیوب بر بره‌لنمد عارض اولدی Il se dit en termes de Chirurgie, d'une incision qui se fait avec un instrument tranchant *A.* بضع *P.* شکاف *T.* یاریق - یاریقلق -

EN TANT QUE. V. En.

ENTASSEMENT. Amas de plusieurs choses entassées *A.* کودة pl. اکواد *P.* نضاد pl. نضد - *T.* توده - یبغن - استف - کومه || Il y a un si grand entassement de papiers, de livres, de meubles dans cette chambre, qu'on n'y peut entrer بو اوطه‌ده اولقدر اوراق وکتب واثاث بیت یبغنلری وار درکه ایچنه تراکم کیرمنک امکانی یوقدر - Il se dit aussi au figuré *A.* تزاحم - فزونی *P.* برکمه *T.* || Un entassement d'idées, de figures تراکم معانی ومجازات de mots تراکم الفاظ d'affaires تزاحم - تراکم امور ومصالح

ENTASSER. Mettre en tas *A.* تکوید - تنضید - تدکین *P.* استف ایتمک - یبغمق *T.* برتهیدن || Il entasse papiers sur papiers اوراقی اوراق اوزرینه یبغار Entasser des gerbes تکوید ایتمک - اکین دمتلرینی استف ایتمک - Figur. Accumuler *A.* ترکیم - رکم *P.* آغاشدن *T.* بری بری اوزرینه یبغمق || Il a entassé trop de citations dans ce livre تالیفنده قتی چوق اشهادات یبغدردی Entasser procès sur procès دعوا اوزرینه دعوا یبغدرمق Ces hommes étaient entassés les uns sur les autres en ce lieu فلان محلّده مزاحمهٔ ناس وار خلق بغایت متزاحم ومتراکم ایدی - ایدی

ENTE. Greffe *A.* غرز pl. غروز *T.* آشی قلمی - Il se dit aussi de l'arbre même où l'on fait une ente *A.* شجر مطعّم *T.* آشیلنمش آغاج

ENTENDEMENT. Faculté de l'âme par laquelle elle conçoit

Et qu'il n'y a point de pire sourd que celui qui ne veut pas entendre *A.* سوز دیکلمامك *T.* التصامم اشدّ من الصمم صاغرلقدن فنا در

Il signifie aussi, comprendre *A.* *P.* تزکّن - تفهّم - فهم || Entendre le sens d'un auteur *T.* آکلامق فهمیدن - در یافتن بر تألیفك معناسنی فهم ایتمك Entendre les passages les plus difficiles زیاده غامض ومعقّد فقره‌لرك معناسنی فهم واستخراج ایتمك - فهم ایتمك Entendre un mot بر یونانی Entendre le Grec لفظك معناسنی فهم ایتمك آکلامق - لساننی فهم ایتمك

On dit, Je m'entends bien, pour dire, je sais bien ce que je veux dire سوزمی بیلمز دکلم Entendons-nous, pour dire, comprenons bien les intentions les uns des autres بری برمزی آکلیه‌لم ou pour dire, soyons bien d'intelligence et de concert entre nous متّحد الکلام اوله‌لم - برلکده اوله‌لم Entendre à demi mot نیم اشارتدن آکلامق

On dit aussi, Entendre finesse ou malice à quelque chose, pour dire, y donner un sens fin et malin *A.* استنباط المعنا معنای مکر وفریب *P.* استنباط المعناء الحیلة - الخباثة برامزلق آکلامق - حیله آکلامق *T.* معنای بدی دادن - دادن || Je ne sais pas quelle finesse vous entendez à cela نه بوندن بوندن نه کونه - کونه معنای حیله استنباط ایلدك بیله‌مم حیله آکلادك

On dit, Donner à entendre, Laisser entendre, pour dire, insinuer quelque chose pour faire croire *A.* ایما - ایهام *P.* بر || Il m'avait laissé entendre que vous vouliez... بر تقریب آکلاتمق *T.* وجه پوشیده آگاهیدن فلان شیٔ سنك مطلوبك - On dit, بر تقریب آکلاتدی - اولدیغنی بکا ایما ایلدی Sous un faux donné à entendre, pour dire, sous une fausse supposition - Et بر ظنّ باطله مبنی - بر ظنّ واهی ایله chacun fait comme il entend, pour dire, comme il juge à propos هر کس بیلدیکنی ایشلر - هر کس رأی خودنجه عمل ایدر

Il signifie aussi, avoir connaissance et pratique d'une chose بیلمك *T.* دانستن - آشنا بودن - آگاهی داشتن *P.* وقوف *A.* صنعتنده وقوف تامّی Il entend bien son métier || طانیمق - امور تجاتده وامور Il entend bien le négoce, la guerre وار در تجارت اموریني وجنك - حربیّه‌ده وقوف تامّی وار در احوالنی ایو بیلور

ENTENDEUR. Qui conçoit bien *A.* عارف - فهیم *P.* سخنشناس - On dit proverb. À bon entendeur salut, سوز آکلر *T.* شناسا - À bon entendeur peu de paroles *A.* العارف یکفیه الاشارة سوز آکلر کشی‌یه *T.* بمرد شناسا یك نکته همین باشد نیم اشارت یتر

ENTENDRE. Recevoir l'impression des sens par l'organe de l'ouïe *A.* استماع *P.* گوش کردن - شنیدن *T.* ایشتمك || J'étais si loin, que je ne pouvais entendre بر اولقدر بعید که ایشیده‌مز - محلّده بولندمکه استماعدن عجزم وار ایدی Il n'entend pas bien clair نقاحت سمعی یوقدر Entendre le sermon وعظی استماع ایتمك J'ai entendu dire ایشتدم - گوشگذارم اولمشدر - مسموعم اولمشدر Je ne l'ai jamais entendu ابدی مسموعم اولمش دکلدر

Il signifie aussi, prêter volontiers l'oreille *A.* استماع - اصغا حوالهٔ گوش اصغا کردن - نیوشیدن *P.* احالة السمع الاصغا - طرفین گوش داشتن - *T.* دیکلمك || Entendre les parties طرفین مخاصمینك کلامنی اصغا ایتمك ایکی طرفی دیکلمك - استماع ایتمك Entendre des témoins - شاهدلری دیکلمك - بیّنه‌لری استماع ایتمك On dit d'un homme à qui plusieurs parlent à la fois, qu'il ne sait auquel entendre کیمه قولاق ویره‌جکنی بیلمیور

On dit proverb. On fait tant de bruit, qu'on n'entendrait pas Dieu tonner شماطه‌لرندن کوك کورلمسی ایشیدلمز ایدی || L'entendement, la mémoire et la volonté sont les trois facultés de l'âme *A.* قوّت فاهمة *P.* قوّت شناسایی *T.* آکلایش قوّتی قوّت فاهمه وقوّت حافظه وقوّت شهویّه نفسك Première opération de l'entendement قوای ثلثه‌سیدر L'entendement humain فهم بشر Entendement subtil فهم دقیق

Il signifie aussi, sens, jugement *A.* شعور - عرفان - زکانت *P.* درایت - فراست *T.* دانایی - بیلش - آکلایش || C'est un homme d'entendement صاحب زکانت وعرفان بر آدمدر Il n'a point d'entendement سوز آکلر آدمدر - سخندان آدمدر Il est d'un petit entendement بضاعهٔ فراست وعرفاندن کلّیاً بی بهره در ضیعف الشعور - قصیر الفراسه بر آدمدر Il faut avoir perdu l'entendement pour en user comme il a fait بو مقوله حرکته ارتکابی شعورینك کلّیاً ضایع اولمسندن نشئت ایتمش بر حالت اولملو در

بیلغج .T آگاه ـ داننده ـ شناسنده ـ شناسا ـ آشنا .P عارف ـ واقف امور || Un homme bien entendu aux affaires بیلور ـ فنّ حربه واقف وآشنا au métier de la guerre آمور اشنا ـ متفاطن ـ متعارف .A Il se prend aussi en mauvaise part بیلغجلق صاتر .T دانش فروش ـ عرفان فروش .P || Il fait l'entendu دانشفروشلق ایدر ـ تعارف ایدر

On dit, Faire l'entendu, pour dire, faire le capable, le suffisant دعوای کارگذاری نمودن .P اظهار الدعواء اللیاقة .A یرارلق تصلمق .T ـ Il se dit encore de certaines choses dans le sens de bien assorti, fait avec art, avec goût مصنّع .A استالقلی یاپلمش .T استادانه پرداخته .P ـ Il se dit particulièrement en peinture مطبوعاً مصنوع .A استادانه چسپیده .P استالقلی || Une draperie bien entendue استالقلی یاقشدرلمش .T یاقشدرلمش بر لباس صورتی

Mal-entendu, s'emploie substantivement, pour désigner un sujet de division, de contestation qui n'existe que parcequ'on s'est mal entendu ذهاب ـ زیغ الفهم ـ خطاء الفهم ـ وهل .A ذهاب بی اصل ـ ذهاب نا درست .P عدیم الاساس یاکلمش آکلمه ـ یاکلش وارمه .T واساس || Leur contestation ne vient que d'un mal-entendu بینلرنده واقع اولان منافسه ـ مجرّد بر کونه یاکلش آکلمدن ظهور ونشأت ایلدی بر کونه ـ مجرّد بی اصل واساس بر کونه ذهابدن زیغ فهمدن

Bien entendu que. À condition que, avec cette restriction pourtant que بشرط اَن .A بشرط آنکه .P بوشرط ایله که .T || Je vous permets de partir, mais bien entendu que vous reviendrez demain رخصت ویررم بو شرط ایله که یارنکی کونی عودت ایده‌سک ـ Dit absolument, il signifie, sans doute, assurément لاشک .P بی گمان .T ظاهر وعدک || Viendrez-vous comme vous l'avez promis? Bien entendu اوزره کله‌جکمیسک دیو سؤال اولندقده جوابنده ظاهر دیو سویلدی

ENTENTE. Il se dit de l'interprétation qu'on donne à un mot équivoque توجیه .A || Mots à double entente ایله جهتین ایکی درلو معنا ویرلیه ـ توجیهی ممکن اولدجق الفاظ ـ On dit proverb. L'entente est au diseur, pour dire, que celui qui parle sait le véritable sens qu'il a voulu donner à ses paroles المعنا فی بطن القایل .A المعنا ـ

On dit absolument, Il entend, pour dire, il comprend ce qu'on lui dit, il est au fait de la chose dont on parle درک .A سخندان ـ سخن شناختن .P تفطّن ـ اذعان ـ ادراک ـ سخنشناسدر ـ مدرک آدمدر || Il entend bien آکلامق .T بودن ـ سوز آکلار آدمدر ـ Et on dit dans le sens contraire, Il n'y entend rien نا شناسدر ـ بو بابده اصلاً وقطعًا ادراکی یوقدر هیچ سوز آکلمز ـ

Il veut dire aussi, consentir, approuver تلقّی بالقبول .A قولاق .T گوشدادهٔ رضا وقبول شدن .P توجیه السمع القبول سمع قبول ایله دیکلمک ـ ویرمک || Je le lui proposerai pour savoir s'il y veut entendre توجیه سمع قبول ایدوب ایتمیه‌جکنی آکلامق ایچون فلان ماده‌یی کندویه تکلیف اصلا توجیه سمع قبول Il n'y veut point entendre ایده‌جکم ایتمک استمز S'il veut entendre au mariage qu'on lui a proposé, on offre... کندویه تکلیف اولنان امر نکاح عندنده تلقّیْ بالقبول اولندیغی حالده شو مقدار شیٔ عرض اولنور

Entendre, veut dire aussi, vouloir, avoir intention مرام .A خواستن .P استمک .T || Je vous le promets, mais aussi j'entends que vous fassiez... فلان شیئی سکا وعد ایدرم انجق مرامم سنک طرفکدن دخی شو وجهله حرکت اولنمقدر Quand je dis qu'il écrit bien, j'entends parler de sa prose, et non de ses vers انشاسی کوزلدر دیمکدن مرامم نظمنی دکل کلام منثورینی وصف ایتمکدر

On dit, S'entendre à quelque chose, pour dire, la savoir bien faire بر ـ بیلمک .T دانستن .P معرفت ـ علم .A فلان شیئه علم || Il s'entend à cela شیئک علمنی بیلمک فلان شیئک علمنی بیلور ـ ومعرفتی وار در Il ne s'entend pas mal à cette chose بو خصوصده علمی کم دکلدر Il s'entend en musique, en tableaux, pour dire, qu'il s'y connaît fort bien علم موسیقیده وفنّ تصویرده علم تامّی وار در

Et pour dire, agir de concert عمل ـ حرکت بالاتّفاق .A سوز برلکیله .T با یکدیگره‌مدم وهمزبان شدن .P بکلمة الواحدة متّفقانه حرکت ایتمک ـ عامل اولمق ـ On dit, Cela s'entend, pour dire, il faut bien que cela soit ainsi بویله اولمق بللو در ـ درکاردر ـ معلومدر ـ اقتضا ایلدیکی منفهمدر

Entendu. مسموع .A شنیده .P گوشزد ـ ایشیدلمش .T ایشیدلمش .A آکلاشلمش .T در یافته ـ فهمیده .P منفهم

Il veut dire aussi, intelligent واقف ـ صاحب الوقوق .A

كندو سويلر كندو آكلر T. فى بطن الشاعر

Il se dit aussi dans les arts du Dessin, pour signifier, intelligence dans la disposition A. حسن الطبيعة || L'entente du coloris, des oppositions اجناس الوانك توافقى وبرى Il n'y a pas d'entente برينه تقابلى بابنده حسن طبيعت à ce tableau بو تصويرده حسن طبيعت يوقدر

ENTER. Greffer, faire une ente A. P. تلقيح - تطعيم وصل || Enter en écusson آشيلمق - آشى اورمق T. لقاح زدن شجرى تأبير ايتمك en oeillet حروق ايله تلقيح ايتمك

Il s'emploie aussi au figuré A. P. اختلاط - تداخل با هم - برى برينه كيرشمك T. با هم آميخته شدن - در آمدن || Cette maison برى برينه قاتلمق - برى برينه قارشمق - est entée sur une autre, c'est-à-dire, qu'elle en a pris le nom et les armes بوايكى خاندان برى برلريله متداخل ومختلط Il a beaucoup de vices entés sur de bonnes qualités اولمشلر در خصال حميده‌سى ايچنده مختلط اولمش نيچه معايب ومساويسى وار در

Enté. A. P. ملقّح - مطعّم آشيلنمش T. لقاح زده

On dit qu'une canne est entée, c'est-à-dire, composée de plusieurs pièces emboîtées les unes dans les autres T. برى برينه كچورمه بر قامش چيبوغى

ENTÉRINEMENT. V. Entériner.

ENTÉRINER. Terme de Jurisprudence. Ordonner l'exécution de certaines lettres du Prince A. حكم لانفاذ الامر || Entériner une grâce عفوى حاوى صادراولان امر عاليدنك انفاذينى حكم ايتمك

ENTÉROCÈLE. Descente des intestins dans le pli de l'aine A. بغرسق اينمه‌سى T. قيلة

ENTÉROLOGIE. Traité sur les intestins A. بحث عن احوال الامعا

ENTERREMENT. Action de mettre un corps mort en terre A. دفن P. در گور سازى T. كومه || Assister au convoi, service et enterrement ميتدك جنازه‌سنده ونمازنده ودفننده حاضر بولنمق

Dans un sens plus étendu, il signifie, obsèques, funérailles A. موكب الجنازة P. موكب مرده T. جنازه آلايى || Enterrement magnifique محتشم ومعنون جنازه آلايى Voir passer un enterrement بر جنازه آلايى سير ايتمك

ENTERRER. Enfouir, mettre dans la terre A. دفن - طمر P. دفن فى التراب - تدميس طوپراغه T. زير خاك نهادن لاله صوغانلرينى كومك || Enterrer des ognons de tulipe Enterrer une pierre, une pièce de bois طوپراغه دفن ايتمك Figur. برطاشى وبر قطعه آغاجى زير ترابه دفن ايتمك P. اخباء - اخفاء السرّ - كتم السرّ A. || Enterrer son secret - رازرا دفين مطمورهٔ درون كردن - رازرا پنهان داشتن سرّى كيزلمك T. در درون مدفون داشتن || Il enterre son secret سرّينى درونده دفن واخفا ايدر Enterrer ses talens هنرومعرفتنى زير زمين خفاده دفن واخبا ايتمك زاويهٔ خفاده دفن ايتمك -

Il signifie aussi, mettre en terre un corps mort A. تدفين T. كومك || On P. زير خاك سپردن - در گور نهادن فلانى ليلاً وبلا تكلّف l'a enterré la nuit sans cérémonie On l'a enterré avec beaucoup de pompe فلانك تدفين ايلديلر رسم تدفينى دبدبهٔ - ميّتى طنطنهٔ عظيمه ايله تدفين اولندى عظيمه ايله اجرا اولندى - On dit, S'enterrer dans une province, pour dire, se retirer dans une province éloignée de la capitale بر مملكت بعيده‌يه چكيلوب مكين مطمورهٔ خمول وعزلت اولمق - Et s'enterrer tout vif, pour dire, se retirer entièrement de tout commerce du monde علاقهٔ دنيويّه‌دن كلّيّاً انقطاع برله دفين خاك انزوا وخمول اولمق

On dit d'un homme fort sain qui promet une longue vie, Cet homme-là nous enterrera tous, pour dire, qu'il vivra plus longtemps que nous شو آدم جمله‌مزى مزاره كوندره‌جكدر - Et d'un homme qui a été accablé par la chute d'un bâtiment, qu'il a été enterré sous les ruines منهدم اولمش ابنيدنك انقاضى انقاضى آلتنده آغشتهٔ - آلتنده دفين مطمورهٔ فنا اولمشدر خاك فنا اولمشدر - Et figur., d'un gouverneur de place, qu'il se veut faire enterrer sous les ruines de sa place, pour dire, qu'il veut plutôt mourir que de la rendre مأمور محافظه‌سى اولديغى قلعه‌يى دشمنه تسليم ايتمكدن ايسه بيقنديلرى آلتنده هلاكنى اختيار ايدر

On dit proverb. Enterrer la synagogue avec honneur, pour dire, sortir d'une affaire d'une manière irréprochable, avec bienséance بر - بر كمسنه ايشك ايچندن عرضيله چيقمق مصلحت ايچندن عرض وناموسنه خلل كتورمكسزين چيقمق

une inspiration divine *A.* انجذاب الی الله ـ استغراق بالله
کندویی الله طرفنه آلدرمه *T.* دلکشیدگی بسوی یزدان *P.*
‖ Saül se trouvant parmi les prophètes, fut saisi du même enthousiasme qu'eux صاول بین الانبیا بولندیغی تقریبیله آنلره مستولی اولمش استغراق بالله حالتی کندویه دخی عارض اولدی

Et un mouvement extraordinaire de l'âme, qu'un homme qui travaille de génie, éprouve dans le moment de la composition, et qui le transporte *A.* حالة الوجد ‖ Enthousiasme poétique شعرانك حالت وجدی Quand l'enthousiasme le prend حالت وجد کندویه مستولی اولیجق Il ne parle que par enthousiasme دائما حالت وجد ایله نطق وتکلم ایدر
Et admiration outrée *A.* مفتونیّت *P.* دلشیفتگی ـ دنگی ‖ Son enthousiasme pour cet ouvrage کوکل قاپلمه *T.* حیرانی ـ بو تألیفك حقنه مفتونیّتی بصر بصیرتنه بادئ l'aveugle غفلت اولور Ses enthousiasmes sont ridicules, mais ils ne durent pas کندویه عارض اولان حالات حیرانی ومفتونیّت تهییج ضحك وخنده‌یی موجب اولهجق احوالدندر انجق چوق سورمزلر

ENTHOUSIASMER. Charmer, ravir en admiration *A.* تفتین دنگ وحیران ـ دنگی بخشیدن *P.* ایراث المفتونیّة ـ دنگ وحیران ایتمك ـ کوکل قاپمق *T.* دل شیفتن ـ کردن ‖ La lecture de cet ouvrage l'avait enthousiasmé بو تألیفك مطالعه‌سی باعث مفتونیّتی اولمشدر Il s'est laissé enthousiasmer de cette musique بو موسیقینك لطافتی فلانی دنگ وحیران ایلدی

S'ENTHOUSIASMER. *A.* افتتان *P.* ـ دنگ وحیران شدن کوکل قاپلمق *T.* دلشیفته شدن

ENTHOUSIASTE. Visionnaire *A.* مجذوب pl. ‖ مجذوبین C'est un enthousiaste مجذوبدر ـ Et admirateur outré *A.* مفتون کوکلی قاپلمش *T.* دلشیفته ـ دنگ *P.* حیران ـ

ENTHYMÈME. Il se dit d'un argument qui ne comprend que deux propositions, l'antécédent et le conséquent *A.* متضمن اللازم والملزوم

ENTICHÉ. Participe du vieux mot Enticher, qui signifie, salir. Il ne se dit qu'au figuré *A.* مدنّس *P.* جرك آلود *T.* ذهنی منتج ‖ Entiché d'opinions dangereuses بیلاشمش Entiché d'erخطر اولهجق آرای فاسده دنسیله مدنّس

Enterré. *A.* زیر *P.* مدفون فی التراب ـ مدموس ـ مطمور *P.* مدفون ـ دفین *A.* طوپراغه کوملمش *T.* خاك نهاده کوملمش *T.* در گور نهاده ـ زیر خاك سپرده

ENTÊTEMENT. Attachement obstiné dans ses opinions ou dans ses goûts *A.* مرادة العقل ـ لتوب الذهن *P.* ـ سختسری *T.* عقل صاپلمه‌سی ‖ Il a un grand entêtement pour cette femme بو خاتونك حقنه لتوب ذهنی عقلی بو خاتونه زیاده‌سیله صاپلندی ـ مرتبهٔ کمالده در C'est un étrange entêtement عجیب وغریب برکونه مرادت L'entêtement est un grand obstacle à la découverte de la vérité بر کونه عقل صاپلنمسیدر ـ عقلدر مرادت عقل استکشاف حقایق احواله مانع قویدر

ENTÊTER. Envoyer à la tête des vapeurs incommodes, la faire tourner *A.* ایراث الدوار ـ ایراث السوور *P.* سرگردانی *T.* باشه سراسیمگی آوردن ـ در سر بخار انگیختن ـ آوردن کمور سرسملك کتورمك ‖ Le charbon entête *T.* اورمق Il y a des gens que l'odeur des roses entête کمور باشه اورر ـ دماغه سوور بخاره باعث اولور بعض کسان وار در که رایحهٔ کل باشلرینه ایراث دوار ایدر Le tabac entête ceux qui n'ont pas coutume d'en prendre استعمال دخان مألوف سرسملك کتورر ـ اولمیانلره ایراث دوار ایدر

Figur. *A.* ایراث الخمار *P.* سرخوشلق *T.* خمار آلود کردن مدایح وثنایا آدمك ‖ Les louanges entêtent کتورمك دماغنی آلودهٔ خمار عجب وغرور ایدر

Il signifie aussi, préoccuper, prévenir en faveur d'une personne, d'une chose *A.* التاب الذهن *P.* ذهنرا ـ سختسری آوردن سخت پیوستن *T.* عقلی صاپلتمق ‖ Qui est-ce qui vous a entêté de cet homme-là, de cette opinion? شو آدمك حقنه سنك ـ وشو رأیه سنك ذهنکی التاب ایتدرن کیمدر ذهنکی صاپلتدران کیمدر V. Préoccuper. ـ Dans ce sens, on dit aussi, S'entêter *A.* کسب المرادة العقل *P.* سختسری نمودن *T.* عقل صاپلنمق ‖ Les ignorans s'entêtent facilement جهلانك عقلی قولایلق ایله بر شیده صاپلنور

Entêté. Opiniâtre, fortement préoccupé *A.* ملتوب الذهن *P.* عقلی صاپلنمش *T.* عقلش سخت پیوسته ـ Il signifie aussi, un homme qui s'attache opiniâtrement aux choses dont il est préoccupé *A.* متمرّد ـ مارد العقل *P.* سختسر *T.* باشی پکشمش

ENTHOUSIASME. Mouvement extraordinaire d'esprit, causé par

Cheval entier, se dit d'un cheval qui n'est pas hongre *A.* آت *T.* اسب *P.* حصن pl. حصان

En entier. Expression adverbiale qui signifie, totalement *A.* بیکپارگی - همه - بتمامی *P.* کاملاً - بالکمال - تماماً - بالتمام *T.* تمامیله || Je vais vous citer le passage en entier فقره‌یی تماماً وکاملاً ذکر ایده‌جکم

ENTIÈREMENT. Tout-à-fait *A.* بروجه‌کلّی *P.* بالکلّیّة - کلّیاً *T.* بسبتون || Quoique la mémoire et le raisonnement soient d'une faculté entièrement différente, cependant l'une ne se développe qu'avec l'autre قوّت حافظه ایله قوّت متفکّره کلّیاً بشقه ایسه دخی هر بری دیگریله برابر منتشر ومنبسط اولور - Il signifie aussi, en son entier, sans exception || La contrebande n'a pas été entièrement extirpée قاچقون مالی آلیش ویرشی بالکلّیه دفع اولنه‌مدی

ENTITÉ. Terme didactique. Ce qui constitue l'essence d'une chose *A.* ما به قوام الجوهر

ENTONNER. Verser une liqueur dans un tonneau *A.* افراغ *T.* فوچی ایچنه در جلك ریختن *P.* vul. فی الفنطاس دوکمك

ENTONNER. Terme de musique, qui signifie, former juste avec la voix les sons et les intervalles *A.* نوا *P.* تصویغ الالحان *T.* ازکیلمك پرداختن

Il signifie aussi, commencer le chant d'une hymne, d'un psaume, pour en donner le ton au choeur *A.* افتتاح الغناء الصلاة *P.* صلات ازکیسنه فاتحه ایتمك *T.* آغازیدن سرود صلات

Entonné. *A.* مصوّغ الالحان *P.* نوایش پرداخته *T.* ازکیلنمش

ENTONNOIR. Instrument avec lequel on entonne une liqueur *A.* قمع pl. قموع - محقن pl. محاقن *P.* بتو - تگاب *T.* خونی

ENTORSE. Terme de Chirurgie. Distention subite et violente des tendons d'une articulation *A.* معص - لیّة العصب *P.* پیچش *T.* پی سکیر بوروقلغی || Il s'est donné une furieuse entorse au pied آیاغنی اشدّ شدید بر سکیر بوروقلغنه اوغراتدی

On dit figur. d'un homme en place, en faveur, dont on a diminué par quelque moyen l'autorité ou le crédit, qu'on lui a donné une entorse نفوذ واعتباریه ایراث سکته ایتمشلر در - que نفوذ واعتباریمی دوچار کسر ونقصان ایتمشلر در sa fortune, son crédit a souffert une rude entorse قوّت مالیه‌سنه

Entiché d'avarice دس بخل عقاید زایغه ایله مدنّس reurs وامساك ایله مدنّس

ENTIER. Complet *A.* کامل - تمام *P.* تامّ - بتون *T.* یکپاره || Un pain entier بتون بر اتمك - بر خبز کامل Un jour entier بر یوم کامل - بر روز تمام - یك روز تمام Année entière سنهٔ کامله Province entière مملکت کامله Le monde entier جملهٔ عالم - بتون دنیا Attendre une heure toute entière بر ساعت کامله منتظر اولمق

Il s'applique aussi aux choses morales *A.* تامّ - کلّی *T.* بسبتون || Vivre dans un entier détachement des choses du monde علایق دنیویه‌دن انقطاع کلّی ایله امرار اوقات Avoir une entière confiance en Dieu انقطاع تامّ ایله - ایتمك - کرم باریه اعتماد تامّ ایله ربط قلب ایتمك Conserver sa raison toute entière عقلنی تماماً اعتماد کلّی ایله عقل وشعورینی تامّ وکامل اولرق - وکاملاً وقایه ایتمك Laisser une entière liberté à ses amis دوستلرینه وقایه ایتمك Conserver sa réputation en entier صیت رخصت کامله ویرمك - On dit, Cette pièce est rapportée en son entier dans un tel livre, pour dire, sans qu'il y soit rien de changé وشهرتنی کمالی اوزره وقایه ایتمك بو فصل فلان کتابك ایچنه Cette affaire est encore en son entier هیئت کامله‌سی اوزره درج اولنمشدر بو ماده الی الآن هیئت کامله‌سی اوزره باقیدر Remettre les choses en leur entier کیفیّت احوالی هیئت - On dit figur., qu'une affaire demande un homme tout entier, pour dire, qu'il est nécessaire qu'il emploie tous ses soins, tout son temps کاملهٔ سابقه‌سنه ارجاع ایتمك فلان مصلحت - On dit dans le même sens, Cette occupation m'intéresse, je m'y suis livré tout entier مستقلاً بر آدمه محتاجدر بو مصلحت مستقلاً بوکا - ملتزم اولمغله وقتمی کلّیاً بوکا حصر ایلدم بسبتون - حصر ایلدم

Entier, en termes d'Arithmétique, signifie, un nombre composé de toutes ses parties *A.* عدد کامل || Quatre quarts font un entier درت ربعدن بر عدد کامل حاصل اولور

Il signifie aussi, opiniâtre, attaché à ses sentimens *A.* مصرّ *T.* اونکو || Cet homme est bien entier en ses opinions رأیه علی رأی *P.* خود رأی Cette femme est fort opiniâtre, fort entière رأینه بغایت مصرّ بر آدمدر شو قاری بغایت عنیده ورأینه مصرّه در

À L'ENTOUR. Aux environs *A.* فی الاطراف والحوالی - *P.* بپیرامن *T.* چوره‌سنده - اطراف والنواحی فی الاطراف ونواحیسنده

ENTOURER. Environner, ceindre *A.* احاطة - *P.* تکنیف - اطرافی چویرمک *T.* پیرامنرا بستن - بگرد آوردن || Entourer une ville de murailles بلده‌نک اطرافنه دیوار چویرمک Le prince étant entouré de ses gardes, des seigneurs de sa Cour پادشاه مستحفظین خاصه‌سی وسرای همایون رجالیله محاط اولدیغی حالده

ENTOURÉ. *A.* محاط - *P.* مکنف - اطرافی *T.* بگرد آورده چویرلمش

ENTOURNURE. Enchancrure d'une manche dans la partie qui touche à l'aisselle *A.* بنیقة - *P.* لبنة - خشتک *T.* اکندرک قولتوق آلتی

ENTOURS. Environs *A.* pl. اطراف - حوالی - نواحی - *P.* پیرامن - پیرامون *T.* چوره || Les entours d'une place اکناف قلعه‌نک اطراف واکنافی S'emparer des entours d'une place قلعه‌نک اطراف وحوالیسنی ضبط ایتمک - On dit, Les entours d'une personne, pour dire, les personnes qui vivent dans sa familiarité, qui ont quelque crédit sur elle *T.* بر کمسنه‌نک - بر کمسنه‌نک موانسین ومصاحبینی || Pour obtenir quelque chose de lui, il faut gagner ses entours یقینلری فلاندن بر شیٔ تحصیل ایتمک یقینلرینی اطرافنده اولان کسانک جلبنه - جلب ایتمکه منوطدر - On dit aussi, Il sait prendre les entours اطراف توقف ایدر اطراف قوللمنک طریقنی بیلور - پیدا ایتمنک یولنی بیلور

s'ENTR'ACCUSER. S'accuser l'un l'autre *A.* القاء التهمة احد هما اسناد - اسناد التهمة احد هما الی الآخر - الی الآخر بر یکدیگر بزه *P.* الجرم والقباحة احد هما الی الآخر بری برلریله صوچ - بری برلرینه صوچ آتمق *T.* افکندن بری برلری || Ils s'entr'accusaient de crimes énormes آتشمق - اوزرینه القای قبایح غلیظه‌یه مبادرت ایتمشلر ایدی احد هما آخری حقنه جسیم تهمتلر اسناد ایدرلر ایدی

ENTR'ACTE. Intervalle qui est entre deux actes d'un drame میان دوفصل *P.* فواصل المقامات pl. فاصلة المقامات *A.* فصللرک آره‌سی وقتی *T.*

s'ENTR'AIDER. S'aider mutuellement *A.* تعاون - تعاضد - با یکدیگر یاوری کردن *P.* تناصر - با یکدیگر - تظاهر

قوت مالیه‌سی - ونفوذ واعتباریله کسر کلی عارض اولمشدر عظیم سکته‌یه - ونفوذ واعتباری کسر شدیده دوچار اولمشدر اوغرامشدر

On dit aussi, Donner une entorse à un texte, pour dire, le détourner de son vrai sens *A.* تأویل

ENTORTILLEMENT. L'action de ce qui s'entortille ou l'état d'une chose entortillée *A.* حوبة - *P.* پیچش *T.* چورکلمه - V. S'entortiller || L'entortillement d'un serpent حیه‌نک حوبتی - L'entortillement du lierre, de la vigne صارمشغک واصمه‌نک التواسی - التفافی

Il se dit figur., de l'embarras et de l'obscurité du style *A.* تعقد - اغتلاق - *P.* غماضت - هم پیچیدگی عباره *T.* عباره‌نک چپره‌شکلکی

ENTORTILLER. Envelopper tout autour en tortillant *A.* لف - *P.* پیچیدن *T.* صارمق - بورمک || Entortillez cela dans du papier شونی بر کاغد ایچنه لف وطی ایله

Figur. Construire une période, ou exprimer ses idées d'une manière embarrassée, obscure *A.* اغلاق الکلام - تغمیض الکلام - *P.* تعقید العبارة - *T.* عباره‌یی پیچ پیچ اندر پیچ ساختن || Il entortille ses phrases de façon qu'on n'y entend rien عباره‌یی چپره‌شکلتمک یازدیغی عباراتی شول رتبه‌ده اغلاق وتغمیض ایدر که هیچ بر شیٔ فهم اولنمز

S'ENTORTILLER. *A.* التوا - تلوی - تحوی - *P.* پیچیده شدن *T.* قیوریلوب چورکلنمک - چورکلنمک || Ce serpent s'entortille autour de ma jambe بو ییلان آیاغم چوره‌سنه - Il se dit aussi des choses qui s'attachent à d'autres *A.* تلفف - التفاف - *P.* انطوا - پیچیده شدن *T.* صارمشمق - دورلمک - صارلمق || La vigne s'entortille autour des arbres آصمه اشجار اوزرینه صارمشور S'entortiller dans son manteau بر کمسنه قپودی ایچنده تلفف قپودی ایچنده صارلمق - وانطوا ایتمک

ENTORTILLÉ. *A.* متحوی - *P.* ملتوی - پیچیده *T.* چورکلنمش - صارلمش *T.* منطوی - ملفوف *A.* قیوریلوب چورکلنمش - Figur. Période entortillée معقد برفقره Style entortillé مغلق وغامض عباره Pensée entortillée معنای مغلق - صارمشمش - چپره‌شک بر معنا -

بری برینه یاردم ایتمک - یاردملشمق *T.* دستگیری نمودن || Les hommes doivent s'entr'aider بنی آدم تعاون وتظاهر بری برلریله یاردملشمق لازمدندر - ایتمک لازمهٔ حالدندر

ENTRAILLES. On entend par ce mot les intestins, les boyaux, les viscères et en général toutes les parties enfermées dans le corps des animaux, comme le coeur, le foie, etc. *A.* pl. احشا pl. مذاخر pl. اعضاء جوفیّة *P.* اعضای درونی *T.* ایچ عضولر || Avoir les entrailles échauffées حرارت احشایه مبتلا اولمق Avoir les entrailles brûlées التهاب احشایه مبتلا اولمق Humecter, rafràichir les entrailles احشایی ترطیب وتبرید ایتمک Les païens consultaient les entrailles des animaux اهل جاهلیّت مذاخر حیواناته نظر ایله استخراج احکام ایدرلر ایمش

Il signifie figur., tendre affection *A.* حنوّ - حنان - حنین *P.* مهربانی *T.* یورک ازلمه‌سیله سوکی رقّت - رقّة القلب || Entrailles paternelles حنوّ پدرانه Cette femme a des entrailles de mère pour cet enfant بو قارینک فلان چوجوق حقنه فلان چوجوغه والده کبی یورک - حنوّ مادرانه‌سی وار در - On dit figur., qu'un homme a des entrailles, pour dire, qu'il a un coeur très-sensible pour ceux qui souffrent *A.* حنّان - رقیق القلب - مشفق *P.* مهربان *T.* یورکی رقّتلو - On dit, Les entrailles de la miséricorde de Dieu جناب ربّ حنّانک شفقت بیغایتی

On dit, qu'un acteur a des entrailles, pour dire, qu'il rend avec chaleur les rôles pathétiques, les choses de sensibilité فلان ملاعب حنان ورقّت صورتیله ادای مرام ایدر

On dit aussi figur., Entrailles, pour dire, sa famille, son enfant *T.* جگرکوشه || C'est un homme armé contre ses propres entrailles کندو - کندو جگر کوشه‌لری حقّنه خصومت ایدر جگر کوشه‌لری علیهنده در

ENTRAILLES, se dit aussi des lieux les plus profonds de la terre *A.* pl. بطن الارض - اجواف الارض pl. جوف الارض *T.* یرک ایچی شکم زمین - درون زمین *P.* بطون الارض || On fouille dans les entrailles de la terre pour en tirer les métaux استخراج معادن ایچون اجواف ارضده استحاثه ایدرلر

ENTRAILLES, dans un sens plus restreint, se prend pour Intestins, boyaux. V. Boyaux.

s'ENTR'AIMER. S'aimer l'un l'autre *A.* با تواد - تحاب *P.* بری برینی سومک - سوشمک *T.* یکدیگر دوستی نمودن || Ils s'entr'aiment depuis long-temps مدّت مدیده دنبرو بیلرنده جوق زماندبرو بیلرنده رابطهٔ تحاب - تحاب وتوادّ وار در وتوادّ درکار در

ENTRAÎNEMENT. Force entraînante. Il ne se dit qu'au figuré *A.* قوّة الاستجرار *P.* زور کشیدن *T.* چکمه قوّتی || L'entraînement de l'exemple امثالک قوّت استجراری des passions دربت de l'habitude امراض نفسانیه‌نک قوّت استجراری واعتیادک قوّت استجراری

ENTRAÎNER. Traîner avec soi malgré la résistance de la chose *A.* سوق *P.* راندن *T.* سورمک - سورمک || Les torrens entraînent tout هر - سیلابلر هر شیئی سوق ایدر شیئی سوروب کوتورر

Il se dit figur., de tout ce qui nous porte à quelque chose avec force, et comme malgré nous *A.* استجرار - تجریر - جرّ *P.* تسویق - کشیدن - سوق - جلب - در پی کشیدن *T.* فلان واعظ چکمک || Cet orateur entraîne tous les esprits اذهان ناسک مجموعنی طرفنه جلب وجرّ ایدر Il a dit de si fortes raisons, qu'il a entraîné tout le monde سرد ایلدیکی دلایل وبراهین شول رتبده قوی وملزم ایدیکه جملهٔ ناسک رأینی کندو طرفنه جلب وتجریر ایلدی La passion l'a entraîné فلان کشی‌یی مرض نفسانی اول طرفه جرّ ایلدی L'exemple entraîne souvent امثال سوق وتجریر ایلدی - Le penchant nous entraîne غالب حالده تسویقی مؤدّیدر Le temps nous entraîne وقت وزمان میل درونی بزی سوق ایدر L'occasion nous entraîne malgré nous وقت فرصت بزی بزی چکر وقت وحال بزی علی خلاف - خواه ونا خواه تسویق ایدر Entraîner les suffrages, les coeurs الاراده تجریر وتسویق ایدر - On dit, آرایی ویاخود قلوب ناسی جلب ایتمک qu'une chose entraîne avec elle des suites très-fâcheuses, pour dire, qu'elle cause beaucoup de malheurs فلان ماده نتایج نیچه نتایج موحشه‌نک استجراریله - موحشه‌یه منجرّ اولدیجقدر La guerre entraîne avec elle bien des maux سبب اولدیجقدر آفات - سفر ماده‌سی آلام وآفات کثیره‌یه منجرّ اولور کثیره‌نک استجراریله بادی اولور

ENTRAÎNÉ. *A.* مسوّق *P.* رانده *T.* سورلمش - سوریلوب چکلمش *T.* کشیده *P.* مجلوب - منجرّ *A.* کوتورلمش

s'ENTR'APPELER. S'appeler l'un l'autre *A.* تنادی *P.* با یکدیگر بری برینی - چاغرشمق *T.* یکدیگر خواندن - آوازیدن

چاغرمق || Dans ce désordre et dans l'obscurité, ils s'entr'appelaient اول شورش وآشوب ایچنده واثنای ظلام لیلده بری برلرینی چاغرمقدن خالی دکللر ایدی

ENTRAVER. Mettre des entraves *A.* ربط الرساغ - شکل *P.* کوستمک - کوستکلمک *T.* پا بند زدن - کیشن زدن پایوند اورمق - اورمق

Figur. Arrêter la marche de quelque chose, mettre des obstacles *A.* در *P.* تصعیب - ایقاع العوایق - تعویق - اشکال - کیجکدرمک *T.* باز کشیدن - گره اشکال پیچیدن || Des formes trop minutieuses entravent les affaires جزئیات مقوله‌سی رسومده صرف دقت تمشیت ایمره بادئ تصعیب واشکال اوله کلدیکی درکار در Il cherchait à entraver par des chicanes le progrès de la procédure بعض کونه تزویرات ایله امر مرافعه‌یه ایقاع عوایق قیدنده امر مرافعه‌یی رهین تصعیب واشکال ایتمک - ایدی قیدنده ایدی

Entravé. *A.* کوستکلنمش *T.* کیشن زده *P.* مشکول دوچار اشکال *P.* قرین التصعیب - رهین بالاشکال - معوّق *T.* گره پیچ عوق واشکال - عقده گیر تعویق واشکال - کوجلنمش

s'ENTR'AVERTIR. S'avertir mutuellement *A.* اخنار احد - منابئة با یکدیگر خبر دادن - با یکدیگر آگاه کردن *P.* هما الآخر *T.* بری برینه خبر ویرمک

ENTRAVES. Ce qui sert à lier les jambes d'un cheval *A.* پایوند - کوستک *T.* پا بند - کیشن *P.* رساغ - شکال || Mettre des entraves à un cheval آتک آیاغنه کوستک اورمق

Il signifie figur., obstacle *A.* عایق *pl.* عوایق *pl.* مانع - موانع *P.* پا بند عوق واشکال - عقال پا - سنگ راه *T.* انکل || Cet homme s'est donné des entraves à lui-même بو آدم کندو کندویه ایقاع عوایق ایتمشدر La jeunesse est naturellement emportée, elle a besoin de quelque entrave qui la retienne حدیث السّن اولنلر حسب الخلقه حدید المزاج اولدقلری ملابسه‌سیله اسب گردنکش طبیعتلری پا بند اسب حرون شباب عقال پای تعویقه - تعویقه محتاجدر محتاج اولدیغی امر ظاهر در

ENTRE. Préposition de lieu. Dans l'espace qui sépare deux choses l'une de l'autre *A.* بین *P.* در میان *T.* آره‌ده || Il était assis entre nous deux ایکیمزک بینده قاعد ایدی

بحرین Entre les deux mers ایکیمز آره‌سنده اوتورمشیدی ساحلین Entre les deux rives ایکی دکز آره‌سنده - بینده فلان عسکر Le bataillon se trouvait entre deux feux بینده بلوکی ایکی آتش آره‌سنده ایدی - On s'en sert aussi dans les choses morales || Il se trouvait entre deux extrémités fâcheuses ضنیف والیم ایکی حالات افراط بینده مضطرب الحال Flotter entre la crainte et l'espérance بین الخوف والرجا اولمق Il est entre la vie et la mort بین الحیاب والمماتدر

On dit, Soit dit entre nous, ou simplement, Entre nous *T.* صحبت بینمنا وبین الله قالسون - On dit aussi, Entre vous et moi, je ne crois pas que ce mariage se fasse بو نکاح مادّه‌سی رابطه بوله‌جغنی عقلم کسمز صحبت بینمزده قالسون

On dit, Mettre un homme entre quatre murailles, pour dire, le mettre en prison جدران اربعه بینده حبس ایتمک درت دیوار ایچنده قپاتمق

Il signifie aussi, parmi || Il se trouva parmi les morts اموات اولولر آره‌سنده بولندی - بینده بولندی Entre toutes les merveilles de la nature, il n'y en a point de plus admirable que ... قدرتک احوال اعجاز مآلی بینده اغرب اولان - Il sert aussi à indiquer comme distinctes, des personnes ou des choses dont on exprime les rapports || Il y a bien de la différence entre ces deux hommes بو ایکی کشی بینده فرق کلّی وار Il y a entre eux procès, querelle, inimitié بینلرنده دعوا وجدال وغوغا وخصومت وبغضا وار Il y a entre ces deux choses la même différence qu'entre le jour et la nuit بو ایکی شیئک بینده اولان فرق بین النور والظلام اولان اختلافدر - On s'en sert aussi, pour exprimer ce qui tient de deux choses || Le gris est entre le blanc et le noir قیر رنکی بیاض ایله سیاه بینده بر بیاض ایله سیاه بینی بر رنکدر - رنکدر

On dit proverb., Entre doux et hagard, pour dire, qui tient de l'un et de l'autre ملایم وخشین بینده برزح بر مزاج ملایمت وخشونت بینی بر مزاج -

Entre. Préposition de temps. Dans l'espace de temps qui sépare deux époques || Entre onze heures et demi اون برساعت اون برساعت ایله اویله - ایله نصف نهار بینده

وقتی آره‌سنده Entre le règne d'Auguste et celui de Néron فلان قیصر ایله فلان قیصرك عهد سلطنتلری بینده

Il veut dire encore Dans, en *A.* فی *P.* در *T.* ده ‖ Il est demeuré entre mes mains یدمده قالمشدر

Entre autres. Expression adverbiale qui marque désignation particulière d'une personne ou d'une chose, parmi d'autres personnes ou choses *A.* با خصوص - از جمله *P.* خصوصاً - لا سیّما - بتخصیص *T.* جملەدن بشقه اولەرق ‖ J'y ai vu plusieurs personnes, et entre autres le major de mon régiment اول طرفده وافر کسانی کوردم لا سیّما آلایمك بیکباشیسنی با خصوص -

ENTRE-BAILLER. Entr'ouvrir légèrement *A.* مخلّلاً فتح *P.* یاری آچمق - جزئیجه آچمق *T.* نیم گشادن ‖ Entre-bailler une porte قپویی جزئیجه فتح ایتمك

s'ENTRE-BAISER. Se baiser l'un l'autre *A.* - تلاثم - ملاثمة با هم - با یکدیگر بوسه دادن *P.* تقبیل احد هما الآخر - بری برینی اوپمك - اوپوشمك *T.* بوسیدن ‖ Ils s'entre-baisent avec beaucoup d'affection کمال اشتیاق درون ایله ملاثمه ایدرلر

s'ENTRE-CHOQUER. Se choquer l'un l'autre *A.* - مصادمة قاقشمق - چاتشمق *T.* بر همدیگر زدن *P.* تقارع - تصادم ‖ En courant ils se sont entre-choqués بری برینه چاتشمق - - شدّت شتابده بری برلریله مصادمه ایتمشلر در چاتشمشلر در

Et se contredire avec aigreur, s'opposer l'un à l'autre *A.* القاء یکدیگررا بزبان *P.* تلادغ - القوارص احد هما الی الآخر - بری برلرینه دیل ایله طوقشمق *T.* آزرده دل کردن ‖ Ils ne songent qu'à se détruire, ils ne font que s'entre-choquer خرلشمق مراملری - دائما خرلشمقدن خالی دکلار در مطلقاً بری برینی خراب ایتمکدر

ENTRE-COLONNE. L'espace qui est entre deux colonnes *A.* ما بین العمودین - خلال العمودین - تفرجة العمودین *P.* ایکی دیرك آره‌سی *T.* میان دو ستون

ENTRECOUPER. Couper par divers endroits *A.* تفارز - تقاطع *T.* جا بجا از هم جدا کردن *P.* تقطیع محلاً بعد محل - طرف طرف - محل بمحل بولشدرمك *T.* آره‌سنی کسمك ‖ Les canaux qui entrecoupent les jardins, les rendent plus agréables باغچەلری تقاطع وتفارز ایدن جدوللر تزاید حسن ولطافتی موجبدر Ce pays est tout entrecoupé de ruisseaux فلان مملکت یکپاره ایرمقلر ایله متقاطعدر محل بمحل ایرمقلر ایله یکپاره آیریلشمشدر

On dit figur., qu'un discours est entrecoupé de digressions, de citations بو مقاله استطرادات واستشهادات ایله متقاطعدر بو مقالەنك آره‌سی استطرادات ایله کسکدر - que les soupirs entrecoupaient à quelqu'un la voix, la parole ایتدیکی آه وواهلر صوتنك ونطقنك تقاطعنه باعث اولور ایدی صوت ونطقنك آره‌سی کسلمه‌سنه سبب اولور ایدی -

S'ENTRECOUPER, se dit des chevaux et autres animaux qui se blessent en se frottant un pied contre l'autre *T.* آیاقلرینی بری بری برینه چاتشدروب - برینه قاقشدروب یارەلنمق یارەلنمق

ENTRECOUPÉ. *A.* متقاطع محلاً بعد - متفارز - متقاطع طرف طرف آیریلشمش *T.* جا بجا از هم جدا کرده *P.* محل آره‌سی کسك - محل بمحل کسشمش -

ENTRE-DEUX. Partie qui est au milieu de deux choses avec lesquelles elle a contiguïté *A.* فاصلة بین اثنین - ما بین ایکیسی آره‌سی *T.* میانهٔ دو *P.* شو ایکی اوطه بیننده اولان ‖ On a ôté l'entre-deux qui séparait ces deux chambres ما بین المنکبین L'entre-deux des épaules فاصله رفع اولندی ایکی اوموز آره‌سی -

Il s'emploie aussi comme adverbe *A.* متقارب - بین بین *T.* ایکیسی اورتەسی *P.* میانه ‖ Ce mouton-est il tendre ou dur? بو قیون اتی سردمیدر یومشقمیدر دیو Entre-deux سئوال اولندقده بین بین دیو جواب ویرلدی Fait-il froid? صوغوق وارمیدر دیو لدی السئوال متقارب دیو جواب ویرلدی

s'ENTRE-DONNER. Se donner l'un à l'autre *A.* - تعاطی بری برینه *T.* با یکدیگر دادن *P.* اعطاء احد هما الی الآخر ویرمك

ENTRÉE. Le lieu par où l'on entre *A.* مدخل pl. مداخل *P.* کیرەجك یر - کیرش *T.* در گذر ‖ L'entrée de la ville, de la maison مدخل بلده ومدخل خانه

On dit aussi, L'entrée d'un chapeau, d'une botte, d'un soulier *A.* فوهة *P.* دهانه *T.* آغز

Il signifie aussi, l'action d'entrer *A.* دخول *P.* در آمدن *T.* کیرش - کیرمه ‖ Dès son entrée, on a reconnu qu'il avait du

همان دخولی عقیبنده مکدّر واندوهناک اولدیغی chagrin آکلاشلدی

Il se dit plus ordinairement, de l'action d'entrer solennellement dans une ville *A.* موکب الدخول *T.* دخول آلایی ‖ L'entrée du Roi پادشاهک موکب دخولی L'entrée d'un ambassadeur بیوک ایلچینک دخولی آلایی - Et de la réception solennelle qu'on fait à un Roi, lorsqu'il entre en cérémonie *A.* رسم التکریم القدوم الملک *P.* رسم خوش آمدیٔ پادشاهک قدومی ایچون اجرا اولنان خوش *T.* پادشاه کلدی رسمی

Entrée. Droit qui est attaché à certaines charges, de pouvoir entrer dans les chambres du Roi à des heures où d'autres personnes n'entrent point *A.* رخصة الدخول فی بیت الملک *P.* دائرهٔ همایونه کیرمه دستور در آمدن بدائرهٔ همایون *T.* رخصتی

Entrée, se prend aussi pour Séance dans un tribunal, dans une assemblée ‖ Le Gouverneur de Paris a entrée au Parlement پارس محافظنک پارلامنتو دیوانخانه رخصت دخولی وار در پارلامنتو مجلسنه داخل اولور -

Figur., Occasion, ouverture *A.* وسیلة الحلول ‖ L'hérésie de Luther a donné entrée à une infinité d'autres erreurs لوتر نام صاحب مذهبک بدعتی سائر کونه نیچه عقاید زایغه‌نک حلولنه وسیله اولمشدر Cela lui a donné entrée dans les bonnes grâces du Prince بو کیفیّت حسن نظر پادشاهی‌یه حلولنه وسیله اولمشدر

Il signifie aussi, commencement *A.* فاتحة - بداية *P.* آغاز *T.* باشلنغج ‖ À l'entrée de l'hiver بدایت موسم شتاده L'entrée du livre فاتحهٔ کتابده L'entrée de son Pontificat فاتحهٔ مشیختی

Entrée. Le droit qu'on paye pour les marchandises qui entrent dans une ville *T.* طوپراق بصدی عوایدی ‖ Droits d'entrée et de sortie طوپراق بصدی ورفتیه عوایدی

ENTREFAITES. Il ne se dit que dans ses phrases: Dans ces entrefaites, Sur ces entrefaites, qui signifient, pendant que les choses étaient dans cet état *A.* فی خلال هذه الاحوال - همدرآن *P.* مقارناً بهذه الاحوال - عند هذه الاحوال - اول *T.* در میان این احوال - در اثنای این حال - حال - کیفیّت احوال اول صورتده اولدیغی حالده - اثنالرده

بو - صورت احوال بو منوال اوزره ایکی‌سن - اول خلالده وقوعات اثناسنده

s'ENTRE-FRAPPER. Se frapper l'un l'autre *A.* تضارب *P.* بری برینی اورمق - اوروشمق *T.* یکدیگر زدن

s'ENTR'ÉGORGER. S'égorger l'un l'autre *A.* تذابح - تناحر *P.* بری برینی بوغازلمق *T.* با همدیگر گلو بریدن

ENTRELACEMENT. V. Entrelacer.

ENTRELACER. Enclaver l'un dans l'autre *A.* تشبیک متخلّلاً *P.* با هم پیچانیدن - پیچ اندر پیچ کردن *T.* آره‌یه ‖ Entrelacer les cheveux de diamans آره‌یه کیرشدرمک - صوقشدرمق - صاچه آره‌سنده مجوهرات صوقشدرمق متخلّلاً مجوهرات تشبیک ایتمک

On dit figur. Entrelacer un discours de citations, de moralités آراسنه صوقشدرمق - بعض عبارات متخلّلاً سرد ایتمک مقاله‌نک آره‌سنده بعض اشهادات واخلاقه متعلّق

ENTRELACS. Terme d'Architecture. Ornement composé de liteaux et de fleurons liés et croisés les uns avec les autres *A.* شُبکة الاشکال *P.* اشکال پیچ در پیچ رسم اشکال پیچ *T.* صوقشمه اشکال رسمی

ENTRE-LIGNE. Espace qui est entre deux lignes d'écriture *A.* ما بین السطور *P.* میانهٔ سطرها *T.* سطر آره‌سی - Et ce qui est écrit dans cet espace *A.* خط بین السطور *P.* نوشته سطر آره‌سنده‌کی یازی ‖ Il est défendu aux notaires d'écrire en entre-ligne سطر آره‌سنده یازمق محکمه کاتبلرینه ممنوعدر

ENTRE-LUIRE. Luire à demi *A.* ایماض الضوء - ومضان الضیا *P.* نیم روشنی نمودن *T.* یاری پارلدامق جالوب چارپه‌جه - پارلدامق

s'ENTRE-MANGER. Se manger l'un l'autre *A.* اکل احد هما *P.* بری برینی یمک *T.* یکدیگررا خوردن الآخر

ENTREMÊLER. Mêler plusieurs choses parmi d'autres choses *A.* تخلیط بینهما - در میانه - در آمیختن *P.* مخلوطاً وضع - آره‌یه قارشدرمق - آره‌یه قویمق - آره‌یه قاتمق *T.* آمیختن ‖ Il faut entremêler les orangers et les citronniers پورتقول ایله لیمون آغاجلرینی مخلوطاً وضع ایتملو در Entremêler des fleurs rouges parmi les blanches قرمزی ایله بیاض چیچکلرینی - بری بربری آره‌سنه قاتمق - Figur. ‖ Il ne faut point entremêler des questions si différentes بورتبه‌ده بری برلرینه مختلف

مطلبلرك تخليطى جانز دكلدر

On dit, S'entremêler dans une affaire, pour dire, se mêler avec ceux qu'elle regarde, pour y travailler avec eux *A.* مداخلة *P.* مداخله كردن *T.* قارشمق V. S'entremettre.

ENTREMETTEUR. Celui qui s'emploie dans une affaire entre deux ou plusieurs personnes *A.* متوسّط ـ واسطة *P.* ميانجى *T.* ميانجى ـ آره‌يه كيرن

ENTREMETTEUSE. Il se dit des femmes qui facilitent des intrigues de galanterie *A.* قوّادة ـ دلّالة *P.* پازن ـ دلاله *T.* پزه‌ونك قارى

s'ENTREMETTRE. S'employer pour des affaires qui regardent d'autres personnes *A.* توسّط *P.* ميانجى شدن *T.* آره‌يه كيرمك ‖ Il s'est entremis pour les accorder ميانجيلك ايتمك ـ Il s'est entremis pour arranger cette affaire اصلاح ذات البين ايچون توسّط ايلدى بو مادّه‌نك تنظيمى ايچون توسّط ايلدى

On dit, S'entremettre d'une affaire, pour dire, s'en mêler *A.* مداخلة *P.* مداخله شدن *T.* قارسمق ‖ S'entremettre des affaires publiques عباد الله امورينه مداخله ايتمك Il s'en est entremis d'office اول بابده رسماً مداخله ايلدى C'est un homme qui s'entremet de beaucoup de choses ـ هر مصلحته مداخله ايدر بر آدمدر ـ دخّال امور بر آدمدر هر مصلحته قارشور آدمدر

ENTREMISE. Action d'une personne qui interpose ses offices, son crédit *A.* وساطت *P.* ميانجيكارى *T.* آره‌يه كيرمه ـ معرفت ـ ميانجيلك ‖ Cela se fit par son entremise بو مادّه فلانك معرفتيله ـ فلانك وساطتيله نظامپذير اولدى ـ Et médiation par laquelle une chose se fait تنظيم اولندى ‖ Dieu a souvent déclaré sa volonté aux hommes par l'entremise des anges جناب ربّ العزّه مشيّت رحمنيّه‌سنى كرّةً بعداخرى وساطت ملائكه ايله بنى آدمه ايصال ايلدى ملائكه معرفتيله عبادينه ايصال ايلدى

s'ENTRE-NUIRE. Se nuire l'un à l'autre *A.* تضارّ *P.* يكديگر برى برينى ضرره *T.* با يكديگر گزند رسانيدن ـ گزاييدن برى برينه ايصال ـ برى برينه غدر ايتمك ـ اوغراتمق ضرر ايتمك

ENTREPAS. Allure d'un cheval, laquelle approche de l'amble *A.* خبب ـ خبيب ـ رملان ـ *T.* يلمه‌سى ـ لينك يلمه‌سى قورد

s'ENTRE-PERCER. Se percer les uns les autres *A.* تطاعن ـ *P.* يكديگر شنجودن *T.* برى ـ صانجيلشمق تواخز ـ مطاعنة دورتشمك ـ برينى صانجيمق

ENTREPOSER. Mettre des marchandises dans un entrepôt *A.* حطّ الاموال فى خلال الطريق المقصود *P.* فرو نهادن مال در سمت مقصوده كوندرله‌جك مالى آره *T.* ميان راه مقصود يره ايندرمك ‖ Il a entreposé beaucoup de marchandises dans cette ville سمت آخره كوندرله‌جك قدر كلّى اموالى فلان بلده‌يه ايندردى

Entreposé. *A.* منحطّ فى خلال الطريق المقصود *P.* درميان آره يره ايندرلمش مال *T.* طريق مقصود فرو نهاده

ENTREPOSEUR. Commis chargé de la garde d'un entrepôt *T.* سمت مقصوده كوندرلمك اوزره آره يره ايندرلمش مالك ـ حفظنه مأمور ـ حافظى

ENTREPÔT. C'est un lieu où l'on met en dépôt des marchandises que l'on veut porter ailleurs *A.* محطّ الاموال فى خلال الطريق المقصود *P.* جاى فرو نهادن مال درميان راه مقصود *T.* تجار مالى ايچون آره يتاغى اولان محلّ

Il se dit aussi, des magasins où sont déposées les marchandises qui se vendent pour le compte du Gouvernement *T.* ميرى انبارى

ENTREPRENANT. Hardi, qui se porte aisément à quelque entreprise *A.* مقحام ـ متعزّم ـ سريع العزم *P.* چالشگر *T.* ايشه صارلدريجى ـ صالدريجى

Il se prend aussi en mauvaise part, et signifie, qui entreprend sur le droit d'autrui *A.* عسوف ـ غدّار *P.* دستدراز جور *T.* تجاوزلق ايدن وتعدّى

ENTREPRENDRE. Prendre la résolution de faire quelque chose *A.* عزم ـ تشبّث ـ تصدّى ـ مباشرت *P.* آهنگ كار كردن *T.* ايشه ياپشمق ‖ Entreprendre un voyage عزم سفر ايتمك un bâtiment عزم ومباشرت بنايه Entreprendre de traduire un auteur بر تأليفك ايتمك Ce prince est venu à bout de tout ce qu'il a entrepris فلان حكمدار هر قنغى مصلحته متصدّى اولديغى ـ تشبّث ايتمش ايسه موفق اولدى عزم ايلديكى امورك جمله‌سنى ـ كافّة اموره ظفرياب اولمشدر بجردى

Et s'engager à quelque chose à certaines conditions *A.* مقطوعاً ايشه مباشرت ايتمك ـ ايشه

Faire uue entreprise مقصد لا طایل ـ مقصد باطل vaine اساس
Former une entreprise بر ایشه عزم وقصد ایتمك
بر کونه عزیمتی صحیفهٔ خاطرده نقش وتصویر ایتمك
Exécuter une entreprise بر کونه قصد وعزیمتی حیّز فعله
Venir à bout d'une entreprise اجرا ایتمك ـ کتورمك
حصولنه ـ عزیمت اولنان مصلحتك حصولنه ظفر بولمق
Manquer son entreprise عزم وتصدّی اولنان ظفریاب اولمق
اجراسنه تشبّث ـ مادّه‌ده دوچار خیبت وخسران اولمق
Mesurer une entreprise à ses forces اولنان مقصدك حصولنه ظفریاب اولهمامق
بر کمسنه متصدّی اولهجغی مصلحتی
Faire une entreprise de commerce مرتبهٔ قوّتنه تقدیر وقیاس ایتمك
Placer son argent dans une entreprise de commerce, de finances تجارته متعلّق بر کونه امره تصدّی ایتمك
ویاخود میری یه متعلّق بر کونه امره سرمایه وضع ایتمك

Il signifie aussi, usurpation *A.* تعرّض *pt.* تعرّضات ـ تعدّی
pl. تعدّیات *P.* دستدرازی *T.* تجاوزلق ـ صارقنتیلق ‖
C'est une entreprise contre le droit des gens حقوق مللی
ناقض بر نوع تعرّضدر

s'ENTRE - QUERELLER. Se quereller l'un l'autre *A.* تنازع
ـ با یکدیگر *P.* مشاجرة ـ تشاجر ـ مخاصمة ـ تخاصم ـ منازعة
Ils ne font que s'entre-quereller *T.* بری بریله غوغا ایتمك ـ چکشمك ستیزیدن
تنازع وتشاجردن خالی دکللر در

ENTRER. Passer du dehors au dedans *A.* دخول *P.* درامدن
Entrer au port *T.* ایچرو کیرمك ـ کیرمك ایمانه کیرمك ‖
Entrer en lice مجادلهیه کیرمك ـ On dit, qu'un chapeau ne peut entrer dans la tête, pour dire, que la tête ne peut entrer dans le chapeau قلپاق باشه کیرهمیور
On dit figur., qu'il ne faut pas entrer dans le sanctuaire, pour dire, qu'il ne faut pas vouloir pénétrer dans les secrets que les princes veulent cacher حریم اسراره دخول ایتمك
Et مکان محرم ایچنه کیرمك روا دکلدر ـ جائز دکلدر ـ qu'il entre de l'ambition, de l'intérêt dans quelque dessein بو مرامده حبّ شان وغرض ومصلحت مخصوصه کیرر

On dit, Entrer en danse, pour dire, s'engager dans une affaire dont on n'a été que spectateur, ou pour dire, Être à son tour d'agir, de parler, d'être mis en jeu *T.* اویونه کیرمك ‖ C'est à vous à entrer en danse اویونه کیرمکه نوبت سنکدر

Et entrer en religion, pour dire, prendre l'habit de religieux *A.*

کوتری بازار *T.* بروجه مقطوعیّت در عهده کردن *P.* التزام
ایله اوزرینه آلمق ‖ Il a entrepris de fournir des vivres pour un tel prix شوفیّات ایله ارزاق وذخایر اعطاسنی بر وجه مقطوع التزام ایلدی

On dit, Entreprendre quelqu'un, pour dire, le poursuivre, le persécuter *A.* در پس فلان کس *P.* تسلّط علی ـ تقفّی
فلانك علیهنه ـ بر کمسنه‌نك پسنه دوشمك *T.* بودن
Vous courez grand risque d'être malmené, s'il vous entreprend ‖ یوریمك فلان کشی علیهکه یوریه‌جك اولور ایسه
مصلحتك فنایه وارمق مخاطره‌سی درکار در

Il signifie aussi, rendre perclus *A.* تخبیل ـ کسح *P.*
Il a un rhumatisme qui lui entreprend toute la jambe *T.* سقطلمق ‖ مبتلا اولدیغی وجع مفاصل علّتی
آیاغنی سقطلدی

Entreprendre sur, signifie, usurper sur le droit, sur l'autorité, sur la propriété de quelqu'un *A.* تعدّی ـ تعرّض ـ دخل
Ce juge entreprend sur la juridiction, sur l'autorité des supérieurs *T.* تجاوزلق ایتمك ـ طوقنمق *P.* دستدرازی کردن
فلان قاضی ما فوقی اولان قضاتنك ناحیه‌لرینه وامر حکومتلرینه
Il entreprend sur son voisin دخل وتعرّض ایدر ـ دستدرازلق ایدر ـ تجاوزلق ایدر ـ همجوارینه دخل وتعرّض ایدر

Entrepris. *A.* متصدّی ـ متشبّث *P.* تصدّی کرده *T.* تشبّث
یاپشلمش ـ مباشرت اولنمش ـ اولنمش

Il est aussi adjectif, et signifie, perclus *A.* مخبول ـ اکسح
P. عملمانده *T.* سقط

ENTREPRENEUR. Celui qui entreprend à forfait quelque ouvrage *A.* بروجه مقطوعیّت *P.* ملتزم علی طریق المقطوعیّة
Un habile entrepreneur d'édifices *T.* کوتری بازار ایله آلیجی در عهده کننده
بروجه مقطوعیّت التزام بنا ایدر ماهر واستاد بر نجّار قلفه‌سی

ENTREPRISE. Dessein formé, ce que l'on a entrepris *A.* آهنگ *P.* مقاصد *pl.* مقصد ـ قصد ـ عزایم *pl.* عزیمت
V. Enterprendre ‖ Une belle entreprise یاپشیلان مادّه عزیمت
grande عزیمت جسورانه hardie عزیمت جمیله ـ بهیّه
ـ عزیمت جلیله glorieuse عزیمت عظما ـ عزیمت عظیمه
vaste موجب شان وشهرت اولهجق عزیمت جزیله
chimérique خلیا عزیمت وسیعة الغایات ـ عزیمت واسعه
مقصد موهوم وبی ـ مقوله‌سی بر کونه عزیمت موهومه

Et, dans le même sens, qu'un bruit entre dans les oreilles *A.* تعجيز السامعة *P.* گوشرا بيزار ساختن *T.* قولاغی بيقدرمق

On dit, qu'on ne saurait rien faire entrer dans la tête d'un homme, pour dire, qu'on ne saurait lui rien faire comprendre ـ Et ولانك عقلنه هيچ بر شئ صغدرمنك يولی يوقدر qu'on ne peut lui faire entrer une chose dans la tête, pour dire, qu'on ne peut la lui persuader فلان آدمه كلام تأثير كلام تأثير ايتدرمك ممكن ـ ايتدرمك امر محالدر ومتصوّر دكلدر

Entrer dans le sens, dans la pensée d'un auteur, c'est y pénétrer مؤلفك فكرينه واصل اولمق ـ فكرينه وارمق ـ Entrer dans les sentimens de quelqu'un, c'est, se conformer à ses sentimens بر كمسنه نك اصولنه تبعيّت ايتمك ـ اصولند ـ On dit dans le même sens, Entrer dans les expédiens qu'on propose موافقت ايتمك ـ On dit aussi, Vous n'entrez pas dans ma pensée, pour dire, vous ne concevez pas ce que je vous dis ضميرمی درك ايدهميورسك ـ ضميرمه واره ـ Et qu'une chose n'est jamais entrée dans l'esprit, dans la tête, pour dire, qu'on n'y a jamais songé بو مثللو حال فكر وخياله كلمش شئ دكلدر Il ne m'est jamais entré en pensée qu'il pût manquer à son devoir بو فكر خاطر گذارم اولمش شئ دكلدر ـ واجبنی حالنی ايفاده تجويز تراخی وقصور ايدهجكنی ابدًا فكر وخيالمه كلمش شئ دكل ايدی ـ Et que cela n'est jamais entré dans la tête de personne, pour dire, qu'il est si absurde, que personne n'en a eu l'idée عقله كلهجك معنا دكل ايدی خيال وخاطره كلهجك معنا دكل ايدی

On dit, Faire entrer quelque chose dans un livre, etc., pour dire, l'y insérer. V. Insérer.

Et qu'une drogue entre dans la composition d'un remède, pour dire, qu'elle y fait partie بو عشب فلان ملاجك ـ Et qu'il entre tant de drap, tant d'étoffe dans cet habit بو لباسه شو قدر فلان تركيبه جزء اولور ـ تركيبنه داخل اولور ـ Et qu'un auteur, un prédicateur entre bien dans les passions, pour dire, qu'il les exprime bien بو مؤلف وبوواعظ امراض نفسانيه نك تعريفنه مصيبدر

Entrer dans une affaire, c'est, y prendre part مصلحته مداخله ـ جامهٔ رهبانی پوشيدن *P.* اخذ الكسوة الرهبانية ـ ترهّب رهبانلق طريقنه كيرمك *T.* بطريقت رهبانی داخل شدن رهبانلق قيافتنی كيمك ـ

On dit, Entrer en condition, pour dire, entrer au service de quelqu'un *T.* بر كمسنه نك خدمتنه كيرمك ـ Entrer en charge, pour dire, prendre une charge *T.* منصبه كيرمك ـ Entrer en exercice, pour dire, commencer son année d'exercice, quand on est revêtu d'une charge dont l'exercice est alternatif *T.* خدمت نوبتنه كيرمك ـ نوبته كيرمك ـ Enter à table, pour dire, se mettre à table *T.* سفرهده اوتورمق ـ Entrer dans le monde, pour dire, commencer à paraître dans le monde *T.* بين الناس اثبات وجود ايتمك ـ Entrer dans le détail des choses, pour dire, les examiner en détail تفصيله كيرمك ـ تفصيل حال ايتمك ـ Entrer en comparaison, en parallèle, pour dire, être mis en comparaison قياسه كلمك ـ Entrer en concurrence avec quelqu'un. Devenir son concurrent بر كمسنه بر كمسنه ايله همخواهلق ـ ايله رقابت ادّعاسنه كيرمك دعواسنی ايتمك ـ Entrer dans sa vingtième année. Commencer sa vingtième année سنك يكرمنجی سنهسنه داخل اولمق ـ Entrer en preuve. Entamer une preuve اتيان دليل صدده كيرمك ـ Entrer en matière وبرهان صددينه كيرمك ـ Entrer en procès, en guerre, en débats, en dispute, etc. ماده يه بداء وشروع ايتمك دعوايه وسفره ومنازعه ومجادلهيه ـ Entrer en colère غضبه كلمك ـ Entrer en négociation مبادرت ايتمك مكالمهيه مباشرت ـ مذاكرهيه مبادرت ايتمك ـ Entrer en composition, c'est-à-dire, en accommodement بازارلغه كيرمك ـ ايتمك صلحه رغبت ـ مصالحه صددينه كيرمك ـ Entrer en défiance, en soupçon سوء ظنّه ووسوسهيد ـ ايتمك ـ Entrer en goût. Commencer à prendre goût à quelque chose وسوسهيه كيرمك ـ ذاهب اولمق بر شيء دادنمق

Entrer; signifie aussi, pénétrer dans quelque chose *A.* نفوذ *P.* در گذشتن *T.* كچمك ـ ايچنه ايشلمك ‖ Le coup entra bien avant dans les chairs قورشون لحم ايچنه خيليجه نفوذ Ce bois est si dur, que la cognée n'y saurait entrer بو ايلدی ايچنه ـ اوطون اول قدر سرد در كه ايچنه بالطه نفوذ ايتمز بالطه ايشلمز

On dit, qu'un bruit entre dans la tête, pour dire, qu'il étourdit *A.* تصديع الرأس *P.* درد سر آوردن *T.* باش آغرتمق

قارشمق - ایتمک

On dit, en parlant d'une affaire d'intérêt, qu'un homme y entre pour tant فلان کشی شو ماده‌ده شو قدر سهم اعتباریله داخلدر

Entrer dans les secrets, dans les intérêts de quelqu'un بر کمسنه‌نک اسرارینه وامور ومصالح مخصوصه‌سنه محرم اولمق

Entrer dans la douleur de quelqu'un, pour dire, y prendre part اندوه - بر کمسنه‌نک اندوه وکدرینه حصه‌مند اولمق وکدرینه مشترک اولمق

Entré. *A.* داخل *A.* در آمده *T.* کیرمش

s'ENTRE-RÉPONDRE. Se répondre l'un à l'autre *A.* تجاوب - جوابلشمق *T.* با یکدیگر جواب رسانیدن *P.* مجاوبة - بری برینه جواب دوندرمک

s'ENTRE-SECOURIR. Se secourir mutuellement *A.* تعاون - با یکدیگر - با همدیگر دستگیری کردن *P.* تظاهر - تناصر بری برینه یاردم ایتمک - یاردملشمق *T.* یاوری نمودن || Les troupes sont bien postées pour s'entre-secourir عسکر لدی الحاجه تعاون وتظاهره آماده اولمق صورتیله تعبیه وترتیب اولنمشدر

ENTRE-SOL. Logement pris sur la hauteur d'un étage *A.* شروان *T.* فروارہ *P.* علویّة - غرفات *pl.* غرف *pl.* غرفة || Un entre-sol obscur قرانلقلو شروان - غرفهٔ مظلمه bien éclairé روشن وضیا دار بر غرفه

s'ENTRE-SUIVRE. Aller de suite l'un après l'autre *A.* تلاحق بری *T.* در پی یکدیگر آمدن *P.* تتابع - توالی - تتالی - بری بری آردنجه اولمق - بری آردنجه یوریمک || Les jours et les nuits s'entre-suivent لیل ونهار تتابع وتلاحق ایدر

ENTRE-TEMPS. Intervalle de temps qui s'écoule entre deux actions *A.* خلال المدّة - خلال *P.* میانهٔ هنگام *T.* آره - وقت آره‌سی - آره‌لق - اثنا || Je n'ai fait qu'aller et venir, dans cet entre-temps vous êtes arrivé بن همان واروب اول - کلمشیدم اول خلاله سن دخی واصل اولدک Il profita de l'entre-temps خلال مدّتی وسیلهٔ فرصت آرالقده اول وقتنک آره‌سنی نعم الفرصة اتّخاذ - اتّخاذ ایلدی ایلدی

ENTRETENIR. Arrêter et tenir ensemble *A.* ضبط *P.* گرفتن *T.* طوتمق || Cette pièce de bois entretient toute la charpente آغاج پاره‌سی تختدلرک جمله‌سنی ضبط ایدر - Dans ce sens on dit aussi, S'entretenir. *A.* ضبط احد بری برینی طوتمق *T.* با یکدیگر گرفتن *P.* هما الآخر || Ces deux pièces de bois s'entretiennent بو ایکی آغاج بری برینی ضبط ایدر

Entretenir, signifie aussi, tenir en bon état *A.* وقایة - درخوشحالی داشتن *P.* وقایة فی حسن الحال - محافظة - *T.* ایو حالده طوتمق - قورتمق || Entretenir un bâtiment, un jardin, les ponts, les chaussées, les chemins بنایی وباغچه‌یی وکوپریلری وقالدرملری ویوللری حسن حال اوزره محافظه ووقایه ایتمک

Et faire subsister, faire continuer dans un certain état *A.* وقایة علی - وقایة علی حال الدوام - وقایة علی حال البقا - باقی وبر قرار داشتن *P.* ابقا - وقایة - حال الاستمرار خللدن - باقی وبر قرار طوتمق *T.* مستمرّ وبر دوام داشتن || Entretenir le commerce معاملات تجارتی صاقلندرمق Entretenir la paix, l'amitié رابطهٔ صلح خللدن وقایه ایتمک ومصافات وشیرازهٔ حبّ وموالاتی حال بقا ودوام اوزره وقایه ایتمک Entretenir la correspondance dans les pays étrangers ممالک اجنبیّه‌ده مکاتبه‌یی مستمرّ وبر دوام طوتمق Entretenir bonne correspondance avec ses alliés دول متفقین رابطهٔ محبّتک - ایله رابطهٔ موالفتی خللدن وقایه ایتمک Entretenir des peuples dans l'erreur ابقاسنه سعی ایتمک Entretenir le feu آتشی خلقی حال ضلالده ابقا ایتمک حال بقا ودوام اوزره وقایه ایتمک

On dit, Entretenir un homme d'espérance, de belles paroles, pour dire, l'amuser en lui promettant beaucoup de choses بر آدمی آمال بیهوده وکلمات خوش آینده ایله تعلیل ایتمک وکلمات خوش آینده ایله آویدوب اکلندرمک -

On dit aussi, Entretenir ses pensées, ses rêveries, pour dire, méditer, rêver افکار وخیالات مخصوصه‌سنه وتخیّلات منامیّه‌سنه استغراق ذهن ایتمک

Il signifie aussi, fournir les choses nécessaires à la subsistance ادارة النفقة والمؤنة - رویة المؤنه - ترزیق - انفاق *A.* اسباب لازمهٔ پرورش دادن - روزی هر روزه دادن *P.* ازقلندرمق - بسلمک - کچندرمک || Entretenir ses enfans بر کمسنه کندو اولادینک مؤنت لازمه‌لرینی رویت Entretenir une armée اردویی ترزیق وانفاق ایتمک

sées افكار وملاحظات مخصوصه‌سندن بحث ايتمك S'entretenir de Dieu اوصاف جليلهٔ جناب ربّ الاربابدن بحث ايتمك

ENTRETENUE. Femme qu'on entretient, et avec laquelle on est en commerce *A.* مستأجرة بطريق المتعة *T.* اجرتلو اوطدلق ـ مؤنة ـ نفقات *pl.* نفقة *A.* ENTRETIEN. Subsistance روزئ هر روزه ـ روزى *P.* معاش ـ كفاف النفس *T.* خانه‌سنك اولوش ‖ Il dépense tant pour l'entretien de sa maison نفقات لازمه‌سيچون شو مقدار اقچه صرف ايدر Fournir بر اردونك مالزمهٔ مؤنتنى à l'entretien d'une armée اعطا ايتمك

Il signifie aussi, ce que l'on dépense pour entretenir une chose en bon état *A.* مصارف التعميرات ـ Et ce qu'on donne à son domestique pour subsister *A.* اجرة المعاش *T.* كچنمه اقچه‌سى

ENTRETIEN. Conversation *A.* محاورة *pl.* محاورات ـ مذاكرة ‖ صحبت *T.* سروا *P.* مباحثة *pl.* مباحثات ـ مذاكرات *pl.* Entretien familier محاورهٔ بى تكلّفانه sérieux مذاكرهٔ مهمّه Il eut un grand entretien avec lui فلان ايله مفصّل ومشروح Il interrompit notre entretien برمذاكره‌سى وار ايدى Il trouble notre entretien محاوره‌مزى انقطاعنه سبب اولمشدر اخلال ايدر

On dit d'une personne, d'une chose dont tout le monde parle, qu'elle fait l'entretien de toutes les sociétés مبحث كافّهٔ مجالس ومحافلدر

ENTRETIENS SPIRITUELS. Il se dit des discours de piété que les ecclésiastiques font dans des assemblées *A.* مباحث دينيّة ـ مذاكرات دينيّة

ENTREVOIR. Voir en passant et imparfaitement, faute d'attention *A.* الماح النظر *P.* نيم نگاهيدن *T.* جالوب آلمه كورمك ‖ Le témoin n'a pu reconnaître le meurtrier, parcequ'il n'avait fait que l'entrevoir شهادت ايدن كمسنه قاتلى الماح نظر ايله رؤيت ايتمش اولديغندن تشخيصنه قادر اولدمدى

Et voir imparfaitement à cause de l'éloignement de l'objet, des ténèbres, etc. *A.* فاترًا نظر *P.* كم ديدن *T.* خيال ميال سزر مزر كورمك ـ كورمك ‖ Il ne voit pas dinstinctement, il ne fait qu'entrevoir نقاى بصرى اولميوب فاترًا نظر ايدر

Il se dit aussi des vues de l'esprit *A.* فرق وتميز بالقرينة

Entretenir un enfant au collége اردونك مؤنت لازمه‌سنى كورمك ـ ايمك مكتبده اولان برطفلك مؤنت لازمه‌سنى ـ On dit aussi, S'entretenir, dans le même sens اداره ايتمك ـ روزئ هر روزه *P.* تعيّش ـ تدارك المؤنة ـ ارتزاق *A.* كچنمك *T.* اسباب لازمهٔ پرورش داشتن ـ تدارك كردن ـ بسلنمك ‖ Il a de quoi s'entretenir honnêtement عرض Je donne tant à mon valet, pour s'entretenir ووقاريله تعيّشه مقتدر در خدمتكارمه مؤنت لازمه‌سنى تدارك ايچون شو قدر اقچه ويررم

S'ENTRETENIR. Se conserver *T.* كندويى ـ وقايه اولنمق وقايه ايتمك ‖ Cette femme s'entretient toujours fraîche بو خاتون طراوت ونضارتنى على حالها وقايه ايدر Des chevaux qui s'entretiennent gras كندولرينى حال سمن اوزره L'union ne s'entretient pas long-temps entre des personnes qui ont des intérêts contraires وقايه ايدن آتلر برى برلريله اغراضلرى ضدّ اولان كسان بينده رابطهٔ اتّحاد ووفاق وقايه اولنمز

On dit, Entretenir un grand train, un grand équipage, pour dire, avoir beaucoup de valets, de chevaux, etc. كلّيتلو خيل كلّيتلو قپو خلقى صاحبى اولمق ـ وحشم صاحبى اولمق كلّيتلو دارات قوللنمق ـ

On dit, Entretenir une femme, pour dire, faire subsister une femme avec laquelle on est en commerce *A.* اتّخاذ المرئة بالمتعة *P.* اجرت ايله اوطدلق طوتمق *T.* بر وجه متعه زن داشتن

ENTRETENIR. Parler à quelqu'un *A.* تكلّم ـ سوق الكلام *P.* لاقردى ـ سويلمك *T.* حرف زدن ـ گفتاريدن ـ گفتن ـ صحبت ايتمك ‖ Je l'ai entretenu famlièrement صحبت ايتمك ـ ايتمك dans son cabinet خلوتخانه‌سنده طرح تكلّف ايله لاقردى Il faut chercher l'occasion pour s'entretenir de cette affaire ايتدم بو مصلحتى سويلشمك ايچون فرصتنى بولمق ـ On dit, بر وقت مناسب آره‌مق كركدر ـ اقتضا ايدر S'entretenir, dans le même sens *A.* مكالمة ـ محادثة ـ مخاطبة *P.* محاورة ـ مباحثة ـ سخن زدن با يكديگر *T.* سويلشمك ‖ Les amis s'entretiennent par lettres بحث ايتمك ـ صحبت ايتمك ـ بين الاحبّا بالمكاتبه مخاطبه ومحادثه اولنور S'entretenir de propos frivoles كلمات باطله ايله سويلشمك S'entretenir de quelqu'un كلمات بيهوده ايله محادثه ايتمك ـ S'entretenir de ses propres pen- فلاندن بحث ايتمك

خیال میال - قرینه ایله سزمک *T.* بقرینه شناختن *P.* سزمک || J'ai entrevu les desseins, les intentions d'un tel فلانک مقاصد ومنویاتنی قرینه ایله سزدم Nos lumières sont si faibles, que nous ne faisons qu'entrevoir la vérité عقل بشر بغایت قاصر اولدیغندن حقایق احوالی فرق وتمییزدن حقایق احوالی خیال میال سزر - عاجز در

S'ENTREVOIR. Avoir une entrevue *A.* تلاقی - ترایی بهم *P.* بولوشمق - کوروشمک *T.* آمدن || Pour accommoder leurs affaires, il faudrait qu'ils s'entrevissent مصلحتلرینه رابطه ویرمک Ils s'entrevirent ایچون بری برلریله کوروشمکه محتاجدرلر dans une telle maison ملاقی - فلان خانده تلاقی ایتمشلر در اولمشلر در

ENTREVUE. Rencontre concertée entre deux ou plusieurs personnes pour se voir *A.* ملاقات بالمواعدة - مواصلة - ملاقات سوزی بر - بولشمه *T.* بهم رسی *P.* مواصلة بالمواعدة - بر کوروشمه - ایدرک بولشمه || Ils ont eu plusieurs entrevues بر قاچ دفعه - قاچ دفعه بالمواعده ملاقاتلری واقع اولمشدر La première entrevue se passa en complimens اوّلکی کوروشدیلر اوّلکی مجلس - ملاقات مراسم عادیهٔ اکرامدن عبارت ایدی ملاقاتلری طرفیندن تأدیهٔ رسوم خاطرنوازی واکرام ایله Demander une entrevue استدعای ملاقات گذران ایلدی - تواعد ملاقات ایتمک Convenir d'une entrevue ایتمک وقت ملاقاتی بالمواعده تعیین ایتمک

ENTR'OUÏR. Ouïr imperfaitement *A.* قرع بالسمع *P.* گوش || J'ai entr'ouï sa voix قولاغه چالنمق *T.* گذار شدن صداسی سسی - صداسی گوشگذارم اولمشدر - سمعمه قرع ایلدی قولاغمه چالندی

ENTR'OUVRIR. Ouvrir à demi. V. Entre-bailler.

S'ENTR'OUVRIR *A.* انشقاق *P.* شکافته شدن - پذیرفتن *T.* یارلمق || La terre s'entr'ouvre ارض منشقّ اولور Une voûte qui s'entr'ouvre قبه مایل انشقاق اولان

Il se dit aussi des fleurs *A.* تفتح *P.* نیم شکفتن *T.* کللر یاری یارلمش || Les roses commencent à s'entr'ouvrir یاری آچلمق آچلمغه باشلادی

ENTR'OUVERT. *A.* منشق *P.* شکافته *T.* یارلمش *A.* متفتح *P.* نیم شکفته *T.* یاری آچلمش

ENTURE. L'endroit où l'on passe une ente *A.* موضع الغرز *P.* جای غرز *T.* آشی یری

ÉNULA-CAMPANA. Plante. V. Aunée.

ÉNUMÉRATIF. Qui énumère *A.* عددیّ *P.* شماری *T.* صایی یه مخصوص

ÉNUMÉRATION. Dénombrement *A.* تعداد *P.* شمار *T.* صایمه - صایبلش || La simple énumération de ses conquêtes fait son éloge مظهر اولدیغی فتوحات جلیلدنک یالکز تعداد وشماری نعت ومدحنه کافیدر

ENUMÉRER. Dénombrer *A.* عدّ - تعداد - احصا - شمردن *P.* صایمق *T.* || Il a bien énuméré toutes ces circonstances وقوعه کلان کافهٔ احوالی یکان یکان تعداد واحصا ایلدی

ENVAHIR. Usurper, prendre par force, par fraude *A.* غصب || فضولی آلمق - قاپمق *T.* ربودن *P.* اختلاس - اختصاب - Envahir un État ملکی آوردهٔ قبضهٔ - ملکی غصب ایتمک Il a envahi mon bien, ma terre اختصاب واختلاس ایتمک ربودهٔ دست تغلّب - مالمی وچفتلکمی غصب ایلدی Envahir la puissance, l'autorité قوّت فضولی - سلطانیه یی وحکومتی غصب واختلاس ایتمک آلمق

ENVAHISSEMENT. Action d'envahir *A.* غصب - اختصاب *P.* بر قاپمه - قاپش *T.* ربودگی || L'envahissement d'une province مملکتک اختصابی

ENVELOPPE. Ce qui sert à envelopper *A.* pl. ظروف ظرف *P.* پوشیده *T.* قاب || L'enveloppe d'un paquet تحریرات ظرفی فکّ Ôter, défaire l'enveloppe بوغچه سنک ظرفی Papier d'enveloppe ظرفلق کاغد Sur l'enveloppe وفسخ ایتمک était écrit, à Monsieur... ظرفک اوزرنده فلانه واصل اوله دیو... Écrire sous l'enveloppe de quelqu'un, veut dire, mettre sous l'adresse de quelqu'un des lettres qui sont pour un autre اوزری آخرک اسمنه یازلمش بر ظرف ایچنه مظروفاً ارسال مکاتیب ایتمک

Il signifie, en termes de fortifications, un ouvrage qui en couvre, qui en défend un autre *A.* مترسة *P.* سپر *T.* سر || Première, seconde enveloppe اوّلکی وایکنجی سپر

ENVELOPPEMENT. Action d'envelopper. V. ce mot.

ENVELOPPER. Couvrir une chose d'une autre chose qui s'applique exactement sur la première *A.* لفّ - طیّ - اغشا *P.* بر شیئک ایچنده - صارمق *T.* در پیچانیدن - پوشیدن تجار مالنی لفّ || Envelopper des marchandises بوریه‌ک

P. متواری *A.* قپلانمش *T.* پوسیده *P.* مغطّا *A.* صارلمش گردا گرد بسته *P.* محاط *A.* اورتولی - اورتلمش *T.* پوشیده با هم در گرفته *P.* مختلط - مشتمل *A.* اطرافی قوشادلمش *T.* ابچنه طولانمش *T.*

On dit, Discours enveloppé, un discours où l'on donne plus à entendre qu'on ne dit *A.* کلام ذو التوریة *P.* سخن سر قپانق سوز - باشی اورتولی لاقردی *T.* پوشیده

On dit d'un homme dont les idées sont confuses, que c'est un esprit enveloppé *A.* ملتبس الذهن *P.* پوشیده ذهن *T.* ذهنی قپانق

ENVENIMER. Infecter de venin *A.* ایداع السمّیّة القاء - آغو قاتمق *T.* زهرناک کردن - شرنگ آلود کردن *P.* السمّیّة آغویه بیلاشدرمق - || On prétend que les crapauds envenim ent les herbes en y répandant de la bave آغزی قره قوربغه کپوکیله نباتاته ایداع سمّیّت ایلدیکی منقولدر

On dit figur. Envenimer une plaie, pour dire, la rendre plus douloureuse *A.* افساد الجراحة *P.* زخمرا تباهیدن *T.* یاره‌یی آزدرمق Envenimer un récit, pour dire, lui donner un sens odieux حکایه‌یه القای سمّ ردائت ایتمک Envenimer l'esprit de quelqu'un, pour dire, l'aigrir, l'irriter فلانک درونینه القای درونندی زهر آلود خشم - سمّ خشم وحدّت ایتمک وحدّت ایتمک

ENVENIMÉ. *A.* مسموم *P.* سمّیتلو *T.* زهر آلود - شرنگ آمیز زهرلو -

Figur. || Langue envenimée *A.* لسان لدیغ *P.* زبان زهرناک *T.* زفیرلو دیل Discours envenimé کلام دلدوز زهرلو سوز - سمّیت آلود

ENVERGUER. Attacher les voiles aux vergues *T.* آندنه یلکن یلکنلری آندنه چیبوقلرینه باغلمق - باغلمق

ENVERGURE. Arrangement des voiles avec les vergues et les mâts *T.* کمی یلکنلرینک آندنه چیبوقلری اوزرینه دوزلشی

Et l'étendue qu'il y a entre les deux extrémités des ailes déployées d'un volatile *A.* درازئ *P.* بعد الجناحین المرفرفین *T.* دو بال گسترانیده || یایلمش ایکی قناد اوزونلغی Il y a des volatiles qui ont jusqu'à vingt-cinq pieds d'envergure بعض طیور وار در که یایلمش ایکی قنادلری اوزونلغی شو قدر ذراعدر

وطیّ ایتمک Envelopper des confitures sèches dans du papier سکریّات یابسه کاغد ایچنده صارمق

Il s'emploie par analogie en d'autres phrases *A.* تغطیة - اغطا *P.* پوشانیدن *T.* قپلایوب بوریمک || Tout-à-coup une noire tempête enveloppa le ciel بغتةً ظهور ایتمش بر بندباد عظیم روی سمایی اغطا ایلدی Un tourbillon de poussière forme un épais nuage qui couvre le ciel, et qui enveloppe tout le camp گردباد غبار روی سمانک ستریني موجب واردونک دائرًا ما دار اغطاسنی مستوجب اولهجق بر سحاب کثیف احداث ایتدرر Cette mer est souvent enveloppée de vapeurs sombres فلان دریا غالب حالده ابخرهٔ مظلمه ایله پوشیده در

Il signifie aussi, cacher, déguiser *A.* تورية - ستر *P.* پوشیدن *T.* اورتمک || Les poètes ont euveloppé la vérité sous des fables شعرا حقیقت احوالی زیر پردهٔ افساندده ستر وتوریه ایتمشلر در Il enveloppe à dessein sa pensée فکرینی قصدًا وعمدًا توریه ایدر - On dit, Envelopper quelque chose, quand on raconte en paroles couvertes et honnêtes quelque chose de trop libre بر مادّه‌یی علی طریق التوریه افاده ایتمک باشی اورتیلی اولدرق نقل ایتمک -

Il signifie, en termes de guerre, environner, entourer *A.* احاطة اطرافنی *T.* گردا گرد بستن *P.* تکنیف - احاطة دائرًا ما دار - || جب جوره قوشاتمق - اطرافنی چویرمک - قوشاتمق Envelopper l'ennemi de toutes parts دشمنی دائرًا ما دار احاطه Il faut envelopper cette hauteur دشمنی هر طرفدن قوشاتمق - ایتمک بو دپه‌یی احاطه وتکنیف ایتمک اقتضا ایدر

ENVELOPPER. Comprendre avec d'autres. Il ne se dit que des choses fâcheuses *A.* تخلیط - تشمیل *P.* با هم در گرفتن *T.* ایچنه طولاندرمق - || On l'a enveloppé mal à propos dans cette affaire, dans ce crime فلانی بو مصلحت ایچنه وبو جرم وتهمت ایچنه بیوجه تشمیل وتخلیط بیوجه طولاندردیلر - ایتمشلر در

S'ENVELOPPER. *A.* التیاث - التفاف - انطوا *P.* پیچیدن *T.* پرمغه بورنمک - صارلمق || S'envelopper le doigt avec du linge باشه مقرمه بز صارمق S'envelopper la tête avec une serviette قپود ایچنده بورنمک صارمق S'envelopper dans son manteau منطوی اولمق -

ENVELOPPÉ. *A.* مطویّ - ملفوف - مظروف *P.* پیچیده *T.*

ENVIE. Chagrin qu'on ressent du bonheur d'autrui *A.* حسد *P.* رشک *T.* قسقانمه || Envie maligne حسد خباثت آلود Envie secrète حسد مکنون خارخاررشک وحسد Être rongé d'envie ایله محکوک الفؤاد اولمق Sa bonne fortune lui attire l'envie de tout le monde مظهر اولدیغی دولت واقبال نفسی حقنه کمال بختیاری واقبالی ـ مستجلب حسد کافهٔ انام اولدیور Exciter l'envie تقریبیله هدف تیر حسد کافهٔ الانامدر Son mérite est au-dessus de l'envie تحریک حسد ایتمک ذاتنده مرکوز اولان مایهٔ لیاقت واهلیّت اصابت نظر Il ne peut voir personne dans la prospérité sans lui porter envie حسوددن دورادور در هر کسک اقبالنی عین حسد ایله مشاهده ایدر

On dit, Faire envie, pour dire, donner de l'envie, exciter l'envie *A.* ایجاب الحسد *P.* رشک آوردن *T.* قسقانمه || Il vaut mieux faire envie que pitié محلّ حسد اولمق ـ کتورمک محلّ مرحمت اولمقدن ایسه محلّ حسد اولمق ـ Et figur. || Le serpent de l'envie a sifflé dans son coeur شیطان لعین فلانک قلبنه نفخ رشک وحسد ایتمشدر

Et proverb. Les envieux mourront, mais non jamais l'envie ارباب حسد هلاک اولور لکن رشک وحسد ابدی دائم وباقیدر

Porter envie à quelqu'un. C'est souhaiter un bonheur pareil au sien. V. Envier.

Envie. Désir, volonté *A.* اشتیاق pl. اشتیاقات رغبت ـ اشتیاقات || استک ـ اوزلمه *T.* خواهش ـ آرزو ـ هوس *P.* رغبات pl. Avoir une extrême envie de savoir, d'apprendre علم ودانشه وتحقیق احواله مبالغه اوزره مشتاق وهوسکار اولمق Avoir envie de dormir, de manger, de parler اکل طعامه ونومه وتکلمه راغب وهوسکار اولمق Je n'ai nulle envie de vous nuire سنی اضراره بر درلو آرزوم یوقدر Je brûle d'envie de vous revoir برکرّه دخی مظهر دیدارک اولمق امنیه‌سیله درونمده L'envie de voyager lui a passé آتش آرزو واشتیاق مشتعل وفروزان اولدیور سفر وسیاحته دائر هوسی بر طرف اولدی ـ صاودی ـ

On dit, Passer son envie de quelque chose, pour dire, satisfaire le désir qu'on a d'une chose *A.* استیفاء الحظّ *P.* دلسیر برکسنه فلان شیئده هوسنی آلمق *T.* هوس وآرزو گشتن

ENVERS, préposition. À l'égard de... *A.* در *P.* الی ـ ل طرفنه ـ حقنه *T.* بحق ـ باره || Charitable envers les pauvres متعبّد الی Pieux envers Dieu فقرا حقنه مشفق ومرحمتکار ولیّ نعمتی حقنه ارتکاب Ingrat envers son bienfaiteur الله وطنی حقنه خائن Traître envers sa patrie کفران ایتمش برکمسنه

On dit, Je vous servirai, je vous défendrai envers et contre tous هر کیم اولور ایسه اولسون آنک حقنه وآنک خلافنه یوریییه‌رک سکا ایفای لازمهٔ خدمت وادای وجیبهٔ مددکاری واعانت ایلمکدن فارغ اولمجق دکلم

ENVERS. Le côté le moins beau d'une étoffe *A.* جهت معکوسة *P.* روی باژگون *T.* ترس یوز || Voilà l'endroit de cette étoffe, voilà l'envers اشته بو قماشک یوزی بو وجهت معکوسه‌سی ـ On appelle, Étoffe à deux envers, celle dont les deux côtés sont également beaux *A.* متساوی الوجهین *P.* دو رویش *T.* یکسان ایکی یوزی بر

À l'envers. Cette expression a différentes significations: Mettre à l'envers, c'est mettre du mauvais côté de l'étoffe *A.* ـ مقلوباً *P.* واژ گونه *T.* ترسنه ـ جاعباً ـ معکوساً ـ من جهة المعکوس || Il mit son manteau à l'envers قپودینی معکوساً تلبّس ایلدی قپودینی ترسنه کییمشدر ـ

Tomber à l'envers. C'est tomber sur le dos *A.* مستلقیاً سقوط *P.* بر پشت افتادن *T.* آرقه اوزرینه دوشمک

On dit, Les affaires de tel homme vont à l'envers, pour dire, qu'elles vont mal فلانک امور واحوالی معکوس وسرنگون ترسنه واریییور ـ امور واحوالی عکسنه واریییور ـ اولمقده در ـ On dit, qu'un homme a l'esprit à l'envers, pour dire, qu'il l'a faux *A.* معکوس العقل *P.* کج عقل *T.* کج اندیش ـ عقلی ترس بر آدم ـ On dit aussi, Cet accident lui a mis la tête à l'envers, pour dire, lui a troublé l'esprit بو کیفیّت پریشانئ ذهننه ـ فلانک عقلنی مختلّ وپریشان ایلدی سبب اولمشدر

ENVI. Il ne se dit qu'en cette façon de parler, À l'envi, et signifie, avec émulation, avec désir de se surpasser l'un l'autre *A.* بفکر التمازی *P.* علی وجه التفاضل ـ با همدیگر دعوای ـ بری برلرندن اوست کلمک سوداسیله *T.* برتری کنان بری برلریله غیرته دوشه‌رک || Ils travaillent à l'envi بری برلریله تفاضل وتمازی سوداسیله کوشش واقدام ایدرلر ـ برلریله غیرته دوشه‌رک چالشورلر

تقریباً بیک نفردن عبارت ایدی - بیک نفر قدر ایدی

ENVIRONNER. Entourer, enfermer *A.* تکنیف - احاطة *P.* اطرافنی چویرمک - قوشاتمق *T.* گرداگرد بستن || Environner une ville de murailles بر بلده‌نک چوره‌سنی سور بلده‌نک اطرافنه دیوار چویرمک - ایله احاطه ایتمک Les ennemis environnaient la place دشمن عسکری قلعه‌یی احاطه ایدر ایدی - Et figur. || Les dangers l'environnaient de toutes parts مهالک ومخاطرات اطراف اربعه‌سنی احاطه اطرافنی آلمشیدی - ایدر ایدی Les malheurs qui l'environnent اطرافنه مستولی - اطرافنی احاطه ایتمش مصایب وآلام Il est environné de flatteurs اطرافی ارباب تملق ومداهنه ایله - مداهنلر ایله محاطدر L'éclat qui l'environne اطرافنی احاطه ایتمش پرتو قوشادلمشدر Il est environné de gloire جوانب اربعه‌سی رخشان اجلال Cette affaire est environnée d'épines انوار پر فروغ ابهت واجلال ایله محاطدر بو ماده هر طرفدن خار آزار ایله محاطدر

بو ماده‌نک هر طرفی پر خار عسر وصعوبتدر -

Environné. *A.* محاط *P.* گرداگرد بسته *T.* اطرافی - قوشادلمش

اطرافی جویرلمش - قوشادلمش

ENVIRONS. Lieux d'alentour *A.* pl. اکناف - حوالی - اطراف *P.* پیرامن *T.* چوره || L'armée se logea aux environs de la place عسکر قلعه‌نک اطرافنده نصب خیام قرار ایتمشدر On a publié cette ordonnance dans tous les environs

بو فرمان بالجمله اطراف ونواحی‌یه نشر اولنمشدر

ENVISAGER. Regarder une personne au visage *A.* مشاهدة - یوزه باقمق *T.* نگریدن - رو برو نگرستن *P.* وجاهاً رویت || Dès que je l'eus envisagé, je le reconnus فلانی مشاهده ایلدیکم فلانی وجاهاً رویت - عقیبنده کیم اولدیغنی تشخیص ایلدم Je n'oserais seulement l'envisager ایلدیکمده در حال کیم اولدیغنی بیلدم یوزنیه باقمغه بیله جسارت ایده‌مم

Il signifie figur., considérer, et se dit des choses que l'on considère sous un certain aspect *A.* نظر *P.* دیدن - نگریدن *T.* باقمق || Cette action est belle, si vous l'envisagez de ce côté - بو ایش اول جهتدن نظر اولنسه حسندن خالی دکل Le sage n'envisage pas les richesses comme un bien اول جهتدن باقلدیغی حالده مستحسندر عاقل اولان کشی مال مال وثروت نظر عاقلده - وثروتی نظر اعتبار ایله کورمز مال وثروتی دیدهٔ رغبت ایله - بر شئ مرغوب عد اولنمز

اول خصوصده استیفای حظ ایتمش - Et l'envie lui en est passée هوسنی آلدی - اولدی

Envie de femme grosse. Le désir subit et désordonné que quelques femmes grosses ont de certaines choses *A.* وحام *P.* آرزوی *T.* آش یرمه زن آبستن

ENVIEILLIR. Faire paraître vieux *A.* وضع فی صورة المسنّ *P.* احتیار *T.* درصورت کهنسالی نمودن - همحال پیر ساختن بو قیافت فلانی || Cet ajustement l'envieillit کوسترمک احتیار کوسترر

ENVIER. Être attristé des avantages d'autrui *A.* حسد - حسد - قسقانمق *T.* حسد بردن - رشک آوردن *P.* تحسید فلانه جمیع ناس حسد ایدر || Tout le monde l'envie ایتمک Envier le bonheur d'autrui آخرک بخت واقبالنه حسد ایتمک Les grands, les favoris sont ordinairement enviés کبار قوم وقرنای مطمح انظار حسّاد درلر - سلطنت عادتا محسود الاقراندرلر آماج سهام رشک حسد اولو کلمشلر در -

Envier. Souhaiter pour soi-même un bonheur pareil à celui d'un autre *A.* تغبّط - غبطة *P.* کونی چکمک *T.* بژهان خوردن || Je voudrais bien être aussi indépendant que vous, j'envie votre bonheur سنک کبی خود سر اولمغه آرزوم وار ایدی بو بابده بژهانکش - بو بابده بختکه غبطه ایدرم وغبطه خورم

Il signifie aussi, désirer *A.* اشتیاق *P.* آرزو - غیشیدن *T.* اوزلمک - امرنمک کشیدن || Voilà le poste du monde que j'envierais le plus جهانده جملدن زیاده مشتاق وآرزومند اولدیغم مسند اشته بو در V. aussi, Désirer.

Envié. *A.* مغبوط *A.* قسقانلمش *T.* رشکناک *P.* محسود آرزو کرده *P.* مشتاق *A.* کونی چکیلان *T.* بژهان کشیده *P.* محسود || Une charge bien enviée اوزلنمش - امرنلمش *T.* حسرت الاقران والامثال برمنصب - الاقران اولان برمنصب

ENVIEUX. Qui a de l'envie *A.* حاسد pl. حسّاد - حسود *P.* قسقانج *T.* رشکین || Un esprit envieux مزاج حسد آلود Un envieux n'a jamais de repos حسوددہ ابدی راحت قلب اولدمز Les envieux sont toujours tourmentés ارباب حسد دائما عذاب دائما معذّبدرلر - قلبه مبتلا درلر

ENVIRON. À peu près *A.* تقریباً *P.* تقریبی - همان - تقریبا || Il y a environ dix ans تقریباً مقداری - قدر *T.* نزدیک - Son armée était d'environ mille hommes عسکری اون سنه در

کورمز Envisager l'avenir, la mort, les tourmens, le péril, la pauvreté, sans en être ému احوال مستقبلهیه وحال مماتنه وعقوبات وتنکیلاتنه ومهالک ومخاطراتنه وفقر وفاقهیه طمانینت قلب ایله نظر ایتمک Envisager les suites d'une affaire مستتبعاتنه ـ مصلحتک نتایج ومستتبعاتنه نظر ایتمک عواقب مصلحته نظر ایتمک ـ بصر بصیرت ایله نظر ایتمک

ENVISAGÉ. *A.* منظور *P.* دیده *T.* رو برو نگریده وجاهاً مرئی ـ مشهود باقلمش یوزه باقلمش

ENVOI. Action par laquelle on fait transporter une chose d'un lieu à un autre. Il se dit particulièrement des marchandises *A.* ارسالیه ـ کوندرمه *T.* فرستادگی *P.* ارسالات pl. ارسال || Cette marchandise est de bon débit, on en a déjà fait deux envois à... فلان متاع سهل الرواج اولدیغی ملابسه سیله بو آنه قدر اول مالدن فلان طرفه ایکی ارسالیه ایتدیلر

s'ENVOILER. Il est synonyme de se déjeter. V. ce mot.

s'ENVOLER. S'enfuir en volant *A.* طیران ـ طیرورت *P.* اوچمق *T.* پریدن || Le moindre bruit fait envoler les canards جزئی بر طاقردی اوردکلرک طیرانه باعث اولور

Figur. || Le temps s'envole, c'est-à-dire, passe rapidement وقتلر کبرق الخاطف سریع ـ وقت وزمان سریع الطیراندر وقتلر سریع الطیران ودفعی الذهاب اولدیغی ـ المرور در سنّ انسانک وتلذذات L'âge, les plaisirs s'envolent ظاهر در سرعت ـ نفسانیه نک سرعت جری ومروری درکار در طیرانی درکار در

ENVOLÉ. *A.* طایر *P.* پریده *T.* اوچمش

ENVOYER. Faire en sorte qu'une personne aille, ou qu'une chose soit portée en un certain lieu *A.* ابعاث ـ بعث ـ ارسال *T.* کوندرمک ـ روانیدن ـ فرستادن *P.* تسهیل ـ تسییر ـ || Envoyer du secours dans une place قلعهیه امداد کوندرمک Les ennemis envoyèrent reconnaître la place دشمن قلعهنک کیفیت حالنی کشف ومعاینه ضمننده آدملر ارسال ایلدی Envoyer faire compliment ادای رسم تبریک ضمننده آدم ـ On dit, Envoyer en l'autre monde, pour dire, faire mourir *T.* آخرته کوندرمک ـ Il se dit aussi dans les choses morales || Les biens et les maux que Dieu nous envoie ارسال الهی اولان نعم وآفات Dieu nous a envoyé de la pluie ـ الله تعالی بزه باران ارسال ایلدی On dit aussi, Le vin envoie des fumées à la tête خمر دماغه اصعاد بخار ایدر ـ ارسال بخار ایدر

ENVOYÉ. *A.* مبعوث ـ مرسول ـ مرسل *P.* روانیده ـ فرستاده *T.* کوندرلمش

Il se dit aussi, d'un ministre envoyé d'un prince auprès d'un autre prince; et c'est un grade inférieur à celui d'ambassadeur *T.* فرستادهٔ میان رتبه ـ فرستاده *P.* سفیر متوسّط الرتبة *A.* فوق العاده اورته || Envoyé extraordinaire اورته ایلچیسی Il n'y a point d'ambassadeur de tel Prince en cette Cour, il n'y a qu'un envoyé فلان دولتک فلان دولتنده بیوک ایلچیسی اولمیوب انجق بر اورته ایلچیسی وار در

ÉPACTE. Nombre de jours qu'on ajoute à l'année lunaire, pour l'égaler à l'année solaire *A.* خمسة مسترقة *P.* پنجهٔ دزدیده

EPAGNEUL. Espèce de chien dont la race vient d'Espagne *A.* کلب اندلسی *P.* سگ اندلسی *T.* اندلس کوپکی

ÉPAIS, se dit d'un corps solide considéré par rapport à sa profondeur *A.* اضخم ـ ذو الجسم ـ جسیم *P.* سفت *T.* ضخامتی شو قدر ذراع || Mur épais de tant de toises قالین جسماً شو قدر ذراع دیوار ـ اولان دیوار Planche épaisse de deux pouces ایکی پرمق ـ جسماً ایکی پرمق بر تخته قالینلغنده بر تخته Le verre trop épais n'est pas bon pour cet usage ـ On dit figur. Avoir la langue épaisse *A.* غلیظ اللسان ـ الفّ *P.* سخت زبان *T.* دیلی قاتی || Cet homme-là a une grande difficulté à parler, il a la langue épaisse شو آدمک تکلّمده جوق عسرتی وار در لفف لسانه مبتلا در

En parlant d'étoffes, on emploie ces mots *A.* صفیق ـ وثیج *P.* ستبر *T.* قوند ـ تفدلو || Ce drap est trop épais بو چوقه بغایت صفیقدر ـ شبیع الغزل ـ پک قوند در

On dit d'un homme, qu'il a la taille épaisse, pour dire, une taille qui n'est pas déliée *A.* اضخم البدن *P.* تنومند ـ *T.* ژفت یوغون کودهلو

Il se dit aussi de certaines choses relativement à leur consistance *A.* کثیف *P.* چگال *T.* قویو || Un brouillard épais ظلمات Ténèbres épaisses قویو طمان ـ ضباب کثیف لیل ـ لیلهٔ مظلمه ـ لیلهٔ کثیفة الظلام *A.* کثیفه Nuit épaisse قره کولق کیجه *T.* شب تاریک *P.* لیل دیجور ـ الیل Air épais هوای کثیف ـ Et d'une chose liquide qui prend une consistance plus ferme *A.* غلیظ ـ اثخن ـ ثخین *P.* سخت *T.*

پیراستن درخت ـ پیراستن سارونه P. تشذیب الکرم les A. اصمه‌یی بودامق T. انگور بو باغی بودامق اقتضا ایدر Il faudrait épamprer cette vigne

ÉPANCHEMENT. Écoulement d'un fluide. Il se dit en termes de Médecine, de l'écoulement considérable d'un fluide dans quelque espace du corps humain qui n'est pas destiné à le contenir انصباب A. ریزش P. دوکلمه T. Épanchement de bile انصباب صفرا Épanchement de sang

Il signifie figur., effusion de coeur A. انتشار القلب P. کوکل یایلمه‌سی T. ریزش اشتیاق درون Souvent dans l'épanchement de son coeur, je la voyais jeter sur ce jeune homme un coup d'oeil à la dérobée انتشار قلبی حالنده شو نو جوانک اوزرینه امالهٔ نگاه دزدیده ایلدیکنی بر قاچ دفعه کوردم On dit aussi, Épanchement de joie انتشار سرور سرور یایلمه‌سی حالی ـ وشادمانی

ÉPANCHER. Verser doucement A. صبّ ـ تفریغ ـ اراقة P. ریختن T. دوکمک Épancher du vin تفریغ خمر ایتمک زیتون یاغی دوکمک de l'huile ـ On dit figur. Épancher son coeur, pour dire, l'ouvrir avec sincérité, avec confiance A. تنشیر اشتیاق ـ کشف درون کردن P. کشف القلب ـ القلب کوکل یایمق T. درون ریزانیدن Épancher son coeur dans le sein de l'amitié صدر مخلص وفاکاره تنشیر اشتیاق قلب ایتمک

ÉPANDRE. Jeter çà et là, éparpiller, répandre A. نشر ـ پاشیدن T. صاچمق Ce fleuve épand ses eaux dans la campagne P. تنشیر فلان نهر صولرینی صحرایه تنشیر فشقی صاچمق ـ نشر زبیل ایتمک ایدر Épandre du fumier تارلایة تنشیر تخم ایتمک Épandre du grain dans une terre

V. Éparpiller.

Et figur. Les Vandales s'épandirent dans l'Afrique امم وحشیّه‌دن یایلدی ـ فلان قوم ارض افریقیّه‌ده منتشر اولدی

s'ÉPANDRE. A. انتشار P. پاشیده شدن ـ افشانده شدن T. صاچلمق

s'ÉPANOUIR. Il se dit des fleurs qui commencent a sortir des boutons A. تفتّح ـ انکشاف P. شکفتن ـ گشودن T. آچلمق Un bouton de rose qui s'épanouit انکشاف اوزره اولان بر کل غنچه‌سی On dit figur. Son visage, son front s'épanouit, pour dire, qu'il devient serein A. ابشار الوجه ـ انبساط البشاشة

پک قویو مرکّب ـ حبر ثخن De l'encre trop épaisse قویو Il s'emploie aussi au figuré Ignorance épaisse A. عقل کثیف T. کند اندیشی ـ عقل کند P. ذهن بطیء ـ عقل غلیظ ـ قالین عقل

Epais, se dit aussi d'un amas de certaines choses qui sont fort près les unes des autres A. متلاصق ـ متکاثف ـ ملتفّ ملتفّ P. نزدیک همدیگر Un bois bien épais T. صیق صیق اورمان ـ ومتکاثف بر بیشه زار Ces blés sont trop épais صنوف اکینلر بغایت متکاثفدر Des bataillons épais بری برلرینه متلاصق عسکر ـ عسکریّهٔ متلاصقة الصفوف ـ بلوکلری Il est quelquefois substantif. V. Épaisseur.

ÉPAISSEUR. La profondeur d'un corps solide A. ضخامت ـ جسم قالینلق T. سفتی P. حجم ـ Cette pierre a tant de pieds de longueur et tant d'épaisseur بو طاش طولًا شو قدر وجسماً شو قدر قدمدر Dans l'épaisseur du mur دیوارک جسمی حجمی ایچنده ـ ایچنده

Il se dit aussi de l'endroit où les arbres sont les plus près les uns des autres A. کثافت ـ التفاف ـ لفافت صیقیلق T. اورمانک لفافت وکثافتی ـ On dit aussi, L'épaisseur des brouillards طمانک ـ کثافت ضباب L'épaisseur d'un bois کثافت ظلمات des ténèbres کثافت هوا de l'air قویولغی

ÉPAISSIR. Rendre épais A. تثخین ـ تکثیف ـ اغلاظ ایرات الشخانة P. سختی دادن T. قویولتمق Mettre du sucre dans du sirop pour l'épaissir تثخین ایچون سیروبی ایچنه شکر قاتمق ـ ایچنه اضافهٔ سکّر ایتمک Les vapeurs épaississent l'air هوایه ایراث ـ ابخره هوایی تکثیف ایدر کثافت ایدر

S'ÉPAISSIR. A. تثخّن ـ کسب الشخانة ـ استغلاظ قویولنمق T. سختی پذیرفتن P. کسب الکثافة ـ الغلظة ـ لسان استغلاظ ایدر La langue s'épaissit قاتیلنمق ـ Et figur. L'esprit s'épaissit دیل قاتیلنور ـ لسان کسب غلظت ایدر ـ عقل کسب غلظت ایدر کسب کثافت ایدر

ÉPAISSISSEMENT. Condensation A. تثاخن ـ تکاثف ـ سفتی پذیری P. قویولنمه T. L'épaississement des liqueurs استغلاظ اشربه ومایعاتک تثاخنی

Il signifie aussi, l'état de ce qui est épaissi A. کثافت ـ غلاظت P. سختی ـ قویولق T. چگالی ـ قاتیلق ـ ثخانت

ÉPAMPRER. Ôter de la vigne les pampres, les feuilles inuti-

کولر *T.* گشاده رویی یافتن *P.* کسب البشر والبشارة - کولر یوزلیلق پیدا ایتمک - یوزلو اولمق

Il est actif dans cette phrase, Épanouir la rate, pour dire, réjouir *A.* تفریح الفؤاد - تبسیط الفؤاد - تنشیط الفؤاد دلشاد - دل گشادن - فرح دل بخشیدن *P.* تفریج البال - کوکل سوندرمک *T.* کردن

ÉPANOUISSEMENT. Action de s'épanouir *A.* انکشاف *P.* آچلمه *T.* گشایش - شکفتگی

Et figur. || Épanouissement de coeur *A.* انبساط القلب - کوکل سونمجی *T.* گشایش دل *P.* انشراح القلب

s'ÉPARER. Il se dit d'un cheval lorsqu'il détache des ruades تپمه اورمق *T.* لگد زدن *P.* ضراح *A.* || Ce cheval s'épare bo آت تپه‌کندر - bo آت تپمه اورر - bo آت ضروحدر

ÉPARGNANT. Qui est trop ménager *A.* اهل الضنّة - ضنین - مصرفی اسرکییجی *T.* تنگ دست *P.* ممسک - || Il ne faut pas être si épargnant dans une occasion semblable bo مقوله مصرف اسرکمک جایز دکل - حالتده ممسک اولمق روا دکل

ÉPARGNE. Parcimonie, ménage dans la dépense *A.* قتور - مصرفی اسرکمه *T.* تنگ دستی *P.* ضنانت - ضنّت - تقنّی || Épargne honteuse موجب عار وخجالت اولهجق ضنّت شحّ ورذالت مرتبه‌سنه mesquine ضنّت مکروهه sordide وتقنّی وارمش ضنّت دنیّه Il a amassé de grands biens par son épargne مصرفده تقنّی ایده‌رک اموال کثیره جمعنه ظفریاب غایة الغایه ارباب C'est un homme de grande épargne اولمشدر تقنّی مسلکنه Il faut aller à l'épargne ضنّتدن بر آدمدر سلوک ایتمک لازمهٔ حالدندر Il a fait un grand bâtiment avec ses épargnes مصرفنده اختیار تقنّی وضنّت ایده‌رک بر بنای عظیم انشاسنه دسترس اولدی

Il se dit aussi du temps et de toute autre chose qu'on ménage *A.* اعمال بالاداره - اعمال بالتصرّف *P.* بیهوده صرف تصرّف واداره ایله قوللنمق - اسرکیه‌رک قوللنمق *T.* نکردن || Il n'y a point de plus belle épargne que celle du temps وقتی ادارہ وتصرّف ایله قوللنمقدن اعلا بر شئ یوقدر Il affecte une grande concision dans son style, il va à l'épargne des mots سبک وانشاسنده الفاظی اداره وتصرّف ایله قوللنه‌رق اختصار کلام ایدر

ÉPARGNER. Ménager la dépense *A.* اختیار الضنّة - تقتیر - دریغ کردن - تنگ دستی نمودن *P.* اختیار الامساک - اسرکمک *T.* || Épargner son bien, son argent مالنی واقچه‌سنی Nous n'avons guère de provisions, il les faut épargner اسرکمک ذخیره‌مز قلیل المقدار اولمغله صرفنده اختیار ضنّت Le vin ne fut pas épargné à cette noce واسماک اولنمق لازمدر فلان دوکون ضیافتنده خمر خصوصنده اختیار امساک اختیار ضنّت واسماک اولنمیوب - وضنّت اولنمامشدر Il est si avare, qu'il s'épargne jusqu'à la nourriture غنیاً ومبذولاً صرف اولندی بخلی شول مرتبده غالبدر که اقوات On n'épargne rien pour vous satisfaire روزمره‌سنده بیله اختیار ضنّت ایدر سنک تطییبک خصوصنده هیچ بر شئ Vous cherchez en vain à me persuader, épargnez-vous ce soin دریغ اولنمز بنی الزام ایتمک قیدینه دوشمک عبثدر بو بو خلیادن امساک - سعیی نفسک حقنه دریغ ایله صیانت *A.* نفس ایله - Il se dit aussi dans les choses morales اسرکمک *T.* || Épargnez-moi le chagrin, la douleur, la honte, la confusion بو کدر والمدن وشرم وخجالتدن وخلجان بنی اسرکه - دروندن بنی صیانت ایله - On dit aussi, Ne m'épargnez pas, pour dire, employez-moi librement بنی صیانت بنی اسرکمه - ایلمه

On dit aussi, Épargner quelqu'un, pour dire, ne lui faire pas tout le mauvais traitement qu'on pourrait *A.* حمایت *T.* اسرکمک || On ne l'a pas taxé si haut que les autres, on l'a voulu épargner فلان کمسنه‌یی اسرکمک مراد ایلدکلرینه فلان - بناءً اوزرینه سائرلر قدر آغر سالیانه طرح ایلمدیلر La mort n'épargne personne کمسنه‌یی حمایت ایتمک مراد ایلدکلرینه بناءً - On dit, Cet homme n'épargne personne, pour dire, qu'il médit de tout le monde اولوم هیچ کمسه‌یی اسرکمز بو - بو عیّاب وبد زبان آدم هیچ کمسه‌یی اسرکمز فتّال ادمک لسانی هیچ کمسه‌یی اسرکمز

S'ÉPARGNER. Ménager ses soins, son crédit *A.* تجویز القصور دریغ داشتن *P.* تجویز التقصیر - تجویز الامتناع - تمنّع - دریغ کردن *T.* اسرکمک || Quand il peut obliger, il ne s'épargne pas بر آدمی ممنون وخوشدل ایتمک الندن کلدیکی حالده تجویز امتناع وتقصیر ایتمک احتمالی S'il peut vous nuire, il ne s'y épargnera pas دریغ ایتمز - یوقدر طرفکه ایصال ضرر ایلمکه اقتداری وار ایسه تجویز قصور ایتمیه‌جکی درکار در

ÉPARGNER, se dit aussi pour dire, ménager quelque chose

dans la matière que l'on travaille *T.* اداره ‖ Cette table a été épargnée dans l'épaisseur du roc بو سفره قيانك حجمی ايچنده اداره اولندی

Il se dit aussi d'un tailleur qui épargne de l'étoffe *A.* استفضال *P.* افزونيدن *T.* فضله چيقارمق ـ آرتورمق ‖ Ce tailleur a épargné une culotte dans le drap de ce manteau فلان خيّاط بر قپودلق چوقه ايچندن بر شلوار دخی استفضال ايلدی

ÉPARPILLEMENT. Action d'éparpiller, ou état de celui qui est éparpillé *A.* انبثاث ـ انتشار ـ نثار *P.* پاشش ـ پاشيدگی *T.* طاغلمه ـ طاغتمه ـ صاچلمه ـ صاچمه

ÉPARPILLER. Disperser çà et là *A.* تبذير ـ نشر ـ نثار ـ بثّ *P.* افشاندن ـ پاشيدن *T.* طاغتمق ـ صاچمق ‖ Éparpiller de la paille, du foin, de la cendre صمان وگياه ورماد نشر ايتمك V. aussi Épandre. ـ Figur. *A.* نشر *P.* پراکنديدن ـ پريشان کردن *T.* طاغتمق ‖ Il a bien éparpillé de l'argent کلّيتلو اقچه ـ نشر سيم وزر ايلدی ـ وافر اقچه نشر ايلدی طاغتدی

ÉPARPILLÉ. *A.* منتشر ـ منثور *P.* افشانده ـ پاشيده *T.* طاغلمش پريشان کرده ـ پراکنديده *P.* منتشر *A.* صاچلمش

ÉPARS. Épandu, dispersé *A.* متشتت ـ منتشر *P.* متفرّق ـ متشتت ـ منتشر *T.* طاغنق ـ طاغلمش پريشان ـ پراکنده ‖ Les loups avaient épouvanté le troupeau, il était épars dans les blés, dans les vignes قويون سوريسی قوردلردن اورکوب اکينلر وباغلر باغلر ايچنده طاغلمشدر ـ ايچنده متشتت ومتفرّق اولمشدر Les Juifs n'ont point de pays certain, ils sont épars dans tous les pays du monde قوم يهودك معيّن مملکتی اولميوب جهار طرف طرف اقطار عالمه متفرّق ومنتشر در Il a ramassé toutes les particularités de notre histoire qui étaient éparses dans les livres, dans les chartes تاريخمزه دائر اولان وقايعك بعض کتابلرده وقانوننامدلرده پراکنده بولنمش تفصيلاتنی بر يره جمع ايلدی

ÉPATÉ. Il se dit d'un verre qui a le pied cassé *A.* قدح کسير القدم *P.* پيالهٔ شکسته پا *T.* آياغی قيريق بر قدح

On dit, Nez épaté, pour dire, un nez large et court *A.* انف مسطّح *P.* بينیٔ پهنا *T.* يايوان برون

ÉPAULE. Membre du corps qui se joint au bras *A.* منکب pl. مناکب *P.* دوش ـ سُفت *T.* اوموز ‖ Porter le mousquet sur son épaule تفنکی ـ تفنکی منکب اوزرينه طاشيمق ـ متنكّباً استحمال ايتمك On dit figur. ـ اوموز اوزرينه طاشيمق Je porte cet homme sur mes épaules, pour dire, cet homme me pèse, m'est à charge فلان کشی اوموزم اوزرنده بر ـ دوش تحمّلمه بر بار گراندر ـ حمل ثقيلدر Et qu'un homme n'a pas les épaules assez fortes pour un tel emploi, pour dire, qu'il n'a pas assez de capacité فلان منصبك بارينی تحمّلده دوش اقتداری قاصر در

On dit, Hausser les épaules, lever les épaules, pour dire, témoigner qu'une chose déplaît, qu'elle choque *T.* اوموز يوکسلدوب ‖ Il n'y a rien à répondre à cela, il n'y a qu'à hausser les épaules بو کلامده اوموز يوکسلدوب اظهار صورت ابائت ايتمکدن غيری جواب يوقدر

Et prêter l'épaule à quelqu'un, pour dire, lui aider, le soutenir *T.* بر ـ ايفای لازمهٔ دستگيری ومعاضدت ايتمك ـ Et Donner un coup d'épaule, pour dire, aider à quelque chose, venir au secours de quelqu'un *A.* اعطاء القوّة الظهر *P.* پشتبانی نمودن *T.* آرقه ويرمك

On appelle L'épaule d'un bastion, le flanc d'un bastion *A.* ضلع البرج *P.* پهلوی بارو *T.* پلنقه‌نك يانی

ÉPAULÉE. Effort qu'on fait de l'épaule pour pousser quelque chose *A.* وكزة بالمنكب *T.* اوموز ايله قاقش

ÉPAULEMENT. Espèce de rempart qni sert à couvrir une batterie de canon, ou des troupes, et qui est fait de fascines et de terre *A.* عضد pl. اعضاد *T.* قول کبی ديوار

ÉPAULER. Rompre ou démettre l'épaule. Il ne se dit que des bêtes *A.* خلع لمنكب ـ کسر المنكب *P.* دوش شکستن ـ اوموزی *T.* دوش از جايش جدا کردن يرندن آيرمق Il n'est d'usage qu'en parlant des bêtes ـ Figur. Assister, aider *A.* معاضدت ـ مظاهرت *P.* دستگيری کردن *T.* آرقه ويرمك ـ ياردم ايتمك ‖ Cet homme réussira dans cette entreprise, il est bien épaulé بو آدم عزم ايلديكی ماده‌ده مظاهر ودستگيرلری قوی اولمغله واصل مرام اوله‌جغی بی اشتباهدر

S'ÉPAULER. *A.* تكسّر المنكب ـ انخلاع المنكب *P.* دوش ـ اوموز قيرلمق *T.* دوش از جايش جدا شدن ـ شکسته شدن ‖ Ce cheval s'est épaulé بو آتك اوموزی اوموز يرندن آيرلمق

يرندن آيرلدى

ÉPAULER, se dit aussi des troupes qui sont exposées au canon et signifie, les mettre à couvert *A.* ستر *P.* پس پرده نهادن *T.* پرده ايله اورتمك - مترسلمك

ÉPAULÉ. *A.* مخلوع المنكب - منكسر المنكب *P.* شكسته - اوموزى قيريق *T.* دوشش از جا بيرون شده - دوش اوموزى يرندن آيرلمش

ÉPAULETTE. Un tissu d'or ou d'argent que les officiers militaires portent sur les épaules *A.* غيار *P.* طراز دوش *T.* اوموز چپرازى

ÉPAVE. Il se dit des choses égarées et restées sans propriétaire, et particulièrement des bêtes *A.* ضالّة pl. ضالّات *P.* يتمك *T.* گم سده - يافه || Cheval épave يتمك آت Les épaves appartiennent au seigneur sur la terre duquel elles se trouvent حيوانات ضالّه بولندقلرى ارضك صاحبنه عائد در - يتكلر صاحب ارضه اصابت ايدر - Droit d'épave, est le droit qu'a le seigneur de se saisir, de s'approprier les choses épaves *A.* حقّ الضبط الضالّة *P.* حقّ گرفتن يافه حقّ ضبط - يتمك ضبط ايتمك حقى *T.* كردن يافه

ÉPÉE. Arme que l'on porte à son côté *A.* سيف pl. سيوف *P.* تيغ - شمشير *T.* قليج || Épée à poignée d'argent سيم قبضه لو بر قطعه شمشير pl. اسياف Épée enrichie de diamans الماس - مجوهر قليج - جواهر ايله مرصّع بر قطعه سيف Se battre à l'épée بالمسايفه محاربه ايله آراسته بر شمشير Ceux qui portent l'épée حامل قليج ايله دوكشمك - ايتمك Mettre une épée à son côté بله تقليد حملهٔ سيوف - سيف اولنلر بله قليج طاقمق - شمشير در ميان ايتمك - سيف ايتمك Le connétable porte l'épée haute et nue devant le Roi كمره قليج آصمق - عظماى رجالدن فلان منصب صاحبى قليجى مرتفعاً ومسلولاً النده طوتارق پادشاهه پيشرو اولور Il le poursuivit l'épée dans les reins قليجك اوجنى فلانك آرقه سنه طياده رق تعقيبنه سرعت وشتاب ايلدى Nos soldats attaquèrent le retranchement des ennemis l'épée à la main بزم عسكرى نفراتمز مسلول الاسياف اولدرق دشمن مترسلرى قليج اوزرينه هجوم ايتمشلر در La ville fut prise d'assaut, on passa tout au fil de l'épée در دست اولدرق حمله ايتمك فلان قلعه حرباً وعنوةً ضبط وتسخير ودروننده بولنا نلرك جمله سى عرض على السيف ايله

جمله سى قنطرهٔ تيغ آبداردن امرار - قهر وتدمير اولندى جمله سنى ديل - جمله سى قليجدن كچورلدى - اولندى كسه قيرديلر

TIRER L'ÉPÉE. *A.* سلّ السيف *P.* تيغ - شمشير آهيختن *T.* قليجى صيرمق از نيام بر كشيدن

Remettre l'épée dans le fourreau *A.* اغماد السيف *P.* قليجى قينه قويمق *T.* شمشير در نيام كردن

On dit figur., Emporter une chose à la pointe de l'épée, pour dire, l'emporter après de grands efforts برشيئى وار قوّتى بازويه كتورمك تحصيل ايتمك

On dit proverb. À vaillant homme courte épée, pour dire, que la valeur supplée aux armes يكتمك قليجى قصه ده - On dit d'une tentative qui n'a point de suite, C'est un coup d'épée dans l'eau اولسه ضررى يوق - دكزه قليج چالمقدر - On dit, d'un homme qui est toujours prêt à mettre l'épée à la main, que son épée ne tient pas au fourreau دكزه قليج چالمقدن فرقى يوقدر قليجى قينده براقمز - قليجنى قينده آليقويمز

Quand un homme ne peut parvenir à quelque chose qu'il voudrait avoir, on dit, que son épée est trop courte قليجى پك الى بوكا دكدمز - On dit, que l'épée de quelqu'un est vierge, pour dire, qu'il n'a jamais tiré l'épée فلانك قليجى بكر در

On dit des gens qui se querellent pour la moindre chose, qu'ils en sont toujours aux épeés et aux couteaux لا ينقطع - On dit, qu'un homme se fait tout blanc de son épée, pour dire, qu'il se vante d'avoir beaucoup de crédit pour la réussite d'une affaire برى برلريله بچاق بچاغه كلورلر قليجى ايله سيف صارم نفوذ واعتباريله افتخار ايدر - افتخار ايدر

On dit d'un homme en qui la vivacité d'esprit use la santé, que l'épée use le fourreau كسكين قليج قينى اورسه لر

On appelle L'épée, l'état des gens d'épée *A.* اهل السيف - السيف *P.* ارباب السيف pl. طريقت *T.* عسكرى طريقتى || Il a quitté la robe pour l'épée طريقت اهل سيفى اختيار ايله اهل قلم طريقتنى ترك ايلدى Les gens d'épée ارباب سيف

ÉPELER. Nommer les lettres qui composent un mot, et en former des syllabes *A.* تهجّى - تقطيع الحروف الالفاظ

ÉPELLATION. Action d'épeler. *A.* هجا

ÉPERDU. Qui a l'esprit troublé par la crainte ou par quelqu' autre passion *A.* سرگشته *P.* مسلوب الشعور - متدلّه - دالـه *T.* عقلنی شاسورمش پریشان ذهن - سرگردان - || Elle sut qu'on attaquait son mari, elle courut aussitôt tout éperdue pour le secourir زوجی اوزرینه مسلّط اولدقلری مسموعی اولیجق کلیّاً مسلوبة الشعور اولهرق اعانتنه سرعت وشتاب کلیّاً سرگشته ودالهه اولهرق اعانتنه شتاب ایلدی - ایلدی

En parlant d'amour, on emploie particulièrement les mots *A.* عقلی قاپلمش *T.* هوشربوده - آشفته *P.* مستهام - هایم

ÉPERDUMENT. Violemment et d'une manière éperdue. Il ne se dit guère que de l'amour ou de quelque désir ardent *A.* عقلی قاپلمش اولهرق *T.* بآشفتگئ دل *P.* متدلّهاً - هایماً || Être amoureuse éperdument هایماً ومتدلّهاً عاشق اولمق

ÉPERON. Petite branche de métal qui se met autour des talons, et dont les pointes servent à piquer le cheval *A.* کلّوب pl. مهماز - کلالیب *T.* ماهمیز pl. مهامیز *P.* مهماز - مهمیز || Éperon doré آلتون مهمیز - مهمیز زرین

On dit figur. Donner un coup d'éperon jusqu'à un tel endroit, pour dire, y aller en diligence فلان محلّه قدر مهمیز زن سرعت واستعجال اولمق

On dit, qu'un cheval n'a ni bouche, ni éperon, pour dire, qu'il a la bouche forte, qu'il n'est point sensible à l'éperon فلان آت نه کم آلور ونه مهمیز دن قوجنور - Et figur., qu'un homme a besoin d'éperon, qu'il lui faut donner un coup d'éperon, pour dire, qu'il faut le pousser, l'exciter مهمیز حثّ وترغیب ایله تحریک اولنمغه محتاجدر Et qu'il a plus besoin de bride que d'éperon, pour dire, qu'il a plus besoin d'être retenu, que d'être excité مهمیز حثّ وترغیب ایله تحریکه محتاج اولمیوب بلکه اقدامنه کفّ عنان سعی اولنمق لازمدر

Il se dit aussi, de l'ergot des coqs et de quelques autres animaux V. Ergot - Il se dit aussi de cette pointe qui fait la proue des galères *A.* انف الزبزب *T.* چکدیرینک بورنی - Et d'une sorte de fortification en angle saillant, qui se fait au milieu des courtines *T.* سیوری کوشدلو چیقمه - Et de certains ouvrages de maçonnerie terminés en pointe, faits en dehors d'un bâtiment ou d'une muraille *T.* اوجی سیوری چیقمه پاینده

ÉPERONNÉ. Qui a des éperons aux talons *A.* ذو المهماز *P.* ماهمیزلو *T.* مهمیزدار

ÉPERONNIER. Artisan qui fait ou vend des éperons *A.* صنّاع ماهمیزجی *T.* مهمیز فروش - مهمیزگر *P.* بیّاع المهماز - المهامیز

ÉPERVIER. Genre d'oiseaux de fauconnerie. L'épervier proprement dit s'appelle *A.* باشق *P.* باشه *T.* آتمجه

Une autre espèce qui se compose des autours, s'appelle *A.* طغان *T.* باز *P.* بازی

ÉPHÈBE. Jeune homme arrivé à l'âge de puberté *A.* مراهق pl. مراهقین *P.* شاب امرد - چار ابرو *T.* جوان نو رسیده - هنوز یتشمش اوغلان - بیغی ترلمش اوغلان

ÉPHÉLIDES. Taches larges et noirâtres qui viennent au visage par l'ardeur du soleil, ou quelqu'autre inflammation *A.* نمش *P.* جغیت - سیس *T.*

ÉPHÉMÈRE. Qui ne dure qu'un jour *A.* یومیّ *P.* روزینه - کونده‌لک - بر کونلک *T.* روزی - یکروزه

ÉPHÉMÉRIDES. Tables astronomiques, par lesquelles on détermine pour chaque jour le lieu de chaque planète *A.* الواح الزیج الیومیّ *P.* زیجنامهای هر روزه *T.* کونده‌لک زایچه‌لر

ÉPHIALTES. V. Cauchemar.

ÉPI. La tête du tuyau de blé où est le grain *A.* سنبلة *P.* بشاق - اکین باشی *T.* خوشه - سوگ || Quand les blés sont en épi موسمنده اکینلر - مزروعاتک اسبالی بشاقلندیغی وقتده

ÉPICARPE. Topique qu'on applique au poignet sur le pouls. On dit aussi, Péricarpe, dans le même sens *A.* لاصقیّ الزند *P.* مرهم بنده‌گاه مشت بلکجه یاقیسی *T.*

ÉPICE. V. Épices.

ÉPICÈNE. Nom qu'on donne aux mots communs aux deux sexes *A.* متساوی التّانیث والتذکیر || Les mots Enfans, Parens sont épicènes اولاد وابویین کلمه‌لری متساوی التّانیث والتذکیر در

ÉPICER. Assaisonner avec des épices *A.* تتبیل - تفحیة *P.* ترکیب بالابراز والتوابل - بافزار تربیه کردن - افزار *T.* بهارات ایله تربیه ایتمک - بهارات قاتمق آمیختن || N'épicez pas tant ce pâté بوخمیر یمکنه چوق بهارات قاتمه

Épicé. *A.* متبّل *P.* بهارلو افزار آلود *T.*

ÉPICÉRASTIQUE. On appelle ainsi les médicamens qui, par leur humidité tempérée, ont la vertu d'adoucir les humeurs *A.* ملطّف الاخلاط *P.* نرمساز کش *T.* اخلاطی یومشادیجی

ÉPICERIE. Nom collectif qui comprend toutes les épices *A.* اجناس الافاويه والابزار - اجناس التوابل - اجناس الافحاء *P.* جنس افزار *T.* بهارات قسمی || Les Hollandais font un grand commerce d'épiceries فلمنكلو اجناس بهارات ايله كثيتلو تجارت ايدرلر

ÉPICES. On donne ce nom en général à toutes les drogues orientales et aromatiques dont les épiciers font le commerce *A.* pl. بهارات *T.* افزار *P.* ابزار - توابل || Le commerce des épices بهارات آليش ويرشی - ابزار وتوابل تجارتی

ÉPICIER. Celui qui vend des épices *A.* بايع الابزار - تبّال *P.* افزار فروش *T.* بهارات صاتيجی || Riche épicier ذيقدرت بر تبّال

ÉPICRÂNE. Ce qui environne le crâne *A.* لبس - سمحاق *P.* پوشش كاسهٔ سر *T.* باش جناغی زاری القحف

ÉPIDÉMIE. Maladie générale ou populaire *A.* مرض جارف *P.* مرض العامّة - دوغة - مرض شامل - *T.* رنج همه گير || Cette maladie ayant commencé par peu de personnes, dégénéra en épidémie عامّه يه يايلمش خسته لك بو مرض اوّل امرده انجق بر قاج نفوسه عارض اولوب كيده رك مرض جارف صورتنی كسب ايلدی

On dit figur. Il y a des épidémies morales اخلاقده دخی امراض جارفه عارض اولو كلمشدر

ÉPIDÉMIQUE. Qui tient de l'épidémie *A.* متعلّق بامراض متعلّق رنج *P.* شامل - متعلّق بامراض الشاملة - الجارفة *T.* همه گير متعلّق || Maladie épidémique عامّه يه يايلور خسته لغه متعلّق بر مرض - Figur. || Des maladies épidémiques du corps et d'esprit امراض شاملهٔ جسمانيّه ونفسانيّه

ÉPIDERME. La première peau de l'animal *A.* بشرة *P.* روی *T.* پوست || Cela n'a fait que lui effleurer l'épiderme فلان شئ درينك يوزينی صيير مقدن غيری بر ضرر ايتمدی

ÉPIDIDYME. Éminence qui s'élève autour de chaque testicule *A.* انثی pl. انثيان *P.* خايه *T.* خايه

ÉPIER. Monter en épi *A.* اسبال *P.* خوشه گرفتن - سوگ *T.* بشاقلنمق زدن

Épié. *A.* مسبل *P.* خوشه گرفته - خوشه گير *T.* بشاقلنمش

ÉPIER. Observer secrètement les actions de quelqu'un *A.* امالهٔ ديدهٔ تجسّس كردن - پژوهيدن *P.* اعتيان - تجسّس *T.* كوزلمك - جاسوسلمق || On l'a mis près de ce jeune homme pour épier ce qu'il fait ضمننده حركات وسكناتنی تجسّس يانه آدم تعيين اولندی Prenez garde à ce que vous direz, vous êtes épié سويليه جكك كلامه كركی كبی دقّت ايله - زيرا سنك حالكی تجسّس واعتيان ايدر آدم وار در On dit, Epier le mouvement des ennemis اعدانك حركات وسكناتلرينه امالهٔ نظر تجسّس ايتمك

On dit aussi, Épier l'occasion *A.* انتهاز الفرصة - ترصّد الفرصة *P.* فرصت كوزتمك - وقتنی كوزتمك *T.* فرصتبين شدن - عمل وحركت فرصتنی انتهاز ايتمك || Épier l'occasion d'agir عمل وحركت ايچون مترصّد فرصت اولمق Épier le moment مناسب - وقت مناسبه مترصّد ونگران اولمق وقتی كوزتمك

ÉPIEU. Sorte d'arme d'hast à fer plat et pointu *A.* حربة pl. حراب *P.* نيزك *T.* قصه كوندر || Il attendit le sanglier avec son épieu حربه سی النده اولدرق خنزيرك ظهورينه مترقب اولدی

ÉPIGASTRE. Partie supérieure du bas ventre *A.* مأنة *P.* قارن اوستی *T.* بالای شكم

ÉPIGASTRIQUE. Qui appartient à l'épigastre *A.* متعلّق - مأنی *P.* متعلّق بالای شكم بالمأنة *T.* قارن اوستنده كی || Région épigastrique قارن اوستنده كی طبقه - طبقهٔ مأنيّه

ÉPIGLOTTE. C'est le nom qu'on donne à la luette. V. ce mot.

ÉPIGRAMMATIQUE. Qui appartient à l'épigramme *A.* هجوی *T.* طوقنمقلو || Style épigrammatique طوقنمقلو متضمّن القوارص - سبك وعباره

ÉPIGRAMMATISTE. Auteur d'épigrammes *A.* منشد الاهاجی

ÉPIGRAMME. Espèce de petite poésie, qui se termine ordinairement par quelque pensée vive et saillante *A.* اهجيّد pl. اهاجی

Il se dit aussi d'un mot, d'un trait qui présente une critique vive, une raillerie mordante *A.* فارصة pl. قوارص *P.* سخن *T.* طوقنمقلو سوز جگر دوز

ÉPIGRAPHE. Inscription qu'on met sur un bâtiment, pour en marquer l'usage *A.* عنوان *P.* بر نوشت *T.* كتابه

ÉPILATOIRE. Qui sert à faire tomber le poil *A.* ناسل - موريز *P.* موجب التصوّح - مذهب الشعر *T.* قيلی دوكدريجی - قيلی كيدريجی

ÉPILEPSIE. Mal caduc, haut mal *A.* صرعة *P.* درد ديو گلوج

T. طوتارق || Il est sujet à l'épilepsie مبتلا در علّت صرعدیه Il a eu des attaques d'épilepsie دوچار برقاچ حملات صرعدیه اولدی ـ Pour l'épilepsie des enfans, on emploie les mots A. حواله T. باد کودکان P. امّ الصبیان

ÉPILEPTIQUE. Qui appartient à l'épilepsie A. صرعیّ || Symptôme épileptique صرعه عارضه‌سی ـ عارضهٔ صرعیّه Convulsions épileptiques اختلاجات صرعیّه

Il est aussi substantif, et alors il ne se dit que des personnes, et signifie, sujet à l'épilepsie, attaqué d'épilepsie A. مصروع pl. مصروعین P. زنجور درد دیو گلوج T. طوتارقلو

ÉPILER. Faire tomber le poil A. انسال ـ اذهاب الشعر P. مو ریزانیدن T. قیلی دوکدرمک ـ تویی کیدرمک

ÉPILÉ. A. منسول ـ ذاهب الشعر P. مو ریخته T. قیلی دوکلمش ـ دوکلمش تویی

ÉPILOGUE. La conclusion d'un discours oratoire A. نتیجة نتیجهٔ سخن ـ انجام سخن P. فذلکة الکلام ـ الکلام T. سوزک نتیجه‌سی ـ سوزک قبّه‌سی

ÉPILOGUER. Censurer, trouver à redire, A. ـ تعریض عیبجویی ـ حرفگیری کردن P. تعییب ـ تعذیل ـ اعتراض قصور بولمق ـ قنه‌مق T. کردن

ÉPILOGUEUR. Qui aime à épiloguer A. ـ عذّال ـ معرّض ـ قصور بولمغه مبتلا ـ قنایه‌یجی T. عیبجو ـ حرفگیر P. عیّاب قصور آراشدریجی

ÉPINARDS. Sorte d'herbage, A. اسفاناج ـ اسفناج P. رحا ـ تخم اسفناج || Graine d'épinards T. اسپناق شومین ـ اسبانج اسپناق تخمی ـ

ÉPINÇOIR. Gros marteau qui sert particulièrement aux tailleurs de pavé A. ملطاس ـ مسحنة P. کننده T. طاشجی ـ واریوز ـ کلنکی

ÉPINE. Espèce d'arbrisseau dont les branches ont des piquans A. مغیلان آغاجی T. مغیلان P. طلاح ـ طلحة ـ امّ غیلان || Sa terre est en friche, il n'y croît que des épines اراضیسی پور اولمغله مغیلاندن غیری بر شئ انبات ایتمز

Il se dit aussi des piquans qui viennent à quelques arbres, comme les roses, etc. A. شوک pl. اشواک P. خار T. تیکن || Il lui est entré une épine dans le pied آیاغنه بر تیکن باتدی ـ On dit figur. d'un embarras, d'un obstacle qu'une personne ou une chose fait à quelqu'un, que c'est une épine au pied پای اقدامده بر خار آزار در On dit dans le même sens, qu'on s'est tiré une fâcheuse épine du pied, pour dire, qu'on a surmonté un obstacle پای اقدامدن رفع خار آزار اولندی Et d'un homme qui est dans de grandes inquiétudes, dans de grandes impatiences, qu'il est sur des épines خار زار تلاش واضطراب ایچنده در

Il signifie figur. difficultés, choses qui donnent bien de la peine A. مشوکة العسرة P. مشوکة الصعوبة ـ خارزار دشواری واشکال کوجلک تیکنلری ـ کوجلک تیکنلکی T. خار عسرت ـ علم منطقده اولان خارزار عسرت || Les épines de la Logique بو عالم بی بقا بر وصعوبت Le monde est plein d'épines مشوکهٔ محنت وبلا در علوم ایچنده خار عسرت Il n'y a point de science dont l'étude ne soit pleine d'épines et de difficultés پرخار اشکال وصعوبت ـ واشکالدن بری هیچ بر علم یوقدر اولمیان هیچ بر علم یوقدر

On dit d'un homme qui rencontre des difficultés à tout moment dans une entreprise, qu'il marche sur les épines A. وقع تیکنلک T. بر خارزار بلا روان است P. فی حظر الرطب اوزرنده کزر ـ Et proverb., qu'il n'est point de roses sans épines, pour dire, qu'il n'y a point de plaisir sans quelque mélange de chagrin تیکنسز کل اولمز ـ جهانده کل بیخار یوقدر

ÉPINE-DE-CHRIST. Arbrisseau A. عوسجة T. سنجان تیکنی

ÉPINE DU DOS. Cette suite de vertèbres qui règne le long du dos de l'homme et des animaux A. صلب pl. اصلاب P. آرقه کمیکی ـ اوکورغه T. مهرهٔ پشت ـ مازن ـ مازه ـ پشتمازه

ÉPINE-ARABIQUE. Espèce de plante A. شکاعی P. خارزد T. قلقان تیکنی ـ قورلغان تیکنی

ÉPINE-VINETTE. Arbrisseau qui porte un fruit rouge et aigre A. انبربارس ـ امیربارس P. اِثرارة ـ زرشک ـ هروک T. زریک قادین طوزلغی ـ خاتون طوزلغی ـ قراموق

ÉPINETTE. Instrument de musique à clavier, plus petit qu'un clavecin P. زنتو T. سنطور

ÉPINEUX. Qui a des épines A. شایک P. خاردار ـ خارآور T. تیکنلو || Arbres épineux اشجار شایکة

Il signifie figur. plein de difficultés, d'embarras. Ainsi on dit, Une affaire épineuse A. امر معمس pl. امور معمسة pl. معمسات P. امر معضل ـ الامور pl. امور معضلة pl. معضلات الامور La Lo-

gique, la Grammaire est fort épineuse علم منطق وعلم نحو Cette matière est fort difficile à traiter بو ماده‌نك رؤیت ومذاکره‌سی بغایت دشوار وهر طرفی پر خار عسرتدر بغایت چپره‌شکدر - پر خار دلازار در

Il se dit aussi des personnes, et signifie, qui fait des difficultés sur tout *A.* مشارس *P.* بد خو *T.* چپره‌شك خویلو

ÉPINGLE. Petit brin de cuivre, pointu par un bout, qui a une tête à l'autre, et dont on se sert pour attacher quelque chose *A.* مدری pl. مداری *P.* سرخاره *T.* طوپلو ‖ Épingle de diamant الماس طوپلو - مجوهر طوپلو

ÉPINGLIER. Marchand d'épingles *A.* بایع المداری *P.* سرخاره طوپلو صاتیجی *T.* فروش

ÉPINIÈRE. Ce qui appartient à l'épine du dos *A.* صلبیّ *P.* شراین آرقه کمیکنه متعلّق *T.* مازنی ‖ Les artères épinières - Moelle épinière. V. Moelle. صلبیّه

ÉPINIERS. Bois d'épines où les bêtes noires se retirent *A.* مشوکة *P.* خارزار *T.* تیکنلك - چالیلق

ÉPIPHANIE. Fête de la manifestation de Jésus-Christ aux Gentils *A.* عید الالقاء الصلیب فی - عید التجلّی - عید الدنح *P.* الما روز هوشان *T.* حاج صویه آتلدیغی کون

ÉPIPHONÈME. C'est une exlamation sentencieuse par laquelle on termine quelque récit intéressant *A.* خاتمة الکلام *P.* قرار *T.* سخن سوزك قراری

ÉPIPHYSE. Éminence cartilagineuse unie au corps d'un os *A.* بر جستهٔ کرجنی بر استخوان *P.* عجرة الغضروفیّة علی العظم *T.* کمیك اوزرنده کمرتلکلو طومالج

ÉPIPLOÏQUE. qui appartient à l'épiploon *A.* ثربیّ *T.* جوزه متعلّق ‖ Artères épiploïques شرایین ثربیّه Veines épiploïques عروق ثربیّه

ÉPIPLOMPHALE. Terme de Médecine. Hernie de l'ombilic, causée par la sortie de l'épiploon *A.* نزول السرب - قیلة الامعا *T.* کوبکه جوز اینمه‌سی فی السرّة

ÉPIPLOON. Membrane très-mince, plus ou moins garnie de graisse, qui couvre les intestins en devant *A.* ثرب pl. ثروب pl. اثارب *T.* جوز

ÉPIQUE. Il ne se dit qu'en parlant du Poème épique, qui est un grand ouvrage de poésie, où le poète raconte quelque action héroïque *A.* نشیدهٔ نعتیّة - قصیدة نعتیّة - مثنوی *P.* وصف احواله دائر قصیده *T.* جغانهٔ داستانمال

ÉPISCOPAL. Qui appartient à l'évêque *A.* اسقفی *P.* اسقفیّ *T.* پسقپوسك - پسقپوسه متعلّق ‖ Dignité épiscopale ربهٔ اسقفیّه Palais épiscopal پسقپوس قوناغی - دسیعهٔ اسقفیّه

ÉPISCOPAT. Dignité d'évêque *A.* رتبة الاسقفیّة - اسقفیّت *P.* اسقفی *T.* پسقپوسلق - Il se dit aussi, du temps pendant lequel une personne est revêtue de cette dignité *A.* مدّة الاسقفیّة *P.* هنگام اسقفی *T.* پسقپوسلق وقتی ‖ Pendant son épiscopat پسقپوسلغی وقتنده - Et du corps des évêques *A.* زمرة الاساقفة *P.* گروه اسقفان *T.* پسقپوس طایفه‌سی - طایفهٔ پسقپوسان

ÉPISODE. Action subordonnée à l'action principale dans un poème, dans un roman *A.* لاحقة pl. لاحقات ‖ Le fond de son histoire est très-vrai; les épisodes sont fabuleux فلان کمسنه‌نك تألیف ایلدیکی تاریخك نصّی واقع حالك عینیدر انجق لاحقاتی خرافات مقوله‌سیدر

ÉPISPASTIQUE. Médicament topique qui attire fortement les humeurs en déhors *T.* پهلوان یاقیسی

ÉPISSER. Entrelacer une corde avec une autre *A.* تشبیك ریسمانها با *P.* تضفیر الحبول بعضها علی البعض - الحبول ایبلری بری برلریله اورمك *T.* همدیگر تافتن

Épissé. *A.* حبول مضفورة بعضها علی البعض - حبول مشبکة *P.* بری برلریله اورلمش *T.* ریسمانهای با همدیگر تافته ایبلر

ÉPISTÉMONARQUE. Ancien titre d'office dans l'Église Grecque. L'épistémonarque avait l'inspection de tout ce qui appartient à la Foi *A.* ناظر الامور الدینیّة

ÉPISTOLAIRE. Qui appartient à l'épître. Il ne se dit que dans ces phrases, Style épistolaire *A.* سبك المکاتیب Le genre épistolaire *A.* فنّ التحریر المراسلات - فنّ الانشاء المکاتیب

ÉPISTYLE. V. Architrave.

ÉPITAPHE. Inscription que l'on met sur un tombeau *A.* کتابة الحجرة القبر - الرجمة *P.* کتابة بر نوشت سنگ مزار *T.* مزار طاشی کتابه‌سی قبرنامه ‖ Épitaphe en vers منظوم Épitaphe satirique هجوی حاوی بر مزار طاشی کتابه‌سی مزار طاشی کتابه‌سی

ÉPITHALAME. Poème fait pour féliciter des nouveaux mariés *A.* نشیدة الترفئة *P.* نشیدهٔ عروسان *T.* یکی جغانه در تهنیت نو

اولنمشلرك تبريكنى حاوى منظومه ترفنه‌يى حاوى بر نشيده نظم وانشاد ايتمك || Composer un epithalame

ÉPITHÈTE. Terme qui, étant joint à un substantif, y désigne quelque qualité *A.* صفت pl. صفات || Cette épithète n'est pas bien placée موقعنده دكلدر - بو صفت نا بموقعدر - موقعنده صرف اولنمامشور

ÉPITHYM. On a donné ce nom à la cuscute. V. ce mot.

ÉPITOME. Abrégé d'un livre *A.* مختصر - موجز - مجمل *P.* تاريخ اجمالى *T.* || Épitome de l'histoire Romaine اجمالى - اجماليسى - رومائيونك مجملى V. Abrégé.

ÉPÎTRE. Lettre missive *A.* مكتوب pl. مكاتيب - رسالة pl. مكتوب - كاغد *T.* نامه *P.* مراسلات pl. مراسلة - رسايل Il se dit des lettres écrites par les anciens dont les langues sont mortes || Les épîtres de Cicéron فلانك مكاتيب ومراسلاتى Les épîtres des Saints Apôtres رسايل حوارّيون

Épître dédicatoire. La lettre qui se met à la tête d'un livre qu'on dédie à quelqu'un. V. Dédicatoire.

ÉPITROPE. Figure de Rhétorique par laquelle l'orateur accorde quelque chose qu'il pourrait nier *A.* صورة - صورة التسليم *T.* قبوللمه صورتى التسليم والقبول

ÉPITROPE. Nom que les Grecs modernes donnent à une espèce d'arbitre. *T.* وكيل

ÉPIZOOTIE. Maladie contagieuse des bestiaux *A.* سوّاف - حيوان *T.* مرك عامّ حيوانات *P.* آفت جايحة - جايحة قيرغينى || Il règne une épizootie dans ce canton بو قضانك قيرغين - دوابّ ومواشيسنه بر آفت جايحه مستولى اولدى دوشدى

ÉPIZOOTIQUE. Qui tient de l'épizootie *A.* سوّافىّ *P.* متعلّق قيرغينه متعلّق *T.* مرك عامّ حيوانات

ÉPLORÉ. Qui est tout en pleurs *A.* مستغرق - معوّل - نايح اشكريزان - غريوان - گريان *P.* فى البكاء والنوحة كوزندن صاپرصاپرياش دوكيلان - كوزياشى ايچنده اولان *T.* || Elle entra tout éplorée نايحه ومعوّله اولەرق دخول ايلدى بالنوحة والعويل - گريان وغريوان اولەرق ايچرو كلدى - دخول ايلدى Je trouvai ses parens tout éplorés فلانك والدينى مويل ونوحه اوزره بولدم

ÉPLUCHER. Nettoyer en séparant avec la main les ordures et ce qu'il y a de gâté *A.* متش - تمتيش *P.* فاخيدن *T.* آيرتلامق Il se dit particulièrement des herbes et des grains || Éplucher des herbes, de la salade نباتاتى وصالته‌يى تمتيش - آيرتمق - ايتمك

On dit figur. Éplucher un ouvrage, la généalogie, la vie, les actions de quelqu'un, pour dire, rechercher ce qu'il peut y avoir de mauvais, de reprochable *A.* تنقير العيب *P.* تسقط - تنقير *T.* آراشدرمق جستجويئ عيب كردن

En parlant des oiseaux, il signifie, nettoyer ses plumes avec son bec *A.* نشنشة - تنشنش *P.* مرغ ريش خودرا بمنقار بر كندن *T.* || Cet oiseau s'épluche قوش برونيله تويني يولوب اوجورمق - قوش نشنشه ايدر - قوش برونيله تويني يولوب اوجورر

Il se dit aussi en parlant des étoffes, et signifie, en enlever les pailles, les bourres, les ordures *A.* تكسيح *P.* رفتن *T.* || Éplucher du drap سلمك - سلمك سپورمك

ÉPLUCHEUR. Celui qui épluche *A.* ممتش *P.* فاخيده ساز *T.* آيرتلايىجى

Il se dit au figuré *A.* منقّر العيوب - متسقّط *P.* عيبجوى *T.* قصور آراشدريجى

ÉPLUCHURE. L'ordure que l'on ôte de quelque chose qu'on épluche *A.* سقط pl. اسقاط - سقاطة pl. سقاطات خسالة - خسالات pl. خس وخاش *P.* دوكنتى *T.*

ÉPOINTER. Ôter la pointe à quelque instrument *A.* اذهاب الانف - ازالة الانف *P.* نوگ فرسودن *T.* اوجى بوزمق || Épointer un couteau, une aiguille بچاغك - اوجى كيدرمك - وايكنه‌نك اوجنى بوزمق

ÉPONGE. Espèce de plante maritime attachée aux rochers dans la mer *A.* اسفنج *P.* ابرك - نشكرد - شوخگير *T.* || Ce drap ne vaut rien, il boit l'eau comme une éponge بو چوقه سونكر كبى صويى نشف ايدر مقولەدن اولمغله هيچ ايشه يرامز - On dit, Passer l'éponge sur quelque chose de peint ou d'écrit, pour dire, l'effacer تصويرك وخطّك اوزرينه خطّى سونكر ايله - امرار شوخگير تطليس وامحا ايتمك - Et figur. Passer l'éponge sur quelque action, pour dire, en effacer le souvenir صحيفهٔ خاطر اوزرينه امرار اسفنج فراموشى ونسيان ايله فلان ماده‌يى ازاله وامحا ايتمك

ÉPONGER Nettoyer avec une éponge *A.* مسح بالاسفنج *P.*

سونکر ایله سلمک T. بشوخگیر سایییدن || Éponger un carrosse هنطوی سونکر ایله سلمک

Éponge. A. ممسوخ بالاسفنج P. سونکر T. بشوخگیر سایییده ایله سلنمش

ÉPOQUE. Point fixe dans l'histoire A. سر P. رأس الوقت T. سال وقت باشی || L'époque du déluge اعتبار رأس الوقت Les principales époques de l'histoire sacrée sont la création du monde, le déluge, la vocation d'Abraham تاریخ وقایع مبارکدنک رأس الاوقات اصلیدسی خلقت عالم وطوفان نوح واصطفای حضرت ابراهیمدر La naissance de Jésus-Christ est l'époque d'où la plupart des chrétiens commencent à compter les années میلاد حضرت عیسی اکثرملل عیسویه عندنده ابتدای حساب سنین اولمق اوزره رأس الوقت اعتبار اولنور

Il se dit par extension, de quelque circonstance remarquable dans la vie d'un homme, dans le règne d'un prince A. موقت P. وقت - چاغ T. هنگام - چاغ || Ce prince n'est connu que pour avoir servi d'époque au malheur de son pays فلان پادشاه ملکنک شامتی وقتنه وسیله اولمق اوزره مشهور Sous le règne le plus brillant, et sous l'époque la plus heureuse de ce règne ومتعارف اولمشدر اول سلطنت پر فر وشوکت اثناسنده واسعد وایمن وقتنده Depuis cette époque fatale اول وقت مشئومدنبرو

ÉPOUDRER. Ôter la poudre de dessus les hardes A. رفع الغبار T. از غبار پاکیزه کردن P. سلب الغبار - اذهاب الغبار - قالیچه نک || Époudrer un tapis توزی سلمک - توزی کیدرمک Époudrer des livres کتابلرک توزینی توزینی کیدرمک سلمک

Époudré. A. مسلوب الغبار P. از غبار پاکیزه کرده T. توزی سلنمش

ÉPOUILLER. Ôter des poux A. تفلیة P. سپس برکندن T. || Une mère qui épouille son enfant جوجوغنی بتلیان بتلمک بر والده

Épouillé. A. متفلّی T. بتلنمش

ÉPOUSAILLES. La célébration du mariage A. رسم النکاح - آیین نکاح P. رسم التزوّج T. اولنمه رسمی || Le jour de leurs épousailles رسم نکاحلرینک اجراسی کونی

ÉPOUSE. Il se dit d'une femme unie à un homme par les liens du mariage A. زوجة - حلیلة - منکوحة - عرس - بعلة P. همسر T. قاری

ÉPOUSÉE. Celle qu'un homme vient d'épouser, ou qu'il va épouser A. عروس pl. عرایس P. پیوگ T. کلین || Mener l'épousée à l'église عروسی کلیسایه کوتورمک

On dit proverb. d'une personne ridiculement ajustée, qu'elle est parée comme une épousée de village کویلو کلینی کبی بزنمش دونانمشدر

ÉPOUSER. Prendre en mariage A. تزوّج - عقد النکاح P. اولنمک T. نکاح بستن - عروسی کردن || Ils ont fait longtemps l'amour, à la fin ils se sont épousés مدّت مدیده بیلرنده معاملات عشق ومحبّت جریان ایتدکدنصکره بالآخره تزوّج ایلدیلر

Il se dit figur. d'un parti, d'une opinion, auxquels on s'attache et que l'on défend A. عقد القلب P. دلبستگی نمودن بر طرفه التزام ایتمک - کوکل باغلمق T. || Épouser un parti بر رأیه عقد قلب ایتمک Épouser une opinion بر رأیی التزام ایتمک - ایتمک Épouser les intérêts de quelqu'un بر کمسنه نک اغراض ومصالحنی التزام ایتمک

Épousé. A. منکوح - متزوّج P. نکاح کرده - عروسی کرده اولنمش T.

ÉPOUSSETER. Vergeter, nettoyer avec des époussettes A. نفض بالمکسحة P. روبه سپورکه سیله T. جامه روب زدن سلکمک

ÉPOUSSETTE. Plusieurs brins de jonc ou de crin joints ensemble, dont on se sert pour nettoyer les habits A. مکسحة روبه سلکجک سپورکه T. جامه روب P. الثیاب

ÉPOUVANTABLE. Qui cause de l'épouvante A. فازع - هایل - پر نهیب - سهمناک - هراس انگیز P. موجب الفزع - بلکلمه کتورر - قورقونج T. نهیب افزا - هول انگیز || Menaces épouvantables تهدیدات هول انگیز - Il se dit par exagération de tout ce qui est étonnant, incroyable, étrange A. حیرتفرما - دهشت انگیز - دهشتفوما P. محیّر العقل - مدهش عقلی شاشوره جق شئ T. حیرتفرمای عقول || Cet homme a mangé tout son bien en un an, cela est épouvantable فلان کشی برسنه ایچنده مال وما ملکنی جملةً اکل وبلع ایلدی بو بر حالت دهشتفرما در

ÉPOUVANTABLEMENT. D'une manière épouvantable A. هایلاً -

قورقونج صورت .T هول انگیزانه ـ هراس انگیزانه .P فزیعاً عقلی شاشوره‌جق .T دهشت انگیزانه .P مدهشاً .A ایله شو آدم موجب Cet homme est épouvantablement laid || وجهله دهشت اوله‌جق وجهله کریه المنظر در

ÉPOUVANTAIL. Haillons que l'on met au bout d'un bâton pour épouvanter les oiseaux .A خوسه ـ تندیسه .P مجدار ـ خیال .T بوستان قورقوسی ـ اویوق || Il faut mettre là un épouvantail بر اویوق ـ اول محلّده نصب خیال اولنمق لازمدر دیکلملو در

On dit proverbialement d'une personne fort laide, C'est un épouvantail de chenevière بوستان قورقوسنه بکزر ـ بوستان قورقوسیدر

ÉPOUVANTE. Grande et soudaine peur, causée par quelque chose d'imprévu .A هراس ـ نهیب .P دهشت ـ هول ـ فزع .T سهم ـ هول هایل Terrible épouvante || اوچونمه ـ بلکلمه Causer, donner de l'épouvante ایقاع هول ودهشت فزع شدید ـ L'épouvante se mit dans le camp القای هراس ودهشت ایتمک ـ ایتمک اردو ایچنده حالت فزع ودهشت مستولی L'épouvante l'a pris, l'a saisi درونـنه هول ودهشت اولدی Ils ont pris l'épouvante قلبی ربودهٔ پنجهٔ فزع وهراس اولمشدر ـ مستولی اولدی دوچار هول ودهشت اولمشلر در

ÉPOUVANTER. Causer de l'épouvante .A ـ تفزیع ـ تهویل ایقاع الدهشة ـ ایراث الهول والفزع ـ تدهیش ـ افزاع بلکلندروب ـ بلکلندرمک .T هراسانیدن ـ نهیبیدن .P La marche de cette armée a fort épouvanté tout ce pays || اوچوندرمق ـ قورقتمق عسکرک اول مقوله حرکتی مجموع جمیع مملکتی ـ مملکتده القای هول ودهشت ایتمشدر Ses menaces l'ont épouvanté تهدیدات تهویل وافزاع ایلدی وانذاراتی فلانک درونـنه ایقاع هول ودهشته بادی اولمشدر La moindre chose l'épouvante ادنا شیٔدن دوچار هول ودهشت جزئی سببدن بلکلنوب قورقار ـ اولور

ÉPOUVANTÉ. .A متفزّع ـ مهوّل .P نهیبیده ـ هراسیده .T بلکلنمش ـ اوچونمش

ÉPOUX. Qui est conjoint par mariage .A عرس pl. اعراس ـ قوجه .T شوی ـ شوهر .P بعول pl. بعل ـ ازواج pl. زوج Époux au pluriel, se prend pour le mari et la femme .A ار ایله عورت ـ قاری قوجه .T زناشوی .P اعراس ـ زوجین En parlant de Jésus-Christ on dit, qu'il est l'époux de son Église عرس l'époux des vierges حضرت عیسی عرس امتیدر

عرس سماوی le céleste époux الابکار On appelle aussi les religieuses, Les épouses de Jésus-Christ عرایس حضرت عیسی

ÉPREINDRE. Presser quelque chose pour en faire sortir le jus .A صقمق .T شپلیدن ـ افشردن .P تعصیر || Épreindre des herbes تعصیر نباتات ایتمک

ÉPREINT. .A معصّر .P شپلیده ـ افشرده .T صقلمش

ÉPREINTES. Douleur causée par une matière âcre, qui donne de fausses envies d'aller à la selle .A تقضیع pl. تقضیعات کسنتیلی ایبج آغریسی .T

ÉPRENDRE. Il n'est d'usage qu'au participe, Épris, qui signifie, celui qui s'est laissé surprendre par une passion .A مولع ـ دلشیفته ـ افتاده ـ افتاده دل .P معلّق الفؤاد ـ مشعوف ـ آشفته .T کوکلی قاپلمش ـ دوشکون || Il est épris d'amour pour cette femme شو محبوبه‌نک مشعوف وافتاده‌سیدر Épris des beautés célestes احوال بدیعهٔ سماویّه‌یه معلّق الفؤاد

ÉPREUVE. Essai qu'on fait de quelque chose .A تجربة pl. تجارب ـ بلا pl. بلایا ـ محنة pl. محن .P آزمون ـ آزمایش ـ دنه‌مه ـ صنه‌مه .T || L'épreuve en est aisée بونـک تجربه‌سی طوبی Faire l'épreuve d'un canon تجربه‌سی آساندر ـ اسهلدر Je vous donne cela à l'épreuve فلان شیٔنی تجربه ایتمک Mettre la fidélité, la patience de quelqu'un à l'épreuve بر کمسنه‌نک صداقتنی صداقتنی وصبرینی محک ـ ومایهٔ صبرینی تجربه ایتمک Vous l'avez mis à de rudes épreuves تجربه‌یه ضرب ایتمک محن وبلایای ـ فلانی محن وبلایای شدیده‌یه القا ایلدک شدیده ایله امتحان ایلدک

ÊTRE À L'ÉPREUVE. Manière de parler dont on se sert en plusieurs phrases. Ainsi on dit, Cette cuirasse est à l'épreuve du mousquet, pour dire, que le mousquet ne la perce point نفوذ ـ تلبّس ایلدیکی پیراهن آهنین بلای کلّه‌دن مصوندر Ce chapeau, ce manteau est à l'épreuve de la pluie کلّه‌دن مأموندر ـ بلای باراندن امین اولان سرپوش وبالاپوش Cet homme n'est point à l'épreuve de l'argent نفوذ باراندن مأمون اولان بر شابقه وبر قپود ابتلای درهم ودیناره مقاومتدن Il est à l'épreuve de la tentation, pour dire, qu'il résiste à la tentation کندویه اقچه عرض اولندقچه امتناع ومقاومت ـ عاجز در ایده‌مز تسویلات نفسه مقاومت ایدرار بابدندر

تسویلات نفس بلاسندن امیندر- Il n'est pas à l'épreuve de la tentation تسویلات نفسه مقاومتدن عاجز در Il n'est pas à l'épreuve de la raillerie, pour dire, qu'il ne peut souffrir la moindre raillerie حرف اندازئ هزل واستهزایه نا متحمل بر آدمدر Sa patience n'est point à l'épreuve des injures صبری محن تحقیر وتکدیره بر وجهله متحمل محن تحقیری تحمّلده صبری یوقدر- دکلدر On dit aussi, qu'un homme est à l'épreuve de tout, qu'il est à toute épreuve, pour dire, qu'il est d'une probité, et d'une fidélité incorruptible صلاح حالی تکلّف تجربه وامتحاندن بالکلّیه مستغنیدر صدق واستقامتی- صدق واستقامتی غنیّ عن الامتحاندر- شائبهٔ فسادن مأموندر La vertu de cet homme est à l'épreuve de la médisance فلانک صلاح وفضیلتی لوم لایمدن لوم لایمدن آزاده در- امیندر

On dit d'un homme, qu'il est ami, qu'il est serviteur d'un autre à toute épreuve, pour dire, qu'on peut compter sur lui dans toutes les occasions من کلّ الوجوه غنیّ عن الامتحاندر من جمیع الوجوه سزاوار وثوق واعتماد در-

Épreuve, se dit aussi de la feuille d'impression qu'on envoie à l'auteur pour en corriger les fautes تصحیح اولنمق اوزره بصلمش صحیفه اورنکی

ÉPROUVER. Essayer *A.* اختبار- امتحان- تجربة *P.* وند ‖ دنه‌مک- صنامق *T.* آزمایش کردن- آزمودن- کردن Éprouver une arme à feu, un canon آلات ناریّه‌دن بریسنی وطوبی تجربه وامتحان ایتمک C'est un remède que j'ai éprouvé تجربه‌سی اولنمش بر دوا در

Et connaître par expérience ‖ Il a éprouvé l'une et l'autre fortune نیک وبد روزگاری تجربه ایتمشدر Éprouver la fidélité de quelqu'un بر آدمک صداقتنی تجربه ایتمک محکّ اختبار وامتحانه ضرب. ایتمک

Éprouvé. *A.* مجرّب *P.* آزموده *T.* صنانمش ‖ C'est un homme d'une valeur, d'une vertu, d'une fidélité éprouvée مردانگی وشجاعتده وامر فضل وصلاحده وصداقت واستقامتده مجرّب- تجربه‌سی سبقت ایتمش بر آدمدر- مجرّبدر الاحوال بر آدمدر

ÉPROUVETTE. Terme de Chirurgie, qui se dit de certaines Sondes. V. Sonde.

Il se dit aussi d'un instrument dont on se sert pour éprouver la force de la poudre *A.* معیار بارود *P.* محکّ آزمایش بارود مهنکی *T.* بارود

EPTAGONE. Une figure à sept côtés et à sept angles *A.* مسبّع الزوایا *P.* هفت کوشه *T.* یدی کوشه‌لو

ÉPUCER. Chasser les puces *A.* دفع البراغیث *P.* کَیک پیره جیقارمق *T.* بر آوردن

ÉPUISABLE. Qui peut être épuisé *A.* ممکن الانزاف- ممکن الانتکاش- قابل النفق- ممکن النفاد *P.* کاهش پذیر اکسیلوب دوکنور *T.*

ÉPUISEMENT. Dissipation de forces et d'esprit *A.* انتزاف درمانسزلق *T.* درماندگی- تباهیٔ قوّت *P.* زوال القوا- القوا ‖ On l'a tant saigné, qu'il est tombé dans un épuisement dont il a peine à revenir افراط اوزره فصد اولندیغندن شول رتبه‌ده انتزاف قوایه دوچار اولمشکه فیما بعد تجدید قوّت ایلمسی امر دشوار در Les jeûnes, les veilles l'ont jeté dans l'épuisement کثرت صوم ودوام یقظه تقریبیله قواسنه زوال قوای بدنیه‌سنه درماندگی وانتزاف- کلّی عارض اولمشدر L'épuisement où il est tombé ne vient que de ses débauches طاری اولمشدر مبتلا اولدیغی انتزاف قوا دوام عیش وعشرتدن نشأت ایتمشدر

Il se dit aussi des Finances *A.* فنا- نفاد- نفق *P.* تباهی *T.* دوکنمه ‖ L'épuisement des Finances fut cause qu'il fallut recourir à des voies extraordinaires اموال میریه‌نک فنا ونفادی خارق عاده طرق غیر مسلوکه‌یه سلوکی ایجاب تدابیر غیر مألوفه‌نک اعمالنه سبب اولدی- ایتمشدر

ÉPUISER. Mettre à sec *A.* نزح- انزاح- نکش- انتکاش *P.* تنزیف- خشک ساختن *T.* صویی هب دوکتمک ‖ Épuiser une fontaine à force d'en tirer de l'eau افراط اوزره صو چکدیکندن ینبوعک انتزاح وانتکاشی لازم کلدی

Il se dit aussi du sang et des esprits vitaux *A.* انزاف *P.* کم کردانیدن *T.* دوکتمک ‖ On l'a tant saigné, qu'on l'a épuisé de sang افراط اوزره فصد اولندیغندن منزوف الدم اولمشدر Dans l'âge où il est, et sec comme il est, une trop grande application épuise les esprits کبر سنّنه ونحافت وجودینه کوره شغل مفرط ارواح حیوانیه‌سنک انزافنی مستلزمدر Il s'est épuisé par ses débauches عیش وعشرتنه ادمانی قوای بدنیه‌سنک زوال وانتزافنی مؤدّی اولمشدر

On dit aussi, Épuiser le trésor public, les finances *A.* انفاد

دوکتمک *T.* تباه کردن *P.* افنا - انفاق - Cette guerre ‖ épuisa les finances بو سفر اموال میریه نک انفادینی مستلزم
بو سفر اموال میریه یی دوکتمشدر - اولمشدر - Et qu'on a épuisé une province d'hommes et d'argent, pour dire, qu'on en a tant tiré, qu'elle en est demeurée affaiblie مملکتک نفوس
ونقودینه نفاد کلی عارض اولمشدر Et épuiser un homme d'argent بضاعة - بر کمسنه نک مالنی انفاد وافنا ایتمک
مالیه سنی دوکتمک

On dit, qu'un auteur a épuisé la matière, pour dire, qu'il a dit tout ce qu'il se pouvait dire sur le sujet qu'il a traité فلان مولف تحریر ایلدیکی مادّه ده انفاد بضاعة معلومات
ایلدی - On dit d'un homme qui a un grand fonds de savoir, que c'est un homme qu'on ne saurait épuiser فلان آدم بحر
بحر لا ینزف فنون ومعارفدر - لا ینکش فنون ومعارفدر بردریای معارفدر نه دوکنور ونه - بحر لا یغیض معارفدر - اکسیلور

Épuisé. *A.* دوکنمش *T.* نفاد یافة *P.* قرین النفاد - منفود - On dit, Un esprit épuisé, c'est-à-dire, qui ne peut plus rien produire de nouveau *A.* عقل عدیم النتاج - ذهن منزوف *P.* قوّت انتاجی قالمامش *T.* عقل بیحاصل - عقل عملمانده
هیچ بر شئ طوغورمز عقل - بر عقل

ÉPULOTIQUE. Terme de Pharmacie. Il se dit des remèdes propres à cicatriser les plaies *A.* مدمّل - ملئم pl. مدمّلات *P.*
یاره اوکودیجی - یاره بتشدریجی *T.* التیام آور

ÉPURER. Rendre pur *A.* اخلاص - ترویق - تصفیة *P.* پالودن
طوریلتمق *T.* ناب کردن - ‖ Épurer de l'eau bourbeuse, en la filtrant avec du sable بولانمش صویی قوم ایچندن
استقطار ایدرک ترویق ایتمک

Figur. ‖ Épurer une Langue *A.* تهذیب - تنقیح *P.* پاکیزه
پاکلتمک *T.* کردن ‖ Épurer la Langue Française فرانسز لسانی
برتألیفی تنقیح ایتمک Épurer un auteur تهذیب ایتمک

Et épurer son coeur, pour dire, chasser de son coeur, de son esprit les pensées contraires à la religion, aux bonnes moeurs, à la droiture *A.* تنزیه البال - تنقیة البال - تصفیة البال
یورکی تمیزلتمک *T.* درونرا پاکیزه کردن *P.* ‖ L'infortune a épuré son coeur de tout sentiment d'orgueil et de vanité دوجار
اولدیغی مصایب واکدار قلبنی شوائب غرور ونخوت وآلایش
خیلای مستلزم الملامتدن تنقیدیه وسیله اولمشدر Épurer

son coeur de toute affection terrestre قلبی کافّة علایق دنیویه دن
تنزیه ایتمک - Et épurer le goût, pour dire, le rendre plus sûr, et plus délicat *T.* تهذیب طبیعت ایتمک

s'Épurer. *A.* کسب الخلوص - تنقّی - تصفّی - استصفا
کسب النقا - کسب النقاحة - کسب النزاهة - والصفوة
قال اولمق - طورلمق *T.* ناب شدن *P.* ‖ Il faut laisser reposer cette liqueur, elle s'épurera avec le temps بو مشروبی
حال سکون وآرام اوزره ترک ایتملو در که وقتیله کسب
صفوت ایلسون L'or s'épure dans le creuset آلتون بوته
قال اولور - ایچنده کسب نقا وصفوت ایدر

On dit figur., que l'esprit, les moeurs, le style s'épurent, pour dire, qu'ils se perfectionnent ذهن واخلاق وسبک کلام کسب
منقّح ومهذّب اولور - نقا ایدر La vertu s'épure dans les souffrances du corps صلاح حال شدایدِ جسمانیه ایله برقات
دخی کسب نقا وصفوت ایدر Le goût s'épure par de bonnes lectures طبیعت کتب نافعه مطالعه سیله کسب نقاحت
مطالعه سیله قال اولور - ونزاهت ایدر

Épuré. *A.* ناب کرده - پالوده *P.* خالص - مروّق - مصفّا
پاکیزه *P.* مهذّب - منقّح *A.* قال اولمش - طوریلمش *T.*
تمیزلنمش *T.* پاکیزه کرده *P.* منزّه - مصفّا *A.* پاکلنمش *T.* کرده - On dit, Des sentimens épurés, des intentions épurées, c'est-à-dire, nobles et détachés de tout intérêt افکار نازهه ومنویات
خالصه

ÉPURGE ou PETITE CATAPUCE. Herbe qui purge violemment *A.* حبّ الملوک *P.* ماهودانه

ÉQUARRIR. Tailler à angles droits *A.* نحت بزوایاء المتساویة
کوشه لری طوغریدارق *T.* بکوشهای هموار تراشیدن *P.*
طوغرامق

Équarri. *A.* منحوت بزوایاء المتساویة *P.* بکوشهای هموار
کوشه لری طوغری طوغرانمش *T.* تراشیده

ÉQUARRISSAGE. État de ce qui est équarri *T.* کوشه لری طوغری
طوغرامه ایشی

ÉQUARRISSEMENT. V Équarrir.

ÉQUATEUR. Un des grands cercles de la sphère également distant des deux pôles *A.* مدار الاستوا

ÉQUATION. Différence marquée jour par jour entre l'heure moyenne que donne la pendule, et l'heure vraie indiquée par le cadran solaire *A.* تفاوت بین ساعه الزمانیة وساعة

انجومیّة ـ Il signifie en Algèbre, une expression qui indique une égalité de valeur entre des quantités différemment exprimées *A.* تساوی المقادیر المختلفة ـ تساوی المقادیر

ÉQUERRE. Instrument servant à tracer un angle droit *A.* کوس *P.* گونیا *T.* کونیه ـ زیوه

ÉQUESTRE. Il ne se dit qu'en cette phrase, Statue équestre, qui signifie, une statue représentant une personne à cheval *A.* آتلو آدم صنمی *T.* بت مردم سواری *P.* دمیة المرء الراکب

ÉQUIANGLE. Une figure qui a ses angles égaux à ceux d'un autre *A.* متساوی الزوایا *P.* هم کوشه *T.* کوشه‌لری بری برلرینه اویغون

ÉQUIDISTANT. Il se dit de deux choses, en tant qu'elles sont à une égale distance l'une de l'autre *A.* متساوی الفواصل

ÉQUILATÉRAL. Ce qui a les côtés égaux *A.* متساوی الاضلاع *P.* همپهلو *T.* یانلری اویغون

ÉQUILIBRE. État des choses qui, étant pesées, sont d'un poids si égal, qu'elles n'emportent la balance d'aucun côté *A.* معادلة *P.* موازنة ـ *T.* همسنگی ‖ Cela est en parfait équilibre طارتینک برابرلشمه‌سی Mettre dans l'équilibre بو شیئی معادلهٔ تامّه وار در Cela fait l'équilibre حال معادله وموازنه‌یه وضع ایتمک ـ On dit figur. Tenir les puissances voisines dans l'équilibre بو شئ مدار موازنه در همجوار اولان دولتلرک دول متجاوره‌یی ـ حال موازنه‌سنی خللدن وقایه ایتمک L'équilibre de l'Europe اوروپا حال موازنت اوزره طوتمق Le système de l'équilibre دولتلرینک معادله وموازنه‌سی اصول موازنه

Et faire l'équilibre, pour dire, rendre les choses égales *A.* برابرلشدرمک *T.* همبرابر کردن *P.* تسویة وتعدیل

ÉQUIMULTIPLE. Il se dit en Arithmétique, des nombres qui contiennent leurs sous-multiples autant de fois l'un que l'autre *A.* متساوی الاضعاف

ÉQUINOXE. Le temps de l'année auquel le soleil passant par l'équateur, fait les jours et les nuits égaux *A.* اعتدال اللیل *T.* کیجه برابری روز وشب *P.* استواء اللیل والنهار ـ والنهار واعتدال ‖ L'équinoxe du printemps *A.* وکوندزک برابرلکی L'équinoxe d'automne *A.* نوروز *P.* اعتدال صیفی ـ ربیعی مهرجان *P.* اعتدال شتوی ـ اعتدال خریفی

ÉQUINOXIAL. Qui appartient à l'équinoxe. On l'emploie dans ces phrases: Cercle équinoxial ou équateur *A.* دائرة ـ مدار الاستوا Ligne équinoxiale *A.* خطّ الاستوا معدّلة

ÉQUIPAGE. Il se dit du train, de la suite, comme chevaux, mulets, carrosses, valets, hardes, etc. پهل *P.* خیل وحشم *T.* وسپه طاقم ـ دائره خلقی ‖ Grand équipage مکمّل خیل وحشم Équipage de guerre, de chasse سفره وصید وشکاره بر کمسنه Faire son équipage طاقم ـ مخصوص خیل وحشم دائره‌سی خلقنی تنظیم ـ خیل وحشمنی تنظیم ایتمک Les équipages de l'armée اردونک طاقمنی دوزمک ـ ایتمک طاقمی ـ Il signifie aussi, carrosse. V. ce mot.

On dit, Être en bon ou mauvais équipage, pour exprimer la manière dont une personne est vêtue *A.* زیّ وکسوت مطبوعه *T.* کوزل پوشش وجامهٔ زیبا یا نازیبا *P.* اوغیر مطبوعة ویاخود فنا قیللق

Et qu'un homme est en mauvais, en pauvre équipage, pour dire, que sa santé, ses affaires sont en mauvais état *A.* مختلّ الحال *P.* نا خوشحال *T.* حالی یمان

On dit aussi, L'équipage d'un vaisseau, pour dire, les soldats et les matelots *A.* pl. ملّاحون ـ نواتی *P.* گروه کشتیبانان *T.* کمی طایفه‌سی ـ لوندات سفینه ‖ Le vaisseau a péri, mais on en a sauvé l'équipage سفینه قضا زده اولدی انجق طایفه‌سی خلاص بولدی Transporter l'équipage d'un vaisseau à un autre بر کمینک طایفه‌سنی آخر کمی‌یه نقل ایتمک

ÉQUIPÉE. Entreprise indiscrète, téméraire et qui réussit mal *A.* قحمة pl. قحمات *P.* کار بی پروا *T.* صالدرش

ÉQUIPEMENT. Action d'équiper *A.* تجهیز *P.* آراستگی *T.* دوناتمه ‖ Is faut un mois pour l'équipement de la flotte دونمانک تجهیزی بر آیه محتاجدر L'équipement de ce vaisseau a coûté beaucoup بو سفینه‌نک تجهیزی بهالو اولدی ـ دوناتمه‌سی

ÉQUIPER. Pourvoir des choses nécessaires *A.* تجهیز ـ تأهیب *P.* تهیئة العدّة والعتاد ـ *T.* دوناتمق برگ وساز آماده ساختن ‖ Il a envoyé son fils au collége, et l'a équipé de toutes choses یارفلندرمق ـ کافّهٔ مهمّاتنی تجهیز ایله اوغلنی مکتبه مکتبه ارسال ایلدیکی اوغلنک برگ ـ ارسال ایلدی تجهیز *A.* Il se dit aussi des navires وسازینی تنظیم ایلدی کمی دوناتمق *T.* کشتی آراستن *P.* السفینة

فائده‌یه بدل اولمش ضرر équipollée au gain

ÉQUITABLE. Qui a de l'équité *A.* محق ـ ذو الحقانیة ـ طوغری ـ عدالتلو ـ حقانیتلو *T.* دادگر ـ راستکار *P.* عادل || Un homme équitable ارباب حقانیتدن ـ محق وعادل بر آدم Juge équitable حاکم عادل بر آدم ـ Il se dit aussi des choses qui sont conformes aux règles de l'équité || Sentiment équitable حکم حقانیت قرین Jugement équitable فکر حقانیت قرین Distribution équitable عدل وحق ـ تقسیم حقانیت وسیم ـ حق دکلدر Cela n'est pas équitable اوزره اولان مقاسمه قانون حقانیته موافق دکلدر

ÉQUITABLEMENT. Avec équité *A.* علی ـ بالعدل والحقانیة ـ طوغریلق *T.* عادلانه ـ محقانه ـ دادکارانه *P.* وجه الحقانیة هر شیئده Il faut juger équitablement de toutes choses ایله || قاعدهٔ عدالت وحقانیت اوزره حکم اولنملو در

ÉQUITATION. L'art de monter à cheval *A.* فن الفروسیة ـ بنیجیلک ـ جندیلک *T.* فن اسب سواری *P.*

ÉQUITÉ. Justice, droiture *A.* عدل ـ معدلت ـ عدالت ـ عدالتکاری ـ راستی ـ دادگری ـ داد *P.* استقامت ـ حقانیت مقتضای حقانیت Selon l'équité || طوغریلق ـ حقانیتلق *T.* عدل وحقانیت ایله مجبول Homme plein d'équité اوزره پر درستی واستقامت بر آدم ـ بر ذات Manquer à sans équité مایهٔ حقانیتدن بی بهره بر آدمدر toutes les règles de l'équité قواعد عدالتکاری وحقانیته رعایت تجویز قصور ایتمک ـ ایتمامک

Il signifie aussi, la justice exercée avec un adoucissement raisonnable *A.* انصاف ـ نصافت || On l'a absous, parcequ'on a eu plus d'égard à l'équité que à la justice rigoureuse احکام شرعیه‌نک موجب ومقتضاسندن اغماض عین مساهلت ومجرد قاعدهٔ انصافه تبعیت اولندیغندن عفوینه جواز Les arbitres jugent ordinairement plutôt selon les ویرلمشدر règles de l'équité, que selon la rigueur des lois مختار طرفین اولان حکملر عادتا احکام شرعیه‌نک وجوبیتندن اغماض عین مساهلت واصول انصافه تبعیت ایدرک رویت Les juges subalternes sont des juges مصلحت ایده کلمشلر در de rigueur, et les supérieurs peuvent juger selon l'équité پس پایه‌ده اولان حکام وقضات احکام شرعیه‌نک موجب ومقتضاسندن سر مو انحرافه قادر اولمیوب انجق رتبهٔ اعلاده اولنلر قواعد انصافه رعایت ایله عمل وحرکته

S'ÉQUIPER. *A.* تدارک العدة والعتاد *P.* برگ وساز خود طاقم دوزمک ـ یات ویراق دوزمک *T.* آراستن

ÉQUIPÉ. *A.* مجهز *P.* آراسته *T.* دونانمش

ÉQUIPOLLENCE. Il ne se dit qu'en cette phrase, L'équipollence des propositions, pour dire, des propositions qui signifient une seule et même chose *A.* تساوات المعنا ـ اتحاد المعنا *P.* معنا برلکی *T.* یکسانیٔ معنا || L'équipollence de ces deux propositions بو ایکی مطلبلرک اتحاد معنالری

ÉQUIPOLLENT. Qui vaut autant que... *A.* عوض ـ معادل *P.* همقدر *T.* قدری بر || L'un est équipollent à l'autre بدل Le profit est équipollent à la perte هر بری دیگرینه بدل اولور Cette raison est équipollente à فائده‌سی ضرره معادل اولور l'autre دیگر دلیله ـ بو دلیل دیگر دلیلک معادلیدر ـ Il est aussi substantif, et signifie, égal en valeur عوض اولور *A.* بدل المثل || Je lui ai rendu l'équipollent بدل مثلنی Je lui a rendu l'équipollent de ce qu'il m'a prêté ادا ایلدم بکا اعاره ایلدیکی شیئک بدل مثلنی اعطا ایلدم

À L'ÉQUIPOLLENT. Selon la mesure et le rapport qu'une chose peut avoir avec une autre *A.* علی هذ القیاس ـ قیاساً *P.* کوره *T.* بهمین قدر || Il a perdu mille écus dans cette affaire, et les autres, à l'équipollent de ce qu'ils ont mis فلان کمسنه بو خصوصده بیک غروش ضرر ایدوب سائرلری دخی Il fait ویردکلری سرمایه‌یه قیاساً دوچار ضرر اولمشلر در une dépense de prince; il a chevaux, pages, et tout le reste à l'équipollent کلیتلو خیل وحشم وآنلره قیاساً بالجمله داراتی وآنلره کوره ـ مکمل اولرق برمیر عالیقدر کبی مصرف ایدر

ÉQUIPOLLER. Valoir autant que... *A.* قیام فی مقام البدل ـ بدل شدن *P.* معاوضة ـ معادلة ـ قیام فی مقام العوض ـ همقدر بودن *T.* یرینی طوتمق || Le gain équipolle la perte ضرره ـ حاصل اولان فائده ضررک مقامنه قایم اولور L'un équipolle l'autre هر بری ضرره معادل اولور ـ بدل اولور Il faut que le gain soit grand بدل اولور ـ آخرینه عوض اولور pour équipoller la perte ترتب ایتمش ضرره بدل اولمق ایچون کلی فائده حاصل اولمق اقتضا ایدر Il est aussi neutre || Une clause qui équipolle à l'autre بو شرط دیگر شرطه بدل اولور

ÉQUIPOLLÉ. Compensé *A.* معوض ـ قائم فی مقام البدل *P.* بدل اولمش ـ یرینی طوتمش *T.* بدل شده || La perte

مأذونلر در

ÉQUIVALENT. Qui est de même prix *A.* متساوی القیمة *P.* همبها *T.* دکری مقداری || Je lui donnerai une chose équivalente فلان کمسنه‌یه متساوی القیمه برشئ اعطا ایده‌جکم ویردیکی شئ ایچون متساوی القیمه اولهرق برشئ ویره‌جکم

Il est aussi substantif *A.* بدل معادل - بدل المثل *P.* همقدر *T.* دکری || On n'a pu remettre ce prince en possession des villes qu'on lui a prises, mais on lui en a donné l'équivalent فلان صاحب ملکک ید تصرّفندن نزع اولنان بلده‌لرک ردّی ممکن اوله‌مدیغندن بدل معادلی اعطا اولندی Dédommager par un équivalent بدل مثل اعطاسیله تضمین ضرر ایتدرمک

ÉQUIVALOIR. Être de même prix que quelque chose *A.* تسوّی دکری *T.* همبها بودن - همقدر بودن *P.* تساوی القیمة - القیمة بر اولمق || Une once d'or équivaut à quinze onces d'argent اون بش درهم کمشک بر درهم آلتون ایله قیمتی همقدر دکری بردر - مساوی وبرابر در - در

ÉQUIVOQUE. Qui a un double sens *A.* کلام ذو الوجهین *P.* گفتار دو رنگ *T.* ایکی طرفلو سوز || Ce discours est équivoque بو بر کلام ذو الوجهین در Expression équivoque تعبیر ذو الوجهین

Il signifie aussi, douteux, suspect *A.* مشتبه - مشکوک *P.* شبهه‌لو *T.* با گمان || Action équivoque حرکت مبهمه Réputation équivoque شهرت مبهمه Mérite équivoque استحقاق Signe équivoque علامت مشکوکه - En Médecine, Signe équivoque, est un signe qui peut convenir à plusieurs maladies *A.* امارة مشکوکة - قرینة مشکوکه *T.* شبهه‌لو اماره

ÉQUIVOQUER. User d'équivoque *A.* تکلّم بکلام ذو الوجهین - سخن دو رنگ بزبان آوردن *P.* استعمال کلام ذو الوجهین *T.* ایکی طرفلو سوز قوللنمق || Il équivoque continuellement کلمات - دائما کلمات ذات الوجهین ایله ادای مرام ایدر ذات الوجهین ایله تکلم ایدر

ÉRADICATIF. Il se dit de certains remèdes violents qui emportent la maladie et toutes ses causes *A.* دوا قالع المرض

ÉRADICATION. L'action d'arracher quelque chose par la racine *A.* قلع - استیصال *P.* از بیخ بر کندن *T.* کوکدن قوپارمه

ÉRAFLER. Écorcher légèrement la peau *A.* اختراش - خرش *P.* تخدیش - خراشیدن *T.* طرمالمق || Cette épine m'a éraflé le visage جهره‌مى - بو تیکن جهره‌مى تخدیش ایلدی طرمالدی

ÉRAFLÉ. *A.* متخرّش *P.* خراشیده *T.* طرمالنمش

ÉRAFLURE. Écorchure légère *A.* خدش pl. خدوش - خراشة

pl. خراشات *P.* خراش *T.* طرمق یری - طرمانتی

ÉRAILLEMENT. V. Ectropion.

ÉRAILLER. Il se dit des toiles et des étoffes dont le tissu est relâché ou effilé *A.* اسأف *P.* لنجیدن *T.* رشته دیدکلمک V. aussi Effiler.

s'ÉRAILLER. *A.* تسرسر - انسأف *T.* دیدکلنمک

ÉRAILLÉ. *A.* متسرسر *T.* دیدکلنمش

On dit, qu'un homme a l'oeil éraillé, lorsqu'il a naturellement des filets rouges dans l'oeil *A.* عین ذو خطوط الحمرا *T.* قزل جزکیلو کوز

ÉRAILLURE. La marque qui reste à une étoffe éraillée *A.* اثر السأف *T.* دیدک یری

ÉRATER. Ôter la rate *A.* نزع الطحال *P.* سپرز بر کندن *T.* طلاغی قوپارمق

ÉRATÉ. *A.* منزوع الطحال *P.* سپرز بر کنده *T.* طلاغی قوپمش - قوپارلمش

ÈRE. Point fixe d'où l'on commence à compter les années *A.* تاریخ *P.* سال *T.* تاریخ || Fixer l'ère تعیین تاریخ ایتمک La naissance de Jésus-Christ est l'ère des Chrétiens, et celle des Mahométans ou l'hégire est la fuite de Mahomed تاریخ نصارا میلاد حضرت عیسیدن وتاریخ اهل اسلام هجرت محمّدیدن اعتبار اولنور

ÉRECTEUR. Il se dit des muscles qui servent à élever certaines parties *A.* ناعظ *P.* بر خیزنده *T.* قالدریجی || Les muscles érecteurs عضلات ناعظه Les érecteurs de la verge ناعظات بظر Les érecteurs du clitoris ناعظات قضیب

ÉRECTION. Action d'ériger. V. Ériger || L'érection d'un tribunal بر محکمه‌نک مجدّداً نصب واقامتی L'érection d'une terre en Duché ترفیعی - بر ارضک دوقه‌لق رتبه‌سنه وضعی Nouvelle érection, ancienne érection نصب جدید نصب قدیم L'érection d'une statue دیکلمه‌سی - بر صنمک انتصابی

En Médecine, c'est l'état du membre viril, dans lequel il

se soutient de lui-même *A.* قوام الذكر ـ انتشار ـ عتور ـ نعوظ *T.* توقان ـ قالقش *P.* بر خيزى

ÉREINTER. Fouler ou rompre les reins *A.* قصم الحقاء *P.* بل قيرمق *T.* كمر گاه شدستن ـ ميان شكستن

Éreinté. *A.* منقصم الحقاء *P.* شكسته ميان *T.* بلى قيرلمش

ÉRÉMITIQUE. Il n'est d'usage que dans cette phrase, Vie érémitique, qui est la vie que mènent les solitaires dans le désert *A.* عيش المفرّد *P.* عزلتگزينى ـ عيش الاهل الوحدة *T.* كوهنشينى ـ دنيادن چكيلوب بيابانده كچنمه

ÉRÉTHISME. Affection des parties nerveuses, dans laquelle il s'excite une plus grande tension ou une crispation de leur tissu qui souffre quelque irritation, d'où s'ensuit plus de sensibilité *A.* احتداد الاعصاب *P.* تيزئ پيها *T.* سكيرلرك تيزلنمه‌سى

ERGOT. Sorte de petit ongle pointu, qui vient au derrière du pied de quelques animaux, comme le coq, le chien, etc. *A.* صيصة pl. عجازة ـ صياص *P.* ناخن پسين *T.* حيوانك آرد طرناغى ـ حيوانك ماهميزى

ERGOTÉ. Qui a des ergots *A.* مصيّص ـ ذو الصيصة *T.* ماهميزلو حيوان

ÉRIGER. Élever, fonder, établir *A.* اقامت ـ وضع ـ نصب ـ قالدرمق *T.* افراشتن ـ بر پا كردن ـ نشاندن *P.* رفع ـ نصب هيكل ‖ Ériger un autel ـ نصب ايتمك ـ ديكمك يادكار غزا اولەجق بر Ériger un trophée اقامت معبد ماثره نصب واقامت ايتمك Ériger une statue à quelqu'un فلان ذاتنك ابقاى ذكرينه وسيله اولمق اوزره مجسّم ومشخّص بر قطعه وثن نصب ايتمك Ériger un monument à la gloire de quelqu'un فلانه حرمةً وتعظيماً بر ماثرهٔ جليله فلان ارضى Ériger une terre en Compté اقامت ايتمك ترفيع ايتمك ـ قونتەلك رتبەسنه وضع ايتمك

S'Érigер. S'attribuer une autorité, un droit qu'on n'a pas *A.* كندو كندويه ياپنمق *T.* خود بخود گرفتن *P.* اتّخاذ برأسه ‖ S'ériger en censeur public عيبجوى عامّه اولمق صورتنى S'ériger en réformateur مجدّد نظام برأسه اتّخاذ ايتمك en bel esprit رشد اولمق صورتنى برأسه اتّخاذ ايتمك en auteur وكياست صورتنى خود بخود اتّخاذ ايتمك en diseur de bons mots, en censeur, en critique صاحب تأليف صورتنى خود بخود اتّخاذ ايتمك مضمون گويلق وعيبجويلق ونقاد احوال انام اولمق صورتنى خود بخود اتّخاذ ايتمك

ÉRIGONE. La constellation de la Vierge. V. Vierge.

ERMITAGE. L'habitation d'un ermite *A.* دار ـ دار الوحدة *P.* العزلة وحدتخانه *T.* عزلتكده ـ دنيادن چكيلوب بيابانده كچينانك يوردى

ERMITE. Solitaire qui s'est retiré dans le désert, pour y servir Dieu *A.* تارك الدنيا ـ مفرّد ـ اهل الوحدة *P.* زاهد كوهنشين *T.* گهبد عزلتگزين ـ زاهد بيابان نشين ـ بيابانده كچينان ـ On dit, qu'un homme vit comme un ermite تارك دنيا كبى ـ اهل وحدت كبى كچينور

ÉROSION. Action de toute liqueur qui ronge quelque substance *A.* اكل ـ ايتكال *P.* خورش *T.* آشنمه ‖ Les humeurs âcres mangent les chairs par érosion ذو سورت وحرافت اولان اخلاط اتلرك آشنمه‌سنه سبب اولور ـ ائتكال لحمى مؤدّيدر

ÉROTIQUE. Qui appartient à l'amour *A.* عشقىّ *P.* عشق *T.* عشقك آميز

ÉROTOMANIE. Délire amoureux *A.* جنون العشق *P.* بيهوشئ عشق دلولكى *T.* عشق

ERRANT. Vagabond *A.* متكمّه ـ كامه *P.* متوحّش ـ هرزه گرد بوشده كزن ـ يل قوان *T.* سرسرى ـ آواره گرد ـ On appelle les planètes, Étoiles errantes *A.* كواكب سيّارة ـ On dit d'un homme qui change souvent de demeure, que c'est un chevalier errant ياوه‌تاز بر آدمدر ـ هرجايئى بر آدمدر

Il se dit aussi de celui qui est dans l'erreur en matière de Foi *A.* اهل الغواية ـ غاوى ـ اهل الضلال ـ مضلّ *P.* گمراه *T.* آزغون ‖ Nos frères errants سالك طريقهٔ ضلال وغوايت ـ En ce sens, il est aussi substantif ‖ Redresser les errans اولان اخوانمز اهل غوايتى طريق هدايته ارشاد ايتمك

ERRATA. Liste des fautes survenues dans l'impression d'un ouvrage *A.* فهرست السقاطات

ERRATIQUE. Terme de Médecine. Irrégulier, déréglé. Il se dit de la fièvre. *A.* مختلّ ـ عديم الانتظام *P.* ناهموار *T.* نظامسز ـ بر دوزه‌ده اولميان ـ

ERRE. Train, allure *A.* مسير ـ مشى *P.* خرام *T.* رفتار ـ يورويش ـ En termes de Marine, c'est l'allure d'un vaisseau ـ كمينك يولى *T.* رهپيمايئ كشتى *P.* جرى السفينة *A.* كمينك يورويشى

ERRES. Il se dit des traces du cerf, et on l'emploie au figuré

A. اثر pl. آثار P. پی T. ایز || Suivre les erres, marcher sur les erres de quelqu'un بر کمسنه‌نک اثرینه اقتفا ایتمک

On dit en parlant d'affaires, Reprendre les premières erres, les dernières erres, pour dire, Reprendre une affaire où on l'avait laissée A. اقتبال ـ از سر نو آغاز کردن P. استیناف T. یکیدن باشلمق

ERREMENS. Il n'est d'usage qu'au figuré. V. Erres.

ERRER. Aller ça et là à l'aventure A. تکمّه ـ تطوّح P. گمراه یول ازدروب ـ بوشده کزمک T. هرزه تازی کردن ـ شدن اوته‌یه برویه متطوّح اولمق || Errer de côté et d'autre کزمک اورمان ایچنده وبرّ Errer dans une forêt, dans un désert وبیابانده تکمّه وتطوّح ایتمک Errer sur mer au gré des vents روی دریاده ریاحک حکمنه تبعیّت ایله هرزه تاز اولمق

On dit, Laisser errer ses pensées, pour dire, rêver en méditant sans liaison dans ses idées T. سمت ضلاله ارخای عنان خیالات نا در برابره اغراق ذهن ایتمک ـ فکر ایتمک

Il signifie aussi, être dans l'erreur, se tromper A. غلط ـ خطا ـ یاکلمق T. بغلط افتادن ـ خطا کردن P. تخطّی ـ اخطا خطا وزلّه‌دن || Il n'y a personne qui ne puisse errer ایتمک حسابکده Vous errez dans votre calcul بری هیچ بر کمسنه یوقدر امر دینده Errer dans la Foi حسابکده یاکلدک ـ خطا وار در امر دینده سبیل خطایه سلوک ایتمک ـ خطا ایتمک Errer dans les principes ـ اصولده ارتکاب خطا ایتمک Il faut redresser ceux qui errent اصولده یاکلش وارمق ـ اصولده یاکلمق خطاکار اولنلری ارشاد ایتمک اقتضا ایدر Errer dans le fait نفس سبیل خطایه سالک اولنلری ـ فعلاً ـ اصل فعلده خطا ایتمک ـ ماده‌ده خطا ایتمک یاکلمق

ERREUR. Fausse opinion, écart de la raison, A. خطا pl. یاکلشلق T. خطا P. ـ اعتقاد زایغ ـ ضلال ـ زیغ ـ خطایا || Douce erreur خطای لطیف Agréable erreur خطای دلپسند Erreur capitale باشلو خطا ـ خطای کبیر Erreur grossière مبتلای خطای غلیظ ـ خطای فاحش Tomber dans l'erreur گرفتار ورطهٔ زیغ وخطا اولمق ـ خطا اولمق Sortir d'erreur خطادن سالم اولمق ـ ورطهٔ ضلال وخطادن رهایاب اولمق Il est revenu de son erreur سالک اولدیغی سبیل ضلال Tirer quelqu'un وخطادن سمت رشاد وصوابه رجعت ایلدی بر کمسنه‌یی مبتلا اولدیغی ورطهٔ ضلالدن اخراج d'erreur فلان خیاله... C'est une erreur que de s'imaginer que... ایتمک امر ایمانده Erreur dans la Foi ذاهب اولمق عین خطا در ظلام خطا Vivre dans l'erreur عقاید دینیّده خطا ـ خطا ایچنده Persister dans l'erreur باطلده اصرار ایتمک ـ ضلال وخطاده ثابتقدم اولمق La doctrine de cet homme est pleine d'erreur فلان کمسنه‌نک پر خطا ـ تعلیم ایلدیکی اصول جملهٔ خطا وضلاله مقروندر عقاید زایغه‌سی ردّ اولندی On a condamné ses erreurs وضلالدر اصول Combattre l'erreur شایان مردودیّت عدّ اولندی ـ مردودهٔ ضلال وخطایه مخالفت ایتمک Vaincre l'erreur اعتقاد زایغه غلبه برله دفعنه ظفریاب اولمق

Au pluriel, il signifie déréglement dans les moeurs A. pl. هفوات ـ لغزشها P. خطایا ـ زلّات T. تقصیرات || Les folles erreurs de la jeunesse سنّ حداثتک هفوات نا معقوله‌سی Il est bien revenu de ses erreurs ذاهب اولدیغی زلّات وخطایادن سمت Il est honteux de ses erreurs passées صوابه رجعت ایلدی خطایای سابقه‌سنه مبنی مستغرق عرق شرمساری وخجالتدر خطایای سابقه‌سنی در خاطر ایتدکچه خجیل وشرمسار اولور ـ

Il signifie aussi, faute, méprise A. سقطة pl. سقطات ـ سهو || یاکلشلق T. نا راستی P. غلطات pl. غلط ـ سهوات pl. Commettre une erreur ایقاع غلط ایتمک ـ ارتکاب غلط ایتمک Il y a une erreur dans cette citation بو روایتده بر غلط وار Erreur de nom ـ غلط اسم بو تقریرده بر سهو وار در ـ در Erreur de fait نفس ماده‌ده غلط اسمده غلط Erreur de calcul حسابده سقط وغلط Les erreurs de calcul ne se couvrent point سقاطات حسابک ستری محالدر Erreur dans la chronologie زمانه دائر سهو ـ سهو تاریخ

ERRHIN. Terme de Médecine. Il se dit des remèdes qu'on introduit dans le nez A. سَعوط pl. سَعوطات ـ نَشوق pl. نَشوقات On en emploie de deux sortes, ou pour faire éternuer برونه چکیلان علاج T. ou pour arrêter le sang سعوط معطس سعوط موجب الرقوء

ERRONÉ. Qui contient de l'erreur A. خاطیّ ـ زایغ P. خطا یاکلش T. نا درست ـ نا راست ـ نما || Sentiment erroné رأی خاطی ـ رأی خطا انتما Opinion erronée عقیدهٔ زایغه Propositions erronées مسائل زایغه ـ مسائل خطا آمیز

ERS, ou VESCE NOIRE. Plante légumineuse A. کرسنة ـ کشنی

بورجق T. میشو- کشنی P. جلبان -

ÉRUCTATION. Éruption des ventuosités de l'estomac par la bouche A. جشّة P. اروغ - اجل T. ککرمه

ÉRUDIT. Qui a beaucoup d'érudition A. فاضل - عالم - علّامة - همه دان P. عمیم الفضایل - نحاریر pl. نحریر - فضلا pl. بیلکیج T. فرزانه - دانشمند - هزار دان -

ÉRUDITION. Grande étendue de savoir A. فضایل pl. فضل فرزانگی - دانش با کمال - دانشمندی P. علم - نحریریّت - بیلکیجلك T. || Grande érudition علم - علم عالم محیط profonde وسیع الاطراف فضل نادر rare علم عمیق الغور فضل عدیم singulière فضل کمیاب - فضل نا یاب - الوجود Il est homme d'érudition علم بیهمتا - علم لا نظیر - النظیر - علم وفضیلتده وحید العصر در - بر مرد عالم وفاضلدر Il a de l'érudition وسعت علم بر نحریر عمیم الفضایلدر Il n'a qu'une médiocre érudition ومعرفته مالك بر دانشمند بسیار دایدر علم ودانشده متوسّط الحال بر آدمدر

Il signifie aussi, recherche savante A. اجتهاد علمیّ || Voilà une érudition très-recherchée, mais mal placée غایت ایله تکلّفلی بر کونه اجتهاد علمیدر Ouvrages d'érudition انجق نا بموقعدر اجتهادات علمیّه یی محتوی تألیفات وتصنیفات Recherche d'érudition اجتهاد علمی یه دائر تدقیقات وتحرّیات

ÉRUGINEUX. Qui tient de la rouille de cuivre A. کصدا ء جنکاری T. ژنگاری P. النحاس

ÉRUPTION. Évacuation subite et abondante de sang, de pus, de sérosités, etc., ou sortie de boutons, de taches, etc. A. فوران چیقوب یایلمه - فشقروب چیقمه T. انبثار - بثور - L'éruption de la petite vérole a fait cesser la fièvre جدرینك انبثاری - Il se dit aussi de toute sortie prompte et avec effort دفع حمّایی - انقطاع حمّایی مؤدّی اولدی || L'éruption du Vésuve a fait cesser le tremblement de terre فلان نام جبل آتشفشاندن موادّ ناریه نك فورانی زلزله نك دفع وتسکیننی مستلزم اولمشدر

ÉRYNGE, ou PANICAUT. Plante. A. قرصعنة T. دوه الماسی

ÉRYSIME, ou VÉLAR. Espèce de plante A. قصیص P. خنفج قوش اتمکی T. تودری -

ÉRYSIPÉLATEUX. Qui tient de l'érysipèle A. حمرویّ || Bouton érysipélateux دمّل حمروی

ÉRYSIPÈLE. Maladie inflammatoire qui attaque la peau, et y produit une rougeur tirant sur le jaune A. حمرة P. سرخباد T. شیرپنچه || Érysipèle flegmoneux حمرهٔ دمویّه

ESCABEAU. Siége de bois sans bras ni dossier A. قعیدة T. اسمکله

ESCADRE. Nombre de vaisseaux de guerre sous un même chef A. شونة P. گروه کشتیها T. دونمّا || Cette escadre était composée de dix vaisseaux et de tant de galères اون قطعه سفینه وشوقدر چکدیریدن - وشو قدر چکدیریدن عبارت دونمّا Chef d'escadre مرکّب بر دونمّا باشبوغی

ESCADRON. Troupe de cavalerie A. مقانب pl. مقنب - || آتلو عسکری آلایی T. گروه سواریان P. جماعة الخیل Un escadron de chevau-légers معلوم العدد سبکبار سواریدن عبارت عسکر آلایی

ESCADRONNER. Se mettre en escadron A. تقنّب P. به آتلو عسکری آلایی ترتیبنده T. ترتیب سواریان صفّ بستن || Notre cavalerie escadronne bien بزم سواری عسکرمز قورلمق آتلو عسکری آلایی ترتیبنی لایقی اوزره اجرا ایدر

ESCALADE. Attaque d'une place avec des échelles A. هجوم نردبان ایله یورویش T. سردمهٔ با نردبان P. بالمصاعید دلاوران || Aller, monter à l'escalade نردبان ایله صالدرش - لشکر قلعه نك اوزرینه ربط مصاعید ایله هجوم واقتحامه Ils emportèrent la place par escalade قلعه شتاب ایتمك دیوارینه نردبان ایله یورویش ایدرك ضبط وتسخیرینه ظفریاب اولمشلر در

ESCALADER. Monter sur les murs d'une place avec des échelles A. تسوّر بالمصعاد - تسلّق بالمصعاد P. با نردبان سردمه نردبان ایله چیقمق - نردبان ایله هجوم ایتمك T. کردن - On dit aussi, Escalader une maison, une muraille || Les voleurs ont escaladé la maison, le mur حرامیلر وضع مصاعید ایله خانه نك ویاخود دیوارك اوزرینه چیقمشلر در

ESCALE. Terme de Marine. Il ne se dit que dans cette phrase, Faire escale dans un port, pour dire, y mouiller A. رسوّ P. لنگر انداز قرار شدن T. لیمانلمق - یاتمق || Ils ont fait escale dans ce port لیمانلدیلر - فلان لیمانده رسوّ وقرار ایلدیلر

ESCALIER. La partie d'un bâtiment qui sert à monter et à descendre A. معرج pl. معارج - مرقات pl. مراقی - مصعاد pl. سلّم P. سندنه T. نردبان || Escalier de pierres de taille احجار تراشیده دن مصنوع نردبان Escalier à deux

rampes ایکی یه بولنمش نردبان - بولمه نردبان Le palier, le repos d'un escalier نردبان صحانلغی Escalier dérobé کیزلو نردبانک اعلا واسفل Le haut, le bas de l'escalier نردبان نردبان چیقمق - نردبانه صعود ایتمک Monter l'escalier طرفی نردبانی اینمک - نردبان نزول ایتمک Descendre l'escalier

ESCAMOTER. Faire disparaître quelque chose par un tour de main sans qu'on s'en aperçoive *A.* محو بالامتعاد *P.* بچاپکدستی چاپکلک ایله قاپوب بلورسز ایتمک *T.* نا بدید کردن || Escamoter des boules, des dés یوالقلری وزارلری چاپکلک ایله قاپوب بلورسز ایتمک

Et dérober sans qu'on s'en aperçoive *A.* اختلاس - امتلاط - طرّ *P.* اوغربلیمن - بر تقریب قاپمق *T.* طاقیه دوزی کردن || On lui a escamoté sa bourse کیسه‌سنی بر تقریب قاپمق قاپدیلر

ESCAMOTEUR. Qui escamote *A.* طرّار *P.* چارپوب *T.* طاقیه دوز طاقیه قاپیجی - قاپیجی

ESCAPE. La partie inférieure du fût d'une colonne, et la plus proche de la base *A.* سافلة القدم العمود *P.* پایمن *T.* دیرکک آشاغی طرفی ستون

ESCARBOT. Sorte d'insectes, dont quelques-uns ont des ailes, et des cornes *A.* فاسیاء - خنفساء *T.* اوصورغان بوجکی

ESCARBOUCLE. Espèce de rubis qui, exposé au soleil, a l'éclat d'un charbon ardent *A.* یاقوت جمریّ *P.* بهرمان *T.* آتشی یاقوت

ESCARCELLE. Grande bourse *A.* جراب *P.* همیان *T.* طوبره

ESCARGOT. Espèce de limaçon à coquille *A.* حلزون الارض *P.* گره‌تن زمین *T.* یر سموکلی بوجکی

ESCARMOUCHE. Combat qui se fait par des gens détachés en petit nombre d'un corps d'armée *A.* مطرّفاً مقارعة *T.* جرقه اشدّ شدید جرقه || Rude escarmouche جرقه‌لشمه - جنکی علی طریق التطریف بر محاربهٔ شدیده - جنکی Escarmouche bien chaude خیلی مرتبه گرمیتلو جرقه جنکی Légère escarmouche خفیفجه بر جرقه‌لشمه Commencer l'escarmouche جرقه جنکنه بداء وشروع ایتمک Engager l'escarmouche جرقه جنکنی ایجاب ایتدرمک

ESCARMOUCHER. Combattre par escarmouches *A.* تطریف *T.* جرقه‌لشمق || Les deux armées escarmouchèrent tout le jour طرفین اردولری از صبح تا بشام علی طریق التطریف جرقه‌لشمه ایله طوقشدیلر - حرب وجداله قیام ایلدیلر On ne combattit point, on ne fit qu'escarmoucher جرقه‌لشدیلر عموماً محاربه ومقاتله یه ابتدار اولنمیوب همان جرقه لشمغه قیام همان جرقه‌لشمغله طوقشدیلر - اولندی

Il se dit figur. des disputes, des contestations || On n'a pas approfondi la question, on n'a fait qu'escarmoucher مطلبک کنه وغورینه وارلمیوب همان قیمندن کنارندن طوقندیلر Ces deux docteurs s'escarmouchèrent بوایکی علما جرقه‌لشمه صورتیله مباحثه ومجادله یه قیام ایلدیلر

ESCARMOUCHEUR. Qui va à l'escarmouche || C'est un bon escarmoucheur جرقه جنکنده ماهر ومتفنّن بر آدمدر Les escarmoucheurs engagèrent le combat جرقه‌جی عسکری محاربه یی ایجاب ایتدردی

ESCAROTIQUES. Remèdes caustiques qui brûlent la chair et la peau *A.* دواء محرق *P.* علاج سوزنده *T.* یاقیجی علاج

ESCARPE. Le mur intérieur du fossé, celui qui est du côté de la place *A.* جدار داخلیّ الخندق *P.* دیوار درونیْ *T.* خندقک قلعه طرفنده‌کی ایچ دیواری

ESCARPEMENT. Pente raide *A.* صوح *P.* شیب *T.* دیک || Faire l'escarpement d'un fossé خندقک شیو - انیش شیوینی یاپمق

ESCARPER. Couper droit de haut en bas. Il ne se dit que d'un rocher, d'une montagne, d'un fossé, etc. *A.* صوحاً قطع *P.* دیکند کسمک *T.* شیبگونه تراشیدن || Escarper un rocher, une montagne قیایی - صخره‌یی وجبلی دیکنه کسمک On a escarpé cette montagne, pour la rendre inaccessible وطاغی صوحاً قطع ایتمک جبلی توعیر ایچون یوزینی طاغی صربلشدرمق ایچون - دیکلکنه طوغری کسدیلر

Escarpé. *A.* صوحاً مقطوع *P.* شیبگونه تراشیده *T.* دیکنه کسلمش

Il est aussi adjectif, et signifie, fort rude, de très-difficile accès *A.* اوعار pl. وعیر - واعر *P.* کندوش *T.* صرب || Rocher escarpé یالچین صرب قیالق - مصخر وعیر Montagne escarpée - طریق واعر Chemin escarpé صرب طاغ - جبل واعر صرب یول

ESCARPINS. Une espèce de torture où l'on serrait les pieds *A.* فلق - مقطرة *P.* کنده *T.* طومرق || Donner les escarpins آیاغه طومرق اورمق

ESCARPOLETTE. V. Balançoire.

ESCARRE. Croûte noire qui se forme sur la peau, les plaies et les ulcères, par l'application d'un caustique *A.* جلبة pl. جلب *P.* قشرة الجرح - خشكريشه - مهرهٔ زخم *T.* ياره قبوغی

Il signifie figur., ouverture faite avec violence et fracas. V. Brèche.

ESCLANDRE. Accident qui fait de l'éclat, et qui cause de la honte *A.* فضيحة *P.* رسوايی *T.* رسوايلق

ESCLAVAGE. Condition d'un esclave *A.* رقيّت - مملوكيّت - *P.* عبوديّت - بندگی *T.* چاكری - كولهلك || Rude, dur esclavage مملوكيّت Perpétuel esclavage مملوكيّت شديدهٔ طاقتفرسا Il était en esclavage en Turquie مملوكيّت موبده - ابديه Il aima mieux mourir que de tomber en esclavage ممالك عثمانيّهده حال مملوكيّته گرفتار اولمشيدی حال مملوكيّته گرفتار اولمقدن ايسه مظهر هلاك اولمسنی اولی عدّ ايلدی تلف وهلاكی حال مملوكيّته ترجيح ايلدی

Il se dit figur. de toute espèce de gêne qui met des entraves sur l'esprit *A.* اسار *P.* گرفتگی *T.* اسيرلك || Cet emploi est lucratif, mais c'est un véritable esclavage بو منصب كرجه كثير النما درامّا محض اسار ومملوكيّتدر Vivre sous un despote, c'est être en esclavage مبتلای عشق اولمق - درد عشق بر نوع اسار ومملوكيّتدر اولان بر سلطان سربلندك زير حكمنده اولمق حال اسار ورقيّتده امرار ايّام ايتمكدن فرقی يوقدر مستبدّ الرّای

ESCLAVE. Celui qui est en servitude *A.* عبيد pl. عباد - بندهٔ زرخريده - بنده - چاكر *P.* رقّ - مماليك pl. مملوك *T.* كوله || Vendre, acheter des esclaves بيع وشرای مماليك Affranchir un esclave كوله صاتوب آلمق - ايتمك اعتاق - On dit, Avoir une âme d'esclave, c'est-à-dire, vile et basse شيمهٔ رقيّت كرداری ايله مجبول بر شخص دنائت آلود اولمق

On appelle figur. Esclave, celui qui, par flatterie, se rend dépendant de quelqu'un *A.* اسير *P.* بُرده - گرفته *T.* طوتساق || Il est esclave de tous ceux qui peuvent contribuer à sa fortune امر اقبالنه همّت ايده بيلهجك ذواتك اسير آزاد ندانيدر - On dit aussi, Être esclave de ses intérets, de ses passions - اغراض مخصوصهسنك وهوای نفسك اسيری اولمق - امراض نفسانيّهسنك اسير آزاد ندانی اولمق

homme tellement attaché au service de quelqu'un, qu'il ne peut faire autre chose, qu'il est esclave *T.* بياغی اسير بو حلقه بگوشدر || On est esclave auprès de ce maître-là چاكر حلقه - آغانك يانندہ اولنلر اسير حلقه بگوشدرلر - Et qu'un homme est esclave de sa parole, pour dire, qu'il est religieux à tenir ce qu'il promet وعدينك اسير سوزينك - ثابتقدميدر

En Poésie, il signifie, amant *A.* اسير العشق - افكندهٔ *P.* عاشقلغه قاپلمش *T.* گرفتار بند عشق

ESCOGRIFFE. Qui prend hardiment sans demander *A.* خلّاس عارسز قاپيجی *T.* ربايندهٔ بيحيا *P.* عديم الحيا

ESCOMPTE. Remise que fait au payeur celui qui veut être payé avant l'échéance *A.* وضيعة - كسر *P.* شكست مبلغ *T.* قيرمه || Il a pris tant pour l'escompte مبلغ تمسكدن تمسّك قيرمه ناميله - وضيعه اولمق اوزره شو قدر اقچه آليقويدی شو قدر اقچه تنزيل ايلدی

ESCOMPTER. Faire l'escompte *A.* استيضاع المبلغ - تنزيل تمسّكی قيرمق *T.* مباغ تمسّك بشكست دادن *P.* المبلغ || Quand un banquier paye une lettre de change avant l'échéance, il escompte l'intérêt du temps بر صرّاف پوليچه تمسكنی وعدهسی حلولندن مقدّم ادا ايدهجك اولور ايسه تقديم وعده حسابندن اقتضا ايدهجك فائضی تنزيل ايله ادا وعدهسی انقضاسندن مقدّم ادا ايدهجك اولور ايسه - ايدر ايّام وعدهنك فائض حسابی ديديرك بر مقدارينی Escompter un billet بر تمسّكی كسر وتنزيل ايله ادا ايدر قيرمق

ESCORTE. Compagnie pour la surêté de ceux qui marchent *A.* مبذرقين pl. مبذرق - خفّار pl. خفير - محافظين pl. محافظ *P.* نگهبان راه *T.* يساقچی || Ne vous hasardez pas à passer par ce pays-là sans bonne escorte معيّتكده مكمّل خفّار ومحافظين اولمدقچه بو مملكت ايچندن مرور مخاطرهسنی ارتكاب بو مملكت ايچندن مرور ايدهجك - ايتمك روا دكلدر اولور ايسهك نفسكی معرض خطره القا ايتمش اولورسك L'escorte qui avait conduit le convoi, ramena un tel جلبك معيّنه لاجل المحافظه ترفيق اولنانلر لدی العوده فلانی جلبك معيّنه خفارت ايدنلر عودت ايدوب - كتورمشلر در احمال واثقال يانده Escorte du bagage فلانی كتورمشلر در يانده يساقچيلك - خفارت ومحافظديه مأمور اولان نفرات

خدمت Vaisseau d'escorte مأموریتیله ترفیق اولنان نفرات خفارت ومحافظایه مأمور بر قطعه سفینه

Faire escorte, signifie, servir d'escorte || Si vous voulez, je vous ferai escorte دیلر ایسه‌ک یانه خفاوت ایدرم - یساقچیلک ایدرم V. Escorter.

ESCORTER. Accompagner pour mette en sûreté *A.* تخفیر *P.* یساقچیلک *T.* نگهبانی کردن - پاسبانی کردن - پاسیدن ایتمک || Il a des ennemis, il se fait toujours bien escorter اعدا وبد خواهانی اولمغله دائما یانه خفارت ومحافظه یساقچیلک ایده‌جک - ایده‌جک آدملر استصحاب ایدر آدملر یانه قاتر

Escorté. مخفر *P.* پاسیده *T.* - یانه یساقچی قاتلمش یساقچی ایله بکلنمش

ESCOUADE. Certain nombre de gens de pied détachés d'une compagnie. Il ne se dit qu'en parlant du guet à pied *A.* فرقة قول - قول بلوکی *T.* فرقهٔ پاسداران *P.* التّاریر

ESCOURGÉE. Fouet qui est fait de plusieurs courroies de cuir *A.* سوط کثیر السجلاّنز *T.* سکیری چوق قامچی

ESCOURGEON. Espèce d'orge hâtive *A.* قصیل *P.* خویید *T.* کوک تازه آرپه

ESCRIME. Exercice par lequel on apprend à se battre à l'épée seule *A.* فنّ المسایفة *P.* فنّ تیغزنی *T.* قلیج اویناتمه

ESCRIMER. S'exercer, se battre à l'épée *A.* مسایفة *P.* تیغزنی *T.* قلیح اویناتمق کردن

Figur. Disputer l'un contre l'autre sur quelque matière d'érudition *A.* مجادلة علمیّة - مفاقهة *P.* برعلم ودانش سرنگیدن *T.* علم اوزرینه آتشمق

ESCRIMEUR. Qui entend l'art d'escrimer *A.* مسایف *P.* تیغزن *T.* قلیج اویناییجی || Il y a plaisir à voir faire des armes à deux bons escrimeurs ایکی ماهر تیغزنلرک اعمال سلاح ایلدکلرینی تماشا ایتمکده چوق صفا وار در

ESCROC. Voleur qui emploie l'artifice, la fourberie *A.* طرّار *P.* نشّال - عیّار *T.* خرده دست - عیار اوغری - یان کسیجی

ESCROQUER. Voler en employant la ruse, la fourberie *A.* ازدلاع - طرّ *P.* عیّاری نمودن - خرده دستی کردن *T.* یان اوغریلین قاپمق - اوغریلمق - کسیجیلک ایتمک || Il m'a escroqué dix pistoles, une montre, un cheval اون غروشمی - وبر قطعه ساعت وبر رأس بارکیر طرّ وازدلاع ایلدی اوغریلین قاپدی

ESCROQUERIE. Action d'escroquer *A.* طرّ *P.* عیّاری - خرده - اوغریلق - یان کسیجیلک *T.* دستی

ESCROQUEUR. V. Escroc || C'est un escroqueur de livres کتاب اوغریسیدر

ESPACE. Étendue de lieu depuis un certain endroit jusqu'à un autre *A.* مسافة pl. مسافات - بون *P.* میانه *T.* آره یر || Grand espace مسافهٔ مدیده Long espace بون بعید - مسافهٔ Espace vide مسافهٔ خالیه rempli مسافهٔ مالیه Cela est contenu dans l'espace d'une lieue بر ساعتلک مسافه ایچنده D'espace en espace مشتمل ومحاطدر - مسافه‌دن مسافه‌یه Et étendue de temps *A.* مدّت *P.* میانهٔ هنگام *T.* وقت آره‌سی || Il y a un grand espace de temps Dans l'espace de six mois مدّت مدیده وار در آلتی آی آراسنده - التی آی مدّت ایچنده - آلتی آی ظرفنده -

Espaces imaginaires. Des espaces qui n'existent point, et qu'on a cru être hors de l'enceinte du monde *A.* خلاء موهوم - On dit figur. d'un homme, qu'il se promène dans les espaces imaginaires, pour dire, qu'il se forme des visions خیالات باطله‌ده خیالات باطله تصوّر ایدر - تسییب افکار ایدر

On appelle, Espace dans l'imprimerie, ce qui sert à espacer les mots *A.* فاصلة pl. فواصل *P.* میاند *T.* آره‌لق

ESPACEMENT. Distance entre un corps et un autre. C'est un terme d'Architecture *A.* فاصلة pl. فواصل *P.* میانه *T.* آره - آره آچقلغی

ESPACER. Ranger les choses de telle manière qu'on laisse les espaces nécessaires entre deux *A.* فصل - تفریق الفواصل *P.* آره‌لری آیرمق *T.* میاندرا جدا کردن || Ces deux arbres-là ne sont pas bien espacés بو ایکی آغاجک فاصلدلری برخوشجه آره‌لری آیرلمامشدر - تفریق اولنمامشدر - On le dit aussi des lettres, des mots et des lignes dans l'imprimerie || Ses lignes ne sont pas bien espacées سطرلری لایقی اوزره فصل اولنمامشدر

ESPADON. Grande et large épée qu'on tient à deux mains *A.* صمصام *P.* یک آویز *T.* وارسق

Et une sorte de poisson qui est comme un espadon *A.* سیف *T.* قلیح بالغی

ESPALE. L'espace qui est entre le premier rang des rameurs

et la poupe dans une galère *T.* هامله ایله قیج کورکجیلری آره‌سی

ESPALIER. Rameur qui est le premier d'un banc dans une galère *T.* هاملەجی

Espalier. Suite d'arbres fruitiers dont les branches sont étendues contre un mur *A.* سطر الاشجار مبسوطة الاغصان *P.* رستهٔ *T.* درختان افراشته شاخ آجیلوب یایلمش آغاج صره‌سی

ESPALMER. Enduire de suif fondu le dessous d'un vaisseau *A.* تدهین السفینة *P.* بکشتی روغن زدن *T.* کمی‌یی یاغلمق کمی‌یه یاغ سورمك -

Espalmé. *A.* سفینة مدهونة *P.* کشتیٔ روغن زده *T.* یاغ سورلمش کمی || Un navire espalmé de frais est meilleur voilier qu'un autre à proportion یکی یاغلنمش سفینه آکا مقیس اولان دیگر بر سفینه‌دن زیاده سریع السیر در

ESPÈCE. Ce qui est sous le genre, et contient sous soi plusieurs individus *A.* نوع pl. انواع || Les diverses espèces d'oiseaux, de poissons انواع طیور وسماك L'espèce la plus parfaite des animaux, c'est l'homme نوع حیواناتك اشرف واکملی طبیعت La nature veille à la conservation de l'espèce انساندر بقای نوع خصوصنه دائما اعانت ایدر Il est unique en son espèce نوعی ایچنده فرید ویکانه در

Il signifie aussi, sorte, et il se dit des choses et des personnes singulières *A.* جنس *P.* گونه *T.* صوی - شکل - درلو || Quelle espèce de drap est-ce là? بو نه جنس چوقه در Quelle espèce d'homme avez-vous amené? کتوردیکك آدم نه جنس C'est une plaisante espèce d'homme طرفه بر جنس آدمدر آدمدر طرفه بر صوی آدمدر -

On dit ironiquement, C'est un homme d'espèce singulière عجیب الجنس بر نکره آدمدر C'est un sage de nouvelle espèce, un philosophe d'espèce singulière طرفه بر کونه عاقل نکره بر کونه عاقلدر - یاخود بر کونه فیلوسوفدر - On dit aussi, Dans cette assemblée il y avait des gens de toute espèce, pour dire, de toute condition بو مجلسده اجناس مختلفه وار هر جنس ونوع آدم وار - هر جنس آدم وار ایدی - ایدی ایدی

On dit, Il vint une espèce de valet de chambre, pour dire, un homme qui avait la mine d'un valet de chambre ایچ آغاسی ایچ آغاسی - ایچ آغاسی شکلنده - اسلوبنده بر آدم کلدی هیئتنده

En Jurisprudence, il signifie, un cas particulier sur lequel il faut opiner *A.* نفس المادّة - ذات المادّة || Ne nous proposez point la question en termes généraux, posez-nous l'espèce مطلبی کلمات مطلقه ایله در میان ایتمیوب نفس مادّه‌یی اشته ذات مادّه بو در Voici l'espèce تعیین وتصریح ایله تلاحق ایدن وقایع وحالات Les circonstances changent l'espèce ذات مادّه‌یی تغییر وتبدیل ایدر

Espèces, signifie les différentes espèces de monnaie *A.* اجناس *T.* درم گوناگون *P.* اجناس النقود - الدراهم || Faire un payement en belles espèces, en espèces bonnes et valables اجناس دراهم - سکّهٔ حسنه ومعتبره ایله ادا ایتمك On lui a compté tant en pistoles et autres espèces ayant cours حسنه ایله شوقدر غروش وماعداسی بین الناس متعامل رایج وشهروا اولان - اولان اجناس نقود ایله ادا اولندی On lui a rendu son argent en mêmes espèces رایج وروان اولان اجناس نقود ایله - اجناس ایله مطلوبی ویردیکی Espèces rognées اقچه نك جنسندن اولمرق کندویه ردّ واعطا اولندی Il est défendu de fondre les espèces قیرقلمش سکه - دراهم مسیّفه Il y a des espèces d'or et d'argent دراهم مسکوکه نك اذابه‌سی ممنوعدر سیم وزر اجناس سکه وار در

Il signifie aussi, argent comptant dans cette phrase, Payer en espèces sonnantes *A.* نقداً - عن نقد *P.* بر وجه نقد *T.* نقد اولمرق - Il se met aussi par opposition à Argent *A.* عیناً || Je ne le paye pas en argent, je le payerai en espèces, comme blés, vins, etc. نقداً ادا ایتمیوب حنطه وخمر وبونلرك امثالی شیئلر ایله عیناً ادا ایده‌جکم

On dit figur. L'espèce manque, pour dire, qu'elle devient rare; et il se dit des hommes, des denrées, de l'argent, etc. فلان جنسك قحطی وار در - جنس مایل فقدان ومعدومیتدر

En Philosophie, il signifie, les imagas des objets sensibles *A.* صور pl. || Les espèces visuelles صور مرئیه Espèces distinctes صور مشخصه claires صور صریحه confuses صور متخالطه La difficulté est de savoir comment les espèces sont reçues, se reçoivent dans les sens محلّ اشکال صور مرئیه نك نوجهله حواسّدن اخذ وتلقّف اولندیغنی تحقیق ایتمکدر

ESPÉRANCE. Sentiment qui consiste dans le désir d'une chose,

Espérance, est aussi une des trois vertus théologales, par laquelle nous espérons posséder Dieu *A.* رجا || Foi, espérance et charité رجا وایمان وعشق الله

ESPÉRER. Attendre un bien qu'on désire *A.* ترجّی - تمنّی - مأمول - اومق *T.* پیوسیدن - اُمید داشتن *P.* توقّع - اُمید مکافات ایتمک Espérer || Espérer récompense ایتمک Espérer une succession اُمیددار وراثت اولمق Il espère une meilleure fortune بوندن اعلا مال واقبال مأمولنده در Espérer la vie éternelle اُمیدوار عمر جاودانی اولمق Il espérait avoir une telle charge فلان منصبک تحصیلی مأمولنده ایدی J'espère qu'il viendra bientôt قریباً کلدجکنی مأمول ایدرم Espérer en Dieu جناب منعم لا - اللهدن تمنّی ایتمک J'espère en vous, en votre justice اُمیدم یزاله ربط اُمید ایتمک سنده ویاخود سنک عدالتکده در

Espéré. *A.* مأمول - متمنّا - متوقّع - مرجو *P.* اُمید داشته - اومولی *T.* اُمیدوار

ESPION. Qui se mêle parmi les ennemis pour épier *A.* جاسوس pl. جواسیس - دسیس - عین *P.* انیشه - ایشه - خبرجو - خبر *T.* آبستد - پژوه || Espion double qui sert les deux parties ایکی طرفه جاسوسلق - جاسوس ذو الوجهین ایدن کشی

ESPIONNAGE. Métier d'espion *A.* عیانت - جاسوسیّت *P.* جاسوسلق - جاسوتلق *T.* انیشه‌کاری - خبرجویی - خبر پژوهی || L'espionnage est un métier infâme عیانت بر کار مذمومدر

ESPIONNER. Épier *A.* تجسّس - تنشّد الاخبار - اعتیان *P.* - جاسوتلمق *T.* انیشه‌کاری کردن - خبر جویی کردن || Prenez garde à vous, on vous espionne de tous côtés جاسوسلق ایتمک کندوکی کوزت زیرا سنی هر طرفدن تجسّس ایدرلر

ESPLANADE. Espace découvert au-devant d'un lieu bâti, ou d'une place fortifiée *A.* فضا - ساحة pl. ساحات - میدان pl. میادین *T.* آچق میدان

ESPOIR. V. Espérance.

ESPRINGALE. Espèce de fronde dont on se servait autrefois dans les armées *A.* قذّافة *P.* فلاسنگ *T.* صپان

ESPRIT. Substance incorporelle. Il se dit de Dieu *A.* روح pl. ارواح || Dieu est un pur esprit الله تعالی روح محضدر Esprit incréé روح غیر مخلوق - روح مجرّد - On appelle la troisième personne de la Trinité, Le Saint-Esprit, l'Es-

joint à l'idée de pouvoir l'obtenir *A.* امل pl. آمال - مأمول *P.* اُمید توقّعات pl. توقّع - امانی pl. امنیّة - مأمولات pl. *T.* اومو || Grande espérance امل جسیم Espérance prochaine امل دورادور - طول امل éloignée اُمید قریب الحصول trompeuse امنیّهٔ دلفریب - امنیّهٔ خدیعت مقرون Vaine espérance اُمید بیهوده - امنیّهٔ باطله - امل باطل bien fondée اُمید واثق - مأمول واثق mal fondée امید بی اساس Fausse امید کاذب Avoir espérance مأمول ایتمک Concevoir des espérances عقد امید ایتمک - عقد امل ایتمک Ce prince est bien né, il donne de grandes espérances بو میرزیشان کریم الشیم اولوب ناصیهٔ حالندن مأمولات خیریه استشعار Il a surpassé nos espérances حقنه درکار اولان مأمولمزی اولنور کندودن مأمول ومنتظر اولان - هزار مرتبه گذار ایلدی Il a rempli nos espérances درجه‌یی فرسخ فرسخ سبق وگذران ایلدی کندودن مأمول اولان احوالی تماماً تصدیق Il a trompé nos espérances مأمولاتمزی تکذیب ایلدی Il a répondu à nos espérances مأمولاتمزی تصدیق ایلدی Il a été au-delà de nos espérances مأمولمزی چوق زیاده Il se flatte de cette espérance بو مأمول ایله مطیّب کچدی On l'amuse de cette espérance بو مأمول ایله البال اولور بو مأمول ایله آغزینه بال چالوب - تعلیل واغفال ایدرلر Se repaître, se nourrir d'espérance مأمولات جانفزا اکلندررلر مأمولات فرحبخشا ایله شیرینبخش - ایله صفایاب اولمق Vivre d'espérance اُمید وامل ایله ذایقهٔ دل وجان اولمق Mettre son espérance en Dieu امیدینی عنایت ما لا کچنمک Il est déchu نهایت جناب قاضی الحاجاته حصر ایتمک de ses espérances امانی وآمالی رهین خسران وخیبت مأمولنه دسترس اولهمیوب خائب وخاسر اولمشدر - اولمشدر - دست طلبی دامن املدن کوتاه اولوب دوچار حرمان Perdre l'espérance تحصیل املدن کلّیاً ومأیوسیّت اولمشدر Espérance perdue اُمید باهر الحرمان نومید ومأیوس اولمق L'espérance fait vivre انتظار مأمولات بقای حیاتی موجبدر

Il se prend aussi, pour l'objet même de l'espérance || Ce fils est l'espérance de toute sa famille اهل بیتک اُمیدی بسبتون Vous êtes toute mon espérance بسبتون اُمیدم بو ولد در C'est là mon unique espérance اوّل واخر اُمیدم سنسک Dieu est notre espérance سرمایهٔ اُمیدمز جناب فلان شیئدر واهب الآمالک عنایت صمدانیه‌سیدر

prit consolateur, l'Esprit vivifiant *A.* روح القدس - روح مقدّس

Esprits célestes. Les anges ارواح فلكيّة - نفوس قدسيّة - Esprits bienheureux. Les âmes qui sont au Paradis *A.* ارواح السعدا *P.* موتلولرك روحلرى *T.* ارواح سعاتمندان - Esprit de ténèbres, Malin esprit, les diables *A.* روح خبيث pl. ارواح خبيثة

Esprit-follet. Un démon familier qu'on suppose faire du bruit dans les maisons *A.* غول pl. اغوال *P.* آرداد *T.* قونجولوز

Esprit familier. Un bon ou mauvais génie, qu'on dit qu'il s'attache à demeurer auprès d'un homme *A.* جنّ مُوكّل pl. اجنّى *P.* فرشتهٔ مُوكّل موكّلين || On a dit que Socrate avait un esprit familier حكيم سقراطك يانده مداوم بر جنّ مُوكّل وار ايدى ديو روايت ايدرلر

Esprit. Puissance surnaturelle qui opère dans l'âme *A* فيض *P.* خُره || Ce n'est point l'esprit de Dieu qui agit en lui, c'est l'esprit du démon نفسنده عامل اولان فيض رحمانى دكل نفخ شيطانيدر Il a l'esprit de prophétie فيض نبوّت صاحبيدر Quand l'esprit du Seigneur remplissait les prophètes قلوب انبيا فيض ربّانى - فيض ربّانى ايله ملهم اولدقلرى حالده ايله مملو

Il se dit aussi de l'intelligence de la sagesse Divine *A.* حكمت الهيّة

Il signifie aussi, inspiration *A.* وحى ربّانىّ - الهام الهىّ || L'esprit de Dieu descendit sur eux فلانلره وحى ربّانى نازل اولدى

Dans l'Écriture-Sainte, il se dit par opposition à la Chair *A.* روحانيّت - نفس روحانىّ || Marchez selon l'esprit, et non selon la chair روحانيّت مسلكنده سلوك ايلد جسمانيّت L'esprit est prompt, et la chair est faible طريقنده ميل وانصراف ايتمه نفس روحانيده اشتياق درکار امّا قوّت جسمانيه نك نفس روحانيك - استك وار قوّت يوق - عجزى بديدار در اشتياقى آماده وحاضر امّا قوّت جسمانيّه عاجز وقاصر در Les fruits de la chair sont l'adultère, l'impureté, etc., et les fruits de l'esprit sont la charité, la tempérance, la joie, la paix هواى جسمانينك ثمراتى زنا وقذرات نفس وبونلر امثالى افعال كريهه دن عبارتدر وثمرات روحانيّت عشق الهى واقتصاد طبع وانبساط قلب وسلوت وطمانينت بال مثللو حالات مندوبه در

Il se dit aussi de l'âme de l'homme *A.* نفس pl. نفوس - روح حيوانىّ *P.* روان *T.* جان || L'esprit est plus noble que le corps نفس جسمدن اشرفدر

Rendre l'esprit, signifie, mourir *T.* تسليم روح ايتمك - تسليم جان ايتمك

Il se prend aussi pour les facultés de l'âme raisonnable *A.* عقل pl. عقول *P.* هوش *T.* اوص || Grand esprit عقل كامل Esprit présent عقل حاضر Esprit agissant عقل فعّال Esprit solide عقل رزين Esprit ferme عقل سريع الاستحضار - عقل منير éclairé عقل قوىّ الاستحكام - عقل متين رأى جهان آرا - عقل تابناك - عقل حقايق آشنا - منير عقل - عقل دقيق subtil عقل صاف نقاحت اتصاف net عقل - عقل باريك - عقل دقايقبين - دقايق آشنا عقل سست - رأى واهى - عقل فاتر faible باريكبين عقل embrouillé عقل پريشان - عقل مشوّش confus وضعيف عقل - عقل غليظ grossier عقل نا در برابر - بى انسجام Esprit عقل پريشانكار - عقل متشتّت dissipé كند ودرشت طالغن *T.* عقل پراكنده *P.* عقل كثير الاستغراق *A.* distrait عقل superficiel عقل كوتاه - عقل قاصر Petit esprit عقل استونكوى عقل - عقل سطحى - عديم العماقت crédule عقل پر تعصّب superstitieux عقل خفيف الاعتماد Esprit de travers رأى نا درست - عقل كج - عقل كثير الاعوجاج Mettre son esprit à... Appliquer son esprit اعمال عقل ايتمك وقف عقل ايتمك - فلان شيئه تمكين عقل ايتمك Occuper' آلشدرمق - عقلنى تعليم ايتمك Exercer son esprit employer son esprit à... اشغال عقل ايتمك Cultiver son esprit تربيهٔ عقل ايتمك Ne mettez point cela dans votre esprit خاطره كتورمه - بو شيئى اصلا عقلكه قومه Ôter cela de votre esprit خاطركدن - بونى عقلكدن دفع ايله بو خاطركدن چيقار - اخراج ايله Cela me fatigue l'esprit نخديش كيفيّت اتعاب عقلى مؤدّى اولور Cela choque l'esprit عقل ايدر S'alambiquer l'esprit اتعاب ذهن ايتمك Les mauvaises compagnies et les mauvais livres lui ont gâté l'esprit مجاورت اشرار ومطالعهٔ كتب شناعت آثار افساد عقلنه Justesse d'esprit سداد Netteté d'esprit نقاى عقل بادى اولدى اصابت - صواب رأى - درستىٔ عقل - ثقافت عقل - عقل عقل سليم - رأى

Il signifie aussi, la facilité de la conception *A.* سرعة

خوی فتنه جو - طبع مایل الی الفساد mutin طبع خرده جو
تک طورمز بر - طبع بی آرام - طبع عدیم السکون remuant
آشوب - مهیّج الفتنة - طبع مهیّج الهوشة turbulent مزاج
طبع شقاق انگیز factieux اختلال قشقردیجی مزاج - خیز
On ne peut vivre avec cet homme-là, je ne sais quel esprit
بو آدمک مزاجی آکلاشلور معنا دکلدر کندوسیله امتزاج c'est
تهلکه‌لو - مزاج خطرناک Esprit dangereux اولنمق محالدر
طبع مشاغب brouillon تک طورمز بر مزاج inquiet مزاج
طبع insinuant غوغا قشقردیجی بر مزاج - طبع ستیز جو -
- مشرب خفیف volage صوقلغان بر طبیعت - مزاجگیر
- Il se dit aussi, de la personne par rapport au caractère de son esprit - خوی سبک
سداد عقل ایله C'est un bon esprit || مألوف بر آدمدر
C'est un des جودت طبع ایله مجبول - meilleurs esprits du Royaume عقلای دولتک اصلح واعلاسیدر

Il se prend aussi, pour la disposition, l'aptitude qu'on a à quelque chose *A.* استعداد طبیعیّ || Il a l'esprit des affaires, du commerce ادارهٔ اموره وامر تجارتده استعداد طبیعیسی
تزویراتده Il a l'esprit de chicane مصلحت پردازلقده - وار در
Il a l'esprit de تلبیس وشرّتده - استعداد طبیعیسی وار در
Cour مزاج سرای همایونی قوللانمقده استعداد طبیعیسی وار در

Beaux esprits. Ceux qui se distinguent du commun par l'agrément de leurs discours *A.* pl. ظرفا || Il croit que cela lui est dû à titre de bel esprit ظرافت طبعی جهتیله بوکا مستحقّ اولدیغن ظنّ ایدر
Il y a de beaux esprits qui n'ont pas le sens commun بعض کسان وار درکه صواب بیین الظرفا رأیدن بی بهره درلر

Esprits forts. Ceux qui, par une folle présomption, veulent se mettre au-dessus des opinions reçues, surtout en matière de religion *A.* pl. اهل الجربزة فی امور الدین ارباب الجربزة فی امور الدین

Esprit, se prend aussi figur. pour Motif, principe, manière d'agir *A.* فکر *P.* سر *T.* سودا - هوس || Esprit de paix فکر صلح de vengeance فکر انتقام de discorde فکر شقاق de procès فکر دعوا ومخاصمت de colère فکر خشم وکینه Cela n'a pas été fait dans cet esprit-là بو کیفیّت اول فکرده مبنی اولمدی

Et pour le sens d'un auteur || Vous n'avez pas pris l'esprit

|| چاپک آکلایش *T.* تیز فهمی *P.* کیاست - ذکا - الفهم
Il a beaucoup d'esprit, mais il n'a point de jugement سرعت
تیز Il a l'esprit vif فهمی چوق امّا تمییزی اصلا یوقدر
On dit aussi, Avoir - صاحب ذکا وکیاستدر - ذکیدر - فهمدر
l'esprit pesant بطیء الفهمدر l'esprit lourd ثقیل الفهمدر
l'esprit paresseux بر ذهن کسل آمیز در

Il signifie aussi, imagination *A.* قوّت متخیّلة - خیال || Esprit brillant خیال روشن وتابناک - خیال منیر Il a l'esprit inventif قوّت خیالنده قوّت ایجاد وار در l'esprit stérile قوّت متخیّله‌سی عقیم وبیحاصلدر s'esprit sec قوّت متخیّله‌سی خشک ویابسدر - جامد در l'esprit fécond مطبوع ودلپسند Il a un tour d'esprit agréable کثیر النما در بر شیوهٔ خیاله مالکدر

Et conception *A.* ذهن *P.* خرد *T.* آکلایش || Esprit ouvert ذهن گشاده وصاف - فتاحت ذهن bouché ذهن منسدّ ومغلوق dur ذهن سخط وغلیظ Il n'a pas eu l'esprit de m'entendre کلاممی فهم ایده‌جک ذهنی یوغیدی

Et jugement *A.* قوّة التمییز || On lui a proposé plusieurs expédiens, mais il n'a pas eu l'esprit de choisir le bon طرفنه تدابیر عدیده عرض وتقدیم اولنمش ایسه ده اصلحنی Il a mille bonnes qualités, انتخابده قوّت تمییزی یوغیدی mais il n'a pas l'esprit de se conduire قتی چوق خصایل حمیده‌سی واردر انجق سلوک وحرکتنده قصور تمییزی Il n'a pas l'esprit de régler ses affaires امور مخصوصه‌سنی درکار در اداره‌ده بضاعهٔ تمییزی ناقصدر

On dit, qu'il y a de l'esprit dans un discours, dans un ouvrage, quand il y a des pensées ingénieuses || Il n'y a point d'esprit dans ce livre, dans cette réponse, dans cette harangue بو تألیفده وبو جوابده وبو موعظده اصلا وقطعًا اثر فراست یوقدر

Et faire de l'esprit, courir après l'esprit, pour dire, mettre de l'importance à montrer de l'esprit *T.* عرض کالای کیاست ذکا فروشلق قیدنده اولمق - ایتمک

Il se prend aussi pour Humeur, caractère *A.* طبع - طبیعت - طبع *P.* خو *T.* خوی - مشرب - مزاج || Esprit doux - طبع حلیم مزاج لیّن العطف - مزاج سهل السیاسة souple طبع ملایم طبع fâcheux طبع نصافت آلود modéré قوللانیلور بر مزاج - - معارضه‌یه مایل مزاج pointilleux چتین بر مشرب - عنیف

de cet auteur بو مؤلّفك فكرينه واره‌مدك Ce n'est pas là l'esprit d'Aristote حكيم ارسطونك فكرى بو دكلدر

Il se dit aussi du caractère d'un auteur طبيعت ‖ Il a voulu imiter cet auteur, mais il n'en a pas saisi l'esprit بو مؤلّفى تقليد ايده‌يم ديدى انجق طبيعتنى اخذ ايده‌مدى طبيعتنى ايدنه‌مدى -

On dit aussi, L'esprit du traité *T.* عهدنامه‌نك فكرى - Et esprit national فكر ملّت Esprit public فكر عامّه L'esprit du temps طبيعت زمانه ناس

Esprits, au pluriel, se dit des dispositions, des passions communes à un grand nombre de personnes *A.* افكار الناس

Esprit, en Chimie, est un fluide très-subtil *A.* روح ‖ Esprit de vin شراب روحى Esprit de soufre كوكرد روحى Selon quelques philosophes, il y a un esprit universel répandu dans toutes les parties de la matière بعض حكمانك قولنه كوره ماده‌نك كافّهٔ اجزاسنه ساری بر روح عمومى وار در

Esprits, sont de petits corps subtiles et invisibles, qui portent la vie et le sentiment dans les parties de l'animal *A.* ارواح حيوانيّة ‖ Les esprits vitaux se portent aux extrémités par les artères ارواح حيوانيّه شرايينن واسطه‌سيله غايات بدنه واصل اولور - متوجّهدر Les esprits se perdent avec le sang ارواح حيوانيّه دم ايله برابر غائب ونا بود اولور Les nerfs sont le véhicule des esprits animaux اعصاب مجراى ارواح حيوانيّه در La peur glace les esprits خوف ودهشت La trop grande étude fait une grande dissipation d'esprits مطالعهٔ مفرطه ارواح حيوانيّه‌يه كلّى مرتبه ايراث تفرّق وپراكندگى ايده Il est évanoui, jetez-lui de l'eau, afin de lui faire revenir les esprits كلمشدر بيخود اولديغندن اوزرينه رش ما ايله كه ارواح حيوانيّه‌سنى كما كان تحصيل ايده بيلسون Il fut long-temps après sa chute, après sa blessure, avant que de reprendre ses esprits سقوطى ومجروحيّتى آندنبرو ارواح حيوانيّه‌سنى كما فى السابق تحصيل ايدنجيه قدر وافر زمان حالنه ترك ايله Laissez-lui reprendre ses esprits كچدى كه ارواح حيوانيّه‌سنى كما فى السابق تحصيل ايلسون

ESQUIF. Petit canot dont on se sert à divers usages *A.* قارب *P.* سندل *T.* صندل

ESQUILLE. Petit éclat d'un os où il s'est fait une fracture *A.* حطامة العظم - شظية العظم *P.* استخوانپاره *T.* قيريق Il est sorti une esquille ‖ كميكك پارچه‌سى بر عدد شظيهٔ بر قريق كميك پارچه‌سى - عظم چيقدى

ESQUINANCIE. Sorte de maladie qui fait enfler la gorge *A.* بوغاز قصلمسى *T.* بادزهره - خناك *P.* خوانيق *pl.* خناق - خناق شديد Une violente esquinancie ‖ بوغاز طوتلمسى - Esquinancie suffocante *A.* خناق كلبىّ - علّت ذباح

ESQUISSE. Ébauche, premier crayon de quelque ouvrage qu'un peintre médite de faire *A.* رسم *P.* هيولا - ريس - نيرنگ - قره‌لمه *T.* ‖ Ce peintre doit peindre cette galerie, il en a déjà fait les esquisses اشبو نقّاش فلان قصرى نقش ايده‌جك رسملرينى چيقاردى - اولمغله رسملرينى چيزدى Esquisse au crayon قورشون قلم ايله چيزلمش رسم Esquisse au coloris رنگاميز رسم V. Ebauche.

Il se dit aussi, du premier modèle de terre ou de cire que font les sculpteurs *A.* غرار *T.* نمونه‌لك قالب

ESQUISSER. Faire une esquisse *A.* ترسيم *P.* نيرنگ زدن - رسم چيزمك *T.* هيولا نگاشتن ‖ J'ai esquissé l'idée de mon tableau هيولاسنى قره‌لدم - تصويرك هيولاسنى يازدم J'ai tout mon tableau dans la tête, mais je ne l'ai pas encore esquissé هيئت تصوير ذهنمده موجود در انجق رسمنى هنوز چيزمدم

Il se dit aussi des ouvrages d'esprit *A.* تسويد *P.* مسوّده *T.* قره‌لمق كردن ‖ Cet ouvrage n'est qu'esquissé بو تأليف هنوز مسوّده در

ESQUIVER. Éviter adroitement quelque chose *A.* تجافى - كنار كسمك *T.* كناره گرفتن *P.* تجانب - اجتناب ‖ Il fit un mouvement, et esquiva le coup بر تقريب صاوشمق - ضربه‌يى - بركونه جنبش ايله ضربه‌دن تجافى ايلدى Il poussa son cheval contre moi, j'esquivai adroitement بر تقريب صاوشدردى آتنى اوزريمه سوردكده بر تقريب صاوشدم - Il se dit aussi des personnes, des rencontres, des affaires ‖ C'est un importun que j'esquive autant que je puis بر معجز آدم اولديغندن ممكن مرتبه كندودن صاوشورم Ce sont de fâcheuses occasions, il les faut esquiver كندودن اجتناب ايدرم بو حالات مشئومه‌دن تجانب ايتمك لازمدر Ce n'est pas résoudre la difficulté, ce n'est que l'esquiver بو حلّ ايتمك - كيفيّت مشكلى حلّ ايتمك دكل صاوشدرمقدر

دكل آندن تجافى ايتمكدر

S'ESQUIVER. Se retirer secrètement d'un endroit sans rien dire شيويشى *T.* پهلوتهى كردن *P.* تسلّل - انسلال - انسلات *A.* بر تقريب دلفريب ايله ويرمك || Il s'esquiva subtilement بر تقريب شيويشى ويردى - تسلّل ايلدى On voulait le retenir dans cette compagnie, il s'esquiva adroitement مجلسده آليقونمسى مراد اولنمشيكن بر تقريب شيويشى ويردى

ESSAI. Épreuve qu'on fait de quelque chose *A.* تجربة pl. تجارب *P.* وند - آزمايش *T.* صنعه || Faire essai تجربه ايتمك Faire l'essai d'une machine, d'une drogue, d'un canon, d'une arme برآلتك وبر دوايى نباتك وبر پاره طوبك Donner à l'essai وبر عدد سلاحك تجربه‌سنى ايتمك Prendre à l'essai تجربه ايچون آلمق تجربه‌يه ويرمك

Il signifie aussi, opération par laquelle on s'assure de la pureté d'un métal, ou de la nature d'un minéral *A.* امتحان *P.* المعادن معدنلرك چاشنيسنى *T.* نمونه گيرئ معادن چاشنى - امتحان معادن فنّى || L'art des essais طوتمه برمعدنك چاشنيسنى Faire l'essai d'une mine طوتمه‌نك فنّى چاشنينك وزنى Le poids d'essai طوتمق

Et une petite portion d'une chose qui sert à juger du reste *A.* انموذج *P.* نمونه *T.* اورنك || Envoyer des essais de vin باده‌نك نمونه‌لرينى ارسال ايتمك Prendre des essais de poudre à tirer باروت سياه نمونه‌لرينى آلمق

Il se dit aussi, des petits verres où l'on ne met du vin qu'autant qu'il en faut pour l'essayer *T.* نمونه‌لك شراب قدحى - On dit, Faire l'essai des viandes et du vin devant le Roi, pour dire, en manger, pour l'assurer qu'il peut en user sans danger سفرهٔ پادشاهيده چاشنيگيرلك ايتمك

Il se dit aussi, des premières productions d'esprit qui se font sur quelque matière, pour voir si l'on y réussira *A.* انموذج *P.* الصناعة نمونهٔ كار *T.* ايش اورنكى || Il a voulu faire voir par cet essai, qu'il était capable de réussir en quelque chose de plus important انموذج الصناعه اولمق اوزره ياپديغى ايش ايله اهمّ واعلا - Et de شيلر ايجادينه اقتدارينى اثبات ايتمك استدى certains ouvrages qu'on intitule ainsi || Essai de Géométrie انموذج Essai de Morale انموذج العلم الاخلاق الفنّ المساحه

ESSAIM. Volée de jeunes mouches à miel *A.* خشرمه - ثول *T.* بال رمهٔ منج - رمهٔ زنبور *P.* جماعة النحل - دبور pl دبر -

آريسى سوريسى

Figur. *A.* فوج pl. افواج *P.* آلاى *T.* گروه || Il sortit du Nord plusieurs essaims de barbares جانب شمالدن نيچه نيچه آلاى آلاى اقوام جهلا - افواج اقوام جهلا ظهور ايلدى

ESSAYER. Éprouver quelque chose *A.* تجربة - اختبار - امتحان *P.* صنعمق *T.* وند كردن - آزمودن || Essayer de l'or, de l'argent سيم وزرى محكّ تجربه‌يه ضرب ايتمك Essayer un habit سلاحى تجربه ايتمك Essayer une arme لباسى تجربه ايتمك Figur. || Essayer ses forces قواى بدنيه‌سنى تجربه ايتمك Essayer le goût du public طبيعت ناسى امتحان ايتمك - صنعمق - اختبار ايتمك -

Il se dit aussi au neutre, et signifie, faire une épreuve pour voir si une chose est bonne, propre || Je ne veux point prendre de ses remèdes, j'en ai essayé بو معالجاتى استعمال ايتمم - Il signifie aussi, tâcher || Je ne sais si j'en viendrai à bout, je n'y ai point essayé ظفرياب اولوب زيرا تجربه‌سنى ايتمشم Essayez-y اولميه‌جغمى بيله‌مم هنوز تجربه‌سنى ايتمدم J'ai essayé de le persuader فلانى الزام ايلمكى تجربه‌سنى ايلدم Essayer à marcher مشى وحركتى تجربه ايتمك تجربه ايلدم

S'ESSAYER. S'éprouver *A.* امتحان النفس - اختبار النفس *P.* خودرا آزمودن *T.* كندويى دندمك || Il est sûr de faire une telle chose, il s'y est essayé باشه جيقاره‌جغنه اصلا شبهه‌سى زيرا اول بابده اختبار - يوقدر زيرا امتحان نفس ايلدى مباحثده امتحان نفس ايلدى S'essayer à nager نفس ايلدى S'essayer à la course قوشو - مسابقتده امتحان نفس ايتمك خصوصنده كندويى دندمك

ESSAYÉ. *A.* مجرّب *P.* آزموده *T.* صنانمش

ESSAYEUR. Officier préposé pour faire l'essai de la monnaie et des matières d'or et d'argent *A.* صاحب العيار *P.* عيار *T.* عيارجى باشى گير

ESSENCE. Ce qui constitue la nature d'une chose *A.* جوهر *P.* گوهر || L'essence Divine جوهر لاهوت L'essence des choses جوهر اشيا L'essence est composée du genre et de la différence جوهر جنس وفصلدن عبارتدر L'essence de l'homme est d'être animal raisonnable جوهر بشر حيوان ذو عقل اولمقدر

En Chimie, c'est l'huile aromatique qu'on obtient par la distillation des plantes *A.* خلاصة || Essence de cannelle طارچين خلاصه‌سى V. dans ce sens, Essentiel.

ESSENTIEL. Qui appartient à l'essence *A.* لازم من - جوهرىّ جهة الجوهر || La raison est essentielle à l'homme عقل وجود بشرده من جهة الجوهر لازمدر Ces paroles sont essentielles au sacrement de baptême بو الفاظ تقديس بالمعموديّه رسمنده من جهة الجوهر لازمدر

Il signifie aussi, absolument nécessaire *A.* واجب - الزم - اهمّ *T.* لازملو - مهمّ - لازم الوجود - بو امر اهمّدر Il ne faut pas oublier ce mot, il est essentiel لفظ اهمّ والزم اولديغندن تركى جائز دكلدر Les choses les plus essentielles شرط لازم الوجود اولان اشيا Clause essentielle - On dit, qu'on a des obligations essentielles à quelqu'un, quand on en a reçu des services très-importants مهامّ امورده بر كمسنه نك منن واجبة الشكرى - On dit, Un homme essentiel, un ami essentiel, pour dire, solide, sur qui l'on peut compter لازملو آدم ولازملو آلتنده اولمق - Il se met aussi substantivement || لازم الوجود آدم - دوست Voilà l'essentiel de l'affaire اشته مصلحتك مهمّ يرى بو در مهمّ اولان دقيقه سى بو در -

Huile essentielle, c'est l'huile tirée des plantes par la Chimie *A.* ذهن مخلّص - Sels essentiels. Les parties salines que la Chimie tire des végétaux *A.* ملوح مخلّصة *T.* خلاصه اولنمش طوزلر

ESSENTIELLEMEMT. Par essence *A.* حسب الجوهر - جوهراً من جهة الجوهر - Dieu est essentiellement bon جناب ربّ العالمين حسب الجوهر خيّر مطلقدر L'homme est essentiellement raisonnable بشر من جهة الجوهر ذو عقلدر

Il signifie aussi, en matières importantes *A.* فى مهامّ الامور *T.* لازملو شيلرده *P.* در كارهاى با لزوم فى امور معتنا بها - Il m'a obligé essentiellement مهامّ اموره بنى ممنون ايلدى Il aime essentiellement ses amis دوستلرى بنى متّدار ايلدى - حقّنه امور مهمّده اظهار محبّت ايدر

ESSERA, ou SORA. éruption subite sur tout le corps de petites pustules, accompagnée d'une démangaison incommode *A.* شرى *P.* پشترم *T.* قورداشنى

ESSETTE. V. Hache.

ESSIEU. Pièce de bois ou de fer, qui passe dans le moyeu des roues d'une charrette, d'un carrosse, etc. *A.* محور - قطب - *P.* مدار المحالة *T.* تير چرخ تكرلكك - تكرلكك اوقى L'essieu de devant cassa اوك تكرلكك ايكى || ايكى شكست اولمشدر

ESSIMER. Terme de fauconnerie. Amaigrir un oiseau, pour le mettre en état de mieux voler *A.* تضمير الصقر *P.* مرغ شكار يرا لاغر كردن *T.* آوجى قوشنى يراندرمق

Essimé. *A.* صقر مضمّر *P.* مرغ شكارىٔ لاغر كرده *T.* يراندرلمش آوجى قوشى

ESSOR. Vol qu'un oiseau de proie prend en montant fort haut en l'air *A.* استقلال الطائر - تعقية الطائر *P.* بالا پروازىٔ *T.* قوشك هوايه يوكسلمه سى - قوشك هوالنمه سى || Son faucon prit l'essor شاهينى هوايه يوكسلدى

Il se dit figur. d'une personne qui commence une chose avec hardiesse et une sorte d'élévation *A.* استعلا - ترفّع *P.* برافرازى *T.* يوكسلمه بالا پروازى - || Un esprit médiocre ne doit pas prendre un trop grand essor متوسّط الحال اولان عقل حدّدن متوسّط الحال اولان - بيرون بالا پرواز اولمق روا دكلدر مرغ عقله خارج از اندازه رخصت پرواز واستقلال ويرلمك جائز دكلدر

Et d'une personne qui, après avoir été dans la sujétion et dans la contrainte, s'en tire tout d'un coup, et se remet en liberté *A.* استقلال - اطلاقيّت *P.* آزادى *T.* سربستلك || On tenait ce jeune homme dans une trop grande contrainte, il a pris l'essor بوطفل نوجوان زياده سيله تنكناى سرفرويى ومحكوميّتده مقيّد الحال ايكن بردن بره كسب استقلال ايلدى - On dit aussi figur. Donner l'essor à son esprit, à sa plume, pour dire, parler ou écrire avec quelque sorte d'élévation, de liberté طائر تيز رو ذهن وخياله رخصت پرواز ويرمك كميت تيز رفتار خامه يه رخصت جولان ويرمك -

s'ESSORER. Prendre l'essor. V. Essor au propre.

Essorer, est aussi actif, et signifie, exposer à l'air, au soleil pour sécher *A.* اشرار - تشرير - تشرية *P.* بهوا گستريدن *T.* هوايه سرمك || On a mis ce linge sur des perches pour l'essorer بزى تشريه ضمننده صريقلر اوزرينه تعليق ايلديلر

ESSORILLER. Couper les oreilles *A.* قطع الاذن - تصليم - صلم *P.* گوش بريدن *T.* قولاق كسمك || Essoriller un chien كلبه كلبك قولاغنى كسمك - تصليم اذن ايتمك

Essorillé. *A.* اصلم - مقطوع الآذان *P.* گوش بريده *T.* قولاغى كسك

ESSOUFFLER. Mettre presque hors d'haleine *A.* ايراث الربو

رخیدگی آوردن *P.* ایراث الانبهار - ایراث البهر - *T.* صولوق کسدرمک || **Vous montez trop vite, cela vous essoufflera** عجله ایله یوقارو چیقدیغکدن بو کیفیّت ربو وانبهارکه **Si vous ne retenez votre cheval, vous l'essoufflerez** سبب اولهجقدر آتکی توقیف ایتمیهجک اولور ایسهک دوچار ربو صولوغی کسلهجکی - وانبهار اولهجغی درکار در

Essoufflé. *A.* بهیر - مبهور *P.* رخیده *T.* صولوغی کسلمش

ESSUIE-MAIN. Linge qui sert à essuyer les mains *A.* منديل مقرمه *T.* سپردک - دستار - دستمال *P.* نشّافة - مناديل *pl.* ال مقرمهسی -

ESSUYER. Ôter l'eau, la sueur en frottant *A.* تمندل - تمدّل سلمک *T.* سایییدن *P.* مسح - || **Essuyer ses mains à une serviette** بر مقرمه ایله اللرینی سلمک

Et sécher. *A.* تجفیف *P.* خشک ساختن *T.* قورتمق || **Le vent, le soleil essuie les chemins** روزکار وکونش یوللری قوریدر

Il se dit figur. des périls où l'on se trouve exposé *A.* وقوع *P.* فی المعرض *T.* اوغرامق دوچار شدن || **Essuyer le canon, la mousqueterie d'une place** قلعه طرفندن آتیلان طوب وتفنک - کلّهلرینک معرض صدمات متوالی الورودی اولمق **Essuyer un orage, une rude tempête** ظهور صدمهسنه اوغرامق **Essuyer des dangers** ایدن فورتنهیه ویاخود تندباد شدیده اوغرامق مظهر تهلکه - عرضهٔ مهالک ومخاطرات اولمق **Figur** *T.* مظهر اولمق - معرض خطرده بولنمق - وخطر اولمق **Essuyer des affronts** مظهر تحقیرات اولمق || **Essuyer la honte** مظهر خجالت اولمق **Essuyer l'humeur de quelqu'un, l'ennui des visites, des injustices, des refus, les hauteurs d'un ministre** مؤاخذه وتعزیر اولمق فلانک خرچینلکنی وزوّارک ثقلتنی وغدر وظلملری وتقاصیر وتمنیعاتی وفلان وکیل دولتک اطوار متعظمهسنی چکمک

EST. La partie du monde qui est à notre soleil levant *A.* مشرق - شرق *P.* باختر *T.* کون طوغیسی - **Et le vent qui vient de ce côté** *A.* ریح شرقیّ *P.* باد صبا *T.* کون طوغیسی یلی

ESTAFETTE. Courrier *A.* فیج *P.* پیک *T.* اولاق

ESTAFILADE. Coupure faite avec une épée, un rasoir sur le visage, etc. *A.* مشنة الوجه *P.* زخم چهره *T.* یوز چالقلغی || **Il lui a fait une vilaine estafilade sur le visage** چهرهسنده بر مشنهٔ قبیحه پیدا ایتدردی

ESTAFILADER. Faire une estafilade *A.* مشن ایراث المشنة - یوزی چالمق - یوزی صیرمق *T.* بچهره زخم زدن *P.* الوجه

Estafilade. *A.* ممشون الوجه *P.* بچهره زخم خورده *T.* یوزی چالق - صیرلمش

ESTAMPE. Image que l'on imprime sur du papier *A.* تصویر *P.* مطبوع *T.* نگار طبعکرده || **Il est très-curieux en estampes** بصمه صورتلره بغایت هوسکار در **Livre d'estampes** تصویرات مطبوعهیی مشتمل بر قطعه کتاب

Estampes. Outils qui servent à estamper *A.* میاسم *pl.* داغلغی *T.* داغینه *P.*

ESTAMPER. Faire une empreinte de quelque matière dure, sur une autre plus molle *A.* طبع *P.* نقش زدن *T.* بصمق || **On estampe la monnaie avec le balancier** طوقماق ایله طبع سکه **Voilà une image bien estampée** اشته نقشی کوزل طبع اولنور - **Estamper le cuir, c'est y former des figures, pour faire des ornemens** *T.* نقشی کوزل بصلمش - اولنمش بر صورت دریه بصمه نقشلر اورمق

ESTAMPILLE. Marque qui se met au lieu de signature, sur des brevets, des lettres, etc. *A.* وسام *P.* تمغا - داغ *T.* دامغه || **Il y a une estampille pour chaque manufacture de papier** هر برکاغد کارخانهسنه مخصوص اولهرق بر نوع تمغا وار در - **Et l'instrument qui sert à faire cette marque. V. Estampes.**

ESTAMPILLER. Marquer avec une estampille *A.* وسم - ضرب دامغهلمق - دامغه اورمق - داغلمق *T.* تمغا زدن *P.* الوسام || **Tous mes livres sont estampillés** کتابلرمک جملهسی وسام جملهسنه تمغا اورلمشدر - معلوم ایله موسومدر

Estampillé. *A.* موسوم *P.* تمغا زده *T.* دامغدلو

ESTER. Terme de Palais *A.* مرافعة بنفسه **Il n'est d'usage qu'en cette phrase, Ester en jugement, pour dire, plaider en son nom, ce que ne peuvent faire les mineurs** نبفسه مرافعهیه قیام ایتمک

ESTÈRE. Natte de jonc qui vient d'Italie et du Levant. V. Natte.

ESTIMABLE. Qui mérite d'être estimé *A.* واجب الاحترام - شایان آزرم *P.* مستحقّ للاعزاز والحرمة - واجب التوقیر *T.* سزاوار بزرکواری - شایان ارجمندی || **Il est estimable pour sa vertu** اعتباره کرکلو صلاح حالنه مبنی واجب الاحترام

بر ذات کریم الصفاتدر

ESTIMATEUR. Qui prise une chose, qui en détermine la valeur *A.* تخمینجی *T.* تخمینساز بها *P.* مقوّم الثمن - مخمّن || Si nous ne pouvons convenir du prix, nous prendrons des estimateurs ثمن خصوصنده بینمزده موافقت اولنمیه‌جق اولور قیمتده اوزلاشمه‌مز ممکن - ایسه مقوّملره مراجعت ایده‌رز اولمیه‌جق اولور ایسه

On dit figur. Juste estimateur de la vertu, du mérite, des ouvrages d'esprit فضیلت وصلاحک واهلیّت واستحقاقـک قدردان - وتألیفات وتصنیفاتـک قدر دان درست آیینی قدر شناس عادل حقیقـتپروری - صوابنشانی

ESTIMATION. Prisée, évaluation *A.* تقویم - تقدیر الثمن *P.* بها قویمه - بها اورانلمه *T.* نهادن بها القیمة || On a fait la prisée et estimation des meubles اثاث بیته تقویم Suivant l'estimation qui en sera faite قیمت وتقدیر بها اولندی Je m'en rapporte à l'estimation des experts تقدیر اولنه‌جق بها موجبنجه اهل خبره طرفندن تقدیر اولنه‌جق قیمته اهل خبره‌نک تقدیر وتخمینه راضی یم - راضی یم

ESTIME. Le cas, l'état qu'on fait d'une personne, de son mérite, de sa vertu *A.* قدر - احترام - حرمت *P.* ارج - آزرم *T.* اعتبار بزرکواری - حقّنه توجیه - بر کمسنه‌یی لایق اعتبار عدّ ایتمک بر کمسنه‌یی صاحب قدر واعتبار - نظر حرمت ایتمک Il a l'estime de sa compagnie زمره‌سی ایچنده عدّ ایتمک طایفه‌سی ایچنده معتبر ومحترم - کسب قدرواعتبار ایلدی Il a l'estime générale اعتبار عامّه‌یی کسب ایلدی بر آدمدر J'ai pour lui une estime particulière, la plus haute, la plus parfaite estime عند العامّه حائز نصاب اعتبار واحترام اولمشدر - حقّنه بر وجه اختصاص حسن اعتبارم یاخود اعتبار تامّم فلان کمسنه عندمده جلیل الاعتبار بر ذات واجب - درکار در Acquérir de l'estime احراز حرمت واعتبار ایتمک الاحترامدر Il a l'estime et l'affection de tous les gens de bien کسب اعتبار ایتمک - تحصیل قدر واعتبار ایتمک - اهل خیر عندنده J'ai beaucoup d'estime pour sa vertu, pour son mérite مظهر حرمت واعتبار اولمشدر - مقبول ومعتبر در صلاح وفضیلت Il est perdu d'estime et de réputation ولیاقت واهلیّتنه کمالیله حرمت واعتبارم وار در مظهر اولدیغی قدر واعتباردن وتحصیل ایتمش اولدیغی حسن صیت وشهرتدن ساقط اولدی

Il se dit, en termes de Marine, du calcul que fait le pilote de la route du vaisseau, et du chemin qu'il a fait *A.* حساب تخمینیّ || Le pilote s'est trompé dans son estime کمی قولاغوزی ایتدیکی تخمینی حسابنده خطا ایتمشدر L'estime qu'il avait faite ne s'est pas trouvée juste کمی قولاغوزینک تخمینی حسابی صحیح ودرست چیقمدی

ESTIMER. Priser quelque chose, en déterminer la valeur *A.* تقدیر القیمة - تقویم القیمة *P.* بها نهادن *T.* بها قویمق || Les héritiers ont fait estimer les meubles, les terres, la maison فلانک ورثه‌سی متاع بیتک وضیعات وچفتلکلرک وخانه‌نک قیمتنی یکان یکان تقدیر ایتدردیلر

Et faire cas de... *A.* اعتبار - اعزاز - تعظیم - توقیر *P.* حرمت آزرم - شایان اعتداد داشتن - ارج نمودن *T.* اعتبار ایتمک - داشتن || Il se fait estimer partout On estime fort cet homme-là هر محلّ وهر طرفده نفسنی شایان اعتداد ایدر فلان کمسنه‌یی بغایت توقیر واعزاز ایدرلر On estime les coursiers de Naples par-dessus tous les autres chevaux نابولی مملکتنده چیقان یورغه آتلره سائر یورغه آتلرینی شایان - بالجمله آتلردن زیاده اعتبار ایدرلر J'estime son mérite, sa vertu مجبول اولدیغی اعتداد ایدرلر Les draps d'Espagne sont plus estimés que ceux de Hollande فضیلتنی سزاوار توقیر واحترام ایدرم اسپانیا چوقه‌سی فلمنک چوقه‌سندن زیاده مقبول ومعتبر در - عزیز ومعتبر در

S'ESTIMER. *A.* اعتزاز النفس *P.* تعزّز - خودرا بزرک داشتن *T.* اولولنمک || Aussi ne sommes-nous pas toujours autant estimés que nous nous estimons nous-mêmes خود بخود اعتزاز نفس ایلدیکمز مرتبده دائما سزاوار اعزاز وحرمت دکلز

Il signifie aussi, Croire, penser qu'une chose est, ou n'est pas ainsi *A.* ظنّ - زعم - تخمین *P.* پنداشتن - انگاریدن *T.* صانمق - انگاشتن || J'estime que cela est بویله اولدیغنی On n'estime pas qu'il y puisse réussir ظفر بوله‌جغی ظنّ ایدرم ظنّ اولنمز

ESTIMÉ. *A.* ارجمند - آزرم یافته *P.* محترم - معزّز *T.* اعتبارلو - قدرلو -

ESTIOMÈNE. Qui mange, qui ronge. Il se dit en Médecine des ulcères corrosifs *A.* اکّال *P.* خورنده *T.* یییجی

ESTIVE. Contre-poids qu'on donne à chaque côté d'un vaisseau, pour balancer sa charge *A.* ميزان ـ سنجة السفينة *P.* كمينك دنك طاشى *T.* بارسنگ كشتى السفينة Mettre une galère en estive چكديرى يى دنك طاشيله موازنه يه چكديرى يه ـ چكديرى يى دنك ايتمك ـ وضع ايتمك سنجة السفينه ـ سنجة السفينه وضعيله آغرلغنى اويدرمق علاوه سيله آغرلغنى برابرلشدرمك

ESTOC. C'était une épée longue et étroite qui ne servait qu'à percer *P.* سينخ *T.* شيش

Il se prend aussi, pour le pointe d'une épée *A.* انف السيف *P.* زبانهٔ تيغ ـ نوگ شمشير *T.* قليج اوجى

En termes de Forêts, il signifie, tronc d'arbre *A.* جذل *P.* پوزه *T.* آغاج كتوكى الشجر ‖ Couper un arbre à blanc-estoc, c'est-à-dire, à fleur de terre شجره يى اسفل جذلندن ديبندن كسمك ـ قطع ايتمك

Et figur. en parlant d'un homme entièrement ruiné, on dit, Être réduit à blanc-estoc *T.* خاك ايله يكسان اولمق

Il signifie aussi, ligne d'extraction *A.* نسب ـ عرق *P.* نژاد *T.* صوى ‖ Il est de bon estoc نيك نژاد ـ اصيل النسبدر Les biens qui viennent de son estoc صوى آدمدر ـ پاكيزه نژاد ـ عرق ونسبندن منتقل اولان اموال

On dit, Dites-vous cela de votre estoc? pour dire, dites-vous cela de vous-même? كندو قريحه كدنمى بونى سويلرسك Cela ne vient pas de son estoc, c'est-à-dire, de lui كندو قريحه سندن صدور ايتمش دكلدر

Brin d'estoc. Long bâton ferré par un bout *A.* عصاء مُزَجّ *P.* اوجى حربه لو دكنك *T.* عصاى آهنين نوگ

ESTOCADE. Coup de pointe quelconque qu'on alonge à l'ennemi *A.* جريحة مستطيلة pl. جرايح مستطيلة ـ كلم متقدد pl. كلوم متقددة *P.* ريش دراز *T.* اوزونلغنه ياره

ESTOCADER. Porter des estocades *A.* جرح مستطيلاً ـ متقدداً *P.* تكليم زدن بدرازى زخم *T.* اوزونلغنه ياره لمق

ESTOMAC. La partie intérieure du corps de l'animal, destinée à recevoir et à digérer les alimens *A.* معدة *P.* حوصلة *T.* قورساق ‖ Bon estomac معدهٔ قويّه Estomac débile معدهٔ ضعيفه L'orifice supérieur et inférieur de l'estomac معده نك فم اعلاسى وفم اسفلى Le fond de l'estomac قعر معده Estomac plein معدهٔ ممتلئه vide معدهٔ خاليه Se remplir l'estomac امتلاى معده ايتمك Ces viandes sont pesantes sur l'estomac بو نوع لحوم ثقيل الهضم اولمغله تحميل معده يى مؤدّيدر وجع معده سى وار ـ تخمه يه مبتلا در Il a mal à l'estomac معده سى هضم طعام ايده مز در Son estomac ne digère point

Il se dit aussi, de la partie extérieure du corps qui répond à la poitrine et à l'estomac *A.* صدر pl. صدور *P.* بر *T.* كوكس

ESTRAC. Cheval qui a peu de corps et de ventre *A.* فرس بيلكى قارنلى آت *T.* اسب خرده تن *P.* اهضم

ESTRADE. Chemin. En ce sens, il n'est d'usage qu'en cette phrase, Battre l'estrade, pour dire, battre la campagne avec de la cavalerie, pour avoir des nouvelles de l'ennemi *A.* عدو *P.* للاستنفاض بدالابه پوييدن *T.* انجه قره غوله چيقمق

Il signifie aussi, une petite élévation sur le plancher d'une chambre *A.* صفّه *P.* صفه *T.* صفه

ESTRAGON. Herbe odoriférante *A.* رعلول *P.* انگريزى *T.* ترخون

ESTRAPADE. Espèce de potence, au haut de laquelle on élève les criminels *A.* عمود الصلب *P.* خاده ـ دار *T.* دار آغاجى ـ Et le supplice même fait par cette espèce de potence *A.* صلب *P.* برداری *T.* آصمه

On dit figur. Donner l'estrapade à son esprit, pour dire, se fatiguer l'esprit à quelque chose de fort difficile *A.* تعذيب *P.* بذهن رنج آوردن الذهن *T.* ذهنى يورمق

ESTRAPASSER. Excéder un cheval, en lui faisant faire un trop long manége *A.* احسار ـ انضال *P.* اسبرا بى تاب كردن *T.* دابه يى يورمق

ESTROPIER. Ôter l'usage d'un membre *A.* اسقام ـ اخبال *P.* كسته كردن *T.* سقطلمق ‖ Il en sera estropié toute sa vie سقيم العضوقاله جقدر ـ آخر عمرينه قدر مخبول قاله جقدر

Il se dit aussi des maladies qui ôtent l'usage de quelque partie du corps *A.* ايراث الكسح *P.* عملمانده كردن *T.* سقطلمق ‖ Il lui est tombé un rhumatisme sur le bras, il en est estropié قولنده نوازل عارض اولمغله كسيح اولدى

En Peinture, Estropier une figure, c'est n'y pas observer les proportions تصويرك ـ تصويرى معلول وسقيم رسم ايتمك ـ Estropier un passage, une pensée, c'est en retrancher une partie essentielle عباره يه ومعنايه ايراث نقصان وسقامت ايتمك ـ Estropier un nom, c'est la défi-

gurer en le prononçant ou en écrivant *T.* اسمی تحریف ایتمک

Estropié. *A.* سقیم العضو - *P.* مخبول - *T.* کلته کرده || Un soldat estropié سقطلنمش *A.* کسیح *P.* عملمانده *T.* سقط Passage estropié عبارهٔ طلیل ومخبول بر عسکری نفری Nom estropié اسم محرّف سقیمه

On dit, Il est estropié de la cervelle, pour dire, il est extravagant *A.* معلول الدماغ *T.* دماغی سقط

ESTURGEON. Sorte de gros poisson de mer, qui remonte dans les rivières *A.* خنزیر البحر *P.* خار ماهی *T.* مرسین بالغی

ÉSULE. Plante *A.* لاعیة *T.* بالق سودلکنی - صاری سودلکن

ET. Conjonction qui lie les parties d'oraison *A.* و

Et caetera. Mot Latin, qui signifie, et autres personnes et autres choses semblables *A.* وغیرهم - والباقی - *T.* وماعدا وسائری || Le reste n'est exprimé que par un et caetera قصوری وغیرهم لفظیله افاده اولنمشدر

ÉTABLAGE. Ce qu'on paye pour la place d'un eheval, d'un boeuf dans une écurie, dans une étable *A.* حقّ الاصطبل *P.* آخور عوانّدی *T.* مزد آخور

ÉTABLE. Lieu destiné à renfermer les boeufs, les vaches, etc. *A.* زریبه pl. حظیرة - *P.* خباک - *T.* آغل - آغیل

ÉTABLER. Mettre dans une étable *A.* وضع فی الحظیرة *P.* آغیلده قویمق *T.* در خباک کردن

ÉTABLI. Espèce de grosse table dont les ouvriers se servent pour poser les ouvrages auxquels ils travaillent *A.* لوحة العملة *P.* تختهٔ کارگاه *T.* تزکاه تختهسی

ÉTABLIR. Rendre stable, fixer *A.* تمکین - تقریر *P.* قرار *T.* برلشدرمک || Établir sa demeure en quelque lieu فلان محلّده تقریر اقامتگاه ایتمک Cette colonie est allée s'établir en tel endroit انّخاذ قرار ایتمک - Constantin بو کوچلر فلان محلّده تمکّن ایتمشلر در etablit le siége de l'Empire à Constantinople قسطنطین نام قیصر مقرّ سلطنتنی بلدهٔ قسطنطنیّهده نصب وتمکین ایلدی - تختگاه سلطنتنی

Établir les fondemens d'un édifice, pour dire, les poser solidement *A.* احکام - تحکیم *P.* استوار کردن - پایدار کردن || Il établit les fondemens de sa maison قوبجه برلشدرمک *T.* محکم کردن - مستقرّ کردن - اساس بنایی تحکیم Ce mur est bien établi sur le roc بو دیوار قیا اوزرنده ایلدی

Cette table est bien établie sur ses pieds قویّاً تحکیم اولنمشدر بو سفره آیاقلری اوزرنده مستقرّ واستوار در

On dit, qu'un homme est bien établi à la Cour, dans une maison, pour dire, qu'il y a beaucoup de crédit *A.* کسب المکانة *P.* اعتبارلو اولمق *T.* قرار گیر جایگاه اعتبار گشتن

On dit aussi, S'établir une espèce de juridiction, une espèce d'empire, pour dire, se faire une espèce de juridiction, d'empire ایدنمک - بر نوع حکومت وبر نوع سلطنت انّخاذ ایتمک

Il signifie aussi, mettre dans un état avantageux, dans une condition stable *A.* تمکین - نصب *P.* جاییده کردن *T.* || Ce père a établi tous ses enfans, les uns dans la Robe, les autres dans l'Épée برلشدرمک اولادینک جملهسنی بعضًا خدمت شریعته وبعضًا خدمت عسکریّهیه نصب وتمکین بعضیسنی ارباب قلم وبعضیسنی ارباب سیف - ایتدردی Ce ministre a établi avantageusement ses amis طریقتنه برلشدردی فلان وکیل دولت بالجمله احبّا ومتعلّقاتنی مناصب بر وجه انفع Il s'est bien établi منتفع بهایه برلشدردی Établir un homme dans une charge برلشدی - نصب اولندی Un tel fut commis pour l'établir dans l'exercice de son office فلانی بر منصبه نصب ایتمک فلان کمسنه فلانی مسندینه نصب ایتدرمک ایچون مباشر تعیین اولندی

Il se dit aussi des choses qui ne doivent par durer long-temps *A.* ترتیب *P.* پرداختن *T.* دوزمک || Établir une garnison chez un financier امور میریّه مأمورلرندن بریسنک یانه Établir مداومت ایتمک اوزره مستحفظلر ترتیب ایتمک Établir une Chambre de Justice بر محکمه ترتیب ایتمک Établir des étapes dans une route خلال طریقده ذخیره مخزنلری ترتیب ایتمک

Il se dit aussi des lois, des opinions et autres choses, pour dire, donner commencement à quelque chose, être l'auteur de quelque chose *A.* وضع - ایجاد *P.* پیدا کردن *T.* قویمق || On ne doit pas établir de nouvelles opinions, de nouvelles maximes مذاهب جدیده واصول نو پیدا نک وضعی روا Ce sont des lois qu'on a justement établies دکلدر محقّانه وضع Établir un mot, une façon de parler بر اولنمش احکامدندر لفظ وبر تعبیر وضع وایجاد ایتمک une religion دین جدید un grand Empire بر دولت جسیمه وضع وایجاد ایتمک Établir une bonne morale à l'aide de bonnes ایجاد ایتمک

حالنک تأیید واستقراری خصوصنده موانع کثیره‌یه دوچار اولمشدر ـ On dit, Il doit à cet ouvrage l'établissement de sa réputation صیت وشهرتنک وسیلهٔ استحکامی فلان تألیفدر

Il se dit aussi de ce qui est établi pour l'utilité publique *A.* بر آورده *P.* عمارات *pl.* عمارت ـ حسنات *pl.* حسنة *T.* خیرات || Les hôpitaux sont des établissemens très-utiles بیمارخانه‌لر عمارات کثیرة المنافعدن معدود در Ce prince a fait de grands établissemens بو پادشاهک احیا کرده‌سی بو پادشاه نیچه خیرات ـ اولان عمارات بغایت جسیمدر جسیمه صاحبیدر

Il signifie aussi, état, condition avantageuse *A.* مدار المعاش || Procurer un établissement à quelqu'un بر کمسنه‌یه بر مدار معاش آلیویرمک Il a un bel établissement کوزل معیشته مالکدر Il a donné un établissement considérable à son fils اوغلنه کلّیتلو بر مدار معاش اعطا ایلدی

Et institution *A.* وضع *P.* پیدا سازی *T.* قورلش || L'établissement d'une communauté بر جماعتک وضعی d'un Empire بر قانونک قورلشی d'une loi بر دولتک وضعی Depuis l'établissement de cette monarchie فلان سلطنتک قورلدیغی وقتدنبرو ـ وضعندنبرو

En termes de guerre, L'établissement des quartiers, c'est la distribution des troupes dans les lieux qu'elles doivent occuper quelque temps *T.* عسکرک امکنه وقرارگاهلری ترتیبی

L'établissement d'un fait, d'un droit. C'est l'exposition qu'on en fait, accompagnée de preuves واقعه‌نک ومادّه‌نک تمهیدی L'établissement d'une question بر مسئله‌نک تمهیدی

ÉTAGE. Toutes les pièces d'un appartement qui sont d'un même plain-pied *A.* طبقة *pl.* طبقات *P.* تو *T.* قات || Premier étage اورته ـ طبقهٔ وسطا Second étage آلت قات ـ طبقهٔ سفلی اوست قات ـ طبقهٔ علیا Dernier étage قات

ETAGE-BAS. C'est un étage peu exhaussé *A.* طبقهٔ قصیر القدّ ـ Étage du rez de chaussée. Celui qui est presque au niveau de la cour *A.* طبقة *P.* بویی آلچق طبقه *T.* طبقهٔ کوته قامه یره برابر اولان طبقه در برابر زمین *P.* علی وجه الارض یره برابر اولان قات ـ طبقه

On dit figur., C'est un sot à triple étage قاتمر احمقدر ـ Et d'un homme qui a beaucoup d'embonpoint, qu'il y a un menton

احکام معقوله اعانتیله اخلاق محموده‌نک وضعنه lois ظفریاب اولمق

On dit, C'est une opinion, c'est une coutume établie, pour dire, c'est une opinion, une coutume reçue ثبوب یافته اولمش رهین ثبوت واستقرار اولمش بر ـ بر مذهب وعادتدر ـ On dit aussi de certains mots nouveaux, qu'ils auront de la peine à s'établir, c'est-à-dire, à être reçus dans la langue عادتدر بو الفاظ لسانمزده کسب ثبوت واستقرار ایتمک امر کسب ثبوت وپایداری ایتمک دشوار در ـ آسان دکلدر لسانمزده تمل طوتمق دشوار در ـ

S'ÉTABLIR. Se placer en quelque lieu, y fixer sa demeure *A.* جا ـ جاییدن *P.* توطن ـ اتخاذ المأوی والقرار ـ تمکن || Il est venu s'établir en France یورد ایدنمک *T.* زاد وبوم پرداختن ـ گرفتن فرانسه‌ده توطن ایتمک نیتیله کلمشدر Il s'est établi dans notre ville بزم بلده‌مزده اتخاذ مسکن تمکن ایتمشدر ـ ومأوی ایلمشدر

Il signifie aussi, instituer *A.* پیدا *P.* وضع ـ نصب ـ اقامت || Établir une communauté, un parlement dans une ville پیدا ایتدرمک *T.* کردن بر بلده‌ده بر کونه جاعت وبر مجلس Établir حکّام وقضات نصب واقامتنه مبادرت ایتمک des commis pour recevoir certains droits بعض عوائد تحصیلی خصوصنده نصب مأمورین ومباشرین ایتمک Établir un gardien نگهبان نصب ایتمک Établir un péage, une imposition بر کچید عوائدی وبر تکلیف مجدّداً وضع واقامت ایتدرمک ـ On dit, qu'un homme a été établi juge de telle affaire فلان کمسنه فلان خصوصده حاکم نصب اولندی

ÉTABLIR UN FAIT. C'est l'exposer avec ses preuves *A.* توطئة ـ میدانه قویمق *T.* در میان نهادن *P.* تمهید ـ Et établir l'état de la question مسئله‌نک کفیتنی توطئه وتمهید ایتمک

Il signifie aussi, prouver *A.* تأیید ـ اثبات || Il a établi sa proposition par des raisonnemens convaincans مدّعاسنی دلایل ملزمه وبراهین قطعیه ایله اثبات ایلدی Il a établi son droit sur des pièces authentiques حقّنی سندات معتبرهٔ معمول بها ایله اثبات وتأیید ایلدی

ÉTABLISSEMENT. Aciton d'établir *A.* استحکام ـ تأیید ـ استقرار *P.* برقراری *T.* یرلشدرمه || Il a réussi dans l'établissement de sa fortune استحکام حال معاشنه ظفریاب اولمشدر Il a eu beaucoup de traverses dans l'établissement de sa fortune حسن

à double, à triple étage قاتمر كردانى وار در

Il signifie aussi, degré d'élévation || Il y a des esprits de divers étages عقول ناس طبقات مختلفه در Des gens de tout étage هر جنس وطبقه‌دن نيچه كسان

ÉTAGER. Il ne se dit qu'en parlant de la coupe des cheveux تو بر تو قصّ مو كردن *P.* قصّ الشعر طبقةً على الطبقة *A.* صاجى قات قات قرقوب دوزمك *T.*

ÉTAI. Pièce de bois dont on se sert pour appuyer une muraille dans un bâtiment qui menace ruine *A.* دعامة pl. دعايم پاينده ـ دستك *T.* نبارش *P.* || Mettre des étais à une muraille ديواره دستك اورمق ـ ديواره وضع دعايم ايتمك

ÉTAIM. La partie la plus fine de la laine cardée *A.* نديف تفتيك *T.* پشم پرداخته *P.* الصوف

ÉTAIN. Métal blanc très-léger *A.* رصاص ـ قصدير ـ قلعىّ قلاى *T.* سپيد روى ـ ارزيز *P.* ابيض

ÉTAL. Sorte de table sur laquelle on vend de la viande *A.* تختهٔ گوشتفروش *P.* مسطح الجزّار ـ مسطح القصّاب *T.* قصّاب تخته‌سى

Il se dit aussi, du lieu même où l'on vend de la viande *A.* كربهٔ گوشتفروش ـ كربهٔ قصّاب *P.* دكّان الجزّار ـ دكّان القصّاب *T.* قصّاب دكّانى

ÉTALAGE. Exposition de marchandises qu'on veut vendre *A.* سركى *T.* عرضه كردن كالا *P.* بسط المتاع ـ عرض المتاع || Mettre à l'étalage مال سرمك ـ متاعى بسط وعرض ايتمك Cela ne veut pas l'étalage ـ بسط وعرض اولنمغه لايق دكلدر سركيه دكمز

Il se dit aussi des marchandises qu'on étale pour servir de montre || Cela n'est bon qu'à servir d'étalage بومتاع انجق ـ كوسترش ايچون ال ويرر مقوله‌دندر Et du droit qu'on prend sur les marchands, pour leur permettre d'étaler en quelque place *T.* مال سرمه عوائدى || Payer l'étalage مال سرمه عوائدينى ادا ايتمك On dit figur. Faire étalage de son esprit, pour dire, en faire montre, en faire parade avec affectation عرض كالاى ـ عرض بضاعهٔ كياست ايتمك ـ عقل وكياست ايتمك عرض كالاى de son éloquence كياست فروشلق ايتمك عرض كالاى سخنورى وبلاغت ـ فصاحت وبلاغت ايتمك de sa qualité قدر وحيثيت ـ عرض كالاى قدر ومنزلت ايتمك de ses richesses عرض كالاى يسار وثروت ايتمك

ÉTALER. Exposer des marchandises en vente *A.* عرض المتاع *T.* مالى عرضه كردن كالا براى فروختن *P.* الى البيع صاتمق ايچون سرمك

Et étendre, déployer *A.* فرش ـ بسط ـ نشر *P.* گستردن *T.* يايمق || Ces plantes entassées ne sécheront pas, il faut les étaler sur cette table اشبو نباتات برى برى اوزرينه متراكم اولدقچه قابل تجفيف اولميوب بر تخته اوزرنده فرش اولنمغه محتاجدر Il faut étaler ces bijoux, afin qu'on en juge mieux اشبو مجوهرات قيمتلرى كما هو اللايق تمييز وتخمين اولنمق ايچون بسط اولنمغه محتاجدر

Il signifie figur., montrer avec ostentation. V. Étalage au figuré || Cette femme étale tous ses charmes بو خاتون متاع حسن وآنى گوسترشنى ايتمكه ـ حسن وآنى عرض ايدر مايلدر

ÉTALÉ. *A.* مفروش *A.* سرلمش *T.* عرض كرده *P.* معروض *P.* يايلمش *T.* گسترانيده *P.* مبسوط ـ

ÉTALIER. Celui qui vend la viande dans un étal *T.* قصّاب صاحب تزكاهدارى || Il n'est pas maître, il n'est qu'étalier قصّاب دكّانى صاجى دكل ـ دكّان اولميوب تزكاهدار در

ÉTALON. Cheval entier, qui sert à couvrir des cavales *A.* حصان pl. حصن *P.* اسب نر *T.* آت ـ آيغرآت || Ce cheval est bon à servir d'étalon آيغره كلور بر ايو آتدر Il avait tant d'étalons dans son haras هركله‌سنده شو قدر آيغر آتلر وار ايدى Étalon du Roi پادشاهك آتى

Il signifie aussi, modèle de poids, de mesures, sur lequel les poids et les mesures des marchands doivent être rectifiés *A.* معيار الاوزان *P.* عيار اندازها *T.* اولچى عيارى

ÉTALONNAGE, ou ÉTALONNEMENT. Action d'étalonner *A.* تعيير *P.* عيارلمه *T.* عيار سازى

ÉTALONNER. Imprimer certaine marque sur un poids, sur une mesure, pour certifier qu'ils sont justes *A.* طبع الوسام العيار *P.* تمغاى عيار تمغاسنى اورمق *T.* عيار زدن || Ce marchand fut mis à l'amende, parceque ses mesures ne furent pas étalonnées بو بازركانك ـ اوزانده وسام عيار اولمديغندن مظهر جريمه اولمشدر اوزانده تمغا اولمديغندن جريمه‌يه اوغرادى

ÉTALONNEUR. Officier commis pour étalonner les poids et les mesures *A.* صاحب العيار الاوزان *P.* عيار گير اندازها *T.* اولچى عيارجيسى

ÉTAMAGE. Action d'étamer *A.* ارزیز سایی *P.* طلاء الرصاص *T.* قلایلمه

ÉTAMER. Enduire d'étain fondu le dedans des vaisseaux de cuivre ou de fer *A.* تطلیة بالقلعیّ - ترصیص *P.* قلعی زدن - قلایلمق - قلای سورمک *T.* بارزیز اندودن || Il faut étamer cette marmite اشبو تنجره‌یی قلایلمق لازمدر

ÉTAMÉ. *A.* مرصّص *P.* ارزیز اندود *T.* قلایلنمش

ÉTAMEUR. Celui qui étame *A.* رصّاص *P.* ارزیز - قلعی زن *T.* قلایلجی زن

ÉTAMINE. Tissu peu serré, fait de crin ou d'autre chose, pour passer quelque poudre ou liqueur *A.* منخل *P.* پرویزن *T.* الک || Passer une médecine par l'étamine دوایی منخلدن الکدن کچورمک - امرار ایتمک

On dit figur., qu'un homme a passé par l'étamine, pour dire, qu'on l'a examiné sur sa conduite, sur ses moeurs انتخالکردهٔ پرویزن تجربه اولمشدر - Il se dit aussi des choses qui sont examinées en détail || Cet ouvrage a passé par l'étamine بو تألیفک چگونگئ احوالی انتخالکردهٔ پرویزن تحرّی ودقّت اولمشدر

ÉTAMINIER. Celui qui fait de l'étamine *A.* صانع المنخل *P.* پرویزنگر *T.* الکجی

ÉTAMURE. La matière qu'on emploie pour l'étamage *A.* طلاء *P.* القلعیّ *T.* قلای صواسی

ÉTANCHEMENT. Action d'étancher. V. Étancher.

ÉTANCHER. Arrêter l'écoulement d'un liquide qui s'enfuit *A.* قطع الجریان - توقیف الجریان *P.* ریزشرا باز داشتن *T.* آقشی کسدرمک || Ce muid s'enfuit, il le faut étancher بو فوچی آقدیغندن سیلانئی قطع وتوقیف ایتدرمک لازمدر En faisant les fondemens, ils trouvèrent un courant d'eau qu'ils ne purent étancher حفر اساس اولنور ایکن ظهور ایدن آقندیسنی قطع ایده‌مدیلر - On dit, Étancher le sang *A.* ارقا - رقوٌ *P.* قطع ریزش خون کردن *T.* آقشنی کسمک - قانک آقشنی آلیقویمق || Cette poudre étanche le sang قانک - بوسفوف ارقای دمی موجبدر آقشنی کسر

On dit, Étancher la soif, pour dire, apaiser la soif *A.* تسکین العطش *P.* تسکین السهاف - صوسزلغی بصدرمق *T.* تشنگیرا آرمایندن - Et figur. Étancher la soif des honneurs, des richesses تسکین

تسکین سهاف مال - سهاف شان ومنزلت ایتمک ایتمک

ÉTANÇON. Pièce de bois qu'on met sous un mur ou sous des terres minées, pour les soutenir *A.* دعامة عاریة *P.* نبارش *T.* عاریتی دیرک || Quand on reprend une muraille sous oeuvre, on y met des étançons دیوار تعمیر اولنه‌جق Ils sapèrent les murailles de la ville, et y mirent des étançons بلده‌نک دیوارلرینی اساسندن حفر ایتدکدنصکره عاریتی دیرکلر وضع ایلدیلر

ÉTANÇONNER. Soutenir par des étançons *A.* ارداء بدعامة *P.* نبارش عاریت زدن *T.* عاریتی دیرک اورمق

ÉTANG. Grand amas d'eau soutenu par une chaussée, dans lequel on pêche du poisson *A.* برکة السماک - جابیة *P.* ماهیدان - استل - مرداب *T.* بالق کولی

ÉTAPE. Lieu dans une ville, dans un port, où l'on décharge les marchandises apportées de dehors *A.* خان pl. خانات *P.* خان *T.* || Il y a une bonne étape en telle ville بو بلده‌ده اعلا بر خان وار در

Et amas de vivres et de fourrages, que l'on distribue aux troupes qui sont en route *A.* نزل - ارزاق مرتّبة فی الطریق *P.* توشهٔ آماده کرده در خلال راه مرتبة فی خلال الطریق *T.* یولده ترتیب اولنمش زاد وذخیره || Établir des étapes On fait vivre des soldats par étape اثنای طریقده نزل وذخایر ترتیب ایتمک عسکری اثنای طریقده مرتّب نزل L'étape est en tel lieu نزل مرتّبه فلان وذخایردن بسلرلر Fournir l'étape aux soldats عسکره ارزاق ونزل محلّده در Cet endroit est un lieu d'étape نزل وذخایر اعطا ایتمک - Il se dit aussi du lieu où l'on distribue l'étape جمعنه مناسب بر محلّدر - Et خلال طریقده اولان نزل انباری ce qu'on distribue aux troupes pour leur subsistance *T.* تعیینات || Il a pris son étape en argent تعیناتنی بدلاً اخذ ایلدی

ÉTAT. Disposition dans laquelle se trouve une personne, une chose *A.* حال pl. احوال - حالت pl. حالات *P.* حال *T.* || Mauvais état حال ردئ - حال ردائت اشتمال - حال heureux شایان ترحّم وشفقت اوله‌جق حال pitoyable حال مسعود Je laissai l'armée en bon état اردویی حسن حال پر ملال Il a envoyé s'informer خوشحال براقدم - حال اوزره براقدم

بر حسابی آماده ومهیّا طوتمق || Tenir un compte en état - Et tenir les choses en état, pour dire, les tenir en suspens - Et علی حالها ابقا ایتمک - ایشلری معلّق براقمق T. qu'un accusé, un criminel se met en état, pour dire, qu'il se rend prisonnier, afin de se justifier بر صاحب تهمت تبریهٔ ذمّت ایدنجیه قدر اختیار محبوسیّت ایتمک

Faire état, signifie, estimer, faire cas T. اعتبار ایتمک - قید ایتمک - التفات ایتمک || Je fais beaucoup d'état de cet homme بو آدمک حقّنه اعتبار تامّم وار در Je fais peu d'état de lui حقّنه چندان اعتبارم یوقدر Je fais peu d'état de ses menaces بو مقوله تهدیداتنه چندان التفات ایتمم V. aussi Estimer. - چندان قید ایتمم

Faire état, signifie aussi, présumer A. ظنّ - تخمین P. گمان || Je fais état qu'il y a là vingt mille hommes T. صانمق داشتن اولطرفده یکرمی بیک نفر آدم اولدیغن ظنّ وتخمین ایدرم - On dit, Vous pouvez faire état, pour dire, Vous pouvez être assuré, vous pouvez compter là-dessus فلان شیئی مقرّر - فلان شئ بویله اولدیغنه اعتماد ایله - ومحقّق بیل Et faire état de . . . ., pour dire, se proposer de . . . T. نیّت || Faire état de venir en tel temps فلان وقتده کلمکی ایتمک Je fais état de partir un tel jour فلان کونده نیّت ایتمک فلان کونده عزیمت نیّتنده یم - عزیمت ایلمکی نیّت ایدرم

État. Liste, registre A. دفاتر pl. دفتر P. اواره T. || État des officiers de la Maison du Roi خدمهٔ خاصّهٔ شهریاری État des pensions وظایف ورواتب دفتری Coucher, mettre quelqu'un sur l'état فلان کمسنه یی دفتره ثبت وقید Il est sur l'état دفترده مقیّد در le rayer de dessus l'état ایتمک État de distribution توزیع سلمک - دفتردن حکّ ایتمک دفتری

État. Mémoire, inventaire T. مفردات دفتری || État de mise de dépense خرج ومصرفک سرمایه نک مفردات دفتری Compter par état مفردات دفتری ایله État de la marine, de l'artillerie, de l'extraordinaire des guerres دونمما وجبه خانه وسفرک مصارف Arrêter, signer un état غیر معتاده سنی حاوی مفردات دفتری مفردات دفترینی ختم وامضا ایتمک

État-Major. C'est un certain nombre d'officiers chargés de différens services relatifs à la totalité de l'armée A. اعیان الجیش

کیفیّت حال مزاجکدن استخبار ایچون de l'état de votre santé En چگونگیٔ حال مزاجکی سؤال ضمننده - آدم کوندردی بو خصوصی نه حالده quel état avez-vous trouvé cette affaire? Je vois ses affaires en très-mauvais état بولدک امورینی سوء احوالنی مختلّ ومشوّش اولدیغن - حالده اولدیغن کوررم Il a mis la place en état de défense نا خوش اولدیغن - قویدی - قلعه یی حال مدافعه یه وضع ایلدی Il n'est pas en état de se marier تأهّل ایده جک حالده دکلدر Il est hors d'état de rien entreprendre هیچ بر درلو ایشه تصدّی بر درلو ایشه تصدّی ایده جک - ایتمک حالنده دکلدر Je voudrais être en état de vous servir سنک قدرتی یوقدر Être dans un état de consistance خدمتکده بولنمق حالنده اولمغی استر ایدم Se mettre en bon état حال ثبات وقرار اوزره اولمق امور واحوالنی - حسن حال کسب ایتمک Être en mauvais état حسن صورته قویمق حالت ردیّه ده - État du ciel. La disposition où se trouveut tous les astres les uns à l'égard des autres dans un certain moment T. سوء حالده اولمق - اولمق || نجوم وکواکبک کیفیّت حالی صورتی Trouver l'état du ciel pour tous les jours du mois ایّام شهرک هر بریسنده نجوم وکواکبک کیفیّت حالی نه صورتده اولدیغنی بولمق

On dit, en termes de Pratique, Être en état d'ajournement personnel, pour dire, avoir contre soi un ajournement personnel بالنفس حضور حاکمده بولنمق اوزره احضار فرمانی آلتنده اولمق

On dit, Mettre quelqu'un en état ou hors d'état de faire quelque chose فلان شیئی ایشلمکه کسب لیاقت ایتدرمک - Et mettre les choses, les lieux en état, pour dire, dans la disposition convenable à leur destination یاخود لیاقت واقتداردن دورومهجور ایتدرمک اموری ومواضع ومحلّلری حال - Et mettre une affaire, un procès en état, pour dire, faire les procédures nécessaires pour le faire juger لایق اوزره وضع وترتیب ایتمک بر دعوانک وبر مصلحتک روّیتنه مبادرت اولنمق ایچون اقتضا ایدن اسباب لازمه یی توطئه ایتمک

On dit, Tenir une chose en état, pour dire, la tenir ferme ou la tenir prête T. بر شیئی حال متانت واستحکامده وقایه ایتمک A. متهیّئاً ترتیب P. آماده داشتن T. حاضرطوتمق

اساس دولتی Saper les fondemens de l'État حسن حال دولت
Secrétaire d'État وکیل دولت Ministre d'État تنسیف ایتمک
Conseil d'État کاتب الاسرار دولت مجلس شورای دولت
Maximes d'État اصول دولت Conseiller d'État مستشار دولت
Lois fondamentales de l'État قوانین اصلیهٔ دولت C'est un grand homme d'État منبوه الاسم برمدبّر امور دولت Criminel d'État
Raison d'État ذات دولته ارتکاب جرم وقباحت ایتمش آدم
Crime d'État ذات دولتجه بر کونه عذر وعلت ـ عذر ملکی دولته راجع اولان جرم وجنحه

Coup d'État. Un parti vigoureux qu'un Gouvernement est obligé de prendre contre ceux qui troublent l'État شدّت قاهرهٔ دولت ـ V. aussi Coup. ـ Et une action qui décide de quelque chose d'important pour le bien de l'État *A.* امر منتج المرام || Le gain de cette bataille fut un coup d'État بو جنککک قزانلمسی دولت حقّنه بر امر منتج المرام اولمشدر

|| Et tout ce qui est décisif dans une affaire *A.* امر جازم Ce mariage fut un coup d'État dans cette famille بو نکاح فلان خاندانده امور جازمه‌دن معدود بر کیفیّتدر

État. Les pays qui sont sous une même dénomination *A.* *T.* قلمرو سلطنت *P.* حوزة الحکومة ـ املاک *pl.* ملک ممالک عثمانیّه ـ ملک عثمانی Les États du Turc || ولایت فرانسه ملکی La France est le plus riche État de l'Europe ثروت ویسار جهتیله اوروپانک املاک سائره‌سندن بالاتر در Le Roi lui a fait défense d'entrer dans ses États حوزهٔ ملکه وضع قدم ایلمامسنه دائر حکم سلطانی صدور داخل ملکه آیاق بصمامسنه دائر ـ ایتمشدر Étendre les bornes de l'État توسیع حوزهٔ ملک ـ توسیع ملک ایتمک دولت ـ ملک عظیم État grand تمدید حدود ملک ـ puissant معظمه دولت قویّ الاقتدار ـ ملک قوی On appelle État Ecclésiastique, les États du Pape ریم پاپانک ملکی

On appelait en France États ou États Généraux, l'assemblée du Clergé, de la Noblesse et du Tiers-État *T.* جماعت وکلای ـ États provinciaux. Les مختار ملّت اولان وکلا دیوانی ـ ملّت مختار ایالت ـ ایالت وکیللری جمعیّتی États d'une province || Convoquer, tenir les États de Languedoc فلان ایالتک مختاری اولان وکلا دیوانی دعوت ایتمک L'ouverture, la clôture des États مختار ایالت عقد ایتمک ـ اولان وکلا مجلسنک افتتاحی وختمی

ـ Dans عسکر باشلری *T.* سرکردگان لشکر *P.* رؤساء العسکر une place de guerre, ce sont les officiers attachés au commandement, au service et à l'entretien de la place *T.* قلعه‌نک اداره‌سنه مأمور اولان سرکردگان

État, signifie encore, train, dépense. Ainsi on dit, Tenir un grand état, pour dire, vivre splendidement et avec représentation دارات واحتشام ایله ـ فاخراً ومحتشماً کچنمک Avoir un grand état de maison, pour dire, avoir une maison considérable, un grand nombre de domestiques, etc. بیوک دائره صاحبی ـ مکمّل خیل وخشم صاحبی اولمق Tenir un état, pour dire, vivre d'une manière honorable et distinguée de la classe commune برکمسنه شان وشهرتیله کچنمک ـ On dit, Porter un grand état, pour dire, se vêtir d'une manière somptueuse البسهٔ فاخره ایله تلبّس ایتمک

Il signifie aussi, profession, condition *A.* طریق *T.* طریقت || État ecclésiastique طریقت رهبانیّت État de mariage حال زوجیّت ـ طریقت زوجیّت Vivre selon son état طریقتنه لایق اولدجق وجه ایله کچنمک Remplir les devoirs de son état برکمسنه طریقتی حسبیله مکلّف اولدیغی واجبات احوالی کما ینبغی ایفا ایتمک Ne point sortir de son état مباعدت ـ دائرهٔ طریقتندن اصلا خروج ایتمامک ایتمامک

Et la condition de la personne, en tant qu'elle est noble ou roturière, légitime ou bâtarde *A.* نسب ـ اصل *P.* نژاد *T.* || On lui dispute son état, on dit qu'il n'est pas légitime, qu'il n'est pas noble نسبنه حرف انداز اعتراض اولمرق Déchoir de son état حلالزاده وکریم الاصل اولمدیغنی دیرلر Il s'agit de son état صدد نسبنه حقّ نسبندن ساقط اولمق Assurer son état اصل ونسبنی اثبات ایتمک دائر در

Et gouvernement d'un peuple *A.* دولت *pl.* دول ـ ملک || État monarchique حکومت منفرده ایله اداره اولنان دولت démocratique حکومت جمهوریّت عامّه ایله اداره اولنان aristocratique حکومت جمهوریّت خاصّه ایله اداره دولت Réformer l'État تجدید ـ تصحیح نظام دولت اولنان دولت Renverser l'État ملک ودولتی مضمحلّ وبرگشته نظام دولت Troubler l'État ملک ودولته ایقاع شورش واختلال قلمق Ruiner l'État ـ تخریب ملک ودولت ایتمک ایتمک Le bien, la félicité de l'État دولتی ویران وخراب ایتمک

État de la France, de l'Angleterre. Des livres qui contiennent le dénombrement des charges, des dignités, des forces et autres choses qui regardent ces pays *A.* دساتير الدولة

ÉTAU. Petite machine dont quelques ouvriers se servent pour tenir fermes les pièces qu'ils travaillent *A.* كلبتين *P.* انبور قصاج *T.* كلبتان -

ÉTAYER. Appuyer avec des étais *A.* ارداء - تسنيد - اعماد - *P.* تدعيم استوار كردن *T.* طياندرمق || Étayer une maison, une muraille خانه‌يى وديوارى وضع عماد ايله تسنيد واعماد - ايتمك Figur. || Sa fortune chancelle, elle a besoin d'être étayée بنيهٔ اقبالى مشرف خرابيّت اولمغله اعماد وتقويته محتاجدر

ÉTAYÉ. *A.* معتمد *P.* استوار گشته - *T.* پايدارى پذيرفته طيانلمش

ÉTÉ. La saison de l'année qui commence au solstile de Juin, et finit à l'équinoxe de Septembre *A.* فصل الصيف *P.* تابستان || Logement d'été *A.* مصيف *P.* ييلاق *T.* وقت گرما - Appartement d'été ييلاق اوى - صيفيّه *T.* خانهٔ تابستانى Solstice d'été انقلاب سرطانى - رأس السرطان ياز دانره‌سى L'été passé *A.* صيف ماضى - صيف سابق تحويل صيفى - L'été prochain *A.* صيف *P.* تابستان گذشته *T.* كيچن ياز كله‌جك ياز *T.* صيف آينده *P.* صيف آتى الحلول - آتى

ÉTEINDRE. Faire cesser l'action du feu *A.* اطفا - اخبا *P.* خاموش كردن - *T.* سويندرمك || Éteindre un flambeau پفيدن *P.* اطفاء الشمع *A.* اطفاى سراج ايتمك مومى *T.* پف كردن موم - خاموش كردن چراغ - موم يانقينى - حريقى اطفا ايتمك un incendie سوندرمك سوندرمك

Éteindre les couleurs d'un tableau, c'est les affaiblir *A.* تفتير بيتاب وفر كردانيدن - رنگهارا بيفر كردانيدن *P.* الالوان صونوقلندرمق - رنكلرى صولدرمق *T.*

S'ÉTEINDRE. *A.* انطفا - خبوّ *P.* خاموش شدن *T.* سويمك || Ce feu s'est éteint سويمشدر - بوآتش رهين انطفا اولمشدر - بصلمشدر

On dit d'une personne, qu'elle s'éteint, pour dire, qu'elle s'affaiblit très-sensiblement فلانك حرارت غريزيه‌سى روز شمع وجودى آناً فآناً - بروز مايل خبوّ وزوال اولمقده در بو آدم موم - مفقود الضيا ومايل خبوّ وانطفا اولمقده در

Et qu'une personne est éteinte, pour dire, qu'elle est dans un tel abattement, qu'elle paraît n'avoir plus de ressort كبى ارير شمع فروزان آمالى منطفى اولمشدر

Il signifie aussi, amortir, tempérer la chaleur sensible ou cachée *A.* اخماد *P.* تسكين - *T.* خاموش كردن بصدرمق || Éteindre de la chaux سويندرمك كرجى Éteindre l'ardeur de la fièvre حمّانك اسيلكنى - اخماد حرارت حمّا ايتمك Cela éteint la chaleur naturelle حرارت غريزيه‌يى بصدرمق Éteindre la soif حرارت غريزيه‌نك اخماديني موجب - اخماد ايدر صوسزلغى بصدرمق - تسكين عطش ايتمك آتش عطشى اخماد ايتمك -

Figur. Faire cesser || La guerre était si allumée, qu'on ne croyait pas qu'il fût possible de l'éteindre sitôt نائرهٔ حرب وقتال شول رتبه‌ده شديد الاشتعال ايديكه اخماد وتسكينى بعيد عن الاحتمال ظنّ اولنمشيدى Éteindre la rebellion فتنه‌يى - فتنه‌يى تبس ايتمك - تسكين فتنه ايتمك آتش - تسكين نائرهٔ بغى وطغيان ايتمك - بصدرمق Les jeûnes éteignent le feu de la concupiscence فتنه‌يى اطفا ايتمك شدايد صيام آتش شهوات نفسانيه‌نك تسكينى Éteindre sa fureur, sa flamme آتش درونى اطفا موجبدر La vieillesse éteint le feu de l'imagination حال واخماد ايتمك شيخوخت حرارت خيالك انطفاسنى موجب اولور L'âge éteint le feu des passions كبر سنّ آتش تيز خيز هوا La jouissance éteint les désirs وهوسك انطفاسنى موجّبدر نعمت وصلت باعث تسكين خواهش ورغبتدر

Et abolir, faire que le souvenir d'une chose se perde entièrement *A.* امحاء الذكر *P.* انسا - يادرا نا پيدا كردن *T.* فراموش كردانيدن || Éteindre et abolir un crime اونوتدرمق - لوح جرم اوزرينه قلم محو ونسيان كشيده قلمق - وصمهٔ جنحه وقباحتى شستهٔ صابون نسيان ايتدرمك On en veut éteindre la mémoire قباحتى اونوتدرمق ذكرينى - لوح وجوددن ازاله وامحا ايتدرمك استرلر ذكرينى اونوتدرمق - رهين فراموشى ونسيان ايتدرمك Son ressentiment ne s'éteindra qu'avec sa vie لهيب غيظ مادامكه - وكينه‌سى چراغ عمريله برابر منطفى اوله‌جقدر فتيلهٔ حياتى منطفى اولميه درونده مضمّر اولان آتش غيظ وكينه خمود يافته اولمق احتمالى محالدر

On dit aussi, Éteindre une race *A.* قطع - استيصال العرق

T. عرقرا نا بود کردن - عرقرا از بن بر کندن P. الدابر
صویی کوکندن قیرمق || Il faut éteindre cette malheureuse race - اشبو عرق منحوسک قطع دابری اقتضا ایدر استیصالی لازلدر

Il se dit aussi des Maisons et des dignités qui finissent A. بانجام آمدن P. اندراج - انقراض T. دوکنمک || Cette maison est près de s'éteindre بو خاندانک انقراضی قریبدر

ÉTEINDRE une rente. La faire cesser par le remboursement du capital T. رأس المالی ادا ایدەرک غلّه وربانک ایشلمەسنی قطع ایتدرمک

ÉTEINT. A. منطفی P. خاموش شده - خمود یافته T. نشست - سکونت یافته P. مسکن A. بصلمش - سونمش نا - از بن بر کنده P. مستأصل A. بصدرلمش T. شده بانجام P. منقرض A. کوکندن قیرلمش T. بود گشته دوکنمش T. رسیده

On dit, qu'un homme a les yeux éteints, c'est-à-dire, sans feu, sans vivacité A. کلیل البصر P. چشمش بیفروغ T. کوزی فرسز - فرسز کوزلو

ÉTENDARD. Enseigne de guerre A. رایة pl. رایات pl. بند - بیراق T. درفش - موخ - اختر - سنجق P. الویة pl. لوا - بنود زیر لوایه تبعیّت ایتمک || Se ranger sous l'étendard سنجاق - سنجقدار - حامل لوا Porte-étendard بیراق آلتنه کیرمک - رفع Déployer un étendard نشر لوا ایتمک Arborer un étendard رکز لوا Planter un étendard

En parlant de galères, il signifie, pavillon A. علم pl. اعلام P. بیرق T. بیراق || Garde de l'étendard چکدیری بیراقداری

Figur. Suivre les étendards de quelqu'un, se ranger, combattre sous les étendards des quelqu'un, signifie, embrasser son parti T. طرفنی طوتمق - بر کمسنەنک بیراغی آلتنه کیرمک - On dit, Lever l'étendard, pour dire, se déclarer chef d'un parti T. رفع لوای ریاست ایتمک

ÉTENDRE. Faire qu'une chose occupe un plus grand espace A. بسط - تمدید - مدّ P. گستردن T. اوزاتمق || On étend l'or sous le marteau آلتون چکیچ آلتنده تمدید اولنور Étendre du beurre sur du pain اتمک اوزرینه روغن ساده بسط La raréfaction étend le volume de l'air جرم هوا حالت ایتمک حالت تخلخل جرم هوانک - تخلخل ایله بسط اولنور Étendre ses troupes, son armée تمدید - انبساطنی مؤدّیدر

صفّ عسکری اوزاتمق - صفّ عسکر ایتمک

Il signifie aussi, déployer en long et en large A. تنشیر - نشر P. گسترانیدن T. آچوب یایمق P. تبسیط - تفریش - فرش - بزی قورتمق || Étendre un linge pour le sécher سرمک - سرمک - Étendre de la toile sur l'herbe سرمک - ایچون تبسیط ایتمک pour la blanchir بزی آغرتمق ایچون اوت اوزرینه سرمک Étendez ce tapis فرش وبسط ایتمک - اشبو قالیچه یی فرش اشبو قالیچه یی یایبویر - ایله

Il se dit aussi, d'un oiseau qui déploye ses ailes pour voler A. بسط الجناح - رفّ الجناح P. پر گشادن T. قنادی || Il étendit ses ailes, et s'envola آچوب یایمق قنادینی آچیویروب اوچدی

ÉTENDRE LE BRAS. Le déployer de son long A. مدّ الید - افتراش P. بازو گسترانیدن T. قول اوزاتمق || Étendre les bras A. افتراش الذراعین - بسط الذراعین P. دو بازو T. قوللری آچمق گسترانیدن

On dit d'un homme couché, qu'il est étendu sur son long. V. Coucher - On dit aussi, que Jésus-Christ a été étendu sur l'arbre de la croix pour nos péchés حضرت عیسی ذنوب عبادی امحا ضمننده عود صلیب اوزرینه افتراش ایلدی

Et étendre un homme sur le carreau, pour dire, le renverser mort par terre A. تفریش - تسطیح علی الارض P. برزمین گسترانیدن - خاک برابر کردن - نقش زمین کردن T. یره یصدامق

Il signifie aussi, agrandir, augmenter A. توسیع P. مدّ - دراز T. افزون کردن - اوزاتمق - کردن || Étendre les limites de son royaume توسیع حدود ملک ودولت ایتمک Il a étendu sa terre jusqu'à un tel endroit اراضیسنی فلان محلّه قدر توسیع ایلدی - On dit aussi, Étendre la clause d'un contrat, d'une loi, la signification d'un mot, pour dire, en porter le sens au-delà de ce que les termes signifient T. شرطک وقانونک وبر لفظک معناسنی توسیع ایتمک

S'ÉTENDRE. A. امتداد P. درازی پذیرفتن T. اوزانمق || Sa terre, ses États, sa juridiction s'étendent jusqu'à un tel endroit اراضیسی وملکی وقلمرو حکومتی فلان محلّه قدر ممتدّ ومنتهی اولور

On le dit figur. des personnes et des choses || Ce seigneur s'est fort étendu de ce côté-là بو صاحب ارض فلان محلّدن

vaille tant que la journée peut s'étendre ما مدی النهار خدمته
کون طوردقچه خدمت ایدر - مداومدر

ÉTENDU. *A.* یایلمش *T.* گسترانیده *P.* مفروش - منتشر *A.* دراز کرده *P.* واسع *A.* اوزانمش *T.* درازی پذیرفته - ممتدّ رخصت واسعه Pouvoir fort étendu || آرتق *T.* افزون کرده - Connaissances fort étendues معلومات واسعه La vue est ici fort étendue - بو طرفده نظارتک زیاده وسعتی وار در نظارتک امتدادی وار در

ÉTENDUE. Dimension d'une chose en longueur, largeur, et profondeur *A.* بعد *P.* درازی *T.* اوزونلق || Selon quelques philosophes, l'étendue est l'essence de la matière بعض حکمانک قولنه کوره بعد مادّه‌نک جوهریدر L'étendue appartient au corps, et la pensée, à l'esprit بعد جسمه ومعنا عقله مخصوصدر

Il se dit aussi de la longueur seule d'une chose *A.* طول - L'étendue d'une ligne, d'une surface *P.* درازی *T.* اوزونلق || امتداد طولی - خطّک وسطحک امتدادی

Il se dit aussi par rapport à la superficie d'une chose || Dans toute l'étendue du Royaume سر تا سر بسیط ملک ودولتده Une plaine d'une grande étendue صحرای بسیط الانحا وسیع - L'étendue de ses terres اراضیسنک وسعتی Pays d'une grande étendue ممالک وسیعة الاطراف

Il se dit aussi du temps || Dans l'étendue de tous les âges, de tous les siècles *A.* ما طال الازمان - ما بقا الایّام والازمان La vie de l'homme n'est pas d'une longue étendue ما دام الدهور والاعوام - مدی الدهور والاعوام - عمر انسانک طول طول امتدادی - بقاسی یوقدر

Il se dit figur. de plusieurs choses || L'étendue du pouvoir وسعت L'étendue de ses devoirs مکلّف اولدیغی واجبات رخصت Il voudrait donner plus d'étendue à cette loi qu'elle n'en doit avoir متحتّم الادانک وسعتی اشبو قانونی موجب ومقتضاسندن Cette proposition, prise dans toute son étendue, serait fausse زیاده توسیع ایتمک استر ایدی اشبو مسئله بطولها لدی حقّه مقارن - الملاحظه محض خلاف اولدیغی معلوم اولور Un esprit d'une grande étendue عقل اولمدیغی منفهم اولور Il a une grande étendue عقل وسیع الاحاطه - کثیر الاحاطه وسعت معلوماتی بیحدّ وپایان بر مرد کثیر de connaissances العرفاندر

ÉTERNEL. Qui n'a point eu de commencement, et n'aura ja-

Il ne peut چوق اوزاندی - خیلیجه کسب وسعت ایلدی s'etendre de ce côté-là, parce qu'il est borné par d'autres seigneurs فلان طرفدن اوزانه‌مزز یرا بشقه اراضی متصرّفلرینک
فلان طرفدن کسب وسعت ایده‌مز - حدودینه ملاصقدر
Son pouvoir ne s'étend pas jusque-là حامل اولدیغی رخصتک
بوندن اوته‌یه وسعتی یوقدر - بوندن زیاده وسعتی یوقدر
Sa réputation, son nom, sa gloire s'étendent par toute l'Europe
حسن صیتی ونام وشهرتی وآوازهٔ شان واقبالی جمیع اوروپا
جمیع اوروپا اقلیمنی احاطه ایتمشدر - اقلیمنه ممتدّ ومنتشر در
- جمیع اوروپا اقلیمنده طنین انداز مسامع خواصّ وعوامّ
رحایب التخوم - ولوله انداز مسامع انام اولمشدر - اولمشدر
اقلیم اوروپایه انتشار یافته وشهرتگیر اولمشدر

On dit, que la vue d'un homme s'étend plus ou moins loin
بو آدمک قوّت بصری فرق متقارب ایله مسافهٔ بعیده‌یه
ممتدّ اولور De cette terrasse, on voit aussi loin que la vue peut s'étendre مسافهٔ بو سدّک اوزرندن الی ما مدی النظر
بعیده تماشا اولنور

Il se dit aussi de la voix || Il a une forte voix qui s'étend bien loin واصل اولور - صداسی مسافهٔ بعیده‌یه قدر اوزانور
صدانک مدّ اولنه Tant que la voix se peut étendre وارر - On dit, Tant - وسعتی اولدیغی مرتبه‌ده - بیلدیکی قدر qu'une somme pourra s'étendre, pour dire, qu'on ne veut dépenser que cette somme-là اشبو مبلغک وسعتی اولدیغی
بو مقداره دکین - مرتبه‌ده

On dit figur. S'étendre sur quelque sujet, pour dire, en parler au long *A.* تطویل الکلام - اطناب الکلام - تفصیل *P.* اسهاب الکلام || S'il *T.* سوزی اوزاتمق سخنرا دراز کردن m'était permis de m'étendre sur cette matière بو مادّه‌نک
تفصیل کلامه - اوزرینه تطویل کلامه رخصت وار ایسه
S'étendre sur les bonnes ou les mauvaises qualités de quelqu'un رخصت وار ایسه بر کمسنه‌نک مناقب حسنه‌سنی ویاخود
مناقب حسنه - قبایح وذمایمنی بسط وتفصیل ایتمک
ویاخود قبایح وذمایمنه دائر تفصیل کلام ایتمک

Il signifie aussi, durer *A.* تمادی - امتداد *P.* دراز استمرار - ماندن - شدن *T.* طوروب قالمق - اوزانمق || La vie de l'homme ne s'étend guères au-delà de cent ans انسانک عمری
عمر انسانک یوز - عادتا یوز سنه‌دن زیاده متمادی اولهمز
Il tra- دوامی یوقدر - سنه‌دن زیاده بقا واستمراری یوقدر

ابد آلاباد مستمرّ ومستديمدر - اهل نار جحيم مؤبّد ومستديمدر مؤبّداً باقيدر -

ابد الدهر - دائمًا - على الدوام *A.* Et continuellement - بر دوزه‌يه *T.* پيوسته *P.* دائم الايّام - مستمرّاً - لا ينقطع - دائما ومستمرّاً بكا Il est éternellement à ma suite ‖ هر دائم مرامك Voulez-vous demeurer là éternellement پيرولك ايدر دائما اول محلّده - على الدوام اول محلّده اقامت ايتمكميدر

ÉTERNISER. Rendre éternel *A.* ادامة - ابقا - تأبيد *P.* پاينده ابدى قلمق *T.* جاودان ساختن - كردن Éterniser son nom الى انتهاى الزمان والاعوام ابقاى نام ايتمك ابقاى ذكر ايتمك - ادامهٔ ذكر ايتمك Éterniser sa mémoire تزويرات دعوالرك تأبيد La chicane éternise les procès وادامه‌سنى مستلزمدر

ÉTERNISÉ. *A.* مستدام - مؤبّد *P.* پاينده ابدى قالمش *T.*

ÉTERNITÉ. Durée sans commencement ni fin *A.* ازليّت - قدم باشلانغج ودوكنمه يوقلغى *T.* بى آغازى وبى نهايتى *P.* ازليّت جناب ربّ L'éternité de Dieu ‖ اوّل واخر يوقلغى - العزّت Dieu est de toute éternité جناب ربّ قديم قديم ولم يزلدر

Il se dit aussi d'une durée sans fin *A.* ابد - خلود - دوام جاودانى *P.* استمرار الزمان - سرمديّت - ابديّت - ديمومت خلودمسعود Éternité bienheureuse ‖ دوكنمازلك *T.* پيوستگى - ابديّت Éternité de bonheur ابديّت با نكبت malheureuse دوام Éternité de peines, de supplices ابديّت سعادت - نعيم حال جاودانى به Il ne pense pas à l'éternité عقوبات وتنكيلات - Et par فكر عقبا وآخرت خاطرينه كلمز - صرف ذهن ايتمز exagération, d'un temps fort long *A.* دائم الاوقات - ابد الدهر اشبو Ces bâtimens dureront une éternité ‖ دائما *T.* جاودان *P.* ابنيه ابد الدهر باقى وبر قرار اولدجغى دركار در En voilà pour une éternité اشته دائم الاوقات مستمرّ اولمق ايچون

DE TOUTE ÉTERNITÉ. *A.* من الازل والآزال - من القديم *P.* قديم - ما تقدّمدنبرو *T.* از پيشترين زمان - ازما تقدّم اسكى زماندنبرو - الايّامدنبرو

ÉTERNUER. Éprouver un mouvement subit et convulsif de muscles, qui chasse tout-à-coup et avec effort, l'air contenu dans les narines *A.* عطس *P.* عطسه - شنوشه زدن - خفيدن زكام موجب Le rhume fait éternuer ‖ آقسرمق *T.* زدن اشبو Cette poudre fait éternuer زكام آقسرمه كتورر - تعطيسدر

منزّه عن - منزّه عن المبداء والانتهاء - ازلى mais de fin *A.* باشلانغجى وصوكى يوق *T.* بى آغاز وانجام *P.* الزمان يالكز الله ذو الجلال Il n'y a que Dieu qui soit éternel ‖ Le Père éternel اب ازلى منزّه عن المبداء والانتهاء در Verbe éternel كلمة الله ازليّه La sagesse éternelle حكمت ازليّه Dieu est un être éternel جناب ربّ صمد قديم ولم يزلدر Quelques philosophes païens ont cru que le monde était éternel جاهليّت حكمالرندن بعضيسى عالمى ازلى ظنّ ايتمشلر در

حىّ - لم يزل *A.* - Il est aussi substantif, et se dit de Dieu فتبارك الله ربّ الحىّ *A.* L'Éternel soit béni ‖ قديم حكم صمدانى - حكم لم يزلى La loi de l'Éternel والقيّوم

On dit, qu'une proposition est d'éternelle vérité, c'est-à-dire, immuable *A.* متحقّق من الازل ‖ Le tout est plus grand que sa partie, est une proposition d'éternelle vérité الكلّ اعظم من الجزء كلامى من الازل متحقّق اولمش قضايادندر

Il signifie aussi, qui n'aura jamais de fin *A.* مؤبّد - ابدىّ - سرمدىّ الاستقرار - ابدىّ البقا - مستدام - دائم - دائمى دوكنمز - صوكى يوق *T.* جاودانى *P.* سرمدى ‖ La vie éternelle حيات ابدىّ البقا - حيات ابديّه La gloire éternelle نقمت ابديّه La damnation éternelle سعادت ابديّه La mort éternelle موت مؤبّد Les peines éternelles تنكيلات ابديّه بقاى - بقاى ابدى Une durée éternelle عقوبات ابديّه - دوام سرمدى - بقاى دائمى - بى انتها

Et qui doit durer très-long-temps *A.* عديم النهاية - دائمىّ صوكى يوق *T.* بى انتها *P.* ‖ C'est une guerre éternelle دعواى دائمى Un procès éternel دائمى بر سفر در Des haines éternelles خصومت ابديّه - عداوت دائميّه Des amours éternelles دائمى عشق ومحبّت Une reconnaissance éternelle الى انتهاء D'eternelle mémoire شكر بى انتها - شكر دائمى الى الابد ابقاى ذكر - الزمان بقاى ذكره شايان اولمش ذكر بالخير ابدى ايله ابقاى نام ايتمش - ايتمش

ÉTERNELLEMENT. Sans commencement et sans fin *A.* من بى آغاز وانجام *P.* بلا مبداء وبلاانتهاء - من القديم - الازل اوّل وآخرى اولميرق *T.* ‖ Dieu engendra son Verbe éternellement جناب ربّ قيّوم كلمه‌يى من الازل توليد ايلمشدر

Il signifie aussi, sans fin *A.* ابد آلاباد - الى الابد - مؤبّداً دائما - هميشه - هر آيينه *P.* ‖ Le bonheur des élus, les peines des damnés dureront éternellement سعادت ارباب نعيم وعقوبت

آقسرديجيدر - سفوف معطسدر

ÉTERNUEMENT. L'action d éternuer *A.* عطاس - عطسة *P.* آقسرمه *T.* شنوشه

ÉTÉSIES, ou VENTS ETÉSIENS. Vents réguliers pendant un certain nombre de jours *A.* رياح الموسم *P.* باد موسم *T.* موسم روزكارلرى

ÉTÊTER. Couper la tête d'un arbre *A.* تقليم الرؤس الاشجار - بريدن سر شاخ درخت *P.* قصب الرؤس الاشجار - اغاجك دپەسى اوجلرينى - آغاجك دپەسنى كسمك *T.* كسمك

On dit aussi, Étêter un clou *A.* ازالة الرأس المسمار *P.* دپەسنى ازمك - اكسرك دپەسنى كيدرمك *T.* فرسودن سرميخ

ÉTEUF. Petite balle dont on joue à la longue paume *A.* كرة *P.* گوى *T.* طوب

ÉTEULE, ou ESTEUBLE. Ce qui reste sur la terre du tuyau des grains, après la moisson *A.* حفافة *P.* كاهبن *T.* صمان ديبى V. Chaume.

ÉTHER. L'étendue immence d'une substance subtile, dans la quelle on suppose que sont les corps célestes *A.* اثير

ÉTHÉRÉ. Qui appartient à l'éther *A.* اثيرى || Substance éthérée جوهر اثيرى Corps éthéré جرم اثيرى Région éthérée طبقهٔ اثيريه - فلك الافلاك

ÉTHIQUE. Morale *A.* علم الاخلاق || La Logique, l'Éthique, la Physique علم منطق وعلم اخلاق وحكمت طبيعيه - Les éthiques d'Aristote, c'est-à-dire, ses ouvrages moraux حكيم ارسطونك اخلاقه دائر تأليفاتى

ETHMOÏDAL. Qui appartient à l'os éthmoïde *A.* متعلق بقاعدة الدماغ

ETHMOÏDE. L'un des huit os du crâne, qui en forme la base. *A.* قاعدة الدماغ *P.* سطح - استخوان زيرين آهيانه *T.* دماغك آلت كموكى

ETHNARQUE. Nom de dignité chez les anciens *A.* رئيس *P.* سر ملت *T.* ملت باشى - رأس الملة - الامة

ETHNIQUE. Païen, idolâtre *A.* ارباب pl. اهل الجاهلية الجاهية

ÉTHOLOGIE. Traité sur les moeurs *A.* بحث عن علم الاخلاق

ÉTHOPÉE. Peinture des moeurs et des passions de quelqu'un *A.* وصف الاخلاق - تصوير الاخلاق

ÉTINCELANT. Qui étencille *A.* متلالئ - متوهج - ازهر - لامع *P.* ناشر الضيا - متشعشع - نير - شعشعه - درخشنده - رخشان *T.* شعله زن - ريز - پارلدايجى - پارلدايبجى || Les étoiles les plus étincelantes كواكب نيره Ce rubis est étincelant بو ياقوت غلبهٔ Des yeux étincelants de colère متلالى وضيا دار در شراره پاش خشم - خشم وغضبدن متوهج اولمش كوزلر وغضب اولان ديدهٔ پر كينه

ÉTINCELER. Briller, jeter des éclats de lumière *A.* تشعشع - تلالؤ - التماع - توهج - الاحة - ازدهار *P.* درخشيدن - شعله *T.* پارل پارل پارلمق - يلدرامق - پارلدامق زدن || Il y a des étoiles qui étincellent les unes plus que les autres بعض كواكب سائرلردن زياده متوهج ودرخشاندر

On dit figur. Cet ouvrage étincelle d'esprit بو تأليفدن ضياى شعشعهٔ عقل وذكا - روح وكياست منتشر ومتلالى اولور منتشر اولور

ÉTINCELLE. Petite parcelle de feu *A.* شرارة pl. شرار - شلم *P.* شنم - ابيز *T.* ستارچه - خدره - قغلجم || Une petite étincelle peut causer un grand embrasement *A.* ادنى الشرار يوقد النار *T.* ادنا بر شرارهٔ آتش حريق عظيمى مؤدى اولور

Il se dit figur. des lumières de l'esprit || Il n'a pas une étincelle de bon sens, de raison, de courage فلان كمسنده بضاعهٔ عقلدن ياخود مايهٔ سداد رأيدن ياخود بضاعهٔ شجاعت وغيرتدن جزئيجه بر نبذه بيله يوقدر

ÉTINCELLEMENT. Éclat de ce qui étincelle *A.* شعشعة - لمعان *P.* شعشعه ريزى - رخشندگى - تابش *T.* يلدرامه - پارلايش || L'étincellement d'un charbon ardent بر اختر سوزانك تابش بر آتش قورينك - ولمعانى

ÉTIOLOGIE. Recherche des causes physiques des maladies *A.* بحث عن مبادى الامراض *T.* امراضك علل اصليەلرى بحثى

ÉTIQUE. Attaqué d'étisie *A.* مدقوق *P.* بيمار باريك زده *T.* انجه آغرى يه اوغرامش || Mourir étique مدقوقاً وفات Fièvre étique *A.* حمّاء الدق *P.* تب بيمار باريك - ايتمك *T.* انجه آغرى حماسى

Il signifie aussi, maigre, atténué *A.* ناحل - اعجف - متقحل *P.* نزار - لاغر *T.* نزار وزبون - آرقليوب قوريمش

ÉTIQUETER. Mettre une étiquette *A.* وضع الرقعة *P.* ورقپاره *T.* يافته ياپشدرمق - يافته اورمق بستن || Les Procureurs

ont soin d'étiqueter leurs sacs امنای شرع طوبره‌لری اوزرینه یافته اورمغه ـ وضع رقعه ایلمکه اهتمام ایدرلر Pourquoi ce sac de mille francs n'est-il pas étiqueté بیک غروش مشتمل اولان اشبو کیسه‌ده نیچون یافته اورلمدی Les apothicaires étiquètent leurs fioles اجزاجی قسمی شیشه‌لره یافته یاپشدررلر

ÉTIQUETÉ. *A.* مصحوب بالرقعة *P.* ورقپاره زده *T.* یافته‌لنمش ـ یافته‌لو ـ

ÉTIQUETTE. Petit écriteau que l'on attache sur un sac de procès *A.* رقعة *P.* ورقپاره *T.* یافته ـ Et étiquettes au pluriel, ces petits écriteaux que l'on met à des sacs d'argent, à des liasses de papiers, à des paquets de hardes, pour marquer ce qu'il y a dedans *A.* شقّة *P.* ورقپاره *T.* یافته ـ قولاق ‖ Mettez des étiquettes à chacun de ces paquets اشبو بوغچه‌لرک هر برینه برر شقّه ربط ایله

ÉTIQUETTE. Le cérémonial de chaque Cour *A.* رسم معتاد *P.* رسم *T.* یول ارکان وراه ‖ L'étiquette de la Cour رسم وتشریفات ـ سرای همایونک رسم وتشریفاتی

ÉTISIE. Phtisie *A.* داء الدقّ *P.* بیمار باریک *T.* انجه علّت دقّه گرفتار اولدی آغری ‖ Il est tombé en étisie

ÉTOFFE. Ouvrage de soie, de laine, d'or, etc., pour faire des habits *A.* متاع pl. امتعة ـ ثوب pl. ثیاب pl. اثواب ـ قماش ـ اقمشة pl. کالا *P.* خواسته ـ اروس *T.* قماش ‖ Riches étoffes اقمشهٔ گرانبها ـ اقمشهٔ فاخره ـ اقمشهٔ ذیقیمت

ÉTOFFER. Mettre de la matière en quantité suffisante à quelque ouvrage de manufacture *A.* تشبیع النسیج *P.* تاربسا در طوقنه‌جق قماشی تل ایله طویورمق *T.* بافتن کالا انداختن Et garnir de tout ce qui est nécessaire pour ornement *A.* تزیین *P.* آراستن *T.* دوناتمق ـ یاپوب یاقشدرمق ـ بزه‌مک

ÉTOILE. Astre *A.* نجم pl. نجوم ـ انجم ـ کوکب pl. کواکب *P.* اختر ـ ستاره *T.* یلدز ‖ Le lever, le coucher d'une étoile بو کوکبک طلوع وغروبی Étoile polaire قطب Étoile du matin *A.* کوکب الفجر ـ طارق *P.* کوکب بام ـ ستارهٔ صبح *T.* صباح یلدزی ـ Étoiles fixes *A.* ثوابت ـ ثابتة ـ نجوم

On dit, Coucher, loger à la belle étoile, pour dire, coucher dehors *T.* یلدز آیدینلغنده یاتمق ـ Il se dit aussi de ces météores que l'on voit courir dans l'air la nuit *A.* شهاب pl. شهب *T.* یلدز آقمه

ÉTOILE, se prend aussi pour Destin, fatalité *A.* طالع *P.* اختر ـ طالع معکوس ـ طالع منحوس *A.* یلدز *T.* ‖ Étoile maligne طالع مشئوم *P.* اختربد *T.* اوغورسز یلدز heureux *A.* طالع مسعود ـ میمون *P.* اختر نیک *T.* اوغورلی یلدز Ce n'est pas son mérite qui fait cela, c'est son étoile بو کیفیّت هنر ومعرفتندن ناشی اولمیوب قوّت طالعی مقتضا سنددر il y a de l'étoile, c'était un malheur inévitable گرفتار اولدیغی مصیبت مقتضای طالعدر آندن گریز وفرارک چاره‌سی یوغیدی Son étoile est d'être aimé des grands عظما یانسنده مظهر حسن نظر اولمق طالعی مقتضاسندندر On ne peut aller contre son étoile مقتضای طالعه مخالفت اولنه‌مز

ÉTOILE, se dit aussi du centre où se réunissent plusieurs allées d'un parc, ou plusieurs routes d'une forêt *A.* مفرق الطریق یوللرک قاوشدقلری یر *T.* ملتقاء الطرق ـ ملتقای راهها *P.*

Et d'une marque blanche sur le front d'un cheval *A.* اشتی غرّه *T.* سپیدئ جبین *P.* صباح الخیر ـ غرّة ـ

ÉTOILÉ. Semé d'étoiles *A.* ذو النجوم *P.* پر ستاره *T.* یلدزلو

Il se dit au substantif d'une espèce de bandage; c'est un terme de Chirurgie *A.* لفافة pl. صرار ـ *P.* بند *T.* باغ ـ صارقی

ÉTONNAMMENT. D'une manière étonnante *A.* علی وجه التحییر *P.* حیرته کتوره‌جک وجهله *T.* شکفت انگیزانه عقلی ـ حیرته کتوره‌جک وجهله شاشوره‌جق وجهله

ÉTONNANT. Qui étonne *A.* محیّر ـ موجب الاستعجاب ـ حیرتفرما *P.* موجب الاستغراب ـ مستغرب ـ العقل موجب سرگشتگی ـ حیرت انگیز ـ حیرت افزا ـ حیرتبخشا عقلی شاشوریجی *T.* شکفت آور ـ وحیرت ‖ Voilà une nouvelle étonnante اشته بر خبر مستغرب Mémoire étonnante محیّر عقول اوله‌جق قوّت حافظه ـ On dit, c'est un homme étonnant عجیب الاحوال بر آدمدر

ÉTONNEMENT. Surprise causée par quelque chose d'inopiné *A.* حیرت ـ وله *P.* سرگشتگی ـ دنگی ـ شکفت *T.* شاشمه ‖ Causer de l'étonnement ایجاب حیرت ایتمک Jeter dans l'étonnement حال وله وحیرته القا ایتمک Cela m'a frappé d'étonnement بو حالت حیرتفرمای عقل وشعورم اولمش J'ai été saisi d'étonnement بوحالک مشاهده‌سنده حالاتدندر Mon étonnement a cessé quand... زمام عقل وشعورم ربودهٔ دست وله وحیرت اولمشدر درونمی استیعاب ایتمش وله ودهشت C'est un de mes étonnemens, qu'il ait pu réussir par cette voie-là رهین اندفاع وسکونت اولمشدر ما به حیرتم اولمش حالاتک

هیچ بر شیٔدن گرفتار T. شاشمق || Il ne s'étonne de rien
هیچ بر شیٔ درونـنه ـ وله وحیرت اولمـق احتمالی یوقدر
شدّت القای وله وحیرت ایدەمز Il ne s'étonne pas du bruit
Il signifie aussi ـ ولولـه ایله مبتلای حیرت اولەجق مقولەدن دکلدر
A. تعجّب ـ استعجاب T. عجب داشتن ـ شکفته شدن P. تحیّر ـ استغراب ـ
عجبلنمک || Je m'étonne qu'il ne voie pas le danger où il est
نه کونه موقع خطرده اولدیغن کورەماسی بادیٔ استغراب
اولەجق بر معنا در

On dit proverb., qu'un homme est bon cheval de trompette,
il ne s'étonne pas pour le bruit T. کوس دیکلمش آدمدر طاولدن
قورقوسی یوقدر

ÉTONNÉ. A. متحیّر ـ واله ـ حیران P. سرگشته ـ دنگ ـ اهوار
T. شاشمش

ÉTOUFFANT. Qui fait qu'on étouffe A. حاصر ـ قاطع النفَس
|| نفس بوکالدیجی T. دمگیر P. مسکّر النفَس ـ النفَس
گرمای دمگیـر ـ حرارت حاصرة النفس Chaleur étouffante
بو آدمی حصر نفسه مبتلا J'ai trouvé cet homme étouffant
حصر نفس حالنده بولدم ـ بولدم

ÉTOUFFEMENT. Difficulté de respirer A. حصر النفَس
ـ نفس ـ نفس طوتلمەسی T. دم گرفتگی P. انقطاع النفَس
بوکالمەسی || Elle a des vapeurs qui lui causent des étouffemens
V. Suffocation. حصر نفسی مؤدّی اولور ابخرە یه مبتلا در

ÉTOUFFER. Faire perdre la respiration A. قطـع النفَس
ـ نفسی بوکالتمق T دم گرفته ساختن P. تسکیر النفَس
علّت خناق || L'esquinancie l'a étouffé نفسی کسدرمک ـ
V. Souffoquer. ـ Et avoir la تسکیر نفسی مؤدّی اولمشدر
respiration empêchée A. انقطاع النفَس P. دم گرفته شدن
T. نفس طوتلمق ـ نفس بوکالمق || Il n'y a pas d'air
بو اوطەنک ایچنه اصلا dans cette chambre, on y étouffe
هوا نافذ اولمدیغنه مبنی بولنانلرک نفسی بوکالور Nous
شدّت حرّ وگرمادن انقطاع نفسمز pensâmes étouffer de chaud
بر رمق قالمشدر

On dit, Étouffer de rire T. کولمەدن بوغلمق

Figur. Faire cesser, empêcher qu'une chose n'éclate A. تسکین
دفع ـ P. خاموش کردن T. بصدرمق || Je ne saurais étouf-
fer ma douleur وجعمی تسکین ایدەمم Tâchez d'étouffer vos
soupirs, vos plaintes, vos ressentimens آه واهکی وشکایتلرکی

بری فلان کمسنەنک بو کونه طریق ایله حصول مصلحته
Au grand étonnement de tout le monde ظفریاب اولمسیدر
Cette action fera محیّر عقول عالم اولمش صورت ایله
l'étonnement des siècles futurs بو فعل غریب ادوار لاحقەده
مدی الدهور ـ حیرتفرمای عقول انام اولەجق حالاتدندر
والایّام حیرتبخشای عقول انام اولەجق احوال غریبەدندر
La grandeur et la magnificence de ce palais me frappèrent d'é-
tonnement بو سرایک عظمت واحتشامی حیرت انگیز بصر
Être ravi d'étonnement استیلای حیرت ایله بصیرتم اولمشدر
سر گشته ودنگ اولمق

Figur. || Ébranlement, secousse A. رجفة ـ زلزال P. لرزش
T. صرصلش || Les charrois ont causé un grand étonnement à
ces maisons عربەلرک مروری ابنیهٔ مزبورەیه بادیٔ تزلزل
Depuis sa chute, il lui est resté un وارتجاف عظیم اولمشدر
étonnement de cerveau سقوطی وقتدنبرو دماغنده بر کونه اثر
تزلزل قالمشدر

ÉTONNER. Surprendre A. تحییر ـ ایلاه P. دنگ کردن
T. سرگشته کردن ـ تیب وشیب کردن || شاشورمق
Cet accident imprévu, cette nouvelle, cette marche des ennemis l'a
fort étonné بو حادثهٔ ناگهظهور وبو خبرواعدانک بو حرکتی
من ـ کندویه فوق الغایه موجب وله وحیرت اولمشدر
غیر مأمولٍ وقوعه کلان بو حالت حیرت انداز عقل
Je crois que cela l'étonnera ظنّمه کورە بو وشعور اولمشدر
Cela ne m'a pas beaucoup کیفیّت کندویه موجب حیرت اولەجقدر
étonné بو کیفیّت باکا چندان بادیٔ حیرت اولمش شیٔ
Les exploits de ce héros étonneront l'univers بو قهرمان دکلدر
جهانگیرک فتوحات جلیلەسی معمورهٔ عالمی مالامال وله
ربع مسکونی مالامال ـ ودهشت ایدەجکی بی اشتباهدر
وله وحیرت ایدەجکدر

Figur. Faire troubler par quelque grande commotion A. ارجاف
T. صارصمق || لرزانیدن P. ایراث التزلزل ـ
Le bruit du canon a si fortement étonné ces maisons, qu'il est à craindre
qu'elles ne tombent صدای طوب رعد آشوب بو ابنیەیه شول
رتبەده ایراث تزلزل وارتجاف ایتمشدر که انهدامدن خوفی
Ce coup ne lui a point fait de امر مستبعد دکلدر
plaie, mais il lui a étonné le cerveau بوضربه موجب جرح
اولمیوب انجق ارجاف دماغنی مستلزم اولمشدر

S'ÉTONNER. A. تحیّر ـ تولّه P. دنگ گشتن ـ اهوار ماندن

سامعه‌یی بیقدرمق T. گوشرا بیزار کردن P. المسامع
Il signifie aussi, causer de l'étonnement, de l'embarras A.
سرآسیمه - بیهوش کردن P. سلب الشعور - ایراث السموه
سرسملتمک T. کردن || Cette nouvelle, cette défaite les a
bo خبر و بو کسر و هزیمت عقللرینه ایراث سموه fort étourdis
بو ضربهٔ ناگهظهور بادیٔ Ce coup imprévu l'a étourdi ایتمشدر
جمله‌سی مسلوب Ils en sont étourdis انسلاب شعوری اولمشدر
الشعور اولمسلر در - Figur. Étourdir la douleur, c'est l'endormir A.
- دیکلتدرمک T. آرمانیدن - خوابانیدن P. تسکین - انامة
او یوتمق Ce remède ne guérit pas, il ne fait qu'étourdir la douleur
تسکین - بودوا دافع علّت اولمیوب یالکز انامهٔ وجع ایدر
وجع ایدر

Il signifie aussi, dissiper l'affliction, se distraire A. دفع -
کیدرمک T. بر طرف کردانیدن P. اذهاب - ازالة || Il va
à la promenade, il voit le monde pour étourdir sa douleur
دفع غمّ - ثقلت غمّ وغصّه‌یی ازاله ایچون تفرّجه کیدر
ایچون مسیره‌یه واروب کسب تنزّه ایدر وخلق ایله
کوریشور

On dit, qu'une viande n'est qu'étourdie, pour dire, à demi-
cuite A. ناقص النضج P. نیم پخته T. تاتاریجه پشمش

S'étourdir sur quelque chose. Se distraire de quelque chose,
s'empêcher d'y penser A. اختیار الذهول P. اندیشه نکردن
T. صرف ذهن ایتمامک - قید ایتمامک || Il s'est étourdi
sur sa perte دوچار اولدیغی تلفی فکر وملاحظه‌ده اختیار
Il s'est étourdi sur le temps à venir ذهول ایلدی
آتیه‌یی فکر ودر اندیشه ایتمکده اختیار ذهول ایلدی
زمان مستقبله - مستقبلات اموره صرف ذهن ایتمز -
قید ایتمز

Et se préoccuper, s'entêter A. الزاق الذهن -
عقلی - عقلی صاپاتمق T. کند اندیشی نمودن P. الذهن
بو خیالات باطلیه Il s'étourdit de ces chimères || صاردرمق
تثبیت ذهن ایدر

Étourdi. A. مسلوب الشعور P. بیهوش - سر آسیمه T.
اصابت Il tomba tout étourdi du coup qu'il reçut || سرسملنمش
ایتمش ضربه‌نک شدّتندن یره دوشوب بیهوش قالمشدر

Après qu'une grande douleur est passée, et qu'il n'en reste
qu'un léger ressentiment, on dit, que la partie est encore tout
étourdie Sa المزده اولان مضروبه حالا اثر وجع باقیدر

بصدرمغه چالش - وشدّت غیظ وانفعالکی تسکینه سعی ایله
نفس لوّامه‌نک شدّت Étouffer les remords de sa conscience
عذابنی تسکین ایتمک Étouffer ses chagrins, ses inquiétu-
des, ses soupçons اکدار وآلام وخلجان جان ووساوس
واوهامی دفع وتسکین ایتمک

On dit encore, Étouffer une affaire, une querelle برماده‌یی
تسکین une révolte بصدرمق - وبر نزاعی تسکین ایتمک
تبس - فتنه‌یی بصدرمق - نائرهٔ بغی وطغیان ایتمک
اخماد نائرهٔ رفض وبدعت ایتمک une hérésie
- فترت واختلال داخلی‌یی دفع ایتمک une guerre civile
اخماد نائرهٔ فتنه ایتمک

Étouffé. A. منقطع النفس P. دم گرفته T. نفسی بوکالمش
خاموش گشته P. مندفع - ساکن A. نفسی کسلمش -
بصلمش

ÉTOUPE. Le rebut de la filasse, soit de chanvre, soit de lin
A. مشاقه - اسطبّة T. کندر ویاخود کتان طرانتیسی - استبو
|| Étoupe de chanvre کتان استبوسی

ÉTOUPER. Boucher avec de l'étoupe, ou avec quelque autre
chose A. اصمام P. شکاف بستن T. طیقامق || Les conduits
sont étoupés مجاری طیقانمشدر Le vin s'enfuit, il faut étou-
per les fentes du tonneau باده سیلان اوزره اولدیغندن
طیقانمق - فوجینک چاتلقلری اصمام اولنمق اقتضا ایدر
اقتضا ایدر

ÉTOURDERIE. Action d'étourdi A. سموه P. پریشانئ ذهن
سرسملک - شاشقونلق - سمه‌لک T. سرآسیمگی - آسیمگی -
- مسمّه ÉTOURDI. Qui agit sans considérer ce qu'il fait A.
- آسیمه کار - پریشان عقل P. مشوّش العقل - سامه العقل
سرسم - شاشقون - سمه T. سر آسیمه

À L'ÉTOURDIE. Inconsidérément, à la manière d'un étourdi A.
- با پریشانئ عقل P. من غیر تفکّر ولا تامّل - مسمّهاً
سرسمجه‌سند - شاشقونجه T. آسیمه کارانه - باآسیمگی

ÉTOURDIR. Causer dans le cerveau quelque ébranlement qui
trouble la fonction des sens A. ایراث الدُوام - ایراث الهدام
باش چکرتمک T. سر گردانی آوردن P. ایجاب الدوار -
|| Le branle du bateau, du carrosse étourdit سفینه‌نک
وعربه‌نک تزلزل واضطرابی بادیٔ سر گردانی وهدامدر
موذیٔ دُوامدر -

Étourdir les oreilles. Les fatiguer par trop de paroles A. تعجیز

goutte est passée, mais il a encore le pied tout étourdi علّت نقریس دفع اولنمش ایسه ده آیاغی حالا متأثر در آیاغی الی الآن ازرده در-آیاغنده الی الآن اثری باقیدر

ÉTOURDISSANT. Qui étourdit *A.* موجب الدوار مولّد - باش - باش چکردیجی *T.* سر گردانی آور *P.* الهدام باش چکردیجی برشماطه || un bruit étourdissant دوندریجی

ÉTOURDISSEMENT. Impression, ébranlement causé par quelque chose qui étourdit *A.* دوار - هدام - دوار *P.* دُوام - سر گردانی *T.* باش دونمه - باش چکرنمه || Il lui a pris un grand étourdissement دوام عظیمه دوچار اولمشدر

Il se dit figur. du trouble que cause un malheur *A.* اضطراب پریشانئ ذهن - شورش جان *P.* خلجان القلب - البال ذهن پرتشانلغی *T.*

ÉTOURNEAU. Sorte d'oiseau noirâtre marqué de petites taches grises *A.* زرزور pl. زرازیر *P.* ستربانگ *T.* صغرجق قوشی || Bande d'étourneaux صغرجق قوشی سوریسی - قطیع الزرازیر

ÉTRANGE. Qui n'est pas dans l'ordre et dans l'usage communs *A.* عجیب pl. عجایب - غرایب pl. غریب - غیر معتاد - غرایب *T.* عجایب *P.* بیگانه || Il y a des coutumes bien étranges en ce pays-là بو ملکتده عجیب وغریب رسوم وعادتلر وار در Cela est étrange que vous ne croyez jamais vos amis دوستلرکه اصلا اعتمادك اولمامق امر غریبدر Voilà un étrange homme اشته غریب الاطوار بر آدم Étrange humeur مزاج غریب Étrange affaire اعر غیر معتاد - امر عجیب Je trouve bien étrange que vous ayez fait cela بو کونه حرکتکه بو کونه حرکتکی غریب - بغایت استغراب ایدرم وعجیب عدّ ایدرم

ÉTRANGEMENT. D'une manière étrange, extrêmement *A.* فوق العاده - القیاس - فوق المعتاد - مفرطاً - علی وجه الافراط *P.* خارج آشوری - قتی چوق *T.* از اندازه

ÉTRANGER. Qui est d'une autre nation *A.* اجنبیّ *P.* بیگانه *T.* یبانجی || Coutumes, lois étrangères عادات واحکام اجنبیّه Climats, pays étrangers اقالیم Langue étrangère لسان اجنبی Princes étrangers ملوك اجنبیّه Ministres étrangers واقطار اجنبیّه Secrétaire d'État pour les affaires étrangères دول سائره ایلچیلری - سفرای دول اجنبیّه - امور اجنبیّه مدبّری Département des affaires étrangères امور خارجیّه ناظری اجنبیّه قپوسی

Il est aussi substantif *A.* غریب pl. غربا - اجنبیّ pl. یبانجی *T.* بیگانه *P.* اجانب || Les étrangers sont bien reçus en France غربا-اجانب وغربا فرانسه ده مقبول وملتفتدرلر - Il se dit aussi de ceux qui ne sont pas d'une famille, d'une communauté *A.* pl. اجانب واغیار || Il a donné son bien à des étrangers pour l'ôter à ses parens مالنی اجانب واغیاره اعطا برله خویشان واقرباسنی بی نصیب ومحروم براقدی Il ne faut pas communiquer les secrets de la compagnie à des étrangers اسرار شرکتی اغیاره کشف وافشا ایتمك روا دکلدر

En Commerce on dit, L'étranger, pour dire, les étrangers || Il faut faire passer cela à l'étranger بو مال ممالك اجنبیّه یه ارسال اولنملو در

On dit, qu'un fait est étranger à la cause فلان ماده صددن خارجدر - Et qu'un homme est étranger à une chose, pour dire, qu'il n'y prend aucune part فلان خصوصده بر درلو علاقه سی یوقدر - Et d'un homme qui se pare de qualités qui ne lui sont pas naturelles, qu'il se revêt de qualités étrangères à son caractère فلان کمسنه مجبول اولمدیغی خصائل عاریت اتخاذ ایدر - Et d'une femme chargée de parures, qu'elle emprunte des beautés étrangères حسن عاریت ایله آراسته در - Et d'un sage qui vit dans la retraite, qu'il a des habitudes étrangères à toute espèce d'intrigue هر کونه افساد وتزویردن بری اخلاق وآداب ایله متخلّق بر آدمدر

En Médecine, Corps étranger, c'est tout ce qui se trouve contre nature dans le corps de l'animal *A.* جسم - جسم اجنبیّ خارجیّ || Il est demeuré une balle dans sa plaie, il ne saurait guérir tant que ce corps étranger y sera جراحت ایچنده بر قورشون قالوب مادامکه بو جسم اجنبی اونده باقی اوله شفاسی ممکن دکلدر Les vers qui s'engendrent dans les abcès, le poil dans l'estomac, le sable dans les reins, les esquilles d'os sont des corps étrangers اورامده تکوّن ایدن قوردلر ومعده ده تحدّث ایدن قیللر وکلاده متولّد اجسام - اولان قوم وشظایای عظام اجسام اجنبیّه عدّ اولنور خارجیّه دن معدود در

ÉTRANGLEMENT. Terme de Médecine. Resserrement excessif *A.* تضیّق *P.* تنگ بستکئ *T.* قصلمه - قصلق || L'étranglement d'un vaisseau وعادن بریسنك تضیّقی

ÉTRANGLER. Faire perdre la vie en pressant la gosier *A.* تنگ کردن - خفه کردن - خپه کردن *P.* تخنیق - خنق - بوغمق *T.* تسبانیدن - || Il le tenait à la gorge, et le voulait étrangler فلانی بوغازیدن طوتوب تخنیق ایتمک نیتنده - Il est aussi neutre *A.* انخناق *P.* تسبیدن *T.* بوغلمق - ایدی || Secourez-moi, j'étrangle بوغولرم امدادمه یتش Étrangler de soif صوسزلقدن بوغلمق

Et resserrer trop, ne donner pas l'étendue nécessaire *A.* تضییق *P.* تنگ ساختن *T.* صیقشدرمق - بوغمق - بوغوق || Vous étranglez trop cette chambre اوطه‌یی بغایت ایتمک - On dit figur. Étrangler une affaire, pour dire, la juger à la hâte بر مصلحتی همان بوغمه‌جه رؤیت ایتمک

ÉTRANGLÉ. *A.* مخنوق *P.* تسبیده - خپه شده *T.* بوغلمش

On dit, Un habit étranglé, c'est-à-dire, trop étroit *A.* ضیّق *P.* تنگ *T.* طار Une croisée fort étranglée ضیّق وتنگ بر پنچره

ETRANGUILLON. Esquinancie des chevaux *A.* خناقیّة

ÉTRAPE. Petite faucille qui sert à couper le chaume *A.* مشول *P.* داسغاله - دهره *T.* دهره - کوچك اوراق

ÉTRAVE, ou ÉTABLURE, ou ÉTABLE. Nom d'une pièce de bois courbe, qui forme la proue d'un vaisseau *A.* اعقف الصدر السفینة *P.* پیش کشتی *T.* چنگالهٔ قانجه‌سی - کمی باشنك

ÊTRE. Exister *A.* وجود - کون *P.* بودن - هستن *T.* اولمق || Dieu dans l'Écriture-Sainte s'appelle Celui qui est جناب ربّ العالمین کتاب اللهده موجود حقیقی وموجودٌ واجب الوجود Tous les hommes qui ont été, qui sont et qui seront اسمیله مذکور در سابقاً وجوده کلمش وحالا موجود وکائن اولان وفیما بعد ظهور ایده‌جك افراد بنی آدمك مجموعی

On dit, Cela est, cela n'est pas, pour dire, cela est vrai, cela n'est pas vrai بویله - فلان شیٌ واقعدر یاخود دکلدر در یاخود بویله دکل

On appelle, Bien-être, les aises, et les commodités de la vie *A.* رفاه الحال - حسن الحال *P.* خوشحالی *T.* خوشحاللق

On dit, Sentir du mal-être, pour dire, se sentir indisposé *A.* انحراف المزاج - سوء المزاج *P.* نا خوشی *T.* مزاحسزلق || J'ai senti du mal-être کیفسزلق حسّ ایلدم - کیفسزلق -

On dit, Il sera long-temps à cet ouvrage, pour dire, il y sera occupé long-temps بو ایشده طول مدّت مداومت Et - بو ایش ایله وافر زمان مشغول اوله‌جقدر - ایده‌جکدر qu'il est du devoir d'un honnête homme de faire cela بو کونه - حرکت اولنمق اهل عرض اولان کشینك لازمهٔ حالیدر Et que cela est de justice, de droit, d'usage بو کیفیّت عدالتك لازمه‌سیدر - وحقّك وقاعده وعادتك موجب ومقتضاسیدر

On dit, N'était que, N'eût été que je suis de vos amis, pour dire, si je n'étais pas de vos amis دوستلرك عدادندن معدود اولمامش اولسه‌م بیله

Il se met aussi impersonnellement. || Il est onze heures ساعت - خاطره کلور Il est à croire, à présumer اون برده در - ظنّ غالب بو در که - ملاحظه‌دن بعید دکلدر On dit, Il n'est pas en moi de faire cela, pour dire, il n'est pas en mon pouvoir خارج - بوفعلی ایشلمك ید اقتدارمده دکلدر - Et il est des hommes assez méchants, pour dire, il y a بو ایش المدن کلمز - وسع وطاقتمدر خیلی خبیث آدملر وار در

Il se dit aussi de ce qui peut s'ensuivre de quelque chose, et alors il est précédé de En *T.* اولمق - لازم کلمك || On l'a traité outrageusement, et il n'en a rien été حقنه تحقیرانه Quand il l'aurait maltraité, qu'en serait-il? معامله اولنمشیکن هیچ بر شیٌ لازم کلمدی تحقیر وتکدیر اولنه‌جق اولور Il en sera ce qu'il plaira à Dieu ایسه نه لازم کلور اول بابده مشیّت - ارادهٔ صمدانیّه هر نه کونه ایسه بویله اوله‌جقدر الهیّه نوجهله تعلّق ایده‌جك اولور ایسه اویله‌جه اولور

Suivi de la préposition À, il signifie, appartenir *A.* اصابت *T.* دوشمك || C'est à vous à parler سوز سکا دوشر C'est au juge à prononcer حکم ایتمك قاضی‌یه دوشر

Être bien avec quelqu'un *T.* فلان کمسنه ایله ایو اولمق Être mal avec quelqu'un فلان ایله حسن الفت ومحبّت اوزره اولمق - برودت ومنافرت - فلان ایله بوزوق اولمق اوزره اولمق

On dit, Cela est bien de son caractère, cela est bien de lui, pour dire, que cela est conforme à son caractère, à son génie جسپاندر - جدیر واحرا در - فلانك حالنه لایقدر

Il signifie aussi, Faire partie d'une chose *T.* داخل اولمق || Cet effet est de la succession بو متاع ترکه‌یه داخلدر Cela est de mon partage بنم حصّه‌مه داخلدر Cela n'est pas du

ÊTRE DE RAISON. Ce qui n'existe que dans l'imagination *A.* صورت وهميّة

On dit, Le non-être, pour dire, le néant *A.* عدم *P.* نا بودی *T.* يوقلق

ÊTRE. Existence *A.* وجود *P.* بودی - هستی *T.* وارلق ‖ C'est Dieu qui nous a donné l'être من بشرك هستی ووجودی عطيّهٔ جناب ربّ الصمد در - طرف اللهدر

ÉTRÉCIR. Rendre étroit *A.* اضاقة - تضييق *P.* تنگ ساختن *T.* طارلتمق ‖ Étrécir une rue زوقاغی تضييق ايتمك

S'ÉTRÉCIR. *A.* تضايق *P.* تنگ گشتن *T.* طارلنمق ‖ Le canal de la rivière, le chemin va en s'étrécissant نهرك آقنديسی ويول كتدكچه متضايق اولور

ÉTRÉCI. *A.* متضايق - ضايق *P.* تنگ ساخته *T.* طارلنمش

ÉTRÉCISSEMENT. Action par laquelle on étrécit, et l'état de ce qui est étrécit *A.* ضيقيّت - ضيق *P.* تنگ سازی - طارلق - طارلتمه *T.* تنگی

ÉTREINDRE. Serrer fortement en liant *A.* تشديد - شدّ *P.* اكيداً عقد محكم بند كردن سخت بستن *T.* صيقی ‖ Étreignez cette herbe, ce fagot اكين دمتنی محكم باغلمق Étreignez ce lien محكم باغله - بند ايله عقده‌يی تشديد ايله

On dit Figur. ‖ Étreindre les noeuds, les liens d'une amitié, d'une alliance احكام اواصر - شدّ روابط مهر ووداد ايتمك احكام - تاكيد روابط موالات ايتمك - عهد وميثاق ايتمك شيرازهٔ همدمی واتّفاق ايتمك

ÉTREINTE. Serrement *A.* انشداد *P.* سخت بستگی *T.* صيقی باغلنمه ‖ Ce noeud-là s'est défait, parceque l'étreinte n'en était pas assez forte بو عقده صيقی باغلنمديغندن حلّ اولندی

ÉTRENNE. Présent qu'on fait le premier jour de l'année. En ce sens, on s'en sert au pluriel *A.* عطيّة الرّاس السنة *P.* بيل باشی هديّه‌سی *T.* بخشش نوساله

Et le premier argent que les marchands reçoivent dans la journée *A.* استفتاح *P.* دستلاف - دستمال *T.* سفته - سفتح ‖ Je n'ai rien vendu aujourd'hui, voilà mon étrenne بو كون بر شیٔ فروخت ايده‌مدم هنوز استفتاح ايلدم Dieu vous donne bonne étrenne الله تعالی خيرلو استفتاحه ميسّر ايليه - Et le premier usage qu'on fait d'une chose ‖ Ce linge, cette vaisselle n'a point encore servi, vous en aurez l'étrenne بو مقرمه وبو طباقلر هنوز قوللانلمش اولميوب سندن استفتاح

compte حسابه داخل دكلدر Il n'est pas des complices مشاركٔ بزم تهمت اولان گروهه داخل دكلدر Il est de notre parti بزم فرقه‌مزه داخلدر - بزم طرفدارلرمزدندر - فرقه‌مزدندر

Et entrer en part, en société ‖ Il y a un grand marché à faire, en voulez-vous être? عظيم بر بازارلق اولهجقدر سن داخل اولمق استرميسك - دخی داخل اولورميسك Je serai de moitié بالمناصفه - بالمناصفه داخل شركت اولورم - On dit, qu'on est pour une dixième dans une affaire شركت ايده‌رم - بر خصوصده اونده بر حسابيله مشترك اولمق داخل اولمق

Il se dit aussi avec la préposition En, de l'état où est une affaire ‖ Où en sommes-nous à cette heure? شمديكی حالده Où en êtes-vous de votre procès? آلان نلرده يز - قنغی كرتده يز نه - در دست اولان دعواك قنغی كرتده در - On dit aussi, En êtes-vous là, pour dire, êtes-vous dans cette résolution, dans cette erreur? حالده در بونك اوزرنده - Et l'on dit par forme de plainte, Hé! où en sommes-nous? طوررميسك - واه واه نه پره‌سه‌يه كلدك - واه واه نره‌ده يز واه واه نه حالده يز

On dit à une personne qui ne devine pas le point d'une affaire, Vous n'y êtes pas واره‌مدك Vous y êtes تمام اوزرينه - Et d'un homme embarrassé qui ne sait par où sortir d'affaire, qu'il ne sait où il en est واردك پوصله‌سنی شاشوروب نره‌ده اولديغنی بيله‌مز اولدی

On dit par manière de souhait, Ainsi soit-il! *A.* لعلّ *P.* بادا *T.* كاشكی اوله

SOIT, est aussi conjonction *A.* او *P.* خواه *T.* استر ‖ Soit qu'il veille, soit qu'il dorme *A.* يا قظاً او نائماً *P.* خواه اويانق اولسون اويومش *T.* بيدار خواه خوابنده باشد استر اويانق اولسون استر اولمسون - اولسون

ÊTRE. Ce qui est *A.* موجود *P.* هسته *T.* وار ‖ Dieu est un être infini باری تعالی حضرتلری مبداء ومنتهادن منزّه Le premier être موجود اوّل Être réel موجود غير مخلوقدر Les anges sont des êtres purs et incorporels موجود حقيقی موجودات - ملائكه جسمدن منزّه موجودات مطهّره درلر L'être en général est l'objet de la Métaphysique مجرّدهٔ نورانيّه درلر علم الهينك مقصد اصليسی موجود علی الاطلاقدر كيفيّتيدر

اولنه‌جقدر

ÉTRENNER. Donner les étrennes *A.* اعطاء العطيّة الرأس *P.* يبل باشی هديه‌سنی *T.* بخشش نوساله دادن السنة وبرمك

Et être le premier qui achète à un marchand *T.* ايلك اشته سفتاحی ايتدرمك || C'est moi qui vous ai étrenné سكا ايلك سفتاحی ايتدرن بنم - Il se dit au neutre, du premier argent que reçoit un marchand de sa marchandise dans la journée *A.* استفتاح *P.* دستلاف كردن *T.* سفته بو كون هنوز ايتمك || Je n'ai pas encore étrenné aujourd'hui هنوز سفته ايده‌مدم - استفتاح ايده‌مدم

ÉTRÉSILLON. Pièce de bois qui sert d'arc-boutant pour soutenir des murs qui déversent *A.* اسطوانة pl. اساطين - عماد *P.* پشتوان - نبارش *T.* طياق - دستك - خطل

ÉTRÉSILLONNER. Mettre des étrillons *A.* اعماد *P.* نبارش زدن *T.* دستك اورمق - طياندرمق

ÉTRIER. Espèce d'anneau qui pend à droite et à gauche à une selle de cheval, et qui sert à appuyer les pieds du cavalier *A.* ركاب pl. ركب *P.* ركيب *T.* اوزنكی ركاب || Mettre le pied à l'étrier pour monter à cheval اسبه سوار اولمق ايچون ركابه وضع قدم ايتمك Il est ferme sur ses étriers ركاب اوزرنده ثابتقدم وپايدار در Tenir l'étrier à quelqu'un lorsqu'il monte à cheval بر كمسنه‌يه ركابدار اولمق - اسبه سوار ايده‌جك كشينك ركابنی طوتمق - On dit figur. qu'un homme a le pied à l'étrier, pour dire, qu'il est près de partir پا دركاب عزيمتدر - فلان كمسنه پا دركابدر - Et qu'un homme est ferme sur ses étriers, pour, dire qu'il n'est pas aisé à ébranler dans ses opinions عزايم وافكارنده ثابتقدم بر آدمدر - Et tenir l'étrier à quelqu'un, pour dire, l'aider dans quelque entreprise بر كمسنه‌يه معين ودستگير اولمق

ÉTRILLE. Instrument de fer avec lequel on ôte la crasse des chevaux *A.* محسّة - فرجون pl. فراجين *P.* قشاوه - اخكلنده *T.* قشاغو

ÉTRILLER. Frotter avec l'étrille *A.* ضرب الفرجون - حسّ *P.* قشاغو اورمق - قشاغولمق *T.* يخشودن - قشاوه زدن

ÉTRIPER. Ôter les tripes d'un animal *A.* نزع الكرش *P.* اشكنبه‌يی چيقارمق *T.* شكمبه بر كندن || Étriper un boeuf صغردن اشكنبه‌يی چيقارمق - بقردن نزع كرش ايتمك

ÉTRIVIÈRE. Courroie qui sert à porter les étriers *A.* سير *P.* دوال *T.* اوزنكی تصمه‌سی الركاب

ÉTROIT. Qui a peu de largeur *A.* ضيّق *P.* تنگ *T.* طار || Chemin étroit طريق ضيّق - La voie étroite, le chemin étroit, signifie dans l'Écriture-Sainte, la voie du Ciel سبيل - On dit aussi, Génie étroit, esprit étroit *A.* عقل قاصر *P.* فكر كوته - عقل كوته *T.* طار عقل - قصه عقل - Figur. *A.* اكيد - مؤكّد - Étroite alliance اتّفاق || Étroite union اتحاد قوی - Étroite amitié محبّت اكيده Étroite correspondance ميانده باز بسته اولان شيرازهٔ قويّهٔ Liaison fort étroite رابطهٔ قويّه مجاوبه ومكاتبه

Il signifie aussi, rigoureux, sévere *A.* اكيد - شديد *P.* سخت *T.* سرد - قاتی || Cela est de droit étroit بو كيفيّت اكيداً - On dit, Prendre quelque chose dans le sens étroit, pour dire, dans toute la rigueur de la lettre برماده‌يه تحت اللفظ معنا ويرمك - Étroite défense منع شديد - منع اكيد - مقتضای قانوندر

À L'ÉTROIT. *A.* ضيّقاً *P.* بتنگی *T.* طار - طارلقده || Vous êtes logé fort à l'étroit محلّ ضيّقده اقامت ايدرسك - طارلقده

VIVRE À L'ÉTROIT. N'avoir pas toutes les commodités de la vie, faute de moyens *A.* تعيّش على حال المضايقة *P.* در حال مضايقهٔ حال اوزره كچنمك *T.* تنگدستی زندگانی كردن Et dans le même sens, Être à l'étroit, Être réduit à l'étroit بر كمسنه‌نك ضيق - حال تنگدستی ومضايقده اولمق معاشی اولمق

ÉTROITEMENT. V. À l'étroit || Vous êtes logé bien étroitement طارلقده ساكنسك - On dit, Étroitement uni, ou joint, pour dire, extrêmement *T.* اكيداً وقويّاً متّحد اولمق

Il signifie aussi, À la rigueur *A.* على وجه - مؤكّداً - اكيداً || Observer étroitement le carême صيامه قويّاً رعايت ايتمك S'attacher étroitement à une règle بر قاعده‌يه اكيداً وشديداً On lui a étroitement défendu de... فلان ربط قلب ايتمك Il lui a été enjoint étroitement شیٔ على وجه التأكيد منع اولندی قويّاً وشديداً فلان كشی‌يه امر اولندی

ÉTRON. Matière fécale qui a quelque consistance *A.* غائط غليظ

ÉTRONÇONNER. Couper entièrement la tête à un arbre *A.*

Il se dit aussi, du dépôt des papiers et des minutes que les notaires conservent chez eux *T.* بطّال اوراقی صندیغی

ÉTUDIANT. Écolier qui étudie *A.* متدرّس pl. متدرّسین - *T.* دانش آموز - دانش پژوه *P.* طلبة العلم pl. طالب العلم علم - طالب علم طبابت || Étudiant en Médecine شاکرد طبابت شاکردی

ÉTUDIER. Appliquer son esprit pour apprendre les sciences, les Lettres *A.* اشتغال - توغّل فی المطالعة - تعلّم - تدرّس *T.* اوکرنمکه بدانش آموزی ورزش نمودن *P.* بالاستفادة لیل ونهار تحصیله جالشق - جالشمق || Il étudie nuit et jour شغل شبانروزی تعلّم وتدرّسدر - تدرّس وتعلّمه مشغولدر On ne devient point savant sans étudier بلا تدرّس واستفاده درجهٔ رفیعهٔ فضل وعلمه وصول امر غیر مأمولدر Étudier à l'Université دار العلومده تدرّس واستفاده ایتمک Il étudie en Rhétorique, en Philosophie معانی وحکمت درسلریله مشغولدر علمدن بی بهره اولمغله امتحانه مأمور اولنلر محتاج تعلّمدر دییه‌رک کیرویه ردّ ایلدیلر

Et tâcher de comprendre une science, un auteur, une affaire *A.* اعمال الفکر - سعی الی الاطّلاع - سعی الی الاستطلاع *P.* مطالعه - آکلامغه جالشمق *T.* دیدهٔ مطالعه دوختن || Il a fort étudié son Platon تألیفات افلاطونی کرکی ایتمک Étudier la nature دقایق احوال قدرته کبی مطالعه ایلدی Il a fort étudié l'Architecture, la navigation فنّ معماری وفنّ سفر دریانک استطلاعنه کمالیله سعی ایلدی Il sait bien cette affaire, il l'a fort étudiée بو مصلحته کرکی کبی وقوفی وار در زیرا مطالعه‌سنه جوق دقّت ایلدی - Et tâcher d'apprendre par coeur *T.* استحضاره ازبرلمکه سعی ایتمک - سعی ایتمک

ÉTUDIER un discours, un compliment, etc. c'est le méditer, le préparer *A.* مقدّماً مطالعة *T.* اوّلدن دوشنمک - ذهنده قورمق || Il a étudié son discours, son compliment مقالمسنی وتبریکی اوّلدن مطالعه ایلدی Il fait des contes plaisants, mais il les étudie نطقنی اوّلدن مطالعه ایلدی ایجاد ایلدیکی حکایات لطایف آمیزی اوّلدن مطالعه ایدر

Il signifie aussi, observer avec soin le génie, les inclinations d'une personne || J'ai fort étudié cet homme-là, et je n'y comprends rien بو آدمک حالنی تقلیب فکر ایدرک خیلیجه

آغاجک *T.* سر درخت بریدن *P.* قطع الرأس الشجر دپه‌سنی کسمک - دپه‌سنی کیدرمک

ÉTRUFFÉ. Il se dit d'un chien devenu boiteux *A.* کلب آغسق کوپک *T.* سگ لنگ *P.* طالع

ÉTUDE. Application d'esprit pour apprendre les sciences, les Lettres, les beaux-arts *A.* مطالعة - مدارسة *P.* دانش آموزی *T.* اوقومه || Longue étude مدارسهٔ مدیده Étude continuelle غیر منقطعه - مدارسهٔ متمادیه S'adonner, s'appliquer à l'étude des sciences, des arts libéraux علوم حکمیّه وصنایع شریفه‌نک مطالعه‌سنه توغّل ومواظبت ایتمک Il a fait une étude particulière de la Géométrie, de l'Architecture علم مساحه وفنّ معماری‌یه مطالعهٔ مخصوصه ایله توغّل ایلدی Étude réglée حسب الاصول والقواعد مطالعه‌یه مداومت Étude sérieuse, approfondie جدّاً واقداماً وتعمّقاً وتأمّلاً مطالعه superficielle سطحیجه مطالعه Cours d'étude دور کامل مدارسه Étude pieuse کتب دینیّه مطالعه‌سی Cet homme a fait de bonnes études کما کما هو اللایق تدرّس ایلدی - ینبغی تکمیل تدرّس ایلدی

Et les connaissances acquises avec application d'esprit *A.* علم - معارف pl. *P.* دانش - هنر - بیلش *T.* || Il a de l'étude معرفت Il n'a nulle étude مایهٔ دانش - بضاعهٔ معرفتدن بسبتون بی بهره در وهنردن بی نصیبدر

Et soin particulier qu'on apporte pour parvenir à quelque chose que ce soit *A.* شغل وعمل *P.* کارو پیشه *T.* ذکر - ایش کوچ || Il ne songe qu'à faire bonne chère, qu'à trouver des chicanes, c'est là toute son étude وفکر شغل وکاری انجق طعام نفیس پیدا وحیل وتزویرات گوناگون ابدا ایتمکدن کاروپیشه‌سی Il y met toute son étude ذکر وفکری - عبارتدر ذکر وفکری Il en fait toute son étude انجق بوکا منحصر در بوکا منحصر در

Il se prend aussi pour Artifice, dissimulation *A.* ریا - تصنّع *P.* ساختکاری *T.* یاپنمه - تکلّف || Qui n'a rien à cacher, se montre à son ami sans étude کتم واخفا ایده‌جک بر کونه On ne doit rien dire avec étude حالی اولمیان کشی دوستیله بلا تصنّع کوریشور تصنّع وتکلّف ایله کلام سویلمک روا دکلدر

Il se dit aussi, du lieu où un procureur ou un notaire travaille ordinairement *T.* مصلحت یری

مطالعه ایتمشیکن بر شئ فهم ایده‌مدم Un bon courtisan doit étudier les inclinations du Prince بر ندیم ماهر مداوم خدمتی اولدیغی پادشاهک طبیعتنی عین دقّت ایله تأمّل ومطالعه‌یه محتاجدر

S'ÉTUDIER. S'appliquer à faire quelque chose *A.* صرف الذهن *P.* اندیشیدن *T.* دوشونمک - عقل وفکرینی - اعمال الفکر - ویرمک || Il ne s'étudie qu'à faire bonne chère, qu'à faire du mal عقل وفکری دائما طعام نفیس تناول واجرای شرّ طعام نفیسدن ویرامزلقدن غیری شیئه - وخباثت ایتمکدر صرف ذهن ایتمز

S'ÉTUDIER SOI-MÊME, tâcher d'apprendre à se connaître *T.* اختبار بر کمسنه نفسنی - امتحان نفس ایتمک - نفس ایتمک مطالعه ایتمک

ÉTUDIÉ. *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوکرنلمش Et feint, affecté *A.* مصنوع - متصنّع *P.* ریا آمیز - ساخته *T.* ذاتی دکل مصنوعدر || Il n'est point naturel, il est étudié یاپمه Une joie, une douleur étudiée سرور والم مصنوع Des larmes étudiées اشک ریا آمیز - دموع مصنوعه Un langage étudié لسان تصنّع آمیز - On dit aussi, Un tableau fort étudié, pour dire, fait avec beaucoup de soin تکلّف عظیم ایله اعمال اولنمش بر قطعه تصویر

ÉTUI. Sorte de boîte qui sert à mettre quelque chose *A.* قلف - قاب *T.* نیام *P.* ظروف pl. ظرف - غلاف - محفظة || Étui de cuir آلتون ظرف - محفظهٔ زرین d'or میشین ظرف Étui à peigne شانه دان Étui de ciseaux مقصّدان

ÉTUVE. Lieu pavé qu'on échauffe par le feu, pour faire suer *A.* حمّام pl. حمّامات *P.* گرمابه *T.* اسیجق || Cela est chaud comme une étuve حمّام کبی شدید الحرارتدر Un tel tient bains et étuves فلان کمسنه مغسللر وحمّاملر طوتار

On appelle Étuve, dans les offices, un petit four où les officiers mettent sécher les biscuits et autres pâtés *A.* فرن *P.* فرون - اوجاق *T.* تنوره

ÉTUVÉE. Certaine manière de cuire, d'assaisonner les viandes, le poisson *A.* قلية *P.* تفریده *T.* قاورمه

ÉTUVER. Laver en appuyant doucement *A.* غسل لیّناً *P.* یواشجه یقامق - سیلوب یقامق *T.* آهسته شستن

ÉTUVISTE. Qui tient bains et étuves *A.* حمّامی *P.* گرمابه‌دار *T.* حمّامجی

ÉTYMOLOGIE. Origine d'un mot *A.* اشتقاق

ÉTYMOLOGIQUE. Qui a rapport aux étymologies *A.* اشتقاقی

ÉTYMOLOGISTE. Qui sait les étymologies *A.* ماهر فی فنّ الاشتقاق

EUCRASIE. Un bon tempérament, tel qu'il convient à la nature et à l'âge d'une personne. C'est un terme de Médecine *A.* عافیة المزاج *P.* خوشمزاجی *T.* مزاج خوشلغی

EUNUQUE. Celui à qui on a coupé les parties propres à la génération *A.* مخصّی *P.* آخته - خایه کشیده *T.* حادم - طواشی || Eunuque noir سیاه‌حادم Eunuque blanc آق حادم Les eunuques du Sérail سرای سلطانی حادم آغالری

EUPHÉMISME. Adoucissement d'expression, par lequel on voile des idées désagréables, par d'autres plus agréables *A.* تعبیر لیّن *P.* حسن التعبیر - جان سوه‌جك سوز *T.* سخن دلپسند

EUPHONIE. Son agréable d'une seule voix, ou d'un seul instrument *A.* لطافة الصوت *P.* خوشصدایی - زیبایئ صدا *T.* سسك کوزللکی - En termes de Grammaire, ce qui rend la prononciation plus douce et plus coulante *A.* لطافة التلفّظ *P.* شیرینئ تلفّظ *T.* تلفّظك طاتلولغی

EUPHONIQUE. Qui produit l'euphonie *A.* محسّن الصوت *P.* خوشساز صدا *T.* سسی کوزللدیجی

EUPHORBE. Genre de plante *A.* لبان مغربیّ *P.* فربیون *T.* نبلوت اوتی - فرفیون

EUROPÉEN. Qui appartient à l'Europe *A.* اوروپائی *T.* اوروپاده‌کی || Les nations Européennes, les moeurs Européennes اوروپا ملّتلری - ملل اوروپائیه وآداب واخلاق اوروپائیه واوروپا اخلاقی

EURYTHMIE. Bel ordre, belle proportion d'un ouvrage d'Architecture *A.* حسن الانتظام - حسن التناسب *P.* جسپیدگی *T.* یاقشقلق - یراشقلق

EUX. Pluriel masculin du pronom Lui *A.* هم *P.* ایشان - آنلر *T.* آنان

ÉVACUANT, ou ÉVACUATIF. Terme de Médecine. Qui évacue *A.* منقّی pl. منقّیات - مَشیّ - ممشیات pl. دواء ممشیّ || Remède évacuant دوای منقّی *P.* شکمران *T.* یورك سوریجی Les évacuans l'ont soulagé منقّیات ایله تخفیف اولندی - کسب خفّت ایلدی

ÉVACUATION. Décharge d'humeurs, d'excrémens. V. Évacuer.

خانه‌لک تعمیراتی وکافهٔ مصارفی ایچون تقدیر اولنان ضایعات وخساراتلک L'évaluation des pertes et dommages قیمت تضمین ضرر L'évaluation du dédommagement تقدیر قیمتی ایچون اقتضا ایدن مبلغک تقدیری

ÉVALUER. Apprécier *A.* تقویم الثمن - تقدیر القیمة *P.* بها اورانلمق - بها کسمک *T.* بها نهادن || On évaluera la terre, avant que d'en faire l'échange ارضک مبادله‌سندن مقدم قیمتنی تقدیر ایده‌جکلر در Le marc d'argent de Paris a été évalué à tant پارسده کمشک عیاری قیمتی شو مقداره تقویم اولندی

ÉVANGÉLIQUE. Qui est selon l'Évangile *A.* انجیلی

ÉVANGÉLIQUEMENT. D'une manière évangélique *A.* حسب الانجیل *P.* بر موجب احکام انجیل *T.* انجیلجه

ÉVANGÉLISER. Annoncer, prêcher l'Évangile *A.* تبشیر الاحکام الانجیل

ÉVANGÉLISTE. Nom qu'on donne à chacun des quatre écrivains sacrés qui ont rédigé par écrit l'Évangile *A.* مولّف الانجیل *P.* انجیل نویس

ÉVANGILE. La loi de Jésus-Christ, et la doctrine qu'Il a enseignée *A.* احکام الانجیل الشریف || Lorsque Notre-Seigneur Jésus-Christ commença à prêcher son évangile حضرت عیسی افندیمز انجیل شریف احکامنی عباد اللهه وعظ وتعلیمه مباشرت ایلدکده Ses Apôtres et ses disciples annoncèrent l'évangile par toute la terre حضرت عیسینک تلامیذ وحواریّونی احکام انجیل شریفی ربع مسکونده تبشیر وابلاغ ایلدیلر

Il signifie aussi, les livres qui contiennent la doctrine et la vie de Jésus-Christ *A.* انجیل شریف - Il se dit encore de cette partie de l'Évangile que le prêtre dit à la messe *A.* فصل الانجیل *T.* فصول انجیل شریفدن بر فصل الشریف

On dit figur. Tout ce qu'il dit n'est pas mot d'évangile کلامی نصّ انجیل شریف دکلدر - Il croit cela comme l'évangile بونی نصّ انجیل شریف کبی اعتقاد ایدر

s'ÉVANOUIR. Tomber en défaillance et sans connaissance *A.* تغشّی - غشیان *P.* غیسیدن - غلیدن - بیخود شدن *T.* بیهوش گشتن - بایلمق - بیخود اولمق || Cette femme s'évanouit en apprenant la mort de son mari بو خاتون زوجنک بایلدی - موتی خبرینی لدی الاستماع غشیان ایلدی

FAIRE ÉVANOUIR. *A.* اغشا *P.* بیهوش کردانیدن - غیسانیدن

|| Faire une grande évacuation کلّیتلو استمشا ایتمک À la suite d'une legère évacuation, il se trouva un peu mieux تنقیهٔ خفیفه‌دنصکره جزئیجه افاقته میل ایلدی Les trop grandes évacuations sont dangereuses منقیّاتک مبالغه اوزره استعمالی منقیّات شدیده تهلکه‌لو در - بادیٔ تهلکه وخطر در Évacuation par haut et par bas اعلا واسفلدن دفع وتنقیه

Il se dit aussi en parlant d'une place évacuée, en conséquence d'un traité, d'une capitulation *A.* تخلیة *P.* خالی - تهی سازی *T.* بوشالتمه سازی || Il est dit dans le traité qu'après l'évacuation de la place... درون عهدنامه‌ده قلعه‌نک تخلیه‌سندنصکره شویله اوله دیو مسطور در

ÉVACUER. Faire sortir. Il se dit de l'effet des remèdes *A.* دفع - استمشا - تفریغ الاخلاط - تنقیة *P.* راندن *T.* سورمک || Cela évacue les mauvaises humeurs فلان دوا اخلاط ردیّه‌یی دفع وتفریغ ایدر Il y a des humeurs qui s'évacuent difficilement بعض اخلاطک دفع وتفریغی مشکلدر Ce remède est bon pour évacuer la bile بو دوا دافع صفرا در Ce malade a-t-il bien évacué? بو مریض کرکی کبی تنقیه ایده بیلدیمی

Il se dit aussi d'une garnison que l'on fait sortir d'une place par un traité, par une capitulation *A.* تخلیة *P.* تهی ساختن *T.* بوشالتمق || La garnison fut obligée d'évacuer la place un tel jour مأمور محافظه اولان عسکر فلان کونده قلعه‌نک تخلیه‌سنه مجبور اولمشدر

On dit aussi, Évacuer une province, une place مملکتی تخلیه ایتمک

s'ÉVADER. S'échapper furtivement *A.* فرار - هرب - غیبت *P.* گریختن - پای پیچیدن *T.* قاچمق || Les prisonniers se sont évadés اسرا فرار وغیبت ایلدیلر

ÉVADÉ. *A.* هارب - فراریّ *P.* گریخته - پای پیچیده *T.* قاچقون - قاچمش

ÉVAGATION. Disposition de l'esprit qui l'empêche de se fixer à un objet *A.* تشتّت الذهن *P.* ذهن پیقراریٔ ذهن *T.* طاغنقلغی

ÉVALUATION. Appréciation, estimation. V. Évaluer || Faire l'évaluation de quelque marchandise امواله تقدیر قیمت ایتمک On a payé ces ouvrages suivant l'évaluation qui en a été faite ایشلمه شیلرک دکری تقدیر اولنان ثمن موجبنجه ادا اولندی L'évaluation des dépenses et améliorations d'une maison

بایغنلق کتورمک *T.*

Il signifie aussi, disparaître *A.* محو ـ لغو *P.* نا بدید شدن غائب ـ یوق اولمق ـ هبا اولمق *T.* نا پیدا گشتن ـ دولت اولمق || La gloire du monde s'évanouit dans un moment نعمت دنیا بر ـ دنیا بر دقیقه ایچنده محو ونا پیدا اولور دقیقده یوق اولور Tous les grands biens qui étaient dans cette maison se sont évanouis بو خاندانده موجود اولان بو قدر اموال کلّیاً محو ونا بدید اولمشدر ـ Et faire disparaître *A.* یوق ایتمک *T.* نا پیدا کردن ـ نا بود کردن *P.* الغا ـ امحا || Cette nouvelle a fait évanouir toutes ses espérances بو خبر کلّیاً تخییب آمالنه سبب ـ الغای آمالنی مؤدّی اولمشدر اولمشدر

ÉVANOUI. *A.* مغشّا *P.* بیخود ـ غیسه ـ غیسیده *T.* ـ بایلمش رهین الغا اولمش امانی On dit, Espérances évanouies ـ بایغین رهین خیبت اولمش امانی ـ ومأمولات

ÉVANOUISSEMENT. Défaillance *A.* غشیة *P.* بیخودی ـ غیسیدگی غشیهٔ مدیده Un long évanouissement || بیخودلق ـ بایغنلق *T.* Revenir d'un évanouissement حال غشیدن خلاص بولمق Tomber dans de grands évanouissemens غشیات عظیمه یه گرفتار اولمق

ÉVAPORATION. Dissipation lente de l'humidité d'une matière, par le moyen du feu, du soleil, de l'air. V. S'évaporer. || L'évaporation des liqueurs spiritueuses se fait aisément par le moyen du feu ارواح مقولهسی اولان اجناس مایعانک بخاره استحالهسی آتش قوتیله اولور L'évaporation de l'eau et de toutes sortes de liqueurs se fait naturellement, soit par la seule action de l'air, soit par la chaleur du soleil مانک ومشروبات سائره نک هوایه اوچوب طاغلمهسی تأثیر هوا وحرارت شمسدن اولور En Chimie, toute distillation se fait par évaporation فنّ کیمیاده هر نوع تصعید بخاره استحاله طریقیله ـ Figur. Légèreté d'esprit *A.* خفّة العقل *P.* سبکمغزی اولور *T.* عقل ییملکی || Il y a un peu d'évaporation dans son fait فعلنده خفّت عقل اثری وار در

s'ÉVAPORER. Se résoudre en vapeur *A.* استحالة الی البخار *P.* هوایه ـ هوایه اوچوب طاغلمق *T.* حال بخار پذیرفتن ـ اوچمق ـ Figur. || Son esprit s'évapore en vaines idées, en chimères عقلی بخار خیالات باطله ودخان افکار بیهودهیه Sa colère s'évapore en menaces غیظ وغضبی مستحیل اولور ـ تهدیداته متحوّل اولهرق کسب خفّت وسکونت ایدر

Et activement, Évaporer son chagrin, sa bile, pour dire, les soulager تخفیف الم وغضب ایتمک ـ تسکین الم وغضب ایتمک

ÉVAPORÉ. *A.* مستحیل الی البخار *P.* حال بخار پذیرفته هوایه اوچمش بر صو *T.* || Liqueur évaporée

On dit, C'est un évaporé, pour dire, c'est un étourdi *A.* مأفون *P.* باد سر *T.* عقلی یللنمش

ÉVASEMENT. État de ce qui est évasé *A.* فسحت ـ رحابت ـ انبونی ـ فراخی *P.* بوللق *T.* ککیشلک

ÉVASER. Élargir *A.* ترحیب ـ تفسیح *P.* ارحاب ـ فراخ آجمق ـ ککیشلتمک ـ بوللاتمق *T.* فراخی دادن ـ کردن اولوغی وآغاجی || Il faut évaser davantage ce tuyau, cet arbre آجمق ـ بوللامق ـ زیاده تفسیح ایتمک لازمدر

S'ÉVASER. Prendre de la circonférence *A.* انفساح ـ تفسّح ـ انبونی پذیرفتن ـ فراخی پذیرفتن *P.* کسب الفسحة *T.* آچلمق ـ ککیشلمک ـ بولالمق || Certains poiriers s'évasent trop, il faut les resserrer بعض آرمود آغاجلری بغایت کسب فسحت ایدر مقولهدن اولمغله صیقشدرلمق لازمدر

ÉVASÉ. *A.* فسیح ـ رحیب ـ فراخ *P.* انبون ـ ککیش *T.* بول ـ

Nez évasé. Un nez dont les narines sont trop ouvertes *A.* انف فسیح المنخرتین *P.* بینئ بزرک سوراخ *T.* ککیش دلیکلو برون

ÉVASIF. Qui sert à éluder *A.* حایص ـ هارب عن الغرض *P.* گریزان *T.* قچماقلو ـ متجنّب ـ باشدن صاومه ـ قچماقلو || Une réponse évasive بر جواب متجنب ـ قچماقلو بر جواب

ÉVASION. Action de s'évader *A.* فرار ـ هرب *P.* گریز *T.* || Après son évasion, il se retira en lieu de sûreté قاچمه Favoriser l'évasion d'un prisonnier بر اسیرک فراریني تسهیل ایتمک فرارندنصکره محل مأمنه اتخاذ قرار ایلدی

ÉVEIL. Avis qu'on donne à quelqu'un d'une chose à laquelle il ne pensait pas *A.* ایقاظ ـ اخطار موقظ ـ اخطار موجب بکا بو موجب || C'est lui qui m'en a donné l'éveil اخطار منبّه بنی ایقاظ ایدن فلاندر ـ الایقاظ اخطاری ایدن فلان کشیدر

ÉVEILLER. Rompre le sommeil *A.* ایقاظ ـ انباه *P.* از خواب اویقودن ـ اویاندرمق *T.* بیدار ساختن ـ بیدار کردن || On m'est venu éveiller ce matin pour me dire que... بو صباح فلان مادّهیی اخبار ضمننده بنی خوابدن ایقاظ ایلدیلر

Figur. Stimuler, exciter *A.* تسهید *P.* زنده کردانیدن

T. اویاندرمق || Il est mélancolique, il lui faudrait quelque chose qui l'éveillât un peu سوداوی المزاج اولدیغندن برمقدار تنبیه محتاجدر Il était naturellement pesant, mais l'ambition l'a éveillé بالطبع سنگین مزاج ایکن سودای نام وشان کندویی اویاندردی - کندویه موجب سهدت اولمشدر On dit aussi figur. Éveiller les talens, l'envie احیای معارف واحیای رغبت ایتمک

On dit proverb. Il ne faut pas éveiller le chat qui dort, pour dire, qu'il ne faut pas rappeler des souvenirs fâcheux افکار نائمه نک ایقاظی جائز دکلدر

S'ÉVEILLER. Cesser de dormir A. تنبّه - تیقّظ P. از خواب بیدار شدن T. اویانمق || Il s'éveille tous les jours à une certaine heure کلّ یوم وقت معیّنده اویانور On emporterait la maison, qu'il ne s'éveillerait pas خانه یی بسبتون قالدرسه لر خوابدن بیدار اولمجغی یوقدر

ÉVEILLÉ. A. یقظان P. از خواب بیدار شده T. زنده دار - Figur. Gai, vif A. جلجل - خفیف الروح P. اویانمش - Et ardent, soigneux T. شطارتلو - شن سبکروح - شوخ وشنگ A. متیقّظ - متبصّر - نبیه - صاحب الانتباه - صاحب التیقّظ || C'est un homme fort éveillé sur ses intérêts اسهد الرأی - امور مخصوصه سنک اداره وتصرّفنده تیقّظ وبصیرتی درکار در - امور لازمه سنده اسهد الرأی وصاحب تیقّظ وانتباه بر ایشنی بیلور بر آدمدر - آدمدر

ÉVÉNEMENT. Le succès bon ou mauvais de quelque chose A. عاقبة الامر pl. عواقب الامور - نتیجة الحال pl. نتایج ایشک T. انجام کار - عاقبت کار - آخر کار P. الاحوال عاقبت کار بر طبق مرام اولمدی - وفق مراد دکل ایدی صوکی علی ما هو || L'événement n'en a pas été favorable L'événement de ce procès est douteux المطلوب دکل ایدی بو دعوانک انجام وعاقبتی نه یه منجرّ اولدجغی مشکوک ومشتبه در L'événement n'en a pas été si fâcheux qu'on l'appréhendait عاقبت امر ظنّ اولندیغی مرتبه موحش دکل ایمش L'événement fit bien voir qu'il ne s'était pas trompé مطالعه سنده Je ne réponds pas, je ne suis pas garant de l'événement مخطی اولمدیغی انجام کاردن معلوم اولدی نتیجهٔ کار نه کونه J'en prends l'événement sur moi ظهور ایده جکنه کفیل اولدم آخر کار هر - انجام کار هر نه کونه ظهور ایتسه بن متکفلم Se charger de l'événement نه کونه اولور ایسه بن جواب ویررم مصلحتک صورت نتیجه سی بو وجهله اولدجغنی فتیجه سی بو وجهله ظهور ایده جکنی - تعهّد ایتمک Il ne faut pas juger des choses, des conseils par l'événement امورک وتدابیر وآرانک حسن وقبحنی نتیجهٔ حاله کوره نتیجهٔ حالدنصکره - حکم ایتمک جائز دکلدر Se préparer à tout événement فتیجهٔ کارک هر درلو احتمالنه حاضر وآماده Sage après l'événement ایش ایشدن کچکدنصکره بولنمق پس از وقوع مصلحت عاقل وآگاه - عقلی باشنه کلمش اولمش

Il signifie aussi, fait, incident remaquable A. حادثة pl. وقایع pl. واقعة - احوال pl. حال - شؤن pl. شأن - حادثات pl. ظهورات T. سرگذشت P. ما جرا - وقوعات pl. || Cette histoire est pleine d'événemens grands et extraordinaires بو حکایه وقایع عظیمه وحادثات غیر معتاده یی مشتملدر

À TOUT ÉVÉNEMENT. À tout hasard, quoi qu'il arrive A. علی کلّ حال هر چه تواند - هر چه بادا باد P. فی جمیع المحتملات - حال نه کونه اولور ایسه اولسون T. بود

ÉVENT. Altération dans les alimens et dans les liqueurs A. بوزوقلق قوقوسی T. بوی پوسیدگی P. تهمّة - نسم - سناخت || Du vin qui sent l'évent, qui a de l'évent بو باده نک طعمنده نسم وار در

Il signifie aussi, air agité. A. ریح P. باد T. روزکار En ce sens, on dit des hardes et des marchandises qui viennent d'un lieu suspect de contagion, Mettre à l'évent A. عرض الی الریح P. بباد گسترانیدن T. روزکاره جیقارمق

Donner de l'évent à un muid de vin, c'est y donner de l'air, en faisant une petite ouverture A. انفاذ الهوا P. هوا دادن T. نفسلندرمک - هوالندرمک || Il donna de l'évent à ce muid de vin On dit figur. Avoir la tête à l'évent, pour dire, avoir l'esprit évaporé بر کمسنه نک عقلی یللنمش اولمق - سر بر هوا اولمق T.

En termes d'Artillerie, c'est la différence du diamètre d'un boulet à celui du calibre de la pièce T. کلّه ایله طوب چاپی شو کلّه نک بیننده اولان فرق || Ce boulet a trop d'évent چاپی طوب جاپندن فرقلو در

ÉVENTS. Conduits que l'on forme dans la fondation des fourneaux des fonderies, pour que l'air y circule A. مجری الریح هوا آلدجق بوری T. رهگذر باد - بادخن P.

ÉVENTAIL. Instrument dont on se sert pour s'éventer *A.* مروحة *P.* بادبار - باد بیزن - بادزن *T.* یلپزه - Tailler un arbre en éventail, c'est lui donner la forme d'un éventail ouvert *T.* آغاجی شکل مروحه اوزره قیرقمق

ÉVENTAILLISTE. Ouvrier qui fait les éventails *A.* صانع المروحة *P.* بادزنگر *T.* یلپزه جی

ÉVENTAIRE. Plateau que portent devant elles les marchandes de fruits, de poisson, etc. *A.* جونة *P.* طبله *T.* طبله

ÉVENTER. Faire du vent en agitant l'air avec un éventail *A.* تحریک بالمروحة *P.* بادزنی کردن *T.* یلپزه لمک || Les princes d'Asie ont toujours des gens qui les éventent quand ls dînent آسیا اقلیمی پادشاهلرینک وقت طعامده مروحه ایله تحریک ریح ایدر مخصوص آدملری وار در

Et exposer au vent *A.* عرض الی الریح *P.* بباد گسترانیدن *T.* روزکاره جیقارمق

ÉVENTER le grain. C'est le remuer avec la pelle, pour lui donner de l'air *A.* تذریة - فقل *P.* بر هوا زدن *T.* صاورمق

ÉVENTER une mine. C'est l'ouvrir, la déboucher, et la rendre inutile *T.* لغمی ثقب - لغمی هوالندروب عملمانده ایتمک ایله عملدن معطّل فلمق

Figur. Éventer un secret. C'est le découvrir *A.* افشاء السرّ *P.* سرّ گشادن - راز فاش کردن - کشف راز کردن *T.* سرّ آچمق - On dit aussi, Éventer la mine, éventer la mèche, pour dire, découvrir une affaire secrète *T.* خارجه اخراج ایتمک - خارجه چیقارمق

ÉVENTER les voiles. C'est mettre le vent dans les voiles pour faire route *T.* یلکنی طولدرمق

S'ÉVENTER. Se gâter, se corrompre par le moyen de l'air *A.* تغیّر - فنا - فساد پذیرفتن *P.* کسب النسم - کسب السناخة - فنا بولمق - بوزلمق *T.* تباه شدن - پذیرفتن || Ce vin s'éventera si on ne bouche la bouteille بو خمر شیشه نک آغزی محکم سدّ اولنمز ایسه فنا پذیر اولور Les liqueurs, les parfums s'éventent aisément کافّهٔ مایعات وعطریّات جزئی سببدن کسب نسم ایدر Les racines sont sujettes à s'éventer, quand elles ne sont pas couvertes de terre عروق اشجار تراب ایله مستور اولمدیغی حالده فنا پذیر اولور

ÉVENTÉ || Vin éventé, laine éventée فنا پذیر اولمش خمر - کسب نسم ایتمش - ویپاغی qui a l'esprit évaporé. V. Évaporé.

ÉVENTOIR. V. Éventail.

ÉVENTRER. Fendre le ventre d'un animal, et en tirer les intestins *A.* ثدق *P.* شکم جانور کشته شکافتن *T.* بوغازلنمش ثدق بقر || Éventrer un boeuf حیوانک قارننی یارمق بوغازلنمش صغرک قارننی یارمق - ایتمک

ÉVENTRÉ. *A.* مثدوق *P.* شکم جانور شکافته *T.* قارنی یارلمش حیوان

ÉVENTUEL. Il se dit des traités faits entre souverains, et fondés sur quelque événement incertain *A.* مؤجّل الحکم - وابستهٔ فلان حال *P.* منوط بوقت المرهون - ممهّل العمل || وقتنده ایشلنه جک - حکمی وقتنده جاری اولهجق *T.* Il a été fait un traité éventuel entre ces Couronnes, pour régler la succession, en cas qu'un tel événement arrive فلان حادثه نک ظهوری تقدیرنده امر وراثت ملک نوجهله تنظیم اولنمق اقتضا ایده جکنی شامل بین الدول حکمی مؤجّل وممهّل حکمی وقت مرهونده - اولهرق بر قطعه عهدنامه عقد اولندی Investiture éventuelle منوط اولمق اوزره مؤجّلاً دستور العمل وقت مرهونده - اولمق اوزره اعطا اولنان توجیه تشریفاتی منوط اولمق شرطیله ویریلان توجیه تشریفاتی

ÉVENTUELLEMENT. Par événement *A.* من جهة الظهور *P.* از وابستگیٔ حال الحادثة *T.* ظهورات قبیلندن اولهرق || Il a eu cette succession éventuellement بو ترکه من جهة الظهور الحادثه کندویه اصابت ایتمشدر

ÉVÊQUE. Prélat du premier ordre de l'Église *A.* اسقف pl. اساقفة *T.* پسقپوس

ÉVERSION. Ruine, renversement d'une ville, d'un État *A.* یبقلق *T.* ویرانگی - خرابی *P.* اندراس - خرابیّت

s'ÉVERTUER. Faire effort pour se porter à quelque chose de bon *A.* التزام الهمّة *P.* دامن در میان غیرت شدن *T.* غیرت ایتمک || Il s'est évertué pour se tirer de la misère où il était بولندیغی حال فقر واحتیاجدن رهایاب اولمق غیرت ایلدی - ایچون التزام همّت ایلدی

ÉVICTION. Action d'évincer. V. Évincer || Le vendeur est garant de l'éviction que l'acquéreur peut souffrir فروخت اولنان مالک ابطال حق ملکیّتی احتمالندن بری اولدیغنه بایعی متکفّلدر

ÉVIDEMMENT. D'une manière évidente *A.* صراحةً - واضحاً

ـ آشکاره T. آشکارا P. بالصراحة ـ بيّناً ـ على وجه الايضاح بالصراحه اظهار Faire voir évidemment || كوز كوره ـ آچقدن على وجه الايضاح اثبات ايتمك Prouver évidemment ايتمك

ÉVIDENCE. Caractère des propositions dont la vérité se présente d'abord à l'esprit A. T. آشكارايى P. صراحت ـ وضوح بو كيفيّت Cela paraît avec évidence || آچقلق ـ آشكاره‌لك L'évidence d'une proposition وضوح وصراحت ايله مشهود در حقيقت d'une vérité, d'une fausseté قضيّه نك وضوح وصراحتى ـ Mettre en حالك وياخود كذب وبطلانك صراحتى évidence آشكاره‌يه T. آشكار كردن P. تصريح ـ ايضاح A. جيقارمق

ÉVIDENT. Clair, manifeste A. بيّن ـ ظاهر ـ صريح ـ واضح آشكاره T. نمايان ـ نمودار ـ بديدار ـ آشكار P. عيان ـ متبيّن ـ بللو ـ آچق ـ || Vérité évidente حقيقت واضحه Preuve évidente دليل واضح Proposition évidente قضيّهٔ واضحه Fausseté évidente دروغ بيّن وآشكار ـ كذب صريح

ÉVIDER. Faire sortir l'empois qu'on a mis dans le linge A. آهارى T. آهار بر گرفتن P. ازالة النشا ـ اذهاب النشا كيدرمك

En termes de tailleur, il signifie Échancrer A. تقويير P. اويمق T. || Le collet de cette robe n'est pas assez évidé ثوبك يقه‌سى بوندن زياده‌جه اويولمغه محتاجدر

En termes de serrurier, de tourneur, etc. c'est faire une espèce de cannelure à un ouvrage, pour le rendre plus léger A. قووق ياپمق ـ قووقلتمق T. سندين كردن P. تجويف || Évider un canon de pistolet پشتوك قونداغنى قووقلتمق

ÉVIDÉ. A. مجوّف P. اويولمش T. برگاريده P. مقوّر قووقلنمش T. سندين

ÉVIER. Conduit par où s'écoulent les lavures d'une cuisine بيلاشق صولر اولوغى T. ناودان جركاب P. منهر A.

ÉVINCER. Déposséder juridiquement quelqu'un d'une chose dont il est en possession A. اسقاط من ـ ابطال الحق الملكيّة حقّ التصرّف

Évincé. A. ساقط من حقّ التصرّف

ÉVITABLE. Qui peut être évité A. ممكن ـ ممكن الفرار قاچنيله بيلنور T. گريز پذير P. الاجتناب

ÉVITER. Fuir quelque chose de désagréable A. ـ اجتناب گريختن P. فرار ـ حذر ـ تحرّز ـ احتراز ـ مجانبت ـ تجنّب صاوشدرمق ـ قاچنمق ـ دفع ايتمك ـ شيو يشمك ـ قاچمق T. مخاوف ومخاطراتدن فرار ومجانبت Éviter les périls || كمى قولاغوزى Le pilote a heureusement évité les écueils ايتمك قيالردن فرار ـ اثناى طريقده اولان قيالرى صاوشدردى جنكدن مجانبت Éviter le combat واجتنابه موفّق اولدى ممكن الظهور اولان حالاتدن Éviter les occasions ايتمك ظهوره كلان حالاتدن اجتناب ايتمك ـ مجانبت ايتمك مصاحبت اشراردن احتراز Éviter les mauvaises compagnies مجاورت اشراردن ـ ومجانبت ايتمك Éviter la rencontre de ـ بر كمسنه‌نك ملاقاتندن تحرّز واجتناب ايتمك quelqu'un بر كمسنه ايله ملاقات ايتمكدن مجتنب وگريزان اولمق بليّه‌يى صاوشدرمق ـ دفع بلا ايتمك Éviter un malheur منازعه‌دن احتراز ومجانبت ايتمك Éviter une querelle On ne peut éviter son malheur, sa destinée اذا نزل القدر بطل الحذر مصداقنجه آفت نازله‌دن فرار محال اندر محالدر هر كس كندو قسمتى نه ايسه آندن اجتناب ايده‌مز Ce n'est pas résoudre la difficulté, ce n'est que l'éviter بوصورت مشكلى ـ حلّ مشكلى موجب اولميوب صاوشدرمسنه وسيله در En écrivant il faut éviter les mauvaises constructions, les équivoques حلّ ايتمك دكل بر تقريب صاوشدرمقدر فنّ كتابتده تعبيرات قبيح التركيب وكلمات مشكوك المعنادن احتراز ومجانبت شروطدندر Éviter les yeux, les regards de quelqu'un احتراز ايتمك ـ فلانك كوزندن حذر ايتمك

ÉVOCABLE. Qui se peut évoquer. C'est un terme de Droit A. بشقه محكمه‌يه قالدريله ممكن النقل الى محكمة الآخر T. آخر محكمه‌يه نقلى بيلور || C'est une affaire très-évocable آخر محكمه‌يه قالدريلور دعوالردندر ـ ممكن اولان دعوالردندر

ÉVOCATION. Action de faire venir, de faire reparaître. Il ne se dit que des âmes et des esprits A. دعوت P. خواندن ارواح اموانى T. جاغرمه || L'évocation des âmes, des démons واجنى‌يى دعوت ايتمك

Et l'action de tirer une cause d'un tribunal pour la porter à un autre A. رفع الدعوى ـ نقل الدعوى T. دعوانك قالدرلمسى دعوايى قالدرمه ـ

ÉVOCATOIRE Qui a la vertu d'évoquer. Il ne se dit que dans cette phrase, Cédule évocatoire T. نقل دعوايى ناطق رفع دعوايى متضمّن ـ ورقه

ÉVOLUTION. Mouvement que font les troupes, pour prendre

une nouvelle disposition *A.* مجاولة pl. مجاولات *P.* خرام مجاولات || Évolutions militaires عسكری طولاشدرمه *T.* لشكر عسكريه

ÉVOQUER. Faire apparaître. Il ne se dit que des âmes et des esprits *A.* دعوت *P.* خواندن *T.* چاغرمق

En termes de Droit. Tirer une cause d'un tribunal pour la porter à un autre *A.* نقل الدعوی *P.* دعوارا بمحكمهٔ ديگر دعوايی قالدرمق *T.* بردن

EXACT. Régulier, ponctuel *A.* مدقّق - اهل الدقّة pl. ارباب دقتكار - بی تخلّف *P.* عديم التخلّف - تامّ الدقّة - الدقّة بغايت اهل دقّت || Il est fort exact *T.* دقّت صاحبی قواعد دقته كما هی - مدقّق بر مؤلّف Auteur exact آدمدر حقّها رعايت ايتمش بر مؤلّف صحيح الكلام Vous n'êtes pas assez exact اولقدر ارباب دقتدن دكلسك Il faut être exact à tenir sa parole انجاز وعد خصوصنده تامّ الدقّت Être exact à payer au terme préfix ارتكاب تخلّف ايتمامك لازمه‌دندر - اولمق لازمه‌دندر وقت موعوده اقچه‌نك اداسنده

Il se dit aussi des choses qui se font avec ponctualité *A.* استقصای || Exacte recherche *T.* طوغری *P.* درست صحيح روايت صحيحه Relation exacte استقصای دقيق - صحيح حساب صحيح Compte exact تقرير صحيح Récit fort exact انشای صحيح Style exact

EXACTEMENT. D'une manière exacte *A.* بالدقّة - على وجه *T.* موبمو - مدقّقانه *P.* بلا تخلّف - الدقّة || Il a suivi exactement les ordres qu'on lui avait donnés اوامره بلا تخلّف رعايت ايلدی ويرلان Il a observé exactement la règle, le régime qu'on lui a prescrit قاعده‌يه وسپارش Cet auteur travaille fort exactement اولنان اصول حميديه بلا تخلّف مراعات ايلدی فلان مؤلّف على وجه الدقّه سعی واهتمام ايدر

EXACTEUR. Celui qui, étant commis pour exiger des droits, les exige durement et au-delà de qui est dû *A.* ظالم - جاير pl. ظلمة *P.* ستمكار - ستمگر - بيدادكار *T.* غدّار

EXACTION. Action par laquelle on exige plus qu'il n'est dû *A.* ظلم pl. مظالم - تعدّی pl. تعدّيات - تعسّف pl. تعسّفات *P.* جور - ستم - بيدادی - دستدرازی *T.* غدّارلق || Ce fermier a fait de grandes, d'horribles exactions بو ملتزم دهشتفرمای عقول اولدجق قتی جوق مظالم وتعدّيات ايلدی Il y a des plaintes de ses exactions au Conseil ارتكاب ايلديكی مظالم وتعدّياته مبنی ديوان عاليده حقّنه بث شكوا اولندی Il ne faut appeler cela un droit, c'est une pure exaction بو حق دكل ظلم محضدر

EXACTITUDE. Attention ponctuelle à faire ce qu'on doit *A.* دقّت *P.* دقّت *T.* دقّتكاری || Il faut avoir de l'exactitude dans les affaires رويت اموره صرف انظار دقّت اولنمق Je loue votre exactitude دقّت نظركی تحسين لازمه‌دندر Il y apporte toute l'exactitude possible بو بابده امكانی مرتبه صرف دقّت ايده‌رم - وپسند ايده‌رم - Et précision, justesse *A.* صحّت *P.* درستی *T.* طوغريلق - ايدر || L'exactitude d'une mesure, d'un calcul اولچينك وحسابك صحّتی

EXAÈDRE. V. Hexaèdre.

EXAGÉRATEUR. Celui qui exagère *A.* مفرط - قايل المبالغات *P.* مبالغه گوی *T.* مبالغه‌جی - باللاندريجی

EXAGÉRATIF. Qui exagère *A.* متضمّن - متضمّن المبالغة || Ordinairement les rapports des nouvellistes sont exagératifs *P.* مبالغه آميز *T.* مبالغه‌لو الافراط حوادثگويلرك تقريری وافاده‌لری عادتا متضمّن مبالغه وافراطدر

EXAGÉRATION. Discours qui exagère *A.* مبالغة - افراط || Cela est comme je vous le dis, il n'y a point d'exagération بو حال ديديكم كبيدر افراط ومبالغه هيچ يوقدر C'est sans exagération مبالغه‌دن عاريدر - بلا مبالغه در

EXAGÉRER. Agrandir, louer à l'excès les choses *A.* اعظام *P.* بزرك نمودن *T.* بيوتمك || Exagérer une victoire, l'importance d'une action, l'énormité d'un crime فتح وغالبيّتی وبر فعلك اعتداده صلاحيّتی درجه‌سنی وبر جرمك مرتبهٔ C'est un homme qui exagère toutes les choses, soit en bien, soit en mal ضخامتنی اعظام ايتمك مرشيئی خيراً وشرّاً اعظامه Vous exagérez trop les défauts de cet homme مالوف بر آدمدر بو آدمك مساوی وقبايحنی زياده اعظام ايدرسك Il exagère extrêmement les vertus de son ami دوستنك فضايل مناقب جميله‌سنی - ومحاسننی مبالغه اوزره اعظام ايدر - Il est aussi neutre || C'est exagérer que de dire de ce jardin, qu'il a une demi-lieue de tour بو باغچه‌نك شو قدر دوری اولديغنی ديمك مبالغه در

EXAGONE. V. Hexagone.

EXALTATION. Élévation *A.* ارتفاع ـ صعود *P.* برآمدی *T.* جیقمه Il ne se dit que dans ces phrases: Le jour de l'exaltation du Pape au pontificat پاپانك مسند جاثلیقی‌یه صعود L'exaltation de la Sainte-Croix عید ارتفاع صلیب وارتفاعی مبارك ـ On dit, qu'une planète est dans son exaltation, quand elle est dans le signe où les astrologues prétendent, qu'elle a le plus d'influence رفعتده در ـ فلان کوکب ارتفاعده در

En Chimie, L'exaltation des sels, des soufres, des métaux, c'est l'opération par laquelle on les purifie au plus haut degré *A.* استصفا *P.* پاکسازی *T.* قال

EXALTER. Louer, élever par le discours *A.* اطراء فی المدح *T.* سپاسیدن ـ ستایش کردن *P.* تحمید ـ حمد ـ ثنا ـ اوکمك ‖ On ne peut trop exalter son mérite اهلیّت واستحقاقنك ثناسنی ـ مدحنده کما هو الواجب اطرا اولنمق محالدر Exalter quelqu'un فلانك کما هو اللایق ادا ایتمك محالدر Exalter les bienfaits reçus مناقب جمیله‌سنی توصیفده اطرا ایلمك تحمید ـ نعمت مقابلنده شکر وحمد ایتمك Exalter le saint nom de Dieu اسم مبارك نعم ومکارم ایتمك ـ Figur. Échauffer jusqu'à l'enthousiasme *A.* ایقاد الذهن ـ احماء الذهن *P.* گرم سری *T.* باشی قزدرمق آوردن ‖ La lecture des grands poètes exalte l'imagination شعرای نامدارك مطالعه‌سی احمای ذهنی C'est une tête fort sujette à s'exalter بادئ حمو ذهن اولور ـ مستلزمدر باشی چاپك قزار بر ادمدر

En termes de Chimie. Redoubler la vertu d'un minéral par la purification *A.* تصفیة *P.* پاك کردن ـ صاف کردن *T.* ـ En Alchimie. Rendre un métal plus parfait qu'il n'était *T.* معدنی نصاب کماله ابلاغ ایتمك

EXAMEN. Recherche, discussion soigneuse *A.* تقصّی ـ تتبّع *P.* تفحّص ـ تفتیش ـ استقصا ـ آراشدرمه *T.* پژوهش ‖ Faire l'examen d'un livre برکتابك کیفیّتنی تتبّع واستقصا Embrasser une opinion sans examen بلا تفحّص بر ایتمك Soumettre un préjugé à l'examen de la raison مذهبی اتّخاذ ایتمك بر اعتقاد باطلی محکمهٔ عقله عرض ایله تفحّص ـ On dit aussi, Examen de conscience وتدقیقنه ابتدار ایتمك قلبك یوقلنمه‌سی ـ نفس مخطره‌نك یوقلنمه‌سی

Il se dit aussi, des questions qu'on fait à quelqu'un, pour savoir s'il est capable du grade où il veut être admis *A.* امتحان *P.* آزمایش *T.* امتحان ‖ Rigoureux examen بر اکید وشدید امتحان اولمق Subir l'examen درلو امتحان Mettre à l'examen امتحانه عرض ایتمك

EXAMINER. Faire l'examen de quelque chose *A.* استقصا ـ تفتیش ـ استنحاس ـ تنحّس ـ تتبّع ـ استکناه ـ استفحاص *P.* پژوهیدن *T.* اراشدرمق ‖ Examiner à fond un compte, une affaire حسابی ومصلحتی کنهیله تتبّع واستقصا ایتمك Examiner un livre, un écrit برکتابك وبر تألیفك کیفیّتنی تفحّص واستقصا ایتمك Après avoir mûrement et soigneusement examiné cette affaire بو مصلحتی فکر ناصح واهتمام نفس Examiner sa conscience ـ تامّ ایله لدی الاستقصا ـ نفس مخطره‌سنه دانشمق ـ مخطره‌سنی یوقلمق Il signifie aussi, faire l'examen d'une personne *A.* امتحان *P.* آزمودن *T.* امتحان ایتمك ‖ Examiner un écolier شاکردی امتحان S'examiner soi-même امتحان نفس ایتمك

Et regarder attentivement *A.* امعان النظر ـ تنظّر معاینة ـ *P.* دقتلوجه باقمق ـ چشم دوختن ‖ Plus j'examine cette personne, plus je crois l'avoir vue quelque part شو آدمه امعان نظر ایتدکچه مقدّما بر محلّده کوردیکم برآدم اولدیغی خاطرمه کلور

EXANTHÈME. Toute sorte d'éruption à la peau *A.* نفطة V. Ébullition.

EXASPÉRATION. Action d'exaspérer *A.* نفاطة ـ فوران الغیظ *P.* خشم انگیزی ـ غرش انگیزی *T.* اویکدلنمه الطبع

EXASPÉRER. Aigrir, irriter à l'excès *A.* تنفیط ـ افارة الغیظ *P.* غرش انگیختن *T.* اویکدلندرمك الطبع ‖ Ce nouvel outrage l'a fort exaspéré بو تحقیر جدید بغایت افارهٔ تنفیط طبعنی موجب اولمشدر ـ غیظنی مستلزم اولمشدر Ses ennemis ont exaspéré son humeur فلانی اویکدلندرمشدر اعدا وخصماسی تنفیط طبعنه بادی اولمشلر در

Exaspéré *A.* منفّط *P.* غرشپذیر *T.* اویکدلنمش

EXAUCER. Écouter favorablement une prière *A.* اجابت ـ قبول ایتمك *T.* بیوازیدن ـ بیواز کردن *P.* استماع بالقبول ‖ Dieu exauce les prières des humbles مساکین وعجزه Le Ciel a exaucé nos voeux دعاسی عند الله المتعال مقبول ومستجابدر باری تعالی حضرتلری دعامزی قرین حسن Il se dit aussi des personnes ‖ Priez avec ـ اجابت ایلدی

ferveur et persévérance, vous serez exaucé حرارت بال ومداومت دائمیّ الاتصال ایله تضرّع وابتهالدن خالی اولمه بهر حال مسموع اولهجغك درکار در Enfin Dieu nous a exaucés عاقبت الامر دعامز عند الله مسموع ومستجاب اولمشدر

EXAUCÉ. *A.* مستجاب ـ *P.* رهین بالقبول والاجابة بیواز شده *T.* قبول اولنمش ـ قبوللنمش

EXCAVATION. L'action de creuser *A.* حفر ـ *P.* تقویب ـ *T.* قازمه ‖ L'excavation des fondemens de ce bâtiment a coûté tant بو بنا تمللرینك حفروتقویبی شو قدره اولدی ـ Il se dit aussi du creux qui résulte de l'excavation *A.* حفرة *P.* خروق *pl.* خرق ـ جروف *pl.* جرفة ـ خندك ـ مغاك *T.* خمدق ـ یار ـ چقور ‖ On a fait de profondes excavations dans les mines de Hongrie pour en tirer le métal مجارستان معدنلرنده استخراج معدن ایچون عمیق الغور حفرهلر Le débordement de la rivière a fait là une excavation گشاد اولندی نهرك طمو وطغیانی تقریبیله فلان محلّده بر بر خندق ـ بر جرفه ـ خرق پیدا اولدی

EXCÉDANT. Qui excède *A.* فضلة ـ زاید *P.* ـ زیاده مانده ‖ Les sommes excédantes فضله قالان مبلغ *T.* آرتق افزون زیاده قالان مبلغ ـ

EXCÉDER. Outre-passer, aller au-delà de certaines bornes *A.* تجاوز ـ حدّ گذشتن ـ *P.* خروج عن الحدّ *T.* بیرون از حدّ ‖ Il a excédé son pouvoir حاصل اوته کچمك ـ آشورمق Il a excédé les ordres qu'il avait اولدیغی رخصتی تجاوز ایلدی حاصل اولدیغی اوامر وتنبیهاتك حدودینی تجاوز Vous pouvez employer jusqu'à mille francs, mais n'excédez pas cette somme حدود وصایا واوامردن خروج ایلدی ـ ایلدی بیك غروشه قدر اعماله رخصتك وار در بو مقداردن Une dette qui excède cent francs یوز زیادهیه تجاوز ایلمه Cela excède le nombre de... غروشدن متجاوز اولان دین شو قدردن متجاوز در

Il se dit aussi en parlant de certaines choses qu'on porte jusqu'à l'excès, et au-delà des bornes ordinaires *A.* خروج عن ابتدار الی الافراط ـ تجاوز الحدّ الاعتدال ـ حدّ الاعتدال افراطه ـ اندازهدن جیقمق *T.* بیرون از اندازه رفتن *P.* طعام نفیس ‖ On nous a excédés de bonne chère وارمق حدّ اعتدالی ـ اطعامی خصوصنده اندازهدن جیقمشلر در بنی اندازهدن جیقاررسك Vous m'excédez تجاوز ایتمشلر در

En termes de Pratique. Battre outrageusement *A.* وقذ *P.* دپدلمك *T.* در ماندهٔ لت وکوب کردن ‖ Il a battu et excédé ce pauvre homme بو بیچارهیی طیاق اورق دپدلدی

S'EXCÉDER. ‖ Cet homme s'est excédé de débauches عیش Il s'est excédé de travail وعشرت خصوصنده افراطه وارمشدر Il s'est excédé à سعی وعملده تجاوز حدّ اعتدال ایلدی ـ صید وشکاره اندازهدن زیاده مبتلا اولمشدر la chasse افراطه وارمشدر

EXCÉDÉ. Battu outrageusement *A.* موقوذ *P.* در ماندهٔ لت *T.* دپدلنمش وکوب

EXCELLEMMENT. D'une manière excellente *A.* بالتفوّق ـ *P.* بر فی درجة الاعلا ـ علی وجه الاعلا ـ فایقاً ـ بالامتیاز *T.* ببالاترین وجوه ـ با خوبترین وجه ـ وجه برتری بو اوست کرتده ـ درجهٔ اعلادە ‖ Cela est excellement bien شیٔ فی درجة الاعلا مطبوعدر Cet auteur a écrit excellemment بومؤلّف فلان مادّهیی اعلا الاعلا صورت sur cette matière صنعت رسم ایله قلمه آلمشدر Il peint, il écrit excellemment وتصویر وفنّ کتابت وتحریرده علی درجة الاعلا صاحب صاحب امتیاز ولا نظیر وبی انباز در ـ ید طولا در

EXCELLENCE. Degré éminent de perfection *A.* براعت ـ برتری *P.* امتیاز ـ تمیّز ـ علوّ القدر ـ رجاحت ـ فضیلت *T.* اوستونلك بهتری ـ سر افرازی ـ سر آمدی ‖ En quoi consiste l'excellence de cette musique, de ce livre? بو مقامك براعت وفضیلتی ـ وبو رسالهنك علوّ قدری نه جهتندر C'est ce qui en fait l'excellence جهت برتری وامتیازی ـ On dit d'une personne toujours contente d'elle-même, qu'elle a une grande idée de sa propre excellence اشته بو در de اعتنای نفسی وار در ـ فضیلت نفسیله مفتخر در l'excellence de son esprit رجاحت عقلیله افتخار ایدر

PAR EXCELLENCE. Excellement *A.* بالامتیاز ـ فایقاً علی الامثال ‖ سائرلره اوست اولدرق *T.* بر وجه سر آمدی وامتیاز *P.* فلان شیٔ فایقاً علی الامثال Cela est beau par excellence اولدرق احسن واعلا در

Il se dit aussi de ceux qui ont tellement excellé dans un certain genre, que le nom appellatif, qui est commun à toutes les personnes célèbres dans le même genre, est devenu pour eux comme une espèce de nom propre *A.* علی وجه ـ تغلیباً التغلیب Ainsi en parlant de Salomon, on dit, Le sage لفظ

حکیم حضرت سلیمانک تغلیباً اسمی اولدی Et en parlant de St. Paul, on dit, L'apôtre حواریوّندن حضرت پاولوس علی وجه التغلیب حواری اسمیله معروفدر On dit en parlant de Dieu, que c'est l'Être par excellence باری تعالی حضرتلری علیّ الاعلا در

Excellence, est aussi un titre d'honneur qu'on donne à quelques personnes titrées *A.* عالی *P.* رفیع الرتبة ـ علیّ القدر اولو منزلتلو ـ رفعتلو *T.* بلند قدر ـ منزلت

EXCELLENT. Qui excelle *A.* افضل ـ باهر الامتیاز ـ اعلا *P.* پک *T.* برترین ـ بهترین ـ بر گزیده ـ سر افراز ـ سر آمد ‖ Excellent vin اعلا خمر Goût excellent آشوری ایو ـ ایو اعلا وافضل بر دوا Remède excellent لذت باهر الامتیاز ذات برگزیده صفات Excellent homme

EXCELLENTISSIME. Très-excellent *A.* فوق الاعلا ـ اعلا الاعلا ایولر ایوسی ـ پک اعلا *T.* اعلاترین *P.*

EXCELLER. Avoir un haut degré de perfection au-dessus des autres *A.* تفوّق ـ سر افراختن *P.* امتیاز ـ تمیّز ـ تفضّل ـ اوست اولمق *T.* برتر شدن ـ بالاتر شدن ـ سر آمد بودن ‖ Un ouvrier qui excelle en son métier صنعتنده کسب تفوّق Ceux qui excellent aujourd'hui وامتیاز ایتمش بر نفر ایشجی dans les beaux-arts فی یومنا هذا صنایع شریفده کسب Exceller en Poésie, en Peinture, en Musique سرمایهٔ تفوّق وامتیاز ایتمش هنرمندان ومعرفتپردازان فنّ شعرده وصنعت Exceller par-dessus tous les autres رسم وتصویرده وعلم موسیقیده ممتاز الاقران اولمق سائرینه تفوّق ومسابقت ایتمک Entre les vins, ceux qui excellent, sont... سائرلری کچمک ـ سائرلره اوست اولمق ـ اجناس خمر ایچنده جملدن ممتاز افضل واعلا اولان ـ واعلا اولان فلان وفلان خمر در

EXCENTRICITÉ. La distance qu'il y a entre le centre et le foyer de l'ellipse que décrit une planète *A.* تباعد عن المرکز مرکزدن آیرلمه *T.* گریز از مرکز *P.*

EXCENTRIQUE. Il se dit de deux cercles qui ont des centres différents, et qui s'entre-coupent en s'engageant l'un dans l'autre *A.* متخالف المرکز ـ دائرتین متداخلتین ‖ Ces deux cercles sont excentriques بو ایکی دائره متداخل ومتخالف المرکزدر

EXCEPTÉ. Hors, à la réserve de... *A.* سوا ـ ماعدا ـ غیر *P.* اوزکه *T.* جز ‖ Excepté telle et telle personne فلان وفلان

کیشیدن ماعدا Il travaille toute la semaine, excepté le dimanche یوم بازاردن ماعدا هفته‌نک جمیع کونلرنده ایشلر Ils se ressemblent parfaitement, excepté que l'un est un peu plus grand que l'autre بری دیگرندن جزئیجه اکبر اولدیغندن ماعدا سائر جمیع احوالده یکدیگره مشابهت تامّه‌لری واردر

EXCEPTER. Ne pas comprendre dans un nombre, dans une règle *A.* استثنا ـ تحشّی ـ تشذیذ ـ بیرون داشتن *P.* ایری جیقارمق ـ آیری ایتمک *T.* استثنا کردن ‖ On a mis un tel impôt, mais on en a excepté les nobles فلان تکلیف ـ طرح اولنوب اصحاب اصالت اولنلر استثنا اولندی اصحاب اصالت معاف ومستثنا اولمق شرطیله فلان تکلیف طرح اولندی On accorda l'amnistie à cette ville, mais on en excepta tels et tels فلان بلده‌نک اهالیسی جرایم گذشته‌لری ایچون مظهر عفو اولنوب انجق ایچلرندن فلان وفلان کشی استثنا اولندی Quoique le réglement soit général, néanmoins il y a un article qui excepte telles personnes صادر اولان قانوننامه مطلق وعمومی ایسه ده مشتمل اولدیغی موادّک بریسنده فلان کمسنه‌لر شاذ ومستثنا اولدقلری مسطور در

EXCEPTÉ. *A.* شاذ ـ مستثنا *P.* بیرون مانده *T.* ایری ‖ Ils ont tous péri, cinq ou six personnes exceptées چیقارلمش استثنا اولنمش بش التی نفرک ماعداسی رهین تلف اولمشدر

EXCEPTION. Action par laquelle on excepte *A.* استثنا ـ آیری چیقارمه ـ آیری ایتمه *T.* بیرون داشتن *P.* شذوذ ‖ Sans exception بلا استثناء Être dans l'exception de la loi مقتضای قانوندن معاف ومستثنا اولمق Il n'y a règle si générale qui n'ait son exception بر درلو قاعدهٔ مطلقه یوقدر Cela ne souffre point d'exception که متضمّن استثنا اولمیه À l'exception de... استثنا قبول ایدر حالاتدن دکلدر V. Excepté.

Il se dit, en termes de Palais, des moyens qu'on apporte pour se défendre d'une demande *A.* عذر pl. اعذار *P.* بهانه *T.* عذر ‖ J'ai une exception toute prête contre cette demande بو مطلبه مقابل حاضر عذرم وار در Il a fourni son exception عذرینی تسویف ومماطله‌یی حاوی Exception dilatoire درمیان ایلدی صرف وتحویل دعوایی Exception déclinatoire عذر وبهانه موجب عذر وعلت Exception péremptoire عذر قطعیّ المفاد

EXCÈS. Ce qui excède les bornes de la raison, de la bien-

séance *A.* بی اندازگی *P.* مبالغة ـ افراط ـ فرط *T.*
افراط اوزره مدح وثنا ایتمك || Louer avec excès آشوریلق
L'excès est blâmable en toutes choses افراط طرفی هر شیئده
Excès de bonne chère اکل وشرب مفرط مذمومدر Excès de folie جنون مفرط Excès d'austérité فرط تشدّد نفس Excès d'amour عشق مفرط L'un pèche par défaut, l'autre par excès بریسی تفریط ودیگری افراط جهتیله مخطیدر

Il signifie aussi, débauche. V. ce mot — Et outrage, violence
ستمکاریٔ تند *P.* معاملهٔ عنیفة ـ تعدّیات pl. تعدّی *A.*
نفسی خرپلمه *T.* وسخت || Les excès commis en sa personne
حقنه اجرا اولنان تعدّیات شدیده

À L'EXCÈS, JUSQU'À L'EXCÈS, signifient, outre mesure *A.* مفرطاً
بیحدّ ـ بیرون از اندازه *P.* علی وجه الافراط ـ بالمبالغة ـ
برکمسنه دك سخاوتی *T.* آشوری || Être libéral jusqu'à l'excès
درجهٔ افراطده Avare jusqu'à l'excès درجهٔ افراطه واصل اولمق ممسك

EXCESSIF. Qui excède la mesure, qui sort des bornes *A.*
بیرون از حدّ اعتدال ـ بی اندازه *P.* فوق الحدّ ـ مفرط
Un froid excessif برودت مفرطه ـ برد مفرط *T.* آشوری || Une chaleur excessive حرارت مفرطه ـ حرّ مفرط Le prix excessif des denrées ذخایرك اسعار مفرطه‌سی Une austérité excessive تشدّد نفس مفرط Une abstinence excessive امساك مفرط Dépense excessive مصرف مفرط Avarice excessive بخل مفرط Ambition excessive حرص شان مفرط Prodigalité excessive اسراف Débauches excessives عیش اسراف بیحدّ واندازه ـ مفرط Tout ce qui est excessif est vicieux افراط وعشرت مفرطه ـ Il se dit aussi des personnes || ومبالغه هر حالده خطا در Il est excessif en tout ce qu'il fait جمیع افعال واعمالنده افراطه مایلدر ـ افراط ومبالغه‌یه هوسکار در ـ مفرط در

EXCESSIVEMENT. V. À l'excès.

EXCIPER. Terme de Palais. Alléguer une exception en Justice
بیان العذر ـ بسط العذر *A.*

EXCITATIF. Qui est propre à exciter *A.* محرّك *P.* انگیزنده
T. قشقردیجی || Remède excitatif دوای محرّك Potion excitative مشروب محرّك

EXCITATION. V. Exciter.

EXCITER. Provoquer, émouvoir *A.* تهییج ـ تحریك *P.*
T. قشقرمق ـ قندرمق بر انگیختن || Cela excite la soif, l'appétit داعیٔ عطش ـ فلان شیٔ محرّك عطش واشتها در Exciter à pitié, à compassion تحریك مرحمت واشتها در تحریك عرق مرحمت ایتمك ـ وتهییج شفقت ایتمك Et animer, encourager *A.* ترغیب ـ تشویق ـ احداث ـ حثّ *T.* حرصلندرمق فژولیدن *P.* ایزاع ـ ایلاع ـ تحریص ـ اغرا ـ L'exemple de ses ancêtres l'excite à les suivre || استنك کتورمك ـ آبا واجدادینك نمونه‌سی آنلرك اثریله اقتفا ایلمکه Ce capitaine excita ses soldats par sa harangue کندویی تشویق وترغیب ایدر بو سرکرده نطق ایلدیکی موعظه ایله Exciter les peuples à la révolte ناسی بغی وطغیانه حثّ واغرا ایلمك Exciter au travail مطالعه‌یه خدمت وعمله تحریص وایزاع ایتمك ترغیب وایلاع ایتمك

Et causer, faire naître *A.* ایقاع ـ احداث *P.* پیدا کردن
T. قوپارمق || Son discours excita un grand murmure dans l'assemblée بسط ایلدیکی مقاله ارباب مجلس ایچنده عظیم عظیم بر گفت وگو ـ قیل وقال حدوثنی مؤدّی اولمشدر *P.* تهییج *A.* Il se dit aussi des choses morales ـ قوپاردی تهییج غبطه وحسد || Exciter l'envie *T.* قشقرتمق بر انگیختن رشك انگیز اولمق ـ ایتمك

EXCLAMATION. Le cri qu'on fait par admiration, par joie, par indignation *A.* واویلا *P.* هیاهوی *T.* || چاغروب باغرمه
Faire des exclamations بر واویلای عظیم قوپارمغله اظهار ـ Point d'exclamation. C'est un point figuré ainsi (!) qui se met après une exclamation *A.* تعجّب واستغراب واعلان سرور وطرب ایتمك اشارة التعجّب

EXCLURE. Empêcher quelqu'un d'être admis dans une société
T. بدر کردن ـ بیرون کردن *P.* نفی ـ اخراج *A.* جیقارمق
بو زمره‌نك || On voulait l'exclure de cette compagnie ـ ایرمق ـ
La bigamie exclut du sacerdoce ایچندن اخراجی مراد اولندی رهبانیتدن نفی واخراجی ـ نکاح مکرّر نافیٔ رهبانیتدر موجب حالاتدندر

Et priver, écarter *A.* دفع ـ ردّ || Il croyait être en degré pour succéder à son parent, mais la loi l'en exclut وراثته صلاحیّت ادّعاسنده ایکن شرع وقانون ردّ ودفعنی حکم ایدر

Exclu. *A.* مخرج ـ خارج *P.* بیرون کرده ـ بدر کرده *T.*
طایفهٔ نسوان ... || Les femmes sont exclues de... جیقارلمش فلان استحقاقدن خارجدر

EXCLUSIF. Qui a force d'exclure *A.* موجب النفی ـ نافی *P.* بیرونساز *T.* جیقاریجی || C'est une raison exclusive بو بر علّت موجب النفیدر Un droit exclusif de tout autre سائره سرایتی نافی بر استحقاق مخصوص Il y a des Couronnes qui ont voix exclusive dans l'élection des Papes پاپانک امر انتخابنده بعض ملوک رأی نفیه مختاردرلر ـ Goût exclusif. C'est le goût qu'on a pour une chose à l'exclusion d'une autre هوس مخصوص

EXCLUSION. Action d'exclure *A.* اخراج ـ ردّ *P.* بیرونسازی *T.* جیقارمق || Il opina pour l'exclusion d'un tel فلانک ردّ واخراجی خصوصنه رأی ایلدی Quand on proposa un tel, toutes les voix allèrent à l'exclusion فلانک اسمی ایراد اولندقده اصحاب مجلسک جملهسی ردّ واخراجنی رأی ایلدیلر

EXCLUSIVEMENT. En excluant *A.* خارجاً عن *T.* خارج || Depuis le mois de Mai jusqu'au mois d'Octobre exclusivement مشتمل اولمیدرق ـ خارج قالدرق ـ قالمق اوزره شهر مایسدن تشرین اوّله قدر شویله که شهر تشرین اوّل خارج قاله Cette paroisse s'étend depuis un tel lieu jusqu'à un tel exclusivement ناحیهٔ مذکورهنک حدودی فلان محلّه قدر ممتدّ اولور شویله که بو صکرهکی محلّ خارج قاله مشتمل اولمیه ـ

On dit aussi, Jusqu'à sentence définitive exclusivement, lorsqu'un juge renvoie un procès à un autre juge, pour l'instruire jusqu'à la sentence, sans la donner اعلام قطعی اعطا اولنمامق شرطیله آخر محکمهیه حواله اولنان دعوا

EXCOMMUNICATION. V. Excommunier et Anathème.

EXCOMMUNIER. Retrancher de la communion de l'Église *A.* اخراج عن بیضة الدین *P.* از دین بیرون راندن *T.* دیندن ایروب جیقارمق V. Anathématiser.

EXCORCATION. V. Écorchure.

EXCORIER. V. Écorcher, dans le sens d'emporter une partie de la peau.

EXCRÉMENT. Il se dit en général, de toute matière qui est évacuée du corps des animaux *A.* رجیع pl. فضلات pl. فضول *P.* جامین ـ جمین *T.* مردارلقلر

On appelle, Gros excrémens, les déjections du-bas ventre *A.* گوه *P.* تزس ـ نجاست *T.* ـ Il se dit aussi de l'urine, de la sueur, de la salive, et de ce qui sort du nez quand on se mouche *A.* فضلات سیّالة ـ فضول سیّالة

On dit figur. Excrément de la terre, de la nature, du genre humain, pour dire, une personne vile et méprisable *A.* انجس مردارلرک مرداری *T.* چپلترین عالمیان *P.* اللقیطات العالم

EXCRÉMENTEUX ou EXCRÉMENTIEL. Qui tient de l'excrément *A.* فضولیّ || Tous les élémens ont deux parties, l'une nutritive, et l'autre excrémenteuse کافهٔ مأکولاتده جزء غدائی وجزء فضولی موجود در

EXCRÉTION. Action par laquelle la nature pousse au dehors les humeurs nuisibles *A.* دفع *P.* راندن *T.* طشره سورمه || La sueur, la transpiration, etc. se font par excrétion تعرّق وانفضاج وآنلر مثللوشیلر دفع طریقیله اولور

EXCRÉTOIRE. Il se dit des vaisseaux qui servent à filtrer et à pousser au dehors les sécrétions *A.* اوعیة دافعة pl. وعاء دافع

EXCROISSANCE. Espèce de tumeur qui s'engendre en quelque partie du corps de l'animal *P.* لحم زاید ـ اجدار pl. جدرة ـ *T.* اور ـ قبارق باغره || Il lui est venu à la gorge une excroissance, dont on a eu bien de la peine à le guérir بوغازنده خیلی زحمت ایله مندفع اوله بیلمش بر اور پیدا اولمشدر La loupe est une excroissance نوعندندر ـ On le dit aussi des arbres et des plantes *A.* عجرة *P.* اخکوژنهٔ درخت *T.* آغاج دوکمی

EXCURSION. Course, irruption sur le pays ennemi *A.* غارت *P.* آقن ـ چاپول *T.* ترک وتاز ـ تاراج ـ تاخت

EXCUSABLE. Qui peut être excusé *A.* معذور *P.* شایان عذر قبول ایدر *T.* شایستهٔ پوزش ـ معذرت || Il est excusable d'avoir fait cela بویله حرکت ایلدیکنه معذور در Cette faute n'est pas excusable بو جنحه شایان معذرت دکلدر

EXCUSATION Terme de Jurisprudence. V. Excuse.

EXCUSE. Raison que l'on apporte pour se disculper *A.* عذر *P.* علل pl. علّت ـ اعذار pl. پوزش ـ بهانه ـ *T.* عذر || Excuse légitime عذر شرعی valable عذر معتبر impertinente عذر بی عذر خفیف légère عذر مقبول recevable عذر کستاخانه ـ ادبانه mauvaise عذر واهی Donner, alléguer une excuse ایراد عذر بسط عذر وعلّت ایتمک ـ ایتمک جویای Chercher une excuse ایجاد Forger une excuse عذر آرامق ـ عذر وعلّت اولمق در حال Il a bientôt trouvé une excuse علل واعذار ایتمک

تدارك عذر وبهانه ايلدى Il a pris pour excuse le mauvais temps نا خوش هوايى مدار عذر وعلّت اتّخاد ايلدى Recevoir une excuse عذرى حيّز قبوله - عذرى قبول ايتمك رسانيدهٔ موقع قبول ايتمك - موصول ايتمك

Il se dit aussi des termes de civilité, dont on se sert envers quelqu'un *A.* عفو ديلمه *T.* رجاء العفو - رجاء المعذرة || Je vous en fais mes excuses بو بابده عفوكزى رجا ايدرم

EXCUSER. Donner des raisons pour se disculper, ou pour disculper quelqu'un d'une faute *A.* بسط العذر - اعذار - اعتذار *P.* پوزش نمودن *T.* عذر بيان ايتمك || Il l'a excusé auprès du Roi فلان حقنه - نزد پادشاهيده فلانى اعذار ايلدى Comment se pourrait-il excuser de cettte faute? بسط عذر ايلدى Il s'en excuse بو مقوله قباحتده نوجهله اعتذار ايده بيلور sur ce qu'il n'avait pas d'ordre مأمور دكل ايدى ديو اعتذار Il s'en excuse sur sa maladie انحراف مزاجنى بيان ايدر Il s'est excusé sur un tel ايله اعتذار ايدر سببى فلان اوزرينه - Et recevoir, admettre les raisons qu'on allègue pour se disculper *A.* قبول العذر *P.* پوزش *T.* عذرى قبول ايتمك || Après l'avoir entendu, on ne peut s'empêcher de l'excuser عذرى لدى الاستماع قبول - عذرينه اعتبار اولنمامق ممكن دكلدر - اولنمامق محالدر Excusez-moi. Terme de civilité dont on se sert quand on contredit quelqu'un || Vous dites que j'ai fait telle chose, excusez-moi, je ne l'ai pas faite معذور بيورك بو مثللوشى ايتمدم

Il signifie aussi, pardonner *A.* عفو - مسامحة *P.* - بخشيدن *T.* عفو ايتمك - معذور طوتمق شايان معذرت داشتن || On doit excuser les fautes de la jeunesse عهد شبابده اولان رهين عفو ومسامحه اولنمق - خطايا وقبايح معذور طوتملو در - عفو اولنملو در - كركدر Excuser de faire une chose, signifie, dispenser de la faire *T.* عفو ايتمك || Je l'ai prié de m'en excuser اولبابده بنى عفو ايلمسنى رجا ايلدم

S'Excuser de faire une chose. Donner des raisons pour s'en dispenser *A.* اعتذار - تمهيد العذر *P.* باز - پوزش خواستن *T.* عذر ديلمك || On m'a prié de solliciter contre lui, je m'en suis excusé عليهنه اولمامى رجا ايتمشلر در لكن بن اعتذار ايلدم

Excusé. *A.* معذور *P.* معذرت يافته - پوزشپذير *T.* عذرلو

EXÉCRABLE. Détestable *A.* مستكره - واجب الاستكراه - غرش انگيز *P.* واجب المردوديّة - واجب الاستنفار - مكروه || Crime exécrable كوكل ايركديجى *T.* شايان نفرت - مكروه ومردود C'est un homme exécrable جنحهٔ واجبة الاستكراه Il a des moeurs et des opinions exécrables بر آدمدر سير واخلاقى ومذاهب واعتقاداتى شايستهٔ نفرت واستكراهدر Cela a un goût exécrable طعمى مستكرهدر

EXÉCRABLEMENT. D'une manière exécrable *A.* مكروهاً *P.* كوكل ايركنه جك وجهله *T.* غرش انگيزانه || Il versifie exécrablement بادئ اكراه اولهجق وجهله انشاد شعر ايدر

EXÉCRATION. Sentiment d'horreur extrême *A.* تنفّر - نفرت *P.* استكراه - كراهت - غرش *T.* كوكل ايركنمسى || Avoir en exécration بو Cet homme m'est en exécration اكراه ايتمك آدمدن تنفّر واستكراه ايدهرم Digne de l'exécration de tous les gens de bien اهل خير عندنده مستحقّ تنفّر واستكراهدر Il est en exécration à tout le monde منفور - منفور عالمدر خاصّ وعامّدر

Il signifie aussi, imprécation *A.* لعن *P.* نفرين - دشنام *T.* لعنتلمه || Il fit mille sermens, mille exécrations بيك قدر يمين ونيچه نيچه لعنتلمهلر ايتدى

EXÉCUTER. Effectuer *A.* انفاذ - اجرا *P.* بكار آوردن - بجا آوردن *T.* يرينه كتورمك - فعله كتورمك - حيّز فعله Exécuter un dessein || كتورمك منوئ ضميرى اجرا ايتمك un projet, une entreprise لايح عزم وشروعى تصميم - خاطر اولمش ترتيبك اجراسنى ايتمك Cela est difficile à exécuter اولنان مادّهيى فعله كتورمك Il imagine bien, mais il exécute mal بر امر عسير الاجرا در - اجراسى دشوار بر مادّه در رأيندهٔ مصيب لكن اجراده Exécuter تدبيرده موفّق لكن اجراده قاصر در - مخطيدر un traité شروط اعلامى انفاذ واجرا ايتمك une sentence - قضاى عهد وپيمان ايتمك - عهدنامديى اجرا ايتمك

On dit, que des musiciens ont bien exécuté une musique, pour dire, qu'ils ont bien joué سازندهلر مقامى كوزلجه اجرا مقامى حسن يله ادا ايتمشلر در - ايتمشلر در

Il signifie aussi, saisir les meubles de quelqu'un par Justice, pour les faire vendre *A.* ضبط بواسطة الشرع *T.* معرفت شرع ايله ضبط ايتمك || Faire exécuter les meubles de son débiteur مديون اولانك اثاث بيتنى معرفت شرع ايله ضبط ايتدرمك

Exécuter. Faire mourir par autorité de Justice *A.* ترتيب اولدرمك *T.* كشتن *P.* قتل - اعدام - الحجزا

En termes de Guerre, on dit Exécuter militairement, soit en parlant des soldats qu'on punit de mort, pour avoir contrevenu à un ban publié حسب القواعد الحربيّة ترتيب جزا ايتمك soit en parlant des rigueurs que des troupes exercent contre de villages, qui ne se soumettent pas aux contributions exigées حسب القواعد الحربيّة ايقاع جبر وزور ايتمك

On dit, qu'un homme s'exécute lui-méme, pour dire, qu'il se détermine volontairement à faire contre ses propres intérêts, ce que l'équité, l'honneur et la prudence demandent *T* اغراض مخصوصه‌سنى فدا ايدر

Exécuté. *A.* قرين الاجرا *P.* بجا آورده - اجرا كرده *T.* مقتول *P.* فعله كتورلمش - اجرا اولنمش - يرينه كتورلمش *A.* جزاسى ترتيب اولنمش *T.* كشته

Exécuteur. Qui exécute *A.* منفذ *P.* بجا - بكار آورنده فعله كتوريجى - ايشلتدريجى - يرينه كتوريجى *T.* آورنده اوامر اجرا ايديجى - || Je serai l'exécuteur de vos ordres وتنبيهاتكزى تنفيذه قيام ايده‌جكم L'exécuteur de l'entreprise عزم اولنان مصلحتك اجراسنه قيام ايدن

On appelle Exécuteur testamentaire, celui qu'un testateur charge de l'éxécution de son testament *A.* وكيل لتنفيذ الوصيّة - منفّذ الوصيّة || Sa soeur l'a nommé son exécuteur testamentaire همشيره‌سى وصيّتنامه‌سنك تنفيذ واجراسنه وكيل نصب ايلدى Elle est son exécutrice testamentaire بو خاتون فلانك وصيّتنى تنفيذ واجرا ايچون وكيله نصب اولنمشدر

On appelle le bourreau, L'exécuteur de la haute Justice *A.* جلّاد *T.* سياستگر *P.* جلّاد

Exécutif. Il se dit du pouvoir de faire exécuter les lois *A.* قوّة الانفاذ القانون || Dans quelques États, la puissance exécutive est séparée de la puissance législative بعض دولتلرده قوّت انفاذ قانون بشقه وقوّت وضع قانون بشقه كسانك يد اداره‌لرينه مفوّض ومسلّمدر

Exécution. Action d'éxécuter *A.* اجرا *P.* بكار آورى *T.* فعله كتورمه - ايشلتمه || L'exécution d'une entreprise, d'un dessein مباشرت اولنان ماده‌نك وياخود ترتيبك فعله كتورلمسى - On dit, Mettre une chose, un projet en exécution بورتدرمك - ايشلتمك *T.* بكار آوردن *T.* تنفيذ - انفاذ *A.* اعلامى Mettre un arrêt en exécution || فعله كتورمك - تنفيذ واجرا ايتمك

Exécution militaire. V. Exécuter militairement.

On dit d'un peintre, d'un graveur, que son exécution est agréable, soignée, légère, lourde فلان رسّامك عملى مطبوع ودلپسند فلان رسّامك ايشى - واهتماملو وخفيف وياخود ثقيلدر

On dit d'un homme capable d'exécuter hardiment quelque chose, qu'il est homme d'exécution *A.* قوىّ العمل - ماضى *P.* بجركلو *T.* كار گذار - كار پرداز

Exécutoire. Qui donne pouvoir de procéder à une exécution judiciaire *A.* ملزم الصلاحيّة الى النفاذ - موجب الانفاذ *P.* يورتدرمكه كركلو ايدن *T.* سزاوار ساز نفاذ || C'est le sceau qui rend un acte exécutoire برسندك انفاذه صلاحيّتى مهر برسندك انفاذينى - ايله مختوم اولمسنه توقّف ايدر ايجاب ايدن مهر در

Il signifie aussi, l'acte qui donne pouvoir de contraindre au paiement selon les formes judiciaires || Obtenir un exécutoire اجرا وانفاذى محتوى برامر تحصيل ايتمك Délivrer un exécutoire اجرايى آمر حكم اصدار ايتمك

Exemplaire. Qui peut servir d'exemple *A.* واحب العبرة *P.* عبرت اوله‌جق *T.* شايان عبرت - عبرتنما - عبرتفرما || Vertu, piété exemplaire شايان عبرت اوله‌جق صلاح حال Vie exemplaire شايان عبرت اوله‌جق مسلك تعبّد وتنسّك Châtiment, punition exemplaire *A.* مثلة pl. مثلات - پسنديده سائرلره موجب عبرت *T.* تنكيل عبرةً للسائرين - اوله‌جق تأديب

Il se dit aussi de chaque livre imprimé en un ou plusieurs volumes *A.* نسخة pl. نسخ || Il n'y a que deux exemplaires de ce livre dans tout Paris پارسده بو كتابدن يالكز ايكى موجود Faire saisir les exemplaires d'un livre نسخه قالمشدر بولنان نسخه‌لرك مجموعنى ضبط ايتدرمك

Exemplairement. D'une manière exemplaire *A.* عبرةً للسائرين || عبرت اوله‌جق وجهه *T.* عبرتسازانه *P.* على وجه العبرة - Il a été puni exemplairement سائرلره موجب عبرت اوله‌جق وجهله تأديبى اجرا اولندى

Exemple. Ce qui peut servir de modèle *A.* عبر pl. عبرت - امثال - اورنك *T.* نمونه *P.* امثال pl. مثال - || Bon exemple

qui apprend à écrire, forme ses caractères *A.* مثال المشق ـ Il se dit aussi des caractères que l'écolier forme sur ce modèle d'écriture *A.* حروف المشق

EXEMPT. Qui n'est point suiet à... *A.* معاف *P.* آزاده ـ مسلّم *T.* سربست || Les gentilshommes sont exempts de taille زمرهٔ ارباب حسب ـ كشيزادگان تكاليفدن معاف ومسلّمدر Les ecclésiastiques sont exempts de logement تكاليفدن معافدر de gens de guerre طايفهٔ رهبان عسكرى قوناغى تكليفندن Il est exempt de tutelle et de curatelle وصى وولىدن معافدر On oblige tout le mondo à cela, exempts ou non exempts معافدر بو شيئه معاف وغير معاف جمله‌سنى مجبور ايدرلر

Il signifie aussi, garanti, préservé *A.* سالم ـ برئ ـ مأمون *P.* آزاده *T.* صيغنمش || Cette seule ville a été exempte de la maladie, de la contagion يالكز بو بلده خسته‌لكدن وسرايت مرضدن ـ On dit aussi, Exempt de douleur مأمون وسالم قالمشدر Nul n'est exempt de la mort دنياده برئ من كدردن مأمون آزادهٔ مرك بر كمسنه يوقدر ـ الممات بر كمسنه يوقدر

EXEMPTER. Rendre exempt, affranchir *A.* عفو *P.* مسلّمى *T.* معاف قلمق || On l'exempta du service خدمتدن معاف ايلديلر Exempter de taille تكليفدن معاف ايتمك

Exempté. *A.* معاف *P.* آزاده *T.* معاف

EXEMPTION. Exception à une obligation commune *A.* معافيّت *P.* مسلّمى ـ آزادگى *T.* معافلق || Exemption de toutes charges publiques جميع تكاليفدن معافيّت Obtenir des lettres d'exemption معافنامه‌لر ـ معافيّتى حاوى اوامر تحصيل ايتمك Le Roi leur a accordé une exemption جانب پادشاهيدن حقلرينه معافيّت احسان اولندى

EXERCER. Dresser, former, instruire à quelque chose *A.* تعليم *P.* تدريب ـ آموختن *T.* اوكرتمك || Exercer des soldats عسكرى نفراتنى تعليم ايتمك Exercer des chiens à la chasse ـ صيده اضرا ايتمك ـ كلابى صيده تعليم ايتمك S'exercer à faire des armes صيده آلشدرمق ـ صيده ياوليمق S'exercer à la patience, à toutes les vertus اعمال اسلحه‌يى تعلّم ايتمك صبر وتحمّله وحال اقتصاده وبالجمله اعمال Dieu laisse vivre les méchants pour exercer les bons صالحه‌يه تدريب نفس ايتمك جناب حكيم مطلق اخياره مدار تعليم اولمق ايچون اشرارك بقالرينى تجويز ايدر

Mauvais exemple خيره عبرت اوله‌جق ـ وسيلهٔ خير اولدجق امثال شرّ وكريهه‌يه امثال اوله‌جق وضع مذموم ـ سوء مثال Dangereux exemple مثال مورث الآفت ـ مثال منتج الخطر Donner l'exemple صلاح حاله امثال Exemple de vertu والملال Proposer نمونه اولمق ـ مثاله وسيله اولمق ـ عبرت اولمق un exemple مثال در ميان ايتمك ـ مثال سرد ايتمك Montrer l'exemple مثالى عرض ايتمك Prêcher d'exemple موجب مثال اوله‌جق اعمال ايله خلقه نصيحت ايتمك Les exemples conduisent plus efficacement à la vertu que les préceptes موجب عبرت اوله‌جق ـ عبر وامثال قواعد موضوعه‌دن زياده مرشد طريق صلاح اوله كلديكى دركار Ne vous réglez pas sur son exemple آنك امثالنى كندويه در آندن اخذ عبرت ايله سالك اولمه ـ بدرقهٔ طريق ايلمه Vous en avez un bel exemple devant les yeux افعال واعمالكى آنك امثالنه تطبيق ايلمه ـ كوزك اوكنده بر مثال Il a laissé l'exemple de sa vie à ses enfans مدّت خير طورر حياتنده مألوف اولديغى صورت تعيّشك امثالنى اولادينه Prendre exemple sur quelqu'un فلانك طور ترك ايتمشدر Profiter d'un bon exemple بر ومسلكنى امثال اتخاذ ايتمك Un écolier qui est l'exemple de toute sa classe مثال خير اشتمالدن منتفع ومتنعّم اولمق درسداشلرى ايچنده وسيلهٔ C'est un homme d'exemple امثال اوله‌جق بر طالبدر On dit, Faire un exemple de quelqu'un, ou le faire servir d'exemple *T.* امثال اوله‌جق بر مرد كريم الخصالدر بر كمسنه‌يى ـ Il se dit aussi d'une chose qui est pareille à celle dont il s'agit, et qui sert pour l'autoriser || Ce que vous dites est sans exemple سائرلره عبرت ايتمك ديديكك شيئك امثالى Cela est sans exemple بو هيچ امثالى يوقدر ـ نا مسبوقدر Donnez-m'en un exemple بو بابده بر كيفيّت بلا امثالدر Je vous en trouverai cent exemples dans l'histoire امثال عرض ايله كتب تواريخده بوكا دائر يوز امثال وار در Alléguer un exemple, citer un exemple ـ اتيان مثال ايتمك Cela ne fait point exemple بو شئ امثال ذكر امثال ايتمك Cet exemple tire à conséquence بو امثال آخره سارى اولدمز اوله بيلور

Par exemple. Expression dont on se sert pour expliquer ce qu'on a dit *A.* مثلاً *P.* بمثل *T.* فرضا

Exemple, au feminin, signifie, le modèle sur lequel l'écolier

Et faire mouvoir pour mettre en état de mieux faire certaines fonctions *A.* تعويد للحركة والعمل - اعمال *P.* حركته - ايشلتمك *T.* بحركت آلفتيدن - جنبانيدن وجودى || Il faut exercer modérément son corps آلشدرمق اعتدال اوزره عمل وحركته آلشدرمق اقتضا ايدر Exercer ses jambes اقدامى حركت وعمله آلشدرمق Il est allé dans la plaine exercer ses chevaux آتلرينى حركته آلشدرمق - Figur. || Exercer son éloquence, son esprit, son industrie, sa plume فصاحت وبلاغتنى وفكر وذهننى وعلم ومعرفتنى وقلمنى ايشلتمك Exercer sa mémoire اعمال ايتمك - قوّت حافظه‌يى ايشلتمك

Exercer la patience de quelqu'un. C'est mettre sa patience en épreuve *A.* امتحان - تجربة - ابتلا *P.* آزمودن *T.* دنه‌مك || Je ne fais qu'exercer sa patience فلانك بضاعة صبرينى محكّ تجربه وامتحانه - امتحان ايتمكده يم صبرينى ضرب ايلمكدن خالى دكلم

Il signifie aussi, pratiquer *A.* اعتمال - استعمال *P.* بكار *T.* بردن || Exercer un art, une profession قوللنمق - ايشلمك بر حرفتى وبر صنعتى استعمال ايتمك Il est habile dans la profession qu'il exerce اعتمال ايلديكى حرفتده Exercer le commerce صاحب مهارت وحذاقتدر اجراى - طبابتى اعتمال ايتمك la médecine تجارت ايتمك فنّ طبابتى استعمال ايتمك - طبابت ايله اشتغال ايتمك طبابتى ايشلمك -

Exercer une charge, signifie, en faire les fonctions *T.* اجرا ايتمك || Il y a tant de temps qu'il exerce la charge de président شو قدر وقتدنبرو فلان مقامك رياستنى اجرا ايدر - رياست مقامنى اداره ايدر - ايتمكده در Exercer son droit, son action, c'est en user *T.* استحقاقنك - حقّنى اجرا ايتمك - Exercer l'hospitalité, c'est la pratiquer مقتضاسنى اجرا ايتمك - مهماندوستى وغريبنوازلق حقّنى اجرا ايتمك Exercer sa libéralité, sa clémence, sa charité, c'est en faire des actes سخاوت طبعنى ورأفت ومرحمت لازمه‌سنى اجرا ايتمك

On dit, Dieu se plaît à exercer les bons, les gens de bien جناب حقّ اهل برّ وخيرى ابتلا ايتمك عادت الهيدسيدر

Exercé. *A.* معلّم *P.* آموخته *T.* اوكرنمش

EXERCICE. Action par laquelle on exerce *A.* عمل *P.* كار *T.* ايشلمه - ايش || Long, pénible exercice عمل مديد ومتعب Cela ne s'apprend que par un long exercice بونك تحصيلى Il faut que je me remette en exercice عمل مديده محتاجدر Se tenir en exercice كار تكرار ايشه مباشرتم اقتضا ايدر وعمله مداومت ايتمك

En termes de guerre, Faire l'exercice, c'est s'exercer au maniement des armes *A.* اعمال الاسلحة *T.* سلاح تعليمنى ايتمك || Ces soldats font fort bien l'exercice اشبو نفرات تعليملرينى Le major a fait faire l'exercice au régiment اسلوب احسن اوزره ايدرلر بيك باشى آلايك نفراتنه تعليم ايتدردى سلاح تعليمنى ايتدردى -

Exercices, au pluriel, se dit des diverses choses que les jeunes gens apprennent dans les Academies, comme monter à cheval, faire les armes, etc. *A.* pl. انواع التعلّمات الشاقّة *T.* درلو - Et de l'occupation d'une compagnie, d'une Académie *A.* شغل pl. اشغال *P.* كار *T.* ايش || Les exercices Académiques اشغال دار العلوم Les exercices ordinaires de l'Académie des sciences دار العلومك اشغال معيّنهٔ روزمرّه‌سى - Et de certaines conférences où les écoliers répondent sur quelque partie des humanités *A.* مباحثات علميّة

Exercices spirituels. Certaines pratiques de dévotion, qui se font dans les communautés religieuses *A.* pl. رياضات ومجاهدات

On dit, Exercice de piété *A.* عمل العبادة pl. اعمال Et exercice de toutes les vertus كافهٔ فضايل ومبرّاتك العبادة عملى

Il signifie aussi, travail pour exercer le corps *A.* حركت *P.* حركت *T.* جنبش || Il se promène, il joue à la paume, pour faire de l'exercice حركت ايچون كزر وطوب اويناز Il aime mieux les exercices du corps que ceux de l'esprit حركات جسمى L'exercice est bon pour la santé حركات ذهنه ترجيح ايدر جنبش وحركت حفظ صحّتى موجبدر

Il se dit aussi de la fonction d'une charge *A.* خدمت || C'est son année d'exercice خدمتى سنه‌سيدر On lui a ôté l'exercice خدمتى اوزرندن رفع ايتمشلر در

Il signifie aussi, peine, fatigue *A.* تعب - زحمت *P.* زور *T.* يورمه || S'il m'attaque, je lui donnerai bien de l'exercice بنى رنجيده ايده‌جك اولور ايسه كندوسنه چوق زحمت كندوسنى چوق يوره‌جكم - ويره‌جكم Il veut que l'on fasse

tout cela en deux jours, voilà bien de l'exercice ایکی کون ایچنده بونلرك تكميلنى استر اشته خيلى زحمتدر Il aura bien de l'exereice وافر زحمت ايده‌جكدر Il donne bien de l'exercice à ses gens خدمتكارلرينه چوق زحمت ويرر - خدمتكارلرينى چوق يورار

EXÉRÈSE. Opération par laquelle on retranche du corps humain ce qui est superflu *A.* قلع الزايد

EXFOLIATIF. Il se dit des remèdes qui sont propres à faire exfolier les os cariés *A.* مسفّف العظم *T.* كميكى قبوق قبوق صويميجى

EXFOLIATION. Ce qui arrive à l'os quand il vient à s'exfolier *A.* انسأف العظم *T.* كميكك قبوق قبوق صويلمه‌سى || Sa plaie va bien, l'exfoliation se fait heureusement جراحتى مايل التأمدر كميكك قبوق قبوق صويلمه‌سى دخى سهولت ايله اولور

EXFOLIER. Il ne se dit qu'en parlant des os, lorsqu'il s'en enlève de petites parcelles par feuilles *A.* انسأف العظم *T.* كميك قبوق قبوق صويلمق || L'os commence à s'exfolier كميك انسأفه يوز طوتدى

EXFOLIÉ. *A.* مسفوف *T.* قبوق قبوق صويلمش

EXHALAISON. Vapeur qui s'exhale de quelque corps *A.* بخار pl. ابخرة *P.* تف - هور *T.* طومان || Exhalaison agréable بخار لطيف maligne بخار ردىء pestilentielle بخار وبائى sulfureuse, nitreuse بخار كبريتى وبخار شورجى sèche, humide بخار يابس ورطب sensible, insensible بخار محسوس وغير محسوس Le soleil attire les exhalaisons حرارت شمس بخارى جاذبدر La terre pousse des exhalaisons ارضدن ابخره تسطع Les météores qui se forment des exhalaisons ابخره‌دن - ابخره‌دن صورتياب اولان علايم سما تكوّن ايدن

EXHALATION. Terme de Chimie. Action d'exhaler *A.* فوران *T.* طومانمك برخاست تف *P.* ثوران البخار - البخار دم فوران بخارده || Au moment de l'exhalation چيقمه‌سى

EXHALER. Pousser hors de soi des vapeurs, des esprits, etc. *A.* سطوع - اثارة *T.* جيقارمق بر آوردن *P.* || Les marais exhalent une vapeur grossière صولاق يرلر بر بخار كثيف - Et pousser hors de soi des odeurs *A.* جيقارر - اثاره ايدر *T.* قوقو يايمق بر افشاندن *P.* افاغة - افاحة - نشر الرايحة || Ces fleurs exhalent une douce odeur بو ازهاردن بر رايحهٔ لطيفه منتشر اولور Au printemps, la terre exhale des parfums agréables فصل اوّل بهار زمينلر روايح طيّبه‌نمك فيحانى وقتيدر

S'EXHALER. *A.* جيقمق *T.* بر خاستن *P.* تسطّع - تثوّر - قوقو يايلمق *T.* تضوّع - فوحان بر هوا پراكنده شدن *P.* طيران فى الهوا *A.* شراب هوايه اوچوب طاغلمق *T.* || L'esprit de vin s'exhale روحى هوايه طيران ايدر L'eau de ce marais s'exhale en vapeurs funestes بو صولاق يرك صويى هوايه‌اوچوب طاغلمغله بخارات وخيمه پيدا ايتدرر

Il signifie figur., faire dissiper *A.* دفع *P.* برطرف ساختن *T.* كيدرمك || Exhaler sa colère, sa douleur دفع غضب حدّت Exhaler sa colère en menaces ودفع كدر ايتمك خشم وغضبنى كلمات تهديد آميز تفوّهيله دفع ايتمك Exhaler sa douleur en plaintes قلبنه مستولى اولان غم واندوهى تظلّم حالدن بحث ايدرك دفع وتسكين ايلمك - On dit aussi, Sa douleur s'est exhalée en plaintes كدرى آغلشمه ايله مندفع اولدى

EXHALÉ. *A.* طاير *T.* جيقارلمش بر خاسته *P.* منتشر هوايه اوچوب طاغلمش *T.* بر هوا پراكنده شده *P.* فى الهوا

EXHAUSSEMENT. Élévation *A.* سموك - رفعت *P.* بلندى بنايى *T.* يوكسكلمك || Donner de l'exhaussement à un mur بنانمك قدّينى ترفيع واعلا ايتمك - ترفيع ايتمك

EXHAUSSER. Élever plus haut *A.* اسماك - ترفيع - اعلاء *T.* يوكسلتمك بلنديدن *P.* القدّ بنايى || Exhausser un bâtiment بنانمك قدّينى اعلا وترفيع ايتمك - ترفيع ايتمك

EXHAUSSÉ. *A.* مرتفع *P.* بلند گشته *T.* يوكسلمش

EXHÉRÉDATION. Action par laquelle on exclut de l'hérédité *A.* اسقاط من الوراثة - نفى الوراثة *P.* از وراثت بيرون علت سازى *T.* وارثلكدن جيقارمه || Cause d'exhérédation سقوط *A.* نافية الاستوراث - Et l'état de celui qui est exhérédé وارثلكدن جيقمه - وارثلكدن دوشمه *T.* من الوراثة

EXHÉRÉDER. Déshériter *A.* اسقاط من الوراثة *P.* از وراثت بيرون كردن *T.* وارثلكدن جيقارمق

EXHÉRÉDÉ. *A.* ساقط من الوراثة *P.* از وراثت بيرون كرده *T.* وارثلكدن جيقارلمش

EXHIBER. Représenter en Justice. Il ne se dit que des papiers qui concernent quelque affaire *A.* ابراز *P.* نمودن *T.* كوسترمك

EXIGER. Demander quelque chose par droit *A.* تقاضا ـ ابتغا *T.* استمك *P.* خواستن ‖ N'exiger rien au-delà de ce qu'il faut مطالبة ـ Cet impôt est révoqué, on ne l'exige plus بو تكليف لغو اولنمش اولمغله ـ Et faire fournir une chose par une espèce de droit soutenu de la force فيما بعد مطالبه اولنه‌جق دكلدر ‖ Exiger d'une province des contributions مملكتدن ساليانه مطلوب ايتمك ـ Et obliger à quelque chose au-delà de ce qui est dû تقاضای ساليانه ايتمك ‖ C'est un usurier qui exige de gros intérêts ربوای فاحش ـ ربح گران مطالبه ايدن معامله‌جيلردندر C'est un homme qui exige des devoirs et des respects qui ne lui sont pas dus استر معامله‌جيلردندر حدّندن زياده تقاضای تعظيمات ايدر بر آدمدر

Il signifie aussi, obliger à de certaines choses *A.* ايجاب ـ *T.* واجب قلمق *P.* واجب كردن حتم ‖ Votre naissance, votre honneur, votre gloire exigent cela de vous عرض وناموسك وشان وشرفك وحسب ونسبك بو كيفيتی حتم وايجاب بو كيفيته سنی مضطرّ ومحتاج ايدر ـ ايتدرر Cette charge exige une grande assiduité بو مأموريّت مداومت عظيمه‌يی Les devoirs de la société exigent qu'on ménage l'amour-propre des hommes شروط معاشرت خلقك خود موجبدر پرورلكنه مدارايی ايجاب ايدر

EXIGIBLE. Qui peut être exigé *A.* لايق ـ ممكن التقاضا *P.* خواستنی *T.* استنور للمطالبة ‖ Ces droits ne sont plus exigiles اشبو حقوق فيما بعد لايق مطالبه دكلدر Une dette exigible قرض ممكن التقاضا

EXIGU. Fort petit, modique *A.* نزير *P.* آز *T.* اندك

EXIGUÏTÉ. Petitesse, modicité *A.* نزارت *P.* آزلق *T.* اندكی

EXIL. Bannissement *A.* جلا ـ نفی *P.* ازديار بيرون رانی *T.* سوركون از ديار جدايی ـ نفی ‖ Long, fâcheux exil نفی واجلا ايتمك Envoyer en exil مديد ومعذب Aller en exil منفايه كتمك Être en exil منفی اولمق Il est revenu d'exil قيد نفيدن عودت ايلدی Il a été rappelé d'exil نفيدن اطلاق اولندی Son ambassade est un honnête exil فلانك سفارته مأموريّتی شرفلو بر نفی صورتيدر ـ Figur. بو دار فنا انسان ‖ La terre est pour l'homme un lieu d'exil حقنده محض منفا در L'éloignement de la Cour est un exil pour un courtisan قرب پادشاهيدن هجران ومباعدت بر

‖ Exhiber ses titres ابراز سندات ايتمك On a contraint ce marchand d'exhiber ses registres فلان بازركان ابراز دفاتره مجبور فلان بازركانی دفترلرينی كوسترمكه مجبور ايلديلر ـ اولدی كوسترلمش *T.* ابراز كرده ـ نموده *P.* مبروز EXHIBÉ. *A.*

EXHIBITION. Représentation juridique de papiers *A.* بروز *P.* كوسترمه *T.* نمودن

EXHORTATION. V. Exhorter ‖ Forte exhortation ابرام قوی Votre exhortation ne servira de rien سنك النحاح وابرامك بر وجهله مفيد اوله‌جغی يوقدر Il n'a pas besoin d'exhortation pour bien faire حسنات ومبرّاته النحاح وترغيبدن مستغنيدر ـ غنیّ عن الابرامدر

Et un discours chrétien et pieux qu'on fait, pour exciter à la dévotion *A.* نصح هادی الی الحقّ *P.* پند هدايت آميز *T.* هدايت اوكوتی ‖ Cette exhortation vaut bien un sermon حقّ يولنه هدايت ايدن نصح وپند موعظه‌يه بدل اولور

EXHORTER. Exciter quelqu'un par le discours, tâcher de le porter à faire quelque chose *A.* النحاح ـ ترغيب ـ *P.* ابرام ـ تندرمق *T.* غوريدن ‖ Exhorter à la paix, à l'union صلح Il est endurci dans son péché, vous perdez le temps à l'exhorter ووفاقه النحاح ايتمك ذنوب ومعاصيده تشديد قلب ايتمش اولديغندن توبه‌يه النحاحنی التزام ايتمك اضاعهٔ اوقات قبيلندندر

EXHUMATION. Action par laquelle on exhume un corps *A.* استخراج عن القبر *P.* ازگور بيرونسازی *T.* مزاردن جيقارمه

EXHUMER. Déterrer un corps *A.* اخراج عن القبر *P.* مزاردن جيقارمق *T.* گور بيرون كردن

EXIGEANT. Qui est dans l'habitude d'exiger trop d'attention *A.* متقاضی الدقّة ـ متطلّب الدقّة ـ *P.* دقّت‌جو *T.* دقّت آراشدريجی

EXIGENCE. Ce que les circonstances demandent que l'on fasse *A.* اقتضا ‖ Selon l'exigence du cas اقتضای حاله كوره Selon l'exigence du temps وقت وحالك اقتضاسنه كوره Selon l'exigence des affaires صورت امورك موجب ومقتضاسنه امور ومصالحك اقتضاسنه كوره ـ كوره

En parlant de quelqu'un qui est trop exigeant, on dit, Il est d'une exigence insupportable متقاضیٔ تحمّلگداز در Il pousse trop loin l'exigence طلب وتقاضايی حدّ افراطه ابلاغ ايدر تقاضاده حدّ افراطی تجاوز ايدر ـ

ندیمه کوره نفی منزلسنده در Le lieu où il est, est un lieu d'exil pour lui اقامت ایلدیکی محلّ کندویه منفا کبیدر

EXILER. Envoyer en exil *A.* از *P.* اجلا - تغریب - نفی *T.* از دیار دور کردن - از دیار جدا کردن - دیار راندن سورکونه کوندرمك - سورمك || On l'a exilé du royaume درون ملکدن نفی اولندی

S'EXILER, signifie, s'éloigner, se retirer *A.* - انزوا - اعتزال بر یره چکلمك *T.* عزلتگزین شدن *P.* اختیار العزلة

EXILÉ. *A.* منفی *P.* از دیار رانده *T.* - سورکون اولمش Il est aussi substantif || On a rappellé les exilés منفیلر اطلاق سورکونلر - اولندی

EXISTANT. Qui existe *A.* موجود *P.* هسته *T.* - وار اولان موجود اولان || On a saisi tous ses biens existants بولنان مالنك مجموعی ضبط اولندی

EXISTENCE. L'état de ce qui existe *A.* وجود - موجودیّت حضرت || L'existence de Dieu وارلق *T.* بودی - هستی *P.* واجب الوجودك موجودیّتی L'existenee des choses créées وجودی - خلایق وکائناتك موجودیّتی Tout ce qui est au monde tient son existence de Dieu کافّهٔ کائنات جناب خالق الکونیندن وجود پذیر در Les effets qu'il demande ne sont plus en existence - مطلوبی اولان اشیانك وجودی یوقدر مطلوب اولان اشیا موجود دکلدر

EXISTER. Être actuellement *A.* وجود *P.* هستن *T.* وار اولمق || Toutes les créatures qui existent موجود - کافّهٔ موجودات اولان کافّهٔ خلایق Il s'est saisi de tous les effets de la succession qui existaient موجود اولان اموال ترکدنك مجموعنی ضبط ایلدی

EXODE. Le second livre du Pentateuque, dans lequel Moïse a écrit l'histoire de la sortie des Israélites hors de l'Égypte *A.* سفر کتاب الهجرة - الخروج

EXOINE. Terme de Jurisprudence. Certificat qui prouve que celui qui devrait comparaître en personne, est dans l'impossibilité de le faire, au moyen de quoi il est excusé *T.* تحقّق عذر شرعی یی مصدّق سند

EXOPHTALMIE. Sortie de l'oeil hors de son orbite *A.* جحوظ بیرون آمدن چشم از خانه اش *P.* ندوص العین - العین کوزك طومالمدسی - کوزك اویومندن اوینامسی *T.*

EXORABLE. Qui se laisse fléchir par les prières *A.* - مساهل - مهربان *T.* رؤف - سهل الانعطاف - سهل العطف اسرکییجی *T.* مهربانکار || Montrez-vous exorable à mes voeux اظهار رأفت ایله - رجا ونیازمه اظهار مساهلت ایله

EXORBITAMMENT. Excessivement *A.* علی وجه الافراط - مفرطاً آشوری وجهله *T.* بیرون از دائرهٔ اعتدال - بیرون از اندازه *P.*

EXORBITANT. Excessif, qui passe de beaucoup la mesure *A.* بیحدّ وقیاس - بی اندازه *P.* فوق الحدّ والقیاس - مفرط آشوری *T.* خارج از اعتدال - نا محدود - || Il est d'une taille, d'une grosseur exorbitante فلان کمسنه نك قدّ وقامتی وضخامت وجودی مفرط وبی اندازه در Dépense exorbitante مصرف بی قیاس وبی اندازه - مفرط Pouvoir exorbitant دائرهٔ - حکومت مفرطه رخصت مفرطه Autorité exorbitante بیحدّ وبی اندازه - اعتدالدن خارج حکومت مفرطه حکومت

EXORCISER. Se servir des paroles de l'Église pour chasser les démons *A.* قرائة الدعاء الاستعاذة *P.* دعای استعاذه خواندن استعاذه دعاسنی اوقومق *T.* || Exorciser les démons On dit aussi, - دعاسی قرائتیله اجنّی یی دفع ایتمك ممسوس اولان کمسنه یه دعای استعاذه Exorciser un possédé جنّ چارپمش کمسنه یه دعای استعاذه - قرائت ایتمك Et exorciser l'eau, le sel - اوقومق صویه وطوزه دعای استعاذه اوقومق

EXORCISME. Paroles dont on se sert pour chasser les démons *A.* دعاء الاستعاذة || Pendant que le prêtre faisait les exorcismes فلان راهب دعای استعاذه یه مشغول ایکن On chassa les démons, on délivra ce possédé à force d'exorcismes اجنّی یی وفلان ممسوسك علّتنی دعای استعاذه قرائتیله دفع ایتدردیلر

EXORCISTE. Celui qui exorcise *A.* مستعیذ *P.* دعا خوان استعاذه دعاسنی اوقویان *T.*

EXORDE. Première partie d'un discours oratoire, qui sert à concilier l'attention de l'auditeur *A.* مقدّمة pl. مقدّمات *P.* سوز باشلانغجی *T.* سر گفتار - سر سخن || Exorde long مقدّمهٔ طویله - مقدّمهٔ مفصّله Exorde court مقدّمهٔ مختصره tiré du sujet, des circonstances مادّه ایچندن ومادّه ده جریان ایتمش حالاتدن اخذ اولنمرق تمهید اولنان مقدّمه Il entre d'abord en matière sans exorde بلا مقدّمه صدده آغاز ایدر Sans faire d'exorde بسط مقدّمه - تمهید مقدّمه ایتمکسزین

اینتمیه‌رك

EXOSTOSE. Tumeur osseuse contre nature, qui s'élève sur la surface de l'os *A.* عجرة العظم *P.* آماس استخوان *T.* کمیکك طوملمه‌سی

EXOTÉRIQUE. Extérieur, public *A.* خارجیّ *P.* بیرونی *T.* دیش ـ طشره‌ده‌کی

EXOTIQUE. Étranger, qui n'est pas naturel au pays *A.* اجنبیّ *P.* بیگانه *T.* یبانجی

EXPANSIBILITÉ. Qualité par laquelle les corps fluides tendent à occuper un plus grand espace *A.* قوّة الانبساطیّة *P.* یارای یایلمه قوّتی *T.* گستردکی

EXPANSIBLE. Qui est capable d'expansion *A.* ممکن الانبساط *P.* گستردنی *T.* یایله بیلور

EXPANSIF. Qui a la force de s'étendre *A.* موجب الانبساط *P.* گسترانده *T.* یایدریجی ‖ Il y a dans l'air un principe expansif هواده مایهٔ موجب الانبساط وار در

EXPANSION. Action ou état d'un corps fluide qui se dilate *A.* باسطیّت ـ انبساط *P.* گستردگی *T.* یایلمه ‖ L'expansion de l'air par la chaleur شدّت حرارت تقریبیله هوانك انبساطی

Il se dit en Anatomie, du prolongement de quelque partie *A.* استداد ـ استطالة *P.* درازی *T.* اوزانمه ‖ Expansion membraneuse du genou غواشیٔ رکبه‌نك امتدادی

EXPATRIATION. Action de s'expatrier, ou état de celui qui est expatrié *A.* تغرّب ـ جلاء عن الوطن ـ مهاجرت عن الوطن *P.* اغتراب ـ یوردن ایرلمه *T.* از بوم وزاد جدایی

S'EXPATRIER. *A.* ترك الدار والدیار ـ ترك الوطن *P.* ترك یوردن ایرلمق *T.* زاد وبوم کردن

EXPATRIÉ. *A.* مهجور عن الوطن ـ تارك الوطن *P.* از زاد یوردندن ایرلمش *T.* وبوم جدا شده

EXPECTANT. Qui a droit d'attendre, d'espérer *A.* مستحق *P.* مترقّب بالاستحقاق ـ للتوقّع *T.* شایستهٔ امیدواری فلان مسند اومغه کرکلو ‖ Médecin expectant à l'Hôtel-Dieu ایچون توقّعه مستحق اولان طبیب Il y a deux expectants sur la nomination de ce chapitre بو منصب ایچون ایکی نفر مترقّبین بالاستحقاق وار در

EXPECTATIF. Qui donne droit d'attendre, d'espérer *A.* موقوف *P.* وابستهٔ چشمداشت وقت علی انتظار الوقت المرهون *T.* مرهون وقتنی بکلمکه باغلو ‖ Grâce expectative مرهونه موقوفاً ارزانی قلنان انعام واحسان Les grâces expectatives que la Cour de Rome donnait autrefois, sont supprimées ریم پاپاسی طرفندن وقت مرهونه موقوف اولدرق مقدّما ویریلو کلمش انعامات لغو اولنمشدر

EXPECTATIVE. Il se dit d'une espérance fondée sur une promesse, sur de belles apparences *A.* مأمول ـ امل *P.* امید داری *T.* اومو ‖ Il n'a encore rien obtenu à la Cour, mais il est toujours dans l'expectative بو آنه قدر سرای همایونده بر درلو خدمت تحصیل ایده‌مامش ایسه ده الی الآن مأمولده در دائم الاوقات مأمول ایله کچینور Il vit toujours dans l'expectative

Il se dit aussi, d'une espèce de droit de survivance qu'on donne en certains pays ‖ Le Roi d'Espagne lui a donné l'expectative de cette charge فلان منصب صاحبنك وفاتی تقریبیله محلولیتی تقدیرنده توجیه اولنمق اوزره اسپانیا قرالی وقت ـ طرفندن بر وجه تأجیل کندویه تخصیص اولنمشدر محلولیتنه مرهوناً اسپانیا قرالی طرفندن فلانه تخصیص اولندی

EXPECTORANT. Il se dit des médicamens qui font expectorer *A.* مقشّع ـ نازع الخاعة ـ دافع البلغم ـ ناخم *P.* بلغم سوکیجی *T.* بلغم سوکیجی علاجلر ـ ادویهٔ نازعة النخاعة ‖ Remèdes expectorants ـ ادویهٔ مقشعه

EXPECTORATION. Action d'expectorer *A.* قشع ـ اندفاع البلغم *P.* بلغمرانی *T.* بلغم سوکلمه‌سی

EXPECTORER. Chasser par les crachats les humeurs visqueuses, attachées aux parois des bronches pulmonaires *A.* تقشّع ـ تنخّم *P.* دفع البلغم ـ بلغم راندن *T.* بلغم چیقارتمق ‖ Expectorer un abcès بر وجه تقشّع ورمك ماده‌سنی چیقارتمق

EXPÉDIENT. Moyen de terminer une affaire *A.* pl. تدابیر *P.* بدایه pl. بدایهٔ ـ بدوات pl. بدو ـ تدابیر *T.* چاره بولش ‖ Trouvez-moi quelque expédient بکا بر تدبیر بول C'est un homme d'expédient صاحب بدوات ـ صاحب بدیهه برآدمدر Proposer des expédiens بولشلیدر ـ اهل رأی وتدبیر در ـ برآدمدر تقدیم Donner des expédiens ایراد تدابیر ایتمك Prendre des expédiens تدارك تدابیر ایتمك تدابیر ایتمك ـ On dit, il est expédient, pour dire, il est à propos *A.* تدبیر ‖ حسن تدبیر *T.* تدبیر نیك تدبیر حسن ـ صایب *P.* Il est expédient de faire cela بونی ایتمك حسن تدبیر در تدابیر صایبه‌دندر ـ محض تدبیر صوابدر ـ

On dit en termes de Palais, que cet arrêt a été rendu par

expédient, pour dire, que les avocats n'ont point plaidé, mais qu'ils se sont conciliés مصالحهٔ جانبین ایله قطع اولنان بطریق المصالحه قطع - دعوا ایچون ویرلمش بر قطعه اعلام نزاعی مشتمل بر قطعه اعلام

EXPÉDIER. Hâter la conclusion d'une affaire *A.* خرق المصلحة کار *P.* تنظیم الحال سریعًا - تمشیة الامر - سوق المصلحة - ایشی چاپکجه - ایشی یورتدرمک - ایش سورمک *T.* راندن بر Expédier une affaire ‖ ایشی یرتوب کسمک - بتورمک Expédiez-moi cela au plus tôt مصلحتی سرعت ایله یورتدرمک - Il se dit aussi des personnes, pour dire, terminer les affaires qui les regardent ‖ Ce juge expédie promptement les parties بو حاکم طرفین - مخاصمینک مصلحتلریه سریعاً ومستعجلاً تمشیت ویرر Expédiez cet homme, qu'il s'en aille تیزجه کسوب بتورر - مصلحتلرینی چاپکجه بتورر بو آدمک ایشنی بتور کتسون Il l'expédia en un moment بر دقیقه ایچنده مصلحتنه تمشیت ویردی

Expédier des marchandises, signifie, les envoyer *A.* اسارة - *T.* روانیدن - براهیدن *P.* ارسال - بعث - تسبیل - تسییر مالنی Il a expédié ses marchandises ‖ کوندرمک - یوللمق - Expédier un vaisseau, c'est le faire partir تسییر وارسال ایلدی - Expédier un courrier, c'est l'envoyer سفینه یی تسییر وتسبیل ایتمک منزل چیقارمق - اولاق تسییر وارسال ایتمک

Expédier un homme, signifie, finir promptement quelque chose de fâcheux pour lui *T.* برآدمک چاپجاق ایشنی تمام ایتمک - Et faire mourir vite *T.* چاپکجاق آخرته کوندرمک ‖ Il a eu une maladie qui l'a bientôt expédié اوغرادیغی خستهلکدن چاپجاق آخرته کوندرلدی

Il signifie aussi, dépenser, consommer *A.* استهلاک - صرف *P.* تباهیدن *T.* دوکتمک - بتورمک ‖ On leur avait donné tant d'argent, tant de vin, de viande; ils eurent bientôt expédié tout cela ویریلان اقچه وبو قدر خمر ولحم مدّت قلیله ایچنده بسبتون صرف واستهلاک اولندی

Il se dit aussi des lettres, brevets, etc., pour dire, les revêtir de toutes les formes nécessaires pour les rendre valables *A.* اصدار ‖ Expédier un arrêt بر قطعه اعلام اصدار ایتمک

EXPÉDITIF. Qui expédie promptement les affaires *A.* مخراق جست وچالاک - چیره کار *P.* سریع العمل - مسراع - الامور یرتوب سوکیجی - چاپک *T.* ‖ C'est un homme expéditif مخراق الامور بر آدمدر - رویت اورده سریع العملدر

EXPÉDITION. Action d'expédier. V. ce mot ‖ Prompte expédition تمشیت سریعه - تمشیت مستعجله

On appelle Homme d'expédition, un homme actif qui vient promptement et habilement à bout de ce qu'il entreprend *A.* ایش بجریجی - ایشگذار *T.* مصلحتپرداز *P.* متصرّف الامور بجرکلو آدم -

Expéditions, au pluriel, se dit des dépêches, mémoires, actes de Justice *A.* تحریرات - اوراق ‖ Ce courrier attend ses expéditions بو اولاق اوراق وتحریراتنه منتظر در - Il se dit aussi de la copie d'un acte, signé par un officier public *A.* اصلیله تطبیق اولنمش صورت *T.* نسخة مطابقة باصلها

Expédition militaire, se dit d'une entreprise de guerre *A.* عسکر چیقارمه *T.* لشکر کشی *P.* سفر ‖ Il dressa de grands préparatifs pour une expédition militaire سفرایچون تدارکات جسیمه ترتیب ایلدی Saint-Louis, au retour de sa première expédition d'outre-mer فلان فرانسه قرالی دفعهٔ اولی اولهرق دکز آشوری - ما وراء البحره ایتدیکی سفردن عودتنده ایتدیکی سفردن عودت ایلدکده

Il signifie aussi, diligence *A.* استعجال - عجلة - سرعت *P.* چاپکلک - تیزلک *T.* زودی ‖ Je ne vous demande point de faveur, mais seulement l'expédition مطلوبم برکونه مساعده دکل انجق مصلحته عجله وسرعت اولنمسنی استرم

EXPÉRIENCE. Épreuve *A.* تجربة pl. تجارب *P.* خبرت - تجارب *T.* آزمودگی - آزمایش ‖ Curieuse expérience تجربهٔ صنعه Nouvelle expérience تجربهٔ جدیده Une triste expérience تجربهٔ ملال انگیز L'expérience est la maîtresse des arts تجربه واختبار امّ الصنایعدر Je sais cela par expérience بو مادّه بالتجربه معلومم اولان حالاتدندر J'en ai fait l'expérience تجربه‌سنی ایتدم Les philosophes font tous les jours des expériences de Physique حکما کلّ یوم حکمت طبیعیّه‌یه دائر تجارب عدیده ایدرلر L'expérience nous a appris que... تجربهٔ احوال بزه درس اولدیکه بونی اوکرتدیکه - اولدیکه

Il signifie aussi, connaissance des choses acquises par un long usage ‖ Il a vieilli dans le métier, il a une longue expérience بو صنعتده صقال آغرتمش وتجارب مدیده ایله کسب

بالتجربه وقوف ايتمشدر Il connaît le monde par expérience احوال عالمه واقف وآشنا در C'est un jeune homme sans expérience بضاعهٔ تجربه‌دن بی بهره بر نو جواندر Les affaires demandent une grande expérience تصرّف امور تجارب عديده‌يه محتاجدر

EXPÉRIMENTAL. Qui est fondé sur l'expérience *A.* مبنىّ على التجارب ‖ Philosophie expérimentale حكمت اولان

EXPÉRIMENTER. Faire expérience de... *A.* اختبار - تجربة *P.* آزمودن - آزمايش كردن *T.* صنه‌مق ‖ Si vous doutez de la vertu de cette plante, vous la pouvez expérimenter بو نباتك خاصيّتنه شبهه‌ك وار ايسه تجربه‌سنى ايده بيلورسك

EXPÉRIMENTÉ. *A.* مجرّب *P.* آزموده *T.* صنه‌نمش - Il est aussi adjectif *A.* متدرّب - صاحب التجربة - مجرّب الاحوال *P.* منجّد - تلخ وشيرين - تجربه كار - جهانديده - كار آزموده *T.* روزگار چشيده هرحالى صنه‌يوب آكلامش - دنيا كورمش

EXPERT. Fort versé en quelque art *A.* ماهر pl. مهرة - pl. حاذق حذّاق - اهل المهارة والحذاقة ارباب *P.* استاد *T.* اوز استاد ‖ Il est expert en Chirurgie فنّ جراحتده صاحب حذاقتدر

Il signifie au substantif, des gens nommés par autorité de Justice, ou par les parties intéressées, pour examiner, ponr estimer quelque chose *A.* اهل الوقوف - اهل الخبرة pl. ارباب *P.* شناسا *T.* بيلغج ‖ Le juge a nommé des experts pour visiter l'ouvrage des maçons ديوارجى ايشنى تقديـر ايچون اهل خبره‌دن بعض كسان قبل شرعدن Les parties sont convenues d'experts ارباب وقوفدن بعض كسان - تعيين اولندى طرفين مخاصمين اهل خبره‌يه S'en rapporter au dire d'experts مراجعت اولنمق خصوصنه راضى اولمشلر در ماده‌يى اهل خبره‌نك اخباريله حواله ايتمك

EXPERTISE. Visite et opération des experts *T.* كشف ‖ Faire une expertise بر كشف ايتمك On a nommé des architectes pour faire l'expertise des réparations de ce bâtiment بو بنانك تعميراتنى كشف ايچون معماران تعيين اولندى - Il se dit aussi du procès verbal, du rapport des experts اهل خبره‌نك كشف اعلامى - اعلامى

EXPIATION. Action par laquelle on expie *A.* كفّارة - كفّارت *P.* گناه شويى *T.* كناهى سلمه ‖ Ce châtiment ne suffit pas pour l'expiation de ce crime بو قدر تأديب فلانك - جنحه‌سى ايچون مدار كفّارت اولمجق مرتبه‌ده دكلدر Il souffre tout avec patience pour l'expiation de ses péchés تكفير جرم وجنايتنه كافى دكلدر كفّارت ذنوب ايچون هر شيئده اختيار صبر وتحمّل ايدر

EXPIATOIRE. Qui expie *A.* مكفّر الذنوب *P.* گناه شوى *T.* كناه سلدريجى

EXPIER. Réparer un crime envers Dieu, une faute envers les hommes *A.* تكفير الجرم والجناية *P.* گناه شستن *T.* قباحتى ‖ Expier ses péchés par ses prières, par ses larmes, par une longue pénitence تضرّع وابتهال واسالهٔ اشك زارى ونياز وتوبهٔ مديده ايله تكفير ذنوب ايتمك On lui a fait expier ses fautes par un long exil مظهر اولديغى نفى مديد كفّارت جرايمنه وسيله اولمشدر

EXPIÉ. *A.* مظهر الكفّارة *P.* گناهش شسته *T.* قباحتى سلنمش

EXPIRATION. L'échéance d'un terme *A.* انقضا - ختام *P.* بتمه - دوكنمه *T.* تمامى - انجام ‖ Il ne reste que six mois jusqu'à l'expiration de son bail التزامى مدّتى انقضاسنه قدر - ختام اولنجيه قدر - تمامنه قدر - يالكز التى آى قالدى Il se dit aussi de la fin d'un temps marqué ‖ à l'expiration du carême صيامك مدّتى ختامنده - صيامك ختامنده

Il signifie aussi, l'action par laquelle on rend l'air qu'on a attiré en dedans *A.* دفع النفَس - ردّ النفَس *P.* بيرون زدن *T.* صولوق ويرمه - صولوق چيقارمه ‖ La vie ne peut se soutenir sans l'inspiration et l'expiration بقاى حيات نفسك حيات انسان نفسك جذب وردّى - ردّ وجذبنه موقوفدر صولوق آلوب ويرمكله - اولمدقچه مستمرّ وباقى اولمز باقيدر

EXPIRER. Rendre le dernier soupir *A.* تسليم - فيض النفَس *P.* تسليم الآخر النفَس - الروح جان تسليم - دم واپسين زدن *T.* جان تسليم ايتمك - جان چيقمق كردن ‖ Le voilà qui expire اشته تسليم روح ايدر Il expira entre les bras de ses amis احبّاسنك قوجاغنده ايكن تسليم جان ايلدى Du moment qu'il eut expiré فيض نفس جانى چيقدى Il a expiré dans mes bras ايلديكى آندنبرو قوجاغمده اولديغى قوجاغمده - حالده طائر روحى آشيانهٔ عقبايه پرواز ايلدى ايكن تسليم جان ايلدى

Il se dit figur. de certaines choses morales || Expirer d'amour et de jalousie غلبهٔ عشق واستیلای مرض رشک وحسد La liberté de la république Romaine expira sous Tibère رومـا جمهـوری سربستیتنک آخر نفسی فلان قیصرک وقتیدر La puissance d'un tel État est près d'expirer فلان دولتک آخر نفس دم واپسینی قریبدر ـ قوتی قریب الظهور در

Il signifie aussi, prendre fin *A.* انقضا ـ اختتام *P.* بانجام ـ ختام بولمق ـ دوکنمک ـ بتمک *T.* تمام شدن ـ رسیدن || Son bail expire à tel jour التزامی وقتی فلان تمام اولمق Les délais sont expirés کونده رهین ختام اولور مهلتلرک L'année de son exercice est expirée دوکندی ـ وقتی تمام اولمشدر خدمتی سنه‌سی منقضی اولمشدر

Il signifie encore, rendre l'air qu'on avait aspiré *A.* ردّ النفَس ـ صولوق چیقارمق *T.* دم بیرون زدن *P.* دفع النفَس ـ دفع نفس ایتمک || Expirer l'air صولوق ویرمک صولوق چیقارمق

Expiré. Il ne se dit que d'une chose qui est finie *A.* منقضی ـ بتمش *T.* ختام یافته ـ بانجام رسیده *P.* رهین بالختام ـ تمام اولمش ـ ختام بولمش ـ دوکنمش ـ || Le temps est expiré منقضی اولمشدر ـ مدّت ختامه وسیده اولمشدر La trêve est expirée رهین ـ مدّت متارکه منقضی اولمشدر ختام اولمشدر

EXPLÉTIF. Il se dit de certains mots qui entrent dans une phrase sans être nécessaires, mais qui servent à exprimer avec plus de force le sentiment dont on est affecté *A.* لفظ منضمّ لتأکید المعنا

EXPLICABLE. Qui peut être expliqué *A.* ممکن التفسیر ـ گزارشپذیر *T.* آچله بیله‌جک *P.* ممکن الحلّ || Ce passage n'est pas explicable بو فقره ممکن التفسیر دکلدر

EXPLICATIF. Ce qui sert à expliquer *A.* مفسّر *P.* گزارشساز *T.* معنا آچیجی || Commentaire explicatif شرح مفسّر Convention explicative مدار تفسیروایضاح اوله‌جق ـ معاهدهٔ مفسّره بر قطعه معاهده

EXPLICATION. Discours par lequel on explique un sens obscur *A.* کشف ـ شرح ـ حلّ *P.* گزارش *T.* آچمه ـ معنا ویرمه ـ || L'explication d'une énigme بر معمّانک کشف وحلّی L'explication qu'un professeur fait des écrits qu'il a dictés معلّمک تقریر ایلدیکی درسه ویردیکی معنا Cet article n'est pas clair, il peut souffrir, recevoir deux explications بو مادّه مصرّح اولمدیغندن بری برینه مختلف ایکی کونه شرحه متحمّلدر L'explication des songes *A.* تعبیر الرؤیا *P.* گزارش خواب *T.* دوشک معناسنی ویرمه

Avoir une explication avec quelqu'un. C'est le faire expliquer sur quelque chose *A.* استکشاف الحال || J'ai eu une explication avec lui فلان کشی ایله استکشاف حالی حاوی ـ بر مذاکره ایلدم || Il signifie aussi, s'expliquer soi-même avec quelqu'un *A.* کشف الحال ـ کشف ما فی البال ـ Demander à quelqu'un l'explication d'une injure, signifie, lui en demander raison ایقاع اولنان ستمک سبب وعلّتنی استکشاف ایتمک

EXPLICITE. Clair, formel, distinct *A.* صریح ـ بیّن ـ واضح *P.* آشکار *T.* آچق || Tous les Juifs n'avaient pas une connaissance explicite de Jésus-Christ حضرت عیسینک حالنه دائر طایفهٔ یهودک مجموعنده وقوف صریح یوغیدی Volonté explicite صریحه ـ ارادهٔ واضحه

EXPLICITEMENT. En termes formels et clairs *A.* صراحةً ـ علی وجه الایضاح ـ ایضاحاً ـ علی وجه التصریح ـ مصرّحاً *P.* آشکاره ـ آچیقدن *T.* بر وجه آشکار ـ آشکارا || Cela n'est pas explicitement dans l'acte, mais cela y est implicitement درون سنده صراحةً مذکور اولمیوب ضمناً مندرجدر

EXPLIQUER. Éclaircir un sens *A.* توجیه ـ شرح ـ تفسیر ـ گزارش کردن *P.* حلّ *T.* معنا ویرمک || Comment expliquez-vous ce passage de l'Écritnre-Sainte? کتاب اللهک بو بحثنه نه کونه معنا ـ بحثنی نوجهله تفسیر ایدرسک Cela est malaisé à expliquer بونک حلّ وتفسیری ایدرسک Cela se peut expliquer en deux façons بو کلام ایکی دشوار در Expliquer une énigme معمّایی جهت ایله تفسیر اولنه بیلور حلّ ایتمک

Il signifie aussi simplement, intepréter un auteur || Cet écolier commence déjà à expliquer les poètes Grecs بو طالب شعرای تألیفلرینی حلّ ـ یونانک تألیفاتنه معنا ویرمکه باشلادی Expliquez-moi ce passage Latin en Français وتفسیره باشلادی لاتین لسانده اولان اشبو بحثی فرانسز لسانی اوزره شرح ایله

Il signifie aussi, déclarer, donner à entendre quelque chose

ploitables, ceux qui sont en état d'être exploités, c'est-à dire, coupés *A.* غيل لايق للقطع *P.* بيشهٔ بريدنى *T.* كسلمكه Et biens exploitables, ceux qui peuvent être saisis par voie de Justice *A.* اموال ممكن الضبط عن جانب الشرع *P.* مال گرفتنى از جانب شرع *T.* جانب شرعدن ضبط اولنه بيلور مال

Exploitable. En parlant des terres, il signifie, celles qui peuvent être cultivées entièrement *A.* ارض ممكنة الاثارة *T.* سوكيلوب سوريله بيلهجك يرلر — Il se dit aussi des mines dont on peut tirer le minéral *A.* معدن لايق للاستبحاث *T.* سوكيلوب آراشدريلهجق معدن

EXPLOITANT. Qui exploite. Il ne se dit que des huissiers *A.* حامل المراسلة *P.* دستوكدار *T.* مراسله كوتورن || Officier exploitant حامل مراسله اولان مباشر

EXPLOITATION. Action d'exploiter des terres, des mines, des bois. V. Exploiter.

EXPLOITER. Il se dit des terres, des bois, des mines. Exploiter des terres, c'est les faire valoir, les tenir en valeur *A.* اثارة الارض *T.* يرى سوكوب سورمك Exploiter des bois, une forêt, c'est les couper *A.* قطع الاشجار الغيل *P.* درختهاى قورينمك آغاجلرينى — اورمانى كسمك *T.* بيشدرا بريدن Exploiter une mine, c'est en tirer le minéral *A.* استبحاث المعدن *P.* كان از زمين بر كشيدن *T.* زمينى سوكوب معدن چيقارمق

Exploiter. Donner des exploits, des assignations *A.* اعطاء المراسلة *P.* دستوك دادن *T.* مراسله ويرمك

EXPLOITEUR. Celui qui fait exploiter des terres *A.* مثوّر الارض *T.* يرى سوكوب سورن — et celui qui exploite des mines *A.* بحّاث المعدن *P.* كان از زمين بر كشان *T.* زمينى سوكوب معدن چيقاران

EXPLORATEUR. Celui qu'on envoie à la découverte d'un pays, pour en connaître l'étendue, et celui qu'on envoie dans les Cours étrangères, pour en découvrir les sentimens *A.* مأمور بكشف گماشته *P.* متحدّس الاحوال — مستكشف الحال — الاحوال *T.* آرامغه مأمور بكشف احوال || Ce ministre est un grand explorateur استكشاف احواله حاذق وكامل بر وكيل دولتدر Il a employé d'habiles explorateurs dans cette Cour فلان دولتده تحدّس احواله ماهر ومتفنن آدملر استخدام ايلدى

T. وا نمودن *P.* اشعار — اعلان — تبيين — بيان — افادة *A.* بلورتمك — بللو ايتمك — بيلدرمك — كوسترمك || On ne sait pas sa pensée, car il ne l'explique point ما فى الضمير بيلدرمز — معلوم دكلدر زيرا اصلا بيان ايتمز Les rois expliquent leur volontés par la bouche de leurs chanceliers, de leurs ambassadeurs ملوك وسلاطين اراده‌لرينى وكلا وياخود سفرالرى معرفتيله افاده — سفرالرى واسطه‌سيله اشعار ايدرلر Cette proposition vous semble hardie, attendez que je l'explique بو تكليف عندكده بى پروا عدّ اولنور ايسه صبر ايله كيفيّتنى بيان ايده‌رم Je vais vous expliquer ma pensée فكرمى شمدى سكا افاده ايده‌رم

Et enseigner *A.* تعليم — افادة *P.* آموزيدن *T.* اوكرتمك || Ce professenr explique la sphère, la Géographie, les cartes géographiques, les élemens d'Euclide بو معلّم كره‌يى وعلم جغرافيايى وخريطه‌لرك كيفيّتنى وحكيم اقليديس اصولنى تعليم وافاده ايدر

S'expliquer, signifie, expliquer ce que l'on pense *A.* كشف شمدى افادهٔ مرام || Je vais m'expliquer افادة المرام — المرام Je ne sais si je m'explique, si vous me comprenez افادهٔ مرام ايده بيلورمى‌يم كلاممى آكلرميسك بيله‌ميورم Il faut faire expliquer cet homme-là شو آدمه افادهٔ مرام S'expliquer avec quelqu'un افادهٔ حال ايتدرمك — ايتدرمك اقتضا ايدر بركمسنه ايله استكشاف مرامه مدار اولهجق مذاكره‌يه مبادرت ايتمك

Expliqué. *A.* مفسّر — مشروح — منحلّ *P.* گزارش كرده *T.* معناسى ويرلمش

EXPLOIT. Action de guerre signalée *A.* غزا pl. غزوات pl. فتوحات pl. فتوح — مآثر جليلة pl. مآثر جليل — مغازى *P.* فيروزى *T.* يكينلك || Exploit militaire مآثر حربيّه‌دن Il s'est signalé par ses exploits غزاى غرّا Grand exploit غزاى كبير Bel exploit برى مظهر اولديغى فتوح جليله تقريبيله Glorieux exploit غزاى جليل الشان كسب نام وشان ايلدى Il s'est rendu fameux par ses exploits فتوحات جليله‌سى تقريبيله صيت وشهرتى منتشر آفاق اولمشدر

Et un acte que fait un sergent pour assigner, saisir, etc. *A.* مراسلة *P.* دستوك *T.* مراسله || Exploit d'assignation احضار اخذ مراسله‌سى Exploit de saisie مراسله‌سى

EXPLOITABLE. Qui peut être exploité. On appelle Bois ex-

صاتیلق .T بفروخت عرض کردن .P عرض الی البیع .A
ایتمک || Exposer des meubles en vente اثاث بیتی بیعه
منزلی صاتیلق عرض ایتمک Exposer une maison en vente
ایتمک

Exposer de la fausse monnaie. C'est en répandre dans le commerce نقد ناسره .P نشر الزیوف - ترویج الزیوف .A
قلب اقچه طاغتمق .T پاشیدن

Il se dit aussi en parlant des charges, des dignités عرض .A
کوز اوکنه قویمق .T عرض فی الانظار - فی معرض الانظار
|| Cette charge expose aux yeux de tout le monde فلان منصب
صاحبنی نظرگاه کافهٔ عالمه عرض ایدر مقولهدندر Songez
que le poste où vous êtes, vous expose aux yeux de toute la
بولندیغك مقام سنی کافهٔ جهانك نظرینه عرض terre
والقا ایدر مقولدن ایدوکنی خوشجه ملاحظه ایله - Et de
cenx qui les occupe || Ceux qui occupent des places, sont exposés à
la vue du public ارباب مناصب معرض انظار انامدرلر -
نظرگاه خواص وعوامدرلر

Il signifie aussi, placer, tourner de certain côté توجیه .A
روی جیزرا - بفلان طرف گردانیدن .P عرض - الوجهة
یوزینی قارشولتمق .T بفلان طرف نمودن || Exposer
فلان شیئك وجههسنی شمال جانبنه عرض au Nord
وتوجیه ایتمك Il faut prendre garde à bien exposer ce bâti-
ment, cet escalier بو بنانك وبو نردبانك یوزینی لایقی
یوزینی مناسب طرفه - اوزره توجیه ایلمکه دقت ایتملو در
مشرق Exposer au soleil levant قارشولتمغه دقت ایتملو در
طرفنه عرض وتوجیه ایتدرمك Exposer des meubles à l'air
متاع بیتی روزکاره قارشو عرض ایتمك Exposer du linge au
بزی لاجل التجفیف تشریر ایتمك soleil pour le faire sécher
کونشه سرمك - کونشه عرض ایتمك -

Et déduire, expliquer, faire connaître انها .A بسط - بیان
- کوسترمك .T در میان کردن - عرضه داشتن .P سرد -
برکمسنه افکارینی سرد || Exposer ses pensées بیان ایتمك
بر واقعهیی بسط وبیان ایتمك un fait وبیان ایتمك
بر مشکل لاجل Exposer une difficulté pour la faire résoudre
الحل در میان ایتمك Exposer dans une requête les motifs
بر شیئك et les raisons qu'on a de demander une chose
استدعاسنی ایجاب ایتمش علل واسبابی درون عرضحالده
بسط وبیان ایتمك Je vous ai exposé l'état de l'affaire

EXPLOSION. Éclat, mouvement que produisent la poudre à canon et d'autres matières combustibles, lorsqu'elles s'enflamment
علو - علولنمه .T آتش انگیزی .P فوران اللهیب .A
جبل آتشفشاندن مواد || Explosion d'un volcan فشقرمهسی
فوران لهیب طوب رعد آشوب d'un canon ناریه نك فورانی

EXPORTATION. Action d'exporter. V. Exporter || Faire des lois contre l'exportation de l'argent نقودك درون ملکدن اخراجی
نقودك دیار آخره - ممنوعیتنی حاوی قانون وضع ایتمك
نقلی منعنی حاوی Marchandises d'exportation et d'importation
دیار آخردن کتوریلوب ادخال اولنان ودرون ملکدن
چیقاریلوب دیار آخره نقل ایتدریلان اموال

EXPORTER. Transporter hors d'un État des marchandises .A
ملکدن .T از ملك بیرون آوردن .P اجراج عن الملك
ملکدن - دیار آخره نقل ایتدرمك - طشره کوندرمك
چیقارمق

EXPOSANT. Celui qui expose ses prétentions dans une requête
عرضحال ایدن .T داد خواه .P صاحب العرضحال .A
|| Les raisons de l'exposant صاحب عرضحالك بسط ایلدیکی
صاحب Les preuves et les titres de l'exposant اسباب وعلل
عرضحالك بسط ایلدیکی براهین ودلایل وتقدیمکرده سی
اولان حجج وسندات

EXPOSÉ. Ce qui est déduit dans une reqnête .A مضمون -
انها .T نموده - عرضه داشت .P مفاد - منها || On l'aurait
عرضحالنك انهاسنده مبنی condamné sur l'exposé de sa requête
عرضحالنك - علیهنه حکم جریان ایتمك اقتضا ایدر ایدی
مضمونه کوره Une rémission obtenue sous un faux exposé, n'a
point lieu خلاف انهایه مبنی تحصیل اولنان عفو باطلدر

EXPOSER. Mettre en vue .A عرض .P پیش نظر نهادن
کوسترمك .T نمودن - پیش نظر آوردن || Exposer un
corps mort میتی نظر ناسه عرض ایتمك Exposer en spectacle à tout le monde نظرگاه عالمه عرض ایتمك Exposer sur
la roue le corps d'un voleur de grands chemins مظهر سیاست
اولمش رهزنك لاشهسنی شکنجه واذیت جرخنه ربط
À cette cérémonie, on ایدهرك انظار ناسه عرض ایتمك
exposa les plus belles tapisseries de la Couronne فلان رسمك
وقت اجراسنده موجود خزینهٔ همایون اولان تزیین
حجراته مخصوص اقمشهٔ رنگارنگ ذیقمتك انفس
واعلاسی معروض نظرگاه ناس اولمشدر - Exposer en vente

مستمیتًا عرض سینهٔ ـ آتشی قارشوسنده اختیار تهلکه ایلدی
ثبات ومتانت ایتمکدن مبالات ایلمدی

On dit dans le même sens, Les païens exposaient les martyrs aux bêtes féroces اهل جاهلیّت دین عیسی اوغورینه حائز رتبهٔ شهادت ایدنلری سباع ووحوشه عرض ایدرلر ایمش

Exposer un enfant. C'est le mettre dans une rue, pour se décharger du soin de le nourrir *A.* القاء المنبوذ ـ طرح الملقوط *P.* بسر کوچه کودک انداختن *T.* جوجوق براقمق || La loi punit les pères et les mères qui exposent leurs enfans طرح ـ ملقوط ایدن پدر ومادر شرعاً مستحق تأدیب اولورلر
القای منبوذ ایدن پدر ومادر حقنه حدّ شرعی وار در

Exposé. *A.* معروض *P.* پیش نظر نهاده ـ نموده *T.* کوسترلمش
صاتیلق *T.* بفروخت عرض کرده *P.* معروض الی البیع *A.*
یوزی فلان *T.* بفلان طرف گردانیده *P.* متوجّه *A.* اولمش
در خطر انداخته *P.* معروض الی الخطر *A.* طرفه قارشولمش
خطره القا اولنمش ـ تهلکه یه قونمش *T.*

EXPOSITION. Action par laquelle une chose est exposée en vue *A.* عرض *P.* پیش نظر گستردگی *T.* سروب کوسترمه || L'exposition de plusieurs marchandises متعدّد امتعه واموالک
Il en fit l'exposition aux yeux de tout le monde فلان عرضی انظار عامّهٔ عالمه عرض ـ شیئی علی ملاء الناس عرض ایلدی ایلدی

Il signifie aussi, situation par rapport aux vues et aux divers aspects du soleil *A.* سمت التوجّه *P.* بفلان سمت روتابی *T.* || Ce palais est dans une agréable exposition یوزک قارشولدیغی طرف بو سرایک سمت توجّهی لطیف ودلگشا
L'exposition de cette maison n'est pas saine بو خانه نک سمت توجّهی مخالف صحّت مزاجدر
Exposition au Nord سمت شماله توجّه

Et narration, récit *A.* بسط ـ حکایت ـ تقریر *P.* داستان
T. نقل || Il a fait l'exposition de cette affaire fort nettement مادّه یی بر وجه نقاحت تقریر وحکایت ایلدی
Faire une fidèle exposition de toutes ses raisons کافّهٔ علل واسبابی
Sur sa propre exposition, on jugea que.... روایت صادقه ایله بسط وتقریر ایلمک کندو تقریری اوزره حکم اولندیکه....
Sur la simple exposition du fait, on le condamna مادّه نک ساده جه نقل وحکایتیله علیهنه حکم جریان اولنمق لازم کلدی

Exposer vrai کیفیّت حالی طرفکه بیان ایلدم
Exposer faux انهای صحیح ایتمک ـ اولدرق سرد وبیان ایتمک
Exposer sa commission انهای کاذب ایتمک ـ خلاف انها ایتمک
Et mettre en péril *A.* برکمسنه مأموریتنی عرض وانها ایتمک
بخطر ـ در خطر انداختن *P.* القاء الی التهلکة ـ الخطر
تهلکه یه قویمق *T.* بمعرض خطر انداختن ـ عرض کردن
مخاطره یه ـ معرض خطره القا ایتمک ـ عرضهٔ خطر ایتمک ـ
Exposer sa personne, sa vie pour le service du prince تهلکه یه اوغراتمق ـ دوشورمک بر کمسنه نفسنی خدمت پادشاهیده خدمت شاهانده جان فدا ایتمک ـ مخاطره یه القا ایتمک
Vous vous exposez un peu trop نفسکی معرض خطره چوقجه
Vous vous êtes exposé légèrement ارتکاب القا ایدرسک
S'exposer à la mort تهلکه ده خفیف مشربلک ایلدک
Exposer son honneur, sa réputation, sa gloire معرض هلاکه القای نفس ایتمک عرضنی ونام وشهرتنی وشان وناموسنی
S'exposer معرض خطره القا ایتمک ـ عرضهٔ مخاطره ایتمک
Être au hasard بختک کلیشنه تبعیّهٔ اختیار مخاطره ایتمک
Être exposé à la raillerie مظهر هزل واستهزا اولمق مخاطره سنه
S'exposer à être tué قتل اولنمق القای نفس ایتمک
S'exposer à recevoir un affront مخاطره سنه القای نفس ایتمک مظهر ترذیل اولمق
Être exposé à la risée, à la médisance عرضهٔ تمسخر وهدف
Cela vous expose à de grands périls تیر لوم وتعییب اولمق مخاطرات ـ بو کیفیّت سنی مهالک عظیمه یه القا ایدر
Les grands postes sont exposés aux traits de l'envie جسیمه یه
Il ne veut pas s'exposer à des refus, à des rebuffades مناصب عالیه دائما عرضهٔ غبطه وحسد در
التماسنک ردّیله مظهر شین وعار ومحلّ عنف وآزار اولمق مخاطره سنه اوغرامق
Être exposé à la colère de quelqu'un فلانک شدّت استمز هدف تیر تهوّر وغضبی اولمق ـ وتهوّری معرضنده اولمق

S'exposer, Être exposé aux coups, au feu des ennemis, signifie, se mettre en lieu où les coups peuvent aisément porter
خودرا *P.* ارتکاب الخطر ـ اختیار الخطر ـ انداب النفس *A.*
کندویی ـ کندویی مخاطره یه قویمق *T.* بخطر انداختن
Les troupes furent long-temps exposées au feu de la place عرضهٔ مخاطره قلمق عسکر قلعه طرفندن آتیلان طوب
قلعه نک ـ وکله قارشوسنده وافر زمان انداب نفس ایلدی

Et interprétation, explication *A.* تفسير pl. تفسيرات شرح - *P.* گزارش - گزاره *T.* معنا ويرمه || L'exposition du texte de l'Écriture تفسيرى نصّ كتاب اللهك L'exposition littérale تحت اللفظ اولان - لفظاً بلفظ اولان شرح وتفسير Les différentes expositions تفسيرات مختلفه L'exposition de la Foi عقايدك شرح وتفسيرى - Il se dit aussi des enfans abandonnés par leurs parens. V. Exposer.

EXPRÈS. Qui est énoncé d'une manière formelle *A.* صريح *P.* آشكار *T.* آچيق || Cela est en termes exprès dans le contrat بو ماده درون سنده تعبيرات صريحه ايله مندرج ومشروحدر La loi y est expresse اول بابده قانونك Un ordre exprès بر قطعه امر مصرّح تعبيراتى مصرّحدر

Il se dit aussi d'un homme envoyé à dessein pour porter des lettres *A.* قاصد مخصوص *P.* پيك مخصوص - نامه رس *T.* مخصوص اولاق

EXPRÈS, adverbe. À dessein, à cette seule fin *A.* مخصوصاً - خاصّةً *T.* مخصوص || Il a fait bâtir cet appartement exprès pour recevoir ses amis بو كلان زوّار ومسافرينه مخصوصاً دائره يى بنا ايتدردى Il est venu tout exprès pour briguer cet emploi بو منصبك طلبيچون مخصوص كلمشدر Il a dit cela exprès بو كلامى مخصوصاً سويلدى On dit d'un homme qui a beaucoup de disposition pour certaines choses, qu'il semble fait exprès pour cela گويا بوكا مخصوص اولمق اوزره صانكه مخصوص اولهرق خلق اولنمشدر - ياپلمشدر

EXPRESSÉMENT. En termes exprès *A.* تصريحاً - مصرّحاً *T.* آچيقدن آچيغه *P.* آشكارا على وجه التصريح

EXPRESSIF. Énergique, qui exprime bien ce qu'on veut dire *A.* مبيّن المرام - مصرّح الحال - موضح المعنا - مفيد الحال *P.* معنا گشا *T.* معنا بللوردييجى || Ce terme ne me semble pas bien expressif بو لفظ مفيد الحال دكلدر Cette façon de parler est expressive بو صورت نكلّم مصرّح حالدر Un signe expressif مفيد حال اولهجق اشارت - اشارة مفيدة الحال

EXPRESSION. Action par laquelle on exprime le suc, le jus de quelque chose *A.* اعتصار *P.* فشردگى *T.* صيقمه || Le suc des herbes se tire en trois manières, par expression, par infusion, par décoction مای نباتات اوچ طريق ايله استخراج اولنور Huiles tirées par expression اعتصاراً وياخود تنقيعاً وياخود انطباخاً - Il se dit aussi بالاعتصار استخراج اولنمش ادهان du jus même qu'on exprime *A.* عصرة *P.* فشرده *T.* صيقندى صقنديسى - ليمون عصاره‌سى || Une expression de citron

Il signifie aussi, les termes dont on se sert pour exprimer ce qu'on veut *A.* تعبير pl. تعبيرات *P.* گفتار - ادای سخن *T.* سويليش || Belle expression تعبير حسن تعبير دلپذير - تعبير بليغ forte تعبير نازك élégante Noble expression تعبيرات Avoir l'expression noble تعبير شدّتنما - شديد نازكانه ايله ادای مرام ايتمك User d'une expression basse et populaire خسيس ودنى بر تعبير قوللنمق La pensée est belle, mais il y a quelque chose à dire à l'expression معنا احسندر امّا صورت تعبيرى بر آز سوز كوتورر Je trouve cette expression mauvaise بو تعبيرى ردئ عدّ ايده‌رم trop faible بو تعبير غايت ايله واهيدر Je ne condamnerai pas cette expression بو تعبيرى قدح وتشنيع ايده‌مم

En Peinture et en Sculture, c'est la représentation vive et naturelle des passions *A.* تصوير الامراض النفسانيّة - ارائة || Ce peintre excelle particulièrement dans les passions بورسّام تصوير امراض نفسانيّده بر وجه امتياز Les expressions de ce tableau sont énergiques et nobles موفقدر بو تصويرده امراض نفسانيّه مؤثّرانه ونازكانه ارائه اولنمشدر كوسترلمشدر -

EXPRIMABLE. Qui peut être exprimé *A.* ممكن التعبير - ممكن الوصف *P.* امكان پذير وصف *T.* تعبيره كلور || Il n'est pas exprimable combien il a souffert نلر چكديكى نا قابل وصف وتعبيره كلمز - وصف وتعبير در

EXPRIMER. Tirer le suc, le jus d'une chose en la pressant *A.* تعصير *P.* فشردن *T.* صيقوب چيقارمق || Exprimer le suc d'une herbe, d'une orange, d'un citron نباتى وپورتقالى وليمونى صيقوب صوينى چيقارمق

Et représenter par le discours ce qu'on a dans l'esprit *A.* تعبير - افادة - وصف *P.* تعبير كردن *T.* ادای سخن سويلمك || Cette pensée est belle, mais elle n'est pas bien exprimée بو معنا كوزلدر امّا لايقى وجه اوزره افاده اولنمدى Je ne saurais trouver des termes assez forts pour exprimer ma reconnaissance درجهٔ تشكرمى افاده ايده‌جك تعبيرات قويّه Ce mot exprime bien la chose بو تدارككده عجزم دركار در Cet auteur, ce poète exprime bien les passions بو شاعر وبو مؤلّف امراض نفسانيه‌يى بر لفظ كركى كبى مفيد مرامدر

وجه احسن وصف وتعبير ايدر Exprimer sa douleur par ses larmes غمّ واندوهى وساطت دموع ايله افاده ايتمك Il faut exprimer cela dans le contrat بو كيفيّت درون سنددە بو مادّەدن كما هى حقها بحث ايلدى افاده وبيان اولنملودر On dit, qu'une passion est bien exprimée dans un tableau, dans un discours, dans un poème فلان مرض نفسانى بو تصويرده وبو مقالەده وبو منظومەده بر وجه اليق ارائه اولنمشدر On dit aussi, S'exprimer en bons termes افادۀ مرام ايتمك ـ كلمات لايقه ايله تعبير مرام ايتمك S'exprimer clairement على وجه الصراحه افادۀ مرام ايتمك

EX-PROFESSO. Avec toute l'attention qu'on doit à ce qu'on entreprend de faire *A.* كما هو حقّة ـ على ما هو اللايق *P.* بر وجه سزا *T.* كركي كبى ‖ Il a traité cette matière ex-professo بو مادّەدن كما هى حقها بحث ايلدى

EXPULSER. Pousser dehors *A.* دفع *P.* راندن *T.* سورمك ‖ Un remède propre pour expulser les mauvaises humeurs du corps اخلاط رديّەيى دفع ايدەجك بر دوا

En termes de Pratique. Déposséder d'un lieu dont on était en possession *A.* بدر كردن ـ بيرون راندن *P.* اخراج ـ طرد *T.* قوغمق ـ جيقارمق ‖ On l'a expulsé de sa terre ضيعەسندن طرد واخراج اولندى

EXPULSÉ. *A.* مندفع *P.* رانده *T.* سورلمش *A.* مطرود *P.* قوغلمش *T.* بيرون رانده

EXPULSIF. Qui pousse dehors *A.* دافع *P.* رانندە *T.* سوريجى ‖ Remède expulsif دواى دافع

EXPULSION. Action par laquelle on est chassé d'un lieu *A.* اخراج ـ طرد *P.* بدر سازى *T.* قوغمه ‖ Depuis l'expulsion des Juifs قوم يهودك طرد واخراجندنبرو On dit qu'un remède a une grande force d'expulsion *A.* دواء شديد الدفع *T.* كسكين سورر بر علاج

EXQUIS. Excellent en son espèce *A.* الذّ ـ انفس النفيس ـ خوشمذاق ـ لوشابه ـ چرب شيرين *P.* نفيس ـ اشها ـ شهى *T.* پك ايو ‖ Viandes exquises لحوم شهيّەه Des viandes d'un goût exquis اطعمۀ الذّ واشها لحوم وگوشتها Des mets exquis بو شئ انفس نفيسەه Cela est fait d'une manière exquise نفيس صورت ايله ياپلدى ـ Dans les exemples suivants, il faut employer ces mots *A.* احسن ـ انيق ـ لطيف ـ الطف *T.* پك كوزل *P.* خوبترين ـ بهترين ‖ اعلا الاعلا ـ اجود Un travail exquis اعلا الاعلا بر ايش Avoir le discernement exquis اعلا والطف قوّت مميّزه صاحبى اولمق بر كمسنەنك لطافت طبعى درجۀ اعلاده احسن والطف افكار جودت آثار اولمق Des pensées exquises

EXSUCCION. Terme de Médecine et de Physique. Action de suer *A.* انجذاب الرطوبة ـ امتصاص ـ مصّ *P.* مكيدگى *T.* ‖ Il y a dans la racine des plantes une sorte d'exsuccion امه عروق اشجارده بر حالت امتصاص وار در La digestion se fait par exsuccion هضم طعام انجذاب رطوبت طريقيله اولور

EXSUDATION. Action de suer *A.* نتوح *P.* ژوشش *T.* ‖ Certaines pierres et certains bois ont leurs exsudations بعض احجار واخشابده حال نتوح وار در

EXSUDER. Sortir en manière de sueur *A.* انتتاح ـ ترشّح *P.* صزمق *T.* ژوشيدن ‖ Le sang exsude quelquefois par les pores دم بعضاً مساماتدن ترشّح ايدر

EXTANT. Terme de Pratique. Qui est en nature *A.* عيناً موجود *T.* عينيله بولنان

EXTASE, Ravissement d'esprit, suspension des sens causée par une forte contemplation d'un objet extraordinaire *A.* بهت ـ حال المبهوتيّة ‖ Plusieurs Saints ont été ravi en extase pendant des journées entières قتى چوق اولياى عظام بر قاچ حال Être en extase كون متماديًا حال مبهوتيّتده اولمشلر در مبهوتيّته گرفتار Tomber en extase مبهوتيّتده اولمق اولمق

Et vive admiration qui semble absorber toutes les autres fonctions de l'âme *A.* خرَق ـ حيرت ـ مدهوشيّت *P.* دنگى *T.* دنك قالمه ـ شاشوب قالمه ‖ Quand il vit de si belles choses, il fut en extase بو قدر اشياى دلاويزك تماشا ونظارتى تقريبيله عنان نفسى ربودۀ دست مدهوشيّت La vue de tant de merveilles ravit en extase تقريبيله دنگ ومدهوش اولمشدر ـ اولمشدر بو قدر غرايب ومعجزاتك Être ravi نظارتى استيلاى خرق ومدهوشيّتى موجب اولور en extase استيلاى خرق ايله منجذب الفؤاد اولمق

s'EXTASIER. Être ravi en extase *A.* وقوع فى البهت *P.* گرفتار دنگى شدن ـ تحيّر ـ دهش ـ والخرَق *T.* شاشوب دنك اولمق ـ قالمق

EXTASIÉ. *A.* مبهوت ـ مدهوش ـ متحيّر *P.* دنگ *T.* شاشوب دنك اولمش ـ قالمش

EXTATIQUE. Qui est causé par l'extase *A.* واقع من البهت

شاشمقدن *T.* از دنگی پیدا شده *P.* واقع من الخرَق - خرق وحیرتدن اقتضا ایتمش || Ravissement extatique اقتضا ایتمش انجذاب نفس

EXTENSEUR. Il se dit en Anatomie des différents muscles qui servent à étendre les parties *A.* موجب - موجب التمدید - ممدّ *P.* دراز ساز *T.* کریجی || Les muscles extenseurs du bras, des doigts المطو - ساعدك واصابعك عضلات ممدّه‌سی قولده وپرمقلرده اولان کریجی بالق اتلری

EXTENSIBILITÉ. Qualité de ce qui est extensible *A.* قابلیّة اوزانمغه *T.* درازی پذیرایی *P.* قابلیّة الامتداد - المطو || L'extensibilité de l'or est très-grande کرنمکه قابللك - کرکلك ذهبك قابلیّت امتدادی پك جوقدر Chaque espèce de métal a son degré différent d'extensibilité اجناس معادنك علی الاختلاف قابلیّت امتدادی درجه‌سی بشقه در

EXTENSIBLE. Qui peut s'étendre *A.* ممکن - ممکن التمطّی اوزانه بیلور - اوزانور *T.* امکان پذیر درازی *P.* الامتداد

EXTENSION. Étendue *A.* امتداد - مطو *P.* درازی *T.* کرنمه طولاً || Extension en longueur, largeur et profondeur اوزانمه - وعرضاً وعمقاً امتداد - Et l'action de ce qui s'étend *A.* مدّ *P.* اوزاتمه - کرمه *T.* دراز سازی || N'avoir pas l'extension du bras libre قولایلمق ایله قولی - سهولت ایله مدّ ید ایده‌مامك - On dit, Extension d'autorité, de privilége, c'est-à-dire, augmentation اوزاتمقدن عاجز اولمق امتیازك وحکومتك امتدادی

On dit aussi, L'extension d'une loi, d'une clause, pour dire, l'explication d'une loi d'une clause dans un sens plus étendu قانونك وشرطك توسّعاً شرحی - On dit, qu'un mot signifie telle et telle chose par extension, pour dire, que sa signification primitive a été étendue, transportée à cette chose فلان لفظ توسّعاً شو معناده در

En Chirurgie, c'est l'action par laquelle on étend une partie fracturée, pour remettre les os dans leur situation *A.* امطا *T.* کرمه - Extension de nerf, c'est le relâchement d'un nerf, qui, par accident, s'étend plus qu'il ne faut *A.* تمطّی العصب *T.* سکیر کرلمه‌سی

EXTÉNUATION. Affaiblissement, diminution de forces *A.* وهن - انحطاط القوا - زوال القوّة - نقصان القوّة - ضعف - || درمانسرلق *T.* شکست توانایی - بیتابی *P.* حروض est dans une grande exténuation ضعف عظیمه گرفتار اولمشدر - On dit aussi, L'exténuation d'un fait, d'un crime, pour dire, adoucissement dans l'exposition d'un fait, d'un crime *A.* استخفاف *P.* کمسازی - سبك سازی *T.* خفیفلتمه

EXTÉNUER. Affaiblir peu à peu *A.* اضعاف - احراض - درمانسز *T.* زبون ونا توان ساختن *P.* توهین - ازالة القوّة خسته‌لکی اضعافنه || Sa maladie l'a fort exténué ایتمك - Il signifie en termes de Pratique, diminuer *A.* سبب اولدی *T.* سبك نمودن - کم نمودن *P.* ایراث الکسر - تخفیف جرمی پك تخفیف || On a fort extenué le crime خفیفلتمك L'action était atroce, mais on l'a fait exténuer par les informations ایلدیلر قباحت بغایت گران ایکن کشفه مبادرت En répétant ce que j'avance, vous exténuez la force de mes raisons, de mes preuves اولندقده تخفیف اولندی بسط ایلدیکم کلامی سن دخی تکرار ایده‌رك دلیللرمه ایراث کسر ایتمش اولورسك

EXTÉRIEUR. Qui est au dehors *A.* خارجیّ *P.* بیرونی *T.* بدنك || Les parties extérieures du corps دیش - طشره‌ده کی - دیش عضولری - اعضای خارجیّه‌سی - Et ce qui paraît de quelque chose au dehors *A.* ظاهر - خارج *P.* بیرون *T.* دیش بو بنانك خارجی || L'extérieur de ce bâtiment est beau یوزی On dirait, à n'en voir que l'extérieur, que c'est quelque chose, mais les dedans ne sont rien احسندر خارجنه باقنجه ال - Il se dit aussi des personnes || Il a un bel extérieur ویرر ظنّ اولنور لکن داخلی هیچ ایشه یرامز ظاهر حالی احسن Un extérieur modeste, honnête ظاهری اعلا درَ - واعلا در ظاهر حالده وضع - ظاهریسی عرض وادب صورتنده در L'intérieur ne répond pas à l'extérieur داخلی ادیبانه‌سی وار باطنی ظاهرینه نا موافقدر - ظاهرینه مطابق دکلدر

EXTÉRIEUREMENT. À l'extérieur, au dehors *A.* ظاهراً - صورتا *P.* در بیرون *T.* کورنشده || Il veut qu'on le croie honnête homme, mais il ne l'est qu'extérieurement خلق عندنده اهل عرض عدّ اولنمق استر انجق بو صفت کندوسنده ظاهر یدر

EXTERMINATEUR. Qui extermine *A.* قاطع الدابر - معدم - مزیل *P.* نا بود کننده *T.* یوق ایدیجی || L'ange exterminateur tua les premiers nés d'Egypte قطع دابره موکّل اولان ملك اقلیم مصرده موجود اولان اولاد کبیره‌نك مجموعنی Hercule a été l'exterminateur des mons- قتل واعدام ایلدی

- وبر عرقك وبر شعبه‌نك انقراض ویاخود اندراجی Et l'extinction d'un crime, pour dire, la rémission d'un crime كناهك T. گناه شویی P. محو الجرم - صفح - عفو A. سیلنمه‌سی

EXTIRPATEUR. Qui extirpe A. قالع - مستأصل P. بر كنده || دیبندن قوپاریجی - كوكدن قوپاریجی T. سازبیخ L'extirpateur des hérésies قالع اساس رفض وبدعت des vices قالع اساس مساوی وقبایح

EXTIRPATION. Action d'extirper A. انقلاع - انجعاف كوكدن قوپارمه T. از بیخ بر كندگی P. استیصال Il signifie figurément, destruction totale A. اندراس - انطماس يوق ايتمكلك T. گم گشتگی P. محو الاثر - || L'extirpation des hérésies محو آثار رفض وبدعت

EXTIRPER. Déraciner A. قلع - تقليع - اجتعاف كوكدن قوپارمق T. از بیخ فارندیدن - از بیخ بر كندن P. || Il y a de méchantes herbes qu'on a bien de la peine à extirper قلعی مشكل بعض نباتات فاسده وار در En Chirurgie, Extirper un cancer, c'est l'arracher entièrement سرطانی قلع واستیصال ایتمك

Il se dit figurément de l'entière destruction de certaines choses pernicieuses A. قلع - امحا - طمس - ازالة P. گم كردن || Extirper les vices T. يوق ايتمك قلع اصول مساوی ربوای نا مشروعك اثرینی محووازاله ایتمك l'usure قلع واستیصالی نا قابل C'est un mal qu'on ne saurait extirper - بر مرض شدید در On dit aussi, Extirper une race. V. Exterminer.

EXTORQUER. Obtenir par force, par violence A. تحصیل جبراً T. زبردستی ستادن - بزور گرفتن P. جبراً اخذ - || Extorquer de l'argent à quelqu'un زور ایله قوپارمق - آلمق Extirper l'aveu d'un crime par la violence des tourmens بر كمسنه‌دن جبراً اقچه آلمق جرمك اقراریني شكنجه وادیت زوریله قوپارمق

EXTORSION. Exaction, concussion A. مظلمة pl. مظالم - غدارلق - ظلم T. ستمكاری P. اعتساف

EXTRACTION. Opération par laquelle on tire les principes des corps mixtes A. استخراج P. بر آوردگی T. چیقارمه || L'extraction des sels ملوحك استخراجی C'est dans les mines du Pérou que se fait l'extraction de l'or et de l'argent سیم

tres de son temps هركل نام بهادر عصرنده موجود اولان Ce prince fut l'exterminateur des vices, de l'impiété سباعك مجموعنی ازاله واعدام ایلدی فلان پادشاه معدم اصول رفض والحاد ومزیل مثالب وقبایح ایدی

EXTERMINATION. Destruction entière A. انقطاع الدابر - يوق ايتمكلك T. نا بود سازی P. زوال - انعدام || Travailler à l'extermination du paganisme عبادت اصنامك كلّیاً à l'extermination des زوال وانعدامنه سعی وكوشش ایتمك hérésies, des vices انعدام رفض وبدعت وزوال مساوئ عباده صرف مقدور ایلمك

EXTERMINER. Faire périr entièrement A. اعدام - قطع الدابر Il menace de l'exterminer lui et toute sa race يوق ايتمك T. نا بود كردانیدن P. ازالة - كندوسنه وبالجمله عرق ونسلنه حوالهٔ سیف سیاست برله قطع دابرلرینه قیام ایده‌جكدر Exterminer les malfaiteurs, les assassins دیو تهدید وانذار ایدر - اشقیا وقاتلینك قطع دابرلرینه مبادرت ایتمك Figur. || Exterminer les vices اشقیا وقاتلینی ازاله واعدام ایتمك - عروق معایب ومساویيی قطع ایتمك ازاله ایتمك

EXTERMINÉ. A. منقطع الدابر - منعدم - زایل P. نا بود يوق اولمش T. زوال یافته - گشته

EXTERNE. Qui paraît au dehors, qui vient du dehors A. ظاهری - خارجی P. بیرونی T. كوزه كورینن || Les causes externes des maladies امراضك اسباب ظاهریه‌سی Le mal n'est pas externe, on n'en voit rien au dehors علت خارجی ظاهرده هیچ بر - دكل ظاهرده هیچ بر شئ مشهود دكلدر شئ بللو دكلدر

EXTINCTION. Action d'éteindre A. خبوّ - انطفا P. خاموشی || Extinction d'un embrasement T. سوینمه مشتعل اولان نائره‌نك خبوّ وانطفاسی

On dit par extension, L'extinction de la chaleur naturelle Disputer jusqu'à extinction de chaleur naturelle انقطاعی - حرارت غریزیه‌نك انطفاسی نفس منقطع اولنجیه قدر - On dit aussi, Avoir une extinction de voix نفس دوكنجیه قدر - معارضه ایتمك انقطاع صدایه مبتلا اولمق

On dit figur. L'extinction d'une race, d'une maison, d'une ligne, d'une branche, pour dire, leur fin A. انقراض - اندراج بر سلسله‌نك وبر خاندانك || دوكنمه T. تمام شدن P.

وزر پرو مملکتنده کائن معدنلردن استخراج اولنور - On dit en Chirurgie, L'extraction de la pierre *A.* استخراج الحصاة L'extraction du foetus استخراج الجنين

En Arithmétique, c'est l'opération par laquelle on tire les racines des nombres *A.* استحصال الجذر - حساب البرجان

Il signifie aussi, l'origine d'où quelqu'un tire sa naissance *A.* صوی *T.* زاد - نژاد *P.* عرق - اصل - نسب - عصارة || Il est d'une grande extraction شریف النسبدر - والا نژاد برآدمدر d'illustre extraction مجید الاصلدر de noble extraction کریم - اصیل النسب - کریم العصارة - کریم العرق - الاصلدر de basse extraction وضیع النسبدر de vile extraction بهزاد بد نژاد - لئیم العرق - لئیم الاصل - لئیم العصاره Je connais son extraction اصل وعرقنی بیلورم

EXTRADITION. Action de livrer un prisonnier, un criminel à son prince naturel *A.* ردّ *P.* باز دادن *T.* || Il a été convenu qu'on se remettrait réciproquement les prisonniers; et l'extradition doit s'en faire tel jour کیرو ویرمه طرفیندن تسلیم اسرا مادّه‌سی بالمقاوله تنظیم اولنمغین فلان کونده ردّ واعاده‌لرینه مبادرت اولنه‌جقدر

EXTRADOS. C'est le côté extérieur d'une voûte *A.* محدّب القبّة *P.* پشت کنبد *T.* قبه‌نك آرقه‌سی

EXTRAIRE. Tirer quelque chose d'un corps mixte par le moyen de la Chimie *A.* استخراج *P.* بر آوردن *T.* ایچندن چیقارمق

Il signifie aussi, tirer d'un livre, d'un acte les passages dont on a besoin *A.* اخذ - اخراج || Cela est extrait des registres du Conseil مأخوذ در - مشورت مضبطه‌سندن مخرجدر - Il se dit aussi des racines, des nombres *A.* اخراج الجذر - چیقارلمشدر

Extraire un livre, un procès. C'est en faire un abrégé *A.* تلخیص - اجمال *T.* خلاصه ایتمك

EXTRAIT. Partie qui a été tirée d'une substance par un dissolvant *A.* مخلّص *T.* خلاصه || Extrait de rhubarbe راوند خلاصه‌سی Extrait de rose کل خلاصه‌سی

Et ce qu'on tire de quelque livre, de quelque registre *A.* بر آورده *T.* مأخوذ - مستخرج - مخرج || Extrait des registres du Parlement پارلامنتو دیوانی دفترلرندن مخرج - Extrait mortuaire. L'extrait qu'on tire du registre des morts *T.* دفتر اموات قیدندن مخرج بر قطعه صورت

EXTRAJUDICIAIRE. Il se dit des actes qui ne sons point relatifs à un procès pendant en Justice *A.* لاعن مبحث الدعوی *P.* خارج از دعوا *T.* دعوادن خارج - ماده‌دن خارج -

EXTRAJUDICIAIREMENT. Hors de la forme ordinaire des jugemens *A.* خارج از عرفاً - علی خلاف القیاس المحاکمة *T.* عرفی اولەرق قاعدهٔ محاکمه

EXTRAORDINAIRE. Qui n'est pas selon l'ordre commun *A.* غیر مألوف - غیر معتاد - فوق العادة - خارق العادة *P.* عادتدن طشره *T.* نا معتاد || Une chose extraordinaire خارق Un accident, un langage extraordinaire عاده بر شئ Un habit extraordinaire عاده بر عارضه وبر کونه سویلیش Dépenses extraordinaires مصارف غیر مألوفه Ambassadeur extraordinaire لباس غیر معتاد فوق Envoyé extraordinaire غیر مقننه - غیر معتاده - فوق العاده اورته العاده بیوك ایلچی Courrier extraordinaire فوق العاده اولاق ایلچیسی Un mérite extraordinaire اهلیّت غیر معتاده - خارق عاده بر اهلیّت Un génie extraordinaire خارق عاده بر عقل Un homme extraordinaire en sa profession حرفتنده خارق عاده بر آدم Laideur extraordinaire خارق عاده بر - ردّت غیر مألوفه چرکینلك

Il est aussi substantif, et signifie, ce qui ne se fait pas ordinairement *A.* غیر عادی *P.* نا معتاد *T.* عادتسز || Il donne tant par repas, et quand il y a de l'extraordinaire, il le paye طعام روزمرّه ایچون بر وجه مقطوع شو قدر ویرر انجق غیرعادی بر طعام اولور ایسه مصرفنی بشقه ویرر Dans les grandes affaires, il faut destinguer l'extraordinaire de l'impossible امور جسیمده غیر عادی ایله غیر ممکنی فرق ایتمك اقتضا ایدر

On appelle Extraordinaire, dans les comptes des dépenses, ce qui est outre la dépense ordinaire *A.* مصارف غیر معیّنة - مصارف غیر عادیة *P.* مصرف خارج از معتاد *T.* طهورات - Extraordinaire des guerres, ou de la guerre. C'est un fonds que l'on fait pour payer les dépenses extraordinaires de la guerre *A.* مصارف مصارف سفریّهٔ غیرمعتاده‌یه مخصوص *T.* سفریّة غیر مقننة مصارف سفریّهٔ || Trésorier de l'extraordinaire des guerres مال غیر معتاده‌یه مخصوص اموالك دفترداری

Il se prend aussi pour Ridicule, bizarre *A.* اعجب العجايب *P.* اغرب - طرفه *T.* عجايب ‖ Voilà un homme bien extraordinaire - طرفه ادا بر آدمدر - اعجب العجايب بر آدمدر Visage extraordinaire غريب الاطوار بر آدمدر Propositions extraordinaires اعجب العجايب - برشكل وچهره تكاليف غريبه

PROCÉDURE EXTRAORDINAIRE. C'est la procédure criminelle *T.* جرم وجنايت دعواسى - Question extraordinaire. C'est la torture la plus rude qu'on donne à un accusé, pour lui faire dire la vérité *A.* شكنجهٔ نا معتاد *P.* نكال غير معتاد - اذيّة غير مألوفة *T.* عادتدن خارج بر كونه اشكنجه ‖ Il a eu la question ordinaire et extraordinaire كرك اذيّت عاديه وكرك اذيّت غير معتاده‌يه دوچار اولدى

EXTRAORDINAIREMENT. D'une façon extraordinaire *A.* من لا عن رسم - فوق المعتاد - خارجًا عن المعتاد - غير معتاد *P.* يولدن طشره اولدرق *T.* خارج از رسم وراه المعتاد ‖ Il n'était pas sur l'état, mais il a été payé extraordinairement اسمى دفترده مقيّد دكل ايكن من غير معتاد اقچه‌سى ويرلمشدر

Il se dit aussi pour Bizarrement, ridiculement *A.* على اعجب الوجوه *P.* عجايب صورت ايله *T.* با طور طرفه - Et extrêmement. V. ce mot.

ENTRAVAGAMMENT. D'une manière extravagante *A.* بطور المنكر *P.* صاورقلق ايله *T.* نا در برابرانه

EXTRAVAGANCE, État de l'âme qui extravague *A.* طور منكر *P.* صاورقلق *T.* طور نا در برابرانه - نا در برابرى

EXTRAVAGANT. Qui extravague, qui a l'habitude d'extravaguer *A.* نا در برابر *P.* منكر الاطوار - مألوف المنكرات *T.* صاورق خويلو

EXTRAVAGUER. Penser et dire des choses sans rime et sans raison *A.* ارتكاب المنكرات *P.* نا در برابرى نمودن *T.* صاورقلقلر ايتمك ‖ Il a le cerveau blessé, voyez comme il extravague مختلّ الدماغدر باق نقدر اقوال منكره سويلر

EXTRAVASATION. Mouvement par lequel le sang sort de ses vaisseaux *A.* طفحان - طفوح *P.* بيرون ريزيدگى *T.* طاشوب قابندن طشره آقمه

s'EXTRAVASER. Il ne se dit que du sang et des humeurs, ou des sucs des plantes, qui sortent de leurs vaisseaux ordinaires *A.* انطفاح *P.* بيرون ريزان شدن *T.* طاشوب قابندن دم طاشوب Quand le sang vient à s'extravaser ‖ طشره آقمق Un effort violent est capable de faire extravaser le sang مجارئ معتاده‌سندن آقديغى وقتده تعب عنيف دمك مجارئ La jaunisse vient de ce que la bile s'extravase معتاده‌سندن انطفاحنه سبب اوله بيلور علّت يرقان صفرانك مجارئ طبيعيّه‌سندن انطفاحى سببيله عارض اولور

EXTRAVASÉ. *A.* طافح *P.* ريخته *T.* بيرون طاشوب قابندن طشره آقمش

EXTRÊME. Qui est au plus haut degré *A.* واقع على اقصى الغايات *P.* بيغايت *T.* غايت - اوتەسى يوق ‖ Extrême désir اقصى الغايات اشتياق Amour extrême اقصى الغايات Péril extrême غايت خطر عشق بيغايت - عشق وولوع Besoin extrême اقصى الغايات فقروفاقه Extrême misère غايت برودت Extrême froid الغايات ضرورت واحتياج Rigueur extrême غايت شدّت - شدّت بيغايت

On dit proverbialement, Aux maux extrêmes, les extrêmes remèdes امراض مهلكه‌ده علاج كيمياوى كركدر

Il signifie aussi, excessif *A.* مفرط - مايل الى الافراط *P.* اولچيسى ترازوسى يوق *T.* بى اندازه ‖ Cet homme est extrême en tout كافّهٔ احواله افراطه مايل بر آدمدر - Et opposé, contraire. En ce sens, il est substantif *A.* غايت متقابلة ‖ Le froid et le chaud sont les deux extrêmes برد وحرّ غايتيدن متقابلتيندر - Et au figuré ‖ La prodigalité et l'avarice sont les deux extrêmes اسراف وامساك غايتين Entre ces deux extrêmes, il est malaisé de prendre un juste milieu اشبو غايتين متقابلتين بينده حدّ وسطى بولمق امر دشوار در

EXTRÊMEMENT. Au dernier point *A.* غاية الغاية *P.* بغايت پك چوق *T.* بسيار -

EXTRÉMITÉ. Le bout d'une chose *A.* رأس - غايت - نهايت - اوج *T.* پايان - سر *P.* مقاطع *pl.* مقطع - منقطَع - منتها - منتهاسى - بر جرمك غايتى ‖ L'extrémité d'un corps Couper l'extrémité des cheveux رأس شعرى قطع ايتمك L'extrémité des doigts *A.* رأس الانامل - رأس الاصابع *P.* سر انگشتها *T.* پرمقلرك اوجى Il est logé à l'extrémité de la ville پايان شهرده - منتهاى شهرده - منقطَع شهرده مقيمدر Cette ville est à l'extrémité du royaume فلان شهر پايان ملكده

رأس حدود ملکده ـ نهایت ملکده ـ کائندر

Et le dernier moment *A.* آخر الوقت *P.* آن واپسین *T.* صوک ساعت || N'attendez pas à l'extrémité pour solliciter vos juges ـ حکامدن استدعایی مصلحتک آخری وقتنه براقمه حکام طرفنه عرض استدعا ایچون آخر کاره قدر توقف ایتمه

Et les derniers moments de la vie *A.* نفس اخیر *P.* دم واپسین *T.* صوک نفس || Il est à l'extrémité, il se meurt صوک نفسنده در ـ دم واپسینده در ـ نفس اخیرده در

Il se prend aussi pour Excès *A.* افراط || Vous portez les choses aux dernières extrémités کافهٔ اموری حدّ افراطه قدر سوق دائما وایصال ایتدررسک Vous allez toujours à l'extrémité افراطدن Passer d'une extrémité à l'autre افراط طرفنه مایلسک افراط تفریطه کچمک Toutes les extrémités sont vicieuses ـ طرفلری دائما معیوبدر Et pour un excès de violence, d'emportement *A.* اقصی الغایات ـ اقصی الغایات الشدّة فلانک || Il s'est porté contre lui à la dernière extrémité التهوّر ـ علیهنه اقصی الغایات تهوّره کلدی Et pour le plus triste état où l'on puisse arriver *A.* اقصی الغایات الضرورة ـ اقصی الغایات الاحتیاج || Il n'a pas de quoi vivre, il est réduit à la dernière extrémité کچنجکی اولمیوب اقصی الغایات ضرورت واحتیاجه واصل اولمشدر Se voir dans un pays étranger sans argent, sans connaissances, ce sont d'étranges extrémités دار غربتده معدم وبینوا ومحروم دوست وآشنا اولمق ضرورت حالک اقصی الغایاتیدر ـ Pousser quelqu'un à l'extrémité. C'est le pousser à bout فلان کمسنه یی مرتبهٔ غایته سوق وتحریک ایتمک

EXTRINSÈQUE. Qui vient de dehors *A.* خارجیّ *P.* از بیرون *T.* خارجدن کلان آینده || Maladie qui vient de causes extrinsèques اسباب خارجیّه یه مبنی ظهور ایدن مرض

En parlant de monnaie, on appelle Valeur extrinsèque, celle que le souverain donne à la monnaie, indépendamment du poids اعتباری قیمات *T.* قیمة اعتباریّة ـ سعر اعتباریّ *A.*

EXUBÉRANCE. Surabondance inutile *A.* طغیان *P.* فزونی *T.* طغیان قلم || Exubérance de style طاشقنلق ـ آرتوقلق

EXCULCÉRER. Causer des ulcères *A.* تولید القرحة *P.* داغ *T.* پیدا ایتدرمک یاره پیدا کردانیدن

EX-VOTO. Il se dit des tableaux, des figures qu'on place dans une église, en mémoire d'un voeu fait en maladie, en péril نذر *T.* هدیّة منذورة فی سبیل الله ـ وذایم pl. وذیمة *A.* || Ce tableau est un ex-voto بو صورت اولهرق ویریلان هدیّه منذور فی سبیل الله اولان هدایادندر De riches ex-voto ذیقیمت وذیمه لر

FIN DU PREMIER VOLUME.

Bayerische Staatsbibliothek MÜNCHEN

ERRATA DU Ier VOLUME.

Page.	Colon.	Ligne	Errata	Lisez
30	2	37	en	au
34	1	35	فعلًا ـ عظیم	قعلًا ـ عطیم
37	2	15	هوادری	هواداری
38	1	18	سیل	سیال
38	1	33	دکه‌جک	دییه‌جک
41	2	34	ایمان	ابمان
42	1-6-9		پرستشکار	پرستسگار
43	2	22	toutes	tous
43	2	25	استادی	استادگی
44	2	20	دائم	دائمم
50	2	33	مَحبتلو	محبتلو
52	2	6	la	du
			وانکاری محتوی کلم	
53	1	29	شو قدر کلم	
56	1	33	رنگ P.	رنگ T.
56	2	1	پوشش	یوشش
60	1	7	عرضجه	عرصجه
60	2	2	طاقت	طاکت
60	2	21	اشجاری	واشجاری
60	2	26	agite	s'agite
61	2	16	تفسیح	تفسیج
63	2	12	عهده	عهره
68	2	7	آلت	الت
73	2	6	imprudence	impudence
74	2	1	طرفه	طرفده
76	2	20	de côte	de la côte
76	2	35	اورکنتیلک	اورکنتینک
81	2	27	سونج	سونج
81-2-27		28	بهجت	بهجت
89	1	14	احد	احدی
90	2	32	حجج	حجج

Page.	Colon.	Ligne	Errata	Lisez
			A	
1	1	16	la	sa
2	1	6	ضبطی	ضبطی
2	2	14	مقتونیّت	مفتونیّت
3	1	1	الالتقات	الالتفات
3	1	27	التفات	التفاث
4	2	13	یبقمق	یبقمق
4	2	24	خرون	حرون
5	1	5	بضدیرر	بصدرر
5	1	17	سیپاره P.	سیپاره T.
5	1	37	عضلاث	عضلات
5	2	13	لنحل	النحل
7	1	27	rapport	de rapport
8	1	31	فزونی	فزونی
9	2	1	وهلهٔ	وهلهٔ
10	1	15	جهیص	جهیص
10	2	16	متتج	منتج
11	1	7	Abracadarra	Abracadabra
12	1	34	خورده T.	خورده
13	2	3	دمّت	ذمّت
14	2	19	علاج P.	علاج T.
15	2	3	برفتار	گرفتار
18	2	30	الظور	الظهور
19	1	37	سعبده	سعیده
23	2	15	ینلرنده	بینلرنده
24	1	9	کسانزا	کسانرا
24	1	38	کفیّت	کیفیّت
25	2	9	زاغلری	زاغرلری
28	1	22	criminales	criminels
29	1	33	نیّتنی	نیّتنه
30	2	11	صالحه‌نک	مصالحه‌نک
30	2	25	یوربهکه	یوربمکه

سطر ستون صحیفه	تصحیحات	غلطات
Page. Colon. Ligne	*Lisez*	*Errata*
170 — 2 — 15	en Dieu	à Dieu
176 — 1 — 7	کردن *P.*	کردن *A.*
176 — 2 — 10	saurais	saurais y
177 — 1 — 31	العجلة	العجلی
178 — 2 — 12	یاقته	یاقته
180 — 1 — 12	تعب	تعب
182 — 2 — 19	بر	یر
183 — 1 — 19	القلب	القب
185 — 1 — 4	وجهٍ	وحهٍ
188 — 2 — 11	القرب	لقرب
197 — 1 — 14	مقبول	معقول
204 — 2 — 17	آزیغ	آزیع

B

213 — 2 — 18	التزام	الالتزام
218 — 1 — 15	اورتو	اورتو
226 — 1 — 25	مختصر	محتصر
227 — 1 — 14	جانهٔ	جانهٔ
227 — 1 — 25	تکافل	نکافل
231 — 1 — 14	آرقه	آرقه
231 — 2 — 25	اجّانة	اجّانة
232 — 2 — 17	پالان	پالان بدرو-
233 — 1 — 15	بلوکی	بلولی
234 — 2 — 38	طوقماغی *T.*	طوقماغی
236 — 1 — 2	مخراش	مخراش
249 — 2 — 8	habileté	habilité
254 — 2 — 34	دوجا	جادو *P.*
260 — 1 — 25	en	au
260 — 2 — 20	de	à
262 — 2 — 1	شهلا	سهلا
264 — 1 — 30	بخشش *P.*	بخشش
274 — 1 — 31	احد	احدی

سطر ستون صحیفه	تصحیحات	غلطات
Page. Colon. Ligne	*Lisez*	*Errata*
92 — 1 — 38	sur les bords de la	sur la
94 — 1 — 33	رحوع	رجوح
95 — 1 — 23	تجرّ	یجرّ
95 — 1 — 25	lieu	lieue
96 — 2 — 2	اوغوربنه	اوغوربنه
98 — 1 — 23	قلبه	فلبه
101 — 2 — 7	الهای قلبی	قلبی
106 — 1 — 6	بود	نود
106 — 1 — 32	âneries	âncrie
106 — 2 — 14	ارواح	اواح
106 — 2 — 34	الخناق	الحناق
107 — 2 — 27	جنینک	حنینک
116 — 1 — 22	قلمق	قلق
117 — 2 — 3	مرتدّ	مریدّ
119 — 2 — 24	نوعمّا	نوعمّا
123 — 2 — 27	appela	appelle
124 — 2 — 17	سختگیر	سنحتگیر
125 — 1 — 13	مهیّج	مهیّج
130 — 2 — 18	اولمشدر	اولمشار
135 — 1 — 20	pas	pas guère
137 — 1 — 35	الحیاة	الحباه
138 — 1 — 32	الکمان	الکان
140 — 2 — 35	affiné	affineé
142 — 1 — 30	استخراج	اسخراج
147 — 2 — 18	chaque	un
151 — 2 — 9	الخریف	الحریف
152 — 1 — 4	قدوم	قذوم
157 — 1 — 17	جهتیله	جهتیه
159 — 2 — 35	خونریز	خوتریز
160 — 1 — 1	roue	mort
166 — 1 — 22	à	dans
170 — 2 — 14	qu'en	qu'à

سطر ستون صحیفه	تصحیحات	غلطات
Page. Colon. Ligne	*Lisez*	*Errata*
23— 2 — 543	پوستپیرا	پوسپیرا
6 — 1 — 546	abontissent	abontissent
34— 2 — 547	متشازراً	متشارزاً
6 — 1 — 549	زعبل	زغبل
4 — 1 — 554	پالونه	پالانه
26— 2 — 554	مزج	مزح
26— 2 — 555	پالاون	پالان
27— 2 — 557	کار	کاز
32— 2 — 560	برکندن	کندن
14— 2 — 567	حلیاتنک	حلیاتنک
19— 1 — 572	پکنه	پسه
12— 1 — 576	احشاده	احشاددہ
30— 2 — 580	ظهور	ظهرر
21— 1 — 582	دست	دشت
9 — 1 — 586	نعفة	نعفة
2 — 2 — 592	اتخاذ	اتخاد
25— 1 — 593	شحیح	شحیح
8 — 2 — 593	سرند	شرند

D

33— 2 — 623	آره	آزه
14— 2 — 625	شق	سق
38— 1 — 643	دعوای *P.*	دعوای *T.*
25— 2 — 648	الخدر	الحدر
34— 2 — 664	مقسومه‌سیدر	مقومه‌سیدر
5 — 2 — 677	تغریب	تغریب
38— 1 — 688	عزیمتندنبرو	عزیمتنکدنبرو
34— 1 — 741	نقاحت	نقاهت
28— 2 — 741	مخل	محل
31— 1 — 753	مرام	امرام
38— 1 — 753	یقدر	یقدر
16— 1 — 755	الدوام	لدوام
28— 2 — 768	فرمانروایی	فرمانفروایی

سطر ستون صحیفه	تصحیحات	غلطات
Page. Colon. Ligne	*Lisez*	*Errata*
7 — 1 — 277	گراس	گراش
27— 1 — 281	خوردهٔ	خردهٔ
7 — 1 — 286	خصیتین	حصیتین
28— 1 — 299	استحکامندن	استحکامدن
24— 1 — 302	سپوخ	سیوخ
4 — 1 — 312	تقریبیله	تقریبله

C

27— 1 — 342	عصفر	عضفر
	ـ اندفقت .. انتفح ـ اندفق	
27— 1 — 347	انتفحت	
11— 1 — 352	مشادّه	مسادّه
3 — 1 — 362	موخر	موخر
11— 2 — 365	lequel	laquelle
13— 1 — 368	العرا	الغرا
6 — 1 — 369	پهلوان	پهلوار
32— 2 — 371	جرشفت	چرشفت
10—372-1-2-15	شخل	شپیل
17— 1 — 378	balle.	bal
15— 1 — 381	اجیاف	جیاف
20— 1 — 385	غلمیج	غملیج
3 — 1 — 386	اسبال	اسه
3 — 1 — 390	مرصوف	مرصرف
19— 1 — 399	بنهٔ	درنهٔ
32— 2 — 408	خمس *A.* خمسة fém.	خمس *A.*
19— 2 — 417	des	les
36— 2 — 417	بالافتن	پالافتن
33— 2 — 418	مخصوص	مخصرص
11— 1 — 421	il y a	il a
8 — 2 — 424	طق	طق
31— 1 — 467	معازف et dans les exemples	مغازف
27— 2 — 476	منحنی	محنّی
34— 2 — 536	سنب	سنبه

سطر ستون صحیفه	تصحیحات	غلطات
Page. Colon. Ligne.	*Lisez*	*Errata*
937 — 1 — 32	démangeaison	démangaison . . . . .
940 — 2 — 38	le	la . . . . .
942 — 1 — 19	جماعت	جاعت . . . . .
942 — 2 — 38	a	y a . . . . .
943 — 1 — 37	حیثیّت	حیثیّث . . . . .
946 — 1 — 10	حشم	خشم . . . . .
946 — 2 — 19	domination	dénomination . . . . .
947 — 1 — 15	solstice	solstile . . . . .
951 — 2 — 2	étincelle	étincille . . . . .
956 — 1 — 1	le	la . . . . .
968 — 2 — 24	جهتندر	جهتندر . . . . .
971 — 2 — 7	alimens	élémens . . . . .

سطر ستون صحیفه	تصحیحات	غلطات
Page. Colon. Ligne	*Lisez*	*Errata*
776 — 2 — 36	بخور	بخوز . . . . .

E

843 — 1 — 38	مؤذّر	موذّر . . . . .
844 — 1 — 25	النخافة	النخافة et dans les exemples
857 — 2 — 34	احاطه	اخاطه . . . . .
861 — 1 — 3	گرفت	درفت . . . . .
865 — 1 — 17	آبرو	ابرو . . . . .
868 — 1 — 37	قپاتمق *T.*	قپاتمق *P.* . . . . .
870 — 2 — 10	منتفخ	منتفخ . . . . .
907 — 1 — 16	وحسد	حسد . . . . .
934 — 1 — 10	l'esprit	s'esprit . . . . .

BSB Bayerische StaatsBibliothek
MDZ Münchener DigitalisierungsZentrum Digitale Bibliothek

Handjéri, Alexandre

Dictionnaire français-arabe-persan et turc enrichi d'exemples en langue turque avec des variantes, et de beaucoup de mots d'arts et de sciences

Bd.: 1

Moscou 1840

4 Polygl. 29 r-1
urn:nbn:de:bvb:12-bsb10691016-3